

VISIT...

LANZAROTE
Caliente.COM

The Holy Bible: Latin Vulgate Translation

by

Anonymous

About The Holy Bible: Latin Vulgate Translation

Title: The Holy Bible: Latin Vulgate Translation
URL: <http://www.ccel.org/ccel/bible/vul.html>
Author(s): Anonymous
Publisher: Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library
Description: This Bible translation was converted automatically from data files made available by the Unbound Bible project. Book names, introductions, titles, paragraphs, and the like were not available, so standard English names have been used. Therefore this file would benefit from additional work by someone who has access to a print edition.
Source: The Unbound Bible
Language: Latin
Rights: Public Domain
Date Created: 2002-12-31
CCEL Subjects: All; Bible

Table of Contents

<i>About This Book.</i>	p. ii
Title Page.	p. 1
Old Testament.	p. 2
Genesis.	p. 2
Genesis 1.	p. 2
Genesis 2.	p. 3
Genesis 3.	p. 4
Genesis 4.	p. 5
Genesis 5.	p. 7
Genesis 6.	p. 8
Genesis 7.	p. 9
Genesis 8.	p. 10
Genesis 9.	p. 11
Genesis 10.	p. 12
Genesis 11.	p. 13
Genesis 12.	p. 15
Genesis 13.	p. 16
Genesis 14.	p. 17
Genesis 15.	p. 18
Genesis 16.	p. 19
Genesis 17.	p. 20
Genesis 18.	p. 21
Genesis 19.	p. 22
Genesis 20.	p. 24
Genesis 21.	p. 25
Genesis 22.	p. 26
Genesis 23.	p. 27
Genesis 24.	p. 28
Genesis 25.	p. 31
Genesis 26.	p. 33
Genesis 27.	p. 34
Genesis 28.	p. 36
Genesis 29.	p. 37
Genesis 30.	p. 39
Genesis 31.	p. 41

Genesis 32.	p. 43
Genesis 33.	p. 45
Genesis 34.	p. 46
Genesis 35.	p. 47
Genesis 36.	p. 48
Genesis 37.	p. 50
Genesis 38.	p. 51
Genesis 39.	p. 53
Genesis 40.	p. 54
Genesis 41.	p. 55
Genesis 42.	p. 57
Genesis 43.	p. 59
Genesis 44.	p. 61
Genesis 45.	p. 62
Genesis 46.	p. 63
Genesis 47.	p. 65
Genesis 48.	p. 66
Genesis 49.	p. 68
Genesis 50.	p. 69
Exodus.	p. 70
Exodus 1.	p. 70
Exodus 2.	p. 71
Exodus 3.	p. 72
Exodus 4.	p. 73
Exodus 5.	p. 75
Exodus 6.	p. 76
Exodus 7.	p. 77
Exodus 8.	p. 79
Exodus 9.	p. 80
Exodus 10.	p. 82
Exodus 11.	p. 83
Exodus 12.	p. 84
Exodus 13.	p. 86
Exodus 14.	p. 87
Exodus 15.	p. 89
Exodus 16.	p. 90
Exodus 17.	p. 92
Exodus 18.	p. 93
Exodus 19.	p. 94
Exodus 20.	p. 96

Exodus 21.	p. 97
Exodus 22.	p. 98
Exodus 23.	p. 99
Exodus 24.	p. 101
Exodus 25.	p. 102
Exodus 26.	p. 103
Exodus 27.	p. 105
Exodus 28.	p. 106
Exodus 29.	p. 108
Exodus 30.	p. 110
Exodus 31.	p. 112
Exodus 32.	p. 112
Exodus 33.	p. 114
Exodus 34.	p. 115
Exodus 35.	p. 117
Exodus 36.	p. 118
Exodus 37.	p. 120
Exodus 38.	p. 121
Exodus 39.	p. 123
Exodus 40.	p. 124
Leviticus.	p. 125
Leviticus 1.	p. 126
Leviticus 2.	p. 126
Leviticus 3.	p. 127
Leviticus 4.	p. 128
Leviticus 5.	p. 130
Leviticus 6.	p. 131
Leviticus 7.	p. 132
Leviticus 8.	p. 133
Leviticus 9.	p. 135
Leviticus 10.	p. 136
Leviticus 11.	p. 137
Leviticus 12.	p. 139
Leviticus 13.	p. 140
Leviticus 14.	p. 142
Leviticus 15.	p. 144
Leviticus 16.	p. 146
Leviticus 17.	p. 147
Leviticus 18.	p. 148
Leviticus 19.	p. 150

Leviticus 20.	p. 151
Leviticus 21.	p. 153
Leviticus 22.	p. 154
Leviticus 23.	p. 155
Leviticus 24.	p. 157
Leviticus 25.	p. 158
Leviticus 26.	p. 161
Leviticus 27.	p. 163
Numbers.	p. 164
Numbers 1.	p. 164
Numbers 2.	p. 166
Numbers 3.	p. 168
Numbers 4.	p. 170
Numbers 5.	p. 172
Numbers 6.	p. 173
Numbers 7.	p. 174
Numbers 8.	p. 178
Numbers 9.	p. 179
Numbers 10.	p. 180
Numbers 11.	p. 181
Numbers 12.	p. 183
Numbers 13.	p. 184
Numbers 14.	p. 185
Numbers 15.	p. 187
Numbers 16.	p. 189
Numbers 17.	p. 191
Numbers 18.	p. 192
Numbers 19.	p. 193
Numbers 20.	p. 194
Numbers 21.	p. 196
Numbers 22.	p. 198
Numbers 23.	p. 199
Numbers 24.	p. 201
Numbers 25.	p. 202
Numbers 26.	p. 203
Numbers 27.	p. 205
Numbers 28.	p. 206
Numbers 29.	p. 208
Numbers 30.	p. 209
Numbers 31.	p. 210

Numbers 32.	p. 212
Numbers 33.	p. 214
Numbers 34.	p. 216
Numbers 35.	p. 217
Numbers 36.	p. 218
Deuteronomy.	p. 219
Deuteronomy 1.	p. 219
Deuteronomy 2.	p. 221
Deuteronomy 3.	p. 223
Deuteronomy 4.	p. 224
Deuteronomy 5.	p. 227
Deuteronomy 6.	p. 228
Deuteronomy 7.	p. 229
Deuteronomy 8.	p. 231
Deuteronomy 9.	p. 232
Deuteronomy 10.	p. 233
Deuteronomy 11.	p. 235
Deuteronomy 12.	p. 236
Deuteronomy 13.	p. 238
Deuteronomy 14.	p. 239
Deuteronomy 15.	p. 240
Deuteronomy 16.	p. 241
Deuteronomy 17.	p. 242
Deuteronomy 18.	p. 244
Deuteronomy 19.	p. 245
Deuteronomy 20.	p. 246
Deuteronomy 21.	p. 247
Deuteronomy 22.	p. 248
Deuteronomy 23.	p. 249
Deuteronomy 24.	p. 251
Deuteronomy 25.	p. 252
Deuteronomy 26.	p. 253
Deuteronomy 27.	p. 254
Deuteronomy 28.	p. 255
Deuteronomy 29.	p. 258
Deuteronomy 30.	p. 260
Deuteronomy 31.	p. 261
Deuteronomy 32.	p. 262
Deuteronomy 33.	p. 265
Deuteronomy 34.	p. 266

Joshua	p. 267
Joshua 1.	p. 267
Joshua 2.	p. 268
Joshua 3.	p. 269
Joshua 4.	p. 270
Joshua 5.	p. 271
Joshua 6.	p. 272
Joshua 7.	p. 274
Joshua 8.	p. 275
Joshua 9.	p. 277
Joshua 10.	p. 279
Joshua 11.	p. 281
Joshua 12.	p. 282
Joshua 13.	p. 283
Joshua 14.	p. 285
Joshua 15.	p. 285
Joshua 16.	p. 287
Joshua 17.	p. 288
Joshua 18.	p. 289
Joshua 19.	p. 291
Joshua 20.	p. 292
Joshua 21.	p. 293
Joshua 22.	p. 295
Joshua 23.	p. 297
Joshua 24.	p. 297
Judges	p. 299
Judges 1.	p. 299
Judges 2.	p. 301
Judges 3.	p. 302
Judges 4.	p. 304
Judges 5.	p. 305
Judges 6.	p. 307
Judges 7.	p. 309
Judges 8.	p. 310
Judges 9.	p. 312
Judges 10.	p. 315
Judges 11.	p. 316
Judges 12.	p. 318
Judges 13.	p. 318
Judges 14.	p. 320

Judges 15.	p. 321
Judges 16.	p. 322
Judges 17.	p. 324
Judges 18.	p. 325
Judges 19.	p. 326
Judges 20.	p. 328
Judges 21.	p. 330
Ruth.	p. 332
Ruth 1.	p. 332
Ruth 2.	p. 333
Ruth 3.	p. 334
Ruth 4.	p. 335
1 Samuel.	p. 336
1 Samuel 1.	p. 336
1 Samuel 2.	p. 338
1 Samuel 3.	p. 340
1 Samuel 4.	p. 341
1 Samuel 5.	p. 342
1 Samuel 6.	p. 343
1 Samuel 7.	p. 344
1 Samuel 8.	p. 345
1 Samuel 9.	p. 346
1 Samuel 10.	p. 348
1 Samuel 11.	p. 349
1 Samuel 12.	p. 350
1 Samuel 13.	p. 352
1 Samuel 14.	p. 353
1 Samuel 15.	p. 356
1 Samuel 16.	p. 358
1 Samuel 17.	p. 359
1 Samuel 18.	p. 362
1 Samuel 19.	p. 363
1 Samuel 20.	p. 365
1 Samuel 21.	p. 367
1 Samuel 22.	p. 368
1 Samuel 23.	p. 369
1 Samuel 24.	p. 370
1 Samuel 25.	p. 372
1 Samuel 26.	p. 374
1 Samuel 27.	p. 376

1 Samuel 28.	p. 376
1 Samuel 29.	p. 378
1 Samuel 30.	p. 378
1 Samuel 31.	p. 380
2 Samuel.	p. 381
2 Samuel 1.	p. 381
2 Samuel 2.	p. 382
2 Samuel 3.	p. 384
2 Samuel 4.	p. 386
2 Samuel 5.	p. 387
2 Samuel 6.	p. 388
2 Samuel 7.	p. 389
2 Samuel 8.	p. 391
2 Samuel 9.	p. 392
2 Samuel 10.	p. 392
2 Samuel 11.	p. 394
2 Samuel 12.	p. 395
2 Samuel 13.	p. 397
2 Samuel 14.	p. 399
2 Samuel 15.	p. 400
2 Samuel 16.	p. 402
2 Samuel 17.	p. 404
2 Samuel 18.	p. 405
2 Samuel 19.	p. 407
2 Samuel 20.	p. 409
2 Samuel 21.	p. 411
2 Samuel 22.	p. 412
2 Samuel 23.	p. 414
2 Samuel 24.	p. 415
1 Kings.	p. 417
1 Kings 1.	p. 417
1 Kings 2.	p. 420
1 Kings 3.	p. 422
1 Kings 4.	p. 423
1 Kings 5.	p. 425
1 Kings 6.	p. 426
1 Kings 7.	p. 428
1 Kings 8.	p. 430
1 Kings 9.	p. 434
1 Kings 10.	p. 435

1 Kings 11.	p. 437
1 Kings 12.	p. 439
1 Kings 13.	p. 441
1 Kings 14.	p. 443
1 Kings 15.	p. 445
1 Kings 16.	p. 446
1 Kings 17.	p. 448
1 Kings 18.	p. 449
1 Kings 19.	p. 451
1 Kings 20.	p. 453
1 Kings 21.	p. 455
1 Kings 22.	p. 457
2 Kings.	p. 459
2 Kings 1.	p. 459
2 Kings 2.	p. 460
2 Kings 3.	p. 462
2 Kings 4.	p. 463
2 Kings 5.	p. 465
2 Kings 6.	p. 467
2 Kings 7.	p. 469
2 Kings 8.	p. 470
2 Kings 9.	p. 472
2 Kings 10.	p. 474
2 Kings 11.	p. 475
2 Kings 12.	p. 477
2 Kings 13.	p. 478
2 Kings 14.	p. 479
2 Kings 15.	p. 481
2 Kings 16.	p. 483
2 Kings 17.	p. 484
2 Kings 18.	p. 486
2 Kings 19.	p. 488
2 Kings 20.	p. 490
2 Kings 21.	p. 491
2 Kings 22.	p. 493
2 Kings 23.	p. 494
2 Kings 24.	p. 496
2 Kings 25.	p. 497
1 Chronicles.	p. 499
1 Chronicles 1.	p. 499

1 Chronicles 2.	p. 500
1 Chronicles 3.	p. 502
1 Chronicles 4.	p. 503
1 Chronicles 5.	p. 505
1 Chronicles 6.	p. 506
1 Chronicles 7.	p. 509
1 Chronicles 8.	p. 510
1 Chronicles 9.	p. 511
1 Chronicles 10.	p. 513
1 Chronicles 11.	p. 514
1 Chronicles 12.	p. 516
1 Chronicles 13.	p. 518
1 Chronicles 14.	p. 519
1 Chronicles 15.	p. 519
1 Chronicles 16.	p. 521
1 Chronicles 17.	p. 522
1 Chronicles 18.	p. 524
1 Chronicles 19.	p. 525
1 Chronicles 20.	p. 526
1 Chronicles 21.	p. 526
1 Chronicles 22.	p. 528
1 Chronicles 23.	p. 529
1 Chronicles 24.	p. 530
1 Chronicles 25.	p. 531
1 Chronicles 26.	p. 533
1 Chronicles 27.	p. 534
1 Chronicles 28.	p. 536
1 Chronicles 29.	p. 537
2 Chronicles.	p. 538
2 Chronicles 1.	p. 539
2 Chronicles 2.	p. 540
2 Chronicles 3.	p. 541
2 Chronicles 4.	p. 542
2 Chronicles 5.	p. 543
2 Chronicles 6.	p. 544
2 Chronicles 7.	p. 546
2 Chronicles 8.	p. 547
2 Chronicles 9.	p. 548
2 Chronicles 10.	p. 550
2 Chronicles 11.	p. 551

2 Chronicles 12.	p. 552
2 Chronicles 13.	p. 553
2 Chronicles 14.	p. 554
2 Chronicles 15.	p. 555
2 Chronicles 16.	p. 556
2 Chronicles 17.	p. 557
2 Chronicles 18.	p. 558
2 Chronicles 19.	p. 560
2 Chronicles 20.	p. 560
2 Chronicles 21.	p. 562
2 Chronicles 22.	p. 564
2 Chronicles 23.	p. 564
2 Chronicles 24.	p. 566
2 Chronicles 25.	p. 567
2 Chronicles 26.	p. 569
2 Chronicles 27.	p. 570
2 Chronicles 28.	p. 571
2 Chronicles 29.	p. 572
2 Chronicles 30.	p. 574
2 Chronicles 31.	p. 576
2 Chronicles 32.	p. 577
2 Chronicles 33.	p. 579
2 Chronicles 34.	p. 581
2 Chronicles 35.	p. 583
2 Chronicles 36.	p. 584
Ezra.	p. 585
Ezra 1.	p. 585
Ezra 2.	p. 586
Ezra 3.	p. 588
Ezra 4.	p. 589
Ezra 5.	p. 590
Ezra 6.	p. 591
Ezra 7.	p. 593
Ezra 8.	p. 594
Ezra 9.	p. 596
Ezra 10.	p. 597
Nehemiah.	p. 599
Nehemiah 1.	p. 599
Nehemiah 2.	p. 599
Nehemiah 3.	p. 600

Nehemiah 4.	p. 602
Nehemiah 5.	p. 603
Nehemiah 6.	p. 605
Nehemiah 7.	p. 606
Nehemiah 8.	p. 608
Nehemiah 9.	p. 609
Nehemiah 10.	p. 611
Nehemiah 11.	p. 612
Nehemiah 12.	p. 614
Nehemiah 13.	p. 616
Esther.	p. 617
Esther 1.	p. 617
Esther 2.	p. 619
Esther 3.	p. 620
Esther 4.	p. 621
Esther 5.	p. 622
Esther 6.	p. 623
Esther 7.	p. 624
Esther 8.	p. 624
Esther 9.	p. 625
Esther 10.	p. 627
Job.	p. 627
Job 1.	p. 627
Job 2.	p. 629
Job 3.	p. 629
Job 4.	p. 630
Job 5.	p. 631
Job 6.	p. 632
Job 7.	p. 633
Job 8.	p. 634
Job 9.	p. 635
Job 10.	p. 636
Job 11.	p. 637
Job 12.	p. 637
Job 13.	p. 638
Job 14.	p. 639
Job 15.	p. 640
Job 16.	p. 641
Job 17.	p. 642
Job 18.	p. 643

Job 19.	p. 643
Job 20.	p. 644
Job 21.	p. 645
Job 22.	p. 647
Job 23.	p. 648
Job 24.	p. 648
Job 25.	p. 649
Job 26.	p. 650
Job 27.	p. 650
Job 28.	p. 651
Job 29.	p. 652
Job 30.	p. 653
Job 31.	p. 654
Job 32.	p. 655
Job 33.	p. 656
Job 34.	p. 658
Job 35.	p. 659
Job 36.	p. 659
Job 37.	p. 660
Job 38.	p. 661
Job 39.	p. 663
Job 40.	p. 664
Job 41.	p. 665
Job 42.	p. 666
Psalms.	p. 666
Psalm 1.	p. 666
Psalm 2.	p. 667
Psalm 3.	p. 667
Psalm 4.	p. 668
Psalm 5.	p. 668
Psalm 6.	p. 669
Psalm 7.	p. 669
Psalm 8.	p. 670
Psalm 9.	p. 671
Psalm 10.	p. 672
Psalm 11.	p. 672
Psalm 12.	p. 673
Psalm 13.	p. 673
Psalm 14.	p. 674
Psalm 15.	p. 674

Psalm 16.	p. 675
Psalm 17.	p. 675
Psalm 18.	p. 677
Psalm 19.	p. 678
Psalm 20.	p. 678
Psalm 21.	p. 679
Psalm 22.	p. 680
Psalm 23.	p. 680
Psalm 24.	p. 681
Psalm 25.	p. 682
Psalm 26.	p. 682
Psalm 27.	p. 683
Psalm 28.	p. 683
Psalm 29.	p. 684
Psalm 30.	p. 684
Psalm 31.	p. 686
Psalm 32.	p. 686
Psalm 33.	p. 687
Psalm 34.	p. 688
Psalm 35.	p. 689
Psalm 36.	p. 689
Psalm 37.	p. 691
Psalm 38.	p. 692
Psalm 39.	p. 692
Psalm 40.	p. 693
Psalm 41.	p. 694
Psalm 42.	p. 694
Psalm 43.	p. 695
Psalm 44.	p. 696
Psalm 45.	p. 696
Psalm 46.	p. 697
Psalm 47.	p. 697
Psalm 48.	p. 698
Psalm 49.	p. 699
Psalm 50.	p. 700
Psalm 51.	p. 700
Psalm 52.	p. 701
Psalm 53.	p. 701
Psalm 54.	p. 702
Psalm 55.	p. 702

Psalm 56.	p. 703
Psalm 57.	p. 704
Psalm 58.	p. 704
Psalm 59.	p. 705
Psalm 60.	p. 705
Psalm 61.	p. 706
Psalm 62.	p. 706
Psalm 63.	p. 707
Psalm 64.	p. 707
Psalm 65.	p. 708
Psalm 66.	p. 709
Psalm 67.	p. 709
Psalm 68.	p. 711
Psalm 69.	p. 712
Psalm 70.	p. 712
Psalm 71.	p. 713
Psalm 72.	p. 714
Psalm 73.	p. 715
Psalm 74.	p. 716
Psalm 75.	p. 716
Psalm 76.	p. 717
Psalm 77.	p. 718
Psalm 78.	p. 720
Psalm 79.	p. 721
Psalm 80.	p. 722
Psalm 81.	p. 722
Psalm 82.	p. 723
Psalm 83.	p. 723
Psalm 84.	p. 724
Psalm 85.	p. 724
Psalm 86.	p. 725
Psalm 87.	p. 725
Psalm 88.	p. 726
Psalm 89.	p. 728
Psalm 90.	p. 729
Psalm 91.	p. 729
Psalm 92.	p. 730
Psalm 93.	p. 730
Psalm 94.	p. 731
Psalm 95.	p. 732

Psalm 96.	p. 732
Psalm 97.	p. 733
Psalm 98.	p. 733
Psalm 99.	p. 734
Psalm 100.	p. 734
Psalm 101.	p. 734
Psalm 102.	p. 735
Psalm 103.	p. 736
Psalm 104.	p. 737
Psalm 105.	p. 739
Psalm 106.	p. 741
Psalm 107.	p. 742
Psalm 108.	p. 743
Psalm 109.	p. 744
Psalm 110.	p. 744
Psalm 111.	p. 744
Psalm 112.	p. 745
Psalm 113.	p. 745
Psalm 114.	p. 746
Psalm 115.	p. 747
Psalm 116.	p. 747
Psalm 117.	p. 747
Psalm 118.	p. 748
Psalm 119.	p. 753
Psalm 120.	p. 754
Psalm 121.	p. 754
Psalm 122.	p. 754
Psalm 123.	p. 755
Psalm 124.	p. 755
Psalm 125.	p. 755
Psalm 126.	p. 756
Psalm 127.	p. 756
Psalm 128.	p. 756
Psalm 129.	p. 757
Psalm 130.	p. 757
Psalm 131.	p. 757
Psalm 132.	p. 758
Psalm 133.	p. 758
Psalm 134.	p. 758
Psalm 135.	p. 759

Psalm 136.	p. 760
Psalm 137.	p. 760
Psalm 138.	p. 761
Psalm 139.	p. 762
Psalm 140.	p. 762
Psalm 141.	p. 763
Psalm 142.	p. 763
Psalm 143.	p. 764
Psalm 144.	p. 764
Psalm 145.	p. 765
Psalm 146.	p. 766
Psalm 147.	p. 766
Psalm 148.	p. 767
Psalm 149.	p. 767
Psalm 150.	p. 768
Psalms (Second Version).	p. 768
1	p. 768
2	p. 768
3	p. 769
4	p. 769
5	p. 770
6	p. 770
7	p. 771
8	p. 771
9	p. 772
10	p. 773
11	p. 773
12	p. 774
13	p. 774
14	p. 775
15	p. 775
16	p. 775
17	p. 776
18	p. 778
19	p. 779
20	p. 779
21	p. 780
22	p. 781
23	p. 781
24	p. 782

25	p. 782
26	p. 783
27	p. 783
28	p. 784
29	p. 784
30	p. 785
31	p. 786
32	p. 787
33	p. 787
34	p. 788
35	p. 789
36	p. 790
37	p. 791
38	p. 792
39	p. 793
40	p. 793
41	p. 794
42	p. 795
43	p. 795
44	p. 796
45	p. 797
46	p. 797
47	p. 797
48	p. 798
49	p. 799
50	p. 800
51	p. 800
52	p. 801
53	p. 801
54	p. 802
55	p. 802
56	p. 803
57	p. 804
58	p. 804
59	p. 805
60	p. 805
61	p. 806
62	p. 806
63	p. 807
64	p. 807

65.....	p. 808
66.....	p. 809
67.....	p. 809
68.....	p. 810
69.....	p. 812
70.....	p. 812
71.....	p. 813
72.....	p. 814
73.....	p. 814
74.....	p. 815
75.....	p. 816
76.....	p. 816
77.....	p. 817
78.....	p. 820
79.....	p. 820
80.....	p. 821
81.....	p. 822
82.....	p. 822
83.....	p. 823
84.....	p. 823
85.....	p. 824
86.....	p. 824
87.....	p. 825
88.....	p. 825
89.....	p. 827
90.....	p. 828
91.....	p. 828
92.....	p. 829
93.....	p. 829
94.....	p. 830
95.....	p. 831
96.....	p. 831
97.....	p. 832
98.....	p. 832
99.....	p. 832
100.....	p. 833
101.....	p. 833
102.....	p. 834
103.....	p. 835
104.....	p. 836

105.....	p. 838
106.....	p. 839
107.....	p. 841
108.....	p. 841
109.....	p. 842
110.....	p. 842
111.....	p. 843
112.....	p. 843
113.....	p. 844
114.....	p. 845
115.....	p. 845
116.....	p. 845
117.....	p. 846
118.....	p. 846
119.....	p. 851
120.....	p. 852
121.....	p. 852
122.....	p. 852
123.....	p. 853
124.....	p. 853
125.....	p. 853
126.....	p. 854
127.....	p. 854
128.....	p. 854
129.....	p. 855
130.....	p. 855
131.....	p. 855
132.....	p. 856
133.....	p. 856
134.....	p. 856
135.....	p. 857
136.....	p. 858
137.....	p. 859
138.....	p. 859
139.....	p. 860
140.....	p. 860
141.....	p. 861
142.....	p. 861
143.....	p. 862
144.....	p. 863

145	p. 863
146	p. 864
147	p. 864
148	p. 865
149	p. 865
150	p. 866
Proverbs	p. 866
Proverbs 1.	p. 866
Proverbs 2.	p. 867
Proverbs 3.	p. 868
Proverbs 4.	p. 869
Proverbs 5.	p. 870
Proverbs 6.	p. 871
Proverbs 7.	p. 872
Proverbs 8.	p. 873
Proverbs 9.	p. 874
Proverbs 10.	p. 875
Proverbs 11.	p. 876
Proverbs 12.	p. 877
Proverbs 13.	p. 878
Proverbs 14.	p. 879
Proverbs 15.	p. 880
Proverbs 16.	p. 881
Proverbs 17.	p. 882
Proverbs 18.	p. 883
Proverbs 19.	p. 884
Proverbs 20.	p. 885
Proverbs 21.	p. 886
Proverbs 22.	p. 887
Proverbs 23.	p. 888
Proverbs 24.	p. 889
Proverbs 25.	p. 891
Proverbs 26.	p. 892
Proverbs 27.	p. 893
Proverbs 28.	p. 894
Proverbs 29.	p. 895
Proverbs 30.	p. 896
Proverbs 31.	p. 897
Ecclesiastes	p. 898
Ecclesiastes 1.	p. 898

Ecclesiastes 2.	p. 899
Ecclesiastes 3.	p. 900
Ecclesiastes 4.	p. 901
Ecclesiastes 5.	p. 902
Ecclesiastes 6.	p. 903
Ecclesiastes 7.	p. 903
Ecclesiastes 8.	p. 904
Ecclesiastes 9.	p. 905
Ecclesiastes 10.	p. 906
Ecclesiastes 11.	p. 907
Ecclesiastes 12.	p. 908
Song of Solomon.	p. 908
Song of Solomon 1.	p. 908
Song of Solomon 2.	p. 909
Song of Solomon 3.	p. 910
Song of Solomon 4.	p. 910
Song of Solomon 5.	p. 911
Song of Solomon 6.	p. 912
Song of Solomon 7.	p. 913
Song of Solomon 8.	p. 913
Isaiah.	p. 914
Isaiah 1.	p. 914
Isaiah 2.	p. 916
Isaiah 3.	p. 916
Isaiah 4.	p. 918
Isaiah 5.	p. 918
Isaiah 6.	p. 919
Isaiah 7.	p. 920
Isaiah 8.	p. 921
Isaiah 9.	p. 922
Isaiah 10.	p. 924
Isaiah 11.	p. 925
Isaiah 12.	p. 926
Isaiah 13.	p. 926
Isaiah 14.	p. 927
Isaiah 15.	p. 929
Isaiah 16.	p. 929
Isaiah 17.	p. 930
Isaiah 18.	p. 931
Isaiah 19.	p. 931

Isaiah 20.	p. 933
Isaiah 21.	p. 933
Isaiah 22.	p. 934
Isaiah 23.	p. 935
Isaiah 24.	p. 936
Isaiah 25.	p. 937
Isaiah 26.	p. 938
Isaiah 27.	p. 939
Isaiah 28.	p. 939
Isaiah 29.	p. 941
Isaiah 30.	p. 942
Isaiah 31.	p. 944
Isaiah 32.	p. 945
Isaiah 33.	p. 945
Isaiah 34.	p. 947
Isaiah 35.	p. 948
Isaiah 36.	p. 948
Isaiah 37.	p. 949
Isaiah 38.	p. 951
Isaiah 39.	p. 952
Isaiah 40.	p. 953
Isaiah 41.	p. 954
Isaiah 42.	p. 956
Isaiah 43.	p. 957
Isaiah 44.	p. 958
Isaiah 45.	p. 960
Isaiah 46.	p. 961
Isaiah 47.	p. 962
Isaiah 48.	p. 963
Isaiah 49.	p. 964
Isaiah 50.	p. 965
Isaiah 51.	p. 966
Isaiah 52.	p. 967
Isaiah 53.	p. 968
Isaiah 54.	p. 969
Isaiah 55.	p. 969
Isaiah 56.	p. 970
Isaiah 57.	p. 971
Isaiah 58.	p. 972
Isaiah 59.	p. 973

Isaiah 60.	p. 974
Isaiah 61.	p. 975
Isaiah 62.	p. 976
Isaiah 63.	p. 977
Isaiah 64.	p. 978
Isaiah 65.	p. 978
Isaiah 66.	p. 980
Jeremiah.	p. 981
Jeremiah 1.	p. 981
Jeremiah 2.	p. 982
Jeremiah 3.	p. 984
Jeremiah 4.	p. 985
Jeremiah 5.	p. 987
Jeremiah 6.	p. 988
Jeremiah 7.	p. 990
Jeremiah 8.	p. 992
Jeremiah 9.	p. 993
Jeremiah 10.	p. 994
Jeremiah 11.	p. 995
Jeremiah 12.	p. 997
Jeremiah 13.	p. 998
Jeremiah 14.	p. 999
Jeremiah 15.	p. 1000
Jeremiah 16.	p. 1001
Jeremiah 17.	p. 1003
Jeremiah 18.	p. 1004
Jeremiah 19.	p. 1005
Jeremiah 20.	p. 1006
Jeremiah 21.	p. 1007
Jeremiah 22.	p. 1008
Jeremiah 23.	p. 1010
Jeremiah 24.	p. 1012
Jeremiah 25.	p. 1012
Jeremiah 26.	p. 1014
Jeremiah 27.	p. 1016
Jeremiah 28.	p. 1017
Jeremiah 29.	p. 1018
Jeremiah 30.	p. 1020
Jeremiah 31.	p. 1021
Jeremiah 32.	p. 1023

Jeremiah 33.	p. 1025
Jeremiah 34.	p. 1027
Jeremiah 35.	p. 1028
Jeremiah 36.	p. 1029
Jeremiah 37.	p. 1031
Jeremiah 38.	p. 1032
Jeremiah 39.	p. 1034
Jeremiah 40.	p. 1035
Jeremiah 41.	p. 1036
Jeremiah 42.	p. 1037
Jeremiah 43.	p. 1038
Jeremiah 44.	p. 1039
Jeremiah 45.	p. 1041
Jeremiah 46.	p. 1042
Jeremiah 47.	p. 1043
Jeremiah 48.	p. 1044
Jeremiah 49.	p. 1046
Jeremiah 50.	p. 1048
Jeremiah 51.	p. 1050
Jeremiah 52.	p. 1053
Lamentations.	p. 1055
Lamentations 1.	p. 1055
Lamentations 2.	p. 1057
Lamentations 3.	p. 1058
Lamentations 4.	p. 1060
Lamentations 5.	p. 1061
Ezekiel.	p. 1062
Ezekiel 1.	p. 1062
Ezekiel 2.	p. 1063
Ezekiel 3.	p. 1064
Ezekiel 4.	p. 1065
Ezekiel 5.	p. 1066
Ezekiel 6.	p. 1067
Ezekiel 7.	p. 1068
Ezekiel 8.	p. 1069
Ezekiel 9.	p. 1070
Ezekiel 10.	p. 1071
Ezekiel 11.	p. 1072
Ezekiel 12.	p. 1074
Ezekiel 13.	p. 1075

Ezekiel 14.	p. 1076
Ezekiel 15.	p. 1077
Ezekiel 16.	p. 1078
Ezekiel 17.	p. 1081
Ezekiel 18.	p. 1082
Ezekiel 19.	p. 1084
Ezekiel 20.	p. 1085
Ezekiel 21.	p. 1087
Ezekiel 22.	p. 1089
Ezekiel 23.	p. 1090
Ezekiel 24.	p. 1093
Ezekiel 25.	p. 1094
Ezekiel 26.	p. 1095
Ezekiel 27.	p. 1096
Ezekiel 28.	p. 1098
Ezekiel 29.	p. 1099
Ezekiel 30.	p. 1100
Ezekiel 31.	p. 1102
Ezekiel 32.	p. 1103
Ezekiel 33.	p. 1105
Ezekiel 34.	p. 1106
Ezekiel 35.	p. 1108
Ezekiel 36.	p. 1109
Ezekiel 37.	p. 1111
Ezekiel 38.	p. 1112
Ezekiel 39.	p. 1114
Ezekiel 40.	p. 1115
Ezekiel 41.	p. 1118
Ezekiel 42.	p. 1119
Ezekiel 43.	p. 1120
Ezekiel 44.	p. 1122
Ezekiel 45.	p. 1123
Ezekiel 46.	p. 1125
Ezekiel 47.	p. 1126
Ezekiel 48.	p. 1127
Daniel.	p. 1129
Daniel 1.	p. 1129
Daniel 2.	p. 1130
Daniel 3.	p. 1133
Hosea.	p. 1134

Hosea 1.	p. 1134
Hosea 2.	p. 1135
Hosea 3.	p. 1136
Hosea 4.	p. 1136
Hosea 5.	p. 1137
Hosea 6.	p. 1138
Hosea 7.	p. 1139
Hosea 8.	p. 1140
Hosea 9.	p. 1140
Hosea 10.	p. 1141
Hosea 11.	p. 1142
Hosea 12.	p. 1143
Hosea 13.	p. 1143
Hosea 14.	p. 1144
Joel.	p. 1144
Joel 1.	p. 1144
Joel 2.	p. 1145
Joel 3.	p. 1147
Amos.	p. 1148
Amos 1.	p. 1148
Amos 2.	p. 1149
Amos 3.	p. 1150
Amos 4.	p. 1151
Amos 5.	p. 1151
Amos 6.	p. 1153
Amos 7.	p. 1153
Amos 8.	p. 1154
Amos 9.	p. 1155
Obadiah.	p. 1156
Obadiah 1.	p. 1156
Jonah.	p. 1157
Jonah 1.	p. 1157
Jonah 2.	p. 1158
Jonah 3.	p. 1159
Jonah 4.	p. 1159
Micah.	p. 1160
Micah 1.	p. 1160
Micah 2.	p. 1161
Micah 3.	p. 1161
Micah 4.	p. 1162

Micah 5.	p. 1163
Micah 6.	p. 1164
Micah 7.	p. 1165
Nahum.	p. 1166
Nahum 1.	p. 1166
Nahum 2.	p. 1166
Nahum 3.	p. 1167
Habakkuk.	p. 1168
Habakkuk 1.	p. 1168
Habakkuk 2.	p. 1169
Habakkuk 3.	p. 1170
Zephaniah.	p. 1171
Zephaniah 1.	p. 1171
Zephaniah 2.	p. 1172
Zephaniah 3.	p. 1173
Haggai.	p. 1174
Haggai 1.	p. 1174
Haggai 2.	p. 1175
Zechariah.	p. 1176
Zechariah 1.	p. 1176
Zechariah 2.	p. 1177
Zechariah 3.	p. 1178
Zechariah 4.	p. 1178
Zechariah 5.	p. 1179
Zechariah 6.	p. 1180
Zechariah 7.	p. 1181
Zechariah 8.	p. 1181
Zechariah 9.	p. 1183
Zechariah 10.	p. 1183
Zechariah 11.	p. 1184
Zechariah 12.	p. 1185
Zechariah 13.	p. 1186
Zechariah 14.	p. 1187
Malachi.	p. 1188
Malachi 1.	p. 1188
Malachi 2.	p. 1189
Malachi 3.	p. 1190
Malachi 4.	p. 1191
Baruch.	p. 1191
Baruch 1.	p. 1191

Baruch 2.	p. 1192
Baruch 3.	p. 1194
Baruch 4.	p. 1195
Baruch 5.	p. 1197
Baruch 6.	p. 1198
Sirach.	p. 1201
Sirach 0.	p. 1201
Sirach 1.	p. 1201
Sirach 2.	p. 1203
Sirach 3.	p. 1204
Sirach 4.	p. 1205
Sirach 5.	p. 1206
Sirach 6.	p. 1207
Sirach 7.	p. 1208
Sirach 8.	p. 1210
Sirach 9.	p. 1211
Sirach 10.	p. 1212
Sirach 11.	p. 1213
Sirach 12.	p. 1214
Sirach 13.	p. 1215
Sirach 14.	p. 1216
Sirach 15.	p. 1217
Sirach 16.	p. 1218
Sirach 17.	p. 1219
Sirach 18.	p. 1220
Sirach 19.	p. 1222
Sirach 20.	p. 1223
Sirach 21.	p. 1224
Sirach 22.	p. 1225
Sirach 23.	p. 1226
Sirach 24.	p. 1228
Sirach 25.	p. 1230
Sirach 26.	p. 1231
Sirach 27.	p. 1232
Sirach 28.	p. 1233
Sirach 29.	p. 1234
Sirach 30.	p. 1235
Sirach 31.	p. 1236
Sirach 32.	p. 1238
Sirach 33.	p. 1239

Sirach 34.	p. 1240
Sirach 35.	p. 1241
Sirach 36.	p. 1242
Sirach 37.	p. 1243
Sirach 38.	p. 1244
Sirach 39.	p. 1246
Sirach 40.	p. 1247
Sirach 41.	p. 1249
Sirach 42.	p. 1250
Sirach 43.	p. 1251
Sirach 44.	p. 1252
Sirach 45.	p. 1253
Sirach 46.	p. 1254
Sirach 47.	p. 1255
Sirach 48.	p. 1257
Sirach 49.	p. 1258
Sirach 50.	p. 1259
Sirach 51.	p. 1260
Sirach 52.	p. 1261
1 Esdras.	p. 1262
1 Esdras 1.	p. 1262
1 Esdras 2.	p. 1265
1 Esdras 3.	p. 1266
1 Esdras 4.	p. 1267
1 Esdras 5.	p. 1270
1 Esdras 6.	p. 1274
1 Esdras 7.	p. 1276
1 Esdras 8.	p. 1276
1 Esdras 9.	p. 1281
2 Esdras.	p. 1283
2 Esdras 1.	p. 1283
2 Esdras 2.	p. 1285
2 Esdras 3.	p. 1287
2 Esdras 4.	p. 1289
2 Esdras 5.	p. 1291
2 Esdras 6.	p. 1294
2 Esdras 7.	p. 1297
2 Esdras 8.	p. 1303
2 Esdras 9.	p. 1305
2 Esdras 10.	p. 1308

2 Esdras 11.	p. 1310
2 Esdras 12.	p. 1312
2 Esdras 13.	p. 1314
2 Esdras 14.	p. 1317
2 Esdras 15.	p. 1319
2 Esdras 16.	p. 1321
Judith.	p. 1324
Judith 1.	p. 1324
Judith 2.	p. 1325
Judith 3.	p. 1326
Judith 4.	p. 1327
Judith 5.	p. 1328
Judith 6.	p. 1329
Judith 7.	p. 1330
Judith 8.	p. 1332
Judith 9.	p. 1334
Judith 10.	p. 1334
Judith 11.	p. 1336
Judith 12.	p. 1337
Judith 13.	p. 1338
Judith 14.	p. 1339
Judith 15.	p. 1340
Judith 16.	p. 1341
Laodiceans.	p. 1342
1	p. 1342
1 Maccabees.	p. 1343
1 Maccabees 1.	p. 1343
1 Maccabees 2.	p. 1346
1 Maccabees 3.	p. 1349
1 Maccabees 4.	p. 1351
1 Maccabees 5.	p. 1354
1 Maccabees 6.	p. 1357
1 Maccabees 7.	p. 1360
1 Maccabees 8.	p. 1362
1 Maccabees 9.	p. 1364
1 Maccabees 10.	p. 1367
1 Maccabees 11.	p. 1371
1 Maccabees 12.	p. 1374
1 Maccabees 13.	p. 1377
1 Maccabees 14.	p. 1379

1 Maccabees 15.	p. 1382
1 Maccabees 16.	p. 1383
2 Maccabees.	p. 1385
2 Maccabees 1.	p. 1385
2 Maccabees 2.	p. 1386
2 Maccabees 3.	p. 1388
2 Maccabees 4.	p. 1390
2 Maccabees 5.	p. 1393
2 Maccabees 6.	p. 1394
2 Maccabees 7.	p. 1396
2 Maccabees 8.	p. 1398
2 Maccabees 9.	p. 1400
2 Maccabees 10.	p. 1402
2 Maccabees 11.	p. 1403
2 Maccabees 12.	p. 1405
2 Maccabees 13.	p. 1408
2 Maccabees 14.	p. 1409
2 Maccabees 15.	p. 1411
Prayer of Manasseh.	p. 1413
Prayer of Manasseh 1.	p. 1413
Psalms 151.	p. 1414
Psalms 151 1.	p. 1414
Tobit.	p. 1414
Tobit 1.	p. 1414
Tobit 2.	p. 1415
Tobit 3.	p. 1417
Tobit 4.	p. 1418
Tobit 5.	p. 1419
Tobit 6.	p. 1420
Tobit 7.	p. 1421
Tobit 8.	p. 1422
Tobit 9.	p. 1423
Tobit 10.	p. 1424
Tobit 11.	p. 1424
Tobit 12.	p. 1425
Tobit 13.	p. 1426
Tobit 14.	p. 1427
Wisdom.	p. 1428
Wisdom of Solomon 1.	p. 1428
Wisdom of Solomon 2.	p. 1429

Wisdom of Solomon 3.	p. 1430
Wisdom of Solomon 4.	p. 1431
Wisdom of Solomon 5.	p. 1432
Wisdom of Solomon 6.	p. 1433
Wisdom of Solomon 7.	p. 1434
Wisdom of Solomon 8.	p. 1436
Wisdom of Solomon 9.	p. 1437
Wisdom of Solomon 10.	p. 1438
Wisdom of Solomon 11.	p. 1439
Wisdom of Solomon 12.	p. 1440
Wisdom of Solomon 13.	p. 1441
Wisdom of Solomon 14.	p. 1442
Wisdom of Solomon 15.	p. 1443
Wisdom of Solomon 16.	p. 1444
Wisdom of Solomon 17.	p. 1446
Wisdom of Solomon 18.	p. 1447
Wisdom of Solomon 19.	p. 1448
New Testament.	p. 1450
Matthew.	p. 1450
Matthew 1.	p. 1450
Matthew 2.	p. 1451
Matthew 3.	p. 1452
Matthew 4.	p. 1453
Matthew 5.	p. 1454
Matthew 6.	p. 1456
Matthew 7.	p. 1457
Matthew 8.	p. 1458
Matthew 9.	p. 1460
Matthew 10.	p. 1461
Matthew 11.	p. 1463
Matthew 12.	p. 1464
Matthew 13.	p. 1467
Matthew 14.	p. 1469
Matthew 15.	p. 1470
Matthew 16.	p. 1472
Matthew 17.	p. 1473
Matthew 18.	p. 1474
Matthew 19.	p. 1476
Matthew 20.	p. 1477
Matthew 21.	p. 1479

Matthew 22.	p. 1481
Matthew 23.	p. 1482
Matthew 24.	p. 1484
Matthew 25.	p. 1486
Matthew 26.	p. 1488
Matthew 27.	p. 1491
Matthew 28.	p. 1493
Mark.	p. 1494
Mark 1.	p. 1494
Mark 2.	p. 1496
Mark 3.	p. 1497
Mark 4.	p. 1499
Mark 5.	p. 1500
Mark 6.	p. 1502
Mark 7.	p. 1504
Mark 8.	p. 1506
Mark 9.	p. 1507
Mark 10.	p. 1509
Mark 11.	p. 1512
Mark 12.	p. 1513
Mark 13.	p. 1515
Mark 14.	p. 1516
Mark 15.	p. 1519
Mark 16.	p. 1521
Luke.	p. 1522
Luke 1.	p. 1522
Luke 2.	p. 1525
Luke 3.	p. 1527
Luke 4.	p. 1529
Luke 5.	p. 1531
Luke 6.	p. 1532
Luke 7.	p. 1534
Luke 8.	p. 1537
Luke 9.	p. 1539
Luke 10.	p. 1542
Luke 11.	p. 1543
Luke 12.	p. 1546
Luke 13.	p. 1548
Luke 14.	p. 1550
Luke 15.	p. 1551

Luke 16.	p. 1553
Luke 17.	p. 1554
Luke 18.	p. 1556
Luke 19.	p. 1557
Luke 20.	p. 1559
Luke 21.	p. 1561
Luke 22.	p. 1562
Luke 23.	p. 1565
Luke 24.	p. 1567
John.	p. 1569
John 1.	p. 1569
John 2.	p. 1571
John 3.	p. 1573
John 4.	p. 1574
John 5.	p. 1576
John 6.	p. 1578
John 7.	p. 1581
John 8.	p. 1583
John 9.	p. 1585
John 10.	p. 1587
John 11.	p. 1588
John 12.	p. 1590
John 13.	p. 1592
John 14.	p. 1594
John 15.	p. 1595
John 16.	p. 1596
John 17.	p. 1598
John 18.	p. 1599
John 19.	p. 1601
John 20.	p. 1603
John 21.	p. 1604
Acts.	p. 1605
Acts 1.	p. 1605
Acts 2.	p. 1607
Acts 3.	p. 1609
Acts 4.	p. 1610
Acts 5.	p. 1611
Acts 6.	p. 1613
Acts 7.	p. 1614
Acts 8.	p. 1617

Acts 9.	p. 1618
Acts 10.	p. 1620
Acts 11.	p. 1622
Acts 12.	p. 1624
Acts 13.	p. 1625
Acts 14.	p. 1627
Acts 15.	p. 1629
Acts 16.	p. 1630
Acts 17.	p. 1632
Acts 18.	p. 1634
Acts 19.	p. 1635
Acts 20.	p. 1637
Acts 21.	p. 1639
Acts 22.	p. 1641
Acts 23.	p. 1642
Acts 24.	p. 1644
Acts 25.	p. 1645
Acts 26.	p. 1646
Acts 27.	p. 1648
Acts 28.	p. 1650
Romans.	p. 1651
Romans 1.	p. 1651
Romans 2.	p. 1653
Romans 3.	p. 1654
Romans 4.	p. 1655
Romans 5.	p. 1656
Romans 6.	p. 1657
Romans 7.	p. 1658
Romans 8.	p. 1659
Romans 9.	p. 1661
Romans 10.	p. 1662
Romans 11.	p. 1663
Romans 12.	p. 1665
Romans 13.	p. 1666
Romans 14.	p. 1666
Romans 15.	p. 1667
Romans 16.	p. 1669
1 Corinthians.	p. 1670
1 Corinthians 1.	p. 1670
1 Corinthians 2.	p. 1671

1 Corinthians 3.	p. 1672
1 Corinthians 4.	p. 1673
1 Corinthians 5.	p. 1674
1 Corinthians 6.	p. 1675
1 Corinthians 7.	p. 1676
1 Corinthians 8.	p. 1677
1 Corinthians 9.	p. 1678
1 Corinthians 10.	p. 1679
1 Corinthians 11.	p. 1680
1 Corinthians 12.	p. 1682
1 Corinthians 13.	p. 1683
1 Corinthians 14.	p. 1684
1 Corinthians 15.	p. 1685
1 Corinthians 16.	p. 1687
2 Corinthians.	p. 1688
2 Corinthians 1.	p. 1688
2 Corinthians 2.	p. 1690
2 Corinthians 3.	p. 1690
2 Corinthians 4.	p. 1691
2 Corinthians 5.	p. 1692
2 Corinthians 6.	p. 1693
2 Corinthians 7.	p. 1694
2 Corinthians 8.	p. 1695
2 Corinthians 9.	p. 1696
2 Corinthians 10.	p. 1697
2 Corinthians 11.	p. 1698
2 Corinthians 12.	p. 1699
2 Corinthians 13.	p. 1700
Galatians.	p. 1701
Galatians 1.	p. 1701
Galatians 2.	p. 1702
Galatians 3.	p. 1703
Galatians 4.	p. 1704
Galatians 5.	p. 1705
Galatians 6.	p. 1706
Ephesians.	p. 1707
Ephesians 1.	p. 1707
Ephesians 2.	p. 1708
Ephesians 3.	p. 1709
Ephesians 4.	p. 1710

Ephesians 5.	p. 1711
Ephesians 6.	p. 1712
Philippians.	p. 1713
Philippians 1.	p. 1713
Philippians 2.	p. 1715
Philippians 3.	p. 1716
Philippians 4.	p. 1717
Colossians.	p. 1718
Colossians 1.	p. 1718
Colossians 2.	p. 1719
Colossians 3.	p. 1720
Colossians 4.	p. 1721
1 Thessalonians.	p. 1722
1 Thessalonians 1.	p. 1722
1 Thessalonians 2.	p. 1723
1 Thessalonians 3.	p. 1724
1 Thessalonians 4.	p. 1724
1 Thessalonians 5.	p. 1725
2 Thessalonians.	p. 1726
2 Thessalonians 1.	p. 1726
2 Thessalonians 2.	p. 1727
2 Thessalonians 3.	p. 1728
1 Timothy.	p. 1729
1 Timothy 1.	p. 1729
1 Timothy 2.	p. 1730
1 Timothy 3.	p. 1730
1 Timothy 4.	p. 1731
1 Timothy 5.	p. 1732
1 Timothy 6.	p. 1733
2 Timothy.	p. 1734
2 Timothy 1.	p. 1734
2 Timothy 2.	p. 1735
2 Timothy 3.	p. 1736
2 Timothy 4.	p. 1736
Titus.	p. 1737
Titus 1.	p. 1737
Titus 2.	p. 1738
Titus 3.	p. 1739
Philemon.	p. 1739
Philemon 1.	p. 1740

Hebrews.	p. 1740
Hebrews 1.	p. 1740
Hebrews 2.	p. 1741
Hebrews 3.	p. 1742
Hebrews 4.	p. 1743
Hebrews 5.	p. 1744
Hebrews 6.	p. 1744
Hebrews 7.	p. 1745
Hebrews 8.	p. 1747
Hebrews 9.	p. 1747
Hebrews 10.	p. 1749
Hebrews 11.	p. 1750
Hebrews 12.	p. 1752
Hebrews 13.	p. 1754
James.	p. 1755
James 1.	p. 1755
James 2.	p. 1756
James 3.	p. 1757
James 4.	p. 1758
James 5.	p. 1758
1 Peter.	p. 1759
1 Peter 1.	p. 1759
1 Peter 2.	p. 1761
1 Peter 3.	p. 1762
1 Peter 4.	p. 1763
1 Peter 5.	p. 1764
2 Peter.	p. 1764
2 Peter 1.	p. 1764
2 Peter 2.	p. 1766
2 Peter 3.	p. 1767
1 John.	p. 1768
1 John 1.	p. 1768
1 John 2.	p. 1768
1 John 3.	p. 1769
1 John 4.	p. 1771
1 John 5.	p. 1772
2 John.	p. 1772
2 John 1.	p. 1773
3 John.	p. 1773
3 John 1.	p. 1773

Jude.	p. 1774
Jude 1.	p. 1774
Revelation.	p. 1775
Revelation 1.	p. 1775
Revelation 2.	p. 1776
Revelation 3.	p. 1778
Revelation 4.	p. 1779
Revelation 5.	p. 1779
Revelation 6.	p. 1780
Revelation 7.	p. 1781
Revelation 8.	p. 1782
Revelation 9.	p. 1783
Revelation 10.	p. 1784
Revelation 11.	p. 1785
Revelation 12.	p. 1786
Revelation 13.	p. 1786
Revelation 14.	p. 1787
Revelation 15.	p. 1789
Revelation 16.	p. 1789
Revelation 17.	p. 1790
Revelation 18.	p. 1791
Revelation 19.	p. 1792
Revelation 20.	p. 1794
Revelation 21.	p. 1794
Revelation 22.	p. 1796

Holy Bible

Latin Vulgate Translation

Old Testament

Genesis

Chapter 1

¹ in principio creavit Deus caelum et terram ² terra autem erat inanis et vacua et tenebrae super
faciem abyssi et spiritus Dei ferebatur super aquas ³ dixitque Deus fiat lux et facta est lux ⁴ et vidit
Deus lucem quod esset bona et divisit lucem ac tenebras ⁵ appellavitque lucem diem et tenebras
noctem factumque est vespere et mane dies unus ⁶ dixit quoque Deus fiat firmamentum in medio
aquarum et dividat aquas ab aquis ⁷ et fecit Deus firmamentum divisitque aquas quae erant sub
firmamento ab his quae erant super firmamentum et factum est ita ⁸ vocavitque Deus firmamentum
caelum et factum est vespere et mane dies secundus ⁹ dixit vero Deus congregentur aquae quae
sub caelo sunt in locum unum et appareat arida factumque est ita ¹⁰ et vocavit Deus aridam terram
congregationesque aquarum appellavit maria et vidit Deus quod esset bonum ¹¹ et ait germinet
terra herbam virentem et facientem semen et lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suum
cuius semen in semet ipso sit super terram et factum est ita ¹² et protulit terra herbam virentem et
adferentem semen iuxta genus suum lignumque faciens fructum et habens unumquodque sementem
secundum speciem suam et vidit Deus quod esset bonum ¹³ factumque est vespere et mane dies
tertius ¹⁴ dixit autem Deus fiant luminaria in firmamento caeli ut dividant diem ac noctem et sint
in signa et tempora et dies et annos ¹⁵ ut luceant in firmamento caeli et inluminent terram et factum
est ita ¹⁶ fecitque Deus duo magna luminaria luminare maius ut praeesset diei et luminare minus
ut praeesset nocti et stellas ¹⁷ et posuit eas in firmamento caeli ut lucerent super terram ¹⁸ et
praeessent diei ac nocti et dividerent lucem ac tenebras et vidit Deus quod esset bonum ¹⁹ et factum
est vespere et mane dies quartus ²⁰ dixit etiam Deus producant aquae reptile animae viventis et
volatile super terram sub firmamento caeli ²¹ creavitque Deus cete grandia et omnem animam
viventem atque motabilem quam produxerant aquae in species suas et omne volatile secundum

genus suum et vidit Deus quod esset bonum ²² benedixitque eis dicens crescite et multiplicamini
 et replete aquas maris avesque multiplicentur super terram ²³ et factum est vespere et mane dies
 quintus ²⁴ dixit quoque Deus producat terra animam viventem in genere suo iumenta et reptilia et
 bestias terrae secundum species suas factumque est ita ²⁵ et fecit Deus bestias terrae iuxta species
 suas et iumenta et omne reptile terrae in genere suo et vidit Deus quod esset bonum ²⁶ et ait faciamus
 hominem ad imaginem et similitudinem nostram et praesit piscibus maris et volatilibus caeli et
 bestiis universaeque terrae omnique reptili quod movetur in terra ²⁷ et creavit Deus hominem ad
 imaginem suam ad imaginem Dei creavit illum masculum et feminam creavit eos ²⁸ benedixitque
 illis Deus et ait crescite et multiplicamini et replete terram et subicite eam et dominamini piscibus
 maris et volatilibus caeli et universis animantibus quae moventur super terram ²⁹ dixitque Deus
 ecce dedi vobis omnem herbam adferentem semen super terram et universa ligna quae habent in
 semet ipsis sementem generis sui ut sint vobis in escam ³⁰ et cunctis animantibus terrae omnique
 volucris caeli et universis quae moventur in terra et in quibus est anima vivens ut habeant ad
 vescendum et factum est ita ³¹ viditque Deus cuncta quae fecit et erant valde bona et factum est
 vespere et mane dies sextus

Chapter 2

¹ igitur perfecti sunt caeli et terra et omnis ornatus eorum ² conplevitque Deus die septimo opus
 suum quod fecerat et requievit die septimo ab universo opere quod patrarat ³ et benedixit diei
 septimo et sanctificavit illum quia in ipso cessaverat ab omni opere suo quod creavit Deus ut faceret
⁴ istae generationes caeli et terrae quando creatae sunt in die quo fecit Dominus Deus caelum et
⁵ terram et omne virgultum agri antequam oreretur in terra omnemque herbam regionis priusquam
 germinaret non enim pluerat Dominus Deus super terram et homo non erat qui operaretur terram
⁶ sed fons ascendebat e terra inrigans universam superficiem terrae ⁷ formavit igitur Dominus Deus
 hominem de limo terrae et inspiravit in faciem eius spiraculum vitae et factus est homo in animam
⁸ viventem plantaverat autem Dominus Deus paradisum voluptatis a principio in quo posuit hominem
⁹ quem formaverat produxitque Dominus Deus de humo omne lignum pulchrum visu et ad

10
 vescendum suave lignum etiam vitae in medio paradisi lignumque scientiae boni et mali et
 fluvius egrediebatur de loco voluptatis ad inrigandum paradisum qui inde dividitur in quattuor
 11 capita nomen uni Phison ipse est qui circuit omnem terram Evilat ubi nascitur aurum 12 et aurum
 13 terrae illius optimum est ibique invenitur bdellium et lapis onychinus et nomen fluvio secundo
 14 Geon ipse est qui circuit omnem terram Aethiopiae nomen vero fluminis tertii Tigris ipse vadit
 15 contra Assyrios fluvius autem quartus ipse est Eufrates tulit ergo Dominus Deus hominem et
 16 posuit eum in paradiso voluptatis ut operaretur et custodiret illum praecepitque ei dicens ex
 17 omni ligno paradisi comede de ligno autem scientiae boni et mali ne comedas in quocumque
 18 enim die comederis ex eo morte morieris dixit quoque Dominus Deus non est bonum esse
 19 hominem solum faciamus ei adiutorium similem sui formatis igitur Dominus Deus de humo
 cunctis animantibus terrae et universis volatilibus caeli adduxit ea ad Adam ut videret quid vocaret
 20 ea omne enim quod vocavit Adam animae viventis ipsum est nomen eius appellavitque Adam
 21 nominibus suis cuncta animantia et universa volatilia caeli et omnes bestias terrae Adam vero non
 22 inveniebatur adiutor similis eius inmisit ergo Dominus Deus soporem in Adam cumque
 23 obdormisset tulit unam de costis eius et replevit carnem pro ea et aedificavit Dominus Deus
 24 costam quam tulerat de Adam in mulierem et adduxit eam ad Adam dixitque Adam hoc nunc
 25 os ex ossibus meis et caro de carne mea haec vocabitur virago quoniam de viro sumpta est quam
 ob rem relinquet homo patrem suum et matrem et adhaerebit uxori suae et erunt duo in carne una
 erant autem uterque nudi Adam scilicet et uxor eius et non erubescabant

Chapter 3

1 sed et serpens erat callidior cunctis animantibus terrae quae fecerat Dominus Deus qui dixit
 2 ad mulierem cur praecepit vobis Deus ut non comederetis de omni ligno paradisi cui respondit
 3 mulier de fructu lignorum quae sunt in paradiso vescemur de fructu vero ligni quod est in medio
 4 paradisi praecepit nobis Deus ne comederemus et ne tangeremus illud ne forte moriamur dixit
 5 autem serpens ad mulierem nequaquam morte moriemini scit enim Deus quod in quocumque die

comederitis ex eo aperientur oculi vestri et eritis sicut dii scientes bonum et malum⁶ vidit igitur
mulier quod bonum esset lignum ad vescendum et pulchrum oculis aspectuque delectabile et tulit
de fructu illius et comedit deditque viro suo qui comedit⁷ et aperti sunt oculi amborum cumque
cognovissent esse se nudos consuerunt folia ficus et fecerunt sibi perizomata⁸ et cum audissent
vocem Domini Dei deambulantem in paradiso ad auram post meridiem abscondit se Adam et uxor
eius a facie Domini Dei in medio ligni paradisi⁹ vocavitque Dominus Deus Adam et dixit ei ubi
es¹⁰ qui ait vocem tuam audiui in paradiso et timui eo quod nudus essem et abscondi me¹¹ cui
dixit quis enim indicavit tibi quod nudus esses nisi quod ex ligno de quo tibi praeceperam ne
comederes comedisti¹² dixitque Adam mulier quam dedisti sociam mihi dedit mihi de ligno et
comedi¹³ et dixit Dominus Deus ad mulierem quare hoc fecisti quae respondit serpens decepit me
et comedi¹⁴ et ait Dominus Deus ad serpentem quia fecisti hoc maledictus es inter omnia animantia
et bestias terrae super pectus tuum gradieris et terram comedes cunctis diebus vitae tuae¹⁵ inimicitias
ponam inter te et mulierem et semen tuum et semen illius ipsa conteret caput tuum et tu insidiaberis
calcaneo eius¹⁶ mulieri quoque dixit multiplicabo aerumnas tuas et conceptus tuos in dolore paries
filios et sub viri potestate eris et ipse dominabitur tui¹⁷ ad Adam vero dixit quia audisti vocem
uxoris tuae et comedisti de ligno ex quo praeceperam tibi ne comederes maledicta terra in opere
tuo in laboribus comedes eam cunctis diebus vitae tuae¹⁸ spinas et tribulos germinabit tibi et
comedes herbas terrae¹⁹ in sudore vultus tui vesceris pane donec revertaris in terram de qua
sumptus es quia pulvis es et in pulverem reverteris²⁰ et vocavit Adam nomen uxoris suae Hava
eo quod mater esset cunctorum viventium²¹ fecit quoque Dominus Deus Adam et uxori eius tunicas
pellicias et induit eos²² et ait ecce Adam factus est quasi unus ex nobis sciens bonum et malum
nunc ergo ne forte mittat manum suam etumat etiam de ligno vitae et comedat et vivat in aeternum
emisit eum Dominus Deus de paradiso voluptatis ut operaretur terram de qua sumptus est²³
eiecitque Adam et conlocavit ante paradisum voluptatis cherubin et flammeum gladium atque
versatilem ad custodiendam viam ligni vitae²⁴

Chapter 4

¹ Adam vero cognovit Havam uxorem suam quae concepit et peperit Cain dicens possedi
² hominem per Dominum rursusque peperit fratrem eius Abel fuit autem Abel pastor ovium et Cain
³ agricola factum est autem post multos dies ut offerret Cain de fructibus terrae munera Domino
⁴ Abel quoque obtulit de primogenitis gregis sui et de adipibus eorum et respexit Dominus ad Abel
⁵ et ad munera eius ad Cain vero et ad munera illius non respexit iratusque est Cain vehementer et
⁶ concidit vultus eius dixitque Dominus ad eum quare maestus es et cur concidit facies tua ⁷ nonne
si bene egeris recipies sin autem male statim in foribus peccatum aderit sed sub te erit appetitus
⁸ eius et tu dominaberis illius dixitque Cain ad Abel fratrem suum egrediamur foras cumque essent
⁹ in agro consurrexit Cain adversus Abel fratrem suum et interfecit eum et ait Dominus ad Cain
¹⁰ ubi est Abel frater tuus qui respondit nescio num custos fratris mei sum dixitque ad eum quid
¹¹ fecisti vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra nunc igitur maledictus eris super terram
¹² quae aperuit os suum et suscepit sanguinem fratris tui de manu tua cum operatus fueris eam non
¹³ dabit tibi fructus suos vagus et profugus eris super terram dixitque Cain ad Dominum maior est
¹⁴ iniquitas mea quam ut veniam merear ecce eicis me hodie a facie terrae et a facie tua abscondar
¹⁵ et ero vagus et profugus in terra omnis igitur qui invenerit me occidet me dixitque ei Dominus
nequaquam ita fiet sed omnis qui occiderit Cain septuplum punietur posuitque Dominus Cain
¹⁶ signum ut non eum interficeret omnis qui invenisset eum egressusque Cain a facie Domini
¹⁷ habitavit in terra profugus ad orientalem plagam Eden cognovit autem Cain uxorem suam quae
concepit et peperit Enoch et aedificavit civitatem vocavitque nomen eius ex nomine filii sui Enoch
¹⁸ porro Enoch genuit Irad et Irad genuit Maviahel et Maviahel genuit Matusahel et Matusahel
¹⁹ genuit Lamech qui accepit uxores duas nomen uni Ada et nomen alteri Sella ²⁰ genuitque Ada
²¹ Iabel qui fuit pater habitantium in tentoriis atque pastorum et nomen fratris eius Iubal ipse fuit
²² pater canentium cithara et organo Sella quoque genuit Thubalcain qui fuit malleator et faber in
²³ cuncta opera aeris et ferri soror vero Thubalcain Noemma dixitque Lamech uxoribus suis Adae
et Sellae audite vocem meam uxores Lamech auscultate sermonem meum quoniam occidi virum
²⁴ in vulnus meum et adolescentulum in livorem meum septuplum ultio dabitur de Cain de Lamech
²⁵ vero septuagies septies cognovit quoque adhuc Adam uxorem suam et peperit filium vocavitque

nomen eius Seth dicens posuit mihi Deus semen aliud pro Abel quem occidit Cain²⁶ sed et Seth natus est filius quem vocavit Enos iste coepit invocare nomen Domini

Chapter 5

¹ hic est liber generationis Adam in die qua creavit Deus hominem ad similitudinem Dei fecit
² illum masculum et feminam creavit eos et benedixit illis et vocavit nomen eorum Adam in die
³ qua creati sunt vixit autem Adam centum triginta annis et genuit ad similitudinem et imaginem
⁴ suam vocavitque nomen eius Seth et facti sunt dies Adam postquam genuit Seth octingenti anni
⁵ genuitque filios et filias et factum est omne tempus quod vixit Adam anni nongenti triginta et
⁶ mortuus est vixit quoque Seth centum quinque annos et genuit Enos⁷ vixitque Seth postquam
⁸ genuit Enos octingentis septem annis genuitque filios et filias et facti sunt omnes dies Seth
⁹ nongentorum duodecim annorum et mortuus est vixit vero Enos nonaginta annis et genuit Cainan
¹⁰ post cuius ortum vixit octingentis quindecim annis et genuit filios et filias¹¹ factique sunt omnes
¹² dies Enos nongentorum quinque annorum et mortuus est vixit quoque Cainan septuaginta annis
¹³ et genuit Malalehel et vixit Cainan postquam genuit Malalehel octingentos quadraginta annos
¹⁴ genuitque filios et filias et facti sunt omnes dies Cainan nongenti decem anni et mortuus est
¹⁵ vixit autem Malalehel sexaginta quinque annos et genuit Iared¹⁶ et vixit Malalehel postquam
¹⁷ genuit Iared octingentis triginta annis et genuit filios et filias et facti sunt omnes dies Malalehel
¹⁸ octingenti nonaginta quinque anni et mortuus est vixitque Iared centum sexaginta duobus annis
¹⁹ et genuit Enoch et vixit Iared postquam genuit Enoch octingentos annos et genuit filios et filias
²⁰ et facti sunt omnes dies Iared nongenti sexaginta duo anni et mortuus est²¹ porro Enoch vixit
²² sexaginta quinque annis et genuit Mathusalam et ambulavit Enoch cum Deo postquam genuit
²³ Mathusalam trecentis annis et genuit filios et filias et facti sunt omnes dies Enoch trecenti
²⁴ sexaginta quinque anni ambulavitque cum Deo et non apparuit quia tulit eum Deus²⁵ vixit

quoque Mathusalam centum octoginta septem annos et genuit Lamech²⁶ et vixit Mathusalam²⁷
 postquam genuit Lamech septingentos octoginta duos annos et genuit filios et filias²⁸ et facti sunt²⁹
 omnes dies Mathusala³⁰ nongenti sexaginta novem anni et mortuus est³¹ vixit autem Lamech³²
 centum octoginta duobus annis et genuit filium³³ vocavitque nomen eius Noe dicens iste
 consolabitur nos ab operibus et laboribus manuumstrarum in terra cui maledixit Dominus³⁴
 vixitque Lamech postquam genuit Noe quingentos nonaginta quinque annos et genuit filios et³⁵
 filias³⁶ et facti sunt omnes dies Lamech septingenti septuaginta septem anni et mortuus est³⁷ Noe³⁸
 vero cum quingentorum esset annorum genuit Sem et Ham et Iafeth

Chapter 6

¹ cumque coepissent homines multiplicari super terram et filias procreassent² videntes filii Dei³
 filias eorum quod essent pulchrae acceperunt uxores sibi ex omnibus quas elegerant⁴ dixitque
 Deus non permanebit spiritus meus in homine in aeternum quia caro est eruntque dies illius centum
 viginti annorum⁵ gigantes autem erant super terram in diebus illis postquam enim ingressi sunt⁶
 filii Dei ad filias hominum illaeque genuerunt isti sunt potentes a saeculo viri famosi⁷ videns autem
 Deus quod multa malitia hominum esset in terra et cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum⁸
 omni tempore⁹ paenituit eum quod hominem fecisset in terra et tactus dolore cordis intrinsecus¹⁰
 delebo inquit hominem quem creavi a facie terrae ab homine usque ad animantia a reptili usque¹¹
 ad volucres caeli paenitet enim me fecisse eos¹² Noe vero invenit gratiam coram Domino¹³ hae
 generationes Noe Noe vir iustus atque perfectus fuit in generationibus suis cum Deo ambulavit¹⁴
 et genuit tres filios Sem Ham et Iafeth¹⁵ corrupta est autem terra coram Deo et repleta est
 iniquitate¹⁶ cumque vidisset Deus terram esse corruptam omnis quippe caro corruperat viam suam
 super terram¹⁷ dixit ad Noe finis universae carnis venit coram me repleta est terra iniquitate a
 facie eorum et ego disperdam eos cum terra¹⁸ fac tibi arcam de lignis levigatis mansiunculas in
 arca facies et bitumine linies intrinsecus et extrinsecus¹⁹ et sic facies eam trecentorum cubitorum²⁰
 erit longitudo arcae quinquaginta cubitorum latitudo et triginta cubitorum altitudo illius²¹ fenestram²²
 in arca facies et in cubito consummabis summitatem ostium autem arcae pones ex latere deorsum

¹⁷
 cenacula et tristega facies in ea ecce ego adducam diluvii aquas super terram ut interficiam
 omnem carnem in qua spiritus vitae est subter caelum universa quae in terra sunt consumentur
¹⁸
 ponamque foedus meum tecum et ingredieris arcam tu et filii tui uxor tua et uxores filiorum
¹⁹
 tuorum tecum et ex cunctis animantibus universae carnis bina induces in arcam ut vivant tecum
²⁰
 masculini sexus et feminini de volucris iuxta genus suum et de iumentis in genere suo et ex
 omni reptili terrae secundum genus suum bina de omnibus ingredientur tecum ut possint vivere
²¹
 tolles igitur tecum ex omnibus escis quae mandi possunt et conportabis apud te et erunt tam tibi
²²
 quam illis in cibum fecit ergo Noe omnia quae praeceperat illi Deus

Chapter 7

¹
 dixitque Dominus ad eum ingredi tu et omnis domus tua arcam te enim vidi iustum coram
²
 me in generatione hac ex omnibus animantibus mundis tolle septena septena masculum et feminam
³
 de animantibus vero non mundis duo duo masculum et feminam sed et de volatilibus caeli septena
⁴
 septena masculum et feminam ut salvetur semen super faciem universae terrae adhuc enim et
 post dies septem ego pluam super terram quadraginta diebus et quadraginta noctibus et delebo
⁵
 omnem substantiam quam feci de superficie terrae fecit ergo Noe omnia quae mandaverat ei
⁶
 Dominus eratque sescentorum annorum quando diluvii aquae inundaverunt super terram et
⁷
 ingressus est Noe et filii eius uxor eius et uxores filiorum eius cum eo in arcam propter aquas diluvii
⁸
 de animantibus quoque mundis et inmundis et de volucris et ex omni quod movetur super terram
⁹
 duo et duo ingressa sunt ad Noe in arcam masculus et femina sicut praeceperat Deus Noe cumque
¹⁰
¹¹
 transissent septem dies aquae diluvii inundaverunt super terram anno sescentesimo vitae Noe
 mense secundo septimodecimo die mensis rupti sunt omnes fontes abyssi magnae et cataractae
¹²
 caeli apertae sunt et facta est pluvia super terram quadraginta diebus et quadraginta noctibus
¹³
 in articulo diei illius ingressus est Noe et Sem et Ham et Iafeth filii eius uxor illius et tres uxores
¹⁴
 filiorum eius cum eis in arcam ipsi et omne animal secundum genus suum universaque iumenta
 in genus suum et omne quod movetur super terram in genere suo cunctumque volatile secundum
¹⁵
 genus suum universae aves omnesque volucres ingressae sunt ad Noe in arcam bina et bina ex

16
 omni carne in qua erat spiritus vitae et quae ingressa sunt masculus et femina ex omni carne
 17
 introierunt sicut praeceperat ei Deus et inclusit eum Dominus de foris factumque est diluvium
 18
 quadraginta diebus super terram et multiplicatae sunt aquae et elevaverunt arcam in sublime a terra
 19
 vehementer inundaverunt et omnia repleverunt in superficie terrae porro arca ferebatur super
 20
 aquas et aquae praevaluerunt nimis super terram opertique sunt omnes montes excelsi sub
 21
 universo caelo quindecim cubitis altior fuit aqua super montes quos operuerat consumptaque
 22
 est omnis caro quae movebatur super terram volucrum animantium bestiarum omniumque reptilium
 23
 quae reptant super terram universi homines et cuncta in quibus spiraculum vitae est in terra
 24
 mortua sunt et delevit omnem substantiam quae erat super terram ab homine usque ad pecus
 tam reptile quam volucres caeli et deleta sunt de terra remansit autem solus Noe et qui cum eo erant
 in arca obtinueruntque aquae terras centum quinquaginta diebus

Chapter 8

1
 recordatus autem Deus Noe cunctarumque animantium et omnium iumentorum quae erant
 2
 cum eo in arca adduxit spiritum super terram et inminutae sunt aquae et clausi sunt fontes abyssi
 3
 et cataractae caeli et prohibitae sunt pluviae de caelo reversaeque aquae de terra euntes et redeuntes
 4
 et coeperunt minui post centum quinquaginta dies requievitque arca mense septimo vicesima
 5
 septima die mensis super montes Armeniae at vero aquae ibant et decrescebant usque ad decimum
 6
 mensem decimo enim mense prima die mensis apparuerunt cacumina montium cumque transissent
 7
 quadraginta dies aperiens Noe fenestram arcae quam fecerat dimisit corvum qui egrediebatur et
 8
 revertebatur donec sicarentur aquae super terram emisit quoque columbam post eum ut videret
 9
 si iam cessassent aquae super faciem terrae quae cum non invenisset ubi requiesceret pes eius
 10
 reversa est ad eum in arcam aquae enim erant super universam terram extenditque manum et
 11
 adprehensam intulit in arcam expectatis autem ultra septem diebus aliis rursum dimisit columbam
 12
 ex arca at illa venit ad eum ad vesperam portans ramum olivae virentibus foliis in ore suo
 intellexit ergo Noe quod cessassent aquae super terram expectavitque nihilominus septem alios

dies et emisit columbam quae non est reversa ultra ad eum¹³ igitur sescentesimo primo anno primo
 mense prima die mensis inminutae sunt aquae super terram et aperiens Noe tectum arcae aspexit
 viditque quod exsiccata esset superficies terrae¹⁴ mense secundo septima et vicesima die mensis
 arefacta est terra¹⁵ locutus est autem Deus ad Noe dicens¹⁶ egredere de arca tu et uxor tua filii
 tui et uxores filiorum tuorum tecum¹⁷ cuncta animantia quae sunt apud te ex omni carne tam in
 volatilibus quam in bestiis et in universis reptilibus quae reptant super terram educ tecum et
 ingredimini super terram crescite et multiplicamini super eam¹⁸ egressus est ergo Noe et filii eius
 uxor illius et uxores filiorum eius cum eo¹⁹ sed et omnia animantia iumenta et reptilia quae repunt
 super terram secundum genus suum arcam egressa sunt²⁰ aedificavit autem Noe altare Domino
 et tollens de cunctis pecoribus et volucribus mundis obtulit holocausta super altare²¹ odoratusque
 est Dominus odorem suavitatis et ait ad eum nequaquam ultra maledicam terrae propter homines
 sensus enim et cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua non igitur ultra
 percutiam omnem animantem sicut feci²² cunctis diebus terrae sementis et messis frigus et aestus
 aestas et hiemps nox et dies non requiescent

Chapter 9

¹ benedixitque Deus Noe et filiis eius et dixit ad eos crescite et multiplicamini et implete terram
² et terror vester ac tremor sit super cuncta animalia terrae et super omnes volucres caeli cum
 universis quae moventur in terra omnes pisces maris manui vestrae traditi sunt³ et omne quod
 movetur et vivit erit vobis in cibum quasi holera virentia tradidi vobis omnia⁴ excepto quod carnem
 cum sanguine non comedetis⁵ sanguinem enim animarum vestrarum requiram de manu cunctarum
 bestiarum et de manu hominis de manu viri et fratris eius requiram animam hominis⁶ quicumque
 effuderit humanum sanguinem fundetur sanguis illius ad imaginem quippe Dei factus est homo
⁷ vos autem crescite et multiplicamini et ingredimini super terram et implete eam⁸ haec quoque
 dixit Deus ad Noe et ad filios eius cum eo⁹ ecce ego statuam pactum meum vobiscum et cum
 semine vestro post vos¹⁰ et ad omnem animam viventem quae est vobiscum tam in volucribus
 quam in iumentis et pecudibus terrae cunctis quae egressa sunt de arca et universis bestiis terrae

¹¹ statuam pactum meum vobiscum et nequaquam ultra interficietur omnis caro aquis diluvii neque
¹² erit deinceps diluvium dissipans terram ¹² dixitque Deus hoc signum foederis quod do inter me et
¹³ vos et ad omnem animam viventem quae est vobiscum in generationes sempiternas ¹³ arcum meum
¹⁴ ponam in nubibus et erit signum foederis inter me et inter terram ¹⁴ cumque obduxero nubibus
¹⁵ caelum apparebit arcus meus in nubibus ¹⁵ et recordabor foederis mei vobiscum et cum omni anima
 vivente quae carnem vegetat et non erunt ultra aquae diluvii ad delendam universam carnem
¹⁶ ¹⁶ eritque arcus in nubibus et videbo illum et recordabor foederis sempiterni quod pactum est inter
 Deum et inter omnem animam viventem universae carnis quae est super terram ¹⁷ ¹⁷ dixitque Deus
¹⁸ Noe hoc erit signum foederis quod constitui inter me et inter omnem carnem super terram ¹⁸ erant
¹⁹ igitur filii Noe qui egressi sunt de arca Sem Ham et Iafeth porro Ham ipse est pater Chanaan ¹⁹ tres
 isti sunt filii Noe et ab his disseminatum est omne hominum genus super universam terram
²⁰ ²⁰ coepitque Noe vir agricola exercere terram et plantavit vineam ²¹ ²¹ bibensque vinum inebriatus
²² est et nudatus in tabernaculo suo ²² quod cum vidisset Ham pater Chanaan verenda scilicet patris
²³ sui esse nuda nuntiavit duobus fratribus suis foras ²³ at vero Sem et Iafeth pallium inposuerunt
 umeris suis et incedentes retrorsum operuerunt verecunda patris sui faciesque eorum aversae erant
²⁴ et patris virilia non viderunt ²⁴ evigilans autem Noe ex vino cum didicisset quae fecerat ei filius
²⁵ ²⁵ suus minor ²⁶ ait maledictus Chanaan servus servorum erit fratribus suis ²⁶ dixitque benedictus
²⁷ Dominus Deus Sem sit Chanaan servus eius ²⁷ dilatet Deus Iafeth et habitet in tabernaculis Sem
²⁸ sitque Chanaan servus eius ²⁸ vixit autem Noe post diluvium trecentis quinquaginta annis ²⁹ et
²⁹ impleti sunt omnes dies eius nongentorum quinquaginta annorum et mortuus est

Chapter 10

¹ ¹ hae generationes filiorum Noe Sem Ham Iafeth natique sunt eis filii post diluvium ² ² filii Iafeth
³ Gomer Magog et Madai Iavan et Thubal et Mosoch et Thiras ³ porro filii Gomer Aschenez et Rifath
⁴ et Thogorma ⁴ filii autem Iavan Elisa et Tharsis Cetthim et Dodanim ⁵ ⁵ ab his divisae sunt insulae
⁶ gentium in regionibus suis unusquisque secundum linguam et familias in nationibus suis ⁶ filii

autem Ham Chus et Mesraim et Fut et Chanaan ⁷ filii Chus Saba et Hevila et Sabatha et Regma et
 Sabathaca filii Regma Saba et Dadan ⁸ porro Chus genuit Nemrod ipse coepit esse potens in terra
⁹ et erat robustus venator coram Domino ab hoc exivit proverbium quasi Nemrod robustus venator
 coram Domino ¹⁰ fuit autem principium regni eius Babylon et Arach et Archad et Chalanne in
 terra Sennaar ¹¹ de terra illa egressus est Assur et aedificavit Nineven et plateas civitatis et Chale
¹² Resen quoque inter Nineven et Chale haec est civitas magna ¹³ at vero Mesraim genuit Ludim
 et Anamim et Laabim Nepthum ¹⁴ et Phetrusim et Cesluim de quibus egressi sunt Philisthim et
 Capthurim ¹⁵ Chanaan autem genuit Sidonem primogenitum suum Ettheum ¹⁶ et Iebuseum et
 Amorream Gergesum ¹⁷ Eveum et Araceum Sineum ¹⁸ et Aradium Samariten et Amatheum et
 post haec disseminati sunt populi Chananeorum ¹⁹ factique sunt termini Chanaan venientibus a
 Sidone Geraram usque Gazam donec ingrediaris Sodomam et Gomorram et Adama et Seboim
²⁰ usque Lesa hii filii Ham in cognationibus et linguis et generationibus terrisque et gentibus suis
²¹ de Sem quoque nati sunt patre omnium filiorum Eber fratre Iafeth maiore ²² filii Sem Aelam et
 Assur et Arfaxad et Lud et Aram ²³ filii Aram Us et Hul et Gether et Mes ²⁴ at vero Arfaxad genuit
 Sala de quo ortus est Eber ²⁵ natique sunt Eber filii duo nomen uni Faleg eo quod in diebus eius
 divisa sit terra et nomen fratris eius Iectan ²⁶ qui Iectan genuit Helmodad et Saleph et Asarmoth
²⁷ Iare et Aduram et Uzal Decla ²⁸ et Ebal et Abimahel Saba ²⁹ et Ophir et Evila et Iobab omnes
³⁰ isti filii Iectan et facta est habitatio eorum de Messa pergentibus usque Sephar montem orientalem
³¹ isti filii Sem secundum cognationes et linguas et regiones in gentibus suis ³² hae familiae Noe
 iuxta populos et nationes suas ab his divisae sunt gentes in terra post diluvium

Chapter 11

¹ erat autem terra labii unius et sermonum eorundem ² cumque proficiscerentur de oriente
 invenerunt campum in terra Sennaar et habitaverunt in eo ³ dixitque alter ad proximum suum venite
 faciamus lateres et coquamus eos igni habueruntque lateres pro saxis et bitumen pro cemento ⁴ et

dixerunt venite faciamus nobis civitatem et turrem cuius culmen pertingat ad caelum et celebremus
nomen nostrum antequam dividamur in universas terras ⁵ descendit autem Dominus ut videret
civitatem et turrem quam aedificabant filii Adam ⁶ et dixit ecce unus est populus et unum labium
omnibus coeperuntque hoc facere nec desistent a cogitationibus suis donec eas opere compleant
⁷ venite igitur descendamus et confundamus ibi linguam eorum ut non audiat unusquisque vocem
proximi sui ⁸ atque ita divisit eos Dominus ex illo loco in universas terras et cessaverunt aedificare
civitatem ⁹ et idcirco vocatum est nomen eius Babel quia ibi confusum est labium universae terrae
et inde dispersit eos Dominus super faciem cunctarum regionum ¹⁰ hae generationes Sem Sem
centum erat annorum quando genuit Arfaxad biennio post diluvium ¹¹ vixitque Sem postquam
genuit Arfaxad quingentos annos et genuit filios et filias ¹² porro Arfaxad vixit triginta quinque
annos et genuit Sale ¹³ vixitque Arfaxad postquam genuit Sale trecentis tribus annis et genuit filios
et filias ¹⁴ Sale quoque vixit triginta annis et genuit Eber ¹⁵ vixitque Sale postquam genuit Eber
quadringentis tribus annis et genuit filios et filias ¹⁶ vixit autem Eber triginta quattuor annis et
genuit Faleg ¹⁷ et vixit Eber postquam genuit Faleg quadringentis triginta annis et genuit filios et
filias ¹⁸ vixit quoque Faleg triginta annis et genuit Reu ¹⁹ vixitque Faleg postquam genuit Reu
ducentis novem annis et genuit filios et filias ²⁰ vixit autem Reu triginta duobus annis et genuit
Sarug ²¹ vixitque Reu postquam genuit Sarug ducentis septem annis et genuit filios et filias ²² vixit
vero Sarug triginta annis et genuit Nahor ²³ vixitque Sarug postquam genuit Nahor ducentos annos
et genuit filios et filias ²⁴ vixit autem Nahor viginti novem annis et genuit Thare ²⁵ vixitque Nahor
postquam genuit Thare centum decem et novem annos et genuit filios et filias ²⁶ vixitque Thare
septuaginta annis et genuit Abram et Nahor et Aran ²⁷ hae sunt autem generationes Thare Thare
genuit Abram et Nahor et Aran porro Aran genuit Loth ²⁸ mortuusque est Aran ante Thare patrem
suum in terra nativitatis suae in Ur Chaldeorum ²⁹ duxerunt autem Abram et Nahor uxores nomen
autem uxoris Abram Sarai et nomen uxoris Nahor Melcha filia Aran patris Melchae et patris Ieschae
³⁰ erat autem Sarai sterilis nec habebat liberos ³¹ tulit itaque Thare Abram filium suum et Loth
filium Aran filium filii sui et Sarai nurum suam uxorem Abram filii sui et eduxit eos de Ur

Chaldeorum ut irent in terram Chanaan veneruntque usque Haran et habitaverunt ibi ³² et facti sunt dies Thare ducentorum quinque annorum et mortuus est in Haran

Chapter 12

¹ dixit autem Dominus ad Abram egredere de terra tua et de cognatione tua et de domo patris tui in terram quam monstrabo tibi ² faciamque te in gentem magnam et benedicam tibi et magnificabo nomen tuum erisque benedictus ³ benedicam benedicientibus tibi et maledicam maledicentibus tibi atque in te benedicentur universae cognationes terrae ⁴ egressus est itaque Abram sicut praeceperat ei Dominus et ivit cum eo Loth septuaginta quinque annorum erat Abram cum egrederetur de Haran ⁵ tulitque Sarai uxorem suam et Loth filium fratris sui universamque substantiam quam possederant et animas quas fecerant in Haran et egressi sunt ut irent in terram Chanaan cumque venissent in eam ⁶ pertransivit Abram terram usque ad locum Sychem usque ad convallem Inlustrem Chananeus autem tunc erat in terra ⁷ apparuitque Dominus Abram et dixit ei semini tuo dabo terram hanc qui aedificavit ibi altare Domino qui apparuerat ei ⁸ et inde transgrediens ad montem qui erat contra orientem Bethel tetendit ibi tabernaculum suum ab occidente habens Bethel et ab oriente Ai ⁹ aedificavit quoque ibi altare Domino et invocavit nomen eius ¹⁰ perrexitque Abram vadens et ultra progrediens ad meridiem ¹¹ facta est autem fames in terra descenditque Abram in Aegyptum ut peregrinaretur ibi praevaluerat enim fames in terra ¹² cumque prope esset ut ingrederetur Aegyptum dixit Sarai uxori suae novi quod pulchra sis mulier ¹³ et quod cum viderint te Aegyptii dicturi sunt uxor ipsius est et interficient me et te reservabunt ¹⁴ dic ergo obsecro te quod soror mea sis ut bene sit mihi propter te et vivat anima mea ob gratiam tui ¹⁵ cum itaque ingressus esset Abram Aegyptum viderunt Aegyptii mulierem quod esset pulchra nimis ¹⁶ et nuntiaverunt principes Pharaoni et laudaverunt eam apud illum et sublata est mulier in domum Pharaonis ¹⁷ Abram vero bene usi sunt propter illam fueruntque ei oves et boves et asini et servi et famulae et asinae et cameli ¹⁸ flagellavit autem Dominus Pharaonem plagis maximis et domum eius propter Sarai uxorem Abram ¹⁸ vocavitque Pharaon Abram et dixit ei quidnam est quod fecisti mihi quare non indicasti quod uxor

19
 tua esset quam ob causam dixisti esse sororem tuam ut tollerem eam mihi in uxorem nunc igitur
 20
 ecce coniux tua accipe eam et vade praecepitque Pharaon super Abram viris et deduxerunt eum
 et uxorem illius et omnia quae habebat

Chapter 13

1
 ascendit ergo Abram de Aegypto ipse et uxor eius et omnia quae habebat et Loth cum eo ad
 2
 australem plagam erat autem dives valde in possessione argenti et auri 3 reversusque est per iter
 quo venerat a meridie in Bethel usque ad locum ubi prius fixerat tabernaculum inter Bethel et Ai
 4
 in loco altaris quod fecerat prius et invocavit ibi nomen Domini 5 sed et Loth qui erat cum Abram
 fuerunt greges ovium et armenta et tabernacula 6 nec poterat eos capere terra ut habitarent simul
 7
 erat quippe substantia eorum multa et non quibant habitare communiter unde et facta est rixa
 inter pastores gregum Abram et Loth eo autem tempore Chananeus et Ferezeus habitabant in illa
 8
 terra dixit ergo Abram ad Loth ne quaeso sit iurgium inter me et te et inter pastores meos et
 9
 pastores tuos fratres enim sumus ecce universa terra coram te est recede a me obsecro si ad
 10
 sinistram ieris ego ad dexteram tenebo si tu dexteram elegeris ego ad sinistram pergam elevatis
 itaque Loth oculis vidit omnem circa regionem Iordanis quae universa inrigabatur antequam
 subverteret Dominus Sodomam et Gomorram sicut paradisi Domini et sicut Aegyptus venientibus
 11
 in Segor elegitque sibi Loth regionem circa Iordanem et recessit ab oriente divisique sunt
 12
 alterutrum a fratre suo Abram habitavit in terra Chanaan Loth moratus est in oppidis quae erant
 13
 circa Iordanem et habitavit in Sodomis homines autem Sodomitae pessimi erant et peccatores
 14
 coram Domino nimis dixitque Dominus ad Abram postquam divisus est Loth ab eo leva oculos
 tuos et vide a loco in quo nunc es ad aquilonem et ad meridiem ad orientem et ad occidentem
 15
 omnem terram quam conspicis tibi dabo et semini tuo usque in sempiternum 16 faciamque semen
 tuum sicut pulverem terrae si quis potest hominum numerare pulverem semen quoque tuum numerare
 17
 poterit surge et perambula terram in longitudine et in latitudine sua quia tibi daturus sum eam
 18
 movens igitur Abram tabernaculum suum venit et habitavit iuxta convallem Mambre quod est
 in Hebron aedificavitque ibi altare Domino

Chapter 14

¹ factum est autem in illo tempore ut Amrafel rex Sennaar et Arioch rex Ponti et Chodorlahomor
 rex Aelamitarum et Thadal rex Gentium ² inirent bellum contra Bara regem Sodomorum et contra
 Bersa regem Gomorrae et contra Sennaab regem Adamae et contra Semeber regem Seboim contraque
 regem Balae ipsa est Segor ³ omnes hii convenerunt in vallem Silvestrem quae nunc est mare Salis
⁴ duodecim enim annis servierant Chodorlahomor et tertidecimo anno recesserunt ab eo ⁵ igitur
 anno quartodecimo venit Chodorlahomor et reges qui erant cum eo percusseruntque Rafaim in
 Astharothcarnaim et Zuzim cum eis et Emim in Savecariathaim ⁶ et Chorreo in montibus Seir
 usque ad campestria Pharan quae est in solitudine ⁷ reversique sunt et venerunt ad fontem Mesfat
 ipsa est Cades et percusserunt omnem regionem Amalechitarum et Amorreum qui habitabat in
⁸ Asasonthamar et egressi sunt rex Sodomorum et rex Gomorrae rexque Adamae et rex Seboim
 necnon et rex Balae quae est Segor et direxerunt contra eos aciem in valle Silvestri ⁹ scilicet
 adversum Chodorlahomor regem Aelamitarum et Thadal regem Gentium et Amrafel regem Sennaar
 et Arioch regem Ponti quattuor reges adversus quinque ¹⁰ vallis autem Silvestris habebat puteos
 multos bituminis itaque rex Sodomorum et Gomorrae terga verterunt cecideruntque ibi et qui
 remanserant fugerunt ad montem ¹¹ tulerunt autem omnem substantiam Sodomorum et Gomorrae
 et universa quae ad cibum pertinent et abierunt ¹² necnon et Loth et substantiam eius filium fratris
 Abram qui habitabat in Sodomis ¹³ et ecce unus qui evaserat nuntiavit Abram Hebraeo qui habitabat
 in convalle Mambre Amorrei fratris Eschol et fratris Aner hii enim pepigerant foedus cum Abram
¹⁴ quod cum audisset Abram captum videlicet Loth fratrem suum numeravit expeditos vernaculos
 suos trecentos decem et octo et persecutus est eos usque Dan ¹⁵ et divisit sociis inruit super eos
 nocte percussitque eos et persecutus est usque Hoba quae est ad levam Damasci ¹⁶ reduxitque
 omnem substantiam et Loth fratrem suum cum substantia illius mulieres quoque et populum
¹⁷ egressus est autem rex Sodomorum in occursum eius postquam reversus est a caede
 Chodorlahomor et regum qui cum eo erant in valle Save quae est vallis Regis ¹⁸ at vero
 Melchisedech rex Salem proferens panem et vinum erat enim sacerdos Dei altissimi ¹⁹ benedixit
 ei et ait benedictus Abram Deo excelso qui creavit caelum et terram ²⁰ et benedictus Deus excelsus

quo protegente hostes in manibus tuis sunt et dedit ei decimas ex omnibus²¹ dixit autem rex
 Sodomorum ad Abram da mihi animas cetera tolle tibi²² qui respondit ei levo manum meam ad
 Dominum Deum excelsum possessorem caeli et terrae²³ quod a filo subteminis usque ad corrigiam
 caligae non accipiam ex omnibus quae tua sunt ne dicas ego ditavi Abram²⁴ exceptis his quae
 comederunt iuvenes et partibus virorum qui venerunt mecum Aner Eschol et Mambre isti accipient
 partes suas

Chapter 15

¹ his itaque transactis factus est sermo Domini ad Abram per visionem dicens noli timere Abram
 ego protector tuus sum et merces tua magna nimis² dixitque Abram Domine Deus quid dabis mihi
 ego vadam absque liberis et filius procuratoris domus meae iste Damascus Eliezer³ addiditque
 Abram mihi autem non dedisti semen et ecce vernaculus meus heres meus erit⁴ statimque sermo
 Domini factus est ad eum dicens non erit hic heres tuus sed qui egredietur de utero tuo ipsum
 habebis heredem⁵ eduxitque eum foras et ait illi suspice caelum et numera stellas si potes et dixit
 ei sic erit semen tuum⁶ credidit Domino et reputatum est ei ad iustitiam⁷ dixitque ad eum ego
 Dominus qui eduxi te de Ur Chaldeorum ut darem tibi terram istam et possideres eam⁸ at ille ait
 Domine Deus unde scire possum quod possessurus sim eam⁹ respondens Dominus sume inquit
 mihi vaccam triennem et capram trimam et arietem annorum trium turturem quoque et columbam
¹⁰ qui tollens universa haec divisit per medium et utrasque partes contra se altrinsecus posuit aves
 autem non divisit¹¹ descenderuntque volucres super cadavera et abigebat eas Abram¹² cumque
 sol occumberet sopor inruit super Abram et horror magnus et tenebrosus invasit eum¹³ dictumque
 est ad eum scito praenosces quod peregrinum futurum sit semen tuum in terra non sua et subicient
 eos servituti et adfligent quadringentis annis¹⁴ verumtamen gentem cui servituri sunt ego iudicabo
 et post haec egredientur cum magna substantia¹⁵ tu autem ibis ad patres tuos in pace sepultus in
 senectute bona¹⁶ generatione autem quarta revertentur huc necdum enim completae sunt iniquitates
 Amorreorum usque ad praesens tempus¹⁷ cum ergo occubisset sol facta est caligo tenebrosa et

apparuit clibanus fumans et lampas ignis transiens inter divisiones illas¹⁸ in die illo pepigit Dominus
 cum Abram foedus dicens semini tuo dabo terram hanc a fluvio Aegypti usque ad fluvium magnum
 flumen Eufraten¹⁹ Cineos et Cenezeos et Cedmoneos²⁰ et Hettheos et Ferezeos Rafaim quoque
²¹ et Amorreos et Chananeos et Gergeseos et Iebuseos

Chapter 16

¹ igitur Sarai uxor Abram non genuerat liberos sed habens ancillam aegyptiam nomine Agar
² dixit marito suo ecce conclusit me Dominus ne parerem ingredi ad ancillam meam si forte
 saltem ex illa suscipiam filios cumque ille adquiesceret deprecanti³ tulit Agar Aegyptiam ancillam
 suam post annos decem quam habitare coeperant in terra Chanaan et dedit eam viro suo uxorem
⁴ qui ingressus est ad eam at illa concepisse se videns despexit dominam suam⁵ dixitque Sarai ad
 Abram inique agis contra me ego dedi ancillam meam in sinum tuum quae videns quod conceperit
 despectui me habet iudicet Dominus inter me et te⁶ cui respondens Abram ecce ait ancilla tua in
 manu tua est utere ea ut libet adfligente igitur eam Sarai fugam iniit⁷ cumque invenisset illam
 angelus Domini iuxta fontem aquae in solitudine qui est in via Sur⁸ dixit ad eam Agar ancilla Sarai
 unde venis et quo vadis quae respondit a facie Sarai dominae meae ego fugio⁹ dixitque ei angelus
 Domini revertere ad dominam tuam et humiliare sub manibus ipsius¹⁰ et rursum multiplicans
 inquit multiplicabo semen tuum et non numerabitur prae multitudine¹¹ ac deinceps ecce ait
 concepisti et paries filium vocabisque nomen eius Ismahel eo quod audierit Dominus adflictionem
 tuam¹² hic erit ferus homo manus eius contra omnes et manus omnium contra eum et e regione
 universorum fratrum suorum figet tabernacula¹³ vocavit autem nomen Domini qui loquebatur ad
 eam Tu Deus qui vidisti me dixit enim profecto hic vidi posteriora videntis me¹⁴ propterea appellavit
 puteum illum puteum Viventis et videntis me ipse est inter Cades et Barad¹⁵ peperitque Abrae
 filium qui vocavit nomen eius Ismahel¹⁶ octoginta et sex annorum erat quando peperit ei Agar
 Ismahelem

Chapter 17

¹ postquam vero nonaginta et novem annorum esse coeperat apparuit ei Dominus dixitque ad
 eum ego Deus omnipotens ambula coram me et esto perfectus ² ponamque foedus meum inter me
 et te et multiplicabo te vehementer nimis ³ cecidit Abram pronus in faciem ⁴ dixitque ei Deus ego
 sum et pactum meum tecum erisque pater multarum gentium ⁵ nec ultra vocabitur nomen tuum
 Abram sed appellaberis Abraham quia patrem multarum gentium constitui te ⁶ faciamque te crescere
 vehementissime et ponam in gentibus regesque ex te egredientur ⁷ et statuam pactum meum inter
 me et te et inter semen tuum post te in generationibus suis foedere sempiterno ut sim Deus tuus et
 seminis tui post te ⁸ daboque tibi et semini tuo terram peregrinationis tuae omnem terram Chanaan
 in possessionem aeternam eroque Deus eorum ⁹ dixit iterum Deus ad Abraham et tu ergo custodies
 pactum meum et semen tuum post te in generationibus suis ¹⁰ hoc est pactum quod observabitis
 inter me et vos et semen tuum post te circumcidetur ex vobis omne masculinum ¹¹ et circumcidetis
 carnem praeputii vestri ut sit in signum foederis inter me et vos ¹² infans octo dierum circumcidetur
 in vobis omne masculinum in generationibus vestris tam vernaculus quam empticius circumcidetur
 et quicumque non fuerit de stirpe vestra ¹³ eritque pactum meum in carne vestra in foedus aeternum
¹⁴ masculus cuius praeputii caro circumcisa non fuerit delebitur anima illa de populo suo quia
 pactum meum irritum fecit ¹⁵ dixit quoque Deus ad Abraham Sarai uxorem tuam non vocabis Sarai
 sed Sarram ¹⁶ et benedicam ei et ex illa dabo tibi filium cui benedicturus sum eritque in nationes
 et reges populorum orientur ex eo ¹⁷ cecidit Abraham in faciem et risit dicens in corde suo putasne
 centenario nascetur filius et Sarra nonagenaria pariet ¹⁸ dixitque ad Deum utinam Ismahel vivat
 coram te ¹⁹ et ait Deus ad Abraham Sarra uxor tua pariet tibi filium vocabisque nomen eius Isaac
 et constituam pactum meum illi in foedus sempiternum et semini eius post eum ²⁰ super Ismahel
 quoque exaudivi te ecce benedicam ei et augebo et multiplicabo eum valde duodecim duces generabit
 et faciam illum in gentem magnam ²¹ pactum vero meum statuam ad Isaac quem pariet tibi Sarra
 tempore isto in anno altero ²² cumque finitus esset sermo loquentis cum eo ascendit Deus ab
 Abraham ²³ tulit autem Abraham Ismahelem filium suum et omnes vernaculos domus suae

universosque quos emerat cunctos mares ex omnibus viris domus suae et circumcidit carnem
 praeputii eorum statim in ipsa die sicut praeceperat ei Deus ²⁴ nonaginta novem erat annorum
 quando circumcidit carnem praeputii sui ²⁵ et Ismahel filius eius tredecim annos impleverat tempore
 circumcisionis suae ²⁶ eadem die circumcisis est Abraham et Ismahel filius eius ²⁷ et omnes viri
 domus illius tam vernaculi quam empticii et alienigenae pariter circumcisi sunt

Chapter 18

¹ apparuit autem ei Dominus in convalle Mambre sedenti in ostio tabernaculi sui in ipso fervore
 diei ² cumque elevasset oculos apparuerunt ei tres viri stantes propter eum quos cum vidisset
 cucurrit in occursum eorum de ostio tabernaculi et adoravit in terra ³ et dixit Domine si inveni
 gratiam in oculis tuis ne transeas servum tuum ⁴ sed adferam pauxillum aquae et lavate pedes
 vestros et requiescite sub arbore ⁵ ponam buccellam panis et confortate cor vestrum postea transibitis
 idcirco enim declinastis ad servum vestrum qui dixerunt fac ut locutus es ⁶ festinavit Abraham in
 tabernaculum ad Sarram dixitque ei adcelera tria sata similiae commisce et fac subcinericios panes
⁷ ipse vero ad armentum cucurrit et tulit inde vitulum tenerrimum et optimum deditque puero qui
 festinavit et coxit illum ⁸ tulit quoque butyrum et lac et vitulum quem coxerat et posuit coram eis
 ipse vero stabat iuxta eos sub arbore ⁹ cumque comedissent dixerunt ad eum ubi est Sarra uxor tua
 ille respondit ecce in tabernaculo est ¹⁰ cui dixit revertens veniam ad te tempore isto vita comite
 et habebit filium Sarra uxor tua quo audito Sarra risit post ostium tabernaculi ¹¹ erant autem ambo
 senes provectaeque aetatis et desierant Sarrae fieri muliebria ¹² quae risit occulte dicens postquam
 consenui et dominus meus vetulus est voluptati operam dabo ¹³ dixit autem Dominus ad Abraham
 quare risit Sarra dicens num vere paritura sum anus ¹⁴ numquid Deo est quicquam difficile iuxta
 conductum revertar ad te hoc eodem tempore vita comite et habebit Sarra filium ¹⁵ negavit Sarra
 dicens non risi timore perterrita Dominus autem non est inquit ita sed risisti ¹⁶ cum ergo surrexissent
 inde viri direxerunt oculos suos contra Sodomam et Abraham simul gradiebatur deducens eos
¹⁷ dixitque Dominus num celare potero Abraham quae gesturus sum ¹⁸ cum futurus sit in gentem

19
 magnam ac robustissimam et benedicendae sint in illo omnes nationes terrae scio enim quod
 praecepturus sit filiis suis et domui suae post se ut custodiant viam Domini et faciant iustitiam et
 20
 iudicium ut adducat Dominus propter Abraham omnia quae locutus est ad eum dixit itaque
 Dominus clamor Sodomorum et Gomorrae multiplicatus est et peccatum earum adgravatum est
 21
 nimis descendam et videbo utrum clamorem qui venit ad me opere conpleverint an non est ita
 22
 ut sciam converteruntque se inde et abierunt Sodomam Abraham vero adhuc stabat coram
 23
 Domino et adpropinquans ait numquid perdes iustum cum impio 24 si fuerint quinquaginta iusti
 25
 in civitate peribunt simul et non parces loco illi propter quinquaginta iustos si fuerint in eo absit
 a te ut rem hanc facias et occidas iustum cum impio fiatque iustus sicut impius non est hoc tuum
 26
 qui iudicas omnem terram nequaquam facies iudicium dixitque Dominus ad eum si invenero
 27
 Sodomis quinquaginta iustos in medio civitatis dimittam omni loco propter eos respondens
 28
 Abraham ait quia semel coepi loquar ad Dominum meum cum sim pulvis et cinis quid si minus
 quinquaginta iustis quinque fuerint delebis propter quinque universam urbem et ait non delebo si
 29
 invenero ibi quadraginta quinque rursumque locutus est ad eum sin autem quadraginta inventi
 30
 fuerint quid facies ait non percutiam propter quadraginta ne quaeso inquit indigneris Domine si
 31
 loquar quid si inventi fuerint ibi triginta respondit non faciam si invenero ibi triginta quia semel
 ait coepi loquar ad Dominum meum quid si inventi fuerint ibi viginti dixit non interficiam propter
 32
 viginti obsecro inquit ne irascaris Domine si loquar adhuc semel quid si inventi fuerint ibi decem
 33
 dixit non delebo propter decem abiit Dominus postquam cessavit loqui ad Abraham et ille
 reversus est in locum suum

Chapter 19

1
 veneruntque duo angeli Sodomam vespere sedente Loth in foribus civitatis qui cum vidisset
 2
 surrexit et ivit obviam eis adoravitque pronus in terra et dixit obsecro domini declinate in domum
 pueri vestri et manete ibi lavate pedes vestros et mane proficiscimini in viam vestram qui dixerunt
 3
 minime sed in platea manebimus compulit illos oppido ut deverterent ad eum ingressisque domum
 4
 illius fecit convivium coxit azyma et comederunt prius autem quam irent cubitum viri civitatis

⁵
 vallaverunt domum a puero usque ad senem omnis populus simul ⁵ vocaveruntque Loth et dixerunt
 ei ubi sunt viri qui introierunt ad te nocte educ illos huc ut cognoscamus eos ⁶ egressus ad eos Loth
 post tergum adcludens ostium ait ⁷ nolite quaeso fratres mei nolite malum hoc facere ⁸ habeo duas
 filias quae necdum cognoverunt virum educam eas ad vos et abutimini eis sicut placuerit vobis
⁹
 dummodo viris istis nihil faciatis mali quia ingressi sunt sub umbraculum tegminis mei ⁹ at illi
 dixerunt recede illuc et rursus ingressus es inquit ut advena numquid ut iudices te ergo ipsum
 magis quam hos adfligemus vimque faciebant Loth vehementissime iam prope erat ut refringerent
¹⁰ fores ¹⁰ et ecce miserunt manum viri et introduxerunt ad se Loth cluseruntque ostium ¹¹ et eos qui
 erant foris percusserunt caecitate a minimo usque ad maximum ita ut ostium invenire non possent
¹²
 dixerunt autem ad Loth habes hic tuorum quempiam generum aut filios aut filias omnes qui tui
 sunt educ de urbe hac ¹³ delebimus enim locum istum eo quod increverit clamor eorum coram
 Domino qui misit nos ut perdamus illos ¹⁴ egressus itaque Loth locutus est ad generos suos qui
 accepturi erant filias eius et dixit surgite egredimini de loco isto quia delebit Dominus civitatem
¹⁵
 hanc et visus est eis quasi ludens loqui ¹⁵ cumque esset mane cogeabant eum angeli dicentes surge
 et tolle uxorem tuam et duas filias quas habes ne et tu pariter pereas in scelere civitatis
¹⁶
 dissimulante illo adprehenderunt manum eius et manum uxoris ac duarum filiarum eius eo quod
¹⁷
 parceret Dominus illi ¹⁷ et eduxerunt eum posueruntque extra civitatem ibi locutus est ad eum
 salva animam tuam noli respicere post tergum nec stes in omni circa regione sed in monte salvum
¹⁸ te fac ne et tu simul pereas ¹⁸ dixitque Loth ad eos quaeso Domine mi ¹⁹ quia invenit servus tuus
 gratiam coram te et magnificasti misericordiam tuam quam fecisti mecum ut salvares animam
²⁰
 meam nec possum in monte salvari ne forte adprehendat me malum et moriar ²⁰ est civitas haec
 iuxta ad quam possum fugere parva et salvabor in ea numquid non modica est et vivet anima mea
²¹
 dixitque ad eum ecce etiam in hoc suscepi preces tuas ut non subvertam urbem pro qua locutus
²²
 es ²² festina et salvare ibi quia non potero facere quicquam donec ingrediaris illuc idcirco vocatum
²³ est nomen urbis illius Segor ²³ sol egressus est super terram et Loth ingressus est in Segor ²⁴ igitur
²⁵
 Dominus pluit super Sodomam et Gomorram sulphur et ignem a Domino de caelo ²⁵ et subvertit
 civitates has et omnem circa regionem universos habitatores urbium et cuncta terrae virentia
²⁶
 respiciensque uxor eius post se versa est in statuam salis ²⁷ Abraham autem consurgens mane
²⁸
 ubi steterat prius cum Domino ²⁸ intuitus est Sodomam et Gomorram et universam terram regionis

illius viditque ascendentem favillam de terra quasi fornacis fumum ²⁹ cum enim subverteret Deus
 civitates regionis illius recordatus est Abrahae et liberavit Loth de subversione urbium in quibus
 habitaverat ³⁰ ascenditque Loth de Segor et mansit in monte duae quoque filiae eius cum eo timuerat
 enim manere in Segor et mansit in spelunca ipse et duae filiae eius ³¹ dixitque maior ad minorem
 pater noster senex est et nullus virorum remansit in terra qui possit ingredi ad nos iuxta morem
 universae terrae ³² veni inebriemus eum vino dormiamusque cum eo ut servare possimus ex patre
 nostro semen ³³ dederunt itaque patri suo bibere vinum nocte illa et ingressa est maior dormivitque
 cum patre at ille non sensit nec quando accubuit filia nec quando surrexit ³⁴ altera quoque die dixit
 maior ad minorem ecce dormivi heri cum patre meo demus ei bibere vinum etiam hac nocte et
 dormies cum eo ut salvemus semen de patre nostro ³⁵ dederunt et illa nocte patri vinum ingressaque
 minor filia dormivit cum eo et nec tunc quidem sensit quando concubuerit vel quando illa surrexerit
³⁶ conceperunt ergo duae filiae Loth de patre suo ³⁷ peperitque maior filium et vocavit nomen eius
 Moab ipse est pater Moabitarum usque in praesentem diem ³⁸ minor quoque peperit filium et
 vocavit nomen eius Ammon id est filius populi mei ipse est pater Ammanitarum usque hodie

Chapter 20

¹ profectus inde Abraham in terram australem habitavit inter Cades et Sur et peregrinatus est in
 Geraris ² dixitque de Sarra uxore sua soror mea est misit ergo Abimelech rex Gerarae et tulit eam
³ venit autem Deus ad Abimelech per somnium noctis et ait ei en morieris propter mulierem quam
 tulisti habet enim virum ⁴ Abimelech vero non tetigerat eam et ait Domine num gentem ignorantem
 et iustam interficies ⁵ nonne ipse dixit mihi soror mea est et ipsa ait frater meus est in simplicitate
 cordis mei et munditia manuum mearum feci hoc ⁶ dixitque ad eum Deus et ego scio quod simplici
 corde feceris et ideo custodivi te ne peccares in me et non dimisi ut tangeres eam ⁷ nunc igitur
 redde uxorem viro suo quia propheta est et orabit pro te et vives si autem nolueris reddere scito
⁸ quod morte morieris tu et omnia quae tua sunt statimque de nocte consurgens Abimelech vocavit
 omnes servos suos et locutus est universa verba haec in auribus eorum timueruntque omnes viri
⁹ valde vocavit autem Abimelech etiam Abraham et dixit ei quid fecisti nobis quid peccavimus in

te quia induxisti super me et super regnum meum peccatum grande quae non debuisti facere fecisti
¹⁰ nobis ¹¹ rursusque expostulans ait quid vidisti ut hoc faceres ¹² respondit Abraham cogitavi mecum
dicens forsitan non est timor Dei in loco isto et interficient me propter uxorem meam ¹³ alias autem
et vere soror mea est filia patris mei et non filia matris meae et duxi eam uxorem ¹⁴ postquam
autem eduxit me Deus de domo patris mei dixi ad eam hanc misericordiam facies mecum in omni
loco ad quem ingrediemur dices quod frater tuus sim ¹⁵ tulit igitur Abimelech oves et boves et
servos et ancillas et dedit Abraham reddiditque illi Sarram uxorem suam ¹⁶ et ait terra coram vobis
est ubicumque tibi placuerit habita ¹⁷ Sarrae autem dixit ecce mille argenteos dedi fratri tuo hoc
erit tibi in velamen oculorum ad omnes qui tecum sunt et quocumque perrexeris mementoque te
deprehensam ¹⁸ orante autem Abraham sanavit Deus Abimelech et uxorem ancillasque eius et
pepererunt ¹⁹ concluderat enim Deus omnem vulvam domus Abimelech propter Sarram uxorem
Abraham

Chapter 21

¹ visitavit autem Dominus Sarram sicut promiserat et implevit quae locutus est ² concepitque
et peperit filium in senectute sua tempore quo praedixerat ei Deus ³ vocavitque Abraham nomen
filii sui quem genuit ei Sarra Isaac ⁴ et circumcidit eum octavo die sicut praeceperat ei Deus ⁵ cum
centum esset annorum hac quippe aetate patris natus est Isaac ⁶ dixitque Sarra risum fecit mihi
Deus quicumque audierit conridebit mihi ⁷ rursusque ait quis auditurum crederet Abraham quod
Sarra lactaret filium quem peperit ei iam seni ⁸ crevit igitur puer et ablactatus est fecitque Abraham
grande convivium in die ablactationis eius ⁹ cumque vidisset Sarra filium Agar Aegyptiae ludentem
dixit ad Abraham ¹⁰ eice ancillam hanc et filium eius non enim erit heres filius ancillae cum filio
meo Isaac ¹¹ dure accepit hoc Abraham pro filio suo ¹² cui dixit Deus non tibi videatur asperum
super puero et super ancilla tua omnia quae dixerit tibi Sarra audi vocem eius quia in Isaac vocabitur
tibi semen ¹³ sed et filium ancillae faciam in gentem magnam quia semen tuum est ¹⁴ surrexit
itaque Abraham mane et tollens panem et utrem aquae inposuit scapulae eius tradiditque puerum
et dimisit eam quae cum abisset errabat in solitudine Bersabee ¹⁵ cumque consumpta esset aqua

in utre abiecit puerum subter unam arborum quae ibi erant¹⁶ et abiit seditque e regione procul
 quantum potest arcus iacere dixit enim non videbo morientem puerum et sedens contra levavit
 vocem suam et flevit¹⁷ exaudivit autem Deus vocem pueri vocavitque angelus Domini Agar de
 caelo dicens quid agis Agar noli timere exaudivit enim Deus vocem pueri de loco in quo est¹⁸ surge
 tolle puerum et tene manum illius quia in gentem magnam faciam eum¹⁹ aperuitque oculos eius
 Deus quae videns puteum aquae abiit et implevit utrem deditque puero bibere²⁰ et fuit cum eo qui
 crevit et moratus est in solitudine et factus est iuvenis sagittarius²¹ habitavitque in deserto Pharan
 et accepit illi mater sua uxorem de terra Aegypti²² eodem tempore dixit Abimelech et Fichol
 princeps exercitus eius ad Abraham Deus tecum est in universis quae agis²³ iura ergo per Dominum
 ne noceas mihi et posteris meis stirpique meae sed iuxta misericordiam quam feci tibi facies mihi
 et terrae in qua versatus es advena²⁴ dixitque Abraham ego iurabo²⁵ et increpavit Abimelech
 propter puteum aquae quem vi abstulerant servi illius²⁶ respondit Abimelech nescivi quis fecerit
 hanc rem sed et tu non indicasti mihi et ego non audiui praeter hodie²⁷ tulit itaque Abraham oves
 et boves et dedit Abimelech percusseruntque ambo foedus²⁸ et statuit Abraham septem agnas
 gregis seorsum²⁹ cui dixit Abimelech quid sibi volunt septem agnae istae quas stare fecisti seorsum
³⁰ at ille septem inquit agnas accipies de manu mea ut sint in testimonium mihi quoniam ego fodi
 puteum istum³¹ idcirco vocatus est locus ille Bersabee quia ibi uterque iuraverunt³² et inierunt
 foedus pro puteo Iuramenti³³ surrexit autem Abimelech et Fichol princeps militiae eius reversique
 sunt in terram Palestinorum Abraham vero plantavit nemus in Bersabee et invocavit ibi nomen
 Domini Dei aeterni³⁴ et fuit colonus terrae Philisthinorum diebus multis

Chapter 22

¹ quae postquam gesta sunt temptavit Deus Abraham et dixit ad eum Abraham ille respondit
 adsum² ait ei tolle filium tuum unigenitum quem diligis Isaac et vade in terram Visionis atque
 offer eum ibi holocaustum super unum montium quem monstravero tibi³ igitur Abraham de nocte
 consurgens stravit asinum suum ducens secum duos iuvenes et Isaac filium suum cumque concidisset

ligna in holocaustum abiit ad locum quem praeceperat ei Deus ⁴ die autem tertio elevatis oculis
 vidit locum procul ⁵ dixitque ad pueros suos expectate hic cum asino ego et puer illuc usque
 properantes postquam adoraverimus revertemur ad vos ⁶ tulit quoque ligna holocausti et inposuit
 super Isaac filium suum ipse vero portabat in manibus ignem et gladium cumque duo pergerent
 simul ⁷ dixit Isaac patri suo pater mi at ille respondit quid vis fili ecce inquit ignis et ligna ubi est
 victima holocausti ⁸ dixit Abraham Deus providebit sibi victimam holocausti fili mi pergebant ergo
 pariter ⁹ veneruntque ad locum quem ostenderat ei Deus in quo aedificavit altare et desuper ligna
 composuit cumque conligasset Isaac filium suum posuit eum in altari super struem lignorum
¹⁰ extenditque manum et arripuit gladium ut immolaret filium ¹¹ et ecce angelus Domini de caelo
 clamavit dicens Abraham Abraham qui respondit adsum ¹² dixitque ei non extendas manum tuam
 super puerum neque facias illi quicquam nunc cognovi quod timeas Dominum et non peperceris
 filio tuo unigenito propter me ¹³ levavit Abraham oculos viditque post tergum arietem inter vepres
 herentem cornibus quem adsumens obtulit holocaustum pro filio ¹⁴ appellavitque nomen loci illius
 Dominus videt unde usque hodie dicitur in monte Dominus videbit ¹⁵ vocavit autem angelus Domini
 Abraham secundo de caelo dicens ¹⁶ per memet ipsum iuravi dicit Dominus quia fecisti rem hanc
 et non pepercisti filio tuo unigenito ¹⁷ benedicam tibi et multiplicabo semen tuum sicut stellas caeli
 et velut harenam quae est in litore maris possidebit semen tuum portas inimicorum suorum ¹⁸ et
 benedicentur in semine tuo omnes gentes terrae quia oboedisti voci meae ¹⁹ reversus est Abraham
 ad pueros suos abieruntque Bersabee simul et habitavit ibi ²⁰ his itaque gestis nuntiatum est Abraham
 quod Melcha quoque genuisset filios Nahor fratri suo ²¹ Hus primogenitum et Buz fratrem eius
 Camuhel patrem Syrorum ²² et Chased et Azau Pheldas quoque et Iedlaph ²³ ac Bathuel de quo
 nata est Rebecca octo istos genuit Melcha Nahor fratri Abraham ²⁴ concubina vero illius nomine
 Roma peperit Tabee et Gaom et Thaas et Maacha

Chapter 23

¹vixit autem Sarra centum viginti septem annis ²et mortua est in civitate Arbee quae est Hebron
in terra Chanaan venitque Abraham ut plangeret et fleret eam ³cumque surrexisset ab officio funeris
locutus est ad filios Heth dicens ⁴advena sum et peregrinus apud vos date mihi ius sepulchri
vobiscum ut sepeliam mortuum meum ⁵responderuntque filii Heth ⁶audi nos domine princeps
Dei es apud nos in electis sepulchris nostris sepeli mortuum tuum nullusque prohibere te poterit
quin in monumento eius sepelias mortuum tuum ⁷surrexit Abraham et adoravit populum terrae
filios videlicet Heth ⁸dixitque ad eos si placet animae vestrae ut sepeliam mortuum meum audite
me et intercedite apud Ephron filium Soor ⁹ut det mihi speluncam duplicem quam habet in extrema
parte agri sui pecunia digna tradat mihi eam coram vobis in possessionem sepulchri ¹⁰habitat
autem Ephron in medio filiorum Heth responditque ad Abraham cunctis audientibus qui
ingrediebantur portam civitatis illius dicens ¹¹nequaquam ita fiat domine mi sed magis ausculta
quod loquor agrum trado tibi et speluncam quae in eo est praesentibus filiis populi mei sepeli
mortuum tuum ¹²adoravit Abraham coram populo terrae ¹³et locutus est ad Ephron circumstante
plebe quaeso ut audias me dabo pecuniam pro agro suscipe eam et sic sepeliam mortuum meum in
eo ¹⁴respondit Ephron ¹⁵domine mi audi terram quam postulas quadringentis argenti siclis valet
istud est pretium inter me et te sed quantum est hoc sepeli mortuum tuum ¹⁶quod cum audisset
Abraham adpendit pecuniam quam Ephron postulaverat audientibus filiis Heth quadringentos siclos
argenti et probati monetae publicae ¹⁷confirmatusque est ager quondam Ephronis in quo erat
spelunca duplex respiciens Mambre tam ipse quam spelunca et omnes arbores eius in cunctis
terminis per circuitum ¹⁸Abrahae in possessionem videntibus filiis Heth et cunctis qui intrabant
portam civitatis illius ¹⁹atque ita sepelivit Abraham Sarram uxorem suam in spelunca agri duplici
qui respiciebat Mambre haec est Hebron in terra Chanaan ²⁰et confirmatus est ager et antrum quod
erat in eo Abrahae in possessionem monumenti a filiis Heth

Chapter 24

¹erat autem Abraham senex dierumque multorum et Dominus in cunctis benedixerat ei ²dixitque
ad servum seniore domus suae qui praeerat omnibus quae habebat pone manum tuam subter

femur meum³ ut adiurem te per Dominum Deum caeli et terrae ut non accipias uxorem filio meo
 de filiabus Chananeorum inter quos habito⁴ sed ad terram et ad cognationem meam proficiscaris
 et inde accipias uxorem filio meo Isaac⁵ respondit servus si noluerit mulier venire mecum in terram
 hanc num reducere debeo filium tuum ad locum de quo egressus es⁶ dixit Abraham cave nequando
 reducas illuc filium meum⁷ Dominus Deus caeli qui tulit me de domo patris mei et de terra nativitatis
 meae qui locutus est mihi et iuravit dicens semini tuo dabo terram hanc ipse mittet angelum suum
 coram te et accipies inde uxorem filio meo⁸ sin autem noluerit mulier sequi te non teneberis
 iuramento filium tantum meum ne reducas illuc⁹ posuit ergo servus manum sub femore Abraham
 domini sui et iuravit illi super sermone hoc¹⁰ tulitque decem camelos de grege domini sui et abiit
 ex omnibus bonis eius portans secum profectusque perrexit Mesopotamiam ad urbem Nahor
 11 cumque camelos fecisset accumbere extra oppidum iuxta puteum aquae vespere eo tempore quo
 solent mulieres egredi ad hauriendam aquam dixit¹² Domine Deus domini mei Abraham occurre
 obsecro hodie mihi et fac misericordiam cum domino meo Abraham¹³ ecce ego sto propter fontem
 aquae et filiae habitatorum huius civitatis egredientur ad hauriendam aquam¹⁴ igitur puella cui
 ego dixero inclina hydriam tuam ut bibam et illa responderit bibe quin et camelis tuis dabo potum
 ipsa est quam praeparasti servo tuo Isaac et per hoc intellegam quod feceris misericordiam cum
 domino meo¹⁵ necdum intra se verba compleverat et ecce Rebecca egrediebatur filia Bathuel filii
 Melchae uxoris Nahor fratris Abraham habens hydriam in scapula¹⁶ puella decora nimis virgoque
 pulcherrima et incognita viro descenderat autem ad fontem et impleverat hydriam ac revertebatur
 17 occurritque ei servus et ait pauxillum mihi ad sorbendum praebe aquae de hydria tua¹⁸ quae
 respondit bibe domine mi celeriterque deposuit hydriam super ulnam suam et dedit ei potum
 19 cumque ille bibisset adiecit quin et camelis tuis hauriam aquam donec cuncti bibant
 20 effundensque hydriam in canalibus recurrit ad puteum ut hauriret aquam et haustam omnibus
 camelis dedit²¹ ille autem contemplabatur eam tacitus scire volens utrum prosperum fecisset iter
 suum Dominus an non²² postquam ergo biberunt cameli protulit vir inaures aureas adpendentes
 siclos duos et armillas totidem pondo siclorum decem²³ dixitque ad eam cuius es filia indica mihi
 est in domo patris tui locus ad manendum²⁴ quae respondit filia Bathuelis sum filii Melchae quem

²⁵
 peperit Nahor ²⁶ et addidit dicens palarum quoque et faeni plurimum est apud nos et locus spatiosus
 ad manendum ²⁷ inclinavit se homo et adoravit Dominum ²⁸ dicens benedictus Dominus Deus
 domini mei Abraham qui non abstulit misericordiam et veritatem suam a domino meo et recto me
 itinere perduxit in domum fratris domini mei ²⁹ cucurrit itaque puella et nuntiavit in domum matris
 suae omnia quae audierat ³⁰ habebat autem Rebecca fratrem nomine Laban qui festinus egressus
 est ad hominem ubi erat fons ³¹ cumque vidisset inaures et armillas in manibus sororis suae et
 audisset cuncta verba referentis haec locutus est mihi homo venit ad virum qui stabat iuxta camelos
 et propter fontem aquae ³² dixitque ad eum ingredi benedicte Domini cur foris stas praeparavi
 domum et locum camelis ³³ et introduxit eum hospitium ac destravit camelos deditque paleas et
 faenum et aquam ad lavandos pedes camelorum et virorum qui venerant cum eo ³⁴ et adpositus
 est in conspectu eius panis qui ait non comedam donec loquar sermones meos respondit ei loquere
³⁵
 at ille servus inquit Abraham sum ³⁶ et Dominus benedixit domino meo valde magnificatusque
 est et dedit ei oves et boves argentum et aurum servos et ancillas camelos et asinos ³⁷ et peperit
 Sarra uxor domini mei filium domino meo in senectute sua deditque illi omnia quae habuerat ³⁸ et
 adiuravit me dominus meus dicens non accipies uxorem filio meo de filiabus Chananeorum in
 quorum terra habito ³⁹ sed ad domum patris mei perges et de cognatione mea accipies uxorem filio
 meo ⁴⁰ ego vero respondi domino meo quid si noluerit venire mecum mulier ⁴¹ Dominus ait in
 cuius conspectu ambulo mittet angelum suum tecum et diriget viam tuam accipiesque uxorem filio
 meo de cognatione mea et de domo patris mei ⁴² innocens eris a maledictione mea cum veneris ad
 propinquos meos et non dederint tibi ⁴³ veni ergo hodie ad fontem et dixi Domine Deus domini
 mei Abraham si direxisti viam meam in qua nunc ambulo ⁴⁴ ecce sto iuxta fontem aquae et virgo
 quae egredietur ad hauriendam aquam audierit a me da mihi pauxillum aquae ad bibendum ex
 hydria tua ⁴⁵ et dixerit mihi et tu bibe et camelis tuis hauriam ipsa est mulier quam praeparavit
 Dominus filio domini mei ⁴⁶ dum haec mecum tacitus voverem apparuit Rebecca veniens cum
 hydria quam portabat in scapula descenditque ad fontem et hausit aquam et aio ad eam da mihi
 paululum bibere ⁴⁷ quae festina deposuit hydriam de umero et dixit mihi et tu bibe et camelis tuis
 potum tribuam bibi et adequavit camelos ⁴⁸ interrogavique eam et dixi cuius es filia quae respondit
 filia Bathuelis sum filii Nahor quem peperit illi Melcha suspendi itaque inaures ad ornandam faciem

48
 eius et armillas posui in manibus pronusque adoravi Dominum benedicens Domino Deo domini
 mei Abraham qui perduxisset me recto itinere ut sumerem filiam fratris domini mei filio eius
 49
 quam ob rem si facitis misericordiam et veritatem cum domino meo indicate mihi sin autem
 50
 aliud placet et hoc dicite ut vadam ad dextram sive ad sinistram responderunt Laban et Bathuel
 51
 a Domino egressus est sermo non possumus extra placitum eius quicquam aliud tecum loqui en
 Rebecca coram te est tolle eam et proficiscere et sit uxor filii domini tui sicut locutus est Dominus
 52
 53
 quod cum audisset puer Abraham adoravit in terra Dominum prolatisque vasis argenteis et
 aureis ac vestibus dedit ea Rebeckae pro munere fratribus quoque eius et matri dona obtulit
 54
 initoque convivio vescentes pariter et bibentes manserunt ibi surgens autem mane locutus est
 55
 puer dimittite me ut vadam ad dominum meum responderunt fratres eius et mater maneat puella
 56
 saltem decem dies apud nos et postea proficiscetur nolite ait me retinere quia Dominus direxit
 57
 viam meam dimittite me ut pergam ad dominum meum dixerunt vocemus puellam et quaeramus
 58
 ipsius voluntatem cumque vocata venisset sciscitati sunt vis ire cum homine isto quae ait vadam
 59
 60
 dimiserunt ergo eam et nutricem illius servumque Abraham et comites eius inprecantes
 prospera sorori suae atque dicentes soror nostra es crescas in mille milia et possideat semen tuum
 61
 portas inimicorum suorum igitur Rebecca et puellae illius ascensis camelis secutae sunt virum
 62
 qui festinus revertebatur ad dominum suum eo tempore Isaac deambulabat per viam quae ducit
 63
 ad puteum cuius nomen est Viventis et videntis habitabat enim in terra australi et egressus fuerat
 ad meditandum in agro inclinata iam die cumque levasset oculos vidit camelos venientes procul
 64
 65
 Rebecca quoque conspecto Isaac descendit de camelo et ait ad puerum quis est ille homo qui
 venit per agrum in occursum nobis dixit ei ipse est dominus meus at illa tollens cito pallium operuit
 66
 67
 se servus autem cuncta quae gesserat narravit Isaac qui introduxit eam in tabernaculum Sarrae
 matris suae et accepit uxorem et in tantum dilexit ut dolorem qui ex morte matris acciderat temperaret

Chapter 25

1
 Abraham vero aliam duxit uxorem nomine Ceththuram 2
 quae peperit ei Zamram et Iexan et
 3
 Madan et Madian et Iesboch et Sue Iexan quoque genuit Saba et Dadan filii Dadan fuerunt Assurim

et Lathusim et Loommim⁴ at vero ex Madian ortus est Ephraim et Opher et Enoch et Abida et Eldaa
 omnes hii filii Cetthurae⁵ deditque Abraham cuncta quae possederat Isaac⁶ filiis autem
 concubinarum largitus est munera et separavit eos ab Isaac filio suo dum adhuc ipse viveret ad
 plagam orientalem⁷ fuerunt autem dies vitae eius centum septuaginta quinque anni⁸ et deficiens
 mortuus est in senectute bona provectaeque aetatis et plenus dierum congregatusque est ad populum
 suum⁹ et sepelierunt eum Isaac et Ismahel filii sui in spelunca duplici quae sita est in agro Ephron
 filii Soor Hetthei e regione Mambre¹⁰ quem emerat a filiis Heth ibi sepultus est ipse et Sarra uxor
 eius¹¹ et post obitum illius benedixit Deus Isaac filio eius qui habitabat iuxta puteum nomine
 Viventis et videntis¹² hae sunt generationes Ismahel filii Abraham quem peperit ei Agar Aegyptia
 famula Sarrae¹³ et haec nomina filiorum eius in vocabulis et generationibus suis primogenitus
 Ismahelis Nabaioth dein Cedar et Abdeel et Mabsam¹⁴ Masma quoque et Duma et Massa¹⁵ Adad
 et Thema Itur et Naphis et Cedma¹⁶ isti sunt filii Ismahel et haec nomina per castella et oppida
 eorum duodecim principes tribuum suarum¹⁷ anni vitae Ismahel centum triginta septem deficiens
 mortuus est et adpositus ad populum suum¹⁸ habitavit autem ab Evila usque Sur quae respicit
 Aegyptum introeuntibus Assyrios coram cunctis fratribus suis obiit¹⁹ hae quoque sunt generationes
 Isaac filii Abraham Abraham genuit Isaac²⁰ qui cum quadraginta esset annorum duxit uxorem
 Rebeccam filiam Bathuel Syri de Mesopotamiam sororem Laban²¹ deprecatusque est Dominum
 pro uxore sua eo quod esset sterilis qui exaudivit eum et dedit conceptum Rebeccae²² sed
 conlidebantur in utero eius parvuli quae ait si sic mihi futurum erat quid necesse fuit concipere
 perrexitque ut consuleret Dominum²³ qui respondens ait duae gentes in utero tuo sunt et duo populi
 ex ventre tuo dividuntur populusque populum superabit et maior minori serviet²⁴ iam tempus
 pariendi venerat et ecce gemini in utero repperti sunt²⁵ qui primus egressus est rufus erat et totus
 in morem pellis hispidus vocatumque est nomen eius Esau protinus alter egrediens plantam fratris
 tenebat manu et idcirco appellavit eum Iacob²⁶ sexagenarius erat Isaac quando nati sunt parvuli
 quibus adultis factus est Esau vir gnarus venandi et homo agricola Iacob autem vir simplex
 habitabat in tabernaculis²⁷ Isaac amabat Esau eo quod de venationibus illius vesceretur et Rebecca
 diligebat Iacob²⁸ coxit autem Iacob pulmentum ad quem cum venisset Esau de agro lassus²⁹ ait³⁰

da mihi de coctione hac rufa quia oppido lassus sum quam ob causam vocatum est nomen eius
³¹Edom ³²cui dixit Iacob vende mihi primogenita tua ³³ille respondit en morior quid mihi proderunt
³⁴primogenita ³⁵ait Iacob iura ergo mihi iuravit Esau et vendidit primogenita ³⁶et sic accepto pane
et lentis edulio comedit et bibit et abiit parvipendens quod primogenita vendidisset

Chapter 26

¹orta autem fame super terram post eam sterilitatem quae acciderat in diebus Abraham abiit
Isaac ad Abimelech regem Palestinorum in Gerara ²apparuitque ei Dominus et ait ne descendas
in Aegyptum sed quiesce in terra quam dixero tibi ³et peregrinare in ea eroque tecum et benedicam
tibi tibi enim et semini tuo dabo universas regiones has complens iuramentum quod sponendi
Abraham patri tuo ⁴et multiplicabo semen tuum sicut stellas caeli daboque posteris tuis universas
regiones has et benedicentur in semine tuo omnes gentes terrae ⁵eo quod oboedierit Abraham voci
meae et custodierit praecepta et mandata mea et caerimonias legesque servaverit ⁶mansit itaque
Isaac in Geraris ⁷qui cum interrogaretur a viris loci illius super uxore sua respondit soror mea est
timuerat enim confiteri quod sibi esset sociata coniugio reputans ne forte interficerent eum propter
illius pulchritudinem ⁸cumque pertransissent dies plurimi et ibi demoraretur prospiciens Abimelech
Palestinorum rex per fenestram vidit eum iocantem cum Rebecca uxore sua ⁹et accersito ait
perspicuum est quod uxor tua sit cur mentitus es sororem tuam esse respondit timui ne morerer
propter eam ¹⁰dixitque Abimelech quare inposuisti nobis potuit coire quispiam de populo cum
uxore tua et induxeras super nos grande peccatum praecepitque omni populo dicens ¹¹qui tetigerit
hominis huius uxorem morte morietur ¹²seruit autem Isaac in terra illa et invenit in ipso anno
centuplum benedixitque ei Dominus ¹³et locupletatus est homo et ibat proficiens atque succrescens
donec magnus vehementer effectus est ¹⁴habuit quoque possessionem ovium et armentorum et
familiae plurimum ob haec invidentes ei Palestini ¹⁵omnes puteos quos foderant servi patris illius
Abraham illo tempore obstruxerunt implentes humo ¹⁶in tantum ut ipse Abimelech diceret ad
Isaac recede a nobis quoniam potentior nostri factus es valde ¹⁷et ille discedens veniret ad torrentem

Gerarum habitaretque ibi¹⁸ rursum fodit alios puteos quos foderant servi patris sui Abraham et
 quos illo mortuo olim obstruxerant Philistim appellavitque eos hisdem nominibus quibus ante
 pater vocaverat¹⁹ foderunt in torrente et reppererunt aquam vivam²⁰ sed et ibi iurgium fuit
 pastorum Gerarum adversum pastores Isaac dicentium nostra est aqua quam ob rem nomen putei
 ex eo quod acciderat vocavit Calumniam²¹ foderunt et alium et pro illo quoque rixati sunt
 appellavitque eum Inimicitias²² profectus inde fodit alium puteum pro quo non contenderunt
 itaque vocavit nomen illius Latitudo dicens nunc dilatavit nos Dominus et fecit crescere super
 terram²³ ascendit autem ex illo loco in Bersabee²⁴ ubi apparuit ei Dominus in ipsa nocte dicens
 ego sum Deus Abraham patris tui noli metuere quia tecum sum benedicam tibi et multiplicabo
 semen tuum propter servum meum Abraham²⁵ itaque aedificavit ibi altare et invocato nomine
 Domini extendit tabernaculum praecepitque servis suis ut foderent puteum²⁶ ad quem locum cum
 venissent de Gerar Abimelech et Ochozath amicus illius et Fichol dux militum²⁷ locutus est eis
 Isaac quid venistis ad me hominem quem odistis et expulistis a vobis²⁸ qui responderunt vidimus
 tecum esse Dominum et idcirco nunc diximus sit iuramentum inter nos et ineamus foedus²⁹ ut
 non facias nobis quicquam mali sicut et nos nihil tuorum adtigimus nec fecimus quod te laederet
 sed cum pace dimisimus auctum benedictione Domini³⁰ fecit ergo eis convivium et post cibum
 et potum³¹ surgentes mane iuraverunt sibi mutuo dimisitque eos Isaac pacifice in locum suum
³² ecce autem venerunt in ipso die servi Isaac adnuntiantes ei de puteo quem foderant atque dicentes
 invenimus aquam³³ unde appellavit eum Abundantiam et nomen urbi inpositum est Bersabee
 usque in praesentem diem³⁴ Esau vero quadragenarius duxit uxores Iudith filiam Beeri Hetthei et
 Basemath filiam Helon eiusdem loci³⁵ quae ambae offenderant animum Isaac et Rebeccae

Chapter 27

¹ senit autem Isaac et caligaverunt oculi eius et videre non poterat vocavitque Esau filium
 suum maiorem et dixit ei fili mi qui respondit adsum² cui pater vides inquit quod senuerim et
 ignorem diem mortis meae³ sume arma tua faretram et arcum et egredere foras cumque venatu

aliquid adprehenderis ⁴ fac mihi inde pulmentum sicut velle me nosti et adfer ut comedam et
 benedicat tibi anima mea antequam moriar ⁵ quod cum audisset Rebecca et ille abisset in agrum
 ut iussionem patris expleret ⁶ dixit filio suo Iacob audiui patrem tuum loquentem cum Esau fratre
 tuo et dicentem ei ⁷ adfer mihi venationem tuam et fac cibos ut comedam et benedicam tibi coram
 Domino antequam moriar ⁸ nunc ergo fili mi adquiesce consiliis meis ⁹ et pergens ad gregem adfer
 mihi duos hedos optimos ut faciam ex eis escas patri tuo quibus libenter vescitur ¹⁰ quas cum
 intuleris et comederit benedicat tibi priusquam moriatur ¹¹ cui ille respondit nosti quod Esau frater
 meus homo pilosus sit et ego lenis ¹² si adtractaverit me pater meus et senserit timeo ne putet sibi
 voluisse inludere et inducat super me maledictionem pro benedictione ¹³ ad quem mater in me sit
 ait ista maledictio fili mi tantum audi vocem meam et perge adferque quae dixi ¹⁴ abiit et adtulit
 deditque matri paravit illa cibos sicut noverat velle patrem illius ¹⁵ et vestibus Esau valde bonis
 quas apud se habebat domi induit eum ¹⁶ pelliculasque hedorum circumdedit manibus et colli nuda
 protexit ¹⁷ dedit pulmentum et panes quos coxerat tradidit ¹⁸ quibus inlatis dixit pater mi et ille
 respondit audio quis tu es fili mi ¹⁹ dixitque Iacob ego sum Esau primogenitus tuus feci sicut
 praecepisti mihi surge sede et comede de venatione mea ut benedicat mihi anima tua ²⁰ rursum
 Isaac ad filium suum quomodo inquit tam cito invenire potuisti fili mi qui respondit voluntatis Dei
 fuit ut cito mihi occurreret quod volebam ²¹ dixitque Isaac accede huc ut tangam te fili mi et probem
 utrum tu sis filius meus Esau an non ²² accessit ille ad patrem et palpato eo dixit Isaac vox quidem
 vox Iacob est sed manus manus sunt Esau ²³ et non cognovit eum quia pilosae manus similitudinem
 maioris expresserant benedicens ergo illi ²⁴ ait tu es filius meus Esau respondit ego sum ²⁵ at ille
 offer inquit mihi cibos de venatione tua fili mi ut benedicat tibi anima mea quos cum oblatos
 comedisset obtulit ei etiam vinum quo hausto ²⁶ dixit ad eum accede ad me et da mihi osculum
 fili mi ²⁷ accessit et osculatus est eum statimque ut sensit vestimentorum illius flagrantiam
 benedicens ait ecce odor filii mei sicut odor agri cui benedixit Dominus ²⁸ det tibi Deus de rore
 caeli et de pinguedine terrae abundantiam frumenti et vini ²⁹ et serviant tibi populi et adorent te
 tribus esto dominus fratrum tuorum et incurventur ante te filii matris tuae qui maledixerit tibi sit

maledictus et qui benedixerit benedictionibus repleatur³⁰ vix Isaac sermonem impleverat et egresso
 Jacob foras venit Esau³¹ coctosque de venatione cibos intulit patri dicens surge pater mi et comede
 de venatione filii tui ut benedicat mihi anima tua³² dixitque illi Isaac quis enim es tu qui respondit
 ego sum primogenitus filius tuus Esau³³ expavit Isaac stupore vehementi et ultra quam credi potest
 admirans ait quis igitur ille est qui dudum captam venationem adtulit mihi et comedi ex omnibus
 priusquam tu venires benedixique ei et erit benedictus³⁴ auditis Esau sermonibus patris inrugiit
 clamore magno et consternatus ait benedic etiam mihi pater mi³⁵ qui ait venit germanus tuus
 fraudulenter et accepit benedictionem tuam³⁶ at ille subiunxit iuste vocatum est nomen eius Iacob
 subplantavit enim me in altera vice primogenita mea ante tulit et nunc secundo subripuit
 benedictionem meam rursumque ad patrem numquid non reservasti ait et mihi benedictionem
³⁷ respondit Isaac dominum tuum illum constitui et omnes fratres eius servituti illius subiugavi
 frumento et vino stabilivi eum tibi post haec fili mi ultra quid faciam³⁸ cui Esau num unam inquit
 tantum benedictionem habes pater mihi quoque obsecro ut benedicas cumque heulatu magno fleret
³⁹ motus Isaac dixit ad eum in pinguedine terrae et in rore caeli desuper⁴⁰ erit benedictio tua vives
 gladio et fratri tuo servies tempusque veniet cum excutias et solvas iugum eius de cervicibus tuis
⁴¹ oderat ergo semper Esau Iacob pro benedictione qua benedixerat ei pater dixitque in corde suo
⁴² veniant dies luctus patris mei ut occidam Iacob fratrem meum⁴² nuntiata sunt haec Rebeckae quae
⁴³ mittens et vocans Iacob filium suum dixit ad eum ecce Esau frater tuus minatur ut occidat te⁴³ nunc
⁴⁴ ergo fili audi vocem meam et consurgens fuge ad Laban fratrem meum in Haran⁴⁴ habitabisque
⁴⁵ cum eo dies paucos donec requiescat furor fratris tui⁴⁵ et cesset indignatio eius obliviscaturque
 eorum quae fecisti in eum postea mittam et adducam te inde huc cur utroque orbabor filio in una
⁴⁶ die⁴⁶ dixit quoque Rebecca ad Isaac taedet me vitae meae propter filias Heth si acceperit Iacob
 uxorem de stirpe huius terrae nolo vivere

Chapter 28

¹ vocavit itaque Isaac Iacob et benedixit praecepitque ei dicens noli accipere coniugem de genere
 Chanaan² sed vade et proficiscere in Mesopotamiam Syriae ad domum Bathuel patrem matris tuae

et accipe tibi inde uxorem de filiabus Laban avunculi tui ³ Deus autem omnipotens benedicat tibi
 et crescere te faciat atque multiplicet ut sis in turbas populorum ⁴ et det tibi benedictiones Abraham
 et semini tuo post te ut possideas terram peregrinationis tuae quam pollicitus est avo tuo ⁵ cumque
 dimisisset eum Isaac profectus venit in Mesopotamiam Syriae ad Laban filium Bathuel Syri fratrem
 Rebeckae matris suae ⁶ videns autem Esau quod benedixisset pater suus Iacob et misisset eum in
 Mesopotamiam Syriae ut inde uxorem duceret et quod post benedictionem praecepisset ei dicens
 non accipies coniugem de filiabus Chanaan ⁷ quodque oboediens Iacob parentibus isset in Syriam
⁸ probans quoque quod non libenter aspiceret filias Chanaan pater suus ⁹ ivit ad Ismahelem et duxit
 uxorem absque his quas prius habebat Maeleth filiam Ismahel filii Abraham sororem Nabaioth
¹⁰ igitur egressus Iacob de Bersabee pergebat Haran ¹¹ cumque venisset ad quendam locum et
 vellet in eo requiescere post solis occubitum tulit de lapidibus qui iacebant et subponens capiti suo
 dormivit in eodem loco ¹² viditque in somnis scalam stantem super terram et cacumen illius tangens
 caelum angelos quoque Dei ascendentes et descendentes per eam ¹³ et Dominum innixum scalae
 dicentem sibi ego sum Dominus Deus Abraham patris tui et Deus Isaac terram in qua dormis tibi
 dabo et semini tuo ¹⁴ eritque germen tuum quasi pulvis terrae dilataberis ad occidentem et orientem
 septentrionem et meridiem et benedicentur in te et in semine tuo cunctae tribus terrae ¹⁵ et ero
 custos tuus quocumque perrexeris et reducam te in terram hanc nec dimittam nisi complevero
 universa quae dixi ¹⁶ cumque evigilasset Iacob de somno ait vere Dominus est in loco isto et ego
 nesciebam ¹⁷ pavensque quam terribilis inquit est locus iste non est hic aliud nisi domus Dei et
 porta caeli ¹⁸ surgens ergo mane tulit lapidem quem subposuerat capiti suo et erexit in titulum
 fundens oleum desuper ¹⁹ appellavitque nomen urbis Bethel quae prius Luza vocabatur ²⁰ vovit
 etiam votum dicens si fuerit Deus mecum et custodierit me in via per quam ambulo et dederit mihi
 panem ad vescendum et vestem ad induendum ²¹ reversusque fuero prospere ad domum patris mei
 erit mihi Dominus in Deum ²² et lapis iste quem erexi in titulum vocabitur Domus Dei cunctorumque
 quae dederis mihi decimas offeram tibi

Chapter 29

¹ profectus ergo Iacob venit ad terram orientalem ² et vidit puteum in agro tresque greges ovium
accubantes iuxta eum nam ex illo adequabantur pecora et os eius grandi lapide claudebatur
³ morisque erat ut cunctis ovibus congregatis devolverent lapidem et reffectis gregibus rursum super
os putei ponerent ⁴ dixitque ad pastores fratres unde estis qui responderunt de Haran ⁵ quos
interrogans numquid ait nostis Laban filium Nahor dixerunt novimus ⁶ sanusne est inquit valet
inquiunt et ecce Rahel filia eius venit cum grege suo ⁷ dixitque Iacob adhuc multum diei superest
nec est tempus ut reducantur ad caulas greges date ante potum ovibus et sic ad pastum eas reducite
⁸ qui responderunt non possumus donec omnia pecora congregentur et amoveamus lapidem de ore
putei ut adequemus greges ⁹ adhuc loquebantur et ecce Rahel veniebat cum ovibus patris sui nam
gregem ipsa pascebat ¹⁰ quam cum vidisset Iacob et sciret consobrinam suam ovesque Laban
avunculi sui amovit lapidem quo puteus claudebatur ¹¹ et adequato grege osculatus est eam
elevataque voce flevit ¹² et indicavit ei quod frater esset patris eius et filius Rebeccae at illa festinans
nuntiavit patri suo ¹³ qui cum audisset venisse Iacob filium sororis suae cucurrit obviam
complexusque eum et in oscula ruens duxit in domum suam auditis autem causis itineris ¹⁴ respondit
os meum es et caro mea et postquam expleti sunt dies mensis unius ¹⁵ dixit ei num quia frater meus
es gratis servies mihi dic quid mercedis accipias ¹⁶ habebat vero filias duas nomen maioris Lia
minor appellabatur Rahel ¹⁷ sed Lia lippis erat oculis Rahel decora facie et venusto aspectu ¹⁸ quam
diligens Iacob ait serviam tibi pro Rahel filia tua minore septem annis ¹⁹ respondit Laban melius
est ut tibi eam dem quam viro alteri mane apud me ²⁰ servivit igitur Iacob pro Rahel septem annis
et videbantur illi pauci dies prae amoris magnitudine ²¹ dixitque ad Laban da mihi uxorem meam
quia iam tempus expletum est ut ingrediar ad eam ²² qui vocatis multis amicorum turbis ad
convivium fecit nuptias ²³ et vespere filiam suam Liam introduxit ad eum ²⁴ dans ancillam filiae
Zelpham nomine ad quam cum ex more Iacob fuisset ingressus facto mane vidit Liam ²⁵ et dixit
ad socerum quid est quod facere voluisti nonne pro Rahel servivi tibi quare inposuisti mihi
²⁶ respondit Laban non est in loco nostro consuetudinis ut minores ante tradamus ad nuptias ²⁷ imple
ebdomadem dierum huius copulae et hanc quoque dabo tibi pro opere quo serviturus es mihi septem
annis aliis ²⁸ adquievit placito et ebdomade transacta Rahel duxit uxorem ²⁹ cui pater servam

³⁰
 Balam dederat tandemque potitus optatis nuptiis amorem sequentis priori praetulit serviens apud
³¹
 eum septem annis aliis videns autem Dominus quod despiceret Liam aperuit vulvam eius sorore
³²
 sterili permanente quae conceptum genuit filium vocavitque nomen eius Ruben dicens vidit
³³
 Dominus humilitatem meam nunc amabit me vir meus rursumque concepit et peperit filium et
 ait quoniam audivit Dominus haberi me contemptui dedit etiam istum mihi vocavitque nomen illius
³⁴
 Symeon concepit tertio et genuit alium dixitque nunc quoque copulabitur mihi maritus meus eo
³⁵
 quod pepererim illi tres filios et idcirco appellavit nomen eius Levi quarto concepit et peperit
 filium et ait modo confitebor Domino et ob hoc vocavit eum Iudam cessavitque parere

Chapter 30

¹
 cernens autem Rahel quod infecunda esset invidit sorori et ait marito suo da mihi liberos
²
 alioquin moriar cui iratus respondit Iacob num pro Deo ego sum qui privavit te fructu ventris tui
³
 at illa habeo inquit famulam Balam ingredi ad eam ut pariat super genua mea et habeam ex ea
⁴
 filios deditque illi Balam in coniugium quae ⁵ ingresso ad se viro concepit et peperit filium
⁶
 dixitque Rahel iudicavit mihi Dominus et exaudivit vocem meam dans mihi filium et idcirco
⁷
 appellavit nomen illius Dan rursumque Bala concipiens peperit alterum ⁸ pro quo ait Rahel
⁹
 comparavit me Deus cum sorore mea et invalui vocavitque eum Nephtalim sentiens Lia quod
¹⁰
 parere desisset Zelpham ancillam suam marito tradidit qua post conceptum edente filium ¹¹ dixit
¹²
 feliciter et idcirco vocavit nomen eius Gad peperit quoque Zelpha alterum ¹³ dixitque Lia hoc
¹⁴
 pro beatitudine mea beatam quippe me dicent mulieres propterea appellavit eum Aser egressus
 autem Ruben tempore messis triticeae in agro repperit mandragoras quos matri Liae detulit dixitque
¹⁵
 Rahel da mihi partem de mandragoris filii tui illa respondit parumne tibi videtur quod praeipueris
 maritum mihi nisi etiam mandragoras filii mei tuleris ait Rahel dormiat tecum hac nocte pro
¹⁶
 mandragoris filii tui redeuntque ad vesperam de agro Iacob egressa est in occursum Lia et ad
 me inquit intrabis quia mercede conduxisti te pro mandragoris filii mei dormivit cum ea nocte illa
¹⁷
 et exaudivit Deus preces eius concepitque et peperit filium quintum ¹⁸ et ait dedit Deus mercedem

mihi quia dedi ancillam meam viro meo appellavitque nomen illius Isachar¹⁹ rursum Lia concipiens
 peperit sextum filium²⁰ et ait ditavit me Deus dote bona etiam hac vice mecum erit maritus meus
 eo quod genuerim ei sex filios et idcirco appellavit nomen eius Zabulon²¹ post quem peperit filiam
 nomine Dinam²² recordatus quoque Dominus Rahelis exaudivit eam et aperuit vulvam illius
 quae concepit et peperit filium dicens abstulit Deus obprobrium meum²⁴ et vocavit nomen illius
 Ioseph dicens addat mihi Dominus filium alterum²⁵ nato autem Ioseph dixit Iacob socero suo
 dimitte me ut revertar in patriam et ad terram meam²⁶ da mihi uxores et liberos meos pro quibus
 servivi tibi ut abeam tu nosti servitutem qua servivi tibi²⁷ ait ei Laban inveniam gratiam in conspectu
 tuo experimento didici quod benedixerit mihi Deus propter te²⁸ constitue mercedem tuam quam
 dem tibi²⁹ at ille respondit tu nosti quomodo servierim tibi et quanta in manibus meis fuerit
 possessio tua³⁰ modicum habuisti antequam venirem et nunc dives effectus es benedixitque tibi
 Dominus ad introitum meum iustum est igitur ut aliquando provideam etiam domui meae³¹ dixitque
 Laban quid dabo tibi at ille ait nihil volo sed si feceris quod postulo iterum pascam et custodiam
 pecora tua³² gyra omnes greges tuos et separa cunctas oves varias et sparso vellere et quodcumque
 furvum et maculosum variumque fuerit tam in ovibus quam in capris erit merces mea
 respondebitque mihi cras iustitia mea quando placiti tempus advenerit coram te et omnia quae
 non fuerint varia et maculosa et furva tam in ovibus quam in capris furti me arguent³⁴ dixit Laban
 gratum habeo quod petis³⁵ et separavit in die illo capras et oves hircos et arietes varios atque
 maculosos cunctum autem gregem unicolorem id est albi et nigri velleris tradidit in manu filiorum
 suorum³⁶ et posuit spatium itineris inter se et generum dierum trium qui pascebat reliquos greges
 eius³⁷ tollens ergo Iacob virgas populeas virides et amigdalinas et ex platanis ex parte decorticavit
 eas detractisque corticibus in his quae spoliata fuerant candor apparuit illa vero quae integra erant
 viridia permanserunt atque in hunc modum color effectus est varius³⁸ posuitque eas in canalibus
 ubi effundebatur aqua ut cum venissent greges ad bibendum ante oculos haberent virgas et in aspectu
 earum conciperent³⁹ factumque est ut in ipso calore coitus oves intuerentur virgas et parerent
 maculosa et varia et diverso colore respersa⁴⁰ divisitque gregem Iacob et posuit virgas ante oculos
 arietum erant autem alba quaeque et nigra Laban cetera vero Iacob separatis inter se gregibus

41 igitur quando primo tempore ascendebantur oves ponebat Iacob virgas in canalibus aquarum
ante oculos arietum et ovium ut in earum contemplatione conciperent 42 quando vero serotina
admissura erat et conceptus extremus non ponebat eas factaque sunt ea quae erant serotina Laban
et quae primi temporis Iacob 43 ditatusque est homo ultra modum et habuit greges multos ancillas
et servos camelos et asinos

Chapter 31

1 postquam autem audivit verba filiorum Laban dicentium tulit Iacob omnia quae fuerunt patris
nostri et de illius facultate ditatus factus est inclitus 2 animadvertit quoque faciem Laban quod non
esset erga se sicut heri et nudius tertius 3 maxime dicente sibi Domino revertere in terram patrum
tuorum et ad generationem tuam eroque tecum 4 misit et vocavit Rahel et Liam in agrum ubi
pascibat greges 5 dixitque eis video faciem patris vestri quod non sit erga me sicut heri et nudius
tertius Deus autem patris mei fuit mecum 6 et ipsae nostis quod totis viribus meis servierim patri
vestro 7 sed pater vester circumvenit me et mutavit mercedem meam decem vicibus et tamen non
dimisit eum Deus ut noceret mihi 8 si quando dixit variae erunt mercedes tuae pariebant omnes
oves varios fetus quando vero e contrario ait alba quaeque accipies pro mercede omnes greges alba
pepererunt 9 tulitque Deus substantiam patris vestri et dedit mihi 10 postquam enim conceptus
ovium tempus advenerat levavi oculos meos et vidi in somnis ascendentes mares super feminas
varios et maculosos et diversorum colorum 11 dixitque angelus Dei ad me in somnis Iacob et ego
 respondi adsum 12 qui ait leva oculos tuos et vide universos masculos ascendentes super feminas
varios respersos atque maculosos vidi enim omnia quae fecit tibi Laban 13 ego sum Deus Bethel
ubi unxisti lapidem et votum vovisti mihi nunc ergo surge et egredere de terra hac revertens in
terram nativitatis tuae 14 responderunt Rahel et Lia numquid habemus residui quicquam in
facultatibus et hereditate domus patris nostri 15 nonne quasi alienas reputavit nos et vendidit
comeditque pretium nostrum 16 sed Deus tulit opes patris nostri et nobis eas tradidit ac filiis nostris
unde omnia quae praecepit fac 17 surrexit itaque Iacob et inpositis liberis et coniugibus suis super

¹⁸
 camelos abiit ¹⁸ tulitque omnem substantiam et greges et quicquid in Mesopotamiam quaesierat
¹⁹
 pergens ad Isaac patrem suum in terram Chanaan ¹⁹ eo tempore Laban ierat ad tondendas oves et
²⁰ ²¹
 Rahel furata est idola patris sui ²⁰ noluitque Iacob confiteri socero quod fugeret ²¹ cumque abisset
 tam ipse quam omnia quae iuris eius erant et amne transmisso pergeret contra montem Galaad
²² ²³
²² nuntiatum est Laban die tertio quod fugeret Iacob ²³ qui adsumptis fratribus suis persecutus est
²⁴
 eum diebus septem et comprehendit in monte Galaad ²⁴ viditque in somnis dicentem sibi Dominum
²⁵
 cave ne quicquam aspere loquaris contra Iacob ²⁵ iamque Iacob extenderat in monte tabernaculum
²⁶
 cum ille consecutus eum cum fratribus suis in eodem monte Galaad fixit tentorium ²⁶ et dixit ad
²⁷
 Iacob quare ita egisti ut clam me abigeres filias meas quasi captivas gladio ²⁷ cur ignorante me
 fugere voluisti nec indicare mihi ut prosequerer te cum gaudio et canticis et tympanis et cithara
²⁸ ²⁹
²⁸ non es passus ut oscularer filios meos ac filias stulte operatus es et nunc ²⁹ valet quidem manus
 mea reddere tibi malum sed Deus patris vestri heri dixit mihi cave ne loquaris cum Iacob quicquam
³⁰
 durius ³⁰ esto ad tuos ire cupiebas et desiderio tibi erat domus patris tui cur furatus es deos meos
³¹ ³²
³¹ respondit Iacob quod inscio te profectus sum timui ne violenter auferres filias tuas ³² quod autem
 furti arguis apud quemcumque inveneris deos tuos necetur coram fratribus nostris scrutare quicquid
³³
 tuorum apud me inveneris et aufer haec dicens ignorabat quod Rahel furata esset idola ³³ ingressus
 itaque Laban tabernaculum Iacob et Liae et utriusque famulae non invenit cumque intrasset tentorium
³⁴
 Rahelis ³⁴ illa festinans abscondit idola subter stramen cameli et sedit desuper scrutantique omne
³⁵
 tentorium et nihil inveniendi ³⁵ ait ne irascatur dominus meus quod coram te adsurgere nequeo quia
³⁶
 iuxta consuetudinem feminarum nunc accidit mihi sic delusa sollicitudo quaerentis est ³⁶ tumensque
³⁷
 Iacob cum iurgio ait quam ob culpam meam et ob quod peccatum sic exarsisti post me ³⁷ et scrutatus
 es omnem supellectilem meam quid invenisti de cuncta substantia domus tuae pone hic coram
³⁸
 fratribus meis et fratribus tuis et iudicent inter me et te ³⁸ idcirco viginti annis fui tecum oves tuae
³⁹
 et caprae steriles non fuerunt arietes gregis tui non comedi ³⁹ nec captum a bestia ostendi tibi ego
⁴⁰
 damnum omne reddebam quicquid furto perierat a me exigebas ⁴⁰ die noctuque aestu urebar et
⁴¹
 gelu fugiebat somnus ab oculis meis ⁴¹ sic per viginti annos in domo tua servivi tibi quattuordecim
⁴²
 pro filiabus et sex pro gregibus tuis inmutasti quoque mercedem meam decem vicibus ⁴² nisi Deus
 patris mei Abraham et Timor Isaac adfuisset mihi forsitan modo nudum me dimisisses adflictionem

meam et laborem manuum mearum respexit Deus et arguit te heri⁴³ respondit ei Laban filiae et
 filii et greges tui et omnia quae cernis mea sunt quid possum facere filiis et nepotibus meis⁴⁴ veni
 ergo et ineamus foedus ut sit testimonium inter me et te⁴⁵ tulit itaque Iacob lapidem et erexit illum
 in titulum⁴⁶ dixitque fratribus suis adferte lapides qui congregantes fecerunt tumulum
 comederuntque super eum⁴⁷ quem vocavit Laban tumulus Testis et Iacob acervum Testimonii
 uterque iuxta proprietatem linguae suae⁴⁸ dixitque Laban tumulus iste testis erit inter me et te
 hodie et idcirco appellatum est nomen eius Galaad id est tumulus Testis⁴⁹ intueatur Dominus et
 iudicet inter nos quando recesserimus a nobis⁵⁰ si adflixeris filias meas et si introduxeris uxores
 alias super eas nullus sermonis nostri testis est absque Deo qui praesens respicit⁵¹ dixitque rursus
 ad Iacob en tumulus hic et lapis quem erexi inter me et te⁵² testis erit tumulus inquam iste et lapis
 sint in testimonio si aut ego transiero illum pergens ad te aut tu praeterieris malum mihi cogitans
⁵³ Deus Abraham et Deus Nahor iudicet inter nos Deus patris eorum iuravit Iacob per Timorem
 patris sui Isaac⁵⁴ immolatisque victimis in monte vocavit fratres suos ut ederent panem qui cum
 comedissent manserunt ibi⁵⁵ Laban vero de nocte consurgens osculatus est filios et filias suas et
 benedixit illis reversus in locum suum

Chapter 32

¹ Iacob quoque abiit itinere quo coeperat fueruntque ei obviam angeli Dei² quos cum vidisset
 ait castra Dei sunt haec et appellavit nomen loci illius Manaim id est Castra³ misit autem et nuntios
 ante se ad Esau fratrem suum in terram Seir regionis Edom⁴ praecepitque eis dicens sic loquimini
 domino meo Esau haec dicit frater tuus Iacob apud Laban peregrinatus sum et fui usque in praesentem
 diem⁵ habeo boves et asinos oves et servos atque ancillas mittoque nunc legationem ad dominum
 meum ut inveniam gratiam in conspectu tuo⁶ reversi sunt nuntii ad Iacob dicentes venimus ad
 Esau fratrem tuum et ecce properat in occursum tibi cum quadringentis viris⁷ timuit Iacob valde
 et perterritus divisit populum qui secum erat greges quoque et oves et boves et camelos in duas
 turmas⁸ dicens si venerit Esau ad unam turmam et percusserit eam alia turma quae reliqua est

⁹
 salvabitur dixitque Iacob Deus patris mei Abraham et Deus patris mei Isaac Domine qui dixisti
¹⁰
 mihi revertere in terram tuam et in locum nativitatis tuae et benefaciam tibi minor sum cunctis
 miserationibus et veritate quam explesti servo tuo in baculo meo transivi Iordanem istum et nunc
¹¹
 cum duabus turmis regredior erue me de manu fratris mei de manu Esau quia valde eum timeo
¹²
 ne forte veniens percutiat matrem cum filiis tu locutus es quod bene mihi faceres et dilatares
¹³
 semen meum sicut harenam maris quae prae multitudine numerari non potest cumque dormisset
¹⁴
 ibi nocte illa separavit de his quae habebat munera Esau fratri suo capras ducentas hircos viginti
¹⁵
 oves ducentas arietes viginti camelos fetas cum pullis suis triginta vaccas quadraginta et tauros
¹⁶
 viginti asinas viginti et pullos earum decem et misit per manus servorum suorum singulos
¹⁷
 seorsum greges dixitque pueris suis antecedit me et sit spatium inter gregem et gregem et
 praecepit priori dicens si obvium habueris Esau fratrem meum et interrogaverit te cuius es et quo
¹⁸
 vadis et cuius sunt ista quae sequeris respondebis servi tui Iacob munera misit domino meo Esau
¹⁹
 ipse quoque post nos venit similiter mandata dedit secundo ac tertio et cunctis qui sequebantur
²⁰
 greges dicens hisdem verbis loquimini ad Esau cum inveneritis eum et addetis ipse quoque
 servus tuus Iacob iter nostrum insequitur dixit enim placabo illum muneribus quae praecedunt et
²¹
 postea videbo forsitan propitiabitur mihi praecesserunt itaque munera ante eum ipse vero mansit
²²
 nocte illa in Castris cumque mature surrexisset tulit duas uxores suas et totidem famulas cum
²³
 undecim filiis et transivit vadum Iacob transductisque omnibus quae ad se pertinebant
²⁴
 remansit
²⁵
 solus et ecce vir luctabatur cum eo usque mane qui cum videret quod eum superare non posset
²⁶
 tetigit nervum femoris eius et statim emarcuit dixitque ad eum dimitte me iam enim ascendit
²⁷
 aurora respondit non dimittam te nisi benedixeris mihi ait ergo quod nomen est tibi respondit
²⁸
 Iacob at ille nequaquam inquit Iacob appellabitur nomen tuum sed Israhel quoniam si contra
²⁹
 Deum fortis fuisti quanto magis contra homines praevalebis interrogavit eum Iacob dic mihi
 quo appellaris nomine respondit cur quaeris nomen meum et benedixit ei in eodem loco
³⁰
 vocavitque Iacob nomen loci illius Phanuhel dicens vidi Deum facie ad faciem et salva facta est
³¹
 anima mea ortusque est ei statim sol postquam transgressus est Phanuhel ipse vero claudicabat

32
pede³² quam ob causam non comedunt filii Israhel nervum qui emarcuit in femore Iacob usque
in praesentem diem eo quod tetigerit nervum femoris eius et obstipuerit

Chapter 33

1
levans autem Iacob oculos suos vidit venientem Esau et cum eo quadringentos viros divisitque
filios Liae et Rahel ambarumque famularum² et posuit utramque ancillam et liberos earum in
principio Liam vero et filios eius in secundo loco Rahel autem et Ioseph novissimos³ et ipse
praegrediens adoravit pronus in terram septies donec adpropinquaret frater eius⁴ currens itaque
Esau obviam fratri suo amplexatus est eum stringensque collum et osculans flevit⁵ levatisque
oculis vidit mulieres et parvulos earum et ait quid sibi volunt isti et si ad te pertinent respondit
parvuli sunt quos donavit mihi Deus servo tuo⁶ et adpropinquantes ancillae et filii earum incurvati
sunt⁷ accessitque Lia cum liberis suis et cum similiter adorassent extremi Ioseph et Rahel
adoraverunt⁸ quaenam sunt inquit istae turmae quas obvias habui respondit ut invenirem gratiam
coram domino meo⁹ et ille habeo ait plurima frater mi sint tua tibi¹⁰ dixit Iacob noli ita obsecro
sed si inveni gratiam in oculis tuis accipe munusculum de manibus meis sic enim vidi faciem tuam
quasi viderim vultum Dei esto mihi propitius¹¹ et suscipe benedictionem quam adtuli tibi et quam
donavit mihi Deus tribuens omnia vix fratre compellente suscipiens¹² ait gradiamur simul eroque
socius itineris tui¹³ dixit Iacob nosti domine mi quod parvulos habeam teneros et oves ac boves
fetas mecum quas si plus in ambulando fecero laborare morientur una die cuncti greges¹⁴ praecedat
dominus meus ante servum suum et ego sequar paulatim vestigia eius sicut videro posse parvulos
meos donec veniam ad dominum meum in Seir¹⁵ respondit Esau oro te ut de populo qui mecum
est saltem socii remaneant viae tuae non est inquit necesse hoc uno indigeo ut inveniam gratiam in
conspectu domini mei¹⁶ reversus est itaque illo die Esau itinere quo venerat in Seir¹⁷ et Iacob
venit in Soccoth ubi aedificata domo et fixis tentoriis appellavit nomen loci illius Soccoth id est
Tabernacula¹⁸ transivitque in Salem urbem Sycimorum quae est in terra Chanaan postquam
regressus est de Mesopotamiam Syriae et habitavit iuxta oppidum¹⁹ emitque partem agri in qua

fixerat tabernaculum a filiis Emor patris Sychem centum agnis²⁰ et erecto ibi altari invocavit super illud Fortissimum Deum Israhel

Chapter 34

¹ egressa est autem Dina filia Liae ut videret mulieres regionis illius² quam cum vidisset Sychem filius Emor Evei princeps terrae illius adamavit et rapuit et dormivit cum illa vi opprimens virginem³ et conglutinata est anima eius cum ea tristemque blanditiis delinivit⁴ et pergens ad Emor patrem suum accipe mihi inquit puellam hanc coniugem⁵ quod cum audisset Iacob absentibus filiis et in pastu occupatis pecorum siluit donec redirent⁶ egresso autem Emor patre Sychem ut loqueretur ad Iacob⁷ ecce filii eius veniebant de agro auditoque quod acciderat irati sunt valde eo quod foedam rem esset operatus in Israhel et violata filia Iacob rem illicitam perpetrasset⁸ locutus est itaque Emor ad eos Sychem filii mei adhesit anima filiae vestrae date eam illi uxorem⁹ et iungamus vicissim conubia filias vestras tradite nobis et filias nostras accipite¹⁰ et habitate nobiscum terra in potestate vestra est exercete negotiamini et possidete eam¹¹ sed et Sychem ad patrem et ad fratres eius ait inveniam gratiam coram vobis et quaecumque statueritis dabo¹² augete dotem munera postulate libens tribuam quod petieritis tantum date mihi puellam hanc uxorem¹³ responderunt filii Iacob Sychem et patri eius in dolo saevientes ob stuprum sororis¹⁴ non possumus facere quod petitis nec dare sororem nostram homini incircumciso quod illicitum et nefarium est apud nos¹⁵ sed in hoc valebimus foederari si esse volueritis nostri similes et circumcidatur in vobis omne masculini sexus¹⁶ tunc dabimus et accipiemus mutuo filias nostras ac vestras et habitabimus vobiscum erimusque unus populus¹⁷ sin autem circumcidi nolueritis tollemus filiam nostram et recedemus¹⁸ placuit oblatio eorum Emor et Sychem filio eius¹⁹ nec distulit adulescens quin statim quod petebatur expleret amabat enim puellam valde et ipse erat inclitus in omni domo patris sui²⁰ ingressique portam urbis locuti sunt populo²¹ viri isti pacifici sunt et volunt habitare nobiscum negotientur in terra et exerceant eam quae spatiosa et lata cultoribus indiget filias eorum accipiemus uxores et nostras illis dabimus²² unum est quod differtur tantum bonum si circumcidamus masculos nostros ritum gentis imitantes²³ et substantia eorum et pecora

et cuncta quae possident nostra erunt tantum in hoc adquiescamus et habitantes simul unum
²⁴efficiemus populum ²⁵adsensi sunt omnes circumcisis cunctis maribus et ecce die tertio quando
gravissimus vulnerum dolor est arreptis duo Iacob filii Symeon et Levi fratres Dinae gladiis ingressi
²⁶sunt urbem confidenter interfectisque omnibus masculis Emor et Sychem pariter necaverunt
²⁷tollentes Dinam de domo Sychem sororem suam quibus egressis inruerunt super occisos ceteri
²⁸filii Iacob et depopulati sunt urbem in ultionem stupri oves eorum et armenta et asinos cunctaque
²⁹vastantes quae in domibus et in agris erant parvulos quoque et uxores eorum duxere captivas
³⁰quibus patratibus audacter Iacob dixit ad Symeon et Levi turbastis me et odiosum fecistis Chananeis
et Ferezeis habitatoribus terrae huius nos pauci sumus illi congregati percutient me et delebor ego
³¹et domus mea responderunt numquid ut scorto abuti debuere sorore nostra

Chapter 35

¹interea locutus est Deus ad Iacob surge et ascende Bethel et habita ibi facque altare Deo qui
apparuit tibi quando fugiebas Esau fratrem tuum ²Iacob vero convocata omni domo sua ait abicite
³deos alienos qui in medio vestri sunt et mundamini ac mutate vestimenta vestra surgite et
ascendamus in Bethel ut faciamus ibi altare Deo qui exaudivit me in die tribulationis meae et fuit
⁴socius itineris mei dederunt ergo ei omnes deos alienos quos habebant et in aures quae erant in
⁵auribus eorum at ille infodit ea subter terebinthum quae est post urbem Sychem cumque profecti
⁶essent terror Dei invasit omnes per circuitum civitates et non sunt ausi persequi recedentes venit
igitur Iacob Luzam quae est in terra Chanaan cognomento Bethel ipse et omnis populus cum eo
⁷aedificavitque ibi altare et appellavit nomen loci Domus Dei ibi enim apparuit ei Deus cum fugeret
⁸fratrem suum eodem tempore mortua est Debbora nutrix Rebeckae et sepulta ad radices Bethel
⁹subter quercum vocatumque est nomen loci quercus Fletus apparuit autem iterum Deus Iacob
¹⁰postquam reversus est de Mesopotamiam Syriae benedixitque ei dicens non vocaberis ultra
¹¹Iacob sed Israhel erit nomen tuum et appellavit eum Israhel dixitque ei ego Deus omnipotens
cresce et multiplicare gentes et populi nationum erunt ex te reges de lumbis tuis egredientur
¹²terramque quam dedi Abraham et Isaac dabo tibi et semini tuo post te ¹³et recessit ab eo ¹⁴ille

vero erexit titulum lapideum in loco quo locutus ei fuerat Deus libans super eum libamina et
 effundens oleum ¹⁵ vocansque nomen loci Bethel ¹⁶ egressus inde venit verno tempore ad terram
 quae ducit Efratham in qua cum parturiret Rahel ¹⁷ ob difficultatem partus periclitari coepit dixitque
 ei obsetrix noli timere quia et hunc habebis filium ¹⁸ egrediente autem anima prae dolore et
 imminente iam morte vocavit nomen filii sui Benoni id est filius doloris mei pater vero appellavit
 eum Benjamin id est filius dexterarum ¹⁹ mortua est ergo Rahel et sepulta in via quae ducit Efratham
 haec est Bethleem ²⁰ erexitque Iacob titulum super sepulchrum eius hic est titulus monumenti
 Rahel usque in praesentem diem ²¹ egressus inde fixit tabernaculum trans turrem Gregis ²² cumque
 habitaret in illa regione abiit Ruben et dormivit cum Bala concubina patris sui quod illum minime
 latuit erant autem filii Iacob duodecim ²³ filii Liae primogenitus Ruben et Symeon et Levi et Iudas
 et Isachar et Zabulon ²⁴ filii Rahel Ioseph et Benjamin ²⁵ filii Balae ancillae Rahelis Dan et
 Nephtalim ²⁶ filii Zelphae ancillae Liae Gad et Aser hii filii Iacob qui nati sunt ei in Mesopotamiam
 Syriae ²⁷ venit etiam ad Isaac patrem suum in Mambre civitatem Arbee haec est Hebron in qua
 peregrinatus est Abraham et Isaac ²⁸ et completi sunt dies Isaac centum octoginta annorum
²⁹ consumptusque aetate mortuus est et adpositus populo suo senex et plenus dierum et sepelierunt
 eum Esau et Iacob filii sui

Chapter 36

¹ hae sunt autem generationes Esau ipse est Edom ² Esau accepit uxores de filiabus Chanaan
 Ada filiam Elom Hetthei et Oolibama filiam Anae filiae Sebeon Evei ³ Basemath quoque filiam
 Ismahel sororem Nabaioth ⁴ peperit autem Ada Eliphaz Basemath genuit Rauhel ⁵ Oolibama edidit
 Hieus et Hielom et Core hii filii Esau qui nati sunt ei in terra Chanaan ⁶ tulit autem Esau uxores
 suas et filios et filias et omnem animam domus suae et substantiam et pecora et cuncta quae habere
 poterat in terra Chanaan et abiit in alteram regionem recessitque a fratre suo Iacob ⁷ divites enim
 erant valde et simul habitare non poterant nec sustinebat eos terra peregrinationis eorum prae
 multitudine gregum ⁸ habitavitque Esau in monte Seir ipse est Edom ⁹ hae sunt generationes Esau
 patris Edom in monte Seir ¹⁰ et haec nomina filiorum eius Eliphaz filius Ada uxoris Esau Rauhel

quoque filius Basemath uxoris eius¹¹ fueruntque filii Eliphaz Theman Omar Sephu et Gatham et
 Cenez¹² erat autem Thamna concubina Eliphaz filii Esau quae peperit ei Amalech hii sunt filii
 Adae uxoris Esau¹³ filii autem Rauhel Naath et Zara Semma et Meza hii filii Basemath uxoris
 Esau¹⁴ isti quoque erant filii Oolibama filiae Ana filiae Sebeon uxoris Esau quos genuit ei Hieus
 et Hielom et Core¹⁵ hii duces filiorum Esau filii Eliphaz primogeniti Esau dux Theman dux Omar
 dux Sephu dux Cenez¹⁶ dux Core dux Gatham dux Amalech hii filii Eliphaz in terra Edom et hii
 filii Adae¹⁷ hii quoque filii Rauhel filii Esau dux Naath dux Zara dux Semma dux Meza hii duces
 Rauhel in terra Edom isti filii Basemath uxoris Esau¹⁸ hii autem filii Oolibama uxoris Esau dux
 Hieus dux Hielom dux Core hii duces Oolibama filiae Ana uxoris Esau¹⁹ isti filii Esau et hii duces
 eorum ipse est Edom²⁰ isti filii Seir Horrei habitatores terrae Lotham et Sobal et Sebeon et Anan
 Dison et Eser et Disan hii duces Horrei filii Seir in terra Edom²² facti sunt autem filii Lotham
 Horrei et Heman erat autem soror Lotham Thamna²³ et isti filii Sobal Alvam et Maneeth et Hebal
 Sephi et Onam²⁴ et hii filii Sebeon Ahaia et Anam iste est Ana qui invenit aquas calidas in solitudine
 cum pasceret asinos Sebeon patris sui²⁵ habuitque filium Disan et filiam Oolibama²⁶ et isti filii
 Disan Amdan et Esban et Iethran et Charan²⁷ hii quoque filii Eser Balaan et Zevan et Acham
 habuit autem filios Disan Hus et Aran²⁹ isti duces Horreorum dux Lothan dux Sobal dux Sebeon
 dux Ana³⁰ dux Dison dux Eser dux Disan isti duces Horreorum qui imperaverunt in terra Seir
 reges autem qui regnaverunt in terra Edom antequam haberent regem filii Israhel fuerunt hii
 Bale filius Beor nomenque urbis eius Denaba³³ mortuus est autem Bale et regnavit pro eo Iobab
 filius Zare de Bosra³⁴ cumque mortuus esset Iobab regnavit pro eo Husan de terra Themanorum
 hoc quoque mortuo regnavit pro eo Adad filius Badadi qui percussit Madian in regione Moab et
 nomen urbis eius Ahuith³⁶ cumque mortuus esset Adad regnavit pro eo Semla de Maserecha
 hoc quoque mortuo regnavit pro eo Saul de fluvio Rooboth³⁸ cumque et hic obisset successit
 in regnum Baalanam filius Achobor³⁹ isto quoque mortuo regnavit pro eo Adad nomenque urbis
 eius Phau et appellabatur uxor illius Meezabel filia Matred filiae Mizaab⁴⁰ haec ergo nomina Esau

in cognationibus et locis et vocabulis suis dux Thamna dux Alva dux Ietheth⁴¹ dux Oolibama dux
Ela dux Phinon⁴² dux Cenez dux Theman dux Mabsar⁴³ dux Mabdiel dux Iram hii duces Edom
habitantes in terra imperii sui ipse est Esau pater Idumeorum

Chapter 37

¹ habitavit autem Iacob in terra Chanaan in qua peregrinatus est pater suus² et hae sunt
generationes eius Ioseph cum sedecim esset annorum pascebat gregem cum fratribus suis adhuc
puer et erat cum filiis Balae et Zelphae uxorum patris sui accusavitque fratres suos apud patrem
crimine pessimo³ Israhel autem diligebat Ioseph super omnes filios suos eo quod in senectute
genuisset eum fecitque ei tunicam polymitam⁴ videntes autem fratres eius quod a patre plus cunctis
filiis amaretur oderant eum nec poterant ei quicquam pacificum loqui⁵ accidit quoque ut visum
somnia referret fratribus quae causa maioris odii seminarium fuit⁶ dixitque ad eos audite somnium
meum quod vidi⁷ putabam ligare nos manipulos in agro et quasi consurgere manipulum meum et
stare vestrosque manipulos circumstantes adorare manipulum meum⁸ responderunt fratres eius
numquid rex noster eris aut subiciemur dicioni tuae haec ergo causa somniorum atque sermonum
invidiae et odii fomitem ministravit⁹ aliud quoque vidit somnium quod narrans fratribus ait vidi
per somnium quasi solem et lunam et stellas undecim adorare me¹⁰ quod cum patri suo et fratribus
rettulisset increpavit eum pater et dixit quid sibi vult hoc somnium quod vidisti num ego et mater
tua et fratres adorabimus te super terram¹¹ invidebant igitur ei fratres sui pater vero rem tacitus
considerabat¹² cumque fratres illius in pascendis gregibus patris morarentur in Sychem¹³ dixit
ad eum Israhel fratres tui pascunt oves in Sycimis veni mittam te ad eos quo respondente¹⁴ praesto
sum ait vade et vide si cuncta prospera sint erga fratres tuos et pecora et renuntia mihi quid agatur
missus de valle Hebron venit in Sychem¹⁵ invenitque eum vir errantem in agro et interrogavit
quid quaereret¹⁶ at ille respondit fratres meos quaero indica mihi ubi pascant greges¹⁷ dixitque
ei vir recesserunt de loco isto audivi autem eos dicentes eamus in Dothain perrexit ergo Ioseph post
fratres suos et invenit eos in Dothain¹⁸ qui cum vidissent eum procul antequam accederet ad eos
cogitaverunt illum occidere¹⁹ et mutuo loquebantur ecce somniator venit²⁰ venite occidamus

eum et mittamus in cisternam veterem dicemusque fera pessima devoravit eum et tunc apparebit
 quid illi prosint somnia sua ²¹ audiens hoc Ruben nitebatur liberare eum de manibus eorum et
²² dicebat non interficiamus animam eius nec effundatis sanguinem sed proicite eum in cisternam
 hanc quae est in solitudine manusque vestras servate innoxias hoc autem dicebat volens eripere
 eum de manibus eorum et reddere patri suo ²³ confestim igitur ut pervenit ad fratres nudaverunt
 eum tunica talari et polymita ²⁴ miseruntque in cisternam quae non habebat aquam ²⁵ et sedentes
 ut comederent panem viderunt viatores Ismahelitas venire de Galaad et camelos eorum portare
 aromata et resinam et stacten in Aegyptum ²⁶ dixit ergo Iudas fratribus suis quid nobis prodest si
 occiderimus fratrem nostrum et celaverimus sanguinem ipsius ²⁷ melius est ut vendatur Ismahelitis
 et manus nostrae non polluantur frater enim et caro nostra est adquieverunt fratres sermonibus eius
²⁸ et praetereuntibus Madianitis negotiatoribus extrahentes eum de cisterna vendiderunt Ismahelitis
 viginti argenteis qui duxerunt eum in Aegyptum ²⁹ reversusque Ruben ad cisternam non invenit
 puerum ³⁰ et scissis vestibus pergens ad fratres ait puer non conparet et ego quo ibo ³¹ tulerunt
 autem tunicam eius et in sanguinem hedi quem occiderant tinxerunt ³² mittentes qui ferrent ad
 patrem et dicerent hanc invenimus vide utrum tunica filii tui sit an non ³³ quam cum agnovisset
 pater ait tunica filii mei est fera pessima comedit eum bestia devoravit Ioseph ³⁴ scissisque vestibus
 indutus est cilicio lugens filium multo tempore ³⁵ congregatis autem cunctis liberis eius ut lenirent
 dolorem patris noluit consolationem recipere et ait descendam ad filium meum lugens in infernum
 et illo perseverante in fletu ³⁶ Madianei vendiderunt Ioseph in Aegypto Putiphar eunucho Pharaonis
 magistro militiae

Chapter 38

¹ eo tempore descendens Iudas a fratribus suis divertit ad virum odollamitem nomine Hiram
² viditque ibi filiam hominis chananei vocabulo Suae et uxore accepta ingressus est ad eam ³ quae
 concepit et peperit filium vocavitque nomen eius Her ⁴ rursum concepto fetu natum filium nominavit
 Onam ⁵ tertium quoque peperit quem appellavit Sela quo nato parere ultra cessavit ⁶ dedit autem
 Iudas uxorem primogenito suo Her nomine Thamar ⁷ fuitque Her primogenitus Iudae nequam in

8
conspectu Domini et ab eo occisus est dixit ergo Iudas ad Onam filium suum ingredi ad uxorem
9
fratris tui et sociare illi ut suscites semen fratri tuo ille sciens non sibi nasci filios introiens ad
10
uxorem fratris sui semen fundebat in terram ne liberi fratris nomine nascerentur et idcirco
11
percussit eum Dominus quod rem detestabilem faceret quam ob rem dixit Iudas Thamar nurui
suae esto vidua in domo patris tui donec crescat Sela filius meus timebat enim ne et ipse moreretur
12
sicut fratres eius quae abiit et habitavit in domo patris sui evolutis autem multis diebus mortua
est filia Suae uxor Iudae qui post luctum consolatione suscepta ascendebat ad tonsores ovium
13
suarum ipse et Hiras opilio gregis Odollamita in Thamnas nuntiatumque est Thamar quod socer
14
illius ascenderet in Thamnas ad tondendas oves quae depositis viduitatis vestibibus adsumpsit
theristrum et mutato habitu sedit in bivio itineris quod ducit Thamnam eo quod crevisset Sela et
15
non eum acceperat maritum quam cum vidisset Iudas suspicatus est esse meretricem operuerat
16
enim vultum suum ne cognosceretur ingrediensque ad eam ait dimitte me ut coeam tecum
nesciebat enim quod nurus sua esset qua respondente quid mihi dabis ut fruaris concubitu meo
17
dixit mittam tibi hedum de gregibus rursum illa dicente patiar quod vis si dederis mihi arrabonem
18
donec mittas quod polliceris ait Iudas quid vis tibi pro arrabone dari respondit anulum tuum et
19
armillam et baculum quem manu tenes ad unum igitur coitum concepit mulier et surgens abiit
20
depositoque habitu quem adsumperat induta est viduitatis vestibibus misit autem Iudas hedum
per pastorem suum Odollamitem ut reciperet pignus quod dederat mulieri qui cum non invenisset
21
eam interrogavit homines loci illius ubi est mulier quae sedebat in bivio respondentibus cunctis
22
non fuit in loco isto meretrix reversus est ad Iudam et dixit ei non inveni eam sed et homines
23
loci illius dixerunt mihi numquam ibi sedisse scortum ait Iudas habeat sibi certe mendacii nos
24
arguere non poterit ego misi hedum quem promiseram et tu non invenisti eam ecce autem post
tres menses nuntiaverunt Iudae dicentes fornicata est Thamar nurus tua et videtur uterus illius
25
intumescere dixit Iudas producite eam ut conburatur quae cum educeretur ad poenam misit ad
socerum suum dicens de viro cuius haec sunt concepisti cognosce cuius sit anulus et armilla et baculus
26
qui agnitis muneribus ait iustior me est quia non tradidi eam Sela filio meo attamen ultra non
27
cognovit illam instante autem partu apparuerunt gemini in utero atque in ipsa effusione infantum
28
unus protulit manum in qua obsetrix ligavit coccinum dicens iste egreditur prior illo vero

retrahente manum egressus est alter dixitque mulier quare divisa est propter te maceria et ob hanc
 causam vocavit nomen eius Phares ³⁰ postea egressus est frater in cuius manu erat coccinum quem
 appellavit Zara

Chapter 39

¹ igitur Ioseph ductus est in Aegyptum emitque eum Putiphar eunuchus Pharaonis princeps
 exercitus vir aegyptius de manu Ismahelitarum a quibus perductus erat ² fuitque Dominus cum eo
 et erat vir in cunctis prospere agens habitabatque in domo domini sui ³ qui optime noverat esse
 Dominum cum eo et omnia quae gereret ab eo dirigi in manu illius ⁴ invenitque Ioseph gratiam
 coram domino suo et ministrabat ei a quo praepositus omnibus gubernabat creditam sibi domum
 et universa quae tradita fuerant ⁵ benedixitque Dominus domui Aegyptii propter Ioseph et
 multiplicavit tam in aedibus quam in agris cunctam eius substantiam ⁶ nec quicquam aliud noverat
 nisi panem quo vescebatur erat autem Ioseph pulchra facie et decorus aspectu ⁷ post multos itaque
 dies iecit domina oculos suos in Ioseph et ait dormi mecum ⁸ qui nequaquam adquiescens operi
 nefario dixit ad eam ecce dominus meus omnibus mihi traditis ignorat quid habeat in domo sua
⁹ nec quicquam est quod non in mea sit potestate vel non tradiderit mihi praeter te quae uxor eius
 es quomodo ergo possum malum hoc facere et peccare in Deum meum ¹⁰ huiuscemodi verbis per
 singulos dies et mulier molesta erat adolescenti et ille recusabat stuprum ¹¹ accidit autem ut quadam
 die intraret Ioseph domum et operis quippiam absque arbitris faceret ¹² et illa adprehensa lacinia
 vestimenti eius diceret dormi mecum qui relicto in manu illius pallio fugit et egressus est foras
¹³ cumque vidisset mulier vestem in manibus suis et se esse contemptam ¹⁴ vocavit homines domus
 suae et ait ad eos en introduxit virum hebraeum ut inluderet nobis ingressus est ad me ut coiret
 mecum cumque ego succlamassem ¹⁵ et audisset vocem meam reliquit pallium quod tenebam et
 fugit foras ¹⁶ in argumentum ergo fidei retentum pallium ostendit marito revertenti domum ¹⁷ et
 ait ingressus est ad me servus hebraeus quem adduxisti ut inluderet mihi ¹⁸ cumque vidisset me
 clamare reliquit pallium et fugit foras ¹⁹ his auditis dominus et nimium credulus verbis coniugis
 iratus est valde ²⁰ tradiditque Ioseph in carcerem ubi vincti regis custodiebantur et erat ibi clausus

21 fuit autem Dominus cum Ioseph et misertus illius dedit ei gratiam in conspectu principis carceris
 22 qui tradidit in manu ipsius universos vinctos qui in custodia tenebantur et quicquid fiebat sub
 23 ipso erat nec noverat aliquid cunctis ei creditis Dominus enim erat cum illo et omnia eius opera
 dirigebat

Chapter 40

1 his ita gestis accidit ut peccarent duo eunuchi pincerna regis Aegypti et pistor domino suo
 2 iratusque Pharaon contra eos nam alter pincernis praeerat alter pistoribus 3 misit eos in carcerem
 principis militum in quo erat vinctus et Ioseph 4 at custos carceris tradidit eos Ioseph qui et
 ministrabat eis aliquantum temporis fluxerat et illi in custodia tenebantur 5 videruntque ambo
 somnium nocte una iuxta interpretationem congruam sibi 6 ad quos cum introisset Ioseph mane et
 vidisset eos tristes 7 sciscitatus est dicens cur tristior est hodie solito facies vestra 8 qui responderunt
 somnium vidimus et non est qui interpretetur nobis dixitque ad eos Ioseph numquid non Dei est
 interpretatio referte mihi quid videritis 9 narravit prior praepositus pincernarum somnium videbam
 coram me vitem 10 in qua erant tres propagines crescere paulatim gemmas et post flores uvas
 maturescere 11 calicemque Pharaonis in manu mea tuli ergo uvas et expressi in calicem quem
 tenebam et tradidi poculum Pharaoni 12 respondit Ioseph haec est interpretatio somnii tres propagines
 tres adhuc dies sunt 13 post quos recordabitur Pharaon magisterii tui et restituet te in gradum pristinum
 dabisque ei calicem iuxta officium tuum sicut facere ante consueveras 14 tantum memento mei
 cum tibi bene fuerit et facies mecum misericordiam ut suggeras Pharaoni et educat me de isto
 carcere 15 quia furto sublatum sum de terra Hebraeorum et hic innocens in lacum missus sum
 16 videns pistorum magister quod prudenter somnium dissolvisset ait et ego vidi somnium quod
 haberem tria canistra farinae super caput meum 17 et in uno canistro quod erat excelsius portare
 me omnes cibos qui fiunt arte pistoria avesque comedere ex eo 18 respondit Ioseph haec est
 interpretatio somnii tria canistra tres adhuc dies sunt 19 post quos auferet Pharaon caput tuum ac

suspendet te in cruce et lacerabunt volucres carnes tuas²⁰ exin dies tertius natalicius Pharaonis
erat qui faciens grande convivium pueris suis recordatus est inter epulas magistri pincernarum et
pistorum principis²¹ restituitque alterum in locum suum ut porrigeret regi poculum²² alterum
suspendit in patibulo ut coniectoris veritas probaretur²³ et tamen succedentibus prosperis praepositus
pincernarum oblitus est interpretis sui

Chapter 41

¹ post duos annos vidit Pharao somnium putabat se stare super fluvium² de quo ascendebant
septem boves pulchrae et crassae nimis et pascebantur in locis palustribus³ aliae quoque septem
emergebant de flumine foedae confectaeque macie et pascebantur in ipsa amnis ripa in locis
virentibus⁴ devoraveruntque eas quarum mira species et habitudo corporum erat expergefactus
Pharao⁵ rursum dormivit et vidit alterum somnium septem spicae pullulabant in culmo uno plenae
atque formonsae⁶ aliae quoque totidem spicae tenues et percussae uredine oriebantur⁷ devorantes
omnem priorum pulchritudinem evigilans post quietem⁸ et facto mane pavore perterritus misit ad
coniectores Aegypti cunctosque sapientes et accersitis narravit somnium nec erat qui interpretaretur
⁹ tunc demum reminiscens pincernarum magister ait confiteor peccatum meum¹⁰ iratus rex servis
suis me et magistrum pistorum retrudi iussit in carcerem principis militum¹¹ ubi una nocte uterque
vidimus somnium praesagum futurorum¹² erat ibi puer hebraeus eiusdem ducis militum famulus
cui narrantes somnia¹³ audivimus quicquid postea rei probavit eventus ego enim redditus sum
officio meo et ille suspensus est in cruce¹⁴ protinus ad regis imperium eductum de carcere Ioseph
totonderunt ac veste mutata obtulerunt ei¹⁵ cui ille ait vidi somnia nec est qui edisserat quae audivi
te prudentissime conicere¹⁶ respondit Ioseph absque me Deus respondebit prospera Pharaoni
¹⁷ narravit ergo ille quod viderat putabam me stare super ripam fluminis¹⁸ et septem boves de
amne conscendere pulchras nimis et obesis carnibus quae in pastu paludis virecta carpebant¹⁹ et
ecce has sequebantur aliae septem boves in tantum deformes et macilentae ut numquam tales in
terra Aegypti viderim²⁰ quae devoratis et consumptis prioribus²¹ nullum saturitatis dedere

vestigium sed simili macie et squalore torpebant evigilans rursum sopore depressus²² vidi somnium
 septem spicae pullulabant in culmo uno plenae atque pulcherrimae²³ aliae quoque septem tenues
 et percussae uredine oriebantur stipula²⁴ quae priorum pulchritudinem devorarunt narravi
 coniectoris somnium et nemo est qui edisserat²⁵ respondit Ioseph somnium regis unum est quae
 facturus est Deus ostendit Pharaoni²⁶ septem boves pulchrae et septem spicae plenae septem
 ubertatis anni sunt eandemque vim somnii comprehendunt²⁷ septem quoque boves tenues atque
 macilentae quae ascenderunt post eas et septem spicae tenues et vento urente percussae septem
 anni sunt venturae famis²⁸ qui hoc ordine complebuntur²⁹ ecce septem anni venient fertilitatis
 magnae in universa terra Aegypti³⁰ quos sequentur septem anni alii tantae sterilitatis ut oblivioni
 tradatur cuncta retro abundantia consumptura est enim fames omnem terram³¹ et ubertatis
 magnitudinem perditura inopiae magnitudo³² quod autem vidisti secundo ad eandem rem pertinens
 somnium firmitatis indicium est eo quod fiat sermo Dei et velocius impleatur³³ nunc ergo provideat
 rex virum sapientem et industrium et praeficiat eum terrae Aegypti³⁴ qui constituat praepositos
 per singulas regiones et quintam partem fructuum per septem annos fertilitatis³⁵ qui iam nunc
 futuri sunt congreget in horrea et omne frumentum sub Pharaonis potestate condatur serveturque
 in urbibus³⁶ et paretur futurae septem annorum fami quae pressura est Aegyptum et non consumetur
 terra inopia³⁷ placuit Pharaoni consilium et cunctis ministris eius³⁸ locutusque est ad eos num
 invenire poterimus talem virum qui spiritu Dei plenus sit³⁹ dixit ergo ad Ioseph quia ostendit Deus
 tibi omnia quae locutus es numquid sapientiore et similem tui invenire potero⁴⁰ tu eris super
 domum meam et ad tui oris imperium cunctus populus oboediet uno tantum regni solio te praecedam
 41 dicens quoque rursum Pharaon ad Ioseph ecce constitui te super universam terram Aegypti⁴² tulit
 anulum de manu sua et dedit in manu eius vestivitque eum stola byssina et collo torquem auream
 circumposuit⁴³ fecitque ascendere super currum suum secundum clamante praecone ut omnes
 coram eo genuflecterent et praepositum esse scirent universae terrae Aegypti⁴⁴ dixit quoque rex
 ad Ioseph ego sum Pharaon absque tuo imperio non movebit quisquam manum aut pedem in omni
 terra Aegypti⁴⁵ vertitque nomen illius et vocavit eum lingua aegyptiaca Salvatorem mundi dedit
 quoque illi uxorem Aseneth filiam Putiphare sacerdotis Heliopoleos egressus itaque Ioseph ad

⁴⁶
 terram Aegypti ⁴⁷ triginta autem erat annorum quando stetit in conspectu regis Pharaonis circiuit
 omnes regiones Aegypti ⁴⁸ venitque fertilitas septem annorum et in manipulos redactae segetes
 congregatae sunt in horrea Aegypti ⁴⁹ omnis etiam frugum abundantia in singulis urbibus condita
 est ⁵⁰ tantaque fuit multitudo tritici ut harenae maris coaequaretur et copia mensuram excederet
 nati sunt autem Ioseph filii duo antequam veniret fames quos ei peperit Aseneth filia Putiphare
 sacerdotis Heliopoleos ⁵¹ vocavitque nomen primogeniti Manasse dicens oblivisci me fecit Deus
 omnium laborum meorum et domum patris mei ⁵² nomen quoque secundi appellavit Ephraim
 dicens crescere me fecit Deus in terra paupertatis meae ⁵³ igitur transactis septem annis ubertatis
 qui fuerant in Aegypto ⁵⁴ coeperunt venire septem anni inopiae quos praedixerat Ioseph et in
 universo orbe fames praevaluit in cuncta autem terra Aegypti erat panis ⁵⁵ qua esuriante clamavit
 populus ad Pharaonem alimenta petens quibus ille respondit ite ad Ioseph et quicquid vobis dixerit
 facite ⁵⁶ crescebat autem cotidie fames in omni terra aperuitque Ioseph universa horrea et vendebat
 Aegyptiis nam et illos oppresserat fames ⁵⁷ omnesque provinciae veniebant in Aegyptum ut emerent
 escas et malum inopiae temperarent

Chapter 42

¹
 audiens autem Iacob quod alimenta venderentur in Aegypto dixit filiis suis quare neglegitis
²
 audivi quod triticum venundetur in Aegypto descendite et emite nobis necessaria ut possimus
 vivere et non consumamur inopia ³ descendentes igitur fratres Ioseph decem ut emerent frumenta
 in Aegypto ⁴ Benjamin domi retento ab Iacob qui dixerat fratribus eius ne forte in itinere quicquam
 patiatur mali ⁵ ingressi sunt terram Aegypti cum aliis qui pergebant ad emendum erat autem fames
 in terra Chanaan ⁶ et Ioseph princeps Aegypti atque ad illius nutum frumenta populis vendebantur
 cumque adorassent eum fratres sui ⁷ et agnovisset eos quasi ad alienos durius loquebatur interrogans
 eos unde venistis qui responderunt de terra Chanaan ut emamus victui necessaria ⁸ et tamen fratres
 ipse cognoscens non est agnitus ab eis ⁹ recordatusque somniorum quae aliquando viderat ait

exploratores estis ut videatis infirmiora terrae venistis ¹⁰ qui dixerunt non est ita domine sed servi
 tui venerunt ut emerent cibos ¹¹ omnes filii unius viri sumus pacifici venimus nec quicquam famuli
 tui machinantur mali ¹² quibus ille respondit aliter est immunita terrae huius considerare venistis
¹³ et illi duodecim inquiunt servi tui fratres sumus filii viri unius in terra Chanaan minimus cum
 patre nostro est alius non est super ¹⁴ hoc est ait quod locutus sum exploratores estis ¹⁵ iam nunc
 experimentum vestri capiam per salutem Pharaonis non egrediemini hinc donec veniat frater vester
¹⁶ minimus mittite e vobis unum et adducat eum vos autem eritis in vinculis donec probentur quae
 dixistis utrum falsa an vera sint alioquin per salutem Pharaonis exploratores estis ¹⁷ tradidit ergo
 eos custodiae tribus diebus ¹⁸ die autem tertio eductis de carcere ait facite quod dixi et vivetis
¹⁹ Deum enim timeo si pacifici estis frater vester unus ligetur in carcere vos autem abite et ferte
 frumenta quae emistis in domos vestras ²⁰ et fratrem vestrum minimum ad me adducite ut possim
 vestros probare sermones et non moriamini fecerunt ut dixerat ²¹ et locuti sunt invicem merito
 haec patimur quia peccavimus in fratrem nostrum videntes angustiam animae illius cum deprecaretur
 nos et non audivimus idcirco venit super nos ista tribulatio ²² e quibus unus Ruben ait numquid
 non dixi vobis nolite peccare in puerum et non audistis me en sanguis eius exquiritur ²³ nesciebant
 autem quod intellegeret Ioseph eo quod per interpretem loquebatur ad eos ²⁴ avertitque se parumper
 et flevit et reversus locutus est ad eos ²⁵ tollens Symeon et ligans illis praesentibus iussitque
 ministris ut implerent saccos eorum tritico et reponerent pecunias singulorum in sacculis suis datis
 supra cibariis in via qui fecerunt ita ²⁶ at illi portantes frumenta in asinis profecti sunt ²⁷ apertoque
 unus sacco ut daret iumento pabulum in diversorio contemplatus pecuniam in ore sacculi ²⁸ dixit
 fratribus suis reddita est mihi pecunia en habetur in sacco et obstupefacti turbatique dixerunt mutuo
²⁹ quidnam est hoc quod fecit nobis Deus veneruntque ad Iacob patrem suum in terra Chanaan et
 narraverunt ei omnia quae accidissent sibi dicentes ³⁰ locutus est nobis dominus terrae dure et
³¹ putavit nos exploratores provinciae cui respondimus pacifici sumus nec ullas molimur insidias
³² duodecim fratres uno patre geniti sumus unus non est super minimus cum patre versatur in terra
 Chanaan ³³ qui ait nobis sic probabo quod pacifici sitis fratrem vestrum unum dimittite apud me
 et cibaria domibus vestris necessaria sumite et abite ³⁴ fratremque vestrum minimum adducite ad

me ut sciam quod non sitis exploratores et istum qui tenetur in vinculis recipere possitis ac deinceps
 emendi quae vultis habeatis licentiam ³⁵ his dictis cum frumenta effunderent singuli reppererunt
 in ore saccorum ligatas pecunias exterritisque simul omnibus ³⁶ dixit pater Iacob absque liberis
 me esse fecistis Ioseph non est super Symeon tenetur in vinculis Benjamin auferetis in me haec
 mala omnia reciderunt ³⁷ cui respondit Ruben duos filios meos interfice si non reduxero illum tibi
 trade in manu mea et ego eum restituam ³⁸ at ille non descendet inquit filius meus vobiscum frater
 eius mortuus est ipse solus remansit si quid ei adversi acciderit in terra ad quam pergitis deducetis
 canos meos cum dolore ad inferos

Chapter 43

¹ interim fames omnem terram vehementer premebat ² consumptisque cibis quos ex Aegypto
 detulerant dixit Iacob ad filios suos revertimini et emite pauxillum escarum ³ respondit Iudas
 denunciavit nobis vir ille sub testificatione iurandi dicens non videbitis faciem meam nisi fratrem
 vestrum minimum adduxeritis vobiscum ⁴ si ergo vis mittere eum nobiscum pergemus pariter et
 ememus tibi necessaria ⁵ si autem non vis non ibimus vir enim ut saepe diximus denunciavit nobis
 dicens non videbitis faciem meam absque fratre vestro minimo ⁶ dixit eis Israhel in meam hoc
 fecistis miseriam ut indicaretis ei et alium habere vos fratrem ⁷ at illi responderunt interrogavit nos
 homo per ordinem nostram progeniem si pater viveret si haberemus fratrem et nos respondimus ei
 consequenter iuxta id quod fuerat sciscitatus numquid scire poteramus quod dicturus esset adducite
 vobiscum fratrem vestrum ⁸ Iudas quoque dixit patri suo mitte puerum mecum ut proficiscamur et
 possimus vivere ne moriamur nos et parvuli nostri ⁹ ego suscipio puerum de manu mea require
 illum nisi reduxero et tradidero eum tibi ero peccati in te reus omni tempore ¹⁰ si non intercessisset
 dilatio iam vice altera venissemus ¹¹ igitur Israhel pater eorum dixit ad eos si sic necesse est facite
 quod vultis sumite de optimis terrae fructibus in vasis vestris et deferte viro munera modicum
 resinae et mellis et styracis et stactes et terebinthi et amigdalarum ¹² pecuniamque duplicem ferte
 vobiscum et illam quam invenistis in sacculis reportate ne forte errore factum sit ¹³ sed et fratrem
 vestrum tollite et ite ad virum ¹⁴ Deus autem meus omnipotens faciat vobis eum placabilem et
 remittat vobiscum fratrem vestrum quem tenet et hunc Benjamin ego autem quasi orbatus absque

liberis ero ¹⁵ tulerunt ergo viri munera et pecuniam duplicem et Benjamin descenderuntque in
 Aegyptum et steterunt coram Ioseph ¹⁶ quos cum ille vidisset et Benjamin simul praecepit
 dispensatori domus suae dicens introduc viros domum et occide victimas et instrue convivium
 quoniam mecum sunt comesuri meridie ¹⁷ fecit ille sicut fuerat imperatum et introduxit viros
 domum ¹⁸ ibique exterriti dixerunt mutuo propter pecuniam quam rettulimus prius in saccis nostris
 introducti sumus ut devolvat in nos calumniam et violenter subiciat servituti et nos et asinos nostros
¹⁹ quam ob rem in ipsis foribus accedentes ad dispensatorem ²⁰ locuti sunt oramus domine ut audias
 iam ante descendimus ut emeremus escas ²¹ quibus emptis cum venissemus ad diversorium
 aperuimus sacculos nostros et invenimus pecuniam in ore saccorum quam nunc eodem pondere
 reportamus ²² sed et aliud adtulimus argentum ut emamus quae necessaria sunt non est in nostra
 conscientia quis eam posuerit in marsuppiis nostris ²³ at ille respondit pax vobiscum nolite timere
 Deus vester et Deus patris vestri dedit vobis thesauros in sacculis vestris nam pecuniam quam
 dedistis mihi probatam ego habeo eduxitque ad eos Symeon ²⁴ et introductis domum adtulit aquam
 et laverunt pedes suos deditque pabula asinis eorum ²⁵ illi vero parabant munera donec ingrederetur
 Ioseph meridie audierant enim quod ibi comesuri essent panem ²⁶ igitur ingressus est Ioseph domum
 suam obtuleruntque ei munera tenentes in manibus et adoraverunt proni in terram ²⁷ at ille clementer
 resalutatis eis interrogavit dicens salvusne est pater vester senex de quo dixeratis mihi adhuc vivit
²⁸ qui responderunt sospes est servus tuus pater noster adhuc vivit et incurvati adoraverunt eum
²⁹ adtollens autem oculos Ioseph vidit Benjamin fratrem suum uterinum et ait iste est frater vester
 parvulus de quo dixeratis mihi et rursum Deus inquit misereatur tui fili mi ³⁰ festinavitque quia
 commota fuerant viscera eius super fratre suo et erumpebant lacrimae et introiens cubiculum flevit
³¹ rursusque lota facie egressus continuit se et ait ponite panes ³² quibus adpositis seorsum Ioseph
 et seorsum fratribus Aegyptiis quoque qui vescebantur simul seorsum illicitum est enim Aegyptiis
 comedere cum Hebraeis et profanum putant huiuscemodi convivium ³³ sederunt coram eo
 primogenitus iuxta primogenita sua et minimus iuxta aetatem suam et mirabantur nimis ³⁴ sumptis
 partibus quas ab eo acceperant maiorque pars venit Benjamin ita ut quinque partibus excederet
 biberuntque et inebriati sunt cum eo

Chapter 44

¹ praecepit autem Ioseph dispensatori domus suae dicens imple saccos eorum frumento quantum
possunt capere et pone pecuniam singulorum in summitate sacci ² scyphum autem meum argenteum
et pretium quod dedit tritici pone in ore sacci iunioris factumque est ita ³ et orto mane dimissi sunt
cum asinis suis ⁴ iamque urbem exierant et processerant paululum tum Ioseph arcessito dispensatore
domus surge inquit persequere viros et adprehensis dicito quare reddidistis malum pro bono
⁵ scyphum quem furati estis ipse est in quo bibit dominus meus et in quo augurari solet pessimam
rem fecistis ⁶ fecit ille ut iusserat et adprehensis per ordinem locutus est ⁷ qui responderunt quare
sic loquitur dominus noster ut servi tui tantum flagitii commiserint ⁸ pecuniam quam invenimus
in summitate saccorum reportavimus ad te de terra Chanaan et quomodo consequens est ut furati
simus de domo domini tui aurum vel argentum ⁹ apud quemcumque fuerit inventum servorum
tuorum quod quaeris moriatur et nos servi erimus domini nostri ¹⁰ qui dixit fiat iuxta vestram
sententiam apud quem fuerit inventum ipse sit servus meus vos autem eritis innoxii ¹¹ itaque
festinato deponentes in terram saccos aperuerunt singuli ¹² quos scrutatus incipiens a maiore usque
ad minimum invenit scyphum in sacco Benjamin ¹³ at illi scissis vestibus oneratisque rursum asinis
reversi sunt in oppidum ¹⁴ primusque Iudas cum fratribus ingressus est ad Ioseph necdum enim
de loco abierat omnesque ante eum in terra pariter corruerunt ¹⁵ quibus ille ait cur sic agere voluistis
an ignoratis quod non sit similis mei in augurandi scientia ¹⁶ cui Iudas quid respondebimus inquit
domino meo vel quid loquemur aut iusti poterimus obtendere Deus invenit iniquitatem servorum
tuorum en omnes servi sumus domini mei et nos et apud quem inventus est scyphus ¹⁷ respondit
Ioseph absit a me ut sic agam qui furatus est scyphum ipse sit servus meus vos autem abite liberi
ad patrem vestrum ¹⁸ accedens propius Iudas confidenter ait oro domine mi loquatur servus tuus
verbum in auribus tuis et ne irascaris famulo tuo tu es enim post Pharaonem ¹⁹ dominus meus
interrogasti prius servos tuos habetis patrem aut fratrem ²⁰ et nos respondimus tibi domino meo
est nobis pater senex et puer parvulus qui in senecta illius natus est cuius uterinus frater est mortuus
et ipsum solum habet mater sua pater vero tenere diligit eum ²¹ dixistique servis tuis adducite eum
ad me et ponam oculos meos super illum ²² suggessimus domino meo non potest puer relinquere

patrem suum si enim illum dimiserit morietur²³ et dixisti servis tuis nisi venerit frater vester
 minimus vobiscum non videbitis amplius faciem meam²⁴ cum ergo ascendissemus ad famulum
 tuum patrem nostrum narravimus ei omnia quae locutus est dominus meus²⁵ et dixit pater noster
 revertimini et emite nobis parum tritici²⁶ cui diximus ire non possumus si frater noster minimus
 descendet nobiscum proficiscemur simul alioquin illo absente non audemus videre faciem viri
 27 atque ille respondit vos scitis quod duos genuerit mihi uxor mea²⁸ egressus est unus et dixistis
 bestia devoravit eum et hucusque non conparet²⁹ si tuleritis et istum et aliquid ei in via contigerit
 deducetis canos meos cum maerore ad inferos³⁰ igitur si intravero ad servum tuum patrem nostrum
 et puer defuerit cum anima illius ex huius anima pendeat³¹ videritque eum non esse nobiscum
 morietur et deducet famuli tui canos eius cum dolore ad inferos³² ego proprie servus tuus qui in
 meam hunc recepi fidem et spocondi dicens nisi reduxero eum peccati reus ero in patrem meum
 omni tempore³³ manebo itaque servus tuus pro puero in ministerium domini mei et puer ascendat
 cum fratribus suis³⁴ non enim possum redire ad patrem absente puero ne calamitatis quae oppressura
 est patrem meum testis adsistam

Chapter 45

1 non se poterat ultra cohibere Ioseph multis coram adstantibus unde praecepit ut egrederentur
 cuncti foras et nullus interesset alienus agnitioni mutuae² elevavitque vocem cum fletu quam
 audierunt Aegyptii omnisque domus Pharaonis³ et dixit fratribus suis ego sum Ioseph adhuc pater
 meus vivit nec poterant respondere fratres nimio timore perterriti⁴ ad quos ille clementer accedite
 inquit ad me et cum accessissent prope ego sum ait Ioseph frater vester quem vendidistis in Aegypto
 5 nolite pavere nec vobis durum esse videatur quod vendidistis me in his regionibus pro salute enim
 vestra misit me Deus ante vos in Aegyptum⁶ biennium est quod fames esse coepit in terra et adhuc
 quinque anni restant quibus nec arari poterit nec meti⁷ praemisitque me Deus ut reservemini super
 terram et escas ad vivendum habere possitis⁸ non vestro consilio sed Dei huc voluntate missus
 sum qui fecit me quasi patrem Pharaonis et dominum universae domus eius ac principem in omni

terra Aegypti ⁹ festinate et ascendite ad patrem meum et dicetis ei haec mandat filius tuus Ioseph
 Deus me fecit dominum universae terrae Aegypti ¹⁰ descende ad me ne moreris et habita in terra
 Gessen erisque iuxta me tu et filii tui et filii filiorum tuorum oves tuae et armenta tua et universa
 quae possides ¹¹ ibique te pascam adhuc enim quinque anni residui sunt famis ne et tu pereas et
 domus tua et omnia quae possides ¹² en oculi vestri et oculi fratris mei Benjamin vident quod os
 meum loquatur ad vos ¹³ nuntiate patri meo universam gloriam meam et cuncta quae vidistis in
 Aegypto festinate et adducite eum ad me ¹⁴ cumque amplexatus recidisset in collum Benjamin
 fratris sui flevit illo quoque flente similiter super collum eius ¹⁵ osculatusque est Ioseph omnes
 fratres suos et ploravit super singulos post quae ausi sunt loqui ad eum ¹⁶ auditumque est et celebri
 sermone vulgatum in aula regis venerunt fratres Ioseph et gavisus est Pharaon atque omnis familia
 eius ¹⁷ dixitque ad Ioseph ut imperaret fratribus suis dicens onerantes iumenta ite in terram Chanaan
¹⁸ et tollite inde patrem vestrum et cognationem et venite ad me et ego dabo vobis omnia bona
 Aegypti ut comedatis medullam terrae ¹⁹ praecipe etiam ut tollant plaustra de terra Aegypti ad
 subvectionem parvulorum suorum et coniugum ac dicito tollite patrem vestrum et properate
 quantocius venientes ²⁰ ne dimittatis quicquam de suppellectili vestra quia omnes opes Aegypti
 vestrae erunt ²¹ fecerunt filii Israhel ut eis mandatum fuerat quibus dedit Ioseph plaustra secundum
 Pharaonis imperium et cibaria in itinere ²² singulisque proferri iussit binas stolas Benjamin vero
 dedit trecentos argenteos cum quinque stolis optimis ²³ tantundem pecuniae et vestium mittens
 patri suo addens eis asinos decem qui subveherent ex omnibus divitiis Aegypti et totidem asinas
 triticum in itinere panesque portantes ²⁴ dimisit ergo fratres suos et proficiscentibus ait ne irascamini
 in via ²⁵ qui ascendentes ex Aegypto venerunt in terram Chanaan ad patrem suum Iacob ²⁶ et
 nuntiaverunt ei dicentes Ioseph vivit et ipse dominatur in omni terra Aegypti quo audito quasi de
 gravi somno evigilans tamen non credebat eis ²⁷ illi contra referebant omnem ordinem rei cumque
 vidisset plaustra et universa quae miserat revixit spiritus eius ²⁸ et ait sufficit mihi si adhuc Ioseph
 filius meus vivit vadam et videbo illum antequam moriar

Chapter 46

64

super collum eius et inter amplexus flevit ³⁰ dixitque pater ad Ioseph iam laetus moriar quia vidi
 faciem tuam et superstitem te relinquo ³¹ et ille locutus est ad fratres et ad omnem domum patris
 sui ascendam et nuntiabo Pharaoni dicamque ei fratres mei et domus patris mei qui erant in terra
 Chanaan venerunt ad me ³² et sunt viri pastores ovium curamque habent alendorum gregum pecora
 sua et armenta et omnia quae habere potuerunt adduxerunt secum ³³ cumque vocaverit vos et dixerit
 quod est opus vestrum ³⁴ respondebitis viri pastores sumus servi tui ab infantia nostra usque in
 praesens et nos et patres nostri haec autem dicetis ut habitare possitis in terra Gessen quia detestantur
 Aegyptii omnes pastores ovium

Chapter 47

¹ ingressus ergo Ioseph nuntiavit Pharaoni dicens pater meus et fratres oves eorum et armenta
 et cuncta quae possident venerunt de terra Chanaan et ecce consistunt in terra Gessen ² extremos
 quoque fratrum suorum quinque viros statuit coram rege ³ quos ille interrogavit quid habetis operis
 responderunt pastores ovium sumus servi tui et nos et patres nostri ⁴ ad peregrinandum in terra tua
 venimus quoniam non est herba gregibus servorum tuorum ingravescente fame in regione Chanaan
 petimusque ut esse nos iubeas servos tuos in terra Gessen ⁵ dixit itaque rex ad Ioseph pater tuus et
 fratres tui venerunt ad te ⁶ terra Aegypti in conspectu tuo est in optimo loco fac habitare eos et
 trade eis terram Gessen quod si nosti esse in eis viros industrios constitue illos magistros pecorum
 meorum ⁷ post haec introduxit Ioseph patrem suum ad regem et statuit eum coram eo qui benedicens
 illi ⁸ et interrogatus ab eo quot sunt dies annorum vitae tuae ⁹ respondit dies peregrinationis vitae
 meae centum triginta annorum sunt parvi et mali et non pervenerunt usque ad dies patrum meorum
 quibus peregrinati sunt ¹⁰ et benedicto rege egressus est foras ¹¹ Ioseph vero patri et fratribus suis
 dedit possessionem in Aegypto in optimo loco terrae solo Ramesses ut praeceperat Pharaon ¹² et
 alebat eos omnemque domum patris sui praebens cibaria singulis ¹³ in toto enim orbe panis deerat
 et oppresserat fames terram maxime Aegypti et Chanaan ¹⁴ e quibus omnem pecuniam congregavit
 pro venditione frumenti et intulit eam in aerarium regis ¹⁵ cumque defecisset emptoris pretium
 venit cuncta Aegyptus ad Ioseph dicens da nobis panes quare morimur coram te deficiente pecunia

16 quibus ille respondit adducite pecora vestra et dabo vobis pro eis cibos si pretium non habetis
 17 quae cum adduxissent dedit eis alimenta pro equis et ovibus et bubus et asinis sustentavitque eos
 18 illo anno pro commutatione pecorum veneruntque anno secundo et dixerunt ei non celamus
 dominum nostrum quod deficiente pecunia pecora simul defecerint nec clam te est quod absque
 19 corporibus et terra nihil habeamus cur ergo morimur te vidente et nos et terra nostra tui erimus
 eme nos in servitutem regiam et praebe semina ne pereunte cultore redigatur terra in solitudinem
 20 emit igitur Ioseph omnem terram Aegypti vendentibus singulis possessiones suas prae magnitudine
 21 famis subiecitque eam Pharaoni et cunctos populos eius a novissimis terminis Aegypti usque
 22 ad extremos fines eius praeter terram sacerdotum quae a rege tradita fuerat eis quibus et statuta
 cibaria ex horreis publicis praebebantur et idcirco non sunt compulsi vendere possessiones suas
 23 dixit ergo Ioseph ad populos en ut cernitis et vos et terram vestram Pharaos possidet accipite
 24 semina et serite agros ut fruges habere possitis quintam partem regi dabitis quattuor reliquas
 25 permitto vobis in sementem et in cibos famulis et liberis vestris qui responderunt salus nostra
 26 in manu tua est respiciat nos tantum dominus noster et laeti serviemus regi ex eo tempore usque
 in praesentem diem in universa terra Aegypti regibus quinta pars solvitur et factum est quasi in
 27 legem absque terra sacerdotali quae libera ab hac condicione fuit habitavit ergo Israhel in Aegypto
 28 id est in terra Gessen et possedit eam auctusque est et multiplicatus nimis et vixit in ea decem
 29 et septem annis factique sunt omnes dies vitae illius centum quadraginta septem annorum cumque
 adpropinquare cerneret mortis diem vocavit filium suum Ioseph et dixit ad eum si inveni gratiam
 in conspectu tuo pone manum sub femore meo et facies mihi misericordiam et veritatem ut non
 30 sepelias me in Aegypto sed dormiam cum patribus meis et auferas me de hac terra condasque
 31 in sepulchro maiorum cui respondit Ioseph ego faciam quod iussisti et ille iura ergo inquit mihi
 quo iurante adoravit Israhel Deum conversus ad lectuli caput

Chapter 48

1 his ita transactis nuntiatum est Ioseph quod aegrotaret pater eius qui adsumptis duobus filiis
 Manasse et Ephraim ire perrexit 2 dictumque est seni ecce filius tuus Ioseph venit ad te qui

confortatus sedit in lectulo³ et ingresso ad se ait Deus omnipotens apparuit mihi in Luza quae est
in terra Chanaan benedixitque mihi⁴ et ait ego te augebo et multiplicabo et faciam in turbas
populorum daboque tibi terram hanc et semini tuo post te in possessionem sempiternam⁵ duo igitur
filii tui qui nati sunt tibi in terra Aegypti antequam huc venirem ad te mei erunt Ephraim et Manasses
sicut Ruben et Symeon reputabuntur mihi⁶ reliquos autem quos genueris post eos tui erunt et
nomine fratrum suorum vocabuntur in possessionibus suis⁷ mihi enim quando veniebam de
Mesopotamiam mortua est Rahel in terra Chanaan in ipso itinere eratque verum tempus et
ingrediebar Ephratam et sepelivi eam iuxta viam Ephratae quae alio nomine appellatur Bethleem
videns autem filios eius dixit ad eum qui sunt isti⁸ respondit filii mei sunt quos dedit mihi Deus⁹
in hoc loco adduc inquit eos ad me ut benedicam illis¹⁰ oculi enim Israhel caligabant prae nimia
senectute et clare videre non poterat adplicitosque ad se deosculatus et circumplexus¹¹ dixit ad
filium non sum fraudatus aspectu tuo insuper ostendit mihi Deus semen tuum¹² cumque tulisset
eos Ioseph de gremio patris adoravit pronus in terram¹³ et posuit Ephraim ad dexteram suam id
est ad sinistram Israhel Manassen vero in sinistra sua ad dexteram scilicet patris adplicuitque ambos
ad eum¹⁴ qui extendens manum dextram posuit super caput Ephraim iunioris fratris sinistram
autem super caput Manasse qui maior natu erat commutans manus¹⁵ benedixitque Ioseph filio
suo et ait Deus in cuius conspectu ambulaverunt patres mei Abraham et Isaac Deus qui pascit me
ab adolescentia mea usque in praesentem diem¹⁶ angelus qui eruit me de cunctis malis benedicat
pueris et invocetur super eos nomen meum nomina quoque patrum meorum Abraham et Isaac et
crescant in multitudinem super terram¹⁷ videns autem Ioseph quod posuisset pater suus dexteram
manum super caput Ephraim graviter accepit et adprehensam patris manum levare conatus est de
capite Ephraim et transferre super caput Manasse¹⁸ dixitque ad patrem non ita convenit pater quia
hic est primogenitus pone dexteram tuam super caput eius¹⁹ qui rennuens ait scio fili mi scio et
iste quidem erit in populos et multiplicabitur sed frater eius iunior maior illo erit et semen illius
crescet in gentes²⁰ benedixitque eis in ipso tempore dicens in te benedicetur Israhel atque dicetur
faciat tibi Deus sicut Ephraim et sicut Manasse constituitque Ephraim ante Manassen²¹ et ait ad
Ioseph filium suum en ego morior et erit Deus vobiscum reducetque vos ad terram patrum vestrorum
do tibi partem unam extra fratres tuos quam tuli de manu Amorrei in gladio et arcu meo²²

Chapter 49

¹
 vocavit autem Iacob filios suos et ait eis congregamini ut adnuntiem quae ventura sunt vobis
 diebus novissimis ² congregamini et audite filii Iacob audite Israhel patrem vestrum ³ Ruben
 primogenitus meus tu fortitudo mea et principium doloris mei prior in donis maior imperio ⁴ effusus
 es sicut aqua non crescas quia ascendisti cubile patris tui et maculasti stratum eius ⁵ Symeon et
 Levi fratres vasa iniquitatis bellantia ⁶ in consilio eorum ne veniat anima mea et in coetu illorum
 non sit gloria mea quia in furore suo occiderunt virum et in voluntate sua suffoderunt murum
⁷ maledictus furor eorum quia pertinax et indignatio illorum quia dura dividam eos in Iacob et
 dispergam illos in Israhel ⁸ Iuda te laudabunt fratres tui manus tua in cervicibus inimicorum tuorum
 adorabunt te filii patris tui ⁹ catulus leonis Iuda a praeda fili mi ascendisti requiescens accubuisti
 ut leo et quasi leaena quis suscitabit eum ¹⁰ non auferetur sceptrum de Iuda et dux de femoribus
 eius donec veniat qui mittendus est et ipse erit expectatio gentium ¹¹ ligans ad vineam pullum
 suum et ad vitem o fili mi asinam suam lavabit vino stolam suam et sanguine uvae pallium suum
¹² pulchriores oculi eius vino et dentes lacte candidiores ¹³ Zabulon in litore maris habitabit et in
 statione navium pertingens usque ad Sidonem ¹⁴ Isachar asinus fortis accubans inter terminos
¹⁵ vidit requiem quod esset bona et terram quod optima et subposuit umerum suum ad portandum
 factusque est tributis serviens ¹⁶ Dan iudicabit populum suum sicut et alia tribus Israhel ¹⁷ fiat
 Dan coluber in via cerastes in semita mordens ungulas equi ut cadat ascensor eius retro ¹⁸ salutare
 tuum expectabo Domine ¹⁹ Gad accinctus proeliabitur ante eum et ipse accingetur retrorsum
²⁰ Aser pinguis panis eius et praebebit delicias regibus ²¹ Nephtalim cervus emissus et dans eloquia
²² pulchritudinis ²³ filius ad crescens Ioseph filius ad crescens et decorus aspectu filiae discurrerunt
²⁴ super murum ²⁵ sed exasperaverunt eum et iurgati sunt invideruntque illi habentes iacula ²⁶ sedit
 in forti arcus eius et dissoluta sunt vincula brachiorum et manuum illius per manus potentis Iacob
 inde pastor egressus est lapis Israhel ²⁷ Deus patris tui erit adiutor tuus et Omnipotens benedicet
 tibi benedictionibus caeli desuper benedictionibus abyssi iacentis deorsum benedictionibus uberum
 et vulvae ²⁸ benedictiones patris tui confortatae sunt benedictionibus patrum eius donec veniret

desiderium collium aeternorum fiant in capite Ioseph et in vertice nazarei inter fratres suos
²⁷ Beniamin lupus rapax mane comedet praedam et vespere dividet spolia ²⁸ omnes hii in tribubus
 Israhel duodecim haec locutus est eis pater suus benedixitque singulis benedictionibus propriis
²⁹ et praecepit eis dicens ego congregor ad populum meum sepelire me cum patribus meis in spelunca
³⁰ duplici quae est in agro Ephron Hetthei contra Mambre in terra Chanaan quam emit Abraham
³¹ cum agro ab Ephron Hettheo in possessionem sepulchri ibi sepelierunt eum et Sarram uxorem
³² eius ibi sepultus est Isaac cum Rebecca coniuge ibi et Lia condita iacet finitisque mandatis
 quibus filios instruebat collegit pedes suos super lectulum et obiit adpositusque est ad populum
 suum

Chapter 50

¹ quod cernens Ioseph ruit super faciem patris flens et deosculans eum ² praecepitque servis
 suis medicis ut aromatibus condirent patrem ³ quibus iussa explentibus transierunt quadraginta
⁴ dies iste quippe mos erat cadaverum conditorum flevitque eum Aegyptus septuaginta diebus et
 expleto plactus tempore locutus est Ioseph ad familiam Pharaonis si inveni gratiam in conspectu
⁵ vestro loquimini in auribus Pharaonis eo quod pater meus adiuraverit me dicens en morior in
 sepulchro meo quod fodi mihi in terra Chanaan sepelies me ascendam igitur et sepeliam patrem
⁶ meum ac revertar dixitque ei Pharao ascende et sepeli patrem tuum sicut adiuratus es ⁷ quo
 ascendente ierunt cum eo omnes senes domus Pharaonis cunctique maiores natu terrae Aegypti
⁸ domus Ioseph cum fratribus suis absque parvulis et gregibus atque armentis quae dereliquerant
⁹ in terra Gessen habuit quoque in comitatu currus et equites et facta est turba non modica
¹⁰ veneruntque ad aream Atad quae sita est trans Iordanem ubi celebrantes exequias planctu magno
¹¹ atque vehementi impleverunt septem dies quod cum vidissent habitatores terrae Chanaan dixerunt
 plactus magnus est iste Aegyptiis et idcirco appellaverunt nomen loci illius Plactus Aegypti
¹² fecerunt ergo filii Iacob sicut praeceperat eis ¹³ et portantes eum in terram Chanaan sepelierunt
 in spelunca duplici quam emerat Abraham cum agro in possessionem sepulchri ab Ephron Hettheo
¹⁴ contra faciem Mambre reversusque est Ioseph in Aegyptum cum fratribus suis et omni comitatu
¹⁵ sepulto patre quo mortuo timentes fratres eius et mutuo conloquentes ne forte memor sit iniuriae

quam passus est et reddat nobis malum omne quod fecimus¹⁶ mandaverunt ei pater tuus praecepit
 nobis antequam moreretur¹⁷ ut haec tibi verbis illius diceremus obsecro ut obliviscaris sceleris
 fratrum tuorum et peccati atque malitiae quam exercuerunt in te nos quoque oramus ut servis Dei
 patris tui dimittas iniquitatem hanc quibus auditis flevit Ioseph¹⁸ veneruntque ad eum fratres sui
 et proni in terram dixerunt servi tui sumus¹⁹ quibus ille respondit nolite timere num Dei possumus
 rennuere voluntatem²⁰ vos cogitastis de me malum et Deus vertit illud in bonum ut exaltaret me
 sicut inpraesentiarum cernitis et salvos faceret multos populos²¹ nolite metuere ego pascam vos
 et parvulos vestros consolatusque est eos et blande ac leniter est locutus²² et habitavit in Aegypto
 cum omni domo patris sui vixitque centum decem annis et vidit Ephraim filios usque ad tertiam
 generationem filii quoque Machir filii Manasse nati sunt in genibus Ioseph²³ quibus transactis
 locutus est fratribus suis post mortem meam Deus visitabit vos et ascendere faciet de terra ista ad
 terram quam iuravit Abraham Isaac et Iacob²⁴ cumque adiurasset eos atque dixisset Deus visitabit
 vos asportate vobiscum ossa mea de loco isto

Exodus

Chapter 1

¹ haec sunt nomina filiorum Israhel qui ingressi sunt Aegyptum cum Iacob singuli cum domibus
 suis introierunt² Ruben Symeon Levi Iuda³ Isachar Zabulon et Benjamin⁴ Dan et Nephtalim
 Gad et Aser⁵ erant igitur omnes animae eorum qui egressi sunt de femore Iacob septuaginta Ioseph
 autem in Aegypto erat⁶ quo mortuo et universis fratribus eius omnique cognatione illa⁷ filii Israhel
 creverunt et quasi germinantes multiplicati sunt ac roborati nimis impleverunt terram⁸ surrexit
 interea rex novus super Aegyptum qui ignorabat Ioseph⁹ et ait ad populum suum ecce populus
 filiorum Israhel multus et fortior nobis¹⁰ venite sapienter opprimamus eum ne forte multiplicetur
 et si ingruerit contra nos bellum addatur inimicis nostris expugnatisque nobis egrediatur e terra
¹¹ praeposuit itaque eis magistros operum ut adfligerent eos oneribus aedificaveruntque urbes

tabernaculorum Pharaoni Phiton et Ramesses¹² quantoque opprimebant eos tanto magis
 multiplicabantur et crescebant¹³ oderantque filios Israhel Aegyptii et adfligebant inludentes eis
 14 atque ad amaritudinem perducebant vitam eorum operibus duris luti et lateris omniue famulatu
 quo in terrae operibus premebantur¹⁵ dixit autem rex Aegypti obsetricibus Hebraeorum quarum
 una vocabatur Sephra altera Phua¹⁶ praeciens eis quando obsetricabitis Hebraeas et partus tempus
 advenerit si masculus fuerit interficite illum si femina reservate¹⁷ timuerunt autem obsetrices
 Deum et non fecerunt iuxta praeceptum regis Aegypti sed conservabant mares¹⁸ quibus ad se
 accersitis rex ait quidnam est hoc quod facere voluistis ut pueros servaretis¹⁹ quae responderunt
 non sunt hebraeae sicut aegyptiae mulieres ipsae enim obsetricandi habent scientiam et priusquam
 veniamus ad eas pariunt²⁰ bene ergo fecit Deus obsetricibus et crevit populus confortatusque est
 nimis²¹ et quia timuerant obsetrices Deum aedificavit illis domos²² praecepit autem Pharaon omni
 populo suo dicens quicquid masculini sexus natum fuerit in flumen proicite quicquid feminei
 reservate

Chapter 2

1 egressus est post haec vir de domo Levi accepta uxore stirpis suae² quae concepit et peperit
 filium et videns eum elegantem abscondit tribus mensibus³ cumque iam celare non posset sumpsit
 fiscellam scirpeam et linivit eam bitumine ac pice posuitque intus infantulum et exposuit eum in
 carecto ripae fluminis⁴ stante procul sorore eius et considerante eventum rei⁵ ecce autem
 descendebat filia Pharaonis ut lavaretur in flumine et puellae eius gradiebantur per crepidinem alvei
 quae cum vidisset fiscellam in papyrione misit unam e famulis suis et adlatam⁶ aperiens cernensque
 in ea parvulum vagientem miserta eius ait de infantibus Hebraeorum est⁷ cui soror pueri vis inquit
 ut vadam et vocem tibi hebraeam mulierem quae nutrire possit infantulum⁸ respondit vade perrexit
 puella et vocavit matrem eius⁹ ad quam locuta filia Pharaonis accipe ait puerum istum et nutri
 mihi ego tibi dabo mercedem tuam suscepit mulier et nutritivum puerum adultumque tradidit filiae
 Pharaonis¹⁰ quem illa adoptavit in locum filii vocavitque nomen eius Mosi dicens quia de aqua
 tuli eum¹¹ in diebus illis postquam creverat Moses egressus ad fratres suos vidit adflictionem

eorum et virum aegyptium percutientem quendam de Hebraeis fratribus suis¹² cumque
 circumspexisset huc atque illuc et nullum adesse vidisset percussum Aegyptium abscondit sabulo
 13
 et egressus die altero conspexit duos Hebraeos rixantes dixitque ei qui faciebat iniuriam quare
 14
 percutis proximum tuum qui respondit quis constituit te principem et iudicem super nos num
 occidere me tu dicis sicut occidisti Aegyptium timuit Moses et ait quomodo palam factum est
 15
 verbum istud audivitque Pharao sermonem hunc et quaerebat occidere Mosen qui fugiens de
 16
 conspectu eius moratus est in terra Madian et sedit iuxta puteum erant sacerdoti Madian septem
 filiae quae venerunt ad hauriendas aquas et impletis canalibus adaquare cupiebant greges patris sui
 17
 supervenere pastores et eiecerunt eas surrexitque Moses et defensis puellis adaquavit oves earum
 18
 quae cum revertissent ad Raguhel patrem suum dixit ad eas cur velocius venistis solito
 19
 responderunt vir aegyptius liberavit nos de manu pastorum insuper et hausit aquam nobiscum
 20
 potumque dedit ovibus at ille ubi est inquit quare dimisistis hominem vocate eum ut comedat
 21
 panem iuravit ergo Moses quod habitaret cum eo accepitque Sefforam filiam eius²² quae peperit
 23
 filium quem vocavit Gersam dicens advena fui in terra aliena post multum temporis mortuus
 est rex Aegypti et ingemescentes filii Israhel propter opera vociferati sunt ascenditque clamor eorum
 24
 ad Deum ab operibus et audivit gemitum eorum ac recordatus foederis quod pepigerat cum
 25
 Abraham et Isaac et Iacob respexit filios Israhel et cognovit eos

Chapter 3

1
 Moses autem pascebat oves Iethro cognati sui sacerdotis Madian cumque minasset gregem
 2
 ad interiora deserti venit ad montem Dei Horeb apparuitque ei Dominus in flamma ignis de medio
 3
 rubi et videbat quod rubus arderet et non conbureretur dixit ergo Moses vadam et videbo visionem
 4
 hanc magnam quare non conburatur rubus cernens autem Dominus quod pergeret ad videndum
 5
 vocavit eum de medio rubi et ait Moses Moses qui respondit adsum at ille ne adpropies inquit
 6
 huc solve calciamentum de pedibus tuis locus enim in quo stas terra sancta est et ait ego sum
 Deus patris tui Deus Abraham Deus Isaac Deus Iacob abscondit Moses faciem suam non enim

audebat aspicere contra Deum ⁷ cui ait Dominus vidi adflictionem populi mei in Aegypto et
 clamorem eius audiui propter durtiam eorum qui praesunt operibus ⁸ et sciens dolorem eius descendi
 ut liberarem eum de manibus Aegyptiorum et educerem de terra illa in terram bonam et spatiosam
 in terram quae fluit lacte et melle ad loca Chananei et Hetthei et Amorrei Ferezei et Evei et Iebusei
⁹ clamor ergo filiorum Israhel venit ad me vidique adflictionem eorum qua ab Aegyptiis opprimuntur
¹⁰ sed veni mittam te ad Pharaonem ut educas populum meum filios Israhel de Aegypto ¹¹ dixit
¹² Moses ad Deum quis ego sum ut vadam ad Pharaonem et educam filios Israhel de Aegypto qui
 dixit ei ero tecum et hoc habebis signum quod miserim te cum eduxeris populum de Aegypto
¹³ immolabis Deo super montem istum ait Moses ad Deum ecce ego vadam ad filios Israhel et
 dicam eis Deus patrum vestrorum misit me ad vos si dixerint mihi quod est nomen eius quid dicam
¹⁴ eis dixit Deus ad Mosen ego sum qui sum ait sic dices filiis Israhel qui est misit me ad vos
¹⁵ dixitque iterum Deus ad Mosen haec dices filiis Israhel Dominus Deus patrum vestrorum Deus
 Abraham Deus Isaac et Deus Iacob misit me ad vos hoc nomen mihi est in aeternum et hoc memoriale
¹⁶ meum in generationem et generatione vade congrega seniores Israhel et dices ad eos Dominus
 Deus patrum vestrorum apparuit mihi Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob dicens visitans
¹⁷ visitavi vos et omnia quae acciderunt vobis in Aegypto et dixi ut educam vos de adflictione
 Aegypti in terram Chananei et Hetthei et Amorrei Ferezei et Evei et Iebusei ad terram fluentem
¹⁸ lacte et melle et audient vocem tuam ingredierisque tu et seniores Israhel ad regem Aegypti et
 dices ad eum Dominus Deus Hebraeorum vocavit nos ibimus viam trium dierum per solitudinem
¹⁹ ut immolemus Domino Deo nostro sed ego scio quod non dimittet vos rex Aegypti ut eati nisi
²⁰ per manum validam extendam enim manum meam et percutiam Aegyptum in cunctis mirabilibus
²¹ meis quae facturus sum in medio eorum post haec dimittet vos daboque gratiam populo huic
²² coram Aegyptiis et cum egrediemini non exhibitis vacui sed postulabit mulier a vicina sua et ab
 hospita vasa argentea et aurea ac vestes ponetisque eas super filios et filias vestras et spoliabitis
 Aegyptum

Chapter 4

¹ respondens Moses ait non credent mihi neque audient vocem meam sed dicent non apparuit
tibi Dominus ² dixit ergo ad eum quid est hoc quod tenes in manu tua respondit virga ³ ait proice
eam in terram proiecit et versa est in colubrum ita ut fugeret Moses ⁴ dixitque Dominus extende
manum tuam et adprehende caudam eius extendit et tenuit versaque est in virgam ⁵ ut credant inquit
quod apparuerit tibi Dominus Deus patrum tuorum Deus Abraham Deus Isaac Deus Iacob ⁶ dixitque
Dominus rursum mitte manum in sinum tuum quam cum misisset in sinum protulit leprosam instar
⁷ nivis ⁸ retrahe ait manum in sinum tuum retraxit et protulit iterum et erat similis carni reliquae ⁸ si
non crediderint inquit tibi neque audierint sermonem signi prioris credent verbo signi sequentis
⁹ quod si nec duobus quidem his signis crediderint neque audierint vocem tuam sume aquam fluminis
et effunde eam super aridam et quicquid hauseris de fluvio vertetur in sanguinem ¹⁰ ait Moses
obsecro Domine non sum eloquens ab heri et nudius tertius et ex quo locutus es ad servum tuum
inpeditionis et tardioris linguae sum ¹¹ dixit Dominus ad eum quis fecit os hominis aut quis fabricatus
est mutum et surdum videntem et caecum nonne ego ¹² perge igitur et ego ero in ore tuo doceboque
te quid loquaris ¹³ at ille obsecro inquit Domine mitte quem missurus es ¹⁴ iratus Dominus in
Mosen ait Aaron frater tuus Levites scio quod eloquens sit ecce ipse egreditur in occursum tuum
vidensque te laetabitur corde ¹⁵ loquere ad eum et pone verba mea in ore eius ego ero in ore tuo
et in ore illius et ostendam vobis quid agere debeatis ¹⁶ ipse loquetur pro te ad populum et erit os
tuum tu autem eris ei in his quae ad Deum pertinent ¹⁷ virgam quoque hanc sume in manu tua in
qua facturus es signa ¹⁸ abiit Moses et reversus est ad Iethro cognatum suum dixitque ei vadam et
revertar ad fratres meos in Aegyptum ut videam si adhuc vivunt cui ait Iethro vade in pace ¹⁹ dixit
ergo Dominus ad Mosen in Madian vade revertere in Aegyptum mortui sunt omnes qui quaerebant
animam tuam ²⁰ tulit Moses uxorem et filios suos et inposuit eos super asinum reversusque est in
Aegyptum portans virgam Dei in manu sua ²¹ dixitque ei Dominus revertenti in Aegyptum vide
ut omnia ostenta quae posui in manu tua facias coram Pharaone ego indurabo cor eius et non dimittet
populum ²² dicesque ad eum haec dicit Dominus filius meus primogenitus meus Israhel ²³ dixi
tibi dimitte filium meum ut serviat mihi et noluisti dimittere eum ecce ego interficiam filium tuum
²⁴ primogenitum ²⁴ cumque esset in itinere in diversorio occurrit ei Dominus et volebat occidere eum
²⁵ tulit ilico Seffora acutissimam petram et circumcidit praeputium filii sui tetigitque pedes eius et

ait sponsus sanguinum tu mihi es ²⁶ et dimisit eum postquam dixerat sponsus sanguinum ob
circumcisionem ²⁷ dixit autem Dominus ad Aaron vade in occursum Mosi in deserto qui perrexit
ei obviam in montem Dei et osculatus est eum ²⁸ narravitque Moses Aaron omnia verba Domini
quibus miserat eum et signa quae mandaverat ²⁹ veneruntque simul et congregaverunt cunctos
seniores filiorum Israhel ³⁰ locutusque est Aaron omnia verba quae dixerat Dominus ad Mosen et
fecit signa coram populo ³¹ et credidit populus audieruntque quod visitasset Dominus filios Israhel
et quod respexisset ad afflictionem eorum et praeconi adoraverunt

Chapter 5

¹ post haec ingressi sunt Moses et Aaron et dixerunt Pharaoni haec dicit Dominus Deus Israhel
dimitte populum meum ut sacrificet mihi in deserto ² at ille respondit quis est Dominus ut audiam
vocem eius et dimittam Israhel nescio Dominum et Israhel non dimittam ³ dixerunt Deus Hebraeorum
vocavit nos ut eamus viam trium dierum in solitudinem et sacrificemus Domino Deo nostro ne
forte accadat nobis pestis aut gladius ⁴ ait ad eos rex Aegypti quare Moses et Aaron sollicitatis
populum ab operibus suis ite ad onera vestra ⁵ dixitque Pharaon multus est populus terrae videtis
quod turba succreverit quanto magis si dederitis eis requiem ab operibus ⁶ praecepit ergo in die
illo praefectis operum et exactoribus populi dicens ⁷ nequaquam ultra dabitur paleas populo ad
conficiendos lateres sicut prius sed ipsi vadant et colligant stipulam ⁸ et mensuram laterum quos
prius faciebant inponetis super eos nec minuetis quicquam vacant enim et idcirco vociferantur
dicentes eamus et sacrificemus Deo nostro ⁹ opprimantur operibus et expleant ea ut non adquiescant
verbis mendacibus ¹⁰ igitur egressi praefecti operum et exactores ad populum dixerunt sic dicit
Pharaon non do vobis paleas ¹¹ ite et colligite sicubi invenire potueritis nec minuetur quicquam de
opere vestro ¹² dispersusque est populus per omnem terram Aegypti ad colligendas paleas
¹³ praefecti quoque operum instabant dicentes complete opus vestrum cotidie ut prius facere solebatis
quando dabantur vobis paleae ¹⁴ flagellatique sunt qui praeerant operibus filiorum Israhel ab
exactoribus Pharaonis dicentibus quare non impletis mensuram laterum sicut prius nec heri nec

¹⁵
 hodie veneruntque praepositi filiorum Israhel et vociferati sunt ad Pharaonem dicentes cur ita
¹⁶
 agis contra servos tuos paleae non dantur nobis et lateres similiter imperantur en famuli tui
¹⁷
 flagellis caedimur et iniuste agitur contra populum tuum qui ait vacatis otio et idcirco dicitis
¹⁸
 eamus et sacrificemus Domino ite ergo et operamini paleae non dabuntur vobis et reddetis
¹⁹
 consuetum numerum laterum videbantque se praepositi filiorum Israhel in malo eo quod diceretur
²⁰
 eis non minuetur quicquam de lateribus per singulos dies occurreruntque Mosi et Aaron qui
²¹
 stabant ex adverso egredientes a Pharaone et dixerunt ad eos videat Dominus et iudicet quoniam
 fetere fecistis odorem nostrum coram Pharaone et servis eius et praebuistis ei gladium ut occideret
²²
 nos reversusque Moses ad Dominum ait Domine cur adflixisti populum istum quare misisti me
²³
 ex eo enim quo ingressus sum ad Pharaonem ut loquerer nomine tuo adflixit populum tuum et
 non liberasti eos

Chapter 6

¹
 dixit Dominus ad Mosen nunc videbis quae facturus sum Pharaoni per manum enim fortem
²
 dimittet eos et in manu robusta eiciet illos de terra sua locutusque est Dominus ad Mosen dicens
³
 ego Dominus qui apparui Abraham Isaac et Iacob in Deo omnipotente et nomen meum Adonai
⁴
 non indicavi eis pepigique cum eis foedus ut darem illis terram Chanaan terram peregrinationis
⁵
 eorum in qua fuerunt advenae ego audivi gemitum filiorum Israhel quo Aegyptii oppresserunt
⁶
 eos et recordatus sum pacti mei ideo dic filiis Israhel ego Dominus qui educam vos de ergastulo
⁷
 Aegyptiorum et eruam de servitute ac redimam in brachio excelso et iudiciis magnis et adsumam
 vos mihi in populum et ero vester Deus scietisque quod ego sim Dominus Deus vester qui eduxerim
⁸
 vos de ergastulo Aegyptiorum et induxerim in terram super quam levavi manum meam ut darem
⁹
 eam Abraham Isaac et Iacob daboque illam vobis possidendam ego Dominus narravit ergo Moses
 omnia filiis Israhel qui non adquieverunt ei propter angustiam spiritus et opus durissimum
¹⁰
¹¹
 locutusque est Dominus ad Mosen dicens ingredere et loquere ad Pharaonem regem Aegypti ut
¹²
 dimittat filios Israhel de terra sua respondit Moses coram Domino ecce filii Israhel non me

audiunt et quomodo audiet me Pharao praesertim cum sim incircumcisis labiis ¹³ locutus est
 Dominus ad Mosen et Aaron et dedit mandatum ad filios Israhel et ad Pharao regem Aegypti ut
 educerent filios Israhel de terra Aegypti ¹⁴ isti sunt principes domorum per familias suas filii Ruben
 primogeniti Israhelis Enoch et Phallu Aesrom et Charmi ¹⁵ hae cognationes Ruben filii Symeon
 Iamuhel et Iamin et Aod Iachin et Soer et Saul filius Chananitidis hae progenies Symeon ¹⁶ et haec
 nomina filiorum Levi per cognationes suas Gerson et Caath et Merari anni autem vitae Levi fuerunt
 centum triginta septem ¹⁷ filii Gerson Lobeni et Semei per cognationes suas ¹⁸ filii Caath Amram
 et Isuar et Hebron et Ozihel annique vitae Caath centum triginta tres ¹⁹ filii Merari Mooli et Musi
 hae cognationes Levi per familias suas ²⁰ accepit autem Amram uxorem Iocabed patruelem suam
 quae peperit ei Aaron et Mosen fueruntque anni vitae Amram centum triginta septem ²¹ filii quoque
 Isuar Core et Napheg et Zechri ²² filii quoque Ozihel Misahel et Elsaphan et Sethri ²³ accepit
 autem Aaron uxorem Elisabe filiam Aminadab sororem Naasson quae peperit ei Nadab et Abiu et
 Eleazar et Ithamar ²⁴ filii quoque Core Asir et Helcana et Abiasab hae sunt cognationes Coritarum
²⁵ at vero Eleazar filius Aaron accepit uxorem de filiabus Phutihel quae peperit ei Finees hii sunt
 principes familiarum leviticarum per cognationes suas ²⁶ iste est Aaron et Moses quibus praecepit
 Dominus ut educerent filios Israhel de terra Aegypti per turmas suas ²⁷ hii sunt qui loquuntur ad
 Pharao regem Aegypti ut educant filios Israhel de Aegypto iste Moses et Aaron ²⁸ in die qua locutus
 est Dominus ad Mosen in terra Aegypti ²⁹ et locutus est Dominus ad Mosen dicens ego Dominus
 loquere ad Pharao regem Aegypti omnia quae ego loquor tibi ³⁰ et ait Moses coram Domino en
 incircumcisis labiis sum quomodo audiet me Pharao

Chapter 7

¹ dixitque Dominus ad Mosen ecce constitui te Deum Pharaonis Aaron frater tuus erit propheta
² tuus ² tu loqueris omnia quae mando tibi ille loquetur ad Pharaonem ut dimittat filios Israhel de
³ terra sua ³ sed ego indurabo cor eius et multiplicabo signa et ostenta mea in terra Aegypti ⁴ et non
 audiet vos inmittamque manum meam super Aegyptum et educam exercitum et populum meum

filios Israhel de terra Aegypti per iudicia maxima⁵ et scient Aegyptii quod ego sim Dominus qui
extenderim manum meam super Aegyptum et eduxerim filios Israhel de medio eorum⁶ fecit itaque
Moses et Aaron sicut praeceperat Dominus ita egerunt⁷ erat autem Moses octoginta annorum et
Aaron octoginta trium quando locuti sunt ad Pharaonem⁸ dixitque Dominus ad Mosen et Aaron
⁹ cum dixerit vobis Pharaos ostendite signa dices ad Aaron tolle virgam tuam et proice eam coram
¹⁰ Pharaos ac vertatur in colubrum ingressi itaque Moses et Aaron ad Pharaonem fecerunt sicut
praeceperat Dominus tulitque Aaron virgam coram Pharaos et servis eius quae versa est in colubrum
¹¹ vocavit autem Pharaos sapientes et maleficos et fecerunt etiam ipsi per incantationes aegyptias
et arcana quaedam similiter¹² proieceruntque singuli virgas suas quae versae sunt in dracones sed
devoravit virga Aarons virgas eorum¹³ induratumque est cor Pharaonis et non audivit eos sicut
praeceperat Dominus¹⁴ dixit autem Dominus ad Mosen ingravatum est cor Pharaonis non vult
dimittere populum¹⁵ vade ad eum mane ecce egredietur ad aquas et stabis in occursum eius super
ripam fluminis et virgam quae conversa est in draconem tolles in manu tua¹⁶ dicesque ad eum
Dominus Deus Hebraeorum misit me ad te dicens dimitte populum meum ut mihi sacrificet in
deserto et usque ad praesens audire noluisti¹⁷ haec igitur dicit Dominus in hoc scies quod Dominus
sim ecce percutiam virga quae in manu mea est aquam fluminis et vertetur in sanguinem¹⁸ pisces
quoque qui sunt in fluvio morientur et conputrescent aquae et adfligentur Aegyptii bibentes aquam
fluminis¹⁹ dixit quoque Dominus ad Mosen dic ad Aaron tolle virgam tuam et extende manum
tuam super aquas Aegypti et super fluvios eorum et rivos ac paludes et omnes lacus aquarum ut
vertantur in sanguinem et sit cruor in omni terra Aegypti tam in ligneis vasis quam in saxeis
²⁰ feceruntque ita Moses et Aaron sicut praeceperat Dominus et elevans virgam percussit aquam
fluminis coram Pharaos et servis eius quae versa est in sanguinem²¹ et pisces qui erant in flumine
mortui sunt conputruitque fluvius et non poterant Aegyptii bibere aquam fluminis et fuit sanguis
in tota terra Aegypti²² feceruntque similiter malefici Aegyptiorum incantationibus suis et induratum
est cor Pharaonis nec audivit eos sicut praeceperat Dominus²³ avertitque se et ingressus est domum
suam nec adposuit cor etiam hac vice²⁴ foderunt autem omnes Aegyptii per circuitum fluminis
aquam ut biberent non enim poterant bibere de aqua fluminis²⁵ impletique sunt septem dies
postquam percussit Dominus fluvium

Chapter 8

¹ dixitque Dominus ad Mosen ingredi ad Pharaonem et dicere ad eum haec dicit Dominus dimitte
populum meum ut sacrificet mihi ² sin autem nolueris dimittere ecce ego percutiam omnes terminos
tuos ranis ³ et ebulliet fluuius ranas quae ascendent et ingredientur domum tuam et cubiculum
lectuli tui et super stratum tuum et in domos servorum tuorum et in populum tuum et in furnos tuos
et in reliquias ciborum tuorum ⁴ et ad te et ad populum tuum et ad omnes servos tuos intrabunt
ranae ⁵ dixitque Dominus ad Mosen dic Aaron extende manum tuam super fluuios et super rivos
ac paludes et educ ranas super terram Aegypti ⁶ extendit Aaron manum super aquas Aegypti et
ascenderunt ranae operueruntque terram Aegypti ⁷ fecerunt autem et malefici per incantationes
suas similiter eduxeruntque ranas super terram Aegypti ⁸ vocavit autem Pharaon Mosen et Aaron
et dixit orate Dominum ut auferat ranas a me et a populo meo et dimittam populum ut sacrificet
Domino ⁹ dixitque Moses Pharaoni constitue mihi quando deprecer pro te et pro servis tuis et pro
populo tuo ut abigantur ranae a te et a domo tua et tantum in flumine remaneant ¹⁰ qui respondit
cras at ille iuxta verbum inquit tuum ut scias quoniam non est sicut Dominus Deus noster ¹¹ et
recedent ranae a te et a domo tua et a servis tuis et a populo tuo tantum in flumine remanebunt
¹² egressique sunt Moses et Aaron a Pharaone et clamavit Moses ad Dominum pro sponsione
ranarum quam condixerat Pharaoni ¹³ fecitque Dominus iuxta verbum Mosi et mortuae sunt ranae
de domibus et de villis et de agris ¹⁴ congregaveruntque eas in inmensos aggeres et conputruit terra
¹⁵ videns autem Pharaon quod data esset requies ingravavit cor suum et non audivit eos sicut
praeceperat Dominus ¹⁶ dixitque Dominus ad Mosen loquere ad Aaron extende virgam tuam et
percutite pulverem terrae et sint scinifes in universa terra Aegypti ¹⁷ feceruntque ita et extendit
Aaron manu virgam tenens percussitque pulverem terrae et facti sunt scinifes in hominibus et in
iumentis omnis pulvis terrae versus est in scinifes per totam terram Aegypti ¹⁸ feceruntque similiter
malefici incantationibus suis ut educerent scinifes et non potuerunt erantque scinifes tam in
hominibus quam in iumentis ¹⁹ et dixerunt malefici ad Pharaonem digitus Dei est induratumque est
cor Pharaonis et non audivit eos sicut praeceperat Dominus ²⁰ dixit quoque Dominus ad Mosen
consurge diluculo et sta coram Pharaone egreditur enim ad aquas et dicere ad eum haec dicit Dominus

²¹
 dimitte populum meum ut sacrificet mihi ²¹ quod si non dimiseris eum ecce ego inmittam in te et
 in servos tuos et in populum tuum et in domos tuas omne genus muscarum et implebuntur domus
²²
 Aegyptiorum muscis diversi generis et in universa terra in qua fuerint ²² faciamque mirabilem in
 die illa terram Gessen in qua populus meus est ut non sint ibi muscae et scias quoniam ego Dominus
²³
 in medio terrae ²³ ponamque divisionem inter populum meum et populum tuum cras erit signum
²⁴
 istud ²⁴ fecitque Dominus ita et venit musca gravissima in domos Pharaonis et servorum eius et
²⁵
 in omnem terram Aegypti corruptaque est terra ab huiusmodi muscis ²⁵ vocavit Pharaon Mosen
²⁶
 et Aaron et ait eis ite sacrificate Deo vestro in terra ²⁶ et ait Moses non potest ita fieri abominationes
 enim Aegyptiorum immolabimus Domino Deo nostro quod si mactaverimus ea quae colunt Aegyptii
²⁷
 coram eis lapidibus nos obruent ²⁷ via trium dierum pergemus in solitudine et sacrificabimus
²⁸
 Domino Deo nostro sicut praeceperit nobis ²⁸ dixitque Pharaon ego dimittam vos ut sacrificetis
²⁹
 Domino Deo vestro in deserto verumtamen longius ne abeatis rogate pro me ²⁹ et ait Moses egressus
 a te orabo Dominum et recedet musca a Pharaone et a servis et a populo eius cras verumtamen noli
³⁰
 ultra fallere ut non dimittas populum sacrificare Domino ³⁰ egressusque Moses a Pharaon oravit
³¹
 Dominum ³¹ qui fecit iuxta verbum illius et abstulit muscas a Pharaon et a servis et a populo eius
³²
 non superfuit ne una quidem ³² et ingravatum est cor Pharaonis ita ut ne hac quidem vice dimitteret
 populum

Chapter 9

¹
 dixit autem Dominus ad Mosen ingredi ad Pharaonem et loquere ad eum haec dicit Dominus
²
 Deus Hebraeorum dimitte populum meum ut sacrificet mihi ² quod si adhuc rennuis et retines eos
³
 ecce manus mea erit super agros tuos et super equos et asinos et camelos et boves et oves pestis
⁴
 valde gravis ⁴ et faciet Dominus mirabile inter possessiones Israhel et possessiones Aegyptiorum
⁵
 ut nihil omnino intereat ex his quae pertinent ad filios Israhel ⁵ constituitque Dominus tempus
⁶
 dicens cras faciet Dominus verbum istud in terra ⁶ fecit ergo Dominus verbum hoc altero die
 mortuaeque sunt omnia animantia Aegyptiorum de animalibus vero filiorum Israhel nihil omnino
⁷
 periit ⁷ et misit Pharaon ad videndum nec erat quicquam mortuum de his quae possidebat Israhel

ingravatumque est cor Pharaonis et non dimisit populum⁸ et dixit Dominus ad Moysen et Aaron⁹
tollite plenas manus cineris de camino et spargat illud Moyses in caelum coram Pharaone sitque⁹
pulvis super omnem terram Aegypti erunt enim in hominibus et in iumentis vulnera et vesicae¹⁰
turgentes in universa terra Aegypti tuleruntque cinerem de camino et steterunt contra Pharaonem et
sparsit illud Moyses in caelum factaque sunt vulnera vesicarum turgentium in hominibus et in iumentis¹¹
nec poterant malefici stare coram Moysen propter vulnera quae in illis erant et in omni terra
Aegypti¹² induravitque Dominus cor Pharaonis et non audivit eos sicut locutus est Dominus ad
Moysen¹³ dixit quoque Dominus ad Moysen mane consurge et sta coram Pharaone et dices ad eum¹⁴
haec dicit Dominus Deus Hebraeorum dimitte populum meum ut sacrificet mihi quia in hac vice
mittam omnes plagas meas super cor tuum super servos tuos et super populum tuum ut scias quod
non sit similis mei in omni terra¹⁵ nunc enim extendens manum percutiam te et populum tuum
peste peribisque de terra¹⁶ idcirco autem posui te ut ostendam in te fortitudinem meam et narretur
nomen meum in omni terra¹⁷ adhuc retines populum meum et non vis eum dimittere¹⁸ en pluam
hac ipsa hora cras grandinem multam nimis qualis non fuit in Aegypto a die qua fundata est usque
in praesens tempus¹⁹ mitte ergo iam nunc et congrega iumenta tua et omnia quae habes in agro
homines enim et iumenta et universa quae inventa fuerint foris nec congregata de agris cecideritque
super ea grando morientur²⁰ qui timuit verbum Domini de servis Pharaonis fecit confugere servos
suos et iumenta in domos²¹ qui autem neglexit sermonem Domini dimisit servos suos et iumenta
in agris²² et dixit Dominus ad Moysen extende manum tuam in caelum ut fiat grando in universa
terra Aegypti super homines et super iumenta et super omnem herbam agri in terra Aegypti²³
extenditque Moyses virgam in caelum et Dominus dedit tonitrua et grandinem ac discurrentia²⁴
fulgura super terram pluitque Dominus grandinem super terram Aegypti et grando et ignis
inmixta pariter ferebantur tantaeque fuit magnitudinis quanta ante numquam apparuit in universa
terra Aegypti ex quo gens illa condita est²⁵ et percussit grando in omni terra Aegypti cuncta quae
fuerunt in agris ab homine usque ad iumentum cunctam herbam agri percussit grando et omne
lignum regionis confregit²⁶ tantum in terra Gessen ubi erant filii Israel grando non cecidit
misitque Pharaonem et vocavit Moysen et Aaron dicens ad eos peccavi etiam nunc Dominus iustus
ego et populus meus impii²⁷ orate Dominum et desinant tonitrua Dei et grando ut dimittam vos²⁸

et nequaquam hic ultra maneatis²⁹ ait Moses cum egressus fuero de urbe extendam palmas meas
ad Dominum et cessabunt tonitrua et grando non erit ut scias quia Domini est terra³⁰ novi autem
quod et tu et servi tui necdum timeatis Dominum Deum³¹ linum ergo et hordeum laesum est eo
quod hordeum esset virens et linum iam folliculos germinaret³² triticum autem et far non sunt
laesa quia serotina erant³³ egressusque Moses a Pharaone et ex urbe tetendit manus ad Dominum
et cessaverunt tonitrua et grando nec ultra stillavit pluvia super terram³⁴ videns autem Pharao
quod cessasset pluvia et grando et tonitrua auxit peccatum³⁵ et ingravatum est cor eius et servorum
illius et induratum nimis nec dimisit filios Israhel sicut praeceperat Dominus per manum Mosi

Chapter 10

¹ et dixit Dominus ad Mosen ingredi ad Pharaonem ego enim induravi cor eius et servorum illius
ut faciam signa mea haec in eo² et narres in auribus filii tui et nepotum tuorum quotiens contriverim
Aegyptios et signa mea fecerim in eis et sciatis quia ego Dominus³ introierunt ergo Moses et Aaron
ad Pharaonem et dixerunt ad eum haec dicit Dominus Deus Hebraeorum usquequo non vis subici
mihi dimitte populum meum ut sacrificet mihi⁴ sin autem resistis et non vis dimittere eum ecce
ego inducam cras lucustam in fines tuos⁵ quae operiat superficiem terrae nec quicquam eius
appareat sed comedatur quod residuum fuit grandini conrodet enim omnia ligna quae germinant in
agris⁶ et implebunt domos tuas et servorum tuorum et omnium Aegyptiorum quantam non viderunt
patres tui et avi ex quo orti sunt super terram usque in praesentem diem avertitque se et egressus
est a Pharaone⁷ dixerunt autem servi Pharaonis ad eum usquequo patiemur hoc scandalum dimitte
homines ut sacrificent Domino Deo suo nonne vides quod perierit Aegyptus⁸ revocaveruntque
Mosen et Aaron ad Pharaonem qui dixit eis ite sacrificate Domino Deo vestro quinam sunt qui ituri
sunt⁹ ait Moses cum parvulis nostris et senibus pergemus cum filiis et filiabus cum ovibus et
armentis est enim sollemnitas Domini nostri¹⁰ et respondit sic Dominus sit vobiscum quomodo
ego dimittam vos et parvulos vestros cui dubium est quod pessime cogitatis¹¹ non fiet ita sed ite
tantum viri et sacrificate Domino hoc enim et ipsi petistis statimque eiecti sunt de conspectu
Pharaonis¹² dixit autem Dominus ad Mosen extende manum tuam super terram Aegypti ad lucustam

13
 ut ascendat super eam et devoret omnem herbam quae residua fuit grandini extendit Moses
 virgam super terram Aegypti et Dominus induxit ventum urentem tota illa die ac nocte et mane
 14
 factus ventus urens levavit lucustas quae ascenderunt super universam terram Aegypti et sederunt
 in cunctis finibus Aegyptiorum innumerabiles quales ante illud tempus non fuerant nec postea
 15
 futurae sunt operueruntque universam superficiem terrae vastantes omnia devorata est igitur
 herba terrae et quicquid pomorum in arboribus fuit quae grando dimiserat nihilque omnino virens
 16
 relictum est in lignis et in herbis terrae in cuncta Aegypto quam ob rem festinus Pharaon vocavit
 17
 Mosen et Aaron et dixit eis peccavi in Dominum Deum vestrum et in vos sed nunc dimittite
 peccatum mihi etiam hac vice et rogate Dominum Deum vestrum ut auferat a me mortem istam
 18
 egressusque est de conspectu Pharaonis et oravit Dominum 19
 qui flare fecit ventum ab occidente
 vehementissimum et arreptam lucustam proiecit in mare Rubrum non remansit ne una quidem in
 20
 cunctis finibus Aegypti et induravit Dominus cor Pharaonis nec dimisit filios Israhel 21
 dixit
 autem Dominus ad Mosen extende manum tuam in caelum et sint tenebrae super terram Aegypti
 22
 tam densae ut palpari queant extendit Moses manum in caelum et factae sunt tenebrae horribiles
 23
 in universa terra Aegypti tribus diebus nemo vidit fratrem suum nec movit se de loco in quo
 24
 erat ubicumque autem habitabant filii Israhel lux erat vocavitque Pharaon Mosen et Aaron et dixit
 eis ite sacrificate Domino oves tantum vestrae et armenta remaneant parvuli vestri eant vobiscum
 25
 ait Moses hostias quoque et holocausta dabis nobis quae offeramus Domino Deo nostro 26
 cuncti
 greges pergunt nobiscum non remanebit ex eis ungula quae necessaria sunt in cultum Domini Dei
 nostri praesertim cum ignoremus quid debeat immolari donec ad ipsum locum perveniamus
 27
 induravit autem Dominus cor Pharaonis et noluit dimittere eos 28
 dixitque Pharaon ad eum recede
 29
 a me cave ne ultra videas faciem meam quocumque die apparueris mihi morieris respondit Moses
 ita fiat ut locutus es non videbo ultra faciem tuam

Chapter 11

1
 et dixit Dominus ad Mosen adhuc una plaga tangam Pharaonem et Aegyptum et post haec
 2
 dimittet vos et exire compellet dices ergo omni plebi ut postulet vir ab amico suo et mulier a vicina
 3
 sua vasa argentea et aurea dabit autem Dominus gratiam populo coram Aegyptiis fuitque Moses

vir magnus valde in terra Aegypti coram servis Pharaonis et omni populo ⁴ et ait haec dicit Dominus
 media nocte egrediar in Aegyptum ⁵ et morietur omne primogenitum in terra Aegyptiorum a
 primogenito Pharaonis qui sedet in solio eius usque ad primogenitum ancillae quae est ad molam
 et omnia primogenita iumentorum ⁶ eritque clamor magnus in universa terra Aegypti qualis nec
 ante fuit nec postea futurus est ⁷ apud omnes autem filios Israhel non muttiet canis ab homine usque
 ad pecus ut sciatis quanto miraculo dividat Dominus Aegyptios et Israhel ⁸ descendantque omnes
 servi tui isti ad me et adorabunt me dicentes egredere tu et omnis populus qui subiectus est tibi post
 haec egrediemur ⁹ et exivit a Pharaone iratus nimis dixit autem Dominus ad Moysen non audiet vos
 Pharaon ut multa signa fiant in terra Aegypti ¹⁰ Moyses autem et Aaron fecerunt omnia ostenta quae
 scripta sunt coram Pharaone et induravit Dominus cor Pharaonis nec dimisit filios Israhel de terra
 sua

Chapter 12

¹ dixit quoque Dominus ad Moysen et Aaron in terra Aegypti ² mensis iste vobis principium
 mensuum primus erit in mensibus anni ³ loquimini ad universum coetum filiorum Israhel et dicite
 eis decima die mensis huius tollat unusquisque agnum per familias et domos suas ⁴ sin autem minor
 est numerus ut sufficere possit ad vescendum agnum adsumet vicinum suum qui iunctus est domui
 eius iuxta numerum animarum quae sufficere possunt ad esum agni ⁵ erit autem agnus absque
 macula masculus anniculus iuxta quem ritum tolletis et hedum ⁶ et servabitis eum usque ad
 quartamdecimam diem mensis huius immolabitque eum universa multitudo filiorum Israhel ad
 vesperam ⁷ et sument de sanguine ac ponent super utrumque postem et in superliminaribus domorum
 in quibus comedent illum ⁸ et edent carnes nocte illa assas igni et azymos panes cum lactucis
 agrestibus ⁹ non comedetis ex eo crudum quid nec coctum aqua sed assum tantum igni caput cum
 pedibus eius et intestinis vorabitis ¹⁰ nec remanebit ex eo quicquam usque mane si quid residui
 fuerit igne conburetis ¹¹ sic autem comedetis illum renes vestros accingetis calciamenta habebitis
 in pedibus tenentes baculos in manibus et comedetis festinantes est enim phase id est transitus
 Domini ¹² et transibo per terram Aegypti nocte illa percutiamque omne primogenitum in terra

Aegypti ab homine usque ad pecus et in cunctis diis Aegypti faciam iudicia ego Dominus¹³ erit
 autem sanguis vobis in signum in aedibus in quibus eritis et videbo sanguinem ac transibo vos nec
 erit in vobis plaga disperdens quando percussero terram Aegypti¹⁴ habebitis autem hanc diem in
 monumentum et celebrabitis eam sollemnem Domino in generationibus vestris cultu sempiterno
¹⁵ septem diebus azyma comedetis in die primo non erit fermentum in domibus vestris quicumque
 comederit fermentatum peribit anima illa de Israhel a primo die usque ad diem septimum¹⁶ dies
 prima erit sancta atque sollemnis et dies septima eadem festivitate venerabilis nihil operis facietis
 in eis exceptis his quae ad vescendum pertinent¹⁷ et observabitis azyma in eadem enim ipsa die
 educam exercitum vestrum de terra Aegypti et custodietis diem istum in generationes vestras ritu
¹⁸ perpetuo primo mense quartadecima die mensis ad vesperam comedetis azyma usque ad diem
 vicesimam primam eiusdem mensis ad vesperam¹⁹ septem diebus fermentum non invenietur in
 domibus vestris qui comederit fermentatum peribit anima eius de coetu Israhel tam de advenis
 quam de indigenis terrae²⁰ omne fermentatum non comedetis in cunctis habitaculis vestris edetis
²¹ azyma vocavit autem Moses omnes seniores filiorum Israhel et dixit ad eos ite tollentes animal
 per familias vestras immolate phase²² fasciculumque hysopi tinguite sanguine qui est in limine
 et aspergite ex eo superliminare et utrumque postem nullus vestrum egrediatur ostium domus suae
²³ usque mane transibit enim Dominus percutiens Aegyptios cumque viderit sanguinem in
 superliminari et in utroque poste transcendet ostium et non sinet percussorem ingredi domos vestras
 et laedere²⁴ custodi verbum istud legitimum tibi et filiis tuis usque in aeternum²⁵ cumque
 introieritis terram quam Dominus daturus est vobis ut pollicitus est observabitis caerimonias istas
²⁶ et cum dixerint vobis filii vestri quae est ista religio²⁷ dicetis eis victima transitus Domini est
 quando transivit super domos filiorum Israhel in Aegypto percutiens Aegyptios et domos nostras
 liberans incurvatusque populus adoravit²⁸ et egressi filii Israhel fecerunt sicut praeceperat Dominus
²⁹ Mosi et Aaron factum est autem in noctis medio percussit Dominus omne primogenitum in terra
 Aegypti a primogenito Pharaonis qui sedebat in solio eius usque ad primogenitum captivae quae
 erat in carcere et omne primogenitum iumentorum³⁰ surrexitque Pharaon nocte et omnes servi eius
 cunctaque Aegyptus et ortus est clamor magnus in Aegypto neque enim erat domus in qua non
 iaceret mortuus³¹ vocatisque Mosen et Aaron nocte ait surgite egredimini a populo meo et vos et
 filii Israhel ite immolate Domino sicut dicitis³² oves vestras et armenta adsumite ut petieratis et
 abeuntes benedicite mihi³³ urgebantque Aegyptii populum de terra exire velociter dicentes omnes

³⁴ moriemur ³⁵ tulit igitur populus conspersam farinam antequam fermentaretur et ligans in palliis
 posuit super umeros suos ³⁶ feceruntque filii Israhel sicut praeceperat Moses et petierunt ab Aegyptiis
 vasa argentea et aurea vestemque plurimam ³⁷ dedit autem Dominus gratiam populo coram Aegyptiis
 ut commodarent eis et spoliaverunt Aegyptios ³⁸ profectique sunt filii Israhel de Ramesse in Soccoth
 sescenta ferme milia peditum virorum absque parvulis ³⁹ sed et vulgus promiscuum innumerabile
 ascendit cum eis oves et armenta et animantia diversi generis multa nimis ⁴⁰ coxeruntque farinam
 quam dudum conspersam de Aegypto tulerant et fecerunt subcinericios panes azymos neque enim
 poterant fermentari cogentibus exire Aegyptiis et nullam facere sinentibus moram nec pulmenti
 quicquam occurrerant praeparare ⁴¹ habitatio autem filiorum Israhel qua manserant in Aegypto
 fuit quadringentorum triginta annorum ⁴² quibus expletis eadem die egressus est omnis exercitus
 Domini de terra Aegypti ⁴³ nox est ista observabilis Domini quando eduxit eos de terra Aegypti
 hanc observare debent omnes filii Israhel in generationibus suis ⁴⁴ dixitque Dominus ad Mosen et
 Aaron haec est religio phase omnis alienigena non comedet ex eo ⁴⁵ omnis autem servus empticius
 circumcidetur et sic comedet ⁴⁶ advena et mercennarius non edent ex eo ⁴⁷ in una domo comedetur
 nec efferetis de carnibus eius foras nec os illius confringetis ⁴⁸ omnis coetus filiorum Israhel faciet
 illud ⁴⁹ quod si quis peregrinorum in vestram voluerit transire coloniam et facere phase Domini
 circumcidetur prius omne masculinum eius et tunc rite celebrabit eritque sicut indigena terrae si
 quis autem circumcisis non fuerit non vescetur ex eo ⁵⁰ eadem lex erit indigenae et colono qui
 peregrinatur apud vos ⁵¹ fecerunt omnes filii Israhel sicut praeceperat Dominus Mosi et Aaron
 et in eadem die eduxit Dominus filios Israhel de terra Aegypti per turmas suas

Chapter 13

¹ locutusque est Dominus ad Mosen dicens ² sanctifica mihi omne primogenitum quod aperit
 vulvam in filiis Israhel tam de hominibus quam de iumentis mea sunt enim omnia ³ et ait Moses
 ad populum mementote diei huius in qua egressi estis de Aegypto et de domo servitutis quoniam
 in manu forti eduxit vos Dominus de loco isto ut non comedatis fermentatum panem ⁴ hodie

egredimini mense novarum frugum ⁵ cumque te introduxerit Dominus in terram Chananei et Hetthei
 et Amorrei et Evei et Iebusei quam iuravit patribus tuis ut daret tibi terram fluentem lacte et melle
 celebrabis hunc morem sacrorum mense isto ⁶ septem diebus vesceris azymis et in die septimo erit
 sollemnitas Domini ⁷ azyma comedetis septem diebus non apparebit apud te aliquid fermentatum
 nec in cunctis finibus tuis ⁸ narrabisque filio tuo in die illo dicens hoc est quod fecit Dominus mihi
 quando egressus sum de Aegypto ⁹ et erit quasi signum in manu tua et quasi monumentum ante
 oculos tuos et ut lex Domini semper in ore tuo in manu enim forti eduxit te Dominus de Aegypto
¹⁰ custodies huiuscemodi cultum statuto tempore a diebus in dies ¹¹ cumque introduxerit te in
 terram Chananei sicut iuravit tibi et patribus tuis et dederit eam tibi ¹² separabis omne quod aperit
 vulvam Domino et quod primitivum est in pecoribus tuis quicquid habueris masculini sexus
 consecrabis Domino ¹³ primogenitum asini mutabis ove quod si non redemeris interficies omne
 autem primogenitum hominis de filiis tuis pretio redimes ¹⁴ cumque interrogaverit te filius tuus
 cras dicens quid est hoc respondebis ei in manu forti eduxit nos Dominus de Aegypto de domo
 servitutis ¹⁵ nam cum induratus esset Pharao et nollet nos dimittere occidit Dominus omne
 primogenitum in terra Aegypti a primogenito hominis usque ad primogenitum iumentorum idcirco
 immolo Domino omne quod aperit vulvam masculini sexus et omnia primogenita filiorum meorum
 redimo ¹⁶ erit igitur quasi signum in manu tua et quasi adpensum quid ob recordationem inter
 oculos tuos eo quod in manu forti eduxerit nos Dominus de Aegypto ¹⁷ igitur cum emisisset Pharao
 populum non eos duxit Dominus per viam terrae Philisthim quae vicina est reputans ne forte
 paeniteret eum si vidisset adversum se bella consurgere et reverteretur in Aegyptum ¹⁸ sed
 circumduxit per viam deserti quae est iuxta mare Rubrum et armati ascenderunt filii Israhel de terra
 Aegypti ¹⁹ tulit quoque Moses ossa Ioseph secum eo quod adiurasset filios Israhel dicens visitabit
 vos Deus efferte ossa mea hinc vobiscum ²⁰ profectique de Soccoth castrametati sunt in Etham in
 extremis finibus solitudinis ²¹ Dominus autem praecedebat eos ad ostendendam viam per diem in
 columna nubis et per noctem in columna ignis ut dux esset itineris utroque tempore ²² numquam
 defuit columna nubis per diem nec columna ignis per noctem coram populo

Chapter 14

¹ locutus est autem Dominus ad Mosen dicens ² loquere filiis Israhel reversi castrametentur e regione Phiahiroth quae est inter Magdolum et mare contra Beelsephon in conspectu eius castra ponetis super mare ³ dicturusque est Pharaon super filiis Israhel coartati sunt in terra conclusit eos desertum ⁴ et indurabo cor eius ac persequetur vos et glorificabor in Pharaon et in omni exercitu eius scientque Aegyptii quia ego sum Dominus feceruntque ita ⁵ et nuntiatum est regi Aegyptiorum quod fugisset populus inmutatumque est cor Pharaonis et servorum eius super populo et dixerunt quid volumus facere ut dimitteremus Israhel ne serviret nobis ⁶ iunxit ergo currum et omnem populum suum adsumpsit secum ⁷ tulitque sescentos currus electos quicquid in Aegypto currum fuit et duces totius exercitus ⁸ induravitque Dominus cor Pharaonis regis Aegypti et persecutus est filios Israhel at illi egressi erant in manu excelsa ⁹ cumque persequerentur Aegyptii vestigia praecedentium reppererunt eos in castris super mare omnis equitatus et currus Pharaonis et universus exercitus erant in Ahiroth contra Beelsephon ¹⁰ cumque adpropinquasset Pharaon levantes filii Israhel oculos viderunt Aegyptios post se et timuerunt valde clamaveruntque ad Dominum ¹¹ et dixerunt ad Mosen forsitan non erant sepulchra in Aegypto ideo tulisti nos ut moreremur in solitudine quid hoc facere voluisti ut educeres nos ex Aegypto ¹² nonne iste est sermo quem loquebamur ad te in Aegypto dicentes recede a nobis ut serviamus Aegyptiis multo enim melius est servire eis quam mori in solitudine ¹³ et ait Moses ad populum nolite timere state et videte magnalia Domini quae facturus est hodie Aegyptios enim quos nunc videtis nequaquam ultra videbitis usque in sempiternum ¹⁴ Dominus pugnabit pro vobis et vos tacebitis ¹⁵ dixitque Dominus ad Mosen quid clamas ad me loquere filiis Israhel ut proficiscantur ¹⁶ tu autem eleva virgam tuam et extende manum super mare et divide illud ut gradientur filii Israhel in medio mari per siccum ¹⁷ ego autem indurabo cor Aegyptiorum ut persequantur vos et glorificabor in Pharaone et in omni exercitu eius in curribus et in equitibus illius ¹⁸ et scient Aegyptii quia ego sum Dominus cum glorificatus fuero in Pharaone et in curribus atque in equitibus eius ¹⁹ tollensque se angelus Dei qui praecedebat castra Israhel abiit post eos et cum eo pariter columna nubis priora dimittens post tergum ²⁰ stetit inter castra Aegyptiorum et castra Israhel et erat nubes tenebrosa et inluminans noctem ut ad se invicem toto noctis tempore accedere non valerent ²¹ cumque extendisset Moses manum super mare abstulit illud Dominus flante vento vehementi et urente tota nocte et vertit in siccum divisaque est aqua ²² et ingressi sunt filii Israhel per medium maris sicci erat enim aqua quasi murus a dextra

eorum et leva²³ persequentesque Aegyptii ingressi sunt post eos omnis equitatus Pharaonis currus
 eius et equites per medium maris²⁴ iamque advenerat vigilia matutina et ecce respiciens Dominus²⁵
 super castra Aegyptiorum per columnam ignis et nubis interfecit exercitum eorum et subvertit
 rotas curruum ferebanturque in profundum dixerunt ergo Aegyptii fugiamus Israhalem Dominus²⁶
 enim pugnat pro eis contra nos et ait Dominus ad Mosen extende manum tuam super mare ut²⁷
 revertantur aquae ad Aegyptios super currus et equites eorum cumque extendisset Moses manum
 contra mare reversum est primo diluculo ad priorem locum fugientibusque Aegyptiis occurrerunt²⁸
 aquae et involvit eos Dominus in mediis fluctibus reversaeque sunt aquae et operuerunt currus
 et equites cuncti exercitus Pharaonis qui sequentes ingressi fuerant mare ne unus quidem superfuit²⁹
 ex eis filii autem Israhel perrexerunt per medium sicci maris et aquae eis erant quasi pro muro³⁰
 a dextris et a sinistris liberavitque Dominus in die illo Israhel de manu Aegyptiorum³¹ et
 viderunt Aegyptios mortuos super litus maris et manum magnam quam exercuerat Dominus contra
 eos timuitque populus Dominum et crediderunt Domino et Mosi servo eius

Chapter 15

¹ tunc cecinit Moses et filii Israhel carmen hoc Domino et dixerunt cantemus Domino gloriose
 enim magnificatus est equum et ascensorem deiecit in mare² fortitudo mea et laus mea Dominus
 et factus est mihi in salutem iste Deus meus et glorificabo eum Deus patris mei et exaltabo eum³
 Dominus quasi vir pugnator Omnipotens nomen eius⁴ currus Pharaonis et exercitum eius proiecit
 in mare electi principes eius submersi sunt in mari Rubro⁵ abyssi operuerunt eos descenderunt in
 profundum quasi lapis⁶ dextera tua Domine magnifice in fortitudine dextera tua Domine percussit
 inimicum⁷ et in multitudine gloriae tuae deposuisti adversarios meos misisti iram tuam quae
 devoravit eos ut stipulam⁸ et in spiritu furoris tui congregatae sunt aquae stetit unda fluens
 congregatae sunt abyssi in medio mari⁹ dixit inimicus persequar et conprehendam dividam spolia
 implebitur anima mea evaginabo gladium meum interficiet eos manus mea¹⁰ flavit spiritus tuus
 et operuit eos mare submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus¹¹ quis similis tui in
 fortibus Domine quis similis tui magnificus in sanctitate terribilis atque laudabilis et faciens mirabilia

¹² extendisti manum tuam et devoravit eos terra ¹³ dux fuisti in misericordia tua populo quem
¹⁴ redemisti et portasti eum in fortitudine tua ad habitaculum sanctum tuum ¹⁴ adtenderunt populi et
¹⁵ irati sunt dolores obtinuerunt habitatores Philisthim ¹⁵ tunc conturbati sunt principes Edom robustos
¹⁶ Moab obtinuit tremor obriguerunt omnes habitatores Chanaan ¹⁶ inruat super eos formido et pavor
in magnitudine brachii tui fiant immobiles quasi lapis donec pertranseat populus tuus Domine donec
¹⁷ pertranseat populus tuus iste quem possedisti ¹⁷ introduces eos et plantabis in monte hereditatis
¹⁸ tuae firmissimo habitaculo tuo quod operatus es Domine sanctuarium Domine quod firmaverunt
¹⁸ manus tuae ¹⁹ Dominus regnabit in aeternum et ultra ¹⁹ ingressus est enim equus Pharaon cum
curribus et equitibus eius in mare et reduxit super eos Dominus aquas maris filii autem Israhel
²⁰ ambulaverunt per siccum in medio eius ²⁰ sumpsit ergo Maria prophetis soror Aaron tympanum
²¹ in manu egressaeque sunt omnes mulieres post eam cum tympanis et choris ²¹ quibus praecinebat
dicens cantemus Domino gloriose enim magnificatus est equum et ascensorem eius deiecit in mare
²² tulit autem Moses Israhel de mari Rubro et egressi sunt in desertum Sur ambulaveruntque tribus
²³ diebus per solitudinem et non inveniebant aquam ²³ et venerunt in Marath nec poterant bibere
aquas de Mara eo quod essent amarae unde et congruum loco nomen inposuit vocans illud Mara
²⁴ id est amaritudinem ²⁴ et murmuravit populus contra Mosen dicens quid bibemus ²⁵ at ille clamavit
ad Dominum qui ostendit ei lignum quod cum misisset in aquas in dulcedinem versae sunt ibi
²⁶ constituit ei praecepta atque iudicia et ibi temptavit eum ²⁶ dicens si audieris vocem Domini Dei
tui et quod rectum est coram eo feceris et oboedieris mandatis eius custodierisque omnia praecepta
illius cunctum languorem quem posui in Aegypto non inducam super te ego enim Dominus sanator
²⁷ tuus ²⁷ venerunt autem in Helim ubi erant duodecim fontes aquarum et septuaginta palmae et
castrametati sunt iuxta aquas

Chapter 16

¹ profectique sunt de Helim et venit omnis multitudo filiorum Israhel in desertum Sin quod est
inter Helim et Sinai quintodecimo die mensis secundi postquam egressi sunt de terra Aegypti ² et
murmuravit omnis congregatio filiorum Israhel contra Mosen et contra Aaron in solitudine
³ dixeruntque ad eos filii Israhel utinam mortui essemus per manum Domini in terra Aegypti quando
sedebamus super ollas carniū et comedebamus panes in saturitate cur eduxistis nos in desertum

istud ut occideretis omnem multitudinem fame⁴ dixit autem Dominus ad Mosen ecce ego pluam
vobis panes de caelo egrediatur populus et colligat quae sufficiunt per singulos dies ut temptem
eum utrum ambulet in lege mea an non⁵ die autem sexta parent quod inferant et sit duplum quam
colligere solebant per singulos dies⁶ dixeruntque Moses et Aaron ad omnes filios Israhel vespere
scietis quod Dominus eduxerit vos de terra Aegypti⁷ et mane videbitis gloriam Domini audivit
enim murmur vestrum contra Dominum nos vero quid sumus quia mussitatis contra nos⁸ et ait
Moses dabit Dominus vobis vespere carnes edere et mane panes in saturitate eo quod audierit
murmurationes vestras quibus murmurati estis contra eum nos enim quid sumus nec contra nos est
murmur vestrum sed contra Dominum⁹ dixitque Moses ad Aaron dic universae congregationi
filiorum Israhel accedite coram Domino audivit enim murmur vestrum¹⁰ cumque loqueretur Aaron
ad omnem coetum filiorum Israhel respexerunt ad solitudinem et ecce gloria Domini apparuit in
nube¹¹ locutus est autem Dominus ad Mosen dicens¹² audivi murmurationes filiorum Israhel
loquere ad eos vespere comedetis carnes et mane saturabimini panibus scietisque quod sim Dominus
Deus vester¹³ factum est ergo vespere et ascendens coturnix operuit castra mane quoque ros iacuit
per circuitum castrorum¹⁴ cumque operuisset superficiem terrae apparuit in solitudine minutum
et quasi pilo tunsum in similitudinem pruinae super terram¹⁵ quod cum vidissent filii Israhel
dixerunt ad invicem man hu quod significat quid est hoc ignorabant enim quid esset quibus ait
Moses iste est panis quem dedit Dominus vobis ad vescendum¹⁶ hic est sermo quem praecepit
Dominus colligat ex eo unusquisque quantum sufficiat ad vescendum gomor per singula capita
iuxta numerum animarum vestrarum quae habitant in tabernaculo sic tolletis¹⁷ feceruntque ita filii
Israhel et collegerunt alius plus alius minus¹⁸ et mensi sunt ad mensuram gomor nec qui plus
collegerat habuit amplius nec qui minus paraverat repperit minus sed singuli iuxta id quod edere
poterant congregarunt¹⁹ dixitque Moses ad eos nullus relinquat ex eo in mane²⁰ qui non audierunt
eum sed dimiserunt quidam ex eis usque mane et scatere coepit vermibus atque conputruit et iratus
est contra eos Moses²¹ colligebant autem mane singuli quantum sufficere poterat ad vescendum
cumque incaluisset sol liquefiebat²² in die vero sexta collegerunt cibos duplices id est duo gomor
per singulos homines venerunt autem omnes principes multitudinis et narraverunt Mosi²³ qui ait
eis hoc est quod locutus est Dominus requies sabbati sanctificata erit Domino cras quodcumque
operandum est facite et quae coquenda sunt coquite quicquid autem reliquum fuerit reponite usque
in mane²⁴ feceruntque ita ut praeceperat Moses et non conputruit neque vermis inventus est in eo

²⁵ dixitque Moses comedite illud hodie quia sabbatum est Domino non inveniatur hodie in agro
²⁶ sex diebus colligite in die autem septimo sabbatum est Domino idcirco non inveniatur ²⁷ venit
²⁸ septima dies et egressi de populo ut colligerent non invenerunt dixit autem Dominus ad Mosen
²⁹ usquequo non vultis custodire mandata mea et legem meam videte quod Dominus dederit vobis
sabbatum et propter hoc tribuerit vobis die sexto cibos duplices maneat unusquisque apud semet
³⁰ ipsum nullus egrediatur de loco suo die septimo et sabbatizavit populus die septimo
³¹ appellavitque domus Israhel nomen eius man quod erat quasi semen coriandri album gustusque
³² eius quasi similiae cum melle dixit autem Moses iste est sermo quem praecepit Dominus imple
gomor ex eo et custodiatur in futuras retro generationes ut noverint panem quo alui vos in solitudine
³³ quando educti estis de terra Aegypti dixitque Moses ad Aaron sume vas unum et mitte ibi man
quantum potest capere gomor et repone coram Domino ad servandum in generationes vestras
³⁴ sicut praecepit Dominus Mosi posuitque illud Aaron in tabernaculo reservandum ³⁵ filii autem
Israhel comederunt man quadraginta annis donec venirent in terram habitabilem hoc cibo aliti sunt
³⁶ usquequo tangerent fines terrae Chanaan gomor autem decima pars est oephi

Chapter 17

¹ igitur profecta omnis multitudo filiorum Israhel de deserto Sin per mansiones suas iuxta
sermonem Domini castrametata est in Raphidim ubi non erat aqua ad bibendum populo ² qui
iurgatus contra Mosen ait da nobis aquam ut bibamus quibus respondit Moses quid iurgamini contra
³ me cur temptatis Dominum sitivit ergo populus ibi pro aquae penuria et murmuravit contra Mosen
dicens cur nos exire fecisti de Aegypto ut occideres et nos et liberos nostros ac iumenta siti ⁴ clamavit
⁵ autem Moses ad Dominum dicens quid faciam populo huic adhuc pauxillum et lapidabunt me ait
Dominus ad Mosen antecede populum et sume tecum de senibus Israhel et virgam qua percussisti
⁶ fluvium tolle in manu tua et vade en ego stabo coram te ibi super petram Horeb percutiesque
⁷ petram et exhibit ex ea aqua ut bibat populus fecit Moses ita coram senibus Israhel et vocavit
nomen loci illius Temptatio propter iurgium filiorum Israhel et quia temptaverunt Dominum dicentes
⁸ estne Dominus in nobis an non venit autem Amalech et pugnabat contra Israhel in Raphidim

⁹ dixitque Moses ad Iosue elige viros et egressus pugna contra Amalech cras ego stabo in vertice
 collis habens virgam Dei in manu mea ¹⁰ fecit Iosue ut locutus ei erat Moses et pugnavit contra
 Amalech Moses autem et Aaron et Hur ascenderunt super verticem collis ¹¹ cumque levaret Moses
 manus vincebat Israhel sin autem paululum remisisset superabat Amalech ¹² manus autem Mosi
 erant graves sumentes igitur lapidem posuerunt subter eum in quo sedit Aaron autem et Hur
 sustentabant manus eius ex utraque parte et factum est ut manus ipsius non lassarentur usque ad
 occasum solis ¹³ fugavitque Iosue Amalech et populum eius in ore gladii ¹⁴ dixit autem Dominus
 ad Mosen scribe hoc ob monumentum in libro et trade auribus Iosue delebo enim memoriam
 Amalech sub caelo ¹⁵ aedificavitque Moses altare et vocavit nomen eius Dominus exaltatio mea
 dicens ¹⁶ quia manus solii Domini et bellum Dei erit contra Amalech a generatione in generationem

Chapter 18

¹ cumque audisset Iethro sacerdos Madian cognatus Mosi omnia quae fecerat Deus Mosi et
 Israhel populo suo eo quod eduxisset Dominus Israhel de Aegypto ² tulit Sefforam uxorem Mosi
 quam remiserat ³ et duos filios eius quorum unus vocabatur Gersan dicente patre advena fui in
 terra aliena ⁴ alter vero Eliezer Deus enim ait patris mei adiutor meus et eruit me de gladio Pharaonis
⁵ venit ergo Iethro cognatus Mosi et filii eius et uxor ad Mosen in desertum ubi erat castrametatus
 iuxta montem Dei ⁶ et mandavit Mosi dicens ego cognatus tuus Iethro venio ad te et uxor tua et
 duo filii tui cum ea ⁷ qui egressus in occursum cognati sui adoravit et osculatus est eum
⁸ salutaveruntque se mutuo verbis pacificis cumque intrasset tabernaculum ⁹ narravit Moses cognato
 suo cuncta quae fecerat Deus Pharaoni et Aegyptiis propter Israhel universum laborem qui accidisset
 eis in itinere quo liberarat eos Dominus ¹⁰ laetatusque est Iethro super omnibus bonis quae fecerat
 Dominus Israheli eo quod eruisset eum de manu Aegyptiorum ¹¹ et ait benedictus Dominus qui
 liberavit vos de manu Aegyptiorum et de manu Pharaonis qui eruit populum suum de manu Aegypti
¹² nunc cognovi quia magnus Dominus super omnes deos eo quod superbe egerint contra illos
¹³ obtulit ergo Iethro cognatus Mosi holocausta et hostias Deo veneruntque Aaron et omnes senes

Israhel ut comederent panem cum eo coram Domino¹³ altero autem die sedit Moses ut iudicaret
 populum qui adsistebat Mosi de mane usque ad vesperam¹⁴ quod cum vidisset cognatus eius omnia
 scilicet quae agebat in populo ait quid est hoc quod facis in plebe cur solus sedes et omnis populus
 praestolatur de mane usque ad vesperam¹⁵ cui respondit Moses venit ad me populus quaerens
 sententiam Dei¹⁶ cumque acciderit eis aliqua disceptatio veniunt ad me ut iudicem inter eos et
 ostendam praecepta Dei et leges eius¹⁷ at ille non bonam inquit rem facis¹⁸ stulto labore
 consumeris et tu et populus iste qui tecum est ultra vires tuas est negotium solus illud non poteris
 sustinere¹⁹ sed audi verba mea atque consilia et erit Deus tecum esto tu populo in his quae ad
 Deum pertinent ut referas quae dicuntur ad eum²⁰ ostendasque populo caerimonias et ritum colendi
 viamque per quam ingredi debeant et opus quod facere²¹ provide autem de omni plebe viros
 potentes et timentes Deum in quibus sit veritas et qui oderint avaritiam et constitue ex eis tribunos
 et centuriones et quinquagenarios et decanos²² qui iudicent populum omni tempore quicquid autem
 maius fuerit referant ad te et ipsi minora tantummodo iudicent leviusque tibi sit partito in alios
 onere²³ si hoc feceris implebis imperium Dei et praecepta eius poteris sustentare et omnis hic
 populus revertetur cum pace ad loca sua²⁴ quibus auditis Moses fecit omnia quae ille suggesserat
²⁵ et electis viris strenuis de cuncto Israhel constituit eos principes populi tribunos et centuriones
 et quinquagenarios et decanos²⁶ qui iudicabant plebem omni tempore quicquid autem gravius erat
 referebant ad eum faciliora tantummodo iudicantes²⁷ dimisitque cognatum qui reversus abiit in
 terram suam

Chapter 19

¹ mense tertio egressionis Israhel de terra Aegypti in die hac venerunt in solitudinem Sinai
² nam profecti de Raphidim et pervenientes usque in desertum Sinai castrametati sunt in eodem
 loco ibique Israhel fixit tentoria e regione montis³ Moses autem ascendit ad Deum vocavitque
 eum Dominus de monte et ait haec dices domui Iacob et adnuntiabis filiis Israhel⁴ vos ipsi vidistis
 quae fecerim Aegyptiis quomodo portaverim vos super alas aquilarum et adsumpserim mihi⁵ si
 ergo audieritis vocem meam et custodieritis pactum meum eritis mihi in peculium de cunctis populis

6
mea est enim omnis terra et vos eritis mihi regnum sacerdotale et gens sancta haec sunt verba
7
quae loqueris ad filios Israhel venit Moses et convocatis maioribus natu populi exposuit omnes
8
sermones quos mandaverat Dominus responditque universus populus simul cuncta quae locutus
9
est Dominus faciemus cumque rettulisset Moses verba populi ad Dominum ait ei Dominus iam
nunc veniam ad te in caligine nubis ut audiat me populus loquentem ad te et credat tibi in perpetuum
10
nuntiavit ergo Moses verba populi ad Dominum qui dixit ei vade ad populum et sanctifica illos
11
hodie et cras laventque vestimenta sua et sint parati in diem tertium die enim tertio descendet
12
Dominus coram omni plebe super montem Sinai constituesque terminos populo per circuitum
et dices cavete ne ascendatis in montem nec tangatis fines illius omnis qui tetigerit montem morte
13
moriatur manus non tanget eum sed lapidibus opprimetur aut confodietur iaculis sive iumentum
14
fuerit sive homo non vivet cum coeperit clangere bucina tunc ascendant in montem descenditque
15
Moses de monte ad populum et sanctificavit eum cumque lavissent vestimenta sua ait ad eos
16
estote parati in diem tertium ne adpropinquetis uxoribus vestris iam advenerat tertius dies et
mane inclaruerat et ecce coeperunt audiri tonitrua ac micare fulgura et nubes densissima operire
17
montem clangorque bucinæ vehementius perstrepebat timuit populus qui erat in castris cumque
18
eduxisset eos Moses in occursum Dei de loco castrorum steterunt ad radices montis totus autem
mons Sinai fumabat eo quod descendisset Dominus super eum in igne et ascenderet fumus ex eo
19
quasi de fornace eratque mons omnis terribilis et sonitus bucinæ paulatim crescebat in maius
20
et prolixius tendebatur Moses loquebatur et Dominus respondebat ei descenditque Dominus
super montem Sinai in ipso montis vertice et vocavit Mosen in cacumen eius quo cum ascendisset
21
dixit ad eum descende et contestare populum ne forte velint transcendere terminos ad videndum
22
Dominum et pereat ex eis plurima multitudo sacerdotes quoque qui accedunt ad Dominum
23
sanctificentur ne percutiat eos dixitque Moses ad Dominum non poterit vulgus ascendere in
montem Sinai tu enim testificatus es et iussisti dicens pone terminos circa montem et sanctifica
24
illum cui ait Dominus vade descende ascendesque tu et Aaron tecum sacerdotes autem et populus
25
ne transeant terminos nec ascendant ad Dominum ne forte interficiat illos descendit Moses ad
populum et omnia narravit eis

Chapter 20

¹ locutus quoque est Dominus cunctos sermones hos ² ego sum Dominus Deus tuus qui eduxi
 te de terra Aegypti de domo servitutis ³ non habebis deos alienos coram me ⁴ non facies tibi sculptile
 neque omnem similitudinem quae est in caelo desuper et quae in terra deorsum nec eorum quae
 sunt in aquis sub terra ⁵ non adorabis ea neque coles ego sum Dominus Deus tuus fortis zelotes
 visitans iniquitatem patrum in filiis in tertiam et quartam generationem eorum qui oderunt me ⁶ et
 faciens misericordiam in milia his qui diligunt me et custodiunt praecepta mea ⁷ non adsumes
 nomen Domini Dei tui in vanum nec enim habebit insontem Dominus eum qui adsumpserit nomen
 Domini Dei sui frustra ⁸ memento ut diem sabbati sanctifices ⁹ sex diebus operaberis et facies
 omnia opera tua ¹⁰ septimo autem die sabbati Domini Dei tui non facies omne opus tu et filius tuus
 et filia tua servus tuus et ancilla tua iumentum tuum et advena qui est intra portas tuas ¹¹ sex enim
 diebus fecit Dominus caelum et terram et mare et omnia quae in eis sunt et requievit in die septimo
 idcirco benedixit Dominus diei sabbati et sanctificavit eum ¹² honora patrem tuum et matrem tuam
 ut sis longevus super terram quam Dominus Deus tuus dabit tibi ¹³ non occides ¹⁴ non moechaberis
¹⁵ non furtum facies ¹⁶ non loqueris contra proximum tuum falsum testimonium ¹⁷ non concupisces
 domum proximi tui nec desiderabis uxorem eius non servum non ancillam non bovem non asinum
 nec omnia quae illius sunt ¹⁸ cunctus autem populus videbat voces et lampadas et sonitum bucinae
 montemque fumantem et perterriti ac pavore concussi steterunt procul ¹⁹ dicentes Mosi loquere
 tu nobis et audiemus non loquatur nobis Dominus ne forte moriamur ²⁰ et ait Moses ad populum
 nolite timere ut enim probaret vos venit Deus et ut terror illius esset in vobis et non peccaretis
²¹ stetitque populus de longe Moses autem accessit ad caliginem in qua erat Deus ²² dixit praeterea
 Dominus ad Mosen haec dices filiis Israhel vos vidistis quod de caelo locutus sum vobis ²³ non
 facietis mecum deos argenteos nec deos aureos facietis vobis ²⁴ altare de terra facietis mihi et
 offeretis super eo holocausta et pacifica vestra oves vestras et boves in omni loco in quo memoria
 fuerit nominis mei veniam ad te et benedicam tibi ²⁵ quod si altare lapideum feceris mihi non
 aedificabis illud de sectis lapidibus si enim levaveris cultrum tuum super eo polluetur ²⁶ non
 ascendes per gradus ad altare meum ne reveletur turpitudine tua

Chapter 21

¹ haec sunt iudicia quae propones eis ² si emeris servum hebraeum sex annis serviet tibi in
³ septimo egredietur liber gratis cum quali veste intraverit cum tali exeat si habens uxorem et uxor
⁴ egredietur simul sin autem dominus dederit illi uxorem et peperit filios et filias mulier et liberi
⁵ eius erunt domini sui ipse vero exhibit cum vestitu suo quod si dixerit servus diligo dominum
⁶ meum et uxorem ac liberos non egrediar liber offeret eum dominus diis et adplicabitur ad ostium
⁷ et postes perforabitque aurem eius subula et erit ei servus in saeculum si quis vendiderit filiam
⁸ suam in famulam non egredietur sicut ancillae exire consuerunt si displicuerit oculis domini sui
⁹ cui tradita fuerit dimittet eam populo autem alieno vendendi non habet potestatem si spreverit eam
¹⁰ sin autem filio suo desponderit eam iuxta morem filiarum faciet illi quod si alteram ei acceperit
¹¹ providebit puellae nuptias et vestimenta et pretium pudicitiae non negabit si tria ista non fecerit
¹² egredietur gratis absque pecunia qui percusserit hominem volens occidere morte moriatur ¹³ qui
autem non est insidiatus sed Deus illum tradidit in manu eius constituam tibi locum quo fugere
¹⁴ debeat si quis de industria occiderit proximum suum et per insidias ab altari meo evelles eum
¹⁵ ut moriatur qui percusserit patrem suum et matrem morte moriatur ¹⁶ qui furatus fuerit hominem
¹⁷ et vendiderit eum convictus noxae morte moriatur qui maledixerit patri suo et matri morte
¹⁸ moriatur si rixati fuerint viri et percusserit alter proximum suum lapide vel pugno et ille mortuus
¹⁹ non fuerit sed iacuerit in lectulo si surrexerit et ambulaverit foris super baculum suum innocens
²⁰ erit qui percussit ita tamen ut operas eius et inpensas in medicos restituat qui percusserit servum
²¹ suum vel ancillam virga et mortui fuerint in manibus eius criminis reus erit sin autem uno die
²² supervixerit vel duobus non subiacebit poenae quia pecunia illius est si rixati fuerint viri et
²³ percusserit quis mulierem praegnantem et abortivum quidem fecerit sed ipsa vixerit subiacebit
damno quantum expetierit maritus mulieris et arbitri iudicarint sin autem mors eius fuerit
²⁴ subsequuta reddet animam pro anima oculum pro oculo dentem pro dente manum pro manu
²⁵ pedem pro pede adustionem pro adustione vulnus pro vulnere livorem pro livore ²⁶ si percusserit
quispiam oculum servi sui aut ancillae et luscus eos fecerit dimittet liberos pro oculo quem eruit

²⁷ dentem quoque si excusserit servo vel ancillae suae similiter dimittet eos liberos ²⁸ si bos cornu
 petierit virum aut mulierem et mortui fuerint lapidibus obruetur et non comedentur carnes eius
²⁹ dominusque bovis innocens erit quod si bos cornipeta fuerit ab heri et nudius tertius et contestati
 sunt dominum eius nec reclusit eum occideritque virum aut mulierem et bos lapidibus obruetur et
³⁰ dominum illius occident quod si pretium ei fuerit inpositum dabit pro anima sua quicquid fuerit
³¹ postulatus filium quoque et filiam si cornu percusserit simili sententiae subiacebit ³² si servum
³³ ancillamque invaserit triginta siclos argenti dabit domino bos vero lapidibus opprimetur si quis
³⁴ aperuerit cisternam et foderit et non operuerit eam cecideritque bos vel asinus in eam dominus
³⁵ cisternae reddet pretium iumentorum quod autem mortuum est ipsius erit si bos alienus bovem
 alterius vulnerarit et ille mortuus fuerit vendent bovem vivum et dividunt pretium cadaver autem
³⁶ mortui inter se dispertient sin autem sciebat quod bos cornipeta esset ab heri et nudius tertius et
 non custodivit eum dominus suus reddet bovem pro bove et cadaver integrum accipiet

Chapter 22

¹ si quis furatus fuerit bovem aut ovem et occiderit vel vendiderit quinque boves pro uno bove
 restituet et quattuor oves pro una ove ² si effringens fur domum sive suffodiens fuerit inventus et
 accepto vulnere mortuus fuerit percussor non erit reus sanguinis ³ quod si orto sole hoc fecerit
⁴ homicidium perpetravit et ipse morietur si non habuerit quod pro furto reddat venundabitur si
 inventum fuerit apud eum quod furatus est vivens sive bos sive asinus sive ovis duplum restituet
⁵ si laeserit quispiam agrum vel vineam et dimiserit iumentum suum ut depascatur aliena quicquid
⁶ optimum habuerit in agro suo vel in vinea pro damni aestimatione restituet si egressus ignis
 invenerit spinas et comprehenderit acervos frugum sive stantes segetes in agris reddet damnum qui
⁷ ignem succenderit si quis commendaverit amico pecuniam aut vas in custodiam et ab eo qui
⁸ suscepit furto ablata fuerint si invenitur fur duplum reddet si latet dominus domus adplicabitur
⁹ ad deos et iurabit quod non extenderit manum in rem proximi sui ad perpetranda fraudem tam
 in bove quam in asino et ove ac vestimento et quicquid damnum inferre potest ad deos utriusque
¹⁰ causa perveniet et si illi iudicaverint duplum restituet proximo suo si quis commendaverit

proximo suo asinum bovem ovem et omne iumentum ad custodiam et mortuum fuerit aut debilitatum
 vel captum ab hostibus nullusque hoc viderit ¹¹ iusiurandum erit in medio quod non extenderit
 manum ad rem proximi sui suscipietque dominus iuramentum et ille reddere non cogetur ¹² quod
 si furto ablatum fuerit restituet damnum domino ¹³ si comestum a bestia deferet ad eum quod
 occisum est et non restituet ¹⁴ qui a proximo suo quicquam horum mutuo postularit et debilitatum
 aut mortuum fuerit domino non praesente reddere compelletur ¹⁵ quod si inpraesentiarum fuit
 dominus non restituet maxime si conductum venerat pro mercede operis sui ¹⁶ si seduxerit quis
 virginem necdum desponsatam et dormierit cum ea dotabit eam et habebit uxorem ¹⁷ si pater
 virginis dare noluerit reddet pecuniam iuxta modum dotis quam virgines accipere consuerunt
¹⁸ maleficos non patieris vivere ¹⁹ qui coierit cum iumento morte moriatur ²⁰ qui immolat diis
²¹ occidetur praeter Domino soli ²² advenam non contristabis neque adfliges eum advenae enim et
 ipsi fuistis in terra Aegypti ²³ viduae et pupillo non nocebitis ²⁴ si laeseritis eos vociferabuntur ad
 me et ego audiam clamorem eorum ²⁵ et indignabitur furor meus percutiamque vos gladio et erunt
 uxores vestrae viduae et filii vestri pupilli ²⁶ si pecuniam mutuum dederis populo meo pauperi qui
 habitat tecum non urges eum quasi exactor nec usuris opprimes ²⁷ si pignus a proximo tuo acceperis
 vestimentum ante solis occasum redde ei ²⁸ ipsum enim est solum quo operitur indumentum carnis
 eius nec habet aliud in quo dormiat si clamaverit ad me exaudiam eum quia misericors sum ²⁹ diis
 non detrahes et principi populi tui non maledices ³⁰ decimas tuas et primitias non tardabis offerre
 primogenitum filiorum tuorum dabis mihi ³¹ de bubus quoque et ovibus similiter facies septem
 diebus sit cum matre sua die octavo reddes illum mihi ³¹ viri sancti eritis mihi carnem quae a bestiis
 fuerit praegustata non comedetis sed proicietis canibus

Chapter 23

¹ non suscipies vocem mendacii nec iunges manum tuam ut pro impio dicas falsum testimonium
² non sequeris turbam ad faciendum malum nec in iudicio plurimorum adquiesces sententiae ut a

3 vero devies pauperis quoque non misereberis in negotio 4 si occurreris bovi inimici tui aut asino
 erranti reduc ad eum 5 si videris asinum odientis te iacere sub onere non pertransibis sed sublevabis
 cum eo 6 non declinabis in iudicio pauperis 7 mendacium fugies insontem et iustum non occides
 quia aversor impium 8 nec accipias munera quae excaecant etiam prudentes et subvertunt verba
 iustorum 9 peregrino molestus non eris scitis enim advenarum animas quia et ipsi peregrini fuistis
 in terra Aegypti 10 sex annis seminabis terram tuam et congregabis fruges eius 11 anno autem
 septimo dimittes eam et requiescere facies ut comedant pauperes populi tui et quicquid reliqui fuerit
 edant bestiae agri ita facies in vinea et in oliveto tuo 12 sex diebus operaberis septima die cessabis
 ut requiescat bos et asinus tuus et refrigeretur filius ancillae tuae et advena 13 omnia quae dixi
 vobis custodite et per nomen externorum deorum non iurabitis neque audietur ex ore vestro 14 tribus
 vicibus per singulos annos mihi festa celebrabitis 15 sollemnitatem azymorum custodies septem
 diebus comedes azyma sicut praecepi tibi tempore mensis novorum quando egressus es de Aegypto
 non apparebis in conspectu meo vacuus 16 et sollemnitatem messis primitivorum operis tui
 quaecumque serueris in agro sollemnitatem quoque in exitu anni quando congregaveris omnes
 fruges tuas de agro 17 ter in anno apparebit omne masculinum tuum coram Domino Deo 18 non
 immolabis super fermento sanguinem victimae meae nec remanebit adeps sollemnitatis meae usque
 mane 19 primitias frugum terrae tuae deferes in domum Domini Dei tui nec coques hedum in lacte
 matris suae 20 ecce ego mittam angelum meum qui praecedat te et custodiat in via et introducat ad
 locum quem paravi 21 observa eum et audi vocem eius nec contemnendum putes quia non dimittet
 cum peccaveritis et est nomen meum in illo 22 quod si audieris vocem eius et feceris omnia quae
 loquor inimicus ero inimicis tuis et adfligam adfligentes te 23 praecedetque te angelus meus et
 introducet te ad Amorreum et Hettheum et Ferezeum Chananeumque et Eveum et Iebuseum quos
 ego contribo 24 non adorabis deos eorum nec coles eos non facies opera eorum sed destrues eos et
 confringes statuas eorum 25 servietisque Domino Deo vestro ut benedicam panibus tuis et aquis
 et auferam infirmitatem de medio tui 26 non erit infecunda nec sterilis in terra tua numerum dierum
 tuorum implebo 27 terrorem meum mittam in praecursum tuum et occidam omnem populum ad
 quem ingredieris cunctorumque inimicorum tuorum coram te terga vertam 28 emittens crabrones

prius qui fugabunt Eveum et Chananeum et Hettheum antequam introeas²⁹ non eiciam eos a facie
 tua anno uno ne terra in solitudinem redigatur et crescant contra te bestiae³⁰ paulatim expellam
 eos de conspectu tuo donec augearis et possideas terram³¹ ponam autem terminos tuos a mari
 Rubro usque ad mare Palestinorum et a deserto usque ad Fluvium tradam manibus vestris habitatores
 terrae et eiciam eos de conspectu vestro³² non inibis cum eis foedus nec cum diis eorum³³ non
 habitent in terra tua ne forte peccare te faciant in me si servieris diis eorum quod tibi certo erit in
 scandalum

Chapter 24

¹ Mosi quoque dixit ascende ad Dominum tu et Aaron Nadab et Abiu et septuaginta senes ex
 Israhel et adorabis procul² solusque Moses ascendet ad Dominum et illi non adpropinquabunt
 nec populus ascendet cum eo³ venit ergo Moses et narravit plebi omnia verba Domini atque iudicia
 responditque cunctus populus una voce omnia verba Domini quae locutus est faciemus⁴ scripsit
 autem Moses universos sermones Domini et mane consurgens aedificavit altare ad radices montis
 et duodecim titulos per duodecim tribus Israhel⁵ misitque iuvenes de filiis Israhel et obtulerunt
 holocausta immolaveruntque victimas pacificas Domino vitulos⁶ tulit itaque Moses dimidiam
 partem sanguinis et misit in crateras partem autem residuam fudit super altare⁷ adsumensque
 volumen foederis legit audiente populo qui dixerunt omnia quae locutus est Dominus faciemus et
 erimus oboedientes⁸ ille vero sumptum sanguinem respersit in populum et ait hic est sanguis
 foederis quod pepigit Dominus vobiscum super cunctis sermonibus his⁹ ascenderuntque Moses
 et Aaron Nadab et Abiu et septuaginta de senioribus Israhel¹⁰ et viderunt Deum Israhel sub pedibus
 eius quasi opus lapidis sapphirini et quasi caelum cum serenum est¹¹ nec super eos qui procul
 recesserant de filiis Israhel misit manum suam videruntque Deum et comederunt ac biberunt¹² dixit
 autem Dominus ad Mosen ascende ad me in montem et esto ibi daboque tibi tabulas lapideas et
 legem ac mandata quae scripsi ut doceas eos¹³ surrexerunt Moses et Iosue minister eius
 ascendensque Moses in montem Dei¹⁴ senioribus ait expectate hic donec revertamur ad vos habetis
 Aaron et Hur vobiscum si quid natum fuerit quaestionis referetis ad eos¹⁵ cumque ascendisset

Moses operuit nubes montem¹⁶ et habitavit gloria Domini super Sinai tegens illum nube sex diebus
 septimo autem die vocavit eum de medio caliginis¹⁷ erat autem species gloriae Domini quasi ignis
 ardens super verticem montis in conspectu filiorum Israhel¹⁸ ingressusque Moses medium nebulae
 ascendit in montem et fuit ibi quadraginta diebus et quadraginta noctibus

Chapter 25

¹ locutusque est Dominus ad Mosen dicens ² loquere filiis Israhel ut tollant mihi primitias ab
 omni homine qui offert ultroneus accipietis eas ³ haec sunt autem quae accipere debetis aurum et
 argentum et aes ⁴ hyacinthum et purpuram coccumque bis tinctum et byssum pilos caprarum ⁵ et
 pelles arietum rubricatas pelles ianthinas et ligna setthim ⁶ oleum ad luminaria concinnanda aromata
 in unguentum et thymiana boni odoris ⁷ lapides onychinos et gemmas ad ornandum ephod ac
 rationale ⁸ facientque mihi sanctuarium et habitabo in medio eorum ⁹ iuxta omnem similitudinem
 tabernaculi quod ostendam tibi et omnium vasorum in cultum eius sicque facietis illud ¹⁰ arcam
 de lignis setthim conpingite cuius longitudo habeat duos semis cubitos latitudo cubitum et dimidium
 altitudo cubitum similiter ac semissem ¹¹ et deaurabis eam auro mundissimo intus et foris faciesque
 supra coronam auream per circuitum ¹² et quattuor circulos aureos quos pones per quattuor arcae
 angulos duo circuli sint in latere uno et duo in altero ¹³ facies quoque vectes de lignis setthim et
 operies eos auro ¹⁴ inducesque per circulos qui sunt in arcae lateribus ut portetur in eis ¹⁵ qui
 semper erunt in circulis nec umquam extrahentur ab eis ¹⁶ ponesque in arcam testificationem quam
 dabo tibi ¹⁷ facies et propitiatorium de auro mundissimo duos cubitos et dimidium tenebit longitudo
 eius cubitum ac semissem latitudo ¹⁸ duos quoque cherubin aureos et productiles facies ex utraque
 parte oraculi ¹⁹ cherub unus sit in latere uno et alter in altero ²⁰ utrumque latus propitiatorii tegant
 expandentes alas et operientes oraculum respiciantque se mutuo versis vultibus in propitiatorium
 quo operienda est arca ²¹ in qua pones testimonium quod dabo tibi ²² inde praecipiam et loquar
 ad te supra propitiatorio scilicet ac medio duorum cherubin qui erunt super arcam testimonii cuncta
 quae mandabo per te filiis Israhel ²³ facies et mensam de lignis setthim habentem duos cubitos

longitudinis et in latitudine cubitum et in altitudine cubitum ac semissem²⁴ et inaurabis eam auro
 purissimo faciesque illi labium aureum per circuitum²⁵ et ipsi labio coronam interrasilem altam
 quattuor digitis et super illam alteram coronam aureolam²⁶ quattuor quoque circulos aureos
 praeparabis et pones eos in quattuor angulis eiusdem mensae per singulos pedes²⁷ subter coronam
 erunt circuli aurei ut mittantur vectes per eos et possit mensa portari²⁸ ipsosque vectes facies de
 lignis sethim et circumdabis auro ad subvehendam mensam²⁹ parabis et acetabula ac fialas turibula
 et cyatos in quibus offerenda sunt libamina ex auro purissimo³⁰ et pones super mensam panes
 propositionis in conspectu meo semper³¹ facies et candelabrum ductile de auro mundissimo hastile
 eius et calamos scyphos et spherulas ac lilia ex ipso procedentia³² sex calami egredientur de
 lateribus tres ex uno latere et tres ex altero³³ tres scyphi quasi in nucis modum per calamos singulos
 spherulaque simul et lilium et tres similiter scyphi instar nucis in calamo altero spherulaque et
 lilium hoc erit opus sex calamorum qui producendi sunt de hastili³⁴ in ipso autem candelabro
 erunt quattuor scyphi in nucis modum spherulaeque per singulos et lilia³⁵ spherula sub duobus
 calamis per tria loca qui simul sex fiunt procedentes de hastili uno³⁶ et sphaerae igitur et calami
 ex ipso erunt universa ductilia de auro purissimo³⁷ facies et lucernas septem et pones eas super
 candelabrum ut luceant ex adverso³⁸ emunctoria quoque et ubi quae emuncta sunt extinguantur
 fient de auro purissimo³⁹ omne pondus candelabri cum universis vasis suis habebit talentum auri
 mundissimi⁴⁰ inspicere et fac secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est

Chapter 26

¹ tabernaculum vero ita fiet decem cortinas de bysso retorta et hyacintho ac purpura coccoque
 bis tincto variatas opere plumario facies² longitudo cortinae unius habebit viginti octo cubitos
 latitudo quattuor cubitorum erit unius mensurae fient universa tentoria³ quinque cortinae sibi
 iungentur mutuo et aliae quinque nexu simili coherebunt⁴ ansulas hyacinthinhas in lateribus ac

summatibus facies cortinarum ut possint invicem copulari ⁵ quinquagenas ansulas cortina habebit
 in utraque parte ita insertas ut ansa contra ansam veniat et altera alteri possit aptari ⁶ facies et
 quinquaginta circulos aureos quibus cortinarum vela iungenda sunt ut unum tabernaculum fiat
⁷ facies et saga cilicina undecim ad operiendum tectum tabernaculi ⁸ longitudo sagi unius habebit
⁹ triginta cubitos et latitudo quattuor aequa erit mensura sagorum omnium ¹⁰ e quibus quinque iunges
 seorsum et sex sibi mutuo copulabis ita ut sextum sagum in fronte tecti duplices ¹¹ facies et
 quinquaginta ansas in ora sagi unius ut coniungi cum altero queat et quinquaginta ansas in ora sagi
 alterius ut cum altero copuletur ¹² quinquaginta fibulas aeneas quibus iungantur ansae et unum ex
 omnibus operimentum fiat ¹³ quod autem superfuerit in sagis quae parantur tecto id est unum
 sagum quod amplius est ex medietate eius operies posteriora tabernaculi ¹⁴ et cubitus ex una parte
 pendebit et alter ex altera qui plus est in sagorum longitudine utrumque latus tabernaculi protegens
¹⁵ facies et operimentum aliud tecto de pellibus arietum rubricatis et super hoc rursum aliud
 operimentum de ianthinis pellibus ¹⁶ facies et tabulas stantes tabernaculi de lignis setthim ¹⁷ quae
 singulae denos cubitos in longitudine habeant et in latitudine singulos ac semissem ¹⁸ in lateribus
 tabulae duae incastraturae fient quibus tabula alteri tabulae conectatur atque in hunc modum cunctae
 tabulae parabuntur ¹⁹ quarum viginti erunt in latere meridiano quod vergit ad austrum ²⁰ quibus
 quadraginta bases argenteas fundes ut binae bases singulis tabulis per duos angulos subiciantur
²¹ in latere quoque secundo tabernaculi quod vergit ad aquilonem viginti tabulae erunt ²² quadraginta
 habentes bases argenteas binae bases singulis tabulis subponentur ²³ ad occidentalem vero plagam
 tabernaculi facies sex tabulas ²⁴ et rursum alias duas quae in angulis erigantur post tergum
 tabernaculi ²⁵ eruntque coniunctae a deorsum usque sursum et una omnes compago retinebit duabus
 quoque tabulis quae in angulis ponendae sunt similis iunctura servabitur ²⁶ et erunt simul tabulae
 octo bases earum argenteae sedecim duabus basibus per unam tabulam supputatis ²⁷ facies et vectes
 de lignis setthim quinque ad continendas tabulas in uno latere tabernaculi ²⁸ et quinque alios in
 altero et eiusdem numeri ad occidentalem plagam ²⁹ qui mittentur per medias tabulas a summo
 usque ad summum ³⁰ ipsasque tabulas deaurabis et fundes eis anulos aureos per quos vectes tabulata
 contineant quos operies lamminis aureis ³¹ et eriges tabernaculum iuxta exemplum quod tibi in

³¹
 monte monstratum est facies et velum de hyacintho et purpura coccoque bis tincto et bysso
³²
 retorta opere plumario et pulchra varietate contextum quod adpendes ante quattuor columnas
 de lignis setthim quae ipsae quidem deauratae erunt et habebunt capita aurea sed bases argenteas
³³
 inseretur autem velum per circulos intra quod pones arcam testimonii et quo sanctuarium et
³⁴
 sanctuarii sanctuaria dividuntur pones et propitiatorium super arcam testimonii in sancta sanctorum
³⁵
 mensamque extra velum et contra mensam candelabrum in latere tabernaculi meridiano mensa
³⁶
 enim stabit in parte aquilonis facies et tentorium in introitu tabernaculi de hyacintho et purpura
³⁷
 coccoque bis tincto et bysso retorta opere plumarii et quinque columnas deaurabis lignorum
 setthim ante quas ducetur tentorium quarum erunt capita aurea et bases aeneae

Chapter 27

¹
 facies et altare de lignis setthim quod habebit quinque cubitos in longitudine et totidem in
²
 latitudine id est quadrum et tres cubitos in altitudine cornua autem per quattuor angulos ex ipso
³
 erunt et operies illud aere faciesque in usus eius lebetas ad suscipiendos cineres et forcipes atque
⁴
 fuscinulas et ignium receptacula omnia vasa ex aere fabricabis craticulamque in modum retis
⁵
 aeneam per cuius quattuor angulos erunt quattuor anuli aenei quos pones subter arulam altaris
⁶
 eritque craticula usque ad altaris medium facies et vectes altaris de lignis setthim duos quos
⁷
 operies lamminis aeneis et induces per circulos eruntque ex utroque latere altaris ad portandum
⁸
 non solidum sed inane et cavum intrinsecus facies illud sicut tibi in monte monstratum est facies
⁹
 et atrium tabernaculi in cuius plaga australi contra meridiem erunt tentoria de bysso retorta centum
¹⁰
 cubitos unum latus tenebit in longitudine et columnas viginti cum basibus totidem aeneis quae
¹¹
 capita cum celaturis suis habebunt argentea similiter in latere aquilonis per longum erunt tentoria
 centum cubitorum columnae viginti et bases aeneae eiusdem numeri et capita earum cum celaturis
¹²
 suis argentea in latitudine vero atrii quod respicit ad occidentem erunt tentoria per quinquaginta
¹³
 cubitos et columnae decem basesque totidem in ea quoque atrii latitudine quae respicit ad
¹⁴
 orientem quinquaginta cubiti erunt in quibus quindecim cubitorum tentoria lateri uno deputabuntur

¹⁵
 columnaeque tres et bases totidem et in latere altero erunt tentoria cubitos obtinentia quindecim
¹⁶
 columnas tres et bases totidem in introitu vero atrii fiet tentorium cubitorum viginti ex hyacintho
 et purpura coccoque bis tincto et bysso retorta opere plumarii columnas habebit quattuor cum
¹⁷
 basibus totidem omnes columnae atrii per circuitum vestitae erunt argenti lamminis capitibus
¹⁸
 argenteis et basibus aeneis in longitudine occupabit atrium cubitos centum in latitudine
 quinquaginta altitudo quinque cubitorum erit fietque de bysso retorta et habebit bases aeneas
¹⁹
 cuncta vasa tabernaculi in omnes usus et caerimonias tam paxillos eius quam atrii ex aere facies
²⁰
 praecipe filiis Israhel ut adferant tibi oleum de arboribus olivarum purissimum piloque contusum
²¹
 ut ardeat lucerna semper in tabernaculo testimonii extra velum quod oppansum est testimonio
 et conlocabunt eam Aaron et filii eius ut usque mane luceat coram Domino perpetuus erit cultus
 per successiones eorum a filiis Israhel

Chapter 28

¹
 adplica quoque ad te Aaron fratrem tuum cum filiis suis de medio filiorum Israhel ut sacerdotio
²
 fungantur mihi Aaron Nadab et Abiu Eleazar et Ithamar faciesque vestem sanctam fratri tuo in
³
 gloriam et decorem et loqueris cunctis sapientibus corde quos replevi spiritu prudentiae ut faciant
⁴
 vestes Aaron in quibus sanctificatus ministret mihi haec autem erunt vestimenta quae facient
 rationale et superumerale tunicam et lineam strictam cidarim et balteum facient vestimenta sancta
⁵
 Aaron fratri tuo et filiis eius ut sacerdotio fungantur mihi accipientque aurum et hyacinthum et
⁶
 purpuram coccumque bis tinctum et byssum facient autem superumerale de auro et hyacintho ac
⁷
 purpura coccoque bis tincto et bysso retorta opere polymito duas oras iunctas habebit in utroque
⁸
 latere summitatum ut in unum redeant ipsaque textura et cuncta operis varietas erit ex auro et
⁹
 hyacintho et purpura coccoque bis tincto et bysso retorta sumesque duos lapides onychinos et
¹⁰
 sculpes in eis nomina filiorum Israhel sex nomina in lapide uno et sex reliqua in altero iuxta
¹¹
 ordinem nativitatis eorum opere sculptoris et celatura gemmarii sculpes eos nominibus filiorum
¹²
 Israhel inclusos auro atque circumdatos et pones in utroque latere superumeralis memoriale filiis

Israhel portabitque Aaron nomina eorum coram Domino super utrumque umerum ob recordationem
 13 facies et uncinos ex auro 14 et duas catenulas auri purissimi sibi invicem coherentes quas inseres
 15 uncinis rationale quoque iudicii facies opere polymito iuxta texturam superumeralis ex auro
 16 hyacintho et purpura coccoque bis tincto et bysso retorta 16 quadrangulum erit et duplex mensuram
 17 palmi habebit tam in longitudine quam in latitudine 17 ponesque in eo quattuor ordines lapidum
 18 in primo versu erit lapis sardius et topazius et zmaragdus 18 in secundo carbunculus sapphyrus et
 19 iaspis 19 in tertio ligyrius achates et amethystus 20 in quarto chrysolitus onychinus et berillus inclusi
 21 auro erunt per ordines suos 21 habebuntque nomina filiorum Israhel duodecim nominibus celabuntur
 22 singuli lapides nominibus singulorum per duodecim tribus 22 facies in rationali catenas sibi invicem
 23 coherentes ex auro purissimo 23 et duos anulos aureos quos pones in utraque rationalis summitate
 24 catenasque aureas iunges anulis qui sunt in marginibus eius 25 et ipsarum catenarum extrema
 26 duobus copulabis uncinis in utroque latere superumeralis quod rationale respicit 26 facies et duos
 27 anulos aureos quos pones in summatibus rationalis et in oris quae e regione sunt superumeralis
 27 et posteriora eius aspiciunt 27 nec non et alios duos anulos aureos qui ponendi sunt in utroque latere
 28 superumeralis deorsum quod respicit contra faciem iuncturae inferioris ut aptari possit cum
 28 superumerali 28 et stringatur rationale anulis suis cum anulis superumeralis vitta hyacinthina ut
 29 maneat iunctura fabrefacta et a se invicem rationale et superumerale nequeant separari 29 portabitque
 30 Aaron nomina filiorum Israhel in rationali iudicii super pectus suum quando ingreditur sanctuarium
 30 memoriale coram Domino in aeternum 30 pones autem in rationali iudicii doctrinam et veritatem
 31 quae erunt in pectore Aaron quando ingreditur coram Domino et gestabit iudicium filiorum Israhel
 31 in pectore suo in conspectu Domini semper 31 facies et tunicam superumeralis totam hyacinthinam
 32 in cuius medio supra erit capitium et ora per gyrum eius textilis sicut fieri solet in extremis
 33 vestium partibus ne facile rumpatur 33 deorsum vero ad pedes eiusdem tunicae per circuitum quasi
 34 mala punica facies ex hyacintho et purpura et cocco bis tincto mixtis in medio tintinabulis 34 ita
 35 ut tintinabulum sit aureum et malum rursumque tintinabulum aliud aureum et malum punicum
 35 et vestietur ea Aaron in officio ministerii ut audiat sonitus quando ingreditur et egreditur
 36 sanctuarium in conspectu Domini et non moriatur 36 facies et lamminam de auro purissimo in qua

³⁷
 sculpes opere celatoris Sanctum Domino ³⁷ ligabisque eam vitta hyacinthina et erit super tiamam
³⁸
 imminens fronti pontificis portabitque Aaron iniquitates eorum quae obtulerint et sanctificaverint
 filii Israhel in cunctis muneribus et donariis suis erit autem lammina semper in fronte eius ut placatus
³⁹
 eis sit Dominus ³⁹ stringesque tunicam bysso et tiamam byssinam facies et balteum opere plumarii
⁴⁰
 porro filiis Aaron tunicas lineas parabis et balteos ac tiaras in gloriam et decorem ⁴¹ vestiesque
 his omnibus Aaron fratrem tuum et filios eius cum eo et cunctorum consecrabis manus
⁴²
 sanctificabisque illos ut sacerdotio fungantur mihi ⁴² facies et feminalia linea ut operiant carnem
⁴³
 turpitudinis suae a renibus usque ad femina ⁴³ et utentur eis Aaron et filii eius quando ingredientur
 tabernaculum testimonii vel quando adpropinquant ad altare ut ministrent in sanctuario ne iniquitatis
 rei moriantur legitimum sempiternum erit Aaron et semini eius post eum

Chapter 29

¹
 sed et hoc facies ut mihi in sacerdotio consecrentur tolle vitulum de armento et arietes duos
²
 immaculatos ² panesque azymos et crustula absque fermento quae conspersa sint oleo lagana quoque
³
 azyma oleo lita de simila triticea cuncta facies ³ et posita in canistro offeres vitulum autem et duos
⁴
 arietes ⁴ et Aaron ac filios eius adplicabis ad ostium tabernaculi testimonii cumque laveris patrem
⁵
 cum filiis aqua ⁵ indues Aaron vestimentis suis id est linea et tunica et superumerali et rationali
⁶
 quod constringes balteo ⁶ et pones tiamam in capite eius et lamminam sanctam super tiamam ⁷ et
⁸
 oleum unctionis fundes super caput eius atque hoc ritu consecrabitur ⁸ filios quoque illius adplicabis
⁹
 et indues tunicis lineis cingesque balteo ⁹ Aaron scilicet et liberos eius et inpones eis mitras eruntque
¹⁰
 sacerdotes mei in religione perpetua postquam initiaveris manus eorum ¹⁰ adplicabis et vitulum
¹¹
 coram tabernaculo testimonii inponentque Aaron et filii eius manus super caput illius ¹¹ et mactabis
¹²
 eum in conspectu Domini iuxta ostium tabernaculi testimonii ¹² sumptumque de sanguine vituli
¹³
 pones super cornua altaris digito tuo reliquum autem sanguinem fundes iuxta basim eius ¹³ sumes
 et adipem totum qui operit intestina et reticulum iecoris ac duos renes et adipem qui super eos est
¹⁴
 et offeres incensum super altare ¹⁴ carnes vero vituli et corium et fimum conbures foris extra castra

15 eo quod pro peccato sit unum quoque arietum sumes super cuius caput ponent Aaron et filii eius
 16 manus quem cum mactaveris tolles de sanguine eius et fundes circa altare 17 ipsum autem
 arietem secabis in frusta lotaque intestina eius ac pedes pones super concisas carnes et super caput
 18 illius et offeres totum arietem in incensum super altare oblatio est Domini odor suavissimus
 19 victimae Dei tolles quoque arietem alterum super cuius caput Aaron et filii eius ponent manus
 20 quem cum immolaveris sumes de sanguine ipsius et pones super extremum dextrae auriculae
 Aaron et filiorum eius et super pollices manus eorum et pedis dextri fundesque sanguinem super
 21 altare per circuitum cumque tuleris de sanguine qui est super altare et de oleo unctionis asperges
 22 Aaron et vestes eius filios et vestimenta eorum consecratisque et ipsis et vestibus tolles adipem
 de ariete et caudam et arvinam quae operit vitalia ac reticulum iecoris et duos renes atque adipem
 23 qui super eos est armumque dextrum eo quod sit aries consecrationum tortam panis unius
 crustulum conspersum oleo laganum de canistro azymorum quod positum est in conspectu Domini
 24 ponesque omnia super manus Aaron et filiorum eius et sanctificabis eos elevans coram Domino
 25 suscipiesque universa de manibus eorum et incendes super altare in holocaustum odorem
 26 suavissimum in conspectu Domini quia oblatio eius est sumes quoque pectusculum de ariete
 quo initiatus est Aaron sanctificabisque illud elatum coram Domino et cedet in partem tuam
 27 sanctificabis et pectusculum consecratum et armum quem de ariete separasti 28 quo initiatus est
 Aaron et filii eius cedentque in partem Aaron et filiorum eius iure perpetuo a filiis Israhel quia
 29 primitiva sunt et initia de victimis eorum pacificis quae offerunt Domino vestem autem sanctam
 qua utitur Aaron habebunt filii eius post eum ut unguantur in ea et consecrentur manus eorum
 30 septem diebus utetur illa qui pontifex pro eo fuerit constitutus de filiis eius et qui ingredietur
 31 tabernaculum testimonii ut ministret in sanctuario arietem autem consecrationum tolles et coques
 32 carnes eius in loco sancto quibus vescetur Aaron et filii eius panes quoque qui sunt in canistro
 33 in vestibulo tabernaculi testimonii comedent ut sit placabile sacrificium et sanctificentur
 34 offerentium manus alienigena non vescetur ex eis quia sancti sunt quod si remanserit de carnibus
 consecratis sive de panibus usque mane conbures reliquias igni non comedentur quia sanctificata
 35 sunt omnia quae praecepi tibi facies super Aaron et filiis eius septem diebus consecrabis manus
 36 eorum et vitulum pro peccato offeres per singulos dies ad expiandum mundabisque altare cum

immolaris expiationis hostiam et ungues illud in sanctificationem³⁷ septem diebus expiabis altare
 et sanctificabis et erit sanctum sanctorum omnis qui tetigerit illud sanctificabitur³⁸ hoc est quod
 facies in altari agnos anniculos duos per singulos dies iugiter³⁹ unum agnum mane et alterum
 vespere⁴⁰ decimam partem similae conspersae oleo tunso quod habeat mensuram quartam partem
 hin et vinum ad libandum eiusdem mensurae in agno uno⁴¹ alterum vero agnum offeres ad vesperam
 iuxta ritum matutinae oblationis et iuxta ea quae diximus in odorem suavitatis⁴² sacrificium
 Domino oblatione perpetua in generationes vestras ad ostium tabernaculi testimonii coram Domino
 ubi constituam ut loquar ad te⁴³ ibique praecipiam filiis Israhel et sanctificabitur altare in gloria
 mea⁴⁴ sanctificabo et tabernaculum testimonii cum altari et Aaron cum filiis eius ut sacerdotio
 fungantur mihi⁴⁵ et habitabo in medio filiorum Israhel eroque eis Deus⁴⁶ et scient quia ego
 Dominus Deus eorum qui eduxi eos de terra Aegypti ut manerem inter illos ego Dominus Deus
 ipsorum

Chapter 30

¹ facies quoque altare in adolendum thymiama de lignis setthim² habens cubitum longitudinis
 et alterum latitudinis id est quadrangulum et duos cubitos in altitudine cornua ex ipso procedent
³ vestiesque illud auro purissimo tam craticulam eius quam parietes per circuitum et cornua faciesque
 ei coronam aureolam per gyrum⁴ et duos anulos aureos sub corona per singula latera ut mittantur
 in eos vectes et altare portetur⁵ ipsos quoque vectes facies de lignis setthim et inaurabis⁶ ponesque
 altare contra velum quod ante arcam pendet testimonii coram propitiatorio quo tegitur testimonium
⁷ ubi loquar tibi et adolebit incensum super eo Aaron suave fragrans mane quando componet lucernas
⁸ incendet illud et quando conlocat eas ad vesperum uret thymiama sempiternum coram Domino
⁹ in generationes vestras non offeretis super eo thymiama compositionis alterius nec oblationem et
¹⁰ victimam nec liba libabitis et deprecabitur Aaron super cornua eius semel per annum in sanguine
 quod oblatum est pro peccato et placabit super eo in generationibus vestris sanctum sanctorum erit
 Domino¹¹ locutusque est Dominus ad Mosen dicens¹² quando tuleris summam filiorum Israhel
 iuxta numerum dabunt singuli pretium pro animabus suis Domino et non erit plaga in eis cum

fuerint recensiti ¹³ hoc autem dabit omnis qui transit ad nomen dimidium sicli iuxta mensuram
 templi siclus viginti obolos habet media pars sicli offeretur Domino ¹⁴ qui habetur in numero a
 viginti annis et supra dabit pretium ¹⁵ dives non addet ad medium sicli et pauper nihil minuet
¹⁶ susceptamque pecuniam quae conlata est a filiis Israhel trades in usus tabernaculi testimonii ut
 sit monumentum eorum coram Domino et propitietur animabus illorum ¹⁷ locutusque est Dominus
 ad Mosen dicens ¹⁸ facies et labium aeneum cum basi sua ad lavandum ponesque illud inter
 tabernaculum testimonii et altare et missa aqua ¹⁹ lavabunt in eo Aaron et filii eius manus suas ac
²⁰ pedes quando ingressuri sunt tabernaculum testimonii et quando accessuri ad altare ut offerant
 in eo thymiama Domino ²¹ ne forte moriantur legitimum sempiternum erit ipsi et semini eius per
 successiones ²² locutusque est Dominus ad Mosen ²³ dicens sume tibi aromata prima et zmyrnae
 electae quingentos siclos et cinnamomi medium id est ducentos quinquaginta calami similiter
²⁴ ducentos quinquaginta cassiae autem quingentos siclos in pondere sanctuarii olei de olivetis
²⁵ mensuram hin faciesque unctionis oleum sanctum unguentum compositum opere unguentarii
²⁶ et ungues ex eo tabernaculum testimonii et arcam testamenti ²⁷ mensamque cum vasis suis
 candelabrum et utensilia eius altaria thymiamatis ²⁸ et holocausti et universam supellectilem quae
 ad cultum eorum pertinent ²⁹ sanctificabisque omnia et erunt sancta sanctorum qui tetigerit ea
³⁰ sanctificabitur Aaron et filios eius ungues sanctificabisque eos ut sacerdotio fungantur mihi
³¹ filiis quoque Israhel dices hoc oleum unctionis sanctum erit mihi in generationes vestras ³² caro
 hominis non unguetur ex eo et iuxta compositionem eius non facietis aliud quia sanctificatum est
 et sanctum erit vobis ³³ homo quicumque tale composuerit et dederit ex eo alieno exterminabitur
 de populo suo ³⁴ dixitque Dominus ad Mosen sume tibi aromata stacten et onycha galbanen boni
 odoris et tus lucidissimum aequalis ponderis erunt omnia ³⁵ faciesque thymiama compositum opere
³⁶ unguentarii mixtum diligenter et purum et sanctificatione dignissimum cumque in tenuissimum
 pulverem universa contuderis pones ex eo coram testimonio tabernaculi in quo loco apparebo tibi
³⁷ sanctum sanctorum erit vobis thymiama talem compositionem non facietis in usus vestros quia
³⁸ sanctum est Domino homo quicumque fecerit simile ut odore illius perfruatur peribit de populis
 suis

Chapter 31

¹ locutusque est Dominus ad Mosen dicens ² ecce vocavi ex nomine Beselehel filium Uri filii
Hur de tribu Iuda ³ et implevi eum spiritu Dei sapientia intellegentia et scientia in omni opere ⁴ ad
excogitandum fabre quicquid fieri potest ex auro et argento et aere ⁵ marmore et gemmis et
diversitate lignorum ⁶ dedique ei socium Hooliab filium Achisamech de tribu Dan et in corde omnis
eruditi posui sapientiam ut faciant cuncta quae praecepi tibi ⁷ tabernaculum foederis et arcam
testimonii et propitiatorium quod super eam est et cuncta vasa tabernaculi ⁸ mensamque et vasa
eius candelabrum purissimum cum vasis suis et altaria thymiamatis ⁹ et holocausti et omnia vasa
eorum labium cum basi sua ¹⁰ vestes sanctas in ministerio Aaron sacerdoti et filiis eius ut fungantur
officio suo in sacris ¹¹ oleum unctionis et thymiama aromatum in sanctuario omnia quae praecepi
tibi facient ¹² et locutus est Dominus ad Mosen dicens ¹³ loquere filiis Israhel et dices ad eos videte
ut sabbatum meum custodiatis quia signum est inter me et vos in generationibus vestris ut sciatis
quia ego Dominus qui sanctifico vos ¹⁴ custodite sabbatum sanctum est enim vobis qui polluerit
illud morte morietur qui fecerit in eo opus peribit anima illius de medio populi sui ¹⁵ sex diebus
facietis opus in die septimo sabbatum est requies sancta Domino omnis qui fecerit opus in hac die
moriatur ¹⁶ custodiant filii Israhel sabbatum et celebrent illud in generationibus suis pactum est
sempiternum ¹⁷ inter me et filios Israhel signumque perpetuum sex enim diebus fecit Dominus
caelum et terram et in septimo ab opere cessavit ¹⁸ dedit quoque Mosi completis huiuscemodi
sermonibus in monte Sinai duas tabulas testimonii lapideas scriptas digito Dei

Chapter 32

¹ videns autem populus quod moram faceret descendendi de monte Moses congregatus adversus
Aaron ait surge fac nobis deos qui nos praecedant Mosi enim huic viro qui nos eduxit de terra
Aegypti ignoramus quid acciderit ² dixitque ad eos Aaron tollite inaures aureas de uxorum
filiorumque et filiarum vestrarum auribus et adferite ad me ³ fecit populus quae iusserat deferens

4
inaures ad Aaron⁴ quas cum ille accepisset formavit opere fusorio et fecit ex eis vitulum conflatilem
dixeruntque hii sunt dii tui Israhel qui te eduxerunt de terra Aegypti⁵ quod cum vidisset Aaron
aedificavit altare coram eo et praeconis voce clamavit dicens cras sollemnitas Domini est
6
surgentesque mane obtulerunt holocausta et hostias pacificas et sedit populus comedere ac bibere
et surrexerunt ludere⁷ locutus est autem Dominus ad Mosen vade descende peccavit populus tuus
quem eduxisti de terra Aegypti⁸ recesserunt cito de via quam ostendisti eis feceruntque sibi vitulum
conflatilem et adoraverunt atque immolantes ei hostias dixerunt isti sunt dii tui Israhel qui te
eduxerunt de terra Aegypti⁹ rursumque ait Dominus ad Mosen cerno quod populus iste durae
cervicis sit¹⁰ dimitte me ut irascatur furor meus contra eos et deleam eos faciamque te in gentem
magnam¹¹ Moses autem orabat Dominum Deum suum dicens cur Domine irascitur furor tuus
contra populum tuum quem eduxisti de terra Aegypti in fortitudine magna et in manu robusta¹² ne
quaeso dicant Aegyptii callide eduxit eos ut interficeret in montibus et deleat e terra quiescat ira
tua et esto placabilis super nequitia populi tui¹³ recordare Abraham Isaac et Israhel servorum
tuorum quibus iurasti per temet ipsum dicens multiplicabo semen vestrum sicut stellas caeli et
universam terram hanc de qua locutus sum dabo semini vestro et possidebitis eam semper
14
placatusque est Dominus ne faceret malum quod locutus fuerat adversus populum suum¹⁵ et
reversus est Moses de monte portans duas tabulas testimonii manu scriptas ex utraque parte¹⁶ et
factas opere Dei scriptura quoque Dei erat sculpta in tabulis¹⁷ audiens autem Iosue tumultum
populi vociferantis dixit ad Mosen ululatus pugnae auditur in castris¹⁸ qui respondit non est clamor
adhortantium ad pugnam neque vociferatio conpellentium ad fugam sed vocem cantantium ego
audio¹⁹ cumque adpropinquasset ad castra vidit vitulum et choros iratusque valde proiecit de manu
tabulas et confregit eas ad radices montis²⁰ arripiensque vitulum quem fecerant conbusit et contrivit
usque ad pulverem quem sparsit in aqua et dedit ex eo potum filiis Israhel²¹ dixitque ad Aaron
quid tibi fecit hic populus ut induceres super eum peccatum maximum²² cui ille respondit ne
indignetur dominus meus tu enim nosti populum istum quod pronus sit ad malum²³ dixerunt mihi
fac nobis deos qui praecedant nos huic enim Mosi qui nos eduxit de terra Aegypti nescimus quid
acciderit²⁴ quibus ego dixi quis vestrum habet aurum tulerunt et dederunt mihi et proieci illud in
ignem egressusque est hic vitulus²⁵ videns ergo Moses populum quod esset nudatus spoliaverat

enim eum Aaron propter ignominiam sordis et inter hostes nudum constituerat²⁶ et stans in porta²⁷
 castrorum ait si quis est Domini iungatur mihi congregatique sunt ad eum omnes filii Levi²⁷ quibus
 ait haec dicit Dominus Deus Israhel ponat vir gladium super femur suum ite et redite de porta usque
 ad portam per medium castrorum et occidat unusquisque fratrem et amicum et proximum suum
 28 fecerunt filii Levi iuxta sermonem Mosi cecideruntque in die illo quasi tria milia hominum²⁹ et
 ait Moses consecratis manus vestras hodie Domino unusquisque in filio et fratre suo ut detur vobis
 benedictio³⁰ facto autem die altero locutus est Moses ad populum peccastis peccatum maximum
 ascendam ad Dominum si quo modo eum quivero deprecari pro scelere vestro³¹ reversusque ad
 Dominum ait obsecro peccavit populus iste peccatum magnum feceruntque sibi deos aureos aut
 dimitte eis hanc noxam³² aut si non facis dele me de libro tuo quem scripsisti³³ cui respondit
 Dominus qui peccaverit mihi delebo eum de libro meo³⁴ tu autem vade et duc populum istum quo
 locutus sum tibi angelus meus praecedet te ego autem in die ultionis visitabo et hoc peccatum eorum
 35 percussit ergo Dominus populum pro reatu vituli quem fecit Aaron

Chapter 33

1 locutusque est Dominus ad Mosen vade ascende de loco isto tu et populus tuus quem eduxisti
 de terra Aegypti in terram quam iuravi Abraham Isaac et Iacob dicens semini tuo dabo eam² et
 mittam praecursorem tui angelum ut eiciam Chananeum et Amorreum et Hettheum et Ferezeum
 et Eveum et Iebuseum³ et intres in terram fluentem lacte et melle non enim ascendam tecum quia
 populus durae cervicis est ne forte disperdam te in via⁴ audiens populus sermonem hunc pessimum
 luxit et nullus ex more indutus est cultu suo⁵ dixitque Dominus ad Mosen loquere filiis Israhel
 populus durae cervicis es semel ascendam in medio tui et delebo te iam nunc depone ornatum tuum
 ut sciam quid faciam tibi⁶ deposuerunt ergo filii Israhel ornatum suum a monte Horeb⁷ Moses
 quoque tollens tabernaculum tetendit extra castra procul vocavitque nomen eius tabernaculum
 foederis et omnis populus qui habebat aliquam quaestionem egrediebatur ad tabernaculum foederis
 8 extra castra cumque egrederetur Moses ad tabernaculum surgebat universa plebs et stabat
 unusquisque in ostio papilionis sui aspiciebantque tergum Mosi donec ingrederetur tentorium
 9 ingresso autem illo tabernaculum foederis descendebat columna nubis et stabat ad ostium

¹⁰
 loquebaturque cum Mosi cernentibus universis quod columna nubis staret ad ostium tabernaculi
¹¹
 stabantque ipsi et adorabant per fores tabernaculorum suorum loquebatur autem Dominus ad
 Mosén facie ad faciem sicut loqui solet homo ad amicum suum cumque ille reverteretur in castra
¹²
 minister eius Iosue filius Nun puer non recedebat de tabernaculo dixit autem Moses ad Dominum
 praecipis ut educam populum istum et non indicas mihi quem missurus es mecum praesertim cum
¹³
 dixeris novi te ex nomine et invenisti gratiam coram me si ergo inveni gratiam in conspectu tuo
 ostende mihi viam tuam ut sciam te et inveniam gratiam ante oculos tuos respice populum tuum
¹⁴ ¹⁵
 gentem hanc dixitque Dominus facies mea praecedet te et requiem dabo tibi et ait Moses si
¹⁶
 non tu ipse praecedes ne educas nos de loco isto in quo enim scire poterimus ego et populus
 tuus invenisse nos gratiam in conspectu tuo nisi ambulaveris nobiscum ut glorificemur ab omnibus
¹⁷
 populis qui habitant super terram dixit autem Dominus ad Mosén et verbum istud quod locutus
¹⁸
 es faciam invenisti enim gratiam coram me et te ipsum novi ex nomine qui ait ostende mihi
¹⁹
 gloriam tuam respondit ego ostendam omne bonum tibi et vocabo in nomine Domini coram te
²⁰
 et miserebor cui voluero et clemens ero in quem mihi placuerit rursumque ait non poteris videre
²¹
 faciem meam non enim videbit me homo et vivet et iterum ecce inquit est locus apud me stabis
²²
 super petram cumque transibit gloria mea ponam te in foramine petrae et protegam dextera mea
²³
 donec transeam tollamque manum meam et videbis posteriora mea faciem autem meam videre
 non poteris

Chapter 34

¹
 ac deinceps praecide ait tibi duas tabulas lapideas instar priorum et scribam super eas verba
²
 quae habuerunt tabulae quas fregisti esto paratus mane ut ascendas statim in montem Sinai
³
 stabisque mecum super verticem montis nullus ascendet tecum nec videatur quispiam per totum
⁴
 montem boves quoque et oves non pascantur e contra excidit ergo duas tabulas lapideas quales
 ante fuerant et de nocte consurgens ascendit in montem Sinai sicut ei praeceperat Dominus portans
⁵
 secum tabulas cumque descendisset Dominus per nubem stetit Moses cum eo invocans nomen
⁶
 Domini quo transeunte coram eo ait Dominator Domine Deus misericors et clemens patiens et

⁷
 multae miserationis ac verus ⁷ qui custodis misericordiam in milia qui aufers iniquitatem et scelera
 atque peccata nullusque apud te per se innocens est qui reddis iniquitatem patrum in filiis ac
 nepotibus in tertiam et quartam progeniem ⁸ festinusque Moses curvatus est pronus in terram et
 adorans ⁹ ait si inveni gratiam in conspectu tuo Domine obsecro ut gradiaris nobiscum populus
 enim durae cervicis est et auferas iniquitates nostras atque peccata nosque possideas ¹⁰ respondit
 Dominus ego inibo pactum videntibus cunctis signa faciam quae numquam sunt visa super terram
 nec in ullis gentibus ut cernat populus in cuius es medio opus Domini terribile quod facturus sum
¹¹
 observa cuncta quae hodie mando tibi ego ipse eiciam ante faciem tuam Amorreum et Chananeum
 et Hettheum Ferezeum quoque et Eveum et Iebuseum ¹² cave ne umquam cum habitatoribus terrae
 illius iungas amicitias quae tibi sint in ruinam ¹³ sed aras eorum destrue confringe statuas lucosque
 succide ¹⁴ noli adorare deum alienum Dominus Zelotes nomen eius Deus est aemulator ¹⁵ ne in eas
 pactum cum hominibus illarum regionum ne cum fornicati fuerint cum diis suis et adoraverint
 simulacra eorum vocet te quispiam ut comedas de immolatis ¹⁶ nec uxorem de filiabus eorum
 accipies filiis tuis ne postquam ipsae fuerint fornicatae fornicari faciant et filios tuos in deos suos
¹⁷
 deos conflatile non facies tibi ¹⁸ sollemnitatem azymorum custodies septem diebus vesceris
 azymis sicut praecepi tibi in tempore mensis novorum mense enim verni temporis egressus es de
 Aegypto ¹⁹ omne quod aperit vulvam generis masculini meum erit de cunctis animantibus tam de
 bubus quam de ovibus meum erit ²⁰ primogenitum asini redimes ove sin autem nec pretium pro
 eo dederis occidetur primogenitum filiorum tuorum redimes nec apparebis in conspectu meo vacuus
²¹
 sex diebus operaberis die septimo cessabis arare et metere ²² sollemnitatem ebdomadarum facies
 tibi in primitiis frugum messis tuae triticeae et sollemnitatem quando redeunte anni tempore cuncta
 conduntur ²³ tribus temporibus anni apparebit omne masculinum tuum in conspectu omnipotentis
 Domini Dei Israhel ²⁴ cum enim tulero gentes a facie tua et dilatavero terminos tuos nullus
 insidiabitur terrae tuae ascendente te et apparente in conspectu Domini Dei tui ter in anno ²⁵ non
 immolabis super fermento sanguinem hostiae meae neque residebit mane de victima sollemnitatis
 phase ²⁶ primitias frugum terrae tuae offeres in domum Domini Dei tui non coques hedum in lacte
 matris suae ²⁷ dixitque Dominus ad Mosen scribe tibi verba haec quibus et tecum et cum Israhel
 pepigi foedus ²⁸ fecit ergo ibi cum Domino quadraginta dies et quadraginta noctes panem non
 comedit et aquam non bibit et scripsit in tabulis verba foederis decem ²⁹ cumque descenderet Moses

de monte Sinai tenebat duas tabulas testimonii et ignorabat quod cornuta esset facies sua ex consortio sermonis Dei³⁰ videntes autem Aaron et filii Israhel cornutam Mosi faciem timuerunt prope accedere³¹ vocatique ab eo reversi sunt tam Aaron quam principes synagogae et postquam locutus est³² venerunt ad eum etiam omnes filii Israhel quibus praecepit cuncta quae audierat a Domino in monte Sinai³³ impletisque sermonibus posuit velamen super faciem suam³⁴ quod ingressus ad Dominum et loquens cum eo auferebat donec exiret et tunc loquebatur ad filios Israhel omnia quae sibi fuerant imperata³⁵ qui videbant faciem egredientis Mosi esse cornutam sed operiebat rursus ille faciem suam si quando loquebatur ad eos

Chapter 35

¹ igitur congregata omni turba filiorum Israhel dixit ad eos haec sunt quae iussit Dominus fieri
² sex diebus facietis opus septimus dies erit vobis sanctus sabbatum et requies Domini qui fecerit
³ opus in eo occidetur⁴ non succendetis ignem in omnibus habitaculis vestris per diem sabbati⁵ et ait Moses ad omnem catervam filiorum Israhel iste est sermo quem praecepit Dominus dicens
⁶ separate apud vos primitias Domino omnis voluntarius et proni animi offerat eas Domino aurum⁷ et argentum et aes⁸ hyacinthum purpuram coccumque bis tinctum et byssum pilos caprarum⁹ et pelles arietum rubricatas et ianthinas¹⁰ ligna setthim¹¹ et oleum ad luminaria concinnanda et ut conficiatur unguentum et thymiana suavissimum¹² lapides onychinos et gemmas ad ornatum superumeralis et rationalis¹³ quisquis vestrum est sapiens veniat et faciat quod Dominus imperavit
¹⁴ tabernaculum scilicet et tectum eius atque operimentum anulos et tabulata cum vectibus paxillos et bases¹⁵ arcam et vectes propitiatorium et velum quod ante illud oppanditur¹⁶ mensam cum vectibus et vasis et propositionis panibus¹⁷ candelabrum ad luminaria sustentanda vasa illius et lucernas et oleum ad nutrimenta ignium¹⁸ altare thymiamatis et vectes oleum unctionis et thymiana ex aromatibus tentorium ad ostium tabernaculi¹⁹ altare holocausti et craticulam eius aeneam cum vectibus et vasis suis labrum et basim eius²⁰ cortinas atrii cum columnis et basibus tentorium in foribus vestibuli²¹ paxillos tabernaculi et atrii cum funiculis suis²² vestimenta quorum usus est

in ministerio sanctuarii vestes Aaron pontificis ac filiorum eius ut sacerdotio fungantur mihi
 21 egressaque omnis multitudo filiorum Israhel de conspectu Mosi 22 obtulit mente promptissima
 atque devota primitias Domino ad faciendum opus tabernaculi testimonii quicquid in cultum et ad
 vestes sanctas necessarium erat 23 viri cum mulieribus prae buerunt armillas et in aures anulos et
 dextralia omne vas aureum in donaria Domini separatum est 24 si quis habuit hyacinthum purpuram
 coccumque bis tinctum byssum et pilos caprarum pelles arietum rubricatas et ianthinas 25 argenti
 et aeris metalla obtulerunt Domino lignaque setthim in varios usus 26 sed et mulieres doctae dederunt
 quae neverant hyacinthum purpuram et vermiculum ac byssum 27 et pilos caprarum sponte propria
 cuncta tribuentes 28 principes vero obtulerunt lapides onychinos et gemmas ad superumerale et
 rationale 29 aromataque et oleum ad luminaria concinnanda et ad praeparandum unguentum ac
 thymiam odoris suavissimi componendum 30 omnes viri et mulieres mente devota obtulerunt
 donaria ut fierent opera quae iusserat Dominus per manum Mosi cuncti filii Israhel voluntaria
 Domino dedicaverunt 31 dixitque Moses ad filios Israhel ecce vocavit Dominus ex nomine Beselehel
 filium Uri filii Hur de tribu Iuda 32 implevitque eum spiritu Dei sapientiae et intellegentiae et
 scientiae omni doctrina 33 ad excogitandum et faciendum opus in auro et argento et aere
 sculpendisque lapidibus et opere carpentario quicquid fabre adinveniri potest 34 dedit in corde eius
 35 Hooliab quoque filium Achisamech de tribu Dan ambos erudit sapientia ut faciant opera
 abietarii polymitarii ac plumarii de hyacintho et purpura coccoque bis tincto et bysso et texant
 omnia ac nova quaeque repperiant

Chapter 36

1 fecit ergo Beselehel et Hooliab et omnis vir sapiens quibus dedit Dominus sapientiam et
 intellectum ut scirent fabre operari quae in usus sanctuarii necessaria sunt et quae praecepit Dominus
 2 cumque vocasset eos Moses et omnem eruditum virum cui dederat Deus sapientiam et qui sponte
 sua obtulerant se ad faciendum opus 3 tradidit eis universa donaria filiorum Israhel qui cum instarent
 operi cotidie mane vota populus offerebat 4 unde artifices venire compulsi 5 dixerunt Mosi plus
 offert populus quam necessarium est 6 iussit ergo Moses praeconis voce cantari nec vir nec mulier

quicquam ultra offerat in opere sanctuarii sicque cessatum est a muneribus offerendis ⁷ eo quod
 oblata sufficerent et superabundarent ⁸ feceruntque omnes corde sapientes ad explendum opus
 tabernaculi cortinas decem de bysso retorta et hyacintho et purpura coccoque bis tincto opere vario
 et arte polymita ⁹ quarum una habebat in longitudine viginti octo cubitos et in latitudine quattuor
 una mensura erat omnium cortinarum ¹⁰ coniunxitque cortinas quinque alteram alteri et alias
 quinque sibi invicem copulavit ¹¹ fecit et ansas hyacinthinas in ora cortinae unius ex utroque latere
 et in ora cortinae alterius similiter ¹² ut contra se invicem venirent ansae et mutuo iungerentur
¹³ unde et quinquaginta fudit circulos aureos qui morderent cortinarum ansas et fieret unum
 tabernaculum ¹⁴ fecit et saga undecim de pilis caprarum ad operiendum tectum tabernaculi ¹⁵ unum
 sagum habebat in longitudine cubitos triginta et in latitudine cubitos quattuor unius mensurae erant
 omnia saga ¹⁶ quorum quinque iunxit seorsum et sex alia separatim ¹⁷ fecitque ansas quinquaginta
 in ora sagi unius et quinquaginta in ora sagi alterius ut sibi invicem iungerentur ¹⁸ et fibulas aeneas
 quinquaginta quibus necteretur tectum et unum pallium ex omnibus sagis fieret ¹⁹ fecit et opertorium
 tabernaculi de pellibus arietum rubricatis aliudque desuper velamentum de pellibus ianthinis ²⁰ fecit
 et tabulas tabernaculi de lignis setthim stantes ²¹ decem cubitorum erat longitudo tabulae unius et
 unum ac semis cubitum latitudo retinebat ²² binae incastraturae erant per singulas tabulas ut altera
 alteri iungeretur sic fecit in omnibus tabulis tabernaculi ²³ e quibus viginti ad plagam meridianam
 erant contra austrum ²⁴ cum quadraginta basibus argenteis duae bases sub una tabula ponebantur
 ex utraque angulorum parte ubi incastraturae laterum in angulis terminantur ²⁵ ad plagam quoque
 tabernaculi quae respicit ad aquilonem fecit viginti tabulas ²⁶ cum quadraginta argenteis basibus
 duas bases per singulas tabulas ²⁷ contra occidentem vero id est ad eam partem tabernaculi quae
 mare respicit fecit sex tabulas ²⁸ et duas alias per singulos angulos tabernaculi retro ²⁹ quae iunctae
 erant deorsum usque sursum et in unam compagem pariter ferebantur ita fecit ex utraque parte per
 angulos ³⁰ ut octo essent simul tabulae et haberent bases argenteas sedecim binas scilicet bases
 sub singulis tabulis ³¹ fecit et vectes de lignis setthim quinque ad continendas tabulas unius lateris
 tabernaculi ³² et quinque alios ad alterius lateris tabulas coaptandas et extra hos quinque alios

vectes ad occidentalem plagam tabernaculi contra mare³³ fecit quoque vectem alium qui per
 medias tabulas ab angulo usque ad angulum perveniret³⁴ ipsa autem tabulata deauravit et circulos³⁵
 eorum fecit aureos per quos vectes induci possint quos et ipsos aureis lamminis operuit fecit et
 velum de hyacintho purpura vermiculo ac bysso retorta opere polymitario varium atque distinctum
³⁶ et quattuor columnas de lignis setthim quas cum capitibus deauravit fisis basibus earum argenteis
³⁷ fecit et tentorium in introitu tabernaculi ex hyacintho purpura vermiculo byssoque retorta opere
³⁸ plumarii et columnas quinque cum capitibus suis quas operuit auro basesque earum fudit aeneas

Chapter 37

¹ fecit autem Beselehel et arcam de lignis setthim habentem duos semis cubitos in longitudinem
 et cubitum ac semissem in latitudinem altitudo quoque uno cubito fuit et dimidio vestivitque eam
 auro purissimo intus ac foris² et fecit illi coronam auream per gyrum³ conflans quattuor anulos
 aureos per quattuor angulos eius duos anulos in latere uno et duos in altero⁴ vectes quoque fecit
 de lignis setthim quos vestivit auro⁵ et quos misit in anulos qui erant in lateribus arcae ad portandum
 eam⁶ fecit et propitiatorium id est oraculum de auro mundissimo duorum cubitorum et dimidio in
 longitudine et cubito ac semisse in latitudine⁷ duos etiam cherubin ex auro ductili quos posuit ex
 utraque parte propitiatorii⁸ cherub unum in summitate huius partis et cherub alterum in summitate
 partis alterius duos cherubin in singulis summitatibus propitiatorii⁹ extendentes alas et tegentes
 propitiatorium seque mutuo et illud respectantes¹⁰ fecit et mensam de lignis setthim in longitudine
 duorum cubitorum et in latitudine unius cubiti quae habebat in altitudine cubitum ac semissem
¹¹ circumdeditque eam auro mundissimo et fecit illi labium aureum per gyrum¹² ipsique labio
 coronam interrasilem quattuor digitorum et super eandem alteram coronam auream¹³ fudit et
 quattuor circulos aureos quos posuit in quattuor angulis per singulos pedes mensae¹⁴ contra
 coronam misitque in eos vectes ut possit mensa portari¹⁵ ipsos quoque vectes fecit de lignis setthim
 et circumdedit eos auro¹⁶ et vasa ad diversos usus mensae acetabula fialas cyatos et turibula ex

¹⁷
auro puro in quibus offerenda sunt liba ¹⁷ fecit et candelabrum ductile de auro mundissimo de
cuius vecte calami scyphi spherulae ac lilia procedebant ¹⁸ sex in utroque latere tres calami ex
parte una et tres ex altera ¹⁹ tres scyphi in nucis modum per calamos singulos spherulaeque simul
et lilia et tres scyphi instar nucis in calamo altero spherulaeque simul et lilia aequum erat opus sex
calamorum qui procedebant de stipite candelabri ²⁰ in ipso autem vecte erant quattuor scyphi in
nucis modum spherulaeque per singulos et lilia ²¹ et sphaerae sub duobus calamis per loca tria qui
simul sex fiunt calami procedentes de vecte uno ²² et sphaerae igitur et calami ex ipso erant universa
ductilia de auro purissimo ²³ fecit et lucernas septem cum emunctoriis suis et vasa ubi quae emuncta
sunt extinguntur de auro mundissimo ²⁴ talentum auri adpendebat candelabrum cum omnibus
vasis suis ²⁵ fecit et altare thymiamatis de lignis sethim habens per quadrum singulos cubitos et
in altitudine duos e cuius angulis procedebant cornua ²⁶ vestivitque illud auro purissimo cum
craticula ac parietibus et cornibus ²⁷ fecitque ei coronam aureolam per gyrum et duos anulos aureos
sub corona per singula latera ut mittantur in eos vectes et possit altare portari ²⁸ ipsos autem vectes
fecit de lignis sethim et operuit lamminis aureis ²⁹ composuit et oleum ad sanctificationis unguentum
et thymiama de aromatibus mundissimis opere pigmentarii

Chapter 38

¹
fecit et altare holocausti de lignis sethim quinque cubitorum per quadrum et trium in altitudine
² cuius cornua de angulis procedebant operuitque illud aeneis lamminis ³ et in usus eius paravit ex
aere vasa diversa lebetas forcipes fuscinulas uncinos et ignium receptacula ⁴ craticulamque eius
in modum retis fecit aeneam et subter eam in altaris medio arulam ⁵ fuis quattuor anulis per totidem
retiaculi summitates ad inmittendos vectes ad portandum ⁶ quos et ipsos fecit de lignis sethim et
operuit lamminis aeneis ⁷ induxitque in circulos qui in altaris lateribus eminebant ipsum autem
altare non erat solidum sed cavum ex tabulis et intus vacuum ⁸ fecit et labrum aeneum cum base
sua de speculis mulierum quae excubabant in ostio tabernaculi ⁹ et atrium in cuius australi plaga

erant tentoria de bysso retorta cubitorum centum¹⁰ columnae aeneae viginti cum basibus suis
 capita columnarum et tota operis celatura argentea¹¹ aequae ad septentrionalis plagam tentoria
 columnae basesque et capita columnarum eiusdem et mensurae et operis ac metalli erant¹² in ea
 vero plaga quae occidentem respicit fuere tentoria cubitorum quinquaginta columnae decem cum
 basibus suis aeneae et capita columnarum celata argentea¹³ porro contra orientem quinquaginta
 cubitorum paravit tentoria¹⁴ e quibus quindecim cubitos columnarum trium cum basibus suis
 unum tenebat latus¹⁵ et in parte altera quia utraque introitum tabernaculi facit quindecim aequae
 cubitorum erant tentoria columnae tres et bases totidem¹⁶ cuncta atrii tentoria byssus torta texuerat
 bases columnarum fuere aeneae capita autem earum cum celaturis suis argentea sed et ipsas¹⁷
 columnas atrii vestivit argento¹⁸ et in introitu eius opere plumario fecit tentorium ex hyacintho
 purpura vermiculo ac bysso retorta quod habebat viginti cubitos in longitudine altitudo vero quinque
 cubitorum erat iuxta mensuram quam cuncta atrii habebant tentoria¹⁹ columnae autem ingressus
 fuere quattuor cum basibus aeneis capitaque earum et celaturae argenteae²⁰ paxillos quoque
 tabernaculi et atrii per gyrum fecit aeneos²¹ haec sunt instrumenta tabernaculi testimonii quae
 numerata sunt iuxta praeceptum Mosi in caerimonias Levitarum per manum Ithamar filii Aaron
 sacerdotis²² quas Beselehel filius Uri filii Hur de tribu Iuda Domino per Mosen iubente conpleverat
 iuncto sibi socio Hooliab filio Achisamech de tribu Dan qui et ipse artifex lignorum egregius²³
 fuit et polymitarius atque plumarius ex hyacintho purpura vermiculo et bysso²⁴ omne aurum quod
 expensum est in opere sanctuarii et quod oblatum in donariis viginti novem talentorum fuit et
 septingentorum triginta siclorum ad mensuram sanctuarii²⁵ oblatum est autem ab his qui transierant
 ad numerum a viginti annis et supra de sescentis tribus milibus et quingentis quinquaginta armatorum
 fuerunt praeterea centum talenta argenti e quibus conflatae sunt bases sanctuarii et introitus ubi
 velum pendet²⁷ centum bases factae sunt de talentis centum singulis talentis per bases singulas
 supputatis²⁸ de mille autem septingentis et septuaginta quinque fecit capita columnarum quas et
 ipsas vestivit argento²⁹ aeris quoque oblata sunt talenta septuaginta duo milia et quadringenti
 supra sicli³⁰ ex quibus fusae sunt bases in introitu tabernaculi testimonii et altare aeneum cum

craticula sua omniaque vasa quae ad usum eius pertinent³¹ et bases atrii tam in circuitu quam in ingressu eius et paxilli tabernaculi atque atrii per gyrum

Chapter 39

¹ de hyacintho vero et purpura vermiculo ac bysso fecit vestes quibus indueretur Aaron quando ministrabat in sanctis sicut praecepit Dominus Mosi² fecit igitur superumerale de auro hyacintho et purpura coccoque bis tincto et bysso retorta³ opere polymitario inciditque bratteas aureas et extenuavit in fila ut possint torqueri cum priorum colorum subtemine⁴ duasque oras sibi invicem copulatas in utroque latere summatum⁵ et balteum ex hisdem coloribus sicut praeceperat Dominus Mosi⁶ paravit et duos lapides onychinos adstrictos et inclusos auro et sculptos arte gemmaria nominibus filiorum Israhel⁷ posuitque eos in lateribus superumeralis in monumentum filiorum Israhel sicut praeceperat Dominus Mosi⁸ fecit et rationale opere polymito iuxta opus superumeralis ex auro hyacintho purpura coccoque bis tincto et bysso retorta⁹ quadrangulum duplex mensurae palmi¹⁰ et posuit in eo gemmarum ordines quattuor in primo versu erat sardius topazius zmaragdus¹¹ in secundo carbunculus sapphyrus iaspis¹² in tertio ligyrius achates amethystus¹³ in quarto chrysolitus onychinus berillus circumdati et inclusi auro per ordines suos¹⁴ ipsique lapides duodecim sculpti erant nominibus duodecim tribuum Israhel singuli per nomina singulorum¹⁵ fecerunt in rationali et catenulas sibi invicem coherentes de auro purissimo¹⁶ et duos uncinos totidemque anulos aureos porro anulos posuerunt in utroque latere rationalis¹⁷ e quibus penderent duae catenae aureae quas inseruerunt uncinis qui in superumeralis angulis eminebant¹⁸ haec et ante et retro ita¹⁹ conveniebant sibi ut superumerale et rationale mutuo necterentur stricta ad balteum et anulis fortius copulata quos iungebat vitta hyacinthina ne laxae fluerent et a se invicem moverentur sicut praecepit Dominus Mosi²⁰ fecerunt quoque tunicam superumeralis totam hyacinthinam²¹ et capitium in superiori parte contra medium oramque per gyrum capitii textilem²² deorsum autem ad pedes mala punica ex hyacintho purpura vermiculo ac bysso retorta²³ et tintinabula de auro

mundissimo quae posuerunt inter mala granata in extrema parte tunicae per gyrum ²⁴ tintinabulum
 aureum et malum punicum quibus ornatus incedebat pontifex quando ministerio fungebatur sicut
 praecepit Dominus Mosi ²⁵ fecerunt et tunicas byssinas opere textili Aaron et filiis eius ²⁶ et mitras
 cum coronulis suis ex bysso ²⁷ feminalia quoque linea byssina ²⁸ cingulum vero de bysso retorta
 hyacintho purpura ac vermiculo distinctum arte plumaria sicut praecepit Dominus Mosi ²⁹ fecerunt
 et lamminam sacrae venerationis de auro purissimo scripseruntque in ea opere gemmarum Sanctum
 Domini ³⁰ et strinxerunt eam cum mitra vitta hyacinthina sicut praecepit Dominus Mosi ³¹ perfectum
 est igitur omne opus tabernaculi et tecti testimonii feceruntque filii Israhel cuncta quae praeceperat
 Dominus Mosi ³² et obtulerunt tabernaculum et tectum et universam suppellectilem anulos tabulas
 vectes columnas ac bases ³³ opertorium de pellibus arietum rubricatis et aliud operimentum de
 ianthinis pellibus ³⁴ velum arcam vectes propitiatorium ³⁵ mensam cum vasis et propositionis
 panibus ³⁶ candelabrum lucernas et utensilia eorum cum oleo ³⁷ altare aureum et unguentum
 thymiama ex aromatibus ³⁸ et tentorium in introitu tabernaculi ³⁹ altare aeneum retiaculum vectes
 et vasa eius omnia labrum cum basi sua tentoria atrii et columnas cum basibus suis ⁴⁰ tentorium
 in introitu atrii funiculosque illius et paxillos nihil ex vasis defuit quae in ministerium tabernaculi
 et in tectum foederis iussa sunt fieri ⁴¹ vestes quoque quibus sacerdotes utuntur in sanctuario Aaron
 scilicet et filii eius ⁴² obtulerunt filii Israhel sicut praeceperat Dominus ⁴³ quae postquam Moses
 cuncta vidit expleta benedixit eis

Chapter 40

¹ locutusque est Dominus ad Mosén dicens ² mense primo die prima mensis eriges tabernaculum
 testimonii ³ et pones in eo arcam dimittesque ante illam velum ⁴ et inlata mensa pones super eam
 quae rite praecepta sunt candelabrum stabit cum lucernis suis ⁵ et altare aureum in quo adoletur
 incensum coram arca testimonii tentorium in introitu tabernaculi pones ⁶ et ante illud altare holocausti
⁷ labrum inter altare et tabernaculum quod implebis aqua ⁸ circumdabisque atrium tentoriis et
⁹ ingressum eius et adsumpto unctionis oleo ungues tabernaculum cum vasis suis ut sanctificentur

10 altare holocausti et omnia vasa eius 11 labrum cum basi sua omnia unctionis oleo consecrabis
 ut sint sancta sanctorum 12 adplicabisque Aaron et filios eius ad fores tabernaculi testimonii et
 lotos aqua 13 indues sanctis vestibus ut ministrent mihi et unctio eorum in sacerdotium proficiat
 sempiternum 14 fecitque Moses omnia quae praeceperat Dominus 15 igitur mense primo anni
 secundi in prima die mensis conlocatum est tabernaculum 16 erexitque illud Moses et posuit tabulas
 ac bases et vectes statuitque columnas 17 et expandit tectum super tabernaculum inposito desuper
 operimento sicut Dominus imperarat 18 posuit et testimonium in arca subditis infra vectibus et
 oraculum desuper 19 cumque intulisset arcam in tabernaculum adpendit ante eam velum ut expleret
 Domini iussionem 20 posuit et mensam in tabernaculo testimonii ad plagam septentrionalem extra
 velum 21 ordinatis coram propositionis panibus sicut praeceperat Dominus Mosi 22 posuit et
 candelabrum in tabernaculum testimonii e regione mensae in parte australi 23 locatis per ordinem
 lucernis iuxta praeceptum Domini 24 posuit et altare aureum sub tecto testimonii contra velum
 25 et adolevit super eo incensum aromatum sicut iusserat Dominus 26 posuit et tentorium in introitu
 tabernaculi 27 et altare holocausti in vestibulo testimonii offerens in eo holocaustum et sacrificia
 ut Dominus imperarat 28 labrum quoque statuit inter tabernaculum testimonii et altare implens
 illud aqua 29 laveruntque Moses et Aaron ac filii eius manus suas et pedes 30 cum ingrederentur
 tectum foederis et accederent ad altare sicut praeceperat Dominus 31 erexit et atrium per gyrum
 tabernaculi et altaris ducto in introitu eius tentorio postquam cuncta perfecta sunt 32 operuit nubes
 tabernaculum testimonii et gloria Domini implevit illud 33 nec poterat Moses ingredi tectum foederis
 nube operiente omnia et maiestate Domini coruscante quia cuncta nubes operuerat 34 si quando
 nubes tabernaculum deserebat proficiscebantur filii Israhel per turmas suas 35 si pendebat desuper
 manebant in eodem loco

Leviticus

Chapter 1

¹ vocavit autem Mosen et locutus est ei Dominus de tabernaculo testimonii dicens ² loquere
 filiis Israhel et dices ad eos homo qui obtulerit ex vobis hostiam Domino de pecoribus id est de
 bubus et ovibus offerens victimas ³ si holocaustum fuerit eius oblatio ac de armento masculum
 immaculatum offeret ad ostium tabernaculi testimonii ad placandum sibi Dominum ⁴ ponetque
 manus super caput hostiae et acceptabilis erit atque in expiationem eius proficiens ⁵ immolabitque
 vitulum coram Domino et offerent filii Aaron sacerdotes sanguinem eius fundentes super altaris
 circuitum quod est ante ostium tabernaculi ⁶ detractaque pelle hostiae artus in frusta concident ⁷ et
 subicient in altari ignem strue lignorum ante composita ⁸ et membra quae caesa sunt desuper
 ordinantes caput videlicet et cuncta quae adherent iecori ⁹ intestinis et pedibus lotis aqua adolebitque
 ea sacerdos super altare in holocaustum et suavem odorem Domino ¹⁰ quod si de pecoribus oblatio
 est de ovibus sive de capris holocaustum anniculum et absque macula offeret ¹¹ immolabitque ad
 latus altaris quod respicit ad aquilonem coram Domino sanguinem vero illius fundent super altare
 filii Aaron per circuitum ¹² dividantque membra caput et omnia quae adherent iecori et inponent
 super ligna quibus subiciendus est ignis ¹³ intestina vero et pedes lavabunt aqua et oblata omnia
 adolebit sacerdos super altare in holocaustum et odorem suavissimum Domino ¹⁴ sin autem de
 avibus holocausti oblatio fuerit Domino de turturibus et pullis columbae ¹⁵ offeret eam sacerdos
 ad altare et retorto ad collum capite ac rupto vulneris loco decurrere faciet sanguinem super
 crepidinem altaris ¹⁶ vesiculam vero gutturis et plumas proiciet propter altare ad orientalem plagam
 in loco in quo cineres effundi solent ¹⁷ confringetque ascellas eius et non secabit nec ferro dividet
 eam et adolebit super altare lignis igne subposito holocaustum est et oblatio suavissimi odoris
 Domino

Chapter 2

¹ anima cum obtulerit oblationem sacrificii Domino simila erit eius oblatio fundetque super eam
 oleum et ponet ² ac deferet ad filios Aaron sacerdotes quorum unus tollet pugillum plenum

similae et olei ac totum tus et ponet memoriale super altare in odorem suavissimum Domino³ quod
 autem reliquum fuerit de sacrificio erit Aaron et filiorum eius sanctum sanctorum de oblationibus
 Domini⁴ cum autem obtuleris sacrificium coctum in clibano de simila panes scilicet absque fermento
 conspersos oleo et lagana azyma oleo lita⁵ si oblatio tua fuerit de sartagine similae conspersae
 oleo et absque fermento⁶ divides eam minutatim et fundes supra oleum⁷ sin autem de craticula
 sacrificium aequae simila oleo conspergetur⁸ quam offeres Domino tradens manibus sacerdotis
 qui cum obtulerit eam tollet memoriale de sacrificio et adolebit super altare in odorem suavitatis
 Domino⁹ quicquid autem reliquum est erit Aaron et filiorum eius sanctum sanctorum de
 oblationibus Domini¹⁰ omnis oblatio quae offertur Domino absque fermento fiet nec quicquam
 fermenti ac mellis adolebitur in sacrificio Domini¹¹ primitias tantum eorum offeretis et munera
 super altare vero non ponentur in odorem suavitatis¹² quicquid obtuleris sacrificii sale condies
 nec auferes sal foederis Dei tui de sacrificio tuo in omni oblatione offeres sal¹³ sin autem obtuleris
 munus primarum frugum tuarum Domino de spicis adhuc virentibus torres eas igni et confringes
 in morem farris et sic offeres primitias tuas Domino¹⁴ fundens supra oleum et tus inponens quia
 oblatio Domini est¹⁵ de qua adolebit sacerdos in memoriam muneris partem farris fracti et olei ac
 totum tus¹⁶

Chapter 3

¹ quod si hostia pacificorum fuerit eius oblatio et de bubus voluerit offerre marem sive feminam
 immaculata offeret coram Domino² ponetque manum super caput victimae suae quae immolabitur
 in introitu tabernaculi fundentque filii Aaron sacerdotes sanguinem per circuitum altaris³ et offerent
 de hostia pacificorum in oblationem Domini adipem qui operit vitalia et quicquid pinguedinis
 intrinsecus est⁴ duos renes cum adipe quo teguntur ilia et reticulum iecoris cum renunculis
 adolebuntque ea super altare in holocaustum lignis igne subposito in oblationem suavissimi odoris
 Domino⁵ si vero de ovibus fuerit eius oblatio et pacificorum hostia sive masculum sive feminam
 obtulerit immaculata erunt⁶ si agnum obtulerit coram Domino⁷ ponet manum super caput victimae⁸

suae quae immolabitur in vestibulo tabernaculi testimonii fundentque filii Aaron sanguinem eius
 per altaris circuitum ⁹ et offerent de pacificorum hostia sacrificium Domino adipem et caudam
 totam ¹⁰ cum renibus et pinguedinem quae operit ventrem atque universa vitalia et utrumque
 renunculum cum adipe qui est iuxta ilia reticulumque iecoris cum renunculis ¹¹ et adolebit ea
 sacerdos super altare in pabulum ignis et oblationis Domini ¹² si capra fuerit eius oblatio et obtulerit
 eam Domino ¹³ ponet manum suam super caput eius immolabitque eam in introitu tabernaculi
 testimonii et fundent filii Aaron sanguinem eius per altaris circuitum ¹⁴ tollentque ex ea in pastum
 ignis dominici adipem qui operit ventrem et qui tegit universa vitalia ¹⁵ duos renunculos cum
 reticulo qui est super eos iuxta ilia et arvinam iecoris cum renunculis ¹⁶ adolebitque ea sacerdos
 super altare in alimoniam ignis et suavissimi odoris omnis adeps Domini erit ¹⁷ iure perpetuo in
 generationibus et cunctis habitaculis vestris nec adipem nec sanguinem omnino comedetis

Chapter 4

¹ locutusque est Dominus ad Moysen dicens ² loquere filiis Israel anima cum peccaverit per
 ignorantiam et de universis mandatis Domini quae praecepit ut non fierent quippiam fecerit ³ si
 sacerdos qui est unctus peccaverit delinquere faciens populum offeret pro peccato suo vitulum
 immaculatum Domino ⁴ et adducet illum ad ostium tabernaculi testimonii coram Domino ponetque
 manum super caput eius et immolabit eum Domino ⁵ hauriet quoque de sanguine vituli inferens
 illud in tabernaculum testimonii ⁶ cumque intinxerit digitum in sanguinem asperget eo septies
 coram Domino contra velum sanctuarii ⁷ ponetque de eodem sanguine super cornua altaris
 thymiamatis gratissimi Domino quod est in tabernaculo testimonii omnem autem reliquum sanguinem
 fundet in basim altaris holocausti in introitu tabernaculi ⁸ et adipem vituli auferet pro peccato tam
 eum qui operit vitalia quam omnia quae intrinsecus sunt ⁹ duos renunculos et reticulum quod est
 super eos iuxta ilia et adipem iecoris cum renunculis ¹⁰ sicut aufertur de vitulo hostiae pacificorum
 et adolebit ea super altare holocausti ¹¹ pellem vero et omnes carnes cum capite et pedibus et
 intestinis et fimo ¹² et reliquo corpore efferet extra castra in locum mundum ubi cineres effundi

solent incendetque ea super lignorum struem quae in loco effusorum cinerum cremabuntur¹³ quod
 si omnis turba Israhel ignoraverit et per inperitiam fecerit quod contra mandatum Domini est¹⁴ et
 postea intellexerit peccatum suum offeret vitulum pro peccato adducetque eum ad ostium tabernaculi
¹⁵ et ponent seniores populi manus super caput eius coram Domino immolatoque vitulo in conspectu
 Domini¹⁶ inferet sacerdos qui unctus est de sanguine eius in tabernaculum testimonii¹⁷ tincto
 digito aspergens septies contra velum¹⁸ ponetque de eodem sanguine in cornibus altaris quod est
 coram Domino in tabernaculo testimonii reliquum autem sanguinem fundet iuxta basim altaris
 holocaustorum quod est in ostio tabernaculi testimonii¹⁹ omnemque eius adipem tollet et adolebit
 super altare²⁰ sic faciens et de hoc vitulo quomodo fecit et prius et rogante pro eis sacerdote
 propitius erit Dominus²¹ ipsum autem vitulum efferet extra castra atque comburet sicut et priorem
 vitulum quia pro peccato est multitudinis²² si peccaverit princeps et fecerit unum e pluribus per
 ignorantiam quod Domini lege prohibetur²³ et postea intellexerit peccatum suum offeret hostiam
 Domino hircum de capris immaculatum²⁴ ponetque manum suam super caput eius cumque
 immolaverit eum in loco ubi solet mactari holocaustum coram Domino quia pro peccato est
²⁵ tinguet sacerdos digitum in sanguine hostiae pro peccato tangens cornua altaris holocausti et
 reliquum fundens ad basim eius²⁶ adipem vero adolebit supra sicut in victimis pacificorum fieri
 solet rogabitque pro eo et pro peccato eius ac dimittetur ei²⁷ quod si peccaverit anima per
 ignorantiam de populo terrae ut faciat quicquam ex his quae Domini lege prohibentur atque delinquat
²⁸ et cognoverit peccatum suum offeret capram immaculatam²⁹ ponetque manum super caput
 hostiae quae pro peccato est et immolabit eam in loco holocausti³⁰ tolletque sacerdos de sanguine
 in digito suo et tangens cornua altaris holocausti reliquum fundet ad basim eius³¹ omnem autem
 auferens adipem sicut auferri solet de victimis pacificorum adolebit super altare in odorem suavitatis
 Domino rogabitque pro eo et dimittetur ei³² sin autem de pecoribus obtulerit victimam pro peccato
 ovem scilicet immaculatam³³ ponet manum super caput eius et immolabit eam in loco ubi solent
 holocaustorum caedi hostiae³⁴ sumetque sacerdos de sanguine eius digito suo et tangens cornua
 altaris holocausti reliquum fundet ad basim eius³⁵ omnem quoque auferens adipem sicut auferri
 solet adeps arietis qui immolatur pro pacificis et cremabit super altare in incensum Domini rogabitque
 pro eo et pro peccato eius et dimittetur illi

Chapter 5

¹ si peccaverit anima et audierit vocem iurantis testisque fuerit quod aut ipse vidit aut conscius
² est nisi indicaverit portabit iniquitatem suam anima quae tetigerit aliquid inmundum sive quod
 occisum a bestia est aut per se mortuum vel quodlibet aliud reptile et oblita fuerit inmunditiae suae
³ rea est et deliquit et si tetigerit quicquam de inmunditia hominis iuxta omnem impuritatem qua
⁴ pollui solet oblitaque cognoverit postea subiacebit delicto anima quae iuraverit et protulerit labiis
 suis ut vel male quid faceret vel bene et id ipsum iuramento et sermone firmaverit oblitaque postea
⁵ intellexerit delictum suum agat paenitentiam pro peccato ⁶ et offerat agnam de gregibus sive
⁷ capram orabitque pro eo sacerdos et pro peccato eius sin autem non potuerit offerre pecus offerat
 duos turtures vel duos pullos columbarum Domino unum pro peccato et alterum in holocaustum
⁸ dabitque eos sacerdoti qui primum offerens pro peccato retorquebit caput eius ad pinnulas ita ut
⁹ collo hereat et non penitus abrumpatur et asperget de sanguine eius parietem altaris quicquid
¹⁰ autem reliquum fuerit faciet destillare ad fundamentum eius quia pro peccato est alterum vero
 adolebit holocaustum ut fieri solet rogabitque pro eo sacerdos et pro peccato eius et dimittetur ei
¹¹ quod si non quiverit manus eius offerre duos turtures vel duos pullos columbae offeret pro peccato
 similam partem ophi decimam non mittet in eam oleum nec turis aliquid inponet quia pro peccato
¹² est tradetque eam sacerdoti qui plenum ex toto pugillum hauriens cremabit super altare in
¹³ monumentum eius qui obtulit rogans pro illo et expians reliquam vero partem ipse habebit in
¹⁴ munere locutus est Dominus ad Mosen dicens ¹⁵ anima si praevaricans caerimonias per errorem
 in his quae Domino sunt sanctificata peccaverit offeret pro delicto suo arietem immaculatum de
¹⁶ gregibus qui emi potest duobus siclis iuxta pondus sanctuarii ipsumque quod intulit damni
 restituet et quintam partem ponet supra tradens sacerdoti qui rogabit pro eo offerens arietem et
¹⁷ dimittetur ei anima si peccaverit per ignorantiam feceritque unum ex his quae Domini lege
¹⁸ prohibentur et peccati rea intellexerit iniquitatem suam offeret arietem immaculatum de gregibus
 sacerdoti iuxta mensuram aestimationemque peccati qui orabit pro eo quod nesciens fecerit et
¹⁹ dimittetur ei quia per errorem deliquit in Dominum

Chapter 6

¹ locutus est Dominus ad Mosen dicens ² anima quae peccaverit et contempto Domino negaverit
 depositum proximo suo quod fidei eius creditum fuerat vel vi aliquid extorserit aut calumniam
 fecerit ³ sive rem perditam invenerit et inquitans insuper peierarit et quodlibet aliud ex pluribus
 fecerit in quibus peccare solent homines ⁴ convicta delicti reddet ⁵ omnia quae per fraudem voluit
 obtinere integra et quintam insuper partem domino cui damnum intulerat ⁶ pro peccato autem suo
 offeret arietem immaculatum de grege et dabit eum sacerdoti iuxta aestimationem mensuramque
 delicti ⁷ qui rogabit pro eo coram Domino et dimittetur illi pro singulis quae faciendo peccaverit
⁸ locutus est Dominus ad Mosen dicens ⁹ praecipe Aaron et filiis eius haec est lex holocausti
 cremabitur in altari tota nocte usque mane ignis ex eodem altari erit ¹⁰ vestietur sacerdos tunica et
 feminalibus lineis tolletque cineres quos vorans ignis exusit et ponens iuxta altare ¹¹ spoliabitur
 prioribus vestimentis indutusque aliis efferet eos extra castra et in loco mundissimo usque ad
 favillam consumi faciet ¹² ignis autem in altari semper ardebit quem nutriet sacerdos subiciens
 ligna mane per singulos dies et inposito holocausto desuper adolebit adipēs pacificorum ¹³ ignis
 est iste perpetuus qui numquam deficiet in altari ¹⁴ haec est lex sacrificii et libamentorum quae
 offerent filii Aaron coram Domino et coram altari ¹⁵ tollet sacerdos pugillum similae quae conspersa
 est oleo et totum tus quod super similam positum est adolebitque illud in altari in monumentum
 odoris suavissimi Domino ¹⁶ reliquam autem partem similae comedet Aaron cum filiis suis absque
 fermento et comedet in loco sancto atrii tabernaculi ¹⁷ ideo autem non fermentabitur quia pars eius
 in Domini offertur incensum sanctum sanctorum erit sicut pro peccato atque delicto ¹⁸ mares tantum
 stirpis Aaron comedent illud legitimum ac sempiternum est in generationibus vestris de sacrificiis
 Domini omnis qui tetigerit illa sanctificabitur ¹⁹ et locutus est Dominus ad Mosen dicens ²⁰ haec
 est oblatio Aaron et filiorum eius quam offerre debent Domino in die unctionis suae decimam
 partem oephi offerent similae in sacrificio sempiterno medium eius mane et medium vespere
²¹ quae in sartagine oleo conspersa frigetur offeret autem eam calidam in odorem suavissimum
 Domino ²² sacerdos qui patri iure successerit et tota cremabitur in altari ²³ omne enim sacrificium
 sacerdotum igne consumetur nec quisquam comedet ex eo ²⁴ locutus est Dominus ad Mosen dicens

²⁵ loquere Aaron et filiis eius ista est lex hostiae pro peccato in loco ubi offertur holocaustum
²⁶ immolabitur coram Domino sanctum sanctorum est ²⁶ sacerdos qui offert comedet eam in loco
²⁷ sancto in atrio tabernaculi ²⁷ quicquid tetigerit carnes eius sanctificabitur si de sanguine illius vestis
²⁸ fuerit aspersa lavabitur in loco sancto ²⁸ vas autem fictile in quo cocta est confringetur quod si vas
²⁹ aeneum fuerit defricabitur et lavabitur aqua ²⁹ omnis masculus de genere sacerdotali vescetur
³⁰ carnibus eius quia sanctum sanctorum est ³⁰ hostia enim quae caeditur pro peccato cuius sanguis
 infertur in tabernaculum testimonii ad expiandum in sanctuario non comedetur sed conburetur igni

Chapter 7

¹ haec quoque est lex hostiae pro delicto sancta sanctorum est ² idcirco ubi immolatur
 holocaustum mactabitur et victima pro delicto sanguis eius per gyrum fundetur altaris ³ offerent
 ex ea caudam et adipem qui operit vitalia ⁴ duos renunculos et pinguedinem quae iuxta ilia est
⁵ reticulumque iecoris cum renunculis ⁵ et adolebit ea sacerdos super altare incensum est Domini
⁶ pro delicto ⁶ omnis masculus de sacerdotali genere in loco sancto vescetur his carnibus quia sanctum
⁷ sanctorum est ⁷ sicut pro peccato offertur hostia ita et pro delicto utriusque hostiae lex una erit ad
⁸ sacerdotem qui eam obtulerit pertinebit ⁸ sacerdos qui offert holocausti victimam habebit pellem
⁹ eius ⁹ et omne sacrificium similiae quod coquitur in clibano et quicquid in craticula vel in sartagine
¹⁰ praeparatur eius erit sacerdotis a quo offertur ¹⁰ sive oleo conspersa sive arida fuerit cunctis filiis
¹¹ Aaron aequa mensura per singulos dividetur ¹¹ haec est lex hostiae pacificorum quae offertur
¹² Domino ¹² si pro gratiarum actione fuerit oblatio offerent panes absque fermento conspersos oleo
¹³ et lagana azyma uncta oleo coctamque similam et collyridas olei admixtione conspersas ¹³ panes
¹⁴ quoque fermentatos cum hostia gratiarum quae immolatur pro pacificis ¹⁴ ex quibus unus pro
¹⁵ primitiis offeretur Domino et erit sacerdotis qui fundet hostiae sanguinem ¹⁵ cuius carnes eadem
¹⁶ comedentur die nec remanebit ex eis quicquam usque mane ¹⁶ si voto vel sponte quisquam obtulerit

hostiam eadem similiter edetur die sed et si quid in crastinum remanserit vesci licitum est ¹⁷ quicquid
 autem tertius invenerit dies ignis absumet ¹⁸ si quis de carnibus victimae pacificorum die tertio
 comederit irrita fiet oblatio nec proderit offerenti quin potius quaecumque anima tali se edulio
 contaminarit praevaricationis rea erit ¹⁹ caro quae aliquid tetigerit immundum non comedetur sed
 conburetur igni qui fuerit mundus vescetur ea ²⁰ anima polluta quae ederit de carnibus hostiae
 pacificorum quae oblata est Domino peribit de populis suis ²¹ et quae tetigerit immunditiam hominis
 vel iumentum sive omnis rei quae pollui potest et comederit de huiusmodi carnibus interibit de
 populis suis ²² locutusque est Dominus ad Moysen dicens ²³ loquere filiis Israel adipem bovis et
 ovis et caprae non comedetis ²⁴ adipem cadaveris morticini et eius animalis quod a bestia captum
 est habebitis in usus varios ²⁵ si quis adipem qui offerri debet in incensum Domini comederit peribit
 de populo suo ²⁶ sanguinem quoque omnis animalis non sumetis in cibo tam de avibus quam de
 pecoribus ²⁷ omnis anima quae ederit sanguinem peribit de populis suis ²⁸ locutus est Dominus
 ad Moysen dicens ²⁹ loquere filiis Israel qui offert victimam pacificorum Domino offerat simul et
 sacrificium id est libamenta eius ³⁰ tenebit manibus adipem hostiae et pectusculum cumque ambo
 oblata Domino consecravit tradet sacerdoti ³¹ qui adolebit adipem super altare pectusculum autem
 erit Aaron et filiorum eius ³² armus quoque dexter de pacificorum hostiis cedet in primitias sacerdotis
³³ qui obtulerit sanguinem et adipem filiorum Aaron ipse habebit et armum dextrum in portione
 sua ³⁴ pectusculum enim elationis et armum separationis tuli a filiis Israel de hostiis eorum pacificis
 et dedi Aaron sacerdoti ac filiis eius lege perpetua ab omni populo Israel ³⁵ haec est unctio Aaron
 et filiorum eius in caerimoniis Domini die qua obtulit eos Moyses ut sacerdotio fungerentur ³⁶ et
 quae praecepit dari eis Dominus a filiis Israel religione perpetua in generationibus suis ³⁷ ista est
 lex holocausti et sacrificii pro peccato atque delicto et pro consecratione et pacificorum victimis
³⁸ quas constituit Dominus Moysi in monte Sinai quando mandavit filiis Israel ut offerrent oblationes
 suas Domino in deserto Sinai

Chapter 8

¹ locutusque est Dominus ad Moysen dicens ² tolle Aaron cum filiis suis vestes eorum et unctionis
 oleum vitulum pro peccato duos arietes canistrum cum azymis ³ et congregabis omnem coetum ad
 ostium tabernaculi ⁴ fecit Moyses ut Dominus imperarat congregataque omni turba ante fores ⁵ ait
 iste est sermo quem iussit Dominus fieri ⁶ statimque obtulit Aaron et filios eius cumque lavisset
 eos ⁷ vestivit pontificem subucula linea accingens eum balteo et induens tunica hyacinthina et
 desuper umerale inposuit ⁸ quod adstringens cingulo aptavit rationali in quo erat doctrina et veritas
⁹ cidarim quoque textit caput et super eam contra frontem posuit lamminam auream consecratam in
 sanctificationem sicut praeceperat ei Dominus ¹⁰ tulit et unctionis oleum quo levit tabernaculum
 cum omni supellectili sua ¹¹ cumque sanctificans aspersisset altare septem vicibus unxit illud et
 omnia vasa eius labrumque cum basi sua sanctificavit oleo ¹² quod fundens super caput Aaron
 unxit eum et consecravit ¹³ filios quoque eius oblatos vestivit tunicis lineis et cinxit balteo
 inposuitque mitras ut iusserat Dominus ¹⁴ obtulit et vitulum pro peccato cumque super caput eius
 posuissent Aaron et filii eius manus suas ¹⁵ immolavit eum hauriens sanguinem et tincto digito
 tetigit cornua altaris per gyrum quo expiato et sanctificato fudit reliquum sanguinem ad fundamenta
 eius ¹⁶ adipem autem qui erat super vitalia et reticulum iecoris duosque renunculos cum arvinulis
 suis adolevit super altare ¹⁷ vitulum cum pelle carnibus et fimo cremans extra castra sicut praeceperat
 Dominus ¹⁸ obtulit et arietem in holocaustum super cuius caput cum inposuissent Aaron et filii
 eius manus suas ¹⁹ immolavit eum et fudit sanguinem eius per altaris circuitum ²⁰ ipsumque
 arietem in frusta concidens caput eius et artus et adipem adolevit igni ²¹ lotis prius intestinis et
 pedibus totumque simul arietem incendit super altare eo quod esset holocaustum suavissimi odoris
 Domino sicut praeceperat ei ²² obtulit et arietem secundum in consecrationem sacerdotum
 posueruntque super caput illius Aaron et filii eius manus suas ²³ quem cum immolasset Moyses
 sumens de sanguine tetigit extremum auriculae dextrae Aaron et pollicem manus eius dextrae
 similiter et pedis ²⁴ obtulit et filios Aaron cumque de sanguine arietis immolati tetigisset extremum
 auriculae singulorum dextrae et pollices manus ac pedis dextri reliquum fudit super altare per
 circuitum ²⁵ adipem vero et caudam omnemque pinguedinem quae operit intestina reticulumque
 iecoris et duos renes cum adipibus suis et armo dextro separavit ²⁶ tollens autem de canistro

azymorum quod erat coram Domino panem absque fermento et collyridam conspersam oleo
 laganumque posuit super adipes et armum dextrum ²⁷ tradens simul omnia Aaron et filiis eius qui
 postquam levaverunt ea coram Domino ²⁸ rursum suscepta de manibus eorum adolevit super altare
 holocausti eo quod consecrationis esset oblatio in odorem suavitatis sacrificii Domini ²⁹ tulit et
 pectusculum elevans illud coram Domino de ariete consecrationis in partem suam sicut praeceperat
 ei Dominus ³⁰ adsumensque unguentum et sanguinem qui erat in altari aspersit super Aaron et
 vestimenta eius et super filios illius ac vestes eorum ³¹ cumque sanctificasset eos in vestitu suo
 praecepit eis dicens coquite carnes ante fores tabernaculi et ibi comedite eas panes quoque
 consecrationis edite qui positi sunt in canistro sicut praecepit mihi dicens Aaron et filii eius comedent
 eos ³² quicquid autem reliquum fuerit de carne et panibus ignis absumet ³³ de ostio quoque
 tabernaculi non exhibitis septem diebus usque ad diem quo complebitur tempus consecrationis vestrae
 septem enim diebus finitur consecratio ³⁴ sicut et inpraesentiarum factum est ut ritus sacrificii
 conpleretur ³⁵ die ac nocte manebitis in tabernaculo observantes custodias Domini ne moriamini
 sic enim mihi praeceptum est ³⁶ feceruntque Aaron et filii eius cuncta quae locutus est Dominus
 per manum Mosi

Chapter 9

¹ facto autem octavo die vocavit Moses Aaron et filios eius ac maiores natu Israhel dixitque ad
 Aaron ² tolle de armento vitulum pro peccato et arietem in holocaustum utrumque immaculatos et
 offer illos coram Domino ³ et ad filios Israhel loqueris tollite hircum pro peccato et vitulum atque
 agnum anniculos et sine macula in holocaustum ⁴ bovem et arietem pro pacificis et immolate eos
 coram Domino in sacrificio singulorum similam oleo conspersam offerentes hodie enim Dominus
 apparebit vobis ⁵ tulerunt ergo cuncta quae iusserat Moses ad ostium tabernaculi ubi cum omnis
 staret multitudo ⁶ ait Moses iste est sermo quem praecepit Dominus facite et apparebit vobis gloria
 eius ⁷ dixit et ad Aaron accede ad altare et immola pro peccato tuo offer holocaustum et deprecare
 pro te et pro populo cumque mactaveris hostiam populi ora pro eo sicut praecepit Dominus
⁸ statimque Aaron accedens ad altare immolavit vitulum pro peccato suo ⁹ cuius sanguinem

obtulerunt ei filii sui in quo tinguens digitum tetigit cornua altaris et fudit residuum ad basim eius
 10 adipemque et renunculos ac reticulum iecoris quae sunt pro peccato adolevit super altare sicut
 praeceperat Dominus Mosi¹¹ carnes vero et pellem eius extra castra conbusit igni¹² immolavit
 et holocausti victimam obtuleruntque ei filii sui sanguinem eius quem fudit per altaris circuitum
 13 ipsam etiam hostiam in frusta concisam cum capite et membris singulis obtulerunt quae omnia
 super altare cremavit igni¹⁴ lotis prius aqua intestinis et pedibus¹⁵ et pro peccato populi offerens
 mactavit hircum expiatoque altari¹⁶ fecit holocaustum¹⁷ addens in sacrificio libamenta quae
 pariter offeruntur et adolens ea super altare absque caerimoniis holocausti matutini¹⁸ immolavit
 et bovem atque arietem hostias pacificas populi obtuleruntque ei filii sui sanguinem quem fudit
 super altare in circuitu¹⁹ adipem autem bovis et caudam arietis renunculosque cum adipibus suis
 et reticulum iecoris²⁰ posuerunt super pectora cumque cremati essent adipem in altari²¹ pectora
 eorum et armos dextros separavit Aaron elevans coram Domino sicut praeceperat Moses²² et
 tendens manum contra populum benedixit eis sicque completis hostiis pro peccato et holocaustis et
 pacificis descendit²³ ingressi autem Moses et Aaron tabernaculum testimonii et deinceps egressi
 benedixerunt populo apparuitque gloria Domini omni multitudini²⁴ et ecce egressus ignis a Domino
 devoravit holocaustum et adipem qui erant super altare quod cum vidissent turbae laudaverunt
 Dominum ruentes in facies suas

Chapter 10

1 arreptisque Nadab et Abiu filii Aaron turibulis posuerunt ignem et incensum desuper offerentes
 coram Domino ignem alienum quod eis praeceptum non erat² egressusque ignis a Domino devoravit
 eos et mortui sunt coram Domino³ dixitque Moses ad Aaron hoc est quod locutus est Dominus
 sanctificabor in his qui adpropinquant mihi et in conspectu omnis populi glorificabor quod audiens
 tacuit Aaron⁴ vocatis autem Moses Misahel et Elsaphan filios Ozihel patris Aaron ait ad eos ite
 et colligite fratres vestros de conspectu sanctuarii et asportate extra castra⁵ confestimque pergentes
 tulerunt eos sicut iacebant vestitos lineis tunicis et eiecerunt foras ut sibi fuerat imperatum⁶ locutus
 est Moses ad Aaron et ad Eleazar atque Ithamar filios eius capita vestra nolite nudare et vestimenta
 nolite scindere ne forte moriamini et super omnem coetum oriatur indignatio fratres vestri et omnis

domus Israhel plangent incendium quod Dominus suscitavit⁷ vos autem non egredimini fores
 tabernaculi alioquin peribitis oleum quippe sanctae unctionis est super vos qui fecerunt omnia iuxta
 praeceptum Mosi⁸ dixit quoque Dominus ad Aaron⁹ vinum et omne quod inebriare potest non
 bibetis tu et filii tui quando intratis tabernaculum testimonii ne moriamini quia praeceptum est
 sempiternum in generationes vestras¹⁰ et ut habeatis scientiam discernendi inter sanctum et
 profanum inter pollutum et mundum¹¹ doceatisque filios Israhel omnia legitima mea quae locutus
 est Dominus ad eos per manum Mosi¹² locutusque est Moses ad Aaron et ad Eleazar atque Ithamar
 filios eius qui residui erant tollite sacrificium quod remansit de oblatione Domini et comedite illud
 absque fermento iuxta altare quia sanctum sanctorum est¹³ comedetis autem in loco sancto quod
 datum est tibi et filiis tuis de oblationibus Domini sicut praeceptum est mihi¹⁴ pectusculum quoque
 quod oblatum est et armum qui separatus est edetis in loco mundissimo tu et filii tui ac filiae tuae
 tecum tibi enim ac liberis tuis reposita sunt de hostiis salutaribus filiorum Israhel¹⁵ eo quod armum
 et pectus et adipēs qui cremantur in altari elevaverint coram Domino et pertineant ad te et ad filios
 tuos lege perpetua sicut praecepit Dominus¹⁶ inter haec hircum qui oblatus fuerat pro peccato cum
 quaereret Moses exustum repperit iratusque contra Eleazar et Ithamar filios Aaron qui remanserant
 ait¹⁷ cur non comedistis hostiam pro peccato in loco sancto quae sancta sanctorum est et data
 vobis ut portetis iniquitatem multitudinis et rogetis pro ea in conspectu Domini¹⁸ praesertim cum
 de sanguine illius non sit inlatum intra sancta et comedere eam debueritis in sanctuario sicut
 praeceptum est mihi¹⁹ respondit Aaron oblata est hodie victima pro peccato et holocaustum coram
 Domino mihi autem accidit quod vides quomodo potui comedere eam aut placere Domino in
 caerimoniis mente lugubri²⁰ quod cum audisset Moses recepit satisfactionem

Chapter 11

¹ locutus est Dominus ad Mosen et Aaron dicens² dicite filiis Israhel haec sunt animalia quae
 comedere debetis de cunctis animantibus terrae³ omne quod habet divisam ungulam et ruminat in
 pecoribus comedetis⁴ quicquid autem ruminat quidem et habet ungulam sed non dividit eam sicut
 camelus et cetera non comedetis illud et inter immunda reputabit⁵ chyrogryllus qui ruminat

6
 ungulamque non dividit immundus est lepus quoque nam et ipse ruminat sed ungulam non dividit
 7
 et sus qui cum ungulam dividat non ruminat 8 horum carnibus non vescemini nec cadavera
 9
 contingetis quia immunda sunt vobis haec sunt quae gignuntur in aquis et vesci licitum est omne
 10
 quod habet pinnulas et squamas tam in mari quam in fluminibus et stagnis comedetis quicquid
 autem pinnulas et squamas non habet eorum quae in aquis moventur et vivunt abominabile vobis
 11
 et execrandum erit carnes eorum non comedetis et morticina vitabitis 12 cuncta quae non habent
 13
 pinnulas et squamas in aquis polluta erunt haec sunt quae de avibus comedere non debetis et
 14
 vitanda sunt vobis aquilam et grypem et alietum milvum ac vulturem iuxta genus suum 15 et
 16
 omne corvini generis in similitudinem suam strutionem et noctuam et larum et accipitrem iuxta
 17
 genus suum bubonem et mergulum et ibin 18 cycnum et onocrotalum et porphirionem
 19
 erodionem et charadrion iuxta genus suum opupam quoque et vespertilionem 20 omne de
 21
 volucribus quod graditur super quattuor pedes abominabile erit vobis quicquid autem ambulat
 22
 quidem super quattuor pedes sed habet longiora retro crura per quae salit super terram comedere
 debetis ut est brucus in genere suo et attacus atque ophiomachus ac lucusta singula iuxta genus
 23
 suum quicquid autem ex volucribus quattuor tantum habet pedes execrabile erit vobis 24 et
 25
 quicumque morticina eorum tetigerit polluetur et erit immundus usque ad vesperum et si necesse
 fuerit ut portet quippiam horum mortuum lavabit vestimenta sua et immundus erit usque ad solis
 26
 occasum omne animal quod habet quidem ungulam sed non dividit eam nec ruminat immundum
 27
 erit et quicquid tetigerit illud contaminabitur quod ambulat super manus ex cunctis animantibus
 quae incedunt quadrupedia immundum erit qui tetigerit morticina eorum polluetur usque ad vesperum
 28
 et qui portaverit huiuscemodi cadavera lavabit vestimenta sua et immundus erit usque ad vesperum
 29
 quia omnia haec immunda sunt vobis hoc quoque inter polluta reputabitur de his quae moventur
 30
 in terra mustela et mus et corcodillus singula iuxta genus suum migale et cameleon et stelio ac
 31
 lacerta et talpa omnia haec immunda sunt qui tetigerit morticina eorum immundus erit usque ad
 32
 vesperum et super quod ceciderit quicquam de morticinis eorum polluetur tam vas ligneum et
 vestimentum quam pelles et cilicia et in quocumque fit opus tinguntur aqua et polluta erunt usque
 33
 ad vesperum et sic postea mundabuntur vas autem fictile in quo horum quicquam intro ceciderit

³⁴
 polluetur et idcirco frangendum est ³⁴ omnis cibus quem comeditis si fusa fuerit super eum aqua
³⁵
 immundus erit et omne liquens quod bibitur de universo vase immundum erit ³⁵ et quicquid de
 morticinis istiusmodi ceciderit super illud immundum erit sive clibani sive cytropodes destruentur
³⁶
 et inmundi erunt ³⁶ fontes vero et cisternae et omnis aquarum congregatio munda erit qui morticinum
³⁷ ³⁸
 eorum tetigerit polluetur ³⁷ si ceciderint super sementem non polluent eam ³⁸ sin autem quispiam
³⁹
 aqua sementem perfuderit et postea morticinis tacta fuerit ilico polluetur ³⁹ si mortuum fuerit
⁴⁰
 animal quod licet vobis comedere qui cadaver eius tetigerit immundus erit usque ad vesperum ⁴⁰ et
 qui comederit ex eo quippiam sive portaverit lavabit vestimenta sua et immundus erit usque ad
⁴¹ ⁴²
 vesperum ⁴¹ omne quod reptat super terram abominabile erit nec adsumetur in cibum ⁴² quicquid
 super pectus quadrupes graditur et multos habet pedes sive per humum trahitur non comedetis quia
⁴³
 abominabile est ⁴³ nolite contaminare animas vestras nec tangatis quicquam eorum ne inmundi
⁴⁴
 sitis ⁴⁴ ego enim sum Dominus Deus vester sancti estote quoniam et ego sanctus sum ne polluatis
⁴⁵
 animas vestras in omni reptili quod movetur super terram ⁴⁵ ego sum Dominus qui eduxi vos de
⁴⁶
 terra Aegypti ut essem vobis in Deum sancti eritis quia et ego sanctus sum ⁴⁶ ista est lex animantium
⁴⁷
 et volucrum et omnis animae viventis quae movetur in aqua et reptat in terra ⁴⁷ ut differentias
 noveritis mundi et inmundi et sciatis quid comedere et quid respuere debeatis

Chapter 12

¹ ²
 locutus est Dominus ad Mosen dicens ² loquere filiis Israhel et dices ad eos mulier si suscepto
³
 semine pepererit masculum immunda erit septem diebus iuxta dies separationis menstruae ³ et die
⁴
 octavo circumcidetur infantulus ⁴ ipsa vero triginta tribus diebus manebit in sanguine purificationis
 suae omne sanctum non tanget nec ingredietur sanctuarium donec impleantur dies purificationis
⁵
 eius ⁵ sin autem feminam pepererit immunda erit duabus ebdomadibus iuxta ritum fluxus menstrui
⁶
 et sexaginta ac sex diebus manebit in sanguine purificationis suae ⁶ cumque expleti fuerint dies
 purificationis eius pro filio sive pro filia deferet agnum anniculum in holocaustum et pullum
⁷
 columbae sive turturem pro peccato ad ostium tabernaculi testimonii et tradet sacerdoti ⁷ qui offerret
 illa coram Domino et rogabit pro ea et sic mundabitur a profluvio sanguinis sui ista est lex parientis

⁸
 masculum ac feminam quod si non invenerit manus eius nec potuerit offerre agnum sumet duos
 turtures vel duos pullos columbae unum in holocaustum et alterum pro peccato orabitque pro ea
 sacerdos et sic mundabitur

Chapter 13

¹ locutus est Dominus ad Mosen et Aaron dicens ² homo in cuius carne et cute ortus fuerit
 diversus color sive pustula aut quasi lucens quippiam id est plaga leprae adducetur ad Aaron
 sacerdotem vel ad unum quemlibet filiorum eius ³ qui cum viderit lepram in cute et pilos in album
 mutatos colorem ipsamque speciem leprae humiliorem cute et carne reliqua plaga leprae est et ad
 arbitrium eius separabitur ⁴ sin autem lucens candor fuerit in cute nec humilior carne reliqua et pili
 coloris pristini recludet eum sacerdos septem diebus ⁵ et considerabit die septimo et siquidem lepra
 ultra non creverit nec transierit in cute priores terminos rursum includet eum septem diebus aliis
⁶ et die septimo contemplabitur si obscurior fuerit lepra et non creverit in cute mundabit eum quia
 scabies est lavabitque homo vestimenta sua et mundus erit ⁷ quod si postquam a sacerdote visus
 est et redditus munditiae iterum lepra creverit adducetur ad eum ⁸ et inmunditiae condemnabitur
⁹ plaga leprae si fuerit in homine adducetur ad sacerdotem ¹⁰ et videbit eum cumque color albus
 in cute fuerit et capillorum mutarit aspectum ipsa quoque caro viva apparuerit ¹¹ lepra vetustissima
 iudicabitur atque inolita cuti contaminabit itaque eum sacerdos et non recludet quia perspicue
 inmunditia est ¹² sin autem effloruerit discurrens lepra in cute et operuerit omnem carnem a capite
 usque ad pedes quicquid sub aspectu oculorum cadit ¹³ considerabit eum sacerdos et teneri lepra
 mundissima iudicabit eo quod omnis in candorem versa sit et idcirco homo mundus erit ¹⁴ quando
 vero caro vivens in eo apparuerit ¹⁵ tunc sacerdotis iudicio polluetur et inter imundos reputabitur
 caro enim viva si lepra aspergatur inmunda est ¹⁶ quod si rursum versa fuerit in alborem et totum
 hominem operuerit ¹⁷ considerabit eum sacerdos et mundum esse decernet ¹⁸ caro et cutis in qua
 ulcus natum est et sanatum ¹⁹ et in loco ulceris cicatrix apparuerit alba sive subrufa adducetur
 homo ad sacerdotem ²⁰ qui cum viderit locum leprae humiliorem carne reliqua et pilos versos in
 candorem contaminabit eum plaga enim leprae orta est in ulcere ²¹ quod si pilus coloris est pristini

et cicatrix subobscura et vicina carne non est humilior recludet eum septem diebus²² et siquidem
 creverit adiudicabit eum leprae²³ sin autem steterit in loco suo ulceris est cicatrix et homo mundus
 erit²⁴ caro et cutis quam ignis exuserit et sanata albam sive rufam habuerit cicatricem
 25 considerabit eam sacerdos et ecce versa est in alborem et locus eius reliqua cute humilior
 contaminabit eum quia plaga leprae in cicatrice orta est²⁶ quod si pilorum color non fuerit inmutatus
 nec humilior plaga carne reliqua et ipsa leprae species fuerit subobscura recludet eum septem diebus
 27 et die septimo contemplabitur si creverit in cute lepra contaminabit eum²⁸ sin autem in loco
 suo candor steterit non satis clarus plaga combustionis est et idcirco mundabitur quia cicatrix est
 29 conbusturae³⁰ vir sive mulier in cuius capite vel barba germinarit lepra videbit eos sacerdos et
 siquidem humilior fuerit locus carne reliqua et capillus flavus solitoque subtilior contaminabit eos
 quia lepra capitis ac barbae est³¹ sin autem viderit et locum maculae aequalem vicinae carni et
 capillum nigrum recludet eos septem diebus³² et die septimo intuebitur si non creverit macula et
 capillus sui coloris est et locus plagae carni reliquae aequalis³³ radetur homo absque loco maculae
 et includetur septem diebus aliis³⁴ si die septimo visa fuerit stetisse plaga in loco suo nec humilior
 carne reliqua mundabit eum lotisque vestibus mundus erit³⁵ sin autem post emundationem rursus
 creverit macula in cute³⁶ non quaeret amplius utrum capillus in flavum colorem sit commutatus
 quia aperte inmundus est³⁷ porro si steterit macula et capilli nigri fuerint noverit hominem esse
 sanatum et confidenter eum pronuntiet mundum³⁸ vir et mulier in cuius cute candor apparuerit
 39 intuebitur eos sacerdos si deprehenderit subobscurum alborem lucere in cute sciat non esse lepram
 sed maculam coloris candidi et hominem mundum⁴⁰ vir de cuius capite capilli fluunt calvus ac
 mundus est⁴¹ et si a fronte ceciderint pili recalvaster et mundus est⁴² sin autem in calvitio sive
 in recalvatione albus vel rufus color fuerit exortus⁴³ et hoc sacerdos viderit condemnabit eum haut
 dubiae leprae quae orta est in calvitio⁴⁴ quicumque ergo maculatus fuerit lepra et separatus ad
 arbitrium sacerdotis⁴⁵ habebit vestimenta dissuta caput nudum os veste contectum contaminatum
 ac sordidum se clamabit⁴⁶ omni tempore quo leprosus est et inmundus solus habitabit extra castra
 47 vestis lanea sive linea quae lepram habuerit⁴⁸ in stamine atque subtemine aut certe pellis vel

quicquid ex pelle confectum est ⁴⁹ si alba aut rufa macula fuerit infecta lepra reputabitur
⁵⁰ ostendeturque sacerdoti ⁵¹ qui consideratam recludet septem diebus ⁵² et die septimo rursus
 aspiciens si crevisse deprehenderit lepra perseverans est pollutum iudicabit vestimentum et omne
⁵³ in quo fuerit inventa ⁵⁴ et idcirco conburetur flammis ⁵⁵ quod si eam viderit non crevisse
⁵⁶ praecipiet et lavabunt id in quo lepra est recludetque illud septem diebus aliis ⁵⁷ et cum viderit
 faciem quidem pristinam non reversam nec tamen crevisse lepram immundum iudicabit et igne
⁵⁸ conburet eo quod infusa sit in superficie vestimenti vel per totum lepra ⁵⁹ sin autem obscurior
 fuerit locus leprae postquam vestis est lota abrumpet eum et a solido dividet ⁶⁰ quod si ultra
⁶¹ apparuerit in his locis quae prius immacolata erant lepra volatilis et vaga debet igne conburi ⁶² si
⁶³ cessaverit lavabit ea quae pura sunt secundo et munda erunt ⁶⁴ ista est lex leprae vestimenti lanei
 et linei staminis atque subteminis omnisque suppellectilis pelliciae quomodo mundari debeat vel
 contaminari

Chapter 14

¹ locutusque est Dominus ad Mosen dicens ² hic est ritus leprosi quando mundandus est adducetur
³ ad sacerdotem ⁴ qui egressus e castris cum invenerit lepram esse mundatam ⁵ praecipiet ei qui
 purificatur ut offerat pro se duos passeris vivos quos vesci licitum est et lignum cedrinum
⁶ vermiculumque et hysopum ⁷ et unum e passeribus immolari iubebit in vase fictili super aquas
 viventes ⁸ alium autem vivum cum ligno cedrino et cocco et hysopo tinguet in sanguine passeris
⁹ immolati ¹⁰ quo asperget illum qui mundandus est septies ut iure purgetur et dimittet passerem
¹¹ vivum ut in agrum avolet ¹² cumque laverit homo vestimenta sua radet omnes pilos corporis et
 lavabitur aqua purificatusque ingredietur castra ita dumtaxat ut maneat extra tabernaculum suum
¹³ septem diebus ¹⁴ et die septimo radat capillos capitis barbamque et supercilia ac totius corporis pilos
¹⁵ et lotis rursum vestibibus et corpore ¹⁶ die octavo adsumet duos agnos immaculatos et ovem anniculam
 absque macula et tres decimas similiae in sacrificium quae conspersa sit oleo et seorsum olei
¹⁷ sextarium ¹⁸ cumque sacerdos purificans hominem statuerit eum et haec omnia coram Domino in
¹⁹ ostio tabernaculi testimonii ²⁰ tollet agnum et offeret eum pro delicto oleique sextarium et oblati

ante Dominum omnibus¹³ immolabit agnum ubi immolari solet hostia pro peccato et holocaustum
id est in loco sancto sicut enim pro peccato ita et pro delicto ad sacerdotem pertinet hostia sancta
sanctorum est¹⁴ adsumensque sacerdos de sanguine hostiae quae immolata est pro delicto ponet¹⁵
super extremum auriculae dextrae eius qui mundatur et super pollices manus dextrae et pedis¹⁶ et
de olei sextario mittet in manum suam sinistram¹⁷ tinguetque digitum dextrum in eo et asperget
septies contra Dominum¹⁸ quod autem reliquum est olei in leva manu fundet super extremum
auriculae dextrae eius qui mundatur et super pollices manus ac pedis dextri et super sanguinem qui
fusus est pro delicto¹⁹ et super caput eius²⁰ rogabitque pro eo coram Domino et faciet sacrificium
pro peccato tunc immolabit holocaustum²¹ et ponet illud in altari cum libamentis suis et homo
rite mundabitur²² quod si pauper est et non potest manus eius invenire quae dicta sunt adsumet
agnum pro delicto ad oblationem ut roget pro eo sacerdos decimamque partem similiae conspersae
oleo in sacrificium et olei sextarium²³ duosque turtures sive duos pullos columbae quorum sit
unus pro peccato et alter in holocaustum²⁴ offeretque ea die octavo purificationis suae sacerdoti
ad ostium tabernaculi testimonii coram Domino²⁵ qui suscipiens agnum pro delicto et sextarium
olei levabit simul²⁶ immolatoque agno de sanguine eius ponet super extremum auriculae dextrae
illius qui mundatur et super pollices manus eius ac pedis dextri²⁷ olei vero partem mittet in manum
suam sinistram²⁸ in quo tinguens digitum dextrae manus asperget septies contra Dominum
tangetque extremum dextrae auriculae illius qui mundatur et pollices manus ac pedis dextri in
loco sanguinis qui effusus est pro delicto²⁹ reliquam autem partem olei quae est in sinistra manu
mittet super caput purificati ut placet pro eo Dominum³⁰ et turturem sive pullum columbae offeret
unum pro delicto et alterum in holocaustum cum libamentis suis³¹ hoc est sacrificium leprosi³²
qui habere non potest omnia in emundationem sui³³ locutus est Dominus ad Mosen et Aaron
dicens³⁴ cum ingressi fueritis terram Chanaan quam ego dabo vobis in possessionem si fuerit
plaga leprae in aedibus³⁵ ibit cuius est domus nuntians sacerdoti et dicet quasi plaga leprae videtur
mihi esse in domo mea³⁶ at ille praecipiet ut efferant universa de domo priusquam ingrediatur
eam et videat utrum lepra sit ne imunda fiant omnia quae in domo sunt intrabitque postea ut
consideret domus lepram³⁷ et cum viderit in parietibus illius quasi valliculas pallore sive rubore

38
 deformes et humiliores superficie reliqua egredietur ostium domus et statim claudet eam septem
 39
 diebus reversusque die septimo considerabit eam si invenerit crevisse lepram 40 iubebit erui
 lapides in quibus lepra est et proici eos extra civitatem in loco immundo 41 domum autem ipsam
 radi intrinsecus per circuitum et spargi pulverem rasurae extra urbem in loco immundo 42 lapidesque
 alios reponi pro his qui ablati fuerint et luto alio liniri domum 43 sin autem postquam eruti sunt
 lapides et pulvis elatus et alia terra lita 44 ingressus sacerdos viderit reversam lepram et parietes
 aspersos maculis lepra est perseverans et inmunda domus 45 quam statim destruent et lapides eius
 ac ligna atque universum pulverem proicient extra oppidum in loco immundo 46 qui intraverit
 domum quando clausa est immundus erit usque ad vesperum 47 et qui dormierit in ea et comederit
 quippiam lavabit vestimenta sua 48 quod si introiens sacerdos viderit lepram non crevisse in domo
 postquam denuo lita est purificabit eam reddita sanitate 49 et in purificationem eius sumet duos
 passeris lignumque cedrinum et vermiculum atque hysopum 50 et immolato uno passere in vase
 fictili super aquas vivas 51 tollet lignum cedrinum et hysopum et coccum et passerem vivum et
 intinguet omnia in sanguine passeris immolati atque in aquis viventibus et asperget domum septies
 52 purificabitque eam tam in sanguine passeris quam in aquis viventibus et in passere vivo lignoque
 cedrino et hysopo atque vermiculo 53 cumque dimiserit passerem avolare in agrum libere orabit
 pro domo et iure mundabitur 54 ista est lex omnis leprae et percussurae 55 leprae vestium et
 domorum 56 cicatricis et erumpentium papularum lucentis maculae et in varias species coloribus
 57 inmutatis ut possit sciri quo tempore mundum quid vel immundum sit

Chapter 15

1 locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens 2 loquimini filiis Israhel et dicite eis vir
 3 qui patitur fluxum seminis immundus erit et tunc iudicabitur huic vitio subiacere cum per momenta
 4 singula adhererit carni illius atque concreverit foedus humor omne stratum in quo dormierit

5
 immundum erit et ubicumque sederit si quis hominum tetigerit lectum eius lavabit vestimenta sua
 et ipse lotus aqua immundus erit usque ad vesperum 6 si sederit ubi ille sederat et ipse lavabit
 vestimenta sua et lotus aqua immundus erit usque ad vesperum 7 qui tetigerit carnem eius lavabit
 vestimenta sua et ipse lotus aqua immundus erit usque ad vesperum 8 si salivam huiusmodi homo
 iecerit super eum qui mundus est lavabit vestem suam et lotus aqua immundus erit usque ad vesperum
 9
 10
 sagma super quo sederit immundum erit et quicquid sub eo fuerit qui fluxum seminis patitur
 pollutum erit usque ad vesperum qui portaverit horum aliquid lavabit vestem suam et ipse lotus
 aqua immundus erit usque ad vesperum 11 omnis quem tetigerit qui talis est non lotis ante manibus
 lavabit vestimenta sua et lotus aqua immundus erit usque ad vesperum 12 vas fictile quod tetigerit
 confringetur vas autem ligneum lavabitur aqua 13 si sanatus fuerit qui huiusmodi sustinet
 passionem numerabit septem dies post emundationem sui et lotis vestibus ac toto corpore in aquis
 viventibus erit mundus 14 die autem octavo sumet duos turtures aut duos pullos columbae et veniet
 in conspectu Domini ad ostium tabernaculi testimonii dabitque eos sacerdoti 15 qui faciet unum
 pro peccato et alterum in holocaustum rogabitque pro eo coram Domino ut emundetur a fluxu
 seminis sui 16 vir de quo egreditur semen coitus lavabit aqua omne corpus suum et immundus erit
 usque ad vesperum 17 vestem et pellem quam habuerit lavabit aqua et immunda erit usque ad
 vesperum 18 mulier cum qua coierit lavabitur aqua et immunda erit usque ad vesperum 19 mulier
 quae redeunte mense patitur fluxum sanguinis septem diebus separabitur 20 omnis qui tetigerit eam
 immundus erit usque ad vesperum 21 et in quo dormierit vel sederit diebus separationis suae polluetur
 22 qui tetigerit lectum eius lavabit vestimenta sua et ipse lotus aqua immundus erit usque ad vesperum
 23 omne vas super quo illa sederit quisquis adtigerit lavabit vestimenta sua et lotus aqua pollutus
 erit usque ad vesperum 24 si coierit cum ea vir tempore sanguinis menstrualis immundus erit septem
 diebus et omne stratum in quo dormierit polluetur 25 mulier quae patitur multis diebus fluxum
 sanguinis non in tempore menstruali vel quae post menstruum sanguinem fluere non cessat quamdiu
 huic subiacet passioni immunda erit quasi sit in tempore menstruo 26 omne stratum in quo dormierit
 et vas in quo sederit pollutum erit 27 quicumque tetigerit eam lavabit vestimenta sua et ipse lotus
 aqua immundus erit usque ad vesperum 28 si steterit sanguis et fluere cessarit numerabit septem

²⁹
 dies purificationis suae et octavo die offeret pro se sacerdoti duos turtures vel duos pullos
³⁰
 columbae ad ostium tabernaculi testimonii qui unum faciet pro peccato et alterum in holocaustum
³¹
 rogabitque pro ea coram Domino et pro fluxu immunditiae eius docebitis ergo filios Israhel ut
 caveant immunditiam et non moriantur in sordibus suis cum polluerint tabernaculum meum quod
³² ³³
 est inter eos ista est lex eius qui patitur fluxum seminis et qui polluitur coitu et quae menstruis
 temporibus separatur vel quae iugi fluit sanguine et hominis qui dormierit cum ea

Chapter 16

¹
 locutusque est Dominus ad Mosen post mortem duum filiorum Aaron quando offerentes ignem
²
 alienum interfecti sunt et praecepit ei dicens loquere ad Aaron fratrem tuum ne omni tempore
 ingrediatur sanctuarium quod est intra velum coram propitiatorio quo tegitur arca ut non moriatur
³
 quia in nube apparebo super oraculum nisi haec ante fecerit vitulum offeret pro peccato et arietem
⁴
 in holocaustum tunica linea vestietur feminalibus lineis verecunda celabit accingetur zona linea
 cidarim lineam inponet capiti haec enim vestimenta sunt sancta quibus cunctis cum lotus fuerit
⁵
 induetur suscipietque ab universa multitudine filiorum Israhel duos hircos pro peccato et unum
⁶ ⁷
 arietem in holocaustum cumque obtulerit vitulum et oraverit pro se et pro domo sua duos hircos
⁸
 stare faciet coram Domino in ostio tabernaculi testimonii mittens super utrumque sortem unam
⁹ ¹⁰
 Domino et alteram capro emissario cuius sors exierit Domino offeret illum pro peccato cuius
 autem in caprum emissarium statuet eum vivum coram Domino ut fundat preces super eo et emittat
¹¹
 illum in solitudinem his rite celebratis offeret vitulum et rogans pro se et pro domo sua immolabit
¹²
 eum adsumptoque turibulo quod de prunis altaris impleverit et hauriens manu compositum
¹³
 thymiama in incensum ultra velum intrabit in sancta ut positus super ignem aromatibus nebula
¹⁴
 eorum et vapor operiat oraculum quod est super testimonium et non moriatur tollet quoque de
¹⁵
 sanguine vituli et asperget digito septies contra propitiatorium ad orientem cumque mactaverit
 hircum pro peccato populi inferet sanguinem eius intra velum sicut praeceptum est de sanguine
¹⁶
 vituli ut aspergat e regione oraculi et expiet sanctuarium ab immunditiis filiorum Israhel et a
 praevaricationibus eorum cunctisque peccatis iuxta hunc ritum faciet tabernaculo testimonii quod

17
 fixum est inter eos in medio sordium habitationis eorum nullus hominum sit in tabernaculo
 quando pontifex ingreditur sanctuarium ut roget pro se et pro domo sua et pro universo coetu Israhel
 18
 donec egrediatur cum autem exierit ad altare quod coram Domino est oret pro se et sumptum
 19
 sanguinem vituli atque hirci fundat super cornua eius per gyrum aspergensque digito septies
 20
 expiet et sanctificet illud ab inmunditiis filiorum Israhel postquam emundarit sanctuarium et
 21
 tabernaculum et altare tunc offerat hircum viventem et posita utraque manu super caput eius
 confiteatur omnes iniquitates filiorum Israhel et universa delicta atque peccata eorum quae inprecans
 22
 capiti eius emittet illum per hominem paratum in desertum cumque portaverit hircus omnes
 23
 iniquitates eorum in terram solitariam et dimissus fuerit in deserto revertetur Aaron in
 tabernaculum testimonii et depositis vestibus quibus prius indutus erat cum intraret sanctuarium
 24
 relictisque ibi lavabit carnem suam in loco sancto indueturque vestimentis suis et postquam
 25
 egressus obtulerit holocaustum suum ac plebis rogabit tam pro se quam pro populo et adipem
 26
 qui oblatus est pro peccatis adolebit super altare ille vero qui dimiserit caprum emissarium
 27
 lavabit vestimenta sua et corpus aqua et sic ingreditur in castra vitulum autem et hircum qui
 pro peccato fuerant immolati et quorum sanguis inlatus est ut in sanctuario expiatio compleretur
 28
 asportabunt foras castra et conburent igni tam pelles quam carnes eorum et fimum et quicumque
 29
 conbuserit ea lavabit vestimenta sua et carnem aqua et sic ingreditur in castra eritque hoc vobis
 legitimum sempiternum mense septimo decima die mensis adfligetur animas vestras nullumque
 30
 facietis opus sive indigena sive advena qui peregrinatur inter vos in hac die expiatio erit vestri
 31
 atque mundatio ab omnibus peccatis vestris coram Domino mundabimini sabbatum enim
 32
 requietionis est et adfligetur animas vestras religione perpetua expiabit autem sacerdos qui unctus
 fuerit et cuius initiatae manus ut sacerdotio fungatur pro patre suo indueturque stola linea et vestibis
 33
 sanctis et expiabit sanctuarium et tabernaculum testimonii atque altare sacerdotes quoque et
 34
 universum populum eritque hoc vobis legitimum sempiternum ut oretis pro filiis Israhel et pro
 cunctis peccatis eorum semel in anno fecit igitur sicut praeceperat Dominus Mosi

Chapter 17

¹ et locutus est Dominus ad Mosen dicens ² loquere Aaron et filiis eius et cunctis filiis Israhel
 et dices ad eos iste est sermo quem mandavit Dominus dicens ³ homo quilibet de domo Israhel si
⁴ occiderit bovem aut ovem sive capram in castris vel extra castra et non obtulerit ad ostium
 tabernaculi oblationem Domino sanguinis reus erit quasi sanguinem fuderit sic peribit de medio
⁵ populi sui ideo offerre debent sacerdoti filii Israhel hostias suas quas occidunt in agro ut
 sanctificentur Domino ante ostium tabernaculi testimonii et immolent eas hostias pacificas Domino
⁶ fundetque sacerdos sanguinem super altare Domini ad ostium tabernaculi testimonii et adolebit
⁷ adipem in odorem suavitatis Domino et nequaquam ultra immolabunt hostias suas daemonibus
⁸ cum quibus fornicati sunt legitimum sempiternum erit illis et posteris eorum et ad ipsos dices
 homo de domo Israhel et de advenis qui peregrinantur apud vos qui obtulerit holocaustum sive
⁹ victimam et ad ostium tabernaculi testimonii non adduxerit eam ut offeratur Domino interibit de
¹⁰ populo suo homo quilibet de domo Israhel et de advenis qui peregrinantur inter eos si comederit
¹¹ sanguinem obfirmabo faciem meam contra animam illius et disperdam eam de populo suo quia
 anima carnis in sanguine est et ego dedi illum vobis ut super altare in eo expietis pro animabus
¹² vestris et sanguis pro animae piaculo sit idcirco dixi filiis Israhel omnis anima ex vobis non
¹³ comedet sanguinem nec ex advenis qui peregrinantur inter vos homo quicumque de filiis Israhel
 et de advenis qui peregrinantur apud vos si venatione atque aucupio ceperit feram vel avem quibus
¹⁴ vesci licitum est fundat sanguinem eius et operiat illum terra anima enim omnis carnis in sanguine
 est unde dixi filiis Israhel sanguinem universae carnis non comedetis quia anima carnis in sanguine
¹⁵ est et quicumque comederit illum interibit anima quae comederit morticinum vel captum a bestia
 tam de indigenis quam de advenis lavabit vestes suas et semet ipsum aqua et contaminatus erit
¹⁶ usque ad vesperum et hoc ordine mundus fiet quod si non laverit vestimenta sua nec corpus
 portabit iniquitatem suam

Chapter 18

¹ locutusque est Dominus ad Mosen dicens ² loquere filiis Israhel et dices ad eos ego Dominus
³ Deus vester iuxta consuetudinem terrae Aegypti in qua habitastis non facietis et iuxta morem

regionis Chanaan ad quam ego introducturus sum vos non agetis nec in legitimis eorum ambulabitis
⁴ facietis iudicia mea et praecepta servabitis et ambulabitis in eis ego Dominus Deus vester ⁵ custodite
 leges meas atque iudicia quae faciens homo vivet in eis ego Dominus ⁶ omnis homo ad proximam
 sanguinis sui non accedet ut revelet turpitudinem eius ego Dominus ⁷ turpitudinem patris et
 turpitudinem matris tuae non discoperies mater tua est non revelabis turpitudinem eius ⁸ turpitudinem
 uxoris patris tui non discoperies turpitudinem enim patris tui est ⁹ turpitudinem sororis tuae ex patre
 sive ex matre quae domi vel foris genita est non revelabis ¹⁰ turpitudinem filiae filii tui vel neptis
 ex filia non revelabis quia turpitudinem tua est ¹¹ turpitudinem filiae uxoris patris tui quam peperit
 patri tuo et est soror tua non revelabis ¹² turpitudinem sororis patris tui non discoperies quia caro
 est patris tui ¹³ turpitudinem sororis matris tuae non revelabis eo quod caro sit matris tuae
¹⁴ turpitudinem patris tui non revelabis nec accedes ad uxorem eius quae tibi adfinitate coniungitur
¹⁵ turpitudinem nurus tuae non revelabis quia uxor filii tui est nec discoperies ignominiam eius
¹⁶ turpitudinem uxoris fratris tui non revelabis quia turpitudinem fratris tui est ¹⁷ turpitudinem uxoris
 tuae et filiae eius non revelabis filiam filii eius et filiam filiae illius non sumes ut reveles ignominiam
 eius quia caro illius sunt et talis coitus incestus est ¹⁸ sororem uxoris tuae in pelicatum illius non
 accipies nec revelabis turpitudinem eius adhuc illa vivente ¹⁹ ad mulierem quae patitur menstrua
 non accedes nec revelabis foeditatem eius ²⁰ cum uxore proximi tui non coibis nec seminis
 commixtione maculaberis ²¹ de semine tuo non dabis ut consecratur idolo Moloch nec pollues
 nomen Dei tui ego Dominus ²² cum masculo non commisceberis coitu femineo quia abominatio
 est ²³ cum omni pecore non coibis nec maculaberis cum eo mulier non subcumbet iumento nec
²⁴ miscebitur ei quia scelus est ne polluamini in omnibus his quibus contaminatae sunt universae
 gentes quas ego eiciam ante conspectum vestrum ²⁵ et quibus polluta est terra cuius ego scelera
 visitabo ut evomat habitatores suos ²⁶ custodite legitima mea atque iudicia et non faciat ex omnibus
 abominationibus istis tam indigena quam colonus qui peregrinatur apud vos ²⁷ omnes enim
 execrationes istas fecerunt accolae terrae qui fuerunt ante vos et polluerunt eam ²⁸ cavete ergo ne
 et vos similiter evomat cum paria feceritis sicut evomuit gentem quae fuit ante vos ²⁹ omnis anima

30
 quae fecerit de abominationibus his quippiam peribit de medio populi sui custodite mandata
 mea nolite facere quae fecerunt hii qui fuerunt ante vos et ne polluamini in eis ego Dominus Deus
 vester

Chapter 19

1 locutus est Dominus ad Mosen dicens 2 loquere ad omnem coetum filiorum Israhel et dices
 ad eos sancti estote quia ego sanctus sum Dominus Deus vester 3 unusquisque matrem et patrem
 suum timeat sabbata mea custodite ego Dominus Deus vester 4 nolite converti ad idola nec deos
 conflatile faciat vobis ego Dominus Deus vester 5 si immolaveritis hostiam pacificorum Domino
 ut sit placabilis 6 eo die quo fuerit immolata comedetis eam et die altero quicquid autem residuum
 fuerit in diem tertium igne conburetis 7 si quis post biduum comederit ex ea profanus erit et impietatis
 reus 8 portabit iniquitatem suam quia sanctum Domini polluit et peribit anima illa de populo suo
 9 cum messueris segetes terrae tuae non tondebis usque ad solum superficiem terrae nec remanentes
 spicas colliges 10 neque in vinea tua racemos et grana decidentia congregabis sed pauperibus et
 peregrinis carpenda dimittes ego Dominus Deus vester 11 non facietis furtum non mentiemini nec
 decipiet unusquisque proximum suum 12 non peierabis in nomine meo nec pollues nomen Dei tui
 ego Dominus 13 non facies calumniam proximo tuo nec vi opprimes eum non morabitur opus
 mercennarii apud te usque mane 14 non maledices surdo nec coram caeco pones offendiculum sed
 timebis Deum tuum quia ego sum Dominus 15 non facies quod iniquum est nec iniuste iudicabis
 nec consideres personam pauperis nec honores vultum potentis iuste iudica proximo tuo 16 non
 eris criminator et susurro in populis non stabis contra sanguinem proximi tui ego Dominus 17 ne
 oderis fratrem tuum in corde tuo sed publice argue eum ne habeas super illo peccatum 18 non
 quaeres ultionem nec memor eris iniuriae civium tuorum diliges amicum tuum sicut temet ipsum
 19 ego Dominus leges meas custodite iumenta tua non facies coire cum alterius generis animantibus
 20 agrum non seres diverso semine veste quae ex duobus texta est non indueris homo si dormierit
 cum muliere coitu seminis quae sit ancilla etiam nubilis et tamen pretio non redempta nec libertate

donata vapulabunt ambo et non morientur quia non fuit libera²¹ pro delicto autem suo offeret
 Domino ad ostium tabernaculi testimonii arietem²² orabitque pro eo sacerdos et pro delicto eius
 coram Domino et repropitiabitur ei dimitteturque peccatum²³ quando ingressi fueritis terram et
 plantaveritis in ea ligna pomifera auferetis praepudia eorum poma quae germinant immunda erunt
 vobis nec edetis ex eis²⁴ quarto anno omnis fructus eorum sanctificabitur laudabilis Domino
²⁵ quinto autem anno comedetis fructus congregantes poma quae proferunt ego Dominus Deus
 vester²⁶ non comedetis cum sanguine non augurabimini nec observabitis somnia²⁷ neque in
 rotundum adtondebitis comam nec radatis barbam²⁸ et super mortuo non incidetis carnem vestram
 neque figuras aliquas et stigmata facietis vobis ego Dominus²⁹ ne prostituas filiam tuam et
 contaminetur terra et impleatur piaculo³⁰ sabbata mea custodite et sanctuarium meum metuite ego
 Dominus³¹ ne declinetis ad magos nec ab ariolis aliquid sciscitemini ut polluamini per eos ego
 Dominus Deus vester³² coram cano capite consurge et honora personam senis et time Deum tuum
 ego sum Dominus³³ si habitaverit advena in terra vestra et moratus fuerit inter vos ne exprobretis
 ei³⁴ sed sit inter vos quasi indigena et diligetis eum quasi vosmet ipsos fuistis enim et vos advenae
 in terra Aegypti ego Dominus Deus vester³⁵ nolite facere iniquum aliquid in iudicio in regula in
 pondere in mensura³⁶ statera iusta et aequa sint pondera iustus modius aequusque sextarius ego
 Dominus Deus vester qui eduxi vos de terra Aegypti³⁷ custodite omnia praecepta mea et universa
 iudicia et facite ea ego Dominus

Chapter 20

¹ locutusque est Dominus ad Mosen dicens² haec loqueris filiis Israhel homo de filiis Israhel
 et de advenis qui habitant in Israhel si quis dederit de semine suo idolo Moloch morte moriatur
 populus terrae lapidabit eum³ et ego ponam faciem meam contra illum succidamque eum de medio
 populi sui eo quod dederit de semine suo Moloch et contaminaverit sanctuarium meum ac polluerit
 nomen sanctum meum⁴ quod si negligens populus terrae et quasi parvipendens imperium meum
 dimiserit hominem qui dederit de semine suo Moloch nec voluerit eum occidere⁵ ponam faciem

meam super hominem illum et cognationem eius succidamque et ipsum et omnes qui consenserunt
 ei ut fornicarentur cum Moloch de medio populi sui ⁶ anima quae declinaverit ad magos et ariolos
 et fornicata fuerit cum eis ponam faciem meam contra eam et interficiam illam de medio populi
 sui ⁷ sanctificamini et estote sancti quia ego Dominus Deus vester ⁸ custodite praecepta mea et
 facite ea ego Dominus qui sanctifico vos ⁹ qui maledixerit patri suo et matri morte moriatur patri
 matrique maledixit sanguis eius sit super eum ¹⁰ si moechatus quis fuerit cum uxore alterius et
 adulterium perpetrarit cum coniuge proximi sui morte moriantur et moechus et adultera ¹¹ qui
 dormierit cum noverca sua et revelaverit ignominiam patris sui morte moriantur ambo sanguis
 eorum sit super eos ¹² si quis dormierit cum nuru sua uterque moriantur quia scelus operati sunt
 sanguis eorum sit super eos ¹³ qui dormierit cum masculo coitu femineo uterque operati sunt nefas
 morte moriantur sit sanguis eorum super eos ¹⁴ qui supra uxorem filiam duxerit matrem eius scelus
 operatus est vivus ardebit cum eis nec permanebit tantum nefas in medio vestri ¹⁵ qui cum iumento
 et pecore coierit morte moriatur pecus quoque occidite ¹⁶ mulier quae subcubuerit cuilibet iumento
 simul interficietur cum eo sanguis eorum sit super eos ¹⁷ qui acceperit sororem suam filiam patris
 sui vel filiam matris suae et viderit turpitudinem eius illaque conspexerit fratris ignominiam nefariam
 rem operati sunt occidentur in conspectu populi sui eo quod turpitudinem suam mutuo revelarint
 et portabunt iniquitatem suam ¹⁸ qui coierit cum muliere in fluxu menstruo et revelaverit
 turpitudinem eius ipsaque aperuerit fontem sanguinis sui interficientur ambo de medio populi sui
¹⁹ turpitudinem materterae tuae et amitae tuae non discoperies qui hoc fecerit ignominiam carnis
 suae nudavit portabunt ambo iniquitatem suam ²⁰ qui coierit cum uxore patris vel avunculi sui et
 revelaverit ignominiam cognationis suae portabunt ambo peccatum suum absque liberis morientur
²¹ qui duxerit uxorem fratris sui rem facit illicitam turpitudinem fratris sui revelavit absque filiis
²² erunt custodite leges meas atque iudicia et facite ea ne et vos evomat terra quam intraturi estis
 et habitaturi ²³ nolite ambulare in legitimis nationum quas ego expulsurus sum ante vos omnia
 enim haec fecerunt et abominatus sum eos ²⁴ vobis autem loquor possidete terram eorum quam
 dabo vobis in hereditatem terram fluentem lacte et melle ego Dominus Deus vester qui separavi
 vos a ceteris populis ²⁵ separate ergo et vos iumentum mundum ab immundo et avem mundam ab
 immunda ne polluat animas vestras in pecore et in avibus et cunctis quae moventur in terra et quae
 vobis ostendi esse polluta ²⁶ eritis sancti mihi quia sanctus ego sum Dominus et separavi vos a

ceteris populis ut essetis mei ²⁷ vir sive mulier in quibus pythonicus vel divinationis fuerit spiritus
morte moriantur lapidibus obruent eos sanguis eorum sit super illos

Chapter 21

¹ dixit quoque Dominus ad Moysen loquere ad sacerdotes filios Aaron et dices eis ne contaminetur
sacerdos in mortibus civium suorum ² nisi tantum in consanguineis ac propinquis id est super matre
et patre et filio ac filia fratre quoque ³ et sorore virgine quae non est nupta viro ⁴ sed nec in principe
populi sui contaminabitur ⁵ non radent caput nec barbam neque in carnibus suis facient incisuras
⁶ sancti erunt Deo suo et non polluent nomen eius incensum enim Domini et panes Dei sui offerunt
et ideo sancti erunt ⁷ scortum et vile prostibulum non ducet uxorem nec eam quae repudiata est a
marito quia consecratus est Deo suo ⁸ et panes propositionis offert sit ergo sanctus quia et ego
sanctus sum Dominus qui sanctifico vos ⁹ sacerdotis filia si deprehensa fuerit in stupro et violaverit
nomen patris sui flammis exuretur ¹⁰ pontifex id est sacerdos maximus inter fratres suos super
cuius caput fustum est unctionis oleum et cuius manus in sacerdotio consecratae sunt vestitusque
est sanctis vestibus caput suum non discoperiet vestimenta non scindet ¹¹ et ad omnem mortuum
non ingreditur omnino super patre quoque suo et matre non contaminabitur ¹² nec egredietur de
sanctis ne polluat sanctuarium Domini quia oleum sanctae unctionis Dei sui super eum est ego
Dominus ¹³ virginem ducet uxorem ¹⁴ viduam et repudiatam et sordidam atque meretricem non
accipiet sed puellam de populo suo ¹⁵ ne commisceat stirpem generis sui vulgo gentis suae quia
ego Dominus qui sanctifico eum ¹⁶ locutusque est Dominus ad Moysen dicens ¹⁷ loquere ad Aaron
homo de semine tuo per familias qui habuerit maculam non offeret panes Deo suo ¹⁸ nec accedet
ad ministerium eius si caecus fuerit si claudus si vel parvo vel grandi et torto naso ¹⁹ si fracto pede
si manu ²⁰ si gibbus si lippus si albuginem habens in oculo si iugem scabiem si inpetiginem in
corpore vel hirsutus ²¹ omnis qui habuerit maculam de semine Aaron sacerdotis non accedet
offerre hostias Domino nec panes Deo suo ²² vescetur tamen panibus qui offeruntur in sanctuario

23

ita dumtaxat ut intra velum non ingrediatur nec accedat ad altare quia maculam habet et
contaminare non debet sanctuarium meum ego Dominus qui sanctifico eos²⁴ locutus est ergo
Moses ad Aaron et filios eius et ad omnem Israhel cuncta quae sibi fuerant imperata

Chapter 22

¹ locutus quoque est Dominus ad Moysen dicens ² loquere ad Aaron et ad filios eius ut caveant
ab his quae consecrata sunt filiorum Israhel et non contaminent nomen sanctificatorum mihi quae
³ ipsi offerunt ego Dominus ³ dic ad eos et ad posteros eorum omnis homo qui accesserit de stirpe
vestra ad ea quae consecrata sunt et quae obtulerunt filii Israhel Domino in quo est immunditia
⁴ peribit coram Domino ego sum Dominus ⁴ homo de semine Aaron qui fuerit leprosus aut patiens
fluxum seminis non vescetur de his quae sanctificata sunt mihi donec sanetur qui tetigerit immundum
⁵ super mortuo et ex quo egreditur semen quasi coitus ⁵ et qui tangit reptile et quodlibet immundum
⁶ cuius tactus est sordidus ⁶ immundus erit usque ad vesperum et non vescetur his quae sanctificata
sunt sed cum laverit carnem suam aqua ⁷ et occubuerit sol tunc mundatus vescetur de sanctificatis
⁸ quia cibus illius est ⁸ morticinum et captum a bestia non comedent nec polluentur in eis ego sum
⁹ Dominus ⁹ custodient praecepta mea ut non subiaceant peccato et moriantur in sanctuario cum
¹⁰ polluerint illud ego Dominus qui sanctifico eos ¹⁰ omnis alienigena non comedet de sanctificatis
¹¹ inquilinus sacerdotis et mercennarius non vescetur ex eis ¹¹ quem autem sacerdos emerit et qui
¹² vernaculus domus eius fuerit hii comedent ex eis ¹² si filia sacerdotis cuilibet ex populo nupta
¹³ fuerit de his quae sanctificata sunt et de primitiis non vescetur ¹³ sin autem vidua vel repudiata et
absque liberis reversa fuerit ad domum patris sui sicut puella consuevit aletur cibus patris sui omnis
¹⁴ alienigena comedendi ex eis non habet potestatem ¹⁴ qui comederit de sanctificatis per ignorantiam
¹⁵ addet quintam partem cum eo quod comedit et dabit sacerdoti in sanctuarium ¹⁵ nec contaminabunt
¹⁶ sanctificata filiorum Israhel quae offerunt Domino ¹⁶ ne forte sustineant iniquitatem delicti sui
¹⁷ cum sanctificata comederint ego Dominus qui sanctifico eos ¹⁷ locutus est Dominus ad Moysen
¹⁸ dicens ¹⁸ loquere ad Aaron et filios eius et ad omnes filios Israhel dicesque ad eos homo de domo
Israhel et de advenis qui habitant apud vos qui obtulerit oblationem suam vel vota solvens vel

sponte offerens quicquid illud obtulerit in holocaustum Domini¹⁹ ut offeratur per vos masculus
 immaculatus erit ex bubus et ex ovibus et ex capris²⁰ si maculam habuerit non offeretis neque erit
 acceptabile²¹ homo qui obtulerit victimam pacificorum Domino vel vota solvens vel sponte offerens
 tam de bubus quam de ovibus immaculatum offeret ut acceptabile sit omnis macula non erit in eo
 si caecum fuerit si fractum si cicatricem habens si papulas aut scabiem vel inpetiginem non
 offeretis ea Domino neque adolebitis ex eis super altare Domini²³ bovem et ovem aure et cauda
 amputatis voluntarie offerre potes votum autem ex his solvi non potest²⁴ omne animal quod vel
 contritis vel tunsis vel sectis ablatisque testiculis est non offeretis Domino et in terra vestra hoc
 omnino ne faciatis²⁵ de manu alienigenae non offeretis panes Deo vestro et quicquid aliud dare
 voluerint quia corrupta et maculata sunt omnia non suscipietis ea²⁶ locutusque est Dominus ad
 Mosén dicens²⁷ bos ovis et capra cum genita fuerint septem diebus erunt sub ubere matris suae
 die autem octavo et deinceps offerri poterunt Domino²⁸ sive illa bos sive ovis non immolabuntur
 una die cum fetibus suis²⁹ si immolaveritis hostiam pro gratiarum actione Domino ut possit esse
 placabilis³⁰ eodem die comedetis eam non remanebit quicquam in mane alterius diei ego Dominus
 custodite mandata mea et facite ea ego Dominus³² ne polluat nomen meum sanctum ut
 sanctificer in medio filiorum Israhel ego Dominus qui sanctifico vos³³ et eduxi de terra Aegypti
 ut essem vobis in Deum ego Dominus

Chapter 23

¹ locutus est Dominus ad Mosén dicens² loquere filiis Israhel et dices ad eos hae sunt feriae
 Domini quas vocabitis sanctas³ sex diebus facietis opus dies septimus quia sabbati requies est
 vocabitur sanctus omne opus non facietis in eo sabbatum Domini est in cunctis habitationibus
 vestris⁴ hae sunt ergo feriae Domini sanctae quas celebrare debetis temporibus suis⁵ mense primo
 quartadecima die mensis ad vesperum phase Domini est⁶ et quintadecima die mensis huius
 sollemnitas azymorum Domini est septem diebus azyma comedetis⁷ dies primus erit vobis
 celeberrimus sanctusque omne opus servile non facietis in eo⁸ sed offeretis sacrificium in igne

Domino septem diebus dies autem septimus erit celebrior et sanctior nullumque servile opus fiet
 in eo ⁹ locutusque est Dominus ad Mosen dicens ¹⁰ loquere filiis Israhel et dices ad eos cum ingressi
 fueritis terram quam ego dabo vobis et messueritis segetem feretis manipulos spicarum primitias
 messis vestrae ad sacerdotem ¹¹ qui elevabit fasciculum coram Domino ut acceptabile sit pro vobis
 altero die sabbati et sanctificabit illum ¹² atque in eodem die quo manipulus consecratur caedetur
 agnus immaculatus anniculus in holocaustum Domini ¹³ et libamenta offerentur cum eo duae
 decimae similiae conspersae oleo in incensum Domini odoremque suavissimum liba quoque vini
 quarta pars hin ¹⁴ panem et pulentam et pultes non comedetis ex segete usque ad diem qua offeratis
 ex ea Deo vestro praeceptum est sempiternum in generationibus cunctisque habitaculis vestris
¹⁵ numerabitis ergo ab altero die sabbati in quo obtulistis manipulum primitiarum septem ebdomadas
 plenas ¹⁶ usque ad alteram diem expletionis ebdomadae septimae id est quinquaginta dies et sic
 offeretis sacrificium novum Domino ¹⁷ ex omnibus habitaculis vestris panes primitiarum duos de
 duabus decimis similiae fermentatae quos coquetis in primitias Domini ¹⁸ offeretisque cum panibus
 septem agnos immaculatos anniculos et vitulum de armento unum et arietes duos et erunt in
 holocausto cum libamentis suis in odorem suavissimum Domino ¹⁹ facietis et hircum pro peccato
 duosque agnos anniculos hostias pacificorum ²⁰ cumque elevaverit eos sacerdos cum panibus
 primitiarum coram Domino cedent in usum eius ²¹ et vocabitis hunc diem celeberrimum atque
 sanctissimum omne opus servile non facietis in eo legitimum sempiternum erit in cunctis habitaculis
 et generationibus vestris ²² postquam autem messueritis segetem terrae vestrae non secabitis eam
 usque ad solum nec remanentes spicas colligetis sed pauperibus et peregrinis dimittetis eas ego
 Dominus Deus vester ²³ locutusque est Dominus ad Mosen dicens ²⁴ loquere filiis Israhel mense
 septimo prima die mensis erit vobis sabbatum memorabile clangentibus tubis et vocabitur sanctum
²⁵ omne opus servile non facietis in eo et offeretis holocaustum Domino ²⁶ locutusque est Dominus
 ad Mosen dicens ²⁷ decimo die mensis huius septimi dies expiationum erit celeberrimus et vocabitur
 sanctus adfligetisque animas vestras in eo et offeretis holocaustum Domino ²⁸ omne opus non
 facietis in tempore diei huius quia dies propitiationis est ut propitietur vobis Dominus Deus vester
²⁹ omnis anima quae adflcta non fuerit die hoc peribit de populis suis ³⁰ et quae operis quippiam
 fecerit delebo eam de populo suo ³¹ nihil ergo operis facietis in eo legitimum sempiternum erit
 vobis in cunctis generationibus et habitationibus vestris ³² sabbatum requietionis est adfligetis

animas vestras die nono mensis a vespero usque ad vesperum celebrabitis sabbata vestra ³³ et
 locutus est Dominus ad Mosen dicens ³⁴ loquere filiis Israhel a quintodecimo die mensis huius
 septimi erunt feriae tabernaculorum septem diebus Domino ³⁵ dies primus vocabitur celeberrimus
 atque sanctissimus omne opus servile non facietis ³⁶ et septem diebus offeretis holocausta Domino
 dies quoque octavus erit celeberrimus atque sanctissimus et offeretis holocaustum Domino est enim
 coetus atque collectae omne opus servile non facietis in eo ³⁷ hae sunt feriae Domini quas vocabitis
 celeberrimas et sanctissimas offeretisque in eis oblationes Domino holocausta et libamenta iuxta
 ritum uniuscuiusque diei ³⁸ exceptis sabbatis Domini donisque vestris et quae offertis ex voto vel
 quae sponte tribuitis Domino ³⁹ a quintodecimo ergo die mensis septimi quando congregaveritis
 omnes fructus terrae vestrae celebrabitis ferias Domini septem diebus die primo et die octavo erit
 sabbatum id est requies ⁴⁰ sumetisque vobis die primo fructus arboris pulcherrimae spatulasque
 palmarum et ramos ligni densarum frondium et salices de torrente et laetabimini coram Domino
 Deo vestro ⁴¹ celebrabitisque sollemnitatem eius septem diebus per annum legitimum sempiternum
 erit in generationibus vestris mense septimo festa celebrabitis ⁴² et habitabitis in umbraculis septem
 diebus omnis qui de genere est Israhel manebit in tabernaculis ⁴³ ut discant posteri vestri quod in
 tabernaculis habitare fecerim filios Israhel cum educerem eos de terra Aegypti ego Dominus Deus
 vester ⁴⁴ locutusque est Moses super sollemnitatibus Domini ad filios Israhel

Chapter 24

¹ et locutus est Dominus ad Mosen dicens ² praecipe filiis Israhel ut adferant tibi oleum de olivis
 purissimum ac lucidum ad concinnandas lucernas iugiter ³ extra velum testimonii in tabernaculo
 foederis ponetque eas Aaron a vespere usque in mane coram Domino cultu ritumque perpetuo in
 generationibus vestris ⁴ super candelabro mundissimo ponentur semper in conspectu Domini
⁵ accipies quoque similam et coques ex ea duodecim panes qui singuli habebunt duas decimas
⁶ quorum senos altrinsecus super mensam purissimam coram Domino statues ⁷ et pones super eos
 tus lucidissimum ut sit panis in monumentum oblationis Domini ⁸ per singula sabbata mutabuntur
 coram Domino suscepti a filiis Israhel foedere sempiterno ⁹ eruntque Aaron et filiorum eius ut

¹⁰
 comedant eos in loco sancto quia sanctum sanctorum est de sacrificiis Domini iure perpetuo ecce
 autem egressus filius mulieris israhelitis quem pepererat de viro aegyptio inter filios Israhel iurgatus
¹¹
 est in castris cum viro israhelite cumque blasphemasset nomen et maledixisset ei adductus est
¹²
 ad Mosen vocabatur autem mater eius Salumith filia Dabri de tribu Dan miseruntque eum in
¹³ ¹⁴
 carcerem donec nossent quid iuberet Dominus qui locutus est ad Mosen dicens educ
 blasphemum extra castra et ponant omnes qui audierunt manus suas super caput eius et lapidet eum
¹⁵
 populus universus et ad filios Israhel loqueris homo qui maledixerit Deo suo portabit peccatum
¹⁶
 suum et qui blasphemaverit nomen Domini morte moriatur lapidibus opprimet eum omnis
 multitudo sive ille civis seu peregrinus fuerit qui blasphemaverit nomen Domini morte moriatur
¹⁷ ¹⁸
 qui percusserit et occiderit hominem morte moriatur qui percusserit animal reddat vicarium
¹⁹
 id est animam pro anima qui inrogaverit maculam cuilibet civium suorum sicut fecit fiet ei
²⁰
 fracturam pro fractura oculum pro oculo dentem pro dente restituet qualem inflixerit maculam
²¹
 talem sustinere cogetur qui percusserit iumentum reddet aliud qui percusserit hominem punietur
²²
 aequum iudicium sit inter vos sive peregrinus sive civis peccaverit quia ego sum Dominus Deus
²³
 vester locutusque est Moses ad filios Israhel et eduxerunt eum qui blasphemaverat extra castra
 ac lapidibus oppresserunt feceruntque filii Israhel sicut praeceperat Dominus Mose

Chapter 25

¹ ²
 locutusque est Dominus ad Mosen in monte Sinai dicens loquere filiis Israhel et dices ad
³
 eos quando ingressi fueritis terram quam ego dabo vobis sabbatizet sabbatum Domini sex annis
⁴
 seres agrum tuum et sex annis putabis vineam tuam colligesque fructus eius septimo autem anno
⁵
 sabbatum erit terrae requietionis Domini agrum non seres et vineam non putabis quae sponte
 gignit humus non metes et uvas primitiarum tuarum non colliges quasi vindemiam annus enim
⁶
 requietionis terrae est sed erunt vobis in cibum tibi et servo tuo ancillae et mercenario tuo et
⁷
 advenae qui peregrinantur apud te iumentis tuis et pecoribus omnia quae nascuntur praebebunt
⁸
 cibum numerabis quoque tibi septem ebdomades annorum id est septem septies quae simul faciunt

9
annos quadraginta novem et clanges bucina mense septimo decima die mensis propitiationis
10
tempore in universa terra vestra sanctificabisque annum quinquagesimum et vocabis remissionem
cunctis habitatoribus terrae tuae ipse est enim iobeus revertetur homo ad possessionem suam et
11
unusquisque rediet ad familiam pristinam quia iobeus est et quinquagesimus annus non seretis
12
neque metetis sponte in agro nascentia et primitias vindemiae non colligitis ob sanctificationem
13
iobei sed statim ablata comedetis anno iobei redient omnes ad possessiones suas 14
vendes quippiam civi tuo vel emes ab eo ne contristes fratrem tuum sed iuxta numerum annorum
15
iobei emes ab eo et iuxta supputationem frugum vendet tibi 16
quanto plus anni remanserint
post iobeum tanto crescet et pretium et quanto minus temporis numeraveris tanto minoris et emptio
17
constabit tempus enim frugum vendet tibi nolite adfligere contribules vestros sed timeat
18
unusquisque Deum suum quia ego Dominus Deus vester facite praecepta mea et iudicia custodite
19
et implete ea ut habitare possitis in terra absque ullo pavore et gignat vobis humus fructus suos
20
quibus vescamini usque ad saturitatem nullius impetum formidantes quod si dixeritis quid
21
comedemus anno septimo si non seruerimus neque collegerimus fruges nostras dabo
22
benedictionem meam vobis anno sexto et faciet fructus trium annorum seretisque anno octavo
23
et comedetis veteres fruges usque ad nonum annum donec nova nascantur edetis vetera terra
24
quoque non veniet in perpetuum quia mea est et vos advenae et coloni mei estis unde cuncta
25
regio possessionis vestrae sub redemptionis condicione vendetur si adtenuatus frater tuus
vendiderit possessiunculam suam et voluerit propinquus eius potest redimere quod ille vendiderat
26
sin autem non habuerit proximum et ipse pretium ad redimendum potuerit invenire
27
computabuntur fructus ex eo tempore quo vendidit et quod reliquum est reddet emptori sicque
28
recipiet possessionem suam quod si non invenerit manus eius ut reddat pretium habebit emptor
quod emerat usque ad annum iobeum in ipso enim omnis venditio redit ad dominum et ad
29
possessorem pristinum qui vendiderit domum intra urbis muros habebit licentiam redimendi
30
donec unus impleatur annus si non redemerit et anni circulus fuerit evolutus emptor possidebit
31
eam et posterius eius in perpetuum et redimi non poterit etiam in iobeo sin autem in villa fuerit
domus quae muros non habet agrorum iure vendetur si ante redempta non fuerit in iobeo revertetur

³² ad dominum aedes Levitarum quae in urbibus sunt semper possunt redimi ³³ si redemptae non fuerint in iobeleo revertentur ad dominos quia domus urbium leviticarum pro possessionibus sunt
³⁴ inter filios Israhel suburbana autem eorum non venient quia possessio sempiterna est ³⁵ si adtenuatus fuerit frater tuus et infirmus manu et susceperis eum quasi advenam et peregrinum et
³⁶ vixerit tecum ne accipias usuras ab eo nec amplius quam dedisti time Deum tuum ut vivere
³⁷ possit frater tuus apud te pecuniam tuam non dabis ei ad usuram et frugum superabundantiam
³⁸ non exiges ego Dominus Deus vester qui eduxi vos de terra Aegypti ut darem vobis terram
³⁹ Chanaan et essem vester Deus si paupertate compulsus vendiderit se tibi frater tuus non eum
⁴⁰ opprimes servitute famulorum sed quasi mercennarius et colonus erit usque ad annum iobeleum
⁴¹ operabitur apud te et postea egredietur cum liberis suis et revertetur ad cognationem et ad
⁴² possessionem patrum suorum mei enim servi sunt et ego eduxi eos de terra Aegypti non venient
⁴³ condicione servorum ne adfligas eum per potentiam sed metuito Deum tuum ⁴⁴ servus et ancilla
⁴⁵ sint vobis de nationibus quae in circuitu vestro sunt et de advenis qui peregrinantur apud vos
⁴⁶ vel qui ex his nati fuerint in terra vestra hos habebitis famulos et hereditario iure transmittetis
⁴⁷ ad posteros ac possidebitis in aeternum fratres autem vestros filios Israhel ne opprimatis per
⁴⁸ potentiam si invaluerit apud vos manus advenae atque peregrini et adtenuatus frater tuus vendiderit
⁴⁹ se ei aut cuiquam de stirpe eius post venditionem potest redimi qui voluerit ex fratribus suis
⁵⁰ redimet eum et patruus et patruelis et consanguineus et adfinis sin autem et ipse potuerit redimet
⁵¹ se supputatis dumtaxat annis a tempore venditionis suae usque ad annum iobeleum et pecunia
⁵² qua venditus fuerat iuxta annorum numerum et rationem mercennarii supputata si plures fuerint
⁵³ anni qui remanent usque ad iobeleum secundum hos reddet et pretium si pauci ponet rationem
⁵⁴ cum eo iuxta annorum numerum et reddet emptori quod reliquum est annorum quibus ante
⁵⁵ servivit mercedibus inputatis non adfliget eum violenter in conspectu tuo quod si per haec redimi
 non potuerit anno iobeleo egredietur cum liberis suis mei sunt enim servi filii Israhel quos eduxi
 de terra Aegypti

Chapter 26

¹
ego Dominus Deus vester non facietis vobis idolum et sculptile nec titulos erigitis nec insignem
lapidem ponetis in terra vestra ut adoretis eum ego enim sum Dominus Deus vester ² custodite
sabbata mea et pavete ad sanctuarium meum ego Dominus ³ si in praeceptis meis ambulaveritis et
mandata mea custodieritis et feceritis ea dabo vobis pluvias temporibus suis ⁴ et terra gignet germen
suum et pomis arbores replebuntur ⁵ adprehendet messium tritura vindemiam et vindemia occupabit
sementem et comedetis panem vestrum in saturitatem et absque pavore habitabitis in terra vestra
⁶
dabo pacem in finibus vestris dormietis et non erit qui exterreat auferam malas bestias et gladius
non transibit terminos vestros ⁷ persequemini inimicos vestros et corrueant coram vobis ⁸ persequentur
quinque de vestris centum alienos et centum ex vobis decem milia cadent inimici vestri in conspectu
vestro gladio ⁹ respiciam vos et crescere faciam multiplicabimini et firmabo pactum meum vobiscum
¹⁰
comedetis vetustissima veterum et vetera novis supervenientibus proicietis ¹¹ ponam tabernaculum
meum in medio vestri et non abiciet vos anima mea ¹² ambulabo inter vos et ero vester Deus vosque
eritis populus meus ¹³ ego Dominus Deus vester qui eduxi vos de terra Aegyptiorum ne serviretis
eis et qui confregi catenas cervicumstrarum ut incederetis erecti ¹⁴ quod si non audieritis me
nec feceritis omnia mandata mea ¹⁵ si spreveritis leges meas et iudicia mea contempseritis ut non
faciatis ea quae a me constituta sunt et ad irritum perducatis pactum meum ¹⁶ ego quoque haec
faciam vobis visitabo vos velociter in egestate et ardore qui conficiat oculos vestros et consumat
animas frustra seretis sementem quae ab hostibus devorabitur ¹⁷ ponam faciem meam contra vos
et corruetis coram hostibus vestris et subiciemini his qui oderunt vos fugietis nemine persequente
¹⁸
sin autem nec sic oboedieritis mihi addam correptiones vestras septuplum propter peccata vestra
¹⁹
et conteram superbiam duritiae vestrae daboque caelum vobis desuper sicut ferrum et terram
²⁰
aeneam consumetur in cassum labor vester non proferet terra germen nec arbores poma praebebunt
²¹
si ambulaveritis ex adverso mihi nec volueritis audire me addam plagas vestras usque in septuplum
propter peccata vestra ²² emittamque in vos bestias agri quae consumant et vos et pecora vestra et
ad paucitatem cuncta redigant desertaeque fiant viae vestrae ²³ quod si nec sic volueritis recipere

disciplinam sed ambulaveritis ex adverso mihi ²⁴ ego quoque contra vos adversus incedam et
 percutiam vos septies propter peccata vestra ²⁵ inducamque super vos gladium ultorem foederis
 mei cumque confugeritis in urbes mittam pestilentiam in medio vestri et trademini hostium manibus
²⁶ postquam confregero baculum panis vestri ita ut decem mulieres in uno clibano coquant panes
 et reddant eos ad pondus et comedetis et non saturabimini ²⁷ sin autem nec per haec audieritis me
 sed ambulaveritis contra me ²⁸ et ego incedam adversum vos in furore contrario et corripiam vos
²⁹ septem plagis propter peccata vestra ita ut comedatis carnes filiorum et filiarum vestrarum
³⁰ destruiam excelsa vestra et simulacra confringam cadetis inter ruinas idolorum vestrorum et
 abominabitur vos anima mea ³¹ in tantum ut urbes vestras redigam in solitudinem et deserta faciam
 sanctuaria vestra nec recipiam ultra odorem suavissimum ³² disperdamque terram vestram et
³³ stupebunt super ea inimici vestri cum habitatores illius fuerint vos autem dispergam in gentes
 et evaginabo post vos gladium eritque terra vestra deserta et civitates dirutae ³⁴ tunc placebunt
 terrae sabbata sua cunctis diebus solitudinis suae quando fueritis ³⁵ in terra hostili sabbatizabit et
 requiescet in sabbatis solitudinis suae eo quod non requieverit in sabbatis vestris quando habitabatis
³⁶ in ea et qui de vobis remanserint dabo pavorem in cordibus eorum in regionibus hostium terrebit
 eos sonitus folii volantis et ita fugient quasi gladium cadent nullo sequente ³⁷ et corruent singuli
 super fratres suos quasi bella fugientes nemo vestrum inimicis audebit resistere ³⁸ peribitis inter
 gentes et hostilis vos terra consumet ³⁹ quod si et de his aliqui remanserint tabescent in iniquitatibus
 suis in terra inimicorum suorum et propter peccata patrum suorum et sua adfligentur ⁴⁰ donec
 confiteantur iniquitates suas et maiorum suorum quibus praevaricati sunt in me et ambulaverunt
⁴¹ ex adverso mihi ambulabo igitur et ego contra eos et inducam illos in terram hostilem donec
 erubescat incircumcisa mens eorum tunc orabunt pro impietatibus suis ⁴² et recordabor foederis
 mei quod pepigi cum Iacob et Isaac et Abraham terrae quoque memor ero ⁴³ quae cum relictas fuerit
 ab eis conplacebit sibi in sabbatis suis patiens solitudinem propter illos ipsi vero rogabunt pro
⁴⁴ peccatis suis eo quod abiecerint iudicia mea et leges meas despexerint et tamen etiam cum essent
 in terra hostili non penitus abieci eos neque sic despexi ut consumerentur et irritum facerem pactum
 meum cum eis ego enim sum Dominus Deus eorum ⁴⁵ et recordabor foederis mei pristini quando

eduxi eos de terra Aegypti in conspectu gentium ut essem Deus eorum ego Dominus Deus haec sunt praecepta atque iudicia et leges quas dedit Dominus inter se et inter filios Israhel in monte Sinai per manum Mosi

Chapter 27

¹ locutusque est Dominus ad Mosén dicens ² loquere filiis Israhel et dices ad eos homo qui ³ votum fecerit et sponderit Deo animam suam sub aestimatione dabit pretium ⁴ si fuerit masculus a vicesimo usque ad sexagesimum annum dabit quinquaginta siclos argenti ad mensuram sanctuarii ⁵ si mulier triginta ⁶ a quinto autem anno usque ad vicesimum masculus dabit viginti siclos femina decem ⁷ ab uno mense usque ad annum quintum pro masculo dabuntur quinque sicli pro femina ⁸ tres sexagenarius et ultra masculus dabit quindecim siclos femina decem ⁹ si pauper fuerit et aestimationem reddere non valebit stabit coram sacerdote et quantum ille aestimaverit et viderit eum posse reddere tantum dabit ¹⁰ animal autem quod immolari potest Domino si quis voverit sanctum erit ¹¹ et mutari non poterit id est nec melius malo nec peius bono quod si mutaverit et ipsum quod mutatum est et illud pro quo mutatum est consecratum erit Domino ¹² animal inmundum quod immolari Domino non potest si quis voverit adducetur ante sacerdotem ¹³ qui diiudicans utrum bonum an malum sit statuet pretium ¹⁴ quod si dare voluerit is qui offert addet supra aestimationis quintam partem ¹⁵ homo si voverit domum suam et sanctificaverit Domino considerabit eam sacerdos utrum bona an mala sit et iuxta pretium quod ab eo fuerit constitutum venundabitur ¹⁶ sin autem ille qui voverat voluerit redimere eam dabit quintam partem aestimationis supra et habebit domum ¹⁷ quod si agrum possessionis suae voverit et consecraverit Domino iuxta mensuram sementis aestimabitur pretium si triginta modiis hordei seritur terra quinquaginta siclis veniet argenti ¹⁸ si statim ab anno incipientis iobelei voverit agrum quanto valere potest tanto aestimabitur ¹⁹ sin autem post aliquantum temporis supputabit sacerdos pecuniam iuxta annorum qui reliqui sunt numerum usque ad iobeleum et detrahetur ex pretio ²⁰ quod si voluerit redimere agrum ille qui voverat addet quintam partem aestimatae pecuniae et possidebit eum ²¹ sin autem noluerit redimere sed alteri cuilibet fuerit venundatus ultra eum qui voverat redimere non poterit ²² quia cum iobelei

venerit dies sanctificatus erit Domino et possessio consecrata ad ius pertinet sacerdotum²² si ager
 emptus et non de possessione maiorum sanctificatus fuerit Domino²³ supputabit sacerdos iuxta
 annorum numerum usque ad iobeleum pretium et dabit ille qui voverat eum Domino²⁴ in iobeleo
 autem revertetur ad priorem dominum qui vendiderat eum et habuerat in sortem possessionis suae
 25 omnis aestimatio siclo sanctuarii ponderabitur siclus viginti obolos habet²⁶ primogenita quae
 ad Dominum pertinent nemo sanctificare poterit et vovere sive bos sive ovis fuerit Domini sunt
 27 quod si immundum est animal redimet qui obtulit iuxta aestimationem tuam et addet quintam
 partem pretii si redimere noluerit vendetur alteri quantocumque a te fuerit aestimatum²⁸ omne
 quod Domino consecratur sive homo fuerit sive animal sive ager non veniet nec redimi poterit
 quicquid semel fuerit consecratum sanctum sanctorum erit Domino²⁹ et omnis consecratio quae
 offertur ab homine non redimetur sed morte morietur³⁰ omnes decimae terrae sive de frugibus
 sive de pomis arborum Domini sunt et illi sanctificantur³¹ si quis autem voluerit redimere decimas
 suas addet quintam partem earum³² omnium decimarum boves et oves et caprae quae sub pastoris
 virga transeunt quicquid decimum venerit sanctificabitur Domino³³ non eligitur nec bonum nec
 malum nec altero commutabitur si quis mutaverit et quod mutatum est et pro quo mutatum est
 sanctificabitur Domino et non redimetur

Numbers

Chapter 1

¹ locutusque est Dominus ad Mosen in deserto Sinai in tabernaculo foederis prima die mensis
 secundi anno altero egressionis eorum ex Aegypto dicens² tollite summam universae congregationis
 filiorum Israhel per cognationes et domos suas et nomina singulorum quicquid sexus est masculini
³ a vicesimo anno et supra omnium virorum fortium ex Israhel et numerabitis eos per turmas suas
 tu et Aaron⁴ eruntque vobiscum principes tribuum ac domorum in cognationibus suis⁵ quorum
 ista sunt nomina de Ruben Elisur filius Sedeur⁶ de Symeon Salamihel filius Surisaddai⁷ de Iuda
 Naasson filius Aminadab⁸ de Isachar Nathanahel filius Suar⁹ de Zabulon Heliab filius Helon

10 filiorum autem Ioseph de Ephraim Helisama filius Ammiud de Manasse Gamalihel filius Phadassur
 11 de Benjamin Abidan filius Gedeonis 12 de Dan Ahiezer filius Amisaddai 13 de Aser Phegihel
 14 filius Ochran 15 de Gad Heliasaph filius Duhel 16 de Nepthali Ahira filius Henan 17 hii nobilissimi
 principes multitudinis per tribus et cognationes suas et capita exercitus Israhel 18 quos tulerunt
 Moses et Aaron cum omni vulgi multitudine 19 et congregaverunt primo die mensis secundi
 recensentes eos per cognationes et domos ac familias et capita et nomina singulorum a vicesimo
 anno et supra 20 sicut praeceperat Dominus Mosi numeratique sunt in deserto Sinai 21 de Ruben
 primogenito Israhelis per generationes et familias ac domos suas et nomina capitum singulorum
 omne quod sexus est masculini a vicesimo anno et supra procedentium ad bellum 22 quadraginta
 sex milia quingenti 23 de filiis Symeon per generationes et familias ac domos cognationum suarum
 recensiti sunt per nomina et capita singulorum omne quod sexus est masculini a vicesimo anno et
 supra procedentium ad bellum 24 quinquaginta novem milia trecenti 25 de filiis Gad per generationes
 et familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt per nomina singulorum a viginti annis et
 supra omnes qui ad bella procederent 26 quadraginta quinque milia sescenti quinquaginta 27 de
 filiis Iuda per generationes et familias ac domos cognationum suarum per nomina singulorum a
 vicesimo anno et supra omnes qui poterant ad bella procedere 28 recensiti sunt septuaginta quattuor
 milia sescenti 29 de filiis Isachar per generationes et familias ac domos cognationum suarum per
 nomina singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui ad bella procederent 30 recensiti sunt
 quinquaginta quattuor milia quadringenti 31 de filiis Zabulon per generationes et familias ac domos
 cognationum suarum recensiti sunt per nomina singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui
 poterant ad bella procedere 32 quinquaginta septem milia quadringenti 33 de filiis Ioseph filiorum
 Ephraim per generationes et familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt per nomina
 singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui poterant ad bella procedere 34 quadraginta milia
 quingenti 35 porro filiorum Manasse per generationes et familias ac domos cognationum suarum
 recensiti sunt per nomina singulorum a viginti annis et supra omnes qui poterant ad bella procedere
 36 triginta duo milia ducenti 37 de filiis Benjamin per generationes et familias ac domos cognationum
 suarum recensiti sunt nominibus singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui poterant ad bella
 procedere 38 triginta quinque milia quadringenti 39 de filiis Dan per generationes et familias ac
 domos cognationum suarum recensiti sunt nominibus singulorum a vicesimo anno et supra omnes

39 qui poterant ad bella procedere sexaginta duo milia septingenti 40 de filiis Aser per generationes
 et familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt per nomina singulorum a vicesimo anno
 41 et supra omnes qui poterant ad bella procedere quadraginta milia et mille quingenti 42 de filiis
 Nepthali per generationes et familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt nominibus
 43 singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui poterant ad bella procedere quinquaginta tria
 44 milia quadringenti hii sunt quos numeraverunt Moses et Aaron et duodecim principes Israhel
 45 singulos per domos cognationum suarum fueruntque omnes filiorum Israhel per domos et familias
 46 suas a vicesimo anno et supra qui poterant ad bella procedere sescenta tria milia virorum quingenti
 47 quinquaginta Levitae autem in tribu familiarum suarum non sunt numerati cum eis 48 locutusque
 49 est Dominus ad Mosen dicens tribum Levi noli numerare neque ponas summam eorum cum
 50 filiis Israhel sed constitue eos super tabernaculum testimonii cuncta vasa eius et quicquid ad
 caerimonias pertinet ipsi portabunt tabernaculum et omnia utensilia eius et erunt in ministerio ac
 51 per gyrum tabernaculi metabuntur cum proficiscendum fuerit deponent Levitae tabernaculum
 52 cum castra metanda erigent quisquis externorum accesserit occidetur metabuntur autem castra
 53 filii Israhel unusquisque per turmas et cuneos atque exercitum suum porro Levitae per gyrum
 tabernaculi figent tentoria ne fiat indignatio super multitudinem filiorum Israhel et excubabunt in
 54 custodiis tabernaculi testimonii fecerunt ergo filii Israhel iuxta omnia quae praeceperat Dominus
 Mosi

Chapter 2

1 locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens 2 singuli per turmas signa atque vexilla et
 domos cognationum suarum castrametabuntur filiorum Israhel per gyrum tabernaculi foederis 3 ad
 orientem Iudas figet tentoria per turmas exercitus sui eritque princeps filiorum eius Naasson filius
 4 Aminadab et omnis de stirpe eius summa pugnantium septuaginta quattuor milia sescentorum
 5 iuxta eum castrametati sunt de tribu Isachar quorum princeps fuit Nathanahel filius Suar 6 et omnis
 numerus pugnatorum eius quinquaginta quattuor milia quadringenti 7 in tribu Zabulon princeps
 fuit Heliab filius Helon 8 omnis de stirpe eius exercitus pugnatorum quinquaginta septem milia

⁹
 quadringenti universi qui in castris Iudae adnumerati sunt fuerunt centum octoginta sex milia
¹⁰
 quadringenti et per turmas suas primi egredientur in castris filiorum Ruben ad meridianam
¹¹
 plagam erit princeps Elisur filius Sedeur et cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt
¹²
 quadraginta sex milia quingenti iuxta eum castrametati sunt de tribu Symeon quorum princeps
¹³
 fuit Salamihel filius Surisaddai et cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt
¹⁴
 quinquaginta novem milia trecenti in tribu Gad princeps fuit Heliasaph filius Duhel et cunctus
¹⁵
 exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt quadraginta quinque milia sescenti quinquaginta
¹⁶
 omnes qui recensiti sunt in castris Ruben centum quinquaginta milia et mille quadringenti
¹⁷
 quinquaginta per turmas suas in secundo loco proficiscentur levabitur autem tabernaculum
 testimonii per officia Levitarum et turmas eorum quomodo erigetur ita et deponetur singuli per loca
¹⁸
 et ordines suos proficiscentur ad occidentalem plagam erunt castra filiorum Ephraim quorum
¹⁹
 princeps fuit Helisama filius Ammiud cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt
²⁰
 quadraginta milia quingenti et cum eis tribus filiorum Manasse quorum princeps fuit Gamalihel
²¹
 filius Phadassur cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt triginta duo milia ducenti
²²
 in tribu filiorum Benjamin princeps fuit Abidan filius Gedeonis et cunctus exercitus pugnatorum
²³
 eius qui recensiti sunt triginta quinque milia quadringenti omnes qui numerati sunt in castris
²⁴
 Ephraim centum octo milia centum per turmas suas tertii proficiscentur ad aquilonis partem
²⁵
 castrametati sunt filii Dan quorum princeps fuit Ahiezer filius Amisaddai cunctus exercitus
²⁶
 pugnatorum eius qui numerati sunt sexaginta duo milia septingenti iuxta eum fixere tentoria de
²⁷
 tribu Aser quorum princeps fuit Phegihel filius Ochran cunctus exercitus pugnatorum eius qui
²⁸
 numerati sunt quadraginta milia et mille quingenti de tribu filiorum Nepthalim princeps fuit
²⁹
 Ahira filius Henan cunctus exercitus pugnatorum eius quinquaginta tria milia quadringenti
³⁰
 omnes qui numerati sunt in castris Dan fuerunt centum quinquaginta septem milia sescenti et
³¹
 novissimi proficiscentur hic numerus filiorum Israhel per domos cognationum suarum et turmas
³²
 divisi exercitus sescenta tria milia quingenti quinquaginta Levitae autem non sunt numerati inter
³³
 filios Israhel sic enim praecepit Dominus Mosi feceruntque filii Israhel iuxta omnia quae
³⁴

mandaverat Dominus castrametati sunt per turmas suas et profecti per familias ac domos patrum suorum

Chapter 3

¹ haec sunt generationes Aaron et Mosi in die qua locutus est Dominus ad Mosen in monte Sinai
² et haec nomina filiorum Aaron primogenitus eius Nadab dein Abiu et Eleazar et Ithamar ³ haec
nomina filiorum Aaron sacerdotum qui uncti sunt et quorum repletae et consecratae manus ut
⁴ sacerdotio fungerentur mortui sunt Nadab et Abiu cum offerrent ignem alienum in conspectu
Domini in deserto Sinai absque liberis functique sunt sacerdotio Eleazar et Ithamar coram Aaron
⁵ patre suo ⁶ locutus est Dominus ad Mosen dicens ⁷ adplica tribum Levi et fac stare in conspectu
Aaron sacerdotis ut ministrent ei et excubent ⁸ et observent quicquid ad cultum pertinet multitudinis
coram tabernaculo testimonii ⁹ et custodiant vasa tabernaculi servientes in ministerio eius ¹⁰ dabisque
dono Levitas ¹¹ Aaron et filiis eius quibus traditi sunt a filiis Israhel Aaron autem et filios eius
constitues super cultum sacerdotii externus qui ad ministrandum accesserit morietur ¹² locutusque
est Dominus ad Mosen dicens ¹³ ego tuli Levitas a filiis Israhel pro omni primogenito qui aperit
vulvam in filiis Israhel eruntque Levitae mei ¹⁴ meum est enim omne primogenitum ex quo percussi
primogenitos in terra Aegypti sanctificavi mihi quicquid primum nascitur in Israhel ab homine
¹⁵ usque ad pecus mei sunt ego Dominus ¹⁶ locutus est Dominus ad Mosen in deserto Sinai dicens
numera filios Levi per domos patrum suorum et familias omnem masculum ab uno mense et
¹⁷ supra ¹⁸ numeravit Moses ut praeceperat Dominus ¹⁹ et inventi sunt filii Levi per nomina sua
Gerson et Caath et Merari ²⁰ filii Gerson Lebni et Semei ²¹ filii Caath Amram et Iessaar Hebron
et Ozihel ²² filii Merari Mooli et Musi ²³ de Gerson fuere familiae duae lebnitica et semeitica
²⁴ quarum numeratus est populus sexus masculini ab uno mense et supra septem milia quingentorum
²⁵ hii post tabernaculum metabuntur ad occidentem ²⁶ sub principe Eliasaph filio Lahel ²⁷ et
habebunt excubias in tabernaculo foederis ²⁸ ipsum tabernaculum et operimentum eius tentorium
quod trahitur ante fores tecti foederis et cortinas atrii tentorium quoque quod adpenditur in introitu
atrii tabernaculi et quicquid ad ritum altaris pertinet funes tabernaculi et omnia utensilia eius

27 cognatio Caath habebit populos Amramitas et Iessaaritas et Hebronitas et Ozihelitas hae sunt
 28 familiae Caathitarum recensitae per nomina sua omnes generis masculini ab uno mense et supra
 29 octo milia sescenti habebunt excubias sanctuarii et castrametabuntur ad meridianam plagam
 30 princepsque eorum erit Elisaphan filius Ozihel 31 et custodient arcam mensamque et candelabrum
 altaria et vasa sanctuarii in quibus ministratur et velum cunctamque huiuscemodi supellectilem
 32 princeps autem principum Levitarum Eleazar filius Aaron sacerdotis erit super excubitores
 33 custodiae sanctuarii at vero de Merari erunt populi Moolitae et Musitae recensiti per nomina
 34 sua omnes generis masculini ab uno mense et supra sex milia ducenti 35 princeps eorum Surihel
 36 filius Abiahihel in plaga septentrionali castrametabuntur erunt sub custodia eorum tabulae
 tabernaculi et vectes et columnae ac bases earum et omnia quae ad cultum huiuscemodi pertinent
 37 columnaeque atrii per circuitum cum basibus suis et paxilli cum funibus 38 castrametabuntur
 ante tabernaculum foederis id est ad orientalem plagam Moses et Aaron cum filiis suis habentes
 39 custodiam sanctuarii in medio filiorum Israhel quisquis alienus accesserit morietur omnes Levitae
 quos numeraverunt Moses et Aaron iuxta praeceptum Domini per familias suas in genere masculino
 40 a mense uno et supra fuerunt viginti duo milia et ait Dominus ad Mosen numera primogenitos
 41 sexus masculini de filiis Israhel a mense uno et supra et habebis summam eorum tollesque
 Levitas mihi pro omni primogenito filiorum Israhel ego sum Dominus et pecora eorum pro universis
 42 primogenitis pecoris filiorum Israhel recensuit Moses sicut praeceperat Dominus primogenitos
 43 filiorum Israhel et fuerunt masculi per nomina sua a mense uno et supra viginti duo milia ducenti
 44 septuaginta tres 45 locutusque est Dominus ad Mosen tolle Levitas pro primogenitis filiorum
 46 Israhel et pecora Levitarum pro pecoribus eorum eruntque Levitae mei ego sum Dominus in
 pretio autem ducentorum septuaginta trium qui excedunt numerum Levitarum de primogenitis
 47 filiorum Israhel accipies quinque siclos per singula capita ad mensuram sanctuarii siclus habet
 48 obolos viginti 49 dabisque pecuniam Aaron et filiis eius pretium eorum qui supra sunt tulit igitur
 50 Moses pecuniam eorum qui fuerant amplius et quos redemerant a Levitis pro primogenitis
 51 filiorum Israhel mille trecentorum sexaginta quinque siclorum iuxta pondus sanctuarii et dedit
 eam Aaroni et filiis eius iuxta verbum quod praeceperat sibi Dominus

Chapter 4

¹ locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens ² tolle summam filiorum Caath de medio
³ Levitarum per domos et familias suas a tricesimo anno et supra usque ad quinquagesimum annum
⁴ omnium qui ingrediuntur ut stent et ministrent in tabernaculo foederis hic est cultus filiorum
⁵ Caath tabernaculum foederis et sanctum sanctorum ingredientur Aaron et filii eius quando movenda
⁶ sunt castra et deponent velum quod pendet ante fores involventque eo arcam testimonii et operient
⁷ rursum velamine ianthinarum pellium extendentque desuper pallium totum hyacinthinum et inducent
⁸ vectes mensam quoque propositionis involvent hyacinthino pallio et ponent cum ea turibula et
⁹ mortariola cyatos et crateras ad liba fundenda panes semper in ea erunt extendentque desuper
¹⁰ pallium coccineum quod rursum operient velamento ianthinarum pellium et inducent vectes sument
¹¹ et pallium hyacinthinum quo operient candelabrum cum lucernis et forcipibus suis et emunctoriis
¹² et cunctis vasis olei quae ad concinnandas lucernas necessaria sunt et super omnia ponent
¹³ operimentum ianthinarum pellium et inducent vectes nec non et altare aureum involvent
¹⁴ hyacinthino vestimento et extendent desuper operimentum ianthinarum pellium inducentque vectes
¹⁵ omnia vasa quibus ministratur in sanctuario involvent hyacinthino pallio et extendent desuper
¹⁶ operimentum ianthinarum pellium inducentque vectes sed et altare mundabunt cinere et involvent
¹⁷ illud purpureo vestimento ponentque cum eo omnia vasa quibus in ministerio eius utuntur id
¹⁸ est ignium receptacula fuscinulas ac tridentes uncinos et vatilla cuncta vasa altaris operient simul
¹⁹ velamine ianthinarum pellium et inducent vectes cumque involverint Aaron et filii eius
²⁰ sanctuarium et omnia vasa eius in commotione castrorum tunc intrabunt filii Caath ut portent
²¹ involuta et non tangant vasa sanctuarii ne moriantur ista sunt onera filiorum Caath in tabernaculo
²² foederis super quos erit Eleazar filius Aaron sacerdotis ad cuius pertinet curam oleum ad
²³ concinnandas lucernas et compositionis incensum et sacrificium quod semper offertur et oleum
²⁴ unctionis et quicquid ad cultum tabernaculi pertinet omniumque vasorum quae in sanctuario sunt
²⁵ locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens nolite perdere populum Caath de medio
²⁶ Levitarum sed hoc facite eis ut vivant et non moriantur si tetigerint sancta sanctorum Aaron et
²⁷ filii eius intrabunt ipsique disponent opera singulorum et dividunt quid portare quis debeat alii
²⁸ nulla curiositate videant quae sunt in sanctuario priusquam involvantur alioquin morientur locutus

est Dominus ad Mosen dicens ²² tolle summam etiam filiorum Gerson per domos ac familias et
 cognationes suas ²³ a triginta annis et supra usque ad annos quinquaginta numera omnes qui
 ingrediuntur et ministrant in tabernaculo foederis ²⁴ hoc est officium familiae Gersonitarum ²⁵ ut
 portent cortinas tabernaculi et tectum foederis operimentum aliud et super omnia velamen ianthinum
 tentoriumque quod pendet in introitu foederis tabernaculi ²⁶ cortinas atrii et velum in introitu quod
 est ante tabernaculum omnia quae ad altare pertinent funiculos et vasa ministerii ²⁷ iubente Aaron
 et filiis eius portabunt filii Gerson et scient singuli cui debeant oneri mancipari ²⁸ hic est cultus
 familiae Gersonitarum in tabernaculo foederis eruntque sub manu Ithamar filii Aaron sacerdotis
²⁹ filios quoque Merari per familias et domos patrum suorum recensebis ³⁰ a triginta annis et supra
 usque ad annos quinquaginta omnes qui ingrediuntur ad officium ministerii sui et cultum foederis
 testimonii ³¹ haec sunt onera eorum portabunt tabulas tabernaculi et vectes eius columnas et bases
³² earum columnas quoque atrii per circuitum cum basibus et paxillis et funibus suis omnia vasa
³³ et supellectilem ad numerum accipient sicque portabunt hoc est officium familiae Meraritarum
 et ministerium in tabernaculo foederis eruntque sub manu Ithamar filii Aaron sacerdotis
³⁴ recensuerunt igitur Moses et Aaron et principes synagogae filios Caath per cognationes et domos
³⁵ patrum suorum a triginta annis et supra usque ad annum quinquagesimum omnes qui ingrediuntur
³⁶ ad ministerium tabernaculi foederis et inventi sunt duo milia septingenti quinquaginta ³⁷ hic
 est numerus populi Caath qui intrat tabernaculum foederis hos numeravit Moses et Aaron iuxta
³⁸ sermonem Domini per manum Mosi numerati sunt et filii Gerson per cognationes et domos
³⁹ patrum suorum a triginta annis et supra usque ad annum quinquagesimum omnes qui ingrediuntur
⁴⁰ ut ministrent in tabernaculo foederis et inventi sunt duo milia sescenti triginta ⁴¹ hic est populus
⁴² Gersonitarum quos numeraverunt Moses et Aaron iuxta verbum Domini numerati sunt et filii
⁴³ Merari per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et supra usque ad annum
⁴⁴ quinquagesimum omnes qui ingrediuntur ad explendos ritus tabernaculi foederis et inventi sunt
⁴⁵ tria milia ducenti hic est numerus filiorum Merari quos recensuerunt Moses et Aaron iuxta
⁴⁶ imperium Domini per manum Mosi omnes qui recensiti sunt de Levitis et quos fecit ad nomen
⁴⁷ Moses et Aaron et principes Israhel per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis

et supra usque ad annum quinquagesimum ingredienti ad ministerium tabernaculi et onera portanda
⁴⁸ fuerunt simul octo milia quingenti octoginta ⁴⁹ iuxta verbum Domini recensuit eos Moses
 unumquemque iuxta officium et onera sua sicut praeceperat ei Dominus

Chapter 5

¹ locutusque est Dominus ad Mosen dicens ² praecipe filiis Israhel ut eiciant de castris omnem
 leprosum et qui semine fluit pollutusque est super mortuo ³ tam masculum quam feminam eicite
 de castris ne contaminent ea cum habitaverim vobiscum ⁴ feceruntque ita filii Israhel et eiecerunt
 eos extra castra sicut locutus erat Dominus Mosi ⁵ locutus est Dominus ad Mosen dicens ⁶ loquere
 ad filios Israhel vir sive mulier cum fecerint ex omnibus peccatis quae solent hominibus accidere
 et per negligentiam transgressi fuerint mandatum Domini atque deliquerint ⁷ confitebuntur peccatum
 suum et reddent ipsum caput quintamque partem desuper ei in quem peccaverint ⁸ sin autem non
 fuerit qui recipiat dabunt Domino et erit sacerdotis excepto ariete qui offertur pro expiatione ut sit
 placabilis hostia ⁹ omnes quoque primitiae quas offerunt filii Israhel ad sacerdotem pertinent ¹⁰ et
 quicquid in sanctuarium offertur a singulis et traditur manibus sacerdotis ipsius erit ¹¹ locutus est
 Dominus ad Mosen dicens ¹² loquere ad filios Israhel et dices ad eos vir cuius uxor erraverit
 maritumque contemnens ¹³ dormierit cum altero viro et hoc maritus deprehendere non quiverit
 sed latet adulterium et testibus argui non potest quia non est inventa in stupro ¹⁴ si spiritus zelotypiae
 concitaverit virum contra uxorem suam quae vel polluta est vel falsa suspitione appetitur ¹⁵ adducet
 eam ad sacerdotem et offeret oblationem pro illa decimam partem sati farinae hordiaciae non fundet
 super eam oleum nec inponet tus quia sacrificium zelotypiae est et oblatio investigans adulterium
¹⁶ offeret igitur eam sacerdos et statuet coram Domino ¹⁷ adsumetque aquam sanctam in vase fictili
 et pauxillum terrae de pavimento tabernaculi mittet in eam ¹⁸ cumque steterit mulier in conspectu
 Domini discoperiet caput eius et ponet super manus illius sacrificium recordationis et oblationem
 zelotypiae ipse autem tenebit aquas amarissimas in quibus cum execratione maledicta congegissit
¹⁹ adiurabitque eam et dicet si non dormivit vir alienus tecum et si non polluta es deserto mariti
 toro non te nocebunt aquae istae amarissimae in quas maledicta congegissi ²⁰ sin autem declinasti

²¹
 a viro tuo atque polluta es et concubuisti cum altero ²¹ his maledictionibus subiacebis det te Dominus
 in maledictionem exemplumque cunctorum in populo suo putrescere faciat femur tuum et tumens
²²
 uterus disrumpatur ²² ingrediantur aquae maledictae in ventrem tuum et utero tumescente putrescat
²³
 femur et respondebit mulier amen amen ²³ scribetque sacerdos in libello ista maledicta et delebit
²⁴ ²⁵
 ea aquis amarissimis in quas maledicta congegit ²⁴ et dabit ei bibere quas cum exhauserit ²⁵ tollet
 sacerdos de manu eius sacrificium zelotypiae et elevabit illud coram Domino inponetque super
²⁶
 altare ita dumtaxat ut prius ²⁶ pugillum sacrificii tollat de eo quod offertur et incendat super altare
²⁷
 et sic potum det mulieri aquas amarissimas ²⁷ quas cum biberit si polluta est et contempto viro
 adulterii rea pertransibunt eam aquae maledictionis et inflato ventre conputrescet femur eritque
²⁸
 mulier in maledictionem et in exemplum omni populo ²⁸ quod si polluta non fuerit erit innoxia et
²⁹
 faciet liberos ²⁹ ista est lex zelotypiae si declinaverit mulier a viro suo et si polluta fuerit
³⁰
 maritusque zelotypiae spiritu concitatus adduxerit eam in conspectu Domini et fecerit ei sacerdos
³¹
 iuxta omnia quae scripta sunt ³¹ maritus absque culpa erit et illa recipiet iniquitatem suam

Chapter 6

¹
 locutus est Dominus ad Mosen dicens ² loquere ad filios Israhel et dices ad eos vir sive mulier
³
 cum fecerit votum ut sanctificentur et se voluerint Domino consecrare ³ vino et omni quod inebriare
 potest abstinebunt acetum ex vino et ex qualibet alia potione et quicquid de uva exprimitur non
⁴
 bibent uvas recentes siccisque non comedent ⁴ cunctis diebus quibus ex voto Domino consecrantur
⁵
 quicquid ex vinea esse potest ab uva passa usque ad acinum non comedent ⁵ omni tempore
 separationis suae novacula non transibit super caput eius usque ad completum diem quo Domino
⁶
 consecratur sanctus erit crescente caesarie capitis eius ⁶ omni tempore consecrationis suae super
⁷
 mortuum non ingredietur ⁷ nec super patris quidem et matris et fratris sororisque funere
⁸
 contaminabitur quia consecratio Dei sui super caput eius est ⁸ omnes dies separationis suae sanctus
⁹
 erit Domino ⁹ sin autem mortuus fuerit subito quispiam coram eo polluetur caput consecrationis
¹⁰
 eius quod radet ilico et in eadem die purgationis suae et rursum septima ¹⁰ in octavo autem die

¹¹
 offeret duos turtures vel duos pullos columbae sacerdoti in introitu foederis testimonii facietque
 sacerdos unum pro peccato et alterum in holocaustum et deprecabitur pro eo quia peccavit super
¹²
 mortuo sanctificabitque caput eius in die illo et consecrabit Domino dies separationis illius
 offerens agnum anniculum pro peccato ita tamen ut dies priores irriti fiant quoniam polluta est
¹³
 sanctificatio eius ista est lex consecrationis cum dies quos ex voto decreverat conplebuntur
¹⁴
 adducet eum ad ostium tabernaculi foederis et offeret oblationem eius Domino agnum anniculum
 immaculatum in holocaustum et ovem anniculam immaculatam pro peccato et arietem immaculatum
¹⁵
 hostiam pacificam canistrum quoque panum azymorum qui conspersi sunt oleo et lagana absque
¹⁶
 fermento uncta oleo ac libamina singulorum quae offeret sacerdos coram Domino et faciet tam
¹⁷
 pro peccato quam in holocaustum arietem vero immolabit hostiam pacificam Domino offerens
¹⁸
 simul canistrum azymorum et libamenta quae ex more debentur tunc radetur nazareus ante
 ostium tabernaculi foederis caesarie consecrationis suae tolletque capillos eius et ponet super ignem
¹⁹
 qui est subpositus sacrificio pacificorum et armum coctum arietis tortamque absque fermento
 unam de canistro et laganum azymum unum et tradet in manibus nazarei postquam rasum fuerit
²⁰
 caput eius susceptaque rursum ab eo elevabit in conspectu Domini et sanctificata sacerdotis
 erunt sicut pectusculum quod separari iussum est et femur post haec potest bibere nazareus vinum
²¹
 ista est lex nazarei cum voverit oblationem suam Domino tempore consecrationis suae exceptis
 his quae invenerit manus eius iuxta quod mente devoverat ita faciet ad perfectionem sanctificationis
²² ²³
 suae locutus est Dominus ad Moysen dicens loquere Aaron et filiis eius sic benedicetis filiis
²⁴ ²⁵
 Israhel et dicetis eis benedicat tibi Dominus et custodiat te ostendat Dominus faciem suam
²⁶ ²⁷
 tibi et misereatur tui convertat Dominus vultum suum ad te et det tibi pacem invocabunt
 nomen meum super filios Israhel et ego benedicam eis

Chapter 7

¹
 factum est autem in die qua conplevit Moses tabernaculum et erexit illud unxitque et
 sanctificavit cum omnibus vasis suis altare similiter et vasa eius ² obtulerunt principes Israhel et
³
 capita familiarum qui erant per singulas tribus praefecti eorum qui numerati fuerant munera coram
 Domino sex plaustra tecta cum duodecim bubus unum plaustrum obtulere duo duces et unum bovem

singuli obtuleruntque ea in conspectu tabernaculi⁴ ait autem Dominus ad Mosen⁵ suscipe ab eis
 ut serviant in ministerio tabernaculi et tradas ea Levitis iuxta ordinem ministerii sui⁶ itaque cum
 suscepisset Moses plaustra et boves tradidit eos Levitis⁷ duo plaustra et quattuor boves dedit filiis
 Gerson iuxta id quod habebant necessarium⁸ quattuor alia plaustra et octo boves dedit filiis Merari
 secundum officia et cultum suum sub manu Ithamar filii Aaron sacerdotis⁹ filiis autem Caath non
 dedit plaustra et boves quia in sanctuario serviunt et onera propriis portant umeris¹⁰ igitur obtulerunt
 duces in dedicationem altaris die qua unctum est oblationem suam ante altare¹¹ dixitque Dominus
 ad Mosen singuli duces per singulos dies offerant munera in dedicationem altaris¹² primo die
 obtulit oblationem suam Naasson filius Aminadab de tribu Iuda¹³ fueruntque in ea acetabulum
 argenteum pondo centum triginta siclorum fiala argentea habens septuaginta siclos iuxta pondus
 sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium¹⁴ mortariolum ex decem siclis
 aureis plenum incenso¹⁵ bovem et arietem et agnum anniculum in holocaustum¹⁶ hircumque pro
 peccato¹⁷ et in sacrificio pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos
 quinque haec est oblatio Naasson filii Aminadab¹⁸ secundo die obtulit Nathanahel filius Suar dux
 de tribu Isachar¹⁹ acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam
 habentem septuaginta siclos iuxta pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in
 sacrificium²⁰ mortariolum aureum habens decem siclos plenum incenso²¹ bovem de armento et
 arietem et agnum anniculum in holocaustum²² hircumque pro peccato²³ et in sacrificio pacificorum
 boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Nathanahel
 filii Suar²⁴ tertio die princeps filiorum Zabulon Heliab filius Helon²⁵ obtulit acetabulum argenteum
 adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii
 utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium²⁶ mortariolum aureum adpendens decem
 siclos plenum incenso²⁷ bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum
 hircumque pro peccato²⁸ et in sacrificio pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque
 agnos anniculos quinque haec est oblatio Heliab filii Helon³⁰ die quarto princeps filiorum Ruben
 Helisur filius Sedeur³¹ obtulit acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam
 argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa

³² oleo in sacrificium ³³ mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum incenso ³⁴ bovem de
³⁵ armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum ³⁶ hircumque pro peccato ³⁷ et in hostias
³⁸ pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio
³⁹ Helisur filii Sedeur ⁴⁰ die quinto princeps filiorum Symeon Salamihel filius Surisaddai ⁴¹ obtulit
⁴² acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta
⁴³ siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium ⁴⁴ mortariolum
⁴⁵ aureum adpendens decem siclos plenum incenso ⁴⁶ bovem de armento et arietem et agnum
⁴⁷ anniculum in holocaustum ⁴⁸ hircumque pro peccato ⁴⁹ et in hostias pacificorum boves duos arietes
⁵⁰ quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Salamihel filii Surisaddai ⁵¹ die
⁵² sexto princeps filiorum Gad Heliasaph filius Duhel ⁵³ obtulit acetabulum argenteum adpendens
⁵⁴ centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque
⁵⁵ plenum simila conspersa oleo in sacrificium ⁵⁶ mortariolum aureum adpendens siclos decem plenum
⁵⁷ incenso ⁵⁸ bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum ⁵⁹ hircumque pro
⁶⁰ peccato ⁶¹ et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos
⁶² quinque haec fuit oblatio Heliasaph filii Duhel ⁶³ die septimo princeps filiorum Ephraim Helisama
⁶⁴ filius Ammiud ⁶⁵ obtulit acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam
⁶⁶ habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in
⁶⁷ sacrificium ⁶⁸ mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum incenso ⁶⁹ bovem de armento
⁷⁰ et arietem et agnum anniculum in holocaustum ⁷¹ hircumque pro peccato ⁷² et in hostias pacificas
⁷³ boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Helisama filii
⁷⁴ Ammiud ⁷⁵ die octavo princeps filiorum Manasse Gamalihel filius Phadassur ⁷⁶ obtulit acetabulum
⁷⁷ argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad
⁷⁸ pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium ⁷⁹ mortariolum aureum
⁸⁰ adpendens decem siclos plenum incenso ⁸¹ bovem de armento et arietem et agnum anniculum in
⁸² holocaustum ⁸³ hircumque pro peccato ⁸⁴ et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque
⁸⁵ hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Gamalihel filii Phadassur ⁸⁶ die nono
⁸⁷ princeps filiorum Benjamin Abidan filius Gedeonis ⁸⁸ obtulit acetabulum argenteum adpendens
⁸⁹ centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque

⁶²
 plenum simila conspersa oleo in sacrificium ⁶² mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum
⁶³ incenso ⁶³ bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum ⁶⁴ hircumque pro
⁶⁵ peccato ⁶⁵ et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos
⁶⁶ quinque haec fuit oblatio Abidan filii Gedeonis ⁶⁶ die decimo princeps filiorum Dan Ahiezer filius
⁶⁷ Amisaddai ⁶⁷ obtulit acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam
 habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in
⁶⁸ sacrificium ⁶⁸ mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum incenso ⁶⁹ bovem de armento
⁷⁰ et arietem et agnum anniculum in holocaustum ⁷⁰ hircumque pro peccato ⁷¹ et in hostias pacificorum
 boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Ahiezer filii
⁷² Amisaddai ⁷² die undecimo princeps filiorum Aser Phagaihel filius Ochran ⁷³ obtulit acetabulum
 argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad
⁷⁴ pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium ⁷⁴ mortariolum aureum
⁷⁵ adpendens decem siclos plenum incenso ⁷⁵ bovem de armento et arietem et agnum anniculum in
⁷⁶ holocaustum ⁷⁶ hircumque pro peccato ⁷⁷ et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque
⁷⁸ hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Phagaihel filii Ochran ⁷⁸ die duodecimo
⁷⁹ princeps filiorum Nepthalim Achira filius Henan ⁷⁹ obtulit acetabulum argenteum adpendens
 centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque
⁸⁰ plenum simila conspersa oleo in sacrificium ⁸⁰ mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum
⁸¹ incenso ⁸¹ bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum ⁸² hircumque pro
⁸³ peccato ⁸³ et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos
⁸⁴ quinque haec fuit oblatio Achira filii Henan ⁸⁴ haec in dedicatione altaris oblata sunt a principibus
 Israhel in die qua consecratum est acetabula argentea duodecim fialae argenteae duodecim mortariola
⁸⁵ aurea duodecim ⁸⁵ ita ut centum triginta argenti siclos haberet unum acetabulum et septuaginta
 siclos una fiala id est in commune vasorum omnium ex argento sicli duo milia quadringenti pondere
⁸⁶ sanctuarii ⁸⁶ mortariola aurea duodecim plena incenso denos siclos adpendentia pondere sanctuarii
⁸⁷ id est simul auri sicli centum viginti ⁸⁷ boves de armento in holocaustum duodecim arietes duodecim
⁸⁸ agni anniculi duodecim et libamenta eorum hirci duodecim pro peccato ⁸⁸ hostiae pacificorum
 boves viginti quattuor arietes sexaginta hirci sexaginta agni anniculi sexaginta haec oblata sunt in

89

dedicatione altaris quando unctum est cumque ingrederetur Moses tabernaculum foederis ut consuleret oraculum audiebat vocem loquentis ad se de propitiatorio quod erat super arcam testimonii inter duos cherubin unde et loquebatur ei

Chapter 8

¹ locutus est Dominus ad Mosen dicens ² loquere Aaroni et dices ad eum cum posueris septem lucernas contra eam partem quam candelabrum respicit lucere debebunt ³ fecitque Aaron et inposuit lucernas super candelabrum ut praeceperat Dominus Mosi ⁴ haec autem erat factura candelabri ex auro ductili tam medius stipes quam cuncta ex utroque calamorum latera nascebantur iuxta exemplum quod ostendit Dominus Mosi ita operatus est candelabrum ⁵ et locutus est Dominus ad Mosen dicens ⁶ tolle Levitas de medio filiorum Israhel et purificabis eos ⁷ iuxta hunc ritum aspergantur aqua lustrationis et radant omnes pilos carnis suae cumque laverint vestimenta sua et mundati fuerint ⁸ tollant bovem de armentis et libamentum eius similam oleo conspersam bovem autem alterum de armento tu accipies pro peccato ⁹ et adplicabis Levitas coram tabernaculo foederis convocata omni multitudo filiorum Israhel ¹⁰ cumque Levitae fuerint coram Domino ponent filii Israhel manus suas super eos ¹¹ et offeret Aaron Levitas munus in conspectu Domini a filiis Israhel ut serviant in ministerio eius ¹² Levitae quoque ponent manus suas super capita boum e quibus unum facies pro peccato et alterum in holocaustum Domini ut depreceris pro eis ¹³ statuesque Levitas in conspectu Aaron et filiorum eius et consecrabis oblatos Domino ¹⁴ ac separabis de medio filiorum Israhel ut sint mei ¹⁵ et postea ingrediantur tabernaculum foederis ut serviant mihi sicque purificabis et consecrabis eos in oblationem Domini quoniam dono donati sunt mihi a filiis Israhel ¹⁶ pro primogenitis quae aperiunt omnem vulvam in Israhel accepi eos ¹⁷ mea sunt omnia primogenita filiorum Israhel tam ex hominibus quam ex iumentis ex die quo percussi omnem primogenitum in terra Aegypti sanctificavi eos mihi ¹⁸ et tuli Levitas pro cunctis primogenitis filiorum Israhel ¹⁹ tradidique eos dono Aaroni et filiis eius de medio populi ut serviant mihi pro Israhel in tabernaculo foederis et orent pro eis ne sit in populo plaga si ausi fuerint accedere ad sanctuarium ²⁰ feceruntque

Moses et Aaron et omnis multitudo filiorum Israhel super Levitas quae praeceperat Dominus Mosi
²¹ purificatique sunt et laverunt vestimenta sua elevavitque eos Aaron in conspectu Domini et oravit
²² pro eis ut purificati ingrederentur ad officia sua in tabernaculum foederis coram Aaron et filiis
²³ eius sicut praeceperat Dominus Mosi de Levitis ita factum est locutus est Dominus ad Mosen
²⁴ dicens haec est lex Levitarum a viginti quinque annis et supra ingredientur ut ministrent in
²⁵ tabernaculo foederis cumque quinquagesimum annum aetatis impleverint servire cessabunt
²⁶ eruntque ministri fratrum suorum in tabernaculo foederis ut custodiant quae sibi fuerint
 commendata opera autem ipsa non faciant sic dispones Levitas in custodiis suis

Chapter 9

¹ locutus est Dominus ad Mosen in deserto Sinai anno secundo postquam egressi sunt de terra
 Aegypti mense primo dicens ² faciant filii Israhel phase in tempore suo ³ quartadecima die mensis
 huius ad vesperam iuxta omnes caerimonias et iustificationes eius ⁴ praecepitque Moses filiis Israhel
⁵ ut facerent phase qui fecerunt tempore suo quartadecima die mensis ad vesperam in monte Sinai
⁶ iuxta omnia quae mandaverat Dominus Mosi fecerunt filii Israhel ecce autem quidam inmundi
 super animam hominis qui non poterant facere pascha in die illo accedentes ad Mosen et Aaron
⁷ dixerunt eis inmundi sumus super animam hominis quare fraudamur ut non valeamus offerre
⁸ oblationem Domino in tempore suo inter filios Israhel quibus respondit Moses state ut consulam
⁹ quid praecipiat Dominus de vobis locutusque est Dominus ad Mosen dicens ¹⁰ loquere filiis
 Israhel homo qui fuerit inmundus super anima sive in via procul in gente vestra faciat phase Domino
¹¹ mense secundo quartadecima die mensis ad vesperam cum azymis et lactucis agrestibus comedent
¹² illud non relinquent ex eo quippiam usque mane et os eius non confringent omnem ritum phase
¹³ observabunt si quis autem et mundus est et in itinere non fuit et tamen non fecit phase
 exterminabitur anima illa de populis suis quia sacrificium Domino non obtulit tempore suo peccatum
¹⁴ suum ipse portabit peregrinus quoque et advena si fuerit apud vos faciet phase Domini iuxta
 caerimonias et iustificationes eius praeceptum idem erit apud vos tam advenae quam indigenae
¹⁵ igitur die qua erectum est tabernaculum operuit illud nubes a vespere autem super tentorium erat

16
 quasi species ignis usque mane sic fiebat iugiter per diem operiebat illud nubes et per noctem
 17
 quasi species ignis cumque ablata fuisset nubes quae tabernaculum protegebat tunc
 18
 proficiscebantur filii Israhel et in loco ubi stetisset nubes ibi castrametabantur ad imperium
 Domini proficiscebantur et ad imperium illius figebant tabernaculum cunctis diebus quibus stabat
 19
 nubes super tabernaculum manebant in eodem loco et si evenisset ut multo tempore maneret
 20
 super illud erant filii Israhel in excubiis Domini et non proficiscebantur quotquot diebus fuisset
 nubes super tabernaculum ad imperium Domini erigebant tentoria et ad imperium illius deponebant
 21
 si fuisset nubes a vespere usque mane et statim diluculo tabernaculum reliquisset proficiscebantur
 22
 et si post diem et noctem recessisset dissipabant tentoria si biduo aut uno mense vel longiori
 tempore fuisset super tabernaculum manebant filii Israhel in eodem loco et non proficiscebantur
 23
 statim autem ut recessisset movebant castra per verbum Domini figebant tentoria et per verbum
 illius proficiscebantur erantque in excubiis Domini iuxta imperium eius per manum Mosi

Chapter 10

1
 locutus est Dominus ad Mosen dicens 2 fac tibi duas tubas argenteas ductiles quibus convocare
 3
 possis multitudinem quando movenda sunt castra cumque increpueris tubis congregabitur ad te
 4
 omnis turba ad ostium foederis tabernaculi si semel clangueris venient ad te principes et capita
 5
 multitudinis Israhel sin autem prolixior atque concisus clangor increpuerit movebunt castra primi
 6
 qui sunt ad orientalem plagam in secundo autem sonitu et pari ululatu tubae levabunt tentoria qui
 7
 habitant ad meridiem et iuxta hunc modum reliqui facient ululantibus tubis in profectione quando
 8
 autem congregandus est populus simplex tubarum clangor erit et non concise ululabunt filii Aaron
 9
 sacerdotes clangent tubis eritque hoc legitimum sempiternum in generationibus vestris si exieritis
 ad bellum de terra vestra contra hostes qui dimicant adversum vos clangetis ululantibus tubis et
 erit recordatio vestri coram Domino Deo vestro ut eruamini de manibus inimicorum vestrorum
 10
 si quando habebitis epulum et dies festos et kalendas canetis tubis super holocaustis et pacificis
 11
 victimis ut sint vobis in recordationem Dei vestri ego Dominus Deus vester anno secundo mense
 12
 secundo vicesima die mensis elevata est nubes de tabernaculo foederis profectique sunt filii

Israhel per turmas suas de deserto Sinai et recubuit nubes in solitudine Pharan¹³ moveruntque
 castra primi iuxta imperium Domini in manu Mosi¹⁴ filii Iuda per turmas suas quorum princeps
 erat Naasson filius Aminadab¹⁵ in tribu filiorum Isachar fuit princeps Nathanahel filius Suar¹⁶ in
 tribu Zabulon erat princeps Heliab filius Helon¹⁷ depositumque est tabernaculum quod portantes
 egressi sunt filii Gerson et Merari¹⁸ profectique sunt et filii Ruben per turmas et ordinem suum
 quorum princeps erat Helisur filius Sedeur¹⁹ in tribu autem filiorum Symeon princeps fuit Salamihel
 filius Surisaddai²⁰ porro in tribu Gad erat princeps Heliasaph filius Duhel²¹ profectique sunt et
 Caathitae portantes sanctuarium tamdiu tabernaculum portabatur donec venirent ad erectionis locum
²² moverunt castra et filii Ephraim per turmas suas in quorum exercitu princeps erat Helisama filius
 Ammiud²³ in tribu autem filiorum Manasse princeps fuit Gamalihel filius Phadassur²⁴ et in tribu
 Benjamin dux Abidan filius Gedeonis²⁵ novissimi castrorum omnium profecti sunt filii Dan per
 turmas suas in quorum exercitu princeps fuit Ahiezer filius Amisaddai²⁶ in tribu autem filiorum
 Aser erat princeps Phagaihel filius Ochran²⁷ et in tribu filiorum Nepthalim princeps Achira filius
 Henan²⁸ haec sunt castra et profectiones filiorum Israhel per turmas suas quando egrediebantur
²⁹ dixitque Moses Hobab filio Rahuhel Madianiti cognato suo proficiscimur ad locum quem Dominus
 daturus est nobis veni nobiscum ut beneficiamus tibi quia Dominus bona promisit Israheli³⁰ cui
 ille respondit non vadam tecum sed revertar in terram meam in qua natus sum³¹ et ille noli inquit
 nos relinquere tu enim nosti in quibus locis per desertum castra ponere debeamus et eris ductor
 noster³² cumque nobiscum veneris quicquid optimum fuerit ex opibus quas nobis traditurus est
 Dominus dabimus tibi³³ profecti sunt ergo de monte Domini via trium dierum arcaque foederis
 Domini praecedebat eos per dies tres providens castrorum locum³⁴ nubes quoque Domini super
 eos erat per diem cum incederent³⁵ cumque elevaretur arca dicebat Moses surge Domine et
 dissipentur inimici tui et fugiant qui oderunt te a facie tua³⁶ cum autem deponeretur aiebat revertere
 Domine ad multitudinem exercitus Israhel

Chapter 11

¹interea ortum est murmur populi quasi dolentium pro labore contra Dominum quod cum
audisset iratus est et accensus in eos ignis Domini devoravit extremam castrorum partem ²cumque
clamasset populus ad Mosen oravit Moses Dominum et absortus est ignis ³vocavitque nomen loci
illius Incensio eo quod succensus fuisset contra eos ignis Domini ⁴vulgus quippe promiscuum
quod ascenderat cum eis flagravat desiderio sedens et flens iunctis sibi pariter filiis Israhel et ait
quis dabit nobis ad vescendum carnes ⁵recordamur piscium quos comedebamus in Aegypto gratis
in mentem nobis veniunt cucumeres et pepones porrique et cepae et alia ⁶anima nostra arida est
nihil aliud respiciunt oculi nostri nisi man ⁷erat autem man quasi semen coriandri coloris bdellii
⁸circuibatque populus et colligens illud frangebatur mola sive terebat in mortario coquens in olla et
faciens ex eo tortulas saporis quasi panis oleati ⁹cumque descenderet nocte super castra ros
descendebat pariter et man ¹⁰audivit ergo Moses flentem populum per familias singulos per ostia
tentorii sui iratusque est furor Domini valde sed et Mosi intoleranda res visa est ¹¹et ait ad Dominum
cur adflixisti servum tuum quare non invenio gratiam coram te et cur inposuisti pondus universi
populi huius super me ¹²numquid ego concepi omnem hanc multitudinem vel genui eam ut dicas
mihi porta eos in sinu tuo sicut portare solet nutrix infantulum et defer in terram pro qua iurasti
patribus eorum ¹³unde mihi carnes ut dem tantae multitudini flent contra me dicentes da nobis
carnes ut comedamus ¹⁴non possum solus sustinere omnem hunc populum quia gravis mihi est
¹⁵sin aliter tibi videtur obsecro ut interficias me et inveniam gratiam in oculis tuis ne tantis adficiar
malis ¹⁶et dixit Dominus ad Mosen congrega mihi septuaginta viros de senibus Israhel quos tu
nosti quod senes populi sint ac magistri et duces eos ad ostium tabernaculi foederis faciesque ibi
stare tecum ¹⁷ut descendam et loquar tibi et auferam de spiritu tuo tradamque eis ut sustentent
tecum onus populi et non tu solus graveris ¹⁸populo quoque dices sanctificamini cras comedetis
carnes ego enim audivi vos dicere quis dabit nobis escas carnum bene nobis erat in Aegypto ut det
vobis Dominus carnes et comedatis ¹⁹non uno die nec duobus vel quinque aut decem nec viginti
quidem ²⁰sed usque ad mensem dierum donec exeat per nares vestras et vertatur in nausiam eo
quod reppuleritis Dominum qui in medio vestri est et fleveritis coram eo dicentes quare egressi
sumus ex Aegypto ²¹et ait Moses sescenta milia peditum huius populi sunt et tu dicis dabo eis

esum carniū mense integro²² numquid ovium et boum multitudo caedetur ut possit sufficere ad
 cibum vel omnes pisces maris in unum congregabuntur ut eos satient²³ cui respondit Dominus²⁴
 numquid manus Domini invalida est iam nunc videbis utrum meus sermo opere conpleatur²⁴ venit
 igitur Moses et narravit populo verba Domini congregans septuaginta viros de senibus Israhel quos
 stare fecit circa tabernaculum²⁵ descenditque Dominus per nubem et locutus est ad eum auferens
 de spiritu qui erat in Mosen et dans septuaginta viris cumque requievisset in eis spiritus
 prophetaverunt nec ultra cessarunt²⁶ remanserant autem in castris duo viri quorum unus vocabatur
 Heldad et alter Medad super quos requievit spiritus nam et ipsi descripti fuerant et non exierant ad
 tabernaculum²⁷ cumque prophetarent in castris cucurrit puer et nuntiavit Mosi dicens Heldad et
 Medad prophetant in castris²⁸ statim Iosue filius Nun minister Mosi et electus e pluribus ait domine
 mi Moses prohibe eos²⁹ at ille quid inquit aemularis pro me quis tribuat ut omnis populus prophetet
 et det eis Dominus spiritum suum³⁰ reversusque est Moses et maiores natu Israhel in castra
 31 ventus autem egrediens a Domino arreptas trans mare coturnices detulit et dimisit in castra itinere
 quantum uno die confici potest ex omni parte castrorum per circuitum volabantque in aere duobus
 cubitis altitudine super terram³² surgens ergo populus toto die illo et nocte ac die altero congregavit
 coturnicum qui parum decem choros et siccaverunt eas per gyrum castrorum³³ adhuc carnes erant
 in dentibus eorum nec defecerat huiuscemodi cibus et ecce furor Domini concitatus in populum
 percussit eum plaga magna nimis³⁴ vocatusque est ille locus sepulchra Concupiscentiae ibi enim
 sepelierunt populum qui desideraverat egressi autem de sepulchris Concupiscentiae venerunt in
 Aseroth et manserunt ibi

Chapter 12

¹ locutaque est Maria et Aaron contra Mosen propter uxorem eius aethiopissam² et dixerunt
 num per solum Mosen locutus est Dominus nonne et nobis similiter est locutus quod cum audisset
 Dominus³ erat enim Moses vir mitissimus super omnes homines qui morabantur in terra⁴ statim
 locutus est ad eum et ad Aaron et Mariam egredimini vos tantum tres ad tabernaculum foederis
 cumque fuissent egressi⁵ descendit Dominus in columna nubis et stetit in introitu tabernaculi
 vocans Aaron et Mariam qui cum issent⁶ dixit ad eos audite sermones meos si quis fuerit inter vos

propheta Domini in visione apparebo ei vel per somnium loquar ad illum⁷ at non talis servus meus
 Moses qui in omni domo mea fidelissimus est⁸ ore enim ad os loquor ei et palam non per enigmata
 et figuras Dominum videt quare igitur non timuistis detrahare servo meo Mosi⁹ iratusque contra
 eos abiit¹⁰ nubes quoque recessit quae erat super tabernaculum et ecce Maria apparuit candens
 lepra quasi nix cumque respexisset eam Aaron et vidisset perfusam lepra¹¹ ait ad Mosen obsecro
 domine mi ne inponas nobis hoc peccatum quod stulte commisimus¹² ne fiat haec quasi mortua
 et ut abortivum quod proicitur de vulva matris suae ecce iam medium carnis eius devoratum est
 lepra¹³ clamavitque Moses ad Dominum dicens Deus obsecro sana eam¹⁴ cui respondit Dominus
 si pater eius spuisset in faciem illius nonne debuerat saltem septem dierum rubore suffundi separetur
 septem diebus extra castra et postea revocabitur¹⁵ exclusa est itaque Maria extra castra septem
 diebus et populus non est motus de loco illo donec revocata est Maria

Chapter 13

¹ profectus est de Aseroth fixis tentoriis in deserto Pharan² ibi locutus est Dominus ad Mosen
 dicens³ mitte viros qui considerent terram Chanaan quam daturus sum filiis Israhel singulos de
 singulis tribubus ex principibus⁴ fecit Moses quod Dominus imperarat de deserto Pharan mittens
 principes viros quorum ista sunt nomina⁵ de tribu Ruben Semmua filium Zecchur⁶ de tribu Symeon
 Saphat filium Huri⁷ de tribu Iuda Chaleb filium Iepphonne⁸ de tribu Isachar Igal filium Ioseph
⁹ de tribu Ephraim Osee filium Nun¹⁰ de tribu Benjamin Phalti filium Raphu¹¹ de tribu Zabulon
 Geddihel filium Sodi¹² de tribu Ioseph sceptri Manasse Gaddi filium Susi¹³ de tribu Dan Ammihel
 filium Gemalli¹⁴ de tribu Aser Sthur filium Michahel¹⁵ de tribu Nepthali Naabbi filium Vaphsi
¹⁶ de tribu Gad Guhel filium Machi¹⁷ haec sunt nomina virorum quos misit Moses ad considerandam
 terram vocavitque Osee filium Nun Iosue¹⁸ misit ergo eos Moses ad considerandam terram Chanaan
 et dixit ad eos ascendite per meridianam plagam cumque veneritis ad montes¹⁹ considerate terram
 qualis sit et populum qui habitator est eius utrum fortis sit an infirmus pauci numero an plures
²⁰ ipsa terra bona an mala urbes quales muratae an absque muris²¹ humus pinguis an sterilis

nemorosa an absque arboribus confortamini et adferte nobis de fructibus terrae erat autem tempus
 quando iam praecoquae uvae vesci possunt²² cumque ascendissent exploraverunt terram a deserto
 Sin usque Roob intransitibus Emath²³ ascenderuntque ad meridiem et venerunt in Hebron ubi erant
 Ahiman et Sisai et Tholmai filii Enach nam Hebron septem annis ante Tanim urbem Aegypti condita
 est²⁴ pergentesque usque ad torrentem Botri absciderunt palmitem cum uva sua quem portaverunt
 in vecte duo viri de malis quoque granatis et de ficis loci illius tulerunt²⁵ qui appellatus est Neelescol
 id est torrens Botri eo quod botrum inde portassent filii Israhel²⁶ reversique exploratores terrae
 post quadraginta dies omni regione circuita²⁷ venerunt ad Mosen et Aaron et ad omnem coetum
 filiorum Israhel in desertum Pharan quod est in Cades locutique eis et omni multitudini ostenderunt
 fructus terrae²⁸ et narraverunt dicentes venimus in terram ad quam misisti nos quae re vera fluit
 lacte et melle ut ex his fructibus cognosci potest²⁹ sed cultores fortissimos habet et urbes grandes
 atque muratas stirpem Enach vidimus ibi³⁰ Amalech habitat in meridie Hettheus et Iebuseus et
 Amorreus in montanis Chananeus vero moratur iuxta mare et circa fluentia Iordanis³¹ inter haec
 Chaleb conpescens murmur populi qui oriebatur contra Mosen ait ascendamus et possideamus
 terram quoniam poterimus obtinere eam³² alii vero qui fuerant cum eo dicebant nequaquam ad
 hunc populum valemus ascendere quia fortior nobis est³³ detraxeruntque terrae quam inspexerant
 apud filios Israhel dicentes terram quam lustravimus devorat habitatores suos populum quem
 aspeximus procerae staturae est³⁴ ibi vidimus monstra quaedam filiorum Enach de genere giganteo
 quibus conparati quasi lucustae videbamur

Chapter 14

¹ igitur vociferans omnis turba flevit nocte illa² et murmurati sunt contra Mosen et Aaron cuncti
 filii Israhel dicentes³ utinam mortui essemus in Aegypto et non in hac vasta solitudine utinam
 pereamus et non inducat nos Dominus in terram istam ne cadamus gladio et uxores ac liberi nostri
 ducantur captivi nonne melius est reverti in Aegyptum⁴ dixeruntque alter ad alterum constituamus
 nobis ducem et revertamur in Aegyptum⁵ quo audito Moses et Aaron ceciderunt proni in terram
 coram omni multitudine filiorum Israhel⁶ at vero Iosue filius Nun et Chaleb filius Iepphonne qui

et ipsi lustraverant terram sciderunt vestimenta sua ⁷ et ad omnem multitudinem filiorum Israhel
 locuti sunt terram quam circuivimus valde bona est ⁸ si propitius fuerit Dominus inducet nos in
 eam et tradet humum lacte et melle manantem ⁹ nolite rebelles esse contra Dominum neque timeatis
 populum terrae huius quia sicut panem ita eos possumus devorare recessit ab illis omne praesidium
 Dominus nobiscum est nolite metuere ¹⁰ cumque clamaret omnis multitudo et lapidibus eos vellet
 opprimere apparuit gloria Domini super tectum foederis cunctis filiis Israhel ¹¹ et dixit Dominus
 ad Moysen usquequo detrahet mihi populus iste quousque non credent mihi in omnibus signis quae
 feci coram eis ¹² feriam igitur eos pestilentia atque consumam te autem faciam principem super
 gentem magnam et fortiolem quam haec est ¹³ et ait Moyses ad Dominum ut audiant Aegyptii de
 quorum medio eduxisti populum istum ¹⁴ et habitatores terrae huius qui audierunt quod tu Domine
 in populo isto sis et facie videaris ad faciem et nubes tua protegat illos et in columna nubis praecedas
 eos per diem et in columna ignis per noctem ¹⁵ quod occideris tantam multitudinem quasi unum
 hominem et dicant ¹⁶ non poterat introducere populum in terram pro qua iuraverat idcirco occidit
 eos in solitudine ¹⁷ magnificetur ergo fortitudo Domini sicut iurasti dicens ¹⁸ Dominus patiens et
 multae misericordiae auferens iniquitatem et scelera nullumque innoxium derelinquens qui visitas
 peccata patrum in filios in tertiam et quartam generationem ¹⁹ dimitte obsecro peccatum populi
 tui huius secundum magnitudinem misericordiae tuae sicut propitius fuisti egredientibus de Aegypto
 usque ad locum istum ²⁰ dixitque Dominus dimisi iuxta verbum tuum ²¹ vivo ego et implebitur
 gloria Domini universa terra ²² attamen omnes homines qui viderunt maiestatem meam et signa
 quae feci in Aegypto et in solitudine et temptaverunt me iam per decem vices nec oboedierunt voci
 meae ²³ non videbunt terram pro qua iuravi patribus eorum nec quisquam ex illis qui detraxit mihi
 intuebitur eam ²⁴ servum meum Chaleb qui plenus alio spiritu secutus est me inducam in terram
 hanc quam circuivit et semen eius possidebit eam ²⁵ quoniam Amalechites et Chananeus habitant
 in vallibus cras movete castra et revertimini in solitudinem per viam maris Rubri ²⁶ locutusque est
 Dominus ad Moysen et Aaron dicens ²⁷ usquequo multitudo haec pessima murmurat contra me
 querellas filiorum Israhel audivi ²⁸ dic ergo eis vivo ego ait Dominus sicut locuti estis audiente
 me sic faciam vobis ²⁹ in solitudine hac iacebunt cadavera vestra omnes qui numerati estis a viginti

annis et supra et murmurastis contra me³⁰ non intrabitis terram super quam levavi manum meam
 ut habitare vos facerem praeter Chaleb filium Iepphonne et Iosue filium Nun³¹ parvulos autem
 vestros de quibus dixistis quod praedae hostibus forent introducam ut videant terram quae vobis
 displicuit³² vestra cadavera iacebunt in solitudine³³ filii vestri erunt vagi in deserto annis
 quadraginta et portabunt fornicationem vestram donec consumantur cadavera patrum in deserto
³⁴ iuxta numerum quadraginta dierum quibus considerastis terram annus pro die inputabitur et
 quadraginta annis recipietis iniquitates vestras et scietis ultionem meam³⁵ quoniam sicut locutus
 sum ita faciam omni multitudini huic pessimae quae consurrexit adversum me in solitudine hac
 deficiet et morietur³⁶ igitur omnes viri quos miserat Moses ad contemplandam terram et qui reversi
 murmurare fecerant contra eum omnem multitudinem detrahentes terrae quod esset mala³⁷ mortui
 sunt atque percussi in conspectu Domini³⁸ Iosue autem filius Nun et Chaleb filius Iepphonne
 vixerunt ex omnibus qui perrexerant ad considerandam terram³⁹ locutusque est Moses universa
 verba haec ad omnes filios Israhel et luxit populus nimis⁴⁰ et ecce mane primo surgentes ascenderunt
 verticem montis atque dixerunt parati sumus ascendere ad locum de quo Dominus locutus est quia
 peccavimus⁴¹ quibus Moses cur inquit transgredimini verbum Domini quod vobis non cedit in
 prosperum⁴² nolite ascendere non enim est Dominus vobiscum ne corruatis coram inimicis vestris
⁴³ Amalechites et Chananeus ante vos sunt quorum gladio corruetis eo quod nolueritis adquiescere
 Domino nec erit Dominus vobiscum⁴⁴ at illi contenebrati ascenderunt in verticem montis arca
 autem testamenti Domini et Moses non recesserunt de castris⁴⁵ descenditque Amalechites et
 Chananeus qui habitabant in monte et percutiens eos atque concidens persecutus est usque Horma

Chapter 15

¹ locutus est Dominus ad Mosen dicens² loquere ad filios Israhel et dices ad eos cum ingressi
 fueritis terram habitationis vestrae quam ego dabo vobis³ et feceritis oblationem Domino in
 holocaustum aut victimam vota solventes vel sponte offerentes munera aut in sollemnitatibus vestris
 adolentes odorem suavitatis Domino de bubus sive de ovibus⁴ offeret quicumque immolaverit
 victimam sacrificium similiae decimam partem oephi conspersae oleo quod mensuram habebit

⁵
 quartam partem hin et vinum ad liba fundenda eiusdem mensurae dabit in holocausto sive in
⁶
 victima per agnos singulos et arietis erit sacrificium similiae duarum decimarum quae conspersa
⁷
 sit oleo tertiae partis hin et vinum ad libamentum tertiae partis eiusdem mensurae offeret in
⁸
 odorem suavitatis Domino quando vero de bubus feceris holocaustum aut hostiam ut impleas
⁹
 votum vel pacificas victimas dabis per singulos boves similiae tres decimas conspersae oleo quod
¹⁰
 habeat medium mensurae hin et vinum ad liba fundenda eiusdem mensurae in oblationem
¹¹ ¹² ¹³
 suavissimi odoris Domino sic facietis per singulos boves et arietes et agnos et hedos tam
¹⁴ ¹⁵
 indigenae quam peregrini eodem ritu offerent sacrificia unum praeceptum erit atque iudicium
¹⁶ ¹⁷
 tam vobis quam advenis terrae locutus est Dominus ad Moysen dicens loquere filiis Israel
¹⁸ ¹⁹
 et dices ad eos cum veneritis in terram quam dabo vobis et comederitis de panibus regionis
²⁰ ²¹
 illius separabitis primitias Domino de cibis vestris sicut de areis primitias separatis ita et de
²²
 pulmentis dabitis primitiva Domino quod si per ignorantiam praeterieritis quicquam horum quae
²³
 locutus est Dominus ad Moysen et mandavit per eum ad vos a die qua coepit iubere et ultra
²⁴
 oblitaque fuerit facere multitudo offeret vitulum de armento holocaustum in odorem suavissimum
²⁵
 Domino et sacrificium eius ac liba ut caerimoniae postulant hircumque pro peccato et rogabit
 sacerdos pro omni multitudine filiorum Israel et dimittetur eis quoniam non sponte peccaverunt
²⁶
 nihilominus offerentes incensum Domino pro se et pro peccato atque errore suo et dimittetur
 universae plebi filiorum Israel et advenis qui peregrinantur inter vos quoniam culpa est omnis
²⁷
 populi per ignorantiam quod si anima una nesciens peccaverit offeret capram anniculam pro
²⁸
 peccato suo et deprecabitur pro ea sacerdos quod inscia peccaverit coram Domino inpetrabitque
²⁹
 ei veniam et dimittetur illi tam indigenis quam advenis una lex erit omnium qui peccaverint
³⁰
 ignorantes anima vero quae per superbiam aliquid commiserit sive civis sit ille sive peregrinus
³¹
 quoniam adversum Dominum rebellis fuit peribit de populo suo verbum enim Domini contempsit
³²
 et praeceptum illius fecit irritum idcirco delebitur et portabit iniquitatem suam factum est autem
 cum essent filii Israel in solitudine et invenissent hominem colligentem ligna in die sabbati
³³ ³⁴
 obtulerunt eum Moysi et Aaron et universae multitudini qui recluserunt eum in carcerem

nescientes quid super eo facere deberent ³⁵ dixitque Dominus ad Mosen morte moriatur homo iste
 obruat eum lapidibus omnis turba extra castra ³⁶ cumque eduxissent eum foras obruerunt lapidibus
 et mortuus est sicut praeceperat Dominus ³⁷ dixit quoque Dominus ad Mosen ³⁸ loquere filiis
 Israhel et dices ad eos ut faciant sibi fimbrias per angulos palliorum ponentes in eis vittas
 hyacinthinas ³⁹ quas cum viderint recordentur omnium mandatorum Domini nec sequantur
 cogitationes suas et oculos per res varias fornicantes ⁴⁰ sed magis memores praeceptorum Domini
 faciant ea sintque sancti Deo suo ⁴¹ ego Dominus Deus vester qui eduxi vos de terra Aegypti ut
 essem vester Deus

Chapter 16

¹ ecce autem Core filius Isaar filii Caath filii Levi et Dathan atque Abiram filii Heliab Hon
 quoque filius Pheleth de filiis Ruben ² surrexerunt contra Mosen aliique filiorum Israhel ducenti
 quinquaginta viri procures synagogae et qui tempore concilii per nomina vocabantur ³ cumque
 stetissent adversum Mosen et Aaron dixerunt sufficiat vobis quia omnis multitudo sanctorum est
 et in ipsis est Dominus cur elevamini super populum Domini ⁴ quod cum audisset Moses cecidit
 pronus in faciem ⁵ locutusque ad Core et ad omnem multitudinem mane inquit notum faciet Dominus
 qui ad se pertineant et sanctos adplicabit sibi et quos elegerit adpropinquabunt ei ⁶ hoc igitur facite
 tollat unusquisque turibula sua tu Core et omne concilium tuum ⁷ et hausto cras igne ponite desuper
 thymiam coram Domino et quemcumque elegerit ipse erit sanctus multum erigimini filii Levi
⁸ dixitque rursum ad Core audite filii Levi ⁹ num parum vobis est quod separavit vos Deus Israhel
 ab omni populo et iunxit sibi ut serviretis ei in cultu tabernaculi et staretis coram frequentia populi
 et ministraretis ei ¹⁰ idcirco ad se fecit accedere te et omnes fratres tuos filios Levi ut vobis etiam
 sacerdotium vindicetis ¹¹ et omnis globus tuus stet contra Dominum quid est enim Aaron ut
 murmuretis contra eum ¹² misit ergo Moses ut vocaret Dathan et Abiram filios Heliab qui
 responderunt non venimus ¹³ numquid parum est tibi quod eduxisti nos de terra quae lacte et melle
 manabat ut occideres in deserto nisi et dominatus fueris nostri ¹⁴ re vera induxisti nos in terram
 quae fluit rivis lactis et mellis et dedisti nobis possessiones agrorum et vinearum an et oculos nostros

vis eruere non venimus¹⁵ iratusque Moses valde ait ad Dominum ne respicias sacrificia eorum tu
 scis quod ne asellum quidem umquam acceperim ab eis nec adflixerim quempiam eorum¹⁶ dixitque
 ad Core tu et omnis congregatio tua state seorsum coram Domino et Aaron die crastino separatim
¹⁷ tollite singuli turibula vestra et ponite super ea incensum offerentes Domino ducenta quinquaginta
 turibula Aaron quoque teneat turibulum suum¹⁸ quod cum fecissent stantibus Mosen et Aaron
¹⁹ et coacervassent adversum eos omnem multitudinem ad ostium tabernaculi apparuit cunctis
 gloria Domini²⁰ locutusque Dominus ad Mosen et Aaron ait²¹ separamini de medio congregationis
 huius ut eos repente disperdam²² qui ceciderunt proni in faciem atque dixerunt fortissime Deus
 spirituum universae carnis num uno peccante contra omnes tua ira desaeviet²³ et ait Dominus ad
 Mosen²⁴ praecipe universo populo ut separetur a tabernaculis Core et Dathan et Abiram
²⁵ surrexitque Moses et abiit ad Dathan et Abiram et sequentibus eum senioribus Israhel²⁶ dixit
 ad turbam recedite a tabernaculis hominum impiorum et nolite tangere quae ad eos pertinent ne
²⁷ involvamini in peccatis eorum cumque recessissent a tentoriis eorum per circuitum Dathan et
 Abiram egressi stabant in introitu papilionum suorum cum uxoribus et liberis omnique frequentia
²⁸ et ait Moses in hoc scietis quod Dominus miserit me ut facerem universa quae cernitis et non ex
 proprio ea corde protulerim²⁹ si consueta hominum morte interierint et visitaverit eos plaga qua
 et ceteri visitari solent non misit me Dominus³⁰ sin autem novam rem fecerit Dominus ut aperiens
 terra os suum degluttat eos et omnia quae ad illos pertinent descenderintque viventes in infernum
³¹ scietis quod blasphemaverint Dominum confestim igitur ut cessavit loqui disrupta est terra sub
 pedibus eorum³² et aperiens os suum devoravit illos cum tabernaculis suis et universa substantia
³³ descenderuntque vivi in infernum operti humo et perierunt de medio multitudinis³⁴ at vero
 omnis Israhel qui stabat per gyrum fugit ad clamorem pereuntium dicens ne forte et nos terra
³⁵ degluttat sed et ignis egressus a Domino interfecit ducentos quinquaginta viros qui offerebant
 incensum³⁶ locutusque est Dominus ad Mosen dicens³⁷ praecipe Eleazaro filio Aaron sacerdotis
 ut tollat turibula quae iacent in incendio et ignem huc illucque dispergat quoniam sanctificata sunt
³⁸ in mortibus peccatorum producatque ea in lamminas et adfigat altari eo quod oblatum sit in eis
³⁹ incensum Domino et sanctificata sint ut cernant ea pro signo et monumento filii Israhel tulit
 ergo Eleazar sacerdos turibula aenea in quibus obtulerant hii quos incendium devoravit et produxit

40
 ea in lamminas adfigens altari ut haberent postea filii Israhel quibus commonerentur ne quis
 accedat alienigena et qui non est de semine Aaron ad offerendum incensum Domino ne patiatur
 41
 sicut passus est Core et omnis congregatio eius loquente Domino ad Mosen murmuravit autem
 omnis multitudo filiorum Israhel sequenti die contra Mosen et Aaron dicens vos interfecistis populum
 Domini 42 cumque oreretur seditio et tumultus incresceret 43 Moses et Aaron fugerunt ad
 tabernaculum foederis quod postquam ingressi sunt operuit nubes et apparuit gloria Domini
 44 dixitque Dominus ad Mosen 45 recedite de medio huius multitudinis etiam nunc delebo eos
 46
 cumque iacerent in terra dixit Moses ad Aaron tolle turibulum et hausto igne de altari mitte
 incensum desuper pergens cito ad populum ut roges pro eis iam enim egressa est ira a Domino et
 47
 plaga desaevit quod cum fecisset Aaron et cucurrisset ad mediam multitudinem quam iam
 48
 vastabat incendium obtulit thymiama et stans inter mortuos ac viventes pro populo deprecatus
 49
 est et plaga cessavit fuerunt autem qui percussi sunt quattuordecim milia hominum et septingenti
 50
 absque his qui perierant in seditione Core reversusque est Aaron ad Mosen ad ostium tabernaculi
 foederis postquam quievit interitus

Chapter 17

1
 et locutus est Dominus ad Mosen dicens 2 loquere ad filios Israhel et accipe ab eis virgas
 singulas per cognationes suas a cunctis principibus tribuum virgas duodecim et uniuscuiusque
 3
 nomen superscribes virgae suae nomen autem Aaron erit in tribu Levi et una virga cunctas eorum
 4
 familias continebit ponesque eas in tabernaculo foederis coram testimonio ubi loquar ad te 5 quem
 ex his elegero germinabit virga eius et cohibebo a me querimonias filiorum Israhel quibus contra
 6
 vos murmurant locutusque est Moses ad filios Israhel et dederunt ei omnes principes virgas per
 7
 singulas tribus fueruntque virgae duodecim absque virga Aaron 7 quas cum posuisset Moses coram
 8
 Domino in tabernaculo testimonii sequenti die regressus invenit germinasse virgam Aaron in
 domo Levi et turgentibus gemmis eruperant flores qui foliis dilatatis in amigdalas deformati sunt
 9
 protulit ergo Moses omnes virgas de conspectu Domini ad cunctos filios Israhel videruntque et
 10
 receperunt singuli virgas suas dixitque Dominus ad Mosen refer virgam Aaron in tabernaculum

testimonii ut servetur ibi in signum rebellium filiorum et quiescant querellae eorum a me ne moriantur
¹¹ fecitque Moses sicut praeceperat Dominus ¹² dixerunt autem filii Israhel ad Mosen ecce consumpti
¹³ sumus omnes perivimus quicumque accedit ad tabernaculum Domini moritur num usque ad
internicionem cuncti delendi sumus

Chapter 18

¹ dixitque Dominus ad Aaron tu et filii tui et domus patris tui tecum portabitis iniquitatem
sanctuarii et tu et filii tui simul sustinebitis peccata sacerdotii vestri ² sed et fratres tuos de tribu
Levi et sceptro patris tui sume tecum praestoque sint et ministrent tibi tu autem et filii tui ministrabitis
³ in tabernaculo testimonii excubabuntque Levitae ad praecepta tua et ad cuncta opera tabernaculi
ita dumtaxat ut ad vasa sanctuarii et altare non accedant ne et illi moriantur et vos pereatis simul
⁴ sint autem tecum et excubent in custodiis tabernaculi et in omnibus caerimoniis eius alienigena
non miscebitur vobis ⁵ excubate in custodia sanctuarii et in ministerio altaris ne oriatur indignatio
⁶ super filios Israhel ego dedi vobis fratres vestros Levitas de medio filiorum Israhel et tradidi
⁷ donum Domino ut serviant in ministeriis tabernaculi eius tu autem et filii tui custodite sacerdotium
vestrum et omnia quae ad cultum altaris pertinent et intra velum sunt per sacerdotes administrabuntur
⁸ si quis externus accesserit occidetur locutus est Dominus ad Aaron ecce dedi tibi custodiam
primitiarum mearum omnia quae sanctificantur a filiis Israhel tibi tradidi et filiis tuis pro officio
⁹ sacerdotali legitima sempiterna haec ergo accipies de his quae sanctificantur et oblata sunt Domino
omnis oblatio et sacrificium et quicquid pro peccato atque delicto redditur mihi et cedit in sancta
¹⁰ sanctorum tuum erit et filiorum tuorum in sanctuario comedes illud mares tantum edent ex eo
¹¹ quia consecratum est tibi primitias autem quas voverint et obtulerint filii Israhel tibi dedi et filiis
¹² ac filiabus tuis iure perpetuo qui mundus est in domo tua vescetur eis omnem medullam olei et
¹³ vini ac frumenti quicquid offerunt primitiarum Domino tibi dedi universa frugum initia quas
gignit humus et Domino deportantur cedent in usus tuos qui mundus est in domo tua vescetur eis
¹⁴ omne quod ex voto reddiderint filii Israhel tuum erit ¹⁵ quicquid primum erumpet e vulva cunctae
carnis quam offerunt Domino sive ex hominibus sive de pecoribus fuerit tui iuris erit ita dumtaxat
ut pro hominis primogenito pretium accipias et omne animal quod immundum est redimi facias

16 cuius redemptio erit post unum mensem siclis argenti quinque pondere sanctuarii siclus viginti
 17 obolos habet primogenitum autem bovis et ovis et caprae non facies redimi quia sanctificata
 sunt Domino sanguinem tantum eorum fundes super altare et adipem adolebis in suavissimum
 18 odorem Domino carnes vero in usum tuum cedent sicut pectusculum consecratum et armus
 19 dexter tua erunt omnes primitias sanctuarii quas offerunt filii Israhel Domino tibi dedi et filiis
 ac filiabus tuis iure perpetuo pactum salis est sempiternum coram Domino tibi ac filiis tuis
 20 dixitque Dominus ad Aaron in terra eorum nihil possidebitis nec habebitis partem inter eos ego
 pars et hereditas tua in medio filiorum Israhel 21 filiis autem Levi dedi omnes decimas Israhelis in
 possessionem pro ministerio quo serviunt mihi in tabernaculo foederis 22 ut non accedant ultra filii
 Israhel ad tabernaculum nec committant peccatum mortiferum 23 solis filiis Levi mihi in tabernaculo
 servantibus et portantibus peccata populi legitimum sempiternum erit in generationibus vestris
 24 nihil aliud possidebunt decimarum oblatione contenti quas in usus eorum et necessaria separavi
 25 locutusque est Dominus ad Moysen dicens 26 praecipe Levitis atque denuntia cum acceperitis a
 filiis Israhel decimas quas dedi vobis primitias earum offerte Domino id est decimam partem
 27 decimae ut reputetur vobis in oblationem primitivorum tam de areis quam de torcularibus 28 et
 29 universis quorum accipitis primitias offerte Domino et date Aaron sacerdoti omnia quae offertis
 30 ex decimis et in donaria Domini separatis optima et electa erunt dicesque ad eos si praeclara et
 meliora quaeque obtuleritis ex decimis reputabitur vobis quasi de area et torculari dederitis primitias
 31 et comedetis eas in omnibus locis vestris tam vos quam familiae vestrae quia pretium est pro
 ministerio quo servitis in tabernaculo testimonii 32 et non peccabitis super hoc egregia vobis et
 pingua reservantes ne polluatis oblationes filiorum Israhel et moriamini

Chapter 19

1 locutusque est Dominus ad Moysen et Aaron dicens 2 ista est religio victimae quam constituit
 Dominus praecipe filiis Israhel ut adducant ad te vaccam rufam aetatis integrae in qua nulla sit
 3 macula nec portaverit iugum tradetisque eam Eleazaro sacerdoti qui eductam extra castra immolabit
 4 in conspectu omnium et tinguens digitum in sanguine eius asperget contra fores tabernaculi septem

⁵
 vicibus ⁶ conburetque eam cunctis videntibus tam pelle et carnibus eius quam sanguine et fimo
 flammae traditis ⁷ lignum quoque cedrinum et hysopum coccumque bis tinctum sacerdos mittet in
 flammam quae vaccam vorat ⁸ et tunc demum lotis vestibus et corpore suo ingredietur in castra
 commaculatusque erit usque ad vesperam ⁹ sed et ille qui conbuserit eam lavabit vestimenta sua
 et corpus et immundus erit usque ad vesperam ¹⁰ colliget autem vir mundus cineres vaccae et effundet
 eos extra castra in loco purissimo ut sint multitudini filiorum Israhel in custodiam et in aquam
 aspersionis quia pro peccato vacca conbusta est ¹¹ cumque laverit qui vaccae portaverat cineres
 vestimenta sua immundus erit usque ad vesperum habebunt hoc filii Israhel et advenae qui habitant
 inter eos sanctum iure perpetuo ¹² qui tetigerit cadaver hominis et propter hoc septem diebus fuerit
 immundus ¹³ aspergetur ex hac aqua die tertio et septimo et sic mundabitur si die tertio aspersus
 non fuerit septimo non poterit emundari ¹⁴ omnis qui tetigerit humanae animae morticinum et
 aspersus hac commixtione non fuerit polluet tabernaculum Domini et peribit ex Israhel quia aqua
 expiationis non est aspersus immundus erit et manebit spurcitia eius super eum ¹⁵ ista est lex hominis
 qui moritur in tabernaculo omnes qui ingrediuntur tentorium illius et universa vasa quae ibi sunt
 polluta erunt septem diebus ¹⁶ vas quod non habuerit operculum nec ligaturam desuper immundum
 erit ¹⁷ si quis in agro tetigerit cadaver occisi hominis aut per se mortui sive os illius vel sepulchrum
 immundus erit septem diebus ¹⁸ tollent de cineribus combustionis atque peccati et mittent aquas
 vivas super eos in vas ¹⁹ in quibus cum homo mundus tinxerit hysopum asperget eo omne tentorium
 et cunctam supellectilem et homines huiusmodi contagione pollutos ²⁰ atque hoc modo mundus
 lustrabit immundum tertio et septimo die expiatusque die septimo lavabit et se et vestimenta sua et
 mundus erit ad vesperam ²¹ si quis hoc ritu non fuerit expiatus peribit anima illius de medio ecclesiae
 quia sanctuarium Domini polluit et non est aqua lustrationis aspersus ²² erit hoc praeceptum
 legitimum sempiternum ipse quoque qui aspergit aquas lavabit vestimenta sua omnis qui tetigerit
 aquas expiationis immundus erit usque ad vesperam ²³ quicquid tetigerit immundus immundum
 faciet et anima quae horum quippiam tetigerit immunda erit usque ad vesperum

Chapter 20

¹
veneruntque filii Israhel et omnis multitudo in desertum Sin mense primo et mansit populus
in Cades mortuaque est ibi Maria et sepulta in eodem loco ² cumque indigeret aqua populus coierunt
adversum Mosen et Aaron ³ et versi in seditionem dixerunt utinam perissemus inter fratres nostros
coram Domino ⁴ cur eduxistis ecclesiam Domini in solitudinem ut et nos et nostra iumenta moriantur
⁵
quare nos fecistis ascendere de Aegypto et adduxistis in locum istum pessimum qui seri non potest
qui nec ficum gignit nec vineas nec mala granata insuper et aquam non habet ad bibendum
⁶
ingressusque Moses et Aaron dimissa multitudo tabernaculum foederis corruerunt proni in terram
et apparuit gloria Domini super eos ⁷ locutusque est Dominus ad Mosen dicens ⁸ tolle virgam et
congrega populum tu et Aaron frater tuus et loquimini ad petram coram eis et illa dabit aquas
cumque eduxeris aquam de petra bibet omnis multitudo et iumenta eius ⁹ tulit igitur Moses virgam
quae erat in conspectu Domini sicut praeceperat ei ¹⁰ congregata multitudo ante petram dixitque
eis audite rebelles et increduli num de petra hac vobis aquam poterimus eicere ¹¹ cumque elevasset
Moses manum percutiens virga bis silicem egressae sunt aquae largissimae ita ut et populus biberet
et iumenta ¹² dixitque Dominus ad Mosen et Aaron quia non credidistis mihi ut sanctificaretis me
coram filiis Israhel non introducetis hos populos in terram quam dabo eis ¹³ haec est aqua
Contradictionis ubi iurgati sunt filii Israhel contra Dominum et sanctificatus est in eis ¹⁴ misit
interea nuntios Moses de Cades ad regem Edom qui dicerent haec mandat frater tuus Israhel nosti
omnem laborem qui adprehendit nos ¹⁵ quomodo descenderint patres nostri in Aegyptum et
habitaverimus ibi multo tempore adflixerintque nos Aegyptii et patres nostros ¹⁶ et quomodo
clamaverimus ad Dominum et exaudierit nos miseritque angelum qui eduxerit nos de Aegypto ecce
in urbe Cades quae est in extremis finibus tuis positi ¹⁷ obsecramus ut nobis transire liceat per
terram tuam non ibimus per agros nec per vineas non bibemus aquas de puteis tuis sed gradiemur
via publica nec ad dextram nec ad sinistram declinantes donec transeamus terminos tuos ¹⁸ cui
respondit Edom non transibis per me alioquin armatus occurram tibi ¹⁹ dixeruntque filii Israhel
per tritam gradiemur viam et si biberimus aquas tuas nos et pecora nostra dabimus quod iustum est
nulla erit in pretio difficultas tantum velociter transeamus ²⁰ at ille respondit non transibis statimque
egressus est obvius cum infinita multitudo et manu forti ²¹ nec voluit adquiescere deprecanti ut
concederet transitum per fines suos quam ob rem devertit ab eo Israhel ²² cumque castra movissent

de Cades venerunt in montem Or qui est in finibus terrae Edom ²³ ubi locutus est Dominus ad
²⁴ Mosen ²⁴ pergat inquit Aaron ad populos suos non enim intrabit terram quam dedi filiis Israhel eo
quod incredulus fuerit ori meo ad aquas Contradictionis ²⁵ tolle Aaron et filium eius cum eo et
duces eos in montem Or ²⁶ cumque nudaveris patrem veste sua indues ea Eleazarum filium eius
et Aaron colligetur et morietur ibi ²⁷ fecit Moses ut praeceperat Dominus et ascenderunt in montem
Or coram omni multitudine ²⁸ cumque Aaron spoliasset vestibus suis induit eis Eleazarum filium
²⁹ eius ²⁹ illo mortuo in montis supercilio descendit cum Eleazaro ³⁰ omnis autem multitudo videns
occubuisse Aaron flevit super eo triginta diebus per cunctas familias suas

Chapter 21

¹ quod cum audisset Chananeus rex Arad qui habitabat ad meridiem venisse scilicet Israhel per
exploratorum viam pugnavit contra illum et victor existens duxit ex eo praedam ² at Israhel voto
se Domino obligans ait si tradideris populum istum in manu mea delebo urbes eius ³ exaudivitque
Dominus preces Israhel et tradidit Chananeum quem ille interfecit subversis urbibus eius et vocavit
nomen loci illius Horma id est anathema ⁴ profecti sunt autem et de monte Or per viam quae ducit
ad mare Rubrum ut circumirent terram Edom et taedere coepit populum itineris ac laboris
⁵ locutusque contra Deum et Mosen ait cur eduxisti nos de Aegypto ut moreremur in solitudine
deest panis non sunt aquae anima nostra iam nausiat super cibo isto levissimo ⁶ quam ob rem misit
Dominus in populum ignitos serpentes ad quorum plagas et mortes plurimorum ⁷ venerunt ad
Mosen atque dixerunt peccavimus quia locuti sumus contra Dominum et te ora ut tollat a nobis
serpentes oravit Moses pro populo ⁸ et locutus est Dominus ad eum fac serpentem et pone eum pro
signo qui percussus aspexerit eum vivet ⁹ fecit ergo Moses serpentem aeneum et posuit pro signo
quem cum percussi aspicerent sanabantur ¹⁰ profectique filii Israhel castrametati sunt in Oboth
¹¹ unde egressi fixere tentoria in Hieabarim in solitudine quae respicit Moab contra orientalem
¹² plagam ¹² et inde moventes venerunt ad torrentem Zared ¹³ quem relinquentes castrametati sunt
contra Arnon quae est in deserto et prominet in finibus Amorrei siquidem Arnon terminus est Moab

14
 dividens Moabitas et Amorreos unde dicitur in libro bellorum Domini sicut fecit in mari Rubro
 15
 sic faciet in torrentibus Arnon scopuli torrentium inclinati sunt ut requiescerent in Ar et
 16
 recumberent in finibus Moabitarum ex eo loco apparuit puteus super quo locutus est Dominus
 17
 ad Mosen congrega populum et dabo ei aquam tunc cecinit Israhel carmen istud ascendat puteus
 18
 concinebant puteus quem foderunt principes et paraverunt duces multitudinis in datore legis et
 19
 in baculis suis de solitudine Matthana de Matthana Nahalihel de Nahalihel in Bamoth de
 20
 Bamoth vallis est in regione Moab in vertice Phasga et quod respicit contra desertum 21 misit autem
 22
 Israhel nuntios ad Seon regem Amorreorum dicens obsecro ut transire mihi liceat per terram
 tuam non declinabimus in agros et vineas non bibemus aquas ex puteis via regia gradiemur donec
 23
 transeamus terminos tuos qui concedere noluit ut transiret Israhel per fines suos quin potius
 24
 exercitu congregato egressus est obviam in desertum et venit in Iasa pugnavitque contra eum a
 quo percussus est in ore gladii et possessa est terra eius ab Arnon usque Iebboc et filios Ammon
 25
 quia forti praesidio tenebantur termini Ammanitarum tulit ergo Israhel omnes civitates eius et
 26
 habitavit in urbibus Amorrei in Esebon scilicet et viculis eius urbs Esebon fuit regis Seon Amorrei
 qui pugnavit contra regem Moab et tulit omnem terram quae dicionis illius fuerat usque Arnon
 27
 idcirco dicitur in proverbio venite in Esebon aedificetur et construatur civitas Seon 28 ignis
 egressus est de Esebon flamma de oppido Seon et devoravit Ar Moabitarum et habitatores excelsorum
 29
 Arnon vae tibi Moab peristi popule Chamos dedit filios eius in fugam et filias in captivitatem
 30
 regi Amorreorum Seon iugum ipsorum disperit ab Esebon usque Dibon lassi pervenerunt in
 31
 Nophe et usque Medaba habitavit itaque Israhel in terra Amorrei 32 misitque Moses qui
 33
 explorarent Iazer cuius ceperunt viculos et possederunt habitatores verteruntque se et ascenderunt
 34
 per viam Basan et occurrit eis Og rex Basan cum omni populo suo pugnaturus in Edrai dixitque
 Dominus ad Mosen ne timeas eum quia in manu tua tradidi illum et omnem populum ac terram
 35
 eius faciesque illi sicut fecisti Seon regi Amorreorum habitatori Esebon percusserunt igitur et
 hunc cum filiis suis universumque populum eius usque ad internicionem et possederunt terram
 illius

Chapter 22

¹ profectique castrametati sunt in campestribus Moab ubi trans Iordanem Hierichus sita est
² videns autem Balac filius Sepphor omnia quae fecerat Israhel Amorreo ³ et quod pertimuissent
 eum Moabitae et impetum eius ferre non possent ⁴ dixit ad maiores natu Madian ita delebit hic
 populus omnes qui in nostris finibus commorantur quomodo solet bos herbas usque ad radices
⁵ carpere ipse erat eo tempore rex in Moab misit ergo nuntios ad Balaam filium Beor ariolum qui
 habitabat super flumen terrae filiorum Ammon ut vocarent eum et dicerent ecce egressus est populus
 ex Aegypto qui operuit superficiem terrae sedens contra me ⁶ veni igitur et maledic populo huic
 quia fortior me est si quo modo possim percutere et eicere eum de terra mea novi enim quod
⁷ benedictus sit cui benedixeris et maledictus in quem maledicta congesseris perrexerunt seniores
 Moab et maiores natu Madian habentes divinationis pretium in manibus cumque venissent ad
⁸ Balaam et narrassent ei omnia verba Balac ille respondit manete hic nocte et respondebo quicquid
⁹ mihi dixerit Dominus manentibus illis apud Balaam venit Deus et ait ad eum quid sibi volunt
¹⁰ homines isti apud te respondit Balac filius Sepphor rex Moabitarum misit ad me ¹¹ dicens ecce
 populus qui egressus est de Aegypto operuit superficiem terrae veni et maledic ei si quo modo
¹² possim pugnans abicere eum dixitque Deus ad Balaam noli ire cum eis neque maledicas populo
¹³ quia benedictus est qui mane consurgens dixit ad principes ite in terram vestram quia prohibuit
¹⁴ me Deus venire vobiscum reversi principes dixerunt ad Balac noluit Balaam venire nobiscum
¹⁵ rursum ille multo plures et nobiliores quam ante miserat misit ¹⁶ qui cum venissent ad Balaam
¹⁷ dixerunt sic dicit Balac filius Sepphor ne cuncteris venire ad me paratum honorare te et quicquid
¹⁸ volueris dare veni et maledic populo isti respondit Balaam si dederit mihi Balac plenam domum
 suam argenti et auri non potero inmutare verbum Domini Dei mei ut vel plus vel minus loquar
¹⁹ obsecro ut hic maneatis etiam hac nocte et scire queam quid mihi rursum respondeat Dominus
²⁰ venit ergo Deus ad Balaam nocte et ait ei si vocare te venerunt homines isti surge et vade cum
²¹ eis ita dumtaxat ut quod tibi praecepero facias surrexit Balaam mane et strata asina profectus
²² est cum eis et iratus est Deus stetitque angelus Domini in via contra Balaam qui sedebat asinae
²³ et duos pueros habebat secum cernens asina angelum stantem in via evaginato gladio avertit se

de itinere et ibat per agrum quam cum verberaret Balaam et vellet ad semitam reducere ²⁴ stetit
 angelus in angustiis duarum maceriarum quibus vineae cingebantur ²⁵ quem videns asina iunxit
 se parieti et adtrivit sedentis pedem at ille iterum verberabat ²⁶ et nihilominus angelus ad locum
 angustum transiens ubi nec ad dextram nec ad sinistram poterat deviari obvius stetit ²⁷ cumque
 vidisset asina stantem angelum concidit sub pedibus sedentis qui iratus vehementius caedebat fuste
 latera ²⁸ aperuitque Dominus os asinae et locuta est quid feci tibi cur percutis me ecce iam tertio
²⁹ respondit Balaam quia commeruisti et inlusisti mihi utinam haberem gladium ut te percuterem
³⁰ dixit asina nonne animal tuum sum cui semper sedere consuesti usque in praesentem diem dic
 quid simile umquam fecerim tibi at ille ait numquam ³¹ protinus aperuit Dominus oculos Balaam
 et vidit angelum stantem in via evaginato gladio adoravitque eum pronus in terram ³² cui angelus
 cur inquit tertio verberas asinam tuam ego veni ut adversarer tibi quia perversa est via tua mihique
 contraria ³³ et nisi asina declinasset de via dans locum resistenti te occidissem et illa viveret ³⁴ dixit
 Balaam peccavi nesciens quod tu stares contra me et nunc si displicet tibi ut vadam revertar ³⁵ ait
 angelus vade cum istis et cave ne aliud quam praecepero tibi loquaris ivit igitur cum principibus
³⁶ quod cum audisset Balac egressus est in occursum eius in oppido Moabitarum quod situm est in
 extremis finibus Arnon ³⁷ dixitque ad Balaam misi nuntios ut vocarent te cur non statim venisti
 ad me an quia mercedem adventui tuo reddere nequeo ³⁸ cui ille respondit ecce adsum numquid
 loqui potero aliud nisi quod Deus posuerit in ore meo ³⁹ perrexerunt ergo simul et venerunt in
 urbem quae in extremis regni eius finibus erat ⁴⁰ cumque occidisset Balac boves et oves misit ad
 Balaam et principes qui cum eo erant munera ⁴¹ mane autem facto duxit eum ad excelsa Baal et
 intuitus est extremam partem populi

Chapter 23

¹ dixitque Balaam ad Balac aedifica mihi hic septem aras et para totidem vitulos eiusdemque
 numeri arietes ² cumque fecisset iuxta sermonem Balaam inposuerunt simul vitulum et arietem
 super aram ³ dixitque Balaam ad Balac sta paulisper iuxta holocaustum tuum donec vadam si forte

occurrat mihi Dominus et quodcumque imperaverit loquar tibi ⁴ cumque abisset velociter occurrit
 ei Deus locutusque ad eum Balaam septem inquit aras erexi et inposui vitulum et arietem desuper
⁵ Dominus autem posuit verbum in ore eius et ait revertere ad Balac et haec loqueris ⁶ reversus
 invenit stantem Balac iuxta holocaustum suum et omnes principes Moabitarum ⁷ adsumpta
 parabola sua dixit de Aram adduxit me Balac rex Moabitarum de montibus orientis veni inquit et
 maledic ⁸ Iacob prope et detestare Israhel quomodo maledicam cui non maledixit Deus qua ratione
⁹ detester quem Dominus non detestatur de summis silicibus videbo eum et de collibus considerabo
 illum populus solus habitabit et inter gentes non reputabitur ¹⁰ quis dinumerare possit pulverem
 Iacob et nosse numerum stirpis Israhel moriatur anima mea morte iustorum et fiant novissima mea
 horum similia ¹¹ dixitque Balac ad Balaam quid est hoc quod agis ut malediceres inimicis vocavi
 te et tu e contrario benedicis eis ¹² cui ille respondit num aliud possum loqui nisi quod iusserit
 Dominus ¹³ dixit ergo Balac veni mecum in alterum locum unde partem Israhelis videas et totum
 videre non possis inde maledicito ei ¹⁴ cumque duxisset eum in locum sublimem super verticem
 montis Phasga aedificavit Balaam septem aras et inpositis supra vitulo atque ariete ¹⁵ dixit ad Balac
 sta hic iuxta holocaustum tuum donec ego pergam obvius ¹⁶ cui cum Dominus occurrisset
 posuissetque verbum in ore eius ait revertere ad Balac et haec loqueris ei ¹⁷ reversus invenit eum
 stantem iuxta holocaustum suum et principes Moabitarum cum eo ad quem Balac quid inquit locutus
 est Dominus ¹⁸ at ille adsumpta parabola sua ait sta Balac et ausculta audi fili Sepphor ¹⁹ non est
 Deus quasi homo ut mentiatur nec ut filius hominis ut mutetur dixit ergo et non faciet locutus est
 et non implebit ²⁰ ad benedicendum adductus sum benedictionem prohibere non valeo ²¹ non est
 idolum in Iacob nec videtur simulacrum in Israhel Dominus Deus eius cum eo est et clangor victoriae
 regis in illo ²² Deus eduxit eum de Aegypto cuius fortitudo similis est rinocerotis ²³ non est
 augurium in Iacob nec divinatio in Israhel temporibus suis dicetur Iacob et Israheli quid operatus
 sit Deus ²⁴ ecce populus ut leaena consurget et quasi leo erigetur non accubabit donec devoret
 praedam et occisorum sanguinem bibat ²⁵ dixitque Balac ad Balaam nec maledicas ei nec benedicas
²⁶ et ille nonne ait dixi tibi quod quicquid mihi Deus imperaret hoc facerem ²⁷ et ait Balac ad eum
 veni et ducam te ad alium locum si forte placeat Deo ut inde maledicas eis ²⁸ cumque duxisset
 eum super verticem montis Phogor qui respicit solitudinem ²⁹ dixit ei Balaam aedifica mihi hic

septem aras et para totidem vitulos eiusdemque numeri arietes³⁰ fecit Balac ut Balaam dixerat
inposuitque vitulos et arietes per singulas aras

Chapter 24

¹ cumque vidisset Balaam quod placeret Domino ut benediceret Israheli nequaquam abiit ut
ante perrexerat ut augurium quaereret sed dirigens contra desertum vultum suum² et elevans oculos
vidit Israhel in tentoriis commorantem per tribus suas et inruente in se spiritu Dei³ adsumpta
parabola ait dixit Balaam filius Beor dixit homo cuius obturatus est oculus⁴ dixit auditor sermonum
Dei qui visionem Omnipotentis intuitus est qui cadit et sic aperiuntur oculi eius⁵ quam pulchra
tabernacula tua Iacob et tentoria tua Israhel⁶ ut valles nemorosae ut horti iuxta fluvios inrigui ut
tabernacula quae fixit Dominus quasi cedri propter aquas⁷ fluet aqua de situla eius et semen illius
erit in aquas multas tolletur propter Agag rex eius et auferetur regnum illius⁸ Deus eduxit illum
de Aegypto cuius fortitudo similis est rinocerotis devorabunt gentes hostes illius ossaque eorum⁹
confringent et perforabunt sagittis⁹ accubans dormivit ut leo et quasi leaena quam suscitare nullus
audebit qui benedixerit tibi erit ipse benedictus qui maledixerit in maledictione reputabitur
¹⁰ iratusque Balac contra Balaam conplosis manibus ait ad maledicendum inimicis meis vocavi te
quibus e contrario tertio benedixisti¹¹ revertere ad locum tuum decreveram quidem magnifice
honorare te sed Dominus privavit te honore disposito¹² respondit Balaam ad Balac nonne nuntiis
tuis quos misisti ad me dixi¹³ si dederit mihi Balac plenam domum suam argenti et auri non potero
praeterire sermonem Domini Dei mei ut vel boni quid vel mali proferam ex corde meo sed quicquid
Dominus dixerit hoc loquar¹⁴ verumtamen pergens ad populum meum dabo consilium quid populus
tuus huic populo faciat extremo tempore¹⁵ sumpta igitur parabola rursum ait dixit Balaam filius
Beor dixit homo cuius obturatus est oculus¹⁶ dixit auditor sermonum Dei qui novit doctrinam
Altissimi et visiones Omnipotentis videt qui cadens apertos habet oculos¹⁷ videbo eum sed non
modo intuebor illum sed non prope orietur stella ex Iacob et consurget virga de Israhel et percutiet
duces Moab vastabitque omnes filios Seth¹⁸ et erit Idumea possessio eius hereditas Seir cedet

¹⁹
 inimicis suis Israhel vero fortiter aget ¹⁹ de Iacob erit qui dominetur et perdat reliquias civitatis
²⁰
 cumque vidisset Amalech adsumens parabolam ait principium gentium Amalech cuius extrema
²¹
 perdentur ²¹ vidit quoque Cineum et adsumpta parabola ait robustum est quidem habitaculum tuum
²²
 sed si in petra posueris nidum tuum ²² et fueris electus de stirpe Cain quamdiu poteris permanere
²³
 Assur enim capiet te ²³ adsumptaque parabola iterum locutus est heu quis victurus est quando ista
²⁴
 faciet Deus ²⁴ venient in trieribus de Italia superabunt Assyrios vastabuntque Hebraeos et ad
²⁵
 extremum etiam ipsi peribunt ²⁵ surrexitque Balaam et reversus est in locum suum Balac quoque
 via qua venerat rediit

Chapter 25

¹
 morabatur autem eo tempore Israhel in Setthim et fornicatus est populus cum filiabus Moab
²
 quae vocaverunt eos ad sacrificia sua at illi comederunt et adoraverunt deos earum ³ initiatusque
⁴
 est Israhel Beelphegor et iratus Dominus ⁴ ait ad Mosen tolle cunctos principes populi et suspende
⁵
 eos contra solem in patibulis ut avertatur furor meus ab Israhel ⁵ dixitque Moses ad iudices Israhel
⁶
 occidat unusquisque proximos suos qui initiati sunt Beelphegor ⁶ et ecce unus de filiis Israhel
 intravit coram fratribus suis ad scortum madianitin vidente Mose et omni turba filiorum Israhel qui
⁷
 flebant ante fores tabernaculi ⁷ quod cum vidisset Finees filius Eleazari filii Aaron sacerdotis
⁸
 surrexit de medio multitudinis et arrepto pugione ⁸ ingressus est post virum israhelitem in lupanar
 et perfodit ambos simul virum scilicet et mulierem in locis genitalibus cessavitque plaga a filiis
⁹
 Israhel ⁹ et occisi sunt viginti quattuor milia homines ¹⁰ dixitque Dominus ad Mosen ¹¹ Finees
 filius Eleazari filii Aaron sacerdotis avertit iram meam a filiis Israhel quia zelo meo commotus est
¹²
 contra eos ut non ipse delearem filios Israhel in zelo meo ¹² idcirco loquere ad eos ecce do ei pacem
¹³
 foederis mei ¹³ et erit tam ipsi quam semini illius pactum sacerdotii sempiternum quia zelatus est
¹⁴
 pro Deo suo et expiavit scelus filiorum Israhel ¹⁴ erat autem nomen viri israhelitae qui occisus est
¹⁵
 cum Madianitide Zambri filius Salu dux de cognatione et tribu Symeonis ¹⁵ porro mulier madianitis
 quae pariter interfecta est vocabatur Chozbi filia Sur principis nobilissimi Madianitarum

16 locutusque est Dominus ad Mosen dicens 17 hostes vos sentiant Madianitae et percutite eos
 18 quia et ipsi hostiliter egerunt contra vos et decepere insidiis per idolum Phogor et Chozbi filiam
 ducis Madian sororem suam quae percussa est in die plagae pro sacrilegio Phogor

Chapter 26

1 postquam noxiorum sanguis effusus est dixit Dominus ad Mosen et Eleazarum filium Aaron
 sacerdotem 2 numerate omnem summam filiorum Israhel a viginti annis et supra per domos et
 cognationes suas cunctos qui possunt ad bella procedere 3 locuti sunt itaque Moses et Eleazar
 sacerdos in campestribus Moab super Iordanem contra Hierichum ad eos qui erant 4 a viginti annis
 et supra sicut Dominus imperarat quorum iste est numerus 5 Ruben primogenitus Israhel huius
 filius Enoch a quo familia Enochitarum et Phallu a quo familia Phalluitarum 6 et Esrom a quo
 familia Esromitarum et Charmi a quo familia Charmitarum 7 hae sunt familiae de stirpe Ruben
 quarum numerus inventus est quadraginta tria milia et septingenti triginta 8 filius Phallu Heliab
 9 huius filii Namuhel et Dathan et Abiram isti sunt Dathan et Abiram principes populi qui surrexerunt
 contra Mosen et Aaron in seditione Core quando adversum Dominum rebellaverunt 10 et aperiens
 terra os suum devoravit Core morientibus plurimis quando conbusit ignis ducentos quinquaginta
 viros et factum est grande miraculum 11 ut Core pereunte filii illius non perirent 12 filii Symeon
 per cognationes suas Namuhel ab hoc familia Namuhelitarum Iamin ab hoc familia Iaminitarum
 Iachin ab hoc familia Iachinitarum 13 Zare ab hoc familia Zareitarum Saul ab hoc familia Saulitarum
 14 hae sunt familiae de stirpe Symeon quarum omnis numerus fuit viginti duo milia ducentorum
 15 filii Gad per cognationes suas Sephon ab hoc familia Sephonitarum Aggi ab hoc familia Aggitarum
 Suni ab hoc familia Sunitarum 16 Ozni ab hoc familia Oznitarum Heri ab hoc familia Heritarum
 17 Arod ab hoc familia Aroditarum Arihel ab hoc familia Arihelitarum 18 istae sunt familiae Gad
 quarum omnis numerus fuit quadraginta milia quingentorum 19 filii Iuda Her et Onan qui ambo
 mortui sunt in terra Chanaan 20 fueruntque filii Iuda per cognationes suas Sela a quo familia

Selanitarum Phares a quo familia Pharesitarum Zare a quo familia Zareitarum²¹ porro filii Phares
 Esrom a quo familia Esromitarum et Amul a quo familia Amulitarum²² istae sunt familiae Iuda
 quarum omnis numerus fuit septuaginta milia quingentorum²³ filii Isachar per cognationes suas
 Thola a quo familia Tholaitarum Phua a quo familia Phuaitarum²⁴ Iasub a quo familia Iasubitarum
 Semran a quo familia Semranitarum²⁵ hae sunt cognationes Isachar quarum numerus fuit sexaginta
 quattuor milia trecentorum²⁶ filii Zabulon per cognationes suas Sared a quo familia Sareditarum
 Helon a quo familia Helonitarum Ialel a quo familia Ialelitarum²⁷ hae sunt cognationes Zabulon
 quarum numerus fuit sexaginta milia quingentorum²⁸ filii Ioseph per cognationes suas Manasse
 et Ephraim²⁹ de Manasse ortus est Machir a quo familia Machiritarum Machir genuit Galaad a
 quo familia Galaaditarum³⁰ Galaad habuit filios Hiezer a quo familia Hiezeritarum et Elec a quo
 familia Elecarum³¹ et Asrihel a quo familia Asrihelitarum et Sechem a quo familia Sechemitarum
 et Semida a quo familia Semidatarum et Epher a quo familia Epheritarum³² fuit autem Epher
 pater Salphaad qui filios non habebat sed tantum filias quarum ista sunt nomina Maala et Noa et
 Egla et Melcha et Thersa³⁴ hae sunt familiae Manasse et numerus earum quinquaginta duo milia
 septingentorum³⁵ filii autem Ephraim per cognationes suas fuerunt hii Suthala a quo familia
 Suthalitarum Becher a quo familia Becheritarum Tehen a quo familia Tehenitarum³⁶ porro filius
 Suthala fuit Heran a quo familia Heranitarum³⁷ hae sunt cognationes filiorum Ephraim quarum
 numerus triginta duo milia quingentorum³⁸ isti sunt filii Ioseph per familias suas filii Benjamin
 in cognationibus suis Bale a quo familia Baleitarum Azbel a quo familia Azbelitarum Ahiram a
 quo familia Ahiramitarum³⁹ Supham a quo familia Suphamitarum Hupham a quo familia
 Huphamitarum⁴⁰ filii Bale Hered et Noeman de Hered familia Hereditarum de Noeman familia
 Noemitarum⁴¹ hii sunt filii Benjamin per cognationes suas quorum numerus quadraginta quinque
 milia sescentorum⁴² filii Dan per cognationes suas Suham a quo familia Suhamitarum hae
 cognationes Dan per familias suas⁴³ omnes fuere Suhamitae quorum numerus erat sexaginta
 quattuor milia quadringentorum⁴⁴ filii Aser per cognationes suas Iemna a quo familia Iemnaitarum
 Iessui a quo familia Iessuitarum Brie a quo familia Brieitarum⁴⁵ filii Brie Haber a quo familia

46
 Haberitarum et Melchihel a quo familia Melchihelitarum nomen autem filiae Aser fuit Sara
 47
 48
 hae cognationes filiorum Aser et numerus eorum quinquaginta tria milia quadingentorum filii
 Neptholim per cognationes suas Iessihel a quo familia Iessihelitarum Guni a quo familia Gunitarum
 49
 50
 Iesser a quo familia Iesseritarum Sellem a quo familia Sellemitarum hae sunt cognationes
 filiorum Neptholim per familias suas quorum numerus quadraginta quinque milia quadingentorum
 51
 ista est summa filiorum Israhel qui recensiti sunt sescenta milia et mille septingenti triginta
 52
 53
 locutusque est Dominus ad Mosen dicens istis dividetur terra iuxta numerum vocabulorum
 54
 in possessiones suas pluribus maiorem partem dabis et paucioribus minorem singulis sicut nunc
 55
 56
 recensiti sunt tradetur possessio ita dumtaxat ut sors terram tribubus dividat et familiis quicquid
 57
 sorte contigerit hoc vel plures accipient vel pauciores hic quoque est numerus filiorum Levi per
 familias suas Gerson a quo familia Gersonitarum Caath a quo familia Caathitarum Merari a quo
 58
 familia Meraritarum hae sunt familiae Levi familia Lobni familia Hebroni familia Mooli familia
 59
 Musi familia Cori at vero Caath genuit Amram qui habuit uxorem Iochabed filiam Levi quae
 nata est ei in Aegypto haec genuit viro suo Amram filios Aaron et Mosen et Mariam sororem eorum
 60
 61
 de Aaron orti sunt Nadab et Abiu et Eleazar et Ithamar quorum Nadab et Abiu mortui sunt
 62
 cum obtulissent ignem alienum coram Domino fueruntque omnes qui numerati sunt viginti tria
 milia generis masculini ab uno mense et supra quia non sunt recensiti inter filios Israhel nec eis
 63
 cum ceteris data possessio hic est numerus filiorum Israhel qui descripti sunt a Mosen et Eleazaro
 64
 sacerdote in campestribus Moab supra Iordanem contra Hiericho inter quos nullus fuit eorum
 65
 qui ante numerati sunt a Mose et Aaron in deserto Sinai praedixerat enim Dominus quod omnes
 morerentur in solitudine nullusque remansit ex eis nisi Chaleb filius Iepphonne et Iosue filius Nun

Chapter 27

1
 accesserunt autem filiae Salphaad filii Ephraim filii Galaad filii Machir filii Manasse qui fuit
 2
 filius Ioseph quarum sunt nomina Maala et Noa et Eglā et Melcha et Thersa steteruntque coram
 Mosen et Eleazaro sacerdote et cunctis principibus populi ad ostium tabernaculi foederis atque
 3
 dixerunt pater noster mortuus est in deserto nec fuit in seditione quae concitata est contra Dominum

sub Core sed in peccato suo mortuus est hic non habuit mares filios cur tollitur nomen illius de
 familia sua quia non habet filium date nobis possessionem inter cognatos patris nostri ⁴ rettulitque
 Moses causam earum ad iudicium Domini ⁵ qui dixit ad eum ⁶ iustam rem postulant filiae Salphaad
 da eis possessionem inter cognatos patris sui et ei in hereditate succedant ⁷ ad filios autem Israhel
 loqueris haec ⁸ homo cum mortuus fuerit absque filio ad filiam eius transibit hereditas ⁹ si filiam
 non habuerit habebit successores fratres suos ¹⁰ quod si et fratres non fuerint dabit hereditatem
 fratribus patris eius ¹¹ sin autem nec patruos habuerit dabitur hereditas his qui ei proximi sunt
 eritque hoc filiis Israhel sanctum lege perpetua sicut praecepit Dominus Mosi ¹² dixit quoque
 Dominus ad Mosen ascende in montem istum Abarim et contemplare inde terram quam daturus
 sum filiis Israhel ¹³ cumque videris eam ibis et tu ad populum tuum sicut iuit frater tuus Aaron
¹⁴ quia offendistis me in deserto Sin in contradictione multitudinis nec sanctificare me voluistis
 coram ea super aquas hae sunt aquae Contradictionis in Cades deserti Sin ¹⁵ cui respondit Moses
¹⁶ provideat Dominus Deus spirituum omnis carnis hominem qui sit super multitudinem hanc ¹⁷ et
 possit exire et intrare ante eos et educere illos vel introducere ne sit populus Domini sicut oves
 absque pastore ¹⁸ dixitque Dominus ad eum tolle Iosue filium Nun virum in quo est spiritus et
 pone manum tuam super eum ¹⁹ qui stabit coram Eleazaro sacerdote et omni multitudine ²⁰ et
 dabis ei praecepta cunctis videntibus et partem gloriae tuae ut audiat eum omnis synagoga filiorum
 Israhel ²¹ pro hoc si quid agendum erit Eleazar sacerdos consulat Dominum ad verbum eius
 egredietur et ingredietur ipse et omnes filii Israhel cum eo et cetera multitudo ²² fecit Moses ut
 praeceperat Dominus cumque tulisset Iosue statuit eum coram Eleazaro sacerdote et omni frequentia
 populi ²³ et inpositis capiti eius manibus cuncta replicavit quae mandaverat Dominus

Chapter 28

¹ dixit quoque Dominus ad Mosen ² praecipe filiis Israhel et dices ad eos oblationem meam et
 panes et incensum odoris suavissimi offerte per tempora sua ³ haec sunt sacrificia quae offerre
 debetis agnos anniculos immaculatos duos cotidie in holocaustum sempiternum ⁴ unum offeretis

mane et alterum ad vesperam ⁵ decimam partem oepi similiae quae conspersa sit oleo purissimo
 et habeat quartam partem hinc ⁶ holocaustum iuge est quod obtulistis in monte Sinai in odorem
 suavissimum incensi Domini ⁷ et libabitis vini quartam partem hinc per agnos singulos in sanctuario
 Domini ⁸ alterumque agnum similiter offeretis ad vesperam iuxta omnem ritum sacrificii matutini
 et libamentorum eius oblationem suavissimi odoris Domino ⁹ die autem sabbati offeretis duos
 agnos anniculos immaculatos et duas decimas similiae oleo conspersae in sacrificio et liba ¹⁰ quae
 rite funduntur per singula sabbata in holocausto sempiterno ¹¹ in kalendis autem id est in mensuum
 exordiis offeretis holocaustum Domino vitulos de armento duos arietem unum agnos anniculos
 septem immaculatos ¹² et tres decimas similiae oleo conspersae in sacrificio per singulos vitulos et
 duas decimas similiae oleo conspersae per singulos arietes ¹³ et decimam decimae similiae ex oleo
 in sacrificio per agnos singulos holocaustum suavissimi odoris atque incensi est Domino ¹⁴ libamenta
 autem vini quae per singulas fundenda sunt victimas ista erunt media pars hinc per vitulos singulos
 tertia per arietem quarta per agnum hoc erit holocaustum per omnes menses qui sibi anno vertente
 succedunt ¹⁵ hircus quoque offeretur Domino pro peccatis in holocaustum sempiternum cum
 libamentis suis ¹⁶ mense autem primo quartadecima die mensis phase Domini erit ¹⁷ et quintadecima
 die sollemnitatis septem diebus vescentur azymis ¹⁸ quarum dies prima venerabilis et sancta erit
 omne opus servile non facietis in ea ¹⁹ offeretisque incensum holocaustum Domino vitulos de
 armento duos arietem unum agnos anniculos immaculatos septem ²⁰ et sacrificia singulorum ex
 simila quae conspersa sit oleo tres decimas per singulos vitulos et duas decimas per arietem ²¹ et
 decimam decimae per agnos singulos id est per septem agnos ²² et hircum pro peccato unum ut
 expiatur pro vobis ²³ praeter holocaustum matutinum quod semper offertis ²⁴ ita facietis per
 singulos dies septem dierum in fomitem ignis et in odorem suavissimum Domino qui surget de
 holocausto et de libationibus singulorum ²⁵ dies quoque septimus celeberrimus et sanctus erit vobis
 omne opus servile non facietis in eo ²⁶ dies etiam primitivorum quando offertis novas fruges
 Domino expletis ebdomadibus venerabilis et sancta erit omne opus servile non facietis in ea
²⁷ offeretisque holocaustum in odorem suavissimum Domino vitulos de armento duos arietem unum
 et agnos anniculos immaculatos septem ²⁸ atque in sacrificiis eorum similiae oleo conspersae tres

decimas per singulos vitulos per arietes duas²⁹ per agnos decimam decimae qui simul sunt agni
 septem hircum quoque³⁰ qui mactatur pro expiatione praeter holocaustum sempiternum et liba
 eius³¹ immaculata offeretis omnia cum libationibus suis

Chapter 29

¹ mensis etiam septimi prima dies venerabilis et sancta erit vobis omne opus servile non facietis
 in ea quia dies clangoris est et tubarum² offeretisque holocaustum in odorem suavissimum Domino
 vitulum de armento unum arietem unum agnos anniculos immaculatos septem³ et in sacrificiis
 eorum similiae oleo conspersae tres decimas per singulos vitulos duas decimas per arietem⁴ unam
 decimam per agnum qui simul sunt agni septem⁵ et hircum pro peccato qui offertur in expiationem
 populi⁶ praeter holocaustum kalendarum cum sacrificiis suis et holocaustum sempiternum cum
 libationibus solitis hisdem caerimoniis offeretis in odorem suavissimum incensum Domino⁷ decima
 quoque dies mensis huius septimi erit vobis sancta atque venerabilis et adfligetis animas vestras
 omne opus servile non facietis in ea⁸ offeretisque holocaustum Domino in odorem suavissimum
 vitulum de armento unum arietem unum agnos anniculos immaculatos septem⁹ et in sacrificiis
 eorum similiae oleo conspersae tres decimas per vitulos singulos duas decimas per arietem
 decimam decimae per agnos singulos qui sunt simul septem agni¹¹ et hircum pro peccato absque
 his quae offerri pro delicto solent in expiationem et holocaustum sempiternum in sacrificio et
 libaminibus eorum¹² quintadecima vero die mensis septimi quae vobis erit sancta atque venerabilis
 omne opus servile non facietis in ea sed celebrabitis sollemnitatem Domino septem diebus
 offeretisque holocaustum in odorem suavissimum Domino vitulos de armento tredecim arietes
 duos agnos anniculos quattuordecim immaculatos¹⁴ et in libamentis eorum similiae oleo conspersae
 tres decimas per vitulos singulos qui sunt simul vituli tredecim et duas decimas arieti uno id est
 simul arietibus duobus¹⁵ et decimam decimae agnis singulis qui sunt simul agni quattuordecim
 et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno et sacrificio et libamine eius¹⁷ in die altero
 offeres vitulos de armento duodecim arietes duos agnos anniculos immaculatos quattuordecim
 sacrificiaque et libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis¹⁹ et hircum

pro peccato absque holocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine²⁰ die tertio offeres vitulos
 undecim arietes duos agnos anniculos immaculatos quattuordecim²¹ sacrificiaque et libamina
 singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis²² et hircum pro peccato absque holocausto
 sempiterno et sacrificio et libamine eius²³ die quarto offeres vitulos decem arietes duos agnos
 anniculos immaculatos quattuordecim²⁴ sacrificiaque eorum et libamina singulorum per vitulos et
 arietes et agnos rite celebrabis²⁵ et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno sacrificioque
 eius et libamine²⁶ die quinto offeres vitulos novem arietes duos agnos anniculos immaculatos
 quattuordecim²⁷ sacrificiaque et libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis
 28 et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine²⁹ die sexto
 offeres vitulos octo arietes duos agnos anniculos immaculatos quattuordecim³⁰ sacrificiaque et
 libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis³¹ et hircum pro peccato absque
 holocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine³² die septimo offeres vitulos septem arietes
 duos agnos anniculos immaculatos quattuordecim³³ sacrificiaque et libamina singulorum per vitulos
 et arietes et agnos rite celebrabis³⁴ et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno sacrificioque
 eius et libamine³⁵ die octavo qui est celeberrimus omne opus servile non facietis³⁶ offerentes
 holocaustum in odorem suavissimum Domino vitulum unum arietem unum agnos anniculos
 immaculatos septem³⁷ sacrificiaque et libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite
 celebrabis³⁸ et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine
 39 haec offeretis Domino in sollemnitatibus vestris praeter vota et oblationes spontaneas in holocausto
 in sacrificio in libamine et in hostiis pacificis

Chapter 30

1 narravitque Moses filiis Israhel omnia quae ei Dominus imperarat² et locutus est ad principes
 3 tribuum filiorum Israhel iste est sermo quem praecepit Dominus si quis virorum votum Domino
 voverit aut se constrinxerit iuramento non faciet irritum verbum suum sed omne quod promisit

⁴
 implebit mulier si quippiam voverit et se constrinxerit iuramento quae est in domo patris sui et
 in aetate adhuc puellari si cognoverit pater votum quod pollicita est et iuramentum quo obligavit
⁵ animam suam et tacuerit voti rea erit quicquid pollicita est et iuravit opere complebit ⁶ sin autem
 statim ut audierit contradixerit pater et vota et iuramenta eius irrita erunt nec obnoxia tenebitur
⁷ sponsioni eo quod contradixerit pater si maritum habuerit et voverit aliquid et semel verbum de
⁸ ore eius egrediens animam illius obligaverit iuramento quo die audierit vir et non contradixerit
⁹ voti rea erit reddet quodcumque promiserat sin autem audiens statim contradixerit et irritas fecerit
¹⁰ pollicitationes eius verbaque quibus obstrinxerat animam suam propitius ei erit Dominus vidua
¹¹ et repudiata quicquid voverint reddent uxor in domo viri cum se voto constrinxerit et iuramento
¹² si audierit vir et tacuerit nec contradixerit sponsioni reddet quodcumque promiserat ¹³ sin autem
 extemplo contradixerit non tenebitur promissionis rea quia maritus contradixit et Dominus ei
¹⁴ propitius erit si voverit et iuramento se constrinxerit ut per ieiunium vel ceterarum rerum
¹⁵ abstinentiam adfligat animam suam in arbitrio viri erit ut faciat sive non faciat quod si audiens
 vir tacuerit et in alteram diem distulerit sententiam quicquid voverat atque promiserat reddet quia
¹⁶ statim ut audivit tacuit sin autem contradixerit postquam rescivit portabit ipse iniquitatem eius
¹⁷ istae sunt leges quas constituit Dominus Mosi inter virum et uxorem inter patrem et filiam quae
 in puellari adhuc aetate est vel quae manet in parentis domo

Chapter 31

¹ locutusque est Dominus ad Mosén dicens ² ulciscere prius filios Israhel de Madianitis et sic
³ colligeris ad populum tuum statimque Moses armate inquit ex vobis viros ad pugnam qui possint
⁴ ultionem Domini expetere de Madianitis mille viri de singulis tribubus eligantur Israhel qui
⁵ mittantur ad bellum dederuntque millenos de cunctis tribubus id est duodecim milia expeditorum
⁶ ad pugnam quos misit Moses cum Finees filio Eleazari sacerdotis vasa quoque sancta et tubas ad
⁷ clangendum tradidit ei cumque pugnassent contra Madianitas atque vicissent omnes mares
⁸ occiderunt et reges eorum Evi et Recem et Sur et Ur et Rebe quinque principes gentis Balaam

quoque filium Beor interfecerunt gladio⁹ ceperuntque mulieres eorum et parvulos omniaque pecora
 et cunctam supellectilem quicquid habere potuerant depopulati sunt¹⁰ tam urbes quam viculos et
 castella flamma consumpsit¹¹ et tulerunt praedam et universa quae ceperant tam ex hominibus
 quam ex iumentis¹² et adduxerunt ad Mosen et Eleazarum sacerdotem et ad omnem multitudinem
 filiorum Israhel reliqua etiam utensilia portaverunt ad castra in campestribus Moab iuxta Iordanem
 contra Hiericho¹³ egressi sunt autem Moses et Eleazar sacerdos et omnes principes synagogae in
 occursum eorum extra castra¹⁴ iratusque Moses principibus exercitus tribunis et centurionibus
 qui venerant de bello¹⁵ ait cur feminas reservastis¹⁶ nonne istae sunt quae deceperunt filios Israhel
 ad suggestionem Balaam et praevaricari vos fecerunt in Domino super peccato Phogor unde et
 percussus est populus¹⁷ ergo cunctos interficite quicquid est generis masculini etiam in parvulis
 et mulieres quae noverunt viros in coitu iugulate¹⁸ puellas autem et omnes feminas virgines
 reserve vobis¹⁹ et manete extra castra septem diebus qui occiderit hominem vel occisum tetigerit
 lustrabitur die tertio et septimo²⁰ et de omni praeda sive vestimentum fuerit sive vas et aliquid in
 utensilia praeparatum de caprarum pellibus et pilis et ligno expiabitur²¹ Eleazar quoque sacerdos
 ad viros exercitus qui pugnaverant sic locutus est hoc est praeceptum legis quod mandavit Dominus
 Mosi²² aurum et argentum et aes et ferrum et stagnum et plumbum²³ et omne quod potest transire
 per flammam igne purgabitur quicquid autem ignem non potest sustinere aqua expiationis
 sanctificabitur²⁴ et lavabitis vestimenta vestra die septimo et purificati postea castra intrabitis
 dixitque Dominus ad Mosen²⁵ tollite summam eorum quae capta sunt ab homine usque ad pecus
 tu et Eleazar sacerdos et principes vulgi²⁶ dividesque ex aequo praedam inter eos qui pugnaverunt
 et egressi sunt ad bellum et inter omnem reliquam multitudinem²⁷ et separabis partem Domino²⁸
 ab his qui pugnaverunt et fuerunt in bello unam animam de quingentis tam ex hominibus quam ex
 bubus et asinis et ovibus²⁹ et dabis eam Eleazaro sacerdoti quia primitiae Domini sunt³⁰ ex media
 quoque parte filiorum Israhel accipies quinquagesimum caput hominum et boum et asinorum et
 ovium cunctarumque animantium et dabis ea Levitis qui excubant in custodiis tabernaculi Domini
 feceruntque Moses et Eleazar sicut praeceperat Dominus³¹ fuit autem praeda quam exercitus
 ceperat ovium sescenta septuaginta quinque milia³² boum septuaginta duo milia³³ asinorum³⁴
 sexaginta milia et mille³⁵ animae hominum sexus feminei quae non cognoverant viros triginta

³⁶
 duo milia dataque est media pars his qui in proelio fuerant ovium trecenta triginta septem milia
³⁷ ³⁸
 quingenta e quibus in partem Domini supputatae sunt oves sescentae septuaginta quinque et
³⁹
 de bubus triginta sex milibus boves septuaginta duo de asinis triginta milibus quingentis asini
⁴⁰
 sexaginta unus de animabus hominum sedecim milibus cesserunt in partem Domini triginta duae
⁴¹
 animae tradiditque Moses numerum primitiarum Domini Eleazaro sacerdoti sicut ei fuerat
⁴² ⁴³
 imperatum ex media parte filiorum Israhel quam separaverat his qui in proelio fuerant de
 media vero parte quae contigerat reliquae multitudini id est de ovium trecentis triginta septem
⁴⁴ ⁴⁵
 milibus quingentis et de bubus triginta sex milibus et de asinis triginta milibus quingentis
⁴⁶ ⁴⁷
 et de hominibus sedecim milibus tulit Moses quinquagesimum caput et dedit Levitis qui
⁴⁸
 excubant in tabernaculo Domini sicut praeceperat Dominus cumque accessissent principes
⁴⁹
 exercitus ad Mosen et tribuni centurionesque dixerunt nos servi tui recensuimus numerum
⁵⁰
 pugnatorum quos habuimus sub manu nostra et ne unus quidem defuit ob hanc causam offerimus
 in donariis Domini singuli quod in praeda auri potuimus invenire periscelides et armillas anulos et
⁵¹
 dextralia ac murenulas ut depreceris pro nobis Dominum susceperuntque Moses et Eleazar
⁵²
 sacerdos omne aurum in diversis speciebus pondo sedecim milia septingentos quinquaginta
⁵³ ⁵⁴
 siclos a tribunis et centurionibus unusquisque enim quod in praeda rapuerat suum erat et
 susceptum intulerunt in tabernaculum testimonii in monumentum filiorum Israhel coram Domino

Chapter 32

¹
 filii autem Ruben et Gad habebant pecora multa et erat illis in iumentis infinita substantia
²
 cumque vidissent Iazer et Galaad aptas alendis animalibus venerunt ad Mosen et ad Eleazarum
³
 sacerdotem et principes multitudinis atque dixerunt Atharoth et Dibon et Iazer et Nemra Esbon
⁴
 et Eleale et Sabam et Nebo et Beon terram quam percussit Dominus in conspectu filiorum Israhel
⁵
 regionis uberrimae est ad pastum animalium et nos servi tui habemus iumenta plurima precamurque
 si invenimus gratiam coram te ut des nobis famulis tuis eam in possessionem ne facias nos transire
⁶
 Iordanem quibus respondit Moses numquid fratres vestri ibunt ad pugnam et vos hic sedebitis

7 cur subvertitis mentes filiorum Israhel ne transire audeant in locum quem eis daturus est Dominus
 8 nonne ita egerunt patres vestri quando misi de Cadesbarne ad explorandam terram 9 cumque
 venissent usque ad vallem Botri lustrata omni regione subverterunt cor filiorum Israhel ut non
 intrarent fines quos eis Dominus dedit 10 qui iratus iuravit dicens 11 si videbunt homines isti qui
 ascenderunt ex Aegypto a viginti annis et supra terram quam sub iuramento pollicitus sum Abraham
 Isaac et Iacob et noluerunt sequi me 12 praeter Chaleb filium Iepphonne Cenezeum et Iosue filium
 Nun isti impleverunt voluntatem meam 13 iratusque Dominus adversum Israhel circumduxit eum
 per desertum quadraginta annis donec consumeretur universa generatio quae fecerat malum in
 conspectu eius 14 et ecce inquit vos surrexistis pro patribus vestris incrementa et alumni hominum
 peccatorum ut augetis furorem Domini contra Israhel 15 qui si nolueritis sequi eum in solitudine
 populum derelinquet et vos causa eritis necis omnium 16 at illi prope accedentes dixerunt caulas
 ovium fabricabimus et stabula iumentorum parvulis quoque nostris urbes munitas 17 nos autem
 ipsi armati et accincti pergemus ad proelium ante filios Israhel donec introducamus eos ad loca sua
 parvuli nostri et quicquid habere possumus erunt in urbibus muratis propter habitatorum insidias
 18 non revertemur in domos nostras usquequo possideant filii Israhel hereditatem suam 19 nec
 quicquam quaeremus trans Iordanem quia iam habemus possessionem nostram in orientali eius
 20 plaga quibus Moses ait si facitis quod promittitis expediti pergite coram Domino ad pugnam
 21 et omnis vir bellator armatus Iordanem transeat donec subvertat Dominus inimicos suos 22 et
 subiciatur ei omnis terra tunc eritis inculpabiles et apud Dominum et apud Israhel et obtinebitis
 regiones quas vultis coram Domino 23 sin autem quod dicitis non feceritis nulli dubium quin
 peccetis in Dominum et scitote quoniam peccatum vestrum adprehendet vos 24 aedificate ergo
 urbes parvulis vestris et caulas ac stabula ovibus ac iumentis et quod polliciti estis implete
 25 dixeruntque filii Gad et Ruben ad Mosen servi tui sumus faciemus quod iubet dominus noster
 26 parvulos nostros et mulieres et pecora ac iumenta relinquemus in urbibus Galaad 27 nos autem
 famuli tui omnes expediti pergemus ad bellum sicut tu domine loqueris 28 praecepit ergo Moses
 Eleazaro sacerdoti et Iosue filio Nun et principibus familiarum per tribus Israhel et dixit ad eos
 29 si transierint filii Gad et filii Ruben vobiscum Iordanem omnes armati ad bellum coram Domino
 et vobis fuerit terra subiecta date eis Galaad in possessionem 30 sin autem noluerint transire vobiscum
 in terram Chanaan inter vos habitandi accipiant loca 31 responderuntque filii Gad et filii Ruben

sicut locutus est Dominus servis suis ita faciemus³² ipsi armati pergemus coram Domino in terram
 Chanaan et possessionem iam suscepisse nos confitemur trans Iordanem³³ dedit itaque Moses
 filiis Gad et Ruben et dimidia tribui Manasse filii Ioseph regnum Seon regis Amorrei et regnum
 Og regis Basan et terram eorum cum urbibus suis per circuitum³⁴ igitur extruxerunt filii Gad
 Dibon et Atharoth et Aroer³⁵ Etrothsophan et Iazer Iecbaa³⁶ et Bethnemra et Betharan urbes
 munitas et caulas pecoribus suis³⁷ filii vero Ruben aedificaverunt Esbon et Eleale et Cariathaim
³⁸ et Nabo et Baalmeon versis nominibus Sabama quoque inponentes vocabula urbibus quas
 extruxerant³⁹ porro filii Machir filii Manasse perrexerunt in Galaad et vastaverunt eam interfecto
 Amorreo habitatore eius⁴⁰ dedit ergo Moses terram Galaad Machir filio Manasse qui habitavit in
 ea⁴¹ Iair autem filius Manasse abiit et occupavit vicos eius quos appellavit Avothiair id est villas
 Iair⁴² Nobe quoque perrexit et adprehendit Canath cum viculis suis vocavitque eam ex nomine
 suo Nobe

Chapter 33

¹ hae sunt mansiones filiorum Israhel qui egressi sunt de Aegypto per turmas suas in manu Mosi
 et Aaron² quas descripsit Moses iuxta castrorum loca quae Domini iussione mutabant³ profecti
 igitur de Ramesse mense primo quintadecima die mensis primi altera die phase filii Israhel in manu
 excelsa videntibus cunctis Aegyptiis⁴ et sepelientibus primogenitos quos percusserat Dominus
 nam et in diis eorum exercuerat ultionem⁵ castrametati sunt in Soccoth⁶ et de Soccoth venerunt
 in Aetham quae est in extremis finibus solitudinis⁷ inde egressi venerunt contra Phiahiroth quae
 respicit Beelsephon et castrametati sunt ante Magdolum⁸ profectique de Phiahiroth transierunt per
 medium mare in solitudinem et ambulantes tribus diebus per desertum Aetham castrametati sunt
 in Mara⁹ profectique de Mara venerunt in Helim ubi erant duodecim fontes aquarum et palmae
 septuaginta ibique castrametati sunt¹⁰ sed et inde egressi fixere tentoria super mare Rubrum
 profectique de mari Rubro¹¹ castrametati sunt in deserto Sin¹² unde egressi venerunt in Dephca
¹³ profectique de Dephca castrametati sunt in Alus¹⁴ egressi de Alus Raphidim fixere tentoria ubi

15
 aqua populo defuit ad bibendum profectique de Raphidim castrametati sunt in deserto Sinai
 16
 sed et de solitudine Sinai egressi venerunt ad sepulchra Concupiscentiae 17 profectique de
 sepulchris Concupiscentiae castrametati sunt in Aseroth 18 et de Aseroth venerunt in Rethma
 19
 profectique de Rethma castrametati sunt in Remmonphares 20 unde egressi venerunt in Lebna
 21
 et de Lebna castrametati sunt in Ressa 22 egressi de Ressa venerunt in Ceelatha 23 unde profecti
 castrametati sunt in monte Sepher 24 egressi de monte Sepher venerunt in Arada 25 inde
 proficiscentes castrametati sunt in Maceloth 26 profectique de Maceloth venerunt in Thaath 27 de
 Thaath castrametati sunt in Thare 28 unde egressi fixerunt tentoria in Methca 29 et de Methca
 castrametati sunt in Esmona 30 profectique de Esmona venerunt in Moseroth 31 et de Moseroth
 castrametati sunt in Baneiacan 32 egressique de Baneiacan venerunt in montem Gadgad 33 unde
 profecti castrametati sunt in Hietebatha 34 et de Hietebatha venerunt in Ebrona 35 egressique de
 Ebrona castrametati sunt in Asiongaber 36 inde profecti venerunt in desertum Sin haec est Cades
 37
 egressique de Cades castrametati sunt in monte Hor in extremis finibus terrae Edom 38 ascenditque
 Aaron sacerdos montem Hor iubente Domino et ibi mortuus est anno quadragesimo egressionis
 39
 filiorum Israhel ex Aegypto mense quinto prima die mensis cum esset annorum centum viginti
 40
 trium 40 audivitque Chananeus rex Arad qui habitabat ad meridiem in terra Chanaan venisse filios
 41
 Israhel 41 et profecti de monte Hor castrametati sunt in Salmona 42 unde egressi venerunt in Phinon
 43
 profectique de Phinon castrametati sunt in Oboth 44 et de Oboth venerunt in Ieabarim quae est
 in finibus Moabitarum 45 profectique de Ieabarim fixere tentoria in Dibongad 46 unde egressi
 castrametati sunt in Elmondeblathaim 47 egressi de Elmondeblathaim venerunt ad montes Abarim
 contra Nabo 48 profectique de montibus Abarim transierunt ad campestria Moab super Iordanem
 contra Hiericho 49 ibique castrametati sunt de Bethsimon usque ad Belsattim in planioribus locis
 Moabitarum 50 ubi locutus est Dominus ad Mosen 51 praecipe filiis Israhel et dic ad eos quando
 transieritis Iordanem intrantes terram Chanaan 52 disperdite cunctos habitatores regionis illius
 53
 confringite titulos et statuas comminuete atque omnia excelsa vastate mundantes terram et

habitantes in ea ego enim dedi vobis illam in possessionem⁵⁴ quam dividetis vobis sorte pluribus
 dabitis latiore et paucis angustiore singulis ut sors ceciderit ita tribuetur hereditas per tribus et
 familias possessio dividetur⁵⁵ sin autem nolueritis interficere habitatores terrae qui remanserint
 erunt vobis quasi clavi in oculis et lanceae in lateribus et adversabuntur vobis in terra habitationis
 vestrae⁵⁶ et quicquid illis facere cogitaram vobis faciam

Chapter 34

¹ locutus est Dominus ad Mosen ² praecipe filiis Israhel et dices ad eos cum ingressi fueritis
 terram Chanaan et in possessionem vobis sorte ceciderit his finibus terminabitur³ pars meridiana
 incipiet a solitudine Sin quae est iuxta Edom et habebit terminos contra orientem mare Salsissimum
⁴ qui circumibunt australem plagam per ascensum Scorpionis ita ut transeant Senna et perveniant
 in meridiem usque ad Cadesbarne unde egredientur confinia ad villam nomine Addar et tendent
 usque Asemona⁵ ibuntque per gyrum terminus ab Asemona usque ad torrentem Aegypti et maris
 Magni litore finiatur⁶ plaga autem occidentalis a mari Magno incipiet et ipso fine cludetur⁷ porro
 ad septentrionalem plagam a mari Magno termini incipient pervenientes usque ad montem
 Altissimum⁸ a quo venies in Emath usque ad terminos Sedada⁹ ibuntque confinia usque Zephrona
 et villam Henan hii erunt termini in parte aquilonis¹⁰ inde metabuntur fines contra orientalem
 plagam de villa Henan usque Sephama¹¹ et de Sephama descendunt termini in Rebla contra fontem
 inde pervenient contra orientem ad mare Chenereth¹² et tendent usque Iordanem et ad ultimum
 Salsissimo cludentur mari hanc habebitis terram per fines suos in circuitu¹³ praecepitque Moses
 filiis Israhel dicens haec erit terra quam possidebitis sorte et quam iussit dari Dominus novem
 tribubus et dimidia tribui¹⁴ tribus enim filiorum Ruben per familias suas et tribus filiorum Gad
 iuxta cognationum numerum media quoque tribus Manasse¹⁵ id est duae semis tribus acceperunt
 partem suam trans Iordanem contra Hiericho ad orientalem plagam¹⁶ et ait Dominus ad Mosen
¹⁷ haec sunt nomina virorum qui terram vobis dividunt Eleazar sacerdos et Iosue filius Nun¹⁸ et
 singuli principes de tribubus singulis¹⁹ quorum ista sunt vocabula de tribu Iuda Chaleb filius
 Iepphone²⁰ de tribu Symeon Samuhel filius Ammiud²¹ de tribu Benjamin Helidad filius Chaselon

²² de tribu filiorum Dan Bocci filius Iogli ²³ filiorum Ioseph de tribu Manasse Hannihel filius
²⁴ Ephod ²⁵ de tribu Ephraim Camuhel filius Sephtan ²⁶ de tribu Zabulon Elisaphan filius Pharnach
²⁷ de tribu Isachar dux Faltihel filius Ozan ²⁸ de tribu Aser Ahiud filius Salomi ²⁹ de tribu Nepthali
 Phedahel filius Ameiud hii sunt quibus praecepit Dominus ut dividerent filiis Israhel terram
 Chanaan

Chapter 35

¹ haec quoque locutus est Dominus ad Mosen in campestribus Moab super Iordanem contra
² Hiericho ³ praecipe filiis Israhel ut dent Levitis de possessionibus suis ⁴ urbes ad habitandum et
 suburbana earum per circuitum ut ipsi in oppidis maneant et suburbana sint pecoribus ac iumentis
⁵ quae a muris civitatum forinsecus per circuitum mille passuum spatio tendentur ⁶ contra orientem
 duo milia erunt cubiti et contra meridiem similiter duo milia ad mare quoque quod respicit
 occidentem eadem mensura erit et septentrionalis plaga aequali termino finietur eruntque urbes in
⁷ medio et foris suburbana ⁸ de ipsis autem oppidis quae Levitis dabitur sex erunt in fugitivorum
 auxilia separata ut fugiat ad ea qui fuderit sanguinem exceptis his alia quadraginta duo oppida ⁹ id
 est simul quadraginta octo cum suburbanis suis ¹⁰ ipsaeque urbes quae dabuntur de possessionibus
 filiorum Israhel ab his qui plus habent plures auferentur et qui minus pauciores singuli iuxta
¹¹ mensuram hereditatis suae dabunt oppida Levitis ¹² ait Dominus ad Mosen ¹³ loquere filiis Israhel
 et dices ad eos quando transgressi fueritis Iordanem in terram Chanaan ¹⁴ decernite quae urbes
¹⁵ esse debeant in praesidia fugitivorum qui nolentes sanguinem fuderint ¹⁶ in quibus cum fuerit
 profugus cognatus occisi eum non poterit occidere donec stet in conspectu multitudinis et causa
¹⁷ illius iudicetur ¹⁸ de ipsis autem urbibus quae ad fugitivorum subsidia separantur ¹⁹ tres erunt
 trans Iordanem et tres in terra Chanaan ²⁰ tam filiis Israhel quam advenis atque peregrinis ut
 confugiat ad eas qui nolens sanguinem fuderit ²¹ si quis ferro percusserit et mortuus fuerit qui
 percussus est reus erit homicidii et ipse morietur ²² si lapidem iecerit et ictus occubuerit similiter
²³ punietur ²⁴ si ligno percussus interfuerit percussoris sanguine vindicabitur ²⁵ propinquus occisi
 homicidam interficiet statim ut adprehenderit eum percutiet ²⁶ si per odium quis hominem inpulerit

²¹
 vel iecerit quippiam in eum per insidias aut cum esset inimicus manu percusserit et ille mortuus
²²
 fuerit percussor homicidii reus erit cognatus occisi statim ut invenerit eum iugulabit quod si
²³
 fortuito et absque odio et inimicitiiis quicquam horum fecerit ²⁴ et hoc audiente populo fuerit
²⁵
 conprobatum atque inter percussorem et propinquum sanguinis quaestio ventilata liberabitur
 innocens de ultoris manu et reducetur per sententiam in urbem ad quam confugerat manebitque ibi
²⁶
 donec sacerdos magnus qui oleo sancto unctus est moriatur si interfector extra fines urbium
²⁷
 quae exulibus deputatae sunt fuerit inventus et percussus ab eo qui ultor est sanguinis absque
²⁸
 noxa erit qui eum occiderit debuerat enim profugus usque ad mortem pontificis in urbe residere
²⁹
 postquam autem ille obierit homicida revertetur in terram suam haec sempiterna erunt et legitima
³⁰
 in cunctis habitationibus vestris homicida sub testibus punietur ad unius testimonium nullus
³¹
 condemnabitur non accipietis pretium ab eo qui reus est sanguinis statim et ipse morietur
³²
 exules et profugi ante mortem pontificis nullo modo in urbes suas reverti poterunt ne polluat
³³
 terram habitationis vestrae quae insontium cruore maculatur nec aliter expiari potest nisi per eius
³⁴
 sanguinem qui alterius sanguinem fuderit atque ita emundabitur vestra possessio me commorante
 vobiscum ego enim sum Dominus qui habito inter filios Israhel

Chapter 36

¹
 accesserunt autem et principes familiarum Galaad filii Machir filii Manasse de stirpe filiorum
²
 Ioseph locutique sunt Mosi coram principibus Israhel atque dixerunt tibi domino nostro praecepit
 Dominus ut terram sorte divideres filiis Israhel et ut filiabus Salphaad fratris nostri dares
³
 possessionem debitam patri quas si alterius tribus homines uxores acceperint sequetur possessio
⁴
 sua et translata ad aliam tribum de nostra hereditate minuetur atque ita fiet ut cum iobeus id est
 quinquagesimus annus remissionis advenerit confundatur sortium distributio et aliorum possessio
⁵
 ad alios transeat respondit Moses filiis Israhel et Domino praecipiente ait recte tribus filiorum
⁶
 Ioseph locuta est et haec lex super filiabus Salphaad a Domino promulgata est nubant quibus
⁷
 volunt tantum ut suae tribus hominibus ne commisceatur possessio filiorum Israhel de tribu in

tribum omnes enim viri ducent uxores de tribu et cognatione sua⁸ et cunctae feminae maritos de
eadem tribu accipient ut hereditas permaneat in familiis⁹ nec sibi misceantur tribus sed ita maneant
10 ut a Domino separatae sunt feceruntque filiae Salphaad ut fuerat imperatum¹¹ et nupserunt
Maala et Thersa et Egla et Melcha et Noa filiis patris sui¹² de familia Manasse qui fuit filius
Ioseph et possessio quae illis fuerat adtributa mansit in tribu et familia patris earum

Deuteronomy

Chapter 1

¹ haec sunt verba quae locutus est Moses ad omnem Israhel trans Iordanem in solitudine campestri
contra mare Rubrum inter Pharan et Thophel et Laban et Aseroth ubi auri est plurimum² undecim
diebus de Horeb per viam montis Seir usque Cadesbarne³ quadragesimo anno undecimo mense
prima die mensis locutus est Moses ad filios Israhel omnia quae praeceperat illi Dominus ut diceret
⁴ eis postquam percussit Seon regem Amorreorum qui habitavit in Esebon et Og regem Basan qui
mansit in Aseroth et in Edrai⁵ trans Iordanem in terra Moab coepitque Moses explanare legem et
⁶ dicere Dominus Deus noster locutus est ad nos in Horeb dicens sufficit vobis quod in hoc monte
mansistis⁷ revertimini et venite ad montem Amorreorum et ad cetera quae ei proxima sunt
campestria atque montana et humiliora loca contra meridiem et iuxta litus maris terram Chananeorum
et Libani usque ad flumen magnum Eufraten⁸ en inquit tradidi vobis ingredimini et possidete eam
super qua iuravit Dominus patribus vestris Abraham et Isaac et Iacob ut daret illam eis et semini
eorum post eos⁹ dixique vobis illo in tempore¹⁰ non possum solus sustinere vos quia Dominus
Deus vester multiplicavit vos et estis hodie sicut stellae caeli plurimae¹¹ Dominus Deus patrum
vestrorum addat ad hunc numerum multa milia et benedicat vobis sicut locutus est¹² non valeo
solus vestra negotia sustinere et pondus ac iurgia¹³ date e vobis viros sapientes et gnaros et quorum
conversatio sit probata in tribubus vestris ut ponam eos vobis principes¹⁴ tunc respondistis mihi
bona res est quam vis facere¹⁵ tulique de tribubus vestris viros sapientes et nobiles et constitui

eos principes tribunos et centuriones et quinquagenarios ac decanos qui docerent vos singula
16
praecepique eis dicens audite illos et quod iustum est iudicate sive civis sit ille sive peregrinus
17
nulla erit distantia personarum ita parvum audietis ut magnum nec accipietis cuiusquam personam
quia Dei iudicium est quod si difficile vobis aliquid visum fuerit referte ad me et ego audiam
18
praecepique omnia quae facere deberetis 19 profecti autem de Horeb transivimus per heremum
terribilem et maximam quam vidistis per viam montis Amorrei sicut praeceperat Dominus Deus
20
noster nobis cumque venissemus in Cadesbarne dixi vobis venistis ad montem Amorrei quem
21
Dominus Deus noster daturus est nobis vide terram quam Dominus Deus tuus dat tibi ascende
et posside eam sicut locutus est Dominus Deus patribus tuis noli metuere nec quicquam paveas
22
et accessistis ad me omnes atque dixistis mittamus viros qui considerent terram et renuntient per
23
quod iter debeamus ascendere et ad quas pergere civitates cumque mihi sermo placuisset misi
24
e vobis duodecim viros singulos de tribubus suis qui cum perrexissent et ascendissent in montana
25
venerunt usque ad vallem Botri et considerata terra sumentes de fructibus eius ut ostenderent
ubertatem adtulerunt ad nos atque dixerunt bona est terra quam Dominus Deus noster daturus est
26
nobis et noluistis ascendere sed increduli ad sermonem Domini Dei nostri 27 murmurati estis
in tabernaculis vestris atque dixistis odit nos Dominus et idcirco eduxit nos de terra Aegypti ut
28
traderet in manu Amorrei atque deleret quo ascendemus nuntii terruerunt cor nostrum dicentes
maxima multitudo est et nobis in statura procerior urbes magnae et ad caelum usque munitae filios
29
Enacim vidimus ibi et dixi vobis nolite metuere nec timeatis eos 30 Dominus Deus qui ductor
31
est vester pro vobis ipse pugnabit sicut fecit in Aegypto videntibus cunctis et in solitudine ipse
vidisti portavit te Dominus Deus tuus ut solet homo gestare parvulum filium suum in omni via per
32
quam ambulasti donec veniretis ad locum istum et nec sic quidem credidistis Domino Deo vestro
33
qui praecessit vos in via et metatus est locum in quo tentoria figere deberetis nocte ostendens
34
vobis iter per ignem et die per columnam nubis cumque audisset Dominus vocem sermonum
35
vestrorum iratus iuravit et ait non videbit quispiam de hominibus generationis huius pessimae
36
terram bonam quam sub iuramento pollicitus sum patribus vestris praeter Chaleb filium Iepphonae
ipse enim videbit eam et ipsi dabo terram quam calcavit et filiis eius quia secutus est Dominum
37
nec miranda indignatio in populum cum mihi quoque iratus Dominus propter vos dixerit nec tu
38
ingredieris illuc sed Iosue filius Nun minister tuus ipse intrabit pro te hunc exhortare et robora

et ipse terram sorte dividat Israheli³⁹ parvuli vestri de quibus dixistis quod captivi ducerentur et
 filii qui hodie boni ac mali ignorant distantiam ipsi ingredientur et ipsis dabo terram et possidebunt
 eam⁴⁰ vos autem revertimini et abite in solitudinem per viam maris Rubri⁴¹ et respondistis mihi
 peccavimus Domino ascendemus atque pugnabimus sicut praecepit Dominus Deus noster cumque
 instructi armis pergeretis in montem⁴² ait mihi Dominus dic ad eos nolite ascendere neque pugnetis
 non enim sum vobiscum ne cadatis coram inimicis vestris⁴³ locutus sum et non audistis sed
 adversantes imperio Domini et tumentes superbia ascendistis in montem⁴⁴ itaque egressus Amorreus
 qui habitabat in montibus et obviam veniens persecutus est vos sicut solent apes persequi et cecidit
 de Seir usque Horma⁴⁵ cumque reversi ploraretis coram Domino non audivit vos nec voci vestrae
 voluit adquiescere⁴⁶ sedistis ergo in Cadesbarne multo tempore

Chapter 2

¹ profectique inde venimus in solitudinem quae ducit ad mare Rubrum sicut mihi dixerat Dominus
 et circumvivimus montem Seir longo tempore² dixitque Dominus ad me³ sufficit vobis circumire
 montem istum ite contra aquilonem⁴ et populo praecipe dicens transibitis per terminos fratrum
 vestrorum filiorum Esau qui habitant in Seir et timebunt vos⁵ videte ergo diligenter ne moveamini
 contra eos neque enim dabo vobis de terra eorum quantum potest unius pedis calcare vestigium
 quia in possessionem Esau dedi montem Seir⁶ cibos emetis ab eis pecunia et comedetis aquam
 emptam haurietis et bibetis⁷ Dominus Deus tuus benedixit tibi in omni opere manuum tuarum
 novit iter tuum quomodo transieris solitudinem hanc magnam per quadraginta annos habitans tecum
 Dominus Deus tuus et nihil tibi defuit⁸ cumque transissemus fratres nostros filios Esau qui
 habitabant in Seir per viam campestrum de Helath et de Asiongaber venimus ad iter quod ducit in
 desertum Moab⁹ dixitque Dominus ad me non pugnes contra Moabitas nec ineas adversum eos
 proelium non enim dabo tibi quicquam de terra eorum quia filiis Loth tradidi Ar in possessionem
¹⁰ Emim primi fuerunt habitatores eius populus magnus et validus et tam excelsus ut de Enacim
 stirpe¹¹ quasi gigantes crederentur et essent similes filiorum Enacim denique Moabitae appellant
 eos Emim¹² in Seir autem prius habitaverunt Horim quibus expulsis atque deletis habitaverunt

filii Esau sicut fecit Israhel in terra possessionis suae quam dedit ei Dominus ¹³ surgentes ergo ut
 transiremus torrentem Zared venimus ad eum ¹⁴ tempus autem quo ambulavimus de Cadesbarne
 usque ad transitum torrentis Zared triginta octo annorum fuit donec consumeretur omnis generatio
 hominum bellatorum de castris sicut iuraverat Dominus ¹⁵ cuius manus fuit adversum eos ut
 interirent de castrorum medio ¹⁶ postquam autem universi ceciderunt pugnatore ¹⁷ locutus est
 Dominus ad me dicens ¹⁸ tu transibis hodie terminos Moab urbem nomine Ar ¹⁹ et accedens in
 vicina filiorum Ammon cave ne pugnes contra eos nec movearis ad proelium non enim dabo tibi
 de terra filiorum Ammon quia filiis Loth dedi eam in possessionem ²⁰ terra gigantum reputata est
 et in ipsa olim habitaverunt gigantes quos Ammanitae vocant Zomzommim ²¹ populus magnus et
 multus et procerae longitudinis sicut Enacim quos delevit Dominus a facie eorum et fecit illos
 habitare pro eis ²² sicut fecerat filiis Esau qui habitant in Seir delens Horreos et terram eorum illis
 tradens quam possident usque in praesens ²³ Eveos quoque qui habitabant in Aserim usque Gazam
 Cappadoces expulerunt qui egressi de Cappadocia deleverunt eos et habitaverunt pro illis ²⁴ surgite
 et transite torrentem Arnon ecce tradidi in manu tua Seon regem Esebon Amorreum et terram eius
 incipe possidere et committe adversum eum proelium ²⁵ hodie incipiam mittere terrorem atque
 formidinem tuam in populos qui habitant sub omni caelo ut audito nomine tuo paveant et in morem
 parturientium contremescant et dolore teneantur ²⁶ misi ergo nuntios de solitudine Cademoth ad
 Seon regem Esebon verbis pacificis dicens ²⁷ transibimus per terram tuam publica gradiemur via
 non declinabimus neque ad dextram neque ad sinistram ²⁸ alimenta pretio vende nobis ut vescamur
 aquam pecunia tribue et sic bibemus tantum est ut nobis concedas transitum ²⁹ sicut fecerunt filii
 Esau qui habitant in Seir et Moabitae qui morantur in Ar donec veniamus ad Iordanem et transeamus
 in terram quam Dominus Deus noster daturus est nobis ³⁰ noluitque Seon rex Esebon dare nobis
 transitum quia induraverat Dominus Deus tuus spiritum eius et obfirmaverat cor illius ut traderetur
 in manus tuas sicut nunc vides ³¹ dixitque Dominus ad me ecce coepi tradere tibi Seon et terram
 eius incipe possidere eam ³² egressusque est Seon obviam nobis cum omni populo suo ad proelium
 in Iesa ³³ et tradidit eum Dominus Deus noster nobis percussimusque eum cum filiis et omni populo
 suo ³⁴ cunctasque urbes in tempore illo cepimus interfectis habitatoribus earum viris ac mulieribus
 et parvulis non reliquimus in eis quicquam ³⁵ absque iumentis quae in partem venere praedantium

et spoliis urbium quas cepimus³⁶ ab Aroer quae est super ripam torrentis Arnon oppido quod in valle situm est usque Galaad non fuit vicus et civitas quae nostras effugeret manus omnes tradidit³⁷ Dominus Deus noster nobis absque terra filiorum Ammon ad quam non accessimus et cunctis quae adiacent torrenti Ieboc et urbibus montanis universisque locis a quibus nos prohibuit Dominus Deus noster

Chapter 3

¹ itaque conversi ascendimus per iter Basan egressusque est Og rex Basan in occursum nobis cum populo suo ad bellandum in Edrai² dixitque Dominus ad me ne timeas eum quia in manu tua traditus est cum omni populo ac terra sua faciesque ei sicut fecisti Seon regi Amorreorum qui habitavit in Esebon³ tradidit ergo Dominus Deus noster in manibus nostris etiam Og regem Basan et universum populum eius percussimusque eos usque ad internicionem⁴ vastantes cunctas civitates illius uno tempore non fuit oppidum quod nos effugeret sexaginta urbes omnem regionem Argob regni Og in Basan⁵ cunctae urbes erant munitae muris altissimis portisque et vectibus absque oppidis innumeris quae non habebant muros⁶ et delevimus eos sicut feceramus Seon regi Esebon disperdentes omnem civitatem virosque ac mulieres et parvulos⁷ iumenta autem et spolia urbium diripimus⁸ tulimusque illo in tempore terram de manu duorum regum Amorreorum qui erant trans Iordanem a torrente Arnon usque ad montem Hermon⁹ quem Sidonii Sarion vocant et Amorrei¹⁰ Sanir omnes civitates quae sitae sunt in planitie et universam terram Galaad et Basan usque Selcha et Edrai civitates regni Og in Basan¹¹ solus quippe Og rex Basan restiterat de stirpe gigantum monstratur lectus eius ferreus qui est in Rabbath filiorum Ammon novem cubitos habens longitudinis et quattuor latitudinis ad mensuram cubiti virilis manus¹² terramque possedimus in tempore illo ab Aroer quae est super ripam torrentis Arnon usque ad mediam partem montis Galaad et civitates illius dedi Ruben et Gad¹³ reliquam autem partem Galaad et omnem Basan regni Og tradidi mediae¹⁴ tribui Manasse omnem regionem Argob cuncta Basan vocatur terra gigantum Iair filius Manasse possedit omnem regionem Argob usque ad terminos Gesuri et Machathi vocavitque ex nomine suo Basan Avothiair id est villas Iair usque in praesentem diem¹⁵ Machir quoque dedi Galaad¹⁶ et tribubus Ruben et Gad dedi terram Galaad usque ad torrentem Arnon medium torrentis et finium

usque ad torrentem Ieboc qui est terminus filiorum Ammon¹⁷ et planitiem solitudinis atque Iordanem et terminos Chenereth usque ad mare Deserti quod est Salsissimum ad radices montis
¹⁸Phasga contra orientem¹⁸ praecepique vobis in tempore illo dicens Dominus Deus vester dat vobis terram hanc in hereditatem expediti praecedite fratres vestros filios Israhel omnes viri robusti
¹⁹absque uxoribus et parvulis ac iumentis novi enim quod plura habeatis pecora et in urbibus
²⁰remanere debebunt quas tradidi vobis²⁰ donec requiem tribuat Dominus fratribus vestris sicut vobis tribuit et possideant etiam ipsi terram quam daturus est eis trans Iordanem tunc revertetur
²¹unusquisque in possessionem suam quam dedi vobis²¹ Iosue quoque in tempore illo praecepi dicens oculi tui viderunt quae fecit Dominus Deus vester duobus his regibus sic faciet omnibus
²²regnis ad quae transiturus es²² ne timeas eos Dominus enim Deus vester pugnabit pro vobis
²³precatusque sum Dominum in tempore illo dicens²⁴ Domine Deus tu coepisti ostendere servo tuo magnitudinem tuam manumque fortissimam neque enim est alius Deus vel in caelo vel in terra
²⁵qui possit facere opera tua et conparari fortitudini tuae²⁵ transibo igitur et videbo terram hanc
²⁶optimam trans Iordanem et montem istum egregium et Libanum²⁶ iratusque est Dominus mihi propter vos nec exaudivit me sed dixit mihi sufficit tibi nequaquam ultra loquaris de hac re ad me
²⁷ascende cacumen Phasgae et oculos tuos circumfer ad occidentem et aquilonem austrumque et
²⁸orientem et aspice nec enim transibis Iordanem istum²⁸ praecipe Iosue et corrobora eum atque
²⁹conforta quia ipse praecedet populum istum et dividet eis terram quam visurus es²⁹ mansimusque in valle contra fanum Phogor

Chapter 4

¹et nunc Israhel audi praecepta et iudicia quae ego doceo te ut faciens ea vivas et ingrediens
²possideas terram quam Dominus Deus patrum vestrorum daturus est vobis² non addetis ad verbum quod vobis loquor neque auferetis ex eo custodite mandata Domini Dei vestri quae ego praecipio
³vobis³ oculi vestri viderunt omnia quae fecit Dominus contra Beelphegor quomodo contriverit
⁴omnes cultores eius de medio vestri⁴ vos autem qui adheretis Domino Deo vestro vivitis universi
⁵usque in praesentem diem⁵ scitis quod docuerim vos praecepta atque iustitias sicut mandavit mihi

6
Dominus Deus meus sic facietis ea in terra quam possessuri estis et observabitis et implebitis
opere haec est enim vestra sapientia et intellectus coram populis ut audientes universa praecepta
7
haec dicant en populus sapiens et intellegens gens magna nec est alia natio tam grandis quae
habeat deos adpropinquantes sibi sicut Dominus Deus noster adest cunctis obsecrationibus nostris
8
quae est enim alia gens sic inclita ut habeat caerimonias iustaque iudicia et universam legem quam
9
ego proponam hodie ante oculos vestros custodi igitur temet ipsum et animam tuam sollicite ne
obliviscaris verborum quae viderunt oculi tui et ne excedant de corde tuo cunctis diebus vitae tuae
10
docebis ea filios ac nepotes tuos diem in quo stetisti coram Domino Deo tuo in Horeb quando
Dominus locutus est mihi dicens congrega ad me populum ut audiat sermones meos et discat timere
11
me omni tempore quo vivit in terra doceantque filios suos et accessistis ad radices montis qui
12
ardebat usque ad caelum erantque in eo tenebrae nubes et caligo locutusque est Dominus ad vos
13
de medio ignis vocem verborum eius audistis et formam penitus non vidistis et ostendit vobis
pactum suum quod praecepit ut faceretis et decem verba quae scripsit in duabus tabulis lapideis
14
mihique mandavit in illo tempore ut docerem vos caerimonias et iudicia quae facere deberetis
15
in terra quam possessuri estis custodite igitur sollicite animas vestras non vidistis aliquam
similitudinem in die qua locutus est Dominus vobis in Horeb de medio ignis 16 ne forte decepti
17
faciatis vobis sculptam similitudinem aut imaginem masculi vel feminae similitudinem omnium
18
iumentorum quae sunt super terram vel avium sub caelo volantium atque reptilium quae moventur
19
in terra sive piscium qui sub terra morantur in aquis ne forte oculis elevatis ad caelum videas
solem et lunam et omnia astra caeli et errore deceptus adores ea et colas quae creavit Dominus
20
Deus tuus in ministerium cunctis gentibus quae sub caelo sunt vos autem tulit Dominus et eduxit
21
de fornace ferrea Aegypti ut haberet populum hereditarium sicut est in praesenti die iratusque
est Dominus contra me propter sermones vestros et iuravit ut non transirem Iordanem nec ingrederer
22
terram optimam quam daturus est vobis ecce morior in hac humo non transibo Iordanem vos
23
transibitis et possidebitis terram egregiam cave nequando obliviscaris pacti Domini Dei tui quod
24
pepigit tecum et facias tibi sculptam similitudinem eorum quae fieri Dominus prohibuit quia
25
Dominus Deus tuus ignis consumens est Deus aemulator si genueritis filios ac nepotes et morati
fueritis in terra deceptique feceritis vobis aliquam similitudinem patrantes malum coram Domino

Deo vestro ut eum ad iracundiam provocetis²⁶ testes invoco hodie caelum et terram cito perituros
 vos esse de terra quam transito Iordane possessuri estis non habitabitis in ea longo tempore sed
 delebit vos Dominus²⁷ atque disperget in omnes gentes et remanebitis pauci in nationibus ad quas
 vos ducturus est Dominus²⁸ ibique servietis diis qui hominum manu fabricati sunt ligno et lapidi
 qui non vident non audiunt non comedunt non odorantur²⁹ cumque quaesieris ibi Dominum Deum
 tuum invenies eum si tamen toto corde quaesieris et tota tribulatione animae tuae³⁰ postquam te
 invenerint omnia quae praedicta sunt novissimo tempore reverteris ad Dominum Deum tuum et
 audies vocem eius³¹ quia Deus misericors Dominus Deus tuus est non dimittet te nec omnino
 delebit neque obliviscetur pacti in quo iuravit patribus tuis³² interroga de diebus antiquis qui
 fuerunt ante te ex die quo creavit Deus hominem super terram a summo caeli usque ad summum
 eius si facta est aliquando huiuscemodi res aut umquam cognitum est³³ ut audiret populus vocem
 Dei loquentis de medio ignis sicut tu audisti et vixisti³⁴ si fecit Deus ut ingrederetur et tolleret sibi
 gentem de medio nationum per temptationes signa atque portenta per pugnam et robustam manum
 extentumque brachium et horribiles visiones iuxta omnia quae fecit pro vobis Dominus Deus vester
 in Aegypto videntibus oculis tuis³⁵ ut scires quoniam Dominus ipse est Deus et non est alius
 praeter unum³⁶ de caelo te fecit audire vocem suam ut doceret te et in terra ostendit tibi ignem
 suum maximum et audisti verba illius de medio ignis³⁷ quia dilexit patres tuos et elegit semen
 eorum post eos eduxitque te praecedens in virtute sua magna ex Aegypto³⁸ ut deleteret nationes
 maximas et fortiores te in introitu tuo et introduceret te daretque tibi terram earum in possessionem
 sicut cernis in praesenti die³⁹ scito ergo hodie et cogitato in corde tuo quod Dominus ipse sit Deus
 in caelo sursum et in terra deorsum et non sit alius⁴⁰ custodi praecepta eius atque mandata quae
 ego praecipio tibi ut bene sit tibi et filiis tuis post te et permanear multo tempore super terram quam
 Dominus Deus tuus daturus est tibi⁴¹ tunc separavit Moses tres civitates trans Iordanem ad
 orientalem plagam⁴² ut confugiat ad eas qui occiderit nolens proximum suum nec fuerit inimicus
 ante unum et alterum diem et ad harum aliquam urbium possit evadere⁴³ Bosor in solitudine quae
 sita est in terra campestri de tribu Ruben et Ramoth in Galaad quae est in tribu Gad et Golan in
 Basan quae est in tribu Manasse⁴⁴ ista est lex quam proposuit Moses coram filiis Israhel⁴⁵ et
 haec testimonia et caerimoniae atque iudicia quae locutus est ad filios Israhel quando egressi sunt
 de Aegypto⁴⁶ trans Iordanem in valle contra fanum Phogor in terra Seon regis Amorrei qui habitavit

in Esebon quem percussit Moses filii quoque Israhel egressi ex Aegypto⁴⁷ possederunt terram
 eius et terram Og regis Basan duorum regum Amorreorum qui erant trans Iordanem ad solis ortum
⁴⁸
 ab Aroer quae sita est super ripam torrentis Arnon usque ad montem Sion qui est et Hermon
⁴⁹
 omnem planitiem trans Iordanem ad orientalem plagam usque ad mare Solitudinis et usque ad
 radices montis Phasga

Chapter 5

¹
 vocavitque Moses omnem Israhalem et dixit ad eum audi Israhel caerimonias atque iudicia
 quae ego loquor in auribus vestris hodie discite ea et opere complete² Dominus Deus noster pepigit
 nobiscum foedus in Horeb³ non cum patribus nostris iniit pactum sed nobiscum qui inpraesentiarum
 sumus et vivimus⁴ facie ad faciem locutus est nobis in monte de medio ignis⁵ ego sequester et
 medius fui inter Dominum et vos in tempore illo ut adnuntiarem vobis verba eius timuistis enim
 ignem et non ascendistis in montem et ait⁶ ego Dominus Deus tuus qui eduxi te de terra Aegypti
 de domo servitutis⁷ non habebis deos alienos in conspectu meo⁸ non facies tibi sculptile nec
 similitudinem omnium quae in caelo sunt desuper et quae in terra deorsum et quae versantur in
 aquis sub terra⁹ non adorabis ea et non coles ego enim sum Dominus Deus tuus Deus aemulator
 reddens iniquitatem patrum super filios in tertiam et quartam generationem his qui oderunt me
¹⁰ et faciens misericordiam in multa milia diligentibus me et custodientibus praecepta mea¹¹ non
 usurpabis nomen Domini Dei tui frustra quia non erit impunitus qui super re vana nomen eius
 adsumpserit¹² observa diem sabbati ut sanctifices eum sicut praecepit tibi Dominus Deus tuus
¹³ sex diebus operaberis et facies omnia opera tua¹⁴ septimus dies sabbati est id est requies Domini
 Dei tui non facies in eo quicquam operis tu et filius tuus et filia servus et ancilla et bos et asinus et
 omne iumentum tuum et peregrinus qui est intra portas tuas ut requiescat servus et ancilla tua sicut
¹⁵ et tu¹⁵ memento quod et ipse servieris in Aegypto et eduxerit te inde Dominus Deus tuus in manu
 forti et brachio extento idcirco praecepit tibi ut observares diem sabbati¹⁶ honora patrem tuum et
 matrem sicut praecepit tibi Dominus Deus tuus ut longo vivas tempore et bene sit tibi in terra quam
 Dominus Deus tuus daturus est tibi¹⁷ non occides¹⁸ neque moechaberis¹⁹ furtumque non facies
²⁰ nec loqueris contra proximum tuum falsum testimonium²¹ non concupisces uxorem proximi

tui non domum non agrum non servum non ancillam non bovem non asinum et universa quae illius
²² sunt haec verba locutus est Dominus ad omnem multitudinem vestram in monte de medio ignis
et nubis et caliginis voce magna nihil addens amplius et scripsit ea in duabus tabulis lapideis quas
²³ tradidit mihi vos autem postquam audistis vocem de medio tenebrarum et montem ardere vidistis
²⁴ accessistis ad me omnes principes tribuum et maiores natu atque dixistis ecce ostendit nobis
Dominus Deus noster maiestatem et magnitudinem suam vocem eius audivimus de medio ignis et
²⁵ probavimus hodie quod loquente Deo cum homine vixerit homo cur ergo morimur et devorabit
²⁶ nos ignis hic maximus si enim audierimus ultra vocem Domini Dei nostri moriemur quid est
omnis caro ut audiat vocem Dei viventis qui de medio ignis loquitur sicut nos audivimus et possit
²⁷ vivere tu magis accede et audi cuncta quae dixerit Dominus Deus noster tibi loquerisque ad nos
²⁸ et nos audientes faciemus ea quod cum audisset Dominus ait ad me audivi vocem verborum
²⁹ populi huius quae locuti sunt tibi bene omnia sunt locuti quis det talem eos habere mentem ut
timeant me et custodiant universa mandata mea in omni tempore ut bene sit eis et filiis eorum in
³⁰ sempiternum ³¹ vade et dic eis revertimini in tentoria vestra tu vero hic sta mecum et loquar
tibi omnia mandata et caerimonias atque iudicia quae docebis eos ut faciant ea in terra quam dabo
³² illis in possessionem custodite igitur et facite quae praecepit Dominus Deus vobis non declinabitis
³³ neque ad dextram neque ad sinistram sed per viam quam praecepit Dominus Deus vester
ambulabitis ut vivatis et bene sit vobis et protelentur dies in terra possessionis vestrae

Chapter 6

¹ haec sunt praecepta et caerimoniae atque iudicia quae mandavit Dominus Deus vester ut
docerem vos et faciatis ea in terra ad quam transgredimini possidendam ² ut timeas Dominum
Deum tuum et custodias omnia mandata et praecepta eius quae ego praecipio tibi et filiis ac nepotibus
³ tuis cunctis diebus vitae tuae ut prolongentur dies tui audi Israhel et observa ut facias et bene sit
tibi et multipliceris amplius sicut pollicitus est Dominus Deus patrum tuorum tibi terram lacte et
⁴ melle manantem ⁵ audi Israhel Dominus Deus noster Dominus unus est ⁶ diliges Dominum Deum
⁷ tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota fortitudine tua eruntque verba haec quae
ego praecipio tibi hodie in corde tuo et narrabis ea filiis tuis et meditaberis sedens in domo tua

et ambulans in itinere dormiens atque consurgens⁸ et ligabis ea quasi signum in manu tua eruntque
 et movebuntur inter oculos tuos⁹ scribesque ea in limine et ostiis domus tuae¹⁰ cumque introduxerit
 te Dominus Deus tuus in terram pro qua iuravit patribus tuis Abraham Isaac et Iacob et dederit tibi
 civitates magnas et optimas quas non aedificasti¹¹ domos plenas cunctarum opum quas non
 extruxisti cisternas quas non fodisti vineta et oliveta quae non plantasti¹² et comederis et saturatus
 fueris¹³ cave diligenter ne obliviscaris Domini qui eduxit te de terra Aegypti de domo servitutis
 Dominum Deum tuum timebis et ipsi servies ac per nomen illius iurabis¹⁴ non ibitis post deos
 alienos cunctarum gentium quae in circuitu vestro sunt¹⁵ quoniam Deus aemulator Dominus Deus
 tuus in medio tui nequando irascatur furor Domini Dei tui contra te et auferat te de superficie terrae
 non temptabis Dominum Deum tuum sicut temptasti in loco temptationis¹⁶ custodi praecepta
 Domini Dei tui ac testimonia et caerimonias quas praecepit tibi¹⁷ et fac quod placitum est et bonum
 in conspectu Domini ut bene sit tibi et ingressus possideas terram optimam de qua iuravit Dominus
 patribus tuis¹⁸ ut deleat omnes inimicos tuos coram te sicut locutus est¹⁹ cum interrogaverit te
 filius tuus cras dicens quid sibi volunt testimonia haec et caerimoniae atque iudicia quae praecepit
 Dominus Deus noster nobis²⁰ dices ei servi eramus Pharaonis in Aegypto et eduxit nos Dominus
 de Aegypto in manu forti²¹ fecitque signa atque prodigia magna et pessima in Aegypto contra
 Pharaonem et omnem domum illius in conspectu nostro²² et eduxit nos inde ut introductis daret
 terram super qua iuravit patribus nostris²³ praecepitque nobis Dominus ut faciamus omnia legitima
 haec et timeamus Dominum Deum nostrum et bene sit nobis cunctis diebus vitae nostrae sicut est
 hodie²⁴ eritque nostri misericors si custodierimus et fecerimus omnia praecepta eius coram Domino
 Deo nostro sicut mandavit nobis²⁵

Chapter 7

cum introduxerit te Dominus Deus tuus in terram quam possessurus ingredieris et deleverit
 gentes multas coram te Hettheum et Gergeseum et Amorream Chananeum et Ferezeum et Eveum
 et Iebuseum septem gentes multo maioris numeri quam tu es et robustiores te¹ tradideritque eas
 Dominus Deus tuus tibi percuties eas usque ad internicionem non inibis cum eis foedus nec²

3
misereberis earum neque sociabis cum eis coniugia filiam tuam non dabis filio eius nec filiam
4
illius accipies filio tuo quia seducet filium tuum ne sequatur me et ut magis serviat diis alienis
5
irasceturque furor Domini et delebit te cito quin potius haec facietis eis aras eorum subvertite
6
confringite statuas lucosque succidite et sculptilia conburite quia populus sanctus es Domino Deo
7
tuo te elegit Dominus Deus tuus ut sis ei populus peculiaris de cunctis populis qui sunt super terram
8
non quia cunctas gentes numero vincebatis vobis iunctus est Dominus et elegit vos cum omnibus
9
sitis populis pauciores sed quia dilexit vos Dominus et custodivit iuramentum quod iuravit patribus
10
vestris eduxitque vos in manu forti et redemit de domo servitutis de manu Pharaonis regis Aegypti
11
et scies quia Dominus Deus tuus ipse est Deus fortis et fidelis custodiens pactum et misericordiam
12
diligentibus se et his qui custodiunt praecepta eius in mille generationes et reddens odientibus
13
se statim ita ut disperdat eos et ultra non differat protinus eis restituens quod merentur custodi
14
ergo praecepta et caerimonias atque iudicia quae ego mando tibi hodie ut facias si postquam
15
audieris haec iudicia custodieris ea et feceris custodiet et Dominus Deus tuus tibi pactum et
16
misericordiam quam iuravit patribus tuis et diliget te ac multiplicabit benedicetque fructui ventris
17
tui et fructui terrae tuae frumento tuo atque vindemiae oleo et armentis gregibus ovium tuarum
18
super terram pro qua iuravit patribus tuis ut daret eam tibi benedictus eris inter omnes populos
19
non erit apud te sterilis utriusque sexus tam in hominibus quam in gregibus tuis auferet Dominus
20
a te omnem languorem et infirmitates Aegypti pessimas quas novisti non inferet tibi sed cunctis
21
hostibus tuis devorabis omnes populos quos Dominus Deus tuus daturus est tibi non parcat eis
22
oculus tuus nec servies diis eorum ne sint in ruinam tui si dixeris in corde tuo plures sunt gentes
23
istae quam ego quomodo potero delere eas noli metuere sed recordare quae fecerit Dominus
24
Deus tuus Pharaoni et cunctis Aegyptiis plagas maximas quas viderunt oculi tui et signa atque
25
portenta manumque robustam et extentum brachium ut educeret te Dominus Deus tuus sic faciet
26
cunctis populis quos metuis insuper et crabrones mittet Dominus Deus tuus in eos donec deleat
27
omnes atque disperdat qui te fugerint et latere potuerint non timebis eos quia Dominus Deus
28
tuus in medio tui est Deus magnus et terribilis ipse consumet nationes has in conspectu tuo
29
paulatim atque per partes non poteris delere eas pariter ne forte multiplicentur contra te bestiae
30
terrae dabitque eos Dominus Deus tuus in conspectu tuo et interficiet illos donec penitus deleantur

24 tradet reges eorum in manus tuas et disperdes nomina eorum sub caelo nullus poterit resistere
 tibi donec conteras eos 25 sculptilia eorum igne combures non concupisces argentum et aurum de
 quibus facta sunt neque adsumes ex eis tibi quicquam ne offendas propter ea quia abominatio est
 Domini Dei tui 26 nec inferes quippiam ex idolo in domum tuam ne fias anathema sicut et illud est
 quasi spurcitiam detestaberis et velut inquinamentum ac sordes abominationi habebis quia anathema
 est

Chapter 8

1 omne mandatum quod ego praecipio tibi hodie cave diligenter ut facias ut possitis vivere et
 multiplicemini ingressique possideatis terram pro qua iuravit Dominus patribus vestris 2 et
 recordaberis cuncti itineris per quod adduxit te Dominus Deus tuus quadraginta annis per desertum
 ut adfligeret te atque temptaret et nota fierent quae in tuo animo versabantur utrum custodires
 mandata illius an non 3 adflixit te penuria et dedit tibi cibum manna quem ignorabas tu et patres
 tui ut ostenderet tibi quod non in solo pane vivat homo sed in omni verbo quod egreditur ex ore
 Domini 4 vestimentum tuum quo operiebaris nequaquam vetustate defecit et pes tuus non est
 subtritus en quadragessimus annus est 5 ut recogites in corde tuo quia sicut erudit homo filium suum
 sic Dominus Deus tuus erudivit te 6 ut custodias mandata Domini Dei tui et ambules in viis eius
 et timeas eum 7 Dominus enim Deus tuus introducet te in terram bonam terram rivorum aquarumque
 et fontium in cuius campis et montibus erumpunt fluviorum abyssi 8 terram frumenti hordei vinearum
 in qua ficus et mala granata et oliveta nascuntur terram olei ac mellis 9 ubi absque ulla penuria
 comedes panem tuum et rerum omnium abundantia perfrueris cuius lapides ferrum sunt et de
 montibus eius aeris metalla fodiuntur 10 ut cum comederis et satiatus fueris benedicas Domino
 Deo tuo pro terra optima quam dedit tibi 11 observa et cave nequando obliviscaris Domini Dei tui
 et neglegas mandata eius atque iudicia et caerimonias quas ego praecipio tibi hodie 12 ne postquam
 comederis et satiatus domos pulchras aedificaveris et habitaveris in eis 13 habuerisque armenta et
 ovium greges argenti et auri cunctarumque rerum copiam 14 elevetur cor tuum et non reminiscaris
 Domini Dei tui qui eduxit te de terra Aegypti de domo servitutis 15 et ductor tuus fuit in solitudine

magna atque terribili in qua erat serpens flatu adurens et scorpio ac dipsas et nullae omnino aquae
 qui eduxit rivos de petra durissima¹⁶ et cibavit te manna in solitudine quod nescierunt patres tui
 et postquam adflixit ac probavit ad extremum misertus est tui¹⁷ ne diceres in corde tuo fortitudo
 mea et robur manus meae haec mihi omnia praestiterunt¹⁸ sed recorderis Domini Dei tui quod
 ipse tibi vires praebuerit ut impleret pactum suum super quo iuravit patribus tuis sicut praesens
 indicat dies¹⁹ sin autem oblitus Domini Dei tui secutus fueris alienos deos coluerisque illos et
 adoraveris ecce nunc praedico tibi quod omnino dispereas²⁰ sicut gentes quas deleuit Dominus in
 introitu tuo ita et vos peribitis si inoboedientes fueritis voci Domini Dei vestri

Chapter 9

¹ audi Israhel tu transgredieris hodie Iordanem ut possideas nationes maximas et fortiores te
 civitates ingentes et ad caelum usque muratas² populum magnum atque sublimem filios Enacim
 quos ipse vidisti et audisti quibus nullus potest ex adverso resistere³ scies ergo hodie quod Dominus
 Deus tuus ipse transibit ante te ignis devorans atque consumens qui conterat eos et deleat atque
 disperdat ante faciem tuam velociter sicut locutus est tibi⁴ ne dicas in corde tuo cum deleverit eos
 Dominus Deus tuus in conspectu tuo propter iustitiam meam introduxit me Dominus ut terram hanc
 possiderem cum propter impietates suas istae deletae sint nationes⁵ neque enim propter iustitias
 tuas et aequitatem cordis tui ingredieris ut possideas terras eorum sed quia illae egerunt impie te
 introeunte deletae sunt et ut conpleret verbum suum Dominus quod sub iuramento pollicitus est
 patribus tuis Abraham Isaac et Iacob⁶ scito igitur quod non propter iustitias tuas Dominus Deus
 tuus dederit tibi terram hanc optimam in possessionem cum durissimae cervicis sis populus
⁷ memento et ne obliviscaris quomodo ad iracundiam provocaveris Dominum Deum tuum in
 solitudine ex eo die quo es egressus ex Aegypto usque ad locum istum semper adversum Dominum
 contendisti⁸ nam et in Horeb provocasti eum et iratus delere te voluit⁹ quando ascendi in montem
 ut acciperem tabulas lapideas tabulas pacti quod pepigit vobiscum Dominus et perseveravi in monte
 quadraginta diebus ac noctibus panem non comedens et aquam non bibens¹⁰ deditque mihi Dominus
 duas tabulas lapideas scriptas digito Dei et continentes omnia verba quae vobis in monte locutus
 est de medio ignis quando contio populi congregata est¹¹ cumque transissent quadraginta dies et
 totidem noctes dedit mihi Dominus duas tabulas lapideas tabulas foederis¹² dixitque mihi surge

et descende hinc cito quia populus tuus quos eduxisti de Aegypto deseruerunt velociter viam quam
 demonstrasti eis feceruntque sibi conflatile ¹³ rursumque ait Dominus ad me cerno quod populus
 iste durae cervicis sit ¹⁴ dimitte me ut conteram eum et deleam nomen eius sub caelo et constituam
 te super gentem quae hac maior et fortior sit ¹⁵ cumque de monte ardente descenderem et duas
 tabulas foederis utraque tenerem manu ¹⁶ vidissemque vos peccasse Domino Deo vestro et fecisse
 vobis vitulum conflatilem ac deseruisse velociter viam eius quam vobis ostenderat ¹⁷ proieci tabulas
 de manibus meis confregique eas in conspectu vestro ¹⁸ et procidi ante Dominum sicut prius
 quadraginta diebus et noctibus panem non comedens et aquam non bibens propter omnia peccata
 vestra quae gessistis contra Dominum et eum ad iracundiam provocastis ¹⁹ timui enim indignationem
 et iram illius qua adversum vos concitatus delere vos voluit et exaudivit me Dominus etiam hac
 vice ²⁰ adversum Aaron quoque vehementer iratus voluit eum contere et pro illo similiter
 deprecatus sum ²¹ peccatum autem vestrum quod feceratis id est vitulum arripiens igne conbusi
 et in frusta comminuens omninoque in pulverem redigens proieci in torrentem qui de monte descendit
²² in Incendio quoque et in Temptatione et in sepulchris Concupiscentiae provocastis Dominum
²³ et quando misit vos de Cadesbarne dicens ascendite et possidete terram quam dedi vobis et
 contempsistis imperium Domini Dei vestri et non credidistis ei neque vocem eius audire voluistis
²⁴ sed semper fuistis rebelles a die qua nosse vos coepi ²⁵ et iacui coram Domino quadraginta
²⁶ diebus ac noctibus quibus eum suppliciter deprecabar ne deleret vos ut fuerat comminatus et
 orans dixi Domine Deus ne disperdas populum tuum et hereditatem tuam quam redemisti in
 magnitudine tua quos eduxisti de Aegypto in manu forti ²⁷ recordare servorum tuorum Abraham
 Isaac et Iacob ne aspicias duritiam populi huius et impietatem atque peccatum ²⁸ ne forte dicant
 habitatores terrae de qua eduxisti nos non poterat Dominus introducere eos in terram quam pollicitus
 est eis et oderat illos idcirco eduxit ut interficeret eos in solitudine ²⁹ qui sunt populus tuus et
 hereditas tua quos eduxisti in fortitudine tua magna et in brachio tuo extento

Chapter 10

¹
in tempore illo dixit Dominus ad me dola tibi duas tabulas lapideas sicut priores fuerunt et
ascende ad me in montem faciesque arcam ligneam ² et scribam in tabulis verba quae fuerunt in
his quas ante confregisti ponesque eas in arca ³ feci igitur arcam de lignis setthim cumque dolassem
duas tabulas lapideas instar priorum ascendi in montem habens eas in manibus ⁴ scripsitque in
tabulis iuxta id quod prius scripserat verba decem quae locutus est Dominus ad vos in monte de
medio ignis quando populus congregatus est et dedit eas mihi ⁵ reversusque de monte descendi et
posui tabulas in arcam quam feceram quae hucusque ibi sunt sicut mihi praecepit Dominus ⁶ filii
autem Israhel castra moverunt ex Beroth filiorum Iacan in Musera ubi Aaron mortuus ac sepultus
est pro quo sacerdotio functus est filius eius Eleazar ⁷ inde venerunt in Gadgad de quo loco profecti
castrametati sunt in Ietabatha in terra aquarum atque torrentium ⁸ eo tempore separavit tribum Levi
ut portaret arcam foederis Domini et staret coram eo in ministerio ac benediceret in nomine illius
usque in praesentem diem ⁹ quam ob rem non habuit Levi partem neque possessionem cum fratribus
suis quia ipse Dominus possessio eius est sicut promisit ei Dominus Deus tuus ¹⁰ ego autem steti
in monte sicut prius quadraginta diebus ac noctibus exaudivitque me Dominus etiam hac vice et te
perdere noluit ¹¹ dixitque mihi vade et praecede populum ut ingrediatur et possideat terram quam
iuravi patribus eorum ut traderem eis ¹² et nunc Israhel quid Dominus Deus tuus petit a te nisi ut
timeas Dominum Deum tuum et ambules in viis eius et diligas eum ac servias Domino Deo tuo in
toto corde tuo et in tota anima tua ¹³ custodiasque mandata Domini et caerimonias eius quas ego
hodie praecipio ut bene sit tibi ¹⁴ en Domini Dei tui caelum est et caelum caeli terra et omnia quae
in ea sunt ¹⁵ et tamen patribus tuis conglutinator est Dominus et amavit eos elegitque semen eorum
post eos id est vos de cunctis gentibus sicut hodie conprobatur ¹⁶ circumcidite igitur praeputium
cordis vestri et cervicem vestram ne induretis amplius ¹⁷ quia Dominus Deus vester ipse est Deus
deorum et Dominus dominantium Deus magnus et potens et terribilis qui personam non accipit nec
munera ¹⁸ facit iudicium pupillo et viduae amat peregrinum et dat ei victum atque vestitum ¹⁹ et
vos ergo amate peregrinos quia et ipsi fuistis advenae in terra Aegypti ²⁰ Dominum Deum tuum
timebis et ei servies ipsi adherebis iurabisque in nomine illius ²¹ ipse est laus tua et Deus tuus qui
fecit tibi haec magnalia et terribilia quae viderunt oculi tui ²² in septuaginta animabus descenderunt
patres tui in Aegyptum et ecce nunc multiplicavit te Dominus Deus tuus sicut astra caeli

Chapter 11

¹ama itaque Dominum Deum tuum et observa praecepta eius et caerimonias iudicia atque
²mandata omni tempore ³cognoscite hodie quae ignorant filii vestri qui non viderunt disciplinam
⁴Domini Dei vestri magnalia eius et robustam manum extentumque brachium ⁵signa et opera quae
⁶fecit in medio Aegypti Pharaoni regi et universae terrae eius ⁷omnique exercitui Aegyptiorum et
⁸equis ac curribus quomodo operuerint eos aquae Rubri maris cum vos persequerentur et deleverit
⁹eos Dominus usque in praesentem diem ¹⁰vobisque quae fecerit in solitudine donec veniretis ad
¹¹hunc locum ¹²et Dathan atque Abiram filiis Heliab qui fuit filius Ruben quos aperto ore suo terra
¹³absorbuit cum domibus et tabernaculis et universa substantia eorum quam habebant in medio
¹⁴Israhelis ¹⁵oculi vestri viderunt omnia opera Domini magna quae fecit ¹⁶ut custodiatis universa
¹⁷mandata illius quae ego hodie praecipio vobis et possitis introire et possidere terram ad quam
¹⁸ingredimini ¹⁹multoque in ea vivatis tempore quam sub iuramento pollicitus est Dominus patribus
²⁰vestris et semini eorum lacte et melle manantem ²¹terra enim ad quam ingredieris possidendam
²²non est sicut terra Aegypti de qua existi ubi iacto semine in hortorum morem aquae ducuntur
²³inriguae ²⁴sed montuosa est et campestris de caelo expectans pluvias ²⁵quam Dominus Deus
²⁶tuus semper invisit et oculi illius in ea sunt a principio anni usque ad finem eius ²⁷si ergo
²⁸oboedieritis mandatis meis quae hodie praecipio vobis ut diligatis Dominum Deum vestrum et
²⁹serviatis ei in toto corde vestro et in tota anima vestra ³⁰dabo pluviam terrae vestrae temporivam
³¹et serotinam ut colligatis frumentum et vinum et oleum ³²faenum ex agris ad pascenda iumenta
³³et ut ipsi comedatis ac saturemini ³⁴cavete ne forte decipiatur cor vestrum et recedatis a Domino
³⁵serviatisque diis alienis et adoretis eos ³⁶iratusque Dominus claudat caelum et pluviae non
³⁷descendant nec terra det germen suum pereatisque velociter de terra optima quam Dominus daturus
³⁸est vobis ³⁹ponite haec verba mea in cordibus et in animis vestris et suspendite ea pro signo in
⁴⁰manibus et inter vestros oculos conlocate ⁴¹docete filios vestros ut illa meditentur quando sederis
⁴²in domo tua et ambulaveris in via et accubueris atque surrexeris ⁴³scribes ea super postes et ianuas
⁴⁴domus tuae ⁴⁵ut multiplicentur dies tui et filiorum tuorum in terra quam iuravit Dominus patribus
⁴⁶tuis ut daret eis quamdiu caelum inminet terrae ⁴⁷si enim custodieritis mandata quae ego praecipio

vobis et feceritis ea ut diligatis Dominum Deum vestrum et ambuletis in omnibus viis eius adherentes
 ei ²³ disperdet Dominus omnes gentes istas ante faciem vestram et possidebitis eas quae maiores
 et fortiores vobis sunt ²⁴ omnis locus quem calcaverit pes vester vester erit a deserto et Libano a
 flumine magno Eufraten usque ad mare occidentale erunt termini vestri ²⁵ nullus stabit contra vos
 terrorem vestrum et formidinem dabit Dominus Deus vester super omnem terram quam calcaturi
 estis sicut locutus est vobis ²⁶ en propono in conspectu vestro hodie benedictionem et maledictionem
²⁷ benedictionem si oboedieritis mandatis Domini Dei vestri quae ego praecipio vobis
²⁸ maledictionem si non audieritis mandata Domini Dei vestri sed recesseritis de via quam ego
 nunc ostendo vobis et ambulaveritis post deos alienos quos ignoratis ²⁹ cum introduxerit te Dominus
 Deus tuus in terram ad quam pergis habitandam pones benedictionem super montem Garizim
 maledictionem super montem Hebal ³⁰ qui sunt trans Iordanem post viam quae vergit ad solis
 occubitus in terra Chananei qui habitat in campestribus contra Galgalam quae est iuxta vallem
 tendentem et intrantem procul ³¹ vos enim transibitis Iordanem ut possideatis terram quam Dominus
 Deus vester daturus est vobis et habeatis ac possideatis illam ³² videte ergo ut impleatis caerimonias
 atque iudicia quae ego hodie ponam in conspectu vestro

Chapter 12

¹ haec sunt praecepta atque iudicia quae facere debetis in terra quam Dominus Deus patrum
 tuorum daturus est tibi ut possideas eam cunctis diebus quibus super humum gradieris ² subvertite
 omnia loca in quibus coluerunt gentes quas possessuri estis deos suos super montes excelsos et
 colles et subter omne lignum frondosum ³ dissipate aras earum et confringite statuas lucos igne
 conburite et idola comminuite disperdite nomina eorum de locis illis ⁴ non facietis ita Domino Deo
 vestro ⁵ sed ad locum quem elegerit Dominus Deus vester de cunctis tribubus vestris ut ponat
 nomen suum ibi et habitet in eo venietis ⁶ et offeretis in illo loco holocausta et victimas vestras
 decimas et primitias manuum vestrarum et vota atque donaria primogenita boum et ovium ⁷ et
 comedetis ibi in conspectu Domini Dei vestri ac laetabimini in cunctis ad quae miseritis manum
 vos et domus vestrae in quibus benedixerit vobis Dominus Deus vester ⁸ non facietis ibi quae nos

hic facimus hodie singuli quod sibi rectum videtur⁹ neque enim usque in praesens tempus venistis
 ad requiem et possessionem quam Dominus Deus daturus est vobis¹⁰ transibitis Iordanem et
 habitabitis in terram quam Dominus Deus vester daturus est vobis ut requiescatis a cunctis hostibus
 per circuitum et absque ullo timore habitetis¹¹ in loco quem elegerit Dominus Deus vester ut sit
 nomen eius in eo illuc omnia quae praecipio conferetis holocausta et hostias ac decimas et primitias
 manuum vestrarum et quicquid praecipuum est in muneribus quae vovistis Domino¹² ibi epulabimini
 coram Domino Deo vestro vos filii ac filiae vestrae famuli et famulae atque Levites qui in vestris
 urbibus commorantur neque enim habet aliam partem et possessionem inter vos¹³ cave ne offeras
 holocausta tua in omni loco quem videris¹⁴ sed in eo quem elegerit Dominus in una tribuum tuarum
 offeres hostias et facies quaecumque praecipio tibi¹⁵ sin autem comedere volueris et te esus carniū
 delectarit occide et comede iuxta benedictionem Domini Dei tui quam dedit tibi in urbibus tuis sive
 immundum fuerit hoc est maculatum et debile sive mundum hoc est integrum et sine macula quod
 offerri licet sicut capream et cervum comedes¹⁶ absque esu dumtaxat sanguinis quod super terram
 quasi aquam effundes¹⁷ non poteris comedere in oppidis tuis decimam frumenti et vini et olei tui
 primogenita armentorum et pecorum et omnia quae voveris et sponte offerre volueris et primitias
 manuum tuarum¹⁸ sed coram Domino Deo tuo comedes ea in loco quem elegerit Dominus Deus
 tuus tu et filius tuus ac filia servus et famula atque Levites qui manet in urbibus tuis et laetaberis
 et reficieris coram Domino Deo tuo in cunctis ad quae extenderis manum tuam¹⁹ cave ne derelinquas
 Leviten omni tempore quo versaris in terra²⁰ quando dilataverit Dominus Deus tuus terminos tuos
 sicut locutus est tibi et volueris vesci carnibus quas desiderat anima tua²¹ locus autem quem elegerit
 Dominus Deus tuus ut sit nomen eius ibi si procul fuerit occides de armentis et pecoribus quae
 habueris sicut praecepi tibi et comedes in oppidis tuis ut tibi placet²² sicut comeditur caprea et
 cervus ita vesceris eis et mundus et immundus in commune vescentur²³ hoc solum cave ne
 sanguinem comedas sanguis enim eorum pro anima est et idcirco non debes animam comedere
 cum carnibus²⁴ sed super terram fundes quasi aquam²⁵ ut sit tibi bene et filiis tuis post te cum
 feceris quod placet in conspectu Domini²⁶ quae autem sanctificaveris et voveris Domino tolles et
 venies ad locum quem elegerit Dominus²⁷ et offeres oblationes tuas carnem et sanguinem super
 altare Domini Dei tui sanguinem hostiarum fundes in altari carnibus autem ipse vesceris²⁸ observa
 et audi omnia quae ego praecipio tibi ut bene sit tibi et filiis tuis post te in sempiternum cum feceris

²⁹
 quod bonum est et placitum in conspectu Domini Dei tui quando disperderit Dominus Deus tuus
 ante faciem tuam gentes ad quas ingredieris possidendas et possederis eas atque habitaveris in terra
³⁰
 earum cave ne imiteris eas postquam te fuerint introeunte subversae et requiras caerimonias
³¹
 earum dicens sicut coluerunt gentes istae deos suos ita et ego colam non facies similiter Domino
 Deo tuo omnes enim abominationes quas aversatur Dominus fecerunt diis suis offerentes filios et
³²
 filias et conburentes igne quod praecipio tibi hoc tantum facito Domino nec addas quicquam
 nec minuas

Chapter 13

¹
 si surrexerit in medio tui propheta aut qui somnium vidisse se dicat et praedixerit signum
²
 atque portentum et evenerit quod locutus est et dixerit tibi eamus et sequamur deos alienos quos
³
 ignoras et serviamus eis non audies verba prophetae illius aut somniatoris quia temptat vos
 Dominus Deus vester ut palam fiat utrum diligatis eum an non in toto corde et in tota anima vestra
⁴
 Dominum Deum vestrum sequimini et ipsum timete mandata illius custodite et audite vocem eius
⁵
 ipsi servietis et ipsi adherebitis propheta autem ille aut fictor somniorum interficietur quia locutus
 est ut vos averteret a Domino Deo vestro qui eduxit vos de terra Aegypti et redemit de domo
 servitutis ut errare te faceret de via quam tibi praecepit Dominus Deus tuus et auferes malum de
⁶
 medio tui si tibi voluerit persuadere frater tuus filius matris tuae aut filius tuus vel filia sive uxor
 quae est in sinu tuo aut amicus quem diligis ut animam tuam clam dicens eamus et serviamus diis
⁷
 alienis quos ignoras tu et patres tui cunctarum in circuitu gentium quae iuxta vel procul sunt ab
⁸
 initio usque ad finem terrae non adquiescas ei nec audias neque parcat ei oculus tuus ut miserearis
⁹
 et occultes eum sed statim interficies sit primum manus tua super eum et post te omnis populus
¹⁰
 mittat manum lapidibus obrutus necabitur quia voluit te abstrahere a Domino Deo tuo qui eduxit
¹¹
 te de terra Aegypti de domo servitutis ut omnis Israhel audiens timeat et nequaquam ultra faciat
¹²
 quippiam huius rei simile si audieris in una urbium tuarum quas Dominus Deus tuus dabit tibi
¹³
 ad habitandum dicentes aliquos egressi sunt filii Belial de medio tui et averterunt habitatores
¹⁴
 urbis tuae atque dixerunt eamus et serviamus diis alienis quos ignoratis quare sollicite et

diligenter rei veritate perspecta si inveneris certum esse quod dicitur et abominationem hanc opere
¹⁵perpetratam ¹⁶statim percuties habitatores urbis illius in ore gladii et delebis eam omniaque quae
in illa sunt usque ad pecora ¹⁷quicquid etiam supellectilis fuerit congregabis in medium platearum
eius et cum ipsa civitate succendes ita ut universa consumas Domino Deo tuo et sit tumultus
sempiternus non aedificabitur amplius ¹⁸et non adherebit de illo anathemate quicquam in manu
tua ut avertatur Dominus ab ira furoris sui et misereatur tui multiplicetque te sicut iuravit patribus
tuis ¹⁹quando audieris vocem Domini Dei tui custodiens omnia praecepta eius quae ego praecipio
tibi hodie ut facias quod placitum est in conspectu Domini Dei tui

Chapter 14

¹filii estote Domini Dei vestri non vos incidetis nec facietis calvitium super mortuo ²quoniam
populus sanctus es Domino Deo tuo et te elegit ut sis ei in populum peculiarem de cunctis gentibus
³quae sunt super terram ⁴ne comedatis quae immunda sunt ⁵hoc est animal quod comedere debetis
bovem et ovem et capram ⁶cervum capream bubalum tragelaphum pygargon orygem
camelopardalum ⁷omne animal quod in duas partes ungulam findit et ruminat comedetis ⁸de his
autem quae ruminant et ungulam non findunt haec comedere non debetis camelum leporem
choerogyllium quia ruminant et non dividunt ungulam immunda erunt vobis ⁹sus quoque quoniam
dividit ungulam et non ruminat immunda erit carnibus eorum non vescemini et cadavera non tangetis
¹⁰haec comedetis ex omnibus quae morantur in aquis quae habent pinnulas et squamas comedite
¹¹quae absque pinnulis et squamis sunt ne comedatis quia immunda sunt ¹²omnes aves mundas
comedite ¹³immundas ne comedatis aquilam scilicet et grypem et alietum ¹⁴ixon et vulturem ac
milvum iuxta genus suum ¹⁵et omne corvini generis ¹⁶strutionem ac noctuam et larum atque
accipitrem iuxta genus suum ¹⁷herodium et cycnum et ibin ¹⁸ac mergulum porphirionem et
nycticoracem ¹⁹onocrotalum et charadrium singula in genere suo upupam quoque et vespertilionem
²⁰et omne quod reptat et pinnulas habet immundum erit nec comedetur ²¹omne quod mundum est
comedite ²²quicquid morticinum est ne vescamini ex eo peregrino qui intra portas tuas est da ut
comedat aut vende ei quia tu populus sanctus Domini Dei tui es non coques hedum in lacte matris

²²
 suae decimam partem separabis de cunctis frugibus tuis quae nascuntur in terra per annos singulos
²³
 et comedes in conspectu Domini Dei tui in loco quem elegerit ut in eo nomen illius invocetur
 decimam frumenti tui et vini et olei et primogenita de armentis et ovibus tuis ut discas timere
²⁴
 Dominum Deum tuum omni tempore cum autem longior fuerit via et locus quem elegerit Dominus
²⁵
 Deus tuus tibi benedixerit nec potueris ad eum haec cuncta portare vendes omnia et in pretium
²⁶
 rediges portabisque manu tua et proficisceris ad locum quem elegerit Dominus Deus tuus et
 emes ex eadem pecunia quicquid tibi placuerit sive ex armentis sive ex ovibus vinum quoque et
 siceram et omne quod desiderat anima tua et comedes coram Domino Deo tuo et epulaberis tu et
²⁷
 domus tua et Levita qui intra portas tuas est cave ne derelinquas eum quia non habet aliam
²⁸
 partem in possessione tua anno tertio separabis aliam decimam ex omnibus quae nascuntur tibi
²⁹
 eo tempore et repones intra ianuas tuas venietque Levites qui aliam non habet partem nec
 possessionem tecum et peregrinus et pupillus ac vidua qui intra portas tuas sunt et comedent et
 saturabuntur ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum quae feceris

Chapter 15

¹
 septimo anno facies remissionem ² quae hoc ordine celebrabitur cui debetur aliquid ab amico
³
 vel proximo ac fratre suo repetere non poterit quia annus remissionis est Domini a peregrino et
⁴
 advena exiges civem et propinquum repetendi non habes potestatem et omnino indigens et
 mendicus non erit inter vos ut benedicat tibi Dominus in terra quam traditurus est tibi in possessionem
⁵
 si tamen audieris vocem Domini Dei tui et custodieris universa quae iussit et quae ego hodie
⁶
 praecipio tibi benedicet tibi ut pollicitus est fenerabis gentibus multis et ipse a nullo accipies
⁷
 mutuum dominaberis nationibus plurimis et tui nemo dominabitur si unus de fratribus tuis qui
 morantur intra portas civitatis tuae in terra quam Dominus Deus tuus daturus est tibi ad paupertatem
⁸
 venerit non obdurabis cor tuum nec contrahes manum sed aperies eam pauperi et dabis mutuum
⁹
 quod eum indigere perspexeris cave ne forte subripiat tibi impia cogitatio et dicas in corde tuo
 adpropinquat septimus annus remissionis et avertas oculos a paupere fratre tuo nolens ei quod
¹⁰
 postulat mutuum commodare ne clamet contra te ad Dominum et fiat tibi in peccatum sed dabis
 ei nec ages quippiam callide in eius necessitatibus sublevandis ut benedicat tibi Dominus Deus tuus

in omni tempore et in cunctis ad quae manum miseris¹¹ non deerunt pauperes in terra habitationis
 tuae idcirco ego praecipio tibi ut aperias manum fratri tuo egeno et pauperi qui tecum versatur in
 terra¹² cum tibi venditus fuerit frater tuus hebraeus aut hebraea et sex annis servierit tibi in septimo
 anno dimittes eum liberum¹³ et quem libertate donaveris nequaquam vacuum abire patieris¹⁴ sed
 dabis viaticum de gregibus et de area et torculari tuo quibus Dominus Deus tuus benedixerit tibi
 15 memento quod et ipse servieris in terra Aegypti et liberaverit te Dominus Deus tuus et idcirco
 ego nunc praecipiam tibi¹⁶ sin autem dixerit nolo egredi eo quod diligat te et domum tuam et bene
 sibi apud te esse sentiat¹⁷ adsumes subulam et perforabis aurem eius in ianua domus tuae et serviet
 tibi usque in aeternum ancillae quoque similiter facies¹⁸ non avertes ab eis oculos tuos quando
 dimiseris eos liberos quoniam iuxta mercedem mercennarii per sex annos servivit tibi ut benedicat
 tibi Dominus Deus tuus in cunctis operibus quae agis¹⁹ de primogenitis quae nascuntur in armentis
 et ovibus tuis quicquid sexus est masculini sanctificabis Domino Deo tuo non operaberis in
 primogenito bovis et non tondebis primogenita ovium²⁰ in conspectu Domini Dei tui comedes ea
 per annos singulos in loco quem elegerit Dominus tu et domus tua²¹ sin autem habuerit maculam
 et vel claudum fuerit vel caecum aut in aliqua parte deforme vel debile non immolabitur Domino
 Deo tuo²² sed intra portas urbis tuae comedes illud tam mundus quam immundus similiter vescuntur
 eis quasi caprea et cervo²³ hoc solum observabis ut sanguinem eorum non comedas sed effundas
 in terram quasi aquam

Chapter 16

1 observa mensem novarum frugum et verni primum temporis ut facias phase Domino Deo tuo
 quoniam in isto mense eduxit te Dominus Deus tuus de Aegypto nocte² immolabisque phase
 Domino Deo tuo de ovibus et de bubus in loco quem elegerit Dominus Deus tuus ut habitet nomen
 eius ibi³ non comedes in eo panem fermentatum septem diebus comedes absque fermento
 adflictionis panem quoniam in pavore egressus es de Aegypto ut memineris diei egressionis tuae
 de Aegypto omnibus diebus vitae tuae⁴ non apparebit fermentum in omnibus terminis tuis septem
 diebus et non manebit de carnibus eius quod immolatum est vesperi in die primo mane⁵ non poteris

immolare phase in qualibet urbium tuarum quas Dominus Deus tuus daturus est tibi ⁶ sed in loco
 quem elegerit Dominus Deus tuus ut habitet nomen eius ibi immolabis phase vesperi ad solis
 occasum quando egressus es de Aegypto ⁷ et coques et comedes in loco quem elegerit Dominus
 Deus tuus maneque consurgens vades in tabernacula tua ⁸ sex diebus comedes azyma et in die
 septimo quia collecta est Domini Dei tui non facies opus ⁹ septem ebdomadas numerabis tibi ab
 ea die qua falcem in segetem miseris ¹⁰ et celebrabis diem festum ebdomadarum Domino Deo tuo
 oblationem spontaneam manus tuae quam offeres iuxta benedictionem Domini Dei tui ¹¹ et
 epulaberis coram Domino Deo tuo tu et filius tuus et filia tua et servus tuus et ancilla et Levites qui
 est intra portas tuas et advena ac pupillus et vidua qui morantur vobiscum in loco quem elegerit
 Dominus Deus tuus ut habitet nomen eius ibi ¹² et recordaberis quoniam servus fueris in Aegypto
 custodiesque ac facies quae praecepta sunt ¹³ sollemnitatem quoque tabernaculorum celebrabis
 per septem dies quando collegeris de area et torculari fruges tuas ¹⁴ et epulaberis in festivitate tua
 tu et filius tuus et filia et servus tuus et ancilla Levites quoque et advena et pupillus ac vidua qui
 intra portas tuas sunt ¹⁵ septem diebus Domino Deo tuo festa celebrabis in loco quem elegerit
 Dominus benedicetque tibi Dominus Deus tuus in cunctis frugibus tuis et in omni opere manuum
 tuarum erisque in laetitia ¹⁶ tribus vicibus per annum apparebit omne masculinum tuum in conspectu
 Domini Dei tui in loco quem elegerit in sollemnitatem azymorum et in sollemnitatem ebdomadarum
 et in sollemnitatem tabernaculorum non apparebit ante Dominum vacuus ¹⁷ sed offeret unusquisque
 secundum quod habuerit iuxta benedictionem Domini Dei sui quam dederit ei ¹⁸ iudices et magistros
 constitues in omnibus portis tuis quas Dominus Deus tuus dederit tibi per singulas tribus tuas ut
 iudicent populum iusto iudicio ¹⁹ nec in alteram partem declinent non accipies personam nec
 munera quia munera excaecant oculos sapientium et mutant verba iustorum ²⁰ iuste quod iustum
 est persequeris ut vivas et possideas terram quam Dominus Deus tuus dederit tibi ²¹ non plantabis
 lucum et omnem arborem iuxta altare Domini Dei tui ²² nec facies tibi atque constitues statuum
 quae odit Dominus Deus tuus

Chapter 17

1
non immolabis Domino Deo tuo bovem et ovem in quo est macula aut quippiam vitii quia
abominatio est Domini Dei tui 2 cum repperiti fuerint apud te intra unam portarum tuarum quas
Dominus Deus tuus dabit tibi vir aut mulier qui faciant malum in conspectu Domini Dei tui et
transgrediantur pactum illius 3 ut vadant et serviant diis alienis et adorent eos solem et lunam et
omnem militiam caeli quae non praecepi 4 et hoc tibi fuerit nuntiatum audiensque inquisieris
diligenter et verum esse reppereris et abominatio facta est in Israhel 5 educes virum ac mulierem
qui rem sceleratissimam perpetrarunt ad portas civitatis tuae et lapidibus obruentur 6 in ore duorum
aut trium testium peribit qui interficietur nemo occidatur uno contra se dicente testimonium 7 manus
testium prima interficiet eum et manus reliqui populi extrema mittetur ut auferas malum de medio
tui 8 si difficile et ambiguum apud te iudicium esse perspexeris inter sanguinem et sanguinem
causam et causam lepram et non lepram et iudicum intra portas tuas videris verba variari surge et
ascende ad locum quem elegerit Dominus Deus tuus 9 veniesque ad sacerdotes levitici generis et
ad iudicem qui fuerit illo tempore quaeresque ab eis qui indicabunt tibi iudicii veritatem 10 et facies
quodcumque dixerint qui praesunt loco quem elegerit Dominus et docuerint te 11 iuxta legem eius
sequeris sententiam eorum nec declinabis ad dextram vel ad sinistram 12 qui autem superbierit
nolens oboedire sacerdotis imperio qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo et decreto iudicis
moriatur homo ille et auferes malum de Israhel 13 cunctusque populus audiens timebit ut nullus
deinceps intumescat superbia 14 cum ingressus fueris terram quam Dominus Deus tuus dabit tibi
et possederis eam habitaverisque in illa et dixeris constituam super me regem sicut habent omnes
per circuitum nationes 15 eum constitues quem Dominus Deus tuus elegerit de numero fratrum
tuorum non poteris alterius gentis hominem regem facere qui non sit frater tuus 16 cumque fuerit
constitutus non multiplicabit sibi equos nec reducet populum in Aegyptum equitatus numero
sublevatus praesertim cum Dominus praeceperit vobis ut nequaquam amplius per eandem viam
revertamini 17 non habebit uxores plurimas quae inliciant animum eius neque argenti et auri inmensa
pondera 18 postquam autem sederit in solio regni sui describet sibi deuteronomium legis huius in
volumine accipiens exemplar a sacerdotibus leviticae tribus 19 et habebit secum legetque illud
omnibus diebus vitae suae ut discat timere Dominum Deum suum et custodire verba et caerimonias
eius quae lege praecepta sunt 20 nec elevetur cor eius in superbiam super fratres suos neque declinet
in partem dextram vel sinistram ut longo tempore regnet ipse et filii eius super Israhel

Chapter 18

¹ non habebunt sacerdotes et Levitae et omnes qui de eadem tribu sunt partem et hereditatem
 cum reliquo Israhel quia sacrificia Domini et oblationes eius comedent ² et nihil aliud accipient de
 possessione fratrum suorum Dominus enim ipse est hereditas eorum sicut locutus est illis ³ hoc
 erit iudicium sacerdotum a populo et ab his qui offerunt victimas sive bovem sive ovem immolaverint
 dabunt sacerdoti armum ac ventriculum ⁴ primitias frumenti vini et olei et lanarum partem ex ovium
 tonsione ⁵ ipsum enim elegit Dominus Deus tuus de cunctis tribubus tuis ut stet et ministret nomini
 Domini ipse et filii eius in sempiternum ⁶ si exierit Levites de una urbium tuarum ex omni Israhel
 in qua habitat et voluerit venire desiderans locum quem elegerit Dominus ⁷ ministrabit in nomine
 Dei sui sicut omnes fratres eius Levitae qui stabunt eo tempore coram Domino ⁸ partem ciborum
 eandem accipiet quam et ceteri excepto eo quod in urbe sua ex paterna ei successione debetur
⁹ quando ingressus fueris terram quam Dominus Deus tuus dabit tibi cave ne imitari velis
 abominationes illarum gentium ¹⁰ nec inveniatur in te qui lustret filium suum aut filiam ducens
 per ignem aut qui ariolos sciscitetur et observet somnia atque auguria ne sit maleficus ¹¹ ne incantator
 ne pythones consulat ne divinos et quaerat a mortuis veritatem ¹² omnia enim haec abominatur
 Dominus et propter istiusmodi scelera delebit eos in introitu tuo ¹³ perfectus eris et absque macula
 cum Domino Deo tuo ¹⁴ gentes istae quarum possidebis terram augures et divinos audiunt tu autem
 a Domino Deo tuo aliter institutus es ¹⁵ prophetam de gente tua et de fratribus tuis sicut me suscitabit
 tibi Dominus Deus tuus ipsum audies ¹⁶ ut petisti a Domino Deo tuo in Horeb quando contio
 congregata est atque dixisti ultra non audiam vocem Domini Dei mei et ignem hunc maximum
 amplius non videbo ne moriar ¹⁷ et ait Dominus mihi bene omnia sunt locuti ¹⁸ prophetam suscitabo
 eis de medio fratrum suorum similem tui et ponam verba mea in ore eius loqueturque ad eos omnia
 quae praecepero illi ¹⁹ qui autem verba eius quae loquetur in nomine meo audire noluerit ego ultor
 existam ²⁰ propheta autem qui arrogantia depravatus voluerit loqui in nomine meo quae ego non
 praecepi illi ut diceret aut ex nomine alienorum deorum interficietur ²¹ quod si tacita cogitatione
 responderis quomodo possum intellegere verbum quod non est locutus Dominus ²² hoc habebis

signum quod in nomine Domini propheta ille praedixerit et non evenerit hoc Dominus non locutus est sed per tumorem animi sui propheta confinxit et idcirco non timebis eum

Chapter 19

¹ cum disperderit Dominus Deus tuus gentes quarum tibi traditurus est terram et possederis eam
habitaverisque in urbibus eius et in aedibus ² tres civitates separabis tibi in medio terrae quam
Dominus Deus tuus dabit tibi in possessionem ³ sternens diligenter viam et in tres aequaliter partes
totam terrae tuae provinciam divides ut habeat e vicino qui propter homicidium profugus est quo
possit evadere ⁴ haec erit lex homicidae fugientis cuius vita servanda est qui percusserit proximum
suum nesciens et qui heri et nudius tertius nullum contra eum habuisse odium conprobatur ⁵ sed
abisse simpliciter cum eo in silvam ad ligna caedenda et in succisione lignorum securis fugerit
manu ferrumque lapsum de manubrio amicum eius percusserit et occiderit hic ad unam supradictarum
urbium confugiet et vivet ⁶ ne forsitan proximus eius cuius effusus est sanguis dolore stimulatus
persequatur et adprehendat eum si longior via fuerit et percutiat animam eius qui non est reus mortis
quia nullum contra eum qui occisus est odium prius habuisse monstratur ⁷ idcirco praecipio tibi ut
tres civitates aequalis inter se spatii dividas ⁸ cum autem dilataverit Dominus Deus tuus terminos
tuos sicut iuravit patribus tuis et dederit tibi cunctam terram quam eis pollicitus est ⁹ si tamen
custodieris mandata eius et feceris quae hodie praecipio tibi ut diligas Dominum Deum tuum et
ambules in viis eius omni tempore addes tibi tres alias civitates et supradictarum trium urbium
numerus duplicabis ¹⁰ ut non effundatur sanguis innoxius in medio terrae quam Dominus Deus
tuus dabit tibi possidendam nec sis sanguinis reus ¹¹ si quis autem odio habens proximum suum
insidiatus fuerit vitae eius surgensque percusserit illum et mortuus fuerit fugeritque ad unam de
supradictis urbibus ¹² mittent seniores civitatis illius et arripiant eum de loco effugii tradentque in
manu proximi cuius sanguis effusus est et morietur ¹³ nec misereberis eius et auferes innoxium
sanguinem de Israhel ut bene sit tibi ¹⁴ non adsumes et transferes terminos proximi tui quos fixerunt
piores in possessione tua quam Dominus Deus tuus dabit tibi in terra quam acceperis possidendam
¹⁵ non stabit testis unus contra aliquem quicquid illud peccati et facinoris fuerit sed in ore duorum
aut trium testium stabit omne verbum ¹⁶ si steterit testis mendax contra hominem accusans eum

¹⁷ praevaricationis stabunt ambo quorum causa est ante Dominum in conspectu sacerdotum et
¹⁸ iudicum qui fuerint in diebus illis cumque diligentissime perscrutantes invenerint falsum testem
¹⁹ dixisse contra fratrem suum mendacium reddent ei sicut fratri suo facere cogitavit et auferes
²⁰ malum de medio tui ut audientes ceteri timorem habeant et nequaquam talia audeant facere
²¹ non misereberis eius sed animam pro anima oculum pro oculo dentem pro dente manum pro manu pedem pro pede exiges

Chapter 20

¹ si exieris ad bellum contra hostes tuos et videris equitatum et currus et maiorem quam tu habes
 adversarii exercitus multitudinem non timebis eos quia Dominus Deus tuus tecum est qui eduxit
 te de terra Aegypti ² adpropinquante autem iam proelio stabit sacerdos ante aciem et sic loquetur
 ad populum ³ audi Israhel vos hodie contra inimicos vestros pugnam committitis non pertimescat
 cor vestrum nolite metuere nolite cedere nec formidetis eos ⁴ quia Dominus Deus vester in medio
 vestri est et pro vobis contra adversarios dimicabit ut eruat vos de periculo ⁵ duces quoque per
 singulas turmas audiente exercitu proclamabunt quis est homo qui aedificavit domum novam et
 non dedicavit eam vadat et revertatur in domum suam ne forte moriatur in bello et alius dedicit
⁶ illam quis est homo qui plantavit vineam et necdum eam fecit esse communem et de qua vesci
 omnibus liceat vadat et revertatur in domum suam ne forte moriatur in bello et alius homo eius
⁷ fungatur officio quis est homo qui despondit uxorem et non accepit eam vadat et revertatur in
 domum suam ne forte moriatur in bello et alius homo accipiat eam ⁸ his dictis addent reliqua et
 loquentur ad populum quis est homo formidolosus et corde pavido vadat et revertatur in domum
 suam ne pavere faciat corda fratrum suorum sicut ipse timore perterritus est ⁹ cumque siluerint
 exercitus duces et finem loquendi fecerint unusquisque suos ad bellandum cuneos praeparabit ¹⁰ si
 quando accesseris ad expugnandam civitatem offeres ei primum pacem ¹¹ si receperit et aperuerit
 tibi portas cunctus populus qui in ea est salvabitur et serviet tibi sub tributo ¹² sin autem foedus
 inire noluerint et receperint contra te bellum obpugnabis eam ¹³ cumque tradiderit Dominus Deus
 tuus illam in manu tua percuties omne quod in ea generis masculini est in ore gladii ¹⁴ absque

mulieribus et infantibus iumentis et ceteris quae in civitate sunt omnem praedam exercitui divides
et comedes de spoliis hostium tuorum quae Dominus Deus tuus dedit tibi ¹⁵ sic facies cunctis
civitatis quae a te procul valde sunt et non sunt de his urbibus quas in possessionem accepturus
¹⁶ es ¹⁷ de his autem civitatibus quae dabuntur tibi nullum omnino permittes vivere ¹⁷ sed interficies
in ore gladii Hettheum videlicet et Amorreum et Chananeum Ferezeum et Eveum et Iebuseum sicut
praecepit tibi Dominus Deus tuus ¹⁸ ne forte doceant vos facere cunctas abominationes quas ipsi
operati sunt diis suis et peccetis in Dominum Deum vestrum ¹⁹ quando obsederis civitatem multo
tempore et munitionibus circumdederis ut expugnes eam non succides arbores de quibus vesci
potest nec securibus per circuitum debes vastare regionem quoniam lignum est et non homo nec
²⁰ potest bellantium contra te augere numerum ²⁰ si qua autem ligna non sunt pomifera sed agrestia
et in ceteros apta usus succide et extrue machinas donec capias civitatem quae contra te dimicat

Chapter 21

¹ quando inventum fuerit in terra quam Dominus Deus tuus daturus est tibi hominis cadaver
occisi et ignoratur caedis reus ² egredientur maiores natu et iudices tui et metientur a loco cadaveris
singularum per circuitum spatia civitatum ³ et quam viciniorem ceteris esse perspexerint seniores
civitatis eius tollent vitulam de armento quae non traxit iugum nec terram scidit vomere ⁴ et ducent
eam ad vallem asperam atque saxosam quae numquam arata est nec sementem recepit et caedent
in ea cervices vitulae ⁵ accedentque sacerdotes filii Levi quos elegerit Dominus Deus tuus ut
ministrent ei et benedicant in nomine eius et ad verbum eorum omne negotium et quicquid mundum
vel inmundum est iudicetur ⁶ et maiores natu civitatis illius ad interfectum lavabuntque manus suas
super vitulam quae in valle percussa est ⁷ et dicent manus nostrae non effuderunt hunc sanguinem
nec oculi viderunt ⁸ propitius esto populo tuo Israhel quem redemisti Domine et non reputes
sanguinem innocentem in medio populi tui Israhel et auferetur ab eis reatus sanguinis ⁹ tu autem
alienus eris ab innocentis cruore qui fusus est cum feceris quod praecepit Dominus ¹⁰ si egressus
fueris ad pugnam contra inimicos tuos et tradiderit eos Dominus Deus tuus in manu tua captivosque
duxeris ¹¹ et videris in numero captivorum mulierem pulchram et adamaveris eam voluerisque
habere uxorem ¹² introduces in domum tuam quae radet caesariem et circumcidet ungues ¹³ et

deponet vestem in qua capta est sedensque in domo tua flebit patrem et matrem suam uno mense
 et postea intrabis ad eam dormiesque cum illa et erit uxor tua ¹⁴ sin autem postea non sederit animo
 tuo dimittes eam liberam nec vendere poteris pecunia nec opprimere per potentiam quia humiliasti
 eam ¹⁵ si habuerit homo uxores duas unam dilectam et alteram odiosam genuerintque ex eo liberos
 et fuerit filius odiosae primogenitus ¹⁶ volueritque substantiam inter filios suos dividere non poterit
 filium dilectae facere primogenitum et praeferre filio odiosae ¹⁷ sed filium odiosae agnoscet
 primogenitum dabitque ei de his quae habuerit cuncta duplicia iste est enim principium liberorum
 eius et huic debentur primogenita ¹⁸ si genuerit homo filium contumacem et protervum qui non
 audiat patris aut matris imperium et coercitus oboedire contempserit ¹⁹ adprehendent eum et ducent
 ad seniores civitatis illius et ad portam iudicii ²⁰ dicentque ad eos filius noster iste protervus et
 contumax est monita nostra audire contemnit comesationibus vacat et luxuriae atque conviviis
²¹ lapidibus eum obruet populus civitatis et morietur ut auferatis malum de medio vestri et universus
 Israhel audiens pertimescat ²² quando peccaverit homo quod morte plectendum est et adiudicatus
 morti adpensus fuerit in patibulo ²³ non permanebit cadaver eius in ligno sed in eadem die sepelietur
 quia maledictus a Deo est qui pendet in ligno et nequaquam contaminabis terram tuam quam
 Dominus Deus tuus dederit tibi in possessionem

Chapter 22

¹ non videbis bovem fratris tui aut ovem errantem et praeteribis sed reduces fratri tuo ² etiam
 si non est propinquus tuus frater nec nosti eum duces in domum tuam et erunt apud te quamdiu
 quaerat ea frater tuus et recipiat ³ similiter facies de asino et de vestimento et de omni re fratris tui
 quae perierit si inveneris eam ne negligas quasi alienam ⁴ si videris asinum fratris tui aut bovem
 cecidisse in via non despicias sed sublevabis cum eo ⁵ non induetur mulier veste virili nec vir utetur
 veste feminea abominabilis enim apud Deum est qui facit haec ⁶ si ambulans per viam in arbore
 vel in terra nidum avis inveneris et matrem pullis vel ovis desuper incubantem non tenebis eam
 cum filiis ⁷ sed abire patieris captos tenens filios ut bene sit tibi et longo vivas tempore ⁸ cum
 aedificaveris domum novam facies murum tecti per circuitum ne effundatur sanguis in domo tua
 et sis reus labente alio et in praeceps ruente ⁹ non seres vineam tuam altero semine ne et sementis

quam sevisti et quae nascuntur ex vinea pariter sanctificentur ¹⁰ non arabis in bove simul et asino
¹¹ non indueris vestimento quod ex lana linoque contextum est ¹² funiculos in fimbriis facies per
¹³ quattuor angulos pallii tui quo operieris ¹⁴ si duxerit vir uxorem et postea eam odio habuerit
¹⁵ quaesieritque occasiones quibus dimittat eam obiciens ei nomen pessimum et dixerit uxorem
 hanc accepi et ingressus ad eam non inveni virginem ¹⁶ tollent eam pater et mater eius et ferent
 secum signa virginitatis eius ad seniores urbis qui in porta sunt ¹⁷ et dicet pater filiam meam dedi
 huic uxorem quam quia odit ¹⁸ inponet ei nomen pessimum ut dicat non inveni filiam tuam virginem
 et ecce haec sunt signa virginitatis filiae meae expandent vestimentum coram senibus civitatis
¹⁹ adprehendentque senes urbis illius virum et verberabunt illum ²⁰ condemnantes insuper centum
 siclis argenti quos dabit patri puellae quoniam diffamavit nomen pessimum super virginem Israhel
 habebitque eam uxorem et non poterit dimittere omni tempore vitae suae ²¹ quod si verum est quod
 obicit et non est in puella inventa virginitas ²² eicient eam extra fores domus patris sui et lapidibus
 obruent viri civitatis eius et morietur quoniam fecit nefas in Israhel ut fornicaretur in domo patris
 sui et auferes malum de medio tui ²³ si dormierit vir cum uxore alterius uterque morientur id est
 adulter et adultera et auferes malum de Israhel ²⁴ si puellam virginem desponderit vir et invenerit
 eam aliquis in civitate et concubuerit cum illa ²⁵ educes utrumque ad portam civitatis illius et
 lapidibus obruentur puella quia non clamavit cum esset in civitate vir quia humiliavit uxorem
 proximi sui et auferes malum de medio tui ²⁶ sin autem in agro reppererit vir puellam quae
 desponsata est et adprehendens concubuerit cum illa ipse morietur solus ²⁷ puella nihil patietur
 nec est rea mortis quoniam sicut latro consurgit contra fratrem suum et occidit animam eius ita et
 puella perpressa est ²⁸ sola erat in agro clamavit et nullus adfuit qui liberaret eam ²⁹ si invenerit
 vir puellam virginem quae non habet sponsum et adprehendens concubuerit cum ea et res ad iudicium
 venerit ³⁰ dabit qui dormivit cum ea patri puellae quinquaginta siclos argenti et habebit eam uxorem
 quia humiliavit illam non poterit dimittere cunctis diebus vitae suae ³⁰ non accipiet homo uxorem
 patris sui nec revelabit operimentum eius

Chapter 23

¹ non intrabit eunuchus adtritris vel amputatis testiculis et absciso veretro ecclesiam Domini
² non ingredietur mamzer hoc est de scorto natus in ecclesiam Domini usque ad decimam
³ generationem Ammanites et Moabites etiam post decimam generationem non intrabunt ecclesiam
⁴ Domini in aeternum quia noluerunt vobis occurrere cum pane et aqua in via quando egressi estis
 de Aegypto et quia conduxerunt contra te Balaam filium Beor de Mesopotamiam Syriae ut
⁵ malediceret tibi et noluit Dominus Deus tuus audire Balaam vertitque maledictionem eius in
⁶ benedictionem tuam eo quod diligeret te non facies cum eis pacem nec quaeres eis bona cunctis
⁷ diebus vitae tuae in sempiternum non abominaberis Idumeum quia frater tuus est nec Aegyptium
⁸ quia advena fuisti in terra eius qui nati fuerint ex eis tertia generatione intrabunt ecclesiam Domini
⁹ quando egressus fueris adversus hostes tuos in pugnam custodies te ab omni re mala ¹⁰ si fuerit
¹¹ inter vos homo qui nocturno pollutus sit somnio egredietur extra castra et non revertetur priusquam
¹² ad vesperam lavetur aqua et post solis occasum regredietur in castra habebis locum extra castra
¹³ ad quem egrediaris ad requisita naturae gerens paxillum in balteo cumque sederis fodies per
¹⁴ circuitum et egesta humo operies quo relevatus es Dominus enim Deus tuus ambulat in medio
 castrorum ut eruat te et tradat tibi inimicos tuos ut sint castra tua sancta et nihil in eis appareat
¹⁵ foeditatis nec derelinquat te non trades servum domino suo qui ad te confugerit ¹⁶ habitabit
¹⁷ tecum in loco qui ei placuerit et in una urbium tuarum requiescet nec contristes eum non erit
¹⁸ meretrix de filiabus Israhel neque scortator de filiis Israhel non offeres mercedem prostibuli nec
 pretium canis in domum Domini Dei tui quicquid illud est quod voverint quia abominatio est
¹⁹ utrumque apud Dominum Deum tuum non fenerabis fratri tuo ad usuram pecuniam nec fruges
²⁰ nec quamlibet aliam rem sed alieno fratri tuo absque usura id quod indiget commodabis
 ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni opere tuo in terra ad quam ingredieris possidendam
²¹ cum voveris votum Domino Deo tuo non tardabis reddere quia requiret illud Dominus Deus tuus
²² et si moratus fueris reputabit tibi in peccatum si nolueris polliceri absque peccato eris ²³ quod
 autem semel egressum est de labiis tuis observabis et facies sicut promisisti Domino Deo tuo et
²⁴ propria voluntate et ore tuo locutus es ingressus vineam proximi tui comede uvas quantum tibi

25
 placuerit foras autem ne efferas tecum si intraveris in segetem amici tui franges spicas et manu
 conteres falce autem non metes

Chapter 24

1
 si acceperit homo uxorem et habuerit eam et non invenerit gratiam ante oculos eius propter
 aliquam foeditatem scribes libellum repudii et dabit in manu illius et dimittet eam de domo sua
 2
 cumque egressa alterum maritum duxerit 3 et ille quoque oderit eam dederitque ei libellum repudii
 4
 et dimiserit de domo sua vel certe mortuus fuerit non poterit prior maritus recipere eam in uxorem
 quia polluta est et abominabilis facta est coram Domino ne peccare facias terram tuam quam
 5
 Dominus Deus tuus tibi tradiderit possidendam cum acceperit homo nuper uxorem non procedet
 ad bellum nec ei quippiam necessitatis iniungetur publicae sed vacabit absque culpa domui suae
 6
 ut uno anno laetetur cum uxore sua non accipies loco pignoris inferiorem et superiorem molam
 7
 quia animam suam adposuit tibi si deprehensus fuerit homo sollicitans fratrem suum de filiis
 8
 Israhel et vendito eo accipiens pretium interficietur et auferes malum de medio tui observa
 diligenter ne incurras in plagam leprae sed facies quaecumque docuerint te sacerdotes levitici
 9
 generis iuxta id quod praecepi eis et imple sollicitate mementote quae fecerit Dominus Deus vester
 10
 Mariae in via cum egrederemini de Aegypto cum repetes a proximo tuo rem aliquam quam debet
 11
 tibi non ingredieris domum eius ut pignus auferas sed stabis foris et ille tibi proferet quod habuerit
 12
 sin autem pauper est non pernoctabit apud te pignus 13 sed statim reddes ei ante solis occasum
 14
 ut dormiens in vestimento suo benedicat tibi et habeas iustitiam coram Domino Deo tuo non
 negabis mercedem indigentis et pauperis fratris tui sive advenae qui tecum moratur in terra et intra
 15
 portas tuas est sed eadem die reddes ei pretium laboris sui ante solis occasum quia pauper est
 et ex eo sustentat animam suam ne clamet contra te ad Dominum et reputetur tibi in peccatum
 16
 non occiduntur patres pro filiis nec filii pro patribus sed unusquisque pro suo peccato morietur
 17
 non pervertes iudicium advenae et pupilli nec auferes pignoris loco viduae vestimentum
 18
 memento quod servieris in Aegypto et eruerit te Dominus Deus tuus inde idcirco praecipio tibi
 19
 ut facias hanc rem quando messueris segetem in agro tuo et oblitus manipulum reliqueris non

reverteris ut tollas eum sed advenam et pupillum et viduam auferre patieris ut benedicat tibi Dominus
 20
 Deus tuus in omni opere manuum tuarum si fruges colliges olivarum quicquid remanserit in
 21
 arboribus non reverteris ut colligas sed relinques advenae pupillo ac viduae si vindemiaveris
 vineam tuam non colliges remanentes racemos sed cedent in usus advenae pupilli ac viduae
 22
 memento quod et tu servieris in Aegypto et idcirco praecipiam tibi ut facias hanc rem

Chapter 25

1
 si fuerit causa inter aliquos et interpellaverint iudices quem iustum esse perspexerint illi iustitiae
 2
 palmam dabunt quem impium condemnabunt impietatis sin autem eum qui peccavit dignum
 viderint plagis prosternent et coram se facient verberari pro mensura peccati erit et plagarum modus
 3
 ita dumtaxat ut quadragenarium numerum non excedant ne foede laceratus ante oculos tuos abeat
 4
 frater tuus non ligabis os bovis terentis in area fruges tuas 5
 quando habitaverint fratres simul et
 unus ex eis absque liberis mortuus fuerit uxor defuncti non nubet alteri sed accipiet eam frater eius
 6
 et suscitabit semen fratris sui et primogenitum ex ea filium nomine illius appellabit ut non deleatur
 7
 nomen eius ex Israhel sin autem noluerit accipere uxorem fratris sui quae ei lege debetur perget
 mulier ad portam civitatis et interpellabit maiores natu dicetque non vult frater viri mei suscitare
 8
 nomen fratris sui in Israhel nec me in coniugium sumere statimque accersiri eum facient et
 9
 interrogabunt si responderit nolo eam uxorem accipere accedet mulier ad eum coram senioribus
 et tollet calciamentum de pede eius spuetque in faciem illius et dicet sic fit homini qui non aedificat
 10
 domum fratris sui et vocabitur nomen illius in Israhel domus Disculciati 11
 si habuerint inter
 se iurgium viri et unus contra alterum rixari coeperit volensque uxor alterius eruere virum suum
 12
 de manu fortioris miserit manum et adprehenderit verenda eius abscondes manum illius nec
 13
 flecteris super eam ulla misericordia non habebis in sacco diversa pondera maius et minus
 14
 nec erit in domo tua modius maior et minor 15
 pondus habebis iustum et verum et modius aequalis
 et verus erit tibi ut multo vivas tempore super terram quam Dominus Deus tuus dederit tibi
 16
 abominatur enim Dominus eum qui facit haec et aversatur omnem iniustitiam 17
 memento quae
 18
 fecerit tibi Amalech in via quando egrediebaris ex Aegypto quomodo occurrerit tibi et extremos
 agminis tui qui lassi residebant ceciderit quando tu eras fame et labore confectus et non timuerit

Deum¹⁹ cum ergo Dominus Deus tuus dederit tibi requiem et subiecerit cunctas per circuitum nationes in terra quam tibi pollicitus est delebis nomen eius sub caelo cave ne obliviscaris

Chapter 26

¹ cumque intraveris terram quam Dominus Deus tuus tibi daturus est possidendam et obtinueris eam atque habitaveris in illa² tolles de cunctis frugibus primitias et pones in cartallo pergesque ad locum quem Dominus Deus tuus elegerit ut ibi invocetur nomen eius³ accedesque ad sacerdotem qui fuerit in diebus illis et dices ad eum profiteor hodie coram Domino Deo tuo quod ingressus sim terram pro qua iuravit patribus nostris ut daret eam nobis⁴ suscipiensque sacerdos cartallum de manu eius ponet ante altare Domini Dei tui⁵ et loqueris in conspectu Domini Dei tui Syrus persequabatur patrem meum qui descendit in Aegyptum et ibi peregrinatus est in paucissimo numero crevitque in gentem magnam et robustam et infinitae multitudinis⁶ adflixeruntque nos Aegyptii et persecuti sunt inponentes onera gravissima⁷ et clamavimus ad Dominum Deum patrum nostrorum qui exaudivit nos et respexit humilitatem nostram et laborem atque angustias⁸ et eduxit nos de Aegypto in manu forti et brachio extento in ingenti pavore in signis atque portentis⁹ et introduxit ad locum istum et tradidit nobis terram lacte et melle manantem¹⁰ et idcirco nunc offero primitias frugum terrae quam dedit Dominus mihi et dimittes eas in conspectu Domini Dei tui adorato Domino Deo tuo¹¹ et epulaberis in omnibus bonis quae Dominus Deus tuus dederit tibi et domui tuae tu et Levites et advena qui tecum est¹² quando conpleveris decimam cunctarum frugum tuarum anno decimarum tertio dabis Levitae et advenae et pupillo et viduae ut comedant intra portas tuas et saturentur¹³ loquerisque in conspectu Domini Dei tui abstuli quod sanctificatum est de domo mea et dedi illud Levitae et advenae pupillo et viduae sicut iussisti mihi non praeterivi mandata tua nec sum oblitus imperii¹⁴ non comedi ex eis in luctu meo nec separavi ea in qualibet inmunditia nec expendi ex his quicquam in re funebri oboedivi voci Domini Dei mei et feci omnia sicut praecepisti mihi¹⁵ respice de sanctuario tuo de excelso caelorum habitaculo et benedic populo tuo Israhel et terrae quam dedisti nobis sicut iurasti patribus nostris terrae lacte et melle mananti¹⁶ hodie Dominus Deus tuus praecepit tibi ut facias mandata haec atque iudicia et custodias et impleas ex toto corde

¹⁷
 tuo et ex tota anima tua Dominum elegisti hodie ut sit tibi Deus et ambules in viis eius et custodias
 caerimonias illius et mandata atque iudicia et oboedias eius imperio ¹⁸ et Dominus elegit te hodie
 ut sis ei populus peculiaris sicut locutus est tibi et custodias omnia praecepta eius ¹⁹ et faciat te
 excelsiorem cunctis gentibus quas creavit in laudem et nomen et gloriam suam ut sis populus sanctus
 Domini Dei tui sicut locutus est

Chapter 27

¹
 praecepit autem Moses et seniores Israhel populo dicentes custodite omne mandatum quod
 praecipio vobis hodie ² cumque transieritis Iordanem in terram quam Dominus Deus tuus dabit tibi
 eriges ingentes lapides et calce levigabis eos ³ ut possis in eis scribere omnia verba legis huius
 Iordane transmisso ut introeas terram quam Dominus Deus tuus dabit tibi terram lacte et melle
 manantem sicut iuravit patribus tuis ⁴ quando ergo transieritis Iordanem erige lapides quos ego
 hodie praecipio vobis in monte Hebal et levigabis calce ⁵ et aedificabis ibi altare Domino Deo tuo
 de lapidibus quos ferrum non tetigit ⁶ et de saxis informibus et inpolitis et offeres super eo holocausta
 Domino Deo tuo ⁷ et immolabis hostias pacificas comedisque ibi et epulaberis coram Domino Deo
 tuo ⁸ et scribes super lapides omnia verba legis huius plane et lucide ⁹ dixeruntque Moses et
 sacerdotes levitici generis ad omnem Israhel adtende et audi Israhel hodie factus es populus
 Domini Dei tui ¹⁰ audies vocem eius et facies mandata atque iustitias quas ego praecipio tibi
¹¹ praecepitque Moses populo in die illo dicens ¹² hii stabunt ad benedicendum Domino super
 montem Garizim Iordane transmisso Symeon Levi Iudas Isachar Ioseph et Benjamin ¹³ et e regione
 isti stabunt ad maledicendum in monte Hebal Ruben Gad et Aser Zabulon Dan et Nephtalim ¹⁴ et
 pronuntiabunt Levitae dicentque ad omnes viros Israhel excelsa voce ¹⁵ maledictus homo qui facit
 sculptile et conflatile abominationem Domini opus manuum artificum ponetque illud in abscondito
 et respondebit omnis populus et dicet amen ¹⁶ maledictus qui non honorat patrem suum et matrem
 et dicet omnis populus amen ¹⁷ maledictus qui transfert terminos proximi sui et dicet omnis populus
 amen ¹⁸ maledictus qui errare facit caecum in itinere et dicet omnis populus amen ¹⁹ maledictus

qui pervertit iudicium advenae pupilli et viduae et dicet omnis populus amen ²⁰ maledictus qui
 dormit cum uxore patris sui et revelat operimentum lectuli eius et dicet omnis populus amen
²¹ maledictus qui dormit cum omni iumento et dicet omnis populus amen ²² maledictus qui dormit
 cum sorore sua filia patris sui sive matris suae et dicet omnis populus amen ²³ maledictus qui
 dormit cum socru sua et dicet omnis populus amen ²⁴ maledictus qui clam percusserit proximum
 suum et dicet omnis populus amen ²⁵ maledictus qui accipit munera ut percutiat animam sanguinis
 innocentis et dicet omnis populus amen ²⁶ maledictus qui non permanet in sermonibus legis huius
 nec eos opere perficit et dicet omnis populus amen

Chapter 28

¹ sin autem audieris vocem Domini Dei tui ut facias atque custodias omnia mandata eius quae
 ego praecipio tibi hodie faciet te Dominus Deus tuus excelsiorem cunctis gentibus quae versantur
 in terra ² venientque super te universae benedictiones istae et adprehendent te si tamen praecepta
 eius audieris ³ benedictus tu in civitate et benedictus in agro ⁴ benedictus fructus ventris tui et
 fructus terrae tuae fructusque iumentorum tuorum greges armentorum et caulae ovium tuarum
⁵ benedicta horrea tua et benedictae reliquiae tuae ⁶ benedictus eris et ingrediens et egrediens ⁷ dabit
 Dominus inimicos tuos qui consurgunt adversum te corruentes in conspectu tuo per unam viam
⁸ venient contra te et per septem fugient a facie tua ⁹ emittet Dominus benedictionem super cellaria
 tua et super omnia opera manuum tuarum benedicetque tibi in terra quam acceperis ¹⁰ suscitabit te
 Dominus sibi in populum sanctum sicut iuravit tibi si custodieris mandata Domini Dei tui et
 ambulaveris in viis eius ¹¹ videbuntque omnes terrarum populi quod nomen Domini invocatum sit
 super te et timebunt te ¹² abundare te faciet Dominus omnibus bonis fructu uteri tui et fructu
 iumentorum tuorum fructu terrae tuae quam iuravit Dominus patribus tuis ut daret tibi ¹³ aperiet
 Dominus thesaurum suum optimum caelum ut tribuat pluviam terrae tuae in tempore suo benedicet
 cunctis operibus manuum tuarum et fenerabis gentibus multis et ipse a nullo fenus accipies
¹⁴ constituet te Dominus in caput et non in caudam et eris semper supra et non subter si audieris
 mandata Domini Dei tui quae ego praecipio tibi hodie et custodieris et feceris ¹⁵ ac non declinaveris

ab eis nec ad dextram nec ad sinistram nec secutus fueris deos alienos neque colueris eos¹⁵ quod
 si audire nolueris vocem Domini Dei tui ut custodias et facias omnia mandata eius et caerimonias
 quas ego praecipio tibi hodie venient super te omnes maledictiones istae et adprehendent te
¹⁶ maledictus eris in civitate maledictus in agro¹⁷ maledictum horreum tuum et maledictae reliquiae
¹⁸ tuae maledictus fructus ventris tui et fructus terrae tuae armenta boum tuorum et greges ovium
¹⁹ tuarum maledictus eris ingrediens et maledictus egrediens²⁰ mittet Dominus super te famem
 et esuriem et increpationem in omnia opera tua quae facies donec conterat te et perdat velociter
²¹ propter adinventiones tuas pessimas in quibus reliquisti me adiungat Dominus tibi pestilentiam
²² donec consumat te de terra ad quam ingredieris possidendam percutiat te Dominus egestate feбри
²³ et frigore ardore et aestu et aere corrupto ac robigine et persequatur donec pereas sit caelum
²⁴ quod supra te est aeneum et terra quam calcas ferrea det Dominus imbrem terrae tuae pulverem
²⁵ et de caelo descendat super te cinis donec conteraris tradat te Dominus corruentem ante hostes
 tuos per unam viam egrediaris contra eos et per septem fugias et dispergaris per omnia regna terrae
²⁶ sitque cadaver tuum in escam cunctis volatilibus caeli et bestiis terrae et non sit qui abigat
²⁷ percutiat te Dominus ulcere Aegypti et parte corporis per quam stercora digeruntur scabie quoque
²⁸ et prurigine ita ut curari nequeas percutiat te Dominus amentia et caecitate ac furore mentis
²⁹ et palpes in meridie sicut palpare solet caecus in tenebris et non dirigas vias tuas omnique tempore
³⁰ calumniam sustineas et opprimaris violentia nec habeas qui liberet te uxorem accipias et alius
³¹ dormiat cum ea domum aedifices et non habites in ea plantes vineam et non vindemies eam bos
 tuus immoletur coram te et non comedas ex eo asinus tuus rapiatur in conspectu tuo et non reddatur
³² tibi oves tuae dentur inimicis tuis et non sit qui te adiuvet filii tui et filiae tuae tradantur alteri
 populo videntibus oculis tuis et deficientibus ad conspectum eorum tota die et non sit fortitudo in
³³ manu tua fructus terrae tuae et omnes labores tuos comedit populus quem ignoras et sis semper
³⁴ calumniam sustinens et oppressus cunctis diebus et stupens ad terrorem eorum quae videbunt
³⁵ oculi tui percutiat te Dominus ulcere pessimo in genibus et in suris sanarique non possis a planta
³⁶ pedis usque ad verticem tuum ducet Dominus te et regem tuum quem constitueris super te in
³⁷ gentem quam ignoras tu et patres tui et servies ibi diis alienis ligno et lapidi et eris perditus in

proverbium ac fabulam omnibus populis ad quos te introduxerit Dominus³⁸ sementem multam
 iacies in terram et modicum congregabis quia lucustae omnia devorabunt³⁹ vineam plantabis et
 fodies et vinum non bibes nec colliges ex ea quippiam quoniam vastabitur vermibus⁴⁰ olivas
 habebis in omnibus terminis tuis et non ungueris oleo quia defluent et peribunt⁴¹ filios generabis
 et filias et non frueris eis quoniam ducentur in captivitatem⁴² omnes arbores tuas et fruges terrae
 tuae robigo consumet⁴³ advena qui tecum versatur in terra ascendet super te eritque sublimior tu
 autem descendes et eris inferior⁴⁴ ipse fenerabit tibi et tu non fenerabis ei ipse erit in caput et tu
 eris in caudam⁴⁵ et venient super te omnes maledictiones istae et persequentes adprehendent te
 donec intereas quia non audisti vocem Domini Dei tui nec servasti mandata eius et caerimonias
 quas praecepit tibi⁴⁶ et erunt in te signa atque prodigia et in semine tuo usque in sempiternum
⁴⁷ eo quod non servieris Domino Deo tuo in gaudio cordisque laetitia propter rerum omnium
 abundantiam⁴⁸ servies inimico tuo quem inmittet Dominus tibi in fame et siti et nuditate et omnium
 penuria et ponet iugum ferreum super cervicem tuam donec te conterat⁴⁹ adducet Dominus super
 te gentem de longinquo et de extremis finibus terrae in similitudinem aquilae volantis cum impetu
 cuius linguam intellegere non possis⁵⁰ gentem procacissimam quae non deferat seni nec misereatur
 parvulo⁵¹ et devoret fructum iumentorum tuorum ac fruges terrae tuae donec intereas et non
 relinquat tibi triticum vinum et oleum armenta boum et greges ovium donec te disperdat⁵² et
 conterat in cunctis urbibus tuis et destruantur muri tui firmi atque sublimes in quibus habebas
 fiduciam in omni terra tua obsideberis intra portas tuas in omni terra quam dabit tibi Dominus Deus
 tuus⁵³ et comedes fructum uteri tui et carnes filiorum et filiarum tuarum quas dedit tibi Dominus
 Deus tuus in angustia et vastitate qua opprimet te hostis tuus⁵⁴ homo delicatus in te et luxuriosus
 valde invidet fratri suo et uxori quae cubat in sinu suo⁵⁵ ne det eis de carnibus filiorum suorum
 quas comedet eo quod nihil habeat aliud in obsidione et penuria qua vastaverint te inimici tui intra
 omnes portas tuas⁵⁶ tenera mulier et delicata quae super terram ingredi non valebat nec pedis
 vestigium figere propter mollitiem et teneritudinem nimiam invidet viro suo qui cubat in sinu
 eius super filii et filiae carnibus⁵⁷ et inluvie secundarum quae egrediuntur de medio feminum eius
 et super liberis qui eadem hora nati sunt comedent enim eos clam propter rerum omnium penuriam
 in obsidione et vastitate qua opprimet te inimicus tuus intra portas tuas⁵⁸ nisi custodieris et feceris

omnia verba legis huius quae scripta sunt in hoc volumine et timueris nomen eius gloriosum et
 59
 terribile hoc est Dominum Deum tuum augebit Dominus plagas tuas et plagas seminis tui plagas
 60
 magnas et perseverantes infirmitates pessimas et perpetuas et convertet in te omnes afflictiones
 61
 Aegypti quas timuisti et adherebunt tibi insuper et universos languores et plagas quae non sunt
 62
 scriptae in volumine legis huius inducet Dominus super te donec te conterat et remanebitis pauci
 numero qui prius eratis sicut astra caeli prae multitudine quoniam non audisti vocem Domini Dei
 63
 tui et sicut ante laetatus est Dominus super vos bene vobis faciens vosque multiplicans sic
 laetabitur disperdens vos atque subvertens ut auferamini de terra ad quam ingredieris possidendam
 64
 disperget te Dominus in omnes populos a summitate terrae usque ad terminos eius et servies ibi
 65
 diis alienis quos et tu ignoras et patres tui lignis et lapidibus in gentibus quoque illis non quiesces
 neque erit requies vestigio pedis tui dabit enim tibi Dominus ibi cor pavidum et deficientes oculos
 66
 et animam maerore consumptam et erit vita tua quasi pendens ante te timebis nocte et die et non
 67
 credes vitae tuae mane dices quis mihi det vesperum et vespere quis mihi det mane propter
 68
 cordis tui formidinem qua terreberis et propter ea quae tuis videbis oculis reducet te Dominus
 classibus in Aegyptum per viam de qua dixi tibi ut eam amplius non videres ibi venderis inimicis
 tuis in servos et ancillas et non erit qui emat

Chapter 29

1
 haec sunt verba foederis quod praecepit Dominus Mosi ut feriret cum filiis Israhel in terra
 2
 Moab praeter illud foedus quod cum eis pepigit in Horeb vocavitque Moses omnem Israhelem
 et dixit ad eos vos vidistis universa quae fecit Dominus coram vobis in terra Aegypti Pharaoni et
 3
 omnibus servis eius universaeque terrae illius temptationes magnas quas viderunt oculi tui signa
 4
 illa portentaque ingentia et non dedit Dominus vobis cor intellegens et oculos videntes et aures
 5
 quae possint audire usque in praesentem diem adduxi vos quadraginta annis per desertum non
 6
 sunt adtrita vestimenta vestra nec calciamenta pedum tuorum vetustate consumpta sunt panem
 7
 non comedistis vinum et siceram non bibistis ut sciretis quia ego sum Dominus Deus vester et
 venistis ad locum hunc egressusque est Seon rex Esebon et Og rex Basan occurrens nobis ad pugnam

et percussimus eos⁸ et tulimus terram eorum ac tradidimus possidendam Ruben et Gad et dimidia
 tribui Manasse⁹ custodite ergo verba pacti huius et implete ea ut intellegatis universa quae facitis
¹⁰ vos statis hodie cuncti coram Domino Deo vestro principes vestri ac tribus et maiores natu atque
 doctores omnis populus Israhel¹¹ liberi et uxores vestrae et advena qui tecum moratur in castris
 exceptis lignorum caesoribus et his qui conportant aquas¹² ut transeas in foedere Domini Dei tui
 et in iureiurando quod hodie Dominus Deus tuus percutit tecum¹³ ut suscitet te sibi in populum
 et ipse sit Deus tuus sicut locutus est tibi et sicut iuravit patribus tuis Abraham Isaac et Iacob¹⁴ nec
 vobis solis ego hoc foedus ferio et haec iuramenta confirmo¹⁵ sed cunctis praesentibus et absentibus
¹⁶ vos enim nostis ut habitaverimus in terra Aegypti et quomodo transierimus per medium nationum
 quas transeuntes¹⁷ vidistis abominationes et sordes id est idola eorum lignum et lapidem argentum
 et aurum quae colebant¹⁸ ne forte sit inter vos vir aut mulier familia aut tribus cuius cor aversum
 est hodie a Domino Deo vestro ut vadat et serviat diis illarum gentium et sit inter vos radix germinans
 fel et amaritudinem¹⁹ cumque audierit verba iuramenti huius benedicat sibi in corde suo dicens
²⁰ pax erit mihi et ambulabo in pravitate cordis mei et adsumat ebria sitientem et Dominus non
 ignoscat ei sed tunc quam maxime furor eius fumet et zelus contra hominem illum et sedeant super
²¹ eo omnia maledicta quae scripta sunt in hoc volumine et deleat nomen eius sub caelo et consumat
 eum in perditionem ex omnibus tribubus Israhel iuxta maledictiones quae in libro legis huius ac
²² foederis continentur dicetque sequens generatio et filii qui nascentur deinceps et peregrini qui
 de longe venerint videntes plagas terrae illius et infirmitates quibus eam adflixerit Dominus
²³ sulphure et salis ardore conburens ita ut ultra non seratur nec virens quippiam germinet in
 exemplum subversionis Sodomae et Gomorrae Adamae et Seboim quas subvertit Dominus in ira
 et furore suo²⁴ et dicent omnes gentes quare sic fecit Dominus terrae huic quae est haec ira furoris
 eius inmensa²⁵ et respondebunt quia dereliquerunt pactum Domini quod pepigit cum patribus
 eorum quando eduxit eos de terra Aegypti²⁶ et servierunt diis alienis et adoraverunt eos quos
 nesciebant et quibus non fuerant adtributi²⁷ idcirco iratus est furor Domini contra terram istam ut
²⁸ induceret super eam omnia maledicta quae in hoc volumine scripta sunt et eiecit eos de terra
 sua in ira et furore et indignatione maxima proiecitque in terram alienam sicut hodie conprobatur

29

abscondita Domino Deo nostro quae manifesta sunt nobis et filiis nostris usque in aeternum ut faciamus universa legis huius

Chapter 30

1 cum ergo venerint super te omnes sermones isti benedictio sive maledictio quam proposui in conspectu tuo et ductus paenitudine cordis tui in universis gentibus in quas disperserit te Dominus
 2 Deus tuus reversus fueris ad eum et oboedieris eius imperiis sicut ego hodie praecipio tibi cum
 3 filiis tuis in toto corde tuo et in tota anima tua reducet Dominus Deus tuus captivitatem tuam ac
 4 miserebitur tui et rursum congregabit te de cunctis populis in quos te ante dispersit si ad cardines
 5 caeli fueris dissipatus inde te retrahet Dominus Deus tuus et adsumet atque introducet in terram
 6 quam possederunt patres tui et obtinebis eam et benedicens tibi maioris numeri esse te faciet quam
 7 fuerunt patres tui circumcidet Dominus Deus tuus cor tuum et cor seminis tui ut diligas Dominum
 8 Deum tuum in toto corde tuo et in tota anima tua et possis vivere omnes autem maledictiones has
 9 convertet super inimicos tuos et eos qui oderunt te et persequuntur tu autem reverteris et audies
 10 vocem Domini Dei tui faciesque universa mandata quae ego praecipio tibi hodie et abundare te
 11 faciet Dominus Deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum in subole uteri tui et in fructu
 12 iumentorum tuorum in ubertate terrae tuae et in rerum omnium largitate revertetur enim Dominus
 13 ut gaudeat super te in omnibus bonis sicut gavisus est in patribus tuis si tamen audieris vocem
 14 Domini Dei tui et custodieris praecepta eius et caerimonias quae in hac lege conscriptae sunt et
 15 revertaris ad Dominum Deum tuum in toto corde tuo et in tota anima tua mandatum hoc quod
 16 ego praecipio tibi hodie non supra te est neque procul positum nec in caelo situm ut possis dicere
 17 quis nostrum ad caelum valet conscendere ut deferat illud ad nos et audiamus atque opere compleamus
 18 neque trans mare positum ut causeris et dicas quis e nobis transfretare poterit mare et illud ad
 19 nos usque deferre ut possimus audire et facere quod praeceptum est sed iuxta te est sermo valde
 20 in ore tuo et in corde tuo ut facias illum considera quod hodie proposuerim in conspectu tuo
 21 vitam et bonum et e contrario mortem et malum ut diligas Dominum Deum tuum et ambules in
 22 viis eius et custodias mandata illius et caerimonias atque iudicia et vivas ac multiplicet te

benedicatque tibi in terra ad quam ingredieris possidendam¹⁷ sin autem aversum fuerit cor tuum
 et audire nolueris atque errore deceptus adoraveris deos alienos et servieris eis¹⁸ praedico tibi
 hodie quod pereas et parvo tempore moreris in terra ad quam Iordane transmisso ingredieris
 possidendam¹⁹ testes invoco hodie caelum et terram quod proposuerim vobis vitam et mortem
 bonum et malum benedictionem et maledictionem elige ergo vitam ut et tu vivas et semen tuum²⁰
 et diligas Dominum Deum tuum atque oboedias voci eius et illi adhereas ipse est enim vita tua
 et longitudo dierum tuorum ut habites in terra pro qua iuravit Dominus patribus tuis Abraham Isaac
 et Iacob ut daret eam illis

Chapter 31

¹abiit itaque Moses et locutus est omnia verba haec ad universum Israhel² et dixit ad eos
 centum viginti annorum sum hodie non possum ultra egredi et ingredi praesertim cum et Dominus
 dixerit mihi non transibis Iordanem istum³ Dominus ergo Deus tuus transibit ante te ipse delebit
 omnes gentes has in conspectu tuo et possidebis eas et Iosue iste transibit ante te sicut locutus est
 Dominus⁴ facietque Dominus eis sicut fecit Seon et Og regibus Amorreorum et terrae eorum
 delebitque eos⁵ cum ergo et hos tradiderit vobis similiter facietis eis sicut praecepi vobis⁶ viriliter
 agite et confortamini nolite timere nec paveatis a conspectu eorum quia Dominus Deus tuus ipse
 est ductor tuus et non dimittet nec derelinquet te⁷ vocavitque Moses Iosue et dixit ei coram omni
 Israhel confortare et esto robustus tu enim introduces populum istum in terram quam daturum se
 patribus eorum iuravit Dominus et tu eam sorte divides⁸ et Dominus qui ductor vester est ipse erit
 tecum non dimittet nec derelinquet te noli timere nec paveas⁹ scripsit itaque Moses legem hanc
 et tradidit eam sacerdotibus filiis Levi qui portabant arcam foederis Domini et cunctis senioribus
 Israhelis¹⁰ praecepitque eis dicens post septem annos anno remissionis in sollemnitate
 tabernaculorum¹¹ convenientibus cunctis ex Israhel ut appareant in conspectu Domini Dei tui in
 loco quem elegerit Dominus leges verba legis huius coram omni Israhel audientibus eis¹² et in
 unum omni populo congregato tam viris quam mulieribus parvulis et advenis qui sunt intra portas
 tuas ut audientes discant et timeant Dominum Deum vestrum et custodiant impleantque omnes
 sermones legis huius¹³ filii quoque eorum qui nunc ignorant audire possint et timeant Dominum
 Deum suum cunctis diebus quibus versantur in terra ad quam vos Iordane transito pergitis obtinendam

14 et ait Dominus ad Mosen ecce prope sunt dies mortis tuae voca Iosue et state in tabernaculo
 testimonii ut praecipiam ei abierunt ergo Moses et Iosue et steterunt in tabernaculo testimonii
 15 apparuitque Dominus ibi in columna nubis quae stetit in introitu tabernaculi 16 dixitque Dominus
 ad Mosen ecce tu dormies cum patribus tuis et populus iste consurgens fornicabitur post deos alienos
 in terra ad quam ingredietur et habitabit in ea ibi derelinquet me et irritum faciet foedus quod pepigi
 17 cum eo et irascetur furor meus contra eum in die illo et derelinquam eum et abscondam faciem
 meam ab eo et erit in devorationem invenient eum omnia mala et adflictiones ita ut dicat in illo die
 18 vere quia non est Deus mecum invenerunt me haec mala ego autem abscondam et celabo faciem
 19 meam in die illo propter omnia mala quae fecit quia secutus est deos alienos nunc itaque scribite
 vobis canticum istud et docete filios Israhel ut memoriter teneant et ore decantent et sit mihi canticum
 20 istud pro testimonio inter filios Israhel introducam enim eum in terram pro qua iuravi patribus
 eius lacte et melle manantem cumque comederint et saturati crassique fuerint avertentur ad deos
 21 alienos et servient eis et detrahent mihi et irritum facient pactum meum postquam invenerint
 eum mala multa et adflictiones respondebit ei canticum istud pro testimonio quod nulla delebit
 oblivio ex ore seminis tui scio enim cogitationes eius quae facturus sit hodie antequam introducam
 22 eum in terram quam ei pollicitus sum scripsit ergo Moses canticum et docuit filios Israhel
 23 praecepitque Iosue filio Nun et ait confortare et esto robustus tu enim introduces filios Israhel
 24 in terram quam pollicitus sum et ego ero tecum postquam ergo scripsit Moses verba legis huius
 25 in volumine atque conplevit praecepit Levitis qui portabant arcam foederis Domini dicens
 26 tollite librum istum et ponite eum in latere arcae foederis Domini Dei vestri ut sit ibi contra te
 27 in testimonio ego enim scio contentionem tuam et cervicem tuam durissimam adhuc vivente me
 et ingrediente vobiscum semper contentiose egistis contra Dominum quanto magis cum mortuus
 28 fuero congregate ad me omnes maiores natu per tribus vestras atque doctores et loquar audientibus
 29 eis sermones istos et invocabo contra eos caelum et terram novi enim quod post mortem meam
 inique agetis et declinabitis cito de via quam praecepi vobis et occurrent vobis mala in extremo
 tempore quando feceritis malum in conspectu Domini ut iniritetis eum per opera manuum vestrarum
 30 locutus est ergo Moses audiente universo coetu Israhel verba carminis huius et ad finem usque
 conplevit

Chapter 32

¹ audite caeli quae loquor audiat terra verba oris mei ² concrescat in pluvia doctrina mea fluat
ut ros eloquium meum quasi imber super herbam et quasi stillae super gramina ³ quia nomen
Domini invocabo date magnificentiam Deo nostro ⁴ Dei perfecta sunt opera et omnes viae eius
iudicia Deus fidelis et absque ulla iniquitate iustus et rectus ⁵ peccaverunt ei non filii eius in sordibus
generatio prava atque perversa ⁶ haecine reddis Domino popule stulte et insipiens numquid non
ipse est pater tuus qui possedit et fecit et creavit te ⁷ memento dierum antiquorum cogita generationes
singulas interroga patrem tuum et adnuntiabit tibi maiores tuos et dicent tibi ⁸ quando dividebat
Altissimus gentes quando separabat filios Adam constituit terminos populorum iuxta numerum
filiorum Israhel ⁹ pars autem Domini populus eius Iacob funiculus hereditatis eius ¹⁰ invenit eum
in terra deserta in loco horroris et vastae solitudinis circumduxit eum et docuit et custodivit quasi
pupillam oculi sui ¹¹ sicut aquila provocans ad volandum pullos suos et super eos volitans expandit
alas suas et adsumpsit eum atque portavit in umeris suis ¹² Dominus solus dux eius fuit et non erat
cum eo deus alienus ¹³ constituit eum super excelsam terram ut comederet fructus agrorum ut
sugeret mel de petra oleumque de saxo durissimo ¹⁴ butyrum de armento et lac de ovibus cum
adipe agnorum et arietum filiorum Basan et hircos cum medulla tritici et sanguinem uvae biberet
meracissimum ¹⁵ incrassatus est dilectus et recalcitravit incrassatus inpinguatus dilatatus dereliquit
Deum factorem suum et recessit a Deo salutari suo ¹⁶ provocaverunt eum in diis alienis et in
abominationibus ad iracundiam concitaverunt ¹⁷ immolaverunt daemonibus et non Deo diis quos
ignorabant novi recentesque venerunt quos non coluerunt patres eorum ¹⁸ Deum qui te genuit
dereliquisti et oblitus es Domini creatoris tui ¹⁹ vidit Dominus et ad iracundiam concitatus est quia
provocaverunt eum filii sui et filiae ²⁰ et ait abscondam faciem meam ab eis et considerabo novissima
eorum generatio enim perversa est et infideles filii ²¹ ipsi me provocaverunt in eo qui non erat
Deus et inritaverunt in vanitatibus suis et ego provocabo eos in eo qui non est populus et in gente
stulta inritabo illos ²² ignis succensus est in furore meo et ardebit usque ad inferni novissima
devorabitque terram cum germine suo et montium fundamenta conburet ²³ congregabo super eos
mala et sagittas meas complebo in eis ²⁴ consumentur fame et devorabunt eos aves morsu amarissimo
dentes bestiarum inmittam in eos cum furore trahentium super terram atque serpentium ²⁵ foris

vastabit eos gladius et intus pavor iuvenem simul ac virginem lactantem cum homine sene ²⁶ dixi
ubinam sunt cessare faciam ex hominibus memoriam eorum ²⁷ sed propter iram inimicorum distuli
ne forte superbirent hostes eorum et dicerent manus nostra excelsa et non Dominus fecit haec omnia
²⁸ gens absque consilio est et sine prudentia ²⁹ utinam saperent et intellegerent ac novissima
³⁰ providerent quomodo persequatur unus mille et duo fugent decem milia nonne ideo quia Deus
suus vendidit eos et Dominus conclusit illos ³¹ non enim est Deus noster ut deus eorum et inimici
nostri sunt iudices ³² de vinea Sodomorum vinea eorum et de suburbanis Gomorrae uva eorum
uva fellis et botri amarissimi ³³ fel draconum vinum eorum et venenum aspidum insanabile ³⁴ nonne
haec condita sunt apud me et signata in thesauris meis ³⁵ mea est ultio et ego retribuam in tempore
ut labatur pes eorum iuxta est dies perditionis et adesse festinant tempora ³⁶ iudicabit Dominus
populum suum et in servis suis miserebitur videbit quod infirmata sit manus et clausi quoque
defecerint residuique consumpti sint ³⁷ et dicet ubi sunt dii eorum in quibus habebant fiduciam
³⁸ de quorum victimis comedebant adipem et bibebant vinum libaminum surgant et opitulentur vobis
³⁹ et in necessitate vos protegant videte quod ego sim solus et non sit alius deus praeter me ego
occidam et ego vivere faciam percutiam et ego sanabo et non est qui de manu mea possit eruere
⁴⁰ levabo ad caelum manum meam et dicam vivo ego in aeternum ⁴¹ si acuero ut fulgur gladium
meum et arripuerit iudicium manus mea reddam ultionem hostibus meis et his qui oderunt me
retribuam ⁴² inebriabo sagittas meas sanguine et gladius meus devorabit carnes de cruore occisorum
et de captivitate nudati inimicorum capitis ⁴³ laudate gentes populum eius quia sanguinem servorum
suorum ulciscetur et vindictam retribuet in hostes eorum et propitius erit terrae populi sui ⁴⁴ venit
ergo Moses et locutus est omnia verba cantici huius in auribus populi ipse et Iosue filius Nun
⁴⁵ conplevitque omnes sermones istos loquens ad universum Israhel ⁴⁶ et dixit ad eos ponite corda
vestra in omnia verba quae ego testificor vobis hodie ut mandetis ea filiis vestris custodire et facere
et implere universa quae scripta sunt legis huius ⁴⁷ quia non in cassum praecepta sunt vobis sed
ut singuli in eis viverent quae facientes longo perseveretis tempore in terra ad quam Iordane
transmisso ingredimini possidendam ⁴⁸ locutusque est Dominus ad Moysen in eadem die dicens
⁴⁹ ascende in montem istum Abarim id est transituum in montem Nebo qui est in terra Moab contra
Hiericho et vide terram Chanaan quam ego tradam filiis Israhel obtinendam et morere in monte

50 quem conscendens iungeris populis tuis sicut mortuus est Aaron frater tuus in monte Hor et
 adpositus populis suis ⁵¹ quia praevaricati estis contra me in medio filiorum Israhel ad aquas
 Contradictionis in Cades deserti Sin et non sanctificastis me inter filios Israhel ⁵² e contra videbis
 terram et non ingredieris in eam quam ego dabo filiis Israhel

Chapter 33

¹ haec est benedictio qua benedixit Moses homo Dei filiis Israhel ante mortem suam ² et ait
 Dominus de Sina venit et de Seir ortus est nobis apparuit de monte Pharan et cum eo sanctorum
 milia in dextera eius ignea lex ³ dilexit populos omnes sancti in manu illius sunt et qui adpropinquant
 pedibus eius accipient de doctrina illius ⁴ legem praecepit nobis Moses hereditatem multitudinis
 Iacob ⁵ erit apud rectissimum rex congregatis principibus populi cum tribubus Israhel ⁶ vivat Ruben
 et non moriatur et sit parvus in numero ⁷ haec est Iudae benedictio audi Domine vocem Iudae et
 ad populum suum introduc eum manus eius pugnabunt pro eo et adiutor illius contra adversarios
 eius erit ⁸ Levi quoque ait perfectio tua et doctrina tua viro sancto tuo quem probasti in Temptatione
 et iudicasti ad aquas Contradictionis ⁹ qui dixit patri suo et matri suae nescio vos et fratribus suis
 ignoro illos et nescierunt filios suos hii custodierunt eloquium tuum et pactum tuum servaverunt
¹⁰ iudicia tua o Iacob et legem tuam o Israhel ponent thymiama in furore tuo et holocaustum super
 altare tuum ¹¹ benedic Domine fortitudini eius et opera manuum illius suscipe percute dorsa
 inimicorum eius et qui oderunt eum non consurgant ¹² et Benjamin ait amantissimus Domini
 habitabit confidenter in eo quasi in thalamo tota die morabitur et inter umeros illius requiescet
¹³ Ioseph quoque ait de benedictione Domini terra eius de pomis caeli et rore atque abyssu subiacente
¹⁴ de pomis fructuum solis ac lunae ¹⁵ de vertice antiquorum montium de pomis collium aeternorum
¹⁶ et de frugibus terrae et plenitudine eius benedictio illius qui apparuit in rubo veniat super caput
¹⁷ Ioseph et super verticem nazarei inter fratres suos quasi primogeniti tauri pulchritudo eius cornua
 rinocerotis cornua illius in ipsis ventilabit gentes usque ad terminos terrae hae sunt multitudines
 Ephraim et haec milia Manasse ¹⁸ et Zabulon ait laetare Zabulon in exitu tuo et Isachar in
 tabernaculis tuis ¹⁹ populos ad montem vocabunt ibi immolabunt victimas iustitiae qui inundationem

maris quasi lac sugent et thesauros absconditos harenarum²⁰ et Gad ait benedictus in latitudine
 Gad quasi leo requievit cepitque brachium et verticem²¹ et vidit principatum suum quod in parte
 sua doctor esset repositus qui fuit cum principibus populi et fecit iustitias Domini et iudicium suum
 cum Israhel²² Dan quoque ait Dan catulus leonis fluet largiter de Basan²³ et Nepthalim dixit
 Nepthalim abundantia perfruetur et plenus erit benedictione Domini mare et meridiem possidebit
 Aser quoque ait benedictus in filiis Aser sit placens fratribus suis tinguat in oleo pedem suum
 ferrum et aes calciamentum eius sicut dies iuventutis tuae ita et senectus tua²⁶ non est alius ut
 Deus rectissimi ascensor caeli auxiliator tuus magnificentia eius discurrunt nubes²⁷ habitaculum
 eius sursum et subter brachia sempiterna eiciet a facie tua inimicum dicetque conterere²⁸ habitabit
 Israhel confidenter et solus oculus Iacob in terra frumenti et vini caelique caligabunt rore²⁹ beatus
 tu Israhel quis similis tui popule qui salvaris in Domino scutum auxilii tui et gladius gloriae tuae
 negabunt te inimici tui et tu eorum colla calcabis

Chapter 34

¹ ascendit ergo Moses de campestribus Moab super montem Nebo in verticem Phasga contra
 Hiericho ostenditque ei Dominus omnem terram Galaad usque Dan² et universum Nepthalim
 terramque Ephraim et Manasse et omnem terram usque ad mare Novissimum³ et australem partem
 et latitudinem campi Hiericho civitatis Palmarum usque Segor⁴ dixitque Dominus ad eum haec
 est terra pro qua iuravi Abraham Isaac et Iacob dicens semini tuo dabo eam vidisti eam oculis tuis
 et non transibis ad illam⁵ mortuusque est ibi Moses servus Domini in terra Moab iubente Domino
 et sepelivit eum in valle terrae Moab contra Phogor et non cognovit homo sepulchrum eius usque
 in praesentem diem⁷ Moses centum et viginti annorum erat quando mortuus est non caligavit
 oculus eius nec dentes illius moti sunt⁸ fleveruntque eum filii Israhel in campestribus Moab triginta
 diebus et conpleti sunt dies plactus lugentium Mosen⁹ Iosue vero filius Nun repletus est spiritu
 sapientiae quia Moses posuit super eum manus suas et oboedierunt ei filii Israhel feceruntque sicut
 praecepit Dominus Mosi¹⁰ et non surrexit propheta ultra in Israhel sicut Moses quem nosset

¹¹
Dominus facie ad faciem in omnibus signis atque portentis quae misit per eum ut faceret in terra Aegypti Pharaoni et omnibus servis eius universaeque terrae illius

Joshua

Chapter 1

¹
et factum est ut post mortem Mosi servi Domini loqueretur Dominus ad Iosue filium Nun
ministrum Mosi et diceret ei ² Moses servus meus mortuus est surge et transi Iordanem istum tu
et omnis populus tecum in terram quam ego dabo filiis Israhel ³ omnem locum quem calcaverit
vestigium pedis vestri vobis tradam sicut locutus sum Mosi ⁴ a deserto et Libano usque ad fluvium
magnum Eufraten omnis terra Hetheorum usque ad mare Magnum contra solis occasum erit
terminus vester ⁵ nullus vobis poterit resistere cunctis diebus vitae tuae sicut fui cum Mose ero et
tecum non dimittam nec derelinquam te ⁶ confortare et esto robustus tu enim sorte divides populo
huic terram pro qua iuravi patribus suis ut traderem eam illis ⁷ confortare igitur et esto robustus
valde ut custodias et facias omnem legem quam praecepit tibi Moses servus meus ne declines ab
ea ad dextram vel ad sinistram ut intellegas cuncta quae agis ⁸ non recedat volumen legis huius de
ore tuo sed mediteris in eo diebus ac noctibus ut custodias et facias omnia quae scripta sunt in
eo tunc diriges viam tuam et intelleges eam ⁹ ecce praecipio tibi confortare et esto robustus noli
metuere et noli timere quoniam tecum est Dominus Deus tuus in omnibus ad quaecumque perrexeris
¹⁰ praecepitque Iosue principibus populi dicens transite per medium castrorum et imperate populo
ac dicite ¹¹ praeparate vobis cibaria quoniam post diem tertium transibitis Iordanem et intrabitis
ad possidendam terram quam Dominus Deus vester daturus est vobis ¹² Rubenitis quoque et
Gadditis et dimidiaei tribui Manasse ait ¹³ mementote sermonis quem praecepit vobis Moses famulus
Domini dicens Dominus Deus vester dedit vobis requiem et omnem terram ¹⁴ uxores vestrae et
filii ac iumenta manebunt in terra quam tradidit vobis Moses trans Iordanem vos autem transite
armati ante fratres vestros omnes fortes manu et pugnate pro eis ¹⁵ donec det requiem Dominus
fratribus vestris sicut et vobis dedit et possideant ipsi quoque terram quam Dominus Deus vester
daturus est eis et sic revertemini in terram possessionis vestrae et habitabitis in ea quam vobis dedit

Moses famulus Domini trans Iordanem contra solis ortum¹⁶ responderuntque ad Iosue atque
dixerunt omnia quae praecepisti nobis faciemus et quocumque miseris ibimus¹⁷ sicut oboedivimus¹⁸
in cunctis Mosi ita oboedimus et tibi tantum sit Dominus Deus tecum sicut fuit cum Mose¹⁸ qui
contradixerit ori tuo et non oboedierit cunctis sermonibus quos praeceperis ei moriatur tu tantum
confortare et viriliter age

Chapter 2

¹ misit ergo Iosue filius Nun de Setthim duos viros exploratores abscondito et dixit eis ite et
considerate terram urbemque Hiericho qui pergentes ingressi sunt domum mulieris meretricis
nomine Raab et quieverunt apud eam² nuntiatumque est regi Hiericho et dictum ecce viri ingressi
sunt huc per noctem de filiis Israhel ut explorarent terram³ misitque rex Hiericho ad Raab dicens
educ viros qui venerunt ad te et ingressi sunt domum tuam exploratores quippe sunt et omnem
terram considerare venerunt⁴ tollensque mulier viros abscondit et ait fateor venerunt ad me sed
nesciebam unde essent⁵ cumque porta clauderetur in tenebris et illi pariter exierunt nescio quo
abierunt persequimini cito et comprehendetis eos⁶ ipsa autem fecit ascendere viros in solarium
domus suae operuitque eos lini stipula quae ibi erat⁷ hii autem qui missi fuerant secuti sunt eos
per viam quae ducit ad vadum Iordanis illisque egressis statim porta clausa est⁸ necdum
obdormierant qui latebant et ecce mulier ascendit ad eos et ait⁹ novi quod tradiderit Dominus vobis
terram etenim inruit in nos terror vester et elanguerunt omnes habitatores terrae¹⁰ audivimus quod
siccaverit Dominus aquas maris Rubri ad vestrum introitum quando egressi estis ex Aegypto et
quae feceritis duobus Amorreorum regibus qui erant trans Iordanem Seon et Og quos interfecistis
¹¹ et haec audientes pertimuimus et elanguit cor nostrum nec remansit in nobis spiritus ad introitum
vestrum Dominus enim Deus vester ipse est Deus in caelo sursum et in terra deorsum¹² nunc ergo
iurate mihi per Dominum ut quomodo ego feci vobiscum misericordiam ita et vos faciatis cum
domo patris mei detisque mihi signum verum¹³ et salvetis patrem meum et matrem fratres ac
sorores meas et omnia quae eorum sunt et eruatis animas nostras de morte¹⁴ qui responderunt ei
anima nostra sit pro vobis in mortem si tamen non prodideris nos cumque tradiderit nobis Dominus

terram faciemus in te misericordiam et veritatem ¹⁵ dimisit ergo eos per funem de fenestra domus
 enim eius herebat muro ¹⁶ dixitque ad eos ad montana conscendite ne forte occurrant vobis
 revertentes ibique latete diebus tribus donec redeant et sic ibitis per viam vestram ¹⁷ qui dixerunt
 ad eam innoxii erimus a iuramento hoc quo adiurasti nos ¹⁸ si ingredientibus nobis terram signum
 fuerit funiculus iste coccineus et ligaveris eum in fenestra per quam nos dimisisti et patrem tuum
 ac matrem fratresque et omnem cognationem tuam congregaveris in domum tuam ¹⁹ qui ostium
 domus tuae egressus fuerit sanguis ipsius erit in caput eius et nos erimus alieni cunctorum autem
 sanguis qui tecum fuerint in domo redundabit in caput nostrum si eos aliquis tetigerit ²⁰ quod si
 nos prodere volueris et sermonem istum proferre in medium erimus mundi ab hoc iuramento quo
 adiurasti nos ²¹ et illa respondit sicut locuti estis ita fiat dimittensque eos ut pergerent adpendit
 funiculum coccineum in fenestra ²² illi vero ambulantes pervenerunt ad montana et manserunt ibi
 tres dies donec reverterentur qui fuerant persecuti quaerentes enim per omnem viam non reppererunt
 eos ²³ quibus urbem ingressis reversi sunt et descenderunt exploratores de monte et Iordane
 transmisso venerunt ad Iosue filium Nun narraveruntque ei omnia quae acciderant sibi ²⁴ atque
 dixerunt tradidit Dominus in manus nostras omnem terram hanc et timore prostrati sunt cuncti
 habitatores eius

Chapter 3

¹ igitur Iosue de nocte consurgens movit castra egredientesque de Sethim venerunt ad Iordanem
 ipse et omnes filii Israhel et morati sunt ibi per tres dies ² quibus evolutis transierunt praecones per
 castrorum medium ³ et clamare coeperunt quando videritis arcam foederis Domini Dei vestri et
 sacerdotes stirpis leviticae portantes eam vos quoque consurgite et sequimini praecedentes ⁴ sitque
 inter vos et arcam spatium cubitorum duum milium ut procul videre possitis et nosse per quam
 viam ingrediamini quia prius non ambulastis per eam et cavete ne adpropinquetis ad arcam ⁵ dixitque
 Iosue ad populum sanctificamini cras enim faciet Dominus inter vos mirabilia ⁶ et ait ad sacerdotes
 tollite arcam foederis et praecedite populum qui iussa complentes tulerunt et ambulaverunt ante eos
⁷ dixitque Dominus ad Iosue hodie incipiam exaltare te coram omni Israhel ut sciant quod sicut

cum Mosi fui ita et tecum sim⁸ tu autem praecipe sacerdotibus qui portant arcam foederis et dic
 eis cum ingressi fueritis partem aquae Iordanis state in ea⁹ dixitque Iosue ad filios Israhel accedite
 huc et audite verba Domini Dei vestri¹⁰ et rursum in hoc inquit scietis quod Dominus Deus vivens
 in medio vestri est et disperdat in conspectu vestro Chananeum Hettheum Eveum et Ferezeum
 Gergeseum quoque et Amorreum et Iebuseum¹¹ ecce arca foederis Domini omnis terrae antecedet
 vos per Iordanem¹² parate duodecim viros de tribubus Israhel singulos per singulas tribus¹³ et
 cum posuerint vestigia pedum suorum sacerdotes qui portant arcam Domini Dei universae terrae
 in aquis Iordanis aquae quae inferiores sunt decurrent atque deficient quae autem desuper veniunt
 in una mole consistent¹⁴ igitur egressus est populus de tabernaculis suis ut transirent Iordanem et
 sacerdotes qui portabant arcam foederis pergebant ante eum¹⁵ ingressisque eis Iordanem et pedibus
 eorum tinctis in parte aquae cum Iordanis autem ripas alvei sui tempore messis impleret¹⁶ steterunt
 aquae descendentes in uno loco et instar montis intumescentes apparebant procul ab urbe quae
 vocatur Adom usque ad locum Sarthan quae autem inferiores erant in mare Solitudinis quod nunc
 vocatur Mortuum descenderunt usquequo omnino deficerent¹⁷ populus autem incedebat contra
 Iordanem et sacerdotes qui portabant arcam foederis Domini stabant super siccam humum in medio
 Iordanis accincti omnisque populus per arentem alveum transiebat

Chapter 4

¹ quibus transgressis dixit Dominus ad Iosue² elige duodecim viros singulos per singulas tribus
³ et praecipe eis ut tollant de medio Iordanis alveo ubi steterunt sacerdotum pedes duodecim
 durissimos lapides quos ponetis in loco castrorum ubi fixeritis hac nocte tentoria⁴ vocavitque Iosue
 duodecim viros quos elegerat de filiis Israhel singulos de tribubus singulis⁵ et ait ad eos ite ante
 arcam Domini Dei vestri ad Iordanis medium et portate singuli singulos lapides in umeris vestris
 iuxta numerum filiorum Israhel⁶ ut sit signum inter vos et quando interrogaverint vos filii vestri
 cras dicentes quid sibi volunt isti lapides⁷ respondebitis eis defecerunt aquae Iordanis ante arcam
 foederis Domini cum transiret eum idcirco positi sunt lapides isti in monumentum filiorum Israhel
 usque in aeternum⁸ fecerunt ergo filii Israhel sicut eis praecepit Iosue portantes de medio Iordanis
 alveo duodecim lapides ut ei Dominus imperarat iuxta numerum filiorum Israhel usque ad locum

in quo castrametati sunt ibique posuerunt eos ⁹ alios quoque duodecim lapides posuit Iosue in
 medio Iordanis alveo ubi steterunt sacerdotes qui portabant arcam foederis et sunt ibi usque in
¹⁰ praesentem diem sacerdotes autem qui portabant arcam stabant in Iordanis medio donec omnia
 conplerentur quae Iosue ut loqueretur ad populum praeceperat Dominus et dixerat ei Moses
¹¹ festinavitque populus et transiit cumque transissent omnes transivit et arca Domini sacerdotesque
¹² pergebant ante populum filii quoque Ruben et Gad et dimidia tribus Manasse armati praecedebant
¹³ filios Israhel sicut eis praeceperat Moses et quadraginta pugnatorum milia per turmas et cuneos
¹⁴ incedebant per plana atque campestria urbis Hiericho in illo die magnificavit Dominus Iosue
¹⁵ coram omni Israhel ut timerent eum sicut timuerant Mosen dum adviveret dixitque ad eum
¹⁶ praecipe sacerdotibus qui portant arcam foederis ut ascendant de Iordane ¹⁷ qui praecepit eis
¹⁸ dicens ascendite de Iordane cumque ascendissent portantes arcam foederis Domini et siccam
 humum calcare coepissent reversae sunt aquae in alveum suum et fluebant sicut ante consueverant
¹⁹ populus autem ascendit de Iordane decimo mensis primi die et castrametati sunt in Galgalis
²⁰ contra orientalem plagam urbis Hiericho duodecim quoque lapides quos de Iordanis alveo
²¹ sumpserant posuit Iosue in Galgalis et dixit ad filios Israhel quando interrogaverint filii vestri
²² cras patres suos et dixerint eis quid sibi volunt isti lapides docebitis eos atque dicetis per arentem
²³ alveum transivit Israhel Iordanem istum siccante Domino Deo vestro aquas eius in conspectu
²⁴ vestro donec transiretis sicut fecerat prius in mari Rubro quod siccavit donec transiremus ²⁵ ut
 discant omnes terrarum populi fortissimam Domini manum et ut vos timeatis Dominum Deum
 vestrum omni tempore

Chapter 5

¹ postquam ergo audierunt omnes reges Amorreorum qui habitabant trans Iordanem ad
 occidentalem plagam et cuncti reges Chanaan qui propinqua possidebant Magno mari loca quod
 siccasset Dominus fluentia Iordanis coram filiis Israhel donec transirent dissolutum est cor eorum
 et non remansit in eis spiritus timentium introitum filiorum Israhel ² eo tempore ait Dominus ad
³ Iosue fac tibi cultros lapideos et circumcide secundo filios Israhel fecit quod iusserat Dominus

et circumcidit filios Israhel in colle Praeputorum⁴ haec autem causa est secundae circumcisionis
omnis populus qui egressus est ex Aegypto generis masculini universi bellatores viri mortui sunt
in deserto per longissimos viae circuitus⁵ qui omnes circumcisi erant populus autem qui natus est
in deserto⁶ per quadraginta annos itineris latissimae solitudinis incircumcisi fuit donec
consumerentur qui non audierant vocem Domini et quibus ante iuraverat ut ostenderet eis terram
lacte et melle manantem⁷ horum filii in locum successerunt patrum et circumcisi sunt ab Iosue
quia sicut nati fuerant in praeputio erant nec eos in via aliquis circumciderat⁸ postquam autem
omnes circumcisi sunt manserunt in eodem castrorum loco donec sanarentur⁹ dixitque Dominus
ad Iosue hodie abstuli obprobrium Aegypti a vobis vocatumque est nomen loci illius Galgala usque
in praesentem diem¹⁰ manseruntque filii Israhel in Galgalis et fecerunt phase quartadecima die
mensis ad vesperum in campestribus Hiericho¹¹ et comederunt de frugibus terrae die altero azymos
panes et pulentam eiusdem anni¹² defecitque manna postquam comederunt de frugibus terrae nec
usi sunt ultra illo cibo filii Israhel sed comederunt de frugibus praesentis anni terrae Chanaan
¹³ cum autem esset Iosue in agro urbis Hiericho levavit oculos et vidit virum stantem contra se et
evaginatam tenentem gladium perrexitque ad eum et ait noster es an adversariorum¹⁴ qui respondit
nequaquam sed sum princeps exercitus Domini et nunc venio¹⁵ cecidit Iosue pronus in terram et
adorans ait quid dominus meus loquitur ad servum suum¹⁶ solve inquit calciamentum de pedibus
tuis locus enim in quo stas sanctus est fecitque Iosue ut sibi fuerat imperatum

Chapter 6

¹ Hiericho autem clausa erat atque munita timore filiorum Israhel et nullus egredi audebat aut
ingredi² dixitque Dominus ad Iosue ecce dedi in manus tuas Hiericho et regem eius omnesque
fortes viros³ circuite urbem cuncti bellatores semel per diem sic facietis sex diebus⁴ septimo
autem die sacerdotes tollant septem bucinas quarum usus est in iobeleo et praecedant arcam foederis
septiesque circuibitis civitatem et sacerdotes clangent bucinis⁵ cumque insonuerit vox tubae longior
atque concisior et in auribus vestris increpuerit conclamabit omnis populus vociferatione maxima
et muri funditus corruent civitatis ingredienturque singuli per locum contra quem steterint⁶ vocavit

ergo Iosue filius Nun sacerdotes et dixit ad eos tollite arcam foederis et septem alii sacerdotes tollant
septem iobeleorum bucinas et incedant ante arcam Domini ⁷ ad populum quoque ait vadite et
circuite civitatem armati praecedentes arcam Domini ⁸ cumque Iosue verba finisset et septem
sacerdotes septem bucinis clangerent ante arcam foederis Domini ⁹ omnisque praecederet armatus
exercitus reliquum vulgus arcam sequebatur ac bucinis omnia concrepabant ¹⁰ praeceperat autem
Iosue populo dicens non clamabitis nec audietur vox vestra neque ullus sermo ex ore vestro egredietur
donec veniat dies in quo dicam vobis clamate et vociferamini ¹¹ circuivit ergo arca Domini civitatem
semel per diem et reversa in castra mansit ibi ¹² igitur Iosue de nocte consurgente tulerunt sacerdotes
arcam Domini ¹³ et septem ex eis septem bucinas quarum in iobeleis usus est praecedebantque
arcam Domini ambulantes atque clangentes et armatus populus ibat ante eos vulgus autem reliquum
sequebatur arcam et bucinis personabat ¹⁴ circumieruntque civitatem secundo die semel et reversi
sunt in castra sic fecerunt sex diebus ¹⁵ die autem septimo diluculo consurgentes circumierunt
urbem sicut dispositum erat septies ¹⁶ cumque septimo circuitu clangerent bucinis sacerdotes dixit
Iosue ad omnem Israhel vociferamini tradidit enim vobis Dominus civitatem ¹⁷ sitque civitas haec
anathema et omnia quae in ea sunt Domino sola Raab meretrix vivat cum universis qui cum ea in
domo sunt abscondit enim nuntios quos direximus ¹⁸ vos autem cavete ne de his quae praecepta
sunt quippiam contingatis et sitis praevaricationis rei et omnia castra Israhel sub peccato sint atque
turbentur ¹⁹ quicquid autem auri et argenti fuerit et vasorum aeneorum ac ferri Domino consecratur
repositum in thesauris eius ²⁰ igitur omni vociferante populo et clangentibus tubis postquam in
aures multitudinis vox sonitusque increpuit muri ilico corruerunt et ascendit unusquisque per locum
qui contra se erat ceperuntque civitatem ²¹ et interfecerunt omnia quae erant in ea a viro usque ad
mulierem ab infante usque ad senem boves quoque et oves et asinos in ore gladii percusserunt
²² duobus autem viris qui exploratores missi fuerant dixit Iosue ingredimini domum mulieris
meretricis et producite eam omniaque quae illius sunt sicut illi iuramento firmastis ²³ ingressique
iuvenes eduxerunt Raab et parentes eius fratres quoque et cunctam suppellectilem ac cognationem
illius et extra castra Israhel manere fecerunt ²⁴ urbem autem et omnia quae in ea sunt succenderunt
²⁵ absque argento et auro et vasis aeneis ac ferro quae in aerarium Domini consecrarunt Raab vero
meretricem et domum patris eius atque omnia quae habebat fecit Iosue vivere et habitaverunt in
medio Israhel usque in praesentem diem eo quod absconderit nuntios quos miserat ut explorarent

Hiericho in tempore illo inprecatus est Iosue dicens ²⁶ maledictus vir coram Domino qui suscitaverit et aedificaverit civitatem Hiericho in primogenito suo fundamenta illius iaciat et in novissimo ²⁷ liberorum ponat portas eius fuit ergo Dominus cum Iosue et nomen eius in omni terra vulgatum est

Chapter 7

¹ filii autem Israhel praevaricati sunt mandatum et usurpaverunt de anathemate nam Achan filius Charmi filii Zabdi filii Zare de tribu Iuda tulit aliquid de anathemate iratusque est Dominus ² contra filios Israhel cumque mitteret Iosue de Hiericho viros contra Ahi quae est iuxta Bethaven ad orientalem plagam oppidi Bethel dixit eis ascendite et explorete terram qui praecepta conplentes ³ exploraverunt Ahi et reversi dixerunt ei non ascendat omnis populus sed duo vel tria milia virorum pergant et deleant civitatem quare omnis populus frustra vexatur contra hostes paucissimos ⁴ ascenderunt ergo tria milia pugnatores qui statim terga vertentes ⁵ percussi sunt a viris urbis Ahi et corruerunt ex eis triginta et sex homines persecutique sunt eos adversarii de porta usque Sabarim ⁶ et ceciderunt per prona fugientes pertimuitque cor populi et instar aquae liquefactum est Iosue vero scidit vestimenta sua et cecidit pronus in terram coram arca Domini usque ad vesperum tam ⁷ ipse quam omnes senes Israhel miseruntque pulverem super capita sua et dixit Iosue heu Domine Deus quid voluisti transducere populum istum Iordanem fluvium ut traderes nos in manus Amorrei ⁸ et perderes utinam ut coepimus mansissemus trans Iordanem mi Domine Deus quid dicam videns ⁹ Israhelem hostibus suis terga vertentem audient Chananei et omnes habitatores terrae ac pariter conglobati circumdabunt nos atque delebunt nomen nostrum de terra et quid facies magno nomini ¹⁰ tuo dixitque Dominus ad Iosue surge cur iaces pronus in terra ¹¹ peccavit Israhel et praevaricatus est pactum meum tuleruntque de anathemate et furati sunt atque mentiti et absconderunt inter vasa ¹² sua nec poterit Israhel stare ante hostes suos eosque fugiet quia pollutus est anathemate non ero ¹³ ultra vobiscum donec conteratis eum qui huius sceleris reus est surge sanctifica populum et dic eis sanctificamini in crastinum haec enim dicit Dominus Deus Israhel anathema in medio tui est Israhel non poteris stare coram hostibus tuis donec deleatur ex te qui hoc contaminatus est scelere ¹⁴ acceditisque mane singuli per tribus vestras et quamcumque tribum sors invenerit accedet per ¹⁵ cognationes suas et cognatio per domos domusque per viros et quicumque ille in hoc facinore fuerit deprehensus conburetur igni cum omni substantia sua quoniam praevaricatus est pactum

¹⁶
 Domini et fecit nefas in Israhel ¹⁶ surgens itaque Iosue mane adplicavit Israhel per tribus suas et
¹⁷
 inventa est tribus Iuda ¹⁷ quae cum iuxta familias suas esset oblata inventa est familia Zarai illam
¹⁸
 quoque per viros offerens repperit Zabdi ¹⁸ cuius domum in singulos dividens viros invenit Achan
¹⁹
 filium Charmi filii Zabdi filii Zare de tribu Iuda ¹⁹ et ait ad Achan fili mi da gloriam Domino Deo
²⁰
 Israhel et confitere atque indica mihi quid feceris ne abscondas ²⁰ responditque Achan Iosue et
²¹
 dixit ei vere ego peccavi Domino Deo Israhel et sic et sic feci ²¹ vidi enim inter spolia pallium
 coccineum valde bonum et ducentos siclos argenti regulamque auream quinquaginta siclorum et
 concupiscens abstuli et abscondi in terra contra medium tabernaculi mei argentumque fossa humo
²²
 operui ²² misit ergo Iosue ministros qui currentes ad tabernaculum illius reppererunt cuncta
²³
 abscondita in eodem loco et argentum simul ²³ auferentesque de tentorio tulerunt ea ad Iosue et
²⁴
 ad omnes filios Israhel proieceruntque ante Dominum ²⁴ tollens itaque Iosue Achan filium Zare
 argentumque et pallium et auream regulam filiosque eius et filias boves et asinos et oves ipsumque
 tabernaculum et cunctam suppellectilem et omnis Israhel cum eo duxerunt eos ad vallem Achor
²⁵
 ubi dixit Iosue quia turbasti nos exturbet te Dominus in die hac lapidavitque eum omnis Israhel
²⁶
 et cuncta quae illius erant igne consumpta sunt ²⁶ congregaverunt quoque super eum acervum
 magnum lapidum qui permanet usque in praesentem diem et aversus est furor Domini ab eis
 vocatumque est nomen loci illius vallis Achor usque hodie

Chapter 8

¹
 dixit autem Dominus ad Iosue ne timeas neque formides tolle tecum omnem multitudinem
 pugnatorum et consurgens ascende in oppidum Ahi ecce tradidi in manu tua regem eius et populum
²
 urbemque et terram ² faciesque urbi Ahi et regi eius sicut fecisti Hiericho et regi illius praedam
³
 vero et omnia animantia diripietis vobis pone insidias urbi post eam ³ surrexitque Iosue et omnis
 exercitus bellatorum cum eo ut ascenderent in Ahi et electa triginta milia virorum fortium misit
⁴
 nocte ⁴ praecepitque eis dicens ponite insidias post civitatem nec longius recedatis et eritis omnes
⁵
 parati ⁵ ego autem et reliqua multitudo quae mecum est accedemus ex adverso contra urbem cumque
⁶
 exierint contra nos sicut ante fecimus fugiemus et terga vertemus ⁶ donec persequentes ab urbe

longius protrahantur putabunt enim fugere nos sicut prius⁷ nobis ergo fugientibus et illis sequentibus
consurgetis de insidiis et vastabitis civitatem tradetque eam Dominus Deus vester in manus vestras
8 cumque ceperitis succendite eam sic omnia facietis ut iussi⁹ dimisitque eos et perrexerunt ad
insidiarum locum sederuntque inter Bethel et Ahi ad occidentalem plagam urbis Ahi Iosue autem
nocte illa in medio mansit populi¹⁰ surgensque diluculo recensuit socios et ascendit cum senioribus
in fronte exercitus vallatus auxilio pugnatorum¹¹ cumque venissent et ascendissent ex adverso
civitatis steterunt ad septentrionalem urbis plagam inter quam et eos vallis media erat¹² quinque
milia autem viros elegerat et posuerat in insidiis inter Bethaven et Ahi ex occidentali parte eiusdem
civitatis¹³ omnis vero reliquus exercitus ad aquilonem aciem dirigebat ita ut novissimi multitudinis
occidentalem plagam urbis adtingerent abiit ergo Iosue nocte illa et stetit in vallis medio¹⁴ quod
cum vidisset rex Ahi festinavit mane et egressus est cum omni exercitu civitatis direxitque aciem
contra desertum ignorans quod post tergum laterent insidiae¹⁵ Iosue vero et omnis Israhel cesserunt
loco simulantes metum et fugientes per viam solitudinis¹⁶ at illi vociferantes pariter et se mutuo
cohortantes persecuti sunt eos cumque recessissent a civitate¹⁷ et ne unus quidem in urbe Ahi et
Bethel remansisset qui non persequeretur Israhel sicut eruperant aperta oppida relinquentes¹⁸ dixit
Dominus ad Iosue leva clypeum qui in manu tua est contra urbem Ahi quoniam tibi tradam eam
19 cumque elevasset clypeum ex adverso civitatis insidiae quae latebant surrexerunt confestim et
pergentes ad civitatem ceperunt et succenderunt eam²⁰ viri autem civitatis qui persequabantur
Iosue respicientes et videntes fumum urbis ad caelum usque conscendere non potuerunt ultra huc
illucque diffugere praesertim cum hii qui simulaverant fugam et tendebant ad solitudinem contra
persequentes fortissime restitissent²¹ vidensque Iosue et omnis Israhel quod capta esset civitas et
fumus urbis ascenderet reversus percussit viros Ahi²² siquidem et illi qui ceperant et succenderant
civitatem egressi ex urbe contra suos medios hostium ferire coeperunt cum ergo ex utraque parte
adversarii caederentur ita ut nullus de tanta multitudine salvaretur²³ regem quoque urbis Ahi
adprehendere viventem et obtulerunt Iosue²⁴ igitur omnibus interfectis qui Israhelem ad deserta
tendentem fuerant persecuti et in eodem loco gladio corruentibus reversi filii Israhel percusserunt
civitatem²⁵ erant autem qui in eo die conciderant a viro usque ad mulierem duodecim milia
hominum omnes urbis Ahi²⁶ Iosue vero non contraxit manum quam in sublime porrexerat tenens
clypeum donec interficerentur omnes habitatores Ahi²⁷ iumenta autem et praedam civitatis

diviserunt sibi filii Israhel sicut praeceperat Dominus Iosue²⁸ qui succendit urbem et fecit eam
 tumulum sempiternum²⁹ regem quoque eius suspendit in patibulo usque ad vesperum et solis
 occasum praecepitque et deposuerunt cadaver eius de cruce proieceruntque in ipso introitu civitatis
 congesto super eum magno acervo lapidum qui permanet usque in praesentem diem³⁰ tunc
 aedificavit Iosue altare Domino Deo Israhel in monte Hebal³¹ sicut praeceperat Moses famulus
 Domini filiis Israhel et scriptum est in volumine legis Mosi altare de lapidibus inpolitis quos ferrum
 non tetigit et obtulit super eo holocausta Domino immolavitque pacificas victimas³² et scripsit
 super lapides deuteronomium legis Mosi quod ille digesserat coram filiis Israhel³³ omnis autem
 populus et maiores natu ducesque ac iudices stabant ex utraque parte arcae in conspectu sacerdotum
 qui portabant arcam foederis Domini ut advena ita et indigena media eorum pars iuxta montem
 Garizim et media iuxta montem Hebal sicut praeceperat Moses famulus Domini et primum quidem
 benedixit populo Israhel³⁴ post haec legit omnia verba benedictionis et maledictionis et cuncta
 quae scripta erant in legis volumine³⁵ nihil ex his quae Moses iusserat reliquit intactum sed universa
 replicavit coram omni multitudine Israhel mulieribus ac parvulis et advenis qui inter eos morabantur

Chapter 9

¹
 quibus auditis cuncti reges trans Iordanem qui versabantur in montanis et in campestribus in
 maritimis ac litore maris Magni hii quoque qui habitabant iuxta Libanum Hettheus et Amorreus et
 Chananeus Ferezeus et Eveus et Iebuseus² congregati sunt pariter ut pugnarent contra Iosue et
 Israhel uno animo eademque sententia³ at hii qui habitabant in Gabaon audientes cuncta quae
 fecerat Iosue Hiericho et Ahi⁴ et callide cogitantes tulerunt sibi cibaria saccos veteres asinis
 inponentes et utres vinarios scissos atque consutos⁵ calciamentaue perantiqua quae ad indicium
 vetustatis pittaciis consuta erant induti veteribus vestimentis panes quoque quos portabant ob
 viaticum duri erant et in frusta comminuti⁶ perrexeruntque ad Iosue qui tunc morabatur in castris
 Galgalae et dixerunt ei atque omni simul Israheli de terra longinqua venimus pacem vobiscum
 facere cupientes responderuntque viri Israhel ad eos atque dixerunt⁷ ne forsitan in terra quae nobis
 sorte debetur habitetis et non possimus foedus inire vobiscum⁸ at illi ad Iosue servi inquiunt tui
 sumus quibus Iosue quinam ait estis et unde venistis⁹ responderunt de terra longinqua valde

venerunt servi tui in nomine Domini Dei tui audivimus enim famam potentiae eius cuncta quae
fecit in Aegypto¹⁰ et duobus Amorreorum regibus trans Iordanem Seon regi Esebon et Og regi
Basan qui erat in Astharoth¹¹ dixeruntque nobis seniores et omnes habitatores terrae nostrae tollite
in manibus cibaria ob longissimam viam et occurrite eis ac dicite servi vestri sumus foedus inite
nobiscum¹² en panes quando egressi sumus de domibus nostris ut veniremus ad vos calidos
sumpsimus nunc sicci facti sunt et vetustate nimia comminuti¹³ utres vini novos implevimus nunc
rupti sunt et soluti vestes et calciamenta quibus induimur et quae habemus in pedibus ob longitudinem
largioris viae trita sunt et paene consumpta¹⁴ susceperunt igitur de cibariis eorum et os Domini
non interrogaverunt¹⁵ fecitque Iosue cum eis pacem et inito foedere pollicitus est quod non
occiderentur principes quoque multitudinis iuraverunt eis¹⁶ post dies autem tres initi foederis
audierunt quod in vicino habitarent et inter eos futuri essent¹⁷ moveruntque castra filii Israhel et
venerunt in civitates eorum die tertio quarum haec vocabula sunt Gabaon et Caphira et Beroth et
Cariathiarim¹⁸ et non percusserunt eos eo quod iurassent eis principes multitudinis in nomine
Domini Dei Israhel murmuravit itaque omne vulgus contra principes¹⁹ qui responderunt eis
iuravimus illis in nomine Domini Dei Israhel et idcirco non possumus eos contingere²⁰ sed hoc
faciemus eis reserventur quidem ut vivant ne contra nos ira Domini concitetur si peieraverimus
²¹ sed sic vivant ut in usus universae multitudinis ligna caedant aquasque conportent quibus haec
loquentibus²² vocavit Gabaonitas Iosue et dixit eis cur nos decipere fraude voluistis ut diceretis
procul valde habitamus a vobis cum in medio nostri sitis²³ itaque sub maledictione eritis et non
deficiet de stirpe vestra ligna caedens aquasque conportans in domum Dei mei²⁴ qui responderunt
nuntiatum est nobis servis tuis quae promississet Dominus Deus tuus Mosi servo suo ut traderet
vobis omnem terram et disperderet cunctos habitatores eius timuimus igitur valde et providimus
animabus nostris vestro terrore compulsi et hoc consilium inivimus²⁵ nunc autem in manu tua
sumus quod tibi bonum et rectum videtur fac nobis²⁶ fecit ergo Iosue ut dixerat et liberavit eos
de manibus filiorum Israhel ut non occiderentur²⁷ decrevitque in illo die esse eos in ministerium
cuncti populi et altaris Domini caedentes ligna et aquas conportantes usque in praesens tempus in
loco quem Dominus elegerat

Chapter 10

¹ quae cum audisset Adonisedec rex Hierusalem quod scilicet cepisset Iosue Ahi et subvertisset eam sicut enim fecerat Hiericho et regi eius sic fecit Ahi et regi illius et quod transfugissent Gabaonitae ad Israhel et essent foederati eorum ² timuit valde urbs enim magna erat Gabaon et una regaliū civitatum et maior oppido Ahi omnesque bellatores eius fortissimi ³ misit ergo Adonisedec rex Hierusalem ad Oham regem Hebron et ad Pharam regem Hieremoth ad Iaphie quoque regem Lachis et ad Dabir regem Eglon dicens ⁴ ascendite ad me et ferte praesidium ut expugnemus Gabaon quare transfugerit ad Iosue et filios Israhel ⁵ congregati igitur ascenderunt quinque reges Amorreorum rex Hierusalem rex Hebron rex Hieremoth rex Lachis rex Eglon simul cum exercitibus suis et castrametati sunt circa Gabaon obpugnantes eam ⁶ habitatores autem Gabaon urbis obsessae miserunt ad Iosue qui tunc morabatur in castris apud Galgalam et dixerunt ei ne retrahas manus tuas ab auxilio servorum tuorum ascende cito et libera nos ferque praesidium convenerunt enim adversum nos omnes reges Amorreorum qui habitant in montanis ⁷ ascenditque Iosue de Galgalis et omnis exercitus bellatorum cum eo viri fortissimi ⁸ dixitque Dominus ad Iosue ne timeas eos in manus enim tuas tradidi illos nullus tibi ex eis resistere poterit ⁹ inruit itaque Iosue super eos repente tota ascendens nocte de Galgalis ¹⁰ et conturbavit eos Dominus a facie Israhel contrivitque plaga magna in Gabaon ac persecutus est per viam ascensus Bethoron et percussit usque Azeca et Maceda ¹¹ cumque fugerent filios Israhel et essent in descensu Bethoron Dominus misit super eos lapides magnos de caelo usque Azeca et mortui sunt multo plures lapidibus grandinis quam quos gladio percusserant filii Israhel ¹² tunc locutus est Iosue Domino in die qua tradidit Amorreum in conspectu filiorum Israhel dixitque coram eis sol contra Gabaon ne movearis et luna contra vallem Ahialon ¹³ steteruntque sol et luna donec ulcisceretur se gens de inimicis suis nonne scriptum est hoc in libro Iustorum stetit itaque sol in medio caeli et non festinavit occumbere spatio unius diei ¹⁴ non fuit ante et postea tam longa dies oboediente Domino voci hominis et pugnante pro Israhel ¹⁵ reversusque est Iosue cum omni Israhel in castra Galgalae ¹⁶ fugerant enim quinque reges et se absconderant in spelunca urbis Maceda ¹⁷ nuntiatumque est Iosue quod inventi essent quinque reges latentes in spelunca Maceda ¹⁸ qui praecepit sociis et ait volvite saxa ingentia ad os speluncae et ponite viros industrios qui clausos custodiant ¹⁹ vos autem nolite stare sed persequimini hostes et extremos quosque fugientium caedite ne dimittatis eos urbium suarum intrare praesidia quos

tradidit Dominus Deus in manus vestras ²⁰ caesis igitur adversariis plaga magna et usque ad
 internicionem paene consumptis hii qui Israhel effugere potuerunt ingressi sunt civitates munitas
²¹ reversusque est omnis exercitus ad Iosue in Maceda ubi tunc erant castra sani et integro numero
 nullusque contra filios Israhel muttire ausus est ²² praecepitque Iosue dicens aperite os speluncae
 et producite ad me quinque reges qui in ea latitant ²³ fecerunt ministri ut sibi fuerat imperatum et
 eduxerunt ad eum quinque reges de spelunca regem Hierusalem regem Hebron regem Hieremoth
²⁴ regem Lachis regem Eglon cumque educti essent ad eum vocavit omnes viros Israhel et ait ad
 principes exercitus qui secum erant ite et ponite pedes super colla regum istorum qui cum perrexissent
²⁵ et subiectorum pedibus colla calcarent rursum ait ad eos nolite timere nec paveatis confortamini
 et estote robusti sic enim faciet Dominus cunctis hostibus vestris adversum quos dimicatis
²⁶ percussitque Iosue et interfecit eos atque suspendit super quinque stipites fueruntque suspensi
²⁷ usque ad vesperum cumque occumberet sol praecepit sociis ut deponerent eos de patibulis qui
 depositos proiecerunt in speluncam in qua latuerant et posuerunt super os eius saxa ingentia quae
²⁸ permanent usque in praesens eodem die Macedam quoque cepit Iosue et percussit in ore gladii
 regemque illius interfecit et omnes habitatores eius non dimisit in ea saltim parvas reliquias fecitque
²⁹ regi Maceda sicut fecerat regi Hiericho transivit cum omni Israhel de Maceda in Lebna et
³⁰ pugnabat contra eam quam tradidit Dominus cum rege suo in manu Israhel percusseruntque
 urbem in ore gladii et omnes habitatores eius non dimiserunt in ea ullas reliquias feceruntque regi
³¹ Lebna sicut fecerant regi Hiericho de Lebna transivit in Lachis et exercitu per gyrum disposito
³² obpugnabat eam tradiditque Dominus Lachis in manu Israhel et cepit eam die altero atque
³³ percussit in ore gladii omnemque animam quae fuerat in ea sicut fecerat Lebna eo tempore
 ascendit Hiram rex Gazer ut auxiliaretur Lachis quem percussit Iosue cum omni populo eius usque
³⁴ ad internicionem ³⁵ transivitque de Lachis in Eglon et circumdedit atque expugnavit eam eadem
 die percussitque in ore gladii omnes animas quae erant in ea iuxta omnia quae fecerat Lachis
³⁶ ascendit quoque cum omni Israhele de Eglon in Hebron et pugnavit contra eam ³⁷ cepitque et
 percussit in ore gladii regem quoque eius et omnia oppida regionis illius universasque animas quae
 in ea fuerant commoratae non reliquit in ea ullas reliquias sicut fecerat Eglon sic fecit et Hebron
³⁸ cuncta quae in ea repperit consumens gladio ³⁹ inde reversus in Dabir cepit eam atque vastavit
⁴⁰ regem quoque eius et omnia per circuitum oppida percussit in ore gladii non dimisit in ea ullas
 reliquias sicut fecerat Hebron et Lebna et regibus earum sic fecit Dabir et regi illius ⁴¹ percussit

itaque Iosue omnem terram montanam et meridianam atque campestem et Asedoth cum regibus suis non dimisit in ea ullas reliquias sed omne quod spirare poterat interfecit sicut praeceperat ei Dominus Deus Israhel⁴² a Cadesbarne usque Gazam omnem terram Gosen usque Gabaon⁴³ universos reges et regiones eorum uno cepit impetu atque vastavit Dominus enim Deus Israhel⁴⁴ pugnabat pro eo reversusque est cum omni Israhele ad locum castrorum in Galgala

Chapter 11

¹ quae cum audisset Iabin rex Asor misit ad Iobab regem Madon et ad regem Someron atque ad regem Acsaph² ad reges quoque aquilonis qui habitabant in montanis et in planitie contra meridiem Cheneroth in campestribus quoque et in regionibus Dor iuxta mare³ Chananeumque ab oriente et occidente et Amorreum atque Hettheum ac Ferezeum et Iebuseum in montanis Eveum⁴ quoque qui habitabat ad radices Hermon in terra Masphe egressique sunt omnes cum turmis suis populus multus nimis sicut harena quae est in litore maris equi quoque et currus immensae multitudinis⁵ conveneruntque omnes reges isti in unum ad aquas Merom ut pugnarent contra Israhel⁶ dixitque Dominus ad Iosue ne timeas eos cras enim hac eadem hora ego tradam omnes istos vulnerandos in conspectu Israhel equos eorum subnervabis et currus igne combures⁷ venitque Iosue et omnis exercitus cum eo adversum illos ad aquas Merom subito et inruerunt super eos⁸ tradiditque illos Dominus in manu Israhel qui percusserunt eos et persecuti sunt usque ad Sidonem magnam et aquas Maserefoth campumque Masphe qui est ad orientalem illius partem ita percussit omnes ut nullas dimitteret ex eis reliquias⁹ fecit sicut praeceperat ei Dominus equos eorum subnervavit¹⁰ currusque combustus reversusque statim cepit Asor et regem eius percussit gladio¹¹ Asor enim antiquitus inter omnia regna haec principatum tenebat percussitque omnes animas quae ibidem morabantur non dimisit in ea ullas reliquias sed usque ad internicionem universa¹² vastavit ipsamque urbem permisit incendio et omnes per circuitum civitates regesque earum cepit percussit atque delevit sicut praeceperat ei Moses famulus Domini¹³ absque urbibus quae erant in collibus et in tumulis sitae ceteras succendit Israhel unam tantum Asor munitissimam¹⁴ flamma consumpsit omnemque praedam istarum urbium ac iumenta diviserunt sibi filii Israhel

¹⁵
 cunctis hominibus interfectis sicut praeceperat Dominus Mosi servo suo ita praecepit Moses
 Iosue et ille universa conplevit non praeteriit de universis mandatis ne unum quidem verbum quod
¹⁶
 iusserat Dominus Mosi cepit itaque Iosue omnem terram montanam et meridianam terramque
¹⁷
 Gosen et planitiem et occidentalem plagam montemque Israhel et campestria eius et partem
 montis quae ascendit Seir usque Baalgad per planitiem Libani subter montem Hermon omnes reges
¹⁸ ¹⁹
 eorum cepit percussit occidit multo tempore pugnavit Iosue contra reges istos non fuit civitas
 quae se non traderet filiis Israhel praeter Eveum qui habitabat in Gabaon omnes bellando cepit
²⁰
 Domini enim sententiae fuerat ut indurarentur corda eorum et pugnarent contra Israhel et caderent
²¹
 et non mererentur ullam clementiam ac perirent sicut praeceperat Dominus Mosi in tempore illo
 venit Iosue et interfecit Enacim de montanis Hebron et Dabir et Anab et de omni monte Iuda et
²²
 Israhel urbesque eorum delevit non reliquit ullum de stirpe Enacim in terra filiorum Israhel
²³
 absque civitatibus Gaza et Geth et Azoto in quibus solis relictis sunt cepit ergo Iosue omnem
 terram sicut locutus est Dominus ad Mosen et tradidit eam in possessionem filiis Israhel secundum
 partes et tribus suas quievitque terra a proeliis

Chapter 12

¹
 hii sunt reges quos percusserunt filii Israhel et possederunt terram eorum trans Iordanem ad
 solis ortum a torrente Arnon usque ad montem Hermon et omnem orientalem plagam quae respicit
²
 solitudinem Seon rex Amorreorum qui habitavit in Esebon dominatus est ab Aroer quae sita est
 super ripam torrentis Arnon et mediae partis in valle dimidiique Galaad usque ad torrentem Iaboc
³
 qui est terminus filiorum Ammon et a solitudine usque ad mare Cheneroth contra orientem et
 usque ad mare Deserti quod est mare Salsissimum ad orientalem plagam per viam quae ducit
⁴
 Bethesimoth et ab australi parte quae subiacent Asedothphasga terminus Og regis Basan de
 reliquiis Rafaim qui habitavit in Astharoth et in Edrain et dominatus est in monte Hermon et in
⁵
 Salacha atque in universa Basan usque ad terminos Gesuri et Machathi et dimidiae partis Galaad
⁶
 terminos Seon regis Esebon Moses famulus Domini et filii Israhel percusserunt eos tradiditque
⁷
 terram eorum Moses in possessionem Rubenitis et Gadditis et dimidiae tribui Manasse hii sunt
 reges terrae quos percussit Iosue et filii Israhel trans Iordanem ad occidentalem plagam a Baalgad
 in campo Libani usque ad montem cuius pars ascendit in Seir tradiditque eam Iosue in possessionem

⁸
tribubus Israhel singulis partes suas tam in montanis quam in planis atque campestribus in Aseroth
et solitudine ac meridie Hettheus fuit et Amorreus Chananeus et Ferezeus Eveus et Iebuseus ⁹ rex
Hiericho unus rex Ahi quae est ex latere Bethel unus ¹⁰ rex Hierusalem unus rex Hebron unus
¹¹ rex Hierimoth unus rex Lachis unus ¹² rex Eglon unus rex Gazer unus ¹³ rex Dabir unus rex
¹⁴ Gader unus rex Herma unus rex Hered unus ¹⁵ rex Lebna unus rex Odollam unus ¹⁶ rex Maceda
¹⁷ unus rex Bethel unus rex Thaffua unus rex Afer unus ¹⁸ rex Afec unus rex Saron unus ¹⁹ rex
²⁰ Madon unus rex Asor unus rex Someron unus rex Acsaph unus ²¹ rex Thenach unus rex Mageddo
²² unus rex Cades unus rex Iachanaem Chermeli unus ²³ rex Dor et provinciae Dor unus rex
²⁴ gentium Galgal unus rex Thersa unus omnes reges triginta et unus

Chapter 13

¹
Iosue senex propectaeque aetatis erat et dixit Dominus ad eum senuisti et longevus es terraque
latissima derelicta est quae necdum est sorte divisa ² omnis videlicet Galilea Philisthim et universa
³
Gesuri a fluvio turbido qui inrigat Aegyptum usque ad terminos Accaron contra aquilonem terra
Chanaan quae in quinque regulos Philisthim dividitur Gazeos Azotios Ascalonitas Gettheos et
⁴
Accaronitas ad meridiem vero sunt Evei omnis terra Chanaan et Maara Sidoniorum usque Afeca
⁵
et terminos Amorrei eiusque confinia Libani quoque regio contra orientem a Baalgad sub monte
⁶
Hermon donec ingrediatis Emath omnium qui habitant in monte a Libano usque ad aquas Masrefoth
universique Sidonii ego sum qui delebo eos a facie filiorum Israhel veniat ergo in parte hereditatis
⁷
Israhel sicut praecepi tibi et nunc divide terram in possessionem novem tribubus et dimidia tribui
⁸
Manasse cum qua Ruben et Gad possederunt terram quam tradidit eis Moses famulus Domini
⁹
trans fluentia Iordanis ad orientalem plagam ab Aroer quae sita est in ripa torrentis Arnon et in
¹⁰
vallis medio universaque campestria Medaba usque Dibon et cunctas civitates Seon regis Amorrei
¹¹
qui regnavit in Esebon usque ad terminos filiorum Ammon et Galaad ac terminum Gesuri et
¹²
Machathi omnemque montem Hermon et universam Basan usque Saleca omne regnum Og in

Basan qui regnavit in Astharoth et Edraim ipse fuit de reliquiis Rafaim percussitque eos Moses
 atque delevit ¹³ nolueruntque disperdere filii Israhel Gesuri et Machathi et habitaverunt in medio
 Israhel usque in praesentem diem ¹⁴ tribui autem Levi non dedit possessionem sed sacrificia et
 victimae Domini Dei Israhel ipsa est eius hereditas sicut locutus est illi ¹⁵ dedit ergo Moses
 possessionem tribui filiorum Ruben iuxta cognationes suas ¹⁶ fuitque terminus eorum ab Aroer
 quae sita est in ripa torrentis Arnon et in valle eiusdem torrentis media universam planitiem quae
 ducit Medaba ¹⁷ et Esebon cunctosque viculos earum qui sunt in campestribus Dibon quoque et
 Bamothbaal et oppidum Baalmaon ¹⁸ Iessa et Cedmoth et Mepheeth ¹⁹ Cariathaim et Sebama et
 Sarathasar in monte convallis ²⁰ Bethpheor et Asedothphasga et Bethaisimoth ²¹ omnes urbes
 campestres universaque regna Seon regis Amorrei qui regnavit in Esebon quem percussit Moses
 cum principibus Madian Eveum et Recem et Sur et Ur et Rabee duces Seon habitatores terrae ²² et
 Balaam filium Beor ariolum occiderunt filii Israhel gladio cum ceteris interfectis ²³ factusque est
 terminus filiorum Ruben Iordanis fluvius haec est possessio Rubenitarum per cognationes suas
 urbium et viculorum ²⁴ deditque Moses tribui Gad et filiis eius per cognationes suas possessionem
 cuius haec divisio est ²⁵ terminus Iazer et omnes civitates Galaad dimidiamque partem terrae
 filiorum Ammon usque ad Aroer quae est contra Rabba ²⁶ et ab Esebon usque Ramoth Masphe et
 Batanim et a Manaim usque ad terminos Dabir ²⁷ in valle quoque Betharaam et Bethnemra et
 Soccoth et Saphon reliquam partem regni Seon regis Esebon huius quoque Iordanis finis est usque
 ad extremam partem maris Chenereth trans Iordanem ad orientalem plagam ²⁸ haec est possessio
 filiorum Gad per familias suas civitates et villae earum ²⁹ dedit et dimidia tribui Manasse filiisque
 eius iuxta cognationes suas possessionem ³⁰ cuius hoc principium est a Manaim universam Basan
 et cuncta regna Og regis Basan omnesque vicos Air qui sunt in Basan sexaginta oppida ³¹ et
 dimidiam partem Galaad Astharoth et Edrai urbes regni Og in Basan filiis Machir filii Manasse
 dimidia parti filiorum Machir iuxta cognationes suas ³² hanc possessionem divisit Moses in
 campestribus Moab trans Iordanem contra Hiericho ad orientalem plagam ³³ tribui autem Levi non
 dedit possessionem quoniam Dominus Deus Israhel ipse est possessio eius ut locutus est illi

Chapter 14

¹ hoc est quod possederunt filii Israhel in terra Chanaan quam dederunt eis Eleazar sacerdos et
Iosue filius Nun et principes familiarum per tribus Israhel ² sorte omnia dividentes sicut praeceperat
Dominus in manu Mosi novem tribubus et dimidia³ tribui duabus enim tribubus et dimidia³
dederat Moses trans Iordanem possessionem absque Levitis qui nihil terrae acceperunt inter fratres
⁴ suos sed in eorum successerant locum filii Ioseph in duas divisi tribus Manasse et Ephraim nec
acceperunt Levitae aliam in terra partem nisi urbes ad habitandum et suburbana earum ad alenda
⁵ iumenta et pecora sua sicut praecepit Dominus Mosi ita fecerunt filii Israhel et diviserunt terram
⁶ accesserunt itaque filii Iuda ad Iosue in Galgala locutusque est ad eum Chaleb filius Iepphonne
Cenezeus nosti quid locutus sit Dominus ad Mosen hominem Dei de me et te in Cadesbarne
⁷ quadraginta annorum eram quando me misit Moses famulus Domini de Cadesbarne ut considerarem
terram nuntiavi⁸que ei quod mihi verum videbatur fratres autem mei qui ascenderant mecum
dissolverunt cor populi et nihilominus ego secutus sum Dominum Deum meum ⁹ iuravitque Moses
in die illo dicens terram quam calcavit pes tuus erit possessio tua et filiorum tuorum in aeternum
¹⁰ quia secutus es Dominum Deum meum concessit ergo Dominus vitam mihi sicut pollicitus est
usque in praesentem diem quadraginta et quinque anni sunt ex quo locutus est Dominus verbum
istud ad Mosen quando ambulabat Israhel per solitudinem hodie octoginta quinque annorum sum
¹¹ sic valens ut eo valebam tempore quando ad explorandum missus sum illius in me temporis
fortitudo usque hodie perseverat tam ad bellandum quam ad gradiendum ¹² da ergo mihi montem
istum quem pollicitus est Dominus te quoque audiente in quo Enacim sunt et urbes magnae atque
munitae si forte sit Dominus mecum et potuero delere eos sicut promisit mihi ¹³ benedixitque ei
Iosue et tradidit Hebron in possessionem ¹⁴ atque ex eo fuit Hebron Chaleb filio Iepphonne Cenezeo
usque in praesentem diem quia secutus est Dominum Deum Israhel ¹⁵ nomen Hebron antea vocabatur
Cariatharbe Adam maximus ibi inter Enacim situs est et terra cessavit a proeliis

Chapter 15

¹ igitur sors filiorum Iudae per cognationes suas ista fuit a termino Edom desertum Sin contra
 meridiem et usque ad extremam partem australis plagae ² initium eius a summitate maris Salsissimi
 et a lingua eius quae respicit meridiem ³ egrediturque contra ascensum Scorpionis et pertransit in
 Sina ascenditque in Cadesbarne et pervenit in Esrom ascendens Addara et circumiens Caricaa
⁴ atque inde pertransiens in Asemona et perveniens ad torrentem Aegypti eruntque termini eius
 mare Magnum hic erit finis meridianae plagae ⁵ ab oriente vero erit initium mare Salsissimum
 usque ad extrema Iordanis et ea quae respiciunt aquilonem a lingua maris usque ad eundem Iordanem
⁶ fluvium ascenditque terminus in Bethagla et transit ab aquilone in Betharaba ascendens ad lapidem
⁷ Boem filii Ruben et tendens usque ad terminos Debera de valle Achor contra aquilonem respiciens
 Galgala quae est ex adverso ascensionis Adommim ab australi parte torrentis transitque aquas quae
⁸ vocantur fons Solis et erunt exitus eius ad fontem Rogel ascenditque per convallem filii Ennom
 ex latere Iebusei ad meridiem haec est Hierusalem et inde se erigens ad verticem montis qui est
⁹ contra Gehennom ad occidentem in summitate vallis Rafaim contra aquilonem pertransitque a
 vertice montis usque ad fontem aquae Nepthoa et pervenit usque ad vicos montis Ephron
¹⁰ inclinaturque in Bala quae est Cariathiarim id est urbs Silvarum et circuit de Bala contra
 occidentem usque ad montem Seir transitque iuxta latus montis Iarim ad aquilonem in Cheslon et
¹¹ descendit in Bethsames transitque in Thamna et pervenit contra aquilonem partis Accaron ex
 latere inclinaturque Sechrona et transit montem Baala pervenitque in Iebnehel et maris Magni contra
¹² occidentem fine concluditur hii sunt termini filiorum Iuda per circuitum in cognationibus suis
¹³ Chaleb vero filio Iepphonne dedit partem in medio filiorum Iuda sicut praeceperat ei Dominus
¹⁴ Cariatharbe patris Enach ipsa est Hebron delevitque ex ea Chaleb tres filios Enach Sesai et
¹⁵ Ahiman et Tholmai de stirpe Enach atque inde conscendens venit ad habitatores Dabir quae
 prius vocabatur Cariathsepher id est civitas Litterarum ¹⁶ dixitque Chaleb qui percusserit
¹⁷ Cariathsepher et ceperit eam dabo illi Axam filiam meam uxorem cepitque eam Othonihel filius
¹⁸ Cenez frater Chaleb iunior deditque ei Axam filiam suam uxorem quae cum pergerent simul
 suasit viro ut peteret a patre suo agrum suspiravitque ut sedebat in asino cui Chaleb quid habes
¹⁹ inquit at illa respondit da mihi benedictionem terram australem et arentem dedisti mihi iunge et
²⁰ inriguam dedit itaque ei Chaleb inriguum superius et inferius haec est possessio tribus filiorum

²¹
 Iuda per cognationes suas ²¹ erantque civitates ab extremis partibus filiorum Iuda iuxta terminos
²² ²³
 Edom a meridie Cabsehel et Eder et Iagur ²² et Cina et Dimona Adeda ²³ et Cedes et Asor Iethnan
²⁴ ²⁵ ²⁶
 Zif et Thelem Baloth ²⁴ et Asor nova et Cariothesrom haec est Asor ²⁵ Aman Same et Molada ²⁶
²⁷ ²⁸ ²⁹
 et Asergadda et Asemon Bethfeleth ²⁷ et Asersual et Bersabee et Baziothia ²⁸ Bala et Hiim ²⁹
³⁰ ³¹ ³²
 Esem ³⁰ et Heltholad Exiil et Harma ³¹ Siceleg et Medemena et Sensenna ³² Lebaoth et Selim et
³³
 Aenremmon omnes civitates viginti novem et villae earum ³³ in campestribus vero Esthaul et Saraa
³⁴ ³⁵
 et Asena ³⁴ et Azanoe et Aengannim Thaffua et Aenaim ³⁵ et Hierimoth Adulam Soccho et Azeca
³⁶ ³⁷
 et Saraim Adithaim et Gederam et Giderothaim urbes quattuordecim et villae earum ³⁶ Sanan et ³⁷
³⁸ ³⁹ ⁴⁰
 Adesa et Magdalgad ³⁸ Delean et Mesfa et Iecthel ³⁹ Lachis et Bascath et Aglon ⁴⁰ Thebbon et
⁴¹
 Lehemas et Chethlis ⁴¹ et Gideroth Bethdagon et Neema et Maceda civitates sedecim et villae
⁴² ⁴³ ⁴⁴
 earum ⁴² Labana et Aether et Asan ⁴³ Ieptha et Esna et Nesib ⁴⁴ Ceila et Achzib et Maresa civitates
⁴⁵ ⁴⁶
 novem et villae earum ⁴⁵ Accaron cum vicis et villulis suis ⁴⁶ ab Accaron usque ad mare omnia
⁴⁷
 quae vergunt ad Azotum et viculos eius ⁴⁷ Azotus cum vicis et villulis suis Gaza cum viculis et
⁴⁸
 villulis suis usque ad torrentem Aegypti mare Magnum terminus eius ⁴⁸ et in monte Samir et Iether
⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹
 et Soccho ⁴⁹ et Edenna Cariathsenna haec est Dabir ⁵⁰ Anab et Isthemo et Anim ⁵¹ Gosen et Olon
⁵² ⁵³
 et Gilo civitates undecim et villae earum ⁵² Arab et Roma et Esaan ⁵³ Ianum et Bethafua et Afeca
⁵⁴ ⁵⁵
 Ammatha et Cariatharbe haec est Hebron et Sior civitates novem et villae earum ⁵⁴ Maon et ⁵⁵
⁵⁶ ⁵⁷
 Chermel et Zif et Iotae ⁵⁶ Iezrehel et Iucadam et Zanoë ⁵⁷ Accaim Gebaa et Thamna civitates
⁵⁸ ⁵⁹
 decem et villae earum ⁵⁸ Alul et Bethsur et Gedor ⁵⁹ Mareth et Bethanoth et Elthecen civitates
⁶⁰
 sex et villae earum ⁶⁰ Cariathbaal haec est Cariathiarim urbs Silvarum et Arebba civitates duae et
⁶¹ ⁶²
 villae earum ⁶¹ in deserto Betharaba Meddin et Schacha ⁶² Anepsan et civitas Salis et Engaddi
⁶³
 civitates sex et villae earum ⁶³ Iebuseum autem habitorem Hierusalem non potuerunt filii Iuda
 delere habitavitque Iebuseus cum filiis Iuda in Hierusalem usque in praesentem diem

Chapter 16

¹ cecidit quoque sors filiorum Ioseph ab Iordane contra Hiericho et aquas eius ab oriente solitudo
 quae ascendit de Hiericho ad montana Bethel ² et egreditur de Bethel Luzam transitque terminum
 Archiatharoth ³ et descendit ad occidentem iuxta terminum Ieflethi usque ad terminos Bethoron
 inferioris et Gazer finiunturque regiones eius mari Magno ⁴ possederuntque filii Ioseph Manasse
 et Ephraim ⁵ et factus est terminus filiorum Ephraim per cognationes suas et possessio eorum contra
 orientem Atharothaddar usque Bethoron superiorem ⁶ egrediunturque confinia in mare Machmethath
 vero aquilonem respicit et circuit terminus contra orientem in Thanathselo et pertransit ab oriente
 Ianoe ⁷ descenditque de Ianoe in Atharoth et Noaratha et pervenit in Hiericho et egreditur ad
 Iordanem ⁸ de Taffua pertransitque contra mare in valle Harundineti suntque egressus eius in mare
 Salsissimum haec est possessio tribus filiorum Ephraim per familias suas ⁹ urbesque quae separatae
 sunt filiis Ephraim in medio possessionis filiorum Manasse et villae earum ¹⁰ et non interfecerunt
 filii Ephraim Chananeum qui habitabat in Gazer habitavitque Chananeus in medio Ephraim usque
 in diem hanc tributarius

Chapter 17

¹ cecidit autem sors tribui Manasse ipse est enim primogenitus Ioseph Machir primogenito
 Manasse patri Galaad qui fuit vir pugnator habuitque possessionem Galaad et Basan ² et reliquis
 filiorum Manasse iuxta familias suas filiis Abiezer et filiis Elech et filiis Esriel et filiis Sechem
 et filiis Ephraim et filiis Semida isti sunt filii Manasse filii Ioseph mares per cognationes suas
³ Salphaad vero filio Ephraim filii Galaad filii Machir filii Manasse non erant filii sed solae filiae
 quarum ista sunt nomina Maala et Noa Egla et Melcha et Thersa ⁴ veneruntque in conspectu Eleazari
 sacerdotis et Iosue filii Nun et principum dicentes Dominus praecepit per manum Mosi ut daretur
 nobis possessio in medio fratrum nostrorum deditque eis iuxta imperium Domini possessionem in
 medio fratrum patris earum ⁵ et ceciderunt funiculi Manasse decem absque terra Galaad et Basan
 trans Iordanem ⁶ filiae enim Manasse possederunt hereditatem in medio filiorum eius terra autem
 Galaad cecidit in sortem filiorum Manasse qui reliqui erant ⁷ fuitque terminus Manasse ab Aser
 Machmathath quae respicit Sychem et egreditur ad dextram iuxta habitatores fontis Taffuae ⁸ etenim

in sorte Manasse ceciderat terra Taffuae quae est iuxta terminos Manasse filiorum Ephraim
⁹ descenditque terminus vallis Harundineti in meridiem torrentis civitatum Ephraim quae in medio
¹⁰ sunt urbium Manasse terminus Manasse ab aquilone torrentis et exitus eius pergit ad mare ita
 ut ab austro sit possessio Ephraim et ab aquilone Manasse et utramque claudat mare et coniungantur
¹¹ sibi in tribu Aser ab aquilone et in tribu Isachar ab oriente fuitque hereditas Manasse in Isachar
 et in Aser Bethsan et viculi eius et Ieblaam cum villulis suis et habitatores Dor cum oppidis suis
 habitatores quoque Hendor cum villulis suis similiterque habitatores Thanach cum villulis suis et
¹² habitatores Mageddo cum viculis suis et tertia pars urbis Nofeth nec potuerunt filii Manasse has
¹³ subvertere civitates sed coepit Chananeus habitare in terra ista postquam autem convaluerunt
¹⁴ filii Israhel subiecerunt Chananeos et fecerunt sibi tributarios nec interfecerunt eos locutique
 sunt filii Ioseph ad Iosue atque dixerunt quare dedisti mihi possessionem sortis et funiculi unius
¹⁵ cum sim tantae multitudinis et benedixerit mihi Dominus ad quos Iosue ait si populus multus
 es ascende in silvam et succide tibi spatia in terra Ferezei et Rafaim quia angusta est tibi possessio
¹⁶ montis Ephraim cui responderunt filii Ioseph non poterimus ad montana conscendere cum ferreis
 curribus utantur Chananei qui habitant in terra campestri in qua sitae sunt Bethsan cum viculis suis
¹⁷ et Iezrahel mediam possidens vallem dixitque Iosue ad domum Ioseph Ephraim et Manasse
¹⁸ populus multus es et magnae fortitudinis non habebis sortem unam sed transibis ad montem et
 succides tibi atque purgabis ad habitandum spatia et poteris ultra procedere cum subverteris
 Chananeum quem dicis ferreos habere currus et esse fortissimum

Chapter 18

¹ congregatique sunt omnes filii Israhel in Silo ibique fixerunt tabernaculum testimonii et fuit
² eis terra subiecta remanserant autem filiorum Israhel septem tribus quae necdum acceperant
³ possessiones suas ad quos Iosue ait usquequo marceitis ignavia et non intratis ad possidendam
⁴ terram quam Dominus Deus patrum vestrorum dedit vobis eligite de singulis tribubus ternos viros
 ut mittam eos et pergant atque circumeant terram et describant eam iuxta numerum uniuscuiusque
⁵ multitudinis referantque ad me quod descripserint dividite vobis terram in septem partes Iudas
⁶ sit in terminis suis ab australi plaga et domus Ioseph ab aquilone mediam inter hos terram in

septem partes describite et huc venietis ad me ut coram Domino Deo vestro mittam vobis hic sortem
⁷ quia non est inter vos pars Levitarum sed sacerdotium Domini est eorum hereditas Gad autem et Ruben et dimidia tribus Manasse iam acceperant possessiones suas trans Iordanem ad orientalem
⁸ plagam quas dedit eis Moses famulus Domini cumque surrexissent viri ut pergerent ad describendam terram praecepit eis Iosue dicens circuite terram et describite eam ac revertimini ad
⁹ me ut hic coram Domino Deo in Silo mittam vobis sortem itaque perrexerunt et lustrantes eam
¹⁰ in septem partes diviserunt scribes in volumine reversique sunt ad Iosue in castra Silo qui
¹¹ misit sortes coram Domino in Silo divisitque terram filiis Israel in septem partes et ascendit sors prima filiorum Benjamin per familias suas ut possiderent terram inter filios Iuda et filios Ioseph
¹² fuitque terminus eorum contra aquilonem ab Iordane pergens iuxta latus Hiericho septentrionalis plagae et inde contra occidentem ad montana conscendens et perveniens in solitudinem Bethaven
¹³ atque pertransiens iuxta Luzam ad meridiem ipsa est Bethel descenditque in Atharothaddar in
¹⁴ montem qui est ad meridiem Bethoron inferioris et inclinatur circumiens contra mare a meridie montis qui respicit Bethoron contra africanum suntque exitus eius in Cariathbaal quae vocatur et
¹⁵ Cariathiarim urbem filiorum Iuda haec est plaga contra mare et occidentem a meridie autem ex parte Cariathiarim egreditur terminus contra mare et pervenit usque ad fontem aquarum Nepthoa
¹⁶ descenditque in partem montis qui respicit vallem filiorum Ennom et est contra septentrionalem plagam in extrema parte vallis Rafaim descenditque Gehennom id est vallis Ennom iuxta latus
¹⁷ Iebusei ad austrum et pervenit ad fontem Rogel transiens ad aquilonem et egrediens ad Aensem
¹⁸ id est fontem Solis et pertransit usque ad tumulos qui sunt e regione ascensus Adommim descenditque ad Abenboen id est lapidem Boen filii Ruben et pertransit ex latere aquilonis ad
¹⁹ campestria descenditque in planitiem et praetergreditur contra aquilonem Bethagla suntque
²⁰ exitus eius contra linguam maris Salsissimi ab aquilone in fine Iordanis ad australem plagam qui est terminus illius ab oriente haec est possessio filiorum Benjamin per terminos suos in circuitu et
²¹ familias singulas fueruntque civitates eius Hiericho et Bethagla et vallis Casis Betharaba et
²² Semaraim et Bethel Avim et Affara et Ofra villa Emona et Ofni et Gabee civitates duodecim
²³ et villae earum Gabaon et Rama et Beroth et Mesfe Cafera et Ammosa et Recem Iarafel
²⁴ et Tharala et Sela Eleph et Iebus quae est Hierusalem Gabaath et Cariath civitates quattuordecim
²⁵ et villae earum haec est possessio filiorum Benjamin iuxta familias suas
²⁶
²⁷
²⁸

Chapter 19

¹ et egressa est sors secunda filiorum Symeon per cognationes suas fuitque hereditas ² eorum
in medio possessionis filiorum Iuda Bersabee et Sabee et Molada ³ et Asersual Bala et Asem ⁴ et
Heltholath Bethul Arma ⁵ et Seceleg et Bethmarchaboth Asersusa ⁶ et Bethlebaoth et Saroen
civitates tredecim et villae earum ⁷ Ahin et Remmon et Athar et Asan civitates quattuor et villae
earum ⁸ omnes viculi per circuitum urbium istarum usque ad Balaath Berrameth contra australem
plagam haec est hereditas filiorum Symeon iuxta cognationes suas ⁹ in funiculo et possessione
filiorum Iuda quia maior erat et idcirco possederunt filii Symeon in medio hereditatis eorum
¹⁰ cecidit quoque sors tertia filiorum Zabulon per cognationes suas et factus est terminus possessionis
eorum usque Sarith ¹¹ ascenditque de mari et Medala ac pervenit in Debbaseth usque ad torrentem
qui est contra Iecennam ¹² et revertitur de Sarith contra orientem in fines Ceseleththabor et egreditur
ad Dabereth ascenditque contra Iafie ¹³ et inde pertransit ad orientalem plagam Gethefer Etthacasin
et egreditur in Remmon Ampthar et Noa ¹⁴ et circuit ad aquilonem et Nathon suntque egressus
eius vallis Iepthahel ¹⁵ et Catheth et Nehalal et Semron et Iedala et Bethleem civitates duodecim
et villae earum ¹⁶ haec est hereditas tribus filiorum Zabulon per cognationes suas urbes et viculi
earum ¹⁷ Isachar egressa est sors quarta per cognationes suas ¹⁸ fuitque eius hereditas Hiezhrahel
et Chasaloth et Sunem ¹⁹ et Afaraim Seon et Anaarath ²⁰ et Rabbith et Cesion Abes ²¹ et Rameth
et Engannim et Enadda et Bethfeser ²² et pervenit terminus usque Thabor et Seesima et Bethsemes
eruntque exitus eius Iordanes civitates sedecim et villae earum ²³ haec est possessio filiorum Isachar
per cognationes suas urbes et viculi earum ²⁴ cecidit sors quinta tribui filiorum Aser per cognationes
suas ²⁵ fuitque terminus eorum Alchath et Oali et Beten et Axab ²⁶ Elmelech et Amaad et Messal
et pervenit usque ad Carmelum maris et Siorlabanath ²⁷ ac revertitur contra orientem Bethdagon
et pertransit usque Zabulon et vallem Iepthahel contra aquilonem in Bethemech et Neihel
egrediturque ad levam Chabul ²⁸ et Achran et Roob et Amon et Canae usque ad Sidonem magnam
²⁹ revertiturque in Orma usque ad civitatem munitissimam Tyrum et usque Osa eruntque exitus

30
 eius in mare de funiculo Acziba et Amma et Afec et Roob civitates viginti duae et villae earum
 31
 haec est possessio filiorum Aser per cognationes suas urbes et viculi earum 32 filiorum Nephthalim
 33
 sexta pars cecidit per familias suas et coepit terminus de Heleb et Helon in Sananim et Adami
 34
 quae est Neceb et Iebnahel usque Lecum et egressus eorum usque ad Iordanem revertiturque
 terminus contra occidentem in Aznoththabor atque inde egreditur in Ucoa et pertransit in Zabulon
 35
 contra meridiem et in Aser contra occidentem et in Iuda ad Iordanem contra ortum solis civitates
 36
 munitissimae Aseddim Ser et Ammath et Recchath Chenereth et Edema et Arama Asor 37 et
 38
 Cedes et Edrai Nasor et Ieron et Magdalel Horem et Bethanath et Bethsemes civitates decem et
 39
 novem et villae earum haec est possessio tribus filiorum Nephthali per cognationes suas urbes et
 40
 viculi earum tribui filiorum Dan per familias suas egressa est sors septima 41 et fuit terminus
 42
 possessionis eius Saraa et Esthaol et Ahirsems id est civitas Solis Selebin et Ahialon et Iethela
 43
 Helon et Themna et Acron 44 Helthecen et Gebthon et Baalath 45 Iud et Benebarach et
 46
 Gethremmon aquae Hiercon et Arecon cum termino qui respicit Ioppen 47 et ipso fine
 concluditur ascenderuntque filii Dan et pugnaverunt contra Lesem ceperuntque eam et percusserunt
 in ore gladii ac possederunt et habitaverunt in ea vocantes nomen eius Lesemdan ex nomine Dan
 48
 patris sui haec est possessio tribus filiorum Dan per cognationes suas urbes et viculi earum
 49
 cumque conplesset terram sorte dividere singulis per tribus suas dederunt filii Israhel possessionem
 50
 Iosue filio Nun in medio sui iuxta praeceptum Domini urbem quam postulavit Thamnathseraa
 51
 in monte Ephraim et aedificavit civitatem habitavitque in ea hae sunt possessiones quas sorte
 diviserunt Eleazar sacerdos et Iosue filius Nun et principes familiarum ac tribuum filiorum Israhel
 in Silo coram Domino ad ostium tabernaculi testimonii partitque sunt terram

Chapter 20

1
 et locutus est Dominus ad Iosue dicens loquere filiis Israhel et dic eis 2 separate urbes
 3
 fugitivorum de quibus locutus sum ad vos per manum Mosi ut confugiat ad eas quicumque animam
 4
 percusserit nescius et possit evadere iram proximi qui ultor est sanguinis cum ad unam harum
 confugerit civitatum stabitque ante portam civitatis et loquetur senioribus urbis illius ea quae se

conprobent innocentem sicque suscipient eum et dabunt ei locum ad habitandum ⁵ cumque ultor
 sanguinis eum fuerit persecutus non tradent in manus eius quia ignorans percussit proximum eius
 nec ante biduum triduumve eius probatur inimicus ⁶ et habitabit in civitate illa donec stet ante
 iudicium causam reddens facti sui et moriatur sacerdos magnus qui fuerit in illo tempore tunc
 revertetur homicida et ingreditur civitatem et domum suam de qua fugerat ⁷ decreveruntque Cedes
 in Galilea montis Nepthali et Sychem in monte Ephraim et Cariatharbe ipsa est Hebron in monte
⁸ Iuda et trans Iordanem contra orientalem plagam Hiericho statuerunt Bosor quae sita est in
 campestri solitudine de tribu Ruben et Ramoth in Galaad de tribu Gad et Gaulon in Basan de tribu
⁹ Manasse hae civitates constitutae sunt cunctis filiis Israhel et advenis qui habitant inter eos ut
 fugeret ad eas qui animam nescius percussisset et non moreretur in manu proximi effusum sanguinem
 vindicare cupientis donec staret ante populum expositurus causam suam

Chapter 21

¹ accesseruntque principes familiarum Levi ad Eleazar sacerdotem et Iosue filium Nun et ad
 duces cognationum per singulas tribus filiorum Israhel ² locutique sunt ad eos in Silo terrae Chanaan
 atque dixerunt Dominus praecepit per manum Mosi ut darentur nobis urbes ad habitandum et
 suburbana earum ad alenda iumenta ³ dederuntque filii Israhel de possessionibus suis iuxta imperium
 Domini civitates et suburbana earum ⁴ egressaque est sors in familiam Caath filiorum Aaron
 sacerdotis de tribubus Iuda et Symeon et Benjamin civitates tredecim ⁵ et reliquis filiorum Caath
 id est Levitis qui superflui erant de tribubus Ephraim et Dan et dimidia tribu Manasse civitates
⁶ decem porro filiis Gerson egressa est sors ut acciperent de tribubus Isachar et Aser et Nepthalim
 dimidiaque tribu Manasse in Basan civitates numero tredecim ⁷ et filiis Merari per cognationes
 suas de tribubus Ruben et Gad et Zabulon urbes duodecim ⁸ dederuntque filii Israhel Levitis civitates
 et suburbana earum sicut praecepit Dominus per manum Mosi singulis sorte tribuentes ⁹ de tribubus
 filiorum Iuda et Symeon dedit Iosue civitates quarum ista sunt nomina ¹⁰ filiis Aaron per familias
 Caath levitici generis prima enim sors illis egressa est ¹¹ Cariatharbe patris Enach quae vocatur
 Hebron in monte Iuda et suburbana eius per circuitum ¹² agros vero et villas eius dederat Chaleb

¹³
 filio Iepphone ad possidendum ¹³ dedit ergo filiis Aaron sacerdotis Hebron confugii civitatem ac
¹⁴ ¹⁵ ¹⁶
 suburbana eius et Lebnam cum suburbanis suis ¹⁴ et Iether et Isthimon ¹⁵ et Helon Dabir ¹⁶ et
 Ahin et Iethan et Bethsemes cum suburbanis suis civitates novem de tribubus ut dictum est duabus
¹⁷ ¹⁸
 de tribu autem filiorum Benjamin Gabaon et Gabee ¹⁸ et Anathoth et Almon cum suburbanis
¹⁹
 suis civitates quattuor ¹⁹ omnes simul civitates filiorum Aaron sacerdotis tredecim cum suburbanis
²⁰ ²¹
 suis ²⁰ reliquis vero per familias filiorum Caath levitici generis haec est data possessio ²¹ de tribu
²²
 Ephraim urbs confugii Sychem cum suburbanis suis in monte Ephraim et Gazer ²² et Cepsain et
²³
 Bethoron cum suburbanis suis civitates quattuor ²³ de tribu quoque Dan Elthece et Gebbethon
²⁴ ²⁵
 et Ahialon et Gethremmon cum suburbanis suis civitates quattuor ²⁵ porro de dimidia tribu
²⁶
 Manasse Thanach et Gethremmon cum suburbanis suis civitates duae ²⁶ omnes civitates decem et
²⁷
 suburbana earum datae sunt filiis Caath inferioris gradus ²⁷ filiis quoque Gerson levitici generis
 dedit de dimidia tribu Manasse confugii civitatem Gaulon in Basan et Bosram cum suburbanis suis
²⁸ ²⁹
 civitates duas ²⁸ porro de tribu Isachar Cesion et Dabereth ²⁹ et Iaramoth et Engannim cum
³⁰ ³¹
 suburbanis suis civitates quattuor ³⁰ de tribu autem Aser Masal et Abdon ³¹ et Elacoth et Roob
³²
 cum suburbanis suis civitates quattuor ³² de tribu quoque Nepthali civitatem confugii Cedes in
³³
 Galilea et Ammothdor et Charthan cum suburbanis suis civitates tres ³³ omnes urbes familiarum
³⁴
 Gerson tredecim cum suburbanis suis ³⁴ filiis autem Merari Levitis inferioris gradus per familias
³⁵
 suas data est de tribu Zabulon Iechenam et Chartha ³⁵ et Damna et Nalol civitates quattuor cum
³⁶
 suburbanis suis ³⁶ [de tribu quoque Ruben ciuitates confugii Bosor in solitudine et Cedson et Misor
 et Ocho ciuitates quattuor cum suburbanis suis] ³⁷ et de tribu Gad civitates confugii Ramoth in
³⁸
 Galaad et Manaim et Esebon et Iazer civitates quattuor cum suburbanis suis ³⁸ omnes urbes filiorum
³⁹
 Merari per familias et cognationes suas duodecim ³⁹ itaque universae civitates Levitarum in medio
⁴⁰
 possessionis filiorum Israhel fuerunt quadraginta octo ⁴⁰ cum suburbanis suis singulae per familias
⁴¹
 distributae ⁴¹ deditque Dominus Israheli omnem terram quam traditurum se patribus eorum iuraverat
⁴²
 et possederunt illam atque habitaverunt in ea ⁴² dataque est ab eo pax in omnes per circuitum
⁴³
 nationes nullusque eis hostium resistere ausus est sed cuncti in eorum dicionem redacti sunt ⁴³ ne

unum quidem verbum quod illis praestaturum se esse promiserat irritum fuit sed rebus expleta sunt omnia

Chapter 22

¹ eodem tempore vocavit Iosue Rubenitas et Gadditas et dimidiam tribum Manasse ² dixitque ad eos fecistis omnia quae vobis praecepit Moses famulus Domini mihi quoque in omnibus oboedistis ³ nec reliquistis fratres vestros longo tempore usque in praesentem diem custodientes imperium Domini Dei vestri ⁴ quia igitur dedit Dominus Deus vester fratribus vestris quietem ac pacem sicut pollicitus est revertimini et ite in tabernacula vestra et in terram possessionis quam tradidit vobis Moses famulus Domini trans Iordanem ⁵ ita dumtaxat ut custodiat adtente et opere conpleatis mandatum et legem quam praecepit vobis Moses servus Domini ut diligatis Dominum Deum vestrum et ambuletis in omnibus viis eius et observetis mandata illius adhereatisque ei ac serviatis in omni corde et in omni anima vestra ⁶ benedixitque eis Iosue et dimisit eos qui reversi sunt in tabernacula sua ⁷ tribui autem Manasse mediae possessionem Moses dederat in Basan et idcirco mediae quae superfuit dedit Iosue sortem inter ceteros fratres suos trans Iordanem ad occidentalem eius plagam cumque dimitteret eos in tabernacula sua et benedixisset illis ⁸ dixit ad eos in multa substantia atque divitiis revertimini ad sedes vestras cum argento et auro aere ac ferro et veste ⁹ multiplices dividite praedam hostium cum fratribus vestris reversique sunt et abierunt filii Ruben et filii Gad et dimidia tribus Manasse a filiis Israhel de Silo quae sita est in Chanaan ut intrarent Galaad terram possessionis suae quam obtinuerant iuxta imperium Domini in manu Mosi ¹⁰ cumque venissent ad tumulos Iordanis in terra Chanaan aedificaverunt iuxta Iordanem altare infinitae magnitudinis ¹¹ quod cum audissent filii Israhel et ad eos certi nuntii detulissent aedificasse filios Ruben et Gad et dimidia tribus Manasse altare in terra Chanaan super Iordanis tumulos contra filios Israhel ¹² convenerunt omnes in Silo ut ascenderent et dimicarent contra eos ¹³ et interim miserunt ad illos in terram Galaad Finees filium Eleazar sacerdotem ¹⁴ et decem principes cum eo singulos de tribubus singulis ¹⁵ qui venerunt ad filios Ruben et Gad et dimidia tribus Manasse in terram Galaad dixeruntque ad eos ¹⁶ haec mandat omnis populus Domini quae est ista transgressio cur reliquistis Dominum Deum Israhel aedificantes altare sacrilegum et a cultu illius recedentes ¹⁷ an parum vobis est quod peccastis in Beelphegor et usque in praesentem diem macula huius

sceleris in nobis permanet multique de populo corruerunt¹⁸ et vos hodie reliquistis Dominum et
 cras in universum Israhel eius ira desaeviet¹⁹ quod si putatis immundam esse terram possessionis
 vestrae transite ad terram in qua tabernaculum Domini est et habitate inter nos tantum ut a Domino²⁰
 et a nostro consortio non recedatis aedificato altari praeter altare Domini Dei vestri nonne Achan
 filius Zare praeteriit mandatum Domini et super omnem populum Israhel ira eius incubuit et ille²¹
 erat unus homo atque utinam solus perisset in scelere suo responderuntque filii Ruben et Gad²²
 et dimidia tribus Manasse principibus legationis Israhel fortissimus Deus Dominus fortissimus
 Deus Dominus ipse novit et Israhel simul intellet si praevaricationis animo hoc altare construximus²³
 non custodiat nos sed puniat in praesenti et si ea mente fecimus ut holocausta et sacrificium et
 pacificas victimas super eo inponeremus ipse quaerat et iudicet²⁴ et non ea magis cogitatione atque
 tractatu ut diceremus cras dicent filii vestri filiis nostris quid vobis et Domino Deo Israhel²⁵
 terminum posuit Dominus inter nos et vos o filii Ruben et filii Gad Iordanem fluvium et idcirco
 partem non habetis in Domino et per hanc occasionem avertent filii vestri filios nostros a timore
 Domini putavimus itaque melius²⁶ et diximus extruamus nobis altare non in holocausta neque ad
 victimas offerendas²⁷ sed in testimonium inter nos et vos et subolem nostram vestramque progeniem
 ut serviamus Domino et iuris nostri sit offerre holocausta et victimas et pacificas hostias et²⁸
 nequaquam dicant cras filii vestri filiis nostris non est vobis pars in Domino quod si voluerint
 dicere respondebunt eis ecce altare Domini quod fecerunt patres nostri non in holocausta neque in
 sacrificium sed in testimonium vestrum ac nostrum²⁹ absit a nobis hoc scelus ut recedamus a
 Domino et eius vestigia relinquamus extracto altari ad holocausta et sacrificia et victimas offerendas³⁰
 praeter altare Domini Dei nostri quod extractum est ante tabernaculum eius quibus auditis Finees
 sacerdos et principes legationis Israhel qui erant cum eo placati sunt et verba filiorum Ruben et
 Gad et dimidia tribus Manasse libentissime susceperunt³¹ dixitque Finees filius Eleazari sacerdos
 ad eos nunc scimus quod nobiscum sit Dominus quoniam alieni estis a praevaricatione hac et
 liberastis filios Israhel de manu Domini³² reversusque est cum principibus a filiis Ruben et Gad
 de terra Galaad finium Chanaan ad filios Israhel et rettulit eis³³ placuitque sermo cunctis audientibus
 et laudaverunt Deum filii Israhel et nequaquam ultra dixerunt ut ascenderent contra eos atque
 pugnarent et delerent terram possessionis eorum³⁴ vocaveruntque filii Ruben et filii Gad altare
 quod extruxerant Testimonium nostrum quod Dominus ipse sit Deus

Chapter 23

¹ evoluto autem multo tempore postquam pacem Dominus dederat Israheli subiectis in gyro
 nationibus universis et Iosue iam longo et persenilis aetatis ² vocavit Iosue omnem Israhelem
 maioresque natu et principes ac duces et magistros dixitque ad eos ego senui et progressioris aetatis
 sum ³ vosque cernitis omnia quae fecerit Dominus Deus vester cunctis per circuitum nationibus
 quomodo pro vobis ipse pugnaverit ⁴ et nunc quia vobis sorte divisit omnem terram ab orientali
 parte Iordanis usque ad mare Magnum multaeque adhuc supersunt nationes ⁵ Dominus Deus vester
 disperdet eas et auferet a facie vestra et possidebitis terram sicut vobis pollicitus est ⁶ tantum
 confortamini et estote solliciti ut custodiatis cuncta quae scripta sunt in volumine legis Mosi et non
 declinetis ab eis nec ad dextram nec ad sinistram ⁷ ne postquam intraveritis ad gentes quae inter
 vos futurae sunt iuretis in nomine deorum earum et serviatis eis et adoretis illos ⁸ sed adhereatis
 Domino Deo vestro quod fecistis usque in diem hanc ⁹ et tunc auferet Dominus in conspectu vestro
 gentes magnas et robustissimas et nullus vobis resistere poterit ¹⁰ unus e vobis persequetur hostium
 mille viros quia Dominus Deus vester pro vobis ipse pugnabit sicut pollicitus est ¹¹ hoc tantum
 diligentissime praecavete ut diligatis Dominum Deum vestrum ¹² quod si volueritis gentium harum
 quae inter vos habitant erroribus adherere et cum eis miscere conubia atque amicitias copulare
¹³ iam nunc scitote quod Dominus Deus vester non eas deleat ante faciem vestram sed sint vobis
 in foveam ac laqueum et offendiculum ex latere vestro et sudes in oculis vestris donec vos auferat
 atque disperdat de terra hac optima quam tradidit vobis ¹⁴ en ego hodie ingrediar viam universae
 terrae et toto animo cognoscetis quod de omnibus verbis quae se Dominus praestaturum nobis esse
 pollicitus est unum non praeterierit in cassum ¹⁵ sicut ergo implevit opere quod promisit et prospera
 cuncta venerunt sic adducet super vos quicquid malorum comminatus est donec vos auferat atque
 disperdat de terra hac optima quam tradidit vobis ¹⁶ eo quod praeterieritis pactum Domini Dei
 vestri quod pepigit vobiscum et servieritis diis alienis et adoraveritis eos cito atque velociter consurget
 in vos furor Domini et auferemini de terra hac optima quam tradidit vobis

Chapter 24

¹
congregavitque Iosue omnes tribus Israhel in Sychem et vocavit maiores natu ac principes et
iudices et magistros steteruntque in conspectu Domini ² et ad populum sic locutus est haec dicit
Dominus Deus Israhel trans fluvium habitaverunt patres vestri ab initio Thare pater Abraham et
Nahor servieruntque diis alienis ³ tuli ergo patrem vestrum Abraham de Mesopotamiae finibus et
adduxi eum in terram Chanaan multiplicavique semen eius ⁴ et dedi ei Isaac illique rursum dedi
Iacob et Esau e quibus Esau dedi montem Seir ad possidendum Iacob vero et filii eius descenderunt
in Aegyptum ⁵ misique Mosen et Aaron et percussi Aegyptum multis signis atque portentis
⁶ eduxique vos et patres vestros de Aegypto et venistis ad mare persecutique sunt Aegyptii patres
vestros cum curribus et equitatu usque ad mare Rubrum ⁷ clamaverunt autem ad Dominum filii
Israhel qui posuit tenebras inter vos et Aegyptios et adduxit super eos mare et operuit illos viderunt
oculi vestri cuncta quae in Aegypto fecerim et habitastis in solitudine multo tempore ⁸ et introduxi
vos ad terram Amorrei qui habitabat trans Iordanem cumque pugnarent contra vos tradidi eos in
manus vestras et possedistis terram eorum atque interfecistis illos ⁹ surrexit autem Balac filius
Sepphor rex Moab et pugnavit contra Israhalem misitque et vocavit Balaam filium Beor ut
malediceret vobis ¹⁰ et ego nolui audire eum sed e contrario per illum benedixi vobis et liberavi
vos de manu eius ¹¹ transistisque Iordanem et venistis ad Hiericho pugnaveruntque contra vos viri
civitatis eius Amorreus et Ferezeus et Chananeus et Hettheus et Gergeseus et Eveus et Iebuseus et
tradidi illos in manus vestras ¹² misique ante vos crabrones et eieci eos de locis suis duos reges
Amorreorum non in gladio et arcu tuo ¹³ dedique vobis terram in qua non laborastis et urbes quas
non aedificastis ut habitaretis in eis vineas et oliveta quae non plantastis ¹⁴ nunc ergo timete
Dominum et servite ei perfecto corde atque verissimo et auferte deos quibus servierunt patres vestri
in Mesopotamia et in Aegypto ac servite Domino ¹⁵ sin autem malum vobis videtur ut Domino
serviatis optio vobis datur eligite hodie quod placet cui potissimum servire debeatis utrum diis
quibus servierunt patres vestri in Mesopotamia an diis Amorreorum in quorum terra habitatis ego
autem et domus mea serviemus Domino ¹⁶ responditque populus et ait absit a nobis ut relinquamus
Dominum et serviamus diis alienis ¹⁷ Dominus Deus noster ipse eduxit nos et patres nostros de
terra Aegypti de domo servitutis fecitque videntibus nobis signa ingentia et custodivit nos in omni
via per quam ambulavimus et in cunctis populis per quos transivimus ¹⁸ et eiecit universas gentes
Amorreum habitatorem terrae quam nos intravimus serviemus igitur Domino quia ipse est Deus
noster ¹⁹ dixitque Iosue ad populum non poteritis servire Domino Deus enim sanctus et fortis

aemulator est nec ignoscet sceleribus vestris atque peccatis ²⁰ si dimiseritis Dominum et servieritis
 diis alienis convertet se et affliget vos atque subvertet postquam vobis praestiterit bona ²¹ dixitque
 populus ad Iosue nequaquam ita ut loqueris erit sed Domino serviemus ²² et Iosue ad populum
 testes inquit vos estis quia ipsi elegeritis vobis Dominum ut serviatis ei responderuntque testes
²³ nunc ergo ait auferte deos alienos de medio vestrum et inclinate corda vestra ad Dominum Deum
 Israhel ²⁴ dixitque populus ad Iosue Domino Deo nostro serviemus oboedientes praeceptis eius
²⁵ percussit igitur Iosue in die illo foedus et proposuit populo praecepta atque iudicia in Sychem
²⁶ scripsitque omnia verba haec in volumine legis Dei et tulit lapidem pergrandem posuitque eum
 subter quercum quae erat in sanctuario Domini ²⁷ et dixit ad omnem populum en lapis iste erit
 vobis in testimonium quod audierit omnia verba Domini quae locutus est vobis ne forte postea
 negare velitis et mentiri Domino Deo vestro ²⁸ dimisitque populum singulos in possessionem suam
²⁹ et post haec mortuus est Iosue filius Nun servus Domini centum decem annorum ³⁰ sepelieruntque
 eum in finibus possessionis suae in Thamnathsare quae sita est in monte Ephraim a septentrionali
 parte montis Gaas ³¹ servivitque Israhel Domino cunctis diebus Iosue et seniorum qui longo vixerunt
 tempore post Iosue et qui noverant omnia opera Domini quae fecerat in Israhel ³² ossa quoque
 Ioseph quae tulerant filii Israhel de Aegypto sepelierunt in Sychem in parte agri quem emerat Iacob
 a filiis Emmor patris Sychem centum novellis ovibus et fuit in possessione filiorum Ioseph

Judges

Chapter 1

¹ post mortem Iosue consuluerunt filii Israhel Dominum dicentes quis ascendet ante nos contra
 Chananeum et erit dux belli ² dixitque Dominus Iudas ascendet ecce tradidi terram in manus eius
³ et ait Iudas Symeoni fratri suo ascende mecum in sorte mea et pugna contra Chananeum ut et ego
 pergam tecum in sorte tua et abiit cum eo Symeon ⁴ ascenditque Iudas et tradidit Dominus
 Chananeum ac Ferezeum in manus eorum et percusserunt in Bezec decem milia virorum
⁵ inveneruntque Adonibezec in Bezec et pugnaverunt contra eum ac percusserunt Chananeum et

⁶
 Ferezeum⁶ fugit autem Adonibezec quem secuti comprehenderunt caesis summitatibus manuum
⁷
 eius ac pedum⁷ dixitque Adonibezec septuaginta reges amputatis manuum ac pedum summitatibus
 colligebant sub mensa mea ciborum reliquias sicut feci ita reddidit mihi Deus adduxeruntque eum
⁸
 in Hierusalem et ibi mortuus est⁸ obpugnantes ergo filii Iuda Hierusalem ceperunt eam et
⁹
 percusserunt in ore gladii tradentes cunctam incendio civitatem⁹ et postea descendentes pugnaverunt
¹⁰
 contra Chananeum qui habitabat in montanis et ad meridiem et in campestribus¹⁰ pergensque
 Iudas contra Chananeum qui habitabat in Hebron cui nomen fuit antiquitus Cariatharbe percussit
¹¹
 Sisai et Ahiman et Tholmai¹¹ atque inde profectus abiit ad habitatores Dabir cuius nomen vetus
¹²
 erat Cariathsepher id est civitas Litterarum¹² dixitque Chaleb qui percusserit Cariathsepher et
¹³
 vastaverit eam dabo ei Axam filiam meam uxorem¹³ cumque cepisset eam Othonihel filius Cenez
¹⁴
 frater Chaleb minor dedit ei filiam suam coniugem¹⁴ quam pergentem in itinere monuit vir suus
¹⁵
 ut peteret a patre suo agrum quae cum suspirasset sedens asino dixit ei Chaleb quid habes¹⁵ at illa
 respondit da mihi benedictionem quia terram arentem dedisti mihi da et inriguam aquis dedit ergo
¹⁶
 ei Chaleb inriguum superius et inriguum inferius¹⁶ filii autem Cinei cognati Mosi ascenderunt de
 civitate Palmarum cum filiis Iuda in desertum sortis eius quod est ad meridiem Arad et habitaverunt
¹⁷
 cum eo¹⁷ abiit autem Iudas cum Symeone fratre suo et percusserunt simul Chananeum qui habitabat
¹⁸
 in Sephath et interfecerunt eum vocatumque est nomen urbis Horma id est anathema¹⁸ cepitque
¹⁹
 Iudas Gazam cum finibus suis et Ascalonem atque Accaron cum terminis suis¹⁹ fuitque Dominus
 cum Iuda et montana possedit nec potuit delere habitatores vallis quia falcatis curribus abundabant
²⁰
²¹
 dederuntque Chaleb Hebron sicut dixerat Moses qui delevit ex ea tres filios Enach²¹ Iebuseum
 autem habitatorem Hierusalem non deleverunt filii Benjamin habitavitque Iebuseus cum filiis
²²
 Benjamin in Hierusalem usque in praesentem diem²² domus quoque Ioseph ascendit in Bethel
²³
 fuitque Dominus cum eis²³ nam cum obsiderent urbem quae prius Luza vocabatur²⁴ viderunt
²⁵
 hominem egredientem de civitate dixeruntque ad eum ostende nobis introitum civitatis et faciemus
²⁶
 tecum misericordiam²⁵ qui cum ostendisset eis percusserunt urbem in ore gladii hominem autem
²⁷
 illum et omnem cognationem eius dimiserunt²⁶ qui dimissus abiit in terram Etthim et aedificavit
²⁷
 ibi civitatem vocavitque eam Luzam quae ita appellatur usque in praesentem diem²⁷ Manasses
 quoque non delevit Bethsan et Thanach cum viculis suis et habitatores Dor et Ieblaam et Mageddo

cum viculis suis coepitque Chananeus habitare cum eis²⁸ postquam autem confortatus est Israhel
 fecit eos tributarios et delere noluit²⁹ Ephraim etiam non interfecit Chananeum qui habitabat in
 Gazer sed habitavit cum eo³⁰ Zabulon non delevit habitatores Cetron et Naalon sed habitavit
 Chananeus in medio eius factusque est ei tributarius³¹ Aser quoque non delevit habitatores Achcho
 et Sidonis Alab et Achazib et Alba et Afec et Roob³² habitavitque in medio Chananei habitatoris
 illius terrae nec interfecit eum³³ Nepthali non delevit habitatores Bethseme et Bethanath et
 habitavit inter Chananeum habitatorem terrae fueruntque ei Bethsemitae et Bethanitae tributarii
 artavitque Amorreu filios Dan in monte nec dedit eis locum ut ad planiora descenderent
 habitavitque in monte Hares quod interpretatur testaceo in Ahilon et Salabim et adgravata est
 manus domus Ioseph factusque est ei tributarius³⁶ fuit autem terminus Amorrei ab ascensu
 Scorpionis Petra et superiora loca

Chapter 2

¹ ascenditque angelus Domini de Galgal ad locum Flentium et ait eduxi vos de Aegypto et
 introduxi in terram pro qua iuravi patribus vestris et pollicitus sum ut non facerem irritum pactum
 meum vobiscum in sempiternum² ita dumtaxat ut non feriretis foedus cum habitatoribus terrae
 huius et aras eorum subverteretis et noluistis audire vocem meam cur hoc fecistis³ quam ob rem
 nolui delere eos a facie vestra ut habeatis hostes et dii eorum sint vobis in ruinam⁴ cumque
 loqueretur angelus Domini verba haec ad omnes filios Israhel elevaverunt vocem suam et fleverunt
 et vocatum est nomen loci illius Flentium sive Lacrimarum immolaveruntque ibi hostias Domino
 dimisit ergo Iosue populum et abierunt filii Israhel unusquisque in possessionem suam ut obtinerent
 eam⁷ servieruntque Domino cunctis diebus eius et seniorum qui longo post eum vixerunt tempore
 et noverant omnia opera Domini quae fecerat cum Israhel⁸ mortuus est autem Iosue filius Nun
 famulus Domini centum et decem annorum⁹ et sepelierunt eum in finibus possessionis suae in
 Thamnathsare in monte Ephraim a septentrionali plaga montis Gaas¹⁰ omnisque illa generatio
 congregata est ad patres suos et surrexerunt alii qui non noverant Dominum et opera quae fecerat

¹¹ cum Israhel ¹² feceruntque filii Israhel malum in conspectu Domini et servierunt Baalim ¹³ ac
 dimiserunt Dominum Deum patrum suorum qui eduxerat eos de terra Aegypti et secuti sunt deos
 alienos deos quoque populorum qui habitabant in circuitu eorum et adoraverunt eos et ad iracundiam
 concitaverunt Dominum ¹⁴ dimittentes eum et servientes Baal et Astharoth ¹⁵ iratusque Dominus
 contra Israhel tradidit eos in manibus diripientium qui ceperunt eos et vendiderunt hostibus qui
 habitabant per gyrum nec potuerunt resistere adversariis suis ¹⁶ sed quocumque pergere voluissent
 manus Domini erat super eos sicut locutus est et iuravit eis et vehementer adflicti sunt
¹⁷ suscitavitque Dominus iudices qui liberarent eos de vastantium manibus sed nec illos audire
 voluerunt ¹⁸ fornicantes cum diis alienis et adorantes eos cito deseruerunt viam per quam ingressi
 fuerant patres eorum et audientes mandata Domini omnia fecere contraria ¹⁹ cumque Dominus
 iudices suscicaret in diebus eorum flectebatur misericordia et audiebat adflictorum gemitus et
 liberabat eos de caede vastantium ²⁰ postquam autem mortuus esset iudex revertebantur et multo
 maiora faciebant quam fecerant patres sui sequentes deos alienos et servientes eis et adorantes illos
 non dimiserunt adinventiones suas et viam durissimam per quam ambulare consueverant ²¹ iratusque
 est furor Domini in Israhel et ait quia irritum fecit gens ista pactum meum quod pepigeram cum
 patribus eorum et vocem meam audire contempsit ²² et ego non delebo gentes quas dimisit Iosue
 et mortuus est ²³ ut in ipsis experiar Israhel utrum custodiant viam Domini et ambulent in ea sicut
 custodierunt patres eorum an non ²⁴ dimisit ergo Dominus omnes has nationes et cito subvertere
 noluit nec tradidit in manibus Iosue

Chapter 3

¹ hae sunt gentes quas Dominus dereliquit ut erudiret in eis Israhelem et omnes qui non noverant
 bella Chananeorum ² et postea discerent filii eorum certare cum hostibus et habere consuetudinem
 proeliandi ³ quinque satrapas Philisthinorum omnemque Chananeum et Sidonium atque Eveum
 qui habitabat in monte Libano de monte Baalhermon usque ad introitum Emath ⁴ dimisitque eos
 ut in ipsis experiretur Israhelem utrum audiret mandata Domini quae praeceperat patribus eorum
 per manum Mosi an non ⁵ itaque filii Israhel habitaverunt in medio Chananei et Hetthei et Amorrei
 et Ferezei et Evei et Iebusei ⁶ et duxerunt uxores filias eorum ipsique filias suas eorum filiis

tradiderunt et servierunt diis eorum ⁷ feceruntque malum in conspectu Domini et obliti sunt Dei
 sui servientes Baalim et Astharoth ⁸ iratusque Dominus contra Israhel tradidit eos in manus
 Chusanrasathaim regis Mesopotamiae servieruntque ei octo annis ⁹ et clamaverunt ad Dominum
 qui suscitavit eis salvatorem et liberavit eos Othonihel videlicet filium Cenez fratrem Chaleb
 minorem ¹⁰ fuitque in eo spiritus Domini et iudicavit Israhel egressusque est ad pugnam et tradidit
 Dominus in manu eius Chusanrasathaim regem Syriae et oppressit eum ¹¹ quievitque terra
 quadraginta annis et mortuus est Othonihel filius Cenez ¹² addiderunt autem filii Israhel facere
 malum in conspectu Domini qui confortavit adversum eos Eglon regem Moab quia fecerunt malum
 in conspectu eius ¹³ et copulavit ei filios Ammon et Amalech abiitque et percussit Israhel atque
 possedit urbem Palmarum ¹⁴ servieruntque filii Israhel Eglon regi Moab decem et octo annis ¹⁵ et
 postea clamaverunt ad Dominum qui suscitavit eis salvatorem vocabulo Ahoth filium Gera filii
 Iemini qui utraque manu utebatur pro dextera miseruntque filii Israhel per illum munera Eglon regi
 Moab ¹⁶ qui fecit sibi gladium ancipitem habentem in medio capulum longitudinis palmae manus
 et accinctus est eo subter sagum in dextro femore ¹⁷ obtulitque munera Eglon regi Moab erat autem
 Eglon crassus nimis ¹⁸ cumque obtulisset ei munera prosecutus est socios qui cum eo venerant
¹⁹ et reversus de Galgalis ubi erant idola dixit ad regem verbum secretum habeo ad te o rex et ille
 imperavit silentium egressisque omnibus qui circa eum erant ²⁰ ingressus est Ahoth ad eum sedebat
 autem in aestivo cenaculo solus dixitque verbum Dei habeo ad te qui statim surrexit de throno
²¹ extenditque Ahoth manum sinistram et tulit sicam de dextro femore suo infixitque eam in ventre
 eius ²² tam valide ut capulus ferrum sequeretur in vulnere ac pinguiissimo adipe stringeretur nec
 eduxit gladium sed ita ut percusserat reliquit in corpore statimque per secreta naturae alvi stercora
 proruperunt ²³ Ahoth autem clausis diligentissime ostiis cenaculi et obfirmatis sera ²⁴ per posticam
 egressus est servique regis ingressi viderunt clausas fores cenaculi atque dixerunt forsitan purgat
 alvum in aestivo cubiculo ²⁵ expectantesque diu donec erubescerent et videntes quod nullus aperiret
 tulerunt clavem et aperientes invenerunt dominum suum iacentem in terra mortuum ²⁶ Ahoth autem
 dum illi turbarentur effugit et pertransiit locum Idolorum unde reversus fuerat venitque in Seirath
²⁷ et statim insonuit bucina in monte Ephraim descenderuntque cum eo filii Israhel ipso in fronte
 gradiente ²⁸ qui dixit ad eos sequimini me tradidit enim Dominus inimicos nostros Moabitas in
 manus nostras descenderuntque post eum et occupaverunt vada Iordanis quae transmittunt in Moab

et non dimiserunt transire quemquam²⁹ sed percusserunt Moabitas in tempore illo circiter decem milia omnes robustos et fortes viros nullus eorum evadere potuit³⁰ humiliatusque est Moab die illo sub manu Israhel et quievit terra octoginta annis³¹ post hunc fuit Samgar filius Anath qui percussit de Philisthim sescentos viros vomere et ipse quoque defendit Israhel

Chapter 4

¹ addideruntque filii Israhel facere malum in conspectu Domini post mortem Ahoth² et tradidit illos Dominus in manu Iabin regis Chanaan qui regnavit in Asor habuitque ducem exercitus sui nomine Sisaram ipse autem habitabat in Aroseth gentium³ clamaveruntque filii Israhel ad Dominum nongentos enim habebat falcatos currus et per viginti annos vehementer oppresserat eos⁴ erat autem Debbora prophetis uxor Lapidoth quae iudicabat populum in illo tempore⁵ et sedebat sub palma quae nomine illius vocabatur inter Rama et Bethel in monte Ephraim ascendebantque ad eam filii Israhel in omne iudicium⁶ quae misit et vocavit Barac filium Abinoem de Cedes Neptholim dixitque ad eum praecepit tibi Dominus Deus Israhel vade et duc exercitum in montem Thabor tollesque tecum decem milia pugnatorum de filiis Neptholim et de filiis Zabulon⁷ ego autem ducam ad te in loco torrentis Cison Sisaram principem exercitus Iabin et currus eius atque omnem multitudinem et tradam eos in manu tua⁸ dixitque ad eam Barac si venis mecum vadam si nolueris venire non pergam⁹ quae dixit ad eum ibo quidem tecum sed in hac vice tibi victoria non reputabitur quia in manu mulieris tradetur Sisara surrexit itaque Debbora et perrexit cum Barac in Cedes¹⁰ qui accitis Zabulon et Neptholim ascendit cum decem milibus pugnatorum habens Debboram in comitatu suo¹¹ Aber autem Cineus recesserat quondam a ceteris Cineis fratribus suis filiis Obab cognati Mosi et tetenderat tabernacula usque ad vallem quae vocatur Sennim et erat iuxta Cedes¹² nuntiatumque est Sisarae quod ascendisset Barac filius Abinoem in montem Thabor¹³ et congregavit nongentos falcatos currus omnemque exercitum de Aroseth gentium ad torrentem Cison¹⁴ dixitque Debbora ad Barac surge haec est enim dies in qua tradidit Dominus Sisaram in manus tuas en ipse ductor est tuus descendit itaque Barac de monte Thabor et decem milia pugnatorum cum eo¹⁵ perterritusque Dominus Sisaram et omnes currus eius universamque multitudinem in ore gladii ad conspectum Barac in tantum ut Sisara de curru desiliens pedibus

¹⁶
 fugeret et Barac persequeretur fugientes currus et exercitum usque ad Aroseth gentium et omnis
¹⁷
 hostium multitudo usque ad internicionem caderet Sisara autem fugiens pervenit ad tentorium
¹⁸
 Iahel uxoris Aber Cinei erat enim pax inter Iabin regem Asor et domum Aber Cinei egressa
 igitur Iahel in occursum Sisarae dixit ad eum intra ad me domine mi intra ne timeas qui ingressus
¹⁹
 tabernaculum eius et opertus ab ea pallio dixit ad eam da mihi obsecro paululum aquae quia
²⁰
 valde sitio quae aperuit utrem lactis et dedit ei bibere et operuit illum dixitque Sisara ad eam sta
 ante ostium tabernaculi et cum venerit aliquis interrogans te et dicens numquid hic est aliquis
²¹
 respondebis nullus est tulit itaque Iahel uxor Aber clavum tabernaculi adsumens pariter malleum
 et ingressa abscondite et cum silentio posuit supra tempus capitis eius clavum percussumque malleo
²²
 defixit in cerebrum usque ad terram qui soporem morti socians defecit et mortuus est et ecce
 Barac sequens Sisaram veniebat egressaque Iahel in occursum eius dixit ei veni et ostendam tibi
 virum quem quaeris qui cum intrasset ad eam vidit Sisaram iacentem mortuum et clavum infixum
²³
 in tempore eius humiliavit ergo Deus in die illo Iabin regem Chanaan coram filiis Israhel ²⁴ qui
 crescebant cotidie et forti manu opprimebant Iabin regem Chanaan donec delerent eum

Chapter 5

¹
 cecineruntque Debbora et Barac filius Abinoem in die illo dicentes ² qui sponte obtulistis de
³
 Israhel animas vestras ad periculum benedicite Domino audite reges percipite auribus principes
⁴
 ego sum ego sum quae Domino canam psallam Domino Deo Israhel Domine cum exires de Seir
⁵
 et transires per regiones Edom terra mota est caelique ac nubes stillaverunt aquis montes fluxerunt
⁶
 a facie Domini et Sinai a facie Domini Dei Israhel in diebus Samgar filii Anath in diebus Iahel
⁷
 quieverunt semitae et qui ingrediebantur per eas ambulaverunt per calles devios cessaverunt fortes
⁸
 in Israhel et quieverunt donec surgeret Debbora surgeret mater in Israhel nova bella elegit Dominus
⁹
 et portas hostium ipse subvertit clypeus et hasta si apparuerint in quadraginta milibus Israhel cor
 meum diligit principes Israhel qui propria voluntate obtulistis vos discrimini benedicite Domino
¹⁰
 qui ascenditis super nitentes asinos et sedetis in iudicio et ambulatis in via loquimini ¹¹ ubi
 conlisi sunt currus et hostium est suffocatus exercitus ibi narrentur iustitiae Domini et clementia

in fortes Israhel tunc descendit populus Domini ad portas et obtinuit principatum ¹² surge surge
 Debbora surge surge et loquere canticum surge Barac et adprehende captivos tuos fili Abinoem
¹³ salvatae sunt reliquiae populi Dominus in fortibus dimicavit ¹⁴ ex Ephraim delevit eos in Amalech
 et post eum ex Beniamin in populos tuos o Amalech de Machir principes descenderunt et de Zabulon
¹⁵ qui exercitum ducerent ad bellandum ¹⁵ duces Isachar fuere cum Debbora et Barac vestigia sunt
 secuti qui quasi in praeceps ac baratrum se discrimini dedit diviso contra se Ruben magnanimorum
¹⁶ repperta contentio est ¹⁶ quare habitas inter duos terminos ut audias sibilos gregum diviso contra
 se Ruben magnanimorum repperta contentio est ¹⁷ Galaad trans Iordanem quiescebat et Dan vacabat
 navibus Aser habitabat in litore maris et in portibus morabatur ¹⁸ Zabulon vero et Nephtalim
¹⁹ obtulerunt animas suas morti in regione Merome ¹⁹ venerunt reges et pugnaverunt pugnaverunt
 reges Chanaan in Thanach iuxta aquas Mageddo et tamen nihil tulere praedantes ²⁰ de caelo
 dimicatum est contra eos stellae manentes in ordine et cursu suo adversum Sisaram pugnaverunt
²¹ torrens Cison traxit cadavera eorum torrens Cadumim torrens Cison conculca anima mea robustos
²² ungulae equorum ceciderunt fugientibus impetu et per praeceps ruentibus fortissimis hostium
²³ maledicite terrae Meroz dixit angelus Domini maledicite habitatoribus eius quia non venerunt
 ad auxilium Domini in adiutorium fortissimorum eius ²⁴ benedicta inter mulieres Iahel uxor Aber
²⁵ Cinei benedicatur in tabernaculo suo ²⁵ aquam petenti lac dedit et in fiala principum obtulit butyrum
²⁶ sinistram manum misit ad clavum et dexteram ad fabrorum malleos percussitque Sisaram quaerens
²⁷ in capite vulneri locum et tempus valide perforans ²⁷ inter pedes eius ruit defecit et mortuus est
²⁸ ante pedes illiusolvebatur et iacebat exanimis et miserabilis ²⁸ per fenestram prospiciens ululabat
 mater eius et de cenaculo loquebatur cur moratur regredi currus eius quare tardaverunt pedes
²⁹ quadrigarum illius ²⁹ una sapientior ceteris uxoribus eius haec socrui verba respondit ³⁰ forsitan
 nunc dividit spolia et pulcherrima feminarum eligitur ei vestes diversorum colorum Sisarae traduntur
³¹ in praedam et supellex varia ad ornanda colla congeritur ³¹ sic pereant omnes inimici tui Domine
³² qui autem diligunt te sicut sol in ortu suo splendet ita rutilent ³² quievitque terra per quadraginta
 annos

Chapter 6

¹ fecerunt autem filii Israhel malum in conspectu Domini qui tradidit eos in manu Madian septem
² annis et oppressi sunt valde ab eis feceruntque sibi antra et speluncas in montibus et munitissima
³ ad repugnandum loca cumque sevisset Israhel ascendebat Madian et Amalech et ceteri orientalium
⁴ nationum et apud eos figentes tentoria sicut erant in herbis cuncta vastabant usque ad introitum
Gazae nihilque omnino ad vitam pertinens relinquebant in Israhel non oves non boves non asinos
⁵ ipsi enim et universi greges eorum veniebant cum tabernaculis et instar lucustarum universa
conplebant innumera multitudo hominum et camelorum quicquid tetigerant devastantes
⁶ humiliatusque est Israhel valde in conspectu Madian ⁷ et clamavit ad Dominum postulans auxilium
⁸ contra Madianitas qui misit ad eos virum prophetam et locutus est haec dicit Dominus Deus
⁹ Israhel ego vos feci conscendere de Aegypto et eduxi de domo servitutis et liberavi de manu
Aegyptiorum et omnium inimicorum qui adfligebant vos eiecique eos ad introitum vestrum et
¹⁰ tradidi vobis terram eorum et dixi ego Dominus Deus vester ne timeatis deos Amorreorum in
¹¹ quorum terra habitatis et noluistis audire vocem meam venit autem angelus Domini et sedit sub
quercu quae erat in Ephra et pertinebat ad Ioas patrem familiae Ezri cumque Gedeon filius eius
¹² excuteret atque purgaret frumenta in torculari ut fugeret Madian apparuit ei et ait Dominus tecum
¹³ virorum fortissime dixitque ei Gedeon obsecro Domine si Dominus nobiscum est cur
adprehenderunt nos haec omnia ubi sunt mirabilia eius quae narraverunt patres nostri atque dixerunt
de Aegypto eduxit nos Dominus nunc autem dereliquit nos et tradidit in manibus Madian
¹⁴ respexitque ad eum Dominus et ait vade in hac fortitudine tua et liberabis Israhel de manu Madian
¹⁵ scito quod miserim te qui respondens ait obsecro Domine mi in quo liberabo Israhel ecce familia
¹⁶ mea infima est in Manasse et ego minimus in domo patris mei dixitque ei Dominus ego ero
¹⁷ tecum et percuties Madian quasi unum virum et ille si inveni inquit gratiam coram te da mihi
¹⁸ signum quod tu sis qui loquaris ad me ne recedas hinc donec revertar ad te portans sacrificium
¹⁹ et offerens tibi qui respondit ego praestolabor adventum tuum ingressus est itaque Gedeon et
coxit hedum et de farinae modio azymos panes carnesque ponens in canistro et ius carniū mittens
²⁰ in ollam tulit omnia sub quercum et obtulit ei cui dixit angelus Domini tolle carnes et panes

azymos et pone super petram illam et ius desuper funde cumque fecisset ita²¹ extendit angelus Domini summitatem virgae quam tenebat in manu et tetigit carnes et azymos panes ascenditque ignis de petra et carnes azymosque consumpsit angelus autem Domini evanuit ex oculis eius²² vidensque Gedeon quod esset angelus Domini ait heu mihi Domine Deus quia vidi angelum Domini facie ad faciem²³ dixitque ei Dominus pax tecum ne timeas non morieris²⁴ aedificavit ergo ibi Gedeon altare Domino vocavitque illud Domini pax usque in praesentem diem cum adhuc²⁵ esset in Ephra quae est familiae Ezri nocte illa dixit Dominus ad eum tolle taurum patris tui et alterum taurum annorum septem destruesque aram Baal quae est patris tui et nemus quod circa²⁶ aram est succide et aedificabis altare Domino Deo tuo in summitate petrae huius super quam sacrificium ante posuisti tollesque taurum secundum et offeres holocaustum super lignorum struem²⁷ quae de nemore succideris adsumptis igitur Gedeon decem viris de servis suis fecit sicut praeceperat Dominus timens autem domum patris sui et homines illius civitatis per diem facere²⁸ noluit sed omnia nocte conplevit cumque surrexissent viri oppidi eius mane viderunt destructam aram Baal lucumque succisum et taurum alterum inpositum super altare quod tunc aedificatum erat²⁹ dixeruntque ad invicem quis hoc fecit cumque perquirerent auctorem facti dictum est Gedeon filius Ioas fecit haec omnia³⁰ et dixerunt ad Ioas produc filium tuum ut moriatur quia destruxit aram Baal et succidit nemus³¹ quibus ille respondit numquid ultores estis Baal et pugnatis pro eo qui adversarius eius est moriatur antequam lux crastina veniat si deus est vindicet se de eo qui suffodit aram eius³² ex illo die vocatus est Gedeon Hierobbaal eo quod dixisset Ioas ulciscatur se de eo Baal qui suffodit altare eius³³ igitur omnis Madian et Amalech et orientales populi congregati sunt simul et transeuntes Iordanem castrametati sunt in valle Iezrahel³⁴ spiritus autem Domini induit Gedeon qui clangens bucina convocavit domum Abiezer ut sequeretur³⁵ misitque nuntios in universum Manassen qui et ipse secutus est eum et alios nuntios in Aser et Zabulon et Nephtalim qui occurrerunt ei³⁶ dixitque Gedeon ad Dominum si salvum facis per manum meam Israhel sicut locutus es³⁷ ponam vellus hoc lanae in area si ros in solo vellere fuerit et in omni terra siccitas sciam quod per manum meam sicut locutus es liberabis Israhel³⁸ factumque est ita et de nocte consurgens expresso vellere concam rore conplevit³⁹ dixitque rursus ad Dominum ne irascatur furor tuus contra me si adhuc semel temptavero signum quaerens in vellere oro ut solum vellus siccum sit et omnis terra rore madens⁴⁰ fecitque Dominus nocte illa ut postulaverat et fuit siccitas in solo vellere et ros in omni terra

Chapter 7

¹ igitur Hierobbaal qui est et Gedeon de nocte consurgens et omnis populus cum eo venit ad fontem qui vocatur Arad erant autem castra Madian in valle ad septentrionalem plagam collis
² Excelsi dixitque Dominus ad Gedeon multus tecum est populus nec tradetur Madian in manus
³ eius ne gloriatur contra me Israhel et dicat meis viribus liberatus sum loquere ad populum et cunctis audientibus praedica qui formidolosus et timidus est revertatur recesseruntque de monte Galaad et reversa sunt ex populo viginti duo milia virorum et tantum decem milia remanserunt
⁴ dixitque Dominus ad Gedeon adhuc populus multus est duc eos ad aquas et ibi probabo illos et
⁵ de quo dixero tibi ut tecum vadat ipse pergat quem ire prohibuero revertatur cumque descendisset populus ad aquas dixit Dominus ad Gedeon qui lingua lambuerint aquas sicut solent canes lambere
⁶ separabis eos seorsum qui autem curvatis genibus biberint in altera parte erunt fuit itaque numerus eorum qui manu ad os proiciente aquas lambuerant trecenti viri omnis autem reliqua multitudo
⁷ flexo poplite biberat et ait Dominus ad Gedeon in trecentis viris qui lambuerunt aquas libero
⁸ vos et tradam Madian in manu tua omnis autem reliqua multitudo revertatur in locum suum sumptis itaque pro numero cibariis et tubis omnem reliquam multitudinem abire praecepit ad tabernacula
⁹ sua et ipse cum trecentis viris se certamini dedit castra autem Madian erant subter in valle eadem
¹⁰ nocte dixit Dominus ad eum surge et descende in castra quia tradidi eos in manu tua sin autem
¹¹ solus ire formidas descendat tecum Phara puer tuus et cum audieris quid loquantur tunc confortabuntur manus tuae et securior ad hostium castra descendes descendit ergo ipse et Phara
¹² puer eius in partem castrorum ubi erant armatorum vigiliae Madian autem et Amalech et omnes orientales populi fusi iacebant in valle ut lucustarum multitudo cameli quoque innumerabiles erant
¹³ sicut harena quae iacet in litoribus maris cumque venisset Gedeon narrabat aliquis somnium proximo suo et in hunc modum referebat quod viderat vidi somnium et videbatur mihi quasi subcinericius panis ex hordeo volvi et in Madian castra descendere cumque pervenisset ad
¹⁴ tabernaculum percussit illud atque subvertit et terrae funditus coaequavit respondit is cui loquebatur non est hoc aliud nisi gladius Gedeonis filii Ioas viri Israhelitae tradidit Deus in manu
¹⁵ eius Madian et omnia castra eius cumque audisset Gedeon somnium et interpretationem eius adoravit et reversus ad castra Israhel ait surgite tradidit enim Dominus in manus nostras castra
¹⁶ Madian divisitque trecentos viros in tres partes et dedit tubas in manibus eorum lagoenasque
¹⁷ vacuas ac lampadas in medio lagoenarum et dixit ad eos quod me facere videritis hoc facite

ingrediar partem castrorum et quod fecero sectamini¹⁸ quando personaverit tuba in manu mea vos
 quoque per castrorum circuitum clangite et conclamate Domino et Gedeoni¹⁹ ingressusque est
 Gedeon et trecenti viri qui erant cum eo in parte castrorum incipientibus vigiliis noctis mediae et
 custodibus suscitatis coeperunt bucinis clangere et conplodere inter se lagoenas²⁰ cumque per
 gyrum castrorum in tribus personarent locis et hydrias confregissent tenuerunt sinistris manibus
 lampadas et dextris sonantes tubas clamaveruntque gladius Domini et Gedeonis²¹ stantes singuli
 in loco suo per circuitum castrorum hostilium omnia itaque castra turbata sunt et vociferantes
 ululantesque fugerunt²² et nihilominus insistebant trecenti viri bucinis personantes inmisitque
 Dominus gladium in omnibus castris et mutua se caede truncabant²³ fugientes usque Bethseta et
 crepidinem Abelmeula in Tebbath conclamantes autem viri Israhel de Nepthali et Aser et omni
 Manasse persequiebantur Madian²⁴ misitque Gedeon nuntios in omnem montem Ephraim dicens
 descendite in occursum Madian et occupate aquas usque Bethbera atque Iordanem clamavitque
 omnis Ephraim et praeoccupavit aquas atque Iordanem usque Bethbera²⁵ adprehensosque duos
 viros Madian Oreb et Zeb interfecit Oreb in petra Oreb Zeb vero in torculari Zeb et persecuti sunt
 Madian capita Oreb et Zeb portantes ad Gedeon trans fluentia Iordanis

Chapter 8

¹
 dixeruntque ad eum viri Ephraim quid est hoc quod facere voluisti ut non nos vocares cum ad
 pugnam pergeres contra Madian iurgantes fortiter et prope vim inferentes² quibus ille respondit
 quid enim tale facere potui quale vos fecistis nonne melior est racemus Ephraim vindemiis Abiezer
³
 in manus vestras tradidit Dominus principes Madian Oreb et Zeb quid tale facere potui quale vos
 fecistis quod cum locutus esset requievit spiritus eorum quo tuebant contra eum⁴ cumque venisset
 Gedeon ad Iordanem transivit eum cum trecentis viris qui secum erant et prae lassitudine fugientes
 persequi non poterant⁵ dixitque ad viros Soccoth date obsecro panes populo qui mecum est quia
 valde defecerunt ut possimus persequi Zebee et Salmana reges Madian⁶ responderunt principes
 Soccoth forsitan palmae manuum Zebee et Salmana in manu tua sunt et idcirco postulas ut demus
 exercitui tuo panes⁷ quibus ille ait cum ergo tradiderit Dominus Zebee et Salmana in manus meas
 conteram carnes vestras cum spinis tribulisque deserti⁸ et inde conscendens venit in Phanuhel

locutusque est ad viros eius loci similia cui et illi responderunt sicut responderant viri Soccoth
9 dixit itaque et eis cum reversus fuero victor in pace destruam turrem hanc¹⁰ Zebee autem et
Salmana requiescebant cum omni exercitu suo quindecim milia enim viri remanserant ex omnibus
turmis orientalium populorum caesis centum viginti milibus bellatorum et educentium gladium
11 ascendensque Gedeon per viam eorum qui in tabernaculis morabantur ad orientalem partem
Nobee et Iecbaa percussit castra hostium qui securi erant et nihil adversi suspicabantur
12 fugeruntque Zebee et Salmana quos persequens Gedeon comprehendit turbato omni exercitu
13 eorum¹³ revertensque de bello ante solis ortum¹⁴ adprehendit puerum de viris Soccoth
interrogavitque eum nomina principum et seniorum Soccoth et descripsit septuaginta septem viros
15 venitque ad Soccoth et dixit eis en Zebee et Salmana super quibus exprobrastis mihi dicentes
forsitan manus Zebee et Salmana in manibus tuis sunt et idcirco postulas ut demus viros qui lassi
16 sunt et defecerunt panes¹⁶ tulit ergo seniores civitatis et spinas deserti ac tribulos et contrivit cum
eis atque comminuit viros Soccoth¹⁷ turrem quoque Phanuhel subvertit occisis habitatoribus
civitatis¹⁸ dixitque ad Zebee et Salmana quales fuerunt viri quos occidistis in Thabor qui
19 responderunt similes tui et unus ex eis quasi filius regis¹⁹ quibus ille ait fratres mei fuerunt filii
matris meae vivit Dominus si servassetis eos non vos occiderem²⁰ dixitque Ietther primogenito
21 suo surge et interfice eos qui non eduxit gladium timebat enim quia adhuc puer erat²¹ dixeruntque
Zebee et Salmana tu surge et inrue in nos quia iuxta aetatem robur est hominis surrexit Gedeon et
interfecit Zebee et Salmana et tulit ornamenta ac bullas quibus colla regalium camelorum decorari
22 solent²² dixeruntque omnes viri Israhel ad Gedeon dominare nostri tu et filius tuus et filius filii
tui quia liberasti nos de manu Madian²³ quibus ille ait non dominabor vestri nec dominabitur in
vos filius meus sed dominabitur Dominus²⁴ dixitque ad eos unam petitionem postulo a vobis date
25 mihi inaures ex praeda vestra inaures enim aureas Ismahelitae habere consueverant²⁵ qui responderunt
libentissime dabimus expandentesque super terram pallium proiecerunt in eo inaures de praeda
26 et fuit pondus postulataram inaurium mille septingenti auri sicli absque ornamentis et monilibus
et veste purpurea quibus Madian reges uti soliti erant et praeter torques aureos camelorum²⁷ fecitque
ex eo Gedeon ephod et posuit illud in civitate sua Ephra fornicatusque est omnis Israhel in eo et
factum est Gedeoni et omni domui eius in ruinam²⁸ humiliatus est autem Madian coram filiis
Israhel nec potuerunt ultra elevare cervices sed quievit terra per quadraginta annos quibus praefuit
29 Gedeon²⁹ abiit itaque Hierobbaal filius Ioas et habitavit in domo sua³⁰ habuitque septuaginta

filios qui egressi sunt de femore eius eo quod plures haberet uxores ³¹ concubina autem illius quam
 habebat in Sychem genuit ei filium nomine Abimelech ³² mortuusque est Gedeon filius Ioas in
 senectute bona et sepultus in sepulchro Ioas patris sui in Ephra de familia Ezri ³³ postquam autem
 mortuus est Gedeon aversi sunt filii Israhel et fornicati cum Baalim percusseruntque cum Baal
 foedus ut esset eis in deum ³⁴ nec recordati sunt Domini Dei sui qui eruit eos de manu omnium
 inimicorum suorum per circuitum ³⁵ nec fecerunt misericordiam cum domo Hierobbaal Gedeon
 iuxta omnia bona quae fecerat Israheli

Chapter 9

¹ abiit autem Abimelech filius Hierobbaal in Sychem ad fratres matris suae et locutus est ad eos
 et ad omnem cognationem domus patris matris suae dicens ² loquimini ad omnes viros Sychem
 quid vobis est melius ut dominantur vestri septuaginta viri omnes filii Hierobbaal an ut dominetur
 vobis unus vir simulque considerate quia os vestrum et caro vestra sum ³ locutique sunt fratres
 matris eius de eo ad omnes viros Sychem universos sermones istos et inclinaverunt cor eorum post
 Abimelech dicentes frater noster est ⁴ dederuntque illi septuaginta pondo argenti de fano Baalbrith
 qui conduxit sibi ex eo viros inopes et vagos secutique sunt eum ⁵ et venit in domum patris sui
 Ephra et occidit fratres suos filios Hierobbaal septuaginta viros super lapidem unum remansitque
 Ioatham filius Hierobbaal minimus et absconditus est ⁶ congregati sunt autem omnes viri Sychem
 et universae familiae urbis Mello abieruntque et constituerunt regem Abimelech iuxta quercum
 quae stabat in Sychem ⁷ quod cum nuntiatum esset Ioatham ivit et stetit in vertice montis Garizim
 elevataque voce clamavit et dixit audite me viri Sychem ita audiat vos Deus ⁸ ierunt ligna ut
 unguerent super se regem dixeruntque olivae impera nobis ⁹ quae respondit numquid possum
 deserere pinguedinem meam qua et dii utuntur et homines et venire ut inter ligna promovear
¹⁰ dixeruntque ligna ad arborem ficum veni et super nos regnum accipe ¹¹ quae respondit eis
 numquid possum deserere dulcedinem meam fructusque suavissimos et ire ut inter cetera ligna
 commovear ¹² locuta sunt quoque ligna ad vitem veni et impera nobis ¹³ quae respondit numquid
 possum deserere vinum meum quod laetificat Deum et homines et inter ligna cetera commoveri
¹⁴ dixeruntque omnia ligna ad ramnum veni et impera super nos ¹⁵ quae respondit eis si vere me

regem vobis constituitis venite et sub mea umbra requiescite sin autem non vultis egrediatur ignis
 de ramno et devoret cedros Libani ¹⁶ nunc igitur si recte et absque peccato constituistis super vos
 regem Abimelech et bene egistis cum Hierobbaal et cum domo eius et reddidistis vicem beneficiis
 eius qui pugnavit pro vobis ¹⁷ et animam suam dedit periculis ut erueret vos de manu Madian
¹⁸ qui nunc surrexistis contra domum patris mei et interfecistis filios eius septuaginta viros super
 unum lapidem et constituistis regem Abimelech filium ancillae eius super habitatores Sychem eo
 quod frater vester sit ¹⁹ si ergo recte et absque vitio egistis cum Hierobbaal et domo eius hodie
²⁰ laetamini in Abimelech et ille laetetur in vobis sin autem perverse egrediatur ignis ex eo et
 consumat habitatores Sychem et oppidum Mello egrediaturque ignis de viris Sychem et de oppido
 Mello et devoret Abimelech ²¹ quae cum dixisset fugit et abiit in Bera habitavitque ibi metu
 Abimelech fratris sui ²² regnavit itaque Abimelech super Israhel tribus annis ²³ misitque Deus
²⁴ spiritum pessimum inter Abimelech et habitatores Sychem qui coeperunt eum detestari et scelus
 interfectionis septuaginta filiorum Hierobbaal et effusionem sanguinis eorum conferre in Abimelech
 fratrem suum et in ceteros Sycimarum principes qui eum adiuverant ²⁵ posueruntque insidias
 adversum eum in montium summitate et dum illius praestolantur adventum exercebant latrocinia
 agentes praedas de praetereuntibus nuntiatumque est Abimelech ²⁶ venit autem Gaal filius Obed
 cum fratribus suis et transivit in Sycimam ad cuius adventum erecti habitatores Sychem ²⁷ egressi
 sunt in agros vastantes vineas uvasque calcantes et factis cantantium choris ingressi sunt fanum dei
 sui et inter epulas et pocula maledicebant Abimelech ²⁸ clamante Gaal filio Obed quis est Abimelech
 et quae est Sychem ut serviamus ei numquid non est filius Hierobbaal et constituit principem Zebul
 servum suum super viros Emmor patris Sychem cur igitur servimus ei ²⁹ utinam daret aliquis
 populum istum sub manu mea ut auferrem de medio Abimelech dictumque est Abimelech congrega
 exercitus multitudinem et veni ³⁰ Zebul enim princeps civitatis auditis sermonibus Gaal filii Obed
 iratus est valde ³¹ et misit clam ad Abimelech nuntios dicens ecce Gaal filius Obed venit in Sycimam
 cum fratribus suis et obpugnat adversum te civitatem ³² surge itaque nocte cum populo qui tecum
 est et latita in agro ³³ et primo mane oriente sole inrue super civitatem illo autem egrediente
 adversum te cum populo suo fac ei quod potueris ³⁴ surrexit itaque Abimelech cum omni exercitu
 suo nocte et tetendit insidias iuxta Sycimam in quattuor locis ³⁵ egressusque est Gaal filius Obed
 et stetit in introitu portae civitatis surrexit autem Abimelech et omnis exercitus cum eo de insidiarum

³⁶
 loco cumque vidisset populum Gaal dixit ad Zebul ecce de montibus multitudo descendit cui
³⁷
 ille respondit umbras montium vides quasi hominum capita et hoc errore deciperis rursumque
 Gaal ait ecce populus de umbilico terrae descendit et unus cuneus venit per viam quae respicit
³⁸
 quercum cui dixit Zebul ubi est nunc os tuum quo loquebaris quis est Abimelech ut serviamus
³⁹
 ei nonne iste est populus quem despiciebas egredere et pugna contra eum abiit ergo Gaal spectante
⁴⁰
 Sycimarum populo et pugnavit contra Abimelech qui persecutus est eum fugientem et in urbem
⁴¹
 compulit cecideruntque ex parte eius plurimi usque ad portam civitatis et Abimelech sedit in
⁴²
 Ruma Zebul autem Gaal et socios eius expulit de urbe nec in ea passus est commorari sequenti
⁴³
 ergo die egressus est populus in campum quod cum nuntiatum esset Abimelech tulit exercitum
 suum et divisit in tres turmas tendens insidias in agris vidensque quod egrederetur populus de
⁴⁴
 civitate surrexit et inruit in eos cum cuneo suo obpugnans et obsidens civitatem duae autem
⁴⁵
 turmae palantes per campum adversarios sequebantur porro Abimelech omni illo die obpugnabat
⁴⁶
 urbem quam cepit interfectis habitatoribus eius ipsaque destructa ita ut sal in ea dispergeret quod
 cum audissent qui habitabant in turre Sycimorum ingressi sunt fanum dei sui Berith ubi foedus cum
⁴⁷
 eo pepigerant et ex eo locus nomen acceperat qui erat valde munitus Abimelech quoque audiens
⁴⁸
 viros turris Sycimorum pariter conglobatos ascendit in montem Selmon cum omni populo suo
 et arrepta securi praecidit arboris ramum inpositumque ferens umero dixit ad socios quod me vidistis
⁴⁹
 facere cito facite igitur certatim ramos de arboribus praecidentes sequebantur ducem quos
 circumdantes praesidio succenderunt atque ita factum est ut fumo et igne mille hominum necarentur
⁵⁰
 viri pariter ac mulieres habitatorum turris Sychem Abimelech autem inde proficiscens venit ad
⁵¹
 oppidum Thebes quod circumdans obsidebat exercitu erat autem turris excelsa in media civitate
 ad quam confugerant viri simul ac mulieres et omnes principes civitatis clausa firmissime ianua et
⁵²
 super turris tectum stantes per propugnacula accedensque Abimelech iuxta turrem pugnabat
⁵³
 fortiter et adpropinquans ostio ignem subponere nitebatur et ecce una mulier fragmen molae
⁵⁴
 desuper iaciens inlisit capiti Abimelech et confregit cerebrum eius qui vocavit cito armigerum
 suum et ait ad eum evagina gladium tuum et percute me ne forte dicatur quod a femina interfectus
⁵⁵
 sim qui iussa perficiens interfecit eum illoque mortuo omnes qui cum eo erant de Israhel reversi
⁵⁶
 sunt in sedes suas et reddidit Deus malum quod fecerat Abimelech contra patrem suum interfectis

septuaginta fratribus suis⁵⁷ Sycimitis quoque quod operati erant retributum est et venit super eos maledictio Ioatham filii Hierobbaal

Chapter 10

¹ post Abimelech surrexit dux in Israhel Thola filius Phoa patru Abimelech vir de Isachar qui habitavit in Sanir montis Ephraim² et iudicavit Israhel viginti et tribus annis mortuusque ac sepultus est in Sanir³ huic successit Iair Galaadites qui iudicavit Israhel per viginti et duos annos⁴ habens triginta filios sedentes super triginta pullos asinarum et principes triginta civitatum quae ex nomine eius appellatae sunt Avothiair id est oppida Iair usque in praesentem diem in terra Galaad⁵ mortuusque est Iair ac sepultus in loco cui est vocabulum Camon⁶ filii autem Israhel peccatis veteribus iungentes nova fecerunt malum in conspectu Domini et servierunt idolis Baalim et Astharoth et diis Syriae ac Sidonis et Moab et filiorum Ammon et Philisthim dimiseruntque Dominum et non colebant eum⁷ contra quos iratus tradidit eos in manu Philisthim et filiorum Ammon⁸ adflicti sunt et vehementer oppressi per annos decem et octo omnes qui habitabant trans Iordanem in terra Amorrei quae est in Galaad⁹ in tantum ut filii Ammon Iordane transmisso vastarent Iudam et Benjamin et Ephraim adflictusque est Israhel nimis¹⁰ et clamantes ad Dominum dixerunt peccavimus tibi quia dereliquimus Deum nostrum et servivimus Baalim¹¹ quibus locutus est Dominus numquid non Aegyptii et Amorrei filii Ammon et Philisthim¹² Sidonii quoque et Amalech et Chanaan oppresserunt vos et clamastis ad me et erui vos de manu eorum¹³ et tamen reliquistis me et coluistis deos alienos idcirco non addam ut ultra vos liberem¹⁴ ite et invocate deos quos elegistis ipsi vos liberent in tempore angustiae¹⁵ dixeruntque filii Israhel ad Dominum peccavimus redde tu nobis quicquid tibi placet tantum nunc libera nos¹⁶ quae dicentes omnia de finibus suis alienorum deorum idola proiecerunt et servierunt Deo qui doluit super miseriis eorum¹⁷ itaque filii Ammon conclamantes in Galaad fixere tentoria contra quos congregati filii Israhel in Maspha castrametati sunt¹⁸ dixeruntque principes Galaad singuli ad proximos suos qui primus e nobis contra filios Ammon coeperit dimicare erit dux populi Galaad

Chapter 11

¹ fuit illo tempore Iepthae Galaadites vir fortissimus atque pugnator filius meretricis mulieris
qui natus est de Galaad ² habuit autem Galaad uxorem de qua suscepit filios qui postquam creverant
eiecerunt Iepthae dicentes heres in domo patris nostri esse non poteris quia de altera matre generatus
³ es quos ille fugiens atque devitans habitavit in terra Tob congregatique sunt ad eum viri inopes
et latrocinantes et quasi principem sequebantur ⁴ in illis diebus pugnabant filii Ammon contra
Israhel ⁵ quibus acriter instantibus perrexerunt maiores natu de Galaad ut tollerent in auxilium sui
Iepthae de terra Tob ⁶ dixeruntque ad eum veni et esto princeps noster et pugna contra filios Ammon
⁷ quibus ille respondit nonne vos estis qui odistis me et eiecistis de domo patris mei et nunc venistis
ad me necessitate compulsi ⁸ dixeruntque principes Galaad ad Iepthae ob hanc igitur causam nunc
ad te venimus ut proficiscaris nobiscum et pugnes contra filios Ammon sisque dux omnium qui
⁹ habitant in Galaad Iepthae quoque dixit eis si vere venistis ad me ut pugnem pro vobis contra
filios Ammon tradideritque eos Dominus in manus meas ego ero princeps vester ¹⁰ qui responderunt
ei Dominus qui haec audit ipse mediator ac testis est quod nostra promissa faciamus ¹¹ abiit itaque
Iepthae cum principibus Galaad fecitque eum omnis populus principem sui locutusque est Iepthae
omnes sermones suos coram Domino in Maspha ¹² et misit nuntios ad regem filiorum Ammon qui
ex persona sua dicerent quid mihi et tibi est quia venisti contra me ut vastares terram meam ¹³ quibus
ille respondit quia tulit Israhel terram meam quando ascendit de Aegypto a finibus Arnon usque
Iaboc atque Iordanem nunc igitur cum pace redde mihi eam ¹⁴ per quos rursum mandavit Iepthae
et imperavit eis ut dicerent regi Ammon ¹⁵ haec dicit Iepthae non tulit Israhel terram Moab nec
terram filiorum Ammon ¹⁶ sed quando de Aegypto conscenderunt ambulavit per solitudinem usque
ad mare Rubrum et venit in Cades ¹⁷ misitque nuntios ad regem Edom dicens dimitte ut transeam
per terram tuam qui noluit adquiescere precibus eius misit quoque et ad regem Moab qui et ipse
transitum praebere contempsit mansit itaque in Cades ¹⁸ et circuivit ex latere terram Edom et terram
Moab venitque contra orientalem plagam terrae Moab et castrametatus est trans Arnon nec voluit
intrare terminos Moab Arnon quippe confinium est terrae Moab ¹⁹ misit itaque Israhel nuntios ad
Seon regem Amorrearum qui habitabat in Esebon et dixerunt ei dimitte ut transeam per terram

20
 tuam usque ad fluvium qui et ipse Israhel verba despiciens non dimisit eum transire per terminos
 suos sed infinita multitudine congregata egressus est contra eum in Iassa et fortiter resistebat
 21
 tradiditque eum Dominus in manu Israhel cum omni exercitu suo qui percussit eum et possedit
 22
 omnem terram Amorrei habitatoris regionis illius et universos fines eius de Arnon usque Iaboc
 23
 et de solitudine usque ad Iordanem Dominus ergo Deus Israhel subvertit Amorreum pugnante
 24
 contra illum populo suo Israhel et tu nunc vis possidere terram eius nonne ea quae possedit
 Chamos deus tuus tibi iure debentur quae autem Dominus Deus noster victor obtinuit in nostram
 25
 cedent possessionem nisi forte melior es Balac filio Sepphor rege Moab aut docere potes quod
 26
 iurgatus sit contra Israhel et pugnaverit contra eum quando habitavit in Esebon et viculis eius
 et in Aroer et villis illius vel in cunctis civitatibus iuxta Iordanem per trecentos annos quare tanto
 27
 tempore nihil super hac repetitione temptastis igitur non ego pecco in te sed tu contra me male
 agis indicens mihi bella non iusta iudicet Dominus arbiter huius diei inter Israhel et inter filios
 28
 Ammon noluitque adquiescere rex filiorum Ammon verbis Iepthae quae per nuntios mandaverat
 29
 factus est ergo super Iepthae spiritus Domini et circumiens Galaad et Manasse Maspha quoque
 30
 Galaad et inde transiens ad filios Ammon votum vovit Domino dicens si tradideris filios Ammon
 31
 in manus meas quicumque primus fuerit egressus de foribus domus meae mihi que occurrerit
 32
 revertenti cum pace a filiis Ammon eum holocaustum offeram Domino transivitque Iepthae ad
 33
 filios Ammon ut pugnaret contra eos quos tradidit Dominus in manus eius percussitque ab Aroer
 usque dum venias in Mennith viginti civitates et usque ad Abel quae est vineis consita plaga magna
 34
 nimis humiliatique sunt filii Ammon a filiis Israhel revertenti autem Iepthae in Maspha domum
 35
 suam occurrit unigenita filia cum tympanis et choris non enim habebat alios liberos qua visa
 scidit vestimenta sua et ait heu filia mi decepisti me et ipsa decepta es aperui enim os meum ad
 36
 Dominum et aliud facere non potero cui illa respondit pater mi si aperuisti os tuum ad Dominum
 37
 fac mihi quodcumque pollicitus es concessa tibi ultione atque victoria de hostibus tuis dixitque
 ad patrem hoc solum mihi praesta quod deprecor dimitte me ut duobus mensibus circumeam montes
 38
 et plangam virginitatem meam cum sodalibus meis cui ille respondit vade et dimisit eam duobus
 mensibus cumque abisset cum sociis ac sodalibus suis flebat virginitatem suam in montibus
 39
 expletisque duobus mensibus reversa est ad patrem suum et fecit ei sicut voverat quae ignorabat

40

virum exinde mos increbuit in Israhel et consuetudo servata est ut post anni circulum conveniant in unum filiae Israhel et plangent filiam Iepthae Galaaditae diebus quattuor

Chapter 12

¹ ecce autem in Ephraim orta seditio est nam transeuntes contra aquilonem dixerunt ad Iepthae quare vadens ad pugnam contra filios Ammon vocare nos noluisti ut pergeremus tecum igitur incendimus domum tuam ² quibus ille respondit disceptatio erat mihi et populo meo contra filios Ammon vehemens vocavique vos ut mihi praeberetis auxilium et facere noluistis ³ quod cernens posui in manibus meis animam meam transivique ad filios Ammon et tradidit eos Dominus in manus meas quid commerui ut adversum me consurgatis in proelium ⁴ vocatis itaque ad se cunctis viris Galaad pugnabat contra Ephraim percusseruntque viri Galaad Ephraim quia dixerat fugitivus est Galaad de Ephraim et habitat in medio Ephraim et Manasse ⁵ occupaveruntque Galaaditae vada Iordanis per quae Ephraim reversurus erat cumque venisset ad ea de Ephraim numero fugiens atque dixisset obsecro ut me transire permittas dicebant ei Galaaditae numquid Ephrateus es quo dicente ⁶ non sum interrogabant eum dic ergo sebboleth quod interpretatur spica qui respondebat tebboleth eadem littera spicam exprimere non valens statimque adprehensum iugulabant in ipso Iordanis transitu et ceciderunt in illo tempore de Ephraim quadraginta duo milia ⁷ iudicavitque Iepthae Galaadites Israhel sex annis et mortuus est ac sepultus in civitate sua Galaad ⁸ post hunc iudicavit Israhel Abessan de Bethleem ⁹ qui habuit triginta filios et totidem filias quas emittens foras maritis dedit et eiusdem numeri filiis suis accepit uxores introducens in domum suam qui septem annis iudicavit Israhel ¹⁰ mortuusque est ac sepultus in Bethleem ¹¹ cui successit Ahialon Zabulonites et iudicavit Israhel ¹² decem annis mortuusque est ac sepultus in Zabulon ¹³ post hunc iudicavit in Israhel Abdon filius Hellel Farathonites ¹⁴ qui habuit quadraginta filios et triginta ex eis nepotes ascendentes super septuaginta pullos asinarum et iudicavit in Israhel octo annis ¹⁵ mortuusque est ac sepultus in Farathon terrae Ephraim in monte Amalech

Chapter 13

¹
rursumque filii Israhel fecerunt malum in conspectu Domini qui tradidit eos in manus
Philisthinorum quadraginta annis ²
erat autem vir quidam de Saraa et de stirpe Dan nomine Manue
habens uxorem sterilem ³
cui apparuit angelus Domini et dixit ad eam sterilis es et absque liberis
sed concipies et paries filium ⁴
cave ergo ne vinum bibas ac siceram ne inmundum quicquam
comedas ⁵
quia concipies et paries filium cuius non tanget caput novacula erit enim nazareus Dei
ab infantia sua et ex matris utero et ipse incipiet liberare Israhel de manu Philisthinorum ⁶
quae cum venisset ad maritum dixit ei vir Dei venit ad me habens vultum angelicum terribilis nimis
quem cum interrogassem quis esset et unde venisset et quo nomine vocaretur noluit mihi dicere
⁷
sed hoc respondit ecce concipies et paries filium cave ne vinum bibas et siceram et ne aliquo
vescaris in mundo erit enim puer nazareus Dei ab infantia sua et ex utero matris usque ad diem
mortis suae ⁸
oravit itaque Manue Deum et ait obsecro Domine ut vir Dei quem misisti veniat
iterum et doceat nos quid debeamus facere de puero qui nasciturus est ⁹
exaudivitque Dominus precantem Manue et apparuit rursum angelus Domini uxori eius sedenti in agro Manue autem
maritus eius non erat cum ea quae cum vidisset angelum ¹⁰
festinavit et cucurrit ad virum suum
¹¹
nuntiavitque ei dicens ecce apparuit mihi vir quem ante videram qui surrexit et secutus est
uxorem suam veniensque ad virum dixit ei tu es qui locutus es mulieri et ille respondit ego sum
¹²
cui Manue quando inquit sermo tuus fuerit expletus quid vis ut faciat puer aut a quo se observare
debebit ¹³
dixitque angelus Domini ad Manue ab omnibus quae locutus sum uxori tuae abstineat
se ¹⁴
et quicquid ex vinea nascitur non comedat vinum et siceram non bibat nullo vescatur in mundo
et quod ei praecepi impleat atque custodiat ¹⁵
dixitque Manue ad angelum Domini obsecro te ut
adquiescas precibus meis et faciamus tibi hedum de capris ¹⁶
cui respondit angelus si me cogis
non comedam panes tuos sin autem vis holocaustum facere offer illud Domino et nesciebat Manue
quod angelus Dei esset ¹⁷
dixitque ad eum quod est tibi nomen ut si sermo tuus fuerit expletus
honoremus te ¹⁸
cui ille respondit cur quaeris nomen meum quod est mirabile ¹⁹
tulit itaque Manue
hedum de capris et libamenta et posuit super petram offerens Domino qui facit mirabilia ipse autem
et uxor eius intuebantur ²⁰
cumque ascenderet flamma altaris in caelum angelus Domini in flamma
pariter ascendit quod cum vidisset Manue et uxor eius proni ceciderunt in terram ²¹
et ultra non
eis apparuit angelus Domini statimque intellexit Manue angelum esse Domini ²²
et dixit ad uxorem

²³
 suam morte moriemur quia vidimus Deum ²³ cui respondit mulier si Dominus nos vellet occidere
 de manibus nostris holocaustum et libamenta non suscepisset nec ostendisset nobis haec omnia
²⁴
 neque ea quae sunt ventura dixisset ²⁴ peperit itaque filium et vocavit nomen eius Samson crevitque
²⁵
 puer et benedixit ei Dominus ²⁵ coepitque spiritus Domini esse cum eo in castris Dan inter Saraa
 et Esthaol

Chapter 14

¹
 descendit igitur Samson in Thamnatha vidensque ibi mulierem de filiabus Philisthim ² ascendit
 et nuntiavit patri suo et matri dicens vidi mulierem in Thamnatha de filiabus Philisthinorum quam
³
 quaeso ut mihi accipiat uxorem ³ cui dixerunt pater et mater sua numquid non est mulier in filiabus
 fratrum tuorum et in omni populo meo quia vis accipere uxorem de Philisthim qui incircumcisi
⁴
 sunt dixitque Samson ad patrem suum hanc mihi accipe quia placuit oculis meis ⁴ parentes autem
 eius nesciebant quod res a Domino fieret et quaereret occasionem contra Philisthim eo enim tempore
⁵
 Philisthim dominabantur Israheli ⁵ descendit itaque Samson cum patre suo et matre in Thamnatha
⁶
 cumque venissent ad vineas oppidi apparuit catulus leonis saevus rugiens et occurrit ei ⁶ inruit
 autem spiritus Domini in Samson et dilaceravit leonem quasi hedum in frusta concerperet nihil
⁷
 omnino habens in manu et hoc patri et matri noluit indicare ⁷ descenditque et locutus est mulieri
⁸
 quae placuerat oculis eius ⁸ et post aliquot dies revertens ut acciperet eam declinavit ut videret
⁹
 cadaver leonis et ecce examen apium in ore leonis erat ac favus mellis ⁹ quem cum sumpsisset in
 manibus comedebat in via veniensque ad patrem suum et matrem dedit eis partem qui et ipsi
¹⁰
 comederunt nec tamen eis voluit indicare quod mel de corpore leonis adsumpserat ¹⁰ descendit
 itaque pater eius ad mulierem et fecit filio suo Samson convivium sic enim iuvenes facere consueverant
¹¹
¹¹ cum igitur cives loci vidissent eum dederunt ei sodales triginta qui essent cum eo ¹² quibus
 locutus est Samson proponam vobis problema quod si solveritis mihi intra septem dies convivii
¹³
 dabo vobis triginta sindones et totidem tunicas ¹³ sin autem non potueritis solvere vos dabit mihi
 triginta sindones et eiusdem numeri tunicas qui responderunt ei propone problema ut audiamus
¹⁴
¹⁴ dixitque eis de comedente exivit cibus et de forte est egressa dulcedo nec potuerunt per tres dies
¹⁵
 propositionem solvere ¹⁵ cumque adesset dies septimus dixerunt ad uxorem Samson blandire viro
 tuo et suade ei ut indicet tibi quid significet problema quod si facere nolueris incendimus et te et

domum patris tui an idcirco nos vocastis ad nuptias ut spoliaretis¹⁶ quae fundebat apud Samson
 lacrimas et querebatur dicens odisti me et non diligis idcirco problema quod proposuisti filiis populi
 mei non vis mihi exponere at ille respondit patri meo et matri nolui dicere et tibi indicare potero
¹⁷ septem igitur diebus convivii flebat apud eum tandemque die septimo cum ei molesta esset
¹⁸ exposuit quae statim indicavit civibus suis et illi dixerunt ei die septimo ante solis occubitus
 quid dulcius melle et quid leone fortius qui ait ad eos si non arassetis in vitula mea non invenissetis
¹⁹ propositionem meam inruit itaque in eo spiritus Domini descenditque Ascalonem et percussit
 ibi triginta viros quorum ablatas vestes dedit his qui problema solverant iratusque nimis ascendit
²⁰ in domum patris sui uxor autem eius accepit maritum unum de amicis eius et pronubis

Chapter 15

¹ post aliquantum autem temporis cum dies triticeae messis instarent venit Samson invisere
 volens uxorem suam et adtulit ei hedum de capris cumque cubiculum eius solito vellet intrare
² prohibuit eum pater illius dicens putavi quod odisses eam et ideo tradidi illam amico tuo sed habet
³ sororem quae iunior et pulchrior illa est sit tibi pro ea uxor cui respondit Samson ab hac die non
⁴ erit culpa in me contra Philistheos faciam enim vobis mala perrexitque et cepit trecentas vulpes
⁵ caudasque earum iunxit ad caudas et faces ligavit in medio quas igne succendens dimisit ut huc
 illucque discurrerent quae statim perrexerunt in segetes Philisthinorum quibus succensis et
 conportatae iam fruges et adhuc stantes in stipula concrematae sunt in tantum ut vineas quoque et
⁶ oliveta flamma consumeret dixeruntque Philisthim quis fecit hanc rem quibus dictum est Samson
 gener Thamnathei quia tulit uxorem eius et alteri tradidit haec operatus est ascenderuntque Philisthim
⁷ et conbuserunt tam mulierem quam patrem eius quibus ait Samson licet haec feceritis tamen
⁸ adhuc ex vobis expetam ultionem et tunc quiescam percussitque eos ingenti plaga ita ut stupentes
⁹ suram femori inponerent et descendens habitavit in spelunca petrae Aetham igitur ascendentes
 Philisthim in terra Iuda castrametati sunt et in loco qui postea vocatus est Lehi id est Maxilla eorum
¹⁰ est fusus exercitus dixeruntque ad eos de tribu Iuda cur ascendistis adversum nos qui responderunt
¹¹ ut ligemus Samson venimus et reddamus ei quae in nos operatus est descenderunt ergo tria milia
 virorum de Iuda ad specum silicis Aetham dixeruntque ad Samson nescis quod Philisthim imperent

nobis quare hoc facere voluisti quibus ille ait sicut fecerunt mihi feci eis ¹² ligare inquit te
 venimus et tradere in manus Philisthinorum iurate respondit mihi quod non me occidatis ¹³ dixerunt
 non te occidimus sed vinctum tradimus ligaveruntque eum duobus novis funibus et tulerunt de petra
¹⁴ Aetham qui cum venisset ad locum Maxillae et Philisthim vociferantes occurrissent ei inruit
 spiritus Domini in eum et sicut solent ad odorem ignis lina consumi ita vincula quibus ligatus erat
 dissipata sunt et soluta ¹⁵ inventamque maxillam id est mandibulam asini quae iacebat arripiens
¹⁶ interfecit in ea mille viros et ait in maxilla asini in mandibula pulli asinarum delevi eos et percussi
¹⁷ mille viros cumque haec canens verba conplesset proiecit mandibulam de manu et vocavit nomen
¹⁸ loci illius Ramathlehi quod interpretatur elevatio Maxillae sitiensque valde clamavit ad Dominum
 et ait tu dedisti in manu servi tui salutem hanc maximam atque victoriam et en siti morior incidamque
¹⁹ in manus incircumcisorum aperuit itaque Dominus molarem dentem in maxilla asini et egressae
 sunt ex eo aquae quibus haustis refocilavit spiritum et vires recepit idcirco appellatum est nomen
²⁰ loci illius Fons invocantis de maxilla usque in praesentem diem iudicavitque Israhel in diebus
 Philisthim viginti annis

Chapter 16

¹ abiit quoque in Gazam et vidit ibi meretricem mulierem ingressusque est ad eam ² quod cum
 audissent Philisthim et percrebuisse apud eos intrasse urbem Samson circumdederunt eum positus
 in porta civitatis custodibus et ibi tota nocte cum silentio praestolantes ut facto mane exeuntem
³ occiderent dormivit autem Samson usque ad noctis medium et inde consurgens adprehendit ambas
 portae fores cum postibus suis et sera inpositasque umeris portavit ad verticem montis qui respicit
⁴ Hebron post haec amavit mulierem quae habitabat in valle Sorech et vocabatur Dalila ⁵ veneruntque
 ad eam principes Philisthinorum atque dixerunt decipe eum et disce ab illo in quo tantam habeat
 fortitudinem et quomodo eum superare valeamus et vinctum adfligere quod si feceris dabimus tibi
⁶ singuli mille centum argenteos locuta est ergo Dalila ad Samson dic mihi obsecro in quo sit tua
⁷ maxima fortitudo et quid sit quo ligatus erumpere nequeas cui respondit Samson si septem nervicis
 funibus necdum siccis et adhuc humentibus ligatus fuero infirmus ero ut ceteri homines
⁸ adtuleruntque ad eam satrapae Philisthinorum septem funes ut dixerat quibus vinxit eum ⁹ latentibus
 apud se insidiis et in cubiculo finem rei expectantibus clamavitque ad eum Philisthim super te
 Samson qui rupit vincula quomodo si rumpat quis filum de stuppae tortum putamine cum odorem

ignis acceperit et non est cognitum in quo esset fortitudo eius ¹⁰ dixitque ad eum Dalila ecce inlusisti
mihi et falsum locutus es saltem nunc indica quo ligari debeas ¹¹ cui ille respondit si ligatus fuero
novis funibus qui numquam fuerunt in opere infirmus ero et aliorum hominum similis ¹² quibus
rursum Dalila vinxit eum et clamavit Philisthim super te Samson in cubiculo insidiis praeparatis
qui ita rupit vincula quasi fila telarum ¹³ dixitque Dalila rursum ad eum usquequo decipis me et
falsum loqueris ostende quo vinciri debeas si inquit septem crines capitis mei cum licio plexueris
et clavum his circumligatum terrae fixeris infirmus ero ¹⁴ quod cum fecisset Dalila dixit ad eum
Philisthim super te Samson qui consurgens de somno extraxit clavum cum crinibus et licio
¹⁵ dixitque ad eum Dalila quomodo dicis quod ames me cum animus tuus non sit mecum per tres
vices mentitus es mihi et noluisti dicere in quo sit tua maxima fortitudo ¹⁶ cumque molesta ei esset
et per multos dies iugiter adhereret spatium ad quietem non tribuens defecit anima eius et ad mortem
usque lassata est ¹⁷ tunc aperiens veritatem rei dixit ad eam ferrum numquam ascendit super caput
meum quia nazareus id est consecratus Deo sum de utero matris meae si rasum fuerit caput meum
recedet a me fortitudo mea et deficiam eroque ut ceteri homines ¹⁸ videns illa quod confessus ei
esset omnem animum suum misit ad principes Philisthinorum atque mandavit ascendite adhuc
semel quia nunc mihi aperuit cor suum qui ascenderunt adsumpta pecunia quam promiserant ¹⁹ at
illa dormire eum fecit super genua sua et in sinu suo reclinare caput vocavitque tonsorem et rasisit
septem crines eius et coepit abicere eum et a se repellere statim enim ab eo fortitudo discessit
²⁰ dixitque Philisthim super te Samson qui de somno consurgens dixit in animo suo egrediar sicut
ante feci et me excutiam nesciens quod Dominus recessisset ab eo ²¹ quem cum adprehendissent
Philisthim statim eruerunt oculos eius et duxerunt Gazam vinctum catenis et clausum in carcere
molere fecerunt ²² iamque capilli eius renasci coeperant ²³ et principes Philisthinorum convenerunt
in unum ut immolarent hostias magnificas Dagon deo suo et epularentur dicentes tradidit deus
noster inimicum nostrum Samson in manus nostras ²⁴ quod etiam populus videns laudabat deum
suum eademque dicebat tradidit deus noster in manus nostras adversarium qui delevit terram nostram
et occidit plurimos ²⁵ laetantesque per convivia sumptis iam epulis praeceperunt ut vocaretur
Samson et ante eos luderet qui adductus de carcere ludebat ante eos feceruntque eum stare inter
duas columnas ²⁶ qui dixit puero regenti gressus suos dimitte me ut tangam columnas quibus omnis
inminet domus ut recliner super eas et paululum requiescam ²⁷ domus autem plena erat virorum
ac mulierum et erant ibi omnes principes Philisthinorum ac de tecto et solario circiter tria milia

28
 utriusque sexus spectabant ludentem Samson at ille invocato Domino ait Domine Deus memento
 mei et redde nunc mihi pristinam fortitudinem Deus meus ut ulciscar me de hostibus meis et pro
 29
 amissione duorum luminum unam ultionem recipiam et adprehendens ambas columnas quibus
 30
 innitebatur domus alteramque earum dextera et alteram leva tenens ait moriatur anima mea cum
 Philisthim concussisque fortiter columnis cecidit domus super omnes principes et ceteram
 multitudinem quae ibi erat multoque plures interfecit moriens quam ante vivus occiderat
 31
 descendentes autem fratres eius et universa cognatio tulerunt corpus eius et sepelierunt inter
 Saraa et Esthaol in sepulchro patris Manue iudicavitque Israhel viginti annis

Chapter 17

1
 fuit eo tempore vir quidam de monte Ephraim nomine Michas qui dixit matri suae mille
 centum argenteos quos separaveras tibi et super quibus me audiente iuraveras ecce ego habeo et
 2
 apud me sunt cui illa respondit benedictus filius meus Domino reddidit ergo eos matri suae quae
 3
 dixerat ei consecravi et vovi argentum hoc Domino ut de manu mea suscipiat filius meus et faciat
 4
 sculptile atque conflatile et nunc trado illud tibi reddidit igitur matri suae quae tulit ducentos
 argenteos et dedit eos argentario ut faceret ex eis sculptile atque conflatile quod fuit in domo Micha
 5
 qui aediculam quoque in ea Deo separavit et fecit ephod ac theraphin id est vestem sacerdotalem
 6
 et idola implevitque unius filiorum suorum manum et factus est ei sacerdos in diebus illis non
 7
 erat rex in Israhel sed unusquisque quod sibi rectum videbatur hoc faciebat fuit quoque alter
 8
 adulescens de Bethleem Iuda et cognatione eius eratque ipse Levites et habitabat ibi egressusque
 de civitate Bethleem peregrinari voluit ubicumque sibi commodum repperisset cumque venisset in
 9
 monte Ephraim iter faciens et declinasset parumper in domum Micha interrogatus est ab eo unde
 venis qui respondit Levita sum de Bethleem Iuda et vado ut habitem ubi potuero et utile mihi esse
 10
 perspexero mane inquit apud me et esto mihi parens ac sacerdos daboque tibi per annos singulos
 11
 decem argenteos ac vestem duplicem et quae ad victum necessaria sunt adquevit et mansit apud
 12
 hominem fuitque illi quasi unus de filiis implevitque Micha manum eius et habuit apud se puerum
 13
 sacerdotem nunc scio dicens quod bene mihi faciat Deus habenti levitici generis sacerdotem

Chapter 18

¹ in diebus illis non erat rex in Israhel et tribus Dan quaerebat possessionem sibi ut habitaret in
 ea usque ad illum enim diem inter ceteras tribus sortem non acceperat ² miserunt igitur filii Dan
 stirpis et familiae suae quinque viros fortissimos de Saraa et Esthaol ut explorarent terram et
 diligenter inspicerent dixeruntque eis ite et considerate terram qui cum pergentes venissent in
 montem Ephraim et intrassent domum Micha requieverunt ibi ³ et agnoscentes vocem adolescentis
 Levitae utentesque illius diversorio dixerunt ad eum quis te huc adduxit quid hic agis quam ob
 causam huc venire voluisti ⁴ qui respondit eis haec et haec praestitit mihi Michas et me mercede
 conduxit ut sim ei sacerdos ⁵ rogaveruntque eum ut consuleret Dominum et scire possent an prospero
 itinere pergerent et res haberet effectum ⁶ qui respondit eis ite cum pace Dominus respicit viam
 vestram et iter quo pergitis ⁷ euntes itaque quinque viri venerunt Lais videruntque populum
 habitantem in ea absque ullo timore iuxta Sidoniorum consuetudinem securum et quietum nullo
 eis penitus resistente magnarumque opum et procul a Sidone atque a cunctis hominibus separatam
⁸ reversique ad fratres suos in Saraa et Esthaol et quid egissent sciscitantibus responderunt ⁹ surgite
 et ascendamus ad eos vidimus enim terram valde opulentam et uberem nolite neglegere nolite
 cessare eamus et possideamus eam nullus erit labor ¹⁰ intrabimus ad securos in regionem latissimam
 tradetque nobis Dominus locum in quo nullius rei est penuria eorum quae gignuntur in terra
¹¹ profecti igitur sunt de cognatione Dan id est de Saraa et Esthaol sescenti viri accincti armis
 bellicis ¹² ascendentesque manserunt in Cariathiarim Iudae qui locus ex eo tempore castrorum Dan
 nomen accepit et est post tergum Cariathiarim ¹³ inde transierunt in montem Ephraim cumque
 venissent ad domum Micha ¹⁴ dixerunt quinque viri qui prius missi fuerant ad considerandam
 terram Lais ceteris fratribus suis nostis quod in domibus istis sit ephod et theraphim et sculptile atque
 conflatile videte quid vobis placeat ¹⁵ et cum paululum declinassent ingressi sunt domum
 adolescentis Levitae qui erat in domo Micha salutaveruntque eum verbis pacificis ¹⁶ sescenti autem
 viri ita ut erant armati stabant ante ostium ¹⁷ at illi qui ingressi fuerant domum iuvenis sculptile et
 ephod et theraphim atque conflatile tollere nitebantur et sacerdos stabat ante ostium sescentis viris
 fortissimis haut procul expectantibus ¹⁸ tulerunt igitur qui intraverant sculptile ephod et idola atque
 conflatile quibus dixit sacerdos quid facitis ¹⁹ cui responderunt tace et pone digitum super os tuum
 venique nobiscum ut habeamus te patrem et sacerdotem quid tibi melius est ut sis sacerdos in domo

²⁰
 unius viri an in una tribu et familia in Israhel quod cum audisset adquevit sermonibus eorum
²¹
 et tulit ephod et idola ac sculptile et cum eis profectus est qui cum pergerent et ante se ire fecissent
²²
 parvulos et iumenta et omne quod erat pretiosum iamque a domo Michae essent procul viri qui
²³
 habitabant in aedibus Michae conclamantes secuti sunt et post tergum clamare coeperunt qui
²⁴
 cum respexissent dixerunt ad Micham quid tibi vis cur clamas qui respondit deos meos quos
²⁵
 mihi feci tulistis et sacerdotem et omnia quae habeo et dicitis quid tibi est dixeruntque ei filii
 Dan cave ne ultra loquaris ad nos et veniant ad te viri animo concitati et ipse cum omni domo tua
²⁶
 pereas et sic coepto itinere perrexerunt videns autem Micha quod fortiores se essent reversus
²⁷
 est in domum suam sescenti autem viri tulerunt sacerdotem et quae supra diximus veneruntque
 in Lais ad populum quiescentem atque securum et percusserunt eos in ore gladii urbemque incendio
²⁸
 tradiderunt nullo penitus ferente praesidium eo quod procul habitarent a Sidone et cum nullo
 hominum haberent quicquam societatis ac negotii erat autem civitas sita in regione Roob quam
²⁹
 rursum extruentes habitaverunt in ea vocato nomine civitatis Dan iuxta vocabulum patris sui
³⁰
 quem genuerat Israhel quae prius Lais dicebatur posueruntque sibi sculptile et Jonathan filium
³¹
 Gersan filii Mosi ac filios eius sacerdotes in tribu Dan usque ad diem captivitatis suae mansitque
 apud eos idolum Michae omni tempore quo fuit domus Dei in Silo in diebus illis non erat rex in
 Israhel

Chapter 19

¹
 fuit quidam vir Levites habitans in latere montis Ephraim qui accepit uxorem de Bethleem
²
 Iuda quae reliquit eum et reversa est in domum patris sui Bethleem mansitque apud eum quattuor
³
 mensibus secutusque est eam vir suus volens ei reconciliari atque blandiri et secum reducere
 habens in comitatu puerum et duos asinos quae suscepit eum et introduxit in domum patris sui quod
⁴
 cum audisset socer eius eumque vidisset occurrit ei laetus et amplexatus est hominem mansitque
⁵
 gener in domo soceri tribus diebus comedens cum eo et bibens familiariter die autem quarto de
 nocte consurgens proficisci voluit quem tenuit socer et ait ad eum gusta prius pauxillum panis et
⁶
 conforta stomachum et sic proficisceris sederuntque simul et comederunt ac biberunt dixitque

pater puellae ad generum suum quaeso te ut hodie hic maneat pariterque laetemur⁷ at ille consurgens
coepit velle proficisci et nihilominus obnix eum socer tenuit et apud se fecit manere⁸ mane facto
parabat Levites iter cui rursum socer oro te inquit ut paululum cibi capias et adsumptis viribus⁹
donec increseat dies postea proficiscaris comederunt ergo simul surrexitque adulescens ut pergeret
cum uxore sua et puero cui rursum locutus est socer considera quod dies ad occasum declivior sit
et propinquet ad vesperum mane apud me etiam hodie et duc laetum diem et cras proficisceris ut
vadas in domum tuam¹⁰ noluit gener adquiescere sermonibus eius sed statim perrexit et venit
contra Iebus quae altero nomine vocabatur Hierusalem ducens secum duos asinos onustos et
concubinam¹¹ iamque aderant iuxta Iebus et dies mutabatur in noctem dixitque puer ad dominum
suum veni obsecro declinemus ad urbem Iebuseorum et maneamus in ea¹² cui respondit dominus
non ingrediar oppidum gentis alienae quae non est de filiis Israhel sed transibo usque Gabaa¹³ et
cum illuc pervenero manebimus in ea aut certe in urbe Rama¹⁴ transierunt igitur Iebus et coeptum
carpebant iter occubuitque eis sol iuxta Gabaa quae est in tribu Benjamin¹⁵ deverteruntque ad
eam ut manerent ibi quo cum intrassent sedebant in platea civitatis et nullus eos recipere volebat
hospitio¹⁶ et ecce apparuit homo senex revertens de agro et de opere suo vespere qui et ipse erat
de monte Ephraim et peregrinus habitabat in Gabaa homines autem regionis illius erant filii Iemini
elevatisque oculis vidit senex sedentem hominem cum sarcinulis suis in platea civitatis et dixit¹⁷
ad eum unde venis et quo vadis¹⁸ qui respondit ei profecti sumus de Bethleem Iuda et pergimus
ad locum nostrum qui est in latere montis Ephraim unde ieramus Bethleem et nunc vadimus ad
domum Dei nullusque nos sub tectum suum vult recipere¹⁹ habentes paleas et faenum in asinorum
pabulum et panem ac vinum in meos et ancillae tuae usus et pueri qui mecum est nulla re indigemus
nisi hospitio²⁰ cui respondit senex pax tecum sit ego praebebo omnia quae necessaria sunt tantum
quaeso ne in platea maneat²¹ introduxitque eum in domum suam et pabulum asinis praebeuit ac
postquam laverunt pedes suos recepit eos in convivium²² illis epulantibus et post laborem itineris
cibo ac potu reficientibus corpora venerunt viri civitatis illius filii Belial id est absque iugo et
circumdantes domum senis fores pulsare coeperunt clamantes ad dominum domus atque dicentes²³
educ virum qui ingressus est domum tuam ut abutamur eo egressusque est ad eos senex et ait
nolite fratres nolite facere malum hoc quia ingressus est homo hospitium meum et cessate ab hac
stultitia²⁴ habeo filiam virginem et hic homo habet concubinam educam eas ad vos ut humilietis
eas et vestram libidinem compleatis tantum obsecro ne scelus hoc contra naturam operemini in

²⁵
 virum nolebant adquiescere sermonibus eius quod cernens homo eduxit ad eos concubinam
²⁶
 suam et eis tradidit inludendam qua cum tota nocte abusi essent dimiserunt eam mane at mulier
²⁷
 recedentibus tenebris venit ad ostium domus ubi manebat dominus suus et ibi corruit mane facto
 surrexit homo et aperuit ostium ut coeptam expleret viam et ecce concubina eius iacebat ante ostium
²⁸
 sparsis in limine manibus cui ille putans eam quiescere loquebatur surge ut ambulemus qua nihil
 respondente intellegens quod erat tulit eam et inposuit asino reversusque est in domum suam
²⁹
 quam cum esset ingressus arripuit gladium et cadaver uxoris cum ossibus suis in duodecim partes
³⁰
 ac frustra concidens misit in omnes terminos Israhel quod cum vidissent singuli conclamabant
 numquam res talis facta est in Israhel ex eo die quo ascenderunt patres nostri de Aegypto usque in
 praesens tempus ferte sententiam et in commune decernite quid facto opus sit

Chapter 20

¹
 egressi sunt itaque omnes filii Israhel et pariter congregati quasi vir unus de Dan usque Bersabee
²
 et terra Galaad ad Dominum in Maspha omnesque anguli populorum et cunctae tribus Israhel in
³
 ecclesiam populi Dei convenerunt quadringenta milia peditum pugnatorum nec latuit filios
 Benjamin quod ascendissent filii Israhel in Maspha interrogatusque Levita maritus mulieris
⁴
 interfectae quomodo tantum scelus perpetratum esset respondit veni in Gabaa Benjamin cum
⁵
 uxore mea illucque deverti et ecce homines civitatis illius circumdederunt nocte domum in qua
 manebam volentes me occidere et uxorem meam incredibili libidinis furore vexantes denique mortua
⁶
 est quam arreptam in frusta concidi misique partes in omnes terminos possessionis vestrae quia
⁷
 numquam tantum nefas et tam grande piaculum factum est in Israhel adestis omnes filii Israhel
⁸
 decernite quid facere debeatis stansque omnis populus quasi unius hominis sermone respondit
⁹
 non recedemus in tabernacula nostra nec suam quisquam intrabit domum sed hoc contra Gabaa
¹⁰
 in commune faciemus decem viri eligantur e centum ex omnibus tribubus Israhel et centum de
 mille et mille de decem milibus ut conportent exercitui cibaria et possimus pugnantes contra Gabaa
¹¹
 Benjamin reddere ei pro scelere quod meretur convenitque universus Israhel ad civitatem quasi
¹²
 unus homo eadem mente unoque consilio et miserunt nuntios ad omnem tribum Benjamin qui

13
dicerent cur tantum nefas in vobis repperitum est tradite homines de Gabaa qui hoc flagitium
perpetrarunt ut moriantur et auferatur malum de Israhel qui noluerunt fratrum suorum filiorum
14
Israhel audire mandatum sed ex cunctis urbibus quae suae sortis erant convenerunt in Gabaa ut
15
illis ferrent auxilium et contra universum Israhel populum dimicarent inventique sunt viginti
16
quinque milia de Benjamin educentium gladium praeter habitatores Gabaa qui septingenti erant
viri fortissimi ita sinistra ut dextra proeliantes et sic fundis ad certum iacentes lapides ut capillum
17
quoque possent percutere et nequaquam in alteram partem ictus lapidis deferretur virorum quoque
Israhel absque filiis Benjamin inventa sunt quadringenta milia educentium gladios et paratorum ad
18
pugnam qui surgentes venerunt in domum Dei hoc est in Silo consulueruntque eum atque dixerunt
quis erit in exercitu nostro princeps certaminis contra filios Benjamin quibus respondit Dominus
19
Iudas sit dux vester statimque filii Israhel surgentes mane castrametati sunt iuxta Gabaa et
20
inde procedentes ad pugnam contra Benjamin urbem obpugnare coeperunt egressique filii
21
Benjamin de Gabaa occiderunt de filiis Israhel die illo viginti duo milia viros rursum filii Israhel
22
et fortitudine et numero confidentes in eodem loco in quo prius certaverant aciem direxerunt ita
23
tamen ut prius ascenderent et flerent coram Domino usque ad noctem consulerentque eum et dicerent
debeo ultra procedere ad dimicandum contra filios Benjamin fratres meos an non quibus ille respondit
24
ascendite ad eum et inite certamen cumque filii Israhel altero die contra Benjamin ad proelium
25
processissent eruperunt filii Benjamin de portis Gabaa et occurrentes eis tanta in illos caede
26
baccati sunt ut decem et octo milia virorum educentium gladium prosternerent quam ob rem
omnes filii Israhel venerunt in domum Dei et sedentes flebant coram Domino ieiunaveruntque illo
27
die usque ad vesperam et obtulerunt ei holocausta et pacificas victimas et super statu suo
28
interrogaverunt eo tempore ibi erat arca foederis Dei et Finees filius Eleazari filii Aaron
praepositus domus consuluerunt igitur Dominum atque dixerunt exire ultra debemus ad pugnam
contra filios Benjamin fratres nostros an quiescere quibus ait Dominus ascendite cras enim tradam
29
eos in manus vestras posueruntque filii Israhel insidias per circuitum urbis Gabaa et tertia
30
vice sicut semel et bis contra Benjamin exercitum produxerunt sed et filii Benjamin audacter
eruperunt de civitate et fugientes adversarios longius persecuti sunt ita ut vulnerarent ex eis sicut
primo et secundo die et caederent per duas semitas terga vertentes quarum una ferebat in Bethel
31
altera in Gabaa atque prosternerent triginta circiter viros putaverunt enim solito eos more cedere
32
qui fugam arte simulantes iniere consilium ut abstraherent eos de civitate et quasi fugientes ad

³³
 supradictas semitas perducerent omnes itaque filii Israhel surgentes de sedibus suis tetenderunt
 aciem in loco qui vocatur Baalthamar insidiae quoque quae circa urbem erant paulatim se aperire
³⁴
 coeperunt et ab occidentali urbis parte procedere sed et alia decem milia virorum de universo
 Israhel habitatores urbis ad certamina provocabant ingravatumque est bellum contra filios Benjamin
³⁵
 et non intellexerunt quod ex omni parte illis instaret interitus percussitque eos Dominus in
 conspectu filiorum Israhel et interfecerunt ex eis in illo die viginti quinque milia et centum viros
³⁶
 omnes bellatores et educentes gladium filii autem Benjamin cum se inferiores esse vidissent
 coeperunt fugere quod cernentes filii Israhel dederunt eis ad fugiendum locum ut ad praeparatas
³⁷
 insidias devenirent quas iuxta urbem posuerant qui cum repente de latibulis surrexissent et
³⁸
 Benjamin terga caedentibus daret ingressi sunt civitatem et percusserunt eam in ore gladii signum
 autem dederant filii Israhel his quos in insidiis conlocaverant ut postquam urbem cepissent ignem
³⁹
 accenderent et ascendente in altum fumo captam urbem demonstrarent quod cum cernerent filii
 Israhel in ipso certamine positi putaverunt enim filii Benjamin eos fugere et instantius sequebantur
⁴⁰
 caesis de exercitu eorum triginta viris et viderent quasi columnam fumi de civitate conscendere
⁴¹
 Benjamin quoque retro aspiciens captam cerneret civitatem et flammam in sublime ferri qui prius
 simulaverant fugam versa facie fortius resistebant quod cum vidissent filii Benjamin in fugam versi
⁴²
 sunt et ad viam deserti ire coeperunt illuc quoque eos adversariis persequentibus sed et hii qui
⁴³
 urbem succenderant occurrerunt eis atque ita factum est ut ex utraque parte ab hostibus
 caederentur nec erat ulla morientium requies ceciderunt atque prostrati sunt ad orientalem plagam
⁴⁴
 urbis Gabaa fuerunt autem qui in eodem loco interfecti sunt decem et octo milia virorum omnes
⁴⁵
 robustissimi pugnatores quod cum vidissent qui remanserant de Benjamin fugerunt in solitudinem
 et pergebant ad petram cuius vocabulum est Remmon in illa quoque fuga palantes et in diversa
 tendentes occiderunt quinque milia viros et cum ultra tenderent persecuti sunt eos et interfecerunt
⁴⁶
 etiam alios duo milia et sic factum est ut omnes qui ceciderant de Benjamin in diversis locis
⁴⁷
 essent viginti quinque milia pugnatores ad bella promptissimi remanserunt itaque de omni
 numero Benjamin qui evadere potuerant et fugere in solitudinem sescenti viri sederuntque in petra
⁴⁸
 Remmon mensibus quattuor regressi autem filii Israhel omnes reliquias civitatis a viris usque
 ad iumenta gladio percusserunt cunctasque urbes et viculos Benjamin vorax flamma consumpsit

Chapter 21

¹ iuraverunt quoque filii Israhel in Maspha et dixerunt nullus nostrum dabit filiis Benjamin de
 filiabus suis uxorem ² veneruntque omnes ad domum Dei in Silo et in conspectu eius sedentes
 usque ad vesperam levaverunt vocem et magno ululatu coeperunt flere dicentes ³ quare Domine
 Deus Israhel factum est hoc malum in populo tuo ut hodie una tribus auferretur ex nobis ⁴ altera
 autem die diluculo consurgentes extruxerunt altare obtuleruntque ibi holocausta et pacificas victimas
 et dixerunt ⁵ quis non ascendit in exercitu Domini de universis tribubus Israhel grandi enim se
 iuramento constrinxerant cum essent in Maspha interfici eos qui defuissent ⁶ ductique paenitentia
 filii Israhel super fratre suo Benjamin coeperunt dicere ablata est una tribus de Israhel ⁷ unde uxores
 accipient omnes enim in commune iuravimus non daturos nos his filias nostras ⁸ idcirco dixerunt
 quis est de universis tribubus Israhel qui non ascendit ad Dominum in Maspha et ecce inventi sunt
 habitatores Iabisgalaad in illo exercitu non fuisse ⁹ eo quoque tempore cum essent in Silo nullus
 ex eis ibi repperitus est ¹⁰ miserunt itaque decem milia viros robustissimos et praeceperunt eis ite
 et percutite habitatores Iabisgalaad in ore gladii tam uxores quam parvulos eorum ¹¹ et hoc erit
 quod observare debetis omne generis masculini et mulieres quae cognoverunt viros interficite
¹² inventaeque sunt de Iabisgalaad quadringentae virgines quae nescierunt viri torum et adduxerunt
 eas in castra in Silo in terra Chanaan ¹³ miseruntque nuntios ad filios Benjamin qui erant in petra
 Remmon et praeceperunt eis ut eos in pace susciperent ¹⁴ veneruntque filii Benjamin in illo tempore
 et datae sunt eis uxores de filiabus Iabisgalaad alias autem non reppererunt quas simili modo
 traderent ¹⁵ universusque Israhel valde doluit et egit paenitudinem super interfectione unius tribus
 ex Israhel ¹⁶ dixeruntque maiores natu quid faciemus reliquis qui non acceperunt uxores omnes in
 Benjamin feminae conciderunt ¹⁷ et magna nobis cura ingentique studio providendum est ne una
 tribus deleatur ex Israhel ¹⁸ filias nostras eis dare non possumus constricti iuramento et maledictione
 qua diximus maledictus qui dederit de filiabus suis uxorem Benjamin ¹⁹ ceperuntque consilium
 atque dixerunt ecce sollemnitas Domini est in Silo anniversaria quae sita est ad septentrionem urbis
 Bethel et ad orientalem plagam viae quae de Bethel tendit ad Sycimam et ad meridiem oppidi
²⁰ Lebona ²¹ praeceperuntque filiis Benjamin atque dixerunt ite et latete in vineis ²² cumque videritis
 filias Silo ad ducendos choros ex more procedere exite repente de vineis et rapite eas singuli uxores
 singulas et pergite in terram Benjamin ²² cumque venerint patres earum ac fratres et adversum vos

queri coeperint atque iurgari dicemus eis miseremini eorum non enim rapuerunt eas iure bellantium
 23
 atque victorum sed rogantibus ut acciperent non dedistis et a vestra parte peccatum est feceruntque
 filii Benjamin ut sibi fuerat imperatum et iuxta numerum suum rapuerunt sibi de his quae ducebant
 choros uxores singulas abieruntque in possessionem suam aedificantes urbes et habitantes in eis

Ruth

Chapter 1

1
 in diebus unius iudicis quando iudices praeerant facta est fames in terra abiitque homo de
 Bethlehem Iuda ut peregrinaretur in regione moabitide cum uxore sua ac duobus liberis 2 ipse
 vocabatur Helimelech uxor eius Noemi e duobus filiis alter Maalon et alter Chellion Ephrathei de
 Bethlehem Iuda ingressique regionem moabitidem morabantur ibi 3 et mortuus est Helimelech
 maritus Noemi remansitque ipsa cum filiis 4 qui acceperunt uxores moabitidas quarum una vocabatur
 Orpha altera Ruth manseruntque ibi decem annis 5 et ambo mortui sunt Maalon videlicet et Chellion
 remansitque mulier orbata duobus liberis ac marito 6 et surrexit ut in patriam pergeret cum utraque
 nuru sua de regione moabitide audierat enim quod respexisset Dominus populum suum et dedisset
 eis escas 7 egressa est itaque de loco peregrinationis suae cum utraque nuru et iam in via posita
 revertendi in terram Iuda 8 dixit ad eas ite in domum matris vestrae faciat Dominus vobiscum
 misericordiam sicut fecistis cum mortuis et mecum 9 det vobis invenire requiem in domibus virorum
 quos sortiturae estis et osculata est eas quae elevata voce flere coeperunt 10 et dicere tecum pergemus
 ad populum tuum 11 quibus illa respondit revertimini filiae mi cur venitis mecum num ultra habeo
 filios in utero meo ut viros ex me sperare possitis 12 revertimini filiae mi abite iam enim senectute
 confecta sum nec apta vinculo coniugali etiam si possem hac nocte concipere et parere filios 13 si
 eos expectare velitis donec crescant et annos impleant pubertatis ante eritis vetulae quam nubatis
 nolite quaeso filiae mi quia vestra angustia me magis premit et egressa est manus Domini contra
 me 14 elevata igitur voce rursum flere coeperunt Orpha osculata socrum est ac reversa Ruth adhesit
 socroi suae 15 cui dixit Noemi en reversa est cognata tua ad populum suum et ad deos suos vade

¹⁶
 cum ea quae respondit ne adverseris mihi ut relinquam te et abeam quocumque perrexeris pergam
¹⁷
 ubi morata fueris et ego pariter morabor populus tuus populus meus et Deus tuus Deus meus quae
 te morientem terra susceperit in ea moriar ibique locum accipiam sepulturae haec mihi faciat Deus
¹⁸
 et haec addat si non sola mors me et te separaverit videns ergo Noemi quod obstinato Ruth
 animo decrevisset secum pergere adversari noluit nec ultra ad suos reditum persuadere
¹⁹
 profectaeque sunt simul et venerunt in Bethleem quibus urbem ingressis velox apud cunctos
²⁰
 fama percrebuit dicebantque mulieres haec est illa Noemi quibus ait ne vocetis me Noemi id est
 pulchram sed vocate me Mara hoc est amaram quia valde me amaritudine replevit Omnipotens
²¹
 egressa sum plena et vacuam reduxit me Dominus cur igitur vocatis me Noemi quam humiliavit
²²
 Dominus et adflixit Omnipotens venit ergo Noemi cum Ruth Moabitide nuru sua de terra
 peregrinationis suae ac reversa est in Bethleem quando primum hordea metebantur

Chapter 2

¹
 erat autem vir Helimelech consanguineus homo potens et magnarum opum nomine Booz
²
 dixitque Ruth Moabitis ad socrum suam si iubes vadam in agrum et colligam spicas quae metentium
 fugerint manus ubicumque clementis in me patris familias repperero gratiam cui illa respondit vade
³
 filia mi abiit itaque et colligebat spicas post terga metentium accidit autem ut ager ille haberet
⁴
 dominum Booz qui erat de cognatione Helimelech et ecce ipse veniebat de Bethleem dixitque
⁵
 messoribus Dominus vobiscum qui responderunt ei benedicat tibi Dominus dixitque Booz iuveni
⁶
 qui messoribus praeerat cuius est haec puella qui respondit haec est Moabitis quae venit cum
⁷
 Noemi de regione moabitide et rogavit ut spicas colligeret remanentes sequens messorum vestigia
⁸
 et de mane usque nunc stat in agro et ne ad momentum quidem domum reversa est et ait Booz
 ad Ruth audi filia ne vadas ad colligendum in alterum agrum nec recedas ab hoc loco sed iungere
⁹
 puellis meis et ubi messuerint sequere mandavi enim pueris meis ut nemo tibi molestus sit sed
¹⁰
 etiam si sitieris vade ad sarcinulas et bibe aquas de quibus et pueri bibunt quae cadens in faciem
 suam et adorans super terram dixit ad eum unde mihi hoc ut invenirem gratiam ante oculos tuos et
¹¹
 nosse me dignareris peregrinam mulierem cui ille respondit nuntiata sunt mihi omnia quae feceris

socrui tuae post mortem viri tui et quod dereliqueris parentes tuos et terram in qua nata es et veneris
¹² ad populum quem ante nesciebas reddat tibi Dominus pro opere tuo et plenam mercedem recipias
¹³ a Domino Deo Israhel ad quem venisti et sub cuius confugisti alas quae ait inveni gratiam ante
oculos tuos domine mi qui consolatus es me et locutus es ad cor ancillae tuae quae non sum similis
¹⁴ unius puellarum tuarum dixitque ad eam Booz quando hora vescendi fuerit veni huc et comede
panem et intingue buccellam tuam in aceto sedit itaque ad messorum latus et congressit pulentam
¹⁵ sibi comeditque et saturata est et tulit reliquias atque inde surrexit ut spicas ex more colligeret
praecepit autem Booz pueris suis dicens etiam si vobiscum metere voluerit ne prohibeatis eam
¹⁶ et de vestris quoque manipulis proicite de industria et remanere permittite ut absque rubore
¹⁷ colligat et colligentem nemo corripiat collegit ergo in agro usque ad vesperam et quae collegerat
¹⁸ virga caedens et excutiens invenit hordei quasi oephi mensuram id est tres modios quos portans
reversa est in civitatem et ostendit socrui suae insuper protulit et dedit ei de reliquiis cibi sui quo
¹⁹ saturata fuerat dixitque ei socrus ubi hodie collegisti et ubi fecisti opus sit benedictus qui misertus
²⁰ est tui indicavitque ei apud quem esset operata et nomen dixit viri quod Booz vocaretur cui
respondit Noemi benedictus sit a Domino quoniam eandem gratiam quam praebuerat vivis servavit
²¹ et mortuis rursumque propinquus ait noster est homo et Ruth hoc quoque inquit praecepit mihi
²² ut tamdiu messoribus eius iungerer donec omnes segetes meterentur cui dixit socrus melius est
²³ filia mi ut cum puellis eius exeas ad metendum ne in alieno agro quispiam resistat tibi iuncta
est itaque puellis Booz et tamdiu cum eis messuit donec hordea et triticum in horreis conderentur

Chapter 3

¹ postquam autem reversa est ad socrum suam audivit ab ea filia mi quaeram tibi requiem et
providebo ut bene sit tibi ² Booz iste cuius puellis in agro iuncta es propinquus est noster et hac
³ nocte aream hordei ventilat lava igitur et unguere et induere cultioribus vestimentis ac descende
⁴ in aream non te videat homo donec esum potumque finierit quando autem ierit ad dormiendum
nota locum in quo dormiat veniesque et discoperies pallium quo operitur a parte pedum et proicies
⁵ te et ibi iacebis ipse autem dicet tibi quid agere debeas quae respondit quicquid praeceperis faciam

⁶ descenditque in aream et fecit omnia quae sibi imperaverat socrus ⁷ cumque comedisset Booz et
 bibisset et factus esset hilarior issetque ad dormiendum iuxta acervum manipulorum venit abscondite
 et discoperto a pedibus eius pallio se proiecit ⁸ et ecce nocte iam media expavit homo et conturbatus
 est viditque mulierem iacentem ad pedes suos ⁹ et ait illi quae es illaque respondit ego sum Ruth
 ancilla tua expande pallium tuum super famulam tuam quia propinquus es ¹⁰ et ille benedicta inquit
 es Domino filia et priorem misericordiam posteriore superasti quia non es secuta iuvenes pauperes
 sive divites ¹¹ noli ergo metuere sed quicquid dixeris mihi faciam tibi scit enim omnis populus qui
 habitat intra portas urbis meae mulierem te esse virtutis ¹² nec abnuo me propinquum sed est alius
 me propinquior ¹³ quiesce hac nocte et facto mane si te voluerit propinquitatis iure retinere bene
 res acta est sin autem ille noluerit ego te absque ulla dubitatione suscipiam vivit Dominus dormi
 usque mane ¹⁴ dormivit itaque ad pedes eius usque ad noctis abscessum surrexitque antequam
 homines se cognoscerent mutuo et dixit Booz cave ne quis noverit quod huc veneris ¹⁵ et rursum
 expande inquit palliolum tuum quo operiris et tene utraque manu qua extendente et tenente mensus
 est sex modios hordei et posuit super eam quae portans ingressa est civitatem ¹⁶ et venit ad socrum
 suam quae dixit ei quid egisti filia narravitque ei omnia quae sibi fecisset homo ¹⁷ et ait ecce sex
 modios hordei dedit mihi et ait nolo vacuum te reverti ad socrum tuam ¹⁸ dixitque Noemi expecta
 filia donec videamus quem res exitum habeat neque enim cessabit homo nisi conpleverit quod
 locutus est

Chapter 4

¹ ascendit ergo Booz ad portam et sedit ibi cumque vidisset propinquum praeterire de quo prius
 sermo habitus est dixit ad eum declina paulisper et sede hic vocans eum nomine suo qui devertit
 et sedit ² tollens autem Booz decem viros de senioribus civitatis dixit ad eos sedete hic ³ quibus
 residentibus locutus est ad propinquum partem agri fratris nostri Helimelech vendit Noemi quae
 reversa est de regione moabitide ⁴ quod audire te volui et tibi dicere coram cunctis sedentibus et
 maioribus natu de populo meo si vis possidere iure propinquitatis eme et posside sin autem tibi
 displicet hoc ipsum indica mihi ut sciam quid facere debeam nullus est enim propinquus excepto
 te qui prior es et me qui secundus sum at ille respondit ego agrum emam ⁵ cui dixit Booz quando
 emeris agrum de manu mulieris Ruth quoque Moabitidem quae uxor defuncti fuit debes accipere

ut suscites nomen propinqui tui in hereditate sua ⁶ qui respondit cedo iure propinquitatis neque
 enim posteritatem familiae meae delere debeo tu meo utere privilegio quo me libenter carere
⁷ profiteor hic autem erat mos antiquitus in Israhel inter propinquos et si quando alter alteri suo
 iure cedebat ut esset firma concessio solvebat homo calciamentum suum et dabat proximo suo hoc
⁸ erat testimonium cessionis in Israhel dixit ergo propinquus Booz tolle calciamentum quod statim
⁹ solvit de pede suo at ille maioribus natu et universo populo testes inquit vos estis hodie quod
¹⁰ possederim omnia quae fuerunt Helimelech et Chellion et Maalon tradente Noemi et Ruth
 Moabitidem uxorem Maalon in coniugium sumpserim ut suscitem nomen defuncti in hereditate
 sua ne vocabulum eius de familia sua ac fratribus et populo deleatur vos inquam huius rei testes
¹¹ estis respondit omnis populus qui erat in porta et maiores natu nos testes sumus faciat Dominus
 hanc mulierem quae ingreditur domum tuam sicut Rachel et Liam quae aedificaverunt domum
¹² Israhel ut sit exemplum virtutis in Ephrata et habeat celebre nomen in Bethleem fiatque domus
 tua sicut domus Phares quem Thamar peperit Iudae de semine quod dederit Dominus tibi ex hac
¹³ puella tulit itaque Booz Ruth et accepit uxorem ingressusque est ad eam et dedit illi Dominus
¹⁴ ut conciperet et pareret filium dixeruntque mulieres ad Noemi benedictus Dominus qui non est
¹⁵ passus ut deficeret successor familiae tuae et vocaretur nomen eius in Israhel et habeas qui
 consoletur animam tuam et enutriet senectutem de nuru enim tua natus est quae te diligit et multo
¹⁶ tibi est melior quam si septem haberes filios susceptumque Noemi puerum posuit in sinu suo et
¹⁷ nutricis ac gerulae officio fungebatur vicinae autem mulieres congratulantes ei et dicentes natus
¹⁸ est filius Noemi vocaverunt nomen eius Obed hic est pater Isai patris David hae sunt generationes
¹⁹ Phares Phares genuit Esrom Esrom genuit Aram Aram genuit Aminadab ²⁰ Aminadab genuit
²¹ Naasson Naasson genuit Salma Salma genuit Booz Booz genuit Obed

1 Samuel

Chapter 1

¹ fuit vir unus de Ramathaimsophim de monte Ephraim et nomen eius Helcana filius Hieroam
filii Heliu filii Thau filii Suph Ephratheus ² et habuit duas uxores nomen uni Anna et nomen
secundae Fenenna fueruntque Fenennae filii Annae autem non erant liberi ³ et ascendebat vir ille
de civitate sua statutis diebus ut adoraret et sacrificaret Domino exercituum in Silo erant autem ibi
duo filii Heli Ofni et Finees sacerdotes Domini ⁴ venit ergo dies et immolavit Helcana deditque
Fenennae uxori suae et cunctis filiis eius et filiabus partes ⁵ Annae autem dedit partem unam tristis
quia Annam diligebat Dominus autem concluderat vulvam eius ⁶ adfligebat quoque eam aemula
eius et vehementer angebat in tantum ut exprobraret quod conclusisset Dominus vulvam eius
⁷ sicque faciebat per singulos annos cum redeunte tempore ascenderent templum Domini et sic
provocabat eam porro illa flebat et non capiebat cibum ⁸ dixit ergo ei Helcana vir suus Anna cur
fles et quare non comedis et quam ob rem adfligitur cor tuum numquid non ego melior sum tibi
quam decem filii ⁹ surrexit autem Anna postquam comederat in Silo et biberat et Heli sacerdote
sedente super sellam ante postes templi Domini ¹⁰ cum esset amaro animo oravit Dominum flens
largiter ¹¹ et votum vovit dicens Domine exercituum si respiciens videris afflictionem famulae
tuae et recordatus mei fueris nec oblitus ancillae tuae dederisque servae tuae sexum virilem dabo
eum Domino omnes dies vitae eius et novacula non ascendet super caput eius ¹² factum est ergo
cum illa multiplicaret preces coram Domino ut Heli observaret os eius ¹³ porro Anna loquebatur
in corde suo tantumque labia illius movebantur et vox penitus non audiebatur aestimavit igitur eam
Heli temulentam ¹⁴ dixitque ei usquequo ebria eris digere paulisper vinum quo mades ¹⁵ respondens
Anna nequaquam inquit domine mi nam mulier infelix nimis ego sum vinumque et omne quod
inebriare potest non bibi sed effudi animam meam in conspectu Domini ¹⁶ ne reputes ancillam
tuam quasi unam de filiabus Belial quia ex multitudine doloris et maeroris mei locuta sum usque
in praesens ¹⁷ tunc Heli ait ei vade in pace et Deus Israhel det tibi petitionem quam rogasti eum
¹⁸ et illa dixit utinam inveniat ancilla tua gratiam in oculis tuis et abiit mulier in viam suam et
comedit vultusque eius non sunt amplius in diversa mutati ¹⁹ et surrexerunt mane et adoraverunt
coram Domino reversique sunt et venerunt in domum suam Ramatha cognovit autem Helcana
Annam uxorem suam et recordatus est eius Dominus ²⁰ et factum est post circulum dierum concepit
Anna et peperit filium vocavitque nomen eius Samuhel eo quod a Domino postulasset eum
²¹ ascendit autem vir Helcana et omnis domus eius ut immolaret Domino hostiam sollemnem et

²²
 votum suum et Anna non ascendit dixit enim viro suo non vadam donec ablactetur infans et
²³
 ducam eum et appareat ante conspectum Domini et maneat ibi iugiter et ait ei Helcana vir suus
 fac quod bonum tibi videtur et mane donec ablactes eum precorque ut impleat Dominus verbum
²⁴
 suum mansit ergo mulier et lactavit filium suum donec amoveret eum a lacte et adduxit eum
 secum postquam ablactaverat in vitulis tribus et tribus modiis farinae et amphora vini et adduxit
²⁵
 eum ad domum Domini in Silo puer autem erat adhuc infantulus et immolaverunt vitulum et
²⁶
 obtulerunt puerum Heli et ait obsecro mi domine vivit anima tua domine ego sum illa mulier
²⁷
 quae steti coram te hic orans Dominum pro puero isto oravi et dedit Dominus mihi petitionem
²⁸
 meam quam postulavi eum idcirco et ego commodavi eum Domino cunctis diebus quibus fuerit
 accommodatus Domino et adoraverunt ibi Dominum et oravit Anna et ait

Chapter 2

¹
 exultavit cor meum in Domino exaltatum est cornu meum in Domino dilatatum est os meum
²
 super inimicos meos quia laetata sum in salutari tuo non est sanctus ut est Dominus neque enim
³
 est alius extra te et non est fortis sicut Deus noster nolite multiplicare loqui sublimia gloriantes
 recedant vetera de ore vestro quoniam Deus scientiarum Dominus est et ipsi praeparantur cogitationes
⁴
 arcus fortium superatus est et infirmi accincti sunt robore ⁵ saturati prius pro pane se locaverunt
 et famelici saturati sunt donec sterilis peperit plurimos et quae multos habebat filios infirmata est
⁶
 Dominus mortificat et vivificat deducit ad infernum et reducit ⁷ Dominus pauperem facit et ditat
⁸
 humiliat et sublevat suscitavit de pulvere egenum et de stercore elevat pauperem ut sedeat cum
 principibus et solium gloriae teneat Domini enim sunt cardines terrae et posuit super eos orbem
⁹
 pedes sanctorum suorum servabit et impii in tenebris conticescent quia non in fortitudine roborabitur
¹⁰
 vir Dominum formidabunt adversarii eius super ipsos in caelis tonabit Dominus iudicabit fines
¹¹
 terrae et dabit imperium regi suo et sublimabit cornu christi sui et abiit Helcana Ramatha in
¹²
 domum suam puer autem erat minister in conspectu Domini ante faciem Heli sacerdotis porro
¹³
 filii Heli filii Belial nescientes Dominum neque officium sacerdotum ad populum sed quicumque
 immolasset victimam veniebat puer sacerdotis dum coquerentur carnes et habebat fuscinulam

14
tridentem in manu sua et mittebat eam in lebetem vel in caldariam aut in ollam sive in caccabum
et omne quod levabat fuscinula tollebat sacerdos sibi sic faciebant universo Israheli venientium in
15
Silo etiam antequam adolerent adipem veniebat puer sacerdotis et dicebat immolanti da mihi
16
carnem ut coquam sacerdoti non enim accipiam a te carnem coctam sed crudam dicebatque illi
immolans incendatur primum iuxta morem hodie adeps et tolle tibi quantumcumque desiderat anima
17
tua qui respondens aiebat ei nequaquam nunc enim dabis alioquin tollam vi erat ergo peccatum
18
puerorum grande nimis coram Domino quia detrahebant homines sacrificio Domini Samuhel
19
autem ministrabat ante faciem Domini puer accinctus ephod lineo et tunicam parvam faciebat
ei mater sua quam adferebat statutis diebus ascendens cum viro suo ut immolaret hostiam sollemnem
20
et benedixit Heli Helcanae et uxori eius dixitque reddat Dominus tibi semen de muliere hac pro
21
fenore quod commodasti Domino et abierunt in locum suum visitavit ergo Dominus Annam et
22
concepit et peperit tres filios et duas filias et magnificatus est puer Samuhel apud Dominum Heli
autem erat senex valde et audivit omnia quae faciebant filii sui universo Israheli et quomodo
23
dormiebant cum mulieribus quae observabant ad ostium tabernaculi et dixit eis quare facitis res
24
huiuscemodi quas ego audio res pessimas ab omni populo nolite filii mi non enim est bona fama
25
quam ego audio ut transgredi faciatis populum Domini si peccaverit vir in virum placari ei potest
Deus si autem in Domino peccaverit vir quis orabit pro eo et non audierunt vocem patris sui quia
26
voluit Dominus occidere eos puer autem Samuhel proficiebat atque crescebat et placebat tam
27
Deo quam hominibus venit autem vir Dei ad Heli et ait ad eum haec dicit Dominus numquid
28
non aperte revelatus sum domui patris tui cum essent in Aegypto in domo Pharaonis et elegi
eum ex omnibus tribubus Israhel mihi in sacerdotem ut ascenderet altare meum et adoleret mihi
incensum et portaret ephod coram me et dedi domui patris tui omnia de sacrificiis filiorum Israhel
29
quare calce abicitis victimam meam et munera mea quae praecepi ut offerrentur in templo et
magis honorasti filios tuos quam me ut comederetis primitias omnis sacrificii Israhel populi mei
30
propterea ait Dominus Deus Israhel loquens locutus sum ut domus tua et domus patris tui
ministraret in conspectu meo usque in sempiternum nunc autem dicit Dominus absit hoc a me sed
31
quicumque glorificaverit me glorificabo eum qui autem contemnunt me erunt ignobiles ecce
dies veniunt et praecidam brachium tuum et brachium domus patris tui ut non sit senex in domo
32
tua et videbis aemulum tuum in templo in universis prosperis Israhel et non erit senex in domo

³³
 tua omnibus diebus verumtamen non auferam penitus virum ex te ab altari meo sed ut deficient
 oculi tui et tabescat anima tua et pars magna domus tuae morietur cum ad virilem aetatem venerit
³⁴
 hoc autem erit tibi signum quod venturum est duobus filiis tuis Ofni et Finees in die uno morientur
³⁵
 ambo et suscitabo mihi sacerdotem fidelem qui iuxta cor meum et animam meam faciat et
³⁶
 aedificabo ei domum fidelem et ambulabit coram christo meo cunctis diebus futurum est autem
 ut quicumque remanserit in domo tua veniat ut oretur pro eo et offerat nummum argenteum et
 tortam panis dicatque dimitte me obsecro ad unam partem sacerdotalem ut comedam buccellam
 panis

Chapter 3

¹
 puer autem Samuhel ministrabat Domino coram Heli et sermo Domini erat pretiosus in diebus
²
 illis non erat visio manifesta factum est ergo in die quadam Heli iacebat in loco suo et oculi eius
³
 caligaverant nec poterat videre lucerna Dei antequam extingueretur Samuhel autem dormiebat
⁴
 in templo Domini ubi erat arca Dei et vocavit Dominus Samuhel qui respondens ait ecce ego ⁵ et
 cucurrit ad Heli et dixit ecce ego vocasti enim me qui dixit non vocavi revertere dormi et abiit et
⁶
 dormivit et adiecit Dominus vocare rursum Samuhel consurgensque Samuhel abiit ad Heli et
⁷
 dixit ecce ego quia vocasti me qui respondit non vocavi te fili mi revertere et dormi porro Samuhel
⁸
 necdum sciebat Dominum neque revelatus fuerat ei sermo Domini et adiecit Dominus et vocavit
⁹
 adhuc Samuhel tertio qui consurgens abiit ad Heli et ait ecce ego quia vocasti me intellexit igitur
 Heli quia Dominus vocaret puerum et ait ad Samuhel vade et dormi et si deinceps vocaverit te dices
¹⁰
 loquere Domine quia audit servus tuus abiit ergo Samuhel et dormivit in loco suo et venit
 Dominus et stetit et vocavit sicut vocaverat secundo Samuhel Samuhel et ait Samuhel loquere quia
¹¹
 audit servus tuus et dixit Dominus ad Samuhel ecce ego facio verbum in Israhel quod quicumque
¹²
 audierit tinnient ambae aures eius in die illo suscitabo adversum Heli omnia quae locutus sum
¹³
 super domum eius incipiam et conplebo praedixi enim ei quod iudicaturus essem domum eius
 in aeternum propter iniquitatem eo quod noverat indigne agere filios suos et non corripuit eos
¹⁴
 idcirco iuravi domui Heli quod non expietur iniquitas domus eius victimis et muneribus usque

¹⁵
 in aeternum dormivit autem Samuhel usque mane aperuitque ostia domus Domini et Samuhel
¹⁶
 timebat indicare visionem Heli vocavit ergo Heli Samuhelem et dixit Samuhel fili mi qui
¹⁷
 respondens ait praesto sum et interrogavit eum quis est sermo quem locutus est ad te oro te ne
 celaveris me haec faciat tibi Deus et haec addat si absconderis a me sermonem ex omnibus verbis
¹⁸
 quae dicta sunt tibi indicavit itaque ei Samuhel universos sermones et non abscondit ab eo et
¹⁹
 ille respondit Dominus est quod bonum est in oculis suis faciat crevit autem Samuhel et Dominus
²⁰
 erat cum eo et non cecidit ex omnibus verbis eius in terram et cognovit universus Israhel a Dan
²¹
 usque Bersabee quod fidelis Samuhel propheta esset Domini et addidit Dominus ut appareret
 in Silo quoniam revelatus fuerat Dominus Samuheli in Silo iuxta verbum Domini et evenit sermo
 Samuhelis universo Israheli

Chapter 4

¹
 egressus est namque Israhel obviam Philisthim in proelium et castrametatus est iuxta lapidem
²
 Adiutorii porro Philisthim venerunt in Afec et instruxerunt aciem contra Israhel inito autem
 certamine terga vertit Israhel Philistheis et caesa sunt in illo certamine passim per agros quasi
³
 quattuor milia virorum et reversus est populus ad castra dixeruntque maiores natu de Israhel quare
 percussit nos Dominus hodie coram Philisthim adferamus ad nos de Silo arcam foederis Domini
⁴
 et veniat in medium nostri ut salvet nos de manu inimicorum nostrorum misit ergo populus in
 Silo et tulerunt inde arcam foederis Domini exercituum sedentis super cherubin erantque duo filii
⁵
 Heli cum arca foederis Domini Ofni et Finees cumque venisset arca foederis Domini in castra
⁶
 vociferatus est omnis Israhel clamore grandi et personuit terra et audierunt Philisthim vocem
 clamoris dixeruntque quaenam haec est vox clamoris magni in castris Hebraeorum et cognoverunt
⁷
 quod arca Domini venisset in castra timueruntque Philisthim dicentes venit Deus in castra et
⁸
 ingemuerunt vae nobis non enim fuit tanta exultatio heri et nudius tertius vae nobis quis nos
 servabit de manu deorum sublimium istorum hii sunt dii qui percusserunt Aegyptum omni plaga
⁹
 in deserto confortamini et estote viri Philisthim ne serviatis Hebraeis sicut illi servierunt vobis
¹⁰
 confortamini et bellate pugnauerunt ergo Philisthim et caesus est Israhel et fugit unusquisque

in tabernaculum suum et facta est plaga magna nimis et ceciderunt de Israhel triginta milia peditum
 11 et arca Dei capta est duoque filii Heli mortui sunt Ofni et Finees 12 currens autem vir de Benjamin
 13 ex acie venit in Silo in die illo scissa veste et conspersus pulvere caput 14 cumque ille venisset Heli
 15 sedebat super sellam contra viam aspectans erat enim cor eius pavens pro arca Domini vir autem
 16 ille postquam ingressus est nuntiavit urbi et ululavit omnis civitas 17 et audivit Heli sonitum clamoris
 18 dixitque quis est hic sonitus tumultus huius at ille festinavit et venit et adnuntiavit Heli 19 Heli
 20 autem erat nonaginta et octo annorum et oculi eius caligaverant et videre non poterat 21 et dixit ad
 22 Heli ego sum qui veni de proelio et ego qui de acie fugi hodie cui ille ait quid actum est fili mi
 23 respondens autem qui nuntiabat fugit inquit Israhel coram Philisthim et ruina magna facta est in
 24 populo insuper et duo filii tui mortui sunt Ofni et Finees et arca Dei capta est 25 cumque ille
 26 nominasset arcam Dei cecidit de sella retrorsum iuxta ostium et fractis cervicibus mortuus est senex
 27 enim erat vir et grandevus et ipse iudicavit Israhel quadraginta annis 28 nurus autem eius uxor
 29 Finees praegnans erat vicinaque partui et audito nuntio quod capta esset arca Dei et mortuus socer
 30 suus et vir suus incurvavit se et peperit inruerant enim in eam dolores subiti 31 in ipso autem
 32 momento mortis eius dixerunt ei quae stabant circa eam ne timeas quia filium peperisti quae non
 33 respondit eis neque animadvertit 34 et vocavit puerum Hicabod dicens translata est gloria de Israhel
 35 quia capta est arca Dei et pro socero suo et pro viro suo 36 et ait translata est gloria ab Israhel eo
 37 quod capta esset arca Dei

Chapter 5

1 Philisthim autem tulerunt arcam Dei et asportaverunt eam a lapide Adiutorii in Azotum
 2 tulerunt Philisthim arcam Dei et intulerunt eam in templum Dagon et statuerunt eam iuxta Dagon
 3 cumque surrexissent diluculo Azotii altera die ecce Dagon iacebat pronus in terram ante arcam
 4 Domini et tulerunt Dagon et restituerunt eum in loco suo 5 rursumque mane die alio consurgentes
 6 invenerunt Dagon iacentem super faciem suam in terram coram arca Domini caput autem Dagon
 7 et duae palmae manuum eius abscisae erant super limen 8 porro Dagon truncus solus remanserat
 9 in loco suo propter hanc causam non calcant sacerdotes Dagon et omnes qui ingrediuntur templum
 10 eius super limen Dagon in Azoto usque in hodiernum diem 11 adgravata autem est manus Domini

super Azotios et demolitus est eos et percussit in secretiori parte natium Azotum et fines eius
⁷ videntes autem viri azotii huiuscemodi plagam dixerunt non maneat arca Dei Israhel apud nos
⁸ quoniam dura est manus eius super nos et super Dagon deum nostrum et mittentes congregaverunt
omnes satrapas Philisthinorum ad se et dixerunt quid faciemus de arca Dei Israhel responderuntque
⁹ Getthei circumducatur arca Dei Israhel et circumduxerunt arcam Dei Israhel illis autem
circumducentibus eam fiebat manus Dei per singulas civitates interfectionis magnae nimis et
percutiebat viros uniuscuiusque urbis a parvo usque ad maiorem et computrescebant prominentes
¹⁰ extales eorum miserunt ergo arcam Dei in Accaron cumque venisset arca Dei in Accaron
exclamaverunt Accaronitae dicentes adduxerunt ad nos arcam Dei Israhel ut interficiat nos et
¹¹ populum nostrum miserunt itaque et congregaverunt omnes satrapas Philisthinorum qui dixerunt
dimittite arcam Dei Israhel et revertatur in locum suum et non interficiat nos cum populo nostro
¹² fiebat enim pavor mortis in singulis urbibus et gravissima valde manus Dei viri quoque qui mortui
non fuerant percutiebantur in secretiori parte natium et ascendebat ululatus uniuscuiusque civitatis
in caelum

Chapter 6

¹ fuit ergo arca Domini in regione Philisthinorum septem mensibus ² et vocaverunt Philisthim
sacerdotes et divinos dicentes quid faciemus de arca Dei indicate nobis quomodo remitemus eam
³ in locum suum qui dixerunt si remittitis arcam Dei Israhel nolite dimittere eam vacuam sed quod
debetis reddite ei pro peccato et tunc curabimini et scietis quare non recedat manus eius a vobis
⁴ qui dixerunt quid est quod pro delicto reddere debeamus ei responderuntque illi ⁵ iuxta numerum
provinciarum Philisthim quinque anos aureos facietis et quinque mures aureos quia plaga una fuit
omnibus vobis et satrapis vestris facietisque similitudines anorum vestrorum et similitudines murium
qui demoliti sunt terram et dabitis Deo Israhel gloriam si forte relevet manum suam a vobis et a
⁶ diis vestris et a terra vestra quare gravatis corda vestra sicut adgravavit Aegyptus et Pharaon cor
⁷ suum nonne postquam percussus est tunc dimisit eos et abierunt nunc ergo arripite et facite
plastrum novum unum et duas vaccas fetas quibus non est inpositum iugum iungite in plaustro et
⁸ recludite vitulos earum domi tolletisque arcam Domini et ponetis in plaustro et vasa aurea quae
⁹ exsolvistis ei pro delicto ponetis in capsella ad latus eius et dimittite eam ut vadat et aspicietis et
si quidem per viam finium suorum ascenderit contra Bethsames ipse fecit nobis malum hoc grande

sin autem minime sciemus quia nequaquam manus eius tetigit nos sed casu accidit ¹⁰ fecerunt ergo
 illi hoc modo et tollentes duas vaccas quae lactabant vitulos iunxerunt ad plaustrum vitulosque
 earum concluderunt domi ¹¹ et posuerunt arcam Dei super plaustrum et capsellam quae habebat
 mures aureos et similitudinem anorum ¹² ibant autem in directum vaccae per viam quae ducit
 Bethsames et itinere uno gradiebantur pergentes et mugientes et non declinabant neque ad dextram
 neque ad sinistram sed et satrapae Philisthinorum sequebantur usque ad terminos Bethsames
¹³ porro Bethsamitae metebant triticum in valle et elevantes oculos viderunt arcam et gavisi sunt
 cum vidissent ¹⁴ et plaustrum venit in agrum Iosue Bethsamitae et stetit ibi erat autem ibi lapis
 magnus et conciderunt ligna plaustrum vaccasque inposuerunt super ea holocaustum Domino ¹⁵ Levitae
 autem deposuerunt arcam Dei et capsellam quae erat iuxta eam in qua erant vasa aurea et posuerunt
 super lapidem grandem viri autem bethsamitae obtulerunt holocausta et immolaverunt victimas in
 die illa Domino ¹⁶ et quinque satrapae Philisthinorum viderunt et reversi sunt in Accaron in die
 illa ¹⁷ hii sunt autem ani aurei quos reddiderunt Philisthim pro delicto Domino Azotus unum Gaza
 unum Ascalon unum Geth unum Accaron unum ¹⁸ et mures aureos secundum numerum urbium
 Philisthim quinque provinciarum ab urbe murata usque ad villam quae erat absque muro et usque
 ad Abel magnum super quem posuerunt arcam Domini quae erat usque in illa die in agro Iosue
¹⁹ Bethsamitis percussit autem de viris bethsamitibus eo quod vidissent arcam Domini et percussit
 de populo septuaginta viros et quinquaginta milia plebis luxitque populus quod percussisset Dominus
 plebem plaga magna ²⁰ et dixerunt viri bethsamitae quis poterit stare in conspectu Domini Dei
 sancti huius et ad quem ascendet a nobis ²¹ miseruntque nuntios ad habitatores Cariathiarim dicentes
 reducerunt Philisthim arcam Domini descendite et ducite eam ad vos

Chapter 7

¹ venerunt ergo viri Cariathiarim et duxerunt arcam Domini et intulerunt eam in domum Abinadab
 in Gabaa Eleazarum autem filium eius sanctificaverunt ut custodiret arcam Domini ² et factum est
 ex qua die mansit arca in Cariathiarim multiplicati sunt dies erat quippe iam annus vicesimus et
³ requievit omnis domus Israhel post Dominum ait autem Samuhel ad universam domum Israhel
 dicens si in toto corde vestro revertimini ad Dominum auferte deos alienos de medio vestrum et
 Astharoth et praeparate corda vestra Domino et servite ei soli et eruet vos de manu Philisthim

⁴ abstulerunt ergo filii Israhel Baalim et Astharoth et servierunt Domino soli ⁵ dixit autem Samuhel
⁶ congregare universum Israhel in Masphat ut orem pro vobis Dominum et convenerunt in Masphat
 hauseruntque aquam et effuderunt in conspectu Domini et ieiunaverunt in die illa et dixerunt ibi
⁷ peccavimus Domino iudicavitque Samuhel filios Israhel in Masphat et audierunt Philisthim quod
 congregati essent filii Israhel in Masphat et ascenderunt satrapae Philisthinorum ad Israhel quod
⁸ cum audissent filii Israhel timuerunt a facie Philisthinorum dixeruntque ad Samuhel ne cesses
⁹ pro nobis clamare ad Dominum Deum nostrum ut salvet nos de manu Philisthinorum tulit autem
 Samuhel agnum lactantem unum et obtulit illum holocaustum integrum Domino et clamavit Samuhel
¹⁰ ad Dominum pro Israhel et exaudivit eum Dominus factum est ergo cum Samuhel offerret
 holocaustum Philistheos inire proelium contra Israhel intonuit autem Dominus fragore magno in
¹¹ die illa super Philisthim et exterruit eos et caesi sunt a filiis Israhel egressique viri Israhel de
 Masphat persecuti sunt Philistheos et percusserunt eos usque ad locum qui erat subter Bethchar
¹² tulit autem Samuhel lapidem unum et posuit eum inter Masphat et inter Sen et vocavit nomen
¹³ eius lapis Adiutorii dixitque hucusque auxiliatus est nobis Dominus et humiliati sunt Philisthim
 nec adposuerunt ultra ut venirent in terminos Israhel facta est itaque manus Domini super Philistheos
¹⁴ cunctis diebus Samuhel et redditae sunt urbes quas tulerant Philisthim ab Israhel Israheli ab
 Accaron usque Geth et terminos suos liberavit Israhel de manu Philisthinorum eratque pax inter
¹⁵ Israhel et Amorreum iudicabat quoque Samuhel Israhel cunctis diebus vitae suae ¹⁶ et ibat per
 singulos annos circumiens Bethel et Galgal et Masphat et iudicabat Israhelem in supradictis locis
¹⁷ revertebaturque in Ramatha ibi enim erat domus eius et ibi iudicabat Israhelem aedificavit etiam
 ibi altare Domino

Chapter 8

¹ factum est autem cum senuisset Samuhel posuit filios suos iudices Israhel ² fuitque nomen
³ filii eius primogeniti Iohel et nomen secundi Abia iudicum in Bersabee et non ambulaverunt filii
 illius in viis eius sed declinaverunt post avaritiam acceperuntque munera et perverterunt iudicium
⁴ congregati ergo universi maiores natu Israhel venerunt ad Samuhel in Ramatha ⁵ dixeruntque ei
 ecce tu senuisti et filii tui non ambulant in viis tuis constitue nobis regem ut iudicet nos sicut
⁶ universae habent nationes displicuitque sermo in oculis Samuhelis eo quod dixissent da nobis

regem ut iudicet nos et oravit Samuhel Dominum ⁷ dixit autem Dominus ad Samuhel audi vocem
 populi in omnibus quae loquuntur tibi non enim te abiecerunt sed me ne regnem super eos ⁸ iuxta
 omnia opera sua quae fecerunt a die qua eduxi eos de Aegypto usque ad diem hanc sicut dereliquerunt
 me et servierunt diis alienis sic faciunt etiam tibi ⁹ nunc ergo audi vocem eorum verumtamen
 contestare eos et praedic eis ius regis qui regnaturus est super eos ¹⁰ dixit itaque Samuhel omnia
 verba Domini ad populum qui petierat a se regem ¹¹ et ait hoc erit ius regis qui imperaturus est
 vobis filios vestros tollet et ponet in curribus suis facietque sibi equites et praecursores quadrigarum
 suarum ¹² et constituet sibi tribunos et centuriones et aratores agrorum suorum et messorum segetum
 et fabros armorum et curruum suorum ¹³ filias quoque vestras faciet sibi unguentarias et focarias
 et panificas ¹⁴ agros quoque vestros et vineas et oliveta optima tollet et dabit servis suis ¹⁵ sed et
 segetes vestras et vinearum redditus addecimabit ut det eunuchis et famulis suis ¹⁶ servos etiam
 vestros et ancillas et iuvenes optimos et asinos auferet et ponet in opere suo ¹⁷ greges vestros
 addecimabit vosque eritis ei servi ¹⁸ et clamabitis in die illa a facie regis vestri quem elegistis vobis
 et non exaudiet vos Dominus in die illa ¹⁹ noluit autem populus audire vocem Samuhel sed dixerunt
 nequaquam rex enim erit super nos ²⁰ et erimus nos quoque sicut omnes gentes et iudicabit nos
 rex noster et egredietur ante nos et pugnabit bella nostra pro nobis ²¹ et audivit Samuhel omnia
 verba populi et locutus est ea in auribus Domini ²² dixit autem Dominus ad Samuhel audi vocem
 eorum et constitue super eos regem et ait Samuhel ad viros Israhel vadat unusquisque in civitatem
 suam

Chapter 9

¹ et erat vir de Benjamin nomine Cis filius Abihel filii Seror filii Bechoreth filii Afia filii viri
 Iemini fortis robore ² et erat ei filius vocabulo Saul electus et bonus et non erat vir de filiis Israhel
 melior illo ab umero et sursum eminebat super omnem populum ³ perierant autem asinae Cis patris
 Saul et dixit Cis ad Saul filium suum tolle tecum unum de pueris et consurgens vade et quaere
 asinas qui cum transissent per montem Ephraim ⁴ et per terram Salisa et non invenissent transierunt

etiam per terram Salim et non erant sed et per terram Iemini et minime reppererunt ⁵ cum autem
venissent in terram Suph dixit Saul ad puerum suum qui erat cum eo veni et revertamur ne forte
dimiserit pater meus asinas et sollicitus sit pro nobis ⁶ qui ait ei ecce est vir Dei in civitate hac vir
nobilis omne quod loquitur absque ambiguitate venit nunc ergo eamus illuc si forte indicet nobis
de via nostra propter quam venimus ⁷ dixitque Saul ad puerum suum ecce ibimus quid feremus ad
virum panis defecit in sitarciis nostris et sportulam non habemus ut demus homini Dei nec quicquam
aliud ⁸ rursum puer respondit Sauli et ait ecce inventa est in manu mea quarta pars stateris argenti
demus homini Dei ut indicet nobis viam nostram ⁹ olim in Israhel sic loquebatur unusquisque
vadens consulere Deum venite et eamus ad videntem qui enim propheta dicitur hodie vocabatur
olim videns ¹⁰ et dixit Saul ad puerum suum optimus sermo tuus veni eamus et ierunt in civitatem
in qua erat vir Dei ¹¹ cumque ascenderent clivum civitatis invenerunt puellas egredientes ad
hauriendam aquam et dixerunt eis num hic est videns ¹² quae respondentes dixerunt illis hic est
ecce ante te festina nunc hodie enim venit in civitate quia sacrificium est hodie populo in excelso
¹³ ingredientes urbem statim invenietis eum antequam ascendat excelsum ad vescendum neque
enim comesurus est populus donec ille veniat quia ipse benedixit hostiae et deinceps comedunt qui
vocati sunt nunc ergo conscendite quia hodie repperietis eum ¹⁴ et ascenderunt in civitatem cumque
illi ambularent in medio urbis apparuit Samuhel egrediens obviam eis ut ascenderet in excelsum
¹⁵ Dominus autem revelaverat auriculam Samuhel ante unam diem quam veniret Saul dicens ¹⁶ hac
ipsa quae nunc est hora cras mittam ad te virum de terra Benjamin et unguet eum ducem super
populum meum Israhel et salvabit populum meum de manu Philisthinorum quia respexi populum
meum venit enim clamor eorum ad me ¹⁷ cumque aspexisset Samuhel Saulem Dominus ait ei ecce
vir quem dixeram tibi iste dominabitur populo meo ¹⁸ accessit autem Saul ad Samuhelem in medio
portae et ait indica oro mihi ubi est domus videntis ¹⁹ et respondit Samuhel Sauli dicens ego sum
videns ascende ante me in excelsum ut comedatis mecum hodie et dimittam te mane et omnia quae
sunt in corde tuo indicabo tibi ²⁰ et de asinis quas perdidisti nudius tertius ne sollicitus sis quia
inventae sunt et cuius erunt optima quaeque Israhel nonne tibi et omni domui patris tui ²¹ respondens
autem Saul ait numquid non filius Iemini ego sum de minima tribu Israhel et cognatio mea novissima
inter omnes familias de tribu Benjamin quare ergo locutus es mihi sermonem istum ²² adsumens
itaque Samuhel Saulem et puerum eius introduxit eos in triclinium et dedit eis locum in capite
eorum qui fuerant invitati erant enim quasi triginta viri ²³ dixitque Samuhel coco da partem quam

dedi tibi et praecepi ut reponeres seorsum apud te ²⁴ levavit autem cocus armum et posuit ante
 Saul dixitque Samuhel ecce quod remansit pone ante te et comede quia de industria servatum est
 tibi quando populum vocavi et comedit Saul cum Samuhel in die illa ²⁵ et descenderunt de excelso
 in oppidum et locutus est cum Saul in solario ²⁶ cumque mane surrexissent et iam dilucesceret
 vocavit Samuhel Saul in solarium dicens surge ut dimittam te et surrexit Saul egressique sunt ambo
 ipse videlicet et Samuhel ²⁷ cumque descenderent in extrema parte civitatis Samuhel dixit ad Saul
 dic puero ut antecedit nos et transeat tu autem subsiste paulisper ut indicem tibi verbum Domini

Chapter 10

¹ tulit autem Samuhel lenticulam olei et effudit super caput eius et deosculatus eum ait ecce
 unxit te Dominus super hereditatem suam in principem ² cum abieris hodie a me invenies duos
 viros iuxta sepulchrum Rachel in finibus Benjamin in meridie dicentque tibi inventae sunt asinae
 ad quas ieras perquirendas et intermissis pater tuus asinis sollicitus est pro vobis et dicit quid faciam
 de filio meo ³ cumque abieris inde et ultra transieris et veneris ad quercum Thabor invenient te ibi
 tres viri ascendentes ad Deum in Bethel unus portans tres hedos et alius tres tortas panis et alius
 portans lagoonam vini ⁴ cumque te salutaverint dabunt tibi duos panes et accipies de manu eorum
⁵ post haec venies in collem Domini ubi est statio Philisthinorum et cum ingressus fueris ibi urbem
 obviam habebis gregem prophetarum descendantium de excelso et ante eos psalterium et tympanum
 et tibiam et citharam ipsosque prophetantes ⁶ et insiliet in te spiritus Domini et prophetabis cum
 eis et mutaberis in virum alium ⁷ quando ergo evenerint signa haec omnia tibi fac quaecumque
 invenerit manus tua quia Dominus tecum est ⁸ et descendes ante me in Galgala ego quippe
 descendam ad te ut offeras oblationem et immoles victimas pacificas septem diebus expectabis
 donec veniam ad te et ostendam tibi quae facias ⁹ itaque cum avertisset umerum suum ut abiret a
 Samuhele inmutavit ei Deus cor aliud et venerunt omnia signa haec in die illa ¹⁰ veneruntque ad
 praedictum collem et ecce cuneus prophetarum obvius ei et insilivit super eum spiritus Dei et
 prophetavit in medio eorum ¹¹ videntes autem omnes qui noverant eum heri et nudius tertius quod
 esset cum prophetis et prophetaret dixerunt ad invicem quanam res accidit filio Cis num et Saul
 in prophetis ¹² responditque alius ad alterum dicens et quis pater eorum propterea versum est in

proverbium num et Saul inter prophetas¹³ cessavit autem prophetare et venit ad excelsum
¹⁴ dixitque patruus Saul ad eum et ad puerum eius quo abistis qui responderunt quaerere asinas
 quas cum non repperissemus venimus ad Samuhelem¹⁵ et dixit ei patruus suus indica mihi quid
 dixerit tibi Samuhel¹⁶ et ait Saul ad patruum suum indicavit nobis quia inventae essent asinae de
 sermone autem regni non indicavit ei quem locutus illi fuerat Samuhel¹⁷ et convocavit Samuhel
 populum ad Dominum in Maspha¹⁸ et ait ad filios Israhel haec dicit Dominus Deus Israhel ego
 eduxi Israhel de Aegypto et erui vos de manu Aegyptiorum et de manu omnium regum qui
 adfligebant vos¹⁹ vos autem hodie proiecistis Deum vestrum qui solus salvavit vos de universis
 malis et tribulationibus vestris et dixistis nequaquam sed regem constitue super nos nunc ergo state
 coram Domino per tribus vestras et per familias²⁰ et adplicuit Samuhel omnes tribus Israhel et
 cecidit sors tribus Benjamin²¹ et adplicuit tribum Benjamin et cognationes eius et cecidit cognatio
 Metri et pervenit usque ad Saul filium Cis quaesierunt ergo eum et non est inventus²² et
 consuluerunt post haec Dominum utrumnam venturus esset illuc responditque Dominus ecce
 absconditus est domi²³ cucurrerunt itaque et tulerunt eum inde stetitque in medio populi et altior
 fuit universo populo ab umero et sursum²⁴ et ait Samuhel ad omnem populum certe videtis quem
 elegit Dominus quoniam non sit similis ei in omni populo et clamavit cunctus populus et ait vivat
 rex²⁵ locutus est autem Samuhel ad populum legem regni et scripsit in libro et reposuit coram
 Domino et dimisit Samuhel omnem populum singulos in domum suam²⁶ sed et Saul abiit in
 domum suam in Gabaath et abiit cum eo pars exercitus quorum tetigerat Deus corda²⁷ filii vero
 Belial dixerunt num salvare nos poterit iste et despexerunt eum et non adtulerunt ei munera ille
 vero dissimulabat se audire

Chapter 11

¹ ascendit autem Naas Ammonites et pugnare coepit adversus Iabesgalaad dixeruntque omnes
 viri Iabes ad Naas habeto nos foederatos et serviemus tibi² et respondit ad eos Naas Ammonites
 in hoc feriam vobiscum foedus ut eruam omnium vestrum oculos dextros ponamque vos obprobrium
 in universo Israhel³ et dixerunt ad eum seniores Iabes concede nobis septem dies ut mittamus

⁴
 nuntios in universos terminos Israhel et si non fuerit qui defendat nos egrediemur ad te venerunt
 ergo nuntii in Gabaath Saulis et locuti sunt verba audiente populo et levavit omnis populus vocem
⁵
 suam et flevit et ecce Saul veniebat sequens boves de agro et ait quid habet populus quod plorat
⁶
 et narraverunt ei verba virorum Iabes et insilivit spiritus Domini in Saul cum audisset verba haec
⁷
 et iratus est furor eius nimis et adsumens utrumque bovem concidit in frusta misitque in omnes
 terminos Israhel per manum nuntiorum dicens quicumque non exierit secutusque fuerit Saul et
 Samuhelem sic fiet bubus eius invasit ergo timor Domini populum et egressi sunt quasi vir unus
⁸
 et recensuit eos in Bezec fueruntque filiorum Israhel trecenta milia virorum autem Iuda triginta
⁹
 milia et dixerunt nuntiis qui venerant sic dicetis viris qui sunt in Iabesgalaad cras erit vobis salus
¹⁰
 cum incaluerit sol venerunt ergo nuntii et adnuntiaverunt viris Iabes qui laetati sunt et dixerunt
¹¹
 mane exhibimus ad vos et facietis nobis omne quod placuerit vobis et factum est cum venisset
 dies crastinus constituit Saul populum in tres partes et ingressus est media castra in vigilia matutina
 et percussit Ammon usque dum incalesceret dies reliqui autem dispersi sunt ita ut non relinquerentur
¹²
 in eis duo pariter et ait populus ad Samuhel quis est iste qui dixit Saul non regnabit super nos
¹³
 date viros et interficiemus eos et ait Saul non occidetur quisquam in die hac quia hodie fecit
¹⁴
 Dominus salutem in Israhel dixit autem Samuhel ad populum venite et eamus in Galgala et
¹⁵
 innovemus ibi regnum et perrexit omnis populus in Galgala et fecerunt ibi regem Saul coram
 Domino in Galgala et immolaverunt ibi victimas pacificas coram Domino et laetatus est ibi Saul
 et cuncti viri Israhel nimis

Chapter 12

¹
 dixit autem Samuhel ad universum Israhel ecce audivi vocem vestram iuxta omnia quae locuti
²
 estis ad me et constitui super vos regem et nunc rex graditur ante vos ego autem senui et incanui
 porro filii mei vobiscum sunt itaque conversatus coram vobis ab adolescentia mea usque ad diem
³
 hanc ecce praesto sum loquimini de me coram Domino et coram christo eius utrum bovem
 cuiusquam tulerim an asinum si quempiam calumniatus sum si oppressi aliquem si de manu
⁴
 cuiusquam munus accepi et contemnam illud hodie restituamque vobis et dixerunt non es
⁵
 calumniatus nos neque oppressisti neque tulisti de manu alicuius quippiam dixitque ad eos testis

Dominus adversus vos et testis christus eius in die hac quia non inveneritis in manu mea quippiam
et dixerunt testis ⁶ et ait Samuhel ad populum Dominus qui fecit Mosen et Aaron et eduxit patres
nostros de terra Aegypti ⁷ nunc ergo state ut iudicio contendam adversum vos coram Domino de
omnibus misericordiis Domini quas fecit vobiscum et cum patribus vestris ⁸ quomodo ingressus
est Iacob in Aegyptum et clamaverunt patres vestri ad Dominum et misit Dominus Mosen et Aaron
et eduxit patres vestros ex Aegypto et conlocavit eos in loco hoc ⁹ qui obliti sunt Domini Dei sui
et tradidit eos in manu Sisarae magistri militiae Asor et in manu Philisthinorum et in manu regis
Moab et pugnaverunt adversum eos ¹⁰ postea autem clamaverunt ad Dominum et dixerunt
peccavimus quia dereliquimus Dominum et servivimus Baalim et Astharoth nunc ergo erue nos de
manu inimicorum nostrorum et serviemus tibi ¹¹ et misit Dominus Hierobaal et Bedan et Ieptha
et Samuhel et eruit vos de manu inimicorum vestrorum per circuitum et habitastis confidenter
¹² videntes autem quod Naas rex filiorum Ammon venisset adversum vos dixistis mihi nequaquam
sed rex imperabit nobis cum Dominus Deus vester regnaret in vobis ¹³ nunc ergo praesto est rex
vester quem elegistis et petistis ecce dedit vobis Dominus regem ¹⁴ si timueritis Dominum et
servieritis ei et audieritis vocem eius et non exasperaveritis os Domini eritis et vos et rex qui imperat
vobis ¹⁵ sequentes Dominum Deum vestrum si autem non audieritis vocem Domini sed
exasperaveritis sermonem Domini erit manus Domini super vos et super patres vestros ¹⁶ sed et
nunc state et videte rem istam grandem quam facturus est Dominus in conspectu vestro ¹⁷ numquid
non messis tritici est hodie invocabo Dominum et dabit voces et pluvias et scietis et videbitis quia
grande malum feceritis vobis in conspectu Domini petentes super vos regem ¹⁸ et clamavit Samuhel
ad Dominum et dedit Dominus voces et pluviam in die illa ¹⁹ et timuit omnis populus nimis
Dominum et Samuhel dixitque universus populus ad Samuhel ora pro servis tuis ad Dominum
Deum tuum ut non moriamur addidimus enim universis peccatis nostris malum ut peteremus nobis
regem ²⁰ dixit autem Samuhel ad populum nolite timere vos fecistis universum malum hoc
verumtamen nolite recedere a tergo Domini et servite Domino in omni corde vestro ²¹ et nolite
declinare post vana quae non proderunt vobis neque eruent vos quia vana sunt ²² et non derelinquet
Dominus populum suum propter nomen suum magnum quia iuravit Dominus facere vos sibi populum
²³ absit autem a me hoc peccatum in Domino ut cessem orare pro vobis et docebo vos viam bonam
et rectam ²⁴ igitur timete Dominum et servite ei in veritate et ex toto corde vestro vidistis enim

magnifica quae in vobis gesserit ²⁵ quod si perseveraveritis in malitia et vos et rex vester pariter peribitis

Chapter 13

¹ filius unius anni Saul cum regnare coepisset duobus autem annis regnavit super Israhel ² et elegit sibi Saul tria milia de Israhel et erant cum Saul duo milia in Machmas et in monte Bethel mille autem cum Jonathan in Gabaath Benjamin porro ceterum populum remisit unumquemque in ³ tabernacula sua et percussit Jonathan stationem Philisthim quae erat in Gabaa quod cum audissent Philisthim Saul cecinit bucina in omni terra dicens audiant Hebraei ⁴ et universus Israhel audivit huiuscemodi famam percussit Saul stationem Philisthinorum et erexit se Israhel adversum Philisthim ⁵ clamavit ergo populus post Saul in Galgala et Philisthim congregati sunt ad proeliandum contra Israhel triginta milia curruum et sex milia equitum et reliquum vulgus sicut harena quae est in litore ⁶ maris plurima et ascendentes castrametati sunt in Machmas ad orientem Bethaven quod cum vidissent viri Israhel se in arto sitos adflictus est enim populus absconderunt se in speluncis et in ⁷ abditis in petris quoque et in antris et in cisternis Hebraei autem transierunt Iordanem terram Gad et Galaad cumque adhuc esset Saul in Galgal universus populus perterritus est qui sequebatur eum ⁸ et expectavit septem diebus iuxta placitum Samuhel et non venit Samuhel in Galgala dilapsusque ⁹ est populus ab eo ait ergo Saul adferte mihi holocaustum et pacifica et obtulit holocaustum ¹⁰ cumque conplesset offerens holocaustum ecce Samuhel veniebat et egressus est Saul obviam ei ¹¹ ut salutaret eum locutusque est ad eum Samuhel quid fecisti respondit Saul quia vidi quod dilaberetur populus a me et tu non veneras iuxta placitos dies porro Philisthim congregati fuerant ¹² in Machmas dixi nunc descendent Philisthim ad me in Galgala et faciem Domini non placavi ¹³ necessitate compulsus obtuli holocaustum dixitque Samuhel ad Saul stulte egisti nec custodisti mandata Domini Dei tui quae praecepit tibi quod si non fecisses iam nunc praeparasset Dominus ¹⁴ regnum tuum super Israhel in sempiternum sed nequaquam regnum tuum ultra consurget quae sivit sibi Dominus virum iuxta cor suum et praecepit ei Dominus ut esset dux super populum suum eo ¹⁵ quod non servaveris quae praecepit Dominus surrexit autem Samuhel et ascendit de Galgalis in ¹⁶ Gabaa Benjamin et recensuit Saul populum qui inventi fuerant cum eo quasi sescentos viros et Saul et Jonathan filius eius populusque qui inventus fuerat cum eis erat in Gabaa Benjamin porro

Philisthim consederant in Machmas¹⁷ et egressi sunt ad praedandum de castris Philisthim tres
 cunei unus cuneus pergebat contra viam Ephra ad terram Saul¹⁸ porro alius ingrediebatur per viam¹⁹
 Bethoron tertius autem verterat se ad iter termini imminentis valli Seboim contra desertum porro
 faber ferrarius non inveniebatur in omni terra Israhel caverant enim Philisthim ne forte facerent²⁰
 Hebraei gladium aut lanceam²⁰ descendebat ergo omnis Israhel ad Philisthim ut exacueret²¹
 unusquisque vomerem suum et ligonem et securim et sarculum²¹ retunsae itaque erant acies²²
 vomerum et ligonum et tridentum et securium usque ad stimulum corrigendum²² cumque venisset
 dies proelii non est inventus ensis et lancea in manu totius populi qui erat cum Saul et cum Ionathan
 excepto Saul et Ionathan filio eius²³ egressa est autem statio Philisthim ut transcenderet in Machmas

Chapter 14

¹ et accidit quadam die ut diceret Ionathan filius Saul ad adolescentem armigerum suum veni
 et transeamus ad stationem Philisthim quae est trans locum illum patri autem suo hoc ipsum non
 indicavit² porro Saul morabatur in extrema parte Gabaa sub malogranato quae erat in Magron et
 erat populus cum eo quasi sescentorum virorum³ et Ahias filius Achitob fratris Ichabod filii Finees
 qui ortus fuerat ex Heli sacerdote Domini in Silo portabat ephod sed et populus ignorabat quod
 isset Ionathan⁴ erant autem inter ascensus per quos nitebatur Ionathan transire ad stationem
 Philisthinorum eminentes petrae ex utraque parte et quasi in modum dentium scopuli hinc inde
 praecepti nomen uni Boses et nomen alteri Sene⁵ unus scopulus prominens ad aquilonem ex adverso
 Machmas et alter a meridie contra Gabaa⁶ dixit autem Ionathan ad adolescentem armigerum suum
 veni transeamus ad stationem incircumcisorum horum si forte faciat Dominus pro nobis quia non
 est Domino difficile salvare vel in multitudine vel in paucis⁷ dixitque ei armiger suus fac omnia
 quae placent animo tuo perge quo cupis ero tecum ubicumque volueris⁸ et ait Ionathan ecce nos
 transimus ad viros istos cumque apparuerimus eis⁹ si taliter locuti fuerint ad nos manete donec
 veniamus ad vos stemus in loco nostro nec ascendamus ad eos¹⁰ si autem dixerint ascendite ad
 nos ascendamus quia tradidit eos Dominus in manibus nostris hoc erit nobis signum¹¹ apparuit
 igitur uterque stationi Philisthinorum dixeruntque Philisthim en Hebraei egrediuntur de cavernis

in quibus absconditi fuerant¹² et locuti sunt viri de statione ad Ionathan et ad armigerum eius dixeruntque ascendite ad nos et ostendimus vobis rem et ait Ionathan ad armigerum suum ascendamus¹³ sequere me tradidit enim eos Dominus in manu Israhel¹³ ascendit autem Ionathan reptans manibus et pedibus et armiger eius post eum itaque alii cadebant ante Ionathan alios armiger eius interficiebat¹⁴ sequens eum¹⁴ et facta est plaga prima quam percussit Ionathan et armiger eius quasi viginti virorum in media parte iugeri quam par boum in die arare consuevit¹⁵ et factum est miraculum in castris per agros sed et omnis populus stationis eorum qui ierant ad praedandum obstipuit et conturbata est terra et accidit quasi miraculum a Deo¹⁶ et respexerunt speculatores Saul qui erant in Gabaa Benjamin et ecce multitudo prostrata et huc illucque diffugiens¹⁷ et ait Saul populo qui erat cum eo requirite et videte quis abierit ex nobis cumque requisissent repperit non adesse Ionathan et armigerum eius¹⁸ et ait Saul ad Ahiam adplica arcam Dei erat enim ibi arca Dei in die illa cum filiis Israhel¹⁹ cumque loqueretur Saul ad sacerdotem tumultus magnus exortus est in castris Philisthinorum crescebatque paulatim et clarius reboabat et ait Saul ad sacerdotem contrahe manum tuam²⁰ conclamavit ergo Saul et omnis populus qui erat cum eo et venerunt usque ad locum certaminis et ecce versus fuerat gladius uniuscuiusque ad proximum suum et caedes magna nimis²¹ sed et Hebraei qui fuerant cum Philisthim heri et nudius tertius ascenderantque cum eis in castris reversi sunt ut essent cum Israhele qui erant cum Saul et Ionathan²² omnes quoque Israhelitae qui se absconderant in monte Ephraim audientes quod fugissent Philisthim sociaverunt se cum suis in proelio²³ et salvavit Dominus in die illa Israhel pugna autem pervenit usque Bethaven²⁴ et vir Israhel sociatus sibi est in die illa adiuravit autem Saul populum dicens maledictus vir qui comederit panem usque ad vesperam donec ulciscar de inimicis meis et non manducavit universus populus panem²⁵ omneque terrae vulgus venit in saltum in quo erat mel super faciem agri²⁶ ingressus est itaque populus saltum et apparuit fluens mel nullusque adplicuit manum ad os suum²⁷ timebat enim populus iuramentum²⁷ porro Ionathan non audierat cum adiuraret pater eius populum extenditque summitatem virgae quam habebat in manu et intinxit in favo mellis et convertit manum suam ad os suum et inluminati sunt oculi eius²⁸ respondensque unus de populo ait iureiurando constrinxit pater tuus populum dicens maledictus qui comederit panem hodie defecerat autem populus²⁹ dixitque Ionathan turbavit pater meus terram vidistis ipsi quia inluminati sunt oculi mei eo quod gustaverim paululum de melle isto³⁰ quanto magis si comedisset populus de praeda

inimicorum suorum quam repperit nonne maior facta fuisset plaga in Philisthim³¹ percusserunt
ergo in die illa Philistheos a Machmis usque in Ahialon defatigatus est autem populus nimis³² et
versus ad praedam tulit oves et boves et vitulos et mactaverunt in terra comeditque populus cum
sanguine³³ nuntiaverunt autem Saul dicentes quod populus peccasset Domino comedens cum
sanguine qui ait praevaricati estis voluite ad me iam nunc saxum grande³⁴ et dixit Saul dispergimini
in vulgus et dicite eis ut adducat ad me unusquisque bovem suum et arietem et occidite super istud
et vescimini et non peccabitis Domino comedentes cum sanguine adduxit itaque omnis populus
unusquisque bovem in manu sua usque ad noctem et occiderunt ibi³⁵ aedificavit autem Saul altare
Domini tuncque primum coepit aedificare altare Domini³⁶ et dixit Saul inruamus super Philisthim
nocte et vastemus eos usque dum inlucescat mane nec relinquamus de eis virum dixitque populus
omne quod bonum videtur in oculis tuis fac et ait sacerdos accedamus huc ad Deum³⁷ et consuluit
Saul Deum num persequar Philisthim si trades eos in manu Israhel et non respondit ei in die illa
38
dixitque Saul adplicate huc universos angulos populi et scitote et videte per quem acciderit
peccatum hoc hodie³⁹ vivit Dominus salvator Israhel quia si per Jonathan filium meum factum
est absque retractatione morietur ad quod nullus contradixit ei de omni populo⁴⁰ et ait ad universum
Israhel separamini vos in partem unam et ego cum Jonathan filio meo ero in parte una respondit
populus ad Saul quod bonum videtur in oculis tuis fac⁴¹ et dixit Saul ad Dominum Deum Israhel
da indicium et deprehensus est Jonathan et Saul populus autem exivit⁴² et ait Saul mittite sortem
inter me et inter Jonathan filium meum et captus est Jonathan⁴³ dixit autem Saul ad Jonathan indica
mihi quid feceris et indicavit ei Jonathan et ait gustans gustavi in summitate virgae quae erat in
manu mea paululum mellis et ecce ego morior⁴⁴ et ait Saul haec faciat mihi Deus et haec addat
quia morte morieris Jonathan⁴⁵ dixitque populus ad Saul ergone Jonathan morietur qui fecit salutem
hanc magnam in Israhel hoc nefas est vivit Dominus si ceciderit capillus de capite eius in terram
quia cum Deo operatus est hodie liberavit ergo populus Jonathan ut non moreretur⁴⁶ recessitque
Saul nec persecutus est Philisthim porro Philisthim abierunt in loca sua⁴⁷ at Saul confirmato regno
super Israhel pugnabat per circuitum adversum omnes inimicos eius contra Moab et filios Ammon
et Edom et reges Suba et Philistheos et quocumque se verterat superabat⁴⁸ congregatoque exercitu
percussit Amalech et eruit Israhel de manu vastatorum eius⁴⁹ fuerunt autem filii Saul Jonathan et
Iesui et Melchisua nomina duarum filiarum eius nomen primogenitae Merob et nomen minoris

Michol⁵⁰ et nomen uxoris Saul Ahinoem filia Ahimaas et nomina principum militiae eius Abner
 filius Ner patruelis Saul⁵¹ Cis fuerat pater Saul et Ner pater Abner filius Abihel⁵² erat autem
 bellum potens adversum Philistheos omnibus diebus Saul nam quemcumque viderat Saul virum
 fortem et aptum ad proelium sociabat eum sibi

Chapter 15

¹ et dixit Samuhel ad Saul me misit Dominus ut unguerem te in regem super populum eius
 Israhel nunc ergo audi vocem Domini² haec dicit Dominus exercituum recensui quaecumque fecit
 Amalech Israheli quomodo restitit ei in via cum ascenderet de Aegypto³ nunc igitur vade et percute
 Amalech et demolire universa eius non parcas ei sed interfice a viro usque ad mulierem et parvulum
 atque lactantem bovem et ovem camelum et asinum⁴ praecepit itaque Saul populo et recensuit eos
 quasi agnos ducenta milia peditum et decem milia virorum Iuda⁵ cumque venisset Saul usque ad
 civitatem Amalech tetendit insidias in torrente⁶ dixitque Saul Cineo abite recedite atque descendite
 ab Amalech ne forte involvam te cum eo tu enim fecisti misericordiam cum omnibus filiis Israhel
 cum ascenderent de Aegypto et recessit Cineus de medio Amalech⁷ percussitque Saul Amalech
 ab Evila donec venias Sur quae est e regione Aegypti⁸ et adprehendit Agag regem Amalech vivum
 omne autem vulgus interfecit in ore gladii⁹ et pepercit Saul et populus Agag et optimis gregibus
 ovium et armentorum et vestibus et arietibus et universis quae pulchra erant nec voluerunt disperdere
 ea quicquid vero vile fuit et reprobum hoc demoliti sunt¹⁰ factum est autem verbum Domini ad
 Samuhel dicens¹¹ paenitet me quod constituerim Saul regem quia dereliquit me et verba mea opere
 non implevit contristatusque est Samuhel et clamavit ad Dominum tota nocte¹² cumque de nocte
 surrexisset Samuhel ut iret ad Saul mane nuntiatum est Samuheli eo quod venisset Saul in Carmelum
 et erexisset sibi fornicem triumphalem et reversus transisset descendissetque in Galgala venit ergo
 Samuhel ad Saul et¹³ dixit ei Saul benedictus tu Domino implevi verbum Domini¹⁴ dixitque
 Samuhel et quae est haec vox gregum quae resonat in auribus meis et armentorum quam ego audio
¹⁵ et ait Saul de Amalech adduxerunt ea pepercit enim populus melioribus ovibus et armentis ut
 immolarentur Domino Deo tuo reliqua vero occidimus¹⁶ dixit autem Samuhel ad Saul sine me et

indicabo tibi quae locutus sit Dominus ad me nocte dixitque ei loquere¹⁷ et ait Samuhel nonne cum parvulus esses in oculis tuis caput in tribubus Israhel factus es unxitque te Dominus regem super Israhel¹⁸ et misit te Dominus in via et ait vade et interfice peccatores Amalech et pugnabis contra eos usque ad internicionem eorum¹⁹ quare ergo non audisti vocem Domini sed versus ad praedam es et fecisti malum in oculis Domini²⁰ et ait Saul ad Samuhelem immo audivi vocem Domini et ambulavi in via per quam misit me Dominus et adduxi Agag regem Amalech et Amalech interfeci²¹ tulit autem populus de praeda oves et boves primitias eorum quae caesa sunt ut immolet Domino Deo suo in Galgalis²² et ait Samuhel numquid vult Dominus holocausta aut victimas et non potius ut oboediatur voci Domini melior est enim oboedientia quam victimae et auscultare magis quam offerre adipem arietum²³ quoniam quasi peccatum ariolandi est repugnare et quasi scelus idolatriae nolle acquiescere pro eo ergo quod abiecisti sermonem Domini abiecit te ne sis rex²⁴ dixitque Saul ad Samuhel peccavi quia praevaricatus sum sermonem Domini et verba tua timens populum et oboediens voci eorum²⁵ sed nunc porta quaeso peccatum meum et revertere mecum ut adorem Dominum²⁶ et ait Samuhel ad Saul non revertar tecum quia proiecisti sermonem Domini et proiecit te Dominus ne sis rex super Israhel²⁷ et conversus est Samuhel ut abiret ille autem adprehendit summitatem pallii eius quae et scissa est²⁸ et ait ad eum Samuhel scidit Dominus regnum Israhel a te hodie et tradidit illud proximo tuo meliori te²⁹ porro Triumphator in Israhel non parcet et paenitudine non flectetur neque enim homo est ut agat paenitentiam³⁰ at ille ait peccavi sed nunc honora me coram senibus populi mei et coram Israhel et revertere mecum ut adorem Dominum Deum tuum³¹ reversus ergo Samuhel secutus est Saulem et adoravit Saul Dominum³² dixitque Samuhel adducite ad me Agag regem Amalech et oblatus est ei Agag pinguiissimus et dixit Agag sicine separat amara mors³³ et ait Samuhel sicut fecit absque liberis mulieres gladius tuus sic absque liberis erit inter mulieres mater tua et in frusta concidit Samuhel Agag coram Domino in Galgalis³⁴ abiit autem Samuhel in Ramatha Saul vero ascendit in domum suam in Gabaath³⁵ et non vidit Samuhel ultra Saul usque ad diem mortis suae verumtamen lugebat Samuhel Saul quoniam Dominum paenitebat quod constitueret regem Saul super Israhel

Chapter 16

¹
dixitque Dominus ad Samuhel usquequo tu luges Saul cum ego proiecerim eum ne regnet
super Israhel imple cornu tuum oleo et veni ut mittam te ad Isai Bethleemitem providi enim in filiis
eius mihi regem ² et ait Samuhel quomodo vadam audiet enim Saul et interficiet me et ait Dominus
vitulum de armento tolles in manu tua et dices ad immolandum Domino veni ³ et vocabis Isai ad
victimam et ego ostendam tibi quid facias et ungues quemcumque monstravero tibi ⁴ fecit ergo
Samuhel sicut locutus est ei Dominus venitque in Bethleem et admirati sunt seniores civitatis
occurrentes ei dixeruntque pacificus ingressus tuus ⁵ et ait pacificus ad immolandum Domino veni
sanctificamini et venite mecum ut immolem sanctificavit ergo Isai et filios eius et vocavit eos ad
sacrificium ⁶ cumque ingressi essent vidit Heliab et ait num coram Domino est christus eius ⁷ et
dixit Dominus ad Samuhel ne respicias vultum eius neque altitudinem staturae eius quoniam abieci
eum nec iuxta intuitum hominis iudico homo enim videt ea quae parent Dominus autem intuetur
cor ⁸ et vocavit Isai Abinadab et adduxit eum coram Samuhel qui dixit nec hunc elegit Dominus
⁹ adduxit autem Isai Samma de quo ait etiam hunc non elegit Dominus ¹⁰ adduxit itaque Isai septem
filios suos coram Samuhel et ait Samuhel ad Isai non elegit Dominus ex istis ¹¹ dixitque Samuhel
ad Isai numquid iam completi sunt filii qui respondit adhuc reliquus est parvulus et pascit oves et
ait Samuhel ad Isai mitte et adduc eum nec enim discumbemus priusquam ille huc venerit ¹² misit
ergo et adduxit eum erat autem rufus et pulcher aspectu decoraque facie et ait Dominus surge unge
eum ipse est enim ¹³ tulit igitur Samuhel cornu olei et unxit eum in medio fratrum eius et directus
est spiritus Domini in David a die illa et in reliquum surgensque Samuhel abiit in Ramatha ¹⁴ spiritus
autem Domini recessit a Saul et exagitabat eum spiritus nequam a Domino ¹⁵ dixeruntque servi
Saul ad eum ecce spiritus Dei malus exagitat te ¹⁶ iubeat dominus noster et servi tui qui coram te
sunt quaerant hominem scientem psallere cithara ut quando arripuerit te spiritus Dei malus psallat
manu sua et levius feras ¹⁷ et ait Saul ad servos suos providete mihi aliquem bene psallentem et
adducite eum ad me ¹⁸ et respondens unus de pueris ait ecce vidi filium Isai Bethleemitem scientem
psallere et fortissimum robore et virum bellicosum et prudentem in verbis et virum pulchrum et
Dominus est cum eo ¹⁹ misit ergo Saul nuntios ad Isai dicens mitte ad me David filium tuum qui
est in pascuis ²⁰ tulitque Isai asinum plenum panibus et lagenam vini et hedum de capris unum

et misit per manum David filii sui Saul²¹ et venit David ad Saul et stetit coram eo at ille dilexit
 eum nimis et factus est eius armiger²² misitque Saul ad Isai dicens stet David in conspectu meo
 invenit enim gratiam in oculis meis²³ igitur quodcumque spiritus Dei arripiebat Saul tollebat
 David citharam et percutiebat manu sua et refocilabatur Saul et levius habebat recedebat enim ab
 eo spiritus malus

Chapter 17

¹ congregantes vero Philisthim agmina sua in proelium convenerunt in Soccho Iudae et
 castrametati sunt inter Soccho et Azeca in finibus Dommim² porro Saul et viri Israhel congregati
 venerunt in valle Terebinthi et direxerunt aciem ad pugnandum contra Philisthim³ et Philisthim
 stabant super montem ex hac parte et Israhel stabat super montem ex altera parte vallisque erat
 inter eos⁴ et egressus est vir spurius de castris Philisthinorum nomine Goliath de Geth altitudinis
 sex cubitorum et palmo⁵ et cassis aerea super caput eius et lorica hamata induebatur porro pondus
 loricae eius quinque milia siclorum aeris⁶ et ocreas aereas habebat in cruribus et clypeus aereus
 tegebat umeros eius⁷ hastile autem hastae eius erat quasi liciatorium textentium ipsum autem ferrum
 hastae eius sescentos siclos habebat ferri et armiger eius antecedeat eum⁸ stansque clamabat
 adversum falangas Israhel et dicebat eis quare venitis parati ad proelium numquid ego non sum
 Philistheus et vos servi Saul eligite ex vobis virum et descendat ad singulare certamen⁹ si quiverit
 pugnare mecum et percusserit me erimus vobis servi si autem ego praevaluero et percussero eum
 vos servi eritis et servietis nobis¹⁰ et aiebat Philistheus ego exprobravi agminibus Israhelis hodie
 date mihi virum et ineat mecum singulare certamen¹¹ audiens autem Saul et omnes viri israhelitae
 sermones Philisthei huiuscemodi stupebant et metuebant nimis¹² David autem erat filius viri
 ephrathei de quo supra dictum est de Bethleem Iuda cui erat nomen Isai qui habebat octo filios et
 erat vir in diebus Saul senex et grandevus inter viros¹³ abierunt autem tres filii eius maiores post
 Saul in proelium et nomina trium filiorum eius qui perrexerant ad bellum Heliab primogenitus et
 secundus Abinadab tertiusque Samma¹⁴ David autem erat minimus tribus ergo maioribus secutis
 Saulem¹⁵ abiit David et reversus est a Saul ut pasceret gregem patris sui in Bethleem¹⁶ procedebat

17
vero Philistheus mane et vespere et stabat quadraginta diebus dixit autem Isai ad David filium
suum accipe fratribus tuis ophi pulentae et decem panes istos et curre in castra ad fratres tuos
18
et decem formellas casei has deferet ad tribunum et fratres tuos visitabis si recte agant et cum
19
quibus ordinati sint disce Saul autem et illi et omnes filii Israhel in valle Terebinthi pugnabant
20
adversum Philisthim surrexit itaque David mane et commendavit gregem custodi et onustus
abiit sicut praeceperat ei Isai et venit ad locum Magala et ad exercitum qui egressus ad pugnam
21
vociferatus erat in certamine direxerat enim aciem Israhel sed et Philisthim ex adverso fuerant
22
praeparati derelinquens ergo David vasa quae adtulerat sub manu custodis ad sarcinas cucurrit
23
ad locum certaminis et interrogabat si omnia recte agerentur erga fratres suos cumque adhuc
ille loqueretur eis apparuit vir ille spurius ascendens Goliath nomine Philistheus de Geth ex castris
24
Philisthinorum et loquente eo haec eadem verba audivit David omnes autem Israhelitae cum
25
vidissent virum fugerunt a facie eius timentes eum valde et dixit unus quispiam de Israhel num
vidisti virum hunc qui ascendit ad exprobrandum enim Israheli ascendit virum ergo qui percusserit
eum ditabit rex divitiis magnis et filiam suam dabit ei et domum patris eius faciet absque tributo
26
in Israhel et ait David ad viros qui stabant secum dicens quid dabitur viro qui percusserit
Philistheum hunc et tulerit obprobrium de Israhel quis est enim hic Philistheus incircumcisis qui
27
exprobravit acies Dei viventis referebat autem ei populus eundem sermonem dicens haec dabuntur
28
viro qui percusserit eum quod cum audisset Heliab frater eius maior loquente eo cum aliis iratus
est contra David et ait quare venisti et quare dereliquisti pauculas oves illas in deserto ego novi
29
superbiam tuam et nequitiam cordis tui quia ut videres proelium descendisti et dixit David quid
30
feci numquid non verbum est et declinavit paululum ab eo ad alium dixitque eundem sermonem
31
et respondit ei populus verbum sicut et prius audita sunt autem verba quae locutus est David et
32
adnuntiata in conspectu Saul ad quem cum fuisset adductus locutus est ei non concidat cor
33
cuiusquam in eo ego servus tuus vadam et pugnabo adversus Philistheum et ait Saul ad David
non vales resistere Philistheo isti nec pugnare adversum eum quia puer es hic autem vir bellator ab
34
adulescentia sua dixitque David ad Saul pascebat servus tuus patris sui gregem et veniebat leo
35
vel ursus tollebatque arietem de medio gregis et sequebar eos et percutiebam eruebamque de
ore eorum et illi consurgebant adversum me et adprehendebam mentum eorum et suffocabam
36
interficiebamque eos nam et leonem et ursum interfeci ego servus tuus erit igitur et Philistheus

hic incircumcisis quasi unus ex eis quia ausus est maledicere exercitum Dei viventis ³⁷ et ait David
Dominus qui eruit me de manu leonis et de manu ursi ipse liberabit me de manu Philisthei huius
dixit autem Saul ad David vade et Dominus tecum sit ³⁸ et induit Saul David vestimentis suis et
inposuit galeam aeream super caput eius et vestivit eum lorica ³⁹ accinctus ergo David gladio eius
super veste sua coepit temptare si armatus posset incedere non enim habebat consuetudinem dixitque
David ad Saul non possum sic incedere quia nec usum habeo et deposuit ea ⁴⁰ et tulit baculum
suum quem semper habebat in manibus et elegit sibi quinque limpidissimos lapides de torrente et
misit eos in peram pastorem quam habebat secum et fundam manu tulit et processit adversum
Philistheum ⁴¹ ibat autem Philistheus incedens et adpropinquans adversum David et armiger eius
ante eum ⁴² cumque inspexisset Philistheus et vidisset David despexit eum erat enim adulescens
rufus et pulcher aspectu ⁴³ et dixit Philistheus ad David numquid ego canis sum quod tu venis ad
me cum baculo et maledixit Philistheus David in diis suis ⁴⁴ dixitque ad David veni ad me et dabo
carnes tuas volatilibus caeli et bestiis terrae ⁴⁵ dixit autem David ad Philistheum tu venis ad me
cum gladio et hasta et clypeo ego autem venio ad te in nomine Domini exercituum Dei agminum
Israhel quibus exprobrasti ⁴⁶ hodie et dabit te Dominus in manu mea et percutiam te et auferam
caput tuum a te et dabo cadaver castrorum Philisthim hodie volatilibus caeli et bestiis terrae ut sciat
omnis terra quia est Deus in Israhel ⁴⁷ et noverit universa ecclesia haec quia non in gladio nec in
hasta salvat Dominus ipsius est enim bellum et tradet vos in manus nostras ⁴⁸ cum ergo surrexisset
Philistheus et veniret et adpropinquaret contra David festinavit David et cucurrit ad pugnam ex
adverso Philisthei ⁴⁹ et misit manum suam in peram tulitque unum lapidem et funda iecit et percussit
Philistheum in fronte et infixus est lapis in fronte eius et cecidit in faciem suam super terram
⁵⁰ praevaluitque David adversus Philistheum in funda et in lapide percussumque Philistheum
interfecit cumque gladium non haberet in manu David ⁵¹ cucurrit et stetit super Philistheum et tulit
gladium eius et eduxit de vagina sua et interfecit eum praeciditque caput eius videntes autem
Philisthim quod mortuus esset fortissimus eorum fugerunt ⁵² et consurgentes viri Israhel et Iuda
vociferati sunt et persecuti Philistheos usque dum venirent in vallem et usque ad portas Accaron
cecideruntque vulnerati de Philisthim in via Sarim usque ad Geth et usque Accaron ⁵³ et revertentes
filii Israhel postquam persecuti fuerant Philistheos invaserunt castra eorum ⁵⁴ adsumens autem
David caput Philisthei adtulit illud in Hierusalem arma vero eius posuit in tabernaculo suo ⁵⁵ eo
autem tempore quo viderat Saul David egredientem contra Philistheum ait ad Abner principem

militiae de qua stirpe descendit hic adulescens Abner dixitque Abner vivit anima tua rex si novi
 56 et ait rex interroga tu cuius filius sit iste puer 57 cumque regressus esset David percusso Philistheo
 58 tulit eum Abner et introduxit coram Saul caput Philisthei habentem in manu et ait ad eum Saul
 de qua progenie es o adulescens dixitque David filius servi tui Isai Bethleemitaie ego sum

Chapter 18

1 et factum est cum conplesset loqui ad Saul anima Jonathan conligata est animae David et
 dilexit eum Jonathan quasi animam suam 2 tulitque eum Saul in die illa et non concessit ei ut
 3 reverteretur in domum patris sui inierunt autem Jonathan et David foedus diligebat enim eum
 4 quasi animam suam nam expoliavit se Jonathan tunicam qua erat vestitus et dedit eam David et
 5 reliqua vestimenta sua usque ad gladium et arcum suum et usque ad balteum egrediebatur quoque
 David ad omnia quaecumque misisset eum Saul et prudenter se agebat posuitque eum Saul super
 viros belli et acceptus erat in oculis universi populi maximeque in conspectu famulorum Saul
 6 porro cum reverteretur percusso Philistheo David egressae sunt mulieres de universis urbibus
 7 Israhel cantantes chorosque ducentes in occursum Saul regis in tympanis laetitiae et in sistris et
 8 praecinebant mulieres ludentes atque dicentes percussit Saul mille et David decem milia iratus
 est autem Saul nimis et displicuit in oculis eius iste sermo dixitque dederunt David decem milia et
 9 mihi dederunt mille quid ei superest nisi solum regnum non rectis ergo oculis Saul aspiciebat
 10 David ex die illa et deinceps post diem autem alteram invasit spiritus Dei malus Saul et
 prophetabat in medio domus suae David autem psallebat manu sua sicut per singulos dies tenebatque
 11 Saul lanceam et misit eam putans quod configere posset David cum pariete et declinavit David
 12 a facie eius secundo et timuit Saul David eo quod esset Dominus cum eo et a se recessisset
 13 amovit ergo eum Saul a se et fecit eum tribunum super mille viros et egrediebatur et intrabat in
 14 conspectu populi in omnibus quoque viis suis David prudenter agebat et Dominus erat cum eo
 15 vidit itaque Saul quod prudens esset nimis et coepit cavere eum 16 omnis autem Israhel et Iuda
 17 diligebat David ipse enim egrediebatur et ingrediebatur ante eos dixit autem Saul ad David ecce
 filia mea maior Merob ipsam dabo tibi uxorem tantummodo esto vir fortis et proeliare bella Domini

Saul autem reputabat dicens non sit manus mea in eo sed sit super illum manus Philisthinorum
 18 ait autem David ad Saul quis ego sum aut quae est vita mea aut cognatio patris mei in Israhel ut
 19 fiam gener regis factum est autem tempus cum deberet dari Merob filia Saul David data est
 20 Hadrihel Molathitae uxor dilexit autem Michol filia Saul altera David et nuntiatum est Saul et
 21 placuit ei dixitque Saul dabo eam illi ut fiat ei in scandalum et sit super eum manus Philisthinorum
 22 dixit ergo Saul ad David in duabus rebus gener meus eris hodie et mandavit Saul servis suis
 loquimini ad David clam me dicentes ecce places regi et omnes servi eius diligunt te nunc ergo
 23 esto gener regis et locuti sunt servi Saul in auribus David omnia verba haec et ait David num
 24 parum vobis videtur generum esse regis ego autem sum vir pauper et tenuis et renuntiaverunt
 25 servi Saul dicentes huiuscemodi verba locutus est David dixit autem Saul sic loquimini ad David
 non habet necesse rex sponsalia nisi tantum centum praepudia Philisthinorum ut fiat ultio de inimicis
 26 regis porro Saul cogitabat tradere David in manibus Philisthinorum cumque renuntiassent servi
 27 eius David verba quae diximus placuit sermo in oculis David ut fieret gener regis et post dies
 paucos surgens David abiit cum viris qui sub eo erant et percussis Philisthim ducentis viris adtulit
 praepudia eorum et adnumeravit ea regi ut esset gener eius dedit itaque ei Saul Michol filiam suam
 28 uxorem et vidit Saul et intellexit quia Dominus esset cum David Michol autem filia Saul diligebat
 29 eum et Saul magis coepit timere David factusque est Saul inimicus David cunctis diebus et
 30 egressi sunt principes Philisthinorum a principio autem egressionis eorum prudentius se gerebat
 David quam omnes servi Saul et celebre factum est nomen eius nimis

Chapter 19

1 locutus est autem Saul ad Jonathan filium suum et ad omnes servos suos ut occiderent David
 2 porro Jonathan filius Saul diligebat David valde et indicavit Jonathan David dicens quaerit Saul
 3 pater meus occidere te quapropter observa te quaeso mane et manebis clam et absconderis ego
 autem egrediens stabo iuxta patrem meum in agro ubicumque fueris et ego loquar de te ad patrem
 4 meum et quodcumque videro nuntiabo tibi locutus est ergo Jonathan de David bona ad Saul patrem
 suum dixitque ad eum ne pecces rex in servum tuum David quia non peccavit tibi et opera eius
 5 bona sunt tibi valde et posuit animam suam in manu sua et percussit Philistheum et fecit Dominus

salutem magnam universo Israhel vidisti et laetatus es quare ergo peccas in sanguine innoxio
interficiens David qui est absque culpa⁶ quod cum audisset Saul placatus voce Ionathae iuravit
vivit Dominus quia non occidetur⁷ vocavit itaque Jonathan David et indicavit ei omnia verba haec
et introduxit Jonathan David ad Saul et fuit ante eum sicut fuerat heri et nudius tertius⁸ motum est
autem rursus bellum et egressus David pugnavit adversus Philisthim percussitque eos plaga magna
et fugerunt a facie eius⁹ et factus est spiritus Domini malus in Saul sedebat autem in domo sua et
tenebat lanceam porro David psallebat in manu sua¹⁰ nisusque est Saul configere lancea David
in pariete et declinavit David a facie Saul lancea autem casso vulnere perlata est in parietem et
David fugit et salvatus est nocte illa¹¹ misit ergo Saul satellites suos in domum David ut custodirent
eum et interficeretur mane quod cum adnuntiasset David Michol uxor sua dicens nisi salvaveris te
nocte hac cras morieris¹² deposuit eum per fenestram porro ille abiit et aufugit atque salvatus est
tulit autem Michol statuum et posuit eam super lectum et pellem pilosam caprarum posuit ad
caput eius et operuit eam vestimentis¹⁴ misit autem Saul apparitores qui raperent David et
responsum est quod aegrotaret¹⁵ rursumque misit Saul nuntios ut viderent David dicens adferre
eum ad me in lecto ut occidatur¹⁶ cumque venissent nuntii inventum est simulacrum super lectum
et pellis caprarum ad caput eius¹⁷ dixitque Saul ad Michol quare sic inlusisti mihi et dimisisti
inimicum meum ut fugeret et respondit Michol ad Saul quia ipse locutus est mihi dimitte me alioquin
interficiam te¹⁸ David autem fugiens salvatus est et venit ad Samuhel in Ramatha et nuntiavit ei
omnia quae fecerat sibi Saul et abierunt ipse et Samuhel et morati sunt in Nahioth¹⁹ nuntiatum
est autem Sauli a dicentibus ecce David in Nahioth in Rama²⁰ misit ergo Saul lictores ut raperent
David qui cum vidissent cuneum prophetarum vaticinantium et Samuhel stantem super eos factus
est etiam in illis spiritus Domini et prophetare coeperunt etiam ipsi²¹ quod cum nuntiatum esset
Sauli misit alios nuntios prophetaverunt autem et illi et rursum Saul misit tertios nuntios qui et ipsi
prophetaverunt²² abiit autem etiam ipse in Ramatha et venit usque ad cisternam magnam quae est
in Soccho et interrogavit et dixit in quo loco sunt Samuhel et David dictumque est ei ecce in Nahioth
sunt in Rama²³ et abiit in Nahioth in Rama et factus est etiam super eum spiritus Dei et ambulabat
ingrediens et prophetabat usque dum veniret in Nahioth in Rama²⁴ et expoliavit se etiam ipse
vestimentis suis et prophetavit cum ceteris coram Samuhel et cecidit nudus tota die illa et nocte
unde et exivit proverbium num et Saul inter prophetas

Chapter 20

¹ fugit autem David de Nahioth quae erat in Rama veniensque locutus est coram Jonathan quid feci quae est iniquitas mea et quod peccatum meum in patrem tuum quia quaerit animam meam
² qui dixit ei absit non morieris neque enim faciet pater meus quicquam grande vel parvum nisi prius indicaverit mihi hunc ergo celavit me pater meus sermonem tantummodo nequaquam erit
³ istud et iuravit rursum David et ille ait scit profecto pater tuus quia inveni gratiam in oculis tuis et dicet nesciat hoc Jonathan ne forte tristetur quinimmo vivit Dominus et vivit anima tua quia uno
⁴ tantum ut ita dicam gradu ego morsque dividimur et ait Jonathan ad David quodcumque dixerit
⁵ mihi anima tua faciam tibi dixit autem David ad Jonathan ecce kalendae sunt crastino et ego ex more sedere soleo iuxta regem ad vescendum dimitte ergo me ut abscondar in agro usque ad
⁶ vesperam diei tertiae si requisierit me pater tuus respondebis ei rogavit me David ut iret celeriter
⁷ in Bethleem civitatem suam quia victimae sollemnes ibi sunt universis contribulibus eius si dixerit
⁸ bene pax erit servo tuo si autem fuerit iratus scito quia completa est malitia eius fac ergo
misericordiam in servum tuum quia foedus Domini me famulum tuum tecum inire fecisti si autem
⁹ est in me aliqua iniquitas tu me interfice et ad patrem tuum ne introducas me et ait Jonathan absit hoc a te neque enim fieri potest ut si certo cognovero completam patris mei esse malitiam contra te
¹⁰ non adnuntiem tibi responditque David ad Jonathan quis nuntiabit mihi si quid forte responderit
¹¹ tibi pater tuus dure et ait Jonathan ad David veni egrediamur in agrum cumque exissent ambo
¹² in agrum ait Jonathan ad David Domine Deus Israhel si investigavero sententiam patris mei crastino vel perendie et aliquid boni fuerit super David et non statim misero ad te et notum tibi
¹³ fecero haec faciat Dominus Jonathan et haec augeat si autem perseveraverit patris mei malitia adversum te revelabo aurem tuam et dimittam te ut vadas in pace et sit Dominus tecum sicut fuit
¹⁴ cum patre meo et si vixero facies mihi misericordiam Domini si vero mortuus fuero ¹⁵ non auferas misericordiam tuam a domo mea usque in sempiternum quando eradicaverit Dominus
inimicos David unumquemque de terra ¹⁶ pepigit ergo foedus Jonathan cum domo David et requisivit
¹⁷ Dominus de manu inimicorum David et addidit Jonathan deierare David eo quod diligeret illum
¹⁸ sicut animam enim suam ita diligebat eum dixitque ad eum Jonathan cras kalendae sunt et
¹⁹ requireris requiretur enim sessio tua usque perendie descendes ergo festinus et venies in locum

ubi celandus es in die qua operari licet et sedebis iuxta lapidem cui est nomen Ezel²⁰ et ego tres
 sagittas mittam iuxta eum et iaciam quasi exercens me ad signum²¹ mittam quoque et puerum
 dicens ei vade et adfer mihi sagittas²² si dixero puero ecce sagittae intra te sunt tolle eas tu veni
 ad me quia pax tibi est et nihil est mali vivit Dominus si autem sic locutus fuero puero ecce sagittae
 ultra te sunt vade quia dimisit te Dominus²³ de verbo autem quod locuti fuimus ego et tu sit
 Dominus inter me et te usque in sempiternum²⁴ absconditus est ergo David in agro et venerunt
 kalendae et sedit rex ad comedendum panem²⁵ cumque sedisset rex super cathedram suam
 secundum consuetudinem quae erat iuxta parietem surrexit Ionathan et sedit Abner ex latere Saul
 vacuusque apparuit locus David²⁶ et non est locutus Saul quicquam in die illa cogitabat enim quod
 forte evenisset ei ut non esset mundus nec purificatus²⁷ cumque inluxisset dies secunda post
 kalendas rursum vacuus apparuit locus David dixitque Saul ad Ionathan filium suum cur non venit
 filius Isai nec heri nec hodie ad vescendum²⁸ et respondit Ionathan Sauli rogavit me obnixae ut iret
 in Bethleem²⁹ et ait dimitte me quoniam sacrificium sollemne est in civitate unus de fratribus meis
 accersivit me nunc ergo si inveni gratiam in oculis tuis vadam cito et videbo fratres meos ob hanc
 causam non venit ad mensam regis³⁰ iratus autem Saul adversus Ionathan dixit ei fili mulieris
 virum ultro rapientis numquid ignoro quia diligis filium Isai in confusionem tuam et in confusionem
 ignominiosae matris tuae³¹ omnibus enim diebus quibus filius Isai vixerit super terram non
 stabilieris tu neque regnum tuum itaque iam nunc mitte et adduc eum ad me quia filius mortis est
 respondens autem Ionathan Sauli patri suo ait quare moritur quid fecit³² et arripuit Saul lanceam³³
 ut percuteret eum et intellexit Ionathan quod definitum esset patri suo ut interficeret David³⁴ surrexit
 ergo Ionathan a mensa in ira furoris et non comedit in die kalendarum secunda panem contristatus
 est enim super David eo quod confudisset eum pater suus³⁵ cumque inluxisset mane venit Ionathan
 in agrum iuxta placitum David et puer parvulus cum eo³⁶ et ait ad puerum suum vade et adfer
 mihi sagittas quas ego iacio cumque puer cucurrisset iecit aliam sagittam trans puerum³⁷ venit
 itaque puer ad locum iaculi quod miserat Ionathan et clamavit Ionathan post tergum pueri et ait
 ecce ibi est sagitta porro ultra te³⁸ clamavitque Ionathan post tergum pueri festina velociter ne
 steteris collegit autem puer Ionathae sagittas et adtulit ad dominum suum³⁹ et quid ageretur penitus
 ignorabat tantummodo enim Ionathan et David rem noverant⁴⁰ dedit igitur Ionathan arma sua

puero et dixit ei vade defer in civitatem⁴¹ cumque abisset puer surrexit David de loco qui vergebat ad austrum et cadens pronus in terram adoravit tertio et osculantes alterutrum fleverunt pariter
 David autem amplius⁴² dixit ergo Jonathan ad David vade in pace quaecumque iuravimus ambo in nomine Domini dicentes Dominus sit inter me et te et inter semen meum et semen tuum usque in sempiternum⁴³ et surrexit et abiit sed et Jonathan ingressus est civitatem

Chapter 21

¹ venit autem David in Nobe ad Ahimelech sacerdotem et obstipuit Ahimelech eo quod venisset David et dixit ei quare tu solus et nullus est tecum² et ait David ad Ahimelech sacerdotem rex praecepit mihi sermonem et dixit nemo sciat rem propter quam a me missus es et cuiusmodi tibi praecepta dederim nam et pueris condixi in illum et illum locum³ nunc igitur si quid habes ad manum vel quinque panes da mihi aut quicquid inveneris⁴ et respondens sacerdos David ait ei non habeo panes laicos ad manum sed tantum panem sanctum si mundi sunt pueri maxime a mulieribus⁵ et respondit David sacerdoti et dixit ei equidem si de mulieribus agitur continuimus nos ab heri et nudius tertius quando egrediebamur et fuerunt vasa puerorum sancta porro via haec polluta est sed et ipsa hodie sanctificabitur in vasis⁶ dedit ergo ei sacerdos sanctificatum panem neque enim erat ibi panis nisi tantum panes propositionis qui sublati fuerant a facie Domini ut ponerentur panes calidi⁷ erat autem ibi vir de servis Saul in die illa intus in tabernaculo Domini et nomen eius Doec Idumeus potentissimus pastorum Saul⁸ dixit autem David ad Ahimelech si habes hic ad manum hastam aut gladium quia gladium meum et arma mea non tuli mecum sermo enim regis urgebat⁹ et dixit sacerdos gladius Goliath Philisthei quem percussisti in valle Terebinthi est involutus pallio post ephod si istum vis tollere tolle neque enim est alius hic absque eo et ait David non est huic alter similis da mihi eum¹⁰ surrexit itaque David et fugit in die illa a facie Saul et venit ad Achis regem Geth¹¹ dixeruntque ei servi Achis numquid non iste est David rex terrae nonne huic cantabant per choros dicentes percussit Saul mille et David decem milia¹² posuit autem David sermones istos in corde suo et extimuit valde a facie Achis regis Geth¹³ et inmutavit os suum coram eis et conlabebatur inter manus eorum et inpingebat in ostia portae defluebantque salivae eius in barbam

14 et ait Achis ad servos suos vidistis hominem insanum quare adduxistis eum ad me 15 an desunt nobis furiosi quod introduxistis istum ut fureret me praesente hicine ingredietur domum meam

Chapter 22

1 abiit ergo inde David et fugit in speluncam Odollam quod cum audissent fratres eius et omnis
domus patris eius descenderunt ad eum illuc 2 et convenerunt ad eum omnes qui erant in angustia
constituti et oppressi aere alieno et amaro animo et factus est eorum princeps fueruntque cum eo
quasi quadringenti viri 3 et profectus est David inde in Maspha quae est Moab et dixit ad regem
Moab maneat oro pater meus et mater mea vobiscum donec sciam quid faciat mihi Deus 4 et reliquit
eos ante faciem regis Moab manseruntque apud eum cunctis diebus quibus David fuit in praesidio
5 dixitque Gad propheta ad David noli manere in praesidio proficiscere et vade in terram Iuda et
profectus David venit in saltum Hareth 6 et audivit Saul quod apparuisset David et viri qui erant
cum eo Saul autem cum maneret in Gabaa et esset in nemore quod est in Rama hastam manu tenens
cunctique socii eius circumstarent eum 7 ait ad servos suos qui adsistebant ei audite filii Iemini
numquid omnibus vobis dabit filius Isai agros et vineas et universos vos faciet tribunos et centuriones
8 quoniam coniurastis omnes adversum me et non est qui mihi renuntiet maxime cum et filius meus
foedus iunxerit cum filio Isai non est qui vicem meam doleat ex vobis nec qui adnuntiet mihi eo
quod suscitaverit filius meus servum meum adversum me insidiantem mihi usque hodie 9 respondens
autem Doec Idumeus qui adsistebat et erat primus inter servos Saul vidi inquit filium Isai in Nobe
apud Ahimelech filium Achitob 10 qui consuluit pro eo Dominum et cibaria dedit ei sed et gladium
Goliath Philisthei dedit illi 11 misit ergo rex ad accersiendum Ahimelech filium Achitob sacerdotem
et omnem domum patris eius sacerdotum qui erant in Nobe qui venerunt universi ad regem 12 et
ait Saul audi fili Achitob qui respondit praesto sum domine 13 dixitque ad eum Saul quare coniurastis
adversum me tu et filius Isai et dedisti ei panes et gladium et consuluisti pro eo Deum ut consurgeret
adversum me insidiator usque hodie permanens 14 respondensque Ahimelech regi ait et quis in
omnibus servis tuis sicut David fidelis et gener regis et pergens ad imperium tuum et gloriosus in
domo tua 15 num hodie coepi consulere pro eo Deum absit hoc a me ne suspicetur rex adversum
servum suum rem huiuscemodi in universa domo patris mei non enim scivit servus tuus quicquam

super hoc negotio vel modicum vel grande ¹⁶ dixitque rex morte morieris Ahimelech tu et omnis
domus patris tui ¹⁷ et ait rex emissariis qui circumstabant eum convertimini et interficite sacerdotes
Domini nam manus eorum cum David est scientes quod fugisset non indicaverunt mihi noluerunt
autem servi regis extendere manum suam in sacerdotes Domini ¹⁸ et ait rex Doec convertere tu et
inrue in sacerdotes conversusque Doec Idumeus inruit in sacerdotes et trucidavit in die illa octoginta
quinque viros vestitos ephod lineo ¹⁹ Nobe autem civitatem sacerdotum percussit in ore gladii
viros et mulieres parvulos et lactantes bovem et asinum et ovem in ore gladii ²⁰ evadens autem
unus filius Ahimelech filii Achitob cuius nomen erat Abiathar fugit ad David ²¹ et adnuntiavit ei
quod occidisset Saul sacerdotes Domini ²² et ait David ad Abiathar sciebam in die illa quod cum
ibi esset Doec Idumeus procul dubio adnuntiaret Saul ego sum reus omnium animarum patris tui
²³ mane mecum ne timeas si quis quaesierit animam meam quaeret et animam tuam mecumque
servaberis

Chapter 23

¹ et nuntiaverunt David dicentes ecce Philisthim obpugnant Ceila et diripiunt areas ² consuluit
igitur David Dominum dicens num vadam et percutiam Philistheos istos et ait Dominus ad David
vade et percuties Philistheos et salvabis Ceila ³ et dixerunt viri qui erant cum David ad eum ecce
nos hic in Iudaea consistentes timemus quanto magis si ierimus in Ceila adversum agmina
Philisthinorum ⁴ rursum ergo David consuluit Dominum qui respondens ei ait surge et vade in
Ceila ego enim tradam Philistheos in manu tua ⁵ abiit David et viri eius in Ceila et pugnavit adversum
Philistheos et abegit iumenta eorum et percussit eos plaga magna et salvavit David habitatores
Ceilae ⁶ porro eo tempore quo fugiebat Abiathar filius Ahimelech ad David in Ceila ephod secum
habens descenderat ⁷ nuntiatum est autem Saul quod venisset David in Ceila et ait Saul tradidit
eum Deus in manus meas conclususque est introgressus urbem in qua portae et serae ⁸ et praecepit
Saul omni populo ut ad pugnam descenderet in Ceila et obsideret David et viros eius ⁹ quod cum
rescisset David quia praepararet ei Saul clam malum dixit ad Abiathar sacerdotem adplica ephod
¹⁰ et ait David Domine Deus Israhel audivit famam servus tuus quod disponat Saul venire ad Ceila

ut evertat urbem propter me ¹¹ si tradent me viri Ceila in manus eius et si descendet Saul sicut
 audivit servus tuus Domine Deus Israhel indica servo tuo et ait Dominus descendet ¹² dixitque
 David si tradent viri Ceilae me et viros qui sunt mecum in manu Saul et dixit Dominus tradent
¹³ surrexit ergo David et viri eius quasi sescenti et egressi de Ceila huc atque illuc vagabantur incerti
¹⁴ nuntiatumque est Saul quod fugisset David de Ceila quam ob rem dissimulavit exire morabatur
 autem David in deserto in locis firmissimis mansitque in monte solitudinis Ziph quaerebat tamen
 eum Saul cunctis diebus et non tradidit eum Deus in manus eius ¹⁵ et vidit David quod egressus
 esset Saul ut quaereret animam eius porro David erat in deserto Ziph in silva ¹⁶ et surrexit Jonathan
 filius Saul et abiit ad David in silva et confortavit manus eius in Deo dixitque ei ¹⁷ ne timeas neque
 enim inveniet te manus Saul patris mei et tu regnabis super Israhel et ego ero tibi secundus sed et
 Saul pater meus scit hoc ¹⁸ percussit igitur uterque foedus coram Domino mansitque David in silva
¹⁹ Ionathas autem reversus est in domum suam ascenderunt autem Ziphei ad Saul in Gabaa dicentes
 nonne David latitat apud nos in locis tutissimis silvae in colle Achilae quae est ad dexteram deserti
²⁰ nunc ergo sicut desideravit anima tua ut descenderes descende nostrum autem erit ut tradamus
 eum in manus regis ²¹ dixitque Saul benedicti vos a Domino quia doluistis vicem meam ²² abite
 oro et diligentius praeparate et curiosius agite et considerate locum ubi sit pes eius vel quis viderit
²³ eum ibi recogitat enim de me quod callide insidier ei considerate et videte omnia latibula eius
 in quibus absconditur et revertimini ad me ad rem certam ut vadam vobiscum quod si etiam in terra
²⁴ se abstruserit perscrutabor eum in cunctis milibus Iuda at illi surgentes abierunt in Ziph ante
²⁵ Saul David autem et viri eius erant in deserto Maon in campestribus ad dextram Iesimuth ivit
 ergo Saul et socii eius ad quaerendum et nuntiatum est David statimque descendit ad petram et
²⁶ versabatur in deserto Maon quod cum audisset Saul persecutus est David in deserto Maon et
 ibat Saul ad latus montis ex parte una David autem et viri eius erant in latere montis ex parte altera
 porro David desperabat se posse evadere a facie Saul itaque Saul et viri eius in modum coronae
²⁷ cingebant David et viros eius ut caperent eos et nuntius venit ad Saul dicens festina et veni
²⁸ quoniam infuderunt se Philisthim super terram reversus est ergo Saul desistens persequi David
 et perrexit in occursum Philisthinorum propter hoc vocaverunt locum illum petram Dividentem

Chapter 24

1 ascendit ergo David inde et habitavit in locis tutissimis Engaddi 2 cumque reversus esset Saul
postquam persecutus est Philistheos nuntiaverunt ei dicentes ecce David in deserto est Engaddi
3 adsumens ergo Saul tria milia electorum virorum ex omni Israhel perrexit ad investigandum David
4 et viros eius etiam super abruptissimas petras quae solis hibicibus perviae sunt et venit ad caulas
quoque ovium quae se offerebant vianti eratque ibi spelunca quam ingressus est Saul ut purgaret
5 ventrem porro David et viri eius in interiori parte speluncae latebant et dixerunt servi David ad
eum ecce dies de qua locutus est Dominus ad te ego tradam tibi inimicum tuum ut facias ei sicut
6 placuerit in oculis tuis surrexit ergo David et praecidit oram clamydis Saul silenter post haec
7 percussit cor suum David eo quod abscidisset oram clamydis Saul dixitque ad viros suos propitius
mihi sit Dominus ne faciam hanc rem domino meo christo Domini ut mittam manum meam in eum
8 quoniam christus Domini est et confregit David viros suos sermonibus et non permisit eos ut
9 consurgerent in Saul porro Saul exsurgens de spelunca pergebat coepto itinere surrexit autem et
David post eum et egressus de spelunca clamavit post tergum Saul dicens domine mi rex et respexit
10 Saul post se et inclinans se David pronus in terram adoravit dixitque ad Saul quare audis verba
11 hominum loquentium David quaerit malum adversum te ecce hodie viderunt oculi tui quod
tradiderit te Dominus in manu mea in spelunca et cogitavi ut occiderem te sed pepercit tibi oculus
12 meus dixi enim non extendam manum meam in domino meo quia christus Domini est quin
potius pater mi vide et cognosce oram clamydis tuae in manu mea quoniam cum praeciderem
summitatem clamydis tuae nolui extendere manum meam in te animadvertite et vide quoniam non
est in manu mea malum neque iniquitas neque peccavi in te tu autem insidiaris animae meae ut
13 auferas eam iudicet Dominus inter me et te et ulciscatur me Dominus ex te manus autem mea
14 non sit in te sicut et in proverbio antiquo dicitur ab impiis egredietur impietas manus ergo mea
15 non sit in te quem sequeris rex Israhel quem persequeris canem mortuum sequeris et pulicem
16 unum sit Dominus iudex et iudicet inter me et te et videat et diiudicet causam meam et eruat me
17 de manu tua cum autem conplesset David loquens sermones huiuscemodi ad Saul dixit Saul
18 numquid vox haec tua est fili mi David et levavit Saul vocem suam et flevit dixitque ad David
19 iustior tu es quam ego tu enim tribuisti mihi bona ego autem reddidi tibi mala et tu indicasti
hodie quae feceris mihi bona quomodo tradiderit me Dominus in manu tua et non occideris me
20 quis enim cum invenerit inimicum suum dimittet eum in via bona sed Dominus reddat tibi

vicissitudinem hanc pro eo quod hodie operatus es in me²¹ et nunc quia scio quod certissime
 regnaturus sis et habiturus in manu tua regnum Israhel²² iura mihi in Domino ne deleas semen
 meum post me neque auferas nomen meum de domo patris mei²³ et iuravit David Sauli abiit ergo
 Saul in domum suam et David et viri eius ascenderunt ad tutiora loca

Chapter 25

¹ mortuus est autem Samuhel et congregatus est universus Israhel et planxerunt eum et sepelierunt
 in domo sua in Rama consurgensque David descendit in desertum Pharan² erat autem vir quispiam
 in solitudine Maon et possessio eius in Carmelo et homo ille magnus nimis erantque ei oves tria
 milia et mille caprae et accidit ut tonderetur grex eius in Carmelo³ nomen autem viri illius erat
 Nabal et nomen uxoris eius Abigail eratque mulier illa prudentissima et speciosa porro vir eius
 durus et pessimus et malitiosus erat autem de genere Chaleb⁴ cum ergo audisset David in deserto
 quod tonderet Nabal gregem suum⁵ misit decem iuvenes et dixit eis ascendite in Carmelum et
 venietis ad Nabal et salutabitis eum ex nomine meo pacifice⁶ et dicetis sic fratribus meis et tibi
 pax et domui tuae pax et omnibus quaecumque habes sit pax⁷ audivi quod tonderent pastores tui
 qui erant nobiscum in deserto numquam eis molesti fuimus nec aliquando defuit eis quicquam de
 grege omni tempore quo fuerunt nobiscum in Carmelo⁸ interroga pueros tuos et indicabunt tibi
 nunc ergo inveniant pueri gratiam in oculis tuis in die enim bona venimus quodcumque invenerit
 manus tua da servis tuis et filio tuo David⁹ cumque venissent pueri David locuti sunt ad Nabal
 omnia verba haec ex nomine David et siluerunt¹⁰ respondens autem Nabal pueris David ait quis
 est David et quis est filius Isai hodie increverunt servi qui fugiunt dominos suos¹¹ tollam ergo
 panes meos et aquas meas et carnes pecorum quae occidi tonsoribus meis et dabo viris quos nescio
 unde sint¹² regressi sunt itaque pueri David per viam suam et reversi venerunt et nuntiaverunt ei
 omnia verba quae dixerat¹³ tunc David ait viris suis accingatur unusquisque gladio suo et accincti
 sunt singuli gladio suo accinctusque est et David ense suo et secuti sunt David quasi quadringenti
 viri porro ducenti remanserunt ad sarcinas¹⁴ Abigail autem uxori Nabal nuntiavit unus de pueris
 dicens ecce misit David nuntios de deserto ut benedicerent domino nostro et aversus est eos

15 homines isti boni satis fuerunt nobis et non molesti nec quicquam aliquando periit omni tempore
16 quo sumus conversati cum eis in deserto pro muro erant nobis tam in nocte quam in die omnibus
17 diebus quibus pavimus apud eos greges quam ob rem considera et recogita quid facias quoniam
completa est malitia adversum virum tuum et adversus domum tuam et ipse filius est Belial ita ut
18 nemo ei possit loqui festinavit igitur Abigail et tulit ducentos panes et duos utres vini et quinque
arietes coctos et quinque sata pulentae et centum ligaturas uvae passae et ducentas massas caricarum
19 et inposuit super asinos dixitque pueris suis praecedite me ecce ego post tergum sequar vos viro
20 autem suo Nabal non indicavit cum ergo ascendisset asinum et descenderet ad radices montis
21 David et viri eius descendebant in occursum eius quibus et illa occurrit et ait David vere frustra
servavi omnia quae huius erant in deserto et non periit quicquam de cunctis quae ad eum pertinebant
22 et reddidit mihi malum pro bono haec faciat Deus inimicis David et haec addat si reliquero de
23 omnibus quae ad eum pertinent usque mane mingentem ad parietem cum autem vidisset Abigail
David festinavit et descendit de asino et procidit coram David super faciem suam et adoravit super
24 terram et cecidit ad pedes eius et dixit in me sit domine mi haec iniquitas loquatur obsecro ancilla
25 tua in auribus tuis et audi verba famulae tuae ne ponat oro dominus meus rex cor suum super
virum istum iniquum Nabal quia secundum nomen suum stultus est et est stultitia cum eo ego autem
26 ancilla tua non vidi pueros tuos domine mi quos misisti nunc ergo domine mi vivit Dominus et
vivit anima tua qui prohibuit te ne venires in sanguine et salvavit manum tuam tibi et nunc fiant
27 sicut Nabal inimici tui et qui quaerunt domino meo malum quapropter suscipe benedictionem
28 hanc quam adtulit ancilla tua tibi domino meo et da pueris qui sequuntur te dominum meum aufer
iniquitatem famulae tuae faciens enim faciet tibi Dominus domino meo domum fidelem quia proelia
29 Domini domine mi tu proeliaris malitia ergo non inveniatur in te omnibus diebus vitae tuae si
enim surrexerit aliquando homo persequens te et quaerens animam tuam erit anima domini mei
custodita quasi in fasciculo viventium apud Dominum Deum tuum porro anima inimicorum tuorum
30 rotabitur quasi in impetu et circulo fundae cum ergo fecerit tibi Dominus domino meo omnia
31 quae locutus est bona de te et constituerit te ducem super Israhel non erit tibi hoc in singultum
et in scrupulum cordis domino meo quod effuderis sanguinem innoxium aut ipse te ultus fueris et
32 cum benefecerit Dominus domino meo recordaberis ancillae tuae et ait David ad Abigail
benedictus Dominus Deus Israhel qui misit te hodie in occursum meum et benedictum eloquium
33 tuum et benedicta tu quae prohibuisti me hodie ne irem ad sanguinem et ulciscerer me manu

³⁴
 mea alioquin vivit Dominus Deus Israhel qui prohibuit me malum facere tibi nisi cito venisses
³⁵
 in occursum mihi non remansisset Nabal usque ad lucem matutinam mingens ad parietem suscepit
 ergo David de manu eius omnia quae adtulerat ei dixitque ei vade pacifice in domum tuam ecce
³⁶
 audiavi vocem tuam et honoravi faciem tuam venit autem Abigail ad Nabal et ecce erat ei
 convivium in domo eius quasi convivium regis et cor Nabal iucundum erat enim ebrius nimis et
³⁷
 non indicavit ei verbum pusillum aut grande usque in mane diluculo autem cum digessisset
 vinum Nabal indicavit ei uxor sua verba haec et emortuum est cor eius intrinsecus et factus est
³⁸ ³⁹
 quasi lapis cumque pertransissent decem dies percussit Dominus Nabal et mortuus est quod
 cum audisset David mortuum Nabal ait benedictus Dominus qui iudicavit causam obprobrii mei
 de manu Nabal et servum suum custodivit a malo et malitiam Nabal reddidit Dominus in caput eius
⁴⁰
 misit ergo David et locutus est ad Abigail ut sumeret eam sibi in uxorem et venerunt pueri David
 ad Abigail in Carmelum et locuti sunt ad eam dicentes David misit nos ad te ut accipiat te sibi in
⁴¹
 uxorem quae consurgens adoravit prona in terram et ait ecce famula tua sit in ancillam ut lavet
⁴²
 pedes servorum domini mei et festinavit et surrexit Abigail et ascendit super asinum et quinque
⁴³
 puellae ierunt cum ea pedisequae eius et secuta est nuntios David et facta est illi uxor sed et
⁴⁴
 Ahinoem accepit David de Iezrahel et fuit utraque uxor eius Saul autem dedit Michol filiam
 suam uxorem David Falti filio Lais qui erat de Gallim

Chapter 26

¹
 et venerunt Ziphei ad Saul in Gabaa dicentes ecce David absconditus est in colle Achilae quae
²
 est ex adverso solitudinis et surrexit Saul et descendit in desertum Ziph et cum eo tria milia
³
 virorum de electis Israhel ut quaereret David in deserto Ziph et castrametatus est Saul in Gabaa
 Achilae quae erat ex adverso solitudinis in via David autem habitabat in deserto videns autem quod
⁴ ⁵
 venisset Saul post se in desertum misit exploratores et didicit quod venisset certissime et surrexit
 David et venit ad locum ubi erat Saul cumque vidisset locum in quo dormiebat Saul et Abner filius
 Ner princeps militiae eius Saulem dormientem in tentorio et reliquum vulgus per circuitum eius
⁶
 ait David ad Ahimelech Cettheum et Abisai filium Sarviae fratrem Ioab dicens quis descendet
⁷
 mecum ad Saul in castra dixitque Abisai ego descendam tecum venerunt ergo David et Abisai
 ad populum nocte et invenerunt Saul iacentem et dormientem in tentorio et hastam fixam in terra

ad caput eius Abner autem et populum dormientes in circuitu eius ⁸ dixitque Abisai ad David
conclusit Deus hodie inimicum tuum in manus tuas nunc ergo perfodiam eum lancea in terra semel
et secundo opus non erit ⁹ et dixit David ad Abisai ne interficias eum quis enim extendit manum
suam in christum Domini et innocens erit ¹⁰ et dixit David vivit Dominus quia nisi Dominus
percusserit eum aut dies eius venerit ut moriatur aut in proelium descendens perierit ¹¹ propitius
mihi sit Dominus ne extendam manum meam in christum Domini nunc igitur tolle hastam quae est
ad caput eius et scyphum aquae et abeamus ¹² tulit ergo David hastam et scyphum aquae qui erat
ad caput Saul et abierunt et non erat quisquam qui videret et intellexeret et vigilet sed omnes
dormiebant quia sopor Domini inruerat super eos ¹³ cumque transisset David ex adverso et stetisset
in vertice montis de longe et esset grande intervallum inter eos ¹⁴ clamavit David ad populum et
ad Abner filium Ner dicens nonne respondebis Abner et respondens Abner ait quis es tu qui clamas
et inquietas regem ¹⁵ et ait David ad Abner numquid non vir tu es et quis alius similis tui in Israhel
quare ergo non custodisti dominum tuum regem ingressus est enim unus de turba ut interficeret
regem dominum tuum ¹⁶ non est bonum hoc quod fecisti vivit Dominus quoniam filii mortis estis
vos qui non custodistis dominum vestrum christum Domini nunc ergo vide ubi sit hasta regis et
ubi scyphus aquae qui erat ad caput eius ¹⁷ cognovit autem Saul vocem David et dixit num vox
tua est haec fili mi David et David vox mea domine mi rex ¹⁸ et ait quam ob causam dominus meus
persequitur servum suum quid feci aut quod est in manu mea malum ¹⁹ nunc ergo audi oro domine
mi rex verba servi tui si Dominus incitat te adversum me odoretur sacrificium si autem filii hominum
maledicti sunt in conspectu Domini qui eiecerunt me hodie ut non habitem in hereditate Domini
dicentes vade servi diis alienis ²⁰ et nunc non effundatur sanguis meus in terra coram Domino quia
egressus est rex Israhel ut quaerat pulicem unum sicut persequitur perdix in montibus ²¹ et ait Saul
peccavi revertere fili mi David nequaquam enim ultra male tibi faciam eo quod pretiosa fuerit anima
mea in oculis tuis hodie apparet quod stulte egerim et ignoraverim multa nimis ²² et respondens
David ait ecce hasta regis transeat unus de pueris et tollat eam ²³ Dominus autem retribuet unicuique
secundum iustitiam suam et fidem tradidit enim te Dominus hodie in manu mea et nolui levare
manum meam in christum Domini ²⁴ et sicuti magnificata est anima tua hodie in oculis meis sic
magnificetur anima mea in oculis Domini et liberet me de omni angustia ²⁵ ait ergo Saul ad David
benedictus tu fili mi David et quidem faciens facies et potens poteris abiit autem David in viam
suam et Saul reversus est in locum suum

Chapter 27

¹ et ait David in corde suo aliquando incidam in uno die in manu Saul nonne melius est ut fugiam
 et salver in terra Philisthinorum ut desperet Saul cessetque me quaerere in cunctis finibus Israhel
 fugiam ergo manus eius ² et surrexit David et abiit ipse et sescenti viri cum eo ad Achis filium
 Mahoc regem Geth ³ et habitavit David cum Achis in Geth ipse et viri eius vir et domus eius David
 et duae uxores eius Ahinoem Iezrahelites et Abigail uxor Nabal Carmeli ⁴ et nuntiatum est Saul
 quod fugisset David in Geth et non addidit ultra ut quaereret eum ⁵ dixit autem David ad Achis si
 inveni gratiam in oculis tuis detur mihi locus in una urbium regionis huius ut habitem ibi cur enim
 manet servus tuus in civitate regis tecum ⁶ dedit itaque ei Achis in die illa Siceleg propter quam
 causam facta est Siceleg regum Iuda usque in diem hanc ⁷ fuit autem numerus dierum quibus
 habitavit David in regione Philisthinorum quattuor mensuum ⁸ et ascendit David et viri eius et
 agebant praedas de Gesuri et de Gedri et de Amalechitis hii enim pagi habitabantur in terra antiquitus
 euntibus Sur usque ad terram Aegypti ⁹ et percutiebat David omnem terram nec relinquebat viventem
 virum et mulierem tollensque oves et boves et asinos et camelos et vestes revertebatur et veniebat
 ad Achis ¹⁰ dicebat autem ei Achis in quem inruisti hodie respondebatque David contra meridiem
 Iudae et contra meridiem Hiramel et contra meridiem Ceni ¹¹ virum et mulierem non vivificabat
 David nec adducebat in Geth dicens ne forte loquantur adversum nos haec fecit David et hoc erat
 decretum illi omnibus diebus quibus habitavit in regione Philisthinorum ¹² credidit ergo Achis
 David dicens multa mala operatus est contra populum suum Israhel erit igitur mihi servus sempiternus

Chapter 28

¹ factum est autem in diebus illis congregaverunt Philisthim agmina sua ut praepararentur ad
 bellum contra Israhel dixitque Achis ad David sciens nunc scito quoniam mecum egredieris in
 castris tu et viri tui ² dixitque David ad Achis nunc scies quae facturus est servus tuus et ait Achis
 ad David et ego custodem capitis mei ponam te cunctis diebus ³ Samuhel autem mortuus est
 planxitque eum omnis Israhel et sepelierunt eum in Rama urbe sua et Saul abstulit magos et ariolos
 de terra ⁴ congregatique sunt Philisthim et venerunt et castrametati sunt in Sunam congregavit

autem et Saul universum Israhel et venit in Gelboe⁵ et vidit Saul castra Philisthim et timuit et
expavit cor eius nimis⁶ consuluitque Dominum et non respondit ei neque per somnia neque per
sacerdotes neque per prophetas⁷ dixitque Saul servis suis quaerite mihi mulierem habentem
pythonem et vadam ad eam et sciscitabor per illam et dixerunt servi eius ad eum est mulier habens
pythonem in Aendor⁸ mutavit ergo habitum suum vestitusque est aliis vestimentis abiit ipse et
duo viri cum eo veneruntque ad mulierem nocte et ait divina mihi in pythone et suscita mihi quem
dixero tibi⁹ et ait mulier ad eum ecce tu nosti quanta fecerit Saul et quomodo eraserit magos et
ariolos de terra quare ergo insidiaris animae meae ut occidar¹⁰ et iuravit ei Saul in Domino dicens
vivit Dominus quia non veniet tibi quicquam mali propter hanc rem¹¹ dixitque ei mulier quem
suscitabo tibi qui ait Samuhelem suscita mihi¹² cum autem vidisset mulier Samuhelem exclamavit
voce magna et dixit ad Saul quare inposuisti mihi tu es enim Saul¹³ dixitque ei rex noli timere
quid vidisti et ait mulier ad Saul deos vidi ascendentes de terra¹⁴ dixitque ei qualis est forma eius
quae ait vir senex ascendit et ipse amictus est pallio intellexit Saul quod Samuhel esset et inclinavit
se super faciem suam in terra et adoravit¹⁵ dixit autem Samuhel ad Saul quare inquietasti me ut
suscitarer et ait Saul coactor nimis siquidem Philisthim pugnant adversum me et Deus recessit a
me et exaudire me noluit neque in manu prophetarum neque per somnia vocavi ergo te ut ostenderes
mihi quid faciam¹⁶ et ait Samuhel quid interrogas me cum Dominus recesserit a te et transierit ad
aemulum tuum¹⁷ faciet enim Dominus tibi sicut locutus est in manu mea et scindet regnum de
manu tua et dabit illud proximo tuo David¹⁸ quia non oboedisti voci Domini neque fecisti iram
furoris eius in Amalech idcirco quod pateris fecit tibi Dominus hodie¹⁹ et dabit Dominus etiam
Israhel tecum in manu Philisthim cras autem tu et filii tui mecum eritis sed et castra Israhel tradet
Dominus in manu Philisthim²⁰ statimque Saul cecidit porrectus in terram extimuerat enim verba
Samuhel et robur non erat in eo quia non comederat panem tota die illa²¹ ingressa est itaque mulier
ad Saul et ait conturbatus enim erat valde dixitque ad eum ecce oboedivit ancilla tua voci tuae et
posui animam meam in manu mea et audiavi sermones tuos quos locutus es ad me²² nunc igitur
audi et tu vocem ancillae tuae ut ponam coram te buccellam panis et comedens convalescas ut
possis iter facere²³ qui rennuit et ait non comedam coegerunt autem eum servi sui et mulier et
tandem audita voce eorum surrexit de terra et sedit super lectum²⁴ mulier autem illa habebat
vitulum pascualem in domo et festinavit et occidit eum tollensque farinam miscuit eam et coxit

25
 azyma et posuit ante Saul et ante servos eius qui cum comedissent surrexerunt et ambulaverunt per totam noctem illam

Chapter 29

1
 congregata sunt ergo Philisthim universa agmina in Afec sed et Israhel castrametatus est super
 fontem qui erat in Iezrahel 2 et satrapae quidem Philisthim incedebant in centuriis et milibus David
 autem et viri eius erant in novissimo agmine cum Achis 3 dixeruntque principes Philisthim quid
 sibi volunt Hebraei isti et ait Achis ad principes Philisthim num ignoratis David qui fuit servus
 Saul regis Israhel et est apud me multis diebus vel annis et non inveni in eo quicquam ex die qua
 transfugit ad me usque ad diem hanc 4 irati sunt autem adversus eum principes Philisthim et dixerunt
 ei revertatur vir et sedeat in loco suo in quo constituisti eum et non descendat nobiscum in proelium
 ne fiat nobis adversarius cum proeliari coeperimus quomodo enim aliter placare poterit dominum
 suum nisi in capitibus nostris 5 nonne iste est David cui cantabant in choro dicentes percussit Saul
 in milibus suis et David in decem milibus suis 6 vocavit ergo Achis David et ait ei vivit Dominus
 quia rectus es tu et bonus in conspectu meo et exitus tuus et introitus tuus mecum est in castris et
 non inveni in te quicquam mali ex die qua venisti ad me usque ad diem hanc sed satrapis non places
 7 revertere ergo et vade in pace et non offendes oculos satraparum Philisthim 8 dixitque David ad
 Achis quid enim feci et quid invenisti in me servo tuo a die qua fui in conspectu tuo usque in diem
 hanc ut non veniam et pugnem contra inimicos domini mei regis 9 respondens autem Achis locutus
 est ad David scio quia bonus es tu in oculis meis sicut angelus Dei sed principes Philisthim dixerunt
 non ascendet nobiscum in proelium 10 igitur consurge mane tu et servi domini tui qui venerunt
 tecum et cum de nocte surrexeritis et coeperit diluescere pergite 11 surrexit itaque de nocte David
 ipse et viri eius ut proficiscerentur mane et reverterentur ad terram Philisthim Philisthim autem
 ascenderunt in Iezrahel

Chapter 30

1
 cumque venissent David et viri eius in Siceleg die tertia Amalechitae impetum fecerant ex
 parte australi in Siceleg et percusserant Siceleg et succenderant eam igni 2 et captivas duxerant

mulieres ex ea et a minimo usque ad magnum et non interfecerant quemquam sed secum duxerant
et pergebant in itinere suo ³ cum ergo venisset David et viri eius ad civitatem et invenissent eam
succensam igni et uxores suas et filios suos et filias ductas esse captivas ⁴ levaverunt David et
populus qui erat cum eo voces suas et planxerunt donec deficerent in eis lacrimae ⁵ siquidem et
duae uxores David captivae ductae fuerant Ahinoem Iezrahelites et Abigail uxor Nabal Carmeli
⁶ et contristatus est David valde volebat enim eum populus lapidare quia amara erat anima
uniuscuiusque viri super filiis suis et filiabus confortatus est autem David in Domino Deo suo ⁷ et
ait ad Abiathar sacerdotem filium Ahimelech adplica ad me ephod et adplicuit Abiathar ephod ad
David ⁸ et consuluit David Dominum dicens persequar an non latrunculos hos et comprehendam
eos dixitque ei persequere absque dubio enim comprehendes eos et excuties praedam ⁹ abiit ergo
David ipse et sescenti viri qui erant cum eo et venerunt usque ad torrentem Besor et lassii quidam
substiterunt ¹⁰ persecutus est autem David ipse et quadringenti viri substiterant enim ducenti qui
lassi transire non poterant torrentem Besor ¹¹ et invenerunt virum aegyptium in agro et adduxerunt
eum ad David dederuntque ei panem ut comederet et ut biberet aquam ¹² sed et fragmen massae
caricarum et duas ligaturas uvae passae quae cum comedisset reversus est spiritus eius et refocilatus
est non enim comederat panem neque biberat aquam tribus diebus et tribus noctibus ¹³ dixit itaque
ei David cuius es tu vel unde quo pergis qui ait ei puer aegyptius ego sum servus viri amalechitae
dereliquit autem me dominus meus quia aegrotare coepi nudius tertius ¹⁴ siquidem nos erupimus
ad australem partem Cerethi et contra Iudam et ad meridiem Chaleb et Siceleg succendimus igni
¹⁵ dixitque ei David potes me ducere ad istum cuneum qui ait iura mihi per Deum quod non occidas
me et non tradas me in manu domini mei et ducam te ad cuneum istum ¹⁶ qui cum duxisset eum
ecce illi discumbebant super faciem universae terrae comedentes et bibentes et quasi festum
celebrantes diem pro cuncta praeda et spoliis quae ceperant de terra Philisthim et de terra Iuda ¹⁷ et
percussit eos David a vespere usque ad vesperam alterius diei et non evasit ex eis quisquam nisi
quadringenti viri adulescentes qui ascenderant camelos et fugerant ¹⁸ eruit ergo David omnia quae
tulerant Amalechitae et duas uxores suas eruit ¹⁹ nec defuit quicquam a parvo usque ad magnum
tam de filiis quam de filiabus et de spoliis et quaecumque rapuerant omnia reduxit David ²⁰ et tulit
universos greges et armenta et minavit ante faciem suam dixeruntque haec est praeda David ²¹ venit
autem David ad ducentos viros qui lassii substiterant nec sequi potuerant David et residere eos
iusserat in torrente Besor qui egressi sunt obviam David et populo qui erat cum eo accedens autem

David ad populum salutavit eos pacifice²² respondensque omnis vir pessimus et iniquus de viris qui ierant cum David dixit quia non venerunt nobiscum non dabimus eis quicquam de praeda quam eruimus sed sufficiat unicuique uxor sua et filii quos cum acceperint recedant²³ dixit autem David non sic facietis fratres mei de his quae tradidit Dominus nobis et custodivit nos et dedit latrunculos qui eruperant adversum nos in manu nostra²⁴ nec audiet vos quisquam super sermone hoc aequa²⁵ enim pars erit descendentis ad proelium et remanentis ad sarcinas et similiter dividet²⁵ et factum est hoc ex die illa et deinceps constitutum et praefinitum et quasi lex in Israhel usque ad diem hanc²⁶ venit ergo David in Siceleg et misit dona de praeda senioribus Iuda proximis suis dicens accipite benedictionem de praeda hostium Domini²⁷ his qui erant in Bethel et qui in Ramoth ad meridiem et qui in Iether²⁸ et qui in Aroer et qui in Sefamoth et qui in Esthama²⁹ et qui in Rachal et qui in urbibus Ierameli et qui in urbibus Ceni³⁰ et qui in Arama et qui in lacu Asan et qui in Athac³¹ et qui in Hebron et reliquis qui erant in his locis in quibus commoratus fuerat David ipse et viri eius

Chapter 31

¹ Philisthim autem pugnabant adversum Israhel et fugerunt viri Israhel ante faciem Philisthim et ceciderunt interfecti in monte Gelboe² inrueruntque Philisthim in Saul et filios eius et percusserunt Jonathan et Abinadab et Melchisue filios Saul³ totumque pondus proelii versum est in Saul et consecuti sunt eum viri sagittarii et vulneratus est vehementer a sagittariis⁴ dixitque Saul ad armigerum suum evagina gladium tuum et percute me ne forte veniant incircumcisi isti et interficiant me inludentes mihi et noluit armiger eius fuerat enim nimio timore perterritus arripuit itaque Saul gladium et inruit super eum⁵ quod cum vidisset armiger eius videlicet quod mortuus esset Saul inruit etiam ipse super gladium suum et mortuus est cum eo⁶ mortuus est ergo Saul et tres filii eius et armiger illius et universi viri eius in die illa pariter⁷ videntes autem viri Israhel qui erant trans vallem et trans Iordanem quod fugissent viri israhelitae et quod mortuus esset Saul et filii eius reliquerunt civitates suas et fugerunt veneruntque Philisthim et habitaverunt ibi⁸ facta autem die altera venerunt Philisthim ut spoliarent interfectos et invenerunt Saul et tres filios eius iacentes in monte Gelboe⁹ et praeciderunt caput Saul et expoliaverunt eum armis et miserunt in terram

Philisthinorum per circuitum ut adnuntiaretur in templo idolorum et in populis¹⁰ et posuerunt arma
 eius in templo Astharoth corpus vero eius suspenderunt in muro Bethsan¹¹ quod cum audissent
 habitatores Iabesgalaad quaecumque fecerant Philisthim Saul¹² surrexerunt omnes viri fortissimi
 et ambulaverunt tota nocte et tulerunt cadaver Saul et cadavera filiorum eius de muro Bethsan
 veneruntque Iabes et conbuserunt ea ibi

2 Samuel

Chapter 1

¹ factum est autem postquam mortuus est Saul ut David reverteretur a caede Amalech et maneret
 in Siceleg dies duos² in die autem tertia apparuit homo veniens de castris Saul veste conscissa et
 pulvere aspersus caput et ut venit ad David cecidit super faciem suam et adoravit³ dixitque ad eum
 David unde venis qui ait ad eum de castris Israhel fugi⁴ et dixit ad eum David quod est verbum
 quod factum est indica mihi qui ait fugit populus e proelio et multi corruentes e populo mortui sunt
 sed et Saul et Jonathan filius eius interierunt⁵ dixitque David ad adolescentem qui nuntiabat unde
 scis quia mortuus est Saul et Jonathan filius eius⁶ ait adolescens qui narrabat ei casu veni in montem
 Gelboe et Saul incumbibat super hastam suam porro currus et equites adpropinquabant ei⁷ et
 conversus post tergum suum vidensque me vocavit cui cum respondissem adsum⁸ dixit mihi
 quisnam es tu et aio ad eum Amalechites sum⁹ et locutus est mihi sta super me et interfice me
 quoniam tenent me angustiae et adhuc tota anima in me est¹⁰ stansque super eum occidi illum
 sciebam enim quod vivere non poterat post ruinam et tuli diadema quod erat in capite eius et
 armillam de brachio illius et adtuli ad te dominum meum huc¹¹ adprehendens autem David
 vestimenta sua scidit omnesque viri qui erant cum eo¹² et planxerunt et fleverunt et ieunaverunt
 usque ad vesperam super Saul et super Jonathan filium eius et super populum Domini et super
 domum Israhel quod corruissent gladio¹³ dixitque David ad iuvenem qui nuntiaverat ei unde es
 qui respondit filius hominis advenae amalechitae ego sum¹⁴ et ait ad eum David quare non timuisti

mittere manum tuam ut occideres christum Domini¹⁵ vocansque David unum de pueris ait accedens
 inrue in eum qui percussit illum et mortuus est¹⁶ et ait ad eum David sanguis tuus super caput
 tuum os enim tuum locutum est adversum te dicens ego interfeci christum Domini¹⁷ planxit autem
 David planctum huiusmodi super Saul et super Jonathan filium eius¹⁸ et praecepit ut docerent
 filios Iuda arcum sicut scriptum est in libro Iustorum¹⁹ incliti Israhel super montes tuos interfecti
 sunt quomodo ceciderunt fortes²⁰ nolite adnuntiare in Geth neque adnuntietis in conpetis Ascalonis
 ne forte laetentur filiae Philisthim ne exultent filiae incircumcisorum²¹ montes Gelboe nec ros
 nec pluviae veniant super vos neque sint agri primitiarum quia ibi abiectus est clypeus fortium
 clypeus Saul quasi non esset unctus oleo²² a sanguine interfectorum ab adipe fortium sagitta²³
 Jonathan numquam rediit retrorsum et gladius Saul non est reversus inanis²⁴ Saul et Jonathan
 amabiles et decori in vita sua in morte quoque non sunt divisi aquilis velociores leonibus fortiores
 filiae Israhel super Saul flete qui vestiebat vos coccino in deliciis qui praebebat ornamenta aurea
 cultui vestro²⁵ quomodo ceciderunt fortes in proelio Jonathan in excelsis tuis occisus est²⁶ doleo
 super te frater mi Jonathan decore nimis et amabilis super amorem mulierum²⁷ quomodo ceciderunt
 robusti et perierunt arma bellica

Chapter 2

¹ igitur post haec consuluit David Dominum dicens num ascendam in unam de civitatibus Iuda
 et ait Dominus ad eum ascende dixitque David quo ascendam et respondit ei in Hebron² ascendit
 ergo David et duae uxores eius Ahinoem Iezrahelites et Abigail uxor Nabal Carmeli³ sed et viros
 qui erant cum eo duxit David singulos cum domo sua et manserunt in oppidis Hebron⁴ veneruntque
 viri Iuda et unxerunt ibi David ut regnaret super domum Iuda et nuntiatum est David quod viri
 Iabesgalaad sepelissent Saul⁵ misit ergo David nuntios ad viros Iabesgalaad dixitque ad eos
 benedicti vos Domino qui fecistis misericordiam hanc cum domino vestro Saul et sepelistis eum
 et nunc retribuet quidem vobis Dominus misericordiam et veritatem sed et ego reddam gratiam
 eo quod feceritis verbum istud⁷ confortentur manus vestrae et estote filii fortitudinis licet enim

mortuus sit dominus vester Saul tamen me unxit domus Iuda regem sibi ⁸ Abner autem filius Ner
 princeps exercitus Saul tulit Hisboseth filium Saul et circumduxit eum per Castra ⁹ regemque
 constituit super Galaad et super Gesuri et super Iezrahel et super Ephraim et super Benjamin et
 super Israhel universum ¹⁰ quadraginta annorum erat Hisboseth filius Saul cum regnare coepisset
 super Israhel et duobus annis regnavit sola autem domus Iuda sequebatur David ¹¹ et fuit numerus
 dierum quos commoratus est David imperans in Hebron super domum Iuda septem annorum et sex
 mensuum ¹² egressusque Abner filius Ner et pueri Hisboseth filii Saul de Castris in Gabaon ¹³ porro
 Ioab filius Sarviae et pueri David egressi sunt et occurrerunt eis iuxta piscinam Gabaon et cum in
 unum convenissent e regione sederunt hii ex una parte piscinae et illi ex altera ¹⁴ dixitque Abner
 ad Ioab surgant pueri et ludant coram nobis et respondit Ioab surgant ¹⁵ surrexerunt ergo et
 transierunt numero duodecim de Benjamin ex parte Hisboseth filii Saul et duodecim de pueris
 David ¹⁶ adprehensoque unusquisque capite conparis sui defixit gladium in latus contrarii et
 ceciderunt simul vocatumque est nomen loci illius ager Robustorum in Gabaon ¹⁷ et ortum est
 bellum durum satis in die illa fugatusque est Abner et viri Israhel a pueris David ¹⁸ erant autem
 ibi tres filii Sarviae Ioab et Abisai et Asahel porro Asahel cursor velocissimus fuit quasi unus ex
 capreis quae morantur in silvis ¹⁹ persequabatur autem Asahel Abner et non declinavit ad dexteram
 sive ad sinistram omittens persequi Abner ²⁰ respexit itaque Abner post tergum suum et ait tune
 es Asahel qui respondit ego sum ²¹ dixitque ei Abner vade ad dextram sive ad sinistram et
 adprehende unum de adolescentibus et tolle tibi spolia eius noluit autem Asahel omittere quin
 urgueret eum ²² rursumque locutus est Abner ad Asahel recede noli me sequi ne conpellar confodere
 te in terra et levare non potero faciem meam ad Ioab fratrem tuum ²³ qui audire contempsit et noluit
 declinare percussit ergo eum Abner aversa hasta in inguine et transfodit et mortuus est in eodem
 loco omnesque qui transiebant per locum in quo ceciderat Asahel et mortuus erat subsistebant
²⁴ persequentibus autem Ioab et Abisai fugientem Abner sol occubuit et venerunt usque ad collem
 Aquaeductus qui est ex adverso vallis et itineris deserti in Gabaon ²⁵ congregatique sunt filii
 Benjamin ad Abner et conglobati in unum cuneum steterunt in summitate tumuli unius ²⁶ et
 exclamavit Abner ad Ioab et ait num usque ad internicionem tuus mucro desaeviet an ignoras quod
 periculosa sit desperatio usquequo non dicis populo ut omittat persequi fratres suos ²⁷ et ait Ioab
 vivit Dominus si locutus fuisses mane recessisset populus persequens fratrem suum ²⁸ insonuit

ergo Ioab bucina et stetit omnis exercitus nec persecuti sunt ultra Israhel neque iniere certamen
29

Abner autem et viri eius abierunt per campestria tota nocte illa et transierunt Iordanem et lustrata
30
omni Bethoron venerunt ad Castra porro Ioab reversus omisso Abner congregavit omnem
31
populum et defuerunt de pueris David decem et novem viri excepto Asahele servi autem David
percusserunt de Benjamin et de viris qui erant cum Abner trecentos sexaginta qui et mortui sunt
32

tuleruntque Asahel et sepelierunt eum in sepulchro patris sui in Bethleem et ambulaverunt tota
nocte Ioab et viri qui erant cum eo et in ipso crepusculo pervenerunt in Hebron

Chapter 3

1
facta est ergo longa concertatio inter domum Saul et inter domum David David proficiens et
semper se ipso robustior domus autem Saul decrescens cotidie 2 nati quoque sunt filii David in
Hebron fuitque primogenitus eius Amnon de Ahinoem Iezrahelitide 3 et post eum Chelaab de
Abigail uxore Nabal Carmeli porro tertius Absalom filius Maacha filiae Tholomai regis Gessur
4
quartus autem Adonias filius Aggith et quintus Safathia filius Abital 5 sextus quoque Iethraam
de Agla uxore David hii nati sunt David in Hebron 6 cum ergo esset proelium inter domum Saul
et domum David Abner filius Ner regebat domum Saul 7 fuerat autem Sauli concubina nomine
8
Respha filia Ahia dixitque Hisboseth ad Abner quare ingressus es ad concubinam patris mei qui
iratus nimis propter verba Hisboseth ait numquid caput canis ego sum adversum Iuda hodie qui
fecerim misericordiam super domum Saul patris tui et super fratres et proximos eius et non tradidi
9
te in manu David et tu requisisti in me quod argueres pro muliere hodie haec faciat Deus Abner
10
et haec addat ei nisi quomodo iuravit Dominus David sic faciam cum eo ut transferatur regnum
11
de domo Saul et elevetur thronus David super Israhel et super Iudam a Dan usque Bersabee et
12
non potuit respondere ei quicquam quia metuebat illum misit ergo Abner nuntios ad David pro
se dicentes cuius est terra et loquerentur fac mecum amicitias et erit manus mea tecum et reducam
13
ad te universum Israhel qui ait optime ego faciam tecum amicitias sed unam rem peto a te dicens
non videbis faciem meam antequam adduxeris Michol filiam Saul et sic venies et videbis me
14
misit autem David nuntios ad Hisboseth filium Saul dicens redde uxorem meam Michol quam

despondi mihi centum praeputiis Philisthim¹⁵ misit ergo Hisboseth et tulit eam a viro suo Faltihel
filio Lais¹⁶ sequebaturque eam vir suus plorans usque Baurim et dixit ad eum Abner vade revertere
qui reversus est¹⁷ sermonem quoque intulit Abner ad seniores Israhel dicens tam heri quam nudius
tertius quaerebatis David ut regnaret super vos¹⁸ nunc ergo facite quoniam Dominus locutus est
ad David dicens in manu servi mei David salvabo populum meum Israhel de manu Philisthim et
omnium inimicorum eius¹⁹ locutus est autem Abner etiam ad Benjamin et abiit ut loqueretur ad
David in Hebron omnia quae placuerant Israhel et universo Benjamin²⁰ venitque ad David in
Hebron cum viginti viris et fecit David Abner et viris eius qui venerant cum eo convivium²¹ et
dixit Abner ad David surgam ut congregem ad te dominum meum regem omnem Israhel et ineam
tecum foedus et imperes omnibus sicut desiderat anima tua cum ergo deduxisset David Abner et
ille isset in pace²² statim pueri David et Ioab venerunt caesis latronibus cum praeda magna nimis
Abner autem non erat cum David in Hebron quia iam dimiserat eum et profectus fuerat in pace
²³ et Ioab et omnis exercitus qui erat cum eo postea venerant nuntiatum est itaque Ioab a narrantibus
venit Abner filius Ner ad regem et dimisit eum et abiit in pace²⁴ et ingressus est Ioab ad regem et
ait quid fecisti ecce venit Abner ad te quare dimisisti eum et abiit et recessit²⁵ ignoras Abner filium
Ner quoniam ad hoc venit ut deciperet te et sciret exitum tuum et introitum tuum et nosset omnia
quae agis²⁶ egressus itaque Ioab a David misit nuntios post Abner et reduxit eum a cisterna Sira
ignorante David²⁷ cumque redisset Abner in Hebron seorsum abduxit eum Ioab ad medium portae
ut loqueretur ei in dolo et percussit illum ibi in inguine et mortuus est in ultionem sanguinis Asahel
fratris eius²⁸ quod cum audisset David rem iam gestam ait mundus ego sum et regnum meum
apud Dominum usque in sempiternum a sanguine Abner filii Ner²⁹ et veniat super caput Ioab et
super omnem domum patris eius nec deficiat de domo Ioab fluxum seminis sustinens et leprosus
tenens fusum et cadens gladio et indigens pane³⁰ igitur Ioab et Abisai frater eius interfecerunt
Abner eo quod occidisset Asahel fratrem eorum in Gabaon in proelio³¹ dixit autem David ad Ioab
et ad omnem populum qui erat cum eo scindite vestimenta vestra et accingimini saccis et plangite
ante exequias Abner porro rex David sequebatur feretrum³² cumque sepelissent Abner in Hebron
levavit rex vocem suam et flevit super tumulum Abner flevit autem et omnis populus³³ plangensque
rex Abner ait nequaquam ut mori solent ignavi mortuus est Abner³⁴ manus tuae non sunt ligatae
et pedes tui non sunt conpedibus adgravati sed sicut solent cadere coram filiis iniquitatis corruisti

35
 congeminansque omnis populus flevit super eum cumque venisset universa multitudo cibum
 capere cum David clara adhuc die iuravit David dicens haec faciat mihi Deus et haec addat si ante
 36
 occasum solis gustavero panem vel aliud quicquam omnisque populus audivit et placuerunt eis
 37
 cuncta quae fecit rex in conspectu totius populi et cognovit omne vulgus et universus Israhel in
 38
 die illa quoniam non actum fuisset a rege ut occideretur Abner filius Ner dixit quoque rex ad
 39
 servos suos num ignoratis quoniam princeps et maximus cecidit hodie in Israhel ego autem
 adhuc delicatus et unctus rex porro viri isti filii Sarviae duri mihi sunt retribuatur Dominus facienti
 malum iuxta malitiam suam

Chapter 4

1
 audivit autem filius Saul quod cecidisset Abner in Hebron et dissolutae sunt manus eius
 2
 omnisque Israhel perturbatus est duo autem viri principes latronum erant filio Saul nomen uni
 Baana et nomen alteri Rechab filii Remmon Berothitae de filiis Benjamin siquidem et Beroth
 3
 reputata est in Benjamin et fugerunt Berothitae in Getthaim fueruntque ibi advenae usque in
 4
 tempus illud erat autem Jonathan filio Saul filius debilis pedibus quinquennis enim fuit quando
 venit nuntius de Saul et Jonathan ex Iezrahel tollens itaque eum nutrix sua fugit cumque festinaret
 5
 ut fugeret cecidit et claudus effectus est habuitque vocabulum Mifiboseth venientes igitur filii
 Remmon Berothitae Rechab et Baana ingressi sunt fervente die domum Hisboseth qui dormiebat
 6
 super stratum suum meridie ingressi sunt autem domum adsumentes spicas tritici et percusserunt
 7
 eum in inguine Rechab et Baana frater eius et fugerunt cum autem ingressi fuissent domum ille
 dormiebat super lectulum suum in conclavi et percutientes interfecerunt eum sublatoque capite eius
 8
 abierunt per viam deserti tota nocte et adtulerunt caput Hisboseth ad David in Hebron dixeruntque
 ad regem ecce caput Hisboseth filii Saul inimici tui qui quaerebat animam tuam et dedit Dominus
 9
 domino meo regi ultiones hodie de Saul et de semine eius respondens autem David Rechab et
 Baana fratri eius filiis Remmon Berothi dixit ad eos vivit Dominus qui eruit animam meam de
 10
 omni angustia quoniam eum qui adnuntiaverat mihi et dixerat mortuus est Saul qui putabat se
 11
 prospera nuntiare tenui et occidi in Siceleg cui oportebat me dare mercedem pro nuntio quanto
 magis nunc cum homines impii interfecerint virum innoxium in domo sua super lectulum suum

non quaeram sanguinem eius de manu vestra et auferam vos de terra¹² praecepit itaque David pueris et interfecerunt eos praecedentesque manus et pedes eorum suspenderunt eos super piscinam in Hebron caput autem Hisboseth tulerunt et sepelierunt in sepulchro Abner in Hebron

Chapter 5

¹ et venerunt universae tribus Israhel ad David in Hebron dicentes ecce nos os tuum et caro tua sumus² sed et heri et nudius tertius cum esset Saul rex super nos tu eras educens et reducens Israhel dixit autem Dominus ad te tu pasces populum meum Israhel et tu eris dux super Israhel³ venerunt quoque et senes de Israhel ad regem in Hebron et percussit cum eis rex David foedus in Hebron coram Domino unxeruntque David in regem super Israhel⁴ filius triginta annorum erat David cum regnare coepisset et quadraginta annis regnavit⁵ in Hebron regnavit super Iudam septem annis et sex mensibus in Hierusalem autem regnavit triginta tribus annis super omnem Israhel et Iudam⁶ et abiit rex et omnes viri qui erant cum eo in Hierusalem ad Iebuseum habitorem terrae dictumque est ad David ab eis non ingredieris huc nisi abstuleris caecos et claudos dicentes non ingredietur David huc⁷ cepit autem David arcem Sion haec est civitas David⁸ proposuerat enim in die illa praemium qui percussisset Iebuseum et tetigisset domatum fistulas et claudos et caecos odientes animam David idcirco dicitur in proverbio caecus et claudus non intrabunt templum⁹ habitavit autem David in arce et vocavit eam civitatem David et aedificavit per gyrum a Mello et intrinsecus¹⁰ et ingrediebatur proficiens atque succrescens et Dominus Deus exercituum erat cum eo¹¹ misit quoque Hiram rex Tyri nuntios ad David et ligna cedrina et artifices lignorum artificesque lapidum ad parietes et aedificaverunt domum David¹² et cognovit David quoniam confirmasset eum Dominus regem super Israhel et quoniam exaltasset regnum eius super populum suum Israhel¹³ accepit ergo adhuc concubinas et uxores de Hierusalem postquam venerat de Hebron natique sunt David et alii filii et filiae¹⁴ et haec nomina eorum qui nati sunt ei in Hierusalem Samua et Sobab et Nathan et Salomon¹⁵ et Ibaar et Helisua et Nepheg¹⁶ et Iafia et Helisama et Helida et Helifeleth¹⁷ audierunt vero Philisthim quod unxissent David regem super Israhel et ascenderunt universi ut quaererent David quod cum audisset David descendit in praesidium¹⁸ Philisthim autem venientes diffusi sunt in valle Raphaim¹⁹ et consuluit David Dominum dicens si ascendam ad

Philisthim et si dabis eos in manu mea et dixit Dominus ad David ascende quia tradens dabo
²⁰
 Philisthim in manu tua venit ergo David in Baalpharasim et percussit eos ibi et dixit divisit
 Dominus inimicos meos coram me sicut dividuntur aquae propterea vocatum est nomen loci illius
²¹ Baalpharasim et reliquerunt ibi sculptilia sua quae tulit David et viri eius ²² et addiderunt adhuc
 Philisthim ut ascenderent et diffusi sunt in valle Raphaim ²³ consuluit autem David Dominum qui
²⁴
 respondit non ascendas sed gyra post tergum eorum et venies ad eos ex adverso pirorum et cum
 audieris sonitum gradientis in cacumine pirorum tunc inibis proelium quia tunc egredietur Dominus
²⁵
 ante faciem tuam ut percutiat castra Philisthim fecit itaque David sicut ei praeceperat Dominus
 et percussit Philisthim de Gabee usque dum venias Gezer

Chapter 6

¹ congregavit autem rursum David omnes electos ex Israhel triginta milia ² surrexitque et abiit
 et universus populus qui erat cum eo de viris Iuda ut adducerent arcam Dei super quam invocatum
³
 est nomen Domini exercituum sedentis in cherubin super eam et inposuerunt arcam Domini super
 plastrum novum tuleruntque eam de domo Abinadab qui erat in Gabaa Oza autem et Haio filii
⁴
 Abinadab minabant plastrum novum cumque tulissent eam de domo Abinadab qui erat in Gabaa
⁵
 custodiens arcam Dei Haio praecedebat arcam David autem et omnis Israhel ludebant coram
⁶
 Domino in omnibus lignis fabrefactis et citharis et lyris et tympanis et sistris et cymbalis postquam
 autem venerunt ad aream Nachon extendit manum Oza ad arcam Dei et tenuit eam quoniam
⁷
 calcitrabant boves iratusque est indignatione Dominus contra Ozam et percussit eum super
⁸
 temeritate qui mortuus est ibi iuxta arcam Dei contristatus autem est David eo quod percussisset
⁹
 Dominus Ozam et vocatum est nomen loci illius Percussio Oza usque in diem hanc et extimuit
¹⁰
 David Dominum in die illa dicens quomodo ingredietur ad me arca Domini et noluit devertere
¹¹
 ad se arcam Domini in civitate David sed devertit eam in domo Obededom Getthei et habitavit
 arca Domini in domo Obededom Getthei tribus mensibus et benedixit Dominus Obededom et
¹²
 omnem domum eius nuntiatumque est regi David benedixit Dominus Obededom et omnia eius
 propter arcam Dei abiit ergo David et adduxit arcam Dei de domo Obededom in civitatem David
¹³
 cum gaudio cumque transcendissent qui portabant arcam Domini sex passus immolabat bovem

¹⁴
 et arietem ¹⁴ et David saltabat totis viribus ante Dominum porro David erat accinctus ephod lineo
¹⁵
 et David et omnis domus Israhel ducebant arcam testamenti Domini in iubilo et in clangore
¹⁶
 bucinae ¹⁶ cumque intrasset arca Domini civitatem David Michol filia Saul prospiciens per fenestram
¹⁷
 vidit regem David subsilientem atque saltantem coram Domino et despexit eum in corde suo ¹⁷ et
 introduxerunt arcam Domini et posuerunt eam in loco suo in medio tabernaculi quod tetenderat ei
¹⁸
 David et obtulit David holocausta coram Domino et pacifica ¹⁸ cumque conplesset offerens
¹⁹
 holocaustum et pacifica benedixit populo in nomine Domini exercituum ¹⁹ et partitus est multitudini
 universae Israhel tam viro quam mulieri singulis collyridam panis unam et assaturam bubulae carnis
²⁰
 unam et similam frixam oleo et abiit omnis populus unusquisque in domum suam ²⁰ reversusque
 est et David ut benediceret domui suae et egressa Michol filia Saul in occursum David ait quam
 gloriosus fuit hodie rex Israhel discoperiens se ante ancillas servorum suorum et nudatus est quasi
²¹
 si nudetur unus de scurris ²¹ dixitque David ad Michol ante Dominum qui elegit me potius quam
 patrem tuum et quam omnem domum eius et praecepit mihi ut essem dux super populum Domini
²²
 Israhel ²² et ludam et vilior fiam plus quam factus sum et ero humilis in oculis meis et cum ancillis
²³
 de quibus locuta es gloriosior apparebo ²³ igitur Michol filiae Saul non est natus filius usque ad
 diem mortis suae

Chapter 7

¹
 factum est autem cum sedisset rex in domo sua et Dominus dedisset ei requiem undique ab
²
 universis inimicis suis ² dixit ad Nathan prophetam videsne quod ego habitem in domo cedrina et
³
 arca Dei posita sit in medio pellium ³ dixitque Nathan ad regem omne quod est in corde tuo vade
⁴
 fac quia Dominus tecum est ⁴ factum est autem in nocte illa et ecce sermo Domini ad Nathan dicens
⁵
 vade et loquere ad servum meum David haec dicit Dominus numquid tu aedificabis mihi domum
⁶
 ad habitandum ⁶ neque enim habitavi in domo ex die qua eduxi filios Israhel de terra Aegypti usque
⁷
 in diem hanc sed ambulans ambulabam in tabernaculo et in tentorio ⁷ per cuncta loca quae transivi
 cum omnibus filiis Israhel numquid loquens locutus sum ad unam de tribubus Israhel cui praecepi
⁸
 ut pasceret populum meum Israhel dicens quare non aedificastis mihi domum cedrinam ⁸ et nunc

haec dices servo meo David haec dicit Dominus exercituum ego tuli te de pascuis sequentem greges
ut esses dux super populum meum Israhel ⁹ et fui tecum in omnibus ubicumque ambulasti et interfeci
universos inimicos tuos a facie tua fecique tibi nomen grande iuxta nomen magnorum qui sunt in
terra ¹⁰ et ponam locum populo meo Israhel et plantabo eum et habitabit sub eo et non turbabitur
amplius nec addent filii iniquitatis ut adfligant eum sicut prius ¹¹ ex die qua constitui iudices super
populum meum Israhel et requiem dabo tibi ab omnibus inimicis tuis praedicique tibi Dominus
quod domum faciat tibi Dominus ¹² cumque conpleti fuerint dies tui et dormieris cum patribus tuis
suscitabo semen tuum post te quod egredietur de utero tuo et firmabo regnum eius ¹³ ipse aedificabit
domum nomini meo et stabiliam thronum regni eius usque in sempiternum ¹⁴ ego ero ei in patrem
et ipse erit mihi in filium qui si inique aliquid gesserit arguam eum in virga virorum et in plagis
filiorum hominum ¹⁵ misericordiam autem meam non auferam ab eo sicut abstuli a Saul quem
amovi a facie tua ¹⁶ et fidelis erit domus tua et regnum tuum usque in aeternum ante faciem tuam
et thronus tuus erit firmus iugiter ¹⁷ secundum omnia verba haec et iuxta universam visionem istam
sic locutus est Nathan ad David ¹⁸ ingressus est autem rex David et sedit coram Domino et dixit
quis ego sum Domine Deus et quae domus mea quia adduxisti me hucusque ¹⁹ sed et hoc parum
visum est in conspectu tuo Domine Deus nisi loquereris etiam de domo servi tui in longinquum
ista est enim lex Adam Domine Deus ²⁰ quid ergo addere poterit adhuc David ut loquatur ad te tu
enim scis servum tuum Domine Deus ²¹ propter verbum tuum et secundum cor tuum fecisti omnia
magnalia haec ita ut notum faceres servo tuo ²² idcirco magnificatus es Domine Deus quia non est
similis tui neque est deus extra te in omnibus quae audivimus auribus nostris ²³ quae est autem ut
populus tuus Israhel gens in terra propter quam ivit Deus ut redimeret eam sibi in populum et
poneret sibi nomen faceretque eis magnalia et horribilia super terram a facie populi tui quem
redemisti tibi ex Aegypto gentem et deum eius ²⁴ et firmasti tibi populum tuum Israhel in populum
sempiternum et tu Domine factus es eis in Deum ²⁵ nunc ergo Domine Deus verbum quod locutus
es super servum tuum et super domum eius suscita in sempiternum et fac sicut locutus es ²⁶ et
magnificetur nomen tuum usque in sempiternum atque dicatur Dominus exercituum Deus super
Israhel et domus servi tui David erit stabilita coram Domino ²⁷ quia tu Domine exercituum Deus
Israhel revelasti aurem servi tui dicens domum aedificabo tibi propterea invenit servus tuus cor
suum ut oraret te oratione hac ²⁸ nunc ergo Domine Deus tu es Deus et verba tua erunt vera locutus

es enim ad servum tuum bona haec ²⁹ incipe igitur et benedic domui servi tui ut sit in sempiternum coram te quia tu Domine Deus locutus es et benedictione tua benedicetur domus servi tui in sempiternum

Chapter 8

¹ factum est autem post haec percussit David Philisthim et humiliavit eos et tulit David frenum
² tributum de manu Philisthim et percussit Moab et mensus est eos funiculo coequans terrae mensus
est autem duos funiculos unum ad occidendum et unum ad vivificandum factusque est Moab David
³ serviens sub tributo et percussit David Adadezer filium Roob regem Soba quando profectus est
⁴ ut dominaretur super flumen Eufraten et captis David ex parte eius mille septingentis equitibus
et viginti milibus peditum subnervavit omnes iugales curruum dereliquit autem ex eis centum currus
⁵ venit quoque Syria Damasci ut praesidium ferret Adadezer regi Soba et percussit David de Syria
⁶ viginti duo milia virorum et posuit David praesidium in Syria Damasci factaque est Syria David
⁷ serviens sub tributo servavit Dominus David in omnibus ad quaecumque profectus est et tulit
⁸ David arma aurea quae habebant servi Adadezer et detulit ea in Hierusalem et de Bete et de Beroth
⁹ civitatibus Adadezer tulit rex David aes multum nimis audivit autem Thou rex Emath quod
¹⁰ percussisset David omne robur Adadezer et misit Thou Ioram filium suum ad regem David ut
salutaret eum congratulans et gratias ageret eo quod expugnasset Adadezer et percussisset eum
hostis quippe erat Thou Adadezer et in manu eius erant vasa argentea et vasa aurea et vasa aerea
¹¹ quae et ipsa sanctificavit rex David Domino cum argento et auro quae sanctificaverat de universis
¹² gentibus quas subegerat de Syria et Moab et filiis Ammon et Philisthim et Amalech et de manubiis
¹³ Adadezer filii Roob regis Soba fecit quoque sibi David nomen cum reverteretur capta Syria in
¹⁴ valle Salinarum caesis duodecim milibus et posuit in Idumea custodes statuitque praesidium et
facta est universa Idumea serviens David et servavit Dominus David in omnibus ad quaecumque
¹⁵ profectus est et regnavit David super omnem Israhel faciebat quoque David iudicium et iustitiam
¹⁶ omni populo suo Ioab autem filius Sarviae erat super exercitum porro Iosaphat filius Ahilud

erat a commentariis ¹⁷ et Sadoc filius Achitob et Ahimelech filius Abiathar sacerdotes et Saraias
 scriba ¹⁸ Banaias autem filius Ioiada super Cherethi et Felethi filii autem David sacerdotes erant

Chapter 9

¹ et dixit David putasne est aliquis qui remanserit de domo Saul ut faciam cum eo misericordiam
 propter Jonathan ² erat autem de domo Saul servus nomine Siba quem cum vocasset rex ad se dixit
 ei tune es Siba et ille respondit ego sum servus tuus ³ et ait rex num superest aliquis de domo Saul
 ut faciam cum eo misericordiam Dei dixitque Siba regi superest filius Jonathan debilis pedibus
⁴ ubi inquit est et Siba ad regem ecce ait in domo est Machir filii Amihel in Lodabar ⁵ misit ergo
 rex David et tulit eum de domo Machir filii Amihel de Lodabar ⁶ cum autem venisset Mifiboseth
 filius Jonathan filii Saul ad David corruit in faciem suam et adoravit dixitque David Mifiboseth qui
 respondit adsum servus tuus ⁷ et ait ei David ne timeas quia faciens faciam in te misericordiam
 propter Jonathan patrem tuum et restituam tibi omnes agros Saul patris tui et tu comedes panem in
 mensa mea semper ⁸ qui adorans eum dixit quis ego sum servus tuus quoniam respexisti super
 canem mortuum similem mei ⁹ vocavit itaque rex Sibam puerum Saul et dixit ei omnia quaecumque
 fuerunt Saul et universam domum eius dedi filio domini tui ¹⁰ operare igitur ei terram tu et filii tui
 et servi tui et inferes filio domini tui cibos ut alatur Mifiboseth autem filius domini tui comedet
 semper panem super mensam meam erant autem Sibae quindecim filii et viginti servi ¹¹ dixitque
 Siba ad regem sicut iussisti domine mi rex servo tuo sic faciet servus tuus et Mifiboseth comedet
 super mensam tuam quasi unus de filiis regis ¹² habebat autem Mifiboseth filium parvulum nomine
 Micha omnis vero cognatio domus Siba serviebat Mifiboseth ¹³ porro Mifiboseth habitabat in
 Hierusalem quia de mensa regis iugiter vescebatur et erat claudus utroque pede

Chapter 10

¹ factum est autem post haec ut moreretur rex filiorum Ammon et regnaret Anon filius eius pro
 eo ² dixitque David faciam misericordiam cum Anon filio Naas sicut fecit pater eius mecum

misericordiam misit ergo David consolans eum per servos suos super patris interitu cum autem
venissent servi David in terram filiorum Ammon ³ dixerunt principes filiorum Ammon ad Anon
dominum suum putas quod propter honorem patris tui David miserit ad te consolatores et non ideo
ut investigaret et exploraret civitatem et everteret eam misit David servos suos ad te ⁴ tulit itaque
Anon servos David rasi⁵que dimidiam partem barbae eorum et praecidit vestes eorum medias usque
ad nates et dimisit eos ⁵ quod cum nuntiatum esset David misit in occursum eorum erant enim viri
confusi turpiter valde et mandavit eis David manete Hiericho donec crescat barba vestra et tunc
revertimini ⁶ videntes autem filii Ammon quod iniuriam fecissent David miserunt et conduxerunt
mercede Syrum Roob et Syrum Soba viginti milia peditum et a rege Maacha mille viros et ab Histob
duodecim milia virorum ⁷ quod cum audisset David misit Ioab et omnem exercitum bellatorum
⁸ egressi sunt ergo filii Ammon et direxerunt aciem ante ipsum introitum portae Syrus autem Soba
et Roob et Histob et Maacha seorsum erant in campo ⁹ videns igitur Ioab quod praeparatum esset
adversum se proelium et ex adverso et post tergum elegit ex omnibus electis Israhel et instruxit
aciem contra Syrum ¹⁰ reliquam autem partem populi tradidit Abisai fratri suo qui direxit aciem
adversum filios Ammon ¹¹ et ait Ioab si praevaluerint adversum me Syri eris mihi in adiutorium
si autem filii Ammon praevaluerint adversum te auxiliabor tibi ¹² esto vir fortis et pugnemus pro
populo nostro et civitate Dei nostri Dominus autem faciet quod bonum est in conspectu suo ¹³ iniit
itaque Ioab et populus qui erat cum eo certamen contra Syros qui statim fugerunt a facie eius ¹⁴ filii
autem Ammon videntes quod fugissent Syri fugerunt et ipsi a facie Abisai et ingressi sunt civitatem
reversusque est Ioab a filiis Ammon et venit Hierusalem ¹⁵ videntes igitur Syri quoniam corruissent
coram Israhel congregati sunt pariter ¹⁶ misitque Adadezer et eduxit Syros qui erant trans Fluvium
et adduxit exercitum eorum Sobach autem magister militiae Adadezer erat princeps eorum ¹⁷ quod
cum nuntiatum esset David contraxit omnem Israhalem et transivit Iordanem venitque in Helema
et direxerunt aciem Syri ex adverso David et pugnaverunt contra eum ¹⁸ fugeruntque Syri a facie
Israhel et occidit David de Syris septingentos currus et quadraginta milia equitum et Sobach
principem militiae percussit qui statim mortuus est ¹⁹ videntes autem universi reges qui erant in
praesidio Adadezer victos se ab Israhel fecerunt pacem cum Israhel et servierunt eis timueruntque
Syri auxilium praebere filiis Ammon

Chapter 11

¹ factum est ergo vertente anno eo tempore quo solent reges ad bella procedere misit David Ioab et servos suos cum eo et universum Israhel et vastaverunt filios Ammon et obsederunt Rabba David autem remansit in Hierusalem ² dum haec agerentur accidit ut surgeret David de stratu suo post meridiem et deambulet in solario domus regiae viditque mulierem se lavantem ex adverso super solarium suum erat autem mulier pulchra valde ³ misit ergo rex et requisivit quae esset mulier nuntiatumque ei est quod ipsa esset Bethsabée filia Heliam uxor Uriae Hetthei ⁴ missis itaque David nuntiis tulit eam quae cum ingressa esset ad illum dormivit cum ea statimque sanctificata est ab immunditia sua ⁵ et reversa est domum suam concepto fetu mittensque nuntiavit David et ait concepisti ⁶ misit autem David ad Ioab dicens mitte ad me Uriam Hettheum misitque Ioab Uriam ad David ⁷ et venit Urias ad David quaesivitque David quam recte ageret Ioab et populus et quomodo administraretur bellum ⁸ et dixit David ad Uriam vade in domum tuam et lava pedes tuos egressus est Urias de domo regis secutusque est eum cibus regius ⁹ dormivit autem Urias ante portam domus regiae cum aliis servis domini sui et non descendit ad domum suam ¹⁰ nuntiatumque est David a dicentibus non ivit Urias ad domum suam et ait David ad Uriam numquid non de via venisti quare non descendisti ad domum tuam ¹¹ et ait Urias ad David arca et Israhel et Iuda habitant in papilionibus et dominus meus Ioab et servi domini mei super faciem terrae manent et ego ingrediar domum meam ut comedam et bibam et dormiam cum uxore mea per salutem tuam et per salutem animae tuae quod non faciam rem hanc ¹² ait ergo David ad Uriam mane hic etiam hodie et cras dimittam te mansit Urias in Hierusalem die illa et altera ¹³ et vocavit eum David ut comederet coram se et biberet et inebriavit eum qui egressus vespere dormivit in stratu suo cum servis domini sui et in domum suam non descendit ¹⁴ factum est ergo mane et scripsit David epistulam ad Ioab misitque per manum Uriae ¹⁵ scribens in epistula ponite Uriam ex adverso belli ubi fortissimum proelium est et derelinquite eum ut percussus intereat ¹⁶ igitur cum Ioab obsideret urbem posuit Uriam in loco quo sciebat viros esse fortissimos ¹⁷ egressique viri de civitate bellabant adversum Ioab et ceciderunt de populo servorum David et mortuus est etiam Urias Hettheus ¹⁸ misit itaque Ioab et nuntiavit David omnia verba proelii ¹⁹ praecepitque nuntio dicens cum compleveris universos

sermones belli ad regem ²⁰ si eum videris indignari et dixerit quare accessistis ad murum ut
 proeliaremini an ignorabatis quod multa desuper ex muro tela mittantur ²¹ quis percussit Abimelech
 filium Hieroboseth nonne mulier misit super eum fragmen molae de muro et interfecit eum in
 Thebes quare iuxta murum accessistis dices etiam servus tuus Urias Hettheus occubuit ²² abiit ergo
 nuntius et venit et narravit David omnia quae ei praeceperat Ioab ²³ et dixit nuntius ad David
 praevaluerunt adversum nos viri et egressi sunt ad nos in agrum nos autem facto impetu persecuti
 eos sumus usque ad portam civitatis ²⁴ et direxerunt iacula sagittarii ad servos tuos ex muro desuper
 mortuique sunt de servis regis quin etiam servus tuus Urias Hettheus mortuus est ²⁵ et dixit David
 ad nuntium haec dices Ioab non te frangat ista res varius enim eventus est proelii et nunc hunc nunc
 illum consumit gladius conforta bellatores tuos adversum urbem ut destruas eam et exhortare eos
²⁶ ²⁷ audivit autem uxor Uriae quod mortuus esset Urias vir suus et planxit eum ²⁷ transactoque luctu
 misit David et introduxit eam domum suam et facta est ei uxor peperitque ei filium et displicuit
 verbum hoc quod fecerat David coram Domino

Chapter 12

¹ misit ergo Dominus Nathan ad David qui cum venisset ad eum dixit ei duo viri erant in civitate
 una unus dives et alter pauper ² dives habebat oves et boves plurimos valde ³ pauper autem nihil
 habebat omnino praeter ovem unam parvulam quam emerat et nutrierat et quae creverat apud eum
 cum filiis eius simul de pane illius comedens et de calice eius bibens et in sinu illius dormiens
⁴ eratque illi sicut filia ⁴ cum autem peregrinus quidam venisset ad divitem parcens ille sumere de
 ovibus et de bubus suis ut exhiberet convivium peregrino illi qui venerat ad se tulit ovem viri
 pauperis et praeparavit cibos homini qui venerat ad se ⁵ iratus autem indignatione David adversus
 hominem illum nimis dixit ad Nathan vivit Dominus quoniam filius mortis est vir qui fecit hoc
⁶ ⁷ ovem reddet in quadruplum eo quod fecerit verbum istud et non pepercerit ⁷ dixit autem Nathan
 ad David tu es ille vir haec dicit Dominus Deus Israhel ego unxi te in regem super Israhel et ego
 erui te de manu Saul ⁸ et dedi tibi domum domini tui et uxores domini tui in sinu tuo dedique tibi
 domum Israhel et Iuda et si parva sunt ista adiciam tibi multo maiora ⁹ quare ergo contempsisti
 verbum Domini ut faceres malum in conspectu meo Uriam Hettheum percussisti gladio et uxorem
 illius accepisti uxorem et interfecisti eum gladio filiorum Ammon ¹⁰ quam ob rem non recedet
 gladius de domo tua usque in sempiternum eo quod despexeris me et tuleris uxorem Uriae Hetthei

11
ut esset uxor tua itaque haec dicit Dominus ecce ego suscitabo super te malum de domo tua et
tollam uxores tuas in oculis tuis et dabo proximo tuo et dormiet cum uxoribus tuis in oculis solis
12
huius tu enim fecisti abscondite ego vero faciam verbum istud in conspectu omnis Israhel et in
13
conspectu solis et dixit David ad Nathan peccavi Domino dixitque Nathan ad David Dominus
14
quoque transtulit peccatum tuum non morieris verumtamen quoniam blasphemare fecisti inimicos
15
Domini propter verbum hoc filius qui natus est tibi morte morietur et reversus est Nathan domum
suam percussitque Dominus parvulum quem pepererat uxor Uriae David et desperatus est
16
deprecatusque est David Dominum pro parvulo et ieiunavit David ieiunio et ingressus seorsum
17
iacuit super terram venerunt autem seniores domus eius cogentes eum ut surgeret de terra qui
18
noluit neque comedit cum eis cibum accidit autem die septima ut moreretur infans timueruntque
servi David nuntiare ei quod mortuus esset parvulus dixerunt enim ecce cum parvulus adhuc viveret
loquebamur ad eum et non audiebat vocem nostram quanto magis si dixerimus mortuus est puer
19
se adfliget cum ergo vidisset David servos suos musitantes intellexit quod mortuus esset infantulus
20
dixitque ad servos suos num mortuus est puer qui responderunt ei mortuus est surrexit igitur
David de terra et lotus unctusque est cumque mutasset vestem ingressus est domum Domini et
21
adoravit et venit in domum suam petivitque ut ponerent ei panem et comedit dixerunt autem ei
servi sui quis est sermo quem fecisti propter infantem cum adhuc viveret ieiunasti et flebas mortuo
22
autem puero surrexisti et comedisti panem qui ait propter infantem dum adhuc viveret ieiunavi
23
et flevi dicebam enim quis scit si forte donet eum mihi Dominus et vivet infans nunc autem quia
mortuus est quare ieiuno numquid potero revocare eum amplius ego vadam magis ad eum ille vero
24
non revertetur ad me et consolatus est David Bethsabée uxorem suam ingressusque ad eam
dormivit cum ea quae genuit filium et vocavit nomen eius Salomon et Dominus dilexit eum
25
misitque in manu Nathan prophetae et vocavit nomen eius Amabilis Domino eo quod diligeret
26
eum Dominus igitur pugnabat Ioab contra Rabbath filiorum Ammon et expugnabat urbem regiam
27
misitque Ioab nuntios ad David dicens dimicavi adversum Rabbath et capienda est urbs Aquarum
28
nunc igitur congrega reliquam partem populi et obside civitatem et cape eam ne cum a me vastata
29
fuerit urbs nomini meo adscribatur victoria congregavit itaque David omnem populum et profectus
30
est adversum Rabbath cumque dimicasset cepit eam et tulit diadema regis eorum de capite eius
pondo auri talentum habens gemmas pretiosissimas et inpositum est super caput David sed et

31
 praedam civitatis asportavit multam valde³¹ populum quoque eius adducens serravit et circumegit
 super eos ferrata carpenta divisitque cultris et transduxit in typo laterum sic fecit universis civitatibus
 filiorum Ammon et reversus est David et omnis exercitus Hierusalem

Chapter 13

1
 factum est autem post haec ut Absalom filii David sororem speciosissimam vocabulo Thamar
 adamaret Amnon filius David² et deperiret eam valde ita ut aegrotaret propter amorem eius quia
 cum esset virgo difficile ei videbatur ut quippiam inhoneste ageret cum ea³ erat autem Ammonis
 amicus nomine Ionadab filius Sema⁴ fratris David vir prudens valde⁴ qui dixit ad eum quare sic
 adtenuaris macie fili regis per singulos dies cur non indicas mihi dixitque ei Amnon Thamar sororem
 Absalom fratris mei amo⁵ cui respondit Ionadab cuba super lectulum tuum et languorem simula
 cumque venerit pater tuus ut visitet te dic ei veniat oro Thamar soror mea ut det mihi cibum et
 faciat pulmentum ut comedam de manu eius⁶ accubuit itaque Amnon et quasi aegrotare coepit
 cumque venisset rex ad visitandum eum ait Amnon ad regem veniat obsecro Thamar soror mea ut
 faciat in oculis meis duas sorbitiunculas et cibum capiam de manu eius⁷ misit ergo David ad
 Thamar domum dicens veni in domum Amnon fratris tui et fac ei pulmentum⁸ venitque Thamar
 in domum Amnon fratris sui ille autem iacebat quae tollens farinam commiscuit et liquefaciens in
 oculis eius coxit sorbitiunculas⁹ tollensque quod coxerat effudit et posuit coram eo et noluit
 comedere dixitque Amnon eicite universos a me cumque eiecissent omnes¹⁰ dixit Amnon ad
 Thamar infer cibum in conclave ut vascar de manu tua tulit ergo Thamar sorbitiunculas quas fecerat
 et intulit ad Amnon fratrem suum in conclave¹¹ cumque obtulisset ei cibum adprehendit eam et
 ait veni cuba mecum soror mea¹² quae respondit ei noli frater mi noli opprimere me neque enim
 hoc fas est in Israhel noli facere stultitiam hanc¹³ et ego enim ferre non potero obprobrium meum
 et tu eris quasi unus de insipientibus in Israhel quin potius loquere ad regem et non negabit me tibi
 14
 noluit autem adquiescere precibus eius sed praevalens viribus oppressit eam et cubavit cum illa
 15
 et exosam eam habuit Amnon magno odio nimis ita ut maius esset odium quo oderat eam amore
 16
 quo ante dilexerat dixitque ei Amnon surge vade¹⁶ quae respondit ei maius est hoc malum quod

nunc agis adversum me quam quod ante fecisti expellens me et noluit audire eam¹⁷ sed vocato
puero qui ministrabat ei dixit eice hanc a me foras et claude ostium post eam¹⁸ quae induta erat
talari tunica huiuscemodi enim filiae regis virgines vestibibus utebantur eiecit itaque eam minister
illius foras clausitque fores post eam¹⁹ quae aspergens cinerem capiti suo scissa talari tunica
inpositisque manibus super caput suum ibat ingrediens et clamans²⁰ dixit autem ei Absalom frater
suus num Amnon frater tuus concubuit tecum sed nunc soror tace frater tuus est neque adfligas cor
tuum pro re hac mansit itaque Thamar contabescens in domo Absalom fratris sui²¹ cum autem
audisset rex David verba haec contristatus est valde²² porro non est locutus Absalom ad Amnon
nec malum nec bonum oderat enim Absalom Amnon eo quod violasset Thamar sororem suam
²³ factum est autem post tempus biennii ut tonderentur oves Absalom in Baalasor quae est iuxta
Ephraim et vocavit Absalom omnes filios regis²⁴ venitque ad regem et ait ad eum ecce tondentur
oves servi tui veniat oro rex cum servis suis ad servum suum²⁵ dixitque rex ad Absalom noli fili
mi noli rogare ut veniamus omnes et gravemus te cum autem cogeret eum et noluisset ire benedixit
ei²⁶ et ait Absalom si non vis venire veniat obsecro nobiscum saltem Amnon frater meus dixitque
ad eum rex non est necesse ut vadat tecum²⁷ coegit itaque eum Absalom et dimisit cum eo Amnon
et universos filios regis²⁸ praeceperat autem Absalom pueris suis dicens observate cum temulentus
fuerit Amnon vino et dixeris vobis percutite eum et interficite nolite timere ego enim sum qui
praecepi vobis roboramini et estote viri fortes²⁹ fecerunt ergo pueri Absalom adversum Amnon
sicut praeceperat eis Absalom surgentesque omnes filii regis ascenderunt singuli mulas suas et
fugerunt³⁰ cumque adhuc pergerent in itinere fama praevenit ad David dicens percussit Absalom
omnes filios regis et non remansit ex eis saltem unus³¹ surrexit itaque rex et scidit vestimenta sua
et cecidit super terram et omnes servi ipsius qui adsistebant ei sciderunt vestimenta sua³² respondens
autem Ionadab filius Samaa fratris David dixit ne aestimet dominus meus quod omnes pueri filii
regis occisi sint Amnon solus mortuus est quoniam in ore Absalom erat positus ex die qua oppressit
Thamar sororem eius³³ nunc ergo ne ponat dominus meus rex super cor suum verbum istud dicens
omnes filii regis occisi sunt quoniam Amnon solus mortuus est³⁴ fugit autem Absalom et levavit
puer speculator oculos suos et aspexit et ecce populus multus veniebat per iter devium ex latere
montis³⁵ dixit autem Ionadab ad regem ecce filii regis adsunt iuxta verbum servi tui sic factum
est³⁶ cumque cessasset loqui apparuerunt et filii regis et intrantes levaverunt vocem suam et

³⁷
 fleverunt sed et rex et omnes servi eius fleverunt ploratu magno nimis porro Absalom fugiens
 abiit ad Tholomai filium Amiur regem Gessur luxit ergo David filium suum cunctis diebus
³⁸
³⁹
 Absalom autem cum fugisset et venisset in Gessur fuit ibi tribus annis cessavitque David rex
 persequi Absalom eo quod consolatus esset super Amnon interitu

Chapter 14

¹
 intellegens autem Ioab filius Sarviae quod cor regis versum esset ad Absalom ² misit Thecuam
 et tulit inde mulierem sapientem dixitque ad eam lugere te simula et induere veste lugubri et ne
 unguaris oleo ut sis quasi mulier plurimo iam tempore lugens mortuum ³ et ingredieris ad regem
 et loqueris ad eum sermones huiuscemodi posuit autem Ioab verba in ore eius ⁴ itaque cum ingressa
 fuisset mulier thecuites ad regem cecidit coram eo super terram et adoravit et dixit serva me rex
⁵
 et ait ad eam rex quid causae habes quae respondit heu mulier vidua ego sum mortuus est enim
⁶
 vir meus et ancillae tuae erant duo filii qui rixati sunt adversum se in agro nullusque erat qui eos
⁷
 prohibere posset et percussit alter alterum et interfecit eum et ecce consurgens universa cognatio
 adversum ancillam tuam dicit trade eum qui percussit fratrem suum ut occidamus eum pro anima
 fratris sui quem interfecit et deleamus heredem et quaerunt extinguere scintillam meam quae relicta
⁸
 est ut non supersit viro meo nomen et reliquiae super terram et ait rex ad mulierem vade in domum
⁹
 tuam et ego iubebo pro te dixitque mulier thecuites ad regem in me domine mi rex iniquitas et in
¹⁰
 domum patris mei rex autem et thronus eius sit innocens et ait rex qui contradixerit tibi adduc
¹¹
 eum ad me et ultra non addet ut tangat te quae ait recordetur rex Domini Dei sui ut non
 multiplicentur proximi sanguinis ad ulciscendum et nequaquam interficient filium meum qui ait
¹²
 vivit Dominus quia non cadet de capillis filii tui super terram dixit ergo mulier loquatur ancilla
¹³
 tua ad dominum meum regem verbum et ait loquere dixitque mulier quare cogitasti istiusmodi
 rem contra populum Dei et locutus est rex verbum istud ut peccet et non reducat eiectum suum
¹⁴
 omnes morimur et quasi aquae delabimur in terram quae non revertuntur nec vult perire Deus
¹⁵
 animam sed retractat cogitans ne penitus pereat qui abiectus est nunc igitur veni ut loquar ad
 regem dominum meum verbum hoc praesente populo et dixit ancilla tua loquar ad regem si quo
¹⁶
 modo faciat rex verbum ancillae suae et audivit rex ut liberaret ancillam suam de manu omnium

qui volebant delere me et filium meum simul de hereditate Dei ¹⁷ dicat ergo ancilla tua ut fiat
 verbum domini mei regis quasi sacrificium sicut enim angelus Dei sic est dominus meus rex ut nec
 benedictione nec maledictione moveatur unde et Dominus Deus tuus est tecum ¹⁸ et respondens
 rex dixit ad mulierem ne abscondas a me verbum quod te interrogo dixitque mulier loquere domine
¹⁹ mi rex et ait rex numquid manus Ioab tecum est in omnibus istis respondit mulier et ait per
 salutem animae tuae domine mi rex nec ad dextram nec ad sinistram est ex omnibus his quae locutus
 est dominus meus rex servus enim tuus Ioab ipse praecepit mihi et ipse posuit in os ancillae tuae
²⁰ omnia verba haec ut verterem figuram sermonis huius servus tuus Ioab praecepit istud tu autem
 domine mi sapiens es sicut habet sapientiam angelus Dei ut intellegas omnia super terram ²¹ et ait
 rex ad Ioab ecce placatus feci verbum tuum vade igitur et revoca puerum Absalom ²² cadensque
 Ioab super faciem suam in terram adoravit et benedixit regi et dixit Ioab hodie intellexit servus tuus
²³ quia inveni gratiam in oculis tuis domine mi rex fecisti enim sermonem servi tui surrexit ergo
²⁴ Ioab et abiit in Gessur et adduxit Absalom in Hierusalem dixit autem rex revertatur in domum
 suam et faciem meam non videat reversus est itaque Absalom in domum suam et faciem regis non
²⁵ vidit porro sicut Absalom vir non erat pulcher in omni Israhel et decorus nimis a vestigio pedis
²⁶ usque ad verticem non erat in eo ulla macula et quando tondebatur capillum semel autem in
 anno tondebatur quia gravabat eum caesaries ponderabat capillos capitis sui ducentis siclis pondere
²⁷ publico nati sunt autem Absalom filii tres et filia una nomine Thamar eleganti forma ²⁸ mansitque
²⁹ Absalom Hierusalem duobus annis et faciem regis non vidit misit itaque ad Ioab ut mitteret eum
³⁰ ad regem qui noluit venire ad eum cumque secundo misisset et ille noluisset venire dixit servis
 suis scitis agrum Ioab iuxta agrum meum habentem messem hordei ite igitur et succendite eum
³¹ igni succenderunt ergo servi Absalom segetem igni surrexitque Ioab et venit ad Absalom in
³² domum eius et dixit quare succenderunt servi tui segetem meam igni et respondit Absalom ad
 Ioab misi ad te obsecrans ut venires ad me et mitterem te ad regem ut diceres ei quare veni de
 Gessur melius mihi erat ibi esse obsecro ergo ut videam faciem regis quod si memor est iniquitatis
³³ meae interficiat me ingressus Ioab ad regem nuntiavit ei vocatusque Absalom intravit ad regem
 et adoravit super faciem terrae coram eo osculatusque est rex Absalom

Chapter 15

¹ igitur post haec fecit sibi Absalom currum et equites et quinquaginta viros qui praecederent
² eum et mane consurgens Absalom stabat iuxta introitum portae et omnem virum qui habebat
negotium ut veniret ad regis iudicium vocabat Absalom ad se et dicebat de qua civitate es tu qui
³ respondens aiebat ex una tribu Israhel ego sum servus tuus respondebatque ei Absalom videntur
mihi sermones tui boni et iusti sed non est qui te audiat constitutus a rege dicebatque Absalom
⁴ quis me constituat iudicem super terram ut ad me veniant omnes qui habent negotium et iuste
iudicem ⁵ sed et cum accederet ad eum homo ut salutaret illum extendebat manum suam et
adprehendens osculabatur eum ⁶ faciebatque hoc omni Israhel qui veniebat ad iudicium ut audiretur
a rege et sollicitabat corda virorum Israhel ⁷ post quattuor autem annos dixit Absalom ad regem
vadam et reddam vota mea quae vovi Domino in Hebron ⁸ vovens enim vovit servus tuus cum
esset in Gessur Syriae dicens si reduxerit me Dominus in Hierusalem sacrificabo Domino ⁹ dixitque
ei rex vade in pace et surrexit et abiit in Hebron ¹⁰ misit autem Absalom exploratores in universas
tribus Israhel dicens statim ut audieritis clangorem bucinæ dicite regnavit Absalom in Hebron
¹¹ porro cum Absalom ierunt ducenti viri de Hierusalem vocati euntes simplici corde et causam
¹² penitus ignorantes accersivit quoque Absalom Ahitofel Gilonitem consiliarium David de civitate
sua Gilo cum immolaret victimas et facta est coniuratio valida populusque concurrens augebatur
¹³ cum Absalom venit igitur nuntius ad David dicens toto corde universus Israhel sequitur Absalom
¹⁴ et ait David servis suis qui erant cum eo in Hierusalem surgite fugiamus neque enim erit nobis
effugium a facie Absalom festinate egredi ne forte veniens occupet nos et inpellat super nos ruinam
et percutiat civitatem in ore gladii ¹⁵ dixeruntque servi regis ad eum omnia quaecumque praeceperit
dominus noster rex libenter exsequimur servi tui ¹⁶ egressus est ergo rex et universa domus eius
pedibus suis et dereliquit rex decem mulieres concubinas ad custodiendam domum ¹⁷ egressusque
rex et omnis Israhel pedibus suis stetit procul a domo ¹⁸ et universi servi eius ambulabant iuxta
eum et legiones Cherethi et Felethi et omnes Getthei sescenti viri qui secuti eum fuerant de Geth
praecedebant regem ¹⁹ dixit autem rex ad Ethai Gettheum cur venis nobiscum revertere et habita
cum rege quia peregrinus es et egressus de loco tuo ²⁰ heri venisti et hodie inpelleris nobiscum
egredi ego autem vadam quo iturus sum revertere et reduc tecum fratres tuos ostendisti gratiam et
²¹ fidem et respondit Ethai regi dicens vivit Dominus et vivit dominus meus rex quoniam in

quocumque loco fueris domine mi rex sive in morte sive in vita ibi erit servus tuus²² et ait David
 Ethai veni et transi et transivit Ethai Gettheus et omnes viri qui cum eo erant et reliqua multitudo
 23 omnesque flebant voce magna et universus populus transiebat rex quoque transgrediebatur²⁴
 torrentem Cedron et cunctus populus incedebat contra viam quae respicit ad desertum venit
 autem et Sadoc et universi Levitae cum eo portantes arcam foederis Dei et deposuerunt arcam Dei²⁵
 et ascendit Abiathar donec expletus est omnis populus qui egressus fuerat de civitate et dixit
 rex ad Sadoc reporta arcam Dei in urbem si invenero gratiam in oculis Domini reducet me et ostendet
 mihi eam et tabernaculum suum²⁶ si autem dixerit non places praesto sum faciat quod bonum est
 coram se²⁷ et dixit rex ad Sadoc sacerdotem o videns revertere in civitatem in pace et Achimaas
 filius tuus et Jonathan filius Abiathar duo filii vestri sint vobiscum²⁸ ecce ego abscondar in
 caupetribus deserti donec veniat sermo a vobis indicans mihi²⁹ reportaverunt igitur Sadoc et
 Abiathar arcam Dei Hierusalem et manserunt ibi³⁰ porro David ascendebat clivum Olivarum
 scandens et flens operto capite et nudis pedibus incedens sed et omnis populus qui erat cum eo
 operto capite ascendebat plorans³¹ nuntiatum est autem David quod et Ahitofel esset in coniuratione
 cum Absalom dixitque David infatua quaeso consilium Ahitofel Domine³² cumque ascenderet
 David summitatem montis in quo adoraturus erat Dominum ecce occurrit ei Husai Arachites scissa
 veste et terra pleno capite³³ et dixit ei David si veneris mecum eris mihi oneri³⁴ si autem in
 civitatem revertaris et dixeris Absalom servus tuus sum rex sicut fui servus patris tui sic ero servus
 tuus dissipabis consilium Ahitofel³⁵ habes autem tecum Sadoc et Abiathar sacerdotes et omne
 verbum quodcumque audieris de domo regis indicabis Sadoc et Abiathar sacerdotibus³⁶ sunt autem
 cum eis duo filii eorum Achimaas Sadoc et Jonathan Abiathar et mittetis per eos ad me omne verbum
 quod audieritis³⁷ veniente ergo Husai amico David in civitatem Absalom quoque ingressus est
 Hierusalem

Chapter 16

1 cumque David transisset paululum montis verticem apparuit Siba puer Mifiboseth in occursum
 eius cum duobus asinis qui onerati erant ducentis panibus et centum alligaturis uvae passae et
 centum massis palatarum et utribus vini² et dixit rex Sibae quid sibi volunt haec responditque Siba

asini domestici regis ut sedeant et panes et palatae ad vescendum pueris tuis vinum autem ut bibat
si quis defecerit in deserto³ et ait rex ubi est filius domini tui responditque Siba regi remansit in
Hierusalem dicens hodie restituet mihi domus Israhel regnum patris mei⁴ et ait rex Sibae tua sint
omnia quae fuerunt Mifiboseh dixitque Siba adoro inveniam gratiam coram te domine mi rex
venit ergo rex David usque Baurim et ecce egrediebatur inde vir de cognatione domus Saul nomine⁵
Semei filius Gera procedebat egrediens et maledicebat⁶ mittebatque lapides contra David et contra
universos servos regis David omnis autem populus et universi bellatores a dextro et sinistro latere
regis incedebant⁷ ita autem loquebatur Semei cum malediceret regi egredere egredere vir sanguinum
et vir Belial⁸ reddidit tibi Dominus universum sanguinem domus Saul quoniam invasisti regnum
pro eo et dedit Dominus regnum in manu Absalom filii tui et ecce premunt te mala tua quoniam
vir sanguinum es⁹ dixit autem Abisai filius Sarviae regi quare maledicit canis hic moriturus domino
meo regi vadam et amputabo caput eius¹⁰ et ait rex quid mihi et vobis filii Sarviae dimittite eum
maledicat Dominus enim praecepit ei ut malediceret David et quis est qui audeat dicere quare sic
fecerit¹¹ et ait rex Abisai et universis servis suis ecce filius meus qui egressus est de utero meo
quaerit animam meam quanto magis nunc filius Iemini dimittite eum ut maledicat iuxta praeceptum
Domini¹² si forte respiciat Dominus afflictionem meam et reddat mihi bonum pro maledictione
hac hodierna¹³ ambulabat itaque David et socii eius per viam cum eo Semei autem per iugum
montis ex latere contra illum gradiebatur maledicens et mittens lapides adversum eum terramque
spargens¹⁴ venit itaque rex et universus populus cum eo lassus et refocilati sunt ibi¹⁵ Absalom
autem et omnis populus Israhel ingressi sunt Hierusalem sed et Ahitofel cum eo¹⁶ cum autem
venisset Husai Arachites amicus David ad Absalom locutus est ad eum salve rex salve rex¹⁷ ad
quem Absalom haec est inquit gratia tua ad amicum tuum quare non isti cum amico tuo
responditque Husai ad Absalom nequaquam quia illius ero quem elegit Dominus et omnis hic
populus et universus Israhel et cum eo manebo¹⁹ sed ut et hoc inferam cui ego serviturus sum
nonne filio regis sicut parui patri tuo sic parebo et tibi²⁰ dixit autem Absalom ad Ahitofel inite
consilium quid agere debeamus²¹ et ait Ahitofel ad Absalom ingredi ad concubinas patris tui
quas dimisit ad custodiendam domum ut cum audierit omnis Israhel quod foedaveris patrem tuum
roborentur manus eorum tecum²² tetenderunt igitur Absalom tabernaculum in solario ingressusque
est ad concubinas patris sui coram universo Israhel²³ consilium autem Ahitofel quod dabat in

diebus illis quasi si quis consuleret Deum sic erat omne consilium Ahitofel et cum esset cum David et cum esset cum Absalom

Chapter 17

¹ dixit igitur Ahitofel ad Absalom eligam mihi duodecim milia virorum et consurgens persequar David hac nocte ² et inruens super eum quippe qui lassus est et solutis manibus percutiam eum cumque fugerit omnis populus qui cum eo est percutiam regem desolatum ³ et reducam universum populum quomodo omnis reverti solet unum enim virum tu quaeris et omnis populus erit in pace ⁴ placuitque sermo eius Absalom et cunctis maioribus natu Israhel ⁵ ait autem Absalom vocate et Husai Arachiten et audiamus quid etiam ipse dicat ⁶ cumque venisset Husai ad Absalom ait Absalom ad eum huiuscemodi sermonem locutus est Ahitofel facere debemus an non quod das consilium ⁷ et dixit Husai ad Absalom non bonum consilium quod dedit Ahitofel hac vice ⁸ et rursum intulit Husai tu nosti patrem tuum et viros qui cum eo sunt esse fortissimos et amaro animo veluti si ursa ⁹ raptis catulis in saltu saeviat sed et pater tuus vir bellator est nec morabitur cum populo forsitan nunc latitat in foveis aut in uno quo voluerit loco et cum ceciderit unus quilibet in principio audiet ¹⁰ quicumque audierit et dicet facta est plaga in populo qui sequebatur Absalom et fortissimus quoque cuius cor est quasi leonis pavore solvetur scit enim omnis populus Israhel fortem esse ¹¹ patrem tuum et robustos omnes qui cum eo sunt sed hoc mihi videtur rectum esse consilium congregetur ad te universus Israhel a Dan usque Bersabee quasi harena maris innumerabilis et tu ¹² eris in medio eorum et inruemus super eum in quocumque loco fuerit inventus et operiemus eum sicut cadere solet ros super terram et non relinquemus de viris qui cum eo sunt ne unum quidem ¹³ quod si urbem aliquam fuerit ingressus circumdabit omnis Israhel civitati illi funes et trahemus eam in torrentem ut non repperiatur nec calculus quidem ex ea ¹⁴ dixitque Absalom et omnis vir Israhel melius consilium Husai Arachitae consilio Ahitofel Domini autem nutu dissipatum est ¹⁵ consilium Ahitofel utile ut induceret Dominus super Absalom malum et ait Husai Sadoc et Abiathar sacerdotibus hoc et hoc modo consilium dedit Ahitofel Absalom et senibus Israhel et ego ¹⁶ tale et tale dedi consilium nunc ergo mittite cito et nuntiate David dicentes ne moremini nocte hac in campestribus deserti sed absque dilatione transgredere ne forte absorbeatur rex et omnis ¹⁷ populus qui cum eo est Jonathan autem et Achimaas stabant iuxta fontem Rogel abiit ancilla et nuntiavit eis et illi profecti sunt ut referrent ad regem David nuntium non enim poterant videri aut

¹⁸
 introire civitatem ¹⁸ vidit autem eos quidam puer et indicavit Absalom illi vero concito gradu
 ingressi sunt domum cuiusdam viri in Baurim qui habebat puteum in vestibulo suo et descenderunt
¹⁹
 in eum ¹⁹ tulit autem mulier et expandit velamen super os putei quasi siccans ptisanas et sic res
²⁰
 latuit ²⁰ cumque venissent servi Absalom ad mulierem in domum dixerunt ubi est Achimaas et
 Jonathan et respondit eis mulier transierunt gustata paululum aqua at hii qui quaerebant cum non
²¹
 repperissent reversi sunt Hierusalem ²¹ cumque abissent ascenderunt illi de puteo et pergentes
 nuntiaverunt regi David atque dixerunt surgite transite cito fluvium quoniam huiuscemodi dedit
²²
 consilium contra vos Ahitofel ²² surrexit ergo David et omnis populus qui erat cum eo et transierunt
²³
 Iordanem donec dilucesceret et ne unus quidem residuus fuit qui non transisset fluvium ²³ porro
 Ahitofel videns quod non fuisset factum consilium suum stravit asinum suum et surrexit et abiit in
 domum suam et in civitatem suam et disposita domo sua suspendio interiit et sepultus est in sepulchro
²⁴
 patris sui ²⁴ David autem venit in Castra et Absalom transivit Iordanem ipse et omnis vir Israhel
²⁵
 cum eo ²⁵ Amasam vero constituit Absalom pro Ioab super exercitum Amasa autem erat filius viri
 qui vocabatur Iethra de Hiesreli qui ingressus est ad Abigail filiam Naas sororem Sarviae quae fuit
²⁶
 mater Ioab ²⁶ et castrametatus est Israhel cum Absalom in terra Galaad ²⁷ cumque venisset David
 in Castra Sobi filius Naas de Rabbath filiorum Ammon et Machir filius Ammihel de Lodabar et
²⁸
 Berzellai Galaadites de Rogelim ²⁸ obtulerunt ei stratoria et tappetia et vasa fictilia frumentum et
²⁹
 hordeum et farinam pulentam et fabam et lentem frixum cicer ²⁹ et mel et butyrum oves et pingues
 vitulos dederuntque David et populo qui cum eo erat ad vescendum suspicati enim sunt populum
 fame et siti fatigari in deserto

Chapter 18

¹
 igitur considerato David populo suo constituit super eum tribunos et centuriones ² et dedit
 populi tertiam partem sub manu Ioab et tertiam in manu Abisai filii Sarviae fratris Ioab et tertiam
³
 sub manu Ethai qui erat de Geth dixitque rex ad populum egrediar et ego vobiscum ³ et respondit
 populus non exhibis sive enim fugerimus non magnopere ad eos de nobis pertinebit sive media pars
 ceciderit e nobis non satis curabunt quia tu unus pro decem milibus computaris melius est igitur ut
⁴
 sis nobis in urbe praesidio ⁴ ad quos rex ait quod vobis rectum videtur hoc faciam stetit ergo rex
⁵
 iuxta portam egrediebaturque populus per turmas suas centeni et milleni ⁵ et praecepit rex Ioab et
 Abisai et Ethai dicens servate mihi puerum Absalom et omnis populus audiebat praecipientem

regem cunctis principibus pro Absalom⁶ itaque egressus est populus in campum contra Israhel et
factum est proelium in saltu Ephraim⁷ et caesus est ibi populus Israhel ab exercitu David factaque
est ibi plaga magna in die illa viginti milium⁸ fuit autem ibi proelium dispersum super faciem
omnis terrae et multo plures erant quos saltus consumpserat de populo quam hii quos voraverat
gladius in die illa⁹ accidit autem ut occurreret Absalom servis David sedens mulo cumque ingressus
fuisset mulus subter condensam quercum et magnam adhesit caput eius quercui et illo suspenso
inter caelum et terram mulus cui sederat pertransivit¹⁰ vidit autem hoc quispiam et nuntiavit Ioab
dicens vidi Absalom pendere de quercu¹¹ et ait Ioab viro qui nuntiaverat ei si vidisti quare non
confodisti eum cum terra et ego dedissem tibi decem argenti siclos et unum balteum¹² qui dixit
ad Ioab si adpenderes in manibus meis mille argenteos nequaquam mitterem manum meam in filium
regis audientibus enim nobis praecepit rex tibi et Abisai et Ethai dicens custodite mihi puerum
Absalom¹³ sed et si fecissem contra animam meam audacter nequaquam hoc regem latere potuisset
et tu stares ex adverso¹⁴ et ait Ioab non sicut tu vis sed adgrediar eum coram te tulit ergo tres
lanceas in manu sua et infixit eas in corde Absalom cumque adhuc palpitaret herens in quercu
15 cucurrerunt decem iuvenes armigeri Ioab et percutientes interfecerunt eum¹⁶ cecinit autem Ioab
bucina et retinuit populum ne persequeretur fugientem Israhel volens parcere multitudini¹⁷ et
tulerunt Absalom et proiecerunt eum in saltu in foveam grandem et conportaverunt super eum
acervum lapidum magnum nimis omnis autem Israhel fugit in tabernacula sua¹⁸ porro Absalom
erexerat sibi cum adhuc viveret titulum qui est in valle Regis dixerat enim non habeo filium et hoc
erit monumentum nominis mei vocavitque titulum nomine suo et appellatur manus Absalom usque
ad hanc diem¹⁹ Achimaas autem filius Sadoc ait curram et nuntiabo regi quia iudicium fecerit ei
Dominus de manu inimicorum eius²⁰ ad quem Ioab dixit non eris nuntius in hac die sed nuntiabis
in alia hodie nolo te nuntiare filius enim regis est mortuus²¹ et ait Ioab Chusi vade et nuntia regi
quae vidisti adoravit Chusi Ioab et cucurrit²² rursum autem Achimaas filius Sadoc dixit ad Ioab
quid inpediit si etiam ego curram post Chusi dixitque Ioab quid vis currere fili mi non eris boni
nuntii baiulus²³ qui respondit quid enim si cucurrero et ait ei curre currens ergo Achimaas per
viam compendii transivit Chusi²⁴ David autem sedebat inter duas portas speculator vero qui erat
in fastigio portae super murum elevans oculos vidit hominem currentem solum²⁵ et exclamans
indicavit regi dixitque rex si solus est bonus est nuntius in ore eius properante autem illo et accedente

²⁶
 propius vidit speculator hominem alterum currentem et vociferans in culmine ait apparet mihi
²⁷
 homo currens solus dixitque rex et iste bonus est nuntius speculator autem contemplor ait cursum
 prioris quasi cursum Achimaas filii Sadoc et ait rex vir bonus est et nuntium portans bonum venit
²⁸
 clamans autem Achimaas dixit ad regem salve et adorans regem coram eo pronus in terram ait
 benedictus Dominus Deus tuus qui conclusit homines qui levaverunt manus suas contra dominum
²⁹
 meum regem et ait rex estne pax puero Absalom dixitque Achimaas vidi tumultum magnum
³⁰
 cum mitteret Ioab servus tuus o rex me servum tuum nescio aliud ad quem rex transi ait et sta
³¹
 hic cumque ille transisset et staret apparuit Chusi et veniens ait bonum adporto nuntium domine
³²
 mi rex iudicavit enim pro te Dominus hodie de manu omnium qui surrexerunt contra te ait
 autem rex ad Chusi estne pax puero Absalom cui respondens Chusi fiant inquit sicut puer inimici
³³
 domini mei regis et universi qui consurgunt adversum eum in malum contristatus itaque rex
 ascendit cenaculum portae et flevit et sic loquebatur vadens fili mi Absalom fili mi Absalom quis
 mihi tribuat ut ego moriar pro te Absalom fili mi fili mi

Chapter 19

¹
 nuntiatum est autem Ioab quod rex fleret et lugeret filium suum ² et versa est victoria in die
³
 illa in luctum omni populo audivit enim populus in die illa dici dolet rex super filio suo et
 declinabat populus in die illa ingredi civitatem quomodo declinare solet populus versus et fugiens
⁴
 de proelio porro rex operuit caput suum et clamabat voce magna fili mi Absalom Absalom fili
⁵
 mi fili mi ingressus ergo Ioab ad regem in domo dixit confudisti hodie vultus omnium servorum
 tuorum qui salvam fecerunt animam tuam et animam filiorum tuorum et filiarum tuarum et animam
⁶
 uxorum tuarum et animam concubinarum tuarum diligis odientes te et odio habes diligentes te et
 ostendisti hodie quia non curas de ducibus tuis et de servis tuis et vere cognovi modo quia si Absalom
⁷
 viveret et nos omnes occubuissemus tunc placeret tibi nunc igitur surge et procede et adloquens
 satisfac servis tuis iuro enim tibi per Dominum quod si non exieris ne unus quidem remansurus sit
 tecum nocte hac et peius erit hoc tibi quam omnia mala quae venerunt super te ab adolescentia tua
⁸
 usque in praesens surrexit ergo rex et sedit in porta et omni populo nuntiatum est quod rex sederet
⁹
 in porta venitque universa multitudo coram rege Israhel autem fugit in tabernacula sua omnis
 quoque populus certabat in cunctis tribubus Israhel dicens rex liberavit nos de manu inimicorum

nostrorum ipse salvavit nos de manu Philisthinorum et nunc fugit de terra propter Absalom
10 Absalom autem quem unximus super nos mortuus est in bello usquequo siletis et non reducit
11 regem rex vero David misit ad Sadoc et ad Abiathar sacerdotes dicens loquimini ad maiores
natu Iuda dicentes cur venitis novissimi ad reducendum regem in domum suam sermo autem omnis
12 Israhel pervenerat ad regem in domo eius fratres mei vos os meum et caro mea vos quare
13 novissimi reducit regem et Amasae dicite nonne os meum es et caro mea haec faciat mihi Deus
14 et haec addat si non magister militiae fueris coram me omni tempore pro Ioab et inclinavit cor
omnium virorum Iuda quasi viri unius miseruntque ad regem dicentes revertere tu et omnes servi
15 tui et reversus est rex et venit usque ad Iordanem et Iuda venit in Galgala ut occurreret regi et
16 transduceret eum Iordanem festinavit autem Semei filius Gera filii Iemini de Baurim et descendit
17 cum viris Iuda in occursum regis David cum mille viris de Benjamin et Siba puer de domo Saul
et quindecim filii eius ac viginti servi erant cum eo et inrumpentes Iordanem ante regem
18 transierunt vada ut transducerent domum regis et facerent iuxta iussionem eius Semei autem
19 filius Gera prostratus coram rege cum iam transisset Iordanem dixit ad eum ne reputes mihi
domine mi iniquitatem neque memineris iniuriam servi tui in die qua egressus es domine mi rex
20 de Hierusalem neque ponas rex in corde tuo agnosco enim servus tuus peccatum meum et idcirco
21 hodie primus veni de omni domo Ioseph descendique in occursum domini mei regis respondens
vero Abisai filius Sarviae dixit numquid pro his verbis non occidetur Semei quia maledixit christo
22 Domini et ait David quid mihi et vobis filii Sarviae cur efficimini mihi hodie in Satan ergone
23 hodie interficietur vir in Israhel an ignoro hodie me factum regem super Israhel et ait rex Semei
24 non morieris iuravitque ei Mifiboseth quoque filius Saul descendit in occursum regis in lotis
pedibus et intonsa barba vestesque suas non laverat a die qua egressus fuerat rex usque ad diem
25 reversionis eius in pace cumque Hierusalem occurrisset regi dixit ei rex quare non venisti mecum
26 Mifiboseth qui respondens ait domine mi rex servus meus contempsit me dixi ei ego famulus
27 tuus ut sterneret mihi asinum et ascendens abirem cum rege claudus enim sum servus tuus insuper
et accusavit me servum tuum ad te dominum meum regem tu autem domine mi rex sicut angelus
28 Dei fac quod placitum est tibi neque enim fuit domus patris mei nisi morti obnoxia domino meo
regi tu autem posuisti me servum tuum inter convivas mensae tuae quid igitur habeo iustae querellae
29 aut quid possum ultra vociferari ad regem ait ergo ei rex quid ultra loqueris fixum est quod

³⁰
 locutus sum tu et Siba dividite possessiones ³⁰ responditque Mifiboseth regi etiam cuncta accipiat
³¹
 postquam reversus est dominus meus rex pacifice in domum suam ³¹ Berzellai quoque Galaadites
 descendens de Rogelim transduxit regem Iordanem paratus etiam ultra fluvium prosequi eum
³²
 erat autem Berzellai Galaadites senex valde id est octogenarius et ipse praebeuit alimenta regi
³³
 cum moraretur in Castris fuit quippe vir dives nimis ³³ dixit itaque rex ad Berzellai veni mecum
³⁴
 ut requiescas secure mecum in Hierusalem ³⁴ et ait Berzellai ad regem quot sunt dies annorum
³⁵
 vitae meae ut ascendam cum rege Hierusalem ³⁵ octogenarius sum hodie numquid vigent sensus
 mei ad discernendum suave aut amarum aut delectare potest servum tuum cibus et potus vel audire
 ultra possum vocem cantorum atque cantricum quare servus tuus fit oneri domino meo regi
³⁶
 paululum procedam famulus tuus ab Iordane tecum nec indigeo hac vicissitudine ³⁷ sed obsecro
 ut revertar servus tuus et moriar in civitate mea iuxta sepulchrum patris mei et matris meae est
 autem servus tuus Chamaam ipse vadat tecum domine mi rex et fac ei quod tibi bonum videtur
³⁸
 dixitque rex mecum transeat Chamaam et ego faciam ei quicquid tibi placuerit et omne quod
³⁹
 petieris a me inpetrabis ³⁹ cumque transisset universus populus et rex Iordanem osculatus est rex
⁴⁰
 Berzellai et benedixit ei et ille reversus est in locum suum ⁴⁰ transivit ergo rex in Galgalam et
 Chamaam cum eo omnis autem populus Iuda transduxerat regem et media tantum pars adfuerat de
⁴¹
 populo Israhel ⁴¹ itaque omnes viri Israhel concurrentes ad regem dixerunt ei quare te furati sunt
 fratres nostri viri Iuda et transduxerunt regem et domum eius Iordanem omnesque viros David cum
⁴²
 eo ⁴² et respondit omnis vir Iuda ad viros Israhel quia propior mihi est rex cur irasceris super hac
⁴³
 re numquid comedimus aliquid ex rege aut munera nobis data sunt ⁴³ et respondit vir Israhel ad
 viros Iuda et ait decem partibus maior ego sum apud regem magisque ad me pertinet David quam
 ad te cur mihi fecisti iniuriam et non mihi nuntiatum est priori ut reducerem regem meum durius
 autem responderunt viri Iuda viris Israhel

Chapter 20

¹
 accidit quoque ut ibi esset vir Belial nomine Seba filius Bochri vir iemineus et cecinit bucina
²
 et ait non est nobis pars in David neque hereditas in filio Isai vir in tabernacula tua Israhel ² et
 separatus est omnis Israhel a David secutusque est Seba filium Bochri viri autem Iuda adhererunt
³
 regi suo a Iordane usque Hierusalem ³ cumque venisset rex in domum suam Hierusalem tulit decem

mulieres concubinas quas dereliquerat ad custodiendam domum et tradidit eas in custodiam alimenta
eis praebens et non est ingressus ad eas sed erant clausae usque ad diem mortis suae in viduitate
viventes ⁴ dixit autem rex Amasae convoca mihi omnes viros Iuda in diem tertium et tu adesto
⁵ praesens abiit ergo Amasa ut convocaret Iudam et moratus est extra placitum quod ei constituerat
⁶ ait autem David ad Abisai nunc magis adflicturus est nos Seba filius Bochri quam Absalom tolle
⁷ igitur servos domini tui et persequere eum ne forte inveniat civitates munitas et effugiat nos egressi
sunt ergo cum eo viri Ioab Cherethi quoque et Felethi et omnes robusti exierunt de Hierusalem ad
⁸ persequendum Seba filium Bochri cumque illi essent iuxta lapidem grandem qui est in Gabaon
Amasa veniens occurrit eis porro Ioab vestitus erat tunica stricta ad mensuram habitus sui et desuper
accinctus gladio dependente usque ad ilia in vagina qui fabrefactus levi motu egredi poterat et
⁹ percutere dixit itaque Ioab ad Amasa salve mi frater et tenuit manu dextra mentum Amasae quasi
¹⁰ osculans eum porro Amasa non observavit gladium quem habebat Ioab qui percussit eum in
latere et effudit intestina eius in terram nec secundum vulnus adposuit Ioab autem et Abisai frater
¹¹ eius persecuti sunt Seba filium Bochri interea quidam viri cum stetissent iuxta cadaver Amasae
¹² de sociis Ioab dixerunt ecce qui esse voluit pro Ioab comes David pro Ioab Amasa autem
conspersus sanguine iacebat in media via vidit hoc quidam vir quod subsisteret omnis populus ad
videndum eum et amovit Amasam de via in agrum operuitque eum vestimento ne subsisterent
¹³ transeuntes propter eum amoto igitur illo de via transiebat omnis vir sequens Ioab ad
persequendum Seba filium Bochri ¹⁴ porro ille transierat per omnes tribus Israhel in Abela et in
¹⁵ Bethmacha omnesque electi congregati fuerant ad eum venerunt itaque et obpugnabant eum in
Abela et in Bethmacha et circumdederunt munitionibus civitatem et obsessa est urbs omnis autem
¹⁶ turba quae erat cum Ioab moliebatur destruere muros et exclamavit mulier sapiens de civitate
¹⁷ audite audite dicite Ioab adpropinqua huc et loquar tecum qui cum accessisset ad eam ait illi tu
es Ioab et ille respondit ego ad quem sic locuta est audi sermones ancillae tuae qui respondit audio
¹⁸ rursumque illa sermo inquit dicebatur in veteri proverbio qui interrogant interrogent in Abela et
¹⁹ sic perficiebant nonne ego sum quae respondeo veritatem Israhel et tu quaeris subruere civitatem
et evertere matrem in Israhel quare praecipitas hereditatem Domini ²⁰ respondensque Ioab ait absit
²¹ absit hoc a me non praecipito neque demolior non se sic habet res sed homo de monte Ephraim
Seba filius Bochri cognomine levavit manum contra regem David tradite illum solum et recedemus
²² a civitate et ait mulier ad Ioab ecce caput eius mittetur ad te per murum ingressa est ergo ad

omnem populum et locuta est eis sapienter qui abscisum caput Seba filii Bochri proiecerunt ad Ioab et ille cecinit tuba et recesserunt ab urbe unusquisque in tabernacula sua Ioab autem reversus est Hierusalem ad regem²³ fuit ergo Ioab super omnem exercitum Israhel Banaias autem filius Ioiadae super Cheretheos et Feletheos²⁴ Aduram vero super tributa porro Iosaphat filius Ahilud a commentariis²⁵ Sia autem scribe Sadoc vero et Abiathar sacerdotes²⁶ Hira autem Hiaiarites erat sacerdos David

Chapter 21

¹ facta est quoque fames in diebus David tribus annis iugiter et consuluit David oraculum Domini dixitque Dominus propter Saul et domum eius et sanguinem quia occidit Gabaonitas² vocatis ergo Gabaonitis rex dixit ad eos porro Gabaonitae non sunt de filiis Israhel sed reliquiae Amorreorum filii quippe Israhel iuraverant eis et voluit Saul percutere eos zelo quasi pro filiis Israhel et Iuda³ dixit ergo David ad Gabaonitas quid faciam vobis et quod erit vestri piaculum ut benedicatis hereditati Domini⁴ dixeruntque ei Gabaonitae non est nobis super argento et auro quaestio contra Saul et contra domum eius neque volumus ut interficiatur homo de Israhel ad quos ait quid ergo vultis ut faciam vobis⁵ qui dixerunt regi virum qui adtrivit nos et oppressit inique ita delere debemus ut ne unus quidem residuus sit de stirpe eius in cunctis finibus Israhel⁶ dentur nobis septem viri de filiis eius et crucifigamus eos Domino in Gabaath Saul quondam electi Domini et ait rex ego dabo⁷ pepercitque rex Mifiboseth filio Jonathan filii Saul propter iusiurandum Domini quod fuerat inter David et inter Jonathan filium Saul⁸ tulit itaque rex duos filios Respha filiae Ahia quos peperit Saul Armoni et Mifiboseth et quinque filios Michol filiae Saul quos genuerat Hadriheli filio Berzellai⁹ qui fuit de Molathi et dedit eos in manu Gabaonitarum qui crucifixerunt illos in monte coram Domino et ceciderunt hii septem simul occisi in diebus messis primis incipiente messione hordei¹⁰ tollens autem Respha filia Ahia cilicium substravit sibi super petram ab initio messis donec stillaret aqua super eos de caelo et non dimisit aves lacerare eos per diem neque bestias per noctem¹¹ et nuntiata sunt David quae fecerat Respha filia Ahia concubina Saul¹² et abiit David et tulit ossa Saul et ossa Jonathan filii eius a viris Iabesgalaad qui furati fuerant ea de platea Bethsan in qua suspenderant eos Philisthim cum interfecissent Saul in Gelboe¹³ et asportavit inde ossa Saul et ossa Jonathan filii eius et colligentes ossa eorum qui adfixi fuerant¹⁴ sepelierunt ea cum ossibus

Saul et Jonathan filii eius in terra Benjamin in latere in sepulchro Cis patris eius feceruntque omnia
 quae praeceperat rex et repropitiatus est Deus terrae post haec ¹⁵ factum est autem rursum proelium
 Philisthinorum adversum Israhel et descendit David et servi eius cum eo et pugnabant contra
 Philisthim deficiente autem David ¹⁶ Iesbidenob qui fuit de genere Arafa cuius ferrum hastae
 trecentas uncias adpendebat et accinctus erat ense novo nisus est percutere David ¹⁷ praesidioque
 ei fuit Abisai filius Sarviae et percussus Philistheum interfecit tunc iuraverunt viri David dicentes
 non egredieris nobiscum in bellum ne extinguas lucernam Israhel ¹⁸ secundum quoque fuit bellum
 in Gob contra Philistheos tunc percussit Sobbochai de Usathi Seph de stirpe Arafa ¹⁹ tertium quoque
 fuit bellum in Gob contra Philistheos in quo percussit Adeodatus filius Saltus polymitarius
 bethleemites Goliath Gettheum cuius hastile hastae erat quasi liciatorium textentium ²⁰ quartum
 bellum fuit in Geth in quo vir excelsus qui senos in manibus pedibusque habebat digitos id est
 viginti et quattuor et erat de origine Arafa ²¹ blasphemavit Israhel percussit autem eum Jonathan
 filius Sammaa fratris David ²² hii quattuor nati sunt de Arafa in Geth et ceciderunt in manu David
 et servorum eius

Chapter 22

¹ locutus est autem David Domino verba carminis huius in die qua liberavit eum Dominus de
 manu omnium inimicorum suorum et de manu Saul ² et ait Dominus petra mea et robur meum et
 salvator meus ³ Deus meus fortis meus sperabo in eum scutum meum et cornu salutis meae elevator
 meus et refugium meum salvator meus de iniquitate liberabis me ⁴ laudabilem invocabo Dominum
 et ab inimicis meis salvus ero ⁵ quia circumdederunt me contritiones mortis torrentes Belial terruerunt
 me ⁶ funes inferi circumdederunt me praevenierunt me laquei mortis ⁷ in tribulatione mea invocabo
 Dominum et ad Deum meum clamabo et exaudiet de templo suo vocem meam et clamor meus
 veniet ad aures eius ⁸ commota est et contremuit terra fundamenta montium concussa sunt et
 conquassata quoniam iratus est ⁹ ascendit fumus de naribus eius et ignis de ore eius voravit carbonem
 incensi sunt ab eo ¹⁰ et inclinavit caelos et descendit et caligo sub pedibus eius ¹¹ et ascendit super
 cherubin et volavit et lapsus est super pinnas venti ¹² posuit tenebras in circuitu suo latibulum

13
 cribrans aquas de nubibus caelorum prae fulgore in conspectu eius succensi sunt carbones ignis
 14
 tonabit de caelis Dominus et Excelsus dabit vocem suam 15 misit sagittas et dissipavit eos fulgur
 16
 et consumpsit eos et apparuerunt effusiones maris et revelata sunt fundamenta orbis ab
 increpatione Domini ab inspiratione spiritus furoris eius 17 misit de excelso et adsumpsit me extraxit
 18
 me de aquis multis liberavit me ab inimico meo potentissimo ab his qui oderant me quoniam
 19
 robustiores me erant praevenit me in die afflictionis meae et factus est Dominus firmamentum
 20
 meum et eduxit me in latitudinem liberavit me quia placuit ei 21 retribuet mihi Dominus secundum
 22
 iustitiam meam et secundum munditiam manuum mearum reddet mihi quia custodivi vias Domini
 23
 et non egi impie a Deo meo omnia enim iudicia eius in conspectu meo et praecepta eius non
 24
 amovi a me et ero perfectus cum eo et custodiam me ab iniquitate mea 25 et restituet Dominus
 mihi secundum iustitiam meam et secundum munditiam manuum mearum in conspectu oculorum
 26
 suorum cum sancto sanctus eris et cum robusto perfectus 27 cum electo electus eris et cum
 28
 perverso perverteris et populum pauperem salvum facies oculisque tuis excelsos humiliabis
 29
 quia tu lucerna mea Domine et Domine inluminabis tenebras meas 30 in te enim curram accinctus
 31
 in Deo meo transiliam murum Deus immaculata via eius eloquium Domini igne examinatum
 32
 scutum est omnium sperantium in se quis est deus praeter Dominum et quis fortis praeter Deum
 33
 nostrum Deus qui accingit me fortitudine et conplanavit perfectam viam meam 34 coaequans
 35
 pedes meos cervis et super excelsa mea statuens me docens manus meas ad proelium et componens
 36
 quasi arcum aereum brachia mea dedisti mihi clypeum salutis tuae et mansuetudo mea
 37
 multiplicavit me dilatabis gressus meos subtus me et non deficient tali mei 38 persequar inimicos
 39
 meos et conteram et non revertar donec consumam eos consumam eos et confringam ut non
 40
 consurgant cadent sub pedibus meis accinxisti me fortitudine ad proelium incurvabis resistentes
 41
 mihi sub me inimicos meos dedisti mihi dorsum odientes me et disperdam eos 42 clamabunt et
 43
 non erit qui salvet ad Dominum et non exaudiet eos delebo eos ut pulverem terrae quasi lutum
 44
 platearum comminuam eos atque conpingam salvabis me a contradictionibus populi mei custodies

in caput gentium populus quem ignoro serviet mihi ⁴⁵ filii alieni resistent mihi auditu auris oboedient
 mihi ⁴⁶ filii alieni defluerunt et contrahentur in angustiis suis ⁴⁷ vivit Dominus et benedictus
 Deus meus et exaltabitur Deus fortis salutis meae ⁴⁸ Deus qui das vindictas mihi et deicis populos
 sub me ⁴⁹ qui educis me ab inimicis meis et a resistentibus mihi elevas me a viro iniquo liberabis
 me ⁵⁰ propterea confitebor tibi Domine in gentibus et nomini tuo cantabo ⁵¹ magnificanti salutes
 regis sui et facienti misericordiam christo suo David et semini eius in sempiternum

Chapter 23

¹ haec autem sunt verba novissima quae dixit David filius Isai dixit vir cui constitutum est de
 christo Dei Iacob egregius psalta Israhel ² spiritus Domini locutus est per me et sermo eius per
 linguam meam ³ dixit Deus Israhel mihi locutus est Fortis Israhel dominator hominum iustus
 dominator in timore Dei ⁴ sicut lux aurorae oriente sole mane absque nubibus rutilat et sicut pluviis
 germinat herba de terra ⁵ nec tanta est domus mea apud Deum ut pactum aeternum iniret mecum
 firmum in omnibus atque munitum cuncta enim salus mea et omnis voluntas nec est quicquam ex
 ea quod non germinet ⁶ praevaricatores autem quasi spinae evellentur universi quae non tolluntur
 manibus ⁷ et si quis tangere voluerit eas armabitur ferro et ligno lanceato igneque succensae
 comburentur usque ad nihilum ⁸ haec nomina fortium David Sedens in cathedra sapientissimus
 princeps inter tres ipse est quasi tenerimus ligni vermiculus qui octingentos interfecit impetu uno
⁹ post hunc Eleazar filius patris eius Ahoi inter tres fortes qui erant cum David quando exprobraverunt
 Philisthim et congregati sunt illuc in proelium ¹⁰ cumque ascendissent viri Israhel ipse stetit et
 percussit Philistheos donec deficeret manus eius et obrigesceret cum gladio fecitque Dominus
 salutem magnam in die illa et populus qui fugerat reversus est ad caesorum spolia detrahenda ¹¹ et
 post hunc Semma filius Age de Arari et congregati sunt Philisthim in statione erat quippe ibi ager
 plenus lente cumque fugisset populus a facie Philisthim ¹² stetit ille in medio agri et tuitus est eum
 percussitque Philistheos et fecit Dominus salutem magnam ¹³ necnon ante descenderant tres qui
 erant principes inter triginta et venerant tempore messis ad David in speluncam Odollam castra
 autem Philisthim erant posita in valle Gigantum ¹⁴ et David erat in praesidio porro statio

Philisthinorum tunc erat in Bethleem¹⁵ desideravit igitur David et ait si quis mihi daret potum
 aquae de cisterna quae est in Bethleem iuxta portam¹⁶ intruperunt ergo tres fortes castra
 Philisthinorum et hauserunt aquam de cisterna Bethleem quae erat iuxta portam et adtulerunt ad
 David at ille noluit bibere sed libavit illam Domino¹⁷ dicens propitius mihi sit Dominus ne faciam
 hoc num sanguinem hominum istorum qui profecti sunt et animarum periculum bibam noluit ergo
 bibere haec fecerunt tres robustissimi¹⁸ Abisai quoque frater Ioab filius Sarviae princeps erat de
 tribus ipse est qui elevavit hastam suam contra trecentos quos interfecit nominatus in tribus¹⁹ et
 inter tres nobilior eratque eorum princeps sed usque ad tres primos non pervenerat²⁰ et Banaias
 filius Ioiada viri fortissimi magnorum operum de Capsehel ipse percussit duos leones Moab et ipse
 descendit et percussit leonem in media cisterna diebus nivis²¹ ipse quoque interfecit virum
 aegyptium virum dignum spectaculo habentem in manu hastam itaque cum descendisset ad eum
 in virga vi extorsit hastam de manu Aegyptii et interfecit eum hasta sua²² haec fecit Banaias filius
 Ioiadae²³ et ipse nominatus inter tres robustos qui erant inter triginta nobiliores verumtamen usque
 ad tres non pervenerat fecitque eum David sibi auricularium a secreto²⁴ Asahel frater Ioab inter
 triginta Eleanan filius patruis eius de Bethleem²⁵ Semma de Arari Helica de Arodi²⁶ Helas de
 Felthi Hira filius Aces de Thecua²⁷ Abiezer de Anathoth Mobonnai de Usathi²⁸ Selmon Aohites
 Maharai Netophathites²⁹ Heled filius Banaa et ipse Netophathites Hithai filius Ribai de Gebeeth
 filiorum Benjamin³⁰ Banahi Aufrathonites Heddai de torrente Gaas³¹ Abialbon Arbathites
 Azmaveth de Beromi³² Eliaba de Salboni filii Iasen Ionathan³³ Semma de Horodi Haiam filius
 Sarar Arorites³⁴ Elifeleth filius Aasbai filii Maachathi Heliam filius Ahitofel Gelonites³⁵ Esrai
 de Carmelo Farai de Arbi³⁶ Igaal filius Nathan de Soba Bonni de Gaddi³⁷ Selech de Ammoni
 Naharai Berothites armiger Ioab filii Sarviae³⁸ Hira Hiethrites Gareb et ipse Hiethrites³⁹ Urias
 Hettheus omnes triginta septem

Chapter 24

¹
et addidit furor Domini irasci contra Israhel commovitque David in eis dicentem vade numera
Israhel et Iudam ²
dixitque rex ad Ioab principem exercitus sui perambula omnes tribus Israhel a
Dan usque Bersabee et numera te populum ut sciam numerum eius ³
dixitque Ioab regi adaugeat Dominus Deus tuus ad populum quantus nunc est iterumque centuplicet in conspectu domini mei
regis sed quid sibi dominus meus rex vult in re huiuscemodi ⁴
obtenuit autem sermo regis verba Ioab et principum exercitus egressusque est Ioab et principes militum a facie regis ut numerarent
populum Israhel ⁵
cumque pertransissent Iordanem venerunt in Aroer ad dextram urbis quae est in
valle Gad ⁶
et per Iazer transierunt in Galaad et in terram inferiorem Hodsii et venerunt in Dan
silvestria circumeuntesque iuxta Sidonem ⁷
transierunt propter moenia Tyri et omnem terram Hevei
et Chananei veneruntque ad meridiem Iuda in Bersabee ⁸
et lustrata universa terra adfuerunt post
novem menses et viginti dies in Hierusalem ⁹
dedit ergo Ioab numerum descriptionis populi regi
et inventa sunt de Israhel octingenta milia virorum fortium qui educerent gladium et de Iuda
quingenta milia pugnatorum ¹⁰
percussit autem cor David eum postquam numeratus est populus
et dixit David ad Dominum peccavi valde in hoc facto sed precor Domine ut transferas iniquitatem
servi tui quia stulte egi nimis ¹¹
surrexit itaque David mane et sermo Domini factus est ad Gad
propheten et videntem David dicens ¹²
vade et loquere ad David haec dicit Dominus trium tibi
datur optio elige unum quod volueris ex his ut faciam tibi ¹³
cumque venisset Gad ad David nuntiavit
ei dicens aut septem annis veniet tibi fames in terra tua aut tribus mensibus fugies adversarios tuos
et illi persequentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua nunc ergo delibera et vide
quem respondeam ei qui me misit sermonem ¹⁴
dixit autem David ad Gad arbor nimis sed melius
est ut incidam in manu Domini multae enim misericordiae eius sunt quam in manu hominis
¹⁵
inmisitque Dominus pestilentiam in Israhel de mane usque ad tempus constitutum et mortui sunt
ex populo a Dan usque Bersabee septuaginta milia virorum ¹⁶
cumque extendisset manum angelus
Dei super Hierusalem ut disperderet eam misertus est Dominus super afflictione et ait angelo
percutienti populum sufficit nunc contine manum tuam erat autem angelus Domini iuxta aream
Areuna Iebusei ¹⁷
dixitque David ad Dominum cum vidisset angelum caedentem populum ego
sum qui peccavi ego inique egi isti qui oves sunt quid fecerunt vertatur obsecro manus tua contra
me et contra domum patris mei ¹⁸
venit autem Gad ad David in die illa et dixit ei ascende constitue
Domino altare in area Areuna Iebusei ¹⁹
et ascendit David iuxta sermonem Gad quem praeceperat

²⁰
 ei Dominus ²¹ conspiciensque Areuna animadvertit regem et servos eius transire ad se ²² et egressus
 adoravit regem prono vultu in terra et ait quid causae est ut veniat dominus meus rex ad servum
 suum cui David ait ut emam a te aream et aedificem altare Domino et cesset interfectio quae grassatur
 in populo ²³ et ait Areuna ad David accipiat et offerat dominus meus rex sicut ei placet habes boves
 in holocaustum et plaustrum et iuga boum in usum lignorum ²⁴ omnia dedit Areuna rex regi dixitque
 Areuna ad regem Dominus Deus tuus suscipiat votum tuum ²⁵ cui respondens rex ait nequaquam
 ut vis sed emam pretio a te et non offeram Domino Deo meo holocausta gratuita emit ergo David
 aream et boves argenti siclis quinquaginta

1 Kings

Chapter 1

¹
 et rex David senuerat habebatque aetatis plurimos dies cumque operiretur vestibus non calefiebat
²
 dixerunt ergo ei servi sui quaeramus domino nostro regi adolescentulam virginem et stet coram
 rege et foveat eum dormiatque in sinu tuo et calefaciat dominum nostrum regem ³ quaesierunt
 igitur adolescentulam speciosam in omnibus finibus Israhel et invenerunt Abisag Sunamitin et
⁴
 adduxerunt eam ad regem ⁵ erat autem puella pulchra nimis dormiebatque cum rege et ministrabat
 ei rex vero non cognovit eam ⁶ Adonias autem filius Aggith elevabatur dicens ego regnabo fecitque
 sibi currum et equites et quinquaginta viros qui ante eum currerent ⁷ nec corripuit eum pater suus
 aliquando dicens quare hoc fecisti erat autem et ipse pulcher valde secundus natu post Absalom
⁸
 et sermo ei cum Ioab filio Sarviae et cum Abiathar sacerdote qui adiuabant partes Adoniae
⁹
 Sadoc vero sacerdos et Banaias filius Ioiadae et Nathan propheta et Semei et Rhei et robur exercitus
 David non erat cum Adonia ¹⁰ immolatis ergo Adonias arietibus et vitulis et universis pinguibus
 iuxta lapidem Zohelath qui erat vicinus fonti Rogel vocavit universos fratres suos filios regis et
¹¹
 omnes viros Iuda servos regis ¹² Nathan autem prophetam et Banaiam et robustos quosque et
 Salomonem fratrem suum non vocavit ¹³ dixit itaque Nathan ad Bethsabee matrem Salomonis num
 audisti quod regnaverit Adonias filius Aggith et dominus noster David hoc ignorat ¹⁴ nunc ergo

13
 veni accipe a me consilium et salva animam tuam filiique tui Salomonis vade et ingredere ad
 regem David et dic ei nonne tu domine mi rex iurasti mihi ancillae tuae dicens quod Salomon filius
 tuus regnabit post me et ipse sedebit in solio meo quare ergo regnavit Adonias 14 et adhuc ibi te
 loquente cum rege ego veniam post te et conplebo sermones tuos 15 ingressa est itaque Bethsabée
 ad regem in cubiculo rex autem senuerat nimis et Abisag Sunamitis ministrabat ei 16 inclinavit se
 Bethsabée et adoravit regem ad quam rex quid tibi inquit vis 17 quae respondens ait domine mi tu
 iurasti per Dominum Deum tuum ancillae tuae Salomon filius tuus regnabit post me et ipse sedebit
 in solio meo 18 et ecce nunc Adonias regnavit te domine mi rex ignorante 19 mactavit boves et
 pingua quaeque et arietes plurimos et vocavit omnes filios regis Abiathar quoque sacerdotem et
 Ioab principem militiae Salomonem autem servum tuum non vocavit 20 verumtamen domine mi
 rex in te oculi respiciunt totius Israhel ut indices eis qui sedere debeat in solio tuo domine mi rex
 post te 21 eritque cum dormierit dominus meus rex cum patribus suis erimus ego et filius meus
 Salomon peccatores 22 adhuc illa loquente cum rege Nathan propheta venit 23 et nuntiaverunt
 regi dicentes adest Nathan propheta cumque introisset ante conspectum regis et adorasset eum
 pronus in terram 24 dixit Nathan domine mi rex tu dixisti Adonias regnet post me et ipse sedeat
 super thronum meum 25 quia descendit hodie et immolavit boves et pingua et arietes plurimos et
 vocavit universos filios regis et principes exercitus Abiathar quoque sacerdotem illisque vescentibus
 et bibentibus coram eo et dicentibus vivat rex Adonias 26 me servum tuum et Sadoc sacerdotem
 et Banaïam filium Ioiadae et Salomonem famulum tuum non vocavit 27 numquid a domino meo
 rege exivit hoc verbum et mihi non indicasti servo tuo qui sessurus esset super thronum domini
 mei regis post eum 28 et respondit rex David dicens vocate ad me Bethsabée quae cum fuisset
 ingressa coram rege et stetisset ante eum 29 iuravit rex et ait vivit Dominus qui eruit animam meam
 de omni angustia 30 quia sicut iuravi tibi per Dominum Deum Israhel dicens Salomon filius tuus
 regnabit post me et ipse sedebit super solium meum pro me sic faciam hodie 31 submissoque
 Bethsabée in terram vultu adoravit regem dicens vivat dominus meus rex David in aeternum 32 dixit
 quoque rex David vocate mihi Sadoc sacerdotem et Nathan propheten et Banaïam filium Ioiadae
 qui cum ingressi fuissent coram rege 33 dixit ad eos tollite vobiscum servos domini vestri et inponite
 Salomonem filium meum super mulam meam et ducite eum in Gion 34 et unguat eum ibi Sadoc

sacerdos et Nathan propheta in regem super Israhel et canetis bucina atque dicetis vivat rex Salomon
35
et ascendetis post eum et veniet et sedebit super solium meum et ipse regnabit pro me illique
36
praecipiam ut sit dux super Israhel et super Iudam et respondit Banaias filius Ioiadae regi dicens
37
amen sic loquatur Dominus Deus domini mei regis quomodo fuit Dominus cum domino meo
38
rege sic sit cum Salomone et sublimius faciat solium eius a solio domini mei regis David descendit
ergo Sadoc sacerdos et Nathan propheta et Banaias filius Ioiadae et Cherethi et Felethi et inposuerunt
39
Salomonem super mulam regis David et adduxerunt eum in Gion sumpsitque Sadoc sacerdos
cornu olei de tabernaculo et unxit Salomonem et cecinerunt bucina et dixit omnis populus vivat
40
rex Salomon et ascendit universa multitudo post eum et populus canentium tibiis et laetantium
41
gaudio magno et insonuit terra ad clamorem eorum audivit autem Adonias et omnes qui invitati
fuerant ab eo iamque convivium finitum erat sed et Ioab audita voce tubae ait quid sibi vult clamor
42
civitatis tumultuantis adhuc illo loquente Jonathan filius Abiathar sacerdotis venit cui dixit
43
Adonias ingredi quia vir fortis es et bona nuntians responditque Jonathan Adoniae nequaquam
44
dominus enim noster rex David regem constituit Salomonem misitque cum eo Sadoc sacerdotem
et Nathan prophetam et Banaiam filium Ioiadae et Cherethi et Felethi et inposuerunt eum super
45
mulam regis unxeruntque eum Sadoc sacerdos et Nathan propheta regem in Gion et ascenderunt
46
inde laetantes et insonuit civitas haec est vox quam audistis sed et Salomon sedit super solio
47
regni et ingressi servi regis benedixerunt domino nostro regi David dicentes amplificet Deus
nomen Salomonis super nomen tuum et magnificet thronum eius super thronum tuum et adoravit
48
rex in lectulo suo insuper et haec locutus est benedictus Dominus Deus Israhel qui dedit hodie
49
sedentem in solio meo videntibus oculis meis territi sunt ergo et surrexerunt omnes qui invitati
50
fuerant ab Adonia et ivit unusquisque in viam suam Adonias autem timens Salomonem surrexit
51
et abiit tenuitque cornu altaris et nuntiaverunt Salomoni dicentes ecce Adonias timens regem
Salomonem tenuit cornu altaris dicens iuret mihi hodie rex Salomon quod non interficiat servum
52
suum gladio dixitque Salomon si fuerit vir bonus non cadet ne unus quidem capillus eius in
53
terram sin autem malum inventum fuerit in eo morietur misit ergo rex Salomon et eduxit eum
ab altari et ingressus adoravit regem Salomonem dixitque ei Salomon vade in domum tuam

Chapter 2

¹ adpropinquaverant autem dies David ut moreretur praecepitque Salomoni filio suo dicens
² ego ingredior viam universae terrae confortare et esto vir ³ et observa custodias Domini Dei tui
 ut ambules in viis eius et custodias caerimonias eius et praecepta eius et iudicia et testimonia sicut
⁴ scriptum est in lege Mosi ut intellegas universa quae facis et quocumque te verteris ut confirmet
 Dominus sermones suos quos locutus est de me dicens si custodierint filii tui viam suam et
 ambulaverint coram me in veritate in omni corde suo et in omni anima sua non auferetur tibi vir
⁵ de solio Israhel tu quoque nosti quae fecerit mihi Ioab filius Sarviae quae fecerit duobus principibus
 exercitus Israhel Abner filio Ner et Amasa filio Iether quos occidit et effudit sanguinem belli in
 pace et posuit cruorem proelii in balteo suo qui erat circa lumbos eius et in calciamento suo quod
⁶ erat in pedibus eius facies ergo iuxta sapientiam tuam et non deduces canitiem eius pacifice ad
⁷ inferos sed et filiis Berzellai Galaaditis reddes gratiam eruntque comedentes in mensa tua
⁸ occurrerunt enim mihi quando fugiebam a facie Absalom fratris tui habes quoque apud te Semei
 filium Gera filii Iemini de Baurim qui maledixit mihi maledictione pessima quando ibam ad Castra
 sed quia descendit mihi in occursum cum transirem Iordanem et iuravi ei per Dominum dicens non
⁹ te interficiam gladio tu noli pati esse eum innoxium vir autem sapiens es et scies quae facias ei
¹⁰ deducesque canos eius cum sanguine ad infernum dormivit igitur David cum patribus suis et
¹¹ sepultus est in civitate David dies autem quibus regnavit David super Israhel quadraginta anni
¹² sunt in Hebron regnavit septem annis in Hierusalem triginta tribus Salomon autem sedit super
¹³ thronum David patris sui et firmatum est regnum eius nimis et ingressus est Adonias filius Aggith
 ad Bethsabée matrem Salomonis quae dixit ei pacificusne ingressus tuus qui respondit pacificus
¹⁴ addiditque sermo mihi est ad te cui ait loquere et ille ¹⁵ tu inquit nosti quia meum erat regnum
 et me proposuerat omnis Israhel sibi in regem sed translatum est regnum et factum est fratris mei
¹⁶ a Domino enim constitutum est ei nunc ergo petitionem unam deprecor a te ne confundas faciem
¹⁷ meam quae dixit ad eum loquere et ille ait precor ut dicas Salomoni regi neque enim negare tibi
¹⁸ quicquam potest ut det mihi Abisag Sunamitin uxorem et ait Bethsabée bene ego loquar pro te
¹⁹ regi venit ergo Bethsabée ad regem Salomonem ut loqueretur ei pro Adonia et surrexit rex in
 occursum eius adoravitque eam et sedit super thronum suum positus quoque est thronus matri regis
²⁰ quae sedit ad dexteram eius dixitque ei petitionem unam parvulam ego deprecor a te ne confundas

faciem meam dixit ei rex pete mater mi neque enim fas est ut avertam faciem tuam²¹ quae ait
detur Abisag Sunamitis Adoniae fratri tuo uxor²² responditque rex Salomon et dixit matri suae
quare postulas Abisag Sunamitin Adoniae postula ei et regnum ipse est enim frater meus maior me²³
et habet Abiathar sacerdotem et Ioab filium Sarviae²³ iuravit itaque rex Salomon per Dominum
dicens haec faciat mihi Deus et haec addat quia contra animam suam locutus est Adonias verbum²⁴
hoc²⁴ et nunc vivit Dominus qui firmavit me et conlocavit super solium David patris mei et qui
fecit mihi domum sicut locutus est quia hodie occidetur Adonias²⁵ misitque rex Salomon per
manum Banaiae filii Ioiadae qui interfecit eum et mortuus est²⁶ Abiathar quoque sacerdoti dixit
rex vade in Anathot ad agrum tuum es quidem vir mortis sed hodie te non interficiam quia portasti
arcam Domini Dei coram David patre meo et sustinuisti laborem in omnibus in quibus laboravit
pater meus²⁷ eiecit ergo Salomon Abiathar ut non esset sacerdos Domini ut impleretur sermo
Domini quem locutus est super domum Heli in Silo²⁸ venit autem nuntius ad Ioab quod Ioab
declinasset post Adoniam et post Absalom non declinasset fugit ergo Ioab in tabernaculum Domini²⁹
et adprehendit cornu altaris²⁹ nuntiatumque est regi Salomoni quod fugisset Ioab in tabernaculum
Domini et esset iuxta altare misitque Salomon Banaiam filium Ioiadae dicens vade interfice eum³⁰
venit Banaias ad tabernaculum Domini et dixit ei haec dicit rex egredere qui ait non egrediar sed
hic moriar renuntiavit Banaias regi sermonem dicens haec locutus est Ioab et haec respondit mihi³¹
dixitque ei rex fac sicut locutus est et interfice eum et sepeli et amovebis sanguinem innocentem³²
qui effusus est a Ioab a me et a domo patris mei³² et reddat Dominus sanguinem eius super caput
eius quia interfecit duos viros iustos melioresque se et occidit eos gladio patre meo David ignorante³³
Abner filium Ner principem militiae Israhel et Amasa filium Iether principem exercitus Iuda³³ et
revertetur sanguis illorum in caput Ioab et in caput seminis eius in sempiternum David autem et
semini eius et domui et throno illius sit pax usque in aeternum a Domino³⁴ ascendit itaque Banaias
filius Ioiadae et adgressus eum interfecit sepultusque est in domo sua in deserto³⁵ et constituit rex
Banaiam filium Ioiadae pro eo super exercitum et Sadoc sacerdotem posuit pro Abiathar³⁶ misit
quoque rex et vocavit Semei dixitque ei aedifica tibi domum in Hierusalem et habita ibi et non
egredieris inde huc atque illuc³⁷ quacumque autem die egressus fueris et transieris torrentem
Cedron scito te interficiendum sanguis tuus erit super caput tuum³⁸ dixitque Semei regi bonus
sermo sicut locutus est dominus meus rex sic faciet servus tuus habitavit itaque Semei in Hierusalem
diebus multis³⁹ factum est autem post annos tres ut fugerent servi Semei ad Achis filium Maacha

regem Geth nuntiatumque est Semei quod servi eius essent in Geth ⁴⁰ et surrexit Semei et stravit
 asinum suum ivitque in Geth ad Achis ad requirendos servos suos et adduxit eos de Geth
⁴¹ nuntiatum est autem Salomoni quod isset Semei in Geth de Hierusalem et redisset ⁴² et mittens
 vocavit eum dixitque illi nonne testificatus sum tibi per Dominum et praedixi tibi quacumque die
 egressus ieris huc et illuc scito te esse moriturum et respondisti mihi bonus sermo audivi ⁴³ quare
 ergo non custodisti iusiurandum Domini et praeceptum quod praeceperam tibi ⁴⁴ dixitque rex ad
 Semei tu nosti omne malum cuius tibi conscius est cor tuum quod fecisti David patri meo reddidit
 Dominus malitiam tuam in caput tuum ⁴⁵ et rex Salomon benedictus et thronus David erit stabilis
 coram Domino usque in sempiternum ⁴⁶ iussit itaque rex Banaiae filio Ioiadae qui egressus percussit
 eum et mortuus est

Chapter 3

¹ confirmatum est igitur regnum in manu Salomonis et adfinitate coniunctus est Pharaoni regi
 Aegypti accepit namque filiam eius et adduxit in civitatem David donec conpleret aedificans domum
 suam et domum Domini et murum Hierusalem per circuitum ² et tamen populus immolabat in
 excelsis non enim aedificatum erat templum nomini Domini usque in die illo ³ dilexit autem
 Salomon Dominum ambulans in praeceptis David patris sui excepto quod in excelsis immolabat
 et accendebat thymiama ⁴ abiit itaque in Gabaon ut immolaret ibi illud quippe erat excelsum
 maximum mille hostias in holocaustum obtulit Salomon super altare illud in Gabaon ⁵ apparuit
 Dominus Salomoni per somnium nocte dicens postula quod vis ut dem tibi ⁶ et ait Salomon tu
 fecisti cum servo tuo David patre meo misericordiam magnam sicut ambulavit in conspectu tuo in
 veritate et iustitia et recto corde tecum custodisti ei misericordiam tuam grandem et dedisti ei filium
 sedentem super thronum eius sicut et hodie ⁷ et nunc Domine Deus tu regnare fecisti servum tuum
 pro David patre meo ego autem sum puer parvus et ignorans egressum et introitum meum ⁸ et
 servus tuus in medio est populi quem elegisti populi infiniti qui numerari et supputari non potest
⁹ prae multitudine dabis ergo servo tuo cor docile ut iudicare possit populum tuum et discernere
 inter malum et bonum quis enim potest iudicare populum istum populum tuum hunc multum
¹⁰ placuit ergo sermo coram Domino quod Salomon rem huiusmodi postulasset ¹¹ et dixit Deus
 Salomoni quia postulasti verbum hoc et non petisti tibi dies multos nec divitias aut animam

inimicorum tuorum sed postulasti tibi sapientiam ad discernendum iudicium¹² ecce feci tibi
 secundum sermones tuos et dedi tibi cor sapiens et intellegens in tantum ut nullus ante te similis
 tui fuerit nec post te surrecturus sit¹³ sed et haec quae non postulasti dedi tibi divitias scilicet et
 gloriam ut nemo fuerit similis tui in regibus cunctis retro diebus¹⁴ si autem ambulaveris in viis
 meis et custodieris praecepta mea et mandata mea sicut ambulavit pater tuus longos faciam dies
 tuos¹⁵ igitur evigilavit Salomon et intellexit quod esset somnium cumque venisset Hierusalem
 stetit coram arca foederis Domini et obtulit holocausta et fecit victimas pacificas et grande convivium
 universis famulis suis¹⁶ tunc venerunt duae mulieres meretrices ad regem steteruntque coram eo
¹⁷ quarum una ait obsecro mi domine ego et mulier haec habitabamus in domo una et peperim apud
 eam in cubiculo¹⁸ tertia vero die postquam ego peperim peperit et haec et eramus simul nullusque
 alius in domo nobiscum exceptis nobis duabus¹⁹ mortuus est autem filius mulieris huius nocte
 dormiens quippe oppressit eum²⁰ et consurgens intempesta nocte silentio tulit filium meum de
 latere meo ancillae tuae dormientis et conlocavit in sinu suo suum autem filium qui erat mortuus
 posuit in sinu meo²¹ cumque surrexissem mane ut darem lac filio meo apparuit mortuus quem
 diligentius intuens clara luce deprehendi non esse meum quem genueram²² responditque altera
 mulier non est ita sed filius tuus mortuus est meus autem vivit e contrario illa dicebat mentiris filius
 quippe meus vivit et filius tuus mortuus est atque in hunc modum contendebant coram rege²³ tunc
 rex ait haec dicit filius meus vivit et filius tuus mortuus est et ista respondit non sed filius tuus
 mortuus est et filius meus vivit²⁴ dixit ergo rex adferte mihi gladium cumque adtulissent gladium
 coram rege²⁵ dividite inquit infantem vivum in duas partes et date dimidiam partem uni et dimidiam
 partem alteri²⁶ dixit autem mulier cuius filius erat vivus ad regem commota sunt quippe viscera
 eius super filio suo obsecro domine date illi infantem vivum et nolite interficere eum contra illa
 dicebat nec mihi nec tibi sit dividatur²⁷ respondens rex ait date huic infantem vivum et non occidatur
 haec est mater eius²⁸ audivit itaque omnis Israhel iudicium quod iudicasset rex et timuerunt regem
 videntes sapientiam Dei esse in eo ad faciendum iudicium

Chapter 4

¹ erat autem rex Salomon regnans super omnem Israhel ² et hii principes quos habebat Azarias
³ filius Sadoc sacerdos Helioeph et Ahia filii Sesa scribae Iosaphat filius Ahilud a commentariis
⁴ Banaias filius Ioiadae super exercitum Sadoc autem et Abiathar sacerdotes ⁵ Azarias filius Nathan
⁶ super eos qui adsistebant regi Zabud filius Nathan sacerdos amicus regis et Ahisar praepositus
⁷ domus et Adoniram filius Abda super tributa habebat autem Salomon duodecim praefectos super
omnem Israhel qui praebebant annonam regi et domui eius per singulos enim menses in anno singuli
⁸ necessaria ministrabant et haec nomina eorum Benhur in monte Ephraim ⁹ Bendecar in Maces
¹⁰ et in Salebbim et in Bethsemes et Helon Bethanan Benesed in Araboth ipsius erat Soccho et
¹¹ omnis terra Ephraim Benabinadab cuius omnis Nephtad Dor Tapheth filiam Salomonis habebat
¹² uxorem Bana filius Ahilud regebat Thanac et Mageddo et universam Bethsan quae est iuxta
¹³ Sarthana subter Hiezhrahel a Bethsan usque Abelmeula e regione Iecmaan Bengaber in Ramoth
Galaad habebat Avothiair filii Manasse in Galaad ipse praeerat in omni regione Argob quae est in
¹⁴ Basan sexaginta civitatibus magnis atque muratis quae habebant seras aereas Ahinadab filius
¹⁵ Addo praeerat in Manaim Ahimaas in Nephtali sed et ipse habebat Basmath filiam Salomonis
¹⁶ in coniugio Baana filius Usi in Aser et in Balod ¹⁷ Iosaphat filius Pharue in Isachar ¹⁸ Semei
¹⁹ filius Hela in Benjamin Gaber filius Uri in terra Galaad in terra Seon regis Amorrei et Og regis
²⁰ Basan super omnia quae erant in illa terra Iuda et Israhel innumerabiles sicut harena maris in
²¹ multitudine comedentes et bibentes atque laetantes Salomon autem erat in ditione sua habens
omnia regna sicut a flumine terrae Philisthim usque ad terminum Aegypti offerentium sibi munera
²² et servientium ei cunctis diebus vitae eius erat autem cibus Salomonis per dies singulos triginta
²³ chori similiae et sexaginta chori farinae decem boves pingues et viginti boves pascuales et centum
²⁴ arietes excepta venatione cervorum caprearum atque bubalorum et avium altitium ipse enim
obtinebat omnem regionem quae erat trans flumen quasi a Thapsa usque Gazam et cunctos reges
²⁵ illarum regionum et habebat pacem ex omni parte in circuitu habitabatque Iudas et Israhel absque
timore ullo unusquisque sub vite sua et sub ficu sua a Dan usque Bersabee cunctis diebus Salomonis
²⁶ et habebat Salomon quadraginta milia praesepia equorum currulium et duodecim milia equestrium
²⁷ nutriebantque eos supradicti regis praefecti sed et necessaria mensae regis Salomonis cum ingenti

cura praebebant in tempore suo²⁸ hordeum quoque et paleas equorum et iumentorum deferebant
 in locum ubi erat rex iuxta constitutum sibi²⁹ dedit quoque Deus sapientiam Salomoni et prudentiam
 multam nimis et latitudinem cordis quasi harenam quae est in litore maris³⁰ et praecedebat sapientia
 Salomonis sapientiam omnium Orientalium et Aegyptiorum³¹ et erat sapientior cunctis hominibus
 sapientior Aethan Ezraita et Heman et Chalcal et Dorda filiis Maol et erat nominatus in universis
 gentibus per circuitum³² locutus est quoque Salomon tria milia parabolas et fuerunt carmina eius
 quinque et mille³³ et disputavit super lignis a cedro quae est in Libano usque ad hysopum quae
 egreditur de pariete et disseruit de iumentis et volucris et reptilibus et piscibus³⁴ et veniebant
 de cunctis populis ad audiendam sapientiam Salomonis et ab universis regibus terrae qui audiebant
 sapientiam eius

Chapter 5

¹ misit quoque Hiram rex Tyri servos suos ad Salomonem audivit enim quod ipsum unxissent
 regem pro patre eius quia amicus fuerat Hiram David omni tempore² misit autem et Salomon ad
 Hiram dicens³ tu scis voluntatem David patris mei et quia non potuerit aedificare domum nomini
 Domini Dei sui propter bella imminencia per circuitum donec daret Dominus eos sub vestigio pedum
 eius⁴ nunc autem requiem dedit Deus meus mihi per circuitum non est Satan neque occursus malus
⁵ quam ob rem cogito aedificare templum nomini Domini Dei mei sicut locutus est Dominus David
 patri meo dicens filius tuus quem dabo pro te super solium tuum ipse aedificabit domum nomini
 meo⁶ praecipe igitur ut praecidant mihi cedros de Libano et servi mei sint cum servis tuis mercedem
 autem servorum tuorum dabo tibi quamcumque praeceperis scis enim quoniam non est in populo
 meo vir qui noverit ligna caedere sicut Sidonii⁷ cum ergo audisset Hiram verba Salomonis laetatus
 est valde et ait benedictus Dominus hodie qui dedit David filium sapientissimum super populum
 hunc plurimum⁸ et misit Hiram ad Salomonem dicens audivi quaecumque mandasti mihi ego
 faciam omnem voluntatem tuam in lignis cedrinis et abiegnis⁹ servi mei deponent ea de Libano
 ad mare et ego conponam ea in ratibus in mari usque ad locum quem significaveris mihi et adplicabo
 ea ibi et tu tolles ea praebebisque necessaria mihi ut detur cibus domui meae¹⁰ itaque Hiram dabat

¹¹ Salomoni ligna cedrina et ligna abiegna iuxta omnem voluntatem eius Salomon autem praebebat
 Hiram viginti milia chororum tritici in cibum domui eius et viginti choros purissimi olei haec
¹² tribuebat Salomon Hiram per annos singulos dedit quoque Dominus sapientiam Salomoni sicut
¹³ locutus est ei et erat pax inter Hiram et Salomonem et percusserunt foedus ambo legitque rex
¹⁴ Salomon operas de omni Israhel et erat indictio triginta milia virorum mittebatque eos in Libanum
 decem milia per menses singulos vicissim ita ut duobus mensibus essent in domibus suis et Adoniram
¹⁵ erat super huiuscemodi indictione fuerunt itaque Salomoni septuaginta milia eorum qui onera
¹⁶ portabant et octoginta milia latomorum in monte absque praepositis qui praeerant singulis
 operibus numero trium milium et trecentorum praecipientium populo et his qui faciebant opus
¹⁷ praecepitque rex ut tollerent lapides grandes lapides pretiosos in fundamentum templi et quadrarent
¹⁸ eos quos dolaverunt cementarii Salomonis et cementarii Hiram porro Biblii praeparaverunt ligna
 et lapides ad aedificandam domum

Chapter 6

¹ factum est igitur quadringentesimo et octogesimo anno egressionis filiorum Israhel de terra
 Aegypti in anno quarto mense zio ipse est mensis secundus regis Salomonis super Israhel aedificare
² coepit domum Domino domus autem quam aedificabat rex Salomon Domino habebat sexaginta
³ cubitos in longitudine et viginti cubitos in latitudine et triginta cubitos in altitudine et porticus
 erat ante templum viginti cubitorum longitudinis iuxta mensuram latitudinis templi et habebat
⁴ decem cubitos latitudinis ante faciem templi fecitque in templo fenestras obliquas ⁵ et aedificavit
 super parietem templi tabulata per gyrum in parietibus domus per circuitum templi et oraculi et
⁶ fecit latera in circuitu tabulatum quod subter erat quinque cubitos habebat latitudinis et medium
 tabulatum sex cubitorum latitudinis et tertium tabulatum septem habens cubitos latitudinis trabes
⁷ autem posuit in domo per circuitum forinsecus ut non hererent muris templi domus autem cum
 aedificaretur lapidibus dedolatis atque perfectis aedificata est et malleus et securis et omne
⁸ ferramentum non sunt audita in domo cum aedificaretur ostium lateris medii in parte erat domus
⁹ dexterarum et per cocleam ascendebant in medium cenaculum et a medio in tertium et aedificavit
¹⁰ domum et consummavit eam texit quoque domum laquearibus cedrinis et aedificavit tabulatum

super omnem domum quinque cubitis altitudinis et operuit domum lignis cedrinis¹¹ et factus est
 sermo Domini ad Salomonem dicens¹² domus haec quam aedificas si ambulaveris in praeceptis
 meis et iudicia mea feceris et custodieris omnia mandata mea gradiens per ea firmabo sermonem
 meum tibi quem locutus sum ad David patrem tuum¹³ et habitabo in medio filiorum Israhel et non
 derelinquam populum meum Israhel¹⁴ igitur aedificavit Salomon domum et consummavit eam
¹⁵ et aedificavit parietes domus intrinsecus tabulatis cedrinis a pavimento domus usque ad
 summitatem parietum et usque ad laquearia operuit lignis intrinsecus et textit pavimentum domus
 tabulis abiegnis¹⁶ aedificavitque viginti cubitorum ad posteriorem partem templi tabulata cedrina
 a pavimento usque ad superiora et fecit interiorem domum oraculi in sanctum sanctorum¹⁷ porro
 quadraginta cubitorum erat ipsum templum pro foribus oraculi¹⁸ et cedro omnis domus intrinsecus
 vestiebatur habens tornaturas suas et iuncturas fabrefactas et celaturas eminentes omnia cedrinis
 tabulis vestiebantur nec omnino lapis apparere poterat in pariete¹⁹ oraculum autem in medio domus
 in interiori parte fecerat ut poneret ibi arcam foederis Domini²⁰ porro oraculum habebat viginti
 cubitos longitudinis et viginti cubitos latitudinis et viginti cubitos altitudinis et operuit illud atque
 vestivit auro purissimo sed et altare vestivit cedro²¹ domum quoque ante oraculum operuit auro
 purissimo et adfixit lamminas clavis aureis²² nihilque erat in templo quod non auro tegeretur sed
 et totum altare oraculi textit auro²³ et fecit in oraculo duo cherubin de lignis olivarum decem
 cubitorum altitudinis²⁴ quinque cubitorum ala cherub una et quinque cubitorum ala cherub altera
 id est decem cubitos habentes a summitate alae usque ad alae alterius summitatem²⁵ decem quoque
 cubitorum erat cherub secundus mensura pari et opus unum erat in duobus cherubin²⁶ id est
 altitudinem habebat unus cherub decem cubitorum et similiter cherub secundus²⁷ posuitque
 cherubin in medio templi interioris extendebant autem alas suas cherubin et tangebant ala una parietem
 et ala cherub secundi tangebant parietem alterum alae autem alterae in media parte templi se invicem
 contingebant²⁸ textit quoque cherubin auro²⁹ et omnes parietes templi per circuitum scalpsit variis
 celaturis et torno et fecit in eis cherubin et palmas et picturas varias quasi prominentes de pariete
 et egredientes³⁰ sed et pavimentum domus textit auro intrinsecus et extrinsecus³¹ et in ingressu
 oraculi fecit ostiola de lignis olivarum postesque angulorum quinque³² et duo ostia de lignis
 olivarum et scalpsit in eis picturam cherubin et palmarum species et anaglyfa valde prominentia et

textit ea auro et operuit tam cherubin quam palmas et cetera auro ³³ fecitque in introitum templi
 postes de lignis olivarum quadrangulatos ³⁴ et duo ostia de lignis abiegnis altrinsecus et utrumque
 ostium duplex erat et se invicem tenens aperiebatur ³⁵ et scalpsit cherubin et palmas et celaturas
 valde eminentes operuitque omnia lamminis aureis opere quadro ad regulam ³⁶ et aedificavit atrium
 interius tribus ordinibus lapidum politorum et uno ordine lignorum cedri ³⁷ anno quarto fundata
 est domus Domini in mense zio ³⁸ et in anno undecimo mense bul ipse est mensis octavus perfecta
 est domus in omni opere suo et in universis utensilibus aedificavitque eam annis septem

Chapter 7

¹ domum autem suam aedificavit Salomon tredecim annis et ad perfectum usque perduxit
² aedificavit quoque domum saltus Libani centum cubitorum longitudinis et quinquaginta cubitorum
 latitudinis et triginta cubitorum altitudinis et quattuor deambulacra inter columnas cedrinis ligna
 quippe cedrina exciderat in columnas ³ et tabulatis cedrinis vestivit totam cameram quae quadraginta
 quinque columnis sustentabatur unus autem ordo habebat columnas quindecim ⁴ contra se invicem
 positas ⁵ et e regione se respicientes aequali spatio inter columnas et super columnas quadrangulata
 ligna in cunctis aequalia ⁶ et porticum columnarum fecit quinquaginta cubitorum longitudinis et
 triginta cubitorum latitudinis et alteram porticum in facie maioris porticus et columnas et epistylia
 super columnas ⁷ porticum quoque solii in qua tribunal est fecit et textit lignis cedrinis a pavimento
 usque ad summitatem ⁸ et domuncula in qua sedetur ad iudicandum erat in media porticu simili
 opere domum quoque fecit filiae Pharaonis quam uxorem duxerat Salomon tali opere quali et hanc
 porticum ⁹ omnia lapidibus pretiosis qui ad normam quandam atque mensuram tam intrinsecus
 quam extrinsecus serrati erant a fundamento usque ad summitatem parietum et intrinsecus usque
 ad atrium maius ¹⁰ fundamenta autem de lapidibus pretiosis lapidibus magnis decem sive octo
 cubitorum ¹¹ et desuper lapides pretiosi aequalis mensurae secti erant similiterque de cedro ¹² et
 atrium maius rotundum trium ordinum de lapidibus sectis et unius ordinis dolata cedro necnon et
 in atrio domus Domini interiori et in porticu domus ¹³ misit quoque rex Salomon et tulit Hiram de
 Tyro ¹⁴ filium mulieris viduae de tribu Nepthali patre Tyrio artificem aerarium et plenum sapientia

et intellegentia et doctrina ad faciendum omne opus ex aere qui cum venisset ad regem Salomonem
 fecit omne opus eius ¹⁵ et finxit duas columnas aereas decem et octo cubitorum altitudinis columnam
 unam et linea duodecim cubitorum ambiebat columnam utramque ¹⁶ duo quoque capitella fecit
 quae ponerentur super capita columnarum fusili aere quinque cubitorum altitudinis capitellum unum
 et quinque cubitorum altitudinis capitellum alterum ¹⁷ et quasi in modum retis et catenarum sibi
 invicem miro opere contextarum utrumque capitellum columnarum fusile erat septena versuum
 retiacula in capitello uno et septena retiacula in capitello altero ¹⁸ et perfecit columnas et duos
 ordines per circuitum retiaculorum singulorum ut tegerent capitella quae erant super summitatem
 malogranatorum eodem modo fecit et capitello secundo ¹⁹ capitella autem quae erant super capita
 columnarum quasi opere lilii fabricata erant in porticu quattuor cubitorum ²⁰ et rursum alia capitella
 in summitate columnarum desuper iuxta mensuram columnae contra retiacula malogranatorum
 autem ducenti ordines erant in circuitu capitelli secundi ²¹ et statuit duas columnas in porticum
 templi cumque statuisset columnam dexteram vocavit eam nomine Iachin similiter erexit columnam
 secundam et vocavit nomen eius Booz ²² et super capita columnarum opus in modum lilii posuit
 perfectumque est opus columnarum ²³ fecit quoque mare fusile decem cubitorum a labio usque ad
 labium rotundum in circuitu quinque cubitorum altitudo eius et resticula triginta cubitorum cingebat
 illud per circuitum ²⁴ et scalptura subter labium circumibat illud decem cubitis ambiens mare duo
 ordines scalpturarum histriatarum erant fusiles ²⁵ et stabat super duodecim boves e quibus tres
 respiciebant ad aquilonem et tres ad occidentem et tres ad meridiem et tres ad orientem et mare
 super eos desuper erat quorum posteriora universa intrinsecus latitabant ²⁶ grossitudo autem luteris
 trium unciarum erat labiumque eius quasi labium calicis et folium repandi lilii duo milia batos
 capiebat ²⁷ et fecit bases decem aereas quattuor cubitorum longitudinis bases singulas et quattuor
 cubitorum latitudinis et trium cubitorum altitudinis ²⁸ et ipsum opus basium interrasile erat et
 scalpturae inter iuncturas ²⁹ et inter coronulas et plectas leones et boves et cherubin et in iuncturis
 similiter desuper et subter leones et boves quasi lora ex aere dependentia ³⁰ et quattuor rotae per
 bases singulas et axes aerei et per quattuor partes quasi umeruli subter luterem fusiles contra se
 invicem respectantes ³¹ os quoque luteris intrinsecus erat in capitis summitate et quod forinsecus
 apparebat unius cubiti erat totum rotundum pariterque habebat unum cubitum et dimidium in angulis
 autem columnarum variae celaturae erant et media intercolumnia quadrata non rotunda ³² quattuor
 quoque rotae quae per quattuor angulos basis erant coherebant subter basi una rota habebat altitudinis

cubitum et semis³³ tales autem rotae erant quales solent in curru fieri et axes earum et radii et
 canti et modioli omnia fusilia³⁴ nam et umeruli illi quattuor per singulos angulos basis unius ex
 ipsa basi fusiles et coniuncti erant³⁵ in summitate autem basis erat quaedam rotunditas dimidii
 cubiti ita fabrefacta ut luter desuper possit inponi habens celaturas suas et scalpturas varias ex semet
 ipso³⁶ scalpsit quoque in tabulatis illis quae erant ex aere et in angulis cherubin et leones et palmas
 quasi in similitudinem stantis hominis ut non celata sed adposita per circuitum viderentur³⁷ in
 hunc modum fecit decem bases fusura una et mensura scalpturaque consimili³⁸ fecit quoque decem
 luteris aereos quadraginta batos capiebat luter unus eratque quattuor cubitorum singulosque luteris
 per singulas id est decem bases posuit³⁹ et constituit decem bases quinque ad dexteram partem
 templi et quinque ad sinistram mare autem posuit ad dexteram partem templi contra orientem ad
 meridiem⁴⁰ fecit ergo Hiram lebetas et scutras et amulas et perfecit omne opus regis Salomonis
 in templo Domini⁴¹ columnas duas et funiculos capitulorum super capitella columnarum duos et
 retiacula duo ut operirent duos funiculos qui erant super capita columnarum⁴² et malogranata
 quadringenta in duobus retiaculis duos versus malogranatorum in retiaculis singulis ad operiendos
 funiculos capitellorum qui erant super capita columnarum⁴³ et bases decem et luteris decem super
 bases⁴⁴ et mare unum et boves duodecim subter mare⁴⁵ et lebetas et scutras et amulas omnia
 vasa quae fecit Hiram regi Salomoni in domo Domini de aurichalco erant⁴⁶ in campestri regione
 Iordanis fudit ea rex in argillosa terra inter Socchoth et Sarthan⁴⁷ et posuit Salomon omnia vasa
 propter multitudinem autem nimiam non erat pondus aeris⁴⁸ fecitque Salomon omnia vasa in
 domo Domini altare aureum et mensam super quam ponerentur panes propositionis auream⁴⁹ et
 candelabra aurea quinque ad dexteram et quinque ad sinistram contra oraculum ex auro primo et
 quasi lilii flores et lucernas desuper aureas et forcipes aureos⁵⁰ et hydrias et fuscinulas et fialas et
 mortariola et turibula de auro purissimo et cardines ostiorum domus interioris sancti sanctorum et
 ostiorum domus templi ex auro erant⁵¹ et perfecit omne opus quod faciebat Salomon in domo
 Domini et intulit quae sanctificaverat David pater suus argentum et aurum et vasa reposuitque in
 thesauris domus Domini

Chapter 8

¹
 tunc congregavit omnes maiores natu Israhel cum principibus tribuum et duces familiarum
 filiorum Israhel ad regem Salomonem in Hierusalem ut deferrent arcam foederis Domini de civitate
 David id est de Sion ² convenitque ad regem Salomonem universus Israhel in mense hethanim in
 sollemni die ipse est mensis septimus ³ veneruntque cuncti senes ex Israhel et tulerunt sacerdotes
 arcam ⁴ et portaverunt arcam Domini et tabernaculum foederis et omnia vasa sanctuarii quae erant
 in tabernaculo et ferebant ea sacerdotes et Levitae ⁵ rex autem Salomon et omnis multitudo Israhel
 quae convenerat ad eum gradiebatur cum illo ante arcam et immolabant oves et boves absque
 aestimatione et numero ⁶ et intulerunt sacerdotes arcam foederis Domini in locum suum in oraculum
 templi in sanctum sanctorum subter alas cherubin ⁷ siquidem cherubin expandebant alas super
 locum arcae et protegebant arcam et vectes eius desuper ⁸ cumque eminerebant vectes et apparerent
 summitates eorum foris sanctuarium ante oraculum non apparebant ultra extrinsecus qui et fuerunt
 ibi usque in praesentem diem ⁹ in arca autem non est aliud nisi duae tabulae lapideae quas posuerat
 in ea Moses in Horeb quando pepigit foedus Dominus cum filiis Israhel cum egredierentur de terra
 Aegypti ¹⁰ factum est autem cum exissent sacerdotes de sanctuario nebula implevit domum Domini
¹¹
 et non poterant sacerdotes stare et ministrare propter nebulam impleverat enim gloria Domini
 domum Domini ¹² tunc ait Salomon Dominus dixit ut habitaret in nebula ¹³ aedificans aedificavi
 domum in habitaculum tuum firmissimum solium tuum in sempiternum ¹⁴ convertitque rex faciem
 suam et benedixit omni ecclesiae Israhel omnis enim ecclesia Israhel stabat ¹⁵ et ait benedictus
 Dominus Deus Israhel qui locutus est ore suo ad David patrem meum et in manibus eius perfecit
 dicens ¹⁶ a die qua eduxi populum meum Israhel de Aegypto non elegi civitatem de universis
 tribubus Israhel ut aedificaretur domus et esset nomen meum ibi sed elegi David ut esset super
 populum meum Israhel ¹⁷ voluitque David pater meus aedificare domum nomini Domini Dei
 Israhel ¹⁸ et ait Dominus ad David patrem meum quod cogitasti in corde tuo aedificare domum
 nomini meo bene fecisti hoc ipsum mente tractans ¹⁹ verumtamen tu non aedificabis domum sed
 filius tuus qui egredietur de renibus tuis ipse aedificabit domum nomini meo ²⁰ confirmavit Dominus
 sermonem suum quem locutus est stetitque pro David patre meo et sedi super thronum Israhel sicut
 locutus est Dominus et aedificavi domum nomini Domini Dei Israhel ²¹ et constitui ibi locum arcae
 in qua foedus est Domini quod percussit cum patribus nostris quando egressi sunt de terra Aegypti

22
stetit autem Salomon ante altare Domini in conspectu ecclesiae Israhel et expandit manus suas
23
in caelum et ait Domine Deus Israhel non est similis tui Deus in caelo desuper et super terra
deorsum qui custodis pactum et misericordiam servis tuis qui ambulant coram te in toto corde suo
24
qui custodisti servo tuo David patri meo quae locutus es ei ore locutus es et manibus perfecisti
25
ut et haec dies probat nunc igitur Domine Deus Israhel conserva famulo tuo David patri meo
quae locutus es ei dicens non auferetur de te vir coram me qui sedeat super thronum Israhel ita
tamen si custodierint filii tui viam suam ut ambulent coram me sicut tu ambulasti in conspectu meo
26
et nunc Deus Israhel firmentur verba tua quae locutus es servo tuo David patri meo 27 ergone
putandum est quod vere Deus habitet super terram si enim caelum et caeli caelorum te capere non
28
possunt quanto magis domus haec quam aedificavi sed respice ad orationem servi tui et ad preces
29
eius Domine Deus meus audi hymnum et orationem quam servus tuus orat coram te hodie ut
sint oculi tui aperti super domum hanc nocte et die super domum de qua dixisti erit nomen meum
30
ibi ut exaudias orationem qua orat te servus tuus in loco isto ut exaudias deprecationem servi
tui et populi tui Israhel quodcumque oraverint in loco isto et exaudies in loco habitaculi tui in caelo
31
et cum exaudieris propitius eris si peccaverit homo in proximum suum et habuerit aliquod
iuramentum quo teneatur adstrictus et venerit propter iuramentum coram altari tuo in domum tuam
32
tu exaudies in caelo et facies et iudicabis servos tuos condemnans impium et reddens viam suam
33
super caput eius iustificansque iustum et retribuens ei secundum iustitiam suam si fugerit populus
tuus Israhel inimicos suos quia peccaturus est tibi et agentes paenitentiam et confitentes nomini
34
tuo venerint et oraverint et deprecati te fuerint in domo hac exaudi in caelo et dimitte peccatum
35
populi tui Israhel et reduces eos in terram quam dedisti patribus eorum si clausum fuerit caelum
et non pluerit propter peccata eorum et orantes in loco isto paenitentiam egerint nomini tuo et a
36
peccatis suis conversi fuerint propter adflictionem suam exaudi eos in caelo et dimitte peccata
servorum tuorum et populi tui Israhel et ostende eis viam bonam per quam ambulent et da pluviam
37
super terram tuam quam dedisti populo tuo in possessionem fames si oborta fuerit in terra aut
pestilentia aut corruptus aer aurugo lucusta rubigo et adflixerit eum et inimicus eius portas obsidens
38
omnis plaga universa infirmitas cuncta devotatio et inprecatio quae acciderit omni homini de
39
populo tuo Israhel si quis cognoverit plagam cordis sui et expanderit manus suas in domo hac tu
audies in caelo in loco habitationis tuae et repropitiaberis et facies ut des unicuique secundum
40
omnes vias suas sicut videris cor eius quia tu nosti solus cor omnium filiorum hominum ut

timeant te cunctis diebus quibus vivunt super faciem terrae quam dedisti patribus nostris ⁴¹ insuper
 et alienigena qui non est de populo tuo Israhel cum venerit de terra longinqua propter nomen tuum
 audietur enim nomen tuum magnum et manus tua fortis et brachium tuum ⁴² extentum ubique cum
 venerit ergo et oraverit in loco hoc ⁴³ tu exaudies in caelo in firmamento habitaculi tui et facies
 omnia pro quibus invocaverit te alienigena ut discant universi populi terrarum nomen tuum timere
 sicut populus tuus Israhel et probent quia nomen tuum invocatum est super domum hanc quam
 aedificavi ⁴⁴ si egressus fuerit populus tuus ad bellum contra inimicos suos per viam quocumque
 miseris eos orabunt te contra viam civitatis quam elegisti et contra domum quam aedificavi nomini
 tuo ⁴⁵ et exaudies in caelo orationem eorum et preces eorum et facies iudicium eorum ⁴⁶ quod si
 peccaverint tibi non est enim homo qui non peccet et iratus tradideris eos inimicis suis et capti ducti
 fuerint in terram inimicorum longe vel prope ⁴⁷ et egerint paenitentiam in corde suo in loco
 captivitatis et conversi deprecati te fuerint in captivitate sua dicentes peccavimus inique egimus
 impie gessimus ⁴⁸ et reversi fuerint ad te in universo corde suo et tota anima sua in terra inimicorum
 suorum ad quam captivi ducti sunt et oraverint te contra viam terrae suae quam dedisti patribus
 eorum et civitatis quam elegisti et templi quod aedificavi nomini tuo ⁴⁹ exaudies in caelo in
 firmamento solii tui orationem eorum et preces et facies iudicium eorum ⁵⁰ et propitiaberis populo
 tuo qui peccavit tibi et omnibus iniquitatibus eorum quibus praevaricati sunt in te et dabis
 misericordiam coram eis qui eos captivos habuerint ut misereantur eis ⁵¹ populus enim tuus est et
 hereditas tua quos eduxisti de terra Aegypti de medio fornacis ferreae ⁵² ut sint oculi tui aperti ad
 deprecationem servi tui et populi tui Israhel et exaudias eos in universis pro quibus invocaverint te
⁵³
 tu enim separasti eos tibi in hereditatem de universis populis terrae sicut locutus es per Mosen
 servum tuum quando eduxisti patres nostros de Aegypto Domine Deus ⁵⁴ factum est autem cum
 complisset Salomon orans Dominum omnem orationem et deprecationem hanc surrexit de conspectu
 altaris Domini utrumque enim genu in terram fixerat et manus expanderat ad caelum ⁵⁵ stetit ergo
 et benedixit omni ecclesiae Israhel voce magna dicens ⁵⁶ benedictus Dominus qui dedit requiem
 populo suo Israhel iuxta omnia quae locutus est non cecidit ne unus quidem sermo ex omnibus
 bonis quae locutus est per Mosen servum suum ⁵⁷ sit Dominus Deus noster nobiscum sicut fuit
 cum patribus nostris non derelinquens nos neque proiciens ⁵⁸ sed inclinet corda nostra ad se ut
 ambulemus in universis viis eius et custodiamus mandata eius et caerimonias et iudicia quaecumque
 mandavit patribus nostris ⁵⁹ et sint sermones mei isti quibus deprecatus sum coram Domino

adpropinquantes Domino Deo nostro die et nocte ut faciat iudicium servo suo et populo suo Israhel
⁶⁰
 per singulos dies et sciant omnes populi terrae quia Dominus ipse est Deus et non est ultra absque
⁶¹
 eo sit quoque cor nostrum perfectum cum Domino Deo nostro ut ambulemus in decretis eius et
⁶²
 custodiamus mandata eius sicut et hodie igitur rex et omnis Israhel cum eo immolabant victimas
⁶³
 coram Domino mactavitque Salomon hostias pacificas quas immolavit Domino boum viginti
⁶⁴
 duo milia ovium centum viginti milia et dedicaverunt templum Domini rex et filii Israhel in die
 illa sanctificavit rex medium atrii quod erat ante domum Domini fecit quippe ibi holocaustum et
 sacrificium et adipem pacificorum quia altare aereum quod erat coram Domino minus erat et capere
⁶⁵
 non poterat holocausta et sacrificium et adipem pacificorum fecit ergo Salomon in tempore illo
 festivitatem celebrem et omnis Israhel cum eo multitudo magna ab introitu Emath usque ad rivum
 Aegypti coram Domino Deo nostro septem diebus et septem diebus id est quattuordecim diebus
⁶⁶
 et in die octava dimisit populos qui benedicentes regi profecti sunt in tabernacula sua laetantes
 et alacri corde super omnibus bonis quae fecerat Dominus David servo suo et Israhel populo suo

Chapter 9

¹
 factum est autem cum perfecisset Salomon aedificium domus Domini et aedificium regis et
²
 omne quod optaverat et voluerat facere apparuit Dominus ei secundo sicut apparuerat ei in Gabaon
³
 dixitque Dominus ad eum exaudiui orationem tuam et deprecationem tuam qua deprecatus es
 coram me sanctificavi domum hanc quam aedificasti ut ponerem nomen meum ibi in sempiternum
⁴
 et erunt oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus tu quoque si ambulaveris coram me sicut
 ambulavit pater tuus in simplicitate cordis et in aequitate et feceris omnia quae praecepi tibi et
⁵
 legitima mea et iudicia mea servaveris ponam thronum regni tui super Israhel in sempiternum
⁶
 sicut locutus sum David patri tuo dicens non auferetur de genere tuo vir de solio Israhel si autem
 aversione aversi fueritis vos et filii vestri non sequentes me nec custodientes mandata mea et
⁷
 caerimonias quas proposui vobis sed abieritis et colueritis deos alienos et adoraveritis eos auferam
 Israhel de superficie terrae quam dedi eis et templum quod sanctificavi nomini meo proiciam a
⁸
 conspectu meo eritque Israhel in proverbium et in fabulam cunctis populis et domus haec erit in
 exemplum omnis qui transierit per eam stupebit et sibilabit et dicet quare fecit Dominus sic terrae
⁹
 huic et domui huic et respondebunt quia dereliquerunt Dominum Deum suum qui eduxit patres

eorum de terra Aegypti et secuti sunt deos alienos et adoraverunt eos et coluerunt idcirco induxit
 Dominus super eos omne malum hoc ¹⁰ expletis autem annis viginti postquam aedificaverat Salomon
 duas domos id est domum Domini et domum regis ¹¹ Hiram rege Tyri praebente Salomoni ligna
 cedrina et abiegna et aurum iuxta omne quod opus habuerat tunc dedit Salomon Hiram viginti
 oppida in terra Galileae ¹² egressusque est Hiram de Tyro ut videret oppida quae dederat ei Salomon
 et non placuerunt ei ¹³ et ait haecine sunt civitates quas dedisti mihi frater et appellavit eas terram
 Chabul usque in diem hanc ¹⁴ misit quoque Hiram ad regem centum viginti talenta auri ¹⁵ haec
 est summa expensarum quam obtulit rex Salomon ad aedificandam domum Domini et domum
 suam et Mello et murum Hierusalem et Eser et Mageddo et Gazer ¹⁶ Pharaon rex Aegypti ascendit
 et cepit Gazer succenditque eam igni et Chananeum qui habitabat in civitate interfecit et dedit eam
 in dote filiae suae uxori Salomonis ¹⁷ aedificavit ergo Salomon Gazer et Bethoron inferiorem ¹⁸ et
 Baalath et Palmyram in terra solitudinis ¹⁹ et omnes vicos qui ad se pertinebant et erant absque
 muro munivit et civitates curruum et civitates equitum et quodcumque ei placuit ut aedificaret in
 Hierusalem et in Libano et in omni terra potestatis suae ²⁰ universum populum qui remanserat de
 Amorreis et Hettheis et Ferezeis et Eveis et Iebuseis qui non sunt de filiis Israhel ²¹ horum filios
 qui remanserant in terra quos scilicet non potuerant filii Israhel exterminare fecit Salomon tributarios
 usque ad diem hanc ²² de filiis autem Israhel non constituit Salomon servire quemquam sed erant
 viri bellatores et ministri eius et principes et duces et praefecti curruum et equorum ²³ erant autem
 principes super omnia opera Salomonis praepositi quingenti quinquaginta qui habebant subiectum
 populum et statutis operibus imperabant ²⁴ filia autem Pharaonis ascendit de civitate David in
 domum suam quam aedificaverat ei tunc aedificavit Mello ²⁵ offerebat quoque Salomon tribus
 vicibus per annos singulos holocausta et pacificas victimas super altare quod aedificaverat Domino
 et adolebat thymiama coram Domino perfectumque est templum ²⁶ classem quoque fecit rex
 Salomon in Asiongaber quae est iuxta Ahilam in litore maris Rubri in terra Idumaea ²⁷ misitque
 Hiram in classe illa servos suos viros nauticos et gnaros maris cum servis Salomonis ²⁸ qui cum
 venissent in Ophir sumptum inde aurum quadringentorum viginti talentorum detulerunt ad regem
 Salomonem

Chapter 10

1
sed et regina Saba audita fama Salomonis in nomine Domini venit temptare eum in enigmatibus
2
et ingressa Hierusalem multo comitatu et divitiis camelis portantibus aromata et aurum infinitum
nimis et gemmas pretiosas venit ad Salomonem et locuta est ei universa quae habebat in corde suo
3
et docuit eam Salomon omnia verba quae proposuerat non fuit sermo qui regem posset latere et
non responderet ei 4
videns autem regina Saba omnem sapientiam Salomonis et domum quam
aedificaverat 5
et cibos mensae eius et habitacula servorum et ordinem ministrantium vestesque
eorum et pincernas et holocausta quae offerebat in domo Domini non habebat ultra spiritum
6
dixitque ad regem verus est sermo quem audiavi in terra mea 7
super sermonibus tuis et super
sapientia tua et non credebam narrantibus mihi donec ipsa veni et vidi oculis meis et probavi quod
media pars mihi nuntiata non fuerit maior est sapientia et opera tua quam rumor quem audiavi 8
beati
viri tui et beati servi tui hii qui stant coram te semper et audiunt sapientiam tuam 9
sit Dominus
Deus tuus benedictus cui placuisti et posuit te super thronum Israhel eo quod dilexerit Dominus
Israhel in sempiternum et constituit te regem ut faceres iudicium et iustitiam 10
dedit ergo regi
centum viginti talenta auri et aromata multa nimis et gemmas pretiosas non sunt adlata ultra aromata
tam multa quam ea quae dedit regina Saba regi Salomoni 11
sed et classis Hiram quae portabat
aurum de Ophir adtulit ex Ophir ligna thyina multa nimis et gemmas pretiosas 12
fecitque rex de
lignis thyinis fulchra domus Domini et domus regiae et citharas lyrasque cantoribus non sunt adlata
huiuscemodi ligna thyina neque visa usque in praesentem diem 13
rex autem Salomon dedit reginae
Saba omnia quae voluit et petivit ab eo exceptis his quae ultro obtulerat ei munere regio quae reversa
est et abiit in terram suam cum servis suis 14
erat autem pondus auri quod adferebatur Salomoni
per annos singulos sescentorum sexaginta sex talentorum auri 15
excepto eo quod offerebant viri
qui super vectigalia erant et negotiatores universique scruta vendentes et omnes reges Arabiae
ducesque terrae 16
fecit quoque rex Salomon ducenta scuta de auro puro sescentos auri siclos dedit
in lamminas scuti unius 17
et trecentas peltas ex auro probato trecentae minae auri unam peltam
vestiebant posuitque ea rex in domo silvae Libani 18
fecit etiam rex Salomon thronum de ebore
grandem et vestivit eum auro fulvo nimis 19
qui habebat sex gradus et summitas throni rotunda
erat in parte posteriori et duae manus hinc atque inde tenentes sedile et duo leones stabant iuxta
manus singulas 20
et duodecim leunculi stantes super sex gradus hinc atque inde non est factum
tale opus in universis regnis 21
sed et omnia vasa de quibus potabat rex Salomon erant aurea et

universa supellex domus saltus Libani de auro purissimo non erat argentum nec alicuius pretii
 22
 putabatur in diebus Salomonis quia classis regis per mare cum classe Hiram semel per tres annos
 ibat in Tharsis deferens inde aurum et argentum dentes elefantorum et simias et pavos
 23 24
 magnificatus est ergo rex Salomon super omnes reges terrae divitiis et sapientia et universa
 terra desiderabat vultum Salomonis ut audiret sapientiam eius quam dederat Deus in corde eius
 25
 et singuli deferebant ei munera vasa argentea et aurea vestes et arma bellica aromata quoque et
 26
 equos et mulos per annos singulos congregavitque Salomon currus et equites et facti sunt ei
 mille quadringenti currus et duodecim milia equitum et disposuit eos per civitates munitas et cum
 27
 rege in Hierusalem fecitque ut tanta esset abundantia argenti in Hierusalem quanta lapidum et
 28
 cedrorum praebebat multitudinem quasi sycomoros quae nascuntur in campestribus et educebantur
 equi Salomoni de Aegypto et de Coa negotiatores enim regis emebant de Coa et statuto pretio
 29
 perducebant egrediebatur autem quadriga ex Aegypto sescentis siclis argenti et equus centum
 quinquaginta atque in hunc modum cuncti reges Hetheorum et Syriae equos venundabant

Chapter 11

1
 rex autem Salomon amavit mulieres alienigenas multas filiam quoque Pharaonis et Moabitidas
 2
 et Ammanitidas Idumeas et Sidonias et Chettheas de gentibus super quibus dixit Dominus filiis
 Israhel non ingrediemini ad eas neque de illis ingredientur ad vestras certissimo enim avertent corda
 3
 vestra ut sequamini deos earum his itaque copulatus est Salomon ardentissimo amore fueruntque
 4
 ei uxores quasi reginae septingentae et concubinae trecentae et averterunt mulieres cor eius cumque
 iam esset senex depravatum est per mulieres cor eius ut sequeretur deos alienos nec erat cor eius
 5
 perfectum cum Domino Deo suo sicut cor David patris eius sed colebat Salomon Astharthen
 6
 deam Sidoniorum et Moloch idolum Ammanitarum fecitque Salomon quod non placuerat coram
 7
 Domino et non adimplevit ut sequeretur Dominum sicut pater eius tunc aedificavit Salomon
 fanum Chamos idolo Moab in monte qui est contra Hierusalem et Moloch idolo filiorum Ammon
 8
 atque in hunc modum fecit universis uxoribus suis alienigenis quae adolebant tura et immolabant
 9
 diis suis igitur iratus est Dominus Salomoni quod aversa esset mens eius a Domino Deo Israhel
 10
 qui apparuerat ei secundo et praeceperat de verbo hoc ne sequeretur deos alienos et non custodivit

11
quae mandavit ei Dominus dixit itaque Dominus Salomoni quia habuisti hoc apud te et non
custodisti pactum meum et praecepta mea quae mandavi tibi disrumpens scindam regnum tuum et
12
dabo illud servo tuo verumtamen in diebus tuis non faciam propter David patrem tuum de manu
13
filii tui scindam illud nec totum regnum auferam sed tribum unam dabo filio tuo propter David
14
servum meum et Hierusalem quam elegi suscitavit autem Dominus adversarium Salomoni Adad
15
Idumeum de semine regio qui erat in Edom cum enim esset David in Idumea et ascendisset Ioab
princeps militiae ad sepeliendos eos qui fuerant interfecti et occidisset omne masculinum in Idumea
16
sex enim mensibus ibi moratus est Ioab et omnis Israhel donec interimerent omne masculinum
17
in Idumea fugit Adad ipse et viri idumei de servis patris eius cum eo ut ingrederetur Aegyptum
18
erat autem Adad puer parvulus cumque surrexissent de Madian venerunt in Pharan tuleruntque
secum viros de Pharan et introierunt Aegyptum ad Pharaonem regem Aegypti qui dedit ei domum
19
et cibos constituit et terram delegavit et invenit Adad gratiam coram Pharaone valde in tantum ut
20
daret ei uxorem sororem uxoris suae germanam Tafnes reginae genuitque ei soror Tafnes
Genebath filium et nutrit eum Tafnes in domo Pharaonis eratque Genebath habitans apud
21
Pharaonem cum filiis eius cumque audisset Adad in Aegypto dormisse David cum patribus suis
et mortuum esse Ioab principem militiae dixit Pharaoni dimitte me ut vadam in terram meam
22
dixitque ei Pharaon qua enim re apud me indiges ut quaeras ire ad terram tuam at ille respondit
23
nulla sed obsecro ut dimittas me suscitavit quoque ei Deus adversarium Razon filium Heliada
24
qui fugerat Adadezer regem Soba dominum suum et congregavit contra eum viros et factus est
princeps latronum cum interficeret eos David abieruntque Damascus et habitaverunt ibi et
25
constituerunt eum regem in Damasco eratque adversarius Israhel cunctis diebus Salomonis et
26
hoc est malum Adad et odium contra Israhel regnavitque in Syria Hieroboam quoque filius
Nabath Ephratheus de Sareda cuius mater erat nomine Sarva mulier vidua servus Salomonis levavit
27
manum contra regem et haec causa rebellionis adversus eum quia Salomon aedificavit Mello et
28
coaequavit voraginem civitatis David patris sui erat autem Hieroboam vir fortis et potens
vidensque Salomon adulescentem bonae indolis et industrium constituerat eum praefectum super
29
tributa universae domus Ioseph factum est igitur in tempore illo ut Hieroboam egrederetur de
Hierusalem et inveniret eum Ahias Silonites propheta in via opertus pallio novo erant autem duo
30
tantum in agro adprehendensque Ahia pallium suum novum quo opertus erat scidit in duodecim

³¹
 partes et ait ad Hieroboam tolle tibi decem scissuras haec enim dicit Dominus Deus Israhel ecce
³²
 ego scindam regnum de manu Salomonis et dabo tibi decem tribus porro una tribus remanebit
 ei propter servum meum David et Hierusalem civitatem quam elegi ex omnibus tribubus Israhel
³³
 eo quod dereliquerint me et adoraverint Astharoth deam Sidoniorum et Chamos deum Moab et
 Melchom deum filiorum Ammon et non ambulaverint in viis meis ut facerent iustitiam coram me
³⁴
 et praecepta mea et iudicia sicut David pater eius nec auferam omne regnum de manu eius sed
 ducem ponam eum cunctis diebus vitae suae propter David servum meum quem elegi qui custodivit
³⁵
 mandata mea et praecepta mea auferam autem regnum de manu filii eius et dabo tibi decem
³⁶
 tribus filio autem eius dabo tribum unam ut remaneat lucerna David servo meo cunctis diebus
³⁷
 coram me in Hierusalem civitatem quam elegi ut esset nomen meum ibi te autem adsumam et
³⁸
 regnabis super omnia quae desiderat anima tua erisque rex super Israhel si igitur audieris omnia
 quae praecepero tibi et ambulaveris in viis meis et feceris quod rectum est coram me custodiens
 mandata mea et praecepta mea sicut fecit David servus meus ero tecum et aedificabo tibi domum
³⁹
 fidelem quomodo aedificavi David et tradam tibi Israhel et adfligam semen David super hoc
⁴⁰
 verumtamen non cunctis diebus voluit ergo Salomon interficere Hieroboam qui surrexit et aufugit
⁴¹
 in Aegyptum ad Susac regem Aegypti et fuit in Aegypto usque ad mortem Salomonis reliquum
 autem verborum Salomonis et omnia quae fecit et sapientia eius ecce universa scripta sunt in libro
⁴²
 verborum Salomonis dies autem quos regnavit Salomon in Hierusalem super omnem Israhel
⁴³
 quadraginta anni sunt dormivitque Salomon cum patribus suis et sepultus est in civitate David
 patris sui regnavitque Roboam filius eius pro eo

Chapter 12

¹
 venit autem Roboam in Sychem illuc enim congregatus erat omnis Israhel ad constituendum
²
 eum regem at Hieroboam filius Nabath cum adhuc esset in Aegypto profugus a facie regis
³
 Salomonis audita morte eius reversus est de Aegypto miseruntque et vocaverunt eum venit ergo
⁴
 Hieroboam et omnis multitudo Israhel et locuti sunt ad Roboam dicentes pater tuus durissimum
 iugum inposuit nobis tu itaque nunc inminue paululum de imperio patris tui durissimo et de iugo

gravissimo quod inposuit nobis et serviemus tibi ⁵ qui ait eis ite usque ad tertium diem et revertimini
ad me cumque abisset populus ⁶ iniit consilium rex Roboam cum senibus qui adsistebant coram
Salomone patre eius dum adviveret et ait quod mihi datis consilium ut respondeam populo ⁷ qui
dixerunt ei si hodie oboedieris populo huic et servieris et petitioni eorum cesseris locutusque fueris
ad eos verba lenia erunt tibi servi cunctis diebus ⁸ qui dereliquit consilium senum quod dederant
ei et adhibuit adulescentes qui nutriti fuerant cum eo et adsistebant illi ⁹ dixitque ad eos quod mihi
datis consilium ut respondeam populo huic qui dixerunt mihi levius fac iugum quod inposuit pater
tuus super nos ¹⁰ et dixerunt ei iuvenes qui nutriti fuerant cum eo sic loquere populo huic qui locuti
sunt ad te dicentes pater tuus adgravavit iugum nostrum tu releva nos sic loqueris ad eos minimus
digitus meus grossior est dorso patris mei ¹¹ et nunc pater meus posuit super vos iugum grave ego
autem addam super iugum vestrum pater meus cecidit vos flagellis ego autem caedam scorpionibus
¹² venit ergo Hieroboam et omnis populus ad Roboam die tertia sicut locutus fuerat rex dicens
¹³ revertimini ad me die tertia responditque rex populo dura derelicto consilio seniorum quod ei
¹⁴ dederant et locutus est eis secundum consilium iuvenum dicens pater meus adgravavit iugum
vestrum ego autem addam iugo vestro pater meus cecidit vos flagellis et ego caedam scorpionibus
¹⁵ et non adquevit rex populo quoniam aversatus eum fuerat Dominus ut suscicaret verbum suum
¹⁶ quod locutus fuerat in manu Ahiae Silonitae ad Hieroboam filium Nabath videns itaque populus
quod noluisset eos audire rex respondit ei dicens quae nobis pars in David vel quae hereditas in
filio Isai in tabernacula tua Israhel nunc vide domum tuam David et abiit Israhel in tabernacula sua
¹⁷ super filios autem Israhel quicumque habitabant in civitatibus Iuda regnavit Roboam ¹⁸ misit
igitur rex Roboam Aduram qui erat super tributum et lapidavit eum omnis Israhel et mortuus est
¹⁹ porro rex Roboam festinus ascendit currum et fugit in Hierusalem recessitque Israhel a domo
²⁰ David usque in praesentem diem factum est autem cum audisset omnis Israhel quod reversus
esset Hieroboam miserunt et vocaverunt eum congregato coetu et constituerunt regem super omnem
²¹ Israhel nec secutus est quisquam domum David praeter tribum Iuda solam venit autem Roboam
Hierusalem et congregavit universam domum Iuda et tribum Benjamin centum octoginta milia
electorum virorum et bellatorum ut pugnaret contra domum Israhel et reduceret regnum Roboam
²² filio Salomonis factus est vero sermo Domini ad Semeiam virum Dei dicens ²³ loquere ad
Roboam filium Salomonis regem Iuda et ad omnem domum Iuda et Benjamin et reliquos de populo
²⁴ dicens haec dicit Dominus non ascendetis nec bellabitis contra fratres vestros filios Israhel

revertatur vir in domum suam a me enim factum est verbum hoc audierunt sermonem Domini et
 reversi sunt de itinere sicut eis praeceperat Dominus²⁵ aedificavit autem Hieroboam Sychem in
 monte Ephraim et habitavit ibi et egressus inde aedificavit Phanuhel²⁶ dixitque Hieroboam in
 corde suo nunc revertetur regnum ad domum David²⁷ si ascenderit populus iste ut faciat sacrificia
 in domo Domini in Hierusalem et convertetur cor populi huius ad dominum suum Roboam regem
 Iuda interficientque me et revertentur ad eum²⁸ et excogitato consilio fecit duos vitulos aureos et
 dixit eis nolite ultra ascendere Hierusalem ecce dii tui Israhel qui eduxerunt te de terra Aegypti
²⁹ posuitque unum in Bethel et alterum in Dan³⁰ et factum est verbum hoc in peccatum ibat enim
 populus ad adorandum vitulum usque in Dan³¹ et fecit fana in excelsis et sacerdotes de extremis
 populi qui non erant de filiis Levi³² constituitque diem sollemnem in mense octavo quintadecima
 die mensis in similitudinem sollemnitis quae celebratur in Iuda et ascendens altare similiter fecit
 in Bethel ut immolaret vitulis quos fabricatus erat constituitque in Bethel sacerdotes excelsorum
³³ quae fecerat et ascendit super altare quod extruxerat in Bethel quintadecima die mensis octavi
 quem finxerat de corde suo et fecit sollemnitatem filiis Israhel et ascendit super altare ut adoleret
 incensum

Chapter 13

¹ et ecce vir Dei venit de Iuda in sermone Domini in Bethel Hieroboam stante super altare et
² tus iacente et exclamavit contra altare in sermone Domini et ait altare altare haec dicit Dominus
 ecce filius nascetur domui David Iosias nomine et immolabit super te sacerdotes excelsorum qui
³ nunc in te tura succendunt et ossa hominum incendet super te deditque in die illa signum dicens
 hoc erit signum quod locutus est Dominus ecce altare scinditur et effunditur cinis qui in eo est
⁴ cumque audisset rex sermonem hominis Dei quem inclamaverat contra altare in Bethel extendit
 manum suam de altari dicens adprehendite eum et exaruit manus eius quam extenderat contra eum
⁵ nec valuit retrahere eam ad se altare quoque scissum est et effusus cinis de altari iuxta signum
⁶ quod praedixerat vir Dei in sermone Domini et ait rex ad virum Dei deprecare faciem Domini
 Dei tui et ora pro me ut restituatur manus mea mihi oravit vir Dei faciem Domini et reversa est
⁷ manus regis ad eum et facta est sicut prius fuerat locutus est autem rex ad virum Dei veni mecum
⁸ domum ut prandeas et dabo tibi munera responditque vir Dei ad regem si dederis mihi mediam

partem domus tuae non veniam tecum nec comedam panem neque bibam aquam in loco isto⁹ sic enim mandatum est mihi in sermone Domini praecipientis non comedes panem neque bibes aquam nec reverteris per viam qua venisti¹⁰ abiit ergo per aliam viam et non est reversus per iter quo venerat in Bethel¹¹ propheta autem quidam senex habitabat in Bethel ad quem venit filius suus et narravit ei omnia opera quae fecerat vir Dei illa die in Bethel et verba quae locutus fuerat ad regem et narraverunt patri suo¹² et dixit eis pater eorum per quam viam abiit ostenderunt ei filii sui viam per quam abierat vir Dei qui venerat de Iuda¹³ et ait filiis suis sternite mihi asinum qui cum stravissent ascendit¹⁴ et abiit post virum Dei et invenit eum sedentem subtus terebinthum et ait illi tune es vir Dei qui venisti de Iuda respondit ille ego sum¹⁵ dixit ad eum veni mecum domum ut comedas panem¹⁶ qui ait non possum reverti neque venire tecum nec comedam panem nec bibam aquam in loco isto¹⁷ quia locutus est Dominus ad me in sermone Domini dicens non comedes panem et non bibes ibi aquam nec reverteris per viam qua ieris¹⁸ qui ait illi et ego propheta sum similis tui et angelus locutus est mihi in sermone Domini dicens reduc eum tecum in domum tuam et comedat panem et bibat aquam fefellit eum¹⁹ et reduxit secum comedit ergo panem in domo eius et bibit aquam²⁰ cumque sederent ad mensam factus est sermo Domini ad prophetam qui reducerat eum²¹ et exclamavit ad virum Dei qui venerat de Iuda dicens haec dicit Dominus quia inoboediens fuisti ori Domini et non custodisti mandatum quod praecepit tibi Dominus Deus tuus²² et reversus es et comedisti panem et bibisti aquam in loco in quo praecepit tibi ne comederes panem neque biberes aquam non inferetur cadaver tuum in sepulchrum patrum tuorum²³ cumque comedisset et bibisset stravit asinum prophetae quem reducerat²⁴ qui cum abisset invenit eum leo in via et occidit et erat cadaver eius proiectum in itinere asinus autem stabat iuxta illum et leo stabat iuxta cadaver²⁵ et ecce viri transeuntes viderunt cadaver proiectum in via et leonem stantem iuxta cadaver et venerunt et divulgaverunt in civitate in qua propheta senex ille habitabat²⁶ quod cum audisset propheta ille qui reducerat eum de via ait vir Dei est qui inoboediens fuit ori Domini et tradidit eum Dominus leoni et confregit eum et occidit iuxta verbum Domini quod locutus est ei²⁷ dixitque ad filios suos sternite mihi asinum qui cum stravissent²⁸ et ille abisset invenit cadaver eius proiectum in via et asinum et leonem stantes iuxta cadaver non comedit leo de cadavere nec laesit asinum²⁹ tulit ergo propheta cadaver viri Dei et posuit illud super asinum et reversus intulit

in civitatem prophetae senis ut plangerent eum³⁰ et posuit cadaver eius in sepulchro suo et
 planxerunt eum heu frater³¹ cumque planxissent eum dixit ad filios suos cum mortuus fuero sepelite
 me in sepulchro in quo vir Dei sepultus est iuxta ossa eius ponite ossa mea³² profecto enim veniet
 sermo quem praedixit in sermone Domini contra altare quod est in Bethel et contra omnia fana
 excelsorum quae sunt in urbibus Samariae³³ post verba haec non est reversus Hieroboam de via
 sua pessima sed e contrario fecit de novissimis populi sacerdotes excelsorum quicumque volebat
 implebat manum suam et fiebat sacerdos excelsorum³⁴ et propter hanc causam peccavit domus
 Hieroboam et eversa est et deleta de superficie terrae

Chapter 14

¹ in tempore illo aegrotavit Abia filius Hieroboam² dixitque Hieroboam uxori suae surge et
 commuta habitum ne cognoscaris quod sis uxor Hieroboam et vade in Silo ubi est Ahia propheta
 qui locutus est mihi quod regnaturus essem super populum hunc³ tolle quoque in manu tua decem
 panes et crustula et vas mellis et vade ad illum ipse indicabit tibi quid eventurum sit huic puero
⁴ fecit ut dixerat uxor Hieroboam et consurgens abiit in Silo et venit in domum Ahia at ille non
 poterat videre quia caligaverant oculi eius prae senectute⁵ dixit autem Dominus ad Ahiam ecce
 uxor Hieroboam ingreditur ut consulat te super filio suo qui aegrotat haec et haec loqueris ei cum
 ergo illa intraret et dissimularet se esse quae erat⁶ audivit Ahias sonitum pedum eius introeuntis
 per ostium et ait ingredere uxor Hieroboam quare aliam esse te simulas ego autem missus sum ad
 te durus nuntius⁷ vade et dic Hieroboam haec dicit Dominus Deus Israhel quia exaltavi te de medio
 populi et dedi te ducem super populum meum Israhel⁸ et scidi regnum domus David et dedi illud
 tibi et non fuisti sicut servus meus David qui custodivit mandata mea et secutus est me in toto corde
 suo faciens quod placitum esset in conspectu meo⁹ sed operatus es male super omnes qui fuerunt
 ante te et fecisti tibi deos alienos et conflavisti ut me ad iracundiam provocares me autem proiecisti
 post corpus tuum¹⁰ idcirco ecce ego inducam mala super domum Hieroboam et percutiam de
 Hieroboam mingentem ad parietem et clausum et novissimum in Israhel et mundabo reliquias
 domus Hieroboam sicut mundari solet fimus usque ad purum¹¹ qui mortui fuerint de Hieroboam
 in civitate comedent eos canes qui autem mortui fuerint in agro vorabunt eos aves caeli quia Dominus
 locutus est¹² tu igitur surge et vade in domum tuam et in ipso introitu pedum tuorum in urbem

13
moriatur puer et planget eum omnis Israhel et sepeliet iste enim solus infertur de Hieroboam in
sepulchrum quia inventus est super eo sermo bonus ad Dominum Deum Israhel in domo Hieroboam
14
constituet autem sibi Dominus regem super Israhel qui percutiat domum Hieroboam in hac die
15
et in hoc tempore et percutiet Dominus Israhel sicut moveri solet harundo in aqua et evellet
Israhel de terra bona hac quam dedit patribus eorum et ventilabit eos trans Flumen quia fecerunt
16
sibi lucos ut inritarent Dominum et tradet Dominus Israhel propter peccata Hieroboam qui
17
peccavit et peccare fecit Israhel surrexit itaque uxor Hieroboam et abiit et venit in Thersa cumque
18
illa ingrederetur limen domus puer mortuus est et sepelierunt eum et planxit illum omnis Israhel
19
iuxta sermonem Domini quem locutus est in manu servi sui Ahiae prophetae reliqua autem
verborum Hieroboam quomodo pugnaverit et quomodo regnaverit ecce scripta sunt in libro verborum
20
dierum regum Israhel dies autem quibus regnavit Hieroboam viginti duo anni sunt et dormivit
21
cum patribus suis regnavitque Nadab filius eius pro eo porro Roboam filius Salomonis regnavit
in Iuda quadraginta et unius anni erat Roboam cum regnare coepisset et decem et septem annis
regnavit in Hierusalem civitatem quam elegit Dominus ut poneret nomen suum ibi ex omnibus
22
tribubus Israhel nomen autem matris eius Naama Ammanites et fecit Iudas malum coram Domino
et inritaverunt eum super omnibus quae fecerant patres eorum in peccatis suis quae peccaverant
23
aedificaverunt enim et ipsi sibi aras et statuas et lucos super omnem collem excelsum et subter
24
omnem arborem frondosam sed et effeminati fuerunt in terra feceruntque omnes abominationes
25
gentium quas adtrivit Dominus ante faciem filiorum Israhel in quinto autem anno regni Roboam
26
ascendit Sesac rex Aegypti in Hierusalem et tulit thesauros domus Domini et thesauros regios
27
et universa diripuit scuta quoque aurea quae fecerat Salomon pro quibus fecit rex Roboam scuta
aerea et tradidit ea in manu ducum scutariorum et eorum qui excubabant ante ostium domus regis
28
cumque ingrederetur rex in domum Domini portabant ea qui praeundi habebant officium et
29
postea reportabant ad armamentarium scutariorum reliqua autem sermonum Roboam et omnium
30
quae fecit ecce scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda fuitque bellum inter Roboam
31
et Hieroboam cunctis diebus dormivit itaque Roboam cum patribus suis et sepultus est cum eis
in civitate David nomen autem matris eius Naama Ammanites et regnavit Abiam filius eius pro eo

Chapter 15

¹igitur in octavodecimo anno regni Hieroboam filii Nabath regnavit Abiam super Iudam ²tribus
 annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Maacha filia Absalom ³ambulavitque in omnibus
 peccatis patris sui quae fecerat ante eum nec erat cor eius perfectum cum Domino Deo suo sicut
 cor David patris eius ⁴sed propter David dedit ei Dominus Deus suus lucernam in Hierusalem ut
 suscitareretur filium eius post eum et staret Hierusalem ⁵eo quod fecisset David rectum in oculis
 Domini et non declinasset ab omnibus quae praeceperat ei cunctis diebus vitae suae excepto sermone
 Uriae Hetthei ⁶attamen bellum fuit inter Roboam et inter Hieroboam omni tempore vitae eius
⁷reliqua autem sermonum Abiam et omnia quae fecit nonne haec scripta sunt in libro verborum
 dierum regum Iuda fuitque proelium inter Abiam et inter Hieroboam ⁸et dormivit Abiam cum
 patribus suis et sepelierunt eum in civitate David regnavitque Asa filius eius pro eo ⁹in anno ergo
 vicesimo Hieroboam regis Israhel regnavit Asa rex Iuda ¹⁰et quadraginta uno anno regnavit in
 Hierusalem nomen matris eius Maacha filia Absalom ¹¹et fecit Asa rectum ante conspectum
 Domini sicut David pater eius ¹²et abstulit effeminatos de terra purgavitque universas sordes
 idolorum quae fecerant patres eius ¹³insuper et Maacham matrem suam amovit ne esset princeps
 in sacris Priapi et in luco eius quem consecraverat subvertitque specum eius et confregit simulacrum
 turpissimum et conbusit in torrente Cedron ¹⁴excelsa autem non abstulit verumtamen cor Asa
 perfectum erat cum Deo cunctis diebus suis ¹⁵et intulit ea quae sanctificaverat pater suus et voverat
 in domum Domini argentum et aurum et vasa ¹⁶bellum autem erat inter Asa et Baasa regem Israhel
 cunctis diebus eorum ¹⁷ascendit quoque Baasa rex Israhel in Iudam et aedificavit Rama ut non
 possit quispiam egredi vel ingredi de parte Asa regis Iudae ¹⁸tollens itaque Asa omne argentum
 et aurum quod remanserat in thesauris domus Domini et in thesauris domus regiae dedit illud in
 manu servorum suorum et misit ad Benadad filium Tabremmon filii Ezion regem Syriae qui habitabat
 in Damasco dicens ¹⁹foedus est inter me et te et inter patrem meum et patrem tuum ideo misi tibi
 munera argentum et aurum et peto ut venias et irritum facias foedus quod habes cum Baasa rege
 Israhel et recedat a me ²⁰adquiescens Benadad regi Asa misit principes exercitus sui in civitates
 Israhel et percusserunt Ahion et Dan et Abel domum Maacha et universam Cenneroth omnem

²¹ scilicet terram Nepthalim ²¹ quod cum audisset Baasa intermisit aedificare Rama et reversus est
²² in Thersa ²² rex autem Asa nuntium misit in omnem Iudam nemo sit excusatus et tulerunt lapides
 Rama et ligna eius quibus aedificaverat Baasa et extruxit de eis rex Asa Gaba Benjamin et Maspha
²³ reliqua autem omnium sermonum Asa et universae fortitudines eius et cuncta quae fecit et civitates
 quas extruxit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda verumtamen in tempore
²⁴ senectutis suae doluit pedes ²⁴ et dormivit cum patribus suis et sepultus est cum eis in civitate
 David patris sui regnavitque Iosaphat filius eius pro eo ²⁵ Nadab vero filius Hieroboam regnavit
²⁶ super Israhel anno secundo Asa regis Iuda regnavitque super Israhel duobus annis ²⁶ et fecit quod
 malum est in conspectu Domini et ambulavit in viis patris sui et in peccatis eius quibus peccare
²⁷ fecit Israhel ²⁷ insidiatus est autem ei Baasa filius Ahia de domo Isachar et percussit eum in
 Gebbethon quae est urbs Philisthinorum siquidem Nadab et omnis Israhel obsidebant Gebbethon
²⁸ interfecit igitur illum Baasa in anno tertio Asa regis Iuda et regnavit pro eo ²⁹ cumque regnasset
 percussit omnem domum Hieroboam non dimisit ne unam quidem animam de semine eius donec
³⁰ deleret eum iuxta verbum Domini quod locutus fuerat in manu servi sui Ahiae Silonitis ³⁰ propter
 peccata Hieroboam quae peccaverat et quibus peccare fecerat Israhel et propter delictum quo
³¹ inritaverat Dominum Deum Israhel ³¹ reliqua autem sermonum Nadab et omnia quae operatus est
 nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israhel ³² fuitque bellum inter Asa et
³³ Baasa regem Israhel cunctis diebus eorum ³³ anno tertio Asa regis Iuda regnavit Baasa filius Ahia
³⁴ super omnem Israhel in Thersa viginti quattuor annis ³⁴ et fecit malum coram Domino ambulavitque
 in via Hieroboam et in peccatis eius quibus peccare fecit Israhel

Chapter 16

¹ factus est autem sermo Domini ad Hieu filium Anani contra Baasa dicens ² pro eo quod
 exaltavi te de pulvere et posui ducem super populum meum Israhel tu autem ambulasti in via
³ Hieroboam et peccare fecisti populum meum Israhel ut me inritares in peccatis eorum ³ ecce ego
 demetam posteriora Baasa et posteriora domus eius et faciam domum tuam sicut domum Hieroboam
⁴ filii Nabath ⁴ qui mortuus fuerit de Baasa in civitate comedent eum canes et qui mortuus fuerit ex
 eo in regione comedent eum volucres caeli ⁵ reliqua autem sermonum Baasa et quaecumque fecit

et proelia eius nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israhel ⁶ dormivit ergo
 Baasa cum patribus suis sepultusque est in Thersa et regnavit Hela filius eius pro eo ⁷ cum autem
 in manu Hieu filii Anani prophetae verbum Domini factum esset contra Baasa et contra domum
 eius et contra omne malum quod fecerat coram Domino ad inritandum eum in operibus manuum
 suarum ut fieret sicut domus Hieroboam ob hanc causam occidit eum ⁸ anno vicesimo sexto Asa
 regis Iuda regnavit Hela filius Baasa super Israhel in Thersa duobus annis ⁹ et rebellavit contra
 eum servus suus Zamri dux mediae partis equitum erat autem Hela in Thersa bibens et temulentus
 in domo Arsa praefecti Thersa ¹⁰ inruens ergo Zamri percussit et occidit eum anno vicesimo septimo
 Asa regis Iuda et regnavit pro eo ¹¹ cumque regnasset et sedisset super solium eius percussit omnem
 domum Baasa et non dereliquit ex eo mingentem ad parietem et propinquos et amicos eius
¹² delevitque Zamri omnem domum Baasa iuxta verbum Domini quod locutus fuerat ad Baasa in
 manu Hieu prophetae ¹³ propter universa peccata Baasa et peccata Hela filii eius qui peccaverunt
 et peccare fecerunt Israhel provocantes Dominum Deum Israhel in vanitatibus suis ¹⁴ reliqua autem
 sermonum Hela et omnia quae fecit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israhel
¹⁵ anno vicesimo et septimo Asa regis Iuda regnavit Zamri septem diebus in Thersa porro exercitus
 obsidebat Gebbethon urbem Philisthinorum ¹⁶ cumque audisset rebellasse Zamri et occidissem regem
 fecit sibi regem omnis Israhel Amri qui erat princeps militiae super Israhel in die illa in castris
¹⁷ ascendit ergo Amri et omnis Israhel cum eo de Gebbethon et obsidebant Thersa ¹⁸ videns autem
 Zamri quod expugnanda esset civitas ingressus est palatium et succendit secum domum regiam et
 mortuus est ¹⁹ in peccatis suis quae peccaverat faciens malum coram Domino et ambulans in via
 Hieroboam et in peccato eius quo fecit peccare Israhel ²⁰ reliqua autem sermonum Zamri et
 insidiarum eius et tyrannidis nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israhel ²¹ tunc
 divisus est populus Israhel in duas partes media pars populi sequebatur Thebni filium Gineth ut
 constitueret eum regem et media pars Amri ²² praevaluit autem populus qui erat cum Amri populo
 qui sequebatur Thebni filium Gineth mortuusque est Thebni et regnavit Amri ²³ anno tricesimo
 primo Asa regis Iuda regnavit Amri super Israhel duodecim annis in Thersa regnavit sex annis
²⁴ emitque montem Samariae a Somer duobus talentis argenti et aedificavit eam et vocavit nomen
 civitatis quam extruxerat nomine Somer domini montis Samariae ²⁵ fecit autem Amri malum in
 conspectu Domini et operatus est nequiter super omnes qui fuerant ante eum ²⁶ ambulavitque in

omni via Hieroboam filii Nabath et in peccatis eius quibus peccare fecerat Israhel ut inritaret
 Dominum Deum Israhel in vanitatibus suis ²⁷ reliqua autem sermonum Amri et proelia eius quae
 gessit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israhel ²⁸ et dormivit Amri cum
 patribus suis et sepultus est in Samaria regnavitque Ahab filius eius pro eo ²⁹ Ahab vero filius
 Amri regnavit super Israhel anno tricesimo octavo Asa regis Iuda et regnavit Ahab filius Amri
 super Israhel in Samaria viginti et duobus annis ³⁰ et fecit Ahab filius Amri malum in conspectu
 Domini super omnes qui fuerunt ante eum ³¹ nec suffecit ei ut ambularet in peccatis Hieroboam
 filii Nabath insuper duxit uxorem Hiezabel filiam Ethbaal regis Sidoniorum et abiit et servivit Baal
 et adoravit eum ³² et posuit aram Baal in templo Baal quod aedificaverat in Samaria ³³ et plantavit
 lucum et addidit Ahab in opere suo inritans Dominum Deum Israhel super omnes reges Israhel qui
 fuerant ante eum ³⁴ in diebus eius aedificavit Ahiel de Bethel Hiericho in Abiram primitivo suo
 fundavit eam et in Segub novissimo suo posuit portas eius iuxta verbum Domini quod locutus fuerat
 in manu Iosue filii Nun

Chapter 17

¹ et dixit Helias Thesbites de habitatoribus Galaad ad Ahab vivit Dominus Deus Israhel in cuius
 conspectu sto si erit annis his ros et pluvia nisi iuxta oris mei verba ² et factum est verbum Domini
 ad eum dicens ³ recede hinc et vade contra orientem et abscondere in torrente Charith qui est contra
 Iordanem ⁴ et ibi de torrente bibes corvisque praecepi ut pascant te ibi ⁵ abiit ergo et fecit iuxta
 verbum Domini cumque abisset sedit in torrente Charith qui est contra Iordanem ⁶ corvi quoque
 deferebant panem et carnes mane similiter panem et carnes vesperi et bibebat de torrente ⁷ post
 dies autem siccatus est torrens non enim pluerat super terram ⁸ factus est igitur sermo Domini ad
 eum dicens ⁹ surge et vade in Sareptha Sidoniorum et manebis ibi praecepi enim ibi mulieri viduae
 ut pascat te ¹⁰ surrexit et abiit Sareptham cumque venisset ad portam civitatis apparuit ei mulier
 vidua colligans ligna et vocavit eam dixitque da mihi paululum aquae in vase ut bibam ¹¹ cumque
 illa pergeret ut adferret clamavit post tergum eius dicens adfer mihi obsecro et buccellam panis in
 manu tua ¹² quae respondit vivit Dominus Deus tuus quia non habeo panem nisi quantum pugillus

capere potest farinae in hydria et paululum olei in lecytho en colligo duo ligna ut ingrediar et faciam
¹³
 illud mihi et filio meo ut comedamus et moriamur ¹³ ad quam Helias ait noli timere sed vade et
 fac sicut dixisti verumtamen mihi primum fac de ipsa farinula subcinericium panem parvulum et
¹⁴
 adfer ad me tibi autem et filio tuo facies postea ¹⁴ haec autem dicit Dominus Deus Israhel hydria
 farinae non deficiet nec lecythus olei minuetur usque ad diem in qua daturus est Dominus pluviam
¹⁵
 super faciem terrae ¹⁵ quae abiit et fecit iuxta verbum Heliae et comedit ipse et illa et domus eius
¹⁶
 et ex illa die ¹⁶ hydria farinae non defecit et lecythus olei non est inminutus iuxta verbum Domini
¹⁷
 quod locutus fuerat in manu Heliae ¹⁷ factum est autem post verba haec aegrotavit filius mulieris
¹⁸
 matris familiae et erat languor fortis nimis ita ut non remaneret in eo halitus ¹⁸ dixit ergo ad Heliam
 quid mihi et tibi vir Dei ingressus es ad me ut rememorarentur iniquitates meae et interficeres filium
¹⁹
 meum ¹⁹ et ait ad eam da mihi filium tuum tulitque eum de sinu illius et portavit in cenaculum ubi
²⁰
 ipse manebat et posuit super lectulum suum ²⁰ et clamavit ad Dominum et dixit Domine Deus
²¹
 meus etiamne viduam apud quam ego utcumque sustentor adflixisti ut interficeres filium eius ²¹ et
 expandit se atque mensus est super puerum tribus vicibus clamavitque ad Dominum et ait Domine
²²
 Deus meus revertatur oro anima pueri huius in viscera eius ²² exaudivit Dominus vocem Heliae
²³
 et reversa est anima pueri intra eum et revixit ²³ tulitque Helias puerum et deposuit eum de cenaculo
²⁴
 in inferiorem domum et tradidit matri suae et ait illi en vivit filius tuus ²⁴ dixitque mulier ad Heliam
 nunc in isto cognovi quoniam vir Dei es tu et verbum Domini in ore tuo verum est

Chapter 18

¹
 post dies multos verbum Domini factum est ad Heliam in anno tertio dicens vade et ostende
²
 te Ahab ut dem pluviam super faciem terrae ² ivit ergo Helias ut ostenderet se Ahab erat autem
³
 fames vehemens in Samaria ³ vocavitque Ahab Abdiam dispensatorem domus suae Abdias autem
⁴
 timebat Dominum valde ⁴ nam cum interficeret Hiezabel prophetas Domini tulit ille centum
⁵
 prophetas et abscondit eos quinquagenos in speluncis et pavit eos pane et aqua ⁵ dixit ergo Ahab
 ad Abdiam vade in terram ad universos fontes aquarum et in cunctas valles si forte invenire possimus
⁶
 herbam et salvare equos et mulos et non penitus iumenta intereant ⁶ diviseruntque sibi regiones ut

circuirent eas Ahab ibat per viam unam et Abdias per viam alteram seorsum ⁷ cumque esset Abdias in via Helias occurrit ei qui cum cognovisset eum cecidit super faciem suam et ait num tu es domine mi Helias ⁸ cui ille respondit ego vade dic domino tuo adest Helias ⁹ et ille quid peccavi inquit quoniam trades me servum tuum in manu Ahab ut interficiat me ¹⁰ vivit Dominus Deus tuus non est gens aut regnum quo non miserit dominus meus te requirens et respondentibus cunctis non est hic adiuravit regna singula et gentes eo quod minime repperireris ¹¹ et nunc dicis mihi vade et dic domino tuo adest Helias ¹² cumque recessero a te spiritus Domini asportabit te in locum quem ego ignoro ingressus nuntiabo Ahab et non inveniet te et interficiet me servus autem tuus timet Dominum ab infantia sua ¹³ numquid non indicatum est tibi domino meo quid fecerim cum interficeret Hiezabel prophetas Domini quod absconderim de prophetis Domini centum viros quinquagenos et quinquagenos in speluncis et paverim eos pane et aqua ¹⁴ et nunc tu dicis vade et dic domino tuo adest Helias ut interficiat me ¹⁵ dixit Helias vivit Dominus exercituum ante cuius vultum sto quia hodie apparebo ei ¹⁶ abiit ergo Abdias in occursum Ahab et indicavit ei venitque Ahab in occursum Heliae ¹⁷ et cum vidisset eum ait tune es ille qui conturbas Israhel ¹⁸ et ille ait non turbavi Israhel sed tu et domus patris tui qui dereliquistis mandata Domini et secuti estis Baalim ¹⁹ verumtamen nunc mitte et congrega ad me universum Israhel in monte Carmeli et prophetas Baal quadringentos quinquaginta prophetasque lucorum quadringentos qui comedunt de mensa Hiezabel ²⁰ misit Ahab ad omnes filios Israhel et congregavit prophetas in monte Carmeli ²¹ accedens autem Helias ad omnem populum ait usquequo claudicatis in duas partes si Dominus est Deus sequimini eum si autem Baal sequimini illum et non respondit ei populus verbum ²² et ait rursum Helias ad populum ego remansi propheta Domini solus prophetae autem Baal quadringenti et quinquaginta viri sunt ²³ dentur nobis duo boves et illi eligant bovem unum et in frusta caedentes ponant super ligna ignem autem non subponant et ego faciam bovem alterum et inponam super ligna ignemque non subponam ²⁴ invocate nomina deorum vestrorum et ego invocabo nomen Domini et deus qui exaudierit per ignem ipse sit Deus respondens omnis populus ait optima propositio ²⁵ dixit ergo Helias prophetis Baal eligite vobis bovem unum et facite primi quia vos plures estis et invocate nomina deorum vestrorum ignemque non subponatis ²⁶ qui cum tulissent bovem quem dederat eis fecerunt et invocabant nomen Baal de mane usque ad meridiem dicentes Baal exaudi nos et non erat vox nec qui responderet transiliebantque altare quod fecerant ²⁷ cumque esset iam meridies includebat eis Helias dicens clamate voce maiore deus enim est et forsitan loquitur aut in diversorio est aut in

itinere aut certe dormit ut excitetur ²⁸ clamabant ergo voce magna et incidebant se iuxta ritum
 suum cultris et lanceolis donec perfunderentur sanguine ²⁹ postquam autem transiit meridies et
 illis prophetantibus venerat tempus quo sacrificium offerri solet nec audiebatur vox neque aliquis
 respondebat nec adtendebat orantes ³⁰ dixit Helias omni populo venite ad me et accedente ad se
 populo curavit altare Domini quod destructum fuerat ³¹ et tulit duodecim lapides iuxta numerum
 tribuum filiorum Iacob ad quem factus est sermo Domini dicens Israhel erit nomen tuum ³² et
 aedificavit lapidibus altare in nomine Domini fecitque aquaeductum quasi per duas aratiunculas in
 circuitu altaris ³³ et composuit ligna divisitque per membra bovem et posuit super ligna ³⁴ et ait
 implete quattuor hydrias aqua et fundite super holocaustum et super ligna rursumque dixit etiam
 secundo hoc facite qui cum fecissent et secundo ait etiam tertio id ipsum facite feceruntque et tertio
³⁵ et currebant aquae circa altare et fossa aquaeductus repleta est ³⁶ cumque iam tempus esset ut
 offerretur holocaustum accedens Helias propheta ait Domine Deus Abraham Isaac et Israhel hodie
 ostende quia tu es Deus Israhel et ego servus tuus et iuxta praeceptum tuum feci omnia verba haec
³⁷ exaudi me Domine exaudi me ut discat populus iste quia tu es Dominus Deus et tu convertisti
 cor eorum iterum ³⁸ cecidit autem ignis Domini et voravit holocaustum et ligna et lapides pulverem
 quoque et aquam quae erat in aquaeductu lambens ³⁹ quod cum vidisset omnis populus cecidit in
 faciem suam et ait Dominus ipse est Deus Dominus ipse est Deus ⁴⁰ dixitque Helias ad eos
 adprehendite prophetas Baal et ne unus quidem fugiat ex eis quos cum comprehendissent duxit eos
 Helias ad torrentem Cison et interfecit eos ibi ⁴¹ et ait Helias ad Ahab ascende comede et bibe quia
 sonus multae pluviae est ⁴² ascendit Ahab ut comederet et biberet Helias autem ascendit in vertice
 Carmeli et pronus in terram posuit faciem inter genua sua ⁴³ et dixit ad puerum suum ascende et
 prospice contra mare qui cum ascendisset et contemplatus esset ait non est quicquam et rursum ait
 illi revertere septem vicibus ⁴⁴ in septima autem vice ecce nubicula parva quasi vestigium hominis
 ascendeat de mari qui ait ascende et dic Ahab iunge et descende ne occupet te pluvia ⁴⁵ cumque
 se verterent huc atque illuc ecce caeli contenebrati sunt et nubes et ventus et facta est pluvia grandis
 ascendens itaque Ahab abiit in Hiezhrahel ⁴⁶ et manus Domini facta est super Heliam accinctisque
 lumbis currebat ante Ahab donec veniret in Hiezhrahel

Chapter 19

¹
nuntiavit autem Ahab Hiezabel omnia quae fecerat Helias et quomodo occidisset universos
prophetas gladio ²
misitque Hiezabel nuntium ad Heliam dicens haec mihi faciant dii et haec addant
nisi hac hora cras posuero animam tuam sicut animam unius ex illis ³
timuit ergo Helias et surgens
abiit quocumque eum ferebat voluntas venitque in Bersabee Iuda et dimisit ibi puerum suum ⁴
et perrexit in desertum via unius diei cumque venisset et sederet subter unam iuniperum petivit animae
suae ut moreretur et ait sufficit mihi Domine tolle animam meam neque enim melior sum quam
patres mei ⁵
proiecitque se et obdormivit in umbra iuniperi et ecce angelus tetigit eum et dixit illi
surge comede ⁶
respexit et ecce ad caput suum subcinericius panis et vas aquae comedit ergo et
bibit et rursum obdormivit ⁷
reversusque est angelus Domini secundo et tetigit eum dixitque illi
surge comede grandis enim tibi restat via ⁸
qui cum surrexisset comedit et bibit et ambulavit in
fortitudine cibi illius quadraginta diebus et quadraginta noctibus usque ad montem Dei Horeb
⁹
cumque venisset illuc mansit in spelunca et ecce sermo Domini ad eum dixitque illi quid hic agis
¹⁰
Helia at ille respondit zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum quia dereliquerunt pactum
Domini filii Israhel altaria tua destruxerunt et prophetas tuos occiderunt gladio et derelictus sum
ego solus et quaerunt animam meam ut auferant eam ¹¹
et ait ei egredere et sta in monte coram
Domino et ecce Dominus transit et spiritus grandis et fortis subvertens montes et conterens petras
ante Dominum non in spiritu Dominus et post spiritum commotio non in commotione Dominus
¹²
et post commotionem ignis non in igne Dominus et post ignem sibilus aurae tenuis ¹³
quod cum
audisset Helias operuit vultum suum pallio et egressus stetit in ostio speluncae et ecce vox ad eum
¹⁴
dicens quid agis hic Helia et ille respondit zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum quia
dereliquerunt pactum tuum filii Israhel altaria tua destruxerunt et prophetas tuos occiderunt gladio
et derelictus sum ego solus et quaerunt animam meam ut auferant eam ¹⁵
et ait Dominus ad eum
vade et revertere in viam tuam per desertum in Damascum cumque perveneris unguis Azahel regem
super Syriam ¹⁶
et Hieu filium Namsi unguis regem super Israhel Heliseum autem filium Saphat
qui est de Abelmaula unguis prophetam pro te ¹⁷
et erit quicumque fugerit gladium Azahel occidet
eum Hieu et qui fugerit gladium Hieu interficiet eum Heliseus ¹⁸
et derelinquam mihi in Israhel
septem milia universorum genua quae non sunt incurvata Baal et omne os quod non adoravit eum
¹⁹
osculans manum profectus ergo inde repperit Heliseum filium Saphat arantem duodecim iugis
boum et ipse in duodecim arantibus unus erat cumque venisset Helias ad eum misit pallium suum
²⁰
super illum qui statim relictis bubus cucurrit post Heliam et ait osculer oro te patrem meum et

matrem meam et sic sequar te dixitque ei vade et revertere quod enim meum erat feci tibi²¹ reversus autem ab eo tulit par boum et mactavit illud et in aratro boum coxit carnes et dedit populo et comederunt consurgensque abiit et secutus est Heliam et ministrabat ei

Chapter 20

¹ porro Benadad rex Syriae congregavit omnem exercitum suum et triginta et duos reges secum et equos et currus et ascendens pugnabat contra Samariam et obsidebat eam² mittensque nuntios ad Ahab regem Israhel in civitatem³ ait haec dicit Benadad argentum tuum et aurum tuum meum est et uxores tuae et filii tui optimi mei sunt⁴ responditque rex Israhel iuxta verbum tuum domine mi rex tuus sum ego et omnia mea⁵ revertentesque nuntii dixerunt haec dicit Benadad qui misit nos ad te argentum tuum et aurum tuum et uxores tuas et filios tuos dabis mihi⁶ cras igitur hac eadem hora mittam servos meos ad te et scrutabuntur domum tuam et domum servorum tuorum et omne quod eis placuerit ponent in manibus suis et auferent⁷ vocavit autem rex Israhel omnes seniores terrae et ait animadvertite et videte quoniam insidietur nobis misit enim ad me pro uxoribus meis et filiis et pro argento et auro et non abnui⁸ dixeruntque omnes maiores natu et universus populus ad eum non audias neque adquiescas illi⁹ respondit itaque nuntiis Benadad dicite domino meo regi omnia propter quae misisti ad me servum tuum initio faciam hanc autem rem facere non possum¹⁰ reversique nuntii rettulerunt ei qui remisit et ait haec faciant mihi dii et haec addant si suffecerit pulvis Samariae pugillis omnis populi qui sequitur me¹¹ et respondens rex Israhel ait dicite ei ne gloriatur accinctus aequae ut discinctus¹² factum est autem cum audisset verbum istud bibebat ipse et reges in umbraculis et ait servis suis circumdate civitatem et circumdederunt eam¹³ et ecce propheta unus accedens ad Ahab regem Israhel ait haec dicit Dominus certe vidisti omnem multitudinem hanc nimiam ecce ego tradam eam in manu tua hodie ut scias quia ego sum Dominus¹⁴ ait Ahab per quem dixitque ei haec dicit Dominus per pedisequos principum provinciarum et ait quis incipiet proeliari et ille dixit tu¹⁵ recensuit ergo pueros principum provinciarum et repperit numerum ducentorum triginta duum et post eos recensuit populum omnes filios Israhel septem milia¹⁶ et egressi sunt meridie Benadad autem bibebat temulentus in umbraculo suo et reges

triginta duo cum eo qui ad auxilium eius venerant¹⁷ egressi sunt autem pueri principum
provinciarum in prima fronte misit itaque Benadad qui nuntiaverunt ei dicentes viri egressi sunt de
Samaria¹⁸ at ille sive ait pro pace veniunt adprehendite eos vivos sive ut proelientur vivos eos
capite¹⁹ egressi sunt ergo pueri principum provinciarum ac reliquus exercitus sequebatur²⁰ et
percussit unusquisque virum qui contra se venerat fugeruntque Syri et persecutus est eos Israhel
fugit quoque Benadad rex Syriae in equo cum equitibus²¹ necnon et egressus rex Israhel percussit
equos et currus et percussit Syriam plaga magna²² accedens autem propheta ad regem Israhel dixit
ei vade et confortare et scito et vide quid facias sequenti enim anno rex Syriae ascendet contra te
servi vero regis Syriae dixerunt ei dii montium sunt dii eorum ideo superaverunt nos sed melius
est ut pugnemus contra eos in campestribus et obtinebimus eos²⁴ tu ergo verbum hoc fac amove
reges singulos ab exercitu suo et pone principes pro eis²⁵ et instaure numerum militum qui
cecidissent de tuis et equos secundum equos pristinos et currus secundum currus quos ante habuisti
et pugnabimus contra eos in campestribus et videbis quod obtinebimus eos credidit consilio eorum
et fecit ita²⁶ igitur postquam annus transierat recensuit Benadad Syros et ascendit in Afec ut
pugnaret contra Israhel²⁷ porro filii Israhel recensiti sunt et acceptis cibariis profecti ex adverso
castraque metati contra eos quasi duo parvi greges caprarum Syri autem repleverunt terram²⁸ et
accedens unus vir Dei dixit ad regem Israhel haec dicit Dominus quia dixerunt Syri deus montium
est Dominus et non est deus vallium dabo omnem multitudinem grandem hanc in manu tua et scietis
quia ego Dominus²⁹ dirigebant septem diebus ex adverso hii atque illi acies septima autem die
commissum est bellum percusseruntque filii Israhel de Syris centum milia peditum in die una
fugerunt autem qui remanserant in Afec in civitatem et cecidit murus super viginti septem milia
hominum qui remanserant porro Benadad fugiens ingressus est civitatem in cubiculum quod erat
intra cubiculum³¹ dixeruntque ei servi sui ecce audivimus quod reges domus Israhel clementes
sint ponamus itaque saccos in lumbis nostris et funiculos in capitibus nostris et egrediamur ad regem
Israhel forsitan salvabit animas nostras³² accinxerunt saccis lumbos suos et posuerunt funes in
capitibus veneruntque ad regem Israhel et dixerunt servus tuus Benadad dicit vivat oro te anima
mea et ille ait si adhuc vivit frater meus est³³ quod acceperunt viri pro omine et festinantes rapuerunt
verbum ex ore eius atque dixerunt frater tuus Benadad et dixit eis ite et adducite eum egressus est
ergo ad eum Benadad et levavit eum in currum suum³⁴ qui dixit ei civitates quas tulit pater meus
a patre tuo reddam et plateas fac tibi in Damasco sicut fecit pater meus in Samaria et ego foederatus

recedam a te pepigit ergo foedus et dimisit eum³⁵ tunc vir quidam de filiis prophetarum dixit ad
 socium suum in sermone Domini percutite me at ille noluit percutere³⁶ cui ait quia noluisti audire
 vocem Domini ecce recedes a me et percutiet te leo cumque paululum recessisset ab eo invenit
 eum leo atque percussit³⁷ sed et alterum conveniens virum dixit ad eum percutite me qui percussit
 eum et vulneravit³⁸ abiit ergo propheta et occurrit regi in via et mutavit aspersione pulveris os et
 oculos suos³⁹ cumque rex transiret clamavit ad regem et ait servus tuus egressus est ad proeliandum
 comminus cumque fugisset vir unus adduxit eum quidam ad me et ait custodi virum istum qui si
 lapsus fuerit erit anima tua pro anima eius aut talentum argenti adpendes⁴⁰ dum autem ego turbatus
 huc illucque me verterem subito non comparuit et ait rex Israhel ad eum hoc est iudicium tuum quod
 ipse decrevisti⁴¹ at ille statim abstersit pulverem de facie sua et cognovit eum rex Israhel quod
 esset de prophetis⁴² qui ait ad eum haec dicit Dominus quia dimisisti virum dignum morte de
 manu tua erit anima tua pro anima eius et populus tuus pro populo eius⁴³ reversus est igitur rex
 Israhel in domum suam audire contemnens et furibundus venit Samariam

Chapter 21

¹ post verba autem haec vinea erat Naboth Hiezrahelitae qui erat in Hiezrahel iuxta palatium
 Ahab regis Samariae² locutus est ergo Ahab ad Naboth dicens da mihi vineam tuam ut faciam
 mihi hortum holerum quia vicina est et prope domum meam daboque tibi pro ea vineam meliorem
 aut si tibi commodius putas argenti pretium quanto digna est³ cui respondit Naboth propitius mihi
 sit Dominus ne dem hereditatem patrum meorum tibi⁴ venit ergo Ahab in domum suam indignans
 et frendens super verbo quod locutus fuerat ad eum Naboth Hiezrahelites dicens non do tibi
 hereditatem patrum meorum et proiciens se in lectulum suum avertit faciem ad parietem et non
 comedit panem⁵ ingressa est autem ad eum Hiezabel uxor sua dixitque ei quid est hoc unde anima
 tua contristata est et quare non comedis panem⁶ qui respondit ei locutus sum Naboth Hiezrahelitae
 et dixi ei da mihi vineam tuam accepta pecunia aut si tibi placet dabo tibi vineam pro ea et ille ait
 non do tibi vineam meam⁷ dixit ergo ad eum Hiezabel uxor eius grandis auctoritatis es et bene
 regis regnum Israhel surge et comede panem et aequo esto animo ego dabo tibi vineam Naboth
 Hiezrahelitae⁸ scripsit itaque litteras ex nomine Ahab et signavit eas anulo eius et misit ad maiores

natu et ad optimates qui erant in civitate eius et habitabant cum Naboth⁹ litterarum autem erat ista
 sententia praedicare ieiunium et sedere facite Naboth inter primos populi¹⁰ et submitte duos viros
 filios Belial contra eum et falsum testimonium dicant benedixit Deum et regem et educite eum et
 lapidate sicque moriatur¹¹ fecerunt ergo cives eius maiores natu et optimates qui habitabant cum
 eo in urbe sicut praeceperat eis Hiezabel et sicut scriptum erat in litteris quas miserat ad eos
 12 praedicaverunt ieiunium et sedere fecerunt Naboth inter primos populi¹³ et adductis duobus
 viris filiis diaboli fecerunt eos sedere contra eum at illi scilicet ut viri diabolici dixerunt contra eum
 testimonium coram multitudine benedixit Naboth Deo et regi quam ob rem eduxerunt eum extra
 civitatem et lapidibus interfecerunt¹⁴ miseruntque ad Hiezabel dicentes lapidatus est Naboth et
 mortuus est¹⁵ factum est autem cum audisset Hiezabel lapidatum Naboth et mortuum locuta est
 ad Ahab surge posside vineam Naboth Hiezrahelitae qui noluit tibi acquiescere et dare eam accepta
 pecunia non enim vivit Naboth sed mortuus est¹⁶ quod cum audisset Ahab mortuum videlicet
 Naboth surrexit et descendebat in vineam Naboth Hiezrahelitae ut possideret eam¹⁷ factus est
 igitur sermo Domini ad Heliam Thesbitem dicens¹⁸ surge et descende in occursum Ahab regis
 Israhel qui est in Samaria ecce ad vineam Naboth descendit ut possideat eam¹⁹ et loqueris ad eum
 dicens haec dicit Dominus occidisti insuper et possedisti et post haec addes haec dicit Dominus in
 loco hoc in quo linxerunt canes sanguinem Naboth lambent tuum quoque sanguinem²⁰ et ait Ahab
 ad Heliam num invenisti me inimice mee qui dixit inveni eo quod venundatus sis ut faceres malum
 in conspectu Domini²¹ ecce ego inducam super te malum et demetam posteriora tua et interficiam
 de Ahab mingentem ad parietem et clausum et ultimum in Israhel²² et dabo domum tuam sicut
 domum Hieroboam filii Nabath et sicut domum Baasa filii Ahia quia egisti ut me ad iracundiam
 provocares et peccare fecisti Israhel²³ sed et de Hiezabel locutus est Dominus dicens canes
 comedent Hiezabel in agro Hiezrahel²⁴ si mortuus fuerit Ahab in civitate comedent eum canes si
 autem mortuus fuerit in agro comedent eum volucres caeli²⁵ igitur non fuit alter talis ut Ahab qui
 venundatus est ut faceret malum in conspectu Domini concitavit enim eum Hiezabel uxor sua²⁶ et
 abominabilis effectus est in tantum ut sequeretur idola quae fecerant Amorrei quos consumpsit
 Dominus a facie filiorum Israhel²⁷ itaque cum audisset Ahab sermones istos scidit vestem suam
 et operuit cilicio carnem suam ieiunavitque et dormivit in sacco et ambulabat dimisso capite
 28 factus est autem sermo Domini ad Heliam Thesbitem dicens²⁹ nonne vidisti humiliatum Ahab

coram me quia igitur humiliatus est mei causa non inducam malum in diebus eius sed in diebus filii sui inferam malum domui eius

Chapter 22

¹ transierunt igitur tres anni absque bello inter Syriam et Israhel ² in anno autem tertio descendit Iosaphat rex Iuda ad regem Israhel ³ dixitque rex Israhel ad servos suos ignoratis quod nostra sit Ramoth Galaad et negligimus tollere eam de manu regis Syriae ⁴ et ait ad Iosaphat veniesne mecum ad proeliandum in Ramoth Galaad ⁵ dixitque Iosaphat ad regem Israhel sicut ego sum ita et tu populus meus et populus tuus unum sunt et equites mei et equites tui dixitque Iosaphat ad regem Israhel quaere oro te hodie sermonem Domini ⁶ congregavit ergo rex Israhel prophetas quadringentos circiter viros et ait ad eos ire debeo in Ramoth Galaad ad bellandum an quiescere qui responderunt ascende et dabit Dominus in manu regis ⁷ dixit autem Iosaphat non est hic propheta Domini quispiam ut interrogemus per eum ⁸ et ait rex Israhel ad Iosaphat remansit vir unus per quem possimus interrogare Dominum sed ego odi eum quia non prophetat mihi bonum sed malum Micheas filius Hiemla cui Iosaphat ait ne loquaris ita rex ⁹ vocavit ergo rex Israhel eunuchum quendam et dixit ei festina adducere Micheam filium Hiemla ¹⁰ rex autem Israhel et Iosaphat rex Iuda sedebat unusquisque in solio suo vestiti cultu regio in area iuxta ostium portae Samariae et universi prophetae prophetabant in conspectu eorum ¹¹ fecit quoque sibi Sedecias filius Chanaan cornua ferrea et ait haec dicit Dominus his ventilabis Syriam donec deleas eam ¹² omnesque prophetae similiter prophetabant dicentes ascende in Ramoth Galaad et vade prospere et tradet Dominus in manu regis ¹³ nuntius vero qui ierat ut vocaret Micheam locutus est ad eum dicens ecce sermones prophetarum ore uno bona regi praedicant sit ergo et sermo tuus similis eorum et loquere bona ¹⁴ cui Micheas ait vivit Dominus quia quodcumque dixerit mihi Dominus hoc loquar ¹⁵ venit itaque ad regem et ait illi rex Michea ire debemus in Ramoth Galaad ad proeliandum an cessare cui ille respondit ascende et vade prospere et tradet Dominus in manu regis ¹⁶ dixit autem rex ad eum iterum atque iterum adiuro te ut non loquaris mihi nisi quod verum est in nomine Domini ¹⁷ et ille ait vidi cunctum Israhel dispersum in montibus quasi oves non habentes pastorem et ait Dominus non habent dominum isti revertatur unusquisque in domum suam in pace ¹⁸ dixit ergo rex Israhel ad

Iosaphat numquid non dixi tibi quia non prophetat mihi bonum sed semper malum ¹⁹ ille vero addens ait propterea audi sermonem Domini vidi Dominum sedentem super solium suum et omnem exercitum caeli adsistentem ei a dextris et a sinistris ²⁰ et ait Dominus quis decipiet Ahab regem Israhel ut ascendat et cadat in Ramoth Galaad et dixit unus verba huiusmodi et alius aliter ²¹ egressus est autem spiritus et stetit coram Domino et ait ego decipiam illum cui locutus est Dominus in quo ²² et ille ait egrediar et ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum eius et dixit Dominus decipies et praeualebis egredere et fac ita ²³ nunc igitur ecce dedit Dominus spiritum mendacii in ore omnium prophetarum tuorum qui hic sunt et Dominus locutus est contra te malum ²⁴ accessit autem Sedecias filius Chanaan et percussit Micheam in maxillam et dixit mene ergo dimisit spiritus Domini et locutus est tibi ²⁵ et ait Micheas visurus es in die illa quando ingredieris cubiculum intra cubiculum ut abscondaris ²⁶ et ait rex Israhel tollite Micheam et maneat apud Amon principem civitatis et apud Ioas filium Ammelech ²⁷ et dicite eis haec dicit rex mittite virum istum in carcerem et sustentate eum pane tribulationis et aqua angustiae donec revertar in pace ²⁸ dixitque Micheas si reversus fueris in pace non est locutus Dominus in me et ait audite populi omnes ²⁹ ascendit itaque rex Israhel et Iosaphat rex Iuda in Ramoth Galaad ³⁰ dixitque rex Israhel ad Iosaphat sume arma et ingredere proelium et induere vestibus tuis porro rex Israhel mutavit habitum et ingressus est bellum ³¹ rex autem Syriae praeceperat principibus curruum triginta duobus dicens non pugnabitis contra minorem et maiorem quempiam nisi contra regem Israhel solum ³² cum ergo vidissent principes curruum Iosaphat suspicati sunt quod ipse esset rex Israhel et impetu facto pugnabant contra eum et exclamavit Iosaphat ³³ intellexeruntque principes curruum quod non esset rex Israhel et cessaverunt ab eo ³⁴ unus autem quidam tetendit arcum in incertum sagittam dirigens et casu percussit regem Israhel inter pulmonem et stomachum at ille dixit aurigae suo verte manum tuam et eice me de exercitu quia graviter vulneratus sum ³⁵ commissum est ergo proelium in die illa et rex Israhel stabat in curru suo contra Syros et mortuus est vesperi fluebat autem sanguis plagae in sinum currus ³⁶ et praeco personuit in universo exercitu antequam sol occumberet dicens unusquisque revertatur in civitatem et in terram suam ³⁷ mortuus est autem rex et perlatus est Samariam sepelieruntque regem in Samaria ³⁸ et laverunt currum in piscina Samariae et linxerunt canes sanguinem eius et habenas laverunt iuxta verbum Domini quod locutus fuerat ³⁹ reliqua vero sermonum Ahab et universa quae fecit et domus eburneae quam aedificavit cunctarumque urbium

40
 quas extruxit nonne scripta sunt haec in libro verborum dierum regum Israhel dormivit ergo
 41
 Ahab cum patribus suis et regnavit Ohozias filius eius pro eo Iosaphat filius Asa regnare coeperat
 42
 super Iudam anno quarto Ahab regis Israhel triginta quinque annorum erat cum regnare coepisset
 43
 et viginti et quinque annos regnavit in Hierusalem nomen matris eius Azuba filia Salai et
 44
 ambulavit in omni via Asa patris sui et non declinavit ex ea fecitque quod rectum est in conspectu
 Domini verumtamen excelsa non abstulit adhuc enim populus sacrificabat et adolebat incensum
 45
 in excelsis pacemque habuit Iosaphat cum rege Israhel 46
 reliqua autem verborum Iosaphat et
 opera eius quae gessit et proelia nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda
 47
 sed et reliquias effeminatorum qui remanserant in diebus Asa patris eius abstulit de terra 48
 nec
 49
 erat tunc rex constitutus in Edom rex vero Iosaphat fecerat classes in mari quae navigarent in
 50
 Ophir propter aurum et ire non potuerunt quia confractae sunt in Asiongaber tunc ait Ohozias
 51
 filius Ahab ad Iosaphat vadant servi mei cum servis tuis in navibus et noluit Iosaphat dormivitque
 cum patribus suis et sepultus est cum eis in civitate David patris sui regnavitque Ioram filius eius
 52
 pro eo Ohozias autem filius Ahab regnare coeperat super Israhel in Samaria anno septimodecimo
 53
 Iosaphat regis Iuda regnavitque super Israhel duobus annis et fecit malum in conspectu Domini
 et ambulavit in via patris sui et matris suae et in via Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel

2 Kings

Chapter 1

1
 praevaricatus est autem Moab in Israhel postquam mortuus est Ahab 2
 ceciditque Ohozias per
 cancellos cenaculi sui quod habebat in Samaria et aegrotavit misitque nuntios ad eos ite
 3
 consulite Beelzebub deum Accaron utrum vivere queam de infirmitate mea hac angelus autem
 Domini locutus est ad Heliam Thesbitem surge ascende in occursum nuntiorum regis Samariae et
 dices ad eos numquid non est Deus in Israhel ut eatis ad consulendum Beelzebub deum Accaron
 4
 quam ob rem haec dicit Dominus de lectulo super quem ascendisti non descendes sed morte
 5
 morieris et abiit Helias reversique sunt nuntii ad Ohoziam qui dixit eis quare reversi estis 6
 at illi
 responderunt ei vir occurrit nobis et dixit ad nos ite revertimini ad regem qui misit vos et dicetis ei

haec dicit Dominus numquid quia non erat Deus in Israhel mittis ut consulatur Beelzebub deus
 Accaron idcirco de lectulo super quem ascendisti non descendes sed morte morieris ⁷ qui dixit eis
 cuius figurae et habitu est vir qui occurrit vobis et locutus est verba haec ⁸ at illi dixerunt vir pilosus
 et zona pellicia accinctis renibus qui ait Helias Thesbites est ⁹ misitque ad eum quinquagenarium
 principem et quinquaginta qui erant sub eo qui ascendit ad eum sedentique in vertice montis ait
 homo Dei rex praecepit ut descendas ¹⁰ respondensque Helias dixit quinquagenario si homo Dei
 sum descendat ignis e caelo et devoret te et quinquaginta tuos descendit itaque ignis e caelo et
 devoravit eum et quinquaginta qui erant cum eo ¹¹ rursum misit ad eum principem quinquagenarium
 alterum et quinquaginta cum eo qui locutus est illi homo Dei haec dicit rex festina descende
¹² respondens Helias ait si homo Dei ego sum descendat ignis e caelo et devoret te et quinquaginta
 tuos descendit ergo ignis Dei e caelo et devoravit illum et quinquaginta eius ¹³ iterum misit
 principem quinquagenarium tertium et quinquaginta qui erant cum eo qui cum venisset curvavit
 genua contra Heliam et precatus est eum et ait homo Dei noli despiciere animam meam et animam
 servorum tuorum qui mecum sunt ¹⁴ ecce descendit ignis de caelo et devoravit duos principes
 quinquagenarios primos et quinquagenos qui cum eis erant sed nunc obsecro ut miserearis animae
 meae ¹⁵ locutus est autem angelus Domini ad Heliam dicens descende cum eo ne timeas surrexit
¹⁶ igitur et descendit cum eo ad regem et locutus est ei haec dicit Dominus quia misisti nuntios ad
 consulendum Beelzebub deum Accaron quasi non esset Deus in Israhel a quo possis interrogare
 sermonem ideo de lectulo super quem ascendisti non descendes sed morte morieris ¹⁷ mortuus est
 ergo iuxta sermonem Domini quem locutus est Helias et regnavit Ioram frater eius pro eo anno
 secundo Ioram filii Iosaphat regis Iudae non enim habebat filium ¹⁸ reliqua autem verborum Ohoziae
 quae operatus est nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel

Chapter 2

¹ factum est autem cum levare vellet Dominus Heliam per turbinem in caelum ibant Helias et
 Heliseus de Galgalis ² dixitque Helias ad Heliseum sede hic quia Dominus misit me usque Bethel
 cui ait Heliseus vivit Dominus et vivit anima tua quia non derelinquam te cumque descendissent
 Bethel ³ egressi sunt filii prophetarum qui erant Bethel ad Heliseum et dixerunt ei numquid nosti
 quia hodie Dominus tollat dominum tuum a te qui respondit et ego novi silete ⁴ dixit autem Helias

ad Heliseum sede hic quia Dominus misit me in Hiericho et ille ait vivit Dominus et vivit anima
tua quia non derelinquam te cumque venissent Hierichum⁵ accesserunt filii prophetarum qui erant
in Hiericho ad Heliseum et dixerunt ei numquid nosti quia hodie Dominus tollet dominum tuum a
te et ait et ego novi silete⁶ dixit autem ei Helias sede hic quia Dominus misit me ad Iordanem qui
ait vivit Dominus et vivit anima tua quia non derelinquam te ierunt igitur ambo pariter⁷ et
quinguaginta viri de filiis prophetarum secuti sunt qui et steterunt e contra longe illi autem ambo
stabant super Iordanem⁸ tulitque Helias pallium suum et involvit illud et percussit aquas quae
divisae sunt in utramque partem et transierunt ambo per siccum⁹ cumque transissent Helias dixit
ad Heliseum postula quod vis ut faciam tibi antequam tollar a te dixitque Heliseus obsecro ut fiat
duplex spiritus tuus in me¹⁰ qui respondit rem difficilem postulasti attamen si videris me quando
tollor a te erit quod petisti si autem non videris non erit¹¹ cumque pergerent et incedentes
sermocinarentur ecce currus igneus et equi ignei diviserunt utrumque et ascendit Helias per turbinem
in caelum¹² Heliseus autem videbat et clamabat pater mi pater mi currus Israhel et auriga eius et
non vidit eum amplius adprehenditque vestimenta sua et scidit illa in duas partes¹³ et levavit
pallium Heliae quod ceciderat ei reversusque stetit super ripam Iordanis¹⁴ et pallio Heliae quod
ceciderat ei percussit aquas et dixit ubi est Deus Heliae etiam nunc percussitque aquas et divisae
sunt huc atque illuc et transiit Heliseus¹⁵ videntes autem filii prophetarum qui erant in Hiericho
de contra dixerunt requievit spiritus Heliae super Heliseum et venientes in occursum eius adoraverunt
eum proni in terram¹⁶ dixeruntque illi ecce cum servis tuis sunt quinguaginta viri fortes qui possint
ire et quaerere dominum tuum ne forte tulerit eum spiritus Domini et proiecerit in uno montium
aut in una vallium qui ait nolite mittere¹⁷ coegeruntque eum donec adquiesceret et diceret mittite
et miserunt quinguaginta viros qui cum quaesissent tribus diebus non invenerunt¹⁸ et reversi sunt
ad eum at ille habitabat in Hiericho dixitque eis numquid non dixi vobis nolite ire¹⁹ dixerunt
quoque viri civitatis ad Heliseum ecce habitatio civitatis huius optima est sicut tu ipse domine
perspicias sed aquae pessimae sunt et terra sterilis²⁰ at ille ait adferte mihi vas novum et mittite in
illud sal qui cum adtulissent²¹ egressus ad fontem aquarum misit in eum sal et ait haec dicit
Dominus sanavi aquas has et non erit ultra in eis mors neque sterilitas²² sanatae sunt ergo aquae
usque ad diem hanc iuxta verbum Helisei quod locutus est²³ ascendit autem inde Bethel cumque
ascenderet per viam pueri parvi egressi sunt de civitate et includebant ei dicentes ascende calve

ascende calve²⁴ qui cum se respexisset vidit eos et maledixit eis in nomine Domini egressique
sunt duo ursi de saltu et laceraverunt ex eis quadraginta duos pueros²⁵ abiit autem inde in montem
Carmeli et inde reversus est Samariam

Chapter 3

¹ Ioram vero filius Ahab regnavit super Israhel in Samaria anno octavodecimo Iosaphat regis
Iudae regnavitque duodecim annis² et fecit malum coram Domino sed non sicut pater suus et mater
tulit enim statuas Baal quas fecerat pater eius³ verumtamen in peccatis Hieroboam filii Nabath
qui peccare fecit Israhel adhesit nec recessit ab eis⁴ porro Mesa rex Moab nutriebat pecora multa
et solvebat regi Israhel centum milia agnorum et centum milia arietum cum velleribus suis⁵ cumque
mortuus fuisset Ahab praevaricatus est foedus quod habebat cum rege Israhel⁶ egressus est igitur
rex Ioram in die illa de Samaria et recensuit universum Israhel⁷ misitque ad Iosaphat regem Iuda
dicens rex Moab recessit a me veni mecum contra Moab ad proelium qui respondit ascendam qui
meus est tuus est populus meus populus tuus equi mei equi tui⁸ dixitque per quam viam ascendemus
at ille respondit per desertum Idumeae⁹ perrexerunt igitur rex Israhel et rex Iuda et rex Edom et
circumierunt per viam septem dierum nec erat aqua exercitui et iumentis quae sequebantur eos
¹⁰ dixitque rex Israhel eheu eheu eheu congregavit nos Dominus tres reges ut traderet in manu
¹¹ Moab et ait Iosaphat estne hic propheta Domini ut deprecemur Dominum per eum et respondit
unus de servis regis Israhel est hic Heliseus filius Saphat qui fundebat aquam super manus Heliae
¹² et ait Iosaphat est apud eum sermo Domini descenditque ad eum rex Israhel et Iosaphat et rex
¹³ Edom dixit autem Heliseus ad regem Israhel quid mihi et tibi est vade ad prophetas patris tui et
matris tuae et ait illi rex Israhel quare congregavit Dominus tres reges hos ut traderet eos in manu
¹⁴ Moab dixit autem Heliseus vivit Dominus exercituum in cuius conspectu sto quod si non vultum
Iosaphat regis Iudae erubescerem ne adtendissem quidem te nec respexissem¹⁵ nunc autem adducite
mihi psalten cumque caneret psaltes facta est super eum manus Domini et ait¹⁶ haec dicit Dominus
facite alveum torrentis huius fossas et fossas¹⁷ haec enim dicit Dominus non videbitis ventum

neque pluviam et alveus iste replebitur aquis et bibetis vos et familiae vestrae et iumenta vestra
 18
 parumque hoc est in conspectu Domini insuper tradet etiam Moab in manu vestra 19 et percutietis
 omnem civitatem munitam et omnem urbem electam et universum lignum fructiferum succidetis
 20
 cunctosque fontes aquarum obturabitis et omnem agrum egregium operietis lapidibus 20 factum
 est igitur mane quando sacrificium offerri solet et ecce aquae veniebant per viam Edom et repleta
 21
 est terra aquis 21 universi autem Moabitae audientes quod ascendissent reges ut pugnarent adversum
 22
 eos convocaverunt omnes qui accincti erant balteo desuper et steterunt in terminis 22 primoque
 mane surgentes et orto iam sole ex adverso aquarum viderunt Moabitae contra aquas rubras quasi
 23
 sanguinem 23 dixeruntque sanguis est gladii pugnauerunt reges contra se et caesi sunt mutuo nunc
 24
 perge ad praedam Moab 24 perrexeruntque in castra Israhel porro consurgens Israhel percussit
 25
 Moab at illi fugerunt coram eis venerunt igitur qui vicerant et percusserunt Moab 25 et civitates
 destruxerunt et omnem agrum optimum mittentes singuli lapides repleverunt et universos fontes
 aquarum obturaverunt et omnia ligna fructifera succiderunt ita ut muri tantum fictiles remanerent
 26
 et circumdata est civitas a fundibulariis et magna ex parte percussa 26 quod cum vidisset rex Moab
 praevaluisse scilicet hostes tulit secum septingentos viros educentes gladium ut inrumperet ad
 27
 regem Edom et non potuerunt 27 arripiensque filium suum primogenitum qui regnaturus erat pro
 eo obtulit holocaustum super murum et facta est indignatio magna in Israhel statimque recesserunt
 ab eo et reversi sunt in terram suam

Chapter 4

1
 mulier autem quaedam de uxoribus prophetarum clamabat ad Heliseum dicens servus tuus vir
 meus mortuus est et tu nosti quia servus tuus fuit timens Dominum et ecce creditor venit ut tollat
 2
 duos filios meos ad serviendum sibi 2 cui dixit Heliseus quid vis ut faciam tibi dic mihi quid habes
 in domo tua at illa respondit non habeo ancilla tua quicquam in domo mea nisi parum olei quo
 3
 unguear 3 cui ait vade pete mutuo ab omnibus vicinis tuis vasa vacua non pauca 4 et ingredere et
 claude ostium cum intrinsecus fueris tu et filii tui et mitte inde in omnia vasa haec et cum plena
 5
 fuerint tolles 5 ivit itaque mulier et clusit ostium super se et super filios suos illi offerebant vasa et
 6
 illa infundebat 6 cumque plena fuissent vasa dixit ad filium suum adfer mihi adhuc vas et ille
 7
 respondit non habeo stetitque oleum 7 venit autem illa et indicavit homini Dei et ille vade inquit

8
vende oleum et redde creditori tuo tu autem et filii tui vivite de reliquo facta est autem quaedam
dies et transiebat Heliseus per Sunam erat autem ibi mulier magna quae tenuit eum ut comederet
9
panem cumque frequenter inde transiret devertebat ad eam ut comederet panem quae dixit ad
10
virum suum animadverto quod vir Dei sanctus est iste qui transit per nos frequenter faciamus
ergo cenaculum parvum et ponamus ei in eo lectulum et mensam et sellam et candelabrum ut cum
11
venerit ad nos maneat ibi facta est igitur dies quaedam et veniens devertit in cenaculum et
12
requievit ibi dixitque ad Giezi puerum suum voca Sunamitin istam qui cum vocasset eam et illa
13
stetisset coram eo dixit ad puerum loquere ad eam ecce sedule in omnibus ministrasti nobis quid
vis ut faciam tibi numquid habes negotium et vis ut loquar regi sive principi militiae quae respondit
14
in medio populi mei habito et ait quid ergo vult ut faciam ei dixitque Giezi ne quaeras filium
15
enim non habet et vir eius senex est praecepit itaque ut vocaret eam quae cum vocata fuisset et
16
stetisset ad ostium dixit ad eam in tempore isto et in hac eadem hora si vita comes fuerit habebis
17
in utero filium at illa respondit noli quaeso domine mi vir Dei noli mentiri ancillae tuae et
18
concepit mulier et peperit filium in tempore et in hora eadem quam dixerat Heliseus crevit autem
19
puer et cum esset quaedam dies et egressus isset ad patrem suum ad messorum ait patri suo caput
20
meum caput meum at ille dixit puero tolle et duc eum ad matrem suam qui cum tulisset et
adduxisset eum ad matrem suam posuit eum illa super genua sua usque ad meridiem et mortuus
21
est ascendit autem et conlocavit eum super lectulum hominis Dei et clusit ostium et egressa
22
vocavit virum suum et ait mitte mecum obsecro unum de pueris et asinam ut excurram usque ad
23
hominem Dei et revertar qui ait illi quam ob causam vadis ad eum hodie non sunt kalendae
24
neque sabbatum quae respondit vale stravitque asinam et praecepit puero mina et propera ne
25
mihi moram facias in eundo et hoc age quod praecipio tibi profecta est igitur et venit ad virum
Dei in montem Carmeli cumque vidisset eam vir Dei de contra ait ad Giezi puerum suum ecce
26
Sunamitis illa vade ergo in occursum eius et dic ei rectene agitur circa te et circa virum tuum et
27
circa filium tuum quae respondit recte cumque venisset ad virum Dei in monte adprehendit
pedes eius et accessit Giezi ut amoveret eam et ait homo Dei dimitte illam anima enim eius in
28
amaritudine est et Dominus celavit me et non indicavit mihi quae dixit illi numquid petivi filium

a domino meo numquid non dixi tibi ne inludas me ²⁹ et ille ait ad Giezi accinge lumbos tuos et
 tolle baculum meum in manu tua et vade si occurrerit tibi homo non salutes eum et si salutaverit
 te quispiam non respondeas illi et pones baculum meum super faciem pueri ³⁰ porro mater pueri
 ait vivit Dominus et vivit anima tua non dimittam te surrexit ergo et secutus est eam ³¹ Giezi autem
 praecesserat eos et posuerat baculum super faciem pueri et non erat vox neque sensus reversusque
 est in occursum eius et nuntiavit ei dicens non surrexit puer ³² ingressus est ergo Heliseus domum
 et ecce puer mortuus iacebat in lectulo eius ³³ ingressusque clusit ostium super se et puerum et
 oravit ad Dominum ³⁴ et ascendit et incubuit super puerum posuitque os suum super os eius et
 oculos suos super oculos eius et manus suas super manus eius et incurvavit se super eum et calefacta
 est caro pueri ³⁵ at ille reversus deambulavit in domo semel huc et illuc et ascendit et incubuit
 super eum et oscitavit puer septies aperuitque oculos ³⁶ et ille vocavit Giezi et dixit ei voca
 Sunamitin hanc quae vocata ingressa est ad eum qui ait tolle filium tuum ³⁷ venit illa et corruit ad
 pedes eius et adoravit super terram tulitque filium suum et egressa est ³⁸ et Heliseus reversus est
 in Galgala erat autem fames in terra et filii prophetarum habitabant coram eo dixitque uni de pueris
 suis pone ollam grandem et coque pulmentum filiis prophetarum ³⁹ et egressus est unus in agrum
 ut colligeret herbas agrestes invenitque quasi vitem silvestrem et collegit ex ea colocyntidas agri
 et implevit pallium suum et reversus concidit in ollam pulmenti nesciebat enim quid esset
 40 infuderunt ergo sociis ut comederent cumque gustassent de coctione exclamaverunt dicentes
 mors in olla vir Dei et non potuerunt comedere ⁴¹ at ille adferte inquit farinam et misit in ollam et
 ait infunde turbae et comedat et non fuit amplius quicquam amaritudinis in olla ⁴² vir autem quidam
 venit de Balsalisa deferens viro Dei panes primitiarum et viginti panes hordiacios et frumentum
 novum in pera sua at ille dixit da populo ut comedat ⁴³ responditque ei minister eius quantum est
 hoc ut adponam coram centum viris rursum ille da ait populo ut comedat haec enim dicit Dominus
 44 comedent et supererit posuit itaque coram eis qui comederunt et superfuit iuxta verbum Domini

Chapter 5

¹ Naaman princeps militiae regis Syriae erat vir magnus apud dominum suum et honoratus per
illum enim dedit Dominus salutem Syriae erat autem vir fortis et dives sed leprosus ² porro de
Syria egressi fuerant latrunculi et captivam duxerant de terra Israhel puellam parvulam quae erat
in obsequio uxoris Naaman ³ quae ait ad dominam suam utinam fuisset dominus meus ad prophetam
qui est in Samaria profecto curasset eum a lepra quam habet ⁴ ingressus est itaque Naaman ad
dominum suum et nuntiavit ei dicens sic et sic locuta est puella de terra Israhel ⁵ dixitque ei rex
Syriae vade et mittam litteras ad regem Israhel qui cum profectus esset et tulisset secum decem
talenta argenti et sex milia aureos et decem mutatoria vestimentorum ⁶ detulit litteras ad regem
Israhel in haec verba cum acceperis epistulam hanc scito quod miserim ad te Naaman servum meum
ut cures eum a lepra sua ⁷ cumque legisset rex Israhel litteras scidit vestimenta sua et ait numquid
Deus sum ut occidere possim et vivificare quia iste misit ad me ut curem hominem a lepra sua
animadvertite et videte quod occasiones quaerat adversum me ⁸ quod cum audisset Heliseus vir
Dei scidisse videlicet regem Israhel vestimenta sua misit ad eum dicens quare scidisti vestimenta
tua veniat ad me et sciat esse prophetam in Israhel ⁹ venit ergo Naaman cum equis et curribus et
stetit ad ostium domus Helisei ¹⁰ misitque ad eum Heliseus nuntium dicens vade et lavare septies
in Iordane et recipiet sanitatem caro tua atque mundaberis ¹¹ iratus Naaman recedebat dicens
putabam quod egrederetur ad me et stans invocaret nomen Domini Dei sui et tangeret manu sua
locum leprae et curaret me ¹² numquid non meliores sunt Abana et Pharphar fluvii Damasci omnibus
aquis Israhel ut laver in eis et munder cum ergo vertisset se et abiret indignans ¹³ accesserunt ad
eum servi sui et locuti sunt ei pater si rem grandem dixisset tibi propheta certe facere debueras
quanto magis quia nunc dixit tibi lavare et mundaberis ¹⁴ descendit et lavit in Iordane septies iuxta
sermonem viri Dei et restituta est caro eius sicut caro pueri parvuli et mundatus est ¹⁵ reversusque
ad virum Dei cum universo comitatu suo venit et stetit coram eo et ait vere scio quod non sit Deus
in universa terra nisi tantum in Israhel obsecro itaque ut accipias benedictionem a servo tuo ¹⁶ at
ille respondit vivit Dominus ante quem sto quia non accipiam cumque vim faceret penitus non
adquievit ¹⁷ dixitque Naaman ut vis sed obsecro concede mihi servo tuo ut tollam onus duorum
burdonum de terra non enim faciet ultra servus tuus holocaustum aut victimam diis alienis nisi
Domino ¹⁸ hoc autem solum est de quo deprecaberis Dominum pro servo tuo quando ingreditur
dominus meus templum Remmon ut adoret et illo innitente super manum meam si adoravero in
templo Remmon adorante me in eodem loco ut ignoscat mihi Dominus servo tuo pro hac re ¹⁹ qui

dixit ei vade in pace abiit ergo ab eo electo terrae tempore²⁰ dixitque Giezi puer viri Dei pepercit
 dominus meus Naaman Syro isti ut non acciperet ab eo quae adtulit vivit Dominus quia curram
 post eum et accipiam ab eo aliquid²¹ et secutus est Giezi post tergum Naaman quem cum vidisset
 ille currentem ad se desilivit de curru in occursum eius et ait rectene sunt omnia²² et ille ait recte
 dominus meus misit me dicens modo venerunt ad me duo adulescentes de monte Ephraim ex filiis
 prophetarum da eis talentum argenti et vestes mutatorias duplices²³ dixitque Naaman melius est
 ut accipias duo talenta et coegit eum ligavitque duo talenta argenti in duobus saccis et duplicia
 vestimenta et inposuit duobus pueris suis qui et portaverunt coram eo²⁴ cumque venisset iam
 vesperi tulit de manu eorum et reposuit in domo dimisitque viros et abierunt²⁵ ipse autem ingressus
 stetit coram domino suo et dixit Heliseus unde venis Giezi qui respondit non ivit servus tuus
 quoquam²⁶ at ille nonne ait cor meum in praesenti erat quando reversus est homo de curru suo in
 occursum tui nunc igitur accepisti argentum et accepisti vestes ut emas oliveta et vineta et oves et
 boves et servos et ancillas²⁷ sed et lepra Naaman adherebit tibi et semini tuo in sempiternum et
 egressus est ab eo leprosus quasi nix

Chapter 6

¹
 dixerunt autem filii prophetarum ad Heliseum ecce locus in quo habitamus coram te angustus
 est nobis² eamus usque ad Iordanem et tollant singuli de silva materias singulas ut aedificemus
 nobis ibi locum ad habitandum qui dixit ite³ et ait unus ex illis veni ergo et tu cum servis tuis
 respondit ego veniam⁴ et abiit cum eis cumque venissent ad Iordanem caedebant ligna⁵ accidit
 autem ut cum unus materiem succidisset caderet ferrum securis in aquam exclamavitque ille et ait
 eheu eheu eheu domine mi et hoc ipsum mutuo acceperam⁶ dixit autem homo Dei ubi cecidit at
 ille monstravit ei locum praecidit ergo lignum et misit illuc natavitque ferrum⁷ et ait tolle qui
 extendit manum et tulit illud⁸ rex autem Syriae pugnabat contra Israhel consiliumque iniit cum
 servis suis dicens in loco illo et illo ponamus insidias⁹ misit itaque vir Dei ad regem Israhel dicens
 cave ne transeas in loco illo quia ibi Syri in insidiis sunt¹⁰ misit rex Israhel ad locum quem dixerat
 ei vir Dei et praeoccupavit eum et observavit se ibi non semel neque bis¹¹ conturbatumque est cor

regis Syriae pro hac re et convocatis servis suis ait quare non indicastis mihi quis proditor mei sit
apud regem Israhel¹² dixitque unus servorum eius nequaquam domine mi rex sed Heliseus propheta¹³
qui est in Israhel indicat regi Israhel omnia verba quaecumque locutus fueris in conclavi tuo dixit¹³
eis ite et videte ubi sit ut mittam et capiam eum adnuntiaveruntque ei dicentes ecce in Dothan¹⁴
misit ergo illuc equos et currus et robur exercitus qui cum venissent nocte circumdederunt¹⁵
civitatem consurgens autem diluculo minister viri Dei egressus est viditque exercitum in circuitu¹⁶
civitatis et equos et currus nuntiavitque ei dicens eheu eheu domine mi quid faciemus at ille¹⁷
respondit noli timere plures enim nobiscum sunt quam cum illis cumque orasset Heliseus ait¹⁸
Domine aperi oculos huius ut videat et aperuit Dominus oculos pueri et vidit et ecce mons plenus¹⁹
equorum et curruum igneorum in circuitu Helisei²⁰ hostes vero descenderunt ad eum porro Heliseus
oravit Dominum dicens percute obsecro gentem hanc caecitate percussitque eos Dominus ne viderent²¹
iuxta verbum Helisei dixit autem ad eos Heliseus non est haec via nec ista est civitas sequimini²²
me et ostendam vobis virum quem quaeritis duxit ergo eos in Samariam cumque ingressi fuissent²³
in Samaria dixit Heliseus Domine aperi oculos istorum ut videant aperuitque Dominus oculos eorum²⁴
et viderunt esse se in medio Samariae dixitque rex Israhel ad Heliseum cum vidisset eos numquid²⁵
percutiam eos pater mi at ille ait non percuties neque enim cepisti eos gladio et arcu tuo ut²⁶
percutias pone panem et aquam coram eis ut comedant et bibant et vadant ad dominum suum²⁷
adpositaque est eis ciborum magna praeparatio et comederunt et biberunt et dimisit eos abieruntque²⁸
ad dominum suum et ultra non venerunt latrones Syriae in terram Israhel factum est autem post²⁹
haec congregavit Benadad rex Syriae universum exercitum suum et ascendit et obsidebat Samariam³⁰
factaque est fames magna in Samaria et tamdiu obsessa est donec venundaretur caput asini³¹
octoginta argenteis et quarta pars cabi stercoreis columbarum quinque argenteis cumque rex³²
Israhel transiret per murum mulier exclamavit ad eum dicens salva me domine mi rex qui ait³³
non te salvet Dominus unde salvare te possum de area an de torculari dixitque ad eam rex quid tibi³⁴
vis quae respondit mulier ista dixit mihi da filium tuum ut comedamus eum hodie et filium³⁵
meum comedemus cras coximus ergo filium meum et comedimus dixique ei die altera da filium³⁶
tuum ut comedamus eum quae abscondit filium suum quod cum audisset rex scidit vestimenta³⁷
sua et transiebat super murum viditque omnis populus cilicium quo vestitus erat ad carnem intrinsecus³⁸
et ait haec mihi faciat Deus et haec addat si steterit caput Helisei filii Saphat super eum hodie³⁹

32

Heliseus autem sedebat in domo sua et senes sedebant cum eo praemisit itaque virum et antequam veniret nuntius ille dixit ad senes numquid scitis quod miserit filius homicidae hic ut praecidatur caput meum videte ergo cum venerit nuntius cludite ostium et non sinatis eum introire ecce enim

33

sonitus pedum domini eius post eum est et adhuc illo loquente eis apparuit nuntius qui veniebat ad eum et ait ecce tantum malum a Domino est quid amplius expectabo a Domino

Chapter 7

1

dixit autem Heliseus audite verbum Domini haec dicit Dominus in tempore hoc cras modius

2

similae uno statere erit et duo modii hordei statere uno in porta Samariae respondens unus de ducibus super cuius manum rex incumbibat homini Dei ait si Dominus fecerit etiam cataractas in

3

caelo numquid poterit esse quod loqueris qui ait videbis oculis tuis et inde non comedes quattuor ergo viri erant leprosi iuxta introitum portae qui dixerunt ad invicem quid hic esse volumus donec

4

moriatur sive ingredi voluerimus civitatem fame moriemur sive manserimus hic moriendum nobis est venite igitur et transfugiamus ad castra Syriae si pepercerint nobis vivemus si autem

5

occidere voluerint nihilominus moriemur surrexerunt igitur vesperi ut venirent ad castra Syriae

6

cumque venissent ad principium castrorum Syriae nullum ibidem reppererunt siquidem Dominus sonitum audiri fecerat in castris Syriae curruum et equorum et exercitus plurimi dixeruntque ad invicem ecce mercede conduxit adversum nos rex Israhel reges Hetheorum et Aegyptiorum et

7

venerunt super nos surrexerunt ergo et fugerunt in tenebris et dereliquerunt tentoria sua et equos

8

et asinos in castris fugeruntque animas tantum suas salvare cupientes igitur cum venissent leprosi illi ad principium castrorum ingressi sunt unum tabernaculum et comederunt et biberunt tuleruntque inde argentum et aurum et vestes et abierunt et absconderunt et rursum reversi sunt ad aliud

9

tabernaculum et inde similiter auferentes absconderunt dixeruntque ad invicem non recte facimus haec enim dies boni nuntii est si tacuerimus et noluerimus nuntiare usque mane sceleris arguemur

10

venite eamus et nuntiemus in aula regis cumque venissent ad portam civitatis narraverunt eis dicentes ivimus ad castra Syriae et nullum ibidem repperimus hominum nisi equos et asinos alligatos

11

et fixa tentoria ierunt ergo portarii et nuntiaverunt in palatio regis intrinsecus qui surrexit nocte et ait ad servos suos dico vobis quid fecerint nobis Syri sciunt quia fame laboramus et idcirco egressi sunt de castris et latitant in agris dicentes cum egressi fuerint de civitate capiemus eos

12

13

viventes et tunc civitatem ingredi poterimus respondit autem unus servorum eius tollamus

quinque equos qui remanserunt in urbe quia ipsi tantum sunt in universa multitudine Israhel alii
 enim consumpti sunt et mittentes explorare poterimus ¹⁴ adduxerunt ergo duos equos misitque rex
 ad castra Syrorum dicens ite videte ¹⁵ qui abierunt post eos usque ad Iordanem ecce autem omnis
 via plena erat vestibibus et vasis quae proiecerant Syri cum turbarentur reversique nuntii indicaverunt
 regi ¹⁶ et egressus populus diripuit castra Syriae factusque est modius similae statere uno et duo
 modii hordei statere uno iuxta verbum Domini ¹⁷ porro rex ducem illum in cuius manu incubuerat
 constituit ad portam quem conculcavit turba in introitu et mortuus est iuxta quod locutus fuerat vir
 Dei quando descenderat rex ad eum ¹⁸ factumque est secundum sermonem viri Dei quem dixerat
 regi quando ait duo modii hordei statere uno erunt et modius similae statere uno hoc eodem tempore
 cras in porta Samariae ¹⁹ quando responderat dux ille viro Dei et dixerat etiam si Dominus fecerit
 cataractas in caelo numquid fieri poterit quod loqueris et dixit ei videbis oculis tuis et inde non
 comedes ²⁰ evenit ergo ei sicut praedictum erat et conculcavit eum populus in porta et mortuus est

Chapter 8

¹ Heliseus autem locutus est ad mulierem cuius vivere fecerat filium dicens surge vade tu et
 domus tua et peregrinare ubicumque reppereris vocavit enim Dominus famem et veniet super terram
 septem annis ² quae surrexit et fecit iuxta verbum hominis Dei et vadens cum domo sua peregrinata
 est in terra Philisthim diebus multis ³ cumque finiti essent anni septem reversa est mulier de terra
 Philisthim et egressa est ut interpellaret regem pro domo sua et agris suis ⁴ rex autem loquebatur
 cum Giezi puero viri Dei dicens narra mihi omnia magnalia quae fecit Heliseus ⁵ cumque ille
 narraret regi quomodo mortuum suscitasset apparuit mulier cuius vivificaverat filium clamans ad
 regem pro domo sua et pro agris suis dixitque Giezi domine mi rex haec est mulier et hic filius eius
 quem suscitavit Heliseus ⁶ et interrogavit rex mulierem quae narravit ei deditque ei rex eunuchum
 unum dicens restitue ei omnia quae sua sunt et universos redditus agrorum a die qua reliquit terram
 usque ad praesens ⁷ venit quoque Heliseus Damascum et Benadad rex Syriae aegrotabat
 nuntiaveruntque ei dicentes venit vir Dei huc ⁸ et ait rex ad Azahel tolle tecum munera et vade in
 occursum viri Dei et consule Dominum per eum dicens si evadere potero de infirmitate mea hac
⁹ ivit igitur Azahel in occursum eius habens secum munera et omnia bona Damasci onera quadraginta
 camelorum cumque stetisset coram eo ait filius tuus Benadad rex Syriae misit me ad te dicens si

sanari potero de infirmitate mea hac ¹⁰ dixitque ei Heliseus vade dic ei sanaberis porro ostendit
mihi Dominus quia morte morietur ¹¹ stetitque cum eo et conturbatus est usque ad suffusionem
vultus flevitque vir Dei ¹² cui Azahel ait quare dominus meus flet at ille respondit quia scio quae
facturus sis filiis Israhel mala civitates eorum munitas igne succendes et iuvenes eorum interficies
gladio et parvulos eorum elides et praegnantas divides ¹³ dixitque Azahel quid enim sum servus
tuus canis ut faciam rem istam magnam et ait Heliseus ostendit mihi Dominus te regem Syriae fore
¹⁴ qui cum recessisset ab Heliseo venit ad dominum suum qui ait ei quid tibi dixit Heliseus at ille
respondit dixit mihi recipiet sanitatem ¹⁵ cumque venisset dies altera tulit sagulum et infudit aqua
et expandit super faciem eius quo mortuo regnavit Azahel pro eo ¹⁶ anno quinto Ioram filii Ahab
regis Israhel et Iosaphat regis Iuda regnavit Ioram filius Iosaphat rex Iuda ¹⁷ triginta duorum erat
annorum cum regnare coepisset et octo annis regnavit in Hierusalem ¹⁸ ambulavitque in viis regum
Israhel sicut ambulaverat domus Ahab filia enim Ahab erat uxor eius et fecit quod malum est coram
Domino ¹⁹ noluit autem Dominus disperdere Iudam propter David servum suum sicut promiserat
ei ut daret illi lucernam et filiis eius cunctis diebus ²⁰ in diebus eius recessit Edom ne esset sub
Iuda et constituit sibi regem ²¹ venitque Ioram Seira et omnis currus cum eo et surrexit nocte
percutsitque Idumeos qui eum circumdederant et principes curruum populus autem fugit in
tabernacula sua ²² recessit ergo Edom ne esset sub Iuda usque ad diem hanc tunc recessit et Lobna
in tempore illo ²³ reliqua autem sermonum Ioram et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in
libro verborum dierum regum Iuda ²⁴ et dormivit Ioram cum patribus suis sepultusque est cum eis
in civitate David et regnavit Ahazias filius eius pro eo ²⁵ anno duodecimo Ioram filii Ahab regis
Israhel regnavit Ahazias filius Ioram regis Iudae ²⁶ viginti duorum annorum erat Ahazias cum
regnare coepisset et uno anno regnavit in Hierusalem nomen matris eius Athalia filia Amri regis
Israhel ²⁷ et ambulavit in viis domus Ahab et fecit quod malum est coram Domino sicut domus
Ahab gener enim domus Ahab fuit ²⁸ abiit quoque cum Ioram filio Ahab ad proeliandum contra
Azahel regem Syriae in Ramoth Galaad et vulneraverunt Syri Ioram ²⁹ qui reversus est ut curaretur
in Hiezzrahel quia vulneraverant eum Syri in Rama proeliantem contra Azahel regem Syriae porro
Ahazias filius Ioram rex Iuda descendit invisere Ioram filium Ahab in Hiezzrahel quia aegrotabat

Chapter 9

¹ Heliseus autem propheta vocavit unum de filiis prophetarum et ait illi accinge lumbos tuos
 et tolle lenticulam olei hanc in manu tua et vade in Ramoth Galaad ² cumque veneris illuc videbis
 Hieu filium Iosaphat filii Namsi et ingressus suscitabis eum de medio fratrum suorum et introduces
 interius cubiculum ³ tenensque lenticulam olei fundes super caput eius et dices haec dicit Dominus
 unxi te regem super Israhel aperiesque ostium et fugies et non ibi subsistes ⁴ abiit ergo adulescens
 puer prophetae Ramoth Galaad ⁵ et ingressus est ecce autem principes exercitus sedebant et ait
 verbum mihi ad te princeps dixitque Hieu ad quem ex omnibus nobis at ille dixit ad te o princeps
⁶ et surrexit et ingressus est cubiculum at ille fudit oleum super caput eius et ait haec dicit Dominus
 Deus Israhel unxi te regem super populum Domini Israhel ⁷ et percuties domum Ahab domini tui
 ut ulciscar sanguinem servorum meorum prophetarum et sanguinem omnium servorum Domini de
 manu Hiezabel ⁸ perdamque omnem domum Ahab et interficiam de Ahab mingentem ad parietem
 et clausum et novissimum in Israhel ⁹ et dabo domum Ahab sicut domum Hieroboam filii Nabath
 et sicut domum Baasa filii Ahia ¹⁰ Hiezabel quoque comedent canes in agro Hiezhahel nec erit qui
 sepeliat eam aperuitque ostium et fugit ¹¹ Hieu autem egressus est ad servos domini sui qui dixerunt
 ei rectene sunt omnia quid venit insanus iste ad te qui ait eis nostis hominem et quid locutus sit
¹² at illi responderunt falsum est sed magis narra nobis qui ait eis haec et haec locutus est mihi et
 ait haec dicit Dominus unxi te regem super Israhel ¹³ festinaverunt itaque et unusquisque tollens
 pallium suum posuerunt sub pedibus eius in similitudinem tribunalis et cecinerunt tuba atque
 dixerunt regnavit Hieu ¹⁴ coniuravit ergo Hieu filius Iosaphat filii Namsi contra Ioram porro Ioram
 obsederat Ramoth Galaad ipse et omnis Israhel contra Azahel regem Syriae ¹⁵ et reversus fuerat
 ut curaretur in Hiezhahel propter vulnera quia percusserant eum Syri proeliantem contra Azahel
 regem Syriae dixitque Hieu si placet vobis nemo egrediatur profugus de civitate ne vadat et nuntiet
 in Hiezhahel ¹⁶ et ascendit et profectus est in Hiezhahel Ioram enim aegrotabat ibi et Ahazia rex
 Iuda descenderat ad visitandum Ioram ¹⁷ igitur speculator qui stabat super turrem Hiezhahel vidit
 globum Hieu venientis et ait video ego globum dixitque Ioram tolle currum et mitte in occursum
 eorum et dicat vadens rectene sunt omnia ¹⁸ abiit igitur qui ascenderat currum in occursum eius
 et ait haec dicit rex pacata sunt omnia dixitque ei Hieu quid tibi et paci transi et sequere me nuntiavit

quoque speculator dicens venit nuntius ad eos et non revertitur ¹⁹ misit etiam currum equorum
 secundum venitque ad eos et ait haec dicit rex num pax est et ait Hieu quid tibi et paci transi et
²⁰ sequere me nuntiavit autem speculator dicens venit usque ad eos et non revertitur est autem
 incessus quasi incessus Hieu filii Namsi praeceps enim graditur ²¹ et ait Ioram iunge currum
 iunxeruntque currum eius et egressus est Ioram rex Israhel et Ahazias rex Iuda singuli in curribus
²² suis egressique sunt in occursum Hieu et invenerunt eum in agro Naboth Hiezrahelitis cumque
 vidisset Ioram Hieu dixit pax est Hieu at ille respondit quae pax adhuc fornicationes Hiezabel matris
²³ tuae et veneficia eius multa vigent convertit autem Ioram manum suam et fugiens ait ad Ahaziam
²⁴ insidiae Ahazia porro Hieu tetendit arcum manu et percussit Ioram inter scapulas et egressa est
²⁵ sagitta per cor eius statimque corruit in curru suo dixitque Hieu ad Baddacer ducem tolle proice
 eum in agro Naboth Hiezrahelitae memini enim quando ego et tu sedentes in curru sequebamur
²⁶ Ahab patrem huius quod Dominus onus hoc levaverit super eum dicens si non pro sanguine
 Naboth et pro sanguine filiorum eius quem vidi heri ait Dominus reddam tibi in agro isto dicit
²⁷ Dominus nunc igitur tolle proice eum in agro iuxta verbum Domini Ahazias autem rex Iuda
 videns hoc fugit per viam domus horti persecutusque est eum Hieu et ait etiam hunc percutite in
²⁸ curru suo in ascensu Gaber qui est iuxta Ieblaam qui fugit in Mageddo et mortuus est ibi et
 inposuerunt eum servi eius super currum suum et tulerunt Hierusalem sepelieruntque in sepulchro
²⁹ cum patribus suis in civitate David anno undecimo Ioram filii Ahab rege Ahazia super Iudam
³⁰ venit Hieu Hiezrahel porro Hiezabel introitu eius audito depinxit oculos suos stibio et ornavit
³¹ caput suum et respexit per fenestram ingredientem Hieu per portam et ait numquid pax esse
³² potest Zamri qui interfecit dominum suum levavitque Hieu faciem suam ad fenestram et ait quae
³³ est ista et inclinaverunt se ad eum duo vel tres eunuchi at ille dixit eis praecipitate eam deorsum
 et praecipitaverunt eam aspersusque est sanguine paries et equorum ungulae qui conculcaverunt
³⁴ eam cumque ingressus esset et comederet bibissetque ait ite videte maledictam illam et sepelite
³⁵ eam quia filia regis est cumque issent ut sepelirent eam non invenerunt nisi calvariam et pedes
³⁶ et summas manus reversique nuntiaverunt ei et ait Hieu sermo Domini est quem locutus est per
³⁷ servum suum Heliam Thesbiten dicens in agro Hiezrahel comedent canes carnes Hiezabel et
 erunt carnes Hiezabel sicut stercus super faciem terrae in agro Hiezrahel ita ut praetereuntes dicant
 haecine est illa Hiezabel

Chapter 10

¹erant autem Ahab septuaginta filii in Samaria scripsit ergo Hieu litteras et misit in Samariam
ad optimates civitatis et ad maiores natu et ad nutricios Ahab dicens ²statim ut acceperitis litteras
has qui habetis filios domini vestri et currus et equos et civitates firmas et arma ³eligite meliorem
et eum qui vobis placuerit de filiis domini vestri et ponite eum super solium patris sui et pugnate
pro domo domini vestri ⁴timuerunt illi vehementer et dixerunt ecce duo reges non potuerunt stare
coram eo et quomodo nos valebimus resistere ⁵miserunt ergo praepositus domus et praefectus
civitatis et maiores natu et nutricii ad Hieu dicentes servi tui sumus quaecumque iusseris faciemus
nec constituemus regem quodcumque tibi placet fac ⁶rescripsit autem eis litteras secundo dicens
si mei estis et oboeditis mihi tollite capita filiorum domini vestri et venite ad me hac eadem hora
cras in Hiezhrahel porro filii regis septuaginta viri apud optimates civitatis nutriebantur ⁷cumque
venissent litterae ad eos tulerunt filios regis et occiderunt septuaginta viros et posuerunt capita
eorum in cofinis et miserunt ad eum in Hiezhrahel ⁸venit autem nuntius et indicavit ei dicens
adtulerunt capita filiorum regis qui respondit ponite ea duos acervos iuxta introitum portae usque
mane ⁹cumque diluxisset egressus est et stans dixit ad omnem populum iusti estis si ego coniuravi
contra dominum meum et interfeci eum quis percussit omnes hos ¹⁰videte ergo nunc quoniam non
cecidit de sermonibus Domini in terram quos locutus est Dominus super domum Ahab et Dominus
fecit quod locutus est in manu servi sui Heliae ¹¹percussit igitur Hieu omnes qui reliqui erant de
domo Ahab in Hiezhrahel et universos optimates eius et notos et sacerdotes donec non remanerent
ex eo reliquiae ¹²et surrexit et venit in Samariam cumque venisset ad Camaram pastorum in via
¹³invenit fratres Ahaziae regis Iuda dixitque ad eos quinam estis vos at illi responderunt fratres
Ahaziae sumus et descendimus ad salutandos filios regis et filios reginae ¹⁴qui ait comprehendite
eos vivos quos cum comprehendissent vivos iugulaverunt eos in cisterna iuxta Camaram quadraginta
duos viros et non reliquit ex eis quemquam ¹⁵cumque abisset inde invenit Ionadab filium Rechab
in occursum sibi et benedixit ei et ait ad eum numquid est cor tuum rectum sicut cor meum cum
corde tuo et ait Ionadab est si est inquit da manum tuam qui dedit manum suam at ille levavit eum
ad se in curru ¹⁶dixitque ad eum veni mecum et vide zelum meum pro Domino et inpositum curru
suo ¹⁷duxit in Samariam et percussit omnes qui reliqui fuerant de Ahab in Samaria usque ad unum
iuxta verbum Domini quod locutus est per Heliam ¹⁸congregavit ergo Hieu omnem populum et

dixit ad eos Ahab coluit Baal parum ego autem colam eum amplius ¹⁹ nunc igitur omnes prophetas
 Baal et universos servos eius et cunctos sacerdotes ipsius vocate ad me nullus sit qui non veniat
 sacrificium enim grande est mihi Baal quicumque defuerit non vivet porro Hieu faciebat hoc
²⁰ insidiose ut disperderet cultores Baal ²¹ dixit sanctificate diem sollemnem Baal vocavitque ²² et
 misit in universos terminos Israhel et venerunt cuncti servi Baal non fuit residuus ne unus quidem
 qui non veniret et ingressi sunt templum Baal et repleta est domus Baal a summo usque ad summum
²³ dixitque his qui erant super vestes proferte vestimenta universis servis Baal et protulerunt eis
 vestes ²⁴ ingressusque Hieu et Ionadab filius Rechab templum Baal et ait cultoribus Baal perquirite
 et videte ne quis forte vobiscum sit de servis Domini sed ut sint soli servi Baal ²⁵ ingressi sunt
 igitur ut facerent victimas et holocausta Hieu autem praeparaverat sibi foris octoginta viros et dixerat
 eis quicumque fugerit de hominibus his quos ego adduxero in manus vestras anima eius erit pro
²⁶ anima illius ²⁷ factum est ergo cum completum esset holocaustum praecepit Hieu militibus et
 ducibus suis ingredimini et percutite eos nullus evadat percusseruntque eos ore gladii et proiecerunt
 milites et duces et ierunt in civitatem templi Baal ²⁸ et protulerunt statuam de fano Baal et
 conbuserunt ²⁹ et comminuerunt eam destruxerunt quoque aedem Baal et fecerunt pro ea latrinas
 usque ad diem hanc ³⁰ delevit itaque Hieu Baal de Israhel ³¹ verumtamen a peccatis Hieroboam
 filii Nabath qui peccare fecerat Israhel non recessit nec dereliquit vitulos aureos qui erant in Bethel
 et in Dan ³² dixit autem Dominus ad Hieu quia studiose fecisti quod rectum erat et placebat in
 oculis meis et omnia quae erant in corde meo fecisti contra domum Ahab filii tui usque ad quartam
 generationem sedebunt super thronum Israhel ³³ porro Hieu non custodivit ut ambularet in lege
 Domini Dei Israhel in toto corde suo non enim recessit a peccatis Hieroboam qui peccare fecerat
 Israhel ³⁴ in diebus illis coepit Dominus taedere super Israhel percussitque eos Azahel in universis
 finibus Israhel ³⁵ a Iordane contra orientalem plagam omnem terram Galaad et Gad et Ruben et
 Manasse ab Aroer quae est super torrentem Arnon et Galaad et Basan ³⁶ reliqua autem verborum
 Hieu et universa quae fecit et fortitudo eius nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum
³⁷ Israhel ³⁸ et dormivit Hieu cum patribus suis sepelieruntque eum in Samaria et regnavit Ioachaz
 filius eius pro eo ³⁹ dies autem quos regnavit Hieu super Israhel viginti et octo anni sunt in Samaria

Chapter 11

¹ Athalia vero mater Ahaziae videns mortuum filium suum surrexit et interfecit omne semen
² regium tollens autem Iosaba filia regis Ioram soror Ahaziae Ioas filium Ahaziae furata est eum
de medio filiorum regis qui interficiebantur et nutricem eius de triclinio et abscondit eum a facie
³ Athaliae ut non interficeretur eratque cum ea in domo Domini clam sex annis porro Athalia
⁴ regnavit super terram anno autem septimo misit Ioiada et adsumens centuriones et milites introduxit
ad se in templum Domini pepigitque cum eis foedus et adiurans eos in domo Domini ostendit eis
⁵ filium regis et praecepit illis dicens iste sermo quem facere debetis ⁶ tertia pars vestrum introeat
sabbato et observet excubitum domus regis tertia autem pars sit ad portam Sir et tertia pars ad
portam quae est post habitaculum scutariorum et custodietis excubitum domus Messa ⁷ duae vero
⁸ partes e vobis omnes egredientes sabbato custodiant excubias domus Domini circum regem et
vallabitis eum habentes arma in manibus vestris si quis autem ingressus fuerit septum templi
⁹ interficiatur eritisque cum rege introeunte et egrediente et fecerunt centuriones iuxta omnia quae
praeceperat eis Ioiada sacerdos et adsumentes singuli viros suos qui ingrediebantur sabbatum cum
¹⁰ his qui egrediebantur e sabbato venerunt ad Ioiada sacerdotem qui dedit eis hastas et arma regis
David quae erant in domo Domini ¹¹ et steterunt singuli habentes arma in manu sua a parte templi
¹² dextra usque ad partem sinistram altaris et aedis circum regem produxitque filium regis et posuit
super eum diadema et testimonium feceruntque eum regem et unxerunt et plaudentes manu dixerunt
¹³ vivat rex ¹⁴ audivit Athalia vocem currentis populi et ingressa ad turbas in templum Domini vidit
regem stantem super tribunal iuxta morem et cantores et tubas propter eum omnemque populum
terrae laetantem et canentem tubis et scidit vestimenta sua clamavitque coniuratio coniuratio
¹⁵ praecepit autem Ioiada centurionibus qui erant super exercitum et ait eis educite eam extra
conseptra templi et quicumque secutus eam fuerit feriat gladio dixerat enim sacerdos non occidatur
¹⁶ in templo Domini inposueruntque ei manus et inpegerunt eam per viam introitus equorum iuxta
¹⁷ palatium et interfecta est ibi pepigit igitur Ioiada foedus inter Dominum et inter regem et inter
¹⁸ populum ut esset populus Domini et inter regem et populum ingressusque est omnis populus
terrae templum Baal et destruxerunt aras eius et imagines contriverunt valide Matthan quoque
¹⁹ sacerdotem Baal occiderunt coram altari et posuit sacerdos custodias in domo Domini tulitque
centuriones et Cherethi et Felethi legiones et omnem populum terrae deduxeruntque regem de domo
Domini et venerunt per viam portae scutariorum in palatium et sedit super thronum regum

20 laetatusque est omnis populus terrae et civitas conquevit Athalia autem occisa est gladio in domo
 21 regis septemque annorum erat Ioas cum regnare coepisset

Chapter 12

1 anno septimo Hieu regnavit Ioas quadraginta annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius
 2 Sebia de Bersabee fecitque Ioas rectum coram Domino cunctis diebus quibus docuit eum Ioiada
 3 sacerdos verumtamen excelsa non abstulit adhuc populus immolabat et adolebat in excelsis
 4 incensum dixitque Ioas ad sacerdotes omnem pecuniam sanctorum quae inlata fuerit in templum
 5 Domini a praetereuntibus quae offertur pro pretio animae et quam sponte et arbitrio cordis sui
 6 inferunt in templum Domini accipiant illam sacerdotes iuxta ordinem suum et instaurent sarta
 7 tecta domus si quid necessarium viderint instauratione igitur usque ad vicesimum tertium annum
 8 regis Ioas non instauraverunt sacerdotes sarta tecta templi vocavitque rex Ioas Ioiada pontificem
 9 et sacerdotes dicens eis quare sarta tecta non instaurastis templi nolite ergo amplius accipere
 10 pecuniam iuxta ordinem vestrum sed ad instaurationem templi reddite eam prohibitiveque sunt
 11 sacerdotes ultra accipere pecuniam a populo et instaurare sarta tecta domus et tulit Ioiada pontifex
 12 gazofilacium unum aperuitque foramen desuper et posuit illud iuxta altare ad dexteram ingredientium
 13 domum Domini mittebantque in eo sacerdotes qui custodiebant ostia omnem pecuniam quae
 14 deferebatur ad templum Domini cumque viderent nimiam pecuniam esse in gazofilacio ascendebat
 15 scriba regis et pontifex effundebantque et numerabant pecuniam quae inveniebatur in domo Domini
 16 et dabant eam iuxta numerum atque mensuram in manu eorum qui praeerant cementariis domus
 17 Domini qui inpendebant eam in fabris lignorum et in cementariis his qui operabantur in domo
 18 Domini et sarta tecta faciebant et in his qui caedebant saxa et ut emerent ligna et lapides qui
 19 excidebantur ita ut impleretur instauration domus Domini in universis quae indigebant expensa ad
 20 muniendam domum verumtamen non fiebant ex eadem pecunia hydriae templi Domini et
 21 fuscinae et turibula et tubae omne vas aureum et argenteum de pecunia quae inferebatur in templum
 22 Domini his enim qui faciebant opus dabatur ut instauraretur templum Domini et non fiebat
 23 ratio his hominibus qui accipiebant pecuniam ut distribuerent eam artificibus sed in fide tractabant
 24 eam pecuniam vero pro delicto et pecuniam pro peccatis non inferebant in templum Domini

¹⁷
 quia sacerdotum erat tunc ascendit Azahel rex Syriae et pugnabat contra Geth cepitque eam et
¹⁸
 direxit faciem suam ut ascenderet in Hierusalem quam ob rem tulit Ioas rex Iuda omnia
 sanctificata quae consecraverant Iosaphat et Ioram et Ahazia patres eius reges Iuda et quae ipse
 obtulerat et universum argentum quod inveniri potuit in thesauris templi Domini et in palatio regis
¹⁹
 misitque Azaheli regi Syriae et recessit ab Hierusalem reliqua autem sermonum Ioas et universa
²⁰
 quae fecit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda surrexerunt autem servi
²¹
 eius et coniuraverunt inter se percusseruntque Ioas in domo Mello in descensu Sela Iozachar
 namque filius Semath et Iozabad filius Somer servi eius percusserunt eum et mortuus est et
 sepelierunt eum cum patribus suis in civitate David regnavitque Amasias filius eius pro eo

Chapter 13

¹
 anno vicesimo tertio Ioas filii Ahaziae regis Iudae regnavit Ioachaz filius Hieu super Israhel
²
 in Samaria decem et septem annis et fecit malum coram Domino secutusque est peccata Hieroboam
³
 filii Nabath qui peccare fecit Israhel non declinavit ab eis iratusque est furor Domini contra Israhel
 et tradidit eos in manu Azahelis regis Syriae et in manu Benadad filii Azahel cunctis diebus
⁴
 deprecatus est autem Ioachaz faciem Domini et audivit eum Dominus vidit enim angustiam Israhel
⁵
 qua adtriverat eos rex Syriae et dedit Dominus Israheli salvatorem et liberatus est de manu Syriae
⁶
 habitaveruntque filii Israhel in tabernaculis suis sicut heri et nudius tertius verumtamen non
 recesserunt a peccatis domus Hieroboam qui peccare fecit Israhel in ipsis ambulaverunt siquidem
⁷
 et lucus permansit in Samaria et non sunt derelicti Ioachaz de populo nisi quinquaginta equites
 et decem currus et decem milia peditum interfecerat enim eos rex Syriae et redegerat quasi pulverem
⁸
 in tritura areae reliqua autem sermonum Ioachaz et universa quae fecit sed et fortitudo eius nonne
⁹
 haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel dormivitque Ioachaz cum patribus suis
¹⁰
 et sepelierunt eum in Samaria regnavitque Ioas filius eius pro eo anno tricesimo septimo Ioas
¹¹
 regis Iuda regnavit Ioas filius Ioachaz super Israhel in Samaria sedecim annis et fecit quod
 malum est in conspectu Domini non declinavit ab omnibus peccatis Hieroboam filii Nabath qui
¹²
 peccare fecit Israhel in ipsis ambulavit reliqua autem sermonum Ioas et universa quae fecit sed
 et fortitudo eius quomodo pugnaverit contra Amasiam regem Iuda nonne haec scripta sunt in libro

¹³
 sermonum regum Israhel et dormivit Ioas cum patribus suis Hieroboam autem sedit super solium
¹⁴
 eius porro Ioas sepultus est in Samaria cum regibus Israhel Heliseus autem aegrotabat infirmitate
 qua et mortuus est descenditque ad eum Ioas rex Israhel et flebat coram eo dicebatque pater mi
¹⁵
 pater mi currus Israhel et auriga eius et ait illi Heliseus adfer arcum et sagittas cumque adtulisset
¹⁶
 ad eum arcum et sagittas dixit ad regem Israhel pone manum tuam super arcum et cum posuisset
¹⁷
 ille manum suam superposuit Heliseus manus suas manibus regis et ait aperi fenestram orientalem
 cumque aperuisset dixit Heliseus iace sagittam et iecit et ait Heliseus sagitta salutis Domini et
¹⁸
 sagitta salutis contra Syriam percutiesque Syriam in Afec donec consumas eam et ait tolle sagittas
 qui cum tulisset rursum dixit ei percute iaculo terram et cum percussisset tribus vicibus et stetisset
¹⁹
 iratus est contra eum vir Dei et ait si percussisses quinquies aut sexies sive septies percussisses
²⁰
 Syriam usque ad consummationem nunc autem tribus vicibus percuties eam mortuus est ergo
²¹
 Heliseus et sepelierunt eum latrunculi quoque de Moab venerunt in terra in ipso anno quidam
 autem sepelientes hominem viderunt latrunculos et proiecerunt cadaver in sepulchro Helisei quod
²²
 ambulavit et tetigit ossa Helisei et revixit homo et stetit super pedes suos igitur Azahel rex Syriae
²³
 adflixit Israhel cunctis diebus Ioachaz et misertus est Dominus eorum et reversus est ad eos
 propter pactum suum quod habebat cum Abraham Isaac et Iacob et noluit disperdere eos neque
²⁴
 proicere penitus usque in praesens tempus mortuus est autem Azahel rex Syriae et regnavit
²⁵
 Benadad filius eius pro eo porro Ioas filius Ioachaz tulit urbes de manu Benadad filii Azahel
 quas tulerat de manu Ioachaz patris sui iure proelii tribus vicibus percussit eum Ioas et reddidit
 civitates Israheli

Chapter 14

¹
 anno secundo Ioas filii Ioachaz regis Israhel regnavit Amasias filius Ioas regis Iuda ²
 viginti
 quinque annorum erat cum regnare coepisset viginti autem et novem annis regnavit in Hierusalem
³
 nomen matris eius Ioaden de Hierusalem et fecit rectum coram Domino verumtamen non ut David
⁴
 pater eius iuxta omnia quae fecit Ioas pater suus fecit nisi hoc tantum quod excelsa non abstulit
⁵
 adhuc enim populus immolabat et adolebat in excelsis cumque obtinisset regnum percussit

servos suos qui interfecerant regem patrem suum⁶ filios autem eorum qui occiderant non occidit
iuxta quod scriptum est in libro legis Mosi sicut praecepit Dominus dicens non morientur patres⁷
pro filiis neque filii morientur pro patribus sed unusquisque in peccato suo morietur ipse percussit
Edom in valle Salinarum decem milia et adprehendit Petram in proelio vocavitque nomen eius⁸
Iecethel usque in praesentem diem tunc misit Amasias nuntios ad Ioas filium Ioachaz filii Hieu
regis Israhel dicens veni et videamus nos remisitque Ioas rex Israhel ad Amasiam regem Iuda
dicens carduus Libani misit ad cedrum quae est in Libano dicens da filiam tuam filio meo uxorem⁹
transieruntque bestiae saltus quae sunt in Libano et conculcaverunt carduum percutiens invaluiti
super Edom et sublevavit te cor tuum contentus esto gloria et sede in domo tua quare provocas¹⁰
malum ut cadas tu et Iuda tecum¹¹ et non adquevit Amasias ascenditque Ioas rex Israhel et viderunt
se ipse et Amasias rex Iuda in Bethsames oppido Iudae¹² percussusque est Iuda coram Israhel et
fugerunt unusquisque in tabernacula sua¹³ Amasiam vero regem Iuda filium Ioas filii Ahaziae
cepit Ioas rex Israhel in Bethsames et adduxit eum in Hierusalem et interrupit murum Hierusalem¹⁴
a porta Ephraim usque ad portam Anguli quadringentis cubitis tulitque omne aurum et argentum
et universa vasa quae inventa sunt in domo Domini et in thesauris regis et obsides et reversus est
Samariam¹⁵ reliqua autem verborum Ioas quae fecit et fortitudo eius qua pugnavit contra Amasiam
regem Iuda nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel¹⁶ dormivitque Ioas
cum patribus suis et sepultus est in Samaria cum regibus Israhel et regnavit Hieroboam filius eius¹⁷
pro eo vixit autem Amasias filius Ioas rex Iuda postquam mortuus est Ioas filius Ioachaz regis
Israhel viginti quinque annis¹⁸ reliqua autem sermonum Amasiae nonne haec scripta sunt in libro
sermonum dierum regum Iuda¹⁹ factaque est contra eum coniuratio in Hierusalem at ille fugit in
Lachis miseruntque post eum in Lachis et interfecerunt eum ibi²⁰ et asportaverunt in equis
sepultusque est in Hierusalem cum patribus suis in civitate David²¹ tulit autem universus populus
Iudae Azariam annos natum sedecim et constituerunt eum regem pro patre eius Amasia²² ipse
aedificavit Ahilam et restituit eam Iudae postquam dormivit rex cum patribus suis²³ anno
quintodecimo Amasiae filii Ioas regis Iuda regnavit Hieroboam filius Ioas regis Israhel in Samaria
quadraginta et uno anno²⁴ et fecit quod malum est coram Domino non recessit ab omnibus peccatis
Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel²⁵ ipse restituit terminos Israhel ab introitu Emath
usque ad mare Solitudinis iuxta sermonem Domini Dei Israhel quem locutus est per servum suum

²⁶
 Ionam filium Amathi prophetam qui erat de Geth quae est in Opher vidit enim Dominus
 adfflictionem Israhel amaram nimis et quod consumpti essent usque ad clausos carcere et extremos
²⁷
 et non esset qui auxiliaretur Israhel nec locutus est Dominus ut deleret nomen Israhel sub caelo
²⁸
 sed salvavit eos in manu Hieroboam filii Ioas reliqua autem sermonum Hieroboam et universa
 quae fecit et fortitudo eius qua proeliatus est et quomodo restituit Damascum et Emath Iudae in
²⁹
 Israhel nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel dormivitque Hieroboam
 cum patribus suis regibus Israhel et regnavit Zaccharias filius eius pro eo

Chapter 15

¹
 anno vicesimo septimo Hieroboam regis Israhel regnavit Azarias filius Amasiae regis Iudae
²
 sedecim annorum erat cum regnare coepisset et quinquaginta duobus annis regnavit in Hierusalem
³
 nomen matris eius Iecelia de Hierusalem fecitque quod erat placitum coram Domino iuxta omnia
⁴
 quae fecit Amasias pater eius verumtamen excelsa non est demolitus adhuc populus sacrificabat
⁵
 et adolebat incensum in excelsis percussit autem Dominus regem et fuit leprosus usque in diem
 mortis suae et habitabat in domo libera seorsum Ioatham vero filius regis gubernabat palatium et
⁶
 iudicabat populum terrae reliqua autem sermonum Azariae et universa quae fecit nonne haec
⁷
 scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda et dormivit Azarias cum patribus suis
 sepelieruntque eum cum maioribus suis in civitate David et regnavit Ioatham filius eius pro eo
⁸
 anno tricesimo octavo Azariae regis Iudae regnavit Zaccharias filius Hieroboam super Israhel in
⁹
 Samaria sex mensibus et fecit quod malum est coram Domino sicut fecerant patres eius non
¹⁰
 recessit a peccatis Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel coniuravit autem contra eum
¹¹
 Sellum filius Iabes percussitque eum palam et interfecit regnavitque pro eo reliqua autem
¹²
 verborum Zacchariae nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel ipse est
 sermo Domini quem locutus est ad Hieu dicens filii usque ad quartam generationem sedebunt de
¹³
 te super thronum Israhel factumque est ita Sellum filius Iabes regnavit tricesimo nono anno
¹⁴
 Azariae regis Iudae regnavit autem uno mense in Samaria et ascendit Manahem filius Gaddi de
 Thersa venitque Samariam et percussit Sellum filium Iabes in Samaria et interfecit eum regnavitque

¹⁵
 pro eo reliqua autem verborum Sellum et coniuratio eius per quam tetendit insidias nonne haec
¹⁶
 scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel tunc percussit Manahem Thapsam et omnes
 qui erant in ea et terminos eius de Thersa noluerant enim aperire ei et interfecit omnes praegnantes
¹⁷
 eius et scidit eas anno tricesimo nono Azariae regis Iuda regnavit Manahem filius Gaddi super
¹⁸
 Israhel decem annis in Samaria fecitque quod erat malum coram Domino non recessit a peccatis
¹⁹
 Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel cunctis diebus eius veniebat Phul rex Assyriorum
 in terram et dabat Manahem Phul mille talenta argenti ut esset ei in auxilio et firmaret regnum eius
²⁰
 indixitque Manahem argentum super Israhel cunctis potentibus et divitibus ut daret regi
 Assyriorum quinquaginta siclos argenti per singulos reversusque est rex Assyriorum et non est
²¹
 moratus in terra reliqua autem sermonum Manahem et universa quae fecit nonne haec scripta
²²
 sunt in libro sermonum dierum regum Israhel et dormivit Manahem cum patribus suis regnavitque
²³
 Phaceia filius eius pro eo anno quinquagesimo Azariae regis Iudae regnavit Phaceia filius
²⁴
 Manahem super Israhel in Samaria biennio et fecit quod erat malum coram Domino non recessit
²⁵
 a peccatis Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel coniuravit autem adversum eum
 Phacee filius Romeliae dux eius et percussit eum in Samaria in turre domus regiae iuxta Argob et
 iuxta Ari et cum eo quinquaginta viros de filiis Galaaditarum et interfecit eum regnavitque pro eo
²⁶
 reliqua autem sermonum Phaceia et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in libro sermonum
²⁷
 dierum regum Israhel anno quinquagesimo secundo Azariae regis Iudae regnavit Phacee filius
²⁸
 Romeliae super Israhel in Samaria viginti annis et fecit quod malum erat coram Domino non
²⁹
 recessit a peccatis Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel in diebus Phacee regis Israhel
 venit Theglathfalassar rex Assur et cepit Aiom et Abel domum Maacha et Ianoe et Cedes et Asor
³⁰
 et Galaad et Galileam universam terram Nepthalim et transtulit eos in Assyrios coniuravit autem
 et tetendit insidias Osee filius Hela contra Phacee filium Romeliae et percussit eum et interfecit
³¹
 regnavitque pro eo vicesimo anno Ioatham filii Oziae reliqua autem sermonum Phacee et universa
³²
 quae fecit nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel anno secundo Phacee
³³
 filii Romeliae regis Israhel regnavit Ioatham filius Oziae regis Iuda viginti quinque annorum
 erat cum regnare coepisset et sedecim annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Hierusa filia
³⁴
 Sadoc fecitque quod erat placitum coram Domino iuxta omnia quae fecerat Ozias pater suus

operatus est ³⁵ verumtamen excelsa non abstulit adhuc populus immolabat et adolebat incensum
in excelsis ipse aedificavit portam domus Domini sublimissimam ³⁶ reliqua autem sermonum
Ioatham et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda ³⁷ in
diebus illis coepit Dominus mittere in Iudam Rasin regem Syriae et Phacee filium Romeliae ³⁸ et
dormivit Ioatham cum patribus suis sepultusque est cum eis in civitate David patris sui et regnavit
Ahaz filius eius pro eo

Chapter 16

¹ anno septimodecimo Phacee filii Romeliae regnavit Ahaz filius Ioatham regis Iuda ² viginti
annorum erat Ahaz cum regnare coepisset et sedecim annis regnavit in Hierusalem non fecit quod
erat placitum in conspectu Domini Dei sui sicut David pater eius ³ sed ambulavit in via regum
Israhel insuper et filium suum consecravit transferens per ignem secundum idola gentium quae
dissipavit Dominus coram filiis Israhel ⁴ immolabat quoque victimas et adolebat incensum in
excelsis et in collibus et sub omni ligno frondoso ⁵ tunc ascendit Rasin rex Syriae et Phacee filius
Romeliae rex Israhel in Hierusalem ad proeliandum cumque obsiderent Ahaz non valuerunt superare
eum ⁶ in tempore illo restituit Rasin rex Syriae Ahilam Syriae et eiecit Iudaeos de Ahilam et Idumei
venerunt in Ahilam et habitaverunt ibi usque in diem hanc ⁷ misit autem Ahaz nuntios ad
Theglathfalassar regem Assyriorum dicens servus tuus et filius tuus ego sum ascende et salvum
me fac de manu regis Syriae et de manu regis Israhel qui consurrexerunt adversum me ⁸ et cum
collegisset argentum et aurum quod invenire potuit in domo Domini et in thesauris regis misit regi
Assyriorum munera ⁹ qui et adquevit voluntati eius ascendit enim rex Assyriorum in Damascum
et vastavit eam et transtulit habitatores eius Cyrenen Rasin autem interfecit ¹⁰ perrexitque rex Ahaz
in occursum Theglathfalassar regis Assyriorum in Damascum cumque vidisset altare Damasci misit
rex Ahaz ad Uriam sacerdotem exemplar eius et similitudinem iuxta omne opus eius ¹¹ extruxitque
Urias sacerdos altare iuxta omnia quae praeceperat rex Ahaz de Damasco ita fecit Urias sacerdos
donec veniret rex Ahaz de Damasco ¹² cumque venisset rex de Damasco vidit altare et veneratus
est illud ascenditque et immolavit holocausta et sacrificium suum ¹³ et libavit libamina et fudit
sanguinem pacificorum quae obtulerat super altare ¹⁴ porro altare aeneum quod erat coram Domino

transtulit de facie templi et de loco altaris et de loco templi Domini posuitque illud ex latere altaris
 ad aquilonem ¹⁵ praecepit quoque rex Ahaz Uriae sacerdoti dicens super altare maius offer
 holocaustum matutinum et sacrificium vespertinum et holocaustum regis et sacrificium eius et
 holocaustum universi populi terrae et sacrificia eorum et libamina eorum et omnem sanguinem
 holocausti et universum sanguinem victimae super illud effundes altare vero aeneum erit paratum
 ad voluntatem meam ¹⁶ fecit igitur Urias sacerdos iuxta omnia quae praeceperat rex Ahaz ¹⁷ tulit
 autem rex Ahaz celatas bases et luterem qui erat desuper et mare deposuit de bubus aeneis qui
 sustentabant illud et posuit super pavimentum stratum lapide ¹⁸ Musach quoque sabbati quod
 aedificaverat in templo et ingressum regis exterius convertit in templo Domini propter regem
 Assyriorum ¹⁹ reliqua autem verborum Ahaz quae fecit nonne haec scripta sunt in libro sermonum
 dierum regum Iuda ²⁰ dormivitque Ahaz cum patribus suis et sepultus est cum eis in civitate David
 et regnavit Ezechias filius eius pro eo

Chapter 17

¹ anno duodecimo Ahaz regis Iuda regnavit Osee filius Hela in Samaria super Israhel novem
² annis ³ fecitque malum coram Domino sed non sicut reges Israhel qui ante eum fuerant ³ contra
 hunc ascendit Salmanassar rex Assyriorum et factus est ei Osee servus reddebatque illi tributa
⁴ cumque deprehendisset rex Assyriorum Osee quod rebellare nitens misisset nuntios ad Sua regem
 Aegypti ne praestaret tributa regi Assyriorum sicut singulis annis solitus erat obsedit eum et vinctum
⁵ misit in carcerem ⁵ pervagatusque est omnem terram et ascendens Samariam obsedit eam tribus
⁶ annis ⁶ anno autem nono Osee cepit rex Assyriorum Samariam et transtulit Israhel in Assyrios
 posuitque eos in Ala et in Habor iuxta fluvium Gozan in civitatibus Medorum ⁷ factum est enim
 cum peccassent filii Israhel Domino Deo suo qui eduxerat eos de terra Aegypti de manu Pharaonis
⁸ regis Aegypti coluerunt deos alienos ⁸ et ambulaverunt iuxta ritum gentium quas consumpserat
⁹ Dominus in conspectu filiorum Israhel et regum Israhel quia similiter fecerant ⁹ et operuerunt filii
 Israhel verbis non rectis Dominum Deum suum et aedificaverunt sibi excelsa in cunctis urbibus
 suis a turre custodum usque ad civitatem munitam ¹⁰ feceruntque sibi statuas et lucos in omni colle
 sublimi et subter omne lignum nemorosum ¹¹ et adolebant ibi incensum super aras in more gentium
 quas transtulerat Dominus a facie eorum feceruntque verba pessima inirritantes Dominum ¹² et

coluerunt immunditias de quibus praecepit Dominus eis ne facerent verbum hoc¹³ et testificatus est Dominus in Israhel et in Iuda per manum omnium prophetarum et videntum dicens revertimini a viis vestris pessimis et custodite praecepta mea et caerimonias iuxta omnem legem quam praecepi¹⁴ patribus vestris et sicut misi ad vos in manu servorum meorum prophetarum qui non audierunt sed induraverunt cervicem suam iuxta cervicem patrum suorum qui noluerunt oboedire Domino¹⁵ Deo suo et abiecerunt legitima eius et pactum quod pepigit cum patribus eorum et testificationes quibus contestatus est eos secutique sunt vanitates et vane egerunt et secuti sunt gentes quae erant per circuitum eorum super quibus praeceperat Dominus eis ut non facerent sicut et illae faciebant¹⁶ et dereliquerunt omnia praecepta Domini Dei sui feceruntque sibi conflatiles duos vitulos et lucos et adoraverunt universam militiam caeli servieruntque Baal¹⁷ et consecrabant ei filios suos et filias suas per ignem et divinationibus inserviebant et auguriis et tradiderunt se ut facerent malum coram Domino et irritarent eum¹⁸ iratusque est Dominus vehementer Israhel et abstulit eos de conspectu suo et non remansit nisi tribus Iuda tantummodo¹⁹ sed nec ipse Iuda custodivit mandata Domini Dei sui verum ambulavit in erroribus Israhel quos operatus fuerat²⁰ proiecitque Dominus omne semen Israhel et adflixit eos et tradidit in manu diripientium donec proiceret eos a facie sua²¹ ex eo iam tempore quo scissus est Israhel a domo David et constituerunt sibi regem Hieroboam filium Nabath separavit enim Hieroboam Israhel a Domino et peccare eos fecit peccatum magnum²² et ambulaverunt filii Israhel in universis peccatis Hieroboam quae fecerat non recesserunt ab eis²³ usquequo auferret Dominus Israhel a facie sua sicut locutus fuerat in manu omnium servorum suorum prophetarum translatusque est Israhel de terra sua in Assyrios usque in diem hanc²⁴ adduxit autem rex Assyriorum de Babylone et de Chutha et de Haiath et de Emath et de Sepharvaim et conlocavit eos in civitatibus Samariae pro filiis Israhel qui possederunt Samariam et habitaverunt in urbibus eius²⁵ cumque ibi habitare coepissent non timebant Dominum et inmisit eis Dominus²⁶ leones qui interficiebant eos nuntiatumque est regi Assyriorum et dictum gentes quas transtulisti et habitare fecisti in civitatibus Samariae ignorant legitima Dei terrae et inmisit in eos Dominus²⁷ leones et ecce interficiunt eos eo quod ignorent ritum Dei terrae praecepit autem rex Assyriorum dicens ducite illuc unum de sacerdotibus quos inde captivos adduxistis et vadat et habitet cum eis²⁸ et doceat eos legitima Dei terrae igitur cum venisset unus de sacerdotibus his qui captivi ducti fuerant de Samaria habitavit in Bethel et docebat eos quomodo colerent Dominum²⁹ et unaquaeque gens fabricata est deum suum posueruntque eos in fanis excelsis quae fecerant Samaritae gens et

gens in urbibus suis in quibus habitabant ³⁰ viri enim babylonii fecerunt Socchothbenoth viri autem
 chutheni fecerunt Nergel et viri de Emath fecerunt Asima ³¹ porro Evei fecerunt Nebaaz et Tharthac
 hii autem qui erant de Sepharvaim conburebant filios suos igni Adramelech et Anamelech diis
 Sepharvaim ³² et nihilominus colebant Dominum fecerunt autem sibi de novissimis sacerdotes
 excelsorum et ponebant eos in fanis sublimibus ³³ et cum Dominum colerent diis quoque suis
 serviebant iuxta consuetudinem gentium de quibus translati fuerant Samariam ³⁴ usque in praesentem
 diem morem sequuntur antiquum non timent Dominum neque custodiunt caerimonias eius et iudicia ³⁵
 et legem et mandatum quod praeceperat Dominus filiis Iacob quem cognominavit Israhel et
 percusserat cum eis pactum et mandaverat eis dicens nolite timere deos alienos et non adoretis eos
 neque colatis et non immoletis eis ³⁶ sed Dominum Deum vestrum qui eduxit vos de terra Aegypti
 in fortitudine magna et in brachio extento ipsum timete illum adorete et ipsi immolate ³⁷ caerimonias
 quoque et iudicia et legem et mandatum quod scripsit vobis custodite ut faciatis cunctis diebus et
 non timeatis deos alienos ³⁸ et pactum quod percussi vobiscum nolite oblivisci nec colatis deos
 alienos ³⁹ sed Dominum Deum vestrum timete et ipse eruet vos de manu omnium inimicorum
 vestrorum ⁴⁰ illi vero non audierunt sed iuxta consuetudinem suam pristinam perpetrabant ⁴¹ fuerunt
 igitur gentes istae timentes quidem Dominum sed nihilominus et idolis suis servientes nam et filii
 eorum et nepotes sicut fecerunt parentes sui ita faciunt usque in praesentem diem

Chapter 18

¹ anno tertio Osee filii Hela regis Israhel regnavit Ezechias filius Ahaz regis Iuda ² viginti
 quinque annorum erat cum regnare coepisset et viginti et novem annis regnavit in Hierusalem
 nomen matris eius Abi filia Zacchariae ³ fecitque quod erat bonum coram Domino iuxta omnia
 quae fecerat David pater suus ⁴ ipse dissipavit excelsa et contrivit statuas et succidit lucos
 confregitque serpentem aeneum quem fecerat Moses siquidem usque ad illud tempus filii Israhel
 adolebant ei incensum vocavitque eum Naasthan ⁵ in Domino Deo Israhel speravit itaque post eum
 non fuit similis ei de cunctis regibus Iuda sed neque in his qui ante eum fuerunt ⁶ et adhesit Domino
 et non recessit a vestigiis eius fecitque mandata eius quae praeceperat Dominus Mosi ⁷ unde et erat
 Dominus cum eo et in cunctis ad quae procedebat sapienter se agebat rebellavit quoque contra

8
regem Assyriorum et non servivit ei ipse percussit Philistheos usque Gazam et omnes terminos
9
eorum a turre custodum usque ad civitatem muratam anno quarto regis Ezechiae qui erat annus
septimus Osee filii Hela regis Israhel ascendit Salmanassar rex Assyriorum Samariam et obpugnavit
10
eam et cepit nam post annos tres anno sexto Ezechiae id est nono anno Osee regis Israhel capta
11
est Samaria et transtulit rex Assyriorum Israhel in Assyrios conlocavitque eos in Ala et in Habor
12
fluviis Gozan in civitatibus Medorum quia non audierunt vocem Domini Dei sui sed praetergressi
sunt pactum eius omnia quae praeceperat Moses servus Domini non audierunt neque fecerunt
13
anno quartodecimo regis Ezechiae ascendit Sennacherib rex Assyriorum ad universas civitates
14
Iuda munitas et cepit eas tunc misit Ezechias rex Iuda nuntios ad regem Assyriorum Lachis
dicens peccavi recede a me et omne quod inposueris mihi feram indixit itaque rex Assyriorum
15
Ezechiae regi Iudae trecenta talenta argenti et triginta talenta auri deditque Ezechias omne
16
argentum quod reppertum fuerat in domo Domini et in thesauris regis in tempore illo confregit
Ezechias valvas templi Domini et lamminas auri quas ipse adfixerat et dedit eas regi Assyriorum
17
misit autem rex Assyriorum Tharthan et Rabsaris et Rabsacen de Lachis ad regem Ezechiam
cum manu valida Hierusalem qui cum ascendissent venerunt in Hierusalem et steterunt iuxta
18
aquaeductum piscinae superioris quae est in via agri Fullonis vocaveruntque regem egressus est
autem ad eos Eliachim filius Helciae praepositus domus et Sobna scribe et Ioahel filius Asaph a
19
commentariis dixitque ad eos Rabsaces loquimini Ezechiae haec dicit rex magnus rex Assyriorum
20
quae est ista fiducia qua niteris forsitan inisti consilium ut praepares te ad proelium in quo
21
confidis ut audeas rebellare an speras in baculo harundineo atque confracto Aegypto super quem
si incubuerit homo comminutus ingreditur manum eius et perforabit eam sic est Pharao rex Aegypti
22
omnibus qui confidunt in se quod si dixeritis mihi in Domino Deo nostro habemus fiduciam
nonne iste est cuius abstulit Ezechias excelsa et altaria et praecepit Iudae et Hierusalem ante altare
23
hoc adorabitis in Hierusalem nunc igitur transite ad dominum meum regem Assyriorum et dabo
24
vobis duo milia equorum et videte an habere valeatis ascensores eorum et quomodo potestis
resistere ante unum satrapam de servis domini mei minimis an fiduciam habes in Aegypto propter
25
currus et equites numquid sine Domini voluntate ascendi ad locum istum ut demolirer eum
26
Dominus dixit mihi ascende ad terram hanc et demolire eam dixerunt autem Eliachim filius
Helciae et Sobna et Ioahel Rabsaci precamur ut loquaris nobis servis tuis syriace siquidem

intellegimus hanc linguam et non loquaris nobis iudaice audiente populo qui est super murum
 27
 responditque eis Rabsaces numquid ad dominum tuum et ad te misit me dominus meus ut loquerer
 sermones hos et non ad viros qui sedent super murum ut comedant stercora sua et bibant urinam
 suam vobiscum 28
 stetit itaque Rabsaces et clamavit voce magna iudaice et ait audite verba regis
 magni regis Assyriorum 29
 haec dicit rex non vos seducat Ezechias non enim poterit eruere vos de
 manu mea 30
 neque fiduciam vobis tribuat super Domino dicens eruens liberabit nos Dominus et
 non tradetur civitas haec in manu regis Assyriorum 31
 nolite audire Ezechiam haec enim dicit rex
 Assyriorum facite mecum quod vobis est utile et egredimini ad me et comedet unusquisque de
 vinea sua et de ficu sua et bibetis aquas de cisternis vestris 32
 donec veniam et transferam vos in
 terram quae similis terrae vestrae est in terram fructiferam et fertilem vini terram panis et vinearum
 terram olivarum et olei ac mellis et vivetis et non moriemini nolite audire Ezechiam qui vos decipit
 33
 dicens Dominus liberabit nos numquid liberaverunt dii gentium terram suam de manu regis
 Assyriorum 34
 ubi est deus Emath et Arfad ubi est deus Sepharvaim Ana et Ava numquid
 liberaverunt Samariam de manu mea 35
 quinam illi sunt in universis diis terrarum qui eruerunt
 regionem suam de manu mea ut possit eruere Dominus Hierusalem de manu mea 36
 tacuit itaque
 populus et non respondit ei quicquam siquidem praeceptum regis acceperant ut non responderent
 ei 37
 venitque Eliachim filius Helciae praepositus domus et Sobna scribe et Ioahel filius Asaph a
 commentariis ad Ezechiam scissis vestibibus et nuntiaverunt ei verba Rabsacis

Chapter 19

1
 quae cum audisset rex Ezechias scidit vestimenta sua et opertus est sacco ingressusque est
 domum Domini 2
 et misit Eliachim praepositum domus et Sobnam scribam et senes de sacerdotibus
 opertos saccis ad Esaiam prophetam filium Amos 3
 qui dixerunt haec dicit Ezechias dies tribulationis
 et increpationis et blasphemiae dies iste venerunt filii usque ad partum et vires non habet parturiens
 4
 si forte audiat Dominus Deus tuus universa verba Rabsacis quem misit rex Assyriorum dominus
 suus ut exprobraret Deum viventem et argueret verbis quae audivit Dominus Deus tuus et fac
 orationem pro reliquiis quae reppertae sunt 5
 venerunt ergo servi regis Ezechiae ad Esaiam 6
 dixitque
 eis Esaias haec dicetis domino vestro haec dicit Dominus noli timere a facie sermonum quos audisti

quibus blasphemaverunt pueri regis Assyriorum me⁷ ecce ego inmittam ei spiritum et audiet
nuntium et revertetur in terram suam et deiciam eum gladio in terra sua⁸ reversus est igitur Rabsaces
et invenit regem Assyriorum expugnantem Lobnam audierat enim quod recessisset de Lachis
⁹ cumque audisset de Tharaca rege Aethiopiae dicentes ecce egressus est ut pugnet adversum te et
iret contra eum misit nuntios ad Ezechiam dicens¹⁰ haec dicite Ezechiae regi Iudae non te seducat
Deus tuus in quo habes fiduciam neque dicas non tradetur Hierusalem in manu regis Assyriorum
¹¹ tu enim ipse audisti quae fecerint reges Assyriorum universis terris quomodo vastaverint eas
num ergo solus poteris liberari¹² numquid liberaverunt dii gentium singulos quos vastaverunt
patres mei Gozan videlicet et Aran et Reseph et filios Eden qui erant in Thelassar¹³ ubi est rex
Emath et rex Arfad et rex civitatis Sepharvaim Ana et Ava¹⁴ itaque cum accepisset Ezechias
litteras de manu nuntiorum et legisset eas ascendit in domum Domini et expandit eas coram Domino
¹⁵ et oravit in conspectu eius dicens Domine Deus Israhel qui sedes super cherubin tu es Deus solus
regum omnium terrae tu fecisti caelum et terram¹⁶ inclina aurem tuam et audi aperi Domine oculos
tuos et vide et audi omnia verba Sennacherib qui misit ut exprobraret nobis Deum viventem¹⁷ vere
Domine dissipaverunt reges Assyriorum gentes et terras omnium¹⁸ et miserunt deos eorum in
ignem non enim erant dii sed opera manuum hominum e ligno et lapide et perdiderunt eos¹⁹ nunc
igitur Domine Deus noster salvos nos fac de manu eius ut sciant omnia regna terrae quia tu es
Dominus Deus solus²⁰ misit autem Esaias filius Amos ad Ezechiam dicens haec dicit Dominus
Deus Israhel quae deprecatus es me super Sennacherib rege Assyriorum audivi²¹ iste est sermo
quem locutus est Dominus de eo sprexit te et subsannavit virgo filia Sion post tergum tuum caput
movit filia Hierusalem²² cui exprobrasti et quem blasphemasti contra quem exaltasti vocem et
elevasti in excelsum oculos tuos contra Sanctum Israhel²³ per manum servorum tuorum exprobrasti
Domino et dixisti in multitudine curruum meorum ascendi excelsa montium in summitate Libani
et succidi sublimes cedros eius electas abietes eius et ingressus sum usque ad terminos eius saltum
Carmeli eius²⁴ ego succidi et bibi aquas alienas et siccavi vestigiis pedum meorum omnes aquas
clausas²⁵ numquid non audisti quid ab initio fecerim ex diebus antiquis plasmavi illud et nunc
adduxi eruntque in ruinam collium pugnantium civitates munitae²⁶ et qui sedent in eis humiles
manu contremuerunt et confusi sunt facti sunt quasi faenum agri et virens herba tectorum quae

²⁷
 arefacta est antequam veniret ad maturitatem ²⁷ habitaculum tuum et egressum tuum et viam tuam
²⁸
 ego praescivi et furorem tuum contra me ²⁸ insanisti in me et superbia tua ascendit in aures meas
 ponam itaque circulum in naribus tuis et camum in labris tuis et reducam te in viam per quam venisti
²⁹
 tibi autem Ezechia hoc erit signum comede hoc anno quod reppereris in secundo autem anno
 quae sponte nascuntur porro in anno tertio seminate et metite plantate vineas et comedite fructum
³⁰
 earum ³⁰ et quodcumque reliquum fuerit de domo Iuda mittet radicem deorsum et faciet fructum
³¹
 sursum ³¹ de Hierusalem quippe egredientur reliquiae et quod salvetur de monte Sion zelus Domini
³²
 exercituum faciet hoc ³² quam ob rem haec dicit Dominus de rege Assyriorum non ingreditur
 urbem hanc nec mittet in eam sagittam nec occupabit eam clypeus nec circumdabit eam munitio
³³
 per viam qua venit revertetur et civitatem hanc non ingreditur dicit Dominus ³⁴ protegamque
³⁵
 urbem hanc et salvabo eam propter me et propter David servum meum ³⁵ factum est igitur in nocte
 illa venit angelus Domini et percussit castra Assyriorum centum octoginta quinque milia cumque
³⁶
 diluculo surrexisset vidit omnia corpora mortuorum et recedens abiit ³⁶ et reversus est Sennacherib
³⁷
 rex Assyriorum et mansit in Nineve ³⁷ cumque adoraret in templo Naserach deum suum Adramelech
 et Sarasar filii eius percusserunt eum gladio fugeruntque in terram Armeniorum et regnavit Eseraddon
 filius eius pro eo

Chapter 20

¹
 in diebus illis aegrotavit Ezechias usque ad mortem et venit ad eum Esaias filius Amos prophetae
²
 dixitque ei haec dicit Dominus Deus praecipe domui tuae morieris enim et non vives ² qui convertit
³
 faciem suam ad parietem et oravit Dominum dicens ³ obsecro Domine memento quomodo
 ambulaverim coram te in veritate et in corde perfecto et quod placitum est coram te fecerim flevit
⁴
 itaque Ezechias fletu magno ⁴ et antequam egrederetur Esaias mediam partem atrii factus est sermo
⁵
 Domini ad eum dicens ⁵ revertere et dic Ezechiae duci populi mei haec dicit Dominus Deus David
 patris tui audiavi orationem tuam vidi lacrimam tuam et ecce sanavi te die tertio ascendes templum
⁶
 Domini ⁶ et addam diebus tuis quindecim annos sed et de manu regis Assyriorum liberabo te et
⁷
 civitatem hanc et protegam urbem istam propter me et propter David servum meum ⁷ dixitque

Esaias adferte massam ficorum quam cum adtulissent et posuissent super ulcus eius curatus est
⁸
 dixerat autem Ezechias ad Esaiam quod erit signum quia Dominus me sanabit et quia ascensurus
⁹
 sum die tertio templum Domini cui ait Esaias hoc erit signum a Domino quod facturus sit Dominus
 sermonem quem locutus est vis ut accedat umbra decem lineis an ut revertatur totidem gradibus
¹⁰
 et ait Ezechias facile est umbram crescere decem lineis nec hoc volo ut fiat sed ut revertatur
¹¹
 retrorsum decem gradibus invocavit itaque Esaias propheta Dominum et reduxit umbram per
¹²
 lineas quibus iam descenderat in horologio Ahaz retrorsum decem gradibus in tempore illo misit
 Berodach Baladan filius Baladan rex Babyloniorum litteras et munera ad Ezechiam audierat enim
¹³
 quod aegrotasset Ezechias laetatus est autem in adventum eorum Ezechias et ostendit eis domum
 aromatum et aurum et argentum et pigmenta varia unguenta quoque et domum vasorum suorum et
 omnia quae habere potuerat in thesauris suis non fuit quod non monstraret eis Ezechias in domo
¹⁴
 sua et in omni potestate sua venit autem Esaias propheta ad regem Ezechiam dixitque ei quid
 dixerunt viri isti aut unde venerunt ad te cui ait Ezechias de terra longinqua venerunt de Babylone
¹⁵
 at ille respondit quid viderunt in domo tua ait Ezechias omnia quae sunt in domo mea viderunt
¹⁶
 nihil est quod non monstraverim eis in thesauris meis dixit itaque Esaias Ezechiae audi sermonem
¹⁷
 Domini ecce dies venient et auferentur omnia quae sunt in domo tua et quae condiderunt patres
¹⁸
 tui usque in diem hanc in Babylone non remanebit quicquam ait Dominus sed et de filiis tuis
¹⁹
 qui egredientur ex te quos generabis tollentur et erunt eunuchi in palatio regis Babylonis dixit
²⁰
 Ezechias ad Esaiam bonus sermo Domini quem locutus est sit pax et veritas in diebus meis reliqua
 autem sermonum Ezechiae et omnis fortitudo eius et quomodo fecerit piscinam et aquaeductum et
 introduxerit aquas in civitatem nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda
²¹
 dormivitque Ezechias cum patribus suis et regnavit Manasses filius eius pro eo

Chapter 21

¹
 duodecim annorum erat Manasses cum regnare coepisset et quinquaginta quinque annis regnavit
²
 in Hierusalem nomen matris eius Aphsiba fecitque malum in conspectu Domini iuxta idola
³
 gentium quas delevit Dominus a facie filiorum Israhel conversusque est et aedificavit excelsa
 quae dissipaverat Ezechias pater eius et erexit aras Baal et fecit lucos sicut fecerat Ahab rex Israhel

et adoravit omnem militiam caeli et coluit eam⁴ extruxitque aras in domo Domini de qua dixit
Dominus in Hierusalem ponam nomen meum⁵ et extruxit altaria universae militiae caeli in duobus
atriis templi Domini⁶ et transduxit filium suum per ignem et ariolatus est et observavit auguria et
fecit pythones et aruspices multiplicavit ut faceret malum coram Domino et inritaret eum⁷ posuit
quoque idolum luci quem fecerat in templo Domini super quo locutus est Dominus ad David et ad
Salomonem filium eius in templo hoc et in Hierusalem quam elegi de cunctis tribubus Israhel ponam
nomen meum in sempiternum⁸ et ultra non faciam commoveri pedem Israhel de terra quam dedi
patribus eorum sic tamen si custodierint opere omnia quae praecepi eis et universam legem quam
mandavit eis servus meus Moses⁹ illi vero non audierunt sed seducti sunt a Manasse ut facerent
malum super gentes quas contrivit Dominus a facie filiorum Israhel¹⁰ locutusque est Dominus in
manu servorum suorum prophetarum dicens¹¹ quia fecit Manasses rex Iuda abominationes istas
pessimas super omnia quae fecerunt Amorrei ante eum et peccare fecit etiam Iudam in inmunditiis
suis¹² propterea haec dicit Dominus Deus Israhel ecce ego inducam mala super Hierusalem et
Iudam ut quicumque audierit tinniant ambae aures eius¹³ et extendam super Hierusalem funiculum
Samariae et pondus domus Ahab et delebo Hierusalem sicut deleri solent tabulae delens vertam et
ducam crebrius stilum super faciem eius¹⁴ dimittam vero reliquias hereditatis meae et tradam eas
in manu inimicorum eius eruntque in vastitate et rapina cunctis adversariis suis¹⁵ eo quod fecerint
malum coram me et perseveraverint inritantes me ex die qua egressi sunt patres eorum ex Aegypto
usque ad diem hanc¹⁶ insuper et sanguinem innoxium fudit Manasses multum nimis donec impleret
Hierusalem usque ad os absque peccatis suis quibus peccare fecit Iudam ut faceret malum coram
Domino¹⁷ reliqua autem sermonum Manasse et universa quae fecit et peccatum eius quod peccavit
nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda¹⁸ dormivitque Manasses cum
patribus suis et sepultus est in horto domus suae in horto Aza et regnavit Amon filius eius pro eo
viginti et duo annorum erat Amon cum regnare coepisset duobusque annis regnavit in Hierusalem
nomen matris eius Mesallemeth filia Arus de Iethba²⁰ fecitque malum in conspectu Domini sicut
fecerat Manasses pater eius²¹ et ambulavit in omni via per quam ambulaverat pater eius servivitque
inmunditiis quibus servierat pater suus et adoravit eas²² et dereliquit Dominum Deum patrum
suorum et non ambulavit in via Domini²³ tetenderuntque ei insidias servi sui et interfecerunt regem

in domo sua²⁴ percussit autem populus terrae omnes qui coniuraverant contra regem Amon et
 constituerunt sibi regem Iosiam filium eius pro eo²⁵ reliqua autem sermonum Amon quae fecit
 nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda²⁶ sepelieruntque eum in sepulchro
 suo in horto Aza et regnavit Iosias filius eius pro eo

Chapter 22

¹ octo annorum erat Iosias cum regnare coepisset et triginta uno anno regnavit in Hierusalem
 nomen matris eius Idida filia Phadaia de Besecath² fecitque quod placitum erat coram Domino et
 ambulavit per omnes vias David patris sui non declinavit ad dextram sive ad sinistram³ anno autem
 octavodecimo regis Iosiae misit rex Saphan filium Aslia filii Mesullam scribam templi Domini
 dicens ei⁴ vade ad Helciam sacerdotem magnum ut conflatur pecunia quae inlata est in templum
 Domini quam collegerunt ianitores a populo⁵ deturque fabris per praepositos in domo Domini qui
 et distribuent eam his qui operantur in templo Domini ad instauranda sarta tecta templi⁶ tignariis
 videlicet et cementariis et his qui interrupta componunt et ut emanent ligna et lapides de lapidicinis
 ad instaurandum templum⁷ verumtamen non supputetur eis argentum quod accipiunt sed in potestate
 habeant et in fide⁸ dixit autem Helcias pontifex ad Saphan scribam librum legis repperi in domo
 Domini deditque Helcias volumen Saphan qui et legit illud⁹ venit quoque Saphan scriba ad regem
 et renuntiavit ei quod praeceperat et ait conflaverunt servi tui pecuniam quae repperta est in domo
 Domini et dederunt ut distribueretur fabris a praefectis operum templi Domini¹⁰ narravitque Saphan
 scriba regi dicens librum dedit mihi Helcias sacerdos quem cum legisset Saphan coram rege¹¹ et
 audisset rex verba libri legis Domini scidit vestimenta sua¹² et praecepit Helciae sacerdoti et
 Ahicham filio Saphan et Achobor filio Micha et Saphan scribae et Asaiae servo regis dicens¹³ ite
 et consulite Dominum super me et super populo et super omni Iuda de verbis voluminis istius quod
 inventum est magna enim ira Domini succensa est contra nos quia non audierunt patres nostri verba
 libri huius ut facerent omne quod scriptum est nobis¹⁴ ierunt itaque Helcias sacerdos et Ahicham
 et Achobor et Saphan et Asaia ad Oldam prophetem uxorem Sellum filii Thecue filii Araas custodis
 vestium quae habitabat in Hierusalem in secunda locutique sunt ad eam¹⁵ et illa respondit eis haec

dicit Dominus Deus Israhel dicite viro qui misit vos ad me ¹⁶ haec dicit Dominus ecce ego adducam
 mala super locum hunc et super habitatores eius omnia verba legis quae legit rex Iuda ¹⁷ quia
 dereliquerunt me et sacrificaverunt diis alienis irritantes me in cunctis operibus manuum suarum
 et succendetur indignatio mea in loco hoc et non exstinguetur ¹⁸ regi autem Iuda qui misit vos ut
 consuleretis Dominum sic dicetis haec dicit Dominus Deus Israhel pro eo quod audisti verba
 voluminis ¹⁹ et perterritum est cor tuum et humiliatus es coram Domino auditis sermonibus contra
 locum istum et habitatores eius quo videlicet fierent in stuporem et in maledictum et scidisti
 vestimenta tua et flevisti coram me et ego audivi ait Dominus ²⁰ idcirco colligam te ad patres tuos
 et colligeris ad sepulchrum tuum in pace ut non videant oculi tui omnia mala quae inducturus sum
 super locum istum

Chapter 23

¹ et renuntiaverunt regi quod dixerat qui misit et congregati sunt ad eum omnes senes Iuda et
² Hierusalem ascenditque rex templum Domini et omnes viri Iuda universique qui habitant in
 Hierusalem cum eo sacerdotes et prophetae et omnis populus a parvo usque ad magnum legitque
 cunctis audientibus omnia verba libri foederis qui inventus est in domo Domini ³ stetitque rex super
 gradum et percussit foedus coram Domino ut ambulant post Dominum et custodirent praecepta
 eius et testimonia et caerimonias in omni corde et in tota anima et suscitant verba foederis huius
 quae scripta erant in libro illo adquevitque populus pacto ⁴ et praecepit rex Helciae pontifici et
 sacerdotibus secundi ordinis et ianitoribus ut proicerent de templo Domini omnia vasa quae facta
 fuerant Baal et in luco et universae militiae caeli et conbusit ea foris Hierusalem in convalle Cedron
 et tulit pulverem eorum in Bethel ⁵ et delevit aruspices quos posuerant reges Iuda ad sacrificandum
 in excelsis per civitates Iuda et in circuitu Hierusalem et eos qui adolebant incensum Baal et soli
 et lunae et duodecim signis et omni militiae caeli ⁶ et efferri fecit lucum de domo Domini foras
 Hierusalem in convalle Cedron et conbusit eum ibi et redegit in pulverem et proiecit super
 sepulchrum vulgi ⁷ destruxit quoque aediculas effeminatorum quae erant in domo Domini pro
 quibus mulieres texebant quasi domunculas luci ⁸ congregavitque omnes sacerdotes de civitatibus
 Iuda et contaminavit excelsa ubi sacrificabant sacerdotes de Gabaa usque Bersabee et destruxit aras
 portarum in introitu ostii Iosue principis civitatis quod erat ad sinistram portae civitatis ⁹ verumtamen
 non ascendebant sacerdotes excelsorum ad altare Domini in Hierusalem sed tantum comedebant

10
 azyma in medio fratrum suorum contaminavit quoque Thafeth quod est in convalle filii Ennom
 11
 ut nemo consecraret filium suum aut filiam per ignem Moloch abstulit quoque equos quos
 dederant reges Iudae soli in introitu templi Domini iuxta exedram Nathanmelech eunuchi qui erat
 12
 in Farurim currus autem solis conbusit igni altaria quoque quae erant super tecta cenaculi Ahaz
 quae fecerant reges Iuda et altaria quae fecerat Manasses in duobus atriis templi Domini destruxit
 13
 rex et cucurrit inde et dispersit cinerem eorum in torrentem Cedron excelsa quoque quae erant
 in Hierusalem ad dexteram partem montis Offensionis quae aedificaverat Salomon rex Israhel
 Astharoth idolo Sidoniorum et Chamos offensioni Moab et Melchom abominationi filiorum Ammon
 14
 polluit rex et contrivit statuas et succidit lucos replevitque loca eorum ossibus mortuorum
 15
 insuper et altare quod erat in Bethel excelsum quod fecerat Hieroboam filius Nabath qui peccare
 fecit Israhel et altare illud et excelsum destruxit atque conbusit et comminuit in pulverem
 16
 succenditque etiam lucum et conversus Iosias vidit ibi sepulchra quae erant in monte misitque
 et tulit ossa de sepulchris et conbusit ea super altare et polluit illud iuxta verbum Domini quod
 17
 locutus est vir Dei qui praedixerat verba haec et ait quis est titulus ille quem video
 responderuntque ei cives illius urbis sepulchrum est hominis Dei qui venit de Iuda et praedixit
 18
 verba haec quae fecisti super altare Bethel et ait dimittite eum nemo commoveat ossa eius et
 19
 intacta manserunt ossa illius cum ossibus prophetae qui venerat de Samaria insuper et omnia
 fana excelsorum quae erant in civitatibus Samariae quae fecerant reges Israhel ad irritandum
 20
 Dominum abstulit Iosias et fecit eis secundum omnia opera quae fecerat in Bethel et occidit
 universos sacerdotes excelsorum qui erant ibi super altaria et conbusit ossa humana super ea
 21
 reversusque est Hierusalem et praecepit omni populo dicens facite phase Domino Deo vestro
 22
 secundum quod scriptum est in libro foederis huius nec enim factum est phase tale a diebus
 23
 iudicum qui iudicaverunt Israhel et omnium dierum regum Israhel et regum Iuda sicut in
 24
 octavodecimo anno regis Iosiae factum est phase istud Domino in Hierusalem sed et pythones
 et ariolos et figuras idolorum et immunditias abominationesque quae fuerant in terra Iuda et in
 Hierusalem abstulit Iosias ut statueret verba legis quae scripta sunt in libro quem invenit Helcias
 25
 sacerdos in templo Domini similis illi non fuit ante eum rex qui reverteretur ad Dominum in
 omni corde suo et in tota anima sua et in universa virtute sua iuxta omnem legem Mosi neque post
 26
 eum surrexit similis illi verumtamen non est aversus Dominus ab ira furoris sui magni quo iratus
 27
 est furor eius contra Iudam propter irritationes quibus provocaverat eum Manasses dixit itaque

Dominus etiam Iudam auferam a facie mea sicut abstuli Israhel et proiciam civitatem hanc quam
 elegi Hierusalem et domum de qua dixi erit nomen meum ibi ²⁸ reliqua autem verba Iosiae et
 universa quae fecit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda ²⁹ in diebus eius
 ascendit Pharao Necho rex Aegypti contra regem Assyriorum ad flumen Eufraten et abiit Iosias
 rex in occursum eius et occisus est in Mageddo cum vidisset eum ³⁰ et portaverunt eum servi sui
 mortuum de Mageddo et pertulerunt in Hierusalem et sepelierunt eum in sepulchro suo tulitque
 populus terrae Ioahaz filium Iosiae et unxerunt eum et constituerunt eum regem pro patre suo
³¹ viginti trium annorum erat Ioahaz cum regnare coepisset et tribus mensibus regnavit in Hierusalem
 nomen matris eius Amithal filia Hieremiae de Lobna ³² et fecit malum coram Domino iuxta omnia
 quae fecerant patres eius ³³ vinxitque eum Pharao Necho in Rebla quae est in terra Emath ne
 regnaret in Hierusalem et inposuit multam terrae centum talentis argenti et talento auri ³⁴ regemque
 constituit Pharao Necho Eliachim filium Iosiae pro Iosia patre eius vertitque nomen eius Ioiachim
³⁵ porro Ioahaz tulit et duxit in Aegyptum argentum autem et aurum dedit Ioiachim Pharaoni cum
 indixisset terrae per singulos ut conferretur iuxta praeceptum Pharaonis et unumquemque secundum
³⁶ vires suas exegit tam argentum quam aurum de populo terrae ut daret Pharaoni Necho viginti
 quinque annorum erat Ioiachim cum regnare coepisset et undecim annis regnavit in Hierusalem
 nomen matris eius Zebida filia Phadaia de Ruma ³⁷ et fecit malum coram Domino iuxta omnia
 quae fecerant patres eius

Chapter 24

¹ in diebus eius ascendit Nabuchodonosor rex Babylonis et factus est ei Ioiachim servus tribus
 annis et rursus rebellavit contra eum ² inmisitque ei Dominus latrunculos Chaldeorum et latrunculos
 Syriae latrunculos Moab et latrunculos filiorum Ammon et inmisit eos in Iudam ut disperderent
 eum iuxta verbum Domini quod locutus erat per servos suos prophetas ³ factum est autem hoc per
 verbum Domini contra Iudam ut auferret eum coram se propter peccata Manasse universa quae
⁴ fecit et propter sanguinem innoxium quem effudit et implevit Hierusalem cruore innocentium et
 ob hanc rem noluit Dominus propitiari ⁵ reliqua autem sermonum Ioiachim et universa quae fecit
 nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda et dormivit Ioiachim cum patribus
⁶ suis ⁷ regnavitque Ioiachin filius eius pro eo et ultra non addidit rex Aegypti ut egrederetur de

terra sua tulerat enim rex Babylonis a rivo Aegypti usque ad fluvium Eufraten omnia quae fuerant
 regis Aegypti ⁸ decem et octo annorum erat Ioiachin cum regnare coepisset et tribus mensibus
 regnavit in Hierusalem nomen matris eius Naestha filia Helnathan de Hierusalem ⁹ et fecit malum
 coram Domino iuxta omnia quae fecerat pater eius ¹⁰ in tempore illo ascenderunt servi
 Nabuchodonosor regis Babylonis in Hierusalem et circumdata est urbs munitionibus ¹¹ venitque
 Nabuchodonosor rex Babylonis ad civitatem cum servi eius obpugnarent eam ¹² egressusque est
 Ioiachin rex Iuda ad regem Babylonis ipse et mater eius et servi eius et principes eius et eunuchi
 eius et suscepit eum rex Babylonis anno octavo regni sui ¹³ et protulit inde omnes thesauros domus
 Domini et thesauros domus regiae et concidit universa vasa aurea quae fecerat Salomon rex Israhel
 in templo Domini iuxta verbum Domini ¹⁴ et transtulit omnem Hierusalem et universos principes
 et omnes fortes exercitus decem milia in captivitatem et omnem artificem et clusorem nihilque
 relictum est exceptis pauperibus populi terrae ¹⁵ transtulit quoque Ioiachin in Babylonem et matrem
 regis et uxores regis et eunuchos eius et iudices terrae duxit in captivitatem de Hierusalem in
 Babylonem ¹⁶ et omnes viros robustos septem milia et artifices et clusores mille omnes viros fortes
 et bellatores duxitque eos rex Babylonis captivos in Babylonem ¹⁷ et constituit Matthaniam patrum
 eius pro eo inposuitque nomen ei Sedeciam ¹⁸ vicesimum et primum annum aetatis habebat Sedecias
 cum regnare coepisset et undecim annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius erat Amithal
 filia Hieremiae de Lobna ¹⁹ et fecit malum coram Domino iuxta omnia quae fecerat Ioiachim
²⁰ irascebatur enim Dominus contra Hierusalem et contra Iudam donec proiceret eos a facie sua
 recessitque Sedecias a rege Babylonis

Chapter 25

¹ factum est autem anno nono regni eius mense decimo decima die mensis venit Nabuchodonosor
 rex Babylonis ipse et omnis exercitus eius in Hierusalem et circumdederunt eam et extruxerunt in
 circuitu eius munitiones ² et clausa est civitas atque vallata usque ad undecimum annum regis
 Sedeciae ³ nona die mensis praevaluitque fames in civitate nec erat panis populo terrae ⁴ et interrupta
 est civitas et omnes viri bellatores nocte fugerunt per viam portae quae est inter duplicem murum
 ad hortum regis porro Chaldei obsidebant in circuitu civitatem fugit itaque per viam quae ducit ad

5
 campestris solitudinis et persecutus est exercitus Chaldeorum regem comprehenditque eum in
 6
 planitie Hiericho et omnes bellatores qui erant cum eo dispersi sunt et reliquerunt eum adprehensum
 7
 ergo regem duxerunt ad regem Babylonis in Reblatha qui locutus est cum eo iudicium filios autem
 Sedeciae occidit coram eo et oculos eius effodit vinxitque eum catenis et adduxit in Babylonem
 8
 mense quinto septima die mensis ipse est annus nonusdecimus regis Babylonis venit Nabuzardan
 9
 princeps exercitus servus regis Babylonis Hierusalem et succendit domum Domini et domum
 10
 regis et domos Hierusalem omnemque domum conbusit igni et muros Hierusalem in circuitu
 11
 destruxit omnis exercitus Chaldeorum qui erat cum principe militum reliquam autem populi
 partem qui remanserat in civitate et perfugas qui transfugerant ad regem Babylonis et reliquam
 12
 vulgus transtulit Nabuzardan princeps militiae et de pauperibus terrae reliquit vinitores et agricolas
 13
 columnas autem aereas quae erant in templo Domini et bases et mare aereum quod erat in domo
 14
 Domini confregerunt Chaldei et transtulerunt aes omnium in Babylonem ollas quoque aereas et
 15
 trullas et tridentes et scyphos et omnia vasa aerea in quibus ministrabant tulerunt necnon turibula
 16
 et fialas quae aurea aurea et quae argentea argentea tulit princeps militiae id est columnas duas
 mare unum et bases quas fecerat Salomon in templo Domini non erat pondus aeris omnium vasorum
 17
 decem et octo cubitos altitudinis habebat columna una et capitellum aereum super se altitudinis
 trium cubitorum et reticulum et malogranata super capitellum columnae omnia aerea similem et
 18
 columna secunda habebat ornatum tulit quoque princeps militiae Seraian sacerdotem primum
 19
 et Sophoniam sacerdotem secundum et tres ianitores et de civitate eunuchum unum qui erat
 praefectus super viros bellatores et quinque viros de his qui steterant coram rege quos repperit in
 civitate et Sopher principem exercitus qui probabat tirones de populo terrae et sex viros e vulgo
 20
 qui inventi fuerant in civitate quos tollens Nabuzardan princeps militum duxit ad regem Babylonis
 21
 in Reblatha percussitque eos rex Babylonis et interfecit in Reblatha in terra Emath et translatus
 22
 est Iuda de terra sua populo autem qui relictus erat in terra Iuda quem dimiserat Nabuchodonosor
 23
 rex Babylonis praefecit Godoliam filium Ahicham filii Saphan quod cum audissent omnes duces
 militum ipsi et viri qui erant cum eis videlicet quod constitueret rex Babylonis Godoliam venerunt
 ad Godoliam in Maspha Ismahel filius Nathaniae et Iohanan filius Caree et Sareia filius Thenaameth
 24
 Nethophathites et Iezonias filius Maachathi ipsi et socii eorum iuravitque eis Godolias et sociis
 eorum dicens nolite timere servire Chaldeis manete in terra et servite regi Babylonis et bene erit

²⁵
 vobis factum est autem in mense septimo venit Ismahel filius Nathaniae filii Elisama de semine
 regio et decem viri cum eo percusseruntque Godoliam qui mortuus est sed et Iudaeos et Chaldeos
²⁶
 qui erant cum eo in Maspha consurgens autem omnis populus a parvo usque ad magnum et
²⁷
 principes militum venerunt in Aegyptum timentes Chaldeos factum est vero anno tricesimo
 septimo transmigrationis Ioiachin regis Iudae mense duodecimo vicesima septima die mensis
 sublevavit Evilmerodach rex Babylonis anno quo regnare coeperat caput Ioiachin regis Iuda de
²⁸
 carcere et locutus est ei benigna et posuit thronum eius super thronum regum qui erant cum eo
²⁹
 in Babylone et mutavit vestes eius quas habuerat in carcere et comedebat panem semper in
 conspectu eius cunctis diebus vitae suae

1 Chronicles

Chapter 1

¹ Adam Seth Enos ² Cainan Malelehel Iared ³ Enoch Matusale Lamech ⁴ Noe Sem Ham et
⁵ Iafeth filii Iafeth Gomer Magog Madai et Iavan Thubal Mosoch Thiras ⁶ porro filii Gomer
⁷ Aschenez et Rifath et Thogorma filii autem Iavan Elisa et Tharsis Cetthim et Dodanim ⁸ filii
⁹ Ham Chus et Mesraim Phut et Chanaan filii autem Chus Saba et Evila Sabatha et Rechma et
¹⁰ Sabathaca porro filii Rechma Saba et Dadan Chus autem genuit Nemrod iste coepit esse potens
¹¹ in terra Mesraim vero genuit Ludim et Anamim et Laabim et Nepthuim ¹² Phethrosim quoque
¹³ et Chasluim de quibus egressi sunt Philisthim et Capthurim Chanaan vero genuit Sidonem
¹⁴ primogenitum et Heth Iebuseum quoque et Amorreum et Gergeseum ¹⁵ Evheumque et Aruceum
¹⁶ et Asineum Aradium quoque et Samareum et Ematheum ¹⁷ filii Sem Aelam et Assur et Arfaxad
¹⁸ et Lud et Aram et Us et Hul et Gothor et Mosoch Arfaxad autem genuit Sala qui et ipse genuit
¹⁹ Heber porro Heber nati sunt duo filii nomen uni Phaleg quia in diebus eius divisa est terra et
²⁰ nomen fratris eius Iectan Iectan autem genuit Helmodad et Saleph et Asermoth et Iare ²¹ Aduram
²² quoque et Uzal et Decla Ebal etiam et Abimahel et Saba necnon ²³ et Ophir et Evila et Iobab

²⁴ omnes isti filii Iectan ²⁵ Sem Arfaxad Sale ²⁶ Heber Phaleg Raau ²⁷ Serug Nahor Thare Abram
²⁸ iste est Abraham ²⁹ filii autem Abraham Isaac et Ismahel ³⁰ et hae generationes eorum primogenitus
 Ismahelis Nabaioth et Cedar et Adbeel et Mabsam ³¹ Masma et Duma Massa Adad et Thema
³² Iathur Naphis Cedma hii sunt filii Ismahelis ³³ filii autem Cetthurae concubinae Abraham quos
 genuit Zamram Iecsan Madan Madian Iesboc Sue porro filii Iecsan Saba et Dadan ³⁴ filii autem
 Madian Epha et Apher et Enoch et Abida et Eldaa omnes hii filii Cetthurae ³⁵ generavit autem
 Abraham Isaac cuius fuerunt filii Esau et Israhel ³⁶ filii Esau Eliphaz Rauhel Iaus Ialam Core
³⁷ filii Eliphaz Theman Omer Sepphu Gethem Cenez Thamna Amalech ³⁸ filii Rauhel Naath Zara
³⁹ Samma Maza ⁴⁰ filii Seir Lothan Sobal Sebeon Ana Dison Eser Disan ⁴¹ filii Lothan Horri Humam
 soror autem Lothan fuit Thamna ⁴² filii Sobal Alian et Manaath et Ebal et Sepphi et Onam filii
 Sebeon Aia et Ana filii Ana Dison ⁴³ filii Dison Amaran et Eseban et Iethran et Charan ⁴⁴ filii
 Eser Balaan et Zaban et Iacan filii Dison Us et Aran ⁴⁵ isti sunt reges qui imperaverunt in terra
 Edom antequam esset rex super filios Israhel Bale filius Beor et nomen civitatis eius Denaba
⁴⁶ mortuus est autem Bale et regnavit pro eo Iobab filius Zare de Bosra ⁴⁷ cumque et Iobab fuisset
 mortuus regnavit pro eo Husam de terra Themanorum ⁴⁸ obiit quoque et Husam et regnavit pro eo
 Adad filius Badad qui percussit Madian in terra Moab et nomen civitatis eius Avith ⁴⁹ cumque et
 Adad fuisset mortuus regnavit pro eo Semla de Masreca ⁵⁰ sed et Semla mortuus est et regnavit
 pro eo Saul de Rooboth quae iuxta amnem sita est ⁵¹ mortuo quoque Saul regnavit pro eo Baalanan
 filius Achobor ⁵² sed et hic mortuus est et regnavit pro eo Adad cuius urbis fuit nomen Phou et
 appellata est uxor eius Mehetabel filia Matred filiae Mezaab ⁵³ Adad autem mortuo duces pro
 regibus in Edom esse coeperunt dux Thamna dux Alva dux Ietheth ⁵⁴ dux Oolibama dux Hela dux
⁵⁵ Phinon ⁵⁶ dux Cenez dux Theman dux Mabsar ⁵⁷ dux Magdihel dux Iram hii duces Edom

Chapter 2

¹ filii autem Israhel Ruben Symeon Levi Iuda Isachar et Zabulon ² Dan Ioseph Benjamin Nepthali
³ Gad Aser filii Iuda Her Aunan Sela tres nati sunt ei de filia Sue Chananitidis fuit autem Her
 primogenitus Iuda malus coram Domino et occidit eum ⁴ Tamar autem nurus eius peperit ei Phares
 et Zara omnes ergo filii Iuda quinque ⁵ filii autem Phares Esrom et Hamul ⁶ filii quoque Zarae
 Zamri et Ethan et Eman Chalchal quoque et Darda simul quinque ⁷ filii Carmi Achar qui turbavit
 Israhel et peccavit in furto anathematis ⁸ filii Ethan Azarias ⁹ filii autem Esrom qui nati sunt ei
¹⁰ Ieremahel et Ram et Chalubi porro Ram genuit Aminadab Aminadab autem genuit Naasson
 principem filiorum Iuda ¹¹ Naasson quoque genuit Salma de quo ortus est Boez ¹² Boez vero
 genuit Obed qui et ipse genuit Isai ¹³ Isai autem genuit primogenitum Heliab secundum Abinadab
 tertium Samaa ¹⁴ quartum Nathanahel quintum Raddai ¹⁵ sextum Asom septimum David ¹⁶ quorum
 sorores fuerunt Sarvia et Abigail filii Sarviae Abisai Ioab et Asahel tres ¹⁷ Abigail autem genuit
 Amasa cuius pater fuit Iether Ismahelites ¹⁸ Chaleb vero filius Esrom accepit uxorem nomine
¹⁹ Azuba de qua genuit Ierioth fueruntque filii eius Iesar et Sobab et Ardon cumque mortua fuisset
 Azuba accepit uxorem Chaleb Ephrath quae peperit ei Ur ²⁰ porro Ur genuit Uri et Uri genuit
²¹ Beselehel post haec ingressus est Esrom ad filiam Machir patris Galaad et accepit eam cum
²² esset annorum sexaginta quae peperit ei Segub sed et Segub genuit Iair et possedit viginti tres
²³ civitates in terra Galaad cepitque Gessur et Aram oppida Iair et Canath et viculos eius sexaginta
²⁴ civitatum omnes isti filii Machir patris Galaad cum autem mortuus esset Esrom ingressus est
²⁵ Chaleb ad Ephrata habuit quoque Esrom uxorem Abia quae peperit ei Assur patrem Thecue nati
 sunt autem filii Hieramehel primogeniti Esrom Ram primogenitus eius et Buna et Aran et Asom
²⁶ et Ahia duxit quoque uxorem alteram Hieramehel nomine Atara quae fuit mater Onam ²⁷ sed
²⁸ et filii Ram primogeniti Hieramehel fuerunt Moos et Iamin et Achar Onam autem habuit filios
²⁹ Semmei et Iada filii autem Semmei Nadab et Abisur nomen vero uxoris Abisur Abiaail quae
³⁰ peperit Ahobban et Molid filii autem Nadab fuerunt Saled et Apphaim mortuus est autem Saled
³¹ absque liberis filius vero Apphaim Iesi qui Iesi genuit Sesan porro Sesan genuit Oholi ³² filii

autem Iada fratris Semmei Iether et Jonathan sed et Iether mortuus est absque liberis³³ porro
 Jonathan genuit Phaleth et Ziza isti fuerunt filii Hieramehel³⁴ Sesan autem non habuit filios sed
 filias et servum aegyptium nomine Ieraa³⁵ deditque ei filiam suam uxorem quae peperit ei Eththei
 Eththei autem genuit Nathan et Nathan genuit Zabad³⁷ Zabad quoque genuit Ophlal et Ophlal
 genuit Obed³⁸ Obed genuit Ieu Ieu genuit Azariam³⁹ Azarias genuit Helles Helles genuit Elasa
 Elasa genuit Sisamoi Sisamoi genuit Sellum⁴¹ Sellum genuit Icamian Icamian genuit Elisama
 filii autem Chaleb fratris Hieramehel Mosa primogenitus eius ipse est pater Ziph et filii Maresa
 patris Hebron⁴³ porro filii Hebron Core et Thapphu et Recem et Samma⁴⁴ Samma autem genuit
 Raam patrem Iercaam et Recem genuit Semmei⁴⁵ filius Semmei Maon et Maon pater Bethsur
 Epha autem concubina Chaleb peperit Arran et Musa et Gezez porro Arran genuit Gezez⁴⁷ filii
 Iadai Regom et Iotham et Gesum et Phaleth et Epha et Saaph⁴⁸ concubina Chaleb Maacha peperit
 Saber et Tharana⁴⁹ genuit autem Saaph pater Madmena Sue patrem Machbena et patrem Gabaa
 filia vero Chaleb fuit Achsa⁵⁰ hii erant filii Chaleb filii Ur primogeniti Ephrata Sobal pater
 Cariathiarim⁵¹ Salma pater Bethlehem Ariph pater Bethgader⁵² fuerunt autem filii Sobal patris
 Cariathiarim qui videbat dimidium requietionum⁵³ et de cognatione Cariathiarim Iethrei et Apphutei
 et Semathei et Maserei ex his egressi sunt Saraitae et Esthaolitae⁵⁴ filii Salma Bethlehem et
 Netophathi coronae domus Ioab et dimidium requietionis Sarai⁵⁵ cognationes quoque scribarum
 habitantium in Iabis canentes atque resonantes et in tabernaculis commorantes hii sunt Cinei qui
 venerunt de calore patris domus Rechab

Chapter 3

¹ David vero hos habuit filios qui ei nati sunt in Hebron primogenitum Amnon ex Achinaam
 Iezrahelitude secundum Danihel de Abigail Carmelitude² tertium Absalom filium Maacha filiae
 Tholmei regis Gessur quartum Adoniam filium Aggith³ quintum Saphatiam ex Abital sextum
 Iethraam de Egla uxore sua⁴ sex ergo nati sunt ei in Hebron ubi regnavit septem annis et sex

mensibus triginta autem et tribus annis regnavit in Hierusalem⁵ porro in Hierusalem nati sunt ei
 filii Samaa et Sobab et Nathan et Salomon quattuor de Bethsabée filia Amihel⁶ Iebaar quoque et
 Elisama⁷ et Eliphalet et Noge et Napheg et Iaphie⁸ necnon Elisama et Heliade et Eliphalet novem
⁹ omnes hii filii David absque filiis concubinarum habuerunt sororem Thamar¹⁰ filius autem
 Salomonis Roboam cuius Abia filius genuit Asa de hoc quoque natus est Iosaphat¹¹ pater Ioram
 qui Ioram genuit Ohoziam ex quo ortus est Ioas¹² et huius Amasias filius genuit Azariam porro
 Azariae filius Ioatham¹³ procreavit Achaz patrem Ezechiae de quo natus est Manasses¹⁴ sed et
 Manasses genuit Amon patrem Iosiae¹⁵ filii autem Iosiae fuerunt primogenitus Iohanan secundus
 Ioacim tertius Sedecias quartus Sellum¹⁶ de Ioacim natus est Iechonias et Sedecias¹⁷ filii Iechoniae
 fuerunt Asir Salathiel¹⁸ Melchiram Phadaia Sennaser et Iecemia Sama et Nadabia¹⁹ de Phadaia
 orti sunt Zorobabel et Semei Zorobabel genuit Mosollam Ananiam et Salomith sororem eorum
²⁰ Asabamque et Ohol et Barachiam et Asadium Iosabesed quinque²¹ filius autem Ananiae Phaltias
 pater Ieseiae cuius filius Raphaia huius quoque filius Arnab de quo natus est Obdia cuius filius
 fuit Sechenia²² filius Secheniae Semeia cuius filii Attus et Iegal et Baria et Naaria et Saphat sex
²³ numero²⁴ filius Naariae Helioenai et Ezechias et Ezricam tres²⁴ filii Helioenai Oduia et Heliasub
 et Pheleia et Accub et Iohanan et Dalaia et Anani septem

Chapter 4

¹ filii Iuda Phares Esrom et Carmi et Ur et Subal² Reaia vero filius Subal genuit Ieth de quo
 nati sunt Ahimai et Laed hae cognationes Sarathi³ ista quoque stirps Hetam Iezrahel et Iesema et
 Iedebos nomenque sororis eorum Asalelphuni⁴ Phunihel autem pater Gedor et Ezer pater Osa isti
 sunt filii Ur primogeniti Ephrata patris Bethleem⁵ Asur vero patris Thecue erant duae uxores Halaa
 et Naara⁶ peperit autem ei Naara Oozam et Ephraim et Themani et Asthari isti sunt filii Naara⁷ porro
 filii Halaa Sereth Isaac et Ethnan⁸ Cos autem genuit Anob et Sobaba et cognationem Aral filii
⁹ Arum⁹ fuit autem Iabes inclitus prae fratribus suis et mater eius vocavit nomen illius Iabes dicens

quia peperit eum in dolore ¹⁰ invocavit vero Iabes Deum Israhel dicens si benedicens benedixeris
 mihi et dilataveris terminos meos et fuerit manus tua mecum et feceris me a malitia non opprimi
 et praestitit Deus quae precatus est ¹¹ Chaleb autem frater Suaa genuit Machir qui fuit pater Esthon
¹² porro Esthon genuit Bethrapha et Phesse et Thena patrem urbis Naas hii sunt viri Recha ¹³ filii
 autem Cenez Othonihel et Saraia porro filii Othonihel Athath ¹⁴ et Maonathi genuit Ophra Saraias
 autem genuit Ioab patrem vallis Artificum ibi quippe artifices erant ¹⁵ filii vero Chaleb filii Iephone
 Hir et Hela et Nahem filiique Hela et Cenez ¹⁶ filii quoque Iallelel Ziph et Zipha Thiria et Asrahel
¹⁷ et filii Ezra Iether et Mered et Ephher et Ialon genuitque Mariam et Sammai et Iesba patrem
 Esthamo ¹⁸ uxor quoque eius Iudaia peperit Iared patrem Gedor et Heber patrem Soccho et
 Hicuthihel patrem Zano hii autem filii Beththiae filiae Pharaonis quam accepit Mered ¹⁹ et filii
 uxoris Odaiae sororis Naham patris Ceila Garimi et Esthamo qui fuit de Machathi ²⁰ filii quoque
 Simon Amnon et Rena filius Anan et Thilon et filii Iesi Zoeth et Benzoeth ²¹ filii Sela filii Iuda
 Her pater Lecha et Laada pater Maresa et cognationes Domus operantium byssum in domo Iuramenti
²² et Qui stare fecit solem virique Mendacii et Securus et Incendens qui principes fuerunt in Moab
 et qui reversi sunt in Leem haec autem verba vetera ²³ hii sunt figuli habitantes in plantationibus
 et in praesepibus apud regem in operibus eius commoratique sunt ibi ²⁴ filii Symeon Namuhel et
 Iamin Iarib Zara Saul ²⁵ Sellum filius eius Mabsam filius eius Masma filius eius ²⁶ filii Masma
 Amuhel filius eius Zacchur filius eius Semei filius eius ²⁷ filii Semei sedecim et filiae sex fratres
 autem eius non habuerunt filios multos et universa cognatio non potuit adaequare summam filiorum
²⁸ Iuda ²⁹ habitaverunt autem in Bersabee et Molada et Asarsual ³⁰ et in Ballaa et in Asom et in
 Tholad ³¹ et in Bathuhel et in Orma et in Siceleg ³² et in Bethmarchaboth et in Asarsusim et in
 Bethberai et in Saarim hae civitates eorum usque ad regem David ³³ villae quoque eorum Etham
 et Aen et Remmon et Thochen et Asan civitates quinque ³⁴ et universi viculi eorum per circuitum
 civitatum istarum usque ad Baal haec est habitatio eorum et sedum distributio ³⁵ Masobab quoque
 et Iemlech et Iosa filius Amasiae ³⁶ et Iohel et Ieu filius Iosabiae filii Saraiae filii Asihel ³⁷ et
 Helioenai et Iacoba et Isuaia et Asaia et Adihel et Isimihel et Banaia ³⁸ Ziza quoque filius Sephei

³⁸
 filii Allon filii Idaia filii Semri filii Samaia isti sunt nominati principes in cognationibus suis et
³⁹
 in domo adfinitatum suarum multiplicati sunt vehementer et profecti sunt ut ingrederentur in
⁴⁰
 Gador usque ad orientem vallis et ut quaererent pascua gregibus suis inveneruntque pascuas
 uberes et valde bonas et terram latissimam et quietam et fertilem in qua ante habitaverunt de stirpe
⁴¹
 Ham hii ergo venerunt quos supra descripsimus nominatim in diebus Ezechiae regis Iuda et
 percusserunt tabernacula eorum et habitatores qui inventi fuerant ibi et deleverunt eos usque in
⁴²
 praesentem diem habitaveruntque pro eis quoniam uberrimas ibidem pascuas reppererunt de
 filiis quoque Symeon abierunt in montem Seir viri quingenti habentes principes Phaltiam et Nahariam
⁴³
 et Raphaia et Ozihel filios Iesi et percusserunt reliquias quae evadere potuerant Amalechitarum
 et habitaverunt ibi pro eis usque ad diem hanc

Chapter 5

¹
 filii quoque Ruben primogeniti Israhel ipse quippe fuit primogenitus eius sed cum violasset
 torum patris sui data sunt primogenita eius filiis Ioseph filii Israhel et non est ille reputatus in
²
 primogenitum porro Iudas qui erat fortissimus inter fratres suos de stirpe eius principes germinati
³
 sunt primogenita autem reputata sunt Ioseph filii ergo Ruben primogeniti Israhel Enoch et Phallu
⁴
 Esrom et Charmi filii Iohel Samaia filius eius Gog filius eius Semei filius eius
⁵
 Micha filius eius
⁶
 Reeia filius eius Baal filius eius Beera filius eius quem captivum duxit Theglathphalnasar rex
⁷
 Assyriorum et fuit princeps in tribu Ruben fratres autem eius et universa cognatio quando
⁸
 numerabantur per familias suas habuerunt principes Ieihel et Zacchariam porro Bala filius Azaz
⁹
 filii Samma filii Iohel ipse habitavit in Aroer usque ad Nebo et Beelmeon contra orientalem
 quoque plagam habitavit usque ad introitum heremi et flumen Eufraten multum quippe iumentorum
¹⁰
 numerum possidebat in terra Galaad in diebus autem Saul proeliati sunt contra Agareos et
 interfecerunt illos habitaveruntque pro eis in tabernaculis eorum in omni plaga quae respicit ad
¹¹
 orientem Galaad filii vero Gad e regione eorum habitaverunt in terra Basan usque Selcha
¹²
 Iohel
¹³
 in capite et Saphan secundus Ianai autem et Saphat in Basan fratres vero eorum secundum domos
¹⁴
 cognationum suarum Michahel et Mosollam et Sebe et Iori et Iachan et Zie et Heber septem hii

filii Abiahil filii Uri filii Iaro filii Galaad filii Michahel filii Iesesi filii Ieddo filii Buz¹⁵ fratres
 quoque filii Abdihel filii Guni princeps domus in familiis suis¹⁶ et habitaverunt in Galaad et in
 Basan et in viculis eius et in cunctis suburbanis Saron usque ad terminos¹⁷ omnes hii numerati
 sunt in diebus Ioatham regis Iuda et in diebus Hieroboam regis Israhel¹⁸ filii Ruben et Gad et
 dimidia tribus Manasse viri bellatores scuta portantes et gladios et tendentes arcum eruditique ad
 proelia quadraginta quattuor milia et septingenti sexaginta procedentes ad pugnam¹⁹ dimicaverunt
 contra Agarenos Iturei vero et Naphei et Nodab²⁰ praeberunt eis auxilium traditique sunt in
 manus eorum Agareni et universi qui fuerant cum eis quia Deum invocaverunt cum proeliarentur
 et exaudivit eos eo quod credidissent in eum²¹ ceperuntque omnia quae possederant camelorum
 quinquaginta milia et ovium ducenta quinquaginta milia asinos duo milia et animas hominum
 centum milia²² vulnerati autem multi corruerunt fuit enim bellum Domini habitaveruntque pro
 eis usque ad transmigrationem²³ filii quoque dimidia tribus Manasse possederunt terram a finibus
 Basan usque Baalhermon et Sanir et montem Hermon ingens quippe numerus erat²⁴ et hii fuerunt
 principes domus cognationis eorum Ephraim et Iesi et Helihel Ezrihel et Hieremia et Odoia et Iedihel
 viri fortissimi et potentes et nominati duces in familiis suis²⁵ reliquerunt autem Deum patrum
 suorum et fornicati sunt post deos populorum terrae quos abstulit Dominus coram eis²⁶ et suscitavit
 Deus Israhel spiritum Ful regis Assyriorum et spiritum Theglathphalnasar regis Assur et transtulit
 Ruben et Gad et dimidium tribus Manasse et adduxit eos in Alae et Abor et Ara et fluvium Gozan
 usque ad diem hanc

Chapter 6

¹ filii Levi Gersom Caath Merari ² filii Caath Amram Isaar Hebron et Ozihel ³ filii Amram
 Aaron Moses et Maria filii Aaron Nadab et Abiu Eleazar et Ithamar ⁴ Eleazar genuit Finees et
 Finees genuit Abisue ⁵ Abisue vero genuit Bocci et Bocci genuit Ozi ⁶ Ozi genuit Zariaam et
 Zariaas genuit Meraioth ⁷ porro Meraioth genuit Amariam et Amarias genuit Ahitob ⁸ Ahitob
 genuit Sadoc Sadoc genuit Achimaas ⁹ Achimaas genuit Azariam Azarias genuit Iohanan ¹⁰ Iohanan
 genuit Azariam ipse est qui sacerdotio functus est in domo quam aedificavit Salomon in Hierusalem

11 genuit autem Azarias Amariam et Amarias genuit Ahitob 12 Ahitob genuit Sadoc et Sadoc genuit
 13 Sellum 13 Sellum genuit Helciam et Helcias genuit Azariam 14 Azarias genuit Saraïam et Saraïas
 15 genuit Iosedec 15 porro Iosedec egressus est quando transtulit Dominus Iudam et Hierusalem per
 manus Nabuchodonosor 16 filii ergo Levi Gersom Caath et Merari 17 et haec nomina filiorum
 Gersom Lobeni et Semei 18 filii Caath Amram et Isaar et Hebron et Ozihel 19 filii Merari Mooli
 et Musi hae autem cognationes Levi secundum familias eorum 20 Gersom Lobeni filius eius Iaath
 filius eius Zamma filius eius 21 Ioaa filius eius Addo filius eius Zara filius eius Iethrai filius eius
 22 filii Caath Aminadab filius eius Core filius eius Asir filius eius 23 Helcana filius eius Abiasaph
 filius eius Asir filius eius 24 Thaath filius eius Urihel filius eius Ozias filius eius Saul filius eius
 25 filii Helcana Amasai et Ahimoth 26 Helcana filii Helcana Sophai filius eius Naath filius eius
 27 Heliab filius eius Hieroam filius eius Helcana filius eius 28 filii Samuhel primogenitus Vasseni
 et Abia 29 filii autem Merari Mooli Lobeni filius eius Semei filius eius Oza filius eius 30 Samaa
 filius eius Aggia filius eius Asaia filius eius 31 isti sunt quos constituit David super cantores domus
 Domini ex quo conlocata est arca 32 et ministrabant coram tabernaculo testimonii canentes donec
 aedificaret Salomon domum Domini in Hierusalem stabant autem iuxta ordinem suum in ministerio
 33 hii vero sunt qui adsistebant cum filiis suis de filiis Caath Heman cantor filius Iohel filii Samuhel
 34 filii Helcana filii Hieroam filii Helihel filii Thou 35 filii Suph filii Helcana filii Maath filii Amasai
 36 filii Helcana filii Iohel filii Azariae filii Sophoniae 37 filii Thaath filii Asir filii Abiasaph filii
 38 Core 39 filii Isaar filii Caath filii Levi filii Israhel et fratres eius Asaph qui stabat a dextris eius
 Asaph filius Barachiae filii Samaa 40 filii Michahel filii Basiae filii Melchiae 41 filii Athnai filii
 Zara filii Adaia 42 filii Ethan filii Zamma filii Semei 43 filii Ieth filii Gersom filii Levi 44 filii
 autem Merari fratres eorum ad sinistram Ethan filius Cusi filii Abdi filii Maloch 45 filii Asabiae
 filii Amasiae filii Helciae 46 filii Amasai filii Bonni filii Somer 47 filii Mooli filii Musi filii Merari
 filii Levi 48 fratres quoque eorum Levitae qui ordinati sunt in cunctum ministerium tabernaculi
 domus Domini 49 Aaron vero et filii eius adolebant incensum super altare holocausti et super altare
 thymiamatis in omne opus sancti sanctorum et ut precarentur pro Israhel iuxta omnia quae praecepit

50
 Moses servus Dei hii sunt autem filii Aaron Eleazar filius eius Finees filius eius Abisue filius
 51
 eius Bocci filius eius Ozi filius eius Zaraia filius eius 52 Meraioth filius eius Amaria filius eius
 53
 Ahitob filius eius Sadoc filius eius Achimaas filius eius 54 et haec habitacula eorum per vicos
 atque confinia filiorum scilicet Aaron iuxta cognationes Caathitarum ipsis enim sorte contigerat
 55
 56
 dederunt igitur eis Hebron in terra Iuda et suburbana eius per circuitum agros autem civitatis
 57
 et villas Chaleb filio Iephonne porro filiis Aaron dederunt civitates ad confugiendum Hebron
 58
 et Lobna et suburbana eius Iether quoque et Esthmo cum suburbanis suis sed et Helon et Dabir
 59
 cum suburbanis suis Asan quoque et Bethsemes et suburbana eorum 60 de tribu autem Benjamin
 Gabee et suburbana eius et Almath cum suburbanis suis Anathoth quoque cum suburbanis suis
 61
 omnes civitates tredecim per cognationes suas filiis autem Caath residuis de cognatione sua
 62
 dederunt ex dimidia tribu Manasse in possessionem urbes decem porro filiis Gersom per
 cognationes suas de tribu Isachar et de tribu Aser et de tribu Nepthali et de tribu Manasse in Basan
 63
 urbes tredecim filiis autem Merari per cognationes suas de tribu Ruben et de tribu Gad et de
 64
 tribu Zabulon dederunt sorte civitates duodecim dederunt quoque filii Israhel Levitis civitates
 65
 et suburbana earum dederuntque per sortem ex tribu filiorum Iuda et ex tribu filiorum Symeon
 66
 et ex tribu filiorum Benjamin urbes has quas vocaverunt nominibus suis et his qui erant ex
 67
 cognatione filiorum Caath fueruntque civitates in terminis eorum de tribu Ephraim dederunt
 ergo eis urbes ad confugiendum Sychem cum suburbanis suis in monte Ephraim et Gazer cum
 68
 suburbanis suis Hicmaam quoque cum suburbanis suis et Bethoron similiter 69 necnon et Helon
 70
 cum suburbanis suis et Gethremmon in eundem modum porro ex dimidia tribu Manasse Aner
 et suburbana eius Balaam et suburbana eius his videlicet qui de cognatione filiorum Caath reliqui
 71
 erant filiis autem Gersom de cognatione dimidia tribus Manasse Gaulon in Basan et suburbana
 72
 eius et Astharoth cum suburbanis suis de tribu Isachar Cedes et suburbana eius et Dabereth cum
 73
 suburbanis suis Ramoth quoque et suburbana illius et Anem cum suburbanis suis 74 de tribu
 75
 vero Aser Masal cum suburbanis suis et Abdon similiter Acac quoque et suburbana eius et Roob
 76
 cum suburbanis suis porro de tribu Nepthali Cedes in Galilea et suburbana eius Amon cum
 77
 suburbanis suis et Cariathaim et suburbana eius filiis autem Merari residuis de tribu Zabulon

Remmono et suburbana eius et Thabor cum suburbanis suis⁷⁸ trans Iordanem quoque ex adverso
 Hiericho contra orientem Iordanis de tribu Ruben Bosor in solitudine cum suburbanis suis et Iasa
 cum suburbanis suis⁷⁹ Cademoth quoque et suburbana eius et Miphaath cum suburbanis suis
 80 necnon de tribu Gad Ramoth in Galaad et suburbana eius et Manaim cum suburbanis suis⁸¹ sed
 et Esbon cum suburbanis eius et Iezer cum suburbanis suis

Chapter 7

¹ porro filii Isachar Thola et Phua Iasub et Samaron quattuor² filii Thola Ozi et Raphaia et
 Ierihel et Iemai et Iebsem et Samuhel principes per domos cognationum suarum de stirpe Thola
 viri fortissimi numerati sunt in diebus David viginti duo milia sescenti³ filii Ozi Iezraia de quo
 nati sunt Michahel et Obadia et Iohel et Iesia quinque omnes principes⁴ cumque eis per familias
 et populos suos accincti ad proelium viri fortissimi triginta sex milia multas enim habuere uxores
 et filios⁵ fratresque eorum per omnem cognationem Isachar robustissimi ad pugnandum octoginta
 septem milia numerati sunt⁶ Benjamin Bale et Bochor et Iadihel tres⁷ filii Bale Esbon et Ozi et
 Ozihel et Ierimoth et Urai quinque principes familiarum et ad pugnandum robustissimi numerus
 autem eorum viginti duo milia et triginta quattuor⁸ porro filii Bochor Zamira et Ioas et Eliezer et
 Helioenai et Amri et Ierimoth et Abia et Anathoth et Almathan omnes hii filii Bochor⁹ numerati
 sunt autem per familias suas principes cognationum ad bella fortissimi viginti milia et ducenti
 10 porro filii Iadihel Balan filii autem Balan Hieus et Benjamin et Ahoth et Chanana et Iothan et
 Tharsis et Haisaar¹¹ omnes hii filii Iadihel principes cognationum suarum viri fortissimi decem
 et septem milia et ducenti ad proelium procedentes¹² Sephan quoque et Apham filii Hir et Asim
 filii Aer¹³ filii autem Nepthali Iasihel et Guni et Asar et Sella filii Balaa¹⁴ porro filius Manasse
 Esrihel concubinaque eius syra peperit Machir patrem Galaad¹⁵ Machir autem accepit uxores filiis
 suis Happhim et Sepham et habuit sororem nomine Maacha nomen autem secundi Salphaad nataeque
 sunt Salphaad filiae¹⁶ et peperit Maacha uxor Machir filium vocavitque nomen eius Phares porro
 nomen fratris eius Sares et filii eius Ulam et Recem¹⁷ filius autem Ulam Badan hii sunt filii Galaad
 filii Machir filii Manasse¹⁸ soror autem eius Regina peperit virum Decorum et Abiezer et Moola

¹⁹ erant autem filii Semida Ahin et Sechem et Leci et Aniam ²⁰ filii autem Ephraim Suthala Bareth
²¹ filius eius Thaath filius eius Elada filius eius Thaath filius eius et huius filius Zabad ²¹ et huius
 filius Suthala et huius filius Ezer et Elad occiderunt autem eos viri Geth indigenae quia descenderant
²² ut invaderent possessiones eorum ²² luxit igitur Ephraim pater eorum multis diebus et venerunt
²³ fratres eius ut consolarentur eum ²³ ingressusque est ad uxorem suam quae concepit et peperit
²⁴ filium et vocavit nomen eius Beria eo quod in malis domus eius ortus esset ²⁴ filia autem eius fuit
²⁵ Sara quae aedificavit Bethoron inferiorem et superiorem et Ozensara ²⁵ porro filius eius Rapha et
²⁶ Reseph et Thale de quo natus est Thaan ²⁶ qui genuit Laadan huius quoque filius Ammiud genuit
²⁷ Elisama ²⁷ de quo ortus est Nun qui habuit filium Iosue ²⁸ possessio autem eorum et habitatio
 Bethel cum filiabus suis et contra orientem Noran ad occidentalem plagam Gazer et filiae eius
²⁹ Sychem quoque cum filiabus suis usque Aza et filias eius ²⁹ iuxta filios quoque Manasse Bethsan
 et filias eius Thanach et filias eius Mageddo et filias eius Dor et filias eius in his habitaverunt filii
³⁰ Ioseph filii Israhel ³⁰ filii Aser Iomna et Iesua et Isui et Baria et Sara soror eorum ³¹ filii autem
³² Baria Heber et Melchihel ipse est pater Barzaith ³² Heber autem genuit Iephlat et Somer et Otham
³³ et Suaa sororem eorum ³³ filii Iephlat Phosech et Chamaal et Asoth hii filii Iephlat ³⁴ porro filii
³⁵ Somer Ahi et Roaga et Iaba et Aram ³⁵ filii autem Helem fratris eius Supha et Iemna et Selles et
³⁶ Amal ³⁶ filii Supha Sue Arnaphed et Sual et Beri et Iamra ³⁷ Bosor et Od et Samma et Salusa et
³⁸ Iethran et Bera ³⁸ filii Iether Iephonne et Phaspha et Ara ³⁹ filii autem Olla Aree et Anihel et Resia
⁴⁰ omnes hii filii Aser principes cognationum electi atque fortissimi duces ducum numerus autem
 eorum aetatis quae apta esset ad bellum viginti sex milia

Chapter 8

¹ Benjamin autem genuit Bale primogenitum suum Asbal secundum Ohora tertium ² Nuaha
³ quartum et Rapha quintum ³ fueruntque filii Bale Addaor et Gera et Abiud ⁴ Abisue quoque et
⁵ Neman et Ahoe ⁵ sed et Gera et Sephuphan et Uram ⁶ hii sunt filii Aod principes cognationum
⁷ habitantium in Gabaa qui translati sunt in Manath ⁷ Nooman autem et Achia et Gera ipse transtulit

eos et genuit Oza et Ahiud⁸ porro Saarim genuit in regione Moab postquam dimisit Usim et Bara⁹
 uxores suas genuit autem de Edes uxore sua Iobab et Sebia et Mosa et Molchom¹⁰ Iehus quoque
 et Sechia et Marma hii sunt filii eius principes in familiis suis¹¹ Meusim vero genuit Abitob et
 Elphaal¹² porro filii Elphaal Heber et Misaam et Samad hic aedificavit Ono et Lod et filias eius
 Bara autem et Samma principes cognationum habitantium in Aialon hii fugaverunt habitatores
 Geth¹⁴ et Haio et Sesac et Ierimoth¹⁵ et Zabadia et Arod et Eder¹⁶ Michahel quoque et Iespha
 et Ioaa filii Baria¹⁷ et Zabadia et Mosollam et Ezeci et Heber¹⁸ et Iesamari et Iezlia et Iobab filii
 Elphaal¹⁹ et Iacim et Zechri et Zabdi²⁰ et Helioenai et Selethai et Helihel²¹ et Adaia et Baraia
 et Samarath filii Semei²² et Iesphan et Heber et Helihel²³ et Abdon et Zechri et Hanan²⁴ et
 Anania et Ailam et Anathothia²⁵ et Iephdaia et Phanuhel filii Sesac²⁶ et Samsari et Sooria et
 Otholia²⁷ et Iersia et Helia et Zechri filii Ieroam²⁸ hii patriarchae et cognationum principes qui
 habitaverunt in Hierusalem²⁹ in Gabaon autem habitaverunt Abigabaon et nomen uxoris eius
 Maacha³⁰ filiusque eius primogenitus Abdon et Sur et Cis et Baal et Nadab³¹ Gedor quoque et
 Ahio et Zacher³² et Macelloth genuit Samaa habitaveruntque ex adverso fratrum suorum in
 Hierusalem cum fratribus suis³³ Ner autem genuit Cis et Cis genuit Saul porro Saul genuit Ionathan
 et Melchisuae et Abinadab et Esbaal³⁴ filius autem Ionathan Meribbaal et Meribbaal genuit Micha
 filii Micha Phithon et Melech et Thara et Ahaz³⁵ et Ahaz genuit Ioadam et Ioadam genuit Almoth
 et Azmoth et Zamari porro Zamari genuit Mosa³⁶ et Mosa genuit Baana cuius filius fuit Rapha
 de quo ortus est Elasa qui genuit Asel³⁷ porro Asel sex filii fuere his nominibus Ezricam Bochrus
 Ismahel Saria Abadia Anan omnes hii filii Asel³⁸ filii autem Esec fratris eius Ulam primogenitus
 et Us secundus et Eliphalet tertius³⁹ fueruntque filii Ulam viri robustissimi et magno robore
 tendentes arcum et multos habentes filios ac nepotes usque ad centum quinquaginta omnes hii filii
 Benjamin⁴⁰

Chapter 9

¹ universus ergo Israhel dinumeratus est et summa eorum scripta est in libro regum Israhel et
Iuda translatae sunt in Babylonem propter delictum suum ² qui autem habitaverunt primi in
possessionibus et in urbibus suis Israhel et sacerdotes Levitae et Nathinnei ³ commorati sunt in
Hierusalem de filiis Iuda et de filiis Benjamin de filiis quoque Ephraim et Manasse ⁴ Othei filius
Amiud filius Emri filii Omrai filii Bonni de filiis Phares filii Iuda ⁵ et de Siloni Asaia primogenitus
et filii eius ⁶ de filiis autem Zara Ieuhel et fratres eorum sescenti nonaginta ⁷ porro de filiis Benjamin
Salo filius Mosollam filii Oduia filii Asana ⁸ et Iobania filius Hieroam et Hela filius Ozi filii
Mochori et Mosollam filius Saphatae filii Rahuhel filii Iebaniae ⁹ et fratres eorum per familias
suas nongenti quinquaginta sex omnes hii principes cognationum per domos patrum suorum ¹⁰ de
sacerdotibus autem Iedaia Ioarib et Iachin ¹¹ Azarias quoque filius Helciae filii Mosollam filii
Sadoc filii Maraioth filii Ahitob pontifex domus Dei ¹² porro Adaias filius Hieroam filii Phasor
filii Melchia et Masaia filius Adihel filii Iezra filii Mosollam filii Mosollamoth filii Emmer ¹³ fratres
quoque eorum principes per familias suas mille septingenti sexaginta fortissimi robore ad faciendum
opus ministerii in domo Dei ¹⁴ de Levitis autem Semeia filius Assub filii Ezricam filii Asebiu de
filiis Merari ¹⁵ Bacbacar quoque carpentarius et Galal et Mathania filius Micha filii Zechri filii
Asaph ¹⁶ et Obdia filius Semeiae filii Galal filii Idithun et Barachia filius Asa filii Helcana qui
habitavit in atriis Netophathi ¹⁷ ianitores autem Sellum et Acub et Telmon et Ahiman et frater
eorum Sellum princeps ¹⁸ usque ad illud tempus in porta Regis ad orientem observabant per vices
suas de filiis Levi ¹⁹ Sellum vero filius Core filii Abiasaph filii Core cum fratribus suis et domo
patris sui hii sunt Coritae super opera ministerii custodes vestibulorum tabernaculi et familiae eorum
per vices castrorum Domini custodientes introitum ²⁰ Finees autem filius Eleazar erat dux eorum
coram Domino ²¹ porro Zaccharias filius Mosollamia ianitor portae tabernaculi testimonii ²² omnes
hii electi in ostiarios per portas ducenti duodecim et descripti in villis propriis quos constituerunt
David et Samuhel videns in fide sua ²³ tam ipsos quam filios eorum in ostiis domus Domini et in
tabernaculo vicibus suis ²⁴ per quattuor ventos erant ostiarii id est ad orientem et ad occidentem
ad aquilonem et ad austrum ²⁵ fratres autem eorum in viculis morabantur et veniebant in sabbatis

²⁶
 suis de tempore usque ad tempus ²⁶ his quattuor Levitis creditus erat omnis numerus ianitorum et
²⁷
 erant super exedras et thesauros domus Domini ²⁷ per gyrum quoque templi Domini morabantur
²⁸
 in custodiis suis ut cum tempus fuisset ipsi mane aperirent fores ²⁸ de horum grege erant et super
²⁹
 vasa ministerii ad numerum enim et inferebantur vasa et efferebantur ²⁹ de ipsis et qui credita
³⁰
 habebant utensilia sanctuarii praeerant similiae et vino et oleo et turi et aromatibus ³⁰ filii autem
³¹
 sacerdotum unguenta ex aromatibus conficiebant ³¹ et Matthathias Levites primogenitus Sellum
³²
 Coritae praefectus erat eorum quae in sartagine frigebantur ³² porro de filiis Caath fratribus eorum
³³
 super panes erant propositionis ut semper novos per singula sabbata praepararent ³³ hii sunt principes
 cantorum per familias Levitarum qui in exedris morabantur ita ut die et nocte iugiter suo ministerio
³⁴
 deservirent ³⁴ capita Levitarum per familias suas principes manserunt in Hierusalem ³⁵ in Gabaon
³⁶
 autem commorati sunt pater Gabaon Iaihel et nomen uxoris eius Maacha ³⁶ filius primogenitus
³⁷
 eius Abdon et Sur et Cis et Baal et Ner et Nadab ³⁷ Gedor quoque et Ahio et Zaccharias et Macelloth
³⁸
 38 porro Macelloth genuit Semmaam isti habitaverunt e regione fratrum suorum in Hierusalem cum
³⁹
 fratribus suis ³⁹ Ner autem genuit Cis et Cis genuit Saul et Saul genuit Ionathan et Melchisuae et
⁴⁰
 Abinadab et Esbaal ⁴⁰ filius autem Ionathan Meribbaal et Meribbaal genuit Micha ⁴¹ porro filii
⁴²
 Micha Phiton et Malech et Thara ⁴² Ahaz autem genuit Iara et Iara genuit Alamath et Azmoth et
⁴³
 Zamri et Zamri genuit Mosa ⁴³ Mosa vero genuit Baana cuius filius Raphaia genuit Elasa de quo
⁴⁴
 ortus est Esel ⁴⁴ porro Esel sex filios habuit his nominibus Ezricam Bochrus Ismahel Saria Obdia
 Anan hii filii Esel

Chapter 10

¹
 1 Philisthim autem pugnabant contra Israhel fugeruntque viri Israhel Palestinos et ceciderunt
²
 vulnerati in monte Gelboe ² cumque adpropinquassent Philisthei persequentes Saul et filios eius
³
 percusserunt Ionathan et Abinadab et Melchisuae filios Saul ³ et adgravatum est proelium contra
⁴
 Saul inveneruntque eum sagittarii et vulneraverunt iaculis ⁴ et dixit Saul ad armigerum suum evagina

gladium tuum et interface me ne forte veniant incircumcisi isti et inludant mihi noluit autem armiger
 eius hoc facere timore perterritus arripuit igitur Saul ensem et inruit in eum ⁵ quod cum vidisset
 armiger eius videlicet mortuum esse Saul inruit etiam ipse in gladium suum et mortuus est ⁶ interiit
 ergo Saul et tres filii eius et omnis domus illius pariter concidit ⁷ quod cum vidissent viri Israhel
 qui habitabant in campestribus fugerunt et Saul ac filiis eius mortuis dereliquerunt urbes suas et
 huc illucque dispersi sunt veneruntque Philisthim et habitaverunt in eis ⁸ die igitur altero detrahentes
 Philisthim spolia caesorum invenerunt Saul et filios eius iacentes in monte Gelboe ⁹ cumque
 spoliassent eum et amputassent caput armisque nudassent miserunt in terram suam ut circumferretur
 et ostenderetur idolorum templis et populis ¹⁰ arma autem eius consecraverunt in fano dei sui et
 caput adfixerunt in templo Dagon ¹¹ hoc cum audissent viri Iabesgalaad omnia scilicet quae
 Philisthim fecerunt super Saul ¹² consurrexerunt singuli virorum fortium et tulerunt cadavera Saul
 et filiorum eius adtuleruntque ea in Iabes et sepelierunt ossa eorum subter quercum quae erat in
 Iabes et ieunaverunt septem diebus ¹³ mortuus est ergo Saul propter iniquitates suas eo quod
 praevaricatus sit mandatum Domini quod praeceperat et non custodierit illud sed insuper etiam
 pythonissam consuluerit ¹⁴ nec speraverit in Domino propter quod et interfecit eum et transtulit
 regnum eius ad David filium Isai

Chapter 11

¹ congregatus est igitur omnis Israhel ad David in Hebron dicens os tuum sumus et caro tua
² heri quoque et nudius tertius cum adhuc regnaret Saul tu eras qui educebas et introducebas Israhel
 tibi enim dixit Dominus Deus tuus tu pasces populum meum Israhel et tu eris princeps super eum
³ venerunt ergo omnes maiores natu Israhel ad regem in Hebron et iniit David cum eis foedus coram
 Domino unxeruntque eum regem super Israhel iuxta sermonem Domini quem locutus est in manu
 Samuhel ⁴ abiit quoque David et omnis Israhel in Hierusalem haec est Iebus ubi erant Iebusei
 habitatores terrae ⁵ dixeruntque qui habitabant in Iebus ad David non ingredieris huc porro David
 cepit arcem Sion quae est civitas David ⁶ dixitque omnis qui percusserit Iebuseum in primis erit
 princeps et dux ascendit igitur primus Ioab filius Sarviae et factus est princeps ⁷ habitavit autem

David in arce et idcirco appellata est civitas David⁸ aedificavitque urbem in circuitu a Mello usque
ad gyrum Ioab autem reliqua urbis extruxit⁹ proficiebatque David vadens et crescens et Dominus
exercituum erat cum eo¹⁰ hii principes virorum fortium David qui adiuverunt eum ut rex fieret
super omnem Israhel iuxta verbum Domini quod locutus est ad Israhel¹¹ et iste numerus robustorum
David Iesbaam filius Achamoni princeps inter triginta iste levavit hastam suam super trecentos
vulneratos una vice¹² et post eum Eleazar filius patruī eius Ahoites qui erat inter tres potentes
iste fuit cum David in Aphasdommim quando Philisthim congregati sunt ad locum illum in¹³
proelium et erat ager regionis illius plenus hordeo fugeratque populus a facie Philisthinorum¹⁴ hic
stetit in medio agri et defendit eum cumque percussisset Philistheos dedit Dominus salutem magnam
populo suo¹⁵ descenderunt autem tres de triginta principibus ad petram in qua erat David ad
speluncam Odollam quando Philisthim fuerant castrametati in valle Raphaim¹⁶ porro David erat
in praesidio et statio Philisthinorum in Bethleem¹⁷ desideravit igitur David et dixit o si quis daret
mihi aquam de cisterna Bethleem quae est in porta¹⁸ tres ergo isti per media castra Philisthinorum
perrexerunt et hauserunt aquam de cisterna Bethleem quae erat in porta et adtulerunt ad David ut
biberet qui noluit sed magis libavit illam Domino¹⁹ dicens absit ut in conspectu Dei mei hoc faciam
et sanguinem virorum istorum bibam quia in periculo animarum suarum adtulerunt mihi aquam et
ob hanc causam noluit bibere haec fecerunt tres robustissimi²⁰ Abisai quoque frater Ioab ipse erat
princeps trium et ipse levavit hastam suam contra trecentos vulneratos et ipse erat inter tres
nominatissimus²¹ inter tres secundos inclitus et princeps eorum verumtamen usque ad tres primos
non pervenerat²² Banaia filius Ioiadae viri robustissimi qui multa opera perpetrarat de Capsehel
ipse percussit duos Arihel Moab et ipse descendit et interfecit leonem in media cisterna tempore
nivis²³ et ipse percussit virum aegyptium cuius statura erat quinque cubitorum et habebat lanceam
ut liciatorium textentium descendit ergo ad eum cum virga et rapuit hastam quam tenebat manu et
interfecit eum hasta sua²⁴ haec fecit Banaia filius Ioiada qui erat inter tres robustos nominatissimus
inter triginta primus verumtamen ad tres usque non pervenerat posuit autem eum David ad
auriculam suam²⁵ porro fortissimi in exercitu Asahel frater Ioab et Eleanan filius patruī eius de
Bethleem²⁷ Semmoth Arorites Helles Phallonites²⁸ Iras filius Acces Thecutes Abiezer
Anathothites²⁹ Sobbochai Asothites Ilai Ahoites³⁰ Marai Netophathites Heled filius Baana

³¹ Netophathites ³² Ethai filius Ribai de Gabaath filiorum Benjamin Banaia Pharathonites ³³ Uri de
 torrente Gaas Abial Arabathites Azmoth Bauramites Eliaba Salabonites ³⁴ filii Asom Gezonites
 Jonathan filius Segar Ararites ³⁵ Ahiam filius Sachar Ararites ³⁶ Eliphal filius Ur ³⁷ Apher
 Mechurathites Ahia Phellonites ³⁸ Asrai Carmelites Noorai filius Azbi ³⁹ Iohel frater Nathan
 Mabbar filius Agarai ⁴⁰ Sellec Ammonites Noorai Berothites armiger Ioab filii Sarviae ⁴¹ Iras
 Iethreus Gareb Iethreus ⁴² Urias Ettheus Zabad filius Ooli ⁴³ Adina filius Seza Rubenites princeps
 Rubenitarum et cum eo triginta ⁴⁴ Hanan filius Maacha et Iosaphat Mathanites ⁴⁵ Ozias
 Astharothites Semma et Iaihel filii Hotam Aroerites ⁴⁶ Iedihele filius Samri et Ioha frater eius
 Thosaites ⁴⁷ Elihel Maumites et Ieribai et Iosaia filii Elnaem et Iethma Moabites Elihel et Obed
 et Iasihel de Masobia

Chapter 12

¹ hii quoque venerunt ad David in Siceleg cum adhuc fugeret Saul filium Cis qui erant fortissimi
 et egregii pugnatores ² tendentes arcum et utraque manu fundis saxa iacentes et dirigentes sagittas
 de fratribus Saul ex Benjamin ³ princeps Ahiezer et Ioas filii Sammaa Gabathites et Iazihel et
 Phallet filii Azmoth et Baracha et Ieu Anathothites ⁴ Samaias quoque Gabaonites fortissimus inter
 triginta et super triginta Hieremias et Iezihel et Iohanan et Iezbad Gaderothites ⁵ Eluzai et Ierimuth
 et Baalia et Samaria et Saphatia Aruphites ⁶ Helcana et Iesia et Azrahel et Ioezer et Iesbaam de
 Careim ⁷ Ioeela quoque et Zabadia filii Ieroam de Gedor ⁸ sed et de Gaddi transfugerunt ad David
 cum lateret in deserto viri robustissimi et pugnatores optimi tenentes clypeum et hastam facies
 eorum quasi facies leonis et veloces quasi capreae in montibus ⁹ Ezer princeps Obdias secundus
 Eliab tertius ¹⁰ Masmana quartus Hieremias quintus ¹¹ Hetthi sextus Helihel septimus ¹² Iohanan
 octavus Helzebad nonus ¹³ Hieremias decimus Bachannai undecimus ¹⁴ hii de filiis Gad principes
 exercitus novissimus centum militibus praeerat et maximus mille ¹⁵ isti sunt qui transierunt Iordanem
 mense primo quando inundare consuevit super ripas suas et omnes fugaverunt qui morabantur in

vallibus ad orientalem plagam et occidentalem¹⁶ venerunt autem et de Benjamin et de Iuda ad
 praesidium in quo morabatur David¹⁷ egressusque est David obviam eis et ait si pacifice venistis
 ad me ut auxiliemini mihi cor meum iungatur vobis si autem insidiamini mihi pro adversariis meis¹⁸
 cum ego iniquitatem in manibus non habeam videat Deus patrum nostrorum et iudicet spiritus
 vero induit Amessai principem inter triginta et ait tui sumus o David et tecum fili Isai pax pax tibi
 et pax adiutoribus tuis te enim adiuvat Deus tuus suscepit ergo eos David et constituit principes¹⁹
 turmae porro de Manasse transfugerunt ad David quando veniebat cum Philisthim adversum
 Saul ut pugnaret et non dimicavit cum eis quia inito consilio remiserunt eum principes Philisthinorum²⁰
 dicentes periculo capitis nostri revertetur ad dominum suum Saul quando igitur reversus est in
 Siceleg transfugerunt ad eum de Manasse Ednas et Iozabad et Iedihel et Michahel et Iozabad et
 Heliu et Salathi principes milium in Manasse²¹ hii praebuerunt auxilium David adversum²²
 latrunculos omnes enim erant viri fortissimi et facti sunt principes in exercitu sed et per singulos
 dies veniebant ad David ad auxiliandum ei usque dum fieret grandis numerus quasi exercitus Dei²³
 iste quoque est numerus principum exercitus qui venerunt ad David cum esset in Hebron ut
 transferrent regnum Saul ad eum iuxta verbum Domini²⁴ filii Iuda portantes clypeum et hastam
 sex milia octingenti expediti ad proelium²⁵ de filiis Symeon virorum fortissimorum ad pugnandum
 septem milia centum²⁶ de filiis Levi quattuor milia sescenti²⁷ Ioiada quoque princeps de stirpe
 Aaron et cum eo tria milia septingenti²⁸ Sadoc etiam puer egregiae indolis et domus patris eius
 principes viginti duo²⁹ de filiis autem Benjamin fratribus Saul tria milia magna enim pars eorum
 adhuc sequebatur domum Saul³⁰ porro de filiis Ephraim viginti milia octingenti fortissimi robore
 viri nominati in cognationibus suis³¹ et ex dimidia parte tribus Manasse decem et octo milia singuli
 per nomina sua venerunt ut constituerent regem David³² de filiis quoque Isachar viri eruditi qui
 norant singula tempora ad praeciendum quid facere deberet Israhel principes ducenti omnis autem
 reliqua tribus eorum consilium sequebatur³³ porro de Zabulon qui egrediebantur ad proelium et
 stabant in acie instructi armis bellicis quinquaginta milia venerunt in auxilium non in corde duplici
 et de Nepthali principes mille et cum eis instructa clypeo et hasta triginta septem milia³⁵ de
 Dan etiam praeparata ad proelium viginti octo milia sescentorum³⁶ et de Aser egredientes ad
 pugnam et in acie provocantes quadraginta milia³⁷ trans Iordanem autem de filiis Ruben et Gad

et dimidia parte tribus Manasse instructa armis bellicis centum viginti milia³⁸ omnes isti viri bellatores et expediti ad pugnandum corde perfecto venerunt in Hebron ut constituerent regem David super universum Israhel sed et omnes reliqui ex Israhel uno corde erant ut rex fieret David³⁹ fueruntque ibi apud David tribus diebus comedentes et bibentes praeparaverunt enim eis fratres⁴⁰ sui sed et qui iuxta eos erant usque ad Isachar et Zabulon et Nepthalim adferebant panes in asinis et camelis et mulis et bubus ad vescendum farinam palatas uvam passam vinum oleum boves arietes ad omnem copiam gaudium quippe erat in Israhel

Chapter 13

¹ iniit autem consilium David cum tribunis et centurionibus et universis principibus² et ait ad omnem coetum Israhel si placet vobis et a Domino Deo nostro egreditur sermo quem loquor mittamus ad fratres nostros reliquos in universas regiones Israhel et ad sacerdotes et Levitas qui habitant in suburbanis urbium ut congregentur ad nos³ et reducamus arcam Dei nostri ad nos non enim requisivimus eam in diebus Saul⁴ et respondit universa multitudo ut ita fieret placuerat enim sermo omni populo⁵ congregavit ergo David cunctum Israhel a Sior Aegypti usque dum ingrediariis Emath ut adduceret arcam Dei de Cariathiarim⁶ et ascendit David et omnis vir Israhel ad collem Cariathiarim quae est in Iuda ut adferrent inde arcam Dei Domini sedentis super cherubin ubi invocatum est nomen eius⁷ inposueruntque arcam Dei super plaustrum novum de domo Aminadab Oza autem et fratres eius minabant plaustrum⁸ porro David et universus Israhel ludebant coram Deo omni virtute in canticis et in citharis et psalteriis et tympanis et cymbalis et tubis⁹ cum autem pervenissent ad aream Chidon tetendit Oza manum suam ut sustentaret arcam bos quippe lasciviens paululum inclinaverat eam¹⁰ iratus est itaque Dominus contra Ozam et percussit eum eo quod contigisset arcam et mortuus est ibi coram Deo¹¹ contristatusque David eo quod divisisset Dominus Ozam vocavit locum illum Divisio Oza usque in praesentem diem¹² et timuit Deum tunc temporis dicens quomodo possum ad me introducere arcam Dei¹³ et ob hanc causam non eam adduxit ad se hoc est in civitatem David sed avertit in domum Obededom Getthei¹⁴ mansit ergo arca Dei in domo Obededom tribus mensibus et benedixit Dominus domui eius et omnibus quae habebat

Chapter 14

¹ misit quoque Hiram rex Tyri nuntios ad David et ligna cedrina et artifices parietum lignorumque
² ut aedificarent ei domum ² cognovitque David eo quod confirmasset eum Dominus in regem super
 Israhel et sublevatum esset regnum suum super populum eius Israhel ³ accepit quoque David alias
⁴ uxores in Hierusalem genuitque filios et filias ⁴ et haec nomina eorum qui nati sunt ei in Hierusalem
 Sammu et Sobab Nathan et Salomon ⁵ Iebar et Helisu et Eliphaleth ⁶ Noga quoque et Napheg et
⁷ Iaphiae ⁷ Elisama et Baliada et Eliphaleth ⁸ audientes autem Philisthim eo quod unctus esset David
 in regem super universum Israhel ascenderunt omnes ut quaereren eum quod cum audisset David
⁹ egressus est obviam eis ⁹ porro Philisthim venientes diffusi sunt in valle Raphaim ¹⁰ consuluitque
 David Deum dicens si ascendam ad Philistheos si trades eos in manu mea et dixit ei Dominus
¹¹ ascende et tradam eos in manu tua ¹¹ cumque illi ascendissent in Baalpharasim percussit eos ibi
 David et dixit divisit Deus inimicos meos per manum meam sicuti dividuntur aquae et idcirco
¹² vocatum est nomen loci illius Baalpharasim ¹² dereliqueruntque ibi deos suos quos David iussit
¹³ exuri ¹³ alia etiam vice Philisthim inruerunt et diffusi sunt in valle ¹⁴ consuluitque rursum David
 Deum et dixit ei Deus non ascendas post eos recede ab eis et venies contra illos ex adverso pirorum
¹⁵ cumque audieris sonitum gradientis in cacumine pirorum tunc egredieris ad bellum egressus est
 enim Deus ante te ut percutiat castra Philisthim ¹⁶ fecit ergo David sicut praeceperat ei Deus et
¹⁷ percussit castra Philisthinorum de Gabaon usque Gazera ¹⁷ divulgatumque est nomen David in
 universis regionibus et Dominus dedit pavorem eius super omnes gentes

Chapter 15

¹ fecit quoque sibi domos in civitate David et aedificavit locum arcae Dei tetenditque ei
² tabernaculum ² tunc dixit David inlicitum est ut a quocumque portetur arca Dei nisi a Levitis quos
 elegit Dominus ad portandum eam et ad ministrandum sibi usque in aeternum ³ congregavitque
 universum Israhel in Hierusalem ut adferretur arca Dei in locum suum quem praeparaverat ei
⁴ necnon et filios Aaron et Levitas ⁵ de filiis Caath Urihel princeps fuit et fratres eius centum viginti

⁶ de filiis Merari Asaia princeps et fratres eius ducenti viginti ⁷ de filiis Gersom Iohel princeps et
 fratres eius centum triginta ⁸ de filiis Elisaphan Semeias princeps et fratres eius ducenti ⁹ de filiis
 Hebron Elihel princeps et fratres eius octoginta ¹⁰ de filiis Ozihel Aminadab princeps et fratres
 eius centum duodecim ¹¹ vocavitque David Sadoc et Abiathar sacerdotes et Levitas Urihel Asaia
 Iohel Semeiam Elihel et Aminadab ¹² et dixit ad eos vos qui estis principes familiarum leviticarum
 sanctificamini cum fratribus vestris et adferte arcam Domini Dei Israhel ad locum qui ei praeparatus
 est ¹³ ne ut a principio quia non eratis praesentes percussit nos Dominus sic et nunc fiat inlicitum
 quid nobis agentibus ¹⁴ sanctificati sunt ergo sacerdotes et Levitae ut portarent arcam Domini Dei
 Israhel ¹⁵ et tulerunt filii Levi arcam Dei sicut praeceperat Moses iuxta verbum Domini umeris
 suis in vectibus ¹⁶ dixit quoque David principibus Levitarum ut constituerent de fratribus suis
 cantores in organis musicorum nablīs videlicet et lyris et cymbalis ut resonaret in excelsum sonitus
 laetitiae ¹⁷ constitueruntque Levitas Heman filium Iohel et de fratribus eius Asaph filium Barachiae
 de filiis vero Merari fratribus eorum Ethan filium Casaiae ¹⁸ et cum eis fratres eorum in secundo
 ordine Zacchariam et Ben et Iazihel et Semiramothe et Iahihel et Ani Eliab et Banaia et Maasiam
 et Matthathiam et Eliphalu et Macheniam et Obedom et Ieihel ianitores ¹⁹ porro cantores Heman
 Asaph et Ethan in cymbalis aeneis concrepantes ²⁰ Zaccharias autem et Ozihel et Semiramothe et
 Iahihel et Ani et Eliab et Maasias et Banaias in nablīs arcana cantabant ²¹ porro Matthathias et
 Eliphalu et Machenias et Obedom et Ieihel et Ozaziu in citharis pro octava canebant epinikion
²² Chonenias autem princeps Levitarum prophetiae praeerat ad praecinendam melodiam erat quippe
 valde sapiens ²³ et Barachias et Helcana ianitores arcae ²⁴ porro Sebenias et Iosaphat et Nathanahel
 et Amasai et Zaccharias et Banaias et Eliezer sacerdotes clangebant tubis coram arca Dei et
 Obedom et Ahias erant ianitores arcae ²⁵ igitur David et maiores natu Israhel et tribuni ierunt
 ad deportandam arcam foederis Domini de domo Obedom cum laetitia ²⁶ cumque adiuvisset
 Deus Levitas qui portabant arcam foederis Domini immolabantur septem tauri et septem arietes
²⁷ porro David erat indutus stola byssina et universi Levitae qui portabant arcam cantoresque et
 Chonenias princeps prophetiae inter cantores David autem indutus erat etiam ephod lineo
²⁸ universusque Israhel deducebant arcam foederis Domini in iubilo et sonitu bucinae et tubis et
 cymbalis et nablīs et citharis concrepantes ²⁹ cumque pervenisset arca foederis Domini usque ad

civitatem David Michol filia Saul prospiciens per fenestram vidit regem David saltantem atque ludentem et despexit eum in corde suo

Chapter 16

¹adtulerunt igitur arcam Dei et constituerunt eam in medio tabernaculi quod tetenderat ei David
et obtulerunt holocausta et pacifica coram Deo ²cumque conplesset David offerens holocausta et
pacifica benedixit populo in nomine Domini ³et divisit universis per singulos a viro usque ad
mulierem tortam panis et partem assae carnis bubulae et frixam oleo similam ⁴constituitque coram
arca Domini de Levitis qui ministrarent et recordarentur operum eius et glorificarent atque laudarent
Dominum Deum Israhel ⁵Asaph principem et secundum eius Zacchariam porro Iahihel et
Semiramo et Ieihel et Matthathiam et Eliab et Banaïam et Obededom et Ieihel super organa
psalterii et lyras Asaph autem ut cymbalis personaret ⁶Banaïam vero et Azihel sacerdotes canere
tuba iugiter coram arca foederis Domini ⁷in illo die fecit David principem ad confitendum Domino
Asaph et fratres eius ⁸confitemini Domino invocate nomen eius notas facite in populis adinventiones
illius ⁹canite ei et psallite et narrate omnia mirabilia eius ¹⁰laudate nomen sanctum eius laetetur
cor quaerentium Dominum ¹¹quaerite Dominum et virtutem eius quaerite faciem eius semper
¹²recordamini mirabilium eius quae fecit signorum illius et iudiciorum oris eius ¹³semen Israhel
servi eius filii Iacob electi illius ¹⁴ipse Dominus Deus noster in universa terra iudicia eius
¹⁵recordamini in sempiternum pacti eius sermonis quem praecepit in mille generationes ¹⁶quem
pepigit cum Abraham et iuramenti illius cum Isaac ¹⁷et constituit illud Iacob in praeceptum et
Israhel in pactum sempiternum ¹⁸dicens tibi dabo terram Chanaan funiculum hereditatis vestrae
¹⁹cum essent pauci numero parvi et coloni eius ²⁰et transierunt de gente in gentem et de regno
ad populum alterum ²¹non dimisit quemquam calumniari eos sed increpuit pro eis reges ²²nolite
tangere christos meos et in prophetis meis nolite malignari ²³canite Domino omnis terra adnuntiate
ex die in diem salutare eius ²⁴narrate in gentibus gloriam eius in cunctis populis mirabilia illius
²⁵quia magnus Dominus et laudabilis nimis et horribilis super omnes deos ²⁶omnes enim dii

populorum idola Dominus autem caelos fecit ²⁷ confessio et magnificentia coram eo fortitudo et
 gaudium in loco eius ²⁸ adferre Domino familiae populorum adferre Domino gloriam et imperium
²⁹ date Domino gloriam nomini eius levate sacrificium et venite in conspectu eius et adorate
 Dominum in decore sancto ³⁰ commoveatur a facie illius omnis terra ipse enim fundavit orbem
 immobilem ³¹ laetentur caeli et exultet terra et dicant in nationibus Dominus regnavit ³² tonet mare
 et plenitudo eius exultent agri et omnia quae in eis sunt ³³ tunc laudabunt ligna saltus coram Domino
 quia venit iudicare terram ³⁴ confitemini Domino quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia
 eius ³⁵ et dicite salva nos Deus salvator noster et congrega nos et erue de gentibus ut confiteamur
 nomini sancto tuo et exulemus in carminibus tuis ³⁶ benedictus Dominus Deus Israhel ab aeterno
 usque in aeternum et dicat omnis populus amen et hymnus Domino ³⁷ dereliquit itaque ibi coram
 arca foederis Domini Asaph et fratres eius ut ministrarent in conspectu arcae iugiter per singulos
 dies et vices suas ³⁸ porro Obededom et fratres eius sexaginta octo et Obededom filium Idithun et
 Osa constituit ianitores ³⁹ Sadoc autem sacerdotem et fratres illius sacerdotes coram tabernaculo
 Domini in excelso quod erat in Gabaon ⁴⁰ ut offerrent holocausta Domino super altare
 holocaustomatis iugiter mane et vespere iuxta omnia quae scripta sunt in lege Domini quam praecepit
 Israheli ⁴¹ et post eum Heman et Idithun et reliquos electos unumquemque vocabulo suo ad
 confitendum Domino quoniam in aeternum misericordia eius ⁴² Heman quoque et Idithun canentes
 tuba et quatientes cymbala et omnia musicorum organa ad canendum Deo filios autem Idithun fecit
 esse portarios ⁴³ reversusque est omnis populus in domum suam et David ut benediceret etiam
 domui suae

Chapter 17

¹ cum autem habitaret David in domo sua dixit ad Nathan prophetam ecce ego habito in domo
 cedrina arca autem foederis Domini sub pellibus est ² et ait Nathan ad David omnia quae in corde
 tuo sunt fac Deus enim tecum est ³ igitur nocte illa factus est sermo Dei ad Nathan dicens ⁴ vade
 et loquere David servo meo haec dicit Dominus non aedificabis tu mihi domum ad habitandum

5
neque enim mansi in domo ex eo tempore quo eduxi Israhel usque ad hanc diem sed fui semper
mutans loca tabernaculi et in tentorio⁶ manens cum omni Israhel numquid locutus sum saltim uni
iudicum Israhel quibus praeceperam ut pascere populum meum et dixi quare non aedificastis
mihi domum cedrinam⁷ nunc itaque sic loqueris ad servum meum David haec dicit Dominus
exercituum ego tuli te cum in pascuis sequeris gregem ut esses dux populi mei Israhel⁸ et fui
tecum quocumque perrexisti et interfeci omnes inimicos tuos coram te fecique tibi nomen quasi
unius magnorum qui celebrantur in terra⁹ et dedi locum populo meo Israhel plantabitur et habitabit
in eo et ultra non commovebitur nec filii iniquitatis adherent eos sicut a principio¹⁰ ex diebus
quibus dedi iudices populo meo Israhel et humiliavi universos inimicos tuos adnuntio ergo tibi
quod aedificaturus sit domum tibi Dominus¹¹ cumque impleveris dies tuos ut vadas ad patres tuos
suscitabo semen tuum post te quod erit de filiis tuis et stabiliam regnum eius¹² ipse aedificabit
mihi domum et firmabo solium eius usque in aeternum¹³ ego ero ei in patrem et ipse erit mihi in
filium et misericordiam meam non auferam ab eo sicut abstuli ab eo qui ante te fuit¹⁴ et statuam
eum in domo mea et in regno meo usque in sempiternum et thronus eius erit firmissimus in
perpetuum¹⁵ iuxta omnia verba haec et iuxta universam visionem istam sic locutus est Nathan ad
David¹⁶ cumque venisset rex David et sedisset coram Domino dixit quis ego sum Domine Deus
et quae domus mea ut praestares mihi talia¹⁷ sed et hoc parum visum est in conspectu tuo ideoque
locutus es super domum servi tui etiam in futurum et fecisti me spectabilem super omnes homines
Domine Deus meus¹⁸ quid ultra addere potest David cum ita glorificaveris servum tuum et
cognoveris eum¹⁹ Domine propter famulum tuum iuxta cor tuum fecisti omnem magnificentiam
hanc et nota esse voluisti universa magnalia²⁰ Domine non est similis tui et non est alius deus
absque te ex omnibus quos audivimus auribus nostris²¹ quis autem est alius ut populus tuus Israhel
gens una in terra ad quam perrexit Deus ut liberaret et faceret populum sibi et magnitudine sua
atque terroribus eiceret nationes a facie eius quem de Aegypto liberarat²² et posuisti populum
tuum Israhel tibi in populum usque in aeternum et tu Domine factus es Deus eius²³ nunc igitur
Domine sermo quem locutus es famulo tuo et super domum eius confirmetur in perpetuum et fac
sicut locutus es²⁴ permaneatque et magnificetur nomen tuum usque in sempiternum et dicatur
Dominus exercituum Deus Israhel et domus David servi eius permanens coram eo²⁵ tu enim

Domine Deus meus revelasti auriculam servi tui ut aedificares ei domum et idcirco invenit servus
 tuus fiduciam ut oret coram te ²⁶ nunc ergo Domine tu es Deus et locutus es ad servum tuum tanta
 beneficia ²⁷ et coepisti benedicere domui servi tui ut sit semper coram te te enim Domine benedicente
 benedicta erit in perpetuum

Chapter 18

¹ factum est autem post haec ut percuteret David Philisthim et humiliaret eos et tolleret Geth et
 filias eius de manu Philisthim ² percuteretque Moab et fierent Moabitae servi David offerentes ei
 munera ³ eo tempore percussit David etiam Adadezer regem Suba regionis Emath quando perrexit
 ut dilataret imperium suum usque ad flumen Eufraten ⁴ cepit ergo David mille quadrigas eius et
 septem milia equites ac viginti milia virorum peditum subnervavitque omnes equos curruum exceptis
 centum quadrigis quas reservavit sibi ⁵ supervenit autem et Syrus damascenus ut auxilium praeberet
 Adadezer regi Suba sed et huius percussit David viginti duo milia virorum ⁶ et posuit milites in
 Damasco ut Syria quoque serviret sibi et offerret munera adiuvitque eum Dominus in cunctis ad
 quae perrexerat ⁷ tulit quoque David faretras aureas quas habuerant servi Adadezer et adtulit eas
 in Hierusalem ⁸ necnon de Thebath et Chun urbibus Adadezer aeris plurimum de quo fecit Salomon
 mare aeneum et columnas et vasa aenea ⁹ quod cum audisset Thou rex Emath percussisse videlicet
 David omnem exercitum Adadezer regis Suba ¹⁰ misit Aduram filium suum ad regem David ut
 postularet ab eo pacem et congratularetur ei eo quod expugnasset et percussisset Adadezer
 adversarius quippe Thou erat Adadezer ¹¹ sed et omnia vasa aurea et argentea et aenea consecravit
 rex David Domino cum argento et auro quod tulerat ex universis gentibus tam de Idumea et Moab
 et filiis Ammon quam de Philisthim et Amalech ¹² Abisai vero filius Sarviae percussit Edom in
 valle Salinarum decem et octo milia ¹³ et constituit in Edom praesidium ut serviret Idumea David
 salvavitque Dominus David in cunctis ad quae perrexerat ¹⁴ regnavit ergo David super universum
 Israhel et faciebat iudicium atque iustitiam cuncto populo suo ¹⁵ porro Ioab filius Sarviae erat super
 exercitum et Iosaphat filius Ahilud a commentariis ¹⁶ Sadoc autem filius Ahitob et Ahimelech

17
 filius Abiathar sacerdos et Susa scriba Banaias vero filius Ioiada super legiones Cherethi et
 Felethi porro filii David primi ad manum regis

Chapter 19

1
 accidit autem ut moreretur Naas rex filiorum Ammon et regnaret filius eius pro eo 2 dixitque
 David faciam misericordiam cum Hanon filio Naas praestitit enim pater eius mihi gratiam misitque
 David nuntios ad consolandum eum super morte patris sui qui cum pervenissent in terram filiorum
 Ammon ut consolarentur Hanon 3 dixerunt principes filiorum Ammon ad Hanon tu forsitan putas
 quod David honoris causa in patrem tuum miserit qui consolentur te nec animadvertis quod ut
 explorent et investigent et scrutentur terram tuam venerint ad te servi eius 4 igitur Hanon pueros
 David decalvavit et rasisit et praecidit tunicas eorum a natibus usque ad pedes et dimisit eos 5 qui
 cum abissent et hoc mandassent David misit in occursum eorum grandem enim contumeliam
 sustinuerant et praecepit ut manerent in Hiericho donec cresceret barba eorum et tunc reverterentur
 6
 videntes autem filii Ammon quod iniuriam fecissent David tam Hanon quam reliquus populus
 miserunt mille talenta argenti ut conducerent sibi de Mesopotamia et de Syria Macha et de Suba
 7
 currus et equites conduxeruntque triginta duo milia curruum et regem Macha cum populo eius
 qui cum venissent castrametati sunt e regione Medaba filii quoque Ammon congregati de urbibus
 8
 suis venerunt ad bellum quod cum audisset David misit Ioab et omnem exercitum virorum fortium
 9
 egressique filii Ammon direxerunt aciem iuxta portam civitatis reges autem qui ad auxilium
 10
 venerant separatim in agro steterunt igitur Ioab intellegens bellum et ex adverso et post tergum
 11
 contra se fieri elegit viros fortissimos de universo Israhel et perrexit contra Syrum reliquam
 12
 autem partem populi dedit sub manu Abisai fratris sui et perrexerunt contra filios Ammon dixitque
 si vicerit me Syrus auxilio eris mihi sin autem superaverint te filii Ammon ero tibi in praesidium
 13
 confortare et agamus viriliter pro populo nostro et pro urbibus Dei nostri Dominus autem quod
 14
 in conspectu suo bonum est faciet perrexit ergo Ioab et populus qui cum eo erat contra Syrum
 15
 ad proelium et fugavit eos porro filii Ammon videntes quod fugisset Syrus ipsi quoque fugerunt
 16
 Abisai fratrem eius et ingressi sunt civitatem reversusque est etiam Ioab in Hierusalem videns
 autem Syrus quod cecidisset coram Israhel misit nuntios et adduxit Syrum qui erat trans Fluvium

Sophach autem princeps militiae Adadezer erat dux eorum¹⁷ quod cum nuntiatum esset David congregavit universum Israhel et transivit Iordanem inruitque in eos et direxit ex adverso aciem illis contra pugnantibus¹⁸ fugit autem Syrus Israhel et interfecit David de Syris septem milia currum et quadraginta milia peditum et Sophach exercitus principem¹⁹ videntes autem servi Adadezer se ab Israhel esse superatos transfugerunt ad David et servierunt ei noluitque ultra Syria auxilium praebere filiis Ammon

Chapter 20

¹ factum est autem post anni circulum eo tempore quo solent reges ad bella procedere congregavit Ioab exercitum et robur militiae et vastavit terram filiorum Ammon perrexitque et obsedit Rabba porro David manebat in Hierusalem quando Ioab percussit Rabba et destruxit eam² tulit autem David coronam Melchom de capite eius et invenit in ea auri pondo talentum et pretiosissimas gemmas fecitque sibi inde diadema manubias quoque urbis plurimas tulit³ populum autem qui erat in ea eduxit et fecit super eos tribulas et trahas et ferrata carpenta transire ita ut dissicarentur et contererentur sic fecit David cunctis urbibus filiorum Ammon et reversus est cum omni populo suo in Hierusalem⁴ post haec initum est bellum in Gazer adversus Philistheos in quo percussit Sobbochai Usathites Saphai de genere Raphaim et humiliavit eos⁵ aliud quoque bellum gestum est adversum Philistheos in quo percussit Adeodatus filius Saltus Lehemites fratrem Goliath Getthei cuius hastae lignum erat quasi liciatorium texentium⁶ sed et aliud bellum accidit in Geth in quo fuit homo longissimus habens digitos senos id est simul viginti quattuor qui et ipse de Rapha fuerat stirpe generatus⁷ hic blasphemavit Israhel et percussit eum Jonathan filius Sammaa fratris David hii sunt filii Rapha in Geth qui ceciderunt in manu David et servorum eius

Chapter 21

¹ consurrexit autem Satan contra Israhel et incitavit David ut numeraret Israhel² dixitque David ad Ioab et ad principes populi ite et numerate Israhel a Bersabee usque Dan et adferte mihi numerum ut sciam³ responditque Ioab augeat Dominus populum suum centuplum quam sunt nonne domine mi rex omnes servi tui sunt quare hoc quaerit dominus meus quod in peccatum reputetur Israheli

⁴ sed sermo regis magis praevaluit egressusque est Ioab et circuevit universum Israhel et reversus
⁵ est Hierusalem deditque David numerum eorum quos circumierat et inventus est omnis Israhel
numerus mille milia et centum milia virorum eductum gladium de Iuda autem trecenta septuaginta
⁶ milia bellatorum nam Levi et Benjamin non numeravit eo quod invitatus exsequeretur regis imperium
⁷ displicuit autem Deo quod iussum erat et percussit Israhel ⁸ dixitque David ad Deum peccavi
⁹ nimis ut hoc facerem obsecro aufer iniquitatem servi tui quia insipienter egi et locutus est Dominus
¹⁰ ad Gad videntem David dicens vade et loquere ad David et dic haec dicit Dominus trium tibi
¹¹ optionem do unum quod volueris elige et faciam tibi cumque venisset Gad ad David dixit ei
¹² haec dicit Dominus elige quod volueris aut tribus annis pestilentiam aut tribus mensibus fugere
te hostes tuos et gladium eorum non posse evadere aut tribus diebus gladium Domini et mortem
versari in terra et angelum Domini interficere in universis finibus Israhel nunc igitur vide quid
¹³ respondeam ei qui misit me et dixit David ad Gad ex omni parte me angustiae premunt sed
melius mihi est ut incidam in manus Domini quia multae sunt miserationes eius quam in manus
¹⁴ hominum misit ergo Dominus pestilentiam in Israhel et ceciderunt de Israhel septuaginta milia
¹⁵ virorum misit quoque angelum in Hierusalem ut percuteret eam cumque percuteretur vidit
Dominus et misertus est super magnitudinem mali et imperavit angelo qui percutiebat sufficit iam
¹⁶ cesset manus tua porro angelus Domini stabat iuxta aream Ornan Iebusei levansque David oculos
suos vidit angelum Domini stantem inter terram et caelum et evaginatum gladium in manu eius et
versum contra Hierusalem et ceciderunt tam ipse quam maiores natu vestiti ciliciis et proni in terram
¹⁷ dixitque David ad Deum nonne ego sum qui iussi ut numeraretur populus ego qui peccavi ego
qui malum feci iste grex quid commervit Domine Deus meus vertatur obsecro manus tua in me et
¹⁸ in domum patris mei populus autem tuus non percutiatur angelus autem Domini praecepit Gad
¹⁹ ut diceret David et ascenderet extrueretque altare Domino Deo in area Ornan Iebusei ascendit
²⁰ ergo David iuxta sermonem Gad quem locutus fuerat ex nomine Domini porro Ornan cum
suspexisset et vidisset angelum quattuorque filii eius cum eo absconderunt se nam eo tempore
²¹ terebat in area triticum igitur cum venisset David ad Ornan conspexit eum Ornan et processit
²² ei obviam de area et adoravit illum pronus in terram dixitque ei David da mihi locum areae tuae
ut aedificem in ea altare Domini ita ut quantum valet argenti accipias et cesset plaga a populo
²³ dixit autem Ornan ad David tolle et faciat dominus meus rex quodcumque ei placet sed et boves

do in holocaustum et tribulas in ligna et triticum in sacrificium omnia libens praebeo²⁴ dixitque
 ei rex David nequaquam ita fiet sed argentum dabo quantum valet neque enim tibi auferre debeo
 et sic offerre Domino holocausta gratuita²⁵ dedit ergo David Ornan pro loco siclos auri iustissimi
 ponderis sescentos²⁶ et aedificavit ibi altare Domino obtulitque holocausta et pacifica et invocavit
 Dominum et exaudivit eum in igne de caelo super altare holocausti²⁷ praecepitque Dominus angelo
 et convertit gladium suum in vaginam²⁸ protinus ergo David videns quod exaudisset eum Dominus
 in area Ornan Iebusei immolavit ibi victimas²⁹ tabernaculum autem Domini quod fecerat Moses
 in deserto et altare holocaustorum ea tempestate erat in excelso Gabaon³⁰ et non praevaluit David
 ire ad altare ut ibi obsecraret Deum nimio enim fuerat timore perterritus videns gladium angeli
 Domini

Chapter 22

¹ dixitque David haec est domus Dei et hoc altare in holocaustum Israhel² et praecepit ut
 congregarentur omnes proselyti de terra Israhel et constituit ex eis latomos ad caedendos lapides
 et poliendos ut aedificaretur domus Dei³ ferrum quoque plurimum ad clavos ianuarum et ad
 commissuras atque iuncturas praeparavit David et aeris pondus innumerabile⁴ ligna quoque cedrina
 non poterant aestimari quae Sidonii et Tyrri deportaverant ad David⁵ et dixit David Salomon filius
 meus puer parvulus est et delicatus domus autem quam aedificari volo Domino talis esse debet ut
 in cunctis regionibus nominetur praeparabo ergo ei necessaria et ob hanc causam ante mortem suam
 omnes paravit inpensas⁶ vocavitque Salomonem filium suum et praecepit ei ut aedificaret domum
 Domino Deo Israhel⁷ dixitque David ad Salomonem fili mi voluntatis meae fuit ut aedificarem
 domum nomini Domini Dei mei⁸ sed factus est ad me sermo Domini dicens multum sanguinem
 effudisti et plurima bella bellasti non poteris aedificare domum nomini meo tanto effuso sanguine
 coram me⁹ filius qui nascetur tibi et erit vir quietissimus faciam enim eum requiescere ab omnibus
 inimicis suis per circuitum et ob hanc causam pacificus vocabitur et pacem et otium dabo in Israhel
 cunctis diebus eius¹⁰ ipse aedificabit domum nomini meo et ipse erit mihi in filium et ego ero ei
 in patrem firmaboque solium regni eius super Israhel in aeternum¹¹ nunc ergo fili mi sit Dominus

tecum et prosperare et aedifica domum Domino Deo tuo sicut locutus est de te ¹² det quoque tibi
 Dominus prudentiam et sensum ut regere possis Israhel et custodire legem Domini Dei tui ¹³ tunc
 enim proficere poteris si custodieris mandata et iudicia quae praecepit Dominus Mosi ut doceret
 Israhel confortare viriliter age ne timeas neque paveas ¹⁴ ecce ego in paupertatula mea praeparavi
 inpensas domus Domini auri talenta centum milia et argenti mille milia talentorum aeris vero et
 ferri non est pondus vincitur enim numerus magnitudine ligna et lapides praeparavi ad universa
 inpendia ¹⁵ habes quoque plurimos artifices latomos et cementarios artificesque lignorum et omnium
 artium ad faciendum opus prudentissimos ¹⁶ in auro et argento aere et ferro cuius non est numerus
 surge igitur et fac et erit Dominus tecum ¹⁷ praecepit quoque David cunctis principibus Israhel ut
 adiuverent Salomonem filium suum ¹⁸ cernitis inquit quod Dominus Deus vester vobiscum sit
 et dederit vobis requiem per circuitum et tradiderit omnes inimicos in manu vestra et subiecta sit
 terra coram Domino et coram populo eius ¹⁹ praebete igitur corda vestra et animas vestras ut
 quaeratis Dominum Deum vestrum et consurgite et aedificate sanctuarium Domino Deo ut
 introducatur arca foederis Domini et vasa Domino consecrata in domum quae aedificatur nomini
 Domini

Chapter 23

¹ igitur David senex et plenus dierum regem constituit Salomonem filium suum super Israhel
² et congregavit omnes principes Israhel et sacerdotes atque Levitas ³ numeratique sunt Levitae a
 triginta annis et supra et inventa sunt triginta octo milia virorum ⁴ ex his electi sunt et distributi in
 ministerium domus Domini viginti quattuor milia praepositorum autem et iudicum sex milia ⁵ porro
 quattuor milia ianitores et totidem psaltae canentes Domino in organis quae fecerat ad canendum
⁶ et distribuit eos David per vices filiorum Levi Gersom videlicet et Caath et Merari ⁷ Gersom
 Leedan et Semei ⁸ filii Leedan princeps Ieihel et Zetham et Iohel tres ⁹ filii Semei Salomith et
 Ozihel et Aran tres isti principes familiarum Leedan ¹⁰ porro filii Semei Ieeth et Ziza et Iaus et
 Baria isti filii Semei quattuor ¹¹ erat autem Ieeth prior Ziza secundus porro Iaus et Baria non
 habuerunt plurimos filios et idcirco in una familia unaque domo computati sunt ¹² filii Caath Amram

et Isaac Hebron et Ozihel quattuor ¹³ filii Amram Aaron et Moses separatusque est Aaron ut ministraret in sancto sanctorum ipse et filii eius in sempiternum et adoleret incensum Domino secundum ritum suum ac benediceret nomini eius in perpetuum ¹⁴ Mosi quoque hominis Dei filii adnumerati sunt in tribu Levi ¹⁵ filii Mosi Gersom et Eliezer ¹⁶ filii Gersom Subuhel primus ¹⁷ fuerunt autem filii Eliezer Roobia primus et non erant Eliezer filii alii porro filii Roobia multiplicati sunt nimis ¹⁸ filii Isaac Salumith primus ¹⁹ filii Hebron Ieriau primus Amarias secundus Iazihel tertius Iecmaam quartus ²⁰ filii Ozihel Micha primus Iesia secundus ²¹ filii Merari Mooli et Musi filii Mooli Eleazar et Cis ²² mortuus est autem Eleazar et non habuit filios sed filias acceperuntque eas filii Cis fratres earum ²³ filii Musi Mooli et Eder et Ierimuth tres ²⁴ hii filii Levi in cognationibus et familiis suis principes per vices et numerum capitum singulorum qui faciebant opera ministerii domus Domini a viginti annis et supra ²⁵ dixit enim David requiem dedit Dominus Deus Israhel populo suo et habitationem Hierusalem usque in aeternum ²⁶ nec erit officii Levitarum ut ultra portent tabernaculum et omnia vasa eius ad ministrandum ²⁷ iuxta praecepta quoque David novissima ²⁸ supputabitur numerus filiorum Levi a viginti annis et supra et erunt sub manu filiorum Aaron in cultum domus Domini in vestibulis et in exedris et in loco purificationis et in sanctuario et in ²⁹ universis operibus ministerii templi Domini sacerdotes autem super panes propositionis et ad similiae sacrificium et ad lagana et azyma et sartagine et ad ferventem similam et super omne ³⁰ pondus atque mensuram Levitae vero ut stent mane ad confitendum et canendum Domino ³¹ similiterque ad vesperam tam in oblatione holocaustorum Domini quam in sabbatis et kalendis et sollemnitatibus reliquis iuxta numerum et caerimonias uniuscuiusque rei iugiter coram Domino ³² et custodiant observationes tabernaculi foederis et ritum sanctuarii et observationem filiorum Aaron fratrum suorum ut ministrent in domo Domini

Chapter 24

¹ porro filiis Aaron hae partitiones erunt filii Aaron Nadab et Abiu et Eleazar et Ithamar ² mortui sunt autem Nadab et Abiu ante patrem suum absque liberis sacerdotioque functus est Eleazar et ³ Ithamar et divisit eos David id est Sadoc de filiis Eleazar et Ahimelech de filiis Ithamar secundum

⁴
 vices suas et ministerium ⁴ inventique sunt multo plures filii Eleazar in principibus viris quam filii
 Ithamar divisit autem eis hoc est filiis Eleazar principes per familias sedecim et filiis Ithamar per
⁵
 familias et domos suas octo ⁵ porro divisit utrasque inter se familias sortibus erant enim principes
⁶
 sanctuarii et principes Dei tam de filiis Eleazar quam de filiis Ithamar ⁶ descripsitque eos Semeias
 filius Nathanahel scribe Levites coram rege et principibus et Sadoc sacerdote et Ahimelech filio
 Abiathar principibus quoque familiarum sacerdotalium et leviticarum unam domum quae ceteris
⁷
 praeerat Eleazar et alteram domum quae sub se habebat ceteros Ithamar ⁷ exivit autem sors prima
⁸ ⁹ ¹⁰
 Ioiarib secunda Iedeiae ⁸ tertia Arim quarta Seorim ⁹ quinta Melchia sexta Maiman ¹⁰ septima
¹¹ ¹²
 Accos octava Abia ¹¹ nona Hiesu decima Sechenia ¹² undecima Eliasib duodecima Iacim
¹³ ¹⁴
 tertiadecima Oppa quartadecima Isbaal ¹⁴ quintadecima Belga sextadecima Emmer
¹⁵ ¹⁶ ¹⁷
 septimadecima Ezir octavadecima Hapses ¹⁶ nonadecima Phetheia vicesima Iezecel ¹⁷ vicesima
¹⁸ ¹⁹
 prima Iachin vicesima secunda Gamul ¹⁸ vicesima tertia Dalaiau vicesima quarta Mazziau ¹⁹ hae
 vices eorum secundum ministeria sua ut ingrediantur domum Domini et iuxta ritum suum sub manu
²⁰
 Aaron patris eorum sicut praecepit Dominus Deus Israhel ²⁰ porro filiorum Levi qui reliqui fuerant
²¹
 de filiis Amram erat Subahel et filiis Subahel Iedeia ²¹ de filiis quoque Roobiae princeps Iesias
²² ²³
 Isaaris vero Salemoth filiusque Salemoth Iaath ²³ filiusque eius Ieriahu Amarias secundus Iazihel
²⁴ ²⁵
 tertius Iecmaam quartus ²⁴ filius Ozihel Micha filius Micha Samir ²⁵ frater Micha Iesia filiusque
²⁶ ²⁷
 Iesiae Zaccharias ²⁶ filii Merari Mooli et Musi filius Ioziau Benno ²⁷ filius quoque Merari Oziau
²⁸ ²⁹
 et Soem et Zacchur et Hebri ²⁸ porro Mooli filius Eleazar qui non habebat liberos ²⁹ filius vero
³⁰
 Cis Ierahemel ³⁰ filii Musi Mooli Eder et Ierimoth isti filii Levi secundum domos familiarum
³¹
 suarum ³¹ miseruntque et ipsi sortes contra fratres suos filios Aaron coram David rege et Sadoc et
 Ahimelech et principibus familiarum sacerdotalium et leviticarum tam maiores quam minores
 omnes sors aequaliter dividebat

Chapter 25

¹
 igitur David et magistratus exercitus secreverunt in ministerium filios Asaph et Heman et
 Idithun qui prophetarent in citharis et psalteriis et cymbalis secundum numerum suum dedicato

sibi officio servientes ² de filiis Asaph Zacchur et Ioseph et Nathania et Asarela filii Asaph sub
 manu Asaph prophetantis iuxta regem ³ porro Idithun filii Idithun Godolias Sori Iesaias et Sabias
 et Matthathias sex sub manu patris sui Idithun qui in cithara prophetabat super confitentes et
 laudantes Dominum ⁴ Heman quoque filii Heman Bocciau Matthanai Ozihel Subuhel et Ierimoth
 Ananias Anani Elietha Geddelthi et Romemthiezer et Iesbacasa Mellothi Othir Mazioth ⁵ omnes
 isti filii Heman videntis regis in sermonibus Dei ut exaltaret cornu deditque Deus Heman filios
 quattuordecim et filias tres ⁶ universi sub manu patris sui ad cantandum in templo Domini distributi
 erant in cymbalis et psalteriis et citharis in ministeria domus Domini iuxta regem Asaph videlicet
 et Idithun et Heman ⁷ fuit autem numerus eorum cum fratribus suis qui erudiebant canticum Domini
 cuncti doctores ducenti octoginta octo ⁸ miseruntque sortes per vices suas ex aequo tam maior
 quam minor doctus pariter et indoctus ⁹ egressaque est sors prima Ioseph qui erat de Asaph secunda
 Godoliae ipsi et filiis eius et fratribus duodecim ¹⁰ tertia Zacchur filiis et fratribus eius duodecim
 quarta Isari filiis et fratribus eius duodecim ¹¹ ¹² quinta Nathaniae filiis et fratribus eius duodecim
 sexta Bocciau filiis et fratribus eius duodecim ¹³ ¹⁴ septima Israhela filiis et fratribus eius duodecim
 octava Isaias filiis et fratribus eius duodecim ¹⁵ ¹⁶ nona Matthanias filiis et fratribus eius duodecim
 decima Semeiae filiis et fratribus eius duodecim ¹⁷ ¹⁸ undecima Ezrahel filiis et fratribus eius
 duodecim ¹⁹ ²⁰ duodecima Asabiae filiis et fratribus eius duodecim ²¹ tertiadecima Subahel filiis et
 fratribus eius duodecim ²² ²³ quartadecima Matthathiae filiis et fratribus eius duodecim
 quintadecima Ierimoth filiis et fratribus eius duodecim ²⁴ ²⁵ sextadecima Ananiae filiis et fratribus
 eius duodecim ²⁶ ²⁷ septimadecima Iesbocasae filiis et fratribus eius duodecim ²⁸ ²⁹ octavadecima
 Anani filiis et fratribus eius duodecim ³⁰ ³¹ nonadecima Mellothi filiis et fratribus eius duodecim
 vicesima Eliatha filiis et fratribus eius duodecim ³² ³³ vicesima prima Othir filiis et fratribus eius
 duodecim ³⁴ ³⁵ vicesima secunda Godollathi filiis et fratribus eius duodecim ³⁶ ³⁷ vicesima tertia
 Maziuth filiis et fratribus eius duodecim ³⁸ ³⁹ vicesima quarta Romamthiezer filiis et fratribus eius
 duodecim

Chapter 26

¹ divisiones autem ianitorum de Coritis Mesellemia filius Core de filiis Asaph ² filii Mesellemie
 Zaccharias primogenitus Iadihel secundus Zabadias tertius Iathanahel quartus ³ Ahilam quintus
 Iohanan sextus Helioenai septimus ⁴ filii autem Obededom Semeias primogenitus Iozabad secundus
 Iohaa tertius Sachar quartus Nathanahel quintus ⁵ Amihel sextus Isachar septimus Phollathi octavus
 quia benedixit illi Dominus ⁶ Semeiae autem filio eius nati sunt filii praefecti familiarum suarum
 erant enim viri fortissimi ⁷ filii ergo Semeiae Othni et Raphahel et Obedihelel Zabad fratres eius viri
 fortissimi Heliu quoque et Samachias ⁸ omnes hii de filiis Obededom ipsi et filii et fratres eorum
 fortissimi ad ministrandum sexaginta duo de Obededom ⁹ porro Mesellamiae filii et fratres
 robustissimi decem et octo ¹⁰ de Hosa autem id est de filiis Merari Semri princeps non enim
 habuerat primogenitum et idcirco posuerat eum pater eius in principem ¹¹ Helchias secundus
 Tabelias tertius Zaccharias quartus omnes hii filii et fratres Hosa tredecim ¹² hii divisi sunt in
 ianitores ut semper principes custodiarum sicut et fratres eorum ministrarent in domo Domini
¹³ missae sunt autem sortes ex aequo et parvis et magnis per familias suas in unamquamque portarum
¹⁴ cecidit igitur sors orientalis Selemiae porro Zacchariae filio eius viro prudentissimo et erudito
¹⁵ sortito obtigit plaga septentrionalis Obededom vero et filiis eius ad austrum in qua parte domus
 erat seniorum concilium ¹⁶ Sepphima et Hosa ad occidentem iuxta portam quae ducit ad viam
 ascensionis custodia contra custodiam ¹⁷ ad orientem vero Levitae sex et ad aquilonem quattuor
 per diem atque ad meridiem similiter in die quattuor et ubi erat concilium bini et bini ¹⁸ in cellulis
 quoque ianitorum ad occidentem quattuor in via binique per cellulas ¹⁹ hae sunt divisiones ianitorum
 filiorum Core et Merari ²⁰ porro Achias erat super thesauros domus Dei ac vasa sanctorum ²¹ filii
 Ledan filii Gersonni de Ledan principes familiarum Ledan et Gersonni Ieiheli ²² filii Ieiheli Zathan
 et Iohel frater eius super thesauros domus Domini ²³ Amramitis et Isaaritis et Hebronitis et
²⁴ Ozihelitibus Subahel autem filius Gersom filii Mosi praepositus thesauris ²⁵ fratres quoque eius
 Eliezer cuius filius Raabia et huius filius Isaias et huius filius Ioram huius quoque filius Zechri sed

et huius filius Selemith²⁶ ipse Selemith et fratres eius super thesauros sanctorum quae sanctificavit David rex et principes familiarum et tribuni et centuriones et duces exercitus²⁷ de bellis et manubiis proeliorum quae consecraverant ad instaurationem et supellectilem templi Domini²⁸ haec autem universa sanctificavit Samuhel videns et Saul filius Cis et Abner filius Ner et Ioab filius Sarviae omnes qui sanctificaverunt ea per manum Salemith et fratrum eius²⁹ Saaritis vero praeerat Chonenias et filii eius ad opera forinsecus super Israhel ad docendum et ad iudicandum eos³⁰ porro de Hebronitis Asabias et fratres eius viri fortissimi mille septingenti praeerant Israheli trans Iordanem contra occidentem in cunctis operibus Domini et in ministerium regis³¹ Hebronitarum autem princeps fuit Hieria secundum familias et cognationes eorum quadragesimo anno regni David recensiti sunt et inventi viri fortissimi in Iazer Galaad³² fratresque eius robustioris aetatis duo milia septingenti principes familiarum praeposuit autem eos David rex Rubenitis et Gadditis et dimidio tribus Manasse in omne ministerium Dei et regis

Chapter 27

¹ filii autem Israhel secundum numerum suum principes familiarum tribuni et centuriones et praefecti qui ministrabant regi iuxta turmas suas ingredientibus et egredientibus per singulos menses in anno viginti quattuor milibus singuli praeerant² primae turmae in primo mense Isboam praeerat filius Zabdiel et sub eo viginti quattuor milia³ de filiis Phares princeps cunctorum principum in exercitu mense primo⁴ secundi mensis habebat turmam Dudi Ahohites et post se alterum nomine Macelloth qui regebat partem exercitus viginti quattuor milium⁵ dux quoque turmae tertiae in mense tertio erat Banaias filius Ioiadae sacerdos et in divisione sua viginti quattuor milia⁶ ipse est Banaias fortissimus inter triginta et super triginta praeerat autem turmae ipsius Amizabad filius eius⁷ quartus mense quarto Asahel frater Ioab et Zabadias filius eius post eum et in turma eius viginti quattuor milia⁸ quintus mense quinto princeps Samaoth Iezarites et in turma eius viginti quattuor milia⁹ sextus mense sexto Hira filius Acces Thecutes et in turma eius viginti quattuor milia¹⁰ septimus mense septimo Helles Phallonites de filiis Ephraim et in turma eius viginti quattuor milia¹¹ octavus mense octavo Sobochai Asothites de stirpe Zarai et in turma eius viginti

¹²
 quattuor milia nonus mense nono Abiezer Anathothites de filiis Iemini et in turma eius viginti
¹³
 quattuor milia decimus mense decimo Marai et ipse Netophathites de stirpe Zarai et in turma
¹⁴
 eius viginti quattuor milia undecimus mense undecimo Banaias Pharathonites de filiis Ephraim
¹⁵
 et in turma eius viginti quattuor milia duodecimus mense duodecimo Holdai Netophathites de
¹⁶
 stirpe Gothonihel et in turma eius viginti quattuor milia porro tribubus praeerant Israhel Rubenitis
¹⁷
 dux Eliezer filius Zechri Symeonitis dux Saphatias filius Macha Levitis Asabias filius Camuhel
¹⁸
 Aaronitis Sadoc Iuda Heliu frater David Isachar Amri filius Michahel Zabulonitis Iesmaias
¹⁹
 filius Abdiae Nepthalitibus Ierimoth filius Ozihel filiis Ephraim Osee filius Ozaziu dimidio
²⁰
 tribus Manasse Iohel filius Phadiae et dimidio tribus Manasse in Galaad Iaddo filius Zacchariae
²¹
 Benjamin autem Iasihel filius Abner Dan vero Ezrihel filius Hieroam hii principes filiorum
²²
 Israhel noluit autem David numerare eos a viginti annis inferius quia dixerat Dominus ut
²³
 multiplicaret Israhel quasi stellas caeli Ioab filius Sarviae coeperat numerare nec conplevit quia
²⁴
 super hoc ira inruerat in Israhel et idcirco numerus eorum qui fuerant recensiti non est relatus in
²⁵
 fastos regis David super thesauros autem regis fuit Azmoth filius Adihel his autem thesauris qui
²⁶
 erant in urbibus et in vicis et in turribus praesidebat Jonathan filius Oziae operi autem rustico
²⁷
 et agricolis qui exercebant terram praeerat Ezri filius Chelub vinearumque cultoribus Semeias
²⁸
 Ramathites cellis autem vinariis Zabdias Aphonites nam super oliveta et ficeta quae erant in
²⁹
 campestribus Balanan Gaderites super apothecas autem olei Ioas porro armentis quae pascebantur
³⁰
 in Sarona praepositus fuit Setrai Saronites et super boves in vallibus Saphat filius Adli super
³¹
 camelos vero Ubil Ismahelites et super asinos Iadiaz Meronathites super oves quoque Iaziz
³²
 Agareus omnes hii principes substantiae regis David Jonathan autem patruus David consiliarius
³³
 vir prudens et litteratus ipse et Iaihel filius Achamoni erant cum filiis regis Ahitophel etiam
³⁴
 consiliarius regis et Husi Arachites amicus regis post Ahitophel fuit Ioiada filius Banaiae et
 Abiathar princeps autem exercitus regis erat Ioab

Chapter 28

¹
 convocavit igitur David omnes principes Israhel duces tribuum et praepositos turmarum qui ministrabant regi tribunos quoque et centuriones et qui praeerant substantiae et possessionibus regis
²
 filiosque suos cum eunuchis et potentes et robustissimos quosque in exercitu Hierusalem cumque surrexisset rex et stetisset ait audite me fratres mei et populus meus cogitavi ut aedificarem domum in qua requiesceret arca foederis Domini et scabillum pedum Dei nostri et ad aedificandum omnia
³
 praeparavi Deus autem dixit mihi non aedificabis domum nomini meo eo quod sis vir bellator et sanguinem fuderis
⁴
 sed elegit Dominus Deus Israhel me de universa domo patris mei ut essem rex super Israhel in sempiternum de Iuda enim elegit principes porro de domo Iuda domum patris mei et de filiis patris mei placuit ei ut me eligeret regem super cunctum Israhel
⁵
 sed et de filiis meis filios enim multos dedit mihi Dominus elegit Salomonem filium meum ut sederet in throno regni Domini super Israhel
⁶
 dixitque mihi Salomon filius tuus aedificabit domum meam et atria mea ipsum enim elegi mihi in filium et ego ero ei in patrem
⁷
 et firmabo regnum eius usque in aeternum si perseveraverit facere praecepta mea et iudicia sicut et hodie
⁸
 nunc igitur coram universo coetu Israhel audiente Deo nostro custodite et perquirite cuncta mandata Domini Dei nostri ut possideatis terram bonam et relinquatis eam filiis vestris post vos usque in sempiternum
⁹
 tu autem Salomon fili mi scito Deum patris tui et servi ei corde perfecto et animo voluntario omnia enim corda scrutatur Dominus et universas mentium cogitationes intellegit si quaesieris eum invenies si autem dereliqueris illum proiciet te in aeternum
¹⁰
 nunc ergo quia elegit te Dominus ut aedificares domum sanctuarii confortare et perfice
¹¹
 dedit autem David Salomoni filio suo descriptionem porticus et templi et cellariorum et cenaculi et cubiculorum in adytis et domus propitiationis
¹²
 necnon et omnium quae cogitaverat atriorum et exedrarum per circuitum in thesauros domus Domini et in thesauros sanctorum
¹³
 divisionumque sacerdotalium et leviticarum in omnia opera domus Domini et in universa vasa ministerii templi Domini
¹⁴
 aurum in pondere per singula vasa ministerii argenti quoque pondus pro vasorum ad opera diversitate
¹⁵
 sed et ad candelabra aurea et ad lucernas eorum aurum pro mensura uniuscuiusque candelabri et lucernarum similiter et in candelabris argenteis et in lucernis eorum pro diversitate mensurae pondus argenti tradidit
¹⁶
 aurum quoque dedit in mensas propositionis pro diversitate mensarum similiter et argentum in alias mensas
¹⁷
 argenteas ad fuscinulas quoque et fialas et turibula ex auro purissimo et leunculos aureos pro qualitate mensurae pondus distribuit in leunculum et leunculum similiter et in leones argenteos

¹⁸
 diversum argenti pondus separavit altari autem in quo adoletur incensum aurum purissimum
 dedit ut ex ipso fieret similitudo quadrigae cherubin extendentium alas et velantium arcam foederis
¹⁹
 Domini omnia inquit venerunt scripta manu Domini ad me ut intellegerem universa opera
²⁰
 exemplaris dixit quoque David Salomoni filio suo viriliter age et confortare et fac ne timeas et
 ne paveas Dominus enim Deus meus tecum erit et non dimittet te nec derelinquet donec perficias
²¹
 omne opus ministerii domus Domini ecce divisiones sacerdotum et Levitarum in omne
 ministerium domus Domini adsistunt tibi et parati sunt et noverunt tam principes quam populus
 facere omnia praecepta tua

Chapter 29

¹
 locutusque est David rex ad omnem ecclesiam Salomonem filium meum unum elegit Deus
 adhuc puerum et tenellum opus autem grande est neque enim homini praeparatur habitatio sed Deo
²
 ego autem totis viribus meis praeparavi inpensas domus Dei mei aurum ad vasa aurea et argentum
 in argentea aes in aenea ferrum in ferrea lignum ad lignea lapides onychinos et quasi stibinos et
³
 diversorum colorum omnem pretiosum lapidem et marmor parium abundantissime et super haec
 quae obtuli in domum Dei mei de peculio meo aurum et argentum do in templum Dei mei exceptis
⁴
 his quae paravi in aedem sanctam tria milia talenta auri de auro Ophir et septem milia talentorum
⁵
 argenti probatissimi ad deaurandos parietes templi ut ubicumque opus est aurum de auro et
 ubicumque opus est argentum argenti opera fiant per manus artificum et si quis sponte offert impleat
⁶
 manum suam hodie et offerat quod voluerit Domino polliciti sunt itaque principes familiarum et
⁷
 procures tribuum Israhel tribuni quoque et centuriones et principes possessionum regis dederuntque
 in opera domus Dei auri talenta quinque milia et solidos decem milia argenti talenta decem milia
⁸
 et aeris talenta decem et octo milia ferri quoque centum milia talentorum et apud quemcumque
⁹
 inventi sunt lapides dederunt in thesaurum domus Domini per manum Ieihel Gersonitis laetatusque
 est populus cum vota sponte promitterent quia corde toto offerebant ea Domino sed et David rex
¹⁰
 laetatus est gaudio magno et benedixit Domino coram universa multitudine et ait benedictus es
¹¹
 Domine Deus Israhel patris nostri ab aeterno in aeternum tua est Domine magnificentia et
 potentia et gloria atque victoria et tibi laus cuncta enim quae in caelo sunt et in terra tua sunt tuum
¹²
 Domine regnum et tu es super omnes principes tuae divitiae et tua est gloria tu dominaris omnium

in manu tua virtus et potentia in manu tua magnitudo et imperium omnium ¹³ nunc igitur Deus
 noster confitemur tibi et laudamus nomen tuum inclitum ¹⁴ quis ego et quis populus meus ut
 possimus haec tibi universa promittere tua sunt omnia et quae de manu tua accepimus dedimus tibi
¹⁵ peregrini enim sumus coram te et advenae sicut omnes patres nostri dies nostri quasi umbra super
 terram et nulla est mora ¹⁶ Domine Deus noster omnis haec copia quam paravimus ut aedificaretur
 domus nomini sancto tuo de manu tua est et tua sunt omnia ¹⁷ scio Deus meus quod probes corda
 et simplicitatem diligas unde et ego in simplicitate cordis mei laetus obtuli universa haec et populum
 tuum qui hic repperit est vidi cum ingenti gaudio tibi offerre donaria ¹⁸ Domine Deus Abraham
 et Isaac et Israhel patrum nostrorum custodi in aeternum hanc voluntatem cordis eorum et semper
 in venerationem tui mens ista permaneat ¹⁹ Salomoni quoque filio meo da cor perfectum ut custodiat
 mandata tua testimonia tua caerimonias tuas et faciat universa et aedificet aedem cuius inpensas
²⁰ paravi praecepit autem David universae ecclesiae benedicite Domino Deo nostro et benedixit
 omnis ecclesia Domino Deo patrum suorum et inclinaverunt se et adoraverunt Deum et deinde
²¹ regem immolaveruntque victimas Domino et obtulerunt holocausta die sequenti tauros mille
 arietes mille agnos mille cum libaminibus suis et universo ritu abundantissime in omnem Israhel
²² et comederunt et biberunt coram Domino in die illo cum grandi laetitia et unxerunt secundo
 Salomonem filium David unxerunt autem Domino in principem et Sadoc in pontificem ²³ seditque
 Salomon super solium Domini in regem pro David patre suo et cunctis placuit et paruit illi omnis
²⁴ Israhel sed et universi principes et potentes et cuncti filii regis David dederunt manum et subiecti
 fuerunt Salomoni regi ²⁵ magnificavit ergo Dominus Salomonem super omnem Israhel et dedit illi
 gloriam regni qualem nullus habuit ante eum rex Israhel ²⁶ igitur David filius Isai regnavit super
 universum Israhel ²⁷ et dies quibus regnavit super Israhel fuerunt quadraginta anni in Hebron
 regnavit septem annis et in Hierusalem triginta tribus ²⁸ et mortuus est in senectute bona plenus
 dierum et divitiis et gloria regnavitque Salomon filius eius pro eo ²⁹ gesta autem David regis priora
 et novissima scripta sunt in libro Samuhel videntis et in libro Nathan prophetae atque in volumine
 Gad videntis

2 Chronicles

Chapter 1

¹ confortatus est ergo Salomon filius David in regno suo et Dominus erat cum eo et magnificavit
eum in excelsum ² praecepitque Salomon universo Israheli tribunis et centurionibus et ducibus et
iudicibus omnis Israhel et principibus familiarum ³ et abiit cum universa multitudine in excelsum
Gabaon ubi erat tabernaculum foederis Dei quod fecit Moses famulus Dei in solitudine ⁴ arcam
autem Dei adduxerat David de Cariathiarim in locum quem paraverat ei et ubi fixerat illi
tabernaculum hoc est in Hierusalem ⁵ altare quoque aeneum quod fabricatus fuerat Beselehel filius
Uri filii Ur ibi erat coram tabernaculo Domini quod et requisivit Salomon et omnis ecclesia
⁶ ascenditque Salomon ad altare aeneum coram tabernaculo foederis Domini et obtulit in eo mille
hostias ⁷ ecce autem in ipsa nocte apparuit ei Deus dicens postula quod vis ut dem tibi ⁸ dixitque
Salomon Deo tu fecisti cum David patre meo misericordiam magnam et constituisti me regem pro
eo ⁹ nunc igitur Domine Deus impleatur sermo tuus quem pollicitus es David patri meo tu enim
fecisti me regem super populum tuum multum qui tam innumerabilis est quam pulvis terrae ¹⁰ da
mihi sapientiam et intellegentiam ut egrediar coram populo tuo et ingrediar quis enim potest hunc
populum tuum digne qui tam grandis est iudicare ¹¹ dixit autem Deus ad Salomonem quia hoc
magis placuit cordi tuo et non postulasti divitias et substantiam et gloriam neque animas eorum qui
te oderunt sed nec dies vitae plurimos petisti autem sapientiam et scientiam ut iudicare possis
populum meum super quem constitui te regem ¹² sapientia et scientia data sunt tibi divitias autem
et substantiam et gloriam dabo tibi ita ut nullus in regibus nec ante te nec post te fuerit similis tui
¹³ venit ergo Salomon ab excelso Gabaon in Hierusalem coram tabernaculo foederis et regnavit
super Israhel ¹⁴ congregavitque sibi currus et equites et facti sunt ei mille quadringenti currus et
duodecim milia equitum et fecit eos esse in urbibus quadrigarum et cum rege in Hierusalem
¹⁵ praebuitque rex argentum et aurum in Hierusalem quasi lapides et cedros quasi sycomoros quae
nascuntur in campestribus multitudine magna ¹⁶ adducebantur autem ei et equi de Aegypto et de
Coa a negotiatoribus regis qui ibant et coemebant pretio ¹⁷ quadrigam equorum sescentis argenteis
et equum centum quinquaginta similiter de universis regnis Cetheorum et a regibus Syriae emptio
celebrabatur

Chapter 2

¹ decrevit autem Salomon aedificare domum nomini Domini et palatium sibi ² et numeravit septuaginta milia virorum portantium umeris et octoginta milia qui caederent lapides in montibus
³ praepositosque eorum tria milia sescentos misit quoque ad Hiram regem Tyri dicens sicut egisti
⁴ cum David patre meo et misisti ei ligna cedrina ut aedificaret sibi domum in qua et habitavit sic fac mecum ut aedificem domum nomini Domini Dei mei et consecrem eam ad adolendum incensum coram illo et fumiganda aromata et ad propositionem panum sempiternam et holocaustomata mane et vespere sabbatis quoque et neomeniis et sollemnitatibus Domini Dei nostri in sempiternum quae
⁵ mandata sunt Israheli domus autem quam aedificare cupio magna est magnus est enim Deus
⁶ noster super omnes deos quis ergo poterit praevalere ut aedificet ei dignam domum si caelum et caeli caelorum capere eum non queunt quantus ego sum ut possim ei aedificare domum sed ad hoc
⁷ tantum ut adoleatur incensum coram illo mitte igitur mihi virum eruditum qui noverit operari in auro et argento aere ferro purpura coccino et hyacintho et qui sciat scalpere celata cum his artificibus
⁸ quos mecum habeo in Iudaea et in Hierusalem quos praeparavit David pater meus sed et ligna cedrina mitte mihi et arceuthina et pinea de Libano scio enim quod servi tui noverint cadere ligna
⁹ de Libano et erunt servi mei cum servis tuis ut parentur mihi ligna plurima domus enim quam
¹⁰ cupio aedificare magna est nimis et inclita praeterea operariis qui caesuri sunt ligna servis tuis dabo in cibaria tritici choros viginti milia et hordei choros totidem olei quoque sata viginti milia
¹¹ dixit autem Hiram rex Tyri per litteras quas miserat Salomoni quia dilexit Dominus populum suum idcirco te regnare fecit super eum ¹² et addidit dicens benedictus Dominus Deus Israhel qui fecit caelum et terram qui dedit David regi filium sapientem et eruditum et sensatum atque prudentem
¹³ ut aedificaret domum Domino et palatium sibi misi ergo tibi virum prudentem et scientissimum
¹⁴ Hiram patrem meum filium mulieris de filiabus Dan cuius pater Tyrius fuit qui noverit operari in auro et argento et aere et ferro et marmore et lignis in purpura quoque et hyacintho et bysso et coccino et qui sciat celare omnem sculpturam et adinvenire prudenter quodcumque in opere
¹⁵ necessarium est cum artificibus tuis et cum artificibus domini mei David patris tui triticum ergo
¹⁶ et hordeum et oleum et vinum quae pollicitus es domine mi mitte servis tuis nos autem caedemus ligna de Libano quot necessaria habueris et adplicabimus ea ratibus per mare in Ioppe tuum erit
¹⁷ transferre ea in Hierusalem numeravit igitur Salomon omnes viros proselytos qui erant in terra Israhel post dinumerationem quam dinumeravit David pater eius et inventi sunt centum quinquaginta

18
milia et tria milia sescenti fecitque ex eis septuaginta milia qui umeris onera portarent et octoginta milia qui lapides in montibus caederent tria milia autem et sescentos praepositos operum populi

Chapter 3

1
et coepit Salomon aedificare domum Domini in Hierusalem in monte Moria qui demonstratus
fuerat David patri eius in loco quem paraverat David in area Ornan Iebusei 2
coepit autem aedificare
mense secundo anno quarto regni sui 3
et haec sunt fundamenta quae iecit Salomon ut aedificaret
domum Dei longitudinis cubitos in mensura prima sexaginta latitudinis cubitos viginti 4
porticum
vero ante frontem quae tendebatur in longum iuxta mensuram latitudinis domus cubitorum viginti
porro altitudo centum viginti cubitorum erat et deauravit eam intrinsecus auro mundissimo 5
domum
quoque maiorem textit tabulis ligneis abiegnis et lamminas auri obrizi adfixit per totum scalpsitque
in ea palmas et quasi catenulas se invicem conplectentes 6
stravit quoque pavementum templi
pretiosissimo marmore decore multo 7
porro aurum erat probatissimum de cuius lamminis textit
domum et trabes eius et postes et parietes et ostia et celavit cherubin in parietibus 8
fecit quoque
domum sancti sanctorum longitudinem iuxta latitudinem domus cubitorum viginti et latitudinem
similiter viginti cubitorum et lamminis aureis textit eam quasi talentis sescentis 9
sed et clavos fecit
aureos ita ut singuli clavi siclos quinquagenos adpenderent cenacula quoque textit auro 10
fecit
etiam in domo sancti sanctorum cherubin duo opere statuario et textit eos auro 11
alae cherubin
viginti cubitis extendebantur ita ut una ala haberet cubitos quinque et tangeret parietem domus et
altera quinque cubitos habens alam tangeret alterius cherub 12
similiter cherub alterius ala quinque
habebat cubitos et tangebatur parietem et ala eius altera quinque cubitorum alam cherub alterius
contingebat 13
igitur alae utriusque cherubin expansae erant et extendebantur per cubitos viginti
ipsi autem stabant erectis pedibus et facies eorum versae erant ad exteriorem domum 14
fecit quoque
velum ex hyacintho purpura coccino et bysso et intexuit ei cherubin 15
ante fores etiam templi duas
columnas quae triginta et quinque cubitos habebant altitudinis porro capita earum quinque cubitorum
16
necnon et quasi catenulas in oraculo et superposuit eas capitibus columnarum malagranata etiam

centum quae catenulis interposuit¹⁷ ipsas quoque columnas posuit in vestibulo templi unam a dextris et alteram a sinistris eam quae a dextris erat vocavit Iachin et quae ad levam Booz

Chapter 4

¹ fecit quoque altare aeneum viginti cubitorum longitudinis et viginti cubitorum latitudinis et decem cubitorum altitudinis² mare etiam fusile decem cubitis a labio usque ad labium rotundum per circuitum quinque cubitos habebat altitudinis et funiculus triginta cubitorum ambiebat gyrum eius³ similitudo quoque boum erat subter illud et decem cubitis quaedam extrinsecus celaturae quasi duobus versibus alvum maris circuibant boves autem erant fusiles⁴ et ipsum mare super duodecim boves inpositum erat quorum tres respiciebant aquilonem et alii tres occidentem porro tres alii meridiem et tres qui reliqui erant orientem mare habentes superpositum posteriora autem boum erant intrinsecus sub mari⁵ porro vastitas eius habebat mensuram palmi et labium illius erat quasi labium calicis vel repandi lili capiebatque mensurae tria milia metretas⁶ fecit quoque concas decem et posuit quinque a dextris et quinque a sinistris ut lavarent in eis omnia quae in holocaustum oblaturi erant porro in mari sacerdotes lavabantur⁷ fecit autem et candelabra aurea decem secundum speciem qua iussa erant fieri et posuit ea in templo quinque a dextris et quinque a sinistris⁸ necnon et mensas decem posuitque eas in templo quinque a dextris et quinque a sinistris fialas quoque aureas centum⁹ fecit etiam atrium sacerdotum et basilicam grandem et ostia in basilica quae textit aere¹⁰ porro mare posuit in latere dextro contra orientem ad meridiem¹¹ fecit autem Hiram lebetas quoque et creagras et fialas et conplevit omne opus regis in domo Dei¹² hoc est columnas duas et epistylia et capita et quasi quaedam retiacula quae capita tegerent super epistylia¹³ malagranata quoque quadringenta et retiacula duo ita ut bini ordines malagranatorum singulis retiaculis iungerentur quae protegerent epistylia et capita columnarum¹⁴ bases etiam fecit et concas quas superposuit basibus¹⁵ mare unum bovesque duodecim sub mari¹⁶ et lebetas et creagras et fialas omnia vasa fecit Salomoni Hiram pater eius in domo Domini ex aere mundissimo¹⁷ in regione Iordanis fudit ea rex in argillosa terra inter Socchoth et Saredatha¹⁸ erat autem multitudo vasorum innumerabilis ita ut ignoraretur pondus aeris¹⁹ fecitque Salomon omnia vasa domus Dei et altare

aureum et mensas et super eas panes propositionis²⁰ candelabra quoque cum lucernis suis ut
lucerent ante oraculum iuxta ritum ex auro purissimo²¹ et florentia quaedam et lucernas et forcipes
aureos omnia de auro mundissimo facta sunt²² thymiamateria quoque et turibula et fialas et
mortariola ex auro purissimo et ostia celavit templi interioris id est in sancto sanctorum et ostia
templi forinsecus aurea sicque conpletum est omne opus quod fecit Salomon in domo Domini

Chapter 5

¹ intulit igitur Salomon omnia quae voverat David pater suus argentum et aurum et universa
² vasa posuit in thesauris domus Dei post quae congregavit maiores natu Israhel et cunctos principes
tribuum et capita familiarum de filiis Israhel in Hierusalem ut adducerent arcam foederis Domini
³ de civitate David quae est Sion venerunt igitur ad regem omnes viri Israhel in die sollemni mensis
⁴ septimi cumque venissent cuncti seniorum Israhel portaverunt Levitae arcam⁵ et intulerunt eam
et omnem paraturam tabernaculi porro vasa sanctuarii quae erant in tabernaculo portaverunt
⁶ sacerdotes cum Levitis rex autem Salomon et universus coetus Israhel et omnes qui fuerant
congregati ante arcam immolabant arietes et boves absque ullo numero tanta enim erat multitudo
⁷ victimarum et intulerunt sacerdotes arcam foederis Domini in locum suum id est ad oraculum
⁸ templi in sancta sanctorum subter alas cherubin ita ut cherubin expanderent alas suas super locum
⁹ in quo posita erat arca et ipsam arcam tegerent cum vectibus eius vectium autem quibus portabatur
arca quia paululum longiores erant capita parebant ante oraculum si vero quis paululum fuisset
¹⁰ extrinsecus eos videre non poterat fuit itaque arca ibi usque in praesentem diem nihilque erat
aliud in arca nisi duae tabulae quas posuerat Moses in Horeb quando legem dedit Dominus filiis
¹¹ Israhel egredientibus ex Aegypto egressis autem sacerdotibus de sanctuario omnes enim sacerdotes
qui ibi potuerant inveniri sanctificati sunt nec adhuc illo tempore vices et ministeriorum ordo inter
¹² eos divisus erat tam Levitae quam cantores id est et qui sub Asaph erant et qui sub Heman et
qui sub Idithun filii et fratres eorum vestiti byssinis cymbalis et psalteriis et citharis concrepabant
¹³ stantes ad orientalem plagam altaris cumque eis sacerdotes centum viginti canentes tubis igitur
cunctis pariter et tubis et voce et cymbalis et organis et diversi generis musicorum concinentibus
et vocem in sublime tollentibus longe sonitus audiebatur ita ut cum Dominum laudare coepissent
et dicere confitemini Domino quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia eius impletur

domus Domini nube ¹⁴ nec possent sacerdotes stare et ministrare propter caliginem conpleverat enim gloria Domini domum Dei

Chapter 6

¹ tunc Salomon ait Dominus pollicitus est ut habitaret in caligine ² ego autem aedificavi domum
nomini eius ut habitaret ibi in perpetuum ³ et convertit faciem suam et benedixit universae multitudini
Israhel nam omnis turba stabat intenta et ait ⁴ benedictus Dominus Deus Israhel qui quod locutus
est David patri meo opere conplevit dicens ⁵ a die qua eduxi populum meum de terra Aegypti non
elegi civitatem de cunctis tribubus Israhel ut aedificaretur in ea domus nomini meo neque elegi
quemquam alium virum ut esset dux in populo meo Israhel ⁶ sed elegi Hierusalem ut sit nomen
meum in ea et elegi David ut constituerem eum super populum meum Israhel ⁷ cumque fuisset
voluntatis David patris mei ut aedificaret domum nomini Domini Dei Israhel ⁸ dixit Dominus ad
eum quia haec fuit voluntas tua ut aedificares domum nomini meo bene quidem fecisti habere
huiuscemodi voluntatem ⁹ sed non tu aedificabis domum verum filius tuus qui egredietur de lumbis
tuis ipse aedificabit domum nomini meo ¹⁰ conplevit ergo Dominus sermonem suum quem locutus
fuerat et ego surrexi pro David patre meo et sedi super thronum Israhel sicut locutus est Dominus
et aedificavi domum nomini Domini Dei Israhel ¹¹ et posui in ea arcam in qua est pactum Domini
quod pepigit cum filiis Israhel ¹² stetit ergo coram altare Domini ex adverso universae multitudinis
Israhel et extendit manus suas ¹³ siquidem fecerat Salomon basem aeneam et posuerat eam in
medio basilicae habentem quinque cubitos longitudinis et quinque cubitos latitudinis et tres cubitos
in altum stetitque super eam et deinceps flexis genibus contra universam multitudinem Israhel et
palmis in caelum levatis ¹⁴ ait Domine Deus Israhel non est similis tui Deus in caelo et in terra qui
custodis pactum et misericordiam cum servis tuis qui ambulant coram te in toto corde suo ¹⁵ qui
praestitisti servo tuo David patri meo quaecumque locutus fueras ei et quae ore promiseras opere
conplesti sicut et praesens tempus probat ¹⁶ nunc ergo Domine Deus Israhel imple servo tuo patri
meo David quaecumque locutus es dicens non deficiet ex te vir coram me qui sedeat super thronum
Israhel ita tamen si custodierint filii tui vias suas et ambulaverint in lege mea sicut et tu ambulasti
coram me ¹⁷ et nunc Domine Deus Israhel firmetur sermo tuus quem locutus es servo tuo David

18 ergone credibile est ut habitet Deus cum hominibus super terram si caelum et caeli caelorum non
19 te capiunt quanto magis domus ista quam aedificavi sed ad hoc tantum facta est ut respicias
orationem servi tui et obsecrationem eius Domine Deus meus audias et preces quas fundit famulus
20 tuus coram te ut aperias oculos tuos super domum istam diebus et noctibus super locum in quo
21 pollicitus es ut invocaretur nomen tuum et exaudires orationem quam servus tuus orat in eo
exaudi preces famuli tui et populi tui Israhel quicumque oraverit in loco isto et exaudi de habitaculo
22 tuo id est de caelis et propitiare si peccaverit quispiam in proximum suum et iurare contra eum
23 paratus venerit seque maledicto constrinxerit coram altari in domo ista tu audies de caelo et
facies iudicium servorum tuorum ita ut reddas iniquo viam suam in caput proprium et ulciscaris
24 iustum retribuens ei secundum iustitiam suam si superatus fuerit populus tuus Israhel ab inimicis
peccabunt enim tibi et conversi egerint paenitentiam et obsecraverint nomen tuum et fuerint deprecati
25 in loco isto tu exaudi de caelo et propitiare peccato populi tui Israhel et reduc eos in terram quam
26 dedisti eis et patribus eorum si clauso caelo pluvia non fluxerit propter peccata populi et deprecati
27 te fuerint in loco isto et confessi nomini tuo et conversi a peccatis suis cum eos adflixeris exaudi
de caelo Domine et dimitte peccata servis tuis et populi tui Israhel et doce eos viam bonam per
28 quam ingrediantur et da pluviam terrae quam dedisti populo tuo ad possidendum fames si orta
fuerit in terra et pestilentia erugo et aurugo et lucusta et brucus et hostes vastatis regionibus portas
29 obsederint civitatis omnisque plaga et infirmitas presserit si quis de populo tuo Israhel fuerit
30 deprecatus cognoscens plagam et infirmitatem suam et expanderit manus suas in domo hac tu
exaudi de caelo de sublimi scilicet habitaculo tuo et propitiare et redde unicuique secundum vias
31 suas quas nosti eum habere in corde suo tu enim solus nosti corda filiorum hominum ut timeant
te et ambulent in viis tuis cunctis diebus quibus vivunt super faciem terrae quam dedisti patribus
32 nostris externum quoque qui non est de populo tuo Israhel si venerit de terra longinqua propter
nomen tuum magnum et propter manum tuam robustam et brachium tuum extentum et adoraverit
33 in loco isto tu exaudies de caelo firmissimo habitaculo tuo et facies cuncta pro quibus invocaverit
te ille peregrinus ut sciant omnes populi terrae nomen tuum et timeant te sicut populus tuus Israhel
34 et cognoscant quia nomen tuum invocatum est super domum hanc quam aedificavi si egressus
fuerit populus tuus ad bellum contra adversarios suos per viam in qua miseris eos adorabunt te
35 contra viam in qua civitas haec est quam elegisti et domus quam aedificavi nomini tuo ut exaudias
36 de caelo preces eorum et obsecrationem et ulciscaris si autem et peccaverint tibi neque enim est

homo qui non peccet et iratus fueris eis et tradideris hostibus et captivos eos duxerint in terram
³⁷
longinquam vel certe quae iuxta est et conversi corde suo in terra ad quam captivi ducti fuerant
egerint paenitentiam et deprecati te fuerint in terra captivitatis suae dicentes peccavimus inique
³⁸
fecimus iniuste egimus et reversi fuerint ad te in toto corde suo et in tota anima sua in terra
captivitatis suae ad quam ducti sunt adorabunt te contra viam terrae suae quam dedisti patribus
³⁹
eorum et urbis quam elegisti et domus quam aedificavi nomini tuo ut exaudias de caelo hoc est
de firmo habitaculo tuo preces eorum et facias iudicium et dimittas populo tuo quamvis peccatori
⁴⁰
tu es enim Deus meus aperiantur quaeso oculi tui et aures tuae intentae sint ad orationem quae
⁴¹
fit in loco isto nunc igitur consurge Domine Deus in requiem tuam tu et arca fortitudinis tuae
⁴²
sacerdotes tui Domine Deus induantur salute et sancti tui laetentur in bonis Domine Deus ne
averseris faciem christi tui memento misericordiarum David servi tui

Chapter 7

¹
cumque conplesset Salomon fundens preces ignis descendit de caelo et devoravit holocausta
²
et victimas et maiestas Domini implevit domum nec poterant sacerdotes ingredi templum Domini
³
eo quod implesset maiestas Domini templum Domini sed et omnes filii Israhel videbant
descendentem ignem et gloriam Domini super domum et corruentes proni in terram super
pavimentum stratum lapide adoraverunt et laudaverunt Dominum quoniam bonus quoniam in
⁴
aeternum misericordia eius rex autem et omnis populus immolabant victimas coram Domino
⁵
mactavit igitur rex Salomon hostias boum viginti duo milia arietum centum viginti milia et dedicavit
⁶
domum Dei rex et universus populus sacerdotes autem stabant in officiis suis et Levitae in organis
carminum Domini quae fecit David rex ad laudandum Dominum quoniam in aeternum misericordia
eius hymnos David canentes per manus suas porro sacerdotes caneant tubis ante eos cunctusque
⁷
Israhel stabat sanctificavit quoque Salomon medium atrii ante templum Domini obtulerat enim
ibi holocausta et adipēs pacificorum quia altare aeneum quod fecerat non poterat sustinere holocausta
⁸
et sacrificia et adipēs fecit ergo Salomon sollemnitatem in tempore illo septem diebus et omnis
⁹
Israhel cum eo ecclesia magna valde ab introitu Emath usque ad torrentem Aegypti fecitque die
octavo collectam eo quod dedicasset altare septem diebus et sollemnitatem celebrasset diebus
¹⁰
septem igitur in die vicesimo tertio mensis septimi dimisit populos ad tabernacula sua laetantes

atque gaudentes super bono quod fecerat Dominus David et Salomoni et Israhel populo suo
 11 conplevitque Salomon domum Domini et domum regis et omnia quae disposuerat in corde suo
 ut faceret in domo Domini et in domo sua et prosperatus est 12 apparuit autem ei Dominus nocte
 et ait audiui orationem tuam et elegi locum istum mihi in domum sacrificii 13 si clausero caelum
 et pluvia non fluxerit et mandavero et praecepero lucustae ut devoret terram et misero pestilentiam
 in populum meum 14 conversus autem populus meus super quos invocatum est nomen meum
 deprecatus me fuerit et exquisierit faciem meam et egerit paenitentiam a viis suis pessimis et ego
 exaudiam de caelo et propitius ero peccatis eorum et sanabo terram eorum 15 oculi quoque mei
 erunt aperti et aures meae erectae ad orationem eius qui in loco isto oraverit 16 elegi enim et
 sanctificavi locum istum ut sit nomen meum ibi in sempiternum et permaneant oculi mei et cor
 meum ibi cunctis diebus 17 tu quoque si ambulaveris coram me sicut ambulavit David pater tuus
 et feceris iuxta omnia quae praecepi tibi et iustitias meas iudiciaque servaveris 18 suscitabo thronum
 regni tui sicut pollicitus sum David patri tuo dicens non auferetur de stirpe tua vir qui sit princeps
 in Israhel 19 si autem aversi fueritis et dereliqueritis iustitias meas et praecepta mea quae proposui
 vobis et abeuntes servieritis diis alienis et adoraveritis eos 20 evellam vos de terra mea quam dedi
 vobis et domum hanc quam sanctificavi nomini meo proiciam a facie mea et tradam eam in
 parabolam et in exemplum cunctis populis 21 et domus ista erit in proverbium universis transeuntibus
 et dicent stupentes quare fecit Dominus sic terrae huic et domui huic 22 respondebuntque quia
 dereliquerunt Dominum Deum patrum suorum qui eduxit eos de terra Aegypti et adprehenderunt
 deos alienos et adoraverunt eos atque coluerunt idcirco venerunt super eos universa haec mala

Chapter 8

1 expletis autem viginti annis postquam aedificavit Salomon domum Domini et domum suam
 2 civitates quas dederat Hiram Salomoni aedificavit et habitare ibi fecit filios Israhel 3 abiit quoque
 in Emath Suba et obtinuit eam 4 et aedificavit Palmyram in deserto et alias civitates munitissimas
 aedificavit in Emath 5 extruxitque Bethoron superiorem et Bethoron inferiorem civitates muratas
 habentes portas et vectes et seras 6 Baalath etiam et omnes urbes firmissimas quae fuerunt Salomonis
 cunctasque urbes quadrigarum et urbes equitum omnia quae voluit Salomon atque disposuit

aedificavit in Hierusalem et in Libano et in universa terra potestatis suae⁷ omnem populum qui
 derelictus fuerat de Hettheis et Amorreis et Ferezeis et Eveis et Iebuseis qui non erant de stirpe
 Israhel⁸ de filiis eorum et de posteris quos non interfecerant filii Israhel subiugavit Salomon in
 tributarios usque in diem hanc⁹ porro de filiis Israhel non posuit ut servirent operibus regis ipsi
 enim erant viri bellatores et duces primi et principes quadrigarum et equitum eius¹⁰ omnes autem
 principes exercitus regis Salomonis fuerunt ducenti quinquaginta qui erudiebant populum¹¹ filiam
 vero Pharaonis transtulit de civitate David in domum quam aedificaverat ei dixit enim non habitabit
 uxor mea in domo David regis Israhel eo quod sanctificata sit quia ingressa est eam arca Domini
¹² tunc obtulit Salomon holocausta Domino super altare Domini quod extruxerat ante porticum
¹³ ut per singulos dies offerretur in eo iuxta praeceptum Mosi in sabbatis et in kalendis et in festis
 diebus ter per annum id est in sollemnitate azymorum et in sollemnitate ebdomadatum et in
 sollemnitate tabernaculorum¹⁴ et constituit iuxta dispositionem David patris sui officia sacerdotum
 in ministeriis suis et Levitas in ordine suo ut laudarent et ministrarent coram sacerdotibus iuxta
 ritum uniuscuiusque diei et ianitores in divisionibus suis per portam et portam sic enim praeceperat
 David homo Dei¹⁵ nec praetergressi sunt de mandatis regis tam sacerdotes quam Levitae ex
 omnibus quae praeceperat et in custodiis thesaurorum¹⁶ omnes impensas praeparatas habuit Salomon
 ex eo die quo fundavit domum Domini usque in diem quo perfecit eam¹⁷ tunc abiit Salomon in
 Hesiongaber et in Ahilath ad oram maris Rubri quae est in terra Edom¹⁸ misit autem ei Hiram per
 manum servorum suorum naves et nautas gnaros maris et abierunt cum servis Salomonis in Ophir
 tuleruntque inde quadringenta quinquaginta talenta auri et adtulerunt ad regem Salomonem

Chapter 9

¹ regina quoque Saba cum audisset famam Salomonis venit ut temptaret eum enigmatibus in
 Hierusalem cum magnis opibus et camelis qui portabant aromata et auri plurimum gemmasque
 pretiosas cumque venisset ad Salomonem locuta est ei quaecumque erant in corde suo² et exposuit
 ei Salomon omnia quae proposuerat nec quicquam fuit quod ei non perspicuum fecerit³ quod
 postquam vidit sapientiam scilicet Salomonis et domum quam aedificaverat⁴ necnon cibaria mensae
 eius et habitacula servorum et officia ministrorum eius et vestimenta eorum pincernas quoque et

vestes eorum et victimas quas immolabat in domo Domini non erat prae stupore ultra in ea spiritus
5 dixitque ad regem verus sermo quem audieram in terra mea de virtutibus et sapientia tua non 6
credebam narrantibus donec ipsa venissem et vidissent oculi mei et probassem vix medietatem mihi
sapientiae tuae fuisse narratam vicisti famam virtutibus tuis 7 beati viri tui et beati servi tui hii qui
adsistunt coram te in omni tempore et audiunt sapientiam tuam 8 sit Dominus Deus tuus benedictus
qui voluit te ordinare super thronum suum regem Domini Dei tui quia diligit Deus Israhel et vult
servare eum in aeternum idcirco posuit te super eum regem ut facias iudicia atque iustitiam 9 dedit
autem regi centum viginti talenta auri et aromata multa nimis et gemmas pretiosissimas non fuerunt
aromata talia ut haec quae dedit regina Saba regi Salomoni 10 sed et servi Hiram cum servis
Salomonis adtulerunt aurum de Ophir et ligna thyina et gemmas pretiosissimas 11 de quibus fecit
rex de lignis scilicet thyinis gradus in domo Domini et in domo regia citharas quoque et psalteria
cantoribus numquam visa sunt in terra Iuda ligna talia 12 rex autem Salomon dedit reginae Saba
cuncta quae voluit et quae postulavit multo plura quam adtulerat ad eum quae reversa abiit in terram
suam cum servis suis 13 erat autem pondus auri quod adferebatur Salomoni per annos singulos
sescenta sexaginta sex talenta auri 14 excepta ea summa quam legati diversarum gentium et
negotiatores adferre consueverant omnesque reges Arabiae et satrapae terrarum qui conportabant
aurum et argentum Salomoni 15 fecit igitur rex Salomon ducentas hastas aureas de summa
sescentorum aureorum qui in hastis singulis expendebantur 16 trecenta quoque scuta aurea
trecentorum aureorum quibus tegebantur scuta singula posuitque ea rex in armamentario quod erat
consitum nemore 17 fecit quoque rex solium eburneum grande et vestivit illud auro mundissimo
18 sexque gradus quibus ascendebatur ad solium et scabillum aureum et brachiola duo altrinsecus
et duos leones stantes iuxta brachiola 19 sed et alios duodecim leunculos stantes super sex gradus
ex utraque parte non fuit tale solium in universis regnis 20 omnia quoque vasa convivii regis erant
aurea et vasa domus saltus Libani ex auro purissimo argentum enim in diebus illis pro nihilo
reputabatur 21 siquidem naves regis ibant in Tharsis cum servis Hiram semel in annis tribus et
deferebant inde aurum et argentum et ebur et simias et pavos 22 magnificatus est igitur Salomon
super omnes reges terrae divitiis et gloria 23 omnesque reges terrarum desiderabant faciem videre
Salomonis ut audirent sapientiam quam dederat Deus in corde eius 24 et deferebant ei munera vasa
argentea et aurea et vestes et arma et aromata equos et mulos per singulos annos 25 habuit quoque

Salomon quadraginta milia equorum in stabulis et curruum equitumque duodecim milia constituitque
²⁶
 eos in urbibus quadrigarum et ubi erat rex in Hierusalem exercuit etiam potestatem super cunctos
 reges a fluvio Eufraten usque ad terram Philisthinorum id est usque ad terminos Aegypti
²⁷
 tantamque copiam praebeuit argenti in Hierusalem quasi lapidum et cedrorum tantam multitudinem
²⁸
 velut sycaminorum quae gignuntur in campestribus adducebantur autem ei equi de Aegypto
²⁹
 cunctisque regionibus reliqua vero operum Salomonis priorum et novissimorum scripta sunt in
 verbis Nathan prophetae et in libris Ahiae Silonitis in visione quoque Iaddo videntis contra
³⁰
 Hieroboam filium Nabath regnavit autem Salomon in Hierusalem super omnem Israhel
³¹
 quadraginta annis dormivitque cum patribus suis et sepelierunt eum in civitate David regnavitque
 pro eo Roboam filius eius

Chapter 10

¹
 profectus est autem Roboam in Sychem illuc enim cunctus Israhel convenerat ut constituerent
²
 eum regem quod cum audisset Hieroboam filius Nabath qui erat in Aegypto fugerat quippe illuc
³
 ante Salomonem statim reversus est vocaveruntque eum et venit cum universo Israhel et locuti
⁴
 sunt ad Roboam dicentes pater tuus durissimo iugo nos pressit tu leviora impera patre tuo qui
⁵
 nobis gravem inposuit servitutem et paululum de onere subleva ut serviamus tibi qui ait post tres
⁶
 dies revertimini ad me cumque abisset populus iniit consilium cum senibus qui steterant coram
⁷
 patre eius Salomone dum adviveret dicens quid datis consilii ut respondeam populo qui dixerunt
⁸
 ei si placueris populo huic et lenieris eos verbis clementibus servient tibi omni tempore at ille
 reliquit consilium senum et cum iuvenibus tractare coepit qui cum eo nutriti fuerant et erant in
⁹
 comitatu illius dixitque ad eos quid vobis videtur vel respondere quid debeo populo huic qui dixit
¹⁰
 mihi subleva iugum quod inposuit nobis pater tuus at illi responderunt ut iuvenes et nutriti cum
 eo in deliciis atque dixerunt sic loqueris populo qui dixit tibi pater tuus adgravavit iugum nostrum
¹¹
 tu subleva et sic respondebis eis minimus digitus meus grossior est lumbis patris mei pater meus
 inposuit vobis iugum grave et ego maius pondus adponam pater meus cecidit vos flagellis ego vero
¹²
 caedam scorpionibus venit ergo Hieroboam et universus populus ad Roboam die tertio sicut

¹³ praeceperat eis ¹⁴ responditque rex dura derelicto consilio seniorum ¹⁵ locutusque est iuxta iuvenum
 voluntatem pater meus grave vobis inposuit iugum quod ego gravius faciam pater meus cecidit vos
 flagellis ego vero caedam scorpionibus ¹⁶ et non adquievit populi precibus erat enim voluntatis
 Dei ut conpleretur sermo eius quem locutus fuerat per manum Ahiae Silonitis ad Hieroboam filium
 Nabath ¹⁷ populus autem universus rege duriora dicente sic locutus est ad eum non est nobis pars
 in David neque hereditas in filio Isai revertere in tabernacula tua Israhel tu autem pasce domum
 tuam David et abiit Israhel in tabernacula sua ¹⁸ super filios autem Israhel qui habitabant in
 civitatibus Iuda regnavit Roboam ¹⁹ misitque rex Roboam Aduram qui praeerat tributis et
 lapidaverunt eum filii Israhel et mortuus est porro rex Roboam currum festinavit ascendere et fugit
 in Hierusalem ²⁰ recessitque Israhel a domo David usque ad diem hanc

Chapter 11

¹ venit autem Roboam in Hierusalem et convocavit universam domum Iuda et Benjamin in
 centum octoginta milibus electorum atque bellantium ut dimicaret contra Israhel et converteret ad
 se regnum suum ² factusque est sermo Domini ad Semeiam hominem Dei dicens ³ loquere ad
 Roboam filium Salomonis regem Iuda et ad universum Israhel qui est in Iuda et Benjamin ⁴ haec
 dicit Dominus non ascendetis neque pugnabitis contra fratres vestros revertatur unusquisque in
 domum suam quia mea hoc gestum est voluntate qui cum audissent sermonem Domini reversi sunt
 nec perrexerunt contra Hieroboam ⁵ habitavit autem Roboam in Hierusalem et aedificavit civitates
 muratas in Iuda ⁶ extruxitque Bethleem et Aetham et Thecue ⁷ Bethsur quoque et Soccho et Odollam
⁸ necnon Geth et Maresa et Ziph ⁹ sed et Aduram et Lachis et Azecha ¹⁰ Saraa quoque et Ahielon
 et Hebron quae erant in Iuda et Benjamin civitates munitissimas ¹¹ cumque clausisset eas muris
 posuit in eis principes ciborumque horrea hoc est olei et vini ¹² sed et in singulis urbibus fecit
 armamentaria scutorum et hastarum firmavitque eas multa diligentia et imperavit super Iudam et
 Benjamin ¹³ sacerdotes autem et Levitae qui erant in universo Israhel venerunt ad eum de cunctis
 sedibus suis ¹⁴ relinquentes suburbana et possessiones suas et transeuntes ad Iudam et Hierusalem
 eo quod abiecisset eos Hieroboam et posterius eius ne sacerdotio Domini fungerentur ¹⁵ qui constituit

¹⁶
 sibi sacerdotes excelsorum et daemonum vitulorumque quos fecerat sed et de cunctis tribubus
 Israhel quicumque dederant cor suum ut quaererent Dominum Deum Israhel venerunt Hierusalem
¹⁷
 ad immolandas victimas Domino Deo patrum suorum et roboraverunt regnum Iuda et
 confirmaverunt Roboam filium Salomonis per tres annos ambulaverunt enim in viis David et
¹⁸
 Salomonis annis tantum tribus duxit autem Roboam uxorem Maalath filiam Hierimuth filii
¹⁹
 David Abiail quoque filiam Heliab filii Isai quae peperit ei filios Ieus et Somoriam et Zoom
²⁰
 post hanc quoque accepit Maacha filiam Absalom quae peperit ei Abia et Ethai et Ziza et Salumith
²¹
 amavit autem Roboam Maacha filiam Absalom super omnes uxores suas et concubinas nam
 uxores decem et octo duxerat concubinasque sexaginta et genuit viginti octo filios et sexaginta
²²
 filias constituit vero in capite Abiam filium Maacha ducem super fratres suos ipsum enim regem
²³
 facere cogitabat qui sapientior fuit et potentior super omnes filios eius et in cunctis finibus Iuda
 et Benjamin et in universis civitatibus muratis praebuitque eis escas plurimas et multas petivit
 uxores

Chapter 12

¹
 cumque roboratum fuisset regnum Roboam et confortatum dereliquit legem Domini et omnis
²
 Israhel cum eo anno autem quinto regni Roboam ascendit Sesac rex Aegypti in Hierusalem quia
³
 peccaverunt Domino cum mille ducentis curribus et sexaginta milibus equitum nec erat numerus
⁴
 vulgi quod venerat cum eo ex Aegypto Lybies scilicet et Trogoditae et Aethiopes cepitque civitates
⁵
 munitissimas in Iuda et venit usque Hierusalem Semeias autem propheta ingressus est ad Roboam
 et principes Iuda qui congregati fuerant in Hierusalem fugientes Sesac dixitque ad eos haec dicit
⁶
 Dominus vos reliquistis me et ego reliqui vos in manu Sesac consternatique principes Israhel et
⁷
 rex dixerunt iustus est Dominus cumque vidisset Dominus quod humiliati essent factus est sermo
 Domini ad Semeiam dicens quia humiliati sunt non disperdam eos daboque eis pauxillum auxilii
⁸
 et non stillabit furor meus super Hierusalem per manum Sesac verumtamen servient ei ut sciant
⁹
 distantiam servitutis meae et servitutis regni terrarum recessit itaque Sesac rex Aegypti ab
 Hierusalem sublati thesauris domus Domini et domus regis omniaque secum tulit et clypeos aureos

¹⁰
 quos fecerat Salomon pro quibus fecit rex aeneos et tradidit illos principibus scutariorum qui
¹¹
 custodiebant vestibulum palatii cumque introiret rex domum Domini veniebant scutarii et
¹²
 tollebant eos iterumque referebant ad armamentarium suum verumtamen quia humiliati sunt
 aversa est ab eis ira Domini nec deleti sunt penitus siquidem et in Iuda inventa sunt opera bona
¹³
 confortatus est igitur Roboam in Hierusalem atque regnavit quadraginta autem et unius anni
 erat cum regnare coepisset et decem septemque annis regnavit in Hierusalem urbe quam elegit
 Dominus ut confirmaret nomen suum ibi de cunctis tribubus Israhel nomenque matris eius Naama
¹⁴
 Ammanitis fecit autem malum et non praeparavit cor suum ut quaereret Dominum ¹⁵ opera
 vero Roboam prima et novissima scripta sunt in libris Semeiae prophetae et Addo videntis et
¹⁶
 diligenter exposita pugnaveruntque adversum se Roboam et Hieroboam cunctis diebus et dormivit
 Roboam cum patribus suis sepultusque est in civitate David et regnavit Abia filius eius pro eo

Chapter 13

¹
 anno octavodecimo regis Hieroboam regnavit Abia super Iudam ² tribus annis regnavit in
 Hierusalem nomenque matris eius Michaia filia Urihel de Gabaa et erat bellum inter Abia et
³
 Hieroboam cumque inisset Abia certamen et haberet bellicosissimos viros et electorum
 quadringenta milia Hieroboam instruxit e contra aciem octingenta milia virorum qui et ipsi electi
⁴
 erant et ad bella fortissimi stetit igitur Abia super montem Someron qui erat in Ephraim et ait
⁵
 audi Hieroboam et omnis Israhel num ignoratis quod Dominus Deus Israhel dederit regnum David
⁶
 super Israhel in sempiternum ipsi et filiis eius pactum salis et surrexit Hieroboam filius Nabath
⁷
 servus Salomonis filii David et rebellavit contra dominum suum congregatique sunt ad eum viri
 vanissimi et filii Belial et praevaluerunt contra Roboam filium Salomonis porro Roboam erat rudis
⁸
 et corde pavido nec potuit resistere eis nunc ergo vos dicitis quod resistere possitis regno Domini
 quod possidet per filios David habetisque grandem populi multitudinem atque vitulos aureos quos
⁹
 fecit vobis Hieroboam in deos et eiecistis sacerdotes Domini filios Aaron atque Levitas et fecistis
 vobis sacerdotes sicut omnes populi terrarum quicumque venerit et initiaverit manum suam in tauro
¹⁰
 in bubus et in arietibus septem fit sacerdos eorum qui non sunt dii noster autem Dominus Deus
 est quem non relinquimus sacerdotesque ministrant Domino de filiis Aaron et Levitae sunt in ordine
¹¹
 suo holocausta quoque offerunt Domino per singulos dies mane et vespere et thymiama iuxta

legis praecepta confectum et proponuntur panes in mensa mundissima estque apud nos candelabrum aureum et lucernae eius ut accendantur semper ad vesperam nos quippe custodimus praecepta Domini Dei nostri quem vos reliquistis¹² ergo in exercitu nostro dux Deus est et sacerdotes eius qui clangunt tubis et resonant contra vos filii Israhel nolite pugnare contra Dominum Deum patrum vestrorum quia non vobis expedit¹³ haec illo loquente Hieroboam retro moliebatur insidias cumque ex adverso hostium staret ignorantem Iudam suo ambiebat exercitu¹⁴ respiciensque Iudas vidit instare bellum ex adverso et post tergum et clamavit ad Dominum ac sacerdotes tubis canere coeperunt¹⁵ omnesque viri Iuda vociferati sunt et ecce illis clamantibus perterritus Deus Hieroboam et omnem Israhel qui stabat ex adverso Abia et Iuda¹⁶ fugeruntque filii Israhel Iudam et tradidit eos Deus in manu eorum¹⁷ percussit ergo eos Abia et populus eius plaga magna et corruerunt vulnerati ex Israhel quingenta milia virorum fortium¹⁸ humiliatique sunt filii Israhel in tempore illo et vehementissime confortati filii Iuda eo quod sperassent in Domino Deo patrum suorum¹⁹ persecutus est autem Abia fugientem Hieroboam et cepit civitates eius Bethel et filias eius et Hiesena cum filiabus suis Ephron quoque et filias eius²⁰ nec valuit ultra resistere Hieroboam in diebus Abia quem percussit Dominus et mortuus est²¹ igitur Abia confortato imperio suo accepit uxores quattuordecim procreavitque viginti duos filios et sedecim filias²² reliqua autem sermonum Abia viarumque et operum eius scripta sunt diligentissime in libro prophetae Addo

Chapter 14

¹ dormivit autem Abia cum patribus suis et sepelierunt eum in civitate David regnavitque Asa filius eius pro eo in cuius diebus quievit terra annis decem² fecit autem Asa quod bonum et placitum erat in conspectu Dei sui et subvertit altaria peregrini cultus et excelsa³ et confregit statuas lucosque succidit⁴ ac praecepit Iudae ut quaereret Dominum Deum patrum suorum et faceret legem et universa mandata⁵ et abstulit e cunctis urbibus Iuda aras et fana et regnavit in pace⁶ aedificavit quoque urbes munitas in Iuda quia quietus erat et nulla temporibus eius bella surrexerant pacem Domino largiente⁷ dixit autem Iudae aedificemus civitates istas et vallemus muris et roboremus turribus et portis et seris donec a bellis quieta sunt omnia eo quod quaesierimus Dominum Deum patrum nostrorum et dederit nobis pacem per gyrum aedificaverunt igitur et nullum in extruendo

⁸
 impedimentum fuit ⁸ habuit autem Asa in exercitu suo portantium scuta et hastas de Iuda trecenta
 milia de Benjamin vero scutariorum et sagittariorum ducenta octoginta milia omnes isti viri fortissimi
⁹
 egressus est autem contra eos Zara Aethiops cum exercitu decies centena milia et curribus trecentis
¹⁰
 et venit usque Maresa ¹⁰ porro Asa perrexit obviam et instruxit aciem ad bellum in valle Sephata
¹¹
 quae est iuxta Maresa ¹¹ et invocavit Dominum Deum et ait Domine non est apud te ulla distantia
 utrum in paucis auxiliieris an in pluribus adiuva nos Domine Deus noster in te enim et in tuo nomine
 habentes fiduciam venimus contra hanc multitudinem Domine Deus noster tu es non praevaleat
¹²
 contra te homo ¹² exterruit itaque Dominus Aethiopus coram Asa et Iuda fugeruntque Aethiopes
¹³
 et persecutus est eos Asa et populus qui cum eo erat usque Gerar et ruerunt Aethiopes usque ad
 internicionem quia Domino caedente contriti sunt et exercitu illius proeliante tulerunt ergo spolia
¹⁴
 multa ¹⁴ et percusserunt omnes civitates per circuitum Gerare grandis quippe cunctos terror invaserat
¹⁵
 et diripuerunt urbes et multam praedam asportaverunt ¹⁵ sed et caulas ovium destruentes tulerunt
 pecorum infinitam multitudinem et camelorum reversique sunt Hierusalem

Chapter 15

¹
 Azarias autem filius Oded facto in se spiritu Dei ² egressus est in occursum Asa et dixit ei
 audite me Asa et omnis Iuda et Benjamin Dominus vobiscum quia fuistis cum eo si quaesieritis
³
 eum invenietis si autem dereliqueritis derelinquet vos ³ transibunt autem multi dies in Israhel absque
⁴
 Deo vero et absque sacerdote doctore et absque lege ⁴ cumque reversi fuerint in angustia sua ad
⁵
 Dominum Deum Israhel et quaesierint eum repperient ⁵ in tempore illo non erit pax egredienti et
⁶
 ingredienti sed terrores undique in cunctis habitatoribus terrarum ⁶ pugnabit enim gens contra
⁷
 gentem et civitas contra civitatem quia Dominus conturbabit eos in omni angustia ⁷ vos ergo
⁸
 confortamini et non dissolvantur manus vestrae erit enim merces operi vestro ⁸ quod cum audisset
 Asa verba scilicet et prophetiam Oded prophetae confortatus est et abstulit idola de omni terra Iuda
 et Benjamin et ex urbibus quas ceperat montis Ephraim et dedicavit altare Domini quod erat ante
⁹
 porticum Domini ⁹ congregavitque universum Iuda et Benjamin et advenas cum eis de Ephraim et
 de Manasse et de Symeon plures enim ad eum confugerant ex Israhel videntes quod Dominus Deus
¹⁰
 illius esset cum eo ¹⁰ cumque venissent Hierusalem mense tertio anno quintodecimo regni Asa

¹¹ immolaverunt Domino in die illa de manubiis et praeda quam adduxerant boves septingentos et
¹² arietes septem milia et intravit ex more ad corroborandum foedus ut quaererent Dominum Deum
¹³ patrum suorum in toto corde et in tota anima sua si quis autem inquit non quaesierit Dominum
¹⁴ Deum Israhel moriatur a minimo usque ad maximum a viro usque ad mulierem iuraveruntque
¹⁵ Domino voce magna in iubilo et in clangore tubae et in sonitu buccinarum omnes qui erant in
Iuda cum execratione in omni enim corde suo iuraverunt et in tota voluntate quaesierunt eum et
¹⁶ invenerunt praestititque eis Dominus requiem per circuitum sed et Maacham matrem Asa regis
ex augusto deposuit imperio eo quod fecisset in luco simulacrum Priapi quod omne contrivit et in
¹⁷ frustra comminuens conbusit in torrente Cedron excelsa autem derelicta sunt in Israhel attamen
¹⁸ cor Asa erat perfectum cunctis diebus eius ea quae voverat pater suus et ipse intulit in domum
¹⁹ Domini argentum et aurum vasorumque diversam suppellectilem bellum vero non fuit usque ad
tricesimum quintum annum regni Asa

Chapter 16

¹ anno autem tricesimo sexto regni eius ascendit Baasa rex Israhel in Iudam et muro circumdabat
² Rama ut nullus tute posset egredi et ingredi de regno Asa protulit ergo Asa argentum et aurum
de thesauris domus Domini et de thesauris regis misitque ad Benadad regem Syriae qui habitabat
³ in Damasco dicens foedus inter me et te est pater quoque meus et pater tuus habuere concordiam
quam ob rem misi tibi argentum et aurum ut rupto foedere quod habes cum Baasa rege Israhel
⁴ facias eum a me recedere quo conperto Benadad misit principes exercituum suorum ad urbes
⁵ Israhel qui percusserunt Ahion et Dan et Abelmaim et universas urbes muratas Nephtalim quod
⁶ cum audisset Baasa desivit aedificare Rama et intermisit opus suum porro Asa rex adsumpsit
universum Iudam et tulerunt lapides Rama et ligna quae aedificationi praeparaverat Baasa
⁷ aedificavitque ex eis Gabaa et Maspha in tempore illo venit Anani propheta ad Asam regem Iuda
et dixit ei quia habuisti fiduciam in rege Syriae et non in Domino Deo tuo idcirco evasit Syriae
⁸ regis exercitus de manu tua nonne Aethiopes et Lybies multo plures erant quadrigis et equitibus
⁹ et multitudine nimia quos cum Domino credidisses tradidit in manu tua oculi enim eius

contemplantur universam terram et praebent fortitudinem his qui corde perfecto credunt in eum
 stulte igitur egisti et propter hoc ex praesenti tempore contra te bella consurgent¹⁰ iratusque Asa
 adversus videntem iussit eum mitti in nervum valde quippe super hoc fuerat indignatus et interfecit
 de populo in tempore illo plurimos¹¹ opera autem Asa prima et novissima scripta sunt in libro
 regum Iuda et Israhel¹² aegrotavit etiam Asa anno tricesimo nono regni sui dolore pedum
 vehementissimo et nec in infirmitate sua quaesivit Dominum sed magis in medicorum arte confisus
 est¹³ dormivitque cum patribus suis et mortuus est anno quadragesimo primo regni sui¹⁴ et
 sepelierunt eum in sepulchro suo quod foderat sibi in civitate David posueruntque eum super
 lectulum suum plenum aromatibus et unguentis meretriciis quae erant pigmentariorum arte confecta
 et conbuserunt super eum ambitione nimia

Chapter 17

¹ regnavit autem Iosaphat filius eius pro eo et invaluit contra Israhel² constituitque militum
 numeros in cunctis urbibus Iudae quae erant vallatae muris praesidiaque disposuit in terra Iuda et
 in civitatibus Ephraim quas ceperat Asa pater eius³ et fuit Dominus cum Iosaphat quia ambulavit
 in viis David patris sui primis et non speravit in Baalim⁴ sed in Deo patris sui et perrexit in
 praeceptis illius et non iuxta peccata Israhel⁵ confirmavitque Dominus regnum in manu eius et
 dedit omnis Iuda munera Iosaphat factaeque sunt ei infinitae divitiae et multa gloria⁶ cumque
 sumpsisset cor eius audaciam propter vias Domini etiam excelsa et lucos de Iuda abstulit⁷ tertio
 autem anno regni sui misit de principibus suis Benail et Obdiam et Zacchariam et Nathanahel et
 Micheam ut docerent in civitatibus Iuda⁸ et cum eis Levitas Semeiam et Nathaniam et Zabadiam
 Asahel quoque et Semiramoth et Jonathan Adoniam et Tobiam et Tobadoniam Levitas et cum eis
 Elisama et Ioram sacerdotes⁹ docebantque in Iuda habentes librum legis Domini et circuibant
 cunctas urbes Iuda atque erudiebant populum¹⁰ itaque factus est pavor Domini super omnia regna
 terrarum quae erant per gyrum Iuda nec audebant bellare contra Iosaphat¹¹ sed et Philisthei Iosaphat
 munera deferebant et vectigal argenti Arabes quoque adducebant pecora arietum septem milia
 septingentos et hircos totidem¹² crevit ergo Iosaphat et magnificatus est usque in sublime atque
 aedificavit in Iuda domos ad instar turrium urbesque muratas¹³ et multa opera patravit in urbibus

Iuda viri quoque bellatores et robusti erant in Hierusalem¹⁴ quorum iste numerus per domos atque familias singulorum in Iuda principes exercitus Ednas dux et cum eo robustissimorum trecenta milia¹⁵ post hunc Iohanan princeps et cum eo ducenta octoginta milia¹⁶ post istum quoque Amasias filius Zechri consecratus Domino et cum eo ducenta milia virorum fortium¹⁷ hunc sequebatur robustus ad proelia Heliada et cum eo tenentium arcum et clypeum ducenta milia¹⁸ post istum etiam Iozabath et cum eo centum octoginta milia expeditorum militum¹⁹ hii omnes erant ad manum regis exceptis aliis quos posuerat in urbibus muratis et in universo Iuda

Chapter 18

¹ fuit ergo Iosaphat dives et inclitus multum et adfinitate coniunctus est Ahab² descenditque post annos ad eum in Samariam ad cuius adventum mactavit Ahab arietes et boves plurimos et populo qui venerat cum eo persuasitque illi ut ascenderet in Ramoth Galaad³ dixitque Ahab rex Israhel ad Iosaphat regem Iuda veni mecum in Ramoth Galaad cui ille respondit ut ego et tu sicut populus tuus sic et populus meus tecumque erimus in bello⁴ dixitque Iosaphat ad regem Israhel consule obsecro inpraesentiarum sermonem Domini⁵ congregavitque rex Israhel prophetarum quadringentos viros et dixit ad eos in Ramoth Galaad ad bellandum ire debemus an quiescere at illi ascende inquiunt et tradet Deus in manu regis⁶ dixitque Iosaphat numquid non est hic propheta Domini ut ab illo etiam requiramus⁷ et ait rex Israhel ad Iosaphat est vir unus a quo possumus quaerere Domini voluntatem sed ego odi eum quia non prophetat mihi bonum sed malum omni tempore est autem Micheas filius Iembla dixitque Iosaphat ne loquaris rex hoc modo⁸ vocavit ergo rex Israhel unum de eunuchis et dixit ei voca cito Micheam filium Iembla⁹ porro rex Israhel et Iosaphat rex Iuda uterque sedebant in solio suo vestiti cultu regio sedebant autem in area iuxta portam Samariae omnesque prophetae vaticinabantur coram eis¹⁰ Sedecias vero filius Chanana fecit sibi cornua ferrea et ait haec dicit Dominus his ventilabis Syriam donec conteras eam¹¹ omnesque prophetae similiter prophetabant atque dicebant ascende in Ramoth Galaad et prosperaberis et tradet eos Dominus in manu regis¹² nuntius autem qui ierat ad vocandum Micheam ait illi en verba omnium prophetarum uno ore bona regi adnuntiant quaeso ergo te ut et sermo tuus ab eis non dissentiat loquarisque prospera¹³ cui respondit Micheas vivit Dominus quia quodcumque

14
dixerit Deus meus hoc loquar venit ergo ad regem cui rex ait Michea ire debemus in Ramoth
Galaad ad bellandum an quiescere cui ille respondit ascendite cuncta enim prospera evenient et
15
tradentur hostes in manus vestras dixitque rex iterum atque iterum te adiuro ut non mihi loquaris
16
nisi quod verum est in nomine Domini at ille ait vidi universum Israhel dispersum in montibus
sicut oves absque pastore et dixit Dominus non habent isti dominos revertatur unusquisque ad
17
domum suam in pace et ait rex Israhel ad Iosaphat nonne dixi tibi quod non prophetaret iste
18
mihi quicquam boni sed ea quae mala sunt at ille idcirco ait audite verbum Domini vidi Dominum
19
sedentem in solio suo et omnem exercitum caeli adsistentem ei a dextris et sinistris et dixit
Dominus quis decipiet Ahab regem Israhel ut ascendat et corruat in Ramoth Galaad cumque diceret
20
unus hoc modo et alter alio processit spiritus et stetit coram Domino et ait ego decipiam eum
21
cui Dominus in quo inquit decipies at ille respondit egrediar et ero spiritus mendax in ore omnium
22
prophetarum eius dixitque Dominus decipies et praevalebis egredere et fac ita nunc igitur ecce
dedit Dominus spiritum mendacii in ore omnium prophetarum tuorum et Dominus locutus est de
23
te mala accessit autem Sedecias filius Chanana et percussit Micheae maxillam et ait per quam
24
viam transivit spiritus Domini a me ut loqueretur tibi dixitque Micheas tu ipse videbis in die
25
illo quando ingressus fueris cubiculum de cubiculo ut abscondaris praecepit autem rex Israhel
dicens tollite Micheam et ducite eum ad Amon principem civitatis et ad Ioas filium Ammelech
26
et dicetis haec dicit rex mittite hunc in carcerem et date ei panis modicum et aquae pauxillum
27
donec revertar in pace dixitque Micheas si reversus fueris in pace non est locutus Dominus in
28
me et ait audite populi omnes igitur ascenderunt rex Israhel et Iosaphat rex Iuda in Ramoth
29
Galaad dixitque rex Israhel ad Iosaphat mutabo habitum et sic ad pugnandum vadam tu autem
30
induere vestibus tuis mutatoque rex Israhel habitu venit ad bellum rex autem Syriae praeceperat
ducibus equitatus sui dicens ne pugnetis contra minimum aut contra maximum nisi contra solum
31
regem Israhel itaque cum vidissent principes equitatus Iosaphat dixerunt rex Israhel iste est et
circumdederunt eum dimicantes at ille clamavit ad Dominum et auxiliatus est ei atque avertit eos
32
ab illo cum enim vidissent duces equitatus quod non esset rex Israhel reliquerunt eum accidit
33
autem ut unus e populo sagittam in incertum iaceret et percuteret regem Israhel inter cervicem et
34
scapulas at ille aurigae suo ait converte manum tuam et educ me de acie quia vulneratus sum et

finita est pugna in die illo porro rex Israhel stabat in curru suo contra Syros usque ad vesperam et mortuus est occidente sole

Chapter 19

¹ reversus est autem Iosaphat rex Iuda domum suam pacifice in Hierusalem ² cui occurrit Hieu filius Anani videns et ait ad eum impio praebeas auxilium et his qui oderunt Dominum amicitia iungeris et idcirco iram quidem Domini merebaris ³ sed bona opera inventa sunt in te eo quod abstuleris lucos de terra Iuda et praeparaveris cor tuum ut requireres Dominum ⁴ habitavit ergo Iosaphat in Hierusalem rursumque egressus est ad populum de Bersabee usque ad montem Ephraim et revocavit eos ad Dominum Deum patrum suorum ⁵ constituitque iudices terrae in cunctis civitatibus Iuda munitis per singula loca ⁶ et praeciens iudicibus videte ait quid faciatis non enim hominis exercetis iudicium sed Domini et quodcumque iudicaveritis in vos redundabit ⁷ sit timor Domini vobiscum et cum diligentia cuncta facite non est enim apud Dominum Deum nostrum iniquitas nec personarum acceptio nec cupido munerum ⁸ in Hierusalem quoque constituit Iosaphat Levitas et sacerdotes et principes familiarum ex Israhel ut iudicium et causam Domini iudicarent ⁹ habitatoribus eius praecepitque eis dicens sic agetis in timore Dei fideliter et corde perfecto ¹⁰ omnem causam quae venerit ad vos fratrum vestrorum qui habitant in urbibus suis inter cognitionem et cognitionem ubicumque quaestio est de lege de mandato de caerimoniis de iustificationibus ostendite eis ut non peccent in Dominum et ne veniat ira super vos et super fratres vestros sic ergo agetis et non peccabitis ¹¹ Amarias autem sacerdos et pontifex vester in his quae ad Dominum pertinent praesidebit porro Zabadias filius Ismahel qui est dux in domo Iuda super ea opera erit quae ad regis officium pertinent habetisque magistros Levitas coram vobis confortamini et agite diligenter et erit Dominus cum bonis

Chapter 20

¹ post haec congregati sunt filii Moab et filii Ammon et cum eis de Ammanitis ad Iosaphat ut pugnarent contra eum ² veneruntque nuntii et indicaverunt Iosaphat dicentes venit contra te multitudo magna de his locis quae trans mare sunt et de Syria et ecce consistunt in Asasonthamar quae est

Engaddi³ Iosaphat autem timore perterritus totum se contulit ad rogandum Dominum et praedicavit
ieiunium universo Iuda⁴ congregatusque Iudas ad precandum Dominum sed et omnes de urbibus
suis venerunt ad obsecrandum eum⁵ cumque stetisset Iosaphat in medio coetu Iudae et Hierusalem
in domo Domini ante atrium novum⁶ ait Domine Deus patrum nostrorum tu es Deus in caelo et
dominaris cunctis regnis gentium in manu tua est fortitudo et potentia nec quisquam tibi potest
resistere⁷ nonne tu Deus noster interfecisti omnes habitatores terrae huius coram populo tuo Israhel
et dedisti eam semini Abraham amici tui in sempiternum⁸ habitaveruntque in ea et extruxerunt in
illa sanctuarium nomini tuo dicentes⁹ si inruerint super nos mala gladius iudicii pestilentia et fames
stabimus coram domo hac in conspectu tuo in qua invocatum est nomen tuum et clamabimus ad te
in tribulationibus nostris et exaudies salvosque facies¹⁰ nunc igitur ecce filii Ammon et Moab et
mons Seir per quos non concessisti Israheli ut transirent quando egrediebantur de Aegypto sed
declinaverunt ab eis et non interfecerunt illos¹¹ e contrario agunt et nituntur eicere nos de
possessione quam tradidisti nobis¹² Deus noster ergo non iudicabis eos in nobis quidem non tanta
est fortitudo ut possimus huic multitudini resistere quae inruit super nos sed cum ignoremus quid
agere debeamus hoc solum habemus residui ut oculos nostros dirigamus ad te¹³ omnis vero Iuda
stabat coram Domino cum parvulis et uxoribus et liberis suis¹⁴ erat autem Hiazihel filius Zacchariae
filii Banaiae filii Hiehihel filii Mathaniae Levites de filiis Asaph super quem factus est spiritus
Domini in medio turbae¹⁵ et ait adtendite omnis Iuda et qui habitatis Hierusalem et tu rex Iosaphat
haec dicit Dominus vobis nolite timere nec paveatis hanc multitudinem non est enim vestra pugna
sed Dei¹⁶ cras descendetis contra eos ascensuri enim sunt per clivum nomine Sis et invenietis illos
in summitate torrentis qui est contra solitudinem Hieruhel¹⁷ non eritis vos qui dimicabitis sed
tantummodo confidenter state et videbitis auxilium Domini super vos o Iuda et Hierusalem nolite
timere nec paveatis cras egredimini contra eos et Dominus erit vobiscum¹⁸ Iosaphat ergo et Iuda
et omnes habitatores Hierusalem ceciderunt proni in terram coram Domino et adoraverunt eum
19
porro Levitae de filiis Caath et de filiis Core laudabant Dominum Deum Israhel voce magna in
excelsum²⁰ cumque mane surrexissent egressi sunt per desertum Thecuae profectisque eis stans
Iosaphat in medio eorum dixit audite me Iuda et omnes habitatores Hierusalem credite in Domino
Deo vestro et securi eritis credite prophetis eius et cuncta evenient prospera²¹ deditque consilium
populo et statuit cantores Domini ut laudarent eum in turmis suis et antecederent exercitum ac voce

22
 consona dicerent confitemini Domino quoniam in aeternum misericordia eius cumque coepissent
 laudes canere vertit Dominus insidias eorum in semet ipsos filiorum scilicet Ammon et Moab et
 23
 montis Seir qui egressi fuerant ut pugnarent contra Iudam et percussi sunt namque filii Ammon
 et Moab consurrexerunt adversum habitatores montis Seir ut interficerent et delerent eos cumque
 24
 hoc opere perpetrassent etiam in semet ipsos versi mutuis concidere vulneribus porro Iudas cum
 venisset ad speculam quae respicit solitudinem vidit procul omnem late regionem plenam cadaveribus
 25
 nec superesse quemquam qui necem potuisset evadere venit ergo Iosaphat et omnis populus
 cum eo ad detrahenda spolia mortuorum inveneruntque inter cadavera variam supellectilem vestes
 quoque et vasa pretiosissima et diripuerunt ita ut omnia portare non possent nec per tres dies spolia
 26
 auferre pro praedae magnitudine die autem quarto congregati sunt in valle Benedictionis etenim
 quoniam ibi benedixerant Domino vocaverunt locum illum vallis Benedictionis usque in praesentem
 27
 diem reversusque est omnis vir Iuda et habitatores Hierusalem et Iosaphat ante eos in Hierusalem
 28
 cum laetitia magna eo quod dedisset eis Dominus gaudium de inimicis suis ingressique sunt
 29
 Hierusalem cum psalteriis et citharis et tubis in domum Domini inruit autem pavor Domini super
 universa regna terrarum cum audissent quod pugnasset Dominus contra inimicos Israhel
 30
 quievitque regnum Iosaphat et praebuit ei Deus pacem per circuitum regnavit igitur Iosaphat
 super Iudam et erat triginta quinque annorum cum regnare coepisset viginti autem et quinque annis
 31
 regnavit in Hierusalem nomen matris eius Azuba filia Selachi et ambulavit in via patris sui Asa
 32
 nec declinavit ab ea faciens quae placita erant coram Domino verumtamen excelsa non abstulit
 33
 et adhuc populus non direxerat cor suum ad Dominum Deum patrum suorum reliqua autem
 gestorum Iosaphat priorum et novissimorum scripta sunt in verbis Hieu filii Anani quae digessit in
 34
 libro regum Israhel post haec iniit amicitias Iosaphat rex Iuda cum Ochozia rege Israhel cuius
 35
 opera fuerunt impiissima et particeps fuit ut facerent naves quae irent in Tharsis feceruntque
 36
 classem in Asiongaber prophetavit autem Eliezer filius Dodoau de Maresa ad Iosaphat dicens
 37
 quia habuisti foedus cum Ochozia percussit Dominus opera tua contritaeque sunt naves nec potuerunt
 ire in Tharsis

Chapter 21

¹
dormivit autem Iosaphat cum patribus suis et sepultus est cum eis in civitate David regnavitque
Ioram filius eius pro eo ² qui habuit fratres filios Iosaphat Azariam et Hiahihel et Zacchariam et
Azariam et Michahel et Saphatiam omnes hii filii Iosaphat regis Israhel ³ deditque eis pater suus
multa munera argenti et auri et pensitationes cum civitatibus munitissimis in Iuda regnum autem
tradidit Ioram eo quod esset primogenitus ⁴ surrexit ergo Ioram super regnum patris sui cumque
se confirmasset occidit omnes fratres suos gladio et quosdam de principibus Israhel ⁵ triginta duo
annorum erat Ioram cum regnare coepisset et octo annis regnavit in Hierusalem ⁶ ambulavitque in
viis regum Israhel sicut egerat domus Ahab filia quippe Ahab erat uxor eius et fecit malum in
conspectu Domini ⁷ noluit autem Dominus disperdere domum David propter pactum quod inierat
cum eo et quia promiserat ut daret illi lucernam et filiis eius omni tempore ⁸ in diebus illis rebellavit
Edom ne esset subditus Iudae et constituit sibi regem ⁹ cumque transisset Ioram cum principibus
suis et cuncto equitatu qui erat secum surrexit nocte et percussit Edom qui se circumdederat et
omnes duces equitatus eius ¹⁰ attamen rebellavit Edom ne esset sub ditione Iuda usque ad hanc
diem eo tempore et Lobna recessit ne esset sub manu illius dereliquerat enim Dominum Deum
patrum suorum ¹¹ insuper et excelsa fabricatus est in urbibus Iuda et fornicari fecit habitatores
Hierusalem et praevaricari Iudam ¹² adlatae sunt autem ei litterae ab Helia propheta in quibus
scriptum erat haec dicit Dominus Deus David patris tui quoniam non ambulasti in viis Iosaphat
patris tui et in viis Asa regis Iuda ¹³ sed incessisti per iter regum Israhel et fornicari fecisti Iudam
et habitatores Hierusalem imitatus fornicationem domus Ahab insuper et fratres tuos domum patris
tui meliores te occidisti ¹⁴ ecce Dominus percutiet te plaga magna cum populo tuo et filiis et
uxoribus tuis universaque substantia tua ¹⁵ tu autem aegrotabis pessimo languore uteri donec
egrediantur vitalia tua paulatim per dies singulos ¹⁶ suscitavit ergo Dominus contra Ioram spiritum
Philisthinorum et Arabum qui confines sunt Aethiopibus ¹⁷ et ascenderunt in terram Iuda et
vastaverunt eam diripueruntque cunctam substantiam quae inventa est in domo regis insuper et
filios eius et uxores nec remansit ei filius nisi Ioachaz qui minimus natu erat ¹⁸ et super haec omnia
percussit eum Dominus alvi languore insanabili ¹⁹ cumque diei succederet dies et temporum spatia
volverentur duorum annorum expletus est circulus et sic longa consumptus tabe ita ut egereret etiam
viscera sua languore pariter et vita caruit mortuusque est in infirmitate pessima et non fecit ei
populus secundum morem combustionis exequias sicut fecerat maioribus eius ²⁰ triginta duum

annorum fuit cum regnare coepisset et octo annis regnavit in Hierusalem ambulavitque non recte et sepelierunt eum in civitate David verumtamen non in sepulchro regum

Chapter 22

¹ constituerunt autem habitatores Hierusalem Ochoziam filium eius minimum regem pro eo omnes enim maiores natu qui ante eum fuerant interfecerant latrones Arabum qui inruerant in castra regnavitque Ochozias filius Ioram regis Iuda ² filius quadraginta duo annorum erat Ochozias cum regnare coepisset et uno anno regnavit in Hierusalem nomen matris eius Otholia filia Amri ³ sed et ipse ingressus est per vias domus Ahab mater enim eius inpulit eum ut impie ageret ⁴ fecit igitur malum in conspectu Domini sicut domus Ahab ipsi enim fuerunt ei consiliarii post mortem patris sui in interitum eius ⁵ ambulavitque in consiliis eorum et perrexit cum Ioram filio Ahab rege Israhel in bellum contra Azahel regem Syriae in Ramoth Galaad vulneraveruntque Syri Ioram ⁶ qui reversus est ut curaretur in Hiezzrahel multas enim plagas acceperat in supradicto certamine igitur Azarias ⁷ filius Ioram rex Iuda descendit ut inviseret Ioram filium Ahab in Hiezzrahel aegrotantem ⁸ voluntatis quippe fuit Dei adversum Ochoziam ut veniret ad Ioram et cum venisset egrederetur cum eo adversum Hieu filium Namsi quem unxit Dominus ut deleret domum Ahab ⁹ cum ergo subverteret Hieu domum Ahab invenit principes Iuda et filios fratrum Ochoziae qui ministrabant ei et interfecit ¹⁰ illos ¹¹ ipsumque perquirens Ochoziam comprehendit latentem in Samaria adductumque ad se occidit et sepelierunt eum eo quod esset filius Iosaphat qui quaesierat Dominum in toto corde suo nec erat ultra spes aliqua ut de stirpe regnaret Ochoziae ¹² siquidem Otholia mater eius videns quod mortuus esset filius suus surrexit et interfecit omnem stirpem regiam domus Ioram ¹³ porro Iosabeth filia regis tulit Ioas filium Ochoziae et furata est eum de medio filiorum regis cum interficerentur absconditque cum nutrice sua in cubiculo lectulorum Iosabeth autem quae absconderat eum erat ¹⁴ filia regis Ioram uxor Ioiadae pontificis soror Ochoziae et idcirco Otholia non interfecit eum ¹⁵ fuit ergo cum eis in domo Dei absconditus sex annis quibus regnavit Otholia super terram

Chapter 23

¹
anno autem septimo confortatus Ioiadae adsumpsit centuriones Azariam videlicet filium
Hieroam et Ismahel filium Iohanan Azariam quoque filium Oded et Maasiam filium Adaiæ et
Elisaphat filium Zechri et iniit cum eis foedus ² qui circumeuntes Iudam congregaverunt Levitas
de cunctis urbibus Iuda et principes familiarum Israhel veneruntque in Hierusalem ³ iniit igitur
omnis multitudo pactum in domo Domini cum rege dixitque ad eos Ioiadae ecce filius regis regnabit
sicut locutus est Dominus super filios David ⁴ iste est ergo sermo quem facietis ⁵ tertia pars vestrum
qui veniunt ad sabbatum sacerdotum et Levitarum et ianitorum erit in portis tertia vero pars ad
domum regis et tertia in porta quæ appellatur Fundamenti omne vero reliquum vulgus sit in atriis
domus Domini ⁶ nec quisquam alius ingrediatur domum Domini nisi sacerdotes et qui ministrant
de Levitis ipsi tantummodo ingrediantur quia sanctificati sunt et omne reliquum vulgus observet
custodias Domini ⁷ Levitæ autem circumdant regem habentes singuli arma sua et si quis alius
ingressus fuerit templum interficiatur sintque cum rege et intrante et egrediente ⁸ fecerunt igitur
Levitæ et universus Iuda iuxta omnia quæ praeceperat Ioiadae pontifex et adsumpserunt singuli
viros qui sub se erant et veniebant per ordinem sabbati cum his qui iam impleverant sabbatum et
egressuri erant siquidem Ioiadae pontifex non dimiserat abire turmas quæ sibi per singulas
ebdomadas succedere consueverant ⁹ deditque Ioiadae sacerdos centurionibus lanceas clypeosque
et peltas regis David quas consecraverat in domo Domini ¹⁰ constituitque omnem populum tenentium
pugiones a parte templi dextra usque ad partem templi sinistram coram altari et templo per circuitum
regis ¹¹ et eduxerunt filium regis et inposuerunt ei diadema dederuntque in manu eius tenendam
legem et constituerunt eum regem unxit quoque illum Ioiadae pontifex et filii eius inprecatique
sunt atque dixerunt vivat rex ¹² quod cum audisset Otholia vocem scilicet currentium atque
laudantium regem ingressa est ad populum in templum Domini ¹³ cumque vidisset regem stantem
super gradum in introitu et principes turmasque circa eum omnem quoque populum terræ gaudentem
atque clangentem tubis et diversi generis organis concinentem vocemque laudantium scidit
vestimenta sua et ait insidiae insidiae ¹⁴ egressus autem Ioiadae pontifex ad centuriones et principes
exercitus dixit eis educite illam extra septa templi et interficiatur foris gladio praecepitque sacerdos
ne occideretur in domo Domini ¹⁵ et inposuerunt cervicibus eius manus cumque intrasset portam
Equorum domus regis interfecerunt eam ibi ¹⁶ pepigit autem Ioiadae foedus inter se universumque
populum et regem ut esset populus Domini ¹⁷ itaque ingressus est omnis populus domum Baal et
destruxerunt eam et altaria ac simulacra illius confregerunt Matthan quoque sacerdotem Baal
interfecerunt ante aras ¹⁸ constituit autem Ioiadae praepositos in domo Domini et sub manibus

sacerdotum ac Levitarum quos distribuit David in domo Domini ut offerrent holocausta Domino
 sicut scriptum est in lege Mosi in gaudio et canticis iuxta dispositionem David¹⁹ constituit quoque
 ianitores in portis domus Domini ut non ingrederetur eam immundus in omni re²⁰ adsumpsitque
 centuriones et fortissimos viros ac principes populi et omne vulgus terrae et fecerunt descendere
 regem de domo Domini et introire per medium portae superioris in domum regis et conlocaverunt
 eum in solio regali²¹ laetatusque est omnis populus terrae et urbs quievit porro Otholia interfecta
 est gladio

Chapter 24

¹ septem annorum erat Ioas cum regnare coepisset et quadraginta annis regnavit in Hierusalem
 nomen matris eius Sebia de Bersabee² fecitque quod bonum est coram Domino cunctis diebus
 Ioiadae sacerdotis³ accepit autem ei Ioiadae uxores duas e quibus genuit filios et filias⁴ post quae
 placuit Ioas ut instauraret domum Domini⁵ congregavitque sacerdotes et Levitas et dixit eis
 egredimini ad civitates Iuda et colligite de universo Israhel pecuniam ad sarta tecta templi Dei vestri
 per singulos annos festinatoque hoc facite porro Levitae egere negligentius⁶ vocavitque rex Ioiadae
 principem et dixit ei quare non tibi fuit curae ut cogeres Levitas inferre de Iuda et de Hierusalem
 pecuniam quae constituta est a Mose servo Domini ut inferret eam omnis multitudo Israhel in
 tabernaculum testimonii⁷ Otholia enim impiissima et filii eius destruxerunt domum Domini et de
 universis quae sanctificata fuerant templo Domini ornaverunt fanum Baalim⁸ praecepit ergo rex
 et fecerunt arcam posueruntque eam iuxta portam domus Domini forinsecus⁹ et praedicatum est
 in Iuda et Hierusalem ut deferrent singuli pretium Domino quod constituit Moses servus Dei super
 omnem Israhel in deserto¹⁰ laetatique sunt cuncti principes et omnis populus et ingressi contulerunt
 in arcam Domini atque miserunt ita ut impleretur¹¹ cumque tempus esset ut deferrent arcam coram
 rege per manus Levitarum videbant enim multam pecuniam ingrediebatur scribe regis et quem
 primus sacerdos constituerat effundebantque pecuniam quae erat in arca porro arcam reportabant
 ad locum suum sicque faciebant per singulos dies et congregata est infinita pecunia¹² quam dederunt
 rex et Ioiada his qui praeerant operibus domus Domini at illi conducebant ex ea caesores lapidum
 et artifices operum singulorum ut instaurarent domum Domini fabros quoque ferri et aeris ut quod
 cadere coeperat fulciretur¹³ egeruntque hii qui operabantur industrie et obducebatur parietum
 cicatrix per manus eorum ac suscitaverunt domum Domini in statum pristinum et firme eam stare

¹⁴
 fecerunt cumque conplissent omnia opera detulerunt coram rege et Ioiadae reliquam partem
 pecuniae de qua facta sunt vasa templi in ministerium et ad holocausta fialae quoque et cetera vasa
 aurea et argentea et offerebantur holocausta in domo Domini iugiter cunctis diebus Ioiadae ¹⁵ senuit
 autem Ioiadae plenus dierum et mortuus est cum centum triginta esset annorum ¹⁶ sepelieruntque
 eum in civitate David cum regibus eo quod fecisset bonum cum Israhel et cum domo eius
¹⁷
 postquam autem obiit Ioiada ingressi sunt principes Iuda et adoraverunt regem qui delinitus
 obsequiis eorum adquevit eis ¹⁸ et dereliquerunt templum Domini Dei patrum suorum servieruntque
 lucis et sculptilibus et facta est ira contra Iudam et Hierusalem propter hoc peccatum ¹⁹ mittebatque
 eis prophetas ut reverterentur ad Dominum quos protestantes illi audire nolebant ²⁰ spiritus itaque
 Dei induit Zacchariam filium Ioiadae sacerdotem et stetit in conspectu populi et dixit eis haec dicit
 Dominus quare transgredimini praeceptum Domini quod vobis non proderit et dereliquistis Dominum
²¹
 ut derelinqueret vos qui congregati adversus eum miserunt lapides iuxta regis imperium in atrio
²²
 domus Domini et non est recordatus Ioas rex misericordiae quam fecerat Ioiadae pater illius
²³
 secum sed interfecit filium eius qui cum moreretur ait videat Dominus et requirat cumque
 evolutus esset annus ascendit contra eum exercitus Syriae venitque in Iudam et Hierusalem et
²⁴
 interfecit cunctos principes populi atque universam praedam miserunt regi Damascum et certe
 cum permodicus venisset numerus Syrorum tradidit Dominus manibus eorum infinitam multitudinem
 eo quod reliquissent Dominum Deum patrum suorum in Ioas quoque ignominiosa exercuere iudicia
²⁵
 et abeuntes dimiserunt eum in languoribus magnis surrexerunt autem contra eum servi sui in
 ultionem sanguinis filii Ioiadae sacerdotis et occiderunt eum in lectulo suo et mortuus est
²⁶
 sepelieruntque eum in civitate David sed non in sepulchris regum insidiati vero sunt ei Zabath
²⁷
 filius Semath Ammanitidis et Iozabath filius Semarith Moabitidis porro filii eius ac summa
 pecuniae quae adunata fuerat sub eo et instauratio domus Dei scripta sunt diligentius in libro regum
 regnavitque Amasias filius eius pro eo

Chapter 25

¹
 viginti quinque annorum erat Amasias cum regnare coepisset et viginti novem annis regnavit
 in Hierusalem nomen matris eius Ioaden de Hierusalem ² fecitque bonum in conspectu Domini

verumtamen non in corde perfecto³ cumque roboratum sibi videret imperium iugulavit servos qui
occiderant regem patrem suum⁴ sed filios eorum non interfecit sicut scriptum est in libro legis
Mosi ubi praecepit Dominus dicens non occidentur patres pro filiis neque filii pro patribus suis sed
unusquisque in suo peccato morietur⁵ congregavit igitur Amasias Iudam et constituit eos per
familias tribunosque et centuriones in universo Iuda et Benjamin et recensuit a viginti annis sursum
invenitque triginta milia iuvenum qui egrederentur ad pugnam et tenerent hastam et clypeum
mercede quoque conduxit de Israhel centum milia robustorum centum talentis argenti⁷ venit
autem homo Dei ad illum et ait o rex ne egrediatur tecum exercitus Israhel non est enim Dominus
cum Israhel et cunctis filiis Ephraim⁸ quod si putas in robore exercitus bella consistere superari
te faciet Deus ab hostibus Dei quippe est et adiuvare et in fugam vertere⁹ dixitque Amasias ad
hominem Dei quid ergo fiet de centum talentis quae dedi militibus Israhel et respondit ei homo Dei
habet Dominus unde tibi dare possit multo his plura¹⁰ separavit itaque Amasias exercitum qui
venerat ad eum ex Ephraim ut reverteretur in locum suum at illi contra Iudam vehementer irati
reversi sunt in regionem suam¹¹ porro Amasias confidenter eduxit populum suum et abiit in vallem
Salinarum percussitque filios Seir decem milia¹² et alia decem milia virorum ceperunt filii Iuda
et adduxerunt ad praeceptum cuiusdam petrae praecipitaveruntque eos de summo in praeceps qui
universi crepuerunt¹³ at ille exercitus quem remiserat Amasias ne secum iret ad proelium diffusus
est in civitatibus Iuda a Samaria usque Bethoron et interfectis tribus milibus diripuit praedam
magnam¹⁴ Amasias vero post caedem Idumeorum et adlatos deos filiorum Seir statuit illos in deos
sibi et adorabat eos et illis adolebat incensum¹⁵ quam ob rem iratus Dominus contra Amasiam
misit ad illum prophetam qui diceret ei cur adorasti deos qui non liberaverunt populum suum de
manu tua¹⁶ cumque haec ille loqueretur respondit ei num consiliarius regis es quiesce ne interficiam
te discedensque propheta scio inquit quod cogitaverit Dominus occidere te qui et fecisti hoc malum
et insuper non adquievisti consilio meo¹⁷ igitur Amasias rex Iuda inito pessimo consilio misit ad
Ioas filium Ioachaz filii Hieu regem Israhel dicens veni videamus nos mutuo¹⁸ at ille remisit
nuntium dicens carduus qui est in Libano misit ad cedrum Libani dicens da filiam tuam filio meo
uxorem et ecce bestiae quae erant in silva Libani transierunt et conculcaverunt carduum¹⁹ dixisti
percussi Edom et idcirco erigitur cor tuum in superbiam sede in domo tua cur malum adversum te
provocas ut cadas et tu et Iudas tecum²⁰ noluit audire Amasias eo quod Domini esset voluntas ut
traderetur in manibus hostium propter deos Edom²¹ ascendit igitur Ioas rex Israhel et mutuos sibi

praebuere conspectus Amasias autem rex Iuda erat in Bethsames Iudae²² corruitque Iudas coram
 Israhel et fugit in tabernacula sua²³ porro Amasiam regem Iuda filium Ioas filii Ioachaz cepit Ioas
 rex Israhel in Bethsames et adduxit in Hierusalem destruxitque murum eius a porta Ephraim usque
 ad portam Anguli quadringentis cubitis²⁴ omne quoque aurum et argentum et universa vasa quae
 reppererat in domo Dei et apud Obededom in thesauris etiam domus regiae necnon et filios obsidum
 reduxit Samariam²⁵ vixit autem Amasias filius Ioas rex Iuda postquam mortuus est Ioas filius
 Ioachaz rex Israhel quindecim annis²⁶ reliqua vero sermonum Amasiae priorum et novissimorum
 scripta sunt in libro regum Iuda et Israhel²⁷ qui postquam recessit a Domino tetenderunt ei insidias
 in Hierusalem cumque fugisset Lachis miserunt et interfecerunt eum ibi²⁸ reportantesque super
 equos sepelierunt eum cum patribus suis in civitate David

Chapter 26

¹ omnis autem populus Iuda filium eius Oziam annorum sedecim constituit regem pro patre suo
 Amasia² ipse aedificavit Ahilath et restituit eam dicioni Iudae postquam dormivit rex cum patribus
 suis³ sedecim annorum erat Ozias cum regnare coepisset et quinquaginta duobus annis regnavit
 in Hierusalem nomen matris eius Hiechelia de Hierusalem⁴ fecitque quod erat rectum in oculis
 Domini iuxta omnia quae fecerat Amasias pater eius⁵ et exquisivit Deum in diebus Zacchariae
 intellegentis et videntis Deum cumque requireret Dominum direxit eum in omnibus⁶ denique
 egressus est et pugnavit contra Philisthim et destruxit murum Geth et murum Iabniae murumque
 Azoti aedificavit quoque oppida in Azoto et in Philisthim⁷ et adiuvit eum Deus contra Philisthim
 et contra Arabas qui habitabant in Gurbaal et contra Ammanitas⁸ pendebantque Ammanitae munera
 Oziae et divulgatum est nomen eius usque ad introitum Aegypti propter crebras victorias
⁹ aedificavitque Ozias turres in Hierusalem super portam Anguli et super portam Vallis et reliquas
 in eodem muri latere firmavitque eas¹⁰ extruxit etiam turres in solitudine et fodit cisternas plurimas
 eo quod haberet multa pecora tam in campestribus quam in heremi vastitate vineas quoque habuit
 et vinitores in montibus et in Carmelo erat quippe homo agriculturae deditus¹¹ fuit autem exercitus
 bellatorum eius qui procedebant ad proelia sub manu Hiehihel scribae Maasiaeque doctoris et sub

manu Ananiae qui erat de ducibus regis¹² omnisque numerus principum per familias virorum
 fortium duum milium sescentorum¹³ et sub eis universus exercitus trecentorum et septem milium
 quingentorum qui erant apti ad bella et pro rege contra adversarios dimicabant¹⁴ praeparavit
 quoque eis Ozias id est cuncto exercitui clypeos et hastas et galeas et loricas arcusque et fundas ad
 iaciendos lapides¹⁵ et fecit in Hierusalem diversi generis machinas quas in turribus conlocavit et
 in angulis murorum ut mitterent sagittas et saxa grandia egressumque est nomen eius procul eo
 quod auxiliaretur ei Dominus et corroborasset illum¹⁶ sed cum roboratus esset elevatum est cor
 eius in interitum suum et neglexit Dominum Deum suum ingressusque templum Domini adolere
 voluit incensum super altare thymiamatis¹⁷ statimque ingressus post eum Azarias sacerdos et cum
 eo sacerdotes Domini octoginta viri fortissimi¹⁸ restiterunt regi atque dixerunt non est tui officii
 Ozia ut adoleas incensum Domino sed sacerdotum hoc est filiorum Aaron qui consecrati sunt ad
 huiuscemodi ministerium egredere de sanctuario ne contempseris quia non reputabitur tibi in gloriam
 hoc a Domino Deo¹⁹ iratusque est Ozias et tenens in manu turibulum ut adoleret incensum
 minabatur sacerdotibus statimque orta est lepra in fronte eius coram sacerdotibus in domo Domini
 super altare thymiamatis²⁰ cumque respexisset eum Azarias pontifex et omnes reliqui sacerdotes
 viderunt lepram in fronte eius et festinato expulerunt eum sed et ipse perterritus adceleravit egredi
 eo quod sensisset ilico plagam Domini²¹ fuit igitur Ozias rex leprosus usque ad diem mortis suae
 et habitavit in domo separata plenus lepra ob quam et eiectus fuerat de domo Domini porro Ioatham
 filius eius rexit domum regis et iudicabat populum terrae²² reliqua autem sermonum Oziae priorum
 et novissimorum scripsit Esaias filius Amos propheta²³ dormivitque Ozias cum patribus suis et
 sepelierunt eum in agro regali sepulchrorum eo quod esset leprosus regnavitque Ioatham filius
 eius pro eo

Chapter 27

¹ viginti quinque annorum erat Ioatham cum regnare coepisset et sedecim annis regnavit in
 Hierusalem nomen matris eius Hierusa filia Sadoc² fecitque quod rectum erat coram Domino iuxta
 omnia quae fecerat Ozias pater suus excepto quod non est ingressus templum Domini et adhuc
 populus delinquebat³ ipse aedificavit portam domus Domini Excelsam et in muro Ophel multa
 construxit⁴ urbes quoque aedificavit in montibus Iuda et in saltibus castella et turres⁵ ipse pugnavit

contra regem filiorum Ammon et vicit eos dederuntque ei filii Ammon in tempore illo centum talenta argenti et decem milia choros tritici ac totidem choros hordei haec ei praeberunt filii Ammon
 in anno secundo et tertio ⁶ corroboratusque est Ioatham eo quod direxisset vias suas coram Domino
 Deo suo ⁷ reliqua autem sermonum Ioatham et omnes pugnae eius et opera scripta sunt in libro
 regum Israhel et Iuda ⁸ viginti quinque annorum erat cum regnare coepisset et sedecim annis
 regnavit in Hierusalem ⁹ dormivitque Ioatham cum patribus suis et sepelierunt eum in civitate David et regnavit Achaz filius eius pro eo

Chapter 28

¹ viginti annorum erat Achaz cum regnare coepisset et sedecim annis regnavit in Hierusalem
 non fecit rectum in conspectu Domini sicut David pater eius ² sed ambulavit in viis regum Israhel
 insuper et statuas fudit Baalim ³ ipse est qui adolevit incensum in valle Benennon et lustravit filios
 suos in igne iuxta ritum gentium quas interfecit Dominus in adventu filiorum Israhel ⁴ sacrificabat
 quoque et thymiana succendebat in excelsis et in collibus et sub omni ligno frondoso ⁵ tradiditque
 eum Dominus Deus eius in manu regis Syriae qui percussit eum magnamque praedam de eius cepit
 imperio et adduxit in Damascum manibus quoque regis Israhel traditus est et percussus plaga grandi
⁶ occiditque Phacee filius Romeliae de Iuda centum viginti milia in die uno omnes viros bellatores
 eo quod reliquissent Dominum Deum patrum suorum ⁷ eodem tempore occidit Zechri vir potens
 ex Ephraim Masiam filium regis et Ezricam ducem domus eius Helcanam quoque secundum a rege
⁸ ceperuntque filii Israhel de fratribus suis ducenta milia mulierum puerorum et puellarum et infinitam
 praedam pertuleruntque eam in Samariam ⁹ ea tempestate erat ibi propheta Domini nomine Oded
 qui egressus obviam exercitui venientium in Samariam dixit eis ecce iratus Dominus Deus patrum
 vestrorum contra Iudam tradidit eos manibus vestris et occidistis illos atrociter ita ut caelum
 pertingeret vestra crudelitas ¹⁰ insuper filios Iuda et Hierusalem vultis vobis subicere in servos et
 ancillas quod nequaquam facto opus est peccatis enim super hoc Domino Deo vestro ¹¹ sed audite
 consilium meum et reducite captivos quos adduxistis de fratribus vestris quia magnus furor Domini
 inminet vobis ¹² steterunt itaque viri de principibus filiorum Ephraim Azarias filius Iohanan
 Barachias filius Mosollamoth Hiezechias filius Sellum et Amasa filius Adali contra eos qui veniebant

¹³
 de proelio et dixerunt eis non introducetis huc captivos ne peccemus Domino quare vultis adicere
 super peccata nostra et vetera cumulare delicta grande quippe peccatum est et ira furoris Domini
¹⁴
 inminet super Israhel dimiseruntque viri bellatores praedam et universa quae ceperant coram
¹⁵
 principibus et omni multitudine steteruntque viri quos supra memoravimus et adprehendentes
 captivos omnesque qui nudi erant vestierunt de spoliis cumque vestissent eos et calciassent et
 refecissent cibo ac potu unxissent quoque propter laborem et adhibuissent eis curam quicumque
 ambulare non poterant et erant inbecillo corpore inposuerunt eos iumentis et adduxerunt Hierichum
¹⁶
 civitatem Palmarum ad fratres eorum ipsique reversi sunt Samariam tempore illo misit rex Achaz
¹⁷
 ad regem Assyriorum auxilium postulans veneruntque Idumei et percusserunt multos ex Iuda
¹⁸
 et ceperunt praedam magnam Philisthim quoque diffusi sunt per urbes campestris et ad meridiem
 Iuda ceperuntque Bethsames et Ahilon et Gaderoth Soccho quoque et Thamnam et Gamzo cum
¹⁹
 viculis suis et habitaverunt in eis humiliaverat enim Dominus Iudam propter Achaz regem Iuda
²⁰
 eo quod nudasset eum auxilio et contemptui habuisset Dominum adduxitque contra eum
²¹
 Thaglathphalnasar regem Assyriorum qui et adflixit eum et nullo resistente vastavit igitur Achaz
 spoliata domo Domini et domo regum et principum dedit regi Assyriorum munera et tamen nihil
²²
 ei profuit insuper et in tempore angustiae suae auxit contemptum in Dominum ipse per se rex
²³
 Achaz immolavit diis Damasci victimas percussoribus suis et dixit dii regum Syriae auxiliantur
 eis quos ego placabo hostiis et aderunt mihi cum e contrario ipsi fuerint ruina eius et universo
²⁴
 Israhel direptis itaque Achaz omnibus vasis domus Dei atque confractis clusit ianuas templi Dei
²⁵
 et fecit sibi altaria in universis angulis Hierusalem in omnibus quoque urbibus Iuda extruxit aras
²⁶
 ad cremandum tus atque ad iracundiam provocavit Dominum Deum patrum suorum reliqua
 autem sermonum eius et omnium operum priorum et novissimorum scripta sunt in libro regum Iuda
²⁷
 et Israhel dormivitque Achaz cum patribus suis et sepelierunt eum in civitate Hierusalem neque
 enim receperunt eum in sepulchra regum Israhel regnavitque Ezechias filius eius pro eo

Chapter 29

¹
 igitur Ezechias regnare coepit cum viginti quinque esset annorum et viginti novem annis
 regnavit in Hierusalem nomen matris eius Abia filia Zacchariae ²
 fecitque quod erat placitum in

conspectu Domini iuxta omnia quae fecerat David pater eius³ ipse anno et mense primo regni sui
aperuit valvas domus Domini et instauravit eas⁴ adduxitque sacerdotes atque Levitas et congregavit
eos in plateam orientalem⁵ dixitque ad eos audite me Levitae et sanctificamini mundate domum
Domini Dei patrum vestrorum auferte omnem immunditiam de sanctuario⁶ peccaverunt patres
nostri et fecerunt malum in conspectu Domini Dei nostri derelinquentes eum averterunt facies suas
a tabernaculo Domini et praebuerunt dorsum⁷ cluserunt ostia quae erant in porticu et extinxerunt
lucernas incensumque non adoleverunt et holocausta non obtulerunt in sanctuario Deo Israhel
⁸ concitatus est itaque furor Domini super Iudam et Hierusalem tradiditque eos in commotionem
et in interitum et in sibilum sicut ipsi cernitis oculis vestris⁹ en corruerunt patres nostri gladiis filii
nostri et filiae nostrae et coniuges captivae ductae sunt propter hoc scelus¹⁰ nunc igitur placet
mihi ut ineamus foedus cum Domino Deo Israhel et avertat a nobis furorem irae suae¹¹ filii mi
nolite negligere vos elegit Dominus ut stetis coram eo et ministretis illi colatis eum et cremetis
¹² incensum surrexerunt ergo Levitae Maath filius Amasiae et Iohel filius Azariae de filiis Caath
porro de filiis Merari Cis filius Abdai et Azarias filius Iallelel de filiis autem Gersom Ioha filius
Zemma et Eden filius Ioaha¹³ at vero de filiis Elisaphan Samri et Iahihel de filiis quoque Asaph
Zaccharias et Mathanias¹⁴ necnon de filiis Heman Iahihel et Semei sed et de filiis Idithun Semeias
et Ozihel¹⁵ congregaveruntque fratres suos et sanctificati sunt et ingressi iuxta mandatum regis
et imperium Domini ut expiarent domum Dei¹⁶ sacerdotes quoque ingressi templum Domini ut
sanctificarent illud extulerunt omnem immunditiam quam intro reppererant in vestibulum domus
Domini quam tulerunt Levitae et asportaverunt ad torrentem Cedron foras¹⁷ coeperunt autem
prima die mensis primi mundare et in die octava eiusdem mensis ingressi sunt porticum templi
Domini expiaveruntque templum diebus octo et in die sextadecima mensis eiusdem quod coeperant
¹⁸ impleverunt ingressi quoque sunt ad Ezechiam regem et dixerunt ei sanctificavimus omnem
domum Domini et altare holocaustoseos vasaque eius necnon et mensam propositionis cum omnibus
vasis suis¹⁹ cunctamque templi supellectilem quam polluerat rex Achaz in regno suo postquam
praevaricatus est et ecce exposita sunt omnia coram altari Domini²⁰ consurgensque diluculo
Ezechias rex adunavit omnes principes civitatis et ascendit domum Domini²¹ obtuleruntque simul
tauros septem arietes septem agnos septem et hircos septem pro peccato pro regno pro sanctuario
pro Iuda dixit quoque sacerdotibus filiis Aaron ut offerrent super altare Domini²² mactaverunt

igitur tauros et susceperunt sacerdotes sanguinem et fuderunt illud super altare mactaverunt etiam
 arietes et illorum sanguinem super altare fuderunt immolaverunt agnos et fuderunt super altare
 sanguinem ²³ adplicaverunt hircos pro peccato coram rege et universa multitudo inposueruntque
 manus suas super eos ²⁴ et immolaverunt illos sacerdotes et asperserunt sanguinem eorum altari
 pro piaculo universi Israhelis pro omni quippe Israhel praeceperat rex ut holocaustum fieret et pro
 peccato ²⁵ constituit quoque Levitas in domo Domini cum cymbalis et psalteriis et citharis secundum
 dispositionem David et Gad videntis regis et Nathan prophetae siquidem Domini praeceptum fuit
 per manum prophetarum eius ²⁶ steteruntque Levitae tenentes organa David et sacerdotes tubas
²⁷ et iussit Ezechias ut offerrent holocaustum super altare cumque offerrentur holocausta coeperunt
 laudes canere Domino et clangere tubis atque in diversis organis quae David rex Israhel reppererat
 concrepare ²⁸ omni autem turba adorante cantores et hii qui tenebant tubas erant in officio suo
 donec conpleretur holocaustum ²⁹ cumque finita esset oblatio incurvatus est rex et omnes qui erant
 cum eo et adoraverunt ³⁰ praecepitque Ezechias et principes Levitis ut laudarent Dominum
 sermonibus David et Asaph videntis qui laudaverunt eum magna laetitia et curvato genu adoraverunt
³¹ Ezechias autem etiam haec addidit implestis manus vestras Domino accedite et offerte victimas
 et laudes in domo Domini obtulit ergo universa multitudo hostias et laudes et holocausta mente
 devota ³² porro numerus holocaustorum quae obtulit multitudo hic fuit tauros septuaginta arietes
 centum agnos ducentos ³³ sanctificaveruntque Domino boves sescentos et oves tria milia
³⁴ sacerdotes vero pauci erant nec poterant sufficere ut pelles holocaustorum detraherent unde et
 Levitae fratres eorum adiuverunt eos donec impleretur opus et sanctificarentur antistites Levitae
 quippe faciliiori ritu sanctificantur quam sacerdotes ³⁵ fuerunt igitur holocausta plurima adipēs
 pacificorum et libamina holocaustorum et completus est cultus domus Domini ³⁶ laetatusque est
 Ezechias et omnis populus eo quod ministerium Domini esset expletum de repente quippe hoc fieri
 placuerat

Chapter 30

¹ misit quoque Ezechias ad omnem Israhel et Iudam scripsitque epistulas ad Ephraim et
 Manassem ut venirent ad domum Domini in Hierusalem et facerent phase Domino Deo Israhel
² inito ergo consilio regis et principum et universi coetus Hierusalem decreverunt ut facerent phase

3
mense secundo non enim occurrerant facere in tempore suo quia sacerdotes qui possent sufficere
sanctificati non fuerant et populus necdum congregatus erat in Hierusalem 4 placuitque sermo regi
5
et omni multitudini et decreverunt ut mitterent nuntios in universum Israhel de Bersabee usque
Dan ut venirent et facerent phase Domino Deo Israhel in Hierusalem multi enim non fecerant sicut
6
lege praescriptum est perrexeruntque cursores cum epistulis ex regis imperio et principum eius
in universum Israhel et Iudam iuxta quod rex iusserat praedicantes filii Israhel revertimini ad
Dominum Deum Abraham et Isaac et Israhel et revertetur ad reliquias quae effugerunt manum regis
7
Assyriorum nolite fieri sicut patres vestri et fratres qui recesserunt a Domino Deo patrum suorum
8
et tradidit eos in interitum ut ipsi cernitis nolite indurare cervices vestras sicut patres vestri tradite
manus Domino et venite ad sanctuarium eius quod sanctificavit in aeternum servite Domino Deo
9
patrum vestrorum et avertetur a vobis ira furoris eius si enim vos reversi fueritis ad Dominum
fratres vestri et filii habebunt misericordiam coram dominis suis qui illos duxere captivos et
revertentur in terram hanc pius enim et clemens est Dominus Deus vester et non avertet faciem
10
suam a vobis si reversi fueritis ad eum igitur cursores pergebant velociter de civitate in civitatem
11
per terram Ephraim et Manasse usque Zabulon illis inidentibus et subsannantibus eos attamen
12
quidam viri ex Aser et Manasse et Zabulon adquiescentes consilio venerunt Hierusalem in Iuda
vero facta est manus Domini ut daret eis cor unum et facerent iuxta praeceptum regis et principum
13
verbum Domini congregatique sunt in Hierusalem populi multi ut facerent sollemnitatem
14
azymorum in mense secundo et surgentes destruxerunt altaria quae erant in Hierusalem atque
universa in quibus idolis adolebatur incensum subvertentes proiecerunt in torrentem Cedron
15
immolaverunt autem phase quartadecima die mensis secundi sacerdotes quoque atque Levitae
16
tandem sanctificati obtulerunt holocausta in domo Domini steteruntque in ordine suo iuxta
dispositionem et legem Mosi hominis Dei sacerdotes vero suscipiebant effundendum sanguinem
17
de manibus Levitarum eo quod multa turba sanctificata non esset et idcirco Levitae immolarent
18
phase his qui non occurrerant sanctificari Domino magna etiam pars populi de Ephraim et
Manasse et Isachar et Zabulon quae sanctificata non fuerat comedit phase non iuxta quod scriptum
19
est et oravit pro eis Ezechias dicens Dominus bonus propitiabitur cunctis qui in toto corde
20
requirunt Dominum Deum patrum suorum et non inputabit eis quod minus sanctificati sunt quem
21
exaudivit Dominus et placatus est populo feceruntque filii Israhel qui inventi sunt in Hierusalem
sollemnitatem azymorum septem diebus in laetitia magna laudantes Dominum per singulos dies

²²
 Levitae quoque et sacerdotes per organa quae suo officio congruebant et locutus est Ezechias
 ad cor omnium Levitarum qui habebant intelligentiam bonam super Domino et comederunt septem
 diebus sollemnitatis immolantes victimas pacificorum et laudantes Dominum Deum patrum suorum
²³
 placuitque universae multitudini ut celebrarent etiam alios dies septem quod et fecerunt cum
²⁴
 ingenti gaudio Ezechias enim rex Iuda prae buerat multitudini mille tauros et septem milia ovium
 principes vero dederant populo tauros mille et oves decem milia sanctificata ergo est sacerdotum
²⁵
 plurima multitudo et hilaritate perfusa omnis turba Iuda tam sacerdotum et Levitarum quam
 universae frequentiae quae venerat ex Israhel proselytorum quoque de terra Israhel et habitantium
²⁶
 in Iuda factaque est grandis celebritas in Hierusalem qualis a diebus Salomonis filii David regis
²⁷
 Israhel in ea urbe non fuerat surrexerunt autem sacerdotes atque Levitae benedicentes populo
 et exaudita est vox eorum pervenitque oratio in habitaculum sanctum caeli

Chapter 31

¹
 cumque haec fuissent rite celebrata egressus est omnis Israhel qui inventus fuerat in urbibus
 Iuda et fregerunt simulacra succideruntque lucos demoliti sunt excelsa et altaria destruxerunt non
 solum de universo Iuda et Benjamin sed de Ephraim quoque et Manasse donec penitus everterent
²
 reversique sunt omnes filii Israhel in possessiones et civitates suas Ezechias vero constituit turmas
 sacerdotales et leviticas per divisiones suas unumquemque in officio proprio tam sacerdotum
 videlicet quam Levitarum ad holocausta et pacifica ut ministrarent et confiterentur canerentque in
³
 portis castrorum Domini pars autem regis erat ut de propria eius substantia offerretur holocaustum
 mane semper et vespere sabbatis quoque et kalendis et sollemnitatibus ceteris sicut scriptum est in
⁴
 lege Mosi praecepit etiam populo habitantium Hierusalem ut darent partes sacerdotibus et Levitis
⁵
 et possent vacare legi Domini quod cum percrebuisset in auribus multitudinis plurimas obtulere
 primitias filii Israhel frumenti vini et olei mellis quoque et omnium quae gignit humus decimas
⁶
 obtulerunt sed et filii Israhel et Iuda qui habitabant in urbibus Iuda obtulerunt decimas boum et
 ovium decimasque sanctorum quae voverant Domino Deo suo atque universa portantes fecerunt
⁷
 acervos plurimos mense tertio coeperunt acervorum iacere fundamenta et mense septimo
⁸
 conpleverunt eos cumque ingressi fuissent Ezechias et principes eius viderunt acervos et
⁹
 benedixerunt Domino ac populo Israhel interrogavitque Ezechias sacerdotes et Levitas cur ita

¹⁰
 iacerent acervi ¹⁰ respondit illi Azarias sacerdos primus de stirpe Sadoc dicens ex quo coeperunt
 offerri primitiae in domo Domini comedimus et saturati sumus remanseruntque plurima eo quod
 benedixerit Dominus populo suo reliquiarum autem copia est ista quam cernis ¹¹ praecepit igitur
 Ezechias ut praepararent horrea in domo Domini quod cum fecissent ¹² intulerunt tam primitias
 quam decimas et quaecumque voverant fideliter fuit autem praefectus eorum Chonenias Levita et
 Semei frater eius secundus ¹³ post quem Ieihel et Azazias et Naath et Asahel et Ierimoth Iozabath
 quoque et Helihel et Iesmachias et Maath et Banaias praepositi sub manibus Choneniae et Semei
 fratris eius ex imperio Ezechiae regis et Azariae pontificis domus Domini ad quos omnia pertinebant
¹⁴
 Core vero filius Iemna Levites et ianitor orientalis portae praepositus erat his quae sponte
 offerebantur Domino primitiisque et consecratis in sancta sanctorum ¹⁵ et sub cura eius Eden et
 Meniamin Hiesue et Sameias Amarias quoque et Sechenias in civitatibus sacerdotum ut fideliter
 distribuerent fratribus suis partes minoribus atque maioribus ¹⁶ exceptis maribus ab annis tribus
 et supra cunctis qui ingrediebantur templum Domini et quicquid per dies singulos conducebat in
 ministerio atque observationibus iuxta divisiones suas ¹⁷ sacerdotibus per familias et Levitis a
 vicesimo anno et supra per ordines et turmas suas ¹⁸ universaeque multitudini tam uxoribus quam
 liberis eorum utriusque sexus fideliter cibi de his quae sanctificata fuerant praebebantur ¹⁹ sed et
 filiorum Aaron per agros et suburbana urbium singularum dispositi erant viri qui partes distribuerent
 universo sexui masculino de sacerdotibus et Levitis ²⁰ fecit ergo Ezechias universa quae diximus
 in omni Iuda operatusque est bonum et rectum et verum coram Domino Deo suo ²¹ in universa
 cultura ministerii domus Domini iuxta legem et caerimonias volens requirere Deum suum in toto
 corde suo fecitque et prosperatus est

Chapter 32

¹
 post quae et huiuscemodi veritatem venit Sennacherib rex Assyriorum et ingressus Iudam
 obsedit civitates munitas volens eas capere ² quod cum vidisset Ezechias venisse scilicet Sennacherib
 et totum belli impetum verti contra Hierusalem ³ inito cum principibus consilio virisque fortissimis
 ut obturarent capita fontium quae erant extra urbem et hoc omnium decernente sententia
⁴
 congregavit plurimam multitudinem et obturaverunt cunctos fontes et rivum qui fluebat in medio

terrae dicentes ne veniant reges Assyriorum et inveniant aquarum abundantiam ⁵ aedificavit quoque
agens industrie omnem murum qui fuerat dissipatus et extruxit tures desuper et forinsecus alterum
murm instauravitque Mello in civitate David et fecit universi generis armaturam et clypeos
⁶
constituitque principes bellatorum in exercitu et convocavit universos in platea portae civitatis ac
⁷
locutus est ad cor eorum dicens viriliter agite et confortamini nolite timere nec paveatis regem
Assyriorum et universam multitudinem quae est cum eo multo enim plures nobiscum sunt quam
⁸
cum illo cum illo est brachium carneum nobiscum Dominus Deus noster qui auxiliator est noster
⁹
pugnatque pro nobis confortatusque est populus huiusmodi verbis Ezechiae regis Iuda quae
postquam gesta sunt misit Sennacherib rex Assyriorum servos suos Hierusalem ipse enim cum
universo exercitu obsidebat Lachis ad Ezechiam regem Iuda et ad omnem populum qui erat in urbe
¹⁰
dicens haec dicit Sennacherib rex Assyriorum in quo habentes fiduciam sedetis obsessi in
¹¹
Hierusalem num Ezechias decipit vos ut tradat morti in fame et siti adfirmans quod Dominus
¹²
Deus vester liberet vos de manu regis Assyriorum numquid non iste est Ezechias qui destruxit
excelsa illius et altaria et praecepit Iudae et Hierusalem dicens coram altari uno adorabitis et in ipso
¹³
conburetis incensum an ignoratis quae ego fecerim et patres mei cunctis terrarum populis numquid
¹⁴
praevaluerunt dii gentium omniumque terrarum liberare regionem suam de manu mea quis est
de universis diis gentium quas vastaverunt patres mei qui potuerit eruere populum suum de manu
¹⁵
mea ut possit etiam Deus vester eruere vos de hac manu non vos ergo decipiat Ezechias nec
vana persuasionem deludat neque credatis ei si enim nullus potuit deus cunctarum gentium atque
regnum liberare populum suum de manu mea et de manu patrum meorum consequenter nec Deus
¹⁶
vester poterit eruere vos de hac manu sed et alia multa locuti sunt servi eius contra Dominum
¹⁷
Deum et contra Ezechiam servum eius epistulas quoque scripsit plenas blasphemiae in Dominum
Deum Israhel et locutus est adversus eum sicut dii gentium ceterarum non potuerunt liberare populos
¹⁸
suos de manu mea sic et Deus Ezechiae eruere non poterit populum suum de manu ista insuper
et clamore magno lingua iudaica contra populum qui sedebat in muris Hierusalem personabat ut
¹⁹
terraret eos et caperet civitatem locutusque est contra Deum Hierusalem sicut adversus deos
²⁰
populorum terrae opera manuum hominum oraverunt igitur Ezechias rex et Esaias filius Amos
²¹
prophetes adversus hanc blasphemiam ac vociferati sunt usque in caelum et misit Dominus
angelum qui percussit omnem virum robustum et bellatorem et principem exercitus regis Assyriorum
reversusque est cum ignominia in terram suam cumque ingressus esset domum dei sui filii qui

egressi fuerant de utero eius interfecerunt eum gladio²² salvavitque Dominus Ezechiam et
habitatores Hierusalem de manu Sennacherib regis Assyriorum et de manu omnium et praestitit ei
quietem per circuitum²³ multi etiam deferebant hostias et sacrificia Domino Hierusalem et munera
Ezechiae regi Iuda qui exaltatus est post haec coram cunctis gentibus²⁴ in diebus illis aegrotavit²⁵
Ezechias usque ad mortem et oravit Dominum exaudivitque eum et dedit ei signum²⁵ sed non
iuxta beneficia quae acceperat retribuit quia elevatum est cor eius et facta est contra eum ira et
contra Iudam ac Hierusalem²⁶ humiliatusque est postea eo quod exaltatum fuisset cor eius tam
ipse quam habitatores Hierusalem et idcirco non venit super eos ira Domini in diebus Ezechiae
²⁷ fuit autem Ezechias dives et inclitus valde et thesauros sibi plurimos congregavit argenti auri et
lapidis pretiosi aromatum et armorum universi generis et vasorum magni pretii²⁸ apothecas quoque
frumenti vini et olei et praesepia omnium iumentorum caulasque pecoribus²⁹ et urbes exaedificavit
habebat quippe greges ovium et armentorum innumerabiles eo quod dedisset ei Dominus substantiam
multam nimis³⁰ ipse est Ezechias qui obturavit superiorem fontem aquarum Gion et avertit eas
subter ad occidentem urbis David in omnibus operibus suis fecit prospere quae voluit³¹ attamen
in legatione principum Babylonis qui missi fuerant ad eum ut interrogarent de portento quod
acciderat super terram dereliquit eum Deus ut temptaretur et nota fierent omnia quae erant in corde
eius³² reliqua autem sermonum Ezechiae et misericordiarum eius scripta sunt in visione Esaiae
filii Amos prophetae et in libro regum Iuda et Israhel³³ dormivitque Ezechias cum patribus suis
et sepelierunt eum supra sepulchra filiorum David et celebravit eius exequias universus Iuda et
omnes habitatores Hierusalem regnavitque Manasses filius eius pro eo

Chapter 33

¹ duodecim annorum erat Manasses cum regnare coepisset et quinquaginta quinque annis regnavit
in Hierusalem² fecit autem malum coram Domino iuxta abominationes gentium quas subvertit
Dominus coram filiis Israhel³ et conversus instauravit excelsa quae demolitus fuerat Ezechias
pater eius construxitque aras Baalim et fecit lucos et adoravit omnem militiam caeli et coluit eam
⁴ aedificavit quoque altaria in domo Domini de qua dixerat Dominus in Hierusalem erit nomen
meum in aeternum⁵ aedificavit autem ea cuncto exercitui caeli in duobus atriis domus Domini

6
transireque fecit filios suos per ignem in valle Benennon observabat somnia sectabatur auguria
maleficis artibus inserviebat habebat secum magos et incantatores multaue mala operatus est
7
coram Domino ut iniraret eum sculptile quoque et conflatile signum posuit in domo Domini de
qua locutus est Dominus ad David et ad Salomonem filium eius dicens in domo hac et in Hierusalem
8
quam elegi de cunctis tribubus Israhel ponam nomen meum in sempiternum et movere non faciam
pedem Israhel de terra quam tradidi patribus eorum ita dumtaxat si custodierint facere quae praecepi
9
eis cunctamque legem et caerimonias atque iudicia per manum Mosi igitur Manasses seduxit
Iudam et habitatores Hierusalem ut facerent malum super omnes gentes quas subverberat Dominus
10
a facie filiorum Israhel locutusque est Dominus ad eum et ad populum illius et adtendere noluerunt
11
idcirco superinduxit eis principes exercitus regis Assyriorum ceperuntque Manassen et vinctum
12
catenis atque conpedibus duxerunt Babylonem qui postquam coangustatus est oravit Dominum
13
Deum suum et egit paenitentiam valde coram Deo patrum suorum deprecatusque est eum et
obsecravit intente et exaudivit orationem eius reduxitque eum Hierusalem in regnum suum et
14
cognovit Manasses quod Dominus ipse esset Deus post haec aedificavit murum extra civitatem
David ad occidentem Gion in convalle ab introitu portae Piscium per circuitum usque ad Ophel et
exaltavit illum vehementer constituitque principes exercitus in cunctis civitatibus Iuda munitis
15
et abstulit deos alienos et simulacrum de domo Domini aras quoque quas fecerat in monte domus
16
Domini et in Hierusalem et proiecit omnia extra urbem porro instauravit altare Domini et
immolavit super illud victimas et pacifica et laudem praecepitque Iudae ut serviret Domino Deo
17
Israhel attamen adhuc populus immolabat in excelsis Domino Deo suo reliqua autem gestorum
Manasse et obsecratio eius ad Deum suum verba quoque videntium qui loquebantur ad eum in
18
nomine Domini Dei Israhel continentur in sermonibus regum Israhel oratio quoque eius et
exauditio et cuncta peccata atque contemptus loca etiam in quibus aedificavit excelsa et fecit lucos
19
et statuas antequam ageret paenitentiam scripta sunt in sermonibus Ozai dormivit ergo Manasses
20
cum patribus suis et sepelierunt eum in domo sua regnavitque pro eo filius eius Amon viginti
21
duo annorum erat Amon cum regnare coepisset et duobus annis regnavit in Hierusalem fecitque
22
malum in conspectu Domini sicut fecerat Manasses pater eius et cunctis idolis quae Manasses fuerat
23
fabricatus immolavit atque servivit et non est reveritus faciem Domini sicut reveritus est Manasses
24
pater eius et multo maiora deliquit cumque coniurassent adversus eum servi sui interfecerunt

25
eum in domo sua porro reliqua populi multitudo caesis his qui Amon percusserant constituit regem Iosiam filium eius pro eo

Chapter 34

1
octo annorum erat Iosias cum regnare coepisset et triginta et uno annis regnavit in Hierusalem
2
fecitque quod erat rectum in conspectu Domini et ambulavit in viis David patris sui non declinavit
3
neque ad dexteram neque ad sinistram octavo autem anno regni sui cum adhuc esset puer coepit
quaerere Deum patris sui David et duodecimo anno postquam coeperat mundavit Iudam et
4
Hierusalem ab excelsis et lucis simulacrisque et sculptilibus destruxeruntque coram eo aras Baalim
et simulacra quae superposita fuerant demoliti sunt lucos etiam et sculptilia succidit atque comminuit
5
et super tumulos eorum qui eis immolare consueverant fragmenta dispersit ossa praeterea
6
sacerdotum conbusit in altaribus idolorum mundavitque Iudam et Hierusalem sed et in urbibus
7
Manasse et Ephraim et Symeon usque Nepthalim cuncta subvertit cumque altaria dissipasset et
lucos et sculptilia contrivisset in frusta cunctaque delubra demolitus esset de universa terra Israhel
8
reversus est Hierusalem igitur anno octavodecimo regni sui mundata iam terra et templo Domini
misit Saphan filium Eseliae et Maasiam principem civitatis et Ioha filium Ioachaz a commentariis
9
ut instaurarent domum Domini Dei sui qui venerunt ad Helciam sacerdotem magnum acceptamque
ab eo pecuniam quae inlata fuerat in domum Domini et quam congregaverant Levitae ianitores de
Manasse et Ephraim et universis reliquiis Israhel ab omni quoque Iuda et Benjamin et habitatoribus
10
Hierusalem tradiderunt in manibus eorum qui praeerant operariis in domo Domini ut instaurarent
11
templum et infirma quaeque sarcirent at illi dederunt eam artificibus et cementariis ut emerent
lapides de lapidicinis et ligna ad commissuras aedificii et ad contignationem domorum quas
12
destruxerant reges Iuda qui fideliter cuncta faciebant erant autem praepositi operantium Iaath
et Abdias de filiis Merari Zaccharias et Mosollam de filiis Caath qui urgebant opus omnes Levitae
13
scientes organis canere super eos vero qui ad varios usus onera portabant erant scribae et magistri
14
de Levitis ianitores cumque efferrent pecuniam quae inlata fuerat in templum Domini repperit
15
Helcias sacerdos librum legis Domini per manum Mosi et ait ad Saphan scribam librum legis
16
inveni in domo Domini et tradidit ei at ille intulit volumen ad regem et nuntiavit ei dicens omnia

17
quae dedisti in manu servorum tuorum ecce conplentur argentum quod reppertum est in domo
18
Domini conflaverunt datumque est praefectis artificum et diversa opera fabricantium praeterea
19
tradidit mihi Helcias sacerdos hunc librum quem cum rege praesente recitasset audissetque ille
20
verba legis scidit vestimenta sua et praecepit Helciae et Ahicam filio Saphan et Abdon filio
21
Micha Saphan quoque scribae et Asaiae servo regis dicens ite et orate Dominum pro me et pro
reliquiis Israhel et Iuda super universis sermonibus libri istius qui reppertus est magnus enim furor
Domini stillavit super nos eo quod non custodierint patres nostri verba Domini ut facerent omnia
22
quae scripta sunt in isto volumine abiit igitur Helcias et hii qui simul a rege missi fuerant ad
Holdan propheten uxorem Sellum filii Thecuath filii Hasra custodis vestium quae habitabat
23
Hierusalem in secunda et locuti sunt ei verba quae supra narravimus at illa respondit eis haec
24
dicit Dominus Deus Israhel dicite viro qui misit vos ad me haec dicit Dominus ecce ego inducam
mala super locum istum et super habitatores eius cunctaque maledicta quae scripta sunt in libro
25
hoc quem legerunt coram rege Iuda quia dereliquerunt me et sacrificaverunt diis alienis ut me
ad iracundiam provocarent in cunctis operibus manuum suarum idcirco stillavit furor meus super
26
locum istum et non extinguetur ad regem autem Iuda qui misit vos pro Domino deprecando sic
27
loquimini haec dicit Dominus Deus Israhel quoniam audisti verba voluminis atque emollitum
est cor tuum et humiliatus es in conspectu Dei super his quae dicta sunt contra locum hunc et
habitatores Hierusalem reveritusque faciem meam scidisti vestimenta tua et flevisti coram me ego
28
quoque exaudivi te dicit Dominus iam enim colligam te ad patres tuos et infereris in sepulchrum
tuum in pace nec videbunt oculi tui omne malum quod ego inducturus sum super locum istum et
29
super habitatores eius rettulerunt itaque regi cuncta quae dixerat at ille convocatis universis
30
maioribus natu Iuda et Hierusalem ascendit domum Domini unaque omnes viri Iuda et habitatores
Hierusalem sacerdotes et Levitae et cunctus populus a minimo usque ad maximum quibus audientibus
31
in domo Domini legit rex omnia verba voluminis et stans in tribunali suo percussit foedus coram
Domino ut ambularet post eum et custodiret praecepta et testimonia et iustificationes eius in toto
32
corde suo et in tota anima sua faceretque quae scripta sunt in volumine illo quem legerat adiuravit
quoque super hoc omnes qui repperti fuerant in Hierusalem et Benjamin et fecerunt habitatores
33
Hierusalem iuxta pactum Domini Dei patrum suorum abstulit ergo Iosias cunctas abominationes
de universis regionibus filiorum Israhel et fecit omnes qui residui erant in Israhel servire Domino
Deo suo cunctis diebus eius non recesserunt a Domino Deo patrum suorum

Chapter 35

¹ fecit autem Iosias in Hierusalem phase Domino quod immolatum est quartadecima die mensis
² primi et constituit sacerdotes in officiis suis hortatusque est eos ut ministrarent in domo Domini
³ Levitis quoque ad quorum eruditionem omnis Israhel sanctificabatur Domino locutus est ponite
 arcam in sanctuario templi quod aedificavit Salomon filius David rex Israhel nequaquam enim eam
⁴ ultra portabitis nunc autem ministrate Domino Deo vestro et populo eius Israhel et praeparate
 vos per domos et cognationes vestras in divisionibus singulorum sicut praecepit David rex Israhel
⁵ et descripsit Salomon filius eius ministrate in sanctuario per familias turmasque leviticis ⁶ et
 sanctificati immolate phase fratres etiam vestros ut possint iuxta verba quae locutus est Dominus
⁷ in manu Mosi facere praeparate dedit praeterea Iosias omni populo qui ibi fuerat inventus in
 sollemnitate phase agnos et hedos de gregibus et reliqui pecoris triginta milia boumque tria milia
⁸ haec de regis universa substantia duces quoque eius sponte quod voluerant obtulerunt tam populo
 quam sacerdotibus et Levitis porro Helcias et Zaccharias et Iehihel principes domus Domini dederunt
 sacerdotibus ad faciendum phase pecora commixtim duo milia sescenta et boves trecentos
⁹ Chonenias autem Semeias etiam et Nathanahel fratres eius necnon Asabias et Iahihel et Iozabath
 principes Levitarum dederunt ceteris Levitis ad celebrandum phase quinque milia pecorum et boves
¹⁰ quingentos praeparatumque est ministerium et steterunt sacerdotes in officio suo Levitae quoque
¹¹ in turmis iuxta regis imperium et immolatum est phase asperseruntque sacerdotes manu sua
¹² sanguinem et Levitae detraxerunt pelles holocaustorum et separaverunt ea ut darent per domos
 et familias singulorum et offerrentur Domino sicut scriptum est in libro Mosi de bubus quoque
¹³ fecere similiter et assaverunt phase super ignem iuxta quod lege praeceptum est pacificas vero
¹⁴ hostias coxerunt in lebetis et caccabis et ollis et festinato distribuerunt universae plebi sibi autem
 et sacerdotibus postea paraverunt nam in oblatione holocaustorum et adipum usque ad noctem
 sacerdotes fuerant occupati unde Levitae et sibi et sacerdotibus filiis Aaron paraverunt novissimis
¹⁵ porro cantores filii Asaph stabant in ordine suo iuxta praeceptum David et Asaph et Heman et
 Idithun prophetarum regis ianitores vero per portas singulas observabant ita ut ne puncto quidem
¹⁶ discederent a ministerio quam ob rem et fratres eorum Levitae paraverunt eis cibos omnis igitur
 cultura Domini rite completa est in die illa ut facerent phase et offerrent holocausta super altare
¹⁷ Domini iuxta praeceptum regis Iosiae feceruntque filii Israhel qui repperti fuerant ibi phase in
¹⁸ tempore illo et sollemnitate azymorum septem diebus non fuit phase simile huic in Israhel a

diebus Samuhelis prophetae sed nec quisquam de cunctis regibus Israhel fecit phase sicut Iosias sacerdotibus et Levitis et omni Iuda et Israhel qui repperit fuerat et habitantibus in Hierusalem

19²⁰ octavodecimo anno regni Iosiae hoc phase celebratum est postquam instauraverat Iosias templum ascendit Nechao rex Aegypti ad pugnandum in Charchamis iuxta Eufraten et processit in

21 occursum eius Iosias at ille missis ad eum nuntiis ait quid mihi et tibi est rex Iuda non adversum te hodie venio sed contra aliam pugno domum ad quam me Deus festinato ire praecepit desine

22 adversum Deum facere qui mecum est ne interficiat te noluit Iosias reverti sed praeparavit contra eum bellum nec adquevit sermonibus Nechao ex ore Dei verum perrexit ut dimicaret in campo

23 Mageddo ibique vulneratus a sagittariis dixit pueris suis educite me de proelio quia oppido

24 vulneratus sum qui transtulerunt eum de curru in alterum currum qui sequebatur eum more regio et asportaverunt in Hierusalem mortuusque est et sepultus in mausoleo patrum suorum et universus

25 Iuda et Hierusalem luxerunt eum Hieremias maxime cuius omnes cantores atque cantrices usque in praesentem diem lamentationes super Iosia replicant et quasi lex obtinuit in Israhel ecce scriptum

26 fertur in Lamentationibus reliqua autem sermonum Iosiae et misericordiarum eius quae lege

27 praecepta sunt Domini opera quoque illius prima et novissima scripta sunt in libro regum Israhel et Iuda

Chapter 36

1 tulit ergo populus terrae Ioachaz filium Iosiae et constituit regem pro patre suo in Hierusalem

2 viginti trium annorum erat Ioachaz cum regnare coepisset et tribus mensibus regnavit in Hierusalem

3 amovit autem eum rex Aegypti cum venisset Hierusalem et condemnavit terram centum talentis

4 argenti et talento auri constituitque regem pro eo Eliacim fratrem eius super Iudam et Hierusalem

5 et vertit nomen eius Ioacim ipsum vero Ioachaz tulit secum et adduxit in Aegyptum viginti quinque annorum erat Ioacim cum regnare coepisset et undecim annis regnavit in Hierusalem fecitque

6 malum coram Domino Deo suo contra hunc ascendit Nabuchodonosor rex Chaldeorum et vinctum

7 catenis duxit in Babylonem ad quam et vasa Domini transtulit et posuit ea in templo suo reliqua

8 autem verborum Ioacim et abominationum eius quas operatus est et quae inventa sunt in eo

9 continentur in libro regum Israhel et Iuda regnavitque Ioachin filius eius pro eo octo annorum erat Ioachin cum regnare coepisset et tribus mensibus ac decem diebus regnavit in Hierusalem

fecitque malum in conspectu Domini ¹⁰ cumque anni circulus volveretur misit Nabuchodonosor
 rex qui et adduxerunt eum in Babylonem asportatis simul pretiosissimis vasis domus Domini regem
 vero constituit Sedeciam fratrem eius super Iudam et Hierusalem ¹¹ viginti et unius anni erat
 Sedecias cum regnare coepisset et undecim annis regnavit in Hierusalem ¹² fecitque malum in
 oculis Domini Dei sui nec erubuit faciem Hieremiae prophetae loquentis ad se ex ore Domini ¹³ a
 rege quoque Nabuchodonosor recessit qui adiuraverat eum per Deum et induravit cervicem suam
 et cor ut non reverteretur ad Dominum Deum Israhel ¹⁴ sed et universi principes sacerdotum et
 populus praevaricati sunt inique iuxta universas abominationes gentium et polluerunt domum
 Domini quam sanctificaverat sibi in Hierusalem ¹⁵ mittebat autem Dominus Deus patrum suorum
 ad illos per manum nuntiorum suorum de nocte consurgens et cotidie commonens eo quod parceret
 populo et habitaculo suo ¹⁶ at illi subsannabant nuntios Dei et parvipendebant sermones eius
 inludebantque prophetis donec ascenderet furor Domini in populum eius et esset nulla curatio
¹⁷ adduxit enim super eos regem Chaldeorum et interfecit iuvenes eorum gladio in domo sanctuarii
 sui non est misertus adolescentis et virginis et senis nec decrepiti quidem sed omnes tradidit manibus
 eius ¹⁸ universaque vasa domus Domini tam maiora quam minora et thesauros templi et regis et
 principum transtulit in Babylonem ¹⁹ incenderunt hostes domum Dei destruxerunt murum
 Hierusalem universas turres conbuserunt et quicquid pretiosum fuerat demoliti sunt ²⁰ si quis
 evaserat gladium ductus in Babylonem servivit regi et filiis eius donec imperaret rex Persarum
²¹ et conpleretur sermo Domini ex ore Hieremiae et celebraret terra sabbata sua cunctis enim diebus
 desolationis egit sabbatum usque dum conplerentur septuaginta anni ²² anno autem primo Cyri
 regis Persarum ad explendum sermonem Domini quem locutus fuerat per os Hieremiae suscitavit
 Dominus spiritum Cyri regis Persarum qui iussit praedicari in universo regno suo etiam per
 scripturam dicens

Ezra

Chapter 1

¹ in anno primo Cyri regis Persarum ut conpleretur verbum Domini ex ore Hieremiae suscitavit
 Dominus spiritum Cyri regis Persarum et transduxit vocem in universo regno suo etiam per

scripturam dicens ² haec dicit Cyrus rex Persarum omnia regna terrae dedit mihi Dominus Deus
 caeli et ipse praecepit mihi ut aedificarem ei domum in Hierusalem quae est in Iudaea ³ quis est in
 vobis de universo populo eius sit Deus illius cum ipso ascendat Hierusalem quae est in Iudaea et
 aedificet domum Domini Dei Israhel ipse est Deus qui est in Hierusalem ⁴ et omnes reliqui in
 cunctis locis ubicumque habitant adiuvent eum viri de loco suo argento et auro et substantia et
 pecoribus excepto quod voluntarie offerunt templo Dei quod est in Hierusalem ⁵ et surrexerunt
 principes patrum de Iuda et Benjamin et sacerdotes et Levitae omnis cuius suscitavit Deus spiritum
 ut ascenderent ad aedificandum templum Domini quod erat in Hierusalem ⁶ universique qui erant
 in circuitu adiuverunt manus eorum in vasis argenteis et aureis in substantia in iumentis in supellectili
 exceptis his quae sponte obtulerunt ⁷ rex quoque Cyrus protulit vasa templi Domini quae tulerat
 Nabuchodonosor de Hierusalem et posuerat ea in templo dei sui ⁸ protulit autem ea Cyrus rex
 Persarum per manum Mitridatis filii Gazabar et adnumeravit ea Sasabassar principi Iudae ⁹ et hic
 est numerus eorum fialae aureae triginta fialae argenteae mille cultri viginti novem scyphi aurei
 triginta ¹⁰ scyphi argentei secundi quadringenti decem vasa alia mille ¹¹ omnia vasa aurea et
 argentea quinque milia quadringenta universa tulit Sasabassar cum his qui ascendebant de
 transmigratione Babylonis in Hierusalem

Chapter 2

¹ hii sunt autem filii provinciae qui ascenderunt de captivitate quam transtulerat Nabuchodonosor
 rex Babylonis in Babylonem et reversi sunt in Hierusalem et Iudam unusquisque in civitatem suam
² qui venerunt cum Zorobabel Hiesua Neemia Saraia Rahelaia Mardochai Belsan Mesphar Beguai
 Reum Baana numerus virorum populi Israhel ³ filii Pharos duo milia centum septuaginta duo ⁴ filii
 Sephetia trecenti septuaginta duo ⁵ filii Area septingenti septuaginta quinque ⁶ filii Phaethmoab
 filiorum Iosue Ioab duo milia octingenti duodecim ⁷ filii Helam mille ducenti quinquaginta quattuor
⁸ filii Zeththua nongenti quadraginta quinque ⁹ filii Zacchai septingenti sexaginta ¹⁰ filii Bani
 sescenti quadraginta duo ¹¹ filii Bebai sescenti viginti tres ¹² filii Azgad mille ducenti viginti duo
¹³ filii Adonicam sescenti sexaginta sex ¹⁴ filii Beguai duo milia quinquaginta sex ¹⁵ filii Adin

¹⁶ quadringenti quinquaginta quattuor filii Ater qui erant ex Hiezechia ¹⁷ nonaginta octo filii Besai
¹⁸ trecenti viginti tres filii Iora ¹⁹ centum duodecim filii Asom ²⁰ ducenti viginti tres filii Gebbar
²¹ nonaginta quinque filii Bethleem ²² centum viginti tres viri Netupha ²³ quinquaginta sex viri
²⁴ Anathoth ²⁵ centum viginti octo filii Azmaveth ²⁶ quadraginta duo filii Cariathiarim ²⁷ Caephira et
²⁸ Beroth ²⁹ septingenti quadraginta tres filii Arama et Gaba ³⁰ sescenti viginti unus viri Machmas
³¹ centum viginti duo viri Bethel et Gai ³² ducenti viginti tres filii Nebo ³³ quinquaginta duo filii
³⁴ Megbis ³⁵ centum quinquaginta sex filii Helam ³⁶ alterius mille ducenti quinquaginta quattuor filii
³⁷ Arim ³⁸ trecenti viginti filii Lod Adid et Ono ³⁹ septingenti viginti quinque filii Hiericho ⁴⁰ trecenti
⁴¹ quadraginta quinque filii Sennaa ⁴² tria milia sescenti triginta sacerdotes filii Idaia in domo
⁴³ Hiesue ⁴⁴ nongenti septuaginta tres filii Emmer ⁴⁵ mille quinquaginta duo filii Phessur ⁴⁶ mille
⁴⁷ ducenti quadraginta septem filii Arim ⁴⁸ mille decem et septem Levitae filii Hiesue et Cedmihel
⁴⁹ filiorum Odevia ⁵⁰ septuaginta quattuor cantores filii Asaph ⁵¹ centum viginti octo filii ianitorum
⁵² filii Sellum filii Ater filii Telmon filii Accub filii Atita filii Sobai ⁵³ universi centum triginta novem
⁵⁴ Nathinnei filii Sia filii Asupha filii Tebbaoth ⁵⁵ filii Ceros filii Siaa filii Phadon ⁵⁶ filii Levana
⁵⁷ filii Agaba filii Accub ⁵⁸ filii Agab filii Selmai filii Anan ⁵⁹ filii Gaddel filii Gaer filii Rahaia
⁶⁰ filii Rasin filii Nechoda filii Gazem ⁶¹ filii Aza filii Phasea filii Besee ⁶² filii Asenaa filii Munim
⁶³ filii Nephusim ⁶⁴ filii Becbuc filii Acupha filii Arur ⁶⁵ filii Besluth filii Maida filii Arsa ⁶⁶ filii
⁶⁷ Bercos filii Sisara filii Thema ⁶⁸ filii Nasia filii Atupha ⁶⁹ filii servorum Salomonis filii Sotei filii
⁷⁰ Suphereth filii Pharuda ⁷¹ filii Iala filii Dercon filii Gedel ⁷² filii Saphatia filii Athil filii Phocereth
⁷³ qui erant de Asebaim filii Ammi ⁷⁴ omnes Nathinnei et filii servorum Salomonis ⁷⁵ trecenti nonaginta
⁷⁶ duo ⁷⁷ et hii qui ascenderunt de Thelmela Thelarsa Cherub et Don et Mer et non potuerunt indicare
⁷⁸ domum patrum suorum et semen suum ⁷⁹ utrum ex Israhel essent filii Delaia filii Tobia filii Necoda
⁸⁰ sescenti quinquaginta duo ⁸¹ et de filiis sacerdotum filii Obia filii Accos filii Berzellai qui accepit
⁸² de filiabus Berzellai Galaditis uxorem et vocatus est nomine eorum ⁸³ hii quaesierunt scripturam
⁸⁴ genealogiae suae et non invenerunt et eiecti sunt de sacerdotio ⁸⁵ et dixit Athersatha eis ut non

comederent de sancto sanctorum donec surgeret sacerdos doctus atque perfectus⁶⁴ omnis multitudo
quasi unus quadraginta duo milia trecenti sexaginta⁶⁵ exceptis servis eorum et ancillis qui erant
septem milia trecenti triginta septem et in ipsis cantores atque cantrices ducentae⁶⁶ equi eorum
septingenti triginta sex muli eorum ducenti quadraginta quinque⁶⁷ cameli eorum quadringenti
triginta quinque asini eorum sex milia septingenti viginti⁶⁸ et de principibus patrum cum
ingrederentur templum Domini quod est in Hierusalem sponte obtulerunt in domum Dei ad
extruendam eam in loco suo⁶⁹ secundum vires suas dederunt in inpensas operis auri solidos
sexaginta milia et mille argenti minas quinque milia et vestes sacerdotales centum⁷⁰ habitaverunt
ergo sacerdotes et Levitae et de populo et cantores et ianitores et Nathinnei in urbibus suis
universusque Israhel in civitatibus suis

Chapter 3

¹ iamque venerat mensis septimus et erant filii Israhel in civitatibus suis congregatus est ergo
populus quasi vir unus in Hierusalem² et surrexit Iosue filius Iosedech et fratres eius sacerdotes
et Zorobabel filius Salathihel et fratres eius et aedificaverunt altare Dei Israhel ut offerrent in eo
holocaustomata sicut scriptum est in lege Mosi viri Dei³ conlocaverunt autem altare super bases
suas deterrentibus eos per circuitum populis terrarum et obtulerunt super illud holocaustum Domino
mane et vespere⁴ feceruntque sollemnitatem tabernaculorum sicut scriptum est et holocaustum
diebus singulis per ordinem secundum praeceptum opus diei in die suo⁵ et post haec holocaustum
iuge tam in kalendis quam in universis sollemnitatibus Domini quae erant consecratae et in omnibus
in quibus ultro offerebatur munus Deo⁶ a primo die mensis septimi coeperunt offerre holocaustum
Domino porro templum Dei fundatum necdum erat⁷ dederunt autem pecunias latomis et cementariis
cibum quoque et potum et oleum Sidoniis Tyriisque ut deferrent ligna cedrina de Libano ad mare
Ioppes iuxta quod praeceperat Cyrus rex Persarum eis⁸ anno autem secundo adventus eorum ad
templum Dei in Hierusalem mense secundo coeperunt Zorobabel filius Salathihel et Iosue filius
Iosedech et reliqui de fratribus eorum sacerdotes et Levitae et omnes qui venerant de captivitate in
Hierusalem et constituerunt Levitas a viginti annis et supra ut urguerent opus Domini⁹ stetitque
Iosue filii eius et fratres eius Cedmihel et filii eius et filii Iuda quasi unus ut instarent super eos qui

¹⁰
 faciebant opus in templo Dei filii Enadad filii eorum et fratres eorum Levitae ¹⁰ fundato igitur a
 cementariis templo Domini steterunt sacerdotes in ornatu suo cum tubis et Levitae filii Asaph in
¹¹
 cymbalis ut laudarent Deum per manus David regis Israhel ¹¹ et concinebant in hymnis et
 confessione Domino quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia eius super Israhel omnis
 quoque populus vociferabatur clamore magno in laudando Dominum eo quod fundatum esset
¹²
 templum Domini ¹² plurimi etiam de sacerdotibus et Levitis et principes patrum seniores qui
 viderant templum prius cum fundatum esset et hoc templum in oculis eorum flebant voce magna
¹³
 et multi vociferantes in laetitia elevabant vocem ¹³ nec poterat quisquam agnoscere vocem clamoris
 laetantium et vocem fletus populi commixtim enim populus vociferabatur clamore magno et vox
 audiebatur procul

Chapter 4

¹
 audierunt autem hostes Iudae et Benjamin quia filii captivitatis aedificarent templum Domino
²
 Deo Israhel ² et accedentes ad Zorobabel et ad principes patrum dixerunt eis aedificemus vobiscum
 quia ita ut vos quaerimus Deum vestrum ecce nos immolamus victimas ex diebus Asoraddan regis
³
 Assur qui adduxit nos huc ³ et dixit eis Zorobabel et Iosue et reliqui principes patrum Israhel non
 est vobis et nobis ut aedificemus domum Deo nostro sed nos ipsi soli aedificabimus Domino Deo
⁴
 nostro sicut praecepit nobis rex Cyrus rex Persarum ⁴ factum est igitur ut populus terrae inpediret
⁵
 manus populi Iudae et turbaret eos in aedificando ⁵ conduxerunt quoque adversum eos consiliatores
 ut destruerent consilium eorum omnibus diebus Cyri regis Persarum et usque ad regnum Darii regis
⁶
 Persarum ⁶ in regno autem Asueri principio regni eius scripserunt accusationem adversum habitatores
⁷
 Iudae et Hierusalem ⁷ et in diebus Artaxersis scripsit Beselam Mitridatis et Tabel et reliqui qui
 erant in consilio eorum ad Artaxersen regem Persarum epistula autem accusationis scripta erat
⁸
 syriace et legebatur sermone syro ⁸ Reum Beelteem et Samsai scriba scripserunt epistulam unam
⁹
 de Hierusalem Artaxersi regi huiusmodi ⁹ Reum Beelteem et Samsai scriba et reliqui consiliatores
 eorum Dinei et Apharsathe Terphalei Apharsei Erchuei Babylonii Susannechei Deaei Aelamitae
¹⁰
 et ceteri de gentibus quas transtulit Asennaphar magnus et gloriosus et habitare eas fecit in
¹¹
 civitatibus Samariae et in reliquis regionibus trans Flumen in pace ¹¹ hoc est exemplar epistulae
¹²
 quam miserunt ad eum Artaxersi regi servi tui viri qui sunt trans Fluvium salutem dicunt ¹² notum

sit regi quia Iudaei qui ascenderunt a te ad nos venerunt in Hierusalem civitatem rebellem et
 pessimam quam aedificant extruentes muros eius et parietes componentes ¹³ nunc igitur notum sit
 regi quia si civitas illa aedificata fuerit et muri eius instaurati tributum et vectigal et annuos reditus
 non dabunt et usque ad reges haec noxa perveniet ¹⁴ nos ergo memores salis quod in palatio
 comedimus et quia laesiones regis videre nefas ducimus idcirco misimus et nuntiavimus regi ¹⁵ ut
 recenseas in libris historiarum patrum tuorum et invenies scriptum in commentariis et scies quoniam
 urbs illa urbs rebellis est et nocens regibus et provinciis et bella concitant in ea ex diebus antiquis
 quam ob rem et civitas ipsa destructa est ¹⁶ nuntiamus nos regi quoniam si civitas illa aedificata
 fuerit et muri ipsius instaurati possessionem trans Fluvium non habebis ¹⁷ verbum misit rex ad
 Reum Beelteem et Samsai scribam et ad reliquos qui erant in consilio eorum habitatores Samariae
 et ceteris trans Fluvium salutem dicens et pacem ¹⁸ accusationem quam misistis ad nos manifeste
 lecta est coram me ¹⁹ et a me praeceptum est et recensuerunt inveneruntque quoniam civitas illa
 a diebus antiquis adversum reges rebellat et seditiones et proelia concitantur in ea ²⁰ nam et reges
 fortissimi fuerunt in Hierusalem qui et dominati sunt omni regioni quae trans Fluvium est tributum
 quoque et vectigal et reditus accipiebant ²¹ nunc ergo audite sententiam ut prohibeatis viros illos
 et urbs illa non aedificetur donec si forte a me iussum fuerit ²² videte ne negligenter hoc impleatis
 et paulatim crescat malum contra reges ²³ itaque exemplum edicti Artaxersis regis lectum est
 coram Reum et Samsai scriba et consiliariis eorum et abierunt festini in Hierusalem ad Iudaeos et
 prohibuerunt eos in brachio et robore ²⁴ tunc intermissum est opus domus Dei in Hierusalem et
 non fiebat usque ad annum secundum regni Darii regis Persarum

Chapter 5

¹ prophetaverunt autem Aggeus propheta et Zaccharias filius Addo prophetantes ad Iudaeos qui
 erant in Iudaea et Hierusalem in nomine Dei Israhel ² tunc surrexerunt Zorobabel filius Salathiel
 et Iosue filius Iosedech et coeperunt aedificare templum Dei in Hierusalem et cum eis prophetae
 Dei adiuvantes eos ³ in ipso tempore venit ad eos Tatannai qui erat dux trans Flumen et Starbuzannai
 et consiliarii eorum sicque dixerunt eis quis dedit vobis consilium ut domum hanc aedificaretis et
 muros hos instauraretis ⁴ ad quod respondimus eis quae essent nomina hominum auctorum illius

⁵
 aedificationis oculus autem Dei eorum factus est super senes Iudaeorum et non potuerunt inhibere
 eos placuitque ut res ad Darium referretur et tunc satisfacerent adversus accusationem illam
⁶
 exemplar epistulae quam misit Tatannai dux regionis trans Flumen et Starbuzannai et consiliatores
⁷
 eius Apharsacei qui erant trans Flumen ad Darium regem sermo quem miserant ei sic scriptus
⁸
 erat Dario regi pax omnis notum sit regi isse nos ad Iudaeam provinciam ad domum Dei magni
 quae aedificatur lapide inpolito et ligna ponuntur in parietibus opusque illud diligenter extruitur et
⁹
 crescit in manibus eorum interrogavimus ergo senes illos et ita diximus eis quis dedit vobis
¹⁰
 potestatem ut domum hanc aedificaretis et muros instauraretis sed et nomina eorum quaesivimus
¹¹
 ab eis ut nuntiaremus tibi quae scripsimus nomina virorum qui sunt principes in eis huiusmodi
 autem sermonem responderunt nobis dicentes nos sumus servi Dei caeli et terrae et aedificamus
 templum quod erat exstructum ante hos annos multos quodque rex Israhel magnus aedificaverat et
¹²
 extruxerat postquam autem ad iracundiam provocaverunt patres nostri Deum caeli et tradidit
 eos in manu Nabuchodonosor regis Babylonis Chaldei domum quoque hanc destruxit et populum
¹³
 eius transtulit in Babylonem anno autem primo Cyri regis Babylonis Cyrus rex proposuit edictum
¹⁴
 ut domus Dei aedificaretur nam et vasa templi Dei aurea et argentea quae Nabuchodonosor
 tulerat de templo quod erat in Hierusalem et asportaverat ea in templum Babylonis protulit Cyrus
¹⁵
 rex de templo Babylonis et data sunt Sasabassar vocabulo quem et principem constituit dixitque
 ei haec vasa tolle et vade et pone ea in templo quod est in Hierusalem et domus Dei aedificetur in
¹⁶
 loco suo tunc itaque Sasabassar ille venit et posuit fundamenta templi Dei in Hierusalem et ex
¹⁷
 eo tempore usque nunc aedificatur et necdum conpletum est nunc ergo si videtur regi bonum
 recenseat in bibliotheca regis quae est in Babylone utrumnam a Cyro rege iussum sit ut aedificaretur
 domus Dei in Hierusalem et voluntatem regis super hac re mittat ad nos

Chapter 6

¹
 tunc Darius rex praecepit et recensuerunt in bibliotheca librorum qui erant repositi in Babylone
²
 et inventum est in Ecabathanis quod est castrum in Madena provincia volumen unum talisque
³
 scriptus erat in eo commentarius anno primo Cyri regis Cyrus rex decrevit ut domus Dei quae
 est in Hierusalem aedificaretur in loco ubi immolent hostias et ut ponant fundamenta subportantia

altitudinem cubitorum sexaginta et latitudinem cubitorum sexaginta⁴ ordines de lapidibus inpolitiss⁵
tres et sic ordines de lignis novis sumptus autem de domo regis dabuntur sed et vasa templi Dei
aurea et argentea quae Nabuchodonosor tulerat de templo Hierusalem et adtulerat ea in Babylonem
reddantur et referantur in templo Hierusalem in locum suum quae et posita sunt in templo Dei⁶
nunc ergo Tatannai dux regionis quae est trans Flumen Starbuzannai et consilarii vestri Apharsacei⁷
qui estis trans Flumen procul recedite ab illis et dimittite fieri templum Dei illud a duce Iudaeorum⁸
et a senioribus eorum domum Dei illam aedificent in loco suo sed et a me praeceptum est quid
oporteat fieri a presbyteris Iudaeorum illis ut aedificetur domus Dei scilicet ut de arca regis id est
de tributis quae dantur de regione trans Flumen studiose sumptus dentur viris illis ne inpediatur⁹
opus quod si necesse fuerit et vitulos et agnos et hedos in holocaustum Deo caeli frumentum sal
vinum et oleum secundum ritum sacerdotum qui sunt in Hierusalem detur eis per dies singulos ne
sit in aliquo querimonia¹⁰ et offerant oblationes Deo caeli orentque pro vita regis et filiorum eius¹¹
a me ergo positum est decretum ut omnis homo qui hanc mutaverit iussionem tollatur lignum de
domo ipsius et erigatur et configatur in eo domus autem eius publicetur¹² Deus autem qui habitare
fecit nomen suum ibi dissipet omnia regna et populum qui extenderit manum suam ut repugnet et
dissipet domum Dei illam quae est in Hierusalem ego Darius statui decretum quod studiose impleri
volo¹³ igitur Tatannai dux regionis trans Flumen et Starbuzannai et consilarii eius secundum quod
praeceperat Darius rex sic diligenter executi sunt¹⁴ seniores autem Iudaeorum aedificabant et
prosperabantur iuxta prophetiam Aggei prophetae et Zacchariae filii Addo et aedificaverunt et¹⁵
construxerunt iubente Deo Israhel et iubente Cyro et Dario et Artarxerse regibus Persarum et
conpleverunt domum Dei istam usque ad diem tertium mensis adar qui est annus sextus regni Darii
regis¹⁶ fecerunt autem filii Israhel sacerdotes et Levitae et reliqui filiorum transmigrationis¹⁷
dedicationem domus Dei in gaudio et obtulerunt in dedicationem domus Dei vitulos centum
arietes ducentos agnos quadringentos hircos caprarum pro peccato totius Israhel duodecim iuxta
numerus tribuum Israhel¹⁸ et statuerunt sacerdotes in ordinibus suis et Levitas in vicibus suis¹⁹
super opera Dei in Hierusalem sicut scriptum est in libro Mosi fecerunt autem filii transmigrationis²⁰
pascha quartadecima die mensis primi purificati enim fuerant sacerdotes et Levitae quasi unus
omnes mundi ad immolandum pascha universis filiis transmigrationis et fratribus suis sacerdotibus²¹
et sibi et comederunt filii Israhel qui reversi fuerant de transmigratione et omnis qui se separaverat²²
a coinquinatione gentium terrae ad eos ut quaererent Dominum Deum Israhel et fecerunt

sollemnitatem azymorum septem diebus in laetitia quoniam laetificaverat eos Dominus et converterat cor regis Assur ad eos ut adiuuaret manus eorum in opere domus Domini Dei Israhel

Chapter 7

1 post haec autem verba in regno Artaxersis regis Persarum Ezras filius Saraiae filii Azariae
 filii Helciae 2 filii Sellum filii Sadoc filii Achitob 3 filii Amariae filii Azariae filii Maraioth 4 filii
 Zariae filii Ozi filii Bocci 5 filii Abisue filii Finees filii Eleazar filii Aaron sacerdotis ab initio
 6 ipse Ezras ascendit de Babylone et ipse scriba velox in lege Mosi quam dedit Dominus Deus
 Israhel et dedit ei rex secundum manum Domini Dei eius super eum omnem petitionem eius 7 et
 ascenderunt de filiis Israhel et de filiis sacerdotum et de filiis Levitarum et de cantoribus et de
 8 ianitoribus et de Nathinneis in Hierusalem anno septimo Artaxersis regis et venerunt in Hierusalem
 9 mense quinto ipse est annus septimus regis quia in primo die mensis primi coepit ascendere de
 Babylone et in primo mensis quinti venit in Hierusalem iuxta manum Dei sui bonam super se
 10 Ezras enim paravit cor suum ut investigaret legem Domini et faceret et doceret in Israhel
 11 praeceptum et iudicium hoc est autem exemplar epistulae edicti quod dedit rex Artaxersis Ezrae
 sacerdoti scribae erudito in sermonibus et praeceptis Domini et caerimoniis eius in Israhel
 12 Artaxersis rex regum Ezrae sacerdoti scribae legis Dei caeli doctissimo salutem 13 a me decretum
 est ut cuicumque placuerit in regno meo de populo Israhel et de sacerdotibus eius et de Levitis ire
 14 in Hierusalem tecum vadat a facie enim regis et septem consiliatorum eius missus es ut visites
 Iudaeam et Hierusalem in lege Dei tui quae est in manu tua 15 et ut feras argentum et aurum quod
 16 rex et consiliatores eius sponte obtulerunt Deo Israhel cuius in Hierusalem tabernaculum est et
 omne argentum et aurum quodcumque inveneris in universa provincia Babylonis et populus offerre
 17 voluerit et de sacerdotibus qui sponte obtulerint domui Dei sui quae est in Hierusalem libere
 accipe et studiose eme de hac pecunia vitulos arietes agnos et sacrificia et libamina eorum et offer
 18 ea super altare templi Dei vestri quod est in Hierusalem sed et si quid tibi et fratribus tuis placuerit
 19 de reliquo argento et auro ut faciatis iuxta voluntatem Dei vestri facite vasa quoque quae dantur
 20 tibi in ministerium domus Dei tui trade in conspectu Dei Hierusalem sed et cetera quibus opus

fuerit in domo Dei tui quantumcumque necesse est ut expendas dabis de thesauro et de fisco regis
 21
 et a me ego Artaxersis rex statui atque decrevi omnibus custodibus arcae publicae qui sunt trans
 Flumen ut quodcumque petierit a vobis Ezras sacerdos scriba legis Dei caeli absque mora detis
 22
 usque ad argenti talenta centum et usque ad frumenti choros centum et usque ad vini batos centum
 23
 et usque ad batos olei centum sal vero absque mensura omne quod ad ritum Dei caeli pertinet
 tribuatur diligenter in domo Dei caeli ne forte irascatur contra regnum regis et filiorum eius
 24
 vobisque notum facimus de universis sacerdotibus et Levitis cantoribus ianitoribus Nathinneis
 et ministris domus Dei huius ut vectigal et tributum et annonas non habeatis potestatem inponendi
 25
 super eos tu autem Ezras secundum sapientiam Dei tui quae est in manu tua constitue iudices
 et praesides ut iudicent omni populo qui est trans Flumen his videlicet qui noverunt legem Dei tui
 26
 sed et inperitos docete libere et omnis qui non fecerit legem Dei tui et legem regis diligenter
 iudicium erit de eo sive in mortem sive in exilium sive in condemnationem substantiae eius vel
 27
 certe in carcerem benedictus Dominus Deus patrum nostrorum qui dedit hoc in corde regis ut
 28
 glorificaret domum Domini quae est in Hierusalem et in me inclinavit misericordiam coram
 rege et consiliatoribus eius et universis principibus regis potentibus et ego confortatus manu Domini
 Dei mei quae erat in me congregavi de Israhel principes qui ascenderent mecum

Chapter 8

1
 hii sunt ergo principes familiarum et genealogia eorum qui ascenderunt mecum in regno
 Artaxersis regis de Babylone 2
 de filiis Finees Gersom de filiis Ithamar Danihel de filiis David
 3
 Attus de filiis Secheniae et de filiis Pharos Zaccharias et cum eo numerati sunt viri centum
 4
 quinquaginta de filiis Phaethmoab Helioenai filius Zareae et cum eo ducenti viri 5
 de filiis
 Secheniae filius Hiezihel et cum eo trecenti viri 6
 de filiis Adden Abeth filius Ionathan et cum eo
 7
 quinquaginta viri de filiis Helam Isaias filius Athaliae et cum eo septuaginta viri 8
 de filiis
 Saphatae Zebedia filius Michahel et cum eo octoginta viri 9
 de filiis Ioab Obedia filius Iehihel et
 10
 cum eo ducenti decem et octo viri de filiis Selomith filius Iosphiae et cum eo centum sexaginta
 11
 viri de filiis Bebai Zaccharias filius Bebai et cum eo viginti octo viri 12
 de filiis Ezgad Iohanen

filius Eccetan et cum eo centum decem viri ¹³ de filiis Adonicam qui erant novissimi et haec nomina
 eorum Helifeleth et Heihel et Samaias et cum eis sexaginta viri ¹⁴ de filiis Beggui Uthai et Zacchur
 et cum eo septuaginta viri ¹⁵ congregavi autem eos ad fluvium qui decurrit ad Ahavva et mansimus
 ibi diebus tribus quaesivique in populo et in sacerdotibus de filiis Levi et non inveni ibi ¹⁶ itaque
 misi Heliezer et Arihel et Semeam et Helnathan et Iarib et alterum Helnathan et Nathan et Zacchariam
 et Mesolam principes et Ioarib et Helnathan sapientes ¹⁷ et misi eos ad Heddo qui est primus in
 Casphiae loco et posui in ore eorum verba quae loquerentur ad Addom et ad fratres eius Nathinneos
 in loco Casphiae ut adducerent nobis ministros domus Dei nostri ¹⁸ et adduxerunt nobis per manum
 Dei nostri bonam super nos virum doctissimum de filiis Moolli filii Levi filii Israhel et Sarabiam
 et filios eius et fratres eius decem et octo ¹⁹ et Asabiam et cum eo Isaiam de filiis Merari fratres
 eius et filios eius viginti ²⁰ et de Nathinneis quos dederat David et principes ad ministeria Levitarum
 Nathinneos ducentos viginti omnes hii suis nominibus vocabantur ²¹ et praedicavi ibi ieiunium
 iuxta fluvium Ahavva ut adfligeremur coram Domino Deo nostro et peteremus ab eo viam rectam
 nobis et filiis nostris universaeque substantiae nostrae ²² erubui enim petere regem auxilium et
 equites qui defenderent nos ab inimico in via quia dixeramus regi manus Dei nostri est super omnes
 qui quaerunt eum in bonitate et imperium eius et fortitudo eius et furor super omnes qui derelinquunt
 eum ²³ ieiunavimus autem et rogavimus Deum nostrum pro hoc et evenit nobis prospere ²⁴ et
 separavi de principibus sacerdotum duodecim Sarabian Asabian et cum eis de fratribus eorum
 decem ²⁵ adpendique eis argentum et aurum et vasa consecrata domus Dei nostri quae obtulerat
 rex et consiliatores eius et principes eius universusque Israhel eorum qui inventi fuerant ²⁶ et
 adpendi in manibus eorum argenti talenta sescenta quinquaginta et vasa argentea centum auri centum
 talenta ²⁷ et crateras aureos viginti qui habebant solidos millenos et vasa aeris fulgentis optimi duo
 pulchra ut aurum ²⁸ et dixi eis vos sancti Domini et vasa sancta et argentum et aurum quod sponte
 oblatum est Domino Deo patrum vestrorum ²⁹ vigilate et custodite donec adpendatis coram
 principibus sacerdotum et Levitarum et ducibus familiarum Israhel in Hierusalem et thesaurum
 domus Domini ³⁰ susceperunt autem sacerdotes et Levitae pondus argenti et auri et vasorum ut
 deferrent in Hierusalem in domum Dei nostri ³¹ promovimus ergo a flumine Ahavva duodecimo
 die mensis primi ut pergeremus Hierusalem et manus Dei nostri fuit super nos et liberavit nos de
 manu inimici et insidiatoris in via ³² et venimus Hierusalem et mansimus ibi diebus tribus ³³
 autem quarta adpensum est argentum et aurum et vasa in domo Dei nostri per manum Meremoth

filiis Uriae sacerdotis et cum eo Eleazar filius Finees cumque eis Iozaded filius Iosue et Noadaia
³⁴
 filius Bennoi Levitae iuxta numerum et pondus omnium descriptumque est omne pondus in
³⁵
 tempore illo sed et qui venerant de captivitate filii transmigrationis obtulerunt holocaustomata
 Deo Israhel vitulos duodecim pro omni Israhel arietes nonaginta sex agnos septuaginta septem
³⁶
 hircos pro peccato duodecim omnia in holocaustum Domino dederunt autem edicta regis satrapis
 qui erant de conspectu regis et ducibus trans Flumen et elevaverunt populum et domum Dei

Chapter 9

¹
 postquam autem haec completa sunt accesserunt ad me principes dicentes non est separatus
 populus Israhel et sacerdotes et Levitae a populis terrarum et de abominationibus eorum Chananei
 videlicet et Hetthei et Ferezei et Iebusei et Ammanitarum et Moabitarum et Aegyptiorum et
²
 Amorreorum tulerunt enim de filiabus eorum sibi et filiis suis et commiscuerunt semen sanctum
 cum populis terrarum manus etiam principum et magistratuum fuit in transgressione hac prima
³
 cumque audissem sermonem istum scidi pallium meum et tunicam et evelli capillos capitis mei
⁴
 et barbae et sedi maerens convenerunt autem ad me omnes qui timebant verbum Dei Israhel pro
 transgressione eorum qui de captivitate venerant et ego sedebam tristis usque ad sacrificium
⁵
 vespertinum et in sacrificio vespertino surrexi de adflictione mea et scisso pallio et tunica curvavi
⁶
 genua mea et expandi manus meas ad Dominum Deum meum et dixi Deus meus confundor et
 erubesco levare Deus meus faciem meam ad te quoniam iniquitates nostrae multiplicatae sunt super
⁷
 caput et delicta nostra creverunt usque in caelum a diebus patrum nostrorum sed et nos ipsi
 peccavimus granditer usque ad diem hanc et in iniquitatibus nostris traditi sumus ipsi et reges nostri
 et sacerdotes nostri in manum regum terrarum in gladium in captivitatem in rapinam et in
⁸
 confusionem vultus sicut et die hac et nunc quasi parum et ad momentum facta est deprecatio
 nostra apud Dominum Deum nostrum ut dimitterentur nobis reliquiae et daretur paxillus in loco
 sancto eius et inluminaret oculos nostros Deus noster et daret nobis vitam modicam in servitute
⁹
 nostra quia servi sumus et in servitute nostra non dereliquit nos Deus noster et inclinavit super
 nos misericordiam coram rege Persarum ut daret nobis vitam et sublimaret domum Dei nostri et
¹⁰
 extrueret solitudines eius et daret nobis sepem in Iuda et in Hierusalem et nunc quid dicemus
¹¹
 Deus noster post haec quia dereliquimus mandata tua quae praecepisti in manu servorum tuorum
 prophetarum dicens terram ad quam vos ingredimini ut possideatis eam terra immunda est iuxta

inmunditiam populorum ceterarumque terrarum abominationibus eorum qui repleverunt eam ab
¹²
 ore usque ad os in coinquinatione sua nunc ergo filias vestras ne detis filiis eorum et filias eorum
 non accipiat filii vestri et non quaeratis pacem eorum et prosperitatem eorum usque in aeternum
 ut confortemini et comedatis quae bona sunt terrae et heredes habeatis filios vestros usque in
¹³
 saeculum et post omnia quae venerunt super nos in operibus nostris pessimis et in delicto nostro
 magno quia tu Deus noster liberasti nos de iniquitate nostra et dedisti nobis salutem sicut est hodie
¹⁴
 ut non converteremur et irrita faceremus mandata tua neque matrimonia iungeremus cum populis
 abominationum istarum numquid iratus es nobis usque ad consummationem ne dimitteres nobis
¹⁵
 reliquias et salutem Domine Deus Israhel iustus tu quoniam derelicti sumus qui salvaremur sicut
 die hac ecce coram te sumus in delicto nostro non enim stari potest coram te super hoc

Chapter 10

¹
 sic ergo orante Ezra et inplorante eo et flente et iacente ante templum Dei collectus est ad eum
 de Israhel coetus grandis nimis virorum et mulierum puerorumque et flevit populus multo fletu
²
 et respondit Sechenia filius Iehihel de filiis Helam et dixit Ezrae nos praevaricati sumus in Deum
 nostrum et duximus uxores alienigenas de populis terrae et nunc si est paenitentia Israhel super hoc
³
 percutiamus foedus cum Deo nostro ut proiciamus universas uxores et eos qui de his nati sunt
⁴
 iuxta voluntatem Domini et eorum qui timent praeceptum Dei nostri secundum legem fiat surge
⁵
 tuum est decernere nosque erimus tecum confortare et fac surrexit ergo Ezras et adiuravit principes
⁶
 sacerdotum Levitarum et omnem Israhel ut facerent secundum verbum hoc et iuraverunt et surrexit
 Ezras ante domum Dei et abiit ad cubiculum Iohanan filii Eliasib et ingressus est illuc panem non
⁷
 comedit et aquam non bibit lugebat enim in transgressione eorum qui de captivitate venerant et
 missa est vox in Iuda et in Hierusalem omnibus filiis transmigrationis ut congregarentur in
⁸
 Hierusalem et omnis qui non venerit in tribus diebus iuxta consilium principum et seniorum
⁹
 auferetur universa substantia eius et ipse abicietur de coetu transmigrationis convenerunt igitur
 omnes viri Iuda et Benjamin in Hierusalem tribus diebus ipse est mensis nonus vicesimo die mensis
¹⁰
 et sedit omnis populus in platea domus Dei trementes pro peccato et pluviis et surrexit Ezras
 sacerdos et dixit ad eos vos transgressi estis et duxistis uxores alienigenas ut adderetis super delictum
¹¹
 Israhel et nunc date confessionem Domino Deo patrum vestrorum et facite placitum eius et

12
 separamini a populis terrae et ab uxoribus alienigenis et respondit universa multitudo dixitque
 13
 voce magna iuxta verbum tuum ad nos sic fiat verumtamen quia populus multus est et tempus
 pluviae et non sustinemus stare foris et opus non est diei unius vel duorum vehementer quippe
 14
 peccavimus in sermone isto constituentur principes in universa multitudo et omnes in civitatibus
 nostris qui duxerunt uxores alienigenas veniant in temporibus statutis et cum his seniores per
 civitatem et civitatem et iudices eius donec avertatur ira Dei nostri a nobis super peccato hoc
 15
 igitur Jonathan filius Asahel et Iazias filius Thecuae steterunt super hoc et Mesollam et Sebethai
 16
 Levites adiuverunt eos feceruntque sic filii transmigrationis et abierunt Ezras sacerdos et viri
 principes familiarum in domum patrum suorum et omnes per nomina sua et sederunt in die primo
 17
 mensis decimi ut quaererent rem et consummati sunt omnes viri qui duxerant uxores alienigenas
 18
 usque ad diem primam mensis primi et inventi sunt de filiis sacerdotum qui duxerant uxores
 19
 alienigenas de filiis Iosue filii Iosedech et fratres eius Maasia et Eliezer et Iarib et Godolia et
 20
 dederunt manus suas ut eicerent uxores suas et pro delicto suo arietem de ovibus offerrent et de
 21
 filiis Emmer Anani et Zebedia et de filiis Erim Masia et Helia et Semeia et Hiehihel et Ozias
 22
 et de filiis Phessur Helioenai Maasia Ismahel Nathanahel Iozabeth et Elasa et de filiis Levitarum
 23
 Iozabeth et Semei et Celaia ipse est Calita Phataia Iuda et Eliezer et de cantoribus Eliasub et de
 24
 ianitoribus Sellum et Telem et Uri et ex Israhel de filiis Pharos Remia et Ezia et Melchia et
 25
 Miamin et Eliezer et Melchia et Banea et de filiis Helam Mathania Zaccharias et Hiehil et Abdi
 26
 et Irimoth et Helia et de filiis Zethua Helioenai Eliasib Mathania et Ierimuth et Zabeth et Aziza
 27
 28
 et de filiis Bebai Iohanan Anania Zabbai Athalai et de filiis Bani Mosollam et Melluch et
 29
 30
 Adaia Iasub et Saal et Ramoth et de filiis Phaethmoab Edna et Chalal Banaias Maasias Mathanias
 31
 Beselehel et Bennui et Manasse et de filiis Erem Eliezer Iesue Melchias Semeias Symeon
 32
 Benjamin Maloch Samarias de filiis Asom Matthanai Matthetha Zabad Elipheleth Iermai
 33
 34
 Manasse Semei de filiis Bani Maaddi Amram et Huhel Baneas et Badaias Cheiliau Vannia
 35
 36
 Marimuth et Eliasib Matthanias Mathanai et Iasi et Bani et Bennui Semei et Salmias et
 37
 38
 39
 Nathan et Adaias Mechedabai Sisai Sarai Ezrel et Selemau Semeria Sellum Amaria
 40
 41
 42
 43
 Ioseph de filiis Nebu Iaihel Matthathias Zabad Zabina Ieddu et Iohel Banaia

Nehemiah

Chapter 1

¹ verba Neemiae filii Echliae et factum est in mense casleu anno vicesimo et ego eram in Susis
² castro et venit Anani unus de fratribus meis ipse et viri ex Iuda et interrogavi eos de Iudaeis qui
³ remanserant et supererant de captivitate et de Hierusalem et dixerunt mihi qui remanserunt et
derelicti sunt de captivitate ibi in provincia in adflictione magna sunt et in obprobrio et murus
Hierusalem dissipatus est et portae eius combustae sunt igni ⁴ cumque audissem verba huiusmodi
⁵ sedi et flevi et luxi diebus et ieiunabam et orabam ante faciem Dei caeli et dixi quaeso Domine
Deus caeli fortis magne atque terribilis qui custodis pactum et misericordiam cum his qui te diligunt
⁶ et custodiunt mandata tua fiat auris tua auscultans et oculi tui aperti ut audias orationem servi tui
quam ego oro coram te hodie nocte et die pro filiis Israhel servis tuis et confiteor pro peccatis
⁷ filiorum Israhel quibus peccaverunt tibi et ego et domus patris mei peccavimus vanitate seducti
sumus et non custodivimus mandatum et caerimonias et iudicia quae praecepisti Mosi servo tuo
⁸ memento verbi quod mandasti Mosi famulo tuo dicens cum transgressi fueritis ego dispergam vos
⁹ in populos et si revertamini ad me et custodiatis mandata mea et faciatis ea etiam si abducti fueritis
ad extrema caeli inde congregabo vos et inducam in locum quem elegi ut habitaret nomen meum
¹⁰ ibi et ipsi servi tui et populus tuus quos redemisti in fortitudine tua magna et in manu tua valida
¹¹ obsecro Domine sit auris tua adtendens ad orationem servi tui et ad orationem servorum tuorum
qui volunt timere nomen tuum et dirige servum tuum hodie et da ei misericordiam ante virum hunc
ego enim eram pincerna regis

Chapter 2

¹ factum est autem in mense nisan anno vicesimo Artaxersis regis et vinum erat ante eum et
levavi vinum et dedi regi et non eram quasi languidus ante faciem eius ² dixitque mihi rex quare
vultus tuus tristis cum te aegrotum non videam non est hoc frustra sed malum nescio quid in corde
tuo est et timui valde ac nimis ³ et dixi regi rex in aeternum vive quare non maereat vultus meus

quia civitas domus sepulchrorum patris mei deserta est et portae eius combustae sunt igni⁴ et ait
 mihi rex pro qua re postulas et oravi Deum caeli⁵ et dixi ad regem si videtur regi bonum et si placet
 servus tuus ante faciem tuam ut mittas me in Iudaeam ad civitatem sepulchri patris mei et aedificabo
 eam⁶ dixitque mihi rex et regina quae sedebat iuxta eum usque ad quod tempus erit iter tuum et
 quando reverteris et placuit ante vultum regis et misit me et constitui ei tempus⁷ et dixi regi si regi
 videtur bonum epistulas det mihi ad duces regionis trans Flumen ut transducant me donec veniam
 in Iudaeam⁸ et epistulam ad Asaph custodem saltus regis ut det mihi ligna et tegere possim portas
 turris domus et muri civitatis et domum quam ingressus fuero et dedit mihi rex iuxta manum Dei
 mei bonam mecum⁹ et veni ad duces regionis trans Flumen dedique eis epistulas regis miserat
 autem mecum rex principes militum et equites¹⁰ et audierunt Sanaballat Horonites et Tobias servus
 ammanites et contristati sunt adflictione magna quod venisset homo qui quaereret prosperitatem
 filiorum Israhel¹¹ et veni Hierusalem et eram ibi diebus tribus¹² et surrexi nocte ego et viri pauci
 mecum et non indicavi cuiquam quid Deus dedisset in corde meo ut facerem in Hierusalem et
 iumentum non erat mecum nisi animal cui sedebam¹³ et egressus sum per portam Vallis nocte et
 ante fontem Draconis et ad portam Stercoris et considerabam murum Hierusalem dissipatum et
 portas eius consumptas igni¹⁴ et transivi ad portam Fontis et ad aquaeductum Regis et non erat
 locus iumento cui sedebam ut transiret¹⁵ et ascendi per torrentem nocte et considerabam murum
 et reversus veni ad portam Vallis et redii¹⁶ magistratus autem nesciebant quo abissem aut quid
 ego facerem sed et Iudaeis et sacerdotibus et optimatibus et magistratibus et reliquis qui faciebant
 opus usque ad id locorum nihil indicaveram¹⁷ et dixi eis vos nostis adflictionem in qua sumus
 quia Hierusalem deserta est et portae eius consumptae sunt igni venite et aedificemus muros
 Hierusalem et non simus ultra obprobrium¹⁸ et indicavi eis manum Dei mei quod esset bona
 mecum et verba regis quae locutus est mihi et aio surgamus et aedificemus et confortatae sunt
 manus eorum in bono¹⁹ audierunt autem Sanaballat Horonites et Tobias servus ammanites et
 Gosem Arabs et subsannaverunt nos et despexerunt dixeruntque quae est haec res quam facitis
 numquid contra regem vos rebellatis²⁰ et reddidi eis sermonem dixique ad eos Deus caeli ipse nos
 iuvat et nos servi eius sumus surgamus et aedificemus vobis autem non est pars et iustitia et memoria
 in Hierusalem

Chapter 3

¹
 et surrexit Eliasib sacerdos magnus et fratres eius sacerdotes et aedificaverunt portam Gregis
 ipsi sanctificaverunt eam et statuerunt valvas eius et usque ad turrem centum cubitorum
 sanctificaverunt eam usque ad turrem Ananehel ² et iuxta eum aedificaverunt viri Hiericho et iuxta
 eum aedificavit Zecchur filius Amri ³ portam autem Piscium aedificaverunt filii Asanaa ipsi texerunt
 eam et statuerunt valvas eius et seras et vectes et iuxta eos aedificavit Marimuth filius Uriae filii
⁴
 Accus et iuxta eos aedificavit Mosollam filius Barachiae filii Mesezebel et iuxta eos aedificavit
 Sadow filius Baana ⁵ et iuxta eos aedificaverunt Thecueni optimates autem eorum non subposuerunt
 colla sua in opere Domini sui ⁶ et portam Veterem aedificaverunt Ioiada filius Fasea et Mosollam
 filius Besodia ipsi texerunt eam et statuerunt valvas eius et seras et vectes ⁷ et iuxta eos aedificavit
 Meletias Gabaonites et Iadon Meronathites viri de Gabaon et Maspha pro duce qui erat in regione
 trans Flumen ⁸ et iuxta eum aedificavit Ezihel filius Araia aurifex et iuxta eum aedificavit Anania
 filius pigmentarii et dimiserunt Hierusalem usque ad murum plateae latioris ⁹ et iuxta eum aedificavit
 Rafaia filius Ahur princeps vici Hierusalem ¹⁰ et iuxta eos aedificavit Ieiada filius Aromath contra
 domum suam et iuxta eum aedificavit Attus filius Asebeniae ¹¹ mediam partem vici aedificavit
 Melchias filius Erem et Asub filius Phaethmoab et turrem Furnorum ¹² iuxta eum aedificavit Sellum
 filius Alloes princeps mediae partis vici Hierusalem ipse et filiae eius ¹³ et portam Vallis aedificavit
 Anun et habitatores Zanoë ipsi aedificaverunt eam et statuerunt valvas eius et seras et vectes et
 mille cubitos in muro usque ad portam Sterquilinii ¹⁴ et portam Sterquilinii aedificavit Melchias
 filius Rechab princeps vici Bethaccharem ipse aedificavit eam et statuit valvas eius et seras et vectes
¹⁵
 et portam Fontis aedificavit Sellum filius Choloozai princeps pagi Maspha ipse aedificavit eam
 et textit et statuit valvas eius et seras et vectes et muros piscinae Siloae in hortum regis et usque ad
 gradus qui descendunt de civitate David ¹⁶ post eum aedificavit Neemias filius Azboc princeps
 dimidiae partis vici Bethsur usque contra sepulchra David et usque ad piscinam quae grandi opere
 constructa est et usque ad domum Fortium ¹⁷ post eum aedificaverunt Levitae Reum filius Benni
 post eum aedificavit Asebias princeps dimidiae partis vici Ceilae in vico suo ¹⁸ post eum
 aedificaverunt fratres eorum Behui filius Enadad princeps dimidiae partis Ceila ¹⁹ et aedificavit
 iuxta eum Azer filius Iosue princeps Maspha mensuram secundam contra ascensum firmissimi
²⁰
 anguli post eum in monte aedificavit Baruch filius Zacchai mensuram secundam ab angulo usque

²¹
 ad portam domus Eliasib sacerdotis magni post eum aedificavit Meremuth filius Uriae filii Accus
²²
 mensuram secundam a porta domus Eliasib donec extenderetur domus Eliasib et post eum
²³
 aedificaverunt sacerdotes viri de campestribus Iordanis post eum aedificavit Benjamin et Asub
 contra domum suam et post eum aedificavit Azarias filius Maasiae filii Ananiae contra domum
²⁴
 suam post eum aedificavit Bennui filius Enadda mensuram secundam a domo Azariae usque ad
²⁵
 flexuram et usque ad angulum Falel filius Ozi contra flexuram et turrem quae eminet de domo
²⁶
 regis excelsa id est in atrio carceris post eum Phadaia filius Pheros Nathinnei autem habitabant
²⁷
 in Ofel usque contra portam Aquarum ad orientem et turrem quae prominebat post eum
 aedificaverunt Thecueni mensuram secundam e regione a turre magna et eminenti usque ad murum
²⁸
 templi sursum autem a porta Equorum aedificaverunt sacerdotes unusquisque contra domum
²⁹
 suam post eos aedificavit Seddo filius Emmer contra domum suam et post eum aedificavit
³⁰
 Semeia filius Secheniae custos portae orientalis post eum aedificavit Anania filius Selemiae et
 Anon filius Selo sextus mensuram secundam post eum aedificavit Mosollam filius Barachiae contra
 gazofilacium suum post eum aedificavit Melchias filius aurificis usque ad domum Nathinneorum
³¹
 et scruta vendentium contra portam Iudicalem et usque ad cenaculum Anguli et inter cenaculum
 Anguli in porta Gregis aedificaverunt artifices et negotiatores

Chapter 4

¹
 factum est autem cum audisset Sanaballat quod aedificaremus murum iratus est valde et motus
²
 nimis subsannavit Iudaeos et dixit coram fratribus suis et frequentia Samaritanorum quid Iudaei
 inbecilli faciunt num dimittent eos gentes num sacrificabunt et conplebunt in una die numquid
³
 aedificare poterunt lapides de acervis pulveris qui combusti sunt sed et Tobias Ammanites proximus
⁴
 eius ait aedificent si ascenderit vulpis transiliet murum eorum lapideum audi Deus noster quia
 facti sumus despectio converte obprobrium super caput eorum et da eos in despectionem in terra
⁵
 captivitatis ne operias iniquitatem eorum et peccatum eorum coram facie tua non deleatur quia
⁶
 inriserunt aedificantes itaque aedificavimus murum et coniunximus totum usque ad partem
⁷
 dimidiam et provocatum est cor populi ad operandum factum est autem cum audisset Sanaballat

et Tobias et Arabes et Ammanitae et Azotii quod obducta esset cicatrix muri Hierusalem et quod
 coepissent interrupta concludi irati sunt nimis⁸ et congregati omnes pariter ut venirent et pugnarent
 contra Hierusalem et molirentur insidias⁹ et oravimus Deum nostrum et posuimus custodes super
 murum die et nocte contra eos¹⁰ dixit autem Iudas debilitata est fortitudo portantis et humus nimia
 est et nos non poterimus aedificare murum¹¹ et dixerunt hostes nostri nesciant et ignorent donec
 veniamus in medio eorum et interficiamus eos et cessare faciamus opus¹² factum est autem
 venientibus Iudaeis qui habitabant iuxta eos et dicentibus nobis per decem vices ex omnibus locis
 quibus venerant ad nos¹³ statui in loco post murum per circuitum populum in ordine cum gladiis
 suis et lanceis et arcis¹⁴ perspexi atque surrexi et aio ad optimates et ad magistratus et ad reliquam
 partem vulgi nolite timere a facie eorum Domini magni et terribilis mementote et pugnate pro
 fratribus vestris filiis vestris et filiabus vestris uxoribus vestris et domibus¹⁵ factum est autem cum
 audissent inimici nostri nuntiatum esse nobis dissipavit Deus consilium eorum et reversi sumus
 omnes ad muros unusquisque ad opus suum¹⁶ et factum est a die illa media pars iuvenum eorum
 faciebant opus et media parata erat ad bellum et lanceae et scuta et arcus et loricae et principes post
 eos in omni domo Iuda¹⁷ aedificantium in muro et portantium onera et inponentium una manu
 sua faciebat opus et altera tenebat gladium¹⁸ aedificantium enim unusquisque gladio erat accinctus
 renes et aedificabant et clangebant bucina iuxta me¹⁹ et dixi ad optimates et ad magistratus et ad
 reliquam partem vulgi opus grande est et latum et nos separati sumus in muro procul alter ab altero
²⁰ in loco quocumque audieritis clangorem tubae illuc concurrите ad nos Deus noster pugnabit pro
 nobis²¹ et nos ipsi faciamus opus et media pars nostrum teneat lanceas ab ascensu aurorae donec
 egrediantur astra²² in tempore quoque illo dixi populo unusquisque cum puero suo maneat in
 medio Hierusalem et sint vobis vices per noctem et diem ad operandum²³ ego autem et fratres
 mei et pueri mei et custodes qui erant post me non deponebamus vestimenta nostra unusquisque
 tantum nudabatur ad baptismum

Chapter 5

¹ et factus est clamor populi et uxorum eius magnus adversus fratres suos iudaeos² et erant qui
 dicerent filii nostri et filiae nostrae multae sunt nimis accipiamus pro pretio eorum frumentum et

comedamus et vivamus³ et erant qui dicerent agros nostros et vineas et domos nostras opponamus
et accipiamus frumentum in fame⁴ et alii dicebant mutuo sumamus pecunias in tributa regis
demusque agros nostros et vineas⁵ et nunc sicut carnes fratrum nostrorum sic carnes nostrae sunt
sicut filii eorum ita filii nostri ecce nos subiugamus filios nostros et filias nostras in servitutem et
de filiabus nostris sunt famulae nec habemus unde possint redimi et agros nostros et vineas alii
possident⁶ et iratus sum nimis cum audissem clamorem eorum secundum verba haec⁷ cogitavitque
cor meum mecum et increpui optimates et magistratus et dixi eis usurasne singuli a fratribus vestris
exigatis et congregavi adversus eos contionem magnam⁸ et dixi eis nos ut scitis redemimus fratres
nostros iudaeos qui venditi fuerant gentibus secundum possibilitatem nostram et vos igitur vendite
fratres vestros et emimus eos et siluerunt nec invenerunt quid responderent⁹ dixique ad eos non
est bona res quam facitis quare non in timore Dei nostri ambulatis ne exprobretur nobis a gentibus
inimicis nostris¹⁰ et ego et fratres mei et pueri mei commodavimus plurimis pecuniam et frumentum
non repetamus in commune istud aes alienum concedamus quod debetur nobis¹¹ reddite eis hodie
agros suos vineas suas oliveta sua et domos suas quin potius et centesimam pecuniae frumenti vini
et olei quam exigere soletis ab eis date pro illis¹² et dixerunt reddimus et ab eis nihil quaerimus
sicque faciemus ut loqueris et vocavi sacerdotes et adiuravi eos ut facerent iuxta quod dixeram
13
insuper et sinum meum excussi et dixi sic excutiat Deus omnem virum qui non conpleverit
verbum istud de domo sua et de laboribus suis sic excutiat et vacuus fiat et dixit universa multitudo
amen et laudaverunt Deum fecit ergo populus sicut dictum erat¹⁴ a die autem illa qua praeceperat
mihi ut essem dux in terra Iuda ab anno vicesimo usque ad annum tricesimum secundum Artaxersis
regis per annos duodecim ego et fratres mei annonas quae ducibus debebantur non comedimus
15
duces autem primi qui fuerant ante me gravaverunt populum et acceperunt ab eis in pane vino
et pecunia cotidie siclos quadraginta sed et ministri eorum depresserant populum ego autem non
feci ita propter timorem Dei¹⁶ quin potius in opere muri aedificavi et agrum non emi et omnes
pueri mei congregati ad opus erant¹⁷ Iudaei quoque et magistratus centum quinquaginta viri et
qui veniebant ad nos de gentibus quae in circuitu nostro sunt in mensa mea erant¹⁸ parabatur autem
mihi per dies singulos bos unus arietes sex electi exceptis volatilibus et inter dies decem vina diversa
et alia multa tribuebam insuper et annonas ducatus mei non quaesivi valde enim erat adtenuatus
populus¹⁹ memento mei Deus meus in bonum secundum omnia quae feci populo huic

Chapter 6

¹ factum est autem cum audisset Sanaballat et Tobia et Gosem Arabs et ceteri inimici nostri
 quod aedificassem ego murum et non esset in ipso residua interruptio usque ad tempus autem illud
 valvas non posueram in portis ² miserunt Sanaballat et Gosem ad me dicentes veni et percutiamus
 foedus pariter in viculis in campo Ono ipsi autem cogitabant ut facerent mihi malum ³ misi ergo
 ad eos nuntios dicens opus grande ego facio et non possum descendere ne forte negligatur cum
 venero et descendero ad vos ⁴ miserunt autem ad me secundum verbum hoc per quattuor vices et
 respondi eis iuxta sermonem priorem ⁵ et misit ad me Sanaballat iuxta verbum prius quinta vice
 puerum suum et epistulam habebat in manu scriptam hoc modo ⁶ in gentibus auditum est et Gosem
 dixit quod tu et Iudaei cogitetis rebellare et propterea aedifices murum et levare te velis super eos
 regem propter quam causam ⁷ et prophetas posueris qui praedicent de te in Hierusalem dicentes
 rex in Iudaea est auditurus est rex verba haec idcirco nunc veni ut ineamus consilium pariter ⁸ et
 misi ad eos dicens non est factum secundum verba haec quae tu loqueris de corde enim tuo tu
 conponis haec ⁹ omnes autem hii terrebant nos cogitantes quod cessarent manus nostrae ab opere
 et quiesceremus quam ob causam magis confortavi manus meas ¹⁰ et ingressus sum domum Samaiae
 filii Dalaiae filii Metabehel secreto qui ait tractemus nobiscum in domo Dei in medio templi et
 claudamus portas aedis quia venturi sunt ut interficiant te et nocte venturi sunt ad occidendum te
¹¹ et dixi num quisquam similis mei fugit et quis ut ego ingredietur templum et vivet non ingrediar
¹² et intellexi quod Deus non misisset eum sed quasi vaticinans locutus esset ad me et Tobia et
 Sanaballat conduxissent eum ¹³ acceperat enim pretium ut territus facerem et peccarem et haberent
 malum quod exprobrarent mihi ¹⁴ memento Domine mei pro Tobia et Sanaballat iuxta opera eorum
 talia sed et Noadiae prophetae et ceterorum prophetarum qui terrebant me ¹⁵ completus est autem
 murus vicesimo quinto die mensis elul quinquaginta duobus diebus ¹⁶ factum est ergo cum audissent
 omnes inimici nostri ut timerent universae gentes quae erant in circuitu nostro et conciderent intra
 semet ipsos et scirent quod a Deo factum esset opus hoc ¹⁷ sed et in diebus illis multae optimatum
 Iudaeorum epistulae mittebantur ad Tobiam et a Tobia veniebant ad eos ¹⁸ multi enim erant in
 Iudaea habentes iuramentum eius quia gener erat Secheniae filii Orei et Iohanan filius eius acceperat

19
filiam Mosollam filii Barachiae sed et laudabant eum coram me et verba mea nuntiabant ei et Tobias mittebat epistulas ut terreret me

Chapter 7

1
postquam autem aedificatus est murus et posui valvas et recensui ianitores et cantores et Levitas
2
praecepi Aneni fratri meo et Ananiae principi domus de Hierusalem ipse enim quasi vir verax et
3
timens Deum plus ceteris videbatur et dixi eis non aperiantur portae Hierusalem usque ad calorem
solis cumque adhuc adsisterent clausae portae sunt et oppilatae et posui custodes de habitatoribus
4
Hierusalem singulos per vices suas et unumquemque contra domum suam civitas autem erat lata
5
nimis et grandis et populus parvus in medio eius et non erant domus aedificatae dedit autem Deus
in corde meo et congregavi optimates et magistratus et vulgum ut recenserem eos et inveni librum
6
census eorum qui ascenderant primum et inventum est scriptum in eo isti filii provinciae qui
ascenderunt de captivitate migrantium quos transtulerat Nabuchodonosor rex Babylonis et reversi
7
sunt in Hierusalem et in Iudaeam unusquisque in civitatem suam qui venerunt cum Zorobabel
Hiesuae Neemias Azarias Raamias Naamni Mardocheus Belsar Mespharath Beggoai Naum Baana
8
numerus virorum populi Israhel filii Pharos duo milia centum septuaginta duo filii Saphatae
9
trecenti septuaginta duo filii Area sescenti quinquaginta duo filii Phaethmoab filiorum Hiesuae
10
et Ioab duo milia octingenti decem et octo filii Helam mille octingenti quinquaginta quattuor
11
12
13 filii Zethua octingenti quadraginta quinque 14 filii Zacchai septingenti sexaginta 15 filii Bennui
16
17
18 sescenti quadraginta octo filii Bebai sescenti viginti octo filii Azgad duo milia trecenti viginti
19
20 duo filii Adonicam sescenti sexaginta septem filii Baggoaim duo milia sexaginta septem
21
22
23 filii Adin sescenti quinquaginta quinque filii Ater filii Ezechiae nonaginta octo filii Asem
24
25
26 trecenti viginti octo filii Besai trecenti viginti quattuor filii Areph centum duodecim filii
27
28
29 Gabaon nonaginta quinque viri Bethleem et Netupha centum octoginta octo viri Anathoth
30
31
centum viginti octo viri Bethamoth quadraginta duo viri Cariathiarim Cephira et Beroth
septingenti quadraginta tres viri Rama et Geba sescenti viginti unus viri Machmas centum

32 viginti duo viri Bethel et Hai centum viginti tres 33 viri Nebo alterius quinquaginta duo 34 viri
 Helam alterius mille ducenti quinquaginta quattuor 35 filii Arem trecenti viginti 36 filii Hiericho
 trecenti quadraginta quinque 37 filii Lod Adid et Ono septingenti viginti unus 38 filii Senaa tria
 milia nongenti triginta 39 sacerdotes filii Idaia in domo Iosua nongenti septuaginta tres 40 filii
 Emmer mille quinquaginta duo 41 filii Phassur mille ducenti quadraginta septem 42 filii Arem
 mille decem et septem Levitae 43 filii Iosue et Cadmihel filiorum 44 Oduia septuaginta quattuor
 cantores 45 filii Asaph centum quadraginta octo 46 ianitores filii Sellum filii Ater filii Telmon filii
 Accub filii Atita filii Sobai centum triginta octo 47 Nathinnei filii Soa filii Asfa filii Tebaoth 48 filii
 Ceros filii Siaa filii Fado filii Lebana filii Agaba filii Selmon 49 filii Anan filii Geddel filii Gaer
 50 filii Raaia filii Rasim filii Necoda 51 filii Gezem filii Aza filii Fasea 52 filii Besai filii Munim
 filii Nephusim 53 filii Becbuc filii Acupha filii Arur 54 filii Besloth filii Meida filii Arsa 55 filii
 Bercos filii Sisara filii Thema 56 filii Nesia filii Atipha 57 filii servorum Salomonis filii Sotai filii
 Sophereth filii Pherida 58 filii Iahala filii Dercon filii Geddel 59 filii Saphatia filii Athil filii
 Phocereth qui erat ortus ex Sabaim filio Amon 60 omnes Nathinnei et filii servorum Salomonis
 trecenti nonaginta duo 61 hii sunt autem qui ascenderunt de Thelmella Thelarsa Cherub Addon et
 Emmer et non potuerunt indicare domum patrum suorum et semen suum utrum ex Israhel essent
 62 filii Dalaia filii Tobia filii Necoda sescenti quadraginta duo 63 et de sacerdotibus filii Abia filii
 Accos filii Berzellai qui accepit de filiabus Berzellai Galaditis uxorem et vocatus est nomine eorum
 64 hii quaesierunt scripturam suam in censu et non invenerunt et eiecti sunt de sacerdotio 65 dixitque
 Athersatha eis ut non manducarent de sanctis sanctorum donec staret sacerdos doctus et eruditus
 66 omnis multitudo quasi unus quadraginta duo milia sescenti sexaginta 67 absque servis et ancillis
 eorum qui erant septem milia trecenti triginta et septem et inter eos cantores et cantrices ducentae
 68 69 quadraginta quinque [] cameli quadringenti triginta quinque asini sex milia septingenti viginti
 70 nonnulli autem de principibus familiarum dederunt in opus Athersatha dedit in thesaurum auri
 dragmas mille fialas quinquaginta tunicas sacerdotales quingentas triginta 71 et de principibus
 familiarum dederunt in thesaurum operis auri dragmas viginti milia et argenti minas duo milia
 72 ducentas et quod dedit reliquus populus auri dragmas viginti milia et argenti minas duo milia

et tunicas sacerdotales sexaginta septem⁷³ habitaverunt autem sacerdotes et Levitae et ianitores et cantores et reliquum vulgus et Nathinnei et omnis Israhel in civitatibus suis

Chapter 8

¹ et venerat mensis septimus filii autem Israhel erant in civitatibus suis congregatusque est omnis populus quasi vir unus ad plateam quae est ante portam Aquarum et dixerunt Ezrae scribe ut adferret librum legis Mosi quam praecepit Dominus Israheli² adtulit ergo Ezras sacerdos legem coram multitudine virorum et mulierum cunctisque qui poterant intellegere in die prima mensis septimi³ et legit in eo aperte in platea quae erat ante portam Aquarum de mane usque ad mediam diem in conspectu virorum et mulierum et sapientium et aures omnis populi erant erectae ad librum⁴ stetit autem Ezras scribe super gradum ligneum quem fecerat ad loquendum et steterunt iuxta eum Matthathia et Sema et Ania et Uria et Helcia et Maasia ad dextram eius et ad sinistram Phadaia⁵ Misahel et Melchia et Asum et Asephdana Zaccharia et Mosollam et aperuit Ezras librum coram omni populo super universum quippe populum eminebat et cum aperuisset eum stetit omnis populus⁶ et benedixit Ezras Domino Deo magno et respondit omnis populus amen amen elevans manus suas et incurvati sunt et adoraverunt Deum proni in terram⁷ porro Hiesue et Baani et Serebia Iamin Accub Septhai Odia Maasia Celita Azarias Iozabed Anam Phalaia Levitae silentium faciebant in populo ad audiendam legem populus autem stabat in gradu suo⁸ et legerunt in libro legis Dei⁹ distincte et adposite ad intellegendum et intellexerunt cum legeretur dixit autem Neemias ipse est Athersatha et Ezras sacerdos scribe et Levitae interpretantes universo populo dies sanctificatus est Domino Deo nostro nolite lugere et nolite flere flebat enim omnis populus cum audiret verba¹⁰ legis et dixit eis ite comedite pingua et bibite mulsum et mittite partes ei qui non praeparavit sibi quia sanctus dies Domini est et nolite contristari gaudium enim Domini est fortitudo nostra¹¹ Levitae autem silentium faciebant in omni populo dicentes tacete quia dies sanctus est et nolite¹² dolere abiit itaque omnis populus ut comederet et biberet et mitteret partes et faceret laetitiam magnam quia intellexerant verba quae docuerat eos¹³ et in die secundo congregati sunt principes familiarum universi populi sacerdotes et Levitae ad Ezram scribam ut interpretaretur eis verba legis¹⁴ et invenerunt scriptum in lege praecepisse Dominum in manu Mosi ut habitent filii Israhel in tabernaculis in die sollemni mense septimo¹⁵ et ut praedicent et divulgent vocem in universis

urbibus suis et in Hierusalem dicentes egredimini in montem et adferte frondes olivae et frondes ligni pulcherrimi frondes myrti et ramos palmarum et frondes ligni nemorosi ut fiant tabernacula

¹⁶
sicut scriptum est et egressus est populus et adtulerunt feceruntque sibi tabernacula unusquisque in domate suo et in atriis suis et in atriis domus Dei et in platea portae Aquarum et in platea portae

¹⁷
Ephraim fecit ergo universa ecclesia eorum qui redierant de captivitate tabernacula et habitaverunt in tabernaculis non enim fecerant a diebus Iosue filii Nun taliter filii Israhel usque ad diem illum

¹⁸
et fuit laetitia magna nimis legit autem in libro legis Dei per dies singulos a die primo usque ad diem novissimum et fecerunt sollemnitatem septem diebus et in die octavo collectum iuxta ritum

Chapter 9

¹
in die autem vicesimo quarto mensis huius convenerunt filii Israhel in ieiunio et in saccis et humus super eos ² et separatum est semen filiorum Israhel ab omni filio alienigena et steterunt et

³
confitebantur peccata sua et iniquitates patrum suorum et consurrexerunt ad standum et legerunt in volumine legis Domini Dei sui quater in die et quater confitebantur et adorabant Dominum Deum

⁴
suum surrexit autem super gradum Levitarum Iosue et Bani Cedmihel Sebnia Bani Sarebias Bani

⁵
Chanani et inclamaverunt voce magna Dominum Deum suum et dixerunt Levitae Iosue et Cedmihel Bonni Asebia Serebia Odoia Sebna Fataia surgite benedicite Domino Deo vestro ab aeterno usque

⁶
in aeternum et benedicant nomini gloriae tuae excelso in omni benedictione et laude tu ipse Domine solus tu fecisti caelum caelum caelorum et omnem exercitum eorum terram et universa quae in ea sunt maria et omnia quae in eis sunt et tu vivificas omnia haec et exercitus caeli te adorat

⁷
tu ipse Domine Deus qui elegisti Abram et eduxisti eum de igne Chaldeorum et posuisti nomen

⁸
eius Abraham et invenisti cor eius fidele coram te et percussisti cum eo foedus ut dares ei terram Chananei Chetthei Amorrei et Ferezei et Iebusei et Gergesei ut dares semini eius et implesti verba

⁹
tua quoniam iustus es et vidisti afflictionem patrum nostrorum in Aegypto clamoremque eorum

¹⁰
audisti super mare Rubrum et dedisti signa et portenta in Pharaon et in universis servis eius et in omni populo terrae illius cognovisti enim quia superbe egerant contra eos et fecisti tibi nomen sicut

¹¹
et in hac die et mare divisisti ante eos et transierunt per medium maris in sicca persecutores

¹²
autem eorum proiecisti in profundum quasi lapidem in aquas validas et in columna nubis ductor eorum fuisti per diem et in columna ignis per noctem ut appareret eis via per quam ingrediebantur

13
ad montem quoque Sinai descendisti et locutus es cum eis de caelo et dedisti eis iudicia recta et
legem veritatis caerimonias et praecepta bona¹⁴ et sabbatum sanctificatum tuum ostendisti eis et
mandata et caerimonias et legem praecepisti eis in manu Mosi servi tui¹⁵ panem quoque de caelo
dedisti eis in fame eorum et aquam de petra eduxisti eis sitientibus et dixisti eis ut ingrederentur et
possiderent terram super quam levasti manum tuam ut traderes eis¹⁶ ipsi vero et patres nostri
superbe egerunt et induraverunt cervices suas et non audierunt mandata tua¹⁷ et noluerunt audire
et non sunt recordati mirabilium tuorum quae feceras eis et induraverunt cervices suas et dederunt
caput ut converterentur ad servitutem suam quasi per contentionem tu autem Deus propitius clemens
et misericors longanimis et multae miserationis non dereliquisti eos¹⁸ et quidem cum fecissent
sibi vitulum conflatilem et dixissent iste est Deus tuus qui eduxit te de Aegypto feceruntque
blasphemias magnas¹⁹ tu autem in misericordiis tuis multis non dimisisti eos in deserto columna
nubis non recessit ab eis per diem ut duceret eos in via et columna ignis in nocte ut ostenderet eis
iter per quod ingrederentur²⁰ et spiritum tuum bonum dedisti qui doceret eos et manna tuum non
prohibuisti ab ore eorum et aquam dedisti eis in siti²¹ quadraginta annis pavisti eos in deserto
nihilque eis defuit vestimenta eorum non inveteraverunt et pedes eorum non sunt adtriti²² et dedisti
eis regna et populos et partitus es eis sortes et possederunt terram Seon et terram regis Esebon et
terram Og regis Basan²³ et filios eorum multiplicasti sicut stellas caeli et adduxisti eos ad terram
de qua dixeras patribus eorum ut ingrederentur et possiderent²⁴ et venerunt filii et possederunt
terram et humiliasti coram eis habitatores terrae Chananeos et dedisti eos in manu eorum et reges
eorum et populos terrae ut facerent eis sicut placebat illis²⁵ ceperunt itaque urbes munitas et
humum pinguem et possederunt domos plenas cunctis bonis cisternas ab aliis fabricatas vineas et
oliveta et ligna pomifera multa et comederunt et saturati sunt et inpinguati sunt et abundavere
deliciis in bonitate tua magna²⁶ provocaverunt autem te ad iracundiam et recesserunt a te et
proiecerunt legem tuam post terga sua et prophetas tuos occiderunt qui contestabantur eos ut
reverterentur ad te feceruntque blasphemias grandes²⁷ et dedisti eos in manu hostium suorum et
adflixerunt eos et in tempore tribulationis suae clamaverunt ad te et tu de caelo audisti et secundum
miserationes tuas multas dedisti eis salvatores qui salvaverunt eos de manu hostium suorum
28
cumque requievissent reversi sunt ut facerent malum in conspectu tuo et dereliquisti eos in manu
inimicorum suorum et possederunt eos conversique sunt et clamaverunt ad te tu autem de caelo
audisti et liberasti eos in misericordiis tuis multis temporibus²⁹ et contestatus es eos ut reverterentur
ad legem tuam ipsi vero superbe egerunt et non audierunt mandata tua et in iudiciis tuis peccaverunt

quae faciet homo et vivet in eis et dederunt umerum recedentem et cervicem suam induraverunt
 nec audierunt³⁰ et protraxisti super eos annos multos et contestatus es eos in spiritu tuo per manum
 prophetarum tuorum et non audierunt et tradidisti eos in manu populorum terrarum³¹ in misericordiis
 autem tuis plurimis non fecisti eos in consumptione nec dereliquisti eos quoniam Deus miserationum
 et clemens tu es³² nunc itaque Deus noster Deus magne fortis et terribilis custodiens pactum et
 misericordiam ne avertas a facie tua omnem laborem qui invenit nos reges nostros principes nostros
 et sacerdotes nostros prophetas nostros et patres nostros et omnem populum tuum a diebus regis
 Assur usque in diem hanc³³ et tu iustus in omnibus quae venerunt super nos quia veritatem fecisti
 nos autem impie egimus³⁴ reges nostri principes nostri sacerdotes nostri et patres nostri non
 fecerunt legem tuam et non adtenderunt mandata tua et testimonia tua quae testificatus es in eis
 et ipsi in regnis suis bonis et in bonitate tua multa quam dederas eis et in terra latissima et pingui
 quam tradideras in conspectu eorum non servierunt tibi nec reversi sunt ab studiis suis pessimis
 ecce nos ipsi hodie servi sumus et terram quam dedisti patribus nostris ut comederent panem
 eius et quae bona sunt eius et nos ipsi servi sumus in ea³⁷ et fruges eius multiplicantur regibus
 quos posuisti super nos propter peccata nostra et in corporibus nostris dominantur et in iumentis
 nostris secundum voluntatem suam et in tribulatione magna sumus³⁸ super omnibus ergo his nos
 ipsi percutimus foedus et scribimus et signant principes nostri Levitae nostri et sacerdotes nostri

Chapter 10

¹ signatores autem fuerunt Neemias Athersatha filius Achelai et Sedecias² Saraias Azarias
³ Hieremias⁴ Phessur Amaria Melchia⁵ Attus Sebenia Melluc⁶ Arem Mermuth Obdias⁷ Danihel
⁸ Genton Baruch⁹ Mosollam Abia Miamin¹⁰ Mazia Belga Semaia hii sacerdotes¹¹ porro Levitae
¹² Iosue filius Azaniae Bennui de filiis Enadad Cedmihel¹³ et fratres eorum Sechenia Odevia Celita
¹⁴ Phalaia Anan¹⁵ Micha Roob Asebia¹⁶ Zacchur Serebia Sabania¹⁷ Odia Bani Baninu¹⁸ capita
¹⁹ populi Pheros Phaethmoab Helam Zethu Bani²⁰ Bonni Azgad Bebai²¹ Adonia Beggoai Adin
²² Ater Ezechia Azur²³ Odevia Asum Besai²⁴ Ares Anathoth Nebai²⁵ Mecphia Mosollam Azir
²⁶ Mesizabel Sadoc Ieddua²⁷ Felthia Anan Ania²⁸ Osee Anania Asub²⁹ Aloes Phaleam Sobec

²⁵ Reum Asebna Madsia ²⁶ et Haia Hanam Anan ²⁷ Melluc Arem Baana ²⁸ et reliqui de populo
sacerdotes Levitae ianitores et cantores Nathinnei et omnes qui se separaverunt de populis terrarum
²⁹
ad legem Dei uxores eorum filii eorum et filiae eorum ²⁹ omnis qui poterat sapere spondentes pro
fratribus suis optimates eorum et qui veniebant ad pollicendum et iurandum ut ambulant in lege
Dei quam dederat in manu Mosi servi Dei ut facerent et custodirent universa mandata Domini Dei
³⁰
nostri et iudicia eius et caerimonias eius ³⁰ et ut non daremus filias nostras populo terrae et filias
³¹
eorum non acciperemus filiis nostris ³¹ populi quoque terrae qui inportant venalia et omnia ad
usum per diem sabbati ut vendant non accipiemus ab eis in sabbato et in die sanctificata et dimittemus
³²
annum septimum et exactionem universae manus ³² et statuemus super nos praecepta ut demus
³³
tertiam partem sicli per annum ad opus domus Dei nostri ³³ ad panes propositionis et ad sacrificium
sempiternum et in holocaustum sempiternum in sabbatis in kalendis in sollemnitatibus et in
³⁴
sanctificatis et pro peccato ut exoretur pro Israhel et in omnem usum domus Dei nostri ³⁴ sortes
ergo misimus super oblatione lignorum inter sacerdotes et Levitas et populos ut inferrentur in
domum Dei nostri per domos patrum nostrorum per tempora a temporibus anni usque ad annum
³⁵
ut arderent super altare Domini Dei nostri sicut scriptum est in lege Mosi ³⁵ et ut adferremus
primogenita terrae nostrae et primitiva universi fructus omnis ligni ab anno in annum in domo
³⁶
Domini ³⁶ et primitiva filiorum nostrorum et pecorum nostrorum sicut scriptum est in lege et
primitiva boum nostrorum et ovium nostrarum ut offerrentur in domo Dei nostri sacerdotibus qui
³⁷
ministrant in domo Dei nostri ³⁷ et primitias ciborum nostrorum et libaminum nostrorum et poma
omnis ligni vindemiae quoque et olei adferemus sacerdotibus ad gazofilacium Dei nostri et decimam
partem terrae nostrae Levitis ipsi Levitae decimas accipient ex omnibus civitatibus operum nostrorum
³⁸
³⁸ erit autem sacerdos filius Aaron cum Levitis in decimis Levitarum et Levitae offerent decimam
³⁹
partem decimae suae in domum Dei nostri ad gazofilacium in domo thesauri ³⁹ ad gazofilacium
enim deportabunt filii Israhel et filii Levi primitias frumenti vini et olei et ibi erunt vasa sanctificata
et sacerdotes et cantores et ianitores et ministri et non dimittemus domum Dei nostri

Chapter 11

¹
¹ habitaverunt autem principes populi in Hierusalem reliqua vero plebs misit sortem ut tollerent
unam partem de decem qui habitaturi essent in Hierusalem in civitate sancta novem vero partes in
²
civitatibus ² benedixit autem populus omnibus viris qui se sponte obtulerunt ut habitarent in

³
 Hierusalem hii sunt itaque principes provinciae qui habitaverunt in Hierusalem et in civitatibus Iuda habitavit unusquisque in possessione sua in urbibus suis Israhel sacerdotes Levitae Nathinnei
⁴
 et filii servorum Salomonis et in Hierusalem habitaverunt de filiis Iuda et de filiis Benjamin de filiis Iuda Athaias filius Aziam filii Zacchariae filii Amariae filii Saphatia filii Malelehel de filiis
⁵
 Phares Imaasia filius Baruch filius Coloza filius Azia filius Adaia filius Ioiarib filius Zacchariae
⁶
 filius Silonites omnes filii Phares qui habitaverunt in Hierusalem quadringenti sexaginta octo viri
⁷
 fortes hii sunt autem filii Benjamin Sellum filius Mosollam filius Ioed filius Phadaia filius Colaia
⁸
 filius Masia filius Ethehel filius Isaia et post eum Gabbai Sellai nongenti viginti octo et Iohel
⁹
 filius Zechri praepositus eorum et Iuda filius Sennua super civitatem secundus et de sacerdotibus
¹⁰
 Idaia filius Ioarib Iachin Saraia filius Elcia filius Mesollam filius Sadoc filius Meraioth filius
¹¹
 Ahitub princeps domus Dei et fratres eorum facientes opera templi octingenti viginti duo et
¹²
 Adaia filius Ieroam filius Felelia filius Amsi filius Zacchariae filius Phessur filius Melchiaie et
¹³
 fratres eius principes patrum ducenti quadraginta duo et Amassai filius Azrihel filius Aazi filius
¹⁴
 Mosollamoth filius Emmer et fratres eorum potentes nimis centum viginti octo et praepositus
¹⁵
 eorum Zabdihel filius potentium et de Levitis Sebenia filius Asob filius Azaricam filius Asabia
¹⁶
 filius Boni et Sabathai et Iozabed super opera quae erant forinsecus in domo Dei a principibus
¹⁷
 Levitarum et Mathania filius Micha filius Zebdae filius Asaph princeps ad laudandum et
 confitendum in oratione et Becbecia secundus de fratribus eius et Abda filius Sammua filius Galal
¹⁸
 filius Idithun omnes Levitae in civitate sancta ducenti octoginta quattuor et ianitores Accob
¹⁹
 Telmon et fratres eorum qui custodiebant ostia centum septuaginta duo et reliqui ex Israhel
²⁰
 sacerdotes et Levitae in universis civitatibus Iuda unusquisque in possessione sua et Nathinnei
²¹
 qui habitabant in Ofel et Siaha et Gaspha de Nathinneis et episcopus Levitarum in Hierusalem
²²
 Azzi filius Bani filius Asabiae filius Matthaniae filius Michae de filiis Asaph cantores in ministerio
²³
 domus Dei praeceptum quippe regis super eos erat et ordo in cantoribus per dies singulos et
²⁴
 Fataia filius Mesezebel de filiis Zera filii Iuda in manu regis iuxta omne verbum populi et in
²⁵
 domibus per omnes regiones eorum de filiis Iuda habitaverunt in Cariatharbe et in filiabus eius et
²⁶
 in Dibon et in filiabus eius et in Capsel et in viculis eius et in Iesue et in Molada et in Bethfaeleth

²⁷ et in Asersual et in Bersabee et in filiabus eius ²⁸ et in Siceleg et in Mochona et in filiabus eius
²⁹ et in Ainremmon et in Sara et in Irimuth ³⁰ Zanoa Odollam et villis earum Lachis et regionibus
 eius Azeca et filiabus eius et manserunt in Bersabee usque ad vallem Ennom ³¹ filii autem Benjamin
 a Geba Mechmas et Aia et Bethel et filiabus eius ³² Anathoth Nob Anania ³³ Asor Rama Getthaim
³⁴ Adid Seboim Neballa Loth ³⁵ et Ono valle Artificum ³⁶ et de Levitis partitiones Iuda et Benjamin

Chapter 12

¹ hii autem sacerdotes et Levitae qui ascenderunt cum Zorobabel filio Salathiel et Iosue Saraia
² Hieremias Ezra ³ Amaria Melluch Attus ⁴ Sechenia Reum Meremuth ⁵ Addo Genthon Abia
⁶ Miamin Madia Belga ⁷ Semaia et Ioarib Idaia Sellum Amoc Elceia ⁸ Idaia isti principes sacerdotum
 et fratres eorum in diebus Iosue ⁹ porro Levitae Iesua Bennui Cedmihel Sarabia Iuda Mathanias
 super hymnos ipsi et fratres eorum ¹⁰ et Becbecia atque et Hanni fratres eorum unusquisque in
 officio suo ¹¹ Hiesue autem genuit Ioachim et Ioachim genuit Eliasib et Eliasib genuit Ioiada ¹² et
 Ioiada genuit Ionathan et Ionathan genuit Ieddoa ¹³ in diebus autem Ioachim erant sacerdotes
 principes familiarum Saraiae Amaria Hieremiae Anania ¹⁴ Ezrae Mosollam Amariae Iohanen
¹⁵ Milico Ionathan Sebeniae Ioseph ¹⁶ Arem Edna Maraioth Elci ¹⁷ Addaiae Zaccharia Genthon
¹⁸ Mosollam ¹⁹ Abiae Zecheri Miamin et Moadiae Felti ²⁰ Belgae Sammua Semaiae Ionathan
²¹ Ioarib Matthanai Iadaiae Azzi ²² Sellaiae Celai Amoc Eber ²³ Elciae Asebia Idaiae Nathanahel
²⁴ Levitae in diebus Eliasib et Ioiada et Ionan et Ieddoa scripti principes familiarum et sacerdotes
 in regno Darii Persae ²⁵ filii Levi principes familiarum scripti in libro verborum dierum et usque
 ad dies Ionathan filii Eliasib ²⁶ et principes Levitarum Asebia Serebia et Iesue filius Cedmihel et
 fratres eorum per vices suas ut laudarent et confiterentur iuxta praeceptum David viri Dei et
²⁷ observarent aequae per ordinem ²⁸ Matthania et Becbecia Obedia Mosollam Thelmon Accub custodes
 portarum et vestibulorum ante portas ²⁹ hii in diebus Ioachim filii Iesue filii Iosedech et in diebus

27
 Neemiae ducis et Ezrae sacerdotis scribaeque in dedicatione autem muri Hierusalem requisierunt
 Levitas de omnibus locis suis ut adducerent eos in Hierusalem et facerent dedicationem et laetitiam
 28
 in actione gratiarum et in cantico in cymbalis psalteriis et citharis congregati sunt ergo filii
 29
 cantorum et de campestribus circa Hierusalem et de villis Netuphati et de domo Galgal et de
 regionibus Geba et Azmaveth quoniam villas aedificaverunt sibi cantores in circuitu Hierusalem
 30
 et mundati sunt sacerdotes et Levitae et mundaverunt populum et portas et murum ascendere
 31
 autem feci principes Iuda super murum et statui duos choros laudantium magnos et ierunt ad
 32
 dexteram super murum ad portam Sterquilinii et ivit post eos Osaïas et media pars principum
 33
 Iuda et Azarias Ezras et Mosollam Iuda et Benjamin et Semeia et Hieremia et de filiis
 34
 sacerdotum in tubis Zaccharias filius Ionathan filius Semeiae filius Mathaniae filius Michaiæ filius
 35
 Zecchur filius Asaph et fratres eius Semeia et Azarel Malalai Galalai Maai Nathanel et Iuda et
 36
 Anani in vasis cantici David viri Dei et Ezras scriba ante eos in porta Fontis et contra eos
 ascenderunt in gradibus civitatis David in ascensu muri super domum David et usque ad portam
 37
 Aquarum ad orientem et chorus secundus gratias referentium ibat ex adverso et ego post eum
 38
 et media pars populi super murum et super turrem Furnorum et usque ad murum latissimum et
 super portam Ephraim et super portam Antiquam et super portam Piscium et turrem Ananehel et
 39
 turrem Ema et usque ad portam Gregis et steterunt in porta Custodiae steteruntque duo chori
 40
 laudantium in domo Dei et ego et dimidia pars magistratuum mecum et sacerdotes Eliachim
 41
 Maasia Miniamin Michea Elioenai Zaccharia Anania in tubis et Maasia et Semea et Eleazar et
 42
 Azi et Iohanan et Melchia et Elam et Ezer et clare cecinerunt cantores et Iezraia praepositus et
 immolaverunt in die illa victimas magnas et laetati sunt Deus enim laetificaverat eos laetitia magna
 43
 sed et uxores eorum et liberi gavisi sunt et audita est laetitia Hierusalem procul recensuerunt
 quoque in die illa viros super gazofilacia thesauri ad libamina et ad primitias et ad decimas ut
 introferrent per eos principes civitatis in decore gratiarum actionis sacerdotes et Levitas quia laetatus
 44
 est Iuda in sacerdotibus et Levitis adstantibus et custodierunt observationem Dei sui et
 observationem expiationis et cantores et ianitores iuxta praeceptum David et Salomonis filii eius
 45
 quia in diebus David et Asaph ab exordio erant principes constituti cantorum in carmine
 46
 laudantium et confitentium Deo et omnis Israhel in diebus Zorobabel et in diebus Neemiae dabat
 partes cantoribus et ianitoribus per dies singulos et sanctificabant Levitas et Levitae sanctificabant
 filios Aaron

Chapter 13

¹ in die autem illo lectum est in volumine Mosi audiente populo et inventum est scriptum in eo
quod non debeat introire Ammanites et Moabites in ecclesiam Dei usque in aeternum ² eo quod
non occurrerint filiis Israhel cum pane et aqua et conduxerint adversum eum Balaam ad
maledicendum ei et convertit Deus noster maledictionem in benedictionem ³ factum est autem cum
audissent legem separaverunt omnem alienigenam ab Israhel ⁴ et super hoc erat Eliasib sacerdos
qui fuerat positus in gazofilacio domus Dei nostri et proximus Tobiae ⁵ fecit ergo sibi gazofilacium
grande et ibi erant ante eum reponentes munera et tus et vasa et decimam frumenti et vini et olei
partes Levitarum et cantorum et ianitorum et primitias sacerdotales ⁶ in omnibus autem his non fui
in Hierusalem quia in anno tricesimo secundo Artaxersis regis Babylonis veni ad regem et in fine
dierum rogavi regem ⁷ et veni in Hierusalem et intellexi malum quod fecerat Eliasib Tobiae ut
faceret ei thesaurum in vestibulis domus Dei ⁸ et malum mihi visum est valde et proieci vasa domus
Tobiae foras de gazofilacio ⁹ praecepique et mundaverunt gazofilacia et rettuli ibi vasa domus Dei
sacrificium et tus ¹⁰ et cognovi quoniam partes Levitarum non fuissent datae et fugisset unusquisque
in regionem suam de Levitis et de cantoribus et de his qui ministrabant ¹¹ et egi causam adversus
magistratus et dixi quare dereliquimus domum Dei et congregavi eos et feci stare in stationibus
suis ¹² et omnis Iuda adportabat decimam frumenti et vini et olei in horrea ¹³ et constituimus super
horrea Selemiam sacerdotem et Sadoc scribam et Phadaiam de Levitis et iuxta eos Anan filium
Zacchur filium Matthaniae quoniam fideles conprobatum sunt et ipsis creditae sunt partes fratrum
suorum ¹⁴ memento mei Deus meus pro hoc et ne deleas miserationes meas quas feci in domo Dei
mei et in caerimoniis eius ¹⁵ in diebus illis vidi in Iuda calcabant torcularia in sabbato portantes
acervos et onerantes super asinos vinum et uvas et ficus et omne onus et inferentes Hierusalem in
die sabbati et contestatus sum ut in die qua vendere liceret venderent ¹⁶ et Tyrii habitaverunt in ea
inferentes pisces et omnia venalia et vendebant in sabbatis filiis Iuda et in Hierusalem ¹⁷ et obiurgavi
optimates Iuda et dixi eis quae est res haec mala quam vos facitis et profanatis diem sabbati
¹⁸ numquid non haec fecerunt patres nostri et adduxit Deus noster super nos omne malum hoc et
super civitatem hanc et vos additis iracundiam super Israhel violando sabbatum ¹⁹ factum est itaque
cum quievissent portae Hierusalem die sabbati dixi et cluserunt ianuas et praecepi ut non aperirent

eas usque post sabbatum et de pueris meis constitui super portas ut nullus inferret onus in die sabbati
 20 et manserunt negotiatores et vendentes universa venalia foris Hierusalem semel et bis ²¹ et
 contestatus sum eos et dixi eis quare manetis ex adverso muri si secundo hoc feceritis manum
 mittam in vos itaque ex tempore illo non venerunt in sabbato ²² dixi quoque Levitis ut mundarentur
 et venirent ad custodiendas portas et sanctificandum diem sabbati et pro hoc ergo memento mei
 Deus meus et parce mihi secundum multitudinem miserationum tuarum ²³ sed et in diebus illis
 vidi Iudaeos ducentes uxores azotias ammanitidas et moabitidas ²⁴ et filii eorum ex media parte
 loquebantur azotice et nesciebant loqui iudaice et loquebantur iuxta linguam populi et populi ²⁵ et
 obiurgavi eos et maledixi et cecidi ex ipsis viros et decalvavi eos et adiuravi in Deo ut non darent
 filias suas filiis eorum et non acciperent de filiabus eorum filiis suis et sibimet ipsis dicens
 26 numquid non in huiusmodi re peccavit Salomon rex Israhel et certe in gentibus multis non erat
 rex similis ei et dilectus Deo suo erat et posuit eum Deus regem super omnem Israhel et ipsum ergo
 ad peccatum duxerunt mulieres alienigenae ²⁷ numquid et nos inoboedientes faciemus omne malum
 grande hoc ut praevericemur in Deo nostro et ducamus uxores peregrinas ²⁸ de filiis autem Ioiada
 filii Eliasib sacerdotis magni gener erat Sanaballat Horonitis quem fugavi a me ²⁹ recordare Domine
 Deus meus adversum eos qui polluunt sacerdotium iusque sacerdotale et leviticum ³⁰ igitur mundavi
 eos ab omnibus alienigenis et constitui ordines sacerdotum et Levitarum unumquemque in ministerio
 suo

Esther

Chapter 1

1 in diebus Asueri qui regnavit ab India usque Aethiopiam super centum viginti septem provincias
 2 quando sedit in solio regni sui Susa civitas regni eius exordium fuit ³ tertio igitur anno imperii
 sui fecit grande convivium cunctis principibus et pueris suis fortissimis Persarum et Medorum
 inclitis et praefectis provinciarum coram se ⁴ ut ostenderet divitias gloriae regni sui ac magnitudinem
 atque iactantiam potentiae suae multo tempore centum videlicet et octoginta diebus ⁵ cumque
 implerentur dies convivii invitavit omnem populum qui inventus est Susis a maximo usque ad
 minimum et septem diebus iussit convivium praeparari in vestibulo horti et nemoris quod regio

6
cultu et manu consitum erat et pendebant ex omni parte tentoria aerii coloris et carpasini et hyacinthini sustentata funibus byssinis atque purpureis qui eburneis circulis inserti erant et columnis marmoreis fulciebantur lectuli quoque aurei et argentei super pavementum zmaragdino et pario
7
stratum lapide dispositi erant quod mira varietate pictura decorabat bibebant autem qui invitati erant aureis poculis et aliis atque aliis vasis cibi inferebantur vinum quoque ut magnificentia regia
8
dignum erat abundans et praecipuum ponebatur nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum sed sic rex statuerat praeponens mensis singulos de principibus suis ut sumeret unusquisque quod vellet
9
Vasthi quoque regina fecit convivium feminarum in palatio ubi rex Asuerus manere consueverat
10
itaque die septimo cum rex esset hilarior et post nimiam potionem incaluisset mero praecepit Mauman et Bazatha et Arbona et Bagatha et Abgatha et Zarath et Charchas septem eunuchis qui
11
in conspectu eius ministrabant ut introducerent reginam Vasthi coram rege posito super caput eius diademate et ostenderet cunctis populis et principibus illius pulchritudinem erat enim pulchra
12
valde quae rennuit et ad regis imperium quod per eunuchos mandaverat venire contempsit unde
13
iratus rex et nimio furore succensus interrogavit sapientes qui ex more regio semper ei aderant
14
et illorum faciebat cuncta consilio scientium leges ac iura maiorum erant autem primi et proximi Charsena et Sethar et Admatha et Tharsis et Mares et Marsana et Mamucha septem duces Persarum
15
atque Medorum qui videbant faciem regis et primi post eum residere soliti erant cui sententiae Vasthi regina subiaceret quae Asueri regis imperium quod per eunuchos mandaverat facere noluisset
16
responditque Mamuchan audiente rege atque principibus non solum regem laesit regina Vasthi
17
sed omnes principes et populos qui sunt in cunctis provinciis regis Asueri egredietur enim sermo reginae ad omnes mulieres ut contemnunt viros suos et dicant rex Asuerus iussit ut regina Vasthi
18
intraret ad eum et illa noluit atque hoc exemplo omnes principum coniuges Persarum atque
19
Medorum parvipendent imperia maritorum unde regis iusta est indignatio et si tibi placet egredietur edictum a facie tua et scribatur iuxta legem Persarum atque Medorum quam praeteriri illicitum est ut nequaquam ultra Vasthi ingrediatur ad regem sed regnum illius altera quae melior
20
illa est accipiat et hoc in omne quod latissimum est provinciarum tuarum divulgetur imperium
21
et cunctae uxores tam maiorum quam minorum deferant maritis suis placuit consilium eius regi
22
et principibus fecitque rex iuxta consultum Mamuchan et misit epistulas ad universas provincias regni sui ut quaeque gens audire et legere poterat diversis linguis et litteris esse viros principes ac maiores in domibus suis et hoc per cunctos populos divulgari

Chapter 2

¹ his itaque gestis postquam regis Asueri deferbuerat indignatio recordatus est Vasthi et quae
fecisset vel quae passa esset ² dixeruntque pueri regis ac ministri eius quaerantur regi puellae
³ virgines ac speciosae et mittantur qui considerent per universas provincias puellas speciosas et
virgines et adducant eas ad civitatem Susan et tradant in domum feminarum sub manu Aegaei
eunuchi qui est praepositus et custos mulierum regiarum et accipiant mundum muliebrem et cetera
⁴ ad usus necessaria et quaecumque inter omnes oculis regis placuerit ipsa regnet pro Vasthi placuit
sermo regi et ita ut suggererant iussit fieri ⁵ erat vir iudaeus in Susis civitate vocabulo Mardocheus
filius Iair filii Semei filii Cis de stirpe Iemini ⁶ qui translatus fuerat de Hierusalem eo tempore quo
Iechoniam regem Iuda Nabuchodonosor rex Babylonis transtulerat ⁷ qui fuit nutricius filiae fratris
sui Edessae quae altero nomine Hester vocabatur et utrumque parentem amiserat pulchra nimis et
⁸ decora facie mortuisque patre eius ac matre Mardocheus sibi eam adoptavit in filiam cumque
percrebuisset regis imperium et iuxta mandata illius multae virgines pulchrae adducerentur Susan
et Aegaeo traderentur eunucho Hester quoque inter ceteras puellas ei tradita est ut servaretur in
⁹ numero feminarum quae placuit ei et invenit gratiam in conspectu illius ut adceleraret mundum
muliebrem et traderet ei partes suas et septem puellas speciosissimas de domo regis et tam ipsam
¹⁰ quam pedisequas eius ornaret atque excoleret quae noluit indicare ei populum et patriam suam
¹¹ Mardocheus enim praeceperat ut de hac re omnino reticeret qui deambulabat cotidie ante
vestibulum domus in qua electae virgines servabantur curam agens salutis Hester et scire volens
¹² quid ei accideret cum autem venisset tempus singularum per ordinem puellarum ut intrarent ad
regem expletis omnibus quae ad cultum muliebrem pertinebant mensis duodecimus vertebatur ita
dumtaxat ut sex menses oleo unguerentur myrtino et aliis sex quibusdam pigmentis et aromatibus
¹³ uterentur ingredientisque ad regem quicquid postulassent ad ornatum pertinens accipiebant et
ut eis placuerat conpositae de triclinio feminarum ad regis cubiculum transiebant ¹⁴ et quae intraverat
vespere egrediebatur mane atque inde in secundas aedes deducebatur quae sub manu Sasagazi
eunuchi erant qui concubinis regis praesidebat nec habebat potestatem ad regem ultra redeundi nisi
¹⁵ voluisset rex et eam venire iussisset ex nomine evoluto autem tempore per ordinem instabat dies
quo Hester filia Abiahil fratris Mardochei quam sibi adoptaverat in filiam intrare deberet ad regem
quae non quaesivit muliebrem cultum sed quaecumque voluit Aegaeus eunuchus custos virginum
haec ei ad ornatum dedit erat enim formosa valde et incredibili pulchritudine omnium oculis

¹⁶
 gratiosa et amabilis videbatur ¹⁶ ducta est itaque ad cubiculum regis Asueri mense decimo qui
¹⁷
 vocatur tebeth septimo anno regni eius ¹⁷ et amavit eam rex plus quam omnes mulieres habuitque
 gratiam et misericordiam coram eo super omnes mulieres et posuit diadema regni in capite eius
¹⁸
 fecitque eam regnare in loco Vasthi ¹⁸ et iussit convivium praeparari permagnificum cunctis
 principibus et servis suis pro coniunctione et nuptiis Hester et dedit requiem in universis provinciis
¹⁹
 ac dona largitus est iuxta magnificentiam principalem ¹⁹ cumque et secundo quaererentur virgines
²⁰
 et congregarentur Mardocheus manebat ad regis ianuam ²⁰ necdumque prodiderat Hester patriam
 et populum suum iuxta mandatum eius quicquid enim ille praecipiebat observabat Hester et ita
²¹
 cuncta faciebat ut eo tempore solita erat quo eam parvulam nutriebat ²¹ eo igitur tempore quo
 Mardocheus ad regis ianuam morabatur irati sunt Bagathan et Thares duo eunuchi regis qui ianitores
 erant et in primo palatii limine praesidebant volueruntque insurgere in regem et occidere eum
²²
²² quod Mardocheum non latuit statimque nuntiavit reginae Hester et illa regi ex nomine Mardochei
²³
 qui ad se rem detulerat ²³ quaesitum est et inventum et adpensus uterque eorum in patibulo
 mandatumque historiis et annalibus traditum coram rege

Chapter 3

¹
 post haec rex Asuerus exaltavit Aman filium Amadathi qui erat de stirpe Agag et posuit solium
²
 eius super omnes principes quos habebat ² cunctique servi regis qui in foribus palatii versabantur
 flectebant genu et adorabant Aman sic enim eis praeceperat imperator solus Mardocheus non
³
 flectebat genu neque adorabat eum ³ cui dixerunt regis pueri qui ad fores palatii praesidebant cur
⁴
 praeter ceteros non observas mandata regis ⁴ cumque hoc crebrius dicerent et ille nollet audire
 nuntiaverunt Aman scire cupientes utrum perseveraret in sententia dixerat enim eis se esse Iudaeum
⁵
⁵ quod cum audisset Aman et experimento probasset quod Mardocheus non sibi flecteret genu nec
⁶
 se adoraret iratus est valde ⁶ et pro nihilo duxit in unum Mardocheum mittere manus suas audierat
 enim quod esset gentis iudaeae magisque voluit omnem Iudaeorum qui erant in regno Asueri perdere
⁷
⁷ nationem ⁷ mense primo cuius vocabulum est nisan anno duodecimo regni Asueri missa est sors
 in urnam quae hebraice dicitur phur coram Aman quo die et quo mense gens Iudaeorum deberet
⁸
 interfici et exivit mensis duodecimus qui vocatur adar ⁸ dixitque Aman regi Asuero est populus
 per omnes provincias regni tui dispersus et a se mutuo separatus novis utens legibus et caerimoniis

insuper et regis scita contemnens et optime nosti quod non expediat regno tuo ut insolescat per
⁹
 licentiam si tibi placet decerne ut pereat et decem milia talentorum adpendam arcariis gazae tuae
¹⁰
 tulit ergo rex anulum quo utebatur de manu sua et dedit eum Aman filio Amadathi de progenie
¹¹
 Agag hosti Iudaeorum dixitque ad eum argentum quod polliceris tuum sit de populo age quod
¹²
 tibi placet vocatique sunt scribae regis mense primo nisan tertiadecima die eius et scriptum est
 ut iusserat Aman ad omnes satrapas regis et iudices provinciarum diversarumque gentium ut quaeque
 gens legere poterat et audire pro varietate linguarum ex nomine regis Asueri et litterae ipsius signatae
¹³
 anulo missae sunt per cursores regis ad universas provincias ut occiderent atque delerent omnes
 Iudaeos a puero usque ad senem parvulos et mulieres uno die hoc est tertio decimo mensis duodecimi
¹⁴
 qui vocatur adar et bona eorum diriperent summa autem epistularum haec fuit ut omnes provinciae
¹⁵
 scirent et pararent se ad praedictam diem festinabant cursores qui missi erant explere regis
 imperium statimque in Susis pependit edictum rege et Aman celebrante convivium et cunctis qui
 in urbe erant flentibus

Chapter 4

¹
 quae cum audisset Mardocheus scidit vestimenta sua et indutus est sacco spargens cinerem
²
 capiti et in platea mediae civitatis voce magna clamabat ostendens amaritudinem animi sui et hoc
 heulatu usque ad fores palatii gradiens non enim erat licitum indutum sacco aulam regis intrare
³
 in omnibus quoque provinciis oppidis ac locis ad quae crudele regis dogma pervenerat planctus
 ingens erat apud Iudaeos ieiunium ululatus et fletus sacco et cinere multis pro strato utentibus
⁴
 ingressae sunt autem puellae Hester et eunuchi nuntiaveruntque ei quod audiens consternata est
⁵
 et misit vestem ut ablato sacco induerent eum quam accipere noluit accitoque Athac eunucho
 quem rex ministrum ei dederat praecepit ut iret ad Mardocheum et disceret ab eo cur hoc faceret
⁶
 egressusque Athac ivit ad Mardocheum stantem in platea civitatis ante ostium palatii qui indicavit
⁷
 ei omnia quae acciderant quomodo Aman promisisset ut in thesauros regis pro Iudaeorum nece
⁸
 inferret argentum exemplarque edicti quod pendebat in Susis dedit ei ut reginae ostenderet et
⁹
 moneret eam ut intraret ad regem et deprecaretur eum pro populo suo regressus Athac nuntiavit
¹⁰
 Hester omnia quae Mardocheus dixerat quae respondit ei et iussit ut diceret Mardocheo
¹¹
 omnes servi regis et cunctae quae sub dicione eius sunt norunt provinciae quod sive vir sive mulier invocatus

interius atrium regis intraverit absque ulla cunctatione statim interficiatur nisi forte rex auream virgam ad eum tetenderit pro signo clementiae atque ita possit vivere ego igitur quomodo ad regem intrare potero quae triginta iam diebus non sum vocata ad eum¹² quod cum audisset Mardocheus¹³ rursum mandavit Hester dicens ne putes quod animam tuam tantum liberes quia in domo regis es prae cunctis Iudaeis¹⁴ si enim nunc silueris per aliam occasionem liberabuntur Iudaei et tu et domus patris tui peribitis et quis novit utrum idcirco ad regnum veneris ut in tali tempore parareris¹⁵ rursumque Hester haec Mardocheo verba mandavit¹⁶ vade et congrega omnes Iudaeos quos in Susis reppereris et orate pro me non comedatis et non bibatis tribus diebus ac noctibus et ego cum ancillis meis similiter ieiunabo et tunc ingrediar ad regem contra legem faciens invocata tradensque me morti et periculo¹⁷ ivit itaque Mardocheus et fecit omnia quae ei Hester praeceperat

Chapter 5

¹ die autem tertio induta est Hester regalibus vestimentis et stetit in atrio domus regiae quod erat interius contra basilicam regis at ille sedebat super solium in consistorio palatii contra ostium domus² cumque vidisset Hester reginam stantem placuit oculis eius et extendit contra eam virgam auream quam tenebat manu quae accedens osculata est summitatem virgae eius³ dixitque ad eam rex quid vis Hester regina quae est petitio tua etiam si dimidiam regni partem petieris dabitur tibi⁴ at illa respondit si regi placet obsecro ut venias ad me hodie et Aman tecum ad convivium quod paravi⁵ statimque rex vocare inquit cito Aman ut Hester oboediat voluntati venerunt itaque rex et Aman ad convivium quod eis regina paraverat⁶ dixitque ei rex postquam vinum biberat abundanter quid petis ut detur tibi et pro qua re postulas etiam si dimidiam partem regni mei petieris inpetrabis⁷ cui respondit Hester petitio mea et preces istae sunt⁸ si inveni gratiam in conspectu regis et si regi placet ut det mihi quod postulo et meam impleat petitionem veniat rex et Aman ad convivium quod paravi eis et cras regi aperiam voluntatem meam⁹ egressus est itaque illo die Aman laetus et alacer cumque vidisset Mardocheum sedentem ante fores palatii et non solum non adsurrexisse sibi sed nec motum quidem de loco sessionis suae indignatus est valde¹⁰ et dissimulata ira reversus in domum suam convocavit ad se amicos et Zares uxorem suam¹¹ et exposuit illis magnitudinem divitiarum suarum filiorumque turbam et quanta eum gloria super omnes principes et servos suos rex elevasset¹² et post haec ait regina quoque Hester nullum alium vocavit cum rege ad convivium

praeter me apud quam etiam cras cum rege pransurus sum¹³ et cum haec omnia habeam nihil me
 habere puto quamdiu videro Mardocheum Iudaeum sedentem ante fores regias¹⁴ responderuntque
 ei Zares uxor eius et ceteri amici iube parari excelsam trabem habentem altitudinem quinquaginta
 cubitos et dic mane regi ut adpendatur super eam Mardocheus et sic ibis cum rege laetus ad
 convivium placuit ei consilium et iussit excelsam parari crucem

Chapter 6

¹ noctem illam rex duxit insomnem iussitque adferri sibi historias et annales priorum temporum
 qui cum illo praesente legerentur² ventum est ad eum locum ubi scriptum erat quomodo nuntiasset
 Mardocheus insidias Bagathan et Thares eunuchorum regem Asuerum iugulare cupientium³ quod
 cum rex audisset ait quid pro hac fide honoris ac praemii Mardocheus consecutus est dixeruntque
 ei servi illius ac ministri nihil omnino mercedis accepit⁴ statimque rex quis est inquit in atrio Aman
 quippe interius atrium domus regiae intraverat ut suggereret regi et iuberet Mardocheum adfigi
 patibulo quod ei fuerat praeparatum⁵ responderunt pueri Aman stat in atrio dixitque rex ingrediatur
⁶ cumque esset ingressus ait illi quid debet fieri viro quem rex honorare desiderat cogitans Aman
 in corde suo et reputans quod nullum alium rex nisi se vellet honorare⁷ respondit homo quem rex
 honorare cupit⁸ debet indui vestibus regiis et inponi super equum qui de sella regis est et accipere
 regium diadema super caput suum⁹ et primus de regis principibus ac tyrannis teneat equum eius
 et per plateam civitatis incedens clamet ac dicat sic honorabitur quemcumque rex voluerit honorare
¹⁰ dixitque ei rex festina et sumpta stola et equo fac ita ut locutus es Mardocheo Iudaeo qui sedet
 ante fores palatii cave ne quicquam de his quae locutus es praetermittas¹¹ tulit itaque Aman stolam
 et equum indutumque Mardocheum in platea civitatis et inpositum equo praecedebat atque clamabat
 hoc honore condignus est quemcumque rex voluerit honorare¹² reversus est Mardocheus ad ianuam
 palatii et Aman festinavit ire in domum suam lugens et operto capite¹³ narravitque Zares uxori
 suae et amicis omnia quae evenissent sibi cui responderunt sapientes quos habebat in consilio et
 uxor eius si de semine Iudaeorum est Mardocheus ante quem cadere coepisti non poteris ei resistere
¹⁴ sed cades in conspectu eius adhuc illis loquentibus venerunt eunuchi regis et cito eum ad
 convivium quod regina paraverat pergere compulerunt

Chapter 7

¹ intravit itaque rex et Aman ut biberent cum regina ² dixitque ei rex etiam in secundo die postquam vino incaluerat quae est petitio tua Hester ut detur tibi et quid vis fieri etiam si dimidiam regni mei partem petieris inpetrabis ³ ad quem illa respondit si inveni gratiam in oculis tuis o rex et si tibi placet dona mihi animam meam pro qua rogo et populum meum pro quo obsecro ⁴ traditi enim sumus ego et populus meus ut conteramur iugulemur et pereamus atque utinam in servos et famulas venderemur esset tolerabile malum et gemens tacerem nunc autem hostis noster est cuius crudelitas redundat in regem ⁵ respondensque rex Asuerus ait quis est iste et cuius potentiae ut haec audeat facere ⁶ dixit Hester hostis et inimicus noster pessimus iste est Aman quod ille audiens ilico obstipuit vultum regis ac reginae ferre non sustinens ⁷ rex autem surrexit iratus et de loco convivii intravit in hortum arboribus consitum Aman quoque surrexit ut rogaret Hester reginam pro anima sua intellexit enim a rege sibi paratum malum ⁸ qui cum reversus esset de horto nemoribus consito et intrasset convivii locum repperit Aman super lectulum corruisse in quo iacebat Hester et ait etiam reginam vult opprimere me praesente in domo mea necdum verbum de ore regis exierat et statim operuerunt faciem eius ⁹ dixitque Arbona unus de eunuchis qui stabant in ministerio regis en lignum quod paraverat Mardocheo qui locutus est pro rege stat in domo Aman habens altitudinis quinquaginta cubitos cui dixit rex adpendite eum in eo ¹⁰ suspensus est itaque Aman in patibulo quod paraverat Mardocheo et regis ira quievit

Chapter 8

¹ die illo dedit rex Asuerus Hester reginae domum Aman adversarii Iudaeorum et Mardocheus ingressus est ante faciem regis confessa est enim ei Hester quod esset patruus suus ² tulitque rex anulum quem ab Aman recipi iusserat et tradidit Mardocheo Hester autem constituit Mardocheum super domum suam ³ nec his contenta procidit ad pedes regis flevitque et locuta ad eum oravit ut malitiam Aman Agagitae et machinationes eius pessimas quas excogitaverat contra Iudaeos iuberet irritas fieri ⁴ at ille ex more sceptrum aureum protendit manu quo signum clementiae monstrabatur illaque consurgens stetit ante eum ⁵ et ait si placet regi et inveni gratiam coram oculis eius et deprecatio mea non ei videtur esse contraria obsecro ut novis epistulis veteres Aman litterae

insidiatoris et hostis Iudaeorum quibus eos in cunctis regis provinciis perire praeceperat corrigantur
⁶ quomodo enim potero sustinere necem et interfectionem populi mei ⁷ responditque rex Asuerus
 Hester reginae et Mardocheo Iudaeo domum Aman concessi Hester et ipsum iussi adfigi cruci qui
⁸ ausus est manum in Iudaeos mittere scribite ergo Iudaeis sicut vobis placet ex regis nomine
 signantes litteras anulo meo haec enim consuetudo erat ut epistulis quae ex regis nomine mittebantur
⁹ et illius anulo signatae erant nemo auderet contradicere accitisque scribis et librariis regis erat
 autem tempus tertii mensis qui appellatur siban vicesima et tertia illius die scriptae sunt epistulae
 ut Mardocheus voluerat ad Iudaeos et ad principes procuratoresque et iudices qui centum viginti
 septem provinciis ab India usque Aethiopiam praesidebant provinciae atque provinciae populo et
¹⁰ populo iuxta linguas et litteras suas et Iudaeis ut legere poterant et audire ipsaeque epistulae
 quae ex regis nomine mittebantur anulo illius obsignatae sunt et missae per veredarios qui per
¹¹ omnes provincias discurrentes veteres litteras novis nuntiis praevenirent quibus imperavit rex
 ut convenirent Iudaeos per singulas civitates et in unum praeciperent congregari ut starent pro
 animabus suis et omnes inimicos suos cum coniugibus ac liberis et universis domibus interficerent
¹² atque delerent et constituta est per omnes provincias una ultionis dies id est tertiadecima mensis
¹³ duodecimi adar summaque epistulae fuit ut in omnibus terris ac populis qui regis Asueri imperio
¹⁴ subiacebant notum fieret paratos esse Iudaeos ad capiendam vindictam de hostibus suis egressique
¹⁵ sunt veredarii celeres nuntios perferentes et edictum regis pependit in Susis Mardocheus autem
 de palatio et de conspectu regis egrediens fulgebat vestibus regiis hyacinthinis videlicet et aerinis
 coronam auream portans capite et amictus pallio serico atque purpureo omnisque civitas exultavit
¹⁶ atque laetata est Iudaeis autem nova lux oriri visa est gaudium honor et tripudium ¹⁷ apud omnes
 populos urbes atque provincias quocumque regis iussa veniebant mira exultatio epulae atque convivium
 et festus dies in tantum ut plures alterius gentis et sectae eorum religioni et caerimoniis iungerentur
 grandis enim cunctos iudaici nominis terror invaserat

Chapter 9

¹ igitur duodecimi mensis quem adar vocari ante iam diximus tertiadecima die quando cunctis
 Iudaeis interfectio parabatur et hostes eorum inhiabant sanguini versa vice Iudaei superiores esse
² coeperunt et se de adversariis vindicare congregatique sunt per singulas civitates oppida et loca
 ut extenderent manum contra inimicos et persecutores suos nullusque ausus est resistere eo quod
³ omnes populos magnitudinis eorum formido penetrarat nam et provinciarum iudices duces et

procuratores omnisque dignitas quae singulis locis et operibus praeerat extollebant Iudaeos timore
 Mardochei⁴ quem principem esse palatii et plurimum posse cognoverant fama quoque nominis
 eius crescebat cotidie et per cunctorum ora volitabat⁵ itaque percusserunt Iudaei inimicos suos
 plaga magna et occiderunt eos reddentes eis quod sibi paraverant facere⁶ in tantum ut etiam in
 Susis quingentos viros interficerent et decem extra filios Aman Agagitae hostis Iudaeorum quorum
 ista sunt nomina⁷ Pharsandatha et Delphon et Esphata⁸ et Phorata et Adalia et Aridatha⁹ et
 Ephermesta et Arisai et Aridai et Vaizatha¹⁰ quos cum occidissent praedas de substantiis eorum
 agere noluerunt¹¹ statimque numerus eorum qui occisi erant in Susis ad regem relatus est¹² qui
 dixit reginae in urbe Susis interfecere Iudaei quingentos viros et alios decem filios Aman quantam
 putas eos exercere caedem in universis provinciis quid ultra postulas et quid vis ut fieri iubeam
 cui illa respondit si regi placet detur potestas Iudaeis ut sicut hodie fecerunt in Susis sic et cras
 faciant et decem filii Aman in patibulis suspendantur¹⁴ praecepitque rex ut ita fieret statimque in
 Susis pependit edictum et decem Aman filii suspensi sunt¹⁵ congregatis Iudaeis quartadecima
 adar mensis die interfecti sunt in Susis trecenti viri nec eorum ab illis direpta substantia est¹⁶ sed
 et per omnes provincias quae ditioni regis subiacebant pro animabus suis steterunt Iudaei interfectis
 hostibus ac persecutoribus suis in tantum ut septuaginta quinque milia occisorum implerentur et
 nullus de substantiis eorum quicquam contingeret¹⁷ dies autem tertiusdecimus mensis adar unus
 apud omnes interfectionis fuit et quartodecimo die caedere desierunt quem constituerunt esse
 sollemnem ut in eo omni deinceps tempore vacarent epulis gaudio atque conviviiis¹⁸ at hii qui in
 urbe Susis caedem exercuerant tertio decimo et quartodecimo eiusdem mensis die in caede versati
 sunt quintodecimo autem die percutere desierunt et idcirco eandem diem constituere sollemnem
 epularum atque laetitiae¹⁹ hii vero Iudaei qui in oppidis non muratis ac villis morabantur
 quartumdecimum diem mensis adar conviviorum et gaudii decreverunt ita ut exultent in eo et mittant
 sibi mutuo partes epularum et ciborum²⁰ scripsit itaque Mardocheus omnia haec et litteris
 comprehensa misit ad Iudaeos qui in omnibus regis provinciis morabantur tam in vicino positos
 quam procul²¹ ut quartamdecimam et quintamdecimam diem mensis adar pro festis susciperent
 et revertente semper anno sollemni honore celebrarent²² quia in ipsis diebus se ulti sunt Iudaei de
 inimicis suis et luctus atque tristitia in hilaritatem gaudiumque conversa sint essentque istae dies
 epularum atque laetitiae et mitterent sibi invicem ciborum partes et pauperibus munuscula largirentur
 suscepuntque Iudaei in sollemnem ritum cuncta quae eo tempore facere coeperant et quae

Mardocheus litteris facienda mandaverat ²⁴ Aman enim filius Amadathi stirpis Agag hostis et
 adversarius Iudaeorum cogitavit contra eos malum ut occideret illos atque deleret et misit phur
 quod nostra lingua vertitur in sortem ²⁵ et postea ingressa est Hester ad regem obsecrans ut conatus
 eius litteris regis irriti fierent et malum quod contra Iudaeos cogitaverat reverteretur in caput eius
 denique et ipsum et filios eius adfixerunt cruci ²⁶ atque ex illo tempore dies isti appellati sunt
 Phurim id est Sortium eo quod phur id est sors in urnam missa fuerit et cuncta quae gesta sunt
 epistulae id est libri huius volumine continentur ²⁷ quaeque sustinuerint et quae deinceps inmutata
 sint suscepere Iudaei super se et semen suum et super cunctos qui religioni eorum voluerint copulari
 ut nulli liceat duos hos dies absque sollemnitate transigere quam scriptura testatur et certa expetunt
 tempora annis sibi iugiter succedentibus ²⁸ isti sunt dies quos nulla umquam delebit oblivio et per
 singulas generationes cunctae in toto orbe provinciae celebrabunt nec est ulla civitas in qua dies
 Phurim id est Sortium non observentur a Iudaeis et ab eorum progenie quae his caerimoniis obligata
 est ²⁹ scripseruntque Hester regina filia Abiahil et Mardocheus Iudaeus etiam secundam epistulam
 ut omni studio dies ista sollemnis sanciretur in posterum ³⁰ et miserunt ad omnes Iudaeos qui in
 centum viginti septem regis Asueri provinciis versabantur ut haberent pacem et susciperent veritatem
³¹ observantes dies Sortium et suo tempore cum gaudio celebrarent sicut constituerat Mardocheus
 et Hester et illi observanda susceperant a se et a semine suo ieiunia atque clamores et Sortium dies
³² et omnia quae libri huius qui vocatur Hester historia continentur

Chapter 10

¹ rex vero Asuerus omnem terram et cunctas maris insulas fecit tributarias ² cuius fortitudo et
 imperium et dignitas atque sublimitas qua exaltavit Mardocheum scripta sunt in libris Medorum
 atque Persarum

Job

Chapter 1

¹ vir erat in terra Hus nomine Iob et erat vir ille simplex et rectus ac timens Deum et recedens
² a malo ³ nati sunt ei septem filii et tres filiae et fuit possessio eius septem milia ovium et tria
 milia camelorum quingenta quoque iuga boum et quingentae asinae ac familia multa nimis eratque
⁴ vir ille magnus inter omnes Orientales et ibant filii eius et faciebant convivium per domos
 unusquisque in die suo et mittentes vocabant tres sorores suas ut comederent et biberent cum eis
⁵ cumque in orbem transissent dies convivii mittebat ad eos Iob et sanctificabat illos consurgensque
 diluculo offerebat holocausta per singulos dicebat enim ne forte peccaverint filii mei et benedixerint
 Deo in cordibus suis sic faciebat Iob cunctis diebus ⁶ quadam autem die cum venissent filii Dei ut
 adsisterent coram Domino adfuit inter eos etiam Satan ⁷ cui dixit Dominus unde venis qui respondens
⁸ ait circuivi terram et perambulavi eam dixitque Dominus ad eum numquid considerasti servum
 meum Iob quod non sit ei similis in terra homo simplex et rectus et timens Deum ac recedens a
⁹ malo ¹⁰ cui respondens Satan ait numquid frustra timet Iob Deum nonne tu vallasti eum ac domum
 eius universamque substantiam per circuitum operibus manuum eius benedixisti et possessio illius
¹¹ crevit in terra sed extende paululum manum tuam et tange cuncta quae possidet nisi in facie tua
¹² benedixerit tibi dixit ergo Dominus ad Satan ecce universa quae habet in manu tua sunt tantum
 in eum ne extendas manum tuam egressusque est Satan a facie Domini ¹³ cum autem quadam die
 filii et filiae eius comederent et biberent vinum in domo fratris sui primogeniti ¹⁴ nuntius venit ad
¹⁵ Iob qui diceret boves arabant et asinae pascebantur iuxta eos et intruerunt Sabei tuleruntque
¹⁶ omnia et pueros percusserunt gladio et evasi ego solus ut nuntiarem tibi cumque adhuc ille
 loqueretur venit alter et dixit ignis Dei cecidit e caelo et tactas oves puerosque consumpsit et effugi
¹⁷ ego solus ut nuntiarem tibi sed et illo adhuc loquente venit alius et dixit Chaldei fecerunt tres
 turmas et invaserunt camelos et tulerunt eos necnon et pueros percusserunt gladio et ego fugi solus
¹⁸ ut nuntiarem tibi loquebatur ille et ecce alius intravit et dixit filiis tuis et filiabus vescentibus et
¹⁹ bibentibus vinum in domo fratris sui primogeniti repente ventus vehemens inruit a regione deserti
 et concussit quattuor angulos domus quae corruens oppressit liberos tuos et mortui sunt et effugi
²⁰ ego solus ut nuntiarem tibi tunc surrexit Iob et scidit tunicam suam et tonso capite corruens in
²¹ terram adoravit et dixit nudus egressus sum de utero matris meae et nudus revertar illuc Dominus
²² dedit Dominus abstulit sit nomen Domini benedictum in omnibus his non peccavit Iob neque
 stultum quid contra Deum locutus est

Chapter 2

¹ factum est autem cum quadam die venissent filii Dei et starent coram Domino venisset quoque
 Satan inter eos et staret in conspectu eius ² ut diceret Dominus ad Satan unde venis qui respondens
 ait circuivi terram et perambulavi eam ³ et dixit Dominus ad Satan numquid considerasti servum
 meum Iob quod non sit ei similis in terra vir simplex et rectus timens Deum ac recedens a malo et
 adhuc retinens innocentiam tu autem commovisti me adversus eum ut adfligerem illum frustra
⁴ cui respondens Satan ait pellem pro pelle et cuncta quae habet homo dabit pro anima sua ⁵ alioquin
 mitte manum tuam et tange os eius et carnem et tunc videbis quod in facie benedicat tibi ⁶ dixit
 ergo Dominus ad Satan ecce in manu tua est verumtamen animam illius serva ⁷ egressus igitur
 Satan a facie Domini percussit Iob ulcere pessimo a planta pedis usque ad verticem eius ⁸ qui testa
 saniam deradebat sedens in sterquilinio ⁹ dixit autem illi uxor sua adhuc tu permanes in simplicitate
 tua benedic Deo et morere ¹⁰ qui ait ad illam quasi una de stultis locuta es si bona suscepimus de
 manu Domini quare mala non suscipiamus in omnibus his non peccavit Iob labiis suis ¹¹ igitur
 audientes tres amici Iob omne malum quod accidisset ei venerunt singuli de loco suo Eliphaz
 Themanites et Baldad Suites et Sophar Naamathites condixerant enim ut pariter venientes visitarent
 eum et consolarentur ¹² cumque levassent procul oculos suos non cognoverunt eum et exclamantes
 ploraverunt scissisque vestibibus sparserunt pulverem super caput suum in caelum ¹³ et sederunt
 cum eo in terram septem diebus et septem noctibus et nemo loquebatur ei verbum videbant enim
 dolorem esse vehementem

Chapter 3

¹ post haec aperuit Iob os suum et maledixit diei suo ² et locutus est ³ pereat dies in qua natus
 sum et nox in qua dictum est conceptus est homo ⁴ dies ille vertatur in tenebras non requirat eum
 Deus desuper et non inlustret lumine ⁵ obscurant eum tenebrae et umbra mortis occupet eum caligo
 et involvatur amaritudine ⁶ noctem illam tenebrosus turbo possideat non computetur in diebus anni
 nec numeretur in mensibus ⁷ sit nox illa solitaria nec laude digna ⁸ maledicant ei qui maledicunt

9
 diei qui parati sunt suscitare Leviathan obtenebrentur stellae caligine eius expectet lucem et non
 10
 videat nec ortum surgentis aurorae quia non conclusit ostia ventris qui portavit me nec abstulit
 11
 mala ab oculis meis quare non in vulva mortuus sum egressus ex utero non statim perii quare
 12
 exceptus genibus cur lactatus uberibus 13 nunc enim dormiens silerem et somno meo requiescerem
 14
 cum regibus et consulibus terrae qui aedificant sibi solitudines 15 aut cum principibus qui
 16
 possident aurum et replent domos suas argento aut sicut abortivum absconditum non subsisterem
 17
 vel qui concepti non viderunt lucem ibi impii cessaverunt a tumultu et ibi requieverunt fessi
 18
 robore et quondam vincti pariter sine molestia non audierunt vocem exactoris 19 parvus et
 20
 magnus ibi sunt et servus liber a domino suo quare data est misero lux et vita his qui in
 21
 amaritudine animae sunt qui expectant mortem et non venit quasi effodientes thesaurum
 22
 gaudentque vehementer cum invenerint sepulchrum 23 viro cuius abscondita est via et circumdedit
 24
 eum Deus tenebris antequam comedam suspiro et quasi inundantes aquae sic rugitus meus
 25
 quia timor quem timebam evenit mihi et quod verebar accidit 26 nonne dissimulavi nonne silui
 nonne quievi et venit super me indignatio

Chapter 4

1
 respondens autem Eliphaz Themanites dixit 2 si coeperimus loqui tibi forsitan moleste accipias
 3
 sed conceptum sermonem tenere quis possit ecce docuisti multos et manus lassas roborasti
 4
 vacillantes confirmaverunt sermones tui et genua trementia confortasti 5 nunc autem venit super
 6
 te plaga et defecisti tetigit te et conturbatus es timor tuus fortitudo tua patientia tua et perfectio
 7
 viarum tuarum recordare obsecro te quis umquam innocens perierit aut quando recti deleti sint
 8
 quin potius vidi eos qui operantur iniquitatem et seminant dolores et metunt eos 9 flante Deo
 10
 perisse et spiritu irae eius esse consumptos rugitus leonis et vox leaenae et dentes catulorum
 11
 leonum contriti sunt tigris periit eo quod non haberet praedam et catuli leonis dissipati sunt

¹² porro ad me dictum est verbum absconditum et quasi furtive suscepit auris mea venas susurri
¹³ eius in horrore visionis nocturnae quando solet sopor occupare homines ¹⁴ pavor tenuit me et
¹⁵ tremor et omnia ossa mea perterrita sunt et cum spiritus me praesente transiret inhorruerunt pili
¹⁶ carnis meae stetit quidam cuius non agnoscebam vultum imago coram oculis meis et vocem
¹⁷ quasi aurae lenis audiui numquid homo Dei conparatione iustificabitur aut factore suo purior
¹⁸ erit vir ecce qui serviunt ei non sunt stabiles et in angelis suis repperit pravitatem ¹⁹ quanto
²⁰ magis hii qui habitant domos luteas qui terrenum habent fundamentum consumentur velut a tineas
²¹ de mane usque ad vesperum succidentur et quia nullus intellegit in aeternum peribunt qui
 autem reliqui fuerint auferentur ex eis morientur et non in sapientia

Chapter 5

¹ voca ergo si est qui tibi respondeat et ad aliquem sanctorum convertere ² vere stultum interficit
³ iracundia et parvulum occidit invidia ego vidi stultum firma radice et maledixi pulchritudini eius
⁴ statim longe fient filii eius a salute et conterentur in porta et non erit qui eruat ⁵ cuius messem
⁶ famelicus comedet et ipsum rapiet armatus et ebibent sitientes divitias eius nihil in terra sine
⁷ causa fit et de humo non orietur dolor homo ad laborem nascitur et avis ad volatum ⁸ quam ob
⁹ rem ego deprecabor Dominum et ad Deum ponam eloquium meum qui facit magna et inscrutabilia
¹⁰ et mirabilia absque numero qui dat pluviam super faciem terrae et inrigat aquis universa ¹¹ qui
¹² ponit humiles in sublimi et maerentes erigit sospitate qui dissipat cogitationes malignorum ne
¹³ possint implere manus eorum quod coeperant qui adprehendit sapientes in astutia eorum et
¹⁴ consilium pravorum dissipat per diem incurrent tenebras et quasi in nocte sic palpabunt in meridie
¹⁵ porro salvum faciet a gladio oris eorum et de manu violenti pauperem ¹⁶ et erit egeno spes
¹⁷ iniquitas autem contrahet os suum beatus homo qui corripitur a Domino increpationem ergo
¹⁸ Domini ne reprobes quia ipse vulnerat et medetur percutit et manus eius sanabunt ¹⁹ in sex
²⁰ tribulationibus liberabit te et in septima non tanget te malum in fame eruet te de morte et in bello

de manu gladii²¹ a flagello linguae absconderis et non timebis calamitatem cum venerit²² in
 vastitate et fame ridebis et bestiam terrae non formidabis²³ sed cum lapidibus regionum pactum
 tuum et bestiae terrae pacificae erunt tibi²⁴ et scies quod pacem habeat tabernaculum tuum et
 visitans speciem tuam non peccabis²⁵ scies quoque quoniam multiplex erit semen tuum et progenies
 tua quasi herba terrae²⁶ ingredieris in abundantia sepulchrum sicut infertur acervus in tempore
 suo²⁷ ecce hoc ut investigavimus ita est quod auditum mente pertracta

Chapter 6

¹ respondens autem Iob dixit² utinam adpenderentur peccata mea quibus iram merui et calamitas
 quam patior in statera³ quasi harena maris haec gravior appareret unde et verba mea dolore sunt
 plena⁴ quia sagittae Domini in me sunt quarum indignatio ebibit spiritum meum et terrores Domini
 militant contra me⁵ numquid rugiet onager cum habuerit herbam aut mugiet bos cum ante praesepe
 plenum steterit⁶ aut poterit comedi insulsum quod non est sale conditum aut potest aliquis gustare
 quod gustatum adfert mortem⁷ quae prius tangere nolebat anima mea nunc prae angustia cibi mei
 sunt⁸ quis det ut veniat petitio mea et quod expecto tribuat mihi Deus⁹ et qui coepit ipse me
 conterat solvat manum suam et succidat me¹⁰ et haec mihi sit consolatio ut adfligens me dolore
 non parcat nec contradicam sermonibus Sancti¹¹ quae est enim fortitudo mea ut sustineam aut
 quis finis meus ut patienter agam¹² nec fortitudo lapidum fortitudo mea nec caro mea aerea est
¹³ ecce non est auxilium mihi in me et necessarii quoque mei recesserunt a me¹⁴ qui tollit ab amico
 suo misericordiam timorem Domini derelinquit¹⁵ fratres mei praeterierunt me sicut torrens qui
 raptim transit in convallibus¹⁶ qui timent pruina inruet super eos nix¹⁷ tempore quo fuerint
 dissipati peribunt et ut incaluerit solventur de loco suo¹⁸ involutae sunt semitae gressuum eorum
 ambulabunt in vacuum et peribunt¹⁹ considerate semitas Theman itinera Saba et expectate paulisper
²⁰ confusi sunt quia speravi venerunt quoque usque ad me et pudore cooperti sunt²¹ nunc venistis

et modo videntes plagam meam timetis²² numquid dixi adferte mihi et de substantia vestra donate
 mihi²³ vel liberate me de manu hostis et de manu robustorum eruite me²⁴ docete me et ego tacebo
 et si quid forte ignoravi instruite me²⁵ quare detraxistis sermonibus veritatis cum e vobis nullus
 sit qui possit arguere²⁶ ad increpandum tantum eloquia concinnatis et in ventum verba profertis
²⁷ super pupillum inruitis et subvertere nitimini amicum vestrum²⁸ verumtamen quod coepistis
 explete praebete aurem et videte an mentiar²⁹ respondete obsecro absque contentione et loquentes
 id quod iustum est iudicate³⁰ et non invenietis in lingua mea iniquitatem nec in faucibus meis
 stultitia personabit

Chapter 7

¹ militia est vita hominis super terram et sicut dies mercennarii dies eius² sicut servus desiderat
 umbram et sicut mercennarius praestolatur finem operis sui³ sic et ego habui menses vacuos et
 noctes laboriosas enumeravi mihi⁴ si dormiero dico quando consurgam et rursum expectabo
 vesperam et replebor doloribus usque ad tenebras⁵ induta est caro mea putredine et sordibus
 pulveris cutis mea aruit et contracta est⁶ dies mei velocius transierunt quam a texente tela succiditur
 et consumpti sunt absque ulla spe⁷ memento quia ventus est vita mea et non revertetur oculus
 meus ut videat bona⁸ nec aspiciet me visus hominis oculi tui in me et non subsistam⁹ sicut
 consumitur nubes et pertransit sic qui descenderit ad inferos non ascendet¹⁰ nec revertetur ultra
 in domum suam neque cognoscet eum amplius locus eius¹¹ quapropter et ego non parcam ori meo
 loquar in tribulatione spiritus mei confabulabor cum amaritudine animae meae¹² numquid mare
 sum ego aut cetus quia circumdedisti me carcere¹³ si dixero consolabitur me lectulus meus et
 relevabor loquens mecum in strato meo¹⁴ terrebis me per somnia et per visiones horrore concuties
¹⁵ quam ob rem elegit suspendium anima mea et mortem ossa mea¹⁶ desperavi nequaquam ultra
 iam vivam parce mihi nihil enim sunt dies mei¹⁷ quid est homo quia magnificas eum aut quia

ponis erga eum cor tuum¹⁸ visitas eum diluculo et subito probas illum¹⁹ usquequo non parces
 mihi nec dimittis me ut gluttiam salivam meam²⁰ peccavi quid faciam tibi o custos hominum quare
 posuisti me contrarium tibi et factus sum mihi²¹met ipsi gravis cur non tolles peccatum meum et
 quare non auferes iniquitatem meam ecce nunc in pulvere dormiam et si mane me quaesieris non
 subsistam

Chapter 8

¹respondens autem Baldad Suites dixit² usquequo loqueris talia et spiritus multiplex sermones
 oris tui³ numquid Deus subplantat iudicium et Omnipotens subvertit quod iustum est⁴ etiam si
 filii tui peccaverunt ei et dimisit eos in manu iniquitatis suae⁵ tu tamen si diluculo consurrexeris
 ad Deum et Omnipotentem fueris deprecatus⁶ si mundus et rectus incesseris statim evigilabit ad
 te et pacatum reddet habitaculum iustitiae tuae⁷ in tantum ut priora tua fuerint parva et novissima
 tua multiplicentur nimis⁸ interroga enim generationem pristinam et diligenter investiga patrum
 memoriam⁹ hesterni quippe sumus et ignoramus quoniam sicut umbra dies nostri sunt super terram
¹⁰et ipsi docebunt te loquentur tibi et de corde suo proferent eloquia¹¹ numquid vivere potest
 scirpus absque humore aut crescet carectum sine aqua¹² cum adhuc sit in flore nec carpatur manu
 ante omnes herbas arescit¹³ sic viae omnium qui obliviscuntur Deum et spes hypocritae peribit
¹⁴non ei placebit vecordia sua et sicut tela araneorum fiducia eius¹⁵ innitetur super domum suam
 et non stabit fulciet eam et non consurget¹⁶ humectus videtur antequam veniat sol et in horto suo
 germen eius egreditur¹⁷ super acervum petrarum radices eius densabuntur et inter lapides
 commorabitur¹⁸ si absorbuerit eum de loco suo negabit eum et dicet non novi te¹⁹ haec est enim
 laetitia viae eius ut rursum de terra alii germinetur²⁰ Deus non proiciet simplicem nec porriget
 manum malignis²¹ donec impleatur risu os tuum et labia tua iubilo²² qui oderunt te induentur
 confusione et tabernaculum impiorum non subsistet

Chapter 9

¹ et respondens Iob ait ² vere scio quod ita sit et quod non iustificetur homo conpositus Deo
³ si voluerit contendere cum eo non poterit ei respondere unum pro mille ⁴ sapiens corde est et
⁵ fortis robore quis restitit ei et pacem habuit ⁵ qui transtulit montes et nescierunt hii quos subvertit
⁶ in furore suo ⁶ qui commovet terram de loco suo et columnae eius concutiuntur ⁷ qui praecipit soli
⁸ et non oritur et stellas claudit quasi sub signaculo ⁸ qui extendit caelos solus et graditur super fluctus
⁹ maris ⁹ qui facit Arcturum et Oriona et Hyadas et interiora austri ¹⁰ qui facit magna et
¹¹ inconprehensibilia et mirabilia quorum non est numerus ¹¹ si venerit ad me non videbo si abierit
¹² non intellegam eum ¹² si repente interroget quis respondebit ei vel quis dicere potest cur facis
¹³ Deus cuius resistere irae nemo potest et sub quo curvantur qui portant orbem ¹⁴ quantus ergo
¹⁵ sum ego qui respondeam ei et loquar verbis meis cum eo ¹⁵ qui etiam si habuero quippiam iustum
¹⁶ non respondebo sed meum iudicem deprecabor ¹⁶ et cum invocantem exaudierit me non credo
¹⁷ quod audierit vocem meam ¹⁷ in turbine enim conteret me et multiplicabit vulnera mea etiam sine
¹⁸ causa ¹⁸ non concedit requiescere spiritum meum et implet me amaritudinibus ¹⁹ si fortitudo
²⁰ quaeritur robustissimus est si aequitas iudicii nemo pro me audet testimonium dicere ²⁰ si iustificare
²¹ me voluero os meum condemnabit me si innocentem ostendere pravum me conprobabit ²¹ etiam
²² si simplex fuero hoc ipsum ignorabit anima mea et taedebit me vitae meae ²² unum est quod locutus
²³ sum et innocentem et impium ipse consumit ²³ si flagellat occidat semel et non de poenis innocentum
²⁴ rideat ²⁴ terra data est in manu impii vultum iudicum eius operit quod si non ille est quis ergo est
²⁵ dies mei velociores fuerunt cursore fugerunt et non viderunt bonum ²⁶ pertransierunt quasi naves
²⁷ poma portantes sicut aquila volans ad escam ²⁷ cum dixero nequaquam ita loquar commuto faciem
²⁸ meam et dolore torqueor ²⁸ verebar omnia opera mea sciens quod non parceres delinquenti ²⁹ si
³⁰ autem et sic impius sum quare frustra laboravi ³⁰ si lotus fuero quasi aquis nivis et fulserint velut
³¹ mundissimae manus meae ³¹ tamen sordibus intingues me et abominabuntur me vestimenta mea

³² neque enim viro qui similis mei est respondebo nec qui mecum in iudicio ex aequo possit audiri
³³ non est qui utrumque valeat arguere et ponere manum suam in ambobus ³⁴ auferat a me virgam
 suam et pavor eius non me terreat ³⁵ loquar et non timebo eum neque enim possum metuens
 respondere

Chapter 10

¹ taedet animam meam vitae meae dimittam adversum me eloquium meum loquar in amaritudine
 animae meae ² dicam Deo noli me condemnare indica mihi cur me ita iudices ³ numquid bonum
 tibi videtur si calumnieris et opprimas me opus manuum tuarum et consilium impiorum adiuves
⁴ numquid oculi carnei tibi sunt aut sicut videt homo et tu videbis ⁵ numquid sicut dies hominis
 dies tui et anni tui sicut humana sunt tempora ⁶ ut quaeras iniquitatem meam et peccatum meum
 scruteris ⁷ et scias quia nihil impium fecerim cum sit nemo qui de manu tua possit eruere ⁸ manus
 tuae plasmaverunt me et fecerunt me totum in circuitu et sic repente praecipitas me ⁹ memento
 quaeso quod sicut lutum feceris me et in pulverem reduces me ¹⁰ nonne sicut lac mulsisti me et
 sicut caseum me coagulasti ¹¹ pelle et carnibus vestisti me et ossibus et nervis conpegisti me
¹² vitam et misericordiam tribuisti mihi et visitatio tua custodivit spiritum meum ¹³ licet haec celes
 in corde tuo tamen scio quia universorum memineris ¹⁴ si peccavi et ad horam pepercisti mihi cur
 ab iniquitate mea mundum me esse non pateris ¹⁵ et si impius fuero vae mihi est et si iustus non
 levabo caput saturatus adflictione et miseria ¹⁶ et propter superbiam quasi leaenam capies me
 reversusque mirabiliter me crucias ¹⁷ instauras testes tuos contra me et multiplicas iram tuam
 adversum me et poenae militant in me ¹⁸ quare de vulva eduxisti me qui utinam consumptus essem
¹⁹ ne oculus me videret ²⁰ fuisset quasi qui non essem de utero translatus ad tumulum ²¹ numquid
 non paucitas dierum meorum finietur brevi dimitte ergo me ut plangam paululum dolorem meum
²² antequam vadam et non revertar ad terram tenebrosam et opertam mortis caligine ²³ terram
 miseriae et tenebrarum ubi umbra mortis et nullus ordo et sempiternus horror inhabitans

Chapter 11

¹respondens autem Sophar Naamathites dixit ²numquid qui multa loquitur non et audiet aut
³vir verbosus iustificabitur ³tibi soli tacebunt homines et cum ceteros inriseris a nullo confutaberis
⁴dixisti enim purus est sermo meus et mundus sum in conspectu tuo ⁵atque utinam Deus loqueretur
⁶tecum et aperiret labia sua tibi ⁶ut ostenderet tibi secreta sapientiae et quod multiplex esset lex
⁷eius et intellegeres quod multo minora exigaris a Deo quam meretur iniquitas tua ⁷forsitan vestigia
⁸Dei conprehendes et usque ad perfectum Omnipotentem repperies ⁸excelsior caelo est et quid
⁹facies profundior inferno et unde cognosces ⁹longior terrae mensura eius et latior mari ¹⁰si
¹¹subverterit omnia vel in unum coartaverit quis contradicet ei ¹¹ipse enim novit hominum vanitatem
¹²et videns iniquitatem nonne considerat ¹²vir vanus in superbiam erigitur et tamquam pullum onagri
¹³se liberum natum putat ¹³tu autem firmasti cor tuum et expandisti ad eum manus tuas ¹⁴si
¹⁵iniquitatem quod est in manu tua abstuleris a te et non manserit in tabernaculo tuo iniustitia ¹⁵tum
¹⁶levare poteris faciem tuam absque macula et eris stabilis et non timebis ¹⁶miseriae quoque
¹⁷oblivisceris et quasi aquarum quae praeterierint recordaberis ¹⁷et quasi meridianus fulgor consurget
¹⁸tibi ad vesperam et cum te consumptum putaveris orieris ut lucifer ¹⁸et habebis fiduciam proposita
¹⁹tibi spe et defossus securus dormies ¹⁹requiesces et non erit qui te exterreat et deprecabuntur
²⁰faciem tuam plurimi ²⁰oculi autem impiorum deficient et effugium peribit ab eis et spes eorum
 abominatio animae

Chapter 12

¹respondens autem Iob dixit ²ergo vos estis soli homines et vobiscum morietur sapientia ³et
⁴mihi est cor sicut et vobis nec inferior vestri sum quis enim haec quae nostis ignorat ⁴qui deridetur
⁵ab amico suo sicut ego invocabit Deum et exaudiet eum deridetur enim iusti simplicitas ⁵lampas
⁶contempta apud cogitationes divitum parata ad tempus statutum ⁶abundant tabernacula praedonum

et audacter provocant Deum cum ipse dederit omnia in manibus eorum ⁷ nimirum interroga iumenta
 et docebunt te et volatilia caeli et indicabunt tibi ⁸ loquere terrae et respondebit tibi et narrabunt
 pisces maris ⁹ quis ignorat quod omnia haec manus Domini fecerit ¹⁰ in cuius manu anima omnis
 viventis et spiritus universae carnis hominis ¹¹ nonne auris verba diiudicat et fauces comedentis
 saporem ¹² in antiquis est sapientia et in multo tempore prudentia ¹³ apud ipsum est sapientia et
 fortitudo ipse habet consilium et intellegentiam ¹⁴ si destruxerit nemo est qui aedificet et si incluserit
 hominem nullus est qui aperiat ¹⁵ si continuerit aquas omnia siccabuntur et si emisit eas subvertent
 terram ¹⁶ apud ipsum est fortitudo et sapientia ipse novit et decipientem et eum qui decipitur
¹⁷ adducit consiliarios in stultum finem et iudices in stuporem ¹⁸ balteum regum dissolvit et
 praecingit fune renes eorum ¹⁹ ducit sacerdotes inglorios et optimates subplantat ²⁰ commutans
 labium veracium et doctrinam senum auferens ²¹ effundit despectionem super principes et eos qui
 oppressi fuerant relevans ²² qui revelat profunda de tenebris et producit in lucem umbram mortis
²³ qui multiplicat gentes et perdet eas et subversas in integrum restituet ²⁴ qui inmutat cor principum
²⁵ populi terrae et decipit eos ut frustra incedant per invium ²⁵ palpabunt quasi in tenebris et non in
 luce et errare eos faciet quasi ebrios

Chapter 13

¹ ecce omnia et vidit oculus meus et audivit auris mea et intellexi singula ² secundum scientiam
 vestram et ego novi nec inferior vestri sum ³ sed tamen ad Omnipotentem loquar et disputare cum
 Deo cupio ⁴ prius vos ostendens fabricatores mendacii et cultores perversorum dogmatum ⁵ atque
 utinam taceretis ut putaremini esse sapientes ⁶ audite ergo correptiones meas et iudicium labiorum
 meorum adtendite ⁷ numquid Deus indiget vestro mendacio ut pro illo loquamini dolos ⁸ numquid
 faciem eius accipitis et pro Deo iudicare nitimini ⁹ aut placebit ei quem celare nihil potest aut
 decipietur ut homo vestris fraudulentis ¹⁰ ipse vos arguet quoniam in abscondito faciem eius

¹¹ accipitis ¹² statim ut se commoverit turbabit vos et terror eius inruet super vos ¹³ memoria vestra
 comparabitur cineri et redigentur in lutum cervices vestrae ¹⁴ tacete paulisper ut loquar quodcumque
 mihi mens suggererit ¹⁵ quare lacero carnes meas dentibus meis et animam meam porto in manibus
 meis ¹⁶ etiam si occiderit me in ipso sperabo verumtamen vias meas in conspectu eius arguam
¹⁷ et ipse erit salvator meus non enim veniet in conspectu eius omnis hypocrita ¹⁸ audite sermonem
 meum et enigmata percipite auribus vestris ¹⁹ si fuero iudicatus scio quod iustus inveniar ²⁰ quis
 est qui iudicetur mecum veniat quare tacens consumor ²¹ duo tantum ne facias mihi et tunc a facie
 tua non abscondar ²² manum tuam longe fac a me et formido tua non me terreat ²³ et voca me et
 respondebo tibi aut certe loquar et tu responde mihi ²⁴ quantas habeo iniquitates et peccata scelera
 mea et delicta ostende mihi ²⁵ cur faciem tuam abscondis et arbitraris me inimicum tuum ²⁶ contra
 folium quod vento rapitur ostendis potentiam tuam et stipulam siccam persequeris ²⁷ scribis enim
 contra me amaritudines et consumere me vis peccatis adolescentiae meae ²⁸ posuisti in nervo
 pedem meum et observasti omnes semitas meas et vestigia pedum meorum considerasti ²⁹ qui
 quasi putredo consumendus sum et quasi vestimentum quod comeditur a tineis

Chapter 14

¹ homo natus de muliere brevi vivens tempore repletus multis miseriis ² quasi flos egreditur et
 conteritur et fugit velut umbra et numquam in eodem statu permanet ³ et dignum ducis super
 huiusmodi aperire oculos tuos et adducere eum tecum in iudicium ⁴ quis potest facere mundum
 de inmundo conceptum semine nonne tu qui solus es ⁵ breves dies hominis sunt numerus mensuum
 eius apud te est constituisti terminos eius qui praeterire non poterunt ⁶ recede paululum ab eo ut
 quiescat donec optata veniat sicut mercennarii dies eius ⁷ lignum habet spem si praecisum fuerit
 rursum virescit et rami eius pullulant ⁸ si senuerit in terra radix eius et in pulvere emortuus fuerit
⁹ truncus illius ¹⁰ ad odorem aquae germinabit et faciet comam quasi cum primum plantatum est

¹⁰ homo vero cum mortuus fuerit et nudatus atque consumptus ubi quaeso est ¹¹ quomodo si
¹² recedant aquae de mari et fluuius vacuefactus arescat sic homo cum dormierit non resurget donec
¹³ adteratur caelum non evigilabit nec consurget de somno suo quis mihi hoc tribuat ut in inferno
¹⁴ protegas me ut abscondas me donec pertranseat furor tuus et constituas mihi tempus in quo recorderis
¹⁵ mei putasne mortuus homo rursum vivet cunctis diebus quibus nunc milito expecto donec veniat
¹⁶ inmutatio mea vocabis et ego respondebo tibi operi manuum tuarum porriges dexteram tu
¹⁷ quidem gressus meos dinumerasti sed parces peccatis meis signasti quasi in sacco delicta mea
¹⁸ sed curasti iniquitatem meam mons cadens defluet et saxum transfertur de loco suo ¹⁹ lapides
²⁰ excavant aquae et adluvione paulatim terra consumitur et homines ergo similiter perdes roborasti
²¹ eum paululum ut in perpetuum pertransiret inmutabis faciem eius et emittes eum sive nobiles
²² fuerint filii eius sive ignobiles non intelleget attamen caro eius dum vivet dolebit et anima illius
 super semet ipso lugebit

Chapter 15

¹ respondens autem Eliphaz Themanites ² dixit numquid sapiens respondebit quasi in ventum
³ loquens et implebit ardore stomachum suum arguis verbis eum qui non est aequalis tui et loqueris
⁴ quod tibi non expedit quantum in te est evacuasti timorem et tulisti preces coram Deo ⁵ docuit
⁶ enim iniquitas tua os tuum et imitaris linguam blasphemantium condemnabit te os tuum et non
⁷ ego et labia tua respondebunt tibi numquid primus homo tu natus es et ante colles formatus
⁸ numquid consilium Dei audisti et inferior te erit eius sapientia ⁹ quid nosti quod ignoremus quid
¹⁰ intellegis quod nesciamus et senes et antiqui sunt in nobis multo vetustiores quam patres tui
¹¹ numquid grande est ut consoletur te Deus sed verba tua prava hoc prohibent ¹² quid te elevat
¹³ cor tuum et quasi magna cogitans adtonitos habes oculos quid tumet contra Deum spiritus tuus
¹⁴ ut proferas de ore huiusmodi sermones quid est homo ut immaculatus sit et ut iustus appareat
¹⁵ natus de muliere ecce inter sanctos eius nemo inmutabilis et caeli non sunt mundi in conspectu

¹⁶ eius quanto magis abominabilis et inutilis homo qui bibit quasi aquas iniquitatem ¹⁷ ostendam
¹⁸ tibi audi me quod vidi narrabo tibi sapientes confitentur et non abscondunt patres suos ¹⁹ quibus
²⁰ solis data est terra et non transibit alienus per eos cunctis diebus suis impius superbit et numerus
²¹ annorum incertus est tyrannidis eius sonitus terroris semper in auribus illius et cum pax sit ille
²² insidias suspicatur non credit quod reverti possit de tenebris circumspectans undique gladium
²³ cum se moverit ad quaerendum panem novit quod paratus sit in manu eius tenebrarum dies
²⁴ terrebit eum tribulatio et angustia vallabit eum sicut regem qui praeparatur ad proelium ²⁵ tetendit
²⁶ enim adversus Deum manum suam et contra Omnipotentem roboratus est cucurrit adversus eum
²⁷ erecto collo et pingui cervice armatus est operuit faciem eius crassitudo et de lateribus eius
²⁸ arvina dependet habitavit in civitatibus desolatis et in domibus desertis quae in tumulos sunt
²⁹ redactae non ditabitur nec perseverabit substantia eius nec mittet in terra radicem suam ³⁰ non
³¹ recedet de tenebris ramos eius arefaciet flamma et auferetur spiritu oris sui non credat frustra
³² errore deceptus quod aliquo pretio redimendus sit antequam dies eius impleantur peribit et manus
³³ eius arescet laedetur quasi vinea in primo flore botrus eius et quasi oliva proiciens florem suum
³⁴ congregatio enim hypocritae sterilis et ignis devorabit tabernacula eorum qui munera libenter
³⁵ accipiunt concepit dolorem et peperit iniquitatem et uterus eius praeparat dolos

Chapter 16

¹ respondens autem Iob dixit ² audiivi frequenter talia consolatores onerosi omnes vos estis
³ numquid habebunt finem verba ventosa aut aliquid tibi molestum est si loquaris ⁴ poteram et ego
⁵ similia vestri loqui atque utinam esset anima vestra pro anima mea consolarer et ego vos
⁶ sermonibus et moverem caput meum super vos roborarem vos ore meo et moverem labia quasi
⁷ parcens vobis sed quid agam si locutus fuero non quiescet dolor meus et si tacuero non recedet
⁸ a me nunc autem oppressit me dolor meus et in nihili redacti sunt omnes artus mei ⁹ rugae meae

testimonium dicunt contra me et suscitatur falsiloquus adversus faciem meam contradicens mihi
 10 collegit furorem suum in me et comminans mihi infremuit contra me dentibus suis hostis meus
 11 terribilibus oculis me intuitus est aperuerunt super me ora sua exprobrantes percusserunt maxillam
 12 meam satiati sunt poenis meis conclusit me Deus apud iniquum et manibus impiorum me tradidit
 13 ego ille quondam opulentus repente contritus sum tenuit cervicem meam confregit me et posuit
 14 sibi quasi in signum circumdedit me lanceis suis convulneravit lumbos meos non pepercit et
 15 effudit in terra viscera mea concidit me vulnere super vulnus inruit in me quasi gigans 16 saccum
 17 consui super cutem meam et operui cinere cornu meum facies mea intumuit a fletu et palpebrae
 18 meae caligaverunt haec passus sum absque iniquitate manus meae cum haberem mundas ad
 19 Deum preces terra ne operias sanguinem meum neque inveniat locum in te latendi clamor meus
 20 ecce enim in caelo testis meus et conscius meus in excelsis 21 verbosi mei amici mei ad Deum
 22 stillat oculus meus atque utinam sic iudicaretur vir cum Deo quomodo iudicatur filius hominis
 23 cum collega suo ecce enim breves anni transeunt et semitam per quam non revertar ambulo

Chapter 17

1 spiritus meus adtenuabitur dies mei breviabuntur et solum mihi superest sepulchrum 2 non
 3 peccavi et in amaritudinibus moratur oculus meus libera me et pone iuxta te et cuiusvis manus
 4 pugnet contra me cor eorum longe fecisti a disciplina et propterea non exaltabuntur 5 praedam
 6 pollicetur sociis et oculi filiorum eius deficient posuit me quasi in proverbium vulgi et exemplum
 7 sum coram eis caligavit ab indignatione oculus meus et membra mea quasi in nihili redacta sunt
 8 stupebunt iusti super hoc et innocens contra hypocritam suscitabitur 9 et tenebit iustus viam suam
 10 et mundis manibus addet fortitudinem igitur vos omnes convertimini et venite et non inveniam
 11 in vobis ullum sapientem dies mei transierunt cogitationes meae dissipatae sunt torquentes cor
 12 meum noctem verterunt in diem et rursum post tenebras spero lucem 13 si sustinero infernus

domus mea est in tenebris stravi lectulum meum¹⁴ putredini dixi pater meus es mater mea et soror
mea vermibus¹⁵ ubi est ergo nunc praestolatio mea et patientiam meam quis considerat¹⁶ in
profundissimum infernum descendent omnia mea putasne saltem ibi erit requies mihi

Chapter 18

¹ respondens autem Baldad Suites dixit² usque ad quem finem verba iactabitis intellegite prius
et sic loquamur³ quare reputati sumus ut iumenta et sorduimus coram vobis⁴ qui perdis animam
tuam in furore tuo numquid propter te derelinquetur terra et transferentur rupes de loco suo⁵ nonne
lux impii extinguetur nec splendet flamma ignis eius⁶ lux obtenebrescet in tabernaculo illius et
lucerna quae super eum est extinguetur⁷ artabuntur gressus virtutis eius et praecipitabit eum
consilium suum⁸ inmisit enim in rete pedes suos et in maculis eius ambulat⁹ tenebitur planta illius
laqueo et exardescet contra eum sitis¹⁰ abscondita est in terra pedica eius et decipula illius super
semitam¹¹ undique terrebunt eum formidines et involvent pedes eius¹² adtenuetur fame robur
eius et inedia invadat costas illius¹³ devoret pulchritudinem cutis eius consumat brachia illius
primogenita mors¹⁴ avellatur de tabernaculo suo fiducia eius et calcet super eum quasi rex interitus
¹⁵ habitent in tabernaculo illius socii eius qui non est aspergatur in tabernaculo eius sulphur
¹⁶ deorsum radices eius siccentur sursum autem adteratur messis eius¹⁷ memoria illius pereat de
terra et non celebretur nomen eius in plateis¹⁸ expellet eum de luce in tenebras et de orbe transferet
eum¹⁹ non erit semen eius neque progenies in populo suo nec ullae reliquiae in regionibus eius
²⁰ in die eius stupebunt novissimi et primos invadet horror²¹ haec sunt ergo tabernacula iniqui et
iste locus eius qui ignorat Deum

Chapter 19

¹ respondens autem Iob dixit ² usquequo adfligitis animam meam et adteritis me sermonibus
³ en decies confunditis me et non erubescitis opprimentes me ⁴ nempe et si ignoravi mecum erit
⁵ ignorantia mea ⁶ at vos contra me erigimini et arguitis me obprobriis meis ⁷ saltem nunc intellegite
quia Deus non aequo iudicio adflixerit me et flagellis suis me cinxerit ⁸ ecce clamabo vim patiens
et nemo audiet vociferabor et non est qui iudicet ⁹ semitam meam circumsepsit et transire non
possum et in calle meo tenebras posuit ¹⁰ spoliavit me gloria mea et abstulit coronam de capite meo
¹¹ destruxit me undique et pereor et quasi evulsae arbori abstulit spem meam ¹² iratus est contra
me furor eius et sic me habuit quasi hostem suum ¹³ simul venerunt latrones eius et fecerunt sibi
viam per me et obsederunt in gyro tabernaculum meum ¹⁴ fratres meos longe fecit a me et noti
mei quasi alieni recesserunt a me ¹⁵ dereliquerunt me propinqui mei et qui me noverant obliti sunt
¹⁶ mei ¹⁷ inquilini domus meae et ancillae meae sicut alienum habuerunt me et quasi peregrinus fui
in oculis eorum ¹⁸ servum meum vocavi et non respondit ore proprio deprecabar illum ¹⁹ halitum
meum exhorruit uxor mea et orabam filios uteri mei ²⁰ stulti quoque despiciebant me et cum ab
eis recessissem detrahebant mihi ²¹ abominati sunt me quondam consiliarii mei et quem maxime
diligebam aversatus est me ²² pelli meae consumptis carnibus adhesit os meum et derelicta sunt
tantummodo labia circa dentes meos ²³ miseremini mei miseremini mei saltem vos amici mei quia
manus Domini tetigit me ²⁴ quare persequimini me sicut Deus et carnibus meis saturamini ²⁵ quis
mihi tribuat ut scribantur sermones mei quis mihi det ut exarentur in libro ²⁶ stilo ferreo et plumbi
lammina vel certe sculpantur in silice ²⁷ scio enim quod redemptor meus vivat et in novissimo de
terra surrecturus sim ²⁸ et rursum circumdabor pelle mea et in carne mea videbo Deum ²⁹ quem
visurus sum ego ipse et oculi mei conspecturi sunt et non alius reposita est haec spes mea in sinu
³⁰ meo ³¹ quare ergo nunc dicitis persequamur eum et radicem verbi inveniamus contra eum ³² fugite
ergo a facie gladii quoniam ultor iniquitatum gladius est et scitote esse iudicium

Chapter 20

¹respondens autem Sophar Naamathites dixit ²idcirco cogitationes meae variae succedunt sibi
 et mens in diversa rapitur ³doctrinam qua me arguis audiam et spiritus intelligentiae meae
 respondebit mihi ⁴hoc scio a principio ex quo positus est homo super terram ⁵quod laus impiorum
 brevis sit et gaudium hypocritae ad instar puncti ⁶si ascenderit usque ad caelum superbia eius et
 caput eius nubes tetigerit ⁷quasi sterquilinum in fine perdetur et qui eum viderant dicent ubi est
⁸velut somnium avolans non invenietur transiet sicut visio nocturna ⁹oculus qui eum viderat non
 videbit neque ultra intuebitur eum locus suus ¹⁰filii eius adterentur egestate et manus illius reddent
 ei dolorem suum ¹¹ossa eius implebuntur vitiis adolescentiae eius et cum eo in pulverem dormient
¹²cum enim dulce fuerit in ore eius malum abscondet illud sub lingua sua ¹³parcet illi et non
 derelinquet illud et celabit in gutture suo ¹⁴panis eius in utero illius vertetur in fel aspidum
¹⁵intrinsicus ¹⁶divitias quas devoravit evomet et de ventre illius extrahet eas Deus ¹⁷caput aspidum
 suget occidet eum lingua viperae ¹⁸non videat rivulos fluminis torrentes mellis et butyri ¹⁹luet
 quae fecit omnia nec tamen consumetur iuxta multitudinem adinventionum suarum sic et sustinebit
²⁰quoniam confringens nudavit pauperes domum rapuit et non aedificavit eam ²¹nec est satius
 venter eius et cum habuerit quae cupierat possidere non poterit ²²non remansit de cibo eius et
 propterea nihil permanebit de bonis eius ²³cum satius fuerit artabitur aestuabit et omnis dolor
 inruet in eum ²⁴utinam impleatur venter eius ut emittat in eum iram furoris sui et pluat super illum
 bellum suum ²⁵fugiet arma ferrea et inruet in arcum aereum ²⁶eductus et egrediens de vagina
 sua et fulgurans in amaritudine sua vadent et venient super eum horribiles ²⁷omnes tenebrae
 absconditae sunt in occultis eius devorabit eum ignis qui non succenditur adfligetur relictus in
 tabernaculo suo ²⁸revelabunt caeli iniquitatem eius et terra consurget adversus eum ²⁹apertum
 erit germen domus illius detrahetur in die furoris Dei ³⁰haec est pars hominis impii a Deo et
 hereditas verborum eius a Domino

Chapter 21

¹ respondens autem Iob dixit ² audite quaeso sermones meos et agetis paenitentiam ³ sustinete
 me ut et ego loquar et post mea si videbitur verba ridete ⁴ numquid contra hominem disputatio mea
 est ut merito non debeam contristari ⁵ attendite me et obstupescite et superponite digitum ori vestro
⁶ et ego quando recordatus fuero pertimesco et concutit carnem meam tremor ⁷ quare ergo impii
 vivunt sublevati sunt confortatique divitiis ⁸ semen eorum permanet coram eis propinquorum turba
 et nepotum in conspectu eorum ⁹ domus eorum securae sunt et pacatae et non est virga Dei super
 illos ¹⁰ bos eorum concepit et non abortit vacca peperit et non est privata fetu suo ¹¹ egrediuntur
 quasi greges parvuli eorum et infantes eorum exultant lusibus ¹² tenent tympanum et citharam et
 gaudent ad sonitum organi ¹³ ducunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt ¹⁴ qui
 dixerunt Deo recede a nobis et scientiam viarum tuarum nolumus ¹⁵ quid est Omnipotens ut
 serviamus ei et quid nobis prodest si oraverimus illum ¹⁶ verumtamen quia non sunt in manu eorum
 bona sua consilium impiorum longe sit a me ¹⁷ quotiens lucerna impiorum extinguetur et superveniet
 eis inundatio et dolores dividet furoris sui ¹⁸ erunt sicut paleae ante faciem venti et sicut favilla
 quam turbo dispergit ¹⁹ Deus servabit filiis illius dolorem patris et cum reddiderit tunc sciet
²⁰ videbunt oculi eius interfectionem suam et de furore Omnipotentis bibit ²¹ quid enim ad eum
 pertinet de domo sua post se et si numerus mensuum eius dimidietur ²² numquid Deum quispiam
 docebit scientiam qui excelsos iudicat ²³ iste moritur robustus et sanus dives et felix ²⁴ viscera
 eius plena sunt adipe et medullis ossa illius inrigantur ²⁵ alius vero moritur in amaritudine animae
 absque ullis opibus ²⁶ et tamen simul in pulverem dormient et vermes operient eos ²⁷ certe novi
 cogitationes vestras et sententias contra me iniquas ²⁸ dicitis enim ubi est domus principis et ubi
 tabernacula impiorum ²⁹ interrogate quemlibet de viatoribus et haec eadem eum intellegere
 cognoscetis ³⁰ quia in diem perditionis servabitur malus et ad diem furoris ducitur ³¹ quis arguet
 coram eo viam eius et quae fecit quis reddet illi ³² ipse ad sepulchra ducetur et in congerie
 mortuorum vigilabit ³³ dulcis fuit glareis Cocyti et post se omnem hominem trahet et ante se

innumerabiles³⁴ quomodo igitur consolamini me frustra cum responsio vestra repugnare ostensa sit veritati

Chapter 22

¹ respondens autem Eliphaz Themanites dixit ² numquid Deo comparari potest homo etiam cum perfectae fuerit scientiae ³ quid prodest Deo si iustus fueris aut quid ei confers si immaculata fuerit via tua ⁴ numquid timens arguet te et veniet tecum in iudicium ⁵ et non propter malitiam tuam plurimam et infinitas iniquitates tuas ⁶ abstulisti enim pignus fratrum tuorum sine causa et nudos spoliasti vestibus ⁷ aquam lasso non dedisti et esurienti subtraxisti panem ⁸ in fortitudine brachii tui possidebas terram et potentissimus obtinebas eam ⁹ viduas dimisisti vacuas et lacertos pupillorum comminuisti ¹⁰ propterea circumdatus es laqueis et conturbat te formido subita ¹¹ et putabas te tenebras non visurum et impetu aquarum inundantium non oppressurum ¹² an cogitas quod Deus excelsior caelo et super stellarum vertices sublimetur ¹³ et dicis quid enim novit Deus et quasi per caliginem iudicat ¹⁴ nubes latibulum eius nec nostra considerat et circa cardines caeli perambulat ¹⁵ numquid semitam saeculorum custodire cupis quam calcaverunt viri iniqui ¹⁶ qui sublati sunt ante tempus suum et fluvius subvertit fundamentum eorum ¹⁷ qui dicebant Deo recede a nobis et quasi nihil possit facere Omnipotens aestimabant eum ¹⁸ cum ille implesset domos eorum bonis quorum sententia procul sit a me ¹⁹ videbunt iusti et laetabuntur et innocens subsannabit eos ²⁰ nonne succisa est erectio eorum et reliquias eorum devoravit ignis ²¹ adquiesce igitur ei et habeto pacem et per haec habebis fructus optimos ²² suscipe ex ore illius legem et pone sermones eius in corde tuo ²³ si reversus fueris ad Omnipotentem aedificaberis et longe facies iniquitatem a tabernaculo tuo ²⁴ dabit pro terra silicem et pro silice torrentes aureos ²⁵ eritque Omnipotens contra hostes tuos et argentum coacervabitur tibi ²⁶ tunc super Omnipotentem deliciis afflues et elevabis ad Deum faciem tuam ²⁷ rogabis eum et exaudiet te et vota tua reddes ²⁸ decernes rem et veniet

tibi et in viis tuis splendeat lumen²⁹ qui enim humiliatus fuerit erit in gloria et qui inclinaverit
oculos suos ipse salvabitur³⁰ salvabitur innocens salvabitur autem munditia manuum suarum

Chapter 23

¹ respondens autem Iob dixit ² nunc quoque in amaritudine est sermo meus et manus plagae
meae adgravata est super gemitum meum ³ quis mihi tribuat ut cognoscam et inveniam illum et
veniam usque ad solium eius ⁴ ponam coram eo iudicium et os meum replebo increpationibus ⁵ ut
sciam verba quae mihi respondeat et intellegam quid loquatur mihi ⁶ nolo multa fortitudine contendat
mecum nec magnitudinis suae mole me premat ⁷ proponat aequitatem contra me et perveniat ad
victoriam iudicium meum ⁸ si ad orientem iero non apparet si ad occidentem non intellegam eum
⁹ si ad sinistram quid agat non adprehendam eum si me vertam ad dextram non videbo illum ¹⁰ ipse
vero scit viam meam et probavit me quasi aurum quod per ignem transit ¹¹ vestigia eius secutus
est pes meus viam eius custodivi et non declinavi ex ea ¹² a mandatis labiorum eius non recessi et
in sinu meo abscondi verba oris eius ¹³ ipse enim solus est et nemo avertere potest cogitationem
eius et anima eius quodcumque voluerit hoc facit ¹⁴ cum expleverit in me voluntatem suam et alia
multa similia praesto sunt ei ¹⁵ et idcirco a facie eius turbatus sum et considerans eum timore
sollicitor ¹⁶ Deus mollivit cor meum et Omnipotens conturbavit me ¹⁷ non enim perii propter
imminentes tenebras nec faciem meam operuit caligo

Chapter 24

¹ ab Omnipotente non sunt abscondita tempora qui autem noverunt eum ignorant dies illius
² alii terminos transtulerunt diripuerunt greges et paverunt eos ³ asinum pupillorum abigerunt et
abstulerunt pro pignore bovem viduae ⁴ subverterunt pauperum viam et oppresserunt pariter
mansuetos terrae ⁵ alii quasi onagri in deserto egrediuntur ad opus suum vigilantesque ad praedam

⁶
 praeparant panem liberis ⁶ agrum non suum demetunt et vineam eius quem vi oppresserunt
⁷
 vindemiant ⁷ nudos dimittunt homines indumenta tollentes quibus non est operimentum in frigore
⁸
 quos imbres montium rigant et non habentes velamen amplexantur lapides ⁹ vim fecerunt
¹⁰
 depraedantes pupillos et vulgum pauperem spoliaverunt ¹⁰ nudis et incedentibus absque vestitu et
¹¹
 esurientibus tulerunt spicas ¹¹ inter acervos eorum meridiati sunt qui calcatis torcularibus sitiunt
¹²
 de civitatibus fecerunt viros gemere et anima vulneratorum clamavit et Deus inultum abire non
¹³
 patitur ¹³ ipsi fuerunt rebelles luminis nescierunt vias eius nec reversi sunt per semitas illius
¹⁴
 mane primo consurgit homicida interficit egenum et pauperem per noctem vero erit quasi fur
¹⁵
 oculus adulteri observat caliginem dicens non me videbit oculus et operiet vultum suum ¹⁶ perfodit
¹⁷
 in tenebris domos sicut in die condixerant sibi et ignoraverunt lucem ¹⁷ si subito apparuerit aurora
¹⁸
 arbitrantur umbram mortis et sic in tenebris quasi in luce ambulant ¹⁸ levis est super faciem aquae
¹⁹
 maledicta sit pars eius in terra nec ambulet per viam vinearum ¹⁹ ad nimium calorem transeat ab
²⁰
 aquis nivium et usque ad inferos peccatum illius ²⁰ obliviscatur eius misericordia dulcedo illius
²¹
 vermes non sit in recordatione sed conteratur quasi lignum infructuosum ²¹ pavit enim sterilem et
²²
 quae non parit et viduae bene non fecit ²² detraxit fortes in fortitudine sua et cum steterit non credet
²³
 vitae suae ²³ dedit ei Deus locum paenitentiae et ille abutitur eo in superbiam oculi autem eius sunt
²⁴
 in viis illius ²⁴ elevati sunt ad modicum et non subsistent et humiliabuntur sicut omnia et auferentur
²⁵
 et sicut summitates spicarum conterentur ²⁵ quod si non est ita quis me potest arguere esse mentitum
 et ponere ante Deum verba mea

Chapter 25

¹
 respondens autem Baldad Suites dixit ² potestas et terror apud eum est qui facit concordiam
³
 in sublimibus suis ³ numquid est numerus militum eius et super quem non surget lumen illius
⁴
 numquid iustificari potest homo conparatus Deo aut apparere mundus natus de muliere ⁵ ecce

etiam luna non splendet et stellae non sunt munda⁶e in conspectu eius quanto magis homo putredo
et filius hominis vermis

Chapter 26

¹respondens autem Iob dixit ²cuius adiutor es numquid inbecilli et sustentas brachium eius
qui non est fortis ³cui dedisti consilium forsitan illi qui non habet sapientiam et prudentiam tuam
ostendisti plurimam ⁴quem docere voluisti nonne eum qui fecit spiramen tuum ⁵ecce gigantes
gemunt sub aquis et qui habitant cum eis ⁶nudus est inferus coram illo et nullum est operimentum
perditioni ⁷qui extendit aquilonem super vacuum et adpendit terram super nihili ⁸qui ligat aquas
in nubibus suis ut non erumpant pariter deorsum ⁹qui tenet vultum solii sui et expandit super illud
nebulam suam ¹⁰terminum circumdedit aquis usque dum finiantur lux et tenebrae ¹¹columnae
caeli contremescunt et pavent ad nutum eius ¹²in fortitudine illius repente maria congregata sunt
et prudentia eius percussit superbum ¹³spiritus eius ornavit caelos et obsetricante manu eius eductus
est coluber tortuosus ¹⁴ecce haec ex parte dicta sunt viarum eius et cum vix parvam stillam sermonis
eius audierimus quis poterit tonitruum magnitudinis illius intueri

Chapter 27

¹addidit quoque Iob adsumens parabolam suam et dixit ²vivit Deus qui abstulit iudicium meum
et Omnipotens qui ad amaritudinem adduxit animam meam ³quia donec superest halitus in me et
spiritus Dei in naribus meis ⁴non loquentur labia mea iniquitatem nec lingua mea meditabitur
mendacium ⁵absit a me ut iustos vos esse iudicem donec deficiam non recedam ab innocentia mea
⁶iustificationem meam quam coepi tenere non deseram nec enim reprehendit me cor meum in omni
vita mea ⁷sit ut impius inimicus meus et adversarius meus quasi iniquus ⁸quae enim spes est
hypocritae si avare rapiat et non liberet Deus animam eius ⁹numquid clamorem eius Deus audiet

cum venerit super illum angustia¹⁰ aut poterit in Omnipotente delectari et invocare Deum in omni
 tempore¹¹ docebo vos per manum Dei quae Omnipotens habeat nec abscondam¹² ecce vos omnes
 nostis et quid sine causa vana loquimini¹³ haec est pars hominis impii apud Deum et hereditas
 violentorum quam ab Omnipotente suscipient¹⁴ si multiplicati fuerint filii eius in gladio erunt et
 nepotes eius non saturabuntur pane¹⁵ qui reliqui fuerint ex eo sepelientur in interitu et viduae illius
 non plorabunt¹⁶ si conportaverit quasi terram argentum et sicut lutum praeparaverit vestimenta
 praeparabit quidem sed iustus vestietur illis et argentum innocens dividet¹⁷ aedificavit sicut¹⁸
 tinea domum suam et sicut custos fecit umbraculum¹⁹ dives cum dormierit nihil secum auferet
 aperit oculos suos et nihil inveniet²⁰ adprehendit eum quasi aqua inopia nocte opprimet eum
 tempestas²¹ tollet eum ventus urens et auferet et velut turbo rapiet eum de loco suo²² et mittet
 super eum et non parcet de manu eius fugiens fugiet²³ stringet super eum manus suas et sibilabit
 super illum intuens locum eius

Chapter 28

habet argentum venarum suarum principia et auro locus est in quo conflatur¹ ferrum de terra²
 tollitur et lapis solutus calore in aes vertitur³ tempus posuit tenebris et universorum finem ipse
 considerat lapidem quoque caliginis et umbram mortis⁴ dividit torrens a populo peregrinante eos
 quos oblitus est pes egentis hominum et invios⁵ terra de qua oriebatur panis in loco suo igne
 subversa est⁶ locus sapphyri lapides eius et glebae illius aurum⁷ semitam ignoravit avis nec intuitus
 est oculus vulturis⁸ non calcaverunt eam filii institorum nec pertransivit per eam leaena⁹ ad silicem
 extendit manum suam subvertit a radicibus montes¹⁰ in petris rivos excidit et omne pretiosum
 vidit oculus eius¹¹ profunda quoque fluviorum scrutatus est et abscondita produxit in lucem
 sapientia vero ubi invenitur et quis est locus intellegentiae¹² nescit homo pretium eius nec
 invenitur in terra suaviter viventium¹³ abyssus dicit non est in me et mare loquitur non est mecum¹⁴

¹⁵ non dabitur aurum obrizum pro ea nec adpendetur argentum in commutatione eius ¹⁶ non
 conferetur tinctis Indiae coloribus nec lapidi sardonico pretiosissimo vel sapphyro ¹⁷ non
 adaequabitur ei aurum vel vitrum nec commutabuntur pro ea vasa auri ¹⁸ excelsa et eminentia non
 memorabuntur conparatione eius trahitur autem sapientia de occultis ¹⁹ non adaequabitur ei topazium
 de Aethiopia nec tincturae mundissimae conponetur ²⁰ unde ergo sapientia veniet et quis est locus
 intellegentiae ²¹ abscondita est ab oculis omnium viventium volucres quoque caeli latet ²² perditio
 et mors dixerunt auribus nostris audivimus famam eius ²³ Deus intellegit viam eius et ipse novit
 locum illius ²⁴ ipse enim fines mundi intuetur et omnia quae sub caelo sunt respicit ²⁵ qui fecit
 ventis pondus et aquas adpendit mensura ²⁶ quando ponebat pluviis legem et viam procellis
 sonantibus ²⁷ tunc vidit illam et enarravit et praeparavit et investigavit ²⁸ et dixit homini ecce
 timor Domini ipsa est sapientia et recedere a malo intellegentia

Chapter 29

¹ addidit quoque Iob adsumens parabolam suam et dixit ² quis mihi tribuat ut sim iuxta menses
 pristinos secundum dies quibus Deus custodiebat me ³ quando splendebat lucerna eius super caput
 meum et ad lumen eius ambulabam in tenebris ⁴ sicut fui in diebus adolescentiae meae quando
 secreto Deus erat in tabernaculo meo ⁵ quando erat Omnipotens mecum et in circuitu meo pueri
 mei ⁶ quando lavabam pedes meos butyro et petra fundebat mihi rivos olei ⁷ quando procedebam
 ad portam civitatis et in platea parabant cathedram mihi ⁸ videbant me iuvenes et abscondebantur
 et senes adsurgentes stabant ⁹ principes cessabant loqui et digitum superponebant ori suo ¹⁰ vocem
 suam cohibebant duces et lingua eorum gutturi suo adherebat ¹¹ auris audiens beatificabat me et
 oculus videns testimonium reddebat mihi ¹² quod liberassem pauperem vociferantem et pupillum
 cui non esset adiutor ¹³ benedictio perituri super me veniebat et cor viduae consolatus sum ¹⁴ iustitia
 indutus sum et vestivit me sicut vestimento et diademate iudicio meo ¹⁵ oculus fui caeco et pes

¹⁶
 claudio ¹⁶ pater eram pauperum et causam quam nesciebam diligentissime investigabam
¹⁷ conterebam molas iniqui et de dentibus illius auferebam praedam ¹⁸ dicebamque in nidulo meo
¹⁹
 moriar et sicut palma multiplicabo dies ¹⁹ radix mea aperta est secus aquas et ros morabitur in
²⁰ messione mea ²⁰ gloria mea semper innovabitur et arcus meus in manu mea instaurabitur ²¹ qui
²²
 me audiebant expectabant sententiam et intenti tacebant ad consilium meum ²² verbis meis addere
²³
 nihil audebant et super illos stillabat eloquium meum ²³ expectabant me sicut pluviam et os suum
²⁴
 aperiebant quasi ad imbrem serotinum ²⁴ si quando ridebam ad eos non credebant et lux vultus
²⁵
 mei non cadebat in terram ²⁵ si voluissem ire ad eos sedebam primus cumque sederem quasi rex
 circumstante exercitu eram tamen maerentium consolator

Chapter 30

¹
 nunc autem derident me iuniores tempore quorum non dignabar patres ponere cum canibus
² gregis mei ² quorum virtus manuum erat mihi pro nihilo et vita ipsa putabantur indigni ³ egestate
⁴
 et fame steriles qui rodebant in solitudine squalentes calamitate et miseria ⁴ et mandebant herbas
⁵
 et arborum cortices et radix iuniperorum erat cibus eorum ⁵ qui de convallibus ista rapientes cum
⁶
 singula repperissent ad ea cum clamore currebant ⁶ in desertis habitabant torrentium et in cavernis
⁷
 terrae vel super glaream ⁷ qui inter huiuscemodi laetabantur et esse sub sentibus delicias computabant
⁸
⁸ filii stultorum et ignobilium et in terra penitus non parentes ⁹ nunc in eorum canticum versus sum
¹⁰
 et factus sum eis proverbium ¹⁰ abominantur me et longe fugiunt a me et faciem meam conspuere
¹¹
 non verentur ¹¹ faretram enim suam aperuit et adflixit me et frenum posuit in os meum ¹² ad
 dexteram orientis calamitatis meae ilico surrexerunt pedes meos subverterunt et oppresserunt quasi
¹³
 fluctibus semitis suis ¹³ dissipaverunt itinera mea insidiati sunt mihi et praevaluerunt et non fuit
¹⁴
 qui ferret auxilium ¹⁴ quasi rupto muro et aperta ianua inruerunt super me et ad meas misérias
¹⁵
 devoluti sunt ¹⁵ redactus sum in nihili abstulisti quasi ventus desiderium meum et velut nubes
¹⁶
 pertransiit salus mea ¹⁶ nunc autem in memet ipso marcescit anima mea et possident me dies

¹⁷ adfflictionis nocte os meum perforatur doloribus et qui me comedunt non dormiunt ¹⁸ in
 multitudine eorum consumitur vestimentum meum et quasi caputio tunicae sic cinxerunt me
¹⁹ comparatus sum luto et adsimilatus favillae et cineri ²⁰ clamo ad te et non exaudis me sto et non
 respicis me ²¹ mutatus es mihi in crudelem et in duritia manus tuae adversaris mihi ²² elevasti me
 et quasi super ventum ponens elisisti me valide ²³ scio quia morti tradas me ubi constituta domus
 est omni viventi ²⁴ verumtamen non ad consumptionem eorum emittis manum tuam et si corruerint
 ipse salvabis ²⁵ flebam quondam super eum qui adfflictus erat et conpatiebatur anima mea pauperi
²⁶ expectabam bona et venerunt mihi mala praestolabar lucem et eruperunt tenebrae ²⁷ interiora
 mea efferbuerunt absque ulla requie praevenerunt me dies adfflictionis ²⁸ maerens incedebam sine
 furore consurgens in turba clamavi ²⁹ frater fui draconum et socius strutionum ³⁰ cutis mea denigrata
³¹ est super me et ossa mea aruerunt prae caumate versa est in luctum cithara mea et organum
 meum in vocem flentium

Chapter 31

¹ pepigi foedus cum oculis meis ut ne cogitarem quidem de virgine ² quam enim partem haberet
 Deus in me desuper et hereditatem Omnipotens de excelsis ³ numquid non perditio est iniquo et
 alienatio operantibus iniustitiam ⁴ nonne ipse considerat vias meas et cunctos gressus meos dinumerat
⁵ si ambulavi in vanitate et festinavi in dolo pes meus ⁶ adpendat me in statera iusta et sciat Deus
 simplicitatem meam ⁷ si declinavit gressus meus de via et si secutum est oculos meos cor meum
 et in manibus meis adhesit macula ⁸ seram et alius comedat et progenies mea eradicetur ⁹ si
 deceptum est cor meum super mulierem et si ad ostium amici mei insidiatus sum ¹⁰ scortum sit
 alteri uxor mea et super illam incurventur alii ¹¹ hoc enim nefas est et iniquitas maxima ¹² ignis
 est usque ad perditionem devorans et omnia eradicans genimina ¹³ si contempsi subire iudicium
 cum servo meo et ancillae meae cum disceptarent adversum me ¹⁴ quid enim faciam cum surrexerit
 ad iudicandum Deus et cum quaesierit quid respondebo illi ¹⁵ numquid non in utero fecit me qui

et illum operatus est et formavit in vulva unus¹⁶ si negavi quod volebant pauperibus et oculos
 viduae expectare feci¹⁷ si comedi buccellam meam solus et non comedit pupillus ex ea¹⁸ quia
 ab infantia mea crevit mecum miseratio et de utero matris meae egressa est mecum¹⁹ si despexi
 pereuntem eo quod non habuerit indumentum et absque operimento pauperem²⁰ si non benedixerunt
 mihi latera eius et de velleribus ovium mearum calefactus est²¹ si levavi super pupillum manum
 meam etiam cum viderem me in porta superiorem²²umerus meus a iunctura sua cadat et brachium
 meum cum suis ossibus confringatur²³semper enim quasi tumentes super me fluctus timui Deum
 et pondus eius ferre non potui²⁴si putavi aurum robur meum et obrizae dixi fiducia mea²⁵si
 laetatus sum super multis divitiis meis et quia plurima repperit manus mea²⁶si vidi solem cum
 fulgeret et lunam incedentem clare²⁷et lactatum est in abscondito cor meum et osculatus sum
 manum meam ore meo²⁸quae est iniquitas maxima et negatio contra Deum altissimum²⁹si
 gavisus sum ad ruinam eius qui me oderat et exultavi quod invenisset eum malum³⁰non enim
 dedi ad peccandum guttur meum ut expeterem maledicens animam eius³¹si non dixerunt viri
 tabernaculi mei quis det de carnibus eius ut saturemur³²foris non mansit peregrinus ostium meum
 viatori patuit³³si abscondi quasi homo peccatum meum et celavi in sinu meo iniquitatem meam
³⁴si expavi ad multitudinem nimiam et despectio propinquorum terruit me et non magis tacui nec
 egressus sum ostium³⁵quis mihi tribuat auditorem ut desiderium meum Omnipotens audiat et
 librum scribat ipse qui iudicat³⁶ut in umero meo portem illum et circumdem illum quasi coronam
 mihi³⁷per singulos gradus meos pronuntiabo illum et quasi principi offeram eum³⁸si adversum
 me terra mea clamat et cum ipsa sulci eius deflent³⁹si fructus eius comedi absque pecunia et
 animam agricolarum eius adflixit⁴⁰pro frumento oriatur mihi tribulus et pro hordeo spina finita
 sunt verba Iob

Chapter 32

¹ omiserunt autem tres viri isti respondere Iob eo quod iustus sibi videretur ² et iratus indignatusque Heliu filius Barachel Buzites de cognatione Ram iratus est autem adversus Iob eo quod iustum se esse diceret coram Deo ³ porro adversum amicos eius indignatus est eo quod non invenissent responsionem rationabilem sed tantummodo condemnassent Iob ⁴ igitur Heliu expectavit Iob loquentem eo quod seniores se essent qui loquebantur ⁵ cum autem vidisset quod tres respondere non potuissent iratus est vehementer ⁶ respondensque Heliu filius Barachel Buzites dixit iunior sum tempore vos autem antiquiores idcirco dimisso capite veritus sum indicare vobis meam ⁷ sententiam sperabam enim quod aetas prolixior loqueretur et annorum multitudo doceret sapientiam ⁸ sed ut video spiritus est in hominibus et inspiratio Omnipotentis dat intellegentiam ⁹ non sunt longevi sapientes nec senes intellegunt iudicium ¹⁰ ideo dicam audite me ostendam vobis etiam ego meam scientiam ¹¹ expectavi enim sermones vestros audiavi prudentiam vestram donec ¹² disceptaremini sermonibus et donec putabam vos aliquid dicere considerabam sed ut video non ¹³ est qui arguere possit Iob et respondere ex vobis sermonibus eius ne forte dicatis invenimus sapientiam Deus proiecit eum non homo ¹⁴ nihil locutus est mihi et ego non secundum vestros sermones respondebo illi ¹⁵ extimuerunt non responderunt ultra abstuleruntque a se eloquia ¹⁶ quoniam igitur expectavi et non sunt locuti steterunt nec responderunt ultra ¹⁷ respondebo et ego partem meam et ostendam scientiam meam ¹⁸ plenus sum enim sermonibus et coartat me spiritus uteri mei ¹⁹ en venter meus quasi mustum absque spiraculo quod lagunculas novas dirumpit ²⁰ loquar et respirabo paululum aperiam labia mea et respondebo ²¹ non accipiam personam viri et Deum homini non aequabo ²² nescio enim quamdiu subsistam et si post modicum tollat me factor meus

Chapter 33

¹ audi igitur Iob eloquia mea et omnes sermones meos ausculta ² ecce aperui os meum loquatur lingua mea in faucibus meis ³ simplici corde meo sermones mei et sententiam labia mea puram

loquentur⁴ spiritus Dei fecit me et spiraculum Omnipotentis vivificavit me⁵ si potes responde
 mihi et adversus faciem meam consiste⁶ ecce et me sicut et te fecit Deus et de eodem luto ego
 quoque formatus sum⁷ verumtamen miraculum meum non te terreat et eloquentia mea non sit tibi
 gravis⁸ dixisti ergo in auribus meis et vocem verborum audiavi⁹ mundus sum ego absque delicto
 immaculatus et non est iniquitas in me¹⁰ quia querellas in me repperit ideo arbitratus est me
 inimicum sibi¹¹ posuit in nervo pedes meos custodivit omnes semitas meas¹² hoc est ergo in quo
 non es iustificatus respondebo tibi quia maior sit Deus homine¹³ adversum eum contendis quod
 non ad omnia verba responderit tibi¹⁴ semel loquitur Deus et secundo id ipsum non repetit¹⁵ per
 somnium in visione nocturna quando inruit sopor super homines et dormiunt in lectulo¹⁶ tunc
 aperit aures virorum et erudiens eos instruit disciplinam¹⁷ ut avertat hominem ab his quae facit et
 liberet eum de superbia¹⁸ eruens animam eius a corruptione et vitam illius ut non transeat in
 gladium¹⁹ increpat quoque per dolorem in lectulo et omnia ossa eius marcescere facit
 20 abominabilis ei fit in vita sua panis et animae illius cibus ante desiderabilis²¹ tabescet caro eius
 et ossa quae tecta fuerant nudabuntur²² adpropinquabit corruptioni anima eius et vita illius mortiferis
 23 si fuerit pro eo angelus loquens unum de milibus ut adnuntiet hominis aequitatem²⁴ miserebitur
 eius et dicet libera eum et non descendat in corruptionem inveni in quo ei propitius²⁵ consumpta
 est caro eius a suppliciis revertatur ad dies adolescentiae suae²⁶ deprecabitur Deum et placabilis
 ei erit et videbit faciem eius in iubilo et reddet homini iustitiam suam²⁷ respiciet homines et dicet
 peccavi et vere deliqui et ut eram dignus non recepi²⁸ liberavit animam suam ne pergeret in
 interitum sed vivens lucem videret²⁹ ecce haec omnia operatur Deus tribus vicibus per singulos
 30 ut revocet animas eorum a corruptione et inluminet luce viventium³¹ adtende Iob et audi me et
 tace dum ego loquar³² si autem habes quod loquaris responde mihi loquere volo enim te apparere
 33 iustum quod si non habes audi me tace et docebo te sapientiam

Chapter 34

¹ pronuntians itaque Heliu etiam haec locutus est ² audite sapientes verba mea et eruditi auscultate
³ me ⁴ auris enim verba probat et guttur escas gustu diiudicat ⁵ iudicium eligamus nobis et inter nos
⁶ videamus quid sit melius ⁷ quia dixit Iob iustus sum et Deus subvertit iudicium meum ⁸ in iudicando
⁹ enim me mendacium est violenta sagitta mea absque ullo peccato ¹⁰ quis est vir ut est Iob qui bibit
¹¹ subsannationem quasi aquam ¹² qui graditur cum operantibus iniquitatem et ambulat cum viris
¹³ impiis ¹⁴ dixit enim non placebit vir Deo etiam si cucurrerit cum eo ¹⁵ ideo viri cordati audite me
¹⁶ absit a Deo impietas et ab Omnipotente iniquitas ¹⁷ opus enim hominis reddet ei et iuxta vias
¹⁸ singulorum restituet ¹⁹ vere enim Deus non condemnabit frustra nec Omnipotens subvertet iudicium
²⁰ quem constituit alium super terram aut quem posuit super orbem quem fabricatus est ²¹ si direxerit
²² ad eum cor suum spiritum illius et flatum ad se trahet ²³ deficiet omnis caro simul et homo in
²⁴ cinerem revertetur ²⁵ si habes ergo intellectum audi quod dicitur et ausculta vocem eloquii mei
²⁶ numquid qui non amat iudicium sanare potest et quomodo tu eum qui iustus est in tantum
²⁷ condemnas ²⁸ qui dicit regi apostata qui vocat duces impios ²⁹ qui non accipit personas principum
³⁰ nec cognovit tyrannum cum disceptaret contra pauperem opus enim manuum eius sunt universi
³¹ subito morientur et in media nocte turbabuntur populi et pertransibunt et auferent violentum
³² absque manu ³³ oculi enim eius super vias hominum et omnes gressus eorum considerat ³⁴ non
³⁵ sunt tenebrae et non est umbra mortis ut abscondantur ibi qui operantur iniquitatem ³⁶ neque enim
³⁷ ultra in hominis potestate est ut veniat ad Deum in iudicium ³⁸ conteret multos innumerabiles et
³⁹ stare faciet alios pro eis ⁴⁰ novit enim opera eorum et idcirco inducet noctem et conterentur ⁴¹ quasi
⁴² impios percussit eos in loco videntium ⁴³ qui quasi de industria recesserunt ab eo et omnes vias
⁴⁴ eius intellegere noluerunt ⁴⁵ ut pervenire facerent ad eum clamorem egeni et audiret vocem pauperum
⁴⁶ ipso enim concedente pacem quis est qui condemnet ex quo absconderit vultum quis est qui
⁴⁷ contempletur eum et super gentem et super omnes homines ⁴⁸ qui regnare facit hominem hypocritam
⁴⁹ propter peccata populi ⁵⁰ quia ergo ego locutus sum ad Deum te quoque non prohibeo ⁵¹ si erravi

tu doce me si iniquitatem locutus sum ultra non addam ³³ numquid a te Deus expetit eam quia
 displicuit tibi tu enim coepisti loqui et non ego quod si quid nosti melius loquere ³⁴ viri intellegentes
 loquantur mihi et vir sapiens audiat me ³⁵ Iob autem stulte locutus est et verba illius non sonant
 disciplinam ³⁶ pater mi probetur Iob usque ad finem ne desinas in hominibus iniquitatis ³⁷ quia
 addit super peccata sua blasphemiam inter nos interim constringatur et tunc ad iudicium provocet
 sermonibus suis Deum

Chapter 35

¹ igitur Heliu haec rursum locutus est ² numquid aequa tibi videtur tua cogitatio ut diceres iustior
 Deo sum ³ dixisti enim non tibi placet quod rectum est vel quid tibi proderit si ego peccavero
⁴ itaque ego respondebo sermonibus tuis et amicis tuis tecum ⁵ suspice caelum et intueri et
 contemplare aethera quod altior te sit ⁶ si peccaveris quid ei nocebis et si multiplicatae fuerint
 iniquitates tuae quid facies contra eum ⁷ porro si iuste egeris quid donabis ei aut quid de manu tua
 accipiet ⁸ homini qui similis tui est nocebit impietas tua et filium hominis adiuvabit iustitia tua
⁹ propter multitudinem calumniatorum clamabunt et heulabunt propter vim brachii tyrannorum
¹⁰ et non dixit ubi est Deus qui fecit me qui dedit carmina in nocte ¹¹ qui docet nos super iumenta
 terrae et super volucres caeli erudit nos ¹² ibi clamabunt et non exaudiet propter superbiam malorum
¹³ non ergo frustra audiet Deus et Omnipotens singulorum causas intuebitur ¹⁴ etiam cum dixeris
 non considerat iudicare coram eo et expecta eum ¹⁵ nunc enim non infert furorem suum nec
 ulciscitur scelus valde ¹⁶ ergo Iob frustra aperit os suum et absque scientia verba multiplicat

Chapter 36

¹ addens quoque Heliu haec locutus est ² sustine me paululum et indicabo tibi adhuc enim habeo
 quod pro Deo loquar ³ repetam scientiam meam a principio et operatorem meum probabo iustum

⁴ vere enim absque mendacio sermones mei et perfecta scientia probabitur tibi ⁵ Deus potentes non
⁶ abicit cum et ipse sit potens ⁷ sed non salvat impios et iudicium pauperibus tribuit ⁸ non aufert a
⁹ iusto oculos suos et reges in solio conlocat in perpetuum et illi eriguntur ¹⁰ et si fuerint in catenis
¹¹ et vinciantur funibus paupertatis ¹² indicabit eis opera eorum et scelera eorum quia violenti fuerint
¹³ revelabit quoque aurem eorum ut corripiat et loquetur ut revertantur ab iniquitate ¹⁴ si audierint
¹⁵ et observaverint complebunt dies suos in bono et annos suos in gloria ¹⁶ si autem non audierint
¹⁷ transibunt per gladium et consumentur in stultitia ¹⁸ simulatores et callidi provocant iram Dei
¹⁹ neque clamabunt cum vincti fuerint ²⁰ morietur in tempestate anima eorum et vita eorum inter
²¹ effeminatos ²² eripiet pauperem de angustia sua et revelabit in tribulatione aurem eius ²³ igitur
²⁴ salvabit te de ore angusto latissime et non habentis fundamentum subter se requies autem mensae
²⁵ tuae erit plena pinguedine ²⁶ causa tua quasi impii iudicata est causam iudiciumque recipies ²⁷ non
²⁸ te ergo superet ira ut aliquem opprimas nec multitudo donorum inclinet te ²⁹ depone magnitudinem
³⁰ tuam absque tribulatione et omnes robustos fortitudine ³¹ ne protrahas noctem ut ascendant populi
³² pro eis ³³ cave ne declines ad iniquitatem hanc enim coepisti sequi post miseriam ³⁴ ecce Deus
³⁵ excelsus in fortitudine sua et nullus ei similis in legislatoribus ³⁶ quis poterit scrutari vias eius aut
³⁷ quis ei dicere operatus es iniquitatem ³⁸ memento quod ignores opus eius de quo cecinerunt viri
³⁹ ⁴⁰ omnes homines vident eum unusquisque intuetur procul ⁴¹ ecce Deus magnus vincens scientiam
⁴² nostram numerus annorum eius inaestimabilis ⁴³ qui aufert stillas pluviae et effundit imbres ad
⁴⁴ instar gurgitum ⁴⁵ qui de nubibus fluunt quae praetexunt cuncta desuper ⁴⁶ si voluerit extendere
⁴⁷ nubes quasi tentorium suum ⁴⁸ et fulgurare lumine suo desuper cardines quoque maris operiet
⁴⁹ ⁵⁰ per haec enim iudicat populos et dat escas multis mortalibus ⁵¹ in manibus abscondit lucem et
⁵² praecipit ei ut rursus adveniat ⁵³ adnuntiat de ea amico suo quod possessio eius sit et ad eam possit
⁵⁴ ascendere

Chapter 37

¹ super hoc expavit cor meum et emotum est de loco suo ² audite auditionem in terrore vocis
 eius et sonum de ore illius procedentem ³ subter omnes caelos ipse considerat et lumen illius super
 terminos terrae ⁴ post eum rugiet sonitus tonabit voce magnitudinis suae et non investigabitur cum
 audita fuerit vox eius ⁵ tonabit Deus in voce sua mirabiliter qui facit magna et inscrutabilia ⁶ qui
 praecipit nivi ut descendat in terram et hiemis pluviis et imbri fortitudinis suae ⁷ qui in manu
 omnium hominum signat ut noverint singuli opera sua ⁸ ingreditur bestia latibulum et in antro suo
 morabitur ⁹ ab interioribus egreditur tempestas et ab Arcturo frigus ¹⁰ flante Deo conrescit gelu
 et rursum latissimae funduntur aquae ¹¹ frumentum desiderat nubes et nubes spargunt lumen suum
¹² quae lustrant per circuitum quocumque eas voluntas gubernantis duxerit ad omne quod praeceperit
 illis super faciem orbis terrarum ¹³ sive in una tribu sive in terra sua sive in quocumque loco
 misericordiae suae eas iusserit inveniri ¹⁴ ausculta haec Iob sta et considera miracula Dei ¹⁵ numquid
 scis quando praeceperit Deus pluviis ut ostenderent lucem nubium eius ¹⁶ numquid nosti semitas
 nubium magnas et perfectas scientias ¹⁷ nonne vestimenta tua calida sunt cum perflata fuerit terra
 austro ¹⁸ tu forsitan cum eo fabricatus es caelos qui solidissimi quasi aere fusi sunt ¹⁹ ostende
 nobis quid dicamus illi nos quippe involvimur tenebris ²⁰ quis narrabit ei quae loquor etiam si
 locutus fuerit homo devorabitur ²¹ at nunc non vident lucem subito aer cogitur in nubes et ventus
 transiens fugabit eas ²² ab aquilone aurum venit et ad Deum formidolosa laudatio ²³ digne eum
 invenire non possumus magnus fortitudine et iudicio et iustitia et enarrari non potest ²⁴ ideo timebunt
 eum viri et non audebunt contemplari omnes qui sibi videntur esse sapientes

Chapter 38

¹ respondens autem Dominus Iob de turbine dixit ² quis est iste involvens sententias sermonibus
 inperitis ³ accinge sicut vir lumbos tuos interrogabo te et responde mihi ⁴ ubi eras quando ponebam
 fundamenta terrae indica mihi si habes intellegentiam ⁵ quis posuit mensuras eius si nosti vel quis

⁶
 tetendit super eam lineam ⁷ super quo bases illius solidatae sunt aut quis dimisit lapidem angularem
 eius ⁸ cum me laudarent simul astra matutina et iubilarent omnes filii Dei ⁹ quis conclusit ostiis
 mare quando erumpebat quasi de vulva procedens ¹⁰ cum ponerem nubem vestimentum eius et
 caligine illud quasi pannis infantiae obvolverem ¹¹ circumdedi illud terminis meis et posui vectem
 et ostia ¹² et dixi usque huc venies et non procedes amplius et hic confringes tumentes fluctus tuos
 numquid post ortum tuum praecepisti diluculo et ostendisti aurorae locum suum ¹³ et tenuisti
 concutiens extrema terrae et excussisti impios ex ea ¹⁴ restituetur ut lutum signaculum et stabit
 sicut vestimentum ¹⁵ auferetur ab impiis lux sua et brachium excelsum confringetur ¹⁶ numquid
 ingressus es profunda maris et in novissimis abyssis deambulasti ¹⁷ numquid apertae tibi sunt
 portae mortis et ostia tenebrosa vidisti ¹⁸ numquid considerasti latitudines terrae indica mihi si
 nosti omnia ¹⁹ in qua via habitat lux et tenebrarum quis locus sit ²⁰ ut ducas unumquodque ad
 terminos suos et intellegas semitas domus eius ²¹ sciebas tunc quod nasciturus esses et numerum
 dierum tuorum noveras ²² numquid ingressus es thesauros nivis aut thesauros grandinis aspexisti
 quae praeparavi in tempus hostis in diem pugnae et belli ²³ per quam viam spargitur lux dividitur
 aestus super terram ²⁴ quis dedit vehementissimo imbri cursum et viam sonantis tonitruum ²⁵ ut
 plueret super terram absque homine in deserto ubi nullus mortalium commoratur ²⁶ ut impleret
 inviam et desolatam et produceret herbas virentes ²⁷ quis est pluviae pater vel quis genuit stillas
 roris ²⁸ de cuius utero egressa est glacies et gelu de caelo quis genuit ²⁹ in similitudinem lapidis
 aquae durantur et superficies abyssi constringitur ³⁰ numquid coniungere valebis micantes stellas
 Pliadis aut gyrum Arcturi poteris dissipare ³¹ numquid producis luciferum in tempore suo et
 vesperum super filios terrae consurgere facis ³² numquid nosti ordinem caeli et pones rationem
 eius in terra ³³ numquid elevabis in nebula vocem tuam et impetus aquarum operiet te ³⁴ numquid
 mittes fulgura et ibunt et revertentia dicent tibi adsumus ³⁵ quis posuit in visceribus hominis
 sapientiam vel quis dedit gallo intellegentiam ³⁶ quis enarravit caelorum rationem et concentum
 caeli quis dormire faciet ³⁷ quando fundebatur pulvis in terram et glebae conpingebantur ³⁸ numquid

40
 capies leaenae praedam et animam catulorum eius implebis quando cubant in antris et in specubus
 41
 insidiantur quis praeparat corvo escam suam quando pulli eius ad Deum clamant vagantes eo
 quod non habeant cibos

Chapter 39

1 numquid nosti tempus partus hibicum in petris vel parturientes cervas observasti 2 dinumerasti
 menses conceptus earum et scisti tempus partus earum 3 incurvantur ad fetum et pariunt et rugitus
 emittunt 4 separantur filii earum pergunt ad pastum egrediuntur et non revertuntur ad eas 5 quis
 dimisit onagrum liberum et vincula eius quis solvit 6 cui dedi in solitudine domum et tabernacula
 eius in terra salsuginis 7 contemnit multitudinem civitatis clamorem exactoris non audit
 8 circumspicit montes pascuae suae et virentia quaeque perquirat 9 numquid volet rinoceros servire
 tibi aut morabitur ad praesepe tuum 10 numquid alligabis rinocerota ad arandum loro tuo aut
 confringet glebas vallium post te 11 numquid fiduciam habebis in magna fortitudine eius et
 derelinques ei labores tuos 12 numquid credes ei quoniam reddat sementem tibi et aream tuam
 13 congreget pinna strutionum similis est pinnis herodii et accipitris 14 quando derelinquit in terra
 ova sua tu forsitan in pulvere calefacis ea 15 obliviscitur quod pes conculcet ea aut bestiae agri
 16 conterant duratur ad filios suos quasi non sint sui frustra laboravit nullo timore cogente 17 privavit
 enim eam Deus sapientia nec dedit illi intellegentiam 18 cum tempus fuerit in altum alas erigit
 19 deridet equitem et ascensorem eius numquid praebebis equo fortitudinem aut circumdabis collo
 eius hinnitum 20 numquid suscitabis eum quasi lucustas gloria narium eius terror 21 terram ungula
 fodit exultat audacter in occursum pergit armatis 22 contemnit pavorem nec cedit gladio 23 super
 ipsum sonabit faretra vibrabit hasta et clypeus 24 fervens et fremens sorbet terram nec reputat tubae
 25 sonare clangorem ubi audierit bucinam dicet va procul odoratur bellum exhortationem ducum
 26 et ululatum exercitus numquid per sapientiam tuam plumescit accipiter expandens alas suas ad

²⁷ austrum aut ad praeceptum tuum elevabitur aquila et in arduis ponet nidum suum ²⁸ in petris
 manet et in praeruptis silicibus commoratur atque inaccessis rupibus ²⁹ inde contemplatur escam
 et de longe oculi eius prospiciunt ³⁰ pulli eius lambent sanguinem et ubicumque cadaver fuerit
 statim adest ³¹ et adiecit Dominus et locutus est ad Iob ³² numquid qui contendit cum Deo tam
 facile conquiescit utique qui arguit Deum debet respondere ei ³³ respondens autem Iob Domino
³⁴ dixit qui leviter locutus sum respondere quid possum manum meam ponam super os meum
³⁵ unum locutus sum quod utinam non dixissem et alterum quibus ultra non addam

Chapter 40

¹ respondens autem Dominus Iob de turbine ait ² accinge sicut vir lumbos tuos interrogabo te
 et indica mihi ³ numquid irritum facies iudicium meum et condemnabis me ut tu iustificeris ⁴ et
 si habes brachium sicut Deus et si voce simili tonas ⁵ circumda tibi decorem et in sublime erigere
 et esto gloriosus et speciosis induere vestibus ⁶ disperge superbos furore tuo et respiciens omnem
 arrogantem humilia ⁷ respice cunctos superbos et confunde eos et contere impios in loco suo
⁸ absconde eos in pulvere simul et facies eorum demerge in foveam ⁹ et ego confitebor quod salvare
 te possit dextera tua ¹⁰ ecce Behemoth quem feci tecum faenum quasi bos comedet ¹¹ fortitudo
 eius in lumbis eius et virtus illius in umbilicis ventris eius ¹² constringit caudam suam quasi cedrum
 nervi testiculorum eius perplexi sunt ¹³ ossa eius velut fistulae aeris cartilago illius quasi lamminae
 ferreae ¹⁴ ipse principium est viarum Dei qui fecit eum adplicabit gladium eius ¹⁵ huic montes
 herbas ferunt omnes bestiae agri ludent ibi ¹⁶ sub umbra dormit in secreto calami et locis humentibus
¹⁷ protegent umbrae umbram eius circumdabunt eum salices torrentis ¹⁸ ecce absorbebit fluvium
 et non mirabitur habet fiduciam quod influat Iordanis in os eius ¹⁹ in oculis eius quasi hamo capiet
 eum et in sudibus perforabit nares eius ²⁰ an extrahere poteris Leviathan hamo et fune ligabis
 linguam eius ²¹ numquid pones circulum in naribus eius et armilla perforabis maxillam eius

²² numquid multiplicabit ad te preces aut loquetur tibi mollia ²³ numquid feriet tecum pactum et
²⁴ accipies eum servum sempiternum numquid inludes ei quasi avi aut ligabis illum ancillis tuis
²⁵ concident eum amici dividunt illum negotiatores ²⁶ numquid implebis sagenas pelle eius et
²⁷ gurgustium piscium capite illius pone super eum manum tuam memento belli nec ultra addas
²⁸ loqui ecce spes eius frustrabitur eum et videntibus cunctis praecipitabitur

Chapter 41

¹ non quasi crudelis suscitabo eum quis enim resistere potest vultui meo ² quis ante dedit mihi
³ ut reddam ei omnia quae sub caelo sunt mea sunt non parcam ei et verbis potentibus et ad
⁴ deprecandum conpositis quis revelavit faciem indumenti eius et in medium oris eius quis intrabit
⁵ portas vultus eius quis aperiet per gyrum dentium eius formido ⁶ corpus illius quasi scuta fusilia
⁷ et compactum squamis se prementibus una uni coniungitur et ne spiraculum quidem incedit per
⁸ eas una alteri adhaerebunt et tenentes se nequaquam separabuntur ⁹ sternutatio eius splendor ignis
¹⁰ et oculi eius ut palpebrae diluculi de ore eius lampades procedunt sicut taedae ignis accensae
¹¹ de naribus eius procedit fumus sicut ollae succensae atque ferventis ¹² halitus eius prunas ardere
¹³ facit et flamma de ore eius egreditur in collo eius morabitur fortitudo et faciem eius praecedet
¹⁴ egestas membra carniū eius coherentia sibi mittet contra eum fulmina et ad locum alium non
¹⁵ ferentur cor eius indurabitur quasi lapis et stringetur quasi malleatoris incus ¹⁶ cum sublatus
¹⁷ fuerit timebunt angeli et territi purgabuntur cum adprehenderit eum gladius subsistere non poterit
¹⁸ neque hasta neque torax reputabit enim quasi paleas ferrum et quasi lignum putridum aes ¹⁹ non
²⁰ fugabit eum vir sagittarius in stipulam versi sunt ei lapides fundae quasi stipulam aestimabit
²¹ malleum et deridebit vibrantem hastam sub ipso erunt radii solis sternet sibi aurum quasi lutum
²² fervere faciet quasi ollam profundum mare ponet quasi cum unguenta bulliunt ²³ post eum
²⁴ lucebit semita aestimabit abyssum quasi senescentem non est super terram potestas quae

conparetur ei qui factus est ut nullum timeret²⁵ omne sublime videt ipse est rex super universos
filios superbiae

Chapter 42

¹ respondens autem Iob Domino dixit ² scio quia omnia potes et nulla te latet cogitatio ³ quis
est iste qui celat consilium absque scientia ideo insipienter locutus sum et quae ultra modum
excederent scientiam meam ⁴ audi et ego loquar interrogabo et ostende mihi ⁵ auditu auris audivi
te nunc autem oculus meus videt te ⁶ idcirco ipse me reprehendo et ago paenitentiam in favilla et
cinere ⁷ postquam autem locutus est Dominus verba haec ad Iob dixit ad Eliphaz Themaniten iratus
est furor meus in te et in duos amicos tuos quoniam non estis locuti coram me rectum sicut servus
meus Iob ⁸ sumite igitur vobis septem tauros et septem arietes et ite ad servum meum Iob et offerte
holocaustum pro vobis Iob autem servus meus orabit pro vobis faciem eius suscipiam ut non vobis
inputetur stultitia neque enim locuti estis ad me recta sicut servus meus Iob ⁹ abierunt ergo Eliphaz
Themanites et Baldad Suites et Sophar Naamathites et fecerunt sicut locutus fuerat ad eos Dominus
et suscepit Dominus faciem Iob ¹⁰ Dominus quoque conversus est ad paenitentiam Iob cum oraret
ille pro amicis suis et addidit Dominus omnia quaecumque fuerant Iob duplicia ¹¹ venerunt autem
ad eum omnes fratres sui et universae sorores suae et cuncti qui noverant eum prius et comederunt
cum eo panem in domo eius et moverunt super eum caput et consolati sunt eum super omni malo
quod intulerat Dominus super eum et dederunt ei unusquisque ovem unam et inaurem auream unam
¹² Dominus autem benedixit novissimis Iob magis quam principio eius et facta sunt ei quattuordecim
milia ovium et sex milia camelorum et mille iuga boum et mille asinae ¹³ et fuerunt ei septem filii
et filiae tres ¹⁴ et vocavit nomen unius Diem et nomen secundae Cassia et nomen tertiae Cornu
stibii ¹⁵ non sunt autem inventae mulieres speciosae sicut filiae Iob in universa terra deditque eis
pater suus hereditatem inter fratres earum

Psalms

Chapter 1

¹ beatus vir qui non abiit in consilio impiorum et in via peccatorum non stetit et in cathedra
 pestilentiae non sedit ² sed in lege Domini voluntas eius et in lege eius meditabitur die ac nocte
³ et erit tamquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum quod fructum suum dabit in
 tempore suo et folium eius non defluet et omnia quaecumque faciet prosperabuntur ⁴ non sic impii
 %non sic; sed tamquam pulvis quem proicit ventus %a facie terrae; ⁵ ideo non resurgent impii in
 iudicio neque peccatores in consilio iustorum ⁶ quoniam novit Dominus viam iustorum et iter
 impiorum peribit

Chapter 2

¹ psalmus David quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt inania ² adstiterunt reges terrae
 et principes convenerunt in unum adversus Dominum et adversus christum eius diapsalma
³ disrumpamus vincula eorum et proiciamus a nobis iugum ipsorum ⁴ qui habitat in caelis iridebit
 eos et Dominus subsannabit eos ⁵ tunc loquetur ad eos in ira sua et in furore suo conturbabit eos
⁶ ego autem constitutus sum rex ab eo super Sion montem sanctum eius praedicans praeceptum
 eius ⁷ Dominus dixit ad me filius meus es tu ego hodie genui te ⁸ postula a me et dabo tibi gentes
 hereditatem tuam et possessionem tuam terminos terrae ⁹ reges eos in virga ferrea tamquam vas
 figuli confringes eos ¹⁰ et nunc reges intellegite erudimini qui iudicatis terram ¹¹ servite Domino
 in timore et exultate ei in tremore ¹² adprehendite disciplinam nequando irascatur Dominus et
 pereatis de via iusta ¹³ cum exarserit in brevi ira eius beati omnes qui confidunt in eo

Chapter 3

¹ psalmus David cum fugeret a facie Abessalon filii sui ² Domine quid multiplicati sunt qui
 tribulant me multi insurgunt adversum me ³ multi dicunt animae meae non est salus ipsi in Deo
 %eius; diapsalma ⁴ tu autem Domine susceptor meus es gloria mea et exaltans caput meum ⁵ voce

mea ad Dominum clamavi et exaudivit me de monte sancto suo diapsalma⁶ ego dormivi et soporatus
 sum exsurrexi quia Dominus suscipiet me⁷ non timebo milia populi circumdantis me exsurge
 Domine salvum me fac Deus meus⁸ quoniam tu percussisti omnes adversantes mihi sine causa
 dentes peccatorum contrivisti⁹ Domini est salus et super populum tuum benedictio tua

Chapter 4

¹ in finem in carminibus psalmus David ² cum invocarem exaudivit me Deus iustitiae meae in
 tribulatione dilatasti mihi miserere mei et exaudi orationem meam³ filii hominum usquequo gravi
 corde ut quid diligitis vanitatem et quaeritis mendacium diapsalma⁴ et scitote quoniam mirificavit
 Dominus sanctum suum Dominus exaudiet me cum clamavero ad eum⁵ irascimini et nolite peccare
 quae dicitis in cordibus vestris in cubilibus vestris compungimini diapsalma⁶ sacrificate sacrificium
 iustitiae et sperate in Domino multi dicunt quis ostendet nobis bona⁷ signatum est super nos lumen
 vultus tui Domine dedisti laetitiam in corde meo⁸ a fructu frumenti et vini et olei sui multiplicati
 sunt⁹ in pace in id ipsum dormiam et requiescam¹⁰ quoniam tu Domine singulariter in spe
 constituisti me

Chapter 5

¹ in finem pro ea quae hereditatem consequitur psalmus David ² verba mea auribus percipe
 Domine intellege clamorem meum³ intende voci orationis meae rex meus et Deus meus⁴ quoniam
 ad te orabo Domine mane exaudies vocem meam⁵ mane adstabo tibi et videbo quoniam non deus
 volens iniquitatem tu es⁶ neque habitabit iuxta te malignus neque permanebunt iniusti ante oculos
 tuos⁷ odisti omnes qui operantur iniquitatem perdes omnes; qui loquuntur mendacium virum
 sanguinum et dolosum abominabitur Dominus⁸ ego autem in multitudine misericordiae tuae
 introibo in domum tuam adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo⁹ Domine deduc me in

iustitia tua propter inimicos meos dirige in conspectu meo viam tuam¹⁰ quoniam non est in ore
 eorum veritas cor eorum vanum est¹¹ sepulchrum patens est guttur eorum linguis suis dolose
 agebant iudica illos Deus decidant a cogitationibus suis secundum multitudinem impietatum eorum
 expelle eos quoniam inritaverunt te Domine¹² et laetentur omnes qui sperant in te in aeternum
 exultabunt et habitabis in eis et gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum¹³ quoniam tu
 benedices iusto Domine ut scuto bonae voluntatis coronasti nos

Chapter 6

¹ in finem in carminibus pro octava psalmus David ² Domine ne in furore tuo arguas me neque
 in ira tua corripas me ³ miserere mei Domine quoniam infirmus sum sana me Domine quoniam
 conturbata sunt ossa mea ⁴ et anima mea turbata est valde et tu Domine usquequo ⁵ convertere
 Domine eripe animam meam salvum me fac propter misericordiam tuam ⁶ quoniam non est in
 morte qui memor sit tui in inferno autem quis confitebitur tibi ⁷ laboravi in gemitu meo lavabo per
 singulas noctes lectum meum in lacrimis meis stratum meum rigabo ⁸ turbatus est a furore oculus
 meus inveteravi inter omnes inimicos meos ⁹ discedite a me omnes qui operamini iniquitatem
 quoniam exaudivit Dominus vocem fletus mei ¹⁰ exaudivit Dominus deprecationem meam Dominus
 orationem meam suscepit ¹¹ erubescant et conturbentur vehementer omnes inimici mei convertantur
 et erubescant valde velociter

Chapter 7

¹ psalmus David quem cantavit Domino pro verbis Chusi filii Iemini ² Domine Deus meus in
 te speravi salvum me fac ex omnibus persequentibus me et libera me ³ nequando rapiat ut leo
 animam meam dum non est qui redimat neque qui salvum faciat ⁴ Domine Deus meus si feci istud
 si est iniquitas in manibus meis ⁵ si reddidi retribuentibus mihi mala decidam merito ab inimicis

⁶
 meis inanis ⁶ persequatur inimicus animam meam et conprehendat et conculcet in terra vitam meam
 et gloriam meam in pulverem deducat diapsalma ⁷ exsurge Domine in ira tua exaltare in finibus
 inimicorum meorum et exsurge Domine Deus meus in praecepto quod mandasti ⁸ et synagoga
 populorum circumdabit te et propter hanc in altum regredere ⁹ Dominus iudicat populos iudica me
 Domine secundum iustitiam meam et secundum innocentiam meam super me ¹⁰ consummetur
 nequitia peccatorum et diriges iustum et scrutans corda et renes Deus ¹¹ iustum adiutorium meum
 a Deo qui salvos facit rectos corde ¹² Deus iudex iustus et fortis et patiens numquid irascitur per
 singulos dies ¹³ nisi conversi fueritis gladium suum vibrabit arcum suum tetendit et paravit illum
¹⁴ et in eo paravit vasa mortis sagittas suas ardentibus effecit ¹⁵ ecce parturiit iniustitiam *et;
 concepit dolorem et peperit iniquitatem ¹⁶ lacum aperuit et effodit eum et incidet in foveam quam
 fecit ¹⁷ convertetur dolor eius in caput eius et in verticem ipsius iniquitas eius descendet
¹⁸ confitebor Domino secundum iustitiam eius et psallam nomini Domini altissimi

Chapter 8

¹
 in finem pro torcularibus psalmus David ² Domine Dominus noster quam admirabile est nomen
 tuum in universa terra quoniam elevata est magnificentia tua super caelos ³ ex ore infantium et
 lactantium perfecisti laudem propter inimicos tuos ut destruas inimicum et ultorem ⁴ quoniam
 videbo caelos * tuos; opera digitorum tuorum lunam et stellas quae tu fundasti ⁵ quid est homo
 quod memor es eius aut filius hominis quoniam visitas eum ⁶ minuisti eum paulo minus ab angelis
 gloria et honore coronasti eum ⁷ et constituisti eum super opera manuum tuarum ⁸ omnia subiecisti
 sub pedibus eius oves et boves universas insuper et pecora campi ⁹ volucres caeli et pisces maris
 qui perambulant semitas maris ¹⁰ Domine Dominus noster quam admirabile est nomen tuum in
 universa terra

Chapter 9

¹ in finem pro occultis filii psalmus David ² confitebor tibi Domine in toto corde meo narrabo
omnia mirabilia tua ³ laetabor et exultabo in te psallam nomini tuo Altissime ⁴ in convertendo
inimicum meum retrorsum infirmabuntur et peribunt a facie tua ⁵ quoniam fecisti iudicium meum
et causam meam sedisti super thronum qui iudicas iustitiam ⁶ increpasti gentes %et; periit impius
nomen eorum delisti in aeternum et in saeculum %saeculi; ⁷ inimici defecerunt frameae in finem
et civitates destruxisti periit memoria eorum cum sonitu ⁸ et Dominus in aeternum permanet paravit
in iudicio thronum suum ⁹ et ipse iudicabit orbem terrae in aequitate iudicabit populos in iustitia
¹⁰ et factus est Dominus refugium pauperi adiutor in oportunitatibus in tribulatione ¹¹ et sperent
in te qui noverunt nomen tuum quoniam non dereliquisti quaerentes te Domine ¹² psallite Domino
qui habitat in Sion adnuntiate inter gentes studia eius ¹³ quoniam requirens sanguinem eorum
recordatus est non est oblitus clamorem pauperum ¹⁴ miserere mei Domine vide humilitatem meam
de inimicis meis ¹⁵ qui exaltas me de portis mortis ut adnuntiem omnes laudationes tuas in portis
filiae Sion ¹⁶ exultabo in salutari tuo infixae sunt gentes in interitu quem fecerunt in laqueo isto
quem absconderunt comprehensus est pes eorum ¹⁷ cognoscitur Dominus iudicia faciens in operibus
manuum suarum comprehensus est peccator canticum diapsalmatis ¹⁸ convertantur peccatores in
infernum omnes gentes quae obliviscuntur Deum ¹⁹ quoniam non in finem oblivio erit pauperis
patientia pauperum non peribit in finem ²⁰ exsurge Domine non confortetur homo iudicentur gentes
in conspectu tuo ²¹ constitue Domine legislatorem super eos sciant gentes quoniam homines sunt
diapsalma ²² ut quid Domine recessisti longe dispicis in oportunitatibus in tribulatione ²³ dum
superbit impius incenditur pauper comprehenduntur in consiliis quibus cogitant ²⁴ quoniam laudatur
peccator in desideriis animae suae et iniquus benedicatur ²⁵ exacerbavit Dominum peccator secundum
multitudinem irae suae non quaeret ²⁶ non est Deus in conspectu eius inquinatae sunt viae illius
in omni tempore auferuntur iudicia tua a facie eius omnium inimicorum suorum dominabitur
²⁷ dixit enim in corde suo non movebor a generatione in generationem sine malo ²⁸ cuius

maledictione os plenum est et amaritudine et dolo sub lingua eius labor et dolor²⁹ sedet in insidiis
 cum divitibus in occultis ut interficiat innocentem³⁰ oculi eius in pauperem respiciunt insidiatur
 in abscondito quasi leo in spelunca sua insidiatur ut rapiat pauperem rapere pauperem dum adtrahit
 eum³¹ in laqueo suo humiliabit eum inclinabit se et cadet cum dominatus fuerit pauperum³² dixit
 enim in corde suo oblitus est Deus avertit faciem suam ne videat in finem³³ exsurge Domine Deus
 exaltetur manus tua ne obliviscaris pauperum³⁴ propter quid inritavit impius Deum dixit enim in
 corde suo non requiret³⁵ vides quoniam tu laborem et dolorem consideras ut tradas eos in manus
 tuas tibi derelictus est pauper orfano tu eras adiutor³⁶ contene brachium peccatoris et maligni
 quaeretur peccatum illius et non invenietur³⁷ Dominus regnabit in aeternum et in saeculum
 %saeculi; peribitis gentes de terra illius³⁸ desiderium pauperum exaudivit Dominus praeparationem
 cordis eorum audivit auris tua³⁹ iudicare pupillo et humili ut non adponat ultra magnificare se
 homo super terram

Chapter 10

¹ in finem psalmus David ² in Domino confido quomodo dicitis animae meae transmigra in
 montes sicut passer³ quoniam ecce peccatores intenderunt arcum paraverunt sagittas suas in faretra
 ut sagittent in obscuro rectos corde⁴ quoniam quae perfecisti destruxerunt iustus %autem; quid
 fecit⁵ Dominus in templo sancto suo Dominus in caelo sedis eius oculi eius %in pauperem;
 respiciunt palpebrae eius interrogant filios hominum⁶ Dominus interrogat iustum et impium qui
 autem diligit iniquitatem odit animam suam⁷ pluet super peccatores laqueos ignis et sulphur et
 spiritus procellarum pars calicis eorum⁸ quoniam iustus Dominus %et; iustitias dilexit aequitatem
 vidit vultus eius

Chapter 11

¹ in finem pro octava psalmus David ² saluum me fac Domine quoniam defecit sanctus quoniam
³ deminutae sunt veritates a filiis hominum vana locuti sunt unusquisque ad proximum suum labia
⁴ dolosa in corde et corde locuti sunt disperdat Dominus universa labia dolosa linguam magniloquam
⁵ qui dixerunt linguam nostram magnificabimus labia nostra a nobis sunt quis noster dominus est
⁶ propter miseriam inopum et gemitum pauperum nunc exurgam dicit Dominus ponam in salutari
⁷ fiducialiter agam in eo eloquia Domini eloquia casta argentum igne examinatum probatum terrae
⁸ purgatum septuplum tu Domine servabis nos et custodies nos a generatione hac et in aeternum
⁹ in circuitu impii ambulant secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum

Chapter 12

¹ in finem psalmus David usquequo Domine oblivisceris me in finem usquequo avertis faciem
² tuam a me quamdiu ponam consilia in anima mea dolorem in corde meo per diem ³ usquequo
⁴ exaltabitur inimicus meus super me respice exaudi me Domine Deus meus inlumina oculos meos
⁵ ne umquam obdormiam in mortem nequando dicat inimicus meus praevalui adversus eum qui
⁶ tribulant me exultabunt si motus fuero ego autem in misericordia tua speravi exultabit cor meum
 in salutari tuo cantabo Domino qui bona tribuit mihi et psallam nomini Domini altissimi

Chapter 13

¹ in finem psalmus David dixit insipiens in corde suo non est Deus corrupti sunt et abominabiles
 facti sunt in studiis %suis; non est qui faciat bonum %non est usque ad unum; ² Dominus de caelo
³ prospexit super filios hominum ut videat si est intellegens %aut; requirens Deum omnes
 declinaverunt simul inutiles facti sunt non est qui faciat bonum non est usque ad unum = sepulchrum
 patens est guttur eorum = linguis suis dolose agebant = venenum aspidum sub labiis eorum =
 quorum os maledictione et amaritudine plenum est = veloces pedes eorum ad effundendum
 sanguinem = contritio et infelicitas in viis eorum = et viam pacis non cognoverunt % non est timor

⁴
 Dei ante oculos eorum; nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem qui devorant plebem
 meam sicut escam panis ⁵ Dominum non invocaverunt illic trepidaverunt timore %ubi non erat
 timor; ⁶ quoniam Deus in generatione iusta consilium inopis confudistis quoniam Dominus spes
 eius est ⁷ quis dabit ex Sion salutare Israhel cum averterit Dominus captivitatem plebis suae exultabit
 Iacob et laetabitur Israhel

Chapter 14

¹
 psalmus David Domine quis habitabit in tabernaculo tuo aut quis requiescet in monte sancto
 tuo ² qui ingreditur sine macula et operatur iustitiam ³ qui loquitur veritatem in corde suo qui non
 egit dolum in lingua sua nec fecit proximo suo malum et obprobrium non accepit adversus proximos
 suos ⁴ ad nihilum deductus est in conspectu eius malignus timentes autem Dominum glorificat qui
 iurat proximo suo et non decipit ⁵ qui pecuniam suam non dedit ad usuram et munera super
 innocentes non accepit qui facit haec non movebitur in aeternum

Chapter 15

¹ tituli inscriptio ipsi David conserva me Domine quoniam in te speravi ² dixi Domino Dominus
 meus es tu quoniam bonorum meorum non eges ³ sanctis qui sunt in terra eius mirificavit *mihi;
 omnes voluntates meas in eis ⁴ multiplicatae sunt infirmitates eorum postea adceleraverunt non
 congregabo conventicula eorum de sanguinibus nec memor ero nominum eorum per labia mea
⁵ Dominus pars hereditatis meae et calicis mei tu es qui restitues hereditatem meam mihi ⁶ funes
 ceciderunt mihi in praeclaris etenim hereditas mea praeclara est mihi ⁷ benedicam Domino qui
 tribuit mihi intellectum insuper et usque ad noctem increpaverunt me renes mei ⁸ providebam
 Dominum in conspectu meo semper quoniam a dextris est mihi ne commovear ⁹ propter hoc
 laetatum est cor meum et exultavit lingua mea insuper et caro mea requiescet in spe ¹⁰ quoniam
 non derelinques animam meam in inferno non dabis sanctum tuum videre corruptionem notas mihi
 fecisti vias vitae adimplebis me laetitia cum vultu tuo delectatio in dextera tua usque in finem

Chapter 16

¹ oratio David exaudi Domine iustitiam meam intende deprecationem meam auribus percipe
 orationem meam non in labiis dolosis ² de vultu tuo iudicium meum prodeat oculi tui videant
 aequitates ³ probasti cor meum visitasti nocte igne me examinasti et non est inventa in me iniquitas
⁴ ut non loquatur os meum opera hominum propter verba labiorum tuorum ego custodivi vias duras
⁵ perforce gressus meos in semitis tuis ut non moveantur vestigia mea ⁶ ego clamavi quoniam exaudisti
 me Deus inclina aurem tuam mihi et exaudi verba mea ⁷ mirifica misericordias tuas qui salvos facis
 sperantes in te ⁸ a resistentibus dexteræ tuæ custodi me ut pupillam oculi sub umbra alarum tuarum
⁹ proteges me a facie impiorum qui me adflixerunt inimici mei animam meam circumdederunt
¹⁰ *super me; adipem suum concluderunt os eorum locutum est superbia ¹¹ proicientes me nunc
 circumdederunt me oculos suos statuerunt declinare in terram ¹² susceperunt me sicut leo paratus
 ad praedam et sicut catulus leonis habitans in abditis ¹³ exsurge Domine praeveni eum et subplanta
 eum eripe animam meam ab impio frameam tuam ¹⁴ ab inimicis manus tuæ Domine a paucis de
 terra divide eos in vita eorum de absconditis tuis adimpletus est venter eorum saturati sunt filiis et
¹⁵ dimiserunt reliquias suas parvulis suis ego autem in iustitia apparebo conspectui tuo satiabor
 cum apparuerit gloria tua

Chapter 17

¹ in finem puero Domini David quæ locutus est Domino verba cantici huius in die qua eripuit
 eum Dominus de manu omnium inimicorum eius et de manu Saul et dixit ² diligam te Domine
 fortitudo mea ³ Dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus Deus meus
 adiutor meus et sperabo in eum protector meus et cornu salutis meae et susceptor meus ⁴ laudans
 invocabo Dominum et ab inimicis meis salvus ero ⁵ circumdederunt me dolores mortis et torrentes
 iniquitatis conturbaverunt me ⁶ dolores inferni circumdederunt me praeoccupaverunt me laquei

7
 mortis cum tribularer invocavi Dominum et ad Deum meum clamavi exaudivit de templo %sancto;
 8
 suo vocem meam et clamor meus in conspectu eius introibit in aures eius et commota est et
 contremuit terra et fundamenta montium conturbata sunt et commota sunt quoniam iratus est eis
 9
 ascendit fumus in ira eius et ignis a facie eius exarsit carbones succensi sunt ab eo 10 inclinavit
 11
 caelos et descendit et caligo sub pedibus eius et ascendit super cherubin et volavit volavit super
 12
 pinnas ventorum et posuit tenebras latibulum suum in circuitu eius tabernaculum eius tenebrosa
 13
 aqua in nubibus aeris prae fulgore in conspectu eius nubes * eius; transierunt grando et carbones
 14
 ignis et intonuit de caelo Dominus et Altissimus dedit vocem suam *grando et carbones ignis;
 15
 et misit sagittas et dissipavit eos et fulgora multiplicavit et conturbavit eos 16 et apparuerunt
 fontes aquarum et revelata sunt fundamenta orbis terrarum ab increpatione tua Domine ab inspiratione
 17
 spiritus irae tuae misit de summo et accepit me adsumpsit me de aquis multis 18 eripiet me de
 19
 inimicis meis fortissimis et ab his qui oderunt me quoniam confirmati sunt super me praevenierunt
 20
 me in die afflictionis meae et factus est Dominus protector meus et eduxit me in latitudinem
 21
 salvum me faciet quoniam voluit me %et; retribuet mihi Dominus secundum iustitiam meam
 22
 %et; secundum puritatem manuum mearum retribuet mihi quia custodivi vias Domini nec impie
 23
 gessi a Deo meo quoniam omnia iudicia eius in conspectu meo sunt et iustitias eius non reppuli
 24
 a me et ero immaculatus cum eo et observabo ab iniquitate mea 25 et retribuet mihi Dominus
 secundum iustitiam meam et secundum puritatem manuum mearum in conspectu oculorum eius
 26
 cum sancto sanctus eris et cum viro innocente innocens eris 27 et cum electo electus eris et cum
 28
 perverso perverteris quoniam tu populum humilem salvum facies et oculos superbiorum humiliabis
 29
 quoniam tu inluminas lucernam meam Domine Deus meus inluminas tenebras meas 30 quoniam
 31
 in te eripiar a temptatione et in Deo meo transgrediar murum Deus meus inpolluta via eius
 32
 eloquia Domini igne examinata protector est omnium sperantium in eum quoniam quis deus
 33
 praeter Dominum et quis deus praeter Deum nostrum Deus qui praecingit me virtute et posuit
 34
 immaculatam viam meam qui perfecit pedes meos tamquam cervorum et super excelsa statuens
 35
 me qui doces manus meas in proelium et posuisti arcum aereum brachia mea 36 et dedisti mihi
 protectionem salutis tuae et dextera tua suscepit me et disciplina tua correxerit me in finem et disciplina

³⁷
 tua ipsa me docebit ³⁷ dilatasti gressus meos subtus me et non sunt infirmata vestigia mea
³⁸ ³⁹
 persequar inimicos meos et comprehendam illos et non convertar donec deficiant ³⁹ confringam
⁴⁰
 illos nec poterunt stare cadent subtus pedes meos ⁴⁰ et praecinxisti me virtute ad bellum subplantasti
⁴¹
 insurgentes in me subtus me ⁴¹ et inimicos meos dedisti mihi dorsum et odientes me disperdisti
⁴² ⁴³
 clamaverunt nec erat qui salvos faceret ad Dominum nec exaudivit eos ⁴³ et comminam illos
⁴⁴
 ut pulverem ante faciem venti ut lutum platearum delebo eos ⁴⁴ eripe me de contradictionibus
⁴⁵
 populi constitues me in caput gentium ⁴⁵ populus quem non cognovi servivit mihi in auditu auris
⁴⁶
 oboedivit mihi ⁴⁶ filii alieni mentiti sunt mihi filii alieni inveterati sunt et claudicaverunt a semitis
⁴⁷ ⁴⁸
 suis ⁴⁷ vivit Dominus et benedictus Deus meus et exaltetur Deus salutis meae ⁴⁸ Deus qui dat
⁴⁹
 vindictas mihi et subdidit populos sub me liberator meus de gentibus iracundis ⁴⁹ et ab insurgentibus
⁵⁰
 in me exaltabis me a viro iniquo eripies me ⁵⁰ propterea confitebor tibi in nationibus Domine et
⁵¹
 psalmum dicam nomini tuo ⁵¹ magnificans salutes regis eius et faciens misericordiam christo suo
 David et semini eius usque in saeculum

Chapter 18

¹ ²
 in finem psalmus David ² caeli enarrant gloriam Dei et opera manuum eius adnuntiat
³ ⁴
 firmamentum ³ dies diei eructat verbum et nox nocti indicat scientiam ⁴ non sunt loquellae neque
⁵
 sermones quorum non audiantur voces eorum ⁵ in omnem terram exivit sonus eorum et in fines
⁶
 orbis terrae verba eorum ⁶ in sole posuit tabernaculum suum et ipse tamquam sponsus procedens
⁷
 de thalamo suo exultavit ut gigans ad currendam viam %suam; ⁷ a summo caeli egressio eius et
⁸
 occursus eius usque ad summum eius nec est qui se abscondat a calore eius ⁸ lex Domini immaculata
⁹
 convertens animas testimonium Domini fidele sapientiam praestans parvulis ⁹ iustitiae Domini
¹⁰
 rectae laetificantes corda praeceptum Domini lucidum inluminans oculos ¹⁰ timor Domini sanctus
¹¹
 permanens in saeculum saeculi iudicia Domini vera iustificata in semet ipsa ¹¹ desiderabilia super

aurum et lapidem pretiosum multum et dulciora super mel et favum¹² etenim servus tuus custodit
 ea in custodiendis illis retributio multa¹³ delicta quis intellegit ab occultis meis munda me¹⁴ et
 ab alienis parce servo tuo si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero et emundabor a delicto
 maximo¹⁵ et erunt ut conplaceant eloquia oris mei et meditatio cordis mei in conspectu tuo semper
 Domine adiutor meus et redemptor meus

Chapter 19

¹ in finem psalmus David ² exaudiat te Dominus in die tribulationis protegat te nomen Dei Iacob
³ mittat tibi auxilium de sancto et de Sion tueatur te ⁴ memor sit omnis sacrificii tui et holocaustum
 tuum pingue fiat diapsalma ⁵ tribuat tibi secundum cor tuum et omne consilium tuum confirmet
⁶ laetabimur in salutari tuo et in nomine Dei nostri magnificabimur ⁷ impleat Dominus omnes
 petitiones tuas nunc cognovi quoniam salvum fecit Dominus christum suum exaudiet illum de caelo
 sancto suo in potentatibus salus dexteræ eius ⁸ hii in curribus et hii in equis nos autem in nomine
 Domini Dei nostri invocabimus ⁹ ipsi obligati sunt et ceciderunt nos vero surreximus et erecti
 sumus ¹⁰ Domine salvum fac regem et exaudi nos in die qua invocaverimus te

Chapter 20

¹ in finem psalmus David ² Domine in virtute tua laetabitur rex et super salutare tuum exultabit
 vehementer ³ desiderium animæ eius tribuisti ei et voluntate labiorum eius non fraudasti eum
 diapsalma ⁴ quoniam praevenisti eum in benedictionibus dulcedinis posuisti in capite eius coronam
 de lapide pretioso ⁵ vitam petiit a te et tribuisti ei longitudinem dierum in saeculum et in saeculum
 saeculi ⁶ magna gloria eius in salutari tuo gloriam et magnum decorem inpones super eum ⁷ quoniam
 dabis eum benedictionem in saeculum saeculi laetificabis eum in gaudio cum vultu tuo ⁸ quoniam
 rex sperat in Domino et in misericordia Altissimi non commovebitur ⁹ inveniatur manus tua omnibus

inimicis tuis dextera tua inveniat %omnes; qui te oderunt¹⁰ pones eos ut clibanum ignis in tempore
 vultus tui Dominus in ira sua conturbabit eos et devorabit eos ignis¹¹ fructum eorum de terra
 perdes et semen eorum a filiis hominum¹² quoniam declinaverunt in te mala cogitaverunt consilia
 quae non potuerunt %stabilire;¹³ quoniam pones eos dorsum in reliquis tuis praeparabis vultum
 eorum¹⁴ exaltare Domine in virtute tua cantabimus et psallemus virtutes tuas

Chapter 21

¹ in finem pro adsumptione matutina psalmus David² Deus Deus meus %respice me; quare me
 dereliquisti longe a salute mea verba delictorum meorum³ Deus meus clamabo per diem et non
 exaudies et nocte et non ad insipientiam mihi⁴ tu autem in sancto habitas Laus Israhel⁵ in te
 speraverunt patres nostri speraverunt et liberasti eos⁶ ad te clamaverunt et salvi facti sunt in te
 speraverunt et non sunt confusi⁷ ego autem sum vermis et non homo obprobrium hominum et
 abiectio plebis⁸ omnes videntes me deriserunt me locuti sunt labiis moverunt caput⁹ speravit in
 Domino eripiat eum salvum faciat eum quoniam vult eum¹⁰ quoniam tu es qui extraxisti me de
 ventre spes mea ab uberibus matris meae¹¹ in te proiectus sum ex utero de ventre matris meae
 Deus meus es tu¹² ne discesseris a me quoniam tribulatio proxima est quoniam non est qui adiuvet
¹³ circumdederunt me vituli multi tauri pingues obsederunt me¹⁴ aperuerunt super me os suum
¹⁵ sicut leo rapiens et rugiens¹⁶ sicut aqua effusus sum et dispersa sunt universa ossa mea factum
 est cor meum tamquam cera liquescens in medio ventris mei¹⁷ aruit tamquam testa virtus mea et
 lingua mea adhesit faucibus meis et in limum mortis deduxisti me¹⁸ quoniam circumdederunt me
 canes multi concilium malignantium obsedit me foderunt manus meas et pedes meos
¹⁹ dinumeraverunt omnia ossa mea ipsi vero consideraverunt et inspexerunt me²⁰ diviserunt sibi
 vestimenta mea et super vestem meam miserunt sortem²¹ tu autem Domine ne elongaveris auxilium
 tuum ad defensionem meam conspice²² erue a framea animam meam et de manu canis uncam

²² meam salva me ex ore leonis et a cornibus unicornium humilitatem meam ²³ narrabo nomen
²⁴ tuum fratribus meis in media ecclesia laudabo te qui timetis Dominum laudate eum universum
²⁵ semen Iacob magnificate eum timeat eum omne semen Israhel quoniam non sprexit neque
dispexit deprecationem pauperis nec avertit faciem suam a me et cum clamarem ad eum exaudivit
²⁶ %me; apud te laus mea in ecclesia magna vota mea reddam in conspectu timentium eum ²⁷ edent
pauperes et saturabuntur et laudabunt Dominum qui requirunt eum vivent corda eorum in saeculum
²⁸ saeculi reminiscuntur et convertentur ad Dominum universi fines terrae et adorabunt in conspectu
²⁹ eius universae familiae gentium quoniam Dei est regnum et %ipse; dominabitur gentium
³⁰ manducaverunt et adoraverunt omnes pingues terrae in conspectu eius cadent omnes qui
³¹ descendunt in terram et anima mea illi vivet et semen meum serviet ipsi ³² adnuntiabitur Domino
generatio ventura et adnuntiabunt iustitiam eius populo qui nascetur quem fecit %Dominus;

Chapter 22

¹ psalmus David Dominus reget me et nihil mihi deerit ² in loco pascuae %ibi; me conlocavit
³ super aquam refectionis educavit me animam meam convertit deduxit me super semitas iustitiae
⁴ propter nomen suum nam et si ambulavero in medio umbrae mortis non timebo mala quoniam
⁵ tu mecum es virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt parasti in conspectu meo mensam
adversus eos qui tribulant me inpinguasti in oleo caput meum et calix meus inebrians quam praeclarus
⁶ est et misericordia tua subsequitur me omnibus diebus vitae meae et ut inhabitem in domo Domini
in longitudinem dierum

Chapter 23

¹ psalmus David prima sabbati Domini est terra et plenitudo eius orbis terrarum et %universi;
qui habitant in eo ² *quia; ipse super maria fundavit eum et super flumina praeparavit eum ³ quis
⁴ ascendit in montem Domini aut quis stabit in loco sancto eius innocens manibus et mundo corde

qui non accepit in vano animam suam nec iuravit in dolo proximo suo⁵ hic accipiet benedictionem
 a Domino et misericordiam a Deo salvatore suo⁶ haec est generatio quaerentium eum quaerentium
 faciem Dei Iacob diapsalma⁷ adtollite portas principes vestras et elevamini portae aeternales et
 introibit rex gloriae⁸ quis est iste rex gloriae Dominus fortis et potens Dominus potens in proelio
 9 adtollite portas principes vestras et elevamini portae aeternales et introibit rex gloriae¹⁰ quis est
 iste rex gloriae Dominus virtutum ipse est rex gloriae diapsalma

Chapter 24

1 psalmus David ad te Domine levavi animam meam² Deus meus in te confido non erubescam
 3 neque inrideant me inimici mei etenim universi qui sustinent te non confundentur⁴ confundantur
 omnes; iniqua agentes supervacue vias tuas Domine demonstra mihi %et; semitas tuas doce me
 5 dirige me in veritatem tuam et doce me quoniam tu es Deus salvator meus et te sustinui tota die
 6 reminiscere miserationum tuarum Domine et misericordiarum tuarum quia a saeculo sunt⁷ delicta
 iuventutis meae et ignorantias meas ne memineris secundum misericordiam tuam memento mei *
 tu; propter bonitatem tuam Domine⁸ dulcis et rectus Dominus propter hoc legem dabit
 delinquentibus in via⁹ diriget mansuetos in iudicio docebit mites vias suas¹⁰ universae viae Domini
 misericordia et veritas requirentibus testamentum eius et testimonia eius¹¹ propter nomen tuum
 Domine et propitiaberis peccato meo multum est enim¹² quis est homo qui timet Dominum legem
 statuet ei in via quam elegit¹³ anima eius in bonis demorabitur et semen ipsius hereditabit terram
 14 firmamentum est Dominus timentibus eum et testamentum ipsius ut manifestetur illis¹⁵ oculi
 mei semper ad Dominum quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos¹⁶ respice in me et miserere
 mei quia unicus et pauper sum ego¹⁷ tribulationes cordis mei multiplicatae sunt de necessitatibus
 meis erue me¹⁸ vide humilitatem meam et laborem meum et dimitte universa delicta mea¹⁹ respice
 inimicos meos quoniam multiplicati sunt et odio iniquo oderunt me²⁰ custodi animam meam et

erue me non erubescam quoniam speravi in te²¹ innocentes et recti adheserunt mihi quia sustinui
te²² libera Deus Israhel ex omnibus tribulationibus suis

Chapter 25

¹ psalmus David iudica me Domine quoniam ego in innocentia mea ingressus sum et in Domino
sperans non infirmabor² proba me Domine et tempta me ure renes meos et cor meum³ quoniam
misericordia tua ante oculos meos est et conplacui in veritate tua⁴ non sedi cum concilio vanitatis
et cum iniqua gerentibus non introibo⁵ odi ecclesiam malignantium et cum impiis non sedebo
⁶ lavabo inter innocentes manus meas et circumdabo altare tuum Domine⁷ ut audiam vocem laudis
et enarrem universa mirabilia tua⁸ Domine dilexi decorem domus tuae et locum habitationis gloriae
tuae⁹ ne perdas cum impiis animam meam et cum viris sanguinum vitam meam¹⁰ in quorum
manibus iniquitates sunt dextera eorum repleta est muneribus¹¹ ego autem in innocentia mea
ingressus sum redime me et miserere mei¹² pes meus stetit in directo in ecclesiis benedicam %te;
Domine

Chapter 26

¹ David priusquam liniretur Dominus inluminatio mea et salus mea quem timebo Dominus
protector vitae meae a quo trepidabo² dum adpropiant super me nocentes ut edant carnes meas
qui tribulant me et inimici mei ipsi infirmati sunt et ceciderunt³ si consistent adversus me castra
non timebit cor meum si exsurgat adversus me proelium in hoc ego sperabo⁴ unam petii a Domino
hanc requiram ut inhabitem in domo Domini omnes dies vitae meae ut videam voluntatem Domini
et visitem templum eius⁵ quoniam abscondit me in tabernaculo in die malorum protexit me in
abscondito tabernaculi sui⁶ in petra exaltavit me et nunc exaltavit caput meum super inimicos
meos circuivi et immolavi in tabernaculo eius hostiam vociferationis cantabo et psalmum dicam

⁷
 Domino exaudi Domine vocem meam qua clamavi miserere mei et exaudi me ⁸ tibi dixit cor
 meum exquisivit facies mea faciem tuam Domine requiram ⁹ ne avertas faciem tuam a me ne
 declines in ira a servo tuo adiutor meus esto ne derelinquas me neque dispicias me Deus salvator
¹⁰ meus quoniam pater meus et mater mea dereliquerunt me Dominus autem adsumpsit me ¹¹ legem
 pone mihi Domine in via tua et dirige me in semita recta propter inimicos meos ¹² ne tradideris
 me in animas tribulantium me quoniam insurrexerunt in me testes iniqui et mentita est iniquitas
¹³ sibi credo videre bona Domini in terra viventium ¹⁴ expecta Dominum viriliter age et confortetur
 cor tuum et sustine Dominum

Chapter 27

¹
 huic David ad te Domine clamabo Deus meus ne sileas a me nequando taceas a me et
 adsimilabor descendentibus in lacum ² exaudi vocem deprecationis meae dum oro ad te dum extollo
 manus meas ad templum sanctum tuum ³ ne simul tradas me cum peccatoribus et cum operantibus
 iniquitatem %ne perdideris me; qui loquuntur pacem cum proximo suo mala autem sunt in cordibus
⁴ eorum da illis secundum opera ipsorum et secundum nequitiam adinventionum ipsorum secundum
 opera manuum eorum tribue illis redde retributionem eorum ipsis ⁵ quoniam non intellexerunt
 opera Domini et in opera manuum eius destrues illos et non aedificabis eos ⁶ benedictus Dominus
 quoniam exaudivit vocem deprecationis meae ⁷ Dominus adiutor meus et protector meus in ipso
 speravit cor meum et adiutus sum et re floruit caro mea et ex voluntate mea confitebor ei ⁸ Dominus
 fortitudo plebis suae et protector salvationum christi sui est ⁹ salvam fac plebem tuam et benedic
 hereditati tuae et rege eos et extolle eos usque in aeternum

Chapter 28

¹
 psalmus David in consummatione tabernaculi adferte Domino filii Dei adferte Domino filios
² arietum adferte Domino gloriam et honorem adferte Domino gloriam nomini eius adorate Dominum

³
 in atrio sancto eius vox Domini super aquas Deus maiestatis intonuit Dominus super aquas multas
⁴ vox Domini in virtute vox Domini in magnificentia ⁵ vox Domini confringentis cedros et confringet
 Dominus cedros Libani ⁶ et comminuet eas tamquam vitulum Libani et dilectus quemadmodum
 filius unicornium ⁷ vox Domini intercidentis flammam ignis ⁸ vox Domini concutientis desertum
 et commovebit Dominus desertum Cades ⁹ vox Domini praeparantis cervos et revelabit condensa
 et in templo eius omnis dicet gloriam ¹⁰ Dominus diluvium inhabitare facit et sedebit Dominus
 rex in aeternum ¹¹ Dominus virtutem populo suo dabit Dominus benedicet populo suo in pace

Chapter 29

¹ psalmus cantici in dedicatione domus David ² exaltabo te Domine quoniam suscepisti me nec
 delectasti inimicos meos super me ³ Domine Deus meus clamavi ad te et sanasti me ⁴ Domine
 eduxisti ab inferno animam meam salvasti me a descendentibus in lacum ⁵ psallite Domino sancti
 eius et confitemini memoriae sanctitatis eius ⁶ quoniam ira in indignatione eius et vita in voluntate
 eius ad vesperum demorabitur fletus et ad matutinum laetitia ⁷ ego autem dixi in abundantia mea
 non movebor in aeternum ⁸ Domine in voluntate tua praestitisti decori meo virtutem avertisti faciem
 tuam et factus sum conturbatus ⁹ ad te Domine clamabo et ad Deum meum deprecabor ¹⁰ quae
 utilitas in sanguine meo dum descendo in corruptionem numquid confitebitur tibi pulvis aut
 adnuntiabit veritatem tuam ¹¹ audivit Dominus et misertus est mei Dominus factus est adiutor meus
¹² convertisti planctum meum in gaudium mihi conscidisti saccum meum et circumdedisti me
¹³ laetitia ut cantet tibi gloria mea et non compungar Domine Deus meus in aeternum confitebor
 tibi

Chapter 30

¹ in finem psalmus David ² in te Domine speravi non confundar in aeternum in iustitia tua libera
³ me inclina ad me aurem tuam adcelera ut eruas me esto mihi in Deum protectorem et in domum
⁴ refugii ut salvum me facias quoniam fortitudo mea et refugium meum es tu et propter nomen
⁵ tuum deduces me et enutries me educes me de laqueo hoc quem absconderunt mihi quoniam tu
⁶ es protector meus in manus tuas commendabo spiritum meum redemisti me Domine Deus veritatis
⁷ odisti observantes vanitates supervacue ego autem in Domino speravi ⁸ exultabo et laetabor in
⁹ misericordia tua quoniam respexisti humilitatem meam salvasti de necessitatibus animam meam
¹⁰ nec conclusisti me in manibus inimici statuisti in loco spatioso pedes meos miserere mei Domine
¹¹ quoniam tribulor conturbatus est in ira oculus meus anima mea et venter meus quoniam defecit
¹² in dolore vita mea et anni mei in gemitibus infirmata est in paupertate virtus mea et ossa mea
¹³ conturbata sunt super omnes inimicos meos factus sum obprobrium et vicinis meis valde et timor
¹⁴ notis meis qui videbant me foras fugerunt a me oblivioni datus sum tamquam mortuus a corde
¹⁵ factus sum tamquam vas perditum quoniam audiui vituperationem multorum commorantium in
¹⁶ circuitu in eo dum convenirent simul adversus me accipere animam meam consiliati sunt ego
¹⁷ autem in te speravi Domine dixi Deus meus es tu in manibus tuis sortes meae eripe me de manu
¹⁸ inimicorum meorum et a persequentibus me inlustra faciem tuam super servum tuum salvum
¹⁹ me fac in misericordia tua Domine ne confundar quoniam invocavi te erubescant impii et
²⁰ deducantur in infernum muta fiant labia dolosa quae loquuntur adversus iustum iniquitatem in
²¹ superbia et in abusione quam magna multitudo dulcedinis tuae Domine; quam abscondisti
²² timentibus te perfecisti eis qui sperant in te in conspectu filiorum hominum abscondes eos in
²³ abdito faciei tuae a conturbatione hominum proteges eos in tabernaculo a contradictione linguarum
²⁴ benedictus Dominus quoniam mirificavit misericordiam suam mihi in civitate munita ego
²⁵ autem dixi in excessu mentis meae proiectus sum a facie oculorum tuorum ideo exaudisti vocem
²⁶ orationis meae dum clamarem ad te diligite Dominum omnes sancti eius quoniam; veritates
²⁷ requirit Dominus et retribuit abundanter facientibus superbiam viriliter agite et confortetur cor
²⁸ vestrum omnes qui speratis in Domino

Chapter 31

¹ huic David intellectus beati quorum remissae sunt iniquitates et quorum tecta sunt peccata
² beatus vir cui non inputabit Dominus peccatum nec est in spiritu eius dolus ³ quoniam tacui
⁴ inveteraverunt ossa mea dum clamarem tota die quoniam die ac nocte gravata est super me manus
⁵ tua conversus sum in aerumna *mea; dum configitur %mihi; spina diapsalma delictum meum
cognitum *tibi; feci et iniustitiam meam non abscondi dixi confitebor adversus me iniustitiam
⁶ meam Domino et tu remisisti impietatem peccati mei diapsalma pro hac orabit ad te omnis sanctus
⁷ in tempore oportuno verumtamen in diluvio aquarum multarum ad eum non adproximabunt tu
es refugium meum a tribulatione quae circumdedit me exultatio mea erue me a circumdantibus me
⁸ diapsalma intellectum tibi dabo et instruam te in via hac qua gradieris firmabo super te oculos
⁹ meos nolite fieri sicut equus et mulus quibus non est intellectus in camo et freno maxillas eorum
¹⁰ constringe qui non adproximant ad te multa flagella peccatoris sperantem autem in Domino
¹¹ misericordia circumdabit laetamini in Domino et exultate iusti et gloriamini omnes recti corde

Chapter 32

¹ psalmus David exultate iusti in Domino rectos decet laudatio ² confitemini Domino in cithara
³ in psalterio decem cordarum psallite illi cantate ei canticum novum bene psallite in vociferatione
⁴ quia rectum est verbum Domini et omnia opera eius in fide ⁵ diligit misericordiam et iudicium
⁶ misericordia Domini plena est terra verbo Domini caeli firmati sunt et spiritu oris eius omnis
⁷ virtus eorum congregans sicut in utre aquas maris ponens in thesauris abyssos ⁸ timeat Dominum
⁹ omnis terra ab eo autem commoveantur omnes inhabitantes orbem quoniam ipse dixit et facta
¹⁰ sunt ipse mandavit et creata sunt Dominus dissipat consilia gentium reprobatur autem cogitationes
¹¹ populorum %et reprobatur consilia principum; consilium autem Domini in aeternum manet
¹² cogitationes cordis eius in generatione et generationem beata gens cuius est Dominus Deus eius

¹³
 populus quem elegit in hereditatem sibi ¹³ de caelo respexit Dominus vidit omnes filios hominum
¹⁴ de praeparato habitaculo suo respexit super omnes qui habitant terram ¹⁵ qui finxit singillatim
 corda eorum qui intellegit omnia opera illorum ¹⁶ non salvatur rex per multam virtutem et gigans
 non salvabitur in multitudine virtutis suae ¹⁷ fallax equus ad salutem in abundantia autem virtutis
 suae non salvabitur ¹⁸ ecce oculi Domini super metuentes eum qui sperant super misericordia eius
¹⁹ ut eruat a morte animas eorum et alat eos in fame ²⁰ anima nostra sustinet Dominum quoniam
 adiutor et protector noster est ²¹ quia in eo laetabitur cor nostrum et in nomine sancto eius
 speravimus ²² fiat misericordia tua Domine super nos quemadmodum speravimus in te

Chapter 33

¹ David cum inmutavit vultum suum coram Abimelech et dimisit eum et abiit ² benedicam
 Dominum in omni tempore semper laus eius in ore meo ³ in Domino laudabitur anima mea audiant
 mansueti et laentur ⁴ magnificate Dominum mecum et exaltemus nomen eius in id ipsum
⁵ exquisivi Dominum et exaudivit me et ex omnibus tribulationibus meis eripuit me ⁶ accedite ad
 eum et inluminamini et facies vestrae non confundentur ⁷ iste pauper clamavit et Dominus exaudivit
 eum; et de omnibus tribulationibus eius salvavit eum ⁸ vallabit angelus Domini in circuitu
 timentium eum et eripiet eos ⁹ gustate et videte quoniam suavis est Dominus beatus vir qui sperat
 in eo ¹⁰ timete Dominum omnes; sancti eius quoniam non est inopia timentibus eum ¹¹ divites
 eguerunt et esurierunt inquirentes autem Dominum non minuentur omni bono diapsalma ¹² venite
 filii audite me timorem Domini docebo vos ¹³ quis est homo qui vult vitam cupit videre dies bonos
¹⁴ prohibe linguam tuam a malo et labia tua ne loquantur dolum ¹⁵ deverte a malo et fac bonum
 inquire pacem et persequere eam ¹⁶ oculi Domini super iustos et aures eius in precem eorum
¹⁷ facies Domini super facientes mala ut perdat de terra memoriam eorum ¹⁸ clamaverunt iusti et
 Dominus exaudivit et ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos ¹⁹ iuxta est Dominus his qui

tribulato sunt corde et humiles spiritu salvabit²⁰ multae tribulationes iustorum et de omnibus his
 liberavit eos²¹ Dominus custodit omnia ossa eorum unum ex his non conteretur²² mors peccatorum
 pessima et qui oderunt iustum delinquent²³ redimet Dominus animas servorum suorum et non
 delinquent omnes qui sperant in eum

Chapter 34

¹ huic David iudica Domine nocentes me expugna expugnantes me² adprehende arma et scutum
 et exsurge in adiutorium mihi³ effunde frameam et conclude adversus eos qui persequuntur me
 dic animae meae salus tua ego sum⁴ confundantur et reveantur quaerentes animam meam
 avertantur retrorsum et confundantur cogitantes mihi mala⁵ fiant tamquam pulvis ante faciem venti
 et angelus Domini coartans eos⁶ fiat via illorum tenebrae et lubricum et angelus Domini persequens
 eos⁷ quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui supervacue exprobraverunt animam
 meam⁸ veniat illi laqueus quem ignorat et captio quam abscondit comprehendat eum et in laqueo
 cadat in ipso⁹ anima autem mea exultabit in Domino delectabitur super salutari suo¹⁰ omnia ossa
 mea dicent Domine quis similis tui eripiens inopem de manu fortiorum eius egenum et pauperem
 a diripientibus eum¹¹ surgentes testes iniqui quae ignorabam interrogabant me¹² retribuebant
 mihi mala pro bonis sterilitatem animae meae¹³ ego autem cum mihi molesti essent induebar
 cilicio humiliabam in ieiunio animam meam et oratio mea in sinum meum convertetur¹⁴ quasi
 proximum quasi fratrem nostrum sic conplacebam quasi lugens et contristatus sic humiliabar¹⁵ et
 adversum me laetati sunt et convenerunt congregata sunt super me flagella et ignoravi¹⁶ dissipati
 sunt nec compuncti temptaverunt me subsannaverunt me subsannatione frenduerunt super me
 dentibus suis¹⁷ Domine quando respicies restitue animam meam a malignitate eorum a leonibus
 unicam meam¹⁸ confitebor tibi in ecclesia magna in populo gravi laudabo te¹⁹ non supergaudeant
 mihi qui adversantur mihi inique qui oderunt me gratis et annuunt oculis²⁰ quoniam mihi quidem
 pacifice loquebantur et in iracundia * terrae loquentes; dolos cogitabant²¹ et dilataverunt super

²²
 me os suum dixerunt euge euge viderunt oculi nostri ²² vidisti Domine ne sileas Domine ne discedas
²³
 a me ²³ exsurge et intende iudicio meo Deus meus et Dominus meus in causam meam ²⁴ iudica
²⁵
 me secundum iustitiam tuam Domine Deus meus et non supergaudeant mihi ²⁵ non dicant in
²⁶
 cordibus suis euge euge animae nostrae nec dicant devoravimus eum ²⁶ erubescant et revereantur
 simul qui gratulantur malis meis induantur confusione et reverentia qui magna loquuntur super me
²⁷
²⁷ exultent et laetentur qui volunt iustitiam meam et dicant semper magnificetur Dominus qui volunt
²⁸
 pacem servi eius ²⁸ et lingua mea meditabitur iustitiam tuam tota die laudem tuam

Chapter 35

¹
 in finem servo Domini David ² dixit iniustus ut delinquat in semet ipso non est timor Dei ante
³
 oculos eius ³ quoniam dolose egit in conspectu eius ut inveniatur iniquitas eius ad odium ⁴ verba
⁵
 oris eius iniquitas et dolus noluit intellegere ut bene ageret ⁵ iniquitatem meditatus est in cubili suo
⁶
 adstetit omni viae non bonae malitiam autem non odivit ⁶ Domine in caelo misericordia tua et
⁷
 veritas tua usque ad nubes ⁷ iustitia tua sicut montes Dei iudicia tua abyssus multa homines et
⁸
 iumenta salvabis Domine ⁸ quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam Deus filii autem
⁹
 hominum in tegmine alarum tuarum sperabunt ⁹ inebriabuntur ab ubertate domus tuae et torrente
¹⁰
 voluntatis tuae potabis eos ¹⁰ quoniam apud te fons vitae in lumine tuo videbimus lumen
¹¹
¹¹ praetende misericordiam tuam scientibus te et iustitiam tuam his qui recto sunt corde ¹² non
¹³
 veniat mihi pes superbiae et manus peccatoris non moveat me ¹³ ibi ceciderunt qui operantur
 iniquitatem expulsi sunt nec potuerunt stare

Chapter 36

¹
 ipsi David noli aemulari in malignantibus neque zelaveris facientes iniquitatem ² quoniam
³
 tamquam faenum velociter arescent et quemadmodum holera herbarum cito decident ³ spera in

Domino et fac bonitatem et inhabita terram et pascaris in divitiis eius⁴ delectare in Domino et
 dabit tibi petitiones cordis tui⁵ revela Domino viam tuam et spera in eum et ipse faciet⁶ et educet
 quasi lumen iustitiam tuam et iudicium tuum tamquam meridiem⁷ subditus esto Domino et ora
 eum noli aemulari in eo qui prosperatur in via sua in homine faciente iniustitias⁸ desine ab ira et
 derelinque furorem noli aemulari ut maligneris⁹ quoniam qui malignantur exterminabuntur
 sustinentes autem Dominum ipsi hereditabunt terram¹⁰ et adhuc pusillum et non erit peccator et
 quaeres locum eius et non invenies¹¹ mansueti autem hereditabunt terram et delectabuntur in
 multitudine pacis¹² observabit peccator iustum et stridebit super eum dentibus suis¹³ Dominus
 autem inridebit eum quia prospicit quoniam veniet dies eius¹⁴ gladium evaginaverunt peccatores
 intenderunt arcum suum ut decipiant pauperem et inopem ut trucident rectos corde¹⁵ gladius eorum
 intret in corda ipsorum et arcus ipsorum confringatur¹⁶ melius est modicum iusto super divitias
 peccatorum multas¹⁷ quoniam brachia peccatorum conterentur confirmat autem iustos Dominus
 novit Dominus dies immaculorum et hereditas eorum in aeternum erit¹⁹ non confundentur in
 tempore malo et in diebus famis saturabuntur²⁰ quia peccatores peribunt inimici vero Domini mox
 honorificati fuerint et exaltati deficientes quemadmodum fumus defecerunt²¹ mutuabitur peccator
 et non solvet iustus autem miseretur et tribuet²² quia benedicentes ei hereditabunt terram
 maledicentes autem ei disperibunt²³ apud Dominum gressus hominis dirigentur et viam eius volet
 cum ceciderit non conlidetur quia Dominus subponit manum suam²⁵ iunior fui et senui et non
 vidi iustum derelictum nec semen eius quaerens panes²⁶ tota die miseretur et commodat et semen
 illius in benedictione erit²⁷ declina a malo et fac bonum et inhabita in saeculum saeculi²⁸ quia
 Dominus amat iudicium et non derelinquet sanctos suos in aeternum conservabuntur iniusti punientur
 et semen impiorum peribit²⁹ iusti autem hereditabunt terram et inhabitabunt in saeculum %saeculi;
 super eam³⁰ os iusti meditabitur sapientiam et lingua eius loquetur iudicium³¹ lex Dei eius in
 corde ipsius et non subplantabuntur gressus eius³² considerat peccator iustum et quaerit mortificare
 eum³³ Dominus autem non derelinquet eum in manus eius nec damnabit eum cum iudicabitur illi

³⁴ expecta Dominum et custodi viam eius et exaltabit te ut hereditate capias terram cum perierint
 peccatores videbis ³⁵ vidi impium superexaltatum et elevatum sicut cedros Libani ³⁶ et transivi et
 ecce non erat et quaesivi eum et non est inventus locus eius ³⁷ custodi innocentiam et vide aequitatem
 quoniam sunt reliquiae homini pacifico ³⁸ iniusti autem disperibunt simul reliquiae impiorum
 peribunt ³⁹ salus autem iustorum a Domino et protector eorum in tempore tribulationis ⁴⁰ et
 adiuvabit eos Dominus et liberabit eos et eruet eos a peccatoribus et salvabit eos quia speraverunt
 in eo

Chapter 37

¹ psalmus David in rememorationem de sabbato ² Domine ne in furore tuo arguas me neque in
 ira tua corripas me ³ quoniam sagittae tuae infixae sunt mihi et confirmasti super me manum tuam
⁴ non est sanitas carni meae a facie irae tuae non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum
⁵ quoniam iniquitates meae supergressae sunt caput meum sicut onus grave gravatae sunt super me
⁶ putruerunt et corruptae sunt cicatrices meae a facie insipientiae meae ⁷ miser factus sum et curvatus
 sum usque ad finem tota die contristatus ingrediebar ⁸ quoniam lumbi mei impleti sunt inlusionibus
 et non est sanitas in carne mea ⁹ adflictus sum et humiliatus sum nimis rugiebam a gemitu cordis
 mei ¹⁰ Domine ante te omne desiderium meum et gemitus meus a te non est absconditus ¹¹ cor
 meum conturbatum est dereliquit me virtus mea et lumen oculorum meorum et ipsum non est
 mecum ¹² amici mei et proximi mei adversus me adpropinquaverunt et steterunt et qui iuxta me
 erant de longe steterunt ¹³ et vim faciebant qui quaerebant animam meam et qui inquirebant mala
 mihi locuti sunt vanitates et dolos tota die meditabantur ¹⁴ ego autem tamquam surdus non audiebam
 et sicut mutus non aperiens os suum ¹⁵ et factus sum sicut homo non audiens et non habens in ore
 suo redargutiones ¹⁶ quoniam in te Domine speravi tu exaudies Domine Deus meus ¹⁷ quia dixi
 nequando supergaudeant mihi inimici mei et dum commoventur pedes mei super me magna locuti
 sunt ¹⁸ quoniam ego in flagella paratus et dolor meus in conspectu meo semper ¹⁹ quoniam
 iniquitatem meam adnuntiabo %et; cogitabo pro peccato meo ²⁰ inimici autem mei vivent et firmati

sunt super me et multiplicati sunt qui oderunt me inique²¹ qui retribuunt mala pro bonis detrahebant
 mihi quoniam sequebar bonitatem²² non derelinquas me Domine Deus meus ne discesseris a me
²³ intende in adiutorium meum Domine salutis meae

Chapter 38

¹ in finem Idithun canticum David ² dixi custodiam vias meas ut non delinquam in lingua mea
 posui ori meo custodiam cum consisteret peccator adversum me³ obmutui et humiliatus sum et
 silui a bonis et dolor meus renovatus est⁴ concaluit cor meum intra me et in meditatione mea
 exardescet ignis⁵ locutus sum in lingua mea notum fac mihi Domine finem meum et numerum
 dierum meorum quis est ut sciam quid desit mihi⁶ ecce mensurabiles posuisti dies meos et substantia
 mea tamquam nihilum ante te verumtamen universa vanitas omnis homo vivens diapsalma
⁷ verumtamen in imagine pertransit homo sed et frustra conturbatur thesaurizat et ignorat cui
⁸ congregabit ea et nunc quae est expectatio mea nonne Dominus et substantia mea apud te est
⁹ ab omnibus iniquitatibus meis erue me obprobrium insipienti dedisti me¹⁰ obmutui %et; non
 aperui os meum quoniam tu fecisti¹¹ amove a me plagas tuas¹² a fortitudine manus tuae ego
 defeci in increpationibus propter iniquitatem corripuisti hominem et tabescere fecisti sicut araneam
 animam eius verumtamen vane %conturbatur; omnis homo diapsalma¹³ exaudi orationem meam
 Domine et deprecationem meam auribus percipe lacrimas meas ne sileas quoniam advena sum apud
 te et peregrinus sicut omnes patres mei¹⁴ remitte mihi ut refrigerer priusquam abeam et amplius
 non ero

Chapter 39

¹ in finem David psalmus ² expectans expectavi Dominum et intendit mihi ³ et exaudivit preces
 meas et eduxit me de lacu miseriae et de luto fecis et statuit super petram pedes meos et direxit
⁴ gressus meos et inmisit in os meum canticum novum carmen Deo nostro videbunt multi et timebunt

et sperabunt in Domino ⁵ beatus vir cuius est nomen Domini spes ipsius et non respexit in vanitates
 et insanias falsas ⁶ multa fecisti tu Domine Deus meus mirabilia tua et cogitationibus tuis non est
 qui similis sit tibi adnuntiavi et locutus sum multiplicati sunt super numerum ⁷ sacrificium et
 oblationem noluisti aures autem perfecisti mihi holocaustum et pro peccato non postulasti ⁸ tunc
 dixi ecce venio in capite libri scriptum est de me ⁹ ut facerem voluntatem tuam Deus meus volui
 et legem tuam in medio cordis mei ¹⁰ adnuntiavi iustitiam in ecclesia magna ecce labia mea non
 prohibebo Domine tu scisti ¹¹ iustitiam tuam non abscondi in corde meo veritatem tuam et salutare
 tuum dixi non abscondi misericordiam tuam et veritatem tuam a concilio multo ¹² tu autem Domine
 ne longe facias miserationes tuas a me misericordia tua et veritas tua semper susceperunt me
¹³ quoniam circumdederunt me mala quorum non est numerus comprehenderunt me iniquitates
 meae et non potui ut viderem multiplicatae sunt super capillos capitis mei et cor meum dereliquit
¹⁴ me ¹⁵ conplaceat tibi Domine ut eruas me Domine ad adiuvandum me respice ¹⁶ confundantur et
 revereantur simul qui quaerunt animam meam ut auferant eam convertantur retrorsum et revereantur
 qui volunt mihi mala ¹⁷ ferant confestim confusionem suam qui dicunt mihi euge euge ¹⁸ exultent
 et laetentur super te omnes quaerentes te et dicant semper magnificetur Dominus qui diligunt salutare
 tuum ¹⁸ ego autem mendicus sum et pauper Dominus sollicitus est mei adiutor meus et protector
 meus tu es Deus meus ne tardaveris

Chapter 40

¹ in finem psalmus David ² beatus qui intellegit super egenum et pauperem in die mala liberabit
 eum Dominus ³ Dominus conservet eum et vivificet eum et beatum faciat eum in terra et non tradat
 eum in animam inimicorum eius ⁴ Dominus opem ferat illi super lectum doloris eius universum
 stratum eius versasti in infirmitate eius ⁵ ego dixi Domine miserere mei sana animam meam quoniam
 peccavi tibi ⁶ inimici mei dixerunt mala mihi quando morietur et peribit nomen eius ⁷ et si
 ingrediebatur ut videret vane loquebatur cor eius congregavit iniquitatem sibi egrediebatur foras
 et loquebatur ⁸ in id ipsum adversum me susurrabant omnes inimici mei adversus me cogitabant
 mala mihi ⁹ verbum iniquum constituerunt adversus me numquid qui dormit non adiciet ut resurgat

¹⁰ etenim homo pacis meae in quo speravi qui edebat panes meos magnificavit super me
¹¹ subplantationem ¹² tu autem Domine miserere mei et resuscita me et retribuas eis ¹³ in hoc cognovi
 quoniam voluisti me quoniam non gaudebit inimicus meus super me ¹⁴ me autem propter
 innocentiam suscepisti et confirmasti me in conspectu tuo in aeternum ¹⁵ benedictus Dominus
 Deus Israhel a saeculo et in saeculum fiat fiat

Chapter 41

¹ in finem in intellectum filiis Core ² quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum ita
 desiderat anima mea ad te Deus ³ sitiivit anima mea ad Deum *fortem; vivum quando veniam et
 parebo ante faciem Dei ⁴ fuerunt mihi lacrimae meae panis die ac nocte dum dicitur mihi cotidie
 ubi est Deus tuus ⁵ haec recordatus sum et effudi in me animam meam quoniam transibo in loco
 tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei in voce exultationis et confessionis sonus epulantis
⁶ quare tristis es anima mea et quare conturbas me spera in Deo quoniam confitebor illi salutare
 vultus mei ⁷ Deus meus ad me ipsum anima mea conturbata est propterea memor ero tui de terra
 Iordanis et Hermoniim a monte modico ⁸ abyssus *ad; abyssum invocat in voce cataractarum
 tuarum omnia excelsa tua et fluctus tui super me transierunt ⁹ in die mandavit Dominus
 misericordiam suam et nocte canticum eius apud me oratio Deo vitae meae ¹⁰ dicam Deoceptor
 meus es quare oblitus es mei quare contristatus incedo dum adfligit me inimicus ¹¹ dum
 confringuntur ossa mea exprobraverunt mihi qui tribulant me dum dicunt mihi per singulos dies
 ubi est Deus tuus ¹² quare tristis es anima mea et quare conturbas me spera in Deum quoniam
 *adhuc; confitebor illi salutare vultus mei *et; Deus meus

Chapter 42

¹ psalmus David iudica me Deus et discerne causam meam de gente non sancta ab homine
 iniquo et doloso erue me ² quia tu es Deus fortitudo mea quare me reppulisti quare tristis incedo

dum adfligit me inimicus³ emitte lucem tuam et veritatem tuam ipsa me deduxerunt et adduxerunt
in montem sanctum tuum et in tabernacula tua⁴ et introibo ad altare Dei ad Deum qui laetificat
iuventutem meam confitebor tibi in cithara Deus Deus meus⁵ quare tristis es anima mea et quare
conturbas me spera in Deum quoniam *adhuc; confitebor illi salutare vultus mei *et; Deus meus

Chapter 43

¹ in finem filiis Core ad intellectum ² Deus auribus nostris audivimus patres nostri adnuntiaverunt
nobis opus quod operatus es in diebus eorum in diebus antiquis³ manus tua gentes disperdit et
plantasti eos adflixisti populos et expulisti eos⁴ nec enim in gladio suo possederunt terram et
brachium eorum non salvavit eos sed dextera tua et brachium tuum et inluminatio faciei tuae
quoniam conplacuisti in eis⁵ tu es ipse rex meus et Deus meus qui mandas salutes Iacob⁶ in te
inimicos nostros ventilabimus cornu et in nomine tuo spernemus insurgentes in nobis⁷ non enim
in arcu meo sperabo et gladius meus non salvabit me⁸ salvasti enim nos de adfligentibus nos et
odientes nos confudisti⁹ in Deo laudabimur tota die et in nomine tuo confitebimur in saeculum
diapsalma¹⁰ nunc autem reppulisti et confudisti nos et non egredieris in virtutibus nostris¹¹ avertisti
nos retrorsum post inimicos nostros et qui oderunt nos diripiebant sibi¹² dedisti nos tamquam oves
escarum et in gentibus dispersisti nos¹³ vendidisti populum tuum sine pretio et non fuit multitudo
in commutationibus nostris¹⁴ posuisti nos obprobrium vicinis nostris subsannationem et derisum
his qui in circuitu nostro¹⁵ posuisti nos in similitudinem gentibus commotionem capitis in populis
¹⁶ tota die verecundia mea contra me est et confusio faciei meae cooperuit me¹⁷ a voce exprobrantis
et obloquentis a facie inimici et persequentis¹⁸ haec omnia venerunt super nos nec obliti sumus
te et inique non egimus in testamento tuo¹⁹ et non recessit retrorsum cor nostrum et declinasti
semitas nostras a via tua²⁰ quoniam humiliasti nos in loco adflictionis et cooperuit nos umbra
mortis²¹ si obliti sumus nomen Dei nostri et %si; expandimus manus nostras ad deum alienum
²² nonne Deus requireret ista ipse enim novit abscondita cordis quoniam propter te mortificamur

23
 omni die aestimati sumus sicut oves occisionis exsurge quare dormis Domine exsurge %et; ne
 24
 repellas in finem quare faciem tuam avertis oblivisceris inopiae nostrae et tribulationis nostrae
 25
 quoniam humiliata est in pulvere anima nostra conglutinator est in terra venter noster 26
 adiuva nos et redime nos propter nomen tuum

Chapter 44

1
 in finem pro his qui commutabuntur filiis Core ad intellectum canticum pro dilecto 2
 cor meum verbum bonum dico ego opera mea regi lingua mea calamus scribae velociter scribentis
 3
 speciosus forma prae filiis hominum diffusa est gratia in labiis tuis propterea benedixit te Deus
 4
 in aeternum accingere gladio tuo super femur tuum potentissime 5
 et intende prospere procede et regna propter veritatem et mansuetudinem et iustitiam et deducet te
 6
 mirabiliter dextera tua sagittae tuae acutae populi sub te cadent in corde inimicorum regis 7
 tua Deus in saeculum saeculi virga directionis virga regni tui 8
 dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem
 9
 propterea unxit te Deus Deus tuus oleo laetitiae prae consortibus tuis murra et gutta et cassia a
 10
 vestimentis tuis a domibus eburneis ex quibus delectaverunt te filiae regum in honore tuo adstetit
 11
 regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate audi filia et vide et inclina aurem
 12
 tuam et obliviscere populum tuum et domum patris tui et concupiscet rex decorem tuum quoniam
 13
 ipse est dominus tuus et adorabunt eum *et; filiae Tyri in muneribus vultum tuum deprecabuntur
 14
 divites plebis omnis gloria eius filiae regis ab intus in fimbriis aureis 15
 circumamicta varietatibus
 16
 adducentur regi virgines post eam proximae eius adferentur tibi adferentur in laetitia et exultatione
 17
 adducentur in templum regis pro patribus tuis nati sunt tibi filii constitues eos principes super
 18
 omnem terram memor ero nominis tui in omni generatione et generatione propterea populi
 confitebuntur tibi in aeternum et in saeculum saeculi

Chapter 45

¹ in finem pro filiis Core psalmus ² Deus noster refugium et virtus adiutor in
 tribulationibus quae invenerunt nos nimis ³ propterea non timebimus dum turbabitur terra et
 transferentur montes in cor maris ⁴ sonaverunt et turbatae sunt aquae eorum conturbati sunt montes
 in fortitudine eius diapsalma ⁵ fluminis impetus laetificat civitatem Dei sanctificavit tabernaculum
 suum Altissimus ⁶ Deus in medio eius non commovebitur adiuvabit eam Deus mane diluculo
⁷ conturbatae sunt gentes inclinata sunt regna dedit vocem suam mota est terra ⁸ Dominus virtutum
 nobiscum susceptor noster Deus Iacob diapsalma ⁹ venite et videte opera Domini quae posuit
 prodigia super terram ¹⁰ auferens bella usque ad finem terrae arcum conteret et confringet arma et
 scuta conburet in igne ¹¹ vacate et videte quoniam ego sum Deus exaltabor in gentibus exaltabor
 in terra ¹² Dominus virtutum nobiscum susceptor noster Deus Iacob

Chapter 46

¹ in finem pro filiis Core psalmus ² omnes gentes plaudite manibus iubilare Deo in voce
 exultationis ³ quoniam Dominus excelsus terribilis rex magnus super omnem terram ⁴ subiecit
 populos nobis et gentes sub pedibus nostris ⁵ elegit nobis hereditatem suam speciem Iacob quam
 dilexit diapsalma ⁶ ascendit Deus in iubilo Dominus in voce tubae ⁷ psallite Deo nostro psallite
 psallite regi nostro psallite ⁸ quoniam rex omnis terrae Deus psallite sapienter ⁹ regnavit Deus
 super gentes Deus sedit super sedem sanctam suam ¹⁰ principes populorum congregati sunt cum
 Deo Abraham quoniam Dei fortes terrae vehementer elevati sunt

Chapter 47

¹ canticum psalmi filiis Core secunda sabbati ² magnus Dominus et laudabilis nimis in civitate
 Dei nostri in monte sancto eius ³ fundatur exultatione universae terrae montes Sion latera aquilonis
 civitas regis magni ⁴ Deus in domibus eius cognoscitur cum suscipiet eam ⁵ quoniam ecce reges

⁶
 congregati sunt convenerunt in unum ⁶ ipsi videntes sic admirati sunt conturbati sunt commoti sunt
⁷ tremor adprehendit eos ibi dolores ut parturientis ⁸ in spiritu vehementi conteres naves Tharsis
⁹ sicut audivimus sic vidimus in civitate Domini virtutum in civitate Dei nostri Deus fundavit eam
 in aeternum diapsalma ¹⁰ suscepimus Deus misericordiam tuam in medio templi tui ¹¹ secundum
 nomen tuum Deus sic et laus tua in fines terrae iustitia plena est dextera tua ¹² laetetur mons Sion
 exultent filiae Iudaeae propter iudicia tua %Domine; ¹³ circumdate Sion et conplectimini eam
¹⁴ narrate in turribus eius ponite corda vestra in virtute eius et distribuite domus eius ut enarretis
¹⁵ in progeniem alteram quoniam hic est Deus Deus noster in aeternum et in saeculum saeculi ipse
 reget nos in saecula

Chapter 48

¹ in finem filiis Core psalmus ² audite haec omnes gentes auribus percipite omnes qui habitatis
³ orbem quique terrigenae et filii hominum in unum dives et pauper ⁴ os meum loquetur sapientiam
 et meditatio cordis mei prudentiam ⁵ inclinabo in parabolam aurem meam aperiam in psalterio
 propositionem meam ⁶ cur timebo in die malo iniquitas calcanei mei circumdabit me ⁷ qui confidunt
 in virtute sua et in multitudine divitiarum suarum gloriantur ⁸ frater non redimit redimet homo non
 dabit Deo placationem suam ⁹ et pretium redemptionis animae suae et laboravit in aeternum ¹⁰ et
 vivet * adhuc; in finem ¹¹ non videbit interitum cum viderit sapientes morientes simul insipientes
 et stultus peribunt et relinquent alienis divitias suas ¹² %et; sepulchra eorum domus illorum in
 aeternum tabernacula eorum in progeniem et progeniem vocaverunt nomina sua in terris suis ¹³ et
 homo cum in honore esset non intellexit comparatus est iumentis insipientibus et similis factus est
¹⁴ illis haec via illorum scandalum ipsis et postea in ore suo conplacebunt diapsalma ¹⁵ sicut oves
 in inferno positi sunt mors depascet eos et dominabuntur eorum iusti in matutino et auxilium eorum
 veterescet in inferno a gloria eorum ¹⁶ verumtamen Deus redimet animam meam de manu inferi
 cum acceperit me diapsalma ¹⁷ ne timueris cum dives factus fuerit homo et cum multiplicata fuerit

¹⁸
 gloria domus eius quoniam cum interierit non sumet omnia neque descendet cum eo *pone;
¹⁹
 gloria eius quia anima eius in vita ipsius benedicetur confitebitur tibi cum benefeceris ei
²⁰ introibit usque in progenies patrum suorum usque in aeternum non videbit lumen ²¹ homo in
 honore cum esset non intellexit comparatus est iumentis %insipientibus; et similis factus est illis

Chapter 49

¹
 psalmus Asaph Deus deorum Dominus locutus est et vocavit terram a solis ortu usque ad
² occasum ³ ex Sion species decoris eius Deus manifeste veniet Deus noster et non silebit ignis in
⁴ conspectu eius exardescet et in circuitu eius tempestas valida advocabit caelum desursum et
⁵ terram discernere populum suum congregate illi sanctos eius qui ordinant testamentum eius super
⁶ sacrificia et adnuntiabunt caeli iustitiam eius quoniam Deus iudex est diapsalma ⁷ audi populus
⁸ meus et loquar tibi Israhel et testificabor tibi Deus Deus tuus ego sum non in sacrificiis tuis arguam
⁹ te holocausta autem tua in conspectu meo sunt semper non accipiam de domo tua vitulos neque
¹⁰ de gregibus tuis hircos quoniam meae sunt omnes ferae silvarum iumenta in montibus et boves
¹¹ cognovi omnia volatilia caeli et pulchritudo agri mecum est ¹² si esuriero non dicam tibi meus
¹³ est enim orbis terrae et plenitudo eius numquid manducabo carnes taurorum aut sanguinem
¹⁴ hircorum potabo immola Deo sacrificium laudis et redde Altissimo vota tua ¹⁵ et invoca me in
¹⁶ die tribulationis et eruam te et honorificabis me diapsalma peccatori autem dixit Deus quare tu
¹⁷ enarras iustitias meas et adsumis testamentum meum per os tuum tu vero odisti disciplinam et
¹⁸ proiecisti sermones meos retrorsum si videbas furem currebas cum eo et cum adulteris portionem
¹⁹ tuam ponebas os tuum abundavit malitia et lingua tua concinnabat dolos ²⁰ sedens adversus
²¹ fratrem tuum loquebaris et adversus filium matris tuae ponebas scandalum haec fecisti et tacui
²² existimasti inique quod ero tui similis arguam te et statuam contra faciem tuam intellegite nunc
²³ haec qui obliviscimini Deum nequando rapiat et non sit qui eripiat sacrificium laudis honorificabit
 me et illic iter quod ostendam illi salutare Dei

Chapter 50

¹ in finem psalmus David ² cum venit ad eum Nathan propheta quando intravit ad Bethsabee
³ miserere mei Deus secundum %magnam; misericordiam tuam %et; secundum multitudinem
⁴ miserationum tuarum dele iniquitatem meam ⁴ amplius lava me ab iniquitate mea et a peccato meo
⁵ munda me ⁵ quoniam iniquitatem meam ego cognosco et peccatum meum contra me est semper
⁶ tibi soli peccavi et malum coram te feci ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris
⁷ ecce enim in iniquitatibus conceptus sum et in peccatis concepit me mater mea ⁸ ecce enim
⁹ veritatem dilexisti incerta et occulta sapientiae tuae manifestasti mihi ⁹ asparges me hysopo et
¹⁰ mundabor lavabis me et super nivem dealbabor ¹⁰ auditui meo dabis gaudium et laetitiam exultabunt
¹¹ ossa humiliata ¹¹ averte faciem tuam a peccatis meis et omnes iniquitates meas dele ¹² cor mundum
¹³ crea in me Deus et spiritum rectum innova in visceribus meis ¹³ ne proicias me a facie tua et
¹⁴ spiritum sanctum tuum ne auferas a me ¹⁴ redde mihi laetitiam salutaris tui et spiritu principali
¹⁵ confirma me ¹⁵ docebo iniquos vias tuas et impii ad te convertentur ¹⁶ libera me de sanguinibus
¹⁷ Deus Deus salutis meae exultabit lingua mea iustitiam tuam ¹⁷ Domine labia mea aperies et os
¹⁸ meum adnuntiabit laudem tuam ¹⁸ quoniam si voluisses sacrificium dedissem utique holocaustis
¹⁹ non delectaberis ¹⁹ sacrificium Deo spiritus contribulatus cor contritum et humiliatum Deus non
²⁰ spernet ²⁰ benigne fac Domine in bona voluntate tua Sion et aedificentur muri Hierusalem ²¹ tunc
acceptabis sacrificium iustitiae oblationes et holocausta tunc inponent super altare tuum vitulos

Chapter 51

¹ in finem intellectus David ² cum venit Doec Idumeus et adnuntiavit Saul et dixit venit David
³ in domo Achimelech ³ quid gloriatur in malitia qui potens est iniquitate ⁴ tota die iniustitiam
⁵ cogitavit lingua tua sicut novacula acuta fecisti dolum ⁵ dilexisti malitiam super benignitatem
⁶ iniquitatem magis quam loqui aequitatem diapsalma ⁶ dilexisti omnia verba praecipitationis linguam

⁷
 dolosam propterea Deus destruet te in finem evellet te et emigrabit te de tabernaculo et radicem
⁸
 tuam de terra viventium diapsalma videbunt iusti et timebunt et super eum ridebunt et dicent
⁹
 ecce homo qui non posuit Deum adiutorem suum sed speravit in multitudine divitiarum suarum
¹⁰
 et praevaluit in vanitate sua ego autem sicut oliva fructifera in domo Dei speravi in misericordia
¹¹
 Dei in aeternum et in saeculum saeculi confitebor tibi in saeculum quia fecisti et expectabo
 nomen tuum quoniam bonum in conspectu sanctorum tuorum

Chapter 52

¹
 in finem pro Melech intellegentiae David dixit insipiens in corde suo non est Deus ² corrupti
 sunt et abominabiles facti sunt in iniquitatibus non est qui faciat bonum ³ Deus de caelo prospexit
 in filios hominum ut videat si est intellegens %aut; requirens Deum ⁴ omnes declinaverunt simul
 inutiles facti sunt non est qui faciat bonum non est usque ad unum ⁵ nonne scient %omnes; qui
 operantur iniquitatem qui devorant plebem meam ut cibum panis ⁶ Deum non invocaverunt illic
 trepidabunt timore ubi non fuit timor quoniam Deus dissipavit ossa eorum qui hominibus placent
⁷
 confusi sunt quoniam Deus sprexit eos quis dabit ex Sion salutare Israhel dum convertit Deus
 captivitatem plebis suae exultabit Iacob et laetabitur Israhel

Chapter 53

¹
 in finem in carminibus intellectus David ² cum venissent Ziphei et dixissent ad Saul nonne
 David absconditus est apud nos ³ Deus in nomine tuo salvum me fac et in virtute tua iudica me
⁴
 Deus exaudi orationem meam auribus percipe verba oris mei ⁵ quoniam alieni insurrexerunt
 adversum me et fortes quaesierunt animam meam non proposuerunt Deum ante conspectum suum
⁶
 diapsalma ecce enim Deus adiuvat me Dominus susceptor animae meae ⁷ avertet mala inimicis
⁸
 meis in veritate tua disperde illos voluntarie sacrificabo tibi confitebor nomini tuo Domine quoniam
⁹
 bonum quoniam ex omni tribulatione eripuisti me et super inimicos meos despexit oculus meus

Chapter 54

¹ in finem in carminibus intellectus David ² exaudi Deus orationem meam et ne despexeris
 deprecationem meam ³ intende mihi et exaudi me contristatus sum in exercitatione mea et
 conturbatus sum ⁴ a voce inimici et a tribulatione peccatoris quoniam declinaverunt in me iniquitatem
 et in ira molesti erant mihi ⁵ cor meum conturbatum est in me et formido mortis cecidit super me
⁶ timor et tremor venit super me et contexit me tenebra ⁷ et dixi quis dabit mihi pinnas sicut columbae
 et volabo et requiescam ⁸ ecce elongavi fugiens et mansi in solitudine diapsalma ⁹ expectabam
 eum qui salvum me fecit a pusillanimitate spiritus et a tempestate ¹⁰ praecipita Domine divide
 linguas eorum quoniam vidi iniquitatem et contradictionem in civitate ¹¹ die et nocte circumdabit
 eam super muros eius et iniquitas et labor in medio eius ¹² et iniustitia et non defecit de plateis
 eius usura et dolus ¹³ quoniam si inimicus maledixisset mihi sustinuissem utique et si is qui oderat
 me super me magna locutus fuisset abscondissem me forsitan ab eo ¹⁴ tu vero homo unianimis
 dux meus et notus meus ¹⁵ qui simul mecum dulces capiebas cibos in domo Dei ambulavimus cum
 consensu ¹⁶ veniat mors super illos et descendant in infernum viventes quoniam nequitiae in
 habitaculis eorum in medio eorum ¹⁷ ego %autem; ad Deum clamavi et Dominus salvabit me
¹⁸ vespere et mane et meridie narrabo et adnuntiabo et exaudiet vocem meam ¹⁹ redimet in pace
 animam meam ab his qui adpropinquant mihi quoniam inter multos erant mecum ²⁰ exaudiet Deus
 et humiliabit illos qui est ante saecula diapsalma non enim est illis commutatio et non timuerunt
 Deum ²¹ extendit manum suam in retribuendo contaminaverunt testamentum eius ²² divisi sunt
 ab ira vultus eius et adpropinquavit cor illius molliti sunt sermones eius super oleum et ipsi sunt
²³ iacula ²⁴ iacta super Dominum curam tuam et ipse te enutriet non dabit in aeternum fluctuationem
 iusto tu vero Deus deduces eos in puteum interitus viri sanguinum et doli non dimidiabunt dies
 suos ego autem sperabo in te Domine

Chapter 55

¹ in finem pro populo qui a sanctis longe factus est David in tituli inscriptione cum tenuerunt
 eum Allophili in Geth ² miserere mei Deus quoniam conculcavit me homo tota die inpugnans
 tribulavit me ³ conculcaverunt me inimici mei tota die quoniam multi bellantes adversum me ⁴ ab
 altitudine diei timebo ego vero in te sperabo ⁵ in Deo laudabo sermones meos in Deo speravi non
 timebo quid faciat mihi caro ⁶ tota die verba mea execrabantur adversum me omnia consilia eorum
 in malum ⁷ inhabitabunt et abscondent ipsi calcaneum meum observabunt sicut sustinuerunt animam
 meam ⁸ pro nihilo salvos facies illos in ira populos confringes Deus ⁹ vitam meam adnuntiavi tibi
 posuisti lacrimas meas in conspectu tuo sicut et in promissione tua ¹⁰ tunc convertentur inimici
 mei retrorsum in quacumque die invocavero te ecce cognovi quoniam Deus meus es ¹¹ in Deo
 laudabo verbum in Domino laudabo sermonem in Deo speravi non timebo quid faciat mihi homo
¹² in me sunt Deus vota *tua; % quae; reddam laudationes tibi ¹³ quoniam eripuisti animam meam
 de morte et pedes meos de lapsu ut placeam coram Deo in lumine viventium

Chapter 56

¹ in finem ne disperdas David in tituli inscriptione cum fugeret a facie Saul in spelunca ² miserere
 mei Deus miserere mei quoniam in te confidit anima mea et in umbra alarum tuarum sperabo donec
 transeat iniquitas ³ clamabo ad Deum altissimum Deum qui benefecit mihi ⁴ misit de caelo et
 liberavit me dedit in obprobrium conculcantes me diapsalma misit Deus misericordiam suam et
 veritatem suam ⁵ et eripuit animam meam de medio catulorum leonum dormivi conturbatus filii
 hominum dentes eorum arma et sagittae et lingua eorum gladius acutus ⁶ exaltare super caelos
 Deus et in omnem terram gloria tua ⁷ laqueum paraverunt pedibus meis et incurvaverunt animam
 meam foderunt ante faciem meam foveam et inciderunt in eam diapsalma ⁸ paratum cor meum
 Deus paratum cor meum cantabo et psalmum dicam ⁹ exsurge gloria mea exsurge psalterium et
 cithara exurgam diluculo ¹⁰ confitebor tibi in populis Domine psalmum dicam tibi in gentibus
¹¹ quoniam magnificata est usque ad caelos misericordia tua et usque ad nubes veritas tua ¹² exaltare
 super caelos Deus et super omnem terram gloria tua

Chapter 57

¹ in finem ne disperdas David in tituli inscriptione ² si vere utique iustitiam loquimini recta
³ iudicate filii hominum etenim in corde iniquitates operamini in terra iniustitiam manus vestrae
⁴ concinnant alienati sunt peccatores a vulva erraverunt ab utero locuti sunt falsa ⁵ furor illis
⁶ secundum similitudinem serpentis sicut aspidis surdae et obturantis aures suas quae non exaudiet
⁷ vocem incantantium et venefici incantantis sapienter Deus conteret dentes eorum in ore ipsorum
⁸ molas leonum confringet Dominus ad nihilum devenient tamquam aqua decurrens intendit arcum
⁹ suum donec infirmentur sicut cera quae fluit auferentur supercecidit ignis et non viderunt solem
¹⁰ priusquam intellexerent spinae vestrae ramnum sicut viventes sicut in ira absorbet vos ¹¹ laetabitur
¹² iustus cum viderit vindictam manus suas lavabit in sanguine peccatoris et dicet homo si utique
 est fructus iusto utique est Deus iudicans eos in terra

Chapter 58

¹ in finem ne disperdas David in tituli inscriptione quando misit Saul et custodivit domum eius
² ut interficeret eum eripe me de inimicis meis Deus et ab insurgentibus in me libera me ³ eripe
⁴ me de operantibus iniquitatem et de viris sanguinum salva me quia ecce ceperunt animam meam
⁵ intruerunt in me fortes neque iniquitas mea neque peccatum meum Domine sine iniquitate cucurri
⁶ et direxi exsurge in occursum meum et vide et tu Domine Deus virtutum Deus Israhel intende ad
⁷ visitandas omnes gentes non miserearis omnibus qui operantur iniquitatem diapsalma convertentur
⁸ ad vesperam et famem patientur ut canes et circuibunt civitatem ecce loquentur in ore suo et
⁹ gladius in labiis eorum quoniam quis audivit et tu Domine deridebis eos ad nihilum deduces
¹⁰ omnes gentes fortitudinem meam ad te custodiam quia Deus susceptor meus ¹¹ Deus meus
¹² voluntas eius praeveniet me Deus ostendet mihi super inimicos meos ne occidas eos nequando
 obliviscantur populi mei disperge illos in virtute tua et depone eos protector meus Domine

¹³ delictum oris eorum sermonem labiorum ipsorum et comprehendantur in superbia sua et de
 execratione et mendacio adnuntiabuntur ¹⁴ in consummatione in ira consummationis et non erunt
 et scient quia Deus dominatur Iacob finium terrae diapsalma ¹⁵ convertentur ad vesperam et famem
 patientur ut canes et circuibunt civitatem ¹⁶ ipsi dispergentur ad manducandum si vero non fuerint
 saturati et murmurabunt ¹⁷ ego autem cantabo fortitudinem tuam et exultabo mane misericordiam
 tuam quia factus es susceptor meus et refugium meum in die tribulationis meae ¹⁸ adiutor meus
 tibi psallam quia Deus susceptor meus es Deus meus misericordia mea

Chapter 59

¹ in finem his qui inmutabuntur in tituli inscriptione David in doctrina ² cum succendit Syriam
 Mesopotamiam et Syriam Soba et convertit Ioab et percussit vallem Salinarum duodecim milia
³ Deus reppulisti nos et destruxisti nos iratus es et misertus es nobis ⁴ commovisti terram et turbasti
 eam sana contritiones eius quia commota est ⁵ ostendisti populo tuo dura potasti nos vino
 conpunctionis ⁶ dedisti metuentibus te significationem ut fugiant a facie arcus diapsalma ut liberentur
 dilecti tui ⁷ salvum fac dextera tua et exaudi me ⁸ Deus locutus est in sancto suo laetabor et partibor
⁹ Sicima et convallem tabernaculorum metibor ⁹ meus est Galaad et meus %est; Manasses et Efraim
 fortitudo capitis mei Iuda rex meus ¹⁰ Moab olla spei meae in Idumeam extendam calciamentum
 meum mihi alienigenae subditi sunt ¹¹ quis deducet me in civitatem munitam quis deducet me
 usque in Idumeam ¹² nonne tu Deus qui reppulisti nos et non egredieris Deus in virtutibus nostris
¹³ da nobis auxilium de tribulatione et vana salus hominis ¹⁴ in Deo faciemus virtutem et ipse ad
 nihilum deducet tribulantes nos

Chapter 60

¹ in finem in hymnis David ² exaudi Deus deprecationem meam intende orationi meae ³ a
 finibus terrae ad te clamavi dum anxiaretur cor meum in petra exaltasti me deduxisti me ⁴ quia
 factus es spes mea turris fortitudinis a facie inimici ⁵ inhabitabo in tabernaculo tuo in saecula
 protegar in velamento alarum tuarum diapsalma ⁶ quoniam tu Deus meus exaudisti orationem
 meam dedisti hereditatem timentibus nomen tuum ⁷ dies super dies regis adicies annos eius usque
 in diem generationis et generationis ⁸ permanet in aeternum in conspectu Dei misericordiam et
 veritatem quis requirit eius ⁹ sic psalmum dicam nomini tuo in saeculum saeculi ut reddam vota
 mea de die in diem

Chapter 61

¹ in finem pro Idithun psalmus David ² nonne Deo subiecta erit anima mea ab ipso enim salutare
 meum ³ nam et ipse Deus meus et salutaris meus susceptor meus non movebor amplius ⁴ quousque
 inruitis in hominem interficitis universi vos tamquam parieti inclinato et maceriae depulsae
⁵ verumtamen pretium meum cogitaverunt repellere cucurri in siti ore suo benedicebant et corde
 suo maledicebant diapsalma ⁶ verumtamen Deo subiecta esto anima mea quoniam ab ipso patientia
 mea ⁷ quia ipse Deus meus et salvator meus adiutor meus non emigrabo ⁸ in Deo salutare meum
 et gloria mea Deus auxilii mei et spes mea in Deo est ⁹ sperate in eo omnis congregatio populi
 effundite coram illo corda vestra Deus adiutor noster in aeternum ¹⁰ verumtamen vani filii hominum
 mendaces filii hominum in stateris ut decipiant ipsi de vanitate in id ipsum ¹¹ nolite sperare in
 iniquitate et rapinas nolite concupiscere divitiae si affluent nolite cor adponere ¹² semel locutus
 est Deus duo haec audivi quia potestas Dei ¹³ et tibi Domine misericordia quia tu reddes unicuique
 iuxta opera sua

Chapter 62

¹ psalmus David cum esset in deserto Iudaeae ² Deus Deus meus ad te de luce vigilo sitivit in
 te anima mea quam multipliciter tibi caro mea ³ in terra deserta et invia et inaquosa sic in sancto
 apparui tibi ut viderem virtutem tuam et gloriam tuam ⁴ quoniam melior est misericordia tua super
 vitas labia mea laudabunt te ⁵ sic benedicam te in vita mea in nomine tuo levabo manus meas
⁶ sicut adipe et pinguidine repleatur anima mea et labia exultationis laudabit os meum ⁷ si memor
 fui tui super stratum meum in matutinis meditabar in te ⁸ quia fuisti adiutor meus et in velamento
 alarum tuarum exultabo ⁹ adhesit anima mea post te me suscepit dextera tua ¹⁰ ipsi vero in vanum
 quaesierunt animam meam introibunt in inferiora terrae ¹¹ tradentur in manus gladii partes vulpium
¹² erunt rex vero laetabitur in Deo laudabitur omnis qui iurat in eo quia obstructum est os loquentium
 iniqua

Chapter 63

¹ in finem psalmus David ² exaudi Deus orationem meam cum deprecor a timore inimici eripe
 animam meam ³ protexisti me a conventu malignantium a multitudine operantium iniquitatem
⁴ quia exacuerunt ut gladium linguas suas intenderunt arcum rem amaram ⁵ ut sagittent in occultis
 immaculatum ⁶ subito sagittabunt eum et non timebunt firmaverunt sibi sermonem nequam
 narraverunt ut absconderent laqueos dixerunt quis videbit eos ⁷ scrutati sunt iniquitates defecerunt
 scrutantes scrutinio accedet homo et cor altum ⁸ et exaltabitur Deus sagittae parvulorum factae
 sunt plagae eorum ⁹ et infirmatae sunt contra eos linguae eorum conturbati sunt omnes qui videbant
¹⁰ eos et timuit omnis homo et adnuntiaverunt opera Dei et facta eius intellexerunt ¹¹ laetabitur
 iustus in Domino et sperabit in eo et laudabuntur omnes recti corde

Chapter 64

¹ in finem psalmus David *canticum; Hieremiae et Aggei de verbo peregrinationis quando
² incipiebant proficisci te decet hymnus Deus in Sion et tibi reddetur votum in Hierusalem ³ exaudi
⁴ orationem ad te omnis caro veniet verba iniquorum praevaluerunt super nos et impietatibus nostris
⁵ tu propitiaberis beatus quem elegisti et adsumpsisti inhabitabit in atriis tuis replebimur in bonis
⁶ domus tuae sanctum est templum tuum mirabile in aequitate exaudi nos Deus salutaris noster
⁷ spes omnium finium terrae et in mari longe praeparans montes in virtute tua accinctus potentia
⁸ qui conturbas profundum maris sonum fluctuum eius turbabuntur gentes ⁹ et timebunt qui inhabitant
¹⁰ terminos a signis tuis exitus matutini et vespere delectabis visitasti terram et inebriasti eam
multiplicasti locupletare eam flumen Dei repletum est aquis parasti cibum illorum quoniam ita est
¹¹ praeparatio eius rivos eius inebria multiplica genimina eius in stillicidiis eius laetabitur germinans
¹² benedices coronae anni benignitatis tuae et campi tui replebuntur ubertate ¹³ pinguescent speciosa
¹⁴ deserti et exultatione colles accingentur induiti sunt arietes ovium et valles abundabunt frumento
clamabunt etenim hymnum dicent

Chapter 65

¹ in finem canticum psalmi resurrectionis iubilare Deo omnis terra ² psalmum dicite nomini
³ eius date gloriam laudi eius dicite Deo quam terribilia sunt opera tua Domine in multitudine
⁴ virtutis tuae mentientur tibi inimici tui omnis terra adorent te et psallant tibi psalmum dicant
⁵ nomini tuo diapsalma venite et videte opera Dei terribilis in consiliis super filios hominum ⁶ qui
⁷ convertit mare in aridam in flumine pertransibunt pede ibi laetabimur in ipso qui dominatur in
virtute sua in aeternum oculi eius super gentes respiciunt qui exasperant non exaltentur in semet
⁸ ipsis diapsalma ⁹ benedicite gentes Deum nostrum et auditam facite vocem laudis eius qui posuit
¹⁰ animam meam ad vitam et non dedit in commotionem pedes meos quoniam probasti nos Deus
¹¹ igne nos examinasti sicut examinatur argentum induxisti nos in laqueum posuisti tribulationes
¹² in dorso nostro inposuisti homines super capita nostra transivimus per ignem et aquam et eduxisti

¹³
 nos in refrigerium ¹⁴ introibo in domum tuam in holocaustis reddam tibi vota mea ¹⁵ quae
 distinxerunt labia mea et locutum est os meum in tribulatione mea ¹⁶ holocausta medullata offeram
 tibi cum incensu arietum offeram tibi boves cum hircis diapsalma ¹⁷ venite audite et narrabo omnes
 qui timetis Deum quanta fecit animae meae ¹⁸ ad ipsum ore meo clamavi et exaltavi sub lingua
 mea ¹⁹ iniquitatem si aspexi in corde meo non exaudiat Dominus ²⁰ propterea exaudivit Deus
 adtendit voci deprecationis meae ²¹ benedictus Deus qui non amovit orationem meam et
 misericordiam suam a me

Chapter 66

¹
 in finem in hymnis psalmus cantici ² Deus misereatur nostri et benedicat nobis inluminet
 vultum suum super nos et misereatur nostri diapsalma ³ ut cognoscamus in terra viam tuam in
 omnibus gentibus salutare tuum ⁴ confiteantur tibi populi Deus confiteantur tibi populi omnes
⁵ laetentur et exultent gentes quoniam iudicas populos in aequitate et gentes in terra diriges diapsalma
⁶ confiteantur tibi populi Deus confiteantur tibi populi omnes ⁷ terra dedit fructum suum benedicat
 nos Deus Deus noster ⁸ benedicat nos Deus et metuant eum omnes fines terrae

Chapter 67

¹
 in finem David psalmus cantici ² exurgat Deus et dissipentur inimici eius et fugiant qui
 oderunt eum a facie eius ³ sicut deficit fumus deficiant sicut fluit cera a facie ignis sic pereant
 peccatores a facie Dei ⁴ et iusti epulentur exultent in conspectu Dei delectentur in laetitia ⁵ cantate
 Deo psalmum dicite nomini eius iter facite ei qui ascendit super occasum Dominus nomen illi et
 exultate in conspectu eius turbabuntur a facie eius ⁶ patris orphanorum et iudicis viduarum Deus in
 loco sancto suo ⁷ Deus inhabitare facit unius moris in domo qui educit vinctos in fortitudine similiter
 eos qui exasperant qui habitant in sepulchris ⁸ Deus cum egredereris in conspectu populi tui cum

9
 pertransieris in deserto diapsalma terra mota est etenim caeli distillaverunt a facie Dei Sinai a
 10
 facie Dei Israhel pluviam voluntariam segregabis Deus hereditati tuae et infirmata est tu vero
 11
 perfecisti eam animalia tua habitant in ea parasti in dulcedine tua pauperi Deus 12 Dominus
 13
 dabit verbum evangelizantibus virtute multa rex virtutum dilecti *dilecti; et speciei domus
 14
 dividere spolia si dormiatis inter medios cleros pinnae columbae deargentatae et posteriora dorsi
 15
 eius in pallore auri dum discernit Caelestis reges super eam nive dealbabuntur in Selmon 16 mons
 17
 Dei mons pinguis mons coagulatus mons pinguis ut quid suspicamini montes coagulatos mons
 18
 in quo beneplacitum est Deo habitare in eo etenim Dominus habitabit in finem currus Dei decem
 19
 milibus multiplex milia laetantium Dominus in eis in Sina in sancto ascendisti in altum cepisti
 captivitatem accepisti dona in hominibus etenim non credentes inhabitare Dominum Deus
 20
 benedictus Dominus die cotidie prosperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum diapsalma
 21
 Deus noster Deus salvos faciendi et Domini Domini exitus mortis 22 verumtamen Deus confringet
 23
 capita inimicorum suorum verticem capilli perambulantium in delictis suis dixit Dominus ex
 24
 Basan convertam convertam in profundis maris ut intinguatur pes tuus in sanguine lingua canum
 25
 tuorum ex inimicis ab ipso viderunt ingressus tui Deus ingressus Dei mei regis mei qui est in
 26
 sancto praevenerunt principes coniuncti psallentibus in medio iuvenularum tympanistiarum
 27
 in ecclesiis benedicite Deum Dominum de fontibus Israhel 28 ibi Benjamin adolescentulus in
 29
 mentis excessu principes Iuda duces eorum principes Zabulon principes Nepthali manda Deus
 30
 virtutem tuam confirma Deus hoc quod operatus es nobis a templo tuo in Hierusalem tibi adherent
 31
 reges munera increpa feras harundinis congregatio taurorum in vaccis populorum ut excludant
 32
 eos qui probati sunt argento dissipa gentes quae bella volunt venient legati ex Aegypto Aethiopia
 33
 praeveniet manus eius Deo regna terrae cantate Deo psallite Domino diapsalma %psallite Deo;
 34
 qui ascendit super caelum caeli ad orientem ecce dabit voci suae vocem virtutis 35 date gloriam
 36
 Deo super Israhel magnificentia eius et virtus eius in nubibus mirabilis Deus in sanctis suis Deus
 Israhel ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suae benedictus Deus

Chapter 68

¹ in finem pro his qui commutabuntur David ² saluum me fac Deus quoniam intraverunt aquae
³ usque ad animam meam infixus sum in limum profundi et non est substantia veni in altitudines
⁴ maris et tempestas demersit me laboravi clamans raucae factae sunt fauces meae defecerunt oculi
⁵ mei dum spero in Deum meum multiplicati sunt super capillos capitis mei qui oderunt me gratis
⁶ confortati sunt qui persecuti sunt me inimici mei iniuste quae non rapui tunc exsolvebam Deus
⁷ tu scis insipientiam meam et delicta mea a te non sunt abscondita non erubescant in me qui
⁸ expectant te Domine Domine virtutum non confundantur super me qui quaerunt te Deus Israhel
⁹ quoniam propter te sustinui obprobrium operuit confusio faciem meam extraneus factus sum
¹⁰ fratribus meis et peregrinus filiis matris meae quoniam zelus domus tuae comedit me et obprobria
¹¹ exprobrantium tibi ceciderunt super me et operui in ieiunio animam meam et factum est in
¹² obprobrium mihi et posui vestimentum meum cilicium et factus sum illis in parabolam
¹³ adversum me exercebantur qui sedebant in porta et in me psallebant qui bibebant vinum ego
¹⁴ vero orationem meam ad te Domine tempus beneplaciti Deus in multitudine misericordiae tuae
¹⁵ exaudi me in veritate salutis tuae eripe me de luto ut non infigar liberer ab his qui oderunt me
¹⁶ et de profundis aquarum non me demergat tempestas aquae neque absorbeat me profundum
¹⁷ neque urgeat super me puteus os suum exaudi me Domine quoniam benigna est misericordia
¹⁸ tua secundum multitudinem miserationum tuarum respice me et ne avertas faciem tuam a puero
¹⁹ tuo quoniam tribulor velociter exaudi me intende animae meae et libera eam propter inimicos
²⁰ meos eripe me tu scis inproperium meum et confusionem et reverentiam meam ²¹ in conspectu
²² tuo sunt omnes qui tribulant me inproperium expectavit cor meum et miseriam et sustinui qui simul
²³ contristaretur et non fuit et qui consolaretur et non inveni et dederunt in escam meam fel et in
²⁴ siti mea potaverunt me aceto fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum et in retributiones et in
²⁵ scandalum obscurantur oculi eorum ne videant et dorsum eorum semper incurva effunde
²⁶ super eos iram tuam et furor irae tuae comprehendat eos fiat habitatio eorum deserta et in
²⁷ tabernaculis eorum non sit qui inhabitet quoniam quem tu percussisti persecuti sunt et super

dolorem vulnerum meorum addiderunt ²⁸ adpone iniquitatem super iniquitatem eorum et non
 intrent in iustitia tua ²⁹ deleantur de libro viventium et cum iustis non scribantur ³⁰ ego sum pauper
 et dolens salus tua Deus suscepit me ³¹ laudabo nomen Dei cum cantico magnificabo eum in laude
³² et placebit Deo super vitulum novellum cornua producentem et ungulas ³³ videant pauperes et
 laetentur quaerite Deum et vivet anima vestra ³⁴ quoniam exaudivit pauperes Dominus et vinctos
 suos non despexit ³⁵ laudent illum caeli et terra mare et omnia reptilia in eis ³⁶ quoniam Deus
 salvam faciet Sion et aedificabuntur civitates Iudaeae et inhabitabunt ibi et hereditate adquirent
³⁷ eam et semen servorum eius possidebunt eam et qui diligunt nomen eius habitabunt in ea

Chapter 69

¹ in finem David in rememoratione eo quod salvum me fecit Dominus ² Deus in adiutorium
 meum intende * Domine ad adjuvandum me festina; ³ confundantur et revereantur qui quaerunt
 animam meam ⁴ avertantur retrorsum et erubescant qui volunt mihi mala avertantur statim
 erubescences qui dicunt %mihi; euge euge ⁵ exultent et laetentur in te omnes qui quaerunt te et
 dicant semper magnificetur Deus qui diligunt salutare tuum ⁶ ego vero egenus et pauper Deus
 adiuva me adiutor meus et liberator meus es tu Domine ne moreris

Chapter 70

¹ David psalmus filiorum Ionadab et priorum captivorum in te Domine speravi non confundar
 in aeternum ² in iustitia tua libera me et eripe me inclina ad me aurem tuam et salva me ³ esto mihi
 in Deum protectorem et in locum munitum ut salvum me facias quoniam firmamentum meum et
 refugium meum es tu ⁴ Deus meus eripe me de manu peccatoris de manu contra legem agentis et
 iniqui ⁵ quoniam tu es patientia mea Domine Domine spes mea a iuventute mea ⁶ in te confirmatus
 sum ex utero de ventre matris meae tu es protector meus in te cantatio mea semper ⁷ tamquam

prodigium factus sum multis et tu adiutor fortis ⁸ repleatur os meum laude ut cantem gloriam tuam
 tota die magnitudinem tuam ⁹ non proicias me in tempore senectutis cum deficiet virtus mea ne
 derelinquas me ¹⁰ quia dixerunt inimici mei mihi et qui custodiebant animam meam consilium
 fecerunt in unum ¹¹ dicentes Deus dereliquit eum persequimini et comprehendite eum quia non est
 qui eripiat ¹² Deus ne elongeris a me Deus meus in adiutorium meum respice ¹³ confundantur et
 deficiant detrahentes animae meae operiantur confusione et pudore qui quaerunt mala mihi ¹⁴ ego
 autem semper sperabo et adiciam super omnem laudem tuam ¹⁵ os meum adnuntiabit iustitiam
 tuam tota die salutem tuam quoniam non cognovi litteraturam ¹⁶ introibo in potentiam Domini
 Domine memorabor iustitiae tuae solius ¹⁷ Deus docuisti me ex iuventute mea et usque nunc
 pronuntiabo mirabilia tua ¹⁸ et usque in senectam et senium Deus ne derelinquas me donec
 adnuntiem brachium tuum generationi omni quae ventura est potentiam tuam ¹⁹ et iustitiam tuam
 Deus usque in altissima quae fecisti magnalia Deus quis similis tibi ²⁰ quantas ostendisti mihi
 tribulationes multas et malas et conversus vivificasti me et de abyssis terrae iterum reduxisti me
²¹ multiplicasti magnificentiam tuam et conversus consolatus es me ²² nam et ego confitebor tibi
 in vasis psalmi veritatem tuam Deus psallam tibi in cithara Sanctus Israhel ²³ exultabunt labia mea
 cum cantavero tibi et anima mea quam redemisti ²⁴ sed et lingua mea tota die meditabitur iustitiam
 tuam cum confusi et reveriti fuerint qui quaerunt mala mihi

Chapter 71

¹ in Salomonem ² Deus iudicium tuum regi da et iustitiam tuam filio regis iudicare populum
 tuum in iustitia et pauperes tuos in iudicio ³ suscipiant montes pacem populo et colles iustitiam
⁴ iudicabit pauperes populi et salvos faciet filios pauperum et humiliabit calumniatorem ⁵ et
 permanebit cum sole et ante lunam generationes generationum ⁶ descendet sicut pluvia in vellus
 et sicut stillicidia stillantia super terram ⁷ orietur in diebus eius iustitia et abundantia pacis donec
⁸ auferatur luna et dominabitur a mari usque ad mare et a flumine usque ad terminos orbis terrarum

⁹ coram illo procident Aethiopes et inimici eius terram lingent ¹⁰ reges Tharsis et insulae munera
¹¹ offerent reges Arabum et Saba dona adducent ¹² et adorabunt eum omnes reges omnes gentes
¹³ servient ei ¹⁴ quia liberavit pauperem a potente et pauperem cui non erat adiutor ¹⁵ parcat pauperi
¹⁶ et inopi et animas pauperum salvas faciet ¹⁷ ex usuris et iniquitate redimet animas eorum et
¹⁸ honorabile nomen eorum coram illo ¹⁹ et vivet et dabitur ei de auro Arabiae et orabunt de ipso
²⁰ semper tota die benedicent ei ²¹ erit firmamentum in terra in summis montium superextolletur
²² super Libanum fructus eius et florebunt de civitate sicut faenum terrae ²³ sit nomen eius benedictum
²⁴ in saecula ante solem permanet nomen eius et benedicentur in ipso omnes tribus terrae omnes gentes
²⁵ beatificabunt eum ²⁶ benedictus Dominus Deus Deus Israhel qui facit mirabilia solus ²⁷ et
²⁸ benedictum nomen maiestatis eius in aeternum et replebitur maiestate eius omnis terra fiat fiat
²⁹ defecerunt laudes David filii Iesse

Chapter 72

¹ psalmus Asaph quam bonus Israhel Deus his qui recto sunt corde ² mei autem paene moti sunt
³ pedes paene effusi sunt gressus mei ⁴ quia zelavi super iniquis pacem peccatorum videns ⁵ quia
⁶ non est respectus morti eorum et firmamentum in plaga eorum ⁷ in labore hominum non sunt et
⁸ cum hominibus non flagellabuntur ⁹ ideo tenuit eos superbia operti sunt iniquitate et impietate sua
¹⁰ prodiet quasi ex adipe iniquitas eorum transierunt in affectum cordis ¹¹ cogitaverunt et locuti sunt
¹² in nequitia iniquitatem in excelso locuti sunt ¹³ posuerunt in caelum os suum et lingua eorum transivit
¹⁴ in terra ¹⁵ ideo convertetur populus meus hic et dies pleni invenientur in eis ¹⁶ et dixerunt quomodo
¹⁷ scit Deus et si est scientia in Excelso ¹⁸ ecce ipsi peccatores et abundantes in saeculo obtinuerunt
¹⁹ divitias ²⁰ et dixi; ergo sine causa iustificavi cor meum et lavi inter innocentes manus meas ²¹ et
²² fui flagellatus tota die et castigatio mea in matutino ²³ si dicebam narrabo sic ecce nationem filiorum
²⁴ tuorum reprobavi ²⁵ et existimabam cognoscere hoc labor est ante me ²⁶ donec intrem in
²⁷ sanctuarium Dei intellegam in novissimis eorum ²⁸ verumtamen propter dolos posuisti eis deiecisti

¹⁹
 eos dum adlevarentur ¹⁹ quomodo facti sunt in desolationem subito defecerunt perierunt propter
²⁰
 iniquitatem suam ²⁰ velut somnium surgentium Domine in civitate tua imaginem ipsorum ad
²¹
 nihilum rediges ²¹ quia inflammatum est cor meum et renes mei commutati sunt ²² et ego ad
²³
 nihilum redactus sum et nescivi ²³ ut iumentum factus sum apud te et ego semper tecum ²⁴ tenuisti
²⁵
 manum dexteram meam et in voluntate tua deduxisti me et cum gloria suscepisti me ²⁵ quid enim
²⁶
 mihi est in caelo et a te quid volui super terram ²⁶ defecit caro mea et cor meum Deus cordis mei
²⁷
 et pars mea Deus in aeternum ²⁷ quia ecce qui elongant se a te peribunt perdidisti omnem qui
²⁸
 fornicatur abs te ²⁸ mihi autem adherere Deo bonum est ponere in Domino Deo spem meam ut
 adnuntiem omnes praedicationes tuas % in portis filiae Sion;

Chapter 73

¹
 intellectus Asaph ut quid Deus reppulisti in finem iratus est furor tuus super oves pascuae tuae
²
 memor esto congregationis tuae quam possedisti ab initio redemisti virgam hereditatis tuae mons
³
 Sion in quo habitasti in eo ³ leva manus tuas in superbias eorum in finem quanta malignatus est
⁴
 inimicus in sancto ⁴ et gloriati sunt qui oderunt te in medio sollemnitatis tuae posuerunt signa sua
⁵
 signa ⁵ et non cognoverunt sicut in exitu super summum quasi in silva lignorum securibus
⁶
 exciderunt ianuas eius in id ipsum in securi et ascia deiecerunt %eam; ⁷ incenderunt igni
⁸
 sanctuarium tuum in terra polluerunt tabernaculum nominis tui ⁸ dixerunt in corde suo cognatio
⁹
 eorum simul quiescere faciamus omnes dies festos Dei a terra ⁹ signa nostra non vidimus iam non
¹⁰
 est propheta et nos non cognoscet amplius ¹⁰ usquequo Deus inproperabit inimicus inritat adversarius
¹¹
 nomen tuum in finem ¹¹ ut quid avertis manum tuam et dexteram tuam de medio sinu tuo in finem
¹²
 Deus autem rex noster ante saeculum operatus est salutes in medio terrae ¹³ tu confirmasti in
¹⁴
 virtute tua mare contribulasti capita draconum in aquis ¹⁴ tu confregisti capita draconis dedisti eum
¹⁵
 escam populis Aethiopum ¹⁵ tu disruptisti fontem et torrentes * tu siccasti fluvios Aetham; ¹⁶ tuus

17
 est dies et tua est nox tu fabricatus es auroram et solem tu fecisti omnes terminos terrae aestatem
 18
 et ver tu plasmasti ea memor esto huius inimicus inproperavit Dominum et populus insipiens
 19
 incitavit nomen tuum ne tradas bestiis animam confitentem tibi animas pauperum tuorum ne
 20
 obliviscaris in finem respice in testamentum tuum quia repleti sunt qui obscurati sunt terrae
 21
 domibus iniquitatum ne avertatur humilis factus confusus pauper et inops laudabunt nomen
 22
 tuum exsurge Deus iudica causam tuam memor esto inproperiorum tuorum eorum qui ab insipiente
 23
 sunt tota die ne obliviscaris voces inimicorum tuorum superbia eorum qui te oderunt ascendit
 semper

Chapter 74

1 in finem ne corrumpas psalmus Asaph cantici 2 confitebimur tibi Deus confitebimur et
 invocabimus nomen tuum narrabimus mirabilia tua 3 cum accepero tempus ego iustitias iudicabo
 4 liquefacta est terra et omnes qui habitant in ea ego confirmavi columnas eius diapsalma 5 dixi
 iniquis nolite inique facere et delinquentibus nolite exaltare cornu 6 nolite extollere in altum cornu
 vestrum nolite loqui adversus Deum iniquitatem 7 quia neque ab oriente neque ab occidente neque
 a desertis montibus 8 quoniam Deus iudex est hunc humiliat et hunc exaltat 9 quia calix in manu
 Domini vini meri plenus mixto et inclinavit ex hoc in hoc verum fex eius non est exinanita bibent
 omnes peccatores terrae 10 ego autem adnuntiabo in saeculum cantabo Deo Iacob 11 et omnia
 cornua peccatorum confringam et exaltabuntur cornua iusti

Chapter 75

1 in finem in laudibus psalmus Asaph canticum ad Assyrium 2 notus in Iudaea Deus in Israhel
 magnum nomen eius 3 et factus est in pace locus eius et habitatio eius in Sion 4 ibi confregit
 potentias arcuum scutum et gladium et bellum diapsalma 5 inluminas tu mirabiliter de montibus

⁶
 aeternis turbati sunt omnes insipientes corde dormierunt somnum suum et nihil invenerunt omnes
⁷
 viri divitiarum manibus suis ab increpatione tua Deus Iacob dormitaverunt qui ascenderunt equos
⁸
 tu terribilis es et quis resistet tibi ex tunc ira tua ⁹ de caelo auditum fecisti iudicium terra timuit
¹⁰
 et quievit cum exurgeret in iudicium Deus ut salvos faceret omnes mansuetos terrae diapsalma
¹¹
 quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi et reliquiae cogitationis diem festum agent tibi
¹²
 vovete et reddite Domino Deo vestro omnes qui in circuitu eius adferent munera terribili ¹³ et
 ei qui aufert spiritus principum terribili apud reges terrae

Chapter 76

¹
 in finem pro Idithun psalmus Asaph ² voce mea ad Dominum clamavi voce mea ad Deum et
³
 intendit me in die tribulationis meae Deum exquisivi manibus meis nocte contra eum et non sum
⁴
 deceptus rennuit consolari anima mea memor fui Dei et delectatus sum exercitatus sum et defecit
⁵
 spiritus meus diapsalma anticipaverunt vigilias oculi mei turbatus sum et non sum locutus
⁶
 cogitavi dies antiquos et annos aeternos in mente habui ⁷ et meditatus sum nocte cum corde meo
⁸
 exercitabar et scobebam spiritum meum numquid in aeternum proiciet Deus et non adponet ut
⁹
 complacitior sit adhuc aut in finem misericordiam suam abscidet a generatione in generationem
¹⁰
 aut obliviscetur misereri Deus aut continebit in ira sua misericordias suas diapsalma ¹¹ et dixi
¹²
 nunc coepi haec mutatio dexterarum Excelsi memor fui operum Domini quia memor ero ab initio
¹³
 mirabilium tuorum et meditabor in omnibus operibus tuis et in adinventionibus tuis exercebor
¹⁴
 Deus in sancto via tua quis deus magnus sicut Deus noster ¹⁵ tu es Deus qui facis mirabilia
¹⁶
 notam fecisti in populis virtutem tuam redemisti in brachio tuo populum tuum filios Iacob et
¹⁷
 Ioseph diapsalma viderunt te aquae Deus viderunt te aquae et timuerunt et turbatae sunt abyssi
¹⁸
 multitudo sonitus aquarum vocem dederunt nubes etenim sagittae tuae transeunt ¹⁹ vox tonitru
²⁰
 tui in rota inluxerunt coruscationes tuae orbi terrae commota est et contremuit terra in mari via

tua et semitae tuae in aquis multis et vestigia tua non cognoscuntur²¹ deduxisti sicut oves populum tuum in manu Mosi et Aaron

Chapter 77

¹ intellectus Asaph attendite populus meus legem meam inclinate aurem vestram in verba oris mei ² aperiam in parabola os meum eloquar ³ propositiones ab initio ⁴ quanta audivimus et cognovimus ea et patres nostri narraverunt nobis ⁵ non sunt occultata a filiis eorum in generationem alteram narrantes laudes Domini et virtutes eius et mirabilia eius quae fecit ⁶ et suscitavit testimonium in Iacob et legem posuit in Israhel quanta mandavit patribus nostris nota facere ea filiis suis ⁷ ut cognoscat generatio altera filii qui nascentur et exsurgent et narrabunt filiis suis ⁸ ut ponant in Deo spem suam et non obliviscantur opera Dei et mandata eius exquirant ⁹ ne fiant sicut patres eorum generatio prava et exasperans generatio quae non direxit cor suum et non est creditus cum Deo spiritus eius ¹⁰ filii Effrem intendentes et mittentes arcus conversi sunt in die belli ¹¹ non custodierunt testamentum Dei et in lege eius noluerunt ambulare ¹² et obliti sunt benefactorum eius et mirabilium eius quae ostendit eis ¹³ coram patribus eorum quae fecit mirabilia in terra Aegypti in campo Taneos ¹⁴ interruptit mare et perduxit eos statuit aquas quasi utrem ¹⁵ et deduxit eos in nube diei et tota nocte in inluminacione ignis ¹⁶ interruptit petram in heremo et adaquavit eos velut in abyssu multa ¹⁷ et eduxit aquam de petra et deduxit tamquam flumina aquas ¹⁸ et adposuerunt adhuc peccare ei in ira excitaverunt Excelsum in inaquoso ¹⁹ et temptaverunt Deum in cordibus suis ut peterent escas animabus suis ²⁰ et male locuti sunt de Deo dixerunt numquid poterit Deus parare mensam in deserto ²¹ quoniam percussit petram et fluxerunt aquae et torrentes inundaverunt numquid et panem potest dare aut parare mensam populo suo ²² ideo audivit Dominus et distulit et ignis accensus est in Iacob et ira ascendit in Israhel ²³ quia non crediderunt in Deo nec speraverunt in salutare eius ²⁴ et mandavit nubibus desuper et ianuas caeli aperuit ²⁵ et pluit illis manna ad manducandum et panem caeli dedit eis ²⁶ panem angelorum manducavit homo

²⁶
 cibaria misit eis in abundantiam ²⁶ transtulit austrum de caelo et induxit in virtute sua africanum
²⁷ et pluit super eos sicut pulverem carnes et sicut harenam maris volatilia pinnata ²⁸ et ceciderunt
²⁹
 in medio castrorum eorum circa tabernacula eorum ²⁹ et manducaverunt et saturati sunt nimis et
³⁰
 desiderium eorum adtulit eis ³⁰ non sunt fraudati a desiderio suo adhuc escae eorum erant in ore
³¹ ipsorum ³¹ et ira Dei ascendit in eos et occidit pingues eorum et electos Israhel inpedivit ³² in
³³
 omnibus his peccaverunt adhuc et non crediderunt mirabilibus eius ³³ et defecerunt in vanitate dies
³⁴
 eorum et anni eorum cum festinatione ³⁴ cum occideret eos quaerebant eum et revertebantur et
³⁵
 diluculo veniebant ad Deum ³⁵ et rememorati sunt quia Deus adiutor est eorum et Deus excelsus
³⁶ redemptor eorum est ³⁶ et dilexerunt eum in ore suo et lingua sua mentiti sunt ei ³⁷ cor autem
³⁸
 ipsorum non erat rectum cum eo nec fideles habiti sunt in testamento eius ³⁸ ipse autem est
 misericors et propitius fiet peccatis eorum et non perdet eos et abundabit ut avertat iram suam et
³⁹
 non accendet omnem iram suam ³⁹ et recordatus est quia caro sunt spiritus vadens et non rediens
⁴⁰ quotiens exacerbaverunt eum in deserto in ira concitaverunt eum in iniquo ⁴¹ et conversi sunt
⁴²
 et temptaverunt Deum et Sanctum Israhel exacerbaverunt ⁴² non sunt recordati manus eius die qua
⁴³
 redemit eos de manu tribulantis ⁴³ sicut posuit in Aegypto signa sua et prodigia sua in campo
⁴⁴ Taneos ⁴⁴ et convertit in sanguine flumina eorum et imbres eorum ne biberent ⁴⁵ misit in eos
⁴⁶
 cynomiam et comedit eos et ranam et disperdit eos ⁴⁶ et dedit erugini fructus eorum et labores
⁴⁷ eorum lucustae ⁴⁷ et occidit in grandine vineam eorum et moros eorum in pruina ⁴⁸ et tradidit
⁴⁹
 grandini iumenta eorum et possessionem eorum igni ⁴⁹ misit in eos iram indignationis suae
⁵⁰
 indignationem et iram et tribulationem inmissionem per angelos malos ⁵⁰ viam fecit semitae irae
⁵¹ suae non pepercit a morte animarum eorum et iumenta eorum in morte conclusit ⁵¹ et percussit
⁵²
 omne primitivum in terra Aegypti primitias laborum eorum in tabernaculis Cham ⁵² et abstulit
⁵³
 sicut oves populum suum et perduxit eos tamquam gregem in deserto ⁵³ et deduxit eos in spe et
⁵⁴
 non timuerunt et inimicos eorum operuit mare ⁵⁴ et induxit eos in montem sanctificationis suae
 montem quem adquisivit dextera eius et eiecit a facie eorum gentes et sorte divisit eis terram in
⁵⁵ funiculo distributionis ⁵⁵ et habitare fecit in tabernaculis eorum tribus Israhel ⁵⁶ et temptaverunt

et exacerbaverunt Deum excelsum et testimonia eius non custodierunt⁵⁷ et averterunt se et non
servaverunt pactum quemadmodum patres eorum conversi sunt in arcum pravum⁵⁸ et in ira
concitaverunt eum in collibus suis et in sculptilibus suis ad aemulationem eum provocaverunt
59
audivit Deus et sprexit et ad nihilum redegit valde Israhel⁶⁰ et reppulit tabernaculum Selo
tabernaculum suum ubi habitavit in hominibus⁶¹ et tradidit in captivitatem virtutem eorum et
pulchritudinem eorum in manus inimici⁶² et conclusit in gladio populum suum et hereditatem
suam sprexit⁶³ iuvenes eorum comedit ignis et virgines eorum non sunt lamentatae⁶⁴ sacerdotes
eorum in gladio ceciderunt et viduae eorum non plorabuntur⁶⁵ et excitatus est tamquam dormiens
Dominus tamquam potens crapulatus a vino⁶⁶ et percussit inimicos suos in posteriora obprobrium
sempiternum dedit illis⁶⁷ et reppulit tabernaculum Ioseph et tribum Effrem non elegit⁶⁸ et elegit
tribum Iuda montem Sion quem dilexit⁶⁹ et aedificavit sicut unicornium sanctificium suum in
terra quam fundavit in saecula⁷⁰ et elegit David servum suum et sustulit eum de gregibus ovium
de post fetantes accepit eum⁷¹ pascere Iacob servum suum et Israhel hereditatem suam⁷² et pavit
eos in innocentia cordis sui et in intellectibus manuum suarum deduxit eos

Chapter 78

1
psalmus Asaph Deus venerunt gentes in hereditatem tuam polluerunt templum sanctum tuum
posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam² posuerunt morticina servorum tuorum escas
volatilibus caeli carnes sanctorum tuorum bestiis terrae³ effuderunt sanguinem ipsorum tamquam
aquam in circuitu Hierusalem et non erat qui sepeliret⁴ facti sumus obprobrium vicinis nostris
subsannatio et inlusio his qui circum nos sunt⁵ usquequo Domine irasceris in finem accendetur
velut ignis zelus tuus⁶ effunde iram tuam in gentes quae te non noverunt et in regna quae nomen
tuum non invocaverunt⁷ quia comederunt Iacob et locum eius desolaverunt⁸ ne memineris
iniquitatum nostrarum antiquarum cito anticipent nos misericordiae tuae quia pauperes facti sumus
9
nimis adiuva nos Deus salutaris noster propter gloriam nominis tui Domine libera nos et propitius

esto peccatis nostris propter nomen tuum¹⁰ ne forte dicant in gentibus ubi est Deus eorum et
 innotescat in nationibus coram oculis nostris ultio sanguinis servorum tuorum qui effusus est
¹¹ introeat in conspectu tuo gemitus conpeditorum secundum magnitudinem brachii tui posside
 filios mortificatorum¹² et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum inproperium ipsorum
 quod exprobraverunt tibi Domine¹³ nos autem populus tuus et oves pascuae tuae confitebimur
 tibi in saeculum in generationem et generationem adnuntiabimus laudem tuam

Chapter 79

¹ in finem pro his qui commutabuntur testimonium Asaph psalmus² qui regis Israhel intende
 qui deducis tamquam oves Ioseph qui sedes super cherubin manifestare³ coram Effraim et Benjamin
 et Manasse excita potentiam tuam et veni ut salvos facias nos⁴ Deus converte nos et ostende faciem
 tuam et salvi erimus⁵ Domine Deus virtutum quousque irasceris super orationem servi tui⁶ cibabis
 nos pane lacrimarum et potum dabis nobis in lacrimis in mensura⁷ posuisti nos in contradictionem
 vicinis nostris et inimici nostri subsannaverunt nos⁸ Deus virtutum converte nos et ostende faciem
 tuam et salvi erimus⁹ vineam de Aegypto transtulisti eiecisti gentes et plantasti eam¹⁰ dux itineris
 fuisti in conspectu eius et plantasti radices eius et implevit terram¹¹ operuit montes umbra eius et
 arbusta eius cedros Dei¹² extendit palmites suos usque ad mare et usque ad Flumen propagines
 eius¹³ ut quid destruxisti maceriam eius et vindemiant eam omnes qui praetergrediuntur viam
¹⁴ exterminavit eam aper de silva et singularis feros depastus est eam¹⁵ Deus virtutum convertere
 respice de caelo et vide et visita vineam istam¹⁶ et perfice eam quam plantavit dextera tua et super
 filium quem confirmasti tibi¹⁷ incensa igni et suffossa ab increpatione vultus tui peribunt¹⁸ fiat
 manus tua super virum dexterae tuae et super filium hominis quem confirmasti tibi¹⁹ et non
 discedimus a te vivificabis nos et nomen tuum invocabimus²⁰ Domine Deus virtutum converte
 nos et ostende faciem tuam et salvi erimus

Chapter 80

¹ in finem pro torcularibus Asaph ² exultate Deo adiutori nostro iubilate Deo Iacob ³ sumite
 psalmum et date tympanum psalterium iucundum cum cithara ⁴ buciate in neomenia tuba in insigni
 die sollemnitatis nostrae ⁵ quia praeceptum Israhel est et iudicium Dei Iacob ⁶ testimonium in
 Ioseph posuit illud cum exiret de terra Aegypti linguam quam non noverat audivit ⁷ devertit ab
 oneribus dorsum eius manus eius in cofino servierunt ⁸ in tribulatione invocasti me et liberavi te
 exaudivi te in abscondito tempestatis probavi te apud aquam Contradictionis diapsalma ⁹ audi
 populus meus et contestabor te Israhel si audias me ¹⁰ non erit in te deus recens nec adorabis deum
 alienum ¹¹ ego enim sum Dominus Deus tuus qui eduxi te de terra Aegypti dilata os tuum et implebo
 illud ¹² et non audivit populus meus vocem meam et Israhel non intendit mihi ¹³ et dimisi illos
 secundum desideria cordis eorum ibunt in adinventionibus suis ¹⁴ si populus meus audisset me
 Israhel si in viis meis ambulasset ¹⁵ pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem et super
 tribulantes eos misissem manum meam ¹⁶ inimici Domini mentiti sunt ei et erit tempus eorum in
 saeculo ¹⁷ et cibavit illos ex adipe frumenti et de petra melle saturavit illos

Chapter 81

¹ psalmus Asaph Deus stetit in synagoga deorum in medio autem Deus deiudicat ² usquequo
 iudicatis iniquitatem et facies peccatorum sumitis diapsalma ³ iudicate egenum et pupillum humilem
 et pauperem iustificate ⁴ eripite pauperem et egenum de manu peccatoris liberate ⁵ nescierunt
 neque intellexerunt in tenebris ambulant movebuntur omnia fundamenta terrae ⁶ ego dixi dii estis
 et filii Excelsi omnes ⁷ vos autem sicut homines moriemini et sicut unus de principibus cadetis
⁸ surge Deus iudica terram quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus

Chapter 82

¹ canticum psalmi Asaph ² Deus quis similis erit tibi ne taceas neque conpescaris Deus ³ quoniam
⁴ ecce inimici tui sonaverunt et qui oderunt te extulerunt caput ⁵ super populum tuum malignaverunt
⁶ consilium et cogitaverunt adversus sanctos tuos ⁷ dixerunt venite et disperdamus eos de gente et
⁸ non memoretur nomen Israhel ultra ⁹ quoniam cogitaverunt unianimiter simul adversum te
¹⁰ testamentum disposuerunt ¹¹ tabernacula Idumeorum et Ismahelitae Moab et Aggareni ¹² Gebal et
¹³ Ammon et Amalech alienigenae cum habitantibus Tyrum ¹⁴ etenim Assur venit cum illis facti sunt
¹⁵ in adiutorium filiis Loth diapsalma ¹⁶ fac illis sicut Madiam et Sisarae sicut Iabin in torrente Cison
¹⁷ disperierunt in Endor facti sunt ut stercus terrae ¹⁸ pone principes eorum sicut Oreb et Zeb et
¹⁹ Zebee et Salmana omnes principes eorum ²⁰ qui dixerunt hereditate possideamus sanctuarium Dei
²¹ Deus meus pone illos ut rotam sicut stipulam ante faciem venti ²² sicut ignis qui conburit silvam
²³ sicut flamma conburens montes ²⁴ ita persequeris illos in tempestate tua et in ira tua turbabis eos
²⁵ imple facies illorum ignominia et quaerent nomen tuum Domine ²⁶ erubescant et conturbentur
²⁷ in saeculum saeculi et confundantur et pereant ²⁸ et cognoscant quia nomen tibi Dominus tu solus
²⁹ Altissimus in omni terra

Chapter 83

¹ in finem pro torcularibus filiis Core psalmus ² quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum
³ concupiscit et defecit anima mea in atria Domini cor meum et caro mea exultavit in Deum vivum
⁴ etenim passer invenit %sibi; domum et turtur nidum sibi ubi ponat pullos suos altaria tua Domine
⁵ virtutum rex meus et Deus meus ⁶ beati qui habitant in domo tua in saecula saeculorum laudabunt
⁷ te diapsalma ⁸ beatus vir cui est auxilium abs te ascensiones in corde suo disposuit ⁹ in valle
¹⁰ lacrimarum in loco quem posuit ¹¹ etenim benedictiones dabit legis dator ibunt de virtute in virtutem
¹² videbitur Deus deorum in Sion ¹³ Domine Deus virtutum exaudi orationem meam auribus percipe

¹⁰
 Deus Iacob diapsalma protector noster aspice Deus et respice in faciem christi tui ¹¹ quia melior
 est dies una in atriis tuis super milia elegi abiectus esse in domo Dei mei magis quam habitare in
 tabernaculis peccatorum ¹² quia misericordiam et veritatem %diligis; Deus gratiam et gloriam dabit
¹³
 Dominus non privabit bonis eos qui ambulant in innocentia Domine virtutum beatus vir qui
 sperat in te

Chapter 84

¹ in finem filiis Core psalmus ² benedixisti Domine terram tuam avertisti captivitatem Iacob
³ remisisti iniquitates plebis tuae operuisti omnia peccata eorum diapsalma ⁴ mitigasti omnem iram
 tuam avertisti ab ira indignationis tuae ⁵ converte nos Deus salutem nostram et averte iram tuam
 a nobis ⁶ numquid in aeternum irasceris nobis aut extends iram tuam a generatione in generationem
⁷ Deus tu conversus vivificabis nos et plebs tua laetabitur in te ⁸ ostende nobis Domine misericordiam
 tuam et salutare tuum da nobis ⁹ audiam quid loquatur % in me; Dominus Deus quoniam loquetur
 pacem in plebem suam et super sanctos suos et in eos qui convertuntur ad cor ¹⁰ verumtamen prope
 timentes eum salutare ipsius ut inhabitet gloria in terra nostra ¹¹ misericordia et veritas obviaverunt
 % sibi; iustitia et pax osculatae sunt ¹² veritas de terra orta est et iustitia de caelo prospexit ¹³ etenim
 Dominus dabit benignitatem et terra nostra dabit fructum suum ¹⁴ iustitia ante eum ambulabit et
 ponet in via gressus suos

Chapter 85

¹ oratio ipsi David inclina Domine aurem tuam %et; exaudi me quoniam inops et pauper sum
² ego custodi animam meam quoniam sanctus sum salvum fac servum tuum Deus meus sperantem
³ in te miserere mei Domine quoniam ad te clamabo tota die ⁴ laetifica animam servi tui quoniam
 ad te Domine animam meam levavi ⁵ quoniam tu Domine suavis et mitis et multae misericordiae

⁶
 omnibus invocantibus te ⁶ auribus percipe Domine orationem meam et intende voci orationis meae
⁷ in die tribulationis meae clamavi ad te quia exaudisti me ⁸ non est similis tui in diis Domine et
⁹ non est secundum opera tua omnes gentes quascumque fecisti venient et adorabunt coram te
¹⁰ Domine et glorificabunt nomen tuum quoniam magnus es tu et faciens mirabilia tu es Deus solus
¹¹ deduc me Domine in via tua et ingrediar in veritate tua laetetur cor meum ut timeat nomen tuum
¹² confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo et glorificabo nomen tuum in aeternum
¹³ quia misericordia tua magna est super me et eruisti animam meam ex inferno inferiori ¹⁴ Deus
 iniqui insurrexerunt super me et synagoga potentium quaesierunt animam meam et non proposuerunt
¹⁵ te in conspectu tuo et tu Domine Deus miserator et misericors patiens et multae misericordiae
¹⁶ et verax respice in me et miserere mei da imperium tuum puero tuo et salvum fac filium ancillae
¹⁷ tuae fac mecum signum in bono et videant qui oderunt me et confundantur quoniam tu Domine
 adiuvastis me et consolatus es me

Chapter 86

¹ filiis Core psalmus canticum fundamenta eius in montibus sanctis ² diligit Dominus portas Sion
³ super omnia tabernacula Iacob gloriosa dicta sunt de te civitas Dei diapsalma ⁴ memor ero Raab
 et Babylonis scientibus me ecce alienigenae et Tyrus et populus Aethiopum hii fuerunt illic
⁵ numquid Sion dicet homo et homo natus est in ea et ipse fundavit eam Altissimus ⁶ Dominus
⁷ narrabit in scriptura populorum et principum horum qui fuerunt in ea diapsalma sicut laetantium
 omnium habitatio in te

Chapter 87

¹ canticum psalmi filiis Core in finem pro Maeleth ad respondendum intellectus Eman Ezraitae
² Domine Deus salutis meae die clamavi et nocte coram te ³ intret in conspectu tuo oratio mea
⁴ inclina aurem tuam ad precem meam quia repleta est malis anima mea et vita mea in inferno

⁵
 adpropinquavit aestimatus sum cum descendentibus in lacum factus sum sicut homo sine adiutorio
⁶
 inter mortuos liber sicut vulnerati dormientes in sepulchris quorum non es memor amplius et ipsi
⁷
 de manu tua repulsi sunt posuerunt me in lacu inferiori in tenebrosis et in umbra mortis ⁸ super
 me confirmatus est furor tuus et omnes fluctus tuos induxisti super me diapsalma ⁹ longe fecisti
 notos meos a me posuerunt me abominationem sibi traditus sum et non egrediebar ¹⁰ oculi mei
 languerunt prae inopia clamavi ad te Domine tota die expandi ad te manus meas ¹¹ numquid mortuis
 facies mirabilia aut medici suscitabunt et confitebuntur tibi diapsalma ¹² numquid narrabit aliquis
 in sepulchro misericordiam tuam et veritatem tuam in perditione ¹³ numquid cognoscentur in
 tenebris mirabilia tua et iustitia tua in terra oblivionis ¹⁴ et ego ad te Domine clamavi et mane
 oratio mea praeveniet te ¹⁵ ut quid Domine repellis orationem meam avertis faciem tuam a me
¹⁶
 pauper sum ego et in laboribus a iuventute mea exaltatus autem humiliatus sum et conturbatus
¹⁷
 in me transierunt irae tuae et terrores tui conturbaverunt me ¹⁸ circuierunt me sicut aqua tota die
 circumdederunt me simul ¹⁹ elongasti a me amicum et proximum et notos meos a miseria

Chapter 88

¹
 intellectus Aethan Ezraitae ² misericordias Domini in aeternum cantabo in generationem et
 generationem adnuntiabo veritatem tuam in ore meo ³ quoniam dixisti in aeternum misericordia
 aedificabitur in caelis praeparabitur veritas tua *in eis; ⁴ disposui testamentum electis meis iuravi
 David servo meo ⁵ usque in aeternum praeparabo semen tuum et aedificabo in generationem et
 generationem sedem tuam diapsalma ⁶ confitebuntur caeli mirabilia tua Domine etenim veritatem
 tuam in ecclesia sanctorum ⁷ quoniam quis in nubibus aequabitur Domino similis erit Domino in
 filiis Dei ⁸ Deus qui glorificatur in consilio sanctorum magnus et horrendus super omnes qui in
 circuitu eius sunt ⁹ Domine Deus virtutum quis similis tibi potens es Domine et veritas tua in
 circuitu tuo ¹⁰ tu dominaris potestatis maris motum autem fluctuum eius tu mitigas ¹¹ tu humiliasti

sicut vulneratum superbum in brachio virtutis tuae dispersisti inimicos tuos¹² tui sunt caeli et tua
 est terra orbem terrae et plenitudinem eius tu fundasti¹³ aquilonem et mare tu creasti Thabor et
 Hermon in nomine tuo exultabunt¹⁴ tuum brachium cum potentia firmetur manus tua et exaltetur
 dextera tua¹⁵ iustitia et iudicium praeparatio sedis tuae misericordia et veritas praecedent faciem
 tuam¹⁶ beatus populus qui scit iubilationem Domine in lumine vultus tui ambulabunt¹⁷ et in
 nomine tuo exultabunt tota die et in iustitia tua exaltabuntur¹⁸ quoniam gloria virtutis eorum tu
 es et in beneplacito tuo exaltabitur cornu nostrum¹⁹ quia Domini est adsumptio *nostra; et Sancti
 Israhel regis nostri²⁰ tunc locutus es in visione sanctis tuis et dixisti posui adiutorium in potentem
 exaltavi electum de plebe mea²¹ inveni David servum meum in oleo sancto meo linui eum²² manus
 enim mea auxiliabitur ei et brachium meum confirmabit eum²³ nihil proficiet inimicus in eo et
 filius iniquitatis non adponet nocere eum²⁴ et concidam a facie ipsius inimicos eius et odientes
 eum in fugam convertam²⁵ et veritas mea et misericordia mea cum ipso et in nomine meo exaltabitur
 cornu eius²⁶ et ponam in mari manum eius et in fluminibus dexteram eius²⁷ ipse invocabit me
 pater meus es tu Deus meus et susceptor salutis meae²⁸ et ego primogenitum ponam illum excelsum
 prae regibus terrae²⁹ in aeternum servabo illi misericordiam meam et testamentum meum fidele
 ipsi³⁰ et ponam in saeculum saeculi semen eius et thronum eius sicut dies caeli³¹ si dereliquerint
 filii eius legem meam et in iudiciis meis non ambulaverint³² si iustitias meas profanaverint et
 mandata mea non custodierint³³ visitabo in virga iniquitates eorum et in verberibus peccata eorum
 misericordiam autem meam non dispergam ab eo neque nocebo in veritate mea³⁵ neque profanabo
 testamentum meum et quae procedunt de labiis meis non faciam irrita³⁶ semel iuravi in sancto
 meo si David mentiar³⁷ semen eius in aeternum manebit³⁸ et thronus eius sicut sol in conspectu
 meo et sicut luna perfecta in aeternum et testis in caelo fidelis diapsalma³⁹ tu vero reppulisti et
 despexisti distulisti christum tuum⁴⁰ evertisti testamentum servi tui profanasti in terram sanctuarium
 eius⁴¹ destruxisti omnes sepes eius posuisti firmamenta eius formidinem⁴² diripuerunt eum omnes
 transeuntes viam factus est obprobrium vicinis suis⁴³ exaltasti dexteram deprimentium eum

44
 laetificasti omnes inimicos eius avertisti adiutorium gladii eius et non es auxiliatus ei in bello
 45
 destruxisti eum a inundatione sedem eius in terram conlisisi 46 minorasti dies temporis eius
 47
 perfudisti eum confusione diapsalma usquequo Domine avertis in finem exardescet sicut ignis
 48
 ira tua memorare quae mea substantia numquid enim vane constituisti omnes filios hominum
 49
 quis est homo qui vivet et non videbit mortem eruet animam suam de manu inferi diapsalma
 50
 ubi sunt misericordiae tuae antiquae Domine sicut iurasti David in veritate tua 51 memor esto
 Domine obprobrii servorum tuorum quod continui in sinu meo multarum gentium 52 quod
 53
 exprobraverunt inimici tui Domine quod exprobraverunt commutationem christi tui benedictus
 Dominus in aeternum fiat fiat

Chapter 89

1
 oratio Mosis hominis Dei Domine refugium tu factus es nobis in generatione et generatione
 2
 priusquam montes fierent et formaretur terra et orbis a saeculo usque in saeculum tu es Deus 3 ne
 4
 avertas hominem in humilitatem et dixisti convertimini filii hominum quoniam mille anni ante
 5
 oculos tuos tamquam dies hesternae quae praeteriit et custodia in nocte quae pro nihilo habentur
 6
 eorum anni erunt mane sicut herba transeat mane floreat et transeat vespere decidat induret et
 7
 arescat quia defecimus in ira tua et in furore tuo turbati sumus 8 posuisti iniquitates nostras in
 9
 conspectu tuo saeculum nostrum in inluminatione vultus tui quoniam omnes dies nostri defecerunt
 10
 in ira tua defecimus anni nostri sicut aranea meditabantur dies annorum nostrorum in ipsis
 septuaginta anni si autem in potentatibus octoginta anni et amplius eorum labor et dolor quoniam
 11
 supervenit mansuetudo et corripiemur quis novit potestatem irae tuae et prae timore tuo iram
 12
 tuam dinumerare dexteram tuam sic notam fac et conpeditos corde in sapientia 13 convertere
 14
 Domine usquequo et deprecabilis esto super servos tuos repleti sumus mane misericordia tua et
 15
 exultavimus et delectati sumus in omnibus diebus nostris laetati sumus pro diebus quibus nos
 16
 humiliasti annis quibus vidimus mala et respice in servos tuos et in opera tua et dirige filios

¹⁷
eorum et sit splendor Domini Dei nostri super nos et opera manuum nostrarum dirige super nos
* et opus manuum nostrarum dirige;

Chapter 90

¹ laus cantici David qui habitat in adiutorio Altissimi in protectione Dei caeli commorabitur
² dicet Domino susceptor meus es tu et refugium meum Deus meus sperabo in eum ³ quoniam ipse
liberabit me de laqueo venantium et a verbo aspero ⁴ in scapulis suis obumbrabit te et sub pinnis
eius sperabis ⁵ scuto circumdabit te veritas eius non timebis a timore nocturno ⁶ a sagitta volante
in die a negotio perambulante in tenebris ab incursu et daemone meridiano ⁷ cadent a latere tuo
mille et decem milia a dextris tuis ad te autem non adpropinquabit ⁸ verumtamen oculis tuis
considerabis et retributionem peccatorum videbis ⁹ quoniam tu Domine spes mea Altissimum
posuisti refugium tuum ¹⁰ non accedent ad te mala et flagellum non adpropinquabit tabernaculo
tuo ¹¹ quoniam angelis suis mandabit de te ut custodiant te in omnibus viis tuis ¹² in manibus
portabunt te ne forte offendas ad lapidem pedem tuum ¹³ super aspidem et basiliscum ambulabis
et; conculcabis leonem et draconem ¹⁴ quoniam in me speravit et liberabo eum protegam eum
quia cognovit nomen meum ¹⁵ clamabit ad me et exaudiam eum cum ipso sum in tribulatione
eripiam eum et clarificabo eum ¹⁶ longitudine dierum replebo eum et ostendam illi salutare meum

Chapter 91

¹ psalmus cantici in die sabbati ² bonum est confiteri Domino et psallere nomini tuo Altissime
³ ad annuntiandum mane misericordiam tuam et veritatem tuam per noctem ⁴ in decacordo psalterio
cum cantico in cithara ⁵ quia delectasti me Domine in factura tua et in operibus manuum tuarum
exultabo ⁶ quam magnificata sunt opera tua Domine nimis profundae factae sunt cogitationes tuae
⁷ vir insipiens non cognoscet et stultus non intellet haec ⁸ cum exorti fuerint peccatores sicut

faenum et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem ut intereant in saeculum %saeculi; ⁹ tu
 autem Altissimus in aeternum Domine ¹⁰ *quoniam ecce inimici tui Domine; quoniam ecce inimici
 tui peribunt et dispergentur omnes qui operantur iniquitatem ¹¹ et exaltabitur sicut unicornis cornu
 meum et senectus mea in misericordia uberi ¹² et despexit oculus meus inimicis meis et insurgentibus
 in me malignantibus audiet auris mea ¹³ iustus ut palma florebit ut cedrus Libani multiplicabitur
¹⁴ plantati in domo Domini in atriis Dei nostri florebut ¹⁵ adhuc multiplicabuntur in senecta uberi
 et bene patientes erunt ¹⁶ ut adnuntient quoniam rectus Dominus Deus noster et non est iniquitas
 in eo

Chapter 92

¹ laus cantici David in die ante sabbatum quando inhabitata est terra Dominus regnavit decore
 indutus est indutus est Dominus fortitudine et praecinxit se etenim firmavit orbem terrae qui non
 commovebitur ² parata sedis tua ex tunc a saeculo tu es ³ elevaverunt flumina Domine elevaverunt
 flumina vocem suam *elevabunt flumina fluctus suos; ⁴ a vocibus aquarum multarum mirabiles
 elationes maris mirabilis in altis Dominus ⁵ testimonia tua credibilia facta sunt nimis domum tuam
 decet sanctitudo Domine in longitudine dierum

Chapter 93

¹ psalmus David quarta sabbati Deus ultionum Dominus Deus ultionum libere egit ² exaltare
 qui iudicas terram redde retributionem superbis ³ usquequo peccatores Domine usquequo peccatores
 gloriabuntur ⁴ effabuntur et loquentur iniquitatem loquentur omnes qui operantur iniustitiam
⁵ populum tuum Domine humiliaverunt et hereditatem tuam vexaverunt ⁶ viduam et advenam
 interfecerunt et pupillos occiderunt ⁷ et dixerunt non videbit Dominus nec intelletget Deus Iacob
⁸ intellegite qui insipientes estis in populo et stulti aliquando sapite ⁹ qui plantavit aurem non audiet

10
 aut qui finxit oculum non considerat qui corripit gentes non arguet qui docet hominem scientiam
 11
 Dominus scit cogitationes hominum quoniam vanae sunt 12
 beatus homo quem tu erudieris
 Domine et de lege tua docueris eum 13
 ut mitiges ei a diebus malis donec fodiatur peccatori fovea
 14
 quia non repellet Dominus plebem suam et hereditatem suam non derelinquet 15
 quoadusque
 iustitia convertatur in iudicium et qui iuxta illam omnes qui recto sunt corde diapsalma 16
 quis
 consurget mihi adversus malignantes aut quis stabit mecum adversus operantes iniquitatem 17
 nisi
 quia Dominus adiuvit me paulo minus habitavit in inferno anima mea 18
 si dicebam motus est pes
 meus misericordia tua Domine adiuwabam me 19
 secundum multitudinem dolorum meorum in corde
 meo consolationes tuae laetificaverunt animam meam 20
 numquid aderit tibi sedis iniquitatis qui
 fingis dolorem in praecepto 21
 captabunt in animam iusti et sanguinem innocentem condemnabunt
 22
 et factus est Dominus mihi in refugium et Deus meus in adiutorem spei meae 23
 et reddet illis
 iniquitatem ipsorum et in malitia eorum disperdet eos disperdet illos Dominus Deus noster

Chapter 94

1
 laus cantici David venite exulemus Domino iubilemus Deo salutari nostro 2
 praeeccupemus
 faciem eius in confessione et in psalmis iubilemus ei 3
 quoniam Deus magnus Dominus et rex
 magnus super omnes deos 4
 quia in manu eius fines terrae et altitudines montium ipsius sunt
 5
 quoniam ipsius est mare et ipse fecit illud et siccam manus eius formaverunt 6
 venite adoremus
 et procidamus et ploremus ante Dominum qui fecit nos 7
 quia ipse est Deus noster et nos populus
 pascuae eius et oves manus eius 8
 hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare corda vestra 9
 sicut
 in iritatione secundum diem temptationis in deserto ubi temptaverunt me patres vestri probaverunt
 10
 *me; et viderunt opera mea quadraginta annis offensus fui generationi illi et dixi semper errant
 11
 corde et isti non cognoverunt vias meas ut iuravi in ira mea si intrabunt in requiem meam

Chapter 95

¹ quando domus aedificabatur post captivitatem canticum huic David cantate Domino canticum
 novum cantate Domino omnis terra ² cantate Domino benedicite nomini eius adnuntiate diem de
 die salutare eius ³ adnuntiate inter gentes gloriam eius in omnibus populis mirabilia eius ⁴ quoniam
 magnus Dominus et laudabilis valde terribilis est super omnes deos ⁵ quoniam omnes dii gentium
 daemonia at vero Dominus caelos fecit ⁶ confessio et pulchritudo in conspectu eius sanctimonia
 et magnificentia in sanctificatione eius ⁷ adferte Domino patriae gentium adferte Domino gloriam
 et honorem ⁸ adferte Domino gloriam nomini eius tollite hostias et introite in atria eius ⁹ adorate
 Dominum in atrio sancto eius commoveatur a facie eius universa terra ¹⁰ dicite in gentibus quia
 Dominus regnavit etenim correxit orbem qui non movebitur iudicabit populos in aequitate
¹¹ laetentur caeli et exultet terra commoveatur mare et plenitudo eius ¹² gaudebunt campi et omnia
 quae in eis sunt tunc exultabunt omnia ligna silvarum ¹³ a facie Domini quia venit quoniam venit
 iudicare terram iudicabit orbem terrae in aequitate et populos in veritate sua

Chapter 96

¹ huic David quando terra eius restituta est Dominus regnavit exultet terra laetentur insulae
 multae ² nubes et caligo in circuitu eius iustitia et iudicium correctio sedis eius ³ ignis ante ipsum
 praecedet et inflammabit in circuitu inimicos eius ⁴ adluxerunt fulgora eius orbi terrae vidit et
 commota est terra ⁵ montes sicut cera fluxerunt *a facie Domini; a facie Domini omnis terrae
⁶ adnuntiaverunt caeli iustitiam eius et viderunt omnes populi gloriam eius ⁷ confundantur omnes
 qui adorant sculptilia qui gloriantur in simulacris suis adorate eum omnes angeli eius ⁸ audivit et
 laetata est Sion et exultaverunt filiae Iudaeae propter iudicia tua Domine ⁹ quoniam tu Dominus
 Altissimus super omnem terram nimis superexaltatus es super omnes deos ¹⁰ qui diligitis Dominum
 odite malum custodit animas sanctorum suorum de manu peccatoris liberabit eos ¹¹ lux orta est

iusto et rectis corde laetitia¹² laetamini iusti in Domino et confitemini memoriae sanctificationis eius

Chapter 97

¹ psalmus David cantate Domino canticum novum quoniam mirabilia fecit salvavit sibi dextera eius et brachium sanctum eius² notum fecit Dominus salutare suum in conspectu gentium revelavit iustitiam suam³ recordatus est misericordiae suae et veritatem suam domui Israhel viderunt omnes termini terrae salutare Dei nostri⁴ iubilate Domino omnis terra cantate et exultate et psallite⁵ psallite Domino in cithara in cithara et voce psalmi⁶ in tubis ductilibus et voce tubae corneae⁷ iubilate in conspectu regis Domini moveatur mare et plenitudo eius orbis terrarum et qui habitant in eo⁸ flumina plaudent manu simul montes exultabunt⁹ a conspectu Domini quoniam venit iudicare terram iudicabit orbem terrarum in iustitia et populos in aequitate

Chapter 98

¹ psalmus David Dominus regnavit irascantur populi qui sedet super cherubin moveatur terra² Dominus in Sion magnus et excelsus est super omnes populos³ confiteantur nomini tuo magno quoniam terribile et sanctum est⁴ et honor regis iudicium diligit tu parasti directiones iudicium et iustitiam in Iacob tu fecisti⁵ exaltate Dominum Deum nostrum et adorete scabillum pedum eius quoniam sanctum est⁶ Moses et Aaron in sacerdotibus eius et Samuhel inter eos qui invocant nomen eius invocabant Dominum et ipse exaudiebat illos⁷ in columna nubis loquebatur ad eos⁸ custodiebant testimonia eius et praeceptum quod dedit illis Domine Deus noster tu exaudiebas illos Deus tu propitius fuisti eis et ulciscens in omnes adinventiones eorum⁹ exaltate Dominum Deum nostrum et adorete in monte sancto eius quoniam sanctus Dominus Deus noster

Chapter 99

¹ psalmus in confessione ² iubilare Domino omnis terra servite Domino in laetitia introite in
³ conspectu eius in exultatione ³ scitote quoniam Dominus ipse est Deus ipse fecit nos et non ipsi
⁴ nos populus eius et oves pascuae eius ⁴ introite portas eius in confessione atria eius in hymnis
⁵ confitemini illi laudate nomen eius ⁵ quoniam suavis Dominus in aeternum misericordia eius et
usque in generationem et generationem veritas eius

Chapter 100

¹ David psalmus misericordiam et iudicium cantabo tibi Domine psallam ² et intellegam in via
inmaculata quando venies ad me perambulabam in innocentia cordis mei in medio domus meae
³ non proponebam ante oculos meos rem iniustam facientes praevaricationes odivi non adhesit mihi
⁴ cor pravum declinante a me maligno non cognoscebam ⁵ detrahentem secreto proximo suo hunc
⁶ persequabar superbo oculo et insatiabili corde cum hoc non edebam ⁶ oculi mei ad fideles terrae
⁷ ut sederent mecum ambulans in via inmaculata hic mihi ministrabat ⁷ non habitabat in medio domus
⁸ meae qui facit superbiam qui loquitur iniqua non direxit in conspectu oculorum meorum ⁸ in
matutino interficiebam omnes peccatores terrae ut disperderem de civitate Domini omnes operantes
iniquitatem

Chapter 101

¹ oratio pauperis cum anxius fuerit et coram Domino effuderit precem suam ² Domine exaudi
³ orationem meam et clamor meus ad te veniat ³ non avertas faciem tuam a me in quacumque die
tribulor inclina ad me aurem tuam in quacumque die invocavero te velociter exaudi me ⁴ quia
⁵ defecerunt sicut fumus dies mei et ossa mea sicut gremium aruerunt ⁵ percussus est ut faenum et
⁶ aruit cor meum quia oblitus sum comedere panem meum ⁶ a voce gemitus mei adhesit os meum

⁷
 carni meae similis factus sum pelicano solitudinis factus sum sicut nycticorax in domicilio
⁸ vigilavi et factus sum sicut passer solitarius in tecto ⁹ tota die exprobrabant mihi inimici mei et
¹⁰
 qui laudabant me adversus me iurabant quia cinerem tamquam panem manducavi et poculum
¹¹ meum cum fletu miscebam a facie irae et indignationis tuae quia elevans adlisisisti me ¹² dies
 mei sicut umbra declinaverunt et ego sicut faenum arui ¹³ tu autem Domine in aeternum permanes
 et memoriale tuum in generationem et generationem ¹⁴ tu exurgens misereberis Sion quia tempus
¹⁵ miserendi eius quia venit tempus quoniam placuerunt servis tuis lapides eius et terrae eius
¹⁶ miserebuntur et timebunt gentes nomen Domini et omnes reges terrae gloriam tuam ¹⁷ quia
 aedificabit Dominus Sion et videbitur in gloria sua ¹⁸ respexit in orationem humilium et non sprevit
¹⁹ precem eorum scribantur haec in generationem alteram et populus qui creabitur laudabit Dominum
²⁰ quia prospexit de excelso sancto suo Dominus de caelo in terram aspexit ²¹ ut audiret gemitum
 compeditorum ut solvat filios interemptorum ²² ut adnuntiet in Sion nomen Domini et laudem suam
²³ in Hierusalem in conveniendo populos in unum et reges ut serviant Domino ²⁴ respondit ei in
²⁵ via virtutis suae paucitatem dierum meorum nuntia mihi ne revoces me in dimidio dierum
 meorum in generationem et generationem anni tui ²⁶ initio tu Domine terram fundasti et opera
²⁷ manuum tuarum sunt caeli ipsi peribunt tu autem permanes et omnes sicut vestimentum
²⁸ veterescent et sicut opertorium mutabis eos et mutabuntur tu autem idem ipse es et anni tui non
²⁹ deficient filii servorum tuorum habitabunt et semen eorum in saeculum dirigetur

Chapter 102

¹
 ipsi David benedic anima mea Domino et omnia quae intra me sunt nomini sancto eius
² benedic anima mea Domino et noli oblivisci omnes retributiones eius ³ qui propitiatur omnibus
 iniquitatibus tuis qui sanat omnes infirmitates tuas ⁴ qui redimit de interitu vitam tuam qui coronat
⁵ te in misericordia et miserationibus qui replet in bonis desiderium tuum renovabitur ut aquilae

⁶
 iuventus tua faciens misericordias Dominus et iudicium omnibus iniuriam patientibus ⁷ notas
 fecit vias suas Mosi filiis Israhel voluntates suas ⁸ miserator et misericors Dominus longanimis et
 multum misericors ⁹ non in perpetuum irascetur neque in aeternum comminabitur ¹⁰ non secundum
 peccata nostra fecit nobis nec secundum iniustitias nostras retribuit nobis ¹¹ quoniam secundum
 altitudinem caeli a terra corroboravit misericordiam suam super timentes se ¹² quantum distat ortus
 ab occidente longe fecit a nobis iniquitates nostras ¹³ quomodo miseretur pater filiorum misertus
 est Dominus timentibus se ¹⁴ quoniam ipse cognovit figmentum nostrum recordatus est quoniam
 pulvis sumus ¹⁵ homo sicut faenum dies eius tamquam flos agri sic effloreat ¹⁶ quoniam spiritus
 pertransivit in illo et non subsistet et non cognoscet amplius locum suum ¹⁷ misericordia autem
 Domini ab aeterno et usque in aeternum super timentes eum et iustitia illius in filios filiorum ¹⁸ his
 qui servant testamentum eius et memores sunt mandatorum ipsius ad faciendum ea ¹⁹ Dominus in
 caelo paravit sedem suam et regnum ipsius omnibus dominabitur ²⁰ benedicite Domino angeli eius
 potentes virtute facientes verbum illius ad audiendam vocem sermonum eius ²¹ benedicite Domino
 omnes virtutes eius ministri eius qui facitis voluntatem eius ²² benedicite Domino omnia opera
 eius in omni loco dominationis ipsius benedic anima mea Domino

Chapter 103

¹
 ipsi David benedic anima mea Domino Domine Deus meus magnificatus es vehementer
 confessionem et decorem induisti ² amictus lumine sicut vestimento extendens caelum sicut pellem
³ qui tegis in aquis superiora eius qui ponis nubem ascensum tuum qui ambulas super pinnae
 ventorum ⁴ qui facis angelos tuos spiritus et ministros tuos ignem urentem ⁵ qui fundasti terram
 super stabilitatem suam non inclinabitur in saeculum saeculi ⁶ abyssus sicut vestimentum amictus
 eius super montes stabunt aquae ⁷ ab increpatione tua fugient a voce tonitru tui formidabunt
⁸ ascendunt montes et descendunt campi in locum quem fundasti eis ⁹ terminum posuisti quem non

transgredientur neque convertentur operire terram¹⁰ qui emittis fontes in convallibus inter medium
 montium pertransibunt aquae¹¹ potabunt omnes bestiae agri expectabunt onagri in siti sua¹² super
 ea volucres caeli habitabunt de medio petrarum dabunt vocem¹³ rigans montes de superioribus
 suis de fructu operum tuorum satiabitur terra¹⁴ producens faenum iumentis et herbam servituti
 hominum ut educas panem de terra¹⁵ et vinum laetificat cor hominis ut exhilaret faciem in oleo
 et panis cor hominis confirmat¹⁶ saturabuntur ligna campi et cedri Libani quas plantavit¹⁷ illic
 passeris nidificabunt erodii domus dux est eorum¹⁸ montes excelsi cervis petra refugium erinacis
¹⁹ fecit lunam in tempora sol cognovit occasum suum²⁰ posuisti tenebras et facta est nox in ipsa
 pertransibunt omnes bestiae silvae²¹ catuli leonum rugientes ut rapiant et quaerant a Deo escam
 sibi²² ortus est sol et congregati sunt et in cubilibus suis conlocabuntur²³ exhibit homo ad opus
 suum et ad operationem suam usque ad vesperum²⁴ quam magnificata sunt opera tua Domine
 omnia in sapientia fecisti impleta est terra possessione tua²⁵ hoc mare magnum et spatiosum
 *manibus; illic reptilia quorum non est numerus animalia pusilla cum magnis²⁶ illic naves
 pertransibunt draco iste quem formasti ad inludendum ei²⁷ omnia a te expectant ut des illis escam
 in tempore²⁸ dante te illis colligent aperiente te manum tuam omnia implebuntur bonitate
²⁹ avertente autem te faciem turbabuntur auferes spiritum eorum et deficient et in pulverem suum
 revertentur³⁰ emittes spiritum tuum et creabuntur et renovabis faciem terrae³¹ sit gloria Domini
 in saeculum laetabitur Dominus in operibus suis³² qui respicit terram et facit eam tremere qui
 tangit montes et fumigant³³ cantabo Domino in vita mea psallam Deo meo quamdiu sum
³⁴ iucundum sit ei eloquium meum ego vero delectabor in Domino³⁵ deficient peccatores a terra
 et iniqui ita ut non sint benedic anima mea Domino

Chapter 104

¹ alleluia confitemini Domino et invocate nomen eius adnuntiate inter gentes opera eius ² cantate
 ei et psallite ei narrate omnia mirabilia eius ³ laudamini in nomine sancto eius laetetur cor
 quaerentium Dominum ⁴ quaerite Dominum et confirmamini quaerite faciem eius semper
⁵ mementote mirabilium eius quae fecit prodigia eius et iudicia oris eius ⁶ semen Abraham servi
 eius filii Iacob electi eius ⁷ ipse Dominus Deus noster in universa terra iudicia eius ⁸ memor fuit
 in saeculum testamenti sui verbi quod mandavit in mille generationes ⁹ quod disposuit ad Abraham
 et iuramenti sui ad Isaac ¹⁰ et statuit illud Iacob in praeceptum et Israhel in testamentum aeternum
¹¹ dicens tibi dabo terram Chanaan funiculum hereditatis vestrae ¹² cum essent numero breves
 paucissimos et incolas eius ¹³ et pertransierunt de gente in gentem et de regno ad populum alterum
¹⁴ non reliquit hominem nocere eis et corripuit pro eis reges ¹⁵ nolite tangere christos meos et in
 prophetis meis nolite malignari ¹⁶ et vocavit famem super terram omne firmamentum panis contrivit
¹⁷ misit ante eos virum in servum venundatus est Ioseph ¹⁸ humiliaverunt in conpedibus pedes eius
¹⁹ ferrum pertransiit anima eius donec veniret verbum eius eloquium Domini inflammavit eum
²⁰ misit rex et solvit eum princeps populorum et dimisit eum ²¹ constituit eum dominum domus
 suae et principem omnis possessionis suae ²² ut erudiret principes eius sicut semet ipsum et senes
 eius prudentiam doceret ²³ et intravit Israhel in Aegyptum et Iacob accola fuit in terra Cham ²⁴ et
 auxit populum eius vehementer et firmavit eum super inimicos eius ²⁵ convertit cor eorum ut
 odirent populum eius ut dolum facerent in servos eius ²⁶ misit Mosen servum suum Aaron quem
 elegit ipsum ²⁷ posuit in eis verba signorum suorum et prodigiorum in terra Cham ²⁸ misit tenebras
 et obscuravit et non exacerbavit sermones suos ²⁹ convertit aquas eorum in sanguinem et occidit
 pisces eorum ³⁰ dedit terra eorum ranas in penetrabilibus regum ipsorum ³¹ dixit et venit cynomia
 et scinifes in omnibus finibus eorum ³² posuit pluvias eorum grandinem ignem conburentem in
 terra ipsorum ³³ et percussit vineas eorum et ficulneas eorum et contrivit lignum finium eorum
³⁴ dixit et venit lucusta et bruchus cuius non erat numerus ³⁵ et comedit omne faenum in terra
 eorum et comedit omnem fructum terrae eorum ³⁶ et percussit omne primogenitum in terra eorum

³⁷
 primitias omnis laboris eorum et eduxit eos in argento et auro et non erat in tribubus eorum
³⁸
 infirmus laetata est Aegyptus in profectione eorum quia incubuit timor eorum super eos
³⁹
 expandit nubem in protectionem eorum et ignem ut luceret eis per noctem ⁴⁰ petierunt et venit
⁴¹
 coturnix et panem caeli saturavit eos disrupit petram et fluxerunt aquae abierunt in sicco flumina
⁴²
 quoniam memor fuit verbi sancti sui quod habuit ad Abraham puerum suum ⁴³ et eduxit populum
⁴⁴
 suum in exultatione %et; electos suos in laetitia et dedit illis regiones gentium et labores
⁴⁵
 populorum possederunt ut custodiant iustificationes eius et legem eius requirant

Chapter 105

¹ alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in saeculum misericordia eius ² quis
 loquetur potentias Domini auditas faciet omnes laudes eius ³ beati qui custodiunt iudicium et faciunt
⁴
 iustitiam in omni tempore memento nostri Domine in beneplacito populi tui visita nos in salutari
⁵
 tuo ad videndum in bonitate electorum tuorum ad laetandum in laetitia gentis tuae et lauderis
⁶
 cum hereditate tua peccavimus cum patribus nostris iniuste egimus iniquitatem fecimus ⁷ patres
 nostri in Aegypto non intellexerunt mirabilia tua non fuerunt memores multitudinis misericordiae
⁸
 tuae et inritaverunt ascendentes in mare * mare; Rubrum et salvavit eos propter nomen suum ut
⁹
 notam faceret potentiam suam et increpuit mare Rubrum et exsiccatum est et deduxit eos in abyssis
¹⁰
 sicut in deserto et salvavit eos de manu odientium et redemit eos de manu inimici ¹¹ et operuit
¹²
 aqua tribulantes eos unus ex eis non remansit et crediderunt in verbis eius et laudaverunt laudem
¹³
 eius cito fecerunt obliti sunt operum eius non sustinuerunt consilium eius ¹⁴ et concupierunt
¹⁵
 concupiscentiam in deserto et temptaverunt Deum in inaquoso et dedit eis petitionem ipsorum
¹⁶
 et misit saturitatem in anima eorum et inritaverunt Mosen in castris Aaron sanctum Domini
¹⁷
 aperta est terra et deglutivit Dathan et operuit super congregationem Abiron ¹⁸ et exarsit ignis
¹⁹
 in synagoga eorum flamma conbusit peccatores et fecerunt vitulum in Choreb et adoraverunt

²⁰sculptile et mutaverunt gloriam suam in similitudine vituli comedentis faenum ²¹obliti sunt
 Deum qui salvavit eos qui fecit magnalia in Aegypto ²²mirabilia in terra Cham terribilia in mari
 Rubro ²³et dixit ut disperderet eos si non Moses electus eius stetisset in confractione in conspectu
 eius ut averteret iram eius ne disperderet eos ²⁴et pro nihilo habuerunt terram desiderabilem non
 crediderunt verbo eius ²⁵et murmurabant in tabernaculis suis non exaudierunt vocem Domini
²⁶et elevavit manum suam super eos ut prosterneret eos in deserto ²⁷et ut deiceret semen eorum
 in nationibus et dispergeret eos in regionibus ²⁸et initiati sunt Beelphegor et comederunt sacrificia
 mortuorum ²⁹et inritaverunt eum in adinventionibus suis et multiplicata est in eis ruina ³⁰et stetit
 Finees et placavit et cessavit quassatio ³¹et reputatum est ei in iustitiam in generatione et
 generationem usque in sempiternum ³²et inritaverunt ad aquam Contradictionis et vexatus est
 Moses propter eos ³³quia exacerbaverunt spiritum eius et distinxit in labiis suis ³⁴non
 disperdiderunt gentes quas dixit Dominus illis ³⁵et commixti sunt inter gentes et didicerunt opera
 eorum ³⁶et servierunt sculptilibus eorum et factum est illis in scandalum ³⁷et immolaverunt filios
 suos et filias suas daemioniis ³⁸et effuderunt sanguinem innocentem sanguinem filiorum suorum
 et filiarum *suarum; quas sacrificaverunt sculptilibus Chanaan et interfecta est terra in sanguinibus
³⁹et contaminata est in operibus eorum et fornicati sunt in adinventionibus suis ⁴⁰et iratus est
 furore Dominus in populo suo et abominatus est hereditatem suam ⁴¹et tradidit eos in manus
 gentium et dominati sunt eorum qui oderant eos ⁴²et tribulaverunt eos inimici eorum et humiliati
 sunt sub manibus eorum ⁴³saepe liberavit eos ipsi autem exacerbaverunt eum in consilio suo et
 humiliati sunt in iniquitatibus suis ⁴⁴et vidit cum tribularentur et audiret orationem eorum ⁴⁵et
 memor fuit testamenti sui et paenituit eum secundum multitudinem misericordiae suae ⁴⁶et dedit
 eos in misericordias in conspectu omnium qui ceperant eos ⁴⁷salvos fac nos Domine Deus noster
 et congrega nos de nationibus ut confiteamur nomini tuo sancto et gloriemur in laude tua
⁴⁸benedictus Dominus Deus Israhel a saeculo et usque in saeculum et dicet omnis populus fiat fiat

Chapter 106

¹ alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in saeculum misericordia eius ² dicant
 qui redempti sunt a Domino quos redemit de manu inimici de regionibus congregavit eos ³ a solis
 ortu et occasu et ab aquilone et mari ⁴ erraverunt in solitudine in inaquoso viam civitatis habitaculi
 non invenerunt ⁵ esurientes et sitientes anima eorum in ipsis defecit ⁶ et clamaverunt ad Dominum
 cum tribularentur et de necessitatibus eorum eripuit eos ⁷ et deduxit eos in viam rectam ut irent in
 civitatem habitationis ⁸ confiteantur Domino misericordiae eius et mirabilia eius filiis hominum
⁹ quia satiavit animam inanem et animam esurgentem satiavit bonis ¹⁰ sedentes in tenebris et umbra
 mortis vinctos in mendicitate et ferro ¹¹ quia exacerbaverunt eloquia Dei et consilium Altissimi
 inritaverunt ¹² et humiliatum est in laboribus cor eorum infirmati sunt nec fuit qui adjuvaret ¹³ et
 clamaverunt ad Dominum cum tribularentur et de necessitatibus eorum liberavit eos ¹⁴ et eduxit
 eos de tenebris et umbra mortis et vincula eorum dirupit ¹⁵ confiteantur Domino misericordiae
 eius et mirabilia eius filiis hominum ¹⁶ quia contrivit portas aereas et vectes ferreos confregit
¹⁷ suscepit eos de via iniquitatis eorum propter iniustitias enim suas humiliati sunt ¹⁸ omnem escam
 abominata est anima eorum et adpropinquaverunt usque ad portas mortis ¹⁹ et clamaverunt ad
 Dominum cum tribularentur et de necessitatibus eorum liberavit eos ²⁰ misit verbum suum et
 sanavit eos et eripuit eos de interitionibus eorum ²¹ confiteantur Domino misericordiae eius et
 mirabilia eius filiis hominum ²² et sacrificent sacrificium laudis et adnuntient opera eius in
 exultatione ²³ qui descendunt mare in navibus facientes operationem in aquis multis ²⁴ ipsi viderunt
 opera Domini et mirabilia eius in profundo ²⁵ dixit et stetit spiritus procellae et exaltati sunt fluctus
²⁶ eius ascendunt usque ad caelos et descendunt usque ad abyssos anima eorum in malis tabescebat
²⁷ turbati sunt et moti sunt sicut ebrius et omnis sapientia eorum devorata est ²⁸ et clamaverunt ad
 Dominum cum tribularentur et de necessitatibus eorum eduxit eos ²⁹ et statuit procellam %eius;
³⁰ in auram et siluerunt fluctus eius et laetati sunt quia siluerunt et deduxit eos in portum voluntatis

³¹ eorum ³² confiteantur Domino misericordiae eius et mirabilia eius filiis hominum ³² exaltent eum
³³ in ecclesia plebis et in cathedra seniorum laudent eum ³³ posuit flumina in desertum et exitus
³⁴ aquarum in sitim ³⁴ terram fructiferam in salsuginem a malitia inhabitantium in ea ³⁵ posuit
³⁶ desertum in stagna aquarum et terram sine aqua in exitus aquarum ³⁶ et conlocavit illic esurientes
³⁷ et constituerunt civitatem habitationis ³⁷ et seminaverunt agros et plantaverunt vineas et fecerunt
³⁸ fructum nativitatis ³⁸ et benedixit eis et multiplicati sunt nimis et iumenta eorum non minoravit
³⁹ ³⁹ et pauci facti sunt et vexati sunt a tribulatione malorum et dolore ⁴⁰ effusa est contemptio super
⁴¹ principes et errare fecit eos in invio et non in via ⁴¹ et adiuvit pauperem de inopia et posuit sicut
⁴² oves familias ⁴² videbunt recti et laetabuntur et omnis iniquitas oppilabit os suum ⁴³ quis sapiens
 et custodiet haec et intellegent misericordias Domini

Chapter 107

¹ canticum psalmi David ² paratum cor meum Deus paratum cor meum cantabo et psallam in
³ gloria mea ³ exsurge psalterium et cithara exurgam diluculo ⁴ confitebor tibi in populis Domine
⁵ et psallam tibi in nationibus ⁵ quia magna super caelos misericordia tua et usque ad nubes veritas
⁶ tua ⁶ exaltare super caelos Deus et super omnem terram gloria tua ⁷ ut liberentur dilecti tui salvum
⁸ fac dextera tua et exaudi me ⁸ Deus locutus est in sancto suo exaltabor et dividam Sicima et
⁹ convallem tabernaculorum dimetiar ⁹ meus est Galaad et meus est Manasse et Efraim susceptio
¹⁰ capitis mei Iuda rex meus ¹⁰ Moab lebes spei meae in Idumeam extendam calciamentum meum
¹¹ mihi alienigenae amici facti sunt ¹¹ quis deducet me in civitatem munitam quis deducet me usque
¹² in Idumeam ¹² nonne tu Deus qui reppulisti nos et non exibis Deus in virtutibus nostris ¹³ da nobis
¹⁴ auxilium de tribulatione quia vana salus hominis ¹⁴ in Deo faciemus virtutem et ipse ad nihilum
 deducet inimicos nostros

Chapter 108

¹ in finem David psalmus ² Deus laudem meam ne tacueris quia os peccatoris et os dolosi super
³ me apertum est ⁴ locuti sunt adversum me lingua dolosa et sermonibus odii circuierunt me et
⁵ expugnaverunt me gratis ⁶ pro eo ut me diligerent detrahebant mihi ego autem orabam ⁷ et posuerunt
⁸ adversus me mala pro bonis et odium pro dilectione mea ⁹ constitue super eum peccatorem et
¹⁰ diabolus stet a dextris eius ¹¹ cum iudicatur exeat condemnatus et oratio eius fiat in peccatum ¹² fiant
¹³ dies eius pauci et episcopatum eius accipiat alter ¹⁴ fiant filii eius orfani et uxor eius vidua ¹⁵ nutantes
¹⁶ transferantur filii eius et mendicent eiciantur de habitationibus suis ¹⁷ scrutetur fenerator omnem
¹⁸ substantiam eius et diripiant alieni labores eius ¹⁹ non sit illi adiutor nec sit qui misereatur pupillis
²⁰ eius ²¹ fiant nati eius in interitum in generatione una deleatur nomen eius ²² in memoriam redeat
²³ iniquitas patrum eius in conspectu Domini et peccatum matris eius non deleatur ²⁴ fiant contra
²⁵ Dominum semper et dispereat de terra memoria eorum ²⁶ pro eo quod non est recordatus facere
²⁷ misericordiam ²⁸ et persecutus est hominem inopem et mendicum et conpunctum corde mortificare
²⁹ et dilexit maledictionem et veniet ei et noluit benedictionem et elongabitur ab eo et induit
³⁰ maledictionem sicut vestimentum et intravit sicut aqua in interiora eius et sicut oleum in ossibus
³¹ eius ³² fiat ei sicut vestimentum quo operitur et sicut zona qua semper praecingitur ³³ hoc opus
³⁴ eorum qui detrahunt mihi apud Dominum et qui loquuntur mala adversus animam meam ³⁵ et tu
³⁶ Domine Domine fac mecum propter nomen tuum quia suavis misericordia tua libera me ³⁷ quia
³⁸ egenus et pauper ego sum et cor meum turbatum est intra me ³⁹ sicut umbra cum declinat ablatum
⁴⁰ sum excussus sum sicut lucustae ⁴¹ genua mea infirmata sunt a ieiunio et caro mea inmutata est
⁴² propter oleum ⁴³ et ego factus sum obprobrium illis viderunt me moverunt capita sua ⁴⁴ adiuva
⁴⁵ me Domine Deus meus salvum fac me secundum misericordiam tuam ⁴⁶ et sciant quia manus tua
⁴⁷ haec tu Domine fecisti eam ⁴⁸ maledicent illi et tu benedices qui insurgunt in me confundantur
⁴⁹ servus autem tuus laetabitur ⁵⁰ induantur qui detrahunt mihi pudore et operiantur sicut deploide

30
 confusione sua confitebor Domino nimis in ore meo et in medio multorum laudabo eum 31
 adstetit a dextris pauperis ut salvam faceret a persequentibus animam meam

Chapter 109

1
 David psalmus dixit Dominus Domino meo sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos
 scabillum pedum tuorum 2 virgam virtutis tuae emittet Dominus ex Sion dominare in medio
 inimicorum tuorum 3 tecum principium in die virtutis tuae in splendoribus sanctorum ex utero ante
 luciferum genui te 4 iuravit Dominus et non paenitebit eum tu es sacerdos in aeternum secundum
 ordinem Melchisedech 5 Dominus a dextris tuis confregit in die irae suae reges 6 iudicabit in
 nationibus implebit cadavera conquassabit capita in terra multorum 7 de torrente in via bibet
 propterea exaltabit caput

Chapter 110

1
 alleluia reversionis Aggei et Zacchariae confitebor tibi Domine in toto corde meo in consilio
 iustorum et congregatione 2 magna opera Domini exquisita in omnes voluntates eius 3 confessio
 et magnificentia opus eius et iustitia eius manet in saeculum saeculi 4 memoriam fecit mirabilium
 suorum misericors et miserator Dominus 5 escam dedit timentibus se memor erit in saeculum
 testamenti sui 6 virtutem operum suorum adnuntiabit populo suo 7 ut det illis hereditatem gentium
 opera manuum eius veritas et iudicium 8 fidelia omnia mandata eius confirmata in saeculum saeculi
 facta in veritate et aequitate 9 redemptionem misit populo suo mandavit in aeternum testamentum
 suum sanctum et terribile nomen eius 10 initium sapientiae timor Domini intellectus bonus omnibus
 facientibus eum laudatio eius manet in saeculum %saeculi;

Chapter 111

¹ alleluia reversionis Aggei et Zacchariae beatus vir qui timet Dominum in mandatis eius volet
² nimis ³ potens in terra erit semen eius generatio rectorum benedicetur ⁴ gloria et divitiae in domo
 eius et iustitia eius manet in saeculum saeculi ⁵ exortum est in tenebris lumen rectis misericors et
 miserator et iustus ⁶ iucundus homo qui miseretur et commodat disponet sermones suos in iudicio
⁷ quia in aeternum non commovebitur ⁸ in memoria aeterna erit iustus ab auditione mala non timebit
 paratum cor eius sperare in Domino ⁹ confirmatum est cor eius non commovebitur donec dispiciat
 inimicos suos ¹⁰ dispersit dedit pauperibus iustitia eius manet in saeculum saeculi cornu eius
 exaltabitur in gloria ¹¹ peccator videbit et irascetur dentibus suis fremet et tabescet desiderium
 peccatorum peribit

Chapter 112

¹ alleluia laudate pueri Dominum laudate nomen Domini ² sit nomen Domini benedictum ex
 hoc nunc et usque in saeculum ³ a solis ortu usque ad occasum laudabile nomen Domini ⁴ excelsus
 super omnes gentes Dominus super caelos gloria eius ⁵ quis sicut Dominus Deus noster qui in altis
 habitat ⁶ et humilia respicit in caelo et in terra ⁷ suscitans a terra inopem et de stercore erigens
 pauperem ⁸ ut conlocet eum cum principibus cum principibus populi sui ⁹ qui habitare facit sterilem
 in domo matrem filiorum laetantem

Chapter 113

¹ alleluia in exitu Israhel de Aegypto domus Iacob de populo barbaro ² facta est Iudaea
 sanctificatio eius Israhel potestas eius ³ mare vidit et fugit Iordanis conversus est retrorsum ⁴ montes
 exultaverunt ut arietes colles sicut agni ovium ⁵ quid est tibi mare quod fugisti et tu Iordanis quia
 conversus es retrorsum ⁶ montes exultastis sicut arietes et colles sicut agni ovium ⁷ a facie Domini
 mota est terra a facie Dei Iacob ⁸ qui convertit petram in stagna aquarum et rupem in fontes aquarum

⁹ non nobis Domine non nobis sed nomini tuo da gloriam ¹⁰ super misericordia tua et veritate tua
 nequando dicant gentes ubi est Deus eorum ¹¹ Deus autem noster in caelo omnia quaecumque
 voluit fecit ¹² simulacra gentium argentum et aurum opera manuum hominum ¹³ os habent et non
 loquentur oculos habent et non videbunt ¹⁴ aures habent et non audient nares habent et non
 odorabuntur ¹⁵ manus habent et non palpabunt pedes habent et non ambulabunt non clamabunt in
 gutture suo ¹⁶ similes illis fiant qui faciunt ea et omnes qui confidunt in eis ¹⁷ domus Israhel
 speravit in Domino adiutor eorum et protector eorum est ¹⁸ domus Aaron speravit in Domino
 adiutor eorum et protector eorum est ¹⁹ qui timent Dominum speraverunt in Domino adiutor eorum
 et protector eorum est ²⁰ Dominus memor fuit nostri et benedixit nobis benedixit domui Israhel
 benedixit domui Aaron ²¹ benedixit omnibus qui timent Dominum pusillis cum maioribus ²² adiciat
 Dominus super vos super vos et super filios vestros ²³ benedicti vos Domino qui fecit caelum et
 terram ²⁴ caelum caeli Domino terram autem dedit filiis hominum ²⁵ non mortui laudabunt te
 Domine neque omnes qui descendunt in infernum ²⁶ sed nos qui vivimus benedicimus Domino ex
 hoc nunc et usque in saeculum

Chapter 114

¹ alleluia dilexi quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meae ² quia inclinavit aurem suam
 mihi et in diebus meis invocabo te ³ circumdederunt me dolores mortis pericula inferni invenerunt
 me tribulationem et dolorem inveni ⁴ et nomen Domini invocavi o Domine libera animam meam
⁵ misericors Dominus et iustus et Deus noster miseretur ⁶ custodiens parvulos Dominus humiliatus
 sum et liberavit me ⁷ convertere anima mea in requiem tuam quia Dominus benefecit tibi ⁸ quia
 eripuit animam meam de morte oculos meos a lacrimis pedes meos a lapsu ⁹ placebo Domino in
 regione vivorum

Chapter 115

¹⁰ alleluia credidi propter quod locutus sum ego autem humiliatus sum nimis ¹¹ ego dixi in
 excessu meo omnis homo mendax ¹² quid retribuam Domino pro omnibus quae retribuit mihi
¹³ calicem salutaris accipiam et nomen Domini invocabo ¹⁴ vota mea Domino reddam coram omni
 populo eius ¹⁵ pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum eius ¹⁶ o Domine quia ego servus
 tuus ego servus tuus et filius ancillae tuae dirupisti vincula mea ¹⁷ tibi sacrificabo hostiam laudis
 et in nomine Domini invocabo ¹⁸ vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi eius ¹⁹ in
 atriis domus Domini in medio tui Hierusalem

Chapter 116

¹ alleluia laudate Dominum omnes gentes laudate eum omnes populi ² quoniam confirmata est
 super nos misericordia eius et veritas Domini manet in saeculum

Chapter 117

¹ alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in saeculum misericordia eius ² dicat
 nunc Israhel quoniam bonus quoniam in saeculum misericordia eius ³ dicat nunc domus Aaron
 quoniam in saeculum misericordia eius ⁴ dicant nunc qui timent Dominum quoniam in saeculum
 misericordia eius ⁵ de tribulatione invocavi Dominum et exaudivit me in latitudinem Dominus
⁶ Dominus mihi adiutor non timebo quid faciat mihi homo ⁷ Dominus mihi adiutor et ego despiciam
 inimicos meos ⁸ bonum est confidere in Domino quam confidere in homine ⁹ bonum est sperare
 in Domino quam sperare in principibus ¹⁰ omnes gentes circumierunt me et in nomine Domini
¹¹ *quia; ultus sum in eos circumdantes circumdederunt me in nomine autem Domini * quia; ultus
 sum in eos ¹² circumdederunt me sicut apes et exarserunt sicut ignis in spinis et in nomine Domini
¹³ * quia; ultus sum in eos impulsus eversus sum ut caderem et Dominus suscepit me ¹⁴ fortitudo

mea et laudatio mea Dominus et factus est mihi in salutem¹⁵ vox exultationis et salutis in
 tabernaculis iustorum¹⁶ dextera Domini fecit virtutem dextera Domini exaltavit me dextera Domini
 fecit virtutem¹⁷ non moriar sed vivam et narrabo opera Domini¹⁸ castigans castigavit me Dominus
 et morti non tradidit me¹⁹ aperite mihi portas iustitiae ingressus in eas confitebor Domino²⁰ haec
 porta Domini iusti intrabunt in eam²¹ confitebor tibi quoniam exaudisti me et factus es mihi in
 salutem²² lapidem quem reprobaverunt aedificantes hic factus est in caput anguli²³ a Domino
 factum est istud hoc est mirabile in oculis nostris²⁴ haec est dies quam fecit Dominus exultemus
 et laetemur in ea²⁵ o Domine salvum fac o Domine prosperare²⁶ benedictus qui venturus est in
 nomine Domini benediximus vobis de domo Domini²⁷ Deus Dominus et inluxit nobis constituite
 diem sollemnem in condensis usque ad cornua altaris²⁸ Deus meus es tu et confitebor tibi Deus
 meus % es tu; et exaltabo te confitebor tibi quoniam exaudisti me et factus es mihi in salutem
²⁹ confitemini Domino quoniam bonus quoniam in saeculum misericordia eius

Chapter 118

¹ alleluia aleph beati immaculati in via qui ambulant in lege Domini² beati qui scrutantur
 testimonia eius in toto corde exquirent eum³ non enim qui operantur iniquitatem in viis eius
 ambulaverunt⁴ tu mandasti mandata tua custodire nimis⁵ utinam dirigantur viae meae ad
 custodiendas iustificationes tuas⁶ tunc non confundar cum perspexero in omnibus mandatis tuis
⁷ confitebor tibi in directione cordis in eo quod didici iudicia iustitiae tuae⁸ iustificationes tuas
 custodiam non me derelinquas usquequaque⁹ beth in quo corrigit adolescentior viam suam in
 custodiendo sermones tuos¹⁰ in toto corde meo exquisivi te non repellas me a mandatis tuis¹¹ in
 corde meo abscondi eloquia tua ut non peccem tibi¹² benedictus es Domine doce me iustificationes
 tuas¹³ in labiis meis pronuntiavi omnia iudicia oris tui¹⁴ in via testimoniorum tuorum delectatus
 sum sicut in omnibus divitiis¹⁵ in mandatis tuis exercebor et considerabo vias tuas¹⁶ in

iustificationibus tuis meditabor non obliviscar sermones tuos ¹⁷ gimel retribue servo tuo vivifica
 me et custodiam sermones tuos ¹⁸ revela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua ¹⁹ incola
 ego sum in terra non abscondas a me mandata tua ²⁰ concupivit anima mea desiderare iustificationes
 tuas in omni tempore ²¹ increpasti superbos maledicti qui declinant a mandatis tuis ²² aufer a me
 obprobrium et contemptum quia testimonia tua exquisivi ²³ etenim sederunt principes et adversum
 me loquebantur servus autem tuus exercebatur in iustificationibus tuis ²⁴ nam et testimonia tua
 meditatio mea et consilium meum iustificationes tuae ²⁵ delectatio adhesit pavimento anima mea
 vivifica me secundum verbum tuum ²⁶ vias meas enuntiavi et exaudisti me doce me iustificationes
 tuas ²⁷ viam iustificationum tuarum instrue me et exercebor in mirabilibus tuis ²⁸ dormitavit anima
 mea prae taedio confirma me in verbis tuis ²⁹ viam iniquitatis amove a me et lege tua miserere mei
³⁰ viam veritatis elegi iudicia tua non sum oblitus ³¹ adhesi testimoniis tuis Domine noli me
 confundere ³² viam mandatorum tuorum cucurri cum dilatasti cor meum ³³ he legem pone mihi
 Domine viam iustificationum tuarum et exquiram eam semper ³⁴ da mihi intellectum et scrutabor
 legem tuam et custodiam illam in toto corde meo ³⁵ deduc me in semita mandatorum tuorum quia
 ipsam volui ³⁶ inclina cor meum in testimonia tua et non in avaritiam ³⁷ averte oculos meos ne
 videant vanitatem in via tua vivifica me ³⁸ statue servo tuo eloquium tuum in timore tuo ³⁹ amputa
 obprobrium meum quod suspicatus sum quia iudicia tua iucunda ⁴⁰ ecce concupivi mandata tua
 in aequitate tua vivifica me ⁴¹ vav et veniat super me misericordia tua Domine salutare tuum
 secundum eloquium tuum ⁴² et respondebo exprobrantibus mihi verbum quia speravi in sermonibus
 tuis ⁴³ et ne auferas de ore meo verbum veritatis usquequaque quia in iudiciis tuis supersperavi
⁴⁴ et custodiam legem tuam semper in saeculum et in saeculum saeculi ⁴⁵ et ambulabam in latitudine
 quia mandata tua exquisivi ⁴⁶ et loquebar in testimoniis tuis in conspectu regum et non confundebar
⁴⁷ et meditabar in mandatis tuis quae dilexi ⁴⁸ et levavi manus meas ad mandata quae dilexi et
 exercebar in iustificationibus tuis ⁴⁹ zai memor esto verbi tui servo tuo in quo mihi spem dedisti
⁵⁰ haec me consolata est in humilitate mea quia eloquium tuum vivificavit me ⁵¹ superbi inique

agebant usquequaque a lege autem tua non declinavi⁵² memor fui iudiciorum tuorum a saeculo
 Domine et consolatus sum⁵³ defectio tenuit me prae peccatoribus derelinquentibus legem tuam
 54 cantabiles mihi erant iustificationes tuae in loco peregrinationis meae⁵⁵ memor fui in nocte
 nominis tui Domine et custodivi legem tuam⁵⁶ haec facta est mihi quia iustificationes tuas exquisivi
 57 heth portio mea Dominus dixi custodire legem tuam⁵⁸ deprecatus sum faciem tuam in toto corde
 meo miserere mei secundum eloquium tuum⁵⁹ cogitavi vias meas et avertisti pedes meos in
 testimonia tua⁶⁰ paratus sum et non sum turbatus ut custodiam mandata tua⁶¹ funes peccatorum
 circumplexi sunt me et legem tuam non sum oblitus⁶² media nocte surgebam ad confitendum tibi
 super iudicia iustificationis tuae⁶³ particeps ego sum omnium timentium te et custodientium
 mandata tua⁶⁴ misericordia Domini plena est terra iustificationes tuas doce me⁶⁵ teth bonitatem
 fecisti cum servo tuo Domine secundum verbum tuum⁶⁶ bonitatem et disciplinam et scientiam
 doce me quia mandatis tuis credidi⁶⁷ priusquam humiliarer ego deliqui propterea eloquium tuum
 custodivi⁶⁸ bonus es tu et in bonitate tua doce me iustificationes tuas⁶⁹ multiplicata est super me
 iniquitas superbiorum ego autem in toto corde scrutabor mandata tua⁷⁰ coagulatum est sicut lac
 cor eorum ego vero legem tuam meditatus sum⁷¹ bonum mihi quia humiliasti me ut discam
 iustificationes tuas⁷² bonum mihi lex oris tui super milia auri et argenti⁷³ ioth manus tuae fecerunt
 me et plasmaverunt me da mihi intellectum et discam mandata tua⁷⁴ qui timent te videbunt me et
 laetabuntur quia in verba tua supersperavi⁷⁵ cognovi Domine quia aequitas iudicia tua et veritate
 humiliasti me⁷⁶ fiat misericordia tua ut consoletur me secundum eloquium tuum servo tuo
 77 veniant mihi miserationes tuae et vivam quia lex tua meditatio mea est⁷⁸ confundantur superbi
 quia iniuste iniquitatem fecerunt in me ego autem exercebor in mandatis tuis⁷⁹ convertantur mihi
 timentes te et qui noverunt testimonia tua⁸⁰ fiat cor meum immaculatum in iustificationibus tuis
 ut non confundar⁸¹ caf defecit in salutare tuum anima mea in verbum tuum supersperavi
 82 defecerunt oculi mei in eloquium tuum dicentes quando consolaberis me⁸³ quia factus sum sicut
 84 uter in pruina iustificationes tuas non sum oblitus⁸⁴ quot sunt dies servo tuo quando facies de

85 persequentibus me iudicium narraverunt mihi iniqui fabulationes sed non ut lex tua 86 omnia
 mandata tua veritas inique persecuti sunt me adiuva me 87 paulo minus consummaverunt me in
 terra ego autem non dereliqui mandata tua 88 secundum misericordiam tuam vivifica me et custodiam
 testimonia oris tui 89 lamed in aeternum Domine verbum tuum permanet in caelo 90 in generationem
 et generationem veritas tua fundasti terram et permanet 91 ordinatione tua perseverat dies quoniam
 omnia serviunt tibi 92 nisi quod lex tua meditatio mea est tunc forte perissem in humilitate mea
 93 in aeternum non obliviscar iustificationes tuas quia in ipsis vivificasti me 94 tuus sum ego salvum
 me fac quoniam iustificationes tuas exquisivi 95 me expectaverunt peccatores ut perderent me
 testimonia tua intellexi 96 omni consummationi vidi finem latum mandatum tuum nimis 97 mem
 quomodo dilexi legem tuam tota die meditatio mea est 98 super inimicos meos prudentem me fecisti
 mandato tuo quia in aeternum mihi est 99 super omnes docentes me intellexi quia testimonia tua
 meditatio mea est 100 super senes intellexi quia mandata tua quaesivi 101 ab omni via mala prohibui
 pedes meos ut custodiam verba tua 102 a iudiciis tuis non declinavi quia tu legem posuisti mihi
 103 quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo 104 a mandatis tuis intellexi propterea
 odivi omnem viam iniquitatis 105 nun lucerna pedibus meis verbum tuum et lumen semitis meis
 106 iuravi et statui custodire iudicia iustitiae tuae 107 humiliatus sum usquequaque Domine vivifica
 me secundum verbum tuum 108 voluntaria oris mei beneplacita fac Domine et iudicia tua doce me
 109 anima mea in manibus meis semper et legem tuam non sum oblitus 110 posuerunt peccatores
 laqueum mihi et de mandatis tuis non erravi 111 hereditate adquisivi testimonia tua in aeternum
 quia exultatio cordis mei sunt 112 inclinavi cor meum ad faciendas iustificationes tuas in aeternum
 propter retributionem 113 samech iniquos odio habui et legem tuam dilexi 114 adiutor meus et
 susceptor meus es tu in verbum tuum supersperavi 115 declinate a me maligni et scrutabor mandata
 Dei mei 116 suscipe me secundum eloquium tuum et vivam et non confundas me ab expectatione
 mea 117 adiuva me et salvus ero et meditabor in iustificationibus tuis semper 118 sprevisti omnes
 discedentes a iustitiis tuis quia iniusta cogitatio eorum 119 praevaricantes reputavi omnes peccatores

120
 terrae ideo dilexi testimonia tua confige timore tuo carnes meas a iudiciis %enim; tuis timui
 121
 ain feci iudicium et iustitiam non tradas me calumniantibus me 122
 123
 bonum non calumnientur me superbi oculi mei defecerunt in salutare tuum et in eloquium
 124
 iustitiae tuae fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam et iustificationes tuas doce me
 125
 servus tuus sum ego da mihi intellectum et sciam testimonia tua 126
 127
 dissipaverunt legem tuam ideo dilexi mandata tua super aurum et topazion 128
 129
 omnia mandata tua dirigebar omnem viam iniquam odio habui fe mirabilia testimonia tua ideo
 130
 scrutata est ea anima mea declaratio sermonum tuorum inluminat et intellectum dat parvulis
 131
 os meum aperui et adtraxi spiritum quia mandata tua desiderabam 132
 133
 mei secundum iudicium diligentium nomen tuum gressus meos dirige secundum eloquium
 134
 tuum et non dominetur mei omnis iniustitia redime me a calumniis hominum et custodiam
 135
 mandata tua faciem tuam inlumina super servum tuum et doce me iustificationes tuas 136
 137
 aquarum deduxerunt oculi mei quia non custodierunt legem tuam sade iustus es Domine et
 138
 rectum iudicium tuum mandasti iustitiam testimonia tua et veritatem tuam nimis 139
 140
 me fecit zelus meus quia obliti sunt verba tua inimici mei ignitum eloquium tuum vehementer
 141
 et servus tuus dilexit illud adolescentulus sum ego et contemptus iustificationes tuas non sum
 142
 oblitus iustitia tua iustitia in aeternum et lex tua veritas 143
 144
 me mandata tua meditatio mea aequitas testimonia tua in aeternum intellectum da mihi et vivam
 145
 cof clamavi in toto corde exaudi me Domine iustificationes tuas requiram 146
 147
 me fac et custodiam mandata tua praeveni in maturitate et clamavi in verba tua supersperavi
 148
 149
 praevenierunt oculi mei ad diluculum ut meditarer eloquia tua vocem meam audi secundum
 150
 misericordiam tuam Domine secundum iudicium tuum vivifica me adpropinquaverunt
 151
 persequentes me iniquitate a lege autem tua longe facti sunt prope es tu Domine et omnes viae
 152
 tuae veritas initio cognovi de testimoniis tuis quia in aeternum fundasti ea 153
 154
 humilitatem meam et eripe me quia legem tuam non sum oblitus iudica iudicium meum et

redime me propter eloquium tuum vivifica me ¹⁵⁵ longe a peccatoribus salus quia iustificationes
 tuas non exquisierunt ¹⁵⁶ misericordiae tuae multae Domine secundum iudicia tua vivifica me
¹⁵⁷ multi qui persequuntur me et tribulant me a testimoniis tuis non declinavi ¹⁵⁸ vidi praevaricantes
 et tabescebam quia eloquia tua non custodierunt ¹⁵⁹ vide quoniam mandata tua dilexi Domine in
 misericordia tua vivifica me ¹⁶⁰ principium verborum tuorum veritas et in aeternum omnia iudicia
 iustitiae tuae ¹⁶¹ sen principes persecuti sunt me gratis et a verbis tuis formidavit cor meum
¹⁶² laetabor ego super eloquia tua sicut qui invenit spolia multa ¹⁶³ iniquitatem odio habui et
 abominatus sum legem autem tuam dilexi ¹⁶⁴ septies in die laudem dixi tibi super iudicia iustitiae
 tuae ¹⁶⁵ pax multa diligentibus legem tuam et non est illis scandalum ¹⁶⁶ expectabam salutare
 tuum Domine et mandata tua dilexi ¹⁶⁷ custodivit anima mea testimonia tua et dilexi ea vehementer
¹⁶⁸ servavi mandata tua et testimonia tua quia omnes viae meae in conspectu tuo ¹⁶⁹ thau
 adpropinquet deprecatio mea in conspectu tuo Domine iuxta eloquium tuum da mihi intellectum
¹⁷⁰ intret postulatio mea in conspectu tuo secundum eloquium tuum eripe me ¹⁷¹ eructabunt labia
 mea hymnum cum docueris me iustificationes tuas ¹⁷² pronuntiabit lingua mea eloquium tuum
 quia omnia mandata tua aequitas ¹⁷³ fiat manus tua ut salvet me quoniam mandata tua elegi
¹⁷⁴ concupivi salutare tuum Domine et lex tua meditatio mea ¹⁷⁵ vivet anima mea et laudabit te
 et iudicia tua adiuvabunt me ¹⁷⁶ erravi sicut ovis quae periit quaere servum tuum quia mandata
 tua non sum oblitus

Chapter 119

¹ canticum graduum ad Dominum cum tribularer clamavi et exaudivit me ² Domine libera
 animam meam a labiis iniquis a lingua dolosa ³ quid detur tibi et quid adponatur tibi ad linguam
 dolosam ⁴ sagittae potentis acutae cum carbonibus desolatoriis ⁵ heu mihi quia incolatus meus
 prolongatus est habitavi cum habitationibus Cedar ⁶ multum incola fuit anima mea ⁷ cum his qui
 oderant pacem eram pacificus cum loquebar illis in-pugnabant me gratis

Chapter 120

¹ canticum graduum levavi oculos meos in montes unde veniet auxilium mihi ² auxilium meum
a Domino qui fecit caelum et terram ³ non det in commotionem pedem tuum neque dormitet qui
custodit te ⁴ ecce non dormitabit neque dormiet qui custodit Israhel ⁵ Dominus custodit te Dominus
protectio tua super manum dexteram tuam ⁶ per diem sol non uret te neque luna per noctem
⁷ Dominus custodit te ab omni malo custodiat animam tuam Dominus ⁸ Dominus custodiat introitum
tuum et exitum tuum ex hoc nunc et usque in saeculum

Chapter 121

¹ canticum graduum huic David laetatus sum in his quae dicta sunt mihi in domum Domini
² ibimus ³ stantes erant pedes nostri in atriis tuis Hierusalem ⁴ Hierusalem quae aedificatur ut civitas
cuius participatio eius in id ipsum ⁵ illic enim ascenderunt tribus tribus Domini testimonium Israhel
ad confitendum nomini Domini ⁶ quia illic sederunt sedes in iudicium sedes super domum David
⁷ rogate quae ad pacem sunt Hierusalem et abundantia diligentibus te ⁸ fiat pax in virtute tua et
abundantia in turribus tuis ⁹ propter fratres meos et proximos meos loquebar pacem de te ¹⁰ propter
domum Domini Dei nostri quaesivi bona tibi

Chapter 122

¹ canticum graduum ad te levavi oculos meos qui habitas in caelo ² ecce sicut oculi servorum
in manibus dominorum suorum sicut oculi ancillae in manibus dominae eius ita oculi nostri ad
³ Dominum Deum nostrum donec misereatur nostri ⁴ miserere nostri Domine miserere nostri quia
multum repleti sumus despectione ⁵ quia multum repleta est anima nostra obprobrium abundantibus
et despectio superbis

Chapter 123

¹ canticum graduum huic David nisi quia Dominus erat in nobis dicat nunc Israhel ² nisi quia
Dominus erat in nobis cum exurgerent in nos homines ³ forte vivos degluttissent nos cum irasceretur
furor eorum in nos ⁴ forsitan aqua absorbuisset nos ⁵ torrentem pertransivit anima nostra forsitan
pertransisset anima nostra aquam intolerabilem ⁶ benedictus Dominus qui non dedit nos in captionem
dentibus eorum ⁷ anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium laqueus contritus est et
nos liberati sumus ⁸ adiutorium nostrum in nomine Domini qui fecit caelum et terram

Chapter 124

¹ canticum graduum qui confidunt in Domino sicut mons Sion non commovebitur in aeternum
qui habitat ² in Hierusalem montes in circuitu eius et Dominus in circuitu populi sui ex hoc nunc
et usque in saeculum ³ quia non relinquet virgam peccatorum super sortem iustorum ut non extendant
iusti ad iniquitatem manus suas ⁴ benefac Domine bonis et rectis corde ⁵ declinantes autem in
obligationes adducet Dominus cum operantibus iniquitatem pax super Israhel

Chapter 125

¹ canticum graduum in convertendo Dominum captivitatem Sion facti sumus sicut consolati
² tunc repletum est gaudio os nostrum et lingua nostra exultatione tunc dicent inter gentes
magnificavit Dominus facere cum eis ³ magnificavit Dominus facere nobiscum facti sumus laetantes
⁴ converte Domine captivitatem nostram sicut torrens in austro ⁵ qui seminant in lacrimis in
⁶ exultatione metent euntes ibant et flebant portantes semina sua venientes autem venient in
exultatione portantes manipulos suos

Chapter 126

¹ canticum graduum Salomonis nisi Dominus aedificaverit domum in vanum laboraverunt qui
aedificant eam nisi Dominus custodierit civitatem frustra vigilavit qui custodit ² vanum est vobis
ante lucem surgere surgere postquam sederitis qui manducatis panem doloris cum dederit dilectis
suis somnum ³ ecce hereditas Domini filii mercis fructus ventris ⁴ sicut sagittae in manu potentis
ita filii excussorum ⁵ beatus vir qui implebit desiderium suum ex ipsis non confundentur cum
loquentur inimicis suis in porta

Chapter 127

¹ canticum graduum beati omnes qui timent Dominum qui ambulant in viis eius ² labores
manuum tuarum *quia; manducabis beatus es et bene tibi erit ³ uxor tua sicut vitis abundans in
lateribus domus tuae filii tui sicut novella olivarum in circuitu mensae tuae ⁴ ecce sic benedicetur
homo qui timet Dominum ⁵ benedicat te Dominus ex Sion et videas bona Hierusalem omnibus
diebus vitae tuae ⁶ et videas filios filiorum tuorum pax super Israhel

Chapter 128

¹ canticum graduum saepe expugnaverunt me a iuventute mea dicat nunc Israhel ² saepe
expugnaverunt me a iuventute mea etenim non potuerunt mihi ³ supra dorsum meum fabricabantur
peccatores prolongaverunt iniquitatem suam ⁴ Dominus iustus concidet cervices peccatorum
⁵ confundantur et convertantur retrorsum omnes qui oderunt Sion ⁶ fiant sicut faenum tectorum
quod priusquam evellatur exaruit ⁷ de quo non implevit manum suam qui metit et sinum suum qui
manipulos colligit ⁸ et non dixerunt qui praeteribant benedictio Domini super vos benediximus
vobis in nomine Domini

Chapter 129

¹canticum graduum de profundis clamavi ad te Domine ²Domine exaudi vocem meam fiant
 aures tuae intendentes in vocem deprecationis meae ³si iniquitates observabis Domine Domine
 quis sustinebit ⁴quia apud te propitiatio est propter legem tuam sustinui te Domine sustinuit anima
 mea in verbum eius ⁵speravit anima mea in Domino ⁶a custodia matutina usque ad noctem speret
 Israhel in Domino ⁷quia apud Dominum misericordia et copiosa apud eum redemptio ⁸et ipse
 redimet Israhel ex omnibus iniquitatibus eius

Chapter 130

¹canticum graduum David Domine non est exaltatum cor meum neque elati sunt oculi mei
 neque ambulavi in magnis neque in mirabilibus super me ²si non humiliter sentiebam sed exaltavi
 animam meam sicut ablactatum super matrem suam ita retributio in anima mea ³speret Israhel in
 Domino ex hoc nunc et usque in saeculum

Chapter 131

¹canticum graduum memento Domine David et omnis mansuetudinis eius ²sicut iuravit Domino
 votum vovit Deo Iacob ³si introiero in tabernaculum domus meae si ascendero in lectum strati
 mei ⁴si dederò somnum oculis meis et palpebris meis dormitationem ⁵et requiem temporibus meis
 donec inveniam locum Domino tabernaculum Deo Iacob ⁶ecce audivimus eam in Efrata invenimus
 eam in campis silvae ⁷introibimus in tabernacula eius adorabimus in loco ubi steterunt pedes eius
⁸surge Domine in requiem tuam tu et arca sanctificationis tuae ⁹sacerdotes tui induentur iustitia
 et sancti tui exultabunt ¹⁰propter David servum tuum non avertas faciem christi tui ¹¹iuravit
 Dominus David veritatem et non frustrabit eum de fructu ventris tui ponam super sedem tuam ¹²si
 custodierint filii tui testamentum meum et testimonia mea haec quae docebo eos et filii eorum usque

in saeculum sedebunt super sedem tuam ¹³ quoniam elegit Dominus Sion elegit eam in habitationem
 sibi ¹⁴ haec requies mea in saeculum saeculi hic habitabo quoniam elegi eam ¹⁵ viduam eius
 benedicens benedicam pauperes eius saturabo panibus ¹⁶ sacerdotes eius induam salutari et sancti
 eius exultatione exultabunt ¹⁷ illic producam cornu David paravi lucernam christo meo ¹⁸ inimicos
 eius induam confusione super ipsum autem effloreat sanctificatio mea

Chapter 132

¹ canticum graduum David ecce quam bonum et quam iucundum habitare fratres in unum ² sicut
 unguentum in capite quod descendit in barbam barbam Aaron quod descendit in ora vestimenti
 eius ³ sicut ros Hermon qui descendit in montes Sion quoniam illic mandavit Dominus benedictionem
 et vitam usque in saeculum

Chapter 133

¹ canticum graduum ecce nunc benedicite Dominum omnes servi Domini qui statis in domo
 Domini %in atriis domus Dei nostri; ² in noctibus extollite manus vestras in sancta et benedicite
 Domino ³ benedicat te Dominus ex Sion qui fecit caelum et terram

Chapter 134

¹ alleluia laudate nomen Domini laudate servi Dominum ² qui statis in domo Domini in atriis
 domus Dei nostri ³ laudate Dominum quia bonus Dominus psallite nomini eius quoniam suave
⁴ quoniam Iacob elegit sibi Dominus Israhel in possessionem sibi ⁵ quia ego cognovi quod magnus
 est Dominus et Deus noster prae omnibus diis ⁶ omnia quae voluit Dominus fecit in caelo et in
 terra in mare et in omnibus abyssis ⁷ educens nubes ab extremo terrae fulgora in pluviam fecit qui
 producit ventos de thesauris suis ⁸ qui percussit primogenita Aegypti ab homine usque ad pecus

9 emisit signa et prodigia in medio tui Aegypte in Pharaonem et in omnes servos eius 10 qui percussit
 gentes multas et occidit reges fortes 11 Seon regem Amorreorum et Og regem Basan et omnia regna
 Chanaan 12 et dedit terram eorum hereditatem hereditatem Israhel populo suo 13 Domine nomen
 tuum in aeternum Domine memoriale tuum in generationem et generationem 14 quia iudicabit
 Dominus populum suum et in servis suis deprecabitur 15 simulacra gentium argentum et aurum
 opera manuum hominum 16 os habent et non loquentur oculos habent et non videbunt 17 aures
 habent et non audient neque enim est spiritus in ore eorum 18 similes illis fiant qui faciunt ea et
 omnes qui sperant in eis 19 domus Israhel benedicite Domino domus Aaron benedicite Domino
 20 domus Levi benedicite Domino qui timetis Dominum benedicite Domino 21 benedictus Dominus
 ex Sion qui habitat in Hierusalem

Chapter 135

1 alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia eius
 2 confitemini Deo deorum quoniam in aeternum misericordia eius 3 confitemini Domino dominorum
 quoniam in aeternum misericordia eius 4 qui facit mirabilia magna solus quoniam in aeternum
 misericordia eius 5 qui fecit caelos in intellectu quoniam in aeternum misericordia eius 6 qui firmavit
 terram super aquas quoniam in aeternum misericordia eius 7 qui fecit luminaria magna quoniam
 in aeternum misericordia eius 8 solem in potestatem diei quoniam in aeternum misericordia eius
 9 lunam et stellas in potestatem noctis quoniam in aeternum misericordia eius 10 qui percussit
 Aegyptum cum primogenitis eorum quoniam in aeternum misericordia eius 11 qui eduxit Israhel
 de medio eorum quoniam in aeternum misericordia eius 12 in manu potenti et brachio excelso
 quoniam in aeternum misericordia eius 13 qui divisit Rubrum mare in divisiones quoniam in
 aeternum misericordia eius 14 et duxit Israhel per medium eius quoniam in aeternum misericordia
 eius 15 et excussit Pharaonem et virtutem eius in mari Rubro quoniam in aeternum misericordia

¹⁶
 eius ¹⁷ qui transduxit populum suum in deserto quoniam in aeternum misericordia eius ¹⁸ qui
 percussit reges magnos quoniam in aeternum misericordia eius ¹⁹ et occidit reges fortes quoniam
 in aeternum misericordia eius ²⁰ Seon regem Amorreorum quoniam in aeternum misericordia eius
²¹ et Og regem Basan quoniam in aeternum misericordia eius ²² et dedit terram eorum hereditatem
 quoniam in aeternum misericordia eius ²³ hereditatem Israhel servo suo quoniam in aeternum
 misericordia eius ²⁴ quia in humilitate nostra memor fuit nostri quoniam in aeternum misericordia
 eius ²⁵ et redemit nos ab inimicis nostris quoniam in aeternum misericordia eius ²⁶ qui dat escam
 omni carni quoniam in aeternum misericordia eius ²⁷ confitemini Deo caeli quoniam in aeternum
 misericordia eius confitemini Domino dominorum quoniam in aeternum misericordia eius

Chapter 136

¹
 David Hieremiae super flumina Babylonis illic sedimus et flevimus cum recordaremur Sion
² in salicibus in medio eius suspendimus organa nostra ³ quia illic interrogaverunt nos qui captivos
 duxerunt nos verba cantionum et qui abduxerunt nos hymnum cantate nobis de canticis Sion
⁴ quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena ⁵ si oblitus fuero tui Hierusalem oblivioni
⁶ detur dextera mea ⁷ adhereat lingua mea faucibus meis si non meminero tui si non praeposvero
 Hierusalem in principio laetitiae meae ⁸ memor esto Domine filiorum Edom diem Hierusalem qui
 dicunt exinanite exinanite usque ad fundamentum in ea ⁹ filia Babylonis misera beatus qui retribuet
 tibi retributionem tuam quam retribuisti nobis ¹⁰ beatus qui tenebit et adlidet parvulos tuos ad petram

Chapter 137

¹
 ipsi David confitebor tibi Domine in toto corde meo quoniam audisti verba oris mei in conspectu
 angelorum psallam tibi ² adorabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini tuo super
 misericordia tua et veritate tua quoniam magnificasti super omne nomen sanctum tuum ³ in

quacumque die invocavero te exaudi me multiplicabis me in anima mea virtute ⁴ confiteantur tibi
 Domine omnes reges terrae quia audierunt omnia verba oris tui ⁵ et cantent in viis Domini quoniam
 magna gloria Domini ⁶ quoniam excelsus Dominus et humilia respicit et alta a longe cognoscit
⁷ si ambulavero in medio tribulationis vivificabis me super iram inimicorum meorum extendisti
 manum tuam et saluum me fecit dextera tua ⁸ Dominus retribuet propter me Domine misericordia
 tua in saeculum opera manuum tuarum ne dispicias

Chapter 138

¹ in finem David psalmus ² Domine probasti me et cognovisti me tu cognovisti sessionem meam
 et surrectionem meam ³ intellexisti cogitationes meas de longe semitam meam et funiculum meum
 investigasti ⁴ et omnes vias meas praevидisti quia non est sermo in lingua mea ⁵ ecce Domine tu
 cognovisti omnia novissima et antiqua tu formasti me et posuisti super me manum tuam ⁶ mirabilis
 facta est scientia tua ex me confortata est non potero ad eam ⁷ quo ibo ab spiritu tuo et quo a facie
 tua fugiam ⁸ si ascendero in caelum tu illic es si descendero ad infernum ades ⁹ si sumpsero pinnas
 meas diluculo et habitavero in extremis maris ¹⁰ etenim illuc manus tua deducet me et tenebit me
 dextera tua ¹¹ et dixi forsitan tenebrae conculcabunt me et nox inluminatio in deliciis meis ¹² quia
 tenebrae non obscurabuntur a te et nox sicut dies inluminabitur sicut tenebrae eius ita et lumen eius
¹³ quia tu possedisti renes meos suscepisti me de utero matris meae ¹⁴ confitebor tibi quia terribiliter
 magnificatus es mirabilia opera tua et anima mea cognoscit nimis ¹⁵ non est occultatum os meum
 a te quod fecisti in occulto et substantia mea in inferioribus terrae ¹⁶ imperfectum meum viderunt
 oculi tui et in libro tuo omnes scribentur die formabuntur et nemo in eis ¹⁷ mihi autem nimis
 honorificati sunt amici tui Deus nimis confirmati sunt principatus eorum ¹⁸ dinumerabo eos et
 super harenam multiplicabuntur exsurrexi et adhuc sum tecum ¹⁹ si occideris Deus peccatores et
 viri sanguinum declinate a me ²⁰ quia dices in cogitatione accipient in vanitate civitates tuas
²¹ nonne qui oderunt te Domine oderam et super inimicos tuos tabescebam ²² perfecto odio oderam

illos inimici facti sunt mihi²³ proba me Deus et scito cor meum interroga me et cognosce semitas
meas²⁴ et vide si via iniquitatis in me est et deduc me in via aeterna

Chapter 139

¹ in finem psalmus David ² eripe me Domine ab homine malo a viro iniquo eripe me ³ qui
cogitaverunt iniquitates in corde tota die constituebant proelia ⁴ acuerunt linguam suam sicut
serpentis venenum aspidum sub labiis eorum diapsalma ⁵ custodi me Domine de manu peccatoris
ab hominibus iniquis eripe me qui cogitaverunt subplantare gressus meos ⁶ absconderunt superbi
laqueum mihi et funes extenderunt in laqueum iuxta iter scandalum posuerunt mihi diapsalma
⁷ dixi Domino Deus meus es tu exaudi Domine vocem deprecationis meae ⁸ Domine Domine virtus
salutis meae obumbrasti super caput meum in die belli ⁹ non tradas Domine desiderio meo peccatori
cogitaverunt contra me ne derelinquas me ne forte exaltentur diapsalma ¹⁰ caput circuitus eorum
labor labiorum ipsorum operiet eos ¹¹ cadent super eos carbones in igne deicies eos in miseriis
non subsistent ¹² vir linguosus non dirigetur in terra virum iniustum mala capient in interitu
¹³ cognovi quia faciet Dominus iudicium inopis et vindictam pauperum ¹⁴ verumtamen iusti
confitebuntur nomini tuo habitabunt recti cum vultu tuo

Chapter 140

¹ psalmus David Domine clamavi ad te exaudi me intende voci meae cum clamavero ad te
² dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo elevatio manuum mearum sacrificium
vespertinum ³ pone Domine custodiam ori meo et ostium circumstantiae labiis meis ⁴ non declines
cor meum in verba malitiae ad excusandas excusationes in peccatis cum hominibus operantibus
iniquitatem et non communicabo cum electis eorum ⁵ corripiet me iustus in misericordia et increpabit
me oleum %autem; peccatoris non inpinguet caput meum quoniam adhuc et oratio mea in beneplacitis
eorum ⁶ absorti sunt iuncti petrae iudices eorum audient verba mea quoniam potuerunt ⁷ sicut

crassitudo terrae erupta est super terram dissipata sunt ossa nostra secus infernum⁸ quia ad te
 Domine Domine oculi mei in te speravi non auferas animam meam⁹ custodi me a laqueo quem
 statuerunt mihi et ab scandalis operantium iniquitatem¹⁰ cadent in retiaculo eius peccatores
 singulariter sum ego donec transeam

Chapter 141

¹intellectus David cum esset in spelunca oratio² voce mea ad Dominum clamavi voce mea ad
 Dominum deprecatus sum³ effundo in conspectu eius deprecationem meam tribulationem meam
 ante ipsum pronuntio⁴ in deficiendo ex me spiritum meum et tu cognovisti semitas meas in via
 hac qua ambulabam absconderunt laqueum mihi⁵ considerabam ad dexteram et videbam et non
 erat qui cognosceret me periit fuga a me et non est qui requirit animam meam⁶ clamavi ad te
 Domine dixi tu es spes mea portio mea in terra viventium⁷ intende ad deprecationem meam quia
 humiliatus sum nimis libera me a persequentibus me quia confortati sunt super me⁸ educ de custodia
 animam meam ad confitendum nomini tuo me expectant iusti donec retribuas mihi

Chapter 142

¹psalmus David quando filius eum persequabatur Domine exaudi orationem meam auribus
 percipe obsecrationem meam in veritate tua exaudi me in tua iustitia² et non intres in iudicio cum
 servo tuo quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens³ quia persecutus est inimicus
 animam meam humiliavit in terra vitam meam conlocavit me in obscuris sicut mortuos saeculi⁴ et
 anxius est super me spiritus meus in me turbatum est cor meum⁵ memor fui dierum antiquorum
 meditatus sum in omnibus operibus tuis in factis manuum tuarum meditabar⁶ expandi manus meas
 ad te anima mea sicut terra sine aqua tibi diapsalma⁷ velociter exaudi me Domine defecit spiritus
 meus non avertas faciem tuam a me et similis ero descendentibus in lacum⁸ auditam mihi fac mane

misericordiam tuam quia in te speravi notam fac mihi viam in qua ambulem quia ad te levavi
 animam meam⁹ eripe me de inimicis meis Domine ad te confugi¹⁰ doce me facere voluntatem
 tuam quia Deus meus es tu spiritus tuus bonus deducet me in terra recta¹¹ propter nomen tuum
 Domine vivificabis me in aequitate tua educes de tribulatione animam meam¹² et in misericordia
 tua disperdes inimicos meos et perdes omnes qui tribulant animam meam quoniam ego servus tuus
 sum

Chapter 143

¹ David adversus Goliath benedictus Dominus Deus meus qui docet manus meas ad proelium
 digitos meos ad bellum² misericordia mea et refugium meum susceptor meus et liberator meus
 protector meus et in eo speravi qui subdis populum meum sub me³ Domine quid est homo quia
 innotuisti ei aut filius hominis quia reputas eum⁴ homo vanitati similis factus est dies eius sicut
 umbra praetereunt⁵ Domine inclina caelos tuos et descende tange montes et fumigabunt⁶ fulgora
 coruscationem et dissipabis eos emitte sagittas tuas et conturbabis eos⁷ emitte manum tuam de
 alto eripe me et libera me de aquis multis de manu filiorum alienorum⁸ quorum os locutum est
 vanitatem et dextera eorum dextera iniquitatis⁹ Deus canticum novum cantabo tibi in psalterio
 decacordo psallam tibi¹⁰ qui das salutem regibus qui redimit David servum suum de gladio maligno
¹¹ eripe me et eripe me de manu filiorum alienigenarum quorum os locutum est vanitatem et dextera
 eorum dextera iniquitatis¹² quorum filii sicut novella plantationis in iuventute sua filiae eorum
 compositae circumornatae ut similitudo templi¹³ promptuaria eorum plena eructantia ex hoc in
 illud oves eorum fetosae abundantes in egressibus suis¹⁴ boves eorum crassi non est ruina maceriae
 neque transitus neque clamor in plateis eorum¹⁵ beatum dixerunt populum cui haec sunt beatus
 populus cuius Dominus Deus eius

Chapter 144

¹ laudatio David exaltabo te Deus meus rex et benedicam nomini tuo in saeculum et in saeculum
² saeculi per singulos dies benedicam tibi et laudabo nomen tuum in saeculum et in saeculum
³ saeculi magnus Dominus et laudabilis nimis et magnitudinis eius non est finis ⁴ generatio et
⁵ generatio laudabit opera tua et potentiam tuam pronuntiabunt magnificentiam gloriae sanctitatis
⁶ tuae loquentur et mirabilia tua narrabunt et virtutem terribilium tuorum dicent et magnitudinem
⁷ tuam narrabunt memoriam abundantiae suavitatis tuae eructabunt et iustitia tua exultabunt
⁸ miserator et misericors Dominus patiens et multum misericors ⁹ suavis Dominus universis et
¹⁰ miserationes eius super omnia opera eius confiteantur tibi Domine omnia opera tua et sancti tui
¹¹ confiteantur tibi gloriam regni tui dicent et potentiam tuam loquentur ¹² ut notam faciant filiis
¹³ hominum potentiam tuam et gloriam magnificentiae regni tui regnum tuum regnum omnium
¹⁴ saeculorum et dominatio tua in omni generatione et progenie fidelis Dominus in omnibus verbis
¹⁵ suis et sanctus in omnibus operibus suis adlevat Dominus omnes qui corruunt et erigit omnes
¹⁶ elisos oculi omnium in te sperant et tu das escam illorum in tempore oportuno aperis tu
¹⁷ manum tuam et imples omne animal benedictione iustus Dominus in omnibus viis suis et sanctus
¹⁸ in omnibus operibus suis prope est Dominus omnibus invocantibus eum omnibus invocantibus
¹⁹ eum in veritate voluntatem timentium se faciet et deprecationem eorum exaudiet et salvos faciet
²⁰ eos custodit Dominus omnes diligentes se et omnes peccatores disperdet ²¹ laudationem Domini
loquetur os meum et benedicat omnis caro nomini sancto eius in saeculum et in saeculum saeculi

Chapter 145

¹ alleluia Aggei et Zacchariae ² lauda anima mea Dominum laudabo Dominum in vita mea
³ psallam Deo meo quamdiu fuero nolite confidere in principibus in filiis hominum quibus non est
⁴ salus exibat spiritus eius et revertetur in terram suam in illa die peribunt omnes cogitationes eorum
⁵ beatus cuius Deus Iacob adiutor eius spes eius in Domino Deo ipsius ⁶ qui fecit caelum et terram
⁷ mare et omnia quae in eis qui custodit veritatem in saeculum facit iudicium iniuriarum patientibus

⁸
 dat escam esurientibus Dominus solvit conpeditos ⁸ Dominus inluminat caecos Dominus erigit
⁹
 adlissos Dominus diligit iustos ⁹ Dominus custodit advenas pupillum et viduam suscipiet et viam
¹⁰
 peccatorum disperdet ¹⁰ regnabit Dominus in saecula Deus tuus Sion in generationem et
 generationem

Chapter 146

¹
 alleluia Aggei et Zacchariae laudate Dominum quoniam bonum psalmus Deo nostro sit iucunda
²
 * decoraque; laudatio ² aedificans Hierusalem Dominus dispersiones Israhel congregabit ³ qui
⁴
 sanat contritos corde et alligat contritiones illorum ⁴ qui numerat multitudinem stellarum et omnibus
⁵
 eis nomina vocans ⁵ magnus Dominus noster et magna virtus eius et sapientiae eius non est numerus
⁶
⁶ suscipiens mansuetos Dominus humilians autem peccatores usque ad terram ⁷ praecinite Domino
⁸
 in confessione psallite Deo nostro in cithara ⁸ qui operit caelum nubibus et parat terrae pluviam
⁹
 qui producit in montibus faenum et herbam servituti hominum ⁹ et dat iumentis escam ipsorum et
¹⁰
 pullis corvorum invocantibus eum ¹⁰ non in fortitudine equi voluntatem habebit nec in tibiis viri
¹¹
 beneplacitum erit ei ¹¹ beneplacitum est Domino super timentes eum et in eis qui sperant super
 misericordia eius

Chapter 147

¹²
 alleluia lauda Hierusalem Dominum lauda Deum tuum Sion ¹³ quoniam confortavit seras
¹⁴
 portarum tuarum benedixit filiis tuis in te ¹⁴ qui posuit fines tuos pacem et adipe frumenti satiat te
¹⁵
¹⁵ qui emittit eloquium suum terrae velociter currit sermo eius ¹⁶ qui dat nivem sicut lanam nebulam
¹⁷
 sicut cinerem spargit ¹⁷ mittit cristallum suum sicut buccellas ante faciem frigoris eius quis sustinebit
¹⁸
¹⁸ emittet verbum suum et liquefaciet ea flabit spiritus eius et fluent aquae ¹⁹ qui adnuntiat verbum

20
 suum Iacob iustitias et iudicia sua Israhel non fecit taliter omni nationi et iudicia sua non manifestavit eis

Chapter 148

1
 alleluia laudate Dominum de caelis laudate eum in excelsis 2
 laudate eum omnes angeli eius
 laudate eum omnes virtutes eius 3
 laudate eum sol et luna laudate eum omnes stellae et lumen
 4
 laudate eum caeli caelorum et aqua quae super caelum est 5
 laudent nomen Domini quia ipse dixit
 et facta sunt ipse mandavit et creata sunt 6
 statuit ea in saeculum et in saeculum saeculi praeceptum
 posuit et non praeteribit 7
 laudate Dominum de terra dracones et omnes abyssi 8
 ignis grando nix
 9
 glacies spiritus procellarum quae faciunt verbum eius montes et omnes colles ligna fructifera et
 omnes cedri 10
 bestiae et universa pecora serpentes et volucres pinnatae 11
 reges terrae et omnes
 12
 populi principes et omnes iudices terrae iuvenes et virgines senes cum iunioribus laudent nomen
 Domini 13
 quia exaltatum est nomen eius solius 14
 confessio eius super caelum et terram et exaltabit
 cornu populi sui hymnus omnibus sanctis eius filiis Israhel populo adpropinquanti sibi

Chapter 149

1
 alleluia cantate Domino canticum novum laus eius in ecclesia sanctorum 2
 laetetur Israhel in
 eo qui fecit eum et filii Sion exultent in rege suo 3
 laudent nomen eius in choro in tympano et
 psalterio psallant ei 4
 quia beneplacitum est Domino in populo suo et exaltabit mansuetos in salute
 5
 exultabunt sancti in gloria laetabuntur in cubilibus suis 6
 exaltationes Dei in gutture eorum et
 7
 gladii ancipites in manibus eorum ad faciendam vindictam in nationibus increpationes in populis
 8
 ad alligandos reges eorum in conpedibus et nobiles eorum in manicis ferreis 9
 ut faciant in eis
 iudicium conscriptum gloria haec est omnibus sanctis eius

Chapter 150

¹ alleluia laudate Dominum in sanctis eius laudate eum in firmamento virtutis eius ² laudate
eum in virtutibus eius laudate eum secundum multitudinem magnitudinis eius ³ laudate eum in
sono tubae laudate eum in psalterio et cithara ⁴ laudate eum in tympano et choro laudate eum in
cordis et organo ⁵ laudate eum in cymbalis bene sonantibus laudate eum in cymbalis iubilationis

Psalms (Second Version)**Chapter 1**

¹ beatus vir qui non abiit in consilio impiorum et in via peccatorum non stetit in cathedra
derisorum non sedit ² sed in lege Domini voluntas eius et in lege eius meditabitur die ac nocte ³ et
erit tamquam lignum transplantatum iuxta rivulos aquarum quod fructum suum dabit in tempore
suo et folium eius non defluet et omne quod fecerit prosperabitur ⁴ non sic impii sed tamquam
pulvis quem proicit ventus ⁵ propterea non resurgent impii in iudicio neque peccatores in
congregatione iustorum ⁶ quoniam novit Dominus viam iustorum et iter impiorum peribit

Chapter 2

¹ quare turbabuntur gentes et tribus meditabuntur inania ² consurgent reges terrae et principes
tractabunt pariter adversum Dominum et adversum christum eius ³ disrumpamus vincula eorum
et proiciamus a nobis laqueos eorum ⁴ habitator caeli ridebit Dominus subsannabit eos ⁵ tunc
loquetur ad eos in ira sua et in furore suo conturbabit eos ⁶ ego autem orditus sum regem meum
super Sion montem sanctum suum adnuntiabo Dei praeceptum ⁷ Dominus dixit ad me filius meus
es tu ego hodie genui te ⁸ postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam et possessionem tuam
terminos terrae ⁹ pascas eos in virga ferrea ut vas figuli conteres eos ¹⁰ nunc ergo reges intellegite

erudimini iudices terrae¹¹ servite Domino in timore et exultate in tremore¹² adorate pure ne forte
 irascatur et pereatis de via¹³ cum exarserit post paululum furor eius beati omnes qui sperant in
 eum

Chapter 3

¹ canticum David cum fugeret a facie Abessalon filii sui ² Domine quare multiplicati sunt hostes
 mei multi consurgunt adversus me ³ multi dicunt animae meae non est salus huic in Deo semper
⁴ tu autem Domine clipeus circa me gloria mea et exaltans caput meum ⁵ voce mea ad Dominum
 clamabo et exaudiet me de monte sancto suo semper ⁶ ego dormivi et soporatus sum evigilavi quia
 Dominus sustentavit me ⁷ non timebo milia populi quae circumdederunt me surge Domine salvum
 me fac Deus meus ⁸ quia percussisti omnium inimicorum meorum maxillam dentes impiorum
 confregisti ⁹ Domini est salus super populum tuum benedictio tua semper

Chapter 4

¹ victori in psalmis canticum David ² invocante me exaudi me Deus iustitiae meae in tribulatione
 dilatasti mihi miserere mei et exaudi orationem meam ³ filii viri usquequo incliti mei ignominiose
 diligitis vanitatem quaerentes mendacium semper ⁴ et cognoscite quoniam mirabilem reddidit
 Dominus sanctum suum Dominus exaudiet cum clamavero ad eum ⁵ irascimini et nolite peccare
 loquimini in cordibus vestris super cubilia vestra et tacete semper ⁶ sacrificate sacrificium iustitiae
 et fidite in Domino multi dicunt quis ostendit nobis bonum ⁷ leva super nos lucem vultus tui Domine
 dedisti laetitiam in corde meo ⁸ in tempore frumentum et vinum eorum multiplicata sunt ⁹ in pace
 simul requiescam et dormiam ¹⁰ quia tu Domine specialiter securum habitare fecisti me

Chapter 5

¹ victori pro hereditatibus canticum David ² verba mea audi Domine intellege murmur meum
³ rex meus et Deus meus ⁴ quia te deprecor Domine mane audies vocem meam ⁵ mane praeparabor
 ad te et contemplabor quoniam non es deus volens iniquitatem tu ⁶ nec habitabit iuxta te malignus
 non stabunt iniqui in conspectu oculorum tuorum ⁷ odisti omnes operantes iniquitatem perdes
 loquentes mendacium virum sanguinum et dolosum abominabitur Dominus ⁸ ego autem in
 multitudine misericordiae tuae introibo in domum tuam adorabo in templo sancto tuo in timore tuo
⁹ Domine deduc me in iustitia tua propter insidiatores meos dirige ante faciem meam viam tuam
¹⁰ non est enim in ore eorum rectum interiora eorum insidiae ¹¹ sepulchrum patens guttur eorum
 linguam suam levificant condemna eos Deus decident a consiliis suis iuxta multitudinem scelerum
 eorum expelle eos quoniam provocaverunt te ¹² et laetentur omnes qui sperant in te in perpetuum
 laudabunt et proteges eos et laetabuntur in te qui diligunt nomen tuum ¹³ quia tu benedices iusto
 Domine ut scuto placabilitatis coronabis eum

Chapter 6

¹ victori in psalmis super octava canticum David ² Domine ne in furore tuo arguas me neque
 in ira tua corripas me ³ miserere mei Domine quoniam infirmus sum sana me Domine quoniam
 conturbata sunt ossa mea ⁴ et anima mea turbata est valde et tu Domine usquequo ⁵ revertere
 Domine erue animam meam salva me propter misericordiam tuam ⁶ quoniam non est in morte
 recordatio tui in inferno quis confitebitur tibi ⁷ laboravi in gemitu meo natare faciam tota nocte
 lectulum meum lacrimis meis stratum meum rigabo ⁸ caligavit prae amaritudine oculus meus
 consumptus sum ab universis hostibus meis ⁹ recedite a me omnes qui operamini iniquitatem quia
 audivit Dominus vocem fletus mei ¹⁰ audivit Dominus deprecationem meam Dominus orationem
 meam suscipiet ¹¹ confundantur et conturbentur vehementer omnes inimici mei revertantur et
 confundantur subito

Chapter 7

¹ pro ignoratione David quod cecinit Domino super verbis Aethiopis filii Iemini ² Domine Deus
 meus in te speravi salva me ab omnibus persequentibus me et libera me ³ ne forte capiat ut leo
 animam meam laceret et non sit qui eruat ⁴ Domine Deus meus si feci istud si est iniquitas in
 manibus meis ⁵ si reddidi retribuētibus mihi malum et dimisi hostes meos vacuos ⁶ persequatur
 inimicus animam meam et adprehendat et conculcet in terra vitam meam et gloriam meam in
 pulverem conlocet semper ⁷ surge Domine in furore tuo elevare indignans super hostes meos et
 consurge ad me iudicio quod mandasti ⁸ et congregatio tribuum circumdet te et pro hac in altum
 revertere ⁹ Dominus iudicabit populos iudica me Domine secundum iustitiam meam et secundum
 simplicitatem meam quae est in me ¹⁰ consumatur malum iniquorum et confirmetur iustitia probator
 cordis et renum Deus iustus ¹¹ clipeus meus in Deo qui salvat rectos corde ¹² Deus iudex iustus
 et fortis comminans tota die ¹³ non convertenti gladium suum acuet arcum suum tetendit et paravit
 illum ¹⁴ et in ipso praeparavit vasa mortis sagittas suas ad conburendum operatus est ¹⁵ ecce
 parturit iniquitatem et concepto dolore peperit mendacium ¹⁶ lacum aperuit et effodit eum et incidet
 in interitum quem operatus est ¹⁷ revertetur dolor suus in caput eius et super verticem eius iniquitas
 sua descendet ¹⁸ confitebor Domino secundum iustitiam eius et cantabo nomini Domini altissimi

Chapter 8

¹ victori pro torcularibus canticum David ² Domine Dominator noster quam grande est nomen
 tuum in universa terra qui posuisti gloriam tuam super caelos ³ ex ore infantium et lactantium
 perfecisti laudem propter adversarios meos ut quiescat inimicus et ultor ⁴ videbo enim caelos tuos
 opera digitorum tuorum lunam et stellas quae fundasti ⁵ quid est homo quoniam recordaris eius
 vel filius hominis quoniam visitas eum ⁶ minues eum paulo minus a Deo gloria et decore coronabis
 eum ⁷ dabis ei potestatem super opera manuum tuarum ⁸ cuncta posuisti sub pedibus eius oves et

9
 armenta omnia insuper et animalia agri aves caeli et pisces maris qui pertranseunt semitas ponti
 10
 Domine Dominator noster quam grande est nomen tuum in universa terra

Chapter 9

1 victori pro morte filii canticum David 2 confitebor Domino in toto corde meo narrabo omnia
 3 mirabilia tua 4 laetabor et gaudebo in te canam nomini tuo Altissimi 5 cum ceciderint inimici mei
 6 retrorsum et corruerint et perierint a facie tua 7 fecisti enim iudicium meum et causam meam sedisti
 8 super solium iudex iustitiae 9 increpuisti gentes periit impius nomen eorum delisti in sempiternum
 10 et iugiter 11 conpletae sunt solitudines in finem et civitates subvertisti periit memoria eorum cum
 12 ipsis 13 Dominus autem in sempiternum sedebit stabilivit ad iudicandum solium suum 14 et ipse
 15 iudicat orbem in iustitia iudicat populos in aequitatibus 16 et erit Dominus elevatio oppresso elevatio
 17 oportuna in angustia 18 et confident in te qui noverunt nomen tuum quoniam non dereliquisti
 19 quaerentes te Domine 20 cantate Domino habitatori Sion adnuntiate in populis commutationes eius
 21 22 quoniam quaerens sanguinem eorum recordatus est nec oblitus est clamoris pauperum 23 misertus
 24 est mei Dominus vidit afflictionem meam ex inimicis meis 25 qui exaltat me de portis mortis ut
 26 narrem omnes laudes tuas in portis filiae Sion 27 exultabo in salutari tuo demersae sunt gentes in
 28 interitu quem fecerunt in rete quod absconderant captus est pes eorum 29 agnitus est Dominus
 30 iudicium faciens in opere manuum suarum corruit impius sonitu sempiterno 31 convertantur impii
 32 in infernum omnes gentes quae oblatae sunt Deum 33 quoniam non in aeternum oblivioni erit pauper
 34 expectatio pauperum non peribit in perpetuum 35 surge Domine non confortetur homo iudicentur
 36 gentes ante faciem tuam 37 pone Domine terrorem eis sciant gentes homines se esse semper 38 quare
 39 Domine stas a longe dispicis in temporibus angustiae 40 in superbia impii ardet pauper capiantur
 41 in sceleribus quae cogitaverunt 42 quia laudavit impius desiderium animae suae et avarus adplaudens
 43 sibi 44 blasphemavit Dominum impius secundum altitudinem furoris sui non requirit 45 nec est

Deus in omnibus cogitationibus eius parturiunt viae eius in omni tempore longe sunt iudicia tua a
 facie eius omnes inimicos suos dispicit ²⁷ loquitur in corde suo non movebor in generatione et
 generatione ero sine malo ²⁸ maledictione os eius plenum est et dolis et avaritia sub lingua eius
 dolor et iniquitas ²⁹ sedet insidians iuxta vestibula in absconditis ut interficiat innocentem ³⁰ oculi
 eius robustos tuos circumspiciunt insidiatur in abscondito quasi leo in cubili insidiatur ut rapiat
 pauperem rapiet pauperem cum adtraxerit eum ad rete suum ³¹ et confractum subiciet et inruet
 viribus suis valenter ³² dixit in corde suo oblitus est Deus abscondit faciem suam non respiciet in
 perpetuum ³³ surge Domine Deus leva manum tuam noli oblivisci pauperum ³⁴ quare blasphemat
 impius Deum dicens in corde suo quod non requirat ³⁵ vides quia tu laborem et furorem respicis
 ut detur in manu tua tibi relinquuntur fortes tui pupillo tu es factus adiutor ³⁶ contere brachium
 impii et maligni quaeres impietatem eius et non invenies ³⁷ Dominus rex saeculi et aeternitatis
 perierunt gentes de terra eius ³⁸ desiderium pauperum audit Dominus praeparasti ut cor eorum
 audiat auris tua ³⁹ ut iudices pupillum et oppressum et nequaquam ultra superbiat homo de terra

Chapter 10

¹ victori David ² in Domino speravi quomodo dicitis animae meae transvola in montem ut avis
³ quia ecce impii tetenderunt arcum posuerunt sagittam suam super nervum ut sagittent in abscondito
 rectos corde ⁴ quia leges dissipatae sunt iustus quid operatus est ⁵ Dominus in templo sancto suo
 Dominus in caelo thronus eius oculi eius vident palpebrae eius probant filios hominum ⁶ Dominus
 iustum probat impium autem et diligentem iniquitatem odit anima eius ⁷ pluet super peccatores
 laqueos ignis et sulphur et spiritus tempestatum pars calicis eorum ⁸ quoniam iustus Dominus
 iustitias dilexit rectum videbunt facies eorum

Chapter 11

¹victori pro octava canticum David ²salva Domine quoniam defecit sanctus quoniam inminuti
sunt fideles a filiis hominum ³frustra loquuntur unusquisque proximo suo labium subdolum in
corde et corde locuti sunt ⁴disperdat Dominus omnia labia dolosa linguam magniloquam ⁵qui
dixerunt linguam nostram roboremus labia nostra nobiscum sunt quis dominus noster est ⁶propter
vastitatem inopum et gemitum pauperum nunc consurgam dicit Dominus ponam in salutari auxilium
eorum ⁷eloquia Domini eloquia munda argentum igne probatum separatum a terra colatum
⁸septuplum ⁹tu Domine custodies ea servabis nos a generatione hac in aeternum ⁹in circuitu impii
ambulabunt cum exaltati fuerint vilissimi filiorum hominum

Chapter 12

¹victori canticum David usquequo Domine oblivisceris mei penitus usquequo abscondes faciem
tuam a me ²usquequo ponam consilia in anima mea dolorem in corde meo per diem ³usquequo
exaltabitur inimicus meus super me ⁴convertere exaudi me Domine Deus meus inlumina oculos
meos ne umquam obdormiam in mortem ⁵nequando dicat inimicus meus praevalui adversus eum
⁶hostes mei exultabunt cum motus fuero ⁶ego autem in misericordia tua confido exultabit cor meum
in salutari tuo cantabo Domino quia reddidit mihi

Chapter 13

¹victori David dixit stultus in corde suo non est Deus corrupti sunt et abominabiles facti sunt
studiose non est qui faciat bonum ²Dominus de caelo prospexit super filios hominum ut videret
si esset intellegens requirens Deum ³omnes recesserunt simul conglutinati sunt non est qui faciat
bonum non est usque ad unum ⁴nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem qui devorant
populum meum ut cibum panis ⁵Dominum non invocaverunt ibi timebunt formidine ⁶quoniam
Deus in generatione iusta est consilium pauperum confudistis quoniam Dominus spes eius est

⁷
quis dabit de Sion salutem Israhel quando reduxerit Dominus captivitatem populi sui exultabit
Iacob et laetabitur Israhel

Chapter 14

¹
canticum David Domine quis peregrinabitur in tentorio tuo et quis habitabit in monte sancto
² tuo ³ qui ingreditur sine macula et operatur iustitiam ³ loquiturque veritatem in corde suo qui non
est facilis in lingua sua neque fecit amico suo malum et obprobrium non sustinuit super vicino suo
⁴
dispicitur oculis eius inprobus timentes autem Dominum glorificat iurat ut se adfligat et non mutat
⁵
pecuniam suam non dedit ad usuram et munera adversum innoxium non accepit qui facit haec
non movebitur in aeternum

Chapter 15

¹
humilis et simplicis David custodi me Deus quoniam speravi in te ² dicens Deo Dominus
meus es tu bene mihi non est sine te ³ sanctis qui in terra sunt et magnificis omnis voluntas mea in
⁴ eis ⁴ multiplicabuntur idola eorum post tergum sequentium non litabo libamina eorum de sanguine
neque adsumam nomina eorum in labiis meis ⁵ Dominus pars hereditatis meae et calicis mei tu
possessor sortis meae ⁶ lineae ceciderunt mihi in pulcherrimis et hereditas speciosissima mea est
⁷
benedicam Domino qui dedit consilium mihi insuper et noctibus erudierunt me renes mei
⁸ proponebam in conspectu meo semper quia a dextris meis est ne commovear ⁹ propterea laetatum
est cor meum et exultavit gloria mea et caro mea habitavit confidenter ¹⁰ non enim derelinques
animam meam in inferno nec dabis sanctum tuum videre corruptionem ostendes mihi semitam vitae
plenitudinem laetitiarum ante vultum tuum decores in dextera tua aeternos

Chapter 16

¹ oratio David audi Deus iustum intende deprecationem meam auribus percipe orationem meam
² absque labiis mendacii ³ de vultu tuo iudicium meum prodeat oculi tui videant aequitates ⁴ probasti
⁵ cor meum visitasti nocte conflasti me et non invenisti ⁶ cogitationes meas transire os meum in
⁷ opere hominum propter verbum labiorum tuorum ego observavi vias latronis ⁸ sustenta gressus
⁹ meos in callibus tuis et non labentur vestigia mea ¹⁰ ego invocavi te quia exaudies me Deus inclina
¹¹ aurem tuam mihi audi eloquium meum ¹² mirabilem fac misericordiam tuam salvator sperantium
¹³ a resistentibus dexteræ tuæ custodi me quasi pupillam intus in oculo in umbra alarum tuarum
¹⁴ protege me ¹⁵ a facie impiorum vastantium me inimici mei animam meam circumdederunt ¹⁶ adipe
¹⁷ suo concluderunt et ore locuti sunt superbe ¹⁸ incedentes adversum me nunc circumdederunt me
¹⁹ oculos suos posuerunt declinare in terram ²⁰ similitudo eius quasi leonis desiderantis praedam et
²¹ quasi catuli leonis sedentis in absconditis ²² surge Domine praeveni faciem eius incurva eum salva
²³ animam meam ab impio qui est gladius tuus ²⁴ a viris manus tuæ Domine qui mortui sunt in
²⁵ profundo quorum pars in vita et quorum de absconditis tuis replesti ventrem qui satiabuntur filiis
²⁶ et dimittent reliquias suas parvulis eorum ²⁷ ego in iustitia videbo faciem tuam implebor cum
²⁸ evigilavero similitudine tua

Chapter 17

¹ victori servo Domini David quæ locutus est Domino verba canticum huius in die qua liberavit
² eum Dominus de manu omnium inimicorum suorum et de manu Saul et ait ³ diligam te Domine
⁴ fortitudo mea ⁵ Domine petra mea et robur meum et salvator meus Deus meus fortis meus sperabo
⁶ in eo scutum meum et cornu salutis meae susceptor meus ⁷ laudatum invocabo Dominum et ab
⁸ inimicis meis salvus ero ⁹ circumdederunt me funes mortis et torrentes diabuli terruerunt me ¹⁰ funes
¹¹ inferi circumdederunt me praevenierunt me laquei mortis ¹² in tribulatione mea invocabo Dominum
¹³ et ad Deum meum clamabo exaudiet de templo suo vocem meam et clamor meus ante faciem eius
¹⁴ veniet in aures eius ¹⁵ commota est et contremuit terra et fundamenta montium concussa sunt et

conquassata quoniam iratus est ⁹ ascendit fumus de furore eius et ignis ex ore eius devorans carbones
 incensi sunt ab eo ¹⁰ inclinavit caelos et descendit et caligo sub pedibus eius ¹¹ et ascendit super
 cherub et volavit super pinnas venti ¹² posuit tenebras latibulum suum in circuitu eius tabernaculum
 eius tenebrosas aquas in nubibus aetheris ¹³ prae fulgore in conspectu eius nubes transierunt grando
 et carbones ignis ¹⁴ et intonuit de caelo Dominus et Altissimus dedit vocem suam grandinem et
 carbones ignis ¹⁵ et emisit sagittas suas et dissipavit eos fulgora multiplicavit et conturbavit illos
¹⁶ et apparuerunt effusiones aquarum et revelata sunt fundamenta orbis ab increpatione tua Domine
 ab inspiratione spiritus furoris tui ¹⁷ misit de alto et accepit me extraxit me de aquis multis
¹⁸ liberavit me de inimicis meis potentissimis et de his qui oderant me quoniam robustiores me
¹⁹ erant ²⁰ praevenierunt me in die afflictionis meae et factus est Dominus firmamentum meum ²¹ et
 eduxit me in latitudinem liberavit me quia placuit ei ²² retribuit mihi Dominus secundum iustitiam
 meam et secundum munditiam manuum mearum reddidit mihi ²³ quia custodivi vias Domini et
 non egi impie a Deo meo ²⁴ omnia enim iudicia eius in conspectu meo et praecepta eius non amovi
 a me ²⁵ et fui immaculatus cum eo et custodivi me ab iniquitate mea ²⁶ et restituit Dominus mihi
 secundum iustitiam meam et secundum munditiam manuum mearum in conspectu oculorum eius
²⁷ cum sancto sanctus eris cum viro innocente innocenter ages ²⁸ cum electo electus eris et cum
 perverso pervertes ²⁹ quia tu populum pauperem salvabis et oculos excelsos humiliabis ³⁰ quia tu
 inluminabis lucernam meam Domine Deus meus inlustrabis tenebras meas ³¹ in te enim curram
 accinctus et in Deo meo transiliam murum ³² Deus immaculata via eius eloquium Domini igne
 examinatum scutum est omnium sperantium in se ³³ quis est deus praeter Dominum et quis fortis
 praeter Deum nostrum ³⁴ Deus qui accingit me fortitudine et posuit immaculatam viam meam
³⁵ coaequans pedes meos cervis et super excelsa statuens me ³⁶ docens manus meas ad proelium
 et componens quasi arcum aereum brachia mea ³⁷ dedisti mihi clipeum salutis tuae et dextera tua
 confortavit me et mansuetudo tua multiplicavit me ³⁸ dilatabis gressus meos subtus me et non
 deficient tali mei ³⁹ persequar inimicos meos et adprehendam et non revertar donec consumam

³⁹ eos ⁴⁰ caedam eos et non poterunt surgere cadent sub pedibus meis ⁴¹ accinxisti me fortitudine ad
⁴² proelium incurvabis resistentes mihi sub me ⁴³ inimicorum meorum dedisti mihi dorsum et odientes
⁴⁴ me disperdidisti ⁴⁵ clamabunt et non erit qui salvet ad Dominum et non exaudiet eos ⁴⁶ delebo
⁴⁷ eos ut pulverem ante faciem venti ut lutum platearum proiciam eos ⁴⁸ salvabis me a contradictionibus
⁴⁹ populi pones me in caput gentium ⁵⁰ populus quem ignoravi serviet mihi auditione auris oboediet
⁵¹ mihi ⁵² filii alieni mentientur mihi filii alieni defluent et contrahentur in angustiis suis ⁵³ vivit
⁵⁴ Dominus et benedictus Deus meus et exaltabitur Deus salutis meae ⁵⁵ Deus qui das vindictas mihi
⁵⁶ et congregas populos sub me qui servas me ab inimicis meis ⁵⁷ et a resistentibus mihi elevas me
⁵⁸ a viro iniquo libera me ⁵⁹ propterea confitebor tibi in gentibus Domine et nomini tuo cantabo
⁶⁰ magnificanti salutes regis sui et facienti misericordiam christo suo David et semini eius usque
⁶¹ in aeternum

Chapter 18

¹ victori canticum David ² caeli enarrant gloriam Dei et opus manus eius adnuntiat firmamentum
³ dies diei eructat verbum et nox nocti indicat scientiam ⁴ non est sermo et non sunt verba quibus
⁵ non audiat vox eorum ⁶ in universam terram exivit sonus eorum et in finibus orbis verba eorum
⁷ soli posuit tabernaculum in eis et ipse quasi sponsus procedens de thalamo suo exultavit ut fortis
⁸ ad currendam viam ⁹ a summitate caeli egressus eius et cursus eius usque ad summitatem illius
¹⁰ nec est qui se abscondat a calore eius ¹¹ lex Domini immaculata convertens animam testimonium
¹² Domini fidele sapientiam praestans parvulis ¹³ praecepta Domini recta laetificantia cor mandatum
¹⁴ Domini lucidum inluminans oculos ¹⁵ timor Domini mundus perseverans in saecula iudicia Domini
¹⁶ vera iustificata in semet ipsis ¹⁷ desiderabilia super aurum et lapidem pretiosum multum et dulciora
¹⁸ super mel et favum redundantem ¹⁹ unde et servus tuus docebit ea in custodiendis eis fructus multus
²⁰ errores quis intelleget ab occultis munda me ²¹ a superbis quoque libera servum tuum si non

15
 fuerint dominati mei tunc immaculatus ero et mundabor a delicto maximo
 oris mei meditatio cordis mei in conspectu tuo Domine fortitudo mea et redemptor meus

Chapter 19

1 victori canticum David 2 exaudiat te Dominus in die tribulationis protegat te nomen Dei Iacob
 3 mittat tibi auxilium de sancto et de Sion roboret te 4 memor sit omnis sacrificii tui et holocaustum
 5 tuum pingue fiat semper 5 det tibi secundum cor tuum et omnem voluntatem tuam impleat
 6 laudabimus in salutari tuo et in nomine Dei nostri ducemus choros 7 impleat Dominus omnes
 petitiones tuas nunc scio quoniam salvabit Dominus christum suum exaudiet eum de caelo sancto
 8 suo in fortitudine salutis dexteræ suæ hii in curribus et hii in equis nos autem nominis Domini
 9 Dei nostri recordabimur ipsi incurvati sunt et ceciderunt nos autem resurreximus et erecti sumus
 10 Domine salva rex exaudiet nos in die qua invocaverimus

Chapter 20

1 victori canticum David 2 Domine in fortitudine tua laetabitur rex et in salutari tuo exultabit
 3 vehementer desiderium cordis eius dedisti ei et voluntate labiorum eius non fraudasti eum semper
 4 quoniam praevenies eum benedictionibus bonitatis pones in capite eius coronam de lapide pretioso
 5 vitam petivit te et dedisti ei longitudinem dierum in saeculum et in aeternum 6 magna gloria eius
 7 in salutari tuo gloriam et decorem pones super eum pones enim eum benedictionem sempiternam
 8 et hilarabis eum laetitia apud vultum tuum quia rex confidet in Domino et in misericordia Excelsi
 9 non decipietur inveniet manus tua omnes inimicos tuos dextera tua inveniet odientes te 10 pones
 eos ut clibanum ignis in tempore vultus tui Dominus in furore suo praecipitabit eos et devorabit
 11 eos ignis fructum eorum de terra perdes et semen eorum de filiis hominum 12 quoniam
 13 inclinaverunt super te malum cogitaverunt scelus quod non potuerunt quia pones eos umerum

14
funes tuos firmabis contra facies eorum exaltare Domine in fortitudine tua cantabimus et psallemus
fortitudines tuas

Chapter 21

1 victori pro cervo matutino canticum 2 Deus Deus meus quare dereliquisti me longe a salute
mea verba rugitus mei 3 Deus meus clamabo per diem et non exaudies et nocte nec est silentium
4 mihi et tu sancte habitator Laus Israhel 5 in te confisi sunt patres nostri confisi sunt et salvasti
6 eos ad te clamaverunt et salvati sunt in te confisi sunt et non sunt confusi 7 ego autem sum vermis
et non homo obprobrium hominum et dispectio plebis 8 omnes videntes me subsannant me dimittunt
9 labium movent caput 10 confugit ad Dominum salvet eum liberet eum quoniam vult eum tu autem
propugnator meus ex utero fiducia mea ab uberibus matris meae 11 in te proiectus sum ex vulva
de ventre matris meae Deus meus es tu 12 ne longe fias a me quoniam tribulatio proxima est quoniam
13 non est adiutor circumdederunt me vituli multi tauri pingues vallaverunt me 14 aperuerunt super
me os suum quasi leo capiens et rugiens 15 sicut aqua effusus sum et separata sunt omnia ossa mea
factum est cor meum sicut cera liquefacta in medio ventris mei 16 aruit velut testa fortitudo mea
et lingua mea adhesit palato meo et in pulverem mortis detraxisti me 17 circumdederunt me venatores
18 concilium pessimorum vallavit me vinxerunt manus meas et pedes meos numeravi omnia ossa
19 mea quae ipsi respicientes viderunt in me diviserunt vestimenta mea sibi et super vestimentum
20 meum miserunt sortem tu autem Domine ne longe fias fortitudo mea in auxilium meum festina
21 erue a gladio animam meam de manu canis solitariam meam 22 salva me ex ore leonis et de
23 cornibus unicornium exaudi me narrabo nomen tuum fratribus meis in medio ecclesiae laudabo
24 te qui timetis Dominum laudate eum omne semen Iacob glorificate eum 25 et metuite eum
universum semen Israhel quoniam non dispexit neque contempsit modestiam pauperis et non
26 abscondit faciem suam ab eo et cum clamaret ad eum audivit apud te laus mea in ecclesia multa
27 vota mea reddam in conspectu timentium eum comedent mites et saturabuntur laudabunt

Dominum quaerentes eum vivet cor vestrum in sempiternum²⁸ recordabuntur et convertentur ad
 Dominum omnes fines terrae et adorabunt coram eo universae cognationes gentium²⁹ quia Domini
 est regnum et dominabitur gentibus³⁰ comederunt et adoraverunt omnes pingues terrae ante faciem
 eius curvabunt genu universi qui descendunt in pulverem³¹ et anima eius ipsi vivet semen serviet
 ei³² narrabitur Domino in generatione venient et adnuntiabunt iustitias eius populo qui nascetur
 quas fecit

Chapter 22

¹ canticum David Dominus pascit me nihil mihi deerit² in pascuis herbarum adclinavit me
 super aquas refectionis enutrivit me³ animam meam refecit duxit me per semitas iustitiae propter
 nomen suum⁴ sed et si ambulavero in valle mortis non timebo malum quoniam tu mecum es virga
 tua et baculus tuus ipsa consolabuntur me⁵ pones coram me mensam ex adverso hostium meorum
 inpinguasti oleo caput meum calix meus inebrians⁶ sed et benignitas et misericordia subsequetur
 me omnibus diebus vitae meae et habitabo in domo Domini in longitudine dierum

Chapter 23

¹ David canticum Domini est terra et plenitudo eius orbis et habitatores eius² quia ipse super
 maria fundavit eum et super flumina stabilivit illum³ quis ascendet in montem Domini et quis
 stabit in loco sancto eius⁴ innocens manibus et mundo corde qui non exaltavit frustra animam
 suam et non iuravit dolose⁵ accipiet benedictionem a Domino et iustitiam a Deo salutari suo⁶ haec
 generatio quaerentium eum quaerentium faciem tuam Iacob semper⁷ levate portae capita vestra
 et elevamini ianuae sempiternae et ingrediatur rex gloriae⁸ quis est iste rex gloriae Dominus fortis
 et potens Dominus fortis in proelio⁹ levate portae capita vestra et erigite ianuae sempiternae et
 ingrediatur rex gloriae¹⁰ quis est iste rex gloriae Dominus exercituum ipse est rex gloriae semper

Chapter 24

¹ David ad te Domine animam meam levabo ² Deus meus in te confisus sum ne confundar ³ ne
 laetentur inimici mei sed et universi qui sperant in te non confundantur ⁴ confundantur qui iniqua
 gerunt frustra vias tuas Domine ostende mihi semitas tuas doce me ⁵ deduc me in veritate tua et
 doce me quia tu Deus salvator meus te expectavi tota die ⁶ recordare miserationum tuarum Domine
 et misericordiarum tuarum quia ex sempiterno sunt ⁷ peccatorum adulescentiae meae et scelerum
 meorum ne memineris secundum misericordiam tuam recordare mei propter bonitatem tuam Domine
⁸ bonus et rectus Dominus propterea docebit peccatores in via ⁹ deducet mansuetos in iudicio et
 docebit modestos viam suam ¹⁰ omnes semitae Domini misericordia et veritas his qui custodiunt
 pactum eius et testificationem eius ¹¹ propter nomen tuum propitiare iniquitati meae quoniam
 grandis est ¹² quis est iste vir timens Dominum quem docebit in via quam elegerit ¹³ anima eius
 in bono commorabitur et semen eius hereditabit terram ¹⁴ secretum Domini timentibus eum et
 pactum suum ostendet eis ¹⁵ oculi mei semper ad Dominum quia ipse educet de rete pedes meos
¹⁶ respice in me et miserere mei quoniam solus et pauper sum ego ¹⁷ tribulationes cordis mei
 multiplicatae sunt de angustiis meis educ me ¹⁸ vide adflictionem meam et laborem meum et porta
 omnia peccata mea ¹⁹ vide inimicos meos quia multiplicati sunt et odio iniquo oderunt me ²⁰ custodi
 animam meam et libera me non confundar quia speravi in te ²¹ simplicitas et aequitas servabunt
 me quia expectavi te ²² redime Deus Israhelem ex omnibus angustiis suis

Chapter 25

¹ David iudica me Deus quoniam ego in simplicitate mea ambulavi et in Domino confidens non
 deficiam ² proba me Domine et tempta me ure renes meos et cor meum ³ quia misericordia tua in
 conspectu oculorum meorum est et ambulabo in veritate tua ⁴ non sedi cum viris vanitatis et cum
 superbis non ingrediar ⁵ odivi ecclesiam pessimorum et cum iniquis non sedebo ⁶ lavabo in

innocentia manus meas et circuibo altare tuum Domine ⁷ ut clara voce praedicem laudem et narrem
omnia mirabilia tua ⁸ Domine dilexi habitaculum domus tuae et locum tabernaculi gloriae tuae
⁹ ne auferas cum peccatoribus animam meam cum viris sanguinum vitam meam ¹⁰ in quorum
manibus scelus est et dextera eorum repleta est muneribus ¹¹ ego autem in simplicitate mea gradiar
redime me et miserere mei ¹² pes meus stetit in recto in ecclesiis benedicam Domino

Chapter 26

¹ David Dominus lux mea et salutare meum quem timebo Dominus fortitudo vitae meae quem
formidabo ² cum adpropinquarent mihi maligni ut comederent carnem meam hostes mei et inimici
mei ipsi inpigerunt et ceciderunt ³ si steterint adversus me castra non timebit cor meum si surrexerit
contra me bellum in hoc ego confidam ⁴ unum petivi a Domino hoc requiram ut habitem in domo
Domini omnibus diebus vitae meae ut videam pulchritudinem Domini et adtendam templum eius
⁵ abscondet enim me in umbra sua in die pessima abscondet me in secreto tabernaculi sui ⁶ in petra
exaltabit me nunc quoque exaltabit caput meum super inimicos meos qui sunt in circuitu meo et
immolabo in tabernaculo eius hostias iubili cantabo et psallam Domino ⁷ audi Domine vocem
meam invocantis miserere mei et exaudi me ⁸ tibi dixit cor meum quaesivit vultus meus faciem
tuam Domine et requiram ⁹ ne abscondas faciem tuam a me ne declines in furore tuo a servo tuo
auxilium meum fuisti ne derelinquas me et ne dimittas me Deus salvator meus ¹⁰ pater enim meus
et mater mea dereliquerunt me Dominus autem collegit me ¹¹ ostende mihi Domine viam tuam et
deduc me in semita recta propter insidiatores meos ¹² ne tradas me Domine animae tribulantium
me quoniam surrexerunt contra me testes falsi et apertum mendacium ¹³ ego autem credo quod
videam bona Domini in terra viventium ¹⁴ expecta Dominum confortare et roboretur cor tuum et
sustine Dominum

Chapter 27

¹ David ad te Domine clamabo Fortis meus ne obsurdescas mihi ne forte tacente te mihi conparer
² his qui descendunt in lacum ² audi Domine deprecationem meam cum clamavero ad te cum levavero
³ manus meas ad oraculum sanctum tuum ³ ne trahas me cum impiis et cum operantibus iniquitatem
⁴ qui loquuntur pacem cum amicis suis et est malum in corde eorum ⁴ da eis secundum opus suum
et secundum malum adinventionum suarum iuxta opus manuum suarum da eis redde retributionem
⁵ suam illis ⁵ quoniam non intellegunt opera Domini et opus manuum eius destrues eos et non
⁶ aedificabis ⁶ benedictus Dominus qui audivit vocem deprecationis meae ⁷ Dominus fortitudo mea
et scutum meum in ipso confisum est cor meum et habui adiutorium gavisum est cor meum et in
⁸ cantico meo confitebor illi ⁸ Dominus fortitudo mea et robur salutarium christi sui est ⁹ salva
⁹ populum tuum et benedic hereditati tuae et pasce eos et subleva eos usque in sempiternum

Chapter 28

¹ canticum David adfert Domino filios arietum ² adfert Domino gloriam et imperium adfert
³ Domino gloriam nomini eius adorate Dominum in decore sancto ³ vox Domini super aquas Deus
⁴ gloriae intonuit Dominus super aquas multas ⁴ vox Domini in fortitudine vox Domini in decore
⁵ ⁵ vox Domini confringentis cedros et confringet Dominus cedros Libani ⁶ et disperget eas quasi
⁷ vitulus Libani et Sarion quasi filius rinocerotis ⁷ vox Domini dividens flammis ignis ⁸ vox Domini
⁹ parturire faciens desertum Cades ⁹ vox Domini obsetricans cervis et revelans saltus et in templo
¹⁰ eius omnis loquetur gloriam ¹⁰ Dominus diluvium inhabitat et sedebit Dominus rex in aeternum
¹¹ ¹¹ Dominus fortitudinem populo suo dabit Dominus benedicet populo suo in pace

Chapter 29

¹ psalmus cantici pro dedicatione domus David ² exaltabo te Domine quoniam salvasti me et
³ non delectasti inimicos meos super me ³ Domine Deus meus clamavi ad te et sanasti me ⁴ Domine

eduxisti de inferno animam meam vivificasti me ne descenderem in lacum⁵ cantate Domino sancti
 eius et confitemini memoriae sanctitatis eius⁶ quoniam ad momentum est ira eius et vita in
 repropitiatione eius ad vesperum commorabitur fletus et in matutino laus⁷ ego autem dixi in
 abundantia mea non commovebor in sempiternum⁸ Domine in voluntate tua posuisti monti meo
 fortitudinem abscondisti faciem tuam et factus sum conturbatus⁹ ad Dominum clamabo et Dominum
 deprecabor¹⁰ quae est utilitas in sanguine meo cum descendero in corruptionem numquid
 confitebitur tibi pulvis aut adnuntiabit veritatem tuam¹¹ audi Domine et miserere mei Domine
 esto adiutor¹² convertisti planctum meum in chorum mihi solvisti saccum meum et accinxisti me
 laetitia¹³ ut laudet te gloria et non taceat Domine Deus meus in sempiternum confitebor tibi

Chapter 30

¹ victori canticum David² in te Domine speravi non confundar in aeternum in iustitia tua salva
 me³ inclina ad me aurem tuam velociter libera me esto mihi in lapidem fortissimum et in domum
 munitam ut salves me⁴ quia petra mea et munitio mea tu es et propter nomen tuum dux meus eris
 et enutries me⁵ educes me de rete quod absconderunt mihi quia tu fortitudo mea es⁶ in manu tua
 commendabo spiritum meum redemisti me Domine Deus veritatis⁷ odisti custodientes vanitates
 frustra ego autem in Domino confisus sum⁸ exultabo et laetabor in misericordia tua quia vidisti
 adflictionem meam cognovisti tribulationes animae meae⁹ et non conclusisti me in manibus inimici
 posuisti in latitudine pedes meos¹⁰ miserere mei Domine quoniam tribulor caligavit in furore
 oculus meus anima mea et venter meus¹¹ quia consumptae sunt in maerore vitae meae et anni mei
 in gemitu infirmata est in iniquitate fortitudo mea et ossa mea contabuerunt¹² apud omnes hostes
 meos factus sum obprobrium et vicinis meis nimis et timor notis meis qui videbant me in plateis
 fugiebant me¹³ oblivioni traditus sum quasi mortuus a corde factus sum quasi vas perditum
¹⁴ audivi enim obprobrium multorum congregationem in circuitu cum inirent consilium adversum

15
 me et ut auferrent animam meam cogitarent ego autem in te speravi Domine dixi Deus meus es
 16
 tu in manu tua tempora mea libera me de manu inimicorum meorum et persequentium me
 17
 ostende faciem tuam super servum tuum salva me in misericordia tua 18 Domine ne confundar
 19
 quia invocavi te confundantur impii taceant in inferno muta fiant labia mendacii quae loquuntur
 20
 contra iustum vetera in superbia et despectione quam multa est bonitas tua quam abscondisti
 21
 timentibus te operatus es sperantibus in te in conspectu filiorum hominum abscondes eos in
 22
 protectione vultus tui a duritia viri abscondes eos in umbra a contradictione linguarum benedictus
 23
 Dominus qui mirabilem fecit misericordiam suam mihi in civitate munita ego autem dixi in
 stupore meo proiectus sum de conspectu oculorum eius ergone audisti vocem deprecationis meae
 24
 cum clamarem ad te diligite Dominum omnes sancti eius fideles servat Dominus et retribuet his
 25
 qui satis operantur superbiam confortamini et roboretur cor vestrum omnes qui expectatis
 Dominum

Chapter 31

1 David eruditi beatus cui dimissa est iniquitas et absconditum est peccatum 2 beatus homo cui
 non imputabit Dominus iniquitatem nec est in spiritu eius dolus 3 quia tacui adtrita sunt ossa mea
 4
 in rugitu meo tota die die enim et nocte gravatur super me manus tua versatus sum in miseria
 5
 mea cum exardesceret messis iugiter peccatum meum notum facio tibi et iniquitatem meam non
 6
 abscondo dixi confitebor scelus meum Domino et tu dimisisti iniquitatem peccati mei semper pro
 hoc orat omnis sanctus ad te tempus inveniens ut cum inundaverint aquae multae ad illum non
 7
 accedant tu es protectio mea ab hoste custodies me laus mea salvans circumdabis me semper
 8
 doceam te et monstrabo tibi viam per quam ambules cogitabo de te oculo meo nolite fieri sicut
 equus et mulus quibus non est intellegentia in camo et freno maxillas eorum constringe qui non
 10
 accedunt ad te multi dolores impii confidentem autem in Domino misericordia circumdabit
 11
 laetamini in Domino et exultate iusti et laudate omnes recti corde

Chapter 32

¹ laudate iusti Dominum rectos decet laudatio ² confitemini Domino in cithara in psalterio
³ decacordo cantate ei ⁴ cantate ei canticum novum diligenter psallite in iubilo ⁵ quia rectum est
⁶ verbum Domini et omne opus eius in fide ⁷ diligit iustitiam et iudicium misericordia Domini plena
⁸ est terra ⁹ verbo Domini caeli facti sunt et spiritu oris eius omnis ornatus eorum ¹⁰ congregans quasi
¹¹ in utre aquas maris ponens in thesauris abyssos ¹² timeat Dominum omnis terra ipsum formident
¹³ universi habitatores orbis ¹⁴ quia ipse mandavit et factus est ipso praecipiente stetit ¹⁵ Dominus
¹⁶ dissolvit consilium gentium irritas fecit cogitationes populorum ¹⁷ consilium Domini in aeternum
¹⁸ stabit cogitationes cordis eius in generatione et generatione ¹⁹ beata gens cuius Dominus Deus eius
²⁰ populus quem elegit in hereditatem sibi ²¹ de caelo respexit Dominus vidit omnes filios Adam
²² de firmissimo solio suo prospexit ad universos habitatores terrae ²³ fingens pariter cor eorum
²⁴ intellegens omnia opera eorum ²⁵ non salvatur rex in multitudine exercitus nec fortis liberabitur
²⁶ in multiplicatione virtutis ²⁷ fallax equus ad salutem et in multitudine roboris sui non salvabit
²⁸ ecce oculus Domini super timentes eum et expectantes misericordiam eius ²⁹ ut eruat de morte
³⁰ animam eorum et vivificet eos in fame ³¹ anima nostra expectavit Dominum auxilium nostrum et
³² clipeus noster est ³³ in ipso enim laetabitur cor nostrum quia in nomine sancto eius speravimus
³⁴ sit misericordia tua Domine super nos sicut expectavimus te

Chapter 33

¹ David quando commutavit os suum coram Abimelech et eiecit eum et abiit ² benedicam
³ Domino in omni tempore semper laus eius in ore meo ⁴ in Domino laetabitur anima mea audiant
⁵ mites et laetentur ⁶ magnificate Dominum mecum et exaltemus nomen eius pariter ⁷ quaesivi
⁸ Dominum et exaudivit me et de omnibus angustiis meis liberavit me ⁹ respicite ad eum et confluite
¹⁰ et vultus vestri non confundentur ¹¹ hic pauper clamavit et Dominus exaudivit de omnibus

tribulationibus salvabit eum⁸ circumdat angelus Domini in gyro timentes eum et eruet eos⁹ gustate
 et videte quoniam bonus Dominus beatus vir qui sperat in eo¹⁰ timete Dominum sancti eius
 quoniam non est inopia timentibus eum¹¹ leones indiguerunt et esurierunt quaerentibus autem
 Dominum non deerit omne bonum¹² venite filii audite me timorem Domini docebo vos¹³ quis
 est vir qui velit vitam diligens dies videre bonos¹⁴ custodi linguam tuam a malo et labia tua ne
 loquantur dolum¹⁵ recede a malo et fac bonum quaere pacem et persequere eam¹⁶ oculi Domini
 ad iustos et aures eius ad clamorem eorum¹⁷ vultus Domini super facientes malum ut perdat de
 terra memoriam eorum¹⁸ clamaverunt et Dominus exaudivit et ex omnibus tribulationibus eorum
 liberavit eos¹⁹ iuxta est Dominus contritis corde et confractos spiritu salvabit²⁰ multae tribulationes
 iusti et ex omnibus illis liberabit eum Dominus²¹ custodit omnia ossa eius unum ex eis non
 confringetur²² interficiet impium malitia et odientes iustum superabuntur²³ redimet Dominus
 animam servorum suorum et non peccabunt omnes sperantes in eo

Chapter 34

¹ David iudica Domine adversarios meos pugna contra pugnantes me² adprehende scutum et
 hastam et consurge in auxilium meum³ evagina gladium et praeoccupa ex adverso persequentem
 me dic animae meae salus tua ego sum⁴ confundantur et reveantur qui quaerunt animam meam
 convertantur retrorsum et confundantur qui cogitant malum mihi⁵ fiant sicut pulvis ante faciem
 venti et angelus Domini inpellat⁶ sit via eorum tenebrae et lubricum et angelus Domini persequatur
 eos⁷ quia frustra absconderunt mihi insidias retis sui sine causa foderunt animae meae⁸ veniat ei
 calamitas quam ignorat et rete suum quod abscondit comprehendat eum et cadat in laqueum⁹ anima
 autem mea exultabit in Domino et laetabitur in salute sua¹⁰ omnia ossa mea dicent Domine quis
 similis tui eruens inopem a validiore et pauperem et mendicum a violento¹¹ surgentes testes iniqui
 quae nesciebam interrogabant me¹² reddebant mihi mala pro bono sterilitatem animae meae¹³ ego
 autem cum infirmarer ab eis induebar cilicio humiliabam in ieiunio animam meam et oratio mea

¹⁴
 ad sinum meum revertetur ¹⁴ quasi ad amicum quasi ad fratrem meum sic ambulabam quasi lugens
¹⁵
 mater tristis incurvabar ¹⁵ et in infirmitate mea laetabantur et congregabantur collecti sunt adversum
¹⁶
 me percutientes et nesciebam ¹⁶ scindentes et non tacentes in simulatione verborum fictorum
¹⁷
 frendebant contra me dentibus suis ¹⁷ Domine quanta aspicias converte animam meam a
¹⁸
 calamitatibus suis a leonibus solitariam meam ¹⁸ confitebor tibi in ecclesia grandi in populo forti
¹⁹
 laudabo te ¹⁹ non laetentur super me inimici mei mendaces odientes me frustra coniventes oculo
²⁰
 non enim pacem loquuntur sed in rapina terrae verba fraudulenta concinnant ²¹ et dilataverunt
²²
 super me os suum dixerunt va va vidit oculus noster ²² vidisti Domine ne taceas Domine ne elongeris
²³
 a me ²³ consurge et evigila in iudicium meum Deus meus et Domine in causam meam ²⁴ iudica
²⁵
 me secundum iustitiam meam Domine Deus meus et ne insultent mihi ²⁵ ne dicant in corde suo
²⁶
 va va va animae nostrae ne dicant absorbuimus eum ²⁶ confundantur et reveantur pariter qui
 laetantur in afflictione mea induantur confusione et verecundia qui magnificantur super me
²⁷
²⁷ laudent et laetentur qui volunt iustitiam meam et dicant semper magnificetur Dominus qui vult
²⁸
 pacem servi sui ²⁸ et lingua mea meditabitur iustitiam tuam tota die laudem tuam

Chapter 35

¹
 pro victoria servi Domini David ² dixit scelus impii in medio cordis eius non esse timorem
³
 Dei ante oculos eius ³ quia dolose egit adversum eum in oculis suis ut inveniret iniquitatem eius
⁴
 ad odiendum ⁴ verba oris eius iniquitas et dolus cessavit cogitare benefacere ⁵ iniquitatem cogitat
⁶
 in cubili suo stabit in via non bona malum non abiciet ⁶ Domine in caelo misericordia tua fides tua
⁷
 usque ad nubes ⁷ iustitia tua quasi montes Domine iudicium tuum abyssus multa homines et iumenta
⁸
 salvos facies Domine ⁸ quam pretiosa est misericordia tua Domine et filii Adam in umbra alarum
⁹
 tuarum sperabunt ⁹ inebriabuntur de pinguidine domus tuae et torrente deliciarum tuarum potabis
¹⁰
 eos ¹⁰ quoniam tecum est fons vitae in lumine tuo videbimus lumen ¹¹ adtrahe misericordiam

tuam scientibus te et iustitiam tuam rectis corde¹² ne veniat mihi pes superbiae et manus impiorum
non me commoveat¹³ ibi ceciderunt operantes iniquitatem expulsi sunt et non potuerunt surgere

Chapter 36

¹ David aleph noli contendere cum malignis neque aemuleris facientes iniquitatem² quoniam
sicut herba velociter conterentur et sicut holus viride arescent³ beth spera in Domino et fac bonum
peregrinare in terra et pascere fide⁴ et delectare in Domino et dabit tibi petitiones cordis tui⁵ gimel
volve super Dominum viam tuam et confide in eo et ipse faciet⁶ et educet sicut lumen iustitiam
tuam et iudicium tuum sicut meridiem⁷ deleth tace Domino et expecta eum noli contendere
adversum eum qui proficit in via sua adversum virum qui facit quae cogitat⁸ he dimitte iram et
relinque furorem noli contendere ut malefacias⁹ quoniam qui malefaciunt interibunt expectantes
autem Dominum ipsi hereditabunt terram¹⁰ vav adhuc enim modicum et non erit impius et cogitabis
de loco eius et non subsistet¹¹ mites autem hereditabunt terram et delectabuntur in multitudine
pacis¹² zai cogitat impius de iusto et frendet adversum eum dentibus suis¹³ Dominus deridebit
eum videns quod venit dies eius¹⁴ heth gladium evaginaverunt impii tetenderunt arcum suum ut
percutiant egenum et pauperem et interficiant rectos in via¹⁵ gladius eorum ingreditur in cor
eorum et arcus eorum confringantur¹⁶ teth melius est parum iusto quam divitiae impiorum multae
¹⁷ quia brachia impiorum confringentur sublevat autem iustos Dominus¹⁸ ioth novit Dominus
diem immaculatum et hereditas eorum aeterna erit¹⁹ non confundentur in tempore malo et in
diebus famis saturabuntur²⁰ caph quia impii peribunt et inimici Domini gloriantes ut monocerotes
consumentur sicut fumus consumitur²¹ lameth fenus accipit impius et non reddit iustus autem
donat et tribuit²² quia qui benedicti fuerint ab eo hereditabunt terram et qui maledicti interibunt
²³ mem a Domino gressus viri firmantur et viam eius volet²⁴ cum ceciderit non adlidetur quia
²⁵ Dominus sustentat manum eius nun puer fui siquidem senui et non vidi iustum derelictum neque

semen eius quaerens panem²⁶ tota die donat et commodat et semen eius in benedictione²⁷ samech
 recede a malo et fac bonum et habita in sempiterno²⁸ quia Dominus diligit iudicium et non
 derelinquet sanctos suos ain in aeternum custoditi sunt et semen impiorum periit²⁹ iusti hereditabunt
 terram et habitabunt in saeculum super eam³⁰ fe os iusti meditabitur sapientiam et lingua eius
 loquetur iudicium³¹ lex Dei eius in corde eius non deficient gressus eius³² sade considerat impius
 iustum et quaerit ut occidat eum³³ Dominus non derelinquet eum in manu eius et non condemnabit
 eum cum iudicatur³⁴ coph expecta Dominum et custodi viam eius et exaltabit te ut possideas
 terram cum interibunt impii videbis³⁵ res vidi impium robustum et fortissimum sicut indigenam
 virentem³⁶ et transivi et ecce non erat et quaesivi eum et non est inventus³⁷ sen custodi
 simplicitatem et vide rectum quia erit ad extremum viro pax³⁸ iniqui autem delebuntur pariter et
 novissimum impiorum peribit³⁹ thau salus iustorum a Domino fortitudo eorum in tempore
 tribulationis⁴⁰ et auxiliabitur eis Dominus et salvabit eos ab impiis quia speraverunt in eo

Chapter 37

1 canticum David in commemoratione 2 Domine ne in ira tua arguas me neque in furore tuo
 corripas me³ quia sagittae tuae infixae sunt mihi et tetigit me manus tua⁴ non est sanitas in carne
 mea a facie indignationis tuae non est pax ossibus meis a facie peccati mei⁵ quia iniquitates meae
 transierunt caput meum quasi onus grave adgravatae sunt super me⁶ computruerunt et tabuerunt
 cicatrices meae a facie insipientiae meae⁷ adflictus sum et incurvatus nimis tota die maerens
 ambulabam⁸ quia lumbi mei repleti sunt ignominia et non est sanitas in carne mea⁹ evigilavi et
 adflictus sum nimis rugiebam a gemitu cordis mei¹⁰ Domine in conspectu tuo omne desiderium
 meum et gemitus meus a te non est absconditus¹¹ cor meum fluctuabat dereliquit me fortitudo
 mea et lux oculorum meorum etiam ipsa non est mecum¹² cari mei et amici mei quasi contra
 lepram meam steterunt et vicini mei longe steterunt¹³ et inruebant quaerentes animam meam et

investigantes mala mihi loquebantur insidias et dolos tota die meditabantur¹⁴ ego autem quasi
 surdus non audiebam et quasi mutus non aperiebam os meum¹⁵ et eram quasi homo non audiens
 nec habens in ore suo redargutiones¹⁶ te enim Domine expectabam tu exaudies Domine Deus
 meus¹⁷ quia dixi ne forte insultent mihi et cum vacillaverint pedes mei super me magnificentur
 18 quia ego ad plagas paratus et dolor meus contra me est semper¹⁹ quia iniquitatem meam adnuntio
 sollicitus ero pro peccato meo²⁰ inimici autem mei viventes confortati sunt et multiplicati sunt
 odientes me mendaciter²¹ et qui reddunt malum pro bono adversabantur mihi quia sequebar bonum
 22 ne derelinquas me Domine Deus meus ne elongeris a me²³ festina in auxilium meum Domine
 salutis meae

Chapter 38

1 pro victoria Idithun canticum David² dixi custodiam vias meas ne peccem in lingua mea
 custodiam os meum silentio donec est impius contra me³ obmutui silentio tacui de bono et dolor
 meus conturbatus est⁴ incaluit cor meum in medio mei in meditatione mea incensus sum igni
 5 locutus sum lingua mea ostende mihi Domine finem meum et mensuram dierum meorum quae
 sit ut sciam quid mihi desit⁶ ecce breves posuisti dies meos et vita mea quasi non sit in conspectu
 tuo omnia enim vanitas omnis homo stans semper⁷ tantum in imagine ambulat homo tantum frustra
 turbatur congregat et ignorat cui dimittat ea⁸ nunc ergo quid expecto Domine praestolatio mea tu
 9 es ab omnibus iniquitatibus meis libera me obprobrium stulto ne ponas me¹⁰ obmutui non aperiam
 os meum quia tu fecisti¹¹ tolle a me plagas tuas¹² a contentione manus tuae ego consumptus sum
 in increpationibus pro iniquitate corripuisti virum et posuisti quasi tineam desiderabilia eius
 13 verumtamen vanitas omnis homo semper audi orationem meam Domine et clamorem meum
 exaudi ad lacrimam meam ne obsurdescas quia advena ego sum apud te et peregrinus sicut omnes
 patres mei¹⁴ parce mihi ut rideam antequam vadam et non subsistam

Chapter 39

¹ pro victoria David canticum ² expectans expectavi Dominum et inclinatus est ad me ³ et
 audivit clamorem meum et eduxit me de lacu famoso de luto caeni et statuit super petram pedes
⁴ meos stabilivit gressus meos et dedit in ore meo canticum novum laudem Deo nostro videbunt
 multi et timebunt et sperabunt in Domino ⁵ beatus vir qui posuit Dominum confidentiam suam et
⁶ non est aversus ad superbias pompasque mendacii multa fecisti tu Domine Deus meus mirabilia
 tua et cogitationes tuas pro nobis non invenio ordinem coram te si narrare voluero et numerare
⁷ plura sunt quam ut narrari queant victima et oblatione non indiges aures fodisti mihi holocaustum
⁸ et pro peccato non petisti tunc dixi ecce venio in volumine libri scriptum est de me ⁹ ut facerem
 placitum tibi Deus meus volui et legem tuam in medio ventris mei ¹⁰ adnuntiavi iustum in ecclesia
¹¹ multa ecce labia mea non prohibebo Domine tu nosti iustitiam tuam non abscondi in medio
 cordis mei fidem tuam et salutare tuum dixi non abscondi misericordiam tuam et veritatem tuam
¹² in ecclesia multa tu Domine non prohibebis misericordias tuas a me misericordia tua et veritas
¹³ iugiter servabunt me circumdederunt enim me mala quorum non est numerus comprehenderunt
 me iniquitates meae et non potui videre plures factae sunt quam capilli capitis mei et cor meum
¹⁴ dereliquit me placeat tibi Domine ut liberes me Domine ad adiuvandum me festina
¹⁵ confundantur et reveantur simul quaerentes animam meam ut auferant eam convertantur
 retrorsum et confundantur qui volunt mala mihi ¹⁶ pereant post confusionem suam qui dicunt mihi
¹⁷ va va gaudeant et laetentur in te qui quaerunt te dicant iugiter magnificetur Dominus qui diligunt
¹⁸ salutare tuum ego autem sum egens et pauper Dominus sollicitus erit pro me auxilium meum
 et salutare meum tu Deus meus ne moreris

Chapter 40

¹ pro victoria canticum David ² beatus qui cogitat de paupere in die mala salvabit eum Dominus
³ Dominus custodiet eum et vivificabit eum et beatus erit in terra et non tradet eum animae
⁴ inimicorum suorum Dominus confortabit eum in lecto infirmitatis totum stratum eius vertisti in

⁵
 aegrotatione sua ego dixi Domine miserere mei sana animam meam quoniam peccavi tibi ⁶ inimici
 mei loquentur malum mihi quando morietur et periet nomen eius ⁷ et si venerit ut visitet vana
 loquetur cor eius congregabit iniquitatem sibi et egrediens foras detrahet ⁸ simul adversum me
 murmurabant omnes odientes me contra cogitabant malum mihi ⁹ verbum diabuli infundebant sibi
 qui dormivit non addet ut resurgat ¹⁰ sed et homo pacificus meus in quo habui fiduciam qui
 manducabat panem meum levavit contra me plantam ¹¹ tu autem Domine miserere mei et leva me
 ut reddam eis ¹² in hoc cognovi quod velis me quia non insultavit inimicus meus mihi ¹³ ego autem
 in simplicitate mea adiutus sum a te et statues me ante faciem tuam in perpetuum ¹⁴ benedictus
 Dominus Deus Israhel a saeculo et usque in saeculum amen amen

Chapter 41

¹
 pro victoria doctissimi filiorum Core ² sicut areola praeparata ad inrigationes aquarum sic
 anima mea praeparata est ad te Deus ³ sitivit anima mea Deum fortem viventem quando veniam
 et parebo ante faciem tuam ⁴ fuerunt mihi lacrimae meae panis per diem ac noctem cum diceretur
 mihi tota die ubi est Deus tuus ⁵ horum recordatus sum et effudi in me animam meam quia veniam
 ad umbraculum tacebo usque ad domum Dei in voce laudis et confessionis multitudinis festa
 celebrantis ⁶ quare incurvaris anima mea et conturbas me expecta Dominum quia adhuc confitebor
 ei salutaribus vultus eius ⁷ Deus meus in memet ipso anima mea incurvatur propterea recordabor
 tui de terra Iordanis et Hermoniim de monte minimo ⁸ abyssus abyssum vocat in voce cataractarum
 tuarum omnes gurgites tui et fluctus tui super me transierunt ⁹ per diem mandavit Dominus
 misericordiam suam et in nocte canticum eius mecum oratio Deo vitae meae ¹⁰ dicam Deo petra
 mea quare oblitus es mei quare tristis incedo adfligente inimico ¹¹ cum me interficerent in ossibus
 meis exprobraverunt mihi hostes mei dicentes tota die ubi est Deus tuus ¹² quare incurvaris anima
 mea et conturbas me expecta Dominum quoniam adhuc confitebor ei salutibus vultus mei et Deo
 meo

Chapter 42

¹ iudica me Deus et discerne causam meam a gente non sancta a viro doloso et iniquo salva me
² tu enim Deus fortitudo mea quare proiecisti me quare tristis incedo adfligente inimico ³ mitte
 lucem tuam et veritatem tuam ipsae ducent me et introducent ad montem sanctum tuum et ad
 tabernaculum tuum ⁴ et introibo ad altare tuum ad Deum laetitiae et exultationis meae et confitebor
 tibi in cithara Deus Deus meus ⁵ quare incurvaris anima mea et quare conturbas me expecta
 Dominum quoniam adhuc confitebor ei salutibus vultus mei et Deo meo

Chapter 43

¹ pro victoria filiorum Core eruditionis ² Deus auribus nostris audivimus patres nostri narraverunt
 nobis opus quod operatus es in diebus eorum in diebus antiquis ³ tu manu tua gentes delisti et
 plantasti eos adflixisti populos et emisisti eos ⁴ non enim in gladio suo possederunt terram neque
 brachium eorum salvavit eos sed dextera tua et brachium tuum et lux vultus tui quia conplacuisti
 tibi ⁵ tu es rex meus Deus praecipe pro salutibus Iacob ⁶ in te hostes nostros ventilabimus in nomine
 tuo conculcabitur adversarios nostros ⁷ non enim in arcu meo confidam neque gladius meus
 salvabit me ⁸ quia salvasti nos de hostibus nostris et eos qui oderant nos confudisti ⁹ in Domino
 gaudebimus tota die et in nomine tuo in aeternum confitebimur semper ¹⁰ verum tu proiecisti et
 confudisti nos et non egredieris in exercitibus nostris ¹¹ vertisti terga nostra hosti et qui oderant
 nos diripuerunt nos ¹² dedisti nos quasi gregem ad vorandum et in gentibus dispersisti nos
¹³ vendidisti populum tuum sine pretio nec grandis fuit commutatio eorum ¹⁴ posuisti nos
 obprobrium vicinis nostris subsannationem et inrisum his qui erant in circuitu nostro ¹⁵ posuisti
 nos similitudinem in gentibus commotionem capitis in tribubus ¹⁶ tota die confusio mea contra
 me et ignominia faciei meae cooperuit me ¹⁷ a voce exprobrantis et blasphemantis a facie inimici
¹⁸ et ultoris omnia haec venerunt super nos et non sumus obliti tui nec mentiti fuimus in pacto tuo
¹⁹ non est conversum retro cor nostrum nec declinaverunt gressus nostri a semita tua ²⁰ quoniam

deiecisti nos in loco draconum et operuisti nos umbra mortis²¹ si obliti sumus nominis Dei nostri
 et expandimus manus nostras ad deum alienum²² numquid non Deus investigabit istud ipse enim
 novit cogitationes cordis quoniam propter te mortificati sumus tota die reputati sumus ut grex
 occisionis²³ consurge quare dormitas Domine evigila quare proicis nos in sempiternum²⁴ quare
 faciem tuam abscondis oblivisceris adflictiones et angustias nostras²⁵ quoniam incurvata est in
 pulvere anima nostra adhesit terrae venter noster²⁶ surge auxiliare nobis et redime nos propter
 misericordiam tuam

Chapter 44

¹ victori pro liliis filiorum Core eruditionis canticum amantissimi² eructavit cor meum verbum
 bonum dico ego opera mea regi lingua mea stilus scribae velocis³ decore pulchrior es filiis hominum
 effusa est gratia in labiis tuis propterea benedixit tibi Deus in aeternum⁴ accingere gladio tuo super
 femur fortissime⁵ gloria tua et decore tuo decore tuo prospere ascende propter veritatem et
 mansuetudinem iustitiae et docebit te terribilia dextera tua⁶ sagittae tuae acutae populi sub te cadent
 in corde inimicorum regis⁷ thronus tuus Deus in saeculum et in aeternum sceptrum aequitatis
 sceptrum regni tui⁸ dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem propterea unxit te Deus Deus tuus oleo
 exultationis prae participibus tuis⁹ zmyrna et stacte et cassia in cunctis vestimentis tuis de domibus
 eburneis quibus laetificaverunt te¹⁰ filiae regum in honore tuo stetit coniux in dextera tua in
 diademate aureo¹¹ audi filia et vide et inclina aurem tuam et obliviscere populi tui et domus patris
 tui¹² et concupiscet rex decorem tuum quia ipse est dominus tuus et adora eum¹³ et o filia fortissimi
 in muneribus faciem tuam deprecabuntur divites populi¹⁴ omnis gloria filiae regis intrinsecus
 fasceis aureis vestita est¹⁵ in scutulatis ducetur ad regem virgines sequentur eam amicae eius
 ducentur illuc¹⁶ ducentur in laetitiis et exultatione ingredientur thalamum regis¹⁷ pro patribus
 tuis erunt filii tibi pones eos principes in universa terra¹⁸ recordabor nominis tui in omni generatione
 et generatione propterea populi confitebuntur tibi in saeculum et in aeternum

Chapter 45

¹victori filiorum Core pro iuventutibus canticum ²Deus nostra spes et fortitudo auxilium in
tribulationibus inventus es validum ³ideo non timebimus cum fuerit translata terra et concussi
montes in corde maris ⁴sonantibus et intumescentibus gurgitibus eius et agitatis montibus in
potentia eius semper ⁵fluminis divisiones laetificant civitatem Dei sanctum tabernaculum Altissimi
⁶Dominus in medio eius non commovebitur auxiliabitur ei Deus in ipso ortu matutino ⁷conturbatae
sunt gentes concussa sunt regna dedit vocem suam prostrata est terra ⁸Dominus exercituum
nobiscum protector noster Deus Iacob semper ⁹venite et videte opera Domini quantas posuerit
solitudines in terra ¹⁰conspescuit bella usque ad extremum terrae arcum confringet et concidet
hastam plaustra comburet igni ¹¹cessate et cognoscite quoniam ego sum Deus exaltabor in gentibus
exaltabor in terra ¹²Dominus exercituum nobiscum fortitudo nostra Deus Iacob semper

Chapter 46

¹victori filiorum Core canticum ²omnes populi plaudite manibus iubilare Deo in voce laudis
³quoniam Dominus altissimus terribilis rex magnus super omnem terram ⁴congregavit populos
subter nos et tribus sub pedibus nostris ⁵elegit nobis hereditatem nostram gloriam Iacob quam
dilexit semper ⁶ascendit Deus in iubilo Deus in voce bucinae ⁷canite Deo canite canite regi nostro
⁸canite ⁹quia rex universae terrae Deus canite erudite ¹⁰regnabit Deus super gentes Deus sedet super
thronum sanctum suum ¹¹principes populorum congregati sunt populus Dei Abraham quoniam
Dei scuta terrae vehementer elevata sunt

Chapter 47

¹ canticum psalmi filiorum Core ² magnus Dominus et laudabilis nimis in civitate Dei nostri
³ in monte sancto suo specioso germini gaudio universae terrae monti Sion lateribus aquilonis
⁴ civitatulae regis magni ⁵ Deus in domibus eius agnitus est in auxiliando quia ecce reges congregati
⁶ sunt venerunt simul ⁷ ipsi videntes sic obstipuerunt conturbati sunt admirati sunt ⁸ horror possedit
⁹ eos ibi dolor quasi parturientis in vento uredinis confringes naves maris sicut audivimus ita
¹⁰ vidimus in civitate Dei exercituum in civitate Dei nostri Deus fundavit eam usque in aeternum
¹¹ semper aestimavimus Deus misericordiam tuam in medio templi tui ¹² secundum nomen tuum
¹³ Deus sic laus tua usque ad extremum terrae iustitia repleta est dextera tua laetetur mons Sion
¹⁴ exultent filiae Iudae propter iudicia tua ¹⁵ circumdate Sion et circummite eam numerate turres eius
¹⁶ ponite cor vestrum in moenibus separate palatia eius ut narretis in generatione novissima quia
¹⁷ ipse Deus Deus noster in saeculum et in perpetuum ipse erit dux noster in morte

Chapter 48

¹ victori filiorum Core canticum ² audite hoc omnes populi auribus percipite universi habitatores
³ occidentis ⁴ tam filii Adam quam filii singulorum simul dives et pauper os meum loquitur sapientias
⁵ et meditatio cordis mei prudentias ⁶ inclino ad parabolam aurem meam aperiam in cithara enigma
⁷ meum ⁸ quare timebo in diebus mali iniquitas calcanei mei circumdabit me qui fiduciam habent
⁹ in fortitudine sua et in multitudine divitiarum suarum superbiunt ¹⁰ fratrem redimens non redimet
¹¹ vir nec dabit Deo propitiationem pro eo ¹² neque pretium redemptionis animae eorum sed quiescet
¹³ in saeculo ¹⁴ et vivet ultra in sempiternum ¹⁵ et non videbit interitum cum viderit sapientes morientes
¹⁶ simul insipiens et indoctus peribunt et derelinquent alienis divitias suas ¹⁷ interiora sua domus suas
¹⁸ in saeculo tabernacula sua in generatione et generatione vocaverunt nominibus suis terras suas
¹⁹ ²⁰ et homo in honore non commorabitur adsimilatus est iumentis et exaequatus est ²¹ haec est via
²² insipientiae eorum et post eos iuxta os eorum current semper ²³ quasi grex in inferno positi sunt
²⁴ mors pascet eos et subicient eos recti in matutino et figura eorum conteretur in inferno post
²⁵ habitaculum suum ²⁶ verumtamen Deus redimet animam meam de manu inferi cum adsumpserit

¹⁷ me semper ¹⁸ noli timere cum ditatus fuerit vir cum multiplicata fuerit gloria domus eius neque
 enim moriens tollet omnia nec descendet post eum gloria eius ¹⁹ quia animae suae in vita sua
 benedicet laudabunt inquit te cum benefeceris tibi ²⁰ intrabit usque ad generationes patrum
 suorum usque ad finem non videbunt lucem ²¹ homo cum in honore esset non intellexit comparavit
 se iumentis et silebitur

Chapter 49

¹ canticum Asaph fortis Deus Dominus locutus est et vocavit terram ab ortu solis usque ad
 occasum eius ² de Sion perfecta decore Deus apparuit ³ veniet Deus noster et non tacebit ignis
 coram eo vorabit et in circuitu eius tempestas valida ⁴ vocabit caelum desursum et terram ut iudicet
 populum suum ⁵ congregate mihi sanctos meos qui feriunt pactum meum in sacrificio ⁶ et
 adnuntiabunt caeli iustitiam eius quia Deus iudex est semper ⁷ audi popule meus et loquar Israhel
 et contestabor te Deus Deus tuus ego sum ⁸ non propter victimas tuas arguam te et holocaustomata
 tua coram me sunt semper ⁹ non accipiam de domo tua vitulum neque de gregibus tuis hircos
¹⁰ mea sunt enim omnia animalia silvarum pecudes in montibus milium ¹¹ scio omnes aves montium
 et universitas agri mecum est ¹² si esuriero non dicam tibi meus est enim orbis et plenitudo eius
¹³ numquid comedam carnem taurorum aut sanguinem hircorum bibam ¹⁴ immola Deo laudem et
 redde Altissimo vota tua ¹⁵ et invoca me in die tribulationis liberabo te et glorificabis me ¹⁶ impio
 autem dixit Deus quid tibi est cum narratione praeceptorum meorum et ut adsumas pactum meum
 in ore tuo ¹⁷ qui odisti disciplinam et proiecisti verba mea post te ¹⁸ si videbas furem consentiebas
 ei et cum adulteris erat pars tua ¹⁹ os tuum dimisisti ad malitiam et lingua tua concinnavit dolum
²⁰ sedens adversum fratrem tuum loquebaris et adversum filium matris tuae fabricabar obprobrium
²¹ haec fecisti et tacui existimasti futurum me similem tui arguam te et proponam te ante oculos
 tuos ²² intellegite hoc qui obliviscimini Deum ne forte capiam et non sit qui liberet ²³ qui immolat
 confessionem glorificat me et qui ordinate ambulat ostendam ei salutare Dei

Chapter 50

¹ victori canticum David ² cum venisset ad eum Nathan propheta quando ingressus est ad
³ Bethsabée miserere mei Deus secundum misericordiam tuam iuxta multitudinem miserationum
⁴ tuarum dele iniquitates meas multum lava me ab iniquitate mea et a peccato meo munda me
⁵ quoniam iniquitates meas ego novi et peccatum meum contra me est semper ⁶ tibi soli peccavi et
⁷ malum coram te feci ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaveris ecce in iniquitate
⁸ conceptus sum et in peccato peperit me mater mea ecce enim veritatem diligis absconditum et
⁹ arcanum sapientiae manifestasti mihi asparges me hysopo et mundabor lavabis me et super nivem
¹⁰ dealbabor auditum mihi facies gaudium et laetitiam ut exultent ossa quae confregisti ¹¹ absconde
¹² faciem tuam a peccatis meis et omnes iniquitates meas dele cor mundum crea mihi Deus et
¹³ spiritum stabilem renova in visceribus meis ne proicias me a facie tua et spiritum sanctum tuum
¹⁴ ne auferas a me redde mihi laetitiam Iesu tui et spiritu potenti confirma me ¹⁵ docebo iniquos
¹⁶ vias tuas et peccatores ad te revertentur libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meae laudabit
¹⁷ lingua mea iustitiam tuam Domine labia mea aperies et os meum adnuntiabit laudem tuam
¹⁸ non enim vis ut victimam feriam nec holocaustum tibi placet ¹⁹ sacrificium Dei spiritus
²⁰ contribulatus cor contritum et humiliatum Deus non dispicies benefac Domine in voluntate tua
²¹ Sion et aedificentur muri Hierusalem tunc suscipies sacrificium iustitiae oblationes et holocausta
tunc inponent super altare tuum vitulos

Chapter 51

¹ victori ab erudito David ² cum venisset Doec Idumeus et adnuntiasset Saul dicens ei venit
David in domum Achimelech ³ quid gloriaris in malitia potens misericordia Dei tota est die ⁴ insidias
⁵ cogitat lingua tua quasi novacula acuta faciens dolum dilexisti malum magis quam bonum
⁶ mendacium magis quam loqui iustitiam semper dilexisti omnia verba ad devorandum lingua

⁷
 dolosa sed Deus destruet te in sempiternum terrebit et evellet te de tabernaculo et eradicabit te
⁸
 de terra viventium semper videbunt iusti et timebunt et super eum ridebunt ⁹ ecce vir qui non
 posuit Deum fortitudinem suam sed speravit in multitudine divitiarum suarum confortatus est in
¹⁰
 insidiis suis ego sicut oliva virens in domo Dei speravi in misericordia Dei in saeculum
¹¹
 sempiternum confitebor tibi in saeculo quoniam fecisti et expectabo nomen tuum quoniam
 bonum in conspectu sanctorum tuorum

Chapter 52

¹
 victori per chorum eruditi David dixit stultus in corde suo non est Deus ² corrupti sunt et
 abominabiles facti sunt in iniquitate non est qui faciat bonum ³ Deus de caelo prospexit super filios
 hominum ut videret si esset intellegens requirens Deum ⁴ omnes aversi sunt pariter adheserunt non
 est qui faciat bonum non est usque ad unum ⁵ numquid non cognoverunt qui operantur iniquitatem
 qui comedunt populum meum ut cibum panis ⁶ Deum non invocaverunt ibi timuerunt timore ubi
 non est timor quoniam Deus dispersit ossa circumdantium te confunderis quia Deus proiecit eos
⁷
 quis dabit ex Sion salutare Israhel cum reduxerit Deus captivitatem populi sui exultabit Iacob
 laetabitur Israhel

Chapter 53

¹
 victori in psalmis eruditi David ² quando venerunt Ziphei et dixerunt Saul nonne David
 absconditus est apud nos ³ Deus in nomine tuo salva me et in fortitudine tua ulciscere me ⁴ Deus
 exaudi orationem meam auribus percipe verba oris mei ⁵ quia alieni insurrexerunt adversus me et
 fortes quaesierunt animam meam et non posuerunt Deum in conspectu suo semper ⁶ ecce Deus
 auxiliatur mihi Dominus sustentans animam meam ⁷ reddet malum insidiatoribus meis in veritate
⁸
 tua disperde eos voluntarie sacrificabo tibi confitebor nomini tuo Domine quoniam bonum est
⁹
 quoniam ex omni tribulatione liberavit me et inimicos meos dispexit oculus meus

Chapter 54

¹ victori in psalmis eruditi David ² exaudi Deus orationem meam et ne dispicias deprecationem
³ meam ⁴ adtende mihi et exaudi me humiliatus sum in meditatione mea et conturbatus a voce
 inimici a facie persequentis impii quoniam proiecerunt super me iniquitatem et in furore
⁵ adversabantur mihi ⁶ cor meum doluit in vitalibus meis et terrores mortis ceciderunt super me
⁷ timor et tremor venit super me et operuit me caligo ⁸ et dixi quis dabit mihi pinnas columbae ut
⁹ volem et requiescam ¹⁰ ut procul abeam et commorer in deserto semper ¹¹ festinabo ut salver ab
 spiritu tempestatis et turbinis ¹² praecipita Domine divide linguas eorum quoniam vidi iniquitatem
 et contradictionem in civitate ¹³ die et nocte circumeuntes muros eius scelus et dolorem in medio
 eius ¹⁴ insidiae in vitalibus eius et non recedet de plateis eius damnum et fraudulentia ¹⁵ non enim
 inimicus exprobravit mihi ut sustineam neque is qui me oderat super me magnificatus est ut
¹⁶ abscondar ab eo ¹⁷ sed tu homo unianimis meus dux meus et notus meus ¹⁸ qui simul habuimus
 dulce secretum in domo Dei ambulavimus in terrore ¹⁹ veniat mors super eos descendant in infernum
 viventes quia nequitiae in congregatione eorum et in medio eorum ²⁰ ego ad Deum clamabo et
 Dominus salvabit me ²¹ vespere et mane et meridie eloquar et resonabo et exaudiet vocem meam
²² redimet in pace animam meam ab adpropinquantibus mihi multi enim fuerunt adversum me
²³ exaudiet Deus et humiliabit eos qui iudex est ab initio semper non enim mutantur neque timent
 Deum ²⁴ extendit manum suam ad pacifica sua contaminabit pactum suum ²⁵ nitidius butyro os
 eius pugnat autem cor illius molliores sermones eius oleo cum sint lanceae ²⁶ proice super Dominum
 caritatem tuam et ipse enutriet te non dabit in aeternum fluctuationem iusto ²⁷ tu autem Deus
 deduces eos in puteum interitus viri sanguinum et dolosi non dimidiabunt dies suos ego autem
 fiduciam habeo tui

Chapter 55

¹ victori pro columba muta eo quod procul abierit David humilis et simplex quando tenuerunt
 eum Palestini in Geth ² miserere mei Deus quoniam conculcavit me homo tota die pugnans tribulavit
 me ³ conculcaverunt me insidiatores mei tota die multi enim qui pugnant contra me Altissime
⁴ quacumque die territus fuero ego in te confidam ⁵ in Deo laudavi verbum in Deo speravi non
 timebo quid faciat caro mihi ⁶ tota die sermonibus me adfligebant contra me omnes cogitationes
 eorum in malum ⁷ congregabuntur abscondite plantas meas observabunt expectantes animam meam
⁸ quia nullus est salvus in eis in furore populos detrahet Deus ⁹ secretiora mea numerasti pone
 lacrimam meam in conspectu tuo sed non in narratione tua ¹⁰ tunc convertentur inimici mei retrorsum
 in quacumque die invocavero hoc scio quia Deus meus es ¹¹ in Deo laudabo verbum in Domino
 praedicabo sermonem in Deo speravi non timebo quid faciat homo mihi ¹² in me sunt Deus vota
 tua reddam gratiarum actiones tibi ¹³ quia liberasti animam meam de morte et pedes meos de lapsu
 ut ambulem coram Deo in luce viventium

Chapter 56

¹ pro victoria ut non disperdas David humilem et simplicem quando fugit a facie Saul in spelunca
² miserere mei Deus miserere mei quoniam in te sperat anima mea in umbra alarum tuarum sperabo
 donec transeant insidiae ³ invocabo Deum altissimum Deum ultorem meum ⁴ mittet de caelo et
 salvabit me exprobrabit conculcantibus me semper mittet Deus misericordiam suam et veritatem
⁵ suam anima mea in medio leonum dormivit ferocientium filii hominum dentes eorum lancea et
 sagittae et lingua eorum gladius acutus ⁶ exaltare super caelos Deus in omni terra gloria tua ⁷ rete
 paraverunt gressibus meis ad incurvandam animam meam foderunt ante me foveam ceciderunt in
 medium eius semper ⁸ paratum cor meum Deus paratum cor meum cantabo et psallam ⁹ surge
 gloria mea surge psalterium et cithara surgam mane ¹⁰ confitebor tibi in populis Domine cantabo
 tibi in gentibus ¹¹ quia magna usque ad caelos misericordia tua et usque ad nubes veritas tua
¹² exaltare super caelos Deus in omni terra gloria tua

Chapter 57

¹ victori ut non disperdas David humilem et simplicem ² si vere utique iustitiam loquimini recta
³ iudicate filii hominum etenim in corde iniquitates operamini in terra iniquitatis manus vestras
⁴ adpendite alienati sunt peccatores a vulva erraverunt ab utero loquentes mendacium ⁵ furor eorum
⁶ sicut furor serpentis sicut reguli surdi obturantis aurem suam ut non audiat vocem murmurantium
⁷ nec incantatoris incantationes callidas Deus excute dentes eorum ex ore eorum molares leonum
⁸ confringe Domine dissolvantur quasi aquae quae defluent intendet arcum suum donec conterantur
⁹ quasi vermis tabefactus pertranseant quasi abortivum mulieris quod non vidit solem ¹⁰ antequam
¹¹ crescant spinae vestrae in ramnum quasi viventes quasi in ira tempestas rapiet eas laetabitur
¹² iustus cum viderit ultionem pedes suos lavabit in sanguinem impii et dicet homo vere fructus
 est iusto vere est Deus iudicans in terra

Chapter 58

¹ victori ut non disperdas David humilem et simplicem quando misit Saul et custodierunt domum
² ut occiderent eum erue me de inimicis meis Deus meus et a resistentibus mihi protege me ³ libera
⁴ me ab operariis iniquitatis et a viris sanguinum salva me quia ecce insidiati sunt animae meae
⁵ congregantur adversum me fortissimi absque iniquitate mea et absque peccato meo Domine non
⁶ egi inique et illi currunt et praeparantur surge ex adverso pro me et respice et tu Domine Deus
 exercituum Deus Israhel evigila ut visites omnes gentes non miserearis universis qui operantur
⁷ iniquitatem semper revertantur ad vesperam et latrent ut canis et circumeant civitatem ⁸ ecce
⁹ loquuntur in ore suo gladii in labiis eorum quasi nemo audiat tu autem Domine deridebis eos
¹⁰ subsannabis omnes gentes fortitudinem meam ad te servabo quoniam tu Deus elevator meus
¹¹ Dei mei misericordia praeveniet me ¹² Deus ostendit mihi in insidiatoribus meis ne occidas eos
 ne forte obliviscantur populi mei disperse eos in fortitudine tua et destrue eos protector noster
¹³ Domine in peccato oris sui in sermone labiorum suorum et capiantur in superbia sua

maledictionem et mendacium narrantes¹⁴ consume in furore consume ut non subsistant et sciant
 quoniam Deus dominatur Iacob in finibus terrae semper¹⁵ et convertantur ad vesperam et latrent
 ut canis et circumeant civitatem¹⁶ ipsi vagabuntur ut comedant et cum saturati non fuerint
 murmurabunt¹⁷ ego autem cantabo imperium tuum et laudabo mane misericordiam tuam quoniam
 factus es fortitudo mea et refugium in die tribulationis meae¹⁸ tibi cantabo quoniam Deus adiutor
 meus fortitudo mea Deus misericordia mea

Chapter 59

¹ victori pro liliis testimonium humilis et perfecti David ad docendum² quando pugnavit
 adversum Syriam Mesopotamiae et adversum Syriam Suba et reversus est Ioab et percussit Edom
 in valle Salinarum duodecim milia³ Deus proiecisti nos et scidisti iratus convertisti nos⁴ commovisti
 terram et disruptisti eam sana contritiones eius quoniam commota est⁵ ostendisti populo tuo duritiam
 potasti nos vino consopiente⁶ dedisti timentibus te signum ut fugerent a facie arcus semper ut
 liberentur amici tui⁷ salva dextera tua et exaudi me⁸ Deus locutus est in sanctuario suo laetabor
 dividam Sicimam et vallem Soccoth dimetiar⁹ meus est Galaad et meus Manasse et Efraim fortitudo
 capitis mei Iudas legifer meus¹⁰ Moab olla lavacri mei super Idumeam incedam calciamento meo
 mihi Palestina foederata est¹¹ quis deducet me ad civitatem munitam quis deducet me usque ad
 Idumeam¹² nonne tu Deus qui proiecisti nos et non egredieris Deus in exercitibus nostris¹³ da
 nobis auxilium in tribulatione vana est enim salus ab homine¹⁴ in Deo faciemus virtutem et ipse
 conculcabit tribulantes nos

Chapter 60

¹ victori in psalmis David² exaudi Deus laudationem meam intende orationi meae³ de novissimo
 terrae ad te clamabo cum triste fuerit cor meum cum fortis elevabitur adversum me tu eris ductor
 meus⁴ fuisti spes mea turris munitissima a facie inimici⁵ habitabo in tabernaculo tuo iugiter

sperabo in protectione alarum tuarum semper⁶ tu enim Deus exaudisti orationem meam dedisti
hereditatem timentibus nomen tuum⁷ dies super dies regis adicies annos eius donec est generatio
et generatio⁸ sedebit semper ante faciem Dei misericordia et veritas servabunt eum⁹ sic canam
nomini tuo iugiter reddens vota mea per singulos dies

Chapter 61

¹ victori per Idithun canticum David ² attamen apud Deum silebit anima mea ex eo salus mea
³ attamen ipse est scutum meum et salus mea fortitudo mea non commovebor amplius⁴ usquequo
insidiamini contra virum interficitis omnes quasi murus inclinus et maceria corruens⁵ partem enim
eius cogitaverunt expellere placuerunt sibi in mendacio ore suo singuli benedicunt et corde suo
maledicunt semper⁶ verumtamen Deo retice anima mea ab ipso enim praestolatio mea⁷ ipse est
fortitudo mea et salus mea susceptor meus non timebo⁸ in Deo salutare meum et gloria mea robur
fortitudinis meae salus mea in Deo⁹ sperate in eo omni tempore populi effundite coram eo cor
vestrum Deus spes nostra est semper¹⁰ verumtamen vanitas filii Adam mendacium filii viri in
stateris dolosis fraudulenter agunt simul¹¹ nolite confidere in calumnia et in rapina ne frustremini
divitiae si fluxerint ne adponatis cor¹² unum locutus est Deus duo haec audiui quia imperium Dei
¹³ est et tibi Domine misericordia quia tu reddes unicuique secundum opus suum

Chapter 62

¹ canticum David cum esset in deserto Iuda ² Deus fortitudo mea tu es de luce consurgam ad
te sitivit te anima mea desideravit te caro mea³ in terra invia et conficiente ac sine aqua sic in
sancto apparui tibi ut videam fortitudinem tuam et gloriam tuam⁴ melior est enim misericordia
tua quam vitae labia mea laudabunt te⁵ sic benedicam tibi in vita mea in nomine tuo levabo manus
meas⁶ quasi adipe et pinguidine implebitur anima mea et labiis laudantibus canet os meum

⁷ recordans tui in cubili meo per singulas vigilias meditabor tibi ⁸ quia fuisti auxilium meum in
 umbra alarum tuarum laudabo ⁹ adhesit anima mea post te me suscepit dextera tua ¹⁰ ipsi vero
 interficere quaerunt animam meam ingrediantur in extrema terrae ¹¹ congregentur in manus gladii
¹² pars vulpium erunt rex autem laetabitur in Deo laudabitur omnis qui iurat in eo quia obstruetur
 os loquentium mendacium

Chapter 63

¹ victori canticum David ² audi Deus vocem meam loquentis a timore inimici serva vitam meam
³ absconde me a consilio malignorum a tumultu operantium iniquitatem ⁴ qui exacuerunt quasi
 gladium linguam suam tetenderunt sagittam suam verbum amarissimum ⁵ ut sagittarent in absconditis
 simplicem ⁶ subito sagittabunt eum et non timebunt confortaverunt sibi sermonem pessimum
 narraverunt ut absconderent laqueos dixerunt quis videbit nos ⁷ scrutati sunt iniquitates defecerunt
 scrutantes scrutinio cogitationibus singulorum et corde profundo ⁸ sagittabit ergo eos Deus iaculo
 repentino inferentur plagae eorum ⁹ et corruent in semet ipsos linguis suis fugient omnes qui viderint
¹⁰ eos et timebunt omnes homines et adnuntiabunt opus Dei et opera eius intellegent ¹¹ laetabitur
 iustus in Domino et sperabit in eo et exultabunt omnes recti corde

Chapter 64

¹ victori carmen David cantici ² tibi silens laus Deus in Sion et tibi reddetur votum ³ exaudi
 orationem donec ad te omnis caro veniat ⁴ verba iniquitatum praevaluerunt adversum me sceleribus
 nostris tu propitiaberis ⁵ beatus quem elegeris et susceperis habitabit enim in atriis tuis replebimur
 bonis domus tuae sanctificatione templi tui ⁶ terribilis in iustitia exaudi nos Deus salvator noster
 confidentia omnium finium terrae et maris longinqui ⁷ praeparans montes in virtute tua accinctus
 fortitudine ⁸ conpescens sonitum maris fremitum fluctuum eius et multitudinem gentium ⁹ et

timebunt qui habitant in extremis a signis tuis egressus matutinos et vespere laudantes facies
¹⁰ visita terram et inriga eam ubertate dita eam rivus Dei plenus aqua praeparabis frumentum eorum
¹¹ quia sic fundasti eam sulcos eius inebria multiplica fruges eius pluviis inriga eam et germini
¹² eius benedic volvetur annus in bonitate tua et vestigia tua rorabunt pinguidine ¹³ pinguescent
¹⁴ pascua deserti et exultatione colles accingentur vestientur agnis greges et valles plenae erunt
 frumento coaequabuntur et canent

Chapter 65

¹ victori canticum psalmi iubilate Deo omnis terra ² cantate gloriam nomini eius date gloriam
 laudi eius ³ dicite Deo quam terribile opus tuum in multitudine fortitudinis tuae mentientur tibi
 inimici tui ⁴ omnis terra adoret te et cantet tibi cantet nomini tuo semper ⁵ venite et videte opera
 Dei terribilia consilia super filiis hominum ⁶ convertit mare in aridam in flumine pertransibunt
 pede ibi laetabimur in eo ⁷ qui dominatur in fortitudine sua saeculo oculi eius gentes aspiciunt qui
 increduli sunt non exaltentur in semet ipsis semper ⁸ benedicite populi Deo nostro et auditam facite
 vocem laudis eius ⁹ qui posuit animam nostram in vitam et non dedit in commotione pedes nostros
¹⁰ probasti enim nos Deus igne nos conflasti sicut conflatur argentum ¹¹ introduxisti nos in obsidione
¹² posuisti stridorem in dorso nostro inposuisti homines super caput nostrum transivimus per ignem
 et aquam et eduxisti nos in refrigerium ¹³ ingrediar domum tuam in holocaustis reddam tibi vota
 mea ¹⁴ quae promiserunt tibi labia mea et locutum est os meum cum tribularer ¹⁵ holocausta
 medullata offeram tibi cum incensu arietum faciam boves cum hircis semper ¹⁶ venite audite et
 narrabo omnes qui timetis Deum quanta fecerit animae meae ¹⁷ ipsum ore meo invocavi et exaltavi
 in lingua mea ¹⁸ iniquitatem si vidi in corde meo non exaudiat Dominus ¹⁹ ideo exaudivit Deus
²⁰ et adtendit vocem deprecationis meae benedictus Deus qui non abstulit orationem meam et
 misericordiam suam a me

Chapter 66

¹victori in psalmis canticum carminis ²Deus misereatur nostri et benedicat nobis inlustret
³faciem suam super nos semper ut nota fiat in terra via tua in universis gentibus salus tua
⁴confiteantur tibi populi Deus confiteantur tibi populi omnes ⁵laetentur et laudent gentes quoniam
⁶iudicas populos in aequitate et gentium quae in terra sunt ductor es sempiternus confiteantur tibi
⁷populi Deus confiteantur tibi populi omnes terra dedit germen suum benedicat nobis Deus Deus
⁸noster benedicat nobis Deus et timeant eum omnes fines terrae

Chapter 67

¹victori David psalmus cantici ²exsurgat Deus et dissipentur inimici eius et fugiant qui oderunt
³eum a facie eius sicut deficit fumus deficiant sicut tabescit cera a facie ignis pereant impii a facie
⁴Dei iusti autem laetentur exultent in conspectu Dei et gaudeant in laetitia ⁵cantate Deo canite
 nomini eius praeparate viam ascendenti per deserta in Domino nomen eius et exultate coram eo
⁶patri pupillorum et defensori viduarum Deus in habitaculo sancto suo ⁷Deus habitare facit solitarios
 in domo educit victos in fortitudine increduli autem habitaverunt in siccitatibus ⁸Deus cum
⁹egredereris ante populum tuum et ambulares per desertum semper terra commota est et caeli
¹⁰stillaverunt a facie tua Deus hoc est in Sinai a facie Dei Dei Israhel pluviam voluntariam elevasti
¹¹Deus hereditatem tuam laborantem tu confortasti animalia tua habitaverunt in ea praeparasti in
¹²bonitate tua pauperi Deus Domine dabis sermonem adnuntiaticibus fortitudinis plurimae ¹³reges
¹⁴exercituum foederabuntur foederabuntur et pulchritudo domus dividet spolia si dormieritis inter
¹⁵medios terminos pinnae columbae deargentatae et posteriora eius in virore auri cum divideret
¹⁶Robustissimus reges in ea nive dealbata est in Selmon mons Dei mons pinguis mons excelsus
¹⁷mons pinguis quare contenditis montes excelsi adversum montem quem dilexit Deus ut habitaret
¹⁸in eo siquidem Dominus habitabit semper currus Dei innumerabilis milia abundantium Dominus

¹⁹
 in eis in Sina in sancto ascendisti in excelsum captivam duxisti captivitatem accepisti dona in
²⁰
 hominibus insuper et non credentes habitare Dominum Deum benedictus Dominus per singulos
²¹
 dies portabit nos Deus salutis nostrae semper Deus noster Deus salutis et Domini Dei mortis
²²
 egressus verumtamen Deus confringet capita inimicorum suorum verticem crinis ambulantis in
²³
 delictis suis dixit Dominus de Basan convertam convertam de profundis maris ²⁴ ut calcet pes
²⁵
 tuus in sanguine lingua canum tuorum ex inimicis a temet ipso viderunt itinera tua Deus itinera
²⁶
 Dei mei regis mei in sancto praecesserunt cantores eos qui post tergum psallebant in medio
²⁷
 puellarum tympanistiarum in ecclesiis benedicite Deo Domino de fontibus Israhel ²⁸ ibi
 Benjamin parvulus continens eos principes Iuda in purpura sua principes Zabulon principes Nepthali
²⁹
 praecepit Deus tuus de fortitudine tua conforta Deus hoc quod operatus es nobis ³⁰ de templo
³¹
 tuo quod est in Hierusalem tibi offerent reges munera increpa bestiam calami congregatio fortium
³²
 in vitulis populorum calcitrantium contra rotas argenteas disperge populos qui bella volunt offerant
³³
 velociter ex Aegypto Aethiopia festinet dare manus Deo regna terrae cantate Deo canite Domino
³⁴
 semper qui ascendit super caelum caeli a principio ecce dabit voci suae vocem fortitudinis
³⁵
 date gloriam Deo super Israhel magnificentia eius et fortitudo eius in caelis ³⁶ terribilis Deus de
 sanctuario suo Deus Israhel ipse dabit fortitudinem et robur populo benedictus Deus

Chapter 68

¹
 victori pro liliis David ² salva me Deus quoniam venerunt aquae usque ad animam ³ infixus
 sum in limo profundi et non possum consistere veni in profundum aquarum et flumen operuit me
⁴
 laboravi clamans exasperatum est guttur meum defecerunt oculi mei expectantes Deum meum
⁵
 multiplicati sunt super capillos capitis mei qui oderunt me gratis confortati sunt qui persequabantur
⁶
 me inimici mei iniuste quae non rapueram tunc reddebam Deus tu scis stultitiam meam et peccata
⁷
 mea a te non sunt abscondita non confundantur in me qui expectant te Domine Deus exercituum
⁸
 non confundantur in me qui quaerunt te Deus Israhel quia propter te portavi obprobrium operuit

9
confusio faciem meam⁹ alienus factus sum fratribus meis et peregrinus filiis matris meae¹⁰ quia
zelus domus tuae comedit me et obprobrium exprobrantium tibi cecidit super me¹¹ et flevi in
ieiunio animam meam et factum est in obprobria mihi¹² et posui vestimentum meum saccum et
factus sum eis in parabolam¹³ contra me loquebantur qui sedebant in porta et cantabant bibentes
vinum¹⁴ mea autem oratio ad te Domine tempus reconciliationis est Deus in multitudine
misericordiae tuae exaudi me in veritate salutaris tui¹⁵ erue me de luto ut non infigar libera me
ab his qui oderunt me et de profundis aquis¹⁶ ne operiat me fluvius aquae et ne absorbeat me
profundum et non coronet super me puteus os suum¹⁷ exaudi me Domine quoniam bona est
misericordia tua secundum multitudinem miserationum tuarum respice ad me¹⁸ et ne abscondas
faciem tuam a servo tuo quoniam tribulor cito exaudi me¹⁹ accede ad animam meam redime eam
propter inimicos meos libera me²⁰ tu scis obprobrium meum et confusionem meam et ignominiam
meam²¹ coram te sunt omnes hostes mei obprobrio contritum est cor meum et desperatus sum et
expectavi qui contristaretur et non fuit et qui consolaretur et non inveni²² et dederunt in esca mea
fel et in siti mea potaverunt me aceto²³ sit mensa eorum coram eis in laqueum et in retributiones
ad corruendum²⁴ contenebrentur oculi eorum ne videant et dorsum eorum semper incurva²⁵ effunde
super eos indignationem tuam et ira furoris tui comprehendat eos²⁶ fiat commoratio eorum deserta
in tabernaculis eorum non sit qui habitet²⁷ quoniam quem tu percussisti persecuti sunt et ut
adfligerent vulneratos tuos narrabant²⁸ da iniquitatem super iniquitatem eorum et non veniant in
iustitia tua²⁹ deleantur de libro viventium et cum iustis non scribantur³⁰ ego autem pauper et
dolens salus tua Deus suscipiet me³¹ laudabo nomen Dei in cantico et magnificabo eum in
confessione³² et placebit Domino super vitulum novellum cornua efferentem et ungulas³³ videntes
mansueti laetabuntur qui quaeritis Deum vivet anima vestra³⁴ quoniam exaudivit pauperes Dominus
et vinctos suos non dispexit³⁵ laudent eum caeli et terra maria et omne quod movetur in eis³⁶ quia
Deus salvabit Sion et aedificabit civitates Iuda et habitabunt ibi et possidebunt eam³⁷ et semen
servorum eius possidebit eam et qui diligunt nomen eius habitabunt in ea

Chapter 69

¹ victori David ad recordandum ² Deus ut liberes me Domine ut auxilieris mihi festina
³ confundantur et erubescant qui quaerunt animam meam ⁴ convertantur retrorsum et erubescant
⁵ qui volunt malum mihi revertantur ad vestigium confusionis suae qui dicunt va va gaudeant et
laetentur in te omnes qui quaerunt te et dicant semper magnificetur Deus qui diligunt salutare tuum
⁶ ego autem egenus et pauper Deus festina pro me auxilium meum et salvator meus tu Domine ne
moreris

Chapter 70

¹ in te Domine speravi ne confundar in aeternum ² iustitia tua erue me et libera inclina ad me
³ aurem tuam et salva me esto mihi robustum habitaculum ut ingrediar iugiter praecepisti ut salvares
me quia petra mea et fortitudo mea es tu ⁴ Deus meus salva me de manu impii de manu iniqui et
nocentis ⁵ quia tu es expectatio mea Deus Domine fiducia mea ab adolescentia mea ⁶ a te sustentatus
sum ex utero de ventre matris meae tu es protector meus in te laus mea semper ⁷ quasi portentum
factus sum multis et tu spes mea fortissima ⁸ impleatur os meum laude tua tota die magnitudine
tua ⁹ ne proicias me in tempore senectutis cum defecerit fortitudo mea ne derelinquas me ¹⁰ quia
dixerunt inimici mei mihi et qui observabant animam meam inierunt consilium pariter ¹¹ dicentes
Deus dereliquit eum persequimini et comprehendite eum quia non est qui eruat ¹² Deus ne elongeris
a me Deus meus ad auxiliandum mihi festina ¹³ confundantur et consumantur adversarii animae
meae operiantur obprobrio et confusione qui quaerunt malum mihi ¹⁴ ego autem iugiter expectabo
¹⁵ et adiciam super omnes laudationes tuas os meum narrabit iustitiam tuam tota die salutare tuum
quia non cognovi litteraturas ¹⁶ ingrediar in fortitudine Domini Dei recordabor iustitiae tuae solius
¹⁷ Deus docuisti me ab adolescentia mea et usque nunc adnuntiabo mirabilia tua ¹⁸ insuper et usque
ad senectutem et canos Deus ne derelinquas me donec adnuntiem brachium tuum generationi
¹⁹ cunctisque qui venturi sunt fortitudines tuas et iustitiam tuam Deus usque in excelsum quanta

fecisti magnalia Deus quis similis tibi²⁰ qui ostendisti mihi tribulationes plurimas et afflictiones
 conversus vivificabis nos et de abyssis terrae rursum educes nos²¹ multiplicabis magnitudinem
 meam et conversus consolaberis me²² ego autem confitebor tibi in vasis psalterii veritatem tuam
 Deus meus cantabo tibi in cithara Sancte Israhel²³ laudabunt labia mea cum cantavero tibi et anima
 mea quam redemisti²⁴ insuper et lingua mea tota die meditabitur iustitiam tuam quia confusi sunt
 et dehonestati quaerentes malum mihi

Chapter 71

¹ Salomonis ² Deus iudicium regi da et iustitiam tuam filio regis iudicabit populum tuum in
 iustitia et pauperes tuos in iudicio³ adsumunt montes pacem populo et colles iustitiam⁴ iudicabit
 pauperes populi salvabit filios pauperis et confringet calumniatorem⁵ et timebunt te quamdiu erit
 sol et ultra lunam in generatione generationum⁶ descendet ut pluvia super vellus ut stillae inrorantes
 terram⁷ germinabit in diebus eius iustitia et multitudo pacis donec non sit luna⁸ et dominabitur a
 mari usque ad mare et a flumine usque ad terminos terrae⁹ ante eum procident Aethiopes et inimici
 eius pulverem lingent¹⁰ reges Tharsis et insulae munera offerent reges Arabiae et Saba tributum
 conferent¹¹ et adorabunt eum omnes reges universae nationes servient ei¹² quia eruet pauperem
 a potente et inopem cui non est adiutor¹³ parcat inopi et pauperi et animas pauperum salvabit
¹⁴ ab usura et iniquitate redimet animam eorum et pretiosus erit sanguis eorum coram oculis eius
¹⁵ et vivet et dabitur ei de auro Saba et orabunt de eo iugiter tota die benedicent ei¹⁶ erit memorabile
 triticum in terra in capite montium elevabitur sicut Libani fructus eius et florebut de civitate sicut
 faenum terrae¹⁷ erit nomen eius in aeternum ultra solem perseverabit nomen eius et benedicentur
 in eo omnes gentes et beatificabunt eum¹⁸ benedictus Dominus Deus Deus Israhel qui facit mirabilia
 solus¹⁹ et benedictum nomen gloriae eius in sempiternum et implebitur gloria eius universa terra
 amen amen²⁰ completae sunt orationes David filii Iesse

Chapter 72

¹ canticum Asaph attamen bonus est Israhel Deus his qui mundo sunt corde ² mei autem paene
 vacillaverunt pedes paene effusi sunt gressus mei ³ quia aemulatus sum contra iniquos pacem
 impiorum videns ⁴ quod non recogitaverint de morte sua et firma sint vestibula eorum ⁵ in labore
 hominum non sunt et cum hominibus non flagellabuntur ⁶ ideo nutriti sunt ad superbiam
 circumdederunt iniquitatem sibi ⁷ processerunt a pinguidine oculi eorum transierunt cogitationes
 cordis ⁸ intriserunt et locuti sunt in malitia calumniam de excelso loquentes ⁹ posuerunt in caelo os
 suum et lingua eorum deambulavit in terra ¹⁰ propterea convertetur populus eius hic et quis plenus
 invenietur in eis ¹¹ et dixerunt quomodo novit Deus et si est scientia in Excelso ¹² ecce isti impii
 et abundantes in saeculo multiplicaverunt divitias ¹³ ergone frustra mundavi cor meum et lavi in
 innocentia manus meas ¹⁴ et fui flagellatus tota die et increpatio mea in matutinis ¹⁵ dixi si narravero
 sic ecce generationem filiorum tuorum reliqui ¹⁶ et cogitavi ut intellegerem istud labor est in oculis
 meis ¹⁷ donec veniam ad sanctuaria Dei intellegam in novissimo eorum ¹⁸ verumtamen in lubrico
 posuisti eos deiecisti eos ad interitum ¹⁹ quomodo vastati sunt subito defecerunt consumpti sunt
 quasi non sint ²⁰ quasi somnium evigilantis Domine in civitate tua imaginem eorum ad nihilum
 rediges ²¹ quia contractum est cor meum et lumbi mei velut ignis fumigans ²² et ego insipiens et
 nescius ²³ quasi iumentum factus sum apud te et eram semper tecum ²⁴ et tenebas manum dexteram
 meam in consilium tuum deduces me et postea in gloria suscipies me ²⁵ quid mihi est in caelo et
 tecum nolui in terra ²⁶ consumpta est caro mea et cor meum robur cordis mei et pars mea Deus in
 aeternum ²⁷ quia ecce qui elongant se a te peribunt perdidisti omnem fornicantem a te ²⁸ mihi
 autem adpropinquare Deo bonum est posui in Domino Deo spem meam ut narrem omnes
 adnuntiationes tuas

Chapter 73

¹eruditionis Asaph ut quid Deus reppulisti in finem fumavit furor tuus in gregem pascuae tuae
²recordare congregationis tuae quam possedisti ab initio et redemisti virgam hereditatis tuae montis
³Sion in quo habitasti ³sublimitas pedum tuorum dissipata est usque ad finem omnia mala egit
⁴inimicus in sanctuario ⁴fremuerunt hostes tui in medio pacti tui posuerunt signa sua in tropeum
⁵manifesta in introitu desuper in saltu lignorum secures ⁶et nunc scalpuras eius pariter bipinne et
⁷dolatoriis deraserunt ⁷miserunt ignem in sanctuarium tuum in terram contaminaverunt habitaculum
⁸nominis tui ⁸dixerunt in cordibus suis posteriores eorum simul incenderunt omnes sollemnitates Dei
⁹in terra ⁹signa nostra non vidimus non est ultra propheta et non est nobiscum qui sciat usquequo
¹⁰usquequo Deus exprobrabit adversarius blasphemabit inimicus nomen tuum in finem ¹¹quare
¹²convertis manum tuam et dexteram tuam ad medium sinum tuum consume ¹²Deus autem rex meus
¹³ab initio operatur salutes in medio terrae ¹³tu dissipasti in fortitudine tua mare contrivisti capita
¹⁴draconum in aquis ¹⁴tu confregisti capita Leviathan dedisti eum in escam populo Aethiopum ¹⁵tu
¹⁶disrupisti fontem et torrentem tu exsiccasti flumina fortia ¹⁶tua est dies et tua est nox tu ordinasti
¹⁷luminaria et solem ¹⁷tu statuisti omnes terminos terrae aestatem et hiemem tu plasmasti ¹⁸memento
¹⁹huius inimicus exprobravit Domino et populus insipiens blasphemavit nomen tuum ¹⁹ne tradas
²⁰bestiis animam eruditam lege tua vitae pauperum tuorum ne obliviscaris in perpetuum ²⁰respice
²¹ad pactum quia repletae sunt tenebris terrae habitationes iniquae subrutae ²¹ne revertatur confractus
²²et confusus egenus et pauper laudabunt nomen tuum ²²surge Deus iudica causam tuam memento
²³obprobrii tui ab insipiente tota die ²³ne obliviscaris vocis hostium tuorum sonitus adversariorum
 tuorum ascendit iugiter

Chapter 74

¹victori ut non disperdas psalmus Asaph cantici ²confitebimur tibi Deus confitebimur et iuxta
³nomen tuum narrabunt mirabilia tua ³cum accepero tempus ego iustitias iudicabo ⁴dissolvetur

terra cum omnibus habitatoribus suis ego adpendi columnas eius semper ⁵ dixi inique agentibus
 nolite inique agere et impiis nolite exaltare cornu ⁶ nolite exaltare in excelsum cornu vestrum
 loquentes in cervice veteri ⁷ quia nec ab oriente neque ab occidente neque a solitudine montium
⁸ sed Deus iudex hunc humiliabit et hunc exaltabit ⁹ quia calix in manu Domini est et vino meraco
 usque ad plenum mixtus et propinabit ex eo verumtamen feces eius epotabunt bibentes omnes impii
¹⁰ terrae ego autem adnuntiabo in sempiternum cantabo Deo Iacob ¹¹ et omnia cornua impiorum
 confringam exaltabuntur cornua iusti

Chapter 75

¹ victori in psalmis canticum Asaph carminis ² cognoscetur in Iudaea Deus in Israhel magnum
³ nomen eius et erit in Salem tabernaculum eius et habitatio eius in Sion ⁴ ibi confringet volatilia
⁵ arcus scutum et gladium et bellum semper ⁶ lumen tu es Magnifice a montibus captivitatis ⁶ spoliati
 sunt superbi corde dormitaverunt somnum suum et non invenerunt omnes viri exercitus manus suas
⁷ ab increpatione tua Deus Iacob consopitus est et currus et equus ⁸ tu terribilis es et quis stabit
⁹ adversum te ex tunc ira tua ¹⁰ de caelo adnuntiabis iudicium terra timens tacebit ¹⁰ cum surrexerit
 ad iudicandum Deus ut salvos faciat omnes mites terrae semper ¹¹ quia ira hominis confitebitur
¹² tibi reliquiis irae accingeris ¹² vovete et reddite Domino Deo vestro omnes qui in circuitu eius sunt
¹³ offerent dona terribili ¹³ auferenti spiritum ducum terribili regibus terrae

Chapter 76

¹ victori per Idithun psalmus Asaph ² voce mea ad Dominum clamavi voce mea ad Dominum
³ et exaudivit me in die tribulationis meae Dominum requisivi manus mea nocte extenditur et non
⁴ quiescit noluit consolari anima mea recordans Dei conturbabar loquebar in memet ipso et deficiebat
⁵ spiritus meus semper ⁵ prohibebam suspectum oculorum meorum stupebam et non loquebar

⁶ recogitabam dies antiquos annos pristinos ⁷ recordabar psalmorum meorum in nocte cum corde
 meo loquebar et scobebar spiritum meum ⁸ ergone in aeternum proiciet Dominus et non
 repropitiabitur ultra ⁹ ergone complebit usque in finem misericordiam suam consummabit verbum
 de generatione et generatione ¹⁰ numquid oblitus est misereri Deus aut complebit in furore
 misericordias suas semper ¹¹ et dixi inbecillitas mea est haec commutatio dexterarum Excelsi
¹² recordabor cogitationum Domini reminiscens antiqua mirabilia tua ¹³ et meditabor in omni opere
 tuo et adinventiones tuas loquar ¹⁴ Deus in sanctuario via tua quis deus magnus ut Deus ¹⁵ tu es
 Deus faciens mirabilia ostendens in populis potentiam tuam ¹⁶ redemisti in brachio populum tuum
 filios Iacob et Ioseph semper ¹⁷ videntes te aquae Deus videntes te aquae parturierunt et commotae
 sunt abyssi ¹⁸ excusserunt aquas nubila vocem dederunt nubes et sagittae tuae discurrebant ¹⁹ vox
 tonitruum tui in rota apparuerunt fulgora tua orbi concussa est et commota est terra ²⁰ in mari via tua
 et semitae tuae in aquis multis et vestigia tua non sunt agnita ²¹ deduxisti quasi gregem populum
 tuum in manu Mosi et Aaron

Chapter 77

¹ eruditionis Asaph ausculta populus meus legem meam inclinate aurem vestram ad verba oris
 mei ² aperiam in parabula os meum loquar enigmata antiqua ³ quae audivimus et cognovimus et
 patres nostri narraverunt nobis ⁴ non sunt abscondita a filiis eorum a generatione sequenti narrante
 laudes Domini et potentiam eius et mirabilia eius quae fecit ⁵ statuit contestationem Iacob et legem
 posuit in Israhel quae mandavit patribus nostris ut docerent filios suos ⁶ ut cognosceret generatio
 subsequens filii nascituri surgent et narrabunt filiis suis ⁷ ut ponant in Deo spem suam et non
 obliviscantur cogitationum eius et mandata eius custodiant ⁸ ut non sint sicut patres eorum generatio
 declinans et provocans generatio quae non praeparavit cor suum et non credidit Deo spiritus eius
⁹ filii Ephraim intendentes et mittentes arcum terga verterunt in die belli ¹⁰ non custodierunt pactum
 Dei sui et in lege eius noluerunt ingredi ¹¹ et obliti sunt commutationum eius et mirabilium eius

12
quae ostendit eis coram patribus eorum fecit mirabilia in terra Aegypto in regione Taneos
13
divisit mare et transduxit eos et stare fecit aquas quasi acervum 14 et duxit eos in nube per diem
15
et tota nocte in lumine ignis scidit petram in deserto et potum dedit quasi de abyssis magnis
16
et eduxit rivos de petra et elicuit quasi flumina aquas 17 et addiderunt ultra peccare ei ut
18
provocarent Excelsum in invio et temptaverunt Deum in cordibus suis petentes cibum animae
19
suae et loquentes contra Deum dicebant numquid poterit Deus ponere mensam in solitudine
20
ecce percussit petram et fluxerunt aquae et torrentes inundaverunt numquid et panem poterit dare
21
aut praeparare carnem populo suo ideo audivit Dominus et non distulit et ignis accensus est in
22
Iacob et furor ascendit in Israhel quia non crediderunt Deo nec habuerunt fiduciam in salutari
23
eius et praecepit nubibus desuper et portas caeli aperuit 24 et pluit super eos man ut comederent
25
et triticum caeli dedit eis panem fortium comedit vir cibaria misit eis in saturitatem 26 abstulit
27
eorum de caelo et induxit in fortitudine sua africanum et pluit super eos quasi pulverem carnes et
28
quasi harenam maris volatilia pinnata et ceciderunt in medio castrorum eius in circuitu
29
tabernaculorum eius et comederunt et saturati sunt nimis et desiderium eorum adtulit eis 30 non
31
indiguerunt de cupiditate sua cum adhuc cibus esset in ore eorum furor ergo Dei ascendit super
32
eos et occidit pingues eorum et electos Israhel incurvavit in omnibus his peccaverunt ultra et
33
non crediderunt mirabilibus eius et consumpsit in vanitate dies eorum et annos eorum velociter
34
si occidebat eos tunc requirebant eum et convertebantur et diluculo consurgebant ad Deum 35 et
36
recordabantur quia Deus fortitudo eorum et Deus excelsus redemptor eorum et lactaverunt eum
37
in ore suo et lingua sua mentiti sunt ei cor autem eorum non erat firmum cum eo nec permanserunt
38
in pacto eius ipse vero misericors propitiabitur iniquitati et non disperdet multumque avertit
39
iram suam et non suscitavit totum furorem suum sed recordatus est quia caro essent spiritus
40
vadens et non revertens quotiens provocaverunt eum in deserto adflixerunt eum in solitudine
41
et conversi sunt et temptaverunt Deum et Sanctum Israhel concitaverunt 42 non sunt recordati
43
manus eius diei qua redemit eos a tribulante qui fecit in Aegypto signa sua et ostenta sua in

44 regione Taneos qui convertit in sanguine fluvios eorum et rivos eorum ut non biberent 45 qui
 inmisit eis genus omne muscarum ut comederent eos et ranas ut disperderent eos 46 qui dedit brucho
 germen eorum et laborem eorum lucustae 47 qui occidit in grandine vineas eorum et sycomoros
 eorum in frigore 48 qui tradidit grandini pascua eorum et iumenta eorum volucris 49 qui misit
 in eos iram furoris sui indignationem et comminationem et angustiam inmissionem angelorum
 50 malorum munivit semitam furori suo non pepercit morti animae eorum et animantia eorum pesti
 51 tradidit et percussit omne primogenitum in Aegypto principium partus in tabernaculis Cham
 52 et tulit veluti oves populum suum et minavit eos sicut gregem in deserto 53 et duxit eos cum
 fiducia et absque timore inimicos autem eorum operuit mare 54 et adduxit eos ad terminum
 sanctificatum suum montem istum quem possedit dextera eius et eiecit a facie eorum gentes et
 55 possidere eos fecit in funiculo hereditatem et conlocavit in tabernaculis eorum tribus Israhel
 56 et temptaverunt et provocaverunt Deum excelsum et testimonia eius non custodierunt 57 et aversi
 sunt et praevaricati sunt ut patres eorum incurvati sunt quasi arcus inutilis 58 et provocaverunt eum
 in excelsis suis et in sculptilibus suis ad aemulandum concitaverunt 59 audivit Deus et non distulit
 et proiecit vehementer Israhel 60 et reliquit tabernaculum Selo tentorium quod conlocavit inter
 homines 61 tradidit in captivitatem gloriam suam et decorem suum in manu hostis 62 et conclusit
 in gladio populum suum et in hereditate sua non distulit 63 iuvenes eius devoravit ignis et virgines
 eius nemo luxit 64 sacerdotes eius gladio ceciderunt et viduae eius non sunt fletae 65 et evigilavit
 quasi dormiens Dominus quasi fortis post crapulam vini 66 et percussit hostes suos retrorsum
 obprobrium sempiternum dedit eos 67 et proiecit tabernaculum Ioseph et tribum Ephraim non elegit
 68 sed elegit tribum Iuda montem Sion quem dilexit 69 et aedificavit in similitudinem monocerotum
 sanctuarium suum quasi terram fundavit illud in saeculum 70 et elegit David servum suum et tulit
 eum de gregibus ovium sequentem fetas adduxit eum 71 ut pasceret Iacob populum eius et Israhel
 hereditatem eius 72 qui pavit eos in simplicitate cordis sui et in prudentia manuum suarum dux
 eorum fuit

Chapter 78

¹ canticum Asaph Deus venerunt gentes in hereditatem tuam polluerunt templum sanctum tuum
² posuerunt Hierusalem in acervis lapidum ² dederunt cadavera servorum tuorum escam volatilibus
³ caeli carnes sanctorum tuorum bestiis terrae ³ effuderunt sanguinem eorum quasi aquam in circuitu
⁴ Hierusalem et non erat qui sepeliret ⁴ facti sumus obprobrium vicinis nostris subsannatio et derisio
⁵ his qui in circuitu nostro sunt ⁵ usquequo Domine irasceris in finem ardebit quasi ignis zelus tuus
⁶ effunde furorem tuum super gentes quae non cognoverunt te et super regna quae nomen tuum non
⁷ invocaverunt ⁷ quia comederunt Iacob et decorem eius desolaverunt ⁸ ne recorderis iniquitatum
⁹ nostrarum veterum cito occupent nos misericordiae tuae quia adtenuati sumus nimis ⁹ auxiliare
nobis Deus Iesus noster propter gloriam nominis tui et libera nos et propitiare peccatis nostris
¹⁰ propter nomen tuum ¹⁰ quare dicunt gentes ubi est Deus eorum nota fiat in gentibus ante oculos
¹¹ nostros ultio sanguinis servorum tuorum qui effusus est ¹¹ ingrediatur coram te gemitus victorum
¹² in magnitudine brachii tui relinque filios interitus ¹² et redde vicinis nostris septuplum in sinu
¹³ eorum obprobrium suum quo exprobraverunt tibi Domine ¹³ nos enim populus tuus et grex pascuae
tuae confitebimur tibi in sempiternum in generatione et generatione narrabimus laudes tuas

Chapter 79

¹ victori pro liliis testimonii Asaph canticum ² qui pascis Israhel ausculta qui ducis quasi gregem
³ Ioseph qui sedes super cherubin ostendere ³ ante Efraim et Benjamin et Manasse suscita fortitudinem
⁴ tuam et veni ut salvos facias nos ⁴ Deus converte nos et ostende faciem tuam et salvi erimus
⁵ Domine Deus exercituum usquequo fumabis ad orationem populi tui ⁶ cibasti nos pane flebili et
⁷ potasti nos in lacrimis tripliciter ⁷ posuisti nos contentionem vicinis nostris et inimici nostri
⁸ subsannaverunt nos ⁸ Deus exercituum converte nos et ostende faciem tuam et salvi erimus ⁹ vineam
¹⁰ de Aegypto tulisti eiecisti gentes et plantasti eam ¹⁰ praeparasti ante faciem eius et stabilisti radices

eius et implevit terram¹¹ operti sunt montes umbra eius et ramis illius cedri Dei¹² expandit comas
 suas usque ad mare et usque ad Flumen germina sua¹³ quare dissipasti maceriam eius et
 vindemiaverunt eam omnes qui transeunt per viam¹⁴ vastavit eam aper de silva et omnes bestiae
 agri depastae sunt eam¹⁵ Deus exercituum revertere obsecro respice de caelo et vide et visita
 vineam hanc¹⁶ et radicem quam plantavit dextera tua et filium quem confirmasti tibi¹⁷ succensam
 igni et deramatam ab increpatione faciei tuae pereant¹⁸ fiat manus tua super virum dexterarum tuarum
 et super filium hominis quem confirmasti tibi¹⁹ et non recedemus a te vivificabis nos et nomine
 tuo vocabimur²⁰ Domine Deus exercituum converte nos et ostende faciem tuam et salvi erimus

Chapter 80

¹ victori in torcularibus Asaph ² laudate Deum fortitudinem nostram iubilate Deo Iacob
³ adsumite carmen et date tympanum citharam decoram cum psalterio ⁴ clangite in neomenia bucina
 et in medio mense die sollemnitatis nostrae ⁵ quia legitimum Israhel est et iudicium Dei Iacob
⁶ testimonium in Ioseph posuit cum egrederetur terra Aegypti labium quod nesciebam audivi ⁷ amovi
 ab onere umerum eius manus eius a cofino recesserunt ⁸ in tribulatione invocasti et erui te exaudivi
 te in abscondito tonitruum probavi te super aquam Contradictionis semper ⁹ audi populus meus et
 contestor te Israhel si audieris me ¹⁰ non sit in te deus alienus et non adores deum peregrinum
¹¹ ego sum Dominus Deus tuus qui eduxi te de terra Aegypti dilata os tuum et implebo illud ¹² et
 non audivit populus meus vocem meam et Israhel non credidit mihi ¹³ et dimisi eum in pravitate
 cordis sui ambulabunt in consiliis suis ¹⁴ utinam populus meus audisset me Israhel in viis meis
 ambulasset ¹⁵ quasi nihilum inimicos eius humiliassem et super hostes eorum vertissem manum
¹⁶ meam ¹⁷ qui oderunt Dominum negabunt eum et erit tempus eorum in saeculo ¹⁷ et cibavit eos de
 adipe frumenti et de petra mellis saturavit eos

Chapter 81

¹ canticum Asaph Deus stetit in coetu Dei in medio Deus iudicat ² usquequo iudicatis iniquitatem
et facies impiorum suscipitis semper ³ iudicate pauperi et pupillo egeno et inopi iuste facite ⁴ salvate
inopem et pauperem de manu impiorum liberate ⁵ non cognoscunt nec intellegunt in tenebris
ambulant movebuntur omnia fundamenta terrae ⁶ ego dixi dii estis et filii Excelsi omnes vos ⁷ ergo
quasi Adam moriemini et quasi unus de principibus cadetis ⁸ surge Domine iudica terram quoniam
hereditabis omnes gentes

Chapter 82

¹ canticum psalmi Asaph ² Deus ne taceas ne sileas et non quiescas Deus ³ quia ecce inimici
tui tumultuati sunt et qui oderunt te levaverunt caput ⁴ contra populum tuum nequiter tractaverunt
et inierunt consilium adversum arcanum tuum ⁵ dixerunt venite et conteramus eos de gente et non
sit memoria nominis Israhel ultra ⁶ quoniam tractaverunt pariter contra te foedus pepigerunt
⁷ tabernacula Idumeae et Ismahelitarum Moab et Aggareni ⁸ Gebal et Ammon et Amalech Palestina
⁹ cum habitatoribus Tyri sed et Assur venit cum eis facti sunt brachium filiorum Loth semper
¹⁰ fac illis sicut Madian et Sisarae sicut Iabin in torrente Cison ¹¹ contriti sunt in Aendor fuerunt
quasi sterquilinum terrae ¹² pone duces eorum sicut Oreb et Zeb et Zebee et Salmana omnes
principes eorum ¹³ qui dixerunt possideamus nobis pulchritudinem Dei ¹⁴ Deus meus pone eos ut
rotam quasi stipulam ante faciem venti ¹⁵ quomodo ignis conburit silvam et sicut flamma devorat
montes ¹⁶ sic persequere eos in tempestate tua et in turbine tuo conturba eos ¹⁷ imple facies eorum
ignominia et quaerent nomen tuum Domine ¹⁸ confundantur et conturbentur usque in saeculum et
erubescant et pereant ¹⁹ et sciant quia nomen tuum est Dominus solus tu Excelsus super omnem
terram

Chapter 83

¹ victori pro torculari filiorum Core canticum ² quam dilecta tabernacula tua Domine exercituum
³ desiderat et defecit anima mea in atria Domini cor meum et caro mea laudabunt Deum viventem
⁴ siquidem avis invenit domum et passer nidum sibi ubi ponat pullos suos altaria tua Domine
 exercituum rex meus et Deus meus ⁵ beati qui habitant in domo tua adhuc laudabunt te semper
⁶ beatus homo cuius fortitudo est in te semitae in corde eius ⁷ transeuntes in valle fletus fontem
 ponent eam ⁸ benedictione quoque amicietur doctor ibunt de fortitudine in fortitudinem parebunt
 apud Deum in Sion ⁹ Domine Deus exercituum exaudi orationem meam ausculta Deus Iacob semper
¹⁰ clipeus noster vide Deus et adtende faciem christi tui ¹¹ quoniam melior est dies in atriis tuis
 super milia elegi abiectus esse in domo Dei mei magis quam habitare in tabernaculis impietatis
¹² quia sol et scutum Dominus Deus gratiam et gloriam dabit Dominus ¹³ nec prohibebit bonum
 ab his qui ambulant in perfectione Domine exercituum beatus homo qui confidet in te

Chapter 84

¹ victori filiorum Core canticum ² placatus es Domine terrae tuae reduxisti captivitatem Iacob
³ dimisisti iniquitatem populo tuo operuisti omnes iniquitates eorum semper ⁴ continuisti omnem
 indignationem tuam conversus es ab ira furoris tui ⁵ converte nos Deus Iesus noster et solve iram
 tuam adversum nos ⁶ noli in aeternum irasci nobis extendens iram tuam in generationem et
 generationem ⁷ nonne tu revertens vivificabis nos et populus tuus laetabitur in te ⁸ ostende nobis
 Domine misericordiam tuam et salutare tuum da nobis ⁹ audiam quid loquatur Dominus Deus
 loquetur enim pacem ad populum suum et ad sanctos suos ut non convertantur ad stultitiam
¹⁰ verumtamen prope est his qui timent eum salutare eius ut habitet gloria in terra nostra
¹¹ misericordia et veritas occurrerunt iustitia et pax deosculatae sunt ¹² veritas de terra orta est et
 iustitia de caelo prospexit ¹³ sed et Dominus dabit bonum et terra nostra dabit germen suum
¹⁴ iustitia ante eum ibit et ponet in via gressus suos

Chapter 85

¹ oratio David inclina Domine aurem tuam exaudi me quia egenus et pauper ego sum ² custodi
 animam meam quia sanctus sum salva servum tuum tu Deus meus qui confidit in te ³ miserere mei
 Domine quoniam ad te clamabo tota die ⁴ laetifica animam servi tui quia ad te animam meam levo
⁵ tu enim es Domine bonus et propitiabilis et multus misericordia omnibus qui invocant te ⁶ exaudi
 Domine orationem meam et ausculta vocem deprecationum mearum ⁷ in die tribulationis meae
 invocabo te quia exaudies me ⁸ non est similis tui in diis Domine non est iuxta opera tua ⁹ omnes
 gentes quas fecisti venient et adorabunt coram te Domine et glorificabunt nomen tuum ¹⁰ quia
 magnus tu et faciens mirabilia tu Deus solus ¹¹ doce me Domine viam tuam ut ambulem in veritate
 tua unicum fac cor meum ut timeat nomen tuum ¹² confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde
 meo et glorificabo nomen tuum in sempiternum ¹³ quia misericordia tua magna super me et eruisti
 animam meam de inferno extremo ¹⁴ Deus superbi surrexerunt adversus me et coetus robustorum
 quaesivit animam meam et non posuerunt te in conspectu suo ¹⁵ tu autem Domine Deus misericors
 et clemens patiens et multae misericordiae et verus ¹⁶ respice ad me et miserere mei da fortitudinem
 tuam servo tuo et salva filium ancillae tuae ¹⁷ fac mecum signum in bonitate et videant qui oderunt
 me et confundantur quia tu Domine auxiliatus es mihi et consolatus es me

Chapter 86

¹ filiorum Core psalmus cantici fundamentum eius in montibus sanctuarii ² diligit Dominus
 portas Sion super omnia tabernacula Iacob ³ gloriosa dicta sunt in te civitas Dei semper
⁴ commemorabo superbiae et Babylonis scientes me ecce Palestina et Tyrus cum Aethiopia iste
 natus est ibi ⁵ ad Sion autem dicetur vir et vir natus est in ea et ipse fundavit eam Excelsus ⁶ Dominus
 numerabit scribens populos ipse natus est in ea semper ⁷ et cantabunt quasi in choris omnes fontes
 mei in te

Chapter 87

¹ canticum carminis filiorum Core victori per chorum ad praecinendum eruditionis Eman Ezraitae
² Domine Deus salutis meae per diem clamavi in nocte coram te ³ ingrediatur ante te oratio mea
 inclina aurem tuam ad laudationem meam ⁴ quia repleta est malis anima mea et vita mea ad infernum
 descendit ⁵ reputatus sum cum descendentibus lacum factus sum quasi homo invalidus ⁶ inter
 mortuos liber sicut interfecti et dormientes in sepulchro quorum non recordaris amplius et qui a
 manu tua abscisi sunt ⁷ posuisti me in lacu novissimo in tenebris in profundis ⁸ super me confirmatus
 est furor tuus et cunctis fluctibus tuis adflixisti me semper ⁹ longe fecisti notos meos a me posuisti
 me abominationem eis clausum et non prodeuntem ¹⁰ oculus meus infirmatus est ab afflictione
 invocavi te Domine tota die expandi ad te palmas meas ¹¹ numquid mortuis facies mirabilia aut
 gigantes surgent et confitebuntur tibi semper ¹² numquid narrabitur in sepulchro misericordia tua
 et veritas tua in perditione ¹³ numquid noscentur in tenebris mirabilia tua et iustitia tua in terra
 quae oblivioni tradita est ¹⁴ ego autem ad te Domine clamavi et mane oratio mea praeveniet te
¹⁵ quare Domine abicis animam meam abscondis faciem tuam a me ¹⁶ pauper ego et aerumnosus
 ab adulescentia portavi furorem tuum et conturbatus sum ¹⁷ per me transierunt irae tuae terrores
 tui oppresserunt me ¹⁸ circumdederunt me quasi aquae tota die vallaverunt me pariter ¹⁹ longe
 fecisti a me amicum et sodalem notos meos abstulisti

Chapter 88

¹ eruditionis Aethan Ezraitae ² misericordias Domini in aeternum cantabo in generatione et
 generatione adnuntiabo veritatem tuam in ore meo ³ quia dixisti sempiterna misericordia aedificabitur
 caelos fundabis et veritas tua in eis ⁴ percussi foedus cum electo meo iuravi David servo meo
⁵ usque in aeternum stabiliam semen tuum et aedificabo in generationem et generationem thronum
 tuum semper ⁶ confitebuntur caeli mirabilia tua Domine et veritatem tuam in ecclesia sanctorum

⁷ quis enim in nubibus adaequabitur Domino adsimilabitur Domino de filiis Dei ⁸ Deus inclitus in
 arcano sanctorum nimio et terribilis in cunctis qui circum eum sunt ⁹ Domine Deus exercituum
 quis similis tui fortissime Domine et veritas tua in circuitu tuo ¹⁰ tu dominaris superbiae maris et
 elationes gurgitum eius tu conprimis ¹¹ tu confregisti quasi vulneratum superbum in brachio forti
 tuo dispersisti inimicos tuos ¹² tui sunt caeli et tua est terra orbem et plenitudinem eius tu fundasti
¹³ aquilonem et dexteram tu creasti Thabor et Hermon nomen tuum laudabunt ¹⁴ tuum brachium
 cum fortitudine roboretur manus tua exaltetur dextera tua ¹⁵ iustitia et iudicium firmamentum
 throni tui misericordia et veritas praecedent faciem tuam ¹⁶ beatus populus qui novit iubilum
 Domine in lumine vultus tui ambulabunt ¹⁷ in nomine tuo exultabunt tota die et in iustitia tua
 exaltabuntur ¹⁸ quia gloria fortitudinis eorum tu es et in misericordia tua elevabis cornu nostrum
¹⁹ quia a Domino est protectio nostra et a Sancto Israhel rege nostro ²⁰ tunc locutus es per visionem
 sanctis tuis et dixisti posui adiutorium super robustum exaltavi electum de populo ²¹ inveni David
 servum meum oleo sancto meo unxi eum ²² cum quo manus mea firma erit et brachium meum
 roborabit eum ²³ non decipiet inimicus eum et filius iniquitatis non adfliget eum ²⁴ sed concidam
 ante faciem eius hostes illius et qui eum oderunt percutiam ²⁵ veritas autem mea et misericordia
 mea erit cum eo et in nomine meo exaltabitur cornu eius ²⁶ et ponam in mari manum eius et in
 fluminibus dexteram eius ²⁷ ipse vocabit me pater meus es tu Deus meus et fortitudo salutis meae
²⁸ ego autem primogenitum ponam eum excelsum regibus terrae ²⁹ in aeternum custodiam ei
 misericordiam meam et pactum meum fidele ei erit ³⁰ et ponam perpetuum semen eius et thronum
 eius sicut dies caeli ³¹ si autem dereliquerint filii eius legem meam et in iudiciis meis non
 ambulaverint ³² si caerimonias meas profanaverint et praecepta mea non custodierint ³³ visitabo
 in virga scelera eorum et in plagis iniquitatem eorum ³⁴ misericordiam autem meam non auferam
 ab eo nec mentiar in veritate mea ³⁵ non violabo pactum meum et quod egressum est de labiis meis
 non mutabo ³⁶ semel iuravi in sancto meo ne David mentiar ³⁷ semen eius in sempiternum erit
³⁸ et thronus eius sicut sol in conspectu meo sicut luna stabilietur in sempiternum et testis in caelo

39 fidelis semper tu autem reppulisti et proiecisti iratus es adversum christum tuum 40 adtenuasti
 pactum servi tui profanasti in terra diadema eius 41 dissipasti omnes macerias eius posuisti
 munitiones eius pavorem 42 diripuerunt eum omnes qui transeunt per viam factus est obprobrium
 vicinis suis 43 elevasti dexteram hostium eius laetificasti omnes inimicos illius 44 avertisti robur
 gladii eius et non sublevasti eum in proelio 45 quiescere fecisti munditiam eius et thronum illius
 in terram detraxisti 46 abbreviasti dies adolescentiae eius operuisti eum ignominia sempiterna
 47 usquequo Domine absconderis in finem succendetur quasi ignis indignatio tua 48 memento mei
 de profundo alioquin quare frustra creasti filios hominum 49 quis est vir qui vivat et non videat
 mortem salvans animam suam de manu inferi semper 50 ubi sunt misericordiae tuae antiquae
 Domine quas iurasti David in veritate tua 51 recordare Domine obprobrii servorum tuorum quia
 portavi in sinu meo omnes iniquitates populorum 52 quas exprobraverunt inimici tui Domine quibus
 exprobraverunt vestigia christi tui 53 benedictus Dominus in sempiternum amen et amen

Chapter 89

1 oratio Mosi viri Dei Domine habitaculum tu factus es nobis in generatione et generatione
 2 antequam montes nascerentur et parturiretur terra et orbis a saeculo et usque in saeculum tu es
 3 convertes hominem usque ad contritionem et dices revertimini filii Adam 4 quia mille anni in
 oculis tuis sicut dies hesterna quae pertransiit et vigilia nocturna 5 percutiente te eos somnium erunt
 6 mane quasi herba pertransiens mane floruit et abiit ad vesperam conteretur atque siccabitur
 7 consumpti enim sumus in furore tuo et in indignatione tua conturbati sumus 8 posuisti iniquitates
 nostras coram te negligentias nostras in luce vultus tui 9 omnes enim dies nostri transierunt in
 furore tuo consumpsimus annos nostros quasi sermonem loquens 10 dies annorum nostrorum in
 ipsis septuaginta anni si autem multum octoginta anni et quod amplius est labor et dolor quoniam
 transivimus cito et avolvimus 11 quis novit fortitudinem irae tuae et secundum timorem tuum

¹²
 indignationem tuam ut numerentur dies nostri sic ostende et veniemus corde sapienti ¹³ revertere
 Domine usquequo et exorabilis esto super servis tuis ¹⁴ imple nos matutina misericordia tua et
 laudabimus et laetabimur in cunctis diebus nostris ¹⁵ laetifica nos pro diebus quibus adflixisti nos
 et annis in quibus vidimus mala ¹⁶ appareat apud servos tuos opus tuum et gloria tua super filios
¹⁷
 eorum et sit decor Domini Dei nostri super nos et opus manuumstrarum fac stabile super nos
 opus manuumstrarum confirma

Chapter 90

¹
 qui habitat in abscondito Excelsi in umbraculo Domini commorabitur ² dicens Domino spes
 mea et fortitudo mea Deus meus confidam in eum ³ quia ipse liberabit te de laqueo venantium de
 morte insidiarum ⁴ in scapulis suis obumbrabit tibi et sub alis eius sperabis ⁵ scutum et protectio
⁶
 veritas eius non timebis a timore nocturno a sagitta volante per diem a peste in tenebris ambulante
⁷
 a morsu insanientis meridie cadent a latere tuo mille et decem milia a dextris tuis ad te autem non
⁸
 adpropinquabit verumtamen oculis tuis videbis et ultionem impiorum cernes ⁹ tu enim es Domine
¹⁰
 spes mea Excelsum posuisti habitaculum tuum non accedet ad te malum et lepra non
¹¹
 adpropinquabit tabernaculo tuo quia angelis suis mandabit de te ut custodiant te in omnibus viis
¹²
 tuis in manibus portabunt te ne forte offendat ad lapidem pes tuus ¹³ super aspidem et basiliscum
¹⁴
 calcabis conculcabis leonem et draconem quoniam mihi adhesit et liberabo eum exaltabo eum
¹⁵
 quoniam cognovit nomen meum invocabit me et exaudiam eum cum ipso ero in tribulatione
¹⁶
 eruam eum et glorificabo longitudine dierum implebo illum et ostendam ei salutare meum

Chapter 91

¹
 psalmus cantici in die sabbati ² bonum est confiteri Domino et psallere nomini tuo Altissime
³
 ad annuntiandam mane misericordiam tuam et fidem tuam in nocte ⁴ in decacordo et in psalterio

⁵
 in cantico in cithara quoniam laetificasti me Domine in opere tuo in facturis manuum tuarum
⁶
 laudabo quam magnificata sunt opera tua Domine satis profundae factae sunt cogitationes tuae
⁷
 vir insipiens non cognoscet et stultus non intellegit istud ⁸ germinaverunt impii quasi faenum et
⁹
 floruerunt omnes qui operantur iniquitatem ut contererentur usque in sempiternum tu autem
¹⁰
 Excelsus in aeternum Domine ecce enim inimici tui Domine ecce inimici tui peribunt et
¹¹
 dissipabuntur omnes qui operantur iniquitatem et exaltabitur quasi monocerotis cornu meum et
¹²
 senecta mea in oleo uberi et dispiciet oculus meus eos qui insidiantur mihi de his qui consurgunt
¹³
 adversum me malignantibus audit auris mea iustus ut palma florebit ut cedrus in Libano
¹⁴
 multiplicabitur transplantati in domo Domini in atriis Dei nostri germinabunt ¹⁵ adhuc
¹⁶
 fructificabunt in senectute pingues et frondentes erunt adnuntiantes quia rectus Dominus fortitudo
 mea et non est iniquitas in eo

Chapter 92

¹
 Dominus regnavit gloria indutus est indutus est Dominus fortitudine et accinctus est insuper
²
 adpendit orbem qui non commovebitur firmum solium tuum ex tunc ab aeterno tu es ³ levaverunt
⁴
 flumina Domine levaverunt flumina voces suas levaverunt flumina gurgites suos a vocibus
⁵
 aquarum multarum grandes fluctus maris grandis in excelso Dominus testimonia tua fidelia facta
 sunt nimis domum tuam decet sanctitas Domine in longitudine dierum

Chapter 93

¹
 Deus ultionum Domine Deus ultionum ostendere ² elevare qui iudicas terram redde
³
 vicissitudinem superbis usquequo impii Domine usquequo impii exultabunt ⁴ fluent loquentes
⁵
 antiquum garrient omnes qui operantur iniquitatem populum tuum Domine conterent et hereditatem
⁶
 tuam adfligent viduam et advenam interficient et pupillos occident ⁷ et dixerunt non videbit

Dominus et non intellegit Deus Iacob⁸ intellegite stulti in populo et insipientes aliquando discite
⁹ qui plantavit aurem non audiet aut qui finxit oculum non videbit¹⁰ qui erudit gentes non arguet
 qui docet hominem scientiam¹¹ Dominus novit cogitationes hominum quia vanae sunt¹² beatus
 vir quem erudieris Domine et de lege tua docueris eum¹³ ut quiescat a diebus afflictionis donec
 fodiatur impio interitus¹⁴ non enim derelinquet Dominus populum suum et hereditatem suam non
 deseret¹⁵ quoniam ad iustitiam revertetur iudicium et sequentur illud omnes recti corde¹⁶ quis
 stabit pro me adversum malos quis stabit pro me adversum operarios iniquitatis¹⁷ nisi quia Dominus
 auxiliator meus paulo minus habitasset in inferno anima mea¹⁸ si dicebam commotus est pes meus
 misericordia tua Domine sustentabat me¹⁹ in multitudine cogitationum mearum quae sunt in me
 intrinsecus consolationes tuae delectabunt animam meam²⁰ numquid particeps erit tui thronus
 insidiarum fingens laborem in praecepto²¹ copulabuntur adversus animam iusti et sanguinem
 innocentem condemnabunt²² erit autem Dominus mihi in refugium et Deus meus quasi petra spei
²³ meae et restitues super eos iniquitatem suam et in malitia sua perdes eos perdet eos Dominus
 Deus noster

Chapter 94

¹ venite laudemus Dominum iubilemus petrae Iesu nostro² praeoccupemus vultum eius in
 actione gratiarum in canticis iubilemus ei³ quoniam fortis et magnus Dominus et rex magnus super
 omnes deos⁴ in cuius manu fundamenta terrae et excelsa montium ipsius sunt⁵ cuius est mare
 ipse enim fecit illud et siccam manus eius plasmaverunt⁶ venite adoremus et curvemur flectamus
 genua ante faciem Domini factoris nostri⁷ quia ipse est Deus noster et nos populus pascuae eius
 et grex manus eius⁸ hodie si vocem eius audieritis nolite indurare corda vestra⁹ sicut in
 contradictione sicut in die temptationis in deserto ubi temptaverunt me patres vestri probaverunt
 me et viderunt opus meum¹⁰ quadraginta annis displicuit mihi generatio illa et dixi populus errans
 corde est¹¹ et non cognoscens vias meas et iuravi in furore meo ut non introirent in requiem meam

Chapter 95

¹ canite Domino canticum novum canite Domino omnis terra ² canite Domino benedicite nomini
 eius ³ adnuntiate de die in diem salutare eius ³ narrate in gentibus gloriam eius in universis populis
 mirabilia eius ⁴ quia magnus Dominus et laudabilis nimis terribilis est super omnes deos ⁵ omnes
 enim dii populorum sculptilia Dominus autem caelos fecit ⁶ gloria et decor ante vultum eius fortitudo
 et exultatio in sanctuario eius ⁷ adferte Domino familiae populorum adferte Domino gloriam et
 fortitudinem ⁸ adferte Domino gloriam nomini eius levate munera et introite in atria eius ⁹ adorete
 Dominum in decore sanctuarii paveat a facie eius omnis terra ¹⁰ dicite in gentibus Dominus regnavit
 siquidem adpendit orbem immobilem iudicabit populos in aequitate ¹¹ laetamini caeli et exultet
 terra ¹² tonet mare et plenitudo eius ¹² gaudeat ager et omnia quae in eo sunt tunc laudabunt universa
 ligna saltus ¹³ ante faciem Domini quoniam venit quoniam venit iudicare terram iudicabit orbem
 in iusto et populos in fide sua

Chapter 96

¹ Dominus regnavit exultabit terra laetabuntur insulae multae ² nubes et caligo in circuitu eius
 iustitia et iudicium firmamentum solii eius ³ ignis ante faciem eius ibit et exuret per circuitum
 hostes eius ⁴ apparuerunt fulgora eius orbi vidit et contremuit terra ⁵ montes sicut cera tabefacti
 sunt a facie Domini a facie dominatoris omnis terrae ⁶ adnuntiaverunt caeli iustitiam eius et viderunt
 omnes populi gloriam eius ⁷ confundantur universi qui serviunt sculptili qui gloriantur in idolis
 adorete eum omnes dii ⁸ audivit et laetata est Sion et exultaverunt filiae Iudae propter iudicia tua
 Domine ⁹ tu enim Dominus Excelsus super omnem terram vehementer elevatus es super universos
 deos ¹⁰ qui diligitis Dominum odite malum custodit animas sanctorum suorum de manu impiorum
 eruet eos ¹¹ lux orta est iusto et rectis corde laetitia ¹² laetamini iusti in Domino et confitemini
 memoriae sanctae eius

Chapter 97

¹ canticum cantate Domino canticum novum quia mirabilia fecit salvavit sibi dextera eius et
 brachium sanctum eius ² notum fecit Dominus salutare suum in conspectu gentium revelavit
 iustitiam suam ³ recordatus est misericordiae suae et veritatis suae domui Iacob viderunt omnes
 fines terrae salutare Dei nostri ⁴ iubilate Domino omnis terra vociferamini et laudate et canite
⁵ cantate Domino in cithara in cithara et voce carminis ⁶ in tubis et clangore bucinae iubilate coram
 rege Domino ⁷ tonet mare et plenitudo eius orbis et habitatores eius ⁸ flumina plaudent manu simul
⁹ montes laudabunt ante Dominum quia venit iudicare terram iudicabit orbem in iustitia et populos
 in aequitatibus

Chapter 98

¹ Dominus regnavit commoveantur populi sessor cherubin concutiatur terra ² Dominus in Sion
 magnus et excelsus est super omnes populos ³ confiteantur nomini tuo magno et terribili sanctoque
⁴ imperium regis iudicium diligit tu fundasti aequitates iudicium et iustitiam in Iacob tu fecisti
⁵ exaltate Dominum Deum nostrum et adorate scabillum pedum eius quia sanctus est ⁶ Moses et
 Aaron in sacerdotibus eius et Samuhel in his qui invocant nomen eius invocabant Dominum et ipse
⁷ exaudivit eos in columna nubis loquebatur ad eos custodierunt testimonia eius et praeceptum
⁸ dedit eis Domine Deus noster tu exaudisti eos Domine propitius fuisti eis et ultor super
⁹ commutationibus eorum exaltate Dominum Deum nostrum et adorate in monte sancto eius quia
 sanctus Dominus Deus noster

Chapter 99

¹ canticum in gratiarum actione ² iubilate Domino omnis terra servite Domino in laetitia
 ingredimini coram eo in laude ³ scitote quoniam Dominus ipse est Deus ipse fecit nos et ipsius

sumus populus eius et grex pascuae eius⁴ ingredimini portas eius in gratiarum actione atria eius
 in laude confitemini ei benedicite nomini eius⁵ quia bonus Dominus in sempiternum misericordia
 eius et usque ad generationem et generationem fides eius

Chapter 100

¹ David canticum misericordiam et iudicium cantabo tibi Domine psallam² erudiar in via
 perfecta quando venies ad me ambulabo in simplicitate cordis mei in medio domus meae³ non
 ponam coram oculis meis verbum Belial facientem declinationes odivi nec adhesit mihi⁴ cor
 pravum recedet a me malum nesciam⁵ loquentem in abscondito contra proximum suum hunc
 interficiam superbum oculis et altum corde cum hoc esse non potero⁶ oculi mei ad fideles terrae
 ut habitent mecum ambulans in via simpliciter hic ministrabit mihi⁷ non habitabit in medio domus
 meae faciens dolum loquens mendacium non placebit in conspectu oculorum meorum⁸ mane
 perdam omnes impios terrae ut interficiam de civitate Domini universos qui operantur iniquitatem

Chapter 101

¹ oratio pauperis quando sollicitus fuerit et coram Domino fuderit eloquium suum² Domine
 audi orationem meam et clamor meus ad te veniat³ ne abscondas faciem tuam a me in die
 tribulationis meae inclina ad me aurem tuam in quacumque die invocavero velociter exaudi me
⁴ quoniam consumpti sunt sicut fumus dies mei et ossa mea quasi frixa contabuerunt⁵ percussum
 est quasi faenum et arefactum est cor meum quia oblitus sum comedere panem meum⁶ a voce
 gemitus mei adhesit os meum carni meae⁷ adsimilatus sum pelicano deserti factus sum quasi bubo
 solitudinum⁸ vigilavi et fui sicut avis solitaria super tectum⁹ tota die exprobrabant mihi inimici
 mei exultantes per me iurabant¹⁰ quia cinerem sicut panem comedi et potum meum cum fletu
 miscui¹¹ a facie indignationis et irae tuae quia elevasti me et adlisisisti me¹² dies mei quasi umbra

¹³
 inclinati sunt et ego quasi faenum arui tu autem Domine in aeternum permanes memoriale tuum
¹⁴
 in generatione et generatione tu suscitans misereberis Sion quia tempus est ut miserearis eius
¹⁵
 quoniam venit tempus quoniam venit pactum quoniam placitos fecerunt servi tui lapides eius
¹⁶
 et pulverem eius miserabilem et timebunt gentes nomen Domini et universi reges terrae gloriam
¹⁷ ¹⁸
 tuam quia aedificavit Dominus Sion apparuit in gloria sua respexit ad orationem vacui et non
¹⁹
 dispexit orationem eorum scribatur hoc in generatione novissima et populus qui creabitur laudabit
²⁰
 Dominum quoniam prospexit de excelso sanctuario suo Dominus de caelo terram contemplatus
²¹ ²²
 est ut audiret gemitum vincti ut solveret filios mortis ut narretur in Sion nomen Domini et
²³
 laudatio eius in Hierusalem cum congregati fuerint populi simul et regna ut serviant Domino
²⁴ ²⁵
 afflixit in via fortitudinem meam abbreviavit dies meos dicam Deus meus ne rapias me in
²⁶
 dimidio dierum meorum in generatione generationum anni tui a principio terram fundasti et
²⁷
 opus manuum tuarum caeli ipsi peribunt tu autem stabis et omnes quasi vestimentum adterentur
²⁸ ²⁹
 et quasi pallium mutabis illos et mutabuntur tu autem ipse es et anni tui non deficient filii
 servorum tuorum habitabunt et semen eorum ante faciem eorum perseverabit

Chapter 102

¹ ²
 David benedic anima mea Domino et omnia viscera mea nomini sancto eius benedic anima
³
 mea Domino et noli oblivisci omnium retributionum eius qui propitiatur cunctis iniquitatibus tuis
⁴
 et sanat omnes infirmitates tuas qui redimit de corruptione vitam tuam et coronat te misericordia
⁵
 et miserationibus qui replet bonis ornamentum tuum innovabitur sicut aquilae iuventus tua
⁶ ⁷
 faciens iustitias Dominus et iudicia cunctis qui calumniam sustinent notas fecit vias suas Mosi
⁸
 filiis Israhel cogitationes suas misericors et clemens Dominus patiens et multae miserationis
⁹ ¹⁰
 non in sempiternum iudicabit neque in aeternum irascetur non secundum peccata nostra fecit
¹¹
 nobis neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis quantum enim excelsius est caelum

terra tantum confortata est misericordia eius super timentes eum¹² quantum longe est oriens ab
 occidente tantum longe fecit a nobis scelera nostra¹³ sicut miseretur pater filiorum misertus est
 Dominus timentibus se¹⁴ ipse enim novit plasmationem nostram recordatus est quia pulvis sumus
 homo quasi herba dies eius sicut flos agri sic florebit¹⁶ quia spiritus pertransiit eum et non
 subsistet et non cognoscet eum ultra locus eius¹⁷ misericordia autem Domini ab aeterno et usque
 in aeternum super timentes eum et iustitia eius in filios filiorum¹⁸ his qui custodiunt pactum eius
 et recordantur praeceptorum eius ad facienda ea¹⁹ Dominus in caelo stabilivit thronum suum et
 regnum illius omnium dominatur²⁰ benedicite Domino angeli eius fortes robore facientes verbum
 eius oboedientes voci sermonis eius²¹ benedicite Domino omnes exercitus eius ministri eius qui
 facitis placitum illius²² benedicite Domino universa opera eius in omnibus locis potestatis eius
 benedic anima mea Domino

Chapter 103

¹ benedic anima mea Domino Domine Deus meus magnificatus es nimis gloria et decore indutus
 es² amictus luce quasi vestimento extendens caelos ut pellem³ qui tegis aquis cenacula eius qui
 ponis nubes currum tuum qui ambulas super pinnas venti⁴ qui facis angelos tuos spiritus ministros
 tuos ignem urentem⁵ qui fundasti terram super basem suam non commovebitur in saeculum et in
 saeculum⁶ abysso quasi vestimento operuisti eam super montes stabunt aquae⁷ ab increpatione
 tua fugient a voce tonitru tui formidabunt⁸ ascendent montes et descendent campi ad locum quem
 fundasti eis⁹ terminum posuisti quem non pertransibunt nec revertentur ut operiant terram¹⁰ qui
 emittis fontes in convallibus ut inter medios montes fluant¹¹ ut bibant omnia animalia regionum
 et reficiat onager sitim suam¹² super ea volucres caeli morabuntur de medio nemorum dabunt
 vocem¹³ qui inrigas montes de cenaculis tuis de fructu operum tuorum implebitur terra¹⁴ germinans
 herbam iumentis et faenum servituti hominum ut educat panem de terra¹⁵ et vinum laetificat cor

hominis ad exhilarandam faciem oleo panis autem cor hominis roborat¹⁶ saturabuntur ligna Domini
 cedri Libani quas plantasti¹⁷ ibi aves nidificabunt milvo abies domus eius¹⁸ montes excelsi cervis
 petra refugium ericiis¹⁹ fecit lunam per tempora sol cognovit occubitum suum²⁰ posuisti tenebras
 et facta est nox in ipsa moventur omnes bestiae silvae²¹ leones rugientes ad praedam et quaerentes
 a Deo escam sibi²² oriente sole recedent et in speluncis suis cubabunt²³ egreditur homo ad opus
 suum et ad servitutem suam usque ad vesperam²⁴ quam multa sunt opera tua Domine omnia in
 sapientia fecisti impleta est terra possessione tua²⁵ hoc mare magnum et latum manibus ibi reptilia
 innumerabilia animalia parva cum grandibus²⁶ ibi naves pertranseunt Leviathan istum plasmasti
 ut inluderet ei²⁷ omnia in te sperant ut des cibum eis in tempore suo²⁸ dante te illis colligent
 aperiente manum tuam replebuntur bono²⁹ abscondes vultum tuum et turbabuntur auferes spiritum
 eorum et deficient et in pulverem suum revertentur³⁰ emittes spiritum tuum et creabuntur et
 instaurabis faciem terrae³¹ sit gloria Domini in sempiternum laetabitur Dominus in operibus suis
 qui respicit terram et tremet tangit montes et fumabunt³³ cantabo Domino in vita mea psallam
 Deo quamdiu sum³⁴ placeat ei eloquium meum ego autem laetabor in Domino³⁵ deficient
 peccatores de terra et impii ultra non sint benedic anima mea Domino

Chapter 104

¹ alleluia confitemini Domino invocate nomen eius notas facite populis cogitationes eius² canite
 ei et psallite illi loquimini in universis mirabilibus eius³ exultate in nomine sancto eius laetetur
 cor quaerentium Dominum⁴ quaerite Dominum et virtutem eius quaerite faciem eius iugiter
⁵ recordamini mirabilium eius quae fecit signorum et iudiciorum oris eius⁶ semen Abraham servi
 eius filii Iacob electi eius⁷ ipse Dominus Deus noster in universa terra iudicia eius⁸ recordatus
 est in aeternum pacti sui verbi quod praecepit in mille generationes⁹ quod pepigit cum Abraham
 et iuramenti sui cum Isaac¹⁰ et firmavit illud cum Iacob in lege cum Israhel pactum sempiternum

11 dicens tibi dabo terram Chanaan funiculum hereditatis vestrae 12 cum essent viri pauci modici
 et advenae in ea 13 et transierunt de gente in gentem de regno ad populum alterum 14 non dimisit
 hominem ut noceret eis et corripuit pro eis reges 15 nolite tangere christos meos et prophetas meos
 nolite adfligere 16 et vocavit famem super terram omnem virgam panis contrivit 17 misit ante
 faciem eorum virum in servum venundatus est Ioseph 18 adflixerunt in conpede pedes eius in ferrum
 venit anima eius 19 usque ad tempus donec veniret sermo eius eloquium Domini probavit eum
 20 misit rex et solvit eum princeps populorum et dimisit illum 21 posuit eum dominum domus suae
 et principem in omni possessione sua 22 ut erudiret principes eius secundum voluntatem suam et
 senes eius sapientiam doceret 23 et ingressus est Israhel Aegyptum et Iacob advena fuit in terra
 Ham 24 et crescere fecit populum suum nimis et roboravit eum super hostes eius 25 convertit cor
 eorum ut odio haberent populum eius ut dolose agerent contra servos illius 26 misit Mosen servum
 suum Aaron quem elegit sibi 27 posuit in eis verba signorum suorum et portentorum in terra Ham
 28 misit tenebras et contenebravit et non fuerunt increduli verbis eius 29 commutavit aquas eorum
 in sanguinem et occidit pisces eorum 30 ebullivit terra eorum ranas in cubiculis regum eorum
 31 dixit et venit musca omnimoda scinifes in universis terminis eorum 32 dedit pluvias eorum
 grandinem ignem flammantem in terra eorum 33 et percussit vineam eorum et ficum eorum et
 confregit lignum finium eorum 34 dixit et venit lucusta et bruchus cuius non erat numerus 35 et
 comedit omne faenum terrae eorum et devoravit fructum terrae eorum 36 et percussit omne
 primogenitum in terra eorum primitias universi partus eorum 37 et eduxit eos cum argento et auro
 et non erat in tribubus eorum infirmus 38 laetata est Aegyptus cum egrederentur quoniam inruerat
 terror eorum super eos 39 expandit nubem in tentorium et ignem ut luceret nocte 40 petierunt et
 adduxit ortygometran et pane caelesti saturavit eos 41 aperuit petram et fluxerunt aquae cucurrerunt
 in aridis flumina 42 quia recordatus est verbi sancti sui cum Abraham servo suo 43 et eduxit populum
 suum in laetitia laudantes electos suos 44 et dedit eis terras gentium et laborem tribuum possederunt
 45 ut custodirent caerimonias eius et leges eius servarent alleluia

Chapter 105

¹ alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia eius ² quis
 loquetur fortitudines Domini auditas faciet omnes laudes eius ³ beati qui custodiunt iudicium et
 faciunt iustitiam in omni tempore ⁴ recordare mei Domine in repropitiatione populi tui visita me
 in salutari tuo ⁵ ut videam bona electorum tuorum et laeter in laetitia gentis tuae et exultem cum
 hereditate tua ⁶ peccavimus cum patribus nostris inique fecimus impie egimus ⁷ patres nostri in
 Aegypto non intellexerunt mirabilia tua non sunt recordati multitudinis misericordiae tuae et ad
 iracundiam provocaverunt super mare in mari Rubro ⁸ salvavit autem eos propter nomen suum ut
 ostenderet fortitudinem suam ⁹ et comminatus est mari Rubro et aruit et transduxit eos per abyssos
 quasi in deserto ¹⁰ et salvavit eos de manu odientis et redemit eos de manu inimici ¹¹ et operuit
 aqua hostes eorum unus de ipsis non superfuit ¹² et crediderunt verbis eius cecineruntque laudem
 eius ¹³ cito obliti sunt operum illius nec expectaverunt voluntatem eius ¹⁴ et desideraverunt
 desiderium in deserto et temptaverunt Deum in solitudine ¹⁵ dedit ergo eis petitionem eorum et
 misit tenuitatem in animam eorum ¹⁶ et zelati sunt Mosen in castris Aaron sanctum Domini ¹⁷ aperta
 est terra et devoravit Dathan et operuit synagogam Abiram ¹⁸ et succensus est ignis in synagoga
 eorum flamma exusit impios ¹⁹ fecerunt vitulum in Horeb et adoraverunt conflatile ²⁰ et mutaverunt
 gloriam suam in similitudine bovis comedentis faenum ²¹ obliti sunt Dei salvatoris sui qui fecit
 magnalia in Aegypto ²² mirabilia in terra Ham terribilia super mare Rubrum ²³ dixit ergo ut
 contereret eos nisi Moses electus eius stetisset medius contra faciem illius ut converteret
 indignationem eius et non interficeret ²⁴ et dispexerunt terram desiderabilem nec crediderunt
 sermoni eius ²⁵ et murmuraverunt in tabernaculis suis non audierunt vocem Domini ²⁶ et levavit
 manum suam super eos ut deiceret eos in deserto ²⁷ et ut deiceret semen eorum in gentibus et
 dispergeret eos in terris ²⁸ et consecrati sunt Beelphegor et comederunt victimas mortuorum ²⁹ et
 concitaverunt eum in studiis suis et percussit eos plaga ³⁰ stetit autem Finees et deiudicavit et est
 retenta percussio ³¹ et reputatum est ei in iustitia in generatione et generatione usque in aeternum

32 et provocaverunt super aquam Contradictionis et adflictus est Moses propter eos 33 quia
 provocaverunt spiritum eius et praecepit labiis suis 34 non exterminaverunt populos quos dixit
 Dominus eis 35 et commixti sunt gentibus et didicerunt opera eorum 36 et servierunt sculptilibus
 eorum et factum est eis in scandalum 37 et immolaverunt filios suos et filias suas daemonibus 38 et
 effuderunt sanguinem innocentem sanguinem filiorum suorum et filiarum suarum quos immolaverunt
 sculptilibus Chanaan et polluta est terra sanguinibus 39 et coinquinati sunt in operibus suis et
 fornicati sunt in studiis suis 40 iratus est itaque furor Domini in populum suum et abominatus est
 hereditatem suam 41 et dedit eos in manu gentium et dominati sunt eorum qui oderant eos 42 et
 adflixerunt eos inimici sui et humiliati sunt sub manu eorum 43 multis vicibus liberavit eos ipsi
 vero provocabant in consiliis suis et humiliati sunt propter iniquitates suas 44 et vidit tribulationem
 eorum cum audiret eos rogantes 45 et recordatus est pacti sui cum eis et paenituit eum secundum
 multitudinem misericordiae suae 46 et dedit eos miserabiles coram omnibus qui ceperant eos
 47 salva nos Domine Deus noster et congrega nos de gentibus ut confiteamur nomini sancto tuo et
 canamus laudantes te 48 benedictus Dominus Deus Israhel ab aeterno et usque in aeternum et dicet
 omnis populus amen alleluia

Chapter 106

1 confitemini Domino quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia eius 2 dicant qui
 redempti sunt a Domino quos redemit de manu hostis et de terris congregavit eos 3 ab oriente et
 ab occidente ab aquilone et mari 4 erraverunt in solitudine in deserta via civitatem quae habitaretur
 non reppererunt 5 esurientes et sitientes anima eorum in ipsis deficiebat 6 et clamaverunt ad
 Dominum in tribulatione sua de adflictione eorum eripuit eos 7 et duxit illos per viam rectam ut
 venirent in civitatem habitabilem 8 confiteantur Domino misericordiam eius et mirabilia eius in
 filios hominum 9 quia saturavit animam vacuum et animam esurientem implevit bonis 10 habitantes
 in tenebris et umbra mortis alligatos inopia et ferro 11 quia provocaverunt sermones Dei et consilium

Excelsi blasphemaverunt¹² et humiliavit in labore cor eorum ceciderunt et non erat qui adiuuaret
¹³ et clamaverunt ad Dominum in tribulatione sua et de angustiis eorum salvavit eos¹⁴ et eduxit
 eos de tenebris et umbra mortis et vincula eorum dirupit¹⁵ confiteantur Domino misericordiam
 eius et mirabilia eius in filios hominum¹⁶ quia contrivit portas aereas et vectes ferreos confregit
¹⁷ stultos propter viam sceleris eorum et propter iniquitates adflictos¹⁸ omnem cibum abominata
 est anima eorum et accesserunt ad portas mortis¹⁹ et clamaverunt ad Dominum in tribulatione sua
 de angustiis eorum salvavit eos²⁰ misit verbum suum et sanavit eos et salvavit de interitu
²¹ confiteantur Domino misericordiam eius et mirabilia eius in filios hominum²² et immolent
 hostias gratiarum et narrent opera eius in laude²³ qui descendunt in mare navibus facientes opus
 in aquis multis²⁴ ipsi viderunt opera Domini et mirabilia eius in profundo²⁵ dixit et surrexit ventus
 tempestatis et elevavit gurgites eius²⁶ ascendunt in caelum et descendunt in abyssos anima eorum
 in adflictione consumitur²⁷ obstipuerunt et intremuerunt quasi ebrius et universa sapientia eorum
 absorta est²⁸ clamabunt autem ad Dominum in tribulatione sua et de angustia educet eos²⁹ statuet
 turbinem in tranquillitatem et silebunt fluctus eius³⁰ laetabuntur quoniam quieverunt et deducet
 eos ad portum quem voluerunt³¹ confiteantur Domino misericordiam eius et mirabilia eius in filios
 hominum³² et exaltent eum in ecclesia populi et in cathedra seniorum laudent eum³³ ponet flumina
 in desertum et fontes aquarum in sitim³⁴ terram fructiferam in salsuginem prae malitia habitatorum
 eius³⁵ ponet desertum in paludes aquarum et terram inviam in fontes aquarum³⁶ et conlocabit
 ibi esurientes et fundabunt urbem ad habitandum³⁷ et serent agros et plantabunt vineas et facient
 fruges genimina³⁸ et benedicet eis et multiplicabuntur nimis et pecora eorum non inminuet
³⁹ inminuta sunt autem et adflicta propter angustiam mali et doloris⁴⁰ et effundet despectionem
 super principes et errare eos faciet in solitudine devia⁴¹ et sublevabit pauperem de inopia et ponet
 quasi gregem familias⁴² videbunt recti et laetabuntur et omnis iniquitas contrahet os suum⁴³ quis
 sapiens et custodiet haec et intellegent misericordias Domini

Chapter 107

¹ canticum psalmi David ² paratum cor meum Deus cantabo et psallam sed et gloria mea
³ consurge psalterium et cithara consurgam mane ⁴ confitebor tibi in populis Domine et cantabo te
⁵ in nationibus quoniam magna super caelos misericordia tua et usque ad aethera veritas tua
⁶ exaltare super caelos Deus et super omnem terram gloria tua ⁷ ut liberentur dilecti tui salva dextera
⁸ tua et exaudi me Deus locutus est in sanctuario suo gaudebo dividam Sychem et vallem Socchoth
⁹ dimetiar meus est Galaad et meus est Manasse et Efraim hereditas capitis mei Iuda dux meus
¹⁰ Moab lebes pelvis meae super Idumeam proiciam calciamentum meum cum Philisthim foederabor
¹¹ quis deducet me in civitatem munitam quis deducet me usque in Idumeam ¹² nonne tu Deus qui
¹³ proieceras nos et non exieras Deus in exercitibus nostris da nobis auxilium in tribulatione vana
¹⁴ est enim salus ab homine in Deo erimus fortes et ipse conculcabit hostes nostros

Chapter 108

¹ pro victoria David canticum ² Deus laudabilis mihi ne taceas quia os impii et os dolosi contra
³ me apertum est locuti sunt de me lingua mendacii verbis odii circumdederunt me et expugnaverunt
⁴ me frustra pro eo quod eos diligebam adversabantur mihi ego autem orabam ⁵ et posuerunt contra
⁶ me malum pro bono et odium pro dilectione mea constitue super eum impium et Satan astet a
⁷ dextris eius cum fuerit iudicatus exeat condemnatus et oratio eius sit in peccatum ⁸ fiant dies eius
⁹ parvi episcopatum eius accipiat alter sint filii eius pupilli et uxor eius vidua ¹⁰ instabiles vagentur
¹¹ liberi eius et mendicent et quaerantur in parietinis suis scrutetur exactor universa quae habet et
¹² diripiant alieni laborem eius non sit qui eius misereatur nec qui clemens sit in pupillos eius
¹³ fiat novissimum eius interitus in generatione altera deleatur nomen eius ¹⁴ redeat in memoria
¹⁵ iniquitas patrum eius apud Deum et iniquitas matris eius ne deleatur sit contra Dominum semper
¹⁶ et intereat de terra memoria eorum eo quod non est recordatus facere misericordiam ¹⁷ et

persecutus est virum inopem et pauperem et conpunctum corde ut interficeret¹⁸ et dilexit
 maledictionem quae veniet ei et noluit benedictionem quae elongabitur ab eo et indutus est
 maledictione quasi vestimento suo et ingreditur quasi aqua in viscera eius et quasi oleum in ossa
 eius¹⁹ sit ei quasi pallium quo circumdatur et quasi cingulum quo semper accingitur²⁰ haec est
 retributio his qui adversantur mihi a Domino et qui loquuntur malum contra animam meam²¹ tu
 autem Deus Domine fac mecum propter nomen tuum quoniam bona est misericordia tua libera me
 22 quoniam egenus et pauper sum et cor meum vulneratum est intrinsecus²³ quasi umbra cum
 inclinatur abductus sum et excussus quasi lucusta²⁴ genua mea vacillaverunt a ieiunio et caro mea
 mutata est absque oleo²⁵ et ego factus sum obprobrium eis videntes me moverunt caput suum
 26 adiuva me Domine Deus meus salva me secundum misericordiam tuam²⁷ et sciant quoniam
 manus tua haec tu Domine fecisti eam²⁸ maledicent illi et tu benedices restiterunt et confundentur
 servus autem tuus laetabitur²⁹ induantur adversarii mei confusione et operiantur quasi indumento
 confusione sua³⁰ confitebor Domino vehementer in ore meo et in medio populorum laudabo eum
 31 quoniam stabit a dextris pauperis ut salvet a iudicibus animam eius

Chapter 109

¹ David canticum dixit Dominus Domino meo sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos
 scabillum pedum tuorum² virgam fortitudinis tuae emittet Dominus ex Sion dominare in medio
 inimicorum tuorum³ populi tui spontanei erunt in die fortitudinis tuae in montibus sanctis quasi
 de vulva orietur tibi ros adolescentiae tuae⁴ iuravit Dominus et non paenitebit eum tu es sacerdos
 in aeternum secundum ordinem Melchisedech⁵ Dominus ad dexteram tuam percussit in die furoris
 sui reges⁶ iudicabit in gentibus implebit valles percutiet caput in terra multa⁷ de torrente in via
 bibet propterea exaltabit caput

Chapter 110

¹ alleluia aleph confitebor Domino in toto corde beth in consilio iustorum et congregatione
² gimel magna opera Domini de³leth exquirenda in cunctis voluntatibus suis ³ he gloria et decor
opus eius vav et iustitia eius perseverans semper ⁴ zai memoriam fecit mirabilium suorum heth
clemens et misericors Dominus ⁵ teth escam dedit timentibus se ioth memor erit in sempiternum
pacti sui ⁶ caph fortitudinem operum suorum adnuntiabit populo suo ⁷ lameth ut det eis hereditatem
gentium mem opus manuum eius veritas et iudicium ⁸ nun fidelia omnia praecepta eius samech
firmata in sempiternum iugiter ain facta in veritate et aequitate ⁹ fe redemptionem misit populo
suo sade mandavit in aeternum pactum suum coph sanctum et terribile nomen eius ¹⁰ res principium
sapientiae timor Domini sen doctrina bona cunctis qui faciunt ea thau laus eius perseverans iugiter
alleluia

Chapter 111

¹ aleph beatus vir qui timet Dominum beth in mandatis eius volet nimis ² gimel potens in terra
erit semen eius de³leth generatio iustorum benedicetur ³ he substantia et divitiae in domo eius vav
et iustitia eius perseverans semper ⁴ zai ortum est in tenebris lumen iustis heth clemens et misericors
et iustus ⁵ teth bonus vir clemens et fenerans ioth dispensabit verba sua in iudicio ⁶ caph quia in
aeternum non commovebitur ⁷ lameth in memoria sempiterna erit iustus mem ab auditu malo non
timebit nun paratum cor eius confidens in Domino ⁸ samech firmum cor eius non timebit ain donec
aspiciat hostibus suis ⁹ phe dispersit dedit pauperibus sade iustitia eius permanet in aeternum coph
cornu eius exaltabitur in gloria ¹⁰ res impius videbit et irascetur sen dentibus suis frendet et tabescet
thau desiderium impiorum peribit

Chapter 112

¹ alleluia laudate servi Dominum laudate nomen Domini ² sit nomen Domini benedictum amodo
 et usque in aeternum ³ ab ortu solis usque ad occasum eius laudabile nomen Domini ⁴ excelsus
 super omnes gentes Dominus super caelum gloria eius ⁵ quis ut Dominus Deus noster qui in excelsis
 habitans ⁶ humilia respicit in caelo et in terra ⁷ suscitans de terra inopem et de stercore elevat
 pauperem ⁸ ut eum sedere faciat cum principibus cum principibus populi sui ⁹ qui conlocat sterilem
 in domo matrem filiorum laetantem alleluia

Chapter 113

¹ cum egrederetur Israhel de Aegypto domus Iacob de populo barbaro ² factus est Iudas in
 sanctificatione eius Israhel potestas eius ³ mare vidit et fugit Iordanis conversus est retrorsum
⁴ montes subsilierunt quasi arietes colles quasi filii gregis ⁵ quid tibi est mare quia fugisti Iordanis
 quia conversus es retrorsum ⁶ montes sussultastis quasi arietes colles quasi filii gregis ⁷ a facie
 Domini contremesce terra a facie Dei Iacob ⁸ qui convertit petram in paludes aquarum silicem in
 fontes aquarum ⁹ non nobis Domine non nobis sed nomini tuo da gloriam ¹⁰ propter misericordiam
 tuam et veritatem tuam ne dicant gentes ubi est Deus eorum ¹¹ Deus autem noster in caelo universa
 quae voluit fecit ¹² idola gentium argentum et aurum opus manuum hominum ¹³ os habent et non
 loquentur oculos habent et non videbunt ¹⁴ aures habent et non audient nasum habent et non
 odorabuntur ¹⁵ manus habent et non palpabunt pedes habent et non ambulabunt nec sonabunt in
 gutture suo ¹⁶ similes illis fiant qui faciunt ea omnis qui confidit in eis ¹⁷ Israhel confidet in Domino
 auxiliator et protector eorum est ¹⁸ domus Aaron confidet in Domino auxiliator et protector eorum
 est ¹⁹ timentes Dominum confident in Domino auxiliator et protector eorum est ²⁰ Dominus
 recordatus nostri benedicet benedicet domui Israhel benedicet domui Aaron ²¹ benedicet timentibus
 Dominum parvis et magnis ²² addat Dominus super vos super vos et super filios vestros ²³ benedicti
 vos Domino qui fecit caelos et terram ²⁴ caelum caelorum Domino terram autem dedit filiis hominum

25 non mortui laudabunt Dominum nec omnes qui descendunt in silentium 26 sed nos benedicimus
Domino amodo et usque in aeternum alleluia

Chapter 114

1 dilexi quoniam audies Domine vocem deprecationis meae 2 inclinavit aurem suam mihi et in
diebus meis invocabo 3 circumdederunt me funes mortis et munitiones inferni invenerunt me
angustiam et dolorem repperi 4 et nomen Domini invocavi obsecro Domine salva animam meam
5 clemens Dominus et iustus et Deus noster misericors 6 custodit parvulos Dominus adtenuatus
sum et salvavit me 7 revertere anima mea in requiem tuam quia Dominus reddet tibi 8 quia eruit
animam meam de morte oculos meos a lacrimis pedes meos ab offensa 9 deambulabo coram Domino
in terris viventium

Chapter 115

10 credidi propter quod locutus sum ego adflictus sum nimis 11 ego dixi in stupore meo omnis
homo mendacium 12 quid reddam Domino pro omnibus quae tribuit mihi 13 calicem salutis accipiam
et nomen Domini invocabo 14 vota mea Domino reddam coram omni populo eius 15 gloriosa in
conspectu Domini mors sanctorum eius 16 obsecro Domine quia ego servus tuus ego servus tuus
filius ancillae tuae dissolvisti vincula mea 17 tibi immolabo hostiam laudis et in nomine Domini
invocabo 18 vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi eius 19 in atriis domus Domini
in medio tui Hierusalem alleluia

Chapter 116

1 laudate Dominum omnes gentes conlaudate eum universi populi 2 quia confortata est super
nos misericordia eius et veritas Domini in aeternum alleluia

Chapter 117

¹ confitemini Domino quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia eius ² dicat nunc
 Israhel quoniam in aeternum misericordia eius ³ dicat domus Aaron quoniam in aeternum
 misericordia eius ⁴ dicant qui timent Dominum quoniam in aeternum misericordia eius ⁵ cum
 tribularer invocavi Dominum et exaudivit me in latitudine Dominus ⁶ Dominus meus es non timebo
 quid faciat mihi homo ⁷ Dominus mihi auxiliator et ego despiciam odientes me ⁸ melius est sperare
 in Domino quam sperare in homine ⁹ melius est sperare in Domino quam sperare in principibus
¹⁰ omnes gentes circumdederunt me et in nomine Domini ultus sum eas ¹¹ circumdederunt me et
 obsederunt me sed in nomine Domini ultus sum eas ¹² circumdederunt me quasi apes extinctae
 sunt quasi ignis spinarum in nomine Domini quia ultus sum eas ¹³ impulsus pellebar ut caderem et
 Dominus sustentavit me ¹⁴ fortitudo mea et laus mea Dominus et factus est mihi in salutem ¹⁵ vox
 laudis et salutis in tabernaculis iustorum ¹⁶ dextera Domini fecit fortitudinem dextera Domini
 excelsa dextera Domini fecit fortitudinem ¹⁷ non moriar sed vivam et narrabo opera Domini
¹⁸ corripuens arguit me Dominus et morti non tradidit me ¹⁹ aperite mihi portas iustitiae ingressus
 eas confitebor Domino ²⁰ haec est porta Domini iusti intrabunt in eam ²¹ confitebor tibi quoniam
 exaudisti me et factus es mihi in salutem ²² lapis quem reprobaverunt aedificantes factus est in
 caput anguli ²³ a Domino factum est istud et hoc mirabile in oculis nostris ²⁴ haec est dies quam
 fecit Dominus exulemus et laetemur in ea ²⁵ obsecro Domine salva obsecro obsecro Domine
 prosperare obsecro ²⁶ benedictus qui venit in nomine Domini benediximus vobis de domo Domini
²⁷ Deus Dominus et apparuit nobis frequentate sollemnitatem in frondosis usque ad cornua altaris
²⁸ Deus meus es tu et confitebor tibi Deus meus es tu exaltabo te ²⁹ confitemini Domino quoniam
 bonus quoniam in aeternum misericordia eius

Chapter 118

¹ aleph beati immaculati in via qui ambulant in lege Domini ² beati qui custodiunt testimonia
 eius in toto corde requirunt eum ³ nec enim qui operantur iniquitatem in viis eius ambulaverunt
⁴ tu mandasti praecepta tua custodire nimis ⁵ utinam dirigantur viae meae ad custodienda praecepta
 tua ⁶ tunc non confundar cum respexero ad omnia mandata tua ⁷ confitebor tibi in directione cordis
 cum didicero iudicia iustitiae tuae ⁸ praecepta tua custodiam ne derelinquas me nimis ⁹ beth in quo
 corrigit iuvenis semitam suam cum custodierit verba tua ¹⁰ in toto corde meo exquisivi te ne errare
 me facias a mandatis tuis ¹¹ in corde meo abscondi eloquium tuum ut non peccem tibi ¹² benedictus
 tu Domine doce me praecepta tua ¹³ in labiis meis narraui omnes iustitias oris tui ¹⁴ in via
 testimoniorum tuorum laetatus sum quasi in omnibus divitiis ¹⁵ in praeceptis tuis meditabor et
 contemplabor semitas tuas ¹⁶ iustitiis tuis delectabor non obliviscar verba tua ¹⁷ gimel tribue servo
 tuo vivam et custodiam verba tua ¹⁸ revela oculos meos et videbo mirabilia in lege tua ¹⁹ advena
 ego sum in terra ne abscondas a me mandata tua ²⁰ desideravit anima mea desiderare iudicia tua
 in omni tempore ²¹ increpasti superbos maledicti qui recedunt a mandatis tuis ²² aufer a me
 obprobrium et contemptum quoniam testimonia tua custodivi ²³ etenim sedentes principes adversum
 me loquebantur servus autem tuus meditabatur praecepta tua ²⁴ sed et testimonia tua voluntas mea
 quasi viri amicissimi mei ²⁵ deleth adhesit pulveri anima mea vivifica me iuxta verbum tuum
²⁶ vias meas exposui et exaudisti doce me iustitiam tuam ²⁷ viam praeceptorum tuorum fac me
 intellegere et loquar in mirabilibus tuis ²⁸ destillavit anima mea prae stultitia conserva me iuxta
 eloquium tuum ²⁹ viam mendacii aufer a me et legem tuam dona mihi ³⁰ viam fidei elegi iudicia
 tua proponebam ³¹ adhesi testimoniis tuis Domine ne confundas me ³² viam mandatorum tuorum
 curram quoniam dilatasti cor meum ³³ he ostende mihi Domine viam praeceptorum tuorum et
 custodiam eam per vestigium ³⁴ doce me et observabo legem tuam et custodiam eam in toto corde
³⁵ deduc me in semita mandatorum tuorum quia ipsam volui ³⁶ inclina cor meum ad testimonia
 tua et non ad avaritiam ³⁷ averte oculos meos ne videant vanitatem in via tua vivifica me ³⁸ suscita
 servo tuo eloquium tuum in timorem tuum ³⁹ averte obprobrium meum quod reveritus sum iudicia

tua bona⁴⁰ ecce desideravi praecepta tua iustitia tua vivifica me⁴¹ vav et veniant mihi misericordiae
 tuae Domine et salus tua iuxta eloquium tuum⁴² et respondebo exprobranti mihi sermonem quia
 speravi in sermone tuo⁴³ et ne auferas de ore meo verbum veritatis usque nimis quoniam iudicia
 tua expectavi⁴⁴ et custodiam legem tuam iugiter in sempiternum et ultra⁴⁵ et ambulabo in spatioso
 quia praecepta tua quaesivi⁴⁶ et loquar in testimoniis tuis coram regibus et non confundar⁴⁷ et
 delectabor in mandatis tuis quae dilexi⁴⁸ et levabo manus meas ad mandata tua quae dilexi et
 loquar in praeceptis tuis⁴⁹ zai memento sermonis servo tuo quem me sperare fecisti⁵⁰ haec est
 consolatio mea in afflictione mea quia eloquium tuum vivificavit me⁵¹ superbi deridebant me
 nimis a lege tua non declinavi⁵² recordatus sum iudiciorum tuorum a saeculo Domine et consolatus
 sum⁵³ horror obtinuit me ab impiis qui dereliquerunt legem tuam⁵⁴ carmina erant mihi praecepta
 tua in domo peregrinationis meae⁵⁵ recordatus sum in nocte nominis tui Domine et custodivi
 legem tuam⁵⁶ hoc factum est mihi quia praecepta tua custodivi⁵⁷ heth pars mea Domine dixi ut
 custodiam verbum tuum⁵⁸ deprecatus sum vultum tuum in toto corde miserere mei secundum
 eloquium tuum⁵⁹ recogitavi vias meas et converti pedes meos ad testimonia tua⁶⁰ festinavi et
 non neglexi custodire mandata tua⁶¹ funes impiorum implicaverunt me legem tuam non sum oblitus
 medio noctis surgam ad confitendum tibi super iudicia iustificationis tuae⁶² particeps ego sum⁶³
 omnium timentium te et custodientium praecepta tua⁶⁴ misericordia tua completa est terra praecepta
 tua doce me⁶⁵ teth benefecisti servo tuo Domine secundum verbum tuum⁶⁶ bonum sermonem
 et scientiam doce me quia mandatis tuis credidi⁶⁷ antequam audirem ego ignoravi nunc autem
 eloquium tuum custodivi⁶⁸ bonus tu et beneficus doce me praecepta tua⁶⁹ adplicabant mihi
 mendacium superbi ego autem in toto corde servabam praecepta tua⁷⁰ incrassatum est velut adeps
 cor eorum et ego in lege tua delectabar⁷¹ bonum mihi quia adflictus sum ut discerem praecepta
 tua⁷² melior mihi est lex oris tui super milia auri et argenti⁷³ ioth manus tuae fecerunt me et
 firmaverunt me doce me et discam mandata tua⁷⁴ qui timent te videbunt me et laetabuntur quia
 sermonem tuum expectavi⁷⁵ scio Domine quia iustum iudicium tuum et vere adflixisti me⁷⁶ sit

obsecro misericordia tua in consolatione mea sicut locutus es servo tuo ⁷⁷ veniant mihi misericordiae
 tuae et vivam quia lex tua delectatio mea ⁷⁸ confundantur superbi quoniam inique contriverunt me
 ego autem loquar in praeceptis tuis ⁷⁹ revertantur ad me qui timent te et qui sciunt testimonium
 tuum ⁸⁰ fiat cor meum perfectum in praeceptis tuis ut non confundar ⁸¹ caph defecit in salutare
 tuum anima mea verbum tuum expectavi ⁸² consumpti sunt oculi mei in verbum tuum dicentes
 quando consolaberis me ⁸³ et cum essem quasi uter in pruinam praecepta tua non sum oblitus
⁸⁴ quot sunt dies servi tui quando facies in persequentibus me iudicium ⁸⁵ foderunt mihi superbi
 foveas quae non erant iuxta legem tuam ⁸⁶ omnia mandata tua vera falso persecuti sunt me auxiliare
 mihi ⁸⁷ paulo minus consumpserunt me in terra ego autem non dimisi praecepta tua ⁸⁸ secundum
 misericordiam tuam vivifica me et custodiam testimonium oris tui ⁸⁹ lameth in aeternum Domine
 verbum tuum perstat in caelo ⁹⁰ in generatione et generatione fides tua fundasti terram et stat
⁹¹ iudicio tuo stant usque hodie quia omnia serviunt tibi ⁹² nisi quod lex tua delectatio mea forte
 perissem in pressura mea ⁹³ in sempiternum non obliviscar praeceptorum tuorum quia per ipsa
 vivificasti me ⁹⁴ tuus ego sum salva me quoniam praecepta tua quaesivi ⁹⁵ me expectaverunt impii
 ut perderent me testimonium tuum considerabo ⁹⁶ omni consummationi vidi finem latum mandatum
 tuum nimis ⁹⁷ mem quam dilexi legem tuam tota die haec meditatio mea ⁹⁸ super inimicos meos
 instruis me mandata tua quia in sempiternum hoc est mihi ⁹⁹ super omnes qui docebant me eruditus
 sum quia testimonia tua meditatio mea ¹⁰⁰ super senes intellexi quia praecepta tua servavi ¹⁰¹ ab
 omni semita mala prohibui pedes meos ut custodirem verba tua ¹⁰² a iudiciis tuis non recessi quia
 tu inluminasti me ¹⁰³ quam dulce gutturi meo eloquium tuum super mel ori meo ¹⁰⁴ praecepta
 tua considerabam propterea odivi omnem semitam mendacii ¹⁰⁵ nun lucerna pedi meo verbum
 tuum et lux semitae meae ¹⁰⁶ iuravi et perseverabo ut custodiam iudicia iustitiae tuae ¹⁰⁷ adflictus
 sum usque nimis Domine vivifica me iuxta verbum tuum ¹⁰⁸ voluntaria oris mei conplaceant tibi
 Domine et secundum iudicia tua doce me ¹⁰⁹ anima mea in manu mea semper et legis tuae non
 sum oblitus ¹¹⁰ posuerunt impii laqueum mihi et a praeceptis tuis non aberravi ¹¹¹ hereditas mea

testimonia tua in sempiternum quia gaudium cordis mei sunt ¹¹² inclinavi cor meum ut facerem
 iustitias tuas propter aeternam retributionem ¹¹³ samech tumultuosos odivi et legem tuam dilexi
¹¹⁴ protectio mea et scutum meum tu es verbum tuum expectavi ¹¹⁵ recedite a me maligni et
 custodiam mandata Dei mei ¹¹⁶ confirma me secundum verbum tuum et vivam et noli me confundere
 ab expectatione mea ¹¹⁷ auxiliare mihi et salvus ero et delectabor in praeceptis tuis iugiter
¹¹⁸ abiecisti omnes qui adversantur praecepta tua quia mendax cogitatio eorum ¹¹⁹ quasi scoriā
 computasti omnes impios terrae propterea dilexi testimonia tua ¹²⁰ horripilavit a timore tuo caro
 mea et iudicia tua timui ¹²¹ ain feci iudicium et iustitiam ne derelinquas me his qui calumniantur
 me ¹²² sponde pro servo tuo in bonum ne calumnientur me superbi ¹²³ oculi mei defecerunt in
 salutare tuum et in eloquium iustitiae tuae ¹²⁴ fac cum servo tuo iuxta misericordiam tuam et
 praecepta tua doce me ¹²⁵ servus tuus ego instrue me et cognoscam testimonia tua ¹²⁶ tempus est
 ut facias Domine praevaricati sunt legem tuam ¹²⁷ propterea dilexi mandata tua super aurum et
 topazium ¹²⁸ propterea in universa praecepta direxi omnem semitam mendacii odio habui ¹²⁹ fe
 mirabilia testimonia tua idcirco custodivit ea anima mea ¹³⁰ ostium sermonum tuorum lucidum
 doce parvulos ¹³¹ os meum aperui et respiravi quia mandata tua desiderabam ¹³² respice ad me
 et miserere mei iuxta iudicium diligentium nomen tuum ¹³³ gressus meos firma in sermone tuo et
 non des potestatem in me universae iniquitati ¹³⁴ redime me a calumnia hominis et custodiam
 praecepta tua ¹³⁵ vultum tuum ostende servo tuo et doce me praecepta tua ¹³⁶ rivi aquarum fluebant
 de oculis meis quia non custodierunt legem tuam ¹³⁷ sade iustus es Domine et rectum iudicium
 tuum ¹³⁸ praecepisti iustitiam testimonii tui et veritatem nimis ¹³⁹ consumpsit me zelus meus quia
 obliti sunt verborum tuorum hostes mei ¹⁴⁰ probatus sermo tuus nimis et servus tuus dilexit illum
¹⁴¹ parvulus ego sum et contemptibilis sed praecepta tua non sum oblitus ¹⁴² iustitia tua iustitia
 sempiterna et lex tua veritas ¹⁴³ tribulatio et angustia invenerunt me mandata tua voluntas mea
¹⁴⁴ iusta testimonia tua semper doce me et vivam ¹⁴⁵ coph clamavi in toto corde exaudi me Domine
 praecepta tua custodiam ¹⁴⁶ invocavi te salvum me fac et custodiam testimonia tua ¹⁴⁷ surgebam

adhuc in tenebris et clamabam verbum tuum expectans ¹⁴⁸ praeveniebant oculi mei vigilias ut
 meditarer in sermonibus tuis ¹⁴⁹ vocem meam audi iuxta misericordiam tuam Domine secundum
 iudicium tuum vivifica me ¹⁵⁰ adpropinquaverunt persecutores mei sceleri et a lege tua procul
 facti sunt ¹⁵¹ prope es tu Domine et omnia mandata tua veritas ¹⁵² a principio novi de testimoniis
 tuis quod in aeternum fundaveris ea ¹⁵³ res vide adflictionem meam et eripe me quia legis tuae
 non sum oblitus ¹⁵⁴ iudica causam meam et redime me sermone tuo vivifica me ¹⁵⁵ longe ab
 impiis salus quia praecepta tua non quaesierunt ¹⁵⁶ misericordiae tuae multae Domine iuxta iudicia
 tua vivifica me ¹⁵⁷ multi qui persequuntur me et adfligunt me a testimoniis tuis non declinavi
¹⁵⁸ vidi praevaricatores tuos et maerebam qui verbum tuum non custodierunt ¹⁵⁹ vide quoniam
 praecepta tua dilexi Domine iuxta misericordiam tuam vivifica me ¹⁶⁰ caput verborum tuorum
 veritas et sempiternum omne iudicium iustitiae tuae ¹⁶¹ sen principes persecuti sunt me sine causa
 verba autem tua timuit cor meum ¹⁶² gaudens ego sum in eloquio tuo sicut qui invenit spolia multa
¹⁶³ mendacium odio habui et detestatus sum legem autem tuam dilexi ¹⁶⁴ septies in die laudavi te
 super iudiciis iustitiae tuae ¹⁶⁵ pax multa diligentibus legem tuam et non est illis scandalum
¹⁶⁶ expectavi salutare tuum Domine et mandata tua feci ¹⁶⁷ custodivit anima mea testimonia tua
 et dilexi ea nimis ¹⁶⁸ custodivi praecepta tua et testimonia tua quia omnes viae meae in conspectu
 tuo ¹⁶⁹ thau ingrediatur laus mea coram te Domine secundum verbum tuum doce me ¹⁷⁰ veniat
 deprecatio mea ante vultum tuum secundum eloquium tuum libera me ¹⁷¹ fundant labia mea
 hymnum docebis enim me praecepta tua ¹⁷² loquetur lingua mea sermonem tuum quia omnia
 mandata tua iusta ¹⁷³ sit manus tua auxiliatrix mea quia praecepta tua elegi ¹⁷⁴ desideravi salutare
 tuum Domine et lex tua voluntas mea ¹⁷⁵ vivet anima mea et laudabit te et iudicia tua auxiliabuntur
 mihi ¹⁷⁶ erravi quasi ovis perdita quaere servum tuum quia mandatorum tuorum non sum oblitus

Chapter 119

¹ canticum graduum ad Dominum in tribulatione mea clamavi et exaudivit me ² Domine libera
 animam meam a labio mendacii a lingua dolosa ³ quid detur tibi aut quid adponatur tibi ad linguam
 dolosam ⁴ sagittae potentis acutae cum carbonibus iuniperorum ⁵ heu mihi quia peregrinatio mea
 prolongata est habitavi cum tabernaculis Cedar ⁶ multum peregrinata est anima mea ⁷ cum odientibus
 pacem ego pacifica loquebar et illi bellantia

Chapter 120

¹ canticum graduum levavi oculos meos in montes unde veniet auxilium meum ² auxilium
 meum a Domino factore caeli et terrae ³ non det in commotionem pedem tuum nec dormitet qui
 custodit te ⁴ ecce non dormitabit neque dormiet qui custodiet Israhel ⁵ Dominus custodiet te
 Dominus protectio tua super manum dexteram tuam ⁶ per diem sol non percutiet te neque luna per
 noctem ⁷ Dominus custodiet te ab omni malo custodiat animam tuam ⁸ Dominus custodiat exitum
 tuum et introitum tuum amodo et usque in aeternum

Chapter 121

¹ canticum graduum David laetatus sum eo quod dixerint mihi in domum Domini ibimus
² stantes erant pedes nostri in portis tuis Hierusalem ³ Hierusalem quae aedificaris ut civitas cuius
 participatio eius simul ⁴ quia ibi ascenderunt tribus tribus Domini testimonium Israhel ad
 confitendum nomini Domini ⁵ quia ibi sederunt sedes in iudicio sedes domui David ⁶ rogate pacem
 Hierusalem sit bene his qui diligunt te ⁷ sit pax in muris tuis abundantia in domibus tuis ⁸ propter
 fratres meos et amicos meos loquar pacem tibi ⁹ propter domum Domini Dei nostri quaeram bona
 tibi

Chapter 122

¹ canticum graduum ad te levavi oculos meos qui habitas in caelis ² ecce sicut oculi servorum
ad manum dominorum suorum sicut oculi ancillae ad manum dominae suae sic oculi nostri ad
Dominum Deum nostrum donec misereatur nostri ³ miserere nostri Domine miserere nostri quoniam
⁴ multum repleti sumus despectione ⁴ multum repleta est anima nostra obprobrii abundantium et
despectionis superbiorum

Chapter 123

¹ canticum graduum David nisi Dominus fuisset in nobis dicat nunc Israhel ² nisi Dominus
fuisset in nobis cum exsurgerent super nos homines ³ forsitan vivos absorbuissent nos cum irasceretur
furor eorum super nos ⁴ forsitan aquae circumdedissent nos ⁵ torrens transisset super animam
nostram forsitan transissent super animam nostram aquae superbae ⁶ benedictus Dominus qui non
dedit nos in praedam dentibus eorum ⁷ anima nostra quasi avis erepta est de laqueo venantium
⁸ laqueus contritus est et nos liberati sumus ⁸ auxilium nostrum in nomine Domini qui fecit caelum
et terram

Chapter 124

¹ canticum graduum qui confidunt in Domino quasi mons Sion immobilis in aeternum habitabilis
² Hierusalem montes in circuitu eius et Dominus in circuitu populi sui amodo et usque in aeternum
³ quia non requiescet virga impietatis super sortem iustorum ut non mittant iusti in iniquitatem
⁴ manus suas ⁴ benefac Domine bonis et rectis corde ⁵ qui autem declinant ad pravitates suas deducet
eos Dominus cum his qui operantur iniquitatem pax super Israhel

Chapter 125

¹
 canticum graduum cum converteret Dominus captivitatem Sion facti sumus quasi somniantes
²
 tunc implebitur risu os nostrum et lingua nostra laude tunc dicent in gentibus magnificavit Dominus
³ ⁴
 facere cum istis magnificavit Dominus facere nobiscum facti sumus laetantes converte Domine
⁵ ⁶
 captivitatem nostram sicut rivum in austro qui seminant in lacrimis in exultatione metent qui
 ambulans ibat et flebat portans ad seminandum sementem veniens veniet in exultatione portans
 manipulos suos

Chapter 126

¹
 canticum graduum Salomonis nisi Dominus aedificaverit domum in vanum laboraverunt qui
 aedificant eam nisi Dominus custodierit civitatem frustra vigilat qui custodit eam ²
 est de mane consurgere postquam sederitis qui manducatis panem idolorum sic dabit diligentibus
³ ⁴
 se somnum ecce hereditas Domini filii mercis fructus ventris sicut sagittae in manu potentis ita
⁵
 filii iuventutis beatus vir qui implevit faretram suam ex ipsis non confundentur cum loquentur
 inimicis in porta

Chapter 127

¹ ²
 canticum graduum beatus omnis qui timet Dominum qui ambulat in viis eius laborem manuum
³
 tuarum cum comederis beatus tu et bene tibi erit uxor tua sicut vitis fructifera in penetrabilibus
⁴
 domus tuae filii tui sicut germina olivarum in circuitu mensae tuae ecce sic benedicetur viro qui
⁵
 timet Dominum benedicat tibi Dominus ex Sion et videas bona Hierusalem omnibus diebus vitae
⁶
 tuae et videas filios filiorum tuorum pacem super Israhel

Chapter 128

¹ canticum graduum saepe expugnaverunt me ab adolescentia mea dicat nunc Israhel ² saepe
expugnaverunt me ab adolescentia mea sed non potuerunt mihi ³ super cervicem meam arabant
arantes prolongaverunt sulcum suum ⁴ Dominus iustus concidet laqueos impiorum ⁵ confundantur
et revertantur retrorsum omnes qui oderunt Sion ⁶ fiant sicut faenum tectorum quod statim ut viruerit
⁷ arescet ⁸ de quo non implebit manum suam messor et sinum suum manipulos faciens ⁸ de quo non
dixerunt transeuntes benedictio Domini super vos benediximus vobis in nomine Domini

Chapter 129

¹ canticum graduum de profundis clamavi ad te Domine ² Domine exaudi vocem meam fiant
aures tuae intendentes ad vocem deprecationis meae ³ si iniquitates observabis Domine Domine
quis sustinebit ⁴ quia tecum est propitiatio cum terribilis sis sustinui Dominum sustinuit anima mea
et verbum eius expectavi ⁵ anima mea ad Dominum ⁶ a vigilia matutina usque ad vigiliam matutinam
expectet Israhel Dominum ⁷ quia apud Dominum misericordia et multa apud eum redemptio ⁸ et
ipse redimet Israhel ex omnibus iniquitatibus eius

Chapter 130

¹ canticum graduum Domine non est exaltatum cor meum neque elati sunt oculi mei et non
ambulavi in magnis et in mirabilibus super me ² si non proposui et silere feci animam meam sicut
ablactatus ad matrem suam ita ablactata ad me anima mea ³ expecta Israhel Dominum amodo et
usque in aeternum

Chapter 131

¹ canticum graduum memento Domine David et omnis afflictionis eius ² qui iuravit Domino
votum vovit Deo Iacob ³ si intravero in tabernaculum domus meae si adsedero super lectum straminis

⁴ mei si dederō somnum oculis meis et palpebris dormitationem ⁵ donec inveniam locum Domino
⁶ tabernacula Deo Iacob ecce audivimus illum in Ephrata invenimus illum in regione saltus
⁷ intremus in tabernacula eius adoremus scabillum pedum eius ⁸ surge Domine in requiem tuam tu
⁹ et arca fortitudinis tuae sacerdotes tui induantur iustitia et sancti tui laudent ¹⁰ propter David
¹¹ servum tuum ne avertas faciem christi tui iuravit Dominus David veritatem non avertetur ab ea
¹² de fructu ventris tui ponam super sedem tuam si custodierint filii tui pactum meum et
testificationem meam quam docuero eos et filii eorum usque in aeternum sedebunt super thronum
¹³ tuum quia elegit Dominus Sion desideravit eam in habitaculum suum ¹⁴ haec est requies mea
in sempiternum hic habitabo quia desideravi eam ¹⁵ venationem eius benedicens benedicam pauperes
¹⁶ eius saturabo pane sacerdotes eius induam salutari et sancti eius laude laudabunt ¹⁷ ibi oriri
¹⁸ faciam cornu David paravi lucernam christo meo inimicos eius induam confusione super ipsum
autem florebit sanctificatio eius

Chapter 132

¹ canticum graduum David ecce quam bonum et quam decorum habitare fratres in uno ² sicut
unguentum optimum in capite quod descendit in barbam barbam Aaron quod descendit super oram
³ vestimentorum eius sicut ros Hermon qui descendit super montana Sion quoniam ibi mandavit
Dominus benedictionem vitam usque in aeternum

Chapter 133

¹ canticum graduum ecce benedicite Domino omnes servi Domini qui statis in domo Domini
² in noctibus levate manus vestras ad sanctum et benedicite Domino ³ benedicat tibi Dominus ex
Sion factor caeli et terrae

Chapter 134

¹ alleluia laudate nomen Domini laudate servi Dominum ² qui statis in domo Domini in atriis
 domus Dei nostri ³ laudate Dominum quoniam bonus Dominus cantate nomini eius quoniam decens
⁴ quia Iacob elegit sibi Dominus Israhel in peculium suum ⁵ quia ego scio quod magnus Dominus
 et Dominus noster prae omnibus diis ⁶ omnia quae voluit Dominus fecit in caelo et in terra in mari
 et in cunctis abyssis ⁷ levans nubes de summitatibus terrae fulgura in pluviam fecit educens ventos
 de thesauris suis ⁸ qui percussit primitiva Aegypti ab homine usque ad pecus ⁹ misit signa et portenta
 in medio tui Aegypte in Pharaon et in cunctos servos eius ¹⁰ qui percussit gentes multas et occidit
 reges fortes ¹¹ Seon regem Amorreorum et Og regem Basan et omnia regna Chanaan ¹² et dedit
 terram eorum hereditatem hereditatem Israhel populo suo ¹³ Domine nomen tuum in aeternum
 Domine memoriale tuum in generatione et generatione ¹⁴ quia iudicabit Dominus populum suum
 et in servos suos erit placabilis ¹⁵ idola gentium argentum et aurum opera manuum hominum ¹⁶ os
 habent et non loquentur oculos habent et non videbunt ¹⁷ aures habent et non audient sed nec
 spiritus in ore eorum ¹⁸ similes illis fiant qui faciunt ea omnis qui confidit in eis ¹⁹ domus Israhel
 benedicite Domino domus Aaron benedicite Domino ²⁰ domus Levi benedicite Domino timentes
 Dominum benedicite Domino ²¹ benedictus Dominus ex Sion qui habitat in Hierusalem alleluia

Chapter 135

¹ confitemini Domino quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia eius ² confitemini
 Deo deorum quoniam in aeternum misericordia eius ³ confitemini Domino dominorum quoniam
 in aeternum misericordia eius ⁴ qui facit mirabilia magna solus quoniam in aeternum misericordia
 eius ⁵ qui fecit caelos in sapientia quoniam in aeternum misericordia eius ⁶ qui firmavit terram
 super aquas quoniam in aeternum misericordia eius ⁷ qui fecit luminaria magna quoniam in aeternum
 misericordia eius ⁸ solem in potestatem diei quoniam in aeternum misericordia eius ⁹ lunam et
 stellas in potestatem noctis quoniam in aeternum misericordia eius ¹⁰ qui percussit Aegyptum cum

primitivis suis quoniam in aeternum misericordia eius¹¹ et eduxit Israhel de medio eorum quoniam
 in aeternum misericordia eius¹² in manu valida et in brachio extento quoniam in aeternum
 misericordia eius¹³ qui divisit mare Rubrum in divisiones quoniam in aeternum misericordia eius
 14 et eduxit Israhel in medio eius quoniam in aeternum misericordia eius¹⁵ et convolvit Pharao et
 exercitum eius in mari Rubro quoniam in aeternum misericordia eius¹⁶ qui duxit populum suum
 per desertum quoniam in aeternum misericordia eius¹⁷ qui percussit reges magnos quoniam in
 aeternum misericordia eius¹⁸ et occidit reges magnificos quoniam in aeternum misericordia eius
 19 Seon regem Amorreorum quoniam in aeternum misericordia eius²⁰ et Og regem Basan quoniam
 in aeternum misericordia eius²¹ et dedit terram eorum in hereditatem quoniam in aeternum
 misericordia eius²² hereditatem Israhel servo suo quoniam in aeternum misericordia eius²³ quia
 in humilitate nostra memor fuit nostri quoniam in aeternum misericordia eius²⁴ et redemit nos de
 hostibus nostris quoniam in aeternum misericordia eius²⁵ qui dat panem omni carni quoniam in
 aeternum misericordia eius²⁶ confitemini Deo caeli quoniam in aeternum misericordia eius

Chapter 136

1 super flumina Babylonis ibi sedimus et flevimus cum recordaremur Sion² super salices in
 medio eius suspendimus citharas nostras³ quoniam ibi interrogaverunt nos qui captivos duxerunt
 nos verba carminis et qui adfligebant nos laeti canite nobis de canticis Sion⁴ quomodo cantabimus
 canticum Domini in terra aliena⁵ si oblitus fuero tui Hierusalem in oblivione sit dextera mea
 6 adhereat lingua mea gutturi meo si non recordatus fuero tui si non praeposueram Hierusalem in
 principio laetitiae meae⁷ memento Domine filiorum Edom in diem Hierusalem dicentium evacuate
 evacuate usque ad fundamentum eius⁸ filia Babylon vastata beatus qui retribuet tibi vicissitudinem
 tuam quam retribuisti nobis⁹ beatus qui tenebit et adlidet parvulos tuos ad petram

Chapter 137

¹ David confitebor tibi in toto corde meo in conspectu deorum cantabo tibi ² adorabo in templo
 sancto tuo et confitebor nomini tuo super misericordia tua et super veritate tua quia magnificasti
 super omne nomen tuum eloquium tuum ³ in die invocabo et exaudies me dilatabis animae meae
 fortitudinem ⁴ confiteantur tibi Domine omnes reges terrae quoniam audierunt eloquia oris tui ⁵ et
 cantent in viis Domini quoniam magna gloria Domini ⁶ quoniam excelsus Dominus et humilem
 respicit et excelsa de longe cognoscit ⁷ si ambulavero in medio tribulationis vivificabis me super
 furorem inimicorum meorum mittes manum tuam et salvabit me dextera tua ⁸ Dominus operabitur
 pro me Domine misericordia tua in aeternum opera manuum tuarum ne dimittas

Chapter 138

¹ pro victoria David canticum Domine investigasti me et cognovisti ² tu cognovisti sessionem
 meam et surrectionem meam ³ intellexisti malum meum de longe semitam meam et accubitionem
 meam eventilasti ⁴ et omnes vias meas intellexisti quia non est eloquium in lingua mea ⁵ ecce
 Domine nosti omnia retrorsum et ante formasti me et posuisti super me manum tuam ⁶ super me
 est scientia et excelsior est non potero ad eam ⁷ quo ibo ab spiritu tuo et quo a facie tua fugiam
⁸ si ascendero in caelum ibi es tu si iacuero in inferno ades ⁹ si sumpsero pinnas diluculo habitavero
 in novissimo maris ¹⁰ etiam ibi manus tua deducet me et tenebit me dextera tua ¹¹ si dixerio forte
 tenebrae operient me nox quoque lux erit circa me ¹² nec tenebrae habent tenebras apud te et nox
 quasi dies lucet similes sunt tenebrae et lux ¹³ quoniam tu possedisti renes meos orsusque es me
 in utero matris meae ¹⁴ confitebor tibi quoniam terribiliter magnificasti me mirabilia opera tua et
 anima mea novit nimis ¹⁵ non sunt operta ossa mea a te quibus factus sum in abscondito imaginatus
 sum in novissimis terrae ¹⁶ informem adhuc me viderunt oculi tui et in libro tuo omnes scribentur
 dies formatae sunt et non est una in eis ¹⁷ mihi autem quam honorabiles facti sunt amici tui Deus

18
 quam fortes pauperes eorum dinumerabo eos et harena plures erunt evigilavi et adhuc sum tecum
 19
 si occideris Deus impium viri sanguinum declinate a me 20
 qui contradicent tibi scelerate elati
 21
 sunt frustra adversarii tui nonne odientes te Domine odivi et contra adversarios tuos distabui
 22
 perfecto odio oderam illos inimici facti sunt mihi 23
 scrutare me Deus et cognosce cor meum
 24
 proba me et scito cogitationes meas et vide si via idoli in me est et deduc me in via aeterna

Chapter 139

1
 pro victoria canticum David 2
 erue me Domine ab homine malo a viris iniquis conserva me 3
 qui
 cogitaverunt malitias in corde tota die versati sunt in proeliis 4
 exaceruerunt linguam suam quasi
 5
 serpens venenum aspidis sub labiis eorum semper custodi me Domine de manu impii a viro
 6
 iniquitatum conserva me qui cogitaverunt subplantare gressus meos absconderunt superbi laqueum
 7
 mihi et funibus extenderunt rete iuxta semitam offendiculum posuerunt mihi semper dixi Domino
 8
 Deus meus tu audi Domine vocem deprecationis meae Domine Deus fortitudo salutis meae
 9
 protexisti caput meum in die belli ne des Domine desideria impii scelera eius ne effundantur et
 10
 eleventur semper amaritudo convivarum meorum labor labiorum eorum operiat eos 11
 cadent
 12
 super eos carbones ignis deicies eos in foveas ut non consurgant vir linguosus non dirigetur in
 13
 terra virum iniquum mala capient in interitu scio quod faciet Dominus causam inopis iudicia
 14
 pauperum attamen iusti confitebuntur nomini tuo habitabunt recti cum vultu tuo

Chapter 140

1
 canticum David Domine clamavi ad te festina mihi exaudi vocem meam clamantis ad te
 2
 dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo elevatio manuum mearum sacrificium
 3
 vespertinum pone Domine custodem ori meo conserva paupertatem labiorum meorum 4
 ne declines
 cor meum in verbum malum volvere cogitationes impias cum viris operantibus iniquitatem neque

comedere in deliciis eorum⁵ corripiat me iustus in misericordia et arguat me oleum amaritudinis
 non inpinguet caput meum quia adhuc et oratio mea pro malitiis eorum⁶ sublata sunt iuxta petram
 iudices eorum et audient verba mea quoniam decora sunt⁷ sicut agricola cum scindit terram sic
 dissipata sunt ossa nostra in ore inferi⁸ quia ad te Domine Deus oculi mei in te speravi ne evacues
 animam meam⁹ custodi me de manibus laquei quod posuerunt mihi et de offendiculis operantium
 iniquitatem¹⁰ incident in rete eius impii simul ego autem transibo

Chapter 141

¹eruditio David cum esset in spelunca oratio² voce mea ad Dominum clamavi voce mea ad
 Dominum deprecatus sum³ effundam in conspectu eius eloquium meum tribulationem meam
 coram illo adnuntiabo⁴ cum anxius in me fuerit spiritus meus tu enim nosti semitam meam in via
 hac qua ambulabo absconderunt laqueum mihi⁵ respice ad dexteram et vide quia non sit qui
 cognoscat me periiit fuga a me non est qui quaerat animam meam⁶ clamavi ad te Domine dixi tu
 spes mea pars mea in terra viventium⁷ ausculta deprecationem meam quoniam infirmatus sum
 nimis libera me a persecutoribus quoniam confortati sunt super me⁸ educ de carcere animam meam
 ut confiteatur nomini tuo me expectant iusti cum retribueris mihi

Chapter 142

¹canticum David Domine exaudi orationem meam ausculta deprecationem meam in veritate
 tua exaudi me in iustitia tua² et non venias ad iudicandum cum servo tuo quia non iustificabitur
 in conspectu tuo omnis vivens³ persecutus est enim inimicus animam meam confregit in terra
 vitam meam posuit me in tenebris quasi mortuos antiquos⁴ et anxius fuit in me spiritus meus in
 medio mei sollicitum fuit cor meum⁵ recordabar dierum antiquorum meditabar omnia opera tua
 facta manuum tuarum loquebar⁶ expandi manus meas ad te anima mea quasi terra sitiens ad te

⁷
 semper cito exaudi me Domine defecit spiritus meus ne abscondas faciem tuam a me et conparabor
 descendentibus in lacum ⁸ fac me audire mane misericordiam tuam quoniam in te confido notam
 fac mihi viam in qua ambulo quoniam ad te levavi animam meam ⁹ libera me de inimicis meis
 Domine a te protectus sum ¹⁰ doce me ut faciam voluntatem tuam quia tu Deus meus spiritus tuus
 bonus deducet me in terra recta ¹¹ propter nomen tuum Domine vivificabis me in iustitia tua educes
 de angustia animam meam ¹² et in misericordia tua dissipabis inimicos meos et perdes omnes
 ligantes animam meam ego enim sum servus tuus

Chapter 143

¹ David benedictus Dominus fortis meus qui docet manus meas ad proelium digitos meos ad
 bellum ² misericordia mea et fortitudo mea auxiliator meus et salvator meus scutum meum et in
 ipso speravi qui subiecit populos mihi ³ Domine quid est homo quia cognoscis eum filius hominis
 quia computas eum ⁴ homo vanitati adsimilatus est dies eius quasi umbra pertransiens ⁵ Domine
 inclina caelos tuos et descende tange montes et fumigabunt ⁶ mica fulmine et dissipa eos mitte
 sagittam tuam et interfice illos ⁷ extende manum tuam de excelso libera me et erue me de aquis
 multis de manu filiorum alienorum ⁸ quorum os locutum est vanitatem et dextera eorum dextera
 mendacii ⁹ Deus canticum novum cantabo tibi in psalterio decacordo psallam tibi ¹⁰ qui dat salutem
 regibus qui eruit David servum suum de gladio pessimo ¹¹ libera me et erue me de manu filiorum
 alienorum quorum os locutum est vanitatem et dextera eorum dextera mendacii ¹² ut sint filii nostri
 quasi plantatio crescens in adolescentia sua filiae nostrae quasi anguli ornati ad similitudinem templi
¹³ promptuaria nostra plena et supereffundentia ex hoc in illud pecora nostra in milibus et
 innumerabilia in conpitis nostris ¹⁴ tauri nostri pingues non est interruptio et non est egressus et
 non est ululatus in plateis nostris ¹⁵ beatus populus cuius talia sunt beatus populus cuius Dominus
 Deus suus

Chapter 144

¹ hymnus David aleph exaltabo te Deus meus rex et benedicam nomini tuo in aeternum et ultra
² beth in omni die benedicam tibi et laudabo nomen tuum in sempiternum iugiter ³ gimel magnus
 Deus et laudabilis nimis et magnificentiae eius non est inventio ⁴ deleth generatio ad generationem
 laudabit opera tua et fortitudines tuas adnuntiabunt ⁵ he decorem gloriae magnitudinis tuae et verba
 mirabilium tuorum loquar ⁶ vav et fortitudinem horribilium tuorum loquentur et magnitudines tuas
 narrabo ⁷ zai memoriam multae bonitatis tuae loquentur et iustitias tuas laudabunt ⁸ heth clemens
 et misericors Dominus patiens et multae miserationis ⁹ teth bonus Dominus omnibus et misericordiae
 eius in universa opera eius ¹⁰ ioth confiteantur tibi Domine omnia opera tua et sancti tui benedicant
 tibi ¹¹ caph gloriam regni tui dicent et fortitudines tuas loquentur ¹² lameth ut ostendant filiis
 hominum fortitudines eius et gloriam decoris regni eius ¹³ mem regnum tuum regnum omnium
 saeculorum et potestas tua in omni generatione et generatione ¹⁴ samech sustentat Dominus omnes
 corruentes et erigit universos iacentes ¹⁵ ain oculi eorum in te sperant et tu das eis escam suam in
 tempore suo ¹⁶ fe aperis manus tuas et imples omne animal refectione ¹⁷ sade iustus Dominus in
 omnibus viis suis et sanctus in omnibus operibus suis ¹⁸ coph iuxta est Dominus omnibus qui
 invocant eum omnibus qui invocant eum in veritate ¹⁹ res placitum timentium se faciet et clamorem
 eorum audiet et salvabit eos ²⁰ sen custodit Dominus omnes diligentes se et universos impios
 conteret ²¹ thau laudem Domini loquetur os meum et benedicet omnis caro nomini sancto eius in
 aeternum et iugiter

Chapter 145

¹ alleluia ² lauda anima mea Dominum laudabo Dominum in vita mea cantabo Deo meo quamdiu
 sum nolite confidere in principibus ³ in filio hominis cui non est salus ⁴ egredietur spiritus eius et
 revertetur in humum suam in die illa peribunt cogitationes eius ⁵ beatus cuius Deus Iacob auxiliator

⁶
 eius spes eius in Domino Deo suo ⁷ qui fecit caelos et terram mare et omnia quae in eis sunt et
 custodit veritatem in sempiternum qui facit iudicium calumniis sustinentibus et dat panem
⁸
 esurientibus Dominus solvit vinctos Dominus inluminat caecos Dominus erigit adlissos Dominus
⁹
 diligit iustos Dominus custodit advenas pupillum et viduam suscipiet et viam impiorum conteret
¹⁰
 regnabit Dominus in aeternum Deus tuus Sion in generationem et generationem

Chapter 146

¹
 alleluia laudate Dominum quoniam bonum est canticum Dei nostri quoniam decorum est
²
 pulchra laudatio aedificabit Hierusalem Dominus eiectos Israhel congregabit ³ qui sanat contritos
⁴
 corde et alligat plagas eorum qui numerat multitudinem stellarum et omnes nomine suo vocat
⁵
 magnus Dominus noster et multus fortitudine prudentiae eius non est numerus ⁶ suscipiens
⁷
 mansuetos Dominus humilians impios usque ad terram canite Domino in confessione canite Deo
⁸
 nostro in cithara qui operit caelos nubibus et praebebat terrae pluviam et oriri facit in montibus
⁹
 germen qui dat iumentis panem suum filiis corvi clamantibus ¹⁰ non est in fortitudine equi
¹¹
 voluntas eius neque in tibiis viri placetur ei placetur Domino in his qui timent eum et expectant
 misericordiam eius

Chapter 147

¹²
 lauda Hierusalem Dominum cane Deum tuum Sion ¹³ quia confortavit vectes portarum
¹⁴
 tuarum benedixit filiis tuis in medio tui qui posuit terminum tuum pacem adipe frumenti saturavit
¹⁵
 te qui emittit eloquium suum terrae velociter curret verbum eius ¹⁶ qui dat nivem quasi lanam
¹⁷
 pruinas quasi cinerem spargit proicit glaciem suam quasi buccellas ante faciem frigoris eius quis
¹⁸
 stabit mittet verbum suum et solvet illa spirabit spiritu suo et fluent aquae ¹⁹ qui adnuntiat

verbum suum Iacob praecepta sua et iudicia sua Israhel²⁰ non fecit similiter omni genti et iudicia eius non cognoscent alleluia

Chapter 148

¹ alleluia laudate Dominum de caelis laudate eum in excelsis ² laudate eum omnes angeli eius
 laudate eum omnes exercitus eius ³ laudate eum sol et luna laudate eum omnes stellae luminis
⁴ laudate eum caeli caelorum et aquae quae super caelos sunt ⁵ laudent nomen Domini quoniam
 ipse mandavit et creata sunt ⁶ et statuit ea in saeculum et in saeculum praeceptum dedit et non
 praeteribit ⁷ laudate Dominum de terra dracones et omnes abyssi ⁸ ignis et grando nix et glacies
 ventus turbo quae facitis sermonem eius ⁹ montes et omnes colles lignum fructiferum et universae
 cedri ¹⁰ bestiae et omnia iumenta reptilia et aves volantes ¹¹ reges terrae et omnes populi principes
 et universi iudices terrae ¹² iuvenes et virgines senes cum pueris laudent nomen Domini ¹³ quoniam
 sublime nomen eius solius ¹⁴ gloria eius in caelo et in terra et exaltavit cornu populi sui laus omnibus
 sanctis eius filiis Israhel populo adpropinquanti sibi alleluia

Chapter 149

¹ alleluia cantate Domino canticum novum laus eius in congregatione sanctorum ² laetetur
 Israhel in factore suo filii Sion exultent in rege suo ³ laudent nomen eius in choro in tympano et
 cithara cantent ei ⁴ quia conplacet sibi Dominus in populo suo exaltabit mansuetos in Iesu
⁵ exultabunt sancti in gloria laudabunt in cubilibus suis ⁶ exaltationes Dei in gutture eorum et gladii
 ancipites in manibus eorum ⁷ ad faciendam vindictam in gentibus increpationes in populis ⁸ ut
 alligent reges eorum catenis et inclitos eorum conpedibus ferreis ⁹ ut faciant in eis iudicium scriptum
 decor est omnium sanctorum eius alleluia

Chapter 150

¹ alleluia laudate Deum in sancto eius laudate eum in fortitudine potentiae eius ² laudate eum
in fortitudinibus eius laudate eum iuxta multitudinem magnificentiae suae ³ laudate eum in clangore
bucinae laudate eum in psalterio et cithara ⁴ laudate eum in tympano et choro laudate eum in cordis
et organo ⁵ laudate eum in cymbalis sonantibus laudate eum in cymbalis tinnientibus

Proverbs

Chapter 1

¹ parabola Salomonis filii David regis Israhel ² ad sciendam sapientiam et disciplinam ³ ad
intellegenda verba prudentiae et suscipiendam eruditionem doctrinae iustitiam et iudicium et
aequitatem ⁴ ut detur parvulis astutia adulescenti scientia et intellectus ⁵ audiens sapiens sapientior
erit et intellegens gubernacula possidebit ⁶ animadvertet parabolam et interpretationem verba
sapientium et enigmata eorum ⁷ timor Domini principium scientiae sapientiam atque doctrinam
stulti despiciunt ⁸ audi fili mi disciplinam patris tui et ne dimittas legem matris tuae ⁹ ut addatur
gratia capiti tuo et torques collo tuo ¹⁰ fili mi si te lactaverint peccatores ne adquiescas ¹¹ si dixerint
veni nobiscum insidiemur sanguini abscondamus tendiculas contra insonem frustra ¹² deglutiamus
eum sicut infernus viventem et integrum quasi descendentem in lacum ¹³ omnem pretiosam
substantiam repperiemus implebimus domos nostras spoliis ¹⁴ sortem mitte nobiscum marsuppium
unum sit omnium nostrum ¹⁵ fili mi ne ambules cum eis prohibe pedem tuum a semitis eorum
¹⁶ pedes enim illorum ad malum currunt et festinant ut effundant sanguinem ¹⁷ frustra autem iacitur
rete ante oculos pinnatorum ¹⁸ ipsique contra sanguinem suum insidiantur et moliuntur fraudes
contra animas suas ¹⁹ sic semitae omnis avari animas possidentium rapiunt ²⁰ sapientia foris
²¹ praedicat in plateis dat vocem suam in capite turbarum clamat in foribus portarum urbis profert

²²
 verba sua dicens usquequo parvuli diligitis infantiam et stulti ea quae sibi sunt noxia cupiunt et
²³
 imprudentes odibunt scientiam convertimini ad correptionem meam en proferam vobis spiritum
²⁴
 meum et ostendam verba mea quia vocavi et rennuistis extendi manum meam et non fuit qui
²⁵
 aspiceret despexistis omne consilium meum et increpationes meas neglexistis ²⁶ ego quoque
²⁷
 in interitu vestro ridebo et subsannabo cum vobis quod timebatis advenerit cum inruerit repentina
 calamitas et interitus quasi tempestas ingruerit quando venerit super vos tribulatio et angustia
²⁸
 tunc invocabunt me et non exaudiam mane consurgent et non invenient me ²⁹ eo quod exosam
³⁰
 habuerint disciplinam et timorem Domini non susceperint nec adqueverint consilio meo et
³¹
 detraxerint universae correptioni meae comedent igitur fructus viae suae suisque consiliis
³²
 saturabuntur ³³aversio parvulorum interficiet eos et prosperitas stultorum perdet illos qui autem
 me audierit absque terrore requiescet et abundantia perfruetur malorum timore sublato

Chapter 2

¹
 fili mi si susceperis sermones meos et mandata mea absconderis penes te ² ut audiat sapientiam
³
 auris tua inclina cor tuum ad noscendam prudentiam si enim sapientiam invocaveris et inclinaveris
⁴
 cor tuum prudentiae si quaesieris eam quasi pecuniam et sicut thesauros effoderis illam ⁵ tunc
⁶
 intelleges timorem Domini et scientiam Dei invenies quia Dominus dat sapientiam et ex ore eius
⁷
 scientia et prudentia custodiet rectorum salutem et proteget gradientes simpliciter ⁸ servans
⁹
 semitas iustitiae et vias sanctorum custodiens tunc intelleges iustitiam et iudicium et aequitatem
¹⁰
 et omnem semitam bonam si intraverit sapientia cor tuum et scientia animae tuae placuerit
¹¹
 consilium custodiet te prudentia servabit te ¹² ut eruaris de via mala ab homine qui perversa
¹³
 loquitur qui relinquunt iter rectum et ambulant per vias tenebrosas ¹⁴ qui laetantur cum
¹⁵
 malefecerint et exultant in rebus pessimis quorum viae perversae et infames gressus eorum ¹⁶ ut
¹⁷
 eruaris a muliere aliena et ab extranea quae mollit sermones suos et relinquit ducem pubertatis
¹⁸
 suae et pacti Dei sui oblita est inclinata est enim ad mortem domus eius et ad impios semitae

19 ipsius omnes qui ingrediuntur ad eam non revertentur nec adprehendent semitas vitae 20 ut
 ambules in via bona et calles iustorum custodias 21 qui enim recti sunt habitabunt in terra et simplices
 permanebunt in ea 22 impii vero de terra perdentur et qui inique agunt auferentur ex ea

Chapter 3

1 fili mi ne obliviscaris legis meae et praecepta mea custodiat cor tuum 2 longitudinem enim
 dierum et annos vitae et pacem adponent tibi 3 misericordia et veritas non te deserant circumda eas
 gutturi tuo et describe in tabulis cordis tui 4 et invenies gratiam et disciplinam bonam coram Deo
 et hominibus 5 habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo et ne innitaris prudentiae tuae 6 in
 omnibus viis tuis cogita illum et ipse diriget gressus tuos 7 ne sis sapiens apud temet ipsum time
 Dominum et recede a malo 8 sanitas quippe erit umbilico tuo et inrigatio ossuum tuorum 9 honora
 Dominum de tua substantia et de primitiis omnium frugum tuarum 10 et implebuntur horrea tua
 saturitate et vino torcularia redundabunt 11 disciplinam Domini fili mi ne abicias nec deficias cum
 ab eo corripieris 12 quem enim diligit Dominus corripit et quasi pater in filio conplacet sibi 13 beatus
 homo qui invenit sapientiam et qui affluit prudentia 14 melior est acquisitio eius negotiatione argenti
 et auro primo fructus eius 15 pretiosior est cunctis opibus et omnia quae desiderantur huic non
 valent comparari 16 longitudo dierum in dextera eius in sinistra illius divitiae et gloria 17 viae eius
 viae pulchrae et omnes semitae illius pacificae 18 lignum vitae est his qui adprehenderint eam et
 qui tenuerit eam beatus 19 Dominus sapientia fundavit terram stabilivit caelos prudentia 20 sapientia
 illius eruperunt abyssi et nubes rore concrebunt 21 fili mi ne effluant haec ab oculis tuis custodi
 legem atque consilium 22 et erit vita animae tuae et gratia faucibus tuis 23 tunc ambulabis fiducialiter
 in via tua et pes tuus non inpinget 24 si dormieris non timebis quiesces et suavis erit somnus tuus
 25 ne paveas repentino terrore et inruentes tibi potentias impiorum 26 Dominus enim erit in latere
 tuo et custodiet pedem tuum ne capiaris 27 noli prohibere benefacere eum qui potest si vales et ipse

²⁸ benefac ne dicas amico tuo vade et revertere et cras dabo tibi cum statim possis dare ²⁹ ne
³⁰ moliaris amico tuo malum cum ille in te habeat fiduciam ne contendas adversus hominem frustra
³¹ cum ipse tibi nihil mali fecerit ne aemuleris hominem iniustum nec imiteris vias eius ³² quia
³³ abominatio Domini est omnis inlusor et cum simplicibus sermocinatio eius egestas a Domino
³⁴ in domo impii habitacula autem iustorum benedicentur inlusores ipse deludet et mansuetis dabit
³⁵ gratiam gloriam sapientes possidebunt stultorum exaltatio ignominia

Chapter 4

¹ audite filii disciplinam patris et attendite ut sciatis prudentiam ² donum bonum tribuam vobis
³ legem meam ne derelinquatis nam et ego filius fui patris mei tenellus et unigenitus coram matre
⁴ mea et docebat me atque dicebat suscipiat verba mea cor tuum custodi praecepta mea et vives
⁵ posside sapientiam posside prudentiam ne obliviscaris neque declines a verbis oris mei ⁶ ne
⁷ dimittas eam et custodiet te dilige eam et servabit te principium sapientiae posside sapientiam et
⁸ in omni possessione tua acquire prudentiam arripe illam et exaltabit te glorificaberis ab ea cum
⁹ eam fueris amplexatus dabit capiti tuo augmenta gratiarum et corona inclita proteget te ¹⁰ audi
¹¹ fili mi et suscipe verba mea ut multiplicentur tibi anni vitae viam sapientiae monstravi tibi duxi
¹² te per semitas aequitatis quas cum ingressus fueris non artabuntur gressus tui et currens non
¹³ habebis offendiculum tene disciplinam ne dimittas eam custodi illam quia ipsa est vita tua ¹⁴ ne
¹⁵ delecteris semitis impiorum nec tibi placeat malorum via fuge ab ea ne transeas per illam declina
¹⁶ et desere eam non enim dormiunt nisi malefecerint et rapitur somnus ab eis nisi subplantaverint
¹⁷ comedunt panem impietatis et vinum iniquitatis bibunt ¹⁸ iustorum autem semita quasi lux
¹⁹ splendens procedit et crescit usque ad perfectam diem via impiorum tenebrosa nesciunt ubi
²⁰ corruant ²¹ fili mi ausculta sermones meos et ad eloquia mea inclina aurem tuam ne recedant
²² ab oculis tuis custodi ea in medio cordis tui vita enim sunt invenientibus ea et universae carni

²³sanitas ²⁴omni custodia serva cor tuum quia ex ipso vita procedit ²⁵remove a te os pravum et
²⁶detrahentia labia sint procul a te ²⁷oculi tui recta videant et palpebrae tuae praecedant gressus tuos
²⁸dirige semitam pedibus tuis et omnes viae tuae stabilientur ²⁹ne declines ad dexteram et ad
³⁰sinistram averte pedem tuum a malo

Chapter 5

¹fili mi adtende sapientiam meam et prudentiae meae inclina aurem tuam ²ut custodias
³cogitationes et disciplinam labia tua conservent ⁴favus enim stillans labia meretricis et nitidius
⁵oleo guttur eius ⁶novissima autem illius amara quasi absinthium et acuta quasi gladius biceps
⁷pedes eius descendunt in mortem et ad inferos gressus illius penetrant ⁸per semitam vitae non
⁹ambulat vagi sunt gressus eius et investigabiles ¹⁰nunc ergo fili audi me et ne recedas a verbis oris
¹¹mei ¹²longe fac ab ea viam tuam et ne adpropinques foribus domus eius ¹³ne des alienis honorem
¹⁴tuum et annos tuos crudeli ¹⁵ne forte impleantur extranei viribus tuis et labores tui sint in domo
¹⁶aliena ¹⁷et gemas in novissimis quando consumpseris carnes et corpus tuum et dicas ¹⁸cur
¹⁹detestatus sum disciplinam et increpationibus non adquevit cor meum ²⁰nec audivi vocem
²¹docentium me et magistris non inclinavi aurem meam ²²paene fui in omni malo in medio ecclesiae
²³et synagogae ²⁴bibe aquam de cisterna tua et fluenta putei tui ²⁵deriventur fontes tui foras et in
²⁶plateis aquas tuas divide ²⁷habeto eas solus nec sint alieni participes tui ²⁸sit vena tua benedicta
²⁹et laetare cum muliere adolescentiae tuae ³⁰cerva carissima et gratissimus hinulus ubera eius
³¹inebrient te omni tempore in amore illius delectare iugiter ³²quare seduceris fili mi ab aliena et
³³foveris sinu alterius ³⁴respicit Dominus vias hominis et omnes gressus illius considerat ³⁵iniquitates
³⁶suae capiunt impium et funibus peccatorum suorum constringitur ³⁷ipse morietur quia non habuit
³⁸disciplinam et multitudine stultitiae suae decipietur

Chapter 6

¹ fili mi si sponderis pro amico tuo defixisti apud extraneum manum tuam ² inlaqueatus es
³ verbis oris tui et captus propriis sermonibus fac ergo quod dico fili mi et temet ipsum libera quia
⁴ incidisti in manu proximi tui discurre festina suscita amicum tuum ne dederis somnum oculis tuis
⁵ nec dormitent palpebrae tuae eruere quasi dammula de manu et quasi avis de insidiis aucupis
⁶ vade ad formicam o piger et considera vias eius et discite sapientiam ⁷ quae cum non habeat ducem
⁸ nec praeceptorem nec principem parat aestate cibum sibi et congregat in messe quod comedat
⁹ usquequo piger dormis quando consurgas ex somno tuo ¹⁰ paululum dormies paululum dormitabis
¹¹ paululum conseres manus ut dormias et veniet tibi quasi viator egestas et pauperies quasi vir
¹² armatus homo apostata vir inutilis graditur ore perverso ¹³ annuit oculis terit pede digito loquitur
¹⁴ pravo corde machinatur malum et in omni tempore iurgia seminat ¹⁵ huic extemplo veniet perditio
¹⁶ sua et subito conteretur nec habebit ultra medicinam sex sunt quae odit Dominus et septimum
¹⁷ detestatur anima eius oculos sublimes linguam mendacem manus effundentes innoxium sanguinem
¹⁸ cor machinans cogitationes pessimas pedes veloces ad currendum in malum ¹⁹ proferentem
²⁰ mendacia testem fallacem et eum qui seminat inter fratres discordias conserva fili mi praecepta
²¹ patris tui et ne dimittas legem matris tuae liga ea in corde tuo iugiter et circumda gutturi tuo
²² cum ambulaveris gradientur tecum cum dormieris custodiant te et evigilans loquere cum eis
²³ quia mandatum lucerna est et lex lux et via vitae increpatio disciplinae ²⁴ ut custodiant te a
²⁵ muliere mala et a blanda lingua extraneae non concupiscat pulchritudinem eius cor tuum nec
²⁶ capiaris nutibus illius pretium enim scorti vix unius est panis mulier autem viri pretiosam animam
²⁷ capit numquid abscondere potest homo ignem in sinu suo ut vestimenta illius non ardeant ²⁸ aut
²⁹ ambulare super prunas et non conburentur plantae eius sic qui ingreditur ad mulierem proximi
³⁰ sui non erit mundus cum tetigerit eam non grandis est culpae cum quis furatus fuerit furatur
³¹ enim ut esurientem impleat animam deprehensus quoque reddet septuplum et omnem substantiam

domus suae tradet³² qui autem adulter est propter cordis inopiam perdet animam suam
³³ turpitudinem et ignominiam congregat sibi et obprobrium illius non delebitur³⁴ quia zelus et
³⁵ furor viri non parcet in die vindictae nec adquiescet cuiusquam precibus nec suscipiet pro
redemptione dona plurima

Chapter 7

¹ fili mi custodi sermones meos et praecepta mea reconde tibi² serva mandata mea et vives et
legem meam quasi pupillam oculi tui³ liga eam in digitis tuis scribe illam in tabulis cordis tui
⁴ dic sapientiae soror mea es et prudentiam voca amicam tuam⁵ ut custodiat te a muliere extranea
et ab aliena quae verba sua dulcia facit⁶ de fenestra enim domus meae per cancellos prospexi⁷ et
video parvulos considero vecordem iuvenem⁸ qui transit in platea iuxta angulum et propter viam
domus illius graditur⁹ in obscuro advesperascente die in noctis tenebris et caligine¹⁰ et ecce
mulier occurrit illi ornatu meretricio praeparata ad capiendas animas garrula et vaga¹¹ quietis
inpatiens nec valens in domo consistere pedibus suis¹² nunc foris nunc in plateis nunc iuxta angulos
insidians¹³ adprehensumque deosculatur iuvenem et procaci vultu blanditur dicens¹⁴ victimas
pro salute debui hodie reddidi vota mea¹⁵ idcirco egressa sum in occursum tuum desiderans te
videre et repperi¹⁶ intexui funibus lectum meum stravi tapetibus pictis ex Aegypto¹⁷ aspersi
cubile meum murra et aloe et cinnamomo¹⁸ veni inebriemur uberibus donec inlucescat dies et
fruamur cupitis amplexibus¹⁹ non est enim vir in domo sua abiit via longissima²⁰ sacculum
pecuniae secum tulit in die plenae lunae reversurus est domum suam²¹ inretivit eum multis
sermonibus et blanditiis labiorum protraxit illum²² statim eam sequitur quasi bos ductus ad
victimam et quasi agnus lasciviens et ignorans quod ad vincula stultus trahatur²³ donec transfigat
sagitta iecur eius velut si avis festinet ad laqueum et nescit quia de periculo animae illius agitur
²⁴ nunc ergo fili audi me et adtende verba oris mei²⁵ ne abstrahatur in viis illius mens tua neque

decipiaris semitis eius²⁶ multos enim vulneratos deiecit et fortissimi quique interfecti sunt ab ea²⁷
viae inferi domus eius penetrantes interiora mortis

Chapter 8

¹ numquid non sapientia clamat et prudentia dat vocem suam² in summis excelsisque verticibus
super viam in mediis semitis stans³ iuxta portas civitatis in ipsis foribus loquitur dicens⁴ o viri
ad vos clamito et vox mea ad filios hominum⁵ intellegite parvuli astutiam et insipientes
animadvertite⁶ audite quoniam de rebus magnis locutura sum et aperientur labia mea ut recta
praedicent⁷ veritatem meditabitur guttur meum et labia mea detestabuntur impium⁸ iusti sunt
omnes sermones mei non est in eis pravam quid neque perversum⁹ recti sunt intellegentibus et
aequi invenientibus scientiam¹⁰ accipite disciplinam meam et non pecuniam doctrinam magis
quam aurum eligit¹¹ melior est enim sapientia cunctis pretiosissimis et omne desiderabile ei non
potest comparari¹² ego sapientia habito in consilio et eruditis intersum cogitationibus¹³ timor
Domini odit malum arrogantiam et superbiam et viam pravam et os lingue detestor¹⁴ meum est
consilium et aequitas mea prudentia mea est fortitudo¹⁵ per me reges regnant et legum conditores
iusta decernunt¹⁶ per me principes imperant et potentes decernunt iustitiam¹⁷ ego diligentes me
diligio et qui mane vigilant ad me invenient me¹⁸ mecum sunt divitiae et gloria opes superbae et
iustitia¹⁹ melior est fructus meus auro et pretioso lapide et genimina mea argento electo²⁰ in viis
iustitiae ambulo in medio semitarum iudicii²¹ ut ditem diligentes me et thesauros eorum repleam
²² Dominus possedit me initium viarum suarum antequam quicquam faceret a principio²³ ab
aeterno ordita sum et ex antiquis antequam terra fieret²⁴ necdum erant abyssi et ego iam concepta
eram necdum fontes aquarum eruperant²⁵ necdum montes gravi mole constiterant ante colles ego
parturiebar²⁶ adhuc terram non fecerat et flumina et cardines orbis terrae²⁷ quando praeparabat
caelos aderam quando certa lege et gyro vallabat abyssos²⁸ quando aethera firmabat sursum et

²⁹
 librabat fontes aquarum quando circumdabat mari terminum suum et legem ponebat aquis ne
³⁰
 transirent fines suos quando adpendebat fundamenta terrae cum eo eram cuncta componens et
³¹
 delectabar per singulos dies ludens coram eo omni tempore ludens in orbe terrarum et deliciae
³²
 meae esse cum filiis hominum nunc ergo filii audite me beati qui custodiunt vias meas ³³
 audite
³⁴
 disciplinam et estote sapientes et nolite abicere eam beatus homo qui audit me qui vigilat ad
³⁵
 fores meas cotidie et observat ad postes ostii mei qui me invenerit inveniet vitam et hauriet
³⁶
 salutem a Domino qui autem in me peccaverit laedet animam suam omnes qui me oderunt
 diligunt mortem

Chapter 9

¹
 sapientia aedificavit sibi domum excidit columnas septem ²
 immolavit victimas suas miscuit
³
 vinum et proposuit mensam suam misit ancillas suas ut vocarent ad arcem et ad moenia civitatis
⁴
 si quis est parvulus veniat ad me et insipientibus locuta est ⁵
 venite comedite panem meum et
⁶
 bibite vinum quod miscui vobis relinquire infantiam et vivite et ambulate per vias prudentiae
⁷
 qui erudit derisorem ipse sibi facit iniuriam et qui arguit impium generat maculam sibi ⁸
 noli
⁹
 arguere derisorem ne oderit te argue sapientem et diliget te da sapienti et addetur ei sapientia
¹⁰
 doce iustum et festinabit accipere principium sapientiae timor Domini et scientia sanctorum
¹¹
 prudentia per me enim multiplicabuntur dies tui et addentur tibi anni vitae ¹²
 si sapiens fueris
¹³
 tibimet ipsi eris si inlusor solus portabis malum mulier stulta et clamosa plenaque inlecebris et
¹⁴
 nihil omnino sciens sedit in foribus domus suae super sellam in excelso urbis loco ¹⁵
 ut vocaret
¹⁶
 transeuntes viam et pergentes itinere suo quis est parvulus declinet ad me et vecordi locuta est
¹⁷
 aquae furtivae dulciores sunt et panis absconditus suavior ¹⁸
 et ignoravit quod gigantes ibi sint
 et in profundis inferni convivae eius

Chapter 10

¹ parabolae Salomonis filius sapiens laetificat patrem filius vero stultus maestitia est matris suae
² non proderunt thesauri impietatis iustitia vero liberabit a morte ³ non adfliget Dominus fame
 animam iusti et insidias impiorum subvertet ⁴ egestatem operata est manus remissa manus autem
 fortium divitias parat ⁵ qui congregat in messe filius sapiens est qui autem stertit aestate filius
 confusionis ⁶ benedictio super caput iusti os autem impiorum operit iniquitatem ⁷ memoria iusti
 cum laudibus et nomen impiorum putrescet ⁸ sapiens corde praecepta suscipiet stultus caeditur
⁹ labiis qui ambulat simpliciter ambulat confidenter qui autem depravat vias suas manifestus erit
¹⁰ qui annuit oculo dabit dolorem stultus labiis verberabitur ¹¹ vena vitae os iusti et os impiorum
 operiet iniquitatem ¹² odium suscitatur rixas et universa delicta operit caritas ¹³ in labiis sapientis
 invenietur sapientia et virga in dorso eius qui indiget corde ¹⁴ sapientes abscondunt scientiam os
 autem stulti confusioni proximum est ¹⁵ substantia divitis urbs fortitudinis eius pavor pauperum
 egestas eorum ¹⁶ opus iusti ad vitam fructus impii ad peccatum ¹⁷ via vitae custodienti disciplinam
 qui autem increpationes relinquit errat ¹⁸ abscondunt odium labia mendacia qui profert contumeliam
¹⁹ insipiens est in multiloquio peccatum non deerit qui autem moderatur labia sua prudentissimus
²⁰ est argentum electum lingua iusti cor impiorum pro nihilo ²¹ labia iusti erudiunt plurimos qui
 autem indocti sunt in cordis egestate moriuntur ²² benedictio Domini divites facit nec sociabitur
 ei adflictio ²³ quasi per risum stultus operatur scelus sapientia autem est viro prudentia ²⁴ quod
 timet impius veniet super eum desiderium suum iustis dabitur ²⁵ quasi tempestas transiens non erit
 impius iustus autem quasi fundamentum sempiternum ²⁶ sicut acetum dentibus et fumus oculis sic
 piger his qui miserunt eum ²⁷ timor Domini adponet dies et anni impiorum breviabuntur
²⁸ expectatio iustorum laetitia spes autem impiorum peribit ²⁹ fortitudo simplicis via Domini et
 pavor his qui operantur malum ³⁰ iustus in aeternum non commovebitur impii autem non habitabunt
 in terram ³¹ os iusti parturiet sapientiam lingua pravorum peribit ³² labia iusti considerant placita
 et os impiorum perversa

Chapter 11

¹statera dolosa abominatio apud Dominum et pondus aequum voluntas eius ²ubi fuerit superbia
 ibi erit et contumelia ubi autem humilitas ibi et sapientia ³simplicitas iustorum dirigit eos et
 subplantatio perversorum vastabit illos ⁴non proderunt divitiae in die ultionis iustitia autem liberabit
 a morte ⁵iustitia simplicis dirigit viam eius et in impietate sua corruet impius ⁶iustitia rectorum
 liberabit eos et in insidiis suis capientur iniqui ⁷mortuo homine impio nulla erit ultra spes et
 expectatio sollicitorum peribit ⁸iustus de angustia liberatus est et tradetur impius pro eo ⁹simulator
 ore decipit amicum suum iusti autem liberabuntur scientia ¹⁰in bonis iustorum exultabit civitas et
 in perditione impiorum erit laudatio ¹¹benedictione iustorum exaltabitur civitas et ore impiorum
 subvertetur ¹²qui despicit amicum suum indigens corde est vir autem prudens tacebit ¹³qui
 ambulat fraudulenter revelat arcana qui autem fidelis est animi celat commissum ¹⁴ubi non est
 gubernator populus corruet salus autem ubi multa consilia ¹⁵adfligetur malo qui fidem facit pro
 extraneo qui autem cavet laqueos securus erit ¹⁶mulier gratiosa inveniet gloriam et robusti habebunt
 divitias ¹⁷benefacit animae suae vir misericors qui autem crudelis est et propinquos abicit ¹⁸impius
 facit opus instabile seminanti autem iustitiam merces fidelis ¹⁹clementia praeparat vitam et sectatio
 malorum mortem ²⁰abominabile Domino pravum cor et voluntas eius in his qui simpliciter ambulant
²¹manus in manu non erit innocens malus semen autem iustorum salvabitur ²²circulus aureus in
 naribus suis mulier pulchra et fatua ²³desiderium iustorum omne bonum est praestolatio impiorum
²⁴furor ²⁵alii dividunt propria et ditiores fiunt alii rapiunt non sua et semper in egestate sunt ²⁶anima
 quae benedicit inpinguabitur et qui inebriat ipse quoque inebriabitur ²⁷qui abscondit frumenta
 maledicetur in populis benedictio autem super caput vendentium ²⁸bene consurgit diluculo qui
 quaerit bona qui autem investigator malorum est opprimetur ab eis ²⁹qui confidet in divitiis suis
 corruet iusti autem quasi virens folium germinabunt ³⁰qui conturbat domum suam possidebit

³⁰
 ventos et qui stultus est serviet sapienti fructus iusti lignum vitae et qui suscipit animas sapiens
³¹
 est si iustus in terra recipit quanto magis impius et peccator

Chapter 12

¹ qui diligit disciplinam diligit scientiam qui autem odit increpationes insipiens est ² qui bonus
 est hauriet a Domino gratiam qui autem confidit cogitationibus suis impie agit ³ non roborabitur
 homo ex impietate et radix iustorum non commovebitur ⁴ mulier diligens corona viro suo et putredo
 in ossibus eius quae confusione res dignas gerit ⁵ cogitationes iustorum iudicia et consilia impiorum
 fraudulentia ⁶ verba impiorum insidiantur sanguini os iustorum liberabit eos ⁷ verte impios et non
 erunt domus autem iustorum permanebit ⁸ doctrina sua noscetur vir qui autem vanus et excors est
 patebit contemptui ⁹ melior est pauper et sufficiens sibi quam gloriosus et indigens pane ¹⁰ novit
 iustus animas iumentorum suorum viscera autem impiorum crudelia ¹¹ qui operatur terram suam
 saturabitur panibus qui autem sectatur otium stultissimus est ¹² desiderium impii munimentum est
 pessimorum radix autem iustorum proficiet ¹³ propter peccata labiorum ruina proximat malo
 effugiet autem iustus de angustia ¹⁴ de fructu oris sui unusquisque replebitur bonis et iuxta opera
 manuum suarum retribuetur ei ¹⁵ via stulti recta in oculis eius qui autem sapiens est audit consilia
¹⁶ fatuus statim indicat iram suam qui autem dissimulat iniuriam callidus est ¹⁷ qui quod novit
 loquitur index iustitiae est qui autem mentitur testis est fraudulentus ¹⁸ est qui promittit et quasi
 gladio pungitur conscientiae lingua autem sapientium sanitas est ¹⁹ labium veritatis firmum erit in
 perpetuum qui autem testis est repentinus concinnat linguam mendacii ²⁰ dolus in corde cogitantium
 mala qui autem ineunt pacis consilia sequitur eos gaudium ²¹ non contristabit iustum quicquid ei
 acciderit impii autem replebuntur malo ²² abominatio Domino labia mendacia qui autem fideliter
 agunt placent ei ²³ homo versutus celat scientiam et cor insipientium provocabit stultitiam ²⁴ manus
²⁵ fortium dominabitur quae autem remissa est tributis serviet maeror in corde viri humiliabit illud

et sermone bono laetificabitur ²⁶ qui negligit damnum propter amicum iustus est iter autem
 impiorum decipiet eos ²⁷ non inveniet fraudulentus lucrum et substantia hominis erit auri pretium
 28 in semita iustitiae vita iter autem devium ducit ad mortem

Chapter 13

¹ filius sapiens doctrina patris qui autem inlusor est non audit cum arguitur ² de fructu oris homo
 saturabitur bonis anima autem praevaricatorum iniqua ³ qui custodit os suum custodit animam
 suam qui autem inconsideratus est ad loquendum sentiet mala ⁴ vult et non vult piger anima autem
 operantium inpinguabitur ⁵ verbum mendax iustus detestabitur impius confundit et confundetur
 6 iustitia custodit innocentis viam impietas vero peccato subplantat ⁷ est quasi dives cum nihil
 habeat et est quasi pauper cum in multis divitiis sit ⁸ redemptio animae viri divitiae suae qui autem
 pauper est increpationem non sustinet ⁹ lux iustorum laetificat lucerna autem impiorum extinguetur
 10 inter superbos semper iurgia sunt qui autem agunt cuncta consilio reguntur sapientia ¹¹ substantia
 festinata minuetur quae autem paulatim colligitur manu multiplicabitur ¹² spes quae differtur
 adfligit animam lignum vitae desiderium veniens ¹³ qui detrahit alicui rei ipse se in futurum obligat
 qui autem timet praeceptum in pace versabitur ¹⁴ lex sapientis fons vitae ut declinet a ruina mortis
 15 doctrina bona dabit gratiam in itinere contemptorum vorago ¹⁶ astutus omnia agit cum consilio
 qui autem fatuus est aperit stultitiam ¹⁷ nuntius impiii cadet in malum legatus fidelis sanitas
 18 egestas et ignominia ei qui deserit disciplinam qui autem adquiescit arguenti glorificabitur
 19 desiderium si conpleatur delectat animam detestantur stulti eos qui fugiunt mala ²⁰ qui cum
 sapientibus graditur sapiens erit amicus stultorum efficietur similis ²¹ peccatores persequetur malum
 et iustis retribuuntur bona ²² bonus relinquet heredes filios et nepotes et custoditur iusto substantia
 peccatoris ²³ multi cibi in novalibus patrum et alii congregantur absque iudicio ²⁴ qui parcit virgae

25
suae odit filium suum qui autem diligit illum instanter erudit iustus comedit et replet animam
suam venter autem impiorum insaturabilis

Chapter 14

1 sapiens mulier aedificavit domum suam insipiens instructam quoque destruet manibus
2 ambulans recto itinere et timens Deum despicitur ab eo qui infami graditur via 3 in ore stulti virga
superbiae labia sapientium custodiunt eos 4 ubi non sunt boves praesepe vacuum est ubi autem
plurimae segetes ibi manifesta fortitudo bovis 5 testis fidelis non mentietur profert mendacium
6 testis dolosus 7 quaerit derisor sapientiam et non inveniet doctrina prudentium facilis 8 vade contra
virum stultum et nescito labia prudentiae 9 sapientia callidi est intellegere viam suam et imprudentia
stultorum errans 10 stultis inludet peccatum inter iustos morabitur gratia 11 cor quod novit
amaritudinem animae suae in gaudio eius non miscebitur extraneus 12 domus impiorum delebitur
tabernacula iustorum germinabunt 13 est via quae videtur homini iusta novissima autem eius
deducunt ad mortem 14 risus dolore miscebitur et extrema gaudii luctus occupat 15 viis suis
replebitur stultus et super eum erit vir bonus 16 innocens credit omni verbo astutus considerat
gressus suos 17 sapiens timet et declinat malum stultus transilit et confidit 18 inpatiens operabitur
stultitiam et vir versutus odiosus est 19 possidebunt parvuli stultitiam et astuti expectabunt scientiam
20 iacebunt mali ante bonos et impii ante portas iustorum 21 etiam proximo suo pauper odiosus erit
amici vero divitum multi 22 qui despicit proximum suum peccat qui autem miseretur pauperi beatus
erit 23 errant qui operantur malum misericordia et veritas praeparant bona 24 in omni opere erit
abundantia ubi autem verba sunt plurima frequenter egestas 25 corona sapientium divitiae eorum
26 fatuitas stultorum imprudentia 27 liberat animas testis fidelis et profert mendacia versipellis 28 in
timore Domini fiducia fortitudinis et filiis eius erit spes 29 timor Domini fons vitae ut declinet a
ruina mortis 30 in multitudine populi dignitas regis et in paucitate plebis ignominia principis 31 qui

patiens est multa gubernatur prudentia qui autem inpatiens exaltat stultitiam suam ³⁰ vita carniū
 sanitas cordis putredo ossuum invidia ³¹ qui calumniatur egentem exprobrat factori eius honorat
 autem eum qui miseretur pauperis ³² in malitia sua expelletur impius sperat autem iustus in morte
 sua ³³ in corde prudentis requiescit sapientia et indoctos quoque erudiet ³⁴ iustitia elevat gentem
 miseros facit populos peccatum ³⁵ acceptus est regi minister intellegens iracundiam eius inutilis
 sustinebit

Chapter 15

¹ responsio mollis frangit iram sermo durus suscitāt furorem ² lingua sapientium ornat scientiam
 os fatuorum ebullit stultitiam ³ in omni loco oculi Domini contemplantur malos et bonos ⁴ lingua
 placabilis lignum vitae quae inmoderata est conteret spiritum ⁵ stultus inridet disciplinam patris
 sui qui autem custodit increpationes astutior fiet ⁶ domus iusti plurima fortitudo et in fructibus
 impii conturbatur ⁷ labia sapientium disseminabunt scientiam cor stultorum dissimile erit ⁸ victimae
 impiorum abominabiles Domino vota iustorum placabilia ⁹ abominatio est Domino via impii qui
 sequitur iustitiam diligetur ab eo ¹⁰ doctrina mala deserenti viam qui increpationes odit morietur
¹¹ infernus et perditio coram Domino quanto magis corda filiorum hominum ¹² non amat pestilens
 eum qui se corripit nec ad sapientes graditur ¹³ cor gaudens exhilarat faciem in maerore animi
 deicitur spiritus ¹⁴ cor sapientis quaerit doctrinam et os stultorum pascetur inperitia ¹⁵ omnes dies
 pauperis mali segura mens quasi iuge convivium ¹⁶ melius est parum cum timore Domini quam
 thesauri magni et insatiabiles ¹⁷ melius est vocare ad holera cum caritate quam ad vitulum saginatum
 cum odio ¹⁸ vir iracundus provocat rixas qui patiens est mitigat suscitatas ¹⁹ iter pigrorum quasi
 sepes spinarum via iustorum absque offenculo ²⁰ filius sapiens laetificat patrem et stultus homo
 despicit matrem suam ²¹ stultitia gaudium stulto et vir prudens dirigit gressus ²² dissipantur
 cogitationes ubi non est consilium ubi vero plures sunt consilarii confirmantur ²³ laetatur homo

in sententia oris sui et sermo oportunus est optimus²⁴ semita vitae super eruditum ut declinet de
 inferno novissimo²⁵ domum superbiorum demolietur Dominus et firmos facit terminos viduae
 26 abominatio Domini cogitationes malae et purus sermo pulcherrimus²⁷ conturbat domum suam
 qui sectatur avaritiam qui autem odit munera vivet²⁸ mens iusti meditaturoboedientiam os impiorum
 redundat malis²⁹ longe est Dominus ab impiis et orationes iustorum exaudiet³⁰ lux oculorum
 laetificat animam fama bona inpinguat ossa³¹ auris quae audit increpationes vitae in medio
 sapientium commorabitur³² qui abicit disciplinam despicit animam suam qui adquiescit
 increpationibus possessor est cordis³³ timor Domini disciplina sapientiae et gloriam praecedat
 humilitas

Chapter 16

¹ hominis est animum praeparare et Dei gubernare linguam² omnes viae hominum patent oculis
 eius spirituum ponderator est Dominus³ revela Domino opera tua et dirigentur cogitationes tuae
 4 universa propter semet ipsum operatus est Dominus impium quoque ad diem malum⁵ abominatio
 Domini omnis arrogans etiam si manus ad manum fuerit non erit innocens⁶ misericordia et veritate
 redimitur iniquitas et in timore Domini declinatur a malo⁷ cum placuerint Domino viae hominis
 inimicos quoque eius convertet ad pacem⁸ melius est parum cum iustitia quam multi fructus cum
 iniquitate⁹ cor hominis disponet viam suam sed Domini est dirigere gressus eius¹⁰ divinatio in
 labiis regis in iudicio non errabit os eius¹¹ pondus et statera iudicia Domini sunt et opera eius
 omnes lapides sacculi¹² abominabiles regi qui agunt impie quoniam iustitia firmatur solium
 13 voluntas regum labia iusta qui recta loquitur diligitur¹⁴ indignatio regis nuntii mortis et vir
 sapiens placabit eam¹⁵ in hilaritate vultus regis vita et clementia eius quasi imber serotinus
 16 posside sapientiam quia auro melior est et adquire prudentiam quia pretiosior est argento¹⁷ semita
 iustorum declinat mala custos animae suae servat viam suam¹⁸ contritionem praecedat superbia

et ante ruinam exaltatur spiritus¹⁹ melius est humiliari cum mitibus quam dividere spolia cum
 superbis²⁰ eruditus in verbo repperiet bona et qui in Domino sperat beatus est²¹ qui sapiens corde
 est appellabitur prudens et qui dulcis eloquio maiora percipiet²² fons vitae eruditio possidentis
 doctrina stultorum fatuitas²³ cor sapientis erudiet os eius et labiis illius addet gratiam²⁴ favus
 mellis verba conposita dulcedo animae et sanitas ossuum²⁵ est via quae videtur homini recta et
 novissimum eius ducit ad mortem²⁶ anima laborantis laborat sibi quia compulit eum os suum²⁷ vir
 impius fodit malum et in labiis eius ignis ardescit²⁸ homo perversus suscitatur lites et verbosus
 separat principes²⁹ vir iniquus lactat amicum suum et ducit eum per viam non bonam³⁰ qui
 adtonitis oculis cogitat prava mordens labia sua perficit malum³¹ corona dignitatis senectus in viis
 iustitiae repperietur³² melior est patiens viro forte et qui dominatur animo suo expugnatore urbium
³³ sortes mittuntur in sinu sed a Domino temperantur

Chapter 17

¹ melior est buccella sicca cum gaudio quam domus plena victimis cum iurgio² servus sapiens
 dominabitur filiis stultis et inter fratres hereditatem dividet³ sicut igne probatur argentum et aurum
 camino ita corda probat Dominus⁴ malus oboedit linguae iniquae et fallax obtemperat labiis
 mendacibus⁵ qui despicit pauperem exprobrat factori eius et qui in ruina laetatur alterius non erit
 inpunitus⁶ corona senum filii filiorum et gloria filiorum patres sui⁷ non decent stultum verba
 conposita nec principem labium mentiens⁸ gemma gratissima expectatio praestolantis quocumque
 se verterit prudenter intellegit⁹ qui celat delictum quaerit amicitias qui altero sermone repetit
 separat foederatos¹⁰ plus proficit correptio apud prudentem quam centum plagae apud stultum
¹¹ semper iurgia quaerit malus angelus autem crudelis mittetur contra eum¹² expedit magis ursae
 occurrere raptis fetibus quam fatuo confidenti sibi in stultitia sua¹³ qui reddit mala pro bonis non
 recedet malum de domo eius¹⁴ qui dimittit aquam caput est iurgiorum et antequam patiat

¹⁵
 contumeliam iudicium deserit et qui iustificat impium et qui condemnat iustum abominabilis
¹⁶
 est uterque apud Dominum quid prodest habere divitias stultum cum sapientiam emere non
¹⁷ ¹⁸
 possit omni tempore diligit qui amicus est et frater in angustiis conprobatur homo stultus
¹⁹
 plaudet manibus cum sponderit pro amico suo qui meditatur discordiam diligit rixas et qui
²⁰
 exaltat ostium quaerit ruinam qui perversi cordis est non inveniet bonum et qui vertit linguam
²¹ ²²
 incidet in malum natus est stultus in ignominiam suam sed nec pater in fatuo laetabitur animus
²³
 gaudens aetatem floridam facit spiritus tristis exsiccatur ossa munera de sinu impius accipit ut
²⁴ ²⁵
 pervertat semitas iudicii in facie prudentis lucet sapientia oculi stultorum in finibus terrae ira
²⁶
 patris filius stultus et dolor matris quae genuit eum non est bonum damnum inferre iusto nec
²⁷
 percutere principem qui recta iudicat qui moderatur sermones suos doctus et prudens est et
²⁸
 pretiosi spiritus vir eruditus stultus quoque si tacuerit sapiens putabitur et si conpresserit labia
 sua intellegens

Chapter 18

¹ ²
 occasiones quaerit qui vult recedere ab amico omni tempore erit exprobrabilis non recipit
³
 stultus verba prudentiae nisi ea dixeris quae versantur in corde eius impius cum in profundum
⁴
 venerit peccatorum contemnit sed sequitur eum ignominia et obprobrium aqua profunda verba
⁵
 ex ore viri et torrens redundans fons sapientiae accipere personam impii non est bonum ut declines
⁶ ⁷
 a veritate iudicii labia stulti inmiscunt se rixis et os eius iurgia provocat os stulti contritio eius
⁸
 et labia illius ruina animae eius verba bilinguis quasi simplicia et ipsa perveniunt usque ad interiora
⁹ ¹⁰
 ventris qui mollis et dissolutus est in opere suo frater est sua opera dissipantis turris fortissima
¹¹
 nomen Domini ad ipsum currit iustus et exaltabitur substantia divitis urbs roboris eius et quasi
¹²
 murus validus circumdans eum antequam coneratur exaltatur cor hominis et antequam glorificetur
¹³
 humiliatur qui prius respondit quam audiat stultum se esse demonstrat et confusione dignum

¹⁴ spiritus viri sustentat inbecillitatem suam spiritum vero ad irascendum facilem quis poterit
¹⁵ sustinere ¹⁶ cor prudens possidebit scientiam et auris sapientium quaerit doctrinam ¹⁷ donum
 hominis dilatat viam eius et ante principes spatium ei facit ¹⁸ iustus prior est accusator sui venit
 amicus eius et investigavit eum ¹⁹ contradictiones comprimit sors et inter potentes quoque diiudicat
²⁰ frater qui adiuvatur a fratre quasi civitas firma et iudicia quasi vectes urbium ²¹ de fructu oris
 viri replebitur venter eius et genimina labiorum illius saturabunt eum ²² mors et vita in manu
 linguae qui diligunt eam comedent fructus eius ²³ qui invenit mulierem invenit bonum et hauriet
 iucunditatem a Domino ²⁴ cum obsecrationibus loquetur pauper et dives effabitur rigide ²⁵ vir
 amicalis ad societatem magis amicus erit quam frater

Chapter 19

¹ melior est pauper qui ambulat in simplicitate sua quam torquens labia insipiens ² ubi non est
 scientia animae non est bonum et qui festinus est pedibus offendit ³ stultitia hominis subplantat
 gressus eius et contra Deum fervet animo suo ⁴ divitiae addunt amicos plurimos a paupere autem
 et hii quos habuit separantur ⁵ testis falsus non erit impunitus et qui mendacia loquitur non effugiet
⁶ multi colunt personam potentis et amici sunt dona tribuenti ⁷ fratres hominis pauperis oderunt
 eum insuper et amici procul recesserunt ab eo qui tantum verba sectatur nihil habebit ⁸ qui autem
 possessor est mentis diligit animam suam et custos prudentiae inveniet bona ⁹ testis falsus non erit
 impunitus et qui loquitur mendacia peribit ¹⁰ non decent stultum deliciae nec servum dominari
 principibus ¹¹ doctrina viri per patientiam noscitur et gloria eius est iniqua praetergredi ¹² sicut
 fremitus leonis ita et regis ira et sicut ros super herbam ita hilaritas eius ¹³ dolor patris filius stultus
 et tecta iugiter perstillantia litigiosa mulier ¹⁴ domus et divitiae dantur a patribus a Domino autem
 proprie uxor prudens ¹⁵ pigredo inmittit soporem et anima dissoluta esuriet ¹⁶ qui custodit mandatum
 custodit animam suam qui autem negligit vias suas mortificabitur ¹⁷ feneratur Domino qui miseretur

pauperis et vicissitudinem suam reddet ei¹⁸ erudi filium tuum ne desperes ad interfectionem autem
 eius ne ponas animam tuam¹⁹ qui inpatiens est sustinebit damnum et cum rapuerit aliud adponet
 20 audi consilium et suscipe disciplinam ut sis sapiens in novissimis tuis²¹ multae cogitationes in
 corde viri voluntas autem Domini permanebit²² homo indigens misericors est et melior pauper
 quam vir mendax²³ timor Domini ad vitam et in plenitudine commorabitur absque visitatione
 pessimi²⁴ abscondit piger manum suam sub ascella nec ad os suum adplicat eam²⁵ pestilente
 flagellato stultus sapientior erit sin autem corripueris sapientem intellet disciplinam²⁶ qui adfligit
 patrem et fugat matrem ignominiosus est et infelix²⁷ non cesses fili audire doctrinam nec ignores
 sermones scientiae²⁸ testis iniquus deridet iudicium et os impiorum devorat iniquitatem²⁹ parata
 sunt derisoribus iudicia et mallei percutientes stultorum corporibus

Chapter 20

1 luxuriosa res vinum et tumultuosa ebrietas quicumque his delectatur non erit sapiens² sicut
 rugitus leonis ita terror regis qui provocat eum peccat in animam suam³ honor est homini qui
 separat se a contentionibus omnes autem stulti miscentur contumeliis⁴ propter frigus piger arare
 noluit mendicabit ergo aestate et non dabitur ei⁵ sicut aqua profunda sic consilium in corde viri
 sed homo sapiens exhauriet illud⁶ multi homines misericordes vocantur virum autem fidelem quis
 inveniet⁷ iustus qui ambulat in simplicitate sua beatos post se filios derelinquet⁸ rex qui sedet in
 solio iudicii dissipat omne malum intuitu suo⁹ quis potest dicere mundum est cor meum purus
 sum a peccato¹⁰ pondus et pondus mensura et mensura utrumque abominabile est apud Deum
 11 ex studiis suis intellegitur puer si munda et si recta sint opera eius¹² aurem audientem et oculum
 videntem Dominus fecit utrumque¹³ noli diligere somnum ne te egestas opprimat aperi oculos
 tuos et saturare panibus¹⁴ malum est malum est dicit omnis emptor et cum recesserit tunc gloriabitur
 15 est aurum et multitudo gemmarum vas autem pretiosum labia scientiae¹⁶ tolle vestimentum

eius qui fideiussor extitit alieni et pro extraneis aufer pignus ab eo ¹⁷ suavis est homini panis
 mendacii et postea implebitur os eius calculo ¹⁸ cogitationes consiliis roborantur et gubernaculis
 tractanda sunt bella ¹⁹ ei qui revelat mysteria et ambulat fraudulenter et dilatat labia sua ne
 commiscearis ²⁰ qui maledicit patri suo et matri extinguetur lucerna eius in mediis tenebris
²¹ hereditas ad quam festinatur in principio in novissimo benedictione carebit ²² ne dicas reddam
 malum expecta Dominum et liberabit te ²³ abominatio est apud Deum pondus et pondus statera
 dolosa non est bona ²⁴ a Domino diriguntur gressus viri quis autem hominum intellegere potest
 viam suam ²⁵ ruina est hominis devorare sanctos et post vota tractare ²⁶ dissipat impios rex sapiens
 et curvat super eos fornicem ²⁷ lucerna Domini spiraculum hominis quae investigat omnia secreta
 ventris ²⁸ misericordia et veritas custodiunt regem et roboratur clementia thronus eius ²⁹ exultatio
 iuvenum fortitudo eorum et dignitas senum canities ³⁰ livor vulneris absterget mala et plagae in
 secretioribus ventris

Chapter 21

¹ sicut divisiones aquarum ita cor regis in manu Domini quocumque voluerit inclinabit illud
² omnis via viri recta sibi videtur adpendit autem corda Dominus ³ facere misericordiam et iudicium
 magis placent Domino quam victimae ⁴ exaltatio oculorum et dilatatio cordis lucerna impiorum
 peccatum ⁵ cogitationes robusti semper in abundantia omnis autem piger semper in egestate ⁶ qui
 congregat thesauros lingua mendacii vanus est et inpingetur ad laqueos mortis ⁷ rapinae impiorum
 detrahent eos quia noluerunt facere iudicium ⁸ perversa via viri aliena est qui autem mundus est
 rectum opus eius ⁹ melius est sedere in angulo domatis quam cum muliere litigiosa et in domo
 communi ¹⁰ anima impii desiderat malum non miserebitur proximo suo ¹¹ multato pestilente
 sapientior erit parvulus et si sectetur sapientem sumet scientiam ¹² excogitat iustus de domo impii
 ut detrahat impios in malum ¹³ qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis et ipse clamabit et

¹⁴
 non exaudietur munus absconditum extinguet iras et donum in sinu indignationem maximam
¹⁵ gaudium iusto est facere iudicium et pavor operantibus iniquitatem ¹⁶ vir qui erraverit a via
 doctrinae in coetu gigantum commorabitur ¹⁷ qui diligit epulas in egestate erit qui amat vinum et
 pinguia non ditabitur ¹⁸ pro iusto datur impius et pro rectis iniquus ¹⁹ melius est habitare in terra
 deserta quam cum muliere rixosa et iracunda ²⁰ thesaurus desiderabilis et oleum in habitaculo iusti
 et imprudens homo dissipabit illud ²¹ qui sequitur iustitiam et misericordiam inveniet vitam et
 iustitiam et gloriam ²² civitatem fortium ascendit sapiens et destruxit robur fiducia eius ²³ qui
 custodit os suum et linguam suam custodit ab angustiis animam suam ²⁴ superbus et arrogans
 vocatur indoctus qui in ira operatur superbiam ²⁵ desideria occidunt pigrum noluerunt enim
 quicquam manus eius operari ²⁶ tota die concupiscit et desiderat qui autem iustus est tribuet et non
 cessabit ²⁷ hostiae impiorum abominabiles quia offeruntur ex scelere ²⁸ testis mendax peribit vir
 oboediens loquitur victoriam ²⁹ vir impius procaciter obfirmat vultum suum qui autem rectus est
 corrigit viam suam ³⁰ non est sapientia non est prudentia non est consilium contra Dominum
³¹ equus paratur ad diem belli Dominus autem salutem tribuet

Chapter 22

¹ melius est nomen bonum quam divitiae multae super argentum et aurum gratia bona ² dives
 et pauper obviaverunt sibi utriusque operator est Dominus ³ callidus vidit malum et abscondit se
 innocens pertransiit et adflictus est damno ⁴ finis modestiae timor Domini divitiae et gloria et vita
⁵ arma et gladii in via perversi custos animae suae longe recedit ab eis ⁶ proverbium est adulescens
 iuxta viam suam etiam cum senuerit non recedet ab ea ⁷ dives pauperibus imperat et qui accipit
 mutuum servus est fenerantis ⁸ qui seminat iniquitatem metet mala et virga irae suae consummabitur
⁹ qui pronus est ad misericordiam benedicetur de panibus enim suis dedit pauperi ¹⁰ eice derisorem
 et exibat cum eo iurgium cessabuntque causae et contumeliae ¹¹ qui diligit cordis munditiam propter

gratiam labiorum suorum habebit amicum regem¹² oculi Domini custodiunt scientiam et
 subplantantur verba iniqui¹³ dicit piger leo foris in medio platearum occidendus sum¹⁴ fovea
 profunda os alienae cui iratus est Dominus incidet in eam¹⁵ stultitia conligata est in corde pueri
 et virga disciplinae fugabit eam¹⁶ qui calumniatur pauperem ut augeat divitias suas dabit ipse
 ditiori et egebit¹⁷ inclina aurem tuam et audi verba sapientium adpone autem cor ad doctrinam
 meam¹⁸ quae pulchra erit tibi cum servaveris eam in ventre tuo et redundabit in labiis tuis¹⁹ ut
 sit in Domino fiducia tua unde et ostendi eam tibi hodie²⁰ ecce descripsi eam tibi tripliciter in
 cogitationibus et scientia²¹ ut ostenderem tibi firmitatem et eloquia veritatis respondere ex his illi
 qui misit te²² non facias violentiam pauperi quia pauper est neque conteras egenum in porta²³ quia
 Dominus iudicabit causam eius et configet eos qui confixerint animam eius²⁴ noli esse amicus
 homini iracundo neque ambules cum viro furioso²⁵ ne forte discas semitas eius et sumas scandalum
 animae tuae²⁶ noli esse cum his qui defigunt manus suas et qui vades se offerunt pro debitis²⁷ si
 enim non habes unde restituas quid causae est ut tollat operimentum de cubili tuo²⁸ ne transgrediaris
 terminos antiquos quos posuerunt patres tui²⁹ vidisti virum velocem in opere suo coram regibus
 stabit nec erit ante ignobiles

Chapter 23

¹ quando sederis ut comedas cum principe diligenter adtende quae posita sunt ante faciem tuam
² et statue cultrum in gutture tuo si tamen habes in potestate animam tuam³ ne desideres de cibis
 eius in quo est panis mendacii⁴ noli laborare ut diteris sed prudentiae tuae pone modum⁵ ne erigas
 oculos tuos ad opes quas habere non potes quia facient sibi pinnas quasi aquilae et avolabunt in
 caelum⁶ ne comedas cum homine invido et ne desideres cibos eius⁷ quoniam in similitudinem
 arioli et coniectoris aestimat quod ignorat comede et bibe dicet tibi et mens eius non est tecum
⁸ cibos quos comederas evomes et perdes pulchros sermones tuos⁹ in auribus insipientium ne
 loquaris quia despicient doctrinam eloquii tui¹⁰ ne attingas terminos parvulorum et agrum

¹¹
 pupillorum ne introeas ¹¹ propinquus enim eorum Fortis est et ipse iudicabit contra te causam
¹² illorum ¹² ingrediatur ad doctrinam cor tuum et aures tuae ad verba scientiae ¹³ noli subtrahere a
¹⁴ puero disciplinam si enim percusseris eum virga non morietur ¹⁴ tu virga percuties eum et animam
¹⁵ eius de inferno liberabis ¹⁵ fili mi si sapiens fuerit animus tuus gaudebit tecum cor meum ¹⁶ et
¹⁷ exultabunt renes mei cum locuta fuerint rectum labia tua ¹⁷ non aemuletur cor tuum peccatores
¹⁸ sed in timore Domini esto tota die ¹⁸ quia habebis spem in novissimo et praestolatio tua non
¹⁹ auferetur ¹⁹ audi fili mi et esto sapiens et dirige in via animum tuum ²⁰ noli esse in conviviis
²¹ potatorum nec in comesationibus eorum qui carnes ad vescendum conferunt ²¹ quia vacantes
²² potibus et dantes symbola consumentur et vestietur pannis dormitatio ²² audi patrem tuum qui
²³ genuit te et ne contempnas cum senuerit mater tua ²³ veritatem eme et noli vendere sapientiam et
²⁴ doctrinam et intellegentiam ²⁴ exultat gaudio pater iusti qui sapientem genuit laetabitur in eo
²⁵ gaudeat pater tuus et mater tua et exultet quae genuit te ²⁶ praebe fili mi cor tuum mihi et oculi
²⁷ tui vias meas custodiant ²⁷ fovea enim profunda est meretrix et puteus angustus aliena ²⁸ insidiatur
²⁹ in via quasi latro et quos incautos viderit interficit ²⁹ cui vae cuius patri vae cui rixae cui foveae
³⁰ cui sine causa vulnera cui suffusio oculorum ³⁰ nonne his qui morantur in vino et student calicibus
³¹ epotandis ³¹ ne intuearis vinum quando flavescit cum splenduerit in vitro color eius ingreditur
³² blande ³² sed in novissimo mordebit ut coluber et sicut regulus venena diffundet ³³ oculi tui
³⁴ videbunt extraneas et cor tuum loquetur perversa ³⁴ et eris sicut dormiens in medio mari et quasi
³⁵ sopitus gubernator amisso clavo ³⁵ et dices verberaverunt me sed non dolui traxerunt me et ego
 non sensi quando evigilabo et rursum vina repperiam

Chapter 24

¹ ne aemuleris viros malos nec desideres esse cum eis ² quia rapinas meditatur mens eorum et
³ fraudes labia eorum loquuntur ³ sapientia aedificabitur domus et prudentia roborabitur ⁴ in doctrina

replebuntur cellaria universa substantia pretiosa et pulcherrima ⁵ vir sapiens et fortis est et vir
 doctus robustus et validus ⁶ quia cum dispositione initur bellum et erit salus ubi multa consilia sunt
⁷ excelsa stulto sapientia in porta non aperiet os suum ⁸ qui cogitat malefacere stultus vocabitur
⁹ cogitatio stulti peccatum est et abominatio hominum detractor ¹⁰ si desperaveris lassus in die
 angustiae inminuetur fortitudo tua ¹¹ erue eos qui ducuntur ad mortem et qui trahuntur ad interitum
 liberare ne cesses ¹² si dixeris vires non suppetunt qui inspector est cordis ipse intellegit et
 servatorem animae tuae nihil fallit reddetque homini iuxta opera sua ¹³ comede fili mi mel quia
 bonum est et favum dulcissimum gutturi tuo ¹⁴ sic et doctrina sapientiae animae tuae quam cum
 inveneris habebis in novissimis et spes tua non peribit ¹⁵ ne insidieris et quaeras impietatem in
 domo iusti neque vastes requiem eius ¹⁶ septies enim cadet iustus et resurget impii autem corrueunt
 in malum ¹⁷ cum ceciderit inimicus tuus ne gaudeas et in ruina eius ne exultet cor tuum ¹⁸ ne forte
 videat Dominus et displiceat ei et auferat ab eo iram suam ¹⁹ ne contendas cum pessimis nec
 aemuleris impios ²⁰ quoniam non habent futurorum spem mali et lucerna impiorum extinguetur
²¹ time Dominum fili mi et regem et cum detractoribus non commiscearis ²² quoniam repente
 consurget perditio eorum et ruinam utriusque quis novit ²³ haec quoque sapientibus cognoscere
 personam in iudicio non est bonum ²⁴ qui dicit impio iustus es maledicent ei populi et detestabuntur
 eum tribus ²⁵ qui arguunt laudabuntur et super ipsos veniet benedictio ²⁶ labia deosculabitur qui
 recta verba respondet ²⁷ praepara foris opus tuum et diligenter exerce agrum tuum ut postea aedifices
 domum tuam ²⁸ ne sis testis frustra contra proximum tuum nec lactes quemquam labiis tuis ²⁹ ne
 dicas quomodo fecit mihi sic faciam ei reddam unicuique secundum opus suum ³⁰ per agrum
 hominis pigri transivi et per vineam viri stulti ³¹ et ecce totum repleverant urticae operuerant
 superficiem eius spinae et maceria lapidum destructa erat ³² quod cum vidissem posui in corde
 meo et exemplo didici disciplinam ³³ parum inquam dormies modicum dormitabis pauxillum
 manus conseres ut quiescas ³⁴ et veniet quasi cursor egestas tua et mendicitas quasi vir armatus

Chapter 25

¹ haec quoque parabolae Salomonis quas transtulerunt viri Ezechiae regis Iuda ² gloria Dei
³ celare verbum et gloria regum investigare sermonem ³ caelum sursum et terra deorsum et cor regum
⁴ inscrutabile ⁴ aufer robiginem de argento et egredietur vas purissimum ⁵ aufer impietatem de vultu
⁶ regis et firmabitur iustitia thronus eius ⁶ ne gloriosus appareas coram rege et in loco magnorum ne
⁷ steteris ⁷ melius est enim ut dicatur tibi ascende huc quam ut humiliaris coram principe ⁸ quae
⁹ viderunt oculi tui ne proferas in iurgio cito ne postea emendare non possis cum dehonestaveris
⁹ amicum tuum ⁹ causam tuam tracta cum amico tuo et secretum extraneo non reveles ¹⁰ ne forte
¹¹ insultet tibi cum audierit et exprobrare non cesset ¹¹ mala aurea in lectis argenteis qui loquitur
¹² verbum in tempore suo ¹² inauris aurea et margaritum fulgens qui arguit sapientem et aurem
¹³ oboedientem ¹³ sicut frigus nivis in die messis ita legatus fidelis ei qui misit eum animam illius
¹⁴ requiescere facit ¹⁴ nubes et ventus et pluviae non sequentes vir gloriosus et promissa non complens
¹⁵ ¹⁵ patientia lenietur princeps et lingua mollis confringet duritiam ¹⁶ mel invenisti comede quod
¹⁷ sufficit tibi ne forte saturatus evomas illud ¹⁷ subtrahe pedem tuum de domo proximi tui nequando
¹⁸ satiatu oderit te ¹⁸ iaculum et gladius et sagitta acuta homo qui loquitur contra proximum suum
¹⁹ testimonium falsum ¹⁹ dens putridus et pes lapsus qui sperat super infideli in die angustiae ²⁰ et
²¹ amittit pallium in die frigoris acetum in nitro et qui cantat carmina cordi pessimo ²¹ si esurierit
²² inimicus tuus ciba illum et si sitierit da ei aquam bibere ²² prunam enim congregabis super caput
²³ eius et Dominus reddet tibi ²³ ventus aquilo dissipat pluvias et facies tristis linguam detrahentem
²⁴ ²⁴ melius est sedere in angulo domatis quam cum muliere litigiosa et in domo communi ²⁵ aqua
²⁶ frigida animae sitienti et nuntius bonus de terra longinqua ²⁶ fons turbatus pede et vena corrupta
²⁷ iustus cadens coram impio ²⁷ sicut qui mel multum comedit non est ei bonum sic qui scrutator est
²⁸ maiestatis opprimetur gloria ²⁸ sicut urbs patens et absque murorum ambitu ita vir qui non potest
in loquendo cohibere spiritum suum

Chapter 26

¹ quomodo nix aestate et pluvia in messe sic indecens est stulto gloria ² sicut avis ad alia
 transvolans et passer quolibet vadens sic maledictum frustra prolatum in quempiam superveniet
³ flagellum equo et camus asino et virga dorso imprudentium ⁴ ne respondeas stulto iuxta stultitiam
 suam ne efficiaris ei similis ⁵ responde stulto iuxta stultitiam suam ne sibi sapiens esse videatur
⁶ claudus pedibus et iniquitatem bibens qui mittit verba per nuntium stultum ⁷ quomodo pulchras
 frustra habet claudus tibias sic indecens est in ore stultorum parabola ⁸ sicut qui mittit lapidem in
 acervum Mercurii ita qui tribuit insipienti honorem ⁹ quomodo si spina nascatur in manu temulenti
 sic parabola in ore stultorum ¹⁰ iudicium determinat causas et qui inponit stulto silentium iras
 mitigat ¹¹ sicut canis qui revertitur ad vomitum suum sic imprudens qui iterat stultitiam suam
¹² vidisti hominem sapientem sibi videri magis illo spem habebit stultus ¹³ dicit piger leaena in
 via leo in itineribus ¹⁴ sicut ostium vertitur in cardine suo ita piger in lectulo suo ¹⁵ abscondit piger
 manus sub ascellas suas et laborat si ad os suum eas converterit ¹⁶ sapientior sibi piger videtur
 septem viris loquentibus sententias ¹⁷ sicut qui adprehendit auribus canem sic qui transit et inpatiens
 commiscetur rixae alterius ¹⁸ sicut noxius est qui mittit lanceas et sagittas et mortem ¹⁹ sic vir qui
 fraudulenter nocet amico suo et cum fuerit deprehensus dicit ludens feci ²⁰ cum defecerint ligna
 extinguetur ignis et susurrone subtracto iurgia conquiescunt ²¹ sicut carbones ad prunam et ligna
 ad ignem sic homo iracundus suscitatur rixas ²² verba susurronis quasi simplicia et ipsa perveniunt
 ad intima ventris ²³ quomodo si argento sordido ornare velis vas fictile sic labia tumentia cum
 pessimo corde sociata ²⁴ labiis suis intellegitur inimicus cum in corde tractaverit dolos ²⁵ quando
 submiserit vocem suam ne credideris ei quoniam septem nequitiae sunt in corde illius ²⁶ qui operit
 odium fraudulenter revelabitur malitia eius in concilio ²⁷ qui fodit foveam incidet in eam et qui
 volvit lapidem revertetur ad eum ²⁸ lingua fallax non amat veritatem et os lubricum operatur ruinas

Chapter 27

¹ ne glories in crastinum ignorans quid superventura pariat dies ² laudet te alienus et non os
³ tuum extraneus et non labia tua ³ grave est saxum et onerosa harena sed ira stulti utroque gravior
⁴ ira non habet misericordiam nec erumpens furor et impetum concitati ferre quis poterit ⁵ melior
⁶ est manifesta correptio quam amor absconditus ⁶ meliora sunt vulnera diligentis quam fraudulenta
⁷ odientis oscula ⁷ anima saturata calcabit favum anima esuriens et amarum pro dulce sumet ⁸ sicut
⁹ avis transmigrans de nido suo sic vir qui relinquit locum suum ⁹ unguento et variis odoribus
¹⁰ delectatur cor et bonis amici consiliis anima dulcoratur ¹⁰ amicum tuum et amicum patris tui ne
dimiseris et domum fratris tui ne ingrediaris in die afflictionis tuae melior est vicinus iuxta quam
¹¹ frater procul ¹¹ stude sapientiae fili mi et laetifica cor meum ut possim exprobranti respondere
¹² sermonem ¹² astutus videns malum absconditus est parvuli transeuntes sustinere dispendia ¹³ tolle
¹⁴ vestimentum eius qui spondit pro extraneo et pro alienis auferto pignus ¹⁴ qui benedicit proximo
¹⁵ suo voce grandi de nocte consurgens maledicenti similis erit ¹⁵ tecta perstillantia in die frigoris et
¹⁶ litigiosa mulier comparantur ¹⁶ qui retinet eam quasi qui ventum teneat et oleum dexterarum suarum
¹⁷ vocabit ¹⁷ ferrum ferro acuitur et homo exacuit faciem amici sui ¹⁸ qui servat ficum comedit
¹⁹ fructus eius et qui custos est domini sui glorificabitur ¹⁹ quomodo in aquis resplendent vultus
²⁰ prospicientium sic corda hominum manifesta sunt prudentibus ²⁰ infernus et perditio non replentur
²¹ similiter et oculi hominum insatiabiles ²¹ quomodo probatur in conflatorio argentum et in fornace
²² aurum sic probatur homo ore laudantis ²² si contuderis stultum in pila quasi tisanas feriente desuper
²³ pilo non auferetur ab eo stultitia eius ²³ diligenter agnosce vultum pecoris tui tuosque greges
²⁴ considera ²⁴ non enim habebis iugiter potestatem sed corona tribuetur in generatione generationum
²⁵ aperta sunt prata et apparuerunt herbae virentes et collecta sunt faena de montibus ²⁶ agni ad
²⁷ vestimentum tuum et hedi agri pretium ²⁷ sufficiat tibi lac caprarum in cibos tuos in necessaria
domus tuae et ad victum ancillis tuis

Chapter 28

¹ fugit impius nemine persequente iustus autem quasi leo confidens absque terrore erit ² propter
 peccata terrae multi principes eius et propter hominis sapientiam et horum scientiam quae dicuntur
 vita ducis longior erit ³ vir pauper calumnians pauperes similis imbri vehementi in quo paratur
 fames ⁴ qui derelinquunt legem laudant impium qui custodiunt succenduntur contra eum ⁵ viri mali
 non cogitant iudicium qui autem requirunt Dominum animadvertunt omnia ⁶ melior est pauper
 ambulans in simplicitate sua quam dives pravis itineribus ⁷ qui custodit legem filius sapiens est
 qui pascit comesatores confundit patrem suum ⁸ qui coacervat divitias usuris et fenore liberali in
 pauperes congregat eas ⁹ qui declinat aurem suam ne audiat legem oratio eius erit execrabilis ¹⁰ qui
 decipit iustos in via mala in interitu suo corruiet et simplices possidebunt bona ¹¹ sapiens sibi videtur
 vir dives pauper autem prudens scrutabitur eum ¹² in exultatione iustorum multa gloria regnantibus
 impiis ruinae hominum ¹³ qui abscondit scelera sua non dirigetur qui confessus fuerit et reliquerit
 ea misericordiam consequetur ¹⁴ beatus homo qui semper est pavidus qui vero mentis est durae
 corruiet in malum ¹⁵ leo rugiens et ursus esuriens princeps impius super populum pauperem ¹⁶ dux
 indigens prudentia multos opprimet per calumniam qui autem odit avaritiam longi fient dies eius
¹⁷ hominem qui calumniatur animae sanguinem si usque ad lacum fugerit nemo sustentet ¹⁸ qui
 ambulat simpliciter salvus erit qui perversis ingreditur viis concidet semel ¹⁹ qui operatur terram
 suam saturabitur panibus qui sectatur otium replebitur egestate ²⁰ vir fidelis multum laudabitur qui
 autem festinat ditari non erit innocens ²¹ qui cognoscit in iudicio faciem non facit bene iste et pro
 buccella panis deserit veritatem ²² vir qui festinat ditari et aliis invidet ignorat quod egestas
 superveniat ei ²³ qui corripit hominem gratiam postea inveniet apud eum magis quam ille qui per
 linguae blandimenta decipit ²⁴ qui subtrahit aliquid a patre suo et matre et dicit hoc non est peccatum
 particeps homicidae est ²⁵ qui se iactat et dilatat iurgia concitat qui sperat in Domino saginabitur
²⁶ qui confidit in corde suo stultus est qui autem graditur sapienter iste salvabitur ²⁷ qui dat pauperi
 non indigebit qui despicit deprecantem sustinebit penuriam ²⁸ cum surrexerint impii abscondentur
 homines cum illi perierint multiplicabuntur iusti

Chapter 29

¹ viro qui corripientem dura cervice contemnit repentinus superveniet interitus et eum sanitas
² non sequitur in multiplicatione iustorum laetabitur vulgus cum impii sumpserint principatum
³ gemet populus vir qui amat sapientiam laetificat patrem suum qui autem nutrit scorta perdet
⁴ substantiam rex iustus erigit terram vir avarus destruet eam ⁵ homo qui blandis fictisque sermonibus
⁶ loquitur amico suo rete expandit gressibus eius peccantem virum iniquum involvet laqueus et
⁷ iustus laudabit atque gaudebit novit iustus causam pauperum impius ignorat scientiam ⁸ homines
⁹ pestilentes dissipant civitatem sapientes avertunt furorem vir sapiens si cum stulto contenderit
¹⁰ sive irascatur sive rideat non inveniet requiem viri sanguinum oderunt simplicem iusti quaerunt
¹¹ animam eius totum spiritum suum profert stultus sapiens differt et reservat in posterum
¹² princeps qui libenter audit verba mendacii omnes ministros habebit impios ¹³ pauper et creditor
¹⁴ obviam fuerunt sibi utriusque inluminator est Dominus rex qui iudicat in veritate pauperes
¹⁵ thronus eius in aeternum firmabitur virga atque correptio tribuet sapientiam puer autem qui
¹⁶ dimittitur voluntati suae confundet matrem suam in multiplicatione impiorum multiplicabuntur
¹⁷ scelera et iusti ruinas eorum videbunt erudi filium tuum et refrigerabit te et dabit delicias animae
¹⁸ tuae cum prophetia defecerit dissipabitur populus qui custodit legem beatus est ¹⁹ servus verbis
²⁰ non potest erudiri quia quod dicis intellegit et respondere contemnit vidisti hominem velocem
²¹ ad loquendum stulti magis speranda est quam illius correptio qui delicate a pueritia nutrit servum
²² suum postea illum sentiet contumacem vir iracundus provocat rixas et qui ad indignandum facilis
²³ est erit ad peccata proclivior superbum sequitur humilitas et humilem spiritu suscipiet gloria
²⁴ qui cum fure partitur odit animam suam adiurantem audit et non indicat ²⁵ qui timet hominem
²⁶ cito corruet qui sperat in Domino sublevabitur multi requirunt faciem principis et a Domino
²⁷ iudicium egreditur singulorum abominantur iusti virum impium et abominantur impii eos qui
 in recta sunt via

Chapter 30

¹ verba Congregantis filii Vomentis visio quam locutus est vir cum quo est Deus et qui Deo
² secum morante confortatus ait stultissimus sum virorum et sapientia hominum non est mecum
³ non didici sapientiam et non novi sanctorum scientiam ⁴ quis ascendit in caelum atque descendit
 quis continuit spiritum manibus suis quis conligavit aquas quasi in vestimento quis suscitavit omnes
⁵ terminos terrae quod nomen eius et quod nomen filii eius si nosti omnis sermo Dei ignitus clypeus
⁶ est sperantibus in se ne addas quicquam verbis illius et arguaris inveniarisque mendax ⁷ duo
⁸ rogavi te ne deneges mihi antequam moriar vanitatem et verba mendacia longe fac a me
⁹ mendicitatem et divitias ne dederis mihi tribue tantum victui meo necessaria ne forte saturatus
 inliciar ad negandum et dicam quis est Dominus et egestate compulsus furer et peierem nomen Dei
¹⁰ mei ne accuses servum ad dominum suum ne forte maledicat tibi et corruas ¹¹ generatio quae
¹² patri suo maledicit et quae non benedicit matri suae generatio quae sibi munda videtur et tamen
¹³ non est lota a sordibus suis generatio cuius excelsi sunt oculi et palpebrae eius in alta subrectae
¹⁴ generatio quae pro dentibus gladios habet et commandit molaribus suis ut comedat inopes de
¹⁵ terra et pauperes ex hominibus sanguisugae duae sunt filiae dicentes adfer adfer tria sunt
¹⁶ insaturabilia et quartum quod numquam dicit sufficit infernus et os vulvae et terra quae non
¹⁷ satiatur aqua ignis vero numquam dicit sufficit oculum qui subsannat patrem et qui despicit
¹⁸ partum matris suae effodiant corvi de torrentibus et comedant illum filii aquilae tria sunt difficilia
¹⁹ mihi et quartum penitus ignoro viam aquilae in caelo viam colubri super petram viam navis in
²⁰ medio mari et viam viri in adolescentula talis est via mulieris adulterae quae comedit et tergens
²¹ os suum dicit non sum operata malum per tria movetur terra et quartum non potest sustinere
²² per servum cum regnaverit per stultum cum saturatus fuerit cibo ²³ per odiosam mulierem cum
²⁴ in matrimonio fuerit adsumpta et per ancillam cum heres fuerit dominae suae quattuor sunt
²⁵ minima terrae et ipsa sunt sapientiora sapientibus formicae populus infirmus quae praeparant
²⁶ in messe cibum sibi lepusculus plebs invalida quae conlocat in petra cubile suum ²⁷ regem

²⁸
 lucusta non habet et egreditur universa per turmas ²⁸ stilio manibus nititur et moratur in aedibus
²⁹ ³⁰
 regis ²⁹ tria sunt quae bene gradiuntur et quartum quod incedit feliciter ³⁰ leo fortissimus bestiarum
³¹ ³²
 ad nullius pavebit occursum ³¹ gallus succinctus lumbos et aries nec est rex qui resistat ei ³² et
 qui stultus apparuit postquam elatus est in sublime si enim intellexisset ori inposuisset manum
³³
³³ qui autem fortiter premit ubera ad eliciendum lac exprimit butyrum et qui vehementer emungitur
 elicit sanguinem et qui provocat iras producit discordias

Chapter 31

¹ ²
 verba Lamuhel regis visio qua erudivit eum mater sua ² quid dilecte mi quid dilecte uteri mei
³
 quid dilecte votorum meorum ³ ne dederis mulieribus substantiam tuam et vias tuas ad delendos
⁴
 reges ⁴ noli regibus o Lamuhel noli regibus dare vinum quia nullum secretum est ubi regnat ebrietas
⁵ ⁶
 ne forte bibat et obliviscatur iudiciorum et mutet causam filiorum pauperis ⁶ date siceram
⁷
 maerentibus et vinum his qui amaro sunt animo ⁷ bibant ut obliviscantur egestatis suae et doloris
⁸ ⁹
 non recordentur amplius ⁸ aperi os tuum muto et causis omnium filiorum qui pertranseunt ⁹ aperi
¹⁰
 os tuum decerne quod iustum est et iudica inopem et pauperem ¹⁰ aleph mulierem fortem quis
¹¹
 inveniet procul et de ultimis finibus pretium eius ¹¹ beth confidit in ea cor viri sui et spoliis non
¹² ¹³
 indigebit ¹² gimel reddet ei bonum et non malum omnibus diebus vitae suae ¹³ deleth quaesivit
¹⁴
 lanam et linum et operata est consilio manuum suarum ¹⁴ he facta est quasi navis institoris de longe
¹⁵
 portat panem suum ¹⁵ vav et de nocte surrexit deditque praedam domesticis suis et cibaria ancillis
¹⁶ ¹⁷
 suis ¹⁶ zai consideravit agrum et emit eum de fructu manuum suarum plantavit vineam ¹⁷ heth
¹⁸
 accinxit fortitudine lumbos suos et roboravit brachium suum ¹⁸ teth gustavit quia bona est negotiatio
¹⁹
 eius non extinguetur in nocte lucerna illius ¹⁹ ioth manum suam misit ad fortia et digiti eius
²⁰
 adprehenderunt fusum ²⁰ caph manum suam aperuit inopi et palmas suas extendit ad pauperem
²¹
²¹ lameth non timebit domui suae a frigoribus nivis omnes enim domestici eius vestiti duplicibus
²² ²³
²² mem stragulam vestem fecit sibi byssus et purpura indumentum eius ²³ nun nobilis in portis vir

eius quando sederit cum senatoribus terrae ²⁴ samech sindonem fecit et vendidit et cingulum tradidit
 Chananeo ²⁵ ain fortitudo et decor indumentum eius et ridebit in die novissimo ²⁶ phe os suum
 aperuit sapientiae et lex clementiae in lingua eius ²⁷ sade considerat semitas domus suae et panem
 otiosa non comedet ²⁸ coph surrexerunt filii eius et beatissimam praedicaverunt vir eius et laudavit
 eam ²⁹ res multae filiae congregaverunt divitias tu supergressa es universas ³⁰ sin fallax gratia et
 vana est pulchritudo mulier timens Dominum ipsa laudabitur

Ecclesiastes

Chapter 1

¹ verba Ecclesiastes filii David regis Hierusalem ² vanitas vanitatum dixit Ecclesiastes vanitas
 vanitatum omnia vanitas ³ quid habet amplius homo de universo labore suo quod laborat sub sole
⁴ generatio praeterit et generatio advenit terra vero in aeternum stat ⁵ oritur sol et occidit et ad locum
 suum revertitur ibique renascens ⁶ gyrat per meridiem et flectitur ad aquilonem lustrans universa
 circuitu pergit spiritus et in circulos suos regreditur ⁷ omnia flumina intrant mare et mare non
 redundat ad locum unde exeunt flumina revertuntur ut iterum fluant ⁸ cunctae res difficiles non
 potest eas homo explicare sermone non saturatur oculus visu nec auris impletur auditu ⁹ quid est
 quod fuit ipsum quod futurum est quid est quod factum est ipsum quod fiendum est ¹⁰ nihil sub
 sole novum nec valet quisquam dicere ecce hoc recens est iam enim praecessit in saeculis quae
 fuerunt ante nos ¹¹ non est priorum memoria sed nec eorum quidem quae postea futura sunt erit
 recordatio apud eos qui futuri sunt in novissimo ¹² ego Ecclesiastes fui rex Israhel in Hierusalem
¹³ et proposui in animo meo quaerere et investigare sapienter de omnibus quae fiunt sub sole hanc
 occupationem pessimam dedit Deus filiis hominum ut occuparentur in ea ¹⁴ vidi quae fiunt cuncta
 sub sole et ecce universa vanitas et adflictio spiritus ¹⁵ perversi difficile corriguntur et stultorum
 infinitus est numerus ¹⁶ locutus sum in corde meo dicens ecce magnus effectus sum et praecessi
 sapientia omnes qui fuerunt ante me in Hierusalem et mens mea contemplata est multa sapienter

et didicit¹⁷ dedique cor meum ut scirem prudentiam atque doctrinam erroresque et stultitiam et
 agnovi quod in his quoque esset labor et adfliccio spiritus¹⁸ eo quod in multa sapientia multa sit
 indignatio et qui addit scientiam addat et laborem

Chapter 2

¹ dixi ego in corde meo vadam et affluam deliciis et fruar bonis et vidi quod hoc quoque esset
² vanitas³ risum reputavi errorem et gaudio dixi quid frustra deciperis³ cogitavi in corde meo
 abstrahere a vino carnem meam ut animum meum transferrem ad sapientiam devitareque stultitiam
 donec viderem quid esset utile filiis hominum quod facto opus est sub sole numero dierum vitae
⁴ suae⁵ magnificavi opera mea aedificavi mihi domos plantavi vineas⁵ feci hortos et pomeria et
⁶ consevi ea cuncti generis arboribus⁶ extruxi mihi piscinas aquarum ut inrigarem silvam lignorum
⁷ germinantium⁷ possedi servos et ancillas multamque familiam habui armenta quoque et magnos
⁸ ovium greges ultra omnes qui fuerunt ante me in Hierusalem⁸ coacervavi mihi argentum et aurum
 et substantias regum ac provinciarum feci mihi cantores et cantrices et delicias filiorum hominum
⁹ scyphos et urceos in ministerio ad vina fundenda⁹ et supergressus sum opibus omnes qui fuerunt
¹⁰ ante me in Hierusalem sapientia quoque perseveravit mecum¹⁰ et omnia quae desideraverunt oculi
 mei non negavi eis nec prohibui cor quin omni voluptate frueretur et oblectaret se in his quae
¹¹ paraveram et hanc ratus sum partem meam si uterer labore meo¹¹ cumque me convertissem ad
 universa opera quae fecerant manus meae et ad labores in quibus frustra sudaveram vidi in omnibus
¹² vanitatem et adflectionem animi et nihil permanere sub sole¹² transivi ad contemplandam sapientiam
¹³ erroresque et stultitiam quid est inquam homo ut sequi possit regem factorem suum¹³ et vidi quia
¹⁴ tantum praecederet sapientia stultitiam quantum differt lux tenebris¹⁴ sapientis oculi in capite eius
¹⁵ stultus in tenebris ambulat et didici quod unus utriusque esset interitus¹⁵ et dixi in corde meo si
 unus et stulti et meus occasus erit quid mihi prodest quod maiorem sapientiae dedi operam locutusque
¹⁶ cum mente mea animadverti quod hoc quoque esset vanitas¹⁶ non enim erit memoria sapientis
 similiter ut stulti in perpetuum et futura tempora oblivione cuncta pariter obruent moritur doctus
¹⁷ similiter et indoctus¹⁷ et idcirco taeduit me vitae meae videntem mala esse universa sub sole et

cuncta vanitatem atque adflictionem spiritus¹⁸ rursum detestatus sum omnem industriam meam¹⁹
 quae sub sole studiosissime laboravi habiturus heredem post me quem ignoro utrum sapiens an
 stultus futurus sit et dominabitur in laboribus meis quibus desudavi et sollicitus fui et est quicquam²⁰
 tam vanum unde cessavi renuntiavitque cor meum ultra laborare sub sole²¹ nam cum alius
 laboret in sapientia et doctrina et sollicitudine homini otioso quaesita dimittit et hoc ergo vanitas²²
 et magnum malum quid enim proderit homini de universo labore suo et adflictione spiritus qua²³
 sub sole cruciatus est cuncti dies eius doloribus et aerumnis pleni sunt nec per noctem mente²⁴
 requiescit et haec non vanitas est nonne melius est comedere et bibere et ostendere animae suae²⁵
 bona de laboribus suis et hoc de manu Dei est quis ita vorabit et deliciis affluet ut ego²⁶ homini
 bono in conspectu suo dedit Deus sapientiam et scientiam et laetitiam peccatori autem dedit
 adflictionem et curam superfluum ut addat et congreget et tradat ei qui placuit Deo sed et hoc vanitas
 et cassa sollicitudo mentis

Chapter 3

¹ omnia tempus habent et suis spatiis transeunt universa sub caelo² tempus nascendi et tempus
 moriendi tempus plantandi et tempus evellendi quod plantatum est³ tempus occidendi et tempus
 sanandi tempus destruendi et tempus aedificandi⁴ tempus flendi et tempus ridendi tempus plangendi
 et tempus saltandi⁵ tempus spargendi lapides et tempus colligendi tempus amplexandi et tempus
 longe fieri a complexibus⁶ tempus acquirendi et tempus perdendi tempus custodiendi et tempus
 abiciendi⁷ tempus scindendi et tempus consuendi tempus tacendi et tempus loquendi⁸ tempus
 dilectionis et tempus odii tempus belli et tempus pacis⁹ quid habet amplius homo de labore suo
¹⁰ vidi adflictionem quam dedit Deus filiis hominum ut distendantur in ea¹¹ cuncta fecit bona in
 tempore suo et mundum tradidit disputationi eorum ut non inveniat homo opus quod operatus est
 Deus ab initio usque ad finem¹² et cognovi quod non esset melius nisi laetari et facere bene in
 vita sua¹³ omnis enim homo qui comedit et bibit et videt bonum de labore suo hoc donum Dei est
¹⁴ didici quod omnia opera quae fecit Deus perseverent in perpetuum non possumus eis quicquam
 addere nec auferre quae fecit Deus ut timeatur¹⁵ quod factum est ipsum permanet quae futura sunt

iam fuerunt et Deus instaurat quod abiit ¹⁶ vidi sub sole in loco iudicii impietatem et in loco iustitiae
 iniquitatem ¹⁷ et dixi in corde meo iustum et impium iudicabit Deus et tempus omni rei tunc erit
 dixi in corde meo de filiis hominum ut probaret eos Deus et ostenderet similes esse bestiis
 idcirco unus interitus est hominis et iumentorum et aequa utriusque condicio sicut moritur homo
 sic et illa moriuntur similiter spirant omnia et nihil habet homo iumento amplius cuncta subiacent
 vanitati ²⁰ et omnia pergunt ad unum locum de terra facta sunt et in terram pariter revertentur
 quis novit si spiritus filiorum Adam ascendat sursum et si spiritus iumentorum descendat deorsum
 et deprehendi nihil esse melius quam laetari hominem in opere suo et hanc esse partem illius
 quis enim eum adducet ut post se futura cognoscat

Chapter 4

verti me ad alia et vidi calumnias quae sub sole geruntur et lacrimas innocentum et consolatorem
 neminem nec posse resistere eorum violentiae cunctorum auxilio destitutos ² et laudavi magis
 mortuos quam viventes ³ et feliciorum utroque iudicavi qui necdum natus est nec vidit mala quae
 sub sole fiunt ⁴ rursum contemplatus omnes labores hominum et industrias animadverti patere
 invidiae proximi et in hoc ergo vanitas et cura superflua est ⁵ stultus complicat manus suas et comedit
 carnes suas dicens ⁶ melior est pugillus cum requie quam plena utraque manus cum labore et
 adflictione animi ⁷ considerans repperi et aliam vanitatem sub sole ⁸ unus est et secundum non
 habet non filium non fratrem et tamen laborare non cessat nec satiantur oculi eius divitiis nec
 recogitat dicens cui laboro et fraudo animam meam bonis in hoc quoque vanitas est et adflictio
 pessima ⁹ melius ergo est duos simul esse quam unum habent enim emolumentum societatis suae
 si unus ceciderit ab altero fulciatur vae soli quia cum ruerit non habet sublevantem ¹¹ et si
 dormierint duo fovebuntur mutuo unus quomodo calefiet ¹² et si quispiam praevaluerit contra unum
 duo resistent ei funiculus triplex difficile rumpitur ¹³ melior est puer pauper et sapiens rege sene
 et stulto qui nescit providere in posterum ¹⁴ quod et de carcere catenisque interdum quis egrediatur
 ad regnum et alius natus in regno inopia consumatur ¹⁵ vidi cunctos viventes qui ambulant sub

sole cum adolescente secundo qui consurgit pro eo¹⁶ infinitus numerus est populi omnium qui fuerunt ante eum et qui postea futuri sunt non laetabuntur in eo sed et hoc vanitas et adflictio spiritus¹⁷ custodi pedem tuum ingrediens domum Dei multo enim melior est oboedientia quam stultorum victimae qui nesciunt quid faciant mali

Chapter 5

¹ ne temere quid loquaris neque cor tuum sit velox ad proferendum sermonem coram Deo Deus enim in caelo et tu super terram idcirco sint pauci sermones tui² multas curas sequuntur somnia et in multis sermonibus invenitur stultitia³ si quid vovisti Deo ne moreris reddere displicet enim ei infidelis et stulta promissio sed quodcumque voveris redde⁴ multoque melius est non vovere quam post votum promissa non complere⁵ ne dederis os tuum ut peccare faciat carnem tuam neque dicas coram angelo non est providentia ne forte iratus Deus super sermone tuo dissipet cuncta opera manuum tuarum⁶ ubi multa sunt somnia plurimae vanitates et sermones innumeri tu vero Deum time⁷ si videris calumnias egenorum et violenta iudicia et subverti iustitiam in provincia non mireris super hoc negotio quia excelso alius excelsior est et super hos quoque eminentiores sunt alii⁸ et insuper universae terrae rex imperat servienti⁹ avarus non implebitur pecunia et qui amat divitias fructus non capiet ex eis et hoc ergo vanitas¹⁰ ubi multae sunt opes multi et qui comedant eas et quid prodest possessori nisi quod cernit divitias oculis suis¹¹ dulcis est somnus operanti sive parum sive multum comedat saturitas autem divitis non sinit dormire eum¹² est et alia infirmitas pessima quam vidi sub sole divitiae conservatae in malum domini sui¹³ pereunt enim in adflictione pessima generavit filium qui in summa egestate erit¹⁴ sicut egressus est nudus de utero matris suae sic revertetur et nihil auferet secum de labore suo¹⁵ miserabilis prorsus infirmitas quomodo venit sic revertetur quid ergo prodest ei quod laboravit in ventum¹⁶ cunctis diebus vitae suae comedit in tenebris et in curis multis et in aerumna atque tristitia¹⁷ hoc itaque mihi visum est bonum ut comedat quis et bibat et fruatur laetitia ex labore suo quod laboravit ipse sub sole numerum dierum vitae suae quos dedit ei Deus et haec est pars illius¹⁸ et omni homini cui dedit Deus divitias atque substantiam potestatemque ei tribuit ut comedat ex eis et fruatur parte sua et laetetur de labore

suo hoc est donum Dei ¹⁹ non enim satis recordabitur dierum vitae suae eo quod Deus occupet
deliciis cor eius

Chapter 6

¹ est et aliud malum quod vidi sub sole et quidem frequens apud homines ² vir cui dedit Deus
divitias et substantiam et honorem et nihil deest animae eius ex omnibus quae desiderat nec tribuit
ei potestatem Deus ut comedat ex eo sed homo extraneus vorabit illud hoc vanitas et magna miseria
³ est si genuerit quispiam centum et vixerit multos annos et plures dies aetatis habuerit et anima
illius non utatur bonis substantiae suae sepulturaque careat de hoc ego pronuntio quod melior illo
sit abortivus ⁴ frustra enim venit et pergit ad tenebras et oblivione delebitur nomen eius ⁵ non vidit
solem neque cognovit distantiam boni et mali ⁶ etiam si duobus milibus annis vixerit et non fuerit
perfruitus bonis nonne ad unum locum properant omnia ⁷ omnis labor hominis in ore eius sed anima
illius non impletur ⁸ quid habet amplius sapiens ab stulto et quid pauper nisi ut pergat illuc ubi est
vita ⁹ melius est videre quod cupias quam desiderare quod nescias sed et hoc vanitas est et
praesumptio spiritus ¹⁰ qui futurus est iam vocatum est nomen eius et scitur quod homo sit et non
possit contra fortiorem se in iudicio contendere ¹¹ verba sunt plurima multa in disputando habentia
vanitatem

Chapter 7

¹ quid necesse est homini maiora se quaerere cum ignoret quid conducat sibi in vita sua numero
dierum peregrinationis suae et tempore quo velut umbra praeterit aut quis ei poterit indicare quid
post eum futurum sub sole sit ² melius est nomen bonum quam unguenta pretiosa et dies mortis
die nativitatis ³ melius est ire ad domum luctus quam ad domum convivii in illa enim finis cunctorum
admonetur hominum et vivens cogitat quid futurum sit ⁴ melior est ira risu quia per tristitiam vultus
corrigitur animus delinquentis ⁵ cor sapientium ubi tristitia est et cor stultorum ubi laetitia ⁶ melius
est a sapiente corripiri quam stultorum adulatione decipi ⁷ quia sicut sonitus spinarum ardentium

8
 sub olla sic risus stulti sed et hoc vanitas calumnia conturbat sapientem et perdet robur cordis
 9
 illius melior est finis orationis quam principium melior est patiens arrogante 10 ne velox sis ad
 11
 irascendum quia ira in sinu stulti requiescit ne dicas quid putas causae est quod priora tempora
 12
 meliora fuere quam nunc sunt stulta est enim huiuscemodi interrogatio utilior est sapientia cum
 13
 divitiis et magis prodest videntibus solem sicut enim protegit sapientia sic protegit pecunia hoc
 14
 autem plus habet eruditio et sapientia quod vitam tribuunt possessori suo considera opera Dei
 15
 quod nemo possit corrigere quem ille despexerit in die bona frui bonis et malam diem praecave
 16
 sicut enim hanc sic et illam fecit Deus ut non inveniatur homo contra eum iustas querimonias haec
 quoque vidi in diebus vanitatis meae iustus perit in iustitia sua et impius multo vivit tempore in
 17
 malitia sua noli esse iustus multum neque plus sapias quam necesse est ne obstupescas 18 ne
 19
 impie agas multum et noli esse stultus ne moriaris in tempore non tuo bonum est te sustentare
 20
 iustum sed et ab illo ne subtrahas manum tuam quia qui Deum timet nihil negligit sapientia
 21
 confortabit sapientem super decem principes civitatis non est enim homo iustus in terra qui
 22
 faciat bonum et non peccet sed et cunctis sermonibus qui dicuntur ne accommodes cor tuum ne
 23
 forte audias servum tuum maledicentem tibi scit enim tua conscientia quia et tu crebro maledixisti
 24
 aliis cuncta temptavi in sapientia dixi sapiens efficiar et ipsa longius recessit a me 25 multo
 26
 magis quam erat et alta profunditas quis inveniet eam lustravi universa animo meo ut scirem et
 considerarem et quaererem sapientiam et rationem et ut cognoscerem impietatem stulti et errorem
 27
 imprudentium et inveni amariorem morte mulierem quae laqueus venatorum est et sagena cor
 eius vincula sunt manus illius qui placet Deo effugiet eam qui autem peccator est capietur ab illa
 28
 ecce hoc inveni dicit Ecclesiastes unum et alterum ut invenirem rationem quam adhuc quaerit
 anima mea et non inveni virum de mille unum repperi mulierem ex omnibus non inveni
 30
 solummodo hoc inveni quod fecerit Deus hominem rectum et ipse se infinitis miscuerit
 quaestionibus quis talis ut sapiens est et quis cognovit solutionem verbi

Chapter 8

¹ sapientia hominis lucet in vultu eius et potentissimus faciem illius commutavit ² ego os regis
 observo et praecepta iuramenti Dei ³ ne festines recedere a facie eius neque permaneas in opere
 malo quia omne quod voluerit faciet ⁴ et sermo illius potestate plenus est nec dicere ei quisquam
 potest quare ita facis ⁵ qui custodit praeceptum non experietur quicquam mali tempus et
 responsionem cor sapientis intellegit ⁶ omni negotio tempus est et oportunitas et multa hominis
 afflictio ⁷ quia ignorat praeterita et ventura nullo scire potest nuntio ⁸ non est in hominis ditione
 prohibere spiritum nec habet potestatem in die mortis nec sinitur quiescere ingruente bello neque
 salvabit impietas impium ⁹ omnia haec consideravi et dedi cor meum in cunctis operibus quae fiunt
 sub sole interdum dominatur homo homini in malum suum ¹⁰ vidi impios sepultos qui etiam cum
 adviverent in loco sancto erant et laudabantur in civitate quasi iustorum operum sed et hoc vanitas
 est ¹¹ etenim quia non profertur cito contra malos sententia absque ullo timore filii hominum
 perpetrant mala ¹² attamen ex eo quod peccator centies facit malum et per patientiam sustentatur
 ego cognovi quod erit bonum timentibus Deum qui verentur faciem eius ¹³ non sit bonum impio
 nec prolongentur dies eius sed quasi umbra transeant qui non timent faciem Dei ¹⁴ est et alia vanitas
 quae fit super terram sunt iusti quibus multa proveniunt quasi opera egerint impiorum et sunt impii
 qui ita securi sunt quasi iustorum facta habeant sed et hoc vanissimum iudico ¹⁵ laudavi igitur
 laetitiam quod non esset homini bonum sub sole nisi quod comederet et biberet atque gauderet et
 hoc solum secum auferret de labore suo in diebus vitae quos dedit ei Deus sub sole ¹⁶ et adposui
 cor meum ut scirem sapientiam et intellegerem distentionem quae versatur in terra est homo qui
 diebus ac noctibus somnum oculis non capit ¹⁷ et intellexi quod omnium operum Dei nullam possit
 homo invenire rationem eorum quae fiunt sub sole et quanto plus laboraverit ad quaerendum tanto
 minus inveniat etiam si dixerit sapiens se nosse non poterit repperire

Chapter 9

¹ omnia haec tractavi in corde meo ut curiose intellegerem sunt iusti atque sapientes et opera
 eorum in manu Dei et tamen nescit homo utrum amore an odio dignus sit ² sed omnia in futuro
 servantur incerta eo quod universa aequae eveniant iusto et impio bono et malo mundo et inmundo
 immolanti victimas et sacrificia contemnenti sicut bonus sic et peccator ut periurus ita et ille qui

³
 verum deierat hoc est pessimum inter omnia quae sub sole fiunt quia eadem cunctis eveniunt
 unde et corda filiorum hominum implentur malitia et contemptu in vita sua et post haec ad inferos
⁴
 deducuntur nemo est qui semper vivat et qui huius rei habeat fiduciam melior est canis vivens
⁵
 leone mortuo viventes enim sciunt se esse morituros mortui vero nihil noverunt amplius nec
⁶
 habent ultra mercedem quia oblivioni tradita est memoria eorum amor quoque et odium et invidia
⁷
 simul perierunt nec habent partem in hoc saeculo et in opere quod sub sole geritur vade ergo et
⁸
 comede in laetitia panem tuum et bibe cum gaudio vinum tuum quia Deo placent opera tua omni
⁹
 tempore sint vestimenta tua candida et oleum de capite tuo non deficiat perfruiere vita cum uxore
 quam diligis cunctis diebus vitae instabilitatis tuae qui dati sunt tibi sub sole omni tempore vanitatis
¹⁰
 tuae haec est enim pars in vita et in labore tuo quod laboras sub sole quodcumque potest manus
 tua facere instanter operare quia nec opus nec ratio nec scientia nec sapientia erunt apud inferos
¹¹
 quo tu properas verti me alio vidique sub sole nec velocium esse cursum nec fortium bellum
 nec sapientium panem nec doctorum divitias nec artificum gratiam sed tempus casumque in omnibus
¹²
 nescit homo finem suum sed sicut pisces capiuntur hamo et sicut aves comprehenduntur laqueo
¹³
 sic capiuntur homines tempore malo cum eis extemplo supervenerit hanc quoque vidi sub sole
¹⁴
 sapientiam et probavi maximam civitas parva et pauci in ea viri venit contra eam rex magnus
¹⁵
 et vallavit eam extruxitque munitiones per gyrum et perfecta est obsidio inventusque in ea vir
 pauper et sapiens liberavit urbem per sapientiam suam et nullus deinceps recordatus est hominis
¹⁶
 illius pauperis et dicebam ego meliorem esse sapientiam fortitudine quomodo ergo sapientia
¹⁷
 pauperis contempta est et verba eius non sunt audita verba sapientium audiuntur in silentio plus
¹⁸
 quam clamor principis inter stultos melior est sapientia quam arma bellica et qui in uno peccaverit
 multa bona perdet

Chapter 10

¹
 muscae morientes perdunt suavitatem unguenti pretiosior est sapientia et gloria parva ad tempus
²
 stultitia cor sapientis in dextera eius et cor stulti in sinistra illius ³ sed et in via stultus ambulans
⁴
 cum ipse insipiens sit omnes stultos aestimat si spiritus potestatem habentis ascenderit super te

locum tuum ne dimiseris quia curatio cessare faciet peccata maxima⁵ est malum quod vidi sub
 sole quasi per errorem egrediens a facie principis⁶ positum stultum in dignitate sublimi et divites
 sedere deorsum⁷ vidi servos in equis et principes ambulantes quasi servos super terram⁸ qui fodit
 foveam incidet in eam et qui dissipat sepem mordebit eum coluber⁹ qui transfert lapides adfligetur
 in eis et qui scindit ligna vulnerabitur ab eis¹⁰ si retunsum fuerit ferrum et hoc non ut prius sed
 hebetatum erit multo labore exacuat et post industriam sequitur sapientia¹¹ si mordeat serpens
 in silentio nihil eo minus habet qui occulte detrahit¹² verba oris sapientis gratia et labia insipientis
 praecipitabunt eum¹³ initium verborum eius stultitia et novissimum oris illius error pessimus
¹⁴ stultus verba multiplicat ignorat homo quid ante se fuerit et quod post futurum est quis illi poterit
 indicare¹⁵ labor stultorum adfliget eos qui nesciunt in urbem pergere¹⁶ vae tibi terra cuius rex
 est puer et cuius principes mane comedunt¹⁷ beata terra cuius rex nobilis est et cuius principes
 vescuntur in tempore suo ad reficiendum et non ad luxuriam¹⁸ in pigritiis humiliabitur contignatio
 et in infirmitate manuum perstillabit domus¹⁹ in risu faciunt panem ac vinum ut epulentur viventes
 et pecuniae oboedient omnia²⁰ in cogitatione tua regi ne detrahas et in secreto cubiculi tui ne
 maledixeris diviti quia avis caeli portabit vocem tuam et qui habet pinna adnuntiabit sententiam

Chapter 11

¹ mitte panem tuum super transeuntes aquas quia post multa tempora invenies illum² da partem
 septem necnon et octo quia ignoras quid futurum sit mali super terram³ si repletae fuerint nubes
 imbrem super terram effundent si ceciderit lignum ad austrum aut ad aquilonem in quocumque
 loco ceciderit ibi erit⁴ qui observat ventum non seminat et qui considerat nubes numquam metet
⁵ quomodo ignoras quae sit via spiritus et qua ratione conpingantur ossa in ventre praegnatis sic
 nescis opera Dei qui fabricator est omnium⁶ mane semina sementem tuam et vespere ne cesset
 manus tua quia nescis quid magis oriatur hoc an illud et si utrumque simul melius erit⁷ dulce lumen
 et delectabile est oculis videre solem⁸ si annis multis vixerit homo et in omnibus his laetatus fuerit

meminisse debet tenebrosi temporis et dierum multorum qui cum venerint vanitatis arguentur
⁹praeterita laetare ergo iuvenis in adulescentia tua et in bono sit cor tuum in diebus iuventutis tuae
 et ambula in viis cordis tui et in intuitu oculorum tuorum et scito quod pro omnibus his adducet te
¹⁰Deus in iudicium aufer iram a corde tuo et amove malitiam a carne tua adulescentia enim et
 voluptas vana sunt

Chapter 12

¹memento creatoris tui in diebus iuventutis tuae antequam veniat tempus afflictionis et
 adpropinquent anni de quibus dicas non mihi placent ²antequam tenebrescat sol et lumen et luna
 et stellae et revertantur nubes post pluviam ³quando commovebuntur custodes domus et nutabuntur
 viri fortissimi et otiosae erunt molentes inminuto numero et tenebrescent videntes per foramina
⁴et claudent ostia in platea in humilitate vocis molentis et consurgent ad vocem volucris et
 obsurdescent omnes filiae carminis ⁵excelsa quoque timebunt et formidabunt in via florebit
 amigdalum inpinguabitur lucusta et dissipabitur capparitis quoniam ibit homo in domum aeternitatis
⁶suae et circumibunt in platea plangentes antequam rumpatur funis argenteus et recurat vitta aurea
 et conteratur hydria super fontem et confringatur rota super cisternam ⁷et revertatur pulvis in terram
 suam unde erat et spiritus redeat ad Deum qui dedit illum ⁸vanitas vanitatum dixit Ecclesiastes
⁹omnia vanitas cumque esset sapientissimus Ecclesiastes docuit populum et enarravit quae fecerit
 et investigans composuit parabolas multas ¹⁰quaesivit verba utilia et conscripsit sermones rectissimos
 ac veritate plenos ¹¹verba sapientium sicut stimuli et quasi clavi in altum defixi quae per
 magistrorum concilium data sunt a pastore uno ¹²his amplius fili mi ne requiras faciendi plures
 libros nullus est finis frequensque meditatio carnis afflictio est ¹³finem loquendi omnes pariter
 audiamus Deum time et mandata eius observa hoc est enim omnis homo

Song of Solomon

Chapter 1

¹ osculetur me osculo oris sui quia meliora sunt ubera tua vino ² fragrantia unguentis optimis
³ oleum effusum nomen tuum ideo adulescentulae dilexerunt te trahe me post te curremus introduxit
 me rex in cellaria sua exultabimus et laetabimur in te memores uberum tuorum super vinum recti
⁴ diligunt te nigra sum sed formonsa filiae Hierusalem sicut tabernacula Cedar sicut pelles Salomonis
⁵ nolite me considerare quod fusca sim quia decoloravit me sol filii matris meae pugnaverunt contra
⁶ me posuerunt me custodem in vineis vineam meam non custodivi indica mihi quem diligit anima
⁷ mea ubi pascas ubi cubes in meridie ne vagari incipiam per greges sodalium tuorum si ignoras
 te o pulchra inter mulieres egredere et abi post vestigia gregum et pasce hedos tuos iuxta tabernacula
⁸ pastorum equitatu meo in curribus Pharaonis adsimilavi te amica mea ⁹ pulchrae sunt genae tuae
¹⁰ sicut turturis collum tuum sicut monilia murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento
¹¹ dum esset rex in accubitu suo nardus mea dedit odorem suum ¹² fasciculus murrae dilectus meus
¹³ mihi inter ubera mea commorabitur botrus cypri dilectus meus mihi in vineis Engaddi ¹⁴ ecce
¹⁵ tu pulchra es amica mea ecce tu pulchra oculi tui columbarum ecce tu pulcher es dilecte mi et
¹⁶ decorus lectulus noster floridus tigna domorum nostrarum cedrina laquearia nostra cypressina

Chapter 2

¹ ego flos campi et lilium convallium ² sicut lilium inter spinas sic amica mea inter filias ³ sicut
 malum inter ligna silvarum sic dilectus meus inter filios sub umbra illius quam desideraveram sedi
⁴ et fructus eius dulcis gutturi meo introduxit me in cellam vinariam ordinavit in me caritatem
⁵ fulcite me floribus stipate me malis quia amore langueo ⁶ leva eius sub capite meo et dextera illius
⁷ amplexabitur me adiuro vos filiae Hierusalem per capreas cervosque camporum ne suscitatis
⁸ neque evigilare faciatis dilectam quoadusque ipsa velit vox dilecti mei ecce iste venit saliens in
⁹ montibus transiliens colles similis est dilectus meus capreae hinuloque cervorum en ipse stat post
¹⁰ parietem nostrum despiciens per fenestras prospiciens per cancellos et dilectus meus loquitur
¹¹ mihi surge propera amica mea formonsa mea et veni iam enim hiemps transiit imber abiit et

¹²
 recessit flores apparuerunt in terra tempus putationis advenit vox turturis audita est in terra nostra
¹³
 ficus protulit grossos suos vineae florent dederunt odorem surge amica mea speciosa mea et veni
¹⁴
 columba mea in foraminibus petrae in caverna maceriae ostende mihi faciem tuam sonet vox tua
¹⁵
 in auribus meis vox enim tua dulcis et facies tua decora capite nobis vulpes vulpes parvulas
¹⁶
 quae demoliuntur vineas nam vinea nostra floruit dilectus meus mihi et ego illi qui pascitur inter
¹⁷
 lilia donec adspiret dies et inclinentur umbrae revertere similis esto dilecte mi capreae aut hinulo
 cervorum super montes Bether

Chapter 3

¹
 in lectulo meo per noctes quaesivi quem diligit anima mea quaesivi illum et non inveni ² surgam
 et circuibo civitatem per vicos et plateas quaeram quem diligit anima mea quaesivi illum et non
³
 inveni invenerunt me vigiles qui custodiunt civitatem num quem dilexit anima mea vidistis
⁴
 paululum cum pertransissem eos inveni quem diligit anima mea tenui eum nec dimittam donec
⁵
 introducam illum in domum matris meae et in cubiculum genetricis meae adiuro vos filiae
 Hierusalem per capreas cervosque camporum ne suscitatis neque evigilare faciatis dilectam donec
⁶
 ipsa velit quae est ista quae ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus murrae et
⁷
 turis et universi pulveris pigmentarii en lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis
⁸
 Israhel omnes tenentes gladios et ad bella doctissimi uniuscuiusque ensis super femur suum
⁹
 propter timores nocturnos ferculum fecit sibi rex Salomon de lignis Libani ¹⁰ columnas eius fecit
 argenteas reclinatorium aureum ascensum purpureum media caritate constravit propter filias
¹¹
 Hierusalem egredimini et videte filiae Sion regem Salomonem in diademate quo coronavit eum
 mater sua in die disponsionis illius et in die laetitiae cordis eius

Chapter 4

¹quam pulchra es amica mea quam pulchra es oculi tui columbarum absque eo quod intrinsecus
 latet capilli tui sicut greges caprarum quae ascenderunt de monte Galaad ²dentes tui sicut greges
 tonsarum quae ascenderunt de lavacro omnes gemellis fetibus et sterilis non est inter eas ³sicut
 vitta coccinea labia tua et eloquium tuum dulce sicut fragmen mali punici ita genae tuae absque eo
 quod intrinsecus latet ⁴sicut turris David collum tuum quae aedificata est cum propugnaculis mille
 clypei pendent ex ea omnis armatura fortium ⁵duo ubera tua sicut duo hinuli capreae gemelli qui
 pascuntur in liliis ⁶donec adspiret dies et inclinentur umbrae vadam ad montem murrae et ad collem
 turis ⁷tota pulchra es amica mea et macula non est in te ⁸veni de Libano sponsa veni de Libano
 veni coronaberis de capite Amana de vertice Sanir et Hermon de cubilibus leonum de montibus
 pardorum ⁹vulnerasti cor meum soror mea sponsa vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum
 et in uno crine colli tui ¹⁰quam pulchrae sunt mammae tuae soror mea sponsa pulchriora ubera
 tua vino et odor unguentorum tuorum super omnia aromata ¹¹favus distillans labia tua sponsa mel
 et lac sub lingua tua et odor vestimentorum tuorum sicut odor turis ¹²hortus conclusus soror mea
 sponsa hortus conclusus fons signatus ¹³emissiones tuae paradisos malorum puniceorum cum
 pomorum fructibus cypri cum nardo ¹⁴nardus et crocus fistula et cinnamomum cum universis
 lignis Libani murra et aloe cum omnibus primis unguentis ¹⁵fons hortorum puteus aquarum
 viventium quae fluunt impetu de Libano ¹⁶surge aquilo et veni auster perfla hortum meum et fluant
 aromata illius

Chapter 5

¹veniat dilectus meus in hortum suum et comedat fructum pomorum suorum veni in hortum
 meum soror mea sponsa messui murram meam cum aromatibus meis comedi favum cum melle
 meo bibi vinum meum cum lacte meo comedite amici bibite et inebriamini carissimi ²ego dormio
 et cor meum vigilat vox dilecti mei pulsantis aperi mihi soror mea amica mea columba mea
 immaculata mea quia caput meum plenum est rore et cincinni mei guttis noctium ³expoliavi me
 tunica mea quomodo induar illa lavi pedes meos quomodo inquinabo illos ⁴dilectus meus misit

manum suam per foramen et venter meus intremuit ad tactum eius ⁵ surrexi ut aperirem dilecto
 meo manus meae stillaverunt murra digiti mei pleni murra probatissima ⁶ pessulum ostii aperui
 dilecto meo at ille declinaverat atque transierat anima mea liquefacta est ut locutus est quaesivi et
 non inveni illum vocavi et non respondit mihi ⁷ invenerunt me custodes qui circumeunt civitatem
 percusserunt me vulneraverunt me tulerunt pallium meum mihi custodes murorum ⁸ adiuro vos
 filiae Hierusalem si inveneritis dilectum meum ut nuntietis ei quia amore langueo ⁹ qualis est
 dilectus tuus ex dilecto o pulcherrima mulierum qualis est dilectus tuus ex dilecto quia sic adiurasti
 nos ¹⁰ dilectus meus candidus et rubicundus electus ex milibus ¹¹ caput eius aurum optimum
 comae eius sicut elatae palmarum nigrae quasi corvus ¹² oculi eius sicut columbae super rivulos
 aquarum quae lacte sunt lotae et resident iuxta fluentia plenissima ¹³ genae illius sicut areolae
 aromatum consitae a pigmentariis labia eius lilia distillantia murram primam ¹⁴ manus illius
 tornatiles aureae plenae hyacinthis venter eius eburneus distinctus sapphyris ¹⁵ crura illius columnae
 marmoreae quae fundatae sunt super bases aureas species eius ut Libani electus ut cedri ¹⁶ guttur
 illius suavissimum et totus desiderabilis talis est dilectus meus et iste est amicus meus filiae
 Hierusalem ¹⁷ quo abiit dilectus tuus o pulcherrima mulierum quo declinavit dilectus tuus et
 quaeremus eum tecum

Chapter 6

¹ dilectus meus descendit in hortum suum ad areolam aromatis ut pascatur in hortis et lilia
 colligat ² ego dilecto meo et dilectus meus mihi qui pascitur inter lilia ³ pulchra es amica mea
 suavis et decora sicut Hierusalem terribilis ut castrorum acies ordinata ⁴ averte oculos tuos a me
 quia ipsi me avolare fecerunt capilli tui sicut grex caprarum quae apparuerunt de Galaad ⁵ dentes
 tui sicut grex ovium quae ascenderunt de lavacro omnes gemellis fetibus et sterilis non est in eis
⁶ sicut cortex mali punici genae tuae absque occultis tuis ⁷ sexaginta sunt reginae et octoginta
 concubinae et adolescentularum non est numerus ⁸ una est columba mea perfecta mea una est matris
 suae electa genetrici suae viderunt illam filiae et beatissimam praedicaverunt reginae et concubinae
 et laudaverunt eam ⁹ quae est ista quae progreditur quasi aurora consurgens pulchra ut luna electa

ut sol terribilis ut acies ordinata¹⁰ descendi ad hortum nucum ut viderem poma convallis ut
 inspicerem si floruisset vinea et germinassent mala punica¹¹ nescivi anima mea conturbavit me
 propter quadrigas Aminadab¹² revertere revertere Sulamitis revertere revertere ut intueamur te

Chapter 7

¹ quid videbis in Sulamiten nisi choros castrorum quam pulchri sunt gressus tui in calciamentis
 filia principis iunctura feminum tuorum sicut monilia quae fabricata sunt manu artificis² umbilicus
 tuus crater tornatilis numquam indigens poculis venter tuus sicut acervus tritici vallatus liliis³ duo
 ubera tua sicut duo hinuli gemelli capreae⁴ collum tuum sicut turris eburnea oculi tui sicut piscinae
 in Esebon quae sunt in porta filiae multitudinis nasus tuus sicut turris Libani quae respicit contra
 Damascum⁵ caput tuum ut Carmelus et comae capitis tui sicut purpura regis vincta canalibus
⁶ quam pulchra es et quam decora carissima in deliciis⁷ statura tua adsimilata est palmae et ubera
 tua botris⁸ dixi ascendam in palmam adprehendam fructus eius et erunt ubera tua sicut botri vineae
 et odor oris tui sicut malorum⁹ guttur tuum sicut vinum optimum dignum dilecto meo ad potandum
 labiisque et dentibus illius ruminandum¹⁰ ego dilecto meo et ad me conversio eius¹¹ veni dilecte
 mi egrediamur in agrum commoremur in villis¹² mane surgamus ad vineas videamus si floruit
 vinea si flores fructus parturiunt si floruerunt mala punica ibi dabo tibi ubera mea¹³ mandragorae
 dederunt odorem in portis nostris omnia poma nova et vetera dilecte mi servavi tibi

Chapter 8

¹ quis mihi det te fratrem meum sugentem ubera matris meae ut inveniam te foris et deosculer
 et iam me nemo despiciat² adprehendam te et ducam in domum matris meae ibi me docebis et
 dabo tibi poculum ex vino condito et mustum malorum granatorum meorum³ leva eius sub capite
 meo et dextera illius amplexabitur me⁴ adiuro vos filiae Hierusalem ne suscitatis et evigilare

⁵
 faciat dilectam donec ipsa velit quae est ista quae ascendit de deserto deliciis affluens et nixa
 super dilectum suum sub arbore malo suscitavi te ibi corrupta est mater tua ibi violata est genetrix
⁶
 tua pone me ut signaculum super cor tuum ut signaculum super brachium tuum quia fortis est ut
⁷
 mors dilectio dura sicut inferus aemulatio lampades eius lampades ignis atque flammarum aquae
 multae non poterunt extinguere caritatem nec flumina obruent illam si dederit homo omnem
⁸
 substantiam domus suae pro dilectione quasi nihil despicient eum soror nostra parva et ubera non
⁹
 habet quid faciemus sorori nostrae in die quando adloquenda est si murus est aedificemus super
¹⁰
 eum propugnacula argentea si ostium est conpingamus illud tabulis cedrinis ego murus et ubera
¹¹
 mea sicut turris ex quo facta sum coram eo quasi pacem repperiens vinea fuit Pacifico in ea quae
¹²
 habet populos tradidit eam custodibus vir adfert pro fructu eius mille argenteos vinea mea coram
¹³
 me est mille tui Pacifice et ducenti his qui custodiunt fructus eius quae habitas in hortis amici
 auscultant fac me audire vocem tuam

Isaiah

Chapter 1

¹
 visio Isaiae filii Amos quam vidit super Iudam et Hierusalem in diebus Oziae Ioatham Ahaz
²
 Ezechiae regum Iuda audite caeli et auribus percipe terra quoniam Dominus locutus est filios
³
 enutrivi et exaltavi ipsi autem spreverunt me cognovit bos possessorem suum et asinus praesepe
⁴
 domini sui Israhel non cognovit populus meus non intellexit vae genti peccatrici populo gravi
 iniquitate semini nequam filiis sceleratis dereliquerunt Dominum blasphemaverunt Sanctum Israhel
⁵
 abalienati sunt retrorsum super quo percutiam vos ultra addentes praevaricationem omne caput
⁶
 languidum et omne cor maerens a planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas vulnus et
⁷
 livor et plaga tumens non est circumligata nec curata medicamine neque fota oleo terra vestra
 deserta civitates vestrae succensae igni regionem vestram coram vobis alieni devorant et desolabitur
⁸
 sicut in vastitate hostili et derelinquetur filia Sion ut umbraculum in vinea et sicut tugurium in

cucumerario sicut civitas quae vastatur⁹ nisi Dominus exercituum reliquisset nobis semen quasi
 Sodoma fuisset et quasi Gomorra similes essemus¹⁰ audite verbum Domini principes
 Sodomorum percipite auribus legem Dei nostri populus Gomorrae¹¹ quo mihi multitudinem
 victimarum vestrarum dicit Dominus plenus sum holocausta arietum et adipem pinguium et
 sanguinem vitulorum et agnorum et hircorum nolui¹² cum veneritis ante conspectum meum quis
 quaesivit haec de manibus vestris ut ambularetis in atriis meis¹³ ne adferatis ultra sacrificium
 frustra incensum abominatio est mihi neomeniam et sabbatum et festivitates alias non feram iniqui
 sunt coetus vestri¹⁴ kalendas vestras et sollemnitates vestras odivit anima mea facta sunt mihi
 molesta laboravi sustinens¹⁵ et cum extenderitis manus vestras avertam oculos meos a vobis et
 cum multiplicaveritis orationem non audiam manus vestrae sanguine plenae sunt¹⁶ lavamini mundi
 estote auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis quiescite agere perverse¹⁷ discite
 benefacere quaerite iudicium subvenite oppresso iudicate pupillo defendite viduam¹⁸ et venite et
 arguite me dicit Dominus si fuerint peccata vestra ut coccinum quasi nix dealbabuntur et si fuerint
 rubra quasi vermiculus velut lana erunt¹⁹ si volueritis et audieritis bona terrae comedetis²⁰ quod
 si nolueritis et me provocaveritis ad iracundiam gladius devorabit vos quia os Domini locutum est
²¹ quomodo facta est meretrix civitas fidelis plena iudicii iustitia habitavit in ea nunc autem
²² homicidae²³ argentum tuum versum est in scoriam vinum tuum mixtum est aqua²⁴ principes tui
 infideles socii furum omnes diligunt munera sequuntur retributiones pupillo non iudicant et causa
 viduae non ingreditur ad eos²⁵ propter hoc ait Dominus exercituum Fortis Israhel heu consolabor
 super hostibus meis et vindicabor de inimicis meis²⁶ et convertam manum meam ad te et excoquam
 ad purum scoriam tuam et auferam omne stagnum tuum²⁷ et restituam iudices tuos ut fuerunt prius
 et consiliarios tuos sicut antiquitus post haec vocaberis civitas iusti urbs fidelis²⁸ Sion in iudicio
 redimetur et reducent eam in iustitia²⁹ et conteret scelestos et peccatores simul et qui dereliquerunt
 Dominum consumentur³⁰ confundentur enim ab idolis quibus sacrificaverunt et erubescetis super
 hortis quos elegeratis³¹ cum fueritis velut quercus defluentibus foliis et velut hortus absque aqua
 et erit fortitudo vestra ut favilla stuppae et opus vestrum quasi scintilla et succendetur utrumque
 simul et non erit qui extinguat

Chapter 2

¹ verbum quod vidit Isaias filius Amos super Iudam et Hierusalem ² et erit in novissimis diebus
 praeeparatus mons domus Domini in vertice montium et elevabitur super colles et fluent ad eum
³ omnes gentes et ibunt populi multi et dicent venite et ascendamus ad montem Domini et ad domum
 Dei Iacob et docebit nos vias suas et ambulabimus in semitis eius quia de Sion exhibit lex et verbum
⁴ Domini de Hierusalem et iudicabit gentes et arguet populos multos et conflabunt gladios suos in
 vomeres et lanceas suas in falces non levabit gens contra gentem gladium nec exercebuntur ultra
⁵ ad proelium ⁶ domus Iacob venite et ambulemus in lumine Domini ⁶ proiecisti enim populum tuum
 domum Iacob quia repleti sunt ut olim et augures habuerunt ut Philisthim et pueris alienis adhererunt
⁷ repleta est terra argento et auro et non est finis thesaurorum eius ⁸ et repleta est terra eius equis
 et innumerabiles quadrigae eius et repleta est terra eius idolis opus manuum suarum adoraverunt
⁹ quod fecerunt digiti eorum et incurvavit se homo et humiliatus est vir ne ergo dimittas eis
¹⁰ ingredi in petram abscondere fossa humo a facie timoris Domini et a gloria maiestatis eius
¹¹ oculi sublimis hominis humiliati sunt et incurvabitur altitudo virorum exaltabitur autem Dominus
¹² solus in die illa ¹² quia dies Domini exercituum super omnem superbum et excelsum et super
 omnem arrogantem et humiliabitur ¹³ et super omnes cedros Libani sublimes et erectas et super
 omnes quercus Basan ¹⁴ et super omnes montes excelsos et super omnes colles elevatos ¹⁵ et super
 omnem turrem excelsam et super omnem murum munitum ¹⁶ et super omnes naves Tharsis et
 super omne quod visu pulchrum est ¹⁷ et incurvabitur sublimitas hominum et humiliabitur altitudo
 virorum et elevabitur Dominus solus in die illa ¹⁸ et idola penitus conterentur ¹⁹ et introibunt in
 speluncas petrarum et in voragines terrae a facie formidinis Domini et a gloria maiestatis eius cum
²⁰ surrexerit percutere terram ²⁰ in die illa proiciet homo idola argenti sui et simulacra auri sui quae
²¹ fecerat sibi ut adoraret talpas et vespertiliones ²¹ et ingredietur fissuras petrarum et cavernas
 saxorum a facie formidinis Domini et a gloria maiestatis eius cum surrexerit percutere terram
²² quiescite ergo ab homine cuius spiritus in naribus eius quia excelsus reputatus est ipse

Chapter 3

¹ ecce enim Dominator Deus exercituum auferet ab Hierusalem et ab Iuda validum et fortem
 omne robur panis et omne robur aquae ² fortem et virum bellatorem iudicem et prophetam et ariolum
 et senem ³ principem super quinquaginta et honorabilem vultu et consiliarium sapientem de
 architectis et prudentem eloqui mystici ⁴ et dabo pueros principes eorum et effeminati dominabuntur
 eis ⁵ et inruet populus vir ad virum unusquisque ad proximum suum tumultuabitur puer contra
 senem et ignobilis contra nobilem ⁶ adprehendet enim vir fratrem suum domesticum patris sui
 vestimentum tibi est princeps esto noster ruina autem haec sub manu tua ⁷ respondebit in die illa
 dicens non sum medicus et in domo mea non est panis neque vestimentum nolite constituere me
 principem populi ⁸ ruit enim Hierusalem et Iudas concidit quia lingua eorum et adinventiones
 eorum contra Dominum ut provocarent oculos maiestatis eius ⁹ agnitio vultus eorum respondit eis
 et peccatum suum quasi Sodomae praedicaverunt nec absconderunt vae animae eorum quoniam
 reddita sunt eis mala ¹⁰ dicite iusto quoniam bene quoniam fructum adinventionum suarum comedet
 vae impio in malum retributio enim manuum eius fiet ei ¹¹ ¹² populum meum exactores sui
 spoliaverunt et mulieres dominatae sunt eius popule meus qui beatum te dicunt ipsi te decipiunt et
 viam gressuum tuorum dissipant ¹³ stat ad iudicandum Dominus et stat ad iudicandos populos
 Dominus ad iudicium veniet cum senibus populi sui et principibus eius vos enim depasti estis
 vineam meam et rapina pauperis in domo vestra ¹⁴ ¹⁵ quare adteritis populum meum et facies pauperum
 commolitis dicit Dominus Deus exercituum ¹⁶ et dixit Dominus pro eo quod elevatae sunt filiae
 Sion et ambulaverunt extento collo et nutibus oculorum ibant et plaudebant ambulabant et in pedibus
 suis conposito gradu incedebant ¹⁷ decalvabit Dominus verticem filiarum Sion et Dominus crinem
 earum nudabit ¹⁸ in die illa auferet Dominus ornatum calciamentorum et lunulas ¹⁹ et torques et
 monilia et armillas et mitras ²⁰ discriminalia et periscelidas et murenulas et olfactoriola et inaures
 et anulos et gemmas in fronte pendentes ²¹ ²² et mutatoria et pallia et lintheamina et acus ²³ et
 specula et sindones et vittas et theristra ²⁴ et erit pro suavi odore fetor et pro zona funiculus et pro
 crispanti crine calvitium et pro fascia pectorali cilicium ²⁵ pulcherrimi quoque viri tui gladio cadent
 et fortes tui in proelio ²⁶ et maerebunt atque lugebunt portae eius et desolata in terra sedebit

Chapter 4

¹ et adprehendent septem mulieres virum unum in die illa dicentes panem nostrum comedemus et vestimentis nostris operiemur tantummodo vocetur nomen tuum super nos aufer obprobrium nostrum ² in die illa erit germen Domini in magnificentia et in gloria et fructus terrae sublimis et exultatio his qui salvati fuerint de Israhel ³ et erit omnis qui relictus fuerit in Sion et residuus in Hierusalem sanctus vocabitur omnis qui scriptus est in vita in Hierusalem ⁴ si abluerit Dominus sordem filiarum Sion et sanguinem Hierusalem laverit de medio eius spiritu iudicii et spiritu ardoris ⁵ et creabit Dominus super omnem locum montis Sion et ubi invocatus est nubem per diem et fumum et splendorem ignis flammantis in nocte super omnem enim gloriam protectio ⁶ et tabernaculum erit in umbraculum diei ab aestu et in securitatem et absconsionem a turbine et a pluvia

Chapter 5

¹ cantabo dilecto meo canticum patruelis mei vineae suae vinea facta est dilecto meo in cornu filio olei ² et sepivit eam et lapides elegit ex illa et plantavit eam electam et aedificavit turrem in medio eius et torcular extruxit in ea et expectavit ut faceret uvas et fecit labruscas ³ nunc ergo habitator Hierusalem et vir Iuda iudicate inter me et inter vineam meam ⁴ quid est quod debui ultra ⁵ facere vineae meae et non feci ei an quod expectavi ut faceret uvas et fecit labruscas et nunc ostendam vobis quid ego faciam vineae meae auferam sepem eius et erit in direptionem diruam maceriam eius et erit in conculcationem ⁶ et ponam eam desertam non putabitur et non fodietur et ascendent vepres et spinae et nubibus mandabo ne pluant super eam imbrem ⁷ vinea enim Domini exercituum domus Israhel et vir Iuda germen delectabile eius et expectavi ut faceret iudicium et ecce iniquitas et iustitiam et ecce clamor ⁸ vae qui coniungitis domum ad domum et agrum agro ⁹ copulatis usque ad terminum loci numquid habitabitis soli vos in medio terrae in auribus meis sunt haec Domini exercituum nisi domus multae desertae fuerint grandes et pulchrae absque habitatore ¹⁰ decem enim iuga vinearum facient lagunculam unam et triginta modii sementis facient modios tres ¹¹ vae qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandam et potandum usque ad vesperam

¹²
 ut vino aestuetis ¹² cithara et lyra et tympanum et tibia et vinum in conviviis vestris et opus Domini
¹³
 non respicitis nec opera manuum eius consideratis ¹³ propterea captivus ductus est populus meus
¹⁴
 quia non habuit scientiam et nobiles eius interierunt fame et multitudo eius siti exaruit ¹⁴ propterea
 dilatavit infernus animam suam et aperuit os suum absque ullo termino et descendent fortes eius
¹⁵
 et populus eius et sublimes gloriosique eius ad eum ¹⁵ et incurvabitur homo et humiliabitur vir et
¹⁶
 oculi sublimium deprimentur ¹⁶ et exaltabitur Dominus exercituum in iudicio et Deus sanctus
¹⁷
 sanctificabitur in iustitia ¹⁷ et pascentur agni iuxta ordinem suum et deserta in ubertatem versa
¹⁸
 advenae comedent ¹⁸ vae qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis et quasi vinculum plaustrum
¹⁹
 peccatum ¹⁹ qui dicitis festinet et cito veniat opus eius ut videamus et adpropriet et veniat consilium
²⁰
 Sancti Israhel et sciemus illud ²⁰ vae qui dicitis malum bonum et bonum malum ponentes tenebras
²¹
 lucem et lucem tenebras ponentes amarum in dulce et dulce in amarum ²¹ vae qui sapientes estis
²²
 in oculis vestris et coram vobismet ipsis prudentes ²² vae qui potentes estis ad bibendum vinum
²³
 et viri fortes ad miscendam ebrietatem ²³ qui iustificatis impium pro muneribus et iustitiam iusti
²⁴
 aufertis ab eo ²⁴ propter hoc sicut devorat stipulam lingua ignis et calor flammae exurit sic radix
 eorum quasi favilla erit et germen eorum ut pulvis ascendet abiecerunt enim legem Domini
²⁵
 exercituum et eloquium Sancti Israhel blasphemaverunt ²⁵ ideo iratus est furor Domini in populo
 suo et extendit manum suam super eum et percussit eum et conturbati sunt montes et facta sunt
 morticina eorum quasi stercus in medio platearum in omnibus his non est aversus furor eius sed
²⁶
 adhuc manus eius extenta ²⁶ et levabit signum nationibus procul et sibilabit ad eum de finibus
²⁷
 terrae et ecce festinus velociter veniet ²⁷ non est deficiens neque laborans in eo non dormitabit
²⁸
 neque dormiet neque solvetur cingulum renum eius nec rumpetur corrigia calciamenti eius ²⁸ sagittae
 eius acutae et omnes arcus eius extenti ungulae equorum eius ut silex et rotae eius quasi impetus
²⁹
 tempestatis ²⁹ rugitus eius ut leonis rugiet ut catuli leonum et frendet et tenebit praedam et
³⁰
 amplexabitur et non erit qui eruat ³⁰ et sonabit super eum in die illa sicut sonitus maris aspiciemus
 in terram et ecce tenebrae tribulationis et lux obtenebrata est in caligine eius

Chapter 6

¹
 in anno quo mortuus est rex Ozias vidi Dominum sedentem super solium excelsum et elevatum
 et ea quae sub eo erant implebant templum ² seraphin stabant super illud sex alae uni et sex alae
 alteri duabus velabant faciem eius et duabus velabant pedes eius et duabus volabant ³ et clamabant
 alter ad alterum et dicebant sanctus sanctus sanctus Dominus exercituum plena est omnis terra
 gloria eius ⁴ et commota sunt superliminaria cardinum a voce clamantis et domus impleta est fumo
⁵
 et dixi vae mihi quia tacui quia vir pollutus labiis ego sum et in medio populi polluta labia habentis
 ego habito et Regem Dominum exercituum vidi oculis meis ⁶ et volavit ad me unus de seraphin et
 in manu eius calculus quem forcipe tulerat de altari ⁷ et tetigit os meum et dixit ecce tetigit hoc
 labia tua et auferetur iniquitas tua et peccatum tuum mundabitur ⁸ et audiui vocem Domini dicentis
 quem mittam et quis ibit nobis et dixi ecce ego sum mitte me ⁹ et dixit vade et dices populo huic
 audite audientes et nolite intellegere et videte visionem et nolite cognoscere ¹⁰ excaeca cor populi
 huius et aures eius adgrava et oculos eius claude ne forte videat oculis suis et auribus suis audiat
 et corde suo intellegat et convertatur et sanem eum ¹¹ et dixi usquequo Domine et dixit donec
 desolentur civitates absque habitatore et domus sine homine et terra relinquetur deserta ¹² et longe
 faciet Dominus homines et multiplicabitur quae derelicta fuerat in medio terrae ¹³ et adhuc in ea
 decimatio et convertetur et erit in ostensionem sicut terebinthus et sicuti quercus quae expandit
 ramos suos semen sanctum erit id quod steterit in ea

Chapter 7

¹
 et factum est in diebus Ahaz filii Ioatham filii Oziae regis Iuda ascendit Rasin rex Syriae et
 Phacee filius Romeliae rex Israhel in Hierusalem ad proeliandum contra eam et non potuerunt
 debellare eam ² et nuntiaverunt domui David dicentes requievit Syria super Ephraim et commotum
 est cor eius et cor populi eius sicut moventur ligna silvarum a facie venti ³ et dixit Dominus ad
 Isaia egredere in occursum Ahaz tu et qui derelictus est Iasub filius tuus ad extremum aquaeductus
 piscinae superioris in via agri Fullonis ⁴ et dices ad eum vide ut sileas noli timere et cor tuum ne
 formidet a duobus caudis titionum fumigantium istorum in ira furoris Rasin et Syriae et filii Romeliae
⁵ eo quod consilium inierit contra te Syria malum Ephraim et filius Romeliae dicentes ⁶ ascendamus

ad Iudam et suscitemus eum et avellamus eum ad nos et ponamus regem in medio eius filium Tabeel
⁷ haec dicit Dominus Deus non stabit et non erit istud ⁸ sed caput Syriae Damascus et caput Damasci
⁹ Rasin et adhuc sexaginta et quinque anni et desinet Ephraim esse populus et caput Ephraim
¹⁰ Samaria et caput Samariae filius Romeliae si non credideritis non permanebitis et adiecit Dominus
¹¹ loqui ad Ahaz dicens ¹² pete tibi signum a Domino Deo tuo in profundum inferni sive in excelsum
¹³ supra et dixit Ahaz non petam et non temptabo Dominum et dixit audite ergo domus David
¹⁴ numquid parum vobis est molestos esse hominibus quia molesti estis et Deo meo propter hoc
 dabit Dominus ipse vobis signum ecce virgo concipiet et pariet filium et vocabitis nomen eius
¹⁵ Emmanuhel ¹⁶ butyrum et mel comedet ut sciat reprobare malum et eligere bonum quia antequam
 sciat puer reprobare malum et eligere bonum derelinquetur terra quam tu detestaris a facie duum
¹⁷ regum suorum adducet Dominus super te et super populum tuum et super domum patris tui dies
¹⁸ qui non venerunt a diebus separationis Ephraim a Iuda cum rege Assyriorum et erit in die illa
 sibilabit Dominus muscae quae est in extremo fluminum Aegypti et api quae est in terra Assur
¹⁹ et venient et requiescent omnes in torrentibus vallium et cavernis petrarum et in omnibus frutectis
²⁰ et in universis foraminibus in die illa radet Dominus in novacula conducta in his qui trans Flumen
²¹ sunt in rege Assyriorum caput et pilos pedum et barbam universam et erit in die illa nutriet homo
²² vaccam boum et duas oves et prae ubertate lactis comedet butyrum butyrum enim et mel
²³ manducabit omnis qui relictus fuerit in medio terrae et erit in die illa omnis locus ubi fuerint
²⁴ mille vites mille argenteis et in spinas et in vepres erunt cum sagittis et arcu ingredientur illuc
²⁵ vepres enim et spinae erunt in universa terra et omnes montes qui in sarculo sariantur non veniet
 illuc terror spinarum et veprium et erit in pascua bovis et in conculcationem pecoris

Chapter 8

¹ et dixit Dominus ad me sume tibi librum grandem et scribe in eo stilo hominis Velociter spolia
² detrahe Cito praedare et adhibui mihi testes fideles Uriam sacerdotem et Zacchariam filium
³ Barachiae et accessi ad prophetissam et concepit et peperit filium et dixit Dominus ad me voca

nomen eius Adcelera spolia detrahare Festina praedari ⁴ quia antequam sciat puer vocare patrem
 suum et matrem suam auferetur fortitudo Damasci et spolia Samariae coram rege Assyriorum ⁵ et
 adiecit Dominus loqui ad me adhuc dicens ⁶ pro eo quod abiecit populus iste aquas Siloae quae
 vadunt cum silentio et adsumpsit magis Rasin et filium Romeliae ⁷ propter hoc ecce Dominus
 adducet super eos aquas Fluminis fortes et multas regem Assyriorum et omnem gloriam eius et
 ascendet super omnes rivos eius et fluet super universas ripas eius ⁸ et ibit per Iudam inundans et
 transiens usque ad collum veniet et erit extensio alarum eius implens latitudinem terrae tuae o
 Emmanuhel ⁹ congregamini populi et vincimini et audite universae procul terrae confortamini et
 vincimini accingite vos et vincimini ¹⁰ inite consilium et dissipabitur loquimini verbum et non fiet
 quia nobiscum Deus ¹¹ haec enim ait Dominus ad me sicut in forti manu erudivit me ne irem in
 via populi huius dicens ¹² non dicatis coniuratio omnia enim quae loquitur populus iste coniuratio
 est et timorem eius ne timeatis neque paveatis ¹³ Dominum exercituum ipsum sanctificate ipse
 pavor vester et ipse terror vester ¹⁴ et erit vobis in sanctificationem in lapidem autem offensionis
 et in petram scandali duabus domibus Israhel in laqueum et in ruinam habitantibus Hierusalem
¹⁵ et offendent ex eis plurimi et cadent et conterentur et inretientur et capientur ¹⁶ liga testimonium
 signa legem in discipulis meis ¹⁷ et expectabo Dominum qui abscondit faciem suam a domo Iacob
 et praestolabor eum ¹⁸ ecce ego et pueri quos mihi dedit Dominus in signum et in portentum
 Israhelis a Domino exercituum qui habitat in monte Sion ¹⁹ et cum dixerint ad vos quaerite a
 pythonibus et a divinis qui stridunt in incantationibus suis numquid non populus a Deo suo requirit
 pro vivis a mortuis ²⁰ ad legem magis et ad testimonium quod si non dixerint iuxta verbum hoc
 non erit eis matutina lux ²¹ et transibit per eam corruet et esuriet et cum esurierit irascetur et
 maledicet regi suo et Deo suo et suspiciet sursum ²² et ad terram intuebitur et ecce tribulatio et
 tenebrae dissolutio angustia et caligo persequens et non poterit avolare de angustia sua

Chapter 9

¹
primo tempore adleviata est terra Zabulon et terra Nepthalim et novissimo adgravata est via
maris trans Iordanem Galileae gentium ² populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam
habitantibus in regione umbrae mortis lux orta est eis ³ multiplicasti gentem non magnificasti
laetitiam laetabuntur coram te sicut laetantur in messe sicut exultant quando dividunt spolia ⁴ iugum
enim oneris eius et virgam umeri eius et sceptrum exactoris eius superasti sicut in die Madian
⁵
quia omnis violenta praedatio cum tumultu et vestimentum mixtum sanguine erit in combustionem
⁶
et cibus ignis parvulus enim natus est nobis filius datus est nobis et factus est principatus super
umerum eius et vocabitur nomen eius Admirabilis consiliarius Deus fortis Pater futuri saeculi
⁷
Princeps pacis multiplicabitur eius imperium et pacis non erit finis super solium David et super
regnum eius ut confirmet illud et corroboret in iudicio et iustitia amodo et usque in sempiternum
⁸ ⁹
zelus Domini exercituum faciet hoc verbum misit Dominus in Iacob et cecidit in Israhel et sciet
¹⁰
populus omnis Ephraim et habitantes Samariam in superbia et magnitudine cordis dicentes lateres
cecidērunt sed quadris lapidibus aedificabimus sycomoros succiderunt sed cedros inmutabimus
¹¹ ¹²
et elevabit Dominus hostes Rasin super eum et inimicos eius in tumultum vertet Syriam ab
oriente et Philisthim ab occidente et devorabunt Israhel toto ore in omnibus his non est aversus
¹³
furor eius sed adhuc manus eius extenta et populus non est reversus ad percutientem se et
¹⁴
Dominum exercituum non inquisierunt et disperdet Dominus ab Israhel caput et caudam
¹⁵
incurvantem et refrenantem die una longevus et honorabilis ipse est caput et propheta docens
¹⁶
mendacium ipse cauda est et erunt qui beatificant populum istum seducentes et qui beatificantur
¹⁷
praecipitati propter hoc super adolescentulis eius non laetabitur Dominus et pupillorum eius et
viduarum non miserebitur quia omnis hypocrita est et nequam et universum os locutum est stultitiam
¹⁸
in omnibus his non est aversus furor eius sed adhuc manus eius extensa succensa est enim quasi
ignis impietas veprem et spinam vorabit et succendetur in densitate saltus et convolvetur superbia
¹⁹
fumi in ira Domini exercituum conturbata est terra et erit populus quasi esca ignis vir fratri suo
²⁰
non parcet et declinabit ad dexteram et esuriet et comedet ad sinistram et non saturabitur
unusquisque carnem brachii sui vorabit Manasses Ephraim et Ephraim Manassen simul ipsi contra
²¹
Iudam in omnibus his non est aversus furor eius sed adhuc manus eius extenta

Chapter 10

¹vae qui condunt leges iniquas et scribes iniustitiam scripserunt ²ut opprimerent in iudicio
 pauperes et vim facerent causae humilium populi mei ut essent viduae praeda eorum et pupillos
³diriperent ⁴quid facietis in die visitationis et calamitatis de longe venientis ad cuius fugietis auxilium
 et ubi derelinquetis gloriam vestram ⁵ne incurvemini sub vinculo et cum interfectis cadatis super
 omnibus his non est aversus furor eius sed adhuc manus eius extenta ⁶vae Assur virga furoris mei
 et baculus ipse in manu eorum indignatio mea ⁷ad gentem fallacem mittam eum et contra populum
 furoris mei mandabo illi ut auferat spolia et diripiat praedam et ponat illum in conculcationem quasi
⁸lutum platearum ⁹ipse autem non sic arbitrabitur et cor eius non ita aestimabit sed ad conterendum
 erit cor eius et ad internicionem gentium non paucarum ¹⁰dicet enim ¹¹numquid non principes mei
 simul reges sunt numquid non ut Charchamis sic Chalanno et ut Arfad sic Emath numquid non ut
¹²Damascus sic Samaria ¹³quomodo invenit manus mea regna idoli sic et simulacra eorum de
 Hierusalem et de Samaria ¹⁴numquid non sicut feci Samariae et idolis eius sic faciam Hierusalem
 et simulacris eius ¹⁵et erit cum impleverit Dominus cuncta opera sua in monte Sion et in Hierusalem
 visitabo super fructum magnifici cordis regis Assur et super gloriam altitudinis oculorum eius
¹⁶dixit enim in fortitudine manus meae feci et in sapientia mea intellexi et abstuli terminos
 populorum et principes eorum depraedatus sum et detraxi quasi potens in sublime residentes ¹⁷et
 invenit quasi nidum manus mea fortitudinem populorum et sicut colliguntur ova quae derelicta sunt
 sic universam terram ego congregavi et non fuit qui moveret pinnam et aperiret os et ganniret
¹⁸numquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea aut exaltabitur serra contra eum a quo
 trahitur quomodo si elevetur virga contra levantem se et exaltetur baculus qui utique lignum est
¹⁹propter hoc mittet Dominator Deus exercituum in pinguibus eius tenuitatem et subtus gloriam
 eius succensa ardebit quasi combustio ignis ²⁰et erit lumen Israhel in igne et Sanctus eius in flamma
 et succendetur et devorabitur spina eius et vepres in die una ²¹et gloria saltus eius et Carmeli eius
 ab anima usque ad carnem consumetur et erit terrore profugus ²²et reliquiae ligni saltus eius pro
²³paucitate numerabuntur et puer scribet eos ²⁴et erit in die illa non adiciet residuum Israhel et hii
 qui fugerint de domo Iacob inniti super eo qui percutit eos sed innitetur super Dominum Sanctum
²⁵Israhel in veritate ²⁶reliquiae convertentur reliquiae inquam Iacob ad Deum fortem ²⁷si enim

fuerit populus tuus Israhel quasi harena maris reliquiae convertentur ex eo consummatio abbreviata
²³
 inundabit iustitiam ²³ consummationem enim et abbreviationem Dominus Deus exercituum faciet
²⁴
 in medio omnis terrae ²⁴ propter hoc haec dicit Dominus Deus exercituum noli timere populus
 meus habitator Sion ab Assur in virga percutiet te et baculum suum levabit super te in via Aegypti
²⁵
 adhuc enim paululum modicumque et consummabitur indignatio et furor meus super scelus
²⁶
 eorum ²⁶ et suscitabit super eum Dominus exercituum flagellum iuxta plagam Madian in petra
²⁷
 Oreb et virgam suam super mare et levabit eam in via Aegypti ²⁷ et erit in die illa auferetur onus
²⁸
 eius de umero tuo et iugum eius de collo tuo et conputrescet iugum a facie olei ²⁸ veniet in Aiath
²⁹
 transibit in Magron apud Machmas commendabit vasa sua ²⁹ transierunt cursim Gabee sedes nostra
³⁰
 obstipuit Rama Gabaath Saulis fugit ³⁰ hinni voce tua filia Gallim adtende Laisa paupercula
³¹
 Anathoth ³¹ migravit Medemena habitatores Gebim confortamini ³² adhuc dies est ut in Nob stetur
³³
 agitabit manum suam super montem filiae Sion collem Hierusalem ³³ ecce Dominator Dominus
 exercituum confringet lagunculam in terrore et excelsi statura succidentur et sublimes humiliabuntur
³⁴
 et subvertentur condensa saltus ferro et Libanus cum excelsis cadet

Chapter 11

¹
 et egredietur virga de radice Iesse et flos de radice eius ascendet ² et requiescet super eum
 spiritus Domini spiritus sapientiae et intellectus spiritus consilii et fortitudinis spiritus scientiae et
³
 pietatis ³ et replebit eum spiritus timoris Domini non secundum visionem oculorum iudicabit neque
⁴
 secundum auditum aurium arguet ⁴ sed iudicabit in iustitia pauperes et arguet in aequitate pro
 mansuetis terrae et percutiet terram virga oris sui et spiritu labiorum suorum interficiet impium
⁵
 et erit iustitia cingulum lumborum eius et fides cinctorium renis eius ⁶ habitabit lupo cum agno
 et pardus cum hedo accubabit vitulus et leo et ovis simul morabuntur et puer parvulus minabit eos
⁷
 vitulus et ursus pascentur simul requiescent catuli eorum et leo quasi bos comedet paleas ⁸ et
 delectabitur infans ab ubere super foramine aspidis et in caverna reguli qui ablactatus fuerit manum
⁹
 suam mittet ⁹ non nocebunt et non occident in universo monte sancto meo quia repleta est terra
¹⁰
 scientia Domini sicut aquae maris operientes ¹⁰ in die illa radix Iesse qui stat in signum populorum

ipsum gentes deprecabuntur et erit sepulchrum eius gloriosum¹¹ et erit in die illa adiciet Dominus
 secundo manum suam ad possidendum residuum populi sui quod relinquetur ab Assyriis et ab
 Aegypto et a Fetros et ab Aethiopia et ab Aelam et a Sennaar et ab Emath et ab insulis maris¹² et
 levabit signum in nationes et congregabit profugos Israhel et dispersos Iuda colliget a quattuor
 plagis terrae¹³ et auferetur zelus Ephraim et hostes Iuda peribunt Ephraim non aemulabitur Iudam
 et Iudas non pugnabit contra Ephraim¹⁴ et volabunt in umeros Philisthim per mare simul
 praedabuntur filios orientis Idumea et Moab praeceptum manus eorum et filii Ammon oboedientes
 erunt¹⁵ et desolabit Dominus linguam maris Aegypti et levabit manum suam super Flumen in
 fortitudine spiritus sui et percutiet eum in septem rivis ita ut transeant per eum calciati¹⁶ et erit
 via residuo populo meo qui relinquetur ab Assyriis sicut fuit Israhel in die qua ascendit de terra
 Aegypti

Chapter 12

¹ et dices in illa die confitebor tibi Domine quoniam iratus es mihi conversus est furor tuus et
 consolatus es me² ecce Deus salvator meus fiducialiter agam et non timebo quia fortitudo mea et
 laus mea Dominus Deus et factus est mihi in salutem³ haurietis aquas in gaudio de fontibus
 salvatoris⁴ et dicetis in illa die confitemini Domino et invocate nomen eius notas facite in populis
 adinventiones eius mementote quoniam excelsum est nomen eius⁵ cantate Domino quoniam
 magnifice fecit adnuntiate hoc in universa terra⁶ exulta et lauda habitatio Sion quia magnus in
 medio tui Sanctus Israhel

Chapter 13

¹ onus Babylonis quod vidit Isaias filius Amos² super montem caligosum levate signum exaltate
 vocem levate manum et ingrediantur portas duces³ ego mandavi sanctificatis meis et vocavi fortes
 meos in ira mea exultantes in gloria mea⁴ vox multitudinis in montibus quasi populorum frequentium
 vox sonitus regum gentium congregatarum Dominus exercituum praecepit militiae belli⁵ venientibus

de terra procul a summitate caeli Dominus et vasa furoris eius ut disperdat omnem terram⁶ ululate
 quia prope est dies Domini quasi vastitas a Domino veniet⁷ propter hoc omnes manus dissolventur
 et omne cor hominis tabescet⁸ et conteretur tortiones et dolores tenebunt quasi parturiens dolebunt
 unusquisque ad proximum suum stupebit facies combustae vultus eorum⁹ ecce dies Domini venit
 crudelis et indignationis plenus et irae furorisque ad ponendam terram in solitudine et peccatores
 eius conterendos de ea¹⁰ quoniam stellae caeli et splendor earum non expandent lumen suum
 obtenebratus est sol in ortu suo et luna non splendeat in lumine suo¹¹ et visitabo super orbis mala
 et contra impios iniquitatem eorum et quiescere faciam superbiam infidelium et arrogantiam fortium
 humiliabo¹² pretiosior erit vir auro et homo mundo obrizo¹³ super hoc caelum turbabo et movebitur
 terra de loco suo propter indignationem Domini exercituum et propter diem irae furoris eius¹⁴ et
 erit quasi dammula fugiens et quasi ovis et non erit qui congreget unusquisque ad populum suum
 convertetur et singuli ad terram suam fugient¹⁵ omnis qui inventus fuerit occidetur et omnis qui
 supervenerit cadet in gladio¹⁶ infantes eorum adlident in oculis eorum diripientur domus eorum
 et uxores eorum violabuntur¹⁷ ecce ego suscitabo super eos Medos qui argentum non quaerant
 nec aurum velint¹⁸ sed sagittis parvulos interficiant et lactantibus uteri non misereantur et super
 filios non parcat oculus eorum¹⁹ et erit Babylon illa gloriosa in regnis inclita in superbia Chaldeorum
 sicut subvertit Deus Sodomam et Gomorram²⁰ non habitabitur usque in finem et non fundabitur
 usque ad generationem et generationem nec ponet ibi tentoria Arabs nec pastores requiescent ibi
²¹ sed requiescent ibi bestiae et replebuntur domus eorum draconibus et habitabunt ibi strutiones
 et pilosi saltabunt ibi²² et respondebunt ibi ululae in aedibus eius et sirenae in delubris voluptatis

Chapter 14

¹ prope est ut veniat tempus eius et dies eius non elongabuntur miserebitur enim Dominus Iacob
 et eliget adhuc de Israhel et requiescere eos faciet super humum suam adiungetur advena ad eos et
 adhaerebit domui Iacob² et tenebunt eos populi et adducent eos in locum suum et possidebit eos
 domus Israhel super terram Domini in servos et ancillas et erunt capientes eos qui se ceperant et
 subicient exactores suos³ et erit in die illa cum requiem dederit tibi Deus a labore tuo et a

concussione tua et a servitute dura qua ante servisti ⁴ sumes parabolam istam contra regem Babylonis
 et dices quomodo cessavit exactor quievit tributum ⁵ contrivit Dominus baculum impiorum virgam
 dominantium ⁶ caedentem populos in indignatione plaga insanabili subicientem in furore gentes
 persequentem crudeliter ⁷ conquievit et siluit omnis terra gavisata est et exultavit ⁸ abietes quoque
 laetatae sunt super te et cedri Libani ex quo dormisti non ascendit qui succidat nos ⁹ infernus subter
 conturbatus est in occursum adventus tui suscitavit tibi gigantes omnes principes terrae surrexerunt
 de solis suis omnes principes nationum ¹⁰ universi respondebunt et dicent tibi et tu vulneratus es
 sicut nos nostri similis effectus es ¹¹ detracta est ad inferos superbia tua concidit cadaver tuum
 subter te sternetur tineae et operimentum tuum erunt vermes ¹² quomodo cecidisti de caelo lucifer
 qui mane oriebaris corruisti in terram qui vulnerabas gentes ¹³ qui dicebas in corde tuo in caelum
 conscendam super astra Dei exaltabo solium meum sedebo in monte testamenti in lateribus aquilonis
¹⁴ ascendam super altitudinem nubium ero similis Altissimo ¹⁵ verumtamen ad infernum detraheris
 in profundum lacus ¹⁶ qui te viderint ad te inclinabuntur teque prospicient numquid iste est vir qui
 conturbavit terram qui concussit regna ¹⁷ qui posuit orbem desertum et urbes eius destruxit vinctis
 eius non aperuit carcerem ¹⁸ omnes reges gentium universi dormierunt in gloria vir in domo sua
¹⁹ tu autem proiectus es de sepulchro tuo quasi stirps inutilis pollutus et obvolutus qui interfecti
 sunt gladio et descenderunt ad fundamenta lacus quasi cadaver putridum ²⁰ non habebis consortium
 neque cum eis in sepultura tu enim terram disperdisti tu populum occidisti non vocabitur in aeternum
 semen pessimorum ²¹ praeparate filios eius occisioni in iniquitate patrum eorum non consurgent
 nec hereditabunt terram neque implebunt faciem orbis civitatum ²² et consurgam super eos dicit
 Dominus exercituum et perdam Babylonis nomen et reliquias et germen et progeniem ait Dominus
²³ et ponam eam in possessionem ericii et in paludes aquarum et scopabo eam in scopas terens dicit
 Dominus exercituum ²⁴ iuravit Dominus exercituum dicens si non ut putavi ita erit et quomodo
 mente tractavi ²⁵ sic eveniet ut conteram Assyrium in terra mea et in montibus meis conculcem
 eum et auferetur ab eis iugum eius et onus illius ab umero eorum tolletur ²⁶ hoc consilium quod
 cogitavi super omnem terram et haec est manus extenta super universas gentes ²⁷ Dominus enim
 exercituum decrevit et quis poterit infirmare et manus eius extenta et quis avertet eam ²⁸ in anno

quo mortuus est rex Ahaz factum est onus istud²⁹ ne laeteris Philisthea omnis tu quoniam
 comminuta est virga percussoris tui de radice enim colubri egredietur regulus et semen eius absorbens
 volucrem³⁰ et pascentur primogeniti pauperum et pauperes fiducialiter requiescent et interire
 faciam in fame radicem tuam et reliquias tuas interficiam³¹ ulula porta clama civitas prostrata est
 Philisthea omnis ab aquilone enim fumus venit et non est qui effugiat agmen eius³² et quid
 respondebitur nuntiis gentis quia Dominus fundavit Sion et in ipsa sperabunt pauperes populi eius

Chapter 15

¹ onus Moab quia nocte vastata est Ar Moab conticuit quia nocte vastatus est murus Moab
 conticuit² ascendit domus et Dibon ad excelsa in planctum super Nabo et super Medaba Moab
 ululabit in cunctis capitibus eius calvitium omnis barba radetur³ in triviis eius accincti sunt sacco
 super tecta eius et in plateis eius omnis ululat descendit in fletum⁴ clamavit Esebon et Eleale usque
 Iasa audita est vox eorum super hoc expediti Moab ululabunt anima eius ululabit sibi⁵ cor meum
 ad Moab clamabit vectes eius usque ad Segor vitulam conternantem per ascensum enim Luith flens
 ascendet et in via Oronaim clamorem contritionis levabunt⁶ aquae enim Nemrim desertae erunt
 quia aruit herba defecit germen viror omnis interiit⁷ secundum magnitudinem operis et visitatio
 eorum ad torrentem salicum ducent eos⁸ quoniam circumiit clamor terminum Moab usque ad
 Gallim ululatus eius et usque ad puteum Helim clamor eius⁹ quia aquae Dibon repletae sunt
 sanguine ponam enim super Dibon additamenta his qui fugerint de Moab leonem et reliquiis terrae

Chapter 16

¹ emitte agnum dominatorem terrae de Petra deserti ad montem filiae Sion² et erit sicut avis
 fugiens et pulli de nido avolantes sic erunt filiae Moab in transcensu Arnon³ ini consilium coge
 concilium pone quasi noctem umbram tuam in meridie absconde fugientes et vagos ne prodas
⁴ habitabunt apud te profugi mei Moab esto latibulum eorum a facie vastatoris finitus est enim

⁵
 pulvis consummatus est miser defecit qui conculcabat terram et praeparabitur in misericordia
 solium et sedebit super eum in veritate in tabernaculo David iudicans et quaerens iudicium et
⁶
 velociter reddens quod iustum est audivimus superbiam Moab superbus est valde superbia eius
⁷
 et arrogantia eius et indignatio eius plus quam fortitudo eius idcirco ululabit Moab ad Moab
⁸
 universus ululabit his qui laetantur super muro cocti lateris loquimini plagas suas quoniam
 suburbana Esebon deserta sunt et vinea Sabama domini gentium exciderunt flagella eius usque ad
⁹
 Iazer pervenerunt erraverunt in deserto propagines eius relictas sunt transierunt mare super hoc
 plorabo in fletu Iazer vineam Sabama inebriabo te lacrima mea Esebon et Eleale quoniam super
¹⁰
 vindemiam tuam et super messem tuam vox calcantium inruit et auferetur laetitia et exultatio
 de Carmelo et in vineis non exultabit neque iubilabit vinum in torculari non calcabit qui calcare
¹¹
 consueverat vocem calcantium abstuli super hoc venter meus ad Moab quasi cithara sonabit et
¹²
 viscera mea ad murum cocti lateris et erit cum apparuerit quod laboravit Moab super excelsis
¹³
 suis ingredietur ad sancta sua ut obsecret et non valebit hoc verbum quod locutus est Dominus
¹⁴
 ad Moab ex tunc et nunc locutus est Dominus dicens in tribus annis quasi anni mercennarii
 auferetur gloria Moab super omni populo multo et relinquetur parvus et modicus nequaquam multus

Chapter 17

¹
 onus Damasci ecce Damascus desinet esse civitas et erit sicut acervus lapidum in ruina
²
 derelictae civitates Aroer gregibus erunt et requiescent ibi et non erit qui exterreat et cessabit
³
 adiutorium ab Ephraim et regnum a Damasco et reliquiae Syriae sicut gloria filiorum Israhel erunt
⁴
 dicit Dominus exercituum et erit in die illa adtenuabitur gloria Iacob et pingue carnis eius marcescet
⁵
 et erit sicut congregans in messe quod restiterit et brachium eius spicas leget et erit sicut quaerens
⁶
 spicas in valle Rafaim et relinquetur in eo sicut racemus et sicut excussio oleae duarum aut trium
 olivarum in summitate rami sive quattuor aut quinque in cacuminibus eius fructus eius dicit Dominus
⁷
 Deus Israhel in die illa inclinabitur homo ad factorem suum et oculi eius ad Sanctum Israhel
⁸
 respicient et non inclinabitur ad altaria quae fecerunt manus eius et quae operati sunt digiti eius
⁹
 non respiciet lucos et delubra in die illa erunt civitates fortitudinis eius derelictae sicut aratra et

segetes quae derelictae sunt a facie filiorum Israhel et erit deserta ¹⁰ quia oblita es Dei salvatoris
 tui et Fortis adiutoris tui non es recordata propterea plantabis plantationem fidelem et germen
 alienum seminabis ¹¹ in die plantationis tuae labrusca et mane semen tuum florebit ablata est messis
 in die hereditatis et dolebit graviter ¹² vae multitudo populorum multorum ut multitudo maris
 sonantis et tumultus turbarum sicut sonitus aquarum multarum ¹³ sonabunt populi sicut sonitus
 aquarum inundantium et increpabit eum et fugiet procul et rapietur sicut pulvis montium a facie
 venti et sicut turbo coram tempestate ¹⁴ in tempore vespere et ecce turbatio in matutino et non
 subsistet haec est pars eorum qui vastaverunt nos et sors diripientium nos

Chapter 18

¹ vae terrae cymbalo alarum quae est trans flumina Aethiopiae ² qui mittit in mari legatos et in
 vasis papyri super aquas ite angeli veloces ad gentem convulsam et dilaceratam ad populum
 terribilem post quem non est alius gentem expectantem expectantem et conculcatam cuius diripuerunt
 flumina terram eius ³ omnes habitatores orbis qui moramini in terra cum elevatum fuerit signum
 in montibus videbitis et clangorem tubae audietis ⁴ quia haec dicit Dominus ad me quiescam et
 considerabo in loco meo sicut meridiana lux clara est et sicut nubes roris in die messis ⁵ ante messem
 enim totus effloruit et inmatura perfectio germinabit et praecedentur ramusculi eius falcibus et quae
 derelicta fuerint abscentur excutientur ⁶ et relinquentur simul avibus montium et bestiis terrae et
 aestate perpetua erunt super eum volucres et omnes bestiae terrae super illum hiemabunt ⁷ in
 tempore illo deferetur munus Domino exercituum a populo divulso et dilacerato a populo terribili
 post quem non fuit alius a gente expectante expectante et conculcata cuius diripuerunt flumina
 terram eius ad locum nominis Domini exercituum montem Sion

Chapter 19

¹ onus Aegypti ecce Dominus ascendet super nubem levem et ingredietur Aegyptum et
 movebuntur simulacra Aegypti a facie eius et cor Aegypti tabescet in medio eius ² et concurrere
 faciam Aegyptios adversum Aegyptios et pugnabit vir contra fratrem suum et vir contra amicum

suum civitas adversus civitatem regnum adversus regnum ³ et dirumpetur spiritus Aegypti in
 visceribus eius et consilium eius praecipitabo et interrogabunt simulacra sua et divinos suos et
 pythones et ariolos ⁴ et tradam Aegyptum in manu dominorum crudelium et rex fortis dominabitur
 eorum ait Dominus Deus exercituum ⁵ et arescet aqua de mari et fluvius desolabitur atque siccabitur
⁶ et deficient flumina adtenuabuntur et siccabuntur rivi aggerum calamus et iuncus marcescet
⁷ nudabitur alveus rivi a fonte suo et omnis sementis inrigua siccabitur arescet et non erit ⁸ et
 maerebunt piscatores et lugebunt omnes mittentes in flumen hamum et expandentes rete super
 faciem aquae marcescent ⁹ confundentur qui operabantur linum pectentes et texentes subtilia ¹⁰ et
 erunt inrigua eius flaccientia omnes qui faciebant lacunas ad capiendos pisces ¹¹ stulti principes
 Taneos sapientes consiliarii Pharaon dederunt consilium insipiens quomodo dicetis Pharaoni filius
 sapientium ego filius regum antiquorum ¹² ubi sunt nunc sapientes tui adnuntient tibi et indicent
 quid cogitaverit Dominus exercituum super Aegyptum ¹³ stulti facti sunt principes Taneos
 emarcuerunt principes Mempheos deceperunt Aegyptum angulum populorum eius ¹⁴ Dominus
 miscuit in medio eius spiritum vertiginis et errare fecerunt Aegyptum in omni opere suo sicut errat
 ebrius et vomens ¹⁵ et non erit Aegypto opus quod faciat caput et caudam incurvantem et refrenantem
¹⁶ in die illa erit Aegyptus quasi mulieres et stupebunt et timebunt a facie commotionis manus
 Domini exercituum quam ipse movebit super eam ¹⁷ et erit terra Iuda Aegypto in festivitatem
 omnis qui illius fuerit recordatus pavebit a facie consilii Domini exercituum quod ipse cogitavit
 super eam ¹⁸ in die illa erunt quinque civitates in terra Aegypti loquentes lingua Chanaan et iurantes
 per Dominum exercituum civitas Solis vocabitur una ¹⁹ in die illa erit altare Domini in medio terrae
 Aegypti et titulus iuxta terminum eius Domini ²⁰ et erit in signum et in testimonium Domino
 exercituum in terra Aegypti clamabunt enim ad Dominum a facie tribulantis et mittet eis salvatorem
 et propugnatorem qui liberet eos ²¹ et cognoscetur Dominus ab Aegypto et cognoscent Aegyptii
 Dominum in die illa et colent eum in hostiis et muneribus et vota vovebunt Domino et solvent ²² et
 percutiet Dominus Aegyptum plaga et sanabit eam et revertentur ad Dominum et placabitur eis et
 sanabit eos ²³ in die illa erit via de Aegypto in Assyrios et intrabit Assyrius Aegyptum et Aegyptius
 in Assyrios et servient Aegyptii Assur ²⁴ in die illa erit Israhel tertius Aegyptio et Assyrio benedictio

in medio terrae²⁵ cui benedixit Dominus exercituum dicens benedictus populus meus Aegypti et opus manuum mearum Assyrio hereditas autem mea Israhel

Chapter 20

¹ in anno quo ingressus est Tharthan in Azotum cum misisset eum Sargon rex Assyriorum et pugnasset contra Azotum et cepisset eam² in tempore illo locutus est Dominus in manu Isaiae filii Amos dicens vade et solve saccum de lumbis tuis et calciamenta tua tolle de pedibus tuis et fecit sic vadens nudus et disulciatus³ et dixit Dominus sicut ambulavit servus meus Isaias nudus et disulciatus trium annorum signum et portentum erit super Aegyptum et super Aethiopiam⁴ sic minabit rex Assyriorum captivitatem Aegypti et transmigrationem Aethiopiae iuvenum et senum nudam et disulciatam discopertis natibus ignominiam Aegypti⁵ et timebunt et confundentur ab Aethiopia spe sua et ab Aegypto gloria sua⁶ et dicet habitator insulae huius in die illa ecce haec erat spes nostra ad quos confugimus in auxilium ut liberaret nos a facie regis Assyriorum et quomodo effugere poterimus nos

Chapter 21

¹ onus deserti maris sicut turbines ab africo veniunt de deserto venit de terra horribili² visio dura nuntiata est mihi qui incredulus est infideliter agit et qui depopulator est vastat ascende Aelam obside Mede omnem gemitum eius cessare feci³ propterea repleti sunt lumbi mei dolore angustia possedit me sicut angustia parientis corruui cum audirem conturbatus sum cum viderem⁴ emarcuit cor meum tenebrae stupefecerunt me Babylon dilecta mea posita est mihi in miraculum⁵ pone mensam contemplare in specula comedentes bibentes surgite principes arripite clypeum⁶ haec enim dixit mihi Dominus vade et pone speculatorem et quodcumque viderit adnuntiet⁷ et vidit currum duorum equitum ascensorem asini et ascensorem cameli et contemplatus est diligenter multo intuitu⁸ et clamavit leo super specula Domini ego sum stans iugiter per diem et super custodiam meam ego sum stans totis noctibus⁹ ecce iste venit ascensor vir bigae equitum et

respondit et dixit cecidit cecidit Babylon et omnia sculptilia deorum eius contrita sunt in terram
¹⁰ tritura mea et fili areae meae quae audiui a Domino exercituum Deo Israhel adnuntiavi vobis
¹¹ onus Duma ad me clamat ex Seir custos quid de nocte custos quid de nocte ¹² dixit custos venit
 mane et nox si quaeritis quaerite convertimini venite ¹³ onus in Arabia in saltu ad vesperam dormietis
 in semitis Dodanim ¹⁴ occurrentes sitiendi ferte aquam qui habitatis terram austri cum panibus
 occurrere fugienti ¹⁵ a facie enim gladiorum fugerunt a facie gladii imminenti a facie arcus extenti
 a facie gravis proelii ¹⁶ quoniam haec dicit Dominus ad me adhuc in uno anno quasi in anno
 mercennarii et auferetur omnis gloria Cedar ¹⁷ et reliquiae numeri sagittariorum fortium de filiis
 Cedar inminuentur Dominus enim Deus Israhel locutus est

Chapter 22

¹ onus vallis Visionis quidnam tibi quoque est quia ascendisti et tu omnis in tecta ² clamoris
 plena urbs frequens civitas exultans interfecti tui non interfecti gladio nec mortui in bello ³ cuncti
 principes tui fugerunt simul dureque ligati sunt omnes qui inventi sunt vincti sunt pariter procul
 fugerunt ⁴ propterea dixi recedite a me amare flebo nolite incumbere ut consolemini me super
 vastitate filiae populi mei ⁵ dies enim interfectionis et conculcationis et fletuum Domino Deo
 exercituum in valle Visionis scrutans murum et magnificus super montem ⁶ et Aelam sumpsit
 faretram currum hominis equitis et parietem nudavit clypeus ⁷ et erunt electae valles tuae plenae
 quadrigarum et equites ponent sedes suas in porta ⁸ et revelabitur operimentum Iudae et videbis in
 die illa armamentarium domus saltus ⁹ et scissuras civitatis David videbitis quia multiplicatae sunt
 et congregastis aquas piscinae inferioris ¹⁰ et domos Hierusalem numerastis et destruxistis domos
 ad muniendum murum ¹¹ et lacum fecistis inter duos muros et aquam piscinae veteris et non
 suspexistis ad eum qui fecerat eam et operatorem eius de longe non vidistis ¹² et vocavit Dominus
 Deus exercituum in die illa ad fletum et ad planctum ad calvitium et ad cingulum sacci ¹³ et ecce
 gaudium et laetitia occidere vitulos et iugulare arietes comedere carnes et bibere vinum comedamus
 et bibamus cras enim moriemur ¹⁴ et revelata est in auribus meis Domini exercituum si dimittetur

iniquitas haec vobis donec moriamini dicit Dominus Deus exercituum¹⁵ haec dicit Dominus Deus
 exercituum vade ingredi ad eum qui habitat in tabernaculo ad Sobnam praepositum templi¹⁶ quid
 tu hic aut quasi quis hic quia excidisti tibi hic sepulchrum excidisti in excelso memoriam diligenter
 in petra tabernaculum tibi¹⁷ ecce Dominus asportari te faciet sicut asportatur gallus gallinacius et
 quasi amictum sic sublevabit te¹⁸ coronans coronabit te tribulatione quasi pilam mittet te in terram
 latam et spatiosam ibi morieris et ibi erit currus gloriae tuae ignominia domus Domini tui¹⁹ et
 expellam te de statione tua et de ministerio tuo deponam te²⁰ et erit in die illa vocabo servum
 meum Eliachim filium Helciae²¹ et induam illum tunicam tuam et cingulo tuo confortabo eum et
 potestatem tuam dabo in manu eius et erit quasi pater habitantibus Hierusalem et domui Iuda²² et
 dabo clavem domus David super umerum eius et aperiet et non erit qui claudat et claudet et non
 erit qui aperiat²³ et figam illum paxillum in loco fideli et erit in solium gloriae domui patris sui
²⁴ et suspendent super eum omnem gloriam domus patris eius vasorum diversa genera omne vas
²⁵ parvulum a vasis craterarum usque ad omne vas musicorum in die illo dicit Dominus exercituum
 auferetur paxillus qui fixus fuerat in loco fideli et frangetur et cadet et peribit quod pependerit in
 eo quia Dominus locutus est

Chapter 23

¹ onus Tyri ululate naves maris quia vastata est domus unde venire consueverant de terra Cetthim
 revelatum est eis² tacete qui habitatis in insula negotiatio Sidonis transfretantes mare repleverunt
 te³ in aquis multis semen Nili messis fluminis fruges eius et facta est negotiatio gentium⁴ erubescet
 Sidon ait enim mare fortitudo maris dicens non parturivi et non peperivi et non enutrivivi iuvenes nec
 ad incrementum perduxi virgines⁵ cum auditum fuerit in Aegypto dolebunt cum audierint de Tyro
⁶ transite maria ululate qui habitatis in insula⁷ numquid non haec vestra est quae gloriabatur a
 diebus pristinis in antiquitate sua ducent eam pedes sui longe ad peregrinandum⁸ quis cogitavit
 hoc super Tyrum quondam coronatam cuius negotiatores principes institores eius incliti terrae
⁹ Dominus exercituum cogitavit hoc ut detraheret superbiam omnis gloriae et ad ignominiam
 deduceret universos inclitos terrae¹⁰ transi terram tuam quasi flumen filia maris non est cingulum

ultra tibi ¹¹ manum suam extendit super mare conturbavit regna Dominus mandavit adversum
 Chanaan ut contereret fortes eius ¹² et dixit non adicies ultra ut glorieris calumniam sustinens virgo
 filia Sidonis in Cetthim consurgens transfreta ibi quoque non erit requies tibi ¹³ ecce terra
 Chaldeorum talis populus non fuit Assur fundavit eam in captivitatem transduxerunt robustos eius
 suffoderunt domos eius posuerunt eam in ruinam ¹⁴ ululate naves maris quia devastata est fortitudo
 vestra ¹⁵ et erit in die illa in oblivione eris o Tyre septuaginta annis sicut dies regis unius post
 septuaginta autem annos erit Tyro quasi canticum meretricis ¹⁶ sume citharam circui civitatem
 meretrix oblivioni tradita bene cane frequenta canticum ut memoria tui sit ¹⁷ et erit post septuaginta
 annos visitabit Dominus Tyrum et reducet eam ad mercedes suas et rursum fornicabitur cum
 universis regnis terrae super faciem terrae ¹⁸ et erunt negotiatio eius et mercedes eius sanctificatae
 Domino non condentur neque reponentur quia his qui habitaverint coram Domino erit negotiatio
 eius ut manducent in saturitatem et vestiantur usque ad vetustatem

Chapter 24

¹ ecce Dominus dissipabit terram et nudabit eam et adfliget faciem eius et disperget habitatores
² eius et erit sicut populus sic sacerdos et sicut servus sic dominus eius sicut ancilla sic domina
 eius sicut emens sic ille qui vendit sicut fenerator sic is qui mutuum accipit sicut qui repetit sic qui
³ debet ⁴ dissipatione dissipabitur terra et direptione praedabitur Dominus enim locutus est verbum
⁵ hoc ⁶ luxit et defluxit terra et infirmata est defluxit orbis infirmata est altitudo populi terrae et
 terra interfecta est ab habitatoribus suis quia transgressi sunt leges mutaverunt ius dissipaverunt
⁷ foedus sempiternum ⁸ propter hoc maledictio vorabit terram et peccabunt habitatores eius ideoque
 insanient cultores eius et relinquentur homines pauci ⁹ luxit vindemia infirmata est vitis ingemuerunt
 omnes qui laetabantur corde ¹⁰ cessavit gaudium tympanorum quievit sonitus laetantium conticuit
 dulcedo citharae ¹¹ cum cantico non bibent vinum amara erit potio bibentibus illam ¹² adtrita est
 civitas vanitatis clausa est omnis domus nullo introeunte ¹³ clamor erit super vino in plateis deserta
 est omnis laetitia translatus est gaudium terrae ¹⁴ relictas est in urbe solitudo et calamitas opprimet
 portas ¹⁵ quia haec erunt in medio terrae in medio populorum quomodo si paucae olivae quae

remanserunt excutiantur ex olea et racemi cum fuerit finita vindemia¹⁴ hii levabunt vocem suam
 atque laudabunt cum glorificatus fuerit Dominus hinnient de mari¹⁵ propter hoc in doctrinis
 glorificate Dominum in insulis maris nomen Domini Dei Israhel¹⁶ a finibus terrae laudes audivimus
 gloriam iusti et dixi secretum meum mihi secretum meum mihi vae mihi praevaricantes praevaricati
 sunt et praevaricatione transgressorum praevaricati sunt¹⁷ formido et fovea et laqueus super te
 qui habitator es terrae¹⁸ et erit qui fugerit a voce formidinis cadet in foveam et qui se explicuerit
 de fovea tenebitur laqueo quia cataractae de excelsis apertae sunt et concutientur fundamenta terrae
 19 confractioe confringetur terra contritione conteretur terra commotione commovebitur terra
 20 agitatione agitabitur terra sicut ebrius et auferetur quasi tabernaculum unius noctis et gravabit
 eam iniquitas sua et corruet et non adiciet ut resurgat²¹ et erit in die illa visitabit Dominus super
 militiam caeli in excelso et super reges terrae qui sunt super terram²² et congregabuntur in
 congregationem unius fascis in lacum et cludentur ibi in carcerem et post multos dies visitabuntur
 23 et erubescet luna et confundetur sol cum regnaverit Dominus exercituum in monte Sion et in
 Hierusalem et in conspectu senum suorum fuerit glorificatus

Chapter 25

¹ Domine Deus meus es tu exaltabo te confitebor nomini tuo quoniam fecisti mirabilia
 cogitationes antiquas fideles amen² quia posuisti civitatem in tumulum urbem fortem in ruinam
 domum alienorum ut non sit civitas et in sempiternum non aedificetur³ super hoc laudabit te
 populus fortis civitas gentium robustarum timebit te⁴ quia factus es fortitudo pauperi fortitudo
 egeno in tribulatione sua spes a turbine umbraculum ab aestu spiritus enim robustorum quasi turbo
 inpellens parietem⁵ sicut aestum in siti tumultum alienorum humiliabis et quasi calore sub nube
 torrente propaginem fortium marcescere facies⁶ et faciet Dominus exercituum omnibus populis
 in monte hoc convivium pinguium convivium vindemiae pinguium medullatorum vindemiae
 defecatae⁷ et praecipitabit in monte isto faciem vinculi conligati super omnes populos et telam
 quam orditus est super universas nationes⁸ praecipitabit mortem in sempiternum et auferet Dominus
 Deus lacrimam ab omni facie et obprobrium populi sui auferet de universa terra quia Dominus

⁹
 locutus est et dicet in die illa ecce Deus noster iste expectavimus eum et salvabit nos iste Dominus
¹⁰
 sustinuimus eum exultabimus et laetabimur in salutari eius quia requiescet manus Domini in
¹¹
 monte isto et triturbabitur Moab sub eo sicuti teruntur paleae in plaustro et extendet manus suas
 sub eo sicut extendit natans ad natandum et humiliabit gloriam eius cum adlisione manuum eius
¹²
 et munimenta sublimium murorum tuorum concident et humiliabuntur et detrahentur in terram
 usque ad pulverem

Chapter 26

¹
 in die illa cantabitur canticum istud in terra Iuda urbs fortitudinis nostrae salvator ponetur in
²
 ea murus et antemurale aperite portas et ingrediatur gens iusta custodiens veritatem ³ vetus error
⁴
 abiit servabis pacem pacem quia in te speravimus sperastis in Domino in saeculis aeternis in
⁵
 Domino Deo forti in perpetuum quia incurvabit habitantes in excelso civitatem sublimem humiliabit
⁶
 humiliabit eam usque ad terram detrahet eam usque ad pulverem conculcabit eam pes pedes
⁷
 pauperis gressus egenorum semita iusti recta est rectus callis iusti ad ambulandum ⁸ et in semita
 iudiciorum tuorum Domine sustinuimus te nomen tuum et memoriale tuum in desiderio animae
⁹
 anima mea desideravit te in nocte sed et spiritu meo in praecordiis meis de mane vigilabo ad te
¹⁰
 cum feceris iudicia tua in terra iustitiam discent habitatores orbis misereamur impio et non discet
¹¹
 iustitiam in terra sanctorum inique gessit et non videbit gloriam Domini Domine exaltetur manus
¹²
 tua et non videant videant et confundantur zelantes populi et ignis hostes tuos devoret Domine
¹³
 dabis pacem nobis omnia enim opera nostra operatus es nobis Domine Deus noster possederunt
¹⁴
 nos domini absque te tantum in te recordemur nominis tui morientes non vivant gigantes non
¹⁵
 resurgant propterea visitasti et contrivisti eos et perdidisti omnem memoriam eorum indulsisti
¹⁶
 genti Domine indulsisti genti numquid glorificatus es elongasti omnes terminos terrae Domine
¹⁷
 in angustia requisierunt te in tribulatione murmuris doctrina tua eis sicut quae concipit cum
 adpropinquaverit ad partum dolens clamat in doloribus suis sic facti sumus a facie tua Domine
¹⁸
 concepimus et quasi parturivimus et peperimus spiritum salutes non fecimus in terra ideo non

¹⁹
 ceciderunt habitatores terrae ¹⁹ vivent mortui tui interfecti mei resurgent expergiscimini et laudate
²⁰
 qui habitatis in pulvere quia ros lucis ros tuus et terram gigantum detrahes in ruinam ²⁰ vade populus
 meus intra in cubacula tua claude ostia tua super te abscondere modicum ad momentum donec
²¹
 pertranseat indignatio ²¹ ecce enim Dominus egreditur de loco suo ut visitet iniquitatem habitatoris
 terrae contra eum et revelabit terra sanguinem suum et non operiet ultra interfectos suos

Chapter 27

¹
 in die illo visitabit Dominus in gladio suo duro et grandi et forti super Leviathan serpentem
 vectem et super Leviathan serpentem tortuosum et occidet cetum qui in mari est ² in die illa vinea
³
 meri cantabit ei ³ ego Dominus qui servo eam repente propinabo ei ne forte visitetur contra eam
⁴
 nocte et die servo eam ⁴ indignatio non est mihi quis dabit me spinam et veprem in proelio gradiar
⁵
 super eam succendam eam pariter ⁵ an potius tenebit fortitudinem meam faciet pacem mihi pacem
⁶
 faciet mihi ⁶ qui egrediuntur impetu ad Iacob florebit et germinabit Israhel et implebunt faciem
⁷
 orbis semine ⁷ numquid iuxta plagam percutientis se percussit eum aut sicut occidit interfectos eius
⁸
 sic occisus est ⁸ in mensura contra mensuram cum abiecta fuerit iudicabis eam meditata est in
⁹
 spiritu suo duro per diem aestus ⁹ idcirco super hoc dimittetur iniquitas domui Iacob et iste omnis
 fructus ut auferatur peccatum eius cum posuerit omnes lapides altaris sicut lapides cineris adlissos
¹⁰
 non stabunt luci et delubra ¹⁰ civitas enim munita desolata erit speciosa relinquetur et dimittetur
¹¹
 quasi desertum ibi pascetur vitulus et ibi accubabit et consumet summitates eius ¹¹ in siccitate
 messis illius conterentur mulieres venientes et docentes eam non est enim populus sapiens propterea
¹²
 non miserebitur eius qui fecit eum et qui formavit eum non parcet ei ¹² et erit in die illa percutiet
 Dominus ab alveo Fluminis usque ad torrentem Aegypti et vos congregabimini unus et unus filii
¹³
 Israhel ¹³ et erit in die illa clangetur in tuba magna et venient qui perditioni fuerant de terra Assyriorum
 et qui eiecti erant in terra Aegypti et adorabunt Dominum in monte sancto in Hierusalem

Chapter 28

¹ vae coronae superbiae ebriis Ephraim et flori decidenti gloriae exultationis eius qui erant in
² vertice vallis pinguiissimae errantes a vino ecce validus et fortis Domini sicut impetus grandinis
turbo confringens sicut impetus aquarum multarum inundantium et emissarum super terram spatiosam
³ pedibus conculcabitur corona superbiae ebriorum Ephraim ⁴ et erit flos decidens gloriae exultationis
eius qui est super verticem vallis pinguium quasi temporaneum ante maturitatem autumnii quod
⁵ cum aspexerit videns statim ut manu tenuerit devorabit illud in die illa erit Dominus exercituum
corona gloriae et sertum exultationis residuo populi sui ⁶ et spiritus iudicii sedenti super iudicium
⁷ et fortitudo revertentibus de bello ad portam verum hii quoque prae vino nescierunt et prae ebrietate
erraverunt sacerdos et propheta nescierunt prae ebrietate absorti sunt a vino erraverunt in ebrietate
⁸ nescierunt videntem ignoraverunt iudicium omnes enim mensae repletae sunt vomitu sordiumque
⁹ ita ut non esset ultra locus quem docebit scientiam et quem intellegere faciet auditum ablactatos
¹⁰ a lacte apulsos ab uberibus quia manda remanda manda remanda expecta reexpecta expecta
¹¹ reexpecta modicum ibi modicum ibi in loquella enim labii et lingua altera loquetur ad populum
¹² istum cui dixit haec requies reficite lassum et hoc est meum refrigerium et noluerunt audire
¹³ et erit eis verbum Domini manda remanda manda remanda expecta reexpecta expecta reexpecta
modicum ibi modicum ibi ut vadant et cadant retrorsum et conterantur et inlaqueentur et capiuntur
¹⁴ propter hoc audite verbum Domini viri inlusores qui dominamini super populum meum qui est
¹⁵ in Hierusalem dixistis enim percussimus foedus cum morte et cum inferno fecimus pactum
flagellum inundans cum transierit non veniet super nos quia posuimus mendacium spem nostram
¹⁶ et mendacio protecti sumus idcirco haec dicit Dominus Deus ecce ego mittam in fundamentis
Sion lapidem lapidem probatum angularem pretiosum in fundamento fundatum qui crediderit non
¹⁷ festinet et ponam iudicium in pondere et iustitiam in mensura et subvertet grando spem mendacii
¹⁸ et protectionem aquae inundabunt et delebitur foedus vestrum cum morte et pactum vestrum
cum inferno non stabit flagellum inundans cum transierit eritis ei in conculcationem
¹⁹ quandocumque pertransierit tollet vos quoniam mane diluculo pertransibit in die et in nocte et
²⁰ tantummodo sola vexatio intellectum dabit auditui coangustatum est enim stratum ita ut alter
²¹ decidat et pallium breve utrumque operire non potest sicut enim in monte Divisionum stabit
Dominus sicut in valle quae est in Gabao irascetur ut faciat opus suum alienum opus eius ut operetur

opus suum peregrinum est opus ab eo²² et nunc nolite inludere ne forte constringantur vincula
 vestra consummationem enim et adbreuiationem audiui a Domino Deo exercituum super universam
 terram²³ auribus percipite et audite vocem meam adtendite et audite eloquium meum²⁴ numquid
 tota die arabit arans ut serat proscindet et sariet humum suam²⁵ nonne cum adaequaverit faciem
 eius seret gith et cyminum sparget et ponet triticum per ordinem et hordeum et milium et viciam
 in finibus suis²⁶ et erudiet eum illud in iudicio Deus suus docebit eum illud²⁷ non enim in serris
 triturbabitur gith nec rota plaustrum super cyminum circumiet sed in virga excutietur gith et cyminum
 in baculo²⁸ panis autem comminuetur verum non in perpetuum triturbans triturbabit illum neque
 vexabit eum rota plaustrum nec in ungulis suis comminuet eum²⁹ et hoc a Domino Deo exercituum
 exivit ut mirabile faceret consilium et magnificaret iustitiam

Chapter 29

¹ vae Arihel Arihel civitas quam circumdedit David additus est annus ad annum sollemnitates
 evolutae sunt² et circumvallabo Arihel et erit tristis et maerens et erit mihi quasi Arihel³ et
 circumdabo quasi spheram in circuitu tuo et iaciam contra te aggerem et munimenta ponam in
 obsidionem tuam⁴ humiliaberis de terra loqueris et de humo audietur eloquium tuum et erit quasi
 pythonis de terra vox tua et de humo eloquium tuum mussitabit⁵ et erit sicut pulvis tenuis multitudo
 ventilantium te et sicut favilla pertransiens multitudo eorum qui contra te praevaluerunt⁶ eritque
 repente confestim a Domino exercituum visitabitur in tonitru et commotione terrae et voce magna
 turbinis et tempestatis et flammae ignis devorantis⁷ et erit sicut somnium visionis nocturnae
 multitudo omnium gentium quae dimicaverunt contra Arihel et omnes qui militaverunt et obsederunt
 et praevaluerunt adversus eam⁸ et sicuti somniat esuriens et comedit cum autem fuerit expertus
 vacua est anima eius et sicut somniat sitiens et bibit et postquam fuerit expergefactus lassus adhuc
 sitit et anima eius vacua est sic erit multitudo omnium gentium quae dimicaverunt contra montem
 Sion⁹ obstupescite et admiramini fluctuate et vacillate inebriamini et non a vino movemini et non
 ebrietate¹⁰ quoniam miscuit vobis Dominus spiritum soporis claudet oculos vestros prophetas et
 principes vestros qui vident visiones operiet¹¹ et erit vobis visio omnium sicut verba libri signati
 quem cum dederint scienti litteras dicent lege istum et respondebit non possum signatus est enim

¹² et dabitur liber nescienti litteras diceturque ei lege et respondebit nescio litteras ¹³ et dixit Dominus eo quod adpropinquat populus iste ore suo et labiis suis glorificat me cor autem eius longe est a me et timuerunt me mandato hominum et doctrinis ¹⁴ ideo ecce ego addam ut admirationem faciam populo huic miraculo grandi et stupendo peribit enim sapientia a sapientibus eius et intellectus prudentium eius abscondetur ¹⁵ vae qui profundi estis corde ut a Domino abscondatis consilium quorum sunt in tenebris opera et dicunt quis videt nos et quis novit nos ¹⁶ perversa est haec vestra cogitatio quasi lutum contra figulum cogitet et dicat opus factori suo non fecisti me et figmentum dicat fictori suo non intellegis ¹⁷ nonne adhuc in modico et in brevi convertetur Libanus in Chermel et Chermel in saltum reputabitur ¹⁸ et audient in die illa surdi verba libri et de tenebris et caligine oculi caecorum videbunt ¹⁹ et addent mites in Domino laetitiam et pauperes homines in Sancto Israhel exultabunt ²⁰ quoniam defecit qui praevalebat consummatus est inlusor et succisi sunt omnes qui vigilabant super iniquitatem ²¹ qui peccare faciebant homines in verbo et arguentem in porta subplantabant et declinaverunt frustra a iusto ²² propter hoc haec dicit Dominus ad domum Iacob qui redemit Abraham non modo confundetur Iacob nec modo vultus eius erubescet ²³ sed cum viderit filios suos opera manuum mearum in medio sui sanctificantes nomen meum et sanctificabunt Sanctum Iacob et Deum Israhel praedicabunt ²⁴ et scient errantes spiritu intellectum et mussitatores discent legem

Chapter 30

¹ vae filii desertores dicit Dominus ut faceretis consilium et non ex me et ordiremini telam et non per spiritum meum ut adderetur peccatum super peccatum ² qui ambulatis ut descendatis in Aegyptum et os meum non interrogastis sperantes auxilium in fortitudine Pharaonis et habentes fiduciam in umbra Aegypti ³ et erit vobis fortitudo Pharaonis in confusionem et fiducia umbrae Aegypti in ignominiam ⁴ erant enim in Tanis principes tui et nuntii tui usque ad Anes pervenerunt ⁵ omnes confusi sunt super populo qui eis prodesse non potuit non fuerunt in auxilium et in aliquam utilitatem sed in confusionem et obprobrium ⁶ onus iumentorum austri in terra tribulationis et angustiae leaena et leo ex eis vipera et regulus volans portantes super umeros iumentorum divitias

suas et super gibbum camelorum thesauros suos ad populum qui eis prodesse non poterit ⁷ Aegyptus
enim frustra et vane auxiliabitur ideo clamavi super hoc superbia tantum est quiesce ⁸ nunc ingressus
scribe eis super buxum et in libro diligenter exara illud et erit in die novissimo in testimonium
usque ad aeternum ⁹ populus enim ad iracundiam provocans est et filii mendaces filii nolentes
audire legem Domini ¹⁰ qui dicunt videntibus nolite videre et aspicientibus nolite aspicere nobis
ea quae recta sunt loquimini nobis placentia videte nobis errores ¹¹ auferte a me viam declinate a
me semitam cesset a facie nostra Sanctus Israhel ¹² propterea haec dicit Sanctus Israhel pro eo
quod reprobastis verbum hoc et sperastis in calumniam et tumultum et innixi estis super eo
¹³ propterea erit vobis iniquitas haec sicut interruptio cadens et requisita in muro excelso quoniam
subito dum non speratur veniet contritio eius ¹⁴ et comminuetur sicut conteritur lagoena figuli
contritione pervalida et non invenietur de fragmentis eius testa in qua portetur igniculus de incendio
aut hauriatur parum aquae de fovea ¹⁵ quia haec dicit Dominus Deus Sanctus Israhel si revertamini
et quiescatis salvi eritis in silentio et in spe erit fortitudo vestra et noluistis ¹⁶ et dixistis nequaquam
sed ad equos fugiemus ideo fugietis et super veloces ascendemus ideo veloces erunt qui persequuntur
vos ¹⁷ mille homines a facie terroris unius et a facie terroris quinque fugietis donec relinquamini
quasi malus navis in vertice montis et quasi signum super collem ¹⁸ propterea expectat Dominus
ut misereatur vestri et ideo exaltabitur parcens vobis quia Deus iudicii Dominus beati omnes qui
expectant eum ¹⁹ populus enim Sion habitabit in Hierusalem plorans nequaquam plorabis miserans
miserebitur tui ad vocem clamoris tui statim ut audierit respondebit tibi ²⁰ et dabit vobis Dominus
panem artum et aquam brevem et non faciet avolare a te ultra doctorem tuum et erunt oculi tui
videntes praeceptorem tuum ²¹ et aures tuae audient verbum post tergum monentis haec via ambulate
in ea neque ad dexteram neque ad sinistram ²² et contaminabis lamminas sculptilium argenti tui
et vestimentum conflatilis auri tui et disperges ea sicut inmunditiam menstruatae egredere dices ei
²³ et dabitur pluvia semini tuo ubicumque seminaveris in terra et panis frugum terrae erit uberrimus
et pinguis pascetur in possessione tua in die illo agnus spatiose ²⁴ et tauri tui et pulli asinorum qui
operantur terram commixtum migma comedent sic in area ut ventilatum est ²⁵ et erunt super omnem
montem excelsum et super omnem collem elevatum rivi currentium aquarum in die interfectionis
multorum cum ceciderint turres ²⁶ et erit lux lunae sicut lux solis et lux solis erit septempliciter
sicut lux septem dierum in die qua alligaverit Dominus vulnus populi sui et percussuram plagae

²⁷
 eius sanaverit ecce nomen Domini venit de longinquo ardens furor eius et gravis ad portandum
²⁸
 labia eius repleta sunt indignatione et lingua eius quasi ignis devorans spiritus eius velut torrens
 inundans usque ad medium colli ad perdendas gentes in nihilum et frenum erroris quod erat in
²⁹
 maxillis populorum canticum erit vobis sicut nox sanctificatae sollemnitatis et laetitia cordis
³⁰
 sicut qui pergit cum tibia ut intret in montem Domini ad Fortem Israhel et auditam faciet Dominus
 gloriam vocis suae et terrorem brachii sui ostendet in comminatione furoris et flamma ignis
³¹
 devorantis adlidet in turbine et in lapide grandinis a voce enim Domini pavebit Assur virga
³²
 percussus et erit transitus virgae fundatus quam requiescere faciet Dominus super eum in tympanis
³³
 et in citharis et in bellis praecipuis expugnabit eos praeparata est enim ab heri Thofeth a rege
 praeparata profunda et dilatata nutrimenta eius ignis et ligna multa flatus Domini sicut torrens
 sulphuris succendens eam

Chapter 31

¹
 vae qui descendunt in Aegyptum ad auxilium in equis sperantes et habentes fiduciam super
 quadrigis quia multae sunt et super equitibus quia praevalidi nimis et non sunt confisi super Sanctum
²
 Israhel et Dominum non requisierunt ipse autem sapiens adduxit malum et verba sua non abstulit
³
 et consurget contra domum pessimorum et contra auxilium operantium iniquitatem Aegyptus
 homo et non deus et equi eorum caro et non spiritus et Dominus inclinabit manum suam et corruet
⁴
 auxiliator et cadet cui praestatur auxilium simulque omnes consumentur quia haec dicit Dominus
 ad me quomodo si rugiat leo et catulus leonis super praedam suam cum occurrerit ei multitudo
 pastorum a voce eorum non formidabit et a multitudine eorum non pavebit sic descendet Dominus
⁵
 exercituum ut prolietur super montem Sion et super collem eius sicut aves volantes sic proteget
⁶
 Dominus exercituum Hierusalem protegens et liberans transiens et salvans convertimini sicut in
⁷
 profundum recesseratis filii Israhel in die enim illa abiciet vir idola argenti sui et idola auri sui
⁸
 quae fecerunt vobis manus vestrae in peccatum et cadet Assur in gladio non viri et gladius non
⁹
 hominis vorabit eum et fugiet non a facie gladii et iuvenes eius vectigales erunt et fortitudo eius
 a terrore transibit et pavebunt fugientes principes eius dixit Dominus cuius ignis est in Sion et
 caminus eius in Hierusalem

Chapter 32

¹ ecce in iustitia regnabit rex et principes in iudicio praeerunt ² et erit vir sicut qui absconditur
a vento et celat se a tempestate sicut rivi aquarum in siti et umbra petrae prominentis in terra deserta
³ non caligabunt oculi videntium et aures audientium diligenter auscultabunt ⁴ et cor stultorum
intelletget scientiam et lingua balborum velociter loquetur et plane ⁵ non vocabitur ultra is qui
insipiens est princeps neque fraudulentus appellabitur maior ⁶ stultus enim fatua loquetur et cor
eius faciet iniquitatem ut perficiat simulationem et loquatur ad Dominum fraudulenter et vacuefaciat
animam esurientis et potum sitiendi auferat ⁷ fraudulentum vasa pessima sunt ipse enim cogitationes
concinnavit ad perdendos mites in sermone mendacii cum loqueretur pauper iudicium ⁸ princeps
vero ea quae digna sunt principe cogitavit et ipse super duces stabit ⁹ mulieres opulentae surgite
et audite vocem meam filiae confidentes percipite auribus eloquium meum ¹⁰ post dies et annum
et vos conturbabimini confidentes consummata est enim vindemia collectio ultra non veniet
¹¹ obstupescite opulentae conturbamini confidentes exuite vos et confundimini accingite lumbos
¹² vestros ¹³ super ubera plangite super regione desiderabili super vinea fertili ¹⁴ super humum populi
mei spina et vepres ascendent quanto magis super omnes domos gaudii civitatis exultantis ¹⁵ domus
enim dimissa est multitudo urbis relictas est tenebrae et palpatio factae sunt super speluncas usque
in aeternum gaudium onagrorum pascua gregum ¹⁶ donec effundatur super nos spiritus de excelso
et erit desertum in Chermel et Chermel in saltum reputabitur ¹⁷ et habitabit in solitudine iudicium
et iustitia in Chermel sedebit ¹⁸ et erit opus iustitiae pax et cultus iustitiae silentium et securitas
usque in sempiternum ¹⁹ et sedebit populus meus in pulchritudine pacis et in tabernaculis fiducia
et in requie opulenta ²⁰ grando autem in descensione saltus et humilitate humiliabitur civitas
beati qui seminatis super omnes aquas inmittentes pedem bovis et asini

Chapter 33

¹
 vae qui praedaris nonne et ipse praedaberis et qui spernis nonne et ipse sperneris cum
 consummaveris depraedationem depraedaberis cum fatigatus desiveris contemnere contemneris
²
 Domine miserere nostri te expectavimus esto brachium eorum in mane et salus nostra in tempore
³ ⁴
 tribulationis a voce angeli fugerunt populi ab exaltatione tua dispersae sunt gentes et
 congregabuntur spolia vestra sicut colligitur brucus velut cum fossae plenae fuerint de eo
⁵ ⁶
 magnificatus est Dominus quoniam habitavit in excelso implevit Sion iudicio et iustitia et erit
⁷
 fides in temporibus tuis divitiae salutis sapientia et scientia timor Domini ipse thesaurus eius ecce
⁸
 videntes clamabunt foris angeli pacis amare flebunt dissipatae sunt viae cessavit transiens per
⁹
 semitam irritum factum est pactum proiecit civitates non reputavit homines luxit et elanguit terra
 confusus est Libanus et obsorduit et factus est Saron sicut desertum et concussa est Basan et
¹⁰ ¹¹
 Carmelus nunc consurgam dicit Dominus nunc exaltabor nunc sublevabor concipietis ardorem
¹²
 parietis stipulam spiritus vester ut ignis vorabit vos et erunt populi quasi de incendio cinis spinae
¹³
 congregatae igni conburentur audite qui longe estis quae fecerim et cognoscite vicini fortitudinem
¹⁴
 meam conterriti sunt in Sion peccatores possedit tremor hypocritas quis poterit habitare de vobis
¹⁵
 cum igne devorante quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis qui ambulat in iustitiis
 et loquitur veritates qui proicit avaritiam ex calumnia et excutit manus suas ab omni munere qui
¹⁶
 obturat aures suas ne audiat sanguinem et claudit oculos suos ne videat malum iste in excelsis
¹⁷
 habitabit munimenta saxorum sublimitas eius panis ei datus est aquae eius fideles sunt regem
¹⁸
 in decore suo videbunt oculi eius cernent terram de longe cor tuum meditabitur timorem ubi est
¹⁹
 litteratus ubi legis verba ponderans ubi doctor parvulorum populum inpudentem non videbis
 populum alti sermonis ita ut non possis intellegere disertitudinem linguae eius in quo nulla est
²⁰
 sapientia respice Sion civitatem sollemnitatis nostrae oculi tui videbunt Hierusalem habitationem
 opulentam tabernaculum quod nequaquam transferri poterit nec auferentur clavi eius in sempiternum
²¹
 et omnes funiculi eius non rumpentur quia solummodo ibi magnificus Dominus noster locus
 fluviorum rivi latissimi et patentes non transibit per eum navis remigum neque trieris magna
²²
 transgredietur eum Dominus enim iudex noster Dominus legifer noster Dominus rex noster ipse
²³
 salvabit nos laxati sunt funiculi tui sed non praevallebunt sic erit malus tuus ut dilatare signum

non queas tunc dividantur spolia praedarum multarum claudi diripient rapinam²⁴ nec dicet vicinus
 elangui populus qui habitat in ea auferetur ab eo iniquitas

Chapter 34

¹ accedite gentes et audite et populi adtendite audiat terra et plenitudo eius orbis et omne germen
 eius ² quia indignatio Domini super omnes gentes et furor super universam militiam eorum interfecit
 eos et dedit eos in occisionem ³ interfecti eorum proicientur et de cadaveribus eorum ascendet fetor
 tabescent montes sanguine eorum ⁴ et tabescet omnis militia caelorum et conplicabuntur sicut liber
 caeli et omnis militia eorum defluet sicut defluit folium de vinea et de ficu ⁵ quoniam inebriatus
 est in caelo gladius meus ecce super Idumeam descendet et super populum interfectionis meae ad
 iudicium ⁶ gladius Domini repletus est sanguine incrassatus est adipe de sanguine agnorum et
 hircorum de sanguine medullarum arietum victima enim Domini in Bosra et interfectio magna
 in terra Edom ⁷ et descendent unicornes cum eis et tauri cum potentibus inebriabitur terra eorum
 sanguine et humus eorum adipe pinguium ⁸ quia dies ultionis Domini annus retributionum iudicii
 Sion ⁹ et convertentur torrentes eius in picem et humus eius in sulphur et erit terra eius in picem
 ardentem ¹⁰ nocte et die non extinguetur in sempiternum ascendet fumus eius a generatione in
 generationem desolabitur in saeculum saeculorum non erit transiens per eam ¹¹ et possidebunt
 illam onocrotalus et ericius et ibis et corvus habitabunt in ea et extendetur super eam mensura ut
 redigatur ad nihilum et perpendiculum in desolationem ¹² nobiles eius non erunt ibi regem potius
 invocabunt et omnes principes eius erunt in nihilum ¹³ et orientur in domibus eius spinae et urticae
 et paliurus in munitionibus eius et erit cubile draconum et pascua strutionum ¹⁴ et occurrent
 daemones onocentauris et pilosus clamabit alter ad alterum ibi cubavit lamia et invenit sibi requiem
¹⁵ ibi habuit foveam ericius et enutrivit catulos et circumfodit et fovit in umbra eius illuc congregati
 sunt milvi alter ad alterum ¹⁶ requirite diligenter in libro Domini et legite unum ex eis non defuit
 alter ad alterum non quaesivit quia quod ex ore meo procedit ille mandavit et spiritus eius ipse
 congregavit ea ¹⁷ et ipse misit eis sortem et manus eius divisit eam illis in mensuram usque in
 aeternum possidebunt eam in generatione et generatione habitabunt in ea

Chapter 35

¹ laetabitur deserta et invia et exultabit solitudo et florebit quasi lilium ² germinans germinabit et exultabit laetabunda et laudans gloria Libani data est ei decor Carmeli et Saron ipsi videbunt gloriam Domini et decorem Dei nostri ³ confortate manus dissolutas et genua debilia roborate ⁴ dicite pusillanimis confortamini nolite timere ecce Deus vester ultionem adducet retributionis Deus ipse veniet et salvabit vos ⁵ tunc aperientur oculi caecorum et aures surdorum patebunt ⁶ tunc saliet sicut cervus claudus et aperta erit lingua mutorum quia scissae sunt in deserto aquae et torrentes in solitudine ⁷ et quae erat arida in stagnum et sitiens in fontes aquarum in cubilibus in quibus prius dracones habitabant orietur viror calami et iunci ⁸ et erit ibi semita et via et via sancta vocabitur non transibit per eam pollutus et haec erit nobis directa via ita ut stulti non errent per eam ⁹ non erit ibi leo et mala bestia non ascendet per eam nec invenietur ibi et ambulabunt qui liberati fuerint ¹⁰ et redempti a Domino convertentur et venient in Sion cum laude et laetitia sempiterna super caput eorum gaudium et laetitiam obtinebunt et fugiet dolor et gemitus

Chapter 36

¹ et factum est in quartodecimo anno regis Ezechiae ascendit Sennacherib rex Assyriorum super omnes civitates Iuda munitas et cepit eas ² et misit rex Assyriorum Rabsacen de Lachis in Hierusalem ad regem Ezechiam in manu gravi et stetit in aquaeductu piscinae superioris in via agri Fullonis ³ et egressus est ad eum Eliachim filius Helciae qui erat super domum et Sobna scriba et Ioae filius Asaph a commentariis ⁴ et dixit ad eos Rabsaces dicite Ezechiae haec dicit rex magnus rex Assyriorum quae est ista fiducia qua confidis ⁵ aut quo consilio vel fortitudine rebellare disponis super quem habes fiduciam quia recessisti a me ⁶ ecce confidis super baculum harundineum confractum istum super Aegyptum cui si innisus fuerit homo intrabit in manu eius et perforabit eam sic Pharaon rex Aegypti omnibus qui confidunt in eo ⁷ quod si responderis mihi in Domino Deo nostro confidimus nonne ipse est cuius abstulit Ezechias excelsa et altaria et dixit Iudae et Hierusalem coram altari isto adorabitis ⁸ et nunc trade te domino meo regi Assyriorum et dabo tibi duo milia equorum nec poteris ex te praebere ascensores eorum ⁹ et quomodo sustinebis faciem

iudicis unius loci ex servis domini mei minoribus quod si confidis in Aegypto in quadriga et in
¹⁰equitibus et nunc numquid sine Domino ascendi ad terram istam ut disperderem eam Dominus
¹¹dixit ad me ascende super terram istam et disperde eam et dixit Eliachim et Sobna et Ioae ad
Rabsacen loquere ad servos tuos syra lingua intellegimus enim ne loquaris ad nos iudaice in auribus
¹²populi qui est super murum et dixit ad eos Rabsaces numquid ad dominum tuum et ad te misit
me dominus meus ut loquerer omnia verba ista et non potius ad viros qui sedent in muro ut comedant
¹³stercora sua et bibant urinam pedum suorum vobiscum et stetit Rabsaces et clamavit voce magna
¹⁴iudaice et dixit audite verba regis magni regis Assyriorum haec dicit rex non seducat vos Ezechias
¹⁵quia non poterit eruere vos et non vobis tribuat fiduciam Ezechias super Domino dicens eruens
¹⁶liberabit nos Dominus non dabitur civitas ista in manu regis Assyriorum nolite audire Ezechiam
haec enim dicit rex Assyriorum facite mecum benedictionem et egredimini ad me et comedite
unusquisque vineam suam et unusquisque ficum suam et bibite unusquisque aquam cisternae suae
¹⁷donec veniam et tollam vos ad terram quae est ut terra vestra terram frumenti et vini terram
¹⁸panum et vinearum ne conturbet vos Ezechias dicens Dominus liberabit nos numquid liberaverunt
¹⁹dii gentium unusquisque terram suam de manu regis Assyriorum ubi est deus Emath et Arfad
²⁰ubi est deus Seffarvaim numquid liberaverunt Samariam de manu mea quis est ex omnibus diis
²¹terrarum istarum qui eruerit terram suam de manu mea ut eruat Dominus Hierusalem de manu mea
²²et siluerunt et non responderunt ei verbum mandaverat enim rex dicens ne respondeatis ei et
ingressus est Eliachim filius Helciae qui erat super domum et Sobna scriba et Ioae filius Asaph a
commentariis ad Ezechiam scissis vestibus et nuntiaverunt ei verba Rabsacis

Chapter 37

¹et factum est cum audisset rex Ezechias scidit vestimenta sua et obvolutus est sacco et intravit
²in domum Domini et misit Eliachim qui erat super domum et Sobnam scribam et seniores de
³sacerdotibus opertos saccis ad Isaiam filium Amos prophetam et dixerunt ad eum haec dicit
Ezechias dies tribulationis et correptionis et blasphemiae dies haec quia venerunt filii usque ad
⁴partum et virtus non est parienti si quo modo audiat Dominus Deus tuus verba Rabsaces quem
misit rex Assyriorum dominus suus ad blasphemandum Deum viventem et obprobrandum sermonibus

quos audivit Dominus Deus tuus leva ergo orationem pro reliquiis quae reppertae sunt ⁵ et venerunt
servi regis Ezechiae ad Isaiam ⁶ et dixit ad eos Isaias haec dicetis domino vestro haec dicit Dominus
ne timeas a facie verborum quae audisti quibus blasphemaverunt pueri regis Assyriorum me ⁷ ecce
ego dabo ei spiritum et audiet nuntium et revertetur ad terram suam et corruiere eum faciam gladio
in terra sua ⁸ reversus est autem Rabsaces et invenit regem Assyriorum proeliantem adversus Lobna
audierat enim quia profectus esset de Lachis ⁹ et audivit de Tharaca rege Aethiopiae dicentes
egressus est ut pugnet contra te quod cum audisset misit nuntios ad Ezechiam dicens ¹⁰ haec dicetis
Ezechiae regi Iudae loquentes non te decipiat Deus tuus in quo tu confidis dicens non dabitur
Hierusalem in manu regis Assyriorum ¹¹ ecce tu audisti omnia quae fecerunt reges Assyriorum
omnibus terris quas subverterunt et tu poteris liberari ¹² numquid eruerunt eos dii gentium quos
subverterunt patres mei Gozan et Aran et Reseph et filios Eden qui erant in Thalassar ¹³ ubi est
rex Emath et rex Arfad et rex urbis Seffarvaim Anahe et Ava ¹⁴ et tulit Ezechias libros de manu
nuntiorum et legit eos et ascendit in domum Domini et expandit eos Ezechias coram Domino ¹⁵ et
oravit Ezechias ad Dominum dicens ¹⁶ Domine exercituum Deus Israhel qui sedes super cherubin
tu es Deus solus omnium regnorum terrae tu fecisti caelum et terram ¹⁷ inclina Domine aurem
tuam et audi aperi Domine oculos tuos et vide et audi omnia verba Sennacherib quae misit ad
blasphemandum Deum viventem ¹⁸ vere enim Domine desertas fecerunt reges Assyriorum terras
et regiones earum ¹⁹ et dederunt deos earum igni non enim erant dii sed opera manuum hominum
lignum et lapis et comminuerunt eos ²⁰ et nunc Domine Deus noster salva nos de manu eius et
cognoscant omnia regna terrae quia tu es Dominus solus ²¹ et misit Isaias filius Amos ad Ezechiam
dicens haec dicit Dominus Deus Israhel pro quibus rogasti me de Sennacherib rege Assyriorum
²² hoc est verbum quod locutus est Dominus super eum despexit te subsannavit te virgo filia Sion
post te caput movit filia Hierusalem ²³ cui exprobrasti et quem blasphemasti et super quem exaltasti
vocem et levasti altitudinem oculorum tuorum ad Sanctum Israhel ²⁴ in manu servorum tuorum
exprobrasti Domino et dixisti in multitudo quadrigarum mearum ego ascendi altitudinem montium
iuga Libani et succidam excelsa cedrorum eius electas abietes illius et introibo altitudinem summitatis
eius saltum Carmeli eius ²⁵ ego fodi et bibi aquam et exsiccavi vestigio pedis mei omnes rivos

²⁶
 aggerum numquid non audisti quae olim fecerim ei ex diebus antiquis ego plasmavi illud et
 nunc adduxi et factum est in eradicationem collium conpugnantium et civitatum munitarum
²⁷
 habitatores earum breviata manu contremuerunt et confusi sunt facti sunt sicut faenum agri et
²⁸
 gramen pascuae et herba tectorum quae exaruit antequam maturesceret habitationem tuam et
²⁹
 egressum tuum et introitum tuum cognovi et insaniam tuam contra me cum fureres adversum
 me superbia tua ascendit in aures meas ponam ergo circulum in naribus tuis et frenum in labiis tuis
³⁰
 et reducam te in viam per quam venisti tibi autem hoc erit signum comede hoc anno quae sponte
 nascuntur et in anno secundo pomis vescere in anno autem tertio seminare et metite et plantate
³¹
 vineas et comedite fructum earum et mittet id quod salvatum fuerit de domo Iuda et quod reliquum
³²
 est radicem deorsum et faciet fructum sursum quia de Hierusalem exhibunt reliquiae et salvatio
³³
 de monte Sion zelus Domini exercituum faciet istud propterea haec dicit Dominus de rege
 Assyriorum non introibit civitatem hanc et non iaciet ibi sagittam et non occupabit eam clypeus et
³⁴
 non mittet in circuitu eius aggerem in via qua venit per eam revertetur et civitatem hanc non
³⁵
 ingredietur dicit Dominus et protegam civitatem istam ut salvem eam propter me et propter
³⁶
 David servum meum egressus est autem angelus Domini et percussit in castris Assyriorum
³⁷
 centum octoginta quinque milia et surrexerunt mane et ecce omnes cadavera mortuorum et
³⁸
 egressus est et abiit et reversus est Sennacherib rex Assyriorum et habitavit in Nineve et factum
 est cum adoraret in templo Nesrach deum suum Adramelech et Sarasar filii eius percusserunt eum
 gladio fugeruntque in terram Ararat et regnavit Asoraddon filius eius pro eo

Chapter 38

¹
 in diebus illis aegrotavit Ezechias usque ad mortem et introivit ad eum Isaias filius Amos
²
 propheta et dixit ei haec dicit Dominus dispone domui tuae quia morieris tu et non vives et
³
 convertit Ezechias faciem suam ad parietem et oravit ad Dominum et dixit obsecro Domine
 memento quaeso quomodo ambulaverim coram te in veritate et in corde perfecto et quod bonum
⁴
 est in oculis tuis fecerim et flevit Ezechias fletu magno et factum est verbum Domini ad Isaiam
⁵
 dicens vade et dic Ezechiae haec dicit Dominus Deus David patris tui audivi orationem tuam vidi

lacrimam tuam ecce ego adiciam super dies tuos quindecim annos ⁶ et de manu regis Assyriorum
 eruam te et civitatem istam et protegam eam ⁷ hoc autem tibi erit signum a Domino quia faciet
 Dominus verbum hoc quod locutus est ⁸ ecce ego reverti faciam umbram linearum per quas
 descenderat in horologio Ahaz in sole retrorsum decem lineis et reversus est sol decem lineis per
 gradus quos descenderat ⁹ scriptura Ezechiae regis Iuda cum aegrotasset et convaluisset de infirmitate
 sua ¹⁰ ego dixi in dimidio dierum meorum vadam ad portas inferi quaesivi residuum annorum
 meorum ¹¹ dixi non videbo Dominum Dominum in terra viventium non aspiciam hominem ultra
 et habitatorem quievit ¹² generatio mea ablata est et convoluta est a me quasi tabernaculum pastorum
 praecisa est velut a texente vita mea dum adhuc ordire succidit me de mane usque ad vesperam
 finies me ¹³ sperabam usque ad mane quasi leo sic contrivit omnia ossa mea de mane usque ad
 vesperam finies me ¹⁴ sicut pullus hirundinis sic clamabo meditabor ut columba adtenuati sunt
 oculi mei suspicientes in excelsum Domine vim patior sponde pro me ¹⁵ quid dicam aut quid
 respondebit mihi cum ipse fecerit recogitabo omnes annos meos in amaritudine animae meae
¹⁶ Domine sic vivitur et in talibus vita spiritus mei corripies me et vivificabis me ¹⁷ ecce in pace
 amaritudo mea amarissima tu autem eruisti animam meam ut non periret proiecisti post tergum
 tuum omnia peccata mea ¹⁸ quia non infernus confitebitur tibi neque mors laudabit te non
 expectabunt qui descendunt in lacum veritatem tuam ¹⁹ vivens vivens ipse confitebitur tibi sicut
 et ego hodie pater filiis notam faciet veritatem tuam ²⁰ Domine salvum me fac et psalmos nostros
 cantabimus cunctis diebus vitae nostrae in domo Domini ²¹ et iussit Isaias ut tollerent massam de
 ficis et cataplasmaerent super vulnus et sanaretur ²² et dixit Ezechias quod erit signum quia ascendam
 in domo Domini

Chapter 39

¹ in tempore illo misit Marodach Baladan filius Baladan rex Babylonis libros et munera ad
 Ezechiam audierat enim quod aegrotasset et convaluisset ² laetatus est autem super eis Ezechias
 et ostendit eis cellam aromatum et argenti et auri et odoramentorum et unguenti optimi et omnes
 apothecas supellectilis suae et universa quae inventa sunt in thesauris eius non fuit verbum quod

non ostenderet eis Ezechias in domo sua et in omni potestate sua³ introiit autem Isaias propheta
 ad regem Ezechiam et dixit ei quid dixerunt viri isti et unde venerunt ad te et dixit Ezechias de terra
 longinqua venerunt ad me de Babylone⁴ et dixit quid viderunt in domo tua et dixit Ezechias omnia
 quae in domo mea sunt viderunt non fuit res quam non ostenderim eis in thesauris meis⁵ et dixit
 Isaias ad Ezechiam audi verbum Domini exercituum⁶ ecce dies venient et auferentur omnia quae
 in domo tua sunt et quae thesaurizaverunt patres tui usque ad diem hanc in Babylonem non
 relinquetur quicquam dicit Dominus⁷ et de filiis tuis qui exhibunt de te quos genueris tollent et erunt
 eunuchi in palatio regis Babylonis⁸ et dixit Ezechias ad Isaiam bonum verbum Domini quod locutus
 est et dixit fiat tantum pax et veritas in diebus meis

Chapter 40

¹ consolamini consolamini populus meus dicit Deus vester² loquimini ad cor Hierusalem et
 avocate eam quoniam completa est malitia eius dimissa est iniquitas illius suscepit de manu Domini
 duplicia pro omnibus peccatis suis³ vox clamantis in deserto parate viam Domini rectas facite in
 solitudine semitas Dei nostri⁴ omnis vallis exaltabitur et omnis mons et collis humiliabitur et erunt
 prava in directa et aspera in vias planas⁵ et revelabitur gloria Domini et videbit omnis caro pariter
 quod os Domini locutum est⁶ vox dicentis clama et dixi quid clamabo omnis caro faenum et omnis
 gloria eius quasi flos agri⁷ exsiccatum est faenum et cecidit flos quia spiritus Domini sufflavit in
 eo vere faenum est populus⁸ exsiccatum est faenum cecidit flos verbum autem Dei nostri stabit in
 aeternum⁹ super montem excelsum ascende tu quae evangelizas Sion exalta in fortitudine vocem
 tuam quae evangelizas Hierusalem exalta noli timere dic civitatibus Iudae ecce Deus vester¹⁰ ecce
 Dominus Deus in fortitudine veniet et brachium eius dominabitur ecce merces eius cum eo et opus
 illius coram eo¹¹ sicut pastor gregem suum pascet in brachio suo congregabit agnos et in sinu suo
 levabit fetas ipse portabit¹² quis mensus est pugillo aquas et caelos palmo ponderavit quis adpendit
 tribus digitis molem terrae et libravit in pondere montes et colles in statera¹³ quis adiuvit spiritum
 Domini aut quis consiliarius eius fuit et ostendit illi¹⁴ cum quo iniit consilium et instruxit eum et

docuit eum semitam iustitiae et erudit eum scientiam et viam prudentiae ostendit illi ¹⁵ ecce
 gentes quasi stilla situlae et quasi momentum staterae reputatae sunt ecce insulae quasi pulvis
¹⁶ exiguus et Libanus non sufficiet ad succendendum et animalia eius non sufficient ad holocaustum
¹⁷ omnes gentes quasi non sint sic sunt coram eo et quasi nihilum et inane reputatae sunt ei ¹⁸ cui
 ergo similem fecistis Deum aut quam imaginem ponetis ei ¹⁹ numquid sculptile conflavit faber aut
 aurifex auro figuravit illud et lamminis argenteis argentarius ²⁰ forte lignum et inputribile elegit
²¹ artifex sapiens quaerit quomodo statuatur simulacrum quod non moveatur numquid non scietis
 numquid non audietis numquid non adnuntiatur est ab initio vobis numquid non intellexistis
²² fundamenta terrae qui sedet super gyrum terrae et habitatores eius sunt quasi lucustae qui extendit
²³ velut nihilum caelos et expandit eos sicut tabernaculum ad inhabitandum qui dat secretorum
²⁴ scrutatores quasi non sint iudices terrae velut inane fecit et quidem neque plantatos neque satos
 neque radicato in terra trunco eorum repente flavit in eos et aruerunt et turbo quasi stipulam auferet
²⁵ eos et cui adsimilastis me et adaequastis dicit Sanctus ²⁶ levate in excelsum oculos vestros et
 videte quis creavit haec qui educit in numero militiam eorum et omnes ex nomine vocat prae
²⁷ multitudine fortitudinis et roboris virtutisque eius neque unum reliquum fuit quare dicis Iacob
 et loqueris Israhel abscondita est via mea a Domino et a Deo meo iudicium meum transibit
²⁸ numquid nescis aut non audisti Deus sempiternus Dominus qui creavit terminos terrae non deficiet
²⁹ neque laborabit nec est investigatio sapientiae eius qui dat lasso virtutem et his qui non sunt
³⁰ fortitudinem et robur multiplicat deficient pueri et laborabunt et iuvenes in infirmitate cadent
³¹ qui autem sperant in Domino mutabunt fortitudinem adsumunt pinnas sicut aquilae current et
 non laborabunt ambulabunt et non deficient

Chapter 41

¹ taceant ad me insulae et gentes mutant fortitudinem accedant et tunc loquantur simul ad
² iudicium propinquemus quis suscitavit ab oriente iustum vocavit eum ut sequeretur se dabit in
 conspectu eius gentes et reges obtinebit dabit quasi pulverem gladio eius sicut stipulam vento raptam
³ arcui eius persequetur eos transibit in pace semita in pedibus eius non apparebit ⁴ quis haec

operatus est et fecit vocans generationes ab exordio ego Dominus primus et novissimus ego sum
 5 viderunt insulae et timuerunt extrema terrae obstipuerunt adpropinquaverunt et accesserunt
 6 unusquisque proximo suo auxiliatur et fratri suo dicit confortare 7 confortabit faber aerarius
 percutiens malleo eum qui cudebat tunc temporis dicens glutino bonum est et confortavit eum in
 8 clavis ut non moveatur et tu Israhel serve meus Iacob quem elegi semen Abraham amici mei 9 in
 quo adprehendi te ab extremis terrae et a longinquis eius vocavi te et dixi tibi servus meus es tu
 10 elegi te et non abieci te ne timeas quia tecum sum ego ne declines quia ego Deus tuus confortavi
 te et auxiliatus sum tui et suscepi te dextera iusti mei 11 ecce confundentur et erubescunt omnes
 qui pugnant adversum te erunt quasi non sint et peribunt viri qui contradicunt tibi 12 quaeres eos
 et non invenies viros rebelles tuos erunt quasi non sint et veluti consumptio homines bellantes
 13 adversum te quia ego Dominus Deus tuus adprehendens manum tuam dicensque tibi ne timeas
 14 ego adiuvi te noli timere vermis Iacob qui mortui estis ex Israhel ego auxiliatus sum tui dicit
 15 Dominus et redemptor tuus Sanctus Israhel ego posui te quasi plaustrum trituranus novum habens
 16 rostra serrantia triturabis montes et comminues et colles quasi pulverem pones ventilabis eos et
 17 ventus tollet et turbo disperget eos et tu exultabis in Domino in Sancto Israhel laetaberis egeni
 et pauperes quaerunt aquas et non sunt lingua eorum siti aruit ego Dominus exaudiam eos Deus
 18 Israhel non derelinquam eos aperiam in supinis collibus flumina et in medio camporum fontes
 19 ponam desertum in stagna aquarum et terram inviam in rivos aquarum dabo in solitudine cedrum
 20 et spinam et myrtum et lignum olivae ponam in deserto abietem ulmum et buxum simul ut
 videant et sciant et recogitent et intellegant pariter quia manus Domini fecit hoc et Sanctus Israhel
 21 creavit illud prope facite iudicium vestrum dicit Dominus adferte si quid forte habetis dixit Rex
 22 Iacob accedant et nuntient nobis quaecumque ventura sunt priora quae fuerint nuntiate et ponemus
 23 cor nostrum et sciemus novissima eorum et quae ventura sunt indicate nobis adnuntiate quae
 ventura sunt in futurum et sciemus quia dii estis vos bene quoque aut male si potestis facite et
 24 loquamur et videamus simul ecce vos estis ex nihilo et opus vestrum ex eo quod non est
 25 abominatio est qui elegit vos suscitavi ab aquilone et venit ab ortu solis vocabit nomen meum
 26 et adducet magistratus quasi lutum et velut plastes conculcans humum quis adnuntiavit ab exordio
 ut sciamus et a principio ut dicamus iustus es non est neque adnuntians neque praedicans neque

²⁷
 audiens sermones vestros primus ad Sion dicet ecce adsunt et Hierusalem evangelistam dabo
²⁸
 et vidi et non erat neque ex istis quisquam qui iniret consilium et interrogatus responderet verbum
²⁹
 ecce omnes iniusti et vana opera eorum ventus et inane simulacra eorum

Chapter 42

¹
 ecce servus meus suscipiam eum electus meus conplacuit sibi in illo anima mea dedi spiritum
 meum super eum iudicium gentibus proferet ²
 non clamabit neque accipiet personam nec audietur
 foris vox eius ³
 calamum quassatum non conteret et linum fumigans non extinguet in veritate educet
 iudicium ⁴
 non erit tristis neque turbulentus donec ponat in terra iudicium et legem eius insulae
 expectabunt ⁵
 haec dicit Dominus Deus creans caelos et extendens eos firmans terram et quae
 germinant ex ea dans flatum populo qui est super eam et spiritum calcantibus eam ⁶
 ego Dominus
 vocavi te in iustitia et adprehendi manum tuam et servavi et dedi te in foedus populi in lucem
 gentium ⁷
 ut aperires oculos caecorum et educeres de conclusionem vinctum de domo carceris sedentes
 in tenebris ⁸
 ego Dominus hoc est nomen meum gloriam meam alteri non dabo et laudem meam
 sculptilibus ⁹
 quae prima fuerant ecce venerunt nova quoque ego adnuntio antequam oriantur audita
 vobis faciam ¹⁰
 cantate Domino canticum novum laus eius ab extremis terrae qui descenditis in
 mare et plenitudo eius insulae et habitatores earum ¹¹
 sublevetur desertum et civitates eius in
 domibus habitabit Cedar laudate habitatores Petrae de vertice montium clamabunt ¹²
 ponent Domino
 gloriam et laudem eius in insulis nuntiabunt ¹³
 Dominus sicut fortis egredietur sicut vir proelior
 suscitabit zelum vociferabitur et clamabit super inimicos suos confortabitur ¹⁴
 tacui semper silui
 patiens fui sicut pariens loquar dissipabo et absorbebo simul ¹⁵
 desertos faciam montes et colles
 et omne gramen eorum exsiccabo et ponam flumina in insulas et stagna arefaciam ¹⁶
 et ducam
 caecos in via quam nesciunt in semitis quas ignoraverunt ambulare eos faciam ponam tenebras
 coram eis in lucem et prava in recta haec verba feci eis et non dereliqui eos ¹⁷
 conversi sunt
 retrorsum confundantur confusione qui confidunt in sculptili qui dicunt conflatili vos dii nostri

18 surdi audite et caeci intuemini ad videndum 19 quis caecus nisi servus meus et surdus nisi ad
 quem nuntios meos misi quis caecus nisi qui venundatus est quis caecus nisi servus Domini 20 qui
 vides multa nonne custodies qui apertas habes aures nonne audies 21 et Dominus voluit ut
 sanctificaret eum et magnificaret legem et extolleret 22 ipse autem populus direptus et vastatus
 laqueus iuvenum omnes et in domibus carcerum absconditi sunt facti sunt in rapinam nec est qui
 eruat in direptionem et non est qui dicat redde 23 quis est in vobis qui audiat hoc adtendat et auscultet
 futura 24 quis dedit in direptionem Iacob et Israhel vastantibus nonne Dominus ipse cui peccavimus
 et noluerunt in viis eius ambulare et non audierunt legem eius 25 et effudit super eum indignationem
 furoris sui et forte bellum et conbusit eum in circuitu et non cognovit et succendit eum et non
 intellexit

Chapter 43

1 et nunc haec dicit Dominus creans te Iacob et formans te Israhel noli timere quia redemi te et
 vocavi nomine tuo meus es tu 2 cum transieris per aquas tecum ero et flumina non operient te cum
 ambulaveris in igne non conbureris et flamma non ardebit in te 3 quia ego Dominus Deus tuus
 Sanctus Israhel salvator tuus dedi propitiationem tuam Aegyptum Aethiopiam et Saba pro te 4 ex
 quo honorabilis factus es in oculis meis et gloriosus ego dilexi te et dabo homines pro te et populos
 pro anima tua 5 noli timere quoniam tecum ego sum ab oriente adducam semen tuum et ab occidente
 congregabo te 6 dicam aquiloni da et austro noli prohibere adfer filios meos de longinquo et filias
 meas ab extremis terrae 7 et omnem qui invocat nomen meum in gloriam meam creavi eum et
 formavi eum et feci eum 8 educ foras populum caecum et oculos habentem surdum et aures ei sunt
 9 omnes gentes congregatae sunt simul et collectae sunt tribus quis in vobis adnuntiet istud et quae
 prima sunt audire nos faciat dent testes eorum et iustificentur et audiant et dicant vere 10 vos testes
 mei dicit Dominus et servus meus quem elegi ut sciatis et credatis mihi et intellegatis quia ego ipse
 sum ante me non est formatus deus et post me non erit 11 ego sum ego sum Dominus et non est
 absque me salvator 12 ego adnuntiavi et salvavi auditum feci et non fuit in vobis alienus vos testes

mei dicit Dominus et ego Deus ¹³ et ab initio ego ipse et non est qui de manu mea eruat operabor
 et quis avertet illud ¹⁴ haec dicit Dominus redemptor vester Sanctus Israhel propter vos emisi
 Babylonem et detraxi vectes universos et Chaldeos in navibus suis gloriantes ¹⁵ ego Dominus
 Sanctus vester creans Israhel Rex vester ¹⁶ haec dicit Dominus qui dedit in mari viam et in aquis
 torrentibus semitam ¹⁷ qui eduxit quadrigam et equum agmen et robustum simul obdormierunt nec
 resurgent contriti sunt quasi linum et extincti sunt ¹⁸ ne memineritis priorum et antiqua ne intueamini
¹⁹ ecce ego facio nova et nunc orientur utique cognoscetis ea ponam in deserto viam et in invio
²⁰ flumina glorificabit me bestia agri dracones et strutiones quia dedi in deserto aquas flumina in
²¹ invio ut darem potum populo meo electo meo populum istum formavi mihi laudem meam narrabit
²² non me invocasti Iacob nec laborasti in me Israhel ²³ non obtulisti mihi arietem holocausti tui
 et victimis tuis non glorificasti me non te servire feci in oblatione nec laborem tibi praebui in ture
²⁴ non emisti mihi argento calamum et adipe victimarum tuarum non inebriasti me verumtamen
 servire me fecisti in peccatis tuis praebuisti mihi laborem in iniquitatibus tuis ²⁵ ego sum ego sum
 ipse qui deleo iniquitates tuas propter me et peccatorum tuorum non recordabor ²⁶ reduc me in
 memoriam et iudicemur simul narra si quid habes ut iustificeris ²⁷ pater tuus primus peccavit et
²⁸ interpretes tui praevaricati sunt in me et contaminavi principes sanctos dedi ad internicionem
 Iacob et Israhel in blasphemiam

Chapter 44

¹ et nunc audi Iacob serve meus et Israhel quem elegi ² haec dicit Dominus faciens et formans
 te ab utero auxiliator tuus noli timere serve meus Iacob et Rectissime quem elegi ³ effundam enim
 aquas super sitientem et fluenta super aridam effundam spiritum meum super semen tuum et
 benedictionem meam super stirpem tuam ⁴ et germinabunt inter herbas quasi salices iuxta
 praeterfluentes aquas ⁵ iste dicet Domini ego sum et ille vocabit in nomine Iacob et hic scribet
⁶ manu sua Domino et in nomine Israhel adsimilabitur haec dicit Dominus rex Israhel et redemptor

eius Dominus exercituum ego primus et ego novissimus et absque me non est deus⁷ quis similis
mei vocet et adnuntiet et ordinem exponat mihi ex quo constitui populum antiquum ventura et quae
futura sunt adnuntient eis⁸ nolite timere neque conturbemini ex tunc audire te feci et adnuntiavi
vos estis testes mei numquid est deus absque me et formator quem ego non noverim⁹ plastae idoli
omnes nihil sunt et amantissima eorum non proderunt eis ipsi sunt testes eorum quia non vident
neque intellegunt ut confundantur¹⁰ quis formavit deum et sculptile conflavit ad nihil utile¹¹ ecce
omnes participes eius confundentur fabri enim sunt ex hominibus convenient omnes stabunt et
pavebunt et confundentur simul¹² faber ferrarius lima operatus est in prunis et in malleis formavit
illud et operatus est in brachio fortitudinis suae esuriet et deficiet non bibit aquam et lassescet
13
artifex lignarius extendit normam formavit illud in runcina fecit illud in angularibus et in circino
tornavit illud et fecit imaginem viri quasi speciosum hominem habitantem in domo¹⁴ succidit
cedros tulit ilicem et quercum quae steterat inter ligna saltus plantavit pinum quam pluvia nutrit
15
et facta est hominibus in focum sumpsit ex eis et calefactus est et succendit et coxit panes de
reliquo autem operatus est deum et adoravit fecit sculptile et curvatus est ante illud¹⁶ medium eius
conbusit igni et de medio eius carnes comedit coxit pulmentum et saturatus est et calefactus est et
dixit va calefactus sum vidi focum¹⁷ reliquum autem eius deum fecit sculptile sibi curvatur ante
illud et adoratur illud et obsecrat dicens libera me quia deus meus es tu¹⁸ nescierunt neque
intellexerunt lutati enim sunt ne videant oculi eorum et ne intellegant corde suo¹⁹ non recogitant
in mente sua neque cognoscunt neque sentiunt ut dicant medietatem eius conbusi igne et coxi super
carbones eius panes coxi carnes et comedi et de reliquo eius idolum faciam ante truncum ligni
20
procidam pars eius cinis est cor insipiens adoravit illud et non liberabit animam suam neque
dicet forte mendacium est in dextera mea²¹ memento horum Iacob et Israhel quoniam servus meus
es tu formavi te servus meus es tu Israhel non oblivisceris mei²² delevi ut nubem iniquitates tuas
et quasi nebulam peccata tua revertere ad me quoniam redemi te²³ laudate caeli quoniam fecit
Dominus iubilate extrema terrae resonate montes laudationem saltus et omne lignum eius quoniam
redemit Dominus Iacob et Israhel gloriabitur²⁴ haec dicit Dominus redemptor tuus et formator
tuus ex utero ego sum Dominus faciens omnia extendens caelos solus stabiliens terram et nullus
mecum²⁵ irrita faciens signa divinatorum et ariolos in furorem vertens convertens sapientes retrorsum
et scientiam eorum stultam faciens²⁶ suscitans verbum servi sui et consilium nuntiorum suorum

conplens qui dico Hierusalem habitaberis et civitatibus Iuda aedificabimini et deserta eius suscitabo
 27 qui dico profundo desolare et flumina tua arefaciam 28 qui dico Cyro pastor meus es et omnem
 voluntatem meam conplebis qui dico Hierusalem aedificaberis et templo fundaberis

Chapter 45

1 haec dicit Dominus christo meo Cyro cuius adprehendi dexteram ut subiciam ante faciem eius
 gentes et dorsa regum vertam et aperiam coram eo ianuas et portae non cludentur 2 ego ante te ibo
 et gloriosos terrae humiliabo portas aereas conteram et vectes ferreos confringam 3 et dabo tibi
 thesauros absconditos et arcana secretorum ut scias quia ego Dominus qui voco nomen tuum Deus
 4 Israhel propter servum meum Iacob et Israhel electum meum et vocavi te in nomine tuo adsimilavi
 te et non cognovisti me 5 ego Dominus et non est amplius extra me non est deus accinxi te et non
 cognovisti me 6 ut sciant hii qui ab ortu solis et qui ab occidente quoniam absque me non est ego
 Dominus et non est alter 7 formans lucem et creans tenebras faciens pacem et creans malum ego
 Dominus faciens omnia haec 8 rorate caeli desuper et nubes pluant iustum aperiatur terra et germinet
 salvatorem et iustitia oriatur simul ego Dominus creavi eum 9 vae qui contradicit fictori suo testa
 de samiis terrae numquid dicet lutum figulo suo quid facis et opus tuum absque manibus est 10 vae
 qui dicit patri quid generas et mulieri quid parturis 11 haec dicit Dominus Sanctus Israhel plastes
 eius ventura interrogate me super filios meos et super opus manuum mearum mandastis mihi 12 ego
 feci terram et hominem super eam creavi ego manus meae tetenderunt caelos et omni militiae eorum
 mandavi 13 ego suscitavi eum ad iustitiam et omnes vias eius dirigam ipse aedificabit civitatem
 meam et captivitatem meam dimittet non in pretio neque in muneribus dicit Dominus Deus
 exercituum 14 haec dicit Dominus labor Aegypti et negotiatio Aethiopiae et Sabaim viri sublimes
 ad te transibunt et tui erunt post te ambulabunt vincti manicis pergent et te adorabunt teque
 deprecabuntur tantum in te est Deus et non est absque te deus 15 vere tu es Deus absconditus Deus
 Israhel salvator 16 confusi sunt et erubuerunt omnes simul abierunt in confusione fabricatores
 errorum 17 Israhel salvatus est in Domino salute aeterna non confundemini et non erubescetis usque
 in saeculum saeculi 18 quia haec dicit Dominus creans caelos ipse Deus formans terram et faciens

eam ipse plastes eius non in vanum creavit eam ut habitetur formavit eam ego Dominus et non est
 19
 alius non in abscondito locutus sum in loco terrae tenebroso non dixi semini Iacob frustra quaerite
 20
 me ego Dominus loquens iustitiam adnuntians recta congregamini et venite et accedite simul
 qui salvati estis ex gentibus nescierunt qui levant lignum sculpturae suae et rogant deum non
 21
 salvantem adnuntiate et venite et consiliamini simul quis auditum fecit hoc ab initio ex tunc
 praedixit illud numquid non ego Dominus et non est ultra Deus absque me Deus iustus et salvans
 22
 non est praeter me convertimini ad me et salvi eritis omnes fines terrae quia ego Deus et non
 23
 est alius in memet ipso iuravi egredietur de ore meo iustitiae verbum et non revertetur quia mihi
 24
 curvabunt omnia genu et iurabit omnis lingua ergo in Domino dicet meae sunt iustitiae et
 25
 imperium ad eum venient et confundentur omnes qui repugnant ei in Domino iustificabitur et
 laudabitur omne semen Israhel

Chapter 46

1
 conflatus est Bel contritus est Nabo facta sunt simulacra eorum bestiis et iumentis onera vestra
 2
 gravi pondere usque ad lassitudinem contabuerunt et contrita sunt simul non potuerunt salvare
 3
 portantem et anima eorum in captivitatem ibit audite me domus Iacob et omne residuum domus
 4
 Israhel qui portamini a meo utero qui gestamini a mea vulva usque ad senectam ego ipse et usque
 5
 ad canos ego portabo ego feci et ego feram et ego portabo et salvabo cui adsimilastis me et
 6
 adaequastis et comparastis me et fecistis similem qui confertis aurum de sacculo et argentum
 7
 statera ponderatis conducentes aurificem ut faciat deum et prociunt et adorant portant illud in
 8
 umeris gestantes et ponentes in loco suo et stabit ac de loco suo non movebitur sed et cum
 9
 clamaverint ad eum non audiet de tribulatione non salvabit eos mementote istud et fundamini
 10
 redite praevaricatores ad cor recordamini prioris saeculi quoniam ego sum Deus et non est ultra
 11
 Deus nec est similis mei adnuntians ab exordio novissimum et ab initio quae necdum facta sunt
 12
 dicens consilium meum stabit et omnis voluntas mea fiet vocans ab oriente avem et de terra
 12
 longinqua virum voluntatis meae et locutus sum et adducam illud creavi et faciam illud audite

13
 me duro corde qui longe estis a iustitia prope feci iustitiam meam non elongabitur et salus mea
 non morabitur dabo in Sion salutem et Israheli gloriam meam

Chapter 47

1
 descende sede in pulverem virgo filia Babylon sede in terra non est solium filiae Chaldeorum
 quia ultra non vocaberis mollis et tenera 2 tolle molam et mole farinam denuda turpitudinem tuam
 discoperi umerum revela crus transi flumina 3 revelabitur ignominia tua et videbitur obprobrium
 tuum ultionem capiam et non resistet mihi homo 4 redemptor noster Dominus exercituum nomen
 illius Sanctus Israhel 5 sede tace et intra in tenebras filia Chaldeorum quia non vocaberis ultra
 domina regnorum 6 iratus sum super populum meum contaminavi hereditatem meam et dedi eos
 in manu tua non posuisti eis misericordias super senem adgravasti iugum tuum valde 7 et dixisti
 in sempiternum ero domina non posuisti haec super cor tuum neque recordata es novissimi tui 8 et
 nunc audi haec delicata et habitans confidenter quae dicis in corde tuo ego sum et non est praeter
 me amplius non sedebo vidua et ignorabo sterilitatem 9 venient tibi duo haec subito in die una
 sterilitas et viduitas universa venerunt super te propter multitudinem maleficiorum tuorum et propter
 duritiam incantatorum tuorum vehementem 10 et fiduciam habuisti in malitia tua et dixisti non est
 qui videat me sapientia tua et scientia tua haec decepit te et dixisti in corde tuo ego sum et praeter
 me non est altera 11 veniet super te malum et nescies ortum eius et inruet super te calamitas quam
 non poteris expiare veniet super te repente miseria quam nescies 12 sta cum incantatoribus tuis et
 cum multitudine maleficiorum tuorum in quibus laborasti ab adolescentia tua si forte quid prosit
 tibi aut si possis fieri fortior 13 defecisti in multitudine consiliorum tuorum stent et salvent te
 augures caeli qui contemplabantur sidera et supputabant menses ut ex eis adnuntiarent ventura tibi
 14
 ecce facti sunt quasi stipula ignis conbusit eos non liberabunt animam suam de manu flammae
 non sunt prunae quibus calefiant nec focus ut sedeant ad eum 15 sic facta sunt tibi in quibuscumque
 laboraveras negotiatores tui ab adolescentia tua unusquisque in via sua erraverunt non est qui salvet
 te

Chapter 48

¹ audite hoc domus Iacob qui vocamini nomine Israhel et de aquis Iuda existis qui iuratis in
 nomine Domini et Dei Israhel recordamini non in veritate neque in iustitia ² de civitate enim sancta
 vocati sunt et super Deum Israhel constabiliti sunt Dominus exercituum nomen eius ³ priora ex
 tunc adnuntiavi et ex ore meo exierunt et audita feci ea repente operatus sum et venerunt ⁴ scivi
 enim quia durus es tu et nervus ferreus cervix tua et frons tua aerea ⁵ praedixi tibi ex tunc antequam
 venirent indicavi tibi ne forte diceres idola mea fecerunt haec et sculptilia mea et conflatilia
 mandaverunt ista ⁶ quae audisti vide omnia vos autem non adnuntiastis audita feci tibi nova ex
 nunc et conservata quae nescis ⁷ nunc creata sunt et non ex tunc et ante diem et non audisti ea ne
 forte dicas ecce cognovi ea ⁸ neque audisti neque cognovisti neque ex tunc aperta est auris tua scio
 enim quia praevaricans praevaricabis et transgressorem ex ventre vocavi te ⁹ propter nomen meum
 longe faciam furorem meum et laude mea infrenabo te ne intereas ¹⁰ ecce excoxi te sed non quasi
 argentum elegi te in camino paupertatis ¹¹ propter me propter me faciam ut non blasphemem et
 gloriam meam alteri non dabo ¹² audi me Iacob et Israhel quem ego voco ego ipse ego primus et
 ego novissimus ¹³ manus quoque mea fundavit terram et dextera mea mensa est caelos ego vocabo
 eos et stabunt simul ¹⁴ congregamini omnes vos et audite quis de eis adnuntiavit haec Dominus
 dilexit eum faciet voluntatem suam in Babylone et brachium suum in Chaldeis ¹⁵ ego ego locutus
 sum et vocavi eum adduxi eum et directa est via eius ¹⁶ accedite ad me et audite hoc non a principio
 in abscondito locutus sum ex tempore antequam fieret ibi eram et nunc Dominus Deus misit me et
 spiritus eius ¹⁷ haec dicit Dominus redemptor tuus Sanctus Israhel ego Dominus Deus tuus docens
 te utilia gubernans te in via qua ambulas ¹⁸ utinam adtendisses mandata mea facta fuisset sicut
 flumen pax tua et iustitia tua sicut gurgites maris ¹⁹ et fuisset quasi harena semen tuum et stirps
 uteri tui ut lapilli eius non interisset et non fuisset adtritum nomen eius a facie mea ²⁰ egredimini
 de Babylone fugite a Chaldeis in voce exultationis adnuntiate auditum facite hoc efferte illud usque
 ad extrema terrae dicite redemit Dominus servum suum Iacob ²¹ non sitierunt in deserto cum

educeret eos aquam de petra produxit eis et scidit petram et fluxerunt aquae ²² non est pax dicit Dominus impiis

Chapter 49

¹ audite insulae et adtendite populi de longe Dominus ab utero vocavit me de ventre matris meae
² recordatus est nominis mei et posuit os meum quasi gladium acutum in umbra manus suae protexit
³ me et posuit me sicut sagittam electam in faretra sua abscondit me et dixit mihi servus meus es
⁴ tu Israhel quia in te gloriabor et ego dixi in vacuum laboravi sine causa et vane fortitudinem meam
⁵ consumpsi ergo iudicium meum cum Domino et opus meum cum Deo meo et nunc dicit Dominus
⁶ formans me ex utero servum sibi ut reducam Iacob ad eum et Israhel non congregabitur et glorificatus
⁷ sum in oculis Domini et Deus meus factus est fortitudo mea et dixit parum est ut sis mihi servus
⁸ ad suscitandas tribus Iacob et feces Israhel convertendas dedi te in lucem gentium ut sis salus mea
⁹ usque ad extremum terrae haec dicit Dominus redemptor Israhel Sanctus eius ad contemptibilem
¹⁰ animam ad abominatam gentem ad servum dominorum reges videbunt et consurgent principes et
¹¹ adorabunt propter Dominum quia fidelis est et Sanctum Israhel qui elegit te haec dicit Dominus
¹² in tempore placito exaudivi te et in die salutis auxiliatus sum tui et servavi te et dedi te in foedus
¹³ populi ut suscitares terram et possideres hereditates dissipatas ut diceretis his qui vincti sunt exite
¹⁴ et his qui in tenebris revelamini super vias pascentur et in omnibus planis pascua eorum non
¹⁵ esurient neque sitient et non percutiet eos aestus et sol quia miserator eorum reget eos et ad fontes
¹⁶ aquarum portabit eos et ponam omnes montes meos in viam et semitae meae exaltabuntur
¹⁷ ecce isti de longe venient et ecce illi ab aquilone et mari et isti de terra australi ¹⁸ laudate caeli
¹⁹ et exulta terra iubilate montes laudem quia consolatus est Dominus populum suum et pauperum
²⁰ suorum miserebitur et dixit Sion dereliquit me Dominus et Dominus oblitus est mei ²¹ numquid
²² oblivisci potest mulier infantem suum ut non misereatur filio uteri sui et si illa oblita fuerit ego
²³ tamen non obliviscar tui ecce in manibus meis descripsi te muri tui coram oculis meis semper
²⁴ ²⁵ venerunt structores tui destruentes te et dissipantes a te exhibunt ²⁶ leva in circuitu oculos tuos
²⁷ et vide omnes isti congregati sunt venerunt tibi vivo ego dicit Dominus quia omnibus his velut
²⁸ ²⁹ ornamento vestieris et circumdabis tibi eos quasi sponsa quia deserta tua et solitudines tuae et

terra ruinae tuae nunc angusta erunt prae habitatoribus et longe fugabuntur qui absorbebant te
²⁰ adhuc dicent in auribus tuis filii sterilitatis tuae angustus mihi est locus fac spatium mihi ut
²¹ habitem et dices in corde tuo quis genuit mihi istos ego sterilis et non pariens transmigrata et
²² captiva et istos quis enutrivit ego destituta et sola et isti ubi hic erant haec dicit Dominus Deus
 ecce levo ad gentes manum meam et ad populos exaltabo signum meum et adferent filios tuos in
²³ ulnis et filias tuas super umeros portabunt et erunt reges nutricii tui et reginae nutrices tuae vultu
 in terra dimisso adorabunt te et pulverem pedum tuorum lingent et scies quia ego Dominus super
²⁴ quo non confundentur qui expectant eum numquid tolletur a forte praeda aut quod captum fuerit
²⁵ a robusto salvum esse poterit quia haec dicit Dominus equidem et captivitas a forte tolletur et
 quod ablatum fuerit a robusto salvabitur eos vero qui iudicaverunt te ego iudicabo et filios tuos ego
²⁶ salvabo et cibabo hostes tuos carnibus suis et quasi musto sanguine suo inebriabuntur et sciet
 omnis caro quia ego Dominus salvans te et redemptor tuus Fortis Iacob

Chapter 50

¹ haec dicit Dominus quis est hic liber repudii matris vestrae quo dimisi eam aut quis est creditor
 meus cui vendidi vos ecce in iniquitatibus vestris venditi estis et in sceleribus vestris dimisi matrem
² vestram quia veni et non erat vir vocavi et non erat qui audiret numquid abbreviata et parvula
 facta est manus mea ut non possim redimere aut non est in me virtus ad liberandum ecce in
 increpatione mea desertum faciam mare ponam flumina in siccum computrescent pisces sine aqua
³ et morientur in siti induam caelos tenebris et saccum ponam operimentum eorum ⁴ Dominus
 dedit mihi linguam eruditam ut sciam sustentare eum qui lassus est verbo erigit mane mane erigit
⁵ mihi aurem ut audiam quasi magistrum Dominus Deus aperuit mihi aurem ego autem non
⁶ contradico retrorsum non abii corpus meum dedi percutientibus et genas meas vellentibus faciem
⁷ meam non averti ab increpantibus et conspuentibus Dominus Deus auxiliator meus ideo non sum
⁸ confusus ideo posui faciem meam ut petram durissimam et scio quoniam non confundar iuxta
 est qui iustificat me quis contradicet mihi stemus simul quis est adversarius meus accedat ad me
⁹ ecce Dominus Deus auxiliator meus quis est qui condemnet me ecce omnes quasi vestimentum
¹⁰ conterentur tinea comedet eos quis ex vobis timens Dominum audiens vocem servi sui qui

ambulavit in tenebris et non est lumen ei speret in nomine Domini et innitatur super Deum suum
 11
 ecce omnes vos accendentes ignem accincti flammis ambulate in lumine ignis vestri et in flammis
 quas succendistis de manu mea factum est hoc vobis in doloribus dormietis

Chapter 51

1
 audite me qui sequimini quod iustum est et quaeritis Dominum adtendite ad petram unde excisi
 estis et ad cavernam laci de qua praecisi estis 2 adtendite ad Abraham patrem vestrum et ad Sarram
 quae peperit vos quia unum vocavi eum et benedixi ei et multiplicavi eum 3 consolabitur ergo
 Dominus et Sion consolabitur omnes ruinas eius et ponet desertum eius quasi delicias et solitudinem
 eius quasi hortum Domini gaudium et laetitia invenietur in ea gratiarum actio et vox laudis 4 adtendite
 ad me populus meus et tribus mea me audite quia lex a me exiet et iudicium meum in lucem
 populorum requiescet 5 prope est iustus meus egressus est salvator meus et brachia mea populos
 iudicabunt me insulae expectabunt et brachium meum sustinebunt 6 levate in caelum oculos vestros
 et videte sub terra deorsum quia caeli sicut fumus liquescent et terra sicut vestimentum adteretur
 et habitatores eius sicut haec interibunt salus autem mea in sempiternum erit et iustitia mea non
 deficiet 7 audite me qui scitis iustum populus lex mea in corde eorum nolite timere obprobrium
 hominum et blasphemias eorum ne metuatis 8 sicut enim vestimentum sic comedet eos vermis et
 sicut lanam sic devorabit eos tinea salus autem mea in sempiternum erit et iustitia mea in generationes
 generationum 9 consurge consurge induere fortitudinem brachium Domini consurge sicut in diebus
 antiquis in generationibus saeculorum numquid non tu percussisti superbum vulnerasti draconem
 10 numquid non tu siccasti mare aquam abyssi vehementis qui posuisti profundum maris viam ut
 transirent liberati 11 et nunc qui redempti sunt a Domino revertentur et venient in Sion laudantes
 et laetitia sempiterna super capita eorum gaudium et laetitiam tenebunt fugiet dolor et gemitus
 12 ego ego ipse consolabor vos quis tu ut timeres ab homine mortali et a filio hominis qui quasi
 faenum ita arescet 13 et oblitus es Domini factoris tui qui tetendit caelos et fundavit terram et
 formidasti iugiter tota die a facie furoris eius qui te tribulabat et paraverat ad perdendum ubi nunc
 est furor tribulantis 14 cito veniet gradiens ad aperiendum et non interficiet usque ad internicionem
 nec deficiet panis eius 15 ego autem sum Dominus Deus tuus qui conturbo mare et intumescunt

fluctus eius Dominus exercituum nomen meum¹⁶ posui verba mea in ore tuo et in umbra manus
 meae protexi te ut plantes caelos et fundes terram et dicas ad Sion populus meus es tu¹⁷ elevare
 elevare consurge Hierusalem quae bibisti de manu Domini calicem irae eius usque ad fundum
 calicis soporis bibisti et epotasti usque ad feces¹⁸ non est qui sustentet eam ex omnibus filiis quos
 genuit et non est qui adprehendat manum eius ex omnibus filiis quos enutrivit¹⁹ duo sunt quae
 occurrerunt tibi quis contristabitur super te vastitas et contritio et fames et gladius quis consolabitur
 te²⁰ filii tui proiecti sunt dormierunt in capite omnium viarum sicut bestia inlaqueata pleni
 indignatione Domini increpatione Dei tui²¹ idcirco audi hoc pauperula et ebria non a vino²² haec
 dicit Dominator tuus Dominus et Deus tuus qui pugnavit pro populo suo ecce tuli de manu tua
 calicem soporis fundum calicis indignationis meae non adicies ut bibas illud ultra²³ et ponam illud
 in manu eorum qui te humiliaverunt et dixerunt animae tuae incurvare ut transeamus et posuisti ut
 terram corpus tuum et quasi viam transeuntibus

Chapter 52

¹ consurge consurge induere fortitudine tua Sion induere vestimentis gloriae tuae Hierusalem
 civitas sancti quia non adiciet ultra ut pertranseat per te incircumciscus et immundus² excutere de
 pulvere consurge sede Hierusalem solve vincula colli tui captiva filia Sion³ quia haec dicit Dominus
 gratis venundati estis et sine argento redimemini⁴ quia haec dicit Dominus Deus in Aegyptum
 descendit populus meus in principio ut colonus esset ibi et Assur absque ulla causa calumniatus
 est eum⁵ et nunc quid mihi est hic dicit Dominus quoniam ablati sunt populus meus gratis
 dominatores eius inique agunt dicit Dominus et iugiter tota die nomen meum blasphematur⁶ propter
 hoc sciet populus meus nomen meum in die illa quia ego ipse qui loquebar ecce adsum⁷ quam
 pulchri super montes pedes adnuntiantis et praedicantis pacem adnuntiantis bonum praedicantis
 salutem dicentis Sion regnavit Deus tuus⁸ vox speculatorum tuorum levaverunt vocem simul
 laudabunt quia oculus ad oculum videbunt cum converterit Dominus Sion⁹ gaudete et laudate
 simul deserta Hierusalem quia consolatus est Dominus populum suum redemit Hierusalem¹⁰ paravit
 Dominus brachium sanctum suum in oculis omnium gentium et videbunt omnes fines terrae salutare

¹¹
 Dei nostri recedite recedite exite inde pollutum nolite tangere exite de medio eius mundamini
¹²
 qui fertis vasa Domini quoniam non in tumultu exhibitis nec in fuga properabitis praecedet enim
¹³
 vos Dominus et congregabit vos Deus Israhel ecce intelletget servus meus exaltabitur et elevabitur
¹⁴
 et sublimis erit valde sicut obstipuerunt super te multi sic inglorius erit inter viros aspectus eius
¹⁵
 et forma eius inter filios hominum iste asperget gentes multas super ipsum continebunt reges
 os suum quia quibus non est narratum de eo viderunt et qui non audierunt contemplati sunt

Chapter 53

¹
 quis credidit auditui nostro et brachium Domini cui revelatum est ² et ascendet sicut virgultum
 coram eo et sicut radix de terra sitiendi non est species ei neque decor et vidimus eum et non erat
³
 aspectus et desideravimus eum despectum et novissimum virorum virum dolorum et scientem
⁴
 infirmitatem et quasi absconditus vultus eius et despectus unde nec reputavimus eum vere languores
 nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit et nos putavimus eum quasi leprosum et percussum
⁵
 a Deo et humiliatum ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras adtritrus est propter
⁶
 scelera nostra disciplina pacis nostrae super eum et livore eius sanati sumus omnes nos quasi
 oves erravimus unusquisque in viam suam declinavit et Dominus posuit in eo iniquitatem omnium
⁷
 nostrum oblatrus est quia ipse voluit et non aperuit os suum sicut ovis ad occisionem ducetur et
⁸
 quasi agnus coram tondente obmutescet et non aperiet os suum de angustia et de iudicio sublatus
 est generationem eius quis enarrabit quia absconditus est de terra viventium propter scelus populi mei
⁹
 percussit eum et dabit impios pro sepultura et divitem pro morte sua eo quod iniquitatem non
¹⁰
 fecerit neque dolus fuerit in ore eius et Dominus voluit contere eum in infirmitate si posuerit
 pro peccato animam suam videbit semen longevum et voluntas Domini in manu eius dirigetur
¹¹
 pro eo quod laboravit anima eius videbit et saturabitur in scientia sua iustificabit ipse iustus
¹²
 servus meus multos et iniquitates eorum ipse portabit ideo dispertiam ei plurimos et fortium
 dividet spolia pro eo quod tradidit in morte animam suam et cum sceleratis reputatus est et ipse
 peccatum multorum tulit et pro transgressoribus rogavit

Chapter 54

¹ lauda sterilis quae non paris decanta laudem et hinni quae non pariebas quoniam multi filii
 desertae magis quam eius quae habebat virum dicit Dominus ² dilata locum tentorii tui et pelles
 tabernaculorum tuorum extende ne parcas longos fac funiculos tuos et clavos tuos consolida ³ ad
 dexteram enim et ad levam penetrabis et semen tuum gentes hereditabit et civitates desertas
 inhabitabit ⁴ noli timere quia non confunderis neque erubescas non enim te pudebit quia confusionis
 adolescentiae tuae oblivisceris et obprobrii viduitatis tuae non recordaberis amplius ⁵ quia
 dominabitur tui qui fecit te Dominus exercituum nomen eius et redemptor tuus Sanctus Israhel
 Deus omnis terrae vocabitur ⁶ quia ut mulierem derelictam et maerentem spiritu vocavit te Dominus
 et uxorem ab adolescentia abiectam dixit Deus tuus ⁷ ad punctum in modico dereliqui te et in
 miserationibus magnis congregabo te ⁸ in momento indignationis abscondi faciem meam parumper
 a te et in misericordia sempiterna misertus sum tui dixit redemptor tuus Dominus ⁹ sicut in diebus
 Noe istud mihi est cui iuravi ne inducerem aquas Noe ultra super terram sic iuravi ut non irascar
 tibi et non increpem te ¹⁰ montes enim commovebuntur et colles contremescent misericordia autem
 mea non recedet et foedus pacis meae non movebitur dixit miserator tuus Dominus ¹¹ paupercula
 tempestate convulsa absque ulla consolatione ecce ego sternam per ordinem lapides tuos et fundabo
 te in sapphyris ¹² et ponam iaspidem propugnacula tua et portas tuas in lapides sculptos et omnes
 terminos tuos in lapides desiderabiles ¹³ universos filios tuos doctos a Domino et multitudinem
 pacis filiis tuis ¹⁴ et in iustitia fundaberis recede procul a calumnia quia non timebis et a pavore
 quia non adpropinquabit tibi ¹⁵ ecce accola veniet qui non erat mecum advena quondam tuus
 adiungetur tibi ¹⁶ ecce ego creavi fabrum sufflantem in igne prunas et proferentem vas in opus
 suum et ego creavi interfectorem ad disperdendum ¹⁷ omne vas quod fictum est contra te non
 dirigetur et omnem linguam resistentem tibi in iudicio iudicabis haec hereditas servorum Domini
 et iustitia eorum apud me dicit Dominus

Chapter 55

¹
 o omnes sitientes venite ad aquas et qui non habetis argentum properate emite et comedite
 venite emite absque argento et absque ulla commutatione vinum et lac ² quare adpenditis argentum
 non in panibus et laborem vestrum non in saturitate audite audientes me et comedite bonum et
 delectabitur in crassitudine anima vestra ³ inclinate aurem vestram et venite ad me audite et vivet
 anima vestra et feriam vobis pactum sempiternum misericordias David fideles ⁴ ecce testem populis
 dedi eum ducem ac praeceptorem gentibus ⁵ ecce gentem quam nesciebas vocabis et gentes quae
 non cognoverunt te ad te current propter Dominum Deum tuum et Sanctum Israhel quia glorificavit
 te ⁶ quaerite Dominum dum inveniri potest invocate eum dum prope est ⁷ derelinquat impius viam
 suam et vir iniquus cogitationes suas et revertatur ad Dominum et miserebitur eius et ad Deum
 nostrum quoniam multus est ad ignoscendum ⁸ non enim cogitationes meae cogitationes vestrae
 neque viae vestrae viae meae dicit Dominus ⁹ quia sicut exaltantur caeli a terra sic exaltatae sunt
 viae meae a viis vestris et cogitationes meae a cogitationibus vestris ¹⁰ et quomodo descendit imber
 et nix de caelo et illuc ultra non revertitur sed inebriat terram et infundit eam et germinare eam facit
 et dat semen serenti et panem comedenti ¹¹ sic erit verbum meum quod egredietur de ore meo non
 revertetur ad me vacuum sed faciet quaecumque volui et prosperabitur in his ad quae misi illud
¹²
 quia in laetitia egrediemini et in pace deducemini montes et colles cantabunt coram vobis laudem
 et omnia ligna regionis plaudent manu ¹³ pro saliunca ascendet abies et pro urtica crescet myrtus
 et erit Dominus nominatus in signum aeternum quod non auferetur

Chapter 56

¹
 haec dicit Dominus custodite iudicium et facite iustitiam quia iuxta est salus mea ut veniat et
 iustitia mea ut reveletur ² beatus vir qui facit hoc et filius hominis qui adprehendit istud custodiens
 sabbatum ne polluat illud custodiens manus suas ne faciat omne malum ³ et non dicat filius advenae
 qui adheret Domino dicens separatione dividet me Dominus a populo suo et non dicat eunuchus
 ecce ego lignum aridum ⁴ quia haec dicit Dominus eunuchis qui custodierint sabbata mea et elegerint
 quae volui et tenuerint foedus meum ⁵ dabo eis in domo mea et in muris meis locum et nomen
 melius a filiis et filiabus nomen sempiternum dabo eis quod non peribit ⁶ et filios advenae qui

adherent Domino ut colant eum et diligant nomen eius ut sint ei in servos omnem custodientem
 sabbatum ne polluat illud et tenentem foedus meum⁷ adducam eos in montem sanctum meum et
 laetificabo eos in domo orationis meae holocausta eorum et victimae eorum placebunt mihi super
 altari meo quia domus mea domus orationis vocabitur cunctis populis⁸ ait Dominus Deus qui
 congregat dispersos Israhel adhuc congregabo ad eum congregatos eius⁹ omnes bestiae agri venite
 ad devorandum universae bestiae saltus¹⁰ speculatores eius caeci omnes nescierunt universi canes
 muti non valentes latrare videntes vana dormientes et amantes somnia¹¹ et canes inpudentissimi
 nescierunt saturitatem ipsi pastores ignoraverunt intellegentiam omnes in viam suam declinaverunt
 unusquisque ad avaritiam suam a summo usque ad novissimum¹² venite sumamus vinum et
 impleamur ebrietate et erit sicut hodie sic et cras et multo amplius

Chapter 57

¹ iustus perit et nemo est qui recogitet in corde suo et viri misericordiae colliguntur quia non
 est qui intellegat a facie enim malitiae collectus est iustus² veniat pax requiescat in cubili suo qui
 ambulavit in directione sua³ vos autem accedite huc filii auguratricis semen adulteri et fornicariae
⁴ super quem lusistis super quem dilatastis os et eiecistis linguam numquid non vos filii scelesti
 semen mendax⁵ qui consolamini in diis subter omne lignum frondosum immolantes parvulos in
 torrentibus subter imminentes petras⁶ in partibus torrentis pars tua haec est sors tua et ipsis effudisti
 libamen obtulisti sacrificium numquid super his non indignabor⁷ super montem excelsum et
 sublimem posuisti cubile tuum et illuc ascendisti ut immolares hostias⁸ et post ostium et retro
 postem posuisti memoriale tuum quia iuxta me discoperuisti et suscepisti adulterum dilatasti cubile
 tuum et pepigisti cum eis dilexisti stratum eorum manu aperta⁹ et ornasti te regi unguento et
 multiplicasti pigmenta tua misisti legatos tuos procul et humiliata es usque ad inferos¹⁰ in
 multitudine viae tuae laborasti non dixisti quiescam vitam manus tuae invenisti propterea non
 rogasti¹¹ pro quo sollicita timuisti quia mentita es et mei non es recordata neque cogitasti in corde
 tuo quia ego tacens et quasi non videns et mei oblita es¹² ego adnuntiabo iustitiam tuam et opera
 tua non proderunt tibi¹³ cum clamaveris liberent te congregati tui et omnes eos auferet ventus

tollet aura qui autem fiduciam habet mei hereditabit terram et possidebit montem sanctum meum
 14 et dicam viam facite praebete iter declinate de semita auferte offendicula de via populi mei
 15 quia haec dicit Excelsus et Sublimis habitans aeternitatem et sanctum nomen eius in excelso et
 in sancto habitans et cum contrito et humili spiritu ut vivificet spiritum humilium et vivificet cor
 16 contritorum non enim in sempiternum litigabo neque usque ad finem irascar quia spiritus a facie
 mea egredietur et flatus ego faciam 17 propter iniquitatem avaritiae eius iratus sum et percussi eum
 abscondi et indignatus sum et abiit vagus in via cordis sui 18 vias eius vidi et dimisi eum et reduxi
 eum et reddidi consolationes ipsi et lugentibus eius 19 creavi fructum labiorum pacem pacem ei
 qui longe est et qui prope dixit Dominus et sanavi eum 20 impii autem quasi mare fervens quod
 21 quiescere non potest et redundant fluctus eius in conculcationem et lutum non est pax dixit Deus
 meus impiis

Chapter 58

1 clama ne cesses quasi tuba exalta vocem tuam et adnuntia populo meo scelera eorum et domui
 2 Iacob peccata eorum me etenim de die in diem quaerunt et scire vias meas volunt quasi gens quae
 iustitiam fecerit et quae iudicium Dei sui non reliquerit rogant me iudicia iustitiae adpropinquare
 3 Deo volunt quare ieiunavimus et non aspexisti humiliavimus animam nostram et nescisti ecce in
 4 die ieiunii vestri invenitur voluntas et omnes debitores vestros repetitis ecce ad lites et contentiones
 ieiunatis et percutitis pugno impie nolite ieiunare sicut usque ad hanc diem ut audiatur in excelso
 5 clamor vester numquid tale est ieiunium quod elegi per diem adfligere hominem animam suam
 numquid contorquere quasi circulum caput suum et saccum et cinerem sternere numquid istud
 6 vocabis ieiunium et diem acceptabilem Domino nonne hoc est magis ieiunium quod elegi dissolve
 conligationes impietatis solve fasciculos deprimentes dimitte eos qui confracti sunt liberos et omne
 7 onus disrumpe frange esurienti panem tuum et egenos vagosque induc in domum tuam cum videris
 8 nudum operi eum et carnem tuam ne despexeris tunc erumpet quasi mane lumen tuum et sanitas
 9 tua citius orietur et anteibit faciem tuam iustitia tua et gloria Domini colliget te tunc invocabis et
 Dominus exaudiet clamabis et dicet ecce adsum si abstuleris de medio tui catenam et desieris

digitum extendere et loqui quod non prodest¹⁰ cum effuderis esurienti animam tuam et animam
 afflictam repleveris orietur in tenebris lux tua et tenebrae tuae erunt sicut meridies¹¹ et requiem
 tibi dabit Dominus semper et implebit splendoribus animam tuam et ossa tua liberabit et eris quasi
 hortus inriguus et sicut fons aquarum cuius non deficient aquae¹² et aedificabuntur in te deserta
 saeculorum fundamenta generationis et generationis suscitabis et vocaberis aedificator sepium
 avertens semitas in quietem¹³ si averteris a sabbato pedem tuum facere voluntatem tuam in die
 sancto meo et vocaveris sabbatum delicatum et sanctum Domini gloriosum et glorificaveris eum
 dum non facis vias tuas et non invenitur voluntas tua ut loquaris sermonem¹⁴ tunc delectaberis
 super Domino et sustollam te super altitudines terrae et cibabo te hereditate Iacob patris tui os enim
 Domini locutum est

Chapter 59

¹ ecce non est abbreviata manus Domini ut salvare nequeat neque adgravata est auris eius ut
 non exaudiat² sed iniquitates vestrae diviserunt inter vos et Deum vestrum et peccata vestra
 absconderunt faciem eius a vobis ne exaudiret³ manus enim vestrae pollutae sunt sanguine et digiti
 vestri iniquitate labia vestra locuta sunt mendacium et lingua vestra iniquitatem fatur⁴ non est qui
 invocet iustitiam neque est qui iudicet vere sed confidunt in nihili et loquuntur vanitates conceperunt
 laborem et pepererunt iniquitatem⁵ ova aspidum ruperunt et telas araneae texuerunt qui comederit
 de ovis eorum morietur et quod confotum est erumpet in regulum⁶ telae eorum non erunt in
 vestimentum neque operientur operibus suis opera eorum opera inutilia et opus iniquitatis in manibus
 eorum⁷ pedes eorum ad malum currunt et festinant ut effundant sanguinem innocentem cogitationes
 eorum cogitationes inutiles vastitas et contritio in viis eorum⁸ viam pacis nescierunt et non est
 iudicium in gressibus eorum semitae eorum incurvatae sunt eis omnis qui calcat in ea ignorat pacem
⁹ propter hoc elongatum est iudicium a nobis et non adprehendet nos iustitia expectavimus lucem
 et ecce tenebrae splendorem et in tenebris ambulavimus¹⁰ palpavimus sicut caeci parietem et quasi
 absque oculis adtrectavimus inpegimus meridie quasi in tenebris in caligosis quasi mortui
¹¹ rugiemus quasi ursi omnes et quasi columbae meditantes gememus expectavimus iudicium et
 non est salutem et elongata est a nobis¹² multiplicatae sunt enim iniquitates nostrae coram te et

peccata nostra responderunt nobis quia scelera nostra nobiscum et iniquitates nostras cognovimus
 13
 peccare et mentiri contra Dominum et aversi sumus ne iremus post tergum Dei nostri ut loqueremur
 calumniam et transgressionem concepimus et locuti sumus de corde verba mendacii 14 et conversum
 est retrorsum iudicium et iustitia longe stetit quia corruit in platea veritas et aequitas non potuit
 15 ingredi et facta est veritas in oblivione et qui recessit a malo praedae patuit et vidit Dominus et
 malum apparuit in oculis eius quia non est iudicium 16 et vidit quia non est vir et aporiatus est quia
 non est qui occurrat et salvavit sibi brachium suum et iustitia eius ipsa confirmavit eum 17 indutus
 est iustitia ut lorica et galea salutis in capite eius indutus est vestimentis ultionis et opertus est quasi
 18 pallio zeli sicut ad vindictam quasi ad retributionem indignationis hostibus suis et vicissitudinem
 inimicis suis insulis vicem reddet 19 et timebunt qui ab occidente nomen Domini et qui ab ortu
 solis gloriam eius cum venerit quasi fluvius violentus quem spiritus Domini cogit 20 et venerit
 Sion redemptor et eis qui redeunt ab iniquitate in Iacob dicit Dominus 21 hoc foedus meum cum
 eis dicit Dominus spiritus meus qui est in te et verba mea quae posui in ore tuo non recedent de ore
 tuo et de ore seminis tui et de ore seminis seminis tui dixit Dominus amodo et usque in sempiternum

Chapter 60

1 surge inluminare quia venit lumen tuum et gloria Domini super te orta est 2 quia ecce tenebrae
 operient terram et caligo populos super te autem orietur Dominus et gloria eius in te videbitur 3 et
 ambulabunt gentes in lumine tuo et reges in splendore ortus tui 4 leva in circuitu oculos tuos et
 vide omnes isti congregati sunt venerunt tibi filii tui de longe venient et filiae tuae in latere sugent
 5 tunc videbis et afflues et mirabitur et dilatabitur cor tuum quando conversa fuerit ad te multitudo
 maris fortitudo gentium venerit tibi 6 inundatio camelorum operiet te dromedariae Madian et Efa
 omnes de Saba venient aurum et tus deferentes et laudem Domino adnuntiantes 7 omne pecus Cedar
 congregabitur tibi arietes Nabaioth ministrabunt tibi offerentur super placabili altari meo et domum
 8 maiestatis meae glorificabo qui sunt isti qui ut nubes volant et quasi columbae ad fenestras suas
 9 me enim insulae expectant et naves maris in principio ut adducam filios tuos de longe argentum
 eorum et aurum eorum cum eis nomini Domini Dei tui et Sancto Israhel quia glorificavit te 10 et

aedificabunt filii peregrinorum muros tuos et reges eorum ministrabunt tibi in indignatione enim
 mea percussi te et in reconciliatione mea misertus sum tui ¹¹ et aperientur portae tuae iugiter die
 et nocte non claudentur ut adferatur ad te fortitudo gentium et reges earum adducantur ¹² gens
 enim et regnum quod non servierit tibi peribit et gentes solitudine vastabuntur ¹³ gloria Libani ad
 te veniet abies et buxus et pinus simul ad ornandum locum sanctificationis meae et locum pedum
 meorum glorificabo ¹⁴ et venient ad te curvi filii eorum qui humiliaverunt te et adorabunt vestigia
 pedum tuorum omnes qui detrahebant tibi et vocabunt te civitatem Domini Sion Sancti Israhel
¹⁵ pro eo quod fuisti derelicta et odio habita et non erat qui per te transiret ponam te in superbiam
 saeculorum gaudium in generationem et generationem ¹⁶ et suges lac gentium et mamilla regum
 lactaberis et scies quia ego Dominus salvans te et redemptor tuus Fortis Iacob ¹⁷ pro aere adferam
 aurum et pro ferro adferam argentum et pro lignis aes et pro lapidibus ferrum et ponam visitationem
 tuam pacem et praepositos tuos iustitiam ¹⁸ non audietur ultra iniquitas in terra tua vastitas et
 contritio in terminis tuis et occupabit salus muros tuos et portas tuas laudatio ¹⁹ non erit tibi amplius
 sol ad lucendum per diem nec splendor lunae inluminabit te sed erit tibi Dominus in lucem
 sempiternam et Deus tuus in gloriam tuam ²⁰ non occidet ultra sol tuus et luna tua non minuetur
 quia Dominus erit in lucem sempiternam et conplebuntur dies luctus tui ²¹ populus autem tuus
 omnes iusti in perpetuum hereditabunt terram germen plantationis meae opus manus meae ad
 glorificandum ²² minimus erit in mille et parvulus in gentem fortissimam ego Dominus in tempore
 eius subito faciam istud

Chapter 61

¹ spiritus Domini super me eo quod unxerit Dominus me ad adnuntiandum mansuetis misit me
 ut mederer contritis corde et praedicarem captivis indulgentiam et clausis apertionem ² ut
 praedicarem annum placabilem Domini et diem ultionis Deo nostro ut consolarer omnes lugentes
³ ut ponerem lugentibus Sion et darem eis coronam pro cinere oleum gaudii pro luctu pallium laudis
 pro spiritu maeroris et vocabuntur in ea fortes iustitiae plantatio Domini ad glorificandum ⁴ et
 aedificabunt deserta a saeculo et ruinas antiquas erigent et instaurabunt civitates desertas dissipatas
⁵ in generationem et generationem et stabunt alieni et pascent pecora vestra et filii peregrinorum

⁶
 agricolae et vinitores vestri erunt vos autem sacerdotes Domini vocabimini ministri Dei nostri
⁷
 dicetur vobis fortitudinem gentium comedetis et in gloria earum superbietis pro confusione vestra
 duplici et rubore laudabunt partem eorum propter hoc in terra sua duplicia possidebunt laetitia
⁸
 sempiterna erit eis quia ego Dominus diligens iudicium odio habens rapinam in holocausto et
⁹
 dabo opus eorum in veritate et foedus perpetuum feriam eis et scietur in gentibus semen eorum
 et germen eorum in medio populorum omnes qui viderint eos cognoscent eos quia isti sunt semen
¹⁰
 cui benedixit Dominus gaudens gaudebo in Domino et exultabit anima mea in Deo meo quia
 induit me vestimentis salutis et indumento iustitiae circumdedit me quasi sponsum decoratum
¹¹
 corona et quasi sponsam ornatam monilibus suis sicut enim terra profert germen suum et sicut
 hortus semen suum germinat sic Dominus Deus germinabit iustitiam et laudem coram universis
 gentibus

Chapter 62

¹
 propter Sion non tacebo et propter Hierusalem non quiescam donec egrediatur ut splendor
²
 iustus eius et salvator eius ut lampas accendatur et videbunt gentes iustum tuum et cuncti reges
³
 inclitum tuum et vocabitur tibi nomen novum quod os Domini nominabit et eris corona gloriae
⁴
 in manu Domini et diadema regni in manu Dei tui non vocaberis ultra Derelicta et terra tua non
 vocabitur amplius Desolata sed vocaberis Voluntas mea in ea et terra tua Inhabitata quia conplacuit
⁵
 Domino in te et terra tua inhabitabitur habitabit enim iuvenis cum virgine et habitabunt in te filii
⁶
 tui et gaudebit sponsus super sponsam gaudebit super te Deus tuus super muros tuos Hierusalem
 constitui custodes tota die et tota nocte perpetuo non tacebunt qui reminiscimini Domini ne taceatis
⁷
 et ne detis silentium ei donec stabiliat et donec ponat Hierusalem laudem in terra iuravit Dominus
⁸
 in dextera sua et in brachio fortitudinis suae si dederit triticum tuum ultra cibum inimicis tuis et si
⁹
 biberint filii alieni vinum tuum in quo laborasti quia qui congregabunt illud comedent et laudabunt
¹⁰
 Dominum et qui conportant illud bibent in atriis sanctis meis transite transite per portas praeparate
¹¹
 viam populo planum facite iter et eligite lapides elevate signum ad populos ecce Dominus
 auditum fecit in extremis terrae dicite filiae Sion ecce salvator tuus venit ecce merces eius cum eo

et opus eius coram illo¹² et vocabunt eos Populus sanctus Redempti a Domino tu autem vocaberis
Quaesita civitas et non Derelicta

Chapter 63

¹ quis est iste qui venit de Edom tinctis vestibus de Bosra iste formosus in stola sua gradiens
in multitudine fortitudinis suae ego qui loquor iustitiam et propugnator sum ad salvandum² quare
ergo rubrum est indumentum tuum et vestimenta tua sicut calcantium in torculari³ torcular calcavi
solus et de gentibus non est vir mecum calcavi eos in furore meo et conculcavi eos in ira mea et
aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea et omnia indumenta mea inquinavi⁴ dies enim
ultionis in corde meo annus redemptionis meae venit⁵ circumpexi et non erat auxiliator quaesivi
et non fuit qui adiuvaret et salvavit mihi brachium meum et indignatio mea ipsa auxiliata est mihi
⁶ et conculcavi populos in furore meo et inebriavi eos in indignatione mea et detraxi in terra virtutem
eorum⁷ miserationum Domini recordabor laudem Domini super omnibus quae reddidit nobis
Dominus et super multitudinem bonorum domui Israhel quae largitus est eis secundum indulgentiam
suam et secundum multitudinem misericordiarum suarum⁸ et dixit verumtamen populus meus est
filii non negantes et factus est eis salvator⁹ in omni tribulatione eorum non est tribulatus et angelus
faciei eius salvavit eos in dilectione sua et in indulgentia sua ipse redemit eos et portavit eos et
levavit eos cunctis diebus saeculi¹⁰ ipsi autem ad iracundiam provocaverunt et adflixerunt spiritum
Sancti eius et conversus est eis in inimicum et ipse debellavit eos¹¹ et recordatus est dierum saeculi
Mosi populi sui ubi est qui eduxit eos de mari cum pastoribus gregis sui ubi est qui posuit in medio
eius spiritum Sancti sui¹² qui eduxit ad dexteram Mosen brachio maiestatis suae qui scidit aquas
ante eos ut faceret sibi nomen sempiternum¹³ qui duxit eos per abyssos quasi equum in deserto
non inpingentem¹⁴ quasi animal in campo descendens spiritus Domini ductor eius fuit sic adduxisti
populum tuum ut faceres tibi nomen gloriae¹⁵ adtende de caelo et vide de habitaculo sancto tuo
et gloriae tuae ubi est zelus tuus et fortitudo tua multitudo viscerum tuorum et miserationum tuarum
super me continuerunt se¹⁶ tu enim pater noster et Abraham nescivit nos et Israhel ignoravit nos
tu Domine pater noster redemptor noster a saeculo nomen tuum¹⁷ quare errare nos fecisti Domine

de viis tuis indurasti cor nostrum ne timeremus te convertere propter servos tuos tribus hereditatis
¹⁸ tuae quasi nihilum possederunt populum sanctum tuum hostes nostri conculcaverunt
¹⁹ sanctificationem tuam facti sumus quasi in principio cum non dominareris nostri neque invocaretur
 nomen tuum super nos

Chapter 64

¹ utinam disrumperes caelos et descenderes a facie tua montes defluerent ² sicut exustio ignis
 tabescerent aquae arderent igni ut notum fieret nomen tuum inimicis tuis a facie tua gentes turbarentur
³ cum feceris mirabilia non sustinebimus descendisti et a facie tua montes defluerunt ⁴ a saeculo
 non audierunt neque auribus perceperunt oculus non vidit Deus absque te quae praeparasti
⁵ expectantibus te occurristi laetanti et facienti iustitiam in viis tuis recordabuntur tui ecce tu iratus
⁶ es et peccavimus in ipsis fuimus semper et salvabimur et facti sumus ut immundus omnes nos
 quasi pannus menstruatae universae iustitiae nostrae et cecidimus quasi folium universi et iniquitates
⁷ nostrae quasi ventus abstulerunt nos non est qui invocet nomen tuum qui consurgat et teneat te
⁸ abscondisti faciem tuam a nobis et adlisisti nos in manu iniquitatis nostrae et nunc Domine pater
⁹ noster es tu nos vero lutum et fictor noster et opera manuum tuarum omnes nos ne irascaris
¹⁰ Domine satis et ne ultra memineris iniquitatis ecce respice populus tuus omnes nos civitas sancti
¹¹ tui facta est deserta Sion deserta facta est Hierusalem desolata domus sanctificationis nostrae
 et gloriae nostrae ubi laudaverunt te patres nostri facta est in exustionem ignis et omnia desiderabilia
¹² nostra versa sunt in ruinas numquid super his continebis te Domine tacebis et adfliges nos
 vehementer

Chapter 65

¹ quaesierunt me qui ante non interrogabant invenerunt qui non quaesierunt me dixi ecce ego
 ecce ego ad gentem quae non vocabat nomen meum ² expandi manus meas tota die ad populum
³ incredulum qui graditur in via non bona post cogitationes suas populus qui ad iracundiam provocat

me ante faciem meam semper qui immolant in hortis et sacrificant super lateres⁴ qui habitant in sepulchris et in delubris idolorum dormiunt qui comedunt carnem suillam et ius profanum in vasis eorum⁵ qui dicunt recede a me non adpropinques mihi quia immundus es isti fumus erunt in furore meo ignis ardens tota die⁶ ecce scriptum est coram me non tacebo sed reddam et retribuam in sinu eorum⁷ iniquitates vestras et iniquitates patrum vestrorum simul dicit Dominus qui sacrificaverunt super montes et super colles exprobraverunt mihi et remetiar opus eorum primum in sinu eorum⁸ haec dicit Dominus quomodo si inveniatur granum in botro et dicatur ne dissipes illud quoniam benedictio est sic faciam propter servos meos ut non disperdam totum⁹ et educam de Iacob semen et de Iuda possidentem montes meos et hereditabunt eam electi mei et servi mei habitabunt ibi¹⁰ et erunt campestria in caulas gregum et vallis Achor in cubile armentorum populo meo qui requisierunt me¹¹ et vos qui dereliquistis Dominum qui obliti estis montem sanctum meum qui ponitis Fortunae mensam et libatis super eam¹² numerabo vos in gladio et omnes in caede corruetis pro eo quod vocavi et non respondistis locutus sum et non audistis et faciebatis malum in oculis meis et quae nolui elegistis¹³ propter hoc haec dicit Dominus Deus ecce servi mei comedent et vos esurietis ecce servi mei bibent et vos sitietis¹⁴ ecce servi mei laetabuntur et vos confundemini ecce servi mei laudabunt prae exultatione cordis et vos clamabitis prae dolore cordis et prae contritione spiritus ululabitis¹⁵ et dimittetis nomen vestrum in iuramentum electis meis et interficiet te Dominus Deus et servos suos vocabit nomine alio¹⁶ in quo qui benedictus est super terram benedicetur in Deo amen et qui iurat in terra iurabit in Deo amen quia oblivioni traditae sunt angustiae priores et quia absconditae sunt ab oculis nostris¹⁷ ecce enim ego creo caelos novos et terram novam et non erunt in memoria priora et non ascendent super cor¹⁸ sed gaudebitis et exultabitis usque in sempiternum in his quae ego creo quia ecce ego creo Hierusalem exultationem et populum eius gaudium¹⁹ et exultabo in Hierusalem et gaudebo in populo meo et non audietur in eo ultra vox fletus et vox clamoris²⁰ non erit ibi amplius infans dierum et senex qui non impleat dies suos quoniam puer centum annorum morietur et peccator centum annorum maledictus erit²¹ et aedificabunt domos et habitabunt et plantabunt vineas et comedent fructum earum²² non aedificabunt et alius habitabit non plantabunt et alius comedet secundum dies enim ligni erunt dies populi mei et opera manuum eorum inveterabunt²³ electis meis non laborabunt frustra neque generabunt in conturbatione quia semen benedictorum Domini est et nepotes eorum cum eis

24 eritque antequam clament ego exaudiam adhuc illis loquentibus ego audiam 25 lupus et agnus
pascentur simul et leo et bos comedent paleas et serpenti pulvis panis eius non nocebunt neque
occident in omni monte sancto meo dicit Dominus

Chapter 66

1 haec dicit Dominus caelum sedis mea et terra scabillum pedum meorum quae ista domus quam
aedificabitis mihi et quis iste locus quietis meae 2 omnia haec manus mea fecit et facta sunt universa
ista dicit Dominus ad quem autem respiciam nisi ad pauperculum et contritum spiritu et trementem
3 sermones meos qui immolat bovem quasi qui interficiat virum qui mactat pecus quasi qui excerebret
canem qui offert oblationem quasi qui sanguinem suillum offerat qui recordatur turis quasi qui
benedicat idolo haec omnia elegerunt in viis suis et in abominationibus suis anima eorum delectata
4 est unde et ego eligam inlusiones eorum et quae timebant adducam eis quia vocavi et non erat
qui responderet locutus sum et non audierunt feceruntque malum in oculis meis et quae nolui
5 elegerunt audite verbum Domini qui tremetis ad verbum eius dixerunt fratres vestri odientes vos
et abicientes propter nomen meum glorificetur Dominus et videbimus in laetitia vestra ipsi autem
6 confundentur vox populi de civitate vox de templo vox Domini reddentis retributionem inimicis
7 suis antequam parturiret peperit antequam veniret partus eius peperit masculum 8 quis audivit
umquam tale et quis vidit huic simile numquid parturiet terra in die una aut parietur gens simul
9 quia parturivit et peperit Sion filios suos numquid ego qui alios parere facio ipse non pariam dicit
Dominus si ego qui generationem ceteris tribuo sterilis ero ait Dominus Deus tuus 10 laetamini
cum Hierusalem et exultate in ea omnes qui diligitis eam gaudete cum ea gaudio universi qui lugetis
11 super eam ut sugatis et repleamini ab ubere consolationis eius ut mulgeatis et deliciis affluatis
12 ab omnimoda gloria eius quia haec dicit Dominus ecce ego declinabo super eam quasi fluvium
pacis et quasi torrentem inundantem gloriam gentium quam sugetis ad ubera portabimini et super
13 genua blandientur vobis quomodo si cui mater blandiatur ita ego consolabor vos et in Hierusalem
14 consolabimini videbitis et gaudebit cor vestrum et ossa vestra quasi herba germinabunt et
15 cognoscetur manus Domini servis eius et indignabitur inimicis suis quia ecce Dominus in igne
veniet et quasi turbo quadrigae eius reddere in indignatione furorem suum et increpationem suam
16 in flamma ignis quia in igne Dominus diiudicatur et in gladio suo ad omnem carnem et

¹⁷
 multiplicabuntur interfecti a Domino qui sanctificabantur et mundos se putabant in hortis post
 unam intrinsecus qui comedebant carnem suillam et abominationem et murem simul consumerentur
¹⁸
 dicit Dominus ego autem opera eorum et cogitationes eorum venio ut congregem cum omnibus
¹⁹
 gentibus et linguis et venient et videbunt gloriam meam et ponam in eis signum et mittam ex
 eis qui salvati fuerint ad gentes in mari in Africa in Lydia tenentes sagittam in Italiam et Graeciam
 ad insulas longe ad eos qui non audierunt de me et non viderunt gloriam meam et adnuntiabunt
²⁰
 gloriam meam gentibus et adducent omnes fratres vestros de cunctis gentibus donum Domino
 in equis et in quadrigis et in lecticis et in mulis et in carrucis ad montem sanctum meum Hierusalem
²¹
 dicit Dominus quomodo si inferant filii Israhel munus in vase mundo in domum Domini et
²²
 adsumam ex eis in sacerdotes et in Levitas dicit Dominus quia sicut caeli novi et terra nova quae
²³
 ego facio stare coram me dicit Dominus sic stabit semen vestrum et nomen vestrum et erit mensis
 ex mense et sabbatum ex sabbato veniet omnis caro ut adoret coram facie mea dicit Dominus

Jeremiah

Chapter 1

¹
 verba Hieremiae filii Helciae de sacerdotibus qui fuerunt in Anathoth in terra Benjamin quod
 factum est verbum Domini ad eum in diebus Iosiae filii Amon regis Iuda in tertio decimo anno regni
³
 eius et factum est in diebus Ioachim filii Iosiae regis Iuda usque ad consummationem undecimi
 anni Sedeciae filii Iosiae regis Iuda usque ad transmigrationem Hierusalem in mense quinto et
⁵
 factum est verbum Domini ad me dicens priusquam te formarem in utero novi te et antequam
⁶
 exires de vulva sanctificavi te prophetam gentibus dedi te et dixi a a Domine Deus ecce nescio
⁷
 loqui quia puer ego sum et dixit Dominus ad me noli dicere puer sum quoniam ad omnia quae
⁸
 mittam te ibis et universa quaecumque mandavero tibi loqueris ne timeas a facie eorum quia
⁹
 tecum ego sum ut eruam te dicit Dominus et misit Dominus manum suam et tetigit os meum et
¹⁰
 dixit Dominus ad me ecce dedi verba mea in ore tuo ecce constitui te hodie super gentes et super
¹¹
 regna ut evellas et destruas et disperdas et dissipes et aedifices et plantes et factum est verbum

Domini ad me dicens quid tu vides Hieremia et dixi virgam vigilantem ego video ¹² et dixit Dominus
 ad me bene vidisti quia vigilabo ego super verbo meo ut faciam illud ¹³ et factum est verbum
 Domini secundo ad me dicens quid tu vides et dixi ollam succensam ego video et faciem eius a
 facie aquilonis ¹⁴ et dixit Dominus ad me ab aquilone pandetur malum super omnes habitatores
 terrae ¹⁵ quia ecce ego convocabo omnes cognationes regnorum aquilonis ait Dominus et venient
 et ponent unusquisque solium suum in introitu portarum Hierusalem et super omnes muros eius in
 circuitu et super universas urbes Iuda ¹⁶ et loquar iudicia mea cum eis super omni malitia eorum
 qui dereliquerunt me et libaverunt diis alienis et adoraverunt opus manuum suarum ¹⁷ tu ergo
 accinge lumbos tuos et surge et loquere ad eos omnia quae ego praecipio tibi ne formides a facie
 eorum nec enim timere te faciam vultum eorum ¹⁸ ego quippe dedi te hodie in civitatem munitam
 et in columnam ferream et in murum aereum super omnem terram regibus Iuda principibus eius et
 sacerdotibus et populo terrae ¹⁹ et bellabunt adversum te et non praevalerunt quia tecum ego sum
 ait Dominus ut liberem te

Chapter 2

¹ et factum est verbum Domini ad me dicens ² vade et clama in auribus Hierusalem dicens haec
 dicit Dominus recordatus sum tui miserans adulescentiam tuam et caritatem dispensationis tuae
 quando secuta me es in deserto in terra quae non seminatur ³ sanctus Israhel Domino primitiae
 frugum eius omnes qui devorant eum delinquant mala venient super eos dicit Dominus ⁴ audite
 verbum Domini domus Iacob et omnes cognationes domus Israhel ⁵ haec dicit Dominus quid
 invenerunt patres vestri in me iniquitatis quia elongaverunt a me et ambulaverunt post vanitatem
 et vani facti sunt ⁶ et non dixerunt ubi est Dominus qui ascendere nos fecit de terra Aegypti qui
 transduxit nos per desertum per terram inhabitabilem et inviam per terram sitis et imaginem mortis
 per terram in qua non ambulavit vir neque habitavit homo ⁷ et induxi vos in terram Carmeli ut
 comederetis fructum eius et optima illius et ingressi contaminastis terram meam et hereditatem
 meam posuistis in abominationem ⁸ sacerdotes non dixerunt ubi est Dominus et tenentes legem
 nescierunt me et pastores praevaricati sunt in me et prophetae prophetaverunt in Baal et idola secuti
 sunt ⁹ propterea adhuc iudicio contendam vobiscum ait Dominus et cum filiis vestris disceptabo

10 transite ad insulas Cetthim et videte et in Cedar mittite et considerate vehementer et videte si
factum est huiuscemodi ¹¹ si mutavit gens deos et certe ipsi non sunt dii populus vero meus mutavit
Gloriam suam in idolum ¹² obstupescite caeli super hoc et portae eius desolamini vehementer dicit
Dominus ¹³ duo enim mala fecit populus meus me dereliquerunt fontem aquae vivae ut foderent
sibi cisternas cisternas dissipatas quae continere non valent aquas ¹⁴ numquid servus est Israhel
aut vernaculus quare ergo est factus in praedam ¹⁵ super eum rugierunt leones et dederunt vocem
suam posuerunt terram eius in solitudinem civitates eius exustae sunt et non est qui habitet in eis
¹⁶ filii quoque Memfeos et Tafnes constupraverunt te usque ad verticem ¹⁷ numquid non istud
factum est tibi quia dereliquisti Dominum Deum tuum eo tempore quo ducebat te per viam ¹⁸ et
nunc quid tibi vis in via Aegypti ut bibas aquam turbidam et quid tibi cum via Assyriorum ut bibas
aquam Fluminis ¹⁹ arguet te malitia tua et aversio tua increpabit te scito et vide quia malum et
amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum et non esse timorem mei apud te dicit Dominus
²⁰ Deus exercituum a saeculo confregisti iugum meum rupisti vincula mea et dixisti non serviam
in omni enim colle sublimi et sub omni ligno frondoso tu prosternebaris meretrix ²¹ ego autem
plantavi te vineam electam omne semen verum quomodo ergo conversa es in pravam vinea aliena
²² si laveris te nitro et multiplicaveris tibi herbam borith maculata es in iniquitate tua coram me
dicit Dominus Deus ²³ quomodo dicis non sum polluta post Baalim non ambulavi vide vias tuas
in convalle scito quid feceris cursor levis explicans vias tuas ²⁴ onager adsuetus in solitudine in
desiderio animae suae adtraxit ventum amoris sui nullus avertet eam omnes qui quaerunt eam non
deficient in menstruis eius invenient eam ²⁵ prohibe pedem tuum a nuditate et guttur tuum a siti
et dixisti desperavi nequaquam faciam adamavi quippe alienos et post eos ambulabo ²⁶ quomodo
confunditur fur quando deprehenditur sic confusi sunt domus Israhel ipsi et reges eorum principes
et sacerdotes et prophetae eorum ²⁷ dicentes ligno pater meus es tu et lapidi tu me genuisti verterunt
ad me tergum et non faciem et in tempore adflictionis suae dicent surge et libera nos ²⁸ ubi sunt
dii tui quos fecisti tibi surgant et liberent te in tempore adflictionis tuae secundum numerum quippe
civitatum tuarum erant dii tui Iuda ²⁹ quid vultis mecum iudicio contendere omnes dereliquistis
me dicit Dominus ³⁰ frustra percussi filios vestros disciplinam non receperunt devoravit gladius
vester prophetas vestros quasi leo vastator ³¹ generatio vestra videte verbum Domini numquid

solitudo factus sum Israheli aut terra serotina quare ergo dixit populus meus recessimus non veniemus
 ultra ad te ³² numquid obliviscitur virgo ornamenti sui sponsa fasciae pectoralis suae populus vero
 meus oblitus est mei diebus innumeris ³³ quid niteris bonam ostendere viam tuam ad quaerendam
 dilectionem quae insuper et malitias tuas docuisti vias tuas ³⁴ et in alis tuis inventus est sanguis
 animarum pauperum et innocentium non in fossis inveni eos sed in omnibus quae supra memoravi
³⁵ et dixisti absque peccato et innocens ego sum et propterea avertatur furor tuus a me ecce ego
 iudicio contendam tecum eo quod dixeris non peccavi ³⁶ quam vilis es facta nimis iterans vias tuas
 et ab Aegypto confunderis sicut confusa es ab Assur ³⁷ nam et ab ista egredieris et manus tuae
 erunt super caput tuum quoniam obtrivit Dominus confidentiam tuam et nihil habebis prosperum

Chapter 3

¹ vulgo dicitur si dimiserit vir uxorem suam et recedens ab eo duxerit virum alterum numquid
 revertetur ad eam ultra numquid non polluta et contaminata erit mulier illa tu autem fornicata es
 cum amatoribus multis tamen revertere ad me dicit Dominus ² leva oculos tuos in directum et vide
 ubi non prostrata sis in viis sedebas expectans eos quasi latro in solitudine et polluisti terram in
 fornicationibus tuis et in malitiis tuis ³ quam ob rem prohibitae sunt stillae pluviarum et serotinus
 imber non fuit frons mulieris meretricis facta est tibi noluisti erubescere ⁴ ergo saltem amodo voca
 me pater meus dux virginitatis meae tu es ⁵ numquid irasceris in perpetuum aut perseverabis in
 finem ecce locuta es et fecisti mala et potuisti ⁶ et dixit Dominus ad me in diebus Iosiae regis
 numquid vidisti quae fecerit aversatrix Israhel abiit sibimet super omnem montem excelsum et sub
 omne lignum frondosum et fornicata est ibi ⁷ et dixi cum fecisset haec omnia ad me convertere et
 non est reversa et vidit praevaricatrix soror eius Iuda ⁸ quia pro eo quod moechata esset aversatrix
 Israhel dimissem eam et dedissem ei libellum repudii et non timuit praevaricatrix Iuda soror eius
 sed abiit et fornicata est etiam ipsa ⁹ et facilitate fornicationis suae contaminavit terram et moechata
 est cum lapide et cum ligno ¹⁰ et in omnibus his non est reversa ad me praevaricatrix soror eius
 Iuda in toto corde suo sed in mendacio ait Dominus ¹¹ et dixit Dominus ad me iustificavit animam
 suam aversatrix Israhel conparatione praevaricatricis Iuda ¹² vade et clama sermones istos contra

aquilonem et dices revertere aversatrix Israhel ait Dominus et non avertam faciem meam a vobis
 quia sanctus ego sum dicit Dominus et non irascar in perpetuum ¹³ tamen scito iniquitatem tuam
 quia in Dominum Deum tuum praevaricata es et dispersisti vias tuas alienis sub omni ligno frondoso
 et vocem meam non audisti ait Dominus ¹⁴ convertimini filii revertentes dicit Dominus quia ego
 vir vester et adsumam vos unum de civitate et duos de cognatione et introducam vos in Sion ¹⁵ et
 dabo vobis pastores iuxta cor meum et pascent vos scientia et doctrina ¹⁶ cumque multiplicati
 fueritis et creveritis in terra in diebus illis ait Dominus non dicent ultra arca testamenti Domini
 neque ascendet super cor neque recordabuntur illius nec visitabitur nec fiet ultra ¹⁷ in tempore illo
 vocabunt Hierusalem solium Domini et congregabuntur ad eam omnes gentes in nomine Domini
 in Hierusalem et non ambulabunt post pravitatem cordis sui pessimi ¹⁸ in diebus illis ibit domus
 Iuda ad domum Israhel et venient simul de terra aquilonis ad terram quam dedi patribus vestris
 ego autem dixi quomodo ponam te in filiis et tribuam tibi terram desiderabilem hereditatem ¹⁹
 praeclaram exercituum gentium et dixi patrem vocabis me et post me ingredi non cessabis ²⁰ sed
 quomodo si contemnat mulier amatorem suum sic contempsit me domus Israhel dicit Dominus
 vox in viis audita est ploratus et ululatus filiorum Israhel quoniam iniquam fecerunt viam suam
 oblii sunt Domini Dei sui ²² convertimini filii revertentes et sanabo aversiones vestras ecce nos
 venimus ad te tu enim es Dominus Deus noster ²³ vere mendaces erant colles multitudo montium
 vere in Domino Deo nostro salus Israhel ²⁴ confusio comedit laborem patrum nostrorum ab
 adolescentia nostra greges eorum et armenta eorum filios eorum et filias eorum ²⁵ dormiemus in
 confusione nostra et operiet nos ignominia nostra quoniam Domino Deo nostro peccavimus nos et
 patres nostri ab adolescentia nostra usque ad hanc diem et non audivimus vocem Domini Dei nostri

Chapter 4

si converteris Israhel ait Dominus ad me convertere si abstuleris offendicula tua a facie mea
 non commoveberis ² et iurabis vivit Dominus in veritate et in iudicio et in iustitia et benedicent
 eum gentes ipsumque laudabunt ³ haec enim dicit Dominus viro Iuda et Hierusalem novate vobis
 novale et nolite serere super spinas ⁴ circumcidimini Domino et auferte praepudia cordium vestrorum
 vir Iuda et habitatores Hierusalem ne forte egrediatur ut ignis indignatio mea et succendatur et non

sit qui extinguat propter malitiam cogitationum vestrarum ⁵ adnuntiate in Iuda et in Hierusalem
 auditum facite loquimini et canite tuba in terra clamate fortiter dicite congregamini et ingrediamur
 civitates munitas ⁶ levate signum in Sion confortamini nolite stare quia malum ego adduco ab
 aquilone et contritionem magnam ⁷ ascendit leo de cubili suo et praedo gentium se levavit egressus
 est de loco suo ut ponat terram tuam in desolationem civitates tuae vastabuntur remanentes absque
 habitatore ⁸ super hoc accingite vos ciliciis plangite et ululate quia non est aversa ira furoris Domini
 a nobis ⁹ et erit in die illa dicit Dominus peribit cor regis et cor principum et obstupescant sacerdotes
 et prophetae consternabuntur ¹⁰ et dixi heu heu heu Domine Deus ergone decepisti populum istum
 et Hierusalem dicens pax erit vobis et ecce pervenit gladius usque ad animam ¹¹ in tempore illo
 dicetur populo huic et Hierusalem ventus urens in viis quae sunt in deserto viae filiae populi mei
 non ad ventilandum et ad purgandum ¹² spiritus plenus ex his veniet mihi et nunc ego sed loquar
 iudicia mea cum eis ¹³ ecce quasi nubes ascendet et quasi tempestas currus eius velociores aquilis
 equi illius vae nobis quoniam vastati sumus ¹⁴ lava a malitia cor tuum Hierusalem ut salva fias
 usquequo morabuntur in te cogitationes noxiae ¹⁵ vox enim adnuntiantis a Dan et notum facientis
 idolum de monte Ephraim ¹⁶ concitate gentes ecce auditum est in Hierusalem custodes venire de
 terra longinqua et dare super civitates Iuda vocem suam ¹⁷ quasi custodes agrorum facti sunt super
 eam in gyro quia me ad iracundiam provocavit ait Dominus ¹⁸ viae tuae et cogitationes tuae fecerunt
 haec tibi ista malitia tua quia amara quia tetigit cor tuum ¹⁹ ventrem meum ventrem meum doleo
 sensus cordis mei turbati sunt in me non tacebo quoniam vocem bucinæ audivit anima mea clamorem
 proelii ²⁰ contritio super contritionem vocata est et vastata est omnis terra repente vastata sunt
 tabernacula mea subito pelles meae ²¹ usquequo videbo fugientem audiam vocem bucinæ ²² quia
 stultus populus meus me non cognovit filii insipientes sunt et vecordes sapientes sunt ut faciant
 mala bene autem facere nescierunt ²³ aspexi terram et ecce vacua erat et nihili et caelos et non erat
 lux in eis ²⁴ vidi montes et ecce movebantur et omnes colles conturbati sunt ²⁵ intuitus sum et non
 erat homo et omne volatile caeli recessit ²⁶ aspexi et ecce Carmelus desertus et omnes urbes eius
 destructae sunt a facie Domini et a facie irae furoris eius ²⁷ haec enim dicit Dominus deserta erit
 omnis terra sed tamen consummationem non faciam ²⁸ lugebit terra et maerebunt caeli desuper eo

quod locutus sum cogitavi et non paenituit me nec aversus sum ab eo²⁹ a voce equitis et mittentis
 sagittam fugit omnis civitas ingressi sunt ardua et ascenderunt rupes universae urbes derelictae sunt
 et non habitat in eis homo³⁰ tu autem vastata quid facies cum vestieris te coccino cum ornata fueris
 monili aureo et pinxeris stibio oculos tuos frustra conponeris contempserunt te amatores tui animam
 tuam quaerent³¹ vocem enim quasi parturientis audivi angustias ut puerperae vox filiae Sion
 intermorientis expandentisque manus suas vae mihi quia defecit anima mea propter interfectos

Chapter 5

¹ circuite vias Hierusalem et aspice et considerate et quaerite in plateis eius an inveniatis virum
 facientem iudicium et quaerentem fidem et propitius ero eius² quod si etiam vivit Dominus dixerint
 et hoc falso iurabunt³ Domine oculi tui respiciunt fidem percussisti eos et non doluerunt adtrivisti
 eos et rennuerunt accipere disciplinam induraverunt facies suas super petram noluerunt reverti
⁴ ego autem dixi forsitan pauperes sunt et stulti ignorantes viam Domini iudicium Dei sui⁵ ibo
 igitur ad optimates et loquar eis ipsi enim cognoverunt viam Domini iudicium Dei sui et ecce magis
⁶ hii simul confregerunt iugum ruperunt vincula idcirco percussit eos leo de silva lupus ad vesperam
 vastavit eos pardus vigilans super civitates eorum omnis qui egressus fuerit ex eis capietur quia
⁷ multiplicatae sunt praevaricationes eorum confortatae sunt aversiones eorum super quo propitius
 tibi esse potero filii tui dereliquerunt me et iurant in his qui non sunt dii saturavi eos et moechati
⁸ sunt et in domo meretricis luxuriabantur equi amatores et admissarii facti sunt unusquisque ad
⁹ uxorem proximi sui hinniebat numquid super his non visitabo dicit Dominus et in gente tali non
¹⁰ ulciscetur anima mea ascendite muros eius et dissipate consummationem autem nolite facere
¹¹ auferte propagines eius quia non sunt Domini praevaricatione enim praevaricata est in me domus
¹² Israhel et domus Iuda ait Dominus negaverunt Dominum et dixerunt non est ipse neque veniet
¹³ super nos malum gladium et famem non videbimus prophetae fuerunt in ventum et responsum
¹⁴ non fuit in eis haec ergo evenient illis haec dicit Dominus Deus exercituum quia locuti estis
 verbum istud ecce ego do verba mea in ore tuo in ignem et populum istum ligna et vorabit eos
¹⁵ ecce ego adducam super vos gentem de longinquo domus Israhel ait Dominus gentem robustam

gentem antiquam gentem cuius ignorabis linguam nec intelleges quid loquatur¹⁶ faretra eius quasi
 sepulchrum patens universi fortes¹⁷ et comedet segetes tuas et panem tuum devorabit filios tuos
 et filias tuas comedet gregem tuum et armenta tua comedet vineam tuam et ficum tuam et conteret
 urbes munitas tuas in quibus tu habes fiduciam gladio¹⁸ verumtamen et diebus illis ait Dominus
 non faciam vos in consummationem¹⁹ quod si dixeritis quare fecit Dominus Deus noster nobis
 haec omnia dices ad eos sicut dereliquistis me et servistis deo alieno in terra vestra sic servietis
 alienis in terra non vestra²⁰ adnuntiate hoc domui Iacob et auditum facite in Iuda dicentes²¹ audi
 populus stulte qui non habes cor qui habentes oculos non videtis et aures et non auditis²² me ergo
 non timebitis ait Dominus et a facie mea non dolebitis qui posui harenam terminum mari praeceptum
 sempiternum quod non praeteribit et commovebuntur et non poterunt et intumescent fluctus eius
 et non transibunt illud²³ populo autem huic factum est cor incredulum et exasperans recesserunt
 et abierunt²⁴ et non dixerunt in corde suo metuamus Dominum Deum nostrum qui dat nobis
 pluviam temporaneam et serotinam in tempore suo plenitudinem annuae messis custodientem nobis
 25 iniquitates nostrae declinaverunt haec et peccata nostra prohibuerunt bonum a nobis²⁶ quia
 inventi sunt in populo meo impii insidiantes quasi aucupes laqueos ponentes et pedicas ad capiendos
 viros²⁷ sicut decipula plena avibus sic domus eorum plenae dolo ideo magnificati sunt et ditati
 28 incrassati sunt et inpinguati et praeterierunt sermones meos pessime causam non iudicaverunt
 causam pupilli non direxerunt et iudicium pauperum non iudicaverunt²⁹ numquid super his non
 visitabo dicit Dominus aut super gentem huiusmodi non ulciscetur anima mea³⁰ stupor et
 mirabilia facta sunt in terra³¹ prophetae prophetabant mendacium et sacerdotes adplaudebant
 manibus suis et populus meus dilexit talia quid igitur fiet in novissimo eius

Chapter 6

1 confortamini filii Benjamin in medio Hierusalem et in Thecua clangite bucina et super
 Bethaccharem levate vexillum quia malum visum est ab aquilone et contritio magna² speciosae
 et delicatae adsimilavi filiam Sion³ ad eam venient pastores et greges eorum fixerunt in ea tentoria
 in circuitu pascet unusquisque eos qui sub manu sua sunt⁴ sanctificate super eam bellum consurgite

et ascendamus in meridie vae nobis quia declinavit dies quia longiores factae sunt umbrae vesperi
5 surgite et ascendamus in nocte et dissipemus domos eius 6 quia haec dicit Dominus exercituum
caedite lignum eius et fundite circa Hierusalem aggerem haec est civitas visitationis omnis calumnia
7 in medio eius sicut frigidam facit cisterna aquam suam sic frigidam fecit malitiam suam iniquitas
8 et vastitas audietur in ea coram me semper infirmitas et plaga 9 erudire Hierusalem ne forte recedat
anima mea a te ne forte ponam te desertam terram inhabitabilem 10 haec dicit Dominus exercituum
usque ad racemum colligent quasi in vinea reliquias Israhel converte manum tuam quasi vindemiator
10 ad cartallum 11 cui loquar et quem contestabor ut audiant ecce incircumcisae aures eorum et audire
non possunt ecce verbum Domini factum est eis in obprobrium et non suscipient illud 11 idcirco
furore Domini plenus sum laboravi sustinens effunde super parvulum foris et super concilium
12 iuvenum simul vir enim cum muliere capietur senex cum pleno dierum 12 et transibunt domus
eorum ad alteros agri et uxores pariter quia extendam manum meam super habitantes terram dicit
13 Dominus 13 a minore quippe usque ad maiorem omnes avaritiae student et a propheta usque ad
14 sacerdotem cuncti faciunt dolum 14 et curabant contritionem filiae populi mei cum ignominia
15 dicentes pax pax et non erat pax 15 confusi sunt quia abominationem fecerunt quin potius confusione
non sunt confusi et erubescere nescierunt quam ob rem cadent inter ruentes in tempore visitationis
16 suae corruent dicit Dominus 16 haec dicit Dominus state super vias et videte et interrogate de
semitis antiquis quae sit via bona et ambulate in ea et invenietis refrigerium animabus vestris et
17 dixerunt non ambulabimus 17 et constitui super vos speculatores audite vocem tubae et dixerunt
18 non audiemus 18 ideo audite gentes et cognosce congregatio quanta ego faciam eis 19 audi terra
ecce ego adducam mala super populum istum fructum cogitationum eius quia verba mea non
20 audierunt et legem meam proiecerunt 20 ut quid mihi tus de Saba adfertis et calamum suave olentem
de terra longinqua holocausta vestra non sunt accepta et victimae vestrae non placuerunt mihi
21 propterea haec dicit Dominus ecce ego dabo in populum istum ruinas et ruent in eis patres et filii
22 simul vicinus et proximus et peribunt 22 haec dicit Dominus ecce populus venit de terra aquilonis
23 et gens magna consurget a finibus terrae 23 sagittam et scutum arripiet crudelis est et non miserebitur
vox eius quasi mare sonabit et super equos ascendent praeparati quasi vir ad proelium adversum
24 te filia Sion 24 audivimus famam eius dissolutae sunt manus nostrae tribulatio adprehendit nos
25 dolores ut parturientem 25 nolite exire ad agros et in via ne ambuletis quoniam gladius inimici

²⁶
 pavor in circuitu filia populi mei accingere cilicio et conspergere cinere luctum unigeniti fac
²⁷
 tibi planctum amarum quia repente veniet vastator super nos probatorem dedi te in populo meo
²⁸
 robustum et scies et probabis viam eorum omnes isti principes declinantum ambulantes
²⁹
 fraudulenter aes et ferrum universi corrupti sunt defecit sufflatorium in igne consumptum est
³⁰
 plumbum frustra conflavit conflator malitiae enim eorum non sunt consumptae argentum
 reprobum vocate eos quia Dominus proiecit illos

Chapter 7

¹
 verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino dicens ² sta in porta domus Domini et
 praedica ibi verbum istud et dic audite verbum Domini omnis Iuda qui ingredimini per portas has
³
 ut adoretis Dominum haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel bonas facite vias vestras et
⁴
 studia vestra et habitabo vobiscum in loco isto nolite confidere in verbis mendacii dicentes
⁵
 templum Domini templum Domini templum Domini est quoniam si bene direxeritis vias vestras
⁶
 et studia vestra si feceritis iudicium inter virum et proximum eius advenae et pupillo et viduae
 non feceritis calumniam nec sanguinem innocentem effuderitis in loco hoc et post deos alienos non
⁷
 ambulaveritis in malum vobismet ipsis habitabo vobiscum in loco isto in terra quam dedi patribus
⁸
 vestris a saeculo usque in saeculum ecce vos confiditis vobis in sermonibus mendacii qui non
⁹
 proderunt vobis furari occidere adulterare iurare mendaciter libare Baali et ire post deos alienos
¹⁰
 quos ignoratis et venistis et stetistis coram me in domo hac in qua invocatum est nomen meum
¹¹
 et dixistis liberati sumus eo quod fecerimus omnes abominationes istas ergo spelunca latronum
 facta est domus ista in qua invocatum est nomen meum in oculis vestris ego ego sum ego vidi dicit
¹²
 Dominus ite ad locum meum in Silo ubi habitavit nomen meum a principio et videte quae fecerim
¹³
 ei propter malitiam populi mei Israhel et nunc quia fecistis omnia opera haec dicit Dominus et
 locutus sum ad vos mane consurgens et loquens et non audistis et vocavi vos et non respondistis
¹⁴
 faciam domui huic in qua invocatum est nomen meum et in qua vos habetis fiduciam et loco
¹⁵
 quem dedi vobis et patribus vestris sicut feci Silo et proiciam vos a facie mea sicut proieci omnes

fratres vestros universum semen Ephraim¹⁶ tu ergo noli orare pro populo hoc nec adsumas pro
eis laudem et orationem et non obsistas mihi quia non exaudiam te¹⁷ nonne vides quid isti faciant
in civitatibus Iuda et in plateis Hierusalem¹⁸ filii colligunt ligna et patres succendunt ignem et
mulieres conspergunt adipem ut faciant placentas Reginae caeli et libent diis alienis et me ad
iracundiam provocent¹⁹ numquid me ad iracundiam provocant dicit Dominus nonne semet ipsos
in confusionem vultus sui²⁰ ideo haec dicit Dominus Deus ecce furor meus et indignatio mea
conflatur super locum istum super viros et super iumenta et super lignum regionis et super fruges
terrae et succendetur et non extinguetur²¹ haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel
holocaustomata vestra addite victimis vestris et comedite carnes²² quia non sum locutus cum
patribus vestris et non praecepi eis in die qua eduxi eos de terra Aegypti de verbo holocaustomatum
et victimarum²³ sed hoc verbum praecepi eis dicens audite vocem meam et ero vobis Deus et vos
eritis mihi populus et ambulate in omni via quam mandavi vobis²⁴ et non audierunt
nec inclinaverunt aurem suam sed abierunt in voluntatibus et pravitate cordis sui mali factique sunt
retrorsum et non in ante²⁵ a die qua egressi sunt patres eorum de terra Aegypti usque ad diem
hanc et misi ad vos omnes servos meos prophetas per diem consurgens diluculo et mittens²⁶ et
non audierunt me nec inclinaverunt aurem suam sed induraverunt cervicem et peius operati sunt
quam patres eorum²⁷ et loqueris ad eos omnia verba haec et non audient te et vocabis eos et non
respondebunt tibi²⁸ et dices ad eos haec est gens quae non audivit vocem Domini Dei sui nec
recepit disciplinam periit fides et ablata est de ore eorum²⁹ tonde capillum tuum et proice et sume
in directum planctum quia proiecit Dominus et reliquit generationem furoris sui³⁰ quia fecerunt
filii Iuda malum in oculis meis dicit Dominus posuerunt offendicula sua in domo in qua invocatum
est nomen meum ut polluerent eam³¹ et aedificaverunt excelsa Thofeth qui est in valle filii Ennom
ut incenderent filios suos et filias suas igni quae non praecepi nec cogitavi in corde meo³² ideo
ecce dies venient dicit Dominus et non dicetur amplius Thofeth et vallis filii Ennom sed vallis
Interfectionis et sepelient in Thofeth eo quod non sit locus³³ et erit morticinum populi huius in
cibum volucribus caeli et bestiis terrae et non erit qui abigat³⁴ et quiescere faciam de urbibus Iuda
et de plateis Hierusalem vocem gaudii et vocem laetitiae vocem sponsi et vocem sponsae in
desolatione enim erit terra

Chapter 8

¹
in tempore illo ait Dominus eicient ossa regis Iuda et ossa principum eius et ossa sacerdotum
et ossa prophetarum et ossa eorum qui habitaverunt Hierusalem de sepulchris suis ² et pendent ea
ad solem et lunam et omnem militiam caeli quae dilexerunt et quibus servierunt et post quae
ambulaverunt et quae quaesierunt et adoraverunt non colligentur et non sepelientur in sterquilinum
³
super faciem terrae erunt et eligent magis mortem quam vitam omnes qui residui fuerint de
cognitione hac pessima in universis locis quae derelicta sunt ad quae eieci eos dicit Dominus
⁴
exercituum et dices ad eos haec dicit Dominus numquid qui cadet non resurget et qui aversus est
non revertetur ⁵ quare ergo aversus est populus iste in Hierusalem aversione contentiosa
⁶
adprehenderunt mendacium et noluerunt reverti ⁶ attendi et auscultavi nemo quod bonum est
loquitur nullus est qui agat paenitentiam super peccato suo dicens quid feci omnes conversi sunt
⁷
ad cursum suum quasi equus impetu vadens in proelio ⁷ milvus in caelo cognovit tempus suum
turtur et hirundo et ciconia custodierunt tempus adventus sui populus autem meus non cognovit
⁸
iudicium Domini ⁸ quomodo dicitis sapientes nos sumus et lex Domini nobiscum est vere mendacium
⁹
operatus est stilus mendax scribarum ⁹ confusi sunt sapientes perterriti et capti sunt verbum enim
Domini proiecerunt et sapientia nulla est in eis ¹⁰ propterea dabo mulieres eorum exteris agros
eorum heredibus quia a minimo usque ad maximum omnes avaritiam sequuntur a propheta usque
¹¹
ad sacerdotem cuncti faciunt mendacium ¹¹ et sanabant contritionem filiae populi mei ad ignominiam
¹²
dicentes pax pax cum non esset pax ¹² confusi sunt quia abominationem fecerunt quinimmo
confusione non sunt confusi et erubescere nescierunt idcirco cadent inter corruentes in tempore
¹³
visitationis suae corruent dicit Dominus ¹³ congregans congregabo eos ait Dominus non est uva
¹⁴
in vitibus et non sunt ficus in ficulnea folium defluxit et dedi eis quae praetergressa sunt ¹⁴ quare
sedemus convenite et ingrediamur civitatem munitam et sileamus ibi quia Dominus noster silere
¹⁵
nos fecit et potum dedit nobis aquam fellis peccavimus enim Domino ¹⁵ expectavimus pacem et
¹⁶
non erat bonum tempus medellae et ecce formido ¹⁶ a Dan auditus est fremitus equorum eius a
voce hinnituum pugnatorum eius commota est omnis terra et venerunt et devoraverunt terram et
¹⁷
plenitudinem eius urbem et habitatores eius ¹⁷ quia ecce ego mittam vobis serpentes regulos quibus
¹⁸
non est incantatio et mordebunt vos ait Dominus ¹⁸ dolor meus super dolorem in me cor meum

¹⁹
 maerens ecce vox clamoris filiae populi mei de terra longinqua numquid Dominus non est in
 Sion aut rex eius non est in ea quare ergo me ad iracundiam concitaverunt in sculptilibus suis et in
²⁰vanitatibus alienis ²¹transiit messis finita est aestas et nos salvati non sumus ²²super contritionem
 filiae populi mei contritus sum et contristatus stupor obtinuit me numquid resina non est in
 Galaad aut medicus non est ibi quare igitur non est obducta cicatrix filiae populi mei

Chapter 9

¹
 quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lacrimarum et plorabo die et nocte interfectos
²filiae populi mei quis dabit me in solitudine diversorium viatorum et derelinquam populum meum
³et recedam ab eis quia omnes adulteri sunt coetus praevaricatorum et extenderunt linguam suam
 quasi arcum mendacii et non veritatis confortati sunt in terra quia de malo ad malum egressi sunt
⁴et me non cognoverunt dicit Dominus unusquisque se a proximo suo custodiat et in omni fratre
 suo non habeat fiduciam quia omnis frater subplantans subplantabit et omnis amicus fraudulenter
⁵incedet et vir fratrem suum deridebit et veritatem non loquentur docuerunt enim linguam suam
⁶loqui mendacium ut inique agerent laboraverunt habitatio tua in medio doli in dolo rennuerunt
⁷scire me dicit Dominus propterea haec dicit Dominus exercituum ecce ego conflabo et probabo
⁸eos quid enim aliud faciam a facie filiae populi mei sagitta vulnerans lingua eorum dolum locuta
⁹est in ore suo pacem cum amico suo loquitur et occulte ponit ei insidias numquid super his non
¹⁰visitabo dicit Dominus aut in gentem huiusmodi non ulciscetur anima mea super montes
 adsumam fletum ac lamentum et super speciosa deserti planctum quoniam incensa sunt eo quod
 non sit vir pertransiens et non audierunt vocem possidentis a volucre caeli usque ad pecora
¹¹transmigraverunt et recesserunt et dabo Hierusalem in acervos harenae et cubilia draconum et
¹²civitates Iuda dabo in desolationem eo quod non sit habitator quis est vir sapiens qui intellegat
 hoc et ad quem verbum oris Domini fiat ut adnuntiet istud quare perierit terra exusta sit quasi
¹³desertum eo quod non sit qui pertranseat et dixit Dominus quia dereliquerunt legem meam quam
¹⁴dedi eis et non audierunt vocem meam et non ambulaverunt in ea et abierunt post pravitatem
¹⁵cordis sui et post Baalim quos didicerunt a patribus suis idcirco haec dicit Dominus exercituum

16
 Deus Israhel ecce ego cibabo eos populum istum absinthio et potum dabo eis aquam fellis et
 dispergam eos in gentibus quas non noverunt ipsi et patres eorum et mittam post eos gladium donec
 17
 consumantur haec dicit Dominus exercituum contemplantini et vocate lamentatrices et veniant
 18
 et ad eas quae sapientes sunt mittite et properent festinent et adsumant super nos lamentum
 19
 deducant oculi nostri lacrimas et palpebrae nostrae defluant aquis quia vox lamentationis audita
 est de Sion quomodo vastati sumus et confusi vehementer quia dereliquimus terram quoniam deiecta
 20
 sunt tabernacula nostra audite ergo mulieres verbum Domini et adsumat auris vestra sermonem
 21
 oris eius et docete filias vestras lamentum et unaquaeque proximam suam planctum quia ascendit
 mors per fenestras nostras ingressa est domos nostras disperdere parvulos de foris iuvenes de plateis
 22
 loquere haec dicit Dominus et cadet morticinum hominis quasi stercus super faciem regionis et
 23
 quasi faenum post tergum metentis et non est qui colligat haec dicit Dominus non gloriatur
 sapiens in sapientia sua et non gloriatur fortis in fortitudine sua et non gloriatur dives in divitiis
 24
 suis sed in hoc gloriatur qui gloriatur scire et nosse me quia ego sum Dominus qui facio
 25
 misericordiam et iudicium et iustitiam in terra haec enim placent mihi ait Dominus ecce dies
 26
 veniunt dicit Dominus et visitabo super omnem qui circumcisum habet praeputium super
 Aegyptum et super Iudam et super Edom et super filios Ammon et super Moab et super omnes qui
 adtonsi sunt in comam habitantes in deserto quia omnes gentes habent praeputium omnis autem
 domus Israhel incircumcisi sunt corde

Chapter 10

1
 audite verbum quod locutus est Dominus super vos domus Israhel 2 haec dicit Dominus iuxta
 3
 vias gentium nolite discere et a signis caeli nolite metuere quae timent gentes quia leges populorum
 4
 vanae sunt quia lignum de saltu praecidit opus manuum artificis in ascia argento et auro decoravit
 5
 illud clavis et malleis conpegit ut non dissolvatur in similitudinem palmarum fabricata sunt et non
 loquentur portata tollentur quia incedere non valent nolite ergo timere ea quia nec male possunt
 6
 facere nec bene non est similis tui Domine magnus tu et magnum nomen tuum in fortitudine
 7
 quis non timebit te o rex gentium tuum est enim decus inter cunctos sapientes gentium et in

universis regnis eorum nullus est similis tui⁸ pariter insipientes et fatui probabuntur doctrina
 vanitatis eorum lignum est⁹ argentum involutum de Tharsis adfertur et aurum de Ofaz opus artificis
 et manus aerarii hyacinthus et purpura indumentum eorum opus artificum universa haec¹⁰ Dominus
 autem Deus verus est ipse Deus vivens et rex sempiternus ab indignatione eius commovebitur terra
 et non sustinebunt gentes comminationem eius¹¹ sic ergo dicetis eis dii qui caelos et terram non
 fecerunt pereant de terra et de his quae sub caelis sunt¹² qui facit terram in fortitudine sua praeparat
 orbem in sapientia sua et prudentia sua extendit caelos¹³ ad vocem suam dat multitudinem aquarum
 in caelo et elevat nebulas ab extremitatibus terrae fulgura in pluviam facit et educit ventum de
 thesauris suis¹⁴ stultus factus est omnis homo ab scientia confusus est omnis artifex in sculptili
 quoniam falsum est quod conflavit et non est spiritus in eis¹⁵ vana sunt et opus risu dignum in
 tempore visitationis suae peribunt¹⁶ non est his similis pars Iacob qui enim formavit omnia ipse
 est et Israhel virga hereditatis eius Dominus exercituum nomen illi¹⁷ congrega de terra confusionem
 tuam quae habitas in obsidione¹⁸ quia haec dicit Dominus ecce ego longe proiciam habitatores
 terrae in hac vice et tribulabo eos ita ut inveniantur¹⁹ vae mihi super contritione mea pessima
 plaga mea ego autem dixi plane haec infirmitas mea est et portabo illam²⁰ tabernaculum meum
 vastatum est omnes funiculi mei disrupti sunt filii mei exierunt a me et non subsistunt non est qui
 extendat ultra tentorium meum et erigat pelles meas²¹ quia stulte egerunt pastores et Dominum
 non quaesierunt propterea non intellexerunt et omnis grex eorum dispersus est²² vox auditionis
 ecce venit et commotio magna de terra aquilonis ut ponat civitates Iuda solitudinem et habitaculum
 draconum²³ scio Domine quia non est hominis via eius nec viri est ut ambulet et dirigat gressus
 suos²⁴ corripe me Domine verumtamen in iudicio et non in furore tuo ne forte ad nihilum redigas
 me²⁵ effunde indignationem tuam super gentes quae non cognoverunt te et super provincias quae
 nomen tuum non invocaverunt quia comederunt Iacob et devoraverunt eum et consumpserunt illum
 et decus eius dissipaverunt

Chapter 11

1 verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino dicens 2 audite verba pacti huius et loquimini
ad viros Iuda et habitatores Hierusalem 3 et dices ad eos haec dicit Dominus Deus Israhel maledictus
vir qui non audierit verba pacti huius 4 quod praecepi patribus vestris in die qua eduxi eos de terra
Aegypti de fornace ferrea dicens audite vocem meam et facite omnia quae praecipio vobis et eritis
mihi in populum et ego ero vobis in Deum 5 ut suscitem iuramentum quod iuravi patribus vestris
datum me eis terram fluentem lacte et melle sicut est dies haec et respondi et dixi amen Domine
6 et dixit Dominus ad me vociferare omnia verba haec in civitatibus Iuda et foris Hierusalem dicens
audite verba pacti huius et facite illa 7 quia contestans contestatus sum patres vestros in die qua
eduxi eos de terra Aegypti usque ad diem hanc mane surgens contestatus sum et dixi audite vocem
meam 8 et non audierunt nec inclinaverunt aurem suam sed abierunt unusquisque in pravitate cordis
sui mali et induxi super eos omnia verba pacti huius quod praecepi ut facerent et non fecerunt 9 et
dixit Dominus ad me inventa est coniuratio in viris Iuda et in habitatoribus Hierusalem 10 reversi
sunt ad iniquitates patrum suorum priores qui noluerunt audire verba mea et hii ergo abierunt post
deos alienos ut servirent eis irritum fecerunt domus Israhel et domus Iuda pactum meum quod
pepigi cum patribus eorum 11 quam ob rem haec dicit Dominus ecce ego inducam super eos mala
de quibus exire non poterunt et clamabunt ad me et non exaudiam eos 12 et ibunt civitates Iuda et
habitatores Hierusalem et clamabunt ad deos quibus libant et non salvabunt eos in tempore
adfflictionis eorum 13 secundum numerum enim civitatum tuarum erant dii tui Iuda et secundum
numerum viarum Hierusalem posuistis aras confusionis aras ad libandum Baali 14 tu ergo noli
orare pro populo hoc et ne adsumas pro eis laudem et orationem quia non exaudiam in tempore
clamoribus eorum ad me in tempore adfflictionis eorum 15 quid est quod dilectus meus in domo mea
fecit scelera multa numquid carnes sanctae auferent a te malitias tuas in quibus gloriata es 16 olivam
uberem pulchram fructiferam speciosam vocavit Dominus nomen tuum ad vocem loquellae grandis
exarsit ignis in ea et combusta sunt frutecta eius 17 et Dominus exercituum qui plantavit te locutus
est super te malum pro malis domus Israhel et domus Iuda quae fecerunt sibi ad inritandum me
libantes Baali 18 tu autem Domine demonstrasti mihi et cognovi tunc ostendisti mihi studia eorum
19 et ego quasi agnus mansuetus qui portatur ad victimam et non cognovi quia super me cogitaverunt
consilia mittamus lignum in panem eius et eradamus eum de terra viventium et nomen eius non
memoretur amplius 20 tu autem Domine Sabaoth qui iudicas iuste et probas renes et cor videam

ultionem tuam ex eis tibi enim revelavi causam meam²¹ propterea haec dicit Dominus ad viros
 Anathoth qui quaerunt animam tuam et dicunt non prophetabis in nomine Domini et non morieris
 in manibus nostris²² propterea haec dicit Dominus exercituum ecce ego visitabo super eos iuvenes²³
 morientur in gladio filii eorum et filiae eorum morientur in fame et reliquiae non erunt ex eis
 inducam enim malum super viros Anathoth annum visitationis eorum

Chapter 12

¹ iustus quidem tu es Domine si disputem tecum verumtamen iusta loquar ad te quare via
 impiorum prosperatur bene est omnibus qui praevaricantur et inique agunt² plantasti eos et radicem
 miserunt proficiunt et faciunt fructum prope es tu ori eorum et longe a renibus eorum³ et tu Domine
 nosti me vidisti me et probasti cor meum tecum congrega eos quasi gregem ad victimam et sanctifica⁴
 eos in die occisionis usquequo lugebit terra et herba omnis regionis siccabitur propter malitiam
 habitantium in ea consumptum est animal et volucre quoniam dixerunt non videbit novissima nostra⁵
 si cum peditibus currens laborasti quomodo contendere poteris cum equis cum autem in terra pacis⁶
 segura fueris quid facies in superbia Iordanis nam et fratres tui et domus patris tui etiam ipsi
 pugnaverunt adversum te et clamaverunt post te plena voce ne credas eis cum locuti fuerint tibi⁷
 bona relinqui domum meam dimisi hereditatem meam dedi dilectam animam meam in manu
 inimicorum eius⁸ facta est mihi hereditas mea quasi leo in silva dedit contra me vocem ideo odivi
 eam⁹ numquid avis discolor hereditas mea mihi numquid avis tincta per totum venite congregamini¹⁰
 omnes bestiae terrae properate ad devorandum pastores multi demoliti sunt vineam meam
 conculcaverunt partem meam dederunt portionem meam desiderabilem in desertum solitudinis¹¹
 posuerunt eam in dissipationem luxitque super me desolatione desolata est omnis terra quia
 nullus est qui recogitet corde¹² super omnes vias deserti venerunt vastatores quia gladius Domini¹³
 devoravit ab extremo terrae usque ad extremum eius non est pax universae carni seminaverunt
 triticum et spinas messuerunt hereditatem acceperunt et non eis proderit confundemini a fructibus
 vestris propter iram furoris Domini¹⁴ haec dicit Dominus adversum omnes vicinos meos pessimos
 qui tangunt hereditatem quam distribui populo meo Israhel ecce ego evellam eos de terra eorum et

domum Iuda evellam de medio eorum¹⁵ et cum evellero eos convertar et miserebor eorum et
 reducam eos virum ad hereditatem suam et virum in terram suam¹⁶ et erit si eruditi didicerint vias
 populi mei ut iurent in nomine meo vivit Dominus sicut docuerunt populum meum iurare in Baal
 aedificabuntur in medio populi mei¹⁷ quod si non audierint evellam gentem illam evulsione et
 perditione ait Dominus

Chapter 13

¹ haec dicit Dominus ad me vade et posside tibi lumbare lineum et pones illud super lumbos
 tuos et in aquam non inferes illud² et possedi lumbare iuxta verbum Domini et posui circa lumbos
 meos³ et factus est sermo Domini ad me secundo dicens⁴ tolle lumbare quod possedisti quod est
 circa lumbos tuos et surgens vade ad Eufraten et absconde illud ibi in foramine petrae⁵ et abii et
 abscondi illud in Eufraten sicut praeceperat mihi Dominus⁶ et factum est post dies plurimos dixit
 Dominus ad me surge vade ad Eufraten et tolle inde lumbare quod praecepi tibi ut absconderes
 illud ibi⁷ et abii ad Eufraten et fodi et tuli lumbare de loco ubi absconderam illud et ecce
 computruerat lumbare ita ut nullo usui aptum esset⁸ et factum est verbum Domini ad me dicens
⁹ haec dicit Dominus sic putrescere faciam superbiam Iuda et superbiam Hierusalem multam
¹⁰ populum istum pessimum qui nolunt audire verba mea et ambulant in pravitate cordis sui
 abieruntque post deos alienos ut servirent eis et adorarent eos et erunt sicut lumbare istud quod
 nullo usui aptum est¹¹ sicut enim adheret lumbare ad lumbos viri sic adglutinavi mihi omnem
 domum Israhel et omnem domum Iuda dicit Dominus ut esset mihi in populum et in nomen et in
 laudem et in gloriam et non audierunt¹² dices ergo ad eos sermonem istum haec dicit Dominus
 Deus Israhel omnis laguncula implebitur vino et dicent ad te numquid ignoramus quia omnis
 laguncula implebitur vino¹³ et dices ad eos haec dicit Dominus ecce ego implebo omnes habitatores
 terrae huius et reges qui sedent de stirpe David super thronum eius et sacerdotes et prophetas et
 omnes habitatores Hierusalem ebrietate¹⁴ et dispergam eos virum a fratre suo et patres et filios
 pariter ait Dominus non parcam et non concedam neque miserebor ut non disperdam eos¹⁵ audite
 et auribus percipite nolite elevari quia Dominus locutus est¹⁶ date Domino Deo vestro gloriam

antequam contenebrescat et antequam offendant pedes vestri ad montes caligosos expectabitis
 lucem et ponet eam in umbram mortis et in caliginem ¹⁷ quod si hoc non audieritis in abscondito
 plorabit anima mea a facie superbiae plorans plorabit et deducet oculus meus lacrimam quia captus
 est grex Domini ¹⁸ dic regi et dominatrici humiliamini sedete quoniam descendit de capite vestro
 corona gloriae vestrae ¹⁹ civitates austri clausae sunt et non est qui aperiat translata est omnis
 Iudaea transmigratione perfecta ²⁰ levate oculos vestros et videte qui venitis ab aquilone ubi est
 grex qui datus est tibi pecus inclitum tuum ²¹ quid dices cum visitaverit te tu enim docuisti eos
 adversum te et erudisti in caput tuum numquid non dolores adprehendent te quasi mulierem
 parturientem ²² quod si dixeris in corde tuo quare venerunt mihi haec propter multitudinem iniquitatis
 tuae revelata sunt verecundiora tua pollutae sunt plantae tuae ²³ si mutare potest Aethiops pellem
 suam aut pardus varietates suas et vos poteritis bene facere cum didiceritis malum ²⁴ et disseminabo
 eos quasi stipulam quae vento raptatur in deserto ²⁵ haec sors tua parsque mensurae tuae a me dicit
 Dominus quia oblita es mei et confisa es in mendacio ²⁶ unde et ego nudavi femora tua contra
 faciem tuam et apparuit ignominia tua ²⁷ adulteria tua et hinnitus tuus scelus fornicationis tuae
 super colles in agro vidi abominationes tuas vae tibi Hierusalem non mundaberis post me usquequo
 adhuc

Chapter 14

¹ quod factum est verbum Domini ad Hieremiam de sermonibus siccitatis ² luxit Iudaea et portae
 eius corruerunt et obscuratae sunt in terra et clamor Hierusalem ascendit ³ maiores miserunt minores
 suos ad aquam venerunt ad hauriendum non invenerunt aquam reportaverunt vasa sua vacua confusi
 sunt et adflicti et operuerunt capita sua ⁴ propter terrae vastitatem quia non venit pluvia in terra
 confusi sunt agricolae operuerunt capita sua ⁵ nam et cerva in agro peperit et reliquit quia non erat
 herba ⁶ et onagri steterunt in rupibus traxerunt ventum quasi dracones defecerunt oculi eorum quia
 non erat herba ⁷ si iniquitates nostrae responderunt nobis Domine fac propter nomen tuum quoniam
 multae sunt aversiones nostrae tibi peccavimus ⁸ expectatio Israhel salvator eius in tempore
 tribulationis quare quasi colonus futurus es in terra et quasi viator declinans ad manendum ⁹ quare

futurus es velut vir vagus ut fortis qui non potest salvare tu autem in nobis es Domine et nomen
 tuum super nos invocatum est ne derelinquas nos ¹⁰ haec dicit Dominus populo huic qui dilexit
 movere pedes suos et non quievit et Domino non placuit nunc recordabitur iniquitatum eorum et
 visitabit peccata eorum ¹¹ et dixit Dominus ad me noli orare pro populo isto in bonum ¹² cum
 ieiunaverint non exaudiam preces eorum et si obtulerint holocausta et victimas non suscipiam
 ea quoniam gladio et fame et peste ego consumam eos ¹³ et dixi a a Domine Deus prophetae
 dicunt eis non videbitis gladium et famis non erit in vobis sed pacem veram dabit vobis in loco isto
¹⁴ et dixit Dominus ad me falso prophetae vaticinantur in nomine meo non misi eos et non praecepi
 eis neque locutus sum ad eos visionem mendacem et divinationem et fraudulentiam et seductionem
 cordis sui prophetant vobis ¹⁵ ideo haec dicit Dominus de prophetis qui prophetant in nomine meo
 quos ego non misi dicentes gladius et famis non erit in terra hac in gladio et fame consumentur
¹⁶ prophetae illi et populi quibus prophetant erunt proiecti in viis Hierusalem prae fame et gladio
 et non erit qui sepeliat eos ipsi et uxores eorum filii et filiae eorum et effundam super eos malum
¹⁷ suum et dices ad eos verbum istud deducant oculi mei lacrimam per noctem et diem et non
 taceant quoniam contritione magna contrita est virgo filia populi mei plaga pessima vehementer
¹⁸ si egressus fuero ad agros ecce occisi gladio et si introiero in civitatem ecce adtenuati fame
 propheta quoque et sacerdos abierunt in terram quam ignorabant ¹⁹ numquid proiciens abiecisti
 Iudam aut Sion abominata est anima tua quare ergo percussisti nos ita ut nulla sit sanitas
²⁰ expectavimus pacem et non est bonum et tempus curationis et ecce turbatio cognovimus Domine
²¹ impietates nostras iniquitatem patrum nostrorum quia peccavimus tibi ne nos des in obprobrium
 propter nomen tuum neque facias nobis contumeliam solii gloriae tuae recordare ne irritum facias
²² foedus tuum nobiscum numquid sunt in sculptilibus gentium qui pluant aut caeli possunt dare
 imbres nonne tu es Domine Deus noster quem expectavimus tu enim fecisti omnia haec

Chapter 15

¹ et dixit Dominus ad me si steterit Moses et Samuhel coram me non est anima mea ad populum
 istum eice illos a facie mea et egrediantur ² quod si dixerint ad te quo egrediemur dices ad eos haec
 dicit Dominus qui ad mortem ad mortem et qui ad gladium ad gladium et qui ad famem ad famem
³ et qui ad captivitatem ad captivitatem et visitabo super eos quattuor species dicit Dominus gladium
 ad occisionem et canes ad lacerandum et volatilia caeli et bestias terrae ad devorandum et

4
dissipandum et dabo eos in fervorem universis regnis terrae propter Manassem filium Ezechiae
5
regis Iuda super omnibus quae fecit in Hierusalem quis enim miserebitur tui Hierusalem aut quis
6
contristabitur pro te aut quis ibit ad rogandum pro pace tua tu reliquisti me dicit Dominus retrorsum
7
abisti et extendam manum meam super te et interficiam te laboravi rogans et dispergam eos
ventilabro in portis terrae interfeci et perdidici populum meum et tamen a viis suis non sunt reversi
8
multiplicatae sunt mihi viduae eius super harenam maris induxi eis super matrem adolescentis
9
vastatorem meridie misi super civitates repente terrorem infirmata est quae peperit septem defecit
anima eius occidit ei sol cum adhuc esset dies confusa est et erubuit et residuos eius in gladium
10
dabo in conspectu inimicorum eorum ait Dominus vae mihi mater mea quare genuisti me virum
rixae virum discordiae in universa terra non feneravi nec feneravit mihi quisquam omnes maledicunt
11
mihi dicit Dominus si non reliquiae tuae in bonum si non occurri tibi in tempore adflictionis et
12
in tempore tribulationis adversum inimicum numquid foederabitur ferrum ferro ab aquilone et
13
aes divitias tuas et thesauros tuos in direptionem dabo gratis in omnibus peccatis tuis et in
14
omnibus terminis tuis et adducam inimicos tuos de terra qua nescis quia ignis succensus est in
15
furore meo super vos ardebit tu scis Domine recordare mei et visita me et tuere me ab his qui
persequuntur me noli in patientia tua suscipere me scito quoniam sustinui pro te obprobrium
16
inveni sunt sermones tui et comedi eos et factum est mihi verbum tuum in gaudium et in laetitiam
17
cordis mei quoniam invocatum est nomen tuum super me Domine Deus exercituum non sedi in
concilio ludentium et gloriatus sum a facie manus tuae solus sedebam quoniam comminatione
18
replesti me quare factus est dolor meus perpetuus et plaga mea desperabilis rennuit curari facta
19
est mihi quasi mendacium aquarum infidelium propter hoc haec dicit Dominus si converteris
convertam te et ante faciem meam stabis et si separaveris pretiosum a vili quasi os meum eris
20
convertentur ipsi ad te et tu non converteris ad eos et dabo te populo huic in murum aereum
fortem et bellabunt adversum te et non praevalerunt quia ego tecum sum ut salvem te et eruam
21
dicit Dominus et liberabo te de manu pessimorum et redimam te de manu fortium

Chapter 16

1 et factum est verbum Domini ad me dicens 2 non accipies uxorem et non erunt tibi filii et
3 filiae in loco isto quia haec dicit Dominus super filios et filias qui generantur in loco isto et super
matres eorum quae genuerunt eos et super patres eorum de quorum stirpe sunt nati in terra hac
4 mortibus aegrotationum morientur non plangentur et non sepelientur in sterquilinum super faciem
terrae erunt et gladio et fame consumentur et erit cadaver eorum in escam volatilibus caeli et bestiis
5 terrae haec enim dicit Dominus ne ingrediaris domum convivii neque vadas ad plangendum neque
consoleris eos quia abstuli pacem meam a populo isto dicit Dominus misericordiam et miserationes
6 et morientur grandes et parvi in terra ista non sepelientur neque plangentur et non se incident
neque calvitium fiet pro eis 7 et non frangent inter eos lugenti panem ad consolandum super mortuo
8 et non dabunt eis potum calicis ad consolandum super patre suo et matre 9 et domum convivii non
ingredieris ut sedeas cum eis et comedas et bibas quia haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel
ecce ego auferam de loco isto in oculis vestris et in diebus vestris vocem gaudii et vocem laetitiae
10 vocem sponsi et vocem sponsae et cum adnuntiaveris populo huic omnia verba haec et dixerint
tibi quare locutus est Dominus super nos omne malum grande istud quae iniquitas nostra et quod
11 peccatum nostrum quod peccavimus Domino Deo nostro dices ad eos quia dereliquerunt patres
vestri me ait Dominus et abierunt post deos alienos et servierunt eis et adoraverunt eos et me
12 dereliquerunt et legem meam non custodierunt sed et vos peius operati estis quam patres vestri
13 ecce enim ambulat unusquisque post pravitatem cordis sui mali ut me non audiat et eiciam vos
de terra hac in terram quam ignoratis vos et patres vestri et servietis ibi diis alienis die ac nocte qui
14 non dabunt vobis requiem propterea ecce dies veniunt dicit Dominus et non dicetur ultra vivit
15 Dominus qui eduxit filios Israhel de terra Aegypti sed vivit Dominus qui eduxit filios Israhel
de terra aquilonis et de universis terris ad quas eieci eos et reducam eos in terram suam quam dedi
16 patribus eorum ecce ego mittam piscatores multos dicit Dominus et piscabuntur eos et post haec
mittam eis multos venatores et venabuntur eos de omni monte et de omni colle et de cavernis
17 petrarum quia oculi mei super omnes vias eorum non sunt absconditae a facie mea et non fuit
18 occulta iniquitas eorum ab oculis meis et reddam primum duplices iniquitates et peccata eorum
quia contaminaverunt terram meam in morticinis idolorum suorum et abominationibus suis
19 impleverunt hereditatem meam Domine fortitudo mea et robur meum et refugium meum in die
tribulationis ad te gentes venient ab extremis terrae et dicent vere mendacium possederunt patres
20 nostri vanitatem quae eis non profuit numquid faciet sibi homo deos et ipsi non sunt dii 21 idcirco

ecce ego ostendam eis per vicem hanc ostendam eis manum meam et virtutem meam et scient quia nomen mihi Dominus

Chapter 17

¹ peccatum Iuda scriptum est stilo ferreo in ungue adamantino exaratum super latitudinem cordis
eorum et in cornibus ararum eorum ² cum recordati fuerint filii eorum ararum suarum et lucorum
lignorumque frondentium in montibus excelsis ³ sacrificantes in agro fortitudinem tuam et omnes
thesauros tuos in direptionem dabo excelsa tua propter peccata in universis finibus tuis ⁴ et relinqueris
sola ab hereditate tua quam dedi tibi et servire te faciam inimicis tuis in terra quam ignoras quoniam
ignem succendisti in furore meo usque in aeternum ardebit ⁵ haec dicit Dominus maledictus homo
qui confidit in homine et ponit carnem brachium suum et a Domino recedit cor eius ⁶ erit enim
quasi myrice in deserto et non videbit cum venerit bonum sed habitabit in siccitate in deserto in
terra salsuginis et inhabitabili ⁷ benedictus vir qui confidit in Domino et erit Dominus fiducia eius
⁸ et erit quasi lignum quod transplantatur super aquas quod ad humorem mittit radices suas et non
timebit cum venerit aestus et erit folium eius viride et in tempore siccitatis non erit sollicitum nec
⁹ aliquando desinet facere fructum ⁹ pravum est cor omnium et inscrutabile quis cognoscet illud
¹⁰ ego Dominus scrutans cor et probans renes qui do unicuique iuxta viam et iuxta fructum
ad inventionum suarum ¹¹ perdix fovit quae non peperit fecit divitias et non in iudicio in dimidio
dierum suorum derelinquet eas et in novissimo suo erit insipiens ¹² solium gloriae altitudinis a
¹³ principio locus sanctificationis nostrae ¹³ expectatio Israhel Domine omnes qui te derelinquunt
confundentur recedentes in terra scribentur quoniam dereliquerunt venam aquarum viventium
¹⁴ Dominum ¹⁴ sana me Domine et sanabor salvum me fac et salvus ero quoniam laus mea tu es
¹⁵ ecce ipsi dicunt ad me ubi est verbum Domini veniat ¹⁶ et ego non sum turbatus te pastorem
sequens et diem hominis non desideravi tu scis quod egressum est de labiis meis rectum in conspectu
¹⁷ tuo fuit ¹⁸ non sis mihi tu formidini spes mea tu in die afflictionis ¹⁸ confundantur qui persequuntur
me et non confundar ego paveant illi et non paveam ego induc super eos diem afflictionis et duplici
¹⁹ contritione contere eos ¹⁹ haec dicit Dominus ad me vade et sta in porta filiorum populi per quam

ingrediuntur reges Iuda et egrediuntur et in cunctis portis Hierusalem ²⁰ et dices ad eos audite
 verbum Domini reges Iuda et omnis Iudaea cunctique habitatores Hierusalem qui ingredimini per
 portas istas ²¹ haec dicit Dominus custodite animas vestras et nolite portare pondera in die sabbati
 nec inferatis per portas Hierusalem ²² et nolite eicere onera de domibus vestris in die sabbati et
 omne opus non facietis sanctificate diem sabbati sicut praecepi patribus vestris ²³ et non audierunt
 nec inclinaverunt aurem suam sed induraverunt cervicem suam ne audirent me et ne acciperent
 disciplinam ²⁴ et erit si audieritis me dicit Dominus ut non inferatis onera per portas civitatis huius
 in die sabbati et si sanctificaveritis diem sabbati ne faciatis in ea omne opus ²⁵ ingredientur per
 portas civitatis huius reges et principes sedentes super solium David et ascendentes in curribus et
 equis ipsi et principes eorum vir Iuda et habitatores Hierusalem et habitabitur civitas haec in
 sempiternum ²⁶ et venient de civitate Iuda et de circuitu Hierusalem et de terra Benjamin et de
 campestribus et de montuosis et ab austro portantes holocaustum et victimam et sacrificium et tus
 et inferent oblationem in domum Domini ²⁷ si autem non audieritis me ut sanctificetis diem sabbati
 et ne portetis onus et ne inferatis per portas Hierusalem in die sabbati succendam ignem in portis
 eius et devorabit domos Hierusalem et non extinguetur

Chapter 18

¹ verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino dicens ² surge et descende in domum figuli
 et ibi audies verba mea ³ et descendi in domum figuli et ecce ipse faciebat opus super rotam ⁴ et
 dissipatum est vas quod ipse faciebat e luto manibus suis conversusque fecit illud vas alterum sicut
 placuerat in oculis eius ut faceret ⁵ et factum est verbum Domini ad me dicens ⁶ numquid sicut
 figulus iste non potero facere vobis domus Israhel ait Dominus ecce sicut lutum in manu figuli sic
 vos in manu mea domus Israhel ⁷ repente loquar adversum gentem et adversum regnum ut eradicem
 et destruam et disperdam illud ⁸ si paenitentiam egerit gens illa a malo suo quod locutus sum
 adversum eam agam et ego paenitentiam super malo quod cogitavi ut facerem ei ⁹ et subito loquar
 de gente et regno ut aedificem et ut plantem illud ¹⁰ si fecerit malum in oculis meis ut non audiat
 vocem meam paenitentiam agam super bono quod locutus sum ut facerem ei ¹¹ nunc ergo dic viro
 Iudae et habitatoribus Hierusalem dicens haec dicit Dominus ecce ego fingo contra vos malum et
 cogito contra vos cogitationem revertatur unusquisque a via sua mala et dirigite vias vestras et

¹²
 studia vestra qui dixerunt desperavimus post cogitationes enim nostras ibimus et unusquisque
¹³
 pravitatem cordis sui mali faciemus ideo haec dicit Dominus interrogate gentes quis audivit talia
¹⁴
 horribilia quae fecit nimis virgo Israhel numquid deficiet de petra agri nix Libani aut evelli
¹⁵
 possunt aquae erumpentes frigidae et defluentes quia oblitus est mei populus meus frustra libantes
¹⁶
 et inpingentes in viis suis in semitis saeculi ut ambularent per eas in itinere non trito ut fieret
 terra eorum in desolationem et in sibilum sempiternum omnis qui praeterit per eam obstupescet et
¹⁷
 movebit caput suum sicut ventus urens dispergam eos coram inimico dorsum et non faciem
¹⁸
 ostendam eis in die perditionis eorum et dixerunt venite et cogitemus contra Hieremiam
 cogitationes non enim peribit lex a sacerdote neque consilium a sapiente nec sermo a propheta
¹⁹
 venite et percutiamus eum lingua et non adtendamus ad universos sermones eius adtende Domine
²⁰
 ad me et audi vocem adversariorum meorum numquid redditur pro bono malum quia foderunt
 foveam animae meae recordare quod steterim in conspectu tuo ut loquerer pro eis bonum et averterem
²¹
 indignationem tuam ab eis propterea da filios eorum in famem et deduc eos in manus gladii fiant
 uxores eorum absque liberis et viduae et viri earum interficiantur morte iuvenes eorum confodiantur
²²
 gladio in proelio audiat clamor de domibus eorum adduces enim super eos latronem repente
²³
 quia foderunt foveam ut caperent me et laqueos absconderunt pedibus meis tu autem Domine
 scis omne consilium eorum adversum me in mortem ne propitieris iniquitati eorum et peccatum
 eorum a facie tua non deleatur fiant corruentes in conspectu tuo in tempore furoris tui abutere eis

Chapter 19

¹
 haec dicit Dominus vade et accipe lagunculam figuli testeam a senioribus populi et a senioribus
²
 sacerdotum et egredere ad vallem filii Ennom quae est iuxta introitum portae Fictilis et praedicabis
³
 ibi verba quae ego loquar ad te et dices audite verbum Domini reges Iuda et habitatores Hierusalem
 haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego inducam adflictionem super locum istum ita
⁴
 ut omnis qui audierit illam tinniant aures eius eo quod dereliquerint me et alienum fecerint locum
 istum et libaverint in eo diis alienis quos nescierunt ipsi et patres eorum et reges Iuda et repleverunt
⁵
 locum istum sanguine innocentium et aedificaverunt excelsa Baali ad conburendos filios suos

igni in holocaustum Baali quae non praecepi nec locutus sum nec ascenderunt in cor meum
6
propterea ecce dies veniunt dicit Dominus et non vocabitur locus iste amplius Thofeth et vallis
7
filii Ennom sed vallis Occisionis et dissipabo consilium Iudae et Hierusalem in loco isto et
subvertam eos gladio in conspectu inimicorum suorum et in manu quaerentium animas eorum et
8
dabo cadavera eorum escam volatilibus caeli et bestiis terrae et ponam civitatem hanc in stuporem
9
et in sibilum omnis qui praeterierit per eam obstupescet et sibilabit super universa plaga eius et
cibabo eos carnibus filiorum suorum et carnibus filiarum suarum et unusquisque carnes amici sui
comedet in obsidione et in angustia in qua concludent eos inimici eorum et qui quaerunt animas
10
eorum et conteres lagunculam in oculis virorum qui ibunt tecum et dices ad eos haec dicit
11
Dominus exercituum sic conteram populum istum et civitatem istam sicut conteritur vas figuli quod
non potest ultra instaurari et in Thofeth sepelientur eo quod non sit alius locus ad sepeliendum
12
sic faciam loco huic ait Dominus et habitatoribus eius ut ponam civitatem istam sicut Thofeth
13
et erunt domus Hierusalem et domus regum Iuda sicut locus Thofeth immundae omnes domus
14
in quarum domatibus sacrificaverunt omni militiae caeli et libaverunt libamina diis alienis venit
autem Hieremias de Thofeth quo miserat eum Dominus ad prophetandum et stetit in atrio domus
15
Domini et dixit ad omnem populum haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego
inducam super civitatem hanc et super omnes urbes eius universa mala quae locutus sum adversum
eam quoniam induraverunt cervicem suam ut non audirent sermones meos

Chapter 20

1
et audivit Phassur filius Emmer sacerdos qui constitutus erat princeps in domo Domini
2
Hieremiam prophetantem sermones istos et percussit Phassur Hieremiam prophetam et misit eum
3
in nervum quod erat in porta Benjamin superiori in domo Domini cumque inluxisset in crastinum
eduxit Phassur Hieremiam de nervo et dixit ad eum Hieremias non Phassur vocavit Dominus nomen
4
tuum sed Pavorem undique quia haec dicit Dominus ecce ego dabo te in pavorem te et omnes
amicos tuos et corruent gladio inimicorum suorum et oculi tui videbunt et omnem Iudam dabo in
5
manu regis Babylonis et traducet eos in Babylonem et percutiet eos gladio et dabo universam
substantiam civitatis huius et omnem laborem eius omneque pretium et cunctos thesauros regum
6
Iuda dabo in manu inimicorum eorum et diripient eos et tollent et ducent in Babylonem tu autem
Phassur et omnes habitatores domus tuae ibitis in captivitatem et in Babylonem venies et ibi morieris

⁷
 ibique sepelieris tu et omnes amici tui quibus prophetasti mendacium seduxisti me Domine et
 seductus sum fortior me fuisti et invaluisti factus sum in derisum tota die omnes subsannant me
⁸
 quia iam olim loquor vociferans iniquitatem et vastitatem clamito et factus est mihi sermo Domini
⁹
 in obprobrium et in derisum tota die et dixi non recordabor eius neque loquar ultra in nomine
 illius et factus est in corde meo quasi ignis exaestuans claususque in ossibus meis et defeci ferre
¹⁰
 non sustinens audiui enim contumelias multorum et terrorem in circuitu persequimini et
 persequamur eum ab omnibus viris qui erant pacifici mei et custodientes latus meum si quo modo
¹¹
 decipiat et praeualeamus adversus eum et consequamur ultionem ex eo Dominus autem mecum
 est quasi bellator fortis idcirco qui persequuntur me cadent et infirmi erunt confundentur vehementer
¹²
 quia non intellexerunt obprobrium sempiternum quod numquam delebitur et tu Domine
 exercituum probator iusti qui vides renes et cor videam quaeso ultionem tuam ex eis tibi enim
¹³
 revelavi causam meam cantate Domino laudate Dominum quia liberavit animam pauperis de
¹⁴
 manu malorum maledicta dies in qua natus sum dies in qua peperit me mater mea non sit benedicta
¹⁵
 maledictus vir qui adnuntiavit patri meo dicens natus est tibi puer masculus et quasi gaudio
¹⁶
 laetificavit eum sit homo ille ut sunt civitates quas subvertit Dominus et non paenituit eum audiat
¹⁷
 clamorem mane et ululatum in tempore meridiano qui non me interfecit a vulva ut fieret mihi
¹⁸
 mater mea sepulchrum et vulva eius conceptus aeternus quare de vulva egressus sum ut viderem
 laborem et dolorem et consumerentur in confusione dies mei

Chapter 21

¹
 verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino quando misit ad eum rex Sedecias Phassur
²
 filium Melchiae et Sophoniam filium Maasiae sacerdotem dicens interroga pro nobis Dominum
 quia Nabuchodonosor rex Babylonis proeliatur adversum nos si forte faciat Dominus nobiscum
³
 secundum omnia mirabilia sua et recedat a nobis et dixit Hieremias ad eos sic dicetis Sedeciae
⁴
 haec dicit Dominus Deus Israhel ecce ego convertam vasa belli quae in manibus vestris sunt et
 quibus vos pugnatis adversum regem Babylonis et Chaldeos qui obsident vos in circuitu murorum
⁵
 et congregabo ea in medio civitatis huius et debellabo ego vos in manu extenta et brachio forti

et in furore et in indignatione et in ira grandi⁶ et percutiam habitatores civitatis huius homines et
 bestiae pestilentia magna morientur⁷ et post haec ait Dominus dabo Sedeciam regem Iuda et servos
 eius et populum eius et qui derelicti sunt in civitate hac a peste et gladio et fame in manu
 Nabuchodonosor regis Babylonis et in manu inimicorum eorum et in manu quaerentium animam⁸
 eorum et percutiet eos in ore gladii et non movebitur neque parcat nec miserebitur⁹ et ad populum
 hunc dices haec dicit Dominus ecce ego do coram vobis viam vitae et viam mortis¹⁰ qui habitaverit
 in urbe hac morietur gladio et fame et peste qui autem egressus fuerit et transfugerit ad Chaldeos
 qui obsident vos vivet et erit ei anima sua quasi spoliū¹¹ posui enim faciem meam super civitatem
 hanc in malum et non in bonum ait Dominus in manu regis Babylonis dabitur et exuret eam igni¹²
 et domui regis Iuda audite verbum Domini¹³ domus David haec dicit Dominus iudicate mane
 iudicium et eruite vi oppressum de manu calumniantis ne forte egrediatur ut ignis indignatio mea¹⁴
 et succendatur et non sit qui extinguat propter malitiam studiorum vestrorum¹⁵ ecce ego ad te
 habitatricem vallis solidae atque campestris ait Dominus qui dicitis quis percutiet nos et quis
 ingredietur domos nostras¹⁶ et visitabo super vos iuxta fructum studiorum vestrorum dicit Dominus
 et succendam ignem in saltu eius et devorabit omnia in circuitu eius

Chapter 22

haec dicit Dominus descende in domum regis Iuda et loqueris ibi verbum hoc¹ et dices audi
 verbum Domini rex Iuda qui sedes super solium David tu et servi tui et populus tuus qui ingredimini²
 per portas istas³ haec dicit Dominus facite iudicium et iustitiam et liberate vi oppressum de manu
 calumniatoris et advenam et pupillum et viduam nolite contristare neque opprimatis inique et
 sanguinem innocentem ne effundatis in loco isto⁴ si enim facientes feceritis verbum istud
 ingredientur per portas domus huius reges sedentes de genere David super thronum eius et
 ascendentes currus et equos ipsi et servi et populus eorum⁵ quod si non audieritis verba haec in
 memet ipso iuravi dicit Dominus quia in solitudinem erit domus haec⁶ quia haec dicit Dominus
 super domum regis Iuda Galaad tu mihi caput Libani si non posuero te solitudinem urbes⁷
 inhabitabiles⁸ et sanctificabo super te interficientem virum et arma eius et succident electam cedrum
 tuam et praecipitabunt in ignem⁹ et pertransibunt gentes multae per civitatem hanc et dicet
 unusquisque proximo suo quare fecit Dominus sic civitati huic grandi¹⁰ et respondebunt eo quod

dereliquerint pactum Domini Dei sui et adoraverint deos alienos et servierint eis ¹⁰ nolite flere
 mortuum neque lugeatis super eum fletu plangite eum qui egreditur quia non revertetur ultra nec
 videbit terram nativitatis suae ¹¹ quia haec dicit Dominus ad Sellum filium Iosiae regem Iuda qui
 regnavit pro Iosia patre suo qui egressus est de loco isto non revertetur huc amplius ¹² sed in loco
 ad quem transtuli eum ibi morietur et terram istam non videbit amplius ¹³ vae qui aedificat domum
 suam in iniustitia et cenacula sua non in iudicio amicum suum opprimet frustra et mercedem eius
 non reddet ei ¹⁴ qui dicit aedificabo mihi domum latam et cenacula spatiosa qui aperit sibi fenestras
 et facit laquearia cedrina pingitque sinopide ¹⁵ numquid regnabis quoniam confers te cedro pater
 tuus numquid non comedit et bibit et fecit iudicium et iustitiam tunc cum bene erat ei ¹⁶ iudicavit
 causam pauperis et egeni in bonum suum numquid non ideo quia cognovit me dicit Dominus ¹⁷ tui
 vero oculi et cor ad avaritiam et ad sanguinem innocentem fundendum et ad calumniam et ad cursum
 mali operis ¹⁸ propterea haec dicit Dominus ad Ioachim filium Iosiae regem Iuda non plangent
 eum vae frater et vae fratres non concrepabunt ei vae domine et vae inclite ¹⁹ sepultura asini
 sepelietur putrefactus et proiectus extra portas Hierusalem ²⁰ ascende Libanum et clama et in Basan
 da vocem tuam et clama ad transeuntes quia contriti sunt omnes amatores tui ²¹ locutus sum ad te
 in abundantia tua dixisti non audiam haec est via tua ab adulescentia tua quia non audisti vocem
 meam ²² omnes pastores tuos pascet ventus et amatores tui in captivitatem ibunt et tunc confunderis
 et erubesces ab omni malitia tua ²³ quae sedes in Libano et nidificas in cedris quomodo congemuisti
 cum venissent tibi dolores quasi dolores parturientis ²⁴ vivo ego dicit Dominus quia si fuerit
 Iechonias filius Ioachim regis Iuda anulus in manu dextera mea inde avellam eum ²⁵ et dabo te in
 manu quaerentium animam tuam et in manu quorum tu formidas faciem et in manu Nabuchodonosor
 regis Babylonis et in manu Chaldeorum ²⁶ et mittam te et matrem tuam quae genuit te in terram
 alienam in qua nati non estis ibique moriemini ²⁷ et in terram ad quam ipsi levant animam suam
 ut revertantur illuc non revertentur ²⁸ numquid vas fictile atque contritum vir iste Iechonias numquid
 vas absque omni voluptate quare abiecti sunt ipse et semen eius et proiecti in terram quam
 ignoraverunt ²⁹ terra terra terra audi sermonem Domini ³⁰ haec dicit Dominus scribe virum istum
 sterilem virum qui in diebus suis non prosperabitur nec enim erit de semine eius vir qui sedeat super
 solium David et potestatem habeat ultra in Iuda

Chapter 23

¹vae pastoribus qui disperdunt et dilacerant gregem pascuae meae dicit Dominus ²ideo haec dicit Dominus Deus Israhel ad pastores qui pascunt populum meum vos dispersistis gregem meum eiecistis eos et non visitastis eos ecce ego visitabo super vos malitiam studiorum vestrorum ait Dominus ³et ego congregabo reliquias gregis mei de omnibus terris ad quas eiecero eos illuc et convertam eos ad rura sua et crescent et multiplicabuntur ⁴et suscitabo super eos pastores et pascent eos non formidabunt ultra et non pavebunt et nullus quaeretur ex numero dicit Dominus ⁵ecce dies veniunt ait Dominus et suscitabo David germen iustum et regnabit rex et sapiens erit et faciet iudicium et iustitiam in terra ⁶in diebus illius salvabitur Iuda et Israhel habitabit confidenter et hoc est nomen quod vocabunt eum Dominus iustus noster ⁷propter hoc ecce dies veniunt dicit Dominus et non dicent ultra vivit Dominus qui eduxit filios Israhel de terra Aegypti ⁸sed vivit Dominus qui eduxit et adduxit semen domus Israhel de terra aquilonis et de cunctis terris ad quas eieceram eos ⁹illuc et habitabunt in terra sua ¹⁰ad prophetas contritum est cor meum in medio mei contremuerunt omnia ossa mea factus sum quasi vir ebrius et quasi homo madidus a vino a facie Domini et a facie verborum sanctorum eius ¹¹quia adulteris repleta est terra quia a facie maledictionis luxit terra arefacta sunt arva deserti factus est cursus eorum malus et fortitudo eorum dissimilis ¹²propheta namque et sacerdos polluti sunt et in domo mea inveni malum eorum ait Dominus ¹³idcirco via eorum erit quasi lubricum in tenebris inpellentur enim et corruent in ea adferam enim super eos mala annum visitationis eorum ait Dominus ¹⁴et in prophetis Samariae vidi fatuitatem prophetabant in Baal et decipiebant populum meum Israhel ¹⁵et in prophetis Hierusalem vidi similitudinem adulterium et iter mendacii et confortaverunt manus pessimorum ut non converteretur unusquisque a malitia sua facti sunt mihi omnes Sodoma et habitatores eius quasi Gomorra ¹⁶propterea haec dicit Dominus exercituum ad prophetas ecce ego cibabo eos absinthio et potabo eos felle a prophetis enim Hierusalem est egressa pollutio super omnem terram ¹⁷haec dicit Dominus exercituum nolite audire verba prophetarum qui prophetant vobis et decipiunt vos visionem cordis sui loquuntur non de ore Domini ¹⁸dicunt his qui blasphemant me locutus est Dominus pax erit vobis et omni qui ambulat in pravitate cordis sui dixerunt non veniet super vos malum ¹⁹quis enim adfuit in consilio Domini et vidit et audivit sermonem eius quis consideravit verbum illius et audivit ²⁰ecce turbo

dominicae indignationis egredietur et tempestas erumpens super caput impiorum veniet ²⁰ non
revertetur furor Domini usque dum faciat et usque dum conpleat cogitationem cordis sui in novissimis
diebus intelletis consilium eius ²¹ non mittebam prophetas et ipsi currebant non loquebar ad eos
et ipsi prophetabant ²² si stetissent in consilio meo et nota fecissent verba mea populo meo
avertissem utique eos a via sua mala et a pessimis cogitationibus suis ²³ putasne Deus e vicino ego
sum dicit Dominus et non Deus de longe ²⁴ si occultabitur vir in absconditis et ego non videbo
eum dicit Dominus numquid non caelum et terram ego impleo ait Dominus ²⁵ audiavi quae dixerunt
prophetae prophetantes in nomine meo mendacium atque dicentes somniavi somniavi ²⁶ usquequo
istud in corde est prophetarum vaticinantium mendacium et prophetantium seductiones cordis sui
²⁷ qui volunt facere ut obliviscatur populus meus nominis mei propter somnia eorum quae narrant
unusquisque ad proximum suum sicut obliti sunt patres eorum nominis mei propter Baal ²⁸ propheta
qui habet somnium narret somnium et qui habet sermonem meum loquatur sermonem meum vere
quid paleis ad triticum dicit Dominus ²⁹ numquid non verba mea sunt quasi ignis ait Dominus et
quasi malleus conterens petram ³⁰ propterea ecce ego ad prophetas ait Dominus qui furantur verba
mea unusquisque a proximo suo ³¹ ecce ego ad prophetas ait Dominus qui adsumunt linguas suas
et aiunt dicit Dominus ³² ecce ego ad prophetas somniantes mendacium ait Dominus qui narraverunt
ea et seduxerunt populum meum in mendacio suo et in miraculis suis cum ego non misissem eos
nec mandassem eis qui nihil profuerunt populo huic dicit Dominus ³³ si igitur interrogaverit te
populus iste vel propheta aut sacerdos dicens quod est onus Domini dices ad eos ut quid vobis onus
proiciam quippe vos dicit Dominus ³⁴ et prophetae et sacerdos et populus qui dicit onus Domini
visitabo super virum illum et super domum eius ³⁵ haec dicetis unusquisque ad proximum et ad
fratrem suum quid respondit Dominus et quid locutus est Dominus ³⁶ et onus Domini ultra non
memorabitur quia onus erit unicuique sermo suus et pervertitis verba Dei viventis Domini exercituum
Dei nostri ³⁷ haec dices ad prophetam quid respondit tibi Dominus et quid locutus est Dominus
³⁸ si autem onus Domini dixeritis propter hoc haec dicit Dominus quia dixistis sermonem istum
onus Domini et misi ad vos dicens nolite dicere onus Domini ³⁹ propterea ecce ego tollam vos
portans et derelinquam vos et civitatem quam dedi vobis et patribus vestris a facie mea ⁴⁰ et dabo
vos in obprobrium sempiternum et in ignominiam aeternam quae numquam oblivione delebitur

Chapter 24

¹
ostendit mihi Dominus et ecce duo calathi pleni ficis positi ante templum Domini postquam
transtulit Nabuchodonosor rex Babylonis Iechoniam filium Ioachim regem Iuda et principes eius
et fabrum et inclusorem de Hierusalem et adduxit eos in Babylonem ² calathus unus ficus bonas
habebat nimis ut solent ficus esse primi temporis et calathus unus ficus habebat malas nimis quae
comedi non poterant eo quod essent malae ³ et dixit Dominus ad me quid tu vides Hieremia et dixi
ficus ficus bonas bonas valde et malas malas valde quae comedi non possunt eo quod sint malae
⁴ et factum est verbum Domini ad me dicens ⁵ haec dicit Dominus Deus Israhel sicut ficus hae
bonae sic cognoscam transmigrationem Iuda quam emisi de loco isto in terram Chaldeorum in
⁶ bonum et ponam oculos meos super eos ad placandum et reducam eos in terram hanc et aedificabo
eos et non destruam et plantabo eos et non evellam ⁷ et dabo eis cor ut sciant me quia ego sum
Dominus et erunt mihi in populum et ego ero eis in Deum quia revertentur ad me in toto corde suo
⁸ et sicut ficus pessimae quae comedi non possunt eo quod sint malae haec dicit Dominus sic dabo
Sedeciam regem Iuda et principes eius et reliquos de Hierusalem qui remanserunt in urbe hac et
⁹ qui habitant in terra Aegypti et dabo eos in vexationem afflictionemque omnibus regnis terrae
in obprobrium et in parabolam et in proverbium et in maledictionem in universis locis ad quos eieci
¹⁰ eos et mittam in eis gladium et famem et pestem donec consumantur de terra quam dedi eis et
patribus eorum

Chapter 25

¹
verbum quod factum est ad Hieremiam de omni populo Iudae in anno quarto Ioachim filii
Iosiae regis Iuda ipse est annus primus Nabuchodonosor regis Babylonis ² quae locutus est Hieremias
propheta ad omnem populum Iuda et ad universos habitatores Hierusalem dicens ³ a tertiodécimo
anno Iosiae filii Amon regis Iuda usque ad diem hanc iste est tertius et vicesimus annus factum est
verbum Domini ad me et locutus sum ad vos de nocte consurgens et loquens et non audistis ⁴ et
misit Dominus ad vos omnes servos suos prophetas consurgens diluculo mittensque et non audistis
⁵ neque inclinastis aures vestras ut audiretis cum diceret revertimini unusquisque a via sua mala et
a pessimis cogitationibus vestris et habitabitis in terram quam dedit Dominus vobis et patribus

6
vestris a saeculo et usque in saeculum et nolite ire post deos alienos ut serviatis eis adoretisque
7
eos neque me ad iracundiam provocetis in operibus manuum vestrarum et non adfligam vos et
non audistis me dicit Dominus ut me ad iracundiam provocaretis in operibus manuum vestrarum
8
in malum vestrum propterea haec dicit Dominus exercituum pro eo quod non audistis verba mea
9
ecce ego mittam et adsumam universas cognationes aquilonis ait Dominus et ad Nabuchodonosor
regem Babylonis servum meum et adducam eos super terram istam et super habitatores eius et
super omnes nationes quae in circuitu illius sunt et interficiam eos et ponam eos in stuporem et in
10
sibulum et in solitudines sempiternas perdamque ex eis vocem gaudii et vocem laetitiae vocem
11
sponsae et vocem sponsi vocem molae et lumen lucernae et erit universa terra eius in solitudinem
12
et in stuporem et servient omnes gentes istae regi Babylonis septuaginta annis cumque impleti
fuerint anni septuaginta visitabo super regem Babylonis et super gentem illam dicit Dominus
13
iniquitatem eorum et super terram Chaldeorum et ponam illam in solitudines sempiternas et
adducam super terram illam omnia verba mea quae locutus sum contra eam omne quod scriptum
14
est in libro isto quaecumque prophetavit Hieremias adversum omnes gentes quia servierunt eis
cum essent gentes multae et reges magni et reddam eis secundum opera eorum et secundum facta
15
manuum suarum quia sic dicit Dominus exercituum Deus Israhel sume calicem vini furoris
16
huius de manu mea et propinabis de illo cunctis gentibus ad quas ego mittam te et bibent et
17
turbabuntur et insanient a facie gladii quem ego mittam inter eos et accepi calicem de manu
18
Domini et propinavi cunctis gentibus ad quas misit me Dominus Hierusalem et civitatibus Iudae
et regibus eius et principibus eius ut darem eos in solitudinem et in stuporem in sibilum et in
19
maledictionem sicut est dies ista Pharaoni regi Aegypti et servis eius et principibus eius et omni
20
populo eius et universis generaliter cunctis regibus terrae Ausitidis et cunctis regibus terrae
21
Philisthim et Ascaloni et Gazae et Accaroni et reliquiis Azoti Idumeae et Moab et filiis Ammon
22
et cunctis regibus Tyri et cunctis regibus Sidonis et regibus terrae insularum qui sunt trans mare
23
et Dedan et Theman et Buz et universis qui adtonsi sunt in comam et cunctis regibus Arabiae
24
et cunctis regibus occidentis qui habitant in deserto et cunctis regibus Zambri et cunctis regibus
25
Aelam et cunctis regibus Medorum et cunctis regibus aquilonis de prope et de longe unicuique
26
contra fratrem suum et omnibus regnis terrae quae super faciem eius sunt et rex Sesach bibet post

²⁷
 eos et dices ad eos haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel bibite et inebriamini et vomite
²⁸
 et cadite neque surgatis a facie gladii quem ego mittam inter vos cumque noluerint accipere
²⁹
 calicem de manu ut bibant dices ad eos haec dicit Dominus exercituum bibentes bibetis quia
 ecce in civitate in qua invocatum est nomen meum ego incipio adfligere et vos quasi innocentes
 immunes eritis non eritis immunes gladium enim ego voco super omnes habitatores terrae dicit
³⁰
 Dominus exercituum et tu prophetabis ad eos omnia verba haec et dices ad illos Dominus de
 excelso rugiet et de habitaculo sancto suo dabit vocem suam rugiens rugiet super decorem suum
³¹
 celeuma quasi calcantium concinetur adversus omnes habitatores terrae pervenit sonitus usque
 ad extrema terrae quia iudicium Domino cum gentibus iudicatur ipse cum omni carne impios tradidit
³²
 gladio dicit Dominus haec dicit Dominus exercituum ecce adflictio egredietur de gente in gentem
³³
 et turbo magnus egredietur a summitatibus terrae et erunt interfecti Domini in die illa a summo
 terrae usque ad summum eius non plangentur et non colligentur neque sepelientur in sterquilinum
³⁴
 super faciem terrae iacebunt ululate pastores et clamate et aspergite vos cinere optimates gregis
 quia conpleti sunt dies vestri ut interficiamini et dissipationes vestrae et cadetis quasi vasa pretiosa
³⁵
 et peribit fuga a pastoribus et salvatio ab optimatibus gregis ³⁶ vox clamoris pastorum et ululatus
³⁷
 optimatum gregis quia vastavit Dominus pascuam eorum et conticuerunt arva pacis a facie irae
³⁸
 furoris Domini dereliquit quasi leo umbraculum suum facta est terra eorum in desolationem a
 facie irae columbae et a facie irae furoris Domini

Chapter 26

¹
 in principio regis Ioachim filii Iosiae regis Iuda factum est verbum istud a Domino dicens
²
 haec dicit Dominus sta in atrio domus Domini et loqueris ad omnes civitates Iuda de quibus veniunt
 ut adorent in domo Domini universos sermones quos ego mandavi tibi ut loquaris ad eos noli
³
 subtrahere verbum si forte audiant et convertantur unusquisque a via sua mala et paeniteat me
⁴
 mali quod cogito facere eis propter malitias studiorum eorum et dices ad eos haec dicit Dominus
⁵
 si non audieritis me ut ambuletis in lege mea quam dedi vobis ut audiat sermones servorum
⁶
 meorum prophetarum quos ego misi ad vos de nocte consurgens et dirigens et non audistis dabo

domum istam sicut Silo et urbem hanc dabo in maledictionem cunctis gentibus terrae⁷ et audierunt sacerdotes et prophetae et omnis populus Hieremiam loquentem verba haec in domo Domini⁸ cumque complisset Hieremias loquens omnia quae praeceperat ei Dominus ut loqueretur ad universum populum adprehenderunt eum sacerdotes et prophetae et omnis populus dicens morte⁹ morietur quare prophetavit in nomine Domini dicens sicut Silo erit domus haec et urbs ista desolabitur eo quod non sit habitator et congregatus est omnis populus adversum Hieremiam in domum Domini¹⁰ et audierunt principes Iuda verba haec et ascenderunt de domo regis in domum Domini et sederunt in introitu portae Domini novae¹¹ et locuti sunt sacerdotes et prophetae ad principes et ad omnem populum dicentes iudicium mortis est viro huic quia prophetavit adversum civitatem istam sicut audistis auribus vestris¹² et ait Hieremias ad omnes principes et ad universum populum dicens Dominus misit me ut prophetarem ad domum istam et ad civitatem hanc omnia verba quae audistis¹³ nunc ergo bonas facite vias vestras et studia vestra et audite vocem Domini Dei vestri et paenitebit Dominum mali quod locutus est adversum vos¹⁴ ego autem ecce in manibus vestris sum facite mihi ut bonum et rectum est in oculis vestris¹⁵ verumtamen scitote et cognoscite quod si occideritis me sanguinem innocentem traditis contra vosmet ipsos et contra civitatem istam et habitatores eius in veritate enim misit me Dominus ad vos ut loquerer in auribus vestris omnia verba haec¹⁶ et dixerunt principes et omnis populus ad sacerdotes et prophetas non est viro huic iudicium mortis quia in nomine Domini Dei nostri locutus est ad nos¹⁷ surrexerunt ergo viri de senioribus terrae et dixerunt ad omnem coetum populi loquentes¹⁸ Michas de Morasthim fuit propheta in diebus Ezechiae regis Iudae et ait ad omnem populum Iudae dicens haec dicit Dominus exercituum Sion quasi ager arabitur et Hierusalem in acervum lapidum erit et mons domus in excelsa silvarum¹⁹ numquid morte condemnavit eum Ezechias rex Iuda et omnis Iuda numquid non timuerunt Dominum et deprecati sunt faciem Domini et paenituit Dominum mali quod locutus erat adversum eos itaque nos facimus malum grande contra animas nostras²⁰ fuit quoque vir prophetans in nomine Domini Urias filius Semei de Cariathiarim et prophetavit adversum civitatem istam et adversum terram hanc iuxta universa verba Hieremiae²¹ et audivit rex Ioachim et omnes potentes et principes eius verba haec et quaesivit rex interficere eum et audivit Urias et timuit fugitque et ingressus est Aegyptum²² et misit rex Ioachim viros in Aegyptum Elnathan filium Achobor et viros cum eo in Aegyptum²³ et eduxerunt Uriam de Aegypto et adduxerunt eum ad regem Ioachim

et percussit eum gladio et proiecit cadaver eius in sepulchris vulgi ignobilis²⁴ igitur manus Ahicam filii Saphan fuit cum Hieremia ut non traderetur in manu populi et interficerent eum

Chapter 27

¹ in principio regni Ioachim filii Iosiae regis Iuda factum est verbum istud ad Hieremiam a Domino² dicens haec dicit Dominus ad me fac tibi vincula et catenas et pones eas in collo tuo³ et mittes eas ad regem Edom et ad regem Moab et ad regem filiorum Ammon et ad regem Tyri et ad regem Sidonis in manu nuntiorum qui venerunt Hierusalem ad Sedeciam regem Iuda⁴ et praecipies eis ut ad dominos suos loquantur haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel haec dicetis ad dominos vestros⁵ ego feci terram et hominem et iumenta quae sunt super faciem terrae in fortitudine mea magna et in brachio meo extento et dedi eam ei qui placuit in oculis meis⁶ et nunc itaque ego dedi omnes terras istas in manu Nabuchodonosor regis Babylonis servi mei insuper et bestias agri dedi ei ut serviant illi⁷ et servient ei omnes gentes et filio eius et filio filii eius donec veniat tempus terrae eius et ipsius et servient ei gentes multae et reges magni⁸ gens autem et regnum quod non servierit Nabuchodonosor regi Babylonis et quicumque non curvaverit collum suum sub iugo regis Babylonis in gladio et in fame et in peste visitabo super gentem illam ait Dominus donec consumam eos in manu eius⁹ vos ergo nolite audire prophetas vestros et divinos et somniatores et augures et maleficos qui dicunt vobis non servietis regi Babylonis¹⁰ quia mendacium prophetant vobis ut longe faciant vos de terra vestra et eiciant vos et pereatis¹¹ porro gens quae subiecerit cervicem suam sub iugo regis Babylonis et servierit ei dimittam eam in terra sua dicit Dominus et colet eam et habitabit in ea¹² et ad Sedeciam regem Iuda locutus sum secundum omnia verba haec dicens subicite colla vestra sub iugo regis Babylonis et servite ei et populo eius et vivetis¹³ quare moriemini tu et populus tuus gladio fame et peste sicut locutus est Dominus ad gentem quae servire noluerit regi Babylonis¹⁴ nolite audire verba prophetarum dicentium vobis non servietis regi Babylonis quia mendacium ipsi loquuntur vobis¹⁵ quia non misi eos ait Dominus et ipsi prophetant in nomine meo mendaciter ut eiciant vos et pereatis tam vos quam prophetae qui vaticinantur vobis¹⁶ et ad sacerdotes et ad populum istum locutus sum dicens haec dicit Dominus nolite audire verba prophetarum vestrorum qui prophetant vobis dicentes ecce vasa Domini revertentur de Babylone

nunc cito mendacium enim prophetant vobis ¹⁷ nolite ergo audire eos sed servite regi Babylonis
 ut vivatis quare datur haec civitas in solitudinem ¹⁸ et si prophetae sunt et est verbum Domini in
 eis occurrant Domino exercituum ut non veniant vasa quae derelicta fuerant in domum Domini et
 in domum regis Iuda et in Hierusalem in Babylonem ¹⁹ quia haec dicit Dominus exercituum ad
 columnas et ad mare et ad bases et ad reliqua vasorum quae remanserunt in civitate hac ²⁰ quae
 non tulit Nabuchodonosor rex Babylonis cum transferret Iechoniam filium Ioachim regem Iuda de
 Hierusalem in Babylonem et omnes optimates Iuda et Hierusalem ²¹ quia haec dicit Dominus
 exercituum Deus Israhel ad vasa quae derelicta sunt in domum Domini et in domum regis Iuda et
 Hierusalem ²² in Babylonem transferentur et ibi erunt usque ad diem visitationis suae dicit Dominus
 et adferri faciam ea et restitui in loco isto

Chapter 28

¹ et factum est in anno illo in principio regni Sedeciae regis Iuda in anno quarto in mense quinto
 dixit ad me Ananias filius Azur propheta de Gabaon in domo Domini coram sacerdotibus et omni
 populo dicens ² haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel contrivi iugum regis Babylonis ³ adhuc
 duo anni dierum et ego referri faciam ad locum istum omnia vasa Domini quae tulit Nabuchodonosor
 rex Babylonis de loco isto et transtulit ea in Babylonem ⁴ et Iechoniam filium Ioachim regem Iuda
 et omnem transmigrationem Iudae qui ingressi sunt in Babylonem ego convertam ad locum istum
 ait Dominus conteram enim iugum regis Babylonis ⁵ et dixit Hieremias propheta ad Ananiam
 prophetam in oculis sacerdotum et in oculis omnis populi qui stabant in domo Domini ⁶ et ait
 Hieremias propheta amen sic faciat Dominus suscitet Dominus verba tua quae prophetasti ut
 referantur vasa in domum Domini et omnis transmigrationis de Babylone ad locum istum ⁷ verumtamen
 audi verbum hoc quod ego loquor in auribus tuis et in auribus universi populi ⁸ prophetae qui
 fuerunt ante me et te ab initio et prophetaverunt super terras multas et super regna magna de proelio
 et de afflictione et de fame ⁹ propheta qui vaticinatus est pacem cum venerit verbum eius scietur
 propheta quem misit Dominus in veritate ¹⁰ et tulit Ananias propheta catenam de collo Hieremiae
 prophetae et confregit eam ¹¹ et ait Ananias in conspectu omnis populi dicens haec dicit Dominus
 sic confringam iugum Nabuchodonosor regis Babylonis post duos annos dierum de collo omnium

gentium¹² et abiit Hieremias propheta in viam suam et factum est verbum Domini ad Hieremiam
 postquam confregit Ananias propheta catenam de collo Hieremiae prophetae dicens¹³ vade et
 dices Ananiae haec dicit Dominus catenas ligneas contrivisti et facies pro eis catenas ferreas¹⁴ quia
 haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel iugum ferreum posui super collum cunctarum gentium
 istarum ut serviant Nabuchodonosor regi Babylonis et servient ei insuper et bestias terrae dedi ei
¹⁵ et dixit Hieremias propheta ad Ananiam prophetam audi Anania non misit te Dominus et tu
 confidere fecisti populum istum in mendacio¹⁶ idcirco haec dicit Dominus ecce emittam te a facie
 terrae hoc anno morieris adversum Dominum enim locutus es¹⁷ et mortuus est Ananias propheta
 in anno illo mense septimo

Chapter 29

¹ et haec sunt verba libri quae misit Hieremias propheta de Hierusalem ad reliquias seniorum
 transmigrationis et ad sacerdotes et ad prophetas et ad omnem populum quem transduxerat
 Nabuchodonosor de Hierusalem in Babylonem² postquam egressus est Iechonias rex et domina
 et eunuchi et principes Iuda et Hierusalem et faber et inclusor de Hierusalem³ in manu Ellasa filii
 Saphan et Gamaliae filii Helciae quos misit Sedecias rex Iuda ad Nabuchodonosor regem Babylonis
 in Babylonem dicens⁴ haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel omni transmigrationi quam
 transtuli de Hierusalem in Babylonem⁵ aedificate domos et habitate et plantate hortos et comedite
 fructum eorum⁶ accipite uxores et generate filios et filias date filiis vestris uxores et filias vestras
 date viris et pariant filios et filias et multiplicamini ibi et nolite esse pauci numero⁷ et quaerite
 pacem civitatis ad quam transmigrare vos feci et orate pro ea ad Dominum quia in pace illius erit
 pax vobis⁸ haec enim dicit Dominus exercituum Deus Israhel non vos inducant prophetae vestri
 qui sunt in medio vestrum et divini vestri et ne attendatis ad somnia vestra quae vos somniatis
⁹ quia falso ipsi prophetant vobis in nomine meo et non misi eos dicit Dominus¹⁰ quia haec dicit
 Dominus cum coeperint impleri in Babylone septuaginta anni visitabo vos et suscitabo super vos
 verbum meum bonum ut reducam vos ad locum istum¹¹ ego enim scio cogitationes quas cogito
 super vos ait Dominus cogitationes pacis et non adflictionis ut dem vobis finem et patientiam¹² et

invocabitis me et ibitis et orabitis me et exaudiam vos ¹³ quaeritis me et invenietis cum quaesieritis
 me in toto corde vestro ¹⁴ et inveniar a vobis ait Dominus et reducam captivitatem vestram et
 congregabo vos de universis gentibus et de cunctis locis ad quae expuli vos dicit Dominus et reverti
 vos faciam de loco ad quem transmigrare vos feci ¹⁵ quia dixistis suscitavit nobis Dominus prophetas
 in Babylone ¹⁶ quia haec dicit Dominus ad regem qui sedet super solium David et ad omnem
 populum habitatorem urbis huius ad fratres vestros qui non sunt egressi vobiscum in
 transmigrationem ¹⁷ haec dicit Dominus exercituum ecce mittam in eis gladium et famem et pestem
 et ponam eos quasi ficus malas quae comedi non possunt eo quod pessimae sint ¹⁸ et persequar
 eos in gladio in fame et in pestilentia et dabo eos in vexationem universis regnis terrae in
 maledictionem et in stuporem et in sibilum et in obprobrium cunctis gentibus ad quas ego eieci eos
¹⁹ eo quod non audierint verba mea dicit Dominus quae misi ad eos per servos meos prophetas de
 nocte consurgens et mittens et non audistis dicit Dominus ²⁰ vos ergo audite verbum Domini omnis
 transmigrationem quam emisi de Hierusalem in Babylonem ²¹ haec dicit Dominus exercituum Deus
 Israhel ad Ahab filium Culia et ad Sedeciam filium Maasiae qui prophetant vobis in nomine meo
 mendaciter ecce ego tradam eos in manu Nabuchodonosor regis Babylonis et percutiet eos in oculis
 vestris ²² et adsumetur ex eis maledictio omni transmigrationi Iuda quae est in Babylone dicentium
 ponat te Dominus sicut Sedeciam et sicut Ahab quos frixit rex Babylonis in igne ²³ pro eo quod
 fecerint stultitiam in Israhel et moechati sunt in uxores amicorum suorum et locuti sunt verbum in
 nomine meo mendaciter quod non mandavi eis ego sum iudex et testis dicit Dominus ²⁴ et ad
 Semeiam Neelamiten dices ²⁵ haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel pro eo quod misisti in
 nomine tuo libros ad omnem populum qui est in Hierusalem et ad Sophoniam filium Maasiae
 sacerdotem et ad universos sacerdotes dicens ²⁶ Dominus dedit te sacerdotem pro Ioiadae sacerdote
 ut sis dux in domo Domini super omnem virum arrepticium et prophetantem ut mittas eum in
 nervum et in carcerem ²⁷ et nunc quare non increpasti Hieremiam Anathothiten qui prophetat vobis
²⁸ quia super hoc misit ad nos in Babylonem dicens longum est aedificate domos et habitate et
 plantate hortos et comedite fructum eorum ²⁹ legit ergo Sophonias sacerdos librum istum in auribus
 Hieremiae prophetae ³⁰ et factum est verbum Domini ad Hieremiam dicens ³¹ mitte ad omnem
 transmigrationem dicens haec dicit Dominus ad Semeiam Neelamiten pro eo quod prophetavit
 vobis Semeias et ego non misi eum et fecit vos confidere in mendacio ³² idcirco haec dicit Dominus
 ecce ego visitabo super Semeiam Neelamiten et super semen eius non erit ei vir sedens in medio

populi huius et non videbit bonum quod ego faciam populo meo ait Dominus quia praevaricationem locutus est adversum Dominum

Chapter 30

¹ hoc verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino dicens ² haec dicit Dominus Deus
³ Israhel dicens scribe tibi omnia verba quae locutus sum ad te in libro ecce enim dies veniunt dicit
 Dominus et convertam conversionem populi mei Israhel et Iuda ait Dominus et convertam eos ad
⁴ terram quam dedi patribus eorum et possidebunt eam et haec verba quae locutus est Dominus ad
⁵ Israhel et ad Iudam quoniam haec dicit Dominus vocem terroris audivimus formido et non est
⁶ pax interrogate et videte si generat masculus quare ergo vidi omnis viri manum super lumbum
⁷ suum quasi parientis et conversae sunt universae facies in auruginem vae quia magna dies illa
⁸ nec est similis eius tempusque tribulationis est Iacob et ex ipso salvabitur et erit in die illa ait
 Dominus exercituum conteram iugum eius de collo tuo et vincula illius disrumpam et non
⁹ dominabuntur ei amplius alieni sed servient Domino Deo suo et David regi suo quem suscitabo
¹⁰ eis tu ergo ne timeas serve meus Iacob ait Dominus neque paveas Israhel quia ecce ego salvo
 te de terra longinqua et semen tuum de terra captivitatis eorum et revertetur Iacob et quiescet et
¹¹ cunctis affluet et non erit quem formidet quoniam tecum ego sum ait Dominus ut salvem te
 faciam enim consummationem in cunctis gentibus in quibus dispersi te te autem non faciam in
¹² consummationem sed castigabo te in iudicio ut non tibi videaris innoxius quia haec dicit Dominus
¹³ insanabilis fractura tua pessima plaga tua non est qui iudicet iudicium tuum ad alligandum
¹⁴ curationum utilitas non est tibi omnes amatores tui obliti sunt tui te non quaerent plaga enim
 inimici percussi te castigatione crudeli propter multitudinem iniquitatis tuae dura facta sunt peccata
¹⁵ tua quid clamas super contritione tua insanabilis est dolor tuus propter multitudinem iniquitatis
¹⁶ tuae et dura peccata tua feci haec tibi propterea omnes qui comedunt te devorabuntur et universi
 hostes tui in captivitatem ducentur et qui te vastant vastabuntur cunctosque praedatores tuos dabo
¹⁷ in praedam obducam enim cicatricem tibi et a vulneribus tuis sanabo te dicit Dominus quia
¹⁸ Eiectam vocaverunt te Sion haec est quae non habebat requirentem haec dicit Dominus ecce
 ego convertam conversionem tabernaculorum Iacob et tectis eius miserebor et aedificabitur civitas

in excelso suo et templum iuxta ordinem suum fundabitur¹⁹ et egredietur de eis laus voxque
 ludentium et multiplicabo eos et non inminuentur et glorificabo eos et non adtenuabuntur²⁰ et
 erunt filii eius sicut a principio et coetus eius coram me permanebit et visitabo adversum omnes
 qui tribulant eum²¹ et erit dux eius ex eo et princeps de medio eius producet et adplicabo eum
 et accedet ad me quis enim iste est qui adplicet cor suum ut adpropinquet mihi ait Dominus²² et
 eritis mihi in populum et ego ero vobis in Deum²³ ecce turbo Domini furor egrediens procella
 ruens in capite impiorum conquiescet²⁴ non avertet iram indignationis Dominus donec faciat et
 compleat cogitationem cordis sui in novissimo dierum intellegitis ea

Chapter 31

¹ in tempore illo dicit Dominus ero Deus universis cognationibus Israhel et ipsi erunt mihi in
 populum² haec dicit Dominus invenit gratiam in deserto populus qui remanserat gladio vadet ad
 requiem suam Israhel³ longe Dominus apparuit mihi et in caritate perpetua dilexi te ideo adtraxi
 te miserans⁴ rursumque aedificabo te et aedificaberis virgo Israhel adhuc ornaberis tympanis tuis
 et egredieris in choro ludentium⁵ adhuc plantabis vineas in montibus Samariae plantabunt plantantes
 et donec tempus veniat non vindemiabunt⁶ quia erit dies in qua clamabunt custodes in monte
 Ephraim surgite et ascendamus in Sion ad Dominum Deum nostrum⁷ quia haec dicit Dominus
 exultate in laetitia Iacob et hinnite contra caput gentium personate canite et dicite salva Domine
 populum tuum reliquias Israhel⁸ ecce ego adducam eos de terra aquilonis et congregabo eos ab
 extremis terrae inter quos erunt caecus et claudus et praegnans et pariens simul coetus magnus
 revertentium huc⁹ in fletu venient et in precibus deducam eos et adducam eos per torrentes aquarum
 in via recta et non inpingent in ea quia factus sum Israheli pater et Ephraim primogenitus meus est
¹⁰ audite verbum Domini gentes et adnuntiate insulis quae procul sunt et dicite qui dispersit Israhel
 congregabit eum et custodiet eum sicut pastor gregem suum¹¹ redemit enim Dominus Iacob et
 liberavit eum de manu potentioris¹² et venient et laudabunt in monte Sion et confluent ad bona
 Domini super frumento et vino et oleo et fetu pecorum et armentorum eritque anima eorum quasi
 hortus inriguus et ultra non esurient¹³ tunc laetabitur virgo in choro iuvenes et senes simul et

convertam luctum eorum in gaudium et consolabor eos et laetificabo a dolore suo¹⁴ et inebriabo
animam sacerdotum pinguedine et populus meus bonis meis adimplebitur ait Dominus¹⁵ haec
dicit Dominus vox in excelso audita est lamentationis fletus et luctus Rachel plorantis filios suos
et nolentis consolari super eis quia non sunt¹⁶ haec dicit Dominus quiescat vox tua a ploratu et
oculi tui a lacrimis quia est merces operi tuo ait Dominus et revertentur de terra inimici¹⁷ et est
spes novissimis tuis ait Dominus et revertentur filii ad terminos suos¹⁸ audiens audiui Ephraim
transmigrañtem castigasti me et eruditus sum quasi iuenculus indomitus converte me et revertar
quia tu Dominus Deus meus¹⁹ postquam enim convertisti me egi paenitentiam et postquam
ostendisti mihi percussi femur meum confusus sum et erubui quoniam sustinui obprobrium
adulescentiae meae²⁰ si filius honorabilis mihi Ephraim si puer delicatus quia ex quo locutus sum
de eo adhuc recordabor eius idcirco conturbata sunt viscera mea super eum miserans miserebor
eius ait Dominus²¹ statue tibi speculam pone tibi amaritudines dirige cor tuum in viam directam
in qua ambulasti revertere virgo Israhel revertere ad civitates tuas istas²² usquequo deliciis
dissolveris filia vaga quia creavit Dominus novum super terram femina circumdabit virum²³ haec
dicit Dominus exercituum Deus Israhel adhuc dicent verbum istud in terra Iuda et in urbibus eius
cum convertero captivitatem eorum benedicat tibi Dominus pulchritudo iustitiae mons sanctus
²⁴ et habitabunt in eo Iudas et omnes civitates eius simul agricolae et minantes greges²⁵ quia
inebriavi animam lassam et omnem animam esurientem saturavi²⁶ ideo quasi de somno suscitatus
sum et vidi et somnus meus dulcis mihi²⁷ ecce dies veniunt dicit Dominus et seminabo domum
Israhel et domum Iuda semine hominis et semine iumentorum²⁸ et sicut vigilavi super eos ut
evellerem et demolirer et dissiparem et disperderem et adfligerem sic vigilabo super eos ut aedificem
et plantem ait Dominus²⁹ in diebus illis non dicent ultra patres comederunt uvam acerbam et dentes
filiorum obstipuerunt³⁰ sed unusquisque in iniquitate sua morietur omnis homo qui comederit
uvam acerbam obstupescant dentes eius³¹ ecce dies veniunt dicit Dominus et feriam domum Israhel
et domum Iuda foedus novum³² non secundum pactum quod pepigi cum patribus vestris in die qua
adprehendi manum eorum ut educerem eos de terra Aegypti pactum quod irritum fecerunt et ego
dominatus sum eorum dicit Dominus³³ sed hoc erit pactum quod feriam cum domo Israhel post
dies illos dicit Dominus dabo legem meam in visceribus eorum et in corde eorum scribam eam et
ero eis in Deum et ipsi erunt mihi in populum³⁴ et non docebunt ultra vir proximum suum et vir

fratrem suum dicens cognoscite Dominum omnes enim cognoscent me a minimo eorum usque ad maximum ait Dominus quia propitiabor iniquitati eorum et peccati eorum non ero memor amplius
 35 haec dicit Dominus qui dat solem in lumine diei ordinem lunae et stellarum in lumine noctis qui
 36 turbat mare et sonant fluctus eius Dominus exercituum nomen illi si defecerint leges istae coram
 37 me dicit Dominus tunc et semen Israhel deficiet ut non sit gens coram me cunctis diebus haec
 dicit Dominus si mensurari potuerint caeli sursum et investigari fundamenta terrae deorsum et ego
 38 abiciam universum semen Israhel propter omnia quae fecerunt dicit Dominus ecce dies veniunt
 39 dicit Dominus et aedificabitur civitas Domino a turre Ananehel usque ad portam Anguli et exibat
 40 ultra norma mensurae in conspectu eius super collem Gareb et circuibit Goatha et omnem vallem
 cadaverum et cineris et universam regionem mortis usque ad torrentem Cedron et usque ad angulum
 portae Equorum orientalis sanctum Domini non evelletur et non destruetur ultra in perpetuum

Chapter 32

1 verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino in anno decimo Sedeciae regis Iuda ipse est
 2 annus octavusdecimus Nabuchodonosor tunc exercitus regis Babylonis obsidebat Hierusalem et
 3 Hieremias propheta erat clausus in atrio carceris qui erat in domo regis Iuda clauserat enim eum
 Sedecias rex Iuda dicens quare vaticinarius dicens haec dicit Dominus ecce ego dabo civitatem istam
 4 in manu regis Babylonis et capiet eam et Sedecias rex Iuda non effugiet de manu Chaldeorum
 sed tradetur in manu regis Babylonis et loquetur os eius cum ore illius et oculi eius oculos illius
 5 videbunt et in Babylonem ducet Sedeciam et ibi erit donec visitem eum ait Dominus si autem
 6 dimicaveritis adversum Chaldeos nihil prosperum habebitis et dixit Hieremias factum est verbum
 7 Domini ad me dicens ecce Anamehel filius Sellum patruelis tuus veniet ad te dicens eme tibi
 8 agrum meum qui est in Anathoth tibi enim conpetit ex propinquitate ut emas et venit ad me
 Anamehel filius patru mei secundum verbum Domini ad vestibulum carceris et ait ad me posside
 agrum meum qui est in Anathoth in terra Beniamin quia tibi conpetit hereditas et tu propinquus ut
 9 possideas intellexi autem quod verbum Domini esset et emi agrum ab Anamehel filio patru mei
 10 qui est in Anathoth et adpendi ei argentum septem stateres et decem argenteos et scripsi in libro
 11 et signavi et adhibui testes et adpendi argentum in statera et accepi librum possessionis signatum

12 stipulationes et rata et signa forinsecus et dedi librum possessionis Baruch filio Neri filii Maasiae
in oculis Anamehel patruelis mei et in oculis testium qui scripti erant in libro emptionis in oculis
13 omnium Iudaeorum qui sedebant in atrio carceris et praecepi Baruch coram eis dicens 14 haec
dicit Dominus exercituum Deus Israhel sume libros istos librum emptionis hunc signatum et librum
15 hunc qui apertus est et pones illos in vase fictili ut permanere possint diebus multis haec enim
dicit Dominus exercituum Deus Israhel adhuc possidebuntur domus et agri et vineae in terra ista
16 et oravi ad Dominum postquam tradidi librum possessionis Baruch filio Neri dicens 17 heu heu
heu Domine Deus ecce tu fecisti caelum et terram in fortitudine tua magna et in brachio tuo extento
18 non erit tibi difficile omne verbum qui facis misericordiam in milibus et reddes iniquitatem
patrum in sinu filiorum eorum post eos fortissime magne potens Dominus exercituum nomen tibi
19 magnus consilio et inconprehensibilis cogitatu cuius oculi aperti sunt super omnes vias filiorum
20 Adam ut reddas unicuique secundum vias suas et secundum fructum adinventionum eius qui
posuisti signa et portenta in terra Aegypti usque ad diem hanc et in Israhel et in hominibus et fecisti
21 tibi nomen sicut est dies haec et eduxisti populum tuum Israhel de terra Aegypti in signis et in
22 portentis et in manu robusta et in brachio extento et in terrore magno et dedisti eis terram hanc
23 quam iurasti patribus eorum ut dares eis terram fluentem lacte et melle et ingressi sunt et
possederunt eam et non oboedierunt voci tuae et in lege tua non ambulaverunt omnia quae mandasti
24 eis ut facerent non fecerunt et evenerunt eis omnia mala haec ecce munitiones extractae sunt
adversum civitatem ut capiatur et urbs data est in manu Chaldeorum qui proeliantur adversum eam
25 a facie gladii et famis et pestilentiae et quaecumque locutus es acciderunt ut ipse tu cernis et tu
dicis mihi Domine Deus eme agrum argento et adhibe testes cum urbs data sit in manu Chaldeorum
26 et factum est verbum Domini ad Hieremiam dicens 27 ecce ego Dominus Deus universae carnis
28 numquid mihi difficile erit omne verbum propterea haec dicit Dominus ecce ego tradam civitatem
29 istam in manu Chaldeorum et in manu regis Babylonis et capiet eam et venient Chaldei proeliantes
adversum urbem hanc et succendent eam igni et conburent eam et domos in quarum domatibus
30 sacrificabant Baal et libabant diis alienis libamina ad irritandum me erant enim filii Israhel et
filii Iuda iugiter facientes malum in oculis meis ab adulescentia sua filii Israhel qui usque nunc
31 exacerbant me in opere manuum suarum dicit Dominus quia in furore et in indignatione mea
facta est mihi civitas haec a die qua aedificaverunt eam usque ad diem istam qua aufertur de
32 conspectu meo propter malitiam filiorum Israhel et filiorum Iuda quam fecerunt ad iracundiam

me provocantes ipsi et reges eorum principes eorum et sacerdotes et prophetae eorum vir Iuda et
 habitatores Hierusalem ³³ et verterunt ad me terga et non facies cum docerem eos diluculo et
 erudirem et nollent audire ut acciperent disciplinam ³⁴ et posuerunt idola sua in domo in qua
 invocatum est nomen meum ut polluerent eam ³⁵ et aedificaverunt excelsa Baal quae sunt in valle
 filii Ennom ut initiarent filios suos et filias suas Moloch quod non mandavi eis nec ascendit in cor
 meum ut facerent abominationem hanc et in peccatum deducerent Iudam ³⁶ et nunc propter ista
 haec dicit Dominus Deus Israhel ad civitatem hanc de qua vos dicitis quod tradatur in manu regis
 Babylonis in gladio et in fame et in peste ³⁷ ecce ego congregabo eos de universis terris ad quas
 eieci eos in furore meo et in ira mea et in indignatione grandi et reducam eos ad locum istum et
 habitare eos faciam confidenter ³⁸ et erunt mihi in populum et ego ero eis in Deum ³⁹ et dabo eis
 cor unum et viam unam ut timeant me universis diebus et bene sit eis et filiis eorum post eos ⁴⁰ et
 feriam eis pactum sempiternum et non desinam eis benefacere et timorem meum dabo in corde
 eorum ut non recedant a me ⁴¹ et laetabor super eis cum bene eis fecero et plantabo eos in terra
 ista in veritate in toto corde meo et in tota anima mea ⁴² quia haec dicit Dominus sicut adduxi super
 populum istum omne malum hoc grande sic adducam super eos omne bonum quod ego loquor ad
 eos ⁴³ et possidebuntur agri in terra ista de qua vos dicitis quod deserta sit eo quod non remanserit
 homo et iumentum et data sit in manu Chaldeorum ⁴⁴ agri pecunia ementur et scribentur in libro
 et inprimetur signum et testis adhibebitur in terra Benjamin et in circuitu Hierusalem in civitatibus
 Iuda et in civitatibus montanis et in civitatibus campestribus et in civitatibus quae ad austrum sunt
 quia convertam captivitatem eorum ait Dominus

Chapter 33

¹ et factum est verbum Domini ad Hieremiam secundo cum adhuc clausus esset in atrio carceris
 dicens ² haec dicit Dominus qui facturus est Dominus et formaturus illud et paraturus Dominus
 nomen eius ³ clama ad me et exaudiam te et adnuntiabo tibi grandia et firma quae nescis ⁴ quia
 haec dicit Dominus Deus Israhel ad domos urbis huius et ad domos regis Iuda quae destructae sunt
 et ad munitiones et gladium ⁵ venientium ut dimicent cum Chaldeis et impleant eas cadaveribus
 hominum quas percussi in furore meo et in indignatione mea abscondens faciem meam a civitate
 hac propter omnem malitiam eorum ⁶ ecce ego obducam ei cicatricem et sanitatem et curabo eos

et revelabo illis deprecationem pacis et veritatis ⁷ et convertam conversionem Iuda et conversionem
 Hierusalem et aedificabo eos sicut a principio ⁸ et emundabo illos ab omni iniquitate sua in qua
 peccaverunt mihi et propitius ero cunctis iniquitatibus eorum in quibus deliquerunt mihi et spreverunt
⁹ me et erit mihi in nomen et in gaudium et in laudem et in exultationem cunctis gentibus terrae
 quae audierint omnia bona quae ego facturus sum eis et pavebunt et turbabuntur in universis bonis
¹⁰ et in omni pace quam ego faciam ei haec dicit Dominus adhuc audietur in loco isto quem vos
 dicitis esse desertum eo quod non sit homo et iumentum in civitatibus Iuda et foris Hierusalem
¹¹ quae desolatae sunt absque homine et absque habitatore et absque pecore vox gaudii et vox
 laetitiae vox sponsi et vox sponsae vox dicentium confitemini Domino exercituum quoniam bonus
 Dominus quoniam in aeternum misericordia eius et portantium vota in domum Domini reducam
¹² enim conversionem terrae sicut a principio dicit Dominus haec dicit Dominus exercituum adhuc
 erit in loco isto deserto absque homine et absque iumento et in cunctis civitatibus eius habitaculum
¹³ pastorum accubantium gregum in civitatibus montuosis et in civitatibus campestribus et in
 civitatibus quae ad austrum sunt et in terra Benjamin et in circuitu Hierusalem et in civitatibus Iuda
¹⁴ adhuc transibunt greges ad manum numerantis ait Dominus ecce dies veniunt dicit Dominus et
¹⁵ suscitabo verbum bonum quod locutus sum ad domum Israhel et ad domum Iuda in diebus illis
 et in tempore illo germinare faciam David germen iustitiae et faciet iudicium et iustitiam in terra
¹⁶ in diebus illis salvabitur Iuda et Hierusalem habitabit confidenter et hoc est quod vocabit eam
¹⁷ Dominus iustus noster quia haec dicit Dominus non interibit de David vir qui sedeat super
¹⁸ thronum domus Israhel et de sacerdotibus et Levitis non interibit vir a facie mea qui offerat
¹⁹ holocaustomata et incendat sacrificium et caedat victimas cunctis diebus et factum est verbum
²⁰ Domini ad Hieremiam dicens haec dicit Dominus si irritum fieri potest pactum meum cum die
²¹ et pactum meum cum nocte ut non sit dies et nox in tempore suo et pactum meum irritum esse
 poterit cum David servo meo ut non sit ex eo filius qui regnet in throno eius et Levitae et sacerdotes
²² ministri mei sicuti numerari non possunt stellae caeli et metiri harena maris sic multiplicabo
²³ semen David servi mei et Levitas ministros meos et factum est verbum Domini ad Hieremiam
²⁴ dicens numquid non vidisti quid populus hic locutus sit dicens duae cognationes quas elegerat
²⁵ Dominus abiectae sunt et populum meum despexerunt eo quod non sit ultra gens coram eis haec
²⁶ dicit Dominus si pactum meum inter diem et noctem et leges caelo et terrae non posui equidem

et semen Iacob et David servi mei proiciam ut non adsumam de semine eius principes seminis Abraham et Isaac et Iacob reducam enim conversionem eorum et miserebor eis

Chapter 34

¹ verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino quando Nabuchodonosor rex Babylonis et omnis exercitus eius universaque regna terrae quae erant sub potestate manus eius et omnes populi bellabant contra Hierusalem et contra omnes urbes eius dicens ² haec dicit Dominus Deus Israhel vade et loquere ad Sedeciam regem Iuda et dices ad eum haec dicit Dominus ecce ego tradam civitatem hanc in manu regis Babylonis et succendet eam igni ³ et tu non effugies de manu eius sed conprehensione capieris et in manu eius traderis et oculi tui oculos regis Babylonis videbunt et os eius cum ore tuo loquetur et Babylonem introibis ⁴ attamen audi verbum Domini Sedecia rex Iuda haec dicit Dominus ad te non morieris in gladio ⁵ sed in pace morieris et secundum combustiones patrum tuorum regum priorum qui fuerunt ante te sic conburent te et vae domine plangent te quia verbum ego locutus sum dicit Dominus ⁶ et locutus est Hieremias propheta ad Sedeciam regem Iuda ⁷ universa verba haec in Hierusalem et exercitus regis Babylonis pugnabat contra Hierusalem et contra omnes civitates Iuda quae reliquae erant contra Lachis et contra Azeca haec enim supererant de civitatibus Iuda urbes munitae ⁸ verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino postquam percussit rex Sedecias foedus cum omni populo in Hierusalem praedicans ⁹ ut dimitteret unusquisque servum suum et unusquisque ancillam suam hebraeum et hebraeam liberos et nequaquam ¹⁰ dominarentur eis id est in Iudaeo et fratre suo audierunt ergo omnes principes et universus populus qui inierant pactum ut dimitteret unusquisque servum suum et unusquisque ancillam suam liberos et ultra non dominarentur in eis audierunt igitur et dimiserunt ¹¹ et conversi sunt deinceps et retraxerunt servos et ancillas suas quos dimiserant liberos et subiugaverunt in famulos et in famulas ¹² et factum est verbum Domini ad Hieremiam a Domino dicens ¹³ haec dicit Dominus Deus Israhel ego percussi foedus cum patribus vestris in die qua eduxi eos de terra Aegypti de domo servitutis dicens ¹⁴ cum completi fuerint septem anni dimittat unusquisque fratrem suum hebraeum qui venditus est ei et serviet tibi sex annis et dimittes eum a te liberum et non audierunt patres vestri me nec inclinaverunt aurem suam ¹⁵ et conversi estis vos hodie et fecistis quod rectum est in oculis meis ut praedicaretis libertatem unusquisque ad amicum suum et inistis pactum in conspectu meo in domo in qua invocatum est nomen meum super eam ¹⁶ et reversi estis et

commaculastis nomen meum et reduxistis unusquisque servum suum et unusquisque ancillam suam quos dimiseratis ut essent liberi et suae potestatis et subiugastis eos ut sint vobis servi et ancillae
17

propterea haec dicit Dominus vos non audistis me ut praedicaretis libertatem unusquisque fratri suo et unusquisque amico suo ecce ego praedico libertatem ait Dominus ad gladium et pestem et

18 famem et dabo vos in commotionem cunctis regnis terrae et dabo viros qui praevaricantur foedus meum et non observaverunt verba foederis quibus adsensi sunt in conspectu meo vitulum quem

19 ceciderunt in duas partes et transierunt inter divisiones eius principes Iuda et principes Hierusalem

20 eunuchi et sacerdotes et omnis populus terrae qui transierunt inter divisiones vituli et dabo eos in manu inimicorum suorum et in manu quaerentium animam eorum et erit morticinum eorum in

21 escam volucribus caeli et bestiis terrae et Sedeciam regem Iuda et principes eius dabo in manu inimicorum suorum et in manu quaerentium animam eorum et in manu exercituum regis Babylonis

22 qui recesserunt a vobis ecce ego praecipio dicit Dominus et reducam eos in civitatem hanc et proeliabuntur adversum eam et capient eam et incendent igni et civitates Iuda dabo in solitudinem eo quod non sit habitator

Chapter 35

1 verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino in diebus Ioachim filii Iosiae regis Iuda

2 dicens vade ad domum Rechabitarum et loquere eis et introduces eos in domum Domini in unam

3 exedram thesaurorum et dabis eis bibere vinum et adsumpsi Iezoniam filium Hieremiae filii

4 Absaniae et fratres eius et omnes filios eius et universam domum Rechabitarum et introduxi eos in domum Domini ad gazofilacium filiorum Anan filii Hiegedeliae hominis Dei quod erat iuxta

5 gazofilacium principum super thesaurum Maasiae filii Sellum qui erat custos vestibuli et posui

6 coram filiis domus Rechabitarum scyphos plenos vino et calices et dixi ad eos bibite vinum qui responderunt non bibemus vinum quia Ionadab filius Rechab pater noster praecepit nobis dicens

7 non bibetis vinum vos et filii vestri usque in sempiternum et domum non aedificabitis et sementem non seretis et vineas non plantabitis nec habebitis sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus

8 vestris ut vivatis diebus multis super faciem terrae in qua vos peregrinamini oboedivimus ergo voci Ionadab filii Rechab patris nostri in omnibus quae praecepit nobis ita ut non biberemus vinum

9 cunctis diebus nostris nos et mulieres nostrae filii et filiae nostrae et non aedificaremus domos

ad habitandum et vineam et agrum et sementem non habuimus¹⁰ sed habitavimus in tabernaculis¹¹
 et oboedientes fecimus iuxta omnia quae praecepit nobis Ionadab pater noster cum autem
 ascendisset Nabuchodonosor rex Babylonis ad terram nostram diximus venite et ingrediamur
 Hierusalem a facie exercitus Chaldeorum et a facie exercitus Syriae et mansimus in Hierusalem
¹² et factum est verbum Domini ad Hieremiam dicens¹³ haec dicit Dominus exercituum Deus
 Israhel vade et dic viris Iuda et habitatoribus Hierusalem numquid non recipietis disciplinam ut
 oboediatis verbis meis dicit Dominus¹⁴ praevaluerunt sermones Ionadab filii Rechab quos praecepit
 filiis suis ut non biberent vinum et non biberunt usque ad diem hanc quia oboedierunt praecepto
 patris sui ego autem locutus sum ad vos de mane consurgens et loquens et non oboedistis mihi
¹⁵ misique ad vos omnes servos meos prophetas consurgens diluculo mittensque et dicens
 convertimini unusquisque a via sua pessima et bona facite studia vestra et nolite sequi deos alienos
 neque colatis eos et habitabitis in terra quam dedi vobis et patribus vestris et non inclinastis aurem
 vestram neque audistis me¹⁶ firmaverunt igitur filii Ionadab filii Rechab praeceptum patris sui
 quod praeceperat eis populus autem iste non oboedivit mihi¹⁷ idcirco haec dicit Dominus exercituum
 Deus Israhel ecce ego adduco super Iudam et super omnes habitatores Hierusalem universam
 adflictionem quam locutus sum adversum eos eo quod locutus sum ad illos et non audierunt vocavi
 illos et non responderunt mihi¹⁸ domui autem Rechabitarum dixit Hieremias haec dicit Dominus
 exercituum Deus Israhel pro eo quod oboedistis praecepto Ionadab patris vestri et custodistis omnia
 mandata eius et fecistis universa quae praecepit vobis¹⁹ propterea haec dicit Dominus exercituum
 Deus Israhel non deficiet vir de stirpe Ionadab filii Rechab stans in conspectu meo cunctis diebus

Chapter 36

¹ et factum est in anno quarto Ioachim filii Iosiae regis Iuda factum est verbum hoc ad Hieremiam
 a Domino dicens² tolle volumen libri et scribes in eo omnia verba quae locutus sum tibi adversum
 Israhel et Iudam et adversum omnes gentes a die qua locutus sum ad te ex diebus Iosiae usque ad
 diem hanc³ si forte audiente domo Iuda universa mala quae ego cogito facere eis revertatur
 unusquisque a via sua pessima et propitius ero iniquitati et peccato eorum⁴ vocavit ergo Hieremias
 Baruch filium Neriae et scripsit Baruch ex ore Hieremiae omnes sermones Domini quos locutus
 est ad eum in volumine libri⁵ et praecepit Hieremias Baruch dicens ego clausus sum nec valeo
 ingredi domum Domini⁶ ingredere ergo tu et lege de volumine in quo scripsisti ex ore meo verba

Domini audiente populo in domo Domini in die ieiunii insuper et audiente universo Iuda qui veniunt
de civitatibus suis leges eis ⁷ si forte cadat oratio eorum in conspectu Domini et revertatur
unusquisque a via sua pessima quoniam magnus furor et indignatio quam locutus est Dominus
adversum populum hunc ⁸ et fecit Baruch filius Neriae iuxta omnia quae praeceperat ei Hieremias
propheta legens ex volumine sermones Domini in domo Domini ⁹ factum est autem in anno quinto
Ioachim filii Iosiae regis Iuda in mense nono praedicaverunt ieiunium in conspectu Domini omni
populo in Hierusalem et universae multitudini quae confluxerat de civitatibus Iuda in Hierusalem
¹⁰ legitque Baruch ex volumine sermones Hieremiae in domo Domini in gazofilacio Gamariae filii
Saphan scribae in vestibulo superiori in introitu portae novae domus Domini audiente omni populo
¹¹ cumque audisset Micheas filius Gamariae filii Saphan omnes sermones Domini ex libro
¹² descendit in domum regis ad gazofilacium scribae et ecce ibi omnes principes sedebant Elisama
scriba et Dalaias filius Semeiae et Elnathan filius Achobor et Gamarias filius Saphan et Sedecias
filius Ananiae et universi principes ¹³ et nuntiavit eis Micheas omnia verba quae audivit legente
Baruch ex volumine in auribus populi ¹⁴ miserunt itaque omnes principes ad Baruch Iudi filium
Nathaniae filii Selemiae filii Chusi dicentes volumen ex quo legisti audiente populo sume in manu
tua et veni tulit ergo Baruch filius Neriae volumen in manu sua et venit ad eos ¹⁵ et dixerunt ad
eum sede et lege haec in auribus nostris et legit Baruch in auribus eorum ¹⁶ igitur cum audissent
omnia verba obstipuerunt unusquisque ad proximum suum et dixerunt ad Baruch nuntiare debemus
regi omnes sermones istos ¹⁷ et interrogaverunt eum dicentes indica nobis quomodo scripsisti
omnes sermones istos ex ore eius ¹⁸ dixit autem eis Baruch ex ore suo loquebatur quasi legens ad
me omnes sermones istos et ego scribebam in volumine atramento ¹⁹ et dixerunt principes ad
Baruch vade et abscondere tu et Hieremias et nemo sciat ubi sitis ²⁰ et ingressi sunt ad regem in
atrium porro volumen commendaverunt in gazofilacio Elisamae scribae et nuntiaverunt audiente
rege omnes sermones ²¹ misitque rex Iudi ut sumeret volumen qui tollens illud de gazofilacio
Elisamae scribae legit audiente rege et universis principibus qui stabant circa regem ²² rex autem
sedebat in domo hiemali in mense nono et posita erat arula coram eo plena prunis ²³ cumque
legisset Iudi tres pagellas vel quattuor scidit illud scalpello scribae et proiecit in igne qui erat super
arulam donec consumeretur omne volumen igni qui erat in arula ²⁴ et non timuerunt neque sciderunt
vestimenta sua rex et omnes servi eius qui audierunt universos sermones istos ²⁵ verumtamen

Elnathan et Dalaías et Gamarias contradixerunt regi ne conbureret librum et non audivit eos²⁶ et
 praecepit rex Hieremahel filio Ammelech et Saraiae filio Ezrihel et Selemiae filio Abdehel ut²⁷
 comprehenderent Baruch scribam et Hieremiam prophetam abscondit autem eos Dominus²⁸ et
 factum est verbum Domini ad Hieremiam postquam conbuserat rex volumen et sermones quos
 scripserat Baruch ex ore Hieremiae dicens²⁹ rursum tolle volumen aliud et scribe in eo omnes
 sermones priores qui erant in volumine primo quod conbusit Ioachim rex Iuda³⁰ et ad Ioachim
 regem Iuda dices haec dicit Dominus tu conbusisti volumen illud dicens quare scripsisti in eo
 adnuntians festinus veniet rex Babylonis et vastabit terram hanc et cessare faciet ex illa hominem
 et iumentum³¹ propterea haec dicit Dominus contra Ioachim regem Iuda non erit ex eo qui sedeat
 super solium David et cadaver eius proicietur ad aestum per diem et ad gelu per noctem³² et
 visitabo contra eum et contra semen eius et contra servos eius iniquitates suas et adducam super
 eos et super habitatores Hierusalem et super viros Iuda omne malum quod locutus sum ad eos et
 non audierunt³² Hieremias autem tulit volumen aliud et dedit illud Baruch filio Neriae scribae qui
 scripsit in eo ex ore Hieremiae omnes sermones libri quem conbuserat Ioachim rex Iuda igni et
 insuper additi sunt sermones multo plures quam ante fuerant

Chapter 37

¹ et regnavit rex Sedecias filius Iosiae pro Iechonia filio Ioachim quem constituit regem
 Nabuchodonosor rex Babylonis in terra Iuda² et non oboedivit ipse et servi eius et populus terrae
 verbis Domini quae locutus est in manu Hieremiae prophetae³ et misit rex Sedecias Iuchal filium
 Selemiae et Sophoniam filium Maasiae sacerdotem ad Hieremiam prophetam dicens ora pro nobis
 Dominum Deum nostrum⁴ Hieremias autem libere ambulabat in medio populi non enim miserant
 eum in custodiam carceris igitur exercitus Pharaonis egressus est Aegyptum et audientes Chaldei qui
 obsidebant Hierusalem huiusmodi nuntium recesserunt ab Hierusalem⁵ et factum est verbum
 Domini ad Hieremiam prophetam dicens⁶ haec dicit Dominus Deus Israhel sic dicetis regi Iuda
 qui misit vos ad me ad interrogandum ecce exercitus Pharaonis qui egressus est vobis in auxilium
 revertetur in terram suam in Aegyptum⁷ et redient Chaldei et bellabunt contra civitatem hanc et
 capient eam et incendent igni⁸ haec dicit Dominus nolite decipere animas vestras dicentes euntes
 abibunt et recedent a nobis Chaldei quia non abibunt⁹ sed et si percusseritis omnem exercitum

Chaldeorum qui proeliantur adversum vos et derelicti fuerint ex eis aliqui vulnerati singuli de
 tentorio suo consurgent et incendunt civitatem hanc igni¹⁰ ergo cum recessisset exercitus
 Chaldeorum ab Hierusalem propter exercitum Pharaonis¹¹ egressus est Hieremias de Hierusalem
 ut iret in terram Benjamin et divideret ibi possessionem in conspectu civium¹² cumque pervenisset
 ad portam Benjamin erat ibi custos portae per vices nomine Hierias filius Selemiae filii Ananiae
 et adprehendit Hieremiam prophetam dicens ad Chaldeos profugis¹³ et respondit Hieremias falsum
 est non fugio ad Chaldeos et non audivit eum sed conprehendit Hierias Hieremiam et adduxit eum
 ad principes¹⁴ quam ob rem irati principes contra Hieremiam caesum eum miserunt in carcerem
 qui erat in domo Jonathan scribae ipse enim praepositus erat super carcerem¹⁵ itaque ingressus
 est Hieremias in domum laci et in ergastula et sedit ibi Hieremias diebus multis¹⁶ mittens autem
 rex Sedecias tulit eum et interrogavit in domo sua abscondite et dixit putasne est sermo a Domino
 et dixit Hieremias est et ait in manu regis Babylonis traderis¹⁷ et dixit Hieremias ad regem Sedeciam
 quid peccavi tibi et servis tuis et populo tuo quia misisti me in domum carceris¹⁸ ubi sunt prophetae
 vestri qui prophetabant vobis et dicebant non veniet rex Babylonis super vos et super terram hanc
¹⁹ nunc ergo audi obsecro domine mi rex valeat deprecatio mea in conspectu tuo et ne me remittas
²⁰ in domum Jonathan scribae ne moriar ibi praecepit ergo rex Sedecias ut traderetur Hieremias in
 vestibulo carceris et daretur ei torta panis cotidie excepto pulmento donec consumerentur omnes
 panes de civitate et mansit Hieremias in vestibulo carceris

Chapter 38

¹ audivit autem Saphatias filius Matthan et Gedelias filius Phassur et Iuchal filius Selemiae et
 Phassur filius Melchiae sermones quos Hieremias loquebatur ad omnem populum dicens² haec
 dicit Dominus quicumque manserit in civitate hac morietur gladio et fame et peste qui autem
 profugerit ad Chaldeos vivet et erit anima eius sospes et vivens³ haec dicit Dominus tradenda
 tradetur civitas haec in manu exercitus regis Babylonis et capiet eam⁴ et dixerunt principes regi
 rogamus ut occidatur homo iste de industria enim dissolvit manus virorum bellantium qui
 remanserunt in civitate hac et manus universi populi loquens ad eos iuxta verba haec siquidem
⁵ homo hic non quaerit pacem populi huius sed malum et dixit rex Sedecias ecce ipse in manibus

vestris est nec enim fas est regem vobis quicquam negare⁶ tulerunt ergo Hieremiam et proiecerunt
 eum in lacu Melchiae filii Ammelech qui erat in vestibulo carceris et submiserunt Hieremiam in
 funibus et in lacum non erat aqua sed lutum descendit itaque Hieremias in caenum⁷ audivit autem
 Abdemelech Aethiops vir eunuchus qui erat in domo regis quod misissent Hieremiam in lacum
 porro rex sedebat in porta Benjamin⁸ et egressus est Abdemelech de domo regis et locutus est ad
 regem dicens⁹ domine mi rex malefecerunt viri isti omnia quaecumque perpetrarunt contra
 Hieremiam prophetam mittentes eum in lacum ut moriatur ibi fame non sunt enim panes ultra in
 civitate¹⁰ praecepit itaque rex Abdemelech Aethiopi dicens tolle tecum hinc triginta viros et leva
 Hieremiam prophetam de lacu antequam moriatur¹¹ adsumptis ergo Abdemelech secum viris
 ingressus est domum regis quae erat sub cellario et tulit inde veteres pannos et antiqua quae
 computruerant et submisit ea ad Hieremiam in lacum per funiculos¹² dixitque Abdemelech Aethiops
 ad Hieremiam pone veteres pannos et haec scissa et putrida sub cubitu manuum tuarum et subter
 funes fecit ergo Hieremias sic¹³ et extraxerunt Hieremiam funibus et eduxerunt eum de lacu mansit
 autem Hieremias in vestibulo carceris¹⁴ et misit rex Sedecias et tulit ad se Hieremiam prophetam
 ad ostium tertium quod erat in domo Domini et dixit rex ad Hieremiam interrogo ego te sermonem
 ne abscondas a me aliquid¹⁵ dixit autem Hieremias ad Sedeciam si adnuntiavero tibi numquid non
 interficies me et si consilium tibi dederō non me audies¹⁶ iuravit ergo rex Sedecias Hieremiae
 clam dicens vivit Dominus qui fecit nobis animam hanc si occidero te et si tradidero te in manu
 virorum istorum qui quaerunt animam tuam¹⁷ et dixit Hieremias ad Sedeciam haec dicit Dominus
 exercituum Deus Israel si profectus exieris ad principes regis Babylonis vivet anima tua et civitas
 haec non succendetur igni et salvus eris tu et domus tua¹⁸ si autem non exieris ad principes regis
 Babylonis tradetur civitas haec in manu Chaldeorum et succendent eam igni et tu non effugies de
 manu eorum¹⁹ et dixit rex Sedecias ad Hieremiam sollicitus sum propter Iudaeos qui transfugerunt
 ad Chaldeos ne forte tradar in manus eorum et inludant mihi²⁰ respondit autem Hieremias non te
 tradent audi quaeso vocem Domini quam ego loquor ad te et bene tibi erit et vivet anima tua²¹ quod
 si nolueris egredi iste est sermo quem ostendit mihi Dominus²² ecce omnes mulieres quae
 remanserunt in domo regis Iuda educuntur ad principes regis Babylonis et ipsae dicent seduxerunt
 te et praevaluerunt adversum te viri pacifici tui demerserunt in caeno et lubrico pedes tuos et
 recesserunt a te²³ et omnes uxores tuae et filii tui educuntur ad Chaldeos et non effugies manus
 eorum sed in manu regis Babylonis capieris et civitatem hanc comburet igni²⁴ dixit ergo Sedecias

²⁵
 ad Hieremiam nullus sciat verba haec et non morieris si autem audierint principes quia locutus
 sum tecum et venerint ad te et dixerint tibi indica nobis quid locutus sis cum rege ne celes nos et
²⁶
 non te interficiemus et quid locutus est tecum rex dices ad eos prostravi ego preces meas coram
²⁷
 rege ne me reduci iuberet in domum Ionathan et ibi morerer venerunt ergo omnes principes ad
 Hieremiam et interrogaverunt eum et locutus est eis iuxta omnia verba quae praeceperat ei rex et
²⁸
 cessaverunt ab eo nihil enim fuerat auditum mansit vero Hieremias in vestibulo carceris usque
 ad diem quo capta est Hierusalem et factum est ut caperetur Hierusalem

Chapter 39

¹
 anno nono Sedeciae regis Iuda mense decimo venit Nabuchodonosor rex Babylonis et omnis
²
 exercitus eius ad Hierusalem et obsidebant eam undecimo autem anno Sedeciae mense quarto
³
 quinta mensis aperta est civitas et ingressi sunt omnes principes regis Babylonis et sederunt in
 porta media Neregel Sereser Semegar Nabu Sarsachim Rabsares Neregel Sereser Rebmag et omnes
⁴
 reliqui principes regis Babylonis cumque vidisset eos Sedecias rex Iuda et omnes viri bellatores
 fugerunt et egressi sunt nocte de civitate per viam horti regis et per portam quae erat inter duos
⁵
 muros et egressi sunt ad viam deserti persecutus est autem eos exercitus Chaldeorum et
 comprehenderunt Sedeciam in campo solitudinis hiericuntinae et captum adduxerunt ad
 Nabuchodonosor regem Babylonis in Reblatha quae est in terra Emath et locutus est ad eum iudicia
⁶
 et occidit rex Babylonis filios Sedeciae in Reblatha in oculis eius et omnes nobiles Iuda occidit
⁷
 rex Babylonis oculos quoque Sedeciae eruit et vinxit eum conpedibus ut duceretur in Babylonem
⁸
 domum quoque regis et domum vulgi succenderunt Chaldei igni et murum Hierusalem subverterunt
⁹
 et reliquias populi quae remanserunt in civitate et perfugas qui transfugerant ad eum et superfluos
¹⁰
 vulgi qui remanserant transtulit Nabuzardan magister militum in Babylonem et de plebe pauperum
 qui nihil penitus habebant dimisit Nabuzardan magister militum in terra Iuda et dedit eis vineas et
¹¹
 cisternas in die illa praeceperat autem Nabuchodonosor rex Babylonis de Hieremia Nabuzardan
¹²
 magistro militiae dicens tolle illum et pone super eum oculos tuos nihilque ei mali facias sed ut
¹³
 voluerit sic facies ei misit ergo Nabuzardan princeps militiae et Nabu et Sesban et Rabsares et

¹⁴
 Neregel et Sereser et Rebmag et omnes optimates regis Babylonis miserunt et tulerunt Hieremiam
 de vestibulo carceris et tradiderunt eum Godoliae filio Ahicam filii Saphan ut intraret domum et
 habitaret in populo ¹⁵
 ad Hieremiam autem factus fuerat sermo Domini cum clausus esset in
 vestibulo carceris dicens ¹⁶
 vade et dic Abdemelech Aethiopi dicens haec dicit Dominus exercituum
 Deus Israhel ecce ego inducam sermones meos super civitatem hanc in malum et non in bonum et
 erunt in conspectu tuo in die illa ¹⁷
 et liberabo te in die illa ait Dominus et non traderis in manus
 virorum quos tu formidas ¹⁸
 sed eruens liberabo te et gladio non cades sed erit tibi anima tua in
 salutem quia in me habuisti fiduciam ait Dominus

Chapter 40

¹
 sermo qui factus est ad Hieremiam a Domino postquam dimissus est a Nabuzardan magistro
 militiae de Rama quando tulit eum vinctum catenis in medio omnium qui migrabant de Hierusalem
 et Iuda et ducebantur in Babylonem ²
 tollens ergo princeps militiae Hieremiam dixit ad eum
 Dominus Deus tuus locutus est malum hoc super locum istum ³
 et adduxit et fecit Dominus sicut
 locutus est quia peccastis Domino et non audistis vocem eius et factus est vobis sermo hic ⁴
 nunc
 ergo ecce solvi te hodie de catenis quae sunt in manibus tuis si placet tibi ut venias mecum in
 Babylonem veni et ponam oculos meos super te si autem displicet tibi venire mecum in Babylonem
 reside ecce omnis terra in conspectu tuo quod elegeris et quo placuerit tibi ut vadas illuc perge ⁵
 et
 mecum noli venire sed habita apud Godoliam filium Ahicam filii Saphan quem praeposuit rex
 Babylonis civitatibus Iudaeae habita ergo cum eo in medio populi vel quocumque placuerit tibi ut
 vadas vade dedit quoque ei magister militiae cibaria et munuscula et dimisit eum ⁶
 venit autem
 Hieremias ad Godoliam filium Ahicam in Masphat et habitavit cum eo in medio populi qui relictus
 fuerat in terra ⁷
 cum ergo audissent omnes principes exercitus qui dispersi fuerant per regiones ipsi
 et socii eorum quod praefecisset rex Babylonis Godoliam filium Ahicam terrae et quod
 commendasset ei viros et mulieres et parvulos et de pauperibus terrae qui non fuerant translati in
 Babylonem ⁸
 venerunt ad Godoliam in Masphat et Ismahel filius Nathaniae et Iohanan et Jonathan
 filii Caree et Sareas filius Thenoemeth et filii Offi qui erat de Nethophathi et Iezonias filius
 Maachathi ipsi et viri eorum ⁹
 et iuravit eis Godolias filius Ahicam filii Saphan et comitibus eorum
 dicens nolite timere servire Chaldeis habitate in terra et servite regi Babylonis et bene erit vobis
¹⁰
 ecce ego habito in Masphat ut respondeam praecepto Chaldeorum qui mittuntur ad nos vos autem

colligite vindemiam et messem et oleum et condite in vasis vestris et manete in urbibus vestris quas
¹¹tenetis sed et omnes Iudaei qui erant in Moab et in filiis Ammon et in Idumea et in universis
regionibus audito quod dedisset rex Babylonis reliquias in Iudaeam et quod praeposuisset super
¹²eos Godoliam filium Ahicam filii Saphan reversi sunt inquam omnes Iudaei de universis locis
ad quae profugerant et venerunt in terram Iuda ad Godoliam in Masphat et collegerunt vinum et
¹³messem multam nimis Iohanan autem filius Caree et omnes principes exercitus qui dispersi
¹⁴erant in regionibus venerunt ad Godoliam in Masphat et dixerunt ei scito quia Baalis rex filiorum
Ammon misit Ismahel filium Nathaniae percutere animam tuam et non credidit eis Godolias filius
¹⁵Ahicam Iohanan vero filius Caree dixit ad Godoliam seorsum in Masphat loquens ibo et percutiam
Ismahel filium Nathaniae nullo sciente ne interficiat animam tuam et dissipentur omnes Iudaei qui
¹⁶congregati sunt ad te et peribunt reliquiae Iuda et ait Godolias filius Ahicam ad Iohanan filium
Caree noli facere verbum hoc falsum enim tu loqueris de Ismahel

Chapter 41

¹et factum est in mense septimo venit Ismahel filius Nathaniae filii Elisama de semine regali
et optimates regis et decem viri cum eo ad Godoliam filium Ahicam in Masphat et comederunt ibi
²panes simul in Masphat surrexit autem Ismahel filius Nathaniae et decem viri qui erant cum eo
et percusserunt Godoliam filium Ahicam filii Saphan gladio et interfecerunt eum quem praefecerat
³rex Babylonis terrae omnes quoque Iudaeos qui erant cum Godolia in Masphat et Chaldeos qui
⁴repperiti sunt ibi et viros bellatores percussit Ismahel secundo autem die postquam occiderat
⁵Godoliam nullo adhuc sciente venerunt viri de Sychem et de Silo et de Samaria octoginta viri
rasi barbam et scissis vestibibus et squalentes munera et tus habebant in manu ut offerrent in domo
⁶Domini egressus ergo Ismahel filius Nathaniae in occursum eorum de Masphat incedens et plorans
⁷ibat cum autem occurrisset eis dixit ad eos venite ad Godoliam filium Ahicam qui cum venissent
ad medium civitatis interfecit eos Ismahel filius Nathaniae circa medium lacu ipse et viri qui erant
⁸cum eo decem autem viri repperiti sunt inter eos qui dixerunt ad Ismahel noli occidere nos quia
habemus thesauros in agro frumenti et hordei et olei et mellis et cessavit et non interfecit eos cum
⁹fratribus suis lacus autem in quem proiecerat Ismahel omnia cadavera virorum quos percussit
propter Godoliam ipse est quem fecit rex Asa propter Baasa regem Israhel ipsum replevit Ismahel

¹⁰
 filius Nathaniae occisis et captivas duxit Ismahel omnes reliquias populi qui erant in Masphat
 filias regis et universum populum qui remanserat in Masphat quos commendarat Nabuzardan
 princeps militiae Godoliae filio Ahicam et cepit eos Ismahel filius Nathaniae et abiit ut transiret ad
¹¹
 filios Ammon audivit autem Iohanan filius Caree et omnes principes bellatorum qui erant cum
¹²
 eo omne malum quod fecerat Ismahel filius Nathaniae et adsumptis universis viris profecti sunt
 ut bellarent adversum Ismahel filium Nathaniae et invenerunt eum ad aquas Multas quae sunt in
¹³
 Gabaon cumque vidisset omnis populus qui erat cum Ismahel Iohanan filium Caree et universos
¹⁴
 principes bellatorum qui erant cum eo laetati sunt et reversus est omnis populus quem ceperat
¹⁵
 Ismahel in Masphat reversusque abiit ad Iohanan filium Caree Ismahel autem filius Nathaniae
¹⁶
 fugit cum octo viris a facie Iohanan et abiit ad filios Ammon tulit ergo Iohanan filius Caree et
 omnes principes bellatorum qui erant cum eo universas reliquias vulgi quas reduxerat ab Ismahel
 filio Nathaniae de Masphat postquam percussit Godoliam filium Ahicam fortes viros ad proelium
¹⁷
 et mulieres et pueros et eunuchos quos reduxerat de Gabaon et abierunt et sederunt peregrinantes
¹⁸
 in Chamaam quae est iuxta Bethleem ut pergerent et introirent Aegyptum a facie Chaldeorum
 timebant enim eos quia percusserat Ismahel filius Nathaniae Godoliam filium Ahicam quem
 praeposuerat rex Babylonis in terra Iuda

Chapter 42

¹
 et accesserunt omnes principes bellatorum et Iohanan filius Caree et Iezonias filius Osaiae et
²
 reliquum vulgus a parvo usque ad magnum dixeruntque ad Hieremiam prophetam cadat oratio
 nostra in conspectu tuo et ora pro nobis ad Dominum Deum tuum pro universis reliquiis istis quia
³
 derelicti sumus pauci de pluribus sicut oculi tui nos intuentur et adnuntiet nobis Dominus Deus
⁴
 tuus viam per quam pergamus et verbum quod faciamus dixit autem ad eos Hieremias propheta
 audi vi ecce ego oro ad Dominum Deum vestrum secundum verba vestra omne verbum quodcumque
⁵
 responderit mihi indicabo vobis nec celabo vos quicquam et illi dixerunt ad Hieremiam sit Dominus
 inter nos testis veritatis et fidei si non iuxta omne verbum in quo miserit te Dominus Deus tuus ad
⁶
 nos sic faciemus sive bonum est sive malum voci Domini Dei nostri ad quem mittimus te
⁷
 oboedimus ut bene sit nobis cum audierimus vocem Domini Dei nostri cum autem completi

8
 essent decem dies factum est verbum Domini ad Hieremiam vocavitque Iohanan filium Caree et
 omnes principes bellatorum qui erant cum eo et universum populum a minimo usque ad magnum
 9
 et dixit ad eos haec dicit Dominus Deus Israhel ad quem misistis me ut prosternerem preces vestras
 10
 in conspectu eius si quiescentes manseritis in terra hac aedificabo vos et non destruam plantabo
 11
 et non evellam iam enim placatus sum super malo quod feci vobis nolite timere a facie regis
 Babylonis quem vos pavidi formidatis nolite eum metuere dicit Dominus quia vobiscum sum ego
 12
 ut salvos faciam vos et eruam de manu eius et dabo vobis misericordiam et miserebor vestri et
 13
 habitare vos faciam in terra vestra si autem dixeritis vos non habitabimus in terra ista nec
 14
 audiemus vocem Domini Dei nostri dicentes nequaquam sed ad terram Aegypti pergemus ubi
 non videbimus bellum et clangorem tubae non audiemus et famem non sustinebimus et ibi
 15
 habitabimus propter hoc nunc audite verbum Domini reliquiae Iuda haec dicit Dominus
 exercituum Deus Israhel si posueritis faciem vestram ut ingrediamini Aegyptum et intraveritis ut
 16
 ibi habitetis gladium quem vos formidatis ibi comprehendet vos in terra Aegypti et fames pro
 17
 qua estis solliciti adherebit vobis in Aegypto et ibi moriemini omnesque viri qui posuerint faciem
 suam ut ingrediantur Aegyptum et habitent ibi morientur gladio et fame et peste nullus de eis
 18
 remanebit nec effugient a facie mali quod ego adferam super eos quia haec dicit Dominus
 exercituum Deus Israhel sicut conflatus est furor meus et indignatio mea super habitatores Hierusalem
 sic conflabitur indignatio mea super vos cum ingressi fueritis Aegyptum et eritis in iusiurandum
 et in stuporem et in maledictum et in obprobrium et nequaquam ultra videbitis locum istum
 19
 verbum Domini super vos reliquiae Iuda nolite intrare Aegyptum scientes scietis quia obtestatus
 20
 sum vobis hodie quia decepistis animas vestras vos enim misistis me ad Dominum Deum nostrum
 dicentes ora pro nobis ad Dominum Deum nostrum et iuxta omnia quaecumque dixerit tibi Dominus
 21
 Deus noster sic adnuntia nobis et faciemus et adnuntiavi vobis hodie et non audistis vocem
 22
 Domini Dei vestri super universis pro quibus misit me ad vos nunc ergo scientes scietis quia
 gladio et fame et peste moriemini in loco ad quem voluistis intrare ut habitaretis ibi

Chapter 43

¹ factum est autem cum conplesset Hieremias loquens ad populum universos sermones Domini
 Dei eorum pro quibus miserat eum Dominus Deus eorum ad illos omnia verba haec ² dixit Azarias
 filius Osaiae et Iohanan filius Caree et omnes viri superbi dicentes ad Hieremiam mendacium tu
 loqueris non misit te Dominus Deus noster dicens ne ingrediamini Aegyptum ut habitetis illuc
³ sed Baruch filius Neriae incitat te adversum nos ut tradat nos in manibus Chaldeorum ut interficiat
 nos et transduci faciat in Babylonem ⁴ et non audivit Iohanan filius Caree et omnes principes
 bellatorum et universus populus vocem Domini ut maneret in terra Iuda ⁵ sed tollens Iohanan filius
 Caree et universi principes bellatorum universos reliquiarum Iuda qui reversi fuerant de cunctis
 gentibus ad quas fuerant ante dispersi ut habitarent in terra Iuda ⁶ viros et mulieres et parvulos et
 filias regis et omnem animam quam reliquerat Nabuzardan princeps militiae cum Godolia filio
 Ahicam filii Saphan et Hieremiam prophetam et Baruch filium Neriae ⁷ et ingressi sunt terram
 Aegypti quia non oboedierunt voci Domini et venerunt usque ad Tafnas ⁸ et factus est sermo Domini
 ad Hieremiam in Tafnis dicens ⁹ sume in manu tua lapides grandes et absconde eos in crypta quae
 est sub muro latericio in porta domus Pharaonis in Tafnis cernentibus viris iudaeis ¹⁰ et dices ad
 eos haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego mittam et adsumam Nabuchodonosor
 regem Babylonis servum meum et ponam thronum eius super lapides istos quos abscondi et statuet
 solium suum super eos ¹¹ veniensque percutiet terram Aegypti quos in morte in morte et quos in
 captivitate in captivitate et quos in gladio in gladio ¹² et succendet ignem in delubris deorum
 Aegypti et comburet ea et captivos ducet illos et amicietur terra Aegypti sicut amicitur pastor pallio
 suo et egredietur inde in pace ¹³ et conteret statuas domus Solis quae sunt in terra Aegypti et delubra
 deorum Aegypti comburet igni

Chapter 44

¹ verbum quod factum est ad Hieremiam ad omnes Iudaeos qui habitant in terra Aegypti
 habitantes in Magdolo et in Tafnis et in Memphis et in terra Fatures dicens ² haec dicit Dominus
 exercituum Deus Israhel vos vidistis omne malum istud quod adduxi super Hierusalem et super
 omnes urbes Iuda et ecce sunt desertae hodie et non est in eis habitator ³ propter malitiam quam
 fecerunt ut me ad iracundiam provocarent et irent et sacrificarent et colerent deos alienos quos

nesciebant et illi et vos et patres vestri⁴ et misi ad vos omnes servos meos prophetas de nocte
consurgens mittensque et dicens nolite facere verbum abominationis huius quam odi⁵ et non
audierunt nec inclinaverunt aurem suam ut converterentur a malis suis et non sacrificarent diis
alienis⁶ et conflata est indignatio mea et furor meus et succensa est in civitatibus Iuda et in plateis
Hierusalem et versae sunt in solitudinem et vastitatem secundum diem hanc⁷ et nunc haec dicit
Dominus exercituum Deus Israhel quare vos facitis malum grande contra animas vestras ut intereat
ex vobis vir et mulier parvulus et lactans de medio Iudae nec relinquatur vobis quicquam residuum⁸
provocantes me in operibus manuumstrarum sacrificando diis alienis in terra Aegypti in quam
ingressi estis ut habitetis ibi et dispereatis et sitis in maledictionem et in obprobrium cunctis gentibus
terrae⁹ numquid obliti estis mala patrum vestrorum et mala regum Iuda et mala uxorum eius et
mala vestra et mala uxorumstrarum quae fecerunt in terra Iuda et in regionibus Hierusalem
non sunt mundati usque ad diem hanc et non timuerunt et non ambulaverunt in lege et in praeceptis
meis quae dedi coram vobis et coram patribus vestris¹¹ ideo haec dicit Dominus exercituum Deus
Israhel ecce ego pono faciem meam in vobis in malum et disperdam omnem Iudam¹² et adsumam
reliquias Iudae qui posuerunt facies suas ut ingrederentur terram Aegypti et habitarent ibi et
consumentur omnes in terra Aegypti cadent in gladio et in fame consumentur a minimo usque ad
maximum in gladio et in fame morientur et erunt in iusiurandum et in miraculum et in maledictionem
et in obprobrium¹³ et visitabo habitatores terrae Aegypti sicut visitavi super Hierusalem in gladio
et in fame et in peste¹⁴ et non erit qui effugiat et sit residuus de reliquiis Iudaeorum qui vadunt ut
peregrinentur in terra Aegypti et revertantur in terram Iuda ad quam ipsi elevant animas suas ut
revertantur et habitent ibi non revertentur nisi qui fugerint¹⁵ responderunt autem Hieremiae omnes
viri scientes quod sacrificarent uxores eorum diis alienis et universae mulieres quarum stabat
multitudo grandis et omnis populus habitantium in terra Aegypti in Fatures dicens¹⁶ sermonem
quem locutus es ad nos in nomine Domini non audiemus ex te¹⁷ sed facientes faciemus omne
verbum quod egreditur de ore nostro ut sacrificemus Reginae caeli et libemus ei libamina sicut
fecimus nos et patres nostri reges nostri et principes nostri in urbibus Iuda et in plateis Hierusalem
et saturati sumus panibus et bene nobis erat malumque non vidimus¹⁸ ex eo autem quo cessavimus
sacrificare Reginae caeli et libare ei libamina indigemus omnibus et gladio et fame consumpti
sumus¹⁹ quod si nos sacrificamus Reginae caeli et libamus ei libamina numquid sine viris nostris
fecimus ei placentas ad colendum eam et liba libandi²⁰ et dixit Hieremias ad omnem populum
adversum viros et adversum mulieres et adversum universam plebem qui responderant ei verbum

²¹
 dicens numquid non sacrificium quod sacrificastis in civitatibus Iuda et in plateis Hierusalem
 vos et patres vestri reges vestri et principes vestri et populus terrae horum recordatus est Dominus
²²
 et ascendit super cor eius et non poterat Dominus ultra portare propter malitiam studiorum
 vestrorum et propter abominationes quas fecistis et facta est terra vestra in desolationem et in
²³
 stuporem et in maledictum eo quod non sit habitator sicut est dies haec propterea quod
 sacrificaveritis idolis et peccaveritis Domino et non audieritis vocem Domini et in lege et in
 praeceptis et in testimoniis eius non ambulaveritis idcirco evenerunt vobis mala haec sicut est dies
²⁴
 haec dixit autem Hieremias ad omnem populum et ad universas mulieres audite verbum Domini
²⁵
 omnis Iuda qui estis in terra Aegypti haec inquit Dominus exercituum Deus Israhel dicens vos
 et uxores vestrae locuti estis ore vestro et manibus vestris implestis dicentes faciamus vota nostra
 quae vovimus ut sacrificemus Reginae caeli et libemus ei libamina implestis vota vestra et opere
²⁶
 perpetrastis ea ideo audite verbum Domini omnis Iuda qui habitatis in terra Aegypti ecce ego
 iuravi in nomine meo magno ait Dominus quia nequaquam ultra nomen meum vocabitur ex ore
²⁷
 omnis viri iudaei dicentis vivit Dominus Deus in omni terra Aegypti ecce ego vigilabo super
 eos in malum et non in bonum et consumentur omnes viri Iuda qui sunt in terra Aegypti gladio et
²⁸
 fame donec penitus consumantur et qui fugerint gladium revertentur de terra Aegypti in terram
 Iuda viri pauci et scient omnes reliquiae Iuda ingredientium terram Aegypti ut habitent ibi cuius
²⁹
 sermo conpleatur meus an illorum et hoc vobis signum ait Dominus quod visitem ego super vos
³⁰
 in loco isto ut sciatis quia vere conplebuntur sermones mei contra vos in malum haec dicit
 Dominus ecce ego tradam Pharaonem Efree regem Aegypti in manu inimicorum eius et in manu
 quaerentium animam illius sicut tradidi Sedeciam regem Iuda in manu Nabuchodonosor regis
 Babylonis inimici sui et quaerentis animam eius

Chapter 45

¹
 verbum quod locutus est Hieremias propheta ad Baruch filium Neri cum scripsisset verba haec
²
 in libro de ore Hieremiae anno quarto Ioachim filii Iosiae regis Iuda dicens haec dicit Dominus
³
 Deus Israhel ad te Baruch dixisti vae misero mihi quoniam addidit Dominus dolorem dolori meo
⁴
 laboravi in gemitu meo et requiem non inveni haec dices ad eum sic dicit Dominus ecce quos
⁵
 aedificavi ego destruo et quos plantavi ego evello et universam terram hanc et tu quaeris tibi

grandia noli quaerere quia ecce ego adducam malum super omnem carnem ait Dominus et dabo tibi animam tuam in salutem in omnibus locis ad quaecumque perrexeris

Chapter 46

¹ quod factum est verbum Domini ad Hieremiam prophetam contra gentes ² ad Aegyptum adversum exercitum Pharaonis Nechao regis Aegypti qui erat iuxta flumen Eufraten in Charchamis quem percussit Nabuchodonosor rex Babylonis in quarto anno Ioachim filii Iosiae regis Iuda ³ praeparate scutum et clypeum et procedite ad bellum ⁴ iungite equos et ascendite equites state in galeis polite lanceas induite vos loriceis ⁵ quid igitur vidi ipsos pavidos et terga vertentes fortes eorum caesos fugerunt conciti nec respexerunt terror undique ait Dominus ⁶ non fugiat velox nec salvari se putet fortis ad aquilonem iuxta flumen Eufraten victi sunt et ruerunt ⁷ quis est iste qui quasi flumen ascendit et veluti fluviorum intumescunt gurgites eius ⁸ Aegyptus fluminis instar ascendet et velut flumina movebuntur fluctus eius et dicet ascendens operiam terram perdam civitatem et habitatores eius ⁹ ascendite equos et exultate in curribus et procedant fortes Aethiopia et Lybies tenentes scutum et Lydii arripientes et iacentes sagittas ¹⁰ dies autem ille Domini Dei exercituum dies ultionis ut sumat vindictam de inimicis suis devorabit gladius et saturabitur et inebriabitur sanguine eorum victima enim Domini exercituum in terra aquilonis iuxta flumen Eufraten ¹¹ ascende in Galaad et tolle resinam virgo filia Aegypti frustra multiplicas medicamina sanitas non erit tibi ¹² audierunt gentes ignominiam tuam et ululatus tuus replevit terram quia fortis inpegit in fortem ambo pariter conciderunt ¹³ verbum quod locutus est Dominus ad Hieremiam prophetam super eo quod venturus esset Nabuchodonosor rex Babylonis et percussurus terram Aegypti ¹⁴ adnuntiate Aegypto et auditum facite Magdolo et resonet in Memphis et in Taphnis dicite sta et praepara te quia devoravit gladius ea quae per circuitum tuum sunt ¹⁵ quare conputruit fortis tuus non stetit quoniam Dominus subvertit eum ¹⁶ multiplicavit ruentes ceciditque vir ad proximum suum et dicent surge et revertamur ad populum nostrum et ad terram nativitatis nostrae a facie gladii columbae ¹⁷ vocate nomen Pharaonis regis Aegypti Tumultum adduxit tempus ¹⁸ vivo ego inquit Rex Dominus exercituum nomen eius quoniam sicut Thabor in montibus et sicut Carmelus ¹⁹ in mari veniet vasa transmigrationis fac tibi habitatrix filia Aegypti quia Memphis in solitudinem

²⁰
 erit et deseretur inhabitabilis vitula eligans atque formonsa Aegyptus stimulator ab aquilone
²¹
 veniet ei mercennarii quoque eius qui versabantur in medio eius quasi vituli saginati versi sunt
 et fugerunt simul nec stare potuerunt quia dies interfectionis eorum venit super eos tempus visitationis
²²
 eorum vox eius quasi aeris sonabit quoniam cum exercitu properabunt et cum securibus venient
²³
 ei quasi ligna caedentes succiderunt saltum eius ait Dominus qui supputari non potest multiplicati
²⁴
 sunt super lucustas et non est eis numerus confusa est filia Aegypti et tradita in manu populi
²⁵
 aquilonis dixit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego visitabo super tumultum Alexandriae
 et super Pharaonem et super Aegyptum et super deos eius et super reges eius et super Pharaonem et super
²⁶
 eos qui confidunt in eo et dabo eos in manu quaerentium animam eorum et in manu
 Nabuchodonosor regis Babylonis et in manu servorum eius et post haec habitabitur sicut diebus
²⁷
 pristinis ait Dominus et tu ne timeas serve meus Iacob et ne paveas Israhel quia ecce ego salvum
 te faciam de longinquo et semen tuum de terra captivitatis suae et revertetur Iacob et quiescet et
²⁸
 prosperabitur et non erit qui exterreat eum et tu noli timere serve meus Iacob ait Dominus quia
 tecum ego sum quia consumam ego cunctas gentes ad quas eieci te te vero non consumam sed
 castigabo te in iudicio nec quasi innocenti parcam tibi

Chapter 47

¹
 quod factum est verbum Domini ad Hieremiam prophetam contra Palestinos antequam
²
 percuteret Pharaonem Gazam haec dicit Dominus ecce aquae ascendent ab aquilone et erunt quasi
 torrens inundans et operient terram et plenitudinem eius urbem et habitatores eius clamabunt homines
³
 et ululabit omnis habitator terrae ab strepitu pompae armorum et bellatorum eius a commotione
 quadrigarum eius et multitudine rotarum illius non respexerunt patres filios manibus dissolutis
⁴
 pro adventu diei in quo vastabuntur omnes Philisthim et dissipabitur Tyrus et Sidon cum omnibus
⁵
 reliquis auxiliis suis depopulatus est enim Dominus Palestinos reliquias insulae Cappadociae venit
⁶
 calvitium super Gazam conticuit Ascalon et reliquiae vallis earum usquequo concideris o mucro
⁷
 Domini usquequo non quiescis ingredere in vaginam tuam refrigerare et sile quomodo quiescet
 cum Dominus praeceperit ei adversus Ascalonem et adversus maritimas eius regiones ibique
 condixerit illi

Chapter 48

¹ ad Moab haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel vae super Nabo quoniam vastata est et
² confusa capta est Cariathaim confusa est fortis et tremuit non est ultra exultatio in Moab contra
Esebon cogitaverunt malum venite et disperdamus eam de gente ergo silens conticesces sequeturque
³ te gladius ⁴ vox clamoris de Oronaim vastitas et contritio magna contrita est Moab adnuntiate
⁵ clamorem parvulis eius per ascensum enim Luaith plorans ascendet in fletu quoniam in descensu
⁶ Oronaim hostes ululatum contritionis audierunt fugite salvate animas vestras et eritis quasi myrice
⁷ in deserto pro eo enim quod habuisti fiduciam in munitionibus tuis et in thesauris tuis tu quoque
⁸ capieris et ibit Chamos in transmigrationem sacerdotes eius et principes eius simul et veniet
praedo ad omnem urbem et urbs nulla salvabitur et peribit vallis et dissipabuntur campeustria quoniam
⁹ dixit Dominus date florem Moab quia floriens egredietur et civitates eius desertae erunt et
¹⁰ inhabitabiles maledictus qui facit opus Domini fraudulenter et maledictus qui prohibet gladium
¹¹ suum a sanguine fertilis fuit Moab ab adulescentia sua et requievit in fecibus suis nec transfusus
est de vase in vas et in transmigrationem non abiit idcirco permansit gustus eius in eo et odor eius
¹² non est inmutatus propterea ecce dies veniunt dicit Dominus et mittam ei ordinatores et stratores
¹³ laguncularum et sternerent eum et vasa eius exhaurient et lagoenas eorum conlident et confundetur
¹⁴ Moab a Chamos sicut confusa est domus Israhel a Bethel in qua habebat fiduciam quomodo
¹⁵ dicitis fortes sumus et viri robusti ad proeliandum vastata est Moab et civitates illius ascenderunt
¹⁶ et electi iuvenes eius descenderunt in occisionem ait Rex Dominus exercituum nomen ei prope
¹⁷ est interitus Moab ut veniat et malum eius velociter adcurrat nimis consolamini eum omnes qui
estis in circuitu eius et universi qui scitis nomen eius dicite quomodo confracta est virga fortis
¹⁸ baculus gloriosus descende de gloria et sede in siti habitatio filiae Dibon quoniam vastator Moab
¹⁹ ascendet ad te dissipabit munitiones tuas in via sta et prospice habitatio Aroer interroga fugientem
²⁰ et eum qui evasit dic quid accidit confusus est Moab quoniam victus est ululate et clamate
²¹ adnuntiate in Arnon quoniam vastata est Moab et iudicium venit ad terram campestram super
²² Helon et super Iaesa et super Mefath et super Dibon et super Nabo et super domum Deblathaim

23 et super Cariathaim et super Bethgamul et super Bethmaon 24 et super Carioth et super Bosra
 et super omnes civitates terrae Moab quae longe et quae prope sunt 25 abscisum est cornu Moab
 et brachium eius contritum est ait Dominus 26 inebriate eum quoniam contra Dominum erectus est
 et adlidet manum Moab in vomitu suo et erit in derisum etiam ipse 27 fuit enim in derisum tibi
 Israhel quasi inter fures repperisses eum propter verba ergo tua quae adversum illum locutus es
 captivus duceris 28 relinquit civitates et habitate in petra habitatores Moab et estote quasi columba
 nidificans in summo ore foraminis 29 audivimus superbiam Moab superbus est valde sublimitatem
 eius et arrogantiam et superbiam et altitudinem cordis illius 30 ego scio ait Dominus iactantiam
 eius et quod non sit iuxta eam virtus eius nec iuxta quod poterat conata sit facere 31 ideo super
 Moab heiulabo et ad Moab universam clamabo ad viros muri fictilis lamentantes 32 de planctu
 Iazer plorabo tibi vinea Sobema propagines tuae transierunt mare usque ad mare Iazer pervenerunt
 super messem tuam et vindemiam tuam praedo inruit 33 ablata est laetitia et exultatio de Carmelo
 et de terra Moab et vinum de torcularibus sustuli nequaquam calcator uvae solitum celeuma cantabit
 34 de clamore Esebon usque Eleale et Iaesa dederunt vocem suam a Segor usque ad Oronaim vitula
 conternante aquae quoque Namrim pessimae erunt 35 et auferam de Moab ait Dominus offerentem
 in excelsis et sacrificantem diis eius 36 propterea cor meum ad Moab quasi tibiae resonabit et cor
 meum ad viros muri fictilis dabit sonitum tibiarum quia plus fecit quam potuit idcirco perierunt
 37 omne enim caput calvitium et omnis barba rasa erit in cunctis manibus conligatio et super omne
 dorsum cilicium 38 super omnia tecta Moab et in plateis eius omnis planctus quia contrivi Moab
 sicut vas inutile ait Dominus 39 quomodo victa est et ululaverunt quomodo deiecit cervicem Moab
 et confusus est eritque Moab in derisum et in exemplum omnibus in circuitu suo 40 haec dicit
 Dominus ecce quasi aquila evolabit et extendet alas suas ad Moab 41 capta est Carioth et munitiones
 comprehensae sunt et erit cor fortium Moab in die illa sicut cor mulieris parturientis 42 et cessabit
 Moab esse populus quoniam contra Dominum gloriatus est 43 pavor et fovea et laqueus super te o
 habitator Moab ait Dominus 44 qui fugit a facie pavoris cadet in foveam et qui conscenderit de
 fovea capietur laqueo adducam enim super Moab annum visitationis eorum dicit Dominus 45 in
 umbra Esebon steterunt de laqueo fugientes quia ignis egressus est de Esebon et flamma de medio

Seon et devorabit partem Moab et verticem filiorum tumultus⁴⁶ vae tibi Moab peristi popule
 Chamos quia comprehensi sunt filii tui et filiae tuae in captivitatem⁴⁷ et convertam captivitatem
 Moab in novissimis diebus ait Dominus hucusque iudicia Moab

Chapter 49

¹ ad filios Ammon haec dicit Dominus numquid filii non sunt Israhel aut heres non est ei cur
 igitur hereditate possedit Melchom Gad et populus eius in urbibus eius habitavit² ideo ecce dies
 veniunt dicit Dominus et auditum faciam super Rabbath filiorum Ammon fremitum proelii et erit
 in tumultum dissipata filiaeque eius igni succendentur et possidebit Israhel possessores suos dicit
 Dominus³ ulula Esebon quoniam vastata est Ahi clamate filiae Rabbath accingite vos ciliciis
 plangite et circuite per sepes quia Melchom in transmigratione ducetur sacerdotes eius et principes
 eius simul⁴ quid gloriaris in vallibus defluxit vallis tua filia delicata quae confidebas in thesauris
 tuis et dicebas quis veniet ad me⁵ ecce ego inducam super te terrorem ait Dominus Deus exercituum
 ab omnibus qui sunt in circuitu tuo et dispergemini singuli a conspectu vestro nec erit qui congreget
 fugientem⁶ et post haec reverti faciam captivos filiorum Ammon ait Dominus⁷ ad Idumeam haec
 dicit Dominus exercituum numquid non est ultra sapientia in Theman periit consilium a filiis inutilis
 facta est sapientia eorum⁸ fugite terga vertite descendite in voragine habitatores Dedan quoniam
 perditionem Esau adduxi super eum tempus visitationis eius⁹ si vindemiares venissent super te
 non reliquissent racemum si fures in nocte rapuissent quod sufficeret sibi¹⁰ ego vero discoperui
 Esau revelavi abscondita eius et celari non poterit vastatum est semen eius et fratres eius et vicini
 eius et non erit¹¹ relinque pupillos tuos ego eos faciam vivere et viduae tuae in me sperabunt
¹² quia haec dicit Dominus ecce quibus non erat iudicium ut biberent calicem bibentes bibent et tu
 quasi innocens relinqueris non eris innocens sed bibens bibes¹³ quia per memet ipsum iuravi dicit
 Dominus quod in solitudinem et in obprobrium et in desertum et in maledictionem erit Bosra et
 omnes civitates eius erunt in solitudines sempiternas¹⁴ auditum audiui a Domino et legatus ad
 gentes missus est congregamini et venite contra eam et consurgamus in proelium¹⁵ ecce enim
 parvulum dedi te in gentibus contemptibilem inter homines¹⁶ arrogantia tua decepit te et superbia
 cordis tui qui habitas in cavernis petrae et adprehendere niteris altitudinem collis cum exaltaveris

quasi aquila nidum tuum inde detraham te dicit Dominus ¹⁷ et erit Idumea deserta omnis qui
transibit per eam stupebit et sibilabit super omnes plagas eius ¹⁸ sicuti subversa est Sodoma et
Gomorra et vicinae eius ait Dominus non habitabit ibi vir et non incolet eam filius hominis ¹⁹ ecce
quasi leo ascendet de superbia Iordanis ad pulchritudinem robustam quia subito currere eum faciam
ad illam et quis erit electus quem praeponam ei quis enim similis mei et quis sustinebit me et quis
est iste pastor qui resistat vultui meo ²⁰ propterea audite consilium Domini quod iniit de Edom et
cogitationes eius quas cogitavit de habitatoribus Theman si non deiecerint eos parvuli gregis nisi
dissipaverint cum eis habitaculum eorum ²¹ a voce ruinae eorum commota est terra clamor in mari
Rubro auditus est vocis eius ²² ecce quasi aquila ascendet et evolabit et expandet alas suas super
Bosram et erit cor fortium Idumeae in die illa quasi cor mulieris parturientis ²³ ad Damascus
confusa est Emath et Arfad quia auditum pessimum audierunt turbati sunt in mari sollicitudine
quiescere non potuit ²⁴ dissoluta est Damascus versa in fugam tremor adprehendit eam angustia
et dolores tenuerunt eam quasi parturientem ²⁵ quomodo dereliquerunt civitatem laudabilem urbem
laetitiae ²⁶ ideo cadent iuvenes eius in plateis eius et omnes viri proelii conticescent in die illa ait
Dominus exercituum ²⁷ et succendam ignem in muro Damasci et devorabit moenia Benadad ²⁸ ad
Cedar et ad regna Asor quae percussit Nabuchodonosor rex Babylonis haec dicit Dominus surgite
ascendite ad Cedar et vastate filios orientis ²⁹ tabernacula eorum et greges eorum capient pelles
eorum et omnia vasa eorum et camelos eorum tollent sibi et vocabunt super eos formidinem in
circuitu ³⁰ fugite abite vehementer in voraginibus sedete qui habitatis Asor ait Dominus iniit enim
contra vos Nabuchodonosor rex Babylonis consilium et cogitavit adversum vos cogitationes
³¹ consurgite et ascendite ad gentem quietam et habitantem confidenter ait Dominus non ostia non
vectes ei soli habitant ³² et erunt cameli eorum in direptionem et multitudo iumentorum in praedam
et dispergam eos in omnem ventum qui sunt adtonsi in comam et ex omni confinio eorum adducam
interitum super eos ait Dominus ³³ et erit Asor in habitaculum draconum deserta usque in aeternum
non manebit ibi vir nec incolet eam filius hominis ³⁴ quod factum est verbum Domini ad Hieremiam
prophetam adversus Aelam in principio regni Sedeciae regis Iuda dicens ³⁵ haec dicit Dominus
exercituum ecce ego confringam arcum Aelam summam fortitudinem eorum ³⁶ et inducam super
Aelam quattuor ventos a quattuor plagis caeli et ventilabo eos in omnes ventos istos et non erit gens
ad quam non perveniant profugi Aelam ³⁷ et pavere faciam Aelam coram inimicis suis et in

conspectu quaerentium animam eorum et adducam super eos malum iram furoris mei dicit Dominus
 et emittam post eos gladium donec consumam eos³⁸ et ponam solium meum in Aelam et perdam
 inde reges et principes ait Dominus³⁹ in novissimis autem diebus reverti faciam captivos Aelam
 dicit Dominus

Chapter 50

¹ verbum quod locutus est Dominus de Babylone et de terra Chaldeorum in manu Hieremiae
² prophetae adnuntiate in gentibus et auditum facite levate signum praedicate et nolite celare dicite
 capta est Babylon confusus est Bel victus est Marodach confusa sunt sculptilia eius superata sunt
³ idola eorum quoniam ascendit contra eam gens ab aquilone quae ponet terram eius in solitudinem
 et non erit qui habitet in ea ab homine usque ad pecus et moti sunt et abierunt⁴ in diebus illis et in
 tempore illo ait Dominus venient filii Israhel ipsi et filii Iuda simul ambulantes et flentes properabunt
 et Dominum Deum suum quaerent⁵ in Sion interrogabunt viam huc facies eorum venient et
 adponentur ad Dominum foedere sempiterno quod nulla oblivione delebitur⁶ grex perditus factus
 est populus meus pastores eorum seduxerunt eos feceruntque vagari in montibus de monte in collem
⁷ transierunt obliti sunt cubilis sui omnes qui invenerunt comederunt eos et hostes eorum dixerunt
 non peccavimus pro eo quod peccaverunt Domino decori iustitiae et expectationi patrum eorum
⁸ Domino recedite de medio Babylonis et de terra Chaldeorum egredimini et estote quasi hedi ante
⁹ greges quoniam ecce ego suscito et adducam in Babylonem congregationem gentium magnarum
 de terra aquilonis et praeparabuntur adversum eam et inde capietur sagitta eius quasi viri fortis
¹⁰ interfectoris non revertetur vacua et erit Chaldea in praedam omnes vastantes eam replebuntur
¹¹ ait Dominus quoniam exultatis et magna loquimini diripientes hereditatem meam quoniam effusi
¹² estis sicut vitulus super herbam et mugistis ut tauri confusa est mater vestra nimis et adaequata
¹³ pulveri quae genuit vos ecce novissima erit in gentibus deserta invia et arens ab ira Domini non
 habitabitur sed redigetur tota in solitudinem omnis qui transit per Babylonem stupebit et sibilabit
¹⁴ super universis plagis eius praeparamini contra Babylonem per circuitum omnes qui intenditis
¹⁵ arcum debellate eam non parcatis iaculis quia Domino peccavit clamate adversus eam ubique
 dedit manum ceciderunt fundamenta eius destructi sunt muri eius quoniam ultio Domini est ultionem

accipite de ea sicut fecit facite ei¹⁶ disperdite satorem de Babylone et tenentem falcem in tempore
 messis a facie gladii columbae unusquisque ad populum suum convertetur et singuli ad terram suam
 fugient¹⁷ grex dispersus Israhel leones eiecerunt eum primus comedit eum rex Assur iste novissimus
 exossavit eum Nabuchodonosor rex Babylonis¹⁸ propterea haec dicit Dominus exercituum Deus
 Israhel ecce ego visitabo regem Babylonis et terram eius sicut visitavi regem Assur¹⁹ et reducam
 Israhel ad habitaculum suum et pascetur Carmelum et Basan et in monte Ephraim et Galaad
 saturabitur anima eius²⁰ in diebus illis et in tempore illo ait Dominus quaeretur iniquitas Israhel
 et non erit et peccatum Iuda et non invenietur quoniam propitius ero eis quos reliquero²¹ super
 terram dominantium ascende et super habitatores eius visita dissipa et interfice quae post eos sunt
 ait Dominus et fac iuxta omnia quae praecepi tibi²² vox belli in terra et contritio magna²³ quomodo
 contractus est et contritus est malleus universae terrae quomodo versa est in desertum Babylon in
 gentibus²⁴ inlaqueavi te et capta es Babylon et nesciebas inventa es et adprehensa quoniam
 Dominum provocasti²⁵ aperuit Dominus thesaurum suum et protulit vasa irae suae quoniam opus
 est Domino Deo exercituum in terra Chaldeorum²⁶ venite ad eam ab extremis finibus aperite ut
 exeant qui conculcent eam tollite de via lapides et redigite in acervos et interficite eam nec sit
 quicquam reliquum²⁷ dissipate universos fortes eius descendant in occisionem vae eis quia venit
 dies eorum tempus visitationis eorum²⁸ vox fugientium et eorum qui evaserunt de terra Babylonis
 ut adnuntient in Sion ultionem Domini Dei nostri ultionem templi eius²⁹ adnuntiate in Babylonem
 plurimis omnibus qui tendunt arcum consistite adversum eam per gyrum et nullus evadat reddite
 ei secundum opus suum iuxta omnia quae fecit facite illi quia contra Dominum erecta est adversum
 Sanctum Israhel³⁰ idcirco cadent iuvenes eius in plateis eius et omnes viri bellatores eius
 conticescent in die illa ait Dominus³¹ ecce ego ad te superbe dicit Dominus Deus exercituum quia
 venit dies tuus tempus visitationis tuae³² et cadet superbus et corruet et non erit qui suscitet eum
 et succendam ignem in urbibus eius et devorabit omnia in circuitu eius³³ haec dicit Dominus
 exercituum calumniam sustinent filii Israhel et filii Iuda simul omnes qui ceperunt eos tenent nolunt
 dimittere eos³⁴ redemptor eorum Fortis Dominus exercituum nomen eius iudicio defendet causam
 eorum ut exterreat terram et commoveat habitatores Babylonis³⁵ gladius ad Chaldeos ait Dominus
 et ad habitatores Babylonis et ad principes et ad sapientes eius³⁶ gladius ad divinos eius qui stulti

³⁷
 erunt gladius ad fortes illius qui timebunt ³⁷ gladius ad equos eius et ad currus eius et ad omne
 vulgus quod est in medio eius et erunt quasi mulieres gladius ad thesauros eius qui diripientur
³⁸
 siccitas super aquas eius erit et arescent quia terra sculptilium est et in portentis gloriantur
³⁹
 propterea habitabunt dracones cum fatuis ficariis et habitabunt in ea strutiones et non habitabitur
⁴⁰
 ultra usque ad sempiternum nec extruetur usque ad generationem et generationem ⁴⁰ sicut subvertit
 Deus Sodomam et Gomorram et vicinas eius ait Dominus non habitabit ibi vir nec incolet eam
⁴¹
 filius hominis ⁴¹ ecce populus venit ab aquilone et gens magna et reges multi consurgent a finibus
⁴²
 terrae ⁴² arcum et scutum adprehendent crudeles sunt et inmisericordes vox eorum quasi mare
⁴³
 sonabit et super equos ascendent sicut vir paratus ad proelium contra te filia Babylon ⁴³ audivit
 rex Babylonis famam eorum et dissolutae sunt manus eius angustia adprehendit eum dolor quasi
⁴⁴
 parturientem ⁴⁴ ecce quasi leo ascendet de superbia Iordanis ad pulchritudinem robustam quia
 subito currere eum faciam ad illam et quis erit electus quem praeponam ei quis enim similis mei
⁴⁵
 et quis sustinebit me et quis est iste pastor qui resistat vultui meo ⁴⁵ propterea audite consilium
 Domini quod mente concepit adversum Babylonem et cogitationes eius quas cogitavit super terram
 Chaldeorum nisi detraxerint eos parvuli gregum nisi dissipatum fuerit cum ipsis habitaculum eorum
⁴⁶
 a voce captivitatis Babylonis commota est terra et clamor inter gentes auditus est

Chapter 51

¹
 haec dicit Dominus ecce ego suscitabo super Babylonem et super habitatores eius qui cor
²
 suum levaverunt contra me quasi ventum pestilentem ² et mittam in Babylonem ventilatores et
 ventilabunt eam et demolientur terram eius quoniam venerunt super eam undique in die adflictionis
³
 eius ³ non tendat qui tendit arcum suum et non ascendat loricatus nolite parcere iuvenibus eius
⁴
 interficite omnem militiam eius ⁴ et cadent interfecti in terra Chaldeorum et vulnerati in regionibus
⁵
 eius ⁵ quoniam non fuit viduatus Israhel et Iuda a Deo suo Domino exercituum terra autem eorum
⁶
 repleta est delicto a Sancto Israhel ⁶ fugite de medio Babylonis et salvet unusquisque animam suam
 nolite tacere super iniquitatem eius quoniam tempus ultionis est Domino vicissitudinem ipse retribuet
⁷
 ei ⁷ calix aureus Babylon in manu Domini inebrians omnem terram de vino eius biberunt gentes

et ideo commotae sunt ⁸ subito cecidit Babylon et contrita est ululate super eam tollite resinam ad
 dolorem eius si forte sanetur ⁹ curavimus Babylonem et non est sanata derelinquamus eam et eamus
 unusquisque in terram suam quoniam pervenit usque ad caelos iudicium eius et elevatum est usque
 ad nubes ¹⁰ protulit Dominus iustitias nostras venite et narremus in Sion opus Domini Dei nostri
¹¹ acuite sagittas implete faretras suscitavit Dominus spiritum regum Medorum et contra Babylonem
 mens eius ut perdat eam quoniam ultio Domini est ultio templi sui ¹² super muros Babylonis levate
 signum augete custodiam levate custodes praeparate insidias quia cogitavit Dominus et fecit
 quaecumque locutus est contra habitatores Babylonis ¹³ quae habitas super aquas multas locuples
 in thesauris venit finis tuus pedalis praecisionis tuae ¹⁴ iuravit Dominus exercituum per animam
 suam quoniam replebo te hominibus quasi bruchis et super te celeuma cantabitur ¹⁵ qui fecit terram
 in fortitudine sua praeparavit orbem in sapientia sua et prudentia sua extendit caelos ¹⁶ dante eo
 vocem multiplicantur aquae in caelo qui levat nubes ab extremo terrae fulgura in pluviam fecit et
 produxit ventum de thesauris suis ¹⁷ stultus factus est omnis homo ab scientia confusus est omnis
 conflator in sculptili quia mendax conflatio eius nec est spiritus in eis ¹⁸ vana sunt opera et risu
 digna in tempore visitationis suae peribunt ¹⁹ non sicut haec pars Iacob quia qui fecit omnia ipse
 est et Israhel sceptrum hereditatis eius Dominus exercituum nomen eius ²⁰ conlidis tu mihi vasa
 belli et ego conlidam in te gentes et disperdam in te regna ²¹ et conlidam in te equum et equitem
 eius et conlidam in te currum et ascensorem eius ²² et conlidam in te virum et mulierem et conlidam
 in te senem et puerum et conlidam in te iuvenem et virginem ²³ et conlidam in te pastorem et
 gregem eius et conlidam in te agricolam et iugales eius et conlidam in te duces et magistratus ²⁴ et
 reddam Babyloni et cunctis habitatoribus Chaldaee omne malum suum quod fecerunt in Sion in
 oculis vestris ait Dominus ²⁵ ecce ego ad te mons pestifer ait Dominus qui corrumpis universam
 terram et extendam manum meam super te et evolvam te de petris et dabo te in montem combustionis
²⁶ et non tollent de te lapidem in angulum et lapidem in fundamenta sed perditus in aeternum eris
 ait Dominus ²⁷ levate signum in terra clangite bucina in gentibus sanctificate super eam gentes
 adnuntiate contra illam regibus Ararat Menni et Aschenez numerate contra eam Thapsar adducite
 equum quasi bruchum aculeatum ²⁸ sanctificate contra eam gentes reges Mediae duces eius et

universos magistratus eius cunctamque terram potestatis eius²⁹ et commovebitur terra et turbabitur
quia evigilavit contra Babylonem cogitatio Domini ut ponat terram Babylonis desertam et
inhabitabilem³⁰ cessaverunt fortes Babylonis a proelio habitaverunt in praesidiis devoratum est
robur eorum et facti sunt quasi mulieres incensa sunt tabernacula eius contriti sunt vectes eius
31 currens obviam currenti veniet et nuntius obvius nuntianti ut adnuntiet regi Babylonis quia capta
est civitas eius a summo usque ad summum³² et vada praeoccupata sunt et paludes incensae sunt
igni et viri bellatores conturbati sunt³³ quia haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel filia
Babylon quasi area tempus triturae eius adhuc modicum et veniet tempus messionis eius³⁴ comedit
me devoravit me Nabuchodonosor rex Babylonis reddidit me quasi vas inane absorbit me sicut
draco replevit ventrem suum teneritudine mea et eiecit me³⁵ iniquitas adversum me et caro mea
super Babylonem dicit habitatio Sion et sanguis meus super habitatores Chaldaee dicit Hierusalem
36 propterea haec dicit Dominus ecce ego iudicabo causam tuam et ulciscar ultionem tuam et
desertum faciam mare eius et siccabo venam eius³⁷ et erit Babylon in tumulos habitatio draconum
stupor et sibilus eo quod non sit habitator³⁸ simul ut leones rugient excutient comas velut catuli
leonum³⁹ in calore eorum ponam potus eorum et inebriabo eos ut sopiantur et dormiant somnum
sempiternum et non consurgant dicit Dominus⁴⁰ deducam eos quasi agnos ad victimam quasi
arietes cum hedis⁴¹ quomodo capta est Sesach et comprehensa est inclita universae terrae quomodo
facta est in stuporem Babylon inter gentes⁴² ascendit super Babylonem mare multitudine fluctuum
eius operta est⁴³ factae sunt civitates eius in stuporem terra inhabitabilis et deserta terra in qua
nullus habitet nec transeat per eam filius hominis⁴⁴ et visitabo super Bel in Babylone et eiciam
quod absorbuerat de ore eius et non confluent ad eum ultra gentes siquidem et murus Babylonis
corrui⁴⁵ egredimini de medio eius populus meus ut salvet unusquisque animam suam ab ira furoris
Domini⁴⁶ et ne forte mollescat cor vestrum et timeatis auditum qui audietur in terra et veniet in
anno auditio et post hunc annum auditio et iniquitas in terra et dominator super dominatorem
47 propterea ecce dies veniunt et visitabo super sculptilia Babylonis et omnis terra eius confundetur
et universi interfecti eius cadent in medio eius⁴⁸ et laudabunt super Babylonem caeli et terra et
omnia quae in eis sunt quia ab aquilone venient ei praedones ait Dominus⁴⁹ et quomodo fecit

Babylon ut caderent occisi in Israhel sic de Babylone cadent occisi in universa terra ⁵⁰ qui fugistis
 gladium venite nolite stare recordamini procul Domini et Hierusalem ascendat super cor vestrum
⁵¹ confusi sumus quoniam audivimus obprobrium operuit ignominia facies nostras quia venerunt
 alieni super sanctificationem domus Domini ⁵² propterea ecce dies veniunt ait Dominus et visitabo
 super sculptilia eius et in omni terra eius mugiet vulneratus ⁵³ si ascenderit Babylon in caelum et
 firmaverit in excelso robur suum a me venient vastatores eius ait Dominus ⁵⁴ vox clamoris de
 Babylone et contritio magna de terra Chaldeorum ⁵⁵ quoniam vastavit Dominus Babylonem et
 perdidit ex ea vocem magnam et sonabunt fluctus eorum quasi aquae multae dedit sonitum vox
 eorum ⁵⁶ quia venit super eam id est super Babylonem praedo et adprehensi sunt fortes eius et
 emarcuit arcus eorum quia fortis ultor Dominus reddens retribuet ⁵⁷ et inebriabo principes eius et
 sapientes eius duces eius et magistratus eius et fortes eius et dormient somnum sempiternum et non
 expergiscentur ait Rex Dominus exercituum nomen eius ⁵⁸ haec dicit Dominus exercituum murus
 Babylonis ille latissimus suffossione suffodietur et portae eius excelsae igni comburentur et labores
 populorum ad nihilum et gentium in igne erunt et disperibunt ⁵⁹ verbum quod praecepit Hieremias
 prophetae Saraiae filio Neriae filii Maasiae cum pergeret cum Sedecia rege in Babylonem in anno
 quarto regni eius Saraias autem erat princeps prophetiae ⁶⁰ et scripsit Hieremias omne malum quod
 venturum erat super Babylonem in libro uno omnia verba haec quae scripta sunt contra Babylonem
⁶¹ et dixit Hieremias ad Saraiam cum veneris Babylonem et videris et legeris omnia verba haec
⁶² dices Domine tu locutus es contra locum istum ut disperderes eum ne sit qui in eo habitet ab
 homine usque ad pecus et ut sit perpetua solitudo ⁶³ cumque conpleveris legere librum istum ligabis
 ad eum lapidem et proicies illum in medio Eufraten ⁶⁴ et dices sic submergetur Babylon et non
 consurget a facie adflictionis quam ego adduco super eam et dissolventur hucusque verba Hieremiae

Chapter 52

¹ filius viginti et unius anni Sedecias cum regnare coepisset et undecim annis regnavit in
 Hierusalem et nomen matris eius Amithal filia Hieremiae de Lobna ² et fecit malum in oculis
 Domini iuxta omnia quae fecerat Ioachim ³ quoniam furor Domini erat in Hierusalem et in Iuda

usquequo proiceret eos a facie sua et recessit Sedecias a rege Babylonis⁴ factum est autem in anno
 nono regni eius in mense decimo decima mensis venit Nabuchodonosor rex Babylonis ipse et omnis
 exercitus eius adversum Hierusalem et obsederunt eam et aedificaverunt contra eam munitiones in
 circuitu⁵ et fuit civitas obsessa usque ad undecimum annum regis Sedeciae⁶ mense autem quarto
 nona mensis obtinuit fames in civitate et non erant alimenta populo terrae⁷ et disrupta est civitas
 et omnes viri bellatores fugerunt et exierunt de civitate nocte per viam portae quae est inter duos
 muros et ducit ad hortum regis Chaldeis obsidentibus urbem in gyro et abierunt per viam quae ducit
 in heremum⁸ persecutus est autem exercitus Chaldeorum regem et adprehenderunt Sedeciam in
 deserto quod est iuxta Hiericho et omnis comitatus eius diffugit ab eo⁹ cumque comprehendissent
 regem adduxerunt eum ad regem Babylonis in Reblatha quae est in terra Emath et locutus est ad
 eum iudicia¹⁰ et iugulavit rex Babylonis filios Sedeciae in oculis eius sed et omnes principes Iudae
 occidit in Reblatha¹¹ et oculos Sedeciae eruit et vinxit eum conpedibus et adduxit eum rex Babylonis
 in Babylonem et posuit eum in domo carceris usque ad diem mortis eius¹² in mense autem quinto
 decima mensis ipse est annus nonusdecimus Nabuchodonosor regis Babylonis venit Nabuzardan
 princeps militiae qui stabat coram rege Babylonis in Hierusalem¹³ et incendit domum Domini et
 domum regis et omnes domos Hierusalem et omnem domum magnam igne conbusit¹⁴ et totum
 murum Hierusalem per circuitum destruxit cunctus exercitus Chaldeorum qui erat cum magistro
 militiae¹⁵ de pauperibus autem populi et de reliquo vulgo quod remanserat in civitate et de perfugis
 qui transfugerant ad regem Babylonis et ceteros de multitudine transtulit Nabuzardan princeps
 militiae¹⁶ de pauperibus vero terrae reliquit Nabuzardan princeps militiae in vinitores et in agricolas
¹⁷ columnas quoque aereas quae erant in domo Domini et bases et mare aereum quod erat in domo
 Domini confregerunt Chaldei et tulerunt omne aes eorum in Babylonem¹⁸ et lebetas et creagras
 et psalteria et fialas et mortariola et omnia vasa aerea quae in ministerio fuerant tulerunt¹⁹ et
 hydrias et thymiamateria et urceos et pelves et candelabra et mortaria et cyatos quotquot aurea
 aurea et quotquot argentea argentea tulit magister militiae²⁰ columnas duas et mare unum vitulos
 duodecim aereos qui erant sub basibus quas fecerat rex Salomon in domo Domini non erat pondus
 aeris omnium vasorum horum²¹ de columnis autem decem et octo cubiti altitudinis erant in columna
 una et funiculus duodecim cubitorum circuibat eam porro grossitudo eius quattuor digitorum et
 intrinsecus cava erat²² et capitella super utramque aerea altitudo capitelli unius quinque cubitorum
 et retiacula et mala granata²³ nonaginta sex dependentia omnia mala granata centum retiaculis

²⁴
 circumdabantur et tulit magister militiae Saraïam sacerdotem primum et Sophoniam sacerdotem
²⁵
 secundum et tres custodes vestibuli et de civitate tulit eunuchum unum qui erat praepositus super
 viros bellatores et septem viros de his qui videbant faciem regis qui inventi sunt in civitate et scribam
 principem militum qui probabat tirones et sexaginta viros de populo terrae qui inventi sunt in medio
²⁶
 civitatis tulit autem eos Nabuzardan magister militiae et duxit eos ad regem Babylonis in Reblatha
²⁷
 et percussit eos rex Babylonis et interfecit eos in Reblatha in terra Emath et translatus est Iuda
²⁸
 de terra sua iste est populus quem transtulit Nabuchodonosor in anno septimo Iudaeos tria milia
²⁹
 et viginti tres in anno octavodecimo Nabuchodonosor de Hierusalem animas octingentas triginta
³⁰
 duas in anno vicesimo tertio Nabuchodonosor transtulit Nabuzardan magister militiae Iudaeorum
³¹
 animas septingentas quadraginta quinque omnes ergo animae quattuor milia sescentae et factum
 est in tricesimo septimo anno transmigrationis Ioachim regis Iudae duodecimo mense vicesima
 quinta mensis elevavit Evilmerodach rex Babylonis ipso anno regni sui caput Ioachim regis Iudae
³²
 et eduxit eum de domo carceris et locutus est cum eo bona et posuit thronum eius super thronos
³³
 regum qui erant post se in Babylone et mutavit vestimenta carceris eius et comedebat panem
 coram eo semper cunctis diebus vitae suae

Lamentations

Chapter 1

¹
 ALEPH quomodo sedit sola civitas plena populo facta est quasi vidua domina gentium princeps
²
 provinciarum facta est sub tributo BETH plorans ploravit in nocte et lacrimae eius in maxillis
 eius non est qui consoletur eam ex omnibus caris eius omnes amici eius spreverunt eam et facti
³
 sunt ei inimici GIMEL migravit Iuda propter afflictionem et multitudinem servitutis habitavit
 inter gentes nec invenit requiem omnes persecutores eius adprehenderunt eam inter angustias
⁴
 DELETH viae Sion lugent eo quod non sint qui veniant ad sollemnitatem omnes portae eius
⁵
 destructae sacerdotes eius gementes virgines eius squalidae et ipsa oppressa amaritudine HE facti
 sunt hostes eius in capite inimici illius locupletati sunt quia Dominus locutus est super eam propter
⁶
 multitudinem iniquitatum eius parvuli eius ducti sunt captivi ante faciem tribulantis VAV et

egressus est a filia Sion omnis decor eius facti sunt principes eius velut arietes non invenientes
pascuam et abierunt absque fortitudine ante faciem subsequentis ⁷ ZAI recordata est Hierusalem
dierum adflictionis suae et praevaricationis omnium desiderabilium suorum quae habuerat a diebus
antiquis cum caderet populus eius in manu hostili et non esset auxiliator viderunt eam hostes et
deriserunt sabbata eius ⁸ HETH peccatum peccavit Hierusalem propterea instabilis facta est omnes
qui glorificabant eam spreverunt illam quia viderunt ignominiam eius ipsa autem gemens et conversa
retrorsum ⁹ TETH sordes eius in pedibus eius nec recordata est finis sui deposita est vehementer
non habens consolatorem vide Domine adflictionem meam quoniam erectus est inimicus ¹⁰ IOTH
manum suam misit hostis ad omnia desiderabilia eius quia vidit gentes ingressas sanctuarium suum
de quibus praeceperas ne intrarent in ecclesiam tuam ¹¹ CAPH omnis populus eius gemens et
quaerens panem dederunt pretiosa quaeque pro cibo ad refocilandam animam vide Domine considera
quoniam facta sum vilis ¹² LAMED o vos omnes qui transitis per viam adtendite et videte si est
dolor sicut dolor meus quoniam vindemiavit me ut locutus est Dominus in die irae furoris sui
¹³ MEM de excelso misit ignem in ossibus meis et erudivit me expandit rete pedibus meis convertit
me retrorsum posuit me desolatam tota die maerore confectam ¹⁴ NUN vigilavit iugum iniquitatum
mearum in manu eius convolutae sunt et inpositae collo meo infirmata est virtus mea dedit me
Dominus in manu de qua non potero surgere ¹⁵ SAMECH abstulit omnes magnificos meos Dominus
de medio mei vocavit adversum me tempus ut contereret electos meos torcular calcavit Dominus
virgini filiae Iuda ¹⁶ AIN idcirco ego plorans et oculus meus deducens aquam quia longe factus
est a me consolator convertens animam meam facti sunt filii mei perditionem quoniam invaluit inimicus
¹⁷ FE expandit Sion manus suas non est qui consoletur eam mandavit Dominus adversum Iacob in
circuitu eius hostes eius facta est Hierusalem quasi polluta menstruis inter eos ¹⁸ SADE iustus est
Dominus quia os eius ad iracundiam provocavi audite obsecro universi populi et videte dolorem
meum virgines meae et iuvenes mei abierunt in captivitatem ¹⁹ CAPH vocavi amicos meos et ipsi
deceperunt me sacerdotes mei et senes mei in urbe consumpti sunt quia quaesierunt cibum sibi ut
refocilarent animam suam ²⁰ RES vide Domine quoniam tribulor venter meus conturbatus est
subversum est cor meum in memet ipsa quoniam amaritudine plena sum foris interfecit gladius et
domi mors similis est ²¹ SEN audierunt quia ingemisco ego et non est qui consoletur me omnes
inimici mei audierunt malum meum laetati sunt quoniam tu fecisti adduxisti diem consolationis et
fient similes mei ²² THAU ingreditur omne malum eorum coram te et devindemia eos sicut
vindemiasti me propter omnes iniquitates meas multi enim gemitus mei et cor meum maerens

Chapter 2

¹
 ALEPH quomodo obtexit caligine in furore suo Dominus filiam Sion proiecit de caelo terram
 inclitam Israhel et non recordatus est scabilli pedum suorum in die furoris sui ² BETH praecipitavit
 Dominus nec pepercit omnia speciosa Iacob destruxit in furore suo munitiones virginis Iuda deiecit
 in terram polluit regnum et principes eius ³ GIMEL confregit in ira furoris omne cornu Israhel
 avertit retrorsum dexteram suam a facie inimici et succendit in Iacob quasi ignem flammae devorantis
 in gyro ⁴ DELETH tetendit arcum suum quasi inimicus firmavit dexteram suam quasi hostis et
 occidit omne quod pulchrum erat visu in tabernaculo filiae Sion effudit quasi ignem indignationem
 suam ⁵ HE factus est Dominus velut inimicus praecipitavit Israhel praecipitavit omnia moenia eius
 dissipavit munitiones eius et replevit in filia Iuda humiliatum et humiliatam ⁶ VAV et dissipavit
 quasi hortum tentorium suum demolitus est tabernaculum suum oblivioni tradidit Dominus in Sion
 festivitatem et sabbatum et obprobrio in indignatione furoris sui regem et sacerdotem ⁷ ZAI reppulit
 Dominus altare suum maledixit sanctificationi suae tradidit in manu inimici muros turrium eius
 vocem dederunt in domo Domini sicut in die sollemni ⁸ HETH cogitavit Dominus dissipare murum
 filiae Sion tetendit funiculum suum et non avertit manum suam a perditione luxitque antemurale
 et murus pariter dissipatus est ⁹ TETH defixae sunt in terra portae eius perdidit et contrivit vectes
 eius regem eius et principes eius in gentibus non est lex et prophetae eius non invenerunt visionem
 a Domino ¹⁰ IOTH sederunt in terra conticuerunt senes filiae Sion consperserunt cinere capita sua
 accincti sunt ciliciis abiecerunt in terra capita sua virgines Hierusalem ¹¹ CAPH defecerunt prae
 lacrimis oculi mei conturbata sunt viscera mea effusum est in terra iecur meum super contritione
 filiae populi mei cum deficeret parvulus et lactans in plateis oppidi ¹² LAMED matribus suis
 dixerunt ubi est triticum et vinum cum deficerent quasi vulnerati in plateis civitatis cum exhalarent
 animas suas in sinu matrum suarum ¹³ MEM cui conparabo te vel cui adsimilabo te filia Hierusalem
 cui exaequabo te et consolabor te virgo filia Sion magna enim velut mare contritio tua quis medebitur
 tui ¹⁴ NUN prophetae tui viderunt tibi falsa et stulta nec aperiebant iniquitatem tuam ut te ad
 paenitentiam provocarent viderunt autem tibi adsumptiones falsas et eiectiones ¹⁵ SAMECH
 plauserunt super te manibus omnes transeuntes per viam sibilaverunt et moverunt caput suum super
 filiam Hierusalem haecine est urbs dicentes perfecti decoris gaudium universae terrae ¹⁶ FE
 aperuerunt super te os suum omnes inimici tui sibilaverunt et fremuerunt dentibus dixerunt
 devoravimus en ista est dies quam expectabamus invenimus vidimus ¹⁷ AIN fecit Dominus quae

cogitavit conplevit sermonem suum quem praeceperat a diebus antiquis destruxit et non pepercit
 et laetificavit super te inimicum et exaltavit cornu hostium tuorum ¹⁸ SADE clamavit cor eorum
 ad Dominum super muros filiae Sion deduc quasi torrentem lacrimas per diem et per noctem non
 des requiem tibi neque taceat pupilla oculi tui ¹⁹ COPH consurge lauda in nocte in principio
 vigiliarum effunde sicut aqua cor tuum ante conspectum Domini leva ad eum manus tuas pro anima
 parvulorum tuorum qui defecerunt in fame in capite omnium conpetorum ²⁰ RES vide Domine et
 considera quem vindemiaveris ita ergone comedent mulieres fructum suum parvulos ad mensuram
 palmae si occidetur in sanctuario Domini sacerdos et propheta ²¹ SEN iacuerunt in terra foris puer
 et senex virgines meae et iuvenes mei ceciderunt in gladio interfecisti in die furoris tui percussisti
 nec misertus es ²² THAU vocasti quasi ad diem sollemnem qui terrerent me de circuitu et non fuit
 in die furoris Domini qui effugeret et relinqueretur quos educavi et enutrivim inimicus meus consumpsit
 eos

Chapter 3

¹ ALEPH ego vir videns paupertatem meam in virga indignationis eius ² ALEPH me minavit
 et adduxit in tenebris et non in lucem ³ ALEPH tantum in me vertit et convertit manum suam tota
 die ⁴ BETH vetustam fecit pellem meam et carnem meam contrivit ossa mea ⁵ BETH aedificavit
 in gyro meo et circumdedit me felle et labore ⁶ BETH in tenebrosis conlocavit me quasi mortuos
 sempiternos ⁷ GIMEL circumaedificavit adversum me ut non egrediar adgravavit conpedem meam
⁸ GIMEL sed et cum clamavero et rogavero exclusit orationem meam ⁹ GIMEL conclusit vias meas
 lapidibus quadris semitas meas subvertit ¹⁰ DELETH ursus insidians factus est mihi leo in
 absconditis ¹¹ DELETH semitas meas subvertit et confregit me posuit me desolatam ¹² DELETH
 tetendit arcum suum et posuit me quasi signum ad sagittam ¹³ HE misit in renibus meis filias
 faretrae suae ¹⁴ HE factus sum in derisu omni populo meo canticum eorum tota die ¹⁵ HE replevit
 me amaritudinibus inebriavit me absinthio ¹⁶ VAV et fregit ad numerum dentes meos cibavit me
 cinere ¹⁷ VAV et repulsa est anima mea oblitus sum bonorum ¹⁸ VAV et dixi periit finis meus et
 spes mea a Domino ¹⁹ ZAI recordare paupertatis et transgressionis meae absinthii et fellis ²⁰ ZAI

memoria memor ero et tabescet in me anima mea ²¹ ZAI hoc recolens in corde meo ideo sperabo
²² HETH misericordiae Domini quia non sumus consumpti quia non defecerunt miserationes eius
²³ HETH novae diluculo multa est fides tua ²⁴ HETH pars mea Dominus dixit anima mea propterea
 expectabo eum ²⁵ TETH bonus est Dominus sperantibus in eum animae quaerenti illum ²⁶ TETH
 bonum est praestolari cum silentio salutare Domini ²⁷ TETH bonum est viro cum portaverit iugum
 ab adolescentia sua ²⁸ IOTH sedebit solitarius et tacebit quia levavit super se ²⁹ IOTH ponet in
 pulvere os suum si forte sit spes ³⁰ IOTH dabit percutienti se maxillam saturabitur obprobriis
³¹ CAPH quia non repellet in sempiternum Dominus ³² CAPH quia si abiecit et miserebitur
 secundum multitudinem misericordiarum suarum ³³ CAPH non enim humiliavit ex corde suo et
 abiecit filios hominis ³⁴ LAMED ut contereret sub pedibus suis omnes vinctos terrae ³⁵ LAMED
 ut declinaret iudicium viri in conspectu vultus Altissimi ³⁶ LAMED ut perverteret hominem in
 iudicio suo Dominus ignoravit ³⁷ MEM quis est iste qui dixit ut fieret Domino non iubente ³⁸ MEM
 ex ore Altissimi non egredientur nec mala nec bona ³⁹ MEM quid murmuravit homo vivens vir
 pro peccatis suis ⁴⁰ NUN scrutemur vias nostras et quaeramus et revertamur ad Dominum ⁴¹ NUN
 levemus corda nostra cum manibus ad Dominum in caelos ⁴² NUN nos inique egimus et ad
 iracundiam provocavimus idcirco tu inexorabilis es ⁴³ SAMECH operuisti in furore et percussisti
 nos occidisti nec pepercisti ⁴⁴ SAMECH opposuisti nubem tibi ne transeat oratio ⁴⁵ SAMECH
 eradicationem et abiectionem posuisti me in medio populorum ⁴⁶ FE aperuerunt super nos os suum
 omnes inimici ⁴⁷ FE formido et laqueus facta est nobis vaticinatio et contritio ⁴⁸ FE divisiones
 aquarum deduxit oculus meus in contritione filiae populi mei ⁴⁹ AIN oculus meus adflictus est nec
 tacuit eo quod non esset requies ⁵⁰ AIN donec respiceret et videret Dominus de caelis ⁵¹ AIN
 oculus meus depraedatus est animam meam in cunctis filiabus urbis meae ⁵² SADE venatione
 ceperunt me quasi avem inimici mei gratis ⁵³ SADE lapsa est in lacu vita mea et posuerunt lapidem
 super me ⁵⁴ SADE inundaverunt aquae super caput meum dixi perii ⁵⁵ CAPH invocavi nomen
 tuum Domine de lacis novissimis ⁵⁶ CAPH vocem meam audisti ne avertas aurem tuam a singultu

⁵⁷ meo et clamoribus ⁵⁸ CAPH adpropinquasti in die quando invocavi te dixisti ne timeas ⁵⁹ RES
⁶⁰ iudicasti Domine causam animae meae redemptor vitae meae ⁶¹ RES vidisti Domine iniquitatem
⁶² adversum me iudica iudicium meum ⁶³ RES vidisti omnem furorem universas cogitationes eorum
⁶⁴ adversum me ⁶⁵ SEN audisti obprobria eorum Domine omnes cogitationes eorum adversum me
⁶⁶ SEN labia insurgentium mihi et meditationes eorum adversum me tota die ⁶⁷ SEN sessionem
⁶⁸ eorum et resurrectionem eorum vide ego sum psalmus eorum ⁶⁹ THAU reddes eis vicem Domine
⁷⁰ iuxta opera manuum suarum ⁷¹ THAU dabis eis scutum cordis laborem tuum ⁷² THAU persequeris
 in furore et conteres eos sub caelis Domine

Chapter 4

¹ ALEPH quomodo obscuratum est aurum mutatus est color optimus dispersi sunt lapides
² sanctuarii in capite omnium platearum ³ BETH filii Sion incliti et amicti auro primo quomodo
⁴ reputati sunt in vasa testea opus manuum figuli ⁵ GIMEL sed et lamiae nudaverunt mammam
⁶ lactaverunt catulos suos filia populi mei crudelis quasi strutio in deserto ⁷ DELETH adhesit lingua
⁸ lactantis ad palatum eius in siti parvuli petierunt panem et non erat qui frangeret eis ⁹ HE qui
¹⁰ vescebantur voluptuose interierunt in viis qui nutriebantur in croceis amplexati sunt stercora ¹¹ VAV
¹² et maior effecta est iniquitas filiae populi mei peccato Sodomorum quae subversa est in momento
¹³ et non ceperunt in ea manus ¹⁴ ZAI candidiores nazarei eius nive nitidiores lacte rubicundiores ebore
¹⁵ antiquo sapphyro pulchriores ¹⁶ HETH denigrata est super carbones facies eorum et non sunt cogniti
¹⁷ in plateis adhesit cutis eorum ossibus aruit et facta est quasi lignum ¹⁸ TETH melius fuit occisis
¹⁹ gladio quam interfectis fame quoniam isti extabuerunt consumpti ab sterilitate terrae ²⁰ IOTH
²¹ manus mulierum misericordium coxerunt filios suos facti sunt cibus earum in contritione filiae
²² populi mei ²³ CAPH conplevit Dominus furorem suum effudit iram indignationis suae et succendit
²⁴ ignem in Sion et devoravit fundamenta eius ²⁵ LAMED non crediderunt reges terrae et universi
²⁶ habitatores orbis quoniam ingrederetur hostis et inimicus per portas Hierusalem ²⁷ MEM propter
 peccata prophetarum eius iniquitates sacerdotum eius qui effuderunt in medio eius sanguinem

¹⁴
 iustorum NUN erraverunt caeci in plateis polluti sunt sanguine cumque non possent tenuerunt
¹⁵
 lacinias suas SAMECH recedite polluti clamaverunt eis recedite abite nolite tangere iurgati
¹⁶
 quippe sunt et commoti dixerunt inter gentes non addet ultra ut habitet in eis FE facies Domini
 divisit eos non addet ut respiciat eos facies sacerdotum non erubuerunt neque senum miserti sunt
¹⁷
 AIN cum adhuc subsisteremus defecerunt oculi nostri ad auxilium nostrum vanum cum
¹⁸
 respiceremus adtenti ad gentem quae salvare non poterat SADE lubricaverunt vestigia nostra
 in itinere platearum nostrarum adpropinquavit finis noster completi sunt dies nostri quia venit finis
¹⁹
 noster COPH velociores fuerunt persecutores nostri aquilis caeli super montes persecuti sunt
²⁰
 nos in deserto insidiati sunt nobis RES spiritus oris nostri christus dominus captus est in peccatis
²¹
 nostris cui diximus in umbra tua vivemus in gentibus SEN gaude et laetare filia Edom quae
²²
 habitas in terra Hus ad te quoque perveniet calix inebriaberis atque nudaberis THAU completa
 est iniquitas tua filia Sion non addet ultra ut transmigret te visitavit iniquitatem tuam filia Edom
 discoperuit peccata tua

Chapter 5

¹
 recordare Domine quid acciderit nobis intueri et respice obprobrium nostrum ²
 hereditas
 nostra versa est ad alienos domus nostrae ad extraneos ³
 pupilli facti sumus absque patre matres
 nostrae quasi viduae ⁴
 aquam nostram pecunia bibimus ligna nostra pretio comparavimus ⁵
 cervicibus
 minabamur lassissimis non dabatur requies ⁶
 Aegypto dedimus manum et Assyriis ut saturaremur pane
⁷
 patres nostri peccaverunt et non sunt et nos iniquitates eorum portavimus ⁸
 servi dominati sunt
 nostri non fuit qui redimeret de manu eorum ⁹
 in animabus nostris adferebamus panem nobis a
 facie gladii in deserto ¹⁰
 pellis nostra quasi clibanus exusta est a facie tempestatum famis ¹¹
 mulieres
 in Sion humiliaverunt virgines in civitatibus Iuda ¹²
 principes manu suspensi sunt facies senum
 non erubuerunt ¹³
 adolescentibus inpudice abusi sunt et pueri in ligno corruerunt ¹⁴
 senes de portis
 defecerunt iuvenes de choro psallentium ¹⁵
 defecit gaudium cordis nostri versus est in luctu chorus
 noster ¹⁶
 cecidit corona capitis nostri vae nobis quia peccavimus ¹⁷
 propterea maestum factum est

cor nostrum ideo contenebrati sunt oculi nostri¹⁸ propter montem Sion quia disperiit vulpes
 ambulaverunt in eo¹⁹ tu autem Domine in aeternum permanebis solium tuum in generatione et
 generatione²⁰ quare in perpetuum oblivisceris nostri derelinques nos in longitudinem dierum
²¹ converte nos Domine ad te et convertemur innova dies nostros sicut a principio

Ezekiel

Chapter 1

¹ et factum est in tricesimo anno in quarto mense in quinta mensis cum essem in medio
 captivorum iuxta fluvium Chobar aperti sunt caeli et vidi visiones Dei² in quinta mensis ipse est
 annus quintus transmigrationis regis Ioachin³ factum est verbum Domini ad Hiezecihel filium
 Buzi sacerdotem in terra Chaldeorum secus flumen Chobar et facta est super eum ibi manus Domini
⁴ et vidi et ecce ventus turbinis veniebat ab aquilone et nubes magna et ignis involvens et splendor
 in circuitu eius et de medio eius quasi species electri id est de medio ignis⁵ et ex medio eorum
 similitudo quattuor animalium et hic aspectus eorum similitudo hominis in eis⁶ et quattuor facies
 uni et quattuor pinnae uni⁷ et pedes eorum pedes recti et planta pedis eorum quasi planta pedis
 vituli et scintillae quasi aspectus aeris candentis⁸ et manus hominis sub pinnis eorum in quattuor
 partibus et facies et pinnae per quattuor partes habebant⁹ iunctaeque erant pinnae eorum alterius
 ad alterum non revertebantur cum incederent sed unumquodque ante faciem suam gradiebatur
¹⁰ similitudo autem vultus eorum facies hominis et facies leonis a dextris ipsorum quattuor facies
 autem bovis a sinistris ipsorum quattuor et facies aquilae ipsorum quattuor¹¹ et facies eorum et
 pinnae eorum extentae desuper duae pinnae singulorum iungebantur et duae tegebant corpora eorum
¹² et unumquodque coram facie sua ambulabat ubi erat impetus spiritus illuc gradiebantur nec
 revertebantur cum ambularent¹³ et similitudo animalium aspectus eorum quasi carbonum ignis
 ardentium et quasi aspectus lampadarum haec erat visio discurrens in medio animalium splendor
 ignis et de igne fulgor egrediens¹⁴ et animalia ibant et revertebantur in similitudinem fulguris

¹⁵
 coruscantis cumque aspicerem animalia apparuit rota una super terram iuxta animalia habens
¹⁶
 quattuor facies et aspectus rotarum et opus earum quasi visio maris et una similitudo ipsarum
¹⁷
 quattuor et aspectus earum et opera quasi sit rota in medio rotae per quattuor partes earum euntes
¹⁸
 ibant et non revertebantur cum ambularent statura quoque erat rotis et altitudo et horribilis
¹⁹
 aspectus et totum corpus plenum oculis in circuitu ipsarum quattuor cumque ambularent animalia
 ambulabant pariter et rotae iuxta ea et cum elevarentur animalia de terra elevabantur simul et rotae
²⁰
 quocumque ibat spiritus illuc eunte spiritu et rotae pariter levabantur sequentes eum spiritus enim
²¹
 vitae erat in rotis cum euntibus ibant et cum stantibus stabant et cum elevatis a terra pariter
²²
 elevabantur et rotae sequentes ea quia spiritus vitae erat in rotis et similitudo super caput
²³
 animalium firmamenti quasi aspectus cristalli horribilis et extenti super capita eorum desuper sub
 firmamento autem pinnae eorum rectae alterius ad alterum unumquodque duabus alis velabat corpus
²⁴
 suum et alterum similiter velabatur et audiebam sonum alarum quasi sonum aquarum multarum
 quasi sonum sublimis Dei cum ambularent quasi sonus erat multitudinis ut sonus castrorum cumque
²⁵
 starent dimittebantur pinnae eorum nam cum fieret vox supra firmamentum quod erat super
²⁶
 caput eorum stabant et submittebant alas suas et super firmamentum quod erat imminens capiti
 eorum quasi aspectus lapidis sapphyri similitudo throni et super similitudinem throni similitudo
²⁷
 quasi aspectus hominis desuper et vidi quasi speciem electri velut aspectum ignis intrinsecus
 eius per circuitum a lumbis eius et desuper et a lumbis eius usque deorsum vidi quasi speciem ignis
²⁸
 splendentis in circuitu velut aspectum arcus cum fuerit in nube in die pluviae hic erat aspectus
 splendoris per gyrum

Chapter 2

¹
 haec visio similitudinis gloriae Domini et vidi et cecidi in faciem meam et audivi vocem
²
 loquentis et dixit ad me fili hominis sta supra pedes tuos et loquar tecum et ingressus est in me
³
 spiritus postquam locutus est mihi et statuit me supra pedes meos et audivi loquentem ad me et
 dicentem fili hominis mitto ego te ad filios Israhel ad gentes apostatrices quae recesserunt a me
⁴
 patres eorum praevaricati sunt pactum meum usque ad diem hanc et filii dura facie et indomabili

corde sunt ad quos ego mitto te et dices ad eos haec dicit Dominus Deus ⁵ si forte vel ipsi audiant
 et si forte quiescant quoniam domus exasperans est et scient quia propheta fuerit in medio eorum
⁶ tu ergo fili hominis ne timeas eos neque sermones eorum metuas quoniam increduli et subversores
 sunt tecum et cum scorpionibus habitas verba eorum ne timeas et vultus eorum ne formides quia
 domus exasperans est ⁷ loqueris ergo verba mea ad eos si forte audiant et quiescant quoniam
⁸ irritatores sunt tu autem fili hominis audi quaecumque loquor ad te et noli esse exasperans sicut
⁹ domus exasperatrix est aperi os tuum et comede quaecumque ego do tibi et vidi et ecce manus
 missa ad me in qua erat involutus liber et expandit illum coram me qui erat scriptus intus et foris
 et scriptae erant in eo lamentationes et carmen et vae

Chapter 3

¹ et dixit ad me fili hominis quodcumque inveneris comede comede volumen istud et vadens
 loquere ad filios Israhel ² et aperui os meum et cibavit me volumine illo ³ et dixit ad me fili hominis
 venter tuus comedet et viscera tua conplebuntur volumine isto quod ego do tibi et comedi illud et
 factum est in ore meo sicut mel dulce ⁴ et dixit ad me fili hominis vade ad domum Israhel et loqueris
 verba mea ad eos ⁵ non enim ad populum profundi sermonis et ignotae linguae tu mitteris ad domum
 Israhel ⁶ neque ad populos multos profundi sermonis et ignotae linguae quorum non possis audire
 sermones et si ad illos mittereris ipsi audirent te ⁷ domus autem Israhel nolent audire te quia nolunt
 audire me omnis quippe domus Israhel adtrita fronte est et duro corde ⁸ ecce dedi faciem tuam
⁹ valentiolem faciebus eorum et frontem tuam duriolem frontibus eorum ut adamantem et ut silicem
¹⁰ dedi faciem tuam ne timeas eos neque metuas a facie eorum quia domus exasperans est et dixit
 ad me fili hominis omnes sermones meos quos loquor ad te adsume in corde tuo et auribus tuis
¹¹ audi et vade ingredi ad transmigrationem ad filios populi tui et loqueris ad eos et dices eis
 haec dicit Dominus Deus si forte audiant et quiescant ¹² et adsumpsit me spiritus et audivi post
¹³ me vocem commotionis magnae benedicta gloria Domini de loco suo et vocem alarum animalium
 percutientium alteram ad alteram et vocem rotarum sequentium animalia et vocem commotionis
¹⁴ magnae spiritus quoque levavit me et adsumpsit me et abii amarus in indignatione spiritus mei

manus enim Domini erat mecum confortans me ¹⁵ et veni ad transmigrationem acervum novarum
 frugum ad eos qui habitabant iuxta flumen Chobar et sedi ubi illi sedebant et mansi ibi septem
 diebus maerens in medio eorum ¹⁶ cum autem pertransissent septem dies factum est verbum Domini
 ad me dicens ¹⁷ fili hominis speculatorem dedi te domui Israhel et audies de ore meo verbum et
 adnuntiabis eis ex me ¹⁸ si dicente me ad impium morte morieris non adnuntiaveris ei neque locutus
 fueris ut avertatur a via sua impia et vivat ipse impius in iniquitate sua morietur sanguinem autem
 eius de manu tua requiram ¹⁹ si autem tu adnuntiaveris impio et ille non fuerit conversus ab impietate
 sua et via sua impia ipse quidem in iniquitate sua morietur tu autem animam tuam liberasti ²⁰ sed
 et si conversus iustus a iustitia sua fecerit iniquitatem ponam offendiculum coram eo ipse morietur
 quia non adnuntiasti ei in peccato suo morietur et non erunt in memoria iustitiae eius quas fecit
 sanguinem vero eius de manu tua requiram ²¹ si autem tu adnuntiaveris iusto ut non peccet iustus
 et ille non peccaverit vivens vivet quia adnuntiasti ei et tu animam tuam liberasti ²² et facta est
 super me manus Domini et dixit ad me surgens egredere in campum et ibi loquar tecum ²³ et
 surgens egressus sum in campum et ecce ibi gloria Domini stabat quasi gloria quam vidi iuxta
 fluvium Chobar et cecidi in faciem meam ²⁴ et ingressus est in me spiritus et statuit me super pedes
 meos et locutus est mihi et dixit ad me ingredere et includere in medio domus tuae ²⁵ et tu fili
 hominis ecce data sunt super te vincula et ligabunt te in eis et non egredieris in medio eorum ²⁶ et
 linguam tuam adherescere faciam palato tuo et eris mutus nec quasi vir obiurgans quia domus
 exasperans est ²⁷ cum autem locutus fuero tibi aperiam os tuum et dices ad eos haec dicit Dominus
 Deus qui audit audiat et qui quiescit quiescat quia domus exasperans est

Chapter 4

¹ et tu fili hominis sume tibi laterem et pones eum coram te et describes in eo civitatem
² Hierusalem et ordinabis adversus eam obsidionem et aedificabis munitiones et conportabis aggerem
³ et dabis contra eam castra et pones arietes in gyro et tu sume tibi sartaginem ferream et pones
 eam murum ferreum inter te et inter civitatem et obfirmabis faciem tuam ad eam et erit in obsidionem
⁴ et circumdabis eam signum est domui Israhel et tu dormies super latus tuum sinistrum et pones
 iniquitates domus Israhel super eo numero dierum quibus dormies super illud et adsumes iniquitatem

⁵
 eorum ego autem dedi tibi annos iniquitatis eorum numero dierum trecentos et nonaginta dies et
⁶
 portabis iniquitatem domus Israhel et cum conpleveris haec dormies super latus tuum dextrum
 secundo et adsumes iniquitatem domus Iuda quadraginta diebus diem pro anno diem inquam pro
⁷
 anno dedi tibi et ad obsidionem Hierusalem convertes faciem tuam et brachium tuum erit exertum
⁸
 et prophetabis adversus eam ecce circumdedi te vinculis et non te convertes a latere tuo in latus
⁹
 aliud donec conpleas dies obsidionis tuae et tu sume tibi frumentum et hordeum et fabam et lentem
 et milium et viciam et mittes ea in vas unum et facies tibi panes numero dierum quibus dormies
¹⁰
 super latus tuum trecentis et nonaginta diebus comedes illud cibus autem tuus quo vesceris erit
¹¹
 in pondere viginti stateres in die a tempore usque ad tempus comedes illud et aquam in mensura
¹²
 bibes sextam partem hin a tempore usque ad tempus bibes illud et quasi subcinericium hordiacium
¹³
 comedes illud et stercore quod egredietur de homine operies illud in oculis eorum et dixit
¹⁴
 Dominus sic comedent filii Israhel panem suum pollutum inter gentes ad quas eiciam eos et dixi
 ha ha ha Domine Deus ecce anima mea non est polluta et morticinum et laceratum a bestiis non
¹⁵
 comedi ab infantia mea usque nunc et non est ingressa os meum omnis caro immunda et dixit
¹⁶
 ad me ecce dedi tibi fimum boum pro stercore humanis et facies panem tuum in eo et dixit
 ad me fili hominis ecce ego conteram baculum panis in Hierusalem et comedent panem in pondere
¹⁷
 et in sollicitudine et aquam in mensura et in angustia bibent ut deficientibus pane et aqua corruat
 unusquisque ad fratrem suum et contabescant in iniquitatibus suis

Chapter 5

¹
 et tu fili hominis sume tibi gladium acutum radentem pilos adsumes eum et duces per caput
 tuum et per barbam tuam et adsumes tibi stateram ponderis et divides eos ² tertiam partem igni
 combures in medio civitatis iuxta completionem dierum obsidionis et adsumens tertiam partem
 concides gladio in circuitu eius tertiam vero aliam disperges in ventum et gladium nudabo post eos
³
 et sumes inde parvum numerum et ligabis eos in summitate pallii tui ⁴ et ex eis rursum tolles et
⁵
 proicies in medio ignis et combures eos igni ex eo egredietur ignis in omnem domum Israhel haec
⁶
 dicit Dominus Deus ista est Hierusalem in medio gentium posui eam et in circuitu eius terras et

contempsit iudicia mea ut plus esset impia quam gentes et praecepta mea ultra quam terrae quae
in circuitu eius sunt iudicia enim mea proiecerunt et in praeceptis meis non ambulaverunt ⁷ idcirco
haec dicit Dominus Deus quia superastis gentes quae in circuitu vestro sunt in praeceptis meis non
ambulastis et iudicia mea non fecistis et iuxta iudicia gentium quae in circuitu vestro sunt non estis
operati ⁸ ideo haec dicit Dominus Deus ecce ego ad te et ipse ego faciam in medio tui iudicia in
oculis gentium ⁹ et faciam in te quae non feci et quibus similia ultra non faciam propter omnes
abominationes tuas ¹⁰ ideo patres comedent filios in medio tui et filii comedent patres suos et
faciam in te iudicia et ventilabo universas reliquias tuas in omnem ventum ¹¹ idcirco vivo ego dicit
Dominus Deus nisi pro eo quod sanctum meum violasti in omnibus offensionibus tuis et in omnibus
abominationibus tuis ego quoque confringam et non parcet oculus meus et non miserebor ¹² tertia
tui pars peste morietur et fame consumetur in medio tui et tertia tui pars gladio cadet in circuitu
tuo tertiam vero partem tuam in omnem ventum dispergam et gladium evaginabo post eos ¹³ et
conpleam furorem meum et requiescere faciam indignationem meam in eis et consolabor et scient
quia ego Dominus locutus sum in zelo meo cum implevero indignationem meam in eis ¹⁴ et dabo
te in desertum et in obprobrium in gentibus quae in circuitu tuo sunt in conspectu omnis praetereuntis
¹⁵ et eris obprobrium et blasphemia exemplum et stupor in gentibus quae in circuitu tuo sunt cum
fecero in te iudicia in furore et in indignatione et in increpationibus irae ¹⁶ ego Dominus locutus
sum quando misero sagittas famis pessimas in eos quae erunt mortiferae et quas mittam ut disperdam
¹⁷ vos et famem congregabo super vos et conteram vobis baculum panis et inmittam in vos famem
et bestias pessimas usque ad internicionem et pestilentia et sanguis transibunt per te et gladium
inducam super te ego Dominus locutus sum

Chapter 6

¹ et factus est sermo Domini ad me dicens ² fili hominis pone faciem tuam ad montes Israhel
³ et prophetabis ad eos et dices montes Israhel audite verbum Domini Dei haec dicit Dominus Deus
montibus et collibus rupibus et vallibus ecce ego inducam super vos gladium et disperdam excelsa
⁴ vestra et demoliar aras vestras et confringentur simulacra vestra et deiciam interfectos vestros
⁵ ante idola vestra et dabo cadavera filiorum Israhel ante faciem simulacrorum vestrorum et
⁶ dispergam ossa vestra circum aras vestras in omnibus habitationibus vestris urbes desertae erunt

et excelsa demolientur et dissipabuntur et interibunt arae vestrae et confringentur et cessabunt idola
 vestra et conterentur delubra vestra et delebuntur opera vestra ⁷ et cadet interfectus in medio vestri
 et scietis quoniam ego Dominus ⁸ et relinquam in vobis eos qui fugerint gladium in gentibus cum
⁹ dispersero vos in terris et recordabuntur mei liberati vestri in gentibus ad quas captivi ducti sunt
 quia contrivi cor eorum fornicans et recedens a me et oculos eorum fornicantes post idola sua et
 displicebunt sibi super malis quae fecerunt in universis abominationibus suis ¹⁰ et scient quia
 ego Dominus non frustra locutus sum ut facerem eis malum hoc ¹¹ haec dicit Dominus Deus percutite
 manu tua et adlide pedem tuum et dic eheu ad omnes abominationes malorum domus Israhel qui
¹² gladio fame peste ruituri sunt qui longe est peste morietur qui autem prope gladio corruet et qui
¹³ relictus fuerit et obsessus fame morietur et compleam indignationem meam in eis et scietis quia
 ego Dominus cum fuerint interfecti vestri in medio idolorum vestrorum in circuitu ararumstrarum
 in omni colle excelso in cunctis summitatibus montium et subtus omne lignum nemorosum et subtus
¹⁴ universam quercum frondosam locum ubi accenderunt tura redolentia universis idolis suis et
 extendam manum meam super eos et faciam terram desolatam et destitutam a deserto Deblatha in
 omnibus habitationibus eorum et scient quia ego Dominus

Chapter 7

¹ et factus est sermo Domini ad me dicens ² et tu fili hominis haec dicit Dominus Deus terrae
 Israhel finis venit finis super quattuor plagas terrae ³ nunc finis super te et emittam furorem meum
 in te et iudicabo te iuxta vias tuas et ponam contra te omnes abominationes tuas ⁴ et non parces
 oculus meus super te et non miserebor sed vias tuas ponam super te et abominationes tuae in medio
⁵ tui erunt et scietis quia ego Dominus haec dicit Dominus Deus afflictio una afflictio ecce venit
⁶ finis venit venit finis evigilavit adversum te ecce venit ⁷ venit contractio super te qui habitas in
⁸ terra venit tempus prope est dies occisionis et non gloriae montium nunc de propinquo effundam
 iram meam super te et compleam furorem meum in te et iudicabo te iuxta vias tuas et inponam tibi
⁹ omnia scelera tua et non parces oculus meus neque miserebor sed vias tuas inponam tibi et
 abominationes tuae in medio tui erunt et scietis quia ego sum Dominus percutiens ¹⁰ ecce dies ecce
 venit egressa est contractio floruit virga germinavit superbia ¹¹ iniquitas surrexit in virga impietatis

non ex eis et non ex populo neque ex sonitu eorum et non erit requies in eis ¹² venit tempus
 adpropinquavit dies qui emit non laetetur et qui vendit non lugeat quia ira super omnem populum
¹³
 eius quia qui vendit ad id quod vendidit non revertetur et adhuc in viventibus vita eorum visio
 enim ad omnem multitudinem eius non regredietur et vir in iniquitate vitae suae non confortabitur
¹⁴
 canite tuba praeparentur omnes et non est qui vadat ad proelium ira enim mea super universum
¹⁵
 populum eius gladius foris pestis et fames intrinsecus qui in agro est gladio morietur et qui in
 civitate pestilentia et fame devorabuntur ¹⁶ et salvabuntur qui fugerint ex eis et erunt in montibus
¹⁷
 quasi columbae convallium omnes trepidi unusquisque in iniquitate sua omnes manus dissolventur
¹⁸
 et omnia genua fluent aquis et accingent se ciliciis et operiet eos formido et in omni facie confusio
¹⁹
 et in universis capitibus eorum calvitium argentum eorum foris proicietur et aurum eorum in
 sterquilinum erit argentum eorum et aurum eorum non valebit liberare eos in die furoris Domini
 animam suam non saturabunt et ventres eorum non implebuntur quia scandalum iniquitatis eorum
²⁰
 factum est et ornamentum monilium suorum in superbiam posuerunt et imagines abominationum
²¹
 suarum et simulacrorum fecerunt ex eo propter hoc dedi eis illud in immunditiam et dabo illud
²²
 in manus alienorum ad diripiendum et impiis terrae in praedam et contaminabunt illud et avertam
 faciem meam ab eis et violabunt arcanum meum et introibunt in illud emissarii et contaminabunt
²³
 illud fac conclusionem quoniam terra plena est iudicio sanguinum et civitas plena iniquitate
²⁴
 et adducam pessimos de gentibus et possidebunt domos eorum et quiescere faciam superbiam
²⁵
 potentium et possidebunt sanctuaria eorum angustia superveniente requirent pacem et non erit
²⁶
 conturbatio super conturbationem veniet et auditus super auditum et quaerent visionem de
²⁷
 propheta et lex peribit a sacerdote et consilium a senioribus rex lugebit et princeps induetur
 maerore et manus populi terrae conturbabuntur secundum viam eorum faciam eis et secundum
 iudicia eorum iudicabo eos et scient quia ego Dominus

Chapter 8

¹
 et factum est in anno sexto in sexto mense in quinta mensis ego sedebam in domo mea et senes
²
 Iuda sedebant coram me et cecidit super me ibi manus Domini Dei et vidi et ecce similitudo quasi

aspectus ignis ab aspectu lumborum eius et deorsum ignis et a lumbis eius et sursum quasi aspectus
 splendoris ut visio electri ³ et emissa similitudo manus adprehendit me in circinno capitis mei et
 elevavit me spiritus inter terram et caelum et adduxit in Hierusalem in visione Dei iuxta ostium
 interius quod respiciebat aquilonem ubi erat statutum idolum zeli ad provocandam aemulationem
⁴ et ecce ibi gloria Dei Israhel secundum visionem quam videram in campo ⁵ et dixit ad me fili
 hominis leva oculos tuos ad viam aquilonis et levavi oculos meos ad viam aquilonis et ecce ab
 aquilone portae altaris idolum zeli in ipso introitu ⁶ et dixit ad me fili hominis putasne vides tu
 quid isti faciant abominationes magnas quas domus Israhel facit hic ut procul recedam a sanctuario
 meo et adhuc conversus videbis abominationes maiores ⁷ et introduxit me ad ostium atrii et vidi
 et ecce foramen unum in pariete ⁸ et dixit ad me fili hominis fode parietem et cum perfodissem
 parietem apparuit ostium unum ⁹ et dixit ad me ingredi et vide abominationes pessimas quas isti
 faciunt hic ¹⁰ et ingressus vidi et ecce omnis similitudo reptilium et animalium abominatio et
 universa idola domus Israhel depicta erant in pariete in circuitu per totum ¹¹ et septuaginta viri de
 senioribus domus Israhel et Hiezonias filius Saphan stabat in medio eorum stantium ante picturas
 et unusquisque habebat turibulum in manu sua et vapor nebulae de ture consurgebat ¹² et dixit ad
 me certe vides fili hominis quae seniores domus Israhel faciunt in tenebris unusquisque in abscondito
 cubiculi sui dicunt enim non videt Dominus nos dereliquit Dominus terram ¹³ et dixit ad me adhuc
 conversus videbis abominationes maiores quas isti faciunt ¹⁴ et introduxit me per ostium portae
 domus Domini quod respiciebat ad aquilonem et ecce ibi mulieres sedebant plangentes Adonidem
¹⁵ et dixit ad me certe vidisti fili hominis adhuc conversus videbis abominationes maiores his ¹⁶ et
 introduxit me in atrium domus Domini interius et ecce in ostio templi Domini inter vestibulum et
 altare quasi viginti quinque viri dorsa habentes contra templum Domini et facies ad orientem et
 adorabant ad ortum solis ¹⁷ et dixit ad me certe vidisti fili hominis numquid leve est hoc domui
 Iuda ut facerent abominationes istas quas fecerunt hic quia replentes terram iniquitate conversi sunt
 ad inritandum me et ecce adplicant ramum ad nares suas ¹⁸ ergo et ego faciam in furore non parceret
 oculus meus nec miserebor et cum clamaverint ad aures meas voce magna non exaudiam eos

Chapter 9

¹ et clamavit in auribus meis voce magna dicens adpropinquaverunt visitationes urbis et
² unusquisque vas interfectionis habet in manu sua et ecce sex viri veniebant de via portae superioris
 quae respicit ad aquilonem et uniuscuiusque vas interitus in manu eius vir quoque unus in medio
 eorum vestitus lineis et atramentarium scriptoris ad renes eius et ingressi sunt et steterunt iuxta
³ altare aereum et gloria Domini Israhel adsumpta est de cherub quae erat super eum ad limen
 domus et vocavit virum qui indutus erat lineis et atramentarium scriptoris habebat in lumbis suis
⁴ et dixit Dominus ad eum transi per mediam civitatem in medio Hierusalem et signa thau super
 frontes virorum gementium et dolentium super cunctis abominationibus quae fiunt in medio eius
⁵ et illis dixit audiente me transite per civitatem sequentes eum et percutite non parcat oculus vester
⁶ neque misereamini senem adulescentulum et virginem parvulum et mulieres interficite usque ad
 internicionem omnem autem super quem videritis thau ne occidatis et a sanctuario meo incipite
⁷ coeperunt ergo a viris senioribus qui erant ante faciem domus et dixit ad eos contaminate domum
⁸ et implete atria interfectis egredimini et egressi sunt et percutiebant eos qui erant in civitate et
 caede completa remansi ego ruique super faciem meam et clamans aio heu heu heu Domine Deus
⁹ ergone disperdes omnes reliquias Israhel effundens furorem tuum super Hierusalem et dixit ad
 me iniquitas domus Israhel et Iuda magna est nimis valde et repleta est terra sanguinibus et civitas
¹⁰ repleta est aversione dixerunt enim dereliquit Dominus terram et Dominus non videt igitur et
¹¹ meus non parcat oculus neque miserebor viam eorum super caput eorum reddam et ecce vir qui
 indutus erat lineis qui habebat atramentarium in dorso suo respondit verbum dicens feci sicut
 praecepisti mihi

Chapter 10

¹ et vidi et ecce in firmamento quod erat super caput cherubin quasi lapis sapphyrus quasi species
² similitudinis solii apparuit super ea et dixit ad virum qui indutus erat lineis et ait ingredi in
 medio rotarum quae sunt subtus cherub et imple manum tuam prunis ignis quae sunt inter cherubin
³ et effunde super civitatem ingressusque est in conspectu meo cherubin autem stabant a dextris
⁴ domus cum ingrederetur vir et nubes implevit atrium interius et elevata est gloria Domini desuper
 cherub ad limen domus et repleta est domus nube et atrium repletum est splendore gloriae Domini
⁵ et sonitus alarum cherubin audiebatur usque ad atrium exterius quasi vox Dei omnipotentis loquentis

⁶ cumque praecepisset viro qui indutus erat lineis dicens sume ignem de medio rotarum quae sunt
⁷ inter cherubin ingressus ille stetit iuxta rotam et extendit cherub manum de medio cherubin ad
 ignem qui erat inter cherubin et sumpsit et dedit in manus eius qui indutus erat lineis qui accipiens
⁸ egressus est et apparuit in cherubin similitudo manus hominis subtus pinnae eorum ⁹ et vidi et
 ecce quattuor rotae iuxta cherubin rota una iuxta cherub unum et rota alia iuxta cherub unum species
¹⁰ autem erat rotarum quasi visio lapidis chrysoliti et aspectus earum similitudo una quattuor quasi
¹¹ sit rota in medio rotae cumque ambularent in quattuor partes gradiebantur non revertebantur
 ambulantes sed ad locum ad quem ire declinabat quae prima erat sequebantur et ceterae nec
¹² convertebantur et omne corpus earum et colla et manus et pinnae et circuli plena erant oculis in
¹³ circuitu quattuor rotarum et rotas istas vocavit volubiles audiente me ¹⁴ quattuor autem facies
 habebat unum facies una facies cherub et facies secunda facies hominis et in tertio facies leonis et
¹⁵ in quarto facies aquilae et elevata sunt cherubin ipsum est animal quod videram iuxta flumen
¹⁶ Chobar cumque ambularent cherubin ibant pariter et rotae iuxta ea et cum levarent cherubin
¹⁷ alas suas ut exaltarentur de terra non residebant rotae sed et ipsae iuxta erant stantibus illis
¹⁸ stabant et cum elevatis elevabantur spiritus enim vitae erat in eis et egressa est gloria Domini a
¹⁹ limine templi et stetit super cherubin et elevantia cherubin alas suas exaltata sunt a terra coram
 me et illis egredientibus rotae quoque subsecutae sunt et stetit in introitu portae domus Domini
²⁰ orientalis et gloria Dei Israhel erat super ea ipsum est animal quod vidi subter Deum Israhel
²¹ iuxta fluvium Chobar et intellexi quia cherubin essent quattuor per quattuor vultus uni et quattuor
²² alae uni et similitudo manus hominis sub alis eorum et similitudo vultuum eorum ipsi vultus
 quos videram iuxta fluvium Chobar et intuitus eorum et impetus singulorum ante faciem suam
 ingredi

Chapter 11

¹ et elevavit me spiritus et introduxit me ad portam domus Domini orientalem quae respicit solis
 ortum et ecce in introitu portae viginti quinque viri et vidi in medio eorum Hiezoniam filium Azur
² et Pheltiam filium Banaiae principes populi dixitque ad me fili hominis hii viri qui cogitant

iniquitatem et tractant consilium pessimum in urbe ista³ dicentes nonne dudum aedificatae sunt
 domus haec est lebes nos autem carnes⁴ idcirco vaticinare de eis vaticinare fili hominis⁵ et inruit
 in me spiritus Domini et dixit ad me loquere haec dicit Dominus sic locuti estis domus Israhel et
 cogitationes cordis vestri ego novi⁶ plurimos occidistis in urbe hac et implestis vias eius interfectis
 propterea haec dicit Dominus Deus interfecti vestri quos posuistis in medio eius hii sunt carnes⁷
 et haec est lebes et educam vos de medio eius⁸ gladium metuistis et gladium inducam super vos
 ait Dominus Deus⁹ et eiciam vos de medio eius daboque vos in manu hostium et faciam in vobis
 iudicia¹⁰ gladio cadetis in finibus Israhel iudicabo vos et scietis quia ego Dominus¹¹ haec non
 erit vobis in lebetem et vos non eritis in medio eius in carnes in finibus Israhel iudicabo vos¹² et
 scietis quia ego Dominus qui in praeceptis meis non ambulastis et iudicia mea non fecistis sed iuxta
 iudicia gentium quae in circuitu vestro sunt estis operati¹³ et factum est cum prophetarem Pheltias
 filius Banaiae mortuus est et cecidi in faciem meam clamans voce magna et dixi heu heu heu
 Domine Deus consummationem tu facis reliquiarum Israhel¹⁴ et factum est verbum Domini ad
 me dicens¹⁵ fili hominis fratres tui fratres tui viri propinqui tui et omnis domus Israhel universi
 quibus dixerunt habitatores Hierusalem longe recedite a Domino nobis data est terra in possessionem
 propterea haec dicit Dominus Deus quia longe feci eos in gentibus et quia dispersi eos in terris
 ero eis in sanctificationem modicam in terris ad quas venerunt¹⁷ propterea loquere haec dicit
 Dominus Deus congregabo vos de populis et adunabo de terris in quibus dispersi estis daboque
 vobis humum Israhel¹⁸ et ingredientur illuc et auferent omnes offensiones cunctasque abominationes
 eius de illa¹⁹ et dabo eis cor unum et spiritum novum tribuam in visceribus eorum et auferam cor
 lapideum de carne eorum et dabo eis cor carneum²⁰ ut in praeceptis meis ambulent et iudicia mea
 custodiant faciantque ea et sint mihi in populum et ego sim eis in Deum²¹ quorum cor post
 offendicula et abominationes suas ambulat horum viam in capite suo ponam dicit Dominus Deus
 et elevaverunt cherubin alas suas et rotae cum eis et gloria Dei Israhel erat super ea²³ et ascendit
 gloria Domini de medio civitatis stetitque super montem qui est ad orientem urbis²⁴ et spiritus
 levavit me adduxitque in Chaldeam ad transmigrationem in visione in spiritu Dei et sublata est a
 me visio quam videram²⁵ et locutus sum ad transmigrationem omnia verba Domini quae ostenderat
 mihi

Chapter 12

¹ et factus est sermo Domini ad me dicens ² fili hominis in medio domus exasperantis tu habitas qui oculos habent ad videndum et non vident et aures ad audiendum et non audiunt quia domus exasperans est ³ tu ergo fili hominis fac tibi vasa transmigrationis et transmigrabis per diem coram eis transmigrabis autem de loco tuo ad locum alterum in conspectu eorum si forte aspiciant quia domus exasperans est ⁴ et efferes foras vasa tua quasi vasa transmigrantis per diem in conspectu eorum tu autem egredieris vespere coram eis sicut egreditur migrans ⁵ ante oculos eorum perfodi tibi parietem et egredieris per eum ⁶ in conspectu eorum in umeris portaberis in caligine effereris faciem tuam velabis et non videbis terram quia portentum dedi te domui Israhel ⁷ feci ergo sicut praeceperat mihi vasa mea protuli quasi vasa transmigrantis per diem et vespere perfodi mihi parietem manu in caligine egressus sum et in umeris portatus in conspectu eorum ⁸ et factus est sermo Domini ad me mane dicens ⁹ fili hominis numquid non dixerunt ad te domus Israhel domus exasperans quid tu facis ¹⁰ dic ad eos haec dicit Dominus Deus super ducem onus istud qui est in Hierusalem et super omnem domum Israhel quae est in medio eorum ¹¹ dic ego portentum vestrum quomodo feci sic fiet illis in transmigrationem et captivitatem ibunt ¹² et dux qui est in medio eorum in umeris portabitur in caligine egredietur parietem perfodient ut educant eum facies eius operietur ut non videat oculo terram ¹³ et extendam rete meum super illum et capietur in sagena mea et adducam eum in Babylonem in terram Chaldeorum et ipsam non videbit ibique morietur ¹⁴ et omnes qui circa eum sunt praesidium eius et agmina eius dispergam in omnem ventum et gladium evaginabo post eos ¹⁵ et scient quia ego Dominus quando dispersero illos in gentibus et disseminavero eos in terris ¹⁶ et relinquam ex eis viros paucos a gladio et fame et pestilentia ut narrent omnia scelera eorum in gentibus ad quas ingredientur et scient quia ego Dominus ¹⁷ et factus est sermo Domini ad me dicens ¹⁸ fili hominis panem tuum in conturbatione comede sed et aquam tuam in festinatione et maerore bibe ¹⁹ et dices ad populum terrae haec dicit Dominus Deus ad eos qui habitant in Hierusalem in terra Israhel panem suum in sollicitudine comedent et aquam suam in desolatione bibent ut desoletur terra a multitudine sua propter iniquitatem omnium qui habitant in ea ²⁰ et civitates quae nunc habitantur desolatae erunt terraque deserta et scietis quia

²¹ ego Dominus et factus est sermo Domini ad me dicens ²² fili hominis quod est proverbium istud
²³ vobis in terra Israhel dicentium in longum differentur dies et peribit omnis visio ideo dic ad eos
 haec dicit Dominus Deus quiescere faciam proverbium istud neque vulgo dicetur ultra in Israhel
²⁴ et loquere ad eos quod adpropinquaverint dies et sermo omnis visionis non enim erit ultra omnis
²⁵ visio cassa neque divinatio ambigua in medio filiorum Israhel quia ego Dominus loquar
 quodcumque locutus fuero verbum et fiet non prolongabitur amplius sed in diebus vestris domus
²⁶ exasperans loquar verbum et faciam illud dicit Dominus Deus et factus est sermo Domini ad
²⁷ me dicens fili hominis ecce domus Israhel dicentium visio quam hic videt in dies multos et in
²⁸ tempora longa iste prophetat propterea dic ad eos haec dicit Dominus Deus non prolongabitur
 ultra omnis sermo meus verbum quod locutus fuero complebitur dicit Dominus Deus

Chapter 13

¹ et factus est sermo Domini ad me dicens ² fili hominis vaticinare ad prophetas Israhel qui
 prophetant et dices prophetantibus de corde suo audite verbum Domini ³ haec dicit Dominus Deus
⁴ vae prophetis insipientibus qui sequuntur spiritum suum et nihil vident quasi vulpes in desertis
⁵ prophetae tui Israhel erant non ascendistis ex adverso neque opposuistis murum pro domo Israhel
⁶ ut staretis in proelio in die Domini vident vana et divinant mendacium dicentes ait Dominus cum
⁷ Dominus non miserit eos et perseveraverunt confirmare sermonem numquid non visionem cassam
 vidistis et divinationem mendacem locuti estis et dicitis ait Dominus cum ego non sim locutus
⁸ propterea haec dicit Dominus Deus quia locuti estis vana et vidistis mendacium ideo ecce ego ad
⁹ vos ait Dominus Deus et erit manus mea super prophetas qui vident vana et divinant mendacium
 in concilio populi mei non erunt et in scriptura domus Israhel non scribentur nec in terra Israhel
¹⁰ ingredientur et scietis quia ego Dominus Deus eo quod deceperint populum meum dicentes pax
¹¹ et non est pax et ipse aedificabat parietem illi autem liniebant eum luto absque paleis dic ad eos
 qui liniunt absque temperatura quod casurus sit erit enim imber inundans et dabo lapides praegrandes
¹² desuper inruentes et ventum procellae dissipantem siquidem ecce cecidit paries numquid non
¹³ dicetur vobis ubi est litura quam levistis propterea haec dicit Dominus Deus et erumpere faciam

spiritum tempestatum in indignatione mea et imber inundans in furore meo erit et lapides grandes
¹⁴
 in ira in consummationem et destruam parietem quem levistis absque temperamento et adaequabo
 eum terrae et revelabitur fundamentum eius et cadet et consumetur in medio eius et scietis quia ego
¹⁵
 sum Dominus et conplebo indignationem meam in parietem et in his qui linunt eum absque
¹⁶
 temperamento dicamque vobis non est paries et non sunt qui linunt eum prophetae Israhel qui
¹⁷
 prophetant ad Hierusalem et vident ei visionem pacis et non est pax ait Dominus Deus et tu fili
 hominis pone faciem tuam contra filias populi tui quae prophetant de corde suo et vaticinare super
¹⁸
 eas et dic haec ait Dominus Deus vae quae consuunt pulvillos sub omni cubito manus et faciunt
 cervicalia sub capite universae aetatis ad capiendas animas cum caperent animas populi mei
¹⁹
 vivificabant animas eorum et violabant me ad populum meum propter pugillum hordei et fragmen
 panis ut interficerent animas quae non moriuntur et vivificarent animas quae non vivunt mentientes
²⁰
 populo meo credenti mendaciis propter hoc haec dicit Dominus Deus ecce ego ad pulvillos
 vestros quibus vos capitis animas volantes et dirumpam eos de brachiis vestris et dimittam animas
²¹
 quas vos capitis animas ad volandum et dirumpam cervicalia vestra et liberabo populum meum
 de manu vestra neque erunt ultra in manibus vestris ad praedandum et scietis quia ego Dominus
²²
 pro eo quod maerere fecistis cor iusti mendaciter quem ego non contristavi et confortastis manus
²³
 impii ut non reverteretur a via sua mala et viveret propterea vana non videbitis et divinationes
 non divinabitis amplius et eruam populum meum de manu vestra et scietis quoniam ego Dominus

Chapter 14

¹
 et venerunt ad me viri seniorum Israhel et sederunt coram me ² et factus est sermo Domini ad
³
 me dicens fili hominis viri isti posuerunt inmunditias suas in cordibus suis et scandalum iniquitatis
⁴
 suae statuerunt contra faciem suam numquid interrogatus respondebo eis propter hoc loquere eis
 et dices ad eos haec dicit Dominus Deus homo homo de domo Israhel qui posuerit inmunditias suas
 in corde suo et scandalum iniquitatis suae statuerit contra faciem suam et venerit ad prophetam
⁵
 interrogans per eum me ego Dominus respondebo ei in multitudine inmunditiarum suarum ut
⁶
 capiatur domus Israhel in corde suo quo recesserunt a me in cunctis idolis suis propterea dic ad
 domum Israhel haec dicit Dominus Deus convertimini et recedite ab idolis vestris et ab universis
⁷
 contaminationibus vestris avertite facies vestras quia homo homo de domo Israhel et de proselytis

quicumque advena fuerit in Israhel si alienatus fuerit a me et posuerit idola sua in corde suo et
 scandalum iniquitatis suae statuerit contra faciem suam et venerit ad prophetam ut interroget per
 eum me ego Dominus respondebo ei per me ⁸ et ponam faciem meam super hominem illum et
 faciam eum in exemplum et in proverbium et disperdam eum de medio populi mei et scietis quia
 ego Dominus ⁹ et propheta cum erraverit et locutus fuerit verbum ego Dominus decepi prophetam
 illum et extendam manum meam super eum et delebo eum de medio populi mei Israhel ¹⁰ et
 portabunt iniquitatem suam iuxta iniquitatem interrogantis sic iniquitas prophetae erit ¹¹ ut non
 erret ultra domus Israhel a me neque polluat in universis praevaricationibus suis sed sit mihi in
 populum et ego sim eis in Deum ait Dominus exercituum ¹² et factus est sermo Domini ad me
 dicens ¹³ fili hominis terra cum peccaverit mihi ut praevaricaretur praevaricans extendam manum
 meam super eam et conteram virgam panis eius et inmittam in eam famem et interficiam de ea
 hominem et iumentum ¹⁴ et si fuerint tres viri isti in medio eius Noe Danihel et Iob ipsi iustitia
 sua liberabunt animas suas ait Dominus exercituum ¹⁵ quod si et bestias pessimas induxero super
 terram ut vastem eam et fuerit invia eo quod non sit pertransiens propter bestias ¹⁶ tres viri isti qui
 fuerint in ea vivo ego dicit Dominus Deus quia nec filios nec filias liberabunt sed ipsi soli
 liberabuntur terra autem desolabitur ¹⁷ vel si gladium induxero super terram illam et dixero gladio
 transi per terram et interfecero de ea hominem et iumentum ¹⁸ et tres viri isti fuerint in medio eius
 vivo ego dicit Dominus Deus non liberabunt filios neque filias sed ipsi soli liberabuntur ¹⁹ si autem
 et pestilentiam inmisero super terram illam et effudero indignationem meam super eam in sanguine
 ut auferam ex ea hominem et iumentum ²⁰ et Noe et Danihel et Iob fuerint in medio eius vivo ego
 dicit Dominus Deus quia filium et filiam non liberabunt sed ipsi iustitia sua liberabunt animas suas
²¹ quoniam haec dicit Dominus Deus quod si et quattuor iudicia mea pessima gladium et famem
 et bestias malas et pestilentiam misero in Hierusalem ut interficiam de ea hominem et pecus ²² tamen
 relinquetur in ea salvatio educentium filios et filias ecce ipsi egredientur ad vos et videbitis viam
 eorum et adinventiones eorum et consolabimini super malo quod induxi in Hierusalem in omnibus
 quae inportavi super eam ²³ et consolabuntur vos cum videritis viam eorum et adinventiones eorum
 et cognoscetis quod non frustra fecerim omnia quae feci in ea ait Dominus Deus

Chapter 15

¹ et factus est sermo Domini ad me dicens ² fili hominis quid fiet ligno vitis ex omnibus lignis
³ nemorum quae sunt inter ligna silvarum numquid tolletur de ea lignum ut fiat opus aut fabricabitur
⁴ de ea paxillus ut dependeat in eo quodcumque vas ecce igni datum est in escam utramque partem
⁵ eius consumpsit ignis et medietas eius redacta est in favillam numquid utile erit ad opus etiam
cum esset integrum non erat aptum ad opus quanto magis cum ignis illud devoraverit et conbuserit
⁶ nihil ex eo fiet operis propterea haec dicit Dominus Deus quomodo lignum vitis inter ligna
⁷ silvarum quod dedi igni ad devorandum sic tradidi habitatores Hierusalem et ponam faciem meam
in eos de igne egredientur et ignis consumet eos et scietis quia ego Dominus cum posuero faciem
⁸ meam in eos et dederō terram inviam et desolatam eo quod praevaricatores extiterint dicit Dominus
Deus

Chapter 16

¹ et factus est sermo Domini ad me dicens ² fili hominis notas fac Hierusalem abominationes
³ suas et dices haec dicit Dominus Deus Hierusalem radix tua et generatio tua de terra chananea
⁴ pater tuus Amorreus et mater tua Cethaea et quando nata es in die ortus tui non est praecisus
⁵ umbilicus tuus et in aqua non es lota in salutem nec sale salita nec involuta pannis non pepercit
super te oculus ut facerem tibi unum de his miseratus tui sed proiecta es super faciem terrae in
⁶ abiectioe animae tuae in die qua nata es transiens autem per te vidi te conculcari in sanguine
⁷ tuo et dixi tibi cum esses in sanguine tuo vive dixi inquam tibi in sanguine tuo vive multiplicatam
quasi germen agri dedi te et multiplicata es et grandis effecta et ingressa es et pervenisti ad mundum
⁸ muliebrem ubera tua intumuerunt et pilus tuus germinavit et eras nuda et confusionis plena et
transivi per te et vidi te et ecce tempus tuum tempus amantium et expandi amictum meum super te
et operui ignominiam tuam et iuravi tibi et ingressus sum pactum tecum ait Dominus Deus et facta
⁹ es mihi et lavi te aqua et emundavi sanguinem tuum ex te et unxi te oleo ¹⁰ et vestivi te discoloribus
¹¹ et calciavi te ianthino et cinxi te bysso et indui te subtilibus et ornavi te ornamento et dedi
¹² armillas in manibus tuis et torquem circa collum tuum et dedi inaurem super os tuum et circulos
¹³ auribus tuis et coronam decoris in capite tuo et ornata es auro et argento et vestita es bysso et

polymito et multicoloribus similam et mel et oleum comedisti et decora facta es vehementer nimis
 et profecisti in regnum¹⁴ et egressum est nomen tuum in gentes propter speciem tuam quia perfecta
 eras in decore meo quem posueram super te dicit Dominus Deus¹⁵ et habens fiduciam in
 pulchritudine tua fornicata es in nomine tuo et exposuisti fornicationem tuam omni transeunti ut
 eius fieres¹⁶ et sumens de vestimentis meis fecisti tibi excelsa hinc inde consuta et fornicata es
 super eis sicut non est factum neque futurum est¹⁷ et tulisti vasa decoris tui de auro meo et argento
 meo quae dedi tibi et fecisti tibi imagines masculinas et fornicata es in eis¹⁸ et sumpsisti vestimenta
 tua multicoloria et vestita es eis et oleum meum et thymiana meum posuisti coram eis¹⁹ et panem
 meum quem dedi tibi similam et oleum et mel quibus enutrivisti te posuisti in conspectu eorum in
 odorem suavitatis et factum est ait Dominus Deus²⁰ et tulisti filios tuos et filias tuas quas generasti
 mihi et immolasti eis ad devorandum numquid parva est fornicatio tua²¹ immolantis filios meos
 et dedisti illos consecrans eis²² et post omnes abominationes tuas et fornicationes non es recordata
 dierum adolescentiae tuae quando eras nuda et confusione plena conculcata in sanguine tuo²³ et
 accidit post omnem malitiam tuam vae vae tibi ait Dominus Deus²⁴ et aedificasti tibi lupanar et
 fecisti tibi prostibulum in cunctis plateis²⁵ ad omne caput viae aedificasti signum prostitutionis
 tuae et abominabilem fecisti decorem tuum et divisisti pedes tuos omni transeunti et multiplicasti
 fornicationes tuas²⁶ et fornicata es cum filiis Aegypti vicinis tuis magnarum carniū et multiplicasti
 fornicationem tuam ad irritandum me²⁷ ecce ego extendi manum meam super te et auferam ius
 tuum et dabo te in animam odientium te filiarum Palestinarum quae erubescunt in via tua scelerata
 et fornicata es in filiis Assyriorum eo quod necdum fueris expleta et postquam fornicata es nec
 sic es satiata²⁹ et multiplicasti fornicationem tuam in terra Chanaan cum Chaldeis et nec sic satiata
 es³⁰ in quo mundabo cor tuum ait Dominus Deus cum facias omnia haec opera mulieris meretricis
 et procacis³¹ quia fabricasti lupanar tuum in capite omnis viae et excelsum tuum fecisti in omni
 platea nec facta es quasi meretrix fastidio augens pretium³² sed quasi mulier adultera quae super
 virum suum inducit alienos³³ omnibus meretricibus dantur mercedes tu autem dedisti mercedes
 cunctis amatoribus tuis et donabas eis ut intrarent ad te undique ad fornicandum tecum³⁴ factumque
 in te est contra consuetudinem mulierum in fornicationibus tuis et post te non erit fornicatio in eo

enim quod dedisti mercedes et mercedes non accepisti factum est in te contrarium³⁵ propterea
meretrix audi verbum Domini³⁶ haec dicit Dominus Deus quia effusum est aes tuum et revelata
est ignominia tua in fornicationibus tuis super amatores tuos et super idola abominationum tuarum
in sanguine filiorum tuorum quos dedisti eis³⁷ ecce ego congregabo omnes amatores tuos quibus
commixta es et omnes quos dilexisti cum universis quos oderas et congregabo eos super te undique
et nudabo ignominiam tuam coram eis et videbunt omnem turpitudinem tuam³⁸ et iudicabo te
iudiciis adulterarum et effudentium sanguinem et dabo te in sanguinem furoris et zeli³⁹ et dabo
te in manus eorum et destruent lupanar tuum et demolientur prostibulum tuum et denudabunt te
vestimentis tuis et auferent vasa decoris tui et derelinquent te nudam plenamque ignominia⁴⁰ et
adducent super te multitudinem et lapidabunt te lapidibus et trucidabunt te gladiis suis⁴¹ et comburent
domos tuas igni et facient in te iudicia in oculis mulierum plurimarum et desines fornicari et mercedes
ultra non dabis⁴² et requiescet indignatio mea in te et auferetur zelus meus a te et quiescam nec
irascar amplius⁴³ eo quod non fueris recordata dierum adolescentiae tuae et provocasti me in
omnibus his quapropter et ego vias tuas in capite tuo dedi ait Dominus Deus et non feci iuxta scelera
tua in omnibus abominationibus tuis⁴⁴ ecce omnis qui dicit vulgo proverbium in te adsumet illud
dicens sicut mater ita et filia eius⁴⁵ filia matris tuae es tu quae proiecit virum suum et filios suos
et soror sororum tuarum tu quae proiecerunt viros suos et filios suos mater vestra Cethea et pater
vester Amorreus⁴⁶ et soror tua maior Samaria ipsa et filiae eius quae habitat ad sinistram tuam
soror autem tua minor te quae habitat a dextris tuis Sodoma et filiae eius⁴⁷ sed nec in viis earum
ambulasti neque secundum scelera earum fecisti pauxillum minus paene sceleratiora fecisti illis in
omnibus viis tuis⁴⁸ vivo ego dicit Dominus Deus quia non fecit Sodoma soror tua ipsa et filiae
eius sicut fecisti tu et filiae tuae⁴⁹ ecce haec fuit iniquitas Sodomae sororis tuae superbia saturitas
panis et abundantia et otium ipsius et filiarum eius et manum egeno et pauperi non porrigebant
et elevatae sunt et fecerunt abominationes coram me et abstuli eas sicut vidisti⁵⁰ et Samaria
dimidium peccatorum tuorum non peccavit sed vicisti eas sceleribus tuis et iustificasti sorores tuas
in omnibus abominationibus tuis quas operata es⁵¹ ergo et tu porta confusionem tuam quae vicisti
sorores tuas peccatis tuis sceleratius agens ab eis iustificatae sunt enim a te ergo et tu confundere
et porta ignominiam tuam quae iustificasti sorores tuas⁵² et convertam restituens eas conversione
Sodomorum cum filiabus suis et conversione Samariae et filiarum eius et convertam reversionem
tuam in medio earum⁵³ ut portes ignominiam tuam et confundaris in omnibus quae fecisti consolans
tuam in medio earum⁵⁴

⁵⁵
 eas et soror tua Sodoma et filiae eius revertentur ad antiquitatem suam et Samaria et filiae eius
⁵⁶
 revertentur ad antiquitatem suam et tu et filiae tuae revertimini ad antiquitatem vestram non fuit
⁵⁷
 autem Sodoma soror tua audita in ore tuo in die superbiae tuae antequam revelaretur malitia tua
 sicut hoc tempore in obprobrium filiarum Syriae et cunctarum in circuitu tuo filiarum Palestinarum
⁵⁸
 quae ambiunt te per gyrum scelus tuum et ignominiam tuam tu portasti ait Dominus Deus ⁵⁹ quia
⁶⁰
 haec dicit Dominus Deus et faciam tibi sicut dispexisti iuramentum ut irritum faceres pactum et
 recordabor ego pacti mei tecum in diebus adulescentiae tuae et suscitabo tibi pactum sempiternum
⁶¹
 et recordaberis viarum tuarum et confunderis cum receperis sorores tuas te maiores cum minoribus
⁶²
 tuis et dabo eas tibi in filias sed non ex pacto tuo et suscitabo ego pactum meum tecum et scies
⁶³
 quia ego Dominus ut recorderis et confundaris et non sit tibi ultra aperire os prae confusione
 tua cum placatus fuero tibi in omnibus quae fecisti ait Dominus Deus

Chapter 17

¹
 et factum est verbum Domini ad me dicens ² fili hominis propone enigma et narra parabolam
³
 ad domum Israhel et dices haec dicit Dominus Deus aquila grandis magnarum alarum longo
⁴
 membrorum ductu plena plumis et varietate venit ad Libanum et tulit medullam cedri summitatem
 frondium eius avellit et transportavit eam in terram Chanaan in urbem negotiatorum posuit illam
⁵
 et tulit de semente terrae et posuit illud in terra pro semine ut firmaret radicem super aquas multas
⁶
 in superficie posuit illud cumque germinasset crevit in vineam latiore humili statura respicientibus
 ramis eius ad eam et radices eius sub illa erunt facta est ergo vinea et fructificavit in palmites et
⁷
 emisit propagines et facta est aquila altera grandis magnis alis multisque plumis et ecce vinea
 ista quasi mittens radices suas ad eam palmites suos extendit ad illam ut inrigaret eam de areolis
⁸
 germinis sui in terra bona super aquas multas plantata est ut faciat frondes et portet fructum et
⁹
 sit in vineam grandem dic haec dicit Dominus Deus ergone prosperabitur nonne radices eius
 evellet et fructum eius distringet et siccabit omnes palmites germinis eius et arescet et non in brachio
¹⁰
 grandi neque in populo multo ut evelleret eam radicitus ecce plantata est ergone prosperabitur
¹¹
 nonne cum tetigerit eam ventus urens siccabitur et in areis germinis sui arescet et factum est

¹²
 verbum Domini ad me dicens ¹² dic ad domum exasperantem nescitis quid ista significant dic ecce
 venit rex Babylonis Hierusalem et adsumet regem et principes eius et adducet eos ad semet ipsum
¹³
 in Babylonem ¹³ et tollet de semine regni ferietque cum eo foedus et accipiet ab eo iusiurandum
¹⁴
 sed et fortes terrae tollet ¹⁴ ut sit regnum humile et non elevetur sed custodiat pactum eius et servet
¹⁵
 illud ¹⁵ qui recedens ab eo misit nuntios ad Aegyptum ut daret sibi equos et populum multum
 numquid prosperabitur vel consequetur salutem qui fecit haec et qui dissolvit pactum numquid
¹⁶
 effugiet ¹⁶ vivo ego dicit Dominus Deus quoniam in loco regis qui constituit eum regem cuius fecit
¹⁷
 irritum iuramentum et solvit pactum quod habebat cum eo in medio Babylonis morietur ¹⁷ et non
 in exercitu grandi neque in populo multo faciet contra eum Pharaon proelium in iactu aggeris et in
¹⁸
 extructione vallorum ut interficiat animas multas ¹⁸ spreverat enim iuramentum ut solveret foedus
¹⁹
 et ecce dedit manum suam et cum omnia haec fecerit non effugiet ¹⁹ propterea haec dicit Dominus
 Deus vivo ego quoniam iuramentum quod sprevit et foedus quod praevaricatus est ponam in caput
²⁰
 eius ²⁰ et expandam super eum rete meum et conprehendetur sagena mea et adducam eum in
²¹
 Babylonem et iudicabo illum ibi in praevaricatione qua despexit me ²¹ et omnes profugi eius cum
 universo agmine gladio cadent residui autem in omnem ventum dispergentur et scietis quia ego
²²
 Dominus locutus sum ²² haec dicit Dominus Deus et sumam ego de medulla cedri sublimis et
 ponam de vertice ramorum eius tenerum dstringam et plantabo super montem excelsum et
²³
 eminentem ²³ in monte sublimi Israhel plantabo illud et erumpet in germen et faciet fructum et erit
 in cedrum magnam et habitabunt sub eo omnes volucres universum volatile sub umbra frondium
²⁴
 eius nidificabit ²⁴ et scient omnia ligna regionis quia ego Dominus humiliavi lignum sublime et
 exaltavi lignum humile et siccavi lignum viride et frondere feci lignum aridum ego Dominus locutus
 sum et feci

Chapter 18

¹
 et factus est sermo Domini ad me dicens ² quid est quod inter vos parabolam vertitis in
 proverbium istud in terra Israhel dicentes patres comederunt uvam acerbam et dentes filiorum
³
 obstupescunt ³ vivo ego dicit Dominus Deus si erit vobis ultra parabola haec in proverbium in
⁴
 Israhel ⁴ ecce omnes animae meae sunt ut anima patris ita et anima filii mea est anima quae

peccaverit ipsa morietur⁵ et vir si fuerit iustus et fecerit iudicium et iustitiam⁶ in montibus non comederit et oculos suos non levaverit ad idola domus Israhel et uxorem proximi sui non violaverit et ad mulierem menstruatam non accesserit⁷ et hominem non contristaverit pignus debitori reddiderit per vim nihil rapuerit panem suum esurienti dederit et nudum operuerit vestimento⁸ ad usuram non commodaverit et amplius non acceperit ab iniquitate averterit manum suam iudicium verum fecerit inter virum et virum⁹ in praeceptis meis ambulaverit et iudicia mea custodierit ut faciat veritatem hic iustus est vita vivet ait Dominus Deus¹⁰ quod si genuerit filium latronem effundentem sanguinem et fecerit unum de istis¹¹ et haec quidem omnia non facientem sed in montibus comedentem et uxorem proximi sui polluentem¹² egenum et pauperem contristantem rapientem rapinas pignus non reddentem et ad idola levantem oculos suos abominationem facientem¹³ ad usuram dantem et amplius accipientem numquid vivet non vivet cum universa detestanda haec fecerit morte morietur sanguis eius in ipso erit¹⁴ quod si genuerit filium qui videns omnia peccata patris sui quae fecit timuerit et non fecerit simile eis¹⁵ super montes non comederit et oculos suos non levaverit ad idola domus Israhel et uxorem proximi sui non violaverit¹⁶ et virum non contristaverit pignus non retinuerit et rapinam non rapuerit panem suum esurienti dederit et nudum operuerit vestimento¹⁷ a pauperis iniuria averterit manum suam usuram et superabundantiam non acceperit iudicia mea fecerit in praeceptis meis ambulaverit hic non morietur in iniquitate patris sui sed vita vivet¹⁸ pater eius quia calumniatus est et vim fecit fratri et malum operatus est in medio populi sui ecce mortuus est in iniquitate sua¹⁹ et dicitis quare non portavit filius iniquitatem patris videlicet quia filius iudicium et iustitiam operatus est omnia praecepta mea custodivit et fecit illa vita vivet²⁰ anima quae peccaverit ipsa morietur filius non portabit iniquitatem patris et pater non portabit iniquitatem filii iustitia iusti super eum erit et impietas impii erit super eum²¹ si autem impius egerit paenitentiam ab omnibus peccatis suis quae operatus est et custodierit universa praecepta mea et fecerit iudicium et iustitiam vita vivet non morietur²² omnium iniquitatum eius quas operatus est non recordabor in iustitia sua quam operatus est vivet²³ numquid voluntatis meae est mors impii dicit Dominus Deus et non ut convertatur a viis suis et vivat²⁴ si autem averterit se iustus a iustitia sua et fecerit iniquitatem secundum omnes abominationes quas operari solet impius numquid vivet omnes iustitiae eius quas fecerat non recordabuntur in praevaricatione qua praevaricatus est et in peccato suo quod peccavit in ipsis morietur²⁵ et dixistis non est aequa

via Domini audite domus Israhel numquid via mea non est aequa et non magis viae vestrae pravae
²⁶ sunt cum enim averterit se iustus a iustitia sua et fecerit iniquitatem morietur in eis in iniustitia
²⁷ quam operatus est morietur et cum averterit se impius ab impietate sua quam operatus est et
²⁸ fecerit iudicium et iustitiam ipse animam suam vivificabit considerans enim et avertens se ab
²⁹ omnibus iniquitatibus suis quas operatus est vita vivet et non morietur et dicunt filii Israhel non
est aequa via Domini numquid viae meae non sunt aequae domus Israhel et non magis viae vestrae
³⁰ pravae idcirco unumquemque iuxta vias suas iudicabo domus Israhel ait Dominus Deus
convertimini et agite paenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris et non erit vobis in ruinam
³¹ iniquitas proicite a vobis omnes praevaricationes vestras in quibus praevaricati estis et facite
³² vobis cor novum et spiritum novum et quare moriemini domus Israhel quia nolo mortem morientis
dicit Dominus Deus revertimini et vivite

Chapter 19

¹ et tu adsume planctum super principes Israhel ² et dices quare mater tua leaena inter leones
³ cubavit in medio leunculorum enutrivit catulos suos et eduxit unum de leunculis suis leo factus
⁴ est et didicit capere praedam hominemque comedere et audierunt de eo gentes et non absque
⁵ vulneribus suis ceperunt eum et adduxerunt eum in catenis in terram Aegypti quae cum vidisset
quoniam infirmata est et periit expectatio eius tulit unum de leunculis suis leonem constituit eum
⁶ qui incedebat inter leones et factus est leo didicit praedam capere et homines devorare ⁷ didicit
viduas facere et civitates eorum in desertum adducere et desolata est terra et plenitudo eius a voce
⁸ rugitus illius et convenerunt adversum eum gentes undique de provinciis et expanderunt super
⁹ eum rete suum in vulneribus earum captus est et miserunt eum in caveam in catenis adduxerunt
eum ad regem Babylonis miseruntque eum in carcerem ne audiretur vox eius ultra super montes
¹⁰ Israhel mater tua quasi vinea in sanguine tuo super aquam plantata fructus eius et frondes eius
¹¹ creverunt ex aquis multis et factae sunt ei virgae solidae in scepra dominantium et exaltata est
¹² statura eius inter frondes et vidit altitudinem suam in multitudine palmitum suorum et evulsa
est in ira in terramque proiecta et ventus urens siccavit fructum eius marcuerunt et arefactae sunt

virgae roboris eius ignis comedit eam¹³ et nunc transplantata est in desertum in terra invia et
 sitiendi¹⁴ et egressus est ignis de virga ramorum eius qui fructum eius comedit et non fuit in ea
 virga fortis sceptrum dominantium planctus est et erit in planctum

Chapter 20

¹ et factum est in anno septimo in quinto mense in decima mensis venerunt viri de senioribus
 Israhel ut interrogarent Dominum et sederunt coram me² et factus est sermo Domini ad me dicens
³ fili hominis loquere senioribus Israhel et dices ad eos haec dicit Dominus Deus num ad
 interrogandum me vos venistis vivo ego quia non respondebo vobis ait Dominus Deus⁴ si iudicas
 eos si iudicas fili hominis abominationes patrum eorum ostende eis⁵ et dices ad eos haec dicit
 Dominus Deus in die qua elegi Israhel et levavi manum meam pro stirpe domus Iacob et apparui
 eis in terra Aegypti et levavi manum meam pro eis dicens ego Dominus Deus vester⁶ in die illa
 levavi manum meam pro eis ut educerem eos de terra Aegypti in terram quam provideram eis
 fluentem lacte et melle quae est egregia inter omnes terras⁷ et dixi ad eos unusquisque offensiones
 oculorum suorum abiciat et in idolis Aegypti nolite pollui ego Dominus Deus vester⁸ et inritaverunt
 me nolueruntque audire unusquisque abominationes oculorum suorum non proiecit nec idola Aegypti
 reliquerunt et dixi ut effunderem indignationem meam super eos et implerem iram meam in eis in
 medio terrae Aegypti⁹ et feci propter nomen meum ut non violaretur coram gentibus in quarum
 medio erant et inter quas apparui eis ut educerem eos de terra Aegypti¹⁰ eieci ergo eos de terra
 Aegypti et eduxi in desertum¹¹ et dedi eis praecepta mea et iudicia mea ostendi eis quae faciat
 homo et vivat in eis¹² insuper et sabbata mea dedi eis ut esset signum inter me et eos et scirent
 quia ego Dominus sanctificans eos¹³ et inritaverunt me domus Israhel in deserto in praeceptis
 meis non ambulaverunt et iudicia mea proiecerunt quae faciens homo vivet in eis et sabbata mea
 violaverunt vehementer dixi ergo ut effunderem furorem meum super eos in deserto et consumerem
 eos¹⁴ et feci propter nomen meum ne violaretur coram gentibus de quibus eieci eos in conspectu
 earum¹⁵ ego igitur levavi manum meam super eos in deserto ne inducerem eos in terram quam
 dedi eis fluentem lacte et melle praecipuam terrarum omnium¹⁶ quia iudicia mea proiecerunt et

in praeceptis meis non ambulaverunt et sabbata mea violaverunt post idola enim cor eorum
gradiebatur¹⁷ et pepercit oculus meus super eos ut non interficerem eos nec consumpsi eos in
deserto¹⁸ dixi autem ad filios eorum in solitudine in praeceptis patrum vestrorum nolite incedere
nec iudicia eorum custodiatis nec in idolis eorum polluamini¹⁹ ego Dominus Deus vester in
praeceptis meis ambulate et iudicia mea custodite et facite ea²⁰ et sabbata mea sanctificate ut sit
signum inter me et vos et sciatur quia ego Dominus Deus vester²¹ et exacerbaverunt me filii in
praeceptis meis non ambulaverunt et iudicia mea non custodierunt ut facerent ea quae cum fecerit
homo vivet in eis et sabbata mea violaverunt et comminatus sum ut effunderem furorem meum
super eos et implem iram meam in eis in deserto²² averti autem manum meam et feci propter
nomen meum ut non violaretur coram gentibus de quibus eieci eos in oculis earum²³ iterum levavi
manum meam in eos in solitudine ut dispergerem illos in nationes et ventilarem in terras²⁴ eo
quod iudicia mea non fecissent et praecepta mea reprobassent et sabbata mea violassent et post
idola patrum suorum fuissent oculi eorum²⁵ ergo et ego dedi eis praecepta non bona et iudicia in
quibus non vivent²⁶ et pollui eos in muneribus suis cum offerrent omne quod aperit vulvam propter
delicta sua et scient quia ego Dominus²⁷ quam ob rem loquere ad domum Israhel fili hominis et
dices ad eos haec dicit Dominus Deus adhuc et in hoc blasphemaverunt me patres vestri cum
sprevissem me contemnentes²⁸ et induxissem eos in terram super quam levavi manum meam ut
darem eis viderunt omnem collem excelsum et omne lignum nemorosum et immolaverunt ibi
victimas suas et dederunt ibi iniritationem oblationis suae et posuerunt ibi odorem suavitatis suae
et libaverunt libationes suas²⁹ et dixi ad eos quid est excelsum ad quod vos ingredimini et vocatum
est nomen eius Excelsum usque ad hanc diem³⁰ propterea dic ad domum Israhel haec dicit Dominus
Deus certe in via patrum vestrorum vos polluimini et post offendicula eorum vos fornicamini³¹ et
in oblatione donorum vestrorum cum transducitis filios vestros per ignem vos polluimini in omnibus
idolis vestris usque hodie et ego respondebo vobis domus Israhel vivo ego dicit Dominus Deus
quia non respondebo vobis³² neque cogitatio mentis vestrae fiet dicentium erimus sicut gentes et
sicut cognationes terrae ut colamus ligna et lapides³³ vivo ego dicit Dominus Deus quoniam in
manu forti et brachio extento et in furore effuso regnabo super vos³⁴ et educam vos de populis et
congregabo vos de terris in quibus dispersi estis in manu valida et brachio extento et in furore effuso
regnabo super vos³⁵ et adducam vos in desertum populorum et iudicabor vobiscum ibi facie ad

³⁶
 faciem sicut iudicio contendi adversum patres vestros in deserto terrae Aegypti sic iudicabo vos
³⁷
 dicit Dominus Deus et subiciam vos sceptro meo et inducam vos in vinculis foederis ³⁸ et eligam
 de vobis transgressores et impios et de terra incolatus eorum educam eos et terram Israhel non
³⁹
 ingredientur et scietis quia ego Dominus et vos domus Israhel haec dicit Dominus Deus singuli
 post idola vestra ambulate et servite eis quod si et in hoc non audieritis me et nomen meum sanctum
⁴⁰
 pollueritis ultra in muneribus vestris et in idolis vestris in monte sancto meo in monte excelso
 Israhel ait Dominus Deus ibi serviet mihi omnis domus Israhel omnes inquam in terra in qua
 placebunt mihi et ibi quaeram primitias vestras et initium decimarum vestrarum in omnibus
⁴¹
 sanctificationibus vestris in odorem suavitatis suscipiam vos cum eduxero vos de populis et
⁴²
 congregavero vos de terris in quas dispersi estis et sanctificabor in vobis in oculis nationum et
 scietis quia ego Dominus cum induxero vos ad terram Israhel in terram pro qua levavi manum
⁴³
 meam ut darem eam patribus vestris et recordabimini ibi viarum vestrarum et omnium scelerum
 vestrorum quibus polluti estis in eis et displicebitis vobis in conspectu vestro in omnibus malitiis
⁴⁴
 vestris quas fecistis et scietis quia ego Dominus cum benefecero vobis propter nomen meum
 non secundum vias vestras malas neque secundum scelera vestra pessima domus Israhel ait Dominus
⁴⁵
 Deus et factus est sermo Domini ad me dicens ⁴⁶ fili hominis pone faciem tuam contra viam
⁴⁷
 austri et stilla ad africanum et propheta ad saltum agri meridiani et dices saltui meridiano audi
 verbum Domini haec dicit Dominus Deus ecce ego succendam in te ignem et conburam in te omne
 lignum viride et omne lignum aridum non extinguetur flamma succensionis et conburetur in ea
⁴⁸
 omnis facies ab austro usque ad aquilonem et videbit universa caro quia ego Dominus succendi
⁴⁹
 eam nec extinguetur et dixi ha ha ha Domine Deus ipsi dicunt de me numquid non per parabolas
 loquitur iste

Chapter 21

¹
 et factus est sermo Domini ad me dicens ² fili hominis pone faciem tuam ad Hierusalem et
³
 stilla ad sanctuaria et propheta contra humum Israhel et dices terrae Israhel haec dicit Dominus
 Deus ecce ego ad te et eiciam gladium meum de vagina sua et occidam in te iustum et impium
⁴
 pro eo autem quod occidi in te iustum et impium idcirco egredietur gladius meus de vagina sua
⁵
 ad omnem carnem ab austro ad aquilonem ut sciat omnis caro quia ego Dominus eduxi gladium

6
 meum de vagina sua inrevocabilem et tu fili hominis ingemesce in contritione lumborum et in
 7
 amaritudinibus ingemesce coram eis cumque dixerint ad te quare tu gemis dices pro auditu quia
 venit et tabescet omne cor et dissolventur universae manus et infirmabitur omnis spiritus et per
 8
 cuncta genua fluent aquae ecce venit et fiet ait Dominus Deus et factus est sermo Domini ad me
 9
 dicens fili hominis propheta et dices haec dicit Dominus Deus loquere gladius gladius exacutus
 10
 est et limatus ut caedat victimas exacutus est ut splendeat limatus est qui moves sceptrum filii
 11
 mei succidisti omne lignum et dedi eum ad levigandum ut teneatur manu iste exacutus est gladius
 12
 et iste limatus ut sit in manu interficientis clama et ulula fili hominis quia hic factus est in populo
 meo hic in cunctis ducibus Israhel qui fugerant gladio traditi sunt cum populo meo idcirco plaude
 13
 super femur quia probatus est et hoc cum sceptrum subverterit et non erit dicit Dominus Deus
 14
 tu ergo fili hominis propheta et percute manu ad manum et duplicetur gladius ac triplicetur gladius
 15
 interfectorum hic est gladius occisionis magnae qui obstupescere eos facit et corde tabescere et
 multiplicat ruinas in omnibus portis eorum dedi conturbationem gladii acuti et limati ad fulgendum
 16
 amicti ad caedem exacuere vade ad dextram sive ad sinistram quocumque faciei tuae est appetitus
 17
 quin et ego plaudam manu ad manum et implebo indignationem meam ego Dominus locutus
 18
 sum et factus est sermo Domini ad me dicens et tu fili hominis pone tibi duas vias ut veniat
 19
 gladius regis Babylonis de terra una egredientur ambo et manu capiet coniecturam in capite viae
 20
 civitatis coniciet viam pones ut veniat gladius ad Rabbath filiorum Ammon et ad Iudam in
 21
 Hierusalem munitissimam stetit enim rex Babylonis in bivio in capite duarum viarum
 22
 divinationem quaerens commiscens sagittas interrogavit idola exta consuluit ad dextram eius
 facta est divinatio super Hierusalem ut ponat arietes ut aperiat os in caede ut elevet vocem in ululatu
 23
 ut ponat arietes contra portas ut conportet aggerem ut aedificet munitiones eritque quasi consulens
 frustra oraculum in oculis eorum et sabbatorum otium imitans ipse autem recordabitur iniquitatis
 24
 ad capiendum idcirco haec dicit Dominus Deus pro eo quod recordati estis iniquitatis vestrae et
 revelastis praevaricationes vestras et apparuerunt peccata vestra in omnibus cogitationibus vestris
 25
 pro eo inquam quod recordati estis manu capiemi tu autem profane impie dux Israhel cuius
 26
 venit dies in tempore iniquitatis praefinita haec dicit Dominus Deus aufer cidarim tolle coronam
 27
 nonne haec est quae humilem sublevavit et sublimem humiliavit iniquitatem iniquitatem

iniquitatem ponam eam et hoc nunc factum est donec veniret cuius est iudicium et tradam ei ²⁸ et
 tu fili hominis propheta et dic haec dicit Dominus Deus ad filios Ammon et ad obprobrium eorum
 et dices mucro mucro evaginate ad occidendum limate ut interficias et fulgeas ²⁹ cum tibi viderentur
 vana et divinarentur mendacia ut dareris super colla vulneratorum impiorum quorum venit dies in
 tempore iniquitatis praefinita ³⁰ revertere ad vaginam tuam in loco in quo creatus es in terra
 nativitatis tuae iudicabo te ³¹ et effundam super te indignationem meam in igne furoris mei sufflabo
 in te daboque te in manus hominum insipientium et fabricantium interitum ³² igni eris cibus sanguis
 tuus erit in medio terrae oblivioni traderis quia ego Dominus locutus sum

Chapter 22

¹ et factum est verbum Domini ad me dicens ² et tu fili hominis num iudicas num iudicas
³ civitatem sanguinum et ostendes ei omnes abominationes suas et dices haec dicit Dominus Deus
 civitas effundens sanguinem in medio sui ut veniat tempus eius et quae fecit idola contra semet
⁴ ipsam ut pollueretur in sanguine tuo qui a te effusus est deliquisti et in idolis tuis quae fecisti
 polluta es et adpropinquare fecisti dies tuos et adduxisti tempus annorum tuorum propterea dedi te
⁵ obprobrium gentibus et inrisionem universis terris quae iuxta sunt et quae procul a te triumphabunt
⁶ de te sordida nobilis grandis interitu ecce principes Israhel singuli in brachio suo fuerunt in te ad
⁷ effundendum sanguinem patrem et matrem contumeliis adfecerunt in te advenam calumniati sunt
⁸ in medio tui pupillum et viduam contristaverunt apud te sanctuaria mea sprevistis et sabbata mea
⁹ polluistis viri detractores fuerunt in te ad effundendum sanguinem et super montes comederunt
¹⁰ in te scelus operati sunt in medio tui verecundiora patris discoperuerunt in te inmunditiam
¹¹ menstruatae humiliaverunt in te et unusquisque in uxorem proximi sui operatus est abominationem
¹² et socer nurum suam polluit nefarie frater sororem suam filiam patris sui oppressit in te munera
 acceperunt apud te ad effundendum sanguinem usuram et superabundantiam accepisti et avare
¹³ proximos tuos calumniabaris meique oblita es ait Dominus Deus ecce conplosi manus meas
¹⁴ super avaritiam tuam quam fecisti et super sanguinem qui effusus est in medio tui numquid
 sustinebit cor tuum aut praevallebunt manus tuae in diebus quos ego faciam tibi ego Dominus locutus

¹⁵
 sum et faciam ¹⁵ et dispergam te in nationes et ventilabo te in terras et deficere faciam inmunditiam
 tuam a te ¹⁶ et possidebo te in conspectu gentium et scies quia ego Dominus ¹⁷ et factum est
 verbum Domini ad me dicens ¹⁸ fili hominis versa est mihi domus Israhel in scoriā omnes isti
 aes et stagnum et ferrum et plumbum in medio fornacis scoria argenti facti sunt ¹⁹ propterea haec
 dicit Dominus Deus eo quod versi estis omnes in scoriā propterea ecce ego congregabo vos in
 medium Hierusalem ²⁰ congregatione argenti et aeris et ferri et stagni et plumbi in medium fornacis
 ut succendam in eam ignem ad conflandum sic congregabo in furore meo et in ira mea et requiescam
 et conflabo vos ²¹ et congregabo vos et succendam vos in igne furoris mei et conflagimini in medio
 eius ²² ut conflatur argentum in medio fornacis sic eritis in medio eius et scietis quia ego Dominus
 effuderim indignationem meam super vos ²³ et factum est verbum Domini ad me dicens ²⁴ fili
 hominis dic ei tu es terra immunda et non conpluta in die furoris ²⁵ coniuratio prophetarum in medio
 eius sicut leo rugiens capiēsq̄ue praedam animam devoraverunt opes et pretium acceperunt viduas
 eius multiplicaverunt in medio illius ²⁶ sacerdotes eius contempserunt legem meam et polluerunt
 sanctuaria mea inter sanctum et profanum non habuere distantiam et inter pollutum et mundum
 non intellexerunt et a sabbatis meis averterunt oculos suos et coinquinabar in medio eorum
²⁷ principes eius in medio illius quasi lupi rapientes praedam ad effundendum sanguinem et perdendas
 animas et avare sectanda lucra ²⁸ prophetae autem eius linebant eos absque temperamento videntes
 vana et divinantes eis mendacium dicentes haec dicit Dominus Deus cum Dominus non sit locutus
²⁹ populi terrae calumniabantur calumniam et rapiebant violenter egenum et pauperem adfligebant
 et advenam opprimebant calumnia absque iudicio ³⁰ et quaesivi de eis virum qui interponeret sepem
 et staret oppositus contra me pro terra ne dissiparem eam et non inveni ³¹ et effudi super eos
 indignationem meam in igne irae meae consumpsi eos viam eorum in caput eorum reddidi ait
 Dominus Deus

Chapter 23

¹
 et factus est sermo Domini ad me dicens ² fili hominis duae mulieres filiae matris unius fuerunt
³ et fornicatae sunt in Aegypto in adolescentia sua fornicatae sunt ibi subacta sunt ubera earum et

fractae sunt mammae pubertatis earum ⁴ nomina autem earum Oolla maior et Ooliba soror eius et
 habui eas et pepererunt filios et filias porro earum nomina Samaria Oolla et Hierusalem Ooliba
⁵ fornicata est igitur Oolla super me et insanivit in amatores suos in Assyrios propinquantibus ⁶ vestitos
⁷ hyacintho principes et magistratus iuvenes cupidinis universos equites ascensores equorum et
 dedit fornicationes suas super eos electos filios Assyriorum universos et in omnibus in quos insanivit
⁸ in inmunditiis eorum polluta est insuper et fornicationes suas quas habuerat in Aegypto non
 reliquit nam et illi dormierant cum ea in adulescentia eius et illi confregerant ubera pubertatis eius
⁹ et effuderant fornicationem suam super eam propterea tradidi eam in manu amatorum suorum in
¹⁰ manus filiorum Assur super quorum insanivit libidinem ipsi discoperuerunt ignominiam eius
 filios et filias illius tulerunt et ipsam occiderunt gladio et factae sunt famosae mulieres et iudicia
¹¹ perpetrarunt in ea quod cum vidisset soror eius Ooliba plus quam illa insanivit libidine et
¹² fornicationem suam super fornicationem sororis suae ad filios Assyriorum praebuit inpu-
 denter ducibus et magistratibus ad se venientibus indutis veste varia equitibus qui vectabantur equis et
¹³ adolescentibus forma cunctis egregia et vidi quod polluta esset via una ambarum ¹⁴ et auxit
 fornicationes suas cumque vidisset viros depictos in pariete imagines Chaldeorum expressas coloribus
¹⁵ et accinctos balteis renes et tiaras tinctas in capitibus eorum formam ducum omnium similitudinem
¹⁶ filiorum Babylonis terraeque Chaldeorum in qua orti sunt et insanivit super eos concupiscentia
¹⁷ oculorum suorum et misit nuntios ad eos in Chaldeam cumque venissent ad eam filii Babylonis
 ad cubile mammaram polluerunt eam stupris suis et polluta est ab eis et saturata est anima eius ab
¹⁸ illis denudavit quoque fornicationes suas et discoperuit ignominiam suam et recessit anima mea
¹⁹ ab ea sicut recesserat anima mea a sorore eius multiplicavit enim fornicationes suas recordans
²⁰ dies adulescentiae suae quibus fornicata est in terra Aegypti et insanivit libidine super concubitu
²¹ eorum quorum carnes sunt ut carnes asinorum et sicut fluxus equorum fluxus eorum et visitasti
 scelus adulescentiae tuae quando subacta sunt in Aegypto ubera tua et confractae mammae pubertatis
²² tuae propterea Ooliba haec dicit Dominus Deus ecce ego suscitabo omnes amatores tuos contra
²³ te de quibus satiata est anima tua et congregabo eos adversum te in circuitu filios Babylonis et
 universos Chaldeos nobiles tyrannosque et principes omnes filios Assyriorum iuvenes forma egregia
²⁴ duces et magistratus universos principes principum et nominatos ascensores equorum et venient
 super te instructi curru et rota multitudo populorum lorica et clypeo et galea armabuntur contra te

undique et dabo coram eis iudicium et iudicabunt te iudiciis suis²⁵ et ponam zelum meum in te quem exercent tecum in furore nasum tuum et aures tuas praecedent et quae remanserint gladio²⁶ concident ipsi filios tuos et filias tuas capient et novissimum tuum devorabitur igni²⁷ et denudabunt te vestimentis tuis et tollent vasa gloriae tuae²⁸ et requiescere faciam scelus tuum de te et fornicationem tuam de terra Aegypti nec levabis oculos tuos ad eos et Aegypti non recordaberis²⁹ amplius³⁰ quia haec dicit Dominus Deus ecce ego tradam te in manu eorum quos odisti in manu de quibus satiata est anima tua³¹ et agent tecum in odio et tollent omnes labores tuos et dimittent te nudam et ignominia plenam revelabitur ignominia fornicationum tuarum scelus tuum et fornicationes tuae³² fecerunt haec tibi quia fornicata es post gentes inter quas polluta es in idolis eorum³³ in via sororis tuae ambulasti et dabo calicem eius in manu tua³⁴ haec dicit Dominus Deus calicem sororis tuae bibes profundum et latum eris in derisum et in subsannationem quae es³⁵ capacissima³⁶ ebrietate et dolore repleberis calice maeroris et tristitiae calice sororis tuae Samariae³⁷ et bibes illum et epotabis usque ad feces et fragmenta eius devorabis et ubera tua lacerabis quia ego locutus sum ait Dominus Deus³⁸ propterea haec dicit Dominus Deus quia oblita es mei et proiecisti me post corpus tuum tu quoque porta scelus tuum et fornicationes tuas³⁹ et ait Dominus ad me dicens fili hominis numquid iudicas Oollam et Oolibam et adnuntias eis scelera earum⁴⁰ quia adulterae sunt et sanguis in manibus earum et cum idolis suis fornicatae sunt insuper et filios suos quos genuerunt mihi obtulerunt eis ad devorandum⁴¹ sed et hoc fecerunt mihi polluerunt sanctuarium meum in die illa et sabbata mea profanaverunt⁴² cumque immolarent filios suos idolis suis et ingrederentur sanctuarium meum in die illa ut polluerent illud etiam haec fecerunt in medio domus meae⁴³ miserunt ad viros venientes de longe ad quos nuntium miserant itaque ecce venerunt quibus te lavisti et circumlevisti stibio oculos tuos et ornata es mundo muliebri⁴⁴ sedisti in lecto pulcherrimo et mensa ordinata est ante te thymiama meum et unguentum meum posuisti super eam⁴⁵ et vox multitudinis exultantis erat in ea et in viris qui de multitudine hominum adducebantur et veniebant de deserto posuerunt armillas in manibus eorum et coronas speciosas in capitibus eorum⁴⁶ et dixi ei quae adtrita est in adulteriis nunc fornicabitur in fornicatione sua etiam haec⁴⁷ et ingressi sunt ad eam quasi ad mulierem meretricem sic ingrediebantur ad Oollam et ad Oolibam mulieres nefarias⁴⁸ viri ergo iusti sunt hii iudicabunt eas iudicio adulterarum et iudicio effundentium sanguinem quia adulterae sunt et sanguis in manibus earum⁴⁹ haec enim dicit Dominus Deus

adduc ad eas multitudinem et trade eas in tumultum et in rapinam⁴⁷ et lapidentur lapidibus
 populorum et confodiantur gladiis eorum filios et filias earum interficient et domos earum igne
 succendent⁴⁸ et auferam scelus de terra et discent omnes mulieres ne faciant secundum scelus
 earum⁴⁹ et dabunt scelus vestrum super vos et peccata idolorum vestrorum portabitis et scietis
 quia ego Dominus Deus

Chapter 24

¹ et factum est verbum Domini ad me in anno nono in mense decimo decima mensis dicens
² fili hominis scribe tibi nomen diei huius in qua confirmatus est rex Babylonis adversum Hierusalem
³ hodie et dices per proverbium ad domum inritatricem parabolam et loqueris ad eos haec dicit
 Dominus Deus pone ollam pone inquam et mitte in ea aquam⁴ congere frusta eius in ea omnem
⁵ partem bonam femur et armum electa et ossibus plena pinguiissimum pecus adsume conpone
 quoque struices ossuum sub ea efferbuit coctio eius et discocta sunt ossa illius in medio eius
⁶ propterea haec dicit Dominus Deus vae civitati sanguinum ollae cuius rubigo in ea est et rubigo
 eius non exivit de ea per partes et per partes suas eice eam non cecidit super eam sors⁷ sanguis
 enim eius in medio eius est super limpidissimam petram effudit illum non effudit illum super terram
⁸ ut possit operiri pulvere ut superducerem indignationem meam et vindicta ulciscerer dedi
 sanguinem eius super petram limpidissimam ne operiretur⁹ propterea haec dicit Dominus Deus
 vae civitati sanguinum cuius ego grandem faciam pyram¹⁰ congere ossa quae igne succendam
¹¹ consumentur carnes et concoquetur universa compositio et ossa tabescent pone quoque eam super
 prunas vacuam ut incalescat et liquefiat aes eius et conflatur in medio eius inquinamentum eius et
 consumatur rubigo eius¹² multo labore sudatum est et non exhibit de ea nimia rubigo eius neque
 per ignem¹³ inmunditia tua execrabilis quia mundare te volui et non es mundata a sordibus tuis
 sed nec mundaberis prius donec quiescere faciam indignationem meam in te¹⁴ ego Dominus
 locutus sum venit et faciam non transeam nec parcam nec placabor iuxta vias tuas et iuxta
 adinventiones tuas iudicavi te dicit Dominus¹⁵ et factum est verbum Domini ad me dicens¹⁶ fili
 hominis ecce ego tollo a te desiderabile oculorum tuorum in plaga et non planges neque plorabis

¹⁷
 neque fluent lacrimae tuae ¹⁷ ingemesce tacens mortuorum luctum non facies corona tua circumligata
 sit tibi et calciamenta tua erunt in pedibus tuis nec amictu ora velabis nec cibos lugentium comedes
¹⁸
¹⁹ locutus sum ergo ad populum mane et mortua est uxor mea vesperi fecique mane sicut praeceperat
²⁰
 mihi ¹⁹ et dixit ad me populus quare non indicas nobis quid ista significant quae tu facis ²⁰ et dixi
²¹
 ad eos sermo Domini factus est ad me dicens ²¹ loquere domui Israhel haec dicit Dominus Deus
 ecce ego polluiam sanctuarium meum superbiam imperii vestri et desiderabile oculorum vestrorum
²²
 et super quo pavet anima vestra et filii vestri et filiae quas reliquistis gladio cadent ²² et facietis
²³
 sicut feci ora amictu non velabitis et cibos lugentium non comedetis ²³ coronas habebitis in capitibus
 vestris et calciamenta in pedibus non plangetis neque flebitis sed tabescetis in iniquitatibus vestris
²⁴
 et unusquisque gemet ad fratrem suum ²⁴ eritque Hiezecihel vobis in portentum iuxta omnia quae
²⁵
 fecit facietis cum venerit istud et scietis quia ego Dominus Deus ²⁵ et tu fili hominis ecce in die
 quo tollam ab eis fortitudinem eorum et gaudium dignitatis et desiderium oculorum eorum super
²⁶
 quo requiescunt animae eorum filios et filias eorum ²⁶ in die illa cum venerit fugiens ad te ut
²⁷
 adnuntiet tibi ²⁷ in die inquam illa aperietur os tuum cum eo qui fugit et loqueris et non silebis
 ultra erisque eis in portentum et scietis quia ego Dominus

Chapter 25

¹
 et factus est sermo Domini ad me dicens ² fili hominis pone faciem tuam contra filios Ammon
³
 et prophetabis de eis ³ et dices filiis Ammon audite verbum Domini Dei haec dicit Dominus Deus
 pro eo quod dixisti euge euge super sanctuarium meum quia pollutum est et super terram Israhel
⁴
 quoniam desolata est et super domum Iuda quoniam ducti sunt in captivitatem ⁴ idcirco ego tradam
 te filiis orientalibus in hereditatem et conlocabunt caulas suas in te et ponent in te tentoria sua ipsi
⁵
 comedent fruges tuas et ipsi bibent lac tuum ⁵ daboque Rabbath in habitaculum camelorum et filios
⁶
 Ammon in cubile pecorum et scietis quia ego Dominus ⁶ quia haec dicit Dominus Deus pro eo
⁷
 quod plausisti manu et percussisti pede et gavisa es ex toto affectu super terram Israhel ⁷ idcirco
 ecce ego extendam manum meam super te et tradam te in direptionem gentium et interficiam te de
⁸
 populis et perdam de terris et conteram et scies quia ego Dominus ⁸ haec dicit Dominus Deus pro

9
 eo quod dixerunt Moab et Seir ecce sicut omnes gentes domus Iuda idcirco ecce ego aperiam
 umerum Moab de civitatibus de civitatibus inquam eius et de finibus eius inclitas terrae Bethiesimoth
 10
 et Beelmeon et Cariathaim filiis orientis cum filiis Ammon et dabo eam in hereditatem ut non
 11
 sit memoria ultra filiorum Ammon in gentibus et in Moab faciam iudicia et scient quia ego
 12
 Dominus haec dicit Dominus Deus pro eo quod fecit Idumea ultionem ut se vindicaret de filiis
 13
 Iuda peccavitque delinquens et vindictam expetivit de eis idcirco haec dicit Dominus Deus
 extendam manum meam super Idumeam et auferam de ea hominem et iumentum et faciam eam
 14
 desertum ab austro et qui sunt in Daedan gladio cadent et dabo ultionem meam super Idumeam
 per manum populi mei Israhel et facient in Edom iuxta iram meam et furorem meum et scient
 15
 vindictam meam dicit Dominus Deus haec dicit Dominus Deus pro eo quod fecerunt Palestini
 16
 in vindictam et uli se sunt toto animo interficientes et implentes inimicitias veteres propterea
 haec dicit Dominus Deus ecce ego extendam manum meam super Palestinos et interficiam
 17
 interfectores et perdam reliquias maritimae regionis faciamque in eis ultiones magnas arguens
 in furore et scient quia ego Dominus cum dederam vindictam meam super eos

Chapter 26

1
 et factum est in undecimo anno prima mensis factus est sermo Domini ad me dicens 2
 filii
 hominis pro eo quod dixit Tyrus de Hierusalem euge confractae sunt portae populorum conversa
 3
 est ad me implebor deserta est propterea haec dicit Dominus Deus ecce ego super te Tyre et
 4
 ascendere faciam ad te gentes multas sicut ascendit mare fluctuans et dissipabunt muros Tyri et
 5
 destruent turres eius et radam pulverem eius de ea et dabo eam in limpidissimam petram siccatio
 sagenarum erit in medio maris quia ego locutus sum ait Dominus Deus et erit in direptionem gentibus
 6
 filiae quoque eius quae sunt in agro gladio interficientur et scient quia ego Dominus 7
 quia haec
 dicit Dominus Deus ecce ego adducam ad Tyrum Nabuchodonosor regem Babylonis ab aquilone
 8
 regem regum cum equis et curribus et equitibus et coetu populoque magno filias tuas quae sunt
 in agro gladio interficiet et circumdabit te munitionibus et conportabit aggerem in gyro et levabit
 9
 contra te clypeum et vineas et arietes temperabit in muros tuos et turres tuas destruet in armatura
 10
 sua inundatione equorum eius operiet te pulvis eorum a sonitu equitum et rotarum et curruum

¹¹
 movebuntur muri tui dum ingressus fuerit portas tuas quasi per introitus urbis dissipatae ungulis
 equorum suorum conculcabit omnes plateas tuas populum tuum gladio caedet et statuæ tuæ nobiles
¹²
 in terram corruent vastabunt opes tuas diripient negotiationes tuas et destruent muros tuos et
 domos tuas praeclaras subvertent et lapides tuos et ligna tua et pulverem tuum in medio aquarum
¹³
 ponent et quiescere faciam multitudinem canticorum tuorum et sonitus cithararum tuarum non
¹⁴
 audietur amplius et dabo te in limpidissimam petram siccatio sagenarum eris nec aedificaberis
¹⁵
 ultra quia ego locutus sum dicit Dominus Deus haec dicit Dominus Deus Tyro numquid non a
 sonitu ruinae tuae et gemitu interfectorum tuorum cum occisi fuerint in medio tui commovebuntur
¹⁶
 insulae et descendent de sedibus suis omnes principes maris et auferent exuvias suas et vestimenta
 sua varia abicient et induentur stupore in terra sedebunt et adtoniti super repentino casu tuo
¹⁷
 admirabuntur et adsumentes super te lamentum dicent tibi quomodo peristi quae habitas in mari
¹⁸
 urbs inclita quae fuisti fortis in mari cum habitatoribus tuis quos formidabant universi nunc
 stupebunt naves in die pavoris tui et turbabuntur insulae in mari eo quod nullus egrediatur ex te
¹⁹
 quia haec dicit Dominus Deus cum dederò te urbem desolatam sicut civitates quae non habitantur
²⁰
 et adduxero super te abyssum et operuerint te aquae multae et detraxero te cum his qui descendunt
 in lacum ad populum sempiternum et conlocavero te in terra novissima sicut solitudines veteres
²¹
 cum his qui deducuntur in lacum ut non habiteris porro dederò gloriam in terra viventium in
 nihilum redigam te et non eris et requisita non invenieris ultra in sempiternum dicit Dominus Deus

Chapter 27

¹
 et factum est verbum Domini ad me dicens ² tu ergo fili hominis adsume super Tyrum lamentum
³
 et dices Tyro quae habitat in introitu maris negotiationi populorum ad insulas multas haec dicit
⁴
 Dominus Deus o Tyre tu dixisti perfecti decoris ego sum et in corde maris sita finitimi tui qui te
⁵
 aedificaverunt impleverunt decorem tuum abietibus de Sanir extruxerunt te cum omnibus tabulatis
⁶
 maris cedrum de Libano tulerunt ut facerent tibi malum quercus de Basan dolaverunt in remos
⁷
 tuos transtra tua fecerunt tibi ex ebore indico et praetoriola de insulis Italiae byssus varia de
 Aegypto texta est tibi in velum ut poneretur in malo hyacinthus et purpura de insulis Elisa facta

⁸
sunt operimentum tuum ⁸ habitatores Sidonis et Aradii fuerunt remiges tui sapientes tui Tyre facti
⁹
sunt gubernatores tui ⁹ senes Bibli et prudentes eius habuerunt nautas ad ministerium variae
¹⁰
supellectilis tuae omnes naves maris et nautae earum fuerunt in populo negotiationis tuae ¹⁰ Persae
et Lydi et Lybies erant in exercitu tuo viri bellatores tui clypeum et galeam suspenderunt in te pro
¹¹
ornatu tuo ¹¹ filii Aradii cum exercitu tuo erant super muros tuos in circuitu sed et Pigmei qui erant
in turribus tuis faretras suas suspenderunt in muris tuis per gyrum ipsi compleverunt pulchritudinem
¹²
tuam ¹² Carthaginienses negotiatores tui a multitudine cunctarum divitiarum argento ferro stagno
¹³
plumboque repleverunt nundinas tuas ¹³ Graecia Thubal et Mosoch ipsi institores tui mancipia et
¹⁴
vasa aerea adduxerunt populo tuo ¹⁴ de domo Thogorma equos et equites et mulos adduxerunt ad
¹⁵
forum tuum ¹⁵ filii Dadan negotiatores tui insulae multae negotiatio manus tuae dentes eburneos
¹⁶
et hebeninos commutaverunt in pretio tuo ¹⁶ Syrus negotiator tuus propter multitudinem operum
tuorum gemmam purpuram et scutulata et byssum et sericum et chodchod proposuerunt in mercatu
¹⁷
tuo ¹⁷ Iuda et terra Israhel ipsi institores tui in frumento primo balsamum et mel et oleum et resinam
¹⁸
proposuerunt in nundinis tuis ¹⁸ Damascenus negotiator tuus in multitudine operum tuorum in
¹⁹
multitudine diversarum opum in vino pingui in lanis coloris optimi ¹⁹ Dan et Graecia et Mozel in
²⁰
nundinis tuis proposuerunt ferrum fabrefactum stacte et calamus in negotiatione tua ²⁰ Dadan
²¹
institores tui in tapetibus ad sedendum ²¹ Arabia et universi principes Cedar ipsi negotiatores manus
²²
tuae cum agnis et arietibus et hedis venerunt ad te negotiatores tui ²² venditores Saba et Reema
ipsi negotiatores tui cum universis primis aromatibus et lapide pretioso et auro quod proposuerunt
²³
in mercatu tuo ²³ Aran et Chenne et Eden negotiatores Saba Assur Chelmad venditores tui ²⁴ ipsi
negotiatores tui multifariam involucris hyacinthi et polymitorum gazarumque pretiosarum quae
²⁵
obvolutae et adstrictae erant funibus cedros quoque habebant in negotiationibus tuis ²⁵ naves maris
²⁶
principes tuae in negotiatione tua et repleta es et glorificata nimis in corde maris ²⁶ in aquis multis
²⁷
adduxerunt te remiges tui ventus auster contrivit te in corde maris ²⁷ divitiae tuae et thesauri tui et
multiplex instrumentum tuum nautae tui et gubernatores tui qui tenebant supellectilem tuam et
populo tuo praeerant viri quoque bellatores tui qui erant in te cum universa multitudine tua quae
²⁸
est in medio tui cadent in corde maris in die ruinae tuae ²⁸ a sonitu clamoris gubernatorum tuorum
²⁹
conturbabuntur classes ²⁹ et descendent de navibus suis omnes qui tenebant remum nautae et

universi gubernatores maris in terra stabunt³⁰ et heulabunt super te voce magna et clamabunt
 amare et superiacient pulverem capitibus suis et cinere conspergentur³¹ et radent super te calvitium
 et accingentur ciliciis et plorabunt te in amaritudine animae ploratu amarissimo³² et adsumunt
 super te carmen lugubre et plangent te quae est ut Tyrus quae obmutuit in medio maris³³ quae in
 exitu negotiationum tuarum de mari implesti populos multos in multitudine divitiarum tuarum et
 populorum tuorum ditasti reges terrae³⁴ nunc contrita es a mari in profundis aquarum opes tuae
 et omnis multitudo tua quae erat in medio tui ceciderunt³⁵ universi habitatores insularum
 obstipuerunt super te et reges earum omnes tempestate perculsi mutaverunt vultus³⁶ negotiatores
 populorum sibilaverunt super te ad nihilum deducta es et non eris usque in perpetuum

Chapter 28

¹ et factus est sermo Domini ad me dicens² fili hominis dic principi Tyri haec dicit Dominus
 Deus eo quod elevatum est cor tuum et dixisti Deus ego sum et in cathedra Dei sedi in corde maris
 cum sis homo et non Deus et dedisti cor tuum quasi cor Dei³ ecce sapientior es tu Danihele omne
 secretum non est absconditum a te⁴ in sapientia et prudentia tua fecisti tibi fortitudinem et adquisisti
 aurum et argentum in thesauris tuis⁵ in multitudine sapientiae tuae et in negotiatione tua multiplicasti
 tibi fortitudinem et elevatum est cor tuum in robore tuo⁶ propterea haec dicit Dominus Deus eo
 quod elevatum est cor tuum quasi cor Dei⁷ idcirco ecce ego adducam super te alienos robustissimos
 gentium et nudabunt gladios suos super pulchritudinem sapientiae tuae et polluent decorem tuum
⁸ interficient et detrahent te et morieris interitu occisorum in corde maris⁹ numquid dicens loqueris
 Deus ego sum coram interficientibus te cum sis homo et non Deus in manu occidentium te¹⁰ morte
 incircumcisorum morieris in manu alienorum quia ego locutus sum ait Dominus Deus¹¹ et factus
 est sermo Domini ad me dicens fili hominis leva planctum super regem Tyri¹² et dices ei haec
 dicit Dominus Deus tu signaculum similitudinis plenus sapientia et perfectus decore¹³ in deliciis
 paradisi Dei fuisti omnis lapis pretiosus operimentum tuum sardius topazius et iaspis chrysolitus
 et onyx et berillus sapphyrus et carbunculus et zmaragdus aurum opus decoris tui et foramina tua
¹⁴ in die qua conditus es praeparata sunt tu cherub extentus et protegens et posui te in monte sancto

Dei in medio lapidum ignitorum ambulasti ¹⁵ perfectus in viis tuis a die conditionis tuae donec
 inventa est iniquitas in te ¹⁶ in multitudine negotiationis tuae repleta sunt interiora tua iniquitate
 et peccasti et eieci te de monte Dei et perdidisti te o cherub protegens de medio lapidum ignitorum
¹⁷ elevatum est cor tuum in decore tuo perdidisti sapientiam tuam in decore tuo in terram proieci
 te ante faciem regum dedi te ut cernerent te ¹⁸ in multitudine iniquitatum tuarum et iniquitate
 negotiationis tuae polluisti sanctificationem tuam producam ergo ignem de medio tui qui comedat
 te et dabo te in cinerem super terram in conspectu omnium videntium te ¹⁹ omnes qui viderint te
 in gentibus obstupescunt super te nihili factus es et non eris in perpetuum ²⁰ et factus est sermo
 Domini ad me dicens ²¹ fili hominis pone faciem tuam contra Sidonem et prophetabis de ea ²² et
 dices haec dicit Dominus Deus ecce ego ad te Sidon et glorificabor in medio tui et scient quia ego
 Dominus cum fecero in ea iudicia et sanctificatus fuero in ea ²³ et inmittam ei pestilentiam et
 sanguinem in plateis eius et corruent interfecti in medio eius gladio per circuitum et scient quia ego
 Dominus ²⁴ et non erit ultra domui Israhel offendiculum amaritudinis et spina dolorem inferens
 undique per circuitum eorum qui adversantur eis et scient quia ego Dominus Deus ²⁵ haec dicit
 Dominus Deus quando congregavero domum Israhel de populis in quibus dispersi sunt sanctificabor
 in eis coram gentibus et habitabunt in terra sua quam dedi servo meo Iacob ²⁶ et habitabunt in ea
 securi et aedificabunt domos plantabuntque vineas et habitabunt confidenter cum fecero iudicia in
 omnibus qui adversantur eis per circuitum et scient quia ego Dominus Deus eorum

Chapter 29

¹ in anno decimo in decimo mense undecima mensis factum est verbum Domini ad me dicens
² fili hominis pone faciem tuam contra Pharaonem regem Aegypti et prophetabis de eo et de Aegypto
 universa ³ loquere et dices haec dicit Dominus Deus ecce ego ad te Pharaon rex Aegypti draco magne
 qui cubas in medio fluminum tuorum et dicis meus est fluvius et ego feci memet ipsum ⁴ et ponam
 frenum in maxillis tuis et adglutinabo pisces fluminum tuorum squamis tuis et extraham te de medio
 fluminum tuorum et universi pisces tui squamis tuis adherebunt ⁵ et proiciam te in desertum et
 omnes pisces fluminis tui super faciem terrae cades non colligeris neque congregaberis bestiis terrae
 et volatilibus caeli dedi te ad devorandum ⁶ et scient omnes habitatores Aegypti quia ego Dominus

⁷
 pro eo quod fuisti baculus harundineus domui Israhel quando adprehenderunt te manu et confractus
 es et lacerasti omnem umerum eorum et innitentibus eis super te comminutus es et dissolvisti omnes
⁸
 renes eorum propterea haec dicit Dominus Deus ecce ego adducam super te gladium et interficiam
⁹
 de te hominem et iumentum et erit terra Aegypti in desertum et solitudinem et scient quia ego
¹⁰
 Dominus eo quod dixerit fluvijs meus est et ego feci idcirco ecce ego ad te et ad flumina tua
 daboque terram Aegypti in solitudines gladio dissipatam a turre Syenes usque ad terminos Aethiopiae
¹¹
 non pertransibit eam pes hominis neque pes iumentum gradietur in ea et non habitabitur quadraginta
¹²
 annis daboque terram Aegypti desertam in medio terrarum desertarum et civitates eius in medio
 urbium subversarum erunt desolatae quadraginta annis et dispergam Aegyptios in nationes et
¹³
 ventilabo eos in terras quia haec dicit Dominus Deus post finem quadraginta annorum congregabo
¹⁴
 Aegyptum de populis in quibus dispersi fuerunt et reducam captivitatem Aegypti et conlocabo
¹⁵
 eos in terra Fatures in terra nativitatis suae et erunt ibi in regnum humile inter regna cetera erit
¹⁶
 humillima et non elevabitur ultra super nationes et inminuam eos ne imperent gentibus neque
 erunt ultra domui Israhel in confidentia docentes iniquitatem ut fugiant et sequantur eos et scient
¹⁷
 quia ego Dominus Deus et factum est in vicesimo et septimo anno in primo in una mensis factum
¹⁸
 est verbum Domini ad me dicens fili hominis Nabuchodonosor rex Babylonis servire fecit
 exercitum suum servitute magna adversum Tyrum omne caput decalvatum et omnis umerus depilatus
 est et merces non est reddita ei neque exercitui eius de Tyro pro servitute qua servivit mihi adversum
¹⁹
 eam propterea haec dicit Dominus Deus ecce ego dabo Nabuchodonosor regem Babylonis in
 terra Aegypti et accipiet multitudinem eius et depraedabitur manubias eius et diripiet spolia eius
²⁰
 et erit merces exercitui illius et operi pro quo servivit adversum eam dedi ei terram Aegypti pro
²¹
 eo quod laboraverunt mihi ait Dominus Deus in die illo pullulabit cornu domui Israhel et tibi
 dabo apertum os in medio eorum et scient quoniam ego Dominus

Chapter 30

¹
 et factum est verbum Domini ad me dicens ² fili hominis propheta et dic haec dicit Dominus
³
 Deus ululate vae vae diei quia iuxta est dies et adpropinquavit dies Domini dies nubis tempus

⁴
gentium erit et veniet gladius in Aegyptum et erit pavor in Aethiopia cum ceciderint vulnerati in
Aegypto et ablata fuerit multitudo illius et destructa fundamenta eius ⁵ Aethiopia et Lybia et Lydii
et omne reliquum vulgus et Chub et filii terrae foederis cum eis gladio cadent ⁶ haec dicit Dominus
Deus et corruent fulcientes Aegyptum et destruetur superbia imperii eius a turre Syenes gladio
cadent in ea ait Dominus exercituum ⁷ et dissipabuntur in medio terrarum desolatarum et urbes
eius in medio civitatum desertarum erunt ⁸ et scient quoniam ego Dominus cum dederò ignem in
Aegyptum et adtriti fuerint omnes auxiliares eius ⁹ in die illa egredientur nuntii a facie mea in
trieribus ad conterendam Aethiopiae confidentiam et erit pavor in eis in die Aegypti quia absque
dubio veniet ¹⁰ haec dicit Dominus Deus et cessare faciam multitudinem Aegypti in manu
Nabuchodonosor regis Babylonis ¹¹ ipse et populus eius cum eo fortissimi gentium adducentur ad
disperdendam terram et evaginabunt gladios suos super Aegyptum et implebunt terram interfectis
¹²
et faciam alveos fluminum aridos et tradam terram in manu pessimorum et dissipabo terram et
plenitudinem eius in manu alienorum ego Dominus locutus sum ¹³ haec dicit Dominus Deus et
disperdam simulacra et cessare faciam idola de Memphis et dux de terra Aegypti non erit amplius
et dabo terrorem in terra Aegypti ¹⁴ et disperdam terram Fatures et dabo ignem in Tafnis et faciam
iudicia in Alexandriam ¹⁵ et effundam indignationem meam super Pelusium robur Aegypti et
interficiam multitudinem Alexandriae ¹⁶ et dabo ignem in Aegypto quasi parturiens dolebit Pelusium
et Alexandria erit dissipata et in Memphis angustiae cotidianae ¹⁷ iuvenes Eliupoleos et Bubasti
gladio cadent et ipsae captivae ducentur ¹⁸ et in Tafnis nigrescet dies cum contrivero ibi sceptrum
Aegypti et defecerit in ea superbia potentiae eius ipsam nubes operiet filiae autem eius in captivitatem
ducentur ¹⁹ et faciam iudicia in Aegypto et scient quia ego Dominus ²⁰ et factum est in undecimo
anno in primo in septima mensis factum est verbum Domini ad me dicens ²¹ fili hominis brachium
Pharao regis Aegypti confregi et ecce non est obvolutum ut restitueretur ei sanitas ut ligaretur pannis
et farciretur linteolis et recepto robore posset tenere gladium ²² propterea haec dicit Dominus Deus
ecce ego ad Pharao regem Aegypti et comminuam brachium eius forte sed confractum et deiciam
gladium de manu eius ²³ et dispergam Aegyptum in gentibus et ventilabo eos in terris ²⁴ et
confortabo brachia regis Babylonis daboque gladium meum in manu eius et confringam brachia
Pharaonis et gement gemitibus interfecti coram facie eius ²⁵ et confortabo brachia regis Babylonis
et brachia Pharaonis concident et scient quia ego Dominus cum dederò gladium meum in manu

regis Babylonis et extenderit eum super terram Aegypti²⁶ et dispergam Aegyptum in nationes et ventilabo eos in terris et scient quia ego Dominus

Chapter 31

¹ et factum est in undecimo anno tertio una mensis factum est verbum Domini ad me dicens
² fili hominis dic Pharaoni regi Aegypti et populo eius cui similis factus es in magnitudine tua
³ ecce Assur quasi cedrus in Libano pulcher ramis et frondibus nemorosus excelsusque altitudine
⁴ et inter condensas frondes elevatum est cacumen eius aquae nutrierunt illum abyssus exaltavit eum flumina eius manabant in circuitu radicum eius et rivos suos emisit ad universa ligna regionis
⁵ propterea elevata est altitudo eius super omnia ligna regionis et multiplicata sunt arbusta eius et
⁶ elevati sunt rami eius prae aquis multis cumque extendisset umbram suam in ramis eius fecerunt nidos omnia volatilia caeli et sub frondibus eius genuerunt omnes bestiae saltuum et sub umbraculo
⁷ illius habitabat coetus gentium plurimarum eratque pulcherrimus in magnitudine sua et in
⁸ dilatatione arbustorum suorum erat enim radix illius iuxta aquas multas cedri non fuerunt altiores illo in paradiso Dei abietes non adaequaverunt summitatem eius et platani non fuerunt aequae
⁹ frondibus illius omne lignum paradisi Dei non est adsimilatum illi et pulchritudini eius quoniam speciosum feci eum et multis condensisque frondibus et aemulata sunt eum omnia ligna voluptatis
¹⁰ quae erant in paradiso Dei propterea haec dicit Dominus Deus pro eo quod sublimatus est in altitudine et dedit summitatem suam virentem atque condensam et elevatum est cor eius in altitudine
¹¹ sua tradidi eum in manu fortissimi gentium faciens faciet ei iuxta impietatem eius eieci eum
¹² et succident illum alieni et crudelissimi nationum et proicient eum super montes et in cunctis convallibus corruent rami eius et confringentur arbusta eius in universis rupibus terrae et recedent
¹³ de umbraculo eius omnes populi terrae et relinquent eum in ruina eius habitaverunt omnia
¹⁴ volatilia caeli et in ramis eius fuerunt universae bestiae regionis quam ob rem non elevabuntur in altitudine sua omnia ligna aquarum neque ponent sublimitatem suam inter nemorosa atque frondosa nec stabunt in sublimitate eorum omnia quae inrigantur aquis quia omnes traditi sunt in
¹⁵ mortem ad terram ultimam in medio filiorum hominum ad eos qui descendunt in lacum haec dicit Dominus Deus in die quando descendit ad inferos indixi luctum operui eum abyssus et prohibui flumina eius et coercui aquas multas contristatus est super eum Libanus et omnia ligna agri concussa

¹⁶
 sunt a sonitu ruinae eius commovi gentes cum deducere eum ad infernum cum his qui
 descendebant in lacum et consolata sunt in terra infima omnia ligna voluptatis egregia atque praeclara
 in Libano universa quae inrigabantur aquis ¹⁷ nam et ipsi cum ea descendent ad infernum ad
 interfectos gladio et brachium uniuscuiusque sedebit sub umbraculo eius in medio nationum ¹⁸ cui
 adsimilatus es o inclite atque sublimis inter ligna voluptatis ecce deductus es cum lignis voluptatis
 ad terram ultimam in medio incircumcisorum dormies cum his qui interfecti sunt gladio ipse est
 Pharao et omnis multitudo eius dicit Dominus Deus

Chapter 32

¹
 et factum est duodecimo anno in mense duodecimo in una mensis factum est verbum Domini
 ad me dicens ² fili hominis adsume lamentum super Pharao regem Aegypti et dices ad eum leoni
 gentium adsimilatus es et draconi qui est in mari et ventilabas cornu in fluminibus tuis et conturbabas
 aquas pedibus tuis et conculcabas flumina eorum ³ propterea haec dicit Dominus Deus expandam
 super te rete meum in multitudine populorum multorum et extrahent te in sagena mea ⁴ et proiciam
 te in terram super faciem agri abiciam te et habitare faciam super te omnia volatilia caeli et saturabo
 de te bestias universae terrae ⁵ et dabo carnes tuas super montes et implebo colles tuos sanie tua
⁶ et inrigabo terram pedore sanguinis tui super montes et valles implebuntur ex te ⁷ et operiam cum
 extinctus fueris caelos et nigrescere faciam stellas eius solem nube tegam et luna non dabit lumen
⁸ suum omnia luminaria caeli maerere faciam super te et dabo tenebras super terram tuam dicit
 Dominus Deus ⁹ et inritabo cor populorum multorum cum induxero contritionem tuam in gentibus
 super terras quas nescis ¹⁰ et stupescere faciam super te populos multos et reges eorum horrore
 nimio formidabunt super te cum volare coeperit gladius meus super facies eorum et obstupescunt
 repente singuli pro anima sua in die ruinae suae ¹¹ quia haec dicit Dominus Deus gladius regis
 Babylonis veniet tibi ¹² in gladiis fortium deiciam multitudinem tuam inexpugnabiles gentes omnes
 heae et vastabunt superbiam Aegypti et dissipabitur multitudo eius ¹³ et perdam omnia iumenta
 eius quae erant super aquas plurimas et non conturbabit eas pes hominis ultra neque ungula
 iumentorum turbabit eas ¹⁴ tunc purissimas reddam aquas eorum et flumina eorum quasi oleum
 adducam ait Dominus Deus ¹⁵ cum dederam terram Aegypti desolatam deseretur autem terra a

plenitudine sua quando percussero omnes habitatores eius et scient quia ego Dominus ¹⁶ planctus
 est et plangent eum filiae gentium plangent eum super Aegypto et super multitudine eius plangent
 eum ait Dominus Deus ¹⁷ et factum est in duodecimo anno in quintadecima mensis factum est
 verbum Domini ad me dicens ¹⁸ fili hominis cane lugubre super multitudine Aegypti et detrahe
 eam ipsam et filias gentium robustarum ad terram ultimam cum his qui descendunt in lacum ¹⁹ quo
 pulchrior es descende et dormi cum incircumcisis ²⁰ in medio interfectorum gladio cadent gladius
 datus est adtraxerunt eam et omnes populos eius ²¹ loquentur ei potentissimi robustorum de medio
 inferni qui cum auxiliatoribus eius descenderunt et dormierunt incircumcisi interfecti gladio ²² ibi
 Assur et omnis multitudo eius in circuitu illius sepulchra eius omnes interfecti et qui ceciderunt
 gladio ²³ quorum data sunt sepulchra in novissimis laci et facta est multitudo eius per gyrum
 sepulchri eius universi interfecti cadentesque gladio qui dederant quondam formidinem in terra
 viventium ²⁴ ibi Aelam et omnis multitudo eius per gyrum sepulchri sui omnes hii interfecti
 ruentesque gladio qui descenderunt incircumcisi ad terram ultimam qui posuerunt terrorem suum
 in terra viventium et portaverunt ignominiam suam cum his qui descendunt in lacum ²⁵ in medio
 interfectorum posuerunt cubile eius in universis populis eius in circuitu eius sepulchrum illius
 omnes hii incircumcisi interfectique gladio dederant enim terrorem in terra viventium et portaverunt
 ignominiam suam cum his qui descendunt in lacum in medio interfectorum positi sunt ²⁶ ibi Mosoch
 et Thubal et omnis multitudo eius in circuitu illius sepulchra eius omnes hii incircumcisi interfectique
 et cadentes gladio quia dederunt formidinem suam in terra viventium ²⁷ et non dormient cum
 fortibus cadentibusque et incircumcisis qui descenderunt ad infernum cum armis suis et posuerunt
 gladios suos sub capitibus suis et fuerunt iniquitates eorum in ossibus eorum quia terror fortium
 facti sunt in terra viventium ²⁸ et tu ergo in medio incircumcisorum contereris et dormies cum
 interfectis gladio ²⁹ ibi Idumea et reges eius omnes duces eius qui dati sunt cum exercitu suo cum
 interfectis gladio et qui cum incircumcisis dormierunt et cum his qui descenderunt in lacum ³⁰ ibi
 principes aquilonis omnes et universi venatores qui deducti sunt cum interfectis paventes et in sua
 fortitudine confusi qui dormierunt incircumcisi cum interfectis gladio et portaverunt confusionem
 suam cum his qui descendunt in lacum ³¹ vidit eos Pharao et consolatus est super universa
 multitudo sua quae interfecta est gladio Pharao et omnis exercitus eius ait Dominus Deus ³² quia
 dedi terrorem meum in terra viventium et dormivit in medio incircumcisorum cum interfectis gladio
 Pharao et omnis multitudo eius ait Dominus Deus

Chapter 33

¹ et factum est verbum Domini ad me dicens ² fili hominis loquere ad filios populi tui et dices
ad eos terra cum induxero super eam gladium et tulerit populus terrae virum unum de novissimis
suis et constituerit eum super se speculatorem ³ et ille viderit gladium venientem super terram et
cecinerit bucina et adnuntiaverit populo ⁴ audiens autem quisquis ille est sonum bucinae non se
observaverit veneritque gladius et tulerit eum sanguis ipsius super caput eius erit ⁵ sonum bucinae
audivit et non se observavit sanguis eius in ipso erit si autem custodierit animam suam salvavit
⁶ quod si speculator viderit gladium venientem et non insonuerit bucina et populus non se custodierit
veneritque gladius et tulerit de eis animam ille quidem in iniquitate sua captus est sanguinem autem
eius de manu speculatoris requiram ⁷ et tu fili hominis speculatorem dedi te domui Israhel audiens
⁸ ergo ex ore meo sermonem adnuntiabis eis ex me si me dicente ad impium impie morte morieris
non fueris locutus ut se custodiat impius a via sua ipse impius in iniquitate sua morietur sanguinem
⁹ autem eius de manu tua requiram si autem adnuntiante te ad impium ut a viis suis convertatur
¹⁰ non fuerit conversus a via sua ipse in iniquitate sua morietur porro tu animam tuam liberasti tu
ergo fili hominis dic ad domum Israhel sic locuti estis dicentes iniquitates nostrae et peccata nostra
¹¹ super nos sunt et in ipsis nos tabescimus quomodo ergo vivere poterimus dic ad eos vivo ego
dicit Dominus Deus nolo mortem impii sed ut revertatur impius a via sua et vivat convertimini a
¹² viis vestris pessimis et quare moriemini domus Israhel tu itaque fili hominis dic ad filios populi
tui iustitia iusti non liberabit eum in quacumque die peccaverit et impietas impii non nocebit ei in
quacumque die conversus fuerit ab impietate sua et iustus non poterit vivere in iustitia sua in
¹³ quacumque die peccaverit etiam si dixero iusto quod vita vivat et confisus in iustitia sua fecerit
iniquitatem omnes iustitiae eius oblivioni tradentur et in iniquitate sua quam operatus est in ipsa
¹⁴ morietur sin autem dixero impio morte morieris et egerit paenitentiam a peccato suo feceritque
iudicium et iustitiam ¹⁵ pignus restituerit ille impius rapinamque reddiderit in mandatis vitae
ambulaverit nec fecerit quicquam iniustum vita vivet et non morietur ¹⁶ omnia peccata eius quae
peccavit non inputabuntur ei iudicium et iustitiam fecit vita vivet ¹⁷ et dixerunt filii populi tui non
est aequi ponderis via Domini et ipsorum via iniusta est ¹⁸ cum enim recesserit iustus a iustitia sua
¹⁹ feceritque iniquitatem morietur in eis et cum recesserit impius ab impietate sua feceritque

²⁰
 iudicium et iustitiam vivet in eis et dicitis non est recta via Domini unumquemque iuxta vias
²¹
 suas iudicabo de vobis domus Israhel et factum est in duodecimo anno in duodecimo mense in
 quinta mensis transmigrationis nostrae venit ad me qui fugerat de Hierusalem dicens vastata est
²²
 civitas manus autem Domini facta fuerat ad me vespere antequam veniret qui fugerat aperuitque
²³
 os meum donec veniret ad me mane et aperto ore meo non silui amplius et factum est verbum
²⁴
 Domini ad me dicens fili hominis qui habitant in ruinosis his super humum Israhel loquentes
 aiunt unus erat Abraham et hereditate possedit terram nos autem multi nobis data est terra in
²⁵
 possessionem idcirco dices ad eos haec dicit Dominus Deus qui in sanguine comeditis et oculos
 vestros levatis ad inmunditias vestras et sanguinem funditis numquid terram hereditate possidebitis
²⁶
 stetistis in gladiis vestris fecistis abominationes et unusquisque uxorem proximi sui polluit et
²⁷
 terram hereditate possidebitis haec dices ad eos sic dicit Dominus Deus vivo ego quia qui in
 ruinosis habitant gladio cadent et qui in agro est bestiis tradetur ad devorandum qui autem in
²⁸
 praesidiis et in speluncis sunt peste morientur et dabo terram in solitudinem et desertum et
 deficient superba fortitudo eius et desolabuntur montes Israhel eo quod nullus sit qui per eos transeat
²⁹
 et scient quia ego Dominus cum dederam terram desolatam et desertam propter universas
³⁰
 abominationes suas quas operati sunt et tu fili hominis filii populi tui qui loquuntur de te iuxta
 muros et in ostiis domorum et dicunt unus ad alterum vir ad proximum suum loquentes venite et
³¹
 audiamus qui sit sermo egrediens a Domino et veniunt ad te quasi si ingrediatur populus et
 sedent coram te populus meus et audiunt sermones tuos et non faciunt eos quia in canticum oris
³²
 sui vertunt illos et avaritiam suam sequitur cor eorum et es eis quasi carmen musicum quod
³³
 suavi dulcique sono canitur et audient verba tua et non facient ea et cum venerit quod praedictum
 est ecce enim venit tunc scient quod prophetae fuerint inter eos

Chapter 34

¹
 et factum est verbum Domini ad me dicens ² fili hominis propheta de pastoribus Israhel
 propheta et dices pastoribus haec dicit Dominus Deus vae pastoribus Israhel qui pascebant semet
³
 ipsos nonne greges pascuntur a pastoribus lac comedebatis et lanis operiebamini et quod crassum
⁴
 erat occidebatis gregem autem meum non pascebatis quod infirmum fuit non consolidastis et

quod aegrotum non sanastis quod fractum est non alligastis et quod abiectum est non reduxistis
quod perierat non quaesistis sed cum austeritate imperabatis eis et cum potentia ⁵ et dispersae sunt
oves meae eo quod non esset pastor et factae sunt in devorationem omnium bestiarum agri et
dispersae sunt ⁶ erraverunt greges mei in cunctis montibus et in universo colle excelso et super
omnem faciem terrae dispersi sunt greges mei et non erat qui requireret non erat inquam qui requireret
⁷ propterea pastores audite verbum Domini ⁸ vivo ego dicit Dominus Deus quia pro eo quod facti
sunt greges mei in rapinam et oves meae in devorationem omnium bestiarum agri eo quod non
esset pastor neque enim quaesierunt pastores gregem meum sed pascebant pastores semet ipsos et
greges meos non pascebant ⁹ propterea pastores audite verbum Domini ¹⁰ haec dicit Dominus
Deus ecce ego ipse super pastores requiram gregem meum de manu eorum et cessare eos faciam
ut ultra non pascant gregem nec pascant amplius pastores semet ipsos et liberabo gregem meum
de ore eorum et non erunt ultra eis in escam ¹¹ quia haec dicit Dominus Deus ecce ego ipse requiram
oves meas et visitabo eas ¹² sicut visitat pastor gregem suum in die quando fuerit in medio ovium
suarum dissipatarum sic visitabo oves meas et liberabo eas de omnibus locis quo dispersae fuerant
in die nubis et caliginis ¹³ et educam eas de populis et congregabo eas de terris et inducam eas in
terram suam et pascam eas in montibus Israhel in rivis et in cunctis sedibus terrae ¹⁴ in pascuis
uberrimis pascam eas et in montibus excelsis Israhel erunt pascuae eorum ibi requiescent in herbis
virentibus et in pascuis pinguibus pascentur super montes Israhel ¹⁵ ego pascam oves meas et ego
eas accubare faciam dicit Dominus Deus ¹⁶ quod perierat requiram et quod abiectum erat reducam
et quod confractum fuerat alligabo et quod infirmum erat consolidabo et quod pingue et forte
custodiam et pascam illas in iudicio ¹⁷ vos autem greges mei haec dicit Dominus Deus ecce ego
iudico inter pecus et pecus arietum et hircorum ¹⁸ nonne satis vobis erat pascuam bonam depasci
insuper et reliquias pascuarum vestrarum conculcastis pedibus vestris et cum purissimam aquam
biberetis reliquam pedibus vestris turbabatis ¹⁹ et oves meae his quae conculcata pedibus vestris
fuerant pascebantur et quae pedes vestri turbaverant haec bibebant ²⁰ propterea haec dicit Dominus
Deus ad eos ecce ego ipse iudico inter pecus pingue et macilentum ²¹ pro eo quod lateribus et
umeris inpingebatis et cornibus vestris ventilabatis omnia infirma pecora donec dispergerentur
foras ²² salvabo gregem meum et non erit ultra in rapinam et iudicabo inter pecus et pecus ²³ et
suscitabo super ea pastorem unum qui pascat ea servum meum David ipse pascet ea et ipse erit eis
in pastorem ²⁴ ego autem Dominus ero eis in Deum et servus meus David princeps in medio eorum

ego Dominus locutus sum²⁵ et faciam cum eis pactum pacis et cessare faciam bestias pessimas
 de terra et qui habitant in deserto securi dormient in saltibus²⁶ et ponam eos in circuitu collis mei
 benedictionem et deducam imbrem in tempore suo pluviae benedictionis erunt²⁷ et dabit lignum
 agri fructum suum et terra dabit germen suum et erunt in terra sua absque timore et scient quia ego²⁸
 Dominus cum contrivero catenas iugi eorum et eruero eos de manu imperantium sibi et non²⁹
 erunt ultra in rapinam gentibus neque bestiae terrae devorabunt eos sed habitabunt confidenter
 absque ullo terrore et suscitabo eis germen nominatum et non erunt ultra inminuti fame in terra
 neque portabunt amplius obprobria gentium³⁰ et scient quia ego Dominus Deus eorum cum eis et
 ipsi populus meus domus Israhel ait Dominus Deus³¹ vos autem greges mei greges pascuae meae
 homines estis et ego Dominus Deus vester dicit Dominus Deus

Chapter 35

¹ et factus est sermo Domini ad me dicens² fili hominis pone faciem tuam adversum montem
 Seir et prophetabis de eo et dices illi³ haec dicit Dominus Deus ecce ego ad te mons Seir et extendam
 manum meam super te et dabo te desolatum atque desertum⁴ urbes tuas demoliar et tu desertus
 eris et scies quia ego Dominus⁵ eo quod fueris inimicus sempiternus et concluderis filios Israhel
 in manus gladii in tempore afflictionis eorum in tempore iniquitatis extremae⁶ propterea vivo ego
 dicit Dominus Deus quoniam sanguini tradam te et sanguis te persequetur et cum sanguinem oderis
 sanguis persequetur te⁷ et dabo montem Seir desolatum et desertum et auferam de eo euntem et
 redeuntem⁸ et implebo montes eius occisorum suorum in collibus tuis et in vallibus tuis atque in
 torrentibus interfecti gladio cadent⁹ in solitudines sempiternas tradam te et civitates tuae non
 habitabuntur et scietis quoniam ego Dominus¹⁰ eo quod dixeris duae gentes et duae terrae meae
 erunt et hereditate possidebo eas cum Dominus esset ibi¹¹ propterea vivo ego dicit Dominus Deus
 quia faciam iuxta iram tuam et secundum zelum tuum quem fecisti odio habens eos et notus efficiar
 per eos cum te iudicavero¹² et scies quia ego Dominus audiui universa obprobria tua quae locutus
 es de montibus Israhel dicens deserti nobis dati sunt ad devorandum¹³ et insurrexistis super me

ore vestro et rogastis adversum me verba vestra ego audivi ¹⁴ haec dicit Dominus Deus laetante
 universa terra in solitudinem te redigam ¹⁵ sicuti gavisus es super hereditatem domus Israhel eo
 quod fuerit dissipata sic faciam tibi dissipatus eris mons Seir et Idumea omnis et scient quia ego
 Dominus

Chapter 36

¹ tu autem fili hominis propheta super montes Israhel et dices montes Israhel audite verbum
 Domini ² haec dicit Dominus Deus eo quod dixerit inimicus de vobis euge altitudines sempiternae
 in hereditatem datae sunt nobis ³ propterea vaticinare et dic haec dicit Dominus Deus pro eo quod
 desolati estis et conculcati per circuitum et facti in hereditatem reliquis gentibus et ascendistis super
 labium linguae et obprobrium populi ⁴ propterea montes Israhel audite verbum Domini Dei haec
 dicit Dominus Deus montibus et collibus torrentibus vallibusque et desertis parietinis et urbibus
 derelictis quae depopolatae sunt et subsannatae a reliquis gentibus per circuitum ⁵ propterea haec
 dicit Dominus Deus quoniam in igne zeli mei locutus sum de reliquis gentibus et de Idumea universa
 qui dederunt terram meam sibi in hereditatem cum gaudio et toto corde ex animo et eiecerunt eam
 ut vastarent ⁶ idcirco vaticinare super humum Israhel et dices montibus et collibus iugis et vallibus
 haec dicit Dominus Deus ecce ego in zelo meo et in furore meo locutus sum eo quod confusionem
 gentium sustinueritis ⁷ idcirco haec dicit Dominus Deus ego levavi manum meam ut gentes quae
 in circuitu vestro sunt ipsae confusionem suam portent ⁸ vos autem montes Israhel ramos vestros
 germinetis et fructum vestrum adferatis populo meo Israhel prope est enim ut veniat ⁹ quia ecce
 ego ad vos et convertar ad vos et arabimini et accipietis sementem ¹⁰ et multiplicabo in vobis
 homines omnemque domum Israhel et habitabuntur civitates et ruinosae instaurabuntur ¹¹ et replebo
 vos hominibus et iumentis et multiplicabuntur et crescent et habitari vos faciam sicut a principio
 bonisque donabo maioribus quam habuistis ab initio et scietis quia ego Dominus ¹² et adducam
 super vos homines populum meum Israhel et hereditate possidebunt te et eris eis in hereditatem et
 non addes ultra ut absque eis sis ¹³ haec dicit Dominus Deus pro eo quod dicunt de vobis devoratrix
 hominum es et suffocans gentem tuam ¹⁴ propterea homines non comedes amplius et gentem tuam
 non necabis ultra ait Dominus Deus ¹⁵ nec auditam faciam in te amplius confusionem gentium et

obprobrium populorum nequaquam portabis et gentem tuam non amittes amplius ait Dominus Deus
16 et factum est verbum Domini ad me dicens 17 fili hominis domus Israhel habitaverunt in humo
sua et polluerunt eam in viis suis et in studiis suis iuxta inmunditiam menstruatae facta est via
eorum coram me 18 et effudi indignationem meam super eos pro sanguine quem fuderunt super
terram et in idolis suis polluerunt eam 19 et dispersi eos in gentes et ventilati sunt in terris iuxta
vias eorum et adinventiones iudicavi eos 20 et ingressi sunt ad gentes ad quas introierunt et polluerunt
nomen sanctum meum cum diceretur de eis populus Domini iste est et de terra eius egressi sunt
21 et peperci nomini meo sancto quod polluerat domus Israhel in gentibus ad quas ingressi sunt
22 idcirco dices domui Israhel haec dicit Dominus Deus non propter vos ego faciam domus Israhel
sed propter nomen sanctum meum quod polluistis in gentibus ad quas intrastis 23 et sanctificabo
nomen meum magnum quod pollutum est inter gentes quod polluistis in medio earum ut sciant
gentes quia ego Dominus ait Dominus exercituum cum sanctificatus fuero in vobis coram eis
24 tollam quippe vos de gentibus et congregabo de universis terris et adducam vos in terram vestram
25 et effundam super vos aquam mundam et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris et ab
universis idolis vestris mundabo vos 26 et dabo vobis cor novum et spiritum novum ponam in
medio vestri et auferam cor lapideum de carne vestra et dabo vobis cor carneum 27 et spiritum
meum ponam in medio vestri et faciam ut in praeceptis meis ambuletis et iudicia mea custodiat
et operemini 28 et habitabitis in terra quam dedi patribus vestris et eritis mihi in populum et ego
ero vobis in Deum 29 et salvabo vos ex universis inquinamentis vestris et vocabo frumentum et
multiplicabo illud et non inponam in vobis famem 30 et multiplicabo fructum ligni et genimina
agri ut non portetis ultra obprobrium famis in gentibus 31 et recordabimini viarumstrarum
pessimarum studiorumque non bonorum et displicebunt vobis iniquitates vestrae et scelera vestra
32 non propter vos ego faciam ait Dominus Deus notum sit vobis confundimini et erubescite super
viis vestris domus Israhel 33 haec dicit Dominus Deus in die qua mundavero vos ex omnibus
iniquitatibus vestris et habitari fecero urbes et instauravero ruinosa 34 et terra deserta fuerit exculta
quae quondam erat desolata in oculis omnis viatoris 35 dicent terra illa inculta facta est ut hortus
voluptatis et civitates desertae et destitutae atque suffossae munitae sederunt 36 et scient gentes
quaecumque derelictae fuerint in circuitu vestro quia ego Dominus aedificavi dissipata plantavi

incolta ego Dominus locutus sum et fecerim³⁷ haec dicit Dominus Deus adhuc in hoc invenient³⁸
 me domus Israhel ut faciam eis multiplicabo eos sicut gregem hominum ut gregem sanctum ut
 gregem Hierusalem in sollemnitatibus eius sic erunt civitates desertae plenaeque gregibus hominum
 et scient quia ego Dominus

Chapter 37

¹ facta est super me manus Domini et eduxit me in spiritu Domini et dimisit me in medio campi
 qui erat plenus ossibus² et circumduxit me per ea in gyro erant autem multa valde super faciem
 campi siccaeque vehementer³ et dixit ad me fili hominis putasne vivent ossa ista et dixi Domine
 Deus tu nosti⁴ et dixit ad me vaticinare de ossibus istis et dices eis ossa arida audite verbum Domini
⁵ haec dicit Dominus Deus ossibus his ecce ego intromittam in vos spiritum et vivetis⁶ et dabo
 super vos nervos et succrescere faciam super vos carnes et superextendam in vobis cutem et dabo
 vobis spiritum et vivetis et scietis quia ego Dominus⁷ et prophetavi sicut praeceperat mihi factus
 est autem sonitus prophetante me et ecce commotio et accesserunt ossa ad ossa unumquodque ad
 iuncturam suam⁸ et vidi et ecce super ea nervi et carnes ascenderunt et extenta est in eis cutis
 desuper et spiritum non habebant⁹ et dixit ad me vaticinare ad spiritum vaticinare fili hominis et
 dices ad spiritum haec dicit Dominus Deus a quattuor ventis veni spiritus et insufla super interfectos
 istos et revivescant¹⁰ et prophetavi sicut praeceperat mihi et ingressus est in ea spiritus et vixerunt
 steteruntque super pedes suos exercitus grandis nimis valde¹¹ et dixit ad me fili hominis ossa haec
 universa domus Israhel est ipsi dicunt aruerunt ossa nostra et periit spes nostra et abscisi sumus
¹² propterea vaticinare et dices ad eos haec dicit Dominus Deus ecce ego aperiam tumulos vestros
 et educam vos de sepulchris vestris populus meus et inducam vos in terram Israhel¹³ et scietis
 quia ego Dominus cum aperuero sepulchra vestra et eduxero vos de tumulis vestris populus meus
¹⁴ et dederam spiritum meum in vobis et vixeritis et requiescere vos faciam super humum vestram
 et scietis quia ego Dominus locutus sum et feci ait Dominus Deus¹⁵ et factus est sermo Domini
 ad me dicens¹⁶ et tu fili hominis sume tibi lignum unum et scribe super illud Iudae et filiorum
 Israhel sociis eius et tolle lignum alterum et scribe super eum Ioseph lignum Ephraim et cunctae

domui Israhel sociorumque eius¹⁷ et adiunge illa unum ad alterum tibi in lignum unum et erunt
 in unionem in manu tua¹⁸ cum autem dixerint ad te filii populi tui loquentes nonne indicas nobis
 quid in his tibi velis¹⁹ loqueris ad eos haec dicit Dominus Deus ecce ego adsumam lignum Ioseph
 quod est in manu Ephraim et tribus Israhel quae iunctae sunt ei et dabo eas pariter cum ligno Iuda
 et faciam eas in lignum unum et erunt unum in manu eius²⁰ erunt autem ligna super quae scripseris
 in manu tua in oculis eorum²¹ et dices ad eos haec dicit Dominus Deus ecce ego adsumam filios
 Israhel de medio nationum ad quas abierunt et congregabo eos undique et adducam eos ad humum
 suam²² et faciam eos gentem unam in terra in montibus Israhel et rex unus erit omnibus imperans
 et non erunt ultra duae gentes nec dividuntur amplius in duo regna²³ neque polluentur ultra in
 idolis suis et abominationibus suis et in cunctis iniquitatibus suis et salvos eos faciam de universis
 sedibus suis in quibus peccaverunt et mundabo eos et erunt mihi populus et ego ero eis Deus²⁴ et
 servus meus David rex super eos et pastor unus erit omnium eorum in iudiciis meis ambulabunt et
 mandata mea custodient et facient ea²⁵ et habitabunt super terram quam dedi servo meo Iacob in
 qua habitaverunt patres vestri et habitabunt super eam ipsi et filii eorum et filii filiorum eorum
 usque in sempiternum et David servus meus princeps eorum in perpetuum²⁶ et percutiam illis
 foedus pacis pactum sempiternum erit eis et fundabo eos et multiplicabo et dabo sanctificationem
 meam in medio eorum in perpetuum²⁷ et erit tabernaculum meum in eis et ero eis Deus et ipsi
 erunt mihi populus²⁸ et scient gentes quia ego Dominus sanctificator Israhel cum fuerit sanctificatio
 mea in medio eorum in perpetuum

Chapter 38

¹ et factus est sermo Domini ad me dicens² fili hominis pone faciem tuam contra Gog terram
 Magog principem capitis Mosoch et Thubal et vaticinare de eo³ et dices ad eum haec dicit Dominus
 Deus ecce ego ad te Gog principem capitis Mosoch et Thubal⁴ et circumagam te et ponam frenum
 in maxillis tuis et educam te et omnem exercitum tuum equos et equites vestitos loricis universos
 multitudinem magnam hastam et clypeum arripientium et gladium⁵ Persae Aethiopes et Lybies
 cum eis omnes scutati et galeati⁶ Gomer et universa agmina eius domus Thogorma latera aquilonis

et totum robur eius populi que multi tecum ⁷ praepara et instrue te et omnem multitudinem tuam
quae coacervata est ad te et esto eis in praeceptum ⁸ post dies multos visitaberis in novissimo
annorum venies ad terram quae reversa est a gladio congregata est de populis multis ad montes
Israhel qui fuerunt deserti iugiter haec de populis educta est et habitaverunt in ea confidenter universi
⁹ ascendens autem quasi tempestas venies et quasi nubes ut operias terram tu et omnia agmina tua
et populi multi tecum ¹⁰ haec dicit Dominus Deus in die illa ascendent sermones super cor tuum
et cogitabis cogitationem pessimam ¹¹ et dices ascendam ad terram absque muro veniam ad
quiescentes habitantesque secure omnes habitant sine muro vectes et portae non sunt eis ¹² ut
diripias spolia et invadas praedam ut inferas manum tuam super eos qui deserti fuerant et postea
restituti et super populum qui est congregatus ex gentibus qui possidere coepit et esse habitator
umbilici terrae ¹³ Seba et Dedan et negotiatores Tharsis et omnes leones eius dicent tibi numquid
ad sumenda spolia tu venis ecce ad diripiendam praedam congregasti multitudinem tuam ut tollas
argentum et aurum auferas supellectilem atque substantiam et diripias manubias infinitas ¹⁴ propterea
vaticinare fili hominis et dices ad Gog haec dicit Dominus Deus numquid non in die illo cum
habitaverit populus meus Israhel confidenter scies ¹⁵ et venies de loco tuo a lateribus aquilonis tu
et populi multi tecum ascensores equorum universi coetus magnus et exercitus vehemens ¹⁶ et
ascendes super populum meum Israhel quasi nubes ut operias terram in novissimis diebus eris et
adducam te super terram meam ut sciant gentes me cum sanctificatus fuero in te in oculis eorum o
¹⁷ Gog haec dicit Dominus Deus tu ergo ille es de quo locutus sum in diebus antiquis in manu
servorum meorum prophetarum Israhel qui prophetaverunt in diebus illorum temporum ut adducerem
te super eos ¹⁸ et erit in die illa in die adventus Gog super terram Israhel ait Dominus Deus ascendet
indignatio mea in furore meo ¹⁹ et in zelo meo in igne irae meae locutus sum quia in die illa erit
commotio magna super terram Israhel ²⁰ et commovebuntur a facie mea pisces maris et volucres
caeli et bestiae agri et omne reptile quod movetur super humum cunctique homines qui sunt super
faciem terrae et subvertentur montes et cadent sepes et omnis murus in terra corruet ²¹ et convocabo
adversum eum in cunctis montibus meis gladium ait Dominus Deus gladius uniuscuiusque in fratrem
suum diriget ²² et iudicabo eum peste et sanguine et imbre vehementi et lapidibus immensis ignem
et sulphur pluam super eum et super exercitum eius et super populos multos qui sunt cum eo ²³ et
magnificabor et sanctificabor et notus ero in oculis gentium multarum et scient quia ego Dominus

Chapter 39

¹ tu autem fili hominis vaticinare adversum Gog et dices haec dicit Dominus Deus ecce ego
 super te Gog principem capitis Mosoch et Thubal ² et circumagam te et seducam te et ascendere
 faciam de lateribus aquilonis et adducam te super montes Israhel ³ et percutiam arcum tuum in
 manu sinistra tua et sagittas tuas de manu dextera tua deiciam ⁴ super montes Israhel cades tu et
 omnia agmina tua et populi qui sunt tecum feris avibus omnique volatili et bestiis terrae dedi te
 devorandum ⁵ super faciem agri cades quia ego locutus sum ait Dominus Deus ⁶ et emittam ignem
 in Magog et in his qui habitant in insulis confidenter et scient quia ego Dominus ⁷ et nomen sanctum
 meum notum faciam in medio populi mei Israhel et non polluem nomen sanctum meum amplius
 et scient gentes quia ego Dominus Sanctus Israhel ⁸ ecce venit et factum est ait Dominus Deus
 haec est dies de qua locutus sum ⁹ et egredientur habitatores de civitatibus Israhel et succendent
 et comburent arma clypeum et hastas arcum et sagittas et baculos manus et contos et succendent ea
 igne septem annis ¹⁰ et non portabunt ligna de regionibus neque succident de saltibus quoniam
 arma succendent igne et depraedabuntur eos quibus praedae fuerant et diripient vastatores suos ait
 Dominus Deus ¹¹ et erit in die illa dabo Gog locum nominatum sepulchrum in Israhel vallem
 Viatorum ad orientem maris quae obstupescere facit praetereuntes et sepelient ibi Gog et omnem
 multitudinem eius et vocabitur vallis Multitudinis Gog ¹² et sepelient eos domus Israhel ut mundent
 terram septem mensibus ¹³ sepeliet autem omnis populus terrae et erit eis nominata dies in qua
 glorificatus sum ait Dominus Deus ¹⁴ et viros iugiter constituent lustrantes terram qui sepeliant et
 requirant eos qui remanserant super faciem terrae ut emundent eam post menses autem septem
 quaerere incipient ¹⁵ et circumibunt peragrantes terram cumque viderint os hominis statuent iuxta
 illud titulum donec sepeliant illud pollinctores in valle Multitudinis Gog ¹⁶ nomen autem civitatis
 Amona et mundabunt terram ¹⁷ tu ergo fili hominis haec dicit Dominus Deus dic omni volucris et
 universis avibus cunctisque bestiis agri convenite properate concurrite undique ad victimam meam
 quam ego immolo vobis victimam grandem super montes Israhel ut comedatis carnes et bibatis
 sanguinem ¹⁸ carnes fortium comedetis et sanguinem principum terrae bibetis arietum agnorum
 et hircorum taurorumque altilium et pinguium omnium ¹⁹ et comedetis adipem in saturitate et
 bibetis sanguinem in ebrietate de victima quam ego immolabo vobis ²⁰ et saturabimini super

²¹
 mensam meam de equo et de equite forti et de universis viris bellatoribus ait Dominus Deus et
 ponam gloriam meam in gentibus et videbunt omnes gentes iudicium meum quod fecerim et manum
²²
 meam quam posuerim super eos et scient domus Israhel quia ego Dominus Deus eorum a die
²³
 illa et deinceps et scient gentes quoniam in iniquitate sua capta sit domus Israhel eo quod
 reliquerint me et absconderim faciem meam ab eis et tradiderim eos in manu hostium et ceciderint
²⁴
 in gladio universi iuxta inmunditiam eorum et scelus feci eis et abscondi faciem meam ab illis
²⁵
 propterea haec dicit Dominus Deus nunc reducam captivitatem Iacob et miserebor omnis domus
²⁶
 Israhel et adsumam zelum pro nomine sancto meo et portabunt confusionem suam et omnem
 praevaricationem quam praevaricati sunt in me cum habitaverint in terra sua confidenter neminem
²⁷
 formidantes et reduxero eos de populis et congregavero de terris inimicorum suorum et
²⁸
 sanctificatus fuero in eis in oculis gentium plurimarum et scient quia ego Dominus Deus eorum
 eo quod transtulerim eos in nationes et congregavero eos super terram suam et non dereliquerim
²⁹
 quemquam ex eis ibi et non abscondam ultra faciem meam ab eis eo quod effuderim spiritum
 meum super omnem domum Israhel ait Dominus Deus

Chapter 40

¹
 in vicesimo et quinto anno transmigrationis nostrae in exordio anni decima mensis quartodecimo
 anno postquam percussa est civitas in ipsa hac die facta est super me manus Domini et adduxit me
²
 illuc in visionibus Dei adduxit me in terram Israhel et dimisit me super montem excelsum nimis
³
 super quem erat quasi aedificium civitatis vergentis ad austrum et introduxit me illuc et ecce vir
 cuius erat species quasi species aeris et funiculus lineus in manu eius et calamus mensurae in manu
⁴
 eius stabat autem in porta et locutus est ad me idem vir fili hominis vide oculis tuis et auribus
 tuis audi et pone cor tuum in omnia quae ego ostendam tibi quia ut ostendantur tibi adductus es
⁵
 huc adnuntia omnia quae tu vides domui Israhel et ecce murus forinsecus in circuitu domus
 undique et in manu viri calamus mensurae sex cubitorum et palmo et mensus est latitudinem aedificii
⁶
 calamo uno altitudinem quoque calamo uno et venit ad portam quae respiciebat viam orientalem
 et ascendit per gradus eius et mensus est limen portae calamo uno latitudinem id est limen unum
⁷
 calamo uno in latitudine et thalamum uno calamo in longum et uno calamo in latum et inter

thalamos quinque cubitos⁸ et limen portae iuxta vestibulum portae intrinsecus calamo uno⁹ et
 mensus est vestibulum portae octo cubitorum et frontem eius duobus cubitis vestibulum autem
 portae erat intrinsecus¹⁰ porro thalami portae ad viam orientalem tres hinc et tres inde mensura
 una trium et mensura una frontium ex utraque parte¹¹ et mensus est latitudinem liminis portae
 decem cubitorum et longitudinem portae tredecim cubitorum¹² et marginem ante thalamos cubiti
 unius et cubitus unus finis utrimque thalami autem sex cubitorum erant hinc et inde¹³ et mensus
 est portam a tecto thalami usque ad tectum eius latitudinem viginti et quinque cubitorum ostium
 contra ostium¹⁴ et fecit frontes per sexaginta cubitos et ad frontem atrium portae undique per
 circuitum¹⁵ et ante faciem portae quae pertingebat usque ad faciem vestibuli portae interioris
 quinquaginta cubitos¹⁶ et fenestras obliquas in thalamis et in frontibus eorum quae erant intra
 portam undique per circuitum similiter autem erant et in vestibulis fenestrae per gyrum intrinsecus
 et ante frontes pictura palmarum¹⁷ et eduxit me ad atrium exterius et ecce gazofilacia et pavementum
 stratum lapide in atrio per circuitum triginta gazofilacia in circuitu pavimenti¹⁸ et pavementum in
 fronte portarum secundum longitudinem portarum erat inferius¹⁹ et mensus est latitudinem a facie
 portae inferioris usque ad frontem atrii interioris extrinsecus centum cubitos ad orientem et ad
 aquilonem²⁰ portam quoque quae respiciebat viam aquilonis atrii exterioris mensus est tam in
 longitudine quam in latitudine²¹ et thalamos eius tres hinc et tres inde et frontem eius et vestibulum
 eius secundum mensuram portae prioris quinquaginta cubitorum longitudinem eius et latitudinem
 viginti quinque cubitorum²² fenestrae autem eius et vestibulum et sculpturae secundum mensuram
 portae quae respiciebat ad orientem et septem graduum erat ascensus eius et vestibulum ante eam
 et porta atrii interioris contra portam aquilonis et orientalem et mensus est a porta usque ad
 portam centum cubitos²⁴ et duxit me ad viam australem et ecce porta quae respiciebat ad austrum
 et mensus est frontem eius et vestibulum eius iuxta mensuras superiores²⁵ et fenestras eius et
 vestibula in circuitu sicut fenestras ceteras quinquaginta cubitorum longitudine et latitudine viginti
 quinque cubitorum²⁶ et in gradibus septem ascendebatur ad eam et vestibulum ante fores eius et
 celatae palmae erant una hinc et altera inde in fronte eius²⁷ et porta atrii interioris in via australi
 et mensus est a porta usque ad portam in via australi centum cubitos²⁸ et introduxit me in atrium
 interius ad portam australem et mensus est portam iuxta mensuras superiores²⁹ thalamum eius et

frontem eius et vestibulum eius hisdem mensuris et fenestras eius et vestibulorum eius in circuitu
 quinquaginta cubitos longitudinis et latitudinis viginti quinque cubitos³⁰ et vestibulum per gyrum
 longitudine viginti quinque cubitorum et latitudine quinque cubitorum³¹ et vestibulum eius ad
 atrium exterius et palmas eius in fronte et octo gradus erant quibus ascendebatur per eam³² et
 introduxit me in atrium interius per viam orientalem et mensus est portam secundum mensuras
 superiores³³ thalamum eius et frontem eius et vestibula eius sicut supra et fenestras eius et vestibuli
 eius in circuitu longitudine quinquaginta cubitorum et latitudine viginti quinque cubitorum³⁴ et
 vestibulum eius id est atrii exterioris et palmae celatae in fronte eius hinc et inde et in octo gradibus
 ascensus eius³⁵ et introduxit me ad portam quae respiciebat ad aquilonem et mensus est secundum
 mensuras superiores³⁶ thalamum eius frontem eius vestibulum eius et fenestras eius per circuitum
 longitudine quinquaginta cubitorum et latitudine viginti quinque cubitorum³⁷ vestibulum eius in
 atrium exterius et celatura palmarum in fronte illius hinc et inde et in octo gradibus ascensus eius
 et per singula gazofilacia ostium in frontibus portarum ibi lavabunt holocaustum³⁸ et in vestibulo
 portae duae mensae hinc et duae mensae inde ut immoletur super eas holocaustum et pro peccato
 et pro delicto³⁹ et ad latus exterius quod ascendit ad ostium portae quae pergit ad aquilonem duae
 mensae et ad latus alterum ante vestibulum portae duae mensae⁴⁰ quattuor mensae hinc et quattuor
 mensae inde per latera portae octo mensae erunt super quas immolabunt⁴¹ quattuor autem mensae
 ad holocaustum de lapidibus quadris extractae longitudine cubiti unius et dimidii et latitudine cubiti
 unius et dimidii et altitudine cubiti unius super quas ponant vasa in quibus immolatur holocaustum
 et victima⁴² et labia earum palmi unius reflexa intrinsecus per circuitum super mensas autem
 carnes oblationis⁴³ et extra portam interiorem gazofilacia cantorum in atrio interiori quod erat in
 latere portae respicientis ad aquilonem et facies eorum contra viam australem una ex latere portae
 orientalis quae respiciebat ad viam aquilonis⁴⁴ et dixit ad me hoc est gazofilacium quod respicit
 viam meridianam sacerdotum qui excubant in custodiis templi⁴⁵ porro gazofilacium quod respicit
 ad viam aquilonis sacerdotum erit qui excubant ad ministerium altaris isti sunt filii Sadoc qui
 accedunt de filiis Levi ad Dominum ut ministrent ei⁴⁶ et mensus est atrium longitudine centum
 cubitorum et latitudine centum cubitorum per quadrum et altare ante faciem templi⁴⁷ et introduxit
 me in vestibulum templi et mensus est vestibulum quinque cubitis hinc et quinque cubitis inde et
 latitudinem portae trium cubitorum hinc et trium cubitorum inde⁴⁸ longitudinem autem vestibuli
 latitudinem autem vestibuli⁴⁹

viginti cubitorum et latitudinem undecim cubitorum et octo gradibus ascendebatur ad eam et columnae erant in frontibus una hinc et altera inde

Chapter 41

¹ et introduxit me in templum et mensus est frontes sex cubitos latitudinis hinc et sex cubitos latitudinis inde latitudinem tabernaculi ² et latitudo portae decem cubitorum erat et latera portae quinque cubitis hinc et quinque cubitis inde et mensus est longitudinem eius quadraginta cubitorum et latitudinem viginti cubitorum ³ et introgressus intrinsecus mensus est in fronte portae duos cubitos et portam sex cubitorum et latitudinem portae septem cubitorum ⁴ et mensus est longitudinem eius viginti cubitorum et latitudinem viginti cubitorum ante faciem templi et dixit ad me hoc est sanctum sanctorum ⁵ et mensus est parietem domus sex cubitorum et latitudinem lateris quattuor cubitorum undique per circuitum domus ⁶ latera autem latus ad latus bis triginta tria et erant eminentia quae ingrederentur per parietem domus in lateribus per circuitum ut containerent et non adtingerent parietem templi ⁷ et platea erat in rotundum ascendens sursum per cocleam et in cenaculum templi deferebat per gyrum idcirco latius erat templum in superioribus et sic de inferioribus ascendebatur ad superiora in medium ⁸ et vidi in domo altitudinem per circuitum fundata latera ad mensuram calami sex cubitorum spatium ⁹ et latitudinem per parietem lateris forinsecus quinque cubitorum et interior domus in lateribus domus ¹⁰ et inter gazofilacia latitudinem viginti cubitorum in circuitu domus undique ¹¹ et ostium lateris ad orationem ostium unum ad viam aquilonis et ostium unum ad viam australem et latitudinem loci ad orationem quinque cubitorum in circuitu ¹² et aedificium quod erat separatum versumque ad viam respicientem ad mare latitudinis septuaginta cubitorum paries autem aedificii quinque cubitorum latitudinis per circuitum et longitudo eius nonaginta cubitorum ¹³ et mensus est domus longitudinem centum cubitorum et quod separatum erat aedificium et parietes eius longitudinis centum cubitorum ¹⁴ latitudo autem ante faciem domus et eius quod erat separatum contra orientem centum cubitorum ¹⁵ et mensus est longitudinem aedificii contra faciem eius quod erat separatum ad dorsum ekthetas ex utraque parte centum cubitorum et templum interius et vestibula atrii ¹⁶ limina et fenestras obliquas et ekthetas in circuitu per tres partes contra uniuscuiusque limen stratumque ligno per gyrum in circuitu terra autem usque ad fenestras et

¹⁷
 fenestrae clausae super ostia et usque ad domum interiorem et forinsecus per omnem parietem
¹⁸
 in circuitu intrinsecus et forinsecus ad mensuram et fabrefacta cherubin et palmae et palma inter
¹⁹
 cherub et cherub duasque facies habebat cherub faciem hominis iuxta palmam ex hac parte et
²⁰
 faciem leonis iuxta palmam ex alia parte expressam per omnem domum in circuitu de terra
²¹
 usque ad superiora portae cherubin et palmae celatae erant in pariete templi limen quadrangulum
²²
 et facies sanctuarii aspectus contra aspectum altaris lignei trium cubitorum altitudo et longitudo
 eius duo cubitorum et anguli eius et longitudo eius et parietes eius lignei et locutus est ad me haec
²³ ²⁴
 est mensa coram Domino et duo ostia erant in templo et in sanctuario et in duobus ostiis ex
 utraque parte bina erant ostiola quae in se invicem plicabantur bina enim ostia erant ex utraque
²⁵
 parte ostiorum et celata erant in ipsis ostiis templi cherubin et sculptura palmarum sicut in
 parietibus quoque expressa erat quam ob rem erant et grossiora ligna in vestibuli fronte forinsecus
²⁶
 super quae fenestrae obliquae et similitudo palmarum hinc atque inde in umerulis vestibuli
 secundum latera domus latitudinemque parietum

Chapter 42

¹
 et eduxit me in atrium exterius per viam ducentem ad aquilonem et eduxit me in gazofilacium
 quod erat contra separatum aedificium et contra aedem vergentem ad aquilonem ² in facie
³
 longitudinis centum cubitos ostii aquilonis et latitudinis quinquaginta cubitos contra viginti cubitos
 atrii interioris et contra pavementum stratum lapide atrii exterioris ubi erat porticus iuncta porticui
⁴
 triplici et ante gazofilacia deambulatio decem cubitorum latitudinis ad interiora respiciens viae
⁵
 cubiti unius et ostia earum ad aquilonem ubi erant gazofilacia in superioribus humiliora quia
⁶
 subportabant porticus quae ex illis eminebant de inferioribus et de mediis aedificiis tristega enim
 erant et non habebant columnas sicut erant columnae atriorum propterea eminebant de inferioribus
⁷
 et de mediis a terra et peribolus exterior secundum gazofilacia quae erant in via atrii exterioris
⁸
 ante gazofilacia longitudo eius quinquaginta cubitorum quia longitudo erat gazofilaciorum atrii
⁹
 exterioris quinquaginta cubitorum et longitudo ante faciem templi centum cubitorum et erat subter
¹⁰
 gazofilacia haec introitus ab oriente ingredientium in ea de atrio exteriori in latitudine periboli

atrii quod erat contra viam orientalem in facie aedificii separati et erant ante aedificium gazofilacia
 11 et via ante faciem eorum iuxta similitudinem gazofilaciorum quae erant in via aquilonis secundum
 longitudinem eorum sic et latitudo eorum et omnis introitus eorum et similitudines et ostia eorum
 12 secundum ostia gazofilaciorum quae erant in via respiciente ad notum ostium in capite viae quae
 13 via erat ante vestibulum separatum per viam orientalem ingredientibus et dixit ad me gazofilacia
 aquilonis et gazofilacia austri quae sunt ante aedificium separatum haec sunt gazofilacia sancta in
 quibus vescuntur sacerdotes qui adpropinquant ad Dominum in sancta sanctorum ibi ponent sancta
 14 sanctorum et oblationem pro peccato et pro delicto locus enim sanctus est cum autem ingressi
 fuerint sacerdotes non egredientur de sanctis in atrium exterius et ibi reponent vestimenta sua in
 quibus ministrant quia sancta sunt vestienturque vestimentis aliis et sic procedent ad populum
 15 cumque conplesset mensuras domus interioris eduxit me per viam portae quae respiciebat ad
 16 viam orientalem et mensus est eam undique per circuitum mensus autem est contra ventum
 17 orientalem calamo mensurae quingentos calamos in calamo mensurae per circuitum et mensus
 18 est contra ventum aquilonem quingentos calamos in calamo mensurae per gyrum et ad ventum
 19 australem mensus est quingentos calamos in calamo mensurae per circuitum et ad ventum
 20 occidentalem mensus est quingentos calamos in calamo mensurae per quattuor ventos mensus
 est illud murum eius undique per circuitum longitudine quingentorum cubitorum et latitudine
 quingentorum cubitorum dividensem inter sanctuarium et vulgi locum

Chapter 43

1 et duxit me ad portam quae respiciebat ad viam orientalem 2 et ecce gloria Dei Israhel
 ingrediebatur per viam orientalem et vox erat ei quasi vox aquarum multarum et terra splendebat
 3 a maiestate eius et vidi visionem secundum speciem quam videram quando venit ut disperderet
 civitatem et species secundum aspectum quem videram iuxta fluvium Chobar et cecidi super faciem
 4 meam et maiestas Domini ingressa est templum per viam portae quae respiciebat ad orientem
 5 et levavit me spiritus et introduxit me in atrium interius et ecce repleta erat gloria Domini domus
 6 et audiui loquentem ad me de domo et vir qui stabat iuxta me 7 dixit ad me fili hominis locus solii
 mei et locus vestigiorum pedum meorum ubi habito in medio filiorum Israhel in aeternum et non
 polluent ultra domus Israhel nomen sanctum meum ipsi et reges eorum in fornicationibus suis et

in ruinis regum suorum et in excelsis ⁸ qui fabricati sunt limen suum iuxta limen meum et postes suos iuxta postes meos et murus erat inter me et eos et polluerunt nomen sanctum meum in abominationibus quas fecerunt propter quod consumpsi eos in ira mea ⁹ nunc ergo repellant procul fornicationem suam et ruinas regum suorum a me et habitabo in medio eorum semper ¹⁰ tu autem fili hominis ostende domui Israhel templum et confundantur ab iniquitatibus suis et metiantur fabricam ¹¹ et erubescant ex omnibus quae fecerunt figuram domus et fabricae eius exitus et introitus et omnem descriptionem eius et universa praecepta eius cunctumque ordinem eius et omnes leges eius ostende eis et scribes in oculis eorum et custodiant omnes descriptiones eius et praecepta illius et faciant ea ¹² ista est lex domus in summitate montis omnes fines eius in circuitu sanctum sanctorum est haec ergo est lex domus ¹³ istae autem mensurae altaris in cubito verissimo qui habebat cubitum et palmum in sinu eius erat cubitus et cubitus in latitudine et definitio usque ad labium eius in circuitu palmus unus haec quoque erat fossa altaris ¹⁴ et de sinu terrae usque ad crepidinem novissimam duo cubiti et latitudo cubiti unius et a crepidine maiori usque ad crepidinem minorem quattuor cubiti et latitudo unius cubiti ¹⁵ ipse autem arihel quattuor cubitorum et ab arihel usque sursum cornua quattuor ¹⁶ et arihel duodecim cubitorum in longitudine per duodecim cubitos latitudinis quadrangulatum aequis lateribus ¹⁷ et crepido quattuordecim cubitorum longitudinis per quattuordecim latitudinis in quattuor angulis eius et corona in circuitu eius dimidii cubitus et sinus eius unius cubiti per circuitum gradus autem eius versi ad orientem ¹⁸ et dixit ad me fili hominis haec dicit Dominus Deus hii sunt ritus altaris in quacumque die fuerit fabricatum ut offeratur super illud holocaustum et effundatur sanguis ¹⁹ et dabis sacerdotibus Levitis qui sunt de semine Sadoc qui accedunt ad me ait Dominus Deus ut offerant mihi vitulum de armento pro peccato ²⁰ et adsumens de sanguine eius pones super quattuor cornua eius et super quattuor angulos crepidinis et super coronam in circuitu et mundabis illud et expiabis ²¹ et tolles vitulum qui oblatus fuerit pro peccato et conbures illum in separato loco domus extra sanctuarium ²² et in die secunda offeres hircum caprarum immaculatum pro peccato et expiabunt altare sicut expiaverunt in vitulo ²³ cumque compleveris expians illud offeres vitulum de armento immaculatum et arietem de grege immaculatum ²⁴ et offeres eos in conspectu Domini et mittent sacerdotes super eos sal et offerent eos holocaustum Domino ²⁵ septem diebus facies hircum pro peccato cotidie et vitulum de armento et arietem de pecoribus immaculatos offerent ²⁶ septem diebus expiabunt altare et mundabunt illud et implebunt

manum eius²⁷ expletis autem diebus in die octava et ultra facient sacerdotes super altare holocausta vestra et quae pro pace offerunt et placatus ero vobis ait Dominus Deus

Chapter 44

¹ et convertit me ad viam portae sanctuarii exterioris quae respiciebat ad orientem et erat clausa
² et dixit Dominus ad me porta haec clausa erit non aperietur et vir non transiet per eam quoniam
³ Dominus Deus Israhel ingressus est per eam eritque clausa³ principi princeps ipse sedebit in ea ut comedat panem coram Domino per viam vestibuli portae ingredietur et per viam eius egredietur
⁴ et adduxit me per viam portae aquilonis in conspectu domus et vidi et ecce implevit gloria Domini
⁵ domum Domini et cecidi in faciem meam⁵ et dixit ad me Dominus fili hominis pone cor tuum et vide oculis tuis et auribus tuis audi omnia quae ego loquor ad te de universis caerimoniis domus
⁶ Domini et de cunctis legibus eius et pones cor tuum in viis templi per omnes exitus sanctuarii⁶ et dices ad exasperantem me domum Israhel haec dicit Dominus Deus sufficientiant vobis omnia scelera
⁷ vestra domus Israhel⁷ eo quod inducitis filios alienos incircumcisos corde et incircumcisos carne ut sint in sanctuario meo et polluant domum meam et offertis panes meos adipem et sanguinem et
⁸ dissolvitis pactum meum in omnibus sceleribus vestris⁸ et non servastis praecepta sanctuarii mei
⁹ et posuistis custodes observationum mearum in sanctuario meo vobismet ipsis⁹ haec dicit Dominus Deus omnis alienigena incircumcisos corde et incircumcisos carne non ingredietur sanctuarium
¹⁰ meum omnis filius alienus qui est in medio filiorum Israhel¹⁰ sed et Levitae qui longe recesserunt a me in errore filiorum Israhel et erraverunt a me post idola sua et portaverunt iniquitatem suam
¹¹ erunt in sanctuario meo aeditui et ianitores portarum domus et ministri domus ipsi mactabunt
¹² holocaustosin et victimas populi et ipsi stabunt in conspectu eorum ut ministrent eis¹² pro eo quod ministraverunt illis in conspectu idolorum suorum et facti sunt domui Israhel in offendiculum iniquitatis idcirco levavi manum meam super eos dicit Dominus Deus et portaverunt iniquitatem
¹³ suam¹³ et non adpropinquabunt ad me ut sacerdotio fungantur mihi neque accedent ad omne sanctuarium meum iuxta sancta sanctorum sed portabunt confusionem suam et scelera sua quae
¹⁴ fecerunt¹⁴ et dabo eos ianitores domus in omni ministerio eius et universis quae fiunt in ea
¹⁵ sacerdotes autem Levitae filii Sadoc qui custodierunt caerimonias sanctuarii mei cum errarent filii Israhel a me ipsi accedent ad me ut ministrent mihi et stabunt in conspectu meo ut offerant

¹⁶
 mihi adipem et sanguinem ait Dominus Deus ¹⁶ ipsi ingredientur sanctuarium meum et ipsi accedent
¹⁷
 ad mensam meam ut ministrent mihi et custodiant caerimonias meas ¹⁷ cumque ingredientur portas
 atrii interioris vestibus lineis induentur nec ascendet super eos quicquam laneum quando ministrant
¹⁸
 in portis atrii interioris et intrinsecus ¹⁸ vittae lineae erunt in capitibus eorum et feminalia linea
¹⁹
 erunt in lumbis eorum et non accingentur in sudore ¹⁹ cumque egredientur atrium exterius ad
 populum exuent se vestimenta sua in quibus ministraverunt et reponent ea in gazofilacio sanctuarii
²⁰
 et vestient se vestimentis aliis et non sanctificabunt populum in vestibus suis ²⁰ caput autem suum
²¹
 non radent neque comam nutriunt sed tondentes adtondent capita sua ²¹ et vinum non bibet omnis
²²
 sacerdos quando ingressurus est atrium interius ²² et viduam et repudiatam non accipient uxores
²³
 sed virgines de semine domus Israhel sed et viduam quae fuerit vidua a sacerdote accipient ²³ et
 populum meum docebunt quid sit inter sanctum et pollutum et inter mundum et immundum ostendent
²⁴
 eis ²⁴ et cum fuerit controversia stabunt in iudiciis meis et iudicabunt leges meas et praecepta mea
²⁵
 in omnibus sollemnitatibus meis custodient et sabbata mea sanctificabunt ²⁵ et ad mortuum hominem
 non ingredientur ne polluantur nisi ad patrem et matrem et filium et filiam et fratrem et sororem
²⁶
 quae alterum virum non habuit in quibus contaminabuntur ²⁶ et postquam fuerit emundatus septem
²⁷
 dies numerabuntur ei ²⁷ et in die introitus sui in sanctuarium ad atrium interius ut ministret mihi
²⁸
 in sanctuario offeret pro peccato suo ait Dominus Deus ²⁸ erit autem eis hereditas ego hereditas
²⁹
 eorum et possessionem non dabitis eis in Israhel ego enim possessio eorum ²⁹ victimam et pro
³⁰
 peccato et pro delicto ipsi comedent et omne votum in Israhel ipsorum erit ³⁰ et primitiva omnium
 primogenitorum et omnia libamenta ex omnibus quae offeruntur sacerdotum erunt et primitiva
³¹
 ciborum vestrorum dabitis sacerdoti ut reponat benedictionem domui suae ³¹ omne morticinum et
 captum a bestia de avibus et de pecoribus non comedent sacerdotes

Chapter 45

¹
 cumque coeperitis terram dividere sortito separate primitias Domino sanctificatum de terra
 longitudine viginti quinque milia et latitudine decem milia sanctificatum erit in omni termino eius
²
 per circuitum ² et erit ex omni parte sanctificatum quingentos per quingentos quadrifariam per

3
circuitum et quinquaginta cubitis in suburbana eius per gyrum et a mensura ista mensurabis
longitudinem viginti quinque milium et latitudinem decem milium et in ipso erit templum sanctumque
4
sanctorum sanctificatum de terra erit sacerdotibus ministris sanctuarii qui accedunt ad ministerium
5
Domini et erit eis locus in domos et in sanctuarium sanctitatis viginti quinque autem milia
longitudinis et decem milia latitudinis erunt Levitis qui ministrant domui ipsi possidebunt viginti
6
gazofilacia et possessionem civitatis dabis quinque milia latitudinis et longitudinis viginti quinque
7
milia secundum separationem sanctuarii omni domui Israhel principi quoque hinc et inde in
separationem sanctuarii et in possessionem civitatis contra faciem separationis sanctuarii et contra
faciem possessionis urbis a latere maris usque ad mare et a latere orientis usque ad orientem
longitudinem autem iuxta unamquamque partium a termino occidentali usque ad terminum orientalem
8
de terra erit ei possessio in Israhel et non depopulabuntur ultra principes populum meum sed
9
terram dabunt domui Israhel secundum tribus eorum haec dicit Dominus Deus sufficiat vobis
principes Israhel iniquitatem et rapinas intermittite et iudicium et iustitiam facite separate confinia
10
vestra a populo meo ait Dominus Deus statera iusta et oephi iustum et batus iustus erit vobis
11
oephi et batus aequalia et unius mensurae erunt ut capiat decimam partem chori batus et decimam
12
partem chori oephi iuxta mensuram chori erit aequa libratio eorum siclus autem viginti obolos
13
habeat porro viginti sicli et viginti quinque sicli et quindecim sicli minam facient et haec sunt
primitiae quas tolletis sextam partem oephi de choro frumenti et sextam partem oephi de choro
14
hordei mensura quoque olei batus olei decima pars chori est et decem bati chorum faciunt quia
15
decem bati implent chorum et arietem unum de grege ducentorum de his quae nutriunt Israhel
16
in sacrificium et in holocaustum et in pacifica ad expiandum pro eis ait Dominus Deus omnis
17
populus terrae tenebitur primitiis his principi in Israhel et super principem erunt holocausta et
sacrificium et libamina in sollemnitatibus et in kalendis et in sabbatis in universis sollemnitatibus
domus Israhel ipse faciat pro peccato sacrificium et holocaustum et pacifica ad expiandum pro
18
domo Israhel haec dicit Dominus Deus in primo mense una mensis sumes vitulum de armento
19
inmaculatum et expiabis sanctuarium et tollet sacerdos de sanguine quod erit pro peccato et
ponet in postibus domus et in quattuor angulis crepidinis altaris et in postibus portae atrii interioris
20
et sic facies in septima mensis pro unoquoque qui ignoravit et errore deceptus est et expiabis
21
pro domo in primo mense quartadecima die mensis erit vobis paschae sollemnitas septem diebus

²²
 azyma comedentur et faciet princeps in die illa pro se et pro universo populo terrae vitulum pro
²³
 peccato et in septem dierum sollemnitate faciet holocaustum Domino septem vitulos et septem
²⁴
 arietes immaculatos cotidie septem diebus et pro peccato hircum caprarum cotidie et sacrificium
²⁵
 oephi per vitulum et oephi per arietem faciet et olei hin per singula oephi septimo mense
 quintadecima die mensis in sollemnitate faciet sicut supra dicta sunt per septem dies tam pro peccato
 quam pro holocausto et in sacrificio et in oleo

Chapter 46

¹
 haec dicit Dominus Deus porta atrii interioris quae respicit ad orientem erit clausa sex diebus
²
 in quibus opus fit die autem sabbati aperietur sed et in die kalendarum aperietur et intrabit princeps
 per viam vestibuli portae de foris et stabit in limine portae et facient sacerdotes holocaustum eius
 et pacifica eius et adorabit super limen portae et egredietur porta autem non claudetur usque ad
³
 vesperam et adorabit populus terrae ad ostium portae illius in sabbatis et in kalendis coram Domino
⁴
 holocaustum autem hoc offeret princeps Domino in die sabbati sex agnos immaculatos et arietem
⁵
 immaculatum et sacrificium oephi per arietem agnis autem sacrificium quod dederit manus eius
⁶
 et olei hin per singula oephi in die autem kalendarum vitulum de armento immaculatum et sex
⁷
 agni et arietes immaculati erunt et oephi per vitulum oephi quoque per arietem faciet sacrificium
⁸
 agnis autem sicut invenerit manus eius et olei hin per singula oephi cumque ingressurus est
⁹
 princeps per viam vestibuli portae ingrediatur et per eandem viam exeat et cum intrabit populus
 terrae in conspectu Domini in sollemnitatibus qui ingreditur per portam aquilonis ut adoret egrediatur
 per viam portae meridianae porro qui ingreditur per viam portae meridianae egrediatur per viam
 portae aquilonis non revertetur per viam portae per quam ingressus est sed e regione illius egrediatur
¹⁰
 princeps autem in medio eorum cum ingredientibus ingrediatur et cum egredientibus egrediatur
¹¹
 et in nundinis et in sollemnitatibus erit sacrificium oephi per vitulum et oephi per arietem agnis
¹²
 autem erit sacrificium sicut invenerit manus eius et olei hin per singula oephi cum autem fecerit
 princeps spontaneum holocaustum aut pacifica voluntaria Domino aperietur ei porta quae respicit
 ad orientem et faciet holocaustum suum et pacifica sua sicut fieri solet in die sabbati et egrediatur
¹³
 claudeturque porta postquam exierit et agnum eiusdem anni immaculatum faciet holocaustum

cotidie Domino semper mane faciet illud¹⁴ et sacrificium faciet super eo cata mane mane sextam
 partem oepi et de oleo tertiam partem hin ut misceatur similae sacrificium Domino legitimum
 iuge atque perpetuum¹⁵ faciet agnum et sacrificium et oleum cata mane mane holocaustum
 sempiternum¹⁶ haec dicit Dominus Deus si dederit princeps donum alicui de filiis suis hereditas
 eius filiorum suorum erit possidebunt ea hereditarie¹⁷ si autem dederit legatum de hereditate sua
 uni servorum suorum erit illius usque ad annum remissionis et revertetur ad principem hereditas
 autem eius filiis eius erit¹⁸ et non accipiet princeps de hereditate populi per violentiam et de
 possessione eorum sed de possessione sua hereditatem dabit filiis suis ut non dispergatur populus
 meus unusquisque a possessione sua¹⁹ et introduxit me per ingressum qui erat ex latere portae in
 gazofilacia sanctuarii ad sacerdotes quae respiciebant ad aquilonem et erat ibi locus vergens ad
 occidentem²⁰ et dixit ad me iste est locus ubi coquent sacerdotes pro delicto et pro peccato ubi
 coquent sacrificium ut non efferant in atrio exteriori et sanctificetur populus²¹ et eduxit me in
 atrium exterius et circumduxit me per quattuor angulos atrii et ecce atriolum erat in angulo atrii
 atriola singula per angulos atrii²² in quattuor angulos atrii atriola disposita quadraginta cubitorum
 per longum et triginta per latum mensurae unius quattuor erant²³ et paries per circuitum ambiens
 quattuor atriola et culinae fabricatae erant subter porticus per gyrum²⁴ et dixit ad me haec est
 domus culinarum in qua coquent ministri domus Domini victimas populi

Chapter 47

¹
 et convertit me ad portam domus et ecce aquae egrediebantur subter limen domus ad orientem
 facies enim domus respiciebat ad orientem aquae autem descendebant in latus templi dextrum ad
 meridiem altaris² et eduxit me per viam portae aquilonis et convertit me ad viam foras portam
 exteriorem viam quae respiciebat ad orientem et ecce aquae redundantes a latere dextro³ cum
 egrederetur vir ad orientem qui habebat funiculum in manu sua et mensus est mille cubitos et
 transduxit me per aquam usque ad talos⁴ rursumque mensus est mille et transduxit me per aquam
 usque ad genua⁵ et mensus est mille et transduxit me per aquam usque ad renes et mensus est mille
 torrentem quem non potui pertransire quoniam intumuerant aquae profundae torrentis qui non potest
 transvadari⁶ et dixit ad me certe vidisti fili hominis et duxit me et convertit ad ripam torrentis

7 cumque me convertissem ecce in ripa torrentis ligna multa nimis ex utraque parte 8 et ait ad me
 aquae istae quae egrediuntur ad tumulos sabuli orientalis et descendunt ad plana deserti intrabunt
 9 mare et exhibunt et sanabuntur aquae et omnis anima vivens quae serpit quocumque venerit torrens
 vivet et erunt pisces multi satis postquam venerint illuc aquae istae et sanabuntur et vivent omnia
 10 ad quae venerit torrens vivent et stabunt super illa piscatores ab Engaddi usque ad Engallim
 siccatio sagenarum erunt plurimae species erunt piscium eius sicut pisces maris magni multitudinis
 11 nimiae in litoribus autem eius et in palustribus non sanabuntur quia in salinas dabuntur 12 et
 super torrentem orietur in ripis eius ex utraque parte omne lignum pomiferum non defluet folium
 ex eo et non deficiet fructus eius per singulos menses adferet primitiva quia aquae eius de sanctuario
 13 egredientur et erunt fructus eius in cibum et folia eius ad medicinam haec dicit Dominus Deus
 hic est terminus in quo possidebitis terram in duodecim tribubus Israhel quia Ioseph duplicem
 14 funiculum habet possidebitis autem eam singuli aequae ut frater suus quam levavi manum meam
 ut darem patribus vestris et cadet terra haec vobis in possessionem 15 hic est autem terminus terrae
 ad plagam septentrionalem a mari magno via Bethalon venientibus Sadada 16 Emath Berotha
 Sabarim quae est inter terminum Damasci et confinium Emath domus Atticon quae est iuxta terminos
 17 Auran et erit terminus a mari usque ad atrium Aenon terminus Damasci et ab aquilone ad
 18 aquilonem et terminus Emath plaga autem septentrionalis porro plaga orientalis de medio Auran
 et de medio Damasci et de medio Galaad et de medio terrae Israhel Iordanis distermians ad mare
 19 orientale metiemini etiam plagam orientalem plaga autem australis meridiana a Thamar usque
 ad aquas Contradictionis Cades et torrens usque ad mare magnum et plaga ad meridiem australis
 20 et plaga maris mare magnum a confinio per directum donec venias Emath haec est plaga maris
 21 et dividetis terram istam vobis per tribus Israhel 22 et mittetis eam in hereditatem vobis et advenis
 qui accesserint ad vos qui genuerint filios in medio vestrum et erunt vobis sicut indigenae inter
 23 filios Israhel vobiscum dividant possessionem in medio tribuum Israhel in tribu autem quacumque
 fuerit advena ibi dabitis possessionem illi ait Dominus Deus

Chapter 48

1 et haec nomina tribuum a finibus aquilonis iuxta viam Aethlon pergentibus Emath atrium
 Aenon terminus Damasci ad aquilonem iuxta Emath et erit ei plaga orientalis mare Dan una 2 et

ad terminum Dan a plaga orientali usque ad plagam maris Aser una ³ et super terminum Aser a
 plaga orientali usque ad plagam maris Nepthalim una ⁴ et super terminum Nepthalim a plaga
 orientali usque ad plagam maris Manasse una ⁵ et super terminum Manasse a plaga orientali usque
 ad plagam maris Ephraim una ⁶ et super terminum Ephraim a plaga orientali usque ad plagam maris
 Ruben una ⁷ et super terminum Ruben a plaga orientali usque ad plagam maris Iuda una ⁸ et super
 terminum Iuda a plaga orientali usque ad plagam maris erunt primitiae quas separabitis viginti
 quinque milibus latitudinis et longitudinis sicuti singulae partes a plaga orientali usque ad plagam
 maris et erit sanctuarium in medio eius ⁹ primitiae quas separastis Domino longitudo viginti quinque
 milibus et latitudo decem milibus ¹⁰ hae autem erunt primitiae sanctuarii sacerdotum ad aquilonem
 viginti quinque milia et ad mare latitudinis decem milia sed et ad orientem latitudinis decem milia
 et ad meridiem longitudinis viginti quinque milia et erit sanctuarium Domini in medio eius
¹¹ sacerdotibus sanctuarium erit de filiis Sadoc qui custodierunt caerimonias meas et non erraverunt
 cum errarent filii Israhel sicut erraverunt et Levitae ¹² et erunt eis primitiae de primitiis terrae
 sanctum sanctorum iuxta terminum Levitarum ¹³ sed et Levitis similiter iuxta fines sacerdotum
 viginti quinque milia longitudinis et latitudinis decem milia omnis longitudo viginti et quinque
 milium et latitudo decem milium ¹⁴ et non venundabunt ex eo neque mutabunt nec transferentur
 primitiae terrae quia sanctificatae sunt Domino ¹⁵ quinque milia autem quae supersunt in latitudine
 per viginti quinque milia profana erunt urbis in habitaculum et in suburbana et erit civitas in medio
 eius ¹⁶ et heae mensurae eius ad plagam septentrionalem quingenti et quattuor milia et ad plagam
 meridianam quingenti et quattuor milia et ad plagam orientalem quingenti et quattuor milia et ad
 plagam occidentalem quingenti et quattuor milia ¹⁷ erunt autem suburbana civitatis ad aquilonem
 ducenti quinquaginta et in meridie ducenti quinquaginta et ad orientem ducenti quinquaginta et ad
 mare ducenti quinquaginta ¹⁸ quod autem reliquum fuerit in longitudine secundum primitias
 sanctuarii decem milia in orientem et decem milia ad occidentem erunt sicut primitiae sanctuarii
 et erunt fruges eius in panes his qui serviunt civitati ¹⁹ servientes autem civitati operabuntur ex
 omnibus tribubus Israhel ²⁰ omnes primitiae viginti quinque milium per viginti quinque milia in
 quadrum separabuntur in primitias sanctuarii et possessionem civitatis ²¹ quod autem reliquum
 fuerit principis erit ex omni parte primitiarum sanctuarii et possessionis civitatis e regione viginti
 quinque milium primitiarum usque ad terminum orientalem sed et ad mare e regione viginti quinque
 milium usque ad terminum maris similiter in partibus principis erit et erunt primitiae sanctuarii et

²²
 sanctuarium templi in medio eius ²² de possessione autem Levitarum et de possessione civitatis
 in medio partium principis erit inter terminum Iuda et inter terminum Benjamin et ad principem
²³
 pertinebit ²³ et reliquis tribubus a plaga orientali usque ad plagam occidentalem Benjamin una
²⁴
 et contra terminum Benjamin a plaga orientali usque ad plagam occidentalem Symeon una ²⁵ et
²⁶
 super terminum Symeonis a plaga orientali usque ad plagam occidentis Isachar una ²⁶ et super
²⁷
 terminum Isachar a plaga orientali usque ad plagam occidentalem Zabulon una ²⁷ et super terminum
²⁸
 Zabulon a plaga orientali usque ad plagam maris Gad una ²⁸ et super terminum Gad ad plagam
 austri in meridiem et erit finis de Thamar usque ad aquas Contradictionis Cades hereditas contra
²⁹
 mare magnum ²⁹ haec est terra quam mittetis in sortem tribubus Israhel et hae partitiones earum
³⁰
 ait Dominus Deus ³⁰ et hii egressus civitatis a plaga septentrionali quingentos et quattuor milia
³¹
 mensurabis ³¹ et portae civitatis in nominibus tribuum Israhel portae tres a septentrione porta Ruben
³²
 una porta Iudae una porta Levi una ³² et ad plagam orientalem quingentos et quattuor milia et
³³
 portae tres porta Ioseph una porta Benjamin una porta Dan una ³³ et ad plagam meridianam
 quingentos et quattuor milia metieris portam Symeonis unam portam Isachar unam portam Zabulon
³⁴
 unam ³⁴ et ad plagam occidentalem quingenti et quattuor milia portae eorum tres porta Gad una
 porta Aser una porta Nepthalim una

Daniel

Chapter 1

¹
 anno tertio regni Ioachim regis Iuda venit Nabuchodonosor rex Babylonis Hierusalem et
²
 obsedit eam ² et tradidit Dominus in manu eius Ioachim regem Iudae et partem vasorum domus
 Dei et asportavit ea in terram Sennaar in domum dei sui et vasa intulit in domum thesauri dei sui
³
 et ait rex Asfanaz praeposito eunuchorum suorum ut introduceret de filiis Israhel et de semine
⁴
 regio et tyrannorum ⁴ pueros in quibus nulla esset macula decoros forma et eruditos omni sapientia
 cautos scientia et doctos disciplina et qui possent stare in palatio regis ut doceret eos litteras et
⁵
 linguam Chaldeorum ⁵ et constituit eis rex annonam per singulos dies de cibis suis et de vino unde

bibebat ipse ut enutriti tribus annis postea starent in conspectu regis⁶ fuerunt ergo inter eos de filiis
 Iuda Danihel Ananias Misahel et Azarias⁷ et inposuit eis praepositus eunuchorum nomina Daniheli
 Balthasar et Ananiae Sedrac Misaheli Misac et Azariae Abdenago⁸ proposuit autem Danihel in
 corde suo ne pollueretur de mensa regis neque de vino potus eius et rogavit eunuchorum praepositum
 ne contaminaretur⁹ dedit autem Deus Daniheli gratiam et misericordiam in conspectu principis
 eunuchorum¹⁰ et ait princeps eunuchorum ad Danihel timeo ego dominum meum regem qui
 constituit vobis cibum et potum qui si viderit vultus vestros macilentiores prae ceteris adolescentibus
 coaevis vestris condemnabit caput meum regi¹¹ et dixit Danihel ad Malassar quem constituerat
 princeps eunuchorum super Danihel Ananiam Misahel et Azariam¹² tempta nos obsecro servos
 tuos diebus decem et dentur nobis legumina ad vescendum et aqua ad bibendum¹³ et contemplare
 vultus nostros et vultus puerorum qui vescuntur cibo regio et sicut videris facies cum servis tuis
 qui audito sermone huiusmodi temptavit eos diebus decem¹⁵ post dies autem decem
 apparuerunt vultus eorum meliores et corpulentiores prae omnibus pueris qui vescebantur cibo
 regio¹⁶ porro Malassar tollebat cibaria et vinum potus eorum dabatque eis legumina¹⁷ pueris
 autem his dedit Deus scientiam et disciplinam in omni libro et sapientia Daniheli autem
 intellegentiam omnium visionum et somniorum¹⁸ completis itaque diebus post quos dixerat rex ut
 introducerentur introduxit eos praepositus eunuchorum in conspectu Nabuchodonosor¹⁹ cumque
 locutus eis fuisset rex non sunt inventi de universis tales ut Danihel Ananias Misahel et Azarias et
 steterunt in conspectu regis²⁰ et omne verbum sapientiae et intellectus quod sciscitatus est ab eis
 rex invenit in eis decuplum super cunctos ariolos et magos qui erant in universo regno eius²¹ fuit
 autem Danihel usque ad annum primum Cyri regis

Chapter 2

¹ in anno secundo regni Nabuchodonosor vidit Nabuchodonosor somnium et conterritus est
 spiritus eius et somnium eius fugit ab eo² praecepit ergo rex ut convocarentur arioli et magi et
 malefici et Chaldei et indicarent regi somnia sua qui cum venissent steterunt coram rege³ et dixit
 ad eos rex vidi somnium et mente confusus ignoro quid viderim⁴ responderuntque Chaldei regi

syriace rex in sempiternum vive dic somnium servis tuis et interpretationem eius indicabimus⁵ et
 respondens rex ait Chaldeis sermo recessit a me nisi indicaveritis mihi somnium et coniecturam
 eius peribitis vos et domus vestrae publicabuntur⁶ si autem somnium et coniecturam eius narraveritis
 praemia et dona et honorem multum accipietis a me somnium igitur et interpretationem eius indicate
 mihi⁷ responderunt secundo atque dixerunt rex somnium dicat servis suis et interpretationem illius
 indicabimus⁸ respondit rex et ait certo novi quia tempus redimitis scientes quod recesserit a me
 sermo⁹ si ergo somnium non indicaveritis mihi una est de vobis sententia quod interpretationem
 quoque fallacem et deceptione plenam conposueritis ut loquamini mihi donec tempus pertranseat
 somnium itaque dicite mihi ut sciam quod interpretationem quoque eius veram loquamini
 respondentes ergo Chaldei coram rege dixerunt non est homo super terram qui sermonem tuum
 rex possit implere sed neque regum quisquam magnus et potens verbum huiuscemodi sciscitatur
 ab omni ariolo et mago et Chaldeo¹¹ sermo enim quem tu rex quaeris gravis est nec repperietur
 quisquam qui indicet illum in conspectu regis exceptis diis quorum non est cum hominibus
 conversatio¹² quo audito rex in furore et in ira magna praecepit ut perirent omnes sapientes
 Babylonis¹³ et egressa sententia sapientes interficiebantur quaerebaturque Danihel et socii eius
 ut perirent¹⁴ tunc Danihel requisivit de lege atque sententia ab Arioch principe militiae regis qui
 egressus fuerat ad interficiendos sapientes Babylonis¹⁵ et interrogavit eum qui a rege acceperat
 potestatem quam ob causam tam crudelis sententia a facie esset regis egressa cum ergo rem indicasset
 Arioch Daniheli¹⁶ Danihel ingressus rogavit regem ut tempus daret sibi ad solutionem indicandam
 regi¹⁷ et ingressus est domum suam Ananiaeque Misaheli et Azariae sociis suis indicavit negotium
 ut quaererent misericordiam a facie Dei caeli super sacramento isto et non perirent Danihel et
 socii eius cum ceteris sapientibus Babylonis¹⁹ tunc Daniheli per visionem nocte mysterium
 revelatum est et Danihel benedixit Deo caeli²⁰ et locutus ait sit nomen Domini benedictum a
 saeculo et usque in saeculum quia sapientia et fortitudo eius sunt²¹ et ipse mutat tempora et aetates
 transfert regna atque constituit dat sapientiam sapientibus et scientiam intellegendis disciplinam
 ipse revelat profunda et abscondita et novit in tenebris constituta et lux cum eo est²³ tibi Deus
 patrum meorum confiteor teque laudo quia sapientiam et fortitudinem dedisti mihi et nunc ostendisti
 mihi quae rogavimus te quia sermonem regis aperuisti nobis²⁴ post haec Danihel ingressus ad
 Arioch quem constituerat rex ut perderet sapientes Babylonis sic ei locutus est sapientes Babylonis

ne perdas introduc me in conspectu regis et solutionem regi enarrabo ²⁵ tunc Arioch festinus
 introduxit Danihelem ad regem et dixit ei inveni hominem de filiis transmigrationis Iudae qui
 solutionem regi adnuntiet ²⁶ respondit rex et dixit Daniheli cuius nomen erat Balthasar putasne
 vere potes indicare mihi somnium quod vidi et interpretationem eius ²⁷ et respondens Danihel
 coram rege ait mysterium quod rex interrogat sapientes magi et arioli et aruspices non queunt
 indicare regi ²⁸ sed est Deus in caelo revelans mysteria qui indicavit tibi rex Nabuchodonosor quae
 ventura sunt novissimis temporibus somnium tuum et visiones capitis tui in cubili tuo huiuscemodi
 sunt ²⁹ tu rex cogitare coepisti in stratu tuo quid esset futurum post haec et qui revelat mysteria
 ostendit tibi quae ventura sunt ³⁰ mihi quoque non in sapientia quae est in me plus quam in cunctis
 viventibus sacramentum hoc revelatum est sed ut interpretatio regi manifesta fieret et cogitationes
 mentis tuae scires ³¹ tu rex videbas et ecce quasi statua una grandis statua illa magna et statura
 sublimis stabat contra te et intuitus eius erat terribilis ³² huius statuae caput ex auro optimo erat
 pectus autem et brachia de argento porro venter et femora ex aere ³³ tibiae autem ferreae pedum
 quaedam pars erat ferrea quaedam fictilis ³⁴ videbas ita donec abscisus est lapis sine manibus et
 percussit statuam in pedibus eius ferreis et fictilibus et comminuit eos ³⁵ tunc contrita sunt pariter
 ferrum testa aes argentum et aurum et redacta quasi in favillam aestivae areae rapta sunt vento
 nullusque locus inventus est eis lapis autem qui percusserat statuam factus est mons magnus et
 implevit universam terram ³⁶ hoc est somnium interpretationem quoque eius dicemus coram te rex
 tu rex regum es et Deus caeli regnum fortitudinem et imperium et gloriam dedit tibi ³⁷ ³⁸ et omnia
 in quibus habitant filii hominum et bestiae agri volucresque caeli dedit in manu tua et sub dicione
 tua universa constituit tu es ergo caput aureum ³⁹ et post te consurget regnum aliud minus te et
 regnum tertium aliud aereum quod imperabit universae terrae ⁴⁰ et regnum quartum erit velut
 ferrum quomodo ferrum comminuit et domat omnia sic comminuet omnia haec et conteret ⁴¹ porro
 quia vidisti pedum et digitorum partem testae figuli et partem ferream regnum divisum erit quod
 tamen de plantario ferri orietur secundum quod vidisti ferrum mixtum testae ex luto ⁴² et digitos
 pedum ex parte ferreos et ex parte fictiles ex parte regnum erit solidum et ex parte contritum ⁴³ quia
 autem vidisti ferrum mixtum testae ex luto commiscebuntur quidem humano semine sed non
 adherebunt sibi sicuti ferrum misceri non potest testae ⁴⁴ in diebus autem regnorum illorum suscitabit
 Deus caeli regnum quod in aeternum non dissipabitur et regnum eius populo alteri non tradetur

comminuet et consumet universa regna haec et ipsum stabit in aeternum⁴⁵ secundum quod vidisti
 quod de monte abscisus est lapis sine manibus et comminuit testam et ferrum et aes et argentum et
 aurum Deus magnus ostendit regi quae futura sunt postea et verum est somnium et fidelis interpretatio
⁴⁶
 eius tunc rex Nabuchodonosor cecidit in faciem suam et Danihelum adoravit et hostias et
 incensum praecepit ut sacrificarent ei⁴⁷ loquens ergo rex ait Daniheli vere Deus vester Deus
 deorum est et Dominus regum et revelans mysteria quoniam potuisti aperire sacramentum hoc
⁴⁸
 tunc rex Danihelum in sublime extulit et munera multa et magna dedit ei et constituit eum
 principem super omnes provincias Babylonis et praefectum magistratuum super cunctos sapientes
⁴⁹
 Babylonis Danihel autem postulavit a rege et constituit super opera provinciae Babylonis Sedrac
 Misac et Abdenago ipse autem Danihel erat in foribus regis

Chapter 3

¹
 Nabuchodonosor rex fecit statuam auream altitudine cubitorum sexaginta latitudine cubitorum
 sex et statuit eam in campo Duram provinciae Babylonis² itaque Nabuchodonosor rex misit ad
 congregandos satrapas magistratus et iudices duces et tyrannos et praefectos omnesque principes
 regionum ut convenirent ad dedicationem statuae quam erexerat Nabuchodonosor rex³ tunc
 congregati sunt satrapae magistratus et iudices duces et tyranni et optimates qui erant in potestatibus
 constituti et universi principes regionum ut convenirent ad dedicationem statuae quam erexerat
 Nabuchodonosor rex stabant autem in conspectu statuae quam posuerat Nabuchodonosor⁴ et praeco
⁵
 clamabat valenter vobis dicitur populis tribubus et linguis in hora qua audieritis sonitum tubae et
 fistulae et citharae sambucae et psalterii et symphoniae et universi generis musicorum cadentes
⁶
 adorete statuam auream quam constituit Nabuchodonosor rex si quis autem non prostratus
⁷
 adoraverit eadem hora mittetur in fornacem ignis ardentis post haec igitur statim ut audierunt
 omnes populi sonitum tubae fistulae et citharae sambucae et psalterii et symphoniae et omnis generis
 musicorum cadentes omnes populi et tribus et linguae adoraverunt statuam auream quam constituerat
⁸
 Nabuchodonosor rex statimque et in ipso tempore accedentes viri chaldei accusaverunt Iudaeos
⁹
 dixeruntque Nabuchodonosor regi rex in aeternum vive¹⁰ tu rex posuisti decretum ut omnis homo
 qui audierit sonitum tubae fistulae et citharae sambucae et psalterii et symphoniae et universi generis
¹¹
 musicorum prosternat se et adoret statuam auream si quis autem non procidens adoraverit mittatur

¹²
 in fornacem ignis ardentem sunt ergo viri iudaei quos constituisti super opera regionis Babyloniae
 Sedrac Misac et Abdenago viri isti contempserunt rex decretum tuum deos tuos non colunt et
¹³
 statuam auream quam erexisti non adorant tunc Nabuchodonosor in furore et in ira praecepit ut
 adducerentur Sedrac Misac et Abdenago qui confestim adducti sunt in conspectu regis
¹⁴
 pronuntiansque Nabuchodonosor rex ait eis verene Sedrac Misac et Abdenago deos meos non
¹⁵
 colitis et statuam auream quam constitui non adoratis nunc ergo si estis parati quacumque hora
 audieritis sonitum tubae fistulae et citharae sambuca psalterii et symphoniae omnisque generis
 musicorum prosternite vos et adorete statuam quam feci quod si non adoraveritis eadem hora
¹⁶
 mittemini in fornacem ignis ardentem et quis est Deus qui eripiat vos de manu mea respondentes
 Sedrac Misac et Abdenago dixerunt regi Nabuchodonosor non oportet nos de hac re respondere
¹⁷
 tibi ecce enim Deus noster quem colimus potest eripere nos de camino ignis ardentis et de
¹⁸
 manibus tuis rex liberare quod si noluerit notum tibi sit rex quia deos tuos non colimus et statuam
¹⁹
 auream quam erexisti non adoramus tunc Nabuchodonosor repletus est furore et aspectus faciei
 illius inmutatus est super Sedrac Misac et Abdenago et praecepit ut succenderetur fornax septuplum
²⁰
 quam succendi consuerat et viris fortissimis de exercitu suo iussit ut ligatis pedibus Sedrac Misac
²¹
 et Abdenago mitterent eos in fornacem ignis ardentem et confestim viri illi vincti cum braciis
²²
 suis et tiaris et calciamentis et vestibus missi sunt in medium fornacis ignis ardentis nam iussio
 regis urgebat fornax autem succensa erat nimis porro viros illos qui miserant Sedrac Misac et
 Abdenago interfecit flamma ignis

Hosea

Chapter 1

¹
 verbum Domini quod factum est ad Osee filium Beerī in diebus Oziae Ioatham Ahaz Ezechiae
²
 regum Iuda et in diebus Hieroboam filii Ioas regis Israhel principium loquendi Dominum in Osee
 et dixit Dominus ad Osee vade sume tibi uxorem fornicationum et filios fornicationum quia fornicans
³
 fornicabitur terra a Domino et abiit et accepit Gomer filiam Debelaim et concepit et peperit filium
⁴
 et dixit Dominus ad eum voca nomen eius Hiezrahel quoniam adhuc modicum et visitabo sanguinem

Hiezrahel super domum Hieu et quiescere faciam regnum domus Israhel⁵ et in illa die conteram
 arcum Israhel in valle Hiezrahel⁶ et concepit adhuc et peperit filiam et dixit ei voca nomen eius
 Absque misericordia quia non addam ultra misereri domui Israhel sed oblivione obliviscar eorum⁷
 et domui Iuda miserebor et salvabo eos in Domino Deo suo et non salvabo eos in arcu et gladio
 et in bello et in equis et in equitibus⁸ et ablactavit eam quae erat absque misericordia et concepit
 et peperit filium⁹ et dixit voca nomen eius Non populus meus quia vos non populus meus et ego
 non ero vester¹⁰ et erit numerus filiorum Israhel quasi harena maris quae sine mensura est et non
 numerabitur et erit in loco ubi dicetur eis non populus meus vos dicetur eis filii Dei viventis¹¹ et
 congregabuntur filii Iuda et filii Israhel pariter et ponent sibimet caput unum et ascendent de terra
 quia magnus dies Hiezrahel

Chapter 2

¹ dicite fratribus vestris Populus meus et sorori vestrae Misericordiam consecuta² iudicate
 matrem vestram iudicate quoniam ipsa non uxor mea et ego non vir eius auferat fornicationes suas
 a facie sua et adulteria sua de medio uberum suorum³ ne forte expoliam eam nudam et statuam
 eam secundum diem nativitatis suae et ponam eam quasi solitudinem et statuam eam velut terram
 inviam et interficiam eam siti⁴ et filiorum illius non miserebor quoniam filii fornicationum sunt
⁵ quia fornicata est mater eorum confusa est quae concepit eos quia dixit vadam post amatores meos
 qui dant panes mihi et aquas meas lanam meam et linum meum oleum meum et potum meum
⁶ propter hoc ecce ego sepiam viam tuam spinis et sepiam eam maceria et semitas suas non inveniet
⁷ et sequetur amatores suos et non adprehendet eos et quaeret eos et non inveniet et dicet vadam et
 revertar ad virum meum priorem quia bene mihi erat tunc magis quam nunc⁸ et haec nescivit quia
 ego dedi ei frumentum et vinum et oleum et argentum multiplicavi ei et aurum quae fecerunt Baal
⁹ idcirco convertar et sumam frumentum meum in tempore suo et vinum meum in tempore suo et
 liberabo lanam meam et linum meum quae operiebant ignominiam eius¹⁰ et nunc revelabo stultitiam
 eius in oculis amatorum eius et vir non eruet eam de manu mea¹¹ et cessare faciam omne gaudium
 eius sollemnitatem eius neomeniam eius sabbatum eius et omnia festa tempora eius¹² et corrumpam

vineam eius et ficum eius de quibus dixit mercedes hae meae sunt quas dederunt mihi amatores
 mei et ponam eam in saltu et comedet illam bestia agri¹³ et visitabo super eam dies Baalim quibus
 accendebat incensum et ornabatur inaure sua et monili suo et ibat post amatores suos et mei
 obliviscebatur dicit Dominus¹⁴ propter hoc ecce ego lactabo eam et ducam eam in solitudinem et
 loquar ad cor eius¹⁵ et dabo ei vinitores eius ex eodem loco et vallem Achor ad aperiendam spem
 et canet ibi iuxta dies iuventutis suae et iuxta dies ascensionis suae de terra Aegypti¹⁶ et erit in
 die illo ait Dominus vocabit me Vir meus et non vocabit me ultra Baali¹⁷ et auferam nomina
 Baalim de ore eius et non recordabitur ultra nominis eorum¹⁸ et percutiam eis foedus in die illa
 cum bestia agri et cum volucre caeli et cum reptili terrae et arcum et gladium et bellum conteram
 de terra et dormire eos faciam fiducialiter¹⁹ et sponsabo te mihi in sempiternum et sponsabo te
 mihi in iustitia et iudicio et in misericordia et miserationibus²⁰ et sponsabo te mihi in fide et scies
 quia ego Dominus²¹ et erit in illa die exaudiam dicit Dominus exaudiam caelos et illi exaudient
 terram²² et terra exaudiet triticum et vinum et oleum et haec exaudient Hiezrahel²³ et seminabo
 eam mihi in terram et miserebor eius quae fuit absque misericordia²⁴ et dicam non populo meo
 populus meus tu et ipse dicet Dominus meus es tu

Chapter 3

¹ et dixit Dominus ad me adhuc vade dilige mulierem dilectam amico et adulteram sicut diligit
 Dominus filios Israhel et ipsi respectant ad deos alienos et diligunt vinacea uvarum² et fodi eam
 mihi quindecim argenteis et choro hordei et dimidio choro hordei³ et dixi ad eam dies multos
 expectabis me non fornicaberis et non eris viro sed et ego expectabo te⁴ quia dies multos sedebunt
 filii Israhel sine rege et sine principe et sine sacrificio et sine altari et sine ephod et sine therafin
⁵ et post haec revertentur filii Israhel et quaerent Dominum Deum suum et David regem suum et
 pavebunt ad Dominum et ad bonum eius in novissimo dierum

Chapter 4

¹ audite verbum Domini filii Israhel quia iudicium Domino cum habitatoribus terrae non est
enim veritas et non est misericordia et non est scientia Dei in terra ² maledictum et mendacium et
homicidium et furtum et adulterium inundaverunt et sanguis sanguinem tetigit ³ propter hoc lugebit
terra et infirmabitur omnis qui habitat in ea in bestia agri et in volucre caeli sed et pisces maris
congregabuntur ⁴ verumtamen unusquisque non iudicet et non arguatur vir populus enim tuus sicut
hii qui contradicunt sacerdoti ⁵ et corrues hodie et corruet etiam propheta tecum nocte tacere feci
matrem tuam ⁶ conticuit populus meus eo quod non habuerit scientiam quia tu scientiam reppulisti
repellam te ne sacerdotio fungaris mihi et oblita es legis Dei tui obliviscar filiorum tuorum et ego
⁷ secundum multitudinem eorum sic peccaverunt mihi gloriam eorum in ignominiam commutabo
⁸ peccata populi mei comedent et ad iniquitatem eorum sublevabunt animas eorum ⁹ et erit sicut
populus sic sacerdos et visitabo super eum vias eius et cogitationes eius reddam ei ¹⁰ et comedent
et non saturabuntur fornicati sunt et non cessaverunt quoniam Dominum reliquerunt in non
custodiendo ¹¹ fornicatio et vinum et ebrietas aufert cor ¹² populus meus in ligno suo interrogavit
et baculus eius adnuntiavit ei spiritus enim fornicationum decepit eos et fornicati sunt a Deo suo
¹³ super capita montium sacrificabant et super colles accendebant thymiama subtus quercum et
populum et terebinthum quia bona erat umbra eius ideo fornicabuntur filiae vestrae et sponsae
vestrae adulterae erunt ¹⁴ non visitabo super filias vestras cum fuerint fornicatae et super sponsas
vestras cum adulteraverint quoniam ipsi cum meretricibus versabantur et cum effeminatis
sacrificabant et populus non intellegens vapulabit ¹⁵ si fornicaris tu Israhel non delinquat saltim
Iuda et nolite ingredi in Galgala et ne ascenderitis in Bethaven neque iuraveritis vivit Dominus
¹⁶ quoniam sicut vacca lasciviens declinavit Israhel nunc pascet eos Dominus quasi agnum in
latitudine ¹⁷ particeps idolorum Ephraim dimitte eum ¹⁸ separatum est convivium eorum fornicatione
fornicati sunt dilexerunt adferre ignominiam protectores eius ¹⁹ ligavit spiritus eam in alis suis et
confundentur a sacrificiis suis

Chapter 5

¹ audite hoc sacerdotes et attendite domus Israhel et domus regis auscultate quia vobis iudicium
 est quoniam laqueus facti estis speculationi et rete expansum super Thabor ² et victimas declinastis
 in profundum et ego eruditor omnium eorum ³ ego scio Ephraim et Israhel non est absconditus a
 me quia nunc fornicatus est Ephraim contaminatus est Israhel ⁴ non dabunt cogitationes suas ut
 revertantur ad Dominum suum quia spiritus fornicationis in medio eorum et Dominum non
 cognoverunt ⁵ et respondebit arrogantia Israhel in facie eius et Israhel et Ephraim ruent in iniquitate
 sua ruet etiam Iudas cum eis ⁶ in gregibus suis et in armentis suis vadent ad quaerendum Dominum
 et non invenient ablati sunt ab eis ⁷ in Domino praevaricati sunt quia filios alienos genuerunt nunc
 devorabit eos mensis cum partibus suis ⁸ clangite bucina in Gabaa tuba in Rama ululate in Bethaven
 post tergum tuum Benjamin ⁹ Ephraim in desolatione erit in die correptionis in tribubus Israhel
 ostendi fidem ¹⁰ facti sunt principes Iuda quasi adsumentes terminum super eos effundam quasi
 aquam iram meam ¹¹ calumniam patiens Ephraim fractus iudicio quoniam coepit abire post sordem
¹² et ego quasi tineam Ephraim et quasi putredo domui Iuda ¹³ et vidit Ephraim languorem suum et
 Iudas vinculum suum et abiit Ephraim ad Assur et misit ad regem ultorem et ipse non poterit sanare
 vos nec solvere poterit a vobis vinculum ¹⁴ quoniam ego quasi leaena Ephraim et quasi catulus
 leonis domui Iuda ego ego capiam et vadam tollam et non est qui eruat ¹⁵ vadens revertar ad locum
 meum donec deficiatis et quaeratis faciem meam

Chapter 6

¹ in tribulatione sua mane consurgunt ad me venite et revertamur ad Dominum ² quia ipse cepit
 et sanabit nos percutiet et curabit nos ³ vivificabit nos post duos dies in die tertia suscitabit nos et
 vivemus in conspectu eius sciemus sequemurque ut cognoscamus Dominum quasi diluculum
 praeparatus est egressus eius et veniet quasi imber nobis temporaneus et serotinus terrae ⁴ quid
 faciam tibi Ephraim quid faciam tibi Iuda misericordia vestra quasi nubes matutina et quasi ros
 mane pertransiens ⁵ propter hoc dolavi in prophetis occidi eos in verbis oris mei et iudicia tua quasi
 lux egredientur ⁶ quia misericordiam volui et non sacrificium et scientiam Dei plus quam holocausta

⁷ ipsi autem sicut Adam transgressi sunt pactum ibi praevaricati sunt in me ⁸ Galaad civitas
 operantium idolum subplantata sanguine ⁹ et quasi fauces virorum latronum particeps sacerdotum
 in via interficientium pergentes de Sychem quia scelus operati sunt ¹⁰ in domo Israhel vidi
 horrendum ibi fornicationes Ephraim contaminatus est Israhel ¹¹ sed et Iuda pone messem tibi cum
 convertero captivitatem populi mei

Chapter 7

¹ cum sanare vellem Israhel revelata est iniquitas Ephraim et malitia Samariae quia operati sunt
 mendacium et fur ingressus est spolians latrunculus foris ² et ne forte dicant in cordibus suis omnem
 malitiam eorum me recordatum nunc circumdederunt eos adinventiones suae coram facie mea
 factae sunt ³ in malitia sua laetificaverunt regem et in mendaciis suis principes ⁴ omnes adulterantes
 quasi clibanus succensus a coquente quievit paululum civitas a commixtione fermenti donec
 fermentaretur totum ⁵ dies regis nostri coeperunt principes furere a vino extendit manum suam
 cum inlusoribus ⁶ quia adplicuerunt quasi clibanum cor suum cum insidiaretur eis tota nocte dormivit
 coquens eos mane ipse succensus quasi ignis flammae ⁷ omnes calefacti sunt quasi clibanus et
 devoraverunt iudices suos omnes reges eorum ceciderunt non est qui clamet in eis ad me ⁸ Ephraim
 in populis ipse commiscebatur Ephraim factus est subcinericius qui non reversatur ⁹ comederunt
 alieni robur eius et ipse nescivit sed et cani effusi sunt in eo et ipse ignoravit ¹⁰ et humiliabitur
 superbia Israhel in facie eius nec reversi sunt ad Dominum Deum suum et non quaesierunt eum in
 omnibus his ¹¹ et factus est Ephraim quasi columba seducta non habens cor Aegyptum invocabant
 ad Assyrios abierunt ¹² et cum profecti fuerint expandam super eos rete meum quasi volucrem
 caeli detraham eos caedam eos secundum auditionem coetus eorum ¹³ vae eis quoniam recesserunt
 a me vastabuntur quia praevaricati sunt in me et ego redemi eos et ipsi locuti sunt contra me mendacia
¹⁴ et non clamaverunt ad me in corde suo sed ululabant in cubilibus suis super triticum et vinum
 ruminabant recesserunt a me ¹⁵ et ego erudiavi et confortavi brachia eorum et in me cogitaverunt
¹⁶ malitiam reversi sunt ut essent absque iugo facti sunt quasi arcus dolosus cadent in gladio
 principes eorum a furore linguae suae ista subsannatio eorum in terra Aegypti

Chapter 8

¹ in gutture tuo sit tuba quasi aquila super domum Domini pro eo quod transgressi sunt foedus
 meum et legem meam praevaricati sunt ² me invocabunt Deus meus cognovimus te Israhel ³ proiecit
 Israhel bonum inimicus persequetur eum ⁴ ipsi regnaverunt et non ex me principes extiterunt et
 non cognovi argentum suum et aurum suum fecerunt sibi idola ut interirent ⁵ proiectus est vitulus
 tuus Samaria iratus est furor meus in eis usquequo non poterunt emundari ⁶ quia ex Israhel et ipse
 est artifex fecit illum et non est Deus quoniam in aranearum telas erit vitulus Samariae ⁷ quia
 ventum seminabunt et turbinem metent culmus stans non est in eis germen non faciet farinam quod
 si et fecerit alieni comedent eam ⁸ devoratus est Israhel nunc factus est in nationibus quasi vas
 immundum ⁹ quia ipsi ascenderunt ad Assur onager solitarius sibi Ephraim munera dederunt
 amatoribus ¹⁰ sed et cum mercede conduxerint nationes nunc congregabo eos et quiescent paulisper
 ab onere regis et principum ¹¹ quia multiplicavit Ephraim altaria ad peccandum factae sunt ei arae
 in delictum ¹² scribam ei multiplices leges meas quae velut alienae computatae sunt ¹³ hostias adfer
 adfer immolabunt carnes et comedent Dominus non suscipiet eas nunc recordabitur iniquitatis
 eorum et visitabit peccata eorum ipsi in Aegyptum convertentur ¹⁴ et oblitus est Israhel factoris
 sui et aedificavit delubra et Iudas multiplicavit urbes munitas et mittam ignem in civitates eius et
 devorabit aedes illius

Chapter 9

¹ noli laetari Israhel noli exultare sicut populi quia fornicatus es a Deo tuo dilexisti mercedem
 super omnes areas tritici ² area et torcular non pascet eos et vinum mentietur eis ³ non habitabunt
 in terra Domini reversus est Ephraim Aegyptum et in Assyriis pollutum comedit ⁴ non libabunt
 Domino vinum et non placebunt ei sacrificia eorum quasi panis lugentium omnes qui comedunt
 eum contaminabuntur quia panis eorum animae ipsorum non intrabit in domum Domini ⁵ quid
 facietis in die sollemni in die festivitatis Domini ⁶ ecce enim profecti sunt a vastitate Aegyptus
 congregavit eos Memphis sepeliet eos desiderabile argenti eorum urtica hereditabit lappa in

⁷
 tabernaculis eorum venerunt dies visitationis venerunt dies retributionis scitote Israhel stultum
 prophetam insanum virum spiritalem propter multitudinem iniquitatis tuae et multitudo amentiae
⁸
 speculator Ephraim cum Deo meo propheta laqueus ruinae super omnes vias eius insania in domo
⁹
 Dei eius profunde peccaverunt sicut in diebus Gabaa recordabitur iniquitatis eorum et visitabit
¹⁰
 peccata eorum quasi uvas in deserto inveni Israhel quasi prima poma ficulneae in cacumine eius
 vidi patres eorum ipsi autem intraverunt ad Beelphegor et abalienati sunt in confusione et facti sunt
¹¹
 abominabiles sicut ea quae dilexerunt Ephraim quasi avis avolavit gloria eorum a partu et ab
¹²
 utero et a conceptu quod si et enutrierint filios suos absque liberis eos faciam in hominibus sed
¹³
 et vae eis cum recessero ab eis Ephraim ut vidi Tyrus erat fundata in pulchritudine et Ephraim
¹⁴
 educit ad interfectorem filios suos da eis Domine quid dabis eis da eis vulvam sine liberis et
¹⁵
 ubera arentia omnes nequitiae eorum in Galgal quia ibi exosos habui eos propter malitiam
 adinventionum eorum de domo mea eiciam eos non addam ut diligam eos omnes principes eorum
¹⁶
 recedentes percussus est Ephraim radix eorum exsiccata est fructum nequaquam facient quod
¹⁷
 si et genuerint interficiam amantissima uteri eorum abiciet eos Deus meus quia non audierunt
 eum et erunt vagi in nationibus

Chapter 10

¹
 vitis frondosa Israhel fructus adaequatus est ei secundum multitudinem fructus sui multiplicavit
²
 altaria iuxta ubertatem terrae suae exuberavit simulacris divisum est cor eorum nunc interibunt
³
 ipse confringet simulacra eorum depopulabitur aras eorum quia nunc dicent non est rex nobis
⁴
 non enim timemus Dominum et rex quid faciet nobis loquimini verba visionis inutilis et ferietis
⁵
 foedus et germinabit quasi amaritudo iudicium super sulcos agri vaccas Bethaven coluerunt
 habitatores Samariae quia luxit super eum populus eius et aeditui eius super eum exultaverunt in
⁶
 gloria eius quia migravit ab eo siquidem et ipse in Assur delatus est munus regi ultori confusio
⁷
 Ephraim capiet et confundetur Israhel in voluntate sua transire fecit Samaria regem suum quasi
⁸
 spumam super faciem aquae et disperdentur excelsa idoli peccatum Israhel lappa et tribulus

ascendet super aras eorum et dicent montibus operite nos et collibus cadite super nos⁹ ex diebus
 Gabaa peccavit Israhel ibi steterunt non comprehendet eos in Gabaa proelium super filios iniquitatis
¹⁰ iuxta desiderium meum corripiam eos congregabuntur super eos populi cum corripientur propter
 duas iniquitates suas¹¹ Ephraim vitula docta diligere trituram et ego transivi super pulchritudinem
 colli eius ascendam super Ephraim arabit Iudas confringet sibi sulcos Iacob¹² seminate vobis in
 iustitia metite in ore misericordiae innovate vobis novale tempus autem requirendi Dominum cum
 venerit qui docebit vos iustitiam¹³ arastis impietatem iniquitatem messuistis comedistis frugem
 mendacii quia confisus es in viis tuis in multitudine fortium tuorum¹⁴ consurget tumultus in populo
 tuo et omnes munitiones tuae vastabuntur sicut vastatus est Salman a domo eius qui iudicavit Baal
 in die proelii matre super filios adlisa¹⁵ sic fecit vobis Bethel a facie malitiae nequitiarum vestrarum

Chapter 11

¹ sicuti mane transit pertransiit rex Israhel quia puer Israhel et dilexi eum et ex Aegypto vocavi
 filium meum² vocaverunt eos sic abierunt a facie eorum Baalim immolabant et simulacris
 sacrificabant³ et ego quasi nutricius Ephraim portabam eos in brachiis meis et nescierunt quod
 curarem eos⁴ in funiculis Adam traham eos in vinculis caritatis et ero eis quasi exaltans iugum
 super maxillas eorum et declinavi ad eum ut vesceretur⁵ non revertetur in terram Aegypti et Assur
 ipse rex eius quoniam noluerunt converti⁶ coepit gladius in civitatibus eius et consumet electos
 eius et comedet capita eorum⁷ et populus meus pendebit ad reditum meum iugum autem inponetur
 ei simul quod non auferetur⁸ quomodo dabo te Ephraim protegam te Israhel quomodo dabo te
 sicut Adama ponam te ut Seboim conversum est in me cor meum pariter conturbata est paenitudo
 mea⁹ non faciam furorem irae meae non convertar ut disperdam Ephraim quoniam Deus ego et
 non homo in medio tui Sanctus et non ingrediar civitatem¹⁰ post Dominum ambulabunt quasi leo
 rugiet quia ipse rugiet et formidabunt filii maris¹¹ et avolabunt quasi avis ex Aegypto et quasi
 columba de terra Assyriorum et conlocabo eos in domibus suis dicit Dominus¹² circumdedit me
 in negatione Ephraim et in dolo domus Israhel Iudas autem testis descendit cum Deo et cum sanctis
 fidelis

Chapter 12

¹ Ephraim pascit ventum et sequitur aestum tota die mendacium et vastitatem multiplicat et
foedus cum Assyriis iniit et oleum in Aegyptum ferebat ² iudicium ergo Domini cum Iuda et visitatio
super Iacob iuxta vias eius et iuxta adinventiones eius reddet ei ³ in utero subplantavit fratrem suum
et in fortitudine sua directus est cum angelo ⁴ et invaluit ad angelum et confortatus est flevit et
rogavit eum in Bethel invenit eum et ibi locutus est nobiscum ⁵ et Dominus Deus exercituum
Dominus memoriale eius ⁶ et tu ad Deum tuum converteris misericordiam et iudicium custodi et
spera in Deo tuo semper ⁷ Chanaan in manu eius statera dolosa calumniam dilexit ⁸ et dixit Ephraim
verumtamen dives effectus sum inveni idolum mihi omnes labores mei non invenient mihi
iniquitatem quam peccavi ⁹ et ego Dominus Deus tuus ex terra Aegypti adhuc sedere te faciam in
tabernaculis sicut in diebus festivitatis ¹⁰ et locutus sum super prophetas et ego visionem multiplicavi
et in manu prophetarum adsimilatus sum ¹¹ si Galaad idolum tamen frustra erant in Galgal bubus
immolantes nam et altaria eorum quasi acervi super sulcos agri ¹² fugit Iacob in regionem Syriae
et servivit Israhel in uxore et in uxore servavit ¹³ in propheta autem eduxit Dominus Israhel de
Aegypto et in propheta servatus est ¹⁴ ad iracundiam me provocavit Ephraim in amaritudinibus
suis et sanguis eius super eum veniet et obprobrium eius restituet ei Dominus suus

Chapter 13

¹ loquente Ephraim horror invasit Israhel et deliquit in Baal et mortuus est ² et nunc addiderunt
ad peccandum feceruntque sibi conflatile de argento suo quasi similitudinem idolorum factura
artificum totum est his ipsi dicunt immolate homines vitulos adorantes ³ idcirco erunt quasi nubes
matutina et sicut ros matutinus praeteriens sicut pulvis turbine raptus ex area et sicut fumus de
fumario ⁴ ego autem Dominus Deus tuus ex terra Aegypti et Deum absque me nescies et salvator
non est praeter me ⁵ ego cognovi te in deserto in terra solitudinis ⁶ iuxta pascua sua et adimpleti
sunt et saturati elevaverunt cor suum et obliti sunt mei ⁷ et ero eis quasi leaena sicut pardus in via

Assyriorum⁸ occurram eis quasi ursa raptis catulis et disrumpam interiora iecoris eorum et
 consumam eos ibi quasi leo bestia agri scindet eos⁹ perditio tua Israhel tantummodo in me auxilium
 tuum¹⁰ ubi est rex tuus maxime nunc salvet te in omnibus urbibus tuis et iudices tui de quibus
 dixisti da mihi regem et principes¹¹ dabo tibi regem in furore meo et auferam in indignatione mea
 12 conligata est iniquitas Ephraim absconditum peccatum eius¹³ dolores parturientis venient ei
 ipse filius non sapiens nunc enim non stabit in contritione filiorum¹⁴ de manu mortis liberabo eos
 de morte redimam eos ero mors tua o mors ero morsus tuus inferne consolatio abscondita est ab
 oculis meis¹⁵ quia ipse inter fratres dividet adducet urentem ventum Dominus de deserto
 ascendentem et siccabit venas eius et desolabit fontem eius et ipse diripiet thesaurum omnis vasis
 desiderabilis

Chapter 14

1 pereat Samaria quoniam ad amaritudinem concitavit Dominum suum in gladio pereat parvuli
 eorum elidantur et fetae eius discindantur² convertere Israhel ad Dominum Deum tuum quoniam
 corruisti in iniquitate tua³ tollite vobiscum verba et convertimini ad Dominum dicite ei omnem
 aufer iniquitatem et accipe bonum et reddemus vitulos labiorum nostrorum⁴ Assur non salvabit
 nos super equum non ascendemus nec dicemus ultra dii nostri opera manuumstrarum quia eius
 qui in te est misereberis pupilli⁵ sanabo contritiones eorum diligam eos spontanee quia aversus
 est furor meus ab eo⁶ ero quasi ros Israhel germinabit quasi lilium et erumpet radix eius ut Libani
 7 ibunt rami eius et erit quasi oliva gloria eius et odor eius ut Libani⁸ convertentur sedentes in
 umbra eius vivent tritico et germinabunt quasi vinea memoriale eius sicut vinum Libani⁹ Ephraim
 quid mihi ultra idola ego exaudiam et dirigam eum ego ut abietem virentem ex me fructus tuus
 inventus est

Joel

Chapter 1

¹ verbum Domini quod factum est ad Iohel filium Fatuhel ² audite hoc senes et auribus percipite
³ omnes habitatores terrae si factum est istud in diebus vestris aut in diebus patrum vestrorum ⁴ super
hoc filiis vestris narrate et filii vestri filiis suis et filii eorum generationi alterae ⁵ residuum erucae
comedit lucusta et residuum lucustae comedit bruchus et residuum bruchi comedit rubigo
⁶ expergescimini ebrii et flete et ululate omnes qui bibitis vinum in dulcedine quoniam periit ab ore
vestro ⁷ gens enim ascendit super terram meam fortis et innumerabilis dentes eius ut dentes leonis
et molares eius ut catuli leonis ⁸ posuit vineam meam in desertum et ficum meam decorticavit
nudans spoliavit eam et proiecit albi facti sunt rami eius ⁹ plange quasi virgo accincta sacco super
virum pubertatis suae ¹⁰ periit sacrificium et libatio de domo Domini luxerunt sacerdotes ministri
Domini ¹¹ depopulata est regio luxit humus quoniam devastatum est triticum confusum est vinum
elanguit oleum ¹² confusi sunt agricolae ululaverunt vinitores super frumento et hordeo quia periit
messis agri ¹³ vinea confusa est et ficus elanguit malogranatum et palma et malum et omnia ligna
agri aruerunt quia confusum est gaudium a filiis hominum ¹⁴ accingite vos et plangite sacerdotes
ululate ministri altaris ingredimini cubate in sacco ministri Dei mei quoniam interiit de domo Dei
vestri sacrificium et libatio ¹⁵ sanctificate ieiunium vocate coetum congregate senes omnes
habitatores terrae in domum Dei vestri et clamate ad Dominum ¹⁶ a a a diei quia prope est dies
Domini et quasi vastitas a potente veniet ¹⁷ numquid non coram oculis vestris alimenta perierunt
de domo Dei nostri laetitia et exultatio ¹⁸ conputruerunt iumenta in stercore suo demolita sunt
horrea dissipatae sunt apothecae quoniam confusum est triticum ¹⁹ quid ingemuit animal mugierunt
greges armenti quia non est pascua eis sed et greges pecorum disperierunt ²⁰ ad te Domine clamabo
quia ignis comedit speciosa deserti et flamma succendit omnia ligna regionis ²¹ sed et bestiae agri
quasi area sitiens imbrem suspexerunt ad te quoniam exsiccati sunt fontes aquarum et ignis devoravit
speciosa deserti

Chapter 2

¹ canite tuba in Sion ululate in monte sancto meo conturbentur omnes habitatores terrae quia
 venit dies Domini quia prope est ² dies tenebrarum et caliginis dies nubis et turbinis quasi mane
 expansum super montes populus multus et fortis similis ei non fuit a principio et post eum non erit
 usque in annos generationis et generationis ³ ante faciem eius ignis vorans et post eum exurens
 flamma quasi hortus voluptatis terra coram eo et post eum solitudo deserti neque est qui effugiat
 eum ⁴ quasi aspectus equorum aspectus eorum et quasi equites sic current ⁵ sicut sonitus quadrigarum
 super capita montium exilient sicut sonitus flammae ignis devorantis stipulam velut populus fortis
 praeparatus ad proelium ⁶ a facie eius cruciabuntur populi omnes vultus redigentur in ollam ⁷ sicut
 fortes current quasi viri bellatores ascendent murum vir in viis suis gradietur et non declinabunt a
 semitis suis ⁸ unusquisque fratrem suum non coartabit singuli in calle suo ambulabunt sed et per
 fenestras cadent et non demolientur ⁹ urbem ingredientur in muro current domos conscendent per
 fenestras intrabunt quasi fur ¹⁰ a facie eius contremuit terra moti sunt caeli sol et luna obtenebrati
 sunt et stellae retraxerunt splendorem suum ¹¹ et Dominus dedit vocem suam ante faciem exercitus
 sui quia multa sunt nimis castra eius quia fortia et facientia verbum eius magnus enim dies Domini
 et terribilis valde et quis sustinebit eum ¹² nunc ergo dicit Dominus convertimini ad me in toto
 corde vestro in ieiunio et in fletu et in planctu ¹³ et scindite corda vestra et non vestimenta vestra
 et convertimini ad Dominum Deum vestrum quia benignus et misericors est patiens et multae
 misericordiae et praestabilis super malitia ¹⁴ quis scit si convertatur et ignoscat et relinquat post
 se benedictionem sacrificium et libamen Domino Deo nostro ¹⁵ canite tuba in Sion sanctificate
 ieiunium vocate coetum ¹⁶ congregare populum sanctificate ecclesiam coadunate senes congregare
 parvulos et sugentes ubera egrediatur sponsus de cubili suo et sponsa de thalamo suo ¹⁷ inter
 vestibulum et altare plorabunt sacerdotes ministri Domini et dicent parce Domine populo tuo et ne
 des hereditatem tuam in obprobrium ut dominantur eis nationes quare dicunt in populis ubi est Deus
 eorum ¹⁸ zelatus est Dominus terram suam et pepercit populo suo ¹⁹ et respondit Dominus et dixit
 populo suo ecce ego mittam vobis frumentum et vinum et oleum et replebimini eo et non dabo vos
 ultra obprobrium in gentibus ²⁰ et eum qui ab aquilone est procul faciam a vobis et expellam eum
 in terram inviam et desertam faciem eius contra mare orientale et extremum eius ad mare novissimum
 et ascendet fetor eius et ascendet putredo eius quia superbe egit ²¹ noli timere terra exulta et laetare
 quoniam magnificavit Dominus ut faceret ²² nolite timere animalia regionis quia germinaverunt

speciosa deserti quia lignum adtulit fructum suum ficus et vinea dederunt virtutem suam²³ et filii
 Sion exultate et laetamini in Domino Deo vestro quia dedit vobis doctorem iustitiae et descendere
 faciet ad vos imbrem matutinum et serotinum in principio²⁴ et implebuntur areae frumento et
 redundabunt torcularia vino et oleo²⁵ et reddam vobis annos quos comedit lucusta bruchus et
 rubigo et eruca fortitudo mea magna quam misi in vos²⁶ et comedetis vescentes et saturabimini
 et laudabitis nomen Domini Dei vestri qui fecit vobiscum mirabilia et non confundetur populus
 meus in sempiternum²⁷ et scietis quia in medio Israhel ego sum et ego Dominus Deus vester et
 non est amplius et non confundetur populus meus in aeternum²⁸ et erit post haec effundam spiritum
 meum super omnem carnem et prophetabunt filii vestri et filiae vestrae senes vestri somnia
 somniabunt et iuvenes vestri visiones videbunt²⁹ sed et super servos et ancillas in diebus illis
 effundam spiritum meum³⁰ et dabo prodigia in caelo et in terra sanguinem et ignem et vaporem
 fumi³¹ sol vertetur in tenebras et luna in sanguinem antequam veniat dies Domini magnus et
 horribilis³² et erit omnis qui invocaverit nomen Domini salvus erit quia in monte Sion et in
 Hierusalem erit salvatio sicut dixit Dominus et in residuis quos Dominus vocaverit

Chapter 3

¹ quia ecce in diebus illis et in tempore illo cum convertero captivitatem Iuda et Hierusalem
² congregabo omnes gentes et deducam eas in valle Iosaphat et disceptabo cum eis ibi super populo
³ meo et hereditate mea Israhel quos disperserunt in nationibus et terram meam diviserunt et super
 populum meum miserunt sortem et posuerunt puerum in prostibulum et puellam vendiderunt pro
⁴ vino ut biberent verum quid vobis et mihi Tyrus et Sidon et omnis terminus Palestinorum numquid
 ultionem vos redditis mihi et si ulciscimini vos contra me cito velociter reddam vicissitudinem
⁵ vobis super caput vestrum argentum enim meum et aurum tulistis et desiderabilia mea et
 pulcherrima intulistis in delubra vestra⁶ et filios Iuda et filios Hierusalem vendidistis filiis
⁷ Graecorum ut longe faceretis eos de finibus suis ecce ego suscitabo eos de loco in quo vendidistis
⁸ eos et convertam retributionem vestram in caput vestrum et vendam filios vestros et filias vestras
 in manibus filiorum Iuda et venundabunt eos Sabeis genti longinquae quia Dominus locutus est

9 clamate hoc in gentibus sanctificate bellum suscite robustos accedant ascendant omnes viri
 bellatores¹⁰ concidite aratra vestra in gladios et ligones vestros in lanceas infirmus dicat quia fortis
 ego sum¹¹ erumpite et venite omnes gentes de circuitu et congregamini ibi occumbere faciet
 Dominus robustos tuos¹² consurgant et ascendant gentes in vallem Iosaphat quia ibi sedebo ut
 iudicem omnes gentes in circuitu¹³ mittite falces quoniam maturavit messis venite et descendite
 quia plenum est torcular exuberant torcularia quia multiplicata est malitia eorum¹⁴ populi populi
 in valle concisionis quia iuxta est dies Domini in valle concisionis¹⁵ sol et luna obtenebricata sunt
 et stellae retraxerunt splendorem suum¹⁶ et Dominus de Sion rugiet et de Hierusalem dabit vocem
 suam et movebuntur caeli et terra et Dominus spes populi sui et fortitudo filiorum Israhel¹⁷ et
 scietis quia ego Dominus Deus vester habitans in Sion in monte sancto meo et erit Hierusalem
 sancta et alieni non transibunt per eam amplius¹⁸ et erit in die illa stillabunt montes dulcedinem
 et colles fluent lacte et per omnes rivos Iuda ibunt aquae et fons de domo Domini egredietur et
 inrigabit torrentem Spinarum¹⁹ Aegyptus in desolatione erit et Idumea in desertum perditionis
 pro eo quod inique egerint in filios Iuda et effuderint sanguinem innocentem in terra sua²⁰ et
 Iudaea in aeternum habitabitur et Hierusalem in generatione et generationem

Amos

Chapter 1

1 verba Amos qui fuit in pastoralibus de Thecuae quae vidit super Israhel in diebus Oziae regis
 Iuda et in diebus Hieroboam filii Ioas regis Israhel ante duos annos terraemotus² et dixit Dominus
 de Sion rugiet et de Hierusalem dabit vocem suam et luxerunt speciosa pastorum et exsiccatus est
 vertex Carmeli³ haec dicit Dominus super tribus sceleribus Damasci et super quattuor non convertam
 eum eo quod triturerint in plaustis ferreis Galaad⁴ et mittam ignem in domum Azahel et devorabit
 domos Benadad⁵ et conteram vectem Damasci et disperdam habitatorem de campo Idoli et tenentem
 sceptrum de domo Voluptatis et transferetur populus Syriae Cyrenen dicit Dominus⁶ haec dicit

Dominus super tribus sceleribus Gazae et super quattuor non convertam eum eo quod transtulerit
 captivitatem perfectam ut concluderet eam in Idumea ⁷ et mittam ignem in murum Gazae et devorabit
 aedes eius ⁸ et disperdam habitatorem de Azoto et tenentem sceptrum de Ascalone et convertam
 manum meam super Accaron et peribunt reliqui Philisthinorum dicit Dominus Deus ⁹ haec dicit
 Dominus super tribus sceleribus Tyri et super quattuor non convertam eum eo quod concluderint
 captivitatem perfectam in Idumea et non sint recordati foederis fratrum ¹⁰ et emittam ignem in
 murum Tyri et devorabit aedes eius ¹¹ haec dicit Dominus super tribus sceleribus Edom et super
 quattuor non convertam eum eo quod persecutus sit in gladio fratrem suum et violaverit
 misericordiam eius et tenuerit ultra furorem suum et indignationem suam servaverit usque in finem
¹² mittam ignem in Theman et devorabit aedes Bosrae ¹³ haec dicit Dominus super tribus sceleribus
 filiorum Ammon et super quattuor non convertam eum eo quod dissecuerit praegnantes Galaad ad
 dilatandum terminum suum ¹⁴ et succendam ignem in muro Rabbae et devorabit aedes eius in
 ululatu in die belli et in turbine in die commotionis ¹⁵ et ibit Melchom in captivitatem ipse et
 principes eius simul dicit Dominus

Chapter 2

¹ haec dicit Dominus super tribus sceleribus Moab et super quattuor non convertam eum eo
 quod incenderit ossa regis Idumeae usque ad cinerem ² et mittam ignem in Moab et devorabit aedes
 Carioth et morietur in sonitu Moab in clangore tubae ³ et disperdam iudicem de medio eius et
 omnes principes eius interficiam cum eo dicit Dominus ⁴ haec dicit Dominus super tribus sceleribus
 Iuda et super quattuor non convertam eum eo quod abiecerint legem Domini et mandata eius non
 custodierint deceperunt enim eos idola sua post quae abierant patres eorum ⁵ et mittam ignem in
 Iuda et devorabit aedes Hierusalem ⁶ haec dicit Dominus super tribus sceleribus Israhel et super
 quattuor non convertam eum pro eo quod vendiderit argenteo iustum et pauperem pro calciamentis
⁷ qui conterunt super pulverem terrae capita pauperum et viam humilium declinant et filius ac pater
 eius ierunt ad puellam ut violarent nomen sanctum meum ⁸ et super vestimentis pigneratis
 accubuerunt iuxta omne altare et vinum damnatorum bibebant in domo Dei sui ⁹ ego autem
 exterminavi Amorream a facie eorum cuius altitudo cedrorum altitudo eius et fortis ipse quasi

quercus et contrivi fructum eius desuper et radices eius subter ¹⁰ ego sum qui ascendere vos feci
 de terra Aegypti et eduxi vos in deserto quadraginta annis ut possideretis terram Amorrei ¹¹ et
 suscitavi de filiis vestris in prophetas et de iuvenibus vestris nazarenos numquid non ita est filii
 Israhel dicit Dominus ¹² et propinabatis nazarenis vino et prophetis mandabatis dicentes ne
 prophetetis ¹³ ecce ego stridebo super vos sicut stridet plastrum onustum faeno ¹⁴ et peribit fuga
 a veloce et fortis non obtinebit virtutem suam et robustus non salvabit animam suam ¹⁵ et tenens
 arcum non stabit et velox pedibus suis non salvabitur et ascensor equi non salvabit animam suam
¹⁶ et robustus corde inter fortes nudus fugiet in die illa dicit Dominus

Chapter 3

¹ audite verbum quod locutus est Dominus super vos filii Israhel super omni cognatione quam
 eduxi de terra Aegypti dicens ² tantummodo vos cognovi ex omnibus cognationibus terrae idcirco
 visitabo super vos omnes iniquitates vestras ³ numquid ambulabunt duo pariter nisi convenerit eis
⁴ numquid rugiet leo in saltu nisi habuerit praedam numquid dabit catulus leonis vocem de cubili
 suo nisi aliquid adprehenderit ⁵ numquid cadet avis in laqueum terrae absque aucupe numquid
 auferetur laqueus de terra antequam quid ceperit ⁶ si clangeret tuba in civitate et populus non
 expavescet si erit malum in civitate quod Dominus non fecit ⁷ quia non faciet Dominus Deus
 verbum nisi revelaverit secretum suum ad servos suos prophetas ⁸ leo rugiet quis non timebit
 Dominus Deus locutus est quis non prophetabit ⁹ auditum facite in aedibus Azoti et in aedibus
 terrae Aegypti et dicite congregamini super montes Samariae et videte insanias multas in medio
 eius et calumniam patientes in penetrabilibus eius ¹⁰ et nescierunt facere rectum dicit Dominus
 thesaurizantes iniquitatem et rapinas in aedibus suis ¹¹ propterea haec dicit Dominus Deus
 tribulabitur et circumietur terra et detrahetur ex te fortitudo tua et diripientur aedes tuae ¹² haec
 dicit Dominus quomodo si eruat pastor de ore leonis duo crura aut extremum auriculae sic eruentur
 filii Israhel qui habitant in Samaria in plaga lectuli et in Damasco grabatti ¹³ audite et contestamini
 in domo Iacob dicit Dominus Deus exercituum ¹⁴ quia in die cum visitare coepero praevaricationes

Israhel super eum visitabo et super altaria Bethel et amputabuntur cornua altaris et cadent in terram
 15
 et percutiam domum hiemalem cum domo aestiva et peribunt domus eburneae et dissipabuntur
 aedes multae dicit Dominus

Chapter 4

1
 audite verbum hoc vaccae pingues quae estis in monte Samariae quae calumniam facitis egenis
 et confringitis pauperes quae dicitis dominis vestris adferte et bibemus 2 iuravit Dominus Deus in
 sancto suo quia ecce dies venient super vos et levabunt vos in contis et reliquias vestras in ollis
 ferventibus 3 et per aperturas exhibitis altera contra alteram et proiciemini in Armon dicit Dominus
 4
 venite ad Bethel et impie agite ad Galgalam et multiplicare praevaricationem et offerte mane
 victimas vestras tribus diebus decimas vestras 5 et sacrificate de fermentato laudem et vocate
 voluntarias oblationes et adnuntiate sic enim voluistis filii Israhel dicit Dominus Deus 6 unde et
 ego dedi vobis stuporem dentium in cunctis urbibus vestris et indigentiam panum in omnibus locis
 vestris et non estis reversi ad me dicit Dominus 7 ego quoque prohibui a vobis imbrem cum adhuc
 tres menses superessent usque ad messem et plui super civitatem unam et super civitatem alteram
 non plui pars una conpluta est et pars super quam non plui aruit 8 et venerunt duae et tres civitates
 ad civitatem unam ut biberent aquam et non sunt satiae et non redistis ad me dicit Dominus
 9
 percussi vos in vento urente et in aurugine multitudinem hortorum vestrorum et vinearum vestrarum
 oliveta vestra et ficeta vestra comedit eruca et non redistis ad me dicit Dominus 10 misi in vos
 mortem in via Aegypti percussi in gladio iuvenes vestros usque ad captivitatem equorum vestrorum
 et ascendere feci putredinem castrorum vestrorum in nares vestras et non redistis ad me dicit
 Dominus 11 subverti vos sicut subvertit Deus Sodomam et Gomorram et facti estis quasi torris
 raptus de incendio et non redistis ad me dicit Dominus 12 quapropter haec faciam tibi Israhel
 postquam autem haec fecero tibi praeparare in occursum Dei tui Israhel 13 quia ecce formans
 montes et creans ventum et adnuntians homini eloquium suum faciens matutinam nebulam et
 gradiens super excelsa terrae Dominus Deus exercituum nomen eius

Chapter 5

¹ audite verbum istud quod ego levo super vos planctum domus Israhel cecidit non adiciet ut
² resurgat ³ virgo Israhel proiecta est in terram suam non est qui suscitet eam ⁴ quia haec dicit
 Dominus Deus urbs de qua egrediebantur mille relinquentur in ea centum et de qua egrediebantur
 centum relinquentur in ea decem in domo Israhel ⁵ quia haec dicit Dominus domui Israhel quaerite
 me et vivetis ⁶ et nolite quaerere Bethel et in Galgala nolite intrare et in Bersabee non transibitis
 quia Galgala captiva ducetur et Bethel erit inutilis ⁷ quaerite Dominum et vivite ne forte conburatur
 ut ignis domus Ioseph et devorabit et non erit qui extinguat Bethel ⁸ qui convertitis in absinthium
 iudicium et iustitiam in terra relinquitis ⁹ facientem Arcturum et Orionem et convertentem in mane
 tenebras et diem nocte mutantem qui vocat aquas maris et effundit eas super faciem terrae Dominus
 nomen eius ¹⁰ qui subridet vastitatem super robustum et depopulationem super potentem adfert
 odio habuerunt in porta corripientem et loquentem perfecte abominati sunt ¹¹ idcirco pro eo
 quod diripiebatis pauperem et praedam electam tollebatis ab eo domos quadro lapide aedificabitis
 et non habitabitis in eis vineas amantissimas plantabitis et non bibetis vinum earum ¹² quia cognovi
 multa scelera vestra et fortia peccata vestra hostes iusti accipientes munus et pauperes in porta
 deprimentes ¹³ ideo prudens in tempore illo tacebit quia tempus malum est ¹⁴ quaerite bonum et
 non malum ut vivatis et erit Dominus Deus exercituum vobiscum sicut dixistis ¹⁵ odite malum et
 diligite bonum et constituite in porta iudicium si forte misereatur Dominus Deus exercituum reliquiis
 Ioseph ¹⁶ propterea haec dicit Dominus Deus exercituum Dominator in omnibus plateis planctus
 et in cunctis quae foris sunt dicetur vae vae et vocabunt agricolam ad luctum et ad planctum eos
 qui sciunt plangere ¹⁷ et in omnibus vineis erit planctus quia pertransibo in medio tui dicit Dominus
 vae desiderantibus diem Domini ad quid eam vobis dies Domini ista tenebrae et non lux
 quomodo si fugiat vir a facie leonis et occurrat ei ursus et ingrediatur domum et innitatur manu
 sua super parietem et mordeat eum coluber ¹⁸ numquid non tenebrae dies Domini et non lux et
 caligo et non splendor in ea ¹⁹ odi et proieci festivitates vestras et non capiam odorem coetuum
 vestrorum ²⁰ quod si adtuleritis mihi holocaustomata et munera vestra non suscipiam et vota
 pinguium vestrorum non respiciam ²¹ aufer a me tumultum carminum tuorum et cantica lyrae tuae
 non audiam ²² et revelabitur quasi aqua iudicium et iustitia quasi torrens fortis ²³ numquid hostias
²⁴

et sacrificium obtulistis mihi in deserto quadraginta annis domus Israhel²⁶ et portastis tabernaculum
 Moloch vestro et imaginem idolorum vestrorum sidus dei vestri quae fecistis vobis²⁷ et migrare
 vos faciam trans Damascum dixit Dominus Deus exercituum nomen eius

Chapter 6

¹ vae qui opulenti estis in Sion et confiditis in monte Samariae optimates capita populorum
 ingredientibus pompaticis domum Israhel² transite in Chanaan et videte et ite inde in Emath magnam
 et descendite in Geth Palestinorum et ad optima quaeque regna horum si latior terminus eorum
 terminus vestro est³ qui separati estis in diem malum et adpropinquatis solio iniquitatis⁴ qui dormitis
 in lectis eburneis et lascivitis in stratis vestris qui comeditis agnum de grege et vitulos de medio
 armenti⁵ qui canitis ad vocem psalterii sicut David putaverunt se habere vasa cantici⁶ bibentes
 in fialis vinum et optimo unguento delibuti et nihil patiebantur super contritione Ioseph⁷ quapropter
 nunc migrabunt in capite transmigrantium et auferetur factio lascivientium⁸ iuravit Dominus Deus
 in anima sua dicit Dominus Deus exercituum detestor ego superbiam Iacob et domos eius odi et
 tradam civitatem cum habitatoribus suis⁹ quod si reliqui fuerint decem viri in domo una et ipsi
 morientur¹⁰ et tollet eum propinquus suus et conburet eum ut efferat ossa de domo et dicet ei qui
 in penetrabilibus domus est numquid adhuc est apud te¹¹ et respondebit finis est et dicet ei tace
 et non recorderis nominis Domini¹² quia ecce Dominus mandabit et percutiet domum maiorem
 ruinis et domum minorem scissionibus¹³ numquid currere queunt in petris equi aut arari potest in
 bubalis quoniam convertistis in amaritudinem iudicium et fructum iustitiae in absinthium¹⁴ qui
 laetamini in nihili qui dicitis numquid non in fortitudine nostra adsumpsimus nobis cornua¹⁵ ecce
 enim suscitabo super vos domus Israhel dicit Dominus Deus exercituum gentem et conterent vos
 ab introitu Emath usque ad torrentem Deserti

Chapter 7

¹ haec ostendit mihi Dominus Deus et ecce fictor lucustae in principio germinantium serotini
 imbris et ecce serotinus post tonsorem regis ² et factum est cum consummasset comedere herbam
 terrae et dixi Domine Deus propitius esto obsecro quis suscitabit Iacob quia parvulus est ³ misertus
 est Dominus super hoc non erit dixit Dominus ⁴ haec ostendit mihi Dominus Deus et ecce vocabat
 iudicium ad ignem Dominus Deus et devoravit abyssum multam et comedit simul partem ⁵ et dixi
 Domine Deus quiesce obsecro quis suscitabit Iacob quia parvulus est ⁶ misertus est Dominus super
 hoc sed et istud non erit dixit Dominus Deus ⁷ haec ostendit mihi et ecce Dominus stans super
 murum litum et in manu eius trulla cementarii ⁸ et dixit Dominus ad me quid tu vides Amos et dixi
 trullam cementarii et dixit Dominus ecce ego ponam trullam in medio populi mei Israhel non
 adiciam ultra superinducere eum ⁹ et demolientur excelsa idoli et sanctificationes Israhel
 desolabuntur et consurgam super domum Hieroboam in gladio ¹⁰ et misit Amasias sacerdos Bethel
 ad Hieroboam regem Israhel dicens rebellavit contra te Amos in medio domus Israhel non poterit
 terra sustinere universos sermones eius ¹¹ haec enim dicit Amos in gladio morietur Hieroboam et
 Israhel captivus migrabit de terra sua ¹² et dixit Amasias ad Amos qui vides gradere fuge in terram
 Iuda et comede ibi panem et ibi prophetabis ¹³ et in Bethel non adicies ultra ut prophetes quia
 sanctificatio regis est et domus regni est ¹⁴ et respondit Amos et dixit ad Amasiam non sum propheta
 et non sum filius prophetae sed armentarius ego sum vellicans sycomoros ¹⁵ et tulit me Dominus
 cum sequerer gregem et dixit ad me Dominus vade propheta ad populum meum Israhel ¹⁶ et nunc
 audi verbum Domini tu dicis non prophetabis super Israhel et non stillabis super domum idoli
¹⁷ propter hoc haec dicit Dominus uxor tua in civitate fornicabitur et filii tui et filiae tuae in gladio
 cadent et humus tua funiculo metietur et tu in terra polluta morieris et Israhel captivus migrabit de
 terra sua

Chapter 8

¹ haec ostendit mihi Dominus Deus et ecce uncinus pomorum ² et dixit quid tu vides Amos et
 dixi uncinum pomorum et dixit Dominus ad me venit finis super populum meum Israhel non adiciam
 ultra ut pertranseam eum ³ et stridebunt cardines templi in die illa dicit Dominus Deus multi

⁴
 morientur in omni loco proicietur silentium ⁴ audite hoc qui conteritis pauperem et deficere facitis
⁵
 egenos terrae ⁵ dicentes quando transibit mensis et venundabimus merces et sabbatum et aperiemus
⁶
 frumentum ut inminuamus mensuram et augeamus siclum et subponamus stateras dolosas ⁶ ut
 possideamus in argento egenos et pauperes pro calciamentis et quisquilias frumenti vendamus
⁷
⁸
 iuravit Dominus in superbia Iacob si oblitus fuero usque ad finem omnia opera eorum ⁸ numquid
 super isto non commovebitur terra et lugebit omnis habitator eius et ascendet quasi fluvius universus
⁹
 et eicietur et defluet quasi rivus Aegypti ⁹ et erit in die illa dicit Dominus occidet sol meridie et
¹⁰
 tenebrescere faciam terram in die luminis ¹⁰ et convertam festivitates vestras in luctum et omnia
 cantica vestra in planctum et inducam super omne dorsum vestrum saccum et super omne caput
¹¹
 calvitium et ponam eam quasi luctum unigeniti et novissima eius quasi diem amarum ¹¹ ecce dies
 veniunt dicit Dominus et mittam famem in terram non famem panis neque sitim aquae sed audiendi
¹²
 verbum Domini ¹² et commovebuntur a mari usque ad mare et ab aquilone usque ad orientem
¹³
 circumibunt quaerentes verbum Domini et non invenient ¹³ in die illa deficient virgines pulchrae
¹⁴
 et adolescentes in siti ¹⁴ qui iurant in delicto Samariae et dicunt vivit deus tuus Dan et vivit via
 Bersabee et cadent et non resurgent ultra

Chapter 9

¹
 vidi Dominum stantem super altare et dixit percute cardinem et commoveantur superliminaria
 avaritia enim in capite omnium et novissimum eorum in gladio interficiam non erit fuga eis fugiet
²
 et non salvabitur ex eis qui fugerit ² si descenderint usque ad infernum inde manus mea educet eos
³
 et si ascenderint usque ad caelum inde detraham eos ³ et si absconditi fuerint in vertice Carmeli
 inde scrutans auferam eos et si celaverint se ab oculis meis in fundo maris ibi mandabo serpenti et
⁴
 mordebit eos ⁴ et si abierint in captivitatem coram inimicis suis ibi mandabo gladio et occidet eos
⁵
 et ponam oculos meos super eos in malum et non in bonum ⁵ et Dominus Deus exercituum qui
 tangit terram et tabescet et lugebunt omnes habitantes in ea et ascendet sicut rivus omnis et defluet
⁶
 sicut fluvius Aegypti ⁶ qui aedificat in caelo ascensionem suam et fasciculum suum super terram
⁷
 fundavit qui vocat aquas maris et effundit eas super faciem terrae Dominus nomen eius ⁷ numquid
 non ut filii Aethiopum vos estis mihi filii Israhel ait Dominus numquid non Israhel ascendere feci

de terra Aegypti et Palestinos de Cappadocia et Syros de Cyrene ⁸ ecce oculi Domini Dei super
 regnum peccans et conteram illud a facie terrae verumtamen conterens non conteram domum Iacob
 dicit Dominus ⁹ ecce enim ego mandabo et concutiam in omnibus gentibus domum Israhel sicut
 concutitur in cribro et non cadet lapillus super terram ¹⁰ in gladio morientur omnes peccatores
 populi mei qui dicunt non adpropinquabit et non veniet super nos malum ¹¹ in die illo suscitabo
 tabernaculum David quod cecidit et reaedificabo aperturas murorum eius et ea quae corruerant
 instaurabo et reaedificabo eum sicut diebus antiquis ¹² ut possideant reliquias Idumeae et omnes
 nationes eo quod invocatum sit nomen meum super eos dicit Dominus faciens haec ¹³ ecce dies
 veniunt dicit Dominus et comprehendet arator messorum et calcator uvae mittentem semen et
 stillabunt montes dulcedinem et omnes colles culti erunt ¹⁴ et convertam captivitatem populi mei
 Israhel et aedificabunt civitates desertas et habitabunt et plantabunt vineas et bibent vinum earum
 et facient hortos et comedent fructus eorum

Obadiah

Chapter 1

¹ visio Abdiae haec dicit Dominus Deus ad Edom auditum audivimus a Domino et legatum ad
 gentes misit surgite et consurgamus adversum eum in proelium ² ecce parvulum te dedi in gentibus
 contemptibilis tu es valde ³ superbia cordis tui extulit te habitantem in scissuris petrae exaltantem
 solium suum qui dicit in corde suo quis detrahet me in terram ⁴ si exaltatus fueris ut aquila et si
 inter sidera posueris nidum tuum inde detraham te dicit Dominus ⁵ si fures introissent ad te si
 latrones per noctem quomodo conticuisses nonne furati essent sufficientia sibi si vindemiares
 introissent ad te numquid saltem racemos reliquissent tibi ⁶ quomodo scrutati sunt Esau
 investigaverunt abscondita eius ⁷ usque ad terminum emiserunt te omnes viri foederis tui inluserunt
 tibi invaluerunt adversum te viri pacis tuae qui comedunt tecum ponent insidias subter te non est
 prudentia in eo ⁸ numquid non in die illa dicit Dominus perdam sapientes de Idumea et prudentiam
 de monte Esau ⁹ et timebunt fortes tui a meridie ut intereat vir de monte Esau ¹⁰ propter

interfectionem et propter iniquitatem in fratrem tuum Iacob operiet te confusio et peribis in aeternum
¹¹ in die cum stares adversus quando capiebant alieni exercitum eius et extranei ingrediebantur
¹² portas eius et super Hierusalem mittebant sortem tu quoque eras quasi unus ex eis et non despicies
in die fratris tui in die peregrinationis eius et non laetaberis super filios Iuda in die perditionis eorum
¹³ et non magnificabis os tuum in die angustiae neque ingredieris portam populi mei in die ruinae
eorum neque despicies et tu in malis eius in die vastitatis illius et non emitteris adversum exercitum
¹⁴ eius in die vastitatis illius neque stabis in exitibus ut interficias eos qui fugerint et non concludes
¹⁵ reliquos eius in die tribulationis quoniam iuxta est dies Domini super omnes gentes sicut fecisti
¹⁶ fiet tibi retributionem tuam convertet in caput tuum quomodo enim bibisti super montem sanctum
¹⁷ meum bibent omnes gentes iugiter et bibent et absorbent et erunt quasi non sint et in monte Sion
¹⁸ erit salvatio et erit sanctus et possidebit domus Iacob eos qui se possederant et erit domus Iacob
ignis et domus Ioseph flamma et domus Esau stipula et succendentur in eis et devorabunt eos et
¹⁹ non erunt reliquiae domus Esau quia Dominus locutus est et hereditabunt hii qui ad austrum
montem Esau et qui in campestribus Philisthim et possidebunt regionem Ephraim et regionem
²⁰ Samariae et Benjamin possidebit Galaad et transmigratio exercitus huius filiorum Israhel omnia
Chananeorum usque ad Saraphtham et transmigratio Hierusalem quae in Bosforo est possidebit
civitates austri

Jonah

Chapter 1

¹ et factum est verbum Domini ad Ionam filium Amathi dicens ² surge vade in Nineven civitatem
³ grandem et praedica in ea quia ascendit malitia eius coram me et surrexit Iona ut fugeret in Tharsis
a facie Domini et descendit Ioppen et invenit navem euntem in Tharsis et dedit naulum eius et
⁴ descendit in eam ut iret cum eis in Tharsis a facie Domini Dominus autem misit ventum magnum
⁵ in mari et facta est tempestas magna in mari et navis periclitabatur conteri et timuerunt nautae et
clamaverunt viri ad deum suum et miserunt vasa quae erant in navi in mare ut adleviaretur ab eis
⁶ et Iona descendit ad interiora navis et dormiebat sopore gravi et accessit ad eum gubernator et
dixit ei quid tu sopore deprimeris surge invoca Deum tuum si forte recogitet Deus de nobis et non

⁷
 pereamus et dixit vir ad collegam suum venite et mittamus sortes et sciamus quare hoc malum
 sit nobis et miserunt sortes et cecidit sors super Ionam ⁸ et dixerunt ad eum indica nobis cuius causa
 malum istud sit nobis quod est opus tuum quae terra tua et quo vel ex quo populo es tu ⁹ et dixit
 ad eos Hebraeus ego sum et Dominum Deum caeli ego timeo qui fecit mare et aridam ¹⁰ et timuerunt
 viri timore magno et dixerunt ad eum quid hoc fecisti cognoverunt enim viri quod a facie Domini
 fugeret quia indicaverat eis ¹¹ et dixerunt ad eum quid faciemus tibi et cessabit mare a nobis quia
 mare ibat et intumescebat ¹² et dixit ad eos tollite me et mittite in mare et cessabit mare a vobis
 scio enim ego quoniam propter me tempestas grandis haec super vos ¹³ et remigabant viri ut
 reverterentur ad aridam et non valebant quia mare ibat et intumescebat super eos ¹⁴ et clamaverunt
 ad Dominum et dixerunt quaesumus Domine ne pereamus in anima viri istius et ne des super nos
 sanguinem innocentem quia tu Domine sicut voluisti fecisti ¹⁵ et tulerunt Ionam et miserunt in
 mare et stetit mare a fervore suo ¹⁶ et timuerunt viri timore magno Dominum et immolaverunt
 hostias Domino et voverunt vota

Chapter 2

¹
 et praeparavit Dominus piscem grandem ut degluttiret Ionam et erat Iona in ventre piscis tribus
 diebus et tribus noctibus ² et oravit Iona ad Dominum Deum suum de utero piscis ³ et dixit clamavi
 de tribulatione mea ad Dominum et exaudivit me de ventre inferni clamavi et exaudisti vocem
 meam ⁴ et proiecisti me in profundum in corde maris et flumen circumdedit me omnes gurgites tui
 et fluctus tui super me transierunt ⁵ et ego dixi abiectus sum a conspectu oculorum tuorum
 verumtamen rursus videbo templum sanctum tuum ⁶ circumdederunt me aquae usque ad animam
 abyssus vallavit me pelagus operuit caput meum ⁷ ad extrema montium descendi terrae vectes
 concluserunt me in aeternum et sublevabis de corruptione vitam meam Domine Deus meus ⁸ cum
 angustiaretur in me anima mea Domini recordatus sum ut veniat ad te oratio mea ad templum
 sanctum tuum ⁹ qui custodiunt vanitates frustra misericordiam suam derelinquunt ¹⁰ ego autem in
 voce laudis immolabo tibi quaecumque vovi reddam pro salute Domino ¹¹ et dixit Dominus pisci
 et evomit Ionam in aridam

Chapter 3

¹ et factum est verbum Domini ad Ionam secundo dicens ² surge vade ad Nineven civitatem
 magnam et praedica in ea praedicationem quam ego loquor ad te ³ et surrexit Iona et abiit in Nineven
 iuxta verbum Domini et Nineve erat civitas magna Dei itinere dierum trium ⁴ et coepit Iona introire
 in civitatem itinere diei unius et clamavit et dixit adhuc quadraginta dies et Nineve subvertetur ⁵ et
 crediderunt viri ninevitae in Deo et praedicaverunt ieiunium et vestiti sunt saccis a maiore usque
 ad minorem ⁶ et pervenit verbum ad regem Nineve et surrexit de solio suo et abiecit vestimentum
 suum a se et indutus est sacco et sedit in cinere ⁷ et clamavit et dixit in Nineve ex ore regis et
 principum eius dicens homines et iumenta et boves et pecora non gustent quicquam nec pascantur
 et aquam non bibant ⁸ et operiantur saccis homines et iumenta et clament ad Dominum in fortitudine
 et convertatur vir a via sua mala et ab iniquitate quae est in manibus eorum ⁹ quis scit si convertatur
 et ignoscat Deus et revertatur a furore irae suae et non peribimus ¹⁰ et vidit Deus opera eorum quia
 conversi sunt a via sua mala et misertus est Deus super malitiam quam locutus fuerat ut faceret eis
 et non fecit

Chapter 4

¹ et adflictus est Iona adflictione magna et iratus est ² et oravit ad Dominum et dixit obsecro
 Domine numquid non hoc est verbum meum cum adhuc essem in terra mea propter hoc praeoccupavi
 ut fugerem in Tharsis scio enim quia tu Deus clemens et misericors es patiens et multae miserationis
 et ignoscens super malitia ³ et nunc Domine tolle quaeso animam meam a me quia melior est mihi
 mors quam vita ⁴ et dixit Dominus putasne bene irasceris tu ⁵ et egressus est Iona de civitate et
 sedit contra orientem civitatis et fecit sibimet ibi umbraculum et sedebat subter eum in umbra donec
 videret quid accideret civitati ⁶ et praeparavit Dominus Deus hederam et ascendit super caput Ionae
 ut esset umbra super caput eius et protegeret eum laboraverat enim et laetatus est Iona super hederam
 laetitia magna ⁷ et paravit Deus vermem ascensu diluculo in crastinum et percussit hederam et
 exaruit ⁸ et cum ortus fuisset sol praecepit Dominus vento calido et urenti et percussit sol super
 caput Ionae et aestuabat et petivit animae suae ut moreretur et dixit melius est mihi mori quam

9
vivere et dixit Dominus ad Ionam putasne bene irasceris tu super hederam et dixit bene irascor
10
ego usque ad mortem et dixit Dominus tu doles super hederam in qua non laborasti neque fecisti
ut cresceret quae sub una nocte nata est et una nocte periit

Micah

Chapter 1

1
verbum Domini quod factum est ad Micham Morasthiten in diebus Ioatham Ahaz Ezechiae
regum Iuda quod vidit super Samariam et Hierusalem 2
audite populi omnes et attendat terra et
plenitudo eius et sit Dominus Deus vobis in testem Dominus de templo sancto suo 3
quia ecce
Dominus egreditur de loco suo et descendet et calcabit super excelsa terrae 4
et consumentur montes
subtus eum et valles scindentur sicut cera a facie ignis sicut aquae quae decurrunt in praeceps 5
in
scelere Iacob omne istud et in peccatis domus Israhel quod scelus Iacob nonne Samaria et quae
excelsa Iudae nonne Hierusalem 6
et ponam Samariam quasi acervum lapidum in agro cum plantatur
vinea et detraham in vallem lapides eius et fundamenta eius revelabo 7
et omnia sculptilia eius
concidentur et omnes mercedes eius conburentur igni et omnia idola eius ponam in perditionem
quia de mercedibus meretricis congregata sunt et usque ad mercedem meretricis revertentur 8
super
hoc plangam et ululabo vadam spoliatus et nudus faciam planctum velut draconum et luctum quasi
strutionum 9
quia desperata est plaga eius quia venit usque ad Iudam tetigit portam populi mei
usque ad Hierusalem 10
in Geth nolite adnuntiare lacrimis ne ploretis in domo Pulveris pulvere
vos conspergite 11
et transite vobis habitatio Pulchra confusa ignominia non est egressa quae habitat
in Exitu planctum domus Vicinae accipiet ex vobis quae stetit sibimet 12
quia infirmata est in
bonum quae habitat in Amaritudinibus quia descendit malum a Domino in portam Hierusalem
13
tumultus quadrigae stuporis habitanti Lachis principium peccati est filiae Sion quia in te inventa
sunt scelera Israhel 14
propterea dabit emissarios super hereditatem Geth domus Mendacii in
deceptionem regibus Israhel 15
adhuc heredem adducam tibi quae habitas in Maresa usque Adollam

veniet gloria Israhel ¹⁶ decalvare et tondere super filios deliciarum tuarum dilata calvitium tuum
sicut aquila quoniam captivi ducti sunt ex te

Chapter 2

¹ vae qui cogitatis inutile et operamini malum in cubilibus vestris in luce matutina faciunt illud
quoniam contra Deum est manus eorum ² et concupierunt agros et violenter tulerunt et domos
rapuerunt et calumniabantur virum et domum eius virum et hereditatem eius ³ idcirco haec dicit
Dominus ecce ego cogito super familiam istam malum unde non auferetis colla vestra et non
ambulabitis superbi quoniam tempus pessimum est ⁴ in die illa sumetur super vos parabola et
cantabitur canticum cum suavitate dicentium depopulatione vastati sumus pars populi mei commutata
est quomodo recedet a me cum revertatur qui regiones nostras dividat ⁵ propter hoc non erit tibi
mittens funiculum sortis in coetu Domini ⁶ ne loquamini loquentes non stillabit super istos non
comprehendet confusio ⁷ dicit domus Iacob numquid abbreviatus est spiritus Domini aut tales sunt
cogitationes eius nonne verba mea bona sunt cum eo qui recte graditur ⁸ et e contrario populus
meus in adversarium consurrexit desuper tunica pallium sustulistis eos qui transiebant simpliciter
convertistis in bellum ⁹ mulieres populi mei eiecistis de domo deliciarum suarum a parvulis earum
tulistis laudem meam in perpetuum ¹⁰ surgite et ite quia non habetis hic requiem propter inmunditiam
eius corrumpetur putredine pessima ¹¹ utinam non essem vir habens spiritum et mendacium potius
loquerer stillabo tibi in vinum et in ebrietatem et erit super quem stillatur populus iste
¹² congregatione congregabo Iacob totum te in unum conducam reliquias Israhel pariter ponam
illum quasi gregem in ovili quasi pecus in medio caularum tumultuabuntur a multitudine hominum
¹³ ascendet enim pandens iter ante eos dividet et transibunt portam et egredientur per eam et
transibit rex eorum coram eis et Dominus in capite eorum

Chapter 3

¹
 et dixi audite principes Iacob et duces domus Israhel numquid non vestrum est scire iudicium
²
 qui odio habetis bonum et diligitis malum qui violenter tollitis pelles eorum desuper eos et carnem
³
 eorum desuper ossibus eorum qui comederunt carnem populi mei et pellem eorum desuper
 excoriaverunt et ossa eorum confregerunt et conciderunt sicut in lebetes et quasi carnem in medio
⁴
 ollae tunc clamabunt ad Dominum et non exaudiet eos et abscondet faciem suam ab eis in tempore
⁵
 illo sicut nequiter egerunt in adinventionibus suis haec dicit Dominus super prophetas qui seducunt
 populum meum qui mordent dentibus suis et praedicant pacem et si quis non dederit in ore eorum
⁶
 quippiam sanctificant super eum proelium propterea nox vobis pro visione erit et tenebrae vobis
⁷
 pro divinatione et occumbet sol super prophetas et obtenebrabitur super eos dies et confundentur
 qui vident visiones et confundentur divini et operient vultus suos omnes quia non est responsum
⁸
 Dei verumtamen ego repletus sum fortitudine spiritus Domini iudicio et virtute ut adnuntiem
⁹
 Iacob scelus suum et Israhel peccatum suum audite haec principes domus Iacob et iudices domus
¹⁰
 Israhel qui abominamini iudicium et omnia recta pervertitis qui aedificatis Sion in sanguinibus
¹¹
 et Hierusalem in iniquitate principes eius in muneribus iudicabant et sacerdotes eius in mercede
 docebant et prophetae eius in pecunia divinabant et super Dominum requiescebant dicentes numquid
¹²
 non Dominus in medio nostrum non venient super nos mala propter hoc causa vestri Sion quasi
 ager arabitur et Hierusalem quasi acervus lapidum erit et mons templi in excelsa silvarum

Chapter 4

¹
 et in novissimo dierum erit mons domus Domini praeparatus in vertice montium et sublimis
²
 super colles et fluent ad eum populi et properabunt gentes multae et dicent venite ascendamus
 ad montem Domini et ad domum Dei Iacob et docebit nos de viis suis et ibimus in semitis eius quia
³
 de Sion egredietur lex et verbum Domini de Hierusalem et iudicabit inter populos multos et
 corripiet gentes fortes usque in longinquum et concident gladios suos in vomeres et hastas suas in
⁴
 ligones non sumet gens adversus gentem gladium et non discent ultra belligerare et sedebit vir
 subtus vineam suam et subtus ficum suam et non erit qui deterreat quia os Domini exercituum
⁵
 locutum est quia omnes populi ambulabunt unusquisque in nomine dei sui nos autem ambulabimus

⁶
 in nomine Domini Dei nostri in aeternum et ultra ⁶ in die illa dicit Dominus congregabo claudicantem
 et eam quam eieceram colligam et quam adflixeram ⁷ et ponam claudicantem in reliquias et eam
 quae laboraverat in gentem robustam et regnabit Dominus super eos in monte Sion ex hoc nunc et
⁸
 usque in aeternum ⁸ et tu turris Gregis nebulosa filiae Sion usque ad te veniet et veniet potestas
⁹
 prima regnum filiae Hierusalem ⁹ nunc quare maerore contraheris numquid rex non est tibi aut
¹⁰
 consiliarius tuus periit quia comprehendit te dolor sicut parturientem ¹⁰ dole et satage filia Sion
 quasi parturiens quia nunc egredieris de civitate et habitabis in regione et venies usque ad Babylonem
¹¹
 ibi liberaberis ibi redimet te Dominus de manu inimicorum tuorum ¹¹ et nunc congregatae sunt
¹²
 super te gentes multae quae dicunt lapidetur et aspiciat in Sion oculus noster ¹² ipsi autem non
 cognoverunt cogitationes Domini et non intellexerunt consilium eius quia congregavit eos quasi
¹³
 faenum areae ¹³ surge et tritura filia Sion quia cornu tuum ponam ferreum et ungulas tuas ponam
 aereas et comminues populos multos et interficiam Domino rapinas eorum et fortitudinem eorum
 Domino universae terrae

Chapter 5

¹
 nunc vastaberis filia latronis obsidionem posuerunt super nos in virga percutient maxillam
²
 iudicis Israhel ² et tu Bethleem Ephrata parvulus es in milibus Iuda ex te mihi egredietur qui sit
³
 dominator in Israhel et egressus eius ab initio a diebus aeternitatis ³ propter hoc dabit eos usque
⁴
 ad tempus in quo parturiens pariet reliquiae fratrum eius convertentur ad filios Israhel ⁴ et stabit
 et pascet in fortitudine Domini in sublimitate nominis Domini Dei sui et convertentur quia nunc
⁵
 magnificabitur usque ad terminos terrae ⁵ et erit iste pax Assyrius cum venerit in terram nostram
 et quando calcaverit in domibus nostris et suscitabimus super eum septem pastores et octo primates
⁶
 homines ⁶ et pascent terram Assur in gladio et terram Nemrod in lanceis eius et liberabit ab Assur
⁷
 cum venerit in terram nostram et cum calcaverit in finibus nostris ⁷ et erunt reliquiae Iacob in medio
 populorum multorum quasi ros a Domino et quasi stillae super herbam quae non expectat virum et
⁸
 non praestolatur filios hominum ⁸ et erunt reliquiae Iacob in gentibus in medio populorum multorum
 quasi leo in iumentis silvarum et quasi catulus leonis in gregibus pecorum qui cum transierit et
⁹
 conculcaverit et ceperit non est qui eruat ⁹ exaltabitur manus tua super hostes tuos et omnes inimici

¹⁰
 tui interibunt et erit in die illa dicit Dominus auferam equos tuos de medio tui et disperdam
¹¹
 quadrigas tuas et perdam civitates terrae tuae et destruam omnes munitiones tuas et auferam
¹²
 maleficia de manu tua et divinationes non erunt in te et perire faciam sculptilia tua et statuas
¹³
 tuas de medio tui et non adorabis ultra opera manuum tuarum et evellam lucos tuos de medio
¹⁴
 tui et conteram civitates tuas et faciam in furore et in indignatione ultionem in omnibus gentibus
 quae non audierunt

Chapter 6

¹
 audite quae Dominus loquitur surge contende iudicio adversum montes et audiant colles vocem
²
 tuam audiant montes iudicium Domini et fortia fundamenta terrae quia iudicium Domini cum
³
 populo suo et cum Israhel diiudicabitur populus meus quid feci tibi et quid molestus fui tibi
⁴
 responde mihi quia eduxi te de terra Aegypti et de domo servientium liberavi te et misi ante
⁵
 faciem tuam Mosen et Aaron et Mariam populus meus memento quaeso quid cogitaverit Balac
 rex Moab et quid responderit ei Balaam filius Beor de Setthim usque ad Galgalam ut cognosceret
⁶
 iustitias Domini quid dignum offeram Domino curvem genu Deo excelso numquid offeram ei
⁷
 holocaustomata et vitulos anniculos numquid placari potest Dominus in milibus arietum aut in
 multis milibus hircorum pinguium numquid dabo primogenitum meum pro scelere meo fructum
⁸
 ventris mei pro peccato animae meae indicabo tibi o homo quid sit bonum et quid Dominus
 quaerat a te utique facere iudicium et diligere misericordiam et sollicitum ambulare cum Deo tuo
⁹
 vox Domini ad civitatem clamat et salus erit timentibus nomen tuum audite tribus et quis adprobabit
¹⁰
 illud adhuc ignis in domo impii thesauri iniquitatis et mensura minor irae plena
¹¹
 numquid
¹²
 iustificabo stateram impiam et saccelli pondera dolosa in quibus divites eius repleti sunt iniquitate
¹³
 et habitantes in ea loquebantur mendacium et lingua eorum fraudulenta in ore eorum et ego ergo
¹⁴
 coepi percutere te perditione super peccatis tuis tu comedes et non saturaberis et humiliatio tua
¹⁵
 in medio tui et adprehendes et non salvabis et quos salvaveris in gladium dabo tu seminabis et
¹⁶
 non metes tu calcabis olivam et non ungueris oleo et mustum et non bibes vinum et custodisti

praecepta Omri et omne opus domus Achab et ambulasti in voluntatibus eorum ut darem te in perditionem et habitantes in ea in sibilum et obprobrium populi mei portabis

Chapter 7

¹vae mihi quia factus sum sicut qui colligit in autumnno racemos vindemiae non est botrus ad comedendum praecoquas ficus desideravit anima mea ²periit sanctus de terra et rectus in hominibus non est omnes in sanguine insidiantur vir fratrem suum venatur ad mortem ³malum manuum suarum dicunt bonum princeps postulat et iudex in reddendo est et magnus locutus est desiderium animae suae et conturbaverunt eam ⁴qui optimus in eis est quasi paliurus et qui rectus quasi spina de sepe dies speculationis tuae visitatio tua venit nunc erit vastitas eorum ⁵nolite credere amico et nolite confidere in duce ab ea quae dormit in sinu tuo custodi claustra oris tui ⁶quia filius contumeliam facit patri filia consurgit adversus matrem suam nurus contra socrum suam inimici hominis domestici eius ⁷ego autem ad Dominum aspiciam expectabo Deum salvatorem meum audiet me Deus meus ⁸ne laeteris inimica mea super me quia cecidi consurgam cum sedero in tenebris Dominus lux mea est ⁹iram Domini portabo quoniam peccavi ei donec iudicet causam meam et faciat iudicium meum educet me in lucem videbo in iustitiam eius ¹⁰et aspiciet inimica mea et operietur confusione quae dicit ad me ubi est Dominus Deus tuus oculi mei videbunt in eam nunc erit in conculcationem ut lutum platearum ¹¹dies ut aedificentur maceriae tuae in die illa longe fiet lex ¹²in die illa et usque ad te veniet Assur et usque ad civitates munitas et a civitatibus munitis usque ad flumen et ad mare de mari et ad montem de monte ¹³et erit terra in desolationem propter habitatores suos et propter fructum cogitationum eorum ¹⁴pasce populum tuum in virga tua gregem hereditatis tuae habitantes solos in saltu in medio Carmeli pascentur Basan et Galaad iuxta dies antiquos ¹⁵secundum dies egressionis tuae de terra Aegypti ostendam ei mirabilia videbunt gentes et confundentur super omni fortitudine sua ponent manus super os aures eorum ¹⁶surdae erunt ¹⁷lingent pulverem sicut serpens velut reptilia terrae proturbabuntur de aedibus suis Dominum Deum nostrum desiderabunt et timebunt te ¹⁸quis Deus similis tui qui aufers iniquitatem et transis peccatum reliquiarum hereditatis tuae non inmittet ultra furorem suum quoniam volens

19
 misericordiam est revertetur et miserebitur nostri deponet iniquitates nostras et proiciet in
 profundum maris omnia peccata nostra

Nahum

Chapter 1

1 onus Nineve liber visionis Naum Helcesei 2 Deus aemulator et ulciscens Dominus ulciscens
 Dominus et habens furorem ulciscens Dominus in hostes suos et irascens ipse inimicis suis
 3 Dominus patiens et magnus fortitudine et mundans non faciet innocentem Dominus in tempestate
 et turbine viae eius et nebulae pulvis pedum eius 4 increpans mare et exsiccans illud et omnia
 flumina ad desertum deducens infirmatus est Basan et Carmelus et flos Libani elanguit 5 montes
 commoti sunt ab eo et colles adsolati sunt et contremuit terra a facie eius et orbis et omnes habitantes
 in eo 6 ante faciem indignationis eius quis stabit et quis resistet in ira furoris eius indignatio eius
 effusa est ut ignis et petrae dissolutae sunt ab eo 7 bonus Dominus et confortans in die tribulationis
 et sciens sperantes in se 8 et in diluvio praetereunte consummationem faciet loci eius et inimicos
 eius persequentur tenebrae 9 quid cogitatis contra Dominum consummationem ipse faciet non
 consurget duplex tribulatio 10 quia sicut spinae se invicem conplectuntur sic convivium eorum
 pariter potantium consumentur quasi stipula ariditate plena 11 ex te exivit cogitans contra Dominum
 malitiam mente pertractans praevaricationem 12 haec dicit Dominus si perfecti fuerint et ita plures
 sic quoque adtendentur et pertransibit adflixi te et non adfligam te ultra 13 et nunc conteram virgam
 eius de dorso tuo et vincula tua dirumpam 14 et praecipiet super te Dominus non seminabitur ex
 nomine tuo amplius de domo Dei tui interficiam sculptile et conflatile ponam sepulchrum tuum
 quia inhonoratus es 15 ecce super montes pedes evangelizantis et adnuntiantis pacem celebra Iuda
 festivitates tuas et redde vota tua quia non adiciet ultra ut pertranseat in te Belial universus interiit

Chapter 2

¹ ascendit qui dispergat coram te qui custodit obsidionem contemplare viam conforta lumbos
² robora virtutem valde quia reddidit Dominus superbiam Iacob sicut superbiam Israhel quia
³ vastatores dissipaverunt eos et propagines eorum corruperunt clypeus fortium eius ignitus viri
⁴ exercitus in coccineis igneae habenae currus in die praeparationis eius et agitatores consopiti sunt
⁵ in itineribus conturbati sunt quadrigae conlissae sunt in plateis aspectus eorum quasi lampades
⁶ quasi fulgura discurrentia recordabitur fortium suorum ruent in itineribus suis velociter ascendent
⁷ muros eius et praeparabitur umbraculum portae fluviorum apertae sunt et templum ad solum
⁸ dirutum et miles captivus abductus est et ancillae eius minabantur gementes ut columbae
⁹ murmurantes in cordibus suis et Nineve quasi piscina aquarum aquae eius ipsi vero fugerunt state
¹⁰ state et non est qui revertatur diripite argentum diripite aurum et non est finis divitiarum ex
¹¹ omnibus vasis desiderabilibus dissipata et scissa et dilacerata et cor tabescens et dissolutio
¹² geniculorum et defectio in cunctis renibus et facies omnium sicut nigredo ollae ubi est habitaculum
¹³ leonum et pascua catulorum leonum ad quam ivit leo ut ingrederetur illuc catulus leonis et non est
¹⁴ qui exterreat leo cepit sufficienter catulis suis et necavit leaenis suis et implevit praeda speluncas
¹⁵ suas et cubile suum rapina ecce ego ad te dicit Dominus exercituum et succendam usque ad
¹⁶ fumum quadrigas eius et leunculos tuos comedet gladius et exterminabo de terra praedam tuam et
¹⁷ non audietur ultra vox nuntiorum tuorum

Chapter 3

¹ vae civitas sanguinum universa mendacii dilaceratione plena non recedet a te rapina
² vox flagelli et vox impetus rotae et equi frementis et quadrigae ferventis equitis ascendentis
³ et micantis gladii et fulgurantis hastae et multitudinis interfectae et gravis ruinae nec est finis cadaverum et
⁴ corruent in corporibus suis propter multitudinem fornicationum meretricis speciosae et gratae et
⁵ habentis maleficia quae vendidit gentes in fornicationibus suis et familias in maleficiis suis ecce
⁶ ego ad te dicit Dominus exercituum et revelabo pudenda tua in facie tua et ostendam gentibus
⁷ nuditatem tuam et regnis ignominiam tuam et proiciam super te abominationes et contumeliis te
⁸ adficiam et ponam te in exemplum et erit omnis qui viderit te resiliet a te et dicet vastata est

Nineve quis commovebit super te caput unde quaeram consolatorem tibi ⁸ numquid melior es ab
 Alexandria populorum quae habitat in fluminibus aqua in circuitu eius cuius divitiae mare aquae
 muri eius ⁹ Aethiopia fortitudo et Aegyptus et non est finis Africa et Lybies fuerunt in auxilio tuo
¹⁰ sed et ipsa in transmigrationem ducta est in captivitatem parvuli eius elisi sunt in capite omnium
 viarum et super inclitos eius miserunt sortem et omnes optimates eius confixi sunt in conpedibus
¹¹ et tu ergo inebriaberis eris despecta et tu quaeres auxilium ab inimico ¹² omnes munitiones tuae
 sicuti ficus cum grossis suis si concussae fuerint cadent in os comedentis ¹³ ecce populus tuus
 mulieres in medio tui inimicis tuis adapertione pendentur portae terrae tuae devorabit ignis vectes
 tuos ¹⁴ aquam propter obsidionem hauri tibi extrue munitiones tuas intra in lutum et calca subigens
¹⁵ tene laterem ¹⁶ ibi comedet te ignis peribis gladio devorabit te ut bruchus congregare ut bruchus
 multiplicare ut lucusta ¹⁷ plures fecisti negotiationes tuas quam stellae sunt caeli bruchus expansus
¹⁸ est et avolavit ¹⁹ custodes tui quasi lucustae et parvuli tui quasi lucustae lucustarum quae considunt
 in sepibus in die frigoris sol ortus est et avolaverunt et non est cognitus locus earum ubi fuerint
²⁰ dormitaverunt pastores tui rex Assur sepelientur principes tui latitavit populus tuus in montibus
 et non est qui congreget

Habakkuk

Chapter 1

¹ onus quod vidit Abacuc propheta ² usquequo Domine clamabo et non exaudies vociferabor
 ad te vim patiens et non salvabis ³ quare ostendisti mihi iniquitatem et laborem videre praeda et
 iniustitia contra me et factum est iudicium et contradictio potentior ⁴ propter hoc lacerata est lex
 et non pervenit usque ad finem iudicium quia impius praevalet adversus iustum propterea egreditur
 iudicium perversum ⁵ aspice in gentibus et videte et admiramini et obstupescite quia opus factum
 est in diebus vestris quod nemo credet cum narrabitur ⁶ quia ecce ego suscitabo Chaldeos gentem
 amaram et velocem ambulantiem super latitudinem terrae ut possideat tabernacula non sua ⁷ horribilis
 et terribilis est ex semet ipsa iudicium et onus eius egredietur ⁸ leviores pardis equi eius et velociores

lupis vespertinis et diffundentur equites eius equites namque eius de longe venient volabunt quasi
 aquila festinans ad comedendum ⁹ omnes ad praedam venient facies eorum ventus urens et
 congregabit quasi harenam captivitatem ¹⁰ et ipse de regibus triumphabit et tyranni ridiculi eius
 erunt ipse super omnem munitionem ridebit et conportabit aggerem et capiet eam ¹¹ tunc mutabitur
 spiritus et pertransibit et corruet haec est fortitudo eius dei sui ¹² numquid non tu a principio Domine
 Deus meus Sancte meus et non moriemur Domine in iudicium posuisti eum et fortem ut corripes
 fundasti eum ¹³ mundi sunt oculi tui ne videas malum et respicere ad iniquitatem non poteris quare
 non respicis super inique agentes et taces devorante impio iustiozem se ¹⁴ et facies homines quasi
 pisces maris et quasi reptile non habens principem ¹⁵ totum in hamo sublevavit traxit illud in sagena
 sua et congregavit in rete suo super hoc laetabitur et exultabit ¹⁶ propterea immolabit sagenae suae
 et sacrificabit reti suo quia in ipsis incrassata est pars eius et cibus eius electus ¹⁷ propter hoc ergo
 expandit sagenam suam et semper interficere gentes non parcat

Chapter 2

¹ super custodiam meam stabo et figam gradum super munitionem et contemplanor ut videam
 quid dicatur mihi et quid respondeam ad arguentem me ² et respondit mihi Dominus et dixit scribe
 visum et explana eum super tabulas ut percurrat qui legerit eum ³ quia adhuc visus procul et apparebit
 in finem et non mentietur si moram fecerit expecta illum quia veniens veniet et non tardabit ⁴ ecce
 qui incredulus est non erit recta anima eius in semet ipso iustus autem in fide sua vivet ⁵ et quomodo
 vinum potantem decipit sic erit vir superbus et non decorabitur qui dilatavit quasi infernus animam
 suam et ipse quasi mors et non adimpletur et congregabit ad se omnes gentes et coacervabit ad se
 omnes populos ⁶ numquid non omnes isti super eum parabolam sument et loquellam enigmatum
 eius et dicetur vae ei qui multiplicat non sua usquequo et adgravat contra se densum lutum ⁷ numquid
 non repente consurgent qui mordeant te et suscitabuntur lacerantes te et eris in rapinam eis ⁸ quia
 tu spoliasti gentes multas spoliabunt te omnes qui reliqui fuerint de populis propter sanguinem
 hominis et iniquitatem terrae civitatis et omnium habitantium in ea ⁹ vae qui congregat avaritiam
 malam domui suae ut sit in excelso nidus eius et liberari se putat de manu mali ¹⁰ cogitasti

confusionem domui tuae concidisti populos multos et peccavit anima tua¹¹ quia lapis de pariete
 clamabit et lignum quod inter iuncturas aedificiorum est respondebit¹² vae qui aedificat civitatem
 in sanguinibus et praeparat urbem in iniquitate¹³ numquid non haec a Domino sunt exercituum
 laborabunt enim populi in multo igni et gentes in vacuum et deficient¹⁴ quia replebitur terra ut
 cognoscat gloriam Domini quasi aquae operientes mare¹⁵ vae qui potum dat amico suo mittens
 fel suum et inebrians ut aspiciat nuditatem eius¹⁶ repletus est ignominia pro gloria bibe tu quoque
 et consopire circumdabit te calix dexterarum Domini et vomitus ignominiae super gloriam tuam
¹⁷ quia iniquitas Libani operiet te et vastitas animalium deterrebit eos de sanguinibus hominis et
 iniquitate terrae et civitatis et omnium habitantium in ea¹⁸ quid prodest sculptile quia sculpsit illud
 fictor suus conflatile et imaginem falsam quia speravit in figmento fictor eius ut faceret simulacra
¹⁹ muta vae qui dicit ligno expergiscere surge lapidi tacenti numquid ipse docere poterit ecce iste
 coopertus est auro et argento et omnis spiritus non est in visceribus eius²⁰ Dominus autem in
 templo sancto suo sileat a facie eius omnis terra

Chapter 3

¹ oratio Abacuc prophetae pro ignorationibus² Domine audiui auditionem tuam et timui Domine
 opus tuum in medio annorum vivifica illud in medio annorum notum facies cum iratus fueris
 misericordiae recordaberis³ Deus ab austro veniet et Sanctus de monte Pharan semper operuit
 caelos gloria eius et laudis eius plena est terra⁴ splendor eius ut lux erit cornua in manibus eius ibi
 abscondita est fortitudo eius⁵ ante faciem eius ibit mors et egredietur diabolus ante pedes eius
⁶ stetit et mensus est terram aspexit et dissolvit gentes et contriti sunt montes saeculi incurvati sunt
 colles mundi ab itineribus aeternitatis eius⁷ pro iniquitate vidi tentoria Aethiopiae turbabuntur
 pelles terrae Madian⁸ numquid in fluminibus iratus es Domine aut in fluminibus furor tuus vel in
 mari indignatio tua quia ascendes super equos tuos et quadrigae tuae salvatio⁹ suscitans suscitabis
 arcum tuum iuramenta tribubus quae locutus es semper fluvios scindes terrae¹⁰ viderunt te et
 doluerunt montes gurges aquarum transiit dedit abyssus vocem suam altitudo manus suas levavit

¹¹ sol et luna steterunt in habitaculo suo in luce sagittarum tuarum ibunt in splendore fulgurantis
¹² hastae tuae in fremitu conculcabis terram in furore obstupecies gentes ¹³ egressus es in salutem
 populi tui in salutem cum christo tuo percussisti caput de domo impii denudasti fundamentum usque
¹⁴ ad collum semper maledixisti sceptris eius capiti bellatorum eius venientibus ut turbo ad
 dispergendum me exultatio eorum sicut eius qui devorat pauperem in abscondito ¹⁵ viam fecisti
 in mari equis tuis in luto aquarum multarum ¹⁶ audiui et conturbatus est venter meus ad vocem
 contremuerunt labia mea ingreditur putredo in ossibus meis et subter me scateat ut requiescam in
 die tribulationis ut ascendam ad populum accinctum nostrum ¹⁷ ficus enim non florebit et non erit
 germen in vineis mentietur opus olivae et arva non adferent cibum abscidetur de ovili pecus et non
¹⁸ erit armentum in praeseptibus ego autem in Domino gaudebo exultabo in Deo Iesu meo

Zephaniah

Chapter 1

¹ verbum Domini quod factum est ad Sofoniam filium Chusi filium Godoliae filii Amariae filii
 Ezechiae in diebus Iosiae filii Amon regis Iuda ² congregans congregabo omnia a facie terrae dicit
 Dominus ³ congregans hominem et pecus congregans volatile caeli et pisces maris et ruinae
 impiorum erunt et disperdam homines a facie terrae dicit Dominus ⁴ et extendam manum meam
 super Iudam et super omnes habitantes Hierusalem et disperdam de loco hoc reliquias Baal et
 nomina aedituorum cum sacerdotibus ⁵ et eos qui adorant super tecta militiam caeli et adorant et
 iurant in Domino et iurant in Melchom ⁶ et qui avertuntur de post tergum Domini et qui non
 quaesierunt Dominum nec investigaverunt eum ⁷ silete a facie Domini Dei quia iuxta est dies
 Domini quia praeparavit Dominus hostiam sanctificavit vocatos suos ⁸ et erit in die hostiae Domini
 visitabo super principes et super filios regis et super omnes qui induti sunt veste peregrina ⁹ et
 visitabo omnem qui arroganter ingreditur super limen in die illa qui complent domum Domini Dei
 sui iniquitate et dolo ¹⁰ et erit in die illa dicit Dominus vox clamoris a porta Piscium et ululatus a

11
 secunda et contritio magna a collibus ululate habitatores pilae conticuit omnis populus Chanaan
 12
 disperierunt omnes involuti argento et erit in tempore illo scrutabor Hierusalem in lucernis et
 visitabo super viros defixos in fecibus suis qui dicunt in cordibus suis non faciet bene Dominus et
 13
 non faciet male et erit fortitudo eorum in direptionem et domus eorum in desertum et aedificabunt
 14
 domos et non habitabunt et plantabunt vineas et non bibent vinum earum iuxta est dies Domini
 15
 magnus iuxta et velox nimis vox diei Domini amara tribulabitur ibi fortis dies irae dies illa dies
 tribulationis et angustiae dies calamitatis et miseriae dies tenebrarum et caliginis dies nebulae et
 16
 turbinis dies tubae et clangoris super civitates munitas et super angulos excelsos et tribulabo
 17
 homines et ambulabunt ut caeci quia Domino peccaverunt et effundetur sanguis eorum sicut humus
 18
 et corpus eorum sicut stercora sed et argentum eorum et aurum eorum non poterit liberare eos
 in die irae Domini in igne zeli eius devorabitur omnis terra quia consummationem cum festinatione
 faciet cunctis habitantibus terram

Chapter 2

1
 convenite congregamini gens non amabilis 2
 priusquam pariat iussio quasi pulverem
 transeuntem diem antequam veniat super vos ira furoris Domini antequam veniat super vos dies
 3
 furoris Domini quaerite Dominum omnes mansueti terrae qui iudicium eius estis operati quaerite
 4
 iustum quaerite mansuetum si quo modo abscondamini in die furoris Domini quia Gaza destructa
 5
 erit et Ascalon in desertum Azotum in meridie eicient et Accaron eradicabitur vae qui habitatis
 funiculum maris gens perditorum verbum Domini super vos Chanaan terra Philisthinorum et
 6
 disperdam te ita ut non sit inhabitator et erit funiculus maris requies pastorum et caulae pecorum
 7
 et erit funiculus eius qui remanserit de domo Iuda ibi pascentur in domibus Ascalonis ad vesperam
 8
 requiescent quia visitabit eos Dominus Deus eorum et avertet captivitatem eorum audivi
 obprobrium Moab et blasphemias filiorum Ammon quae exprobraverunt populo meo et magnificati
 9
 sunt super terminos eorum propterea vivo ego dicit Dominus exercituum Deus Israhel quia Moab
 ut Sodoma erit et filii Ammon quasi Gomorra siccitas spinarum et acervi salis et desertum usque
 10
 in aeternum reliquiae populi mei diripient illos residui gentis meae possidebunt eos hoc eis
 eveniet pro superbia sua quia blasphemaverunt et magnificati sunt super populum Domini exercituum

¹¹ horribilis Dominus super eos et adtenuabit omnes deos terrae et adorabunt eum vir de loco suo
¹² omnes insulae gentium sed et vos Aethiopes interfecti gladio meo eritis ¹³ et extendet manum
 suam super aquilonem et perdet Assur et ponet speciosam in solitudinem et in invium et quasi
¹⁴ desertum et accubabunt in medio eius greges omnes bestiae gentium et onocrotalus et ericius
 in liminibus eius morabuntur vox cantantis in fenestra corvus in superliminari quoniam adtenuabo
¹⁵ robur eius haec est civitas gloriosa habitans in confidentia quae dicebat in corde suo ego sum
 et extra me non est alia amplius quomodo facta est in desertum cubile bestiae omnis qui transit per
 eam sibilabit et movebit manum suam

Chapter 3

¹ vae provocatrix et redempta civitas columba ² non audivit vocem et non suscepit disciplinam
 in Domino non est confisa ad Deum suum non adpropriavit ³ principes eius in medio eius quasi
 leones rugientes iudices eius lupi vespere non relinquebant in mane ⁴ prophetae eius vesani viri
 infideles sacerdotes eius polluerunt sanctum iniuste egerunt contra legem ⁵ Dominus iustus in
 medio eius non faciet iniquitatem mane mane iudicium suum dabit in luce et non abscondetur
⁶ nescivit autem iniquus confusionem disperdi gentes et dissipati sunt anguli earum desertas feci
 vias eorum dum non est qui transeat desolatae sunt civitates eorum non remanente viro nec ullo
⁷ habitatore dixi attamen timebis me suscipies disciplinam et non peribit habitaculum eius propter
 omnia in quibus visitavi eam verumtamen diluculo surgentes corruperunt omnes cogitationes suas
⁸ quapropter expecta me dicit Dominus in die resurrectionis meae in futurum quia iudicium meum
 ut congregem gentes et colligam regna ut effundam super eas indignationem meam omnem iram
⁹ furoris mei in igne enim zeli mei devorabitur omnis terra quia tunc reddam populis labium electum
¹⁰ ut vocent omnes in nomine Domini et serviant ei umero uno ultra flumina Aethiopiae inde
¹¹ supplices mei filii dispersorum meorum deferent munus mihi in die illa non confunderis super
 cunctis adinventionibus tuis quibus praevaricata es in me quia tunc auferam de medio tui magniloquos
¹² superbiae tuae et non adicies exaltari amplius in monte sancto meo et derelinquam in medio tui
¹³ populum pauperem et egenum et sperabunt in nomine Domini reliquiae Israhel non facient
 iniquitatem nec loquentur mendacium et non invenietur in ore eorum lingua dolosa quoniam ipsi

pascentur et accubabunt et non erit qui exterreat ¹⁴ lauda filia Sion iubilate Israhel laetare et exulta
 in omni corde filia Hierusalem ¹⁵ abstulit Dominus iudicium tuum avertit inimicos tuos rex Israhel
 Dominus in medio tui non timebis malum ultra ¹⁶ in die illa dicetur Hierusalem noli timere Sion
 non dissolvantur manus tuae ¹⁷ Dominus Deus tuus in medio tui Fortis ipse salvabit gaudebit super
 te in laetitia silebit in dilectione tua exultabit super te in laude ¹⁸ nugas qui a lege recesserant
 congregabo quia ex te erant ut non ultra habeas super eis obprobrium ¹⁹ ecce ego interficiam omnes
 qui adflixerunt te in tempore illo et salvabo claudicantem et eam quae eiecta fuerat congregabo et
 ponam eos in laudem et in nomen in omni terra confusionis eorum

Haggai

Chapter 1

¹ in anno secundo Darii regis in mense sexto in die una mensis factum est verbum Domini in
 manu Aggei prophetae ad Zorobabel filium Salathiel ducem Iuda et ad Iesum filium Iosedech
 sacerdotem magnum dicens ² haec ait Dominus exercituum dicens populus iste dicit nondum venit
 tempus domus Domini aedificandae ³ et factum est verbum Domini in manu Aggei prophetae
 dicens ⁴ numquid tempus vobis est ut habitetis in domibus laqueatis et domus ista deserta ⁵ et nunc
 haec dicit Dominus exercituum ponite corda vestra super vias vestras ⁶ seminastis multum et
 intulistis parum comedistis et non estis satiati bibistis et non estis inebriati operuistis vos et non
 estis calefacti et qui mercedes congregavit misit eas in sacculum pertusum ⁷ haec dicit Dominus
 exercituum ponite corda vestra super vias vestras ⁸ ascendite in montem portate lignum et aedificate
 domum et acceptabilis mihi erit et glorificabor dicit Dominus ⁹ respexistis ad amplius et ecce
 factum est minus et intulistis in domum et exsuflavi illud quam ob causam dicit Dominus exercituum
 quia domus mea deserta est et vos festinatis unusquisque in domum suam ¹⁰ propter hoc super vos
 prohibiti sunt caeli ne darent rorem et terra prohibita est ne daret germen suum ¹¹ et vocavi siccitatem
 super terram et super montes et super triticum et super vinum et super oleum et quaecumque profert
 humus et super homines et super iumenta et super omnem laborem manuum ¹² et audivit Zorobabel

filius Salathihel et Iesus filius Iosedech sacerdos magnus et omnes reliquiae populi vocem Dei sui et verba Aggei prophetae sicut misit eum Dominus Deus eorum ad ipsos et timuit populus a facie Domini¹³ et dixit Aggeus nuntius Domini de nuntiis Domini populo dicens ego vobiscum dicit Dominus¹⁴ et suscitavit Dominus spiritum Zorobabel filii Salathihel ducis Iuda et spiritum Iesu filii Iosedech sacerdotis magni et spiritum reliquorum de omni populo et ingressi sunt et faciebant opus in domo Domini exercituum Dei sui

Chapter 2

¹ in die vicesima et quarta mensis in sexto mense in anno secundo Darii regis ² in septimo mense vicesima et prima mensis factum est verbum Domini in manu Aggei prophetae dicens ³ loquere ad Zorobabel filium Salathihel ducem Iuda et ad Iesum filium Iosedech sacerdotem magnum et ad reliquos populi dicens ⁴ quis in vobis est derelictus qui vidit domum istam in gloria sua prima et quid vos videtis hanc nunc numquid non ita est quasi non sit in oculis vestris ⁵ et nunc confortare Zorobabel dicit Dominus et confortare Iesu fili Iosedech sacerdos magne et confortare omnis popule terrae dicit Dominus exercituum et facite quoniam ego vobiscum sum dicit Dominus exercituum ⁶ verbum quod placui vobiscum cum egrederemini de terra Aegypti et spiritus meus erit in medio vestrum nolite timere ⁷ quia haec dicit Dominus exercituum adhuc unum modicum est et ego commovebo caelum et terram et mare et aridam ⁸ et movebo omnes gentes et veniet desideratus cunctis gentibus et implebo domum istam gloria dicit Dominus exercituum ⁹ meum est argentum et meum est aurum dicit Dominus exercituum ¹⁰ magna erit gloria domus istius novissimae plus quam primae dicit Dominus exercituum et in loco isto dabo pacem dicit Dominus exercituum ¹¹ in vicesima et quarta noni mensis in anno secundo Darii factum est verbum Domini ad Aggeum prophetam dicens ¹² haec dicit Dominus exercituum interroga sacerdotes legem dicens ¹³ si tulerit homo carnem sanctificatam in ora vestimenti sui et tetigerit de summitate eius panem aut pulmentum aut vinum aut oleum aut omnem cibum numquid sanctificabitur respondentes autem sacerdotes ¹⁴ dixerunt non et dixit Aggeus si tetigerit pollutus in anima ex omnibus his numquid contaminabitur et responderunt sacerdotes et dixerunt contaminabitur ¹⁵ et respondit Aggeus et dixit sic populus iste et sic gens ista ante faciem meam dicit Dominus et sic omne opus manuum eorum et omnia quae obtulerint ibi contaminata erunt ¹⁶ et nunc ponite corda vestra a die hac et supra antequam

17
 poneretur lapis super lapidem in templo Domini cum accederetis ad acervum viginti modiorum
 et fierent decem intraretis ad torcular ut exprimeretis quinquaginta lagenas et fiebant viginti
 18
 percussi vos vento urente et aurugine et grandine omnia opera manuum vestrarum et non fuit in
 19
 vobis qui reverteretur ad me dicit Dominus ponite corda vestra ex die ista et in futurum a die
 vicesima et quarta noni mensis a die qua fundamenta iacta sunt templi Domini ponite super cor
 20
 vestrum numquid iam semen in germine est et adhuc vinea et ficus et malogranatum et lignum
 21
 olivae non floruit ex die ista benedicam et factum est verbum Domini secundo ad Aggeum in
 22
 vicesima et quarta mensis dicens loquere ad Zorobabel ducem Iuda dicens ego movebo caelum
 23
 pariter et terram et subvertam solium regnorum et conteram fortitudinem regni gentium et
 subvertam quadrigam et ascensorem eius et descendent equi et ascensores eorum vir in gladio fratris
 sui

Zechariah

Chapter 1

1
 in mense octavo in anno secundo Darii factum est verbum Domini ad Zacchariam filium
 Barachiae filium Addo prophetam dicens 2 iratus est Dominus super patres vestros iracundia 3 et
 dices ad eos haec dicit Dominus exercituum convertimini ad me ait Dominus exercituum et convertar
 4
 ad vos dicit Dominus exercituum ne sitis sicut patres vestri ad quos clamabant prophetae priores
 dicentes haec dicit Dominus exercituum convertimini de viis vestris malis et cogitationibus vestris
 5
 pessimis et non audierunt neque adtenderunt ad me dicit Dominus patres vestri ubi sunt et prophetae
 6
 numquid in sempiternum vivent verumtamen verba mea et legitima mea quae mandavi servis
 meis prophetis numquid non comprehenderunt patres vestros et conversi sunt et dixerunt sicut
 cogitavit Dominus exercituum facere nobis secundum vias nostras et secundum adinventiones
 7
 nostras fecit nobis in die vicesima et quarta undecimo mense sabath in anno secundo Darii factum
 8
 est verbum Domini ad Zacchariam filium Barachiae filium Addo prophetam dicens vidi per
 noctem et ecce vir ascendens super equum rufum et ipse stabat inter myrteta quae erant in profundo
 9
 et post eum equi rufi varii et albi et dixi quid sunt isti domine mi et dixit ad me angelus qui

loquebatur in me ego ostendam tibi quid sint haec ¹⁰ et respondit vir qui stabat inter myrteta et
 dixit isti sunt quos misit Dominus ut perambularent terram ¹¹ et responderunt angelo Domini qui
 stabat inter myrteta et dixerunt perambulavimus terram et ecce omnis terra habitatur et quiescit
¹² et respondit angelus Domini et dixit Domine exercituum usquequo tu non misereberis Hierusalem
 et urbium Iuda quibus iratus es iste septuagesimus annus est ¹³ et respondit Dominus angelo qui
 loquebatur in me verba bona verba consolatoria ¹⁴ et dixit ad me angelus qui loquebatur in me
¹⁵ clama dicens haec dicit Dominus exercituum zelatus sum Hierusalem et Sion zelo magno et ira
 magna ego irascor super gentes opulentas quia ego iratus sum parum ipsi vero adiuverunt in malum
¹⁶ propterea haec dicit Dominus revertar ad Hierusalem in misericordiis domus mea aedificabitur
¹⁷ in ea ait Dominus exercituum et perpendiculum extendetur super Hierusalem adhuc clama dicens
 haec dicit Dominus exercituum adhuc affluent civitates meae bonis et consolabitur Dominus adhuc
¹⁸ Sion et eliget adhuc Hierusalem ¹⁹ et levavi oculos meos et vidi et ecce quattuor cornua et dixi
 ad angelum qui loquebatur in me quid sunt haec et dixit ad me haec sunt cornua quae ventilaverunt
²⁰ Iudam et Israhel et Hierusalem ²¹ et ostendit mihi Dominus quattuor fabros et dixi quid isti
 veniunt facere qui ait dicens haec sunt cornua quae ventilaverunt Iudam per singulos viros et nemo
 eorum levavit caput suum et venerunt isti deterrere ea ut deiciant cornua gentium quae levaverunt
 cornu super terram Iuda ut dispergerent eam

Chapter 2

¹ et levavi oculos meos et vidi et ecce vir et in manu eius funiculus mensorum ² et dixi quo tu
 vadis et dixit ad me ut metiar Hierusalem et videam quanta sit latitudo eius et quanta longitudo eius
³ et ecce angelus qui loquebatur in me egrediebatur et angelus alius egrediebatur in occursum eius
⁴ et dixit ad eum curre loquere ad puerum istum dicens absque muro habitabitur Hierusalem prae
 multitudine hominum et iumentorum in medio eius ⁵ et ego ero ei ait Dominus murus ignis in
 circuitu et in gloria ero in medio eius ⁶ o o fugite de terra aquilonis dicit Dominus quoniam in
 quattuor ventos caeli dispersi vos dicit Dominus ⁷ o Sion fuge quae habitas apud filiam Babylonis
⁸ quia haec dicit Dominus exercituum post gloriam misit me ad gentes quae spoliaverunt vos qui

enim tetigerit vos tangit pupillam oculi eius⁹ quia ecce ego levo manum meam super eos et erunt
 praedae his qui serviebant sibi et cognoscetis quia Dominus exercituum misit me¹⁰ lauda et laetare
 filia Sion quia ecce ego venio et habitabo in medio tui ait Dominus¹¹ et adplicabuntur gentes
 multae ad Dominum in die illa et erunt mihi in populum et habitabo in medio tui et scies quia
 Dominus exercituum misit me ad te¹² et possidebit Dominus Iudam partem suam in terra sanctificata
 et eliget adhuc Hierusalem¹³ sileat omnis caro a facie Domini quia consurrexit de habitaculo
 sancto suo

Chapter 3

¹
 et ostendit mihi Iesum sacerdotem magnum stantem coram angelo Domini et Satan stabat a
 dextris eius ut adversaretur ei² et dixit Dominus ad Satan increpet Dominus in te Satan et increpet
 Dominus in te qui elegit Hierusalem numquid non iste torris est erutus de igne³ et Iesus erat indutus
 vestibis sordidis et stabat ante faciem angeli⁴ qui respondit et ait ad eos qui stabant coram se
 dicens auferte vestimenta sordida ab eo et dixit ad eum ecce abstuli a te iniquitatem tuam et indui
 te mutatoriis⁵ et dixit ponite cidarim mundam super caput eius et posuerunt cidarim mundam super
 caput eius et induerunt eum vestibis et angelus Domini stabat⁶ et contestabatur angelus Domini
 Iesum dicens⁷ haec dicit Dominus exercituum si in viis meis ambulaveris et custodiam meam
 custodieris tu quoque iudicabis domum meam et custodies atria mea et dabo tibi ambulantes de his
 qui nunc hic adsistunt⁸ audi Iesu sacerdos magne tu et amici tui qui habitant coram te quia viri
 portendentes sunt ecce enim ego adducam servum meum orientem⁹ quia ecce lapis quem dedi
 coram Iesu super lapidem unum septem oculi sunt ecce ego celabo sculpturam eius ait Dominus
 exercituum et auferam iniquitatem terrae illius in die una¹⁰ in die illa dicit Dominus exercituum
 vocabit vir amicum suum subter vineam et subter ficum

Chapter 4

¹ et reversus est angelus qui loquebatur in me et suscitavit me quasi virum qui suscitatur de
 somno suo ² et dixit ad me quid tu vides et dixi vidi et ecce candelabrum aureum totum et lampas
 eius super caput ipsius et septem lucernae eius super illud septem et septem infusoria lucernis quae
 erant super caput illius ³ et duae olivae super illud una a dextris lampadis et una a sinistris eius
⁴ et respondi et aio ad angelum qui loquebatur in me dicens quid sunt haec domine mi ⁵ et respondit
 angelus qui loquebatur in me et dixit ad me numquid nescis quid sunt haec et dixi non domine mi
⁶ et respondit et ait ad me dicens hoc est verbum Domini ad Zorobabel dicens non in exercitu nec
 in robore sed in spiritu meo dicit Dominus exercituum ⁷ quis tu mons magne coram Zorobabel in
 planum et educet lapidem primum et exaequabit gratiam gratiae eius ⁸ et factum est verbum
 Domini ad me dicens ⁹ manus Zorobabel fundaverunt domum istam et manus eius perficient eam
 et scietis quia Dominus exercituum misit me ad vos ¹⁰ quis enim despexit dies parvos et laetabuntur
 et videbunt lapidem stagneum in manu Zorobabel septem isti oculi Domini qui discurrunt in universa
 terra ¹¹ et respondi et dixi ad eum quid sunt duae olivae istae ad dextram candelabri et ad sinistram
 eius ¹² et respondi secundo et dixi ad eum quid sunt duae spicae olivarum quae sunt iuxta duo
 rostra aurea in quibus sunt suffusoria ex auro ¹³ et ait ad me dicens numquid nescis quid sunt haec
 et dixi non domine ¹⁴ et dixit isti duo filii olei qui adsistunt Dominatori universae terrae

Chapter 5

¹ et conversus sum et levavi oculos meos et vidi et ecce volumen volans ² et dixit ad me quid
 tu vides et dixi ego video volumen volans longitudo eius viginti cubitorum et latitudo eius decem
 cubitorum ³ et dixit ad me haec est maledictio quae egreditur super faciem omnis terrae quia omnis
 fur sicut ibi scriptum est iudicabitur et omnis iurans ex hoc similiter iudicabitur ⁴ educam illud
 dicit Dominus exercituum et veniet ad domum furis et ad domum iurantis in nomine meo mendaciter
 et commorabitur in medio domus eius et consumet eam et ligna eius et lapides eius ⁵ et egressus
 est angelus qui loquebatur in me et dixit ad me leva oculos tuos et vide quid est hoc quod egreditur
⁶ et dixi quidnam est et ait haec est amphora egrediens et dixit haec est oculus eorum in universa
 terra ⁷ et ecce talentum plumbi portabatur et ecce mulier una sedens in medio amphorae ⁸ et dixit

⁹
 haec est impietas et proiecit eam in medio amphorae et misit massam plumbeam in os eius et
 levavi oculos meos et vidi et ecce duae mulieres egredientes et spiritus in alis earum et habebant
¹⁰
 alas quasi alas milvi et levaverunt amphoram inter terram et caelum et dixi ad angelum qui
¹¹
 loquebatur in me quo istae deferunt amphoram et dixit ad me ut aedificetur ei domus in terra
 Sennaar et stabiliatur et ponatur ibi super basem suam

Chapter 6

¹
 et conversus sum et levavi oculos meos et vidi et ecce quattuor quadrigae egredientes de medio
²
 duorum montium et montes montes aerei in quadriga prima equi rufi et in quadriga secunda equi
³
 nigri et in quadriga tertia equi albi et in quadriga quarta equi varii fortes ⁴ et respondi et dixi ad
⁵
 angelum qui loquebatur in me quid sunt haec domine mi et respondit angelus et ait ad me isti
⁶
 sunt quattuor venti caeli qui egrediuntur ut stent coram Dominatore omnis terrae in quo erant
 equi nigri egrediebantur in terra aquilonis et albi egressi sunt post eos et varii egressi sunt ad terram
⁷
 austri qui autem erant robustissimi exierunt et quaerebant ire et discurrere per omnem terram et
⁸
 dixit ite perambulate terram et perambulaverunt terram et vocavit me et locutus est ad me dicens
⁹
 ecce qui egrediuntur in terram aquilonis requiescere fecerunt spiritum meum in terra aquilonis et
¹⁰
 factum est verbum Domini ad me dicens sume a transmigratione ab Oldai et a Tobia et ab Idaia
¹¹
 et venies tu in die illa et intrabis domum Iosiae filii Sofoniae qui venerunt de Babylone et sumes
¹²
 argentum et aurum et facies coronas et pones in capite Iesu filii Iosedech sacerdotis magni et
 loqueris ad eum dicens haec ait Dominus exercituum dicens ecce vir Oriens nomen eius et subter
¹³
 eum orietur et aedificabit templum Domino et ipse extruet templum Domino et ipse portabit
 gloriam et sedebit et dominabitur super solio suo et erit sacerdos super solio suo et consilium pacis
¹⁴
 erit inter duos illos et coronae erunt Helem et Tobiae et Idaiae et Hen filio Sofoniae memoriale
¹⁵
 in templo Domini et qui procul sunt venient et aedificabunt in templo Domini et scietis quia
 Dominus exercituum misit me ad vos erit autem hoc si auditu audieritis vocem Domini Dei vestri

Chapter 7

¹ et factum est in anno quarto Darii regis factum est verbum Domini ad Zacchariam in quarta
mensis noni qui est casleu ² et miserunt ad domum Dei Sarasar et Rogomelech et viri qui erant
cum eo ad deprecandam faciem Domini ³ ut dicerent sacerdotibus domus Domini exercituum et
prophetis loquentes numquid flendum mihi est in mense quinto vel sanctificare me debeo sicuti
feci iam multis annis ⁴ et factum est verbum Domini exercituum ad me dicens ⁵ loquere ad omnem
populum terrae et ad sacerdotes dicens cum ieiunaretis et plangeretis in quinto et septimo per hos
septuaginta annos numquid ieiunium ieiunastis mihi ⁶ et cum comedistis et cum bibistis numquid
non vobis comedistis et vobismet ipsis bibistis ⁷ numquid non sunt verba quae locutus est Dominus
in manu prophetarum priorum cum adhuc Hierusalem habitaretur et esset opulenta ipsa et urbes in
circuitu eius et ad austrum et in campestribus habitaretur ⁸ et factum est verbum Domini ad
Zacchariam dicens ⁹ haec ait Dominus exercituum dicens iudicium verum iudicate et misericordiam
et miserationes facite unusquisque cum fratre suo ¹⁰ et viduam et pupillum et advenam et pauperem
nolite calumniari et malum vir fratri suo non cogitet in corde suo ¹¹ et noluerunt adtendere et
verterunt scapulam recedentem et aures suas adgravaverunt ne audirent ¹² et cor suum posuerunt
adamantem ne audirent legem et verba quae misit Dominus exercituum in spiritu suo per manum
prophetarum priorum et facta est indignatio magna a Domino exercituum ¹³ et factum est sicut
locutus est et non audierunt sic clamabunt et non exaudiam dicit Dominus exercituum ¹⁴ et dispersi
eos per omnia regna quae nesciunt et terra desolata est ab eis eo quod non esset transiens et revertens
et posuerunt terram desiderabilem in desertum

Chapter 8

¹ et factum est verbum Domini exercituum dicens ² haec dicit Dominus exercituum zelatus sum
Sion zelo magno et indignatione magna zelatus sum eam ³ haec dicit Dominus exercituum reversus
sum ad Sion et habitabo in medio Hierusalem et vocabitur Hierusalem civitas veritatis et mons
Domini exercituum mons sanctificatus ⁴ haec dicit Dominus exercituum adhuc habitabunt senes
et anus in plateis Hierusalem et viri baculus in manu eius prae multitudine dierum ⁵ et plateae

civitatis conplebuntur infantibus et puellis ludentibus in plateis eius ⁶ haec dicit Dominus exercituum
si difficile videbitur in oculis reliquiarum populi huius in diebus illis numquid in oculis meis difficile
erit dicit Dominus exercituum ⁷ haec dicit Dominus exercituum ecce ego salvabo populum meum
de terra orientis et de terra occasus solis ⁸ et adducam eos et habitabunt in medio Hierusalem et
erunt mihi in populum et ego ero eis in Deum in veritate et iustitia ⁹ haec dicit Dominus exercituum
confortentur manus vestrae qui auditis in diebus his sermones istos per os prophetarum in die qua
fundata est domus Domini exercituum ut templum aedificaretur ¹⁰ siquidem ante dies illos merces
hominum non erat nec merces iumentorum erat neque introeunti et exeunti erat pax prae tribulatione
et dimisi omnes homines unumquemque contra proximum suum ¹¹ nunc autem non iuxta dies
priores ego faciam reliquiis populi huius dicit Dominus exercituum ¹² sed semen pacis erit vinea
dabit fructum suum et terra dabit germen suum et caeli dabunt rorem suum et possidere faciam
reliquias populi huius universa haec ¹³ et erit sicut eratis maledictio in gentibus domus Iuda et
domus Israhel sic salvabo vos et eritis benedictio nolite timere confortentur manus vestrae ¹⁴ quia
haec dicit Dominus exercituum sicut cogitavi ut adfligerem vos cum ad iracundiam provocassent
patres vestri me dicit Dominus ¹⁵ et non sum misertus sic conversus cogitavi in diebus istis ut
benefaciam Hierusalem et domui Iuda nolite timere ¹⁶ haec sunt ergo verba quae facietis loquimini
veritatem unusquisque cum proximo suo veritatem et iudicium pacis iudicate in portis vestris ¹⁷ et
unusquisque malum contra amicum suum ne cogitetis in cordibus vestris et iuramentum mendax
ne diligatis omnia enim haec sunt quae odi dicit Dominus ¹⁸ et factum est verbum Domini
exercituum ad me dicens ¹⁹ haec dicit Dominus exercituum ieiunium quarti et ieiunium quinti et
ieiunium septimi et ieiunium decimi erit domui Iuda in gaudium et in laetitiam et in sollemnitates
praeclaras veritatem tantum et pacem diligite ²⁰ haec dicit Dominus exercituum usquequo veniant
populi et habitent in civitatibus multis ²¹ et vadant habitatores unus ad alterum dicentes eamus et
deprecemur faciem Domini et quaeramus Dominum exercituum vadam etiam ego ²² et venient
populi multi et gentes robustae ad quaerendum Dominum exercituum in Hierusalem et deprecandam
faciem Domini ²³ haec dicit Dominus exercituum in diebus illis in quibus adprehendent decem
homines ex omnibus linguis gentium et adprehendent fimbriam viri iudaei dicentes ibimus vobiscum
audivimus enim quoniam Deus vobiscum est

Chapter 9

¹ onus verbi Domini in terra Adrach et Damasci requiei eius quia Domini est oculus hominis et
² omnium tribuum Israhel ² Emath quoque in terminis eius et Tyrus et Sidon adsumpserunt quippe
³ sibi sapientiam valde ³ et aedificavit Tyrus munitionem suam et coacervavit argentum quasi humum
⁴ et aurum ut lutum platearum ⁴ ecce Dominus possidebit eam et percutiet in mari fortitudinem eius
⁵ et haec igni devorabitur ⁵ videbit Ascalon et timebit et Gaza et dolebit nimis et Accaron quoniam
⁶ confusa est spes eius et peribit rex de Gaza et Ascalon non habitabitur ⁶ et sedebit separator in
⁷ Azoto et disperdam superbiam Philisthinorum ⁷ et auferam sanguinem eius de ore eius et
abominationes eius de medio dentium eius et relinquetur etiam ipse Deo nostro et erit quasi dux in
⁸ Iuda et Accaron quasi Iebuseus ⁸ et circumdabo domum meam ex his qui militant mihi euntes et
⁹ revertentes et non transibit super eos ultra exactor quia nunc vidi in oculis meis ⁹ exulta satis filia
Sion iubila filia Hierusalem ecce rex tuus veniet tibi iustus et salvator ipse pauper et ascendens
¹⁰ super asinum et super pullum filium asinae ¹⁰ et disperdam quadrigam ex Ephraim et equum de
Hierusalem et dissipabitur arcus belli et loquetur pacem gentibus et potestas eius a mari usque ad
¹¹ mare et a fluminibus usque ad fines terrae ¹¹ tu quoque in sanguine testamenti tui emisisti victos
¹² tuos de lacu in quo non est aqua ¹² convertimini ad munitionem vincti spei hodie quoque adnuntians
¹³ duplicia reddam tibi ¹³ quoniam extendi mihi Iudam quasi arcum implevi Ephraim et suscitabo
¹⁴ filios tuos Sion super filios tuos Graecia et ponam te quasi gladium fortium ¹⁴ et Dominus Deus
super eos videbitur et exhibit ut fulgur iaculum eius et Dominus Deus in tuba canet et vadet in turbine
¹⁵ austri ¹⁵ Dominus exercituum proteget eos et devorabunt et subicient lapidibus fundae et bibentes
¹⁶ inebriabuntur quasi vino et replebuntur ut fialae et quasi cornua altaris ¹⁶ et salvabit eos Dominus
¹⁷ Deus eorum in die illa ut gregem populi sui quia lapides sancti eleventur super terram eius ¹⁷ quid
enim bonum eius est et quid pulchrum eius nisi frumentum electorum et vinum germinans virgines

Chapter 10

¹petite a Domino pluviam in tempore serotino et Dominus faciet nives et pluviam imbris dabit
²eis singulis herbam in agro quia simulacra locuta sunt inutile et divini viderunt mendacium et
 somniores frustra locuti sunt vane consolabantur idcirco abducti sunt quasi grex adfligentur quia
³non est eis pastor super pastores iratus est furor meus et super hircos visitabo quia visitavit
 Dominus exercituum gregem suum domum Iuda et posuit eos quasi equum gloriae suae in bello
⁴ex ipso angulus ex ipso paxillus ex ipso arcus proelii ex ipso egredietur omnis exactor simul ⁵et
 erunt quasi fortes conculcantes lutum viarum in proelio et bellabunt quia Dominus cum eis et
⁶confundentur ascensores equorum et confortabo domum Iuda et domum Ioseph salvabo et
 convertam eos quia miserebor eorum et erunt sicut fuerunt quando non proieceram eos ego enim
⁷Dominus Deus eorum et exaudiam eos et erunt quasi fortes Ephraim et laetabitur cor eorum quasi
⁸a vino et filii eorum videbunt et laetabuntur et exultabit cor eorum in Domino sibilabo eis et
⁹congregabo illos quia redemi eos et multiplicabo eos sicut ante fuerant multiplicati et seminabo
¹⁰eos in populis et de longe recordabuntur mei et vivent cum filiis suis et revertentur et reducam
 eos de terra Aegypti et de Assyriis congregabo eos et ad terram Galaad et Libani adducam eos et
¹¹non invenientur eis locus et transibit in maris freto et percutiet in mari fluctus et confundentur
¹²omnia profunda Fluminis et humiliabitur superbia Assur et sceptrum Aegypti recedet confortabo
 eos in Domino et in nomine eius ambulabunt dicit Dominus

Chapter 11

¹aperi Libane portas tuas et comedat ignis cedros tuas ²ulula abies quia cecidit cedrus quoniam
³magnifici vastati sunt ululate quercus Basan quoniam succisus est saltus munitus vox ululatus
 pastorum quia vastata est magnificentia eorum vox rugitus leonum quoniam vastata est superbia
⁴Iordanis haec dicit Dominus Deus meus pasce pecora occisionis ⁵quae qui possederant occidebant
 et non dolebant et vendebant ea dicentes benedictus Dominus divites facti sumus et pastores eorum
⁶non parcebant eis et ego non parcam ultra super habitantes terram dicit Dominus ecce ego tradam
 homines unumquemque in manu proximi sui et in manu regis sui et concident terram et non eruam
⁷de manu eorum et pascam pecus occisionis propter hoc o pauperes gregis et adsumpsi mihi duas
⁸virgas unam vocavi Decorem et alteram vocavi Funiculos et pavi gregem et succidi tres pastores

in mense uno et contracta est anima mea in eis siquidem anima eorum variavit in me ⁹ et dixi non
 pascam vos quod moritur moriatur et quod succiditur succidatur et reliqui vorent unusquisque
 carnem proximi sui ¹⁰ et tuli virgam meam quae vocabatur Decus et abscidi eam ut irritum facerem
 foedus meum quod percussi cum omnibus populis ¹¹ et in irritum deductum est in die illa et
 cognoverunt sic pauperes gregis qui custodiunt mihi quia verbum Domini est ¹² et dixi ad eos si
 bonum est in oculis vestris adferre mercedem meam et si non quiescite et adpenderunt mercedem
 meam triginta argenteos ¹³ et dixit Dominus ad me proice illud ad statuarium decorum pretium
 quod adpretiatus sum ab eis et tuli triginta argenteos et proieci illos in domo Domini ad statuarium
¹⁴ et praecidi virgam meam secundam quae appellabatur Funiculus ut dissolverem germanitatem
 inter Iudam et inter Israhel ¹⁵ et dixit Dominus ad me adhuc sume tibi vasa pastoris stulti ¹⁶ quia
 ecce ego suscitabo pastorem in terra qui derelicta non visitabit dispersum non quaeret et contritum
 non sanabit et id quod stat non enutriet et carnes pinguium comedet et ungulas eorum dissolvit
¹⁷ o pastor et idolum derelinquens gregem gladius super brachium eius et super oculum dextrum
 eius brachium eius ariditate siccabitur et oculus dexter eius tenebrescens obscurabitur

Chapter 12

¹ onus verbi Domini super Israhel dixit Dominus extendens caelum et fundans terram et fingens
 spiritum hominis in eo ² ecce ego ponam Hierusalem superliminare crapulae omnibus populis in
 circuitu sed et Iuda erit in obsidione contra Hierusalem ³ et erit in die illa ponam Hierusalem
 lapidem oneris cunctis populis omnes qui levabunt eam concisione lacerabuntur et colligentur
 adversum eam omnia regna terrae ⁴ in die illa dicit Dominus percutiam omnem equum in stuporem
 et ascensorem eius in amentiam et super domum Iuda aperiam oculos meos et omnem equum
 populorum percutiam in caecitate ⁵ et dicent duces Iuda in corde suo confortentur mihi habitatores
 Hierusalem in Domino exercituum Deo eorum ⁶ in die illo ponam duces Iuda sicut caminum ignis
 in lignis et sicut facem ignis in faeno et devorabunt ad dextram et ad sinistram omnes populos in
 circuitu et habitabitur Hierusalem rursum in loco suo in Hierusalem ⁷ et salvabit Dominus tabernacula
 Iuda sicut in principio ut non magnifice gloriatur domus David et gloria habitantium Hierusalem
⁸ contra Iudam in die illo proteget Dominus habitatores Hierusalem et erit qui offenderit ex eis in

die illa quasi David et domus David quasi Dei sicut angelus Domini in conspectu eius⁹ et erit in
 die illa quaeram contere omnes gentes quae veniunt contra Hierusalem¹⁰ et effundam super
 domum David et super habitatores Hierusalem spiritum gratiae et precum et aspicient ad me quem
 confixerunt et plangent eum planctu quasi super unigenitum et dolebunt super eum ut doleri solet
 in morte primogeniti¹¹ in die illa magnus erit planctus in Hierusalem sicut planctus Adadremmon
 in campo Mageddon¹² et planget terra familiae et familiae seorsum familiae domus David seorsum
 et mulieres eorum seorsum¹³ familiae domus Nathan seorsum et mulieres eorum seorsum familiae
 domus Levi seorsum et mulieres eorum seorsum familiae Semei seorsum et mulieres eorum seorsum
¹⁴ omnes familiae reliquae familiae et familiae seorsum et mulieres eorum seorsum

Chapter 13

¹ in die illa erit fons patens domus David et habitantibus Hierusalem in ablutionem peccatoris
 et menstruatae² et erit in die illa dicit Dominus exercituum disperdam nomina idolorum de terra
 et non memorabuntur ultra et prophetas et spiritum inmundum auferam de terra³ et erit cum
 prophetaverit quispiam ultra dicent ei pater eius et mater eius qui genuerunt eum non vives quia
 mendacium locutus es in nomine Domini et configent eum pater eius et mater eius genitores eius
 cum prophetaverit⁴ et erit in die illa confundentur prophetae unusquisque ex visione sua cum
 prophetaverit nec operientur pallio saccino ut mentiantur⁵ sed dicet non sum propheta homo
 agricola ego sum quoniam Adam exemplum meum ab adolescentia mea⁶ et dicetur ei quid sunt
 plagae istae in medio manuum tuarum et dicet his plagatus sum in domo eorum qui diligebant me
⁷ framea suscitare super pastorem meum et super virum coherentem mihi dicit Dominus exercituum
 percute pastorem et dispergantur oves et convertam manum meam ad parvulos⁸ et erunt in omni
 terra dicit Dominus partes duae in ea disperdentur et deficient et tertia pars relinquetur in ea⁹ et
 ducam tertiam partem per ignem et uram eas sicut uritur argentum et probabo eos sicut probatur
 aurum ipse vocabit nomen meum et ego exaudiam eum dicam populus meus es et ipse dicet Dominus
 Deus meus

Chapter 14

¹ ecce dies veniunt Domini et dividuntur spolia tua in medio tui ² et congregabo omnes gentes ad Hierusalem in proelium et capietur civitas et vastabuntur domus et mulieres violabuntur et egredietur media pars civitatis in captivitatem et reliquum populi non auferetur ex urbe ³ et egredietur Dominus et proeliabitur contra gentes illas sicut proeliatus est in die certaminis ⁴ et stabunt pedes eius in die illa super montem Olivarum qui est contra Hierusalem ad orientem et scindetur mons Olivarum ex media parte sui ad orientem et occidentem praerupto grandi valde et separabitur medium montis ad aquilonem et medium eius ad meridiem ⁵ et fugietis ad vallem montium meorum quoniam coniungetur vallis montium usque ad proximum et fugietis sicut fugistis a facie terraemotus in diebus Oziae regis Iuda et veniet Dominus Deus meus omnesque sancti cum eo ⁶ et erit in die illa non erit lux sed frigus et gelu ⁷ et erit dies una quae nota est Domino non dies neque nox et in tempore vesperae erit lux ⁸ et erit in die illa exhibunt aquae vivae de Hierusalem medium earum ad mare orientale et medium earum ad mare novissimum in aestate et in hieme erunt ⁹ et erit Dominus rex super omnem terram in die illa erit Dominus unus et erit nomen eius unum ¹⁰ et revertetur omnis terra usque ad desertum de colle Remmon ad austrum Hierusalem et exaltabitur et habitabit in loco suo a porta Benjamin usque ad locum portae Prioris usque ad portam Angulorum et a turre Ananehel usque ad torcularia regis ¹¹ et habitabunt in ea et anathema non erit amplius sed sedebit Hierusalem segura ¹² et haec erit plaga qua percutiet Dominus omnes gentes quae pugnaverunt adversus Hierusalem tabescet caro uniuscuiusque stantis super pedes suos et oculi eius contabescent in foraminibus suis et lingua eorum contabescet in ore suo ¹³ in die illo erit tumultus Domini magnus in eis et adprehendet vir manum proximi sui et conseretur manus eius super manum proximi sui ¹⁴ sed et Iudas pugnabit adversus Hierusalem et congregabuntur divitiae omnium gentium in circuitu aurum et argentum et vestes multae satis ¹⁵ et sic erit ruina equi et muli cameli et asini et omnium iumentorum quae fuerint in castris illis sicut ruina haec ¹⁶ et omnes qui reliqui fuerint de universis gentibus quae venerint contra Hierusalem ascendent ab anno in annum ut adorent regem Dominum exercituum et celebrent festivitatem tabernaculorum ¹⁷ et erit qui non ascenderit de familiis terrae ad Hierusalem ut adoret regem Dominum exercituum non erit super eos imber ¹⁸ quod si et familia Aegypti non ascenderit et non venerit nec super eos erit sed erit ruina qua percutiet Dominus omnes gentes quae non ascenderint ad celebrandam festivitatem tabernaculorum

19 hoc erit peccatum Aegypti et hoc peccatum omnium gentium quae non ascenderint ad celebrandam
 20 festivitatem tabernaculorum in die illo erit quod super frenum equi est sanctum Domino et erunt
 lebetes in domo Domini quasi fialae coram altari

Malachi

Chapter 1

1 onus verbi Domini ad Israhel in manu Malachi 2 dilexi vos dicit Dominus et dixistis in quo
 dilexisti nos nonne frater erat Esau Iacob dicit Dominus et dilexi Iacob 3 Esau autem odio habui
 et posui montes eius in solitudinem et hereditatem eius in dracones deserti 4 quod si dixerit Idumea
 destructi sumus sed revertentes aedificabimus quae deserta sunt haec dicit Dominus exercituum
 isti aedificabunt et ego destruam et vocabuntur Termini impietatis et Populus cui iratus est Dominus
 5 usque in aeternum et oculi vestri videbunt et vos dicetis magnificetur Dominus super terminum
 6 Israhel filius honorat patrem et servus dominum suum si ergo pater ego sum ubi est honor meus
 et si dominus ego sum ubi est timor meus dicit Dominus exercituum ad vos o sacerdotes qui despicitis
 7 nomen meum et dixistis in quo despeximus nomen tuum offertis super altare meum panem
 8 pollutum et dicitis in quo polluimus te in eo quod dicitis mensa Domini despecta est si offeratis
 caecum ad immolandum nonne malum est et si offeratis claudum et languidum nonne malum est
 9 offer illud duci tuo si placuerit ei aut si susceperit faciem tuam dicit Dominus exercituum et nunc
 deprecamini vultum Dei ut misereatur vestri de manu enim vestra factum est hoc si quo modo
 10 suscipiat facies vestras dicit Dominus exercituum quis est in vobis qui claudat ostia et incendat
 altare meum gratuito non est mihi voluntas in vobis dicit Dominus exercituum et munus non
 11 suscipiam de manu vestra ab ortu enim solis usque ad occasum magnum est nomen meum in
 gentibus et in omni loco sacrificatur et offertur nomini meo oblatio munda quia magnum nomen
 12 meum in gentibus dicit Dominus exercituum et vos polluistis illud in eo quod dicitis mensa
 13 Domini contaminata est et quod superponitur contemptibile est cum igni qui illud devorat et
 dixistis ecce de labore et exsuflastis illud dicit Dominus exercituum et intulistis de rapinis claudum
 et languidum et intulistis munus numquid suscipiam illud de manu vestra dicit Dominus

14

maledictus dolosus qui habet in grege suo masculum et votum faciens immolat debile Domino
quia rex magnus ego dicit Dominus exercituum et nomen meum horribile in gentibus

Chapter 2

1 et nunc ad vos mandatum hoc o sacerdotes 2 si nolueritis audire et si nolueritis ponere super
cor ut detis gloriam nomini meo ait Dominus exercituum mittam in vos egestatem et maledicam
benedictionibus vestris et maledicam illis quoniam non posuistis super cor 3 ecce ego proiciam
vobis brachium et dispergam super vultum vestrum stercus sollemnitatum vestrarum et adsumet
vos secum 4 et scietis quia misi ad vos mandatum istud ut esset pactum meum cum Levi dicit
Dominus exercituum 5 pactum meum fuit cum eo vitae et pacis et dedi ei timorem et timuit me et
a facie nominis mei pavebat 6 lex veritatis fuit in ore eius et iniquitas non est inventa in labiis eius
in pace et in aequitate ambulavit mecum et multos avertit ab iniquitate 7 labia enim sacerdotis
custodient scientiam et legem requirent ex ore eius quia angelus Domini exercituum est 8 vos autem
recessistis de via et scandalizastis plurimos in lege irritum fecistis pactum Levi dicit Dominus
exercituum 9 propter quod et ego dedi vos contemptibiles et humiles omnibus populis sicut non
servastis vias meas et accepistis faciem in lege 10 numquid non pater unus omnium nostrum numquid
non Deus unus creavit nos quare ergo despicit unusquisque nostrum fratrem suum violans pactum
patrum nostrorum 11 transgressus est Iuda et abominatio facta est in Israhel et in Hierusalem quia
contaminavit Iudas sanctificationem Domini quam dilexit et habuit filiam dei alieni 12 disperdat
Dominus virum qui fecerit hoc magistrum et discipulum de tabernaculis Iacob et offerentem munus
Domino exercituum 13 et hoc rursum fecistis operiebatis lacrimis altare Domini fletu et mugitu ita
ut ultra non respiciam ad sacrificium nec accipiam placabile quid de manu vestra 14 et dixistis
quam ob causam quia Dominus testificatus est inter te et uxorem pubertatis tuae quam tu despexisti
et haec particeps tua et uxor foederis tui 15 nonne unus fecit et residuum spiritus eius est et quid
unus quaerit nisi semen Dei custodite ergo spiritum vestrum et uxorem adulescentiae tuae noli
despicere 16 cum odio habueris dimitte dicit Dominus Deus Israhel operiet autem iniquitas
vestimentum eius dicit Dominus exercituum custodite spiritum vestrum et nolite despiciere 17 laborare
fecistis Dominum in sermonibus vestris et dixistis in quo eum fecimus laborare in eo cum diceretis

omnis qui facit malum bonus est in conspectu Domini et tales ei placent aut certe ubi est Deus iudicii

Chapter 3

¹ ecce ego mittam angelum meum et praeparabit viam ante faciem meam et statim veniet ad templum suum dominator quem vos quaeritis et angelus testamenti quem vos vultis ecce venit dicit Dominus exercituum ² et quis poterit cogitare diem adventus eius et quis stabit ad videndum eum ipse enim quasi ignis conflans et quasi herba fullonum ³ et sedebit conflans et emundans argentum et purgabit filios Levi et colabit eos quasi aurum et quasi argentum et erunt Domino offerentes sacrificia in iustitia ⁴ et placebit Domino sacrificium Iuda et Hierusalem sicut dies saeculi et sicut anni antiqui ⁵ et accedam ad vos in iudicio et ero testis velox maleficis et adulteris et periuris et qui calumniantur mercedem mercennarii viduas et pupillos et opprimunt peregrinum nec timuerunt me dicit Dominus exercituum ⁶ ego enim Dominus et non mutor et vos filii Iacob non estis consumpti ⁷ a diebus enim patrum vestrorum recessistis a legitimis meis et non custodistis revertimini ad me et revertar ad vos dicit Dominus exercituum et dixistis in quo revertemur ⁸ si adfiget homo Deum quia vos configitis me et dixistis in quo confiximus te in decimis et in primitivis ⁹ et in penuria vos maledicti estis et me vos configitis gens tota ¹⁰ inferte omnem decimam in horreum et sit cibus in domo mea et probate me super hoc dicit Dominus si non aperuero vobis cataractas caeli et effudero vobis benedictionem usque ad abundantiam ¹¹ et increpabo pro vobis devorantem et non corrumpet fructum terrae vestrae nec erit sterilis vinea in agro dicit Dominus exercituum ¹² et beatos vos dicent omnes gentes eritis enim vos terra desiderabilis dicit Dominus exercituum ¹³ invaluerunt super me verba vestra dicit Dominus ¹⁴ et dixistis quid locuti sumus contra te dixistis vanus est qui servit Deo et quod emolumentum quia custodivimus praecepta eius et quia ambulavimus tristes coram Domino exercituum ¹⁵ ergo nunc beatos dicimus arrogantes siquidem aedificati sunt facientes impietatem et temptaverunt Deum et salvi facti sunt ¹⁶ tunc locuti sunt timentes Deum unusquisque cum proximo suo et adtendit Dominus et audivit et scriptus est liber monumenti coram eo timentibus Dominum et cogitantibus nomen eius ¹⁷ et erunt mihi ait Dominus exercituum in die qua ego facio

in peculium et parcam eis sicut parcit vir filio suo servienti sibi¹⁸ et convertemini et videbitis quid sit inter iustum et impium et inter servientem Deo et non servientem ei

Chapter 4

¹ ecce enim dies veniet succensa quasi caminus et erunt omnes superbi et omnes facientes impietatem stipula et inflammabit eos dies veniens dicit Dominus exercituum quae non relinquet eis radicem et germen² et orietur vobis timentibus nomen meum sol iustitiae et sanitas in pinnis eius et egrediemini et salietis sicut vituli de armento³ et calcabitis impios cum fuerint cinis sub planta pedum vestrorum in die qua ego facio dicit Dominus exercituum⁴ mementote legis Mosi servi mei quam mandavi ei in Choreb ad omnem Israhel praecepta et iudicia⁵ ecce ego mittam vobis Heliam prophetam antequam veniat dies Domini magnus et horribilis

Baruch

Chapter 1

¹ et haec verba libri quae scripsit Baruch filius Neeri filius Maasei filii Sedechia filii Sedei filii Helchiae in Babylonia² in anno quinto in septima die mensis in tempore quo ceperunt Chaldei Hierusalem et succenderunt eam igni³ et legit Baruch verba libri huius ad aures Iechoniae filii Ioachim regis Iuda et ad aures universi populi venientis ad librum⁴ et ad aures potentium filiorum regum et ad aures presbyterorum et ad aures populi a minimo usque ad magnum eorum omnium habitantium in Babylonia ad flumen Sudi⁵ qui audientes plorabant et ieiunabant et orabant in conspectu Domini⁶ et collegerunt pecuniam secundum quod potuit uniuscuiusque manus⁷ et miserunt in Hierusalem ad Ioachim filium Helchiae filii Salom sacerdotem et ad sacerdotes et ad omnem populum qui inventi sunt cum eo in Hierusalem⁸ cum acciperet vasa templi Domini quae ablata fuerant de templo revocare in terram Iuda decima die illius sivan vasa argentea quae fecit Sedechias filius Iosiae rex Iuda⁹ posteaquam cepisset Nabuchodonosor rex Babylonum Iechoniam

et principes et vinctos et potentes et populum terrae ab Hierusalem et duxit eos in Babyloniam
¹⁰ et dixerunt ecce misimus ad vos pecunias de quibus emite holocaustomata et tus et facite manna
¹¹ et offerte pro peccato ad aram Domini Dei nostri et orate pro vita Nabuchodonosor regis
¹² Babyloniae et pro vita Balthasar filii eius ut sint dies ipsorum sicut dies caeli super terram et
det Dominus virtutem nobis et inluminet oculos nostros ut vivamus sub umbra Nabuchodonosor
regis Babyloniae et sub umbra Balthasar filii eius et serviamus eis multis diebus et inveniamus
¹³ gratiam in conspectu eorum et pro nobis ipsis orate ad Dominum Deum nostrum quia peccavimus
¹⁴ Domino Deo nostro et non est aversus furor eius a nobis usque in hunc diem et legite librum
¹⁵ istum quem misimus ad vos recitari in templo Domini in die sollemni et in die oportuno et dicetis
Domino Deo nostro iustitia nobis autem confusio faciei nostrae sicut dies haec omni Iuda et
¹⁶ habitantibus in Hierusalem regibus nostris et principibus nostris sacerdotibus nostris et prophetis
¹⁷ nostris et patribus nostris peccavimus ante Dominum nostrum et non credidimus diffidentes in
¹⁸ eum et non fuimus subiectibiles illi et non obaudivimus vocem Domini Dei nostri ut ambulemus
¹⁹ in mandatis eius quibus dedit nobis a die qua eduxit patres nostros de terra Aegypti usque in
hunc diem eramus incredibiles ad Dominum Deum nostrum et dissipati recessimus ne audiremus
²⁰ vocem ipsius et adhererunt nobis mala multa et maledictiones quae constituit Dominus Moysi
servo suo qui eduxit patres nostros de terra Aegypti dare nobis terram fluentem lac et mel sicut
²¹ hodierna die et non audivimus vocem Domini Dei nostri secundum omnia verba prophetarum
²² quos misit ad nos et abivimus unusquisque in sensum cordis nostri maligni operari diis alienis
facientes mala ante oculos Domini Dei nostri

Chapter 2

¹ propter quod statuit Dominus Deus noster verbum suum quod locutus est ad nos et ad iudices
nostros qui iudicaverunt in Israhel et ad reges nostros et ad principes nostros et ad omnem Israhel
² et Iuda ut adduceret Dominus super nos mala magna quae non sunt facta sub caelo quemadmodum
³ facta sunt Hierusalem secundum quae scripta sunt in lege Moysi ut manducaret homo carnes filii
⁴ sui et carnes filiae suae et dedit illos sub manus regum omnium qui sunt in circuitu nostro in

inproperium et in desolationem et in omnibus populis quo nos dispersit Dominus⁵ et facti sumus
 subtus et non supra quia peccavimus Domino Deo nostro non obaudiendo vocem ipsius⁶ Domino
 Deo nostro iustitia nobis autem et patribus nostris confusio faciei sicut dies haec⁷ quae locutus est
 Dominus super nos omnia mala haec quae evenerunt super nos⁸ et non sumus deprecati faciem
 Domini Dei nostri ut reverteremur unusquisque nostrum a viis nostris pessimis⁹ et vigilavit Dominus
 in malis et adduxit ea super nos quia iustus est Dominus in omnibus operibus suis quae mandavit
 nobis¹⁰ et non audivimus vocem ipsius ut iremus in praeceptis Domini quae dedit ante faciem
 nostram¹¹ et nunc Domine Deus Israhel qui eduxisti plebem tuam de terra Aegypti in manu valida
 et in signis et in prodigiis et in virtute tua magna et in brachio excelso et fecisti tibi nomen sicut
 dies iste¹² peccavimus impie egimus inique gessimus Domine Deus noster in omnibus iustitiis
 tuis¹³ avertatur ira tua a nobis quia derelicti sumus pauci inter gentes ubi dispersisti nos¹⁴ exaudi
 Domine preces nostras et orationes nostras et educ nos propter te et da nobis invenire gratiam ante
 faciem eorum qui nos abduxerunt¹⁵ ut sciat omnis terra quia tu es Dominus Deus noster et quia
 nomen tuum invocatum est super Israhel et super genus ipsius¹⁶ respice Domine de domo sancta
 tua in nos et inclina aurem tuam et audi¹⁷ aperi oculos tuos et vide quia non mortui qui sunt in
 inferno quorum spiritus acceptus est a visceribus suis dabunt honorem et iustificationem Domino
 sed anima quae tristes est super magnitudine et incedit curva et infirmis et oculi deficientes et
 anima esuriens dat tibi gloriam et iustitiam Domino¹⁹ quia non secundum iustitias patrum nostrorum
 nos fundimus misericordiam ante conspectum tuum Domine Deus noster²⁰ sed quia misisti iram
 tuam et furorem tuum super nos sicut locutus es in manus puerorum tuorum prophetarum dicens
 sic dicit Dominus inclinate umerum vestrum et cervicem vestram et opera facite regi Babylonis
 et sedebitis in terra quam dedi patribus vestris²² quod si autem non audieritis vocem Domini Dei
 vestri operari regi Babyloniae defectionem faciam de civitatibus Iuda et a foris Hierusalem²³ et
 auferam a vobis vocem iucunditatis et vocem gaudimonii et vocem sponsi et vocem sponsae et erit
 omnis terra sine vestigio ab inhabitantibus eam²⁴ et non audierunt vocem tuam ut operarentur regi
 Babyloniae et statuisti verba tua quae locutus es in manibus puerorum tuorum prophetarum ut
 proferrentur ossa regum nostrorum et ossa patrum nostrorum de loco suo²⁵ et ecce sunt proiecta
 in calore solis et in gelu noctis et mortui sunt in doloribus pessimis in fame et in gladio et in

²⁶
 emissionem et posuisti templum in quo invocatum est nomen tuum in ipso sicut haec dies propter
²⁷
 iniquitatem domus Israhel et domus Iuda et fecisti in nobis Domine Deus noster secundum
²⁸
 omnem benignitatem tuam et secundum omnem miserationem tuam illam magnam sicut locutus
²⁹
 es in manu pueri tui Moysi in die qua praecepisti ei scribere legem tuam coram filiis Israhel dicens
 si non obaudieritis vocem meam ambitio haec magna et multa convertetur in minimo inter gentes
³⁰
 quo ego dispergam illos quia scio quod me non audiet populus populus est enim dura cervice
³¹
 et convertetur ad cor suum in terra captivitatis suae et scient quoniam ego sum Dominus Deus
³²
 eorum et dabo eis cor et audient aures et laudabunt me in terra captivitatis suae et memores erunt
³³
 nominis mei et avertent se a dorso suo duro et a malignitatibus suis quia reminiscuntur viam
³⁴
 patrum suorum qui peccaverunt in me et revocabo illos in terram quam iuravi patribus illorum
³⁵
 Abraham et Isaac et Iacob et dominabuntur eius et multiplicabo eos et non minorabuntur et
 statuam illis testamentum alterum sempiternum ut sim illis in Deum et ipsi erunt mihi in populum
 et non movebo amplius populum meum filios Israhel a terra quam dedi illis

Chapter 3

¹
 et nunc Domine omnipotens Deus Israhel anima in angustiis et spiritus anxius clamat ad te
²
 audi Domine et miserere quia Deus es misericors et miserere nostri quia peccavimus ante te quia
³
 tu sedes in sempiternum et nos peribimus in aevum Domine omnipotens Deus Israhel audi nunc
⁴
 orationem mortuorum Israhel et filiorum ipsorum qui peccaverunt ante te et non audierunt vocem
⁵
 Domini Dei sui et adglutinata sunt nobis mala noli meminisse iniquitates patrum nostrorum sed
⁶
 memento manus tuae et nominis tui in tempore isto quia tu es Dominus Deus noster et laudabimus
⁷
 te Domine quia propter hoc dedisti timorem tuum in cordibus nostris et ut invocemus nomen
 tuum et laudemus te in captivitate nostra quia convertemus iniquitatem patrum nostrorum qui
⁸
 peccaverunt ante te et ecce nos hodie in captivitate nostra sumus quo nos dispersisti in inproperium
 et in maledictum et in peccatum secundum omnes iniquitates patrum nostrorum qui discesserunt a
⁹
 te Domine Deus noster audi Israhel mandata vitae auribus percipite ut scias prudentiam quid
¹⁰
 est Israhel quid est quod in terra es inimicorum inveterasti in terra aliena coinquinatus es cum
¹¹

mortuis deputatus es cum descendentibus in infernum¹² dereliquisti fontem sapientiae¹³ si in via
 Dei ambulasses habitasses in pace sempiterna¹⁴ discere ubi sit prudentia ubi sit virtus ubi sit intellectus
 ut scias simul ubi sit longiturnitas vitae et victus ubi sit lumen oculorum et pax¹⁵ quis invenit
 locum eius et quis intravit in thesauros eius¹⁶ ubi sunt principes gentium et qui dominantur super
 bestias quae sunt super terram¹⁷ qui in avibus caeli inludunt¹⁸ qui argentum thesaurizant et aurum
 in quo confidebant homines et non est finis acquisitionis eorum qui argentum fabricant et solliciti
 sunt nec est inventio operum illorum¹⁹ exterminati sunt et ad inferos descenderunt et alii loco
 eorum exsurrexerunt²⁰ iuvenes viderunt lumen et habitaverunt super terram viam autem disciplinae
 ignoraverunt²¹ neque intellexerunt semitas eius neque filii eorum susceperunt eam a facie ipsorum
 longe facta est²² non est audita in terra Chanaan neque visa est in Theman²³ filii quoque Agar
 qui exquirunt prudentiam quae de terra est negotiatores Merrae et Theman et fabulatores et
 exquisitores intellegentiae viam autem sapientiae nescierunt neque commemorati sunt semitas eius
²⁴ o Israhel quam magna est domus Dei et ingens locus possessionis eius²⁵ magnus et non habet
 finem excelsus et inensus²⁶ ibi fuerunt gigantes nominati illi qui ab initio fuerunt statura magna
 scientes bellum²⁷ non hos elegit Deus neque viam disciplinae dedit illis et perierunt²⁸ eo quod
 non haberent sapientiam et perierunt propter insipientiam suam²⁹ quis ascendit in caelum et accepit
 eam et deduxit eam de nubibus³⁰ quis transfretavit mare et invenit illam et adtulit illam super
 aurum electum³¹ non est qui possit scire viam eius neque qui exquirat semitas eius³² sed qui scit
 universa novit eam et invenit eam prudentia sua qui praeparavit terram in aeterno tempore et replevit
 eam pecudibus et quadrupedibus³³ qui emittit lumen et vadit et vocavit illud et obaudit illi in
 tremore³⁴ stellae autem lumen dederunt in custodiis suis et laetatae sunt³⁵ vocatae sunt et dixerunt
 adsumus et luxerunt ei cum iucunditate qui fecit illas³⁶ hic Deus noster non aestimabitur alius
 adversus eum³⁷ hic adinvenit omnem viam disciplinae et tradidit illam Iacob puero suo et Israhel
³⁸ dilecto suo post haec in terris visus est et cum hominibus conversatus est

Chapter 4

¹ hic liber mandatorum Dei et lex quae est in aeternum omnes qui tenent eam ad vitam qui autem
² dereliquerint eam in mortem ³ convertere Iacob et adprehende eam ambula per viam ad splendorem
eius contra lumen eius ⁴ ne tradas altero gloriam tuam et dignitatem tuam genti alienae ⁵ beati
sumus Israhel quoniam quae Deo placent nobis manifesta sunt ⁶ animaequior esto populus Dei
memorabilis Israhel ⁷ venundati estis gentibus non in perditionem sed propter quod in ira ad
iracundiam provocastis Deum traditi estis adversariis ⁸ exacerbastis enim eum qui fecit vos Deum
aeternum immolantes daemoniis et non Deo ⁹ obliti autem estis eum qui nutrit vos et contristastis
nutricem vestram Hierusalem ¹⁰ vidit enim iracundiam a Deo venientem vobis et dixit audite confines
Sion adduxit enim mihi Deus luctum magnum ¹¹ vidi enim captivitatem populi mei filiorum
meorum et filiarum quam superduxit illis Aeternus ¹² nutrivi enim illos cum iucunditate dimisi
autem illos cum fletu et luctu ¹³ nemo gaudeat super me viduam et desolatam a multis derelicta
sum propter peccata filiorum meorum quia declinaverunt a lege Dei ¹⁴ iustitias autem ipsius
nescierunt nec ambulaverunt per vias mandatorum Dei neque per semitas veritatis eius cum iustitia
ingressi sunt ¹⁵ veniant confines Sion et memorentur captivitatem filiorum et filiarum meorum
quam superduxit illis Aeternus ¹⁶ adduxit enim super illos gentem de longinquo gentem inprobam
et alterius linguae ¹⁷ qui non sunt reveriti senem neque puerorum miserti sunt et abduxerunt dilectos
viduae et a filiis unicam desolaverunt ¹⁸ ego autem quid possum adiuvere vos ¹⁹ qui enim adduxit
super vos mala ipse vos eripiet de manibus inimicorum vestrorum ²⁰ ambulate filii ambulate ego
enim derelicta sum sola ²¹ exui me stola pacis indui autem me sacco obsecrationis et clamabo ad
Altissimum in diebus meis ²² animaequiores estote filii clamate ad Dominum et eripiet vos de
manu principum inimicorum ²³ ego enim speravi in Aeterno salutem vestram et venit mihi
gaudium a Sancto super misericordia quae veniet vobis ab Aeterno salutari nostro ²⁴ emisi enim
vos cum luctu et ploratu reducet autem vos mihi Deus cum gaudio et iucunditate in sempiternum
²⁵ sicut enim viderunt vicinae Sion captivitatem vestram sic videbunt et in celeritate salutem vestram
a Deo quae superveniet vobis cum honore magno et splendore aeterno ²⁶ filii patienter sustinete
iram quae supervenit vobis persecutus est enim te inimicus tuus sed cito videbis perditionem ipsius

²⁶
 et super cervices ipsius ascendes ²⁶ delicati mei ambulaverunt vias asperas ducti sunt enim ut grex
²⁷
 directus ab inimicis ²⁷ animaequiores estote filii et proclamate ad Deum erit enim memoria vestra
²⁸
 ab eo qui ducit vos ²⁸ sicut enim fuit sensus vester ut erraretis a Deo decies tantum iterum
²⁹
 convertentes requiretis eum ²⁹ qui enim induxit vobis mala ipse rursum adducet vobis sempiternam
³⁰
 iucunditatem cum salute vestra ³⁰ animaequior esto Hierusalem exhortatur enim te qui te nominavit
³¹
³¹ nocentes parebunt qui te vexaverunt et qui gratulati sunt in tua ruina punientur ³² civitates quibus
³³
 servierunt filii tui punietur quae accepit filios tuos ³³ sicut enim gavisa est in tua ruina et laetata
³⁴
 est in tuo casu sic contristabitur in sua desolatione ³⁴ et amputabitur exultatio multitudinis eius et
³⁵
 gaudimonium eius erit in luctum ³⁵ ignis enim superveniet ei ab Aeterno in longiturnis diebus et
³⁶
 habitabitur a daemoniis in multitudinem temporis ³⁶ circumspice Hierusalem ad orientem et vide
³⁷
 iucunditatem a Deo tibi venientem ³⁷ ecce enim veniunt filii tui quos dimisisti dispersos veniunt
 collecti ab oriente usque ad occidentem in verbo Sancti gaudentes in honorem Dei

Chapter 5

¹
 exue te Hierusalem stola luctus et vexationis tuae et indue te decore et honore eius quae a Deo
²
 tibi est in sempiterna gloriae ² circumdato te deploide a Deo iustitiae et inpone mitram capiti tuo
³
 honoris Aeterni ³ Deus enim ostendet splendorem suum in te omni quod sub caelo est ⁴ nominabitur
⁵
 enim tibi nomen tuum a Deo in sempiternum Pax iustitiae et Honor pietatis ⁵ exsurge Hierusalem
 et sta in excelso et circumspice ad orientem et vide collectos filios tuos ab oriente sole usque ad
⁶
 occidentem in verbo Sancti gaudentes Dei memoria ⁶ exierunt enim abs te pedibus ducti ab inimicis
⁷
 adducet autem illos Dominus ad te portatos in honorem sicut filios regni ⁷ constituit enim Deus
 humiliare omnem montem excelsum et rupes perennes et convalles replere in aequalitatem terrae
⁸
 ut ambulet Israhel diligenter in honorem Dei ⁸ obumbraverunt autem et silvae et omne lignum
⁹
 suavitatis Israhel mandato Dei ⁹ adducet enim Deus Israhel cum iucunditate in lumine maiestatis
 suae cum misericordia et iustitia quae est ab ipso

Chapter 6

¹ exemplum epistulae quam misit Hieremias ad abductos captivos in Babyloniam a rege
 Babyloniorum ut nuntiaret illis secundum quod praeceptum est illi a Deo propter peccata quae
 peccastis ante Deum abducemini in Babyloniam captivi a Nabuchodonosor rege Babylonum
² ingressi itaque in Babyloniam eritis illic annis plurimis et tempus longum usque ad generationes
³ septem post hoc autem educam vos inde cum pace nunc autem videbitis in Babylonia deos aureos
⁴ et argenteos et lapideos et ligneos in umeros portari ostentantes metum gentibus videte ergo ne
⁵ et vos similes efficiamini factis alienis et metuatis et metus vos capiat in ipsis visa itaque turba
⁶ de retro et ab ante adorantes dicite in cordibus vestris tibi oportet adorari Domine angelus autem
⁷ meus vobiscum est ipse autem exquiram animas vestras nam lingua ipsorum polita a fabro ipsa
⁸ etiam inaurata et inargentata falsa sunt et non possunt loqui et sicut virgini amanti ornamentis ita
⁹ accepto auro fabricati sunt coronas certe habent aureas super capita sua dii illorum unde subtrahent
¹⁰ sacerdotes ab eis aurum et argentum et erogant illud in semet ipsis dant autem et ex ipso prostitutis
¹¹ et meretrices ornant et iterum cum receperint illud a meretricibus ornant deos suos hii autem
¹² non liberantur ab erugine et tinea opertis autem illis veste purpurea extergent faciem ipsorum
¹³ propter pulverem domus qui est plurimus inter eos sceptrum autem habet ut homo sicut iudex
¹⁴ regionis qui in se peccantem non interficit habet etiam gladium in manu et securem se autem
¹⁵ de bello et a latronibus non liberat unde vobis notum sit quia non sunt dii ne ergo timueritis eos
¹⁶ sicut enim vas hominis confractum inutile efficitur tales sunt et dii illorum constitutis illis in
¹⁷ domo oculi eorum pleni sunt pulvere a pedibus introeuntium et sicut alicui qui regem offendit
 circumseptae sunt ianuae aut sicut ad sepulchrum adductum mortuum ita tutant sacerdotes ostia
¹⁸ clusuris et seris ne a latronibus expolientur lucernas accendunt illis et quidem multas ex quibus
¹⁹ nullam videre possunt sunt autem sicut trabes in domo corda vero eorum dicunt elingere serpentes
²⁰ qui de terra sunt dum comedent eos et vestimentum ipsorum et non sentiunt nigrae fiunt facies
²¹ eorum a fumo qui in domo fit supra corpus eorum et supra caput volant noctuae et hirundines
²² et aves etiam similiter et cattaee unde scietis quia non sunt dii ne ergo timueritis eos aurum
²³

etiam quod habent ad speciem est nisi aliquis exterserit eruginem non fulgebunt neque enim dum
 conflarentur sentiebant²⁴ ex omni pretio empta sunt in quibus spiritus non est in ipsis²⁵ sine
 pedibus in umeris portantur ostentantes ignobilitatem suam hominibus confundantur etiam qui
 colunt ea²⁶ propterea si ceciderint in terram a semet ipsis non surgent neque si quis eum statuerit
 rectum per semet ipsum stabit sed sicut mortuis munera eorum illis adponentur²⁷ hostias illorum
 sacerdotes ipsorum vendunt et abutuntur similiter et mulieres eorum decerpentes neque infirmo
 neque mendicanti aliquid inperitunt²⁸ de sacrificiis eorum fetae et menstruae contingunt scientes
 itaque ex his quia non sunt dii ne timeatis eos²⁹ unde enim vocantur dii quia mulieres adponunt
 diis argenteis et aureis et ligneis³⁰ et in domibus eorum sacerdotes sedent habentes tunicas scissas
 et capita et barbas rasa quorum capita nuda sunt³¹ rugiunt autem clamantes contra deos suos sicut
 in cena mortui³² a vestimento eorum auferent sacerdotes et vestiunt uxores suas et filios suos
 neque si quid mali patiantur ab aliquo neque si quid bonum poterunt retribuere neque regem
 constituere possunt neque auferre³⁴ similiter neque divitias dare possunt neque malum retribuere
 si quis illis votum voverit et non reddiderit nec hoc requirent³⁵ hominem a morte non liberant
 neque infimum a potentiore eripient³⁶ hominem caecum ad visum non restituent de necessitate
 hominem non liberabunt³⁷ viduae non miserebuntur neque orfanis beneficient³⁸ lapidibus de
 monte similes sunt dii illorum lignei et lapidei aurei et argentei qui autem colunt illa confundentur
 quomodo ergo aestimandum est aut dicendum illos esse deos⁴⁰ adhuc enim ipsis Chaldeis non
 honorantibus ea qui cum audierint mutum non posse loqui offerent illum ad Bel postulantibus ab eo
 loqui⁴¹ quasi possint sentire qui non habent motum et ipsi cum intellexerint relinquent ea sensum
 enim non habent ipsi dii illorum⁴² mulieres autem circumdatis funibus in viis sedent succendentes
 ossa olivarum⁴³ cum autem aliqua ex ipsis adtracta ab aliquo transeunte dormierit proximae suae
 exprobrat quod ea non sit digna habita sicut ipsa neque funis eius disruptus sit⁴⁴ omnia autem
 quae illis fiunt falsa sunt quomodo ergo aestimandum est esse illos deos⁴⁵ a fabris
 autem et ab aurificibus facta sunt nihil aliud erint nisi id quod volunt esse sacerdotes⁴⁶ aurifices
 ipsi etiam qui ea faciunt non sunt multi temporis numquid ergo possunt quae ab ipsis fabricata sunt
 esse dii⁴⁷ reliquerunt autem falsa et obprobrium postea futuris⁴⁸ nam cum supervenerit illis

proelium et mala cogitant post se sacerdotes ubi se abscondant cum illis ⁴⁹ quomodo ergo sentire
 debeant quoniam dii sunt qui nec de bello se liberant neque de malis se eripiunt ⁵⁰ nam cum sint
 lignea et inaurata et inargentata scietur postea quia falsa sunt gentibus universis et regibus quae
 manifestata sunt quia non sunt dii sed opera manuum hominum et nullum opus Dei in illis ⁵¹ unde
 ergo notum est quia non sunt dii sed opera manuum hominum et nullum Dei opus in ipsis est
⁵² regem regioni non suscitant neque pluviam hominibus dabunt ⁵³ iudicium quoque non discernent
 neque regionem liberabunt ab iniuria quia nihil possunt sicut corniculae inter medium caeli et terrae
⁵⁴ etenim cum inciderit ignis in domum deorum ligneorum aureorum et argenteorum sacerdotes
 quidem ipsorum fugient et liberabuntur ipsi vero sicut trabes in medio conburentur ⁵⁵ regi autem
 et bello non resistent quomodo ergo aestimandum est aut recipiendum quia dii sunt ⁵⁶ non a furibus
 neque a latronibus se liberabunt dii lignei et lapidei et inaurati et argentati quibus hii qui fortiores
⁵⁷ sunt aurum et argentum et vestimentum quod operti sunt auferent illis et abibunt nec sibi auxilium
⁵⁸ ferunt itaque melius est esse regem ostentantem virtutem suam aut vas in domo utile in quo
 gloriabitur qui possidet illud quam falsi dii vel ostium in domo quod custodit quae in ipsa sunt
⁵⁹ quam falsi dii sol quidem et luna sidera cum sint splendida et emissa ad utilitates obaudiunt
⁶⁰ similiter et fulgur cum apparuerit perspicuum est id ipsum autem et spiritus in omni regione
⁶¹ spirat et nubes quibus cum imperatum fuerit a Deo perambulare universum orbem perficiunt
⁶² quod imperatum est eis ignis etiam missus desuper ut consumat montes et silvas facit quod
⁶³ praeceptum est ei haec autem neque speciebus neque virtutibus uni eorum similia sunt unde
 neque aestimandum est neque dicendum esse illos deos quando non possint neque iudicium iudicare
⁶⁴ neque benefacere hominibus scientes itaque quia non sunt dii ne ergo timueritis eos ⁶⁵ neque
⁶⁶ enim regibus maledicent neque benedicent signa etiam in caelo gentibus non ostendunt neque
⁶⁷ ut sol lucebunt neque inluminabunt ut luna bestiae meliores sunt illis quae possunt fugere sub
⁶⁸ tectum ac prodesse sibi nullo itaque modo nobis est manifestum quia sunt dii propter quod ne
⁶⁹ timeatis eos nam sicut in cucumeraria formido nihil custodit ita sunt dii illorum lignei et argentei
⁷⁰ et inaurati eodem modo et in horto spina alba supra quam omnis avis sedet similiter et mortuo
⁷¹ proiecto in tenebris similes sunt dii illorum lignei et inaurati et inargentati a purpura quoque et

marmore quae supra illos tineant scietis itaque quia non sunt dii ipsi etiam postremo comeduntur et erit obprobrium in regione

Sirach

Chapter

¹ multorum nobis et magnorum per Legem et Prophetas aliosque qui secuti sunt illos sapientiam demonstratam, in quibus oportet laudare Israhel doctrinae et sapientiae causa; quia non solum ipsos loquentes necesse est peritos, sed etiam extraneos posse et dicentes et scribentes doctissimos fieri.

² avus meus Iesus postquam se amplius dedit ad diligentiam lectionis Legis et Prophetarum et aliorum librorum qui nobis a parentibus nostris traditi sunt, volui et ipse scribere aliquid horum quae ad doctrinam et sapientiam pertinent, ut desiderantes discere et illorum periti facti magis

magisque adtendant animo et confirmentur ad legitimam vitam. ³ hortor itaque venire vos cum benevolentia et adtentiore studio lectionem facere, et veniam habere in illis in quibus videmur sequentes imaginem sapientiae et deficere in verborum compositione. nam deficiunt verba hebraica quando translata fuerint ad alteram linguam; non solum autem haec, sed et ipsa Lex et Prophetae

ceteraque librorum non parvam habent differentiam quando inter se dicuntur. ⁴ nam in octavo et tricesimo anno temporibus Ptolomei Euergetis regis, postquam perveni in Aegyptum et cum multum

temporis ibi fecissem, inveni libros relictos non parvae neque contemnendae doctrinae. ⁵ itaque bonum et necessarium putavi et ipse aliquam addere diligentiam et laborem interpretandi istum librum; et multa vigilia adtuli doctrinam in spatio temporis, ad illa quae ad finem ducunt librum dare, et illis qui volunt animum intendere et discere quemadmodum oporteat instituere mores qui secundum legem Domini proposuerunt vitam agere.

Chapter 1

¹ omnis sapientia a Deo Domino est et cum illo fuit semper et est ante aevum ² harenam maris et pluviae guttas et dies saeculi quis dinumeravit altitudinem caeli et latitudinem terrae et profundum abyssi quis mensus est ³ sapientiam Dei praecedentem omnia quis investigavit ⁴ prior omnium creata est sapientia et intellectus prudentiae ab aevo ⁵ fons sapientiae verbum Dei in excelsis et ingressus illius mandata aeterna ⁶ radix sapientiae cui revelata est et astutias illius quis agnovit

7 disciplina sapientiae cui revelata est et manifestata et multiplicationem ingressus illius quis intellexit
 8 unus est Altissimus creator omnipotens rex potens et metuendus nimis sedens super thronum illius
 9 et dominans Deus ipse creavit illam spiritu sancto et vidit et dinumeravit et mensus est 10 et
 effudit illam super omnia opera sua et super omnem carnem secundum datum suum et praebeuit
 11 illam diligentibus se timor Domini gloria et gloriatio et laetitia et corona exultationis 12 timor
 Domini delectabit cor et dabit laetitiam et gaudium in longitudine dierum 13 timenti Dominum
 bene erit in extremis et in die defunctionis suae benedicetur 14 dilectio Dei honorabilis sapientia
 15 quibus autem apparuerit in visu diligunt eam in visione et in agnitione magnalium suorum
 16 initium sapientiae timor Domini et cum fidelibus in vulva concreatus est et cum electis seminis
 creditur et cum iustis et fidelibus agnoscitur 17 timor Domini scientiae religiositas 18 religiositas
 custodiet et iustificabit cor iucunditatem atque gaudium dabit 19 timenti Deum bene erit et in diebus
 consummationis illius benedicetur 20 plenitudo sapientiae timere Deum et plenitudo a fructibus
 21 illius omnem domum illius implebit a generationibus et receptacula a thesauris illius 22 corona
 sapientiae timor Domini repollens pacem et salutis fructum 23 et vidit et dinumeravit eam utraque
 24 autem sunt dona Dei scientiam et intellectum prudentiae sapientia conpartietur et gloriam
 tenentium se in altat 25 radix sapientiae est timere Dominum rami enim illius longevi 26 in thesauris
 sapientiae intellectus et scientiae religiositas execratio autem peccatoribus sapientia 27 timor Dei
 28 expellit peccatum nam qui sine timore est non poterit iustificari iracundia enim animositatis
 29 illius subversio illius est usque in tempus sustinebit patiens et postea redditio iucunditatis
 30 bonus sensus usque in tempus abscondebit verba illius et labia multorum enarrabunt sensum
 31 illius 32 33 concupiscens sapientiam conserva iustitiam et Deus praebebit illam tibi
 34 sapientia enim et disciplina timor Domini et quod beneplacitum est illi 35 fides et mansuetudo
 et adimplebit thesauros illius 36 non sis incredibilis timori Domini et ne accesseris ad illum duplici
 37 corde ne fueris hypocrita in conspectu hominum et non scandalizeris labiis tuis 38 adtende in
 39 illis ne forte cadas et adducas animae tuae inhonorationem et revelet Deus absconsa tua et in

40
medio synagogae elidat te quoniam accessisti maligne ad Dominum et cor tuum plenum est dolo
et fallacia

Chapter 2

1
fili accedens servituti Dei sta in iustitia et timore et praepara animam tuam ad temptationem
2
deprime cor tuum et sustine declina aurem et excipe verba intellectus et ne festines in tempus
3
obductionis sustine sustentationes Dei coniungere Deo et sustine ut crescat in novissimo vita tua
4
omne quod tibi adplicitum fuerit accipe et in dolore sustine et in humilitate tua habe patientiam
5
quoniam in igne probatur aurum et argentum homines vero receptibiles in camino humiliationis
6
crede Deo et recuperabit te et dirige viam tuam et spera in illum conserva timorem illius et in illo
7
veteresce metuentes Deum sustinete misericordiam eius et non deflectatis ab illo ne cadatis 8
9
timetis Deum credite illi et non evacuabitur merces vestra qui timetis Deum sperate in illum et
10
in oblectatione veniet vobis misericordia qui timetis Deum diligite illum et inluminabuntur corda
11
vestra respicite filii nationes hominum et scitote quis speravit in Dominum et confusus est
12
permansit in mandatis eius et derelictus est et quis invocavit illum et despexit illum 13
quoniam
pius et misericors Deus et remittit in tempore tribulationis peccata omnibus exquirentibus se in
14
veritate vae duplici corde et labiis scelestis et manibus malefacientibus et peccatori terram
15
ingredienti duabus viis vae dissolutis corde qui non credunt Deo ideo non protegentur ab eo
16
vae his qui perdiderunt sustinentiam qui dereliquerunt vias rectas et deverterunt in vias pravas
17
et quid facietis cum inspicere coeperit Deus 18
qui timent Dominum non erunt incredibiles verbo
19
illius et qui diligunt illum conservabunt viam illius qui timent Dominum inquirent quae
20
beneplacita sunt illi et qui diligunt eum replebuntur lege ipsius qui timent Dominum parabunt
21
corda sua et in conspectu illius sanctificabunt animas suas qui timent Dominum custodiunt
22
mandata illius et patientiam habebunt usque ad inspectionem illius dicentes si paenitentiam non

egerimus incidemus in Dei manus et non in manus hominum²³ secundum enim magnitudinem illius sic et misericordia ipsius cum ipso

Chapter 3

¹ filii sapientiae ecclesia iustorum et natio illorum obaudientia et dilectio² iudicium patris audite
 filii dilecti et sic facite ut salvi sitis³ Deus enim honoravit patrem in filiis et iudicium matris
 exquirens in filios⁴ qui diligit Deum exorabit pro peccatis et continebit se ab illis in oratione dierum
 exaudietur⁵ et sicut qui thesaurizat ita et qui honorificat matrem suam⁶ qui honorat patrem
 iucundabitur in filiis⁷ qui honorat patrem suum vita vivet longiore et qui obaudit patrem refrigerabit
 matri⁸ qui timet Deum honorat parentes et quasi dominis serviet in his qui se generaverunt⁹ in
 opere et sermone et omni patientia honora patrem tuum¹⁰ ut superveniat tibi benedictio a Deo et
 benedictio illius in novissimo manet¹¹ benedictio patris firmat domos filiorum maledictio autem
 matris eradicat fundamenta¹² ne glorieris in contumelia patris tui non est enim tibi gloria sed
 confusio¹³ gloria enim hominis ex honore patris sui et dedecus filiis pater sine honore¹⁴ fili
 suscipe senectam patris tui et ne contristes eum in vita illius¹⁵ et si defecerit sensu veniam da et
 ne spernas eum in tua virtute elemosyna enim patris non erit in oblivione¹⁶ nam pro peccato matris
 restituetur tibi bonum¹⁷ et iniustitia aedificabitur tibi in die tribulationis commemorabitur tui sicut
 in sereno glacies solventur tua peccata¹⁸ quam malae famae est qui relinquit patrem et est maledictus
 a Deo qui exasperat matrem¹⁹ fili in mansuetudine opera tua perface et super hominum gloriam
 diligeris²⁰ quanto magnus es humilia te in omnibus et coram Deo invenies gratiam²¹ quoniam
 magna potentia Dei solius et ab humilibus honoratur²² altiora te ne scrutaveris et fortiora te ne
 exquisieris sed quae praecepit tibi Deus illa cogita semper et in pluribus operibus eius ne fueris
 curiosus²³ non est enim tibi necessarium ea quae abscondita sunt videre oculis tuis²⁴ in supervacuis
 rebus noli scrutari multipliciter et in pluribus operibus eius non eris curiosus²⁵ plurima enim super
 sensum hominis ostensa sunt tibi²⁶ multos enim inplanavit suspicio illorum et in vanitate detinuit

²⁷ sensus illorum ²⁸ cor durum male habebit in novissimo et qui amat periculum in illo peribit ²⁹ cor
 ingrediens duas vias non habebit successus et pravicordius in illis scandalizabitur ³⁰ cor nequam
 gravabitur doloribus et peccator adiciet ad peccandum ³¹ synagogae superbiorum non est sanitas
 frutex enim peccati eradicabitur in illis et non intellegitur ³² cor sapiens intellegitur in sapientia
 et auris bona audiet cum omni concupiscentia sapientiam ³³ sapiens cor et intellegibile abstinebit
 se a peccatis et in operibus iustitiae successus habebit ³⁴ ignem ardentem extinguit aqua et elemosyna
 resistit peccatis ³⁵ et Deus conspector qui reddit gratiam meminit in posterum et in tempore casus
 tui invenies firmamentum

Chapter 4

¹ fili elemosynam pauperis ne fraudes et oculos tuos ne transvertas a paupere ² animam
 esurientem ne despexeris et non exasperes pauperem in inopia sua ³ cor inopis ne adflixeris et non
 protrahas datum angustianti ⁴ rogationem contribulati ne abicias et non avertas faciem tuam ab
 egeno ⁵ ab inope ne avertas oculos propter iram et non relinquo quaerentibus tibi retro maledicere
⁶ maledicentis enim te in amaritudine exaudietur precatio illius exaudiet autem eum qui fecit illum
⁷ congregationi pauperum affabilem te facito et presbytero humilia animam tuam et magnato humilia
 caput tuum ⁸ declina pauperi aurem tuam et redde debitum tuum et responde pacifica in
 mansuetudine ⁹ libera eum qui iniuriam patitur de manu superbi et non acide feras in anima tua
¹⁰ in iudicando esto pupillis misericors ut pater et pro viro matri illorum ¹¹ et eris velut filius
 Altissimi obaudiens et miserebitur tui magis quam mater ¹² sapientia filiis suis vitam inspiravit et
 suscipit exquirentes se et praeibit in viam iustitiae ¹³ et qui illam diligit diligit vitam et qui
 vigilaverint ad illam complectebuntur placorem eius ¹⁴ qui tenuerint illam vitam hereditabunt et
 quo introibit benedicit Deus ¹⁵ qui serviunt ei obsequentes erunt Sancto et eos qui diligunt illam
 diligit Deus ¹⁶ qui audit illam iudicat gentes et qui intuetur illam permanebit confidens ¹⁷ si

crediderit ei hereditabit illam et erunt in confirmatione creaturae illorum¹⁸ quoniam in temptatione
 ambulat cum eo et in primis eligit eum¹⁹ timorem et metum et adprobationem inducet super illum
 et cruciabit illum in tribulatione doctrinae suae donec temptet illum in cogitationibus illius et credat
 animae illius²⁰ et firmabit illum et iterum adducet directum ad illum²¹ et denudat absconsa sua
 et thesaurizat super illum scientiam et intellectum iustitiae²² si autem oberraverit derelinquet eum
 et tradet illum in manus inimici sui²³ fili conserva tempus et evita a malo²⁴ pro anima tua non
 confundaris dicere verum²⁵ est enim confusio adducens peccatum et est confusio adducens gloriam
 et gratiam²⁶ ne accipias faciem adversus faciem tuam nec adversus animam tuam mendacium
 non reverearis proximum tuum in casum suum²⁷ nec retineas verbum in tempus salutis non
 abscondas sapientiam tuam in decore eius²⁹ in lingua enim agnoscitur sapientia et sensus et scientia
 et doctrina in verbis veritatis et firmamentum in operibus iustitiae³⁰ non contradicas veritati ullo
 modo et de mendacio ineruditionis tuae confundere³¹ non confundaris confiteri peccata tua et ne
 subicias te homini pro peccato³² noli resistere contra faciem potentis nec coneris contra ictum
 fluvii³³ pro iustitia agoniare pro anima tua et usque ad mortem certa pro iustitia et Deus expugnabit
 pro te inimicos tuos³⁴ noli citatus esse in lingua tua et inutilis et remissus in operibus tuis³⁵ noli
 esse sicut leo in domo tua evertens domesticos tuos et opprimens subiectos tibi³⁶ non sit porrecta
 manus tua ad accipiendum et ad reddendum collecta

Chapter 5

noli adtendere ad possessiones iniquas et ne dixeris est mihi sufficiens vita nihil enim proderit¹
 in tempore vindictae et obductionis² non sequare concupiscentiam cordis³ et ne dixeris quomodo
 potui aut quis me subiciet propter facta mea Deus enim vindicans vindicabit⁴ ne dixeris peccavi
 et quid accidit mihi triste Altissimus enim est patiens redditor⁵ de propitiatu peccatorum noli esse
 sine metu neque adicias peccatum super peccatum⁶ et ne dicas miseratio Dei magna est multitudinis
 peccatorum meorum miserebitur⁷ misericordia enim et ira ab illo et in peccatores respicit ira illius

⁸ non tardes converti ad Deum et ne differas de die in diem ⁹ subito enim venit ira illius et in tempore
¹⁰ vindictae disperdet te ¹¹ noli anxius esse in divitiis iniustis nihil enim proderunt tibi in die
¹² obductionis et vindictae ¹³ non ventiles te in omnem ventum et non eas in omni via sic enim
¹⁴ peccator probatur duplici lingua ¹⁵ esto firmus in via Dei et in veritate sensus tui et scientia et
¹⁶ prosequatur te verbum pacis et iustitiae ¹⁷ esto mansuetus ad audiendum verbum ut intellegas et
¹⁸ cum sapientia fers responsum verum ¹⁹ si est tibi intellectus responde proximo sin autem sit manus
²⁰ tua super os tuum ne capiaris in verbo indisciplinato et confundaris ²¹ honor et gloria in sermone
²² sensati lingua inprudens subversio ipsius ²³ non appelleris susurrio et lingua tua capiaris et
²⁴ confundaris ²⁵ super furem enim est confusio et paenitentia et denotatio pessima super bilinguem
²⁶ susurratori autem odium et inimicitia et contumelia ²⁷ iustifica pusillo et magno similiter

Chapter 6

¹ noli fieri pro amico inimicus proximo inproperium enim et contumeliam malus hereditabit et
² omnis peccator invidus et bilinguis ³ non te extollas in cogitatione animae tuae velut taurus ne forte
⁴ elidatur virtus tua per stultitiam ⁵ et folia tua comedet et fructus tuos perdet et relinqueris velut
⁶ lignum aridum in heremo ⁷ anima enim nequa disperdet qui se habet et in gaudium inimici dat
⁸ illum et deducit in sortem impiorum ⁹ verbum dulce multiplicat amicos et mitigat inimicos et lingua
¹⁰ eucharis in bono homine abundat ¹¹ multi pacifici sint tibi et consilarii tibi sint unus de mille ¹² si
¹³ possides amicum in temptatione posside eum et non facile credas illi ¹⁴ est enim amicus secundum
¹⁵ tempus suum et non permanebit in die tribulationis ¹⁶ et est amicus qui egreditur ad inimicitiam et
¹⁷ est amicus qui odium et rixam et convicia denudabit ¹⁸ est autem amicus socius mensae et non
¹⁹ permanet in die necessitatis ²⁰ amicus si permanserit fixus erit tibi quasi coaequalis et in domesticis
²¹ tuis fiducialiter aget ²² si humiliaverit se contra te et a facie tua abscondet se unanimum habebis
²³ amicitiam bonam ²⁴ ab inimicis tuis separare et ab amicis tuis adtendere ²⁵ amicus fidelis protectio

fortis qui autem invenit illum invenit thesaurum ¹⁵ amico fideli nulla est comparatio et non est digna
 ponderatio auri et argenti contra bonitatem fidei illius ¹⁶ amicus fidelis medicamentum vitae et
 immortalitatis et qui metuunt Dominum inveniunt illum ¹⁷ qui timet Deum aequae habebit amicitiam
 bonam quoniam secundum illum erit amicus illius ¹⁸ fili a iuventute tua excipe doctrinam et usque
 ad canos invenies sapientiam ¹⁹ quasi is qui arat et seminat accede ad illam et sustine bonos fructus
 illius ²⁰ in opere enim ipsius exiguum laborabis et cito edes de generationibus illius ²¹ quam aspera
 est nimium sapientia indoctis hominibus et non permanet in illa excors ²² quasi lapidis virtus
 probatio erit in illis et non demorabuntur proicere illum ²³ sapientia enim doctrinae secundum
 nomen est eius et non multis est manifesta quibus autem agnita est permanet usque ad conspectum
 Dei ²⁴ audi fili et accipe consilium intellectus et ne abicias consilium meum ²⁵ inice pedem tuum
 in conpedes illius et in torques eius tuum collum ²⁶ subice umerum tuum et porta illam et ne
 acedieris vinculis eius ²⁷ in omni animo tuo accede ad illam et in omni virtute tua conserva vias eius
²⁸ investiga illam et manifestabitur tibi et continens factus ne derelinqueris eam ²⁹ in novissimis
 enim invenies requiem in ea et convertetur tibi in oblectationem ³⁰ et erunt tibi conpedes in
 protectionem fortitudinis et bases virtutis et torques illius in stolam gloriae ³¹ decor enim vitae est
 in illa et vincula illius netura salutaris ³² stolam gloriae indues eam et coronam gratulationis
 superpones tibi ³³ fili si adtenderis mihi disces et si adcommodaveris animam tuam sapiens eris
³⁴ et si inclinaveris aurem tuam excipies doctrinam et si dilexeris audire sapiens eris ³⁵ in multitudine
 presbyterorum prudentium sta et sapientiae illorum ex corde coniungere ut omnem narrationem
 Dei possis audire et proverbialaudis non effugiant te ³⁶ et si videris sensatum evigila ad illum et
 gradus ostiorum illius exerat pes tuus ³⁷ cogitatum habe in praeceptis Dei et in mandatis illius
 maxime assiduus esto et ipse dabit cor tibi et concupiscentia sapientiae dabitur tibi

Chapter 7

¹ noli facere mala et non te adprehendent ² discede ab iniquo et deficient mala abs te ³ non
⁴ semines mala in sulcis iniuriae et non metes ea in septuplum ⁴ noli quaerere ab homine ducatum
⁵ neque a rege cathedram honoris ⁵ non te iustifices ante Deum quoniam agnitor cordis ipse est et
⁶ penes regem noli velle videri sapiens ⁶ noli quaerere fieri iudex nisi si valeas virtute inrumpere
⁷ iniquitates ne forte extimescas faciem potentis et ponas scandalum in agilitate tua ⁷ non pecces in
⁸ multitudinem civitatis nec te inmittas in populum ⁸ neque alliges duplicia peccata nec enim in uno
⁹ eris immunis ⁹ noli esse pusillanimis in anima tua ¹⁰ exorare et facere elemosynam non despicias
¹¹ ne dicas in multitudine munerum meorum respiciet Deus et offerentem me Deo altissimo suscipiet
¹² munera mea ¹² non inrideas hominem in amaritudine animae est enim qui humiliat et exaltat
¹³ circumspector Deus ¹³ noli amare mendacium adversus fratrem tuum neque amico similiter facias
¹⁴ noli velle mentiri omne mendacium adsiduitas enim illius non bona ¹⁵ noli verbosus esse in
¹⁶ multitudine presbyterorum et non iteres verbum in tua oratione ¹⁶ non oderis laboriosa opera et
¹⁷ rusticationem ab Altissimo creatam ¹⁷ non te reputes in multitudine indisciplinatorum ¹⁸ memento
¹⁹ irae quoniam non tardabit ¹⁹ humilia valde spiritum tuum quoniam vindicta carnis impii ignis et
²⁰ vermes ²⁰ noli praevaricari in amicum pecunia differenti neque fratrem carissimum auro spreveris
²¹ noli discedere a muliere sensata et bona quam sortitus es in timore Dei gratia enim verecundiae
²² illius super aurum ²² non laedas servum operantem in veritate neque mercennarium dantem animam
²³ suam ²³ servus sensatus dilectus quasi anima tua non defraudes illum libertate neque inopem
²⁴ derelinquas illum ²⁴ pecora tibi sunt adtende illis et si sunt utilia perseverent apud te ²⁵ filii tibi
²⁶ sunt erudi illos et curva illos a pueritia illorum ²⁶ filiae tibi sunt conserva corpus illarum et non ostendas
²⁷ hilarem faciem tuam ad illas ²⁷ trade filiam et grande opus feceris et homini sensato da illam
²⁸ mulier si est tibi secundum animam tuam non proicias illam et odibili non credas te in toto corde
²⁹ honora patrem tuum et gemitus matris tuae ne obliviscaris ³⁰ memento quoniam nisi per illos
³¹ non fuisses et retribue illis quomodo et illi tibi ³¹ in tota anima tua time Deum et sacerdotes illius
³² sanctifica ³² in omni virtute dilige eum qui te fecit et ministros eius non derelinquas ³³ honora

Deum ex tota anima tua et honorifica sacerdotes et propurga te cum brachiis ³⁴ da illi partem sicut
mandatum est tibi primitiarum et purgationis et de negligentia purga te cum paucis ³⁵ datum
brachiorum tuorum et sacrificium sanctificationis offers initia sanctorum ³⁶ et pauperi porrigere
manum tuam ut perficiatur propitiatio et benedictio tua ³⁷ gratia datus in conspectu omnis viventis
et mortuo non prohibeas gratiam ³⁸ non desis plorantibus in conrogatione et cum lugentibus ambula
³⁹ non te pigeat visitare infirmum ex his enim in dilectione firmaberis ⁴⁰ in omnibus operibus tuis
memorare novissima tua et in aeternum non peccabis

Chapter 8

¹ non litiges cum homine potente ne forte incidas in manus illius ² non contendas cum viro
locuplete ne forte contra consistat litem tibi ³ multos perdidit aurum atque argentum et usque cor
regum extendit et convertit ⁴ non litiges cum homine linguato et non strues in igne illius ligna
⁵ non communices homini indocto ne male de progenie tua loquatur ⁶ ne despicias hominem
avertentem se a peccato neque inproperes ei memento quoniam omnes sumus in correptionem ⁷ ne
spernas hominem in sua senecta etenim ex nobis senescunt ⁸ noli de mortuo gaudere sciens quoniam
omnes morimur et in gaudium nolumus venire ⁹ ne despicias narrationem presbyterorum sapientium
et in proverbiiis illorum conversare ¹⁰ ab ipsis enim disces doctrinam intellectus et servire magnatis
sine querella ¹¹ non te praetereat narratio seniorum et ipsi enim didicerunt a patribus suis ¹² quoniam
ab ipsis disces intellectum et in tempore necessitatis responsum ¹³ non incendas carbones peccatoris
arguens eos ne incendaris flamma ignis peccatorum illorum ¹⁴ ne contra faciem stes contumeliosi
ne sedeas quasi insidiator ori tuo ¹⁵ noli fenerare homini fortiori te quod si feneraveris tamquam
perditum habes ¹⁶ non spondeas super virtutem tuam quod si sponderis quasi restituens cogita
¹⁷ non iudices contra iudicem quoniam secundum quod dignum est iudicat ¹⁸ cum audace non eas
in via ne forte gravet mala sua in te ipse enim secundum voluntatem suam vadit et simul cum
stultitia illius peries ¹⁹ cum iracundo non facias rixam cum audace non eas in desertum quoniam

quasi nihil est ante illum sanguis et ubi non est adiutorium elidet te ²⁰ cum fatuis ne consilium
habeas non enim poterunt diligere nisi quae ipsis placent ²¹ coram extraneo ne facias consilium
nescis enim quid pariet ²² non omni homini cor tuum manifestes ne forte inferat tibi gratiam et
convicietur tibi

Chapter 9

¹ non zeles mulierem sinus tui ne ostendas super te malitiam doctrinae nequam ² non des mulieri
potestatem animae tuae ne ingrediatur in virtute tua et confundaris ³ ne respicias mulierem
multivolam ne forte incidas in laqueos illius ⁴ cum psaltrice ne adsiduus sis nec audias illam ne
forte pereas in efficacia illius ⁵ virginem ne conspicias ne forte scandalizeris in decore illius ⁶ non
des fornicariis animam tuam in nullo ne perdas te et hereditatem tuam ⁷ noli conspicerere in vicis
civitatis nec oberraveris in plateis illius ⁸ averte faciem tuam a muliere compta et non circumspectas
speciem alienam ⁹ propter speciem mulieris multi perierunt et ex hoc concupiscentia quasi ignis
exardescit ¹⁰ omnis mulier quae est fornicaria quasi stercus in via conculcatur ¹¹ speciem mulieris
alienae multi admirati reprobis facti sunt conloquium enim illius quasi ignis exardescit ¹² cum aliena
muliere non accumbas super cubitum cum aliena muliere ne sedeas omnino nec accumbas cum ea
super cubitum ¹³ et non alterceris cum ea in vino ne forte declinet cor tuum in illa et sanguine tuo
labaris in perditionem ¹⁴ ne derelinquas amicum antiquum novus enim non erit similis illi ¹⁵ vinum
novum amicus novus veterescat et cum suavitate bibes illud ¹⁶ non zeles gloriam et opes peccatoris
non enim scis quae futura sit illius subversio ¹⁷ non placeat tibi iniuria iniustorum sciens quoniam
usque ad inferos non placebit impius ¹⁸ longe abesto ab homine potestatem habente occidendi et
non suspicaberis timorem mortis ¹⁹ et si accesseris ad illum noli aliquid committere ne forte auferat
vitam tuam ²⁰ communionem mortis scito quoniam in medium laqueorum ingredieris et super
dolentium arma ambulabis ²¹ secundum virtutem tuam cave te a proximo et cum sapientibus et
prudentibus tracta ²² viri iusti sint tibi convivae et in timore Dei sit gloriatio tibi ²³ et in sensu sit

tibi cogitatus et omnis narratio tua in praeceptis Altissimi²⁴ in manus artificum opera laudabitur
 et princeps populi in sapientia sermonis sui in sensu vero seniorum verbum²⁵ terribilis est in
 civitate sua homo linguosus et temerarius in verbo suo odibilis erit

Chapter 10

¹ iudex sapiens vindicabit populum suum et principatus sensati stabilis erit² secundum iudicem
 populi sic et ministri eius et qualis rector est civitatis tales et inhabitantes³ rex insipiens perdet
 populum suum et civitates inhabitabuntur per sensum prudentium⁴ in manu Dei potestas terrae et
 exclamabilis omnis iniquitas gentium et utilem rectorem in tempus suscitabit super illam⁵ in manu
 Dei potestas hominis et super faciem scribae inponet honorem suum⁶ omnis iniuriae proximi ne
 memineris et nihil agas in operibus iniuriae⁷ odibilis coram Deo et hominibus superbia et execrabilis
 omnis iniquitas gentium⁸ regnum a gente in gentem transfertur propter iniustitias et iniurias et
 contumelias et diversos dolos⁹ avaro autem nihil est scelestius quid superbit terra et cinis¹⁰ nihil
 est iniquius quam amare pecuniam hic enim et animam suam venalem habet quoniam in vita sua
 proiecit intima sua¹¹ omnis potentatus brevis via¹² brevem languorem praecidit medicus sic et
 rex hodie est et cras morietur¹³ cum enim moritur homo hereditabit serpentes et bestias et vermes
¹⁴ initium superbiae hominis apostatare a Deo¹⁵ quoniam ab eo qui fecit illum recessit cor eius
 quoniam initium peccati omnis superbia qui tenuerit illam adimplebitur maledictis et subvertet eos
 in finem¹⁶ propterea exhonoravit Dominus conventus malorum et destruxit eos usque in finem
¹⁷ sedes ducum superborum destruxit Deus et sedere fecit mites pro illis¹⁸ radices gentium
 superbarum arefecit Deus et plantavit humiles ex ipsis gentibus¹⁹ terras gentium evertit Dominus
 et perdidit eas usque ad fundamentum²⁰ arefecit ex ipsis et disperdidit illos et cessare fecit
 memoriam eorum a terra²¹ perdidit Deus memoriam superborum et reliquit memoriam humilium
²² sensu non est creata hominibus superbia neque iracundia nationi mulierum²³ semen hominum
 honorabitur hoc quod timet Dominum semen autem hoc exhonorabitur hominum quod praeterit
 mandata Domini²⁴ in medio fratrum rector illorum in honore et qui timent Deum erunt in oculis

²⁵ illius ²⁶ gloria divitum honoratorum et pauperum timor Dei est non despiciere hominem iustum
 pauperem et non magnificare virum peccatorem divitem ²⁷ magnus est iudex et potens est in honore
 et non est maior illo qui timet Deum ²⁸ servo sensato liberi servient et vir prudens disciplinatus
 non murmurabit correptus et inscius non honorabitur ²⁹ noli te extollere in faciendo opere tuo et
 noli cunctari in tempore angustiae ³⁰ melior est qui operatur et abundat in omnibus quam qui
 gloriatur et eget panem ³¹ fili in mansuetudine conserva animam tuam et da illi honorem secundum
 meritum suum ³² peccantem in animam suam quis iustificabit et quis honorificabit exhonorem
 animam suam ³³ pauper gloriatur per disciplinam et timorem suum et est homo qui honorificatur
 propter substantiam suam ³⁴ qui gloriatur in paupertate quanto magis in substantia et qui gloriatur
 in substantia paupertatem vereatur

Chapter 11

¹ sapientia humiliati exaltabit caput illius et in medio magnatorum consedere illum faciet ² non
 laudes virum in specie sua neque spernas hominem in visu suo ³ brevis in volatilibus est apis et
 initium dulcoris habet fructus illius ⁴ in vestitu ne glorieris umquam nec in die honoris tui extollaris
 quoniam mirabilia opera Altissimi solius et gloriosa et absconsa et invisita opera illius ⁵ multi tyranni
 sederunt in throno et insuspicabilis portavit diadema ⁶ multi potentes pressi sunt valide et gloriosi
 traditi sunt in manus alterorum ⁷ priusquam interroges ne vituperes quemquam et cum interrogaveris
 corripe iuste ⁸ priusquam audias ne respondeas verbum et in medio sermonum ne adicias loqui
⁹ de re ea quae te non molestat ne certeris et in iudicio peccantium ne consistas ¹⁰ fili ne in multis
 sint actus tui et si dives fueris non eris immunis a delicto si enim secutus fueris non adprehendes et
 non effugies si praecucurreris ¹¹ est laborans et festinans et dolens impius et tanto magis non
 abundat ¹² est homo marcidus egens recuperatione plus deficiens virtute et abundans paupertate
¹³ et oculus Dei respexit illum in bono et erexit illum ab humilitate ipsius et exaltavit caput eius et
 mirati sunt in illo multi et honoraverunt Deum ¹⁴ bona et mala vita et mors et paupertas et honestas

¹⁵ a Deo sunt ¹⁶ [] ¹⁷ [] ¹⁸ datio Dei permanet iustis et profectus illius successus habebunt in aeternum
¹⁹ est qui locupletatur parce agendo et haec pars mercedis illius ²⁰ in eo quod dicit inveni requiem
²¹ mihi et nunc manducabo de bonis meis solus ²² et nescit quod tempus praetereat et relinquet omnia
²³ aliis ²⁴ sta in testamento tuo et in illo conloquere et in opere mandatorum tuorum veteresce ²⁵ ne
²⁶ manseris in operibus peccatorum fide autem in Deo et mane in loco tuo ²⁷ facile est enim in oculis
²⁸ Dei de subito honestari pauperem ²⁹ benedictio Dei in mercedem iusti festinat et in honore veloci
³⁰ processus illius fructificat ³¹ ne dicas quid est mihi opus et quae erunt mihi ex hoc bona ³² ne dicas
³³ sufficiens sum et quid ex hoc pessimabor ³⁴ in die bonorum ne inmemor sis malorum et in die
³⁵ malorum ne inmemor sis bonorum ³⁶ quoniam facile coram Deo in die obitus retribuere unicuique
³⁷ secundum vias suas ³⁸ malitia horae oblivionem facit luxuriae magnae et in fine hominis denudatio
³⁹ operum illius ⁴⁰ ante mortem ne laudes hominem quemquam quoniam in filiis suis agnoscitur vir
⁴¹ non omnem hominem inducas in domum tuam multae enim insidiae sunt dolosi ⁴² sicut enim
⁴³ eructant praecordia fetantium sicut perdix inducitur in caveam et ut caprea in laqueum sic et cor
⁴⁴ superborum et sicut prospectator videns casum proximi sui ⁴⁵ bona enim in mala convertens
⁴⁶ insidiatur et in electis inponet maculam ⁴⁷ ab scintilla una augetur ignis et ab uno doloso augetur
⁴⁸ sanguis homo vero peccator sanguini insidiatur ⁴⁹ adtende te a pestifero fabricat enim mala ne
⁵⁰ forte inducat super te subsannationem in perpetuum ⁵¹ admitte ad te alienigenam et subvertet te
⁵² in turbore et abalienabit te a tuis propriis

Chapter 12

¹ si benefeceris scito cui feceris et erit gratia in bonis tuis multa ² benefac iusto et invenies
³ retributionem magnam et si non ab ipso certe a Domino ⁴ non est ei bene qui adsiduus est malis et
⁵ elemosynam non danti quoniam et Altissimus odio habet peccatores et misertus est paenitentibus
⁶ da misericordiam et ne suscipias peccatorem et impiis et peccatoribus reddet vindictam custodiens
⁷ eos in die vindictae ⁸ da bono et non receperis peccatorem ⁹ benefac humili et non dederis impio

prohibe panes illi dare ne in ipsis potentior te sit ⁷ nam duplicia mala invenies in omnibus bonis
 quoniam et Altissimus odio habet peccatores et impiis reddet vindictam ⁸ non agnoscetur in bonis
 amicus et non abscondetur in malis inimicus ⁹ in bonis viri inimici illius in tristitia et in malitia
 illius amicus agnitus est ¹⁰ non credas inimico tuo in aeternum sicut enim aeramentum eruginat
 nequitia illius ¹¹ et si humiliatus vadat curvus adice animum tuum et custodi te ab illo ¹² non
 statuas illum penes te nec sedeat ad dexteram tuam ne conversus stet in loco tuo ne forte conversus
 in locum tuum inquirat cathedram tuam et in novissimo cognoscas verba mea et in sermonibus
 meis stimuleris ¹³ quis miserebitur incantatori a serpente percusso et omnibus qui adpropiant bestiis
 et qui comitatur cum viro iniquo et obvolutus est in peccatis eius ¹⁴ una hora tecum permanebit si
 autem declinaveris non subportabit ¹⁵ in labiis suis indulcat inimicus et in corde suo insidiatur ut
 subvertat te in foveam ¹⁶ in oculis suis lacrimatur inimicus et si invenerit tempus non satiabitur
 sanguine ¹⁷ si incurrerint tibi mala invenies eum illic priorem ¹⁸ in oculis suis lacrimatur inimicus
 et quasi adiuvens suffodiet plantas tuas ¹⁹ caput suum movebit et plaudebit manu et multa susurrans
 commutabit vultum suum

Chapter 13

¹ qui tetigerit picem inquinabitur ab illa et qui communicaverit superbo inducet superbiam
² pondus super se tollit qui honestiori communicat et ditiori te ne socius fueris ³ quid communicabit
 caccabus ad ollam quando enim conliserint confringetur ⁴ dives iniuste egit et fremebit pauper
 autem laesus tacebit ⁵ si largitus fueris adsumet te et si non habueris derelinquet te ⁶ si habes
 convivet tecum et evacuabit te et ipse non dolebit super te ⁷ si necessarius illi fueris subplantabit
 te et subridens spem dabit narrans tibi bona et dicet quid opus est tibi ⁸ et confundet te in cibis suis
 donec te exinaniat bis et ter et in novissimo derideat te postea videns derelinquet te et caput suum
 movebit ad te ⁹ ¹⁰ [] ¹¹ adtende ne seductus in stultitiam humilieris ¹² noli esse humilis in sapientia
 tua ne humiliatus in stultitiam seducaris ¹³ advocatus a potentiore discede ex hoc enim magis te
 advocabit ¹⁴ ne inprobis sis ne inpingaris et longe abesto ne eas in oblivionem ¹⁵ ne retineas ex

aequo loqui cum illo ne credas multis verbis illius ex multa enim loquella temptabit te et subridens
 interrogabit te de absconditis tuis ¹⁵ inmitis animus illius conservabit verba tua et non parcat de
 malitia et de vinculis ¹⁶ cave tibi et adtende diligenter auditui tuo quoniam cum subversione tua
 ambulas ¹⁷ audiens vero illa quasi in somnis vide et vigilabis ¹⁸ omni vita tua dilige Deum et
 invoca eum in salute tua ¹⁹ omne animal diligit similem sibi sic et omnis homo proximum sibi
²⁰ omnis caro ad similem sibi coniungitur et omnis homo simili sui sociabitur ²¹ si communicabit
 lupus agno aliquando sic peccator iusto ²² quae communicatio sancto homini ad canem aut quae
 pax bona diviti ad pauperem ²³ venatio leonis onager in heremo sic pascua sunt divitum pauperes
²⁴ et sicut abominatio est superbo humilitas sic execratio divitis pauper ²⁵ dives commotus
 confirmatur ab amicis humilis autem cum ceciderit expellitur et a notis ²⁶ diviti decepto multi
 recuperatores locutus est superba et iustificaverunt illum ²⁷ humilis deceptus est et insuper arguitur
 locutus est sensate et non est datus ei locus ²⁸ dives locutus est et omnes tacuerunt et verbum illius
 usque ad nubes perducent ²⁹ pauper locutus est et dicunt quis est hic et si offenderit subvertunt
 illum ³⁰ bona est substantia cui non est peccatum in conscientia et nequissima paupertas in ore
 impii ³¹ cor hominis inmutat faciem illius sive in bona sive in mala ³² vestigium cordis boni et
 faciem bonam difficile invenies et cum labore

Chapter 14

¹ beatus vir qui non est lapsus verbo ex ore suo et non est stimulatus in tristitia delicti ² felix
 qui non habuit animi sui tristitiam et non excidit ab spe sua ³ viro cupido et tenaci sine ratione est
 substantia et homini livido ad quid aurum ⁴ qui acervat ex animo suo iniuste aliis congregat et in
 bonis illius alius luxuriabitur ⁵ qui sibi nequa est cui alii bonus erit et non iucundabitur in bonis
 suis ⁶ qui sibi invidet nihil est illo nequius et haec redditio est malitiae illius ⁷ et si bene fecerit
 ignoranter et non volens facit et in novissimo manifestat malitiam suam ⁸ nequa est oculus lividi
 et avertens faciem et despiciens animam suam ⁹ insatiabilis oculus cupidi in parte iniquitatis non

satiabitur donec consummet arefaciens animam suam¹⁰ oculus malus ad mala et non satiabitur
 pane et in tristitia erit super mensam suam¹¹ fili si habes benefac tecum et Deo bonas oblationes
 offer¹² memor esto quoniam mors non tardat et testamentum inferorum quia demonstratum est
 tibi testamentum enim huius mundi morte morietur¹³ ante mortem benefac amico tuo et secundum
 vires tuas exporrigens da pauperi¹⁴ non defrauderis a die bono et particula boni doni non te
 praetereat¹⁵ nonne aliis relinques dolores et labores tuos in divisione sortis¹⁶ da et accipe et
 iustifica animam tuam¹⁷ ante obitum tuum operare iustitiam quoniam non est apud inferos invenire
 cibum¹⁸ omnis caro sicut faenum veterescit et sicut folium fructificans in arbore viridi¹⁹ alia
 generat et alia deicit sic generatio carnis et sanguinis alia finitur et alia nascitur²⁰ omne opus
 corruptibile in fine deficiet et qui illud operatur ibit cum ipso²¹ et omne opus electum iustificabitur
 et qui operatur illud honorabitur in illo²² beatus vir qui in sapientia sua morietur et qui in iustitia
 sua meditabitur et in sensu cogitabit circumspectionem Dei²³ qui excogitat vias illius in suo corde
 et in absconsis illius intellegens vadens post illam quasi vestigator et in viis illius consistens²⁴ qui
 respicit per fenestras et in ianuas illius audiens²⁵ qui requiescit iuxta domum illius et in parietibus
 illius figens palum statuet casulam suam ad manus illius et requiescunt in casula eius bona per
 aevum²⁶ statuet filios suos sub tegimen illius et sub ramis illius morabitur²⁷ protegetur in
 subtegmine illius a fervore et in gloria eius requiescet

Chapter 15

¹ qui timet Deum faciet illud et qui continens est iustitiae adprehendet illum² et obviabit illi
 quasi mater honorificata et quasi mulier a virginitate suscipiet illum³ cibabit illum panem vitae et
 intellectus et aqua sapientiae salutaris potabit illum et firmabitur in illo et non flectetur⁴ et continebit
 illum et non confundetur et inaltabit illum apud proximos suos⁵ et in medio ecclesiae aperiet os
 illius adimplebit illum spiritu sapientiae et intellectus et stolam gloriae vestiet illum⁶ iucunditatem
 et exultationem thesaurizabit super illum et nomine aeterno hereditabit illum⁷ homines stulti non

adprehendent illam et homines sensati obviabunt illi homines stulti non videbunt illam longe enim
 abest a superbia et dolo ⁸ viri mendaces non erunt illius memores et viri veraces inveniuntur in illa
 et successum habebunt usque ad inspectionem Dei ⁹ non est speciosa laus in ore peccatoris
¹⁰ quoniam a Deo profecta est sapientia sapientiae enim Dei adstabit laus et in ore fideli abundabit
 et Dominator dabit eam illi ¹¹ non dixeris per Deum abest quae odit enim ne feceris ¹² non dicas
 ille me inplanavit non enim necessarii sunt illi homines impii ¹³ omne execrumentum erroris odit
 Deus et non erit amabile timentibus illum ¹⁴ Deus ab initio constituit hominem et reliquit illum in
 manu consilii sui ¹⁵ adiecit mandata et praecepta sua ¹⁶ si volueris mandata conservabunt te et in
 perpetuum fidem placitam facere ¹⁷ adposuit tibi aquam et ignem ad quod voles porrige manum
 tuam ¹⁸ ante hominem vita et mors bonum et malum quod placuerit ei dabitur illi ¹⁹ quoniam multa
 sapientia Dei et fortis in potentia videns omnes sine intermissione ²⁰ oculi Dei ad timentes eum et
 ipse agnoscit omnem operam hominis ²¹ nemini mandavit impie agere et nemini dedit spatium
 peccandi ²² non enim concupiscit multitudinem filiorum infidelium et inutilium

Chapter 16

¹ et ne iucunderis in filiis impiis si multiplicentur non oblecteris super ipsos si non est timor
 Dei cum illis ² non credas vitae illorum et ne respexeris in labores illorum ³ melior est enim unus
 timens Deum quam mille filii impii ⁴ et utile mori sine filiis quam relinquere filios impios ⁵ ab
 uno sensato inhabitabitur patria et a tribus impiis deseretur ⁶ multa talia vidit oculus meus et fortiora
 horum audivit auris mea ⁷ in synagoga peccantium exardebit ignis et in gente incredibili exardescit
 ira ⁸ non exoraverunt pro peccatis suis antiquis gigantibus qui destruxerunt confidentes suae virtuti
⁹ et non pepercit peregrinationi illorum et execratus est illos prae superbia verbi illorum ¹⁰ non
 misertus est illis gentem totam perdens et extollentes se in suis peccatis ¹¹ et sicut sescenta milia
 peditum qui congregati sunt in duritia cordis sui et si unus fuisset cervicatus mirum si fuisset immunis
¹² misericordia enim et ira est cum illo potens exoratio et effundens iram ¹³ secundum misericordiam

suam sic correptio illius hominem secundum operam suam iudicat ¹⁴ non effugiet in rapinam
 peccator et non retardabit sufferentia misericordiam facientis ¹⁵ omnis misericordia faciet locum
 unicuique secundum meritum operum suorum et secundum intellectum peregrinationis ipsius
¹⁶ non dicas a Deo abscondar et ex summo quis mei memorabitur ¹⁷ in populo magno non agnoscar
 quae est enim anima mea in tam immensa creatura ¹⁸ ecce caelum et caeli caelorum abyssus et
 universa terra et quae in eis sunt in conspectu illius commovebuntur ¹⁹ montes simul et colles et
 fundamenta terrae et cum conspexerit illa Deus tremore concutientur ²⁰ et omne cor intellegitur
²¹ et vias illius quis intellegit et procella quam nec oculus videbit hominis ²² nam plurima opera
 illius sunt in absconsis opera iustitiae quis enuntiabit aut quis sustinebit longe enim est testamentum
 a quibusdam et interrogatio omnium in consummatione est ²³ qui minoratur corde cogitat inania
 et vir inprudens et errans cogitat stulta ²⁴ audi me fili et disce disciplinam sensus et in verbis meis
 adtende in corde ²⁵ edicam in aequitate disciplinam et scrutabor enarrare sapientiam et in verbis
 meis adtende in corde tuo et dico in aequitate spiritus virtutes quas posuit Deus in opera sua ab
 initio et in veritate enuntio scientiam eius ²⁶ in iudicio Dei opera ipsius ab initio et ab institutione
 ipsorum distinxit partes illorum et initia ipsorum in gentibus suis ²⁷ ornavit in aeternum opera
 illorum nec esurierunt nec laboraverunt et non destiterunt ab operibus suis ²⁸ unusquisque proximum
 sibi non angustiauit usque in aevum ²⁹ non incredibiles verbo illius ³⁰ post haec Deus in terram
 respexit et implevit illam bonis suis ³¹ anima omnis vitalis denudavit ante faciem ipsius et ipsa
 iterum reversio illorum

Chapter 17

¹ Deus creavit de terra hominem et secundum imaginem suam fecit illum ² et iterum convertit
 illum in ipsam et secundum se vestivit illum virtutem ³ numerum dierum et tempus dedit illi et
 dedit illi potestatem eorum quae sunt super terram ⁴ posuit timorem illius super omnem carnem et
 dominatus est bestiarum et volatiliu ⁵ creavit ex ipso adiutorium similem ipsi consilium et linguam
 et oculos aures et cor dedit illis excogitandi et disciplinam intellectus replevit illos ⁶ creavit illis

scientiam spiritus sensum implevit cor illorum et mala et bona ostendit illis ⁷ posuit oculum ipsorum
 super corda illorum ostendere illis magnalia operum suorum ⁸ et nomen sanctificationis conlaudent
 et gloriari in mirabilibus illius et magnalia enarrent operum eius ⁹ addidit illis disciplinam et legem
 vitae hereditavit illos ¹⁰ testamentum aeternum constituit cum illis et iudicia sua ostendit illis ¹¹ et
 magnalia honoris eius vidit oculus illorum et honorem vocis audierunt aures illorum et dixit illis
 attendite ab omni iniquo ¹² et mandavit illis unicuique de proximo ¹³ viae illorum coram ipso
 sunt semper non sunt absconsa ab oculis ipsius ¹⁴ in unamquamque gentem praeposuit rectorem
¹⁵ et pars Dei Israhel facta est manifesta ¹⁶ omnia opera illorum velut sol in conspectu Dei et oculi
 eius sine intermissione inspicientes in viis eorum ¹⁷ non sunt absconsa testamenta per iniquitatem
 eorum et omnes iniquitates eorum in conspectu Dei ¹⁸ elemosyna viri quasi sacculum cum ipso et
 gratiam hominis quasi pupillam conservabit ¹⁹ et postea resurget et retribuet illis retributionem
 unicuique in caput illorum et convertet in interiores partes terrae ²⁰ paenitentibus autem dedit viam
 iustitiae et conrogavit deficientes sustinere et destinavit illis sortem veritatis ²¹ convertere ad Deum
 et relinque peccata tua ²² precare ante faciem et minue offendiculum ²³ refer te ad Dominum et
 avertere ab iniustitia et nimis odito execrationem ²⁴ et cognosce iustitias et iudicia Dei et sta in
 sorte propositionis et orationis altissimi Dei ²⁵ in partes vade saeculi sancti cum vivis et dantibus
 confessionem ²⁶ non demoreris in errore impiorum a mortuo quasi nihil perit ²⁷ confiteberis vivens
 vivus et sanus confiteberis et laudabis Deum et gloriaberis in miserationibus illius ²⁸ quam magna
 misericordia Dei et propitiatio illius convertentibus ad se ²⁹ nec enim omnia possunt esse in
 hominibus quoniam non est immortalis filius hominis et in vanitate malitiae placuerunt ³⁰ quid
 lucidius sole et hic deficiet aut quid nequius excogitabit caro et sanguis et hoc arguitur ³¹ virtutem
 altitudinis caeli ipse conspicit et omnes homines terra et cinis

Chapter 18

¹ qui vivit in aeternum creavit omnia simul Deus solus iustificabitur et manet invictus rex in
² aeternum ³ quis sufficit enarrare opera illius ⁴ quis enim investigabit magnalia eius ⁵ virtutem
autem magnitudinis eius quis enuntiabit et quis adiciet enarrare misericordiam eius non est minuire
neque adicere nec est invenire magnalia Dei ⁶ cum consummaverit homo tunc incipit et cum
⁷ quieverit operabitur ⁸ quid homo et quae gratia illius et quid bonum aut quid nequam illius ⁹ numerus
dierum hominum multum centum anni quasi guttae aquae a mare et sicut calculus harenae sic exigui
¹⁰ anni in die aevi ¹¹ propter hoc patiens est Deus in illis et effudit super eos misericordiam suam
vidit praesumptionem cordis illorum quoniam mala est et cognovit subversionem illorum quoniam
nequa est ¹² ideo adimplevit propitiationem suam in illis et ostendit illis viam aequitatis ¹³ miseratio
hominis circa proximum suum misericordia autem Dei super omnem carnem ¹⁴ qui misericordiam
habet et docet erudit quasi pastor gregem suum ¹⁵ misereatur excipiens doctrinam miserationis et
qui festinant in iudiciis eius ¹⁶ fili in bonis non des querellam et omni dato non des tristitiam verbi
mali ¹⁷ nonne ardorem refrigerabit ros sic et verbum melius quam datus ¹⁸ nonne ecce verbum
super datum bonum et utraque cum homine iustificato ¹⁹ stultus achariter inproperabit et datus
indisciplinati tabescere facit oculos ²⁰ ante iudicium para iustitiam tibi et antequam loquaris disce
ante languorem adhibe medicinam et ante iudicium interroga te ipsum et in conspectu Dei invenies
propitiationem ²¹ ante languorem humilia te et in tempore infirmitatum ostende conversationem
tuam ²² non inpediaris operari semper et non veteris usque ad mortem iustificari quoniam merces
Dei manet in aeternum ²³ ante orationem praepara animam tuam et noli esse quasi homo qui temptat
Deum ²⁴ memento irae in die consummationis et tempus retributionis in conversatione facies
²⁵ memento paupertatis in tempore abundantiae et necessitatem paupertatis in die divitiarum ²⁶ a
mane usque ad vesperam mutatur tempus et haec omnia citata in oculis Dei ²⁷ homo sapiens in
omnibus metuet et in diebus delictorum adtendet ab inertia ²⁸ omnis astutus agnovit sapientiam et
invenienti eam dabit confessionem ²⁹ sensati in verbis et ipsi sapienter egerunt et intellexerunt
veritatem et iustitiam et inploraverunt proverbialia et iudicia ³⁰ de continentia animae post

concupiscentias tuas non eas et a voluntate tua avertere ³¹ si praestes animae tuae concupiscentiam
 eius faciet te in gaudium inimicis ³² ne oblecteris in turbis nec in modicis ad duas est enim
 commissio illorum ³³ ne fueris mediocris in contentione ex fenore et non est tibi nihil in sacculo
 eris enim invidus tuae vitae

Chapter 19

¹ operarius ebriacus non locupletabitur et qui spernit modica paulatim decidet ² vinum et mulieres
 apostatare faciunt sapientes et arguent sensatos ³ et qui se iungit fornicariis erit nequa putredo et
 vermes hereditabunt illum et extolletur in exemplum maius et tolletur de numero anima eius ⁴ qui
 credit cito levis corde minorabitur et qui delinquit in animam suam insuper habebitur ⁵ qui gaudet
 iniquitati denotabitur et qui odit correptionem comminuetur vita et qui odit loquacitatem extinguit
 malitiam ⁶ qui peccat in animam suam paenitebitur et qui iucundatur malitia denotabitur ⁷ ne iteres
 verbum nequam et durum et non minoraberis ⁸ amico et inimico noli enarrare sensum tuum et si
 est tibi delictum noli denudare ⁹ audiet enim te et custodiet te et quasi defendens peccatum odiet
 te et sic aderit tibi semper ¹⁰ audisti verbum adversus proximum conmorietur in te fidens quoniam
 non te disrumpet ¹¹ a facie verbi parturit fatuus tamquam gemitus partus infantis ¹² sagitta infixata
 femori carnis sic verbum in corde stulti ¹³ corripe amicum ne forte non intellexerit et dicat non
 feci aut si fecerit ne iterum addat facere ¹⁴ corripe proximum ne forte non dixerit et si dixerit ne
 forte iteret ¹⁵ corripe amicum saepe enim fit commissio ¹⁶ et non omni verbo credas est qui labitur
 lingua sed non ex animo ¹⁷ quis est enim qui non deliquerit lingua sua corripe proximum antequam
 commineris ¹⁸ et da locum timori Altissimi quia omnis sapientia timor Dei et in illa timere Deum
 et in omni sapientia dispositio legis ¹⁹ et non est sapientia nequitiae disciplina et non est cogitatus
 peccatorum prudentia ²⁰ est nequitia et ipsa execratio et est insipiens qui minuitur sapientia ²¹ melior
 est homo qui deficit sapientia et deficiens sensu in timore quam qui abundat sensu et transgreditur
 legem Altissimi ²² est sollertia certa et ipsa iniqua ²³ et est qui emittit verbum certum enarrans

veritatem est qui nequiter humiliat se et interiora eius plena sunt dolo²⁴ et est iustus qui se nimium
 submittit a multa humilitate et est iustus qui inclinat faciem et fingit non videre quod ignoratum
 est²⁵ et si ab inbecillitate virium vetetur peccare si invenerit tempus malefaciendi malefaciet²⁶ ex
 visu cognoscitur vir et ab occurso faciei cognoscitur sensatus²⁷ amictus corporis et risus dentium
 et ingressus hominis enuntiant de illo²⁸ est correptio mendax in ira contumeliosi et est indicium
 quod non probatur esse bonum et est tacens et ipse est prudens

Chapter 20

1 quam bonum est arguere quam irasci et confitentem in oratione non prohibere² concupiscentia
 spadonis devirginavit iuvenem³ sic qui facit per vim iudicium inique⁴ quam bonum est correptum
 manifestare paenitentiam sic enim effugies voluntarium peccatum est tacens qui invenitur sapiens
 5 et est odibilis qui procax est ad loquendum⁶ est autem tacens non habens sensum loquellae et est
 tacens sciens tempus apti temporis⁷ homo sapiens tacebit usque ad tempus lascivus autem et
 imprudens non servabunt tempus⁸ qui multis utitur verbis laedit animam suam et qui potestatem
 sibi adsumit iniuste odietur⁹ est processio in malis viro indisciplinato et est inventio in detrimentum
 10 est datus qui non sit utilis et est datus cuius retributio duplex¹¹ est propter gloriam minoratio
 et est qui ab humilitate levavit caput¹² est qui multa redimat modico pretio et restituens ea septuplum
 13 sapiens in verbis se ipsum amabilem facit gratiae autem fatuorum effundentur¹⁴ datus insipientis
 non erit utilis tibi oculi enim illius septimplices sunt¹⁵ exigua dabit et multa inproperabit et apertio
 oris illius inflammatio est¹⁶ hodie fenerat quis et cras expetit et odibilis homo huiusmodi¹⁷ fatuo
 non erit amicus et non erit gratia bonis illius¹⁸ qui enim edunt panem illius falsi linguae sunt
 quotiens et quanti inridebunt eum¹⁹ neque enim quod habendum erat directo sensu distribuit
 similiter et quod non erat habendum²⁰ lapsus falsae linguae quasi qui pavimento cadens nam et
 sic casus malorum festinanter venient²¹ homo acharis quasi fabula vana in ore indisciplinatorum
 adsidua erit²² ex ore fatui reprobabitur parabola non enim dicit illam in tempore suo²³ est qui

vetatur peccare ab inopia et in requie sua stimulabitur²⁴ est qui perdit animam suam prae confusione
 et ab imprudenti persona perdet eam personae autem acceptione perdet se²⁵ est qui prae confusione
 promittit amico et lucratus est eum inimicum gratis²⁶ obprobrium nequa in homine mendacium
 et in ore indisciplinatorum adsidue erit²⁷ potius furem quam adsiduitas viri mendacis perditionem
 autem ambo hereditabunt²⁸ mores hominum mendacium sine honore et confusio illius cum ipso
 sine intermissione²⁹ verbum parabolarum sapiens in verbis producet se ipsum et homo prudens
 placebit magnatis³⁰ qui operatur terram suam inaltabit acervum fructuum et qui operatur iustitiam
 ipse exaltabitur qui vero placet magnatis effugiet iniquitatem³¹ xenia et dona excaecant oculos
 iudicum et quasi mutus in ore avertit correptiones eorum³² sapientia absconsa et thesaurus invisus
 quae utilitas in utrisque³³ melius in hominibus qui abscondent insipientiam suam quam qui
 abscondunt sapientiam suam

Chapter 21

¹ fili peccasti non adicias iterum sed et de pristinis deprecare ut tibi remittatur² quasi a facie
 colubri fuge peccata et si accesseris ad illa suscipient te³ dentes leonis dentes eius interficientes
 animas hominum⁴ quasi romphea bis acuta omnis iniquitas plagae illius non est sanitas
⁵ cataplectatio et iniuriae adnullabunt substantiam sic substantia superbiae eradicabitur⁶ deprecatio
 pauperis ex ore usque ad aures eius veniet et iudicium festinato adveniet illi⁷ qui odit correptionem
 vestigium est peccatoris et qui timet Deum convertet ad cor suum⁸ notus a longe potens lingua
 audaci et sensatus scit labi se ab ipso⁹ qui aedificat domum inpendiis alienis quasi qui colligat
 lapides suos in hieme¹⁰ stuppa collecta synagoga peccantium et consummatio illorum flamma
 ignis¹¹ via peccantium conplanata lapidibus et in fine illorum inferi et tenebrae et poena¹² qui
 custodit iustitiam continebit sensum eius¹³ consummatio timoris Dei sapientia et sensus¹⁴ non
 erudietur qui non est sapiens in bono¹⁵ est autem insipientia quae abundat in malo et non est sensus

¹⁶
 ubi abundat amaritudo scientia sapientis tamquam inundatio abundabit et consilium illius sicut
¹⁷ fons vitae permanet cor fatui quasi vas confractum et omnem sapientiam non tenebit ¹⁸ verbum
 sapiens quodcumque audierit sciens laudabit et ad se adiciet audivit luxuriosus et displicebit illi et
¹⁹
 proiciet illud post dorsum suum narratio fatui quasi sarcina in via nam in labiis sensati inveniatur
²⁰ gratia os prudentis quaeritur in ecclesia et verba illius cogitabunt in cordibus suis ²¹ tamquam
 domus exterminata sic fatuo sapientia et scientia insensati inenarrabilia verba ²² conpedes in pedibus
²³
 stulto doctrina et quasi vincula manuum supra manum dexteram fatuus in risu inaltat vocem
²⁴
 suam vir autem sapiens vix tacite ridebit ornamentum aureum prudenti doctrina et quasi brachiale
²⁵
 in brachio dextro pes fatui facilis in domum proximi et homo peritus confundetur a persona
²⁶ potentis stultus a fenestra respiciet in domum vir autem eruditus foris stabit ²⁷ stultitia hominis
²⁸
 audire per ostium et prudens gravabitur contumelia labia imprudentium stulta narrabunt verba
²⁹
 autem prudentium statera ponderabuntur et in ore fatuorum cor illorum et in corde sapientium
³⁰ os illorum dum maledicit impius diabolum maledicit ipse animam suam ³¹ susurrio coinquinabit
 animam suam et in omnibus odietur et qui manserit odiosus erit tacitus et sensatus honorabitur

Chapter 22

¹
 in lapide luteo lapidatus est piger et omnes loquentur super aspersionem illius ² de stercore
³
 boum lapidatus est piger et omnis qui tetigerit eum excutiet manus confusio patris est de filio
⁴
 indisciplinato in filia autem in deminoratione fiet filia prudens hereditas viro suo nam quae
⁵
 confundit in contumeliam fit genitoris patrem et virum confundit audax et ab impiis non
⁶
 minorabitur ab utrisque autem inhonorabitur musica in luctu inportuna narratio flagella et doctrina
⁷
 in omni tempore sapientia qui docet fatuum quasi qui conglutinet testam ⁸ qui narrat verbum non
⁹
 adtendenti quasi qui excitat dormientem de gravi somno qui enumerat stulto et in fine dicit quis
¹⁰
 est hic super mortuum plora defecit enim lux eius et super fatuum plora defecit enim sensus
¹¹ modicum plora supra mortuum quoniam requievit ¹² nequissimi enim nequissima vita super

¹³ mortem fatui ¹⁴ luctus mortui septem dies fatui autem et impii omnes dies vitae illorum cum
¹⁵ stulto non multum loquaris et cum insensato ne abieris ¹⁶ serva te ab illo ut non molestiam habeas
¹⁷ et non coinquinaberis in impactu illius ¹⁸ deflecte ab illo et invenies requiem et non acediaberis in
¹⁹ stultitiam illius ²⁰ super plumbum gravabitur et quod illi aliud nomen quam fatuus ²¹ harenam et
²² salem et massam ferri facilius est portare quam hominem imprudentem et fatuum et impium
²³ loramentum ligneum conligatum fundamento aedificii non dissolvetur sic et cor confirmatum in
²⁴ cogitatione consilii ²⁵ cogitatus sensati in omni tempore vel metu non pravabitur ²⁶ sicut pali in
²⁷ excelsis et cementa in inpena posita contra faciem venti non permanebunt ²⁸ sic et cor timidum
²⁹ in cogitatione stulti contra impetum timoris non resistit ³⁰ sic et cor trepidum in cogitatione fatui
³¹ omni tempore non metuebit sic et qui in praeceptis Dei permanet semper ³² pungens oculum
³³ deducens lacrimas et qui pungit cor proferet sensum ³⁴ mittens lapidem in volatilia deiciet illa sic
³⁵ et qui conviciatur amico dissolvit amicitiam ³⁶ ad amicum et si produxeris gladium non desperes
³⁷ est enim regressus ad amicum ³⁸ si aperuerit os triste non timeas est enim concordatio excepto
³⁹ convicio et inproperio et superbia et mysterii revelatione et plaga dolosa in his omnibus effugiet
⁴⁰ amicus ⁴¹ fidem posside cum proximo in paupertate illius ut et in bonis illius laeteris ⁴² in tempore
⁴³ tribulationis illius permane illi fidelis ut et in hereditate illius coheres sis ⁴⁴ ante ignem camini
⁴⁵ vapor et fumus ignis inaltatur sic et ante sanguinem maledicta et contumeliae et minae ⁴⁶ amicum
⁴⁷ salutare non confundaris et a facie illius non me abscondam et si mala mihi evenerint per illum
⁴⁸ sustineo ⁴⁹ omnis qui audiet cavebit se ab eo ⁵⁰ quis dabit ori meo custodiam et supra labia mea
⁵¹ signaculum certum uti ne cadam ab ipsis et lingua mea perdat me

Chapter 23

¹ Domine pater et dominator vitae meae non relinquo me ne sinas me cadere in illis ² quis
³ superponet in me in cogitatu meo flagella et in corde meo doctrinam sapientiae ut ignorationibus
⁴ eorum non parcant mihi et non pareant delicta illorum ⁵ et adincrecant ignorantiae meae et
⁶ multiplicentur delicta mea et peccata mea abundant et incidam in conspectu adversariorum et
⁷ gaudeat inimicus meus ⁸ Domine pater et Deus vitae meae ne derelinquo me in cogitatu illorum

⁵ extollentiam oculorum meorum ne dederis mihi et omne desiderium averte a me ⁶ aufer a me
 ventris concupiscentias et concubitus concupiscentiae ne adprehendant me et animae irreverenti
 et infrunitae ne tradas me ⁷ doctrina oris doctrinam oris audite filii et qui custodierit illam non
 periet in labiis suis nec scandalizabitur in operibus nequissimis ⁸ in vanitate sua adprehendetur
 peccator et superbus et maledicus scandalizabitur in illo ⁹ iurationi non adsuescat os tuum multus
 enim casus in illa ¹⁰ nominatio vero Dei non sit adsidua in ore tuo et nominibus sanctorum non
 admiscearis quoniam non eris immunis ab eis ¹¹ sicut enim servus interrogatus adsidue a livore non
 minuetur sic omnis iurans et nominans in toto a peccato non purgabitur ¹² vir multum iurans
 implebitur iniquitate et non discedet a domo illius plaga ¹³ et si frustraverit delictum ipsius super
 ipsum erit et si dissimulaverit delinquet dupliciter ¹⁴ et si in vacuum iuraverit non iustificabitur
 replebitur enim retributione domus illius ¹⁵ est et alia loquella contraria morti non inveniatur in
 hereditate Iacob ¹⁶ etenim a misericordibus omnia haec auferentur et in delictis non volutabunt
¹⁷ indiscipline non adsuescat os tuum est enim in illa verbum peccati ¹⁸ memento patris et matris
 tuae in medio enim magnatorum consistis ¹⁹ ne forte obliviscatur te in conspectu illorum et
 adsiduitate tua infatuatus inproperium patiaris et maluisses non nasci et diem nativitatis tuae
²⁰ maledicas ²¹ homo adsuetus in verbis inproperii in omnibus diebus suis non erudietur ²² duo genera
 abundant in peccatis et tertium adducit iram et perditionem ²³ anima calida quasi ignis ardens non
 extinguetur donec aliquid gluttat ²⁴ et homo nequam in ore carnis suae non desinet donec incendat
 ignem ²⁵ homini fornicario omnis panis dulcis non cessabit transgrediens a lecto suo ²⁶ omnis
 homo qui transgreditur lectum suum contemnens in animam suam et dicens quis me videt ²⁷ tenebrae
 circumdant me et parietes cooperiunt me et nemo circumspicit me quem vereor delictorum meorum
²⁸ non memorabitur Altissimus ²⁹ et non intellet quoniam omnia videt oculus illius quoniam expellit
 a se timorem Dei huiusmodi hominis timor et oculi hominum timentes illum ³⁰ et non cognovit
 quoniam oculi Domini multo plus lucidiores super solem circumspicientes omnes vias hominum
 et profundum abyssi et hominum corda intuentes in absconsas partes ³¹ Domino enim Deo antequam
 crearentur omnia sunt agnita sic et post perfectum respicit omnia ³² hic in plateis civitatis
 vindicabitur quasi pullus equinus fugabitur et ubi non speravit adprehendetur ³³ et erit dedecus

³²
 omnibus quod non intellexerit timorem Dei sic et mulier omnis relinquens virum suum et statuens
³³
 hereditatem ex alieno matrimonio primo enim in lege Altissimi incredibilis fuit et secundo virum
³⁴
 suum dereliquit tertio in adulterio fornicata est et ex alio viro filios statuit sibi haec in ecclesiam
³⁵
 adducetur et in filios eius respicietur non tradent filii eius radices et rami eius non dabunt fructum
³⁶
 derelinquent in maledictum memoriam illius et dedecus illius non delebitur ³⁷ et agnoscent qui
 derelicti sunt quoniam nihil melius quam timor Dei et nihil dulcius quam respicere in mandatis
³⁸
 Domini et gloria magna est sequi Dominum longitudo enim dierum adsumetur ab eo

Chapter 24

¹
 sapientiae laus sapientia laudabit animam suam et in Deo honorabitur et in medio populi sui
²
 gloriabitur et in ecclesiis Altissimi aperiet os suum et in conspectu virtutis illius gloriabitur ³ in
⁴
 medio populo exaltabitur et in plenitudine sancta admirabitur in multitudine electorum habebit
⁵
 laudem et inter benedictos benedicetur dicens ego ex ore Altissimi prodivi primogenita ante
⁶
 omnem creaturam ego in caelis feci ut oriretur lumen indeficiens et sicut nebula texi omnem
⁷
 terram ego in altis habitavi et thronus meus in columna nubis ⁸ gyrum caeli circuivi sola et in
⁹
 profundum abyssi penetravi et in fluctibus maris ambulavi et in omni terra steti et in omni populo
¹⁰
 et in omni gente primatum habui ¹¹ et omnium excellentium et humilium corda virtute calcavi
¹²
 et in his omnibus requiem quaesivi et in hereditate eius morabor tunc praecepit et dixit mihi
¹³
 creator omnium et qui creavit me requievit in tabernaculo meo et dixit mihi in Iacob inhabita et
¹⁴
 in Israhel hereditare et in electis meis ede radices ab initio ante saeculum creata sum et usque
¹⁵
 ad futurum saeculum non desinam et in habitatione sancta coram ipso ministravi et sic in Sion
¹⁶
 firmata sum et in civitate sanctificata similiter requievi et in Hierusalem potestas mea et radicavi
 in populo honorificato et in parte Dei mei hereditas illius et in plenitudine sanctorum detentio mea
¹⁷
 quasi cedrus exaltata sum in Libano et quasi cypressus in monte Sion ¹⁸ et quasi palma exaltata
¹⁹
 sum in Cades et quasi plantatio rosae in Hiericho quasi oliva speciosa in campis et quasi platanus

exaltata sum iuxta aquam in plateis ²⁰ sicut cinnamomum et aspaltum aromatizans odorem dedi
 quasi murra electa dedi suavitatem odoris ²¹ et quasi storax et galbanus et ungula et gutta et quasi
 libanus non incisus vaporavi habitationem meam et quasi balsamum non mixtum odor meus ²² ego
 quasi terebinthus extendi ramos meos et rami mei honoris et gratiae ²³ ego quasi vitis fructificavi
 suavitatem odoris et flores mei fructus honoris et honestatis ²⁴ ego mater pulchrae dilectionis et
 timoris et agnitionis et sanctae spei ²⁵ in me gratia omnis vitae et veritatis in me omnis spes vitae
 et virtutis ²⁶ transite ad me omnes qui concupiscitis me et a generationibus meis implemini
²⁷ spiritus enim meus super melle dulcis et hereditas mea super mel et favum ²⁸ memoria mea in
 generatione saeculorum ²⁹ qui edunt me adhuc esurient et qui bibunt me adhuc sitient ³⁰ qui audit
 me non confundetur et qui operantur in me non peccabunt ³¹ qui elucidant me vitam aeternam
 habebunt ³² haec omnia liber vitae testamentum Altissimi et agnitio veritatis ³³ legem mandavit
 Moses in praeceptis iustitiarum et hereditatem domui Iacob et Israhel promissionis ³⁴ posuit David
 puero suo excitare regem ex ipso fortissimum in throno honoris sedentem in sempiternum ³⁵ qui
 implet quasi Phison sapientiam et sicut Tigris in diebus novorum ³⁶ qui adimplet quasi Eufrates
 sensum qui multiplicat quasi Iordanis in tempore messis ³⁷ qui mittit disciplinam sicut lucem et
 adsistens quasi Geon in die vindemiae ³⁸ qui perficit primus scire ipsam et infirmior non investigavit
 eam ³⁹ a mari enim abundavit cogitatio eius et consilium illius abyssu magna ⁴⁰ ego sapientia
 effudi flumina ⁴¹ ego quasi tramis aquae immensae de fluvio ego quasi fluvius Doryx et sicut
 aquaeductus exivi a paradiso ⁴² dixi rigabo meum hortum plantationum et inebriabo pratus mei
 fructum ⁴³ et ecce facta est mihi tramis abundans et fluvius meus propinquavit ad mare ⁴⁴ quoniam
 doctrinam quasi antelucanum inlumbo omnibus et enarrabo illam usque in longinquo ⁴⁵ penetrabo
 inferiores partes terrae et inspiciam omnes dormientes et inluminabo sperantes in Deo ⁴⁶ adhuc
 doctrinam quasi prophetiam effundam et relinquam illam quaerentibus sapientiam et non desinam
 in progenies illorum usque in aevum sanctum ⁴⁷ videte quoniam non soli mihi laboravi sed omnibus
 exquirentibus veritatem

Chapter 25

¹ in tribus placitum est spiritui meo quae sunt probata coram Deo et hominibus ² concordia
 fratrum et amor proximorum et vir et mulier sibi consentientes ³ tres species odivit anima mea et
 adgravor valde animae illorum ⁴ pauperem superbum et divitem mendacem et senem fatuum et
 insensatum ⁵ in iuventute tua non congregasti et quomodo invenies eam in senectute tua ⁶ quam
 speciosum canitiae iudicium et presbyteris cognoscere consilium ⁷ quam speciosa veteranis sapientia
 et gloriosis intellectus et consilium ⁸ corona senum multa peritia et gloria illorum timor Dei ⁹ novem
 insuspabilia cordis magnificavi et decimum dicam in lingua hominibus ¹⁰ homo qui iucundatur
 in filiis vivens et videns subversionem inimicorum ¹¹ beatus qui inhabitat cum muliere sensata et
 qui in lingua sua non est lapsus et qui non servivit indignis se ¹² beatus qui invenit amicum verum
 et qui enarrat iustitiam auri audienti ¹³ quam magnus qui invenit sapientiam et scientiam sed non
 est super timentem Deum ¹⁴ timor Dei super omnia superposuit ¹⁵ beatus cui donatum est habere
 timorem Dei qui tenet illum cui adsimilabitur ¹⁶ timor Dei initium dilectionis eius fidei autem
 initium adglutinandum est ei ¹⁷ omnis plaga tristitia cordis est et omnis malitia nequitia mulieris
 est ¹⁸ et omnem plagam et non plagam videbit cordis ¹⁹ et omnem nequitiam et non nequitiam
 mulieris ²⁰ et omnem obductum et non obductum odientium ²¹ et omnem vindictam et non
 vindictam inimicorum ²² non est caput nequius super caput colubri ²³ et non est ira super iram
 inimici commorari leoni et draconi placebit quam habitare cum muliere nequa ²⁴ nequitia mulieris
 inmutat faciem eius et obcaecabit vultum suum tamquam ursus et quasi saccum ostendit in medio
 proximorum eius ²⁵ et audiens suspirabit modicum ²⁶ brevis malitia super malitiam mulieris sors
 peccatorum cadat super illam ²⁷ ascensus harenosus in pedibus veterani sic mulier linguata homini
 quieto ²⁸ ne respicias in mulieris speciem et non concupiscas mulierem in specie ²⁹ mulieris ira
 et irreverentia et confusio magna ³⁰ mulier si primatum habeat contraria est viro suo ³¹ cor humile
 et facies tristis et plaga mortis mulier nequa ³² manus debiles et genua dissoluta mulier quae non
 beatificat virum suum ³³ a muliere initium factum est peccati et per illam omnes morimur ³⁴ non

des aquae tuae exitum nec modicum nec mulieri nequa veniam prodeundi ³⁵ si non ambulaverit
 ad manum tuam et confundet te in conspectu inimicorum ³⁶ a carnibus tuis abscede illam ne semper
 te abutatur

Chapter 26

¹ mulieris bonae beatus vir numerus enim annorum illorum duplex ² mulier fortis oblectat virum
 suum et annos vitae illius in pace implebit ³ pars bona mulier bona in parte bona timentium Deum
 dabitur viro pro factis bonis ⁴ divitis autem et pauperis cor bonum in omni tempore vultus illorum
 hilaris ⁵ a tribus timuit cor meum et in quarto facies mea metuit ⁶ delatura civitatis et collectio
 populi ⁷ et calumniam mendacem super mortem omnia gravia ⁸ dolor cordis et luctus mulier
 zelotypa ⁹ in muliere infideli flagellum linguae omnibus communicans ¹⁰ sicut boum iugum quod
 movetur ita et mulierem nequam qui tenet illam quasi qui adprehendat scorpionem ¹¹ mulier ebriosa
 ira magna et contumelia et turpitudine illius non contegetur ¹² fornicatio mulieris in extollentia
 oculorum et in palpebris illius agnoscetur ¹³ in filia non avertente se firma custodiam ne inventa
 occasione utatur se ¹⁴ ab omni irreverentia oculis cave et ne mireris si te neglexerit ¹⁵ sicut viator
 sitiens ad fontem os aperiet et ab omni aqua proxima bibit et contra omnem palum sedebit et contra
 omnem sagittam aperiet faretram donec deficiat ¹⁶ gratia mulieris sedulae delectabit virum suum
 et ossa illius inpinguabit ¹⁷ disciplina illius datus Dei ¹⁸ mulier sensata et tacita non est inmutatio
 eruditae animae ¹⁹ gratia super gratiam mulier sancta et pudorata ²⁰ omnis autem ponderatio non
 est digna continentis animae ²¹ sicut sol oriens mundo in altissimis Dei sic mulieris bonae species
 in ornamentum domus eius ²² lucerna splendens super candelabrum sanctum et species faciei super
 aetatem stabilem ²³ columnae aureae super bases argenteas et pedes firmi super plantas stabilis
 mulieris ²⁴ fundamenta aeterna super petram solidam et mandata Dei in corde mulieris sanctae
²⁵ in duobus contristatum est cor meum et in tertio iracundia mihi advenit ²⁶ vir bellator deficiens
 per inopiam et vir sensatus contemptus ²⁷ et qui transgreditur a iustitia ad peccatum Deus paravit

eum ad rompheam²⁸ duae species difficiles et periculosae mihi apparuerunt difficile exiit
negotians a neglegentia et non iustificabitur caupo a peccatis labiae

Chapter 27

¹ propter inopiam multi deliquerunt et qui quaerit locupletari avertit oculum suum ² si in medio
compaginis lapidum palus figitur sic et inter medium venditionis et emptionis angustabitur peccatis
³ conteretur delictum ⁴ si non in timore Domini tenueris instanter cito subvertetur domus tua ⁵ si
in pertusura cribri remanebit stercus sic aporia hominis in cogitatu illius ⁶ vasa figuli probat fornax
et homines iustos temptatio tribulationis ⁷ sicut rusticatio de ligno ostendit fructum illius sic verbum
excogitatum hominis cordis ⁸ ante sermonem non conlaudes virum haec enim temptatio est hominum
⁹ si sequare iustitiam adprehendes illam et indues quasi poderem honoris et inhabitabis cum ea et
proteget te in sempiternum et in die agnitionis invenies firmamentum ¹⁰ volatilia ad sibi similia
conveniunt et veritas ad eos qui operantur illam revertetur ¹¹ leo venationi insidiatur semper sic
peccata operantibus iniquitates ¹² homo sanctus in sapientia manet sicut sol nam stultus sicut luna
inmutatur ¹³ in medio insensatorum serva verbum tempori in medio autem cogitantium adsiduus
¹⁴ esto ¹⁵ narratio peccantium odiosa et risus illorum delictis peccati ¹⁶ loquella multum iurans
horripilationem capiti statuet et irreverentia ipsius obturatio aurium ¹⁷ effusio sanguinis in rixa
superborum et maledictio illorum auditus gravis ¹⁸ qui denudat arcana amici perdet fidem et non
inveniet amicum ad animum suum ¹⁹ dilige proximum et coniungere fide cum illo ²⁰ quod si
denudaveris absconsa illius non persequeris post eum ²¹ sicut enim homo qui perdit amicum suum
sic qui perdit amicitiam proximi sui ²² et sicut qui dimittit avem de manu sua sic reliquisti proximum
tuum et non eum capies ²³ non illum sequare quoniam longe abest effugit enim quasi caprea de
laqueo quoniam vulnerata est ²⁴ conligare et maledicti est concordatio ²⁵ denudare autem amici
mysteria desperatio est ²⁶ annuens oculo fabricat iniqua et nemo eum abiciet ²⁷ in conspectu
oculorum tuorum condulcabit os tuum et super sermones tuos admirabitur novissime autem pervertet

os suum et in verbis tuis dabit scandalum ²⁷ multa audiui et non coaequavi ei et Dominus odiet
²⁸ illum ²⁹ qui in altum mittit lapidem super caput eius cadet et plaga dolosi dividet vulnera ²⁹ et qui
 foveam fodit in illam decidet et qui statuit lapidem proximo offendet in eo et qui laqueum alio
³⁰ peribit in illo ³⁰ facienti nequissimum super ipsum devolvetur et non agnoscet unde adveniat illi
³¹ inclusio et inproperium superborum et vindicta sicut leo insidiabitur illi ³² laqueo peribunt qui
³³ oblectantur casu iustorum dolor autem consumet illos antequam moriantur ³³ ira et furor utraque
 execrabilia et vir peccator continens erit illorum

Chapter 28

¹ qui vindicari vult a Deo inveniet vindictam et peccata illius servans servabit ² relinque proximo
 tuo nocenti te et tunc deprecanti tibi peccata solventur ³ homo homini servat iram et a Deo quaerit
⁴ medellam ⁴ et in hominem similem sibi non habet misericordiam et de peccatis suis deprecatur
⁵ ipse dum caro sit reservat iram et propitiationem petit a Deo quis exorabit pro delictis illius
⁶ memento novissimorum et desine inimicari ⁷ tabitudo enim et mors inminet in mandatis ⁸ memorare
⁹ timorem Dei et non irascaris proximo ⁹ memorare testamenti Altissimi et despice ignorantiam
¹⁰ proximi ¹¹ abstine te a lite et minues peccata ¹¹ homo enim iracundus incendit litem et vir peccator
¹² turbabit amicos et in medium pacem habentium inmittit inimicitiam ¹² secundum enim ligna silvae
 sic ignis exardescit et secundum virtutem hominis iracundia illius erit et secundum substantiam
¹³ suam exaltabit iram suam ¹³ certamen festinatum incendit ignem et lis festinans effundit sanguinem
¹⁴ et lingua testificans adducit mortem ¹⁴ si sufflaveris quasi ignis exardebit et si expueris super illam
¹⁵ extinguetur utraque ex ore proficiscuntur ¹⁵ susurrio et bilinguis maledictus multos enim turbavit
¹⁶ pacem habentes ¹⁶ lingua tertia multos commovit et dispersit illos a gente in gentem ¹⁷ civitates
¹⁸ muratas divitum destruxit et domos magnatorum effodit ¹⁸ virtutes populorum concidit et gentes
¹⁹ fortes dissolvit ¹⁹ lingua tertia mulieres viritas eiecit et privavit illas laboribus suis ²⁰ qui respicit
²¹ illam non habebit requiem nec habitabit cum requie ²¹ flagelli plaga livorem facit plaga autem

²²
 linguae comminuet ossa ²² multi ceciderunt in ore gladii sed non sic quasi qui interierunt per
²³
 linguam suam ²³ beatus qui tectus est a lingua nequa qui in iracundia illius non transivit et qui non
²⁴
 adtraxit iugum eius et in vinculis illius non est ligatus ²⁴ iugum enim illius iugum ferreum est et
²⁵
 vinculum illius vinculum aereum est ²⁵ mors illius mors nequissima et utilis potius inferus quam
²⁶
 illa ²⁶ perseverantia illius non permanebit sed obtinebit vias iniustorum et in flamma sua non
²⁷
 comburet iustos ²⁷ qui derelinquunt Deum incident in illam et exardebit in illis et non extinguetur
²⁸
 et inmittetur in illos quasi leo et quasi pardus laedebit illos ²⁸ sepi aures tuas spinis et noli audire
²⁹
 linguam nequam et ori tuo facito ostia et seras ²⁹ aurum tuum et argentum confla et verbis tuis
³⁰
 facito stateram et frenos ori tuo rectos ³⁰ et adtende ne forte labaris in lingua et cadas in conspectu
 inimicorum insidiantium tibi et sit casus tuus insanabilis in mortem

Chapter 29

¹
 de fenore qui facit misericordiam fenerat proximum et qui praevallet manu mandata servat
²
 fenera proximum tibi in tempore necessitatis illius et iterum redde proximo in tempore suo
³
 confirma verbum et fideliter age cum illo et in omni tempore invenies quod tibi necessarium est
⁴
 multi quasi inventionem aestimaverunt fenus et praestiterunt molestiam his qui se adiuvaverunt
⁵
 donec accipiant osculantur manum dantis et in promissionibus humiliant vocem suam ⁶ et in
 tempore redditionis postulabit tempus et loquetur verba acediae et murmurationum et tempus
⁷
 causabitur ⁷ si autem potuerit reddere aversatus solide vix reddet dimidium et computabit illud quasi
⁸
 inventionem ⁸ sin autem fraudavit illum pecunia sua et possidebit illum inimicum gratis ⁹ et convicia
¹⁰
 et maledicta reddet illi et pro honore et beneficio reddet illi contumeliam ¹⁰ multi non causa nequitiae
¹¹
 non feneraverunt sed fraudari gratis timuerunt ¹¹ verumtamen super humilem animo fortior esto
¹²
 et pro elemosyna non trahas illum ¹² propter mandatum adsume pauperem et propter inopiam eius
¹³
 ne dimittas illum vacuum ¹³ perde pecuniam pro fratre et amico et non abscondas illam sub lapide
¹⁴
 in perditionem ¹⁴ pone thesaurum tuum in praeceptis Altissimi et proderit tibi magis quam aurum

¹⁵ conclude elemosynam in corde pauperis et haec pro te exorabit ab omni malo ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ super
 scutum potentis et super lanceam adversus inimicum tuum pugnabit ¹⁹ vir bonus fidem facit proximo
 suo et qui perdiderit confusionem derelinquet sibi ²⁰ gratiam fideiussoris ne obliviscaris dedit enim
 pro te animam suam ²¹ repromissorem fugit peccator et inmundus ²² bona repromissoris sibi
 adscribit peccator et ingratus sensu derelinquet liberantem se ²³ vir repromittit de proximo suo et
 cum perdiderit reverentiam relinquetur ab eo ²⁴ repromissio nequissima multos perdidit dirigentes
 et commovit illos quasi fluctus maris ²⁵ viros potentes gyrans migrare fecit et vagati sunt in gentibus
 alienis ²⁶ peccator transgrediens mandata Domini incidet in promissionem nequa et qui conatur
 multa agere incidet in iudicium ²⁷ recupera proximum secundum virtutem tuam et adtende tibi ne
 incidas ²⁸ initium vitae aqua et panis et vestimentum et domus protegens turpitudinem ²⁹ melior
 victus pauperis sub tegimen asserum quam epulae splendidae in peregre sine domicilio ³⁰ super
 minimum et magnum placeat tibi et inproperium peregrinationis non audies ³¹ vita nequa hospitandi
 de domo in domum et ubi hospitabitur non fiducialiter aget nec aperiet os ³² hospitabit et pascet
 et potabit ingratos et ad haec amara audiet ³³ transi hospes et orna mensam et quae in manu habes
 ciba ceteros ³⁴ exi a facie honoris amicorum meorum necessitudine domus meae hospitio mihi
 factus est frater ³⁵ gravia haec homini habenti sensum correptio domus et inproperium feneratoris

Chapter 30

¹ de filiis qui diligit filium suum adsiduat illi flagella ut laetetur in novissimo suo ² qui docet
 filium suum laudabitur in illo et in medio domesticorum in illo gloriabitur ³ qui docet filium suum
 in zelum mittit inimicum et in medio amicorum gloriabitur in illo ⁴ mortuus est pater illius et quasi
 non est mortuus similem enim reliquit sibi post se ⁵ in vita ipsius vidit et laetatus est in illo in obitu
 illius non est contristatus nec confusus est coram inimicis ⁶ reliquit enim defensorem domus et
 amicis reddentem gratiam ⁷ pro animabus filiorum conligabit vulnera sua et super omnem vocem

⁸
 turbabuntur viscera eius equus indomitus evadit durus et filius remissus evadit praeceptis ⁹ lacta
 filium et paventem te faciet lude cum eo et contristabit te ¹⁰ non conrideas illi ne doleas et in
 novissimo obstupescant dentes tui ¹¹ non des illi potestatem in iuventute et ne despicias cogitatus
 illius ¹² curva cervicem eius in iuventute et tunde latera illius dum infans est ne forte induret et
 non credat tibi et erit tibi dolor animae ¹³ doce filium tuum et operare in illum ne in turpitudinem
 illius offendas ¹⁴ melior est pauper sanus et fortis viribus quam dives inbecillus et flagellatus malitia
¹⁵ salus animae in sanctitate iustitiae et melior omni auro et argento et corpus validum quam census
¹⁶ immensus non est census super censum salutis corporis et non est oblectatio super cordis gaudium
¹⁷ melior est mors quam vita amara et requies aeterna quam languor perseverans ¹⁸ bona absconsa
 in ore cluso quasi adpositiones epularum circumpositae sepulchro ¹⁹ quid proderit libatio idolo
 nec enim manducat nec odorabitur ²⁰ sic qui effugatur a Domino et portans mercedes iniquitatis
²¹ videns oculis et ingemescens sicut spado conplectens virginem et suspirans ²² tristitiam non des
 animae tuae et non adfligas temet ipsum in consilio tuo ²³ iucunditas cordis haec est vita hominis
 et thesaurus sine defectione sanctitatis et exultatio viri est longevitas ²⁴ miserere animae tuae
 placens Deo et contine et congrega cor tuum in sanctitate eius et tristitiam longe expelle a te
²⁵ multos enim occidit tristitia et non est utilitas in illa ²⁶ zelus et iracundia minuit dies et ante
 tempus senectam adducit cogitatus ²⁷ splendidum cor bonum in epulis epulae enim illius diligenter
 fiunt

Chapter 31

¹ vigilia honestatis tabefacit carnes et cogitatus illius auferet somnum ² cogitatus praesentiae
 avertit sensum et infirmitas gravis sobriam facit animam ³ laboravit dives in congregatione
 substantiae et in requie sua replebitur bonorum suorum ⁴ laboravit pauper in diminutione victus et
 in fine inops fit ⁵ qui aurum diligit non iustificabitur et qui insequitur consumptionem replebitur
 ex ea ⁶ multi dati sunt in auri casus et facta est in facie ipsius perditio illorum ⁷ lignum offensionis

est aurum sacrificantium vae illis qui sectantur illud et omnis imprudens deperiet in illo ⁸ beatus
 dives qui inventus est sine macula et qui post aurum non abiit nec speravit in pecunia et thesauris
⁹ quis est hic et laudabimus eum fecit enim mirabilia in vita sua ¹⁰ quis probatus est in illo et
 perfectus est et erit illi in gloria aeterna qui potuit transgredi et non est transgressus et facere mala
¹¹ et non fecit ¹¹ ideo stabilita sunt bona illius in Deo et elemosynas illius enarrabit ecclesia sanctorum
¹² de continentia supra mensam magnam sedisti non aperias super illam faucem tuam prior ¹³ non
 dicas simulata sunt quae super illa sunt ¹⁴ memento quoniam malum oculus nequa ¹⁵ nequius
 oculo quid creatum est ideo ab omni facie sua lacrimabitur cum viderit ¹⁶ ne extendas manum tuam
 prior et invidia contaminatus obrubescas ¹⁷ nec conprimaris in convivio ¹⁸ intellege proximi tui
¹⁹ ex te ipso ¹⁹ utere quasi homo frugi quae tibi adponuntur et non cum manducas multum odio
²⁰ habearis ²⁰ cessa prior causa disciplinae et noli nimius esse ne forte offendas ²¹ et si in medio
²² multorum sedisti prior illis non extendas manum tuam nec prior poscas bibere ²² quam sufficiens
 est homini erudito vinum exiguum et in dormiendo non laborabis ab illo et non senties dolorem
²³ vigilia et cholera et tortura viro infrunito ²⁴ somnus sanitatis in homine parco dormiet usque in
²⁵ mane et anima illius cum ipso delectabitur ²⁵ et si coactus fueris in edendo multum surge e medio
 et vome et refrigerabit te et non adduces corpori tuo infirmitates ²⁶ audi me fili et ne spernas me
²⁷ et in novissimo invenies mea verba ²⁷ in omnibus operibus tuis esto velox et omnis infirmitas non
²⁸ occurret tibi ²⁸ splendidum in panibus benedicent labia multorum et testimonium veritatis illius
²⁹ fidele ²⁹ in nequissimo pane murmurabit civitas et testimonium nequitiae illius verum est
³⁰ diligentes in vino noli provocare multos enim exterminavit vinum ³¹ ignis probat ferrum durum
³² sic vinum corda superbiorum arguet in ebrietate potatum ³² aequavit in vita vinum hominibus si
³³ bibas illud moderate eris sobrius ³³ quae est vita quae minuitur vino ³⁴ quid defraudet vitam mors
³⁵ vinum in iucunditate creatum est non in ebrietate ab initio ³⁶ exultatio animae et cordis vinum
³⁷ moderate potatum ³⁷ sanitas est et corpori et animae ³⁸ vinum multum potatum inritationem et
³⁹ iram et ruinas multas facit ³⁹ amaritudo animae vinum multum potatum ⁴⁰ ebrietatis animositas
⁴¹ imprudentis offensio minorans virtutem et faciens vulnera ⁴¹ in convivio vini non arguas proximum

et non despicias eum in iucunditate illius⁴² verba inproperii non dicas illi et non premas illum in repetendo

Chapter 32

¹ rectorem te posuerunt noli extolli esto in illis quasi unus ex ipsis² curam illorum habe et sic
 conside et omni cura tua explicita recumbe³ ut laeteris propter illos et ornamentum gratiae accipias
 coronam et dignationem consequaris conrogationis⁴ loquere maior natu decet enim te⁵ primum
 verbum diligenti scientiam et non inpedias musica⁶ ubi auditus est non effundas sermonem et
 inportune noli extolli in sapientia tua⁷ gemmula carbunculi in ornamento auri et conparatio
 musicorum in convivio vini⁸ sicut in fabricatione auri signum est zmaragdi sic numerus musicorum
 in iucundo et moderato vino⁹ audi tacens et pro reverentia accedet tibi bona gratia¹⁰ adulescens
 loquere in tua causa vix¹¹ si bis interrogatus fueris habeat caput responsum tuum¹² in multis esto
 quasi inscius et audi tacens simul et quaerens¹³ in medio magnatorum non praesumas et ubi sunt
 senes non multum loquaris¹⁴ ante grandinem praeibit coruscatio et pro reverentia accedet tibi bona
 gratia¹⁵ et hora surgendi non te trices praecurre autem prior in domum tuam et illic avocare et illic
 lude¹⁶ et age conceptiones tuas et non in delictis et verbo superbo¹⁷ et super his omnibus benedicito
 Dominum qui fecit te et inebriantem te ab omnibus bonis suis¹⁸ qui timet Deum excipiet doctrinam
 eius et qui vigilaverint ad illum invenient benedictionem¹⁹ qui quaerit legem replebitur ab ea et
 qui insidiose agit scandalizabitur in ea²⁰ qui timent Dominum invenient iudicium iustum et iustitias
 quasi lucem accendent²¹ peccator homo devitabit correptionem et secundum voluntatem suam
 inveniet conparationem²² vir consilii non disperiet intellegentia alienus et superbus non pertimescit
 timorem²³ etiam postquam fecit cum eo sine consilio et suis insectationibus arguetur²⁴ fili sine
 consilio nihil facias et post factum non paeniteberis²⁵ in via ruinae non eas et non offendes in
 lapides ne credas te viae laboriosae ne ponas animae tuae scandalum²⁶ et a filiis tuis cave et a

domesticis tuis adtende²⁷ in omni opere crede ex fide animae tuae haec est enim conservatio
mandatorum²⁸ qui credit Deo adtendit mandatis et qui confident in illo non minorabuntur

Chapter 33

¹ timentis Dominum non occurrent mala sed in temptatione Deus illum conservat et liberabit a
malis² sapiens non odit mandata et iustitias et non inludetur quasi in procella navis³ homo sensatus
credit legi Dei et lex illi fidelis⁴ qui interrogationem manifestat parabit verbum et sic deprecatus
exaudietur et conservabit disciplinam et tunc respondebit⁵ praecordia fatui quasi rota carri et quasi
axis versatilis cogitatus illius⁶ equus admissarius sicut amicus subsannator sub omni supersedenti
hinnit⁷ quare dies diem superat et iterum lux lucem et annus annum a sole⁸ a Domini scientia
separati sunt facto sole et praeceptum custodiente⁹ et inmutavit tempora et dies festos ipsorum et
in illis dies festos celebraverunt ad horam¹⁰ ex ipsis exaltavit et magnificavit Deus et ex ipsis
posuit in numerum dierum et homines omnes de solo et ex terra unde creatus est Adam¹¹ in
multitudine disciplinae Domini separavit eos et inmutavit vias eorum¹² et ex ipsis benedixit et
exaltavit et ex ipsis sanctificavit et ad se adplicavit et ex ipsis maledixit et humiliavit et convertit
illos a separatione ipsorum¹³ quasi lutum figuli in manus ipsius plasmare illud et disponere
¹⁴ omnes viae eius secundum dispositionem eius sic homo in manu illius qui se fecit reddet illis
secundum iudicium suum¹⁵ contra malum bonum est et contra mortem vita sic et contra virum
iustum peccator et sic intueri in omnia opera Altissimi duo duo unum contra unum¹⁶ et ego
novissimus vigilavi et quasi qui colligit acinos post vindemiatores¹⁷ in benedictione Dei et ipse
speravi et quasi qui vindemiare replevi torcular¹⁸ respicite quoniam non soli mihi laboravi sed
omnibus exquirentibus disciplinam¹⁹ audite me magnati et omnes populi et rectores ecclesiae
auribus percipite²⁰ filio et mulieri fratri et amico non des potestatem super te in vita tua non dederis
alio possessionem tuam ne forte paeniteat te et depreceris pro illis²¹ dum adhuc superes et adspiras

non inmutabit te omnis caro ²² melius est enim ut filii tui te rogent quam te respicere in manus
 filiorum tuorum ²³ in omnibus operibus tuis praecellens esto ²⁴ ne dederis maculam in gloriam
 tuam in die consummationis dierum vitae tuae et in tempore exitus tui distribue hereditatem tuam
²⁵ cibaria et virga et onus asino panis et disciplina et opus servo ²⁶ operatur in disciplina et quaerit
 requiescere laxa manus illi et quaerit libertatem ²⁷ iugum et lorum curvant collum durum et servum
 inclinant operationes adsiduae ²⁸ servo malivolo tortura et conpedes mitte illum in operatione ne
²⁹ vacet ³⁰ multam enim malitiam docuit otiositas in opera constitue eum sic enim condecet illi
 quod si non obaudierit grava illum conpedibus et non amplifies super omnem carnem verum sine
³¹ iudicio nihil facias grave si est tibi servus sit tibi quasi anima tua quasi fratrem sic eum tracta
³² quoniam in sanguine animae parasti eum ³³ si laeseris illum iniuste et extollens discesserit quem
 quaeres et in qua via quaeras illum nescis

Chapter 34

¹ vana spes et mendacium insensato viro et somnia extollunt imprudentes ² quasi qui adprehendit
 umbram et persequitur ventum sic et qui adtendit ad visa mendacia ³ hoc secundum hoc visio
 somniorum ante faciem hominis similitudo hominis ⁴ ab inmundo quid mundabitur et a mendace
⁵ quid verum dicetur divinatio erroris et auguria mendacia et somnia malefacientium vanitas est
⁶ et sicut parturientis cor tuum fantasiam patitur nisi ab Altissimo fuerit emissa visitatio ne dederis
⁷ in illis cor tuum ⁸ multos enim errare fecerunt somnia et exciderunt sperantes in illis sine mendacio
⁹ consummabitur verbum et sapientia in ore fidelis conplanabitur qui non temptatus est quid scit
¹⁰ vir in multis expertus cogitavit multa et qui multa didicit enarrabit intellectum qui non est
¹¹ expertus pauca recognoscit qui autem in multis factus est multiplicabit malitiam ¹² [] multa vidi
¹³ errando et plurimas verborum consuetudines aliquotiens usque ad mortem periclitatus sum
¹⁴ horum causa et liberatus sum gratia Dei spiritus timentium Deum quaeretur et in respectu illius
¹⁵ benedicentur spes enim illorum in salvantem illos et oculi Dei in diligentes se ¹⁶ qui timet

Dominum nihil trepidabit et non pavebit quoniam ipse est spes eius¹⁷ timentis Dominum beata
 est anima eius¹⁸ ad quem respicit et quis est fortitudo eius¹⁹ oculi Domini super timentes eum²⁰
 protector potentiae firmamentum virtutis tegimen ardoris et umbraculum meridiani et precatio
 offensionis et adiutorium casus exaltans animam et inluminans oculos dans sanitatem vitam et
 benedictionem²¹ immolans ex iniquo oblatio est maculata et non sunt beneplacitae subsannationes
 iniustorum²² Dominus solus sustinentibus se in via veritatis et iustitiae²³ dona iniquorum non
 probat Altissimus in oblationibus iniquorum nec in multitudine sacrificiorum eorum propitiabitur
 peccatis²⁴ qui offert sacrificium ex substantia pauperum quasi qui victimat filium in conspectu
 patris sui²⁵ panis egentium vita pauperis est qui defraudat illum homo sanguinis²⁶ qui aufert in
 sudore panem quasi qui occidit proximum suum²⁷ qui effundit sanguinem et qui fraudem facit
 mercedem mercenario²⁸ unus aedificans et unus destruens quid prodest illis nisi labor²⁹ unus
 orans et unus maledicens cuius vocem exaudiet Deus³⁰ qui baptizatur a mortuo et iterum tangit
 illum quid proficit lavatione illius³¹ sic homo qui ieiunat in peccatis suis et iterum eadem faciens
 quid proficit humiliando se orationem illius quis exaudiet

Chapter 35

¹ qui conservat legem multiplicat orationem² sacrificium salutare adtendere mandatis et discedere
 ab omni iniquitate³ et deprecatio recedere ab iniustitia⁴ ⁵ ⁶ non apparebis ante conspectum
 Dei vacuus⁷ haec enim omnia propter mandatum Domini fiunt⁸ oblatio iusti inpinguat altare et
 odor suavitatis est in conspectu Altissimi⁹ sacrificium iusti acceptum est et memoriam eius non
 obliviscetur Dominus¹⁰ bono animo gloriam redde Deo et non minuas primitias manuum tuarum
¹¹ in omni dato hilarem fac vultum tuum et in exultatione sanctifica decimas tuas¹² da Altissimo
 secundum datum eius et in bono oculo ad inventionem fac manuum tuarum¹³ quoniam Dominus
 retribuens est et septies tantum reddet tibi¹⁴ noli offerre munera prava non enim suscipiet illa
¹⁵ et noli inspicere sacrificium iniustum quoniam Dominus iudex est et non est apud illum gloria

¹⁶ personae non accipiet Dominus personam in pauperem et precationem laesi exaudiet ¹⁷ non
 despiciet preces pupilli nec viduam si effundat loquellam gemitus ¹⁸ nonne lacrima ad maxillam
 descendit et exclamatio ¹⁹ a maxilla ascendit et Dominus exauditor delectans in illis ²⁰ qui adorat
 Deum in oblectatione suscipietur et precatio illius usque ad nubes propinquabit ²¹ oratio humiliantis
 se nubes penetrabit et donec propinquet non conrogabitur et non discedet donec aspiciat Altissimus
²² et Dominus non longinquabit sed iudicabit iustos et faciet iudicium et Fortissimus non habebit
 in illis patientiam ut contribulet dorsum ipsorum ²³ et gentibus reddet vindictam donec tollat
 plenitudinem superborum et scepra iniquorum contribulet ²⁴ donec reddat hominibus secundum
 actus suos et secundum opera Adae et secundum praesumptionem illius ²⁵ donec iudicet iudicium
 plebis suae et oblectabit iustos misericordia sua ²⁶ speciosa misericordia Dei in tempore tribulationis
 quasi nubes pluviae in tempore siccitatis

Chapter 36

¹ miserere nostri Deus omnium et respice nos et ostende nobis lucem miserationum tuarum ² et
 inmitte timorem tuum super gentes quae non exquisierunt te et cognoscant quia non est Deus nisi
 tu ut enarrent magnalia tua ³ adleva manum tuam super gentes alienas ut videant potentiam tuam
⁴ sicut enim in conspectu eorum sanctificatus es in nobis sic in conspectu nostro magnificaberis in
 illis ⁵ ut cognoscant te sicut et nos agnovimus quoniam non est Deus praeter te Domine ⁶ innova
 signa et inmuta mirabilia ⁷ glorifica manum et brachium dextrum ⁸ excita furorem et effunde iram
⁹ extolle adversarium et adflige inimicum ¹⁰ festina tempus et memento finis ut enarrent mirabilia
 tua ¹¹ in ira flammae devoretur qui salvatur et qui pessimant plebem tuam inveniant perditionem
¹² contere caput principum inimicorum dicentium non est alius praeter nos ¹³ congrega omnes
 tribus Iacob et cognoscant quia non est Deus nisi tu ut enarrent magnalia tua et hereditabis eos sicut
 ab initio ¹⁴ miserere plebi tuae super quam invocatum est nomen tuum et Israhel quem coaequasti
 primogenito tuo ¹⁵ miserere civitati sanctificationis tuae Hierusalem civitati requiei tuae ¹⁶ reple
 Sion inenarrabilibus verbis tuis et gloria tua populum tuum ¹⁷ da testimonium quia ab initio creaturae

18
 tuae sunt et suscita preces quas locuti sunt in nomine tuo prophetae priores da mercedem
 sustentantibus te ut prophetae tui fideles inveniatur et exaudi orationes servorum tuorum
 19
 secundum benedictionem Aaron de populo tuo et dirige nos in via iustitiae et sciant omnes qui
 20
 inhabitant terram quia tu es Deus conspectus saeculorum omnem escam manducabit venter et
 21
 est cibus cibo melior fauces contingit cibum ferae et cor sensatum verba mendacia 22
 cor pravam
 23
 dabit tristitiam et homo peritus resistet illi omnem masculum excipiet mulier et est filia melior
 24
 filiae species mulieris exhilarat faciem viri sui et super omnem concupiscentiam hominis
 25
 superducit desiderium si est lingua curationis et mitigationis misericordiae non est vir illius
 26
 contra filios hominum qui possidet mulierem inchoat possessionem adiutorium contra illum est
 27
 et columna ut requies ubi non est sepius diripietur possessio et ubi non est mulier gemescit egens
 28
 cui credit qui non habet nidum et deflectens ubicumque obscuraverit quasi succinctus latro
 exiliens de civitate in civitatem

Chapter 37

1
 omnis amicus dicet et ego amicitiam copulavi sed est amicus solo nomine amicus nonne tristitia
 2
 inest usque ad mortem sodalis autem et amicus ad inimicitiam convertentur 3
 o praesumptio
 4
 nequissima unde creata es cooperire aridam malitiam et dolositatem illius sodalis amico
 5
 coniucundatur in oblectatione et in tempore tribulationis adversarius erit sodalis amico condolet
 6
 causa ventris et contra hostem accipiet scutum non obliviscaris amici tui in animo tuo et non
 7
 inmemor sis illius in operibus tuis noli consiliari cum socero tuo et a zelantibus te absconde
 8
 consilium omnis consiliarius prodat consilium sed est consiliarius in semet ipso 9
 a consiliario
 10
 conserva animam tuam prius scito quae sit illius necessitas et ipse enim animo suo cogitabit ne forte
 11
 mittat sudem in terram et dicat tibi bona est via tua et stet e contrario videre quid tibi eveniat
 12
 cum viro inreligioso tracta de sanctitate et cum iniusto de iustitia et cum muliere de ea quae
 aemulatur cum timido de bello cum negotiatore de traiectione cum emptore de venditione cum viro

livido de gratiis agendis¹³ cum impio de pietate cum inhonesto de honestate cum operario agri de
 omni opere¹⁴ cum operario annuali de consummatione anni cum servo pigro de multa operatione
 non adtendas his in omni consilio¹⁵ cum viro sancto adsiduus esto quemcumque cognoveris
 observantem timorem Dei¹⁶ cuius anima est secundum animam tuam quicumque titubaverit in
 tenebris non condolebit tibi¹⁷ et cor boni consilii statue non est enim tibi aliud pluris illo¹⁸ anima
 viri sancti enuntiat aliquando vera quam septem circumspectores sedentes ad speculandum¹⁹ et
 in his omnibus deprecare Altissimum ut dirigat in veritate viam tuam²⁰ ante omnem operam
 verbum verax praecedat te et ante omnem actum consilium stabile²¹ verbum nequa inmutabit cor
 quattuor partes oriuntur bonum et malum vita et mors et dominatrix illorum est adsidua lingua
 vir peritus multos erudit et animae suae suavis est²² qui sofistice loquitur odibilis est omni re²³
 defraudabitur²⁴ non est enim data illi a Domino gratia omni enim sapientia defraudatus est²⁵ est
 sapiens animae suae sapiens et fructus sensus illius laudabilis²⁶ vir sapiens plebem suam erudit
 et fructus sensus eius fideles sunt²⁷ vir sapiens implebitur benedictione et videntes illum laudabunt
 vita viri in numero dierum dies autem Israhel innumerabiles sunt²⁸ sapiens in populo hereditabit²⁹
 honorem et nomen illius erit vivens in aeternum³⁰ fili in vita tua tempta animam tuam et si fuerit
 nequam non des illi potestatem³¹ non enim omnia omnibus expediunt et non omni animae omne
 genus placet³² noli avidus esse in omni epulatione et non te effundas super omnem escam³³ in
 multis enim escis erit infirmitas et aplestia adpropinquabit usque ad cholera³⁴ propter aplestiam
 multi obierunt qui autem abstinens est adiciet vitam

Chapter 38

honora medicum propter necessitatem etenim illum creavit Altissimus¹ a Deo est omnis²
 medella et a rege accipiet dationem³ disciplina medici exaltabit caput illius et in conspectu
 magnatorum conlaudabitur⁴ Altissimus creavit de terra medicinam et vir prudens non abhorrebit
 illi⁵ nonne a ligno indulcata est amara aqua⁶ ad agnitionem hominum virtutis illorum et dedit

homini scientiam Altissimus honorari in mirabilibus suis ⁷ in his curans mitigavit dolorem et
 unguentarius facit pigmentum suavitatis et unctiones conficiet suavitatis et non consummabuntur
 opera eius ⁸ pax enim Dei super faciem terrae ⁹ fili in tua infirmitate non despicias sed ora ad
 Dominum et ipse curabit te ¹⁰ averte a delicto et dirige manus et ab omni delicto munda cor tuum
¹¹ da suavitatem et memoriam similaginis et inpingua oblationem et da locum medico ¹² etenim
 illum Dominus creavit et non discedat a te quoniam opera eius sunt necessaria ¹³ est enim tempus
 quando in manus eorum incurras ¹⁴ ipsi vero Dominum deprecabuntur ut dirigat requiem eorum
 et sanitatem propter conversationem illorum ¹⁵ qui delinquit in conspectu eius qui fecit eum incidat
 in manus medici ¹⁶ fili in mortuum produc lacrimas et quasi dira passus incipe plorare et secundum
 iudicium contine corpus illius et non despicias sepulturam illius ¹⁷ propter delaturam amare fer
 luctum illius uno die et consolare propter tristitiam ¹⁸ ¹⁹ a tristitia enim festinat mors et cooperiet
 virtutem et tristitia cordis flectet cervicem ²⁰ in abductione permanet tristitia et substantia inopis
 secundum cor eius ²¹ non dederis in tristitia cor tuum sed repelle eam a te et memento novissimorum
²² noli oblivisci neque enim est conversio et huic nihil proderis et te ipsum pessimabis ²³ memor
 esto iudicii mei sic enim erit et tuum mihi heri et tibi hodie ²⁴ in requie mortui requiescere fac
 memoriam eius et consolare illum in exitu spiritus sui ²⁵ sapientiam scribe in tempore vacuitatis
 et qui minoratur actu sapientiam percipiet qua sapientia replebitur ²⁶ qui tenet aratrum et non
 gloriatur in iaculo stimulo boves agit et conversatur in operibus eorum et narratio eius in filiis
 taurorum ²⁷ cor suum dabit ad versandos sulcos et vigilia eius in sagina vaccarum ²⁸ sic omnis
 faber et architectus qui noctem tamquam diem transigit qui sculpit signacula sculptilia et adsiduitas
 eius variat picturam cor suum dabit in similitudinem picturae et vigilia sua perficit opus ²⁹ sic faber
 ferrarius sedens iuxta incudem et considerans opus ferri vapor ignis uret carnes eius et in calore
 fornacis concertatur ³⁰ vox mallei innovabit aurem eius et contra similitudinem vasi oculi eius
³¹ cor suum dabit in consummationem operum et vigilia sua ornabit in consummatione ³² sic figulus
 sedens ad opus suum convertens pedibus suis rotam qui in sollicitudine positus est semper propter
 opus suum et innumera est omnis operatio eius ³³ in brachio suo formabit lutum et ante pedes suos
 curvabit virtutem suam ³⁴ cor suum dabit ut consummet linitionem et vigilia sua mundabit fornacem

³⁵ omnes hi in manibus suis speraverunt et unusquisque in arte sua sapiens est ³⁶ sine his omnibus
³⁷ non aedificatur civitas et non inhabitabunt nec inambulabunt et in ecclesiam non transilient
³⁸ super sellam iudicis non sedebunt et testamentum iudicii non intellegent neque palam facient
³⁹ disciplinam et iudicium et in parabolis non invenientur sed creaturam aevi confirmabunt et
 deprecatio illorum in operatione artis adcommodantes animam suam et conquirentes in lege Altissimi

Chapter 39

¹ sapientiam omnium antiquorum exquiret et in prophetiis vacabit ² narrationem virorum
 nominatorum conservabit et in versutias paraboliarum simul introibit ³ occulta proverbiorum exquiret
 et in absconditis paraboliarum conversabitur ⁴ in medio magnatorum ministrabit et in conspectu
 praesidis apparebit ⁵ in terram alienarum gentium pertransiet bona enim et mala in hominibus
 temptavit ⁶ cor suum tradet ad vigilandum diluculo ad Dominum qui fecit illum et in conspectu
 Altissimi deprecabitur ⁷ aperiet os suum in oratione et pro delictis suis deprecabitur ⁸ si enim
 Dominus magnus voluerit spiritu intellegentiae replebit illum ⁹ et ipse tamquam imbres mittet
 eloquia sapientiae suae et in oratione confitebitur Domino ¹⁰ ipse diriget consilium eius et
 disciplinam et in absconditis suis consiliabitur ¹¹ ipse palam faciet disciplinam doctrinae suae et
 in lege testamenti Domini gloriabitur ¹² conlaudabunt multi sapientiam eius et usque in saeculum
 non delebitur ¹³ non recedet memoria eius et nomen eius requiretur a generatione in generationem
¹⁴ sapientiam eius enarrabunt gentes et laudem eius nuntiabit ecclesia ¹⁵ si inmanserit nomen
 derelinquet mille et si requieverit proderit illi ¹⁶ adhuc consiliabor ut enarrem ut furore enim repletus
¹⁷ sum in voce dicit obaudite me divini fructus et quasi rosa plantata super rivum aquarum
 fructificate ¹⁸ quasi libanus odorem suavitatis habete ¹⁹ florete flores quasi lilium date odorem et
 frondete in gratiam et conlaudate canticum et benedicite Dominum in operibus suis ²⁰ date nomini
 eius magnificentiam et confitemini illi in voce labiorum vestrorum in canticis labiorum et cinyris
 et sic dicetis in confessione ²¹ opera Domini universa bona valde ²² in verbo eius stetit aqua sicut

congeries et in sermone oris eius sicut exceptoria aquarum²³ quoniam in praecepto ipsius placor
 fit et non est minoratio in salute illius²⁴ opera omnis carnis coram illo et non est quicquam
 absconditum ab oculis eius²⁵ a saeculo usque in saeculum respicit et nihil est mirabile in conspectu
 eius²⁶ non est dicere quid est hoc aut quid est illud omnia enim in tempore suo quaerentur
 27 benedictio illius quasi fluvius inundavit²⁸ et quomodo cataclysmus aridam inebriavit sic ira
 ipsius gentes quae non exquisierunt eum hereditabit²⁹ quomodo convertit aquas et siccata est terra
 et viae illius viis illorum directae sunt sic peccatoribus offensiones in ira eius³⁰ bona bonis creata
 sunt ab initio sic nequissimis bona et mala³¹ initium necessariae rei vitae hominum aqua ignis et
 ferrum lac et panis similagineus et mel et botrus uvae et oleum et vestimentum³² haec omnia
 sanctis in bona sic et impiis et peccatoribus in mala convertentur³³ sunt spiritus qui ad vindictam
 creati sunt et in furore suo confirmaverunt tormenta sua³⁴ in tempore consummationis effundent
 virtutem et furorem eius qui fecit illos confundent³⁵ ignis grando famis et mors omnia haec ad
 vindictam creata sunt³⁶ bestiarum dentes et scorpia et serpentes et romphea vindicans in exterminium
 impios³⁷ in mandatis eius epulabuntur et super terram in necessitatem praeparabuntur et in
 temporibus suis non praeterient verbum³⁸ propterea ab initio confirmatus et consiliatus sum et
 cogitavi et in scripta dimisi³⁹ omnia opera Domini bona et omne opus hora sua subministrabit
 40 non est dicere hoc illo nequius est omnia enim in tempore suo conprobabuntur⁴¹ et nunc in
 omni corde et ore conlaudate et benedicite nomen Domini

Chapter 40

1 occupatio magna creata est omnibus hominibus et iugum grave super filios Adam a die exitus
 de ventre matris eorum usque in diem sepulturae in matrem omnium² cogitationes eorum et timores
 cordis adinventio expectationis et dies finitionis³ residentes super sedem gloriosam usque ad
 humiliatum in terra et cinere⁴ ab eo qui utitur hyacintho et portat coronam usque ad eum qui

operitur lino crudo furor zelus tumultus fluctuatio et timor mortis iracundia perseverans et contentio
 5 et in tempore refectionis in cubile somnus noctis inmutat scientiam eius 6 modicum tamquam
 nihil in requie et ab eo in somnis quasi in die respectus 7 conturbatus est in visu cordis sui tamquam
 qui evaserit in die belli in tempore salutis suae exsurrexit et admirans ad nullum timorem 8 cum
 omni carne ab homine usque ad pecus et super peccatores septuplum 9 ad haec mors sanguis
 contentio et romphea oppressiones famis et contritio et flagella 10 super iniquos creata sunt haec
 omnia et propter illos factus est cataclysmus 11 omnia quae de terra sunt in terram convertentur et
 aquae omnes in mare convertentur 12 omne munus et iniquitas delebitur et fides in saeculum stabit
 13 substantiae iniustorum sicut fluvius siccabuntur et sicut tonitruum magnum in pluvia manebunt
 14 in aperiendo manus suas laetabitur sic praevaricatores in consummatione tabescent 15 nepotes
 impiorum non multiplicabunt ramos et radices immundae super cacumen petrae sonant 16 viriditas
 super omnem aquam et ad oram fluminis ante omnem faenum evelletur 17 gratia sicut paradisu
 in benedictionibus et misericordia in saeculo permanet 18 vita sibi sufficientis operarii condulcabitur
 et in ea invenies thesaurum 19 fili aedificatio civitatis confirmabit nomen et super haec mulier
 immaculata computatur 20 vinum et musica laetificant cor et super utraque dilectio sapientiae
 21 tibiae et psalterium suavem faciunt melodiam et super utraque lingua suavis 22 gratiam et speciem
 desiderabit oculus tuus et super hoc viride sationis 23 amicus et sodalis in tempore convenientes
 et super utrosque mulier cum viro 24 fratres in adiutorium in tempore tribulationis et super eos
 misericordia liberabit 25 aurum et argentum constituet pedem et super utrumque consilium
 beneplacitum 26 facultates et virtutes exaltant cor et super haec timor Domini 27 non est in timore
 Domini minoratio et non est in eo inquirere adiutorium 28 timor Domini sicut paradisu benedictionis
 et super omnem gloriam operuerunt illum 29 fili in tempore vitae tuae ne indigeas melius est enim
 mori quam indigere 30 vir respiciens in mensam alienam non est vita eius in cogitatione victus alit
 enim animam suam cibis alienis 31 vir autem disciplinatus et eruditus custodiet se 32 in ore
 imprudentis condulcabitur inopia et in ventre eius ignis ardebit

Chapter 41

¹ o mors quam amara est memoria tua homini pacem habenti in substantiis suis ² viro quieto et
 cuius viae directae sunt in omnibus et adhuc valenti accipere cibum ³ o mors bonum est iudicium
 tuum homini indigenti et qui minoratur viribus ⁴ defecto aetate et cui de omnibus cura est et
 incredibili qui perdit sapientiam ⁵ noli metuere iudicium mortis memento quae ante te fuerunt et
 quae superventura sunt tibi hoc iudicium a Domino omni carni ⁶ et quid superveniet in beneplacita
 Altissimi sive decem sive centum sive mille anni ⁷ non est enim in inferno accusatio vitae ⁸ filii
 abominationum fiunt filii peccatorum et qui conversantur secus domos impiorum ⁹ filiorum
 peccatorum periet hereditas et cum semine illorum adsiduitas obprobrii ¹⁰ de patre impio queruntur
 filii quoniam propter illum sunt in obprobrio ¹¹ vae vobis viri impii qui dereliquistis legem Domini
 altissimi ¹² et si nati fueritis in maledictione nascemini et si mortui fueritis in maledictione erit
 pars vestra ¹³ omnia quae de terra sunt in terram convertentur sic impii a maledicto in perditionem
¹⁴ luctus hominum in corpore ipsorum nomen autem impiorum delebitur ¹⁵ curam habe de bono
 nomine hoc enim magis permanebit tibi quam mille thesauri magni pretiosi ¹⁶ bonae vitae numerus
 dierum bonum autem nomen permanebit in aevo ¹⁷ disciplinam in pace conservate filii sapientia
 enim abscondita et thesaurus occultus quae utilitas in utrisque ¹⁸ melior est homo qui abscondit
 stultitiam suam quam homo qui abscondit sapientiam suam ¹⁹ verumtamen reveremini in his quae
 procedunt de ore meo ²⁰ non est enim bonum omnem irreverentiam observare et non omnia omnibus
 beneplacent in fide ²¹ erubescite matrem et patrem de fornicatione et a praesidente et potente de
 mendacio ²² a principe et iudice de delicto a synagoga et plebe de iniquitate ²³ a socio et amico
 de iniustitia de loco in quo habitas ²⁴ de furto de veritate Dei et testamento de discubitu in panibus
 et ab offuscatione dati et accepti ²⁵ a salutantibus de silentio a respectu mulieris fornicariae et ab
 aversione vultus cognati ²⁶ ne avertas faciem a proximo tuo ab auferendo partem et non restituendo
²⁷ ne respicias mulierem alieni viri et ne scruteris ancillam eius neque steteris ad lectum eius ²⁸ ab
 amicis de sermonibus inproperii et cum dederis ne inproperes

Chapter 42

¹ non duplices sermonem auditus de revelatione sermonis absconditi et eris vere sine confusione
 et invenies gratiam in conspectu omnium hominum ne pro his omnibus confundaris et ne accipias
 personam ut delinquas ² de lege Altissimi et testamento et de iudicio iustificare impium ³ de verbo
 sociorum et viatorum et de datione hereditatis amicorum ⁴ de aequalitate staterae et ponderum et
 de acquisitione multorum et paucorum ⁵ de correptione emptionis et negotiatorum et de multa
 disciplina filiorum servo pessimo latus sanguinare ⁶ super mulierem nequam bonum est signum
⁷ ubi manus multae sunt clude et quodcumque trades numera et adpende datum vero et acceptum
 omne describe ⁸ de disciplina insensati et fatui et de senioribus qui iudicantur ab adolescentibus et
 eris eruditus in omnibus et probabilis in conspectu omnium virorum ⁹ filia patri abscondita est
 vigilia et sollicitudo eius auferet somnum ne forte in adolescentia sua adultera efficiatur et commorata
 cum viro odibilis fiat ¹⁰ nequando polluat in virginitate sua et in paternis suis gravida inveniatur
 ne forte cum viro commorata transgrediatur aut certe sterilis efficiatur ¹¹ super filiam luxuriosam
 confirma custodiam nequando faciat te in obprobrium venire inimicis a detractatione in civitate et
 abiectio plebis et confundat te in multitudine populi ¹² omni homini noli intendere in specie et
 in medio mulierum noli commorari ¹³ de vestimentis enim procedit tinea et a muliere iniquitas viri
¹⁴ melior est iniquitas viri quam benefaciens mulier et mulier confundens in obprobrium ¹⁵ memor
 ero igitur operum Domini et quae vidi adnuntiabo in sermonibus Domini opera eius ¹⁶ sol inluminans
 per omnia respexit et gloria Domini plenum est opus eius ¹⁷ nonne Dominus fecit sanctos enarrare
 omnia mirabilia sua quae confirmavit Dominus omnipotens stabiliri in gloria sua ¹⁸ abyssum et
 cor hominum investigavit et in astutia illorum excogitavit ¹⁹ cognovit enim Dominus omnem
 scientiam et inspexit in signum aevi adnuntians quae praeterierunt et quae superventura sunt revelans
 vestigia occulorum ²⁰ non praeterit illum omnis cogitatus et non abscondit se ab eo ullus sermo
²¹ magnalia sapientiae suae decoravit qui est ante saeculum et usque in saeculum neque adiectum
 est ²² neque minuitur et non eget alicuius consilio ²³ quam desiderabilia omnia opera eius et
 tamquam scintillam quam est considerare ²⁴ omnia haec vivent et manent in saeculum et in omni

necessitate omnia obaudiunt ei²⁵ omnia duplicia unum contra unum et non fecit quicquam deesse
²⁶ uniuscuiusque confirmavit bona et quis satiabitur videns gloriam eius

Chapter 43

¹ altitudinis firmamentum pulchritudo est species caeli in visione gloriae ² sol in aspectu
adnuntians in exitu vas admirabile opus Excelsi ³ in meridiano exuret terram in conspectu ardoris
eius quis poterit sustinere fornacem custodiens in operibus ardoris ⁴ tripliciter sol exurens montes
radios igneos exsuflans et refulgens radiis suis obcaecat oculos ⁵ magnus Dominus qui fecit illum
et in sermonibus eius festinavit iter ⁶ et luna in omnibus in tempore suo ostensio temporis et signum
aevi ⁷ a luna signum diei festi luminare quod minuitur in consummatione ⁸ mensis secundum
nomen eius est crescens admirabiliter in consummatione ⁹ vas castrorum in excelsis in firmamento
caeli resplendens ¹⁰ species caeli gloriosa stellarum mundum inluminans in excelsis Dominus
¹¹ in verbis Sancti stabunt ad iudicium et non exardescunt in vigiliis suis ¹² vide arcum et benedic
qui fecit illum valde speciosus est in splendore suo ¹³ gyravit caelum in circuitu gloriae suae manus
Excelsi aperuerunt illum ¹⁴ imperio suo adceleravit nivem et adcelerat coruscationes emittere
iudicii sui ¹⁵ propterea aperti sunt thesauri et evolaverunt nebulae sicut aves ¹⁶ in magnitudine
sua posuit nubes et confracti sunt lapides grandinis ¹⁷ in conspectu eius commovebuntur montes
et in voluntate eius adspirabit notus ¹⁸ vox tonitruum eius exprobravit terram tempestas aquilonis et
congregatio spiritus ¹⁹ sicut avis deponens ad sedendum aspargit nivem et sicut lucusta demergens
descensus eius ²⁰ pulchritudinem coloris eius admirabitur oculus et super imbrem eius expavescet
cor ²¹ gelum sicut salem effundet super terram et dum gelaverit fiet tamquam cacumina tribuli
²² frigidus ventus aquilo flabit et gelabit cristallus ab aqua super omnem congregationem aquarum
requiescet et sicut lorica induet se aquis ²³ devorabit montes et exuret desertum et extinguet viridem
sicut ignem ²⁴ medicina omnium in festinationem nebulae ros obvians ab ardore venienti humilem

²⁵ efficiet eum ²⁶ in sermone eius silebit ventus et plantavit illum Dominus Iesus ²⁷ qui navigat mare
²⁸ enarrat periculum eius et audientes auribus non admirabimur ²⁹ illic praeclara et mirabilia opera
³⁰ varia genera bestiarum et omnium pecorum et creatura beluarum ³¹ propter ipsum confirmatus est
³² itineris finis et in sermone eius composita sunt omnia ³³ multa dicemus et deficiemus verbis
³⁴ consummatio autem sermonum ipse est in omnibus ³⁵ gloriantes ad quid valebimus ipse enim
³⁶ Omnipotens super omnia opera sua ³⁷ terribilis Dominus et magnus vehementer ³⁸ quantumcumque
³⁹ potueritis supervalebit adhuc et admirabilis magnificentia eius ⁴⁰ benedicentes Dominum exaltate
⁴¹ illum quantum potestis maior est enim omni laude ⁴² exaltantes eum replemini virtute ne laboretis
⁴³ non enim habebitis ⁴⁴ quis vidit eum et enarrabit et quis magnificabit eum sicut est ab initio ⁴⁵ multa
⁴⁶ abscondita sunt maiora horum pauca enim vidimus operum eius ⁴⁷ omnia autem Dominus fecit et
⁴⁸ pie agentibus dedit sapientiam

Chapter 44

¹ laus patrum laudemus viros gloriosos et parentes nostros in generatione sua ² multam gloriam
³ fecit Dominus magnificentia sua a saeculo ⁴ dominantes in potestatibus suis homines magni virtute
⁵ et prudentia sua praediti nuntiantes in dignitate prophetarum ⁶ et imperantes in praesenti populo
⁷ et virtute prudentiae populi sanctissima verba ⁸ in pueritia sua requirentes modos musicos et
⁹ narrantes carmina in scriptura ¹⁰ homines divites in virtute pulchritudinis studium habentes
¹¹ pacificantes in domibus suis ¹² omnes isti in generationibus gentis suae gloriam adepti sunt et in
¹³ diebus suis habentur in laudibus ¹⁴ qui de illis nati sunt reliquerunt nomen narrandi laudes eorum
¹⁵ et sunt quorum non est memoria perierunt quasi non fuerint et nati sunt quasi non nati et filii
¹⁶ ipsorum cum illis ¹⁷ sed illi viri misericordiae sunt quorum pietates non defuerunt ¹⁸ et cum semine
¹⁹ ipsorum perseverat bona ²⁰ hereditas nepotum illorum et in testamentis stetit semen eorum ²¹ et
²² filii ipsorum propter illos usque in aeternum manet semen eorum et gloria eorum non derelinquetur
²³ corpora ipsorum in pace sepulta sunt et nomen eorum vivet in generationes et generationes

¹⁵ sapientiam ipsorum narrent populi laudem eorum nuntiet ecclesia ¹⁶ Enoch placuit Deo et
 translatus est in paradiso ut det gentibus paenitentiam ¹⁷ Noe inventus est perfectus iustus et in
 tempore iracundiae factus est reconciliatio ¹⁸ ideo dimissum est reliquum terrae cum factum est
 diluvium ¹⁹ testamenta saeculi posita sunt apud illum ne deleri possit diluvio omnis caro ²⁰ Abraham
 magnus pater multitudinis gentium et non est inventus similis illi in gloria qui conservavit legem
 Excelsi et fuit in testamento cum illo ²¹ in carne eius stare fecit testamentum et in temptatione
 inventus est fidelis ²² ideo iureiurando dedit illi semen in gente sua crescere illum quasi terrae
 cumulum ²³ et ut stellas exaltare semen eius et hereditari illos a mari usque ad mare et a Flumine
 usque ad terminos terrae ²⁴ et in Isaac eodem fecit modo propter Abraham patrem ipsius
²⁵ benedictionem omnium gentium dedit illi et testamentum confirmavit super caput Iacob ²⁶ agnovit
 eum in benedictionibus suis et dedit illi hereditatem et divisit ei partem in tribus duodecim ²⁷ et
 conservavit illis homines misericordiae invenientes gratiam in oculis omnis carnis

Chapter 45

¹ dilectus a Deo et hominibus Moses cuius memoria in benedictione est ² similem illum fecit
 in gloria sanctorum et magnificavit eum in timore inimicorum et in verbis suis monstra placavit
³ glorificavit illum in conspectu regum et iussit illi coram populo suo et ostendit illi gloriam suam
⁴ in fide et lenitate ipsius sanctum fecit illum et elegit illum de omni carne ⁵ audivit eum et vocem
 ipsius et induxit illum in nubem ⁶ et dedit illi coram praecepta legem vitae et disciplinae docere
 Iacob testamentum et iudicia sua Israhel ⁷ excelsum fecit Aaron fratrem eius et similem sibi de
 tribu Levi ⁸ statuit ei testamentum aeternum et dedit illi sacerdotium gentis et beatificavit illum in
 gloria ⁹ et circumcinxit illum zonam gloriae induit illum stolam gloriae et coronavit illum in vasis
 virtutis ¹⁰ circumpedes et femoralia et umeralem posuit ei et cinxit illum tintinabulis aureis plurimis
 in gyro ¹¹ dare sonitum in successu suo auditum facere sonitum in templo in memoriam filiis gentis
 suae ¹² stola sancta auro et hyacintho et purpura opus textile viri sapientis iudicio et veritate praediti

13 torto cocco opus artificis gemmis pretiosis figuratis in ligatura auri et opere lapidarii sculptilis
 in memoriam secundum numerum tribuum Israhel ¹⁴ coronam auream supra mitram eius expressam
 signo sanctitatis gloria honoris et opus virtutis desideria oculorum ornata ¹⁵ sic pulchra ante ipsum
 non fuerunt talia usque ad originem ¹⁶ non indutus est illa alienigena aliquis sed tantum filii ipsius
 soli et nepotes eius per omne tempus ¹⁷ sacrificia ipsius consumpta sunt igni cotidie ¹⁸ conplevit
 Moses manus eius et unxit illum oleo sancto ¹⁹ factum est illi in testamentum aeternum et semini
 eius sicut dies caeli fungi sacerdotio et habere laudem et glorificare populum suum in nomine suo
 20 ipsum elegit eum ab omni vivente adferre sacrificium Deo incensum et bonum odorem in
 memoriam placere populo suo ²¹ dedit illi in praeceptis suis potestatem in testamentis iudiciorum
 docere Iacob testimonia et in lege sua lucem dare Israhel ²² quia contra illum steterunt alieni et
 propter invidiam circumdederunt illum in deserto homines qui erant cum Dathan et Abiron et
 congregatio Chore in iracundiam ²³ vidit Dominus Deus et non placuit illi et consumpti sunt in
 impetu iracundiae ²⁴ fecit illis monstra et consumpsit eos in flamma ignis ²⁵ et addidit Aaron
 gloriam et dedit illi hereditatem et primitias fructuum terrae divisit illi ²⁶ panem ipsis in primis
 paravit in satietatem nam sacrificia Domini edent quae dedit ipsi et semini eius ²⁷ ceterum in terra
 gentes hereditabit et pars non est illi in gente ipse enim pars eius est et hereditas ²⁸ et Finees filius
 Eleazari tertius in gloria est in imitando tantum in timore Domini ²⁹ et stare in reverentia gentis in
 bonitate et alacritate animae suae placuit de Israhel ³⁰ ideo statuit ad illum testamentum pacis
 principem sanctorum et gentis suae ut sit illi in sacerdotium sui dignitas in aeternum ³¹ et
 testamentum David regi filio Iesse de tribu Iuda hereditas ipsi et semini eius ut daret sapientiam in
 cor nostrum iudicare gentem suam in iustitia ne abolerentur bona ipsorum et gloriam eorum in
 gentem ipsorum aeternam fecit

Chapter 46

1 fortis in bello Iesus Nave successor Mosi in prophetis qui fuit magnus secundum nomen suum
 2 maximus in salutem electorum Dei expugnare insurgentes hostes ut consequeretur hereditatem

³
 Israhel quam gloriam adeptus est in tollendo manus suas et iactando contra civitatem rompneas
⁴ quis ante illum sic restitit nam hostes ipse Dominus perduxit ⁵ aut non in iracundia eius inpeditus
 est sol et una dies facta est quasi duo ⁶ invocavit Altissimum potentem in obpugnando inimicos
 undique et audivit illum magnus et sanctus Deus in saxis grandinis virtutis valde fortis ⁷ impetum
 fecit contra gentem hostilem et in descensu perdidit contrarios ⁸ ut cognoscant gentes potentiam
 eius quia contra Dominum pugnare non est facile et secutus est a tergo potentes ⁹ et in diebus Mosi
 misericordiam fecit ipse et Chaleb filius Iepphonne stare contra hostem prohibere gentem a peccatis
 et perfringere murmur malitiae ¹⁰ et ipsi duo constituti a periculo liberati sunt a numero sescentorum
 milium peditum inducere illos in hereditatem in terram quae manat lac et mel ¹¹ et dedit Dominus
 ipsi Chaleb fortitudinem et usque ad senectutem permansit illi virtus ut ascenderet in excelsum
 terrae locum et semen ipsius obtinuit hereditatem ¹² ut viderent omnes filii Israhel quod bonum
 est obsequi sancto Deo ¹³ et iudices singuli suo nomine quorum non est corruptum cor qui non
 aversi sunt a Domino ¹⁴ ut sit memoria illorum in benedictione et ossa eorum pullulent de loco
¹⁵ suo et nomen eorum permanet in aeternum permanens ad filios illorum sanctorum virorum gloria
¹⁶ dilectus a Domino suo Samuhel propheta Domini renovavit imperium et unxit principes in gente
¹⁷ sua in lege Domini iudicavit congregationem et vidit Dominus Iacob et in fide sua probatus est
 propheta ¹⁸ et cognitus est in verbis suis fidelis quia vidit Deum lucis ¹⁹ et invocavit Deum potentem
 in obpugnando hostes circumstantes undique in oblatione viri inviolati ²⁰ et intonuit e caelo Dominus
 et in sonitu magno auditam fecit vocem suam ²¹ et conteruit principes Tyrriorum et omnes duces
 Philisthim ²² et ante tempus finis vitae suae et saeculi testimonium praebeuit in conspectu Domini
 et christi pecunias et usque ad calciamenta ab omni carne non accepit et non accusavit illum homo
²³ et post hoc dormivit et notum fecit regi et ostendit illi finem vitae suae et exaltavit vocem eius
 de terra in prophetia delere impietatem gentis

Chapter 47

¹ post hoc surrexit Nathan propheta in diebus David ² et quasi adeps separatus est a carne sic
David a filiis Israhel ³ cum leonibus lusit quasi cum agnis et in ursis similiter fecit sicut cum agnis
ovium in iuventute sua ⁴ numquid non occidit gigantem et extulit obprobrium de gente ⁵ in tollendo
manum in saxo fundae deiecit exultationem Goliae ⁶ ubi invocavit Dominum potentem et dedit in
dexteram eius tollere hominem fortem in bello et exaltare cornum gentis suae ⁷ sic in milibus
glorificavit illum et laudavit eum in benedictionibus Domini in offerendo illi coronam gloriae
⁸ conteruit enim inimicos undique et extirpavit Philisthim contrarios usque in hodiernum diem
⁹ conteruit cornum ipsorum usque in aeternum in omni opere dedit confessionem Sancto et Excelso
in verbo gloriae ¹⁰ de omni corde suo laudavit Dominum et dilexit Deum qui fecit illum et dedit
illi contra inimicos potentiam ¹¹ et stare fecit cantores contra altarium et in sono eorum dulces fecit
modos ¹² et dedit in celebrationibus decus et ornavit tempora usque ad consummationem vitae ut
laudarent sanctum nomen Domini et amplificarent mane Dei sanctitatem ¹³ Christus purgavit
peccata ipsius et exaltavit in aeternum cornum ipsius et dedit illi testamentum regum et sedem
gloriae in Israhel ¹⁴ post ipsum surrexit filius sensatus et propter illum deiecit omnem potentiam
inimicorum ¹⁵ Salomon imperavit in diebus pacis cui subiecit Deus omnes hostes ut conderet
domum in nomine suo et pararet sanctitatem in sempiternum quemadmodum eruditus est in iuventute
sua ¹⁶ et impletus est quasi flumen sapientia et terram retexit anima tua ¹⁷ et replesti in
comparationibus enigmata ad insulas longe distulisti nomen tuum et dilectus es in pace tua ¹⁸ in
cantilenis et proverbiiis et comparisonibus et interpretationibus miratae sunt te terrae ¹⁹ et in nomine
Domini Dei cui est cognomen Deus Israhel ²⁰ collegisti quasi auricalcum aurum et ut plumbum
conplesti argentum ²¹ et reclinasti femora tua mulieribus potestatem habuisti in tuo corpore
²² dedisti maculam in gloria tua et profugasti semen tuum inducere iracundiam ad liberos tuos et
incitari stultitiam tuam ²³ ut faceres imperium bipertitum et ex Efraim imperare imperium durum
²⁴ Deus autem non relinquit misericordiam suam et non corrumpit nec delebit opera sua neque
perdet ab stirpe nepotes electi sui et semen eius qui diligit Dominum non corrumpet ²⁵ dedit autem
reliquum Iacob et David de ipsa stirpe ²⁶ et finem habuit Salomon cum patribus suis ²⁷ et reliquit

post se de semine suo gentis stultitiam²⁸ et mutum prudentia Roboam qui avertit gentem consilio
 suo²⁹ et Hieroboam filium Nabath qui peccare fecit Israhel et dedit Efraim viam peccandi et
 plurima redundaverunt peccata ipsorum³⁰ valde averterunt illos a terra sua³¹ et quaesivit omnes
 nequitas usque dum perveniret ad illos defensio et ab omnibus peccatis liberavit eos

Chapter 48

¹ et surrexit Helias propheta quasi ignis et verbum ipsius quasi fax ardebat² qui induxit in illos
 famem et imitantes illum invidia sua pauci facti sunt non poterant enim sustinere praecepta Domini
³ verbo Domini exaltavit caelum et deiecit a se ignem terrae⁴ sic amplificatus est Helias in
 mirabilibus suis et quis potest similiter gloriari tibi⁵ qui sustulisti mortuum ab inferis de sorte
 mortis in verbo Domini Dei⁶ qui deiecisti reges ad perniciem et confregisti facile potentiam ipsorum
 et gloriosos de lecto suo⁷ qui audis in Sina iudicium et in Coreb iudicia defensionis⁸ qui ungues
 reges ad paenitentiam et prophetas facis successores post te⁹ qui receptus es in turbine ignis in
 curru equorum igneorum¹⁰ qui inscriptus es indiciis temporum et lenis iracundiam Domini conciliare
 cor patris ad filium et restituere tribus Iacob¹¹ beati sunt qui te viderunt et in amicitia tua decorati
¹² sunt¹³ nam nos vita vivimus tantum post mortem autem non erit tale nomen nostrum¹³ Helias
 qui in turbine tectus est et in Heliseo completus est spiritus eius in diebus suis non pertimuit principem
 et potentia nemo vicit illum¹⁴ nec superavit illum verbum aliquod et mortuum prophetavit corpus
 eius¹⁵ in vita sua fecit monstra et in morte mirabilia opera ipsius¹⁶ in omnibus istis non paenituit
 populum et non recesserunt a peccatis suis usque dum deiecti sunt de terra sua et dispersi sunt in
 omnem terram¹⁷ et relictas est gens perpauca et princeps in domo David¹⁸ quidam ipsorum fecerunt
 quod placeret Deo alii autem multa commiserunt peccata¹⁹ Ezechias munivit civitatem suam et
 induxit in medium ipsius aquam et fodit ferro rupem et aedificavit ad aquam puteum²⁰ in diebus
 ipsius ascendit Sennacherim et misit Rapsacen et sustulit manum suam contra illos et extulit manum
 suam in Sion et superbus factus est potentia sua²¹ tunc mota sunt corda et manus ipsorum et
 doluerunt quasi parturientes mulieres²² et invocaverunt Dominum misericordem et patentes manus

extulerunt ad caelum et sanctus Dominus Deus audivit cito vocem ipsorum²³ non est commemoratus
 peccatorum illorum neque dedit illos inimicis suis sed purgavit illos in manu Esaiiae sancti prophetae
²⁴ subiecit castra Assyriorum et coneruit illos angelus Dei²⁵ nam fecit Ezechias quod placuit Deo
 et fortiter ivit in via David patris sui quam mandavit illi Esaias propheta magnus et fidelis in
 conspectu Dei²⁶ in diebus ipsius retro rediit sol et addidit regi vitam²⁷ spiritu magno vidit ultima
 et obsecratus est lugentes in Sion usque in sempiternum²⁸ ostendit futura et abscondita antequam
 evenirent

Chapter 49

¹ memoria Iosiae in conpositione odoris facti opus pigmentarii² in omni ore quasi mel
 indulcabitur eius memoria et ut musica in convivio vini³ ipse est directus divinitus in paenitentia
 gentis et tulit abominationes impietatis⁴ et gubernavit ad Dominum cor ipsius in diebus peccatorum
 corroboravit pietatem⁵ praeter David et Ezechiam et Iosiam omnes peccatum commiserunt⁶ nam
 reliquerunt legem Potentis reges Iudae et contempserunt timorem Dei⁷ dederunt enim regnum
 suum aliis et gloriam suam alienae genti⁸ incenderunt electam sanctitatis civitatem et desertas
 fecerunt vias ipsius in manu Hieremiae⁹ nam male tractaverunt illum qui a ventre matris consecratus
 est propheta evertere et eruere et perdere et iterum aedificare et renovare¹⁰ Ezechihel qui vidit
 conspectum gloriae quam ostendit illi in curru cherubin¹¹ nam commemoratus est inimicorum in
 imbri et benefacere illis qui ostenderunt rectas vias¹² et duodecim prophetarum ossa pullulent de
 loco suo nam rogaverunt Iacob et redimerunt se in fide virtutis¹³ quomodo amplificemus Zorobabel
 nam et ipse quasi signum in dextera manu in Israhel¹⁴ et Iesum Iosedec qui in diebus suis
 aedificaverunt domum et exaltaverunt templum sanctum Domino paratum in gloria sempiterna
¹⁵ et Neemia in memoria multi temporis qui erexit nobis muros eversos et stare fecit portas et seras
 qui erexit domos nostras¹⁶ nemo natus est in terra qualis Enoch nam et ipse receptus est a terra
¹⁷ et Ioseph natus est homo princeps fratrum firmamentum gentis rector fratrum stabilimentum

18
populi et ossa ipsius visitata sunt et post mortem prophetaverunt 19 Seth et Sem apud homines
gloriam adepti sunt et super omnem animam in origine Adam

Chapter 50

1 Simon Onii filius sacerdos magnus qui in vita sua suffulsit domum et in diebus suis corroboravit
2 templi etiam altitudo ab ipso fundata est duplex aedificatio excelsa parietis templi 3 in diebus
ipsius remanaverunt putei aquarum et quasi mare adimpleti sunt supra modum 4 qui curavit gentem
suam et liberavit illam a pernicie 5 qui praevaluit amplificare civitatem qui adeptus est gloriam in
conversatione gentis et ingressum domus et atrii amplificatus est 6 quasi stella matutina in medio
nebulae et quasi luna plena in diebus suis lucet 7 et quasi sol refulgens sic ille effulsit in templo
Dei 8 quasi arcus effulgens in nebulam gloriae et quasi flos rosarum in diebus veris quasi lilia quae
sunt in transitu aquae et quasi tus redolens in diebus aestatis 9 quasi ignis effulgens et tus ardens
in igni 10 quasi vas auri solidum ornatum omni lapide pretioso 11 quasi oliva pullulans et gyrys in
altitudinem se tollens in accipiendo ipsum stolam gloriae et vestiri eum consummatione virtutis
12 in ascensu altarii sancti gloriam dedit sanctitatis amictum 13 in accipiendo autem partes de manu
sacerdotum et ipse stans iuxta aram circa illum corona fratrum quasi plantatio cedri in monte Libano
14 sic circa illum steterunt quasi rami in palma et omnes filii Aaron in gloria sua 15 oblatio autem
Domini in manibus ipsorum coram omni synagoga Israhel et consummationem fungens in ara
amplificare oblationem excelsi Regis 16 porrexit manum suam in libatione et libavit de sanguine
uvae 17 et fudit in fundamenta altarii odorem divinum excelso Principi 18 tunc exclamaverunt filii
Aaron in tubis productilibus sonaverunt et auditam fecerunt magnam vocem in memoriam coram
Deo 19 tunc omnis populus simul properaverunt et ceciderunt in faciem super terram adorare
Dominum suum et dare preces Deo omnipotenti excelso 20 et amplificaverunt psallentes in vocibus
suis et in magna domo auctus est sonus suavitate plenus 21 et rogavit populus Dominum excelsum
in prece usque dum perfectus est honor Domini et munus suum perfecerunt 22 tunc descendens
extulit manus suas in omnem congregationem filiorum Israhel dare gloriam Deo a labiis suis et in
nomine ipsius gloriari 23 et iteravit orationem suam volens ostendere virtutem Dei 24 et nunc orate

Dominum omnium qui magna fecit in omni terra qui auxit dies nostros a ventre matris nostrae et
 fecit nobiscum secundum suam misericordiam²⁵ det nobis iucunditatem cordis et fieri pacem in
 diebus nostris in Israhel per dies sempiternos²⁶ credere Israhel nobiscum esse misericordiam Dei
 ut sanet vos in diebus suis²⁷ duas gentes odit anima mea tertia autem non est gens quam oderim
 28 qui sedent in monte Seir et Philisthim et stultus populus qui habitat in Sicimis²⁹ doctrinam
 sapientiae et disciplinae scripsi in codice isto Iesus filius Sirach Hierosolymita qui renovavit
 sapientiam de corde suo³⁰ beatus qui in istis versatur bonis qui ponit illa in corde suo sapiens erit
 31 semper si enim haec fecerit ad omnia valebit quia lux Dei vestigium eius est

Chapter 51

1 oratio Iesu filii Sirach confitebor tibi Domine rex et conlaudabo te Deum salvatorem meum
 2 confiteor nomini tuo quoniam adiutor et protector factus es mihi³ et liberasti corpus meum a
 perditione a laqueo linguae iniquae et a labiis operantium mendacium et in conspectu adstantium
 factus es mihi adiutor⁴ et liberasti me secundum multitudinem misericordiae nominis tui a
 rugientibus paratis ad escam⁵ de manibus quaerentium animam meam et de portis tribulationis
 quae circumdederunt me⁶ a pressura flammae quae circumdedit me et in medio ignis non sum
 aestuatus⁷ de altitudine ventris inferi et a lingua coinquinata et verbo mendacii a rege iniquo et
 lingua iniusta⁸ laudavit usque ad mortem anima mea Dominum⁹ et vita mea adpropinquans erat
 infero deorsum¹⁰ circumdederunt me undique et non erat qui adiuvaret respiciens eram ad
 adiutorium meum et non erat¹¹ memoratus sum misericordiae tuae Domine et operationis tuae
 quae a saeculo sunt¹² quoniam erues sustinentes te et liberas eos de manibus gentium¹³ exaltasti
 super terram habitationem meam et pro morte defluenti deprecatus sum¹⁴ invocavi Dominum
 patrem Domini mei ut non derelinquat me in die tribulationis meae et in tempore superbiorum sine
 adiutorio¹⁵ laudabo nomen tuum adsidue et conlaudabo illum in confessione exaudita est oratio
 mea¹⁶ liberasti me de perditione et eripuisti me de tempore iniquo¹⁷ propterea confitebor et
 laudem dicam tibi et benedicam nomen Domini¹⁸ cum adhuc iunior sum priusquam oberrem

¹⁹
 quaesivi sapientiam palam in oratione mea ante tempus postulabam pro illa et usque in novissimis
²⁰
 inquiram eam defloriet tamquam praecox uva laetatum est cor meum in ea ambulavit pes meus
²¹
 iter rectum a iuventute mea investigabam eam inclinavi modice aurem meam et excepi illam
²² ²³
 multam inveni in me ipso sapientiam multum profeci in ea dans mihi sapientiam dabo gloriam
²⁴ ²⁵
 consiliatus sum enim ut facerem illam zelatus sum bonum et non confundor conluctata est
²⁶
 anima mea in illa et in faciendo eam confirmatus sum manus meas extendi in altum et insipientia
²⁷ ²⁸
 eius luxi animam meam direxi ad illam et in agnitione inveni eam possedi cum ipsis cor ab
²⁹
 initio propter hoc non derelinquar venter meus conturbatus est quaerendo illam propterea
³⁰
 possidebo bonam possessionem dedit enim mihi Dominus linguam mercedem meam et in ipsa
³¹ ³²
 laudabo eum adpropiate ad me indocti et congregate vos in domum disciplinae quid adhuc
³³
 retardatis et quid dicitis in his animae vestrae sitiunt vehementer aperui os meum et locutus sum
³⁴
 comparate vobis sine argento et collum vestrum subicite sub iugo et suscipiat anima vestra
³⁵
 disciplinam in proximo est enim invenire eam videte oculis vestris quoniam modice laboravi et
³⁶
 inveni mihi multam requiem adsumite disciplinam in multo numero argenti et copiosum aurum
³⁷
 possidete in ea laetetur anima vestra in misericordia eius et non confundemini in laude ipsius
³⁸
 operamini opus vestrum ante tempus et dabit vobis mercedem vestram in tempore suo

Chapter 52

¹
 et declinavit Salomon genua in conspectu totius ecclesiae Israhel et aperuit manus suas ad
²
 caelum et dixit Domine Deus Israhel non est tibi similis Deus in caelo sursum neque in terra
³
 deorsum qui custodis testamentum tuum et misericordiam pueris tuis euntibus in conspectu tuo
⁴
 in toto corde servans puero tuo David quae locutus es illi et locutus es in ore tuo et in manu tua
⁵
 supplesti quasi dies iste et nunc Domine Deus Israhel custodi puero tuo David quae locutus es
⁶
 illi dicens non deerit tibi vir a facie mea sedens in throno Israhel verum si custodierint filii tui

manum suam ut in praeceptis meis ambulent sicut ambulaverunt in conspectu meo⁷ et nunc Domine
 Deus Israhel creditum est verbum quod locutus es puero tuo David⁸ quoniam si vere habitabit⁹
 Deus cum hominibus in terra si caelum caeli non sufficit verum domus quam aedificavi¹⁰ et
 respicias ad orationem pueri tui et precationem Domine ut exaudias placationem orationis quam
 puer tuus orat coram te¹¹ ut sint oculi tui super domum hanc die et nocte in locum quem dixisti¹²
 invocari nomen tuum et exaudias orationem quam puer tuus orat in hunc locum et exaudias
 precationem pueri tui et populi tui Israhel si oraverint in loco isto

1 Esdras

Chapter 1

¹ et egit Iosias pascha in Hierosolymis Domino suo et immolavit phase quartadecima luna primi
 mensis,² statuens sacerdotes per vices stolas amictos in templo Domini.³ et dixit Levitis sacris
 servis Israhel, ut sanctificarent se Domino in positione Domini sanctam arcam in domo, quam
 aedificavit Salomon filius David rex.⁴ non erit vobis tollere super umeros eam. et nunc deservite
 Domino nostro et curam agite gentis illius Israhel et parate secundum pagos et tribus nostras⁵
 secundum scripturam David regis Israhel et secundum magnificentiam Salomonis filii eius. et
 omnes in templo et secundum particulam principatus paternam vestram eorum Levitarum, qui stant
 in conspectu fratrum vestrorum filiorum Israhel,⁶ immolate pascha et sacrificia parate fratribus
 vestris et facite secundum praeceptum Domini, quod datum est Moysi.⁷ et donavit Iosias in plebem⁸
 quae inventa est oves agnorum et hedorum et caprarum triginta milia, vitulos tria milia. haec de
 regalibus data sunt secundum promissionem populo et sacerdotibus in pascha et Levitis. et dedit
 Helchias et Zaccharias et Hellus praepositi domus ipsis sacerdotibus in pascha oves numero duo
 milia sescentas v trecentos.⁹ et Iechonias et Sameas et Nathanahel frater et Asabias et Ozihel et
 Ioram tribuni dederunt Levitis in phase oves quinque milia, vitulos septingentos.¹⁰ et haec cum
 fierent, eleganter steterunt sacerdotes et Levitae, habentes azyma per tribus¹¹ et secundum partes
 principatus patrum in conspectu populi, offerre Domino secundum ea quae in libro Moysi scripta
 sunt. et sic ad diluculum.¹² et assaverunt phase igne prout oportebat, et hostias coxerunt in aeniolis

et ollis cum beneolentia,¹³ et tulerunt omnibus qui erant ex plebe. et post haec paraverunt sibi et
sacerdotibus.¹⁴ sacerdotes enim offerebant hostias et adipēs, usque dum finita esset hora, et Levitae
paraverunt sibi et fratribus suis filiis Aaron.¹⁵ et sacri cantores filii Asaph erant super ordinem
eorum secundum praeceptum David, et Asaph et Zaccharias et Ieddinus qui erat a rege.¹⁶ et ostiarii
per singulas ianuas, ita ut non praevaricaret unusquisque suum vicem; fratres enim ipsorum Levitae
paraverunt illis.¹⁷ et consummata sunt quae pertinebant ad sacrificium Domini¹⁸ illa die, agi
phase et offerri hostias super Domini sacrarium secundum praeceptum regis Iosiae.¹⁹ et egerunt
filii Israhel qui inventi sunt in tempore illo phase et diem festum azymorum per dies septem.²⁰ et
non est celebratum phase tale in Israhel a temporibus Samuhel prophetae.²¹ et omnes reges Israhel
non celebraverunt pascha tale, quale egit Iosias et sacerdotes et Levitae et Iudaei et omnis Israhel,
qui inventi sunt in commoratione Hierosolymis.²² octavodecimo anno regnante Iosia celebratum
est phase.²³ et directa sunt opera Iosiae in conspectu Domini sui in corde pleno metuentia.²⁴ et
quae circa illum quidem conscripta sunt in pristinis temporibus, de eis qui peccaverunt quique
inreligiosi fuerunt in Dominum prae omnem gentem et regnum et qui non quaerunt ipsum et verba
Domini super Israhel.²⁵ et post omnem actum hunc Iosiae ascendit Pharao rex Aegypti, veniens
bellum abicere in Charchamis super Eufraten, et exivit in obviam illi Iosias.²⁶ et misit rex Aegypti
ad Iosiam dicens: quid mihi et tibi est rex Iudaeae?²⁷ non sum ad te missus a Domino, super
Eufraten enim bellum meum est, et Dominus mecum est festinans, descende.²⁸ et non est Iosias
reversus super currum suum, sed expugnare eum conabatur, non attendens verbum prophetiae ex
ore Domini.²⁹ sed constituit ad eum bellum in campo Metedaus. et descenderunt principes ad
regem Iosiam.³⁰ et dixit rex pueris suis: amovete me a proelio; infirmatus sum enim valde. et
statim amoverunt eum pueri ipsius de acie.³¹ et ascendit super currum secundarium suum, et
perveniens Hierosolymam vita functus est, et sepultus est in paterno sepulchro.³² et in tota Iudaea
lugebant Iosiam, et lamentabat Hieremias propheta pro Iosiam, et qui praesidebant cum uxoribus
lamentabant eum usque in hunc diem. et datum est hoc fieri semper in omne genus Israhel.³³ haec
autem proscripta sunt in libro historiarum regum Iudaeae, et singula gesta actus Iosiae, eius gloriae
et intellectus eius in lege Domini, quaeque gesta sunt ab eo et quae nunc, conscripta sunt in libro
regum Israhel et Iuda.³⁴ et adsumentes qui erant ex gente Iechoniam filium Iosiae constituerunt

regem pro Iosia patre suo, cum esset annorum viginti trium.³⁵ et regnavit super Israhel mensibus
 tribus. et amoto eo rex Aegypti ne regnaret Hierosolymis,³⁶ multavit gentem argenti talenta centum
 et auri talenta decem.³⁷ et constituit rex Aegypti regem Ioachim fratrem ipsius regem Iudaeae et
 Hierusalem.³⁸ et alligavit magistratus Ioachim, Zaracele fratrem suum adprehendens reduxit
 Aegyptio.³⁹ annorum autem erat Ioachim viginti quinque, cum regnaret in terra Iudaeae et in
 Hierusalem, et fecit malignum in conspectu Domini.⁴⁰ post hunc autem ascendit Nabuchodonosor
 rex Babylonis, et alligans eum in aereo vinculo perduxit in Babyloniam.⁴¹ et de sacris vasis Domini
 accepit Nabuchodonosor et tulit et consecravit in templo suo in Babylonia.⁴² nam de inmunditia
 illius et inreligiositate scriptum est in libro temporum regum.⁴³ et regnavit Ioachim filius ipsius
 pro eo; cum autem constitutus esset, erat annorum octo.⁴⁴ regnavit autem menses tres et dies
 decem in Hierusalem, et fecit malignum in conspectu Domini.⁴⁵ et post annum mittens
 Nabuchodonosor transmigravit eum in Babyloniam simul cum sacris vasis Domini.⁴⁶ et constituit
 Sedeciam regem Iudaeae et Hierusalem, cum esset annorum viginti unius. regnavit autem annis
 undecim,⁴⁷ et fecit malignum in conspectu Domini, et non est veritus a verbis quae dicta sunt ab
 Hieremia propheta ex ore Domini.⁴⁸ et adiuratus a rege Nabuchodonosor in nomine Domini
 peierans discessit, et indurata cervice sua et corde suo transgressus est legitima Domini Dei Israhel.
⁴⁹ et duces populi et sacerdotum multa inique gesserunt et impie egerunt super omnes inmunditias
 gentium, et polluerunt templum Domini quod sacratum erat in Hierosolymis.⁵⁰ et misit Deus
 patrum ipsorum per angelum suum revocare eos, propter quod parceret illis et tabernaculo suo.
⁵¹ ipsi vero subsannabant in angelis eius et, qua die locutus est Dominus, erant inludentes prophetas
 eius,⁵² quoadusque ad iracundiam concitatus super gentem suam propter inreligiositates, praecepit
 ascendere reges Chaldeorum.⁵³ hii occiderunt iuvenes illorum in gladio in circuitu sancti templi
 eorum, et non pepercerunt iuveni et virgini et seni et adulescenti eorum.⁵⁴ sed omnes traditi sunt
 in manus ipsorum. et omnia sacra vasa Domini magna et pusilla et arcam Domini et regales apothecas
 resumentes tulerunt in Babyloniam.⁵⁵ et incenderunt domum Domini, et demolierunt muros
 Hierusalem et turres eius incenderunt in igne.⁵⁶ et consummaverunt et omnia honorifica eius ad
 nihilum redegerunt. et reliquos abduxerunt a gladio in Babylonem.⁵⁷ et erant servi illius et filii

illius usque dum regnarent Persae, in repletionem verbi Domini in ore Hieremiae, ⁵⁸ quousque benigne ageret terra sabbata sua. omni tempore desertionis suae sabbatizavit in adimplerem annorum septuaginta.

Chapter 2

¹ regnante Cyro Persarum anno primo, in consummationem verbi Domini in ore Hieremiae,
² suscitavit Dominus spiritum Cyri regis Persarum. et praedicavit in toto regno suo et simul per
³ scripturam dicens: haec dicit rex Persarum Cyrus: me constituit regem orbi terrarum Dominus
⁴ Israhel, Dominus excelsus. et significavit mihi aedificare sibi domum in Hierusalem quae est in
⁵ Iudaea. si quis est ex genere vestro, sit Dominus ipsius cum eo, et ascendens in Hierusalem quae
⁶ est in Iudaea aedificet domum Domino Israhel; hic est Dominus inhabitans Hierusalem. quotquot
⁷ ergo circa loca habitant, adiuvent eum qui sunt in loco ipsius in auro et argento, in dationibus
⁸ cum equis et iumentis cumque aliis quae secundum vota adponuntur in aedem Domini quae est in
⁹ Hierusalem. et stantes principes tribuum pagorum Iudae et tribus Benjamin et sacerdotes et
¹⁰ Levitae, quos excitavit Dominus ascendere et aedificare domum Domini quae est in Hierusalem,
¹¹ et qui erant in circuitu eorum, adiuverunt in omni argento et auro, equis et iumentis et votis quam
¹² pluribus, multi quorum sensus excitatus est. et rex Cyrus protulit vasa sacra Domini, quae
¹³ transtulit Nabuchodonosor ex Hierusalem et consecravit ea in suo idolo. et proferens ea Cyrus
¹⁴ rex Persarum tradidit Mitridati qui erat super thesauros ipsius. per hunc autem tradita sunt
¹⁵ Salamanassaro praesidi Iudaeae. horum autem is numerus: libatoria aurea mille, argentea sescenta,
¹⁶ thyiscaae argenteae triginta, fialae aureae triginta, item argenteae duo milia trecentae et alia vasa
¹⁷ mille. omnia autem vasa aurea et argentea quattuor milia quadringenta sexaginta novem. et
¹⁸ evacuata sunt a Salamanassaro simul cum his qui ex captivitate Babyloniae in Hierosolymam. in
¹⁹ Artaxersis autem Persarum regis temporibus scripserunt ei, de his qui inhabitabant in Iudaea et in
²⁰ Hierusalem, Balsamus et Mitridatis et Sabellius et Rathimus et Beltemus et Samelius scriba et
²¹ reliqui deservientes ei et inhabitantes in Samaria et ceteris locis subiectam epistulam: regi Artaxersi,
²² domine, pueri tui Rathimus ab accedentibus et Sabellius scriba et reliqui curiae suae iudices in

¹⁸
 Coelensyriam et Foenicen et nunc notum sit domino regi, quoniam Iudaei qui ascenderunt a vobis ad nos, venientes in Hierusalem civitatem refugam et pessimam, aedificant foros eius et statuunt muros et templum suscitant. ¹⁹ quod si civitas ista et muri consummati fuerint, tributa non sustinebunt pendere, sed etiam regibus resistant. ²⁰ et quia id agitur circa templum, recte habere arbitrati sumus non despiciere hoc ipsum, ²¹ sed notum facere domino regi, ut, si videbitur regi, quaeratur in libris patrum tuorum. ²² et invenies in admonitionibus scripta de his et scies, quoniam civitas ista fuit refuga et reges et civitates concutiens, ²³ et Iudaei refugae et proelia committentes in ea ab aeterno, ob quam causam civitas ista deserta est. ²⁴ nunc ergo notum facimus tibi, rex domine, quoniam si civitas ista aedificata fuerit, et huius muri erecti fuerint descensus tibi non erit in Coelensyriam et Foenicen. ²⁵ tunc rescripsit rex Rathimo qui scribebat accedentia et Beltemo et Sabellio scribae et ceteris constitutis et inhabitantibus in Syriam et Foenicen et Samariam ea quae subiecta sunt: ²⁶ legi epistulam quam misistis mihi. praecepi ergo inquiri et inventum est, quoniam civitas illa est ab aevo regibus resistens, ²⁷ et homines refugae et proelia in ea efficientes, et reges fortissimi erant in Hierusalem dominantes et tributa exigentes a Coelensyria et Foenice. ²⁸ nunc ergo praecepi prohibere homines illos aedificare civitatem et providere, ne quid ultra haec fiant, ²⁹ sed nec procedant in plurimum ea quae sunt malitiae, ita ut regibus molestia inportetur. ³⁰ tunc recitatis his quae a rege Artaxerse scripta fuerant, Rathimus et Sabellius scriba et qui cum his constituti erant iungentes festinanter venerunt in Hierusalem cum equitatu et turba et agmine, ³¹ coeperunt prohibere aedificantes, et vacabant ab aedificatione templi in Hierusalem usque secundo anno regni Darii Persarum regis.

Chapter 3

¹
 rex Darius fecit cenam magnam omnibus vernaculis suis et omnibus magistratibus Mediae et Persis ² et omnibus purpuratis et praetoribus et consulibus et praefectis sub illo, ab India usque Aethiopiam centum viginti septem provinciis. ³ et cum manducassent et bibissent et satiati revertebantur, tunc Darius rex ascendit in cubiculo suo et dormivit et expergefactu ⁴ tunc illi tres iuvenes, corporis custodes qui custodiebant corpus regis, dixerunt alter altero: ⁵ dicamus unusquisque

nostrum sermonem, qui praecellat; et cuiuscumque apparuerit sermo sapientior alterius, dabit illi
 Darius rex dona magna et epinicia magna, ⁶ purpura cooperiri et in auro bibere et super aurum
 dormire et currum aureo freno et cidarim byssinam et torquem circa collum, ⁷ et secundo loco
 sedebit a Dario propter sapientiam suam et cognatus Darii vocabitur. ⁸ tunc scribes singuli suum
 verbum signaverunt et posuerunt subtus cervical Darii regis. ⁹ et dixerunt: cum surrexerit rex,
 dabunt illi scripta sua; et quodcumque iudicaverit rex et tres magistratus Persidis, quoniam verbum
 eius sapientius est, ipsi dabitur victoria sicut scriptum est. ¹⁰ unus scripsit: fortius est vinum.
¹¹ alius scripsit: fortior est rex. ¹² tertius autem scripsit: fortiores sunt mulieres, super omnia autem
 vincit veritas. ¹³ et cum surrexisset rex, acceperunt scripta sua et dederunt illi et legit. ¹⁴ et mittens
 vocavit omnes magistratus Persarum et Medorum et purpuratos et praetores et praefectos. ¹⁵ et
 sederunt in consilio et lecta sunt scripta coram ipsis. ¹⁶ et dixit: vocate adulescentes, et ipsi
 indicabunt verba sua, et vocati sunt et introierunt. ¹⁷ et dixit illis: indicate nobis de his quae scripta
 sunt. et coepit prior, qui dixerat de fortitudine vini, ¹⁸ et dixit: viri, quam praevallet vinum! omnibus
 hominibus qui bibunt illud seducit mentem. ¹⁹ itemque regis et orfani facit mentem unam, item
 servi ac liberi, pauperis et divitis. ²⁰ et omnem mentem convertit in securitatem et iucunditatem,
 et non meminit omnem tristitiam et debitum. ²¹ et omnia praecordia facit honesta, et non meminit
 regem nec magistratum, et omnia per talenta facit loqui. ²² et non meminerunt cum biberint
 amicitiam nec fraternitatem, sed post non multum sumunt gladios. ²³ et cum a vino merserint et
 surrexerint, non meminerunt quae gesserunt. ²⁴ o viri, non praecellit vinum quod sic cogit facere?
 et tacuit hoc dicto.

Chapter 4

¹ et inchoavit sequens dicere, qui dixit de fortitudine regis: ² o viri, non praecellunt homines,
 qui terram et mare obtinent et omnia quae sunt in eis? ³ rex autem super omnia praecellit et dominatur
 eorum, et omne quodcumque dixerit illis faciunt. ⁴ et si miserit illos ad bellatores, vadunt et

demoliunt montes et muros et turres,⁵ iugulantur et iugulant, et regis verbum non praetereunt. nam
si vicerint, adferunt regi omnia quaecumque praedati fuerint⁶ semper et alia omnia. et quotquot
non militant nec pugnant sed colunt terram, rursum cum fuerint metentes adferunt regi; et alter
alterum cogentes adferunt tributa regi.⁷ et ipse unus solus. et si dixerit occidere, occidunt; dixit
remittere, remittunt;⁸ dixit percutere, percutiunt; dixit exterminare, exterminant; dixit aedificare,
aedificant;⁹ dixit excidere, excidunt; dixit plantare, plantant.¹⁰ et omnis plebs et virtutes eum
obaudiunt. et super haec ipse recumbit et manducat et bibit et dormit;¹¹ hii autem custodiunt in
circuitu eum, et non possunt ire singuli facere opera sua, sed nec indicto audientes sunt ei.¹² o viri,
quomodo non praecellit rex, qui sic diffamatur. et tacuit.¹³ tertius, qui dixerat de mulieribus et
veritate, hic est Zorobabel, coepit loqui:¹⁴ viri, non magnus rex et multi homines? nec vinum
praecellit? quis est ergo qui dominatur eorum?¹⁵ nonne mulieres? genuerunt regem et omnem
populum, qui dominantur mari et terrae.¹⁶ et ex illis nati sunt, et ipsae educaverunt eos qui
plantaverunt vineas, ex quibus vinum fit.¹⁷ et ipsae faciunt stolas omnium hominum, et ipsae
faciunt gloriam hominibus, et non possunt homines separari a mulieribus.¹⁸ si congregaverint
aurum et argentum et omnem rem speciosam, et viderint mulierem unam bono habitu et bona specie,
¹⁹ omnia haec relinquentes in eam intendunt et aperto ore conspiciunt, et eam eligunt magis quam
aurum et argentum et omnem rem speciosam.²⁰ homo suum patrem derelinquit, qui enutriit eum,
et suam regionem, et ad mulierem suam coniungit se.²¹ et cum muliere remittit animam, et neque
patrem meminit neque matrem neque regionem.²² et hinc oportet vos scire, quoniam mulieres
dominantur vestri. nonne doletis et laboratis, et omnia mulieribus confertis et datis?²³ et accipit
homo gladium suum et vadit in via, furta facere et homicidia et mare navigare et flumina,²⁴ et
leonem videt et in tenebris ingreditur. et cum furtum fecerit et fraudes et rapinas, amabili suae
adfert.²⁵ et iterum diligit homo suam uxorem magis quam patrem aut matrem.²⁶ et multi dementes
facti sunt propter suas uxores, et servi facti sunt propter illas.²⁷ et multi perierunt et iugulati sunt
et peccaverunt propter mulieres.²⁸ et nunc mihi non creditis? nonne magnus est rex in potestate
sua, quoniam omnes regiones verentur tangere eum?²⁹ videbam tamen Apemen, filiam Bezacis

30 Mirifici, concubinam regis sedentem iuxta regem ad dexteram, et auferentem diadema de capite
 31 regis et inponentem sibi; et palmis caedebat regem de sinistra manu. et super haec rex aperto
 ore intuebatur eam. et si adriserit ei, ridet; nam si indignata fuerit ei, blanditur ei, donec reconcilietur
 32 ei in gratiam. o viri, cur non mulieres quae ista agunt? 33 et tunc rex et purpurati intuebantur
 34 alterutrum. et inchoavit loqui de veritate: o viri, nonne fortes sunt mulieres? magna est terra et
 35 excelsum est caelum et velox cursus solis, quoniam convertit in gyro caeli et rursum revertitur in
 locum suum in una die. 36 nonne magnificus est qui haec facit? et veritas magna et fortior prae
 36 omnibus. omnis terra veritatem invocat, caelum etiam ipsam benedicit, et omnia opera moventur
 37 et tremunt eam, et non est cum ea quicquam iniquum. vinum iniquum, iniquus rex, iniquae
 mulieres, iniqui omnes filii hominum, et iniqua omnia opera illorum, et non est in ipsis v sua
 38 iniquitate peribunt. et veritas manet et invalescit in aeternum, et vivit et obtinet in saecula
 39 saeculorum. nec est apud eam accipere personas neque differentias, sed quae iusta sunt facit
 40 omnibus iniustis ac malignis. et omnes benignantur in operibus eius, et non est in iudicio eius
 iniquum. eique fortitudo et regnum et potestas et maiestas omnium aevorum. benedictus Deus
 41 veritatis. et desiit loquendo. et omnis populus clamaverunt et dixerunt: magna veritas et praevallet.
 42 tunc rex ait illi: pete si quid vis amplius quam quae scripta sunt, et dabo tibi, secundum quod
 43 inventus es sapientior proximis. et proximus mihi sedebis et cognatus meus vocaberis. tunc ait
 44 regi: memor esto voti quod vovisti aedificare Hierusalem in die qua regnum accepisti, et omnia
 vasa quae accepta sunt ex Hierusalem remittere, quae separavit Cyrus quando mactavit Babyloniam,
 45 et vovit remittere ea ibi. et tu vovisti aedificare templum, quod incenderunt Idumei, quando
 46 exterminata est Iudaea a Chaldeis. et nunc hoc est quod postulo a te, domine rex, et quod peto,
 47 et haec est maiestas a te quam postulo, ut facias votum quod vovisti Regi caeli ex ore tuo. tunc
 surgens Darius rex osculatus est illum, et scripsit ei epistulas ad omnes dispensatores et praefectos
 et purpuratos, ut deducerent eum et eos qui cum illo erant omnes ascendentes aedificare Hierusalem.
 48 et omnibus praefectis qui erant in Coelensyria et Foenice et Libano scripsit epistulas, ut
 49 transveherent ligna cedrina a Libano in Hierusalem, et ut aedificarent cum eis civitatem. et
 scripsit omnibus Iudaeis qui ascendebant a regno in Iudaeam pro libertate, omnem potentem et
 50 magistratum et praefectum non supervenire ad ianuas ipsorum, et omnem regionem quam

obtinuerant esse immunem eis, et Idumei relinquunt castella quae obtinent Iudaeorum,⁵¹ et in
 structuram templi dari per singulos annos talenta viginti, usque dum peraedificaretur,⁵² et super
 sacrarium holocaustum ustulari cotidie, sicut habent praeceptum, alia talenta decem offerre per
 singulos annos,⁵³ et omnibus qui procedunt a Babylonia condere civitatem ut esset libertas, tam
 ipsis quam filiis eorum, et omnibus sacerdotibus qui procedunt.⁵⁴ scripsit autem et quantitatem
 et sacram stolam, qua deservirent in ea.⁵⁵ et Levitis scripsit dari praebita usque in diem, qua
 consummabitur domus et Hierusalem extruetur.⁵⁶ et omnibus custodientibus civitatem scripsit
 dari eis sortes et stipendia.⁵⁷ et dimisit omnia vasa quae separaverat Cyrus a Babylonia; et omnia
 quaecumque dixit Cyrus fieri, etiam ipse praecepit fieri et mitti Hierusalem.⁵⁸ et cum processisset
 ille adulescens, elevans faciem in caelum et in Hierusalem benedixit Regem caeli⁵⁹ et dixit: abs
 te est victoria et abs te est sapientia et claritas, et ego tuus servus sum.⁶⁰ benedictus es qui dedisti
 mihi sapientiam, et tibi confiteor, Domine patrum nostrorum.⁶¹ et accepit epistulas, et profectus
 est in Babyloniam, et venit et nuntiavit fratribus suis omnibus qui fuerunt in Babylonia.⁶² et
 benedixerunt Deum patrum suorum, quoniam dedit illis remissionem et refrigerium,⁶³ ut ascenderent
 et aedificarent Hierusalem et templum, ubi nominatum est nomen eius in ipso. et exultabant cum
 musicis et laetitia diebus septem.

Chapter 5

¹
 post haec autem electi sunt ut ascenderent principes pagorum domus per tribus suas, et uxores
 illorum et filii et filiae eorum et servi et ancillae ipsorum et pecora illorum.² et Darius misit una
 cum eis equites mille, donec deducerent eos in Hierusalem cum pace et cum musicis et cum tympanis
 et tibiis.³ et omnes fratres eorum erant ludentes, et fecit eos ascendere simul cum illis.⁴ et haec
 sunt nomina virorum qui ascenderunt per pagos suos in tribus et in partem principatus ipsorum.
⁵
 sacerdotes filii Finees filii Aaron: Iesus filius Iosedech, Ioachim filius Zorobabel illius Salathiel
 de domo David ex progenie Phares, tribu autem Iuda,⁶ qui locutus est sub Dario rege Persarum
 sermones mirificos, in secundo anno regni ipsius, mense nisan primo.⁷ sunt autem hii qui ex Iudaea
 ascenderunt de captivitate transmirationis, quos transmigravit Nabuchodonosor rex Babyloniae

in Babyloniam. et reversus est in Hierusalem⁸ et reliquam partem Iudaeae unusquisque in suam
 civitatem. qui venerunt cum Zorobabel et Iesu Neemia Sareo Reselimeo Emmanio Mardocheo
 Beelsuro Mepsato Thorolio Roebo Mauna de principibus eorum.⁹ et numerus ab gentilibus eorum
 et praepositi eorum: filii Phares duo milia centum septuaginta duo,¹⁰ filii Ares tria milia
 quinquaginta septem,¹¹ filii Femo centum quadraginta duo, in filiis Iesu et Ioab duo milia trecenti
 duo,¹² filii Demu duo milia quadringenti septuaginta, filii Chorab mille ducenti quinque, filii
 Banae sescenti sexaginta octo,¹³ filii Bebet quadringenti tres, filii Arcad quadringenti viginti
 septem,¹⁴ filii Can triginta septem, filii Zoroar duo milia sexaginta sex, filii Adinu quadringenti
 sexaginta unus,¹⁵ filii Azerectis centum octo, filii Ciaso et Zetas centum septem, filii Azoro
 quadringenti triginta novem,¹⁶ filii Ebdarbone mille centum triginta duo, filii Ananiae centum
 triginta, filii Asom¹⁷ filii Marsar trecenti viginti duo, filii Gebbarus nonaginta quinque, filii
 Sepolemon centum viginti tres,¹⁸ filii ec Nepopas quinquaginta quinque, filii ec Banatus centum
 quinquaginta octo, filii ec Betamos centum triginta duo,¹⁹ filii ec Cartapatros qui Enocadies et
 Modiae quadringenti viginti duo, qui ex Gramas et Gabes mille centum viginti unus,²⁰ qui ex
 Machaloth centum viginti duo, qui ex Basellon et Ceagge sexaginta quinque, qui ex Bastoro centum
 viginti duo,²¹ qui ex Betonobes quinquaginta quinque, filii Liptis centum quinquaginta quinque,
 filii Labomu trecenti quinquaginta septem,²² filii Sioen trecenti septuaginta, filii Saudon et Diomus
 trecenti septuaginta octo,²³ filii Ericus duo milia centum quadraginta quinque filii Anaas trecenti
 septuaginta. sacerdotes:²⁴ filii Ieddus filii Ieu inter filios Eliasib octingenti septuaginta duo, filii
 Emmerus ducenti quinquaginta duo,²⁵ filii Fasuru trecenti quinquaginta septem, filii Caree ducenti
 decem septem.²⁶ filii Levitae: filii Iesu in Caduhel et Banus et Serebias et Edias septuaginta
 quattuor. omnis numerus a duodecim annis triginta milia quadringenti sexaginta duo.²⁷ filii et
 filiae et uxores, omnis computatio quadraginta milia ducenti quadraginta duo.²⁸ filii sacerdotes
 qui psallebant in templo: filii Asaph centum viginti octo.²⁹ ostiarii: filii Esmemu, filii Ater, filii
 Amon, filii Accub, Atopa, filii Tobi, omnes centum triginta novem.³⁰ sacerdotes servientes in
 templo: filii Sel, filii Gasipa, filii Tabloth, filii Cariae, filii Suu, filii Hellu, filii Labana, filii Acmata,

³¹
 filii Acub, filii Uta, filii Ceta, filii Aggab, filii Obai, filii Anan, filii Cavua, filii Geddu, filii Au,
 filii Radiu, filii Desanum, filii Necoba, filii Caseba, filii Gaze, filii Oziu, filii Finoe, filii Atrem,
 filii Basten, filii Asiana, filii Manei, filii Nafisim, filii Accufu, filii Agifa, filii Ariu, filii Faricin,
³²
 filii Fasalom, filii Meedda, filii Fusa, filii Chared, filii Barchus, filii Sarea, filii Toesi, filii Nasit,
³³
 filii Agifa, filii Pedon, Salomon, filii eius: filii Asoffot, filii Farida, filii Celi, filii Dedon, filii
³⁴
 Geddahel, filii Sefegi, filii Aggia, filii Facaret, filii Sabatham, filii Saronet, filii Malsic, filii
³⁵
 Ame, filii Safiu, filii Addus, filii Suba, filii Aeirra, filii Rabocis, filii Safat, filii Malmon. omnes
³⁶
 sacro servientes et pueri Salomonis quadringenti octoginta duo. hii sunt filii qui ascenderunt a
³⁷
 Thermeleth et Thelarsas, princeps eorum Carmellan et Chareth. non poterant edicere civitates
 suas et progenies, quemadmodum sint ex Israhel: filii Dalaru, filii Tubam, filii Necoda mille
³⁸
 quinquaginta duo. et ex sacerdotibus qui fungebantur sacerdotio et non sunt inventi: filii Obia,
³⁹
 filii Achisos, filii Addiu qui accepit Umin uxorem ex filiabus Fargeleu et vocati sunt nomine
 eius. et horum quaesita est generis scriptura in pedatura et non est inventa, et prohibiti sunt sacerdotio
⁴⁰
 fungi. et dixit illis Neemias et Atharas, ne participentur sancta, donec exsurgat pontifex indutus
⁴¹
 in ostensionem et omnis autem Israhel erant a duodecim annorum, exceptis servis et ancillis,
⁴²
 quadraginta duo milia trecenti sexaginta. servi horum et ancillae septem milia trecenti triginta
⁴³
 septem, cantores et cantatrices ducenti sexaginta quinque, cameli quadringenti triginta quinque,
 equi septem milia triginta sex, muli ducenti quadraginta quinque, subiugalia quinque milia quingenti
⁴⁴
 viginti quinque. et de praepositis ipsis per pagos, dum venirent in templum Dei quod erat in
⁴⁵
 Hierusalem, vovere suscitare templum in loco suo secundum suam virtutem, et dare in templum
⁴⁶
 thesaurarium operum sacrum, auri minas decem milia et stolas sacerdotales centum. et
 inhabitaverunt sacerdotes et Levitae et qui exierant ex plebe in Hierusalem et in regione, et sacri
⁴⁷
 cantores et ostiarii et omnis Israhel in regionibus suis. instante autem septimo mense cumque
 essent filii Israhel unusquisque in suis rebus, convenerunt unianimes in atrium quod erat ante ianuam
⁴⁸
 orientalem. et stantes Iesus filius Iosedech et fratres eius sacerdotes et Zorobabel filius Salathihel
⁴⁹
 et huius fratres paraverunt altare, ut offerrent super illud holocaustomata secundum quae in
⁵⁰
 Moysi libro hominis Dei praescripta sunt. et convenerunt ipsis ex aliis nationibus terrae. et
 erexerunt sacrarium in loco suo omnes gentes terrae, et offerebant hostias et holocaustomata Domino

51 matutina. et egerunt scenophegiam et diem sollemnem, sicuti praeceptum est in lege, et sacrificia
52 cotidie, sicut oportebat, et post haec oblationes instantiae et hostias sabbatorum et neomeniarum
53 et dierum sollemnium omnium sanctificationum. et quotquot vovebant Domino, a neomenia
54 septimi mensis coeperunt offerre hostias Deo, et templum Domini nondum erat aedificatum. et
55 dederunt pecuniam lapidariis et fabris, et potum et pabula cum gaudio Sidoniis et Tyriis, ut
transveherent illis de Libano trabes cedrinas in Ioppe portum, secundum decretum quod scriptum
56 erat eis a Cyro Persarum rege. et in secundo anno venientes in templum Dei in Hierusalem,
mense secundo inchoavit Zorobabel filius Salathiel et Iesus filius Iosedech et fratres ipsorum et
57 sacerdotes et Levitae et omnes qui advenerant de captivitate in Hierusalem. et fundaverunt
templum Dei novilunio secundi mensis secundi anni, cum venissent in Iudaeam et Hierusalem.
58 et statuerunt Levitae a viginti annis super opera Domini. et stetit Iesus et filius eius et fratres...
omnes Levitae conspirantes et exsecutores legis et facientes opera in domo Domini. et fabricaverunt
59 aedificantes templum Dei quod fabricabant. et steterunt sacerdotes habentes stolas cum tubis,
60 et Levitae filii Asaph habentes cymbala, conlaudantes Dominum et benedicentes secundum
61 David regem Israel. et cantabant canticum Domino, quoniam dulcedo eius et honor in saecula
62 super omnem Israel. et omnis populus tuba cecinerunt et proclamaverunt voce magna,
63 conlaudantes Dominum in suscitatione domus Domini. et venerunt ex sacerdotibus et Levitis
64 et praesidentibus secundum pagos senioribus qui viderant pristinam domum, et ad huius
65 aedificationem cum clamore et planctu magno, et multi cum tubis et gaudio magno, in tantum
ut populus non audiret tubas propter planctum populi. turba enim erat tubis canens magnifice, ita
66 ut longe audiretur. et audierunt inimici tribus Iudae et Benjamin et venerunt scire, quae esset
67 vox tubarum. et cognoverunt, quoniam qui erant ex captivitate aedificant templum Domino Deo
68 Israel. et accedentes ad Zorobabel et Iesum et praepositos pagorum, dixerunt eis: aedificabimus
69 una vobiscum; similiter enim vobiscum audimus Dominum nostrum, et ipsi incendimus a diebus
70 Asbasareth regis Assyriorum, qui transmigravit nos istinc. et dixit illis Zorobabel et Iesus et
71 principes pagorum Israel: non est vobis et nobis aedificare domum Domini Dei nostri; nos
enim soli aedificabimus Domino Israel, secundum ea quae praecepit nobis Cyrus rex Persarum.

72

gentes autem terrae incubantes his qui sunt in Iudaea et devastantes opus aedificationis et insidias
et populos adducentes, prohibebant eos aedificare, ⁷³ et adgressuras exercentes inpedierunt, ne
consummaretur aedificium omni tempore vitae regis Cyri. et protraxerunt structuram per biennium
usque ad Darii regnum.

Chapter 6

¹ in secundo autem anno regni Darii prophetavit Aggeus et Zaccharias filius Addin prophetae
apud Iudaeam et in Hierusalem in nomine Domini Dei Israhel super eos. ² tunc stans Zorobabel
filius Salathiel et Iesus filius Iosedech inchoaverunt aedificare domum Domini quae est in
Hierusalem, ³ cum adessent eis prophetae Domini et adiuvent eos. in ipso tempore venit ad illos
Sisennes, subregulus Syriae et Foenicis, et Satrabozanes et sodales eius ⁴ et dixerunt eis: quo
praecipiente vobis domum hanc aedificatis et tectum istud et alia omnia perficitis? et qui sunt
structores qui haec aedificant? ⁵ et habuerunt gratiam visitationis factae super eos qui erant ex
captivitate a Domino seniores Iudaeorum. ⁶ et non sunt inpediti aedificare, donec significaretur
Dario de omnibus istis et responsum acciperetur. ⁷ exemplum epistulae quam miserunt Dario:
Sisennes, subregulus Syriae et Foenicis, et Satrabozanes et sodales eius in Syria et Foenice praesides
regi Dario salutem. ⁸ omnia nota sint domino nostro regi, quia cum advenissemus in regionem
Iudaeae et introissemus in Hierusalem, invenimus Iudaeos aedificantes domum Domini Dei magnam
⁹ et templum ex lapidibus politis magnis et pretiosis materiis in parietibus; ¹⁰ et opera illa instantanter
fieri, et suffragare et prosperare in manibus eorum, et in omni gloria quam diligentissime perfici.
¹¹ tunc interrogavimus seniores dicentes: quo permittente vobis aedificatis domum istam et opera
haec fundatis? ¹² ideo autem interrogavimus eos, ut notum faceremus tibi homines et praepositos,
et nominum scripturam praepositorum postulavimus illos. ¹³ at illi responderunt nobis dicentes:
nos sumus servi Domini, qui fecit caelum et terram. ¹⁴ et aedificabatur haec domus ante istos annos
multos a rege Israhel magno et fortissimo et consummata est. ¹⁵ et quoniam patres nostri
exacerbantes erant, peccaverunt in Dominum Israhel, tradidit eos in manus Nabuchodonosor regis
Babyloniae, regis Chaldeorum. ¹⁶ et domum istam demolientes incenderunt et populum captivum

duxerunt in Babyloniam. ¹⁷ in primo autem anno regnante Cyro in regione Babyloniae, scripsit
Cyrus rex domum hanc aedificare. ¹⁸ et illa sacra vasa aurea et argentea, quae extulerat
Nabuchodonosor de domo quae est in Hierusalem et consecraverat ea in suo templo, rursus protulit
ea Cyrus rex de templo quod erat in Babylonia, et tradita sunt Zorobabel et Salamanassar subregulo.
¹⁹ et praeceptum est eis, ut ferrent haec vasa et reponerent in templo quod erat in Hierusalem, et
templum ipsum Domini aedificare in loco suo. ²⁰ tunc Salamanassar subiecit fundamenta domus
Domini quae est in Hierusalem, et exinde usque nunc aedificatur et non accepit consummationem.
²¹ nunc ergo si hoc iudicatur, rex, perquiratur in regalibus bibliothecis Cyri regis quae sunt in
Babylonia. ²² et si inventum fuerit consilio Cyri regis coeptam esse structuram domus Domini
quae est in Hierusalem, et iudicabitur a domino rege nostro, scribat de his nobis. ²³ tunc rex Darius
praecepit inquiri in bibliothecis quae erant in Babylonia, et inventus est in Ecathanis, oppido quod
est in Media regione, locus unus in quo scripta erant ista: ²⁴ anno primo regnante Cyro, rex Cyrus
praecepit domum Domini quae est in Hierusalem aedificare, ubi incendebant igni adsiduo; ²⁵ cuius
altitudo sit cubitorum sexaginta, et latitudo cubitorum sexaginta, quadratum lapidibus politis tribus,
et meniano ligneo eiusdem regionis et meniano uno novo; et impendia dari de domo Cyri regis;
²⁶ et sacra vasa domus Domini tam aurea quam argentea, quae extulit Nabuchodonosor de domo
quae erat in Hierusalem in Babyloniam, restitui in domum quae est in Hierusalem ubi erant posita
ut ponantur illic. ²⁷ et praecepit curam agere Sisennem, subregulum Syriae et Foenices, et
Satrabozanen et sodales eius et qui ordinati erant in Syria et Foenice praesides, ut abstinerent se ab
eodem loco; sinere autem puerum Domini Zorobabel et subregulum Iudaeae et seniores Iudaeorum
domum Domini illam aedificare eodem loco. ²⁸ et ego quoque praecepi in totum aedificare et
prospici, ut adiuvent eos qui sunt ex captivitate Iudaeorum, donec consummetur templum aedis
Domini; ²⁹ et ab exactione tributorum Syriae Coeles et Foenicis diligenter quantitatem dari his
hominibus ad sacrificium Domini, Zorobabel praefecto ad tauros et arietes et agnos, ³⁰ similiter
autem et frumentum et sal et vinum et oleum instanter per singulos annos, prout sacerdotes qui sunt
in Hierusalem dictaverunt consumi cotidie sine ulla dilatione, ³¹ ut offerantur libationes Deo summo
pro rege et pueris eius, et orent pro ipsorum vita. ³² et denuntietur ut quicumque transgressi fuerint
aliquid ex his quae scripta sunt aut spreverint, accipiat lignum de suis propriis et super hoc
suspendantur, et bona ipsorum regi adscribantur. ³³ propterea et Dominus, cuius nomen invocatum
est ibi, exterminet omnem regem et gentem qui manum suam extenderit prohibere aut male tractare

domum Domini illam quae est in Hierusalem. ³⁴ ego Darius rex decrevi quam diligentissime secundum haec fieri.

Chapter 7

¹ tunc Sisennes, subregulus Coelensyriae et Foenicen, et Satrabozanes et sodales eius obsecuti his quae a Dario rege decreta erant, ² insistebant sacrosanctis operibus diligentissime cooperantes cum senioribus Iudaeorum, principibus Syriae. ³ et prosperata sunt sacrosancta opera prophetantibus Aggeo et Zaccharia prophetis. ⁴ et consummaverunt ea per praeceptum Domini Dei Israhel et ex consilio Cyri et Darii et Artaxersis regis Persarum. ⁵ et consummata est domus sancta usque ad tertiam et vicesimam diem mensis adar, sexto anno Darii regis. ⁶ et fecerunt filii Israhel et sacerdotes et Levitae et ceteri qui erant ex captivitate, qui adpositi sunt, secundum ea quae scripta sunt in libro Moysi. ⁷ et obtulerunt in dedicatione templi Domini tauros centum, arietes ducentos, agnos quadringentos. ⁸ et hedos pro peccatis universi Israhel duodecim secundum numerum tribuum Israhel. ⁹ et steterunt sacerdotes et Levitae amicti stolis per tribus super opera Domini Dei Israhel secundum librum Moysi, et ostiarii per singulas ianuas. ¹⁰ et egerunt filii Israhel cum his qui erant ex captivitate illud phase quartadecima luna mensis primi, quando sanctificati sunt sacerdotes et Levitae. ¹¹ et omnes filii captivitatis non sunt simul sanctificati, quia Levitae simul omnes sanctificati sunt. ¹² et immolaverunt phase universis filiis captivitatis et fratribus suis sacerdotibus et sibimet ipsis. ¹³ et manducaverunt filii Israhel qui erant ex captivitate, omnes qui recesserant ab omnibus execrationibus gentium terrae quaerentes Dominum, ¹⁴ et celebraverunt diem festum azymorum septem diebus, epulantes in conspectu Domini, ¹⁵ quoniam convertit consilium regis Assyriorum in eis, confortare manus eorum ad opera manus Domini Dei Israhel.

Chapter 8

¹ et post hunc regnante Artaxerse Persarum rege, accessit Ezras filius Azariae, filii Helciae, filii Saleme, ² filii Sadduc, filii Achitob, filii Ameri, filii Azaei, filii Boccae, filii Abisaei, filii Finees, filii Eleazari, filii Aaron primi sacerdotis. ³ hic Ezras ascendit de Babylonia, cum esset scriba et ingeniosus in lege Moysi, quae data est a Domino Israhel dicere et facere. ⁴ et dedit ei rex gloriam, quod invenisset gratiam in omni dignitate et desiderio in conspectu eius. ⁵ et ascenderunt simul cum ipso ex filiis Israhel et sacerdotibus et Levitis et sacris cantoribus templi et ostiariis et servis templi in Hierusalem, ⁶ anno septimo regnante Artaxerse, in quinto mense; hic annus septimus est regni. exeuntes enim de Babylonia novilunio quinti mensis, ⁷ venerunt Hierosolymam iuxta praebitam illis prosperitatem itineris a Domino ipso. ⁸ in his enim Ezras magnam disciplinam obtinebat, ne praetermitteret quicquam eorum quae essent ex lege Domini et praeceptis, et docendo ⁹ universum Israhel omnem iustitiam et iudicia. accedentes autem qui scribebant scripta Artaxersis regis, tradiderunt scriptum quod obvenerat ab Artaxerse rege ad Ezram sacerdotem et lectorem legis Domini; cuius est exemplum subiectum: ¹⁰ rex Artaxerses Ezrae sacerdoti et lectori legis Domini salutem. ¹¹ humaniora ego iudicans etiam beneficiis, praecepi eos qui desiderant ex gente Iudaeorum sua sponte et ex sacerdotibus et Levitis qui sunt in regno meo comitari tecum in Hierusalem. ¹² si qui ergo cupiunt ire tecum, conveniant et proficiscantur, sicut placuit mihi et septem amicis meis consiliariis, ¹³ ut visitent ea quae aguntur secundum Iudaeam et Hierusalem observantes sicut habes in lege Domini, ¹⁴ et ferant munera Domino Israhel, quae vovi ego et amici, Hierusalem et omne aurum et argentum, quod inventum fuerit in regione Babyloniae, Domino in Hierusalem cum illo, ¹⁵ quod donatum est pro ipsa gente in templum Domini eorum quod est in Hierusalem, ut colligatur hoc aurum et argentum ad tauros et arietes et agnos et hedos et quae his sunt congruentia, ¹⁶ ut offerant hostias Domino super altare Domini ipsorum quod est in Hierusalem. ¹⁷ et omnia quaecumque volueris cum fratribus tuis facere auro et argento, perfice pro voluntate secundum praeceptum Domini Dei tui. ¹⁸ et sacrosancta vasa, quae data sunt tibi ad opera domus Domini Dei tui qui est in Hierusalem, ¹⁹ et cetera, quaecumque tibi subvenerint ad operam templi Dei tui, dabis de regali gazofilacio. ²⁰ ²¹ et ego quidem rex Artaxerses praecepi custodibus thesaurorum Syriae et Foenicis, ut quaecumque scripserit Ezras sacerdos et lector legis Domini excelsi, diligenter detur ei usque ad argenti talenta centum, similiter autem ²² et usque ad

frumenti modios centum et vini amphoras centum, et alia quaecumque abundant sine taxatione.
²³ omnia secundum Dei legem fiant Deo altissimo, ne qua forte exsurgat ira in regno regis et filiorum
²⁴ eius. vobis autem dicitur, ut omnibus sacerdotibus et Levitis et sacris cantoribus templi et
²⁵ ianitoribus et servis templi et scribis templi huius nullum tributum neque ulla alia indictio
²⁶ inrogetur, nec habeat quisque potestatem obicere eis quicquam. tu autem Ezras, secundum
 sapientiam Dei constitue iudices et arbitros in tota Syria et Foenice, et omnes qui legem Dei tui
²⁷ noverunt docebis, ut quotquot transgressi fuerint legem, diligenter plectantur sive morte sive
²⁸ cruciatu sive etiam pecuniae multatione vel abductione. et dixit Ezras scribe: benedictus Dominus
²⁹ patrum meorum, qui dedit haec in cor regis, clarificare domum suam quae est in Hierusalem, et
³⁰ me honorificavit in conspectu regis et consiliariorum et amicorum eius et purpuratorum eius. et
 ego constans animo factus sum secundum opitulationem Domini Dei mei, et congregavi ex Israhel
³¹ viros, ut simul ascenderent mecum. et hii sunt praepositi secundum suas patrias et principatus
³² portionales eorum, qui mecum ascenderunt de Babylonia in regno Artaxersis regis: ex filiis
³³ Phares Gersomus, ex filiis Iemarut Amielus, filiorum David Attus filius Seceliae, ex filiis Phares
³⁴ Zaccharias et cum eo reversi sunt viri centum quinquaginta, ex filiis ductoris Moab Ilionas Zaraei
³⁵ et cum ipso viri ducenti, ex filiis Zathues Iechonias Zetheeli et cum ipso viri ducenti, ex filiis
³⁶ Addeni filius Ionathae et cum ipso viri ducenti quinquaginta, ex filiis Olam Aesias Gotholiae
³⁷ et cum ipso viri septuaginta, ex filiis Safatae Zarias Micheli et cum ipso viri octoginta, ex
³⁸ filiis Iob Abdias Iezeli et cum ipso viri ducenti duodecim, ex filiis Baniae Salimoth filius Iosaphiae
³⁹ et cum ipso viri centum sexaginta, ex filiis Beer Zaccharias Bebei et cum ipso viri ducenti octo,
⁴⁰ et cum ipso viri centum sexaginta, ex filiis Beer Zaccharias Bebei et cum ipso viri ducenti octo,
⁴¹ ex filiis Asath Iochannes Acariae et cum ipso viri centum decem; ex filiis Adonicam ipsis
 postremis, et haec sunt nomina eorum: Elifalam filius Iebel et Sameas et cum ipso viri septuaginta,
⁴² ex filiis Banae filius Zaccuri et cum ipso viri septuaginta. et congregavi eos ad fluvium qui
⁴³ dicitur Thia, et metati illic sumus triduo, et recognovi eos. et ex filiis sacerdotum et Levitarum
⁴⁴ non inveni illic. et misi ad Eleazarum et Eccelom et Masman et Maloban et Enaatam et Sameam
⁴⁵ et Ioribum Natham Ennagan Zacchariam et Mosolamun, ipsos ductores et peritos. et dixi eis ut
⁴⁶ venirent ad Luddeum ductorem, qui erat apud locum gazofilicii. et mandavi eis ut dicerent
⁴⁷

Luddeo et fratribus eius et illis qui erant in gazofilacio, ut mitterent nobis eos qui sacerdotio
 48
 fungerentur in domo Domini Dei nostri. et adduxerunt nobis secundum manum validam Domini
 Dei nostri viros peritos ex filiis Moollī filii Levi filii Israhel, Sebebian et filios et fratres qui erant
 49
 decem et octo, Asbian et Annun ex filiis filiorum Chananei et filii eorum viri viginti; 50 et ex
 his qui in templo serviebant, quos dedit David et ipsi principes ad operationem Levitis, templo
 51
 servientium ducenti viginti. omnium nomina significata sunt in scripturis. et vovi illic ieiunium
 iuvenibus in conspectu Domini Dei nostri, ut quaerem ab eo bonum iter nobis et qui nobiscum
 52
 erant ex filiis et pecoribus propter insidias. erubui enim petere regem pedites et equites in
 53
 comitatu, tutelae gratia contra adversarios nostros. diximus enim regi, quoniam virtus Domini
 54
 erit cum eis qui inquirunt eum in omni affectu. et iterum deprecati sumus Dominum Deum
 55
 nostrum secundum haec, quem et propitium habuimus, et conpotes facti sumus Domini nostri. et
 separavi ex plebis praepositis et sacerdotibus templi viros duodecim, et Sedebian et Asamian et
 56
 cum eis ex fratribus eorum viros decem. et adpendi eis argentum et aurum et vasa sacerdotalia
 57
 domus Domini Dei nostri, quae donaverat rex et consiliarii eius et principes et omnis Israhel. et
 cum adpendissem, tradidi argenti talenta centum quinquaginta et vasa argentea talentorum centum
 58
 et auri talenta centum et vasorum aureorum species viginti et vasa aerea de bono aeramento
 59
 splendentia duodecim auri speciem reddentia. et dixi eis: et vos sancti estis Domino, et vasa
 60
 quae sunt sancta et aurum et argentum votum est Domino Deo patrum nostrorum. vigilate et
 custodite, donec tradatis ex plebis praepositis et sacerdotibus et Levitis et principibus civitatum
 61
 Israhel in Hierusalem in pastoforio domus Domini Dei nostri. et hii qui susceperunt sacerdotes
 62
 et Levitae aurum et argentum et vasa quae erant in Hierusalem intulerunt in templum Domini. et
 promovimus a fluvio Thia die duodecima mensis primi, usquequo introivimus in Hierusalem
 secundum potentem manum Domini Dei nostri, quae super nos erat et liberavit nos ab omnibus
 63
 inimicis nostris; et venimus in Hierusalem. et cum factus fuisset tertius dies, quarta autem die
 ponderatum aurum et argentum traditum est in domo Domini Dei nostri Marimoth filio Iori sacerdoti.
 64
 et cum ipso erat Eleazar filius Finees, et erant cum ipsis Iosabodus filius Iesu et Moedias Banni
 65
 filius Levitae. ad numerum et ad pondus universa et scriptum est pondus ipsorum eadem hora.
 66
 qui autem venerunt ex captivitate, obtulerunt sacrificium Domini Israhel tauros duodecim pro
 67
 omni Israhel arietes octoginta sex, agnos septuaginta duos, hircos pro peccato duodecim, et pro

68 salute vaccas duodecim, omnia sacrificium Domini. et relegerunt praecepta regis regalibus dispensatoribus et subregulis Coelensyriae et Foenicis, et honorificaverunt gentem et templum Domini. 69 et consummatis his accesserunt ad me praepositi dicentes: non segregaverunt genus Israhel et principes et sacerdotes et Levitae 70 et alienigenae gentes et nationes terrae immunditias suas a Chananeis et Hettheis et Ferezeis et Iebuseis et Moabitis et Aegyptiis et Idumeis. 71 coniuncti enim sunt filiabus eorum et ipsi et filii eorum, et commixtum est semen sanctum alienigenis gentibus terrae; et participes erant praepositi et magistratus iniquitatis huius ab initio ipsius rei. 72 et mox ut audiavi ista, conscidi vestimenta et sacram tunicam, et lacerans capillos capitis et barbam sedi dolens et maestus. 73 et convenerunt ad me quotquot tunc movebantur in verbo Domini Dei Israhel, me lugente super iniquitatem istam. et sedebam tristis usque ad vespertinum sacrificium. 74 et surgens a ieiunio, conscissa habens vestimenta et sacram tunicam, ingeniculans et extendens manus ad Dominum 75 dicebam: Domine, confusus sum et reveritus sum ante faciem tuam. 76 peccata enim nostra multiplicata sunt super capita nostra, et iniquitates nostrae exaltatae sunt usque ad caelum, 77 quoniam a temporibus patrum nostrorum sumus in magno peccato usque in hunc diem. 78 et propter peccata nostra et patrum nostrorum sumus traditi cum fratribus nostris et cum sacerdotibus nostris regibus terrae in gladium et captivitatem et depraedationem cum confusione usque in hodiernum diem. 79 et nunc quantum est quod contigit nobis misericordia abs te, Domine Deus, derelinquere nobis radicem et nomen in locum sanctificationis tuae, 80 detegere luminare nostrum in domo Domini Dei nostri, dare nobis cibum in tempore servitutis nostrae. 81 et cum serviremus, non sumus derelicti a Domino Deo nostro, sed constituit nos in gratia penes reges Persarum, dare nobis cibum 82 et clarificare templum Domini nostri et aedificare deserta Sion, dare nobis stabilitatem in Iudaea et in Hierusalem. 83 et nunc quid dicemus, Domine, habentes haec? transgressi enim sumus praecepta tua, quae dedisti in manus puerorum tuorum prophetarum 84 dicens quoniam terra, in quam introistis possidere hereditatem eius, terra polluta est coinquinationibus alienigenarum terrae, et immunditiae illorum repleverunt eam totam immunditia sua. 85 et nunc filias vestras non coniungetis filiis illorum, et filias eorum non accipietis filiis vestris. 86 et non inquiretis pacem habere cum illis omni tempore, ut invalescentes manducetis optima terrae, et hereditatem distribuatis filiis vestris usque in aevum. 87 et quae contingunt nobis, omnia fiunt propter opera nostra maligna et magna peccata nostra. 88 et dedisti nobis talem radicem, et

rursum reversi sumus transgredi legitima tua, uti commisceremur immunditiae alienigenarum gentium
 terrae huius. ⁸⁹ nonne irasceris nobis perdere nos, quoadusque non relinquatur radix et nomen
 nostrum? ⁹⁰ Domine Deus Israhel, verax es; derelicta enim est radix usque in hodiernum diem,
⁹¹ ecce nunc sumus in conspectu tuo in iniquitatibus nostris; non est enim adhuc stare ante te in
⁹² his. et cum adorando confiteretur Ezras flens humi prostratus ante templum, congregati sunt
 ante eum ex Hierusalem turba magna valde, viri et mulieres et iuvenes et iuvenulae. fletus enim
⁹³ erat magnus in ipsa multitudine. et cum clamasset Iechonias Ieeli ex filiis Israhel, dixit Ezrae:
 nos in Dominum peccavimus, quod conlocavimus nobis in matrimonium mulieres alienigenas ex
 gentibus terrae. ⁹⁴ et nunc est super omnem Israhel. in his ergo sit iusiurandum ad Dominum,
⁹⁵ expellere omnes uxores nostras quae ex alienigenis sunt cum filiis earum, sicut tibi decretum
⁹⁶ est a maioribus secundum legem Domini. exsurgens explicata, ad te enim spectat hoc negotium,
⁹⁷ et nos tecum sumus. viriliter fac. et exsurgens Ezras adiuravit principes sacerdotum et Levitas
 et omnem Israhel facere secundum haec, et iuraverunt.

Chapter 9

¹ et exsurgens Ezras ab ante atrium templi, abiit in pastoforium Ionathae filii Nasibi. ² et
³ hospitatus illic, non gustavit panem nec aquam bibit, lugens super iniquitates multitudinis. et
 facta est praedicatio in omni Iudaea et in Hierusalem omnibus qui erant ex captivitate congregari
⁴ in Hierusalem et quicumque non occurrerit biduo aut triduo diei secundum iudicium adsidentium
⁵ seniorum, tollentur facultates eius, et ipse alienus iudicabitur a multitudine captivitatis. et congregati
 sunt omnes qui erant ex tribu Iuda et Benjamin in tribus diebus in Hierusalem; hic mensis est nonus,
⁶ vicesima mensis. et adsedit omnis multitudo in area templi, tremantes propter hiemem praesentem.
⁷ et exsurgens Ezras dixit illis: vos inique fecistis conlocando vobis in matrimonium uxores
 alienigenas, ut adderetis ad peccata Israhel. ⁸ et nunc date confessionem et magnificentiam Domino
⁹ Deo patrum nostrorum, et perficite voluntatem ipsius et discedite a gentibus terrae et ab uxoribus
 alienigenis. ¹⁰ et clamavit omnis multitudo et dixerunt magna voce: sicut dixisti faciemus. ¹¹ sed
 quoniam multitudo magna est, et tempus hiberni est et non possumus in subdiali parte stare, et hoc

opus non est nobis unius diei neque bidui, multum in his peccavimus, ¹² stent praepositi multitudinis
et omnes qui nobiscum inhabitant et quotquot habent apud se uxores alienigenas, ¹³ et adstant
accepto tempore et ex omni loco presbyteri et iudices, usquequo solvant iram Domini negotii huius.
¹⁴ Ionatha \$W!c autem filius Ezeli et Ozias Thochani susceperunt secundum haec, et Bosoramus
et Levis et Sabbatheus simul cooperati sunt cum illis. ¹⁵ et fecerunt secundum haec omnia universi
qui erant ex captivitate. ¹⁶ et elegit sibi viros Ezras sacerdos, principes magnos de patribus eorum
secundum nomina, et consederunt novilunio mensis decimi examinare negotium istud. ¹⁷ et
determinatum est de viris qui habebant uxores alienigenas usque ad neomenia primi mensis. ¹⁸ et
inventi sunt ex sacerdotibus commixti qui habebant alienigenas uxores: ¹⁹ ex filiis Iesu filii Iosedech
et fratribus eius Maseas et Eliezerus et Ioribus et Ioadeus. ²⁰ et iniecerunt manus, ut expellerent
uxores suas, et ad litandum in exoratione arietem pro ignorantia sua. ²¹ et ex filiis Emmeri Masseas
et Esses et Jeel et Azarias. ²² et ex filiis Fosor Elionia, Assias, Ismahelus et Nathanaelus, Ioceddeus
et Talsas. ²³ et ex Levitis Iozabdus et Semeis et Colius et Calitas et Fatheas et Coluas et Elionas.
²⁴ ex sacris cantoribus Eliasubus Zaccurus. ²⁵ ex ostiariis Sallumus et Tolbanes. ²⁶ et ex Israhel:
ex filiis Foroos Ieremias et Ieddias et Melchias et Mielus et Eleazarus et Iemmebias et Baninas.
²⁷ et ex filiis Iolam Mamthanias et Zaccharias, Iezrelus et Iobdius et Herimoth et Helias. ²⁸ et ex
filiis Zathom Eliadas et Eliasimus et Othias et Larimoth et Zabdus et Zebedias. ²⁹ et ex filiis Bebe
Iohannes et Ananias et Zabdias et Emethis. ³⁰ et ex filiis Banni Olamus et Malluchus et Ieddaeus
et Iasub et Asubus et Hierimoth. ³¹ et ex filiis Addin Naathus et Moosias et Calchurus et Raanas
et Baseas, Mathathias et Beseel et Bonnus et Manasses. ³² et ex filiis Nuae Noneas et Aseas et
Melchias et Sameas et Simon, Beniamin et Malchus et Marras. ³³ et ex filiis Asom Carianeus,
Mathathias et Bannus et Elifalat et Manasses et Semei. ³⁴ et ex filiis Banni Ieremias et Moodias
et Abramus et Ioel et Baneas et Pelias et Ionas et Marimoth et Eliasib et Mathaneus et Eliasib et
Zorisas et Diaelus et Samedius et Sambris et Iosephus. ³⁵ et ex filiis Nobaei Idaelus et Mathathias
et Sabadus et Zetheda Sednu et Iessei Baneas. ³⁶ omnes isti coniunxerunt sibi uxores alienigenas,
³⁷ et dimiserunt eas cum filiis. et inhabitaverunt sacerdotes et Levitae et qui erant ex Israhel in
Hierusalem et in tota regione una novilunio mensis septimi, et erant filii Israhel in commorationibus

³⁸ suis. ³⁹ et congregata est omnis multitudo simul in aream quae est ab oriente portae sacrae. ⁴⁰ et dixerunt Ezrae pontifici et lectori, ut adferret legem Moysi quae tradita est a Domino Deo Israhel.
⁴¹ et adtulit Ezras pontifex legem omni multitudini eorum a viro usque ad mulierem et omnibus sacerdotibus, ⁴² audire legem novilunio mensis septimi. ⁴³ et legebat in area quae est ante sacram portam templi a prima luce usque ad vesperam coram viris et mulieribus, et dederunt omnes sensum ad legem. ⁴⁴ et stetit Ezras sacerdos et lector legis super ligneum tribunal quod fabricatum erat.
⁴⁵ et steterunt ad eum Mathathias, Samus, Ananias, Azarias, Urias, Ezechias, et Balsamus ad dexteram, ⁴⁶ et ad sinistram Faldeus, Misael, Malachias, Abustassabus, Nabadias et Zaccharias
⁴⁷ et adsumpsit Ezras librum coram omni multitudine praesidebat enim in gloria in conspectu omnium. ⁴⁸ et cum absolvisset legem, omnes recti steterunt. et benedixit Ezras Dominum Deum altissimum, Deum Sabaoth omnipotentem. ⁴⁹ et respondit omnis populus: amen. et elevatis susum manibus procidentes in terram adoraverunt Dominum. ⁵⁰ Iesus et Banaeus et Sarabias et Iadinus et Accubus et Sabbateus et Calites et Azarias et Ioradus et Ananias et Filias, Levitae ⁵¹ qui docebant legem Domini et in multitudine legebant legem Domini, et praeferebant singuli eos qui intellegebant lectionem. ⁵² et dixit Attarates Ezrae pontifici et lectori et Levitis qui docebant multitudinem
⁵³ dicens: dies hic est sanctus Domino. et omnes flebant, cum audissent legem. ⁵⁴ digressi ergo manducate pinguissima quaeque et bibite dulcissima quaeque et mittite munera his qui non habent.
⁵⁵ sanctus est enim dies Domini, et nolite maesti esse, Dominus enim clarificavit vos. ⁵⁶ et Levitae denuntiabant in publico omnibus dicentes: dies hic sanctus est, nolite maesti esse. ⁵⁷ et abierunt omnes manducare et bibere et epulari et dare munera his qui non habent ut epulentur. magnifice enim sunt exaltati verbis quibus edocti sunt.

2 Esdras

Chapter 1

¹ liber Ezrae prophetae, filii Sarei, filii Azarei, filii Helchiae, filii Salame, filii Sadoch, filii Acitob, ² filii Achiae, filii Finees, filii Heli, filii Ameriae, filii Aziei, filii Marimoth, filii Arna, filii

Oziae, filii Borith, filii Abissei, filii Finees, filii Eleazar, ³ filii Aaron ex tribu Levi, qui fuit captivus
in regione Medorum, in regno Artaxersis regis Persarum. ⁴ et factum est verbum Domini ad me
dicens: ⁵ vade adnuntia populo meo facinora ipsorum et filiis eorum iniquitates quas in me
admiserunt, ut nuntient filiis filiorum suorum, ⁶ quia peccata parentum illorum in illis creverunt;
obliti enim me sacrificaverunt diis alienis. ⁷ nonne ego eos eduxi de terra Aegypti de domo servitutis?
ipsi autem inritaverunt me et consilia mea spreverunt. ⁸ tu autem excute comam capitis tui et proice
omnia mala super illos, quoniam non oboedierunt legi meae; populus autem indisciplinatus.
⁹ usquequo eos sustinebo, quibus tanta beneficia contuli? ¹⁰ reges multos propter eos subverti,
Pharaonem cum pueris suis et omnem exercitum eius percussi. ¹¹ omnes gentes a facie eorum
perdidi et in oriente provinciarum duarum populos Tyri et Sidonis dissipavi et omnes adversarios
eorum interfeci. ¹² tu vero loquere ad eos dicens: haec dicit Dominus: ¹³ nempe ego vos mare
traieci et plateas vobis in invio munitas exhibui; ducem vobis dedi Moysen et Aaron sacerdotem.
¹⁴ lucem vobis per columnam ignis praestiti et magna mirabilia feci in vobis. vos autem mei obliti
estis, dicit Dominus. ¹⁵ haec dicit Dominus omnipotens: coturnix vobis in signo fuit, castra vobis
ad tutelam dedi, et illic murmurastis. ¹⁶ et non triumphastis in nomine meo de perditione inimicorum
vestrorum, sed adhuc nunc usque murmuratis. ¹⁷ ubi sunt beneficia quae praestiti vobis? nonne in
deserto cum esuriretis et sitiretis proclamastis ad me ¹⁸ dicentes: ut quid nos in desertum istud
adduxisti interficere nos? melius nobis fuerat servire Aegyptiis quam mori in deserto hoc. ¹⁹ ego
dolui gemitos vestros et dedi mannam vobis in escam, panem angelorum manducastis. ²⁰ nonne
cum sitiretis petram excidi, et fluxerunt aquae in satietatem? propter aestus folia arborum vos texi.
²¹ divisi vobis terras pingues, Chananeos et Ferezeos et Philistheos a facie vestra proieci. quid
faciam vobis adhuc? dicit Dominus. ²² haec dicit Dominus omnipotens: in deserto cum essetis in
flumine amaro sitientes et blasphemantes nomen meum, ²³ non ignem vobis pro blasphemiiis dedi,
sed mittens lignum in aqua dulce feci flumen. ²⁴ quid tibi faciam, Iacob? noluisti me obaudire,
Iuda. transferam me ad alias gentes et dabo eis nomen meum, ut custodiant legitima mea. ²⁵ quoniam
me dereliquistis, et ego vos derelinquam; petentibus vobis a me misericordiam, non miserebor
vestri. ²⁶ quando invocabitis me, ego non exaudiam vos. maculastis enim manus vestras sanguine,

et pedes vestri impigri sunt ad committenda homicidia. ²⁷ non quasi me dereliquistis, sed vos ipsos,
 dicit Dominus. ²⁸ haec dicit Dominus omnipotens: nonne ego vos rogavi ut pater filios et ut mater
 filias et nutrix parvulos suos. ²⁹ ut essetis mihi in populo et ego vobis in Deum, et vos mihi in filios
 et ego vobis in patrem? ³⁰ ita vos collegi ut gallina filios suos sub alas suas. modo autem quid
 faciam vobis? proiciam vos a facie mea. ³¹ oblationes mihi cum obtuleritis, avertam faciem meam
 a vobis; dies enim festos vestros et neomenias et circumcisiones carnis repudiavi. ³² ego misi
 pueros meos prophetas ad vos, quos acceptos interfecistis et laniastis corpora illorum, quorum
 sanguinem exquiram, dicit Dominus. ³³ haec dicit Dominus omnipotens: domus vestra deserta est,
 proiciam vos sicut ventus stipulam. ³⁴ et filii procreationem non facient, quoniam mandatum meum
 vobiscum neglexerunt et quod malum est coram me fecerunt. ³⁵ tradam domus vestras populo
 venienti. qui me non audientes credunt; quibus signa non ostendi, facient quae praecepi. ³⁶ prophetas
 non viderunt et memorabuntur antiquitatum eorum. ³⁷ testor populi venientis gratiam, cuius parvuli
 exultant cum laetitia, me non videntes oculis carnalibus, sed spiritu credent quae dixi. ³⁸ et nunc,
 pater, aspice cum gloria et vide populum venientem ab oriente. ³⁹ quibus dabo ducatum Abraham,
 Isaac et Iacob et Osee et Amos et Michae et Iohelis et Abdiae et Iona ⁴⁰ et Naum et Abacuc,
 Sofoniae. Aggei, Zacchariae et Malachiae, qui et angelus Domini vocatus est.

Chapter 2

¹ haec dicit Dominus: ego eduxi populum istum de servitute, quibus mandata dedi per pueros
 meos prophetas, quos audire noluerunt, sed irrita fecerunt mea consilia. ² mater quae eos generavit
 dicit illis: ite, filii, quia ego vidua sum et derelicta. ³ educavi vos cum laetitia et amisi vos cum
 luctu et tristitia, quoniam peccastis coram Domino Deo et quod malum est coram me fecistis.
⁴ modo autem quid faciam vobis? ego enim vidua sum et derelicta. ite, filii, et petite a Domino
 misericordiam. ⁵ ego autem te, pater, testem invoco super matrem filiorum, quia noluerunt
 testamentum meum servare, ⁶ ut des eis confusionem et matrem eorum in direptionem, ne generatio

eorum fiat. ⁷ dispergantur in gentes, nomina eorum deleantur a terra, quoniam spreverunt
 testamentum meum. ⁸ vae tibi, Assur, qui abscondis iniquos penes te. gens mala, memorare quid
 fecerim Sodomae et Gomorrae, ⁹ quorum terra iacet in piceis glebis et aggeribus cinerum. sic dabo
 eos qui me non audierunt, dicit Dominus omnipotens. ¹⁰ haec dicit Dominus ad Ezram: adnuntia
 populo meo, quoniam dabo eis regnum Hierusalem, quod daturus eram Israhel. ¹¹ et sumam mihi
 gloriam illorum et dabo eis tabernacula aeterna, quae praeparaveram illis. ¹² lignum vitae erit illis
 in odore unguenti, et non laborabunt neque fatigabuntur. ¹³ ite et accipietis, rogate vobis dies paucos
 ut minorentur; iam paratum est vobis regnum, vigilate. ¹⁴ testare testare, caelum et terram, omisi
 enim malum et creavi bonum, quia vivo ego, dicit Dominus. ¹⁵ mater, conplectere filios tuos, educa
 illos cum laetitia sicut columba, confirma pedes eorum, quoniam te elegi, dicit Dominus. ¹⁶ et
 resuscitabo mortuos de locis suis et de monumentis educam illos, quoniam cognovi nomen meum
 in illis. ¹⁷ noli timere, mater filiorum, quoniam te elegi, dicit Dominus. ¹⁸ mittam tibi adiutorium
 pueros meos Esaiam et Hieremiam, ad quorum consilium sanctificavi et paravi tibi arbores duodecim
 gravatas variis fructibus ¹⁹ et totidem fontes fluentes lac et mel et montes immensos septem habentes
 rosam et lilium, in quibus gaudio replebo filios tuos. ²⁰ viduam iustifica, pupillo iudica, egenti da,
 orfanum tuere, nudum vesti, ²¹ confractum et debilem cura, claudum inridere noli, tutare mancum,
 et caecum ad visionem claritatis meae admitte, ²² senem et iuvenem intra muros tuos serva,
²³ mortuos ubi inveneris signans commenda sepulchro, et dabo tibi primam sessionem in
 resurrectione mea. ²⁴ pausa et quiesce, populus meus, quia veniet requies tua. ²⁵ nutrix bona, nutri
 filios tuos, confirma pedes eorum. ²⁶ servos quos tibi dedi, nemo ex eis interiet, ego enim eos
 requiram de numero tuo. ²⁷ noli satagere, cum venerit enim dies pressurae et angustiae, alii plorabunt
 et tristes erunt, tu autem hilaris et copiosa eris. ²⁸ zelabunt gentes et nihil adversum te poterunt,
 dicit Dominus. ²⁹ manus meae tegent te, ne filii tui gehennam videant. ³⁰ iucundare, mater, cum
 filiis tuis, quia ego te eripiam, dicit Dominus. ³¹ filios tuos dormientes memorare, quoniam ego
 eos educam de latibulis terrae et misericordiam cum illis faciam, quoniam misericors sum, dicit
 Dominus omnipotens. ³² amplectere natos tuos usque dum venio et praedica illis misericordiam,

quoniam exuberant fontes mei et gratia mea no A. ³³ ego Ezra accepi praeceptum a Domino in monte Horeb, ut irem ad Israhel. ad quos cum venirem, reprobaverunt me et respuerunt mandatum Domini. ³⁴ ideoque vobis dico, gentes quae auditis et intellegitis: expectate pastorem vestrum, requiem aeternitatis dabit vobis, quoniam in proximo est ille, qui in finem saeculi adveniet. ³⁵ parati estote ad praemia regni, quia lux perpetua lucebit vobis per aeternitatem temporis. ³⁶ fugite umbram saeculi huius, accipite iucunditatem gloriae vestrae. ego testor palam salvatorem meum. ³⁷ commendatum Domini accipite et iucundamini gratias agentes ei qui vos ad caelestia regna vocavit. ³⁸ surgite et state et videte numerum signatorum in convivio Domini. ³⁹ qui se de umbra saeculi transtulerunt, splendidas tunicas a Domino acceperunt. ⁴⁰ recipe, Sion, numerum tuum et conclude candidatos tuos, qui legem Domini compleverunt. ⁴¹ filiorum tuorum, quos optabas, plenus est numerus; roga imperium Domini, ut sanctificetur populus tuus, qui vocatus est ab initio. ⁴² ego Ezra vidi in monte Sion turbam magnam, quam numerare non potui, et omnes canticis conlaudabant Dominum. ⁴³ et in medio eorum erat iuvenis statura celsus, eminentior omnibus illis, et singulis eorum capitibus inponebat coronas, et magis exaltabatur; ego autem miraculo tenebar. ⁴⁴ tunc interrogavi angelum et dixi: qui sunt hii, domine? ⁴⁵ qui respondens dixit mihi: hii sunt qui mortalem tunicam deposuerunt et inmortalem sumpserunt et confessi sunt nomen Dei; modo coronantur et accipiunt palmas. ⁴⁶ et dixi ad angelum: ille iuvenis quis est, qui eis coronas inponit et palmas in manus tradit? ⁴⁷ qui respondens dixit mihi: ipse est Filius Dei, quem in saeculo confessi sunt. ego autem magnificare eos coepi, qui fortiter pro nomine Domini steterunt. ⁴⁸ tunc dixit mihi angelus: vade et adnuntia populo meo, qualia et quanta mirabilia Domini Dei vidisti.

Chapter 3

¹ anno tricesimo ruinae civitatis eram in Babylone, ego Salathiel qui et Ezras, et conturbatus sum super cubili meo recumbens, et cogitationes meae ascendebant super cor meum, ² quoniam vidi desertionem Sion et abundantiam eorum qui habitabant in Babylone. ³ et ventilatus est spiritus meus valde, et coepi loqui ad Altissimum verba timorata, ⁴ et dixi: o Domine Dominator, tu dixisti

ab initio, quando plantasti terram, et hoc solus, et imperasti pulveri, ⁵ et dedit Adam corpus mortuum. sed et ipsum figmentum manuum tuarum erat, et insuflasti in eum spiritum vitae, et factus est vivens ⁶ coram te. et induxisti eum in paradisum, quem plantavit dextera tua antequam terra adventaret. ⁷ et huic mandasti diligentiam unam tuam, et praeterivit eam, et statim instituisti in eum mortem et in nationibus eius. et natae sunt ex eo gentes et tribus, populi et cognationes, quorum non est ⁸ numerus. et ambulavit unaquaque gens in voluntate sua, et impie agebant coram te et spernebant praecepta tua, et tu non prohibuisti eos. ⁹ iterum autem in tempore induxisti diluvium super habitantes saeculum et perdidisti eos. ¹⁰ et factum est in uno casui eorum, sicut Adae mors sic et his diluvium. ¹¹ dereliquisti autem ex his unum Noe cum domo sua; ex eo iustos omnes. ¹² et factum est cum coepissent multiplicari qui habitabant super terram, et multiplicaverunt filios et populos et gentes multas, et coeperunt iterato impietatem facere plus quam priores. ¹³ et factum est cum iniquitatem facerent coram te, elegisti tibi ex his unum, cui nomen erat Abraham. ¹⁴ et dilexisti eum et demonstrasti ei temporum finem solo secrete noctu. ¹⁵ et disposuisti ei testamentum aeternum et dixisti ei, ut non umquam derelinquas semen eius. et dedisti ei Isaac, et Isaac dedis Esau. ¹⁶ et segregasti tibi Iacob, Esau autem separasti. et factus est Iacob in multitudo magna. ¹⁷ et factum est cum educeres semen eius ex Aegypto, et adduxisti eos super montem Sina. ¹⁸ et inclinasti caelos et statuisti terram et commovisti orbem et tremere fecisti abyssos et conturbasti saeculum. ¹⁹ et transiit gloria tua portas quattuor, ignis et terraemotus et spiritus et gelu, ut dares semini Iacob legem et generationi Israhel diligentiam. ²⁰ et non abstulisti ab eis cor malignum, ut faceret lex tua in eis fructum. ²¹ cor enim malignum baiulans primus Adam transgressus et victus est, sed et omnes qui ex eo nati sunt. ²² et facta est permanens infirmitas et lex cum corde populi cum malignitate radice, et discessit quod bonum est et mansit malignum. ²³ et transierunt tempora et finiti sunt anni, et suscitasti tibi servum nomine David. ²⁴ et dixisti ei aedificare civitatem nominis tui et offerre tibi in ea de tuis oblationes. ²⁵ et factum est hoc annis multis. et dereliquerunt qui habitabant civitatem, ²⁶ in omnibus facientes sicut fecit Adam et omnes generationes eius; utebantur enim et ipsi cor malignum. ²⁷ et tradidisti civitatem tuam in manus inimicorum tuorum. ²⁸ et dixi ego tunc in corde meo: numquid meliora faciunt qui habitant in Babylone, et propter hoc dominabit Sion?

²⁹ factum est autem cum venissem huc, et vidi impietates quorum non est numerus, et delinquentes
³⁰ multos vidit anima mea hoc tricesimo anno. et excessit cor meum, ³⁰ quoniam vidi quomodo
 sustines eos peccantes et pepercisti impie agentibus, et perdidisti populum tuum et conservasti
³¹ inimicos tuos, et non significasti ³¹ nihil nemini quomodo debeat derelinqui via haec. numquid
³² meliora facit Babylon quam Sion, ³² aut alia gens cognovit te praeter Israhel? aut quae tribus
³³ crediderunt testamentis sicut haec Iacob. ³³ quarum merces non conparuit neque labor fructificavit?
 pertransiens enim pertransivi in gentibus, et vidi abundantes eas et non memorantes mandatorum
³⁴ tuorum. ³⁴ nunc ergo pondera in statera nostras iniquitates et eorum qui habitant in saeculo, et
³⁵ invenietur momentum puncti ubi declinet. ³⁵ aut quando non peccaverunt in conspectu tuo qui
³⁶ habitant terram, aut quae gens sic observavit mandata tua? ³⁶ homines quidem per nomina invenies
 servasse mandata tua, gentes autem non invenies.

Chapter 4

¹ et respondit ad me angelus qui missus est ad me, cui nomen Urihel, ² et dixit mihi: excedens
³ excessit cor tuum in saeculo hoc, et comprehendere cogitas viam Altissimi? ³ et dixi: ita, domine
 meus, et respondit mihi et dixit: tres vias missus sum ostendere tibi et tres similitudines proponere
⁴ coram te. ⁴ de quibus si mihi renuntiaveris unam ex his, et ego tibi demonstrabo viam quam desideras
⁵ videre, et doceam te quare cor malignum. ⁵ et dixi: loquere, domine meus. et dixit ad me: vade,
 pondera mihi ignis pondus, aut mensura mihi flatum venti, aut revoca mihi diem quae praeteriit.
⁶ et respondi et dixi: quis natorum poterit facere, ut me interroges de his? ⁷ et dixit ad me: si eram
 interrogans te dicens: quanta habitationes sunt in corde maris, aut quanta venae sunt in principio
⁸ abyssi, aut quanta venae sunt super firmamentum, aut qui sint exitus paradisi, ⁸ dicebas fortassis
⁹ mihi: in abyssum non descendi neque in infernum adhuc, neque in caelis umquam ascendi. ⁹ nunc
 autem non interrogavi te nisi de igne et vento et diem per quem transisti, et sine quibus separari
¹⁰ non potes, et non respondisti mihi de eis. ¹⁰ et dixit mihi: tu quae tua sunt tecum coadulescentia
¹¹ non potes cognoscere, ¹¹ et quomodo poterit vas tuum capere Altissimi viam?... et iam exterritus
¹² corrupto saeculo intellegere incorruptionem? et cum haec audissem, cecidi in faciem meam ¹² et

dixi illi: melius erat nos non adesse, quam advenientes vivere in impietatibus et pati et non intellegere
 de qua re. ¹³ et respondit ad me et dixit: proficiscens profectus sum ad silvam lignorum campi, et
 cogitaverunt cogitationem ¹⁴ et dixerunt: venite et eamus et faciamus ad mare bellum, ut recedat
 coram nos, et faciamus nobis alias silvas, ¹⁵ et similiter fluctus maris et ipsi cogitaverunt
 cogitationem et dixerunt: venite ascendentes debellemus silvam campi, ut et ibi consummemus
 nobismet ipsis aliam regionem. ¹⁶ et factus est cogitatus silvae in vano, venit enim ignis et
 consumpsit eam. ¹⁷ similiter et cogitatus fluctuum maris, stetit enim harena et prohibuit eam. ¹⁸ si
 enim eras iudex horum, quem incipiebas iustificare aut quem condemnare? ¹⁹ et respondi et dixi:
 utrique vanam cogitationem cogitaverunt, terra enim data est silvae, et maris locus portare fluctus
 suos. ²⁰ et respondit ad me et dixit: bene tu iudicasti, et quare non iudicasti tibimet ipso?
²¹ quemadmodum enim terra silvae data est et mare fluctibus suis, et qui super terram inhabitant
 quae sunt super terram intellegere solummodo possunt, et qui super caelos super altitudinem
 caelorum. ²² et respondi et dixi: deprecor te, domine, ut mihi datus est sensus intellegendi. ²³ non
 enim volui interrogare de superioribus viis, sed de his quae pertranseunt per nos cotidie, propter
 quod Israhel datus est in obprobrium gentibus, quem dilexisti populum datus est tribubus impiis,
 et lex patrum nostrorum in interitum deducta est, et dispositiones scriptae nusquam sunt. ²⁴ et
 pertransivimus de saeculo ut lucustae, et vita nostra ut vapor, et nec digni sumus misericordiam
 consequi. ²⁵ sed quid faciet nomini suo quod invocatum est super nos? et his interrogavi. ²⁶ et
 respondit ad me et dixit: si fueris videbis, et si vixeris, frequenter miraberis, quoniam festinans
 festinat saeculum pertransire. ²⁷ non capiet portare quae in temporibus iustis repromissa sunt,
 quoniam plenum maestitia est saeculum hoc et infirmitatibus. ²⁸ seminatum est enim malum, quibus
 me interrogas de ea, et necdum venit destrictio ipsius. ²⁹ si ergo non messum fuerit quod seminatum
 est, et discesserit locus ubi seminatum est malum, non veniet ager ubi seminatum est bonum.
³⁰ quoniam granum seminis mali seminatum est in corde Adam ab initio, et quantum impietatis
 generavit usque nunc et generabit usque cum veniat area. ³¹ aestima autem apud te, granum mali
 seminis quantum fructum impietatis generaverit. ³² quando seminatae fuerint spicae quarum non
 est numerus, quam magnam aream incipient facere. ³³ et respondi et dixi: quo et quando haec?
 quare modici et mali anni nostri? ³⁴ et respondit ad me et dixit: non festina spiritu super Altissimum;
 tu enim festinas propter temet ipsum spiritum, nam Excelsus pro multis. ³⁵ nonne de his

interrogaverunt animae iustorum in promptuariis suis dicentes: usquequo spero sic? et quando venit
fructus areae mercedis nostrae? ³⁶ et respondit ad ea Hieremihel archangelus et dixit: quando
impletus fuerit numerus similium vobis, quoniam in statera ponderavit saeculum ³⁷ et mensura
mensuravit tempora et numero numeravit tempora, et non commovet nec excitabit usque dum
impleatur praedicta mensura. ³⁸ et respondi et dixi: o dominator domine, sed et nos omnes pleni
sumus impietate. ³⁹ et ne forte propter nos inpediatur iustorum area, propter peccata inhabitantium
super terram. ⁴⁰ et respondit ad me et dixit: vade et interroga praegnantem, si quando impleverit
novem menses suos, adhuc poterit matrix eius retinere fetus in semet ipsa. ⁴¹ et dixi: non potest,
domine. et dixit ad me: in inferno promptuaria animarum matrici adsimilata sunt. ⁴² quemadmodum
enim festinavit quae parit effugere necessitatem partus, sic et haec festinat reddere ea quae
commendata sunt ⁴³ ab initio. tunc tibi demonstrabitur de his quae concupiscis videre. ⁴⁴ et respondi
et dixi: si inveni gratiam ante oculos tuos, et si possibile est, et si idoneus sum,, ⁴⁵ demonstra mihi
et hoc si plus quam praeteriti habet venire aut plura pertransierunt super nos, ⁴⁶ quoniam quod
pertransivit scio, quid autem futuri sit ignoro. ⁴⁷ et dixit ad me: sta super dexteram partem et
demonstrabo tibi interpretationem similitudinis. ⁴⁸ et steti et vidi, et ecce fornax ardens transiit
coram me; et factum est cum transiret flamma, et vidi et ecce superavit fumus. ⁴⁹ et post hoc transiit
coram me nubes plena aquae et inmisit pluviam impetu multam; et cum transisset impetus pluviae
et superaverunt in ea guttae. ⁵⁰ et dixit ad me: cogita tibi. sicut enim crescit pluvia amplius quam
guttae, et ignis amplius quam fumus, sic superabundavit quae transivit mensura, superaverunt autem
guttae et fumus. ⁵¹ et oravi et dixi: putas vivo usque in diebus illis, vel quis erit in diebus illis?
⁵² respondit ad me et dixit: de signis de quibus me perrogas, ex parte possum tibi dicere, de vita
autem tua non sum missus dicere tibi, sed nescio.

Chapter 5

¹ de signis autem: ecce dies venient, et adprehendentur qui inhabitant super terram in excessu
multo, et abscondetur veritatis via, et sterilis erit a fide regio. ² et multiplicabitur iniustitia super
hanc quam ipse tu vides et super quam audisti olim. ³ et erit inconposita vestigio quam nunc vides

regnare regionem, et videbunt eam desertam. ⁴ si autem tibi dederit Altissimus vivere, et videbis
post tertiam turbatam, et relucescet subito sol noctu et luna interdie. ⁵ et de ligno sanguis stillabit,
et lapis dabit vocem suam; et populi commovebuntur, et gressus commutabuntur. ⁶ et regnabit
quem non sperant qui inhabitant super terram; et volatilia conmigrationem facient. ⁷ et mare
Sodomitum pisces reiciet. et dabit vocem noctu quem non noverant multi, omnes autem audient
vocem eius. ⁸ et chaus fiet per loca multa, et ignis frequenter emittetur, et bestiae agrestes
transmigrabunt regionem suam, et mulieres parient menstruatæ monstra, ⁹ et in dulcibus aquis
salsae inveniuntur. et amici omnes semet ipsos expugnabunt; et abscondetur tunc sensus, et intellectus
separabitur in promptuarium suum. ¹⁰ et quaeretur a multis et non inveniatur, et multiplicabitur
iniustitia et incontinentia super terram. ¹¹ et interrogabit regio proximam suam et dicet: numquid
per te pertransiit iustitia iustum faciens? et haec negabit. ¹² et erit in illo tempore, et sperabunt
homines et non inpetrabunt, laborabunt et non dirigentur viae eorum. ¹³ haec signa dicere tibi
permisum est mihi. et si oraveris iterum et ploraveris sicut et nunc et ieiunaveris septem diebus,
audies iterato horum maiora. ¹⁴ et evigilavi, et corpus meum horruit valde, et anima mea laboravit
ut deficeret. ¹⁵ et tenuit me qui venit angelus, qui loquebatur in me, et confortavit me et statuit me
super pedes. ¹⁶ et factum est in nocte secunda, et venit ad me Phalthihel dux populi et dixit mihi:
ubi eras et quare vultus tuus tristis? ¹⁷ aut nescis quoniam tibi creditus est Israhel in regione
transmigrationis eorum? ¹⁸ exsurge ergo et gusta panem alicuius, et non derelinquas nos sicut
pastor gregem suum in manibus luporum malignorum. ¹⁹ et dixi ei: vade a me et non ad me accedas
usque diebus septem, et tunc venies ad me. et audivit ut dixi et recessit a me. ²⁰ et ego ieiunavi
diebus septem ululans et plorans, sicut mihi mandavit Urihel angelus. ²¹ et factum est post dies
septem, et iterum cogitationes cordis mei molestae erant mihi valde. ²² et resumpsit anima mea
spiritum intellectus, et iterum coepi loqui coram Altissimo sermones ²³ et dixi: Dominator Domine,
ex omni silva terrae et ex omnium arborum eius elegisti vineam unam, ²⁴ et ex omnium terrarum
orbis elegisti tibi foveam unam, et ex omnibus floribus orbis elegisti tibi lilium unum, ²⁵ et ex
omnibus abyssis maris replesti tibi rivum unum, et ex omnibus aedificatis civitatibus sanctificasti
tibi et ipsi Sion, ²⁶ et ex omnibus creatis volatilibus nominasti tibi columbam unam, et ex omnibus

plasmatis pecoribus providisti tibi ovem unam,²⁷ et ex omnibus multiplicatis populis adquisisti²⁸
tibi populum unum, et ab omnibus probatam legem donasti huic quem desiderasti populo. et
nunc Domine, ut quid tradidisti unum plurimis et praeparasti unam radicem super alias et dispersisti²⁹
unicum tuum in multis? et conculcaverunt qui contradicebant sponsionibus tuis quique tuis³⁰
testamentis credebant. et si odiens odisti populum tuum tuis manibus debet castigari. et factum³¹
est, cum locutus essem sermones istos, et missus est angelus ad me qui ante venerat ad me praeterita³²
nocte, et dixit mihi: audi me et instruam te, et intende mihi et adiciam coram te. et dixi:³³
loquere, dominus meus. et dixit ad me: valde in excessu mentis factus es in Israhel; aut plus³⁴
dilexisti eum super eum qui fecit eum: non, domine, sed dol torquent enim me renes mei per omnem³⁵
horam quaerentem adprehendere semitam Altissimi et investigare partem iudicii eius. et dixit
ad me: non potes. et dixi: quare, domine, aut quid nascebar, aut quare non fiebat matrix matris meae³⁶
mihi sepulchrum, ut non viderem laborem Iacob et defatigationem generis Israhel? et dixit ad
me: numera mihi qui necdum venerunt, et collige mihi dispersas guttas, et revirida mihi aridos³⁷
flores, et aperi mihi clausa promptuaria et produc mihi inclusos in eis flatus, aut monstra mihi³⁸
vocis imaginem, et tunc ostendam tibi eum laborem quem rogas videre. et dixi: dominator³⁹
domine, quis enim est qui potest haec scire, nisi qui cum hominibus habitationem non habet? ego
autem insipiens, et quomodo potero dicere de his quibus me interrogasti? et dixit ad me: quomodo⁴⁰
non potes facere unum de his quae dicta sunt, sic non poteris invenire iudicium meum aut finem
caritatis quem pro populo meo promisi. et dixi: sed ecce, domine, tu praees his qui in fine sunt,⁴¹
et quid facient qui ante me sunt aut nos aut hii qui post nos? et dixit ad me: coronae adsimilabo⁴²
iudicium meum. sicut non novissimorum tarditas, sic nec priorum velocitas. et respondi et dixi:⁴³
nec enim poteris facere qui facti sunt et qui sunt et qui futuri sunt in unum, ut celerius iudicium
tuum ostendas? et respondit ad me et dixit: non potest festinare creatura super creatorem, nec⁴⁴
sustinere saeculum qui in eo creati sunt in unum. et dixi: quomodo dixisti servo tuo, quoniam⁴⁵
vivificans vivificabis a te creatam creaturam in unum? si ergo viventes vivent in unum et sustinebit
creatura, poterit et nunc portare praesentes in unum. et dixit ad me: interroga matricem mulieris⁴⁶
et dices ad eam: decem si paris, quare per tempus? roga ergo eam, ut det decem in unum. et dixi:⁴⁷
non utique poterit, sed secundum tempus. et dixit ad me: et ego dedi matricem terrae his qui⁴⁸

49
 seminati sunt super eam per tempus. quemadmodum enim infans non parit nec ea quae senuit
 50
 adhuc, sic ego disposui a me creatum saeculum. et interrogavi et dixi: cum iam dederis mihi
 viam, loquar coram te; nam mater nostra, de qua dixisti mihi, adhuc iuvenis est, iam ad senectutem
 51
 adpropinquat? et respondit ad me et dixit: interroga quae parit, et dicet tibi. 52
 53
 quare quos peperisti nunc non sunt similes his qui ante, sed minores statu? et dicet tibi et ipsa:
 alii sunt qui in iuventute virtutis nati sunt, et alii qui sub tempus senectutis deficiente matrice sunt
 54
 nati. considera ergo et tu, quoniam minores statu estis prae his qui ante vos, 55
 et qui post vos
 quam ut vos, quasi iam senescentis creaturae et fortitudinem iuventutis praeterientis. et dixi: rogo
 domine, si inveni gratiam ante oculos tuos, demonstra servo tuo per quem visitas creaturam tuam.

Chapter 6

1
 et dixit ad me: initium terreni orbis, et antequam starent exitus saeculi, et antequam spirarent
 2
 conventiones ventorum, et antequam sonarent voces tonitruum, et antequam splenderent nitores
 3
 coruscum, et antequam confirmarentur fundamenta paradisi, et antequam viderentur decores
 flores, et antequam confirmarentur motuum virtutes, et antequam colligerentur innumerabiles
 4
 militiae angelorum, et antequam extollerentur altitudines aerum, et antequam nominarentur
 5
 mensurae firmamentorum, et antequam aestimaretur scabillum Sion, et antequam investigarentur
 praesentes anni, et antequam abalienarentur eorum qui nunc peccant adinventiones et consignarentur
 6
 qui fidem thesaurizaverunt, tunc cogitavi, et facta sunt haec per me solum et non per alium, ut et
 7
 finis per me et non per alium. et respondi et dixi: quae erit separatio temporum, aut quando prioris
 8
 finis aut sequentis initium? et dixit ad me: ab Abraham usque ad Abraham, quoniam ab eo natus
 9
 est Iacob et Esau, manus enim Iacob tenebat ab initio calcaneum Esau. finis enim huius saeculi
 10
 Esau, et principium sequentis Iacob. finis enim hominis calcaneum et principium hominis manus,
 11
 inter calcaneum et manum aliud noli quaerere, Ezra. et respondi et dixi: o dominator domine,
 12
 si inveni gratiam ante oculos tuos, ut demonstres servo tuo finem signorum tuorum, quorum ex
 13
 parte mihi demonstrasti nocte praecedente. et respondit et dixit ad me: surge super pedes tuos
 14
 et audies vocem plenissimam sonus. et erit, si commotione commovebitur locus, in quo stas

super eum, ¹⁵ in eo cum loqueretur, tu non expaveas, quoniam de fine verbum. et fundamenta
terrae intellegitur, ¹⁶ quoniam de ipsis sermo, tremescet et commovebitur; scit enim, quoniam
finem eorum oportet commutari. ¹⁷ et factum est cum audissem, et surrexi super pedes meos et
audivi, et ecce vox loquens, et sonus eius sicut sonus aquarum multarum. ¹⁸ et dixit: ecce dies
veniunt, et erit quando adpropinquare incipio, ut visitem habitantes in terram, ¹⁹ et quando inquirere
incipiam ab eis qui iniuste nocuerunt iniustitia sua, et quando suppleta fuerit humilitas Sion, ²⁰ et
cum supersignabitur saeculum quod incipiet pertransire, haec signa faciam: libri aperientur ante
faciem firmamenti et omnes videbunt simul, ²¹ et anniculi infantes loquentur vocibus suis, et
praegnantes inmaturos parient infantes trium et quattuor mensuum et vivent et scirtabuntur, ²² et
subito apparebunt seminata loca non seminata, et plena promptuaria subito invenientur vacua, ²³ et
tuba canet cum sono, quam cum omnes audierint subito expavescent. ²⁴ et erit in illo tempore,
debellabunt amici amicos ut inimici, et expavescet terra cum his qui inhabitant in eam, et venae
fontium stabunt ut non decurrant in horis tribus. ²⁵ et erit, omnis qui derelictus fuerit ex omnibus
istis quibus praedixi tibi, ipse salvabitur et videbit salutare meum et finem saeculi mei, ²⁶ et videbunt
qui recepti sunt homines, qui mortem non gustaverunt a nativitate sua, et mutabitur cor inhabitantium
et convertetur in sensum alium. ²⁷ delebitur enim malum et extinguetur dolus. ²⁸ florebit autem
fides et vincetur corruptela, et ostendebitur veritas quae sine fructu fuit tantis temporibus. ²⁹ et
factum est cum loqueretur mihi, et ecce paulatim movebatur locus super quem stabam super eum.
³⁰ et dixit ad me: haec veni tibi ostendere et venturae nocti. ³¹ si ergo iterum rogaveris et iterum
ieiunaveris septem diebus, iterum tibi renuntiabo horum maiora per diem, ³² quoniam auditu audita
est vox tua apud Altissimum. vidit enim Fortis directionem tuam et providit pudicitiam quam a
iuventute tua habuisti. ³³ et propter hoc misit me demonstrare tibi: haec omnia et dicere tibi confide
et noli timere, ³⁴ et noli festinare in prioribus temporibus cogitare vana, ut non properes a novissimis
temporibus. ³⁵ et factum est post haec, et flevi iterum et similiter ieiunavi septem diebus, ut suppleam
tres ebdomadas quae dictae sunt mihi. ³⁶ et factum est in octava nocte, et cor meum iterato turbabatur
in me et coepi loqui coram Altissimo. ³⁷ inflammabatur enim spiritus meus valde et anima mea
anxiabatur. ³⁸ et dixi: o Domine, loquens locutus es ab initio creaturae in primo die dicens: fiat

caelum et terra, et tuum verbum opus perfecit. ³⁹ et erat tunc spiritus volans, et tenebrae
circumferebantur et silentium, sonus vocis hominis nondum erat abs te. ⁴⁰ tunc dixisti de thesauris
tuis proferri lumen quod luminis, ut apparerent tunc opera tua. ⁴¹ et in die secundo iterum creasti
spiritum firmamenti et imperasti ei, ut divideret et divisionem faceret inter aquas, ut pars quidem
sursum recederet, pars vero deorsum maneret. ⁴² et tertio die imperasti aquis congregari in septima
parte terrae, sex vero partes siccasti et conservasti, ut ex his sint coram te ministrantia seminata
adeo et culta. ⁴³ verbum enim tuum processit, et opus statim fiebat. ⁴⁴ processit enim subito fructus
multitudinis inmensus et concupiscentia gustus multiformis et flores colore inimitabili et odores
odoramentis investigabiles. ⁴⁵ et die tertio haec facta sunt. quarta autem die imperasti fieri solis
splendorem, lunae lumen stellarum dispositionem, ⁴⁶ et imperasti eis, ut deservirent futuro plasmato
homini. ⁴⁷ quinto autem die dixisti septimae parti ubi erat aqua congregata, ut procrearet animalia,
volatilia et pisces, et ita fiebat ⁴⁸ aqua muta et sine anima, quod ei iubebatur, animalia faciens, ut
ex hoc mirabilia tua nationes enarrent. ⁴⁹ et tunc conservasti duas animas, nomen uni vocasti Enoch
et nomen secundi vocasti Leviathan. ⁵⁰ et separasti ea ab alterutro; non enim poterat septima pars
ubi erat aqua congregata capere ea. ⁵¹ et dedisti Enoch unam partem quae siccata est tertio die, ut
inhabitet in ea, ubi sunt montes mille. ⁵² Leviathae autem dedisti septimam partem humidam. et
servasti ea, ut fiant in devorationem quibus vis et quando vis. ⁵³ sexto autem die imperasti terrae,
ut crearet coram te iumenta et bestias et reptilia, ⁵⁴ et super his Adam, quem constituisti ducem
super omnibus factis quae fecisti, et ex eo educimur nos omnes quem elegisti populum. ⁵⁵ haec
autem omnia dixi coram te, Domine, quoniam dixisti quia propter nos creasti primogenitum
saeculum. ⁵⁶ residuas autem gentes ab Adam natas dixisti eas nihil esse, et quoniam salivae
adsimilatae sunt, et sicut stillicidium de vaso similasti abundantiam eorum. ⁵⁷ et nunc, Domine,
ecce istae gentes quae in nihilum deputatae sunt dominari nostri et devorare nos. ⁵⁸ nos autem
populus tuus quem vocasti primogenitum, unigenitum, aemulatorem, carissimum, traditi sumus in
manibus eorum. ⁵⁹ et si propter nos creatum est saeculum, quare non hereditatem possidemus
nostrum saeculum? usquequo haec?

Chapter 7

¹ et factum est cum finissem loqui verba haec, et missus est ad me angelus, qui missus fuerat
² ad me primis noctibus, ³ et dixit ad me: surge, Ezra, et audi sermones quos veni loqui ad te. ⁴ et
dixi: loquere, dominus meus. et dixit ad me: mare positum est in spatioso loco ut esset altum et
⁵ immensum. ⁶ erit autem ei introitus in angusto loco positus, ut esset similis fluminis. ⁷ si quis enim
volens voluerit ingredi mare videre eum vel dominari eius, si non transierit angustum, in latitudinem
⁸ venire quomodo poterit? ⁹ item aliud: civitas est aedificata et posita in loco campestri, est autem
¹⁰ plena omnium bonorum. ¹¹ introitus autem eius angustus et in praecipiti positus, ut esset a dextris
quidem ignis, a sinistris vero aqua alta. ¹² semita autem est una sola inter eos posita, hoc est ignis
et aqua, ut non capiat semita nisi solummodo vestigium hominis. ¹³ si autem data dabitur civitas
homini in hereditatem, si non heres antepositum periculum pertransierit, quomodo accipiet
hereditatem suam? ¹⁴ et dixi: sic, domine. et dixit ad me: sic est et Israhel pars. ¹⁵ propter eos enim
feci saeculum, et quando transgressus est Adam constitutiones meas, iudicatum est quod factum
est. ¹⁶ et facti sunt introitus huius saeculi angusti et dolentes et laboriosi, paucae autem et malae
et periculorum plenae et laborum magnorum fultae. ¹⁷ nam maioris saeculi introitus spatiosi et
securi et facientes immortalitatis fructum. ¹⁸ si ergo non ingredienti ingressi fuerint qui vivunt
angusta et vana haec, non poterunt recipere quae sunt reposita. ¹⁹ nunc ergo tu quare conturbaris,
corruptibilis cum sis? et quid moveris tu, cum sis mortalis? ²⁰ et quare non accepisti in corde tuo
quod futurum, sed quod in praesenti? ²¹ et respondi et dixi: dominator domine, ecce disposuisti in
lege tua, quoniam iusti hereditabunt haec, impii autem peribunt. ²² iusti autem ferent angusta
sperantes spatiosa; qui enim impie gesserunt, et angustiam passi sunt et spatiosa non viderunt. ²³ et
dixit ad me: non es iudex super Dominum neque intellegens super Altissimum. ²⁴ pereant enim
multi praesentes, quam neglegatur quae anteposita est Dei lex. ²⁵ mandans enim mandavit Dominus
venientibus quando venerunt, quid facientes viverent, et quid observantes non punirentur. ²⁶ hii
autem non sunt persuasi et contradixerunt ei. et constituerunt sibi cogitamenta vanitatis ²⁷ et
proposuerunt sibi circumventiones delictorum. et superdixerunt Altissimum non esse, et vias eius
non cognoverunt. ²⁸ et legem eius spreverunt et sponsiones eius abnegaverunt et legitimis eius

fidem non habuerunt et opera eius non perfecerunt. ²⁵ propter hoc, Ezra, vacua vacuis et plena
²⁶ plenis. ecce enim tempus veniet, et erit quando venient signa quae praedixi tibi, et apparebit
 sponsa et apparescens civitas et ostendetur quae nunc subducitur terra. ²⁷ et omnis qui liberatus
 est de praedictis malis, ipse videbit mirabilia mea. ²⁸ revelabitur enim Filius meus Iesus cum his
 qui cum eo, et iucundabit qui relictis sunt annis quadringentis. ²⁹ et erit post annos hos, et morietur
 Filius meus Christus et omnes qui spiramentum habent hominis. ³⁰ et convertetur saeculum in
 antiquum silentium diebus septem sicut in prioribus initiis, ita ut nemo derelinquatur. ³¹ et erit post
 dies septem, et excitabitur qui nondum vigilat saeculum et morietur corruptum. ³² et terra reddet
 qui in eam dormiunt, et pulvis qui in eo silentio habitant, et promptuaria reddent quae eis
 commendatae sunt animae. ³³ et revelabitur Altissimus super sedem iudicii, et pertransibunt
 misericordiae, et longanimitas congregabitur, ³⁴ iudicium autem solum remanebit. et veritas stabit
 et fides convalescet, ³⁵ et opus subsequetur et merces ostendetur. et iustitiae vigilabunt et iniustitiae
 non dormibunt. ³⁶ et apparebit lacus tormenti et contra illum erit locus requietionis, et clibanus
 gehennae ostendetur et contra eam iucunditatis paradus. ³⁷ et dicet tunc Altissimus ad excitas
 gentes: videte et intellegite quem negastis vel cui non servistis vel cuius diligentias spreveritis.
³⁸ videte contra et in contra, hic iucunditas et requies et ibi ignis et tormenta. haec autem loquetur
³⁹ ad eos in die iudicii. haec talis quae neque solem habet neque lunam neque stellas, ⁴⁰ neque
 nubem neque tonitruum neque coruscationem, neque ventum neque aquam neque aerem, neque
⁴¹ tenebras neque sero neque mane, neque aestatem neque ver neque aestum, neque hiemem neque
⁴² gelum neque frigus, neque grandinem neque pluviam neque ros, neque meridiem neque noctem
 neque ante lucem, neque nitorem neque claritatem neque lucem, nisi solummodo splendorem
⁴³ claritatis Altissimi, unde omnes incipiant videre quae anteposita sunt. spatium enim habebit
⁴⁴ sicut ebdomada annorum. hoc est iudicium meum et constitutio eius, tibi autem soli ostendi
⁴⁵ haec. et respondi: tunc et dixi, domine, et nunc dico: beati praesentes et observantes quae a te
 constituta sunt. ⁴⁶ sed de quibus erat oratio mea, quis enim est de praesentibus qui non peccavit,
 vel quis natorum qui non praeterivit sponsonem tuam. ⁴⁷ et nunc video, quoniam ad paucos
⁴⁸ pertinebit futurum saeculum iucunditatem facere, multis autem tormenta. increvit enim in nos

cor malum, quod nos abalienavit ab his et deduxit nos in corruptionem, et itinera mortis ostendit nobis, semitas perditionis, et longe fecit nos a vita; et hoc non paucos, sed paene omnes qui creati sunt.⁴⁹ et respondit ad me et dixit: audi me et instruam te et de sequenti corripiam te.⁵⁰ propter hoc non fecit Altissimus unum saeculum sed duo.⁵¹ tu enim quia dixisti non esse multos iustos sed paucos, impios vero multiplicari, audi ad haec.⁵² lapides electos si habueris paucos valde, ad numerum eorum conpones eos tibi, plumbum autem et fictile abundat.⁵³ et dixi: domine, quomodo poterit?⁵⁴ et dixit ad me: non hoc solummodo, sed interroga terram et dicet tibi, adulare ei et narrabit tibi.⁵⁵ dices enim ei: aurum creas et argentum et aeramentum et ferrum quoque et plumbum et fictile.⁵⁶ multiplicatur autem argentum super aurum, et aeramentum super argentum, et ferrum super aeramentum, plumbum super ferrum, et fictile super plumbum.⁵⁷ aestima ergo tu quae haec sint pretiosa et desiderabilia, quod multiplicatur aut quod rarum nascitur.⁵⁸ et dixi: dominator domine, quod abundat vilius, quod enim rarius pretiosius est.⁵⁹ et respondit ad me et dixit: in te ista pondera quae cogitasti, quoniam qui habet quod difficile est, gaudet super eum qui habet abundantia.⁶⁰ sic et a me repromissa creatura. iucundabor enim super paucis qui salvabuntur, propterea quod ipsi sunt qui gloriam meam nunc dominationem fecerunt et per quos nunc nomen meum nominatum est.⁶¹ et non contristabor super multitudinem eorum qui perierunt, ipsi enim sunt qui vaporibus nunc adsimilati sunt et flammae ac fumo adaequati sunt et exarserunt et ferverunt et extincti sunt.⁶² et respondi et dixi: o tu terra, quid peperisti? si sensus factus est de pulvere sicut et cetera creatura,⁶³ melius enim erat et ipsum pulverem non esse natum, ut non sensus inde fieret.⁶⁴ nunc autem nobiscum crescit sensus, et propter hoc torquemur, quoniam scientes perimus.⁶⁵ lugeat hominum genus et agrestes bestiae laetentur; lugeant omnes qui nati sunt, quadrupedia vero et pecora iucundentur.⁶⁶ multum enim melius est illis quam nobis. non enim sperant iudicium, nec enim sciunt cruciamenta nec salutem post mortem repromissam sibi.⁶⁷ nobis autem quid prodest, quoniam salvati salvabimur sed tormento tormentabimur?⁶⁸ omnes enim qui nati sunt commixti sunt iniquitatibus et pleni sunt peccatis et gravati delictis.⁶⁹ et si non essemus post mortem in iudicio venientes, melius fortassis nobis venisset.⁷⁰ et respondit ad me et dixit: et quando Altissimus faciens faciebat saeculum et Adam et omnes qui ex eo venerunt, primum praeparavit

iudicium et quae sunt iudicii.⁷¹ et nunc de sermonibus tuis intellege, quoniam dixisti quia sensus
nobiscum crescit.⁷² qui ergo commorantes sunt in terra hinc cruciabuntur, quoniam sensum habentes
iniquitatem fecerunt, et mandata accipientes non servaverunt ea, et legem consecuti fraudaverunt
eam quam acceperunt.⁷³ et quid habebunt dicere in iudicio vel quomodo respondebunt in novissimis
temporibus?⁷⁴ quantum enim tempus, ex quo longanimitatem habuit Altissimus his qui inhabitant
saeculum, et non propter eos, sed propter ea quae providit tempora.⁷⁵ et respondi et dixi: si inveni
gratiam coram te, domine demonstra et hoc servo tuo, si post mortem vel nunc quando reddemus
unusquisque animam suam, si conservati conservabimur in requie, donec veniant tempora illa in
quibus incipies creaturam renovare aut amodo cruciabimur?⁷⁶ et respondit ad me et dixit: ostendam
tibi et hoc. tu autem noli commisceri cum eis qui spreverunt, neque connumeres te cum his qui
cruciantur.⁷⁷ etenim est tibi thesaurus operum repositus apud Altissimum, sed non tibi
demonstrabitur usque in novissimis temporibus.⁷⁸ nam de morte sermo: quando profectus fuerit
terminus sententiae ab Altissimo ut homo moriatur, recedente inspiratione de corpore ut dimittatur
iterum ad eum qui dedit, adorare gloriam Altissimi primum.⁷⁹ et si quidem esset eorum qui
spreverunt et non servaverunt viam Altissimi et eorum qui contempserunt legem eius et eorum qui
oderunt eos qui timent Deum,⁸⁰ haec inspirationes inhabitationes non ingredientur, sed vagantes
erunt amodo in cruciamentis, dolentes semper et tristes, per septem vias.⁸¹ via prima, quia
spreverunt legem Altissimi.⁸² secunda via, quia iam non possunt reversionem bonam facere, ut
vivant.⁸³ tertia via, vident repositam mercedem his qui testamentis Altissimi crediderunt.⁸⁴ quarta
via, considerabunt sibi in novissimis repositum cruciamentum.⁸⁵ quinta via, videntes aliorum
habitacula ab angelis conservari cum silentio magno.⁸⁶ sexta via, videntes quemadmodum de eis
pertransientem cruciamentum.⁸⁷ septima via, quae omnium supradictarum viarum maior est,
quoniam detabescunt in confusione et consumentur inhonoribus et marcescent in timoribus, videntes
gloriam Altissimi coram quem viventes peccaverunt et coram quem incipient in novissimis
temporibus iudicari.⁸⁸ nam eorum qui servaverunt vias Altissimi ordo hic est, quando separari
incipient a vaso corruptibili.⁸⁹ in eo tempore commoratae servierunt cum labore Altissimo et omni
hora sustinuerunt periculum, uti perfecte custodirent legislatoris legem.⁹⁰ propter quod hic de his
sermo:⁹¹ in primis vident cum exultatione multa gloriam eius qui suscipit eas, requiescent enim

⁹²
 per septem ordines. ordo primus, quoniam cum labore multo certati sunt, ut vincerent cum eis
⁹³
 plasmatum cogitamentum malum, ut non eas seducat a vita ad mortem. secundus ordo, quoniam
⁹⁴
 vident complicationem in qua vagantur impiorum animae et quae in eis manet punitio. tertius
 ordo, videntes testimonium quod testificatus est eis qui plasmavit eas, quoniam viventes servaverunt
⁹⁵
 quae per fidem data est lex. quartus ordo, intellegentes requiem quam nunc in promptuariis
 eorum congregati requiescent cum silentio multo ab angelis conservati, et quae in novissimis eorum
⁹⁶
 manet gloriam. quintus ordo, exultantes quomodo corruptibile effugerunt nunc, et futurum
 quomodo hereditatem possidebunt, adhuc autem videntes angustum et labore plenum quo iam
⁹⁷
 liberati sunt et spatiosum incipiunt recipere, frutescentes et immortales. sextus ordo, quando eis
 ostendetur quomodo incipiet vultus eorum fulgere sicut sol, et quomodo incipient stellis adsimilari
⁹⁸
 lumini, amodo non corrupti. septimus ordo, qui est omnibus supradictis maior, quoniam exultabunt
 cum fiducia et quoniam confidebunt non confusi et gaudebunt non reverentes; festinant enim videre
⁹⁹
 vultum eius cui serviunt viventes et a quo incipiunt gloriosi mercedem recipere. hic ordo
 animarum iustorum, ut amodo adnuntiatur; praedictae viae cruciatus quas patiuntur amodo qui
¹⁰⁰
 neglexerint. et respondi et dixi: ergo dabitur tempus animabus, postquam separatae fuerint de
¹⁰¹
 corporibus, ut videant de quo mihi dixisti? et dixit mihi: septem diebus erit libertas earum, ut
 videant in septem diebus qui praedicti sunt sermones, et postea congregabuntur in habitaculis suis.
¹⁰²
 et respondi et dixi: si inveni gratiam ante oculos tuos, demonstra mihi adhuc servo tuo, si in
¹⁰³
 die iudicii iusti impios excusare poterint vel deprecari pro eis Altissimum, si patres pro filiis
 vel filii pro parentibus, si fratres pro fratribus, si adfines pro proximis, si fidentes pro carissimis.
¹⁰⁴
 et respondit ad me et dixit: quoniam invenisti gratiam coram oculis meis, et hoc tibi demonstrabo.
 dies iudicii audax est et omnibus signaculum veritatis demonstrans. quemadmodum nunc non mittit
 pater filium vel filius patrem aut dominus servum vel fidus carissimum, ut pro eo intellegat aut
¹⁰⁵
 dormiat aut manducet aut curetur, sic numquam nemo pro aliquo rogabit; omnes enim portabunt
¹⁰⁶
 unusquisque tunc iniustitias suas aut iustitias. et respondi et dixi: et quomodo invenimus modo,
 quoniam rogavit primus Abraham propter Sodomitas, et Moyses pro patribus qui in deserto
¹⁰⁷
 peccaverunt, et Iesus qui post eum pro Israhel in diebus Achar, et Samuhel in diebus Saul,
¹⁰⁸
 et David pro confractione, et Salomon pro eis qui in sanctificationem, et Helias pro his qui
¹⁰⁹
 pluviam acceperunt et pro mortuo ut viveret, et Ezechias pro populo in diebus Sennacherib, et
¹¹⁰
 multi pro multis? si ergo modo, quando corruptibile increvit et iniustitia multiplicata est,
¹¹¹

exoraverunt iusti pro impiis quare et tunc sic non erit? ¹¹² et respondit ad me et dixit: praesens
 saeculum non est finis, gloria in eo non frequens manet, propter hoc oraverunt qui potuerunt pro
 invalidis. ¹¹³ dies enim iudicii erit finis temporis huius et initium futuri immortalis temporis, in
 quo pertransivit corruptela, ¹¹⁴ soluta est intemperantia, abscisa est incredulitas, crevit autem
 iustitia, orta est veritas. ¹¹⁵ tunc ergo nemo poterit misereri eius qui in iudicio victus fuerit, neque
 demergere eum qui vicerit. ¹¹⁶ et respondi et dixi: hic sermo meus primus et novissimus, quoniam
 melius erat non dare terram Adam vel, cum iam dedisset, coercere eum ut non peccaret. ¹¹⁷ quid
 enim prodest omnibus in praesenti vivere in tristitia et mortuos sperare punitionem? ¹¹⁸ o tu quid
 fecisti, Adam? si enim tu peccasti, non est factum solius tuus casus sed et nostrum qui ex te
 advenimus. ¹¹⁹ quid enim nobis prodest, si promissum est nobis immortale tempus, nos vero mortalia
 opera egimus? ¹²⁰ et quoniam praedicta est nobis perennis spes, nos vero pessime vani facti sumus?
¹²¹ et quoniam reposita sunt habitacula sanitatis et securitatis, nos vero male conversati sumus?
¹²² et quoniam incipiet gloria Altissimi protegere eos qui caste conversati sunt, nos autem pessimis
 viis ambulavimus? ¹²³ et quoniam ostendetur paradisos, cuius fructus incorruptus perseverat, in
 quo est saturitas et medella, ¹²⁴ nos vero non ingrediemur, ingratis enim locis conversati sumus?
¹²⁵ et quoniam super stellas fulgebunt facies eorum qui abstinentiam habuerunt, nostrae vero facies
 super tenebras nigrae? ¹²⁶ non enim cogitavimus viventes quando iniquitatem faciebamus, quid
 incipientes post mortem pati. ¹²⁷ et respondit et dixit: hoc est cogitamentum certaminis, quem
 certavit qui super terram natus est homo, ¹²⁸ ut si victus fuerit patiatur quod dixisti, si autem vicerit
 recipiet quod dico, ¹²⁹ quoniam haec est via, quam Moyses dixit cum viveret ad populum dicens:
 elige tibi vitam ut vivas. ¹³⁰ non crediderunt autem ei, sed nec post eum prophetis, sed nec mihi
 qui locutus sum ad eos, ¹³¹ quoniam non esset tristitia in perditione eorum, sicut et futurum est
 gaudium super eos quibus persuasa est salus. ¹³² et respondi et dixi: scio, domine, quoniam nunc
 vocatus est Altissimus misericors, in eo quod misereatur qui nondum in saeculo advenerunt, ¹³³ et
 miserator, in eo quod miseretur illis qui conversionem faciunt in lege eius, ¹³⁴ et longanimis,
 quoniam longanimitatem praestat his qui peccaverunt quasi suis operibus, ¹³⁵ et munificus, quoniam

quidem donare vult pro exigere,¹³⁶ et multae misericordiae, quoniam multiplicat magis
 misericordias his qui praesentes sunt et qui praeterierunt et qui futuri sunt.¹³⁷ si enim non
 multiplicaverit, non vivificabitur saeculum cum his qui habitant in eo.¹³⁸ et donator, quoniam si
 non donaverit de bonitate sua, ut adleventur hii qui iniquitates fecerunt de suis iniquitatibus, non
 poterit decies millesima pars hominum vivificari,¹³⁹ et iudex, si non ignoverit his qui creati sunt
 verbo eius et deleverit multitudinem contemptionum, non fortassis derelinquentur innumerabilem
 multitudinem nisi pauci valde.

Chapter 8

¹ et respondit ad me et dixit: hoc saeculum fecit Altissimus propter multos, futurum autem
 propter paucos.² dicam autem coram te similitudinem, Ezra. quomodo autem interrogabis terram
 et dicet tibi, quoniam dabit terram multam magis unde fiat fictile, parvum autem pulverem unde
 aurum fit, sic et actus praesentis saeculi.³ multi quidem creati sunt, pauci autem salvabuntur.⁴ et
 respondi et dixi: absolve ergo anima sensum et devoret quod sapit.⁵ convenisti inobaudire et
 profecta es nolens, nec enim tibi est datum spatium nisi solum modicum vivere.⁶ o Domine super
 nos, si permittes servo tuo, ut oremus coram te et des nobis semen cordis et sensui culturam unde
 fructum fiat, unde vivere possit omnis corruptus qui portabit locum hominis.⁷ solus enim es, et
 una plasmatio nos sumus manuum tuarum, sicut locutus es.⁸ et quoniam vivificas nunc in matrice
 plasmatum corpus et praestas membra, conservatur in igne et aqua tua creatio et novem mensibus
 patitur tua plasmatio tuae creaturae quae in eo creata est.⁹ ipsum autem quod servat et quod servatur
 utraque servabuntur servatione tua. et quando iterum reddit matrix quae in ea creverint,¹⁰ imperasti
 ut ex ipsis membris, hoc est mamillis, praebere lac, fructum mamillarum.¹¹ ut nutriatur id quod
 plasmatum est usque in tempus aliquem. et postea dispones eum tuae misericordiae,¹² enutristi
 eum tuae iustitiae, et erudisti eum in lege tua et corripuisti eum tuo intellectu,¹³ et mortificabis
 eum ut tuam creaturam et vivificabis eum ut tuum opus.¹⁴ si ergo perdideris qui tantis laboribus
 plasmatus est tuo iussu, facili ordine, et ut quid fiebat?¹⁵ et nunc dicens dicam: de omni homine
 tu magis scis, de populo autem tuo quod mihi dolet,¹⁶ et de hereditate tua propter quam lugeo, et

de Israhel propter quem tristis sum, et de semine Iacob propter quod conturbor. ¹⁷ ideo incipiam
orare coram te pro me et pro eis, quoniam video lapsos nostros qui inhabitamus terram, ¹⁸ sed
audivi celeritatem iudicii quod futurum est. ¹⁹ ideo audi meam vocem et intellege sermonum
meorum, et loquar coram te. ²⁰ initium verborum Ezrae priusquam adsumeretur, et dixit: Domine
qui habitas in saeculum, cuius oculi elati et superna in aerem, ²¹ et cuius thronus inaestimabilis et
gloria inconprehensibilis, cui adstat exercitus angelorum cum tremore, ²² quorum servatio in vento
et igni convertitur, cuius verbum verum et dicta perseverantia, ²³ cuius iussio fortis et dispositio
terribilis, cuius aspectus arefecit abyssos et indignatio tabescere facit montes et veritas testificatur.
²⁴ exaudi, Domine, orationem servi tui et auribus percipe precationem figmenti tui, intende verba
mea. ²⁵ dum enim vivo loquar et dum sapio respondeam. ²⁶ ne aspicias populi tui delicta, sed qui
tibi in veritate serviunt. ²⁷ nec adendas impie agentium studia, sed qui tua testimonia cum doloribus
custodierunt. ²⁸ neque cogites qui in conspectu tuo false conversati sunt, sed memorare qui ex
voluntate tuum timorem cognoverunt. ²⁹ neque volueris perdere qui pecorum mores habuerunt,
sed respicias eos qui legem tuam splendide docuerunt. ³⁰ neque indigneris eis qui bestiis peius sunt
iudicati, sed diligas eos qui semper in tua gloria confiderunt. ³¹ quoniam nos et patres nostri
mortalibus moribus egimus, tu autem propter nos peccatores misericors vocaberis. ³² si enim
desideraveris ut nostri miserearis, tunc misericors vocaberis, nobis enim non habentibus opera
iustitiae. ³³ iusti enim, quibus sunt operae multae repositae apud te, ex propriis operibus recipient
mercedem. ³⁴ quid est enim homo, ut ei indigneris, aut genus corruptibile, ut ita amariceris de ipso.
³⁵ in veritate enim nemo de genitis est qui non impie gessit, et de confitentibus qui non deliquit.
³⁶ in hoc enim adnuntiabitur iustitia tua, et bonitas tua Domine, cum misertus fueris eis qui non
habent substantiam operum bonorum. ³⁷ et respondit ad me et dixi: recte locutus es aliqua, et iuxta
sermones tuos sic et fiet, ³⁸ quoniam vere non cogitabo super plasma eorum qui peccaverunt aut
mortem aut iudicium aut perditionem, ³⁹ sed iucundabor super iustorum figmentum, peregrinationes
quoque et salvationes et mercedis receptiones. ⁴⁰ quomodo ergo locutus sum, sic et est. ⁴¹ sicut
enim agricola serit super terram semina multa et plantationis multitudinem plantat, sed non in
tempore non omnia quae seminata sunt salvabuntur, sed nec omnia quae plantata sunt radicabunt,

sic et qui in saeculo seminati sunt non omnes salvabuntur. ⁴² et respondi et dixi: si inveni gratiam
⁴³ loquar. quoniam semen agricolae, si non ascenderit -- non enim accepit pluviam tuam in tempore
 -- et si corruptum fuerit multitudine pluviae, ⁴⁴ hoc perit; sed homo qui manibus tuis plasmatus
 est et tuae imagini nominatus, quoniam similatus est per quem omnia plasmasti, et similasti eum
⁴⁵ semini agricolae. non super nos, sed parce populo tuo et miserere hereditati tuae, tuae enim
⁴⁶ creaturae misereris. et respondit ad me et dixit: quae sunt praesentia praesentibus et quae futura
⁴⁷ futuris. multum enim tibi restat, ut possis diligere meam creaturam super me. tu autem frequenter
⁴⁸ te et ipsum proximasti iniustis numquam. ⁴⁹ sed et in hoc mirabilis eris coram Altissimo, quoniam
⁵⁰ humiliasti te, sicut decet te, et non iudicasti te inter iustos. plurimum glorificeris, propter quod
 miseriae multae miserabiles efficientur qui inhabitant saeculum in novissimis, quia in multa superbia
⁵¹ ambulaverunt. tu autem pro te intellege et de similibus tuis inquire gloriam. ⁵² vobis enim
 apertus est paradisi, plantata est arbor vitae, praeparatum est futurum tempus praeparata est
 abundantia, aedificata est civitas, probata est requies, perfecta est bonitas ante perfecta sapientia.
⁵³ radix signata est a vobis, infirmitas extincta est a vobis et mors absconsa est, infernum fugit et
⁵⁴ corruptio in oblivionem. transierunt dolores et ostensus est in finem thesaurus immortalitatis.
⁵⁵ noli ergo adicere inquirendo de multitudine eorum qui pereunt. ⁵⁶ nam et ipsi accipientes
⁵⁷ libertatem spreverunt Altissimum et legem eius contempserunt et vias eius dereliquerunt. adhuc
⁵⁸ autem et iustos eius conculcaverunt. et dixerunt in corde suo non esse Deum, et quidem scientes
⁵⁹ quoniam moriuntur. sicut enim vos suscipient quae praedicta sunt, sic eos sitis et cruciatus quae
⁶⁰ praeparata sunt, non enim Altissimus vo v. A. A hominem disperdi. sed ipsi qui creati sunt
 coinquinaverunt nomen eius qui fecit eos, et ingrati fuerunt ei qui praeparavit eis nunc vitam.
⁶¹ quapropter iudicium meum modo adpropinquat, ⁶² quod non omnibus demonstravi nisi tibi et
⁶³ tibi similibus paucis. et respondi et dixi: ecce nunc, Domine, monstrasti mihi multitudinem
 signorum quae incipies facere in novissimis, sed non monstrasti mihi quo tempore.

Chapter 9

¹ et respondit ad me et dixit: metiens metire in temet ipso, et erit cum videris, quoniam transivit
pars quaedam signorum quae praedicta sunt, ² tunc intelleges, quoniam ipsud est tempus, in quo
incipiet Altissimus visitare saeculum qui ab eo factus est. ³ et quando videbitur in saeculo motio
locorum, populorum turbatio, gentium cogitationes, ducum inconstantia, principum turbatio. ⁴ et
tunc intelleges, quoniam de his erat Altissimus locutus a diebus qui fuerunt ante ab initio. ⁵ sicut
enim omne quod factum est in saeculo, initium per consummationem et consummatio manifesta,
⁶ sic et Altissimi tempora, initia manifesta in prodigiis et virtutibus, et consummatio in actu et in
signis. ⁷ et erit, omnis qui salvus factus fuerit et qui poterit effugere per opera sua vel per fidem in
qua credidit, is ⁸ relinquetur de praedictis periculis et videbit salutare meum in terra mea et in
finibus meis, quae sanctificavi mihi a saeculo. ⁹ et tunc mirabuntur qui nunc abusi sunt vias meas,
et in cruciamentis commorabuntur hii qui eos proiecerunt in contemptu. ¹⁰ quotquot enim non
cognoverunt me viventes beneficia consecuti, ¹¹ et quotquot fastidierunt legem meam, cum adhuc
erant habentes libertatem, ¹² et cum adhuc esset eis apertum paenitentiae locus non intellexerunt
sed spreverunt, hos oportet post mortem in cruciamento cognoscere. ¹³ tu ergo adhuc noli curiosus
esse quomodo impii cruciabuntur, sed inquire quomodo iusti salvabuntur, et quorum saeculum et
propter quos saeculum et quando. ¹⁴ respondi et dixi: ¹⁵ olim locutus sum et nunc dico et postea
dicam, quoniam plures sunt qui pereunt quam qui salvabuntur, ¹⁶ sicut multiplicat fluctus super
guttam. et respondit ad me et dixit: ¹⁷ qualis ager, talia et semina, et quales flores, tales et tincturae,
et qualis opera, talis et creatio, et qualis agricola, talis et area. quoniam tempus erat saeculi, ¹⁸ et
tunc cum essem parans eis, his qui nunc, antequam fieret illis saeculum in quo inhabitarent, et nemo
contradixit mihi ¹⁹ tunc, nec enim erat quisquam, et nunc creati in hoc mundo parato et mensa
indeficienti et lege investigabili, corrupti sunt moribus eorum. ²⁰ et consideravi saeculum meum,
et ecce erat perditum et orbem meum, et ecce erat periculi propter cogitationes quae in eo advenerunt.
²¹ Et vidi et peperci eis vix valde, et salvavi mihi acinum de botru et plantationem de tribu multa.
²² pereat ergo multitudo quae sine causa nata est, et servetur acinus meus et plantatio mea, quia
cum multo labore perfeci haec. ²³ tu autem si adhuc intermittas septem dies alios, sed non ieiunabis
in eis, ²⁴ ibis autem in campum florum, ubi domus non est aedificata, et manduca solummodo de

floribus campi, et carnem non gustabis et vinum non bibes sed solummodo flores,²⁵ et deprecare
Altissimum sine intermissione, et veniam et loquar tecum.²⁶ et profectus sum, sicut dixit mihi, in
campum quod vocatur Ardat, et sedi ibi in floribus et de herbis agri manducavi et facta est esca
earum mihi in saturitatem.²⁷ et factum est post dies septem, et ego discumbebam supra faenum
et cor meum iterum turbabatur sicut et ante.²⁸ et apertum est os meum et inchoavi dicere coram
Altissimo et dixi:²⁹ o Domine, in nobis ostendens ostensus es patribus nostris in deserto, quando
erant exientes de Aegypto et quando veniebant in deserto quod non calcatur et infructuoso, et dicens
dixisti:³⁰ tu Israhel audi me, et semen Iacob intendite sermonibus meis.³¹ ecce enim ego semino
in vobis legem meam, et faciet in vobis fructum, et glorificamini in eo per saeculum.³² nam patres
nostri accipientes legem non servaverunt et legitima mea non custodierunt. et factum est fructum
legis non periens; nec enim poterat, quoniam tuus erat.³³ nam qui acceperunt perierunt, non
custodientes quod in eis seminatum fuerat.³⁴ et ecce consuetudo est ut, cum acceperit terra semen
vel navem mare vel vas aliud escas vel potus,, et cum fuerit ut exterminetur³⁵ quod seminatum
est vel quod missum est vel quae suscepta sunt, exterminentur haec, susceptoria vero manent. apud
nos si enim non sic factum est.³⁶ nos quidem qui legem accepimus peccantes peribimus et cor
nostrum quod suscepit eam.³⁷ nam lex non perit sed permanet in suo honore.³⁸ et cum loquor
haec in corde meo, et respexi oculis meis et vidi mulierem in dextera parte, et ecce haec lugebat et
plorabat cum voce magna, et animo dolebat valde, et vestimenta eius discisa et cinis super caput
eius.³⁹ et dimisi cogitatus in quibus eram cogitans et conversus sum ad eam et dixi ei:⁴⁰ ut quid
fles et quid doles animo? et dixit ad me:⁴¹ dimitte me, dominus meus, ut defleam me et adiciam
dolorem, quoniam valde amara sum animo et humiliata sum valde.⁴² et dixi ei: quid passa es, dic
mihi. et dixit ad me:⁴³ sterilis fui ego famula tua et non peperit habens maritum annis triginta.
44 ego enim per singulas horas et per singulos dies in annis triginta his deprecabar Altissimum nocte
ac die.⁴⁵ et factum est post triginta annos, exaudivit me Deus ancillae tuae et pervidit humilitatem
meam et adtendit tribulationi meae et dedit mihi filium. et iucundata sum super eum valde ego et
vir meus et omnes cives mei, et honorificabamus valde Fortem.⁴⁶ et nutrivimus eum cum labore multo.
47 et factum est cum crevisset et venissem accipere illi uxorem, et feci diem epuli.

Chapter 10

¹ et factum est cum introisset filius meus in thalamo suo, cecidit et mortuus est. ² et evertimus omnes lumina, et surrexerunt omnes cives mei ad consolandam me, et quievi usque in alium diem usque noctem. ³ et factum est cum omnes quievissent ut me consolarentur ut quiescerem, et surrexi nocte et fugi et veni, sicut vides, in hoc campo. ⁴ et cogito iam non reverti in civitatem sed hic consistere, et neque manducabo neque bibam, sed sine intermissione lugere et ieiunare usque dum moriar. ⁵ et dereliqui adhuc sermones in quibus eram et respondi cum iracundia ad eam et dixi: ⁶ stulta super omnes mulieres, non vides luctum nostrum et quae nobis contigerunt. ⁷ quoniam Sion mater nostra omnium in tristitia contristatur et humilitate humiliata est. lugete validissime ⁸ et nunc quoniam omnes lugemus, et tristes este quoniam omnes contristati sumus. tu autem contristaris in uno filio. ⁹ interroga enim terram et dicet tibi, quoniam haec est quae debeat lugere tantorum superstes germinantium. ¹⁰ et ex ipsa initio omnes nati et alii venient, et ecce paene omnes in perditionem ambulant et in exterminium fit multitudo eorum. ¹¹ et quis ergo debet lugere magis nisi haec quae tam magnam multitudinem perdidit, quam tu quae pro uno doles? si autem dices mihi ¹² quoniam non est similis planctus meus terrae, quoniam fructum ventris mei perdidi, quem cum maeroribus peperit et cum doloribus genui, ¹³ terra autem secundum viam terrae, abiit quae in ea multitudo praesens quomodo et venit et ego tibi dico: ¹⁴ sicut tu cum dolore peperisti, sic et terra dedit fructum suum hominem ab initio ei qui fecit eam. ¹⁵ nunc ergo retine apud te ipsum dolorem tuum et fortiter fer quae tibi contigerunt casus. ¹⁶ si enim iustificaveris terminum Dei, et filium tuum recipies in tempore et in mulieribus conlaudaberis. ¹⁷ ingredere ergo in civitatem ad virum tuum. et dixit ad me: ¹⁸ non faciam neque ingrediar civitatem, sed hic moriar. ¹⁹ et adposui adhuc loqui ad eam et dixi: ²⁰ noli facere sermonem hunc, sed consenti persuaderi -- quid enim casus Sion -- et consolare propter dolorem Hierusalem. ²¹ vides enim, quoniam sanctificatio nostra ²² deserta effecta est et altare nostrum demolitum est et templum nostrum destructum est, et psalterium nostrum humiliatum est et hymnus noster conticuit et exultatio nostra dissoluta est, et lumen candelabri nostri extinctum est et arca testamenti nostri direpta est et sancta nostra contaminata sunt, et nomen quod nominatum est super nos paene profanatum est, et liberi nostri contumeliam passi sunt, et sacerdotes nostri succensi sunt et Levitae nostri in captivitate abierunt, et virgines

nostrae coinquinatae sunt et mulieres nostrae vim passae sunt, et iusti nostri rapti sunt et parvuli
 nostri proditi sunt, et iuvenes nostri servierunt et fortes nostri invalidi facti sunt. ²³ et quod omnium
 maius, signaculum Sion, quoniam resignata est de gloria sua nunc et tradita est in manibus eorum
 qui nos oderunt. ²⁴ tu ergo excute tuam multam tristitiam et depone abs te multitudinem dolorum,
 ut tibi repropitiatur Fortis et requiem faciat tibi Altissimus, requietionem laborum. ²⁵ et factum est
 cum loquebar ad eam, et ecce facies eius fulgebat valde subito, et species coruscus fiebat visus
 eius, ut etiam paverem valde ad eam, et cogitarem quid esset hoc. ²⁶ et ecce subito emisit sonum
 vocis magnum timore plenum, ut commoveretur terra a sono. et vidi, ²⁷ et ecce amplius mulier
 non conparebat mihi, sed civitas aedificabatur et locus demonstrabatur de fundamentis magnis. et
 timui et clamavi voce magna et dixi: ²⁸ ubi est Urihel angelus, qui a principio venit ad me? quoniam
 ipse me fecit venire in multitudinem excessus mentis huius, et factus est finis meus in corruptionem
 et oratio mea in inproperium. ²⁹ et cum essem loquens ego haec, et ecce venit ad me angelus qui
 in principio venerat ad me et vidit me, ³⁰ et ecce eram positus ut mortuus et intellectus meus
 alienatus erat, et tenuit dexteram meam et confortavit me et statuit me super pedes meos et dixit
 mihi: ³¹ quid tibi est et quare conturbaris et quid conturbatum est intellectum tuum et sensus cordis
 tui? et dixi: ³² quoniam derelinquens dereliquisti me. ego quidem feci secundum sermones tuos et
 exivi in campum, et ecce vidi et video quod non possum enarrare. et dixit ad me: ³³ sta ut vir, et
 commonebo te. et dixi: ³⁴ loquere, dominus meus, tantum me noli derelinquere, ut non frustra
 moriar, ³⁵ quoniam vidi quae non sciebam, et audio quae non scio. ³⁶ aut numquid sensus meus
 fallitur et anima mea somniat? ³⁷ nunc ergo deprecor te, ut demonstres servo tuo de excessu hoc.
 et respondit ad me et dixit: ³⁸ audi me, et doceam te et dicam tibi de quibus times, quoniam
 Altissimus revelavit tibi mysteria multa. ³⁹ vidit rectam viam tuam quoniam sine intermissione
 contristabar pro populo tuo et valde lugebas propter Sion. ⁴⁰ hic ergo intellectus visionis: mulier
 quae tibi apparuit ante paululum, ⁴¹ quam vidisti lugentem et inchoasti consolare eam, ⁴² nunc
 autem iam non speciem mulieris vides, sed apparuit tibi civitas aedificari. ⁴³ et quoniam enarrabat
 tibi de casu filii sui, haec absolutio est: ⁴⁴ haec mulier quam vidisti haec est Sion, quam nunc
 conspicias ut civitatem aedificatam. ⁴⁵ et quoniam dixit tibi, quia sterilis fuit annis triginta, propter

quod erant anni saeculo tria milia, quando non erat in ea adhuc oblatio oblata. ⁴⁶ et factum est post
 annos tres, et aedificavit Salomon civitatem et obtulit oblationes. tunc fuit quando peperit sterilis
 filium. ⁴⁷ et quod tibi dixit quoniam nutrivi eum cum labore, haec erat habitatio Hierusalem. ⁴⁸ et
 quoniam dixit tibi quod filius meus veniens in suo thalamo mortuus esset et contigisset ei casus,
 haec erat quae facta est ruina Hierusalem. ⁴⁹ et ecce vidisti similitudinem eius, quomodo filium
 luget, et tu inchoasti consolare eam de his quae contigerunt. haec erant tibi aperienda. ⁵⁰ et nunc
 videns Altissimus, quoniam ex animo contristatus es et quoniam ex toto corde pateris pro ea, ostendit
 tibi claritatem gloriae eius et pulchritudinem decoris eius. ⁵¹ propterea enim dixi tibi, ut maneres
 in campo, ubi domus non est aedificata. ⁵² sciebam enim ego, quoniam Altissimus incipiebat tibi
 ostendere haec. ⁵³ propterea dixi tibi, ut venires in agrum, ubi non est fundamentum aedificii.
⁵⁴ nec enim poterat opus aedificii hominis sustinere in loco, ubi incipiebat Altissimi civitas ostendi.
⁵⁵ tu ergo noli timere neque expavescat cor tuum, sed ingredi et vide splendorem vel magnitudinem
 aedificii, quantum capax est tibi visu oculorum videre. ⁵⁶ et post haec audies, quantum capit auditus
 aurium tuarum audire. ⁵⁷ tu enim beatus es prae multis et vocatus es apud Altissimum sicut et
 pauci. ⁵⁸ nocte autem quae in crastinum futura est manebis hic, ⁵⁹ et ostendet tibi Altissimus eas
 visiones somniorum, quae faciet Altissimus his qui inhabitant super terram a novissimis diebus.
⁶⁰ et dormivi illam noctem et aliam sicut dixerat mihi.

Chapter 11

¹ et factum est secunda nocte, et vidi somnium, et ecce ascendebat de mari aquila, cui erant
 duodecim alae pinnarum et capita tria. ² et vidi, et ecce expandebat alas suas in omnem terram, et
 omnes venti caeli insuflabant ad eam et nubes ad eam colligebantur. ³ et vidi, et de pinnis eius
 nascebantur contrariae pinnae, et ipsae fiebant in pinnaculis minutis et modicis. ⁴ nam capita eius
 erant quiescentia, et de medium caput erat maius aliorum capitum, sed et ipsa quiescebat cum eis.
⁵ et vidi, et ecce aquila volavit in pinnis suis et regnavit super terram et super eos qui inhabitant in
 ea. ⁶ et vidi, quomodo subiecta erant ei omnia quae sub caelo, et nemo illi contradicebat, neque

7
unus de creatura quae est super terram. et vidi, et ecce surrexit aquila super ungues suos et emisit
8
vocem pinnis suis dicens: nolite omnes simul vigilare, dormite unusquisque in loco suo et per
9
tempus vigilate, capita autem in novissimo servantur. 10 et vidi, et ecce vox non exiebat de
11
capitibus eius, sed de medietate corporis eius. et numeravi contrarias pinnae eius, et ecce ipsae
12
erant octo. et vidi, et ecce a dextera parte surrexit una pinna et regnavit super omnem terram.
13
et factum est cum regnaret, et venit ei finis et non apparuit, ita ut non appareret locus eius. et
14
sequens exsurrexit et regnabat et ipsa multum tenuit tempus. et factum est cum regnaret, et
15
veniebat finis eius, ut non appareret sicut prior. et ecce vox emissa est illi dicens: 16 audi, tu
17
quae toto tempore tenuisti terram, hoc adnuntii, antequam incipias non parere: nemo post te
18
tenebit tempus tuum, sed nec dimidium eius. et levavit se tertia et tenuit principatum sicut priores,
19
et non apparuit et ipsa. et sic contingebat omnibus alis singillatim principatum gerere et iterum
20
nusquam comparere. et vidi, et ecce in tempore sequentes pinnae erigebantur et ipsae a dextera
21
parte. ut tenerent et ipsae principatum; et ex his erant quae tenebant, sed tamen statim non
22
conparebant. nam et aliquae ex eis erigebantur, sed non tenebant principatum. et vidi post
23
haec, et ecce non comparuerunt duodecim pinnae et duo pinnacula. et nihil superavit in corpore
24
aquilae nisi tria capita quiescentia et sex pinnacula. et vidi, et ecce de sex pinnaculis divisa sunt
25
duo et manserunt sub capite quod est ad dexteram partem; nam quattuor manserunt in loco suo.
26
et vidi, et ecce hae subalares cogitabant se erigere et tenere principatus. et vidi, et ecce una
27
erecta est, sed statim non comparuit. et secunda, et haec velocius quam prior non comparuit. et
28
vidi, et ecce duae quae superaverunt apud semet ipsas cogitabant et ipsae regnare. et in eo cum
29
cogitarent, et ecce unum de quiescentium capitum, quod erat medium, evigilabat, hoc enim erat
30
duorum capitum maior. et vidi, quomodo complexa est duo capita secum, 31 et ecce conversum
32
est caput cum his qui cum ea erant et comedit duas subalares quae cogitabant regnare. hoc autem
33
caput percontinuit omnem terram et dominavit qui inhabitant in ea cum labore multo, et potentatum
34
tenuit orbem terrarum super omnes alas quae fuerunt. et vidi post haec, et ecce medium caput
35
subito non comparuit, et hoc sicut alae. superaverunt autem duo capita, quae et ipsa similiter
regnaverunt super terram et super eos qui habitant in ea. et vidi, et ecce devoravit caput a dextera

³⁶
 parte illud quod est a leva. ³⁶ et audiui vocem dicentem mihi: conspice contra te et considera quod
³⁷
 vides. ³⁷ et vidi, et ecce sicut leo suscitatus de silva mugiens, et audiui quomodo emisit vocem
³⁸
 hominis ad aquilam et dixit dicens: ³⁸ audi tu, et loquar ad te, et dicit Altissimus tibi: ³⁹ nonne tu
 es, quae superasti de quattuor animalibus quae feceram regnare saeculi mei, et ut per eos veniret
⁴⁰
 finis temporum meorum? ⁴⁰ et quartus veniens devicit omnia animalia quae transierunt, et potentatum
 tenens saeculum cum tremore multo et omnem orbem cum labore pessimo, et inhabitabant tot
⁴¹
 temporibus orbem terrarum cum dolo. ⁴¹ et iudicasti terram non cum veritate. ⁴² tribulasti enim
 mansuetos et laesisti quiescentes, odisti verum dicentes et dilexisti mendaces, et destruxisti
⁴³
 habitationes eorum qui fructificabant, et humiliasti muros eorum qui te non nocuerunt. ⁴³ et ascendit
⁴⁴
 contumelia ad Altissimum et superbia tua ad Fortem. ⁴⁴ et respexit Altissimus super sua tempora,
⁴⁵
 et ecce finita sunt et saecula eius completa sunt. ⁴⁵ propterea non apparens non appareas, tu aquila
 et alae tuae horribiles et pinnacula tua pessima et capita tua maligna et ungues tui pessimi et omne
⁴⁶
 corpus tuum vanum, ⁴⁶ uti refrigeret omnis terra et relevetur liberata de tua vi et speret iudicium
 et misericordiam eius qui fecit eam.

Chapter 12

¹
 et factum est dum loqueretur leo verba haec ad aquilam, et vidi, ² et ecce quod superaverat
 caput et non comparuit, et alae duae quae ad eum transierunt et erectae sunt ut regnarent, et erat
³
 regnum eorum exile et tumultu plenum. ³ et vidi et ecce ipsa non apparescebant, et omne corpus
 aquilae incendebatur, et expavescebat terra valde. et ego a multo excessu mentis et a magno timore
⁴
 vigilavi, et dixi spiritui meo: ⁴ ecce tu mihi praestitisti haec, in eo quod scrutas vias Altissimi.
⁵
 ecce adhuc fatigatus sum animo et spiritu meo invalidus sum valde, et nec modica est in me virtus
⁶
 a multo timore quem expavi nocte hac. ⁶ nunc ergo orabo Altissimum, ut me confortet usque in
⁷
 finem. ⁷ et dixi: Dominator Domine, si inveni gratiam ante oculos tuos, et si iustificatus sum apud
⁸
 te prae multis, et si certum ascendit deprecatio mea ante faciem tuam, ⁸ conforta me et ostende
 servo tuo mihi interpretationem et distinctionem visus horribilis huius, ut plenissime consoles
⁹
 animam meam. ⁹ dignum enim me habuisti ostendere mihi temporum finem et temporum novissima.

et dixit ad me: ¹⁰ haec est interpretatio visionis huius quam vidisti: ¹¹ aquilam quam vidisti
ascendentem de mari, hoc est regnum quartum, quod visum est in visu Danihelo fratri tuo, ¹² sed
non est illi interpretatum, quomodo ego nunc tibi interpretor vel interpretavi. ¹³ ecce dies veniunt,
et exsurget regnum super terram et erit timorior omnium regnorum quae fuerunt ante eam.
¹⁴ regnabunt autem in ea duodecim reges, unus post unum. ¹⁵ nam secundus qui incipiet regnare,
ipse tenebit amplius tempus prae duodecim. ¹⁶ haec est interpretatio duodecim alarum quas vidisti.
¹⁷ et quoniam audisti vocem quae locuta est non de capitibus eius exientem, sed de medio corpore
eius. ¹⁸ haec est interpretatio, quoniam post tempus regni illius nascentur contentiones non modicae,
et periclitabitur ut cadat, et non cadet tunc, sed iterum constituetur in suum initium. ¹⁹ et quoniam
vidisti subalares octo coherentes alis eius, ²⁰ haec est interpretatio: exsurgent enim in ipso octo
reges, quorum erunt tempora levia et anni citati, et duo quidem ex ipsis perient ²¹ adpropinquante
tempore medio, quattuor autem servabuntur in tempore, cum incipiet adpropinquare tempus eius
ut finiatur, duo vero in finem servabuntur. ²² et quoniam vidisti tria capita quiescentia, ²³ haec est
interpretatio: in novissimis eius suscitabit Altissimus tria regna et renovabit in ea multa, et
dominabunt terram ²⁴ et qui inhabitant in ea cum labore multo super omnes qui fuerunt ante hos.
propter hoc ipsi vocati sunt capita aquilae. ²⁵ isti enim erunt qui recapitulabunt impietates eius et
qui perficient novissima eius. ²⁶ et quoniam vidisti caput maius non apparescentem, quoniam unus
ex eis super lectum suum morietur, et tamen cum tormentis. ²⁷ nam duo qui perseveraverunt,
gladius eos comedet. ²⁸ unius enim gladius comedet qui cum eo, sed tamen et hic gladio in
novissimis cadet. ²⁹ et quoniam vidisti duas subalares treicientes super caput quod est a dextera
parte, ³⁰ haec est interpretatio: hii sunt quos conservavit Altissimus in finem suam, hoc erat regnum
exile et turbationis plenum, ³¹ sicut vidisti. et leonem quem vidisti de silva evigilantem mugientem
et loquentem ad aquilam et arguentem eam iniustitias ipsius per omnes sermones eius, sicut audisti.
³² hic est unctus, quem reservavit Altissimus in finem ad eos et impietates ipsorum. arguet illos de
iniustitiis ipsorum et infulciet coram ipsis spretones eorum. ³³ statuet enim eos primum in iudicium
vivos, et erit cum arguerit eos, tunc corrumpet eos. ³⁴ nam residuum populum meum liberabit cum
misericordia, qui salvati sunt super fines meos, et iucundabit eos, quoadusque veniat finis, dies

³⁵
 iudicii, de quo locutus sum tibi ab initio. ³⁵ hoc somnium quod vidisti, et haec interpretatio eius.
³⁶ tu ergo solus dignus fuisti scire Altissimi secretum hoc. ³⁷ scribe ergo omnia ista in libro quae
³⁸
 vidisti, et pones ea in loco abscondito. ³⁸ et docebis ea sapientes de populo tuo, quorum scis corda
³⁹
 posse capere et servare secreta haec. ³⁹ tu autem adhuc sustine hic alios dies septem, ut tibi
⁴⁰
 ostendatur quicquid visum fuerit Altissimo ostendere tibi. ⁴⁰ et profectus est a me. et factum est
 cum audisset omnis populus, quoniam pertransierunt septem dies, et ego non fuisset reversus in
 civitatem, et congregavit se omnis a minimo usque ad maximum et venit ad me, et dixerunt mihi
⁴¹
 dicentes: ⁴¹ quid peccavimus tibi et quid iniuste egimus in te, quoniam derelinquens nos sedisti in
⁴²
 loco hoc? ⁴² tu enim nobis superasti ex omnibus prophetis, sicut botrus de vindemia et sicut lucerna
⁴³
 in loco obscuro, et sicut portus navi salvatae a tempestate. ⁴³ aut non sufficiunt nobis mala quae
⁴⁴
 contigerunt? ⁴⁴ si ergo tu nos dereliqueris, quanto erat nobis melius, si essemus succensi et nos
⁴⁵
 incendio Sion. ⁴⁵ nec enim nos meliores sumus eorum, qui ibi mortui sunt. et ploraverunt voce
⁴⁶
 magna. et respondi ad eos et dixi: ⁴⁶ confide, Israhel, et noli tristari, tu domus Iacob. ⁴⁷ est enim
⁴⁸
 memoria vestri coram Altissimo, et Fortis non est oblitus vestri in contentione. ⁴⁸ ego enim non
 dereliqui vos neque excessi a vobis, sed veni in hunc locum, ut deprecarer pro desolatione Sion, et
⁴⁹
 ut quaererem misericordiam pro humilitate sanctificationis vestrae. ⁴⁹ et nunc ite unusquisque
⁵⁰
 vestrum in domum suam, et ego veniam ad vos post dies istos. ⁵⁰ et profectus est populus, sicut
⁵¹
 dixi, ei in civitatem. ⁵¹ ego autem sedi in campo septem diebus, sicut mihi mandavit, et manducabam
 de floribus solummodo agri, de herbis facta est mihi esca in diebus illis.

Chapter 13

¹
 et factum est post dies septem, et somniavi somnium nocte. ² et ecce de mari ventus exsurgebat,
³
 ut conturbaret omnes fluctus eius. ³ et vidi, et ecce convolabat ipse homo cum nubibus caeli. et ubi
⁴
 vultum suum convertibat ut consideraret, tremebant omnia quae sub eo videbantur. ⁴ et ubicumque
 exiebat vox de ore eius, ardescebant omnes qui audiebant voces eius. sicut liquescit cera quando
⁵
 senserit ignem. ⁵ et vidi post haec, et ecce congregabatur multitudo hominum, quorum non erat

6
numerus, de quattuor ventis caeli, ut debellarent hominem qui ascenderat de mari. et vidi, et ecce
7
sibimet ipso sculpsit montem magnum et volavit super eum. ego autem quaesivi videre regionem
8
vel locum, unde sculptus esset mons, et non potui. et post haec vidi, et ecce omnes, qui congregati
9
sunt ad eum ut expugnarent eum, timebant valde, tamen audebant pugnare. et ecce ut vidit impetum
multitudinis venientis, non levavit manum suam neque frameam tenebat neque aliquod vas
10
bellicosum, nisi solummodo vidi, quomodo emittit de ore suo sicut fluctum ignis, et de labiis
eius spiritum flammae, et de lingua eius emittebat scintillas tempestatis. et commixta sunt simul
11
omnia haec, fluctus et multitudo tempestat et concidit super multitudinis impetum quod paratum
erat pugnare, et succendit omnes, ut subito nihil videretur de innumerabili multitudine nisi
12
solummodo pulvis cineris et fumi odor. et vidi et extiti. et post haec vidi ipsum hominem
13
descendentem de monte et advocantem ad se multitudinem aliam pacificam. et accedebant ad
eum vultus hominum multorum, quorundam gaudentium, quorundam tristantium, aliqui vero
alligati, aliqui adducentes ex eis qui offerebantur. et ego a multitudine pavoris expergefactus sum
14
et deprecatus sum Altissimum et dixi: tu ab initio demonstrasti servo tuo mirabilia haec et dignum
15
me habuisti, ut susciperes deprecationem meam. et nunc demonstra mihi adhuc et interpretationem
16
somnia huius. sicut enim existimo in sensu meo, vae qui derelicti fuerint in diebus illis, et multo
17
plus vae his qui non sunt derelicti. qui enim non sunt derelicti, tristes erunt 18
18
intellegentes quae
19
sunt reposita in novissimis diebus, et non occurrentes eis. sed et qui derelicti sunt propter hoc
20
vae, viderunt enim pericula magna et necessitates multas, sicut ostendunt somnia haec. attamen
facilius est periclitantem venire in haec, quam pertransire sicut nubem a saeculo et non videre quae
21
contigerunt in novissimo. et respondit ad me et dixit: et visionis interpretationem dicam tibi,
22
sed et de quibus locutus es adaperiam tibi. quoniam dixisti de his qui derelicti sunt, et de his qui
23
non derelicti sunt haec interpretatio: qui adferet periculum in illo tempore, ipse custodibit qui
24
in periculo inciderint, qui habent operas et fidem ad Fortissimum. scito ergo, quoniam magis
25
beatificati sunt qui derelicti super eos qui mortui sunt. interpretatio enim visionis haec: quia
26
vidisti virum ascendentem de corde maris, ipse est quem conservat Altissimus multis temporibus,
27
qui per semet ipsum liberabit creaturam suam, et ipse disponet qui derelicti sunt. et quoniam

vidisti de ore eius exire ut spiritum et ignem et tempestatem,²⁸ et quoniam non tenebat frameam
 neque vas bellicosum, corrumpit enim impetum eius multitudinis quae venerat ad expugnare eum,
 haec interpretatio:²⁹ ecce dies veniunt, quando incipiet Altissimus liberare eos qui super terram
 sunt.³⁰ et veniet excessus mentis super eos qui inhabitant terram.³¹ et in alialio cogitabunt bellare,
 civitates civitatem et locus locum et gens ad gentem et regnum adversus regnum.³² et erit cum
 fient haec et contingent signa quae ante ostendi tibi, et tunc revelabitur Filius meus quem vidisti
 virum ascendentem.³³ et erit quando audierint omnes gentes vocem eius, et derelinquet unusquisque
 regionem suam et bellum quod habent in alterutro,³⁴ et colligetur in unum multitudo innumerabilis,
 sicut vidisti volentes venire et expugnare eum.³⁵ ipse autem stabit super cacumen montis Sion.
³⁶ Sion autem veniet et ostendetur omnibus parata et aedificata, sicut vidisti montem sculpi sine
 manibus.³⁷ ipse autem Filius meus arguet quae advenerunt gentes impietates eorum, has quae
 tempestati adpropriaverunt, et inproperabit coram eis mala cogitamenta eorum et cruciamenta quibus
 incipient cruciari,³⁸ quae adsimilatae sunt flammae, et perdet eos sine labore et legem quae igni
 adsimilata est.³⁹ et quoniam vidisti eum colligentem ad se aliam multitudinem pacificam,⁴⁰ haec
 sunt novem tribus, quae captivae factae sunt de terra sua in diebus Iosiae regis, quem captivum
 duxit Salmanassar rex Assyriorum, et transtulit eos trans Flumen, et translati sunt in terram aliam.
⁴¹ ipsi autem sibi dederunt consilium hoc, ut derelinquerent multitudinem gentium, et proficiscerentur
 in ulteriorem regionem, ubi numquam quisquam inhabitavit ibi genus humanum.⁴² ut vel ibi
 observarent legitima sua, quae non fuerant servantes in regione sua.⁴³ per introitus autem angustos
 fluminis Eufraten introierunt.⁴⁴ fecit enim eis tunc Altissimus signa, et statuit venas Fluminis
 usquequo transirent.⁴⁵ per eam enim regionem erat via multa itineris anni unius et dimidii, nam
 regio illa vocatur Arzar et,⁴⁶ tunc inhabitaverunt ibi usque in novissimo tempore. et nunc iterum
 coeperunt venire,⁴⁷ iterum Altissimus statuit venas Fluminis, ut possint transire, propter hoc vidisti
 multitudinem collectam cum pace,⁴⁸ sed et qui derelicti sunt de populo tuo, qui invenientur intra
 terminum meum⁴⁹ sanctum. erit ergo quando incipiet perdere multitudinem earum quae collectae
 sunt gentes, proteget qui superaverit populum.⁵⁰ et tunc ostendet eis multa plurima portenta.⁵¹ et
 dixi ego: Dominator Domine, hoc mihi ostende, propter quod vidi virum ascendentem de corde

⁵²
 maris. et dixit mihi: sicut non potest hoc vel scrutinare vel scire quis, quid sit in profundo maris,
 sic non poterit quisquam super terram videre Filium meum vel eos qui cum eo sunt nisi in tempore
⁵³
 diei. haec est interpretatio somnii quem vidisti, et propter quod inluminatus es haec solus.
⁵⁴
 dereliquisti enim tua et circa mea vacasti et legem meam exquisisti. ⁵⁵ vitam enim tuam disposuisti
⁵⁶
 in sapientiam, et sensum tuum vocasti matrem. et propter hoc ostendi tibi haec, merces apud
⁵⁷
 Altissimum. erit enim post alios tres dies, ad te alia loquar et exponam tibi gravia et mirabilia. et
 profectus sum et transii in campum, multum glorificans et laudans Altissimum de mirabilibus, quae
⁵⁸
 per tempus faciebat, et quoniam gubernat tempora et quae sunt in temporibus inlata. et sedi ibi
 tribus diebus.

Chapter 14

¹
 et factum est tertio die, et ego sedebam sub quercu, ² et ecce vox exivit contra me de rubo et
 dixit: Ezra, Ezra. et dixi: ecce ego, Domine. et surrexi super pedes meos. et dixit ad me: ³ revelans
⁴
 revelatus sum super rubum et locutus sum Moysi, quando populus meus serviebat in Aegypto. et
 misi eum et eduxi populum meum de Aegypto, et adduxi eum super montem Sina et detinebam
⁵
 eum apud me diebus multis. et enarravi ei mirabilia multa, et ostendi ei temporum secreta et
⁶
 temporum finem. et praecepi ei dicens: haec in palam facies verba et haec abscondes. ⁷ et nunc
⁸
 tibi dico: signa quae demonstravi et somnia quae vidisti et interpretationes quas tu audisti in corde
⁹
 tuo repone ea. tu enim recipieris ab hominibus, et converteris residuum cum Filio meo et cum
¹⁰
 similibus tuis, usquequo finiantur tempora. quoniam saeculum perdidit iuventutem suam et
¹¹
 tempora adpropinquant senescere. duodecim enim partibus divisum est saeculum, et transierunt
¹²
 eius decem iam et dimidium decimae partis, superant autem eius duae prae medium decimae
¹³
 partis nunc ergo dispone domum tuam, et corripe populum tuum, et consolare humiles eorum,
¹⁴
 et renuntia iam corruptae vitae, et dimitte abs te mortales cogitationes, et proice abs te pondera
 humana, et exue te iam infirmam naturam, et repone in unam partem molestissima tibi cogitamenta,
¹⁵
 et festina transmigrare a temporibus his. quae enim vidisti nunc contigisse mala, iterum horum

deteriora facientur, ¹⁶ quantum enim invalidum fieri saeculum a senectute, tantum multiplicabunt
super inhabitantes mala, ¹⁷ prolongavit enim magis veritas et adpropinquavit mendacium, iam
enim festinat aquila venire, quam vidisti in visionem. ¹⁸ et respondi: dixi coram te, Domine. ¹⁹ ecce
enim ego abibo sicut praecepisti mihi, et corripiam praesentem populum. qui autem iterum nati
fuerint, quis commonebit? ²⁰ positum est ergo saeculum in tenebris, et qui inhabitant in eo sine
lumine, ²¹ quoniam lex tua incensa est, propter quod nemo scit quae a te facta sunt vel quae incipient
operae. ²² si enim inveni gratiam coram te, inmitte in me spiritum sanctum, et scribam omne quod
factum est in saeculo ab initio, quae erant in lege tua scripta, ut possint homines invenire semitam,
et qui voluerint vivere in novissimis vivant. ²³ et respondit ad me et dixit: vadens congrega populum
et dices ad eos, ut non te quaerant diebus quadraginta. ²⁴ tu autem praepara tibi buxos multos et
accipe tecum Saream, Dabriam, Selemiam, Ethanum et Asihel, quinque hos qui parati sunt ad
scribendum velociter. ²⁵ et venies hic, et ego accendam in corde tuo lucernam intellectus, quae
non extinguetur quoadusque finiantur quae incipies scribere. ²⁶ et cum perfeceris, quaedam palam
facies, quaedam sapientibus absconse trades. in crastinum enim hac hora incipies scribere. ²⁷ et
profectus sum, sicut mihi praecepit, et congregavi omnem populum et dixi: ²⁸ audi, Israhel, verba
haec: ²⁹ peregrinantes peregrinati sunt patres nostri ab initio in Aegypto, et liberati sunt inde. ³⁰ et
acceperunt legem vitae quem non custodierunt, quem et vos post eos transgressi estis. ³¹ et data
est vobis terra in sortem in terra Sion, et vos et patres vestri iniquitatem fecistis et non servastis
vias, quas vobis praecepit Altissimus. ³² iustus iudex cum sit, abstulit a vobis in tempore quod
donaverat. ³³ et nunc vos hic estis, et fratres vestri introrsus vestrum sunt. ³⁴ si ergo imperaveritis
sensui vestro et erudieritis cor vestrum, vivi conservati eritis et post mortem misericordiam
consequemini. ³⁵ iudicium enim post mortem veniet, quando iterum revivescemus, et tunc iustorum
nomina parebunt et impiorum facta ostendentur. ³⁶ ad me autem nemo accedat nunc, neque requirent
me usque diebus quadraginta. ³⁷ et accepi quinque viros, sicut mandavit mihi, et profecti sumus
in campo et mansimus ibi. ³⁸ et factus sum in crastinum, et ecce vox vocavit me dicens: Ezra, aperi
os tuum et bibe quod te potiono. ³⁹ et aperui os meum, et ecce calix plenus porrigebatur mihi; hoc
erat plenum sicut aqua, color autem eius ut ignis similis. ⁴⁰ et accepi et bibi, et in eo cum bibissem

cor meum eructabatur intellectum et in pectus meum incresebat sapientia. nam spiritus meus
 conservabat memoriam, ⁴¹ et apertum est os meum et non est clausum amplius. ⁴² Altissimus
 autem dedit intellectum quinque viris, et scripserunt quae dicebantur ex successione notis quas non
 sciebant, et sederunt quadraginta diebus. ipsi autem per diem scribebant, ⁴³ nocte autem manducabant
 panem; ego autem per diem loquebar et nocte non tacebam. ⁴⁴ scripti sunt autem in quadraginta
 diebus libri nongenti quattuor. ⁴⁵ et factum est cum completi essent quadraginta dies, et locutus est
 Altissimus dicens: priora quae scripsisti in palam pone, et legant digni et indigni. ⁴⁶ novissimos
 autem septuaginta conservabis, ut tradas eos sapientibus de populo tuo. ⁴⁷ in his enim est vena
 intellectus et sapientiae fons et scientiae flumen. et feci sic.

Chapter 15

¹ ecce loquere in aures plebi meae sermones prophetiae quos inmisero in os tuum, dicit Dominus,
² et fac in carta scribi eos, quoniam fideles et veri sunt. ³ ne timeas a cogitationibus adversum te,
 nec conturbent te incredulitates dicentium, ⁴ quoniam omnis incredulus in incredulitate sua morietur.
⁵ ecce ego induco, dicit Dominus, super orbem terrarum mala, gladium et famem et mortem et
⁶ interitum, propter quod superposuit iniquitas omnem terram et adimpletae sunt operationes eorum.
⁷ propterea dicit Dominus: ⁸ iam non silebo impietates eorum quae inreligiose agunt, nec sustinebo
 in his quae inique exercent. ecce sanguis innoxius et iustus clamat ad me, et animae iustorum
⁹ clamant perseveranter. vindicans vindicabo illos, dicit Dominus, et accipiam omnem sanguinem
¹⁰ innocuum ex illis ad me. ecce populus meus quasi grex ad occisionem ducitur. iam non patiar
¹¹ illum habitare in terra Aegypti, sed educam eum in manu potenti et brachio excelso, et percutiam
 Aegyptum plaga sicut prius, et corrumpam terram omnem eius. ¹² lugeat Aegyptus et fundamenta
 eius a plaga verberati et mastigati quam inducet Dominus. ¹³ lugeant cultores operantes terram,
 quoniam deficient semina eorum et vastabuntur ligna eorum ab uredine et grandine et a sidus
 terribile. ¹⁴ vae saeculo et qui habitant in eum. ¹⁵ quia adpropinquavit gladius et extritio illorum,
 et exsurget gens contra gentem ad pugnam, et romphea in manibus eorum. ¹⁶ erit enim constabilitio
 hominibus, alios supervalescentes non curabunt regem suum et principem megestanorum suorum

¹⁷ in potentia sua. ¹⁸ concupiscet enim homo in civitatem ire et non poterit. ¹⁹ propter superbiam
 enim eorum civitates turbabuntur, domus exerentur, homines metuent. ²⁰ non miserebitur homo
 proximo suo ad irritum faciendum in domos eorum in gladium, ad diripiendas substantias eorum
 propter famem panis et tribulationem multam. ²¹ ecce ego convoco, dicit Deus, omnes reges terrae
 ad movendum, qui sunt a borea et a noto et ab euro et a libano, ad convertendos in se et reddere
 quae dederunt illis. ²² sicut faciunt usque hodie electis meis, sic faciam et reddam in sinum ipsorum.
 haec dicit Dominus Deus: ²³ non parcat dextera mea super peccantes nec cessabit romphea super
 effundentes sanguinem innocuum super terram. ²⁴ et exiit ignis ab ira eius et devoravit fundamenta
 terrae et peccatores quasi stramen incensum. ²⁵ vae eis qui peccant et non observant mandata mea,
 dicit Dominus, ²⁶ non parcam illis, discedite, filii apostatae, nolite contaminare sanctificationem
 meam. ²⁷ novit Deus qui peccant in eum, propterea tradet eos in mortem et in occisionem. ²⁸ iam
 enim venerunt super orbem terrarum mala, et manebitis in illis; non enim liberabit vos Deus, propter
 quod peccastis in eum. ²⁹ ecce visio horribilis, et facies illius ab oriente. ³⁰ et exient nationes
 draconum Arabum in curris multis, et sibilatus eorum a die itineris fertur super terram, ut etiam
 timeant et trepidentur omnes qui illos audient. ³¹ Carmonii insanientes in ira exient de silva et
 advenient in virtute magna et constabunt in pugnam cum illis et vastabunt portionem terrae
 Assyriorum in dentibus suis. ³² et post haec supervalescet draco nativitatis memoria suae, et si
 converterint se conspirantes in virtute magna ad persequendos eos, ³³ et isti turbabuntur et silebunt
 in virtute illorum et convertent pedes suos in fugam, ³⁴ et a territorio Assyriorum subsector
 subsedebit eos et consumet unum ex illis, et erit timor et tremor in exercitum illorum et inconstabilitio
 in regno illorum. ³⁵ ecce nubs ab oriente et a septentrione usque ad meridianum, et facies illorum
 horrida valde, plena irae et procellae. ³⁶ et conlident se invicem et effundent sidus copiosum super
 terram et sidus illorum, et erit sanguis a gladio usque ad ventrem equi ³⁷ et femur hominis et
 suffraginem cameli. et erit timor et tremor multus super terram, ³⁸ et horrebunt qui videbunt iram
 illam, et tremor adprehendet illos. et post haec movebuntur nimbi copiosi ³⁹ a meridiano et
 septentrione, et portio alia ab occidente. ⁴⁰ et superinvalescent venti ab oriente et recludent eum
 et nubem quam suscitavit in ira, et sidus ad faciendam exteritionem ab orientalem notum et
 occidentem violabitur. ⁴¹ et exaltabuntur nubes magnae et validae plenae irae et sidus, ut exterant

omnem terram et inhabitantes eam, et fundent super omnem altum et eminentem sidus terribile.
⁴¹ ignem et grandinem et rompheas volantes et aquas multas, ut etiam impleantur omnes campi et
⁴² omnes rivi a plenitudine aquarum illarum. et demolient civitates et muros et montes et colles et
⁴³ ligna silvarum et faena pratorum et frumenta eorum. et transibunt constanter usque Babylonem
⁴⁴ et exterent eam. convenient ad ipsam et circuibunt eam et effundent sidus et omnem iram super
⁴⁵ eam, et subibit pulvis et fumus usque ad caelum, et omnes in circuitu lugebunt eam, et qui
⁴⁶ subremanserint servientes his qui eam exteruerunt. et tu Asia consors in specie Babylonis et
⁴⁷ gloria personae eius, vae tibi, misera, propter quod adsimilasti ei, ornasti filias tuas in fornicatione
⁴⁸ ad placendum et gloriandum in amatoribus tuis, qui te cupierunt semper fornicari. odibilem
⁴⁹ imitata es in omnibus operibus eius et adinventionibus eius. propterea dicit Deus: inmittam tibi
 mala, viduitatem, paupertatem et famem et gladium et pestem ad devastandas domos tuas, ad
⁵⁰ violationem et mortem. et gloria virtutis tuae sicut flos siccabitur, cum exsurget ardor qui emissus
⁵¹ est super te. et infirmaberis et paupera a plaga et mastigata a vulneribus, ut non possis tuos
⁵² suscipere potentes et amatores. numquid ego sic zelabo te, dicit Dominus, ⁵³ nisi occidisses
 electos meos in omni tempore, exultans percussione manuum et dicens, super mortem eorum cum
⁵⁴ inebriata es: ⁵⁵ exorna speciem vultus tui? merces fornicariae in sinus tuos, propterea redditionem
⁵⁶ percipies. sicut facies electis meis, dicit Dominus, sic faciet tibi Deus et tradet te in malis. ⁵⁷ et
 nati tui fame interient, et tu romphea cades, et civitates tuae conterentur, et omnes tui in campo
⁵⁸ gladio cadent. et qui sunt in montibus fame peribunt, et manducabunt carnes suas et sanguinem
⁵⁹ bibent a fame panis et siti aquae. propter priora misera es et iterum excipies mala. ⁶⁰ et in
 transitum adlident civitatem oditam et exterent eam, portionem aliquam gloriae tuae et territorii
⁶¹ tui, dum revertuntur a Babylonia. extrita illis eris in stramine, et ipsi tibi erunt ignis. ⁶² omnes
 hii comedunt te et civitates tuas et territoria tua et montes, et omnem silvam tuam et ligna pomifera
⁶³ igne consument. et natos tuos captivabunt et honestatem tuam spoliabunt et gloriam faciei tuae
 exterminabunt.

Chapter 16

¹ vae tibi, Babylon et Asia, vae tibi, Aegypto et Syria. ² praecingite vos saccos, plangite filios
 vestros et dolete de his, quia adpropinquavit contritio vestra. ³ inmissus est gladius vobis, et quis
 est qui avertat eum. ⁴ inmissus est vobis ignis, et quis est qui extinguat eum. ⁵ inmissa sunt vobis
 mala, et quis est qui recutiet ea? ⁶ numquid recutiet aliquis leonem esurientem in silva aut numquid
 extinguet ignem, cum stramen incensum fuerit? ⁷ aut numquid recutiet sagittam inmissam a sagittario
 forte? ⁸ Dominus Deus mittit mala, et quis recutiet ea? ⁹ et exiet ignis ex iracundia eius, et quis est
 qui extinguat eum? ¹⁰ coruscabit, et quis non timebit? tonabit, et quis non horrebit? ¹¹ Dominus
 comminatur, quis non conterretur a facie eius? ¹² tremet terra a fundamento eius, mare fluctuatur
 de profundo, et fluctus eius turbabuntur et pisces eius a facie Domini et a gloria virtutis eius,
¹³ quoniam fortis gloriae qui tendit sagittam, et acumen eius acutum, quae dimissa est ab eo, non
 deficiet missa super fines terrae. ¹⁴ ecce mittuntur mala et non revertentur, donec venient super
 terram. ¹⁵ et ignis incendetur et non extinguetur, donec excomedat frumenta terrae. ¹⁶ quomodo
 non revertitur sagitta missa a sagittario valido, sic non revertentur mala quae fuerint emissa in
 terram. ¹⁷ vae mihi, vae mihi, quis me liberabit in diebus illis? ¹⁸ initium gemitus et copiosi
 suspirantium, initium famis et multi disperient, initium belli et timebunt potestates, initium malorum
¹⁹ ab eis; quid facient, cum venerint mala? ²⁰ ecce famis plaga dimissa est, et tribulatio eius tamquam
 mastix, castigatio in disciplina. ²¹ et super his omnibus non se avertent ab iniquitatibus suis nec
 super has plagas memorantur sempiterna. ²² ecce erit annonae vilis in brevi super terram, ut
 putent sibi esse directam pacem. ²³ tunc superflorescent mala super terram, gladius et famis. et
 aporiant vitam super terram, et gladius dispersit quae superaverint a fame. ²⁴ et mortui quasi stercora
 proicientur, et non habent qui consolentur eos. et derelinquetur deserta terra, et civitates eius
 demolientur. ²⁵ non derelinquetur agricola, qui colit terram et qui seminat eam. ²⁶ ligna
 fructiferabunt, et quis vindemiet illa? ²⁷ et uva tradet se ad vindemiam, et quis adligabit eam? erit
 enim et locis desertio multa. ²⁸ concupiscet enim homo hominem videre vel certe vocem eius
 audire. ²⁹ relinquentur enim decem de civitate et duo ex agro, qui absconderint se in silva et in
 fissuras petrarum. ³⁰ quemadmodum relinquentur in oliveto tres vel quattuor olivae, ³¹ aut sicut
 in vinea vindemiata et subremanet racemus patens ab scrutantibus vindemiam diligenter, ³² sic

remanebunt in diebus illis tres vel quattuor ab scrutantibus domos eorum in romphea. ³³ et
 relinquetur deserta terra, et agri eius inveteraverunt, et viae eius et omnes semitae germinabunt
 spinas, eo quod non transient oves per eam. ³⁴ lugebunt virgines non habentes sponso, lugebunt
 mulieres non habentes viros, lugebunt filiae earum non habentes adiutorium. ³⁵ sponsi earum in
 bello consumentur, et viri earum in fame exerentur. ³⁶ audite vero ista et cognoscite, ea servi
 Domini. ³⁷ ecce verbum Domini, excipite eum, ne discredatis de quibus dicit Dominus: ³⁸ ecce
 adpropinquant mala et non tardantur. ³⁹ quemadmodum praegnans in nono mense filium suum in
 adpropinquante hora partus eius, ante horas duas vel tres gementes dolores circum ventrem eius,
 et prodiente infante de ventre non tardabit uno puncto, ⁴⁰ sic non morabuntur mala ad prodiendum
 super terram, et saeculum gemit et dolores circumtenent illum. ⁴¹ audite verbum, plebs mea, parate
 vos ad pugnam in malis. sic estote quasi advenae terrae: ⁴² qui vendit, quasi qui fugiet; et qui emit,
 quasi qui perditurus; ⁴³ qui mercatur, quasi qui fructum non capiat; et qui aedificat, quasi non
 habitaturus; ⁴⁴ qui seminat, quasi non messem factururus; et qui putat, quasi non vindemiaturus;
⁴⁵ qui nubunt, sic quasi filios non facturi; et qui non nubunt, sic quasi vidui. ⁴⁶ propter quod qui
 laborant sine causa laborant, ⁴⁷ fructus enim illorum alienigenae metent et substantiam illorum
 rapient et domos evertent et filios eorum captivabunt, quia in captivitate et fame generant natos
 suos ⁴⁸ et qui negotiantur negotiantur in rapina. quamdiu exornant civitates et domos suas et
 possessiones et personas suas, ⁴⁹ tanto magis adzelabor eos super peccata dicit Dominus.
⁵⁰ quomodo zelatur fornicaria mulierem idoneam et bonam valde, ⁵¹ sic zelabitur iustitia iniquitatem
 cum exornat se, et accusat eam in faciem, cum venerit qui defendat exquirentem omnem peccatum
 super terram. ⁵² propterea nolite similari eam nec operibus eius, ⁵³ quoniam ecce adhuc pusillum,
 et tolletur iniquitas a terra et iustitia regnabit in nos. ⁵⁴ non dicat peccator non se peccasse quoniam
 carbonem ignis conburet super caput eius qui dicit: non peccavi coram Deo et gloria ipsius. ⁵⁵ ecce
 Dominus cognoscit omnia opera hominis et adinventiones illorum et cogitatum illorum et corda
 illorum. ⁵⁶ qui dixit: fiat terra, et facta est, fiat caelum, et factum est, ⁵⁷ et in verbo illius stellae
 fundatae sunt, et novit numerum stellarum, ⁵⁸ qui scrutat abyssum et thesauros illorum, qui metitus
 est mare et conceptum eius, ⁵⁹ qui conclusit mare in medio aquarum et suspendit terram super

⁶⁰ aquam verbo suo, ⁶¹ qui extendit caelum quasi cameram et super aquas fundavit eum, ⁶² qui posuit
 in deserto fontes aquarum et super vertex montium lacus ad emittendum flumina ab eminenti ut
⁶³ potaret terra, ⁶⁴ qui finxit hominem et posuit cor in medio corporis et misit ei spiritum et vitam et
 intellectum ⁶⁵ et spiramentum Dei omnipotentis, qui fecit omnia et scrutinat absconsa in absconsis;
⁶⁶ certe ⁶⁷ hic novit adinventionem vestram et quae cogitatis in cordibus vestris. vae peccantibus et
 volentibus occultare peccata sua. ⁶⁸ propter quod Dominus scrutinando scrutinabit omnia opera
 eorum et traducet vos omnes. ⁶⁹ et vos confusi eritis, cum processerint peccata vestra coram
 hominibus, et iniquitates erint quae accusatores stabunt in die illo. ⁷⁰ quid facietis aut quomodo
 abscondetis peccata vestra coram Domino et gloria eius? ⁷¹ ecce iudex Deus, timete eum, et desinite
 a peccatis vestris et obliviscimini iniquitates vestras iam agere eas sempiterno, et Deus educabit
 vos et liberabit de omni tribulatione. ⁷² ecce enim incenditur ardor super vos turbae copiosae, et
 rapiunt quosdam ex vobis et cibabunt idolis occisam. ⁷³ et qui consenserint eis, erunt illis in derisum
 et in inproperium et in conculcationem. ⁷⁴ erit enim Lociis et in vicinas civitates exsurrectio multa
 super timentes Dominum. ⁷⁵ erunt quasi insani neminem parcentes ad diripiendum et devastandum
 adhuc timentes Dominum, ⁷⁶ quia devastabunt et diripient substantias eorum et de domo sua eos
 eicient, ⁷⁷ tunc parebit probatio electorum meorum, ut aurum quod probatur ab igne. ⁷⁸ audite,
 electi mei, dicit Dominus, ecce adsunt dies tribulationis, et de his liberabo vos. ⁷⁹ ne timeatis nec
 haesitemini, quoniam Deus dux vester est. ⁸⁰ et qui servatis mandata et praecepta mea, dicit Dominus
 Deus, ne praeponderent vos peccata vestra nec superelevant se iniquitates vestrae.

Judith

Chapter 1

¹ Arfaxat itaque rex Medorum subiugaverat multas gentes imperio suo et ipse aedificavit civitatem
 potentissimam quam appellavit Igbathanis ² ex lapidibus quadratis et sectis fecit muros eius in
 altitudine cubitorum septuaginta et in latitudine cubitorum triginta turre vero eius posuit in

altitudinem cubitorum centum³ per quadrum vero earum latus utrumque vicensimum pedum spatium
 tendebatur posuitque portas eius in altitudine turrium⁴ et gloriabatur quasi potens in potentia
 exercitus sui et in gloria quadrigarum suarum⁵ anno igitur duodecimo regni sui Nabuchodonosor
 rex Assyriorum qui regnabat in Nineven civitatem magnam pugnavit contra Arfaxat et obtinuit
 eum⁶ in campo magno qui appellatur Ragau circa Eufraten et Tigrin et Hyadas in campo Erioch
 regis Elicorum⁷ tunc exaltatum est regnum Nabuchodonosor et cor eius elatum est et misit ad
 omnes qui habitabant in Cilicia et Damasco et Libano⁸ et ad gentes quae sunt in Carmelo et Cedar
 et inhabitantes Galileam in campo magno Hesdraelon⁹ et ad omnes qui erant in Samaria et trans
 flumen Iordanem usque Hierusalem et omnem terram Iesse quousque perveniatur ad montes
 Aethiopiae¹⁰ ad hos omnes misit nuntios Nabuchodonosor rex Assyriorum¹¹ qui omnes uno
 animo contradixerunt et remiserunt eos vacuos ac sine honore abiecerunt¹² tunc indignatus est
 Nabuchodonosor rex ad omnem terram illam et iuravit per regnum et thronum suum quod defenderet
 se de omnibus regionibus his

Chapter 2

¹ anno tertio decimo Nabuchodonosor regis vicesima et secunda die mensis primi factum est
 verbum in domo Nabuchodonosor regis Assyriorum ut defenderet se² vocavitque omnes maiores
 omnesque duces bellatores suos et habuit cum eis mysterium consilii sui³ dixitque cogitationem
 suam in eo esse ut omnem terram suo subiugaret imperio⁴ quod dictum cum placuisset omnibus
 vocavit Nabuchodonosor rex Holofernem principem militiae suae⁵ et dixit egredere adversum
 omne regnum occidentis et contra eos praecipue qui contempserunt imperium meum⁶ non parcat
 oculus meus ulli regno omnemque urbem munitam subiugabis mihi⁷ tunc Holofernus vocavit duces
 et magistratus virtutis Assyriorum et dinumeravit viros in expeditione sicut praecepit ei rex centum
 viginti milia peditum pugnatorum et equites sagittarios duodecim milia⁸ omnemque expeditionem
 suam fecit praefere multitudinem innumerabilium camelorum cum his quae exercitibus sufficerent
 copiose boum quoque armenta gregesque ovium quorum non erat numerus⁹ frumentum ex omni
 Syria in transitu suo parari constituit¹⁰ aurum vero et argentum de domo regis adsumpsit multum

¹¹
 nimis et profectus est ipse et omnis exercitus cum quadrigis et equitibus et sagittariis qui
¹²
 cooperuerunt faciem terrae sicut lucustae cumque pertransisset fines Assyriorum venit ad magnos
 montes Angae qui sunt a sinistro Ciliciae ascenditque omnia castella eorum et obtinuit omnem
¹³
 munitionem effregit autem civitatem opinatissimam Meluthi praedavitque omnes filios Tharsis
¹⁴
 et filios Ismahel qui erant contra faciem deserti et ad austrum terrae Celeon et transiit Eufraten
 et venit ad Mesopotamiam et fregit omnes civitates excelsas quae erant ibi a torrente Mambre
¹⁵
 usquequo perveniatur ad mare et occupavit terminos eius a Cilicia usque ad fines Iafeth qui sunt
¹⁶
 ad austrum abduxitque omnes filios Madian ac praedavit omnem locupletationem eorum
¹⁷
 omnesque resistentes sibi occidit in ore gladii et post haec descendit in campos Damasci in
¹⁸
 diebus messis et succendit omnia sata omnesque arbores ac vineas fecit incendi et cecidit timor
 illius super omnes inhabitantes terram

Chapter 3

¹
 tunc miserunt legatos suos universarum urbium et provinciarum reges ac principes Syriae
 scilicet Mesopotamiae et Syriae Sobal et Lybiae atque Ciliciae qui venientes ad Holofernem dixerunt
²
 desinat indignatio tua circa nos melius est enim ut viventes serviamus Nabuchodonosor regi magno
 et subditi simus tibi quam morientes cum interitu nostro ipsi servitutis nostrae damna patiamini
³
 omnis civitas nostra omnisque possessio omnes colles et montes et campi armenta boum greges
 ovium caprarumque equorum camelorumque et universae facultates nostrae atque familiae in
⁴ ⁵ ⁶
 conspectu tuo sunt sint omnia sub lege tua nos iam et filii nostri servi tui sumus veni nobis
⁷
 pacificus dominus et utere servitia nostra sicut placuerit tibi tunc descendit de montibus cum
⁸
 equitibus in virtute magna et obtinuit omnem civitatem et omnem inhabitantem terram de universis
⁹
 autem urbibus adsumpsit sibi auxilios viros fortes et electos ad bellum tantusque metus provinciis
 illius incubuit ut universarum urbium habitatores principes et honorati simul cum populis exirent
¹⁰
 in obviam venienti excipientes eum cum coronis et lampadibus ducentes choros in tibiis et
¹¹ ¹²
 tympanis nec ista tamen facientes ferocitatem eius pectoris mitigare potuerunt nam et civitates
¹³
 eorum destruxit et lucos eorum excidit praeceperat enim illi Nabuchodonosor rex ut omnes deos

terrae exterminaret videlicet ut ipse solus diceretur deus ab his nationibus quae potuissent Holofernis
 potentia subiugari ¹⁴ pertransiens autem Syriam Subal et omnem Apamiam omnemque
 Mesopotamiam venit ad Idumeos in terra Gabaa ¹⁵ accepitque civitates eorum et sedit ibi per
 triginta dies in quibus diebus adunari praecepit universum exercitum virtutis suae

Chapter 4

¹ tunc audientes haec filii Israhel qui habitabant in terra Iudaeae timuerunt valde a facie eius
² tremor etiam et horror invasit sensus eorum ne hoc faceret Hierusalem et templo Domini quod
 fecerat ceteris civitatibus et templis earum ³ et miserunt in omnem Samariam per circuitum usque
 Hiericho et praeoccupaverunt omnes vertices montium ⁴ et muris circumdederunt vicos suos et
 congregaverunt frumenta in praeparatione pugnae ⁵ sacerdos etiam Heliachim scripsit ad universos
 qui erant contra Hesdraelon quae est contra faciem campi magni iuxta Dothain et universis per
 quos transitus esse poterat ⁶ ut obtinerent ascensus montium per quos via esse poterat ad Hierusalem
 ut illic custodirent ubi angustum iter esse poterat inter montes ⁷ et fecerunt filii Israhel secundum
 quod constituerat eis sacerdos Domini Heliachim ⁸ et clamavit omnis populus ad Dominum instantia
 magna et humiliaverunt animas suas in ieiuniis ipsi et mulieres eorum ⁹ et induerunt se sacerdotes
 ciliciis et infantes prostraverunt contra faciem templi Domini et altare Domini operuerunt cilicio
¹⁰ et clamaverunt ad Deum Israhel unanimiter ne darentur in praedam infantes eorum et uxores
 eorum in divisionem et civitates eorum in exterminium et sancta eorum in pollutionibus ¹¹ tunc
 Heliachim sacerdos Domini magnus circuivit omnem Israhel adlocutusque est eos ¹² dicens scitote
 quoniam exaudivit Dominus preces vestras si manentes permanseritis in ieiuniis et orationibus in
 conspectu Domini ¹³ memores estote Mosi servi Domini qui Amalech confidentem in virtute sua
 et in potentia sua et in exercitu suo et in clypeis suis et in curribus suis et in equitibus suis non ferro
 pugnando sed precibus sanctis orando deiecit ¹⁴ sic erunt universi hostes Israhel si perseveraveritis
 in hoc opere quo coepistis ¹⁵ ad hanc igitur exhortationem eius deprecantes Dominum permanebant
 in conspectu Domini ¹⁶ ita ut etiam hii qui holocausta Domino offerebant praecincti ciliciis offerrent

sacrificia Domino et erat cinis super capita eorum¹⁷ et ex toto corde suo omnes orabant Deum ut visitaret populum suum Israhel

Chapter 5

¹ nuntiatumque est Holoferni principi militiae Assyriorum quod filii Israhel praepararent se ad resistendum ac montium itinera conclusissent² et furore nimio exarsit iracundia magna vocavitque omnes principes Moab et duces Ammon³ et dixit eis dicite mihi quid sit populus iste qui montana obsidet aut quae et quales et quanta sint civitates eorum quae etiam sit virtus eorum aut quae sit multitudo eorum vel quis rex militiae illorum⁴ quare prae omnibus qui habitant in oriente isti contempserunt et non exierunt in obviam nobis ut susciperent nos cum pace⁵ tunc Achior dux omnium filiorum Ammon respondens ait si digneris audire domine meus dicam veritatem in conspectu tuo de populo isto qui in montanis habitat et non egredietur verbum falsum ex ore meo⁶ populus iste ex progenie Chaldeorum est⁷ hic primum in Mesopotamiam habitavit quoniam noluerunt sequi deos patrum suorum qui erant in terra Chaldeorum⁸ deserentes itaque caerimonias patrum suorum quae in multitudine deorum erant⁹ unum Deum caeli coluerunt qui et praecepit eis ut exirent inde et habitarent in Charam cumque cooperuisset omnem terram fames descenderunt in Aegyptum illicque per quadringentos annos sic multiplicati sunt ut dinumerari eorum non possit¹⁰ exercitus cumque gravaret eos rex Aegypti atque in aedificationibus urbium suarum in luto et latere subiugasset eos clamaverunt ad Deum suum et percussit totam terram Aegypti plagis variis¹¹ cumque eiecissent eos a se Aegyptii et cessasset plaga ab eis et iterum eos vellent capere et ad suum servitium revocare¹² fugientibus his Deus caeli mare aperuit ita ut hinc inde aquae quasi murus solidarentur et isti pede sicco fundum maris perambulando transirent¹³ in quo loco dum innumerabilis exercitus Aegyptiorum eos persequeretur ita aquis coopertus est ut non remaneret vel unus qui factum posteris nuntiaret¹⁴ egressis etiam mare Rubrum deserta Sina montis occurrerunt in quibus numquam homo habitare potuit vel filius hominis requievit¹⁵ illic fontes amari obdulcati sunt eis ad bibendum et per annos quadraginta annonam de caelo consecuti sunt¹⁶ ubicumque ingressi sunt sine arcu et sagitta et absque scuta et gladio Deus eorum pro eis pugnavit et vicit¹⁷ et

non fuit qui insultaret populo isti nisi quando recessit a cultura Domini Dei sui¹⁸ quotienscumque
 autem praeter ipsum Deum suum alterum coluerunt dati sunt in praedam et in gladium et in
 obprobrium¹⁹ quotienscumque autem paenituerunt se recessisse a cultura Dei sui dedit eis Deus
 caeli virtutem resistendi²⁰ denique Chananeum regem et Iebuseum et Ferezeum et Hettheum et
 Eveum et Amorreum et omnes potentes in Esebon prostraverunt et terras eorum et civitates eorum
 ipsi possederunt²¹ et usque dum non peccarent in conspectu Dei sui erant cum illis bona Deus
 enim illorum odit iniquitatem²² nam et ante hos annos cum recessissent a via quam dederat illis
 Deus ut ambularent in eam exterminati sunt proeliis multis nationibus et plurimi eorum captivi
 abducti sunt in terram non suam²³ nuper autem reversi ad Deum suum ex dispersione qua dispersi
 fuerant adunati sunt et ascenderunt montana haec omnia et iterum possident Hierusalem ubi sunt
 sancta eorum²⁴ nunc ergo meus domine perquire si est aliqua iniquitas eorum in conspectu Dei
 eorum ascendamus ad illos quoniam tradens tradet illos Deus eorum tibi et subiugati erunt sub iugo
 potentiae tuae²⁵ si autem non est offensio populi huius coram Deo suo non poterimus resistere
 illis quoniam Deus eorum defendet illos et erimus in obprobrium universae terrae²⁶ et factum est
 cum cessasset loqui Achior verba irati sunt omnes magnates Holofernitis et cogitabant interficere
 eum dicentes ad alterutrum²⁷ quis iste est qui filios Israhel posse dicat resistere regi
 Nabuchodonosor et exercitibus eius homines inermes et sine virtute et sine peritia artis pugnae
 28 ut ergo agnoscat Achior quoniam fallit nos ascendemus in montana et cum capti fuerint potentes
 eorum tunc cum eisdem gladio transverberabitur²⁹ ut sciat omnis gens quoniam Nabuchodonosor
 deus terrae est et praeter ipsum alius non est

Chapter 6

1 factum est autem cum cessassent loqui indignatus Holofernitis vehementer dixit ad Achior
 2 quoniam prophetasti nobis dicens quod gens Israhel defendatur a Deo suo ut ostendam tibi quia
 non est deus nisi Nabuchodonosor³ cum percusserimus eos omnes sicut hominem unum tunc et
 ipse cum illis Assyriorum gladio interibis et omnis Israhel tecum perditione disperiet⁴ et probabis
 quoniam Nabuchodonosor dominus sit universae terrae tuncque gladius militiae meae transiet per
 latera tua et confixus cades inter vulneratos Israhel et non respirabis ultra donec extermineris cum

⁵
 illis porro autem si prophetiam tuam veram existimas non concidat vultus tuus et pallor qui faciem
⁶
 tuam obtinuit abscedat a te si verba mea haec putas impleri non posse ut autem noveris quia simul
 cum illis haec experieris ecce ex hac hora illorum populo sociaberis ut dum dignas mei gladii poenas
⁷
 exceperint ipse simul ultioni subiaceas tunc Holofernus praecepit servis suis ut comprehenderent
⁸
 Achior ut ducerent eum in Bethuliam et traderent eum in manu filiorum Israhel et accipientes
 eum servi Holofernus profecti sunt per campestria sed cum adpropinquassent ad montana exierunt
⁹
 contra eos fundibularii illi autem divertentes a latere montis ligaverunt Achior ad arborem manibus
¹⁰
 et pedibus et sic vinctum de restibus dimiserunt eum et reversi sunt ad dominum suum porro
 filii Israhel descendentes de Bethulia venerunt ad eum quem solventes duxerunt ad Bethuliam atque
 in medio populi illum statuentes percontati sunt quid rerum esset quod illum vinctum Assyrii
¹¹
 reliquissent in diebus illis erant illic principes Ozias filius Micha de tribu Symeon et Carmi qui
¹²
 et Gothonihel in medio itaque seniorum et in conspectu omnium Achior dixit omnia quae locutus
 ipse fuerat ab Holoferne interrogatus et qualiter populus Holofernus voluisset propter hoc verbum
¹³
 interficere eum quemadmodum ipse Holofernus iratus iusserit eum Israhelitis hac de causa tradi
 ut dum vinceret filios Israhel tunc etiam ipsum Achior diversis iubeat suppliciiis interire propter
¹⁴
 hoc quod dixisset Deus caeli defensor eorum est cumque universa Achior exposuisset omnis
 populus cecidit in faciem adorantes Dominum et communi lamentatione et fletu unianimes preces
¹⁵
 suas Deo effuderunt dicentes Domine Deus caeli et terrae intuere superbiam illorum et respice
 ad nostram humilitatem et faciem tuorum sanctorum adtende et ostende quia non derelinquis
¹⁶
 praesumentes de te et praesumentes de se et de sua virtute gloriantes humilias finito itaque fletu
¹⁷
 et per totum diem populorum oratione completa consolati sunt Achior dicentes Deus patrum
 nostrorum cuius tu virtutem praedicasti ipse tibi hanc dabit vicissitudinem ut eorum magis tu
¹⁸
 interitum videas cum vero Dominus Deus noster dederit hanc libertatem servis suis sit et tecum
¹⁹
 Deus in medio nostri ut sicut placuerit tibi ita cum tuis omnibus converseris tunc Ozias finito
²⁰
 consilio suscepit eum in domum suam et fecit cenam magnam et vocatis omnibus presbyteris
²¹
 simul expleto ieiunio refecerunt postea vero convocatus omnis populus et per totam noctem
 intra ecclesiam oraverunt petentes auxilium a Deo Israhel

Chapter 7

¹ Holofernus autem altera die praecepit exercitibus suis ut ascenderent contra Bethuliam ² erant
autem pedites bellatorum centum viginti milia et equites viginti duo milia praeter praeparationes
virorum illorum quos occupaverat captivitas et adducti fuerant de provinciis et urbibus universae
³ iuventutis omnes pariter paraverunt se ad pugnam contra filios Israhel et venerunt per crepidinem
montis usque ad apicem qui respicit super Dothain a loco qui dicitur Belma usque Chelmo qui est
⁴ contra Hesdraelon filii autem Israhel ut viderunt multitudinem illorum prostraverunt se super
terram mittentes cinerem super capita sua unianimes orantes ut Deus Israhel misericordiam suam
⁵ ostenderet super populum suum et adsumentes arma sua bellica sederunt per loca quae angusti
⁶ itineris tramitem dirigunt inter montuosa et erant custodientes ea tota die et nocte porro Holofernus
dum circuit per gyrum repperit quod fons qui influebat aquaeductum illorum a parte australi extra
⁷ civitatem dirigeret incidi praecepit aquaeductum eorum erant tamen non longe a muris fontes ex
⁸ quibus furtim videbantur haurire aquam ad refocilandum potius quam ad potandum sed filii
Ammon et Moab accesserunt ad Holoferne dicentes filii Israhel non in lancea nec in sagitta
⁹ confidunt sed montes defendunt illos et muniunt illos colles in praecipitio constituti ut ergo sine
congressionem pugnae possis superare eos pone custodes fontium ut non hauriant ex eis et sine gladio
interficias eos vel certe fatigati tradent civitatem suam quam putant civitatem montibus positam
¹⁰ superari non posse et placuerunt verba haec coram Holoferne et coram omnibus satellitibus eius
¹¹ et constituit per gyrum centenarios per singulos fontes cumque ista custodia per dies viginti
fuisset expleta defecerunt cisternae et collectiones aquarum omnibus inhabitantibus in Bethuliam
ita ut non esset intra civitatem unde satiarentur vel una die quoniam ad mensuram dabatur populis
¹² aqua cotidie tunc ad Oziam congregati omnes viri feminaeque iuvenes et parvuli simul omnes
¹³ una voce dixerunt iudicet Deus inter nos et te quoniam fecisti in nos mala nolentes loqui pacifice
¹⁴ cum Assyriis et propter hoc vendidit nos Deus in manibus eorum et ideo non est qui adiuvet
¹⁵ cum prosternamur ante oculos eorum in siti et perditione magna et nunc congregate universos
¹⁶ qui in civitate sunt ut sponte nos tradamus omnes populo Holofernus melius est enim ut captivi
benedicamus Deum viventes quam moriamur et simul obprobrium omni carni cum videamus uxores
¹⁷ nostras et infantes nostros mori ante oculos nostros contestamur hodie caelum et terram et Deum
patrum nostrorum qui ulciscitur nos secundum peccata nostra ut iam tradatis civitatem in manu
¹⁸ militiae Holofernus et sit finis noster brevis in ore gladii qui longior efficitur in ariditate sitis et
cum haec dixissent factus est fletus et ululatus magnus in ecclesia omnibus et per multas horas una

¹⁹
 voce clamaverunt ad Deum dicentes ¹⁹ peccavimus cum patribus nostris iniuste egimus iniquitatem
²⁰
 fecimus ²⁰ tu quia pius es miserere nostri aut in tuo flagello vindica iniquitates nostras et noli
²¹
 tradere confitentes te populo qui ignorat te ²¹ ut non dicant inter gentes ubi est Deus eorum ²² et
²³
 cum fatigati his clamoribus et his fletibus lassati siluissent ²³ exsurgens Ozias infusus lacrimis
²⁴
 dixit aequo animo estote fratres et hos quinque dies expectemus a Domino misericordiam ²⁴ forsitan
²⁵
 enim indignationem suam abscidet et dat gloriam nomini suo ²⁵ si autem transactis quinque diebus
 non venerit adiutorium faciemus haec verba quae locuti estis

Chapter 8

¹
 et factum est cum audisset haec Iudith vidua quae erat filia Merari filii Idox filii Ioseph filii
 Oziae filii Elai filii Iamnor filii Gedeon filii Rafoin filii Acitob filii Melchiae filii Enam filii
²
 Nathaniae filii Salathihel filii Symeon filii Ruben ² et vir eius fuit Manasses qui mortuus est in
³
 diebus messis hordiariae ³ instabat enim super alligantes manipulos in campo et venit aestus super
⁴
 caput eius et mortuus est in Bethuliam civitatem suam et sepultus est illic cum patribus suis ⁴ erat
⁵
 autem Iudith relicta eius vidua iam annis tribus et mensibus sex ⁵ et in superioribus domus suae
⁶
 fecit sibi secretum cubiculum in quo cum puellis suis clausa morabatur ⁶ et habens super lumbos
 suos cilicium ieiunabat omnibus diebus vitae suae praeter sabbata et neomenia et festa domus
⁷
 Israhel ⁷ erat autem eleganti aspectu nimis cui vir suus reliquerat divitias multas et familiam
⁸
 copiosam ac possessiones armentis boum et gregibus ovium plenas ⁸ et erat haec in eo omnibus
⁹
 famosissima quoniam timebat Dominum valde nec erat qui loqueretur de illa verbum malum ⁹ haec
 itaque cum audisset quoniam Ozias promississet quod transacto quinto die traderet civitatem misit
¹⁰
 ad presbyteros Chabri et Carmin ¹⁰ et venerunt ad illam et dixit illis quod est hoc verbum in quo
¹¹
 consensit Ozias ut tradat civitatem Assyriis si intra quinque dies non venerit vobis adiutorium ¹¹ et
¹²
 qui estis vos qui temptatis Dominum ¹² non est iste sermo qui misericordiam provocet sed potius
¹³
 qui iram excitet et furorem accendat ¹³ posuistis vos tempus miserationis Domini et in arbitrium
¹⁴
 vestrum diem constituistis ei ¹⁴ sed quia patiens est Dominus in hoc ipso paeniteamur et

indulgentiam eius lacrimis postulemus¹⁵ non enim quasi homo Deus sic comminabitur neque sicut
filius hominis ad iracundiam inflammabitur¹⁶ et ideo humiliemus illi animas nostras et in spiritu
constituti humiliato servientes illi¹⁷ dicamus flentes Domino ut secundum voluntatem suam sic
faciat nobiscum misericordiam suam ut sicut conturbatum est cor nostrum in superbia eorum ita
etiam de nostra humilitate gloriemur¹⁸ quoniam non sumus secuti peccata patrum nostrorum qui
dereliquerunt Deum suum et adoraverunt deos alienos¹⁹ pro scelere quo dati sunt in gladium et
in rapinam et in confusionem inimicis suis nos autem alterum deum nescimus praeter ipsum
²⁰ expectemus humiles consolationem eius et exquiret sanguinem nostrum de adflictionibus
inimicorum nostrorum et humiliabit omnes gentes quaecumque insurgunt contra nos et faciet illas
²¹ sine honore Dominus Deus noster et nunc fratres quoniam vos qui estis presbyteri in populo Dei
ex vobis pendet anima illorum adloquio vestro corda eorum erigite ut memores sint quia temptati
²² sunt patres nostri ut probarentur si vere colerent Deum suum memores esse debent quomodo
pater noster Abraham temptatus est et per multas tribulationes probatus Dei amicus effectus est
²³ sic Isaac sic Iacob sic Moses et omnes qui placuerunt Deo per multas tribulationes transierunt
²⁴ fideles illi autem qui temptationes non susceperunt cum timore Domini et patientia sua
inproperium murmurationis suae contra Dominum protulerunt²⁵ exterminati sunt ab exterminatore
et a serpentibus perierunt²⁶ et nos ergo non ulciscamur nos pro his quae patimur²⁷ sed reputantes
peccatis nostris haec ipsa minora esse supplicia flagella Domini quasi servi qui corripimur ad
emendationem non ad perditionem nostram evenisse credamus²⁸ et dixerunt illi Ozias et presbyteri
omnia quae locuta es vera sunt et non est in sermonibus tuis ulla reprehensio²⁹ nunc ergo ora pro
nobis quoniam mulier sancta es et timens Dominum³⁰ et dixit illis Iudith sicut quod loqui potui
Dei esse cognoscitis³¹ ita quod facere disposui probate si ex Deo est et orate ut firmum faciat
consilium meum Deus³² stabitis vos ad portam nocte ista et ego exeam cum abra mea et orate ut
sicut dixistis in diebus quinque respiciat Dominus populum suum Israhel³³ vos autem nolo
scrutemini actum meum et usque dum renuntiem vobis nihil aliud fiat nisi oratio pro me ad Dominum
³⁴ Deum nostrum et dixit ad eam Ozias princeps Iudaeae vade in pace et Dominus sit tecum in
ultione inimicorum nostrorum et revertentes abierunt

Chapter 9

¹ quibus abscedentibus Iudith ingressa est oratorium suum et induens se cilicio posuit cinerem
 super caput suum et prosternens se Domino clamavit ad Dominum dicens ² Domine Deus patris
 mei Symeon qui dedisti illi gladium in defensione alienigenarum qui violatores extiterunt in
 coinquinatione sua et denudaverunt femur virginis in confusionem ³ et dedisti mulieres eorum in
 praedam et filias eorum in captivitatem et omnem praedam in divisionem servis tuis qui zelaverunt
 zelum tuum subveni quaeso te Domine Deus meus mihi viduae ⁴ tu enim fecisti priora et illa post
 illa cogitasti et hoc factum est quod ipse voluisti ⁵ omnes enim viae tuae paratae sunt et tua iudicia
 in providentia tua posuisti ⁶ respice castra Assyriorum nunc sicut tunc castra videre Aegyptiorum
 dignatus es quando post servos tuis armati currebant confidentes in quadrigis et in equitatu suo et
 in multitudine bellatorum ⁷ sed aspexisti super castra eorum et tenebrae fatigaverunt eos ⁸ tenuit
 pedes eorum abyssus et aquae operuerunt eos ⁹ sic fiant et isti Domine qui confidunt in multitudine
 sua et in corribus suis et in contis et in sagittis suis et in lanceis gloriantur ¹⁰ et nesciunt quia tu
 ipse es Deus noster qui conteris bella ab initio et Dominus nomen est tibi ¹¹ erige brachium tuum
 sicut ab initio et adlide virtutem eorum in virtute tua cadat virtus eorum in iracundiam tuam qui
 promittunt se violare sancta tua et polluere tabernaculum honoris tui et deicere gladio suo cornu
 altaris tui ¹² fac Domine ut gladio proprio eius superbia amputetur ¹³ capiat laqueo oculorum
 suorum in me et percuties eum ex labiis caritatis meae ¹⁴ da mihi in animo constantiam ut
 contemnam illum et virtutem ut evertam illum ¹⁵ erit enim memoriale nominis tui cum manus
 feminea deiecerit eum ¹⁶ non enim in multitudine est virtus tua Domine neque in equorum viribus
 voluntas tua nec superbi ab initio placuerunt tibi sed humilium et mansuetorum tibi semper placuit
 deprecatio ¹⁷ Deus caelorum creator aquarum et dominus totius creaturae exaudi me miseram
 deprecantem et de tua misericordia praesumentem ¹⁸ memento Domine testamenti tui et da verbum
 in ore meo et in corde meo consilium corrobora ut domus tua in tua sanctificatione permaneat ¹⁹ et
 omnes gentes agnoscant quoniam tu es Deus et non est alius praeter te

Chapter 10

¹ factum est autem cum cessasset clamare ad Dominum surrexit de loco quo iacuerat prostrata
Domino ² vocavitque abram suam et descendens in domum suam abstulit a se cilicium et exuit se
³ vestimentis viduitatis suae et lavit corpus suum et unxit se myrro optimo et discriminavit crinem
capitis sui et inposuit mitram super caput suum et induit se vestimentis iucunditatis suae induitque
sandalia pedibus suis adsumpsitque dextraliola et lilia et inaures et anulos et omnibus ornamentis
⁴ suis ornavit se cui etiam Dominus contulit splendorem quoniam omnis ista conpositio non ex
libidine sed ex virtute pendebat et ideo Dominus hanc in illam pulchritudinem ampliavit ut
incomparabili decore omnium oculis appareret ⁵ inposuit itaque abrae suae ascopam vini et vas olei
et pulenta et palatas et panes et caseum et profecta est ⁶ cumque venisset ad portas civitatis
invenerunt expectantem Oziam et presbyteros civitatis ⁷ qui cum vidissent eam stupentes mirati
⁸ sunt nimis pulchritudinem eius nihil tamen interrogantes eam dimiserunt transire dicentes Deus
patrum nostrorum det tibi gratiam et omne consilium tui cordis sua virtute corroboret ut glorietur
⁹ super te Hierusalem et sit nomen tuum in numero sanctorum et iustorum et dixerunt hii qui illic
erant omnes una voce fiat fiat ¹⁰ Iudith vero orans Dominum transiit portas ipsa et abra eius
¹¹ factum est autem cum descenderet montem circa ortum diei occurrerunt ei exploratores Assyriorum
et tenuerunt illam dicentes unde venis aut quo vadis ¹² quae respondit filia sum Hebraeorum ideo
ego fugi a facie eorum quoniam futurum agnovi quod dentur vobis in depraedationem pro eo quod
contemnentes vos noluerunt ultro tradere se ipsos ut invenirent misericordiam in conspectu vestro
¹³ hac de causa cogitavi mecum dicens vadam ad faciem principis Holofernus ut indicem illi secreta
illorum et ostendam illi quo aditu possit obtinere eos ita ut non cadat unus vir de exercitu eius ¹⁴ et
cum audissent viri verba eius considerabant faciem eius et erat in oculis eorum stupor quoniam
¹⁵ mirabantur pulchritudinem eius nimis et dixerunt ad eam conservasti animam tuam eo quod tale
repperisti consilium ut descenderes ad dominum nostrum ¹⁶ hoc autem scias quoniam cum steteris
in conspectu eius bene tibi faciet et eris gratissima in corde eius duxeruntque illam ad tabernaculum
¹⁷ Holofernus et nuntiantes eam cumque intrasset ante faciem eius statim captus est in suis oculis
¹⁸ Holofernus dixeruntque ad eum satellites eius quis contemnat populum Hebraeorum qui tam
¹⁹ decoras mulieres habent ut non pro his merito pugnare contra eos debeamus videns itaque
Holofernem Iudith sedentem in conopeo quod erat ex purpura et auro et zmaragdo et lapidibus

pretiosis intextum²⁰ et cum in faciem eius intendisset adoravit eum prosternens se super terram
et levaverunt illam servi Holofernus iubente domino suo

Chapter 11

¹tunc Holofernus dixit ei aequo animo esto et noli pavere in corde tuo quoniam ego numquam
nocui virum qui voluit servire Nabuchodonosor regi² populus autem tuus si non contempsisset me
non adlevassem lanceam meam super illum³ nunc autem dic mihi qua ex causa recessisti ab illis
et placuit tibi ut venires ad nos⁴ et dixit illi Iudith sume verba ancillae tuae quoniam si secutus
fueris verba ancillae tuae perfectam rem faciet Dominus tecum⁵ vivit enim Nabuchodonosor rex
terrae et vivit virtus eius quae est in te ad correptionem omnium animarum errantium quoniam non
solum homines serviunt illi per te sed et bestiae agri obtemperant illi⁶ nuntiatur enim industria
animi tui universis gentibus et indicatum est omni saeculo quoniam tu solus bonus et potens es in
omni regno eius et disciplina tua omnibus provinciis praedicatur⁷ nec hoc latet quod locutus est
Achior nec illud ignoratur quod ei iusseris evenire⁸ constat enim Deum nostrum sic peccatis
offensum ut mandaverit per prophetas suos ad populum quod tradat eos pro peccatis suis⁹ et
quoniam sciunt se offendisse Deum suum filii Israhel tremor tuus super ipsos est¹⁰ insuper etiam
fames invasit eos et ab ariditate aquae iam inter mortuos computantur¹¹ denique hoc ordinant ut
interficiant pecora sua et sanguinem eorum bibant¹² et sancta Domini sui quae praecepit Deus
non contingi in frumento vino et oleo haec cogitaverunt inpendere et volunt consumere quae nec
manibus deberent contingere ergo quoniam haec faciunt certum est quod in perditione dabuntur
¹³quod ego ancilla tua cognoscens fugi ab illis et misit me Dominus haec ipsa nuntiare tibi¹⁴ ego
enim ancilla tua Deum colo etiam nunc apud te et exiet ancilla tua et orabo Deum¹⁵ et dicet mihi
quando eis reddat peccatum suum et veniens nuntiabo tibi ita ut ego adducam te per mediam
Hierusalem et habebis omnem populum Israhel sicut oves quibus non est pastor et non latrabit vel
unus contra te¹⁶ quoniam haec mihi dicta sunt per providentiam Dei¹⁷ et quoniam iratus est illis
Deus hoc ipsa missa sum nuntiare tibi¹⁸ placuerunt autem omnia verba haec coram Holoferne et
coram pueris eius et mirabantur ad sapientiam eius et dicebant alter ad alterum¹⁹ non est talis

mulier super terram in aspectu in pulchritudine et in sensu verborum²⁰ et dixit ad illam Holofernus
 bene fecit Deus qui misit te ante populum ut des illum tu in manibus nostris²¹ et quoniam bona
 est promissio tua si fecerit mihi hoc Deus tuus erit et meus Deus et tu in domo Nabuchodonosor
 magna eris et nomen tuum nominabitur in universa terra

Chapter 12

¹ tunc iussit eam introire ubi repositi erant thesauri eius et iussit illic manere eam et constituit
 quid daretur illi de convivio suo² cui respondens Iudith dixit nunc non potero manducare ex his
 quae mihi praecipis tribui ne veniat super me offensio ex his autem quae mihi detuli manducabo
³ cui Holofernus ait si defecerint tibi ista quae tecum detulisti quid faciemus tibi⁴ et dixit Iudith
 vivit anima tua domine meus quoniam non expendet omnia haec ancilla tua donec faciat Deus in
 manu mea haec quae cogitavi et induxerunt illam servi eius in tabernaculo quo praeceperat⁵ et
 petiit dum introiret ut daretur ei copia nocte et ante lucem egrediendi foras ad orationem et deprecandi
⁶ Dominum et praecepit cubiculariis suis ut sicut placeret illi exiret et introiret ad orandum Deum
 suum per triduum⁷ et exiebat noctibus in vallem Bethuliae et baptizabat se in fontem aquae⁸ et
 ut ascendebat orabat Dominum Deum Israhel ut dirigeret viam eius ad liberationem populi sui⁹ et
 introiens munda manebat in tabernaculum usque dum acciperet escam suam in vesperam¹⁰ et
 factum est quarto die Holofernus fecit cenam servis suis et dixit ad Bagao eunuchum vade et suade
 Hebraeam illam ut sponte consentiat habitare mecum¹¹ foedum est enim apud Assyrios si femina
 inrideat virum agendo ut immunis transeat ab eo¹² tunc introivit Bagao ad Iudith et dixit non
 vereatur bona puella introire ad dominum meum ut honorificetur ante faciem eius et manducet cum
 eo et bibat vinum in iucunditate¹³ cui Iudith respondit quae ego sum ut contradicam domino meo
¹⁴ omne quod erit ante oculos eius bonum et optimum faciam quicquid autem illi placuerit hoc mihi
 erit optimum omnibus diebus vitae meae¹⁵ et surrexit et ornavit se vestimento suo et ingressa stetit
 ante faciem eius¹⁶ cor autem Holofernus concussum est erat enim ardens in concupiscentia eius
¹⁷ et dixit ad eam Holofernus bibe nunc et accumbe in iucunditate quoniam gratiam invenisti coram
 me¹⁸ et dixit Iudith bibam domine quoniam magnificata est anima mea hodie prae omnibus diebus

19
 meis et accepit et manducavit et bibit coram ipso ea quae paraverat illi ancilla eius 20
 factus est Holofernis ad illam bibitque vinum nimis multum quantum numquam biberat in vita sua

Chapter 13

1
 ut autem sero factum est festinaverunt servi illius ad hospitia sua et conclusit Bagao ostia
 cubiculi et abiit 2 erant autem omnes fatigati a vino 3 eratque Iudith sola in cubiculo 4 porro
 Holofernis iacebat in lecto nimia ebrietate sopitus 5 dixitque Iudith puellae suae ut staret foras ante
 cubiculum et observaret 6 stetitque Iudith ante lectum orans cum lacrimis et labiorum motu in
 silentio 7 dicens confirma me Domine Deus Israhel et respice in hac hora ad opera manuum mearum
 ut sicut promisisti Hierusalem civitatem tuam erigas et hoc quod credens per te posse fieri cogitavi
 perficiam 8 et haec cum dixisset accessit ad columnam quae erat ad caput lectuli eius et pugionem
 eius qui in ea ligatus pendebat exsolvit 9 cumque evaginasset illud adprehendit comam capitis eius
 et ait confirma me Domine Deus Israhel in hac hora 10 et percussit bis in cervicem eius et abscidit
 caput eius et abstulit conopeum eius a columnis et evolvit corpus eius truncum 11 et post pusillum
 exivit et tradidit caput Holofernis ancillae suae et iussit ut mitteret illud in peram suam 12 et exierunt
 duae secundum consuetudinem suam quasi ad orationem et transierunt castra et gyrantes vallem
 venerunt ad portam civitatis 13 et dixit Iudith a longe custodibus murorum aperite portas quoniam
 nobiscum est Deus qui fecit virtutem in Israhel 14 et factum est cum audissent viri vocem eius
 vocaverunt presbyteros civitatis 15 et concurrerunt ad eam omnes a minimo usque ad maximum
 quoniam speraverunt eam iam non esse venturam 16 et accendentes luminaria congyraverunt circa
 eam universi illa autem ascendens in eminentiori loco iussit fieri silentium cumque omnes tacuissent
 17 dixit Iudith laudate Dominum Deum nostrum qui non deseruit sperantes in se 18 et in me ancillam
 suam adimplevit misericordiam suam quam promisit domui Israhel et interfecit in manu mea hostem
 19 populi sui in hac nocte et proferens de pera caput Holofernis ostendit illis dicens ecce caput
 Holofernis principis militiae Assyriorum et ecce conopeum illius in quo recumbebat in ebrietate
 20 sua ubi et per manum feminae percussit illum Dominus Deus noster vivit autem ipse Dominus
 quoniam custodivit me angelus eius et hinc euntem et ibi commorantem et inde huc revertentem

et non permisit me ancillam suam Dominus coinquinari sed sine pollutione peccati revocavit me
 vobis gaudentem in victoria sua in evasione mea in liberatione vestra ²¹ confiteamur illi omnes
 quoniam bonus quoniam in saeculum misericordia eius ²² universi autem adorantes Dominum
 dixerunt ad eam benedixit te Dominus in virtute sua quia per te ad nihilum redegit inimicos nostros
²³ porro Ozias princeps populi Israhel dixit ad eam benedicta es tu filia a Domino Deo excelso prae
 omnibus mulieribus super terram ²⁴ benedictus Dominus qui creavit caelum et terram qui te direxit
 in vulnere capitis principis inimicorum nostrorum ²⁵ quia hodie nomen tuum ita magnificavit ut
 non recedat laus tua de ore hominum qui memores fuerint virtutis Domini in aeternum pro quibus
 non pepercisti animae tuae propter angustias et tribulationem generis tui sed subvenisti ruinae ante
 conspectum Dei nostri ²⁶ et dixit omnis populus fiat fiat ²⁷ porro Achior vocatus venit et dixit ei
 Deus Israhel cui tu testimonium dedisti quod ulciscatur de inimicis suis ipse caput omnium
 incredulorum incidit in hac nocte in manu mea ²⁸ ut probes quia ita est ecce caput Holofernus qui
 in contemptu superbiae suae Deum Israhel contempsit et tibi interitum minabatur dicens cum captus
 fuerit populus Israhel gladio perforari praecipiam latera tua ²⁹ videns autem Achior caput Holofernus
 angustatus prae pavore cecidit in faciem suam super terram et aestuavit anima eius ³⁰ postea vero
 quam resumpto spiritu recreatus est procidit ad pedes eius et adoravit eam et dixit ³¹ benedicta tu
 Deo tuo in omni tabernaculo Iacob quoniam in omni gente quae audierit nomen tuum magnificabit
 Deum Israhel super te

Chapter 14

¹ dixit autem Iudith ad omnem populum audite me fratres suspendite caput hoc super muros
 nostros ² et erit cum exierit sol accipiat unusquisque arma sua et exite cum impetu non ut descendatis
 deorsum sed quasi impetum facientes ³ tunc exploratores necesse erit ut fugiant ad principem suum
 excitandum ad pugnam ⁴ cumque duces eorum cucurrerint ad tabernaculum Holofernus et invenerint
 eum truncum in suo sanguine volutatum decidet super eos timor ⁵ cumque cognoveritis fugere illos
 ite post illos securi quoniam Dominus conteret eos sub pedibus vestris ⁶ tunc Achior videns virtutem
 quam fecit Deus Israhel relicto gentilitatis ritu credidit Deo et circumcidit carnem praeputii sui et
 adpositus est ad populum Israhel et omnis successio generis eius usque in hodiernum diem ⁷ mox

autem ut ortus est dies suspenderunt super muros caput Holofernus accepitque unusquisque vir arma
 sua et egressi sunt cum grandi strepitu et ululatu ⁸ quod videntes exploratores ad tabernaculum
⁹ cucurrerunt porro hii qui in tabernaculo erant venientes et ante ingressum cubiculi perstreptentes
 excitandi gratia inquietudinem arte moliebantur ut non ab excitantibus sed a sonantibus Holofernus
¹⁰ evigilaret nullus enim audebat cubiculum virtutis Assyriorum pulsando aut intrando aperire
¹¹ sed cum venissent duces eius et tribuni et universi maiores exercitus Assyriorum dixerunt
¹² cubiculariis intrate et excitate illum quoniam egressi mures de cavernis suis ausi sunt provocare
¹³ ad proelium tunc ingressus Bagao cubiculum eius stetit ante cortinam et plausum fecit manibus
¹⁴ suis suspicabatur enim illum cum Iudith dormire sed cum nullum motum iacentis sensu aurium
 caperet accessit proximans ad cortinam et elevans eam videns iacens cadaver absque capite
 Holofernus in suo sanguine tabefactum iacere super terram et clamavit voce magna cum fletu et
¹⁵ scidit vestimenta sua et ingressus tabernaculum Iudith non invenit eam et exilivit foras ad
¹⁶ populum et dixit una mulier hebraea fecit confusionem in domo regis Nabuchodonosor ecce
¹⁷ enim Holofernus iacet in terra et caput ipsius non est in illo quod cum audissent principes virtutis
 Assyriorum sciderunt omnes vestimenta sua et intolerabilis timor et tremor cecidit super eos et
¹⁸ turbati sunt animi eorum valde et factus est clamor inconparabilis in media castra eorum

Chapter 15

¹ cumque omnis exercitus decollatum Holofernem audisset fugit mens et consilium ab eis et
² solo tremore et metu agitati fugae praesidium sumunt ita ut nullus loqueretur cum proximo suo
 sed inclinato capite relictis omnibus evadere Hebraeos quos armatos venire super se audierant
³ fugientes per vias camporum et semitas collium videntes itaque filii Israhel fugientes illos
⁴ descenderunt clangentes tubis et ululantes post ipsos et quoniam Assyrii non adunati in fuga ibant
 praecipites filii autem Israhel uno agmine persequentes debilitabant omnes quos invenire potuissent
⁵ misitque Ozias nuntios per omnes civitates et regiones Israhel ⁶ omnis itaque regio omnisque urbs
 electam iuventutem misit armatam post eos et persecuti sunt eos in ore gladii quousque pervenirent
⁷ ad extremitatem finium suarum reliqui autem qui erant in Bethulia ingressi sunt castra Assyriorum

et praedam quam fugientes Assyrii reliquerant abstulerunt et honestati sunt valde⁸ hii vero qui
victores reversi sunt ad Bethuliam omnia quaeque erant illorum abstulerunt secum ita ut non esset
numerus in pecoribus in iumentis et universis mobilibus eorum ut a minimo usque ad magnum
omnes divites fierent de praedationibus eorum⁹ Ioachim autem summus pontifex de Hierusalem
venit in Bethuliam cum universis presbyteris suis ut videret Iudith¹⁰ quae cum exisset ad illum
benedixerunt illam omnes una voce dicentes tu gloria Hierusalem tu laetitia Israhel tu honorificentia
populi nostri¹¹ quia fecisti viriliter et confortatum est cor tuum eo quod castitatem amaveris et
post virum tuum alterum non scieris ideo et manus Domini confortavit te et ideo eris benedicta in
aeternum¹² et dixit omnis populus fiat fiat¹³ per dies autem triginta vix collecta est spolia
Assyriorum a populo Israhel¹⁴ porro autem universa quae Holofernis peculiaria fuisse probata
sunt dederunt Iudith in auro et argento et vestibus et gemmis et omni supellectile et tradita sunt illi
omnia a populo¹⁵ et omnes populi gaudebant cum mulieribus et virginibus et iuvenibus in organis
et citharis

Chapter 16

¹ tunc cantavit canticum hoc Domino Iudith dicens² incipite Domino in tympanis cantate Deo
in cymbalis modulamini illi psalmum novum exaltate et invoke nomen eius³ Dominus conterens
bella Dominus nomen est illi⁴ qui posuit castra sua in medio populi sui ut eriperet nos de manu
omnium inimicorum nostrorum⁵ venit Assur ex montibus ab aquilone in multitudo fortitudinis
suae cuius multitudo obturavit torrentes et equi eorum cooperuerunt valles⁶ dixit se incensurum
fines meos et iuvenes meos occisurum gladio infantes meos dare in praedam et virgines in
captivitatem⁷ Dominus autem omnipotens nocuit eum et tradidit eum in manus feminae et confudit
eum⁸ non enim cecidit potens eorum a iuvenibus nec filii Titan percusserunt eum nec excelsi
gigantes inposuerunt se illi sed Iudith filia Merari in specie faciei suae dissolvit eum⁹ exiit enim
se vestimenta viduitatis et induit se vestimenta laetitiae in exultatione filiorum Israhel¹⁰ unxit
faciem suam unguento conligavit cincinnos suos mitra ad decipiendum illum¹¹ sandalia eius
rapuerunt oculos eius pulchritudo eius captivam fecit animam eius amputavit pugione cervicem

¹² eius horruerunt Persae constantiam eius et Medi audaciam eius ¹³ tunc ululaverunt castra
 Assyriorum quando apparuerunt humiles mei arescentes in siti ¹⁴ filii puellarum conpunerunt eos
 et sicut pueros fugientes occiderunt eos perierunt in proelio a facie Domini mei ¹⁵ hymnum cantemus
 Domino hymnum novum cantemus Deo nostro ¹⁶ Adonai Domine magnus es tu et praeclarus in
 virtute et quem superare nemo potest ¹⁷ tibi serviat omnis creatura tua quia dixisti et facta sunt
 misisti spiritum tuum et creata sunt et non est qui resistat voci tuae ¹⁸ montes a fundamentis
 movebuntur cum aquis petrae sicut cera liquescent ante faciem tuam ¹⁹ qui autem timent te magni
 erunt apud te prae omnia ²⁰ vae genti insurgenti super genus meum Dominus enim omnipotens
 vindicabit in eis in die iudicii visitabit illos ²¹ dabit enim ignem et vermes in carnes eorum ut
 urantur et sentiant usque in sempiternum ²² et factum est post haec omnis populus post victoriam
 venit ad Hierusalem adorare Dominum et mox ut purificati sunt obtulerunt omnes holocausta et
 vota et repromissiones suas ²³ porro Iudith universa vasa bellica Holofernus quae dedit illi populus
 et conopeum quod ipsa sustulerat in anathema oblivionis ²⁴ erat autem populus iucundus secundum
 faciem sanctorum et per tres menses gaudium huius victoriae celebratum est cum Iudith ²⁵ post
 dies autem illos unusquisque rediit in sua et Iudith magna facta est in Bethulia et praeclarius erat
 universae terrae Israhel ²⁶ erat etiam virtuti castitatis adiuncta ita ut non cognosceret virum omnibus
 diebus vitae suae ex quo defunctus est Manasses vir eius ²⁷ erat autem diebus festis procedens cum
 gloria magna ²⁸ mansit autem in domo viri sui annos centum quinque et dimisit abram suam liberam
 et defuncta est ac sepulta cum viro suo in Bethuliam ²⁹ luxitque illam omnis populus diebus septem
³⁰ in omni autem spatio vitae eius non fuit qui perturbaret Israhel et post mortem eius annis multis

Laodiceans

Chapter 1

¹ Paulus apostolus non ab hominibus neque per hominem sed per Iesum Christum, fratribus qui
² sunt Laodiciae. ³ gratia vobis et pax a Deo Patre et Domino Iesu Christo. ⁴ gratias ago Christo per
 omnem orationem meam, quod permanentes estis in eo et perseverantes in operibus eius, promissum
⁵ expectantes in diem iudicii. ⁶ neque destituant vos quorundam vaniloquia insinuantium, ut vos
 evertant a veritate evangelii quod a me praedicatur. ⁷ et nunc faciet Deus, ut qui sunt ex me ad
 profectum veritatis evangelii deservientes et facientes benignitatem operum quae salutis vitae
⁸ aeternae ⁹ et nunc palam sunt vincula mea quae patior in Christo; quibus laetor et gaudeo. ¹⁰ et hoc
 mihi est ad salutem perpetuam; quod ipsum factum orationibus vestris et administrantem Spiritum
¹¹ Sanctum, sive per vitam sive per mortem. ¹² est enim mihi vere vita in Christo et mori gaudium.
¹³ et in ipsum in vobis faciet misericordiam suam, ut eandem dilectionem habeatis et sitis unianimes.
¹⁴ ergo, dilectissimi, ut audistis praesentia mei, ita retinete et facite in timore Dei, et erit vobis vita
 in aeternum; ¹⁵ est enim Deus qui operatur in vos. ¹⁶ et facite sine retractu quaecumque facitis.
¹⁷ et quod est, dilectissimi, gaudete in Christo. et praecavete sordidos in lucro. ¹⁸ omnes sint
 petitiones vestrae palam apud Deum. et estote firmi in sensu Christi. ¹⁹ et quae integra et vera et
 pudica et iusta et amabilia facite. ²⁰ et quae audistis et accepistis, in corde retinete, et erit vobis
²¹ pax. ²² salutate omnes fratres in osculo sancto. ²³ salutant vos sancti. ²⁴ gratia Domini Iesu cum
 spiritu vestro.

1 Maccabees

Chapter 1

¹ et factum est postquam percussit Alexander Philippi Macedo qui primus regnavit in Graecia
² egressus de terra Cethim Darium regem Persarum et Medorum ³ constituit proelia multa et omnium
 obtinuit munitiones et interfecit reges terrae ⁴ et pertransiit usque ad fines terrae et accepit spolia
 multitudinis gentium et siluit terra in conspectu eius ⁵ et congregavit virtutem exercituum fortem
 nimis et exaltatum est et elevatum cor eius ⁶ et obtinuit regiones gentium et tyrannos et facti sunt

illi in tributum⁶ et post haec decidit in lectum et cognovit quia moritur⁷ et vocavit pueros suos⁸
nobiles qui secum erant nutriti a iuventute et divisit illis regnum suum cum adhuc viveret⁸ et
regnavit Alexander annis duodecim et mortuus est⁹ et obtinuerunt pueri eius regnum unusquisque⁹
in loco suo¹⁰ et inposuerunt sibi omnes diademata post mortem eius et filii eorum post eos annis¹⁰
multis et multiplicata sunt mala in terra¹¹ et exiit ex eis radix peccatrix Antiochus Inlustris filius
Antiochi regis qui fuerat Romae obses et regnavit in anno centesimo tricesimo et septimo regni
Graecorum¹² in diebus illis exierunt ex Israhel filii iniqui et suaserunt multis dicentes eamus et
disponamus testamentum cum gentibus quae circa nos sunt quia ex quo recessimus ab eis invenerunt
nos multa mala¹³ et bonus visus est sermo in oculis eorum¹⁴ et destinaverunt aliqui de populo¹⁴
et abierunt ad regem et dedit illis potestatem ut facerent iustitiam gentium¹⁵ et aedificaverunt¹⁵
gymnasium in Hierosolymis secundum leges nationum¹⁶ et fecerunt sibi praepudia et recesserunt¹⁶
a testamento sancto et iuncti sunt nationibus et venundati sunt ut facerent malum¹⁷ et paratum est¹⁷
regnum in conspectu Antiochi et coepit regnare in terra Aegypti ut regnaret super duo regna¹⁸ et
intravit in Aegyptum in multitudine gravi in curribus et elephantis et equitibus et copiosa navium¹⁸
multitudine¹⁹ et constituit bellum adversus Ptolomeum regem Aegypti et veritus est Ptolomeus a
facie eius et fugit et ceciderunt vulnerati multi²⁰ et comprehendit civitates munitas in terra Aegypti²⁰
et accepit spolia terrae Aegypti²¹ et convertit Antiochus postquam percussit Aegyptum in centesimo
et quadragesimo et tertio anno et ascendit ad Israhel²² et ascendit Hierosolymis in multitudine²²
gravi²³ et intravit in sanctificationem cum superbia et accepit altare aureum et candelabrum luminis
et universa vasa eius et mensam propositionis et libatoria et fialas et mortariola aurea et velum et
coronas et ornamentum aureum quod in facie templi erat et comminuit omnia²⁴ et accepit argentum²⁴
et aurum et vasa concupiscibilia et accepit thesauros occultos quos invenit et sublati omnibus abiit²⁴
in terram suam²⁵ et fecit caedem hominum et locutus est superbia magna²⁶ et factus est planctus²⁶
magnus in Israhel et in omni loco eorum²⁷ et ingemuerunt principes et seniores virgines et iuvenes²⁷
infirmati sunt et speciositas mulierum inmutata est²⁸ omnis maritus sumpsit lamentum quae²⁸
sedebant in toro maritali lugebant²⁹ et commota est terra super habitantes in ea et universa domus²⁹
Iacob induit confusionem³⁰ et post duos annos dierum misit rex principem tributorum in civitates³⁰

Iuda et venit Hierusalem cum turba magna³¹ et locutus est ad eos verba pacifica in dolo et
 crediderunt ei³² et inruit super civitatem repente et percussit eam plaga et perdidit populum multum
 ex Israhel³³ et accepit spolia civitatis et succendit eam igni et destruxit domos eius et muros eius
 in circuitu³⁴ et captivas duxerunt mulieres et natos et pecora possederunt³⁵ et aedificaverunt³⁶
 civitatem David muro magno et firmo et turribus firmis et facta est illis in arcem et posuerunt
 illic gentem peccatorum viros iniquos et convaluerunt in ea et posuerunt arma et escas et
 congregaverunt spolia Hierusalem³⁷ et reposuerunt illic et facti sunt in laqueum magnum³⁸ et
 factum est hoc ad insidias sanctificationi et in diabolum malum in Israhel³⁹ et effuderunt sanguinem
 innocentem per circuitum sanctificationis et contaminaverunt sanctificationem⁴⁰ et fugerunt
 habitatores Hierusalem propter eos et facta est habitatio exterorum et facta est extera semini suo et
 nati eius reliquerunt eam⁴¹ sanctificatio eius desolata est sicut solitudo dies festi eius conversi
 sunt in luctum sabbata eius in obprobrium honores eius in nihilum⁴² secundum gloriam eius
 multiplicata est ignominia eius et sublimitas eius conversa est in luctum⁴³ et scripsit rex Antiochus
 omni regno suo ut esset omnis populus unus et reliquerunt unusquisque legem suam⁴⁴ et
 consenserunt omnes gentes secundum verbum regis Antiochi⁴⁵ et multi ex Israhel consenserunt
 ei et sacrificaverunt idolis et coinquinaverunt sabbatum⁴⁶ et misit rex Antiochus libros per manus
 nuntiorum in Hierusalem et in omnes civitates Iudae ut sequerentur legem gentium terrae⁴⁷ et
 prohiberent holocausta et sacrificia et placationes fieri in templo Dei⁴⁸ et prohiberent celebrari
 sabbatum et dies sollemnes⁴⁹ et coinquinari sancta et sanctum populum Israhel⁵⁰ et iussit aedificari
 aras et templa et idola et immolari carnes suillas et pecora communia⁵¹ et relinquere filios suos
 incircumcisos et coinquinari animas eorum in omnibus inmundis et abominationibus ita ut
 obliviscerentur legem et inmutarent omnes iustificationes Dei⁵² et quicumque non fecisset secundum
 verbum regis Antiochi moreretur⁵³ secundum omnia verba haec scripsit omni regno suo et
 praeposuit principes populo qui haec fieri cogerent⁵⁴ et iusserunt civitatibus Iudae sacrificare
 55 et congregati sunt multi de populo ad eos qui dereliquerant legem Domini et fecerunt mala super
 terram⁵⁶ et effugaverunt populum Israhel in abditis et in absconditis fugitivorum locis⁵⁷ die
 quintadecima mensis casleu quinto et quadragesimo anno aedificavit rex Antiochus abominandum

idolum desolationis super altare Dei et per universas civitates Iudae in circuitu aedificaverunt aras
 58 et ante ianuas domorum et in plateis incendebant tura et sacrificabant 59 et libros legis Dei
 60 conbuserunt igni scindentes eos et apud quemcumque inveniebantur libri testamenti Domini et
 61 quicumque observabant legem Domini secundum edictum regis trucidabant eum in virtute sua
 62 faciebant haec populo Israhel qui inveniebantur in omni mense in civitatibus et quinta et vicesima
 63 die mensis sacrificabant super aram quae erat contra altare et mulieres quae circumcidebant
 64 filios suos trucidabantur secundum iussum regis Antiochi et suspendebant pueros a cervicibus
 65 per universas domos eorum et eos qui circumciderunt eos trucidabant et multi de populo Israhel
 definierunt apud se ut non manducarent immunda et elegerunt magis mori quam cibus coinquinari
 66 immundis et noluerunt infringere legem Dei sanctam et trucidati sunt 67 et facta est ira magna
 super populum valde

Chapter 2

1 in illis diebus surrexit Matthathias filius Iohannis filii Simeonis sacerdos ex filiis Ioarim ab
 Hierusalem et consedit in monte Modin 2 et habebat filios quinque Iohannan qui cognominabatur
 3 Gaddis et Simeon qui cognominabatur Thasi 4 et Iudas qui vocabatur Macchabeus 5 et Eleazarus
 6 qui cognominabatur Abaron et Ionathas qui cognominabatur Apphus hii viderunt mala quae
 7 fiebant in populo Iuda et in Hierusalem et dixit Matthathias vae mihi ut quid natus sum videre
 contritionem populi mei et contritionem civitatis sanctae et sedere illic cum datur in manibus
 8 inimicorum 9 sancta in manu extraneorum facta sunt templum eius sicut homo ignobilis vasa
 gloriae eius captiva abducta sunt trucidati sunt iuvenes eius in plateis et iuvenes eius ceciderunt
 10 gladio inimicorum quae gens non hereditavit regnum eius et non obtinuit spolia eius 11 omnis
 12 compositio eius ablata est quae erat libera facta est ancilla et ecce sancta nostra et pulchritudo
 13 nostra et claritas nostra desolata est et coinquinaverunt eam gentes quo ergo nobis adhuc vivere
 14 et scidit Matthathias et filii eius vestimenta sua et operuerunt se ciliciis et planxerunt valde 15 et
 venerunt illuc qui missi erant a rege Antiocho ut cogerent eos qui confugerant in civitate Modin
 16 immolare et accendere et a lege Dei discedere et multi de populo Israhel consentientes accesserunt

¹⁷
 ad eos sed Matthathias et filii eius constanter steterunt et respondentes qui missi erant ab Antiocho
 dixerunt Matthathiae princeps et clarissimus et magnus es in hac civitate et ornatus filiis et fratribus
¹⁸
 ergo accede prior et fac iussum regis sicut fecerunt omnes gentes et viri Iuda et qui remanserunt
 in Hierusalem et eris tu et filii tui inter amicos regis et amplificatus argento et auro et muneribus
¹⁹
 multis et respondit Matthathias et dixit magna voce et si omnes gentes regi Antiocho oboediunt
²⁰
 ut discedat unusquisque a servitute patrum suorum et consentiunt mandatis eius ego et filii mei
²¹
 et fratres mei oboedimus legi patrum nostrorum propitius sit nobis Deus non est nobis utile
²²
 relinquere legem et iustitias Dei non audibimus verba regis Antiochi nec sacrificabimus
²³
 transgredientes legis nostrae mandata ut eamus altera via et ut cessavit loqui verba haec accessit
 quidam Iudaeus in omnium oculis sacrificare idolis super aram in civitate Modin secundum iussum
²⁴
 regis et vidit Matthathias et doluit et contremuerunt renes eius et ascendit furor eius secundum
²⁵
 iudicium legis et insiliens trucidavit eum super aram sed et virum quem miserat rex Antiochus
²⁶
 qui cogebat immolari occidit in ipso tempore et aram destruxit et zelatus est legem sicut fecit
²⁷
 Finees Zambri filio Salomi et exclamavit Matthathias voce magna dicens omnis qui zelum habet
²⁸
 legis statuens testamentum exeat post me et fugit ipse et filii eius in montes et reliquerunt
²⁹
 quaecumque habebant in civitate tunc descenderunt multi quaerentes iudicium et iustitiam in
³⁰
 desertum ut sederent ibi ipsi et filii eorum et mulieres eorum et pecora eorum quoniam
³¹
 induraverunt super eos mala et renuntiatum est viris regis et exercitui qui erat in Hierusalem
 civitate David quoniam discessissent viri quidam qui dissipaverunt mandatum regis in loca occulta
³²
 in deserto et abissent post illos multi et statim perrexerunt ad eos et constituerunt adversus eos
³³
 proelium in die sabbatorum et dixerunt ad eos resistitis et nunc adhuc exite et facite secundum
³⁴
 verbum regis et vivetis et dixerunt non exhibimus neque faciemus verbum regis ut polluamus
³⁵
 diem sabbatorum et concitaverunt adversus eos proelium ³⁶
 et non responderunt eis nec
³⁷
 oppilaverunt loca occulta dicentes moriamur omnes in simplicitate nostra et testes erunt super
³⁸
 nos caelum et terra quod iniuste perditis nos et intulerunt eis bellum sabbatis et mortui sunt ipsi
³⁹
 et uxores eorum et filii eorum et pecora eorum usque ad mille animas hominum et cognovit
⁴⁰
 Matthathias et amici eius et luctum habuerunt super eos valde et dixit vir proximo suo si omnes

fecerimus sicut fratres nostri fecerunt et non pugnaverimus adversus gentes pro animabus nostris
 et iustificationibus nostris citius disperdent nos a terra ⁴¹ et cogitaverunt in illa die dicentes omnis
 homo quicumque venerit ad nos in bello die sabbatorum pugnemus adversus eum et non moriemur
 omnes sicut mortui sunt fratres nostri in occultis ⁴² tunc congregata est ad eos synagoga Asideorum
 fortis viribus ex Israhel omnis voluntarius in lege ⁴³ et omnes qui fugiebant a malis additi sunt ad
 eos et facti sunt illis ad firmamentum ⁴⁴ et collegerunt exercitum et percusserunt peccatores in ira
 sua et viros iniquos in indignatione sua et ceteri fugerunt ad nationes ut evaderent ⁴⁵ et circuivit
 Matthathias et amici eius et destruxerunt aras ⁴⁶ et circumciderunt pueros incircumcisos quotquot
 invenerunt in finibus Israhel in fortitudine ⁴⁷ et persecuti sunt filios superbiae et prosperatum est
 opus in manu eorum ⁴⁸ et obtinuerunt legem de manibus gentium et de manibus regum et non
 dederunt cornu peccatori ⁴⁹ et adpropinquaverunt dies Matthathiae moriendi et dixit filiis suis nunc
 confortata est superbia et castigatio et tempus eversionis et ira indignationis ⁵⁰ nunc ergo o filii
 aemulatores estote legis et date animas vestras pro testamento patrum ⁵¹ et mementote operum
 patrum quae fecerunt in generationibus suis et accipietis gloriam magnam et nomen aeternum
⁵² Abraham nonne in temptatione inventus est fidelis et reputatum est ei ad iustitiam ⁵³ Ioseph in
 tempore angustiae suae custodivit mandatum et factus est dominus Aegypti ⁵⁴ Finees pater noster
 zelando zelum Dei accepit testamentum sacerdotii aeterni ⁵⁵ Iesus dum implet verbum factus est
 dux Israhel ⁵⁶ Chaleb dum testificatur in ecclesia accepit hereditatem ⁵⁷ David in sua misericordia
 consecutus est sedem regni in saecula ⁵⁸ Helias dum zelat zelum legis receptus est in caelum
⁵⁹ Ananias Azarias Misahel credentes liberati sunt de flamma ⁶⁰ Danihel in sua simplicitate liberatus
 est de ore leonum ⁶¹ et ita cogitate per generationem et generationem quia omnes qui sperant in
 eum non infirmantur ⁶² et a verbis viri peccatoris non timueritis quia gloria eius stercus et vermis
 est ⁶³ hodie extollitur et cras non invenietur quia conversus est in terram suam et cogitatio eius
 periet ⁶⁴ vos ergo filii confortamini et viriliter agite in lege quia in ipsa gloriosi eritis ⁶⁵ et ecce
 Simeon frater vester scio quod vir consilii est ipsum audite semper et ipse vobis erit pater ⁶⁶ et
 Iudas Macchabeus fortis viribus a iuventute sua sit vobis princeps militiae et ipse aget bellum populi
⁶⁷ et vos adducetis ad vos omnes factores legis et vindicate vindictam populi vestri ⁶⁸ et retribuete

retributionem gentibus et intendite in praeceptum legis⁶⁹ et benedixit eos et adpositus est ad patres
⁷⁰ suos et defunctus est centesimo et quadragesimo et sexto anno et sepultus est a filiis suis in
 sepulchris patrum suorum in Modin et planxerunt eum omnis Israhel planctu magno

Chapter 3

¹ et surrexit Iudas qui vocabatur Macchabeus filius eius pro eo² et adiuvabant eum omnes
 fratres eius et universi qui se coniunxerant patri eius et proeliabantur proelium Israhel cum laetitia
³ et dilatavit gloriam populo suo et induit se lorica sicut gigans et succinxit se arma bellica sua
 in proeliis et protegebat castra gladio suo⁴ similis factus est leoni in operibus suis et sicut catulus
 leonis rugiens in venatione⁵ et persecutus est iniquos perscrutans eos et qui conturbabant populum
 suum succendit flammis⁶ et repulsi sunt inimici prae timore eius et omnes operarii iniquitatis
 conturbati sunt et directa est salus in manu eius⁷ et exacerbabat reges multos et laetificabat Iacob
 in operibus suis et in saeculum memoria eius in benedictione⁸ et perambulavit civitates Iuda et
 perdidit impios ex eis et avertit iram ab Israhel⁹ et nominatus est usque ad novissimum terrae et
 congregavit pereuntes¹⁰ et congregavit Apollonius gentes et a Samaria virtutem multam et magnam
 ad bellandum contra Israhel¹¹ et cognovit Iudas et exiit obviam illi et percussit et occidit illum et
 ceciderunt vulnerati multi et reliqui fugerunt¹² et accepit spolia eorum et gladium Apollonii abstulit
 Iudas et erat pugnans in eo omnibus diebus¹³ et audivit Seron princeps exercitus Syriae quod
 congregavit Iudas congregationem et ecclesiam fidelium secum¹⁴ et ait faciam mihi nomen et
 glorificabor in regno et debellabo Iudam et eos qui cum ipso sunt qui spernebant verbum regis
¹⁵ et praeparavit se et ascenderunt cum eo castra impiorum fortes auxiliarii ut facerent vindictam
 in filios Israhel¹⁶ et adpropinquaverunt usque Bethoron et exivit Iudas obviam illi cum paucis
¹⁷ ut viderunt autem exercitum venientem sibi obviam dixerunt Iudae quomodo poterimus pauci
 pugnare ad multitudinem tantam tam fortem et nos fatigati sumus ieiunio hodie¹⁸ et ait Iudas facile
 est concludi multos in manus paucorum et non est differentia in conspectu Dei caeli liberare in
 multis et in paucis¹⁹ quia non in multitudine exercitus victoria belli sed de caelo fortitudo est

20 ipsi veniunt ad nos in multitudine contumaci et superba ut disperdant nos et uxores nostras et
 21 filios nostros et ut spolient nos nos vero pugnabimus pro animabus nostris et legibus nostris
 22 et ipse Dominus conteret eos ante faciem nostram vos autem ne timueritis eos 23 ut cessavit
 24 autem loquens insiluit in eos subito et contritus est Seron et exercitus eius in conspectu ipsius et
 25 persequabatur eum in descensu Bethoron usque in campum et ceciderunt ex eis octingenti viri
 26 reliqui autem fugerunt in terram Philisthim et cecidit timor Iudae ac fratrum eius et formido
 27 super omnes gentes in circuitu eorum et pervenit ad regem nomen eius et de proeliis Iudae
 28 narrabant omnes gentes ut audivit autem Antiochus sermones istos iratus est animo et misit et
 29 congregavit exercitum universi regni sui castra fortia valde et aperuit aerarium suum et dedit
 30 stipendia exercitui in annum et mandavit illis ut essent parati ad omnia et vidit quod defecit
 31 pecunia de thesauris et tributa regionis modica propter dissensionem et plagam quam fecit in terra
 32 ut tolleret legitima quae erant a primis diebus et timuit ne non haberet et semel et bis in sumptus
 33 et donativa quae dederat ante larga manu et abundaverat super reges qui ante eum fuerant
 34 consternatus erat animo valde et cogitavit ire in Persidem et accipere tributa regionum et
 35 congregare argentum multum et reliquit Lysiam hominem nobilem de genere regali super negotia
 36 regia a flumine Eufraten usque ad flumen Aegypti et ut nutriret Antiochum filium suum donec
 37 rediret et tradidit ei medium exercitum et elefantos et mandavit ei de omnibus quae volebat et
 38 de inhabitantibus Iudaeam et Hierusalem ut mitteret ad eos exercitum ad conterendam et
 39 extirpandam virtutem Israhel et reliquias Hierusalem et auferendam memoriam de loco et ut
 40 constitueret habitatores filios alienigenas in omnibus finibus eorum et sorte distribueret terram
 41 eorum et rex adsumpsit partem exercitus residui et exivit ab Antiochia civitate regni sui anno
 42 centesimo et quadragesimo et septimo et transfretavit Eufraten flumen et perambulabat superiores
 43 regiones et elegit Lysias Ptolomeum filium Dorimini et Nicanorem et Gorgiam viros potentes
 44 ex amicis regis et misit cum eis quadraginta milia virorum et septem milia equitum ut venirent
 45 in terram Iuda et disperderent eam secundum verbum regis et processerunt ut irent cum universa
 46 virtute sua et venerunt et adplicuerunt Ammaum in terra campestri et audierunt mercatores
 47 regionum nomen eorum et acceperunt argentum et aurum multum valde et pueros et venerunt in
 48 castra ut acciperent filios Israhel in servos et additi sunt ad eos exercitus Syriae et terrae

⁴²
 alienigenarum et vidit Iudas et fratres eius quia multiplicata sunt mala et exercitus adplicabat
 ad fines eorum et cognoverunt verba regis quae mandavit populo facere in interitum et
⁴³
 consummationem et dixerunt unusquisque ad proximum suum erigamus deiectionem populi
⁴⁴
 nostri et pugnemus pro populo nostro et sanctis nostris et congregatus est conventus ut essent
⁴⁵
 parati in proelium et ut orarent et peterent misericordiam et miserationes et Hierusalem non
 habitabatur sed erat sicut desertum non erat qui ingrederetur et egrederetur de natis eius et sanctum
 conculcabatur et filii alienigenarum erant in arce ibi erat habitatio gentium et ablata est voluptas
⁴⁶
 ab Iacob et defecit ibi tibia et cithara et congregati sunt et venerunt in Masefat contra Hierusalem
⁴⁷
 quia locus orationis erat in Masefat ante Israhel et ieiuaverunt illa die et induerunt se ciliciis
⁴⁸
 et cinere in capite suo et destituerunt vestimenta sua et expanderunt librum legis de quibus
⁴⁹
 scrutabantur gentes similitudinem simulacrorum suorum et adtulerunt ornamenta sacerdotalia
⁵⁰
 et primitias et decimas et suscitaverunt nazoreos qui impleverant dies et clamaverunt voce magna
⁵¹
 in caelum dicentes quid faciemus istis et quo eos ducemus et sancta tua conculcata sunt et
⁵²
 contaminata sunt et sacerdotes tui in luctu et humilitate et ecce nationes convenerunt adversum
⁵³
 nos ut nos disperdant tu scis quae cogitant in nos quomodo poterimus subsistere ante facies
⁵⁴
 illorum nisi tu adiuves nos et tubis exclamaverunt voce magna et post hoc constituit Iudas
⁵⁵
 duces populi tribunos et centuriones et pentecontarcos et decuriones et dixit his qui aedificabant
⁵⁶
 domos et sponsabant uxores et plantabant vineas et formidolosis ut redirent unusquisque in domum
⁵⁷
 suam secundum legem et moverunt castra et conlocaverunt ad austrum Ammaum et ait Iudas
⁵⁸
 accingimini et estote filii potentes et estote parati in mane ut pugnetis adversus nationes has quae
⁵⁹
 convenerunt disperdere nos et sancta nostra quoniam melius est nos mori in bello quam videre
⁶⁰
 mala gentis nostrae et sanctorum sicut autem fuerit voluntas in caelo sic fiat

Chapter 4

¹
 et adsumpsit Gorgias quinque milia virorum et mille equites electos et moverunt castra nocte
²
 ut adplicarent ad castra Iudaeorum et percuterent eos subito et filii qui erant ex arce erant illi duces

3 et audivit Iudas et surrexit ipse et potentes percutere virtutem exercituum regis quae erat in
4 Ammaum adhuc enim dispersus erat exercitus a castris 5 et venit Gorgias in castra Iudae noctu
6 et neminem invenit et quaerebant eos in montibus quoniam dixit fugiunt hii a nobis et cum dies
factus esset apparuit Iudas in campo cum tribus milibus virorum tantum quia tegumenta et gladios
7 non habebant et viderunt castra gentium valida et loricatorum et equitatus in circuitu eorum et hii
8 docti proelium et ait Iudas viris qui secum erant ne timueritis multitudinem eorum et impetum
9 eorum ne formidetis mementote qualiter salvi facti sunt patres nostri in mari Rubro cum sequeretur
10 eos Pharaon cum exercitu et nunc clamemus in caelum et miserebitur nostri et testamenti patrum
11 nostrorum et conteret exercitum istum ante faciem nostram hodie et scient omnes gentes quia
12 est qui redimat et liberet Israhel et levaverunt alienigenae oculos suos et viderunt eos venientes
13 ex adverso et exierunt de castris in proelium et tuba cecinerunt hii qui fuerant cum Iuda 14 et
15 congressi sunt et contritae sunt gentes et fugerunt in campum novissimi autem ceciderunt gladio
et persecuti sunt eos usque Gesoron et usque in campos Idumeae et Azoti et Iamniae et ceciderunt
16 ex illis ad tria milia virorum et reversus est Iudas et exercitus eius sequens eum 17 et dixit ad
18 populum non concupiscatis spolia quia bellum contra nos est et Gorgias et exercitus eius in
19 monte prope nos sed state contra inimicos nostros et expugnate eos et post hoc sumetis spolia et
20 adhuc loquente Iuda haec apparuit pars quaedam prospiciens de monte et vidit quod in fugam
21 conversi sunt et succensa sunt castra fumus enim qui videbatur declarabat quod factum est quibus
illi conspectis timuerunt valde aspicientes simul et Iudam et exercitum in campo paratum ad proelium
22 et fugerunt omnes in campo alienigenarum 23 et Iudas reversus est ad spolia castrorum et
24 acceperunt aurum multum et argentum et hyacinthum et purpuram marinam et opes magnas et
conversi hymnum canebant et benedicebant in caelum quoniam bonum est quoniam in saeculum
25 misericordia eius et facta est salus magna in Israhel in illa die 26 quicumque autem alienigenarum
27 evaserunt venerunt et nuntiaverunt Lysiae universa quae acciderant quibus auditis ille consternatus
28 est animo deficiebat quod non qualia voluit talia contigerunt in Israhel et qualia mandavit rex et
29 sequenti anno congregavit electorum virorum sexaginta milia et equitum quinque milia ut debellaret
eos et venerunt in Iudaeam et castra posuerunt in Bethoron et occurrit illis Iudas cum decem

30 milibus viris et viderunt exercitum fortem et oravit et dixit benedictus es salvator Israhel qui
 contrivisti impetum potentis in manu servi tui David et tradidisti castra alienigenarum in manus
 31 Ionathae filii Saul et armigeri eius conclude exercitum istum in manu populi tui Israhel et
 32 confundantur in exercitu suo et equitibus da illis formidinem et tabefac audaciam virtutis eorum
 33 et commoveantur contritione sua deice eos gladio diligentium te et conlaudent te omnes qui
 34 noverunt nomen tuum in hymnis et commiserunt et ceciderunt de exercitu Lysiae quinque milia
 35 virorum videns autem Lysias suorum fugam et Iudaeorum audaciam et quod parati sunt aut
 vivere aut mori fortiter abiit Antiochiam et elegit milites ut multiplicatus rursus veniret in Iudaeam
 36 dixit autem Iudas et fratres eius ecce contriti sunt inimici nostri ascendamus nunc mundare sancta
 37 et renovare et congregatus est omnis exercitus et ascenderunt in montem Sion 38 et viderunt
 sanctificationem desertam et altare profanatum et portas exustas et in atriis virgulta nata sicut in
 39 saltu vel montibus et pastoforia diruta sciderunt vestimenta sua et planxerunt planctu magno et
 40 inposuerunt cinerem et ceciderunt in faciem super terram et exclamaverunt tubis signorum et
 41 clamaverunt in caelum tunc ordinavit Iudas viros ut pugnarent adversus eos qui erant in arce
 42 donec emundarent sancta et elegit sacerdotes sine macula voluntatem habentes in lege Dei 43 et
 44 mundaverunt sancta et tulerunt lapides contaminationis in locum immundum et cogitavit de altare
 45 holocaustorum quod profanatum erat quid de eo faceret et incidit illi consilium bonum ut
 destrueret illud ne forte esset illis in obprobrium quia contaminaverunt illud gentes et demoliti sunt
 46 illud et reposuerunt lapides in monte domus in loco apto quoadusque veniret propheta et
 47 responderet de eis et acceperunt lapides integros secundum legem et aedificaverunt altare novum
 48 secundum illud quod fuit prius et aedificaverunt sancta et quae intra domum intrinsecus et aedem
 49 et atria sanctificaverunt et fecerunt vasa sancta nova et intulerunt candelabrum et altare
 50 incensorum et mensam in templum et incensum posuerunt super altare et accenderunt lucernas
 51 quae super candelabrum erant et lucebant in templo et posuerunt super mensam panes et
 52 adpenderunt vela et consummaverunt omnia opera quae fecerunt et ante matutinum surrexerunt
 53 quinta et vicesima mensis noni hic mensis casleu centesimi quadragessim octavi anni et obtulerunt
 54 sacrificium secundum legem super altare holocaustorum novum quod fecerunt secundum tempus

et secundum diem in qua contaminaverunt illud gentes in ipsa renovatum est in canticis et citharis
 et cinyris et cymbalis⁵⁵ et cecidit omnis populus et adoraverunt et benedixerunt in caelum ei qui
 prosperavit eis⁵⁶ et fecerunt dedicationem altaris diebus octo et obtulerunt holocausta cum laetitia
 et salutaria laudis⁵⁷ et ornaverunt faciem templi coronis aureis et scutulis et dedicaverunt portas
 et pastoforia et inposuerunt eis ianuas⁵⁸ et facta est laetitia in populo magna valde et aversum est
 obprobrium gentium⁵⁹ et statuit Iudas et fratres eius et universa ecclesia Israhel ut agatur dies
 dedicationis altaris in temporibus suis ab anno in annum per dies octo a quinta et vicesima mensis
 casleu cum laetitia et gaudio⁶⁰ et aedificaverunt in tempore illo montem Sion et per circuitum
 muros altos et turres firmas nequando venirent gentes et conculcarent eam sicut antea fecerunt
⁶¹ et conlocavit illic exercitum ut servarent eam et munivit eam ad custodiendam Bethsuram ut
 haberet populus munitionem contra faciem Idumeae

Chapter 5

¹ et factum est ut audierunt gentes in circuitu quia aedificatum est altare et sancta sicut prius et
 iratae sunt valde² et cogitabant tollere genus Iacob qui erant inter eos et coeperunt occidere de
 populo et persequi³ et debellabat Iudas filios Esau in Idumea et eos qui erant in Acrabattene quia
 circumsedebant Israhelitas et percussit eos plaga magna⁴ et recordatus est malitiam filiorum Bean
 qui erant populo in laqueum et in scandalum insidiantes in via⁵ et conclusi sunt ab eo in turribus
 et adplicuit ad eos et anathematizavit eos et incendit turres eorum igni cum omnibus qui in eis erant
⁶ et transiit ad filios Ammon et invenit manum fortem et populum copiosum et Timotheum ducem
 ipsorum⁷ et commisit cum eis proelia multa et contriti sunt in conspectu eorum et percussit eos
⁸ et cepit Iazer civitatem et filias eius et reversus est in Iudaeam⁹ et congregatae sunt gentes quae
 sunt in Galaad adversus Israhelitas qui erant in finibus eorum ut tollerent eos et fugerunt in Datheman
 munitionem¹⁰ et miserunt litteras ad Iudam et fratres eius dicentes congregatae sunt adversum
 nos gentes per circuitum ut auferant nos¹¹ et parant venire et occupare munitionem in quam
 confugimus et Timotheus est dux exercitus eorum¹² nunc ergo veni eripe nos de manibus eorum
 quia cecidit multitudo de nobis¹³ et omnes fratres nostri qui erant in locis Tubi interfecti sunt et

captivas abduxerunt uxores eorum et natos et spolia et peremerunt illic ferme mille viros¹⁴ et
adhuc epistulae legebantur et ecce alii nuntii venerunt de Galilea conscissis tunicis nuntiantes
secundum verba haec¹⁵ dicentes convenisse adversum se a Ptolomaida et Tyro et Sidone et omni
Galilea alienigenas ut nos consumant¹⁶ ut audivit autem Iudas et populus sermones istos convenit
ecclesia magna cogitare quid facerent fratribus suis qui in tribulatione erant et expugnabantur ab
eis¹⁷ dixitque Iudas Simoni fratri suo elige tibi viros et vade et libera fratres tuos in Galilea ego
enim et frater meus Ionathas ibimus in Galaditin¹⁸ et reliquit Iosepphum filium Zacchariae et
Azariam duces populi cum residuo exercitu in Iudaeam ad custodiendum¹⁹ et praecepit illi dicens
praeesto populo huic et nolite bellum committere adversus gentes donec revertamur²⁰ et dati sunt
Simoni viri tria milia ut iret in Galileam Iudae autem octo milia in Galaditin²¹ et abiit Simon in
Galileam et commisit proelia multa cum gentibus et contritae sunt gentes a facie eius et persecutus
est eos usque ad portam²² Ptolomaidis et ceciderunt de gentibus fere tria milia virorum et accepit
spolia eorum²³ et sumpsit eos qui erant in Galilea et in Arbatis cum uxoribus et natis et omnibus
quae erant illis et adduxit in Iudaeam cum laetitia magna²⁴ et Iudas Macchabeus et Ionathas et
fratres eius transierunt Iordanem et abierunt viam trium dierum per desertum²⁵ et occurrerunt eis
Nabuthei et susceperunt eos pacifice et narraverunt eis omnia quae acciderunt fratribus in Galaditide
et quia multi ex eis comprehensi sunt in Basara et Bosor et in Alimis et in Casfor et Macet et
Carnain hae omnes civitates munitae et magnae²⁷ sed et in ceteris civitatibus Galaditidis tenentur
comprehensi et in crastinum constituerunt admoveere exercitum civitatibus his et comprehendere et
tollere eos in una die²⁸ et convertit Iudas et exercitus eius viam in desertum Bosor repente et
occupavit civitatem et occidit omnem masculum in ore gladii et accepit omnia spolia eorum et
succendit eam igni²⁹ et surrexerunt inde nocte et ibant usque ad munitionem³⁰ et factum est
diluculo cum adlevassent oculos suos ecce populus multus cuius non erat numerus portantes scalas
et machinas ut comprehenderent munitionem et expugnarent eos³¹ et vidit Iudas quia coepit bellum
et clamor belli ascendit in caelum sicut tuba et clamor magnus de civitate³² et exercitui dixit
pugnate hodie pro fratribus vestris³³ et venit tribus ordinibus post eos et exclamaverunt tubis et
clamaverunt in oratione³⁴ et cognoverunt castra Timothei quia Macchabeus est et refugerunt a
facie eius et percusserunt eos plaga magna et ceciderunt ex eis in illa die fere octo milia virorum

35 et divertit Iudas in Maspha et expugnavit et cepit eam et occidit omnem masculum eius et sumpsit
spolia eius et succendit eam igni³⁶ inde perrexit et cepit Casbon et Maged et Bosor et reliquas
civitates Galaditidis³⁷ post haec autem verba congregavit Timotheus exercitum alium et castra
posuit contra Rafon trans torrentem³⁸ et misit Iudas speculari exercitum et renuntiaverunt ei
dicentes quia convenerunt ad eum omnes gentes quae in circuitu nostro sunt exercitus multus nimis
39 et Arabas conduxit in auxilium et castra posuerunt trans torrentem parati venire ad te in proelium
et abiit Iudas obviam illis⁴⁰ et ait Timotheus principibus exercitus sui cum adpropiauerit Iudas et
exercitus eius ad torrentem aquae si transierit ad nos prior non poterimus sustinere eum quia potens
poterit adversum nos⁴¹ si vero timuerit transire et posuerit castra extra flumen transfretemus ad
eos et poterimus adversus illum⁴² ut autem adpropinquavit Iudas ad torrentem aquae statuit scribas
populi secus torrentem et mandavit eis dicens neminem hominum reliqueritis sed veniant omnes
in proelium⁴³ et transfretavit ad illos prior et omnis populus post eum et contritae sunt ante faciem
eorum omnes gentes et proiecerunt arma sua et fugerunt ad fanum quod est in Carnain⁴⁴ et occupavit
ipsam civitatem et fanum succendit igni cum omnibus qui erant in ipso et oppressa est Carnain et
non potuit sustinere contra faciem Iudae⁴⁵ et congregavit Iudas universos Israhelitas qui erant in
Galaditiden a minimo usque ad maximum et uxores eorum et natos et exercitum magnum valde ut
venirent in terram Iudae⁴⁶ et venerunt usque Efron et haec civitas magna in ingressu posita munita
valde et non erat declinare ab ea dextra vel sinistra sed per mediam iter erat⁴⁷ et incluserunt se
qui erant in civitate et obstruxerunt portas lapidibus et misit ad eos Iudas verbis pacificis⁴⁸ dicens
transeamus per terram vestram ut eamus in terram nostram et nemo vobis nocebit tantum pedibus
transibimus et nolebant eis aperire⁴⁹ et praecepit Iudas praedicare in castris ut adplicarent
unusquisque in quo erat loco⁵⁰ et adplicuerunt viri virtutis et obpugnavit civitatem illam tota die
et tota nocte et tradita est civitas in manu eius⁵¹ et peremerunt omnem masculum in ore gladii et
eradicavit eam et accepit spolia eius et transiit per totam civitatem super interfectos⁵² et transgressi
sunt Iordanem in campo magno contra Bethsan⁵³ et erat Iudas congregans extremos et exhortabatur
populum per totam viam donec venerunt in terram Iuda⁵⁴ et ascenderunt in montem Sion cum
laetitia et gaudio et obtulerunt holocausta quod nemo ex eis cecidisset donec reverterentur in pace
55 et in diebus quibus erat Iudas et Ionathas in terra Galaad et Simeon frater eius in Galilea contra

⁵⁶
 faciem Ptolomaidis ⁵⁶ audivit Iosepphus Zacchariae filius et Azarias princeps virtutis res bene
⁵⁷
 gestas et proelia quae facta sunt ⁵⁷ et dixit faciamus et ipsi nobis nomen et eamus pugnare adversum
⁵⁸
 gentes quae in circuitu nostro sunt ⁵⁸ et praecepit his qui erant in exercitu suo et abierunt Iamnam
⁵⁹
⁶⁰
 et exivit Gorgias de civitate et viri eius obviam illi in pugnam ⁶⁰ et fugati sunt Iosepphus et
 Azarias usque in fines Iudae et ceciderunt illa die de populo Israhel ad duo milia viri et facta est
⁶¹
 fuga magna in populo ⁶¹ quia non audierunt Iudam et fratres eius existimantes se fortiter facturos
⁶²
⁶³
 ipsi autem non erant de semine virorum illorum per quos salus facta est in Israhel ⁶³ et viri Iuda
 magnificati sunt valde in conspectu omnis Israhel et gentium omnium ubi audiebatur nomen eorum
⁶⁴
⁶⁵
 et convenerunt ad eos fausta adclamantes ⁶⁵ et exivit Iudas et fratres eius et expugnabant filios
 Esau in terra quae ad austrum est et percussit Chebron et filias eius et muros eius et turres succendit
⁶⁶
⁶⁷
 in circuitu ⁶⁶ et movit castra ut iret in terra alienigenarum et perambulabat Samariam ⁶⁷ in illa die
⁶⁸
 ceciderunt sacerdotes in bello dum vult fortiter facere dum sine consilio exiit in proelium ⁶⁸ et
 declinavit Iudas in Azotum in terra alienigenarum et vidit aras eorum et spolia deorum ipsorum
 succendit igni et cepit spolia civitatum et regressus est in terram Iuda

Chapter 6

¹
 et rex Antiochus perambulavit superiores regiones et audivit esse civitatem Elymaidem in
²
 Perside nobilissimam et copiosam in argento et auro ² templumque in ea locuples valde et illic
 velamina aurea et loricae et scuta quae reliquit Alexander Philippi rex Macedo qui regnavit primus
³
 in Graecia ³ et venit et quaerebat civitatem capere et praedare eam et non potuit quoniam innotuit
⁴
 sermo his qui erant in civitate ⁴ et insurrexerunt in proelium et fugit inde et abiit cum tristitia magna
⁵
 et reversus est Babyloniam ⁵ et venit qui nuntiaret ei in Perside quia fugata sunt castra quae erant
⁶
 in terra Iuda ⁶ et quia abiit Lysias cum virtute forti in primis et fugatus est a facie Iudaeorum et
⁷
 invaluerunt armis et viribus et spoliis multis quas ceperunt ⁷ et quia diruerunt abominationem quam
 aedificaverat super altare quod erat in Hierusalem et sanctificationem sicut prius circumdederunt
⁸
 muris excelsis sed et Bethsuram civitatem suam ⁸ et factum est ut audivit rex sermones istos expavit
 et commotus est valde et decidit in lectum et incidit in languorem prae tristitia quia non est factum

9
 sicut cogitabat et erat illic dies multos quia renovata est in eo tristitia magna et arbitratus est se
 10
 mori et vocavit omnes amicos suos et dixit illis recessit somnus ab oculis meis et concidi et
 11
 corruui corde prae sollicitudine et dixi in corde meo in quantam tribulationem deveni et in quos
 12
 fluctus tristitiae in qua nunc sum qui iucundus eram et dilectus in potestate mea nunc vero
 reminiscor malorum quae feci in Hierusalem unde abstuli omnia spolia argentea et aurea quae erant
 13
 in ea et misi auferri habitantes Iudaeam sine causa cognovi ergo quia propterea invenerunt me
 14
 mala ista et ecce pereor tristitia magna in terra aliena et vocavit Philippum unum de amicis suis
 15
 et praeposuit eum super universum regnum suum et dedit ei diadema et stolam suam et anulum
 16
 ut adduceret Antiochum filium suum et nutriret eum et regnaret et mortuus est illic Antiochus
 17
 rex anno centesimo quadagesimo et nono et cognovit Lysias quoniam mortuus est rex et constituit
 18
 regnare Antiochum filium eius quem nutritiv adulescentem et vocavit nomen eius Eupator et
 hii qui erant in arce concluserant Israhel in circuitu sanctorum et quaerebant eis mala semper ad
 19
 firmamentum gentium et cogitavit Iudas disperdere eos et convocavit universum populum ut
 20
 obsiderent eos et coirent simul et obsederunt eos anno centesimo quinquagesimo et fecerunt
 21
 ballistas et machinas et exierunt quidam ex eis qui obsidebantur et adiunxerunt se illis aliqui ex
 22
 impiis Israhel et abierunt ad regem et dixerunt quousque non facies iudicium et vindicas fratres
 23
 nostros nos decrevimus servire patri tuo et ambulare in praeceptis eius et obsequi edictis eius
 24
 et filii populi nostri propter hoc abalienabantur se a nobis et quicumque inveniebantur ex nobis
 25
 interficiebantur et hereditates nostrae diripiebantur et non ad nos tantum extenderunt manum
 26
 sed et in omnes fines nostros et ecce adplicuerunt hodie ad arcem in Hierusalem occupare eam
 27
 et munitionem in Bethsuram munierunt et nisi praevenieris eos velocius maiora quam haec facient
 28
 nec poteris obtinere eos et iratus est rex ut audivit et convocavit omnes amicos suos et principes
 29
 exercitus sui et eos qui super equites erant sed et de regnis aliis et insulis et maritimis venerunt
 30
 ad eum exercitus conducticius et erat numerus exercitus centum milia peditum et viginti milia
 31
 equitum et elefanti triginta duo docti ad proelium et venerunt per Idumeam et adplicuerunt ad
 Bethsuram et pugnaverunt dies multos et fecerunt machinas et exierunt et succenderunt eas igni et

³²
 pugnaverunt viriliter et recessit Iudas ab arce et admovit castra ad Bethzacara contra castra regis
³³
 et surrexit ante lucem et concitavit exercitus impetum contra viam Bethzacara et comparaverunt
³⁴
 se exercitus in proelium et tubis cecinerunt et elephantis ostenderunt sanguinem uvae et mori ad
³⁵
 acuendos eos in proelium et diviserunt bestias per legiones et adstiterunt singulis elephantis mille
 viri in loricis concatenatis et galeae aerae in capitibus eorum et quingenti equites ordinati unicuique
³⁶
 bestiae electi erant hii ante tempus ubicumque erat bestia erant et quocumque ibat ibant non
³⁷
 discedebant ab ea sed et turres ligneas super eos firmas protegentes super singulas bestias et
 super eas machinae et super singulas viri virtutis triginta duo qui pugnabant desuper et intus magister
³⁸
 bestiae et residuum equitatum hinc et inde statuit in duas partes tubis et exercitum commovere
³⁹
 et perurgere constipati in legionibus eius et ut refulsit sol in clypeos aureos et aereos
⁴⁰
 resplenduerunt montes ab eis resplenduerunt sicut lampades ignis et distincta est pars exercitus
⁴¹
 regis per montes excelsos et alii per loca humilia et ibant caute et ordinate et commovebantur
 omnes inhabitantes a voce multitudinis eorum et incessu turbae et collisionis armorum erat enim
⁴²
 exercitus magnus valde et fortis et adpropinquavit Iudas et exercitus eius in proelium et ceciderunt
⁴³
 de exercitu regis sescenti viri et vidit Eleazar filius Saura unam de bestiis loricatam loricis regis
⁴⁴
 et erat eminens super ceteras bestias et visum est ei quod in ea esset rex et dedit se ut liberaret
⁴⁵
 populum suum et acquireret sibi nomen aeternum et cucurrit ad eam audaciter in medio legionis
⁴⁶
 interficiens a dextris et a sinistris et cadebant ab eo huc et illuc et ivit sub pedes elefanti et
⁴⁷
 subposuit ei et occidit eum et cecidit in terram super ipsum et mortuus est illic et videntes
⁴⁸
 virtutem regis et impetum exercitus eius deverterunt ab eis castra autem regis ascenderunt contra
⁴⁹
 eos in Hierusalem et adpropinquavit castra rex ad Iudaeam et montem Sion et fecit pacem cum his qui
 erant in Bethsuram et exierunt de civitate quia non erant eis ibi alimenta conclusis quia sabbata
⁵⁰
 erant terrae et comprehendit rex Bethsuram et constituit illic custodiam servare eam et convertit
⁵¹
 castra ad locum sanctificationis dies multos et statuit illic ballistas et machinas et ignis iacula et
⁵²
 tormenta ad lapides iactandos et spicula et scorpios ad mittendas sagittas et fundibula fecerunt
⁵³
 autem et ipsi machinas adversus machinas eorum et pugnaverunt dies multos escae autem non
 erant in civitate eo quod septimus annus esset et qui remanserant in Iudaea de gentibus consumpserant

reliquias eorum quae repositae fuerant⁵⁴ et remanserunt in sanctis viri pauci quoniam obtinuerat
 eos fames et dispersi sunt unusquisque in locum suum⁵⁵ et audivit Lysias quod Philippus quem⁵⁶
 constituit rex Antiochus cum adhuc viveret et nutriret Antiochum filium suum ut regnaret et
 reversus esset a Perside et Media et exercitus qui abierat cum ipso et quia quaerit suscipere regni
 negotia⁵⁷ festinavit ire et dicere ad regem et duces exercitus deficiamus cotidie et esca nobis modica
 est et locus quem obsidemus est munitus et incumbit nobis ordinare de regno⁵⁸ nunc itaque demus
 dextras hominibus istis et faciamus cum illis pacem et cum omni gente eorum⁵⁹ et constituamus
 illis ut ambulent in legitimis suis sicut prius propter legitima enim ipsorum quae despeximus irati
 sunt et fecerunt omnia haec⁶⁰ et placuit sermo in conspectu regis et principum et misit ad eos
 pacem facere et receperunt illam⁶¹ et iuravit illis rex et principes et exierunt de munitione⁶² et
 intravit rex montem Sion et vidit munitionem loci et rupit ius iuramenti quod iuravit et mandavit
 destruere murum in gyro⁶³ et discessit festinanter et reversus est Antiochiam et invenit Philippum
 dominantem civitati et pugnavit adversus eum et occupavit civitatem

Chapter 7

¹ anno centesimo quinquagesimo et primo exiit Demetrius Seleuci filius ab urbe Roma et ascendit
 cum paucis viris in civitatem maritimam et regnavit illic² et factum est ut ingressus est in domum
 regni patrum suorum comprehendit exercitus Antiochum et Lysiam ut adduceret eos ad eum³ et
 res ei innotuit et ait nolite mihi ostendere faciem eorum⁴ et occidit eos exercitus et sedit Demetrius
 super sedem regni sui⁵ et venerunt ad eum viri iniqui et impii ex Israhel et Alchimus dux eorum
 qui volebat fieri sacerdos⁶ et accusaverunt populum apud regem dicentes perdidit Iudas et fratres
 eius amicos tuos et nos disperdit de terra nostra⁷ nunc ergo mitte virum cui credis et eat et videat
 exterminium omne quod fecit nobis et regionibus regis et puniit omnes amicos eius et adiutores
 eorum⁸ et elegit rex ex amicis suis Bacchidem qui dominabatur trans Flumen magnum in regno
 et fidelem regi et misit eum⁹ et Alchimum impium constituit in sacerdotio et mandavit ei facere
 ultionem in filios Israhel¹⁰ et surrexerunt et venerunt cum exercitu magno in terram Iuda et miserunt

nuntios et locuti sunt ad Iudam et fratres eius verbis pacificis in dolo¹¹ et non intenderunt
 sermonibus eorum viderunt enim quia venerunt cum exercitu magno¹² et convenerunt ad Alchimum
 et Bacchidem congregatio scribarum requirere quae iusta sunt¹³ et primi Asidei qui erant in filiis
 Israhel et exquirebant ab eis pacem¹⁴ dixerunt enim homo sacerdos de semine Aaron venit non
 decipiet nos¹⁵ et locutus est cum eis verba pacifica et iuravit illis dicens non inferemus vobis
 malum neque amicis vestris¹⁶ et crediderunt ei et comprehendit ex eis sexaginta viros et occidit
 eos in una die secundum verbum quod scriptum est¹⁷ carnes sanctorum tuorum et sanguinem
 ipsorum effuderunt in circuitu Hierusalem et non erat qui sepeliret¹⁸ et incubuit timor et tremor
 in omnem populum quia dixerunt non est ei veritas et iudicium transgressi sunt enim constitutum
 et iusiurandum quod iuraverunt¹⁹ et movit Bacchides castra ab Hierusalem et adplicuit in Bethzetha
 et misit et comprehendit multos ex eis qui a se refugerant et quosdam de populo mactavit et in
 puteum magnum proiecit²⁰ et commisit regionem Alchimo et reliquit cum eo auxilium in adiutorium
 ipsi et abiit Bacchides ad regem²¹ et satis agebat Alchimus pro principatu sacerdotii sui²² et
 convenerunt ad eum omnes qui perturbabant populum suum et obtinuerunt terram Iuda et fecerunt
 plagam magnam in Israhel²³ et vidit Iudas omnia mala quae fecit Alchimus et qui cum eo erant
 in filios Israhel plus multo quam gentes²⁴ et exiit in omnes fines Iudae in circuitu et fecit vindictam
 in viros desertores et cessaverunt ultra exire in regionem²⁵ vidit autem Alchimus quod praevaluit
 Iudas et qui cum eo sunt et cognovit quia non potest sustinere eos et regressus est ad regem et
 accusavit eos multis criminibus²⁶ et misit rex Nicanorem unum ex principibus suis nobilioribus
 qui erat inimicitias exercens contra Israhel et mandavit ei evertere populum²⁷ et venit Nicanor in
 Hierusalem cum exercitu magno et misit ad Iudam et ad fratres eius cum dolo verbis pacificis
 dicens non sit pugna inter me et vos veniam cum viris paucis et videam facies vestras cum pace
 et venit ad Iudam et salutaverunt se invicem pacifice et hostes parati erant rapere Iudam³⁰ et
 innotuit sermo Iudae quoniam cum dolo venerat ad eum et conterritus est ab eo et amplius noluit
 videre faciem eius³¹ et cognovit Nicanor quoniam denudatum est consilium eius et exivit obviam
 Iudae in pugnam iuxta Capharsalama³² et ceciderunt de Nicanoris fere quinque milia viri et fugerunt
 in civitatem David³³ et post haec verba ascendit Nicanor in montem Sion et exierunt de sacerdotibus

populi salutare eum in pace et demonstrare ei holocaustomata quae offerebantur pro rege ³⁴ et
 inridens sprexit eos et polluit et locutus est superbe ³⁵ et iuravit cum ira dicens nisi traditus fuerit
 Iudas et exercitus eius in manus meas continuo cum regressus fuero in pace succendam domum
 istam et exiit cum ira magna ³⁶ et intraverunt sacerdotes et steterunt ante faciem altaris et templi
 et flentes dixerunt ³⁷ tu elegisti domum istam Domine ad invocandum nomen tuum in ea ut esset
 domus orationis et obsecrationis populo tuo ³⁸ fac vindictam in homine isto et exercitu eius et
 cadant gladio memento blasphemias eorum et ne dederis eis ut permaneant ³⁹ et exiit Nicanor ab
 Hierusalem et castra adplicuit ad Bethoron et occurrit illi exercitus Syriae ⁴⁰ et Iudas adplicuit in
 Adarsa cum tribus milibus viris et oravit Iudas et dixit ⁴¹ qui missi erant a rege Sennacherib Domine
 qui blasphemaverunt te exiit angelus et percussit ex eis centum octoginta quinque milia ⁴² sic
 percute exercitum istum in conspectu nostro hodie et sciant ceteri quia male locutus est super sancta
 tua et iudica illum secundum malitiam illius ⁴³ et commiserunt exercitus proelium tertiadecima
 die mensis adar et contrita sunt castra Nicanoris et cecidit ipse primus in proelio ⁴⁴ ut vidit autem
 exercitus eius quia cecidit Nicanor proiecerunt arma sua et fugerunt ⁴⁵ et persecuti sunt eos viam
 diei unius ab Adasor usquequo veniatur Gazera et tubis cecinerunt post eos cum significationibus
⁴⁶ et exierunt de omnibus castellis Iudae in circuitu et ventilabant eos cornibus et convertebantur
 iterum ad eos et ceciderunt omnes gladio et non est relictus ex eis nec unus ⁴⁷ et acceperunt spolia
 eorum et praedam et caput Nicanoris amputaverunt et dexteram eius quam extenderat superbe et
 adtulerunt et suspenderunt contra Hierusalem ⁴⁸ et laetatus est populus valde et egerunt diem illam
 in laetitia magna ⁴⁹ et constituit agi omnibus annis diem istam tertiadecima die mensis adar ⁵⁰ et
 siluit terra Iuda dies paucos

Chapter 8

¹ et audivit Iudas nomen Romanorum quia sunt potentes viribus et adquiescunt ad omnia quae
 postulantur ab eis et quicumque accesserunt ad eos statuerunt cum eis amicitias et quia sunt potentes
 viribus ² audierunt proelia eorum et virtutes bonas quas faciunt in Galatia quia obtinuerunt eos et
 duxerunt sub tributum ³ et quanta fecerunt in regione Hispaniae et quod in potestate redegerunt

metalla argenti et auri quae illic sunt et possederunt omnem locum consilio suo et patientia⁴ locos
 qui longe erant valde ab eis et reges qui supervenerant illis ab extremis terrae contriverunt et
 percusserunt eos plaga magna ceteri autem dant eis tributum omnibus annis⁵ et Philippum et Persen
 Citiorum regem et ceteros qui adversus eos arma tulerunt contriverunt bello et obtinuerunt eos⁶ et
 Antiochum magnum regem Asiae qui eis pugnam intulerat habens centum viginti elefantos et
 exercitum magnum valde contritum ab eis⁷ et quia ceperunt eum vivum et statuerunt ei ut daret
 ipse et qui regnaverint post eum tributum magnum et daret obsides et constitutum⁸ et regionem
 Medorum et Lydos et Medos de optimis regionibus eorum et acceptas eas ab illis dederunt Eumeni
 regi⁹ et quia qui erant apud Elladam voluerunt ire et tollere eos et innotuit sermo his¹⁰ et miserunt
 ad eos ducem unum et pugnaverunt contra illos et ceciderunt ex eis multi et captivas duxerunt
 uxores eorum et filios et diripuerunt eos et terram eorum possederunt et destruxerunt muros eorum
 et in servitutem illos redegerunt usque in hunc diem¹¹ et residua regna et insulas quae aliquando
 restiterant illis exterminaverunt et in potestatem redegerunt¹² cum amicis autem suis et qui in ipsis
 requiem habebant conservaverunt amicitiam et obtinuerunt regna quae erant proxima et quae longe
 quia quicumque audiebant nomen eorum timebant eos¹³ quibus vero vellent auxilio esse ut regnarent
 regnabant et exaltati sunt valde¹⁴ et in omnibus istis nemo portabat diadema nec induebatur purpura
 ut magnificaretur in ea¹⁵ et quia curiam fecerunt sibi et cotidie consulebant trecentos viginti
 consilium agentes semper de multitudine ut quae digna sunt gerant¹⁶ et committunt uni homini
 magistratum suum per singulos annos dominari universae terrae suae et omnes oboediunt uni et
 non est invidia neque zelus inter eos¹⁷ et elegit Iudas Eupoleum filium Iohannis filii Iacob et
 Iasonem filium Eleazari et misit eos Romam constituere cum illis amicitiam et societatem¹⁸ et ut
 auferrent ab eis iugum Graecorum quia viderunt quod in servitutem premerent regnum Israhel¹⁹ et
 abierunt Romam viam multam valde et introierunt curiam et dixerunt²⁰ Iudas Macchabeus et
 fratres eius et populus Iudaeorum miserunt nos ad vos statuere vobiscum societatem et pacem et
 conscribi nos socios et amicos vestros²¹ et placuit sermo in conspectu eorum²² et hoc rescriptum
 quod rescripserunt in tabulis aereis et miserunt Hierusalem ut esset apud eos ibi memoriale pacis
 et societatis²³ bene sit Romanis et genti Iudaeorum in mari et in terra in aeternum gladiusque et
 hostis procul sit ab eis²⁴ quod si institerit bellum Romanis prius aut omnibus sociis eorum in omni
 dominatione eorum²⁵ auxilium feret gens Iudaeorum prout tempus dictaverit corde pleno²⁶ et

proeliantibus non dabunt neque subministrabunt triticum arma pecuniam naves sicut placuit Romanis
et custodient mandata eorum nihil ab eis accipientes ²⁷ similiter autem et si genti Iudaeorum prius
acciderit bellum adiuwabunt Romani ex animo prout eis tempus permiserit ²⁸ et adiuvantibus non
dabitur triticum arma pecunia naves sicut placuit Romanis et custodiant mandata eorum absque
²⁹ dolo ³⁰ secundum haec verba constituerunt Romani populo Iudaeorum quod si post haec verba
hii aut illi addere vel demere ad haec aliquid voluerint facient ex proposito suo et quaecumque
³¹ addiderint vel dempserint rata erunt sed et de malis quae Demetrius rex fecit in eos scripsimus
³² ei dicentes quare gravasti iugum tuum super amicos nostros et socios Iudaeos si ergo iterum
adierint nos adversum te faciemus illis iudicium et pugnabimus tecum mari terraque

Chapter 9

¹ interea ubi audivit Demetrius quia cecidit Nicanor et exercitus eius in proelio adposuit
Bacchidem et Alchimum rursum mittere in Iudaeam et dextrum cornu cum illis ² et abierunt viam
quae ducit in Galgala et castra posuerunt in Mesaloth quae est in Arbellis et occupaverunt eam et
³ peremerunt animas hominum multas et mense primo anni centesimi quinquagesimi et secundi
⁴ adplicuerunt exercitum ad Hierusalem et surrexerunt et abierunt in Berea viginti milia virorum
⁵ et duo milia equitum et Iudas castra posuerat in Laisa et tria milia viri cum eo electi ⁶ et viderunt
multitudinem exercitus quia multi sunt et timuerunt valde et multi subtraxerunt se de castris et non
⁷ remanserunt ex eis nisi octingenti viri et vidit Iudas quod defluxit exercitus suus et bellum
perurgebat eum confractus est corde quia non habebat tempus congregandi eos et dissolutus est
⁸ et dixit his qui residui erant surgamus et eamus ad adversarios nostros si poterimus pugnare
⁹ adversus eos et avertebant eum dicentes non poterimus sed liberemus animas nostras modo et
¹⁰ revertemur ad fratres nostros et pugnabimus adversus eos nos autem pauci sumus et ait Iudas
absit istam rem facere ut fugiamus ab eis et si adpropiavit tempus nostrum moriamur in virtute
¹¹ propter fratres nostros et non inferamus crimen gloriae nostrae et movit exercitus de castris et
steterunt illis obviam et divisi sunt equites in duas partes et fundibarii et sagittarii praeibant
¹² exercitum et primi certaminis omnes potentes Bacchides autem erat in dextro cornu et proximavit
¹³ legio ex duabus partibus et clamabant tubis exclamaverunt autem et hii qui erant ex parte Iudae

etiam ipsi et commota est terra a voce exercituum et commissum est proelium a mane usque ad
 vesperam¹⁴ et vidit Iudas quia firmior est pars exercitus Bacchidis in dextris et convenerunt cum
 ipso omnes constantes corde¹⁵ et contrita est dextra pars ab eis et persecutus est eos usque ad
 montem Azoti¹⁶ et qui in sinistro cornu erant viderunt quod contritum est dextrum cornu et secuti
 sunt post Iudam et qui cum ipso erant a tergo¹⁷ et ingravatum est proelium et ceciderunt vulnerati
 multi ex his et illis¹⁸ et Iudas cecidit et ceteri fugerunt¹⁹ et Ionathas et Simon tulerunt Iudam
 fratrem suum in Modin²⁰ et fleverunt eum omnis populus Israhel planctu magno et lugebant dies
 multos²¹ et dixerunt quomodo cecidit potens qui salvum faciebat Israhel²² et cetera verba Iudae
 bellorum et virtutum quas fecit non sunt descripta multa enim erant valde²³ et factum est post
 obitum Iudae emerserunt iniqui in omnibus finibus Israhel et exorti sunt omnes qui operabantur
 iniquitatem²⁴ in diebus illis facta est fames magna valde et tradidit se Bacchidi omnis regio eorum
 cum ipsis²⁵ et elegit Bacchides impios viros et constituit eos dominos regionis²⁶ et exquirebant
 et perscrutabantur amicos Iudae et adducebant eos ad Bacchidem et vindicabat in illos et includebat
 et facta est tribulatio magna in Israhel qualis non fuit ex qua die non est visus propheta in Israhel
 et congregati sunt omnes amici Iudae et dixerunt Ionathae²⁹ ex quo frater tuus Iudas defunctus
 est vir similis ei non est qui exeat contra inimicos Bacchidem et eos qui inimici sunt genti nostrae
 nunc itaque te elegimus hodie esse nobis principem et ducem ad bellandum bellum nostrum
 et suscepit Ionathas tempore illo principatum et surrexit loco Iudae fratris sui³² et cognovit
 Bacchides et quaerebat eum occidere³³ et cognovit Ionathas et Simon frater eius et omnes qui
 cum eo erant et fugerunt in desertum Thecuae et consederunt ad aquam lacus Asphar³⁴ et cognovit
 Bacchides et die sabbatorum venit ipse et omnis exercitus eius trans Iordanem³⁵ et misit fratrem
 suum ducem populi et rogavit Nabatheos amicos suos ut commendaret illis adparatum suum qui
 erat copiosus³⁶ et exierunt filii Iambri ex Madabas et comprehenderunt Iohannem et omnia quae
 habebat et abierunt habentes ea³⁷ post haec verba renuntiaturum est Ionathae et Simoni fratri eius
 quia filii Iambri faciunt nuptias magnas et ducunt sponsam ex Nadaba filiam unius de magnis
 principibus Chanaan cum ambitione magna³⁸ et recordati sunt sanguinis Iohannis fratris sui et
 ascenderunt et absconderunt se sub tegumento montis³⁹ et levaverunt oculos suos et viderunt et
 ecce tumultus et adparatus multus et sponsus processit et amici eius et fratres eius obviam illis cum

tympanis et musicis et armis multis⁴⁰ et surrexerunt ad eos cum insidiis et occiderunt eos et
 ceciderunt multi vulnerati et residui fugerunt in montem et acceperunt omnia spolia eorum⁴¹ et
 conversae sunt nuptiae in luctum et vox musicorum ipsorum in lamentum⁴² et vindicaverunt
 vindicta sanguinem fratris sui et reversi sunt ad ripam Iordanis⁴³ et audivit Bacchides et venit die
 sabbatorum usque ad oram Iordanis in virtute multa⁴⁴ et dixit ad suos Ionathas surgamus et
 pugnemus contra inimicos nostros non est enim hodie sicut heri et nudius tertius⁴⁵ ecce enim
 bellum ex adverso aqua vero Iordanis hinc et inde et ripae et paludes et saltus et non est locus
 devertendi⁴⁶ nunc ergo clamate in caelum ut liberemini de manu inimicorum vestrorum et
 commissum est bellum⁴⁷ et extendit Ionatha manum suam percutere Bacchidem et devertit ab eo
 retro⁴⁸ et desiluit Jonathan et transnataverunt ad eos Iordanem⁴⁹ et ceciderunt de parte Bacchidis
 die illa mille viri et reversi sunt Hierusalem⁵⁰ et aedificaverunt civitates munitas in Iudaea
 munitionem quae erat in Hiericho et in Ammaum et in Bethoron et Bethel et Tamnatan et Phara et
 Thopo muris excelsis et portis et seris⁵¹ et posuit custodiam in eis ut inimicitias exercerent in
 Israhel⁵² et munivit civitatem Bethsuram et Gazara et arcem et posuit in eis auxilia et adparatum
 escarum⁵³ et accepit filios principum regionis obsides et posuit eos in arce in Hierusalem in
 custodia⁵⁴ et anno centesimo quinquagesimo tertio mense secundo praecepit Alchimus destrui
 muros domus sanctae interioris et destrui opera prophetarum et coepit destruere⁵⁵ in tempore illo
 percussus est Alchimus et inpedita sunt opera illius et obclusum est os eius et dissolutus est paralyisin
 nec ultra loqui potuit verbum et mandare de domo sua⁵⁶ et mortuus est Alchimus in tempore illo
 cum tormento magno⁵⁷ et vidit Bacchides quoniam mortuus est Alchimus et reversus est ad regem
 et siluit terra annis duobus⁵⁸ et cogitaverunt omnes iniqui dicentes ecce Ionathas et qui cum eo
 sunt in silentio habitant confidentes nunc ergo adducamus Bacchidem et conprehendet eos omnes
 in una nocte⁵⁹ et abierunt et consilium ei dederunt⁶⁰ et surrexit ut veniret cum exercitu multo et
 misit occulte epistulas sociis suis qui erant in Iudaea ut conprehenderent Jonathan et eos qui cum
 eo erant sed non potuerunt quia innotuit eis consilium eorum⁶¹ et adprehendit de viris regionis
 qui principes erant malitiae quinquaginta viros et occidit eos⁶² et secessit Ionathas et Simon et
 qui cum eo erant in Bethbessi quae est in deserto et struxit diruta eius et firmaverunt eam⁶³ et

agnovit Bacchides et congregavit universam multitudinem suam et his qui de Iuda erant denuntiavit
 64 et venit et castra posuit desuper a Bethbesse et obpugnavit eam dies multos et fecit machinas
 65 et reliquit Ionathas Simonem fratrem suum in civitate et exiit in regionem et venit cum numero
 66 et percussit Odaren et fratres eius et filios Phaseron in tabernaculo ipsorum et coepit cadere et
 crescere in virtutibus 67 Simon vero et qui cum ipso erant exierunt de civitate et succenderunt
 68 machinas et pugnaverunt contra Bacchidem et contritus est ab eis et adflixerunt eum valde
 69 quoniam consilium eius et congressus eius erat inanis et iratus contra viros iniquos qui ei
 consilium dederant ut veniret in regionem ipsorum multos ex eis occidit ipse autem cogitavit cum
 70 reliquis abire in regionem suam et cognovit Ionathas et misit ad eum legatos componere cum
 71 ipso pacem et reddere ei captivitatem et libenter accepit et fecit secundum verba eius et iuravit
 72 nihil se ei facturum mali omnibus diebus vitae eius et reddidit ei captivitatem quam prius erat
 praedatus de terra Iuda et conversus abiit in terram suam et non adposuit amplius venire in fines
 73 eius et cessavit gladius ex Israhel et habitavit Ionathas in Machemas et coepit Ionathas ibi iudicare
 populum et exterminavit impios ex Israhel

Chapter 10

1 et anno centesimo sexagesimo ascendit Alexander Antiochi filius qui cognominatus est Nobilis
 et occupavit Ptolomaidam et receperunt eum et regnavit illic 2 et audivit Demetrius rex et congregavit
 exercitum valde copiosum et exivit obviam illi in proelium 3 et misit Demetrius ad Ionathan
 epistulam verbis pacificis ut magnificaret eum 4 dixit enim anticipemus pacem facere cum eo
 5 priusquam faciat cum Alexandro adversus nos recordabitur enim omnium quae fecimus in eum
 6 et in fratrem eius et in gentem eius et dedit ei potestatem congregandi exercitum et fabricare arma
 7 et esse ipsum socium eius et obsides qui erant in arce iussit tradi ei et venit Ionathas in Hierusalem
 8 et legit epistulas in auditu omnis populi et eorum qui in arce erant et timuerunt timore magno
 9 quoniam audierunt quod dedit ei rex in potestatem congregandi exercitum et traditi sunt Ionathae
 10 obsides et reddidit eos parentibus suis et habitavit Ionathas in Hierusalem et coepit aedificare

et innovare civitatem¹¹ et dixit facientibus opera ut struerent muros et montem Sion in circuitu
 lapidibus quadratis ad munitionem et ita fecerunt¹² et fugerunt alienigenae qui erant in munitionibus
 quas aedificaverat Bacchides¹³ et reliquit unusquisque locum suum et abiit in terram suam
 tantum in Bethsuram remanserant aliqui ex his qui reliquerant legem et praecepta Dei erat enim
 haec eis ad refugium¹⁵ et audivit Alexander rex promissa quae promisit Demetrius Ionathae et
 narraverunt ei proelia et virtutes quas ipse fecit et fratres eius et labores quos laboraverunt¹⁶ et ait
 numquid inveniemus aliquem virum talem et nunc faciemus eum amicum et socium nostrum¹⁷ et
 scripsit epistulam et misit ei secundum haec verba dicens¹⁸ rex Alexander fratri Ionathae salutem
 audivimus de te quod vir potens viribus et aptus es ut sis amicus noster²⁰ et nunc constituimus
 te hodie summum sacerdotem gentis tuae et ut amicus regis voceris et misit ei purpuram et coronam
 auream ut quae nostra sunt sentias et conserves amicitias ad nos²¹ et induit se Ionathas stolam
 sanctam septimo mense anno centesimo sexagesimo in die sollemni scenophegiae et congregavit
 exercitum et fecit arma copiosa²² et audivit Demetrius verba ista et contristatus est et ait²³ quid
 hoc fecimus quod praeoccupavit nos Alexander adprehendere amicitiam Iudaeorum ad munimen
 sui²⁴ scribam et ego illi verba deprecatoria et dignitates et dona ut sit mecum in adiutorio²⁵ et
 scripsit in haec verba rex Demetrius genti Iudaeorum salutem²⁶ quoniam servastis ad nos pactum
 et mansistis in amicitia nostra et non accessistis ad inimicos nostros audivimus et gavisi sumus
 et nunc perseverate adhuc conservare ad nos fidem et retribuemus vobis bona pro his quae fecistis
 nobiscum²⁸ et remitemus vobis praestationes multas et dabimus vobis donationes²⁹ et nunc
 absolvo vos et omnes Iudaeos a tributis et pretia salis indulgeo et coronas remitto et tertias seminis
 et dimidiam partem fructus ligni quod est portionis meae relinquo vobis ex hodierno et deinceps
 ne accipiatur a terra Iuda et a tribus civitatibus quae additae sunt illi ex Samaria et Galilea ex
 hodierna die et in totum tempus³¹ et Hierusalem sit sancta et libera cum finibus suis et decimae
 et tributa ipsius sint³² remitto etiam potestatem arcis quae est in Hierusalem et do eam summo
 sacerdoti et constituat in ea viros quoscumque ipse elegerit qui custodiant eam³³ et omnem animam
 Iudaeorum quae captiva est a terra Iuda in omni regno meo relinquo liberam gratis ut omnes a
 tributis resolvantur etiam pecorum suorum³⁴ et omnes dies sollemnes et sabbata et neomeniae et
 dies decreti et tres dies ante diem sollemnem et tres post diem sollemnem sint omnes inmunitatis

et remissionis omnibus Iudaeis qui sunt in regno meo³⁵ et nemo potestatem agere aliquid habeat
 et movere negotii adversus aliquem eorum in omni causa³⁶ et ut adscribantur ex Iudaeis in exercitu
 regis ad triginta milia virorum et dabuntur illis copiae ut oportet omnibus exercitibus regis et ex
 ipsis ordinabuntur qui sint in munitionibus regis magni³⁷ et ex his constituentur supra negotia
 regni quae aguntur ex fide et principes sint ex eis et ambulent legibus suis sicut praecepit rex in
 terra Iuda³⁸ et tres civitates quae additae sunt Iudaeae ex regione Samariae cum Iudaea reputentur
 ut sint sub uno et non oboediant aliae potestati nisi summi sacerdotis³⁹ Ptolomaidam et confines
 eius quas dedi donum sanctis qui sunt in Hierusalem ad necessarios sumptus sanctorum⁴⁰ et ego
 singulis annis dabo quindecim milia siclorum argenti de rationibus regis quae me contingunt⁴¹ et
 omne quod reliquum fuit quod non reddiderant qui super negotia erant annis prioribus ex hoc dabunt
 in opera domus⁴² et super haec quinque milia siclorum argenti quae accipiebant de sanctorum
 ratione per singulos annos et haec ad sacerdotes pertineant qui ministerio funguntur⁴³ et quicumque
 fugerint in templum quod est in Hierosolymis et in omnibus finibus eius obnoxios regi in omni
 negotio dimittatis et universa quae sunt eis in regno meo libera habeant⁴⁴ et ad aedificanda vel
 restauranda opera sanctorum sumptus dabuntur de ratione regis⁴⁵ et ad extruendos muros
 Hierusalem et communiendos in circuitu sumptus dabuntur de ratione regis et ad construendos
 muros in Iudaea⁴⁶ ut audivit autem Ionathas et populus sermones istos non crediderunt eis nec
 receperunt eos quia recordati sunt malitiae magnae quam fecerat in Israhel et tribulaverat eos valde
⁴⁷ et conplacuit eis in Alexandrum quia ipse fuerat eis princeps sermonum pacis et ipsi auxilium
 ferebant omnibus diebus⁴⁸ et congregavit Alexander rex exercitum magnum et admovit castra ad
 Demetrium⁴⁹ et commiserunt proelium reges et fugit exercitus Alexandri et insecutus est eum
 Demetrius et incubuit super eos⁵⁰ et invaluit proelium nimis donec occidit sol et cecidit Demetrius
 in illa die⁵¹ et misit Alexander ad Ptolomeum regem Aegypti legatos secundum haec verba dicens
⁵² quoniam ingressus sum in regnum meum et sedi in sede patrum meorum et obtinui principatum
 et contrivi Demetrium et possedi regionem nostram⁵³ et commisi cum eo pugnam et contritus est
 ipse et castra eius a nobis et sedimus in sede regni eius⁵⁴ et nunc statuamus ad invicem amicitiam
 et da mihi filiam tuam uxorem et ero gener tuus et ipsi dignitatem⁵⁵ et respondit Ptolomeus rex

56
dicens felix dies in qua reversus es ad terram patrum tuorum et sedisti in sede regni eorum et
nunc faciam tibi quae scripsisti sed occurre Ptolomaidae ut videamus nos invicem et spondeam tibi
57
sicut dixisti et exiit Ptolomeus de Aegypto ipse et Cleopatra filia eius et venit Ptolomaidae anno
58
centesimo sexagesimo secundo et occurrit ei Alexander rex et dedit ei Cleopatram filiam suam
59
et fecit nuptias eius Ptolomaidae sicut reges in magna gloria et scripsit rex Alexander Ionathae
60
ut veniret obviam sibi et abiit cum gloria Ptolomaidem et occurrit ibi duobus regibus et dedit
61
illis argentum multum et aurum et dona et invenit gratiam in conspectu eorum et convenerunt
adversus eum viri pestilentes ex Israhel viri iniqui interpellantes adversus eum et non intendit ad
62
eos rex et iussit expoliari Ionathan vestimentis suis et induit eum purpura et ita fecerunt et
63
conlocavit eum rex sedere secum dixitque principibus exite cum eo in medio civitatis et praedicate
64
ut nemo interpellet adversus eum de ullo negotio nec quisquam ei molestus sit de ulla ratione et
factum est ut viderunt qui interpellabant gloriam eius quae praedicabatur et opertum eum purpura
65
fugerunt omnes et magnificavit eum rex et scripsit eum inter primos amicos et posuit eum ducem
66
et participem principatus et reversus est Ionathan in Hierusalem cum pace et laetitia 67 in anno
centesimo sexagesimo quinto venit Demetrius filius Demetrii a Creta in terram patrum suorum
68
et audivit Alexander rex et contristatus est valde et reversus est Antiochiam 69 et constituit
Demetrius Apollonium qui praeerat Coelesyriae et congregavit exercitum magnum et accessit ad
70
Iamnam et misit ad Ionathan summum sacerdotem dicens tu solus resistis nobis ego autem
71
factus sum in derisum et in obprobrium propterea quia tu potestatem exerces in montibus nunc
ergo si confidis in virtutibus tuis descende ad nos in campum et conparemus illic invicem quia
72
mecum est virtus bellorum interroga et discite qui sim ego et ceteri qui auxilio sunt mihi qui et
dicunt quia non potest stare pes vester ante faciem nostram quia bis in fugam conversi sunt patres
73
tui in terra sua et nunc quomodo poteris sustinere equitatum exercitum tantum in campo ubi non
74
est lapis neque saxum neque locus fugiendi ut audivit autem Ionathas sermones Apollonii motus
est animo et elegit decem milia virorum et exiit ab Hierusalem et concurrit ei Simon frater eius in
75
adiutorium et adplicuerunt castra in Ioppen et exclusit eum a civitate quia custodia Apollonii
76
Ioppe erat et obpugnavit eam et exterriti qui erant intra civitatem aperuerunt ei et obtinuit Ionathas
77
Ioppen et audivit Apollonius et admovit tria milia equitum et exercitum multum 78 et abiit
Azotum tamquam iter faciens et statim exiit in campum eo quod haberet multitudinem equitum et

confideret in eis et insecutus est eum Ionathas in Azotum et proelium commiserunt⁷⁹ et reliquit
 Apollonius in castris mille equites post eos occulte⁸⁰ et cognovit Ionathas quoniam sunt insidiae
 post se et circuierunt castra eius a mane usque ad vesperam⁸¹ populus autem stabat sicut praecepit
 Ionathas et laboraverunt equi eorum⁸² et eiecit Simon exercitum suum et commisit contra legionem
 equites enim fatigati erant et contriti sunt ab eo et fugerunt⁸³ et qui dispersi sunt in campum
 fugerunt in Azotum et intraverunt in Bethdagon idolum suum ut se liberarent⁸⁴ et succendit Ionathas
 Azotum et civitates quae erant in circuitu eius et accepit spolia eorum et templum Dagon et eos qui
 fugerunt in illud succendit igni⁸⁵ et fuerunt qui ceciderunt gladio cum his qui succensi sunt fere
 octo milia virorum⁸⁶ et movit inde Ionathas castra et adplicuit ea Ascalona et exierunt de civitate
 obviam illi in magna gloria⁸⁷ et reversus est Ionathas in Hierusalem cum suis habentibus spolia
 multa⁸⁸ et factum est ut audivit Alexander rex sermones istos addidit adhuc glorificare Ionathan
⁸⁹ et misit ei fibulam auream sicuti est consuetudo dari cognatis regum et dedit ei Accaron et omnes
 fines eius in possessionem

Chapter 11

¹ et rex Aegypti congregavit exercitum sicut harena quae est circa ora maris et naves multas et
 quaerebat obtinere regnum Alexandri dolo et addere illud regno suo² et exiit in Syriam verbis
 pacificis et aperiebant ei quia mandaverat Alexander rex exire ei obviam eo quod socer suus esset
³ cum introiret autem civitatem Ptolomeus ponebat custodias militum in singulis civitatibus⁴ et ut
 adpropriavit Azoto ostenderunt ei templum Dagon succensum et Azotum et cetera eius demolita et
 corpora proiecta et eorum qui caesi erant in bello tumulos quos fecerat secus viam⁵ et narraverunt
 regi quia haec fecit Ionathas ut invidiam facerent ei et tacuit rex⁶ et occurrit Ionathas regi in Ioppen
 cum gloria et invicem se salutaverunt et dormierunt illic⁷ et abiit Ionathas cum rege usque ad
 fluvium qui vocatur Eleutherus et reversus est Hierusalem⁸ rex autem Ptolomeus obtinuit dominium
 civitatum usque Seleuciam maritimam et cogitabat in Alexandrum consilia mala⁹ et misit legatos
 ad Demetrium dicens veni conponamus inter nos pactum et dabo tibi filiam meam quam habet

Alexander et regnabis in regno patris tui¹⁰ paenituit enim me quod dederim illi filiam meam
 quaesivit enim me occidere¹¹ et vituperavit eum propterea quod concupierat regnum eius¹² et
 abstulit filiam suam et dedit eam Demetrio et abalienavit se ab Alexandro et manifestae factae sunt
 inimicitiae eius¹³ et intravit Ptolomeus Antiochiam et inposuit duo diademata capiti suo Aegypti
 et Asiae¹⁴ Ptolomeus autem rex erat in Cilicia illis temporibus quia rebellabant qui erant in locis
 illius¹⁵ et audivit Alexander et venit ad eum in bello et produxit Ptolomeus rex exercitum et occurrit
 ei in manu valida et fugavit eum¹⁶ et fugit Alexander in Arabiam ut ibi protegeretur rex autem
 Ptolomeus exaltatus est¹⁷ et abstulit Gaddihel Arabs caput Alexandri et misit Ptolomeo¹⁸ et rex
 Ptolomeus mortuus est in die tertia et qui erant in munitionibus perierunt ab his qui erant intra castra
 et regnavit Demetrius anno centesimo sexagesimo septimo¹⁹ in diebus illis congregavit Ionathas²⁰
 eos qui erant in Iudaea ut expugnarent arcem quae est in Hierusalem et fecerunt contra eam machinas
 multas²¹ et abierunt quidam qui oderant gentem suam viri iniqui ad regem et renuntiaverunt ei
 quod Ionathas obsideret arcem²² et ut audivit iratus est et statim venit Ptolomaidam et scripsit
 Ionathae ne obsideret sed occurreret sibi ad conloquium festinato²³ ut audivit autem Ionathas iussit
 obsideri et elegit de senioribus Israhel et de sacerdotibus et dedit se periculo²⁴ et accepit aurum
 et argentum et vestem et alia xenia multa et abiit ad regem Ptolomaidae et invenit gratiam in
 conspectu eius²⁵ et interpellabant adversus eum quidam iniqui ex gente sua²⁶ et fecit ei rex sicut
 fecerant ei qui ante ipsum fuerant et exaltavit eum ante conspectu amicorum omnium²⁷ et statuit
 ei principatum sacerdotii et quaecumque alia habuit prius pretiosa et fecit eum principem amicorum
 et postulavit Ionathas a rege ut inimmunem faceret Iudaeam toparcias id est et Samariam et promisit
 ei talenta trecenta²⁹ et consensit rex et scripsit Ionathae epistulas de his omnibus hunc modum
 continentes³⁰ rex Demetrius Ionathae fratri salutem et genti Iudaeorum³¹ exemplum epistulae
 quam scripsimus Lastheni parenti nostro de vobis misimus ad vos ut sciretis³² rex Demetrius
 Lastheni parenti salutem³³ genti Iudaeorum amicis nostris et conservantibus quae iusta sunt apud
 nos decrevimus benefacere propter benignitatem ipsorum quam erga nos habent³⁴ statuimus ergo
 illis omnes fines Iudaeae et tres civitates Lyddam et Ramathae quae additae sunt Iudaeae ex Samaria
 et omnes confines earum sequestra omnibus sacrificantibus in Hierosolymis pro his quae ab eis rex
 accipiebat per singulos annos et pro fructibus terrae et pomorum³⁵ et alia quae ad nos pertinebant

decimarum et tributorum ex hoc tempore remittimus eis et areas salinarum et coronas quae nobis
36 deferebantur omnia ipsis concedimus et nihil horum irritum erit ex hoc et in omne tempus
37 nunc ergo curate facere horum exemplum et detur Ionathae et ponatur in monte sancto in loco
38 celebri et vidit Demetrius rex quod siluit terra in conspectu suo et nihil ei resistit dimisit totum
exercitum suum unumquemque in locum suum excepto peregrino exercitu quem contraxit ab insulis
39 gentium et inimici erant ei omnis exercitus patrum eius Tryfon autem erat quidam partium
Alexandri prius et vidit quoniam omnis exercitus murmurat contra Demetrium et iit ad Emalculhel
40 Arabum qui nutriebat Antiochum filium Alexandri et adsidebat ei ut traderet eum ipsi ut regnaret
loco patris sui et enuntiavit ei quanta fecit Demetrius et inimicitias exercituum eius adversum illum
41 et mansit illic diebus multis et misit Ionathas ad Demetrium regem ut eicerent eos qui in arce
42 erant in Hierusalem et qui in praesidiis erant quia inpugnabant Israhel et misit Demetrius ad
Jonathan dicens non haec tantum faciam tibi et genti tuae sed gloria inlustrabo te et gentem tuam
43 cum fuerit oportuna nunc ergo recte feceris si miseris viros in auxilium quia discessit omnis
44 exercitus meus et misit ei Ionathas tria milia virorum fortium Antiochiam et venerunt ad regem
45 et delectatus est rex in adventu eorum et convenerunt qui erant de civitate centum viginti milia
46 virorum et volebant interficere regem et fugit rex in aulam et occupaverunt qui erant de civitate
47 itinera civitatis et coeperunt pugnare et vocavit rex Iudaeos in auxilium et convenerunt omnes
48 simul ad eum et dispersi sunt omnes per civitatem et occiderunt in illa die centum milia hominum
49 et succenderunt civitatem et ceperunt spolia multa in illa die et liberaverunt regem et viderunt
qui erant de civitate quod obtinuissent Iudaei civitatem sicut volebant et infirmati sunt mente sua
50 et clamaverunt ad regem cum precibus dicentes da nobis dextras et cessent Iudaei obpugnantes
51 nos et civitatem et proiecerunt arma et fecerunt pacem et glorificati sunt Iudaei in conspectu
regis et in conspectu omnium qui erant in regno eius et nominati sunt in regno et regressi sunt in
52 Hierusalem habentes spolia multa et sedit Demetrius rex in sede regni sui et siluit terra in
53 conspectu eius et mentitus est omnia quaecumque dixit et alienavit se ab Jonathan et non retribuit
54 ei secundum beneficia quae sibi tribuerat et vexabat eum valde post haec autem reversus est
55 Tryfon et Antiochus cum eo puer adulescens et regnavit et inposuit diadema et congregati sunt
ad eum omnis exercitus quos disperserat Demetrius et pugnaverunt contra eum et fugit et terga

⁵⁶vertit et accepit Tryfon bestias et obtinuit Antiochiam ⁵⁷et scripsit Antiochus adulescens Ionathae
⁵⁸dicens constituo tibi sacerdotium et constituo te super quattuor civitates ut sis de amicis regis et
 misit illi vasa aurea et ministerium et dedit ei potestatem bibendi in auro et esse in purpura et habere
⁵⁹fibulam auream et Simonem fratrem eius constituit ducem a terminis Tyri usque ad fines Aegypti
⁶⁰et exiit Ionathas et perambulabat trans flumen civitates et congregatus est ad eum omnis exercitus
⁶¹Syriae in auxilium et venit Ascalona et occurrerunt ei de civitate honorifice et abiit inde Gazam
 et concluderunt se qui erant Gazae et obsedit eam et succendit quae in circuitu erant civitates et
⁶²praedatus est eas et rogaverunt Gazenses Jonathan et dedit illis dextram et accepit filios eorum
⁶³obsides et misit illos in Hierusalem et perambulavit regionem usque Damascum et audivit
 Ionathas quia praevaricati sunt principes Demetrii in Cades quae est in Galilea cum exercitu multo
⁶⁴volentes eum remove a negotio regni et occurrit illis fratrem autem suum Simonem reliquit
⁶⁵intra provinciam et adplicuit Simon ad Bethsuram et expugnabat eam diebus multis et conclusit
⁶⁶eos et postulaverunt ab eo dextras accipere et dedit illis et eiecit eos inde et cepit civitatem et
⁶⁷posuit in ea praesidium et Ionatha et castra eius adplicuerunt ad aquam Gennesar et ante lucem
⁶⁸vigilaverunt in campum Asor et ecce castra alienigenarum occurrebant in campo et tendebant
⁶⁹ei insidias in montibus ipse autem occurrit ex adverso insidiae vero exsurrexerunt de locis suis
⁷⁰et commiserunt proelium et fugerunt qui erant ex parte Ionathae omnes et nemo relictus est ex
⁷¹eis nisi Matthathias filius Absolomi et Iudas filius Chalfi princeps militiae exercitus et scidit
⁷²Ionathas vestimenta sua et posuit terram in capite suo et oravit et reversus est ad eos in proelium
⁷³et convertit illos et pugnaverunt et viderunt qui fugiebant partis illius et reversi sunt ad eum et
⁷⁴insequebantur cum eo usque Cades ad castra sua et pervenerunt usque illuc et ceciderunt de
 alienigenis in die illa tria milia virorum et regressus est Ionatha in Hierusalem

Chapter 12

¹et vidit Ionathas quia tempus eum iuvat et elegit viros et misit Romam statuere et renovare
²cum eis amicitiam et ad Spartas et ad alia loca misit epistulas secundum eandem formam ³et

abierunt Romam et intraverunt in curiam et dixerunt Ionathas summus sacerdos et gens Iudaeorum
 miserunt nos ut renovetis amicitiam et societatem secundum pristinam⁴ et dederunt illis epistulas
 ad ipsos per loca ut deducerent eos in terram Iuda cum pace⁵ et hoc exemplum epistularum quas
 scripsit Ionathas Spartiatis⁶ Ionathas summus sacerdos et seniores gentis et sacerdotes et reliquus
 populus Iudaeorum Spartiatis fratribus salutem⁷ iam pridem missae erant epistulae ad Onian
 summum sacerdotem a Dario qui regnabat apud vos quoniam estis fratres nostri sicut rescriptum
 continet quod subiectum est⁸ et suscepit Onias virum qui fuerat missus cum honore et accepit
 epistulas in quibus significabatur de societate et amicitia⁹ nos cum nullo horum indigeremus
 habentes solacio sanctos libros qui sunt in manibus nostris¹⁰ maluimus mittere ad vos renovare
 fraternitatem et amicitiam ne forte alieni efficiamur a vobis multa enim tempora transierunt ex quo
 misistis ad nos¹¹ nos ergo in omni tempore sine intermissione in diebus sollemnibus et ceteris
 quibus oportet memores sumus vestri in sacrificiis quae offerimus et observationibus sicut fas est
 et decet meminisse fratrum¹² laetamur itaque de gloria vestra¹³ nos autem circumdederunt multae
 tribulationes et multa proelia et inpugnaverunt nos reges qui sunt in circuitu nostro¹⁴ noluimus
 ergo vobis molesti esse neque ceteris sociis et amicis nostris in his proeliis¹⁵ habuimus enim de
 caelo auxilium et liberati sumus nos et humiliati sunt inimici nostri¹⁶ elegimus itaque Numenium
 Antiochi et Antipatrum Iasonis filium et misimus ad Romanos renovare cum eis amicitiam et
 societatem pristinam¹⁷ mandavimus itaque eis ut veniant etiam ad vos et saluent vos ut reddant
 vobis epistulas nostras de innovatione fraternitatis nostrae¹⁸ et nunc bene facietis respondentes
 nobis ad haec¹⁹ et hoc rescriptum epistularum quod miserat Onias²⁰ rex Spartiarum Onias Ionathae
 sacerdoti magno salutem²¹ inventum est in scriptura de Spartiatis et Iudaeis quoniam sunt fratres
 et quia sunt de genere Abraham²² et nunc ex quo haec cognovimus bene facitis scribentes nobis
 de pace vestra²³ sed et nos rescripsimus vobis pecora nostra et possessiones nostrae vestrae sunt
 et vestra nostra mandavimus itaque haec nuntiari vobis²⁴ et audivit Ionathas quoniam egressi sunt
 principes Demetrii cum exercitu multo supra quam prius pugnare adversus eum²⁵ et exiit ab
 Hierusalem et occurrit eis in Amathite regione non enim dederat eis spatium ut ingrederentur
 regionem eius²⁶ et misit speculatores in castra eorum et reversi renuntiaverunt quia constituunt

supervenire illis nocte²⁷ cum occidisset autem sol praecepit Ionathas suis vigilare et esse in armis
 paratos ad pugnam tota nocte et posuit custodes per circuitum castrorum²⁸ et audierunt adversarii
 quia paratus est Ionathas cum suis in bello et timuerunt et formidaverunt corde suo et accenderunt
 focos in castris suis²⁹ Ionathas autem et qui cum eo erant non cognoverunt usque mane videbant
 enim lumina ardentia³⁰ et secutus est Ionatha et non comprehendit eos transierant enim flumen
 Eleutherum³¹ et divertit Ionathas ad Arabas qui vocantur Zabadei et percussit eos et accepit spolia
 eorum³² et iunxit et venit Damascum et perambulavit omnem regionem illam³³ Simon autem
 exiit et venit usque ad Ascalona et ad proxima praesidia et declinavit in Ioppen et occupavit eam
³⁴ audivit enim quod vellent praesidium tradere partibus Demetrii et posuit ibi custodes ut custodirent
 eam³⁵ et reversus est Ionathas et convocavit seniores populi et cogitavit cum eis aedificare praesidia
 in Iudaea³⁶ et aedificare muros in Hierusalem et exaltare altitudinem magnam inter medium arcis
 et civitatis ut separaret eam a civitate ut esset ipsa singulariter et neque emant neque vendant³⁷ et
 convenerunt ut aedificarent civitatem et cecidit murus qui erat super torrentem ab ortu solis et
 reparavit eum qui vocatur Caphetetha³⁸ et Simon aedificavit Adiada in Sephela et munivit eam
 et inposuit portas et seras³⁹ et cum cogitasset Tryfon regnare Asiae et adsumere diadema et
 extendere manum in Antiochum regem⁴⁰ timens ne forte non permetteret eum Ionathas sed pugnaret
 adversus eum quaerebat comprehendere eum et occidere et exurgens abiit in Bethasan⁴¹ et exiit
 Ionathas obviam cum quadraginta milibus virorum electorum in proelium et venit Bethasan⁴² et
 vidit Tryfon quia venit cum exercitu multo ut extenderet in eum manus et timuit⁴³ et excepit eum
 cum honore et commendavit eum omnibus amicis suis et dedit ei munera et praecepit exercitibus
 suis ut oboedirent ei sicut sibi⁴⁴ et dixit Ionathae ut quid vexasti universum populum cum bellum
 nobis non sit⁴⁵ et nunc remitte eos in domos suas elige autem tibi viros paucos qui tecum sint et
 veni mecum Ptolomaidam et tradam illam tibi et reliqua praesidia et exercitum et universos
 praepositos negotii et conversus abibo propterea enim veni⁴⁶ et credidit ei et fecit sicut dixit et
 dimisit exercitum et abierunt in terram Iudam⁴⁷ retinuit autem secum tria milia virorum ex quibus
 remisit in Galileam duo milia mille autem cum eo venerunt⁴⁸ ut intravit autem Ionathas
 Ptolomaidam cluserunt portas Ptolomenses et comprehenderunt eum et omnes qui cum eo intraverant

⁴⁹
 gladio interfecerunt et misit Tryfon exercitum et equites in Galileam et in campum magnum ut
⁵⁰
 perderent omnes socios Ionathae at illi cum cognovissent quia comprehensus est et periit et omnes
⁵¹
 qui cum eo erant hortati sunt semet ipsos et exierunt parati in proelium et videntes hii qui insecuti
⁵²
 fuerant quia pro anima res est illis reversi sunt illi autem venerunt omnes cum pace in terram
⁵³
 Iuda et planxerunt Ionathan et eos qui cum eo fuerant valde et luxit Israhel luctu magno et
⁵⁴
 quaesierunt omnes gentes quae erant in circuitu eorum perdere eos dixerunt enim non habent
 principem et adiuvantem nunc ergo expugnemus illos et tollamus de hominibus memoriam eorum

Chapter 13

¹
 et audivit Simon quod congregavit Tryfon exercitum copiosum ut veniret in terram Iuda et
²
 adtereret eam videns quia in tremore populus est et timore ascendit Hierusalem et congregavit
³
 populum et adhortans dixit vos scitis quanta ego et fratres mei et domus patris mei fecimus pro
⁴
 legibus et pro sanctis proelia et angustias quales vidimus horum gratia perierunt fratres mei omnes
⁵
 propter Israhel et relictus sum ego solus et nunc non mihi contingat parcere animae meae in omni
⁶
 tempore tribulationis non enim melior sum fratribus meis vindicabo itaque gentem meam et sancta
 natosque vestros et uxores quia congregatae sunt universae gentes contere nos inimicitiae gratis
⁷
 et accensus est spiritus populi simul ut audivit sermones istos ⁸ et responderunt voce magna
⁹
 dicentes tu es dux noster loco Iudae et Ionathae fratris tui pugna proelium nostrum et omnia
¹⁰
 quaecumque dixeris nobis faciemus et congregans omnes viros bellatores adceleravit consummare
¹¹
 omnes muros Hierusalem et munivit eam in gyro et misit Ionathan filium Absalomi et cum eo
¹²
 exercitum novum in Ioppen et eiectis his qui erant in ea mansit illic ipse et movit Tryfon a
¹³
 Ptolomaida cum exercitu multo ut veniret in terram Iuda et Ionatha cum eo in custodia Simon
¹⁴
 autem adplicuit in Addus contra faciem campi et ut cognovit Tryfon quia surrexit Simon in loco
¹⁵
 Ionathae fratris sui misit ad eum legatos dicens pro argento quod debebat frater tuus Ionathas
¹⁶
 in ratione regis detinuimus eum et nunc mitte argenti talenta centum et duos filios eius obsides

ut non dimissus fugiat a nobis et remitemus eum¹⁷ et cognovit Simon quia cum dolo loquitur
 secum iussit tamen dari argentum et pueros ne inimicitiam magnam sumeret ad Israhel populum
 dicentem¹⁸ quia non misit argentum et pueros propterea periit¹⁹ et mentitus est et non dimisit
 Jonathan²⁰ et post haec venit Tryfon intra regionem ut contereret eam et gyrauerunt per viam quae
 ducit Ador et Simon et castra eius ambulabant in omnem locum quocumque ibant²¹ qui autem in
 arce erant miserunt ad Tryfonem legatos ut festinaret venire per desertum et mitteret illis alimonias
 et paravit Tryfon omnem equitatum ut veniret illa nocte erat autem nix valde multa et non venit²²
 in Galaditin²³ et cum adpropiasset Baschama occidit Jonathan et filios eius²⁴ et convertit Tryfon
 et abiit in terram suam²⁵ et misit Simon et accepit ossa Ionathae fratris sui et sepelivit ea in Modin
 civitate patrum eius²⁶ et planxerunt eum omnis Israhel planctu magno et luxerunt eum dies multos
 et aedificavit Simon super sepulchrum patris sui et fratrum suorum aedificium altum visu lapide
 polito retro et ante²⁸ et statuit septem pyromidas unam contra unam patri et matri et quattuor
 fratribus²⁹ et his circumposuit columnas magnas et super columnas arma ad memoriam aeternam
 et iuxta arma naves sculptas quae viderentur ab omnibus navigantibus mare³⁰ hoc est sepulchrum
 quod fecit in Modin usque in hunc diem³¹ Tryfon autem cum iter faceret cum Antiocho rege
 adolescente dolo occidit eum³² et regnavit loco eius et inposuit sibi diadema Asiae et fecit plagam
 magnam in terra³³ et aedificavit Simon praesidia Iudaeae muniens ea turribus excelsis et muris
 magnis et portis et seris et posuit alimenta in munitionibus³⁴ et elegit Simon viros et misit ad
 Demetrium regem ut faceret remissionem regioni quia actus omnes Tryfonis per direptionem fuerant
 gesti³⁵ et Demetrius rex ad verba ista respondit et scripsit epistulam talem³⁶ rex Demetrius Simoni
 summo sacerdoti et amico regum et senioribus et genti Iudaeorum salutem³⁷ coronam auream et
 baen quam misistis suscepimus et parati sumus facere vobiscum pacem magnam et scribere
 praepositis regis remittere vobis quae indulsimus³⁸ quaecumque enim constituimus vobis constant
 munitiones quas aedificastis sint vobis³⁹ remittimus quoque ignorantias et peccata usque in
 hodiernum diem et coronam quam debebatis et si quid aliud erat tributarium Hierusalem iam non
 sit tributarium⁴⁰ et si qui in vobis apti sunt conscribi inter nostros conscribantur et sit inter nos
 pax⁴¹ anno centesimo septuagesimo ablatum est iugum gentium ab Israhel⁴² et coepit populus

Israhel scribere in tabulis et gestis publicis anno primo sub Simone sacerdote magno duce et principe
⁴³ Iudaeorum in illis diebus Simon adplicuit ad Gazam et circumdedit eam castris et fecit machinas
⁴⁴ et adplicuit ad civitatem et percussit turrem unam et conprehendit et qui eruperunt erant intra
⁴⁵ machinam in civitate et factus est motus magnus in civitate et ascenderunt qui erant in civitate
 cum uxoribus et filiis supra murum scissis tunicis suis et clamaverunt voce magna postulantes a
⁴⁶ Simone dextras sibi dari et dixerunt non nobis reddas secundum malitias nostras sed secundum
⁴⁷ misericordias tuas et flexus Simon non debellavit eos eiecit tamen eos de civitate et emundavit
⁴⁸ aedes in quibus fuerant simulacra et tunc intravit in ea cum hymnis benedicens Dominum et
 eiecta ex ea omni inmunditia conlocavit in ea viros qui legem facerent et munivit eam et fecit sibi
⁴⁹ habitationem qui autem erant in arce Hierusalem prohibebantur egredi et ingredi in regionem
⁵⁰ et emere ac vendere et esurierunt valde et multi ex eis fame perierunt et clamaverunt ad Simonem
⁵¹ ut dextras acciperent et dedit illis et eiecit eos inde et mundavit arcem a contaminationibus et
 intraverunt in ea tertia et vicesima secundi mensis anno centesimo septuagesimo primo cum laude
 et ramis palmarum et cinyris et cymbalis et nablis et hymnis et canticis quia contritus est inimicus
⁵² magnus ex Israhel et constituit ut omnibus annis agerentur dies hii cum laetitia ⁵³ et munivit
⁵⁴ montem templi qui erat secus arcem et habitavit ibi ipse et qui cum eo erant et vidit Simon
 Iohannem filium suum quod vir esset et posuit eum ducem virtutum universarum et habitavit Gazaris

Chapter 14

¹ anno centesimo septuagesimo secundo et congregavit rex Demetrius exercitus suos et abiit
 Mediam ad contrahenda sibi auxilia et expugnare Tryfonem ² et audivit Arsaces rex Persidis et
 Mediae quia intravit Demetrius confines suos et misit unum de principibus suis ut conprehenderent
³ eum vivum et adducerent eum ad se et abiit et percussit castra Demetrii et conprehendit eum et
⁴ duxit eum ad Arsacen et posuit eum in custodiam et siluit terra Iuda omnibus diebus Simonis et
⁵ quaesivit bona genti suae et placuit illis potestas eius et gloria eius omnibus diebus et cum omni
⁶ gloria sua accepit Ioppen in portum et fecit introitum in insulis maris et dilatavit fines gentis suae
⁷ et obtinuit regionem et congregavit captivitatem multam et dominatus est Gazarae et Bethsurae

et arcis et abstulit inmunditias ex ea et non erat qui resisteret ei⁸ et unusquisque colebat terram
 suam cum pace et terra dabat fructus suos et ligna camporum fructum suum⁹ seniores in plateis
 sedebant omnes et de bonis terrae tractabant et iuvenes induebant se gloriam et stolas belli
¹⁰ civitatibus tribuebat alimonias et constituebat eas ut essent vasa munitionis quoadusque nominatum
 est nomen gloriae eius usque ad extremum terrae¹¹ fecit pacem super terram et laetatus est Israhel
 laetitia magna¹² et sedit unusquisque sub vite sua et sub ficulnea nec erat qui eos terreret¹³ defecit
 inpugnans eos super terram reges contriti sunt in diebus illis¹⁴ et confirmavit omnes humiles populi
 sui et legem exquisivit et abstulit omnem iniquum et malum¹⁵ sancta glorificavit et multiplicavit
 vasa sanctorum¹⁶ et auditum est Romae quia defunctus est Ionathas et usque in Sparta et contristati
 sunt valde¹⁷ ut audierunt autem quod Simon frater eius factus esset summus sacerdos loco eius
 et ipse obtineret regionem et civitates in ea¹⁸ scripserunt ad eum tabulis aereis ut renovaret amicitias
 et societatem quam fecerunt cum Iuda et Ionatha fratribus eius¹⁹ et lectae sunt in conspectu
 ecclesiae in Hierusalem et hoc exemplum epistularum quas miserunt Spartiatae²⁰ Spartianorum
 princeps et civitatis Simoni sacerdoti magno et senioribus et sacerdotibus et reliquo populo
 Iudaeorum fratribus salutem²¹ legati qui missi sunt ad populum nostrum nuntiaverunt nobis de
 vestra gloria et honore ac laetitia et gavisi sumus in introitu eorum²² et scripsimus quae ab ipsis
 erant dicta in conciliis populi sic Numenius Antiochi et Antipater Iasonis filius legati Iudaeorum
 venerunt ad nos renovantes nobiscum amicitiam²³ et placuit populo excipere viros gloriose et
 ponere exemplum sermonum eorum in segregatis populi libris ut sit ad memoriam populo Spartiarum
 exemplum autem horum scripsimus Simoni magno sacerdoti²⁴ post haec autem misit Simon
 Numenium Romam habentem clypeum aureum magnum pondus minarum mille ad statuendam
 cum eis societatem cum audisset autem populus romanus²⁵ sermones istos dixerunt quam gratiarum
 actionem reddemus Simoni et filiis eius²⁶ restituit enim ipse fratres suos et expugnavit inimicos
 Israhel et statuerunt ei libertatem et descripserunt in tabulis aereis et posuerunt in titulis in montem
²⁷ Sion octava decima die mensis elul anno centesimo septuagesimo secundo anno tertio sub
 Simone sacerdote magno in Asaramel²⁸ in conventu magno sacerdotum et populi et principum
 gentis et seniorum regis nota facta sunt haec quoniam frequenter facta sunt proelia in regione nostra
²⁹ Simon autem Matthathiae filius ex filiis Iarib et fratres eius dederunt se periculo et restiterunt

adversariis gentis suae ut starent sancta ipsorum et lex et gloria magna glorificaverunt gentem suam
 30 et congregavit Ionathas gentem suam et factus est illis sacerdos magnus et adpositus est ad
 31 populum suum et voluerunt inimici eorum calcare et adterere regionem ipsorum et extendere
 32 manus in sancta eorum tunc restitit Simon et pugnavit pro gente sua et erogavit multas pecunias
 33 et armavit viros virtutis gentis suae et dedit eis stipendia et munivit civitates Iudaeae et Bethsuram
 quae erat in finibus Iudaeae ubi erant arma hostium antea et posuit illic praesidium viros iudaeos
 34 et Ioppen munivit quae erat ad mare et Gazaram quae est in finibus Azoti in qua hostes antea
 habitabant et conlocavit illic Iudaeos et quaecumque apta erant ad correptionem eorum posuit in
 35 eis et vidit populus actum Simonis et gloriam quam cogitabat facere genti suae et posuerunt
 ducem suum et principem sacerdotum eo quod ipse fecerat haec omnia et iustitiam et fidem quam
 36 conservavit genti suae et exquisivit omni modo exaltare populum suum et in diebus eius
 prosperatum est in manibus eius ut tollerentur gentes de regione ipsorum qui in civitate David erant
 in Hierusalem in arce de qua procedebant et contaminabant omnia quae in circuitu sanctorum sunt
 37 et inferebant plagam magnam castitati et conlocavit in ea viros iudaeos tutamentum regionis et
 38 civitatis et exaltavit muros Hierusalem et rex Demetrius statuit illi summum sacerdotium
 39 secundum haec fecit eum amicum suum et glorificavit eum gloria magna 40 audivit enim quod
 appellati sunt Iudaei a Romanis amici et socii et fratres et quia susceperunt legatos Simonis gloriose
 41 et quia Iudaei et sacerdotes eorum consenserunt esse eum ducem suum et summum sacerdotem
 42 in aeternum donec surgat propheta fidelis et ut sit super eos dux et ut cura esset illi pro sanctis
 et ut constitueret praepositos super opera eorum et super regionem et super arma et super praesidia
 43 et cura sit illi de sanctis et ut audiat ab omnibus et ut scribantur in nomine eius omnes
 44 conscriptiones in regione et ut operiatur purpura et auro et ne liceat ulli ex populo et ex
 sacerdotibus irritum facere aliquid horum et contradicere his quae ab eo dicuntur aut convocare
 45 conventum in regione sine ipso et vestiri purpura et uti fibula aurea qui autem fecerit extra haec
 46 aut irritum fecerit aliquid horum reus erit et conplacuit omni populo statuere Simonem et facere
 47 secundum verba ista et suscepit Simon et placuit ut summo sacerdotio fungeretur et esset dux
 48 et princeps gentis Iudaeorum et sacerdotum et praeesset omnibus et scripturam istam dixerunt
 49 ponere in tabulis aereis et ponere eas in peribolo sanctorum in loco celebri exemplum autem
 eorum ponere in aerario ut habeat Simon et filii eius

Chapter 15

¹ et misit rex Antiochus filius Demetrii epistulas ab insulis maris Simoni sacerdoti et principi
 gentis Iudaeorum et universae genti ² et erant continentes hunc modum rex Antiochus Simoni
 sacerdoti magno et genti Iudaeorum salutem ³ quoniam quidem pestilentes obtinuerunt regnum
 patrum nostrorum volo autem vindicare regnum et restituere illud sicut erat antea electum feci
 multitudinem exercitus et feci naves bellicas ⁴ volo autem procedere per regiones ut ulciscar in eos
 qui corruerunt regionem nostram et qui desolaverunt civitates multas in regno meo ⁵ nunc ergo
 statuo tibi omnes oblationes quas remiserunt tibi ante me reges et quaecumque alia dona remiserunt
 tibi ⁶ et permitto tibi facere percussuram proprii nomismatis in regione tua ⁷ Hierusalem autem
 sanctam esse et liberam et omnia arma quae fabricata sunt et praesidia quae struxisti quae tenes
 maneant tibi ⁸ ⁹ cum autem obtinuerimus regnum nostrum glorificabimus te et gentem tuam et
 templum gloria magna ita ut manifestetur gloria vestra in universa terra ¹⁰ anno centesimo
 septuagesimo quarto exiit Antiochus in terram patrum suorum et convenerunt ad eum omnis exercitus
 ita ut pauci relictis essent cum Tryphone ¹¹ et insecutus est eum Antiochus rex et venit Doram fugiens
 per maritimam ¹² sciebat enim quod congregata sunt in eum mala et reliquit eum exercitus ¹³ et
 adplicuit Antiochus super Doram cum centum viginti milibus virorum belligeratorum et octo milibus
 equitum ¹⁴ et circumivit civitatem et naves a mari accesserunt et vexabant civitatem a terra et mari
 et neminem sinebant egredi ¹⁵ venit autem Numenius et qui cum eo fuerant ab urbe Roma habentes
 epistulas regibus et regionibus scriptas in quibus continebantur haec ¹⁶ Lucius consul Romanorum
 Ptolomeo regi salutem ¹⁷ legati Iudaeorum venerunt ad nos amici nostri renovantes pristinam
 amicitiam et societatem missi a Simone principe sacerdotum et populo Iudaeorum ¹⁸ adtulerunt
 autem et clypeum aureum minarum mille ¹⁹ placuit itaque nobis scribere regibus et regionibus ut
 non inferant illis mala neque inpugnent eos et civitates eorum et regiones eorum et ut non ferant
 auxilium pugnantibus adversus eos ²⁰ visum est autem nobis accipere ab eis clypeum ²¹ si qui
 ergo pestilentes refugerunt de regione ipsorum ad vos tradite eos Simoni principi sacerdotum ut
 vindicet in eos secundum legem suam ²² haec eadem scripta sunt Demetrio regi et Attalo et Arahae
 et Arsaci ²³ et in omnes regiones et Samsamae et Spartanis et Delo et Mydo et Sicyone et Cariae
 et Samum et Pamphiliam et Lyciam et Alacarnasum et Rhodum et Faselida et Choo et Siden et

Arado et Gortinam et Cnidum et Cyprum et Cyrenen²⁴ exemplum autem eorum scripserunt Simoni
 principi sacerdotum²⁵ Antiochus autem rex adplicuit castra in Dora secundo admovens ei semper
 manus et machinas faciens et conclusit Tryfonem ne procederet²⁶ et misit ei Simon duo milia
 virorum electorum in auxilium et argentum et aurum et vasa copiosa²⁷ et noluit ea accipere sed
 inrupit omnia quae pactus est cum eo antea et alienavit se ab eo²⁸ et misit ad eum Athenovium
 unum de amicis suis ut tractaret cum ipso dicens vos tenetis Ioppen et Gazaram et arcem quae est
 in Hierusalem civitates regni mei²⁹ fines earum desolastis et fecistis plagam magnam super terram
 et dominati estis per loca multa in regno meo³⁰ nunc ergo tradite civitates quas occupastis et tributa
 locorum quibus dominati estis extra fines Iudaeae³¹ sin autem date pro illis quingenta talenta
 argenti et exterminii quod exterminastis et tributorum civitatum alia talenta quingenta sin autem
 veniemus et expugnabimus vos³² et venit Athenovius amicus regis in Hierusalem et vidit gloriam
 Simonis et claritatem in auro et argento et adparatum copiosum et obstipuit et rettulit ei verba regis
³³ et respondit Simon et dixit ei neque alienam terram sumpsimus neque aliena detinemus sed
 hereditatem patrum nostrorum quae ab inimicis nostris iniuste aliquo tempore possessa est³⁴ nos
 vero tempus habentes vindicamus hereditatem patrum nostrorum³⁵ nam de Ioppen et Gazara quae
 expostulas ipsi faciebant in populo plagam magnam et in regione nostra horum damus talenta
 centum et non respondit illi verbum³⁶ reversus autem cum ira ad regem renunciavit ei verba ista
 et gloriam Simonis et universa quae vidit et iratus est rex ira magna³⁷ Tryfon autem fugit navi in
 Orthosiada³⁸ et constituit rex Cendebeum ducem maritimum et exercitum equitum et peditum
³⁹ dedit illi et mandavit illi movere castra contra faciem Iudaeae et mandavit ei aedificare Caedronem
 et obstruere portas civitatis et debellare populum rex autem persequabatur Tryfonem⁴⁰ et pervenit
 Cendebeus Iamnam et coepit irritare plebem et conculcare Iudaeam et captivare populum et
 interficere et aedificare Caedronem⁴¹ et conlocavit illic equites et exercitum ut egressi
 perambulant viam Iudaeae sicut constituit ei rex

Chapter 16

¹ et ascendit Iohannis de Gazaris et nuntiavit Simoni patri suo quae fecit Cendebeus ² et vocavit Simon duos filios suos seniores Iudam et Iohannem et ait illis ego et fratres mei expugnabimus hostes Israhel ab adulescentia usque in hunc diem et prosperatum est in manibus nostris liberare Israhel aliquotiens ³ nunc autem senui sed estote loco meo et fratris mei et egressi pugnate pro gente nostra auxilium vero de caelo vobiscum sit ⁴ et elegit de regione viginti milia virorum belligeratorum et equites et profecti sunt ad Cendebeum et dormierunt in Modin ⁵ et surrexerunt mane et abierunt in campum et ecce exercitus copiosus in obviam illis peditum et equitum et fluvius torrens erat inter medium ipsorum ⁶ et admovit castra contra faciem eorum ipse et populus eius et vidit populum trepidantem ad transfretandum torrentem et transfretavit primus et viderunt eum viri et transierunt post eum ⁷ et divisit populum et equites in medio peditum erat autem equitatus adversariorum copiosus nimis ⁸ et exclamaverunt sacris tubis et in fugam conversus est Cendebeus et castra eius et ceciderunt ex eis multi vulnerati residui autem fugerunt in munitionem ⁹ tunc vulneratus est Iudas frater Iohannis Iohannes autem insecutus est eos donec venit Caedronam quam aedificavit ¹⁰ et fugerunt usque ad turres quae erant in agris Azoti et succendit eas igni et ceciderunt ex illis duo milia virorum et reversus est Iudaeam in pace ¹¹ et Ptolomeus filius Abobi constitutus erat dux in campo Hiericho et habebat argentum et aurum multum ¹² erat enim gener summi sacerdotis ¹³ et exaltatum est cor eius et volebat obtinere regionem et cogitabat dolum adversus Simonem et filios eius ut tolleret eos ¹⁴ Simon autem perambulans civitates quae erant in regione et sollicitudinem gerens earum descendit Hiericho ipse et Matthathias filius eius et Iudas anno centesimo septuagesimo septimo mense undecimo hic mensis sabath ¹⁵ et suscepit eos filius Abobi in munitiunculam quae vocatur Doch cum dolo quam aedificavit et fecit eis convivium magnum et abscondit illic viros ¹⁶ et cum inebriatus esset Simon et filii eius surrexit Ptolomeus cum suis et sumpserunt arma sua et intraverunt in convivium et occiderunt eum et duos filios eius et quosdam pueros eius ¹⁷ et fecit deceptionem magnam in Israhel et reddidit mala pro bonis ¹⁸ et scripsit haec Ptolomeus et misit regi ut mitteret ei exercitum in auxilium et traderet regionem et civitates eorum et tributa ¹⁹ et misit alios in Gazaram tollere Iohannem et tribunis misit epistulas ut venirent ad se et daret eis argentum et aurum et dona ²⁰ et alios misit occupare Hierusalem et montem templi ²¹ et praecurrens quidam nuntiavit Iohanni in Gazara quia periit pater eius et fratres eius et quia misit te quoque interfici ²² ut audivit autem vehementer expavit et comprehendit viros qui venerant

perdere eum et occidit eos cognovit enim quia quaerebant eum perdere²³ et cetera sermonum Iohannis et bellorum eius et bonarum virtutum quibus fortiter gessit et aedificii murorum quos struxit et rerum gestarum eius

2 Maccabees

Chapter 1

¹ fratribus qui sunt per Aegyptum Iudaeis salutem dicunt fratres qui sunt in Hierosolymis Iudaei et qui in regione Iudaeae et pacem bonam² benefaciat vobis Deus et meminerit testamenti sui quod est ad Abraham et Isaac et Iacob servorum suorum fidelium³ et det vobis cor omnibus ut colatis eum et faciatis eius voluntatem corde magno et animo volente⁴ adaperiat cor vestrum in lege sua et in praeceptis eius et faciat pacem⁵ exaudiat orationes vestras et reconcilietur vobis nec vos deserat in tempore malo⁶ et nunc hic sumus orantes pro vobis⁷ regnante Demetrio anno centesimo sexagesimo nono nos Iudaei scripsimus vobis in tribulatione et impetu qui supervenit nobis in istis annis ex quo recessit Iason a sancta terra et a regno⁸ portam succenderunt et effuderunt sanguinem innocentem et oravimus ad Dominum et exauditi sumus et obtulimus sacrificium et similaginem⁹ et accendimus lucernas et proposuimus panes¹⁰ et nunc frequentate dies scenophegiae mensis casleu anno centesimo octogesimo octavo populus qui est Hierosolymis et in Iudaea senatusque et Iudas Aristobolo magistro Ptolomei regis qui est de genere christorum sacerdotum et his qui in Aegypto sunt Iudaeis salutem et sanitatem¹¹ de magnis periculis a Deo liberati magnifice gratias ipsi utpote qui adversus talem regem dimicavimus¹² ipse enim ebullire fecit de Perside eos qui pugnaverunt contra nos¹³ nam cum in Perside esset dux ipse et cum ipso inmensus exercitus cecidit in templo Naneae consilio deceptus sacerdotis Naneae¹⁴ ut enim cum ea habitaturus venit ad locum Antiochus et amici eius et ut acciperet pecunias multas dotis nomine¹⁵ cumque proposuissent eas sacerdotes Naneae et ipse cum paucis ingressus esset intra ambitum fani clausurunt templum¹⁶ cum intrasset Antiochus apertoque occulto aditu templi mittentes lapides percusserunt ducem et qui cum eo erant et diviserunt membratim et capitibus amputatis foras proiecerunt¹⁷ per omnia benedictus Deus

qui tradidit impios¹⁸ facturi igitur quinta et vicesima mensis casleu purificationem templi
 necessarium duximus significare vobis ut vos quoque agatis diem scenophegiae et diem ignis qui
 datus est quando Neemias aedificato templo et altari obtulit sacrificia¹⁹ nam cum in Persidem
 ducerentur patres nostri sacerdotes qui tunc Dei cultores erant acceptum ignem de altario occulte
 absconderunt in valle ubi erat puteus altus siccus et in eo contutati sunt eum ita ut omnibus ignotus
 esset locus²⁰ cum praeterissent autem multi anni et placuit Deo ut mitteretur Neemias a rege
 Persidis nepotes sacerdotum illorum qui absconderant misit ad requirendum ignem et sicut
 narraverunt nobis non invenerunt ignem sed aquam crassam²¹ et iussit eos haurire et adferre sibi
 et sacrificia quae inposita erant iussit sacerdos Neemias aspargi aqua ipsa et ligna et quae erant
 superposita²² utque hoc factum est et tempus adfuit quo sol refulsit qui prius erat in nubilo accensus
 est ignis magnus ita ut omnes mirarentur²³ orationem autem faciebant omnes sacerdotes dum
 consummaretur sacrificium Ionatha inchoante ceteris autem respondentibus²⁴ et Neemiae erat
 oratio hunc habens modum Domine Deus omnium creator terribilis et fortis iustus et misericors
 qui solus es rex bonus²⁵ solus praestans solus iustus et omnipotens et aeternus qui liberas Israhel
 de omni malo qui fecisti patres electos et sanctificasti eos²⁶ accipe sacrificium pro universo populo
 tuo Israhel et custodi partem tuam et sanctifica²⁷ congrega dispersionem nostram libera eos qui
 serviunt gentibus contemptos et abominatos respice ut sciant gentes quod tu es Deus noster²⁸ adflige
 opprimentes et contumeliam facientes in superbia²⁹ constitue populum tuum in loco sancto tuo
 sicut dixit Moses³⁰ sacerdotes autem psallebant hymnos usquequo consumptum esset sacrificium
 cum autem consummatum fuisset sacrificium ex residua aqua Neemias iussit lapides maiores
 perfundi³² quod ut factum est flamma ex eis accensa est sed ex lumine quod refulsit ab altari
 consumpta est³³ ut vero manifestata essent haec renuntiatum est regi Persarum quod in loco in
 quo ignem absconderant hii qui translati erant sacerdotes aqua apparuit de qua Neemias et qui cum
 eo erant purificaverunt sacrificia³⁴ considerans autem rex et rem diligenter examinans fecit ei
 templum³⁵ et si quibus donaverat rex multa bona accipiebat ex hoc et tribuebat³⁶ appellavit autem
 Neemias hoc Nepthar quod interpretatur purificatio vocatur autem apud plures Nephi

Chapter 2

¹ invenitur autem in descriptionibus Hieremiae prophetae quod iussit accipere ignem eos qui
 transmigrabantur ut significatum est et ut mandavit transmigratis ² et dedit illis legem ne
 obliviscerentur praecepta Domini et ut non exerrarent mentibus videntes simulacra aurea et argentea
 et ornamenta eorum ³ et alia huiuscemodi dicens hortabatur ne legem amoverent a corde suo ⁴ erat
 autem in ipsa scriptura quomodo tabernaculum et arcam iussit propheta divino responso ad se facto
 comitari secum usquequo exiit in montem in quo Moses ascendit et vidit Dei hereditatem ⁵ et
 veniens ibi Hieremias invenit locum speluncae et tabernaculum et arcam et altare incensi intulit
 illuc et ostium obstruxit ⁶ et accesserunt quidam simul qui sequebantur ut notarent sibi locum et
 non potuerunt invenire ⁷ ut autem cognovit Hieremias culpans illos dixit quod ignotus erit locus
 donec congreget Deus congregationem populi et propitius fiat ⁸ et tunc Dominus ostendet haec et
 apparebit maiestas Domini et nubes erit sicut et Mosi manifestabatur et sicut cum Salomon petiit
 ut locus sanctificaretur magno Deo manifestabat haec ⁹ et ut sapientiam habens obtulit sacrificium
 dedicationis et consummationis templi ¹⁰ sicut et Moses orabat ad Dominum et descendit ignis de
 caelo et consumpsit holocaustum ¹¹ et dixit Moses eo quod non sit mundatum quod erat pro peccato
 et consumptum est ¹² similiter et Salomon octo diebus celebravit dedicationem ¹³ inferebantur
 autem in descriptionibus et commentariis Neemiae haec eadem et ut construens bibliothecam
 congregavit de regibus libros et prophetarum et David et epistulas regum et de donariis ¹⁴ similiter
 autem et Iudas ea quae didicerat per bellum quod nobis acciderat congregavit omnia et sunt apud
 nos ¹⁵ si ergo desiderastis haec mittite qui perferant vobis ¹⁶ acturi itaque purificationem scripsimus
 vobis bene igitur facietis si egeritis hos dies ¹⁷ Deus autem qui liberavit populum suum et reddidit
 hereditatem omnibus et regnum et sacerdotium et sanctificationem ¹⁸ sicut promisit in lege speramus
 quod cito nostri miserebitur et congregabit de sub caelo in locum sanctum ¹⁹ eripuit enim nos de
 magnis periculis et locum purgavit ²⁰ de Iuda vero Macchabeo et fratribus eius et de templi magni
 purificatione et de arae dedicatione ²¹ sed et de proeliis quae pertinent ad Antiochum Nobilem et
 filium eius Eupatorem ²² et de inluminationibus quae de caelo factae sunt ad eos qui pro Iudaeis
 fortiter fecerunt ita ut universam regionem cum pauci essent vindicarent et barbaram multitudinem
 fugarent ²³ et famosissimum in toto orbe templum recuperarent et civitatem liberarent ut leges
 quae abolendae erant restituerentur Domino cum omni tranquillitate propitio facto illis ²⁴ itemque

ab Iasone Cyreneo quinque libris comprehensa temptavimus nos uno volumine breviate
 25
 considerantes enim multitudinem librorum et difficultatem volentibus adgredi narrationes
 26
 historiarum propter multitudinem rerum curavimus volentibus quidem legere ut esset animi
 oblectatio studiosis vero ut facile possint memoriae commendare omnibus autem legentibus utilitas
 27
 conferatur et nobis quidem ipsis qui opus hoc breviandi causa suscepimus non facilem laborem
 28
 immo vero negotium plenum vigiliarum et sudoris adsumpsimus sicut hii qui praeparant
 convivium et quaerunt aliorum voluntati parere propter multorum gratiam libenter laborem
 29
 sustinemus veritatem quidem de singulis auctori concedentes ipsi autem secundum datam formam
 30
 brevitati studentes sicut enim novae domus architecto de universa structura curandum est ei vero
 qui pingere conatur quae apta sunt ad ornatum exquirenda sunt ita aestimandum est et in nobis
 31
 etenim intellectum colligere et ordinare sermonem et curiosius partes singulas quasque disquaerere
 32
 historiae congruit auctori brevitatem vero dictionis sectari et exsecutiones rerum vitare brevitati
 33
 concedendum est hinc igitur narrationem incipiemus de praefatione tantum dixisse sufficiat
 stultum etenim est ante historiam effluere in ipsa autem historia succingi

Chapter 3

1
 igitur cum sancta civitas habitaretur in omni pace leges etiam adhuc optime custodirentur
 propter Oniae pontificis pietatem et animos odio habentes mala 2 fiebat ut ipsi reges et principes
 3
 locum summo honore dignum ducerent et templum maximis muneribus inlustrarent ita ut Seleucus
 Asiae rex de redditibus suis praestaret omnes sumptus ad ministerium sacrificiorum pertinentes
 4
 Simon autem de tribu Benjamin praepositus templi constitutus contendebat obsistente sibi principe
 5
 sacerdotum iniquum aliquid in civitate moliri sed cum vincere Onian non posset venit ad
 6
 Apollonium Tharseae filium qui illo tempore erat dux Coelesyriae et Foenicis et nuntiavit ei
 pecuniis innumerabilibus plenum esse aerarium Hierosolymis et communes copias immensas esse
 quae non pertinent ad rationem sacrificiorum esse autem possibile sub potestate regis cadere universa
 7
 cumque rettulisset Apollonius ad regem de pecuniis quae delatae erant ille accitum Heliodorum
 8
 qui erat super negotia eius misit cum mandatis ut praedictam pecuniam transportaret statimque
 Heliodorus iter adgressus specie quidem quasi per Coelesyriam et Foenicen civitates esset

peragraturus re autem vera regis propositum perfecturus⁹ sed cum venisset Hierosolymam et
benigne a summo sacerdote in civitate esset exceptus narravit de dato indicio pecuniarum et cuius
rei gratia adesset apparuit interrogabat autem si vere haec ita essent¹⁰ tunc summus sacerdos
ostendit deposita esse haec et victualia viduarum ac pupillorum¹¹ quaedam vero esse Hircani
Tobiae viri valde eminentis in his quae detulerat impius Simon universa autem argenti talenta
quadringenta esse et auri ducenta¹² decipi vero eos qui credidissent loco et templo quod per
universum mundum honoratur pro sui veneratione et sanctitate impossibile omnino esse¹³ at ille
pro his quae habebat in mandatis a rege dicebat omni genere regiae deferenda¹⁴ constituta autem
die intrabat de his Heliodorus ordinaturus non modica vero per universam civitatem erat trepidatio
15
sacerdotes autem ante altare cum sacerdotalibus stolis iactaverunt se et invocabant de caelo eum
qui de depositis legem posuit ut his qui deposuerant ea salva custodiret¹⁶ iam vero qui videret
summi sacerdotis vultum mente vulnerabatur facies enim et color inmutatus declarabat internum
animi dolorem¹⁷ circumfusa enim erat viro maestitia quaedam et horror corporis per quae manifestus
aspicientibus dolor cordis eius efficiebatur¹⁸ alii etiam congregati de domibus confluebant publica
supplicatione obsecrantes pro eo quod in contemptum locus esset venturus¹⁹ accinctaeque mulieres
ciliciis pectus per plateas confluebant sed et virgines quae conclusae erant procurrebant ad Onian
aliae autem ad muros quaedam vero per fenestras aspiciebant²⁰ universae autem protendentes
manus in caelum deprecabantur²¹ erat enim misera commixtae multitudinis et magni sacerdotis
in agone constituti expectatio²² et hii quidem invocabant omnipotentem Deum ut credita sibi his
qui crediderant cum omni integritate conservarentur²³ Heliodorus autem quod decreverat perficiebat
eodem loco ipse cum satellitibus circa aerarium praesens²⁴ sed spiritus Omnipotentis magnam
fecit suae ostensionis evidentiam ita ut omnes qui ausi fuerant parere ei ruentes Dei virtute in
dissolutionem et formidinem converterentur²⁵ apparuit enim illis quidam equus terribilem habens
sessorem optimis operimentis adornatus isque cum impetu Heliodoro priores calces elisit qui autem
ei sedebat videbatur arma habere aurea²⁶ alii etiam apparuerunt duo iuvenes virtute decori optimi
gloria speciosique amictu qui circumsteterunt eum et ex utraque parte flagellabant sine intermissione
multis plagis verberantes²⁷ subito autem Heliodorus concidit in terram eumque multa caligine
circumfusus rapuerunt atque in sella gestatoria positum eiecerunt²⁸ et is qui cum multis cursoribus
et satellitibus praedictum ingressus est aerarium portabatur nullo sibi auxilium ferente manifesta

cognita Dei virtute²⁹ et ille quidem per divinam virtutem iacebat mutus³⁰ hii autem Dominum
 benedicebant quia magnificavit locum suum et templum quod paulo ante timore ac tumultu erat
 plenum apparente omnipotente Domino gaudio et laetitia impletum est³¹ tunc vero ex amicis
 Heliodori quidam rogabant confestim Onian ut invocaret Altissimum et vitam donaret ei qui in
 supremo spiritu erat constitutus³² considerans autem summus sacerdos ne forte rex suspicaretur
 malitiam aliquam ex Iudaeis circa Heliodorum consummatam obtulit pro salute viri hostiam salutarem
 33
 cumque summus sacerdos exoraret idem iuvenes eisdem vestibus amicti adstantes Heliodoro
 dixerunt Oniae sacerdoti gratias age nam propter eum tibi Dominus vitam donavit³⁴ tu autem ab
 eo flagellatus nuntia omnibus magnalia Dei et potestatem et his dictis non conparuerunt
 35
 Heliodorus autem hostia Deo oblata et votis magnis promisit ei qui vivere illi concessit et Oniae
 gratias agens recepto exercitu repedabat ad regem³⁶ testabatur autem omnibus ea quae sub oculis
 suis viderat opera magni Dei³⁷ cum autem rex interrogasset Heliodorum quis est aptus adhuc
 semel Hierosolymam mitti ait³⁸ si quem habes hostem aut regni tui insidiatorem mitte illuc et
 flagellatum eum recipies si tamen evaserit eo quod in loco vere sit Dei quaedam virtus³⁹ nam ipse
 qui habet in caelis habitationem visitor et adiutor est loci illius et venientes ad malefaciendum
 percutit ac perdit⁴⁰ igitur de Heliodoro et aerarii custodia ita se res habet

Chapter 4

1
 Simon autem praedictus pecuniarum et patriae delator male loquebatur de Onia tamquam ipse
 Heliodorum instigasset ad haec et ipse fuisset incentor malorum² provisorumque civitatis ac
 defensorem gentis suae et aemulatorem legis Dei audebat insidiatorem regni dicere³ sed cum
 inimicitiae in tantum procederent ut etiam per quosdam Simonis necessarios homicidia fierent
 4
 considerans Onias periculum contentionis et Apollonium insanire utpote ducem Coelesyriae et
 Foenicis ad augendam malitiam Simonis ad regem se contulit⁵ non ut civium accusator sed
 communem utilitatem apud semet ipsum universae multitudinis considerans⁶ videbat enim sine
 regali providentia impossibile esse pacem rebus dari nec Simonem posse cessare ab stultitia sua
 7
 sed post Seleuci vitae excessum cum suscepisset regnum Antiochus qui Nobilis appellabatur

ambiebat Iason frater Oniae summum sacerdotium⁸ adito rege promittens ei argenti talenta sexaginta
 et trecenta et ex redditibus aliis talenta octoginta⁹ super haec promittebat et alia centum quinquaginta
 si potestati eius concederetur gymnasium et ephoebian sibi constituere et eos qui in Hierosolymis
 erant Antiochenos scribere¹⁰ quod cum rex agnovisset et obtinuisset principatum statim ad gentilem
 ritum contribules suos transferre coepit¹¹ et amotis his quae humanitatis causa Iudaeis a regibus
 fuerant constituta per Iohannem patrem Eupolemi qui apud Romanos de amicitia et societate functus
 est legationem legitimam civium iura destituens prava instituta sancibat¹² etenim ausus est sub
 ipsa arce gymnasium constituere et optimos quosque ephoeborum in lupanaribus ponere¹³ erat
 autem hoc non initium sed incrementum quoddam et profectus gentilis et alienigenae conversationis
 propter impii et non sacerdotis Iasonis nefarium et inauditum scelus¹⁴ ita ut sacerdotes iam non
 circa altaris officia dediti essent sed contempto templo et sacrificiis neglectis festinarent participes
 fieri palestrae et praebitionis eius iniustae et in exercitiis disci¹⁵ et patrios quidem honores nihil
 habentes graecas glorias optimas arbitrabantur¹⁶ quarum gratia periculosa eos contentio habebat
 et eorum instituta aemulabantur ac per omnia his consimiles esse cupiebant quos hostes et
 peremptores habuerant¹⁷ in leges enim divinas impie agere inpune non cedit sed haec sequens
 tempus declaravit¹⁸ cum autem quinquennalis agon Tyro celebraretur et rex praesens esset¹⁹ misit
 Iason facinorosus ab Hierosolymis viros peccatores portantes argenti didragmas trecentas in sacrificiis
 Herculis quas postulaverunt hii qui adportaverant ne in sacrificiis erogarentur quia non oporteret
 sed in alios sumptus eas deputari²⁰ sed haec oblata sunt quidem ab eo qui miserat in sacrificium
 Herculis propter praesentes autem datae sunt in fabricam navium triremis²¹ misso autem in Aegypto
 Apollonio Mnesthei filio propter primatus Filometoris regis cum cognovisset Antiochus alienum
 se a negotiis regni effectum propriis utilitatibus consulens profectus inde venit Ioppen et inde
 Hierosolymam²² et magnifice ab Iasone et civitate susceptus cum facularum luminibus et laudibus
 ingressus est et inde Foenicen exercitum convertit²³ et post triennii tempus misit Iason Menelaum
 supradicti Simonis fratrem portantem pecunias regi et de negotiis necessariis responsa perlaturum
 at ille commendatus regi cum magnificasset faciem potestatis eius in semet ipsum retorsit summum
 sacerdotium superponens Iasonem talenta argenti trecenta²⁵ acceptisque a rege mandatis venit
 nihil quidem dignum habens sacerdotio animos vero crudelis tyranni et ferae beluae iram gerens
 et Iason quidem qui proprium fratrem captivaverat ipse deceptus profugus in ammaniten expulsus
 est regionem²⁷ Menelaus autem principatum quidem obtinuit de pecuniis vero regi promissis nihil

agebat cum exactionem faceret Sostratus qui arce erat praepositus²⁸ nam ad hunc exactio
 vectigalium pertinebat quam ob causam utrique ad regem vocati²⁹ Menelaus motus est sacerdotio
 succedente Lysimacho fratre suo Sostratus autem praelatus est Cypris³⁰ et cum haec agerentur
 contigit Tarsenses et Mallotas seditionem movere eo quod Antiochidi concubinae regis dono essent
 dati³¹ festinanter itaque rex venit sedare illos relicto suffecto uno ex comitibus suis Andronico
³² ratus autem Menelaus accepisse se tempus oportunum aurea quaedam vasa templo furatus donavit
 Andronico et alia vendiderat Tyro et per vicinas civitates³³ quod cum certissime cognovisset Onias
³⁴ arguebat eum ipse in loco tuto se continens Antiochiae secus Dafnen unde Menelaus accedens
 ad Andronicum rogabat ut Onian interficeret qui cum venisset ad Onian et datis dextris cum
 iureiurando quamvis esset ei suspectus suasisset asylo procedere statim eum peremit non veritus
³⁵ iustitiam ob quam causam non solum Iudaei sed et aliae quoque nationes indignabantur et moleste
³⁶ ferebant de nece tanti viri iniusta sed regressum regem de Ciliciae locis adierunt Iudaei apud
 Antiochiam simul et Graeci conquerentes de iniqua nece Oniae³⁷ contristatus itaque ad animam
 Antiochus et flexus ad misericordiam lacrimas fudit recordatus defuncti sobrietatem et modestiam
³⁸ accensusque animis Andronicum purpura exutum circumduci per totam civitatem iubet et eodem
 loco quo in Onian impietatem commiserat sacrilegum vita privari Domino illi dignam poenam
³⁹ tribuente multis autem sacrilegiis in templo a Lysimacho commissis Menelai consilio et divulgata
⁴⁰ fama congregata est multitudo adversus Lysimachum multo iam auro exportato turbis autem
 insurgentibus et animis ira repletis Lysimachus armatis fere tribus milibus iniquis manibus uti
⁴¹ coepit duce quodam Tyranno aetate pariter et dementia provecto sed ut intellexerunt conatum
⁴² Lysimachi alii lapides alii fustes validos arripere quidam vero cinerem in Lysimachum iacere et
 multi quidem vulnerati quidam autem et prostrati omnes vero in fugam versi sunt ipsum etiam
⁴³ sacrilegum secus aerarium interfecerunt de his ergo coepit iudicium adversus Menelaum agitari
⁴⁴ et cum venisset rex Tyrum ad ipsum negotium detulerunt missi viri tres a senioribus⁴⁵ et cum
 superaretur Menelaus promisit Ptolomeo multas pecunias ad suadendum regi⁴⁶ itaque Ptolomeus
⁴⁷ in quodam atrio positum quasi refrigerandi gratia regem adiit et a sententia deduxit et Menelaum
 quidem universae malitiae reum criminibus absolvit miseros autem qui etiam si apud Scytas causam
⁴⁸ dixissent innocentes iudicarentur morte damnavit cito ergo iniustam poenam dederunt qui pro

civitate et populo et sacris vasis causam prosecuti sunt⁴⁹ quam ob rem Tyri quoque indignati erga
 sepulturam eorum liberalissimi extiterunt⁵⁰ Menelaus autem propter eorum qui in potentia erant
 avaritiam permanebat in potestate crescens in malitia et ad insidias civium

Chapter 5

¹ eodem tempore Antiochus secundam profectionem paravit in Aegyptum² contigit autem per
 universam Hierosolymorum civitatem videri diebus quadraginta per aera equites discurrentes auratas³
 stolas habentes et hastis quasi cohortes armatas³ et cursus equorum per ordines digestos et
 congressiones fieri comminus et scutorum motus et galeatorum multitudinem gladiis dstrictis et
 telorum iactus et aureorum armorum splendorem omnisque generis loricarum⁴ quapropter omnes
 rogabant in bonum monstra converti⁵ sed cum falsus rumor exisset tamquam vita excessisset
 Antiochus adsumptis Iason non minus mille viris repente adgressus est civitatem et civibus ad
 murum convolantibus ad ultimum adprehensa civitate Menelaus fugit in arcem⁶ Iason vero non
 parcebat in caede civibus suis nec cogitabat prosperitatem adversus cognatos malum esse maximum
 arbitrans hostium et non civium se tropea capturum⁷ et principatum quidem non obtinuit finem
 vero insidiarum suarum confusione cepit et profugus iterum abiit in Ammaniten⁸ ad ultimum in
 exitum sui conclusus ab Areta Arabum tyrannum fugiens de civitate in civitatem omnibus odiosus⁹
 ut refuga legum et execrabilis ut patriae et civium hostis in Aegyptum extrusus est⁹ et qui multos
 de patria expulerat peregre periit Lacedemonas profectus quasi pro cognatione ibi refugium habiturus
¹⁰ et qui insepultos abiecerat multos ipse et inlamentatus et insepultus abicitur sepultura neque
 peregrina usus neque patrio sepulchro participans¹¹ his ita gestis suspicatus est rex societatem
 deserturos Iudaeos et ob hoc profectus ex Aegypto efferatis animis civitatem quidem armis cepit
¹² iussit autem militibus interficere nec parcere occursantibus et per domos ascendentes trucidare
¹³ fiebant ergo caedes iuvenum ac seniorum mulierum et natorum exterminia virginumque et
 parvulorum neces¹⁴ erant autem toto triduo octoginta milia interfecti quadraginta milia vincti
¹⁵ sed nec ista sufficiunt ausus est intrare templum universa terra sanctius Menelao ductore qui
¹⁶ legum et patriae fuit proditor¹⁶ et scelestis manibus sumens sancta vasa quae ab aliis regibus et

civitatibus erant posita ad ornatum loci et gloriam contrectabat indigne et contaminabat¹⁷ ita
 alienatus mente Antiochus non considerabat quod propter peccata habitantium civitatem modicum
 Dominus fuerat iratus propter quod et accidit circa locum despectio¹⁸ alioquin nisi contigisset eos
 multis peccatis esse involutos sicut Heliodorus qui missus est a Seleuco rege ad expoliandum
 aerarium etiam hic statim adveniens flagellatus et repulsus utique fuisset ab audacia¹⁹ verum non
 propter locum gentem sed propter gentem locum Dominus elegit²⁰ ideoque et ipse locus particeps
 factus est populi malorum postea autem fiet socius et bonorum et qui derelictus in ira Dei
 omnipotentis iterum in magni Domini reconciliatione cum summa gloria exaltabitur²¹ igitur
 Antiochus mille et octingentis ablatis de templo talentis velociter Antiochiam regressus est existimans
 se prae superbia terram ad navigandum pelagus vero ad iter agendum deducturum propter mentis
 elationem²² reliquit autem et praepositos ad adfligendam gentem Hierosolymis quidem Philippum
 genere Frigem moribus crudeliorem eo ipso a quo constitutus est²³ in Garizin autem Andronicum
 et Menelaum qui gravius quam ceteri imminebant civibus²⁴ cumque adpositus esset contra Iudaeos
 misit odiosum principem Apollonium cum exercitu viginti et duobus milibus praeciens ei omnes
 perfectae aetatis interficere mulieres ac iuvenes vendere²⁵ qui cum venisset Hierosolymam pacem
 simulans quievit usque ad sanctum diem sabbati et tunc feriatis Iudaeis arma capere suis praecepit
²⁶ omnesque qui ad spectaculum processerant trucidavit et civitatem cum armatis discurrens ingentem
 multitudinem peremit²⁷ Iudas autem Macchabeus qui decimus fuerat secesserat in desertum locum
 ibique inter feras vitam in montibus cum suis agebat et faeni cibo vescentes demorabantur ne
 participes essent coinquinationis

Chapter 6

¹ sed non post multum temporis misit rex senem quendam antiochenum qui conpelleret Iudaeos
 ut se transferrent a patriis et Dei legibus² contaminare etiam quod in Hierosolymis erat templum
 et cognominare Iovis Olympii et in Garizin prout erant hii qui locum inhabitabant Iovis Hospitalis
³ pessima autem universis et gravis malorum erat incursio⁴ nam templum luxuria et comesationibus
 erat plenum et scortantium cum meretricibus sacratisque aedibus mulieres se ultro ingerebant intro
⁵ ferentes ea quae non licebat⁶ altare etiam plenum erat inlicitis quae legibus prohibebantur neque
 autem sabbata custodiebantur neque dies sollemnes patrii servabantur nec simpliciter se quisquam

⁷
 Iudaeum esse confitebatur ⁸ ducebantur autem cum amara necessitate in die natalis regis ad sacrificia
 et cum Liberi sacra celebrarentur cogebantur hedera coronati Libero circumire ⁹ decretum autem
 exiit in proximas gentilium civitates suggerentibus Ptolomeis ut pari modo et ipsi adversus Iudaeos
 agerent ut sacrificarent ¹⁰ eos autem qui nollent transire ad instituta gentilium interficerent erat ergo
 videre miseriam ¹¹ duae enim mulieres delatae sunt natos suos circumcidisse quas infantibus ad
 ubera suspensis cum publice per civitatem circumduxissent per muros praecipitaverunt ¹² alii vero
 ad proximas coeuntes speluncas et latenter sabbati diem celebrantes cum indicati essent Philippo
 flammis succensi sunt eo quod verebantur propter religionem et observantiam manu sibimet auxilium
 ferre ¹³ obsecro autem eos qui hunc librum lecturi sunt ne abhorrescant propter adversos casus sed
 reputent ea quae acciderunt non ad interitum sed ad correptionem generis esse nostri ¹⁴ etenim
 multo tempore non sinere peccatoribus ex sententia agere sed statim ultiones adhibere magni
 beneficii est indicium ¹⁵ non enim sicut in aliis nationibus Dominus patienter expectat ut eas cum
 iudicii dies venerit in plenitudine peccatorum puniat ¹⁶ ita et in nobis statuit ut peccatis nostris in
 finem devolutis ita demum in nos vindicet ¹⁷ propter quod numquam quidem a nobis misericordiam
 suam amovet corripiens vero in adversis populum suum non derelinquit ¹⁸ sed haec nobis ad
 commonitionem legentium dicta sint paucis iam autem veniendum est ad narrationem ¹⁹ igitur
 Eleazarus de primoribus scribarum vir aetate proventus et vultu decorus aperto ore hians
 compellebatur carnem porcinam manducare ²⁰ at ille gloriosam mortem magis quam odibilem vitam
 amplectens voluntarie praeibat ad supplicium ²¹ intuens autem quemadmodum oportet accedere
 patienter sustinens destinavit non admittere inlicita propter vitae amorem ²² hii autem qui adstabant
 iniqua miseratione commoti propter antiquam viri amicitiam tollentes eum secreto rogabant adferri
 carnes quibus vesci ei licebat et simularetur manducasse sicut rex imperaverat de sacrificii carnibus
²³
 ut hoc facto a morte liberaretur et propter veterem amicitiam hanc in eo facerent humanitatem
²⁴
 at ille cogitationem cepit aetatis ac senectutis suae eminentiam dignam et ingenuitatem nobilitatis
 canitiem atque a puero optimae conversationis et secundum sanctae et a Deo conditae legis constituta
²⁵
 respondit cito dicens praemitti se velle in infernum ²⁶ non enim aetatem nostram dignum est inquit
 fingere ut multi adolescentium arbitrati Eleazarum nonaginta annorum transisse ad vitam
 alienigenarum ²⁷ et ipsi propter meam simulationem et propter modicum corruptibilis vitae tempus
 decipiantur et per hoc maculam atque execrationem meae senectuti conquiram ²⁸ nam et si in

praesenti tempore supplicii hominum eripiar sed manus Omnipotentis neque vivens neque defunctus
 effugiam²⁷ quam ob rem fortiter vitam excedendo senectute quidem dignus apparebo
 28
 adolescentibus autem exemplum forte relinquam si prompto animo ac fortiter pro gravissimis et
 sanctissimis legibus honesta morte perfungar his dictis confestim ad supplicium trahebatur²⁹ hii
 autem qui eum ducebant et paulo ante fuerant mitiores in iram versi sunt propter sermones ab eo
 dictos quos illi per arrogantiam prolatos arbitrabantur³⁰ sed cum plagis perimeretur ingemuit et
 dixit Domine qui habes sanctam scientiam manifeste scis tu quia cum a morte possim liberari duos
 corporis sustineo dolores secundum animam vero propter timorem tuum libenter haec patior³¹ et
 iste quidem hoc modo vita decessit non solum iuvenibus sed et universae genti memoriam mortis
 suae ad exemplum virtutis et fortitudinis derelinquens

Chapter 7

1
 contigit autem et septem fratres cum matre adprehensos compelli a rege contra fas ad carnes
 porcinas flagris et taureis cruciatos² unus autem ex illis qui erat primus sic ait quid quaeris et quid
 vis discere a nobis parati sumus mori magis quam patrias Dei leges praevaricari³ iratus itaque rex
 iussit sartagines et ollas aeneas succendi quibus statim succensis⁴ iussit ei qui prior fuerat locutus
 amputari linguam et cute capitis abstracta summas quoque manus ei et pedes praecidi ceteris eius
 fratribus et matre inspicientibus⁵ et cum iam per omnia inutilis factus esset iussit ignem admoveri
 et adhuc spirantem torrer in sartaginem in qua cum diu cruciaretur ceteri una cum matre invicem
 se hortabantur mori fortiter⁶ dicentes Dominus Deus aspiciat veritatem et consolabitur in nobis
 quemadmodum protestationem cantici declaravit Moses et in servis suis consolabitur⁷ mortuo
 itaque primo illo hoc modo sequentem deducebant ad inludendum et cute capitis eius cum capillis⁸
 detracta interrogabant si manducaret priusquam toto corpore per membra singula puniretur⁹ at ille
 respondens patria voce dixit non faciam propter quod et iste sequenti loco primi tormenta suscepit
 et in ultimo spiritu constitutus ait tu quidem scelestissime in praesenti vita nos perdis sed rex
 mundi defunctos nos pro suis legibus in aeternae vitae resurrectione suscitabit¹⁰ post hunc tertius
 inludabatur et linguam postulatus cito protulit et manus constanter extendit¹¹ et cum fiducia ait e
 caelo ista possideo sed propter Dei leges nunc haec ipsa despicio quoniam ab ipso me ea recepturum

12 spero ita ut rex et qui cum ipso erant mirarentur adolescentis animum quod tamquam nihili
13 duceret cruciatus et hoc ita defuncto quartum similiter vexabant torquentes 14 et cum iam esset
ad mortem sic ait potius est ab hominibus morti datos spem expectare a Deo iterum ab ipso
15 resuscitandos tibi enim resurrectio ad vitam non erit et cum admovissent quintum vexabant eum
16 at ille respiciens in eum dixit potestatem inter homines habens cum sis corruptibilis facis quod
17 vis noli autem putare genus nostrum a Deo esse derelictum patienter sustine et videbis magna
18 potestas ipsius qualiter te et semen tuum torquebit post hunc ducebant et sextum et is mori
incipiens sic ait noli frustra errare nos enim propter nosmet ipsos haec patimur peccantes in Deum
19 nostrum et digna admiratione facta sunt in nobis tu autem ne existimes tibi inpune futurum quod
20 contra Deum pugnare temptaveris supra modum autem mater mirabilis et bonorum memoria
digna quae pereuntes septem filios sub unius diei tempore conspiciens bono animo ferebat propter
21 spem quam in Deum habebat singulos illorum hortabatur patria voce fortiter repleta sapientia
22 et femineae cogitationi masculinum animum inserens dixit ad eos nescio qualiter in utero meo
apparuisistis neque enim ego spiritum et animam donavi vobis et vitam et singulorum membra non
23 ego ipsa conpegi sed enim mundi creator qui formavit hominis nativitatem quique omnium
invenit originem et spiritum vobis iterum cum misericordia reddet et vitam sicut nunc vosmet ipsos
24 despicitis propter leges eius Antiochus autem contemni se arbitratus simul et exprobrantis voce
despecta cum adhuc adolescentior superesset non solum verbis hortabatur sed et iuramento adfirmabat
divitem se et beatum facturum et translatum a patriis legibus amicum habiturum et res necessarias
25 praebiturum sed ad ista cum adolescens nequaquam inclinaretur vocavit rex matrem et suadebat
26 ut adolescenti fieret in salutem cum autem multis eam verbis esset hortatus promisit suasuram
27 se filio suo itaque inclinata ad illum inridens crudelem tyrannum ait patria voce fili mi miserere
mei quae te in utero decem menses portavi et lac triennio dedi et alui et in aetatem istam perdux
28 peto nate aspicias in caelum et terram et ad omnia quae in eis sunt et intellegas quia ex nihilo
29 fecit illa Deus et hominum genus ita fit ut non timeas carnificem istum sed dignus fratribus tuis
30 effectus suscipe mortem ut in illa miseratione cum fratribus tuis te recipiam cum haec illa adhuc
diceret ait adolescens quem sustinetis non oboedio praecepto regis sed praecepto legis quae data
31 est nobis per Mosen tu vero qui inventor omnis malitiae factus es in Hebraeos non effugies
32 manum Dei nos enim pro peccatis nostris haec patimur 33 et si nobis propter increpationem et

correptionem Dominus noster modicum iratus est sed iterum reconciliabitur servis suis ³⁴ tu autem
 o sceleste et omnium hominum flagitiosissime noli frustra extolli vanis spebus in servos eius
 inflammatus ³⁵ nondum enim omnipotentis Dei et omnia inspicientis iudicium effugisti ³⁶ nam
 fratres mei modico nunc dolore sustentato sub testamento aeternae vitae effecti sunt tu vero iudicio
 Dei iustas superbiae poenas solves ³⁷ ego autem sicut fratres mei animam et corpus meum trado
 pro patriis legibus invocans Deum maturius genti nostrae propitium fieri teque cum tormentis et
 verberibus confiteri quod ipse est Deus solus ³⁸ in me vero et in fratribus meis desinet Omnipotentis
 ira quae super omne genus nostrum iuste superducta est ³⁹ tunc rex accensus ira in hunc super
 omnes crudelius desaeviit indigne ferens derisum se ⁴⁰ et hic itaque mundus obiit per omnia in
 Domino confidens ⁴¹ novissime autem et mater consummata est ⁴² igitur de sacrificiis et de nimiis
 crudelitatibus satis dictum

Chapter 8

¹ Iudas vero Macchabeus et qui cum illo erant introibant latenter in castella et convocantes
 cognatos et eos qui permanserant in iudaismo adsumentes eduxerunt ad sex milia viros ² et
 invocabant Dominum ut respiceret in populum qui ab omnibus calcabatur misereretur templo quod
 contaminabatur ab impiis ³ misereretur etiam exterminio civitatis quae esset ilico conplananda et
 vocem sanguinis ad se clamantis audiret ⁴ memoraretur quoque iniquissimas mortes innocentium
 parvulorum et blasphemias nomini suo inlatas et indignaretur super his ⁵ at Macchabeus congregata
 multitudine intolerabilis gentibus efficiebatur ira enim Domini in misericordiam conversa est ⁶ et
 superveniens castellis et civitatibus improvisus succendebat eas et oportuna loca occupans non
 paucas hostium strages dabat ⁷ maxime autem noctibus ad huiusmodi excursus ferebatur et fama
 virtutis eius ubique diffundebatur ⁸ videns autem Philippus paulatim virum ad profectum venire
 ac frequentius res ei prospere cedere ad Ptolomeum ducem Coelesyriae et Foenicis scripsit ut
 auxilium ferret regis negotiis ⁹ at ille velociter misit Nicanorem Patrocli de primoribus amicis
 datis ei permixtis gentibus armatis non minus viginti milibus ut universum Iudaeorum genus deleret
 adiuncto ei Gorgia viro militari ¹⁰ constituit autem Nicanor regi ut tributum Romanis quod erat

dandum duo milia talentum de captivitate Iudaeorum suppleret¹¹ statimque ad maritimas misit
 civitates convocans ad coemptionem iudaeorum mancipiorum promittens se nonaginta mancipia
 talento distracturum non respiciens ad vindictam quae eum ab Omnipotente esset consecutura
¹² Iudas autem ubi conperit indicavit his qui secum erant Iudaeis Nicanoris adventum¹³ ex quibus
 quidam formidantes et non credentes Dei iustitiae in fugam vertebantur¹⁴ alii vero si quid eis
 supererat vendebant simulque Dominum deprecabantur ut eriperet eos ab impio Nicanore qui eos
 priusquam in comminus veniret vendiderat¹⁵ si non propter eos propter testamentum quod erat
 ad patres eorum et propter invocationem sancti et magnifici nominis eius super ipsos¹⁶ convocatis
 autem Macchabeus septem milibus qui cum ipso erant rogabat ne hostibus reconciliarentur neque
 metuerent inique venientium adversum se hostium multitudinem sed fortiter contenderent¹⁷ ante
 oculos habentes contumeliam quae in locum sanctum ab his iniuste esset inlata itemque et ludibria
 habitae civitatis iniuriam adhuc etiam veterum instituta convulsa¹⁸ nam illi quidem armis confidunt
 ait simul et audacia nos autem in omnipotente Domino qui potest venientes adversus nos et universum
 mundum uno nutu delere confidimus¹⁹ admonuit autem eos et de auxiliis Dei quae facta sunt erga
 parentes et sub Sennacherim centum octoginta quinque milia ut perierunt²⁰ et de proelio quod eis
 adversus Galatas fuit in Babylonia ut omnes ubi ad rem ventum est Macedonibus sociis haesitantibus
 ipsi sex milia soli peremerunt centum viginti milia propter auxilium illis datum e caelo et beneficia
 pro his plurima consecuti sunt²¹ his verbis constantes effecti sunt et pro legibus et patria mori
 parati²² constituit itaque fratres suos duces utrique ordini Simonem et Iosepphum et Jonathan
 subiectis unicuique millenis et quingentenis²³ ad hoc etiam ab Ezra lecto illis sancto libro et dato
 signo adiutorio Dei in prima acie ipse dux commisit cum Nicanore²⁴ et facto sibi adiutore
 Omnipotente interfecerunt super novem milia hominum maiorem autem partem exercitus Nicanoris
 vulneribus debilem factam fugere compulerunt²⁵ pecuniis vero eorum qui ad emptionem ipsorum
 venerant sublati ipsos usquequaque persecuti sunt²⁶ sed reverterunt hora conclusi nam erat ante
 sabbatum quam ob causam non perseveraverunt insequentes²⁷ arma autem ipsorum et spolia
 congregantes sabbatum agebant benedicentes Dominum qui liberavit eos in isto die misericordiae
 initium stillans in eos²⁸ post sabbatum vero debilibus et orfanis et viduis diviserunt spolia et
 residua ipsi cum suis habuere²⁹ his ita gestis et communiter ab omnibus facta obsecratione
 misericordem Dominum postulabant ut in finem servis suis reconciliaretur³⁰ et ex his qui cum
 Timotheo et Bacchide erant contra se contententes super viginti milia interfecerunt et munitiones

excelsas obtinuerunt et plures praedas diviserunt aequam portionem debilibus pupillis et viduis sed
 et senioribus facientes³¹ et cum arma eorum collegissent diligenter omnia composuerunt in locis
 oportunis residua vero spolia Hierosolymam detulerunt³² et phylarchen qui cum Timotheo erat³³
 interfecerunt virum scelestum qui in multis Iudaeos adflixerat et cum epicinia agerent in
 Hierosolymis eos qui sacras ianuas incenderant id est Callistenen cum in quodam domicilio refugisset
 incenderunt digna ei mercede pro impietatibus suis reddita³⁴ facinorosissimus autem Nicanor qui³⁵
 mille negotiantes ad Iudaeorum venditionem adduxerat humiliatus auxilio Domini ab his quos
 nullos existimaverat deposita veste gloriae per mediterranea fugiens solus venit Antiochiam summam
 infelicitatem de interitu sui exercitus consecutus³⁶ et qui promiserat Romanis se tributum restituere
 de captivitate Hierosolymorum praedicabat nunc protectorem Deum habere Iudaeos et ob ipsum
 invulnerabiles esse eo quod sequerentur leges ab ipso constitutas

Chapter 9

¹ eodem tempore Antiochus inhoneste revertebatur de Perside² intraverat enim ea quae dicitur
 Persipolis et temptavit expoliare templa et civitatem opprimere sed multitudo ad arma concurrente
 in fugam versi sunt et ita contigit ut Antiochus post fugam turpiter rediret³ et cum venisset circa
 Ecbatana recognovit quae erga Nicanorem et Timotheum gesta sunt⁴ elatus autem ira arbitrabatur
 se iniuriam illorum qui se fugaverant posse in Iudaeos retorquere ideoque iussit agitari currum sine
 intermissione agens iter caelesti eum iudicio perurgente quod ita superbe locutus est venturum se
 Hierosolymam et congeriem sepulchri Iudaeorum eam facturum⁵ sed qui universa conspicit
 Dominus Israhel percussit eum insanabili et invisibili plaga ut enim finivit hunc ipsum sermonem
 adprehendit eum dolor dirus viscerum et amara internorum tormenta⁶ et quidem satis iuste quippe
 qui multis et novis cruciatibus aliorum torserat viscera licet ille nullo modo a sua malitia cessaret
⁷ super haec autem superbia repletus ignem spirans animo in Iudaeos et praecipiens adcelerare
 negotium contigit illum impetu euntem de curru cadere et gravi corporis conlisione membra vexare
⁸ isque qui sibi videbatur etiam fluctibus maris imperare supra humanum modum superbia repletus
 et montium altitudines in statera adpendere nunc humiliatus ad terram in gestatorio portabatur
⁹ manifestam Dei virtutem in semet ipso contestans ita ut de corpore impii vermes scaturirent ac
¹⁰ viventes in doloribus carnes eius effluerent odore etiam illius et fetore exercitus gravaretur et
 qui paulo ante sidera caeli contingere se arbitrabatur eum nemo poterat propter intolerantiam fetoris

portare¹¹ hinc igitur coepit ex gravi superbia deductus ad agnitionem sui venire divina admonitus
plaga per momenta singula doloribus suis augmenta capientibus¹² et cum nec ipse iam fetorem
suum ferre posset ita ait iustum est subditum esse Deo et mortalem non paria Deo sentire¹³ orabat
autem haec scelestus Dominum a quo non esset misericordiam consecuturus¹⁴ et civitatem ad
quam festinans veniebat ut eam ad solum deduceret et sepulchrum congestorum faceret nunc optat
liberam reddere¹⁵ et Iudaeos quos nec sepultura quidem se dignos habituros sed avibus ac feris
diripiendos traditurum et cum parvulis exterminaturum dixerat aequales nunc Atheniensibus facturum
pollicetur¹⁶ templum etiam sanctum quod prius expoliaverat optimis donis ornaturum et sancta
vasa multiplicaturum et pertinentes ad sacrificia sumptus de redditibus suis praestaturum¹⁷ super
haec et Iudaeum futurum et omnem locum terrae perambulaturum et praedicaturum Dei potestatem
sed non cessantibus doloribus supervenerat enim in eum iustum Dei iudicium desperans scripsit¹⁸
ad Iudaeos in modum deprecationis epistulam haec continentem¹⁹ optimis civibus Iudaeis plurimam
salutem et bene valere et esse felices rex et princeps Antiochus²⁰ si bene valetis et filii vestri et
ex sententia vobis cuncta sunt maximas agimus gratias²¹ et ego in infirmitate constitutus vestri
autem benigne memor regressus de Persidis locis et infirmitate gravi adprehensus necessarium duxi
pro communi utilitate curam habere²² non desperans memet ipsum sed spem multam habeo
effugiendi infirmitatem²³ respiciens autem quod et pater quibus temporibus in locis superioribus
ducebat exercitum ostendit qui post se susciperet principatum²⁴ ut si quid contrarium accideret
aut difficile nuntiaretur scientes hii qui in regionibus erant cui esset rerum summa derelicta non
turbarentur²⁵ ad haec considerans de proximo potentes quosque et vicinos temporibus insidiantes
et eventum expectantes designavi filium meum Antiochum regem quem saepe recurrans in superiora
regna multis vestrum commendabam et scripsi ad eum quae subiecta sunt²⁶ orate itaque vos et
peto memores beneficiorum publice et privatim ut unusquisque conservet fidem ad me et ad filium
meum²⁷ confido enim eum modeste et humane acturum et sequentem propositum meum communem
vobis fore²⁸ igitur homicida et blasphemus pessime percussus et ut ipse alios tractaverat peregre
in montibus miserabili obitu vita functus est²⁹ transferebat autem corpus Philippus conlactaneus
eius qui metuens filium Antiochi ad Ptolomeum Filometora in Aegyptum abiit

Chapter 10

¹ Macchabeus autem et qui cum illo erant Domino se protegente templum quidem et civitatem
² recepit ³ aras autem quas alienigenae per plateas extruxerant itemque delubra demolitus est ⁴ et
 purgato templo aliud altare fecerunt et de ignitis lapidibus igne concepto obtulerunt sacrificia post
 biennium et incensum et lucernas et panes propositionis posuerunt ⁵ quibus gestis rogabant Dominum
 prostrati in terram ne amplius malis talibus inciderent sed et si quando peccassent ut ab ipso mitius
 corriperentur et non blasphemis ac barbaris hominibus traderentur ⁶ qua die autem templum ab
 alienigenis pollutum fuerat contigit eadem die purgationem fieri vicesima et quinta mensis qui fuit
 casleu ⁷ et cum laetitia diebus octo egerunt in modum tabernaculorum recordantes quod ante
 modicum temporis diem sollemnem tabernaculorum in montibus more bestiarum egerant ⁸ propter
 quod tyrsos et ramos virides et palmas praeferiebant ei qui prosperavit mundari locum suum ⁹ et
 decreverunt communi praecepto et decreto universae genti Iudaeorum omnibus annis agere dies
 istos ¹⁰ et Antiochi quidem qui appellatus est Nobilis vitae excessus ita se habuit ¹¹ nunc autem de
 Eupatore Antiochi filio impii quae gesta sunt narrabimus breviantes mala quae in bellis gesta sunt
¹² hic suscepto regno constituit super negotia regni Lysiam quendam Foenicis et Syriae militiae
 principem ¹³ nam Ptolomeus qui dicebatur Macer iusti tenax erga Iudaeos esse instituit et praecipue
 propter iniquitatem quae facta erat in eos et pacifice agere cum eis ¹⁴ sed ob hoc accusatus ab
 amicis apud Eupatorem cum frequenter proditor audiret eo quod Cyprum creditus a Filometore
 Nobilem translatus etiam ab eo recessisset veneno vitam finivit ¹⁵ Gorgias autem cum esset dux
 locorum adsumptis advenis frequenter Iudaeos debellabat ¹⁶ Iudaei vero qui tenebant oportunas
 munitiones fugatos ab Hierosolymis suscipiebant et bellare temptabant ¹⁷ hii vero qui erant cum
 Macchabeo per orationes Dominum rogantes ut esset sibi adiutor impetum fecerunt in munitiones
 Idumeorum ¹⁸ multaque vi insistentes loca obtinuerunt occurrentes interemerunt et omnes simul
 non minus a viginti milibus trucidaverunt ¹⁹ quidam autem cum confugissent in duas turres valde
 munitas omnem adparatum ad repugnandum habentes ²⁰ Macchabeus ad eorum expugnationem
 relicto Simone et Iosepho item Macchabeo eisque qui cum ipsis erant satis multis ipse ad eas quae
 amplius perurgebant pugnas conversus est ²¹ hii vero qui cum Simone erant cupiditate ducti a
 quibusdam qui in turribus erant suasi sunt pecunia et septuaginta milibus didragmis acceptis

²¹
 dimiserunt quosdam effugere cum autem Macchabeo nuntiatum esset quod factum est congregatis
²²
 principibus populi accusavit quod pecunia fratres vendidissent adversariis eorum dimissis hos
²³
 igitur proditores factos interfecit et confestim duas turres occupavit armis autem ac manibus
²⁴
 omnia prospere agendo in duabus munitionibus plus quam viginti milia peremit Timotheus qui
 prius a Iudaeis fuerat superatus convocato exercitu peregrinae multitudinis et congregato exercitu
²⁵
 asiano advenit quasi armis Iudaeam capturus Macchabeus autem et qui cum ipso erant adpropiante
²⁶
 illo deprecabantur Deum caput terra aspergentes lumbosque ciliciis praecincti ad altaris
 crepidinem provoluti ut sibi propitius inimicis autem eorum esset inimicus et adversaretur sicut lex
²⁷
 dicit et ita post orationem sumptis armis longius de civitate procedentes et proximi hostibus
²⁸
 effecti resederunt primo autem solis ortu utrique commiserunt isti quidem victoriae et prosperitatis
²⁹
 sponsorem cum virtute Dominum habentes illi autem ducem belli animum habebant sed cum
 vehemens pugna esset apparuerunt adversariis de caelo viri quinque in equis frenis aureis decori
³⁰
 ducatum Iudaeis praestantes ex quibus duo Macchabeum medium habentes armis suis
 circumseptum incolomem conservabant in adversarios autem tela et fulmina iaciebant ex quo et
³¹
 caecitate confusi et repleti perturbatione cadebant interfecti sunt autem viginti milia quingenti
³²
 et equites sescenti Timotheus autem confugit in Gazara praesidium munitum cui praeerat Caereas
³³
 Macchabeus autem et qui cum eo erant laetantes obsederunt praesidium diebus quattuor at
³⁴
 hii qui in turres erant loci firmitate confisi super modum maledicebant et sermones nefandos
³⁵
 iactabant sed cum dies quinta inlucesceret viginti iuvenes ex his qui cum Macchabeo erant
 accensi animis propter blasphemiam viriliter accesserunt ad murum et feroci animo incedentes
³⁶
 ascendebant sed et alii similiter ascendentes turres portasque succendere adgressi atque ipsos
³⁷
 maledicos vivos concremare per continuum autem biduum praesidio vastato Timotheum
 occultantem se in quodam reppertum loco peremerunt et fratrem illius Caerean et Apollofanem
³⁸
 occiderunt quibus gestis in hymnis et confessionibus benedicebant Dominum qui magna fecit
 cum Israhel et victoriam illi dedit

Chapter 11

¹ sed parvo post tempore Lysias procurator regis et propinquus ac negotiorum praepositus
graviter ferens de his quae acciderant ² congregatis octoginta milibus et equitatu universo veniebat
adversus Iudaeos existimans se civitatem quidem captam gentibus habitaculum facturum ³ templum
vero in pecuniae quaestu sicut cetera delubra gentium habiturum et per singulos annos venale
sacerdotium ⁴ nusquam recogitans Dei potestatem sed mente effrenatus in multitudine peditum et
in milibus equitum et in octoginta elephantis confidebat ⁵ ingressus autem Iudaeam et adpropians
Bethsurae quod erat in angusto loco ab Hierosolyma intervallo quinque stadiorum illud praesidium
⁶ expugnabat ut autem Macchabeus et qui cum eo erant cognoverunt expugnari praesidia cum fletu
et lacrimis rogabant Dominum et omnis turba simul ut bonum angelum mitteret ad salutem Israhel
⁷ et ipse primus Macchabeus sumptis armis ceteros adhortatus est simul secum periculum subire et
ferre auxilium fratribus suis ⁸ cumque pariter prompto animo procederent Hierosolymis apparuit
praecedens eos eques in veste candida armis aureis hastam vibrans ⁹ tum simul omnes benedixerunt
misericordem Dominum et convaluerunt animis non solum homines sed et bestias ferocissimas et
muros ferreos parati penetrare ¹⁰ ibant igitur prompti de caelo habentes adiutorem et miserantem
eos Dominum ¹¹ leonum autem impetu inruentes hostibus prostraverunt ex eis undecim milia
peditum et equites mille sescentos ¹² universos autem in fugam verterunt plures vero ex eis vulnerati
nudi evaserunt sed et ipse Lysias turpiter fugiens evasit ¹³ et quia non insensatus erat secum ipse
reputans factam erga se diminutionem et intellegens invictos esse Hebraeos Dei auxilio nitentes
misit ad eos ¹⁴ promisitque consensurum se omnibus quae iusta sunt et regem compulsurum amicum
fieri ¹⁵ annuit autem Macchabeus precibus Lysiae in omnibus utilitati consulens et quaecumque
Macchabeus scripsit Lysiae de Iudaeis ea rex concessit ¹⁶ nam erant scriptae Iudaeis epistulae a
Lysia quidem hunc modum continentes Lysias populo Iudaeorum salutem ¹⁷ Iohannes et Abessalom
qui missi sunt a vobis tradentes scripta postulabant ut ea quae per illos significabantur implerem
¹⁸ quaecumque igitur regi potuerunt perferri exposui et quae res permittebat concessit ¹⁹ si igitur
in negotiis fidem conservaveritis etiam deinceps honorum vobis causa esse temptabo ²⁰ de ceteris
autem per singula verbo mandavi et istis et his qui a me missi sunt conloqui vobiscum ²¹ bene
valete anno centesimo quadragesimo octavo dioscori die mensis vicesima et quarta ²² regis autem

epistula ista continebat rex Antiochus Lysiae fratri salutem²³ patre nostro inter deos translato nos
 volentes eos qui sunt in regno nostro sine tumultu agere et rebus suis adhibere diligentiam
 24
 audivimus Iudaeos non consensisse patri ut transferrentur ad ritum Graecorum sed tenere velle
 suum institutum ac propterea postulare concedi sibi legitima sua²⁵ volentes igitur hanc quoque
 gentem quietam esse statuimus iudicavimus templum restitui illis ut agerent secundum maiorum
 suorum consuetudinem²⁶ bene igitur feceris si miseris ad eos et dextram dederis ut cognita nostra
 voluntate bono animo sint et utilitatibus propriis deserviant²⁷ ad Iudaeos autem regis epistula talis
 erat rex Antiochus senatui Iudaeorum et ceteris Iudaeis salutem²⁸ si valetis sic estis ut volumus
 sed et ipsi bene valemus²⁹ adiit nos Menelaus dicens velle vos descendere ad vestros qui sunt
 apud nos³⁰ his igitur qui commeant usque ad diem tricesimum mensis xandici damus dextras
 securitatis³¹ ut Iudaei utantur cibus et legibus suis sicut et prius et nemo eorum ullo modo molestiam
 patiatur de his quae per ignorantiam gesta sunt³² misi autem et Menelaum qui vos adloquatur
 33
 valete anno centesimo quadragesimo octavo xandici mensis quintadecima³⁴ miserunt autem
 etiam Romani epistolam ita se habentem Quintus Memmius et Titus Manilius legati Romanorum
 populo Iudaeorum salutem³⁵ de his quae Lysias cognatus regis concessit vobis et nos concessimus
 36
 de quibus autem iudicavit referendum confestim aliquem mittite diligentius inter vos conferentes
 ut decernamus sicut congruit vobis nos enim Antiochiam accedimus³⁷ ideoque festinate scribere
 ut nos quoque sciamus cuius estis voluntatis³⁸ bene valete anno centesimo quadragesimo octavo
 quintadecima die mensis xandici

Chapter 12

1 his factis pactionibus Lysias pergebat ad regem Iudaei autem agriculturae operam dabant² sed
 hii qui resederant Timotheus et Apollonius gehennae filius sed et Hieronimus et Demofon super
 hos et Nicanor cypriarches non sinebant eos in silentio agere et quiete³ Ioppitae vero tale quoddam
 flagitium perpetrarunt rogaverunt Iudaeos cum quibus habitabant ascendere scaphas quas paraverant
 cum uxoribus et filiis quasi nullis inimiciis inter eos subiacentibus⁴ secundum communem itaque
 decretum civitatis et ipsis adquiescentibus pacisque causa nihil suspectum habentibus cum in altum

processissent submerserunt non minus ducentos⁵ quam crudelitatem Iudas in suae gentis homines
factam ut cognovit praecepit viris qui erant cum ipso et invocato iusto iudice Deo⁶ venit adversus
interfectores fratrum et portum quidem noctu succendit scaphas exusit eos autem qui ab igne
refugerant gladio peremit⁷ et cum haec ita egisset discessit quasi iterum reversurus et universos
Ioppitas eradicaturus⁸ sed cum cognovisset et eos qui erant Iamniae velle pari modo facere
habitantibus secum Iudaeis⁹ Iamnitis quoque nocte supervenit et portum cum navibus succendit
ita ut lumen ignis pareret Hierosolymis ab stadiis ducentis quadraginta¹⁰ inde cum abissent novem
stadiis et iter facerent ad Timotheum commiserunt cum eo Arabes quinque milia viri et equites
quingenti¹¹ cumque pugna valida fieret et auxilio Dei prospere cessisset residui victi Arabes
petebant a Iuda dextras sibi dari promittentes pascua daturos et in ceteris profuturos¹² Iudas autem
arbitratus vere in multis eos utiles promisit pacem dextrisque acceptis discessere ad tabernacula
sua¹³ adgressus est autem et civitatem quandam firmam pontibus murisque circumseptam quae a
turbis habitabatur gentium promiscuarum cui nomen Caspin¹⁴ hii vero qui intus erant confidentes
in stabilitate murorum et adparatu alimoniarum remissius agebant maledictis lacessentes Iudam ac
blasphemantes et loquentes quae fas non est¹⁵ Macchabeus autem invocato magno mundi principe
qui sine arietibus et machinis temporibus Iesu praecipitavit Hiericho inruit ferociter muris¹⁶ et
capta civitate per Domini voluntatem inenarrabiles caedes fecit ita ut adiacens stagnum stadiorum
duo latitudinis sanguine infectum fluere videretur¹⁷ inde discesserunt stadia septingenta
quingenta et venerunt in Characa ad eos qui dicuntur Tubianei Iudaeos¹⁸ et Timotheum quidem
in illis locis comprehenderunt nulloque negotio perfecto regressus est relicto in quodam loco
firmissimo praesidio¹⁹ Dositheus autem et Sosipater qui erant duces cum Macchabeo peremerunt
a Timotheo relictos in praesidio decem milia viros²⁰ at Macchabeus ordinatis circum se sex milibus
et constitutis per cohortes adversus Timotheum processit habentem secum centum viginti milia
peditum equitumque duo milia quingentos²¹ cognito autem Iudae adventu Timotheus praemisit
mulieres et filios et reliquum adparatum in praesidium quod Carnion dicitur erat enim inexpugnabile
et accessu difficile propter locorum angustias²² cumque cohors Iudae prima apparuisset timor
hostibus incussus est ex praesentia Dei qui universa conspicit et in fugam versi sunt alius alio ita
ut magis a suis deicerentur et gladium suorum ictibus debilitarentur²³ Iudas autem vehementer
instabat puniens profanos et prostravit ex eis triginta milia virorum²⁴ ipse vero Timotheus incidit

in partes Dosithei et Sosipatri et multis precibus postulabat ut vivus dimitteretur eo quod multorum
 ex Iudaeis parentes haberet ac fratres quos morte eius decipi eveniret²⁵ et cum fidem dedisset
 restitutum se eos secundum constitutum inlaesum eum dimiserunt propter fratrum salutem
²⁶ Iudas autem egressus est a Carnio interfectis viginti quinque milibus²⁷ post horum fugam et
 necem movit exercitum ad Efron civitatem munitam in qua multitudo diversarum gentium habitabat
 et robusti iuvenes pro muris consistentes fortiter repugnabant in hac autem machinae multae et
 telorum erat adparatus²⁸ sed cum Omnipotentem invocassent qui potestate vires hostium confregit
 ceperunt civitatem et ex eis qui intus erant viginti quinque milia prostraverunt²⁹ inde ad civitatem
 Scytarum abierunt quae ab Hierosolymis sescentis stadiis aberat³⁰ contestantibus autem his qui
 apud Scytopolitas erant Iudaeis quod benigne ab eis haberentur etiam temporibus infelicitatis quod
 modeste secum egerint³¹ gratias agentes eis exhortati etiam de cetero erga genus suum benignos
 esse venerunt Hierosolymam die sollemni septimanarum instante³² et post pentecosten abierunt
 contra Gorgiam praepositum Idumeae³³ exivit autem cum peditibus tribus milibus et equitibus
 quadringentis³⁴ quibus congressis contigit paucos ruere Iudaeorum³⁵ Dositheus vero quidam de
 Bachenoris eques vir fortis Gorgiam tenebat et cum vellet illum capere vivum eques quidam de
 Thracibus inruit in eum umerumque eius amputavit atque ita Gorgias effugit in Marisa³⁶ at illis
 qui cum Esdrin erant diutius pugnantibus et fatigatis invocavit Dominum Iudas adiutorem et ducem
 belli fieri³⁷ incipiens voce patria et cum hymnis clamorem extollens fugam Gorgiae militibus
 incussit³⁸ Iudas autem collecto exercitu venit in civitatem Odollam et cum septima dies superveniret
 secundum consuetudinem purificati in eodem loco sabbatum egerunt³⁹ et sequenti die venit cum
 suis Iudas ut corpora prostratorum tolleret et cum parentibus poneret in sepulchris paternis
⁴⁰ invenerunt autem sub tunicis interfectorum de donariis idolorum quae apud Iamnian fuerunt a
 quibus lex prohibet Iudaeos omnibus ergo manifestum factum est ob hanc causam eos corruisse
⁴¹ omnes itaque benedixerunt iustum iudicium Domini qui occulta fecerit manifesta⁴² atque ita
 ad preces conversi rogaverunt ut id quod factum erat delictum oblitteraretur at vero fortissimus
 Iudas hortabatur populum conservare se sine peccato sub oculis videntes quae facta sint pro peccato
 eorum qui prostrati sunt⁴³ et facta conlatione duodecim milia dragmas argenti misit Hierosolymam
 offerri pro peccato sacrificium bene et religiose de resurrectione cogitans⁴⁴ nisi enim eos qui
 ceciderant resurrecturos speraret superfluum videretur et vanum orare pro mortuis⁴⁵ et quia

considerabat quod hii qui cum pietate dormitionem acceperant optimam haberent repositam gratiam
 46 sancta ergo et salubris cogitatio pro defunctis exorare ut a peccato solverentur

Chapter 13

1 anno centesimo quadragesimo nono cognovit Iudas Antiochum Eupatoris venire cum
 2 multitudine adversus Iudaeam et cum eo Lysiam procuratorem et praepositum negotiorum secum
 habentem peditum centum decem milia et equitum quinque milia et elefantos viginti duo currus
 3 cum falcibus trecentos commiscuit autem se illis et Menelaus et cum multa fallacia deprecabatur
 4 Antiochum non pro patriae salute sed sperans se constitui in principatum sed Rex regum suscitavit
 animos Antiochi in peccatorem et suggerente Lysia hunc esse causam omnium malorum iussit ut
 5 eis est consuetudo comprehensum in eodem loco necari erat autem in eodem loco turris quinquaginta
 6 cubitorum aggestum undique habens cineris haec prospectum habebat in praeceptis inde in cinerem
 7 deici iussit sacrilegum omnibus eum propellentibus ad interitum et tali lege praevaricatorem legis
 8 contigit mori nec terrae dari Menelaum et quidem satis iuste nam quia multa erga aram Dei delicta
 9 commisit cuius ignis et cinis erat sanctus ipse in cineris morte damnatus est sed rex mente
 10 effrenatus veniebat nequiores se Iudaeis ostensurus quibus Iudas cognitis praecepit populo ut
 11 die ac nocte Dominum invocarent quo sicut semper et nunc adiuveret eos quippe qui lege et
 patria sanctoque templo privari vererentur ac populum qui nuper paululum respirasset ne sineret
 12 blasphemis rursum nationibus subdi omnibus itaque id simul facientibus et petentibus a Domino
 misericordiam cum fletu et ieiuniis per triduum continuum prostratis hortatus est eos Iudas ut se
 13 praepararent ipse vero cum senioribus cogitavit priusquam rex admoveret exercitum ad Iudaeam
 14 et obtineret civitatem exire et Domini iudicio committere exitum rei dans itaque potestatem
 omnium Deo mundi creatori et hortatus suos ut fortiter dimicarent et usque ad mortem pro legibus
 15 templo civitate patria et civibus starent circa Modin exercitum constituit et dato signo suis Dei
 victoria iuvenibus fortissimis electis nocte adgressus aulam regiam in castris interfecit viros quattuor
 16 milia et maximum elefantorum cum his qui superpositi erant summoque metu ac perturbatione
 17 hostium replentes rebus prospere gestis abierunt hoc autem factum est die inlucescente adiuvente

¹⁸
 eum Domini protectione sed rex accepto gustu audaciae Iudaeorum arte difficultates locorum
¹⁹
 temptabat et Bethsurae quod erat Iudaeorum praesidium munitum castra admovebat sed fugabatur
²⁰
 inpingebat minuebatur his autem qui intus erant Iudas necessaria mittebat ²¹ enuntiavit autem
 mysteria hostibus Rhodocus quidam de iudaico exercitu qui requisitus comprehensus conclusus est
²²
 iterum rex sermonem habuit ad eos qui erant in Bethsuris dextram dedit accepit abiit ²³ commisit
 cum Iuda superatus est ut autem cognovit rebellasse Philippum Antiochiae qui relictus erat super
 negotia mente consternatus Iudaeos deprecans subditusque eis iurat de omnibus quibus iustum
²⁴
 visum est et reconciliatus obtulit sacrificium honorificavit templum et munera posuit Macchabeum
²⁵
 amplexus est et fecit eum ab Ptolomaide usque Gerrenos ducem et principem ut autem venit
 Ptolomaidam graviter ferebant Ptolomenses amicitiae conventionem indignantes ne forte foedus
²⁶
 inrumperent tunc ascendit Lysias tribunal et exposuit rationem et populum sedavit regressusque
 est Antiochiam et hoc modo regi profectio et reditus processit

Chapter 14

¹
 sed post triennii tempus cognovit Iudas et qui cum eo erant Demetrium Seleuci cum multitudine
²
 valida et navibus per portum Tripoli ascendisse ad loca oportuna et tenuisse regiones adversus
³
 Antiochum et eius ducem Lysiam Alchimus autem quidam qui summus sacerdos fuerat sed
 voluntarie coinquinatus est temporibus commixtionis considerans nullo modo sibi esse salutem
⁴
 neque accessum ad altare venit ad regem Demetrium centesimo quinquagesimo anno offerens ei
 auream coronam et palmam super haec et tallos qui templi esse videbantur et ipsa quidem die siluit
⁵
 tempus autem opportunum dementiae suae nactus convocatus a Demetrio ad consilium et
⁶
 interrogatus quibus rebus et consiliis Iudaei niterentur respondit ipsi qui dicuntur Asidei Iudaeorum
 quibus praeest Iudas Macchabeus bella nutriunt et seditiones movent nec patiuntur regnum esse
⁷
 quietum nam et ego defraudatus parentum gloria dico autem summo sacerdotio huc veni ⁸ primo
 quidem utilitatibus regis fidem servans secundo autem etiam civibus consulens nam illorum pravitate
⁹
 universum genus nostrum non minime vexatur sed his singulis oro rex cognitis et regioni et generi
¹⁰
 secundum pervulgatam omnibus humanitatem tuam prospice nam quamdiu superest Iudas
¹¹
 impossibile est pacem esse negotiis talibus autem ab hoc dictis et ceteri amici hostiliter habentes

adversus Iudam inflammaverunt Demetrium¹² qui statim Nicanorem praepositum elefantorum
ducem misit Iudaeam¹³ datis mandatis ipsum quidem Iudam caperet eos vero qui cum illo erant
dispergeret et constitueret Alchimum maximi templi summum sacerdotem¹⁴ tunc gentes quae de
Iudaea fugerant Iudam segregatim se Nicanori miscebant miseras et clades Iudaeorum prosperitates
rerum suarum existimantes¹⁵ audito itaque Iudaei Nicanoris adventu et conventu nationum conspersi
terra rogabant eum qui populum suum constituit eum in aeternum custodiret quique suam portionem
signis evidentibus protegit¹⁶ imperante autem duce statim inde moverunt et convenerunt ad
castellum Dessau¹⁷ Simon vero frater Iudae commiserat cum Nicanore sed conterritus est repentino
adventu adversariorum¹⁸ Nicanor tamen audiens virtutem comitum Iudae et animi magnitudinem
quam pro patriae certaminibus habebant sanguine iudicium facere metuebat¹⁹ quam ob rem misit
Possidonium et Theodotum et Matthathiam ut darent dextras atque acciperent²⁰ et cum diu de his
consilium ageretur et ipse dux ad multitudinem rettulisset omnium una fuit sententia amicitiiis
annuere²¹ itaque diem constituerunt qua secreto inter se agerent et a singulis sellae prolatae sunt
et positae²² praecepit autem Iudas armatos esse locis oportunis ne forte ab hostibus repente mali
aliquid oriretur et congruum conloquium fecerunt²³ morabatur autem Nicanor Hierosolymis et
nihil inique agebat gregesque turbarum quae congregatae fuerant dimisit²⁴ habebat autem semper
Iudam carum ex animo erat vero inclinatus²⁵ rogavit eum ducere uxorem filiosque procreare
nuptias fecit quiete egit communiterque vivebant²⁶ Alchimus autem videns caritatem illorum ad
invicem et conventiones venit ad Demetrium et dicebat Nicanorem rebus alienis adsentare Iudamque
regni insidiatorem successorem sibi destinasse²⁷ itaque rex exasperatus et pessimis huius
criminationibus irritatus scripsit Nicanori dicens graviter quidem se ferre de amicitiae conventionem
iubere tamen Macchabeum citius vinctum mittere Antiochiam²⁸ quibus cognitis Nicanor
consternabatur et graviter ferebat si ea quae convenerant irrita faceret nihil laesus a viro²⁹ sed
quia regi resistere non poterat oportunitatem observabat qua praeceptum perficeret³⁰ at Macchabeus
videns austerius secum agere Nicanorem et consuetum occursum ferocius exhibentem intellegens
non ex bono esse austeritatem istam paucis suorum congregatis occultavit se a Nicanore³¹ quod
ut ille cognovit fortiter se a viro praevenit venit ad maximum et sanctissimum templum et
sacerdotibus solitas hostias offerentibus iussit sibi tradi virum³² quibus cum iuramento dicentibus

nescire se ubi esset qui quaerebatur extendens manum ad templum³³ iuravit nisi mihi vinctum
 Iudam tradideritis istud Dei fanum in planitiem deducam et altare effodiam et templum hoc Libero
 patri consecrabo³⁴ et his dictis abiit sacerdotes autem protendentes manus in caelum invocabant
 eum qui semper propugnator esset gentis ipsorum haec dicentes³⁵ tu Domine qui universitatis
 nullius indiges voluisti templum habitationis tuae fieri in nobis³⁶ et nunc sancte sanctorum omnium
 Domine conserva in aeternum inpollutam domum istam quae nuper mundata est³⁷ Razias autem
 quidam de senioribus ab Hierosolymis delatus est Nicanori vir amator civitatis et bene audiens qui
 pro adfectu pater Iudaeorum appellabatur³⁸ hic multis temporibus continentiae propositum tenuit
 in iudaismo corpusque et animam tradere contentus pro perseverantia³⁹ volens autem Nicanor
 manifestare odium quod habebat in Iudaeos misit milites quingentos ut eum comprehenderent
 40 putabat enim si illum decepisset se cladem maximam Iudaeis inlaturum⁴¹ turbis autem inruere
 domum eius et ianuam dirumpere atque ignem admoveere cupientibus cum iam comprehenderetur
 gladio se petit⁴² eligens nobiliter mori potius quam subditus fieri peccatoribus et contra natales
 suos indignis iniuriis agi⁴³ sed cum per festinationem non certo ictu plagam dedisset et turbae
 intra ostia inrumperent recurrans audenter ad murum praecipitavit semet ipsum viriliter in turbas
 44 quibus velociter locum dantibus casui eius venit per mediam cervicem⁴⁵ et cum adhuc spiraret
 accensis animis surrexit cum et sanguis eius magno fluxu deflueret saucius cursu turbam pertransiit
 46 et stans super petram quandam praeuptam et iam exsanguis effectus complexus intestina sua
 utrisque manibus proiecit super turbas invocans Dominatorem vitae ac spiritus ut haec illi iterum
 redderet atque ita vita defunctus est

Chapter 15

¹ Nicanor autem ut conperit Iudam esse in locis Samariae cogitavit die sabbati cum omni impetu
 committere² Iudaeis vero qui illum per necessitatem sequebantur dicentibus ne ita ferociter et
 barbare feceris sed honorem tribue diei sanctificationis et honora eum qui universa conspicit³ at
 ille infelix interrogavit si est potens in saeculo qui imperavit agi diem sabbatorum⁴ et respondentibus
 illis est Dominus vivus ipse in caelo potens qui iussit agi septimam diem⁵ at ille ait et ego potens
 sum super terram qui impero sumi arma et negotia regis impleri tamen non obtinuit ut consilium

⁶
perficeret et Nicanor quidem cum summa superbia erectus cogitaverat commune tropeum statuere
⁷
de Iuda Macchabeus autem confidebat semper cum omni spe auxilium sibi a Domino adfuturum
⁸
et hortabatur suos ne formidarent ad adventum nationum sed in mente haberent adiutoria sibi facta
⁹
de caelo et nunc sperarent ab Omnipotente adfuturam sibi victoriam et adlocutus illos de lege et
¹⁰
prophetis admonens etiam certaminum quae fecerant prius promptiores eos constituit et ita
animis eorum erectis simul ostendens gentium fallaciam et iuramentorum praevaricationem
¹¹
singulos autem illorum armavit non clypei et hastae munitione sed sermonibus optimis et
¹²
hortationibus exposito digno fide somnio per quod universos laetificavit erat autem huiusmodi
visus Onian qui fuerat summus sacerdos virum bonum et benignum verecundum visu modestum
moribus et eloquio decorum et qui a puero in virtutibus exercitatus sit manus protendentem orare
¹³
pro omni populo Iudaeorum post haec apparuisse et alium virum aetate et gloria mirabilem et
¹⁴
magni decoris habitudine circa illum respondentem vero Onian dixisse hic est fratrum amator
et populi Israhel hic est qui multum orat pro populo et universa sancta civitate Hieremias propheta
¹⁵
Dei extendisse autem Hieremiam dexteram et dedisse Iudae gladium aureum dicentem ¹⁶ accipe
sanctum gladium munus a Deo quo deicies adversarios populi mei Israhel ¹⁷ exhortati itaque Iudae
sermonibus bonis valde de quibus extolli possit impetus et animi iuvenum confortari statuerunt
dimicare et conflare fortiter ut virtus de negotiis iudicaret eo quod civitas et sancta et templum
¹⁸
periclitaretur erat enim pro uxoribus et filiis itemque pro fratribus et cognatis minor sollicitudo
maximus vero et primus pro sanctitate timor erat templi ¹⁹ sed et eos qui in civitate erant non
²⁰
minima sollicitudo habebat pro his qui congressi erant et cum iam omnes sperarent iudicium
futurum hostisque adesset atque exercitus esset ordinatus bestiae equitesque oportuno in loco
²¹
compositi considerans Macchabeus adventum multitudinis et adparatum varium armorum ac
ferocitatem bestiarum extendens manum in caelum prodigia facientem Dominum invocavit qui non
²²
secundum armorum potentiam sed prout ipsi placet dat dignis victoriam dixit autem invocans
hoc modo tu Domine misisti angelum tuum sub Ezechia rege Iudae et interfecisti de castris
²³
Sennacherim centum octoginta quinque milia et nunc Dominator caelorum mitte angelum tuum
²⁴
bonum ante nos in timore et tremore magnitudinis brachii tui ut metuant qui cum blasphemia
²⁵
veniunt adversus sanctum populum tuum et hic quidem ita peroravit Nicanor autem et qui cum
²⁶
ipso erant cum tubis et canticis admovebant Iudas vero et qui cum eo erant invocato Deo per

²⁷
 orationes congressi sunt manu quidem pugnantes sed cordibus Dominum orantes prostraverunt
²⁸
 non minus triginta milia praesentia Dei magnifice delectati cumque cessassent et cum gaudio
²⁹
 redirent cognoverunt Nicanorem ruisse cum armis suis facto itaque clamore et perturbatione
³⁰
 suscitata patria voce omnipotentem Dominum benedicebant praecepit autem Iudas qui per omnia
 corpore et animo emori pro civibus paratus erat caput Nicanoris et manum cum umero abscisam
³¹
 Hierosolymam perferri quo cum convenisset convocatis contribulibus et sacerdotibus ad altare
³²
 arcersiit et eos qui in arce erant et ostenso capite Nicanoris et manu nefaria quam extendens
³³
 contra domum sanctam omnipotentis Dei magnifice gloriatus est linguam etiam impii Nicanoris
³⁴
 praecisam iussit particulatim avibus dari manum autem dementis contra templum suspendi omnes
 igitur caeli Dominum benedixerunt dicentes benedictus qui locum suum incontaminatum conservavit
³⁵
 suspendit autem Nicanoris caput in summa arce evidens ut esset et manifestum sit auxilii Dei
³⁶
 itaque omnes communi consilio decreverunt nullo modo diem istum absque celebritate praeterire
³⁷
 habere autem celebritatem tertiadecima die mensis adar quod dicitur voce syriaca pridie Mardochei
³⁸
 die igitur his erga Nicanorem gestis et ex illis temporibus ab Hebraeis civitate possessa ego
³⁹
 quoque in his finem faciam sermonis et siquidem bene et ut historiae conpetit et ipse velim si
 autem minus digne concedendum est mihi

Prayer of Manasseh

Chapter 1

¹
 Domine Deus omnipotens patrum nostrorum, Abraham, Isaac et Iacob et semini eorum iusto,
² ³
 qui fecisti caelum et terram cum omni ornatu eorum, qui signasti mare verbo praecepti tui, qui
⁴
 conclusisti abyssum et signasti terribili et laudabili nomini tuo, quod omnes pavent et tremunt a
⁵ ⁶
 vultu virtutis tuae. et insustentabilis ira super peccatores comminationis tuae, immensa vero et
⁷
 investigabilis misericordia promissionis tuae, quoniam tu es Dominus altissimus super omnem
 terram, longanimis et multum misericors et paenitens super malitias hominum. tu autem Domine,

secundum bonitatem tuam promisisti paenitentiam remissionis peccatorum,⁸ et tu Deus iustorum,
 non posuisti paenitentiam iustis Abraham, Isaac et Iacob, his qui tibi non peccaverunt.⁹ quoniam
 peccavi super numerum harenae maris, multiplicatae sunt iniquitates meae.¹⁰ incurvatus sum
 multo vinculo ferri et non est respiratio mihi, quia excitavi iracundiam tuam et malum coram te
 feci, statuens abominationes et multiplicans offensiones.¹¹ et nunc flecto genua cordis mei, precans
 ad te bonitatem, Domine.¹² peccavi Domine, peccavi et iniquitatem meam agnosco.¹³ peto rogans
 te Domine remitte mihi, remitte mihi, ne simul perdas me cum iniquitatibus meis neque in aeternum
 reserves mala mihi,¹⁴ quia indignum salvabis me secundum magnam misericordiam tuam.

Psalm 151

Chapter 1

¹ hic psalmus proprie scriptus David et extra numerum cum pugnavit cum Goliad pusillus eram
 inter fratres meos et adolescentior in domo patris mei pascebam oves patris mei² manus meae
 fecerunt organum digiti mei aptaverunt psalterium³ et quis adnuntiabit Domino meo ipse Dominus
 ipse omnium exaudiet⁴ ipse misit angelum suum et tulit me de ovibus patris mei et unxit me in
 misericordia unctionis suae⁵ fratres mei boni et magni et non fuit beneplacitum in eis Domino
⁶ exivi obviam alienigenae et maledixit mihi in simulacris suis

Tobit

Chapter 1

¹ Tobias ex tribu et civitate Nephtalim quae est in superioribus Galileae supra Naasson post
 viam quae ducit ad occidentem in sinistro habens civitatem Sephet² cum captus esset in diebus
 Salmanassar regis Assyriorum in captivitate tamen positus viam veritatis non deseruit³ ita ut omnia

quae habere poterat cotidie concaptivis fratribus qui erant ex genere inpertiret⁴ cumque esset iunior
 omnibus in tribu Nephtalim nihil tamen puerile gessit in opere⁵ denique cum irent omnes ad vitulos⁶
 aureos quos Hieroboam fecerat rex Israhel hic solus fugiebat consortia omnium⁶ et pergebat ad
 Hierusalem ad templum Domini et ibi adorabat Dominum Deum suum Israhel omnia primitiva sua
 et decimas suas fideliter offerens⁷ ita ut in tertio anno proselytis et advenis ministraret omnem
 decimationem⁸ haec et his similia secundum legem Dei puerulus observabat⁹ cum vero factus¹⁰
 esset vir accepit uxorem Annam ex tribu sua genuitque ex ea filium nomen suum inponens ei¹⁰ ab
 infantia timere Deum docuit et abstinere ab omni peccato¹¹ igitur cum per captivitatem devenisset
 cum uxore sua et filio in civitatem Nineve cum omni tribu sua¹² et omnes ederent ex cibis gentilium
 iste custodivit animam suam et numquam contaminatus est in escis eorum¹³ et quoniam memor
 fuit Domini in toto corde suo dedit illi Dominus gratiam in conspectu Salmanassar regis¹⁴ et dedit
 ei potestatem quocumque vellet ire habens libertatem quaecumque facere voluisset¹⁵ pergebat
 ergo per omnes qui erant in captivitate et monita salutis dabat eis¹⁶ cum autem venisset in Rages
 civitatem Medorum et ex his quibus honoratus fuerat a rege habuisset decem talenta argenti¹⁷ et
 cum multa turba generis sui Gabelum egentem videret qui erat ex tribu eius sub chirografo dedit
 illi memoratum pondus argenti¹⁸ post multum vero temporis mortuo Salmanassar rege cum regnaret
 Sennacherim filius eius pro eo et filios Israhel exosos haberet in conspectu suo¹⁹ Tobias pergebat
 per omnem cognationem suam et consolabatur eos dividebatque unicuique prout poterat de
 facultatibus suis²⁰ esurientes alebat nudis vestimenta praebebat et mortuis atque occisis sepulturam
 sollicitus exhibebat²¹ denique cum reversus esset rex Sennacherim fugiens a Iudaea plagam quam
 circa eum Deus fecerat propter blasphemiam suam et iratus multos occideret ex filiis Israhel Tobias
 sepeliebat corpora eorum²² at ubi nuntiatum est regi iussit eum occidi et tulit ei omnem substantiam
 eius²³ Tobias vero cum filio suo et cum uxore fugiens nudus latuit quia multi diligebant eum
 post dies vero quadraginta et quinque occiderunt regem filii ipsius²⁵ et reversus est Tobias ad
 domum suam omnisque facultas eius restituta est ei

Chapter 2

1 post haec vero cum esset dies festus Domini et factum esset prandium bonum in domo Tobis
2 dixit filio suo vade et adduc aliquos ex tribu nostra timentes Deum et epulentur nobiscum 3 cumque
abisset reversus nuntiat unum ex filiis Israhel iugulatum iacere in platea statimque exiliens de
accubitu suo relinquens prandium ieiunus pervenit ad corpus 4 tollensque illud portavit ad domum
suam occulte ut dum sol occubisset caute sepeliret eum 5 cumque occultasset corpus manducavit
panem cum luctu et tremore 6 memorans illum sermonem quem dixit Dominus per Amos prophetam
dies festi vestri convertentur in lamentationem et luctum 7 cum vero sol occubisset abiit et sepelevit
eum 8 arguebant autem illum omnes proximi sui dicentes iam huius rei causa interfici iussus es et
vix effugisti mortis imperium et iterum sepelis mortuos 9 sed Tobias plus timens Deum quam regem
rapiebat corpora occisorum et occultabat in domo sua et mediis noctibus sepeliebat ea 10 contigit
autem ut quadam die fatigatus a sepultura veniens domum iactasset se iuxta parietem et obdormisset
11 ex nido hirundinum dormienti illi calida stercora insiderent super oculos eius fieretque caecus
12 hanc autem temptationem ideo permisit Dominus evenire illi ut posteris daretur exemplum
13 patientiae eius sicut et sancti Iob 14 nam cum ab infantia sua semper Deum timuerit et mandata
eius custodierit non est contristatus contra Deum quod plaga caecitatis evenerit ei 15 sed immobilis
in Dei timore permansit agens gratias Deo omnibus diebus vitae suae 16 nam sicut beato Iob
insultabant reges ita isti parentes et cognati eius et inridebant vitam eius dicentes 17 ubi est spes
tua pro qua elemosynas et sepulturas faciebas 18 Tobias vero increpabat eos dicens nolite ita loqui
19 quoniam filii sanctorum sumus et vitam illam expectamus quam Deus daturus est his qui fidem
suam numquam mutant ab eo 20 Anna vero uxor eius ibat ad textrinum opus cotidie et de labore
manuum suarum victum quem consequi poterat deferebat 21 unde factum est ut hedum caprarum
accipiens detulisset domi 22 cuius cum vocem balantis vir eius audisset dixit videte ne forte furtivus
sit reddite eum dominis suis quia non licet nobis ex furto aliquid aut edere aut contingere 23 ad
haec uxor eius irata respondit manifeste vana facta est spes tua et elemosynae tuae modo paruerunt
24 atque his et aliis huiusmodi verbis exprobrabat ei

Chapter 3

¹ tunc Tobias ingemuit et coepit orare cum lacrimis ² dicens iustus es Domine et omnia iudicia
tua iusta sunt et omnes viae tuae misericordia et veritas et iudicium ³ et nunc Domine memor esto
mei ne vindictam sumas de peccatis meis neque reminiscaris delicta mea vel parentum meorum
⁴ quoniam non oboedivimus praeceptis tuis et traditi sumus in direptionem et captivitatem et mortem
et in fabulam et in inproperium omnibus nationibus in quibus dispersisti nos ⁵ et nunc Domine
magna iudicia tua quia non egimus secundum praecepta tua et non ambulavimus sinceriter coram
te ⁶ et nunc Domine secundum voluntatem tuam fac mecum et praecipe in pace recipi spiritum
meum expedit enim mihi mori magis quam vivere ⁷ eadem itaque die contigit ut Sarra filia Raguhel
in civitate Medorum ut et ipsa audiret inproperium ab una ex ancillis patris sui ⁸ quoniam tradita
fuerat septem viris et daemonium nomine Asmodeus occiderat eos mox ut ingressi fuissent ad eam
⁹ ergo cum pro culpa sua increparet puellam respondit ei dicens amplius ex te non videamus filium
aut filiam super terram interfectrix virorum tuorum ¹⁰ numquid et me occidere vis sicut et iam
septem occidisti ad hanc vocem perrexit in superiori cubiculo domus suae et tribus diebus et tribus
noctibus non manducavit neque bibit ¹¹ sed in oratione persistens lacrimis deprecabatur Dominum
ut ab isto inproperio liberaret eam ¹² factum est autem tertia die dum conpleret orationem benedicens
Dominum ¹³ dixit benedictum est nomen tuum Deus patrum nostrorum qui cum iratus fueris
misericordiam facies et in tempore tribulationis peccata dimittis his qui invocant te ¹⁴ ad te Domine
faciem meam converto ad te oculos meos converto ¹⁵ peto Domine ut de vinculo inproperii huius
absolvas me aut certe desuper terra eripias me ¹⁶ tu scis Domine quia numquam concupivi virum
et mundam servavi animam meam ab omni concupiscentia ¹⁷ numquam cum ludentibus miscui
me neque cum his qui in levitate ambulant participem me praebui ¹⁸ virum autem cum timore tuo
non libidine mea consensi suscipere ¹⁹ et aut ego indigna fui illis aut illi mihi forsitan digni non
fuerunt quia forsitan viro alio conservasti me ²⁰ non est enim in hominis potestate consilium tuum
²¹ hoc autem certum habet omnis qui colit te quia vita eius si in probatione fuerit coronabitur si
autem in tribulatione fuerit liberabitur et si in correptione fuerit ad misericordiam tuam pervenire
²² licebit non enim delectaris in perditionibus nostris quia post tempestatem tranquillum facis et

post lacrimationem et fletum exultationem infundis ²³ sit nomen tuum Deus Israhel benedictum
²⁴ in saecula ²⁵ in illo tempore exaudita sunt preces amborum in conspectu gloriae summi Dei et
missus est angelus Domini sanctus Rafahel ut curaret ambos quorum uno tempore fuerat oratio in
conspectu Domini recitata

Chapter 4

¹ igitur cum Tobias putaret orationem suam exaudiri ut mori potuisset vocavit ad se Tobiam
² filium suum ³ dixitque ei audi fili mi verba oris mei et ea in corde tuo quasi fundamentum construe
⁴ cum acceperit Deus animam meam corpus meum sepeli et honorem habebis matri tuae omnibus
⁵ diebus vitae eius ⁶ memor enim esse debes quae et quanta pericula passa sit propter te in utero suo
⁷ cum autem et ipsa compleverit tempus vitae suae sepelies eam circa me ⁸ omnibus autem diebus
vitae tuae Deum in mente habe et cave ne aliquando peccato consentias et praetermittas praecepta
⁹ Dei nostri ¹⁰ ex substantia tua fac elemosynam et noli avertere faciem tuam ab ullo paupere ita enim
¹¹ fiet ut nec a te avertatur facies Domini ¹² quomodo potueris ita esto misericors ¹³ si multum tibi
¹⁴ fuerit abundanter tribue si exiguum fuerit etiam exiguum libenter inpertire stude ¹⁵ praemium enim
¹⁶ tibi bonum thesaurizas in die necessitatis ¹⁷ quoniam elemosyna ab omni peccato et a morte liberat
¹⁸ et non patietur animam ire in tenebras ¹⁹ fiducia magna erit coram summo Deo elemosyna omnibus
²⁰ qui faciunt eam ²¹ adtende tibi fili mi ab omni fornicatione et praeter uxorem tuam numquam
²² patiaris crimen scire ²³ superbiam numquam in tuo sensu aut in tuo verbo dominari permittas in
²⁴ ipsa enim initium sumpsit omnis perditio ²⁵ quicumque aliquid tibi operatus fuerit statim mercedem
²⁶ ei restitue et merces mercennarii apud te omnino non maneat ²⁷ quod ab alio odis fieri tibi vide ne
²⁸ alteri tu aliquando facias ²⁹ panem tuum cum esurientibus et egenis comede et de vestimentis tuis
³⁰ nudos tege ³¹ panem tuum et vinum super sepulturam iusti constitue et noli ex eo manducare et
³² bibere cum peccatoribus ³³ consilium semper a sapiente perquire ³⁴ omni tempore benedic Deum
³⁵ et pete ab eo ut vias tuas dirigat et omnia consilia tua in ipso permaneant ³⁶ indico etiam tibi fili
³⁷ mi dedisse me decem talenta argenti dum infantulus esses Gabelo in Rages civitate Medorum et

chirografum eius apud me habeo²² et ideo perquire quomodo ad eum pervenias et recipias ab eo
 supra memoratum pondus argenti et restituas ei chirografum suum²³ noli timere fili mi pauperem
 quidem vitam gerimus sed multa bona habemus si timuerimus Deum et recesserimus ab omni
 peccato et fecerimus bene

Chapter 5

¹ tunc Tobias respondit patri suo et dixit omnia quaecumque praecepisti mihi faciam pater
² quomodo autem hanc pecuniam inquiram ignoro ille me nescit neque ego illum quod signum dabo
 illi sed neque viam qua pergatur illuc aliquando cognovi³ tunc pater suus respondit illi et dixit
 chirografum quidem eius penes me habeo quem dum illi ostenderis statim restituet⁴ sed perge
 nunc et inquire tibi aliquem fidelem virum qui eat tecum salva mercede sua dum adhuc vivo ut
 recipias ea⁵ tunc egressus Tobias invenit iuvenem splendidum stantem praecinctum et quasi paratum
 ad ambulandum⁶ et ignorans quod angelus Dei esset salutavit eum et dixit unde te habemus bone
 iuvenis⁷ at ille respondit ex filiis Israhel et Tobias dixit ei nosti viam quae ducit in regionem
 Medorum⁸ cui respondit novi et omnia itinera eius frequenter ambulavi et mansi apud Gabelum
 fratrem nostrum qui moratur in Rages civitate Medorum quae posita est in monte Exbathanis⁹ cui
 Tobias ait sustine me obsecro donec haec ipsa nuntiem patri meo¹⁰ tunc ingressus indicavit universa
 haec patri suo super quae admiratus pater rogat ut introiret ad eum¹¹ ingressus itaque salutavit
 eum et dixit gaudium tibi semper sit¹² et Tobias ait quale mihi gaudium erit qui in tenebris sedeo
 et lumen caeli non video¹³ cui ait iuvenis forti animo esto in proximo est ut a Deo cureris¹⁴ dixit
 itaque illi Tobias numquid poteris perducere filium meum ad Gabelum in Rages Medorum et cum
 redieris restituam tibi mercedem tuam¹⁵ et dixit ei angelus ego eum ducam et reducam ad te¹⁶ cui
 Tobias respondit rogo te indica mihi de qua domo aut de qua tribu es tu¹⁷ cui Rafahel angelus
 dixit genus quaeris mercennarii an ipsum mercennarium qui cum filio tuo eat¹⁸ sed ne forte
 sollicitum te reddam ego sum Azarias Ananiae magni filius¹⁹ et Tobias respondit ex magno genere
 es tu sed peto ne irascaris quod voluerim cognoscere genus tuum²⁰ dixit autem illi angelus ego

sanum ducam et sanum tibi reducam filium tuum²¹ respondens autem Tobias dixit bene ambuletis
 et sit Deus in itinere vestro et angelus eius comitetur vobiscum²² tunc paratis omnibus quae erant
 in via portanda fecit Tobias vale patri et matri suae et ambulaverunt ambo simul²³ cumque profecti
 essent coepit flere mater eius et dicere baculum senectutis nostrae tulisti et transmisisti a nobis
²⁴ numquam esset ipsa pecunia pro qua misisti eum²⁵ sufficebat enim nobis paupertas nostra ut
 divitias computaremus hoc quod videbamus filium nostrum²⁶ dixitque ei Tobias noli flere salvus
 perveniet filius noster et salvus revertetur ad nos et oculi tui videbunt eum²⁷ credo enim quoniam
 angelus Dei bonus comitetur ei et bene disponat omnia quae circa ipsum geruntur ita ut cum gaudio
 revertatur ad nos²⁸ ad hanc vocem cessavit mater eius flere et tacuit

Chapter 6

¹ profectusque est Tobias et canis secutus est eum et mansit prima mansione iuxta fluvium Tigris
² et exivit ut lavaret pedes suos et ecce piscis inmanis exivit ad devorandum eum³ quem expavescens
 clamavit voce magna dicens Domine invadet me⁴ et dixit ei angelus adprehende brancia eius et
 trahe eum ad te quod cum fecisset adtraxit eum in sicco et palpitare coepit ante pedes eius⁵ tunc
 dixit ei angelus extentera hunc piscem et cor eius et fel eius et iecur repone tibi sunt enim haec
 necessaria ad medicamenta utiliter⁶ quod cum fecisset assavit carnes eius et secum sustulerunt in
 via cetera salierunt quae sufficerent eis quousque pervenirent in Rages civitatem Medorum⁷ tunc
 interrogavit Tobias angelum et dixit ei obsecro te Azarias frater ut dicas mihi quod remedium
 habebunt ista quae de pisce servare iussisti⁸ respondensque dixit ei cordis eius particulam si super
 carbonem ponas fumus eius extricat omne daemonium sive a viro sive a muliere ita ut ultra non
 accedat ad eos⁹ ¹⁰ et dixit ei ubi vis ut maneamus¹¹ respondensque angelus ait est hic Raguhel
 nomine propinquus vir de tribu tua et hic habet filiam nomine Sarram sed neque masculum neque
 feminam ullum habet alium praeter eam¹² tibi debetur omnis substantia eius et oportet te eam
 accipere coniugem¹³ pete ergo eam a patre eius et dabit tibi eam uxorem¹⁴ tunc respondit Tobias
 et dixit audio quia tradita est viri septem et mortui sunt sed et haec audivi quia daemonium illos
¹⁵ occidit timeo ergo ne forte mihi haec eveniant et cum sim unicus parentibus meis deponam

¹⁶
senectutem illorum cum tristitia ad infernum tunc angelus Rafahel dixit ei audi me et ostendam
¹⁷
tibi qui sunt quibus praevalere potest daemonium hii namque qui coniugium ita suscipiunt ut
Deum a se sua mente excludant et suae libidini ita vacent sicut equus et mulus in quibus non est
¹⁸
intellectus habet potestatem daemonium super eos tu autem cum acceperis eam ingressus
¹⁹
cubiculum per tres dies continens esto ab ea et nihil aliud nisi orationibus vacabis cum ea ipsa
²⁰
autem nocte incenso iecore piscis fugabitur daemonium secunda vero nocte in copulatione
²¹
sanctorum patriarcharum admitteris tertia autem nocte benedictione consequeris ut filii ex vobis
²²
incolomes procreentur transacta autem tertia nocte accipies virginem cum timore Domini amore
filiorum magis quam libidinis ductus ut in semine Abrahae benedictionem in filiis consequaris

Chapter 7

¹
ingressi sunt autem ad Raguhalem et suscepit eos Raguhel cum gaudio ² intuensque Tobiam
³
Raguhel dixit Annae uxori suae quam similis est iuvenis iste consobrino meo et cum haec dixisset
ait unde estis iuvenes fratres nostri at illi dixerunt ex tribu Nepthalim sumus ex captivitate Nineven
⁴
dixit illis Raguhel nostis Tobiam fratrem meum qui dixerunt novimus ⁵ cumque multa bona
⁶
loquerentur de eo dixit angelus ad Raguhel Tobias de quo interrogas pater huius est et misit se
⁷
Raguhel et cum lacrimis osculatus est eum et plorans super collum eius dixit benedictio sit tibi
⁸
fili mi quia boni et optimi viri filius es et Anna uxor eius et Sarra filia ipsorum lacrimatae sunt
⁹
postquam autem locuti sunt praecepit Raguhel occidi arietem et parari convivium cumque hortaretur
¹⁰
eos discumbere ad prandendum Tobias dixit hic ego hodie non manducabo neque bibam nisi
¹¹
prius petitionem meam confirmes et promittas mihi dare Sarram filiam tuam quo audito verbo
Raguhel expavit sciens quid evenerit illis septem viris et timere coepit ne forte et huic similiter
¹²
accideret et cum nutaret et non daret ullum petenti responsum dixit ei angelus noli timere dare
illam isti quoniam huic timenti Deum debetur coniux filia tua propterea alius non potuit habere
¹³
illam tunc dixit Raguhel non dubito quod Deus preces et lacrimas meas in conspectu suo admiserit
¹⁴
et credo quoniam ideo vos fecit ad me venire ut ista coniungeretur cognationi suae secundum

legem Mosi et nunc noli dubium gerere quod tibi eam non tradam¹⁵ et adprehendens dexteram
 filiae suae dexterae Tobiae tradidit dicens Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob sit vobiscum
 et ipse coniungat vos impleatque benedictionem suam in vobis¹⁶ et accepta carta fecerunt
 conscriptionem coniugii¹⁷ et post haec epulati sunt benedicentes Deum¹⁸ vocavitque ad se Raguhel¹⁹
 Annam uxorem suam et praecepit ei ut praepararet alterum cubiculum et introduxit in eum
 Sarram filiam suam et lacrimata est²⁰ dixitque ei forti animo esto filia mi Dominus caeli det tibi
 gaudium pro taedio quo perpessa es

Chapter 8

¹ postquam vero cenaverunt introduxerunt iuvenem ad eam² recordatus itaque Tobias sermonem
 angeli protulit de cassidile suo partem iecoris posuitque eam super carbones vivos³ tunc Rafahel
 angelus adprehendit daemonium et religavit eum in deserto superioris Aegypti⁴ tunc hortatus est
 virginem Tobias dixitque ei Sarra exsurge deprecemur Deum hodie et cras et secundum cras quia
 istis tribus noctibus Deo iungimur tertia autem transacta nocte in nostro erimus coniugio⁵ filii
 quippe sanctorum sumus et non possumus ita coniungi sicut et gentes quae ignorant Deum
⁶ surgentes autem pariter instanter orabant ambo ut sanitas daretur eis⁷ dixitque Tobias Domine
 Deus patrum nostrorum benedicant te caeli et terra et mare fontes et flumina et omnis creatura tua
 quae in eis sunt⁸ tu fecisti Adam de limo terrae dedistique ei adiutorium Evam⁹ et nunc Domine
 tu scis quia non luxuriae causa accipio sororem meam sed sola posteritatis dilectione in qua
 benedicatur nomen tuum in saecula saeculorum¹⁰ dixit itaque Sarra miserere nobis Domine miserere
 nobis et consenescamus ambo pariter sani¹¹ et factum est circa pullorum cantum accersiri iussit
 Raguhel servos suos et abierunt pariter ut foderent sepulchrum¹² dicebat enim ne simili modo
 evenerit ei quod et ceteris illis septem qui sunt ingressi ad eam¹³ cumque parassent fossam reversus
 ad uxorem suam Raguhel dixit¹⁴ mitte unam ex ancillis tuis et videat si mortuus est ut sepeliam
 illum antequam inlucescat¹⁵ at illa mittens unam ex ancillis suis ingressa cubiculum repperitque
 eos incolomes secum pariter dormientes¹⁶ reversa nuntiavit bonum nuntium et benedixerunt Deum
 Raguhel videlicet et Anna uxor eius¹⁷ et dixerunt benedicimus te Domine Deus Israhel quia non

contigit nobis quemadmodum putabamus¹⁸ fecisti enim nobiscum misericordiam tuam et exclusisti
 a nobis inimicum persequentem nos¹⁹ misertus es autem duobus unicis fac eos Domine in plenius
 benedicere te et sacrificium tibi laudis tuae et suae sanitatis offerre ut cognoscat universitas gentium
 quia tu es Deus solus in universa terra²⁰ statimque praecepit servis suis Raguhel ut replerent fossam
 quam fecerant priusquam lucesceret²¹ uxori autem suae dixit ut instrueret convivium et praepararet
 omnia quae in cibos erant iter agentibus necessaria²² duas quoque vaccas pingues et quattuor
 arietes occidi fecit et parari epulas omnibus vicinis suis et cunctis amicis²³ et adiuravit Raguhel
 Tobiam ut duas ebdomadas moraretur apud eum²⁴ de omnibus autem quae possidebat Raguhel
 dimidiam partem dedit Tobiae et fecit hanc scripturam ut pars dimidia quae supererat post obitum
 eorum Tobis dominio deveniret

Chapter 9

¹ tunc vocavit ad se Tobias angelum quem quidem hominem aestimabat et dixit ei Azarias frater
 peto ut auscultes verba mea² si me ipsum tradam tibi servum non ero condignus providentiae tuae
³ tamen obsecro ut adsumas tibi animalia sive servitia et vadas ad Gabelum in Rages Medorum
 reddasque ei chirografum suum et recipias ab eo pecuniam et roges eum venire ad nuptias meas
⁴ scis enim ipse quoniam numerat dies pater meus et si tardavero una die plus contristatur anima
⁵ eius et certe vides quomodo Raguhel coniuraverit me cuius adiuramentum spernere non possum
⁶ tunc Rafahel adsumens quattuor ex servis Raguhelis et duos camelos in Rages Medorum perrexit
 et inveniens Gabelum dedit ei chirografum suum et recepit omnem pecuniam⁷ indicavitque ei de
⁸ Tobia filio Tobiae omnia quae gesta sunt fecitque eum secum venire ad nuptias cumque ingressus
 esset domum Raguhelis invenit Tobiam discumbentem et exiliens osculati sunt se alterutrum flevit
⁹ itaque Gabelus et benedixit Deum et dixit benedicat te Dominus Deus Israhel quia filius es viri
 optimi et iusti et timentis Deum et elemosynas facientis¹⁰ et dicatur benedictio super uxorem tuam
¹¹ et super parentes vestros et videatis filios vestros et filios filiorum vestrorum usque in tertiam
 et quartam generationem et sit semen vestrum benedictum a Deo Israhel qui regnat in saecula

saeculorum¹² cumque omnes dixissent amen accesserunt ad convivium sed et cum timore Domini
nuptiarum convivium exercebant

Chapter 10

¹ cum vero moras faceret Tobias causa nuptiarum sollicitus erat pater eius Tobias dicens putas
quare moratur filius meus aut quare detentus est ibi² putasne Gabelus mortuus est et nemo illi
reddet pecuniam³ coepit autem contristari nimis ipse et Anna uxor eius cum eo et coeperunt ambo
simul flere eo quod die statuto minime reverteretur filius eorum ad eos⁴ flebat igitur mater eius
inremediabilibus lacrimis atque dicebat heu heu me fili mi ut quid te misimus peregrinari lumen
oculorum nostrorum baculum senectutis nostrae solacium vitae nostrae spem posteritatis nostrae
⁵ omnia in te uno habentes te non debuimus dimittere ire a nobis⁶ cui dicebat Tobias tace et noli
turbari sanus est filius noster satis fidelis est vir ille cum quo misimus eum⁷ illa autem nullo modo
consolari poterat sed cotidie exiliens circumspiciebat et circuibat vias omnes per quas spes remeandi
videbatur ut procul videret eum si fieri possit venientem⁸ at vero Raguhel dicebat ad generum
suum mane hic et ego mittam nuntium salutis de te ad Tobiam patrem tuum⁹ cui Tobias dixit ego
novi quia pater meus et mater mea modo dies computant et cruciatur spiritus eorum in ipsis¹⁰ cumque
verbis multis rogaret Raguhel Tobiam et ille eum nulla ratione vellet audire tradidit ei Sarram et
dimidiam partem omnis substantiae suae in pueris et in puellis et in pecudibus et in camelis et in
pecunia multa et salvum atque gaudentem dimisit eum a se¹¹ dicens angelus Domini sanctus sit
in itinere vestro perducaturque vos incolomes et inveniatis omnia recte circa conparentes vestros et
videant oculi mei filios vestros priusquam moriar¹² et adprehendentes parentes filiam suam osculati
sunt eam et dimiserunt ire¹³ monentes eam honorare soceros diligere maritum regere familiam
gubernare domum et se ipsam inreprehensibilem exhibere

Chapter 11

¹ cumque reverterentur pervenerunt ad Charram quae est in medio itinere contra Nineven
undecimo die² dixit angelus Tobias frater scis quemadmodum reliquisti patrem tuum³ si placet

itaque tibi praecedamus et lento gradu insequentur iter nostrum familiae simul cum coniuge tua et
 cum animalibus⁴ cumque hoc placuisset ut irent dixit Rafahel ad Tobiam tolle tecum ex felle piscis
 erit enim necessarium tulit itaque Tobias ex felle illo et abierunt⁵ Anna vero sedebat secus viam
 in supercilio montis unde respicere poterat de longinquo⁶ et dum ex eodem loco specularetur
 adventum eius vidit a longe et ilico agnovit venientem filium suum et currens nuntiavit viro suo
 dicens ecce venit filius tuus⁷ dixitque Rafahel ad Tobiam adubi introieris domum tuam statim
 adora Dominum Deum tuum et gratias agens ei accede ad patrem tuum et osculare eum⁸ statimque
 lini super oculos eius ex felle isto piscis quod portas tecum scias enim quoniam mox aperientur
 oculi eius et videbit pater tuus lumen caeli et in aspectu tuo gaudebit⁹ tunc praecurrit canis qui
 simul fuerat in via et quasi nuntius adveniens blandimento suae caudae gaudebat¹⁰ unde contigit
 ut exurgens caecus pater coepit offendens pedibus currere et data manu puero occurrit in obviam
 filio suo¹¹ et suscipiens osculatus est eum cum uxore sua et coeperunt flere prae gaudio¹² cumque
 adorassent Dominum et gratias egissent consederunt¹³ tunc sumens Tobias de felle piscis linivit
 oculos patri suo¹⁴ et sustinens quasi dimidiam fere horam coepit albugo ex oculis eius quasi
 membrana ovi egredi¹⁵ quem adprehendens Tobias traxit ab oculis eius statimque visum recepit
 et glorificabant Deum ipse videlicet et uxor eius et omnes qui sciebant eum¹⁶ dicebatque Tobias
 benedico te Domine Deus Israhel quoniam tu castigasti me et tu sanasti me et ecce video Tobiam
 filium meum¹⁷ ingressa est etiam post septem dies Sarra uxor filii eius et omnes familiae et pecora
 sana et cameli et pecunia multa uxoris sed et alia pecunia quam receperat a Gabelo¹⁸ et narravit
 parentibus suis omnia beneficia Dei quae fecisset circa eum per hominem qui eum duxerat
 veneruntque Achior et Nabath consobrini Tobiae gaudentes ad Tobin congratulantes ei de omnibus
 bonis quae circa illum ostenderat Deus¹⁹ et per septem dies epulantes omnes gaudio magno gavisi
 sunt²⁰

Chapter 12

¹ tunc vocavit ad se Tobias filium suum dixitque ei quid possumus dare viro isti sancto qui venit
 tecum² respondens Tobias dixit pater quam mercedem dabimus ei aut quid dignum poterit esse

³
 beneficiis eius me duxit et reduxit sanum pecuniam a Gabelo ipse suscepit uxorem ipse me habere
 fecit et daemonium ab ea conpescuit gaudium parentibus eius fecit me ipsum a devoratione piscis
 eripuit te quoque fecit videre lumen caeli et bonis omnibus per eum repleti sumus quid illi ad haec
⁴
 dignum poterimus dare sed peto te pater mi ut roges eum si forte dignabitur medietatem de
⁵
 omnibus quae adlata sunt sibi adsumere et vocantes eum pater scilicet et filius tulerunt eum in
 partem et rogare coeperunt ut dignaretur dimidiam partem omnium quae adtulerant acceptam habere
⁶
 tunc dixit eis occulte benedicite Deum caeli et coram omnibus viventibus confitemini illi quoniam
⁷
 fecit vobiscum misericordiam suam etenim sacramentum regis abscondere bonum est opera autem
⁸
 Dei revelare et confiteri honorificum est bona est oratio cum ieiunio et elemosyna magis quam
⁹
 thesauros auri condere quoniam elemosyna a morte liberat et ipsa est quae purgat peccata et faciet
¹⁰
 invenire vitam aeternam qui autem faciunt peccatum et iniquitatem hostes sunt animae suae
¹¹
¹²
 manifesto ergo vobis veritatem et non abscondam a vobis sermonem occultum quando orabas
 cum lacrimis et sepeliebas mortuos et derelinquebas prandium et mortuos abscondebas per diem
¹³
 in domo tua et nocte sepeliebas ego obtuli orationem tuam Domino et quia acceptus eras Deo
¹⁴
 necesse fuit ut temptatio probaret te et nunc misit me Dominus ut curarem te et Sarram uxorem
¹⁵
 filii tui a daemonio liberarem ego enim sum Rafahel angelus unus ex septem qui adstamus ante
¹⁶
 Dominum cumque haec audissent turbati sunt et tremantes ceciderunt super faciem suam
¹⁷
¹⁸
 dixitque eis angelus pax vobis nolite timere etenim cum essem vobiscum per voluntatem Dei
¹⁹
 ipsum benedicite et cantate illi videbar quidem vobiscum manducare et bibere sed ego cibo
²⁰
 invisibili et potu qui ab hominibus videri non potest utor tempus est ergo ut revertar ad eum qui
²¹
 me misit vos autem benedicite Deum et narrate omnia mirabilia eius et cum haec dixisset ab
²²
 aspectu eorum ablati sunt et ultra eum videre non potuerunt tunc prostrati per horas tres in faciem
 benedixerunt Deum et exsurgentes narraverunt omnia mirabilia eius

Chapter 13

¹aperiens autem Tobias senior os suum benedixit Dominum et dixit magnus es Domine in
 aeternum et in omnia saecula regnum tuum ²quoniam tu flagellas et salvas deducis ad infernum
 et reducis et non est qui effugiat manum tuam ³confitemini Domino filii Israhel et in conspectu
 gentium laudate eum ⁴quoniam ideo dispersit vos inter gentes quae ignorant eum ut vos narretis
 mirabilia eius et faciatis scire eos quia non est alius Deus omnipotens praeter eum ⁵ipse castigavit
 nos propter iniquitates nostras et ipse salvabit nos propter misericordiam suam ⁶aspicite ergo quae
 fecit vobiscum et cum timore et tremore confitemini illi regemque saeculorum exaltate in operibus
 vestris ⁷ego autem in terra captivitatis meae confitebor illi quoniam ostendit maiestatem suam in
 gentem peccatricem ⁸convertimini itaque peccatores et facite iustitiam coram Deo credentes quod
 faciat vobiscum misericordiam suam ⁹ego autem et anima mea in eo laetabimur ¹⁰benedicite
 Dominum omnes electi eius agite dies laetitiae et confitemini illi ¹¹Hierusalem civitas Dei castigavit
 te Dominus in operibus manuum tuarum ¹²confitere Domino in bonis et benedic Deum saeculorum
 ut reaedificet in te tabernaculum suum et revocet ad te omnes captivos et gaudeas in omnia saecula
 saeculorum ¹³luce splendida fulgebis et omnes fines terrae adorabunt te ¹⁴nationes ex longinquo
 ad te venient et munera deferentes adorabunt Dominum in te et terram tuam in sanctificatione
 habebunt ¹⁵nomen magnum invocabunt in te ¹⁶maledicti erunt qui contempserint te et condemnati
 erunt omnes qui blasphemaverint te benedictique erunt qui aedificaverint te ¹⁷tu autem laetaberis
 in filiis tuis quoniam omnes benedicentur et congregabuntur ad Dominum ¹⁸beati omnes qui
 diligunt te et qui gaudent super pace tua ¹⁹anima mea benedic Dominum quoniam liberavit
 Hierusalem civitatem suam ²⁰beatus ero si fuerint reliquiae seminis mei ad videndam claritatem
 Hierusalem ²¹portae Hierusalem ex sapphyro et zmaragdo aedificabuntur et ex lapide pretioso
 omnis circuitus murorum eius ²²ex lapide candido et mundo omnes plateae eius sternetur et per
 vicos eius alleluia cantabitur ²³benedictus Dominus qui excitavit eam ut sit regnum eius in saecula
 saeculorum super eam amen

Chapter 14

¹
 et consummati sunt sermones Tobi et posteaquam inluminatus est vixit annis quadraginta
²
 duobus et vidit filios nepotum suorum ² completis itaque annis centum duobus sepultus est honorifice
³
 in Nineven ³ quinquaginta namque et sex annorum oculorum lumen amisit sexagenarius vero recepit
⁴
 reliquum vero vitae suae in gaudio fuit et cum bono profectu timoris Dei perrexit in pace ⁵ in hora
 autem mortis suae vocavit ad se Tobiam filium suum et septem iuvenes filios eius nepotes suos
⁶
 dixitque eis ⁶ prope erit interitus Nineven non enim excidit verbum Dei et fratres nostri qui dispersi
⁷
 sunt a terra Israhel revertentur ad eam ⁷ omnis autem deserta terra eius replebitur et domus Dei
⁸
 quae in ea incensa est iterum reaedicabitur ibique revertentur omnes timentes Deum ⁸ et relinquent
⁹
 gentes idola sua et venient in Hierusalem et inhabitabunt in ea ⁹ et gaudebunt in ea omnes adorantes
¹⁰
 regem Israhel ¹⁰ audite ergo filii mei patrem vestrum servite Domino in veritate et inquirete ut
¹¹
 faciatis quae sunt placita illi ¹¹ et filiis vestris mandate ut faciant iustitias et elemosynas ut sint
¹²
 memores Dei et benedicant eum in omni tempore in veritate et in tota virtute sua ¹² nunc ergo filii
 audite me et nolite manere hic sed quacumque die sepelieritis matrem vestram circa me in uno
¹³
 sepulchro ex eo dirigite gressus vestros ut exeatis hinc ¹³ video enim iniquitas eius finem
¹⁴
 dabit ei ¹⁴ factum est autem post obitum matris suae Tobias abscessit ex Nineven cum uxore sua
¹⁵
 et filiis et reversus est ad soceros suos ¹⁵ invenitque eos incolomes in senectute bona et curam
 eorum gessit et ipse clausit oculos eorum et omnem hereditatem domus Raguhel ipse percepit
¹⁶
 viditque quintam generationem filios filiorum suorum ¹⁶ et completis annis nonaginta et novem in
 timore Domini cum gaudio sepelierunt eum

Wisdom

Chapter 1

¹
 diligite iustitiam qui iudicatis terram sentite de Domino in bonitate et in simplicitate cordis
²
 quaerite illum ² quoniam invenitur ab his qui non temptant illum apparet autem eis qui fidem habent
³
 in illum ³ perversae enim cogitationes separant a Deo probata autem virtus corripit insipientes

⁴ quoniam in malivolam animam non intrabit sapientia nec habitabit in corpore subdito peccatis
⁵ sanctus enim spiritus disciplinae effugiet fictum et auferet se a cogitationibus quae sunt sine
⁶ intellectu et corripitur superveniente iniquitate benignus est enim spiritus sapientiae et non
 liberabit maledictum a labiis suis quoniam renum illius testis est Deus et cordis eius scrutator est
⁷ verus et linguae illius auditor quoniam spiritus Domini replevit orbem terrarum et hoc quod
⁸ continet omnia scientiam habet vocis propter hoc qui loquitur iniqua non potest latere nec praeteriet
⁹ illum corripiens iudicium in cogitationibus enim impii interrogatio erit sermonum autem illius
¹⁰ auditio ad Dominum veniet ad correptionem iniquitatum illius quoniam auris zeli audit omnia
¹¹ et tumultus murmurationum non abscondetur custodite ergo vos a murmuratione quae nihil
 prodest et a detractatione parcite linguae quoniam responsum obscurum in vacuum non ibit os autem
¹² quod mentitur occidit animam nolite zelare mortem in errore vitae vestrae neque adquiratis
¹³ perditionem in operibus manuum vestrarum quoniam Deus mortem non fecit nec laetatur in
¹⁴ perditione vivorum creavit enim ut essent omnia et sanabiles nationes orbis terrarum et non est
¹⁵ in illis medicamentum exterminii nec inferorum regnum in terra iustitia enim immortalis est
¹⁶ impii autem manibus et verbis arcessierunt illam et aestimantes illam amicam defluerunt et
 sponsonem posuerunt ad illam quoniam digni sunt qui sunt ex parte illius

Chapter 2

¹ dixerunt enim apud se cogitantes non recte exiguum et cum taedio est tempus vitae nostrae et
 non est refrigerium in fine hominis et non est qui agnitus sit reversus ab inferis ² quia ex nihilo nati
 sumus et post hoc erimus tamquam non fuimus quoniam fumus afflatus est in naribus nostris et
³ sermo scintillae ad commovendum cor nostrum quia extincta cinis erit corpus et spiritus diffundetur
 tamquam mollis aer et transiet vita nostra tamquam vestigium nubis et sicut nebula dissolvetur quae
⁴ fugata est a radiis solis et a calore illius adgravata et nomen nostrum oblivionem accipiet per
⁵ tempus et nemo memoriam habebit operum nostrorum umbrae enim transitus est tempus nostrum
⁶ et non est reversio finis nostri quoniam consignata est et nemo revertetur venite ergo et fruamur

bonis quae sunt et utamur creaturam tamquam in iuventute celeriter ⁷ vino pretioso et unguentis
 nos impleamus et non praetereat nos flos temporis ⁸ coronemus nos rosis antequam marcescant
 nullum pratum sit quod non pertranseat luxuria nostra ⁹ ubique relinquamus signa laetitiae quoniam
 haec est pars nostra et haec est sors ¹⁰ opprimamus pauperem iustum et non parcamus viduae nec
 veterani revearemur canos multi temporis ¹¹ sit autem fortitudo nostra lex iniustitiae quod infirmum
 est enim inutile invenitur ¹² circumveniamus ergo iustum quoniam inutilis est nobis et contrarius
 est operibus nostris et inproperat nobis peccata legis et diffamat in nos peccata disciplinae nostrae
¹³ promittit scientiam Dei se habere et filium Dei se nominat ¹⁴ factus est nobis in traductionem
 cogitationum nostrarum ¹⁵ gravis est nobis etiam ad videndum quoniam dissimilis est aliis vita
 illius et inmutatae sunt viae eius ¹⁶ tamquam nugaces aestimati sumus ab illo et abstinet se a viis
 nostris tamquam ab immunditiis et praefert novissima iustorum et gloriatur patrem Deum se habere
¹⁷ videamus ergo si sermones illius veri sunt et temptemus quae ventura sunt illi et sciemus quae
 erunt novissima illius ¹⁸ si enim est verus filius Dei suscipiet illum et liberabit eum de manu
 contrariorum ¹⁹ contumelia et tormento interrogemus eum ut sciamus reverentiam illius et probemus
 patientiam ipsius ²⁰ morte turpissima condemnemus illum erit enim ei respectus ex sermonibus
 illius ²¹ haec cogitaverunt et erraverunt excaecavit enim illos malitia eorum ²² et nescierunt
 sacramenta Dei neque mercedem speraverunt iustitiae nec iudicaverunt honorem animarum sanctarum
²³ quoniam Deus creavit hominem inexterminabilem et ad imaginem suae similitudinis fecit illum
²⁴ invidia autem diaboli mors introivit in orbem terrarum ²⁵ imitantur autem illum qui sunt ex parte
 illius

Chapter 3

¹ iustorum autem animae in manu Dei sunt et non tanget illos tormentum mortis ² visi sunt in
 oculis insipientium mori et aestimata est adflictio exitus illorum ³ et quod a nobis est iter exterminii
 illi autem sunt in pace ⁴ et si coram hominibus tormenta passi sunt spes illorum immortalitate plena
 est ⁵ et in paucis vexati in multis bene disponentur quoniam Deus tentavit illos et invenit illos

⁶
 dignos se tamquam aurum in fornace probavit illos et quasi holocausta hostiam accepit illos et
⁷
 in tempore erit respectus illorum fulgebunt et tamquam scintillae in harundinetis discurrunt
⁸ iudicabunt nationes et dominabuntur populis et regnabit Dominus illorum in perpetuum ⁹ qui
 confidunt in illum intellegent veritatem et fideles in dilectione adquiescent illi quoniam donum et
¹⁰
 pax est electis illius impii autem secundum quae cogitaverunt correptionem habebunt qui
¹¹
 neglexerunt iustum et a Domino recesserunt sapientiam enim et disciplinam qui abicit infelix
¹²
 est et vacua est spes illorum et labores sine fructu et inhabitabilia opera illorum sunt mulieres
¹³
 eorum insensatae sunt et nequissimi filii eorum maledicta creatura illorum quoniam felix sterilis
¹⁴
 incoinquinata quae non scivit torum in delicto habebit fructum in respectione animarum et spado
 qui non operatus est per manus suas iniquitatem nec cogitavit adversus Deum nequissima dabitur
¹⁵
 enim illi fidei donum electum et sors in templo Domini acceptissima bonorum enim laborum
¹⁶
 gloriosus est fructus et quae non concidat radix sapientiae filii autem adulterorum inconsummati
¹⁷
 erunt et ab iniquo toro semen exterminabitur et si quidem longae vitae erunt in nihilum
¹⁸
 computabuntur et sine honore erit novissima senectus illorum et si celerius defuncti fuerint non
¹⁹
 habebunt spem nec in die agnitionis adlocutionem nationis enim iniquae dirae sunt
 consummationes

Chapter 4

¹
 melior est generatio cum claritate immortalitas est enim in memoria illius quoniam et apud
²
 Deum nota est et apud homines cum praesens est imitantur illam et desiderant eam cum se duxerit
³
 et in perpetuum coronata triumphat incoinquinatorum certaminum praemium vincens multigena
 autem impiorum multitudo non erit utilis et spuria vitulamina non dabunt radices altas nec stabile
⁴
 firmamentum conlocabunt et si in ramis in tempore germinaverint infirmiter posita a vento
⁵
 commovebuntur et a nimietate ventorum eradicabuntur confringentur rami inconsummati et
⁶
 fructus illorum inutilis et acerbi ad manducandum et ad nihilum apti ex iniquis enim omnes filii
⁷
 qui nascuntur testes sunt nequitiae adversus parentes in interrogatione sua iustus autem si morte

praeoccupatus fuerit in refrigerio erit ⁸ senectus enim venerabilis est non diuturna neque numero
 annorum computata cani sunt autem sensus hominibus ⁹ et aetas senectutis vita immaculata ¹⁰ placens
 Deo factus dilectus et vivens inter peccatores translatus est ¹¹ raptus est ne malitia mutaret
 intellectum illius aut fictio decipiat animam illius ¹² fascinatio enim nugacitatis obscurat bona et
 inconstantia concupiscentiae transvertit sensum sine malitia ¹³ consummatus in brevi explevit
 tempora multa ¹⁴ placita enim erat Deo anima illius propter hoc properavit educere illum de medio
 iniquitatum populi autem videntes et non intellegentes nec ponentes in praecordiis talia ¹⁵ quoniam
 gratia Dei et misericordia in sanctos illius et respectus in electos illius ¹⁶ condemnat autem iustus
 mortuus vivos impios et iuventus celerius consummata longam vitam iniusti ¹⁷ videbunt enim
 finem sapientis et non intellegent quid cogitaverit de illo Deus et quare munierit illum Dominus
¹⁸ videbunt enim et contemnent illos autem Dominus inridebit ¹⁹ et erunt post haec decidentes sine
 honore et in contumelia inter mortuos in perpetuum quoniam dirumpet illos inflatos sine voce et
 commovebit illos a fundamentis et usque ad supremum desolabuntur et erunt gementes et memoria
²⁰ illorum periet ²⁰ venient in cogitatione peccatorum suorum timidi et traducent illos ex adverso
 iniquitates ipsorum

Chapter 5

¹ tunc stabunt iusti in magna constantia adversus eos qui se angustaverunt et qui abstulerunt
 labores illorum ² videntes turbabuntur timore horribili et mirabuntur in subitatione insperatae salutis
³ dicent inter se paenitentiam agentes et per angustiam spiritus gementes hi sunt quos habuimus
 aliquando in risu et in similitudine inproperii ⁴ nos insensati vitam illorum aestimabamus insaniam
 et finem illorum sine honore ⁵ quomodo computati sunt inter filios Dei et inter sanctos sors illorum
⁶ est ⁶ ergo erravimus a via veritatis et iustitiae lumen non luxit nobis et sol non est ortus nobis
⁷ lassati sumus in via iniquitatis et perditionis et ambulavimus vias difficiles viam autem Domini
⁸ ignoravimus ⁸ quid nobis profuit superbia aut quid divitiarum iactatio contulit nobis ⁹ transierunt
 omnia illa tamquam umbra et tamquam nuntius percurrrens ¹⁰ et tamquam navis quae pertransit

fluctuantem aquam cuius cum praeterierit non est vestigium invenire neque semitam carinae illius
¹¹ in fluctibus aut avis quae transvolat in aere nullum invenitur argumentum itineris illius sed
 tantum sonitus est alarum verberans levem ventum et scindens per vim itineris aerem commotis
¹² alis transvolavit et post hoc nullum signum invenitur itineris illius aut tamquam sagittae emissae
¹³ in locum destinatum divisus aer continuo in se reclusus est ut ignoretur transitus illius sic et nos
 nati continuo desivimus esse et virtutis quidem signum nullum valuimus ostendere in malignitate
¹⁴ autem nostra consumpti sumus talia dixerunt et peccaverunt ¹⁵ quoniam spes impii tamquam
 lanugo est quae a vento tollitur et tamquam spuma gracilis quae a procella dispergitur et tamquam
¹⁶ fumus qui a vento diffusus est et tamquam memoria hospitis unius diei praetereuntis iusti autem
¹⁷ in perpetuum vivent et apud Dominum est merces eorum et cogitatio illorum apud Altissimum
 ideo accipient regnum decoris et diadema speciei de manu Domini quoniam dextera sua teget
¹⁸ eos et brachio suo defendet illos accipiet armaturam zelus illius et armabit creaturam ad ultionem
¹⁹ inimicorum induet pro torace iustitiam et accipiet pro galea iudicium certum ²⁰ sumet scutum
²¹ inexpugnabilem aequitatem acuet autem duram iram in lanceam et pugnabit cum illo orbis
²² terrarum contra insensatos ibunt directae emissiones fulgorum et tamquam a bene curvato arcu
²³ nubium exterminabuntur et ad certum locum insilient et a petrosa ira plenae mittentur grandines
²⁴ et scandescet in illos aqua maris et flumina concurrent duriter contra illos stabit spiritus virtutis
 et tamquam turbido venti dividet illos et ad heremiam perducet omnem terram iniquitatis et
 malignitas evertet sedes potentium

Chapter 6

¹ melior est sapientia quam vires et vir prudens magis quam fortis ² audite ergo reges et intellegite
³ discite iudices finium terrae praebete aures vos qui continetis multitudines et placetis vobis in
⁴ turbis nationum quoniam data est a Domino potestas vobis et virtus ab Altissimo qui interrogabit
⁵ opera vestra et cogitationes scrutabitur quoniam cum essetis ministri regni illius non recte iudicastis
⁶ neque custodistis legem iustitiae neque secundum voluntatem Dei ambulastis horrende et cito
⁷ apparebit vobis quoniam iudicium durissimum in his qui praesunt fiet exiguo enim conceditur

misericordia potentes autem potenter tormenta patientur⁸ non enim subtrahet personam cuiusquam
 Dominus nec reverebitur magnitudinem cuiusquam quoniam pusillum et magnum ipse fecit et
 aequaliter cura est illi pro omnibus⁹ fortioribus autem fortior instat cruciatio¹⁰ ad vos ergo reges
 sunt hi sermones mei ut discatis sapientiam et non excidatis¹¹ qui enim custodierint iusta iuste
 iustificabuntur et qui didicerint ista invenient quid respondeant¹² concupiscite ergo sermones meos
 diligite illos et habebitis disciplinam¹³ clara est et quae numquam marcescat sapientia et facile
 videtur ab his qui diligunt eam et invenietur ab his qui quaerunt illam¹⁴ praeoccupat qui se
 concupiscunt ut illis se prior ostendat¹⁵ qui de luce vigilaverit ad illam non laborabit adsidentem
 enim illam foribus suis inveniet¹⁶ cogitare ergo de illa sensus est consummatus et qui vigilaverit
 propter illam cito erit securus¹⁷ quoniam dignos se ipsa circuit quaerens et in viis ostendit se illis
 hilariter et in omni providentia occurrit illis¹⁸ initium enim illius verissima est disciplinae
 concupiscentia¹⁹ cura ergo disciplinae dilectio est et dilectio custoditio legum illius est custoditio
 autem legum consummatio incorruptionis est²⁰ incorruptio autem facit esse proximum Deo
 concupiscentia itaque sapientiae deducet ad regnum perpetuum²¹ si ergo delectamini sedibus²²
 et stematibus reges populi diligite sapientiam ut in perpetuum regnetis²³ ²⁴ quid est autem
 sapientia et quemadmodum facta sit referam et non abscondam a vobis sacramenta Dei sed ab initio
 nativitatis investigabo et ponam in lucem scientiam illius et non praeteribo veritatem²⁵ neque cum
 invidia tabescente iter habebō quoniam ista non erit particeps sapientiae²⁶ multitudo autem
 sapientium sanitas est orbis terrarum et rex sapiens populi stabilimentum est²⁷ ergo accipite
 disciplinam per sermones meos et proderit vobis

Chapter 7

sum quidem et ego mortalis homo similis omnibus et ex genere terreno illius qui prior finctus
 est et in ventre matris figuratus sum caro² decem mensuum tempore coagulatus in sanguine ex
 semine hominis et delectamento somni conveniente³ et ego natus accepi communem aerem et in

similiter factam decidi terram primam vocem similem omnibus emisi plorans⁴ in involumentis
 nutritus sum et curis magnis⁵ nemo enim ex regibus aliud habuit nativitatis initium⁶ unus ergo
 introitus est omnibus ad vitam et similis exitus⁷ propter hoc optavi et datus est mihi sensus et
 invocavi et venit in me spiritus sapientiae⁸ et praeposui illam regnis et sedibus et divitias nihil
 esse duxi in conparatione illius⁹ nec comparavi illi lapidem pretiosum quoniam omne aurum in
 conparatione illius harena est exigua et tamquam lutum aestimabitur argentum in conspectu illius
 10 super salutem et speciem dilexi illam et proposui pro luce habere illam quoniam inextinguibile
 est lumen illius¹¹ venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa et innumerabilis honestas per
 manus illius¹² et laetatus sum in omnibus quoniam antecedebat ista sapientia et ignorabam quoniam
 horum omnium mater est¹³ quam sine fictione didici et sine invidia communico et honestatem
 illius non abscondo¹⁴ infinitus enim thesaurus est hominibus quod qui usi sunt participes facti
 sunt amicitiae Dei propter disciplinae dona commendati¹⁵ mihi autem det Deus dicere ex sententia
 et praesumere digna horum quae dantur quoniam ipse et sapientiae dux est et sapientium emendator
 16 in manu enim illius et nos et sermones nostri et omnis sapientia et operum scientiae disciplina
 17 ipse enim mihi dedit horum quae sunt scientiam veram ut sciam dispositionem orbis terrarum et
 virtutes elementorum¹⁸ initium et consummationem et medietatem temporum et meditationem
 omnium morum mutationes et divisiones temporum¹⁹ anni cursus et stellarum dispositiones
 20 naturas animalium et iras bestiarum vim ventorum et cogitationes hominum differentias arborum
 et virtutes radicum²¹ et quaecumque sunt absconsa et inprovisa didici omnium enim artifex docuit
 me sapientia²² est enim in illa spiritus intellectus sanctus unicus multiplex subtilis mobilis dissertus
 incoinquinatus certus suavis amans bonum acutus qui nihil vetat benefacere²³ humanus stabilis
 certus securus omnem habens virtutem omnia prospiciens et qui capiat omnes spiritus intellegibiles
 mundos subtiles²⁴ omnibus enim mobilibus mobiliior est sapientia adtingit autem ubique et capit
 propter suam munditiam²⁵ vapor est enim virtutis Dei et emanatio quaedam est claritatis
 omnipotentis Dei sincera et ideo nihil inquinatum in illa incurrit²⁶ candor est enim lucis aeternae
 et speculum sine macula Dei maiestatis et imago bonitatis illius²⁷ et cum sit una omnia potest et
 permanens in se omnia innovat et per nationes in animas sanctas se transfert amicos Dei et prophetas

constituit²⁸ neminem enim diligit Deus nisi eum qui cum sapientia inhabitat²⁹ est enim haec
speciosior sole et super omnem stellarum dispositionem luci comparata invenitur prior³⁰ illi enim
succedit nox sapientiam autem non vincit malitia

Chapter 8

¹ adtingit enim a fine usque ad finem fortiter et disponit omnia suaviter² hanc amavi et exquisivi
a iuventute mea et quaesivi sponsam mihi adsumere et amator factus sum formae illius
³ generositatem glorificat contubernium habens Dei sed et omnium Dominus dilexit illam⁴ doctrix
est enim disciplinae Dei et electrix operum illius⁵ et si divitiae appetuntur in vita quid sapientiae
locupletius quae omnia operatur⁶ si autem sensus operatur quis horum quae sunt magis quam illa
est artifex⁷ et si iustitiam quis diligit labores huius magnas habent virtutes sobrietatem enim et
sapientiam docet et iustitiam et virtutem quibus utilius nihil est in vita hominibus⁸ et si multitudinem
scientiae desiderat quis scit praeterita et de futuris aestimat scit versutias sermonum et dissolutiones
argumentorum signa et monstra scit antequam fiant et eventus temporum et saeculorum⁹ proposui
ergo hanc adducere mihi ad convivendum sciens quoniam communicabit mecum de bonis et erit
adlocutio cogitationis et taedii mei¹⁰ habebo propter hanc claritatem ad turbas et honorem apud
seniores iuvenis¹¹ acutus inveniar in iudicio et in conspectu potentium admirabilis ero et facies
principum mirabuntur me¹² tacentem me sustinebunt et loquentem me respicient et sermocinante
plura manus ori suo inponent¹³ propterea habebo per hanc immortalitatem et memoriam aeternam
his qui post me futuri sunt relinquam¹⁴ disponam populos et nationes mihi erunt subiectae
¹⁵ timebunt me audientes reges horrendi in multitudine videbor bonus et in bello fortis¹⁶ intrans
in domum meam conquiescam cum illa non enim habet amaritudinem conversatio illius nec taedium
¹⁷ convictus ipsius sed laetitiam et gaudium¹⁸ haec cogitans apud me et commemorans in corde meo
quoniam immortalitas est in cogitatione sapientiae¹⁸ et in amicitia illius delectatio bona et in
operibus manuum illius honestas sine defectione et in certamine loquellae illius sapientia et
praeclaritas in communicatione sermonum ipsius circuibam quaerens ut mihi illam adsumerem
¹⁹ puer autem eram ingeniosus et sortitus sum animam bonam²⁰ et cum essem magis bonus veni

ad corpus incoinquinatum²¹ et ut scivi quoniam aliter non possum esse continens nisi Deus det et hoc ipsum erat sapientiae scire cuius esset hoc donum adii Dominum et deprecatus sum illum et dixi ex totis praecordiis meis

Chapter 9

¹ Deus parentum et Domine misericordiae tuae qui fecisti omnia verbo tuo² et sapientia tua constituisti hominem ut dominetur creaturae quae a te facta est³ ut disponat orbem terrarum in aequitate et iustitia et in directione cordis iudicium iudicet⁴ da mihi sedium tuarum adsistricem sapientiam et noli me reprobare a pueris tuis⁵ quoniam ego servus tuus et filius ancillae tuae sum homo infirmus et exigui temporis et minor ad intellectum iudicii et legum⁶ et si quis erit consummatus inter filios hominum si afuerit ab illo sapientia tua in nihilum computabitur⁷ tu me elegisti regem populo tuo et iudicem filiorum tuorum et filiarum⁸ dixisti aedificare templum in monte sancto tuo et in civitate habitationis tuae aram similitudinem tabernaculi sancti tui quod praeparasti ab initio⁹ et tecum sapientia quae novit opera tua quae et adfuit tunc cum orbem terrarum faceres et sciebat quid placitum esset oculis tuis et quid directum in praeceptis tuis¹⁰ mitte illam de sanctis caelis tuis et mitte illam a sede magnitudinis tuae ut mecum sit et mecum laboret et sciam quid acceptum sit apud te¹¹ scit enim illa omnia et intellegit et deducet me in operibus meis sobrie et custodiet me in sua potentia¹² et erunt accepta opera mea et disponam populum tuum iuste et ero dignus sedium patris mei¹³ quis enim hominum poterit scire consilium Dei aut quis poterit cogitare quid velit Dominus¹⁴ cogitationes enim mortalium timidae et incertae providentiae nostrae¹⁵ corpus enim quod corrumpitur adgravat animam et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem¹⁶ et difficile aestimamus quae in terra sunt et quae in prospectu sunt invenimus cum labore quae in caelis sunt autem quis investigavit¹⁷ sensum autem tuum quis scivit nisi tu dederis sapientiam et miseris sanctum spiritum tuum de altissimis¹⁸ et sic correctae sunt semitae eorum qui in terris sunt et quae tibi placent didicerunt homines¹⁹ et per sapientiam sanati sunt

Chapter 10

¹ haec illum qui primus finctus est patrem orbis terrarum cum solus esset creatus custodivit ² et
 eduxit illum a delicto suo et dedit illi virtutem continendi omnia ³ ab hac ut recessit iniustus in ira
 sua per iram homicidii fraternitatis deperiit ⁴ propter quem cum aqua deleret terram iterum sanavit
 sapientia per contemptibile lignum iustum gubernans ⁵ haec et in consensu nequitiae cum se nationes
 contulissent scivit iustum et servavit sine querella Deo et in filii misericordia fortem custodivit
⁶ haec iustum a pereuntibus impiis liberavit fugientem descendentem ignem in Pentapoli ⁷ cuius
 in testimonium nequitiae fumigabunda constat deserta terra et incerto tempore fructus habentes
 arbores et incredibilis animae memoria stans figmentum salis ⁸ sapientiam enim praetereuntes non
 tantum in hoc lapsi sunt ut ignorarent bona sed et insipientiae suae reliquerunt hominibus memoriam
 ut in his quae peccaverunt nec latere potuissent ⁹ sapientia autem hos qui se observant a doloribus
 liberavit ¹⁰ haec profugum irae fratris iustum deduxit per vias rectas et ostendit illi regnum Dei et
 dedit illi scientiam sanctorum honestavit illum in laboribus et conplevit labores illius ¹¹ in fraude
 circumvenientium illum adfuit et honestum illum fecit ¹² custodivit illum ab inimicis et a
 seductoribus tutavit eum et certamen forte dedit illi ut vinceret ut sciret quoniam omnium potentior
 est sapientia ¹³ haec venditum iustum non dereliquit sed a peccatoribus liberavit illum descendit
 cum illo in foveam ¹⁴ et in vinculis non dereliquit illum donec adferret illi sceptrum regni et
 potentiam adversus eos qui eum deprimebant et mendaces ostendit qui maculaverunt ipsum et dedit
 illi claritatem aeternam ¹⁵ haec populum iustum et semen sine querella liberavit a nationibus quae
 illum conprimebant ¹⁶ intravit in animam servi Domini et stetit contra reges horrendos in portentis
 et signis ¹⁷ et reddidit iustis mercedem laborum suorum et deduxit illos in via mirabili et fuit illis
 in velamento diei et in luce stellarum nocte ¹⁸ transtulit illos mare Rubrum et transvexit illos per
 aquam nimiam ¹⁹ inimicos autem illorum demersit in mare et ab altitudine inferorum eduxit illos
 ideo iusti tulerunt spolia impiorum ²⁰ et decantaverunt Domine nomen sanctum tuum et victricem
 manum tuam laudaverunt pariter ²¹ quoniam sapientia aperuit os mutorum et linguas infantium
 fecit dissertas

Chapter 11

¹ direxit opera illorum in manibus prophetae sancti ² iter fecerunt per deserta quae non
inhabitabantur et in locis secretis fixerunt casas ³ steterunt contra hostes et de inimicis se
vindicaverunt ⁴ sitierunt et invocaverunt te et data est illis de petra altissima aqua et requies sitis
de lapide duro ⁵ per quae enim poenas passi sunt inimici illorum ⁶ per haec cum illis deesset bene
cum illis actum est ⁷ nam pro fonte quidem sempiterni fluminis humanum sanguinem dedisti iniustus
⁸ qui comminuerentur in traductione infantum occisorum dedisti illis abundantem aquam insperate
⁹ ostendens per sitim quae tunc fuit quemadmodum tuos exaltares et adversarios illorum necares
¹⁰ cum enim temptati sunt et quidem cum misericordia disciplinam accipientes scierunt
quemadmodum cum ira iudicati impii tormenta paterentur ¹¹ hos quidem tamquam pater monens
probasti illos autem tamquam durus rex interrogans condemnasti ¹² absentes enim et praesentes
similiter torquebantur ¹³ duplex enim illos acceperat taedium et gemitus cum memoria praeteritorum
¹⁴ cum enim audirent per sua tormenta bene secum agi commemorati sunt Dominum ¹⁵ quem enim
in expositione prava proiectum deriserunt in finem eventus mirati sunt non similiter iustis faciens
¹⁶ pro cogitationibus autem insensatis iniquitates illorum quod quidam errantes colebant mutos
serpentes et bestias supervacuas inmisisti illis multitudinem mutorum animalium in vindictam
¹⁷ ut scirent quia per quae peccat quis per haec et torquetur ¹⁸ non enim impossibilis erat omnipotens
manus tua quae creavit orbem terrarum ex materia invisibilis inmittere illis multitudinem ursorum aut
audaces leones ¹⁹ aut novi generis ira plenas et ignotas bestias aut vaporem igneum spirantes aut
odorem fumi proferentes aut horrendas ab oculis scintillas emittentes ²⁰ quarum non solum laesura
²¹ poterat illos exterminare sed et aspectus per timorem occidere sed et sine his uno spiritu occidi
poterant persecutionem passi ab ipsis factis suis et dispersi per spiritum virtutis tuae sed omnia
mensura et numero et pondere disposuisti ²² multum enim valere tibi soli superat semper et virtuti
brachii tui quis resistet ²³ quoniam tamquam momentum staterae sic ante te est orbis terrarum et
tamquam gutta roris antelucani quae descendit in terram ²⁴ sed misereris omnium quoniam omnia
potes et dissimulas peccata hominum propter paenitentiam ²⁵ diligis enim omnia quae sunt et nihil

odisti horum quae fecisti nec enim odiens aliquid constituisti²⁶ quomodo autem posset aliquid
 permanere nisi tu voluisses aut quod a te vocatum non esset conservaretur²⁷ parcis autem omnibus
 quoniam tua sunt Domine qui animas amas

Chapter 12

¹ bonus enim spiritus tuus est in omnibus ² propter quod hos qui exerrant partibus corripis et
 de quibus peccant admonens adloqueris ut relicta malitia credant in te Domine ³ et illos enim
 antiquos inhabitatores sanctae tuae terrae odiens ⁴ quoniam odibilia tibi opera faciebant per
 medicamina et sacrificia iniusta ⁵ et filiorum necatores sine misericordia et comestores viscerum
 hominum devorationem et sanguinis a medio sacramento tuo ⁶ et auctores parentes animarum
 inauxiliatarum voluisti perdere per manus parentum nostrorum ⁷ ut dignam perciperent
 peregrinationem puerorum Dei quae tibi omnium carior est terra ⁸ sed et his tamquam hominibus
 pepercisti et misisti antecessores exercitus tui vespas ut illos paulatim exterminarent ⁹ non quia
 inpotens eras in bello subicere impios iustis aut bestiis saevis aut verbo duro simul exterminare
¹⁰ sed partibus iudicans dabas locum paenitentiae non ignorans quoniam nequa est natio illorum et
 naturalis malitia ipsorum et quoniam non poterat mutari cogitatio illorum in perpetuum ¹¹ semen
 enim erat maledictum ab initio nec timens aliquem veniam dabas peccatis illorum ¹² quis enim
 dicet tibi quid fecisti aut quis stabit contra iudicium tuum aut quis in conspectum tuum veniet vindex
 iniquorum hominum aut quis tibi inputabit si nationes perierint quas tu fecisti ¹³ nec enim est alius
 Deus quam tu cuius cura est de omnibus ut ostendas quoniam non iniuste iudicasti ¹⁴ neque rex
 neque tyrannus in conspectu tuo inquirent de his quos perdidisti ¹⁵ cum sis ergo iustus iuste omnia
 disponis ipsum quoque qui non debet puniri condemnas exterum aestimas a tua virtute ¹⁶ virtus
 enim tua iustitiae initium est et ob hoc quod omnium Dominus es omnibus te parcere facis
¹⁷ virtutem enim ostendis tu qui non crederis esse in virtute consummatus et hos qui sciunt audaciam
 traducis ¹⁸ tu autem dominator virtutis cum tranquillitate iudicas et cum magna reverentia disponis
 nos subest enim tibi cum voles posse ¹⁹ docuisti autem populum tuum per talia opera quoniam

oportet iustum esse et humanum et bonae spei fecisti filios tuos quoniam das locum in peccatis
 paenitentiae²⁰ si enim inimicos servorum tuorum et debitos morti cum tanta cruciasti adtentione
 et liberasti dans tempus et locum per quae possint mutari a malitia²¹ cum quanta diligentia iudicasti²²
 filios tuos quorum parentibus iuramenta et conventiones dedisti bonarum promissionum cum
 ergo nobis disciplinam das inimicos nostros multipliciter flagellas ut bonitatem tuam cogitemus
 iudicantes et cum de nobis iudicatur speremus misericordiam²³ unde et illis qui in vita sua insensate
 et iniuste vixerunt per haec quae coluerunt dedisti summa tormenta²⁴ etenim in erroris via diutius
 erraverunt deos aestimantes haec quae in animalibus sunt supervacua infantum insensatorum more
 viventes²⁵ propter hoc tamquam pueris insensatis iudicium in derisum dedisti²⁶ qui autem ludibriis
 increpationis non correpti sunt dignum Dei iudicium experti sunt²⁷ in his enim quae patiebantur
 moleste ferebant in quibus patientes indignabantur per haec quos putabant deos in ipsis cum
 exterminarentur videntes illum quem olim negabant se nosse Deum verum agnoverunt propter quod
 et finis condemnationis illis veniet

Chapter 13

¹
 vani sunt autem omnes homines quibus non subest scientia Dei et de his quae videntur bona
 non potuerunt intellegere eum qui est neque operibus adtendentes agnoverunt quis esset artifex
²
 sed aut ignem aut spiritum aut citatum aerem aut gyrum stellarum aut nimiam aquam aut solem
 et lunam rectores orbis terrarum deos putaverunt³ quorum si specie delectati deos putaverunt sciant
 quanto dominator eorum speciosior est speciei enim generator haec omnia constituit⁴ aut si virtutem
 et opera eorum mirati sunt intellegant ab ipsis quoniam qui haec constituit fortior est illis⁵ a
 magnitudine enim speciei et creaturae cognoscibiliter poterit horum creator videri⁶ sed tamen
 adhuc in his minor est querella et hii enim fortassis errant Deum quaerentes et volentes invenire
⁷
 etenim cum in operibus illius conversentur inquirunt et persuasum habent quoniam bona sunt quae
 videntur⁸ iterum autem nec his debet ignosci⁹ si enim tantum potuerunt scire ut possent aestimare
 saeculum quomodo huius Dominum non facilius invenerunt¹⁰ infelices autem sunt et inter mortuos
 spes illorum est qui appellaverunt deos opera manuum hominum aurum et argentum artis inventionem
 similitudines animalium aut lapidem inutilem opus manus antiquae¹¹ aut si quis artifex faber de

silva lignum rectum secaverit et huius docte eradat omnem corticem et arte sua usus diligenter
 fabricet vas utile in conversatione vitae¹² reliquias autem eius operis ad praeparationem escae
 abutatur¹³ et reliquum horum quod ad nullos usus facit lignum curvum et verticibus plenum sculpat
 diligenter per vacuitatem suam et per scientiam artis suae figuret illud et adsimilet illud imagini
 hominis¹⁴ aut alicui ex animalibus illud conparet perliniens lubrica et rubicundum faciens fuco
 colorem illius et omnem maculam quae in illo est perliniens¹⁵ et faciat ei dignam habitationem in
 pariete ponens illud confirmans ferro¹⁶ ne forte cadat prospiciens illi sciens quoniam non potest
 se adiuvare imago enim est et opus est illi adiutorio¹⁷ et de substantia sua et filiis suis et nuptiis
 votum faciens inquit non erubescit loqui cum illo qui sine anima est¹⁸ et pro sanitate quidem
 infirmum deprecatur et pro vita mortuum rogat et in adiutorium inutilem invocat¹⁹ et pro itinere
 petit ab hoc qui ambulare non potest et de acquirendo et de operando et de omnium rerum eventu
 petit ab eo qui in omnibus est inutilis

Chapter 14

¹ iterum alius navigare cogitans et per feros fluctus incipiens iter facere ligno portante se fragilius
 lignum invocat² illud enim cupiditas acquirendi excogitavit et artifex sapientia fabricavit sua³ tua
 autem pater gubernat providentia quoniam dedisti et in mari viam et inter fluctus semitam
 firmissimam⁴ ostendens quoniam potes ex omnibus sanare etiam si sine rate aliquis adeat⁵ sed
 ut non esset vacua sapientiae tuae opera propter hoc etiam exiguo ligno credunt homines animas
 suas et transeuntes mare per ratem liberati sunt⁶ sed ab initio cum perirent superbi gigantes spes
 orbis terrarum ad ratem confugiens remisit saeculo semen nativitatis quae manu tua erat gubernata
⁷ benedictum est enim lignum per quod fit iustitia⁸ per manus autem quod fit maledictum et ipsum
 et qui fecit illud quia ille quidem operatus est illud autem cum esset fragile Deus cognominatus est
⁹ similiter autem odio sunt Deo impius et impietas eius¹⁰ etenim quod factum est cum illo qui fecit
 tormenta patietur¹¹ propter hoc et idolis nationum non erit respectus quoniam creaturae Dei in
 odium factae sunt et in temptationem animis hominum et in muscipulum pedibus insipientium
¹² initium enim fornicationis est exquisitio idolorum et adinventio illorum corruptio vitae est
¹³ neque erant ab initio neque erunt in perpetuum¹⁴ supervacuitas enim hominum venit in orbem

terrarum et ideo brevis illorum finis inventus est ¹⁵ acerbo enim luctu dolens pater cito sibi filii
 rapti faciens imaginem illum qui tunc homo mortuus fuerat nunc tamquam deum colere coepit et
 constituit inter servos suos sacra et sacrificia ¹⁶ deinde interveniente tempore convalescente iniqua
 consuetudine hic error tamquam lex custodita est et tyrannorum imperio colebantur figmenta ¹⁷ hos
 quos in palam honorare non poterant homines propter quod longe essent e longinquo figura illorum
 adlata evidentem imaginem regis quem honorare volebant fecerunt ut illum qui aberat tamquam
 praesentem colerent sua sollicitudine ¹⁸ provexit autem ad horum culturam et hos qui ignorabant
 artificis eximia diligentia ¹⁹ ille enim volens placere illi qui se adsumpsit elaboravit arte sua ut
 similitudinem in melius figuraret ²⁰ multitudo autem adducta per speciem operis eum qui ante
 tempus tamquam homo honoratus fuerat nunc deum existimaverunt ²¹ et haec fuit vitae humanae
 deceptio quoniam aut adfectui aut regibus deservientes homines incommunicabile nomen lapidibus
 et lignis inposuerunt ²² et non sufficerat errasse eos circa Dei scientiam sed et in magno viventes
 inscientiae bello tot et tam magna mala pacem appellant ²³ aut enim filios suos sacrificantes aut
 obscura sacrificia facientes aut insaniae plenas vigiliis habentes ²⁴ neque vitam neque nuptias
 mundas iam custodiunt sed alius alium per invidiam occidit aut adulterans contristat ²⁵ et omnia
 commixta sunt sanguis homicidium furtum et fictio corruptio infidelitas turbatio et periurium
 tumultus bonorum ²⁶ Domini inmemoratio animarum inquinatio nativitatis inmutatio nuptiarum
 inconstantia moechiae et inpudicitia ²⁷ infandorum enim idolorum cultura omnis mali causa est et
 initium et finis ²⁸ aut enim dum laetantur insaniunt aut vaticinantur falsa aut vivunt iniuste aut
 periurant cito ²⁹ dum enim confidunt in idolis quae sunt sine anima male iurantes renoceri se non
 sperant ³⁰ utraque ergo illis evenient digne quoniam male senserunt de Deo adtendentes idolis et
 iniuste iuraverunt in dolo contemnentes iustitiam ³¹ non enim iurantium est virtus sed peccantium
 poena perambulat semper in iniustorum praevaricationem

Chapter 15

¹ tu autem Deus noster suavis et verus es patiens et misericordia disponens omnia ² etenim si
 peccaverimus tui sumus scientes magnitudinem tuam et si non peccaverimus scimus quoniam apud

te sumus computati³ nosse enim te consummata iustitia est et scire iustitiam et virtutem tuam radix
 est immortalitatis⁴ non enim in errorem induxit nos hominum malae artis excogitatio nec umbra
 picturae labor sine fructu effigies sculpta per varios colores⁵ cuius aspectus insensato dat
 concupiscentiam et diligit mortuae imaginis effigiem sine anima⁶ malorum amatores digni qui
 spem in talibus habent et qui faciunt illos et qui diligunt et qui colunt⁷ sed et figulus mollem terram
 premens laboriose fingit ad usus nostros unumquodque vas et de eodem luto fingit quae munda
 sunt in usum vasa similiter et quae his sunt contraria horum autem vasorum qui sit usus iudex est
 figulus⁸ et cum labore vanum deum de eodem fingit luto ille qui paulo ante de terra factus fuerat
 et post pusillum se ducit unde acceptus est repetitus debitum animae quem habebat⁹ sed est illi
 cura non quia laboraturus est nec quoniam brevis illi vita est sed concertatur aurificibus et argentariis
 sed et aerarios imitatur et gloriam praefert quoniam res supervacuas fingit¹⁰ cinis est cor eius et
 terra supervacua spes illius et luto vilior vita illius¹¹ quoniam ignoravit qui se finxit et qui inspiravit
 illi animam quae operatur et qui insuflavit spiritum vitalem¹² sed aestimaverunt ludum esse vitam
 nostram et conversationem vitae compositam ad lucrum et oportere undecumque etiam ex malo
 adquirere¹³ hic enim super omnes scit se delinquere qui ex terrae materia fragilia vasa et sculptilia
 fingit¹⁴ omnes enim insipientes et infelices supra modum animae superbi sunt inimici populi tui
 et imperantes illi¹⁵ quoniam omnia idola nationum aestimaverunt deos quibus neque oculorum
 visus est ad videndum neque nares ad percipiendum spiritum neque aures ad audiendum nec digiti
 manuum ad tractandum sed et pedes eorum pigri ad ambulandum¹⁶ homo enim fecit illos et qui
 spiritum mutuatus est is finxit illos nemo enim sibi similem homo poterit deum fingere¹⁷ cum sit
 enim mortalis mortuum fingit manibus iniquis melior est enim ipse his quos colit quia ipse quidem
 vixit cum esset mortalis illi autem numquam¹⁸ sed et animalia miserrima colunt insensate enim
 comparata his aliis sunt deteriora¹⁹ sed nec aspectu aliquis ex his animalibus bona potest conspicere
 effugit autem Dei laudem et benedictionem eius

Chapter 16

¹ propter hoc per his similia passi sunt digne tormenta et per multitudinem bestiarum exterminati
² sunt pro quibus tormentis bene disposuisti populum tuum quibus dedisti concupiscentiam
³ delectamenti sui novum saporem escam parans eis ortygommetram ut illi quidem concupiscentes
escam propter ea quae illis ostensa et missa sunt etiam a necessaria concupiscentia averterentur hi
⁴ autem in brevi inopes facti novam gustaverunt escam oportebat enim illis quidem sine excusatione
supervenire interitum exercentibus tyrannidem his autem tantum ostendere quemadmodum inimici
⁵ illorum exterminabantur etenim cum supervenit illis saeva bestiarum ira morsibus perversarum
colubrarum exterminabantur ⁶ non in perpetuum permansit ira tua sed ad correptionem in brevi
turbati sunt signum habentes salutis ad commemorationem mandati legis tuae ⁷ qui enim conversus
est non per hoc quod videbat sanabatur sed per te omnium salvatorem ⁸ et in hoc autem ostendisti
inimicis nostris quia tu es qui liberas ab omni malo ⁹ illos enim lucistarum et muscarum occiderunt
morsus et non est inventa sanitas animae illorum quia digni erant ab huiusmodi exterminari ¹⁰ filios
autem tuos nec draconum venenatorum vicerunt dentes misericordia enim tua adveniens sanabat
illos ¹¹ in memoria enim sermonum tuorum examinabantur et salvabantur ne in altam incidentes
oblivionem non possent tuo uti adiutorio ¹² etenim neque herba neque malagma sanavit illos sed
tuus Domine sermo qui sanat omnia ¹³ tu enim vitae et mortis habes potestatem et deducis ad portas
mortis et reducis ¹⁴ homo autem occidit quidem per malitiam animam suam et cum exhibit spiritus
non revertetur nec revocabit animam quae recepta est ¹⁵ sed tuam manum effugere impossibile est
¹⁶ negantes enim nosse te impii per fortitudinem brachii tui flagellati sunt novis aquis et grandinibus
et pluviis persecutionem passi et per ignem consummati ¹⁷ quod enim mirabile erat in aqua quae
omnia extinguit plus ignis valebat vindex est enim orbis iustorum ¹⁸ quodam enim tempore
mansuetabatur ignis ne conburerentur quae ad impios missa erant animalia sed ut ipsi videntes
scirent quoniam Dei iudicio patiuntur persecutionem ¹⁹ et quodam tempore in aqua super virtutem
ignis ardebat ut iniquae terrae nationem exterminaret ²⁰ pro quibus angelorum esca nutristi populum
tuum et paratum panem e caelo praestitisti illis sine labore omne delectamentum in se habentem et
omnis saporis suavitatem ²¹ substantia enim tua dulcedinem tuam quam in filios habes ostendebat
et serviens uniuscuiusque voluntati ad quod quis volebat convertebatur ²² nix autem et glacies

sustinebant vim ignis et non tabescebant ut scirent quoniam fructus inimicorum exterminabat ignis
ardens in grandine et pluvia coruscans ²³ hoc autem iterum ut nutrentur iusti etiam suae virtutis
oblitus est ²⁴ creatura enim tibi factori deserviens excandescit in tormentum adversus iniustos et
lenior fit ad benefaciendum pro his qui in te confidunt ²⁵ propter hoc et tunc in omnia transfigurata
omnium nutrici gratiae tuae deserviebant ad voluntatem horum qui a te desiderati sunt ²⁶ ut scirent
filii tui quos dilexisti Domine quoniam non nativitatis fructus pascunt homines sed sermo tuus hos
qui in te crediderint conservat ²⁷ quod enim ab igni non poterat exterminari statim ab exiguo radio
solis calefactum tabescebat ²⁸ ut notum omnibus esset quoniam oportet praevenire solem ad
benedictionem tuam et ad orientem lucis tibi adorare ²⁹ ingrati enim fides tamquam hibernalis
glacies tabescit et disperiet tamquam aqua supervacua

Chapter 17

¹ magna enim sunt iudicia tua et inenarrabilia verba tua propter hoc indisciplinatae animae
erraverunt ² dum enim persuasum habent iniqui posse dominari nationi sanctae vinculis tenebrarum
et longae noctis conpediti inclusi sub tectis fugitivi perpetuae providentiae iacuerunt ³ et dum putant
se latere in obscuris peccatis tenebroso oblivionis velamento dispersi sunt paventes horrende et
cum admiratione nimia perturbati ⁴ neque enim quae continebat illos spelunca sine timore custodiebat
quoniam sonitus descendens perturbabat illos et personae tristes apparentes pavorem illis praestabant
⁵ et ignis quidem nulla vis poterat illis lumen praebere nec siderum limpidae flammae inluminare
poterant illam noctem horrendam ⁶ apparebat autem illis subitaneus ignis timore plenus et timore
percussi illius quae non videbatur faciei aestimabant deteriora esse quae videbantur ⁷ et magicae
artis adpositi erant derisus et sapientiae gloriae correptio cum contumelia ⁸ illi enim qui promittebant
timores turbationes expellere se ab anima languente hi cum derisu pleni timore languebant ⁹ nam
et si nihil illos ex monstris perturbabat transitu animalium et serpentium sibilatione commoti
tremebundi peribant et aerem quem nulla ratione quis effugere posset negantes se videre ¹⁰ cum
sit enim timida nequitia dat testimonium condemnata semper enim praesumit saeva conturbata
conscientia ¹¹ nihil enim est timor nisi praesumptionis adiutorium proditio cogitationis auxiliorum

¹² et dum ab intro minor est expectatio maiorem putat scientiam eius causae de qua tormentum
¹³ praestat illi autem qui inpotentem vere noctem et ab infimis et ab altissimis inferis supervenientem
¹⁴ eundem somnum dormientes aliquando monstrorum exagitabantur timore aliquando animae
¹⁵ deficiebant traductione subitaneus enim illis et insperatus timor supervenerat deinde si quicumque
¹⁶ ex illis decidisset custodiebatur in carcere sine ferro reclusus si enim rusticus quis erat aut pastor
¹⁷ aut agri laborum operarius praeoccupatus esset ineffugibilem sustinebat necessitatem una enim
catena tenebrarum omnes erant conligati sive spiritus sibilans aut inter spissos ramos avium sonus
¹⁸ suavis aut vis aquae decurrentis nimium aut sonus validus praecipitarum petrarum aut ludentium
animalium cursus invisus aut mugientium valida bestiarum vox aut resonans de altissimis montibus
¹⁹ echo deficientes faciebat illos prae timore omnis enim orbis terrarum limpido luminabatur lumine
²⁰ et non inpeditis operibus continebatur solis autem illis superposita erat gravis nox imago
tenebrarum quae superventura illis erat ipsi ergo sibi erant graviores tenebris

Chapter 18

¹ sanctis autem tuis maxima erat lux et horum quidem vocem audiebant sed figuram non videbant
et quia non et ipsi per eadem passi erant magnificabant ² et qui ante laesi erant quoniam non
laedebantur gratias agebant et ut esset differentia donum petebant ³ propter quod igni ardentem
columnam ducem habuerunt ignotae viae et solem sine laesura boni hospitii praestitisti ⁴ digni
quidem illi carere luce et pati carcerem tenebrarum qui inclusos custodiebant filios tuos per quos
⁵ incipiebat incorruptum legis lumen saeculo dari cum cogitarent iustorum occidere infantes et uno
exposito filio et liberato in traductionem illorum multitudinem filiorum abstulisti et pariter illos
⁶ perdidisti in aquam validam illa nox ante cognita est a parentibus nostris ut vere scientes quibus
⁷ iuramentis crediderunt animaequiores essent suscepta est autem a populo tuo sanitas quidem
⁸ iustorum iniustorum autem exterminatio sicut enim laesisti adversarios sic nos provocans
⁹ magnificasti absconse enim sacrificabant iusti pueri bonorum et iustitiae legem in concordia
¹⁰ disposuerunt similiter bona et mala percepturos iustos patri iam decantantes laudes resonabat

autem inconueniens inimicorum vox et flebilis audiebatur planctus ploratorum infantium ¹¹ simili
 autem poena servus cum domino adflictus et popularis homo regi similia passus ¹² similiter ergo
 omnes uno nomine mortis mortuos habebant innumerabiles nec enim ad sepeliendum vivi sufficebant
 quoniam uno momento quae erat praeclarius natio illorum exterminata est ¹³ de omnibus enim non
 credentes propter veneficia tunc cum fuit exterminium primogenitorum sponderunt populum Dei
 se esse ¹⁴ cum enim quietum silentium contineret omnia et nox in suo cursu medium iter haberet
¹⁵ omnipotens sermo tuus de caelo a regalibus sedibus durus debellator in mediam exterminii terram
 prosilivit ¹⁶ gladius acutus insimulatum imperium tuum portans et stans replevit omnia morte et
 usque ad caelum adtingebat stans in terra ¹⁷ tum continuo visus somniorum malorum turbaverunt
 illos et timores supervenerunt insperati ¹⁸ et alius alibi proiectus semivivus propter quam moriebatur
 causam demonstrabat ¹⁹ visiones enim quae illos turbaverunt haec praemonebant ne inscii quare
 mala patiebantur perirent ²⁰ tetigit autem tunc et iustos temptatio mortis et commotio in heremo
 facta est multitudinis sed non diu permansit ira ²¹ properans enim homo sine querella propugnavit
 proferens servitutis suae scutum orationem et per incensum deprecationem allegans restitit irae et
 finem inposuit necessitati ostendens quoniam tuus est famulus ²² vicit autem turbas non virtute
 corporis nec armatura potentiae sed verbo vexatorem subiecit iuramenta parentum et testamentum
 commemorans ²³ cum enim iam acervatim cecidissent super alterutrum mortui interstetit et amputavit
 impetum et divisit illam quae ad vivos ducebat viam ²⁴ in veste enim poderis quam habebat totus
 erat orbis terrarum et parentum magnalia in quattuor ordinibus lapidum erant sculpta et magnificentia
 tua in diademate capitis illius erat scripta ²⁵ haec autem his cessit qui exterminabat et haec extimuit
 erat enim sola temptatio irae sufficiens

Chapter 19

¹ impiis autem usque in novissimum sine misericordia ira supervenit praesciebat enim et futura
 illorum ² quoniam ipsi cum reversi essent ut se ducerent et cum magna sollicitudine praemisissent
 illos consequabantur illos paenitentia acti ³ adhuc enim inter manus habentes luctus et deplorantes
 ad monumenta mortuorum aliam sibi adsumpserunt cogitationem inscientiae et quos rogantes

proiecerunt hos tamquam fugitivos persequabantur⁴ ducebat enim illos ad hunc finem digna
 necessitas et horum quae acciderant memorationem amittebant⁵ ut eam quae deerat tormentis
 replerent punitionem et populus quidem tuus mirabiliter transiret illi autem novam mortem invenirent
⁶ omnis enim creatura ad suum genus ab initio refigurabatur deserviens tuis praeceptis ut pueri tui
⁷ custodirentur inlaesi nam nubis castra eorum adumbrabat et ex aqua quae ante erat terra arida
 apparuit et ex mari Rubro via sine impedimento et campus germinans de profundo nimio⁸ per quem
 omnis natio transivit quae tegebatur tua manu videntes mirabilia monstra⁹ tamquam equi enim
 depaverunt et tamquam agni exultaverunt magnificantes te Domine qui liberasti illos¹⁰ memores
 enim erant adhuc eorum quae in incolatu illorum facta fuerant quemadmodum pro natione animalium
¹¹ eduxit terra muscas et pro piscibus eructavit fluvius multitudinem ranarum novissime autem
 viderunt novam creaturam avium cum abducti concupiscentia postulaverunt escam epulationis
¹² in adlocutione enim desiderii ascendit illis de mari orteometra et vexationes peccatoribus
 supervenerunt non sine illis quae ante facta erant argumentis per vim fluminum iuste enim patiebantur
¹³ secundum suas nequitas etenim detestabiliorem inhospitalitatem instituerunt alii quidem ignotos
 non recipiebant advenas alii autem bonos hospites in servitutem accipiebant¹⁴ et non solum hoc
¹⁵ sed et alius quis respectus erit illorum quoniam inviti recipiebant extraneos qui autem cum
¹⁶ laetitia receperunt hos qui eisdem usi erant iustitiis saevissimis adflixerunt doloribus percussi
 sunt autem caecitate sicut illi in foribus iusti cum subitaneis cooperti essent tenebris unusquisque
¹⁷ ostii sui transitum quaerebat in se enim elementa dum convertuntur sicut in organo qualitatis
¹⁸ sonus inmutatur et omnia suum sonum custodiunt unde est aestimare et ex ipso certo visu agrestia
¹⁹ enim in aquatica convertebantur et quaecumque erant natantia in terram transiebant ignis in aqua
 valebat supra suam virtutem et aqua extinguentis naturae obliviscebatur

New Testament

Matthew

Chapter 1

¹ liber generationis Iesu Christi filii David filii Abraham ² Abraham genuit Isaac Isaac autem
 genuit Iacob Iacob autem genuit Iudam et fratres eius ³ Iudas autem genuit Phares et Zara de Thamar
 Phares autem genuit Esrom Esrom autem genuit Aram ⁴ Aram autem genuit Aminadab Aminadab
 autem genuit Naasson Naasson autem genuit Salmon ⁵ Salmon autem genuit Booz de Rachab Booz
 autem genuit Obed ex Ruth Obed autem genuit Iesse Iesse autem genuit David regem ⁶ David
 autem rex genuit Salomonem ex ea quae fuit Uriae ⁷ Salomon autem genuit Roboam Roboam
 autem genuit Abiam Abia autem genuit Asa ⁸ Asa autem genuit Iosaphat Iosaphat autem genuit
 Ioram Ioram autem genuit Oziam ⁹ Ozias autem genuit Ioatham Ioatham autem genuit Achaz Achaz
 autem genuit Ezechiam ¹⁰ Ezechias autem genuit Manassen Manasses autem genuit Amon Amon
 autem genuit Iosiam ¹¹ Iosias autem genuit Iechoniam et fratres eius in transmigratione Babylonis
¹² et post transmigrationem Babylonis Iechonias genuit Salathiel Salathiel autem genuit Zorobabel
¹³ Zorobabel autem genuit Abiud Abiud autem genuit Eliachim Eliachim autem genuit Azor ¹⁴ Azor
 autem genuit Saddoc Saddoc autem genuit Achim Achim autem genuit Eliud ¹⁵ Eliud autem genuit
 Eleazar Eleazar autem genuit Matthan Matthan autem genuit Iacob ¹⁶ Iacob autem genuit Ioseph
¹⁷ virum Mariae de qua natus est Iesus qui vocatur Christus omnes ergo generationes ab Abraham
 usque ad David generationes quattuordecim et a David usque ad transmigrationem Babylonis
 generationes quattuordecim et a transmigratione Babylonis usque ad Christum generationes
¹⁸ quattuordecim Christi autem generatio sic erat cum esset desponsata mater eius Maria Ioseph
 antequam convenirent inventa est in utero habens de Spiritu Sancto ¹⁹ Ioseph autem vir eius cum
 esset iustus et nollet eam traducere voluit occulte dimittere eam ²⁰ haec autem eo cogitante ecce
 angelus Domini in somnis apparuit ei dicens Ioseph fili David noli timere accipere Mariam coniugem

²¹
 tuam quod enim in ea natum est de Spiritu Sancto est ²¹ pariet autem filium et vocabis nomen eius
²²
 Iesum ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum ²² hoc autem totum factum est ut
²³
 adimpleretur id quod dictum est a Domino per prophetam dicentem ²³ ecce virgo in utero habebit
 et pariet filium et vocabunt nomen eius Emmanuhel quod est interpretatum Nobiscum Deus
²⁴
²⁴ exsurgens autem Ioseph a somno fecit sicut praecepit ei angelus Domini et accepit coniugem
²⁵
 suam ²⁵ et non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum et vocavit nomen eius
 Iesum

Chapter 2

¹
 cum ergo natus esset Iesus in Bethleem Iudaeae in diebus Herodis regis ecce magi ab oriente
²
 venerunt Hierosolymam ² dicentes ubi est qui natus est rex Iudaeorum vidimus enim stellam eius
³
 in oriente et venimus adorare eum ³ audiens autem Herodes rex turbatus est et omnis Hierosolyma
⁴
 cum illo ⁴ et congregans omnes principes sacerdotum et scribas populi sciscitabatur ab eis ubi
⁵
 Christus nasceretur ⁵ at illi dixerunt ei in Bethleem Iudaeae sic enim scriptum est per prophetam
⁶
⁶ et tu Bethleem terra Iuda nequaquam minima es in principibus Iuda ex te enim exiet dux qui reget
⁷
 populum meum Israhel ⁷ tunc Herodes clam vocatis magis diligenter didicit ab eis tempus stellae
⁸
 quae apparuit eis ⁸ et mittens illos in Bethleem dixit ite et interrogate diligenter de puero et cum
⁹
 inveneritis renuntiate mihi ut et ego veniens adorem eum ⁹ qui cum audissent regem abierunt et
 ecce stella quam viderant in oriente antecedebat eos usque dum veniens staret supra ubi erat puer
¹⁰
¹⁰ videntes autem stellam gavisii sunt gaudio magno valde ¹¹ et intrantes domum invenerunt puerum
 cum Maria matre eius et procidentes adoraverunt eum et apertis thesauris suis obtulerunt ei munera
¹²
 aurum tus et murrum ¹² et responso accepto in somnis ne redirent ad Herodem per aliam viam
¹³
 reversi sunt in regionem suam ¹³ qui cum recessissent ecce angelus Domini apparuit in somnis
 Ioseph dicens surge et accipe puerum et matrem eius et fuge in Aegyptum et esto ibi usque dum
¹⁴
 dicam tibi futurum est enim ut Herodes quaerat puerum ad perdendum eum ¹⁴ qui consurgens
¹⁵
 accepit puerum et matrem eius nocte et recessit in Aegyptum ¹⁵ et erat ibi usque ad obitum Herodis

ut adimpleretur quod dictum est a Domino per prophetam dicentem ex Aegypto vocavi filium meum
 16
 tunc Herodes videns quoniam inlusus esset a magis iratus est valde et mittens occidit omnes
 pueros qui erant in Bethleem et in omnibus finibus eius a bimatu et infra secundum tempus quod
 17
 exquisierat a magis tunc adimpletum est quod dictum est per Hieremiam prophetam dicentem
 18
 vox in Rama audita est ploratus et ululatus multus Rachel plorans filios suos et noluit consolari
 19
 quia non sunt defuncto autem Herode ecce apparuit angelus Domini in somnis Ioseph in Aegypto
 20
 dicens surge et accipe puerum et matrem eius et vade in terram Israhel defuncti sunt enim qui
 21
 quaerebant animam pueri qui surgens accepit puerum et matrem eius et venit in terram Israhel
 22
 audiens autem quod Archelaus regnaret in Iudaea pro Herode patre suo timuit illo ire et admonitus
 23
 in somnis secessit in partes Galilaeae et veniens habitavit in civitate quae vocatur Nazareth ut
 adimpleretur quod dictum est per prophetas quoniam Nazareus vocabitur

Chapter 3

1
 in diebus autem illis venit Iohannes Baptista praedicans in deserto Iudaeae 2 et dicens
 3
 paenitentiam agite adpropinquavit enim regnum caelorum hic est enim qui dictus est per Esaiam
 4
 prophetam dicentem vox clamantis in deserto parate viam Domini rectas facite semitas eius ipse
 autem Iohannes habebat vestimentum de pilis camelorum et zonam pelliciam circa lumbos suos
 5
 esca autem eius erat lucustae et mel silvestre tunc exiebat ad eum Hierosolyma et omnis Iudaea
 6
 et omnis regio circa Iordanen et baptizabantur in Iordane ab eo confitentes peccata sua 7
 autem multos Pharisaeorum et Sadducaeorum venientes ad baptismum suum dixit eis progenies
 8
 viperarum quis demonstravit vobis fugere a futura ira facite ergo fructum dignum paenitentiae
 9
 et ne velitis dicere intra vos patrem habemus Abraham dico enim vobis quoniam potest Deus de
 10
 lapidibus istis suscitare filios Abrahae iam enim securis ad radicem arborum posita est omnis
 11
 ergo arbor quae non facit fructum bonum exciditur et in ignem mittitur ego quidem vos baptizo
 in aqua in paenitentiam qui autem post me venturus est fortior me est cuius non sum dignus
 12
 calciamenta portare ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto et igni cuius ventilabrum in manu sua
 et permundabit aream suam et congregabit triticum suum in horreum paleas autem conburet igni

¹³
 inextinguibili tunc venit Iesus a Galilaea in Iordanen ad Iohannem ut baptizaretur ab eo
¹⁴ Iohannes autem prohibebat eum dicens ego a te debeo baptizari et tu venis ad me ¹⁵ respondens
 autem Iesus dixit ei sine modo sic enim decet nos implere omnem iustitiam tunc dimisit eum
¹⁶
 baptizatus autem confestim ascendit de aqua et ecce aperti sunt ei caeli et vidit Spiritum Dei
 descendentem sicut columbam venientem super se ¹⁷ et ecce vox de caelis dicens hic est Filius
 meus dilectus in quo mihi conplacui

Chapter 4

¹ tunc Iesus ductus est in desertum ab Spiritu ut temptaretur a diabolo ² et cum ieiunasset
 quadraginta diebus et quadraginta noctibus postea esuriit ³ et accedens temptator dixit ei si Filius
 Dei es dic ut lapides isti panes fiant ⁴ qui respondens dixit scriptum est non in pane solo vivet homo
 sed in omni verbo quod procedit de ore Dei ⁵ tunc adsumit eum diabolus in sanctam civitatem et
 statuit eum supra pinnaculum templi ⁶ et dixit ei si Filius Dei es mitte te deorsum scriptum est enim
 quia angelis suis mandabit de te et in manibus tollent te ne forte offendas ad lapidem pedem tuum
⁷ ait illi Iesus rursum scriptum est non temptabis Dominum Deum tuum ⁸ iterum adsumit eum
 diabolus in montem excelsum valde et ostendit ei omnia regna mundi et gloriam eorum ⁹ et dixit
 illi haec tibi omnia dabo si cadens adoraveris me ¹⁰ tunc dicit ei Iesus vade Satanas scriptum est
 Dominum Deum tuum adorabis et illi soli servies ¹¹ tunc reliquit eum diabolus et ecce angeli
 accesserunt et ministrabant ei ¹² cum autem audisset quod Iohannes traditus esset secessit in
 Galilaeam ¹³ et relicta civitate Nazareth venit et habitavit in Capharnaum maritimam in finibus
 Zabulon et Nephtalim ¹⁴ ut adimpleretur quod dictum est per Esaiam prophetam ¹⁵ terra Zabulon
 et terra Nephtalim via maris trans Iordanen Galilaeae gentium ¹⁶ populus qui sedebat in tenebris
 lucem vidit magnam et sedentibus in regione et umbra mortis lux orta est eis ¹⁷ exinde coepit Iesus
 praedicare et dicere paenitentiam agite adpropinquavit enim regnum caelorum ¹⁸ ambulans autem
 iuxta mare Galilaeae vidit duos fratres Simonem qui vocatur Petrus et Andream fratrem eius mittentes
¹⁹ rete in mare erant enim piscatores et ait illis venite post me et faciam vos fieri piscatores hominum

²⁰ at illi continuo relictis retibus secuti sunt eum ²¹ et procedens inde vidit alios duos fratres Iacobum
 Zebedaei et Iohannem fratrem eius in navi cum Zebedaeo patre eorum reficientes retia sua et vocavit
 eos ²² illi autem statim relictis retibus et patre secuti sunt eum ²³ et circumibat Iesus totam Galilaeam
 docens in synagogis eorum et praedicans evangelium regni et sanans omnem languorem et omnem
 infirmitatem in populo ²⁴ et abiit opinio eius in totam Syriam et obtulerunt ei omnes male habentes
 variis languoribus et tormentis comprehensos et qui daemonia habebant et lunaticos et paralyticos
 et curavit eos ²⁵ et secutae sunt eum turbae multae de Galilaea et Decapoli et Hierosolymis et
 Iudaea et de trans Iordanen

Chapter 5

¹ videns autem turbas ascendit in montem et cum sedisset accesserunt ad eum discipuli eius
² et aperiens os suum docebat eos dicens ³ beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum
 caelorum ⁴ beati mites quoniam ipsi possidebunt terram ⁵ beati qui lugent quoniam ipsi
 consolabuntur ⁶ beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam quoniam ipsi saturabuntur ⁷ beati misericordes
 quia ipsi misericordiam consequentur ⁸ beati mundo corde quoniam ipsi Deum videbunt ⁹ beati
 pacifici quoniam filii Dei vocabuntur ¹⁰ beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam quoniam
 ipsorum est regnum caelorum ¹¹ beati estis cum maledixerint vobis et persecuti vos fuerint et
 dixerint omne malum adversum vos mentientes propter me ¹² gaudete et exultate quoniam merces
 vestra copiosa est in caelis sic enim persecuti sunt prophetas qui fuerunt ante vos ¹³ vos estis sal
 terrae quod si sal evanuerit in quo sallietur ad nihilum valet ultra nisi ut mittatur foras et conculcetur
 ab hominibus ¹⁴ vos estis lux mundi non potest civitas abscondi supra montem posita ¹⁵ neque
 accendunt lucernam et ponunt eam sub modio sed super candelabrum ut luceat omnibus qui in
 domo sunt ¹⁶ sic luceat lux vestra coram hominibus ut videant vestra bona opera et glorificent
 Patrem vestrum qui in caelis est ¹⁷ nolite putare quoniam veni solvere legem aut prophetas non
 veni solvere sed adimplere ¹⁸ amen quippe dico vobis donec transeat caelum et terra iota unum
 aut unus apex non praeteribit a lege donec omnia fiant ¹⁹ qui ergo solverit unum de mandatis istis
 minimis et docuerit sic homines minimus vocabitur in regno caelorum qui autem fecerit et docuerit

hic magnus vocabitur in regno caelorum²⁰ dico enim vobis quia nisi abundaverit iustitia vestra
 plus quam scribarum et Phariseorum non intrabitis in regnum caelorum²¹ audistis quia dictum
 est antiquis non occides qui autem occiderit reus erit iudicio²² ego autem dico vobis quia omnis
 qui irascitur fratri suo reus erit iudicio qui autem dixerit fratri suo racha reus erit concilio qui autem
 dixerit fatue reus erit gehennae ignis²³ si ergo offeres munus tuum ad altare et ibi recordatus fueris
 quia frater tuus habet aliquid adversum te²⁴ relinque ibi munus tuum ante altare et vade prius
 reconciliare fratri tuo et tunc veniens offers munus tuum²⁵ esto consentiens adversario tuo cito
 dum es in via cum eo ne forte tradat te adversarius iudici et iudex tradat te ministro et in carcerem
 mittaris²⁶ amen dico tibi non exies inde donec reddas novissimum quadrantem²⁷ audistis quia
 dictum est antiquis non moechaberis²⁸ ego autem dico vobis quoniam omnis qui viderit mulierem
 ad concupiscendum eam iam moechatus est eam in corde suo²⁹ quod si oculus tuus dexter
 scandalizat te erue eum et proice abs te expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum quam
 totum corpus tuum mittatur in gehennam³⁰ et si dextera manus tua scandalizat te abscide eam et
 proice abs te expedit tibi ut pereat unum membrorum tuorum quam totum corpus tuum eat in
 gehennam³¹ dictum est autem quicumque dimiserit uxorem suam det illi libellum repudii³² ego
 autem dico vobis quia omnis qui dimiserit uxorem suam excepta fornicationis causa facit eam
 moechari et qui dimissam duxerit adulterat³³ iterum audistis quia dictum est antiquis non peierabis
 reddes autem Domino iuramenta tua³⁴ ego autem dico vobis non iurare omnino neque per caelum
 quia thronus Dei est³⁵ neque per terram quia scabillum est pedum eius neque per Hierosolymam
 quia civitas est magni Regis³⁶ neque per caput tuum iuraveris quia non potes unum capillum album
 facere aut nigrum³⁷ sit autem sermo vester est est non non quod autem his abundantius est a malo
 est³⁸ audistis quia dictum est oculum pro oculo et dentem pro dente³⁹ ego autem dico vobis non
 resistere malo sed si quis te percusserit in dextera maxilla tua praebe illi et alteram⁴⁰ et ei qui vult
 tecum iudicio contendere et tunicam tuam tollere remitte ei et pallium⁴¹ et quicumque te angariaverit
 mille passus vade cum illo alia duo⁴² qui petit a te da ei et volenti mutuari a te ne avertaris
 audistis quia dictum est diliges proximum tuum et odio habebis inimicum tuum⁴⁴ ego autem
 dico vobis diligite inimicos vestros benefacite his qui oderunt vos et orate pro persequentibus et

calumniantibus vos ⁴⁵ ut sitis filii Patris vestri qui in caelis est qui solem suum oriri facit super
 bonos et malos et pluit super iustos et iniustos ⁴⁶ si enim diligatis eos qui vos diligunt quam
 mercedem habebitis nonne et publicani hoc faciunt ⁴⁷ et si salutaveritis fratres vestros tantum quid
 amplius facitis nonne et ethnici hoc faciunt ⁴⁸ estote ergo vos perfecti sicut et Pater vester caelestis
 perfectus est

Chapter 6

¹ attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus ut videamini ab eis alioquin mercedem
 non habebitis apud Patrem vestrum qui in caelis est ² cum ergo facies elemosynam noli tuba canere
 ante te sicut hypocritae faciunt in synagogis et in vicis ut honorificentur ab hominibus amen dico
 vobis receperunt mercedem suam ³ te autem faciente elemosynam nesciat sinistra tua quid faciat
 dextera tua ⁴ ut sit elemosyna tua in abscondito et Pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi
⁵ et cum oratis non eritis sicut hypocritae qui amant in synagogis et in angulis platearum stantes
 orare ut videantur ab hominibus amen dico vobis receperunt mercedem suam ⁶ tu autem cum orabis
 intra in cubiculum tuum et cluso ostio tuo ora Patrem tuum in abscondito et Pater tuus qui videt in
 abscondito reddet tibi ⁷ orantes autem nolite multum loqui sicut ethnici putant enim quia in
 multiloquio suo exaudiantur ⁸ nolite ergo adsimilari eis scit enim Pater vester quibus opus sit vobis
 antequam petatis eum ⁹ sic ergo vos orabitis Pater noster qui in caelis es sanctificetur nomen tuum
¹⁰ veniat regnum tuum fiat voluntas tua sicut in caelo et in terra ¹¹ panem nostrum
 supersubstantialem da nobis hodie ¹² et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimisimus debitoribus
 nostris ¹³ et ne inducas nos in temptationem sed libera nos a malo ¹⁴ si enim dimiseritis hominibus
 peccata eorum dimittet et vobis Pater vester caelestis delicta vestra ¹⁵ si autem non dimiseritis
 hominibus nec Pater vester dimittet peccata vestra ¹⁶ cum autem ieiunatis nolite fieri sicut hypocritae
 tristes demoliantur enim facies suas ut pareant hominibus ieiunantes amen dico vobis quia receperunt
 mercedem suam ¹⁷ tu autem cum ieiunas ungue caput tuum et faciem tuam lava ¹⁸ ne videaris
 hominibus ieiunans sed Patri tuo qui est in abscondito et Pater tuus qui videt in abscondito reddet

¹⁹
 tibi nolite thesaurizare vobis thesauros in terra ubi erugo et tinea demolitur ubi fures effodiunt
²⁰
 et furantur thesaurizate autem vobis thesauros in caelo ubi neque erugo neque tinea demolitur
²¹
 et ubi fures non effodiunt nec furantur ubi enim est thesaurus tuus ibi est et cor tuum ²² lucerna
²³
 corporis est oculus si fuerit oculus tuus simplex totum corpus tuum lucidum erit si autem oculus
 tuus nequam fuerit totum corpus tuum tenebrosum erit si ergo lumen quod in te est tenebrae sunt
²⁴
 tenebrae quanta erunt nemo potest duobus dominis servire aut enim unum odio habebit et
 alterum diligit aut unum sustinebit et alterum contemnet non potestis Deo servire et mammonae
²⁵
 ideo dico vobis ne solliciti sitis animae vestrae quid manducetis neque corpori vestro quid
²⁶
 induamini nonne anima plus est quam esca et corpus plus est quam vestimentum respicite volatilia
 caeli quoniam non serunt neque metunt neque congregant in horrea et Pater vester caelestis pascit
²⁷
 illa nonne vos magis pluris estis illis quis autem vestrum cogitans potest adicere ad staturam
²⁸
 suam cubitum unum et de vestimento quid solliciti estis considerate lilia agri quomodo crescunt
²⁹
 non laborant nec nent dico autem vobis quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est
³⁰
 sicut unum ex istis si autem faenum agri quod hodie est et cras in clibanum mittitur Deus sic
³¹
 vestit quanto magis vos minimae fidei nolite ergo solliciti esse dicentes quid manducabimus aut
³²
 quid bibemus aut quo operiemur haec enim omnia gentes inquirunt scit enim Pater vester quia
³³
 his omnibus indigetis quaerite autem primum regnum et iustitiam eius et omnia haec adicientur
³⁴
 vobis nolite ergo esse solliciti in crastinum crastinus enim dies sollicitus erit sibi ipse sufficit
 diei malitia sua

Chapter 7

¹
 nolite iudicare ut non iudicemini ² in quo enim iudicio iudicaveritis iudicabimini et in qua
³
 mensura mensi fueritis metietur vobis quid autem vides festucam in oculo fratris tui et trabem in
⁴
 oculo tuo non vides aut quomodo dicis fratri tuo sine eiciam festucam de oculo tuo et ecce trabis
⁵
 est in oculo tuo hypocrita eice primum trabem de oculo tuo et tunc videbis eicere festucam de
⁶
 oculo fratris tui nolite dare sanctum canibus neque mittatis margaritas vestras ante porcos ne forte

conculcent eas pedibus suis et conversi dirumpant vos ⁷ petite et dabitur vobis quaerite et invenietis
 pulsate et aperietur vobis ⁸ omnis enim qui petit accipit et qui quaerit invenit et pulsanti aperietur
⁹ aut quis est ex vobis homo quem si petierit filius suus panem numquid lapidem porriget ei ¹⁰ aut
 si piscem petet numquid serpentem porriget ei ¹¹ si ergo vos cum sitis mali nostis bona dare filiis
 vestris quanto magis Pater vester qui in caelis est dabit bona petentibus se ¹² omnia ergo quaecumque
 vultis ut faciant vobis homines et vos facite eis haec est enim lex et prophetae ¹³ intrate per angustam
 portam quia lata porta et spatiosa via quae ducit ad perditionem et multi sunt qui intrant per eam
¹⁴ quam angusta porta et arta via quae ducit ad vitam et pauci sunt qui inveniunt eam ¹⁵ attendite
 a falsis prophetis qui veniunt ad vos in vestimentis ovium intrinsecus autem sunt lupi rapaces ¹⁶ a
 fructibus eorum cognoscetis eos numquid colligunt de spinis uvas aut de tribulis ficus ¹⁷ sic omnis
 arbor bona fructus bonos facit mala autem arbor fructus malos facit ¹⁸ non potest arbor bona fructus
 malos facere neque arbor mala fructus bonos facere ¹⁹ omnis arbor quae non facit fructum bonum
 exciditur et in ignem mittitur ²⁰ igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos ²¹ non omnis qui dicit
 mihi Domine Domine intrabit in regnum caelorum sed qui facit voluntatem Patris mei qui in caelis
²² est ipse intrabit in regnum caelorum multi dicent mihi in illa die Domine Domine nonne in
 nomine tuo prophetavimus et in tuo nomine daemonia eiecimus et in tuo nomine virtutes multas
 fecimus ²³ et tunc confitebor illis quia numquam novi vos discedite a me qui operamini iniquitatem
²⁴ omnis ergo qui audit verba mea haec et facit ea adsimilabitur viro sapienti qui aedificavit domum
 suam supra petram ²⁵ et descendit pluvia et venerunt flumina et flaverunt venti et inruerunt in
 domum illam et non cecidit fundata enim erat super petram ²⁶ et omnis qui audit verba mea haec
 et non facit ea similis erit viro stulto qui aedificavit domum suam supra harenam ²⁷ et descendit
 pluvia et venerunt flumina et flaverunt venti et inruerunt in domum illam et cecidit et fuit ruina
 eius magna ²⁸ et factum est cum consummasset Iesus verba haec admirabantur turbae super
 doctrinam eius ²⁹ erat enim docens eos sicut potestatem habens non sicut scribae eorum et Pharisei

Chapter 8

1 cum autem descendisset de monte secutae sunt eum turbae multae 2 et ecce leprosus veniens
adorabat eum dicens Domine si vis potes me mundare 3 et extendens manum tetigit eum Iesus
dicens volo mundare et confestim mundata est lepra eius 4 et ait illi Iesus vide nemini dixeris sed
vade ostende te sacerdoti et offer munus quod praecepit Moses in testimonium illis 5 cum autem
introisset Capharnaum accessit ad eum centurio rogans eum 6 et dicens Domine puer meus iacet
in domo paralyticus et male torquetur 7 et ait illi Iesus ego veniam et curabo eum 8 et respondens
centurio ait Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum sed tantum dic verbo et sanabitur
puer meus 9 nam et ego homo sum sub potestate habens sub me milites et dico huic vade et vadit
et alio veni et venit et servo meo fac hoc et facit 10 audiens autem Iesus miratus est et sequentibus
se dixit amen dico vobis non inveni tantam fidem in Israhel 11 dico autem vobis quod multi ab
oriens et occidente venient et recumbent cum Abraham et Isaac et Iacob in regno caelorum 12 filii
autem regni eicientur in tenebras exteriores ibi erit fletus et stridor dentium 13 et dixit Iesus centurioni
vade et sicut credidisti fiat tibi et sanatus est puer in hora illa 14 et cum venisset Iesus in domum
Petri vidit socrum eius iacentem et febricitantem 15 et tetigit manum eius et dimisit eam febris et
surrexit et ministrabat eis 16 vespere autem facto obtulerunt ei multos daemones habentes et eiciebat
spiritus verbo et omnes male habentes curavit 17 ut adimpleretur quod dictum est per Esaiam
prophetam dicentem ipse infirmitates nostras accepit et aegrotationes portavit 18 videns autem
Iesus turbas multas circum se iussit ire trans fretum 19 et accedens unus scriba ait illi magister
sequar te quocumque ieris 20 et dicit ei Iesus vulpes foveas habent et volucres caeli tabernacula
Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet 21 alius autem de discipulis eius ait illi Domine
permittle me primum ire et sepelire patrem meum 22 Iesus autem ait illi sequere me et dimitte
mortuos sepelire mortuos suos 23 et ascendente eo in navicula secuti sunt eum discipuli eius 24 et
ecce motus magnus factus est in mari ita ut navicula operiretur fluctibus ipse vero dormiebat 25 et
accesserunt et suscitaverunt eum dicentes Domine salva nos perimus 26 et dicit eis quid timidi estis
modicae fidei tunc surgens imperavit ventis et mari et facta est tranquillitas magna 27 porro homines

mirati sunt dicentes qualis est hic quia et venti et mare oboediunt ei²⁸ et cum venisset trans fretum
 in regionem Gerasenorum occurrerunt ei duo habentes daemonia de monumentis exeuntes saevi
 nimis ita ut nemo posset transire per viam illam²⁹ et ecce clamaverunt dicentes quid nobis et tibi
 Fili Dei venisti huc ante tempus torquere nos³⁰ erat autem non longe ab illis grex porcorum
 multorum pascens³¹ daemones autem rogabant eum dicentes si eicis nos mitte nos in gregem
 porcorum³² et ait illis ite at illi exeuntes abierunt in porcos et ecce impetu abiit totus grex per
 praeceps in mare et mortui sunt in aquis³³ pastores autem fugerunt et venientes in civitatem
 nuntiaverunt omnia et de his qui daemonia habuerant³⁴ et ecce tota civitas exiit obviam Iesu et
 viso eo rogabant ut transiret a finibus eorum

Chapter 9

¹ et ascendens in naviculam transfretavit et venit in civitatem suam² et ecce offerebant ei
 paralyticum iacentem in lecto et videns Iesus fidem illorum dixit paralytico confide fili remittuntur
 tibi peccata tua³ et ecce quidam de scribis dixerunt intra se hic blasphematur⁴ et cum vidisset Iesus
 cogitationes eorum dixit ut quid cogitatis mala in cordibus vestris⁵ quid est facilius dicere
 dimittuntur tibi peccata aut dicere surge et ambula⁶ ut sciatis autem quoniam Filius hominis habet
 potestatem in terra dimittendi peccata tunc ait paralytico surge tolle lectum tuum et vade in domum
 tuam⁷ et surrexit et abiit in domum suam⁸ videntes autem turbae timuerunt et glorificaverunt
 Deum qui dedit potestatem talem hominibus⁹ et cum transiret inde Iesus vidit hominem sedentem
 in teloneo Mattheum nomine et ait illi sequere me et surgens secutus est eum¹⁰ et factum est
 discumbente eo in domo ecce multi publicani et peccatores venientes discumbebant cum Iesu et
 discipulis eius¹¹ et videntes Pharisei dicebant discipulis eius quare cum publicanis et peccatoribus
 manducat magister vester¹² at Iesus audiens ait non est opus valentibus medico sed male habentibus
 euntes autem discite quid est misericordiam volo et non sacrificium non enim veni vocare iustos
 sed peccatores¹⁴ tunc accesserunt ad eum discipuli Iohannis dicentes quare nos et Pharisei
 ieiunamus frequenter discipuli autem tui non ieiunant¹⁵ et ait illis Iesus numquid possunt filii
 sponsi lugere quamdiu cum illis est sponsus venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus et

16
tunc ieiunabunt nemo autem inmittit commissuram panni rudis in vestimentum vetus tollit enim
plenitudinem eius a vestimento et peior scissura fit 17
neque mittunt vinum novum in utres veteres
alioquin rumpuntur utres et vinum effunditur et utres pereunt sed vinum novum in utres novos
mittunt et ambo conservantur 18
haec illo loquente ad eos ecce princeps unus accessit et adorabat
eum dicens filia mea modo defuncta est sed veni inpone manum super eam et vivet 19
et surgens
Iesus sequebatur eum et discipuli eius 20
et ecce mulier quae sanguinis fluxum patiebatur duodecim
annis accessit retro et tetigit fimbriam vestimenti eius 21
dicebat enim intra se si tetigero tantum
vestimentum eius salva ero 22
at Iesus conversus et videns eam dixit confide filia fides tua te salvam
fecit et salva facta est mulier ex illa hora 23
et cum venisset Iesus in domum principis et vidisset
tibicines et turbam tumultuantem 24
dicebat recedite non est enim mortua puella sed dormit et
deridebant eum 25
et cum eiecta esset turba intravit et tenuit manum eius et surrexit puella 26
et
exiit fama haec in universam terram illam 27
et transeunte inde Iesu secuti sunt eum duo caeci
clamantes et dicentes miserere nostri Fili David 28
cum autem venisset domum accesserunt ad eum
caeci et dicit eis Iesus creditis quia possum hoc facere vobis dicunt ei utique Domine 29
tunc tetigit
oculos eorum dicens secundum fidem vestram fiat vobis 30
et aperti sunt oculi illorum et comminatus
est illis Iesus dicens videte ne quis sciat 31
illi autem exeuntes diffamaverunt eum in tota terra illa
32
egressis autem illis ecce obtulerunt ei hominem mutum daemonium habentem 33
et eiecto
daemone locutus est mutus et miratae sunt turbae dicentes numquam paruit sic in Israhel 34
Pharisaei
autem dicebant in principe daemoniorum eicit daemones 35
et circumibat Iesus civitates omnes et
castella docens in synagogis eorum et praedicans evangelium regni et curans omnem languorem
et omnem infirmitatem 36
videns autem turbas misertus est eis quia erant vexati et iacentes sicut
oves non habentes pastorem 37
tunc dicit discipulis suis messis quidem multa operarii autem pauci
38
rogate ergo dominum messis ut eiciat operarios in messem suam

Chapter 10

¹
et convocatis duodecim discipulis suis dedit illis potestatem spirituum immundorum ut eicerent
eos et curarent omnem languorem et omnem infirmitatem ² duodecim autem apostolorum nomina
sunt haec primus Simon qui dicitur Petrus et Andreas frater eius ³ Iacobus Zebedaei et Iohannes
frater eius Philippus et Bartholomeus Thomas et Mattheus publicanus et Iacobus Alphei et Thaddeus
⁴ Simon Cananeus et Iudas Scariotes qui et tradidit eum ⁵ hos duodecim misit Iesus praecipiens eis
et dicens in viam gentium ne abieritis et in civitates Samaritanorum ne intraveritis ⁶ sed potius ite
ad oves quae perierunt domus Israhel ⁷ euntes autem praedicate dicentes quia adpropinquavit
regnum caelorum ⁸ infirmos curate mortuos suscite leprosos mundate daemones eicite gratis
accepistis gratis date ⁹ nolite possidere aurum neque argentum neque pecuniam in zonis vestris
¹⁰ non peram in via neque duas tunicas neque calciamenta neque virgam dignus enim est operarius
cibo suo ¹¹ in quamcumque civitatem aut castellum intraveritis interrogate quis in ea dignus sit et
ibi manete donec exeatis ¹² intrantes autem in domum salutate eam ¹³ et siquidem fuerit domus
digna veniat pax vestra super eam si autem non fuerit digna pax vestra ad vos revertatur ¹⁴ et
quicumque non receperit vos neque audierit sermones vestros exeuntes foras de domo vel de civitate
excutite pulverem de pedibus vestris ¹⁵ amen dico vobis tolerabilius erit terrae Sodomorum et
Gomorraeorum in die iudicii quam illi civitati ¹⁶ ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum
estote ergo prudentes sicut serpentes et simplices sicut columbae ¹⁷ cavete autem ab hominibus
tradent enim vos in conciliis et in synagogis suis flagellabunt vos ¹⁸ et ad praesides et ad reges
ducemini propter me in testimonium illis et gentibus ¹⁹ cum autem tradent vos nolite cogitare
quomodo aut quid loquamini dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini ²⁰ non enim vos estis
qui loquimini sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis ²¹ tradet autem frater fratrem in mortem
et pater filium et insurgent filii in parentes et morte eos adficient ²² et eritis odio omnibus propter
nomen meum qui autem perseveraverit in finem hic salvus erit ²³ cum autem persequentur vos in
civitate ista fugite in aliam amen enim dico vobis non consummabitis civitates Israhel donec veniat
Filius hominis ²⁴ non est discipulus super magistrum nec servus super dominum suum ²⁵ sufficit
discipulo ut sit sicut magister eius et servus sicut dominus eius si patrem familias Beelzebub
²⁶ vocaverunt quanto magis domesticos eius ne ergo timueritis eos nihil enim opertum quod non

²⁷
 revelabitur et occultum quod non sciatur quod dico vobis in tenebris dicite in lumine et quod in
²⁸
 aure auditis praedicate super tecta et nolite timere eos qui occidunt corpus animam autem non
 possunt occidere sed potius eum timete qui potest et animam et corpus perdere in gehennam
²⁹ ³⁰
 nonne duo passeresset asse veneunt et unus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro vestri
³¹
 autem et capilli capitis omnes numerati sunt nolite ergo timere multis passeribus meliores estis
³²
 vos omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus confitebor et ego eum coram Patre meo
³³
 qui est in caelis qui autem negaverit me coram hominibus negabo et ego eum coram Patre meo
³⁴
 qui est in caelis nolite arbitrari quia venerim mittere pacem in terram non veni pacem mittere
³⁵
 sed gladium veni enim separare hominem adversus patrem suum et filiam adversus matrem
³⁶ ³⁷
 suam et nurum adversus socrum suam et inimici hominis domestici eius qui amat patrem aut
 matrem plus quam me non est me dignus et qui amat filium aut filiam super me non est me dignus
³⁸ ³⁹
 et qui non accipit crucem suam et sequitur me non est me dignus qui invenit animam suam
⁴⁰
 perdet illam et qui perdiderit animam suam propter me inveniet eam qui recipit vos me recipit
⁴¹
 et qui me recipit recipit eum qui me misit qui recipit prophetam in nomine prophetae mercedem
⁴²
 prophetae accipiet et qui recipit iustum in nomine iusti mercedem iusti accipiet et quicumque
 potum dederit uni ex minimis istis calicem aquae frigidae tantum in nomine discipuli amen dico
 vobis non perdet mercedem suam

Chapter 11

¹
 et factum est cum consummasset Iesus praeciens duodecim discipulis suis transiit inde ut
²
 doceret et praedicaret in civitatibus eorum Iohannes autem cum audisset in vinculis opera Christi
³ ⁴
 mittens duos de discipulis suis ait illi tu es qui venturus es an alium expectamus et respondens
⁵
 Iesus ait illis euntes renuntiate Iohanni quae auditis et videtis caeci vident claudi ambulant leprosi
⁶
 mundantur surdi audiunt mortui resurgunt pauperes evangelizantur et beatus est qui non fuerit
⁷
 scandalizatus in me illis autem abeuntibus coepit Iesus dicere ad turbas de Iohanne quid existis
⁸
 in desertum videre harundinem vento agitatam sed quid existis videre hominem mollibus vestitum

ecce qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt ⁹ sed quid existis videre prophetam etiam dico
 vobis et plus quam prophetam ¹⁰ hic enim est de quo scriptum est ecce ego mitto angelum meum
 ante faciem tuam qui praeparabit viam tuam ante te ¹¹ amen dico vobis non surrexit inter natos
 mulierum maior Iohanne Baptista qui autem minor est in regno caelorum maior est illo ¹² a diebus
 autem Iohannis Baptistae usque nunc regnum caelorum vim patitur et violenti rapiunt illud ¹³ omnes
 enim prophetae et lex usque ad Iohannem prophetaverunt ¹⁴ et si vultis recipere ipse est Helias qui
 venturus est ¹⁵ qui habet aures audiendi audiat ¹⁶ cui autem similem aestimabo generationem istam
 similis est pueris sedentibus in foro qui clamantes coequalibus ¹⁷ dicunt cecinimus vobis et non
 saltastis lamentavimus et non planxistis ¹⁸ venit enim Iohannes neque manducans neque bibens et
 dicunt daemonium habet ¹⁹ venit Filius hominis manducans et bibens et dicunt ecce homo vorax
 et potator vini publicanorum et peccatorum amicus et iustificata est sapientia a filiis suis ²⁰ tunc
 coepit exprobrare civitatibus in quibus factae sunt plurimae virtutes eius quia non egissent
 paenitentiam ²¹ vae tibi Corazain vae tibi Bethsaida quia si in Tyro et Sidone factae essent virtutes
 quae factae sunt in vobis olim in cilicio et cinere paenitentiam egissent ²² verumtamen dico vobis
 Tyro et Sidoni remissius erit in die iudicii quam vobis ²³ et tu Capharnaum numquid usque in
 caelum exaltaberis usque in infernum descendes quia si in Sodomis factae fuissent virtutes quae
 factae sunt in te forte mansissent usque in hunc diem ²⁴ verumtamen dico vobis quia terrae
 Sodomorum remissius erit in die iudicii quam tibi ²⁵ in illo tempore respondens Iesus dixit confiteor
 tibi Pater Domine caeli et terrae quia abscondisti haec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea
 parvulis ²⁶ ita Pater quoniam sic fuit placitum ante te ²⁷ omnia mihi tradita sunt a Patre meo et
 nemo novit Filium nisi Pater neque Patrem quis novit nisi Filius et cui voluerit Filius revelare
²⁸ venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos ²⁹ tollite iugum meum super
 vos et discite a me quia mitis sum et humilis corde et invenietis requiem animabus vestris ³⁰ iugum
 enim meum suave est et onus meum leve est

Chapter 12

¹ in illo tempore abiit Iesus sabbato per sata discipuli autem eius esurientes coeperunt vellere
² spicas et manducare ² Pharisei autem videntes dixerunt ei ecce discipuli tui faciunt quod non licet
³ eis facere sabbatis ³ at ille dixit eis non legistis quid fecerit David quando esuriit et qui cum eo
⁴ erant ⁴ quomodo intravit in domum Dei et panes propositionis comedit quos non licebat ei edere
⁵ neque his qui cum eo erant nisi solis sacerdotibus ⁵ aut non legistis in lege quia sabbatis sacerdotes
⁶ in templo sabbatum violant et sine crimine sunt ⁶ dico autem vobis quia templo maior est hic ⁷ si
⁸ autem sciretis quid est misericordiam volo et non sacrificium numquam condemnassetis innocentes
⁸ dominus est enim Filius hominis etiam sabbati ⁹ et cum inde transisset venit in synagogam eorum
¹⁰ et ecce homo manum habens aridam et interrogabant eum dicentes si licet sabbatis curare ut
¹¹ accusarent eum ¹¹ ipse autem dixit illis quis erit ex vobis homo qui habeat ovem unam et si ceciderit
¹² haec sabbatis in foveam nonne tenebit et levabit eam ¹² quanto magis melior est homo ove itaque
¹³ licet sabbatis benefacere ¹³ tunc ait homini extende manum tuam et extendit et restituta est sanitati
¹⁴ sicut altera ¹⁴ exeuntes autem Pharisei consilium faciebant adversus eum quomodo eum perderent
¹⁵ Iesus autem sciens recessit inde et secuti sunt eum multi et curavit eos omnes ¹⁶ et praecepit eis
¹⁷ ne manifestum eum facerent ¹⁷ ut adimpleretur quod dictum est per Esaiam prophetam dicentem
¹⁸ ecce puer meus quem elegi dilectus meus in quo bene placuit animae meae ponam spiritum meum
¹⁹ super eum et iudicium gentibus nuntiabit ¹⁹ non contendet neque clamabit neque audiet aliquis in
²⁰ plateis vocem eius ²⁰ harundinem quassatam non confringet et linum fumigans non extinguet donec
²¹ eiciat ad victoriam iudicium ²¹ et in nomine eius gentes sperabunt ²² tunc oblatus est ei daemonium
²³ habens caecus et mutus et curavit eum ita ut loqueretur et videret ²³ et stupebant omnes turbae et
²⁴ dicebant numquid hic est Filius David ²⁴ Pharisei autem audientes dixerunt hic non eicit daemones
²⁵ nisi in Beelzebub principe daemoniorum ²⁵ Iesus autem sciens cogitationes eorum dixit eis omne
²⁶ regnum divisum contra se desolatur et omnis civitas vel domus divisa contra se non stabit ²⁶ et si
²⁷ Satanas Satanan eicit adversus se divisus est quomodo ergo stabit regnum eius ²⁷ et si ego in
²⁸ Beelzebub eicio daemones filii vestri in quo eiciunt ideo ipsi iudices erunt vestri ²⁸ si autem ego

in Spiritu Dei eicio daemones igitur pervenit in vos regnum Dei ²⁹ aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis et vasa eius diripere nisi prius alligaverit fortem et tunc domum illius diripiat ³⁰ qui non est mecum contra me est et qui non congregat mecum spargit ³¹ ideo dico vobis omne ³² peccatum et blasphemia remittetur hominibus Spiritus autem blasphemia non remittetur et quicumque dixerit verbum contra Filium hominis remittetur ei qui autem dixerit contra Spiritum ³³ Sanctum non remittetur ei neque in hoc saeculo neque in futuro aut facite arborem bonam et fructum eius bonum aut facite arborem malam et fructum eius malum siquidem ex fructu arbor ³⁴ agnoscitur progenies viperarum quomodo potestis bona loqui cum sitis mali ex abundantia enim ³⁵ cordis os loquitur bonus homo de bono thesauro profert bona et malus homo de malo thesauro ³⁶ profert mala dico autem vobis quoniam omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines ³⁷ reddent rationem de eo in die iudicii ex verbis enim tuis iustificaberis et ex verbis tuis ³⁸ condemnaberis tunc responderunt ei quidam de scribis et Phariseis dicentes magister volumus ³⁹ a te signum videre qui respondens ait illis generatio mala et adultera signum quaerit et signum ⁴⁰ non dabitur ei nisi signum Ionae prophetae sicut enim fuit Ionas in ventre ceti tribus diebus et ⁴¹ tribus noctibus sic erit Filius hominis in corde terrae tribus diebus et tribus noctibus viri ninevitae surgent in iudicio cum generatione ista et condemnabunt eam quia paenitentiam egerunt in ⁴² praedicatione Ionae et ecce plus quam Iona hic regina austri surget in iudicio cum generatione ista et condemnabit eam quia venit a finibus terrae audire sapientiam Salomonis et ecce plus quam ⁴³ Salomon hic cum autem immundus spiritus exierit ab homine ambulat per loca arida quaerens ⁴⁴ requiem et non invenit tunc dicit revertar in domum meam unde exivi et veniens invenit vacantem ⁴⁵ scopis mundatam et ornatam tunc vadit et adsumit septem alios spiritus secum nequiores se et intrantes habitant ibi et fiunt novissima hominis illius peiora prioribus sic erit et generationi huic ⁴⁶ pessimae adhuc eo loquente ad turbas ecce mater eius et fratres stabant foris quaerentes loqui ⁴⁷ ei dixit autem ei quidam ecce mater tua et fratres tui foris stant quaerentes te ⁴⁸ at ipse respondens ⁴⁹ dicenti sibi ait quae est mater mea et qui sunt fratres mei et extendens manum in discipulos suos ⁵⁰ dixit ecce mater mea et fratres mei quicumque enim fecerit voluntatem Patris mei qui in caelis est ipse meus et frater et soror et mater est

Chapter 13

¹ in illo die exiens Iesus de domo sedebat secus mare ² et congregatae sunt ad eum turbae multae
 ita ut in naviculam ascendens sederet et omnis turba stabat in litore ³ et locutus est eis multa in
 parabolis dicens ecce exiit qui seminat seminare ⁴ et dum seminat quaedam ceciderunt secus viam
 et venerunt volucres et comederunt ea ⁵ alia autem ceciderunt in petrosa ubi non habebat terram
 multam et continuo exorta sunt quia non habebant altitudinem terrae ⁶ sole autem orto aestuaverunt
 et quia non habebant radicem aruerunt ⁷ alia autem ceciderunt in spinas et creverunt spinae et
 suffocaverunt ea ⁸ alia vero ceciderunt in terram bonam et dabant fructum aliud centesimum aliud
 sexagesimum aliud tricesimum ⁹ qui habet aures audiendi audiat ¹⁰ et accedentes discipuli dixerunt
 ei quare in parabolis loqueris eis ¹¹ qui respondens ait illis quia vobis datum est nosse mysteria
 regni caelorum illis autem non est datum ¹² qui enim habet dabitur ei et abundabit qui autem non
 habet et quod habet auferetur ab eo ¹³ ideo in parabolis loquor eis quia videntes non vident et
 audientes non audiunt neque intellegunt ¹⁴ et adimpletur eis prophetia Esaiae dicens auditu audietis
 et non intellegetis et videntes videbitis et non videbitis ¹⁵ incrassatum est enim cor populi huius
 et auribus graviter audierunt et oculos suos cluserunt nequando oculis videant et auribus audiant
 et corde intellegant et convertantur et sanem eos ¹⁶ vestri autem beati oculi quia vident et aures
 vestrae quia audiunt ¹⁷ amen quippe dico vobis quia multi prophetae et iusti cupierunt videre quae
 videtis et non viderunt et audire quae auditis et non audierunt ¹⁸ vos ergo audite parabolam
 seminantis ¹⁹ omnis qui audit verbum regni et non intellegit venit malus et rapit quod seminatum
 est in corde eius hic est qui secus viam seminatus est ²⁰ qui autem supra petrosa seminatus est hic
 est qui verbum audit et continuo cum gaudio accipit illud ²¹ non habet autem in se radicem sed est
 temporalis facta autem tribulatione et persecutione propter verbum continuo scandalizatur ²² qui
 autem est seminatus in spinis hic est qui verbum audit et sollicitudo saeculi istius et fallacia
 divitiarum suffocat verbum et sine fructu efficitur ²³ qui vero in terra bona seminatus est hic est
 qui audit verbum et intellegit et fructum adfert et facit aliud quidem centum aliud autem sexaginta
 porro aliud triginta ²⁴ aliam parabolam proposuit illis dicens simile factum est regnum caelorum

homini qui seminavit bonum semen in agro suo²⁵ cum autem dormirent homines venit inimicus
eius et superseminavit zizania in medio tritici et abiit²⁶ cum autem crevisset herba et fructum
fecisset tunc apparuerunt et zizania²⁷ accedentes autem servi patris familias dixerunt ei domine
nonne bonum semen seminasti in agro tuo unde ergo habet zizania²⁸ et ait illis inimicus homo
hoc fecit servi autem dixerunt ei vis imus et colligimus ea²⁹ et ait non ne forte colligentes zizania
eradicetis simul cum eis et triticum³⁰ sinite utraque crescere usque ad messem et in tempore messis
dicam messoribus colligite primum zizania et alligate ea fasciculos ad conburendum triticum autem
congregate in horreum meum³¹ aliam parabolam proposuit eis dicens simile est regnum caelorum
grano sinapis quod accipiens homo seminavit in agro suo³² quod minimum quidem est omnibus
seminibus cum autem creverit maius est omnibus holeribus et fit arbor ita ut volucres caeli veniant
et habitent in ramis eius³³ aliam parabolam locutus est eis simile est regnum caelorum fermento
quod acceptum mulier abscondit in farinae satis tribus donec fermentatum est totum³⁴ haec omnia
locutus est Iesus in parabolis ad turbas et sine parabolis non loquebatur eis³⁵ ut impleretur quod
dictum erat per prophetam dicentem aperiam in parabolis os meum eructabo abscondita a
constitutione mundi³⁶ tunc dimissis turbis venit in domum et accesserunt ad eum discipuli eius
dicentes dissere nobis parabolam zizaniorum agri³⁷ qui respondens ait qui seminat bonum semen
est Filius hominis³⁸ ager autem est mundus bonum vero semen hii sunt filii regni zizania autem
filii sunt nequam³⁹ inimicus autem qui seminavit ea est diabolus messis vero consummatio saeculi
est messorum autem angeli sunt⁴⁰ sicut ergo colliguntur zizania et igni conburuntur sic erit in
consummatione saeculi⁴¹ mittet Filius hominis angelos suos et colligent de regno eius omnia
scandala et eos qui faciunt iniquitatem⁴² et mittent eos in caminum ignis ibi erit fletus et stridor
dentium⁴³ tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum qui habet aures audiat⁴⁴ simile est
regnum caelorum thesauro abscondito in agro quem qui invenit homo abscondit et prae gaudio
illius vadit et vendit universa quae habet et emit agrum illum⁴⁵ iterum simile est regnum caelorum
homini negotiatori quaerenti bonas margaritas⁴⁶ inventa autem una pretiosa margarita abiit et
vendidit omnia quae habuit et emit eam⁴⁷ iterum simile est regnum caelorum sagenae missae in
mare et ex omni genere congreganti⁴⁸ quam cum impleta esset educentes et secus litus sedentes

elegerunt bonos in vasa malos autem foras miserunt ⁴⁹ sic erit in consummatione saeculi exibunt
 angeli et separabunt malos de medio iustorum ⁵⁰ et mittent eos in caminum ignis ibi erit fletus et
 stridor dentium ⁵¹ intellexistis haec omnia dicunt ei etiam ⁵² ait illis ideo omnis scriba doctus in
 regno caelorum similis est homini patri familias qui profert de thesauro suo nova et vetera ⁵³ et
 factum est cum consummasset Iesus parabolas istas transiit inde ⁵⁴ et veniens in patriam suam
 docebat eos in synagogis eorum ita ut mirarentur et dicerent unde huic sapientia haec et virtutes
⁵⁵ nonne hic est fabri filius nonne mater eius dicitur Maria et fratres eius Iacobus et Ioseph et Simon
⁵⁶ et Iudas ⁵⁷ et sorores eius nonne omnes apud nos sunt unde ergo huic omnia ista ⁵⁸ et
 scandalizabantur in eo Iesus autem dixit eis non est propheta sine honore nisi in patria sua et in
 domo sua ⁵⁸ et non fecit ibi virtutes multas propter incredulitatem illorum

Chapter 14

¹ in illo tempore audiit Herodes tetrarcha famam Iesu ² et ait pueris suis hic est Iohannes Baptista
 ipse surrexit a mortuis et ideo virtutes inoperantur in eo ³ Herodes enim tenuit Iohannem et alligavit
 eum et posuit in carcere propter Herodiam uxorem fratris sui ⁴ dicebat enim illi Iohannes non
 licet tibi habere eam ⁵ et volens illum occidere timuit populum quia sicut prophetam eum habebant
⁶ die autem natalis Herodis saltavit filia Herodiadis in medio et placuit Herodi ⁷ unde cum iuramento
 pollicitus est ei dare quodcumque postulasset ab eo ⁸ at illa praemonita a matre sua da mihi inquit
 hic in disco caput Iohannis Baptistae ⁹ et contristatus est rex propter iuramentum autem et eos qui
 pariter recumbabant iussit dari ¹⁰ misitque et decollavit Iohannem in carcere ¹¹ et adlatum est
 caput eius in disco et datum est puellae et tulit matri suae ¹² et accedentes discipuli eius tulerunt
 corpus et sepelierunt illud et venientes nuntiaverunt Iesu ¹³ quod cum audisset Iesus secessit inde
 in navicula in locum desertum seorsum et cum audissent turbae secutae sunt eum pedestres de
 civitatibus ¹⁴ et exiens vidit turbam multam et misertus est eius et curavit languidos eorum
¹⁵ vespere autem facto accesserunt ad eum discipuli eius dicentes desertus est locus et hora iam

praeteriit dimitte turbas ut euntes in castella emant sibi escas¹⁶ Iesus autem dixit eis non habent
 necesse ire date illis vos manducare¹⁷ responderunt ei non habemus hic nisi quinque panes et duos
 pisces¹⁸ qui ait eis adferte illos mihi huc¹⁹ et cum iussisset turbam discumbere supra faenum
 acceptis quinque panibus et duobus piscibus aspiciens in caelum benedixit et fregit et dedit discipulis
 panes discipuli autem turbis²⁰ et manducaverunt omnes et saturati sunt et tulerunt reliquias
 duodecim cofinos fragmentorum plenos²¹ manducantium autem fuit numerus quinque milia
 virorum exceptis mulieribus et parvulis²² et statim iussit discipulos ascendere in navicula et
 praecedere eum trans fretum donec dimitteret turbas²³ et dimissa turba ascendit in montem solus
 orare vespere autem facto solus erat ibi²⁴ navicula autem in medio mari iactabatur fluctibus erat
 enim contrarius ventus²⁵ quarta autem vigilia noctis venit ad eos ambulans supra mare²⁶ et
 videntes eum supra mare ambulantem turbati sunt dicentes quia fantasma est et prae timore
 clamaverunt²⁷ statimque Iesus locutus est eis dicens habete fiduciam ego sum nolite timere
 respondens autem Petrus dixit Domine si tu es iube me venire ad te super aquas²⁸ at ipse ait²⁹
 veni et descendens Petrus de navicula ambulabat super aquam ut veniret ad Iesum³⁰ videns vero
 ventum validum timuit et cum coepisset mergi clamavit dicens Domine salvum me fac³¹ et continuo
 Iesus extendens manum adprehendit eum et ait illi modicae fidei quare dubitasti³² et cum
 ascendissent in naviculam cessavit ventus³³ qui autem in navicula erant venerunt et adoraverunt
 eum dicentes vere Filius Dei es³⁴ et cum transfretassent venerunt in terram Gennesar³⁵ et cum
 cognovissent eum viri loci illius miserunt in universam regionem illam et obtulerunt ei omnes male
 habentes³⁶ et rogabant eum ut vel fimbriam vestimenti eius tangerent et quicumque tetigerunt
 salvi facti sunt

Chapter 15

¹ tunc accesserunt ad eum ab Hierosolymis scribae et Pharisei dicentes² quare discipuli tui
 transgrediuntur traditionem seniorum non enim lavant manus suas cum panem manducant³ ipse
 autem respondens ait illis quare et vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram

4 nam Deus dixit honora patrem et matrem et qui maledixerit patri vel matri morte moriatur 5 vos
autem dicitis quicumque dixerit patri vel matri munus quodcumque est ex me tibi proderit 6 et non
honorificabit patrem suum aut matrem et irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram
7 hypocritae bene prophetavit de vobis Esaias dicens 8 populus hic labiis me honorat cor autem
eorum longe est a me 9 sine causa autem colunt me docentes doctrinas mandata hominum 10 et
convocatis ad se turbis dixit eis audite et intellegite 11 non quod intrat in os coinquinat hominem
sed quod procedit ex ore hoc coinquinat hominem 12 tunc accedentes discipuli eius dixerunt ei scis
quia Pharisei audito verbo scandalizati sunt 13 at ille respondens ait omnis plantatio quam non
plantavit Pater meus caelestis eradicabitur 14 sinite illos caeci sunt duces caecorum caecus autem
si caeco ducatum praestet ambo in foveam cadunt 15 respondens autem Petrus dixit ei edissere
nobis parabolam istam 16 at ille dixit adhuc et vos sine intellectu estis 17 non intellegitis quia omne
quod in os intrat in ventrem vadit et in secessum emittitur 18 quae autem procedunt de ore de corde
exeunt et ea coinquinant hominem 19 de corde enim exeunt cogitationes malae homicidia adulteria
fornicationes furta falsa testimonia blasphemiae 20 haec sunt quae coinquinant hominem non lotis
autem manibus manducare non coinquinat hominem 21 et egressus inde Iesus secessit in partes
Tyri et Sidonis 22 et ecce mulier chananea a finibus illis egressa clamavit dicens ei miserere mei
Domine Fili David filia mea male a daemonio vexatur 23 qui non respondit ei verbum et accedentes
discipuli eius rogabant eum dicentes dimitte eam quia clamat post nos 24 ipse autem respondens
ait non sum missus nisi ad oves quae perierunt domus Israhel 25 at illa venit et adoravit eum dicens
Domine adiuva me 26 qui respondens ait non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus
27 at illa dixit etiam Domine nam et catelli edunt de micis quae cadunt de mensa dominorum suorum
28 tunc respondens Iesus ait illi o mulier magna est fides tua fiat tibi sicut vis et sanata est filia illius
29 ex illa hora et cum transisset inde Iesus venit secus mare Galilaeae et ascendens in montem
30 sedebat ibi et accesserunt ad eum turbae multae habentes secum mutos clodos caecos debiles et
31 alios multos et proiecerunt eos ad pedes eius et curavit eos ita ut turbae mirarentur videntes

³²
 mutos loquentes clodos ambulantes caecos videntes et magnificabant Deum Israhel Iesus autem
 convocatis discipulis suis dixit misereor turbae quia triduo iam perseverant mecum et non habent
³³
 quod manducent et dimittere eos ieiunos nolo ne deficiant in via et dicunt ei discipuli unde ergo
³⁴
 nobis in deserto panes tantos ut saturemus turbam tantam et ait illis Iesus quot panes habetis at
³⁵ ³⁶
 illi dixerunt septem et paucos pisciculos et praecepit turbae ut discumberet super terram et
 accipiens septem panes et pisces et gratias agens fregit et dedit discipulis suis et discipuli dederunt
³⁷
 populo et comederunt omnes et saturati sunt et quod superfuit de fragmentis tulerunt septem
³⁸
 sportas plenas erant autem qui manducaverant quattuor milia hominum extra parvulos et mulieres
³⁹
 et dimissa turba ascendit in naviculam et venit in fines Magedan

Chapter 16

¹
 et accesserunt ad eum Pharisei et Sadducaei temptantes et rogaverunt eum ut signum de caelo
²
 ostenderet eis at ille respondens ait eis facto vespere dicitis serenum erit rubicundum est enim
³ ⁴
 caelum et mane hodie tempestas rutilat enim triste caelum faciem ergo caeli diiudicare nostis
 signa autem temporum non potestis generatio mala et adultera signum quaerit et signum non dabitur
⁵
 ei nisi signum Ionae et relictis illis abiit et cum venissent discipuli eius trans fretum obliti sunt
⁶ ⁷
 panes accipere qui dixit illis intuemini et cavete a fermento Phariseorum et Sadducaeorum at
⁸
 illi cogitabant inter se dicentes quia panes non accepimus sciens autem Iesus dixit quid cogitatis
⁹
 inter vos modicae fidei quia panes non habetis nondum intellegitis neque recordamini quinque
¹⁰
 panum quinque milium hominum et quot cofinos sumpsistis neque septem panum quattuor
¹¹
 milium hominum et quot sportas sumpsistis quare non intellegitis quia non de pane dixi vobis
¹²
 cavete a fermento Phariseorum et Sadducaeorum tunc intellexerunt quia non dixerit cavendum
¹³
 a fermento panum sed a doctrina Phariseorum et Sadducaeorum venit autem Iesus in partes
 Caesareae Philippi et interrogabat discipulos suos dicens quem dicunt homines esse Filium hominis
¹⁴
 at illi dixerunt alii Iohannem Baptistam alii autem Heliam alii vero Hieremiam aut unum ex
¹⁵ ¹⁶
 prophetis dicit illis vos autem quem me esse dicitis respondens Simon Petrus dixit tu es

¹⁷
 Christus Filius Dei vivi respondens autem Iesus dixit ei beatus es Simon Bar Iona quia caro et
¹⁸
 sanguis non revelavit tibi sed Pater meus qui in caelis est et ego dico tibi quia tu es Petrus et
 super hanc petram aedificabo ecclesiam meam et portae inferi non praevallebunt adversum eam
¹⁹
 et tibi dabo claves regni caelorum et quodcumque ligaveris super terram erit ligatum in caelis et
²⁰
 quodcumque solveris super terram erit solutum in caelis tunc praecepit discipulis suis ut nemini
²¹
 dicerent quia ipse esset Iesus Christus exinde coepit Iesus ostendere discipulis suis quia oporteret
 eum ire Hierosolimam et multa pati a senioribus et scribis et principibus sacerdotum et occidi et
²²
 tertia die resurgere et adsumens eum Petrus coepit increpare illum dicens absit a te Domine non
²³
 erit tibi hoc qui conversus dixit Petro vade post me Satana scandalum es mihi quia non sapis ea
²⁴
 quae Dei sunt sed ea quae hominum tunc Iesus dixit discipulis suis si quis vult post me venire
²⁵
 abneget semet ipsum et tollat crucem suam et sequatur me qui enim voluerit animam suam
²⁶
 salvam facere perdet eam qui autem perdiderit animam suam propter me inveniet eam quid enim
 prodest homini si mundum universum lucretur animae vero suae detrimentum patiatur aut quam
²⁷
 dabit homo commutationem pro anima sua Filius enim hominis venturus est in gloria Patris sui
²⁸
 cum angelis suis et tunc reddet unicuique secundum opus eius amen dico vobis sunt quidam de
 hic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant Filium hominis venientem in regno suo

Chapter 17

¹
 et post dies sex adsumpsit Iesus Petrum et Iacobum et Iohannem fratrem eius et ducit illos in
²
 montem excelsum seorsum et transfiguratus est ante eos et resplenduit facies eius sicut sol
³
 vestimenta autem eius facta sunt alba sicut nix et ecce apparuit illis Moses et Helias cum eo
⁴
 loquentes respondens autem Petrus dixit ad Iesum Domine bonum est nos hic esse si vis faciamus
⁵
 hic tria tabernacula tibi unum et Mosi unum et Heliae unum adhuc eo loquente ecce nubes lucida
 obumbravit eos et ecce vox de nube dicens hic est Filius meus dilectus in quo mihi bene conplacuit
⁶
 ipsum audite et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam et timuerunt valde et accessit
⁷
 Iesus et tetigit eos dixitque eis surgite et nolite timere levantes autem oculos suos neminem
⁸

⁹
 viderunt nisi solum Iesum et descendentibus illis de monte praecepit Iesus dicens nemini dixeritis
¹⁰
 visionem donec Filius hominis a mortuis resurgat et interrogaverunt eum discipuli dicentes quid
¹¹
 ergo scribae dicunt quod Heliam oporteat primum venire at ille respondens ait eis Helias quidem
¹²
 venturus est et restituet omnia dico autem vobis quia Helias iam venit et non cognoverunt eum
¹³
 sed fecerunt in eo quaecumque voluerunt sic et Filius hominis passurus est ab eis tunc intellexerunt
¹⁴
 discipuli quia de Iohanne Baptista dixisset eis et cum venisset ad turbam accessit ad eum homo
 genibus provolutus ante eum dicens Domine miserere filii mei quia lunaticus est et male patitur
¹⁵
 nam saepe cadit in ignem et crebro in aquam et obtuli eum discipulis tuis et non potuerunt curare
¹⁶
 eum respondens Iesus ait o generatio incredula et perversa quousque ero vobiscum usquequo
¹⁷
 patiar vos adferte huc illum ad me et increpavit ei Iesus et exiit ab eo daemonium et curatus est
¹⁸
 puer ex illa hora tunc accesserunt discipuli ad Iesum secreto et dixerunt quare nos non potuimus
¹⁹
 eicere illum dicit illis propter incredulitatem vestram amen quippe dico vobis si habueritis fidem
²⁰
 sicut granum sinapis dicetis monti huic transi hinc et transibit et nihil impossibile erit vobis hoc
²¹
 autem genus non eicitur nisi per orationem et ieiunium conversantibus autem eis in Galilaea
²²
 dixit illis Iesus Filius hominis tradendus est in manus hominum et occident eum et tertio die
²³
 resurget et contristati sunt vehementer et cum venissent Capharnaum accesserunt qui didragma
²⁴
 accipiebant ad Petrum et dixerunt magister vester non solvit didragma ait etiam et cum intrasset
 domum praevenit eum Iesus dicens quid tibi videtur Simon reges terrae a quibus accipiunt tributum
²⁵
 vel census a filiis suis an ab alienis et ille dixit ab alienis dixit illi Iesus ergo liberi sunt filii
²⁶
 ut autem non scandalizemus eos vade ad mare et mitte hamum et eum piscem qui primus ascenderit
 tolle et aperto ore eius invenies staterem illum sumens da eis pro me et te

Chapter 18

¹
 in illa hora accesserunt discipuli ad Iesum dicentes quis putas maior est in regno caelorum
²
 et advocans Iesus parvulum statuit eum in medio eorum ³ et dixit amen dico vobis nisi conversi

4
fueritis et efficiamini sicut parvuli non intrabitis in regnum caelorum quicumque ergo humiliaverit
5
se sicut parvulus iste hic est maior in regno caelorum et qui susceperit unum parvulum talem in
6
nomine meo me suscipit qui autem scandalizaverit unum de pusillis istis qui in me credunt expedit
7
ei ut suspendatur mola asinaria in collo eius et demergatur in profundum maris vae mundo ab
scandalis necesse est enim ut veniant scandala verumtamen vae homini per quem scandalum venit
8
si autem manus tua vel pes tuus scandalizat te abscide eum et proice abs te bonum tibi est ad vitam
ingredi debilem vel clodum quam duas manus vel duos pedes habentem mitti in ignem aeternum
9
et si oculus tuus scandalizat te erue eum et proice abs te bonum tibi est unoculum in vitam intrare
10
quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis videte ne contemnatis unum ex his pusillis
11
dico enim vobis quia angeli eorum in caelis semper vident faciem Patris mei qui in caelis est venit
12
enim Filius hominis salvare quod perierat quid vobis videtur si fuerint alicui centum oves et
erraverit una ex eis nonne relinquet nonaginta novem in montibus et vadit quaerere eam quae erravit
13
et si contigerit ut inveniat eam amen dico vobis quia gaudebit super eam magis quam super
14
nonaginta novem quae non erraverunt sic non est voluntas ante Patrem vestrum qui in caelis est
15
ut pereat unus de pusillis istis si autem peccaverit in te frater tuus vade et corripe eum inter te
16
et ipsum solum si te audierit lucratus es fratrem tuum si autem non te audierit adhibe tecum
17
adhuc unum vel duos ut in ore duorum testium vel trium stet omne verbum quod si non audierit
18
eos dic ecclesiae si autem et ecclesiam non audierit sit tibi sicut ethnicus et publicanus amen
dico vobis quaecumque alligaveritis super terram erunt ligata et in caelo et quaecumque solveritis
19
super terram erunt soluta et in caelo iterum dico vobis quia si duo ex vobis consenserint super
20
terram de omni re quacumque petierint fiet illis a Patre meo qui in caelis est ubi enim sunt duo
21
vel tres congregati in nomine meo ibi sum in medio eorum tunc accedens Petrus ad eum dixit
22
Domine quotiens peccabit in me frater meus et dimittam ei usque septies dicit illi Iesus non dico
23
tibi usque septies sed usque septuagies septies ideo adsimilatum est regnum caelorum homini
24
regi qui voluit rationem ponere cum servis suis et cum coepisset rationem ponere oblatus est ei
25
unus qui debebat decem milia talenta cum autem non haberet unde redderet iussit eum dominus
26
venundari et uxorem eius et filios et omnia quae habebat et reddi procidens autem servus ille

orabat eum dicens patientiam habe in me et omnia reddam tibi ²⁷ misertus autem dominus servi
 illius dimisit eum et debitum dimisit ei ²⁸ egressus autem servus ille invenit unum de conservis
 suis qui debebat ei centum denarios et tenens suffocabat eum dicens redde quod debes ²⁹ et procidens
 conservus eius rogabat eum dicens patientiam habe in me et omnia reddam tibi ³⁰ ille autem noluit
 sed abiit et misit eum in carcerem donec redderet debitum ³¹ videntes autem conservi eius quae
 fiebant contristati sunt valde et venerunt et narraverunt domino suo omnia quae facta erant ³² tunc
 vocavit illum dominus suus et ait illi serve nequam omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me
³³ non ergo oportuit et te misereri conservi tui sicut et ego tui misertus sum ³⁴ et iratus dominus
 eius tradidit eum tortoribus quoadusque redderet universum debitum ³⁵ sic et Pater meus caelestis
 faciet vobis si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris

Chapter 19

¹ et factum est cum consummasset Iesus sermones istos migravit a Galilaea et venit in fines
 Iudaeae trans Iordanen ² et secutae sunt eum turbae multae et curavit eos ibi ³ et accesserunt ad
 eum Pharisei temptantes eum et dicentes si licet homini dimittere uxorem suam quacumque ex
⁴ causa qui respondens ait eis non legistis quia qui fecit ab initio masculum et feminam fecit eos
⁵ et dixit propter hoc dimittet homo patrem et matrem et adhaerebit uxori suae et erunt duo in carne
⁶ una itaque iam non sunt duo sed una caro quod ergo Deus coniunxit homo non separet ⁷ dicunt
 illi quid ergo Moses mandavit dari libellum repudii et dimittere ⁸ ait illis quoniam Moses ad duritiam
⁹ cordis vestri permisit vobis dimittere uxores vestras ab initio autem non sic fuit dico autem vobis
 quia quicumque dimiserit uxorem suam nisi ob fornicationem et aliam duxerit moechatur et qui
¹⁰ dimissam duxerit moechatur dicunt ei discipuli eius si ita est causa homini cum uxore non expedit
¹¹ nubere ¹² qui dixit non omnes capiunt verbum istud sed quibus datum est sunt enim eunuchi
 qui de matris utero sic nati sunt et sunt eunuchi qui facti sunt ab hominibus et sunt eunuchi qui se
¹³ ipsos castraverunt propter regnum caelorum qui potest capere capiat tunc oblati sunt ei parvuli
¹⁴ ut manus eis inponeret et oraret discipuli autem increpabant eis Iesus vero ait eis sinite parvulos

et nolite eos prohibere ad me venire talium est enim regnum caelorum¹⁵ et cum inposuisset eis
 manus abiit inde¹⁶ et ecce unus accedens ait illi magister bone quid boni faciam ut habeam vitam
 aeternam¹⁷ qui dixit ei quid me interrogas de bono unus est bonus Deus si autem vis ad vitam
 ingredi conserva mandata¹⁸ dicit illi quae Iesus autem dixit non homicidium facies non adulterabis
 non facies furtum non falsum testimonium dices¹⁹ honora patrem et matrem et diliges proximum
 tuum sicut te ipsum²⁰ dicit illi adulescens omnia haec custodivi quid adhuc mihi deest²¹ ait illi
 Iesus si vis perfectus esse vade vende quae habes et da pauperibus et habebis thesaurum in caelo
 et veni sequere me²² cum audisset autem adulescens verbum abiit tristis erat enim habens multas
 possessiones²³ Iesus autem dixit discipulis suis amen dico vobis quia dives difficile intrabit in
 regnum caelorum²⁴ et iterum dico vobis facilius est camelum per foramen acus transire quam
 divitem intrare in regnum caelorum²⁵ auditis autem his discipuli mirabantur valde dicentes quis
 ergo poterit salvus esse²⁶ aspiciens autem Iesus dixit illis apud homines hoc impossibile est apud
 Deum autem omniaabilia sunt²⁷ tunc respondens Petrus dixit ei ecce nos reliquimus omnia
 et secuti sumus te quid ergo erit nobis²⁸ Iesus autem dixit illis amen dico vobis quod vos qui secuti
 estis me in regeneratione cum sederit Filius hominis in sede maiestatis suae sedebitis et vos super
 sedes duodecim iudicantes duodecim tribus Israel²⁹ et omnis qui reliquit domum vel fratres aut
 sorores aut patrem aut matrem aut uxorem aut filios aut agros propter nomen meum centuplum
 accipiet et vitam aeternam possidebit³⁰ multi autem erunt primi novissimi et novissimi primi

Chapter 20

¹ simile est enim regnum caelorum homini patri familias qui exiit primo mane conducere
 operarios in vineam suam² conventionem autem facta cum operariis ex denario diurno misit eos in
 vineam suam³ et egressus circa horam tertiam vidit alios stantes in foro otiosos⁴ et illis dixit ite
 et vos in vineam et quod iustum fuerit dabo vobis⁵ illi autem abierunt iterum autem exiit circa
 sextam et nonam horam et fecit similiter⁶ circa undecimam vero exiit et invenit alios stantes et

7
dicit illis quid hic statis tota die otiosi dicunt ei quia nemo nos conduxit dicit illis ite et vos in
8
vineam cum sero autem factum esset dicit dominus vineae procuratori suo voca operarios et redde
9
illis mercedem incipiens a novissimis usque ad primos cum venissent ergo qui circa undecimam
10
horam venerant acceperunt singulos denarios venientes autem et primi arbitrati sunt quod plus
11
essent accepturi acceperunt autem et ipsi singulos denarios et accipientes murmurabant adversus
12
patrem familias dicentes hii novissimi una hora fecerunt et pares illos nobis fecisti qui portavimus
13
pondus diei et aestus at ille respondens uni eorum dixit amice non facio tibi iniuriam nonne ex
14
denario convenisti mecum tolle quod tuum est et vade volo autem et huic novissimo dare sicut
15
et tibi aut non licet mihi quod volo facere an oculus tuus nequam est quia ego bonus sum sic
16
erunt novissimi primi et primi novissimi multi sunt enim vocati pauci autem electi et ascendens
17
Iesus Hierosolymam adsumpsit duodecim discipulos secreto et ait illis ecce ascendimus
18
Hierosolymam et Filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis et condemnabunt eum
19
morte et tradent eum gentibus ad deludendum et flagellandum et crucifigendum et tertia die
20
resurget tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedaei cum filiis suis adorans et petens aliquid
21
ab eo qui dixit ei quid vis ait illi dic ut sedeant hii duo filii mei unus ad dexteram tuam et unus
22
ad sinistram in regno tuo respondens autem Iesus dixit nescitis quid petatis potestis bibere
23
calicem quem ego bibiturus sum dicunt ei possumus ait illis calicem quidem meum bibetis sedere
24
autem ad dexteram meam et sinistram non est meum dare vobis sed quibus paratum est a Patre meo
25
et audientes decem indignati sunt de duobus fratribus Iesus autem vocavit eos ad se et ait
26
scitis quia principes gentium dominantur eorum et qui maiores sunt potestatem exercent in eos
27
non ita erit inter vos sed quicumque voluerit inter vos maior fieri sit vester minister et qui
28
voluerit inter vos primus esse erit vester servus sicut Filius hominis non venit ministrari sed
29
ministrare et dare animam suam redemptionem pro multis et egredientibus eis ab Hiericho secuta
30
est eum turba multa et ecce duo caeci sedentes secus viam audierunt quia Iesus transiret et
31
clamaverunt dicentes Domine miserere nostri Fili David turba autem increpabat eos ut tacerent
32
at illi magis clamabant dicentes Domine miserere nostri Fili David et stetit Iesus et vocavit eos

et ait quid vultis ut faciam vobis³³ dicunt illi Domine ut aperiantur oculi nostri³⁴ misertus autem eorum Iesus tetigit oculos eorum et confestim viderunt et secuti sunt eum

Chapter 21

¹ et cum adpropinquassent Hierosolymis et venissent Bethfage ad montem Oliveti tunc Iesus misit duos discipulos² dicens eis ite in castellum quod contra vos est et statim invenietis asinam alligatam et pullum cum ea solvite et adducite mihi³ et si quis vobis aliquid dixerit dicite quia Dominus his opus habet et confestim dimittet eos⁴ hoc autem factum est ut impleretur quod dictum est per prophetam dicentem⁵ dicite filiae Sion ecce rex tuus venit tibi mansuetus et sedens super asinam et pullum filium subiugalis⁶ euntes autem discipuli fecerunt sicut praecepit illis Iesus⁷ et adduxerunt asinam et pullum et inposuerunt super eis vestimenta sua et eum desuper sedere fecerunt⁸ plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via alii autem caedebant ramos de arboribus et sternebant in via⁹ turbae autem quae praecedebant et quae sequebantur clamabant dicentes osanna Filio David benedictus qui venturus est in nomine Domini osanna in altissimis¹⁰ et cum intrasset Hierosolymam commota est universa civitas dicens quis est hic¹¹ populi autem dicebant hic est Iesus propheta a Nazareth Galilaeae¹² et intravit Iesus in templum Dei et eiciebat omnes vendentes¹³ et ementes in templo et mensas nummulariorum et cathedras vendentium columbas evertit¹⁴ et dicit eis scriptum est domus mea domus orationis vocabitur vos autem fecistis eam speluncam latronum¹⁵ et accesserunt ad eum caeci et claudi in templo et sanavit eos¹⁶ videntes autem principes sacerdotum et scribae mirabilia quae fecit et pueros clamantes in templo et dicentes osanna Filio David indignati sunt¹⁷ et dixerunt ei audis quid isti dicant Iesus autem dicit eis utique numquam legistis quia ex ore infantium et lactantium perfecisti laudem¹⁸ et relictis illis abiit foras extra civitatem in Bethaniam ibique mansit¹⁹ mane autem revertens in civitatem esuriit²⁰ et videns fici arborem unam secus viam venit ad eam et nihil invenit in ea nisi folia tantum et ait illi numquam ex te fructus nascatur in sempiternum et arefacta est continuo ficulnea²¹ et videntes discipuli mirati sunt dicentes quomodo continuo aruit²² respondens autem Iesus ait eis amen dico vobis si habueritis fidem et non haesitaveritis non solum de ficulnea facietis sed et si monti huic

dixeritis tolle et iacta te in mare fiet²² et omnia quaecumque petieritis in oratione credentes accipietis
23 et cum venisset in templum accesserunt ad eum docentem principes sacerdotum et seniores populi
dicentes in qua potestate haec facis et quis tibi dedit hanc potestatem²⁴ respondens Iesus dixit illis
interrogabo vos et ego unum sermonem quem si dixeritis mihi et ego vobis dicam in qua potestate
haec facio²⁵ baptismum Iohannis unde erat e caelo an ex hominibus at illi cogitabant inter se
dicentes si dixerimus e caelo dicet nobis quare ergo non credidistis illi²⁶ si autem dixerimus ex
hominibus timemus turbam omnes enim habent Iohannem sicut prophetam²⁷ et respondentes Iesu
dixerunt nescimus ait illis et ipse nec ego dico vobis in qua potestate haec facio²⁸ quid autem
vobis videtur homo habebat duos filios et accedens ad primum dixit fili vade hodie operare in vinea
mea²⁹ ille autem respondens ait nolo postea autem paenitentia motus abiit³⁰ accedens autem ad
alterum dixit similiter at ille respondens ait eo domine et non ivit³¹ quis ex duobus fecit voluntatem
patris dicunt novissimus dicit illis Iesus amen dico vobis quia publicani et meretrices praecedunt
vos in regno Dei³² venit enim ad vos Iohannes in via iustitiae et non credidistis ei publicani autem
et meretrices crediderunt ei vos autem videntes nec paenitentiam habuistis postea ut crederetis ei
33 aliam parabolam audite homo erat pater familias qui plantavit vineam et sepem circumdedit ei
et fodit in ea torcular et aedificavit turrem et locavit eam agricolis et peregre profectus est³⁴ cum
autem tempus fructuum adpropinquasset misit servos suos ad agricolas ut acciperent fructus eius
35 et agricolae adprehensis servis eius alium ceciderunt alium occiderunt alium vero lapidaverunt
36 iterum misit alios servos plures prioribus et fecerunt illis similiter³⁷ novissime autem misit ad
eos filium suum dicens verebuntur filium meum³⁸ agricolae autem videntes filium dixerunt intra
se hic est heres venite occidamus eum et habebimus hereditatem eius³⁹ et adprehensum eum
eiecerunt extra vineam et occiderunt⁴⁰ cum ergo venerit dominus vineae quid faciet agricolis illis
41 aiunt illi malos male perdet et vineam locabit aliis agricolis qui reddant ei fructum temporibus
suis⁴² dicit illis Iesus numquam legistis in scripturis lapidem quem reprobaverunt aedificantes hic
factus est in caput anguli a Domino factum est istud et est mirabile in oculis nostris⁴³ ideo dico
vobis quia auferetur a vobis regnum Dei et dabitur genti facienti fructus eius⁴⁴ et qui ceciderit
super lapidem istum confringetur super quem vero ceciderit conteret eum⁴⁵ et cum audissent

principes sacerdotum et Pharisei parabolas eius cognoverunt quod de ipsis diceret⁴⁶ et quaerentes eum tenere timuerunt turbas quoniam sicut prophetam eum habebant

Chapter 22

¹ et respondens Iesus dixit iterum in parabolis eis dicens ² simile factum est regnum caelorum homini regi qui fecit nuptias filio suo ³ et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias et nolebant venire ⁴ iterum misit alios servos dicens dicite invitatis ecce prandium meum paravi tauri mei et altilia occisa et omnia parata venite ad nuptias ⁵ illi autem neglexerunt et abierunt alius in villam suam alius vero ad negotiationem suam ⁶ reliqui vero tenuerunt servos eius et contumelia adfectos occiderunt ⁷ rex autem cum audisset iratus est et missis exercitibus suis perdidit homicidas illos et civitatem illorum succendit ⁸ tunc ait servis suis nuptiae quidem paratae sunt sed qui invitati erant non fuerunt digni ⁹ ite ergo ad exitus viarum et quoscumque inveneritis vocate ad nuptias ¹⁰ et egressi servi eius in vias congregaverunt omnes quos invenerunt malos et bonos et impletae sunt nuptiae discumbentium ¹¹ intravit autem rex ut videret discumbentes et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali ¹² et ait illi amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem at ille obmutuit ¹³ tunc dixit rex ministris ligatis pedibus eius et manibus mittite eum in tenebras exteriores ibi erit fletus et stridor dentium ¹⁴ multi autem sunt vocati pauci vero electi ¹⁵ tunc abeuntes Pharisei consilium inierunt ut caperent eum in sermone ¹⁶ et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis dicentes magister scimus quia verax es et viam Dei in veritate doces et non est tibi cura de aliquo non enim respicis personam hominum ¹⁷ dic ergo nobis quid tibi videatur licet censum dare Caesari an non ¹⁸ cognita autem Iesus nequitia eorum ait quid me temptatis hypocritae ¹⁹ ostendite mihi nomisma census at illi obtulerunt ei denarium ²⁰ et ait illis Iesus cuius est imago ²¹ haec et suprascriptio dicunt ei Caesaris tunc ait illis reddite ergo quae sunt Caesaris Caesari et quae sunt Dei Deo ²² et audientes mirati sunt et relicto eo abierunt ²³ in illo die accesserunt ad eum Sadducaei qui dicunt non esse resurrectionem et interrogaverunt eum ²⁴ dicentes magister Moses dixit si quis mortuus fuerit non habens filium ut ducat frater eius uxorem illius et suscitet

²⁵
 semen fratri suo ²⁵ erant autem apud nos septem fratres et primus uxore ducta defunctus est et non
²⁶
 habens semen reliquit uxorem suam fratri suo ²⁶ similiter secundus et tertius usque ad septimum
²⁷ ²⁸
²⁷ novissime autem omnium et mulier defuncta est ²⁸ in resurrectione ergo cuius erit de septem
²⁹
 uxor omnes enim habuerunt eam ²⁹ respondens autem Iesus ait illis erratis nescientes scripturas
³⁰
 neque virtutem Dei ³⁰ in resurrectione enim neque nubent neque nubentur sed sunt sicut angeli
³¹
 Dei in caelo ³¹ de resurrectione autem mortuorum non legistis quod dictum est a Deo dicente vobis
³²
³² ego sum Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob non est Deus mortuorum sed viventium
³³ ³⁴
³³ et audientes turbae mirabantur in doctrina eius ³⁴ Pharisei autem audientes quod silentium
³⁵
 inposuisset Sadducaeis convenerunt in unum ³⁵ et interrogavit eum unus ex eis legis doctor temptans
³⁶ ³⁷
 eum ³⁶ magister quod est mandatum magnum in lege ³⁷ ait illi Iesus diliges Dominum Deum tuum
³⁸
 ex toto corde tuo et in tota anima tua et in tota mente tua ³⁸ hoc est maximum et primum mandatum
³⁹ ⁴⁰
³⁹ secundum autem simile est huic diliges proximum tuum sicut te ipsum ⁴⁰ in his duobus mandatis
⁴¹ ⁴²
 universa lex pendet et prophetae ⁴¹ congregatis autem Pharisaeis interrogavit eos Iesus ⁴² dicens
⁴³
 quid vobis videtur de Christo cuius filius est dicunt ei David ⁴³ ait illis quomodo ergo David in
⁴⁴
 spiritu vocat eum Dominum dicens ⁴⁴ dixit Dominus Domino meo sede a dextris meis donec ponam
⁴⁵
 inimicos tuos scabillum pedum tuorum ⁴⁵ si ergo David vocat eum Dominum quomodo filius eius
⁴⁶
 est ⁴⁶ et nemo poterat respondere ei verbum neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius
 interrogare

Chapter 23

¹ ²
¹ tunc Iesus locutus est ad turbas et discipulos suos ² dicens super cathedram Mosi sederunt
³
 scribae et Pharisei ³ omnia ergo quaecumque dixerint vobis servate et facite secundum opera vero
⁴
 eorum nolite facere dicunt enim et non faciunt ⁴ alligant autem onera gravia et inportabilia et
⁵
 inponunt in umeros hominum digito autem suo nolunt ea movere ⁵ omnia vero opera sua faciunt

ut videantur ab hominibus dilatant enim phylacteria sua et magnificant fimbrias⁶ amant autem
 primos recubitus in cenis et primas cathedras in synagogis⁷ et salutationes in foro et vocari ab
 hominibus rabbi⁸ vos autem nolite vocari rabbi unus enim est magister vester omnes autem vos
 fratres estis⁹ et patrem nolite vocare vobis super terram unus enim est Pater vester qui in caelis
 est¹⁰ nec vocemini magistri quia magister vester unus est Christus¹¹ qui maior est vestrum erit
 minister vester¹² qui autem se exaltaverit humiliabitur et qui se humiliaverit exaltabitur¹³ vae
 autem vobis scribae et Pharisei hypocritae quia clauditis regnum caelorum ante homines vos enim
 non intratis nec introeuntes sinitis intrare¹⁴ []¹⁵ vae vobis scribae et Pharisei hypocritae quia
 circuitis mare et aridam ut faciatis unum proselytum et cum fuerit factus facitis eum filium gehennae
 duplo quam vos¹⁶ vae vobis duces caeci qui dicitis quicumque iuraverit per templum nihil est qui
 autem iuraverit in aurum templi debet¹⁷ stulti et caeci quid enim maius est aurum an templum
 quod sanctificat aurum¹⁸ et quicumque iuraverit in altari nihil est quicumque autem iuraverit in
 dono quod est super illud debet¹⁹ caeci quid enim maius est donum an altare quod sanctificat
 donum²⁰ qui ergo iurat in altare iurat in eo et in omnibus quae super illud sunt²¹ et qui iuraverit
 in templo iurat in illo et in eo qui inhabitat in ipso²² et qui iurat in caelo iurat in throno Dei et in
 eo qui sedet super eum²³ vae vobis scribae et Pharisei hypocritae quia decimatis mentam et
 anethum et cyminum et reliquistis quae graviora sunt legis iudicium et misericordiam et fidem haec
 oportuit facere et illa non omittere²⁴ duces caeci excolantes culicem camelum autem gluttientes
 vae vobis scribae et Pharisei hypocritae quia mundatis quod de foris est calicis et parapsidis
 intus autem pleni sunt rapina et inmunditia²⁶ Phariseae caece munda prius quod intus est calicis
 et parapsidis ut fiat et id quod de foris est mundum²⁷ vae vobis scribae et Pharisei hypocritae
 quia similes estis sepulchris dealbatis quae a foris parent hominibus speciosa intus vero plena sunt
 ossibus mortuorum et omni spurcitia²⁸ sic et vos a foris quidem paretis hominibus iusti intus autem
 pleni estis hypocrisi et iniquitate²⁹ vae vobis scribae et Pharisei hypocritae quia aedificatis
 sepulchra prophetarum et ornatis monumenta iustorum³⁰ et dicitis si fuissetis in diebus patrum
 nostrorum non essemus socii eorum in sanguine prophetarum³¹ itaque testimonio estis vobismet
 ipsis quia filii estis eorum qui prophetas occiderunt³² et vos implete mensuram patrum vestrorum

³³ serpentes genimina viperarum quomodo fugietis a iudicio gehennae ³⁴ ideo ecce ego mitto ad
 vos prophetas et sapientes et scribas ex illis occidetis et crucifigetis et ex eis flagellabitis in synagogis
 vestris et persequemini de civitate in civitatem ³⁵ ut veniat super vos omnis sanguis iustus qui
 effusus est super terram a sanguine Abel iusti usque ad sanguinem Zacchariae filii Barachiae quem
 occidistis inter templum et altare ³⁶ amen dico vobis venient haec omnia super generationem istam
³⁷ Hierusalem Hierusalem quae occidis prophetas et lapidas eos qui ad te missi sunt quotiens volui
 congregare filios tuos quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas et noluisti ³⁸ ecce
 relinquitur vobis domus vestra deserta ³⁹ dico enim vobis non me videbitis amodo donec dicatis
 benedictus qui venit in nomine Domini

Chapter 24

¹ et egressus Iesus de templo ibat et accesserunt discipuli eius ut ostenderent ei aedificationes
 templi ² ipse autem respondens dixit eis videtis haec omnia amen dico vobis non relinquetur hic
 lapis super lapidem qui non destruat ³ sedente autem eo super montem Oliveti accesserunt ad
 eum discipuli secreto dicentes dic nobis quando haec erunt et quod signum adventus tui et
 consummationis saeculi ⁴ et respondens Iesus dixit eis videte ne quis vos seducat ⁵ multi enim
 venient in nomine meo dicentes ego sum Christus et multos seducent ⁶ audituri autem estis proelia
 et opiniones proeliorum videte ne turbemini oportet enim haec fieri sed nondum est finis ⁷ consurget
 enim gens in gentem et regnum in regnum et erunt pestilentiae et fames et terraemotus per loca
⁸ haec autem omnia initia sunt dolorum ⁹ tunc tradent vos in tribulationem et occident vos et eritis
 odio omnibus gentibus propter nomen meum ¹⁰ et tunc scandalizabuntur multi et invicem tradent
 et odio habebunt invicem ¹¹ et multi pseudoprophetae surgent et seducent multos ¹² et quoniam
 abundabit iniquitas refrigescet caritas multorum ¹³ qui autem permanserit usque in finem hic salvus
 erit ¹⁴ et praedicabitur hoc evangelium regni in universo orbe in testimonium omnibus gentibus et
 tunc veniet consummatio ¹⁵ cum ergo videritis abominationem desolationis quae dicta est a Danihelo
 propheta stantem in loco sancto qui legit intellegat ¹⁶ tunc qui in Iudaea sunt fugiant ad montes

17 et qui in tecto non descendat tollere aliquid de domo sua 18 et qui in agro non revertatur tollere
 tunicam suam 19 vae autem praegnatibus et nutrientibus in illis diebus 20 orate autem ut non fiat
 fuga vestra hieme vel sabbato 21 erit enim tunc tribulatio magna qualis non fuit ab initio mundi
 usque modo neque fiet 22 et nisi breviati fuissent dies illi non fieret salva omnis caro sed propter
 electos breviabuntur dies illi 23 tunc si quis vobis dixerit ecce hic Christus aut illic nolite credere
 24 surgent enim pseudochristi et pseudoprophetae et dabunt signa magna et prodigia ita ut in errorem
 inducantur si fieri potest etiam electi 25 ecce praedixi vobis 26 si ergo dixerint vobis ecce in deserto
 est nolite exire ecce in penetrabilibus nolite credere 27 sicut enim fulgur exit ab oriente et paret
 usque in occidente ita erit et adventus Filii hominis 28 ubicumque fuerit corpus illuc congregabuntur
 aquilae 29 statim autem post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur et luna non dabit lumen
 suum et stellae cadent de caelo et virtutes caelorum commovebuntur 30 et tunc parebit signum Filii
 hominis in caelo et tunc plangent omnes tribus terrae et videbunt Filium hominis venientem in
 nubibus caeli cum virtute multa et maiestate 31 et mittet angelos suos cum tuba et voce magna et
 congregabunt electos eius a quattuor ventis a summis caelorum usque ad terminos eorum 32 ab
 arbore autem fici discite parabolam cum iam ramus eius tener fuerit et folia nata scitis quia prope
 est aestas 33 ita et vos cum videritis haec omnia scitote quia prope est in ianuis 34 amen dico vobis
 quia non praeteribit haec generatio donec omnia haec fiant 35 caelum et terra transibunt verba vero
 mea non praeteribunt 36 de die autem illa et hora nemo scit neque angeli caelorum nisi Pater solus
 37 sicut autem in diebus Noe ita erit et adventus Filii hominis 38 sicut enim erant in diebus ante
 diluvium comedentes et bibentes nubentes et nuptum tradentes usque ad eum diem quo introivit in
 arcam Noe 39 et non cognoverunt donec venit diluvium et tulit omnes ita erit et adventus Filii
 hominis 40 tunc duo erunt in agro unus adsumetur et unus relinquetur 41 duae molentes in mola
 una adsumetur et una relinquetur 42 vigilate ergo quia nescitis qua hora Dominus vester venturus
 sit 43 illud autem scitote quoniam si sciret pater familias qua hora fur venturus esset vigilaret utique
 et non sineret perfodiri domum suam 44 ideoque et vos estote parati quia qua nescitis hora Filius
 hominis venturus est 45 quis putas est fidelis servus et prudens quem constituit dominus suus supra

familiam suam ut det illis cibum in tempore⁴⁶ beatus ille servus quem cum venerit dominus eius
 invenerit sic facientem⁴⁷ amen dico vobis quoniam super omnia bona sua constituet eum⁴⁸ si
 autem dixerit malus servus ille in corde suo moram facit dominus meus venire⁴⁹ et coeperit
 percutere conservos suos manducet autem et bibat cum ebriis⁵⁰ veniet dominus servi illius in die
 qua non sperat et hora qua ignorat⁵¹ et dividet eum partemque eius ponet cum hypocritis illic erit
 fletus et stridor dentium

Chapter 25

¹ tunc simile erit regnum caelorum decem virginibus quae accipientes lampadas suas exierunt
 obviam sponso et sponsae² quinque autem ex eis erant fatuae et quinque prudentes³ sed quinque
 fatuae acceptis lampadibus non sumpserunt oleum secum⁴ prudentes vero acceperunt oleum in
 vasis suis cum lampadibus⁵ moram autem faciente sponso dormitaverunt omnes et dormierunt
⁶ media autem nocte clamor factus est ecce sponsus venit exite obviam ei⁷ tunc surrexerunt omnes
 virgines illae et ornaverunt lampades suas⁸ fatuae autem sapientibus dixerunt date nobis de oleo
 vestro quia lampades nostrae extinguuntur⁹ responderunt prudentes dicentes ne forte non sufficiat
 nobis et vobis ite potius ad vendentes et emite vobis¹⁰ dum autem irent emere venit sponsus et
 quae paratae erant intraverunt cum eo ad nuptias et clausa est ianua¹¹ novissime veniunt et reliquae
 virgines dicentes domine domine aperi nobis¹² at ille respondens ait amen dico vobis nescio vos
¹³ vigilate itaque quia nescitis diem neque horam¹⁴ sicut enim homo proficiscens vocavit servos
 suos et tradidit illis bona sua¹⁵ et uni dedit quinque talenta alii autem duo alii vero unum unicuique
 secundum propriam virtutem et profectus est statim¹⁶ abiit autem qui quinque talenta acceperat
 et operatus est in eis et lucratus est alia quinque¹⁷ similiter qui duo acceperat lucratus est alia duo
¹⁸ qui autem unum acceperat abiens fodit in terra et abscondit pecuniam domini sui¹⁹ post multum
 vero temporis venit dominus servorum illorum et posuit rationem cum eis²⁰ et accedens qui quinque
 talenta acceperat obtulit alia quinque talenta dicens domine quinque talenta mihi tradidisti ecce alia

21
quinque superlucratus sum ait illi dominus eius euge bone serve et fidelis quia super pauca fuisti
22
fidelis super multa te constituam intra in gaudium domini tui accessit autem et qui duo talenta
23
acceperat et ait domine duo talenta tradidisti mihi ecce alia duo lucratus sum ait illi dominus
eius euge serve bone et fidelis quia super pauca fuisti fidelis supra multa te constituam intra in
24
gaudium domini tui accedens autem et qui unum talentum acceperat ait domine scio quia homo
25
durus es metis ubi non seminasti et congregas ubi non sparsisti et timens abii et abscondi talentum
26
tuum in terra ecce habes quod tuum est respondens autem dominus eius dixit ei serve male et
27
piger sciebas quia meto ubi non semino et congrego ubi non sparsi oportuit ergo te mittere
28
pecuniam meam nummulariis et veniens ego recepissem utique quod meum est cum usura tollite
29
itaque ab eo talentum et date ei qui habet decem talenta omni enim habenti dabitur et abundabit
30
ei autem qui non habet et quod videtur habere auferetur ab eo et inutilem servum eicite in tenebras
31
exteriores illic erit fletus et stridor dentium cum autem venerit Filius hominis in maiestate sua
32
et omnes angeli cum eo tunc sedebit super sedem maiestatis suae et congregabuntur ante eum
33
omnes gentes et separabit eos ab invicem sicut pastor segregat oves ab hedis et statuet oves
34
quidem a dextris suis hedos autem a sinistris tunc dicet rex his qui a dextris eius erunt venite
35
benedicti Patris mei possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi esurivi enim et
36
dedistis mihi manducare sitivi et dedistis mihi bibere hospes eram et collexistis me nudus et
37
operuistis me infirmus et visitastis me in carcere eram et venistis ad me tunc respondebunt ei
iusti dicentes Domine quando te vidimus esurientem et pavimus sitientem et dedimus tibi potum
38
quando autem te vidimus hospitem et colleximus te aut nudum et cooperuimus aut quando te
40
vidimus infirmum aut in carcere et venimus ad te et respondens rex dicet illis amen dico vobis
41
quamdiu fecistis uni de his fratribus meis minimis mihi fecistis tunc dicet et his qui a sinistris
42
erunt discedite a me maledicti in ignem aeternum qui paratus est diabolo et angelis eius esurivi
43
enim et non dedistis mihi manducare sitivi et non dedistis mihi potum hospes eram et non
44
collexistis me nudus et non operuistis me infirmus et in carcere et non visitastis me tunc
respondebunt et ipsi dicentes Domine quando te vidimus esurientem aut sitientem aut hospitem aut

⁴⁵
 nudum aut infirmum vel in carcere et non ministravimus tibi tunc respondebit illis dicens amen
⁴⁶
 dico vobis quamdiu non fecistis uni de minoribus his nec mihi fecistis et ibunt hii in supplicium
 aeternum iusti autem in vitam aeternam

Chapter 26

¹ et factum est cum consummasset Iesus sermones hos omnes dixit discipulis suis ² scitis quia
 post biduum pascha fiet et Filius hominis tradetur ut crucifigatur ³ tunc congregati sunt principes
 sacerdotum et seniores populi in atrium principis sacerdotum qui dicebatur Caiaphas ⁴ et consilium
 fecerunt ut Iesum dolo tenerent et occiderent ⁵ dicebant autem non in die festo ne forte tumultus
 fieret in populo ⁶ cum autem esset Iesus in Bethania in domo Simonis leprosi ⁷ accessit ad eum
 mulier habens alabastrum unguenti pretiosi et effudit super caput ipsius recumbentis ⁸ videntes
 autem discipuli indignati sunt dicentes ut quid perditio haec ⁹ potuit enim istud venundari multo
 et dari pauperibus ¹⁰ sciens autem Iesus ait illis quid molesti estis mulieri opus bonum operata est
 in me ¹¹ nam semper pauperes habetis vobiscum me autem non semper habetis ¹² mittens enim
 haec unguentum hoc in corpus meum ad sepeliendum me fecit ¹³ amen dico vobis ubicumque
 praedicatum fuerit hoc evangelium in toto mundo dicetur et quod haec fecit in memoriam eius
¹⁴ tunc abiit unus de duodecim qui dicitur Iudas Scarioth ad principes sacerdotum ¹⁵ et ait illis quid
 vultis mihi dare et ego vobis eum tradam at illi constituerunt ei triginta argenteos ¹⁶ et exinde
 quaerebat oportunitatem ut eum traderet ¹⁷ prima autem azymorum accesserunt discipuli ad Iesum
 dicentes ubi vis paremus tibi comedere pascha ¹⁸ at Iesus dixit ite in civitatem ad quendam et dicite
 ei magister dicit tempus meum prope est apud te facio pascha cum discipulis meis ¹⁹ et fecerunt
 discipuli sicut constituit illis Iesus et paraverunt pascha ²⁰ vespere autem facto discumbebat cum
 duodecim discipulis ²¹ et edentibus illis dixit amen dico vobis quia unus vestrum me traditurus est
²² et contristati valde coeperunt singuli dicere numquid ego sum Domine ²³ at ipse respondens ait
²⁴ qui intinguit mecum manum in parapside hic me tradet Filius quidem hominis vadit sicut scriptum

est de illo vae autem homini illi per quem Filius hominis traditur bonum erat ei si natus non fuisset
25 homo ille respondens autem Iudas qui tradidit eum dixit numquid ego sum rabbi ait illi tu dixisti
26 cenantibus autem eis accepit Iesus panem et benedixit ac fregit deditque discipulis suis et ait
27 accipite et comedite hoc est corpus meum et accipiens calicem gratias egit et dedit illis dicens
28 bibite ex hoc omnes hic est enim sanguis meus novi testamenti qui pro multis effunditur in
29 remissionem peccatorum dico autem vobis non bibam amodo de hoc genimine vitis usque in
30 diem illum cum illud bibam vobiscum novum in regno Patris mei et hymno dicto exierunt in
31 montem Oliveti tunc dicit illis Iesus omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte scriptum
32 est enim percutiam pastorem et dispergentur oves gregis postquam autem resurrexero praecedam
33 vos in Galilaeam respondens autem Petrus ait illi et si omnes scandalizati fuerint in te ego
34 numquam scandalizabor ait illi Iesus amen dico tibi quia in hac nocte antequam gallus cantet
35 ter me negabis ait illi Petrus etiam si oportuerit me mori tecum non te negabo similiter et omnes
36 discipuli dixerunt tunc venit Iesus cum illis in villam quae dicitur Gethsemani et dixit discipulis
37 suis sedete hic donec vadam illuc et orem et adsumpto Petro et duobus filiis Zebedaei coepit
38 contristari et maestus esse tunc ait illis tristis est anima mea usque ad mortem sustinete hic et
39 vigilate mecum et progressus pusillum procidit in faciem suam orans et dicens mi Pater si
40 possibile est transeat a me calix iste verumtamen non sicut ego volo sed sicut tu et venit ad
discipulos et invenit eos dormientes et dicit Petro sic non potuistis una hora vigilare mecum
41 vigilate et orate ut non intretis in temptationem spiritus quidem promptus est caro autem infirma
42 iterum secundo abiit et oravit dicens Pater mi si non potest hic calix transire nisi bibam illum
43 fiat voluntas tua et venit iterum et invenit eos dormientes erant enim oculi eorum gravati et
44 relictis illis iterum abiit et oravit tertio eundem sermonem dicens tunc venit ad discipulos suos
45 et dicit illis dormite iam et requiescite ecce adpropinquavit hora et Filius hominis traditur in manus
46 peccatorum surgite eamus ecce adpropinquavit qui me tradit adhuc ipso loquente ecce Iudas
47 unus de duodecim venit et cum eo turba multa cum gladiis et fustibus a principibus sacerdotum et
48 senioribus populi qui autem tradidit eum dedit illis signum dicens quemcumque osculatus fuero
49 ipse est tenete eum et confestim accedens ad Iesum dixit have rabbi et osculatus est eum

50 dixitque illi Iesus amice ad quod venisti tunc accesserunt et manus iniecerunt in Iesum et tenuerunt
51 eum et ecce unus ex his qui erant cum Iesu extendens manum exemit gladium suum et percutiens
52 servum principis sacerdotum amputavit auriculam eius tunc ait illi Iesus converte gladium tuum
53 in locum suum omnes enim qui acceperint gladium gladio peribunt an putas quia non possum
54 rogare Patrem meum et exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones angelorum quomodo
55 ergo implebuntur scripturae quia sic oportet fieri in illa hora dixit Iesus turbis tamquam ad
latronem existis cum gladiis et fustibus comprehendere me cotidie apud vos sedebam docens in
56 templo et non me tenuistis hoc autem totum factum est ut implerentur scripturae prophetarum
57 tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt at illi tenentes Iesum duxerunt ad Caiaphan principem
58 sacerdotum ubi scribae et seniores convenerant Petrus autem sequebatur eum a longe usque in
59 atrium principis sacerdotum et ingressus intro sedebat cum ministris ut videret finem principes
autem sacerdotum et omne concilium quaerebant falsum testimonium contra Iesum ut eum morti
60 traderent et non invenerunt cum multi falsi testes accessissent novissime autem venerunt duo
61 falsi testes et dixerunt hic dixit possum destruere templum Dei et post triduum aedificare illud
62 et surgens princeps sacerdotum ait illi nihil respondes ad ea quae isti adversum te testificantur
63 Iesus autem tacebat et princeps sacerdotum ait illi adiuro te per Deum vivum ut dicas nobis si
64 tu es Christus Filius Dei dicit illi Iesus tu dixisti verumtamen dico vobis amodo videbitis Filium
65 hominis sedentem a dextris virtutis et venientem in nubibus caeli tunc princeps sacerdotum
scidit vestimenta sua dicens blasphemavit quid adhuc egemus testibus ecce nunc audistis
66 blasphemiam quid vobis videtur at illi respondentes dixerunt reus est mortis tunc expuerunt
67 in faciem eius et colaphis eum ceciderunt alii autem palmas in faciem ei dederunt dicentes
68 prophetiza nobis Christe quis est qui te percussit Petrus vero sedebat foris in atrio et accessit ad
69 eum una ancilla dicens et tu cum Iesu Galilaeo eras at ille negavit coram omnibus dicens nescio
70 quid dicis exeunte autem illo ianuam vidit eum alia et ait his qui erant ibi et hic erat cum Iesu
71 Nazareno et iterum negavit cum iuramento quia non novi hominem et post pusillum accesserunt
72 qui stabant et dixerunt Petro vere et tu ex illis es nam et loquella tua manifestum te facit tunc
73
74

75
 coepit detestari et iurare quia non novisset hominem et continuo gallus cantavit et recordatus
 est Petrus verbi Iesu quod dixerat priusquam gallus cantet ter me negabis et egressus foras ploravit
 amare

Chapter 27

1
 mane autem facto consilium inierunt omnes principes sacerdotum et seniores populi adversus
 Iesum ut eum morti traderent 2 et vinctum adduxerunt eum et tradiderunt Pontio Pilato praesidi
 3
 tunc videns Iudas qui eum tradidit quod damnatus esset paenitentia ductus rettulit triginta argenteos
 principibus sacerdotum et senioribus 4 dicens peccavi tradens sanguinem iustum at illi dixerunt
 quid ad nos tu videris 5 et proiectis argenteis in templo recessit et abiens laqueo se suspendit
 6
 principes autem sacerdotum acceptis argenteis dixerunt non licet mittere eos in corbanan quia
 pretium sanguinis est 7 consilio autem inito emerunt ex illis agrum figuli in sepulturam peregrinorum
 8
 propter hoc vocatus est ager ille Acheldemach ager sanguinis usque in hodiernum diem 9 tunc
 impletum est quod dictum est per Hieremiam prophetam dicentem et acceperunt triginta argenteos
 pretium adpretiati quem adpretiaverunt a filiis Israhel 10 et dederunt eos in agrum figuli sicut
 constituit mihi Dominus 11 Iesus autem stetit ante praesidem et interrogavit eum praeses dicens tu
 es rex Iudaeorum dicit ei Iesus tu dicis 12 et cum accusaretur a principibus sacerdotum et senioribus
 nihil respondit 13 tunc dicit illi Pilatus non audis quanta adversum te dicant testimonia 14 et non
 respondit ei ad ullum verbum ita ut miraretur praeses vehementer 15 per diem autem sollemnem
 consueverat praeses dimittere populo unum vinctum quem voluissent 16 habebat autem tunc vinctum
 insignem qui dicebatur Barabbas 17 congregatis ergo illis dixit Pilatus quem vultis dimittam vobis
 Barabban an Iesum qui dicitur Christus 18 sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum
 19
 sedente autem illo pro tribunali misit ad illum uxor eius dicens nihil tibi et iusto illi multa enim
 passa sum hodie per visum propter eum 20 princeps autem sacerdotum et seniores persuaserunt
 populis ut peterent Barabban Iesum vero perderent 21 respondens autem praeses ait illis quem vultis

vobis de duobus dimitti at illi dixerunt Barabban²² dicit illis Pilatus quid igitur faciam de Iesu qui
 dicitur Christus²³ dicunt omnes crucifigatur ait illis praeses quid enim mali fecit at illi magis
 clamabant dicentes crucifigatur²⁴ videns autem Pilatus quia nihil proficeret sed magis tumultus
 fieret accepta aqua lavit manus coram populo dicens innocens ego sum a sanguine iusti huius vos
 videritis²⁵ et respondens universus populus dixit sanguis eius super nos et super filios nostros
 tunc dimisit illis Barabban Iesum autem flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur²⁶ tunc milites²⁷
 praesidis suscipientes Iesum in praetorio congregaverunt ad eum universam cohortem²⁸ et exuentes
 eum clamydem coccineam circumdederunt ei²⁹ et plectentes coronam de spinis posuerunt super
 caput eius et harundinem in dextera eius et genu flexo ante eum inludabant dicentes have rex
 Iudaeorum³⁰ et expuentes in eum acceperunt harundinem et percutiebant caput eius³¹ et postquam
 inluserunt ei exuerunt eum clamydem et induerunt eum vestimentis eius et duxerunt eum ut
 crucifigerent³² exeuntes autem invenerunt hominem cyreneum nomine Simonem hunc angariaverunt
 ut tolleret crucem eius³³ et venerunt in locum qui dicitur Golgotha quod est Calvariae locus³⁴ et
 dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum et cum gustasset noluit bibere³⁵ postquam autem
 crucifixerunt eum diviserunt vestimenta eius sortem mittentes³⁶ et sedentes servabant eum³⁷ et
 inposuerunt super caput eius causam ipsius scriptam hic est Iesus rex Iudaeorum³⁸ tunc crucifixi
 sunt cum eo duo latrones unus a dextris et unus a sinistris³⁹ praetereuntes autem blasphemabant
 eum moventes capita sua⁴⁰ et dicentes qui destruit templum et in triduo illud reaedificat salva
 temet ipsum si Filius Dei es descende de cruce⁴¹ similiter et principes sacerdotum inludentes cum
 scribes et senioribus dicentes⁴² alios salvos fecit se ipsum non potest salvum facere si rex Israhel
 est descendat nunc de cruce et credemus ei⁴³ confidet in Deo liberet nunc eum si vult dixit enim
 quia Dei Filius sum⁴⁴ id ipsum autem et latrones qui fixi erant cum eo inproperabant ei⁴⁵ a sexta
 autem hora tenebrae factae sunt super universam terram usque ad horam nonam⁴⁶ et circa horam
 nonam clamavit Iesus voce magna dicens Heli Heli lema sabacthani hoc est Deus meus Deus meus
 ut quid dereliquisti me⁴⁷ quidam autem illic stantes et audientes dicebant Heliam vocat iste⁴⁸ et
 continuo currens unus ex eis acceptam spongiam implevit aceto et inposuit harundini et dabat ei
 bibere⁴⁹ ceteri vero dicebant sine videamus an veniat Helias liberans eum⁵⁰ Iesus autem iterum

clamans voce magna emisit spiritum ⁵¹ et ecce velum templi scissum est in duas partes a summo
 usque deorsum et terra mota est et petrae scissae sunt ⁵² et monumenta aperta sunt et multa corpora
 sanctorum qui dormierant surrexerunt ⁵³ et exeuntes de monumentis post resurrectionem eius
 venerunt in sanctam civitatem et apparuerunt multis ⁵⁴ centurio autem et qui cum eo erant
 custodientes Iesum viso terraemotu et his quae fiebant timuerunt valde dicentes vere Dei Filius erat
 iste ⁵⁵ erant autem ibi mulieres multae a longe quae secutae erant Iesum a Galilaea ministrantes
 ei ⁵⁶ inter quas erat Maria Magdalene et Maria Iacobi et Ioseph mater et mater filiorum Zebedaei
 cum sero autem factum esset venit quidam homo dives ab Arimathia nomine Ioseph qui et ipse
 discipulus erat Iesu ⁵⁸ hic accessit ad Pilatum et petiit corpus Iesu tunc Pilatus iussit reddi corpus
 et accepto corpore Ioseph involvit illud sindone munda ⁶⁰ et posuit illud in monumento suo novo
 quod exciderat in petra et advolvxit saxum magnum ad ostium monumenti et abiit ⁶¹ erat autem ibi
 Maria Magdalene et altera Maria sedentes contra sepulchrum ⁶² altera autem die quae est post
 parasceven convenerunt principes sacerdotum et Pharisei ad Pilatum ⁶³ dicentes domine recordati
 sumus quia seductor ille dixit adhuc vivens post tres dies resurgam ⁶⁴ iube ergo custodiri sepulchrum
 usque in diem tertium ne forte veniant discipuli eius et furentur eum et dicant plebi surrexit a mortuis
 et erit novissimus error peior priore ⁶⁵ ait illis Pilatus habetis custodiam ite custodite sicut scitis
 illi autem abeuntes munierunt sepulchrum signantes lapidem cum custodibus ⁶⁶

Chapter 28

¹ vespere autem sabbati quae lucescit in primam sabbati venit Maria Magdalene et altera Maria
 videre sepulchrum ² et ecce terraemotus factus est magnus angelus enim Domini descendit de caelo
 et accedens revolvit lapidem et sedebat super eum ³ erat autem aspectus eius sicut fulgur et
 vestimentum eius sicut nix ⁴ prae timore autem eius exterriti sunt custodes et facti sunt velut mortui
 respondens autem angelus dixit mulieribus nolite timere vos scio enim quod Iesum qui crucifixus
 est quaeritis ⁶ non est hic surrexit enim sicut dixit venite videte locum ubi positus erat Dominus

⁷ et cito euntes dicite discipulis eius quia surrexit et ecce praecedit vos in Galilaeam ibi eum videbitis
⁸ ecce praedixi vobis et exierunt cito de monumento cum timore et magno gaudio currentes nuntiare
⁹ discipulis eius et ecce Iesus occurrit illis dicens habete illae autem accesserunt et tenuerunt pedes
¹⁰ eius et adoraverunt eum tunc ait illis Iesus nolite timere ite nuntiate fratribus meis ut eant in
¹¹ Galilaeam ibi me videbunt quae cum abissent ecce quidam de custodibus venerunt in civitatem
¹² et nuntiaverunt principibus sacerdotum omnia quae facta fuerant et congregati cum senioribus
¹³ consilio accepto pecuniam copiosam dederunt militibus dicentes dicite quia discipuli eius nocte
¹⁴ venerunt et furati sunt eum nobis dormientibus et si hoc auditum fuerit a praeside nos suadebimus
¹⁵ ei et securos vos faciemus at illi accepta pecunia fecerunt sicut erant docti et divulgatum est
¹⁶ verbum istud apud Iudaeos usque in hodiernum diem undecim autem discipuli abierunt in
¹⁷ Galilaeam in montem ubi constituerat illis Iesus et videntes eum adoraverunt quidam autem
¹⁸ dubitaverunt et accedens Iesus locutus est eis dicens data est mihi omnis potestas in caelo et in
¹⁹ terra euntes ergo docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti

Mark

Chapter 1

¹ initium evangelii Iesu Christi Filii Dei ² sicut scriptum est in Esaia propheta ecce mitto angelum
³ meum ante faciem tuam qui praeparabit viam tuam vox clamantis in deserto parate viam Domini
⁴ rectas facite semitas eius fuit Iohannes in deserto baptizans et praedicans baptismum paenitentiae
⁵ in remissionem peccatorum et egrediebatur ad illum omnis Iudaeae regio et Hierosolymitae
⁶ universi et baptizabantur ab illo in Iordane flumine confitentes peccata sua et erat Iohannes vestitus
⁷ pilis cameli et zona pellicia circa lumbos eius et lucustas et mel silvestre edebat et praedicabat
⁸ dicens venit fortior me post me cuius non sum dignus procumbens solvere corrigiam calciamentorum
⁹ eius ego baptizavi vos aqua ille vero baptizabit vos Spiritu Sancto et factum est in diebus illis

venit Iesus a Nazareth Galilaeae et baptizatus est in Iordane ab Iohanne¹⁰ et statim ascendens de
aqua vidit apertos caelos et Spiritum tamquam columbam descendentem et manentem in ipso¹¹ et
vox facta est de caelis tu es Filius meus dilectus in te conplacui¹² et statim Spiritus expellit eum
in desertum¹³ et erat in deserto quadraginta diebus et quadraginta noctibus et temptabatur a Satana
eratque cum bestiis et angeli ministrabant illi¹⁴ postquam autem traditus est Iohannes venit Iesus
in Galilaeam praedicans evangelium regni Dei¹⁵ et dicens quoniam impletum est tempus et
adpropinquavit regnum Dei paenitemini et credite evangelio¹⁶ et praeteriens secus mare Galilaeae
vidit Simonem et Andream fratrem eius mittentes retia in mare erant enim piscatores¹⁷ et dixit eis
Iesus venite post me et faciam vos fieri piscatores hominum¹⁸ et protinus relictis retibus secuti
sunt eum¹⁹ et progressus inde pusillum vidit Iacobum Zebedaei et Iohannem fratrem eius et ipsos
in navi componentes retia²⁰ et statim vocavit illos et relicto patre suo Zebedaeo in navi cum
mercennariis secuti sunt eum²¹ et ingrediuntur Capharnaum et statim sabbatis ingressus synagogam
docebat eos²² et stupebant super doctrina eius erat enim docens eos quasi potestatem habens et
non sicut scribae²³ et erat in synagoga eorum homo in spiritu immundo et exclamavit²⁴ dicens
quid nobis et tibi Iesu Nazarene venisti perdere nos scio qui sis Sanctus Dei²⁵ et comminatus est
ei Iesus dicens obmutesce et exi de homine²⁶ et discerpens eum spiritus immundus et exclamans
voce magna exivit ab eo²⁷ et mirati sunt omnes ita ut conquirerent inter se dicentes quidnam est
hoc quae doctrina haec nova quia in potestate et spiritibus immundis imperat et oboediunt ei²⁸ et
processit rumor eius statim in omnem regionem Galilaeae²⁹ et protinus egredientes de synagoga
venerunt in domum Simonis et Andreae cum Iacobo et Iohanne³⁰ decumbebat autem socrus
Simonis febricitans et statim dicunt ei de illa³¹ et accedens elevavit eam adprehensa manu eius et
continuo dimisit eam febris et ministrabat eis³² vespere autem facto cum occidisset sol adferebant
ad eum omnes male habentes et daemonia habentes³³ et erat omnis civitas congregata ad ianuam
et curavit multos qui vexabantur variis languoribus et daemonia multa eiciebat et non sinebat³⁴
loqui ea quoniam sciebant eum³⁵ et diluculo valde surgens egressus abiit in desertum locum ibique

³⁶ orabat et persecutus est eum Simon et qui cum illo erant ³⁷ et cum invenissent eum dixerunt ei
 quia omnes quaerunt te ³⁸ et ait illis eamus in proximos vicos et civitates ut et ibi praedicem ad
 hoc enim veni ³⁹ et erat praedicans in synagogis eorum et omni Galilaea et daemonia eiciens ⁴⁰ et
 venit ad eum leprosus deprecans eum et genu flexo dixit si vis potes me mundare ⁴¹ Iesus autem
 misertus eius extendit manum suam et tangens eum ait illi volo mundare ⁴² et cum dixisset statim
 discessit ab eo lepra et mundatus est ⁴³ et comminatus ei statim eiecit illum ⁴⁴ et dicit ei vide
 nemini dixeris sed vade ostende te principi sacerdotum et offer pro emundatione tua quae praecepit
⁴⁵ Moses in testimonium illis at ille egressus coepit praedicare et diffamare sermonem ita ut iam
 non posset manifeste in civitatem introire sed foris in desertis locis esse et conveniebant ad eum
 undique

Chapter 2

¹ et iterum intravit Capharnaum post dies ² et auditum est quod in domo esset et convenerunt
 multi ita ut non caperet neque ad ianuam et loquebatur eis verbum ³ et venerunt ferentes ad eum
 paralyticum qui a quattuor portabatur ⁴ et cum non possent offerre eum illi prae turba nudaverunt
 tectum ubi erat et patefacientes submiserunt grabattum in quo paralyticus iacebat ⁵ cum vidisset
 autem Iesus fidem illorum ait paralytico fili dimittuntur tibi peccata ⁶ erant autem illic quidam de
 scribis sedentes et cogitantes in cordibus suis ⁷ quid hic sic loquitur blasphematur quis potest dimittere
 peccata nisi solus Deus ⁸ quo statim cognito Iesus spiritu suo quia sic cogitarent intra se dicit illis
 quid ista cogitatis in cordibus vestris ⁹ quid est facilius dicere paralytico dimittuntur tibi peccata
 an dicere surge et tolle grabattum tuum et ambula ¹⁰ ut autem sciatis quia potestatem habet Filius
 hominis in terra dimittendi peccata ait paralytico ¹¹ tibi dico surge tolle grabattum tuum et vade
 in domum tuam ¹² et statim ille surrexit et sublato grabatto abiit coram omnibus ita ut admirarentur
 omnes et honorificarent Deum dicentes quia numquam sic vidimus ¹³ et egressus est rursus ad
 mare omnisque turba veniebat ad eum et docebat eos ¹⁴ et cum praeteriret vidit Levin Alpei

sedentem ad teloneum et ait illi sequere me et surgens secutus est eum¹⁵ et factum est cum
 accumberet in domo illius multi publicani et peccatores simul discumbebant cum Iesu et discipulis
 eius erant enim multi qui et sequebantur eum¹⁶ et scribae et Pharisei videntes quia manducaret
 cum peccatoribus et publicanis dicebant discipulis eius quare cum publicanis et peccatoribus
 manducat et bibit magister vester¹⁷ hoc audito Iesus ait illis non necesse habent sani medicum sed
 qui male habent non enim veni vocare iustos sed peccatores¹⁸ et erant discipuli Iohannis et Pharisei
 ieiunantes et veniunt et dicunt illi cur discipuli Iohannis et Phariseaeorum ieiunant tui autem discipuli
 non ieiunant¹⁹ et ait illis Iesus numquid possunt filii nuptiarum quamdiu sponsus cum illis est
 ieiunare quanto tempore habent secum sponsum non possunt ieiunare²⁰ venient autem dies cum
 auferetur ab eis sponsus et tunc ieiunabunt in illa die²¹ nemo adsummentum panni rudis adsuit
 vestimento veteri alioquin aufert supplementum novum a veteri et maior scissura fit²² et nemo
 mittit vinum novellum in utres veteres alioquin dirumpet vinum utres et vinum effunditur et utres
 peribunt sed vinum novum in utres novos mitti debet²³ et factum est iterum cum sabbatis ambularet
 per sata et discipuli eius coeperunt praegredi et vellere spicas²⁴ Pharisei autem dicebant ei ecce
 quid faciunt sabbatis quod non licet²⁵ et ait illis numquam legistis quid fecerit David quando
 necessitatem habuit et esuriit ipse et qui cum eo erant²⁶ quomodo introiit in domum Dei sub
 Abiathar principe sacerdotum et panes propositionis manducavit quos non licet manducare nisi
 sacerdotibus et dedit eis qui cum eo erant²⁷ et dicebat eis sabbatum propter hominem factum est
 et non homo propter sabbatum²⁸ itaque dominus est Filius hominis etiam sabbati

Chapter 3

¹ et introivit iterum synagogam et erat ibi homo habens manum aridam² et observabant eum
 si sabbatis curaret ut accusarent illum³ et ait homini habenti manum aridam surge in medium⁴ et
 dicit eis licet sabbatis bene facere an male animam salvam facere an perdere at illi tacebant⁵ et
 circumspiciens eos cum ira contristatus super caecitatem cordis eorum dicit homini extende manum
 tuam et extendit et restituta est manus illi⁶ exeuntes autem statim Pharisei cum Herodianis
 consilium faciebant adversus eum quomodo eum perderent⁷ et Iesus cum discipulis suis secessit

ad mare et multa turba a Galilaea et Iudaea secuta est eum⁸ et ab Hierosolymis et ab Idumea et
 trans Iordanen et qui circa Tyrum et Sidonem multitudo magna audientes quae faciebat venerunt
 ad eum⁹ et dixit discipulis suis ut navicula sibi deserviret propter turbam ne conprimerent eum
 10 multos enim sanabat ita ut inruerent in eum ut illum tangerent quotquot habebant plagas¹¹ et
 spiritus inmundi cum illum videbant procidebant ei et clamabant dicentes¹² tu es Filius Dei et
 vehementer comminabatur eis ne manifestarent illum¹³ et ascendens in montem vocavit ad se
 quos voluit ipse et venerunt ad eum¹⁴ et fecit ut essent duodecim cum illo et ut mitteret eos
 praedicare¹⁵ et dedit illis potestatem curandi infirmitates et eiciendi daemonia¹⁶ et inposuit Simoni
 nomen Petrus¹⁷ et Iacobum Zebedaei et Iohannem fratrem Iacobi et inposuit eis nomina Boanerges
 quod est Filii tonitru¹⁸ et Andream et Philippum et Bartholomeum et Mattheum et Thomam et
 Iacobum Alphei et Thaddeum et Simonem Cananeum¹⁹ et Iudam Scarioth qui et tradidit illum
 20 et veniunt ad domum et convenit iterum turba ita ut non possent neque panem manducare²¹ et
 cum audissent sui exierunt tenere eum dicebant enim quoniam in furorem versus est²² et scribae
 qui ab Hierosolymis descenderant dicebant quoniam Beelzebub habet et quia in principe daemonum
 eicit daemonia²³ et convocatis eis in parabolis dicebat illis quomodo potest Satan²⁴ Satanam eicere
 et si regnum in se dividatur non potest stare regnum illud²⁵ et si domus super semet ipsam
 dispertiat non poterit domus illa stare²⁶ et si Satan²⁷ consurrexit in semet ipsum dispertitus est
 et non potest stare sed finem habet²⁸ nemo potest vasa fortis ingressus in domum diripere nisi
 prius fortem alliget et tunc domum eius diripiet²⁹ amen dico vobis quoniam omnia dimittentur
 filiis hominum peccata et blasphemiae quibus blasphemaverint³⁰ qui autem blasphemaverit in
 Spiritum Sanctum non habet remissionem in aeternum sed reus erit aeterni delicti³¹ quoniam
 dicebant spiritum inmundum habet³² et veniunt mater eius et fratres et foris stantes miserunt ad
 eum vocantes eum³³ et sedebat circa eum turba et dicunt ei ecce mater tua et fratres tui foris
 quaerunt te³⁴ et respondens eis ait quae est mater mea et fratres mei³⁵ et circumspiciens eos qui
 in circuitu eius sedebant ait ecce mater mea et fratres mei³⁵ qui enim fecerit voluntatem Dei hic
 frater meus et soror mea et mater est

Chapter 4

¹ et iterum coepit docere ad mare et congregata est ad eum turba multa ita ut in navem ascendens
sederet in mari et omnis turba circa mare super terram erat ² et docebat eos in parabolis multa et
dicebat illis in doctrina sua ³ audite ecce exiit seminans ad ⁴ seminandum et dum seminat aliud
cecidit circa viam et venerunt volucres et comederunt illud ⁵ aliud vero cecidit super petrosa ubi
non habuit terram multam et statim exortum est quoniam non habebat altitudinem terrae ⁶ et quando
exortus est sol exaestuavit et eo quod non haberet radicem exaruit ⁷ et aliud cecidit in spinas et
ascenderunt spinae et offocaverunt illud et fructum non dedit ⁸ et aliud cecidit in terram bonam et
dabat fructum ascendentem et crescentem et adferebat unum triginta et unum sexaginta et unum
centum ⁹ et dicebat qui habet aures audiendi audiat ¹⁰ et cum esset singularis interrogaverunt eum
hii qui cum eo erant cum duodecim parabolis ¹¹ et dicebat eis vobis datum est mysterium regni
Dei illis autem qui foris sunt in parabolis omnia fiunt ¹² ut videntes videant et non videant et
audientes audiant et non intellegant nequando convertantur et dimittantur eis peccata ¹³ et ait illis
nescitis parabolam hanc et quomodo omnes parabolis cognoscetis ¹⁴ qui seminat verbum seminat
¹⁵ hii autem sunt qui circa viam ubi seminatur verbum et cum audierint confestim venit Satanas et
aufert verbum quod seminatum est in corda eorum ¹⁶ et hii sunt similiter qui super petrosa
seminantur qui cum audierint verbum statim cum gaudio accipiunt illud ¹⁷ et non habent radicem
in se sed temporales sunt deinde orta tribulatione et persecutione propter verbum confestim
scandalizantur ¹⁸ et alii sunt qui in spinis seminantur hii sunt qui verbum audiunt ¹⁹ et aerumnae
saeculi et deceptio divitiarum et circa reliqua concupiscentiae introeunt suffocant verbum et sine
fructu efficitur ²⁰ et hii sunt qui super terram bonam seminati sunt qui audiunt verbum et suscipiunt
et fructificant unum triginta et unum sexaginta et unum centum ²¹ et dicebat illis numquid venit
lucerna ut sub modio ponatur aut sub lecto nonne ut super candelabrum ponatur ²² non enim est
aliquid absconditum quod non manifestetur nec factum est occultum sed ut in palam veniat ²³ si
quis habet aures audiendi audiat ²⁴ et dicebat illis videte quid audiatis in qua mensura mensi fueritis
remetietur vobis et adicietur vobis ²⁵ qui enim habet dabitur illi et qui non habet etiam quod habet

²⁶
 auferetur ab illo et dicebat sic est regnum Dei quemadmodum si homo iaciat sementem in terram
²⁷ et dormiat et exurgat nocte ac die et semen germinet et increscat dum nescit ille ²⁸ ultro enim
 terra fructificat primum herbam deinde spicam deinde plenum frumentum in spica ²⁹ et cum se
 produxerit fructus statim mittit falcem quoniam adest messis ³⁰ et dicebat cui adsimilabimus regnum
 Dei aut cui parabola conparabimus illud ³¹ sicut granum sinapis quod cum seminatum fuerit in
 terra minus est omnibus seminibus quae sunt in terra ³² et cum seminatum fuerit ascendit et fit
 maius omnibus holeribus et facit ramos magnos ita ut possint sub umbra eius aves caeli habitare
³³ et talibus multis parabolis loquebatur eis verbum prout poterant audire ³⁴ sine parabola autem
 non loquebatur eis seorsum autem discipulis suis disserebat omnia ³⁵ et ait illis illa die cum sero
 esset factum transeamus contra ³⁶ et dimittentes turbam adsumunt eum ita ut erat in navi et aliae
 naves erant cum illo ³⁷ et facta est procella magna venti et fluctus mittebat in navem ita ut impleretur
 navis ³⁸ et erat ipse in puppi supra cervical dormiens et excitant eum et dicunt ei magister non ad
 te pertinet quia perimus ³⁹ et exurgens comminatus est vento et dixit mari tace obmutesce et
 cessavit ventus et facta est tranquillitas magna ⁴⁰ et ait illis quid timidi estis necdum habetis fidem
 et timuerunt magno timore et dicebant ad alterutrum quis putas est iste quia et ventus et mare
 oboediunt ei

Chapter 5

¹ et venerunt trans fretum maris in regionem Gerasenorum ² et exeunti ei de navi statim occurrit
 ei de monumentis homo in spiritu immundo ³ qui domicilium habebat in monumentis et neque
 catenis iam quisquam eum poterat ligare ⁴ quoniam saepe conpedibus et catenis vinctus disrupisset
 catenas et conpedes comminuisset et nemo poterat eum domare ⁵ et semper nocte ac die in
 monumentis et in montibus erat clamans et concidens se lapidibus ⁶ videns autem Iesum a longe
 cucurrit et adoravit eum ⁷ et clamans voce magna dicit quid mihi et tibi Iesu Fili Dei summi adiuro
 te per Deum ne me torqueas ⁸ dicebat enim illi exi spiritus inmunde ab homine ⁹ et interrogabat

1501

autem verbo quod dicebatur audito ait archisynagogo noli timere tantummodo crede ³⁷ et non
 admisit quemquam sequi se nisi Petrum et Iacobum et Iohannem fratrem Iacobi ³⁸ et veniunt in
 domum archisynagogi et videt tumultum et flentes et heulantes multum ³⁹ et ingressus ait eis quid
 turbamini et ploratis puella non est mortua sed dormit ⁴⁰ et inridebant eum ipse vero eiectis omnibus
 adsumit patrem et matrem puellae et qui secum erant et ingreditur ubi erat puella iacens ⁴¹ et tenens
 manum puellae ait illi talitha cumi quod est interpretatum puella tibi dico surge ⁴² et confestim
 surrexit puella et ambulabat erat autem annorum duodecim et obstipuerunt stupore maximo ⁴³ et
 praecepit illis vehementer ut nemo id sciret et dixit dari illi manducare

Chapter 6

¹ et egressus inde abiit in patriam suam et sequebantur illum discipuli sui ² et facto sabbato
 coepit in synagoga docere et multi audientes admirabantur in doctrina eius dicentes unde huic haec
 omnia et quae est sapientia quae data est illi et virtutes tales quae per manus eius efficiuntur ³ nonne
 iste est faber filius Mariae frater Iacobi et Ioseph et Iudae et Simonis nonne et sorores eius hic
 nobiscum sunt et scandalizabantur in illo ⁴ et dicebat eis Iesus quia non est propheta sine honore
 nisi in patria sua et in cognatione sua et in domo sua ⁵ et non poterat ibi virtutem ullam facere nisi
 paucos infirmos inpositis manibus curavit ⁶ et mirabatur propter incredulitatem eorum ⁷ et circumibat
 castella in circuitu docens et convocavit duodecim et coepit eos mittere binos et dabat illis potestatem
 spirituum inmundorum ⁸ et praecepit eis ne quid tollerent in via nisi virgam tantum non peram non
 panem neque in zona ⁹ sed calciatos sandaliis et ne induerentur duabus tunicis ¹⁰ et dicebat
 eis quocumque introieritis in domum illic manete donec exeatis inde ¹¹ et quicumque non receperint
 vos nec audierint vos exeuntes inde excutite pulverem de pedibus vestris in testimonium illis ¹² et
 exeuntes praedicabant ut paenitentiam agerent ¹³ et daemonia multa eiciebant et unguebant oleo
 multos aegrotos et sanabant ¹⁴ et audivit Herodes rex manifestum enim factum est nomen eius et
 dicebat quia Iohannes Baptista resurrexit a mortuis et propterea inoperantur virtutes in illo ¹⁵ alii
 autem dicebant quia Helias est alii vero dicebant propheta est quasi unus ex prophetis ¹⁶ quo audito

Herodes ait quem ego decollavi Iohannem hic a mortuis resurrexit¹⁷ ipse enim Herodes misit ac tenuit Iohannem et vinxit eum in carcere propter Herodiam uxorem Philippi fratris sui quia duxerat eam¹⁸ dicebat enim Iohannes Herodi non licet tibi habere uxorem fratris tui¹⁹ Herodias autem insidiabatur illi et volebat occidere eum nec poterat²⁰ Herodes enim metuebat Iohannem sciens eum virum iustum et sanctum et custodiebat eum et audito eo multa faciebat et libenter eum audiebat²¹ et cum dies oportunus accidisset Herodes natalis sui cenam fecit principibus et tribunis et primis Galilaeae²² cumque introisset filia ipsius Herodiadis et saltasset et placuisset Herodi simulque recumbentibus rex ait puellae pete a me quod vis et dabo tibi²³ et iuravit illi quia quicquid petieris dabo tibi licet dimidium regni mei²⁴ quae cum exisset dixit matri suae quid petam et illa dixit caput Iohannis Baptistae²⁵ cumque introisset statim cum festinatione ad regem petivit dicens volo ut protinus des mihi in disco caput Iohannis Baptistae²⁶ et contristatus rex propter iusiurandum et propter simul recumbentes noluit eam contristare²⁷ sed misso speculatore praecepit adferri caput eius in disco et decollavit eum in carcere²⁸ et adtulit caput eius in disco et dedit illud puellae et puella dedit matri suae²⁹ quo audito discipuli eius venerunt et tulerunt corpus eius et posuerunt illud in monumento³⁰ et convenientes apostoli ad Iesum renuntiaverunt illi omnia quae egerant et docuerant³¹ et ait illis venite seorsum in desertum locum et requiescite pusillum erant enim qui veniebant et rediebant multi et nec manducandi spatium habebant³² et ascendentes in navi abierunt in desertum locum seorsum³³ et viderunt eos abeuntes et cognoverunt multi et pedestre et de omnibus civitatibus concurrerunt illuc et praevenierunt eos³⁴ et exiens vidit multam turbam Iesus et misertus est super eos quia erant sicut oves non habentes pastorem et coepit docere illos multa³⁵ et cum iam hora multa fieret accesserunt discipuli eius dicentes desertus est locus hic et iam hora praeterivit³⁶ dimitte illos ut euntes in proximas villas et vicos emant sibi cibos quos manducent³⁷ et respondens ait illis date illis manducare et dixerunt ei euntes emamus denariis ducentis panes et dabimus eis manducare³⁸ et dicit eis quot panes habetis ite et videte et cum cognovissent dicunt quinque et duos pisces³⁹ et praecepit illis ut accumbere facerent omnes secundum contubernia super viride faenum⁴⁰ et discubuerunt in partes per centenos et per quinquagenos⁴¹ et acceptis quinque panibus et duobus piscibus intuens in caelum benedixit et fregit panes et dedit discipulis

suis ut ponerent ante eos et duos pisces divisit omnibus⁴² et manducaverunt omnes et saturati sunt
⁴³ et sustulerunt reliquias fragmentorum duodecim cofinos plenos et de piscibus⁴⁴ erant autem
 qui manducaverunt quinque milia virorum⁴⁵ et statim coegit discipulos suos ascendere navem ut
 praecederent eum trans fretum ad Bethsaidam dum ipse dimitteret populum⁴⁶ et cum dimisisset
 eos abiit in montem orare⁴⁷ et cum sero esset erat navis in medio mari et ipse solus in terra⁴⁸ et
 videns eos laborantes in remigando erat enim ventus contrarius eis et circa quartam vigiliam noctis
 venit ad eos ambulans super mare et volebat praeterire eos⁴⁹ at illi ut viderunt eum ambulanti
 super mare putaverunt fantasma esse et exclamaverunt⁵⁰ omnes enim eum viderunt et conturbati
 sunt et statim locutus est cum eis et dixit illis confidite ego sum nolite timere⁵¹ et ascendit ad illos
 in navem et cessavit ventus et plus magis intra se stupebant⁵² non enim intellexerant de panibus
 erat enim cor illorum obcaecatum⁵³ et cum transfretassent pervenerunt in terram Gennesareth et
 adplicuerunt⁵⁴ cumque egressi essent de navi continuo cognoverunt eum⁵⁵ et percurrentes
 universam regionem illam coeperunt in grabattis eos qui se male habebant circumferre ubi audiebant
⁵⁶ eum esse et quocumque introibat in vicos vel in villas aut civitates in plateis ponebant infirmos
 et deprecabantur eum ut vel fimbriam vestimenti eius tangerent et quotquot tangebant eum salvi
 fiebant

Chapter 7

¹ et conveniunt ad eum Pharisei et quidam de scribis venientes ab Hierosolymis² et cum
 vidissent quosdam ex discipulis eius communibus manibus id est non lotis manducare panes
³ vituperaverunt Pharisei enim et omnes Iudaei nisi crebro lavent manus non manducant tenentes
⁴ traditionem seniorum et a foro nisi baptizentur non comedunt et alia multa sunt quae tradita sunt
⁵ illis servare baptismata calicum et urceorum et aeramentorum et lectorum et interrogant eum
 Pharisei et scribae quare discipuli tui non ambulant iuxta traditionem seniorum sed communibus
⁶ manibus manducant panem at ille respondens dixit eis bene prophetavit Esaias de vobis hypocritis
⁷ sicut scriptum est populus hic labiis me honorat cor autem eorum longe est a me in vanum autem
⁸ me colunt docentes doctrinas praecepta hominum relinquentes enim mandatum Dei tenetis

traditionem hominum baptismata urceorum et calicum et alia similia his facitis multa⁹ et dicebat
 illis bene irritum facitis praeceptum Dei ut traditionem vestram servetis¹⁰ Moses enim dixit honora
 patrem tuum et matrem tuam et qui maledixerit patri aut matri morte moriatur¹¹ vos autem dicitis
 si dixerit homo patri aut matri corban quod est donum quodcumque ex me tibi profuerit¹² et ultra
 non dimittitis eum quicquam facere patri suo aut matri¹³ rescindentes verbum Dei per traditionem
 vestram quam tradidistis et similia huiusmodi multa facitis¹⁴ et advocans iterum turbam dicebat
 illis audite me omnes et intellegite¹⁵ nihil est extra hominem introiens in eum quod possit eum
 coinquinare sed quae de homine procedunt illa sunt quae communicant hominem¹⁶ si quis habet
 aures audiendi audiat¹⁷ et cum introisset in domum a turba interrogabant eum discipuli eius
 parabolam¹⁸ et ait illis sic et vos imprudentes estis non intellegitis quia omne extrinsecus introiens
 in hominem non potest eum communicare¹⁹ quia non introit in cor eius sed in ventrem et in
 secessum exit purgans omnes escas²⁰ dicebat autem quoniam quae de homine exeunt illa
 communicant hominem²¹ ab intus enim de corde hominum cogitationes malae procedunt adulteria
 fornicationes homicidia²² furta avaritiae nequitiae dolus inpueritia oculus malus blasphemia
 superbia stultitia²³ omnia haec mala ab intus procedunt et communicant hominem²⁴ et inde
 surgens abiit in fines Tyri et Sidonis et ingressus domum neminem voluit scire et non potuit latere
²⁵ mulier enim statim ut audivit de eo cuius habebat filia spiritum immundum intravit et procidit ad
 pedes eius²⁶ erat autem mulier gentilis Syrophoenissa genere et rogabat eum ut daemonium eiceret
 de filia eius²⁷ qui dixit illi sine prius saturari filios non est enim bonum sumere panem filiorum
 et mittere canibus²⁸ at illa respondit et dicit ei utique Domine nam et catelli sub mensa comedunt
 de micis puerorum²⁹ et ait illi propter hunc sermonem vade exiit daemonium de filia tua³⁰ et
 cum abisset domum suam invenit puellam iacentem supra lectum et daemonium exisse³¹ et iterum
 exiens de finibus Tyri venit per Sidonem ad mare Galilaeae inter medios fines Decapoleos³² et
 adducunt ei surdum et mutum et deprecantur eum ut inponat illi manum³³ et adprehendens eum
 de turba seorsum misit digitos suos in auriculas et expuens tetigit linguam eius³⁴ et suspiciens in

caelum ingemuit et ait illi ephpheta quod est adaperire³⁵ et statim apertae sunt aures eius et solutum
 est vinculum linguae eius et loquebatur recte³⁶ et praecepit illis ne cui dicerent quanto autem eis
 praecipiebat tanto magis plus praedicabant³⁷ et eo amplius admirabantur dicentes bene omnia
 fecit et surdos facit audire et mutos loqui

Chapter 8

¹ in illis diebus iterum cum turba multa esset nec haberent quod manducarent convocatis discipulis
 ait illis² misereor super turba quia ecce iam triduo sustinent me nec habent quod manducent³ et
 si dimisero eos ieiunos in domum suam deficient in via quidam enim ex eis de longe venerunt⁴ et
 responderunt ei discipuli sui unde istos poterit quis hic saturare panibus in solitudine⁵ et interrogavit
 eos quot panes habetis qui dixerunt septem⁶ et praecepit turbae discumbere supra terram et accipiens⁷
 septem panes gratias agens fregit et dabat discipulis suis ut adponerent et adposuerunt turbae⁷ et
 habebant pisciculos paucos et ipsos benedixit et iussit adponi⁸ et manducaverunt et saturati sunt
 et sustulerunt quod superaverat de fragmentis septem sportas⁹ erant autem qui manducaverunt
 quasi quattuor milia et dimisit eos¹⁰ et statim ascendens navem cum discipulis suis venit in partes
 Dalmanutha¹¹ et exierunt Pharisei et coeperunt conquirere cum eo quaerentes ab illo signum de
 caelo temptantes eum¹² et ingemescens spiritu ait quid generatio ista quaerit signum amen dico
 vobis si dabitur generationi isti signum¹³ et dimittens eos ascendens iterum abiit trans fretum
¹⁴ et oblitus sunt sumere panes et nisi unum panem non habebant secum in navi¹⁵ et praecipiebat
 eis dicens videte cavete a fermento Phariseorum et fermento Herodis¹⁶ et cogitabant ad alterutrum
 dicentes quia panes non habemus¹⁷ quo cognito Iesus ait illis quid cogitatis quia panes non habetis
 nondum cognoscitis nec intellegitis adhuc caecatum habetis cor vestrum¹⁸ oculos habentes non
 videtis et aures habentes non auditis nec recordamini¹⁹ quando quinque panes fregi in quinque
 milia et quot cofinos fragmentorum plenos sustulistis dicunt ei duodecim²⁰ quando et septem

panes in quattuor milia quot sportas fragmentorum tulistis et dicunt ei septem²¹ et dicebat eis
 quomodo nondum intellegitis²² et veniunt Bethsaida et adducunt ei caecum et rogabant eum ut
 illum tangeret²³ et adprehendens manum caeci eduxit eum extra vicum et expuens in oculos eius
 inpositis manibus suis interrogavit eum si aliquid videret²⁴ et aspiciens ait video homines velut
 arbores ambulantes²⁵ deinde iterum inposuit manus super oculos eius et coepit videre et restitutus
 est ita ut videret clare omnia²⁶ et misit illum in domum suam dicens vade in domum tuam et si in
 vicum introieris nemini dixeris²⁷ et egressus est Iesus et discipuli eius in castella Caesareae Philippi
 et in via interrogabat discipulos suos dicens eis quem me dicunt esse homines²⁸ qui responderunt
 illi dicentes Iohannem Baptistam alii Heliam alii vero quasi unum de prophetis²⁹ tunc dicit illis
 vos vero quem me dicitis esse respondens Petrus ait ei tu es Christus³⁰ et comminatus est eis ne
 cui dicerent de illo³¹ et coepit docere illos quoniam oportet Filium hominis multa pati et reprobari
 a senioribus et a summis sacerdotibus et scribis et occidi et post tres dies resurgere³² et palam
 verbum loquebatur et adprehendens eum Petrus coepit increpare eum³³ qui conversus et videns
 discipulos suos comminatus est Petro dicens vade retro me Satana quoniam non sapis quae Dei
 sunt sed quae sunt hominum³⁴ et convocata turba cum discipulis suis dixit eis si quis vult post me
 sequi deneget se ipsum et tollat crucem suam et sequatur me³⁵ qui enim voluerit animam suam
 salvam facere perdet eam qui autem perdiderit animam suam propter me et evangelium salvam
 eam faciet³⁶ quid enim proderit homini si lucretur mundum totum et detrimentum faciat animae
 suae³⁷ aut quid dabit homo commutationem pro anima sua³⁸ qui enim me confusus fuerit et mea
 verba in generatione ista adultera et peccatrice et Filius hominis confundetur eum cum venerit in
 gloria Patris sui cum angelis sanctis³⁹ et dicebat illis amen dico vobis quia sunt quidam de hic
 stantibus qui non gustabunt mortem donec videant regnum Dei veniens in virtute

Chapter 9

1 et post dies sex adsumit Iesus Petrum et Iacobum et Iohannem et ducit illos in montem excelsum
 2 seorsum solos et transfiguratus est coram ipsis et vestimenta eius facta sunt splendentia candida

nimis velut nix qualia fullo super terram non potest candida facere³ et apparuit illis Helias cum
 Mose et erant loquentes cum Iesu⁴ et respondens Petrus ait Iesu rabbi bonum est hic nos esse et
 faciamus tria tabernacula tibi unum et Mosi unum et Heliae unum⁵ non enim sciebat quid diceret
 erant enim timore exterriti⁶ et facta est nubes obumbrans eos et venit vox de nube dicens hic est
 Filius meus carissimus audite illum⁷ et statim circumspicientes neminem amplius viderunt nisi
 Iesum tantum secum⁸ et descendantibus illis de monte praecepit illis ne cui quae vidissent narrarent
 nisi cum Filius hominis a mortuis resurrexerit⁹ et verbum continuerunt apud se conquirentes quid
 esset cum a mortuis resurrexerit¹⁰ et interrogabant eum dicentes quid ergo dicunt Phariseae et
 scribae quia Heliam oporteat venire primum¹¹ qui respondens ait illis Helias cum venerit primo
 restituet omnia et quomodo scriptum est in Filium hominis ut multa patiatur et contemnatur¹² sed
 dico vobis quia et Helias venit et fecerunt illi quaecumque voluerunt sicut scriptum est de eo¹³ et
 veniens ad discipulos suos vidit turbam magnam circa eos et scribas conquirentes cum illis¹⁴ et
 confestim omnis populus videns eum stupefactus est et adcurrentes salutabant eum¹⁵ et interrogavit
 eos quid inter vos conquiritis¹⁶ et respondens unus de turba dixit magister adtuli filium meum ad
 te habentem spiritum mutum¹⁷ qui ubicumque eum adprehenderit adlidit eum et spumat et stridet
 dentibus et arescit et dixi discipulis tuis ut eicerent illum et non potuerunt¹⁸ qui respondens eis
 dicit o generatio incredula quamdiu apud vos ero quamdiu vos patiar adferte illum ad me¹⁹ et
 adtulerunt eum et cum vidisset illum statim spiritus conturbavit eum et elisus in terram volutabatur
 spumans²⁰ et interrogavit patrem eius quantum temporis est ex quo hoc ei accidit at ille ait ab
 infantia²¹ et frequenter eum et in ignem et in aquas misit ut eum perderet sed si quid potes adiuva
 nos misertus nostri²² Iesus autem ait illi si potes credere omniaabilia credenti²³ et continuo
 exclamans pater pueri cum lacrimis aiebat credo adiuva incredulitatem meam²⁴ et cum videret
 Iesus concurrentem turbam comminatus est spiritui immundo dicens illi surde et mute spiritus ego
 tibi praecipio exi ab eo et amplius ne introeas in eum²⁵ et clamans et multum discerpens eum exiit
 ab eo et factus est sicut mortuus ita ut multi dicerent quia mortuus est²⁶ Iesus autem tenens manum
 eius elevavit illum et surrexit²⁷ et cum introisset in domum discipuli eius secreto interrogabant

eum quare nos non potuimus eicere eum²⁸ et dixit illis hoc genus in nullo potest exire nisi in
 oratione et ieiunio²⁹ et inde profecti praetergredebantur Galilaeam nec volebat quemquam scire
 30 docebat autem discipulos suos et dicebat illis quoniam Filius hominis tradetur in manus hominum
 et occident eum et occisus tertia die resurget³¹ at illi ignorabant verbum et timebant eum interrogare
 32 et venerunt Capharnaum qui cum domi esset interrogabat eos quid in via tractabatis³³ at illi
 tacebant siquidem inter se in via disputaverant quis esset illorum maior³⁴ et residens vocavit³⁵
 duodecim et ait illis si quis vult primus esse erit omnium novissimus et omnium minister³⁶ et
 accipiens puerum statuit eum in medio eorum quem cum complexus esset ait illis³⁷ quisquis unum
 ex huiusmodi pueris receperit in nomine meo me recipit et quicumque me susceperit non me suscipit
 sed eum qui me misit³⁸ respondit illi Iohannes dicens magister vidimus quendam in nomine tuo
 eicientem daemonia qui non sequitur nos et prohibuimus eum³⁹ Iesus autem ait nolite prohibere
 eum nemo est enim qui faciat virtutem in nomine meo et possit cito male loqui de me⁴⁰ qui enim
 non est adversum vos pro vobis est⁴¹ quisquis enim potum dederit vobis calicem aquae in nomine
 meo quia Christi estis amen dico vobis non perdet mercedem suam⁴² et quisquis scandalizaverit
 unum ex his pusillis credentibus in me bonum est ei magis si circumdaretur mola asinaria collo
 eius et in mare mitteretur⁴³ et si scandalizaverit te manus tua abscede illam bonum est tibi debilem
 introire in vitam quam duas manus habentem ire in gehennam in ignem inextinguibilem⁴⁴ ubi
 vermis eorum non moritur et ignis non exstinguitur⁴⁵ et si pes tuus te scandalizat amputa illum
 bonum est tibi claudum introire in vitam aeternam quam duos pedes habentem mitti in gehennam
 ignis inextinguibilis⁴⁶ ubi vermis eorum non moritur et ignis non exstinguitur⁴⁷ quod si oculus
 tuus scandalizat te eice eum bonum est tibi luscum introire in regnum Dei quam duos oculos
 habentem mitti in gehennam ignis⁴⁸ ubi vermis eorum non moritur et ignis non exstinguitur⁴⁹ omnis
 enim igne sallietur et omnis victima sallietur⁵⁰ bonum est sal quod si sal insulsum fuerit in quo
 illud condietis habete in vobis sal et pacem habete inter vos

Chapter 10

¹ et inde exsurgens venit in fines Iudaeae ultra Iordanen et conveniunt iterum turbae ad eum et
sicut consueverat iterum docebat illos ² et accedentes Pharisei interrogabant eum si licet viro
uxorem dimittere temptantes eum ³ at ille respondens dixit eis quid vobis praecepit Moses ⁴ qui
dixerunt Moses permisit libellum repudii scribere et dimittere ⁵ quibus respondens Iesus ait ad
duritiam cordis vestri scripsit vobis praeceptum istud ⁶ ab initio autem creaturae masculum et
feminam fecit eos Deus ⁷ propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem et adhaerebit ad
uxorem suam ⁸ et erunt duo in carne una itaque iam non sunt duo sed una caro ⁹ quod ergo Deus
iunxit homo non separet ¹⁰ et in domo iterum discipuli eius de eodem interrogaverunt eum ¹¹ et
dicit illis quicumque dimiserit uxorem suam et aliam duxerit adulterium committit super eam ¹² et
si uxor dimiserit virum suum et alii nupserit moechatur ¹³ et offerebant illi parvulos ut tangeret
illos discipuli autem comminabantur offerentibus ¹⁴ quos cum videret Iesus indigne tulit et ait illis
sinite parvulos venire ad me et ne prohibueritis eos talium est enim regnum Dei ¹⁵ amen dico vobis
quisque non receperit regnum Dei velut parvulus non intrabit in illud ¹⁶ et complexans eos et
inponens manus super illos benedicebat eos ¹⁷ et cum egressus esset in viam procurrens quidam
genu flexo ante eum rogabat eum magister bone quid faciam ut vitam aeternam percipiam ¹⁸ Iesus
autem dixit ei quid me dicis bonum nemo bonus nisi unus Deus ¹⁹ praecepta nosti ne adulteres ne
occidas ne fureris ne falsum testimonium dixeris ne fraudem feceris honora patrem tuum et matrem
²⁰ et ille respondens ait illi magister omnia haec conservavi a iuventute mea ²¹ Iesus autem intuitus
eum dilexit eum et dixit illi unum tibi deest vade quaecumque habes vende et da pauperibus et
habebis thesaurum in caelo et veni sequere me ²² qui contristatus in verbo abiit maerens erat enim
habens possessiones multas ²³ et circumspiciens Iesus ait discipulis suis quam difficile qui pecunias
habent in regnum Dei introibunt ²⁴ discipuli autem obstupescabant in verbis eius at Iesus rursus
respondens ait illis filioli quam difficile est confidentes in pecuniis regnum Dei introire ²⁵ facilis
est camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum Dei ²⁶ qui magis
admirabantur dicentes ad semet ipsos et quis potest salvus fieri ²⁷ et intuens illos Iesus ait apud
homines impossibile est sed non apud Deum omnia enim possible sunt apud Deum ²⁸ coepit Petrus

ei dicere ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te ²⁹ respondens Iesus ait amen dico vobis
 nemo est qui reliquerit domum aut fratres aut sorores aut matrem aut patrem aut filios aut agros
³⁰
 propter me et propter evangelium ³⁰ qui non accipiat centies tantum nunc in tempore hoc domos
 et fratres et sorores et matres et filios et agros cum persecutionibus et in saeculo futuro vitam
³¹ aeternam ³¹ multi autem erunt primi novissimi et novissimi primi ³² erant autem in via ascendentes
 in Hierosolyma et praecedebat illos Iesus et stupebant et sequentes timebant et adsumens iterum
³³
 duodecim coepit illis dicere quae essent ei ventura ³³ quia ecce ascendimus in Hierosolyma et
 Filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis et senioribus et damnabunt eum morti et
³⁴
 tradent eum gentibus ³⁴ et inludent ei et conspuent eum et flagellabunt eum et interficient eum et
³⁵
 tertia die resurget ³⁵ et accedunt ad illum Iacobus et Iohannes filii Zebedaei dicentes magister
³⁶ volumus ut quodcumque petierimus facias nobis ³⁶ at ille dixit eis quid vultis ut faciam vobis ³⁷ et
 dixerunt da nobis ut unus ad dexteram tuam et alius ad sinistram tuam sedeamus in gloria tua
³⁸
³⁸ Iesus autem ait eis nescitis quid petatis potestis bibere calicem quem ego bibo aut baptismum
³⁹
 quo ego baptizor baptizari ³⁹ at illi dixerunt ei possumus Iesus autem ait eis calicem quidem quem
⁴⁰
 ego bibo bibetis et baptismum quo ego baptizor baptizabimini ⁴⁰ sedere autem ad dexteram meam
⁴¹
 vel ad sinistram non est meum dare sed quibus paratum est ⁴¹ et audientes decem coeperunt indignari
⁴²
 de Iacobo et Iohanne ⁴² Iesus autem vocans eos ait illis scitis quia hii qui videntur principari gentibus
⁴³
 dominantur eis et principes eorum potestatem habent ipsorum ⁴³ non ita est autem in vobis sed
⁴⁴
 quicumque voluerit fieri maior erit vester minister ⁴⁴ et quicumque voluerit in vobis primus esse
⁴⁵
 erit omnium servus ⁴⁵ nam et Filius hominis non venit ut ministraretur ei sed ut ministraret et daret
⁴⁶
 animam suam redemptionem pro multis ⁴⁶ et veniunt Hierichum et proficiscente eo de Hiericho
 et discipulis eius et plurima multitudine filius Timei Bartimeus caecus sedebat iuxta viam mendicans
⁴⁷
⁴⁷ qui cum audisset quia Iesus Nazareus est coepit clamare et dicere Fili David Iesu miserere mei
⁴⁸
⁴⁸ et comminabantur illi multi ut taceret at ille multo magis clamabat Fili David miserere mei ⁴⁹ et
 stans Iesus praecepit illum vocari et vocant caecum dicentes ei animaequior esto surge vocat te
⁵⁰
⁵⁰ qui proiecto vestimento suo exiliens venit ad eum ⁵¹ et respondens illi Iesus dixit quid vis tibi
⁵²
⁵² faciam caecus autem dixit ei rabboni ut videam ⁵² Iesus autem ait illi vade fides tua te salvum fecit
 et confestim vidit et sequebatur eum in via

Chapter 11

¹ et cum adpropinquarent Hierosolymae et Bethaniae ad montem Olivarum mittit duos ex
discipulis suis ² et ait illis ite in castellum quod est contra vos et statim introeuntes illuc invenietis
pullum ligatum super quem nemo adhuc hominum sedit solvite illum et adducite ³ et si quis vobis
dixerit quid facitis dicite quia Domino necessarius est et continuo illum dimittet huc ⁴ et abeuntes
invenerunt pullum ligatum ante ianuam foris in bivio et solvunt eum ⁵ et quidam de illic stantibus
dicebant illis quid facitis solventes pullum ⁶ qui dixerunt eis sicut praeceperat illis Iesus et dimiserunt
eis ⁷ et duxerunt pullum ad Iesum et inponunt illi vestimenta sua et sedit super eo ⁸ multi autem
vestimenta sua straverunt in via alii autem frondes caedebant de arboribus et sternebant in via ⁹ et
qui praeibant et qui sequebantur clamabant dicentes osanna benedictus qui venit in nomine Domini
¹⁰ benedictum quod venit regnum patris nostri David osanna in excelsis ¹¹ et introivit Hierosolyma
in templum et circumspexit omnibus cum iam vespera esset hora exivit in Bethania cum duodecim
¹² et alia die cum exirent a Bethania esuriit ¹³ cumque vidisset a longe ficum habentem folia venit
si quid forte inveniret in ea et cum venisset ad eam nihil invenit praeter folia non enim erat tempus
ficorum ¹⁴ et respondens dixit ei iam non amplius in aeternum quisquam fructum ex te manducet
et audiebant discipuli eius ¹⁵ et veniunt Hierosolymam et cum introisset templum coepit eicere
vendentes et ementes in templo et mensas nummulariorum et cathedras vendentium columbas
¹⁶ evertit ¹⁷ et non sinebat ut quisquam vas transferret per templum ¹⁸ et docebat dicens eis non
scriptum est quia domus mea domus orationis vocabitur omnibus gentibus vos autem fecistis eam
speluncam latronum ¹⁹ quo audito principes sacerdotum et scribae quaerebant quomodo eum
perderent timebant enim eum quoniam universa turba admirabatur super doctrina eius ²⁰ et cum
vespera facta esset egrediebatur de civitate ²¹ et cum mane transirent viderunt ficum aridam factam
a radicibus ²² et recordatus Petrus dicit ei rabbi ecce ficus cui maledixisti aruit ²³ et respondens
Iesus ait illis habete fidem Dei ²⁴ amen dico vobis quicumque dixerit huic monti tollere et mittere
in mare et non haesitaverit in corde suo sed crediderit quia quodcumque dixerit fiat fiet ei
²⁵ propterea dico vobis omnia quaecumque orantes petitis credite quia accipietis et veniet vobis
et cum stabitis ad orandum dimittite si quid habetis adversus aliquem ut et Pater vester qui in

caelis est dimittat vobis peccata vestra²⁶ quod si vos non dimiseritis nec Pater vester qui in caelis
 est dimittet vobis peccata vestra²⁷ et veniunt rursus Hierosolymam et cum ambularet in templo
 accedunt ad eum summi sacerdotes et scribae et seniores²⁸ et dicunt illi in qua potestate haec facis
 et quis tibi dedit hanc potestatem ut ista facias²⁹ Iesus autem respondens ait illis interrogabo vos
 et ego unum verbum et respondete mihi et dicam vobis in qua potestate haec faciam³⁰ baptismum
 Iohannis de caelo erat an ex hominibus respondete mihi³¹ at illi cogitabant secum dicentes si
 dixerimus de caelo dicet quare ergo non credidistis ei³² sed dicemus ex hominibus timebant
 populum omnes enim habebant Iohannem quia vere propheta esset³³ et respondentes dicunt Iesu
 nescimus respondens Iesus ait illis neque ego dico vobis in qua potestate haec faciam

Chapter 12

¹
 et coepit illis in parabolis loqui vineam pastinavit homo et circumdedit sepem et fodit lacum
 et aedificavit turrem et locavit eam agricolis et peregre profectus est² et misit ad agricolas in
 tempore servum ut ab agricolis acciperet de fructu vineae³ qui adprehensum eum ceciderunt et
 dimiserunt vacuum⁴ et iterum misit ad illos alium servum et illum capite vulneraverunt et
 contumeliis adfecerunt⁵ et rursum alium misit et illum occiderunt et plures alios quosdam caedentes
 alios vero occidentes⁶ adhuc ergo unum habens filium carissimum et illum misit ad eos novissimum
 dicens quia reverebuntur filium meum⁷ coloni autem dixerunt ad invicem hic est heres venite
 occidamus eum et nostra erit hereditas⁸ et adprehendentes eum occiderunt et eiecerunt extra vineam
⁹ quid ergo faciet dominus vineae veniet et perdet colonos et dabit vineam aliis¹⁰ nec scripturam
 hanc legistis lapidem quem reprobaverunt aedificantes hic factus est in caput anguli¹¹ a Domino
 factum est istud et est mirabile in oculis nostris¹² et quaerebant eum tenere et timuerunt turbam
 cognoverunt enim quoniam ad eos parabolam hanc dixerit et relicto eo abierunt¹³ et mittunt ad
 eum quosdam ex Phariseis et Herodianis ut eum caperent in verbo¹⁴ qui venientes dicunt ei
 magister scimus quoniam verax es et non curas quemquam nec enim vides in faciem hominis sed

in veritate viam Dei doces licet dari tributum Caesari an non dabimus¹⁵ qui sciens versutiam eorum
ait illis quid me temptatis adferte mihi denarium ut videam¹⁶ at illi adtulerunt et ait illis cuius est
imago haec et inscriptio dicunt illi Caesaris¹⁷ respondens autem Iesus dixit illis reddite igitur quae
sunt Caesaris Caesari et quae sunt Dei Deo et mirabantur super eo¹⁸ et venerunt ad eum Sadducaei
qui dicunt resurrectionem non esse et interrogabant eum dicentes¹⁹ magister Moses nobis scripsit
ut si cuius frater mortuus fuerit et dimiserit uxorem et filios non reliquerit accipiat frater eius uxorem
ipsius et resuscitet semen fratri suo²⁰ septem ergo fratres erant et primus accepit uxorem et mortuus
est non relicto semine²¹ et secundus accepit eam et mortuus est et nec iste reliquit semen et tertius
similiter²² et acceperunt eam similiter septem et non reliquerunt semen novissima omnium defuncta
est et mulier²³ in resurrectione ergo cum resurrexerint cuius de his erit uxor septem enim habuerunt
eam uxorem²⁴ et respondens Iesus ait illis non ideo erratis non scientes scripturas neque virtutem
Dei²⁵ cum enim a mortuis resurrexerint neque nubent neque nubentur sed sunt sicut angeli in
caelis²⁶ de mortuis autem quod resurgant non legistis in libro Mosi super rubum quomodo dixerit
illi Deus inquires ego sum Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob²⁷ non est Deus mortuorum
sed vivorum vos ergo multum erratis²⁸ et accessit unus de scribis qui audierat illos conquirentes
et videns quoniam bene illis responderit interrogavit eum quod esset primum omnium mandatum
Iesus autem respondit ei quia primum omnium mandatum est audi Israhel Dominus Deus noster
Deus unus est³⁰ et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota
mente tua et ex tota virtute tua hoc est primum mandatum³¹ secundum autem simile illi diliges
proximum tuum tamquam te ipsum maius horum aliud mandatum non est³² et ait illi scribe bene
magister in veritate dixisti quia unus est et non est alius praeter eum³³ et ut diligatur ex toto corde
et ex toto intellectu et ex tota anima et ex tota fortitudine et diligere proximum tamquam se ipsum
maius est omnibus holocaustomatibus et sacrificiis³⁴ Iesus autem videns quod sapienter respondisset
dixit illi non es longe a regno Dei et nemo iam audebat eum interrogare³⁵ et respondens Iesus
dicebat docens in templo quomodo dicunt scribae Christum Filium esse David³⁶ ipse enim David
dicit in Spiritu Sancto dixit Dominus Domino meo sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos
scabillum pedum tuorum³⁷ ipse ergo David dicit eum Dominum et unde est filius eius et multa

turba eum libenter audivit ³⁸ et dicebat eis in doctrina sua cavete a scribis qui volunt in stolis
 ambulare et salutari in foro ³⁹ et in primis cathedris sedere in synagogis et primos discubitus in
 cenis ⁴⁰ qui devorant domos viduarum sub obtentu proluxae orationis hii accipient proluxius iudicium
⁴¹ et sedens Iesus contra gazofilacium aspiciebat quomodo turba iactaret aes in gazofilacium et
 multi divites iactabant multa ⁴² cum venisset autem una vidua pauper misit duo minuta quod est
 quadrans ⁴³ et convocans discipulos suos ait illis amen dico vobis quoniam vidua haec pauper plus
 omnibus misit qui miserunt in gazofilacium ⁴⁴ omnes enim ex eo quod abundabat illis miserunt
 haec vero de penuria sua omnia quae habuit misit totum victum suum

Chapter 13

¹ et cum egrederetur de templo ait illi unus ex discipulis suis magister aspice quales lapides et
 quales structurae ² et respondens Iesus ait illi vides has omnes magnas aedificationes non relinquetur
 lapis super lapidem qui non destruat ³ et cum sederet in montem Olivarum contra templum
 interrogabant eum separatim Petrus et Iacobus et Iohannes et Andreas ⁴ dic nobis quando ista fient
 et quod signum erit quando haec omnia incipient consummari ⁵ et respondens Iesus coepit dicere
 illis videte ne quis vos seducat ⁶ multi enim venient in nomine meo dicentes quia ego sum et multos
 seducunt ⁷ cum audieritis autem bella et opiniones bellorum ne timueritis oportet enim fieri sed
 nondum finis ⁸ exsurget autem gens super gentem et regnum super regnum et erunt terraemotus
 per loca et fames initium dolorum haec ⁹ videte autem vosmet ipsos tradent enim vos conciliis et
 in synagogis vapulabitis et ante praesides et reges stabitis propter me in testimonium illis ¹⁰ et in
 omnes gentes primum oportet praedicari evangelium ¹¹ et cum duxerint vos tradentes nolite
 praecogitare quid loquamini sed quod datum vobis fuerit in illa hora id loquimini non enim estis
 vos loquentes sed Spiritus Sanctus ¹² tradet autem frater fratrem in mortem et pater filium et
 consurgent filii in parentes et morte adficient eos ¹³ et eritis odio omnibus propter nomen meum
 qui autem sustinuerit in finem hic salvus erit ¹⁴ cum autem videritis abominationem desolationis

stantem ubi non debet qui legit intellegat tunc qui in Iudaea sunt fugiant in montes¹⁵ et qui super
 tectum ne descendat in domum nec introeat ut tollat quid de domo sua¹⁶ et qui in agro erit non
 revertatur retro tollere vestimentum suum¹⁷ vae autem praegnatibus et nutrientibus in illis diebus
 18 orate vero ut hieme non fiant¹⁹ erunt enim dies illi tribulationes tales quales non fuerunt ab
 initio creaturae quam condidit Deus usque nunc neque fient²⁰ et nisi breviasset Dominus dies non
 fuisset salva omnis caro sed propter electos quos elegit breviavit dies²¹ et tunc si quis vobis dixerit
 ecce hic est Christus ecce illic ne credideritis²² exsurgent enim pseudochristi et pseudoprophetae
 et dabunt signa et portenta ad seducendos si potest fieri etiam electos²³ vos ergo videte ecce
 praedixi vobis omnia²⁴ sed in illis diebus post tribulationem illam sol contenebrabitur et luna non
 dabit splendorem suum²⁵ et erunt stellae caeli decidentes et virtutes quae sunt in caelis movebuntur
 26 et tunc videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum virtute multa et gloria²⁷ et tunc
 mittet angelos suos et congregabit electos suos a quattuor ventis a summo terrae usque ad summum
 caeli²⁸ a ficu autem discite parabolam cum iam ramus eius tener fuerit et nata fuerint folia
 cognoscitis quia in proximo sit aestas²⁹ sic et vos cum videritis haec fieri scitote quod in proximo
 sit in ostiis³⁰ amen dico vobis quoniam non transiet generatio haec donec omnia ista fiant³¹ caelum
 et terra transibunt verba autem mea non transibunt³² de die autem illo vel hora nemo scit neque
 angeli in caelo neque Filius nisi Pater³³ videte vigilate et orate nescitis enim quando tempus sit
 34 sicut homo qui peregre profectus reliquit domum suam et dedit servis suis potestatem cuiusque
 operis et ianitori praecipiat ut vigilet³⁵ vigilate ergo nescitis enim quando dominus domus veniat
 sero an media nocte an galli cantu an mane³⁶ ne cum venerit repente inveniatur vos dormientes
 37 quod autem vobis dico omnibus dico vigilate

Chapter 14

¹ erat autem pascha et azyma post biduum et quaerebant summi sacerdotes et scribae quomodo
² eum dolo tenerent et occiderent ³ dicebant enim non in die festo ne forte tumultus fieret populi
⁴ et cum esset Bethaniae in domo Simonis leprosi et recumberet venit mulier habens alabastrum
unguenti nardi spicati pretiosi et fracto alabastro effudit super caput eius ⁵ erant autem quidam
indigne ferentes intra semet ipsos et dicentes ut quid perditio ista unguenti facta est ⁶ poterat enim
unguentum istud veniri plus quam trecentis denariis et dari pauperibus et fremebant in eam ⁷ Iesus
autem dixit sinite eam quid illi molesti estis bonum opus operata est in me ⁸ semper enim pauperes
habetis vobiscum et cum volueritis potestis illis benefacere me autem non semper habetis ⁹ quod
habuit haec fecit praevenit unguere corpus meum in sepulturam ¹⁰ amen dico vobis ubicumque
praedicatum fuerit evangelium istud in universum mundum et quod fecit haec narrabitur in memoriam
eius ¹¹ et Iudas Scariotis unus de duodecim abiit ad summos sacerdotes ut proderet eum illis ¹² qui
audientes gavisi sunt et promiserunt ei pecuniam se daturos et quaerebat quomodo illum oportune
traderet ¹³ et primo die azymorum quando pascha immolabant dicunt ei discipuli quo vis eamus
et paremus tibi ut manduces pascha ¹⁴ et mittit duos ex discipulis suis et dicit eis ite in civitatem
et occurret vobis homo lagenam aquae baiulans sequimini eum ¹⁵ et quocumque introierit dicite
domino domus quia magister dicit ubi est refectio mea ubi pascha cum discipulis meis manducem
eius ¹⁶ et ipse vobis demonstrabit cenaculum grande stratum et illic parate nobis ¹⁷ et abierunt discipuli
eius et venerunt in civitatem et invenerunt sicut dixerat illis et praeparaverunt pascha ¹⁸ vespere
autem facto venit cum duodecim ¹⁹ et discumbentibus eis et manducantibus ait Iesus amen dico
vobis quia unus ex vobis me tradet qui manducat mecum ²⁰ at illi coeperunt contristari et dicere
ei singillatim numquid ego ²¹ qui ait illis unus ex duodecim qui intinguit mecum in catino ²² et
Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de eo vae autem homini illi per quem Filius hominis
traditur bonum ei si non esset natus homo ille ²³ et manducantibus illis accepit Iesus panem et
benedicens fregit et dedit eis et ait sumite hoc est corpus meum ²⁴ et accepto calice gratias agens
dedit eis et biberunt ex illo omnes ²⁵ et ait illis hic est sanguis meus novi testamenti qui pro multis
effunditur ²⁶ amen dico vobis quod iam non bibam de genimine vitis usque in diem illum cum
illud bibam novum in regno Dei ²⁷ et hymno dicto exierunt in montem Olivarum ²⁸ et ait eis Iesus

omnes scandalizabimini in nocte ista quia scriptum est percutiam pastorem et dispergentur oves
 28 sed posteaquam resurrexero praecedam vos in Galilaeam 29 Petrus autem ait ei et si omnes
 scandalizati fuerint sed non ego 30 et ait illi Iesus amen dico tibi quia tu hodie in nocte hac priusquam
 bis gallus vocem dederit ter me es negaturus 31 at ille amplius loquebatur et si oportuerit me simul
 conmori tibi non te negabo similiter autem et omnes dicebant 32 et veniunt in praedium cui nomen
 Gethsemani et ait discipulis suis sedete hic donec orem 33 et adsumit Petrum et Iacobum et Iohannem
 secum et coepit pavere et taedere 34 et ait illis tristis est anima mea usque ad mortem sustinete hic
 et vigilate 35 et cum processisset paululum procidit super terram et orabat ut si fieri posset transiret
 ab eo hora 36 et dixit Abba Pater omniaabilia tibi sunt transfer calicem hunc a me sed non
 quod ego volo sed quod tu 37 et venit et invenit eos dormientes et ait Petro Simon dormis non
 potuisti una hora vigilare 38 vigilate et orate ut non intretis in temptationem spiritus quidem promptus
 caro vero infirma 39 et iterum abiens oravit eundem sermonem dicens 40 et reversus denuo invenit
 eos dormientes erant enim oculi illorum ingravati et ignorabant quid responderent ei 41 et venit
 tertio et ait illis dormite iam et requiescite sufficit venit hora ecce traditur Filius hominis in manus
 peccatorum 42 surgite eamus ecce qui me tradit prope est 43 et adhuc eo loquente venit Iudas
 Scarioth unus ex duodecim et cum illo turba cum gladiis et lignis a summis sacerdotibus et a scribis
 et a senioribus 44 dederat autem traditor eius signum eis dicens quemcumque osculatus fuero ipse
 est tenete eum et ducite 45 et cum venisset statim accedens ad eum ait rabbi et osculatus est eum
 46 at illi manus iniecerunt in eum et tenuerunt eum 47 unus autem quidam de circumstantibus
 educens gladium percussit servum summi sacerdotis et amputavit illi auriculam 48 et respondens
 Iesus ait illis tamquam ad latronem existis cum gladiis et lignis conprehendere me 49 cotidie eram
 apud vos in templo docens et non me tenuistis sed ut adimpleantur scripturae 50 tunc discipuli eius
 relinquentes eum omnes fugerunt 51 adulescens autem quidam sequebatur illum amictus sindone
 super nudo et tenuerunt eum 52 at ille reiecta sindone nudus profugit ab eis 53 et adduxerunt Iesum
 ad summum sacerdotem et conveniunt omnes sacerdotes et scribae et seniores 54 Petrus autem a
 longe secutus est eum usque intro in atrium summi sacerdotis et sedebat cum ministris et calefaciebat
 se ad ignem 55 summi vero sacerdotes et omne concilium quaerebant adversum Iesum testimonium

ut eum morti traderent nec inveniebant ⁵⁶ multi enim testimonium falsum dicebant adversus eum
 et convenientia testimonia non erant ⁵⁷ et quidam surgentes falsum testimonium ferebant adversus
 eum dicentes ⁵⁸ quoniam nos audivimus eum dicentem ego dissolvam templum hoc manufactum
 et per triduum aliud non manufactum aedificabo ⁵⁹ et non erat conveniens testimonium illorum
⁶⁰ et exurgens summus sacerdos in medium interrogavit Iesum dicens non respondes quicquam
 ad ea quae tibi obiciuntur ab his ⁶¹ ille autem tacebat et nihil respondit rursum summus sacerdos
 interrogabat eum et dicit ei tu es Christus Filius Benedicti ⁶² Iesus autem dixit illi ego sum et
 videbitis Filium hominis a dextris sedentem Virtutis et venientem cum nubibus caeli ⁶³ summus
 autem sacerdos scindens vestimenta sua ait quid adhuc desideramus testes ⁶⁴ audistis blasphemiam
 quid vobis videtur qui omnes condemnauerunt eum esse reum mortis ⁶⁵ et coeperunt quidam
 conspuere eum et velare faciem eius et colaphis eum caedere et dicere ei prophetiza et ministri
 alapis eum caedebant ⁶⁶ et cum esset Petrus in atrio deorsum venit una ex ancillis summi sacerdotis
⁶⁷ et cum vidisset Petrum calefacientem se aspiciens illum ait et tu cum Iesu Nazareno eras ⁶⁸ at
 ille negavit dicens neque scio neque novi quid dicas et exiit foras ante atrium et gallus cantavit
⁶⁹ rursus autem cum vidisset illum ancilla coepit dicere circumstantibus quia hic ex illis est ⁷⁰ at
 ille iterum negavit et post pusillum rursus qui adstabant dicebant Petro vere ex illis es nam et
⁷¹ Galilaeus es ⁷² ille autem coepit anathematizare et iurare quia nescio hominem istum quem dicitis
 et statim iterum gallus cantavit et recordatus est Petrus verbi quod dixerat ei Iesus priusquam
 gallus cantet bis ter me negabis et coepit flere

Chapter 15

¹ et confestim mane consilium facientes summi sacerdotes cum senioribus et scribis et universo
 concilio vincientes Iesum duxerunt et tradiderunt Pilato ² et interrogavit eum Pilatus tu es rex
 Iudaeorum at ille respondens ait illi tu dicis ³ et accusabant eum summi sacerdotes in multis ⁴ Pilatus
 autem rursus interrogavit eum dicens non respondes quicquam vide in quantis te accusant ⁵ Iesus
 autem amplius nihil respondit ita ut miraretur Pilatus ⁶ per diem autem festum dimittere solebat

illis unum ex vinctis quemcumque petissent⁷ erat autem qui dicebatur Barabbas qui cum seditiosis
erat vinctus qui in seditione fecerant homicidium⁸ et cum ascendisset turba coepit rogare sicut
semper faciebat illis⁹ Pilatus autem respondit eis et dixit vultis dimittam vobis regem Iudaeorum
¹⁰ sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes¹¹ pontifices autem
concitaverunt turbam ut magis Barabban dimitteret eis¹² Pilatus autem iterum respondens ait illis
quid ergo vultis faciam regi Iudaeorum¹³ at illi iterum clamaverunt crucifige eum¹⁴ Pilatus vero
dicebat eis quid enim mali fecit at illi magis clamabant crucifige eum¹⁵ Pilatus autem volens
populo satisfacere dimisit illis Barabban et tradidit Iesum flagellis caesum ut crucifigeretur¹⁶ milites
autem duxerunt eum intro in atrium praetorii et convocant totam cohortem¹⁷ et induunt eum
purpuram et inponunt ei plectentes spineam coronam¹⁸ et coeperunt salutare eum have rex
Iudaeorum¹⁹ et percutiebant caput eius harundine et conspuebant eum et ponentes genua adorabant
eum²⁰ et postquam inluserunt ei exuerunt illum purpuram et induerunt eum vestimentis suis et
educunt illum ut crucifigerent eum²¹ et angariaverunt praetereuntem quempiam Simonem Cyreneum
venientem de villa patrem Alexandri et Rufi ut tolleret crucem eius²² et perducunt illum in Golgotha
locum quod est interpretatum Calvariae locus²³ et dabant ei bibere murratum vinum et non accepit
²⁴ et crucifigentes eum dividerunt vestimenta eius mittentes sortem super eis quis quid tolleret
²⁵ erat autem hora tertia et crucifixerunt eum²⁶ et erat titulus causae eius inscriptus rex Iudaeorum
²⁷ et cum eo crucifigunt duos latrones unum a dextris et alium a sinistris eius²⁸ et adimpleta est
scriptura quae dicit et cum iniquis reputatus est²⁹ et praetereuntes blasphemabant eum moventes
capita sua et dicentes va qui destruit templum et in tribus diebus aedificat³⁰ salvum fac temet
ipsum descendens de cruce³¹ similiter et summi sacerdotes ludentes ad alterutrum cum scribis
dicebant alios salvos fecit se ipsum non potest salvum facere³² Christus rex Israhel descendat
nunc de cruce ut videamus et credamus et qui cum eo crucifixi erant conviciabantur ei³³ et facta
hora sexta tenebrae factae sunt per totam terram usque in horam nonam³⁴ et hora nona exclamavit
Iesus voce magna dicens Heloi Heloi lama sabachthani quod est interpretatum Deus meus Deus

³⁵
 meus ut quid dereliquisti me ³⁵ et quidam de circumstantibus audientes dicebant ecce Heliam vocat
³⁶
 currens autem unus et implens spongiam aceto circumponensque calamo potum dabat ei dicens
³⁷
 sinite videamus si veniat Helias ad deponendum eum ³⁷ Iesus autem emissa voce magna expiravit
³⁸
 et velum templi scissum est in duo a sursum usque deorsum ³⁹ videns autem centurio qui ex
⁴⁰
 adverso stabat quia sic clamans expirasset ait vere homo hic Filius Dei erat ⁴⁰ erant autem et
 mulieres de longe aspicientes inter quas et Maria Magdalene et Maria Iacobi minoris et Ioseph
⁴¹
 mater et Salome ⁴¹ et cum esset in Galilaea sequebantur eum et ministrabant ei et aliae multae
⁴²
 quae simul cum eo ascenderant Hierosolyma ⁴² et cum iam sero esset factum quia erat parasceve
⁴³
 quod est ante sabbatum ⁴³ venit Ioseph ab Arimathia nobilis decurio qui et ipse erat expectans
⁴⁴
 regnum Dei et audacter introiit ad Pilatum et petiit corpus Iesu ⁴⁴ Pilatus autem mirabatur si iam
⁴⁵
 obisset et accersito centurione interrogavit eum si iam mortuus esset ⁴⁵ et cum cognovisset a
⁴⁶
 centurione donavit corpus Ioseph ⁴⁶ Ioseph autem mercatus sindonem et deponens eum involvit
 sindone et posuit eum in monumento quod erat excisum de petra et advolvit lapidem ad ostium
⁴⁷
 monumenti ⁴⁷ Maria autem Magdalene et Maria Ioseph aspiciebant ubi poneretur

Chapter 16

¹
 et cum transisset sabbatum Maria Magdalene et Maria Iacobi et Salome emerunt aromata ut
²
 venientes unguerent eum ² et valde mane una sabbatorum veniunt ad monumentum orto iam sole
³
 et dicebant ad invicem quis revolvat nobis lapidem ab ostio monumenti ⁴ et respicientes vident
⁵
 revolutum lapidem erat quippe magnus valde ⁵ et introeuntes in monumento viderunt iuvenem
⁶
 sedentem in dextris coopertum stola candida et obstipuerunt ⁶ qui dicit illis nolite expavescere
⁷
 Iesum quaeritis Nazarenum crucifixum surrexit non est hic ecce locus ubi posuerunt eum ⁷ sed ite
 et dicite discipulis eius et Petro quia praecedit vos in Galilaeam ibi eum videbitis sicut dixit vobis
⁸
 at illae exeuntes fugerunt de monumento invaserat enim eas tremor et pavor et nemini quicquam
⁹
 dixerunt timebant enim ⁹ surgens autem mane prima sabbati apparuit primo Mariae Magdalenae

de qua eiecerat septem daemonia ¹⁰ illa vadens nuntiavit his qui cum eo fuerant lugentibus et
 flentibus ¹¹ et illi audientes quia viveret et visus esset ab ea non crediderunt ¹² post haec autem
 duobus ex eis ambulanti ostensus est in alia effigie euntibus in villam ¹³ et illi euntes nuntiaverunt
 ceteris nec illis crediderunt ¹⁴ novissime recumbentibus illis undecim apparuit et exprobravit
 incredulitatem illorum et duritiam cordis quia his qui viderant eum resurrexisse non crediderant
¹⁵ et dixit eis euntes in mundum universum praedicate evangelium omni creaturae ¹⁶ qui crediderit
 et baptizatus fuerit salvus erit qui vero non crediderit condemnabitur ¹⁷ signa autem eos qui
 crediderint haec sequentur in nomine meo daemonia eicient linguis loquentur novis ¹⁸ serpentes
 tollent et si mortiferum quid biberint non eos nocebit super aegrotos manus inponent et bene
 habebunt ¹⁹ et Dominus quidem postquam locutus est eis adsumptus est in caelum et sedit a dextris
 Dei

Luke

Chapter 1

¹ quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem quae in nobis completae sunt rerum
² sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi viderunt et ministri fuerunt sermonis ³ visum est et mihi
 adsecuto a principio omnibus diligenter ex ordine tibi scribere optime Theophile ⁴ ut cognoscas
 eorum verborum de quibus eruditus es veritatem ⁵ fuit in diebus Herodis regis Iudaeae sacerdos
 quidam nomine Zaccharias de vice Abia et uxor illi de filiabus Aaron et nomen eius Elisabeth
⁶ erant autem iusti ambo ante Deum incedentes in omnibus mandatis et iustificationibus Domini
⁷ sine querella et non erat illis filius eo quod esset Elisabeth sterilis et ambo processissent in diebus
⁸ suis factum est autem cum sacerdotio fungeretur in ordine vicis suae ante Deum ⁹ secundum
 consuetudinem sacerdotii sorte exiit ut incensum poneret ingressus in templum Domini ¹⁰ et omnis
 multitudo erat populi orans foris hora incensi ¹¹ apparuit autem illi angelus Domini stans a dextris
¹² altaris incensi et Zaccharias turbatus est videns et timor inruit super eum ¹³ ait autem ad illum

angelus ne timeas Zaccharia quoniam exaudita est deprecatio tua et uxor tua Elisabeth pariet tibi
 filium et vocabis nomen eius Iohannem¹⁴ et erit gaudium tibi et exultatio et multi in nativitate
 eius gaudebunt¹⁵ erit enim magnus coram Domino et vinum et sicera non bibet et Spiritu Sancto
 replebitur adhuc ex utero matris suae¹⁶ et multos filiorum Israhel convertet ad Dominum Deum
 ipsorum¹⁷ et ipse praecedet ante illum in spiritu et virtute Heliae ut convertat corda patrum in
 filios et incredibiles ad prudentiam iustorum parare Domino plebem perfectam¹⁸ et dixit Zaccharias
 ad angelum unde hoc sciam ego enim sum senex et uxor mea processit in diebus suis¹⁹ et respondens
 angelus dixit ei ego sum Gabrihel qui adsto ante Deum et missus sum loqui ad te et haec tibi
 evangelizare²⁰ et ecce eris tacens et non poteris loqui usque in diem quo haec fiant pro eo quod
 non credidisti verbis meis quae implebuntur in tempore suo²¹ et erat plebs expectans Zacchariam
 et mirabantur quod tardaret ipse in templo²² egressus autem non poterat loqui ad illos et cognoverunt
 quod visionem vidisset in templo et ipse erat innuens illis et permansit mutus²³ et factum est ut
 impleti sunt dies officii eius abiit in domum suam²⁴ post hos autem dies concepit Elisabeth uxor
 eius et occultabat se mensibus quinque dicens²⁵ quia sic mihi fecit Dominus in diebus quibus
 respexit auferre obprobrium meum inter homines²⁶ in mense autem sexto missus est angelus
 Gabrihel a Deo in civitatem Galilaeae cui nomen Nazareth²⁷ ad virginem desponsatam viro cui
 nomen erat Ioseph de domo David et nomen virginis Maria²⁸ et ingressus angelus ad eam dixit
 have gratia plena Dominus tecum benedicta tu in mulieribus²⁹ quae cum vidisset turbata est in
 sermone eius et cogitabat qualis esset ista salutatio³⁰ et ait angelus ei ne timeas Maria invenisti
 enim gratiam apud Deum³¹ ecce concipies in utero et paries filium et vocabis nomen eius Iesum
³² hic erit magnus et Filius Altissimi vocabitur et dabit illi Dominus Deus sedem David patris eius
³³ et regnabit in domo Iacob in aeternum et regni eius non erit finis³⁴ dixit autem Maria ad angelum
³⁵ quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco et respondens angelus dixit ei Spiritus Sanctus
 superveniet in te et virtus Altissimi obumbrabit tibi ideoque et quod nascetur sanctum vocabitur
 Filius Dei³⁶ et ecce Elisabeth cognata tua et ipsa concepit filium in senecta sua et hic mensis est
 sextus illi quae vocatur sterilis³⁷ quia non erit impossibile apud Deum omne verbum³⁸ dixit autem

Maria ecce ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum et discessit ab illa angelus³⁹ exsurgens
 autem Maria in diebus illis abiit in montana cum festinatione in civitatem Iuda⁴⁰ et intravit in
 domum Zacchariae et salutavit Elisabeth⁴¹ et factum est ut audivit salutationem Mariae Elisabeth⁴²
 exultavit infans in utero eius et repleta est Spiritu Sancto Elisabeth⁴³ et exclamavit voce magna
 et dixit benedicta tu inter mulieres et benedictus fructus ventris tui⁴⁴ et unde hoc mihi ut veniat
 mater Domini mei ad me⁴⁵ ecce enim ut facta est vox salutationis tuae in auribus meis exultavit
 in gaudio infans in utero meo⁴⁶ et beata quae credidit quoniam perficientur ea quae dicta sunt ei
 a Domino⁴⁷ et ait Maria magnificat anima mea Dominum⁴⁸ et exultavit spiritus meus in Deo
 salutari meo⁴⁹ quia respexit humilitatem ancillae suae ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes
 generationes⁵⁰ quia fecit mihi magna qui potens est et sanctum nomen eius⁵¹ et misericordia eius
 in progenies et progenies timentibus eum⁵² fecit potentiam in brachio suo dispersit superbos mente
 cordis sui⁵³ deposuit potentes de sede et exaltavit humiles⁵⁴ esurientes implevit bonis et divites
 dimisit inanes⁵⁵ suscepit Israhel puerum suum memorari misericordiae⁵⁶ sicut locutus est ad
 patres nostros Abraham et semini eius in saecula⁵⁷ mansit autem Maria cum illa quasi mensibus
 tribus et reversa est in domum suam⁵⁸ Elisabeth autem impletum est tempus pariendi et peperit
 filium⁵⁹ et audierunt vicini et cognati eius quia magnificavit Dominus misericordiam suam cum
 illa et congratulabantur ei⁶⁰ et factum est in die octavo venerunt circumcidere puerum et vocabant
 eum nomine patris eius Zacchariam⁶¹ et respondens mater eius dixit nequaquam sed vocabitur
 Iohannes⁶² et dixerunt ad illam quia nemo est in cognatione tua qui vocetur hoc nomine
 innuebant autem patri eius quem vellet vocari eum⁶³ et postulans pugillarem scripsit dicens
 Iohannes est nomen eius et mirati sunt universi⁶⁴ apertum est autem ilico os eius et lingua eius et
 loquebatur benedicens Deum⁶⁵ et factus est timor super omnes vicinos eorum et super omnia
 montana Iudaeae divulgabantur omnia verba haec⁶⁶ et posuerunt omnes qui audierant in corde
 suo dicentes quid putas puer iste erit etenim manus Domini erat cum illo⁶⁷ et Zaccharias pater
 eius impletus est Spiritu Sancto et prophetavit dicens⁶⁸ benedictus Deus Israhel quia visitavit et

fecit redemptionem plebi suae⁶⁹ et erexit cornu salutis nobis in domo David pueri sui⁷⁰ sicut
 locutus est per os sanctorum qui a saeculo sunt prophetarum eius⁷¹ salutem ex inimicis nostris et
 de manu omnium qui oderunt nos⁷² ad faciendam misericordiam cum patribus nostris et memorari
 testamenti sui sancti⁷³ iusiurandum quod iuravit ad Abraham patrem nostrum⁷⁴ daturum se nobis
 ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati serviamus illi⁷⁵ in sanctitate et iustitia coram
 ipso omnibus diebus nostris⁷⁶ et tu puer propheta Altissimi vocaberis praeibis enim ante faciem
 Domini parare vias eius⁷⁷ ad dandam scientiam salutis plebi eius in remissionem peccatorum
 eorum⁷⁸ per viscera misericordiae Dei nostri in quibus visitavit nos oriens ex alto⁷⁹ inluminare
 his qui in tenebris et in umbra mortis sedent ad dirigendos pedes nostros in viam pacis⁸⁰ puer
 autem crescebat et confortabatur spiritu et erat in deserto usque in diem ostensionis suae ad Israhel

Chapter 2

¹ factum est autem in diebus illis exiit edictum a Caesare Augusto ut describeretur universus
 orbis² haec descriptio prima facta est praeside Syriae Cyrino³ et ibant omnes ut profiterentur
 singuli in suam civitatem⁴ ascendit autem et Ioseph a Galilaea de civitate Nazareth in Iudaeam
 civitatem David quae vocatur Bethleem eo quod esset de domo et familia David⁵ ut profiteretur
 cum Maria desponsata sibi uxore praegnate⁶ factum est autem cum essent ibi impleti sunt dies ut
 pareret⁷ et peperit filium suum primogenitum et pannis eum involvit et reclinavit eum in praesepio
 quia non erat eis locus in diversorio⁸ et pastores erant in regione eadem vigilantes et custodientes
 vigiliis noctis supra gregem suum⁹ et ecce angelus Domini stetit iuxta illos et claritas Dei
 circumfulsit illos et timuerunt timore magno¹⁰ et dixit illis angelus nolite timere ecce enim
 evangelizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo¹¹ quia natus est vobis hodie salvator
 qui est Christus Dominus in civitate David¹² et hoc vobis signum invenietis infantem pannis
 involutum et positum in praesepio¹³ et subito facta est cum angelo multitudo militiae caelestis

laudantium Deum et dicentium¹⁴ gloria in altissimis Deo et in terra pax in hominibus bonae
voluntatis¹⁵ et factum est ut discesserunt ab eis angeli in caelum pastores loquebantur ad invicem
transeamus usque Bethleem et videamus hoc verbum quod factum est quod fecit Dominus et ostendit
nobis¹⁶ et venerunt festinantes et invenerunt Mariam et Ioseph et infantem positum in praesepio
videntes autem cognoverunt de verbo quod dictum erat illis de puero hoc¹⁷ et omnes qui audierunt¹⁸
mirati sunt et de his quae dicta erant a pastoribus ad ipsos¹⁹ Maria autem conservabat omnia verba
haec conferens in corde suo²⁰ et reversi sunt pastores glorificantes et laudantes Deum in omnibus
quae audierant et viderant sicut dictum est ad illos²¹ et postquam consummati sunt dies octo ut
circumcideretur vocatum est nomen eius Iesus quod vocatum est ab angelo priusquam in utero
conciperetur²² et postquam impleti sunt dies purgationis eius secundum legem Mosi tulerunt illum
in Hierusalem ut sisterent eum Domino²³ sicut scriptum est in lege Domini quia omne masculinum
adaperiens vulvam sanctum Domino vocabitur²⁴ et ut darent hostiam secundum quod dictum est
in lege Domini par turturum aut duos pullos columbarum²⁵ et ecce homo erat in Hierusalem cui
nomen Symeon et homo iste iustus et timoratus expectans consolationem Israhel et Spiritus Sanctus
erat in eo²⁶ et responsum acceperat ab Spiritu Sancto non visurum se mortem nisi prius videret
Christum Domini²⁷ et venit in Spiritu in templum et cum inducerent puerum Iesum parentes eius
ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo²⁸ et ipse accepit eum in ulnas suas et benedixit
Deum et dixit²⁹ nunc dimittis servum tuum Domine secundum verbum tuum in pace³⁰ quia
viderunt oculi mei salutare tuum³¹ quod parasti ante faciem omnium populorum³² lumen ad
revelationem gentium et gloriam plebis tuae Israhel³³ et erat pater eius et mater mirantes super
his quae dicebantur de illo³⁴ et benedixit illis Symeon et dixit ad Mariam matrem eius ecce positus
est hic in ruinam et resurrectionem multorum in Israhel et in signum cui contradicetur³⁵ et tuam
ipsius animam pertransiet gladius ut revelentur ex multis cordibus cogitationes³⁶ et erat Anna
prophetissa filia Phanuhel de tribu Aser haec processerat in diebus multis et vixerat cum viro suo
annis septem a virginitate sua³⁷ et haec vidua usque ad annos octoginta quattuor quae non discedebat
de templo ieiuniis et obsecrationibus serviens nocte ac die³⁸ et haec ipsa hora superveniens
confitebatur Domino et loquebatur de illo omnibus qui expectabant redemptionem Hierusalem

39 et ut perfecerunt omnia secundum legem Domini reversi sunt in Galilaeam in civitatem suam
 Nazareth ⁴⁰ puer autem crescebat et confortabatur plenus sapientia et gratia Dei erat in illo ⁴¹ et
 ibant parentes eius per omnes annos in Hierusalem in die sollemni paschae ⁴² et cum factus esset
 annorum duodecim ascendentibus illis in Hierosolymam secundum consuetudinem diei festi
 43 consummatisque diebus cum redirent remansit puer Iesus in Hierusalem et non cognoverunt
 parentes eius ⁴⁴ existimantes autem illum esse in comitatu venerunt iter diei et requirebant eum
 inter cognatos et notos ⁴⁵ et non invenientes regressi sunt in Hierusalem requirentes eum ⁴⁶ et
 factum est post triduum invenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum audientem illos
 et interrogantem ⁴⁷ stupebant autem omnes qui eum audiebant super prudentia et responsis eius
 48 et videntes admirati sunt et dixit mater eius ad illum fili quid fecisti nobis sic ecce pater tuus et
 ego dolentes quaerebamus te ⁴⁹ et ait ad illos quid est quod me quaerebatis nesciebatis quia in his
 quae Patris mei sunt oportet me esse ⁵⁰ et ipsi non intellexerunt verbum quod locutus est ad illos
 51 et descendit cum eis et venit Nazareth et erat subditus illis et mater eius conservabat omnia verba
 haec in corde suo ⁵² et Iesus proficiebat sapientia aetate et gratia apud Deum et homines

Chapter 3

1 anno autem quintodecimo imperii Tiberii Caesaris procurante Pontio Pilato Iudaeam tetrarcha
 autem Galilaeae Herode Philippo autem fratre eius tetrarcha Itureae et Trachonitidis regionis et
 Lysania Abilinae tetrarcha ² sub principibus sacerdotum Anna et Caiapha factum est verbum Dei
 super Iohannem Zacchariae filium in deserto ³ et venit in omnem regionem Iordanis praedicans
 baptismum paenitentiae in remissionem peccatorum ⁴ sicut scriptum est in libro sermonum Esaiae
 prophetae vox clamantis in deserto parate viam Domini rectas facite semitas eius ⁵ omnis vallis
 implebitur et omnis mons et collis humiliabitur et erunt prava in directa et aspera in vias planas
 6 et videbit omnis caro salutare Dei ⁷ dicebat ergo ad turbas quae exiebant ut baptizarentur ab ipso
 genimina viperarum quis ostendit vobis fugere a ventura ira ⁸ facite ergo fructus dignos paenitentiae
 et ne coeperitis dicere patrem habemus Abraham dico enim vobis quia potest Deus de lapidibus

istis suscitare filios Abrahae⁹ iam enim securis ad radicem arborum posita est omnis ergo arbor
 non faciens fructum exciditur et in ignem mittitur¹⁰ et interrogabant eum turbae dicentes quid
 ergo faciemus¹¹ respondens autem dicebat illis qui habet duas tunicas det non habenti et qui habet
 escas similiter faciat¹² venerunt autem et publicani ut baptizarentur et dixerunt ad illum magister
 quid faciemus¹³ at ille dixit ad eos nihil amplius quam quod constitutum est vobis faciatis
¹⁴ interrogabant autem eum et milites dicentes quid faciemus et nos et ait illis neminem concutiatis
 neque calumniam faciat et contenti estote stipendiis vestris¹⁵ existimante autem populo et
 cogitantibus omnibus in cordibus suis de Iohanne ne forte ipse esset Christus¹⁶ respondit Iohannes
 dicens omnibus ego quidem aqua baptizo vos venit autem fortior me cuius non sum dignus solvere¹⁷
 corrigiam calciamentorum eius ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto et igni¹⁷ cuius ventilabrum
 in manu eius et purgabit aream suam et congregabit triticum in horreum suum paleas autem comburet
 igni inextinguibili¹⁸ multa quidem et alia exhortans evangelizabat populum¹⁹ Herodes autem
 tetrarcha cum corriperetur ab illo de Herodiade uxore fratris sui et de omnibus malis quae fecit
 Herodes²⁰ adiecit et hoc supra omnia et inclusit Iohannem in carcere²¹ factum est autem cum
 baptizaretur omnis populus et Iesu baptizato et orante apertum est caelum²² et descendit Spiritus
 Sanctus corporali specie sicut columba in ipsum et vox de caelo facta est tu es Filius meus dilectus
 in te conplacuit mihi²³ et ipse Iesus erat incipiens quasi annorum triginta ut putabatur filius Ioseph
 qui fuit Heli²⁴ qui fuit Matthat qui fuit Levi qui fuit Melchi qui fuit Iannae qui fuit Ioseph²⁵ qui
 fuit Matthathiae qui fuit Amos qui fuit Naum qui fuit Esli qui fuit Naggae²⁶ qui fuit Maath qui
 fuit Matthathiae qui fuit Semei qui fuit Iosech qui fuit Ioda²⁷ qui fuit Iohanna qui fuit Resa qui
 fuit Zorobabel qui fuit Salathihel qui fuit Neri²⁸ qui fuit Melchi qui fuit Addi qui fuit Cosam qui
 fuit Helmadam qui fuit Her²⁹ qui fuit Iesu qui fuit Eliezer qui fuit Iorim qui fuit Matthat qui fuit
 Levi³⁰ qui fuit Symeon qui fuit Iuda qui fuit Ioseph qui fuit Iona qui fuit Eliachim³¹ qui fuit
 Melea qui fuit Menna qui fuit Matthata qui fuit Nathan qui fuit David³² qui fuit Iesse qui fuit Obed
 qui fuit Booz qui fuit Salmon qui fuit Naasson³³ qui fuit Aminadab qui fuit Aram qui fuit Esrom
 qui fuit Phares qui fuit Iudae³⁴ qui fuit Iacob qui fuit Isaac qui fuit Abraham qui fuit Thare qui
 fuit Nachor³⁵ qui fuit Seruch qui fuit Ragau qui fuit Phalec qui fuit Eber qui fuit Sale³⁶ qui fuit

Cainan qui fuit Arfaxat qui fuit Sem qui fuit Noe qui fuit Lamech ³⁷ qui fuit Mathusalae qui fuit
 Enoch qui fuit Iared qui fuit Malelehel qui fuit Cainan ³⁸ qui fuit Enos qui fuit Seth qui fuit Adam
 qui fuit Dei

Chapter 4

¹ Iesus autem plenus Spiritu Sancto regressus est ab Iordane et agebatur in Spiritu in desertum
² diebus quadraginta et temptabatur a diabolo et nihil manducavit in diebus illis et consummatis
³ illis esuriit ⁴ dixit autem illi diabolus si Filius Dei es dic lapidi huic ut panis fiat ⁵ et respondit ad
 illum Iesus scriptum est quia non in pane solo vivet homo sed in omni verbo Dei ⁶ et duxit illum
 diabolus et ostendit illi omnia regna orbis terrae in momento temporis ⁷ et ait ei tibi dabo potestatem
 hanc universam et gloriam illorum quia mihi tradita sunt et cui volo do illa ⁸ tu ergo si adoraveris
 coram me erunt tua omnia ⁹ et respondens Iesus dixit illi scriptum est Dominum Deum tuum
 adorabis et illi soli servies ¹⁰ et duxit illum in Hierusalem et statuit eum supra pinnam templi et dixit
 illi si Filius Dei es mitte te hinc deorsum ¹¹ scriptum est enim quod angelis suis mandabit de te ut
 conservent te ¹² et quia in manibus tollent te ne forte offendas ad lapidem pedem tuum ¹³ et
 respondens Iesus ait illi dictum est non temptabis Dominum Deum tuum ¹⁴ et consummata omni
 temptatione diabolus recessit ab illo usque ad tempus ¹⁵ et regressus est Iesus in virtute Spiritus
 in Galilaeam et fama exiit per universam regionem de illo ¹⁶ et ipse docebat in synagogis eorum
 et magnificabatur ab omnibus ¹⁷ et venit Nazareth ubi erat nutritus et intravit secundum
 consuetudinem suam die sabbati in synagogam et surrexit legere ¹⁸ et traditus est illi liber prophetae
 Esaiiae et ut revolvit librum invenit locum ubi scriptum erat ¹⁹ Spiritus Domini super me propter
 quod unxit me evangelizare pauperibus misit me ²⁰ praedicare captivis remissionem et caecis visum
 dimittere confractos in remissionem praedicare annum Domini acceptum et diem retributionis ²¹ et
 cum plicuisset librum reddidit ministro et sedit et omnium in synagoga oculi erant intendentes in
 eum ²² coepit autem dicere ad illos quia hodie impleta est haec scriptura in auribus vestris ²³ et

omnes testimonium illi dabant et mirabantur in verbis gratiae quae procedebant de ore ipsius et
 dicebant nonne hic filius est Ioseph ²³ et ait illis utique dicetis mihi hanc similitudinem medice
 cura te ipsum quanta audivimus facta in Capharnaum fac et hic in patria tua ²⁴ ait autem amen dico
 vobis quia nemo propheta acceptus est in patria sua ²⁵ in veritate dico vobis multae viduae erant
 in diebus Heliae in Israhel quando clusum est caelum annis tribus et mensibus sex cum facta est
 fames magna in omni terra ²⁶ et ad nullam illarum missus est Helias nisi in Sareptha Sidoniae ad
 mulierem viduam ²⁷ et multi leprosi erant in Israhel sub Heliseo propheta et nemo eorum mundatus
 est nisi Neman Syrus ²⁸ et repleti sunt omnes in synagoga ira haec audientes ²⁹ et surrexerunt et
 eiecerunt illum extra civitatem et duxerunt illum usque ad supercilium montis supra quem civitas
 illorum erat aedificata ut praecipitarent eum ³⁰ ipse autem transiens per medium illorum ibat ³¹ et
 descendit in Capharnaum civitatem Galilaeae ibique docebat illos sabbatis ³² et stupebant in doctrina
 eius quia in potestate erat sermo ipsius ³³ et in synagoga erat homo habens daemonium inmundum
 et exclamavit voce magna ³⁴ dicens sine quid nobis et tibi Iesu Nazarene venisti perdere nos scio
 te qui sis Sanctus Dei ³⁵ et increpavit illi Iesus dicens obmutesce et exi ab illo et cum proiecisset
 illum daemonium in medium exiit ab illo nihilque illum nocuit ³⁶ et factus est pavor in omnibus
 et conloquebantur ad invicem dicentes quod est hoc verbum quia in potestate et virtute imperat
 inmundis spiritibus et exeunt ³⁷ et divulgabatur fama de illo in omnem locum regionis ³⁸ surgens
 autem de synagoga introivit in domum Simonis socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus
 et rogaverunt illum pro ea ³⁹ et stans super illam imperavit feбри et dimisit illam et continuo surgens
 ministrabat illis ⁴⁰ cum sol autem occidisset omnes qui habebant infirmos variis languoribus
 ducebant illos ad eum at ille singulis manus inponens curabat eos ⁴¹ exiebant autem etiam daemonia
 a multis clamantia et dicentia quia tu es Filius Dei et increpans non sinebat ea loqui quia sciebant
 ipsum esse Christum ⁴² facta autem die egressus ibat in desertum locum et turbae requirebant eum
 et venerunt usque ad ipsum et detinebant illum ne discederet ab eis ⁴³ quibus ille ait quia et aliis
 civitatibus oportet me evangelizare regnum Dei quia ideo missus sum ⁴⁴ et erat praedicans in
 synagogis Galilaeae

Chapter 5

¹ factum est autem cum turbae inruerent in eum ut audirent verbum Dei et ipse stabat secus
 stagnum Gennesareth ² et vidit duas naves stantes secus stagnum piscatores autem descenderant
 et lavabant retia ³ ascendens autem in unam navem quae erat Simonis rogavit eum a terra reducere
 pusillum et sedens docebat de navicula turbas ⁴ ut cessavit autem loqui dixit ad Simonem duc in
 altum et laxate retia vestra in capturam ⁵ et respondens Simon dixit illi praeceptor per totam noctem
 laborantes nihil cepimus in verbo autem tuo laxabo rete ⁶ et cum hoc fecissent concluserunt piscium
 multitudinem copiosam rumpebatur autem rete eorum ⁷ et annuerunt sociis qui erant in alia navi
 ut venirent et adiuverent eos et venerunt et impleverunt ambas naviculas ita ut mergerentur ⁸ quod
 cum videret Simon Petrus procidit ad genua Iesu dicens exi a me quia homo peccator sum Domine
⁹ stupor enim circumdederat eum et omnes qui cum illo erant in captura piscium quam ceperant
¹⁰ similiter autem Iacobum et Iohannem filios Zebedaei qui erant socii Simonis et ait ad Simonem
¹¹ Iesus noli timere ex hoc iam homines eris capiens et subductis ad terram navibus relictis omnibus
¹² secuti sunt illum et factum est cum esset in una civitatum et ecce vir plenus lepra et videns Iesum
 et procidens in faciem rogavit eum dicens Domine si vis potes me mundare ¹³ et extendens manum
¹⁴ tetigit illum dicens volo mundare et confestim lepra discessit ab illo et ipse praecepit illi ut
 nemini diceret sed vade ostende te sacerdoti et offer pro emundatione tua sicut praecepit Moses in
 testimonium illis ¹⁵ perambulabat autem magis sermo de illo et conveniebant turbae multae ut
 audirent et curarentur ab infirmitatibus suis ¹⁶ ipse autem secedebat in deserto et orabat ¹⁷ et factum
 est in una dierum et ipse sedebat docens et erant Pharisei sedentes et legis doctores qui venerant
 ex omni castello Galilaeae et Iudaeae et Hierusalem et virtus erat Domini ad sanandum eos ¹⁸ et
 ecce viri portantes in lecto hominem qui erat paralyticus et quaerebant eum inferre et ponere ante
 eum ¹⁹ et non invenientes qua parte illum inferrent prae turba ascenderunt supra tectum per tegulas
 submiserunt illum cum lecto in medium ante Iesum ²⁰ quorum fidem ut vidit dixit homo remittuntur
 tibi peccata tua ²¹ et coeperunt cogitare scribae et Pharisei dicentes quis est hic qui loquitur
 blasphemias quis potest dimittere peccata nisi solus Deus ²² ut cognovit autem Iesus cogitationes

eorum respondens dixit ad illos quid cogitatis in cordibus vestris ²³ quid est facilius dicere
 dimittuntur tibi peccata an dicere surge et ambula ²⁴ ut autem sciatis quia Filius hominis potestatem
 habet in terra dimittere peccata ait paralytico tibi dico surge tolle lectum tuum et vade in domum
 tuam ²⁵ et confestim surgens coram illis tulit in quo iacebat et abiit in domum suam magnificans
 Deum ²⁶ et stupor adprehendit omnes et magnificabant Deum et repleti sunt timore dicentes quia
 vidimus mirabilia hodie ²⁷ et post haec exiit et vidit publicanum nomine Levi sedentem ad teloneum
 et ait illi sequere me ²⁸ et relictis omnibus surgens secutus est eum ²⁹ et fecit ei convivium magnum
 Levi in domo sua et erat turba multa publicanorum et aliorum qui cum illis erant discumbentes
³⁰ et murmurabant Pharisei et scribae eorum dicentes ad discipulos eius quare cum publicanis et
 peccatoribus manducatis et bibitis ³¹ et respondens Iesus dixit ad illos non egent qui sani sunt
 medico sed qui male habent ³² non veni vocare iustos sed peccatores in paenitentiam ³³ at illi
 dixerunt ad eum quare discipuli Iohannis ieiunant frequenter et obsecrationes faciunt similiter et
 Phariseorum tui autem edunt et bibunt ³⁴ quibus ipse ait numquid potestis filios sponsi dum cum
 illis est sponsus facere ieiunare ³⁵ venient autem dies et cum ablatum fuerit ab illis sponsus tunc
 ieiunabunt in illis diebus ³⁶ dicebat autem et similitudinem ad illos quia nemo commissuram a
 vestimento novo inmittit in vestimentum vetus alioquin et novum rumpit et veteri non convenit
 commissura a novo ³⁷ et nemo mittit vinum novum in utres veteres alioquin rumpet vinum novum
 utres et ipsum effundetur et utres peribunt ³⁸ sed vinum novum in utres novos mittendum est et
 utraque conservantur ³⁹ et nemo bibens vetus statim vult novum dicit enim vetus melius est

Chapter 6

¹ factum est autem in sabbato secundoprmo cum transiret per sata vellebant discipuli eius spicas
 et manducabant confricantes manibus ² quidam autem Phariseorum dicebant illis quid facitis quod
 non licet in sabbatis ³ et respondens Iesus ad eos dixit nec hoc legistis quod fecit David cum esurisset
 ipse et qui cum eo erant ⁴ quomodo intravit in domum Dei et panes propositionis sumpsit et
 manducavit et dedit his qui cum ipso erant quos non licet manducare nisi tantum sacerdotibus ⁵ et

dicebat illis quia dominus est Filius hominis etiam sabbati⁶ factum est autem et in alio sabbato ut
intraret in synagogam et doceret et erat ibi homo et manus eius dextra erat arida⁷ observabant
autem scribae et Pharisei si in sabbato curaret ut invenirent accusare illum⁸ ipse vero sciebat
cogitationes eorum et ait homini qui habebat manum aridam surge et sta in medium et surgens stetit
⁹ ait autem ad illos Iesus interrogo vos si licet sabbato bene facere an male animam salvam facere
an perdere¹⁰ et circumspexit omnibus dixit homini extende manum tuam et extendit et restituta
est manus eius¹¹ ipsi autem repleti sunt insipientia et conloquebantur ad invicem quidnam facerent
¹² Iesu factum est autem in illis diebus exiit in montem orare et erat pernoctans in oratione Dei
¹³ et cum dies factus esset vocavit discipulos suos et elegit duodecim ex ipsis quos et apostolos
nominavit¹⁴ Simonem quem cognominavit Petrum et Andream fratrem eius Iacobum et Iohannem
Philippum et Bartholomeum¹⁵ Mattheum et Thomam Iacobum Alphei et Simonem qui vocatur
Zelotes¹⁶ Iudam Iacobi et Iudam Scarioth qui fuit proditor¹⁷ et descendens cum illis stetit in loco
campestri et turba discipulorum eius et multitudo copiosa plebis ab omni Iudaea et Hierusalem et
maritimae Tyri et Sidonis¹⁸ qui venerunt ut audirent eum et sanarentur a languoribus suis et qui
vexabantur ab spiritibus inmundis curabantur¹⁹ et omnis turba quaerebant eum tangere quia virtus
de illo exiebat et sanabat omnes²⁰ et ipse elevatis oculis in discipulos suos dicebat beati pauperes
quia vestrum est regnum Dei²¹ beati qui nunc esuritis quia saturabimini beati qui nunc fletis quia
ridebitis²² beati eritis cum vos oderint homines et cum separaverint vos et exprobraverint et
eiecerint nomen vestrum tamquam malum propter Filium hominis²³ gaudete in illa die et exultate
ecce enim merces vestra multa in caelo secundum haec enim faciebant prophetis patres eorum
²⁴ verumtamen vae vobis divitibus quia habetis consolationem vestram²⁵ vae vobis qui saturati
estis quia esurietis vae vobis qui ridetis nunc quia lugebitis et flebitis²⁶ vae cum bene vobis dixerint
omnes homines secundum haec faciebant prophetis patres eorum²⁷ sed vobis dico qui auditis
diligite inimicos vestros benefacite his qui vos oderunt²⁸ benedicite maledicentibus vobis orate
pro calumniantibus vos²⁹ ei qui te percutit in maxillam praebe et alteram et ab eo qui aufert tibi
vestimentum etiam tunicam noli prohibere³⁰ omni autem petenti te tribue et qui aufert quae tua

³¹ sunt ne repetas et prout vultis ut faciant vobis homines et vos facite illis similiter ³² et si diligitis
³³ eos qui vos diligunt quae vobis est gratia nam et peccatores diligentes se diligunt et si benefeceritis
³⁴ his qui vobis benefaciunt quae vobis est gratia siquidem et peccatores hoc faciunt et si mutuum
 dederitis his a quibus speratis recipere quae gratia est vobis nam et peccatores peccatoribus fenerantur
³⁵ ut recipiant aequalia verumtamen diligite inimicos vestros et benefacite et mutuum date nihil
 desperantes et erit merces vestra multa et eritis filii Altissimi quia ipse benignus est super ingratos
³⁶ et malos estote ergo misericordes sicut et Pater vester misericors est ³⁷ nolite iudicare et non
³⁸ iudicabimini nolite condemnare et non condemnabimini dimittite et dimittemini date et dabitur
 vobis mensuram bonam confersam et coagitatam et supereffluentem dabunt in sinum vestrum
³⁹ eadem quippe mensura qua mensi fueritis remetietur vobis dicebat autem illis et similitudinem
⁴⁰ numquid potest caecus caecum ducere nonne ambo in foveam cadent non est discipulus super
⁴¹ magistrum perfectus autem omnis erit sicut magister eius quid autem vides festucam in oculo
⁴² fratris tui trabem autem quae in oculo tuo est non consideras et quomodo potes dicere fratri tuo
 frater sine eiciam festucam de oculo tuo ipse in oculo tuo trabem non videns hypocrita eice primum
⁴³ trabem de oculo tuo et tunc perspicies ut educas festucam de oculo fratris tui non est enim arbor
⁴⁴ bona quae facit fructus malos neque arbor mala faciens fructum bonum unaquaeque enim arbor
 de fructu suo cognoscitur neque enim de spinis colligunt ficus neque de rubo vindemiant uvam
⁴⁵ bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum et malus homo de malo profert malum
⁴⁶ ex abundantia enim cordis os loquitur quid autem vocatis me Domine Domine et non facitis
⁴⁷ quae dico omnis qui venit ad me et audit sermones meos et facit eos ostendam vobis cui similis
⁴⁸ est similis est homini aedificanti domum qui fodit in altum et posuit fundamenta supra petram
 inundatione autem facta inlissum est flumen domui illi et non potuit eam movere fundata enim erat
⁴⁹ supra petram qui autem audivit et non fecit similis est homini aedificanti domum suam supra
 terram sine fundamento in quam inlissus est fluvius et continuo concidit et facta est ruina domus
 illius magna

Chapter 7

¹ cum autem impleisset omnia verba sua in aures plebis intravit Capharnaum ² centurionis autem
cuiusdam servus male habens erat moriturus qui illi erat pretiosus ³ et cum audisset de Iesu misit
ad eum seniores Iudaeorum rogans eum ut veniret et salvaret servum eius ⁴ at illi cum venissent
ad Iesum rogabant eum sollicitate dicentes ei quia dignus est ut hoc illi praestes ⁵ diligit enim gentem
nostram et synagogam ipse aedificavit nobis ⁶ Iesus autem ibat cum illis et cum iam non longe
esset a domo misit ad eum centurio amicos dicens Domine noli vexari non enim dignus sum ut sub
tectum meum intres ⁷ propter quod et me ipsum non sum dignum arbitratus ut venirem ad te sed
dic verbo et sanabitur puer meus ⁸ nam et ego homo sum sub potestate constitutus habens sub me
milites et dico huic vade et vadit et alio veni et venit et servo meo fac hoc et facit ⁹ quo audito Iesus
miratus est et conversus sequentibus se turbis dixit amen dico vobis nec in Israhel tantam fidem
inveni ¹⁰ et reversi qui missi fuerant domum invenerunt servum qui languerat sanum ¹¹ et factum
est deinceps ibat in civitatem quae vocatur Naim et ibant cum illo discipuli eius et turba copiosa
¹² cum autem adpropinquaret portae civitatis et ecce defunctus efferebatur filius unicus matri suae
et haec vidua erat et turba civitatis multa cum illa ¹³ quam cum vidisset Dominus misericordia
motus super ea dixit illi noli flere ¹⁴ et accessit et tetigit loculum huius autem qui portabant steterunt
et ait adolescens tibi dico surge ¹⁵ et resedit qui erat mortuus et coepit loqui et dedit illum matri
suae ¹⁶ accepit autem omnes timor et magnificabant Deum dicentes quia propheta magnus surrexit
in nobis et quia Deus visitavit plebem suam ¹⁷ et exiit hic sermo in universam Iudaeam de eo et
omnem circa regionem ¹⁸ et nuntiaverunt Iohanni discipuli eius de omnibus his ¹⁹ et convocavit
duos de discipulis suis Iohannes et misit ad Dominum dicens tu es qui venturus es an alium
expectamus ²⁰ cum autem venissent ad eum viri dixerunt Iohannes Baptista misit nos ad te dicens
tu es qui venturus es an alium expectamus ²¹ in ipsa autem hora curavit multos a languoribus et
plagis et spiritibus malis et caecis multis donavit visum ²² et respondens dixit illis euntes nuntiate
Iohanni quae vidistis et audistis quia caeci vident claudi ambulant leprosi mundantur surdi audiunt
mortui resurgunt pauperes evangelizantur ²³ et beatus est quicumque non fuerit scandalizatus in
me ²⁴ et cum discessissent nuntii Iohannis coepit dicere de Iohanne ad turbas quid existis in desertum
videre harundinem vento moveri ²⁵ sed quid existis videre hominem mollibus vestimentis indutum

ecce qui in veste pretiosa sunt et deliciis in domibus regum sunt²⁶ sed quid existis videre prophetam
utique dico vobis et plus quam prophetam²⁷ hic est de quo scriptum est ecce mitto angelum meum
ante faciem tuam qui praeparabit viam tuam ante te²⁸ dico enim vobis maior inter natos mulierum
propheta Iohanne Baptista nemo est qui autem minor est in regno Dei maior est illo²⁹ et omnis
populus audiens et publicani iustificaverunt Deum baptizati baptismo Iohannis³⁰ Pharisei autem
et legis periti consilium Dei spreverunt in semet ipsos non baptizati ab eo³¹ cui ergo similes dicam
homines generationis huius et cui similes sunt³² similes sunt pueris sedentibus in foro et loquentibus
ad invicem et dicentibus cantavimus vobis tibiis et non saltastis lamentavimus et non plorastis
³³ venit enim Iohannes Baptista neque manducans panem neque bibens vinum et dicitis daemonium
³⁴ habet venit Filius hominis manducans et bibens et dicitis ecce homo devorator et bibens vinum
amicus publicanorum et peccatorum³⁵ et iustificata est sapientia ab omnibus filiis suis³⁶ rogabat
autem illum quidam de Phariseis ut manducaret cum illo et ingressus domum Pharisei discubuit
³⁷ et ecce mulier quae erat in civitate peccatrix ut cognovit quod accubuit in domo Pharisei adtulit
alabastrum unguenti³⁸ et stans retro secus pedes eius lacrimis coepit rigare pedes eius et capillis
capitis sui tergebat et osculabatur pedes eius et unguento unguebat³⁹ videns autem Phariseus qui
vocaverat eum ait intra se dicens hic si esset propheta sciret utique quae et qualis mulier quae tangit
eum quia peccatrix est⁴⁰ et respondens Iesus dixit ad illum Simon habeo tibi aliquid dicere at ille
ait magister dic⁴¹ duo debitores erant cuidam feneratori unus debebat denarios quingentos alius
quingenta⁴² non habentibus illis unde redderent donavit utrisque quis ergo eum plus diligit
⁴³ respondens Simon dixit aestimo quia is cui plus donavit at ille dixit ei recte iudicasti⁴⁴ et
conversus ad mulierem dixit Simoni vides hanc mulierem intravi in domum tuam aquam pedibus
meis non dedisti haec autem lacrimis rigavit pedes meos et capillis suis tersit⁴⁵ osculum mihi non
dedisti haec autem ex quo intravit non cessavit osculari pedes meos⁴⁶ oleo caput meum non unxisti
haec autem unguento unxit pedes meos⁴⁷ propter quod dico tibi remittentur ei peccata multa
quoniam dilexit multum cui autem minus dimittitur minus diligit⁴⁸ dixit autem ad illam remittuntur
tibi peccata⁴⁹ et coeperunt qui simul accumbebant dicere intra se quis est hic qui etiam peccata
dimittit⁵⁰ dixit autem ad mulierem fides tua te salvam fecit vade in pace

Chapter 8

¹ et factum est deinceps et ipse iter faciebat per civitatem et castellum praedicans et evangelizans
regnum Dei et duodecim cum illo ² et mulieres aliquae quae erant curatae ab spiritibus malignis
et infirmitatibus Maria quae vocatur Magdalene de qua daemonia septem exierant ³ et Iohanna
uxor Chuza procuratoris Herodis et Susanna et aliae multae quae ministrabant eis de facultatibus
suis ⁴ cum autem turba plurima conveniret et de civitatibus properarent ad eum dixit per
similitudinem ⁵ exiit qui seminat seminare semen suum et dum seminat aliud cecidit secus viam
et conculcatum est et volucres caeli comederunt illud ⁶ et aliud cecidit supra petram et natum aruit
quia non habebat humorem ⁷ et aliud cecidit inter spinas et simul exortae spinae suffocaverunt illud
⁸ et aliud cecidit in terram bonam et ortum fecit fructum centuplum haec dicens clamabat qui habet
⁹ aures audiendi audiat ¹⁰ interrogabant autem eum discipuli eius quae esset haec parabola ¹⁰ quibus
ipse dixit vobis datum est nosse mysterium regni Dei ceteris autem in parabolis ut videntes non
¹¹ videant et audientes non intellegant ¹¹ est autem haec parabola semen est verbum Dei ¹² qui autem
secus viam sunt qui audiunt deinde venit diabolus et tollit verbum de corde eorum ne credentes
¹³ salvi fiant ¹³ nam qui supra petram qui cum audierint cum gaudio suscipiunt verbum et hii radices
non habent qui ad tempus credunt et in tempore temptationis recedunt ¹⁴ quod autem in spinis
cecidit hii sunt qui audierunt et a sollicitudinibus et divitiis et voluptatibus vitae euntes suffocantur
¹⁵ et non referunt fructum ¹⁵ quod autem in bonam terram hii sunt qui in corde bono et optimo
¹⁶ audientes verbum retinent et fructum adferunt in patientia ¹⁶ nemo autem lucernam accendens
operit eam vaso aut subtus lectum ponit sed supra candelabrum ponit ut intrantes videant lumen
¹⁷ non enim est occultum quod non manifestetur nec absconditum quod non cognoscatur et in palam
¹⁸ veniat ¹⁸ videte ergo quomodo auditis qui enim habet dabitur illi et quicumque non habet etiam
quod putat se habere auferetur ab illo ¹⁹ venerunt autem ad illum mater et fratres eius et non poterant
adire ad eum prae turba ²⁰ et nuntiatum est illi mater tua et fratres tui stant foris volentes te videre
²¹ qui respondens dixit ad eos mater mea et fratres mei hii sunt qui verbum Dei audiunt et faciunt
²² factum est autem in una dierum et ipse ascendit in naviculam et discipuli eius et ait ad illos
²³ transfretemus trans stagnum et ascenderunt ²³ navigantibus autem illis obdormiit et descendit

procella venti in stagnum et conplebantur et periclitabantur²⁴ accedentes autem suscitaverunt eum
dicentes praeceptor perimus at ille surgens increpavit ventum et tempestatem aquae et cessavit et
facta est tranquillitas²⁵ dixit autem illis ubi est fides vestra qui timentes mirati sunt dicentes ad
invicem quis putas hic est quia et ventis imperat et mari et oboediunt ei²⁶ enavigaverunt autem
ad regionem Gerasenorum quae est contra Galilaeam²⁷ et cum egressus esset ad terram occurrit
illi vir quidam qui habebat daemonium iam temporibus multis et vestimento non induebatur neque
in domo manebat sed in monumentis²⁸ is ut vidit Iesum procidit ante illum et exclamans voce
magna dixit quid mihi et tibi est Iesu Fili Dei altissimi obsecro te ne me torqueas²⁹ praecipiebat
enim spiritui inundo ut exiret ab homine multis enim temporibus arripiebat illum et vinciebatur
catenis et conpedibus custoditus et ruptis vinculis agebatur a daemonio in deserta³⁰ interrogavit
autem illum Iesus dicens quod tibi nomen est at ille dixit Legio quia intraverunt daemonia multa
in eum³¹ et rogabant illum ne imperaret illis ut in abyssum irent³² erat autem ibi grex porcorum
multorum pascentium in monte et rogabant eum ut permitteret eos in illos ingredi et permisit illos
33
exierunt ergo daemonia ab homine et intraverunt in porcos et impetu abiit grex per praeceps in
stagnum et suffocatus est³⁴ quod ut viderunt factum qui pascebant fugerunt et nuntiaverunt in
civitatem et in villas³⁵ exierunt autem videre quod factum est et venerunt ad Iesum et invenerunt
hominem sedentem a quo daemonia exierant vestitum ac sana mente ad pedes eius et timuerunt
36
nuntiaverunt autem illis et qui viderant quomodo sanus factus esset a Legione³⁷ et rogaverunt
illum omnis multitudo regionis Gerasenorum ut discederet ab ipsis quia timore magno tenebantur
ipse autem ascendens navem reversus est³⁸ et rogabat illum vir a quo daemonia exierant ut cum
eo esset dimisit autem eum Iesus dicens³⁹ redi domum tuam et narra quanta tibi fecit Deus et abiit
per universam civitatem praedicans quanta illi fecisset Iesus⁴⁰ factum est autem cum redisset Iesus
excepit illum turba erant enim omnes expectantes eum⁴¹ et ecce venit vir cui nomen Iairus et ipse
princeps synagogae erat et cecidit ad pedes Iesu rogans eum ut intraret in domum eius⁴² quia filia
unica erat illi fere annorum duodecim et haec moriebatur et contigit dum iret a turbis conprimebatur
43
et mulier quaedam erat in fluxu sanguinis ab annis duodecim quae in medicos erogaverat omnem
substantiam suam nec ab ullo potuit curari⁴⁴ accessit retro et tetigit fimbriam vestimenti eius et
confestim stetit fluxus sanguinis eius⁴⁵ et ait Iesus quis est qui me tetigit negantibus autem omnibus

dixit Petrus et qui cum illo erant praeceptor turbae te conprimunt et adfligunt et dicis quis me tetigit
 46 et dixit Iesus tetigit me aliquis nam ego novi virtutem de me exisse 47 videns autem mulier quia
 non latuit tremens venit et procidit ante pedes illius et ob quam causam tetigerit eum indicavit
 coram omni populo et quemadmodum confestim sanata sit 48 at ipse dixit illi filia fides tua te
 salvam fecit vade in pace 49 adhuc illo loquente venit a principe synagogae dicens ei quia mortua
 est filia tua noli vexare illum 50 Iesus autem audito hoc verbo respondit patri puellae noli timere
 crede tantum et salva erit 51 et cum venisset domum non permisit intrare secum quemquam nisi
 Petrum et Iohannem et Iacobum et patrem et matrem puellae 52 flebant autem omnes et plangebant
 illam at ille dixit nolite flere non est mortua sed dormit 53 et deridebant eum scientes quia mortua
 esset 54 ipse autem tenens manum eius clamavit dicens puella surge 55 et reversus est spiritus eius
 et surrexit continuo et iussit illi dari manducare 56 et stupuerunt parentes eius quibus praecepit ne
 alicui dicerent quod factum erat

Chapter 9

1 convocatis autem duodecim apostolis dedit illis virtutem et potestatem super omnia daemonia
 et ut languores curarent 2 et misit illos praedicare regnum Dei et sanare infirmos 3 et ait ad illos
 nihil tuleritis in via neque virgam neque peram neque panem neque pecuniam neque duas tunicas
 4 habeatis et in quamcumque domum intraveritis ibi manete et inde ne exeatis 5 et quicumque non
 receperint vos exeuntes de civitate illa etiam pulverem pedum vestrorum excutite in testimonium
 supra illos 6 egressi autem circumibant per castella evangelizantes et curantes ubique 7 audivit
 autem Herodes tetrarcha omnia quae fiebant ab eo et haesitabat eo quod diceretur 8 a quibusdam
 quia Iohannes surrexit a mortuis a quibusdam vero quia Helias apparuit ab aliis autem quia propheta
 9 unus de antiquis surrexit et ait Herodes Iohannem ego decollavi quis autem est iste de quo audio
 ego talia et quaerebat videre eum 10 et reversi apostoli narraverunt illi quaecumque fecerunt et
 adsumptis illis secessit seorsum in locum desertum qui est Bethsaida 11 quod cum cognovissent
 turbae secutae sunt illum et excepit illos et loquebatur illis de regno Dei et eos qui cura indigebant
 12 sanabat dies autem coeperat declinare et accedentes duodecim dixerunt illi dimitte turbas ut

euntes in castella villasque quae circa sunt devertant et inveniant escas quia hic in loco deserto
sumus¹³ ait autem ad illos vos date illis manducare at illi dixerunt non sunt nobis plus quam¹⁴
quinque panes et duo pisces nisi forte nos eamus et emamus in omnem hanc turbam escas¹⁴ erant
autem fere viri quinque milia ait autem ad discipulos suos facite illos discumbere per convivia
quinguagenos¹⁵ et ita fecerunt et discumbere fecerunt omnes¹⁶ acceptis autem quinque panibus
et duobus piscibus respexit in caelum et benedixit illis et fregit et distribuit discipulis suis ut ponerent
ante turbas¹⁷ et manducaverunt omnes et saturati sunt et sublatum est quod superfuit illis
fragmentorum cofini duodecim¹⁸ et factum est cum solus esset orans erant cum illo et discipuli
et interrogavit illos dicens quem me dicunt esse turbae¹⁹ at illi responderunt et dixerunt Iohannem
Baptistam alii autem Heliam alii quia propheta unus de prioribus surrexit²⁰ dixit autem illis vos
autem quem me esse dicitis respondens Simon Petrus dixit Christum Dei²¹ at ille increpans illos
praecepit ne cui dicerent hoc²² dicens quia oportet Filium hominis multa pati et reprobari a
senioribus et principibus sacerdotum et scribis et occidi et tertia die resurgere²³ dicebat autem ad
omnes si quis vult post me venire abneget se ipsum et tollat crucem suam cotidie et sequatur me
24
qui enim voluerit animam suam salvam facere perdet illam nam qui perdiderit animam suam
propter me salvam faciet illam²⁵ quid enim proficit homo si lucretur universum mundum se autem
ipsum perdat et detrimentum sui faciat²⁶ nam qui me erubuerit et meos sermones hunc Filius
hominis erubescet cum venerit in maiestate sua et Patris et sanctorum angelorum²⁷ dico autem
vobis vere sunt aliqui hic stantes qui non gustabunt mortem donec videant regnum Dei²⁸ factum
est autem post haec verba fere dies octo et adsumpsit Petrum et Iohannem et Iacobum et ascendit
in montem ut oraret²⁹ et factum est dum oraret species vultus eius altera et vestitus eius albus
refulgens³⁰ et ecce duo viri loquebantur cum illo erant autem Moses et Helias³¹ visi in maiestate
et dicebant excessum eius quem completurus erat in Hierusalem³² Petrus vero et qui cum illo
gravati erant somno et evigilantes viderunt maiestatem eius et duos viros qui stabant cum illo³³ et
factum est cum discederent ab illo ait Petrus ad Iesum praeceptor bonum est nos hic esse et faciamus
tria tabernacula unum tibi et unum Mosi et unum Heliae nesciens quid diceret³⁴ haec autem illo
loquente facta est nubes et obumbravit eos et timuerunt intransibis illis in nubem³⁵ et vox facta

est de nube dicens hic est Filius meus electus ipsum audite ³⁶ et dum fieret vox inventus est Iesus
 solus et ipsi tacuerunt et nemini dixerunt in illis diebus quicquam ex his quae viderant ³⁷ factum
 est autem in sequenti die descendantibus illis de monte occurrit illi turba multa ³⁸ et ecce vir de
 turba exclamavit dicens magister obsecro te respice in filium meum quia unicus est mihi ³⁹ et ecce
 spiritus adprehendit illum et subito clamat et elidit et dissipat eum cum spuma et vix discedit
 dilanians eum ⁴⁰ et rogavi discipulos tuos ut eicerent illum et non potuerunt ⁴¹ respondens autem
 Iesus dixit o generatio infidelis et perversa usquequo ero apud vos et patiar vos adduc huc filium
 tuum ⁴² et cum accederet elisit illum daemonium et dissipavit ⁴³ et increpavit Iesus spiritum
 immundum et sanavit puerum et reddidit illum patri eius ⁴⁴ stupebant autem omnes in magnitudine
 Dei omnibusque mirantibus in omnibus quae faciebat dixit ad discipulos suos ponite vos in cordibus
 vestris sermones istos Filius enim hominis futurum est ut tradatur in manus hominum ⁴⁵ at illi
 ignorabant verbum istud et erat velatum ante eos ut non sentirent illud et timebant interrogare eum
 de hoc verbo ⁴⁶ intravit autem cogitatio in eos quis eorum maior esset ⁴⁷ at Iesus videns cogitationes
 cordis illorum adprehendens puerum statuit eum secus se ⁴⁸ et ait illis quicumque susceperit puerum
 istum in nomine meo me recipit et quicumque me recipit recipit eum qui me misit nam qui minor
 est inter omnes vos hic maior est ⁴⁹ respondens autem Iohannes dixit praeceptor vidimus quendam
 in nomine tuo eicientem daemonia et prohibuimus eum quia non sequitur nobiscum ⁵⁰ et ait ad
 illum Iesus nolite prohibere qui enim non est adversum vos pro vobis est ⁵¹ factum est autem dum
 conplerentur dies adsumptionis eius et ipse faciem suam firmavit ut iret Hierusalem ⁵² et misit
 nuntios ante conspectum suum et euntes intraverunt in civitatem Samaritanorum ut pararent illi
 et non receperunt eum quia facies eius erat euntis Hierusalem ⁵³ cum vidissent autem discipuli
 eius Iacobus et Iohannes dixerunt Domine vis dicimus ut ignis descendat de caelo et consumat illos
 et conversus increpavit illos ⁵⁴ et abierunt in aliud castellum ⁵⁵ factum est autem ambulanti-
 bus illis in via dixit quidam ad illum sequar te quocumque ieris ⁵⁶ et ait illi Iesus vulpes foveas habent
 et volucres caeli nidos Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet ⁵⁷ ait autem ad alterum
 sequere me ille autem dixit Domine permittite mihi primum ire sepelire patrem meum ⁵⁸ dixitque
 ei Iesus sine ut mortui sepeliant mortuos suos tu autem vade adnuntia regnum Dei ⁵⁹ et ait alter

seque⁶² te Domine sed primum permittite mihi renuntiare his qui domi sunt ait ad illum Iesus nemo mittens manum suam in aratrum et aspiciens retro aptus est regno Dei

Chapter 10

¹ post haec autem designavit Dominus et alios septuaginta duos et misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem et locum quo erat ipse venturus ² et dicebat illis messis quidem multa operarii autem pauci rogate ergo Dominum messis ut mittat operarios in messem ³ ite ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos ⁴ nolite portare sacculum neque peram neque calciamenta et neminem per viam salutaveritis ⁵ in quamcumque domum intraveritis primum dicite pax huic domui ⁶ et si ibi fuerit filius pacis requiescet super illam pax vestra sin autem ad vos revertetur ⁷ in eadem autem domo manete edentes et bibentes quae apud illos sunt dignus enim est operarius mercede sua nolite transire de domo in domum ⁸ et in quamcumque civitatem intraveritis et susceperint vos manducate quae adponuntur vobis ⁹ et curate infirmos qui in illa sunt et dicite illis adpropinquavit in vos regnum Dei ¹⁰ in quamcumque civitatem intraveritis et non receperint vos exeuntes in plateas eius dicite ¹¹ etiam pulverem qui adhesit nobis de civitate vestra extergimus in vos tamen hoc scitote quia adpropinquavit regnum Dei ¹² dico vobis quia Sodomis in die illa remissius erit quam illi civitati ¹³ vae tibi Corazain vae tibi Bethsaida quia si in Tyro et Sidone factae fuissent virtutes quae in vobis factae sunt olim in cilicio et cinere sedentes paeniterent ¹⁴ verumtamen Tyro et Sidoni remissius erit in iudicio quam vobis ¹⁵ et tu Capharnaum usque in caelum exaltata usque ad infernum demergeris ¹⁶ qui vos audit me audit et qui vos spernit me spernit qui autem me spernit spernit eum qui me misit ¹⁷ reversi sunt autem septuaginta duo cum gaudio dicentes Domine etiam daemonia subiciuntur nobis in nomine tuo ¹⁸ et ait illis videbam Satanam sicut fulgur de caelo cadentem ¹⁹ ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes et scorpiones et supra omnem virtutem inimici et nihil vobis nocebit ²⁰ verumtamen in hoc nolite gaudere quia spiritus vobis subiciuntur gaudete autem quod nomina vestra scripta sunt in caelis ²¹ in ipsa hora exultavit Spiritu Sancto et

dixit confiteor tibi Pater Domine caeli et terrae quod abscondisti haec a sapientibus et prudentibus
 et revelasti ea parvulis etiam Pater quia sic placuit ante te ²² omnia mihi tradita sunt a Patre meo
 et nemo scit qui sit Filius nisi Pater et qui sit Pater nisi Filius et cui voluerit Filius revelare ²³ et
 conversus ad discipulos suos dixit beati oculi qui vident quae videtis ²⁴ dico enim vobis quod multi
 prophetae et reges voluerunt videre quae vos videtis et non viderunt et audire quae auditis et non
 audierunt ²⁵ et ecce quidam legis peritus surrexit temptans illum et dicens magister quid faciendo
 vitam aeternam possidebo ²⁶ at ille dixit ad eum in lege quid scriptum est quomodo legis ²⁷ ille
 respondens dixit diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex omnibus
 viribus tuis et ex omni mente tua et proximum tuum sicut te ipsum ²⁸ dixitque illi recte respondisti
 hoc fac et vives ²⁹ ille autem volens iustificare se ipsum dixit ad Iesum et quis est meus proximus
³⁰ suscipiens autem Iesus dixit homo quidam descendebat ab Hierusalem in Hiericho et incidit in
 latrones qui etiam despoliaverunt eum et plagis inpositis abierunt semivivo relicto ³¹ accidit autem
 ut sacerdos quidam descenderet eadem via et viso illo praeterivit ³² similiter et Levita cum esset
 secus locum et videret eum pertransiit ³³ Samaritanus autem quidam iter faciens venit secus eum
 et videns eum misericordia motus est ³⁴ et adpropians alligavit vulnera eius infundens oleum et
 vinum et inponens illum in iumentum suum duxit in stabulum et curam eius egit ³⁵ et altera die
 protulit duos denarios et dedit stabulario et ait curam illius habe et quodcumque supererogaveris
 ego cum rediero reddam tibi ³⁶ quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in
 latrones ³⁷ at ille dixit qui fecit misericordiam in illum et ait illi Iesus vade et tu fac similiter
³⁸ factum est autem dum irent et ipse intravit in quoddam castellum et mulier quaedam Martha
 nomine excepit illum in domum suam ³⁹ et huic erat soror nomine Maria quae etiam sedens secus
 pedes Domini audiebat verbum illius ⁴⁰ Martha autem satagebat circa frequens ministerium quae
 stetit et ait Domine non est tibi curae quod soror mea reliquit me solam ministrare dic ergo illi ut
 me adiuvet ⁴¹ et respondens dixit illi Dominus Martha Martha sollicita es et turbaris erga plurima
⁴² porro unum est necessarium Maria optimam partem elegit quae non auferetur ab ea

Chapter 11

¹
 et factum est cum esset in loco quodam orans ut cessavit dixit unus ex discipulis eius ad eum
 Domine doce nos orare sicut et Iohannes docuit discipulos suos ² et ait illis cum oratis dicite Pater
 sanctificetur nomen tuum adveniat regnum tuum ³ panem nostrum cotidianum da nobis cotidie
⁴ et dimitte nobis peccata nostra siquidem et ipsi dimittimus omni debenti nobis et ne nos inducas
 in temptationem ⁵ et ait ad illos quis vestrum habebit amicum et ibit ad illum media nocte et dicit
 illi amice commoda mihi tres panes ⁶ quoniam amicus meus venit de via ad me et non habeo quod
 ponam ante illum ⁷ et ille de intus respondens dicat noli mihi molestus esse iam ostium clausum
 est et pueri mei mecum sunt in cubili non possum surgere et dare tibi ⁸ dico vobis et si non dabit
 illi surgens eo quod amicus eius sit propter improbitatem tamen eius surget et dabit illi quotquot
⁹ habet necessarios et ego vobis dico petite et dabitur vobis quaerite et invenietis pulsate et aperietur
¹⁰ vobis omnis enim qui petit accipit et qui quaerit invenit et pulsanti aperietur ¹¹ quis autem ex
 vobis patrem petet panem numquid lapidem dabit illi aut piscem numquid pro pisce serpentem
¹² dabit illi aut si petierit ovum numquid porriget illi scorpionem ¹³ si ergo vos cum sitis mali
 nostis bona data dare filiis vestris quanto magis Pater vester de caelo dabit spiritum bonum petentibus
¹⁴ se et erat eiciens daemonium et illud erat mutum et cum eiecisset daemonium locutus est mutus
 et admiratae sunt turbae ¹⁵ quidam autem ex eis dixerunt in Beelzebub principe daemoniorum eicit
 daemona ¹⁶ et alii temptantes signum de caelo quaerebant ab eo ¹⁷ ipse autem ut vidit cogitationes
 eorum dixit eis omne regnum in se ipsum divisum desolatur et domus supra domum cadet ¹⁸ si
 autem et Satan in se ipsum divisus est quomodo stabit regnum ipsius quia dicitis in Beelzebub
¹⁹ eicere me daemona si autem ego in Beelzebub eicio daemona filii vestri in quo eiciunt ideo
²⁰ ipsi iudices vestri erunt porro si in digito Dei eicio daemona profecto praevenit in vos regnum
²¹ Dei cum fortis armatus custodit atrium suum in pace sunt ea quae possidet ²² si autem fortior
 illo superveniens vicerit eum universa arma eius aufert in quibus confidebat et spolia eius distribuit
²³ qui non est mecum adversum me est et qui non colligit mecum dispergit ²⁴ cum immundus spiritus
 exierit de homine perambulat per loca inaquosa quaerens requiem et non inveniens dicit revertar
²⁵ in domum meam unde exivi et cum venerit invenit scopis mundatam ²⁶ et tunc vadit et adsumit
 septem alios spiritus nequiores se et ingressi habitant ibi et sunt novissima hominis illius peiora
²⁷ prioribus factum est autem cum haec diceret extollens vocem quaedam mulier de turba dixit illi

beatus venter qui te portavit et ubera quae suxisti²⁸ at ille dixit quippini beati qui audiunt verbum
Dei et custodiunt²⁹ turbis autem concurrentibus coepit dicere generatio haec generatio nequam
est signum quaerit et signum non dabitur illi nisi signum Ioniae³⁰ nam sicut Ionas fuit signum
Ninevitis ita erit et Filius hominis generationi isti³¹ regina austri surget in iudicio cum viris
generationis huius et condemnabit illos quia venit a finibus terrae audire sapientiam Salomonis et
ecce plus Salomone hic³² viri ninevitae surgent in iudicio cum generatione hac et condemnabunt
illam quia paenitentiam egerunt ad praedicationem Ioniae et ecce plus Iona hic³³ nemo lucernam
accendit et in abscondito ponit neque sub modio sed supra candelabrum ut qui ingrediuntur lumen
videant³⁴ lucerna corporis tui est oculus tuus si oculus tuus fuerit simplex totum corpus tuum
lucidum erit si autem nequam fuerit etiam corpus tuum tenebrosum erit³⁵ vide ergo ne lumen quod
in te est tenebrae sint³⁶ si ergo corpus tuum totum lucidum fuerit non habens aliquam partem
tenebrarum erit lucidum totum et sicut lucerna fulgoris inluminabit te³⁷ et cum loqueretur rogavit
illum quidam Pharisaeus ut pranderet apud se et ingressus recubuit³⁸ Pharisaeus autem coepit
intra se reputans dicere quare non baptizatus esset ante prandium³⁹ et ait Dominus ad illum nunc
vos Pharisei quod de foris est calicis et catini mundatis quod autem intus est vestrum plenum est
rapina et iniquitate⁴⁰ stulti nonne qui fecit quod de foris est etiam id quod de intus est fecit
41 verumtamen quod superest date elemosynam et ecce omnia munda sunt vobis⁴² sed vae vobis
Phariseis quia decimatis mentam et rutam et omne holus et praeteritis iudicium et caritatem Dei
haec autem oportuit facere et illa non omittere⁴³ vae vobis Phariseis quia diligitis primas cathedras
in synagogis et salutationes in foro⁴⁴ vae vobis quia estis ut monumenta quae non parent et homines
ambulantes supra nesciunt⁴⁵ respondens autem quidam ex legis peritis ait illi magister haec dicens
etiam nobis contumeliam facis⁴⁶ at ille ait et vobis legis peritis vae quia oneratis homines oneribus
quae portari non possunt et ipsi uno digito vestro non tangitis sarcinas⁴⁷ vae vobis quia aedificatis
monumenta prophetarum patres autem vestri occiderunt illos⁴⁸ profecto testificamini quod
consentitis operibus patrum vestrorum quoniam quidem ipsi eos occiderunt vos autem aedificatis
eorum sepulchra⁴⁹ propterea et sapientia Dei dixit mittam ad illos prophetas et apostolos et ex
illis occident et persequentur⁵⁰ ut inquiratur sanguis omnium prophetarum qui effusus est a

⁵¹
 constitutione mundi a generatione ista a sanguine Abel usque ad sanguinem Zacchariae qui periit
⁵²
 inter altare et aedem ita dico vobis requiretur ab hac generatione vae vobis legis peritis quia
⁵³
 tulistis clavem scientiae ipsi non introistis et eos qui introibant prohibuistis cum haec ad illos
 diceret coeperunt Pharisei et legis periti graviter insistere et os eius opprimere de multis
⁵⁴
 insidiantes et quaerentes capere aliquid ex ore eius ut accusarent eum

Chapter 12

¹
 multis autem turbis circumstantibus ita ut se invicem conculcarent coepit dicere ad discipulos
²
 suos adtendite a fermento Phariseorum quae est hypocrisis nihil autem opertum est quod non
³
 reveletur neque absconditum quod non sciatur quoniam quae in tenebris dixistis in lumine dicentur
⁴
 et quod in aurem locuti estis in cubiculis praedicabitur in tectis dico autem vobis amicis meis ne
⁵
 terreamini ab his qui occidunt corpus et post haec non habent amplius quod faciant ostendam
 autem vobis quem timeatis timeate eum qui postquam occiderit habet potestatem mittere in gehennam
⁶
 ita dico vobis hunc timeate nonne quinque passeret veneunt dipundio et unus ex illis non est in
⁷
 oblivione coram Deo sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt nolite ergo timere multis
⁸
 passeribus pluris estis dico autem vobis omnis quicumque confessus fuerit in me coram hominibus
⁹
 et Filius hominis confitebitur in illo coram angelis Dei qui autem negaverit me coram hominibus
¹⁰
 denegabitur coram angelis Dei et omnis qui dicit verbum in Filium hominis remittetur illi ei
¹¹
 autem qui in Spiritum Sanctum blasphemaverit non remittetur cum autem inducent vos in
 synagogas et ad magistratus et potestates nolite solliciti esse qualiter aut quid respondeatis aut quid
¹²
 dicatis Spiritus enim Sanctus docebit vos in ipsa hora quae oporteat dicere ait autem quidam
¹³
 ei de turba magister dic fratri meo ut dividat mecum hereditatem at ille dixit ei homo quis me
¹⁴
 constituit iudicem aut divisorem super vos dixitque ad illos videte et cavete ab omni avaritia
¹⁵
 quia non in abundantia cuiusquam vita eius est ex his quae possidet dixit autem similitudinem
¹⁶
 ad illos dicens hominis cuiusdam divitis uberes fructus ager adtulit et cogitabat intra se dicens
¹⁷

quid faciam quod non habeo quo congregem fructus meos¹⁸ et dixit hoc faciam destruam horrea¹⁹
mea et maiora faciam et illuc congregabo omnia quae nata sunt mihi et bona mea¹⁹ et dicam
animae meae anima habes multa bona posita in annos plurimos requiesce comede bibe epulare
²⁰ dixit autem illi Deus stulte hac nocte animam tuam repetunt a te quae autem parasti cuius erunt
²¹ sic est qui sibi thesaurizat et non est in Deum dives²² dixitque ad discipulos suos ideo dico
vobis nolite solliciti esse animae quid manducetis neque corpori quid vestiamini²³ anima plus est
quam esca et corpus quam vestimentum²⁴ considerate corvos quia non seminant neque metunt
quibus non est cellarium neque horreum et Deus pascit illos quanto magis vos pluris estis illis
²⁵ quis autem vestrum cogitando potest adicere ad staturam suam cubitum unum²⁶ si ergo neque
quod minimum est potestis quid de ceteris solliciti estis²⁷ considerate lilia quomodo crescunt non
laborant non nent dico autem vobis nec Salomon in omni gloria sua vestiebatur sicut unum ex istis
²⁸ si autem faenum quod hodie in agro est et cras in clibanum mittitur Deus sic vestit quanto magis
vos pusillae fidei²⁹ et vos nolite quaerere quid manducetis aut quid bibatis et nolite in sublime
tolli³⁰ haec enim omnia gentes mundi quaerunt Pater autem vester scit quoniam his indigetis
³¹ verumtamen quaerite regnum Dei et haec omnia adicientur vobis³² nolite timere pusillus grex
quia conplacuit Patri vestro dare vobis regnum³³ vendite quae possidetis et date elemosynam facite
vobis sacculos qui non veterescunt thesaurum non deficientem in caelis quo fur non adpropriet neque
tinea corrumpit³⁴ ubi enim thesaurus vester est ibi et cor vestrum erit³⁵ sint lumbi vestri praecincti
et lucernae ardentes³⁶ et vos similes hominibus expectantibus dominum suum quando revertatur
a nuptiis ut cum venerit et pulsaverit confestim aperiant ei³⁷ beati servi illi quos cum venerit
dominus invenerit vigilantes amen dico vobis quod praecinet se et faciet illos discumbere et
transiens ministrabit illis³⁸ et si venerit in secunda vigilia et si in tertia vigilia venerit et ita invenerit
beati sunt servi illi³⁹ hoc autem scitote quia si sciret pater familias qua hora fur veniret vigilaret
utique et non sineret perfodiri domum suam⁴⁰ et vos estote parati quia qua hora non putatis Filius
hominis venit⁴¹ ait autem ei Petrus Domine ad nos dicis hanc parabolam an et ad omnes⁴² dixit
autem Dominus quis putas est fidelis dispensator et prudens quem constituet dominus super familiam
suam ut det illis in tempore tritici mensuram⁴³ beatus ille servus quem cum venerit dominus

⁴⁴ invenerit ita facientem ⁴⁵ vere dico vobis quia supra omnia quae possidet constituet illum ⁴⁶ quod
 si dixerit servus ille in corde suo moram facit dominus meus venire et coeperit percutere pueros et
 ancillas et edere et bibere et inebriari ⁴⁷ veniet dominus servi illius in die qua non sperat et hora
 qua nescit et dividet eum partemque eius cum infidelibus ponet ⁴⁸ ille autem servus qui cognovit
 voluntatem domini sui et non praeparavit et non fecit secundum voluntatem eius vapulabit multas
⁴⁹ qui autem non cognovit et fecit digna plagis vapulabit paucis omni autem cui multum datum est
 multum quaeretur ab eo et cui commendaverunt multum plus petent ab eo ⁵⁰ ignem veni mittere
 in terram et quid volo si accendatur ⁵¹ baptisma autem habeo baptizari et quomodo coartor usque
 dum perficiatur ⁵² putatis quia pacem veni dare in terram non dico vobis sed separationem ⁵³ erunt
 enim ex hoc quinque in domo una divisi tres in duo et duo in tres ⁵⁴ dividuntur pater in filium et
 filius in patrem suum mater in filiam et filia in matrem socrus in nurum suam et nurus in socrum
⁵⁵ suam ⁵⁶ dicebat autem et ad turbas cum videritis nubem orientem ab occasu statim dicitis nimbus
 venit et ita fit ⁵⁷ et cum austrum flantem dicitis quia aestus erit et fit ⁵⁸ hypocritae faciem terrae
 et caeli nostis probare hoc autem tempus quomodo non probatis ⁵⁹ quid autem et a vobis ipsis non
 iudicatis quod iustum est ⁶⁰ cum autem vadis cum adversario tuo ad principem in via da operam
 liberari ab illo ne forte trahat te apud iudicem et iudex tradat te exactori et exactor mittat te in
 carcerem ⁶¹ dico tibi non exies inde donec etiam novissimum minutum reddas

Chapter 13

¹ aderant autem quidam ipso in tempore nuntiantes illi de Galilaeis quorum sanguinem Pilatus
 miscuit cum sacrificiis eorum ² et respondens dixit illis putatis quod hii Galilaei prae omnibus
 Galilaeis peccatores fuerunt quia talia passi sunt ³ non dico vobis sed nisi paenitentiam habueritis
 omnes similiter peribitis ⁴ sicut illi decem et octo supra quos cecidit turris in Siloam et occidit eos
 putatis quia et ipsi debitores fuerunt praeter omnes homines habitantes in Hierusalem ⁵ non dico
 vobis sed si non paenitentiam egeritis omnes similiter peribitis ⁶ dicebat autem hanc similitudinem
 arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua et venit quaerens fructum in illa et non invenit

7
 dixit autem ad cultorem vineae ecce anni tres sunt ex quo venio quaerens fructum in ficulnea hac
 et non inuenio succide ergo illam ut quid etiam terram occupat⁸ at ille respondens dixit illi domine
 dimitte illam et hoc anno usque dum fodiam circa illam et mittam stercora⁹ et si quidem fecerit
 fructum sin autem in futurum succides eam¹⁰ erat autem docens in synagoga eorum sabbatis¹¹ et
 ecce mulier quae habebat spiritum infirmitatis annis decem et octo et erat inclinata nec omnino
 poterat sursum respicere¹² quam cum videret Iesus vocavit ad se et ait illi mulier dimissa es ab
 infirmitate tua¹³ et inposuit illi manus et confestim erecta est et glorificabat Deum¹⁴ respondens
 autem archisynagogus indignans quia sabbato curasset Iesus dicebat turbae sex dies sunt in quibus
 oportet operari in his ergo venite et curamini et non in die sabbati¹⁵ respondit autem ad illum
 Dominus et dixit hypocritae unusquisque vestrum sabbato non solvit bovem suum aut asinum a
 praesepio et ducit adquare¹⁶ hanc autem filiam Abrahae quam alligavit Satan as ecce decem et
 octo annis non oportuit solvi a vinculo isto die sabbati¹⁷ et cum haec diceret erubescabant omnes
 adversarii eius et omnis populus gaudebat in universis quae gloriose fiebant ab eo¹⁸ dicebat ergo
 cui simile est regnum Dei et cui simile esse existimabo illud¹⁹ simile est grano sinapis quod
 acceptum homo misit in hortum suum et crevit et factum est in arborem magnam et volucres caeli
 requieverunt in ramis eius²⁰ et iterum dixit cui simile aestimabo regnum Dei²¹ simile est fermento
 quod acceptum mulier abscondit in farinae sata tria donec fermentaretur totum²² et ibat per civitates
 et castella docens et iter faciens in Hierusalem²³ ait autem illi quidam Domine si pauci sunt qui
 salvantur ipse autem dixit ad illos²⁴ contendite intrare per angustam portam quia multi dico vobis
 quaerunt intrare et non poterunt²⁵ cum autem intraverit pater familias et cluserit ostium et incipietis
 foris stare et pulsare ostium dicentes Domine aperi nobis et respondens dicet vobis nescio vos unde
 sitis²⁶ tunc incipietis dicere manducavimus coram te et bibimus et in plateis nostris docuisti²⁷ et
 dicet vobis nescio vos unde sitis discedite a me omnes operarii iniquitatis²⁸ ibi erit fletus et stridor
 dentium cum videritis Abraham et Isaac et Iacob et omnes prophetas in regno Dei vos autem expelli
 foras²⁹ et venient ab oriente et occidente et aquilone et austro et accumbent in regno Dei³⁰ et
 ecce sunt novissimi qui erunt primi et sunt primi qui erunt novissimi³¹ in ipsa die accesserunt
 quidam Pharisaeorum dicentes illi exi et vade hinc quia Herodes vult te occidere³² et ait illis ite

dicite vulpi illi ecce eicio daemonia et sanitates perficio hodie et cras et tertia consummor
 33
 verumtamen oportet me hodie et cras et sequenti ambulare quia non capit prophetam perire extra
 34
 Hierusalem Hierusalem Hierusalem quae occidis prophetas et lapidas eos qui mittuntur ad te
 35
 quotiens volui congregare filios tuos quemadmodum avis nidum suum sub pinnis et noluisti ecce
 relinquitur vobis domus vestra dico autem vobis quia non videbitis me donec veniat cum dicetis
 benedictus qui venit in nomine Domini

Chapter 14

1
 et factum est cum intraret in domum cuiusdam principis Pharisaeorum sabbato manducare
 panem et ipsi observabant eum 2 et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum 3 et respondens
 Iesus dixit ad leges peritos et Pharisaeos dicens si licet sabbato curare 4 at illi tacuerunt ipse vero
 adprehensum sanavit eum ac dimisit 5 et respondens ad illos dixit cuius vestrum asinus aut bos in
 puteum cadet et non continuo extrahet illum die sabbati 6 et non poterant ad haec respondere illi
 7
 dicebat autem et ad invitatos parabolam intendens quomodo primos accubitus eligerent dicens ad
 8
 illos cum invitatus fueris ad nuptias non discumbas in primo loco ne forte honoratior te sit invitatus
 9
 ab eo et veniens is qui te et illum vocavit dicat tibi da huic locum et tunc incipias cum rubore
 10
 novissimum locum tenere sed cum vocatus fueris vade recumbe in novissimo loco ut cum venerit
 qui te invitavit dicat tibi amice ascende superius tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus
 11
 quia omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur 12 dicebat autem et ei qui
 se invitaverat cum facis prandium aut cenam noli vocare amicos tuos neque fratres tuos neque
 cognatos neque vicinos divites ne forte et ipsi te reinvitent et fiat tibi retributio 13 sed cum facis
 convivium voca pauperes debiles claudos caecos 14 et beatus eris quia non habent retribuere tibi
 retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum 15 haec cum audisset quidam de simul discumbentibus
 dixit illi beatus qui manducabit panem in regno Dei 16 at ipse dixit ei homo quidam fecit cenam
 magnam et vocavit multos 17 et misit servum suum hora cenae dicere invitatis ut venirent quia iam
 parata sunt omnia 18 et coeperunt simul omnes excusare primus dixit ei villam emi et necesse habeo

exire et videre illam rogo te habe me excusatum¹⁹ et alter dixit iuga boum emi quinque et eo
 probare illa rogo te habe me excusatum²⁰ et alius dixit uxorem duxi et ideo non possum venire
 21 et reversus servus nuntiavit haec domino suo tunc iratus pater familias dixit servo suo exi cito
 in plateas et vicos civitatis et pauperes ac debiles et caecos et claudos introduc huc²² et ait servus
 domine factum est ut imperasti et adhuc locus est²³ et ait dominus servo exi in vias et sepes et
 compelle intrare ut impleatur domus mea²⁴ dico autem vobis quod nemo virorum illorum qui vocati
 sunt gustabit cenam meam²⁵ ibant autem turbae multae cum eo et conversus dixit ad illos²⁶ si
 quis venit ad me et non odit patrem suum et matrem et uxorem et filios et fratres et sorores adhuc
 autem et animam suam non potest esse meus discipulus²⁷ et qui non baiulat crucem suam et venit
 post me non potest esse meus discipulus²⁸ quis enim ex vobis volens turrem aedificare non prius
 sedens computat sumptus qui necessarii sunt si habet ad perficiendum²⁹ ne posteaquam posuerit
 fundamentum et non potuerit perficere omnes qui vident incipiant inludere ei³⁰ dicentes quia hic
 homo coepit aedificare et non potuit consummare³¹ aut qui rex iturus committere bellum adversus
 alium regem non sedens prius cogitat si possit cum decem milibus occurrere ei qui cum viginti
 milibus venit ad se³² alioquin adhuc illo longe agente legationem mittens rogat ea quae pacis sunt
 33 sic ergo omnis ex vobis qui non renuntiat omnibus quae possidet non potest meus esse discipulus
 34 bonum est sal si autem sal quoque evanuerit in quo condietur³⁵ neque in terram neque in
 sterquilinum utile est sed foras mittetur qui habet aures audiendi audiat

Chapter 15

1 erant autem adpropinquantibus ei publicani et peccatores ut audirent illum² et murmurabant
 Pharisei et scribae dicentes quia hic peccatores recipit et manducat cum illis³ et ait ad illos
 parabolam istam dicens⁴ quis ex vobis homo qui habet centum oves et si perdiderit unam ex illis
 nonne dimittit nonaginta novem in deserto et vadit ad illam quae perierat donec inveniat illam⁵ et
 cum invenerit eam inponit in umeros suos gaudens⁶ et veniens domum convocat amicos et vicinos

7
dicens illis congratulamini mihi quia inveni ovem meam quae perierat dico vobis quod ita gaudium
erit in caelo super uno peccatore paenitentiam habente quam super nonaginta novem iustis qui non
8
indigent paenitentia aut quae mulier habens dragmas decem si perdidit dragmam unam nonne
9
accendit lucernam et everrit domum et quaerit diligenter donec inveniat et cum invenerit convocat
10
amicas et vicinas dicens congratulamini mihi quia inveni dragmam quam perdideram ita dico
11
vobis gaudium erit coram angelis Dei super uno peccatore paenitentiam agente ait autem homo
12
quidam habuit duos filios et dixit adolescentior ex illis patri pater da mihi portionem substantiae
13
quae me contingit et divisit illis substantiam et non post multos dies congregatis omnibus
adolescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam et ibi dissipavit substantiam suam
14
vivendo luxuriose et postquam omnia consummasset facta est fames valida in regione illa et
15
ipse coepit egere et abiit et adhesit uni civium regionis illius et misit illum in villam suam ut
16
pasceret porcos et cupiebat implere ventrem suum de siliquis quas porci manducabant et nemo
17
illi dabat in se autem reversus dixit quanti mercennarii patris mei abundant panibus ego autem
18
hic fame pereor surgam et ibo ad patrem meum et dicam illi pater peccavi in caelum et coram te
19
et iam non sum dignus vocari filius tuus fac me sicut unum de mercennariis tuis et surgens
20
venit ad patrem suum cum autem adhuc longe esset vidit illum pater ipsius et misericordia motus
21
est et adcurrentes cecidit supra collum eius et osculatus est illum dixitque ei filius pater peccavi
22
in caelum et coram te iam non sum dignus vocari filius tuus dixit autem pater ad servos suos
cito proferte stolam primam et induite illum et date anulum in manum eius et calciamenta in pedes
23
et adducite vitulum saginatum et occidite et manducemus et epulemur quia hic filius meus
24
mortuus erat et revixit perierat et inventus est et coeperunt epulari erat autem filius eius senior
25
in agro et cum veniret et adpropinquaret domui audivit symphoniam et chorum et vocavit unum
26
de servis et interrogavit quae haec essent isque dixit illi frater tuus venit et occidit pater tuus
27
vitulum saginatum quia salvum illum recepit indignatus est autem et nolebat introire pater ergo
28
illius egressus coepit rogare illum at ille respondens dixit patri suo ecce tot annis servio tibi et
29
numquam mandatum tuum praeterii et numquam dedisti mihi hedum ut cum amicis meis epularer
30
sed postquam filius tuus hic qui devoravit substantiam suam cum meretricibus venit occidisti

ill³¹i vitulum saginatum at ipse dixit illi fili tu semper mecum es et omnia mea tua sunt ³²epulari
autem et gaudere oportebat quia frater tuus hic mortuus erat et revixit perierat et inventus est

Chapter 16

¹dicebat autem et ad discipulos suos homo quidam erat dives qui habebat vilicum et hic
diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona ipsius ²et vocavit illum et ait illi quid hoc audio
de te redde rationem vilicationis tuae iam enim non poteris vilicare ³ait autem vilicus intra se quid
faciam quia dominus meus aufert a me vilicationem fodere non valeo mendicare erubesco ⁴scio
quid faciam ut cum amotus fuero a vilicatione recipiant me in domos suas ⁵convocatis itaque
singulis debitoribus domini sui dicebat primo quantum debes domino meo ⁶at ille dixit centum
cados olei dixitque illi accipe cautionem tuam et sede cito scribe quinquaginta ⁷deinde alio dixit
tu vero quantum debes qui ait centum choros tritici ait illi accipe litteras tuas et scribe octoginta
⁸et laudavit dominus vilicum iniquitatis quia prudenter fecisset quia filii huius saeculi prudentiores
filiis lucis in generatione sua sunt ⁹et ego vobis dico facite vobis amicos de mamona iniquitatis ut
cum defeceritis recipiant vos in aeterna tabernacula ¹⁰qui fidelis est in minimo et in maiori fidelis
est et qui in modico iniquus est et in maiori iniquus est ¹¹si ergo in iniquo mamona fideles non
fuistis quod verum est quis credet vobis ¹²et si in alieno fideles non fuistis quod vestrum est quis
dabit vobis ¹³nemo servus potest duobus dominis servire aut enim unum odiet et alterum diligit
aut uni adhaerebit et alterum contemnet non potestis Deo servire et mamonae ¹⁴audiebant autem
omnia haec Pharisei qui erant avari et deridebant illum ¹⁵et ait illis vos estis qui iustificatis vos
coram hominibus Deus autem novit corda vestra quia quod hominibus altum est abominatio est
ante Deum ¹⁶lex et prophetae usque ad Iohannem ex eo regnum Dei evangelizatur et omnis in
illud vim facit ¹⁷facilius est autem caelum et terram praeterire quam de lege unum apicem cadere
¹⁸omnis qui dimittit uxorem suam et ducit alteram moechatur et qui dimissam a viro ducit moechatur
¹⁹homo quidam erat dives et induebatur purpura et bysso et epulabatur cotidie splendide ²⁰et erat

quidam mendicus nomine Lazarus qui iacebat ad ianuam eius ulceribus plenus ²¹ cupiens saturari
 de micis quae cadebant de mensa divitis sed et canes veniebant et lingebant ulcera eius ²² factum
 est autem ut moreretur mendicus et portaretur ab angelis in sinum Abrahae mortuus est autem et
 dives et sepultus est in inferno ²³ elevans oculos suos cum esset in tormentis videbat Abraham a
 longe et Lazarum in sinu eius ²⁴ et ipse clamans dixit pater Abraham miserere mei et mitte Lazarum
 ut intinguat extremum digiti sui in aqua ut refrigeret linguam meam quia crucior in hac flamma
²⁵ et dixit illi Abraham fili recordare quia recepisti bona in vita tua et Lazarus similiter mala nunc
 autem hic consolatur tu vero cruciaris ²⁶ et in his omnibus inter nos et vos chasma magnum firmatum
 est ut hii qui volunt hinc transire ad vos non possint neque inde huc transmeare ²⁷ et ait rogo ergo
 te pater ut mittas eum in domum patris mei ²⁸ habeo enim quinque fratres ut testetur illis ne et ipsi
 veniant in locum hunc tormentorum ²⁹ et ait illi Abraham habent Mosen et prophetas audiant illos
³⁰ at ille dixit non pater Abraham sed si quis ex mortuis ierit ad eos paenitentiam agent ³¹ ait autem
 illi si Mosen et prophetas non audiunt neque si quis ex mortuis resurrexerit credent

Chapter 17

¹ et ad discipulos suos ait impossibile est ut non veniant scandala vae autem illi per quem veniunt
² utilius est illi si lapis molaris inponatur circa collum eius et proiciatur in mare quam ut scandalizet
 unum de pusillis istis ³ adtendite vobis si peccaverit frater tuus increpa illum et si paenitentiam
 egerit dimitte illi ⁴ et si septies in die peccaverit in te et septies in die conversus fuerit ad te dicens
 paenitet me dimitte illi ⁵ et dixerunt apostoli Domino adauge nobis fidem ⁶ dixit autem Dominus
 si haberetis fidem sicut granum sinapis diceretis huic arbori moro eradicare et transplantare in mare
 et oboediret vobis ⁷ quis autem vestrum habens servum arantem aut pascentem qui regresso de
 agro dicet illi statim transi recumbe ⁸ et non dicet ei para quod cenem et praecinge te et ministra
 mihi donec manducem et bibam et post haec tu manducabis et bibes ⁹ numquid gratiam habet servo
 illi quia fecit quae sibi imperaverat non puto ¹⁰ sic et vos cum feceritis omnia quae praecepta sunt
 vobis dicite servi inutiles sumus quod debuimus facere fecimus ¹¹ et factum est dum iret in

Hierusalem transiebat per mediam Samariam et Galilaeam¹² et cum ingrederetur quoddam castellum
occurrerunt ei decem viri leprosi qui steterunt a longe¹³ et levaverunt vocem dicentes Iesu
praeceptor miserere nostri¹⁴ quos ut vidit dixit ite ostendite vos sacerdotibus et factum est dum
irent mundati sunt¹⁵ unus autem ex illis ut vidit quia mundatus est regressus est cum magna voce
magnificans Deum¹⁶ et cecidit in faciem ante pedes eius gratias agens et hic erat Samaritanus
respondens autem Iesus dixit nonne decem mundati sunt et novem ubi sunt¹⁸ non est inventus
qui rediret et daret gloriam Deo nisi hic alienigena¹⁹ et ait illi surge vade quia fides tua te salvum
fecit²⁰ interrogatus autem a Phariseis quando venit regnum Dei respondit eis et dixit non venit
regnum Dei cum observatione²¹ neque dicent ecce hic aut ecce illic ecce enim regnum Dei intra
vos est²² et ait ad discipulos venient dies quando desideretis videre unum diem Filii hominis et
non videbitis²³ et dicent vobis ecce hic ecce illic nolite ire neque sectemini²⁴ nam sicut fulgur
coruscans de sub caelo in ea quae sub caelo sunt fulget ita erit Filius hominis in die sua²⁵ primum
autem oportet illum multa pati et reprobari a generatione hac²⁶ et sicut factum est in diebus Noe
ita erit et in diebus Filii hominis²⁷ edebant et bibebant uxores ducebant et dabantur ad nuptias
usque in diem qua intravit Noe in arcam et venit diluvium et perdidit omnes²⁸ similiter sicut factum
est in diebus Loth edebant et bibebant emebant et vendebant plantabant aedificabant²⁹ qua die
autem exiit Loth a Sodomis pluit ignem et sulphur de caelo et omnes perdidit³⁰ secundum haec
erit qua die Filius hominis revelabitur³¹ in illa hora qui fuerit in tecto et vasa eius in domo ne
descendat tollere illa et qui in agro similiter non redeat retro³² memores estote uxoris Loth
quicumque quaesierit animam suam salvare perdet illam et qui perdiderit illam vivificabit eam
dico vobis illa nocte erunt duo in lecto uno unus adsumetur et alter relinquetur³⁵ duae erunt
molentes in unum una adsumetur et altera relinquetur duo in agro unus adsumetur et alter relinquetur
respondentes dicunt illi ubi Domine³⁷ qui dixit eis ubicumque fuerit corpus illuc congregabuntur
aquilae

Chapter 18

¹ dicebat autem et parabolam ad illos quoniam oportet semper orare et non deficere ² dicens
³ iudex quidam erat in quadam civitate qui Deum non timebat et hominem non verebatur ⁴ vidua
autem quaedam erat in civitate illa et veniebat ad eum dicens vindica me de adversario meo ⁵ et
nolebat per multum tempus post haec autem dixit intra se et si Deum non timeo nec hominem
⁶ revereor ⁷ tamen quia molesta est mihi haec vidua vindicabo illam ne in novissimo veniens suggillet
me ⁸ ait autem Dominus audite quid iudex iniquitatis dicit ⁹ Deus autem non faciet vindictam
electorum suorum clamantium ad se die ac nocte et patientiam habebit in illis ¹⁰ dico vobis quia
cito faciet vindictam illorum verumtamen Filius hominis veniens putas inveniet fidem in terra
¹¹ dixit autem et ad quosdam qui in se confidebant tamquam iusti et aspernabantur ceteros parabolam
¹² istam ¹³ duo homines ascenderunt in templum ut orarent unus Pharisaeus et alter publicanus
¹⁴ Pharisaeus stans haec apud se orabat Deus gratias ago tibi quia non sum sicut ceteri hominum
¹⁵ raptores iniusti adulteri vel ut etiam hic publicanus ¹⁶ ieiuno bis in sabbato decimas do omnium
¹⁷ quae possideo ¹⁸ et publicanus a longe stans nolebat nec oculos ad caelum levare sed percutiebat
¹⁹ pectus suum dicens Deus propitius esto mihi peccatori ²⁰ dico vobis descendit hic iustificatus in
domum suam ab illo quia omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur
²¹ adferebant autem ad illum et infantes ut eos tangeret quod cum viderent discipuli increpabant
illos ²² Iesus autem convocans illos dixit sinite pueros venire ad me et nolite eos vetare talium est
enim regnum Dei ²³ amen dico vobis quicumque non acceperit regnum Dei sicut puer non intrabit
in illud ²⁴ et interrogavit eum quidam princeps dicens magister bone quid faciens vitam aeternam
²⁵ possidebo ²⁶ dixit autem ei Iesus quid me dicis bonum nemo bonus nisi solus Deus ²⁷ mandata
nosti non occides non moechaberis non furtum facies non falsum testimonium dices honora patrem
²⁸ tuum et matrem ²⁹ qui ait haec omnia custodivi a iuventute mea ³⁰ quo audito Iesus ait ei adhuc
unum tibi deest omnia quaecumque habes vende et da pauperibus et habebis thesaurum in caelo et
³¹ veni sequere me ³² his ille auditis contristatus est quia dives erat valde ³³ videns autem illum Iesus
³⁴ tristem factum dixit quam difficile qui pecunias habent in regnum Dei intrabunt ³⁵ facilius est enim
³⁶ camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum Dei ³⁷ et dixerunt qui audiebant

²⁷
 et quis potest salvus fieri ²⁷ ait illis quae impossibilia sunt apud homines possibilia sunt apud Deum
²⁸ ait autem Petrus ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te ²⁹ qui dixit eis amen dico vobis
³⁰
 nemo est qui reliquit domum aut parentes aut fratres aut uxorem aut filios propter regnum Dei ³⁰ et
³¹
 non recipiat multo plura in hoc tempore et in saeculo venturo vitam aeternam ³¹ adsumpsit autem
 Iesus duodecim et ait illis ecce ascendimus Hierosolyma et consummabuntur omnia quae scripta
³²
 sunt per prophetas de Filio hominis ³² tradetur enim gentibus et inludetur et flagellabitur et
³³
 conspuetur ³³ et postquam flagellaverint occident eum et die tertia resurget ³⁴ et ipsi nihil horum
³⁵
 intellexerunt et erat verbum istud absconditum ab eis et non intellegebant quae dicebantur ³⁵ factum
³⁶
 est autem cum adpropinquaret Hiericho caecus quidam sedebat secus viam mendicans ³⁶ et cum
³⁷
 audiret turbam praetereuntem interrogabat quid hoc esset ³⁷ dixerunt autem ei quod Iesus Nazarenus
³⁸
 transiret ³⁸ et clamavit dicens Iesu Fili David miserere mei ³⁹ et qui praeibant increpabant eum ut
⁴⁰
 taceret ipse vero multo magis clamabat Fili David miserere mei ⁴⁰ stans autem Iesus iussit illum
⁴¹
 adduci ad se et cum adpropinquasset interrogavit illum ⁴¹ dicens quid tibi vis faciam at ille dixit
⁴²
 Domine ut videam ⁴² et Iesus dixit illi respice fides tua te salvum fecit ⁴³ et confestim vidit et
⁴³
 sequebatur illum magnificans Deum et omnis plebs ut vidit dedit laudem Deo

Chapter 19

¹
 et ingressus perambulabat Hiericho ² et ecce vir nomine Zaccheus et hic erat princeps
³
 publicanorum et ipse dives ³ et quaerebat videre Iesum quis esset et non poterat prae turba quia
⁴
 statura pusillus erat ⁴ et praecurrens ascendit in arborem sycomorum ut videret illum quia inde erat
⁵
 transiturus ⁵ et cum venisset ad locum suspiciens Iesus vidit illum et dixit ad eum Zacchee festinans
⁶
 descende quia hodie in domo tua oportet me manere ⁶ et festinans descendit et excepit illum gaudens
⁷
 et cum viderent omnes murmurabant dicentes quod ad hominem peccatorem devertisset ⁸ stans
 autem Zaccheus dixit ad Dominum ecce dimidium bonorum meorum Domine do pauperibus et si
⁹
 quid aliquem defraudavi reddo quadruplum ⁹ ait Iesus ad eum quia hodie salus domui huic facta

est eo quod et ipse filius sit Abrahae¹⁰ venit enim Filius hominis quaerere et salvum facere quod
perierat¹¹ haec illis audientibus adiciens dixit parabolam eo quod esset prope Hierusalem et quia
existimarent quod confestim regnum Dei manifestaretur¹² dixit ergo homo quidam nobilis abiit
in regionem longinquam accipere sibi regnum et reverti¹³ vocatis autem decem servis suis dedit
illis decem mnas et ait ad illos negotiamini dum venio¹⁴ cives autem eius oderant illum et miserunt
legationem post illum dicentes nolumus hunc regnare super nos¹⁵ et factum est ut rediret accepto
regno et iussit vocari servos quibus dedit pecuniam ut sciret quantum quisque negotiatus esset
16 venit autem primus dicens domine mna tua decem mnas adquisivit¹⁷ et ait illi euge bone serve
quia in modico fidelis fuisti eris potestatem habens supra decem civitates¹⁸ et alter venit dicens
domine mna tua fecit quinque mnas¹⁹ et huic ait et tu esto supra quinque civitates²⁰ et alter venit
dicens domine ecce mna tua quam habui repositam in sudario²¹ timui enim te quia homo austeris
es tollis quod non posuisti et metis quod non seminasti²² dicit ei de ore tuo te iudico serve nequam
sciebas quod ego austeris homo sum tollens quod non posui et metens quod non seminavi²³ et
quare non dedisti pecuniam meam ad mensam et ego veniens cum usuris utique exegissem illud
24 et adstantibus dixit auferte ab illo mnam et date illi qui decem mnas habet²⁵ et dixerunt ei
domine habet decem mnas²⁶ dico autem vobis quia omni habenti dabitur ab eo autem qui non
habet et quod habet auferetur ab eo²⁷ verumtamen inimicos meos illos qui noluerunt me regnare
super se adducite huc et interficite ante me²⁸ et his dictis praecedebat ascendens in Hierosolyma
29 et factum est cum adpropinquasset ad Bethfage et Bethania ad montem qui vocatur Oliveti misit
duos discipulos suos³⁰ dicens ite in castellum quod contra est in quod introeuntes invenietis pullum
asinae alligatum cui nemo umquam hominum sedit solvite illum et adducite³¹ et si quis vos
interrogaverit quare solvitis sic dicetis ei quia Dominus operam eius desiderat³² abierunt autem
qui missi erant et invenerunt sicut dixit illis stantem pullum³³ solventibus autem illis pullum
dixerunt domini eius ad illos quid solvitis pullum³⁴ at illi dixerunt quia Dominus eum necessarium
habet³⁵ et duxerunt illum ad Iesum et iactantes vestimenta sua supra pullum inposuerunt Iesum
36 eunte autem illo substernebant vestimenta sua in via³⁷ et cum adpropinquaret iam ad descensum

montis Oliveti coeperunt omnes turbae discentium gaudentes laudare Deum voce magna super
 omnibus quas viderant virtutibus³⁸ dicentes benedictus qui venit rex in nomine Domini pax in
 caelo et gloria in excelsis³⁹ et quidam Phariseorum de turbis dixerunt ad illum magister increpa
 discipulos tuos⁴⁰ quibus ipse ait dico vobis quia si hii tacuerint lapides clamabunt⁴¹ et ut
 adpropinquavit videns civitatem flevit super illam dicens⁴² quia si cognovisses et tu et quidem in
 hac die tua quae ad pacem tibi nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis⁴³ quia venient dies in te
 et circumdabunt te inimici tui vallo et circumdabunt te et coangustabunt te undique⁴⁴ ad terram
 prosternent te et filios qui in te sunt et non relinquent in te lapidem super lapidem eo quod non
 cognoveris tempus visitationis tuae⁴⁵ et ingressus in templum coepit eicere vendentes in illo et
 ementes⁴⁶ dicens illis scriptum est quia domus mea domus orationis est vos autem fecistis illam
 speluncam latronum⁴⁷ et erat docens cotidie in templo principes autem sacerdotum et scribae et
 principes plebis quaerebant illum perdere⁴⁸ et non inveniebant quid facerent illi omnis enim
 populus suspensus erat audiens illum

Chapter 20

¹ et factum est in una dierum docente illo populum in templo et evangelizante convenerunt
 principes sacerdotum et scribae cum senioribus² et aiunt dicentes ad illum dic nobis in qua potestate
 haec facis aut quis est qui dedit tibi hanc potestatem³ respondens autem dixit ad illos interrogabo
 vos et ego verbum respondete mihi⁴ baptismum Iohannis de caelo erat an ex hominibus⁵ at illi
 cogitabant inter se dicentes quia si dixerimus de caelo dicet quare ergo non credidistis illi⁶ si autem
 dixerimus ex hominibus plebs universa lapidabit nos certi sunt enim Iohannem prophetam esse
⁷ et responderunt se nescire unde esset⁸ et Iesus ait illis neque ego dico vobis in qua potestate haec
 facio⁹ coepit autem dicere ad plebem parabolam hanc homo plantavit vineam et locavit eam colonis
 et ipse peregre fuit multis temporibus¹⁰ et in tempore misit ad cultores servum ut de fructu vineae
 darent illi qui caesum dimiserunt eum inanem¹¹ et addidit alterum servum mittere illi autem hunc
 quoque caedentes et adficientes contumelia dimiserunt inanem¹² et addidit tertium mittere qui et

illum vulnerantes eiecerunt¹³ dixit autem dominus vineae quid faciam mittam filium meum dilectum
forsitan cum hunc viderint verebuntur¹⁴ quem cum vidissent coloni cogitaverunt inter se dicentes
hic est heres occidamus illum ut nostra fiat hereditas¹⁵ et eiectum illum extra vineam occiderunt
quid ergo faciet illis dominus vineae¹⁶ veniet et perdet colonos istos et dabit vineam aliis quo
audito dixerunt illi absit¹⁷ ille autem aspiciens eos ait quid est ergo hoc quod scriptum est lapidem
quem reprobaverunt aedificantes hic factus est in caput anguli¹⁸ omnis qui ceciderit supra illum
lapidem conquassabitur supra quem autem ceciderit comminuet illum¹⁹ et quaerebant principes
sacerdotum et scribae mittere in illum manus illa hora et timuerunt populum cognoverunt enim
quod ad ipsos dixerit similitudinem istam²⁰ et observantes miserunt insidiatores qui se iustos²¹
simularent ut caperent eum in sermone et traderent illum principatui et potestati praesidis et
interrogaverunt illum dicentes magister scimus quia recte dicis et doces et non accipis personam
sed in veritate viam Dei doces²² licet nobis dare tributum Caesari an non²³ considerans autem
dolum illorum dixit ad eos quid me temptatis²⁴ ostendite mihi denarium cuius habet imaginem et
inscriptionem respondentes dixerunt Caesaris²⁵ et ait illis reddite ergo quae Caesaris sunt Caesari
et quae Dei sunt Deo²⁶ et non potuerunt verbum eius reprehendere coram plebe et mirati in responso
eius tacuerunt²⁷ accesserunt autem quidam Sadducaeorum qui negant esse resurrectionem et
interrogaverunt eum²⁸ dicentes magister Moses scripsit nobis si frater alicuius mortuus fuerit
habens uxorem et hic sine filiis fuerit ut accipiat eam frater eius uxorem et suscitet semen fratri suo
septem ergo fratres erant et primus accepit uxorem et mortuus est sine filiis²⁹ et sequens accepit³⁰
illam et ipse mortuus est sine filio³¹ et tertius accepit illam similiter et omnes septem et non
reliquerunt semen et mortui sunt³² novissima omnium mortua est et mulier³³ in resurrectione
ergo cuius eorum erit uxor siquidem septem habuerunt eam uxorem³⁴ et ait illis Iesus filii saeculi
huius nubunt et traduntur ad nuptias³⁵ illi autem qui digni habebuntur saeculo illo et resurrectione
ex mortuis neque nubunt neque ducunt uxores³⁶ neque enim ultra mori poterunt aequales enim
angelis sunt et filii sunt Dei cum sint filii resurrectionis³⁷ quia vero resurgant mortui et Moses
ostendit secus rubum sicut dicit Dominum Deum Abraham et Deum Isaac et Deum Iacob³⁸ Deus

autem non est mortuorum sed vivorum omnes enim vivunt ei ³⁹ respondentes autem quidam
 scribarum dixerunt magister bene dixisti ⁴⁰ et amplius non audebant eum quicquam interrogare
⁴¹ dixit autem ad illos quomodo dicunt Christum Filium David esse ⁴² et ipse David dicit in libro
 Psalmorum dixit Dominus Domino meo sede a dextris meis ⁴³ donec ponam inimicos tuos scabillum
 pedum tuorum ⁴⁴ David ergo Dominum illum vocat et quomodo filius eius est ⁴⁵ audiente autem
 omni populo dixit discipulis suis ⁴⁶ attendite a scribis qui volunt ambulare in stolis et amant
 salutationes in foro et primas cathedras in synagogis et primos discubitus in conviviis ⁴⁷ qui devorant
 domos viduarum simulantes longam orationem hii accipient damnationem maiorem

Chapter 21

¹ respiciens autem vidit eos qui mittebant munera sua in gazofilacium divites ² vidit autem et
 quandam viduam pauperculam mittentem aera minuta duo ³ et dixit vere dico vobis quia vidua
 haec pauper plus quam omnes misit ⁴ nam omnes hii ex abundanti sibi miserunt in munera Dei
 haec autem ex eo quod deest illi omnem victum suum quem habuit misit ⁵ et quibusdam dicentibus
 de templo quod lapidibus bonis et donis ornatum esset dixit ⁶ haec quae videtis venient dies in
 quibus non relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur ⁷ interrogaverunt autem illum dicentes
 praeceptor quando haec erunt et quod signum cum fieri incipient ⁸ qui dixit videte ne seducamini
 multi enim venient in nomine meo dicentes quia ego sum et tempus adpropinquavit nolite ergo ire
 post illos ⁹ cum autem audieritis proelia et seditiones nolite terreri oportet primum haec fieri sed
 non statim finis ¹⁰ tunc dicebat illis surget gens contra gentem et regnum adversus regnum
¹¹ terraemotus magni erunt per loca et pestilentiae et fames terroresque de caelo et signa magna
¹² erunt sed ante haec omnia incient vobis manus suas et persequentur tradentes in synagogas et
 custodias trahentes ad reges et praesides propter nomen meum ¹³ continget autem vobis in
 testimonium ¹⁴ ponite ergo in cordibus vestris non praemeditari quemadmodum respondeatis
¹⁵ ego enim dabo vobis os et sapientiam cui non poterunt resistere et contradicere omnes adversarii

¹⁶
 vestri trademini autem a parentibus et fratribus et cognatis et amicis et morte adficient ex vobis
¹⁷ et eritis odio omnibus propter nomen meum ¹⁸ et capillus de capite vestro non peribit ¹⁹ in
²⁰
 patientia vestra possidebitis animas vestras cum autem videritis circumdari ab exercitu Hierusalem
²¹
 tunc scitote quia adpropinquavit desolatio eius tunc qui in Iudaea sunt fugiant in montes et qui
²²
 in medio eius discedant et qui in regionibus non intrent in eam quia dies ultionis hii sunt ut
²³
 impleantur omnia quae scripta sunt vae autem praegnatibus et nutrientibus in illis diebus erit
²⁴
 enim pressura magna supra terram et ira populo huic et cadent in ore gladii et captivi ducentur
²⁵
 in omnes gentes et Hierusalem calcabitur a gentibus donec impleantur tempora nationum et
 erunt signa in sole et luna et stellis et in terris pressura gentium prae confusione sonitus maris et
²⁶
 fluctuum arescentibus hominibus prae timore et expectatione quae supervenient universo orbi
²⁷
 nam virtutes caelorum movebuntur et tunc videbunt Filium hominis venientem in nube cum
²⁸
 potestate magna et maiestate his autem fieri incipientibus respicite et levate capita vestra quoniam
²⁹
 adpropinquat redemptio vestra et dixit illis similitudinem videte ficulneam et omnes arbores
³⁰
 cum producunt iam ex se fructum scitis quoniam prope est aestas ³¹ ita et vos cum videritis haec
³²
 fieri scitote quoniam prope est regnum Dei amen dico vobis quia non praeteribit generatio haec
³³
 donec omnia fiant caelum et terra transibunt verba autem mea non transient ³⁴ adtendite autem
 vobis ne forte graventur corda vestra in crapula et ebrietate et curis huius vitae et superveniat in
³⁵
 vos repentina dies illa tamquam laqueus enim superveniet in omnes qui sedent super faciem
³⁶
 omnis terrae vigilate itaque omni tempore orantes ut digni habeamini fugere ista omnia quae
³⁷
 futura sunt et stare ante Filium hominis erat autem diebus docens in templo noctibus vero exiens
³⁸
 morabatur in monte qui vocatur Oliveti et omnis populus manicabat ad eum in templo audire
 eum

Chapter 22

¹ adpropinquabat autem dies festus azymorum qui dicitur pascha ² et quaerebant principes
sacerdotum et scribae quomodo eum interficerent timebant vero plebem ³ intravit autem Satanas
in Iudam qui cognominatur Scarioth unum de duodecim ⁴ et abiit et locutus est cum principibus
sacerdotum et magistratibus quemadmodum illum traderet eis ⁵ et gavisi sunt et pacti sunt pecuniam
illi dare ⁶ et spopondit et quaerebat oportunitatem ut traderet illum sine turbis ⁷ venit autem dies
azymorum in qua necesse erat occidi pascha ⁸ et misit Petrum et Iohannem dicens euntes parate
nobis pascha ut manducemus ⁹ at illi dixerunt ubi vis paremus ¹⁰ et dixit ad eos ecce introeuntibus
vobis in civitatem occurret vobis homo amphoram aquae portans sequimini eum in domum in qua
intrat ¹¹ et dicetis patri familias domus dicit tibi magister ubi est diversorium ubi pascha cum
discipulis meis manducem ¹² et ipse vobis ostendet cenaculum magnum stratum et ibi parate
¹³ euntes autem invenerunt sicut dixit illis et paraverunt pascha ¹⁴ et cum facta esset hora discubuit
et duodecim apostoli cum eo ¹⁵ et ait illis desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum
antequam patiar ¹⁶ dico enim vobis quia ex hoc non manducabo illud donec impleatur in regno
Dei ¹⁷ et accepto calice gratias egit et dixit accipite et dividite inter vos ¹⁸ dico enim vobis quod
non bibam de generatione vitis donec regnum Dei veniat ¹⁹ et accepto pane gratias egit et fregit et
dedit eis dicens hoc est corpus meum quod pro vobis datur hoc facite in meam commemorationem
²⁰ similiter et calicem postquam cenavit dicens hic est calix novum testamentum in sanguine meo
quod pro vobis funditur ²¹ verumtamen ecce manus tradentis me mecum est in mensa ²² et quidem
Filius hominis secundum quod definitum est vadit verumtamen vae illi homini per quem traditur
²³ et ipsi coeperunt quaerere inter se quis esset ex eis qui hoc facturus esset ²⁴ facta est autem et
contentio inter eos quis eorum videretur esse maior ²⁵ dixit autem eis reges gentium dominantur
eorum et qui potestatem habent super eos benefici vocantur ²⁶ vos autem non sic sed qui maior est
in vobis fiat sicut iunior et qui praecessor est sicut ministrator ²⁷ nam quis maior est qui recumbit
an qui ministrat nonne qui recumbit ego autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat ²⁸ vos
autem estis qui permansistis mecum in temptationibus meis ²⁹ et ego dispono vobis sicut disposuit
mihi Pater meus regnum ³⁰ ut edatis et bibatis super mensam meam in regno et sedeatis super

thronos iudicantes duodecim tribus Israhel³¹ ait autem Dominus Simon Simon ecce Satanas
 expetivit vos ut cribraret sicut triticum³² ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua et tu
 aliquando conversus confirma fratres tuos³³ qui dixit ei Domine tecum paratus sum et in carcerem
 et in mortem ire³⁴ et ille dixit dico tibi Petre non cantabit hodie gallus donec ter abneges nosse
 me³⁵ et dixit eis quando misi vos sine sacco et pera et calciamentis numquid aliquid defuit vobis
 at illi dixerunt nihil³⁶ dixit ergo eis sed nunc qui habet sacculum tollat similiter et peram et qui
 non habet vendat tunicam suam et emat gladium³⁷ dico enim vobis quoniam adhuc hoc quod
 scriptum est oportet impleri in me et quod cum iniustus deputatus est etenim ea quae sunt de me
 finem habent³⁸ at illi dixerunt Domine ecce gladii duo hic at ille dixit eis satis est³⁹ et egressus
 ibat secundum consuetudinem in montem Olivarum secuti sunt autem illum et discipuli⁴⁰ et cum
 pervenisset ad locum dixit illis orate ne intretis in temptationem⁴¹ et ipse avulsus est ab eis quantum
 iactus est lapidis et positus genibus orabat⁴² dicens Pater si vis transfer calicem istum a me
 verumtamen non mea voluntas sed tua fiat⁴³ apparuit autem illi angelus de caelo confortans eum
 et factus in agonia prolixius orabat⁴⁴ et factus est sudor eius sicut guttae sanguinis decurrentis in
 terram⁴⁵ et cum surrexisset ab oratione et venisset ad discipulos suos invenit eos dormientes prae
 tristitia⁴⁶ et ait illis quid dormitis surgite orate ne intretis in temptationem⁴⁷ adhuc eo loquente
 ecce turba et qui vocabatur Iudas unus de duodecim antecedebat eos et adpropinquavit Iesu ut
 oscularetur eum⁴⁸ Iesus autem dixit ei Iuda osculo Filium hominis tradis⁴⁹ videntes autem hii
 qui circa ipsum erant quod futurum erat dixerunt ei Domine si percutimus in gladio⁵⁰ et percussit
 unus ex illis servum principis sacerdotum et amputavit auriculam eius dextram⁵¹ respondens autem
 Iesus ait sinite usque huc et cum tetigisset auriculam eius sanavit eum⁵² dixit autem Iesus ad eos
 qui venerant ad se principes sacerdotum et magistratus templi et seniores quasi ad latronem existis
 cum gladiis et fustibus⁵³ cum cotidie vobiscum fuerim in templo non extendistis manus in me sed
 haec est hora vestra et potestas tenebrarum⁵⁴ comprehendentes autem eum duxerunt ad domum
 principis sacerdotum Petrus vero sequebatur a longe⁵⁵ accenso autem igni in medio atrio et
 circumsedentibus illis erat Petrus in medio eorum⁵⁶ quem cum vidisset ancilla quaedam sedentem

ad lumen et eum fuisset intuita dixit et hic cum illo erat ⁵⁷ at ille negavit eum dicens mulier non
 novi illum ⁵⁸ et post pusillum alius videns eum dixit et tu de illis es Petrus vero ait o homo non
 sum ⁵⁹ et intervallo facto quasi horae unius alius quidam adfirmabat dicens vere et hic cum illo
 erat nam et Galilaeus est ⁶⁰ et ait Petrus homo nescio quod dicis et continuo adhuc illo loquente
 cantavit gallus ⁶¹ et conversus Dominus respexit Petrum et recordatus est Petrus verbi Domini
 sicut dixit quia priusquam gallus cantet ter me negabis ⁶² et egressus foras Petrus flevit amare
⁶³ et viri qui tenebant illum includebant ei caedentes ⁶⁴ et velaverunt eum et percutiebant faciem
 eius et interrogabant eum dicentes prophetiza quis est qui te percussit ⁶⁵ et alia multa blasphemantes
 dicebant in eum ⁶⁶ et ut factus est dies convenerunt seniores plebis et principes sacerdotum et
 scribae et duxerunt illum in concilium suum dicentes si tu es Christus dic nobis ⁶⁷ et ait illis si
 vobis dixerō non creditis mihi ⁶⁸ si autem et interrogavero non respondebitis mihi neque dimittetis
⁶⁹ ex hoc autem erit Filius hominis sedens a dextris virtutis Dei ⁷⁰ dixerunt autem omnes tu ergo
 es Filius Dei qui ait vos dicitis quia ego sum ⁷¹ at illi dixerunt quid adhuc desideramus testimonium
 ipsi enim audivimus de ore eius

Chapter 23

¹ et surgens omnis multitudo eorum duxerunt illum ad Pilatum ² coeperunt autem accusare
 illum dicentes hunc invenimus subvertentem gentem nostram et prohibentem tributa dari Caesari
 et dicentem se Christum regem esse ³ Pilatus autem interrogavit eum dicens tu es rex Iudaeorum
 at ille respondens ait tu dicis ⁴ ait autem Pilatus ad principes sacerdotum et turbas nihil invenio
 causae in hoc homine ⁵ at illi invalescebant dicentes commovet populum docens per universam
 Iudaeam et incipiens a Galilaea usque huc ⁶ Pilatus autem audiens Galilaeam interrogavit si homo
 Galilaeus esset ⁷ et ut cognovit quod de Herodis potestate esset remisit eum ad Herodem qui et
 ipse Hierosolymis erat illis diebus ⁸ Herodes autem viso Iesu gavisus est valde erat enim cupiens
 ex multo tempore videre eum eo quod audiret multa de illo et sperabat signum aliquod videre ab

eo fieri ⁹ interrogabat autem illum multis sermonibus at ipse nihil illi respondebat ¹⁰ stabant etiam principes sacerdotum et scribae constanter accusantes eum ¹¹ sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo et inludit indutum veste alba et remisit ad Pilatum ¹² et facti sunt amici Herodes et Pilatus in ipsa die nam antea inimici erant ad invicem ¹³ Pilatus autem convocatis principibus sacerdotum et magistratibus et plebe ¹⁴ dixit ad illos obtulistis mihi hunc hominem quasi avertentem populum et ecce ego coram vobis interrogans nullam causam inveni in homine isto ex his in quibus eum accusatis ¹⁵ sed neque Herodes nam remisit vos ad illum et ecce nihil dignum morte actum est ei ¹⁶ emendatum ergo illum dimittam ¹⁷ necesse autem habebat dimittere eis per diem festum unum ¹⁸ exclamavit autem simul universa turba dicens tolle hunc et dimitte nobis Barabban ¹⁹ qui erat propter seditionem quandam factam in civitate et homicidium missus in carcerem ²⁰ iterum autem Pilatus locutus est ad illos volens dimittere Iesum ²¹ at illi succlamabant dicentes crucifige crucifige illum ²² ille autem tertio dixit ad illos quid enim mali fecit iste nullam causam mortis invenio in eo corripiam ergo illum et dimittam ²³ at illi instabant vocibus magnis postulantes ut crucifigeretur et invalescebant voces eorum ²⁴ et Pilatus adiudicavit fieri petitionem eorum ²⁵ dimisit autem illis eum qui propter homicidium et seditionem missus fuerat in carcerem quem petebant Iesum vero tradidit voluntati eorum ²⁶ et cum ducerent eum adprehenderunt Simonem quendam Cyrenensem venientem de villa et inposuerunt illi crucem portare post Iesum ²⁷ sequebatur autem illum multa turba populi et mulierum quae plangebant et lamentabant eum ²⁸ conversus autem ad illas Iesus dixit filiae Hierusalem nolite flere super me sed super vos ipsas flete et super filios vestros ²⁹ quoniam ecce venient dies in quibus dicent beatae steriles et ventres qui non genuerunt et ubera quae non lactaverunt ³⁰ tunc incipient dicere montibus cadite super nos et collibus operite nos ³¹ quia si in viridi ligno haec faciunt in arido quid fiet ³² ducebantur autem et alii duo nequam cum eo ut interficerentur ³³ et postquam venerunt in locum qui vocatur Calvariae ibi crucifixerunt eum et latrones unum a dextris et alterum a sinistris ³⁴ Iesus autem dicebat Pater dimitte illis non enim sciunt quid faciunt dividentes vero vestimenta eius miserunt sortes ³⁵ et stabat populus expectans et deridebant illum principes cum eis dicentes alios salvos fecit se salvum faciat si hic est Christus Dei electus ³⁶ includebant autem ei et milites accedentes et acetum offerentes illi ³⁷ dicentes si tu

38
 es rex Iudaeorum saluum te fac erat autem et superscriptio inscripta super illum litteris graecis
 39
 et latinis et hebraicis hic est rex Iudaeorum unus autem de his qui pendebant latronibus
 40
 blasphemabat eum dicens si tu es Christus saluum fac temet ipsum et nos respondens autem
 41
 alter increpabat illum dicens neque tu times Deum quod in eadem damnatione es et nos quidem
 42
 iuste nam digna factis recipimus hic vero nihil mali gessit et dicebat ad Iesum Domine memento
 43
 mei cum veneris in regnum tuum et dixit illi Iesus amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso
 44
 erat autem fere hora sexta et tenebrae factae sunt in universa terra usque in nonam horam et
 46
 obscuratus est sol et velum templi scissum est medium et clamans voce magna Iesus ait Pater
 47
 in manus tuas commendo spiritum meum et haec dicens expiravit videns autem centurio quod
 48
 factum fuerat glorificavit Deum dicens vere hic homo iustus erat et omnis turba eorum qui simul
 aderant ad spectaculum istud et videbant quae fiebant percutientes pectora sua revertebantur
 49
 stabant autem omnes noti eius a longe et mulieres quae secutae erant eum a Galilaea haec videntes
 50
 et ecce vir nomine Ioseph qui erat decurio vir bonus et iustus hic non consenserat consilio et
 51
 actibus eorum ab Arimathia civitate Iudaeae qui expectabat et ipse regnum Dei hic accessit ad
 52
 Pilatum et petiit corpus Iesu et depositum involvit sindone et posuit eum in monumento exciso
 53
 in quo nondum quisquam positus fuerat et dies erat parasceves et sabbatum inlucescebat
 54
 55
 subsecutae autem mulieres quae cum ipso venerant de Galilaea viderunt monumentum et
 56
 quemadmodum positum erat corpus eius et revertentes paraverunt aromata et unguenta et sabbato
 quidem siluerunt secundum mandatum

Chapter 24

1
 una autem sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum portantes quae paraverant aromata
 2
 et invenerunt lapidem revolutum a monumento 3
 et ingressae non invenerunt corpus Domini Iesu
 4
 et factum est dum mente consternatae essent de isto ecce duo viri steterunt secus illas in veste
 5
 fulgenti cum timerent autem et declinarent vultum in terram dixerunt ad illas quid quaeritis

6
viventem cum mortuis non est hic sed surrexit recordamini qualiter locutus est vobis cum adhuc
7
in Galilaea esset dicens quia oportet Filium hominis tradi in manus hominum peccatorum et
8 9
crucifigi et die tertia resurgere et recordatae sunt verborum eius et regressae a monumento
10
nuntiaverunt haec omnia illis undecim et ceteris omnibus erat autem Maria Magdalene et Iohanna
11
et Maria Iacobi et ceterae quae cum eis erant quae dicebant ad apostolos haec et visa sunt ante
12
illos sicut deliramentum verba ista et non credebant illis Petrus autem surgens cucurrit ad
monumentum et procumbens videt linteamina sola posita et abiit secum mirans quod factum fuerat
13
et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab
14
Hierusalem nomine Emmaus et ipsi loquebantur ad invicem de his omnibus quae acciderant
15
et factum est dum fabularentur et secum quaerent et ipse Iesus adpropinquans ibat cum illis
16 17
oculi autem illorum tenebantur ne eum agnoscerent et ait ad illos qui sunt hii sermones quos
18
confertis ad invicem ambulantes et estis tristes et respondens unus cui nomen Cleopas dixit ei
19
tu solus peregrinus es in Hierusalem et non cognovisti quae facta sunt in illa his diebus quibus
ille dixit quae et dixerunt de Iesu Nazareno qui fuit vir propheta potens in opere et sermone coram
20
Deo et omni populo et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotum et principes nostri in
21
damnationem mortis et crucifixerunt eum nos autem sperabamus quia ipse esset redempturus
22
Israhel et nunc super haec omnia tertia dies hodie quod haec facta sunt sed et mulieres quaedam
23
ex nostris terruerunt nos quae ante lucem fuerunt ad monumentum et non invento corpore eius
24
venerunt dicentes se etiam visionem angelorum vidisse qui dicunt eum vivere et abierunt quidam
25
ex nostris ad monumentum et ita invenerunt sicut mulieres dixerunt ipsum vero non viderunt et
26
ipse dixit ad eos o stulti et tardi corde ad credendum in omnibus quae locuti sunt prophetae nonne
27
haec oportuit pati Christum et ita intrare in gloriam suam et incipiens a Mose et omnibus prophetis
28
interpretabatur illis in omnibus scripturis quae de ipso erant et adpropinquaverunt castello quo
29
ibant et ipse se finxit longius ire et coegerunt illum dicentes mane nobiscum quoniam
30
advesperascit et inclinata est iam dies et intravit cum illis et factum est dum recumberet cum
31
illis accepit panem et benedixit ac fregit et porrigebat illis et aperti sunt oculi eorum et

cognoverunt eum et ipse evanuit ex oculis eorum³² et dixerunt ad invicem nonne cor nostrum
 ardens erat in nobis dum loqueretur in via et aperiret nobis scripturas³³ et surgentes eadem hora
 regressi sunt in Hierusalem et invenerunt congregatos undecim et eos qui cum ipsis erant³⁴ dicentes
 quod surrexit Dominus vere et apparuit Simoni³⁵ et ipsi narrabant quae gesta erant in via et
 quomodo cognoverunt eum in fractione panis³⁶ dum haec autem loquuntur Iesus stetit in medio
 eorum et dicit eis pax vobis ego sum nolite timere³⁷ conturbati vero et conterriti existimabant se
 spiritum videre³⁸ et dixit eis quid turbati estis et cogitationes ascendunt in corda vestra³⁹ videte
 manus meas et pedes quia ipse ego sum palpite et videte quia spiritus carnem et ossa non habet
 sicut me videtis habere⁴⁰ et cum hoc dixisset ostendit eis manus et pedes⁴¹ adhuc autem illis non
 credentibus et mirantibus prae gaudio dixit habetis hic aliquid quod manducetur⁴² at illi obtulerunt
 ei partem piscis assi et favum mellis⁴³ et cum manducasset coram eis sumens reliquias dedit eis
⁴⁴ et dixit ad eos haec sunt verba quae locutus sum ad vos cum adhuc essem vobiscum quoniam
 necesse est impleri omnia quae scripta sunt in lege Mosi et prophetis et psalmis de me⁴⁵ tunc
 aperuit illis sensum ut intellegerent scripturas⁴⁶ et dixit eis quoniam sic scriptum est et sic oportebat
 Christum pati et resurgere a mortuis die tertia⁴⁷ et praedicari in nomine eius paenitentiam et
 remissionem peccatorum in omnes gentes incipientibus ab Hierosolyma⁴⁸ vos autem estis testes
 horum⁴⁹ et ego mitto promissum Patris mei in vos vos autem sedete in civitate quoadusque
 induamini virtutem ex alto⁵⁰ eduxit autem eos foras in Bethaniam et elevatis manibus suis benedixit
⁵¹ eis et factum est dum benediceret illis recessit ab eis et ferebatur in caelum⁵² et ipsi adorantes
 regressi sunt in Hierusalem cum gaudio magno

John

Chapter 1

¹ in principio erat Verbum et Verbum erat apud Deum et Deus erat Verbum ² hoc erat in principio
apud Deum ³ omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil quod factum est ⁴ in ipso
vita erat et vita erat lux hominum ⁵ et lux in tenebris lucet et tenebrae eam non comprehenderunt
⁶ fuit homo missus a Deo cui nomen erat Iohannes ⁷ hic venit in testimonium ut testimonium
perhiberet de lumine ut omnes crederent per illum ⁸ non erat ille lux sed ut testimonium perhiberet
de lumine ⁹ erat lux vera quae inluminat omnem hominem venientem in mundum ¹⁰ in mundo
erat et mundus per ipsum factus est et mundus eum non cognovit ¹¹ in propria venit et sui eum non
receperunt ¹² quotquot autem receperunt eum dedit eis potestatem filios Dei fieri his qui credunt
in nomine eius ¹³ qui non ex sanguinibus neque ex voluntate carnis neque ex voluntate viri sed ex
Deo nati sunt ¹⁴ et Verbum caro factum est et habitavit in nobis et vidimus gloriam eius gloriam
quasi unigeniti a Patre plenum gratiae et veritatis ¹⁵ Iohannes testimonium perhibet de ipso et
clamat dicens hic erat quem dixi vobis qui post me venturus est ante me factus est quia prior me
erat ¹⁶ et de plenitudine eius nos omnes accepimus et gratiam pro gratia ¹⁷ quia lex per Mosen
data est gratia et veritas per Iesum Christum facta est ¹⁸ Deum nemo vidit umquam unigenitus
Filius qui est in sinu Patris ipse enarravit ¹⁹ et hoc est testimonium Iohannis quando miserunt Iudaei
ab Hierosolymis sacerdotes et Levitas ad eum ut interrogarent eum tu quis es ²⁰ et confessus est
et non negavit et confessus est quia non sum ego Christus ²¹ et interrogaverunt eum quid ergo
Helias es tu et dicit non sum propheta es tu et respondit non ²² dixerunt ergo ei quis es ut responsum
demus his qui miserunt nos quid dicis de te ipso ²³ ait ego vox clamantis in deserto dirigite viam
Domini sicut dixit Esaias propheta ²⁴ et qui missi fuerant erant ex Phariseis ²⁵ et interrogaverunt
eum et dixerunt ei quid ergo baptizas si tu non es Christus neque Helias neque propheta ²⁶ respondit
eis Iohannes dicens ego baptizo in aqua medius autem vestrum stetit quem vos non scitis ²⁷ ipse
est qui post me venturus est qui ante me factus est cuius ego non sum dignus ut solvam eius corrigiam
calciamenti ²⁸ haec in Bethania facta sunt trans Iordanen ubi erat Iohannes baptizans ²⁹ altera die
videt Iohannes Iesum venientem ad se et ait ecce agnus Dei qui tollit peccatum mundi ³⁰ hic est
de quo dixi post me venit vir qui ante me factus est quia prior me erat ³¹ et ego nesciebam eum

sed ut manifestaretur Israhel propterea veni ego in aqua baptizans³² et testimonium perhibuit
Iohannes dicens quia vidi Spiritum descendantem quasi columbam de caelo et mansit super eum
33 et ego nesciebam eum sed qui misit me baptizare in aqua ille mihi dixit super quem videris
34 Spiritum descendantem et manentem super eum hic est qui baptizat in Spiritu Sancto et ego vidi
35 et testimonium perhibui quia hic est Filius Dei altera die iterum stabat Iohannes et ex discipulis
36 eius duo et respiciens Iesum ambulantiem dicit ecce agnus Dei³⁷ et audierunt eum duo discipuli
38 loquentem et secuti sunt Iesum conversus autem Iesus et videns eos sequentes dicit eis quid
39 quaeritis qui dixerunt ei rabbi quod dicitur interpretatum magister ubi habitas dicit eis venite et
videte venerunt et viderunt ubi maneret et apud eum manserunt die illo hora autem erat quasi decima
40 erat autem Andreas frater Simonis Petri unus ex duobus qui audierant ab Iohanne et secuti fuerant
41 eum invenit hic primum fratrem suum Simonem et dicit ei invenimus Messiam quod est
42 interpretatum Christus et adduxit eum ad Iesum intuitus autem eum Iesus dixit tu es Simon filius
43 Iohanna tu vocaberis Cephas quod interpretatur Petrus in crastinum voluit exire in Galilaeam
44 et invenit Philippum et dicit ei Iesus sequere me erat autem Philippus a Bethsaida civitate Andreae
45 et Petri invenit Philippus Nathanahel et dicit ei quem scripsit Moses in lege et prophetae invenimus
46 Iesum filium Ioseph a Nazareth et dixit ei Nathanahel a Nazareth potest aliquid boni esse dicit
47 ei Philippus veni et vide vidit Iesus Nathanahel venientem ad se et dicit de eo ecce vere Israhelita
48 in quo dolus non est dicit ei Nathanahel unde me nosti respondit Iesus et dixit ei priusquam te
49 Philippus vocaret cum esses sub ficu vidi te respondit ei Nathanahel et ait rabbi tu es Filius Dei
50 tu es rex Israhel respondit Iesus et dixit ei quia dixi tibi vidi te sub ficu credis maius his videbis
51 et dicit ei amen amen dico vobis videbitis caelum apertum et angelos Dei ascendentes et
descendentes supra Filium hominis

Chapter 2

¹ et die tertio nuptiae factae sunt in Cana Galilaeae et erat mater Iesu ibi ² vocatus est autem
ibi et Iesus et discipuli eius ad nuptias ³ et deficiente vino dicit mater Iesu ad eum vinum non habent
⁴ et dicit ei Iesus quid mihi et tibi est mulier nondum venit hora mea ⁵ dicit mater eius ministris
quodcumque dixerit vobis facite ⁶ erant autem ibi lapideae hydriae sex positae secundum
purificationem Iudaeorum capientes singulae metretas binas vel ternas ⁷ dicit eis Iesus implete
hydrias aqua et impleverunt eas usque ad summum ⁸ et dicit eis Iesus haurite nunc et ferte
⁹ architriclino et tulerunt ut autem gustavit architriclinus aquam vinum factam et non sciebat unde
esset ministri autem sciebant qui haurierant aquam vocat sponsum architriclinus ¹⁰ et dicit ei omnis
homo primum bonum vinum ponit et cum inebriati fuerint tunc id quod deterius est tu servasti
bonum vinum usque adhuc ¹¹ hoc fecit initium signorum Iesus in Cana Galilaeae et manifestavit
gloriam suam et crediderunt in eum discipuli eius ¹² post hoc descendit Capharnaum ipse et mater
eius et fratres eius et discipuli eius et ibi manserunt non multis diebus ¹³ et prope erat pascha
Iudaeorum et ascendit Hierosolyma Iesus ¹⁴ et invenit in templo vendentes boves et oves et columbas
et nummularios sedentes ¹⁵ et cum fecisset quasi flagellum de funiculis omnes eiecit de templo
oves quoque et boves et nummulariorum effudit aes et mensas subvertit ¹⁶ et his qui columbas
vendebant dixit auferte ista hinc nolite facere domum Patris mei domum negotiationis ¹⁷ recordati
vero sunt discipuli eius quia scriptum est zelus domus tuae comedit me ¹⁸ responderunt ergo Iudaei
et dixerunt ei quod signum ostendis nobis quia haec facis ¹⁹ respondit Iesus et dixit eis solvite
templum hoc et in tribus diebus excitabo illud ²⁰ dixerunt ergo Iudaei quadraginta et sex annis
aedificatum est templum hoc et tu tribus diebus excitabis illud ²¹ ille autem dicebat de templo
corporis sui ²² cum ergo resurrexisset a mortuis recordati sunt discipuli eius quia hoc dicebat et
crediderunt scripturae et sermoni quem dixit Iesus ²³ cum autem esset Hierosolymis in pascha in
die festo multi crediderunt in nomine eius videntes signa eius quae faciebat ²⁴ ipse autem Iesus
non credebat semet ipsum eis eo quod ipse nosset omnes ²⁵ et quia opus ei non erat ut quis
testimonium perhiberet de homine ipse enim sciebat quid esset in homine

Chapter 3

¹ erat autem homo ex Phariseis Nicodemus nomine princeps Iudaeorum ² hic venit ad eum nocte et dixit ei rabbi scimus quia a Deo venisti magister nemo enim potest haec signa facere quae tu facis nisi fuerit Deus cum eo ³ respondit Iesus et dixit ei amen amen dico tibi nisi quis natus fuerit denuo non potest videre regnum Dei ⁴ dicit ad eum Nicodemus quomodo potest homo nasci cum senex sit numquid potest in ventrem matris suae iterato introire et nasci ⁵ respondit Iesus amen amen dico tibi nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu non potest introire in regnum Dei ⁶ quod natum est ex carne caro est et quod natum est ex Spiritu spiritus est ⁷ non mireris quia dixi tibi oportet vos nasci denuo ⁸ Spiritus ubi vult spirat et vocem eius audis sed non scis unde veniat et quo vadat sic est omnis qui natus est ex Spiritu ⁹ respondit Nicodemus et dixit ei quomodo possunt haec fieri ¹⁰ respondit Iesus et dixit ei tu es magister Israhel et haec ignoras ¹¹ amen amen dico tibi quia quod scimus loquimur et quod vidimus testamur et testimonium nostrum non accipitis ¹² si terrena dixi vobis et non creditis quomodo si dixerero vobis caelestia credetis ¹³ et nemo ascendit in caelum nisi qui descendit de caelo Filius hominis qui est in caelo ¹⁴ et sicut Moses exaltavit serpentem in deserto ita exaltari oportet Filium hominis ¹⁵ ut omnis qui credit in ipso non pereat sed habeat vitam aeternam ¹⁶ sic enim dilexit Deus mundum ut Filium suum unigenitum daret ut omnis qui credit in eum non pereat sed habeat vitam aeternam ¹⁷ non enim misit Deus Filium suum in mundum ut iudicet mundum sed ut salvetur mundus per ipsum ¹⁸ qui credit in eum non iudicatur qui autem non credit iam iudicatus est quia non credidit in nomine unigeniti Filii Dei ¹⁹ hoc est autem iudicium quia lux venit in mundum et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem erant enim eorum mala opera ²⁰ omnis enim qui mala agit odit lucem et non venit ad lucem ut non arguantur opera eius ²¹ qui autem facit veritatem venit ad lucem ut manifestentur eius opera quia in Deo sunt facta ²² post haec venit Iesus et discipuli eius in iudaeam terram et illic demorabatur cum eis et baptizabat ²³ erat autem et Iohannes baptizans in Aenon iuxta Salim quia aquae multae erant illic et adveniebant et baptizabantur ²⁴ nondum enim missus fuerat in carcerem Iohannes ²⁵ facta est ergo quaestio ex discipulis Iohannis cum Iudaeis de purificatione ²⁶ et venerunt ad

Iohannem et dixerunt ei rabbi qui erat tecum trans Iordanen cui tu testimonium perhibuisti ecce hic
 baptizat et omnes veniunt ad eum²⁷ respondit Iohannes et dixit non potest homo accipere quicquam
 nisi fuerit ei datum de caelo²⁸ ipsi vos mihi testimonium perhibetis quod dixerim ego non sum
 Christus sed quia missus sum ante illum²⁹ qui habet sponsam sponsus est amicus autem sponsi
 qui stat et audit eum gaudio gaudet propter vocem sponsi hoc ergo gaudium meum impletum est
³⁰ illum oportet crescere me autem minui³¹ qui desursum venit supra omnes est qui est de terra
 de terra est et de terra loquitur qui de caelo venit supra omnes est³² et quod vidit et audivit hoc
 testatur et testimonium eius nemo accipit³³ qui accipit eius testimonium signavit quia Deus verax
³⁴ est quem enim misit Deus verba Dei loquitur non enim ad mensuram dat Deus Spiritum³⁵ Pater
 diligit Filium et omnia dedit in manu eius³⁶ qui credit in Filium habet vitam aeternam qui autem
 incredulus est Filio non videbit vitam sed ira Dei manet super eum

Chapter 4

¹ ut ergo cognovit Iesus quia audierunt Pharisei quia Iesus plures discipulos facit et baptizat
 quam Iohannes² quamquam Iesus non baptizaret sed discipuli eius³ reliquit Iudaeam et abiit
 iterum in Galilaeam⁴ oportebat autem eum transire per Samariam⁵ venit ergo in civitatem Samariae
 quae dicitur Sychar iuxta praedium quod dedit Iacob Ioseph filio suo⁶ erat autem ibi fons Iacob
 Iesus ergo fatigatus ex itinere sedebat sic super fontem hora erat quasi sexta⁷ venit mulier de
 Samaria haurire aquam dicit ei Iesus da mihi bibere⁸ discipuli enim eius abierant in civitatem ut
 cibos emerent⁹ dicit ergo ei mulier illa samaritana quomodo tu Iudaeus cum sis bibere a me poscis
 quae sum mulier samaritana non enim coutuntur Iudaei Samaritanis¹⁰ respondit Iesus et dixit ei
 si scires donum Dei et quis est qui dicit tibi da mihi bibere tu forsitan petisses ab eo et dedisset tibi
 aquam vivam¹¹ dicit ei mulier Domine neque in quo haurias habes et puteus altus est unde ergo
 habes aquam vivam¹² numquid tu maior es patre nostro Iacob qui dedit nobis puteum et ipse ex
 eo bibit et filii eius et pecora eius¹³ respondit Iesus et dixit ei omnis qui bibit ex aqua hac sitiet
 iterum qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei non sitiet in aeternum¹⁴ sed aqua quam dabo

ei fiet in eo fons aquae salientis in vitam aeternam¹⁵ dicit ad eum mulier Domine da mihi hanc
aquam ut non sitiam neque veniam huc haurire¹⁶ dicit ei Iesus vade voca virum tuum et veni huc
¹⁷ respondit mulier et dixit non habeo virum dicit ei Iesus bene dixisti quia non habeo virum
¹⁸ quinque enim viros habuisti et nunc quem habes non est tuus vir hoc vere dixisti¹⁹ dicit ei mulier
²⁰ Domine video quia propheta es tu patres nostri in monte hoc adoraverunt et vos dicitis quia
Hierosolymis est locus ubi adorare oportet²¹ dicit ei Iesus mulier crede mihi quia veniet hora
quando neque in monte hoc neque in Hierosolymis adorabitis Patrem²² vos adoratis quod nescitis
nos adoramus quod scimus quia salus ex Iudaeis est²³ sed venit hora et nunc est quando veri
adoratores adorabunt Patrem in spiritu et veritate nam et Pater tales quaerit qui adorent eum
²⁴ spiritus est Deus et eos qui adorant eum in spiritu et veritate oportet adorare²⁵ dicit ei mulier
scio quia Messias venit qui dicitur Christus cum ergo venerit ille nobis adnuntiabit omnia²⁶ dicit
ei Iesus ego sum qui loquor tecum²⁷ et continuo venerunt discipuli eius et mirabantur quia cum
muliere loquebatur nemo tamen dixit quid quaeris aut quid loqueris cum ea²⁸ reliquit ergo hydriam
suam mulier et abiit in civitatem et dicit illis hominibus²⁹ venite videte hominem qui dixit mihi
omnia quaecumque feci numquid ipse est Christus³⁰ exierunt de civitate et veniebant ad eum
³¹ interea rogabant eum discipuli dicentes rabbi manduca³² ille autem dixit eis ego cibum habeo
manducare quem vos nescitis³³ dicebant ergo discipuli ad invicem numquid aliquis adtulit ei
manducare³⁴ dicit eis Iesus meus cibus est ut faciam voluntatem eius qui misit me ut perficiam
opus eius³⁵ nonne vos dicitis quod adhuc quattuor menses sunt et messis venit ecce dico vobis
levate oculos vestros et videte regiones quia albae sunt iam ad messem³⁶ et qui metit mercedem
accipit et congregat fructum in vitam aeternam ut et qui seminat simul gaudeat et qui metit³⁷ in
hoc enim est verbum verum quia alius est qui seminat et alius est qui metit³⁸ ego misi vos metere
quod vos non laborastis alii laboraverunt et vos in laborem eorum introistis³⁹ ex civitate autem
illa multi crediderunt in eum Samaritanorum propter verbum mulieris testimonium perhibentis quia
dixit mihi omnia quaecumque feci⁴⁰ cum venissent ergo ad illum Samaritani rogaverunt eum ut
ibi maneret et mansit ibi duos dies⁴¹ et multo plures crediderunt propter sermonem eius⁴² et

mulieri dicebant quia iam non propter tuam loquellam credimus ipsi enim audivimus et scimus
 quia hic est vere salvator mundi ⁴³ post duos autem dies exiit inde et abiit in Galilaeam ⁴⁴ ipse
 enim Iesus testimonium perhibuit quia propheta in sua patria honorem non habet ⁴⁵ cum ergo
 venisset in Galilaeam exceperunt eum Galilaei cum omnia vidissent quae fecerat Hierosolymis in
 die festo et ipsi enim venerant in diem festum ⁴⁶ venit ergo iterum in Cana Galilaeae ubi fecit
 aquam vinum et erat quidam regulus cuius filius infirmabatur Capharnaum ⁴⁷ hic cum audisset
 quia Iesus adveniret a Iudaea in Galilaeam abiit ad eum et rogabat eum ut descenderet et sanaret
 filium eius incipiebat enim mori ⁴⁸ dixit ergo Iesus ad eum nisi signa et prodigia videritis non
 creditis ⁴⁹ dicit ad eum regulus Domine descende priusquam moriatur filius meus ⁵⁰ dicit ei Iesus
 vade filius tuus vivit credidit homo sermoni quem dixit ei Iesus et ibat ⁵¹ iam autem eo descendente
 servi occurrerunt ei et nuntiaverunt dicentes quia filius eius viveret ⁵² interrogabat ergo horam ab
 eis in qua melius habuerit et dixerunt ei quia heri hora septima reliquit eum febris ⁵³ cognovit ergo
 pater quia illa hora erat in qua dixit ei Iesus filius tuus vivit et credidit ipse et domus eius tota
⁵⁴ hoc iterum secundum signum fecit Iesus cum venisset a Iudaea in Galilaeam

Chapter 5

¹ post haec erat dies festus Iudaeorum et ascendit Iesus Hierosolymis ² est autem Hierosolymis
 super Probatica piscina quae cognominatur hebraice Bethsaida quinque porticus habens ³ in his
 iacebat multitudo magna languentium caecorum claudorum aridorum expectantium aquae motum
⁴ ⁵ [] erat autem quidam homo ibi triginta et octo annos habens in infirmitate sua ⁶ hunc cum vidisset
 Iesus iacentem et cognovisset quia multum iam tempus habet dicit ei vis sanus fieri ⁷ respondit ei
 languidus Domine hominem non habeo ut cum turbata fuerit aqua mittat me in piscinam dum venio
 enim ego alius ante me descendit ⁸ dicit ei Iesus surge tolle grabattum tuum et ambula ⁹ et statim
 sanus factus est homo et sustulit grabattum suum et ambulabat erat autem sabbatum in illo die
¹⁰ dicebant Iudaei illi qui sanatus fuerat sabbatum est non licet tibi tollere grabattum tuum
¹¹ respondit eis qui me fecit sanum ille mihi dixit tolle grabattum tuum et ambula ¹² interrogaverunt
 ergo eum quis est ille homo qui dixit tibi tolle grabattum tuum et ambula ¹³ is autem qui sanus

fuerat effectus nesciebat quis esset Iesus enim declinavit turba constituta in loco ¹⁴ postea invenit
 eum Iesus in templo et dixit illi ecce sanus factus es iam noli peccare ne deterius tibi aliquid contingat
¹⁵ abiit ille homo et nuntiavit Iudaeis quia Iesus esset qui fecit eum sanum ¹⁶ propterea
 persequabantur Iudaei Iesum quia haec faciebat in sabbato ¹⁷ Iesus autem respondit eis Pater meus
¹⁸ usque modo operatur et ego operor propterea ergo magis quaerebant eum Iudaei interficere quia
 non solum solvebat sabbatum sed et Patrem suum dicebat Deum aequalem se faciens Deo respondit
¹⁹ itaque Iesus et dixit eis amen amen dico vobis non potest Filius a se facere quicquam nisi quod
²⁰ viderit Patrem facientem quaecumque enim ille fecerit haec et Filius similiter facit Pater enim
 diligit Filium et omnia demonstrat ei quae ipse facit et maiora his demonstrabit ei opera ut vos
²¹ miremini ²² sicut enim Pater suscitavit mortuos et vivificat sic et Filius quos vult vivificat neque
²³ enim Pater iudicat quemquam sed iudicium omne dedit Filio ut omnes honorificent Filium sicut
²⁴ honorificant Patrem qui non honorificat Filium non honorificat Patrem qui misit illum amen
 amen dico vobis quia qui verbum meum audit et credit ei qui misit me habet vitam aeternam et in
²⁵ iudicium non venit sed transit a morte in vitam amen amen dico vobis quia venit hora et nunc
²⁶ est quando mortui audient vocem Filii Dei et qui audierint vivent sicut enim Pater habet vitam
²⁷ in semet ipso sic dedit et Filio vitam habere in semet ipso et potestatem dedit ei et iudicium
²⁸ facere quia Filius hominis est nolite mirari hoc quia venit hora in qua omnes qui in monumentis
²⁹ sunt audient vocem eius et procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vitae qui vero mala
³⁰ egerunt in resurrectionem iudicii non possum ego a me ipso facere quicquam sicut audio iudico
 et iudicium meum iustum est quia non quaero voluntatem meam sed voluntatem eius qui misit me
³¹ si ego testimonium perhibeo de me testimonium meum non est verum ³² alius est qui testimonium
³³ perhibet de me et scio quia verum est testimonium quod perhibet de me vos misistis ad Iohannem
³⁴ et testimonium perhibuit veritati ego autem non ab homine testimonium accipio sed haec dico
³⁵ ut vos salvi sitis ille erat lucerna ardens et lucens vos autem voluistis exultare ad horam in luce
³⁶ eius ego autem habeo testimonium maius Iohanne opera enim quae dedit mihi Pater ut perficiam
³⁷ ea ipsa opera quae ego facio testimonium perhibent de me quia Pater me misit et qui misit me
 Pater ipse testimonium perhibuit de me neque vocem eius umquam audistis neque speciem eius

³⁸
 vidistis et verbum eius non habetis in vobis manens quia quem misit ille huic vos non creditis
³⁹
 scrutamini scripturas quia vos putatis in ipsis vitam aeternam habere et illae sunt quae testimonium
⁴⁰
 perhibent de me et non vultis venire ad me ut vitam habeatis ⁴¹ claritatem ab hominibus non
⁴²
 accipio sed cognovi vos quia dilectionem Dei non habetis in vobis ⁴³ ego veni in nomine Patris
⁴⁴
 mei et non accipitis me si alius venerit in nomine suo illum accipietis quomodo potestis vos
⁴⁵
 credere qui gloriam ab invicem accipitis et gloriam quae a solo est Deo non quaeritis nolite
 putare quia ego accusaturus sim vos apud Patrem est qui accuset vos Moses in quo vos speratis
⁴⁶
 si enim crederetis Mosi crederetis forsitan et mihi de me enim ille scripsit ⁴⁷ si autem illius
 litteris non creditis quomodo meis verbis credetis

Chapter 6

¹
 post haec abiit Iesus trans mare Galilaeae quod est Tiberiadis ² et sequebatur eum multitudo
³
 magna quia videbant signa quae faciebat super his qui infirmabantur subiit ergo in montem Iesus
⁴
 et ibi sedebat cum discipulis suis erat autem proximum pascha dies festus Iudaeorum ⁵ cum
 sublevasset ergo oculos Iesus et vidisset quia multitudo maxima venit ad eum dicit ad Philippum
⁶
 unde ememus panes ut manducent hii hoc autem dicebat temptans eum ipse enim sciebat quid
⁷
 esset factururus respondit ei Philippus ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis ut
⁸
 unusquisque modicum quid accipiat dicit ei unus ex discipulis eius Andreas frater Simonis Petri
⁹
 est puer unus hic qui habet quinque panes hordiacios et duos pisces sed haec quid sunt inter tantos
¹⁰
 dixit ergo Iesus facite homines discumbere erat autem faenum multum in loco discubuerunt ergo
¹¹
 viri numero quasi quinque milia accepit ergo panes Iesus et cum gratias egisset distribuit
¹²
 discumbentibus similiter et ex piscibus quantum volebant ut autem impleti sunt dixit discipulis
¹³
 suis colligite quae superaverunt fragmenta ne pereant collegerunt ergo et impleverunt duodecim
 cofinos fragmentorum ex quinque panibus hordiaciis quae superfuerunt his qui manducaverunt
¹⁴
 illi ergo homines cum vidissent quod fecerat signum dicebant quia hic est vere propheta qui
¹⁵
 venturus est in mundum Iesus ergo cum cognovisset quia venturi essent ut raperent eum et

16
facerent eum regem fugit iterum in montem ipse solus ut autem sero factum est descenderunt
17
discipuli eius ad mare et cum ascendissent navem venerunt trans mare in Capharnaum et tenebrae
18
iam factae erant et non venerat ad eos Iesus mare autem vento magno flante exsurgebat cum
19
remigassent ergo quasi stadia viginti quinque aut triginta vident Iesum ambulans super mare et
20
proximum navi fieri et timuerunt ille autem dicit eis ego sum nolite timere 21
voluerunt ergo
22
accipere eum in navi et statim fuit navis ad terram quam ibant altera die turba quae stabat trans
mare vidit quia navicula alia non erat ibi nisi una et quia non introisset cum discipulis suis Iesus in
23
navem sed soli discipuli eius abissent aliae vero supervenerunt naves a Tiberiade iuxta locum
24
ubi manducaverant panem gratias agente Domino cum ergo vidisset turba quia Iesus non esset
25
ibi neque discipuli eius ascenderunt naviculas et venerunt Capharnaum quaerentes Iesum et cum
26
invenissent eum trans mare dixerunt ei rabbi quando huc venisti respondit eis Iesus et dixit amen
amen dico vobis quaeritis me non quia vidistis signa sed quia manducastis ex panibus et saturati
27
estis operamini non cibum qui perit sed qui permanet in vitam aeternam quem Filius hominis
28
vobis dabit hunc enim Pater signavit Deus dixerunt ergo ad eum quid faciemus ut operemur
29
opera Dei respondit Iesus et dixit eis hoc est opus Dei ut credatis in eum quem misit ille
30
dixerunt ergo ei quod ergo tu facis signum ut videamus et credamus tibi quid operaris patres
31
nostri manna manducaverunt in deserto sicut scriptum est panem de caelo dedit eis manducare
32
dixit ergo eis Iesus amen amen dico vobis non Moses dedit vobis panem de caelo sed Pater meus
33
dat vobis panem de caelo verum panis enim Dei est qui descendit de caelo et dat vitam mundo
34
dixerunt ergo ad eum Domine semper da nobis panem hunc dixit autem eis Iesus ego sum
35
panis vitae qui veniet ad me non esuriet et qui credit in me non sitiet umquam sed dixi vobis
36
quia et vidistis me et non creditis omne quod dat mihi Pater ad me veniet et eum qui venit ad
37
me non eiciam foras quia descendi de caelo non ut faciam voluntatem meam sed voluntatem
38
eius qui misit me haec est autem voluntas eius qui misit me Patris ut omne quod dedit mihi non
39
perdam ex eo sed resuscitem illum novissimo die haec est enim voluntas Patris mei qui misit
40
me ut omnis qui videt Filium et credit in eum habeat vitam aeternam et resuscitabo ego eum in
41
novissimo die murmurabant ergo Iudaei de illo quia dixisset ego sum panis qui de caelo descendi

42 et dicebant nonne hic est Iesus filius Ioseph cuius nos novimus patrem et matrem quomodo ergo
dicit hic quia de caelo descendi 43 respondit ergo Iesus et dixit eis nolite murmurare in invicem
44 nemo potest venire ad me nisi Pater qui misit me traxerit eum et ego resuscitabo eum novissimo
45 die est scriptum in prophetis et erunt omnes docibiles Dei omnis qui audivit a Patre et didicit
venit ad me 46 non quia Patrem vidit quisquam nisi is qui est a Deo hic vidit Patrem 47 amen amen
dico vobis qui credit in me habet vitam aeternam 48 ego sum panis vitae 49 patres vestri
manducaverunt in deserto manna et mortui sunt 50 hic est panis de caelo descendens ut si quis ex
ipso manducaverit non moriatur 51 ego sum panis vivus qui de caelo descendi 52 si quis
manducaverit ex hoc pane vivet in aeternum et panis quem ego dabo caro mea est pro mundi vita
53 litigabant ergo Iudaei ad invicem dicentes quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad
manducandum 54 dixit ergo eis Iesus amen amen dico vobis nisi manducaveritis carnem Filii
hominis et biberitis eius sanguinem non habetis vitam in vobis 55 qui manducat meam carnem et
bibit meum sanguinem habet vitam aeternam et ego resuscitabo eum in novissimo die 56 caro enim
mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus 57 qui manducat meam carnem et bibit meum
sanguinem in me manet et ego in illo 58 sicut misit me vivens Pater et ego vivo propter Patrem et
qui manducat me et ipse vivet propter me 59 hic est panis qui de caelo descendit non sicut
manducaverunt patres vestri manna et mortui sunt qui manducat hunc panem vivet in aeternum
60 haec dixit in synagoga docens in Capharnaum 61 multi ergo audientes ex discipulis eius dixerunt
durus est hic sermo quis potest eum audire 62 sciens autem Iesus apud semet ipsum quia murmurarent
de hoc discipuli eius dixit eis hoc vos scandalizat 63 si ergo videritis Filium hominis ascendentem
ubi erat prius 64 spiritus est qui vivificat caro non prodest quicquam verba quae ego locutus sum
vobis spiritus et vita sunt 65 sed sunt quidam ex vobis qui non credunt sciebat enim ab initio Iesus
qui essent credentes et quis traditurus esset eum 66 et dicebat propterea dixi vobis quia nemo potest
venire ad me nisi fuerit ei datum a Patre meo 67 ex hoc multi discipulorum eius abierunt retro et
iam non cum illo ambulant 68 dixit ergo Iesus ad duodecim numquid et vos vultis abire
69 respondit ergo ei Simon Petrus Domine ad quem ibimus verba vitae aeternae habes 70 et nos

credidimus et cognovimus quia tu es Christus Filius Dei ⁷¹ respondit eis Iesus nonne ego vos
 duodecim elegi et ex vobis unus diabolus est ⁷² dicebat autem Iudam Simonis Scariotis hic enim
 erat traditurus eum cum esset unus ex duodecim

Chapter 7

¹ post haec ambulabat Iesus in Galilaeam non enim volebat in Iudaeam ambulare quia quaerebant
 eum Iudaei interficere ² erat autem in proximo dies festus Iudaeorum scenopegia ³ dixerunt autem
 ad eum fratres eius transi hinc et vade in Iudaeam ut et discipuli tui videant opera tua quae facis
⁴ nemo quippe in occulto quid facit et quaerit ipse in palam esse si haec facis manifesta te ipsum
 mundo ⁵ neque enim fratres eius credebant in eum ⁶ dicit ergo eis Iesus tempus meum nondum
 advenit tempus autem vestrum semper est paratum ⁷ non potest mundus odisse vos me autem odit
 quia ego testimonium perhibeo de illo quia opera eius mala sunt ⁸ vos ascendite ad diem festum
 hunc ego non ascendo ad diem festum istum quia meum tempus nondum impletum est ⁹ haec cum
 dixisset ipse mansit in Galilaea ¹⁰ ut autem ascenderunt fratres eius tunc et ipse ascendit ad diem
 festum non manifeste sed quasi in occulto ¹¹ Iudaei ergo quaerebant eum in die festo et dicebant
 ubi est ille ¹² et murmur multus de eo erat in turba; quidam enim dicebant quia bonus est alii autem
 dicebant non sed seducit turbas ¹³ nemo tamen palam loquebatur de illo propter metum Iudaeorum
¹⁴ iam autem die festo mediante ascendit Iesus in templum et docebat ¹⁵ et mirabantur Iudaei
 dicentes quomodo hic litteras scit cum non didicerit ¹⁶ respondit eis Iesus et dixit mea doctrina
 non est mea sed eius qui misit me ¹⁷ si quis voluerit voluntatem eius facere cognoscet de doctrina
 utrum ex Deo sit an ego a me ipso loquar ¹⁸ qui a semet ipso loquitur gloriam propriam quaerit
 qui autem quaerit gloriam eius qui misit illum hic verax est et iniustitia in illo non est ¹⁹ nonne
 Moses dedit vobis legem et nemo ex vobis facit legem ²⁰ quid me quaeritis interficere respondit
 turba et dixit daemonium habes quis te quaerit interficere ²¹ respondit Iesus et dixit eis unum opus
 feci et omnes miramini ²² propterea Moses dedit vobis circumcisionem non quia ex Mose est sed

ex patribus et in sabbato circumciditis hominem²³ si circumcisionem accipit homo in sabbato ut
non solvatur lex Mosi mihi indignamini quia totum hominem sanum feci in sabbato²⁴ nolite
iudicare secundum faciem sed iustum iudicium iudicate²⁵ dicebant ergo quidam ex Hierosolymis
nonne hic est quem quaerunt interficere²⁶ et ecce palam loquitur et nihil ei dicunt numquid vere
cognoverunt principes quia hic est Christus²⁷ sed hunc scimus unde sit Christus autem cum venerit
nemo scit unde sit²⁸ clamabat ergo docens in templo Iesus et dicens et me scitis et unde sim scitis
et a me ipso non veni sed est verus qui misit me quem vos non scitis²⁹ ego scio eum quia ab ipso
sum et ipse me misit³⁰ quaerebant ergo eum adprehendere et nemo misit in illum manus quia
nondum venerat hora eius³¹ de turba autem multi crediderunt in eum et dicebant Christus cum
venerit numquid plura signa faciet quam quae hic facit³² audierunt Pharisei turbam murmurantem
de illo haec et miserunt principes et Pharisei ministros ut adprehenderent eum³³ dixit ergo Iesus
adhuc modicum tempus vobiscum sum et vado ad eum qui misit me³⁴ quaeritis me et non invenietis
et ubi sum ego vos non potestis venire³⁵ dixerunt ergo Iudaei ad se ipsos quo hic iturus est quia
non inveniemus eum numquid in dispersionem gentium iturus est et docturus gentes³⁶ quis est
hic sermo quem dixit quaeritis me et non invenietis et ubi sum ego non potestis venire³⁷ in
novissimo autem die magno festivitatis stabat Iesus et clamabat dicens si quis sitit veniat ad me et
bibat³⁸ qui credit in me sicut dixit scriptura flumina de ventre eius fluent aquae vivae³⁹ hoc autem
dixit de Spiritu quem accepturi erant credentes in eum non enim erat Spiritus quia Iesus nondum
fuerat glorificatus⁴⁰ ex illa ergo turba cum audissent hos sermones eius dicebant hic est vere
propheta⁴¹ alii dicebant hic est Christus quidam autem dicebant numquid a Galilaea Christus venit
42 nonne scriptura dicit quia ex semine David et Bethleem castello ubi erat David venit Christus
43 dissensio itaque facta est in turba propter eum⁴⁴ quidam autem ex ipsis volebant adprehendere
eum sed nemo misit super illum manus⁴⁵ venerunt ergo ministri ad pontifices et Phariseos et
dixerunt eis illi quare non adduxistis eum⁴⁶ responderunt ministri numquam sic locutus est homo
sicut hic homo⁴⁷ responderunt ergo eis Pharisei numquid et vos seducti estis⁴⁸ numquid aliquis
ex principibus credidit in eum aut ex Phariseis⁴⁹ sed turba haec quae non novit legem maledicti

⁵⁰ sunt ⁵¹ dicit Nicodemus ad eos ille qui venit ad eum nocte qui unus erat ex ipsis ⁵² numquid lex
 nostra iudicat hominem nisi audierit ab ipso prius et cognoverit quid faciat ⁵³ responderunt et
 dixerunt ei numquid et tu Galilaeus es scrutare et vide quia propheta a Galilaea non surgit ⁵³ et
 reversi sunt unusquisque in domum suam

Chapter 8

¹ Iesus autem perrexit in montem Oliveti ² et diluculo iterum venit in templum et omnis populus
 venit ad eum et sedens docebat eos ³ adducunt autem scribae et Pharisei mulierem in adulterio
 deprehensam et statuerunt eam in medio ⁴ et dixerunt ei magister haec mulier modo deprehensa
 est in adulterio ⁵ in lege autem Moses mandavit nobis huiusmodi lapidare tu ergo quid dicis ⁶ haec
 autem dicebant temptantes eum ut possent accusare eum Iesus autem inclinans se deorsum digito
⁷ scribebat in terra ⁸ cum autem perseverarent interrogantes eum erexit se et dixit eis qui sine peccato
 est vestrum primus in illam lapidem mittat ⁹ et iterum se inclinans scribebat in terra ¹⁰ audientes
 autem unus post unum exiebant incipientes a senioribus et remansit solus et mulier in medio stans
¹¹ erigens autem se Iesus dixit ei mulier ubi sunt nemo te condemnavit ¹² quae dixit nemo Domine
 dixit autem Iesus nec ego te condemnabo vade et amplius iam noli peccare ¹³ iterum ergo locutus
 est eis Iesus dicens ego sum lux mundi qui sequitur me non ambulabit in tenebris sed habebit lucem
¹⁴ vitae ¹⁵ dixerunt ergo ei Pharisei tu de te ipso testimonium perhibes testimonium tuum non est
 verum ¹⁶ respondit Iesus et dixit eis et si ego testimonium perhibeo de me ipso verum est
 testimonium meum quia scio unde veni et quo vado vos autem nescitis unde venio aut quo vado
¹⁷ vos secundum carnem iudicatis ego non iudico quemquam ¹⁸ et si iudico ego iudicium meum
 verum est quia solus non sum sed ego et qui me misit Pater ¹⁹ et in lege vestra scriptum est quia
 duorum hominum testimonium verum est ²⁰ ego sum qui testimonium perhibeo de me ipso et
 testimonium perhibet de me qui misit me Pater ²¹ dicebant ergo ei ubi est Pater tuus respondit Iesus
 neque me scitis neque Patrem meum si me sciretis forsitan et Patrem meum sciretis ²² haec verba
 locutus est in gazofilacio docens in templo et nemo adprehendit eum quia necdum venerat hora
²³ eius ²⁴ dixit ergo iterum eis Iesus ego vado et quaeritis me et in peccato vestro moriemini quo ego

vado vos non potestis venire²² dicebant ergo Iudaei numquid interficiet semet ipsum quia dicit
quo ego vado vos non potestis venire²³ et dicebat eis vos de deorsum estis ego de supernis sum
vos de mundo hoc estis ego non sum de hoc mundo²⁴ dixi ergo vobis quia moriemini in peccatis
vestris si enim non credideritis quia ego sum moriemini in peccato vestro²⁵ dicebant ergo ei tu
quis es dixit eis Iesus principium quia et loquor vobis²⁶ multa habeo de vobis loqui et iudicare
sed qui misit me verax est et ego quae audivi ab eo haec loquor in mundo²⁷ et non cognoverunt
quia Patrem eis dicebat²⁸ dixit ergo eis Iesus cum exaltaveritis Filium hominis tunc cognoscetis
quia ego sum et a me ipso facio nihil sed sicut docuit me Pater haec loquor²⁹ et qui me misit
mecum est non reliquit me solum quia ego quae placita sunt ei facio semper³⁰ haec illo loquente
multi crediderunt in eum³¹ dicebat ergo Iesus ad eos qui crediderunt ei Iudaeos si vos manseritis
in sermone meo vere discipuli mei eritis³² et cognoscetis veritatem et veritas liberabit vos
³³ responderunt ei semen Abrahae sumus et nemini servivimus umquam quomodo tu dicis liberi
³⁴ eritis respondit eis Iesus amen amen dico vobis quia omnis qui facit peccatum servus est peccati
³⁵ servus autem non manet in domo in aeternum filius manet in aeternum³⁶ si ergo Filius vos
liberaverit vere liberi eritis³⁷ scio quia filii Abrahae estis sed quaeritis me interficere quia sermo
meus non capit in vobis³⁸ ego quod vidi apud Patrem loquor et vos quae vidistis apud patrem
vestrum facitis³⁹ responderunt et dixerunt ei pater noster Abraham est dicit eis Iesus si filii Abrahae
estis opera Abrahae facite⁴⁰ nunc autem quaeritis me interficere hominem qui veritatem vobis
locutus sum quam audivi a Deo hoc Abraham non fecit⁴¹ vos facitis opera patris vestri dixerunt
itaque ei nos ex fornicatione non sumus nati unum patrem habemus Deum⁴² dixit ergo eis Iesus
si Deus pater vester esset diligeretis utique me ego enim ex Deo processi et veni neque enim a me
ipso veni sed ille me misit⁴³ quare loquellam meam non cognoscitis quia non potestis audire
sermonem meum⁴⁴ vos ex patre diabolo estis et desideria patris vestri vultis facere ille homicida
erat ab initio et in veritate non stetit quia non est veritas in eo cum loquitur mendacium ex propriis
loquitur quia mendax est et pater eius⁴⁵ ego autem quia veritatem dico non creditis mihi⁴⁶ quis
ex vobis arguit me de peccato si veritatem dico quare vos non creditis mihi⁴⁷ qui est ex Deo verba

Dei audit propterea vos non auditis quia ex Deo non estis⁴⁸ responderunt igitur Iudaei et dixerunt
 ei nonne bene dicimus nos quia Samaritanus es tu et daemonium habes⁴⁹ respondit Iesus ego
 daemonium non habeo sed honorifico Patrem meum et vos inhonoratis me⁵⁰ ego autem non quaero
 gloriam meam est qui quaerit et iudicat⁵¹ amen amen dico vobis si quis sermonem meum servaverit
 mortem non videbit in aeternum⁵² dixerunt ergo Iudaei nunc cognovimus quia daemonium habes
 Abraham mortuus est et prophetae et tu dicis si quis sermonem meum servaverit non gustabit
 mortem in aeternum⁵³ numquid tu maior es patre nostro Abraham qui mortuus est et prophetae
 mortui sunt quem te ipsum facis⁵⁴ respondit Iesus si ego glorifico me ipsum gloria mea nihil est
 est Pater meus qui glorificat me quem vos dicitis quia Deus noster est⁵⁵ et non cognovistis eum
 ego autem novi eum et si dixero quia non scio eum ero similis vobis mendax sed scio eum et
 sermonem eius servo⁵⁶ Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum et vidit et gavisus
 est⁵⁷ dixerunt ergo Iudaei ad eum quinquaginta annos nondum habes et Abraham vidisti⁵⁸ dixit
 eis Iesus amen amen dico vobis antequam Abraham fieret ego sum⁵⁹ tulerunt ergo lapides ut
 iacerent in eum Iesus autem abscondit se et exivit de templo

Chapter 9

¹ et praeteriens vidit hominem caecum a nativitate² et interrogaverunt eum discipuli sui rabbi
 quis peccavit hic aut parentes eius ut caecus nasceretur³ respondit Iesus neque hic peccavit neque
 parentes eius sed ut manifestetur opera Dei in illo⁴ me oportet operari opera eius qui misit me
 donec dies est venit nox quando nemo potest operari⁵ quamdiu in mundo sum lux sum mundi
⁶ haec cum dixisset expuit in terram et fecit lutum ex sputo et linuit lutum super oculos eius⁷ et
 dixit ei vade lava in natatoria Siloae quod interpretatur Missus abiit ergo et lavit et venit videns
⁸ itaque vicini et qui videbant eum prius quia mendicus erat dicebant nonne hic est qui sedebat et
 mendicabat alii dicebant quia hic est⁹ alii autem nequaquam sed similis est eius ille dicebat quia
 ego sum¹⁰ dicebant ergo ei quomodo aperti sunt oculi tibi¹¹ respondit ille homo qui dicitur Iesus
 lutum fecit et unxit oculos meos et dixit mihi vade ad natatorium Siloae et lava et abii et lavi et vidi

12 dixerunt ei ubi est ille ait nescio 13 adducunt eum ad Phariseos qui caecus fuerat 14 erat autem
 sabbatum quando lutum fecit Iesus et aperuit oculos eius 15 iterum ergo interrogabant eum Pharisei
 quomodo vidisset ille autem dixit eis lutum posuit mihi super oculos et lavi et video 16 dicebant
 ergo ex Phariseis quidam non est hic homo a Deo quia sabbatum non custodit alii dicebant quomodo
 potest homo peccator haec signa facere et scisma erat in eis 17 dicunt ergo caeco iterum tu quid
 dicis de eo qui aperuit oculos tuos ille autem dixit quia propheta est 18 non crediderunt ergo Iudaei
 de illo quia caecus fuisset et vidisset donec vocaverunt parentes eius qui viderat 19 et interrogaverunt
 eos dicentes hic est filius vester quem vos dicitis quia caecus natus est quomodo ergo nunc videt
 20 responderunt eis parentes eius et dixerunt scimus quia hic est filius noster et quia caecus natus
 est 21 quomodo autem nunc videat nescimus aut quis eius aperuit oculos nos nescimus ipsum
 interrogare aetatem habet ipse de se loquatur 22 haec dixerunt parentes eius quia timebant Iudaeos
 iam enim conspiraverant Iudaei ut si quis eum confiteretur Christum extra synagogam fieret
 23 propterea parentes eius dixerunt quia aetatem habet ipsum interrogare 24 vocaverunt ergo rursum
 hominem qui fuerat caecus et dixerunt ei da gloriam Deo nos scimus quia hic homo peccator est
 25 dixit ergo ille si peccator est nescio unum scio quia caecus cum essem modo video 26 dixerunt
 ergo illi quid fecit tibi quomodo aperuit tibi oculos 27 respondit eis dixi vobis iam et audistis quid
 iterum vultis audire numquid et vos vultis discipuli eius fieri 28 maledixerunt ei et dixerunt tu
 discipulus illius es nos autem Mosi discipuli sumus 29 nos scimus quia Mosi locutus est Deus hunc
 autem nescimus unde sit 30 respondit ille homo et dixit eis in hoc enim mirabile est quia vos nescitis
 unde sit et aperuit meos oculos 31 scimus autem quia peccatores Deus non audit sed si quis Dei
 cultor est et voluntatem eius facit hunc exaudit 32 a saeculo non est auditum quia aperuit quis oculos
 caeci nati 33 nisi esset hic a Deo non poterat facere quicquam 34 responderunt et dixerunt ei in
 peccatis natus es totus et tu doces nos et eiecerunt eum foras 35 audivit Iesus quia eiecerunt eum
 foras et cum invenisset eum dixit ei tu credis in Filium Dei 36 respondit ille et dixit quis est Domine
 ut credam in eum 37 et dixit ei Iesus et vidisti eum et qui loquitur tecum ipse est 38 at ille ait credo
 Domine et procidens adoravit eum 39 dixit ei Iesus in iudicium ego in hunc mundum veni ut qui
 non vident videant et qui vident caeci fiant 40 et audierunt ex Phariseis qui cum ipso erant et

41

dixerunt ei numquid et nos caeci sumus dixit eis Iesus si caeci essetis non haberetis peccatum
nunc vero dicitis quia videmus peccatum vestrum manet

Chapter 10

1 amen amen dico vobis qui non intrat per ostium in ovile ovium sed ascendit aliunde ille fur
est et latro 2 qui autem intrat per ostium pastor est ovium 3 huic ostiarius aperit et oves vocem eius
audiunt et proprias oves vocat nominatim et educit eas 4 et cum proprias oves emisit ante eas
vadit et oves illum sequuntur quia sciunt vocem eius 5 alienum autem non sequuntur sed fugient
ab eo quia non noverunt vocem alienorum 6 hoc proverbium dixit eis Iesus illi autem non
cognoverunt quid loqueretur eis 7 dixit ergo eis iterum Iesus amen amen dico vobis quia ego sum
ostium ovium 8 omnes quotquot venerunt fures sunt et latrones sed non audierunt eos oves 9 ego
sum ostium per me si quis introierit salvabitur et ingredietur et egredietur et pascua inveniet 10 fur
non venit nisi ut furetur et mactet et perdat ego veni ut vitam habeant et abundantius habeant 11 ego
sum pastor bonus bonus pastor animam suam dat pro ovibus 12 mercennarius et qui non est pastor
cuius non sunt oves propriae videt lupum venientem et dimittit oves et fugit et lupus rapit et dispergit
oves 13 mercennarius autem fugit quia mercennarius est et non pertinet ad eum de ovibus 14 ego
sum pastor bonus et cognosco meas et cognoscunt me meae 15 sicut novit me Pater et ego agnosco
Patrem et animam meam pono pro ovibus 16 et alias oves habeo quae non sunt ex hoc ovili et illas
oportet me adducere et vocem meam audient et fiet unum ovile unus pastor 17 propterea me Pater
diligat quia ego pono animam meam ut iterum sumam eam 18 nemo tollit eam a me sed ego pono
eam a me ipso potestatem habeo ponendi eam et potestatem habeo iterum sumendi eam hoc
mandatum accepi a Patre meo 19 dissensio iterum facta est inter Iudaeos propter sermones hos
20 dicebant autem multi ex ipsis daemonium habet et insanit quid eum auditis 21 alii dicebant haec
verba non sunt daemonium habentis numquid daemonium potest caecorum oculos aperire 22 facta
sunt autem encenia in Hierosolymis et hiemps erat 23 et ambulabat Iesus in templo in porticu

²⁴
 Salomonis circumdederunt ergo eum Iudaei et dicebant ei quousque animam nostram tollis si
²⁵
 tu es Christus dic nobis palam respondit eis Iesus loquor vobis et non creditis opera quae ego
²⁶
 facio in nomine Patris mei haec testimonium perhibent de me sed vos non creditis quia non estis
²⁷
 ex ovibus meis oves meae vocem meam audiunt et ego cognosco eas et sequuntur me ²⁸ et ego
²⁹
 vitam aeternam do eis et non peribunt in aeternum et non rapiet eas quisquam de manu mea Pater
³⁰
 meus quod dedit mihi maius omnibus est et nemo potest rapere de manu Patris mei ego et Pater
³¹
 unum sumus sustulerunt lapides Iudaei ut lapidarent eum ³² respondit eis Iesus multa opera
³³
 bona ostendi vobis ex Patre meo propter quod eorum opus me lapidatis responderunt ei Iudaei
 de bono opere non lapidamus te sed de blasphemia et quia tu homo cum sis facis te ipsum Deum
³⁴
³⁵
 respondit eis Iesus nonne scriptum est in lege vestra quia ego dixi dii estis si illos dixit deos
³⁶
 ad quos sermo Dei factus est et non potest solvi scriptura quem Pater sanctificavit et misit in
³⁷
 mundum vos dicitis quia blasphemias quia dixi Filius Dei sum si non facio opera Patris mei
³⁸
 nolite credere mihi si autem facio et si mihi non vultis credere operibus credite ut cognoscatis
³⁹
 et credatis quia in me est Pater et ego in Patre quaerebant ergo eum prendere et exivit de manibus
⁴⁰
 eorum et abiit iterum trans Iordanen in eum locum ubi erat Iohannes baptizans primum et mansit
⁴¹
 illic et multi venerunt ad eum et dicebant quia Iohannes quidem signum fecit nullum ⁴² omnia
 autem quaecumque dixit Iohannes de hoc vera erant et multi crediderunt in eum

Chapter 11

¹
 erat autem quidam languens Lazarus a Bethania de castello Mariae et Marthae sororis eius
²
 Maria autem erat quae unxit Dominum unguento et extersit pedes eius capillis suis cuius frater
³
 Lazarus infirmabatur miserunt ergo sorores ad eum dicentes Domine ecce quem amas infirmatur
⁴
 audiens autem Iesus dixit eis infirmitas haec non est ad mortem sed pro gloria Dei ut glorificetur
⁵
 Filius Dei per eam diligebat autem Iesus Martham et sororem eius Mariam et Lazarum ⁶ ut ergo
⁷
 audivit quia infirmabatur tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus deinde post haec dicit

discipulis suis eamus in Iudaeam iterum⁸ dicunt ei discipuli rabbi nunc quaerebant te Iudaei lapidare
et iterum vadis illuc⁹ respondit Iesus nonne duodecim horae sunt diei si quis ambulaverit in die
non offendit quia lucem huius mundi videt¹⁰ si autem ambulaverit nocte offendit quia lux non est
in eo¹¹ haec ait et post hoc dicit eis Lazarus amicus noster dormit sed vado ut a somno exsuscitem
eum¹² dixerunt ergo discipuli eius Domine si dormit salvus erit¹³ dixerat autem Iesus de morte
eius illi autem putaverunt quia de dormitione somni diceret¹⁴ tunc ergo dixit eis Iesus manifeste
Lazarus mortuus est¹⁵ et gaudeo propter vos ut credatis quoniam non eram ibi sed eamus ad eum
dixit ergo Thomas qui dicitur Didymus ad condiscipulos eamus et nos ut moriamur cum eo¹⁶
venit itaque Iesus et invenit eum quattuor dies iam in monumento habentem¹⁷ erat autem¹⁸
Bethania iuxta Hierosolyma quasi stadiis quindecim¹⁹ multi autem ex Iudaeis venerant ad Martham
et Mariam ut consolarentur eas de fratre suo²⁰ Martha ergo ut audivit quia Iesus venit occurrit illi
Maria autem domi sedebat²¹ dixit ergo Martha ad Iesum Domine si fuisses hic frater meus non
fuisset mortuus²² sed et nunc scio quia quaecumque poposceris a Deo dabit tibi Deus²³ dicit illi
Iesus resurget frater tuus²⁴ dicit ei Martha scio quia resurget in resurrectione in novissima die
dixit ei Iesus ego sum resurrectio et vita qui credit in me et si mortuus fuerit vivet²⁵ et omnis²⁶
qui vivit et credit in me non morietur in aeternum credis hoc²⁷ ait illi utique Domine ego credidi
quia tu es Christus Filius Dei qui in mundum venisti²⁸ et cum haec dixisset abiit et vocavit Mariam
sororem suam silentio dicens magister adest et vocat te²⁹ illa ut audivit surgit cito et venit ad eum
nondum enim venerat Iesus in castellum sed erat adhuc in illo loco ubi occurrerat ei Martha³⁰
Iudaei igitur qui erant cum ea in domo et consolabantur eam cum vidissent Mariam quia cito³¹
surrexit et exiit secuti sunt eam dicentes quia vadit ad monumentum ut ploret ibi³² Maria ergo
cum venisset ubi erat Iesus videns eum cecidit ad pedes eius et dixit ei Domine si fuisses hic non
esset mortuus frater meus³³ Iesus ergo ut vidit eam plorantem et Iudaeos qui venerant cum ea
plorantes fremuit spiritu et turbavit se ipsum³⁴ et dixit ubi posuistis eum dicunt ei Domine veni
et vide³⁵ et lacrimatus est Iesus³⁶ dixerunt ergo Iudaei ecce quomodo amabat eum³⁷ quidam

autem dixerunt ex ipsis non poterat hic qui aperuit oculos caeci facere ut et hic non moreretur
38

Iesus ergo rursum fremens in semet ipso venit ad monumentum erat autem spelunca et lapis
superpositus erat ei³⁹ ait Iesus tollite lapidem dicit ei Martha soror eius qui mortuus fuerat Domine

iam fetet quadriduanus enim est⁴⁰ dicit ei Iesus nonne dixi tibi quoniam si credideris videbis

gloriam Dei⁴¹ tulerunt ergo lapidem Iesus autem elevatis sursum oculis dixit Pater gratias ago tibi

quoniam audisti me⁴² ego autem sciebam quia semper me audis sed propter populum qui circumstat

dixi ut credant quia tu me misisti⁴³ haec cum dixisset voce magna clamavit Lazare veni foras

44 et statim prodiit qui fuerat mortuus ligatus pedes et manus institis et facies illius sudario erat

ligata dicit Iesus eis solvite eum et sinite abire⁴⁵ multi ergo ex Iudaeis qui venerant ad Mariam et

viderant quae fecit crediderunt in eum⁴⁶ quidam autem ex ipsis abierunt ad Phariseos et dixerunt

eis quae fecit Iesus⁴⁷ collegerunt ergo pontifices et Pharisei concilium et dicebant quid facimus

quia hic homo multa signa facit⁴⁸ si dimittimus eum sic omnes credent in eum et venient Romani

et tollent nostrum et locum et gentem⁴⁹ unus autem ex ipsis Caiaphas cum esset pontifex anni

illius dixit eis vos nescitis quicquam⁵⁰ nec cogitatis quia expedit nobis ut unus moriatur homo pro

populo et non tota gens pereat⁵¹ hoc autem a semet ipso non dixit sed cum esset pontifex anni

illius prophetavit quia Iesus moriturus erat pro gente⁵² et non tantum pro gente sed et ut filios Dei

qui erant dispersi congregaret in unum⁵³ ab illo ergo die cogitaverunt ut interficerent eum⁵⁴ Iesus

ergo iam non in palam ambulabat apud Iudaeos sed abiit in regionem iuxta desertum in civitatem

quae dicitur Efrem et ibi morabatur cum discipulis⁵⁵ proximum autem erat pascha Iudaeorum et

ascenderunt multi Hierosolyma de regione ante pascha ut sanctificarent se ipsos⁵⁶ quaerebant ergo

Iesum et conloquebantur ad invicem in templo stantes quid putatis quia non veniat ad diem festum

57 dederant autem pontifices et Pharisei mandatum ut si quis cognoverit ubi sit indicet ut

adprehendant eum

Chapter 12

¹ Iesus ergo ante sex dies paschae venit Bethaniam ubi fuerat Lazarus mortuus quem suscitavit
² Iesus fecerunt autem ei cenam ibi et Martha ministrabat Lazarus vero unus erat ex discumbentibus
³ cum eo Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici pretiosi unxit pedes Iesu et extersit capillis
suis pedes eius et domus impleta est ex odore unguenti ⁴ dicit ergo unus ex discipulis eius Iudas
⁵ Scariotis qui erat eum traditurus quare hoc unguentum non veniit trecentis denariis et datum est
⁶ egenis dixit autem hoc non quia de egenis pertinebat ad eum sed quia fur erat et loculos habens
⁷ ea quae mittebantur portabat dixit ergo Iesus sine illam ut in die sepulturae meae servet illud
⁸ pauperes enim semper habetis vobiscum me autem non semper habetis ⁹ cognovit ergo turba
multa ex Iudaeis quia illic est et venerunt non propter Iesum tantum sed ut Lazarum viderent quem
¹⁰ suscitavit a mortuis ¹¹ cogitaverunt autem principes sacerdotum ut et Lazarum interficerent quia
¹² multi propter illum abibant ex Iudaeis et credebant in Iesum in crastinum autem turba multa
¹³ quae venerat ad diem festum cum audissent quia venit Iesus Hierosolyma acceperunt ramos
palmarum et processerunt obviam ei et clamabant osanna benedictus qui venit in nomine Domini
¹⁴ rex Israhel ¹⁵ et invenit Iesus asellum et sedit super eum sicut scriptum est noli timere filia Sion
¹⁶ ecce rex tuus venit sedens super pullum asinae haec non cognoverunt discipuli eius primum sed
quando glorificatus est Iesus tunc recordati sunt quia haec erant scripta de eo et haec fecerunt ei
¹⁷ testimonium ergo perhibebat turba quae erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumento et
¹⁸ suscitavit eum a mortuis propterea et obviam venit ei turba quia audierunt eum fecisse hoc
¹⁹ signum Pharisei ergo dixerunt ad semet ipsos videtis quia nihil proficimus ecce mundus totus
²⁰ post eum abiit ²¹ erant autem gentiles quidam ex his qui ascenderant ut adorarent in die festo hii
ergo accesserunt ad Philippum qui erat a Bethsaida Galilaeae et rogabant eum dicentes domine
²² volumus Iesum videre venit Philippus et dicit Andreae Andreas rursum et Philippus dixerunt
²³ Iesu ²⁴ Iesus autem respondit eis dicens venit hora ut clarificetur Filius hominis amen amen
²⁵ dico vobis nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit ipsum solum manet si autem
mortuum fuerit multum fructum adfert qui amat animam suam perdet eam et qui odit animam suam
²⁶ in hoc mundo in vitam aeternam custodit eam si quis mihi ministrat me sequatur et ubi sum ego
²⁷ illic et minister meus erit si quis mihi ministraverit honorificabit eum Pater meus nunc anima

mea turbata est et quid dicam Pater salvifica me ex hora hac sed propterea veni in horam hanc
 28 Pater clarifica tuum nomen venit ergo vox de caelo et clarificavi et iterum clarificabo 29 turba
 ergo quae stabat et audierat dicebant tonitruum factum esse alii dicebant angelus ei locutus est
 30 respondit Iesus et dixit non propter me vox haec venit sed propter vos 31 nunc iudicium est
 mundi nunc princeps huius mundi eicietur foras 32 et ego si exaltatus fuero a terra omnia traham
 ad me ipsum 33 hoc autem dicebat significans qua morte esset moriturus 34 respondit ei turba nos
 audivimus ex lege quia Christus manet in aeternum et quomodo tu dicis oportet exaltari Filium
 hominis quis est iste Filius hominis 35 dixit ergo eis Iesus adhuc modicum lumen in vobis est
 ambulate dum lucem habetis ut non tenebrae vos comprehendant et qui ambulat in tenebris nescit
 36 quo vadat 37 dum lucem habetis credite in lucem ut filii lucis sitis haec locutus est Iesus et abiit et
 abscondit se ab eis 38 cum autem tanta signa fecisset coram eis non credebant in eum 39 ut sermo
 Esaiiae prophetae impleretur quem dixit Domine quis credidit auditui nostro et brachium Domini
 cui revelatum est 40 propterea non poterant credere quia iterum dixit Esaias 41 excaecavit oculos
 eorum et induravit eorum cor ut non videant oculis et intellegant corde et convertantur et sanem
 eos 42 haec dixit Esaias quando vidit gloriam eius et locutus est de eo 43 verumtamen et ex
 principibus multi crediderunt in eum sed propter Phariseos non confitebantur ut de synagoga non
 eicerentur 44 dilexerunt enim gloriam hominum magis quam gloriam Dei 45 Iesus autem clamavit
 et dixit qui credit in me non credit in me sed in eum qui misit me 46 et qui videt me videt eum qui
 misit me 47 ego lux in mundum veni ut omnis qui credit in me in tenebris non maneat 48 et si quis
 audierit verba mea et non custodierit ego non iudico eum non enim veni ut iudicem mundum sed
 ut salvificem mundum 49 qui spernit me et non accipit verba mea habet qui iudicet eum sermo
 quem locutus sum ille iudicabit eum in novissimo die 50 quia ego ex me ipso non sum locutus sed
 qui misit me Pater ipse mihi mandatum dedit quid dicam et quid loquar 51 et scio quia mandatum
 eius vita aeterna est quae ergo ego loquor sicut dixit mihi Pater sic loquor

Chapter 13

1 ante diem autem festum paschae sciens Iesus quia venit eius hora ut transeat ex hoc mundo
 ad Patrem cum dilexisset suos qui erant in mundo in finem dilexit eos 2 et cena facta cum diabolus

iam misisset in corde ut traderet eum Iudas Simonis Scariotis³ sciens quia omnia dedit ei Pater in
manus et quia a Deo exivit et ad Deum vadit⁴ surgit a cena et ponit vestimenta sua et cum accepisset
lintheum praecinxit se⁵ deinde mittit aquam in pelvem et coepit lavare pedes discipulorum et
extergere lintheo quo erat praecinctus⁶ venit ergo ad Simonem Petrum et dicit ei Petrus Domine tu
mihi lavas pedes⁷ respondit Iesus et dicit ei quod ego facio tu nescis modo scies autem postea
8 dicit ei Petrus non lavabis mihi pedes in aeternum respondit Iesus ei si non laveris te non habes
partem mecum⁹ dicit ei Simon Petrus Domine non tantum pedes meos sed et manus et caput
10 dicit ei Iesus qui lotus est non indiget ut lavet sed est mundus totus et vos mundi estis sed non
omnes¹¹ sciebat enim quisnam esset qui traderet eum propterea dixit non estis mundi omnes
12 postquam ergo lavit pedes eorum et accepit vestimenta sua cum recubisset iterum dixit eis scitis
quid fecerim vobis¹³ vos vocatis me magister et Domine et bene dicitis sum etenim¹⁴ si ergo ego
lavi vestros pedes Dominus et magister et vos debetis alter alterius lavare pedes¹⁵ exemplum enim
dedi vobis ut quemadmodum ego feci vobis ita et vos faciatis¹⁶ amen amen dico vobis non est
servus maior domino suo neque apostolus maior eo qui misit illum¹⁷ si haec scitis beati eritis si
feceritis ea¹⁸ non de omnibus vobis dico ego scio quos elegerim sed ut impleatur scriptura qui
manducat mecum panem levavit contra me calcaneum suum¹⁹ amodo dico vobis priusquam fiat
ut credatis cum factum fuerit quia ego sum²⁰ amen amen dico vobis qui accipit si quem misero
me accipit qui autem me accipit accipit eum qui me misit²¹ cum haec dixisset Iesus turbatus est
spiritu et protestatus est et dixit amen amen dico vobis quia unus ex vobis tradet me²² aspiciebant
ergo ad invicem discipuli haesitantes de quo diceret²³ erat ergo recumbens unus ex discipulis eius
in sinu Iesu quem diligebat Iesus²⁴ innuit ergo huic Simon Petrus et dicit ei quis est de quo dicit
25 itaque cum recubisset ille supra pectus Iesu dicit ei Domine quis est²⁶ respondit Iesus ille est
cui ego intinctum panem porrexero et cum intinxisset panem dedit Iudae Simonis Scariotis²⁷ et
post buccellam tunc introivit in illum Satanias dicit ei Iesus quod facis fac citius²⁸ hoc autem nemo
scivit discumbentium ad quid dixerit ei²⁹ quidam enim putabant quia loculos habebat Iudas quia

dicit ei Iesus eme ea quae opus sunt nobis ad diem festum aut egenis ut aliquid daret ³⁰ cum ergo
 accepisset ille buccellam exivit continuo erat autem nox ³¹ cum ergo exisset dicit Iesus nunc
 clarificatus est Filius hominis et Deus clarificatus est in eo ³² si Deus clarificatus est in eo et Deus
 clarificabit eum in semet ipso et continuo clarificabit eum ³³ filioli adhuc modicum vobiscum sum
 quaeritis me et sicut dixi Iudaeis quo ego vado vos non potestis venire et vobis dico modo
³⁴ mandatum novum do vobis ut diligatis invicem sicut dilexi vos ut et vos diligatis invicem ³⁵ in
 hoc cognoscent omnes quia mei discipuli estis si dilectionem habueritis ad invicem ³⁶ dicit ei
 Simon Petrus Domine quo vadis respondit Iesus quo ego vado non potes me modo sequi sequeris
³⁷ autem postea dicit ei Petrus quare non possum sequi te modo animam meam pro te ponam
³⁸ respondit Iesus animam tuam pro me ponis amen amen dico tibi non cantabit gallus donec me
 ter neget

Chapter 14

¹ non turbetur cor vestrum creditis in Deum et in me credite ² in domo Patris mei mansiones
 multae sunt si quo minus dixissem vobis quia vado parare vobis locum ³ et si abiero et praeparavero
 vobis locum iterum venio et accipiam vos ad me ipsum ut ubi sum ego et vos sitis ⁴ et quo ego
 vado scitis et viam scitis ⁵ dicit ei Thomas Domine nescimus quo vadis et quomodo possumus
 viam scire ⁶ dicit ei Iesus ego sum via et veritas et vita nemo venit ad Patrem nisi per me ⁷ si
 cognovissetis me et Patrem meum utique cognovissetis et amodo cognoscitis eum et vidistis eum
⁸ dicit ei Philippus Domine ostende nobis Patrem et sufficit nobis ⁹ dicit ei Iesus tanto tempore
 vobiscum sum et non cognovistis me Philippe qui vidit me vidit et Patrem quomodo tu dicis ostende
 nobis Patrem ¹⁰ non credis quia ego in Patre et Pater in me est verba quae ego loquor vobis a me
 ipso non loquor Pater autem in me manens ipse facit opera ¹¹ non creditis quia ego in Patre et Pater
 in me est ¹² alioquin propter opera ipsa credite amen amen dico vobis qui credit in me opera quae
 ego facio et ipse faciet et maiora horum faciet quia ego ad Patrem vado ¹³ et quodcumque petieritis
 in nomine meo hoc faciam ut glorificetur Pater in Filio ¹⁴ si quid petieritis me in nomine meo hoc

¹⁵ faciam ¹⁶ si diligitis me mandata mea servate et ego rogabo Patrem et alium paracletum dabit
¹⁷ vobis ut maneat vobiscum in aeternum Spiritum veritatis quem mundus non potest accipere quia
 non videt eum nec scit eum vos autem cognoscitis eum quia apud vos manebit et in vobis erit
¹⁸ non relinquam vos orfanos veniam ad vos ¹⁹ adhuc modicum et mundus me iam non videt vos
²⁰ autem videtis me quia ego vivo et vos vivetis in illo die vos cognoscetis quia ego sum in Patre
²¹ meo et vos in me et ego in vobis qui habet mandata mea et servat ea ille est qui diligit me qui
²² autem diligit me diligitur a Patre meo et ego diligam eum et manifestabo ei me ipsum dicit ei
 Iudas non ille Scariotis Domine quid factum est quia nobis manifestaturus es te ipsum et non mundo
²³ respondit Iesus et dixit ei si quis diligit me sermonem meum servabit et Pater meus diligit eum
²⁴ et ad eum veniemus et mansiones apud eum faciemus qui non diligit me sermones meos non
²⁵ servat et sermonem quem audistis non est meus sed eius qui misit me Patris haec locutus sum
²⁶ vobis apud vos manens paracletus autem Spiritus Sanctus quem mittet Pater in nomine meo ille
²⁷ vos docebit omnia et suggeret vobis omnia quaecumque dixero vobis pacem relinquo vobis
 pacem meam do vobis non quomodo mundus dat ego do vobis non turbetur cor vestrum neque
²⁸ formidet audistis quia ego dixi vobis vado et venio ad vos si diligeretis me gauderetis utique
²⁹ quia vado ad Patrem quia Pater maior me est et nunc dixi vobis priusquam fiat ut cum factum
³⁰ fuerit credatis iam non multa loquar vobiscum venit enim princeps mundi huius et in me non
³¹ habet quicquam sed ut cognoscat mundus quia diligo Patrem et sicut mandatum dedit mihi Pater
 sic facio surgite eamus hinc

Chapter 15

¹ ego sum vitis vera et Pater meus agricola est ² omnem palmitem in me non ferentem fructum
³ tollet eum et omnem qui fert fructum purgabit eum ut fructum plus adferat iam vos mundi estis
⁴ propter sermonem quem locutus sum vobis manete in me et ego in vobis sicut palmes non potest
⁵ ferre fructum a semet ipso nisi manserit in vite sic nec vos nisi in me manseritis ego sum vitis
 vos palmites qui manet in me et ego in eo hic fert fructum multum quia sine me nihil potestis facere

⁶ si quis in me non manserit mittetur foras sicut palmes et aruit et colligent eos et in ignem mittunt
⁷ et ardent ⁷ si manseritis in me et verba mea in vobis manserint quodcumque volueritis petetis et
⁸ fiet vobis ⁸ in hoc clarificatus est Pater meus ut fructum plurimum adferatis et efficiamini mei
⁹ discipuli ⁹ sicut dilexit me Pater et ego dilexi vos manete in dilectione mea ¹⁰ si praecepta mea
servaveritis manebitis in dilectione mea sicut et ego Patris mei praecepta servavi et maneo in eius
¹¹ dilectione ¹¹ haec locutus sum vobis ut gaudium meum in vobis sit et gaudium vestrum impleatur
¹² hoc est praeceptum meum ut diligatis invicem sicut dilexi vos ¹³ maiorem hac dilectionem nemo
¹⁴ habet ut animam suam quis ponat pro amicis suis ¹⁴ vos amici mei estis si feceritis quae ego
¹⁵ praecipio vobis ¹⁵ iam non dico vos servos quia servus nescit quid facit dominus eius vos autem
¹⁶ dixi amicos quia omnia quaecumque audivi a Patre meo nota feci vobis ¹⁶ non vos me elegistis
sed ego elegi vos et posui vos ut eatis et fructum adferatis et fructus vester maneat ut quodcumque
¹⁷ petieritis Patrem in nomine meo det vobis ¹⁷ haec mando vobis ut diligatis invicem ¹⁸ si mundus
¹⁹ vos odit scitote quia me priorem vobis odio habuit ¹⁹ si de mundo fuissetis mundus quod suum
erat diligeret quia vero de mundo non estis sed ego elegi vos de mundo propterea odit vos mundus
²⁰ mementote sermonis mei quem ego dixi vobis non est servus maior domino suo si me persecuti
²¹ sunt et vos persequentur si sermonem meum servaverunt et vestrum servabunt ²¹ sed haec omnia
²² facient vobis propter nomen meum quia nesciunt eum qui misit me ²² si non venissem et locutus
²³ fuissem eis peccatum non haberent nunc autem excusationem non habent de peccato suo ²³ qui
²⁴ me odit et Patrem meum odit ²⁴ si opera non fecissem in eis quae nemo alius fecit peccatum non
²⁵ haberent nunc autem et viderunt et oderunt et me et Patrem meum ²⁵ sed ut impleatur sermo qui
²⁶ in lege eorum scriptus est quia odio me habuerunt gratis ²⁶ cum autem venerit paracletus quem
ego mittam vobis a Patre Spiritum veritatis qui a Patre procedit ille testimonium perhibebit de me
²⁷ et vos testimonium perhibetis quia ab initio mecum estis

Chapter 16

¹ haec locutus sum vobis ut non scandalizemini ² absque synagogis facient vos sed venit hora
ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se praestare Deo ³ et haec facient quia non noverunt
Patrem neque me ⁴ sed haec locutus sum vobis ut cum venerit hora eorum reminiscamini quia ego
dixi vobis ⁵ haec autem vobis ab initio non dixi quia vobiscum eram at nunc vado ad eum qui me
misit et nemo ex vobis interrogat me quo vadis ⁶ sed quia haec locutus sum vobis tristitia implevit
cor vestrum ⁷ sed ego veritatem dico vobis expedit vobis ut ego vadam si enim non abiero paracletus
non veniet ad vos si autem abiero mittam eum ad vos ⁸ et cum venerit ille arguet mundum de
peccato et de iustitia et de iudicio ⁹ de peccato quidem quia non credunt in me ¹⁰ de iustitia vero
quia ad Patrem vado et iam non videbitis me ¹¹ de iudicio autem quia princeps mundi huius iudicatus
est ¹² adhuc multa habeo vobis dicere sed non potestis portare modo ¹³ cum autem venerit ille
Spiritus veritatis docebit vos in omnem veritatem non enim loquetur a semet ipso sed quaecumque
audiet loquetur et quae ventura sunt adnuntiabit vobis ¹⁴ ille me clarificabit quia de meo accipiet
et adnuntiabit vobis ¹⁵ omnia quaecumque habet Pater mea sunt propterea dixi quia de meo accipit
et adnuntiabit vobis ¹⁶ modicum et iam non videbitis me et iterum modicum et videbitis me quia
vado ad Patrem ¹⁷ dixerunt ergo ex discipulis eius ad invicem quid est hoc quod dicit nobis modicum
et non videbitis me et iterum modicum et videbitis me et quia vado ad Patrem ¹⁸ dicebant ergo
quid est hoc quod dicit modicum nescimus quid loquitur ¹⁹ cognovit autem Iesus quia volebant
eum interrogare et dixit eis de hoc quaeritis inter vos quia dixi modicum et non videbitis me et
iterum modicum et videbitis me ²⁰ amen amen dico vobis quia plorabitis et flebitis vos mundus
autem gaudebit vos autem contristabimini sed tristitia vestra vertetur in gaudium ²¹ mulier cum
parit tristitiam habet quia venit hora eius cum autem pepererit puerum iam non meminit pressurae
propter gaudium quia natus est homo in mundum ²² et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis
iterum autem videbo vos et gaudebit cor vestrum et gaudium vestrum nemo tollit a vobis ²³ et in
illo die me non rogabitis quicquam amen amen dico vobis si quid petieritis Patrem in nomine meo
dabit vobis ²⁴ usque modo non petistis quicquam in nomine meo petite et accipietis ut gaudium
vestrum sit plenum ²⁵ haec in proverbiiis locutus sum vobis venit hora cum iam non in proverbiiis
loquar vobis sed palam de Patre adnuntiabo vobis ²⁶ illo die in nomine meo petetis et non dico

²⁷
 vobis quia ego rogabo Patrem de vobis ipse enim Pater amat vos quia vos me amastis et credidistis
²⁸
 quia ego a Deo exivi exivi a Patre et veni in mundum iterum relinquo mundum et vado ad Patrem
²⁹
 dicunt ei discipuli eius ecce nunc palam loqueris et proverbium nullum dicis ³⁰ nunc scimus
³¹
 quia scis omnia et non opus est tibi ut quis te interroget in hoc credimus quia a Deo existi respondit
³²
 eis Iesus modo creditis ecce venit hora et iam venit ut dispergamini unusquisque in propria et
³³
 me solum relinquantis et non sum solus quia Pater mecum est haec locutus sum vobis ut in me
 pacem habeatis in mundo pressuram habetis sed confidite ego vici mundum

Chapter 17

¹
 haec locutus est Iesus et sublevatis oculis in caelum dixit Pater venit hora clarifica Filium
²
 tuum ut Filius tuus clarificet te sicut dedisti ei potestatem omnis carnis ut omne quod dedisti ei
³
 det eis vitam aeternam haec est autem vita aeterna ut cognoscant te solum verum Deum et quem
⁴
 misisti Iesum Christum ego te clarificavi super terram opus consummavi quod dedisti mihi ut
⁵
 faciam et nunc clarifica me tu Pater apud te ipsum claritatem quam habui priusquam mundus
⁶
 esset apud te manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo tui erant et mihi
⁷
 eos dedisti et sermonem tuum servaverunt nunc cognoverunt quia omnia quae dedisti mihi abs
⁸
 te sunt quia verba quae dedisti mihi dedi eis et ipsi acceperunt et cognoverunt vere quia a te exivi
⁹
 et crediderunt quia tu me misisti ego pro eis rogo non pro mundo rogo sed pro his quos dedisti
¹⁰
 mihi quia tui sunt et mea omnia tua sunt et tua mea sunt et clarificatus sum in eis et iam non
¹¹
 sum in mundo et hii in mundo sunt et ego ad te venio Pater sancte conserva eos in nomine tuo quos
¹²
 dedisti mihi ut sint unum sicut et nos cum essem cum eis ego servabam eos in nomine tuo quos
¹³
 dedisti mihi custodivi et nemo ex his perivit nisi filius perditionis ut scriptura impleatur nunc
 autem ad te venio et haec loquor in mundo ut habeant gaudium meum impletum in semet ipsis
¹⁴
 ego dedi eis sermonem tuum et mundus odio eos habuit quia non sunt de mundo sicut et ego non
¹⁵
 sum de mundo non rogo ut tollas eos de mundo sed ut serves eos ex malo ¹⁶ de mundo non sunt

¹⁷ sicut et ego non sum de mundo ¹⁸ sanctifica eos in veritate sermo tuus veritas est ¹⁸ sicut me misisti
¹⁹ in mundum et ego misi eos in mundum ¹⁹ et pro eis ego sanctifico me ipsum ut sint et ipsi sanctificati
²⁰ in veritate ²⁰ non pro his autem rogo tantum sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in
²¹ me ²¹ ut omnes unum sint sicut tu Pater in me et ego in te ut et ipsi in nobis unum sint ut mundus
²² credat quia tu me misisti ²² et ego claritatem quam dedisti mihi dedi eis ut sint unum sicut nos
²³ unum sumus ²³ ego in eis et tu in me ut sint consummati in unum et cognoscat mundus quia tu me
²⁴ misisti et dilexisti eos sicut me dilexisti ²⁴ Pater quos dedisti mihi volo ut ubi ego sum et illi sint
²⁵ mecum ut videant claritatem meam quam dedisti mihi quia dilexisti me ante constitutionem mundi
²⁶ Pater iuste et mundus te non cognovit ego autem te cognovi et hii cognoverunt quia tu me misisti
²⁶ et notum feci eis nomen tuum et notum faciam ut dilectio qua dilexisti me in ipsis sit et ego in
 ipsis

Chapter 18

¹ haec cum dixisset Iesus egressus est cum discipulis suis trans torrentem Cedron ubi erat hortus
² in quem introivit ipse et discipuli eius ² sciebat autem et Iudas qui tradebat eum ipsum locum quia
³ frequenter Iesus convenerat illuc cum discipulis suis ³ Iudas ergo cum accepisset cohortem et a
⁴ pontificibus et Phariseis ministros venit illuc cum lanternis et facibus et armis ⁴ Iesus itaque sciens
⁵ omnia quae ventura erant super eum processit et dicit eis quem quaeritis ⁵ responderunt ei Iesum
⁶ Nazarenum dicit eis Iesus ego sum stabat autem et Iudas qui tradebat eum cum ipsis ⁶ ut ergo dixit
⁷ eis ego sum abierunt retrorsum et ceciderunt in terram ⁷ iterum ergo eos interrogavit quem quaeritis
⁸ illi autem dixerunt Iesum Nazarenum ⁸ respondit Iesus dixi vobis quia ego sum si ergo me quaeritis
⁹ sinite hos abire ⁹ ut impleretur sermo quem dixit quia quos dedisti mihi non perdi ex ipsis
¹⁰ quemquam ¹⁰ Simon ergo Petrus habens gladium eduxit eum et percussit pontificis servum et
¹¹ abscidit eius auriculam dextram erat autem nomen servo Malchus ¹¹ dixit ergo Iesus Petro mitte
¹² gladium in vaginam calicem quem dedit mihi Pater non bibam illum ¹² cohors ergo et tribunus et

ministri Iudaeorum comprehenderunt Iesum et ligaverunt eum¹³ et adduxerunt eum ad Annam
 primum erat enim socer Caiaphae qui erat pontifex anni illius¹⁴ erat autem Caiaphas qui consilium
 dederat Iudaeis quia expedit unum hominem mori pro populo¹⁵ sequebatur autem Iesum Simon
 Petrus et alius discipulus discipulus autem ille erat notus pontifici et introivit cum Iesu in atrium
 pontificis¹⁶ Petrus autem stabat ad ostium foris exivit ergo discipulus alius qui erat notus pontifici
 et dixit ostiariae et introduxit Petrum¹⁷ dicit ergo Petro ancilla ostiaria numquid et tu ex discipulis
 es hominis istius dicit ille non sum¹⁸ stabant autem servi et ministri ad prunas quia frigus erat et
 calefiebant erat autem cum eis et Petrus stans et calefaciens se¹⁹ pontifex ergo interrogavit Iesum
 de discipulis suis et de doctrina eius²⁰ respondit ei Iesus ego palam locutus sum mundo ego semper
 docui in synagoga et in templo quo omnes Iudaei conveniunt et in occulto locutus sum nihil²¹ quid
 me interrogas interroga eos qui audierunt quid locutus sum ipsis ecce hii sciunt quae dixerim ego
²² haec autem cum dixisset unus adsistens ministrorum dedit alapam Iesu dicens sic respondes
 pontifici²³ respondit ei Iesus si male locutus sum testimonium perhibe de malo si autem bene quid
 me caedis²⁴ et misit eum Annas ligatum ad Caiaphan pontificem²⁵ erat autem Simon Petrus stans
 et calefaciens se dixerunt ergo ei numquid et tu ex discipulis eius es negavit ille et dixit non sum
²⁶ dicit unus ex servis pontificis cognatus eius cuius abscidit Petrus auriculam nonne ego te vidi in
 horto cum illo²⁷ iterum ergo negavit Petrus et statim gallus cantavit²⁸ adducunt ergo Iesum a
 Caiapha in praetorium erat autem mane et ipsi non introierunt in praetorium ut non contaminarentur
 sed manducarent pascha²⁹ exivit ergo Pilatus ad eos foras et dixit quam accusationem adfertis
 adversus hominem hunc³⁰ responderunt et dixerunt ei si non esset hic malefactor non tibi
 tradidissemus eum³¹ dixit ergo eis Pilatus accipite eum vos et secundum legem vestram iudicate
 eum dixerunt ergo ei Iudaei nobis non licet interficere quemquam³² ut sermo Iesu impleretur quem
 dixit significans qua esset morte moriturus³³ introivit ergo iterum in praetorium Pilatus et vocavit
 Iesum et dixit ei tu es rex Iudaeorum³⁴ et respondit Iesus a temet ipso hoc dicis an alii tibi dixerunt
³⁵ de me respondit Pilatus numquid ego Iudaeus sum gens tua et pontifices tradiderunt te mihi quid
 fecisti³⁶ respondit Iesus regnum meum non est de mundo hoc si ex hoc mundo esset regnum meum
 ministri mei decertarent ut non traderer Iudaeis nunc autem meum regnum non est hinc³⁷ dixit

itaque ei Pilatus ergo rex es tu respondit Iesus tu dicis quia rex sum ego ego in hoc natus sum et ad hoc veni in mundum ut testimonium perhibeam veritati omnis qui est ex veritate audit meam vocem
 38 dicit ei Pilatus quid est veritas et cum hoc dixisset iterum exivit ad Iudaeos et dicit eis ego nullam
 39 invenio in eo causam est autem consuetudo vobis ut unum dimittam vobis in pascha vultis ergo
 40 dimittam vobis regem Iudaeorum clamaverunt rursum omnes dicentes non hunc sed Barabban
 erat autem Barabbas latro

Chapter 19

1 tunc ergo adprehendit Pilatus Iesum et flagellavit 2 et milites plectentes coronam de spinis
 3 inposuerunt capiti eius et veste purpurea circumdederunt eum et veniebant ad eum et dicebant
 4 have rex Iudaeorum et dabant ei alapas 4 exiit iterum Pilatus foras et dicit eis ecce adduco vobis
 5 eum foras ut cognoscatis quia in eo nullam causam invenio et purpureum vestimentum et dicit
 6 eis ecce homo cum ergo vidissent eum pontifices et ministri clamabant dicentes crucifige crucifige
 7 dicit eis Pilatus accipite eum vos et crucifigite ego enim non invenio in eo causam 7 responderunt
 8 ei Iudaei nos legem habemus et secundum legem debet mori quia Filium Dei se fecit cum ergo
 9 audisset Pilatus hunc sermonem magis timuit et ingressus est praetorium iterum et dicit ad Iesum
 10 unde es tu Iesus autem responsum non dedit ei 10 dicit ergo ei Pilatus mihi non loqueris nescis quia
 11 potestatem habeo crucifigere te et potestatem habeo dimittere te 11 respondit Iesus non haberes
 12 potestatem adversum me ullam nisi tibi esset datum desuper propterea qui tradidit me tibi maius
 12 peccatum habet 12 exinde quaerebat Pilatus dimittere eum Iudaei autem clamabant dicentes si hunc
 13 dimittis non es amicus Caesaris omnis qui se regem facit contradicit Caesari 13 Pilatus ergo cum
 14 audisset hos sermones adduxit foras Iesum et sedit pro tribunali in locum qui dicitur Lithostrotus
 14 hebraice autem Gabbatha erat autem parasceve paschae hora quasi sexta et dicit Iudaeis ecce
 15 rex vester 15 illi autem clamabant tolle tolle crucifige eum dixit eis Pilatus regem vestrum crucifigam
 16 responderunt pontifices non habemus regem nisi Caesarem 16 tunc ergo tradidit eis illum ut
 17 crucifigeretur susceperunt autem Iesum et eduxerunt 17 et baiulans sibi crucem exivit in eum qui

18
dicitur Calvariae locum hebraice Golgotha ubi eum crucifixerunt et cum eo alios duos hinc et
19
hinc medium autem Iesum scripsit autem et titulum Pilatus et posuit super crucem erat autem
20
scriptum Iesus Nazarenus rex Iudaeorum hunc ergo titulum multi legerunt Iudaeorum quia prope
21
civitatem erat locus ubi crucifixus est Iesus et erat scriptum hebraice graece et latine dicebant
ergo Pilato pontifices Iudaeorum noli scribere rex Iudaeorum sed quia ipse dixit rex sum Iudaeorum
22
23
respondit Pilatus quod scripsi scripsi milites ergo cum crucifixissent eum acceperunt vestimenta
eius et fecerunt quattuor partes unicuique militi partem et tunicam erat autem tunica inconsutilis
24
desuper contexta per totum dixerunt ergo ad invicem non scindamus eam sed sortiamur de illa
cuius sit ut scriptura impleatur dicens partiti sunt vestimenta mea sibi et in vestem meam miserunt
sortem et milites quidem haec fecerunt 25 stabant autem iuxta crucem Iesu mater eius et soror
26
matris eius Maria Cleopae et Maria Magdalene cum vidisset ergo Iesus matrem et discipulum
27
stantem quem diligebat dicit matri suae mulier ecce filius tuus deinde dicit discipulo ecce mater
28
tua et ex illa hora accepit eam discipulus in sua postea sciens Iesus quia iam omnia consummata
29
sunt ut consummaretur scriptura dicit sitio vas ergo positum erat aceto plenum illi autem spongiam
30
plenam aceto hysopo circumponentes obtulerunt ori eius cum ergo accepisset Iesus acetum dixit
31
consummatum est et inclinato capite tradidit spiritum Iudaei ergo quoniam parasceve erat ut
non remanerent in cruce corpora sabbato erat enim magnus dies ille sabbati rogaverunt Pilatum ut
32
frangerentur eorum crura et tollerentur venerunt ergo milites et primi quidem fregerunt crura et
33
alterius qui crucifixus est cum eo ad Iesum autem cum venissent ut viderunt eum iam mortuum
34
non fregerunt eius crura sed unus militum lancea latus eius aperuit et continuo exivit sanguis et
35
aqua et qui vidit testimonium perhibuit et verum est eius testimonium et ille scit quia vera dicit
36
ut et vos credatis facta sunt enim haec ut scriptura impleatur os non comminuetis ex eo 37 et
38
iterum alia scriptura dicit videbunt in quem transfixerunt post haec autem rogavit Pilatum Ioseph
ab Arimathia eo quod esset discipulus Iesu occultus autem propter metum Iudaeorum ut tolleret
39
corpus Iesu et permisit Pilatus venit ergo et tulit corpus Iesu venit autem et Nicodemus qui
40
venerat ad Iesum nocte primum ferens mixturam murrae et aloes quasi libras centum acceperunt
41
ergo corpus Iesu et ligaverunt eum linteis cum aromatibus sicut mos Iudaeis est sepelire erat

autem in loco ubi crucifixus est hortus et in horto monumentum novum in quo nondum quisquam
⁴²positus erat ibi ergo propter parasceven Iudaeorum quia iuxta erat monumentum posuerunt
 Iesum

Chapter 20

¹una autem sabbati Maria Magdalene venit mane cum adhuc tenebrae essent ad monumentum
 et videt lapidem sublatum a monumento ²cucurrit ergo et venit ad Simonem Petrum et ad alium
 discipulum quem amabat Iesus et dicit eis tulerunt Dominum de monumento et nescimus ubi
³posuerunt eum ⁴exiit ergo Petrus et ille alius discipulus et venerunt ad monumentum ⁵currebant
 autem duo simul et ille alius discipulus praecucurrit citius Petro et venit primus ad monumentum
⁶et cum se inclinasset videt posita linteamina non tamen introivit ⁷venit ergo Simon Petrus sequens
 eum et introivit in monumentum et videt linteamina posita ⁸et sudarium quod fuerat super caput
 eius non cum linteaminibus positum sed separatim involutum in unum locum ⁹tunc ergo introivit
 et ille discipulus qui venerat primus ad monumentum et vidit et credidit ¹⁰nondum enim sciebant
 scripturam quia oportet eum a mortuis resurgere ¹¹abierunt ergo iterum ad semet ipsos discipuli
¹²Maria autem stabat ad monumentum foris plorans dum ergo fleret inclinavit se et prospexit in
 monumentum ¹³et vidit duos angelos in albis sedentes unum ad caput et unum ad pedes ubi positum
 fuerat corpus Iesu ¹⁴dicunt ei illi mulier quid ploras dicit eis quia tulerunt Dominum meum et
 nescio ubi posuerunt eum ¹⁵haec cum dixisset conversa est retrorsum et videt Iesum stantem et
 non sciebat quia Iesus est ¹⁶dicit ei Iesus mulier quid ploras quem quaeris illa existimans quia
 hortulanus esset dicit ei domine si tu sustulisti eum dicito mihi ubi posuisti eum et ego eum tollam
¹⁷dicit ei Iesus Maria conversa illa dicit ei rabboni quod dicitur magister ¹⁸dicit ei Iesus noli me
 tangere nondum enim ascendi ad Patrem meum vade autem ad fratres meos et dic eis ascendo ad
 Patrem meum et Patrem vestrum et Deum meum et Deum vestrum ¹⁹venit Maria Magdalene
 adnuntians discipulis quia vidi Dominum et haec dixit mihi ²⁰cum esset ergo sero die illo una
 sabbatorum et fores essent clausae ubi erant discipuli propter metum Iudaeorum venit Iesus et stetit
 in medio et dicit eis pax vobis et hoc cum dixisset ostendit eis manus et latus gavisii sunt ergo

²¹
 discipuli viso Domino ²¹ dixit ergo eis iterum pax vobis sicut misit me Pater et ego mitto vos
²² hoc cum dixisset insuflavit et dicit eis accipite Spiritum Sanctum ²³ quorum remiseritis peccata
²⁴ remittuntur eis quorum retinueritis detenta sunt Thomas autem unus ex duodecim qui dicitur
²⁵ Didymus non erat cum eis quando venit Iesus ²⁵ dixerunt ergo ei alii discipuli vidimus Dominum
 ille autem dixit eis nisi videro in manibus eius figuram clavorum et mittam digitum meum in locum
²⁶ clavorum et mittam manum meam in latus eius non credam ²⁶ et post dies octo iterum erant discipuli
²⁷ eius intus et Thomas cum eis venit Iesus ianuis clausis et stetit in medio et dixit pax vobis ²⁷ deinde
 dicit Thomae infer digitum tuum huc et vide manus meas et adfer manum tuam et mitte in latus
²⁸ meum et noli esse incredulus sed fidelis ²⁸ respondit Thomas et dixit ei Dominus meus et Deus
²⁹ meus ²⁹ dicit ei Iesus quia vidisti me credidisti beati qui non viderunt et crediderunt ³⁰ multa
 quidem et alia signa fecit Iesus in conspectu discipulorum suorum quae non sunt scripta in libro
³¹ hoc ³¹ haec autem scripta sunt ut credatis quia Iesus est Christus Filius Dei et ut credentes vitam
 habeatis in nomine eius

Chapter 21

¹ postea manifestavit se iterum Iesus ad mare Tiberiadis manifestavit autem sic ² erant simul
 Simon Petrus et Thomas qui dicitur Didymus et Nathanahel qui erat a Cana Galilaeae et filii Zebedaei
³ et alii ex discipulis eius duo ³ dicit eis Simon Petrus vado piscari dicunt ei venimus et nos tecum
⁴ et exierunt et ascenderunt in navem et illa nocte nihil prendiderunt ⁴ mane autem iam facto stetit
⁵ Iesus in litore non tamen cognoverunt discipuli quia Iesus est ⁵ dicit ergo eis Iesus pueri numquid
⁶ pulmentarium habetis responderunt ei non ⁶ dixit eis mittite in dexteram navigii rete et invenietis
⁷ miserunt ergo et iam non valebant illud trahere a multitudine piscium ⁷ dicit ergo discipulus ille
 quem diligebat Iesus Petro Dominus est Simon Petrus cum audisset quia Dominus est tunicam
⁸ succinxit se erat enim nudus et misit se in mare ⁸ alii autem discipuli navigio venerunt non enim
⁹ longe erant a terra sed quasi a cubitis ducentis trahentes rete piscium ⁹ ut ergo descenderunt in
¹⁰ terram viderunt prunas positas et piscem superpositum et panem ¹⁰ dicit eis Iesus adferite de piscibus
¹¹ quos prendidistis nunc ¹¹ ascendit Simon Petrus et traxit rete in terram plenum magnis piscibus

centum quinquaginta tribus et cum tanti essent non est scissum rete ¹² dicit eis Iesus venite prandete
et nemo audebat discentium interrogare eum tu quis es scientes quia Dominus esset ¹³ et venit
Iesus et accepit panem et dat eis et piscem similiter ¹⁴ hoc iam tertio manifestatus est Iesus discipulis
cum surrexisset a mortuis ¹⁵ cum ergo prandissent dicit Simoni Petro Iesus Simon Iohannis diligis
me plus his dicit ei etiam Domine tu scis quia amo te dicit ei pasce agnos meos ¹⁶ dicit ei iterum
Simon Iohannis diligis me ait illi etiam Domine tu scis quia amo te dicit ei pasce agnos meos
¹⁷ dicit ei tertio Simon Iohannis amas me contristatus est Petrus quia dixit ei tertio amas me et dicit
ei Domine tu omnia scis tu scis quia amo te dicit ei pasce oves meas ¹⁸ amen amen dico tibi cum
esses iunior cingebas te et ambulabas ubi volebas cum autem senueris extends manus tuas et alius
te cinget et ducet quo non vis ¹⁹ hoc autem dixit significans qua morte clarificaturus esset Deum
et hoc cum dixisset dicit ei sequere me ²⁰ conversus Petrus vidit illum discipulum quem diligebat
Iesus sequentem qui et recubuit in cena super pectus eius et dixit Domine quis est qui tradit te
²¹ hunc ergo cum vidisset Petrus dicit Iesu Domine hic autem quid ²² dicit ei Iesus si sic eum volo
manere donec veniam quid ad te tu me sequere ²³ exivit ergo sermo iste in fratres quia discipulus
ille non moritur et non dixit ei Iesus non moritur sed si sic eum volo manere donec venio quid ad
²⁴ te hic est discipulus qui testimonium perhibet de his et scripsit haec et scimus quia verum est
testimonium eius

Acts

Chapter 1

¹ primum quidem sermonem feci de omnibus o Theophile quae coepit Iesus facere et docere
² usque in diem qua praecipiens apostolis per Spiritum Sanctum quos elegit adsumptus est ³ quibus
et praebuit se ipsum vivum post passionem suam in multis argumentis per dies quadraginta apparens
eis et loquens de regno Dei ⁴ et convescens praecepit eis ab Hierosolymis ne discederent sed
expectarent promissionem Patris quam audistis per os meum ⁵ quia Iohannes quidem baptizavit
aqua vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non post multos hos dies ⁶ igitur qui convenerant

interrogabant eum dicentes Domine si in tempore hoc restitues regnum Israhel ⁷ dixit autem eis
non est vestrum nosse tempora vel momenta quae Pater posuit in sua potestate ⁸ sed accipietis
virtutem supervenientis Spiritus Sancti in vos et eritis mihi testes in Hierusalem et in omni Iudaea
et Samaria et usque ad ultimum terrae ⁹ et cum haec dixisset videntibus illis elevatus est et nubes
suscepit eum ab oculis eorum ¹⁰ cumque intuerentur in caelum eunte illo ecce duo viri adstiterunt
iuxta illos in vestibus albis ¹¹ qui et dixerunt viri galilaei quid statis aspicientes in caelum hic Iesus
qui adsumptus est a vobis in caelum sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in caelum
¹² tunc reversi sunt Hierosolymam a monte qui vocatur Oliveti qui est iuxta Hierusalem sabbati
¹³ habens iter et cum introissent in cenaculum ascenderunt ubi manebant Petrus et Iohannes Iacobus
et Andreas Philippus et Thomas Bartholomeus et Mattheus Iacobus Alphei et Simon Zelotes et
¹⁴ Iudas Iacobi hii omnes erant perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus et Maria
matre Iesu et fratribus eius ¹⁵ et in diebus illis exurgens Petrus in medio fratrum dixit erat autem
turba nominum simul fere centum viginti ¹⁶ viri fratres oportet impleri scripturam quam praedixit
Spiritus Sanctus per os David de Iuda qui fuit dux eorum qui comprehenderunt Iesum ¹⁷ quia
connumeratus erat in nobis et sortitus est sortem ministerii huius ¹⁸ et hic quidem possedit agrum
de mercede iniquitatis et suspensus crepuit medius et diffusa sunt omnia viscera eius ¹⁹ et notum
factum est omnibus habitantibus Hierusalem ita ut appellaretur ager ille lingua eorum Acheldemach
hoc est ager Sanguinis ²⁰ scriptum est enim in libro Psalmorum fiat commoratio eius deserta et
non sit qui inhabitet in ea et episcopatum eius accipiat alius ²¹ oportet ergo ex his viris qui nobiscum
congregati sunt in omni tempore quo intravit et exivit inter nos Dominus Iesus ²² incipiens a
baptismate Iohannis usque in diem qua adsumptus est a nobis testem resurrectionis eius nobiscum
fieri unum ex istis ²³ et statuerunt duos Ioseph qui vocabatur Barsabban qui cognominatus est
Iustus et Matthiam ²⁴ et orantes dixerunt tu Domine qui corda nosti omnium ostende quem elegeris
ex his duobus unum ²⁵ accipere locum ministerii huius et apostolatus de quo praevaricatus est
Iudas ut abiret in locum suum ²⁶ et dederunt sortes eis et cecidit sors super Matthiam et adnumeratus
est cum undecim apostolis

Chapter 2

¹ et cum conplerentur dies pentecostes erant omnes pariter in eodem loco ² et factus est repente de caelo sonus tamquam advenientis spiritus vehementis et replevit totam domum ubi erant sedentes ³ et apparuerunt illis dispertitae linguae tamquam ignis seditque supra singulos eorum ⁴ et repleti sunt omnes Spiritu Sancto et coeperunt loqui aliis linguis prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illis ⁵ erant autem in Hierusalem habitantes Iudaei viri religiosi ex omni natione quae sub caelo sunt ⁶ facta autem hac voce convenit multitudo et mente confusa est quoniam audiebat unusquisque lingua sua illos loquentes ⁷ stupebant autem omnes et mirabantur dicentes nonne omnes ecce isti qui loquuntur Galilaei sunt ⁸ et quomodo nos audivimus unusquisque lingua nostra in qua nati sumus ⁹ Parthi et Medi et Elamitae et qui habitant Mesopotamiam et Iudaeam et Cappadociam Pontum et Asiam ¹⁰ Frygiam et Pamphiliam Aegyptum et partes Lybiae quae est circa Cyrenen et advenae romani ¹¹ Iudaei quoque et proselyti Cretes et Arabes audivimus loquentes eos nostris linguis magnalia Dei ¹² stupebant autem omnes et mirabantur ad invicem dicentes quidnam hoc vult esse ¹³ alii autem inridentes dicebant quia musto pleni sunt isti ¹⁴ stans autem Petrus cum undecim levavit vocem suam et locutus est eis viri iudaei et qui habitatis Hierusalem universi hoc vobis notum sit et auribus percipite verba mea ¹⁵ non enim sicut vos aestimatis hii ebrii sunt cum sit hora diei tertia ¹⁶ sed hoc est quod dictum est per prophetam Iohel ¹⁷ et erit in novissimis diebus dicit Dominus effundam de Spiritu meo super omnem carnem et prophetabunt filii vestri et filiae vestrae et iuvenes vestri visiones videbunt et seniores vestri somnia somniabunt ¹⁸ et quidem super servos meos et super ancillas meas in diebus illis effundam de Spiritu meo et prophetabunt ¹⁹ et dabo prodigia in caelo sursum et signa in terra deorsum sanguinem et ignem et vaporem fumi ²⁰ sol convertetur in tenebras et luna in sanguinem antequam veniat dies Domini magnus et manifestus ²¹ et erit omnis quicumque invocaverit nomen Domini salvus erit ²² viri israhelitae audite verba haec Iesum Nazarenum virum adprobatum a Deo in vobis virtutibus et prodigiis et signis quae fecit per illum Deus in medio vestri sicut vos scitis ²³ hunc definito consilio et praescientia Dei traditum per manus iniquorum adfigentes interemistis ²⁴ quem Deus suscitavit solutis doloribus inferni iuxta quod impossibile erat teneri illum ab eo ²⁵ David enim dicit in eum providebam Dominum coram

me semper quoniam a dextris meis est ne commovear²⁶ propter hoc laetatum est cor meum et
 exultavit lingua mea insuper et caro mea requiescet in spe²⁷ quoniam non derelinques animam
 meam in inferno neque dabis Sanctum tuum videre corruptionem²⁸ notas fecisti mihi vias vitae
 replebis me iucunditate cum facie tua²⁹ viri fratres liceat audenter dicere ad vos de patriarcha
 David quoniam et defunctus est et sepultus est et sepulchrum eius est apud nos usque in hodiernum
 diem³⁰ propheta igitur cum esset et sciret quia iureiurando iurasset illi Deus de fructu lumbi eius
 sedere super sedem eius³¹ providens locutus est de resurrectione Christi quia neque derelictus est
 in inferno neque caro eius vidit corruptionem³² hunc Iesum resuscitavit Deus cui omnes nos testes
 sumus³³ dextera igitur Dei exaltatus et promissione Spiritus Sancti accepta a Patre effudit hunc
 quem vos videtis et audistis³⁴ non enim David ascendit in caelos dicit autem ipse dixit Dominus
 Domino meo sede a dextris meis³⁵ donec ponam inimicos tuos scabillum pedum tuorum
 certissime ergo sciat omnis domus Israhel quia et Dominum eum et Christum Deus fecit hunc
 Iesum quem vos crucifixistis³⁷ his auditis compuncti sunt corde et dixerunt ad Petrum et ad reliquos
 apostolos quid faciemus viri fratres³⁸ Petrus vero ad illos paenitentiam inquit agite et baptizetur
 unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum et accipietis
 donum Sancti Spiritus³⁹ vobis enim est repromissio et filiis vestris et omnibus qui longe sunt
 quoscumque advocaverit Dominus Deus noster⁴⁰ aliis etiam verbis pluribus testificatus est et
 exhortabatur eos dicens salvamini a generatione ista prava⁴¹ qui ergo receperunt sermonem eius
 baptizati sunt et adpositae sunt in illa die animae circiter tria milia⁴² erant autem perseverantes in
 doctrina apostolorum et communicatione fractionis panis et orationibus⁴³ fiebat autem omni animae
 timor multa quoque prodigia et signa per apostolos fiebant in Hierusalem et metus erat magnus in
 universis⁴⁴ omnes etiam qui credebant erant pariter et habebant omnia communia⁴⁵ possessiones
 et substantias vendebant et dividebant illa omnibus prout cuique opus erat⁴⁶ cotidie quoque
 perdurantes unanimiter in templo et frangentes circa domos panem sumebant cibum cum exultatione
 et simplicitate cordis⁴⁷ conlaudantes Deum et habentes gratiam ad omnem plebem Dominus autem
 augebat qui salvi fierent cotidie in id ipsum

Chapter 3

¹ Petrus autem et Iohannes ascendebant in templum ad horam orationis nonam ² et quidam vir
 qui erat claudus ex utero matris suae baiulabatur quem ponebant cotidie ad portam templi quae
 dicitur Speciosa ut peteret elemosynam ab introeuntibus in templum ³ is cum vidisset Petrum et
 Iohannem incipientes introire in templum rogabat ut elemosynam acciperet ⁴ intuens autem in eum
 Petrus cum Iohanne dixit respice in nos ⁵ at ille intendebat in eos sperans se aliquid accepturum
 ab eis ⁶ Petrus autem dixit argentum et aurum non est mihi quod autem habeo hoc tibi do in nomine
 Iesu Christi Nazareni surge et ambula ⁷ et adprehensa ei manu dextera adlevavit eum et protinus
 consolidatae sunt bases eius et plantae ⁸ et exiliens stetit et ambulabat et intravit cum illis in templum
 ambulans et exiliens et laudans Dominum ⁹ et vidit omnis populus eum ambulantem et laudantem
 Deum ¹⁰ cognoscebant autem illum quoniam ipse erat qui ad elemosynam sedebat ad Speciosam
 portam templi et impleti sunt stupore et extasi in eo quod contigerat illi ¹¹ cum teneret autem
 Petrum et Iohannem concurrunt omnis populus ad eos ad porticum qui appellatur Salomonis stupentes
¹² videns autem Petrus respondit ad populum viri israhelitae quid miramini in hoc aut nos quid
 intuemini quasi nostra virtute aut pietate fecerimus hunc ambulare ¹³ Deus Abraham et Deus Isaac
 et Deus Iacob Deus patrum nostrorum glorificavit Filium suum Iesum quem vos quidem tradidistis
 et negastis ante faciem Pilati iudicante illo dimitti ¹⁴ vos autem sanctum et iustum negastis et
 petistis virum homicidam donari vobis ¹⁵ auctorem vero vitae interfecistis quem Deus suscitavit
 a mortuis cuius nos testes sumus ¹⁶ et in fide nominis eius hunc quem videtis et nostis confirmavit
 nomen eius et fides quae per eum est dedit integram sanitatem istam in conspectu omnium vestrum
¹⁷ et nunc fratres scio quia per ignorantiam fecistis sicut et principes vestri ¹⁸ Deus autem quae
 praenuntiavit per os omnium prophetarum pati Christum suum implevit sic ¹⁹ paenitemini igitur
 et convertimini ut deleantur vestra peccata ²⁰ ut cum venerint tempora refrigerii a conspectu Domini
 et miserit eum qui praedicatus est vobis Iesum Christum ²¹ quem oportet caelum quidem suscipere
 usque in tempora restitutionis omnium quae locutus est Deus per os sanctorum suorum a saeculo
 prophetarum ²² Moses quidem dixit quia prophetam vobis suscitabit Dominus Deus vester de
 fratribus vestris tamquam me ipsum audietis iuxta omnia quaecumque locutus fuerit vobis ²³ erit

autem omnis anima quae non audierit prophetam illum exterminabitur de plebe²⁴ et omnes prophetae
a Samuhel et deinceps qui locuti sunt et adnuntiaverunt dies istos²⁵ vos estis filii prophetarum et
testamenti quod disposuit Deus ad patres vestros dicens ad Abraham et in semine tuo benedicentur
omnes familiae terrae²⁶ vobis primum Deus suscitans Filium suum misit eum benedicentem vobis
ut convertat se unusquisque a nequitia sua

Chapter 4

¹ loquentibus autem illis ad populum supervenerunt sacerdotes et magistratus templi et Sadducaei
² dolentes quod docerent populum et adnuntiarent in Iesu resurrectionem ex mortuis³ et iniecerunt
in eis manus et posuerunt eos in custodiam in crastinum erat enim iam vespera⁴ multi autem eorum
qui audierant verbum crediderunt et factus est numerus virorum quinque milia⁵ factum est autem
in crastinum ut congregarentur principes eorum et seniores et scribae in Hierusalem⁶ et Annas
princeps sacerdotum et Caiphas et Iohannes et Alexander et quotquot erant de genere sacerdotali
⁷ et statuentes eos in medio interrogabant in qua virtute aut in quo nomine fecistis hoc vos⁸ tunc
Petrus repletus Spiritu Sancto dixit ad eos principes populi et seniores⁹ si nos hodie diiudicamur
in benefacto hominis infirmi in quo iste salvus factus est¹⁰ notum sit omnibus vobis et omni plebi
Israhel quia in nomine Iesu Christi Nazareni quem vos crucifixistis quem Deus suscitavit a mortuis
in hoc iste adstat coram vobis sanus¹¹ hic est lapis qui reprobatus est a vobis aedificantibus qui
factus est in caput anguli¹² et non est in alio aliquo salus nec enim nomen aliud est sub caelo
datum hominibus in quo oportet nos salvos fieri¹³ videntes autem Petri constantiam et Iohannis
conperto quod homines essent sine litteris et idiotae admirabantur et cognoscebant eos quoniam
cum Iesu fuerant¹⁴ hominem quoque videntes stantem cum eis qui curatus fuerat nihil poterant
contradicere¹⁵ iusserunt autem eos foras extra concilium secedere et conferebant ad invicem
¹⁶ dicentes quid faciemus hominibus istis quoniam quidem notum signum factum est per eos omnibus
habitantibus in Hierusalem manifestum et non possumus negare¹⁷ sed ne amplius divulgetur in
populum comminemur eis ne ultra loquantur in nomine hoc ulli hominum¹⁸ et vocantes eos

denuntiaverunt ne omnino loquerentur neque docerent in nomine Iesu ¹⁹ Petrus vero et Iohannes
 respondentes dixerunt ad eos si iustum est in conspectu Dei vos potius audire quam Deum iudicare
²⁰ non enim possumus quae vidimus et audivimus non loqui ²¹ at illi comminantes dimiserunt eos
 non invenientes quomodo punirent eos propter populum quia omnes clarificabant Deum in eo quod
²² acciderat annorum enim erat amplius quadraginta homo in quo factum erat signum istud sanitatis
²³ dimissi autem venerunt ad suos et adnuntiaverunt eis quanta ad eos principes sacerdotum et
²⁴ seniores dixissent qui cum audissent unianimiter levaverunt vocem ad Deum et dixerunt Domine
²⁵ tu qui fecisti caelum et terram et mare et omnia quae in eis sunt qui Spiritu Sancto per os patris
²⁶ nostri David pueri tui dixisti quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt inania adstiterunt
 reges terrae et principes convenerunt in unum adversus Dominum et adversus Christum eius
²⁷ convenerunt enim vere in civitate ista adversus sanctum puerum tuum Iesum quem unxisti
²⁸ Herodes et Pontius Pilatus cum gentibus et populis Israhel facere quae manus tua et consilium
²⁹ decreverunt fieri et nunc Domine respice in minas eorum et da servis tuis cum omni fiducia
³⁰ loqui verbum tuum in eo cum manum tuam extendas sanitates et signa et prodigia fieri per nomen
³¹ sancti Filii tui Iesu et cum orassent motus est locus in quo erant congregati et repleti sunt omnes
³² Spiritu Sancto et loquebantur verbum Dei cum fiducia multitudinis autem credentium erat cor
 et anima una nec quisquam eorum quae possidebant aliquid suum esse dicebat sed erant illis omnia
³³ communia et virtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis Iesu Christi Domini
³⁴ et gratia magna erat in omnibus illis neque enim quisquam egens erat inter illos quotquot enim
³⁵ possessores agrorum aut domorum erant vendentes adferebant pretia eorum quae vendebant et
³⁶ ponebant ante pedes apostolorum dividebantur autem singulis prout cuique opus erat Ioseph
 autem qui cognominatus est Barnabas ab apostolis quod est interpretatum Filius consolationis
³⁷ Levites Cyprius genere cum haberet agrum vendidit illum et adtulit pretium et posuit ante pedes
 apostolorum

Chapter 5

¹ vir autem quidam nomine Ananias cum Saffira uxore sua vendidit agrum ² et fraudavit de pretio agri conscia uxore sua et adferens partem quandam ad pedes apostolorum posuit ³ dixit autem Petrus Anania cur temptavit Satan as cor tuum mentiri te Spiritui Sancto et fraudare de pretio agri ⁴ nonne manens tibi manebat et venundatum in tua erat potestate quare posuisti in corde tuo hanc rem non es mentitus hominibus sed Deo ⁵ audiens autem Ananias haec verba cecidit et exspiravit et factus est timor magnus in omnes qui audierant ⁶ surgentes autem iuvenes amoverunt eum et efferentes sepelierunt ⁷ factum est autem quasi horarum trium spatium et uxor ipsius nesciens quod factum fuerat introiit ⁸ respondit autem ei Petrus dic mihi si tanti agrum vendidistis at illa dixit etiam tanti ⁹ Petrus autem ad eam quid utique convenit vobis temptare Spiritum Domini ecce pedes eorum qui sepelierunt virum tuum ad ostium et efferent te ¹⁰ confestim cecidit ante pedes eius et exspiravit intrantes autem iuvenes invenerunt illam mortuam et extulerunt et sepelierunt ad virum suum ¹¹ et factus est timor magnus in universa ecclesia et in omnes qui audierunt haec ¹² per manus autem apostolorum fiebant signa et prodigia multa in plebe et erant unianimiter omnes in porticu Salomonis ¹³ ceterorum autem nemo audebat coniungere se illis sed magnificabat eos ¹⁴ magis autem augebatur credentium in Domino multitudo virorum ac mulierum ¹⁵ ita ut in plateas eicerent infirmos et ponerent in lectulis et grabattis ut veniente Petro saltim umbra illius obumbraret quemquam eorum ¹⁶ concurrebat autem et multitudo vicinarum civitatum Hierusalem adferentes aegros et vexatos ab spiritibus inmundis qui curabantur omnes ¹⁷ exsurgens autem princeps sacerdotum et omnes qui cum illo erant quae est heresis Sadducaeorum repleti sunt zelo ¹⁸ et iniecerunt manus in apostolos et posuerunt illos in custodia publica ¹⁹ angelus autem Domini per noctem aperiens ianuas carceris et educens eos dixit ²⁰ ite et stantes loquimini in templo plebi omnia verba vitae huius ²¹ qui cum audissent intraverunt diluculo in templum et docebant adveniens autem princeps sacerdotum et qui cum eo erant convocaverunt concilium et omnes seniores filiorum Israhel et miserunt in carcerem ut adducerentur ²² cum venissent autem ministri et aperto carcere non invenissent illos reversi nuntiaverunt ²³ dicentes carcerem quidem invenimus clausum cum omni diligentia et custodes stantes ad ianuas aperientes autem neminem intus invenimus ²⁴ ut audierunt autem hos sermones magistratus templi et principes sacerdotum ambigebant de illis

²⁵
 quidnam fieret ²⁵ adveniens autem quidam nuntiavit eis quia ecce viri quos posuistis in carcere
²⁶
 sunt in templo stantes et docentes populum ²⁶ tunc abiit magistratus cum ministris et adduxit illos
²⁷
 sine vi timebant enim populum ne lapidarentur ²⁷ et cum adduxissent illos statuerunt in concilio
²⁸
 et interrogavit eos princeps sacerdotum ²⁸ dicens praecipiendo praecepimus vobis ne doceretis in
 nomine isto et ecce replestis Hierusalem doctrina vestra et vultis inducere super nos sanguinem
²⁹
 hominis istius ²⁹ respondens autem Petrus et apostoli dixerunt oboedire oportet Deo magis quam
³⁰
 hominibus ³⁰ Deus patrum nostrorum suscitavit Iesum quem vos interemistis suspendentes in ligno
³¹
³¹ hunc Deus principem et salvatorem exaltavit dextera sua ad dandam paenitentiam Israhel et
³²
 remissionem peccatorum ³² et nos sumus testes horum verborum et Spiritus Sanctus quem dedit
³³
 Deus omnibus oboedientibus sibi ³³ haec cum audissent dissecabantur et cogitabant interficere
³⁴
 illos ³⁴ surgens autem quidam in concilio Pharisaeus nomine Gamaliel legis doctor honorabilis
³⁵
 universae plebi iussit foras ad breve homines fieri ³⁵ dixitque ad illos viri israhelitae adtendite
³⁶
 vobis super hominibus istis quid acturi sitis ³⁶ ante hos enim dies extitit Theodas dicens esse se
 aliquem cui consensit virorum numerus circiter quadringentorum qui occisus est et omnes quicumque
³⁷
 credebant ei dissipati sunt et redactus est ad nihilum ³⁷ post hunc extitit Iudas Galilaeus in diebus
 professionis et avertit populum post se et ipse periit et omnes quotquot consenserunt ei dispersi
³⁸
 sunt ³⁸ et nunc itaque dico vobis discedite ab hominibus istis et sinite illos quoniam si est ex
³⁹
 hominibus consilium hoc aut opus dissolvetur ³⁹ si vero ex Deo est non poteritis dissolvere eos ne
⁴⁰
 forte et Deo repugnare inveniamini consenserunt autem illi ⁴⁰ et convocantes apostolos caesis
⁴¹
 denuntiaverunt ne loquerentur in nomine Iesu et dimiserunt eos ⁴¹ et illi quidem ibant gaudentes
⁴²
 a conspectu concilii quoniam digni habiti sunt pro nomine Iesu contumeliam pati ⁴² omni autem
 die in templo et circa domos non cessabant docentes et evangelizantes Christum Iesum

Chapter 6

¹
 in diebus autem illis crescente numero discipulorum factus est murmur Graecorum adversus
²
 Hebraeos eo quod dispicerentur in ministerio cotidiano viduae eorum ² convocantes autem duodecim

multitudinem discipulorum dixerunt non est aequum nos derelinquere verbum Dei et ministrare
³ mensis ⁴ considerate ergo fratres viros ex vobis boni testimonii septem plenos Spiritu et sapientia ⁵
 quos constituamus super hoc opus ⁶ nos vero orationi et ministerio verbi instantes erimus ⁷ et
 placuit sermo coram omni multitudine et elegerunt Stephanum virum plenum fide et Spiritu Sancto
 et Philippum et Prochorum et Nicanorem et Timonem et Parmenam et Nicolaum advenam
⁸ Antiochenum ⁹ hos statuerunt ante conspectum apostolorum et orantes inposuerunt eis manus ¹⁰ et
 verbum Dei crescebat et multiplicabatur numerus discipulorum in Hierusalem valde multa etiam
¹¹ turba sacerdotum oboediebat fidei ¹² Stephanus autem plenus gratia et fortitudine faciebat prodigia
 et signa magna in populo ¹³ surrexerunt autem quidam de synagoga quae appellatur Libertinorum
 et Cyrenensium et Alexandrinorum et eorum qui erant a Cilicia et Asia disputantes cum Stephano
¹⁴ et non poterant resistere sapientiae et Spiritui quo loquebatur ¹⁵ tunc submiserunt viros qui
 dicerent se audisse eum dicentem verba blasphemiae in Mosen et Deum ¹⁶ commoverunt itaque
¹⁷ plebem et seniores et scribas et concurrentes rapuerunt eum et adduxerunt in concilium ¹⁸ et
 statuerunt testes falsos dicentes homo iste non cessat loqui verba adversus locum sanctum et legem
¹⁹ audivimus enim eum dicentem quoniam Iesus Nazarenus hic destruet locum istum et mutabit
²⁰ traditiones quas tradidit nobis Moses ²¹ et intuentes eum omnes qui sedebant in concilio viderunt
 faciem eius tamquam faciem angeli

Chapter 7

¹ dixit autem princeps sacerdotum si haec ita se habent ² qui ait viri fratres et patres audite Deus
 gloriae apparuit patri nostro Abraham cum esset in Mesopotamiam priusquam moraretur in Charram
³ et dixit ad illum exi de terra tua et de cognatione tua et veni in terram quam tibi monstravero
⁴ tunc exiit de terra Chaldeorum et habitavit in Charram et inde postquam mortuus est pater eius
⁵ transtulit illum in terram istam in qua nunc vos habitatis ⁶ et non dedit illi hereditatem in ea nec
 passum pedis et repromisit dare illi eam in possessionem et semini eius post ipsum cum non haberet
⁷ filium ⁸ locutus est autem Deus quia erit semen eius accola in terra aliena et servituti eos subicient
⁹ et male tractabunt eos annis quadringentis ¹⁰ et gentem cui servierint iudicabo ego dixit Deus et
¹¹ post haec exhibunt et deservient mihi in loco isto ¹² et dedit illi testamentum circumcisionis et sic

genuit Isaac et circumcidit eum die octava et Isaac Iacob et Iacob duodecim patriarchas⁹ et
patriarchae aemulantes Ioseph vendiderunt in Aegyptum et erat Deus cum eo¹⁰ et eripuit eum ex
omnibus tribulationibus eius et dedit ei gratiam et sapientiam in conspectu Pharaonis regis Aegypti
et constituit eum praepositum super Aegyptum et super omnem domum suam¹¹ venit autem fames
in universam Aegyptum et Chanaan et tribulatio magna et non inveniebant cibos patres nostri
cum audisset autem Iacob esse frumentum in Aegyptio misit patres nostros primum¹² et in
secundo cognitus est Ioseph a fratribus suis et manifestatum est Pharaoni genus eius¹³ mittens
autem Ioseph accersivit Iacob patrem suum et omnem cognationem in animabus septuaginta quinque
et descendit Iacob in Aegyptum et defunctus est ipse et patres nostri¹⁴ et translati sunt in Sychem
et positi sunt in sepulchro quod emit Abraham pretio argenti a filiis Emmor filii Sychem¹⁵ cum
adpropinquaret autem tempus repromissionis quam confessus erat Deus Abrahae crevit populus et
multiplicatus est in Aegyptio¹⁶ quoadusque surrexit rex alius in Aegyptio qui non sciebat Ioseph
hic circumveniens genus nostrum adflixit patres ut exponerent infantes suos ne vivificarentur
eodem tempore natus est Moses et fuit gratus Deo qui nutritus est tribus mensibus in domo patris
sui¹⁷ exposito autem illo sustulit eum filia Pharaonis et enutrivit eum sibi in filium¹⁸ et eruditus
est Moses omni sapientia Aegyptiorum et erat potens in verbis et in operibus suis¹⁹ cum autem
impleretur ei quadraginta annorum tempus ascendit in cor eius ut visitaret fratres suos filios Israhel
et cum vidisset quendam iniuriam patientem vindicavit illum et fecit ultionem ei qui iniuriam
sustinebat percusso Aegyptio²⁰ existimabat autem intellegere fratres quoniam Deus per manum
ipsius daret salutem illis at illi non intellexerunt²¹ sequenti vero die apparuit illis litigantibus et
reconciliabat eos in pacem dicens viri fratres estis ut quid nocetis alterutrum²² qui autem iniuriam
faciebat proximo reppulit eum dicens quis te constituit principem et iudicem super nos²³ numquid
interficere me tu vis quemadmodum interfecisti heri Aegyptium²⁴ fugit autem Moses in verbo
isto et factus est advena in terra Madiam ubi generavit filios duos²⁵ et expletis annis quadraginta
apparuit illi in deserto montis Sina angelus in igne flammae rubi²⁶ Moses autem videns admiratus
est visum et accedente illo ut consideraret facta est vox Domini²⁷ ego Deus patrum tuorum Deus
Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob tremefactus autem Moses non audebat considerare²⁸ dixit

autem illi Dominus solve calciamentum pedum tuorum locus enim in quo stas terra sancta est
 34
 videns vidi afflictionem populi mei qui est in Aegypto et gemitum eorum audiui et descendi
 35
 liberare eos et nunc veni et mittam te in Aegyptum hunc Mosen quem negaverunt dicentes quis
 te constituit principem et iudicem hunc Deus principem et redemptorem misit cum manu angeli
 36
 qui apparuit illi in rubo hic eduxit illos faciens prodigia et signa in terra Aegypti et in Rubro
 37
 mari et in deserto annis quadraginta hic est Moses qui dixit filiis Israhel prophetam vobis suscitabit
 38
 Deus de fratribus vestris tamquam me hic est qui fuit in ecclesia in solitudine cum angelo qui
 39
 loquebatur ei in monte Sina et cum patribus nostris qui accepit verba vitae dare nobis cui noluerunt
 40
 oboedire patres nostri sed reppulerunt et aversi sunt cordibus suis in Aegyptum dicentes ad
 Aaron fac nobis deos qui praecedant nos Moses enim hic qui eduxit nos de terra Aegypti nescimus
 41
 quid factum sit ei et vitulum fecerunt in illis diebus et obtulerunt hostiam simulacro et laetabantur
 42
 in operibus manuum suarum convertit autem Deus et tradidit eos servire militiae caeli sicut
 scriptum est in libro Prophetarum numquid victimas aut hostias obtulistis mihi annis quadraginta
 43
 in deserto domus Israhel et suscepistis tabernaculum Moloch et sidus dei vestri Rempham figuras
 44
 quas fecistis adorare eas et transferam vos trans Babylonem tabernaculum testimonii fuit patribus
 nostris in deserto sicut disposuit loquens ad Mosen ut faceret illud secundum formam quam viderat
 45
 quod et induxerunt suscipientes patres nostri cum Iesu in possessionem gentium quas expulit
 46
 Deus a facie patrum nostrorum usque in diebus David qui invenit gratiam ante Deum et petiit
 47
 ut inveniret tabernaculum Deo Iacob Salomon autem aedificavit illi domum 48
 sed non Excelsus
 49
 in manufactis habitat sicut propheta dicit caelum mihi sedis est terra autem scabillum pedum
 50
 meorum quam domum aedificabitis mihi dicit Dominus aut quis locus requietionis meae est nonne
 51
 manus mea fecit haec omnia dura cervice et incircumcisi cordibus et auribus vos semper Spiritui
 52
 Sancto resistitis sicut patres vestri et vos quem prophetarum non sunt persecuti patres vestri et
 occiderunt eos qui praenuntiabant de adventu Iusti cuius vos nunc proditores et homicidae fuistis
 53
 qui accepistis legem in dispositionem angelorum et non custodistis 54
 audientes autem haec
 55
 dissecabantur cordibus suis et stridebant dentibus in eum cum autem esset plenus Spiritu Sancto
 intendens in caelum vidit gloriam Dei et Iesum stantem a dextris Dei et ait ecce video caelos apertos
 56
 et Filium hominis a dextris stantem Dei exclamantes autem voce magna continuerunt aures suas

et impetum fecerunt unanimiter in eum⁵⁷ et eicientes eum extra civitatem lapidabant et testes
 deposuerunt vestimenta sua secus pedes adolescentis qui vocabatur Saulus⁵⁸ et lapidabant
 Stephanum invocantem et dicentem Domine Iesu suscipe spiritum meum⁵⁹ positis autem genibus
 clamavit voce magna Domine ne statuas illis hoc peccatum et cum hoc dixisset obdormivit Saulus
 autem erat consentiens neci eius

Chapter 8

¹ facta est autem in illa die persecutio magna in ecclesia quae erat Hierosolymis et omnes dispersi
 sunt per regiones Iudaeae et Samariae praeter apostolos² curaverunt autem Stephanum viri timorati
 et fecerunt planctum magnum super illum³ Saulus vero devastabat ecclesiam per domos intrans
 et trahens viros ac mulieres tradebat in custodiam⁴ igitur qui dispersi erant pertransiebant
 evangelizantes verbum⁵ Philippus autem descendens in civitatem Samariae praedicabat illis
 Christum⁶ intendebant autem turbae his quae a Philippo dicebantur unanimiter audientes et videntes
 signa quae faciebat⁷ multi enim eorum qui habebant spiritus inmundos clamantes voce magna
 exiebant multi autem paralytici et claudi curati sunt⁸ factum est ergo magnum gaudium in illa
 civitate⁹ vir autem quidam nomine Simon qui ante fuerat in civitate magus seducens gentem
 Samariae dicens esse se aliquem magnum¹⁰ cui auscultabant omnes a minimo usque ad maximum
 dicentes hic est virtus Dei quae vocatur Magna¹¹ adtendebant autem eum propter quod multo
 tempore magicis suis dementasset eos¹² cum vero credidissent Philippo evangelizanti de regno
 Dei et nomine Iesu Christi baptizabantur viri ac mulieres¹³ tunc Simon et ipse credidit et cum
 baptizatus esset adherebat Philippo videns etiam signa et virtutes maximas fieri stupens admirabatur
¹⁴ cum autem audissent apostoli qui erant Hierosolymis quia recepit Samaria verbum Dei miserunt
 ad illos Petrum et Iohannem¹⁵ qui cum venissent oraverunt pro ipsis ut acciperent Spiritum Sanctum
¹⁶ nondum enim in quemquam illorum venerat sed baptizati tantum erant in nomine Domini Iesu
¹⁷ tunc inponebant manus super illos et accipiebant Spiritum Sanctum¹⁸ cum vidisset autem Simon

quia per inpositionem manus apostolorum daretur Spiritus Sanctus obtulit eis pecuniam¹⁹ dicens
 date et mihi hanc potestatem ut cuicumque inposuero manus accipiat Spiritum Sanctum Petrus
 autem dixit ad eum²⁰ pecunia tua tecum sit in perditionem quoniam donum Dei existimasti pecunia
 possideri²¹ non est tibi pars neque sors in sermone isto cor enim tuum non est rectum coram Deo
 22 paenitentiam itaque age ab hac nequitia tua et roga Deum si forte remittatur tibi haec cogitatio
 cordis tui²³ in felle enim amaritudinis et obligatione iniquitatis video te esse²⁴ respondens autem
 Simon dixit precamini vos pro me ad Dominum ut nihil veniat super me horum quae dixistis²⁵ et
 illi quidem testificati et locuti verbum Domini rediebant Hierosolymam et multis regionibus
 Samaritanorum evangelizabant²⁶ angelus autem Domini locutus est ad Philippum dicens surge et
 vade contra meridianum ad viam quae descendit ab Hierusalem in Gazam haec est deserta²⁷ et
 surgens abiit et ecce vir aethiops eunuchus potens Candacis reginae Aethiopum qui erat super
 omnes gazas eius venerat adorare in Hierusalem²⁸ et revertebatur sedens super currum suum
 legensque prophetam Esaia²⁹ dixit autem Spiritus Philippo accede et adiunge te ad currum istum
 30 adcurrans autem Philippus audivit illum legentem Esaia prophetam et dixit putasne intellegis
 quae legis³¹ qui ait et quomodo possum si non aliquis ostenderit mihi rogavitque Philippum ut
 ascenderet et sederet secum³² locus autem scripturae quam legebat erat hic tamquam ovis ad
 occisionem ductus est et sicut agnus coram tondente se sine voce sic non aperuit os suum³³ in
 humilitate iudicium eius sublatum est generationem illius quis enarrabit quoniam tollitur de terra
 vita eius³⁴ respondens autem eunuchus Philippo dixit obsecro te de quo propheta dicit hoc de se
 an de alio aliquo³⁵ aperiens autem Philippus os suum et incipiens ab scriptura ista evangelizavit
 illi Iesum³⁶ et dum irent per viam venerunt ad quandam aquam et ait eunuchus ecce aqua quid
 prohibet me baptizari³⁷ 38 et iussit stare currum et descenderunt uterque in aquam Philippus et
 eunuchus et baptizavit eum³⁹ cum autem ascendissent de aqua Spiritus Domini rapuit Philippum
 et amplius non vidit eum eunuchus ibat enim per viam suam gaudens⁴⁰ Philippus autem inventus
 est in Azoto et pertransiens evangelizabat civitatibus cunctis donec veniret Caesaream

Chapter 9

¹ Saulus autem adhuc inspirans minarum et caedis in discipulos Domini accessit ad principem
sacerdotum ² et petiit ab eo epistulas in Damascum ad synagogas ut si quos invenisset huius viae
viros ac mulieres vinctos perduceret in Hierusalem ³ et cum iter faceret contigit ut adpropinquaret
Damasco et subito circumfulsit eum lux de caelo ⁴ et cadens in terram audivit vocem dicentem sibi
Saule Saule quid me persequeris ⁵ qui dixit quis es Domine et ille ego sum Iesus quem tu persequeris
⁶ ⁷ [] sed surge et ingredere civitatem et dicetur tibi quid te oporteat facere viri autem illi qui
comitabantur cum eo stabant stupefacti audientes quidem vocem neminem autem videntes ⁸ surrexit
autem Saulus de terra apertisque oculis nihil videbat ad manus autem illum trahentes introduxerunt
Damascum ⁹ et erat tribus diebus non videns et non manducavit neque bibit ¹⁰ erat autem quidam
discipulus Damasci nomine Ananias et dixit ad illum in visu Dominus Anania at ille ait ecce ego
Domine ¹¹ et Dominus ad illum surgens vade in vicum qui vocatur Rectus et quaere in domo Iudae
Saulum nomine Tarsensem ecce enim orat ¹² et vidit virum Ananiam nomine introeuntem et
inponentem sibi manus ut visum recipiat ¹³ respondit autem Ananias Domine audivi a multis de
viro hoc quanta mala sanctis tuis fecerit in Hierusalem ¹⁴ et hic habet potestatem a principibus
sacerdotum alligandi omnes qui invocant nomen tuum ¹⁵ dixit autem ad eum Dominus vade quoniam
vas electionis est mihi iste ut portet nomen meum coram gentibus et regibus et filiis Israhel ¹⁶ ego
enim ostendam illi quanta oporteat eum pro nomine meo pati ¹⁷ et abiit Ananias et introivit in
domum et inponens ei manus dixit Saule frater Dominus misit me Iesus qui apparuit tibi in via qua
veniebas ut videas et implearis Spiritu Sancto ¹⁸ et confestim ceciderunt ab oculis eius tamquam
squamae et visum recepit et surgens baptizatus est ¹⁹ et cum accepisset cibum confortatus est fuit
autem cum discipulis qui erant Damasci per dies aliquot ²⁰ et continuo in synagogis praedicabat
Iesum quoniam hic est Filius Dei ²¹ stupebant autem omnes qui audiebant et dicebant nonne hic
est qui expugnabat in Hierusalem eos qui invocabant nomen istud et huc ad hoc venit ut vinctos
illos duceret ad principes sacerdotum ²² Saulus autem magis convalescebat et confundebat Iudaeos
qui habitabant Damasci adfirmans quoniam hic est Christus ²³ cum implerentur autem dies multi
consilium fecerunt Iudaei ut eum interficerent ²⁴ notae autem factae sunt Saulo insidiae eorum
custodiebant autem et portas die ac nocte ut eum interficerent ²⁵ accipientes autem discipuli eius

nocte per murum dimiserunt eum submittentes in sporta²⁶ cum autem venisset in Hierusalem
 temptabat iungere se discipulis et omnes timebant eum non credentes quia esset discipulus
²⁷ Barnabas autem adprehensum illum duxit ad apostolos et narravit illis quomodo in via vidisset
 Dominum et quia locutus est ei et quomodo in Damasco fiducialiter egerit in nomine Iesu²⁸ et
 erat cum illis intrans et exiens in Hierusalem et fiducialiter agens in nomine Domini²⁹ loquebatur
 quoque et disputabat cum Graecis illi autem quaerebant occidere eum³⁰ quod cum cognovissent
 fratres deduxerunt eum Caesaream et dimiserunt Tarsum³¹ ecclesia quidem per totam Iudaeam et
 Galilaeam et Samariam habebat pacem et aedificabatur ambulans in timore Domini et consolatione
 Sancti Spiritus replebatur³² factum est autem Petrum dum pertransiret universos devenire et ad
 sanctos qui habitabant Lyddae³³ invenit autem ibi hominem quendam nomine Aeneam ab annis
 octo iacentem in grabatto qui erat paralyticus³⁴ et ait illi Petrus Aeneas sanat te Iesus Christus
 surge et sterne tibi et continuo surrexit³⁵ et viderunt illum omnes qui habitabant Lyddae et Saronae
 qui conversi sunt ad Dominum³⁶ in Ioppe autem fuit quaedam discipula nomine Tabitas quae
 interpretata dicitur Dorcas haec erat plena operibus bonis et elemosynis quas faciebat³⁷ factum
 est autem in diebus illis ut infirmata moreretur quam cum lavissent posuerunt eam in cenaculo
³⁸ cum autem prope esset Lydda ab Ioppe discipuli audientes quia Petrus esset in ea miserunt duos
 viros ad eum rogantes ne pigriteris venire usque ad nos³⁹ exurgens autem Petrus venit cum illis
 et cum advenisset duxerunt illum in cenaculum et circumsteterunt illum omnes viduae flentes et
 ostendentes tunicas et vestes quas faciebat illis Dorcas⁴⁰ eiectis autem omnibus foras Petrus ponens
 genua oravit et conversus ad corpus dixit Tabita surge at illa aperuit oculos suos et viso Petro resedit
⁴¹ dans autem illi manum erexit eam et cum vocasset sanctos et viduas adsignavit eam vivam
⁴² notum autem factum est per universam Ioppen et crediderunt multi in Domino⁴³ factum est
 autem ut dies multos moraretur in Ioppe apud quendam Simonem coriarium

Chapter 10

¹ vir autem quidam erat in Caesarea nomine Cornelius centurio cohortis quae dicitur Italica
² religiosus et timens Deum cum omni domo sua faciens elemosynas multas plebi et deprecans

Deum semper³ vidit in visu manifeste quasi hora nona diei angelum Dei introeuntem ad se et
dicentem sibi Corneli⁴ at ille intuens eum timore correptus dixit quid est domine dixit autem illi
orationes tuae et elemosynae tuae ascenderunt in memoriam in conspectu Dei⁵ et nunc mitte viros
in Ioppen et accersi Simonem quendam qui cognominatur Petrus⁶ hic hospitatur apud Simonem
quendam coriarium cuius est domus iuxta mare⁷ et cum discessisset angelus qui loquebatur illi
vocavit duos domesticos suos et militem metuentem Dominum ex his qui illi parebant⁸ quibus
cum narrasset omnia misit illos in Ioppen⁹ postera autem die iter illis facientibus et
adpropinquantibus civitati ascendit Petrus in superiora ut oraret circa horam sextam¹⁰ et cum
esuriret voluit gustare parantibus autem eis cecidit super eum mentis excessus¹¹ et videt caelum
apertum et descendens vas quoddam velut linteum magnum quattuor initiis submitti de caelo in
terram¹² in quo erant omnia quadrupedia et serpentina terrae et volatilia caeli¹³ et facta est vox
ad eum surge Petre et occide et manduca¹⁴ ait autem Petrus absit Domine quia numquam manducavi
omne commune et inmundum¹⁵ et vox iterum secundo ad eum quae Deus purificavit ne tu commune
dixeris¹⁶ hoc autem factum est per te et statim receptum est vas in caelum¹⁷ et dum intra se
haesitaret Petrus quidnam esset visio quam vidisset ecce viri qui missi erant a Cornelio inquirentes
domum Simonis adstiterunt ad ianuam¹⁸ et cum vocassent interrogabant si Simon qui cognominatur
Petrus illic haberet hospitium¹⁹ Petro autem cogitante de visione dixit Spiritus ei ecce viri tres
quaerunt te²⁰ surge itaque et descende et vade cum eis nihil dubitans quia ego misi illos
²¹ descendens autem Petrus ad viros dixit ecce ego sum quem quaeritis quae causa est propter quam
²² venistis qui dixerunt Cornelius centurio vir iustus et timens Deum et testimonium habens ab
universa gente Iudaeorum responsum accepit ab angelo sancto accersire te in domum suam et audire
verba abs te²³ introducens igitur eos recepit hospitio sequenti autem die surgens profectus est cum
eis et quidam ex fratribus ab Ioppe comitati sunt eum²⁴ altera autem die introivit Caesaream
Cornelius vero expectabat illos convocatis cognatis suis et necessariis amicis²⁵ et factum est cum
introisset Petrus obvius ei Cornelius et procidens ad pedes adoravit²⁶ Petrus vero levavit eum
dicens surge et ego ipse homo sum²⁷ et loquens cum illo intravit et invenit multos qui convenerant

28 dixitque ad illos vos scitis quomodo abominatum sit viro iudaeo coniungi aut accedere ad
 alienigenam et mihi ostendit Deus neminem communem aut inmundum dicere hominem 29 propter
 quod sine dubitatione veni accersitus interrogo ergo quam ob causam accersistis me 30 et Cornelius
 ait a nudius quartana die usque in hanc horam orans eram hora nona in domo mea et ecce vir stetit
 ante me in veste candida et ait 31 Corneli exaudita est oratio tua et elemosynae tuae commemoratae
 sunt in conspectu Dei 32 mitte ergo in Ioppen et accersi Simonem qui cognominatur Petrus hic
 hospitatur in domo Simonis coriarii iuxta mare 33 confestim igitur misi ad te et tu bene fecisti
 veniendo nunc ergo omnes nos in conspectu tuo adsumus audire omnia quaecumque tibi praecepta
 sunt a Domino 34 aperiens autem Petrus os dixit in veritate conperi quoniam non est personarum
 acceptor Deus 35 sed in omni gente qui timet eum et operatur iustitiam acceptus est illi 36 verbum
 misit filiis Israhel adnuntians pacem per Iesum Christum hic est omnium Dominus 37 vos scitis
 quod factum est verbum per universam Iudaeam incipiens enim a Galilaea post baptismum quod
 praedicavit Iohannes 38 Iesum a Nazareth quomodo unxit eum Deus Spiritu Sancto et virtute qui
 pertransivit benefaciendo et sanando omnes oppressos a diabolo quoniam Deus erat cum illo 39 et
 nos testes sumus omnium quae fecit in regione Iudaeorum et Hierusalem quem et occiderunt
 suspendentes in ligno 40 hunc Deus suscitavit tertia die et dedit eum manifestum fieri 41 non omni
 populo sed testibus praeordinatis a Deo nobis qui manducavimus et bibimus cum illo postquam
 resurrexit a mortuis 42 et praecepit nobis praedicare populo et testificari quia ipse est qui constitutus
 est a Deo iudex vivorum et mortuorum 43 huic omnes prophetae testimonium perhibent remissionem
 peccatorum accipere per nomen eius omnes qui credunt in eum 44 adhuc loquente Petro verba haec
 cecidit Spiritus Sanctus super omnes qui audiebant verbum 45 et obstipuerunt ex circumcissione
 fideles qui venerant cum Petro quia et in nationes gratia Spiritus Sancti effusa est 46 audiebant
 enim illos loquentes linguis et magnificantes Deum 47 tunc respondit Petrus numquid aquam quis
 prohibere potest ut non baptizentur hii qui Spiritum Sanctum acceperunt sicut et nos 48 et iussit
 eos in nomine Iesu Christi baptizari tunc rogaverunt eum ut maneret aliquot diebus

Chapter 11

¹
audierunt autem apostoli et fratres qui erant in Iudaea quoniam et gentes receperunt verbum
²
Dei cum ascendisset autem Petrus in Hierosolymam disceptabant adversus illum qui erant ex
³
circumcisione dicentes quare introisti ad viros praeputium habentes et manducasti cum illis
⁴
incipiens autem Petrus exponebat illis ordinem dicens ⁵ ego eram in civitate Ioppe orans et vidi
in excessu mentis visionem descendens vas quoddam velut linteum magnum quattuor initiis submitti
⁶
de caelo et venit usque ad me in quod intuens considerabam et vidi quadrupedia terrae et bestias
⁷
et reptilia et volatilia caeli audivi autem et vocem dicentem mihi surgens Petre occide et manduca
⁸
dixi autem nequaquam Domine quia commune aut inmundum numquam introivit in os meum
⁹
respondit autem vox secundo de caelo quae Deus mundavit tu ne commune dixeris ¹⁰ hoc autem
¹¹
factum est per te et recepta sunt rursum omnia in caelum et ecce confestim tres viri adstiterunt
¹²
in domo in qua eram missi a Caesarea ad me dixit autem Spiritus mihi ut irem cum illis nihil
¹³
haesitans venerunt autem mecum et sex fratres isti et ingressi sumus in domum viri narravit
autem nobis quomodo vidisset angelum in domo sua stantem et dicentem sibi mitte in Ioppen et
¹⁴
accersi Simonem qui cognominatur Petrus qui loquetur tibi verba in quibus salvus eris tu et
¹⁵
universa domus tua cum autem coepissem loqui decidit Spiritus Sanctus super eos sicut et in
¹⁶
nos in initio recordatus sum autem verbi Domini sicut dicebat Iohannes quidem baptizavit aqua
¹⁷
vos autem baptizabimini Spiritu Sancto si ergo eandem gratiam dedit illis Deus sicut et nobis
¹⁸
qui credidimus in Dominum Iesum Christum ego quis eram qui possem prohibere Deum his
auditis tacuerunt et glorificaverunt Deum dicentes ergo et gentibus Deus paenitentiam ad vitam
¹⁹
dedit et illi quidem qui dispersi fuerant a tribulatione quae facta fuerat sub Stephano
perambulaverunt usque Foenicen et Cyprum et Antiochiam nemini loquentes verbum nisi solis
²⁰
Iudaeis erant autem quidam ex eis viri cyprii et cyrenei qui cum introissent Antiochiam
²¹
loquebantur et ad Graecos adnuntiantes Dominum Iesum et erat manus Domini cum eis multusque
²²
numerus credentium conversus est ad Dominum pervenit autem sermo ad aures ecclesiae quae
²³
erat Hierosolymis super istis et miserunt Barnaban usque Antiochiam qui cum pervenisset et
²⁴
vidisset gratiam Dei gavisus est et hortabatur omnes proposito cordis permanere in Domino quia
²⁵
erat vir bonus et plenus Spiritu Sancto et fide et adposita est turba multa Domino profectus est

autem Tarsum ut quaereret Saulum quem cum invenisset perduxit Antiochiam²⁶ et annum totum
 conversati sunt in ecclesia et docuerunt turbam multam ita ut cognominarentur primum Antiochiaie
 discipuli Christiani²⁷ in his autem diebus supervenerunt ab Hierosolymis prophetae Antiochiam
²⁸ et surgens unus ex eis nomine Agabus significabat per Spiritum famem magnam futuram in
 universo orbe terrarum quae facta est sub Claudio²⁹ discipuli autem prout quis habebat proposuerunt
 singuli eorum in ministerium mittere habitantibus in Iudaea fratribus³⁰ quod et fecerunt mittentes
 ad seniores per manus Barnabae et Sauli

Chapter 12

¹ eodem autem tempore misit Herodes rex manus ut adfligeret quosdam de ecclesia² occidit
 autem Iacobum fratrem Iohannis gladio³ videns autem quia placeret Iudaeis adposuit adprehendere
 et Petrum erant autem dies azymorum⁴ quem cum adprehendisset misit in carcerem tradens quattuor
 quaternionibus militum custodire eum volens post pascha producere eum populo⁵ et Petrus quidem
 servabatur in carcere oratio autem fiebat sine intermissione ab ecclesia ad Deum pro eo⁶ cum
 autem producturus eum esset Herodes in ipsa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites vinctus
 catenis duabus et custodes ante ostium custodiebant carcerem⁷ et ecce angelus Domini adstitit et
 lumen refulsit in habitaculo percussoque latere Petri suscitavit eum dicens surge velociter et
 ceciderunt catenae de manibus eius⁸ dixit autem angelus ad eum praecingere et calcia te gallicas
 tuas et fecit sic et dixit illi circumda tibi vestimentum tuum et sequere me⁹ et exiens sequebatur
 et nesciebat quia verum est quod fiebat per angelum aestimabat autem se visum videre¹⁰ transeuntes
 autem primam et secundam custodiam venerunt ad portam ferream quae ducit ad civitatem quae
 ultro aperta est eis et exeuntes processerunt vicum unum et continuo discessit angelus ab eo¹¹ et
 Petrus ad se reversus dixit nunc scio vere quia misit Dominus angelum suum et eripuit me de manu
 Herodis et de omni expectatione plebis Iudaeorum¹² consideransque venit ad domum Mariae
 matris Iohannis qui cognominatus est Marcus ubi erant multi congregati et orantes¹³ pulsante
 autem eo ostium ianuae processit puella ad audiendum nomine Rhode¹⁴ et ut cognovit vocem
 Petri prae gaudio non aperuit ianuam sed intro currens nuntiavit stare Petrum ante ianuam¹⁵ at illi

dixerunt ad eam insanis illa autem adfirmabat sic se habere illi autem dicebant angelus eius est
 16 Petrus autem perseverabat pulsans cum autem aperuissent viderunt eum et obstipuerunt 17 annuens
 autem eis manu ut tacerent enarravit quomodo Dominus eduxisset eum de carcere dixitque nuntiate
 Iacobo et fratribus haec et egressus abiit in alium locum 18 facta autem die erat non parva turbatio
 inter milites quidnam de Petro factum esset 19 Herodes autem cum requisisset eum et non invenisset
 inquisitione facta de custodibus iussit eos duci descendensque a Iudaea in Caesaream ibi commoratus
 20 est erat autem iratus Tyriis et Sidoniis at illi unianimes venerunt ad eum et persuaso Blasto qui
 erat super cubiculum regis postulabant pacem eo quod alerentur regiones eorum ab illo 21 statuto
 autem die Herodes vestitus veste regia sedit pro tribunali et contionabatur ad eos 22 populus autem
 adclamabat dei voces et non hominis 23 confestim autem percussit eum angelus Domini eo quod
 non dedisset honorem Deo et consumptus a vermibus exspiravit 24 verbum autem Domini crescebat
 et multiplicabatur 25 Barnabas autem et Saulus reversi sunt ab Hierosolymis expleto ministerio
 adsumpto Iohanne qui cognominatus est Marcus

Chapter 13

1 erant autem in ecclesia quae erat Antiochiae prophetae et doctores in quibus Barnabas et
 Symeon qui vocabatur Niger et Lucius Cyrenensis et Manaen qui erat Herodis tetrarchae conlactaneus
 et Saulus 2 ministrantibus autem illis Domino et ieiunantibus dixit Spiritus Sanctus separate mihi
 Barnaban et Saulum in opus quod adsumpsi eos 3 tunc ieiunantes et orantes inponentesque eis
 manus dimiserunt illos 4 et ipsi quidem missi ab Spiritu Sancto abierunt Seleuciam et inde
 5 navigaverunt Cyprum et cum venissent Salamina praedicabant verbum Dei in synagogis Iudaeorum
 habebant autem et Iohannem in ministerio 6 et cum perambulassent universam insulam usque
 Paphum invenerunt quendam virum magum pseudopropheta Iudaeum cui nomen erat Bariesu
 7 qui erat cum proconsule Sergio Paulo viro prudente hic accitis Barnaba et Saulo desiderabat audire
 verbum Dei 8 resistebat autem illis Elymas magus sic enim interpretatur nomen eius quaerens
 9 avertere proconsulem a fide Saulus autem qui et Paulus repletus Spiritu Sancto intuens in eum
 10 dixit o plene omni dolo et omni fallacia fili diaboli inimice omnis iustitiae non desinis subvertere

11
vias Domini rectas et nunc ecce manus Domini super te et eris caecus non videns solem usque
ad tempus et confestim cecidit in eum caligo et tenebrae et circumiens quaerebat qui ei manum
12 daret tunc proconsul cum vidisset factum credidit admirans super doctrinam Domini 13
et cum a Papho navigassent Paulus et qui cum eo venerunt Pergen Pamphiliae Iohannes autem discedens
14 ab eis reversus est Hierosolymam illi vero pertranseuntes Pergen venerunt Antiochiam Pisidia
15 et ingressi synagogam die sabbatorum sederunt post lectionem autem legis et prophetarum
miserunt principes synagogae ad eos dicentes viri fratres si quis est in vobis sermo exhortationis
16 ad plebem dicite surgens autem Paulus et manu silentium indicens ait viri israhelitae et qui
17 timetis Deum audite Deus plebis Israhel elegit patres nostros et plebem exaltavit cum essent
18 incolae in terra Aegypti et in brachio excelso eduxit eos ex ea et per quadraginta annorum tempus
19 mores eorum sustinuit in deserto et destruens gentes septem in terra Chanaan sorte distribuit eis
20 terram eorum quasi post quadingentos et quinquaginta annos et post haec dedit iudices usque
21 ad Samuhel prophetam et exinde postulaverunt regem et dedit illis Deus Saul filium Cis virum
22 de tribu Benjamin annis quadraginta et amoto illo suscitavit illis David regem cui et testimonium
perhibens dixit inveni David filium Iesse virum secundum cor meum qui faciet omnes voluntates
23 meas huius Deus ex semine secundum promissionem eduxit Israhel salvatorem Iesum
24 praedicante Iohanne ante faciem adventus eius baptismum paenitentiae omni populo Israhel
25 cum impleret autem Iohannes cursum suum dicebat quem me arbitramini esse non sum ego sed
26 ecce venit post me cuius non sum dignus calciamenta pedum solvere viri fratres filii generis
27 Abraham et qui in vobis timent Deum vobis verbum salutis huius missum est qui enim habitabant
Hierusalem et principes eius hunc ignorantes et voces prophetarum quae per omne sabbatum leguntur
28 iudicantes impleverunt et nullam causam mortis invenientes in eum petierunt a Pilato ut
29 interficerent eum cumque consummassent omnia quae de eo scripta erant deponentes eum de
30 ligno posuerunt in monumento Deus vero suscitavit eum a mortuis qui visus est per dies multos
31 his qui simul ascenderant cum eo de Galilaea in Hierusalem qui usque nunc sunt testes eius ad
32 plebem et nos vobis adnuntiamus ea quae ad patres nostros repromissio facta est 33
hanc Deus adimplevit filiis nostris resuscitans Iesum sicut et in psalmo secundo scriptum est Filius

³⁴
 meus es tu ego hodie genui te ³⁴ quod autem suscitaverit eum a mortuis amplius iam non reversurum
 in corruptionem ita dixit quia dabo vobis sancta David fidelia ³⁵ ideoque et alias dicit non dabis
 Sanctum tuum videre corruptionem ³⁶ David enim sua generatione cum administrasset voluntati
 Dei dormivit et adpositus est ad patres suos et vidit corruptionem ³⁷ quem vero Deus suscitavit
 non vidit corruptionem ³⁸ notum igitur sit vobis viri fratres quia per hunc vobis remissio peccatorum
 adnuntiatur ab omnibus quibus non potuistis in lege Mosi iustificari ³⁹ in hoc omnis qui credit
 iustificatur ⁴⁰ videte ergo ne superveniat quod dictum est in prophetis ⁴¹ videte contemptores et
 admiramini et disperdimini quia opus operor ego in diebus vestris opus quod non credetis si quis
 enarraverit vobis ⁴² exeuntibus autem illis rogabant ut sequenti sabbato loquerentur sibi verba haec
⁴³
 cumque dimissa esset synagoga secuti sunt multi Iudaeorum et colentium advenarum Paulum et
 Barnaban qui loquentes suadebant eis ut permanerent in gratia Dei ⁴⁴ sequenti vero sabbato paene
 universa civitas convenit audire verbum Domini ⁴⁵ videntes autem turbas Iudaei repleti sunt zelo
 et contradicebant his quae a Paulo dicebantur blasphemantes ⁴⁶ tunc constanter Paulus et Barnabas
 dixerunt vobis oportebat primum loqui verbum Dei sed quoniam repellitis illud et indignos vos
 iudicastis aeternae vitae ecce convertimur ad gentes ⁴⁷ sic enim praecepit nobis Dominus posui te
 in lumen gentibus ut sis in salutem usque ad extremum terrae ⁴⁸ audientes autem gentes gavisae
 sunt et glorificabant verbum Domini et crediderunt quotquot erant praeordinati ad vitam aeternam
⁴⁹
 disseminabatur autem verbum Domini per universam regionem ⁵⁰ Iudaei autem concitaverunt
 religiosas mulieres et honestas et primos civitatis et excitaverunt persecutionem in Paulum et
 Barnaban et eiecerunt eos de finibus suis ⁵¹ at illi excusso pulvere pedum in eos venerunt Iconium
⁵²
 discipuli quoque replebantur gaudio et Spiritu Sancto

Chapter 14

¹
 factum est autem Iconii ut simul introirent synagogam Iudaeorum et loquerentur ita ut crederet
 Iudaeorum et Graecorum copiosa multitudo ² qui vero increduli fuerunt Iudaei suscitaverunt et ad
 iracundiam concitaverunt animas gentium adversus fratres ³ multo igitur tempore demorati sunt

fiducialiter agentes in Domino testimonium perhibente verbo gratiae suae dante signa et prodigia
fieri per manus eorum ⁴divisa est autem multitudo civitatis et quidam quidem erant cum Iudaeis
quidam vero cum apostolis ⁵cum autem factus esset impetus gentilium et Iudaeorum cum principibus
suis ut contumeliis adficerent et lapidarent eos ⁶intellegentes confugerunt ad civitates Lycaoniae
Lystram et Derben et universam in circuitu regionem et ibi evangelizantes erant ⁷et quidam vir in
Lystris infirmus pedibus sedebat claudus ex utero matris suae qui numquam ambulaverat ⁸hic
audivit Paulum loquentem qui intuitus eum et videns quia haberet fidem ut salvus fieret ⁹dixit
magna voce surge super pedes tuos rectus et exilivit et ambulabat ¹⁰turbae autem cum vidissent
quod fecerat Paulus levaverunt vocem suam lycaonice dicentes dii similes facti hominibus
descenderunt ad nos ¹¹et vocabant Barnaban Iovem Paulum vero Mercurium quoniam ipse erat
dux verbi ¹²sacerdos quoque Iovis qui erat ante civitatem tauros et coronas ante ianuas adferens
cum populis volebat sacrificare ¹³quod ubi audierunt apostoli Barnabas et Paulus conscissis tunicis
suis exilierunt in turbas clamantes ¹⁴et dicentes viri quid haec facitis et nos mortales sumus similes
vobis homines adnuntiantes vobis ab his vanis converti ad Deum vivum qui fecit caelum et terram
et mare et omnia quae in eis sunt ¹⁵qui in praeteritis generationibus dimisit omnes gentes ingredi
in vias suas ¹⁶et quidem non sine testimonio semet ipsum reliquit benefaciens de caelo dans pluvias
et tempora fructifera implens cibo et laetitia corda vestra ¹⁷et haec dicentes vix sedaverunt turbas
ne sibi immolarent ¹⁸supervenerunt autem quidam ab Antiochia et Iconio Iudaei et persuasis turbis
lapidantesque Paulum traxerunt extra civitatem aestimantes eum mortuum esse ¹⁹circumdantibus
autem eum discipulis surgens intravit civitatem et postera die profectus est cum Barnaba in Derben
²⁰cumque evangelizassent civitati illi et docuissent multos reversi sunt Lystram et Iconium et
Antiochiam ²¹confirmantes animas discipulorum exhortantes ut permanerent in fide et quoniam
per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei ²²et cum constituissent illis per singulas
ecclesias presbyteros et orassent cum ieiunationibus commendaverunt eos Domino in quem
crediderunt ²³transeuntesque Pisidiam venerunt Pamphiliam ²⁴et loquentes in Pergen verbum
Domini descenderunt in Attaliam ²⁵et inde navigaverunt Antiochiam unde erant traditi gratiae
Dei in opus quod compleverunt ²⁶cum autem venissent et congregassent ecclesiam rettulerunt

quanta fecisset Deus cum illis quia aperuisset gentibus ostium fidei²⁷ morati sunt autem tempus non modicum cum discipulis

Chapter 15

¹ et quidam descendentes de Iudaea docebant fratres quia nisi circumcidamini secundum morem Mosi non potestis salvi fieri² facta ergo seditione non minima Paulo et Barnabae adversum illos statuerunt ut ascenderent Paulus et Barnabas et quidam alii ex illis ad apostolos et presbyteros in Hierusalem super hac quaestione³ illi igitur deducti ab ecclesia pertransiebant Foenicen et Samariam narrantes conversionem gentium et faciebant gaudium magnum omnibus fratribus⁴ cum autem venissent Hierosolymam suscepti sunt ab ecclesia et ab apostolis et senioribus adnuntiantes quanta Deus fecisset cum illis⁵ surrexerunt autem quidam de heresi Pharisaeorum qui crediderant dicentes quia oportet circumcidi eos praecipere quoque servare legem Mosi⁶ conveneruntque apostoli et seniores videre de verbo hoc⁷ cum autem magna conquisitio fieret surgens Petrus dixit ad eos viri fratres vos scitis quoniam ab antiquis diebus in nobis elegit Deus per os meum audire gentes verbum evangelii et credere⁸ et qui novit corda Deus testimonium perhibuit dans illis Spiritum Sanctum sicut et nobis⁹ et nihil discrevit inter nos et illos fide purificans corda eorum¹⁰ nunc ergo quid temptatis Deum inponere iugum super cervicem discipulorum quod neque patres nostri neque nos portare potuimus¹¹ sed per gratiam Domini Iesu credimus salvari quemadmodum et illi¹² tacuit autem omnis multitudo et audiebant Barnaban et Paulum narrantes quanta fecisset Deus signa et prodigia in gentibus per eos¹³ et postquam tacuerunt respondit Iacobus dicens viri fratres audite me¹⁴ Simeon narravit quemadmodum primum Deus visitavit sumere ex gentibus populum nomini suo¹⁵ et huic concordant verba prophetarum sicut scriptum est¹⁶ post haec revertar et aedificabo tabernaculum David quod decedit et diruta eius reaedificabo et erigam illud¹⁷ ut requirant ceteri hominum Dominum et omnes gentes super quas invocatum est nomen meum dicit Dominus faciens haec¹⁸ notum a saeculo est Domino opus suum¹⁹ propter quod ego iudico non inquietari eos qui ex gentibus convertuntur ad Deum²⁰ sed scribere ad eos ut abstineant se a contaminationibus simulacrorum et fornicatione et suffocatis et sanguine²¹ Moses enim a temporibus antiquis habet

in singulis civitatibus qui eum praedicent in synagogis ubi per omne sabbatum legitur²² tunc
 placuit apostolis et senioribus cum omni ecclesia eligere viros ex eis et mittere Antiochiam cum
 Paulo et Barnaba Iudam qui cognominatur Barsabban et Silam viros primos in fratribus²³ scribes
 per manus eorum apostoli et seniores fratres his qui sunt Antiochiae et Syriae et Ciliciae fratribus
 ex gentibus salutem²⁴ quoniam audivimus quia quidam ex nobis exeuntes turbaverunt vos verbis
 evertentes animas vestras quibus non mandavimus²⁵ placuit nobis collectis in unum eligere viros
 et mittere ad vos cum carissimis nostris Barnaba et Paulo²⁶ hominibus qui tradiderunt animas suas
 pro nomine Domini nostri Iesu Christi²⁷ misimus ergo Iudam et Silam qui et ipsi vobis verbis
 referent eadem²⁸ visum est enim Spiritui Sancto et nobis nihil ultra inponere vobis oneris quam
 haec necessario²⁹ ut abstineatis vos ab immolatis simulacrorum et sanguine suffocato et fornicatione
 a quibus custodientes vos bene agetis valete³⁰ illi igitur dimissi descenderunt Antiochiam et
 congregata multitudo tradiderunt epistulam³¹ quam cum legissent gavisii sunt super consolatione
³² Iudas autem et Silas et ipsi cum essent prophetae verbo plurimo consolati sunt fratres et
 confirmaverunt³³ facto autem ibi tempore dimissi sunt cum pace a fratribus ad eos qui miserant
 illos³⁴ ³⁵ [] Paulus autem et Barnabas demorabantur Antiochiae docentes et evangelizantes cum
 aliis pluribus verbum Domini³⁶ post aliquot autem dies dixit ad Barnaban Paulus revertentes
 visitemus fratres per universas civitates in quibus praedicavimus verbum Domini quomodo se
 habeant³⁷ Barnabas autem volebat secum adsumere et Iohannem qui cognominatur Marcus
³⁸ Paulus autem rogabat eum qui discessisset ab eis a Pamphilia et non isset cum eis in opus non
 debere recipi eum³⁹ facta est autem dissensio ita ut discederent ab invicem et Barnabas adsumpto
 Marco navigaret Cyprum⁴⁰ Paulus vero electo Sila profectus est traditus gratiae Domini a fratribus
⁴¹ perambulabat autem Syriam et Ciliciam confirmans ecclesias

Chapter 16

¹ pervenit autem in Derben et Lystram et ecce discipulus quidam erat ibi nomine Timotheus
 filius mulieris iudaeae fidelis patre gentili ² huic testimonium reddebant qui in Lystris erant et
 Iconii fratres ³ hunc voluit Paulus secum proficisci et adsumens circumcidit eum propter Iudaeos
 qui erant in illis locis sciebant enim omnes quod pater eius gentilis esset ⁴ cum autem pertransirent
 civitates tradebant eis custodire dogmata quae erant decreta ab apostolis et senioribus qui essent
 Hierosolymis ⁵ et ecclesiae quidem confirmabantur fide et abundabant numero cotidie ⁶ transeuntes
 autem Frygiam et Galatae regionem vetati sunt a Sancto Spiritu loqui verbum in Asia ⁷ cum
 venissent autem in Mysiam temptabant ire Bithyniam et non permisit eos Spiritus Iesu ⁸ cum autem
 pertransissent Mysiam descenderunt Troadem ⁹ et visio per noctem Paulo ostensa est vir macedo
 quidam erat stans et deprecans eum et dicens transiens in Macedoniam adiuva nos ¹⁰ ut autem
 visum vidit statim quaesivimus proficisci in Macedoniam certi facti quia vocasset nos Deus
 evangelizare eis ¹¹ navigantes autem a Troade recto cursu venimus Samothraciam et sequenti die
 Neapolim ¹² et inde Philippis quae est prima partis Macedoniae civitas colonia eramus autem in
 hac urbe diebus aliquot conferentes ¹³ die autem sabbatorum egressi sumus foras portam iuxta
 flumen ubi videbatur oratio esse et sedentes loquebamur mulieribus quae convenerant ¹⁴ et quaedam
 mulier nomine Lydia purpuraria civitatis Thyatirenorum colens Deum audivit cuius Dominus aperuit
 cor intendere his quae dicebantur a Paulo ¹⁵ cum autem baptizata esset et domus eius deprecata
 est dicens si iudicastis me fidelem Domino esse introite in domum meam et manete et coegit nos
¹⁶ factum est autem euntibus nobis ad orationem puellam quandam habentem spiritum pythonem
 obviare nobis quae quaestum magnum praestabat dominis suis divinando ¹⁷ haec subsecuta Paulum
 et nos clamabat dicens isti homines servi Dei excelsi sunt qui adnuntiant vobis viam salutis ¹⁸ hoc
 autem faciebat multis diebus dolens autem Paulus et conversus spiritui dixit praecipio tibi in nomine
 Iesu Christi exire ab ea et exiit eadem hora ¹⁹ videntes autem domini eius quia exivit spes quaestus
 eorum adprehendentes Paulum et Silam perduxerunt in forum ad principes ²⁰ et offerentes eos
 magistratibus dixerunt hii homines conturbant civitatem nostram cum sint Iudaei ²¹ et adnuntiant
 morem quem non licet nobis suscipere neque facere cum simus Romani ²² et concurrat plebs
 adversus eos et magistratus scissis tunicis eorum iusserunt virgis caedi ²³ et cum multas plagas eis

inposuissent miserunt eos in carcerem praecipientes custodi ut diligenter custodiret eos²⁴ qui cum
 tale praeceptum accepisset misit eos in interiorem carcerem et pedes eorum strinxit in ligno²⁵ media
 autem nocte Paulus et Silas adorantes laudabant Deum et audiebant eos qui in custodia erant
 26 subito vero terraemotus factus est magnus ita ut moverentur fundamenta carceris et aperta sunt
 statim ostia omnia et universorum vincula soluta sunt²⁷ expergefactus autem custos carceris et
 videns apertas ianuas carceris evaginato gladio volebat se interficere aestimans fugisse vinctos
 28 clamavit autem Paulus magna voce dicens nihil feceris tibi mali universi enim hic sumus
 29 petitoque lumine introgressus est et tremefactus procidit Paulo et Silae³⁰ et producens eos foras
 ait domini quid me oportet facere ut salvus fiam³¹ at illi dixerunt crede in Domino Iesu et salvus
 eris tu et domus tua³² et locuti sunt ei verbum Domini cum omnibus qui erant in domo eius³³ et
 tollens eos in illa hora noctis lavit plagas eorum et baptizatus est ipse et omnes eius continuo
 34 cumque perduxisset eos in domum suam adposuit eis mensam et laetatus est cum omni domo
 sua credens Deo³⁵ et cum dies factus esset miserunt magistratus lictores dicentes dimitte homines
 illos³⁶ nuntiavit autem custos carceris verba haec Paulo quia miserunt magistratus ut dimittamini
 nunc igitur exeuntes ite in pace³⁷ Paulus autem dixit eis caesos nos publice indemnatos homines
 romanos miserunt in carcerem et nunc occulte nos eiciunt non ita sed veniant³⁸ et ipsi nos eiciant
 nuntiaverunt autem magistratibus lictores verba haec timueruntque audito quod Romani essent
 39 et venientes deprecati sunt eos et educentes rogabant ut egrederentur urbem⁴⁰ exeuntes autem
 de carcere introierunt ad Lydiam et visis fratribus consolati sunt eos et profecti sunt

Chapter 17

1 cum autem perambulassent Amphipolim et Apolloniam venerunt Thessalonicam ubi erat
 synagoga Iudaeorum² secundum consuetudinem autem Paulus introivit ad eos et per sabbata tria
 disserebat eis de scripturis³ adaperiens et insinuans quia Christum oportuit pati et resurgere a
 mortuis et quia hic est Christus Iesus quem ego adnuntio vobis⁴ et quidam ex eis crediderunt et
 adiuncti sunt Paulo et Silae et de colentibus gentilibusque multitudo magna et mulieres nobiles non
 5 paucae zelantes autem Iudaei adsumentesque de vulgo viros quosdam malos et turba facta

concitaverunt civitatem et adsistentes domui Iasonis quaerebant eos producere in populum⁶ et cum
 non invenissent eos trahebant Iasonem et quosdam fratres ad principes civitatis clamantes quoniam
 hii qui orbem concitant et huc venerunt⁷ quos suscepit Iason et hii omnes contra decreta Caesaris
 faciunt regem alium dicentes esse Iesum⁸ concitaverunt autem plebem et principes civitatis audientes
 haec⁹ et accepto satis ab Iasone et a ceteris dimiserunt eos¹⁰ fratres vero confestim per noctem
 dimiserunt Paulum et Silam in Beroeam qui cum advenissent in synagogam Iudaeorum introierunt
 hii autem erant nobiliores eorum qui sunt Thessalonicae qui susceperunt verbum cum omni
 aviditate cotidie scrutantes scripturas si haec ita se haberent¹² et multi quidem crediderunt ex eis
 et gentilium mulierum honestarum et viri non pauci¹³ cum autem cognovissent in Thessalonica
 Iudaei quia et Beroeae praedicatum est a Paulo verbum Dei venerunt et illuc commoventes et
 turbantes multitudinem¹⁴ statimque tunc Paulum dimiserunt fratres ut iret usque ad mare Silas
 autem et Timotheus remanserunt ibi¹⁵ qui autem deducebant Paulum perduxerunt usque Athenas
 et accepto mandato ab eo ad Silam et Timotheum ut quam celeriter venirent ad illum profecti sunt
 Paulus autem cum Athenis eos expectaret incitabatur spiritus eius in ipso videns idolatriae deditam
 civitatem¹⁷ disputabat igitur in synagoga cum Iudaeis et colentibus et in foro per omnes dies ad
 eos qui aderant¹⁸ quidam autem epicurei et stoici philosophi disserebant cum eo et quidam dicebant
 quid vult seminiverbius hic dicere alii vero novorum daemoniorum videtur adnuntiator esse quia
 Iesum et resurrectionem adnuntiabat eis¹⁹ et adprehensum eum ad Ariopagum duxerunt dicentes
 possumus scire quae est haec nova quae a te dicitur doctrina²⁰ nova enim quaedam infers auribus
 nostris volumus ergo scire quidnam velint haec esse²¹ Athenienses autem omnes et advenae
 hospites ad nihil aliud vacabant nisi aut dicere aut audire aliquid novi²² stans autem Paulus in
 medio Ariopagi ait viri athenienses per omnia quasi superstitiosiores vos video²³ praeteriens enim
 et videns simulacra vestra inveni et aram in qua scriptum erat ignoto deo quod ergo ignorantes
 colitis hoc ego adnuntio vobis²⁴ Deus qui fecit mundum et omnia quae in eo sunt hic caeli et terrae
 cum sit Dominus non in manufactis templis inhabitat²⁵ nec manibus humanis colitur indigens
 aliquo cum ipse det omnibus vitam et inspirationem et omnia²⁶ fecitque ex uno omne genus
 hominum inhabitare super universam faciem terrae definiens statuta tempora et terminos habitationis
 eorum²⁷ quaerere Deum si forte adtractent eum aut inveniant quamvis non longe sit ab unoquoque

²⁸
 nostrum in ipso enim vivimus et movemur et sumus sicut et quidam vestrum poetarum dixerunt
²⁹
 ipsius enim et genus sumus genus ergo cum simus Dei non debemus aestimare auro aut argento
³⁰
 aut lapidi sculpturae artis et cogitationis hominis divinum esse simile et tempora quidem huius
³¹
 ignorantiae despiciens Deus nunc adnuntiat hominibus ut omnes ubique paenitentiam agant eo
 quod statuit diem in qua iudicaturus est orbem in aequitate in viro in quo statuit fidem praebens
³²
 omnibus suscitans eum a mortuis cum audissent autem resurrectionem mortuorum quidam
³³
 quidem inridebant quidam vero dixerunt audiemus te de hoc iterum sic Paulus exivit de medio
³⁴
 eorum quidam vero viri adherentes ei crediderunt in quibus et Dionisius Ariopagita et mulier
 nomine Damaris et alii cum eis

Chapter 18

¹
 post haec egressus ab Athenis venit Corinthum ² et inveniens quendam Iudaeum nomine
 Aquilam Ponticum genere qui nuper venerat ab Italia et Priscillam uxorem eius eo quod praecepisset
³
 Claudius discedere omnes Iudaeos a Roma accessit ad eos et quia eiusdem erat artis manebat
⁴ ⁵
 apud eos et operabatur erat autem scenofactoriae artis [] cum venissent autem de Macedonia
⁶
 Silas et Timotheus instabat verbo Paulus testificans Iudaeis esse Christum Iesum contradicentibus
 autem eis et blasphemantibus excutiens vestimenta dixit ad eos sanguis vester super caput vestrum
⁷
 mundus ego ex hoc ad gentes vadam et migrans inde intravit in domum cuiusdam nomine Titi
⁸
 Iusti colentis Deum cuius domus erat coniuncta synagogae Crispus autem archisynagogus credidit
⁹
 Domino cum omni domo sua et multi Corinthiorum audientes credebant et baptizabantur dixit
¹⁰
 autem Dominus nocte per visionem Paulo noli timere sed loquere et ne taceas propter quod ego
 sum tecum et nemo adponetur tibi ut noceat te quoniam populus est mihi multus in hac civitate
¹¹ ¹²
 sedit autem annum et sex menses docens apud eos verbum Dei Gallione autem proconsule
¹³
 Achaiae insurrexerunt uno animo Iudaei in Paulum et adduxerunt eum ad tribunal dicentes quia
¹⁴
 contra legem hic persuadet hominibus colere Deum incipiente autem Paulo aperire os dixit
 Gallio ad Iudaeos si quidem esset iniquum aliquid aut facinus pessimum o viri iudaei recte vos
¹⁵
 sustinerem si vero quaestiones sunt de verbo et nominibus et legis vestrae vos ipsi videritis iudex

ego horum nolo esse¹⁶ et minavit eos a tribunali¹⁷ adprehendentes autem omnes Sosthenen
 principem synagogae percutiebant ante tribunal et nihil eorum Gallioni curae erat¹⁸ Paulus vero
 cum adhuc sustinuisset dies multos fratribus valefaciens navigavit Syriam et cum eo Priscilla et
 Aquila qui sibi totonderat in Cencris caput habebat enim votum¹⁹ devenitque Ephesum et illos ibi
 reliquit ipse vero ingressus synagogam disputavit cum Iudaeis²⁰ rogantibus autem eis ut ampliori
 tempore maneret non consensit²¹ sed valefaciens et dicens iterum revertar ad vos Deo volente
 profectus est ab Epheso²² et descendens Caesaream ascendit et salutavit ecclesiam et descendit
 Antiochiam²³ et facto ibi aliquanto tempore profectus est perambulans ex ordine galaticam regionem
 et Frygiam confirmans omnes discipulos²⁴ Iudaeus autem quidam Apollo nomine Alexandrinus
 natione vir eloquens devenit Ephesum potens in scripturis²⁵ hic erat edoctus viam Domini et
 fervens spiritu loquebatur et docebat diligenter ea quae sunt Iesu sciens tantum baptisma Iohannis
²⁶ hic ergo coepit fiducialiter agere in synagoga quem cum audissent Priscilla et Aquila adsumpserunt
²⁷ eum et diligentius exposuerunt ei viam Dei cum autem vellet ire Achaïam exhortati fratres
 scripserunt discipulis ut susciperent eum qui cum venisset contulit multum his qui crediderant
²⁸ vehementer enim Iudaeos revincebat publice ostendens per scripturas esse Christum Iesum

Chapter 19

¹ factum est autem cum Apollo esset Corinthi ut Paulus peragratiss superioribus partibus veniret
 Ephesum et inveniret quosdam discipulos² dixitque ad eos si Spiritum Sanctum accepistis credentes
 at illi ad eum sed neque si Spiritus Sanctus est audivimus³ ille vero ait in quo ergo baptizati estis
 qui dixerunt in Iohannis baptismate⁴ dixit autem Paulus Iohannes baptizavit baptismata paenitentiae
 populum dicens in eum qui venturus esset post ipsum ut crederent hoc est in Iesum⁵ his auditis
 baptizati sunt in nomine Domini Iesu⁶ et cum inposuisset illis manum Paulus venit Spiritus Sanctus
 super eos et loquebantur linguis et prophetabant⁷ erant autem omnes viri fere duodecim
⁸ introgressus autem synagogam cum fiducia loquebatur per tres menses disputans et suadens de

9
regno Dei cum autem quidam indurarentur et non crederent maledicentes viam coram multitudine
discedens ab eis segregavit discipulos cotidie disputans in scola Tyranni 10 hoc autem factum est
per biennium ita ut omnes qui habitabant in Asia audirent verbum Domini Iudaei atque gentiles
11 virtutesque non quaslibet Deus faciebat per manus Pauli 12 ita ut etiam super languidos deferrentur
a corpore eius sudaria vel semicintia et recedebant ab eis languores et spiritus nequam egrediebantur
13 temptaverunt autem quidam et de circumeuntibus iudaeis exorcistis invocare super eos qui
habebant spiritus malos nomen Domini Iesu dicentes adiuro vos per Iesum quem Paulus praedicat
14 erant autem quidam Scevae Iudaei principis sacerdotum septem filii qui hoc faciebant
15 respondens autem spiritus nequam dixit eis Iesum novi et Paulum scio vos autem qui estis 16 et
insiliens homo in eos in quo erat daemonium pessimum et dominatus amborum invaluit contra eos
17 ita ut nudi et vulnerati effugerent de domo illa hoc autem notum factum est omnibus Iudaeis
atque gentilibus qui habitabant Ephesi et cecidit timor super omnes illos et magnificabatur nomen
18 Domini Iesu 19 multique credentium veniebant confitentes et adnuntiantes actus suos multi
autem ex his qui fuerant curiosa sectati contulerunt libros et combuserunt coram omnibus et computatis
20 pretiis illorum invenerunt pecuniam denariorum quinquaginta milium ita fortiter verbum Dei
21 crescebat et confirmabatur his autem expletis posuit Paulus in Spiritu transita Macedonia et
22 Achaia ire Hierosolymam dicens quoniam postquam fuero ibi oportet me et Romam videre mittens
autem in Macedoniam duos ex ministrantibus sibi Timotheum et Erastum ipse remansit ad tempus
23 in Asia 24 facta est autem in illo tempore turbatio non minima de via Demetrius enim quidam
nomine argentarius faciens aedes argenteas Dianae praestabat artificibus non modicum quaestum
25 quos convocans et eos qui eiusmodi erant opifices dixit viri scitis quia de hoc artificio adquisitio
26 est nobis et videtis et auditis quia non solum Ephesi sed paene totius Asiae Paulus hic suadens
27 avertit multam turbam dicens quoniam non sunt dii qui manibus fiunt non solum autem haec
periclitabitur nobis pars in redargutionem venire sed et magnae deae Dianae templum in nihilum
28 reputabitur sed et destrui incipiet maiestas eius quam tota Asia et orbis colit his auditis repleti
29 sunt ira et exclamaverunt dicentes magna Diana Ephesiorum et impleta est civitas confusione
et impetum fecerunt uno animo in theatrum rapto Gaio et Aristarcho Macedonibus comitibus Pauli
30 Paulo autem volente intrare in populum non permiserunt discipuli 31 quidam autem et de Asiae
principibus qui erant amici eius miserunt ad eum rogantes ne se daret in theatrum 32 alii autem

aliud clamabant erat enim ecclesia confusa et plures nesciebant qua ex causa convenissent ³³ de
 turba autem detraxerunt Alexandrum propellentibus eum Iudaeis Alexander ergo manu silentio
 postulato volebat rationem reddere populo ³⁴ quem ut cognoverunt Iudaeum esse vox facta est una
 omnium quasi per horas duas clamantium magna Diana Ephesiorum ³⁵ et cum sedasset scribe
 turbas dixit viri ephesii quis enim est hominum qui nesciat Ephesiorum civitatem cultricem esse
 magnae Dianae Iovisque prolis ³⁶ cum ergo his contradici non possit oportet vos sedatos esse et
 nihil temere agere ³⁷ adduxistis enim homines istos neque sacrilegos neque blasphemantes deam
 vestram ³⁸ quod si Demetrius et qui cum eo sunt artifices habent adversus aliquem causam conventus
 forenses aguntur et pro consulibus sunt accusent invicem ³⁹ si quid autem alterius rei quaeritis in
 legitima ecclesia poterit absolvi ⁴⁰ nam et periclitamur argui seditionis hodiernae cum nullus
 obnoxius sit de quo non possimus reddere rationem concursus istius et cum haec dixisset dimisit
 ecclesiam

Chapter 20

¹ postquam autem cessavit tumultus vocatis Paulus discipulis et exhortatus eos valedixit et
 profectus est ut iret in Macedoniam ² cum autem perambulasset partes illas et exhortatus eos fuisset
 multo sermone venit ad Graeciam ³ ubi cum fecisset menses tres factae sunt illi insidiae a Iudaeis
 navigaturo in Syriam habuitque consilium ut reverteretur per Macedoniam ⁴ comitatus est autem
 eum Sopater Pyrri Beroensis Thessalonicensium vero Aristarchus et Secundus et Gaius Derbeus
 et Timotheus Asiani vero Tychicus et Trophimus ⁵ hii cum praecessissent sustinebant nos Troade
⁶ nos vero navigavimus post dies azymorum a Philippis et venimus ad eos Troadem in diebus
 quinque ubi demorati sumus diebus septem ⁷ in una autem sabbati cum convenissemus ad
 frangendum panem Paulus disputabat eis profecturus in crastinum protraxitque sermonem usque
 in mediam noctem ⁸ erant autem lampades copiosae in cenaculo ubi eramus congregati ⁹ sedens
 autem quidam adulescens nomine Eutychus super fenestram cum mergeretur somno gravi disputante
 diu Paulo eductus somno cecidit de tertio cenaculo deorsum et sublatu est mortuus ¹⁰ ad quem
 cum descendisset Paulus incubuit super eum et complexus dixit nolite turbari anima enim ipsius in

¹¹
 eo est ascendens autem frangensque panem et gustans satisque adlocutus usque in lucem sic
¹² profectus est adduxerunt autem puerum viventem et consolati sunt non minime ¹³ nos autem
 ascendentes navem enavigavimus in Asson inde suscepturi Paulum sic enim disposuerat ipse per
¹⁴ terram iter facturus cum autem convenisset nos in Asson adsumpto eo venimus Mytilenen ¹⁵ et
 inde navigantes sequenti die venimus contra Chium et alia adplicuimus Samum et sequenti venimus
¹⁶ Miletum proposuerat enim Paulus transnavigare Ephesum ne qua mora illi fieret in Asia festinabat
 enim si possibile sibi esset ut diem pentecosten faceret Hierosolymis ¹⁷ a Mileto autem mittens
 Ephesum vocavit maiores natu ecclesiae ¹⁸ qui cum venissent ad eum et simul essent dixit eis vos
¹⁹ scitis a prima die qua ingressus sum in Asiam qualiter vobiscum per omne tempus fuerim serviens
 Domino cum omni humilitate et lacrimis et temptationibus quae mihi acciderunt ex insidiis
²⁰ Iudaeorum quomodo nihil subtraxerim utilium quo minus adnuntiarem vobis et docerem vos
²¹ publice et per domos testificans Iudaeis atque gentilibus in Deum paenitentiam et fidem in
²² Dominum nostrum Iesum Christum et nunc ecce alligatus ego Spiritu vado in Hierusalem quae
²³ in ea eventura sint mihi ignorans nisi quod Spiritus Sanctus per omnes civitates protestatur mihi
²⁴ dicens quoniam vincula et tribulationes me manent sed nihil horum vereor nec facio animam
 pretiosiore quam me dummodo consummem cursum meum et ministerium quod accepi a Domino
²⁵ Iesu testificari evangelium gratiae Dei et nunc ecce ego scio quia amplius non videbitis faciem
²⁶ meam vos omnes per quos transivi praedicans regnum Dei quapropter contestor vos hodierna
²⁷ die quia mundus sum a sanguine omnium non enim subterfugi quo minus adnuntiarem omne
²⁸ consilium Dei vobis attendite vobis et universo gregi in quo vos Spiritus Sanctus posuit episcopos
²⁹ regere ecclesiam Dei quam adquisivit sanguine suo ego scio quoniam intrabunt post discessionem
³⁰ meam lupi graves in vos non parcentes gregi et ex vobis ipsis exsurgent viri loquentes perversa
³¹ ut abducant discipulos post se propter quod vigilate memoria retinentes quoniam per triennium
³² nocte et die non cessavi cum lacrimis monens unumquemque vestrum et nunc commendo vos
 Deo et verbo gratiae ipsius qui potens est aedificare et dare hereditatem in sanctificatis omnibus
³³ argentum aut aurum aut vestem nullius concupivi ³⁴ ipsi scitis quoniam ad ea quae mihi opus
³⁵ erant et his qui mecum sunt ministraverunt manus istae omnia ostendi vobis quoniam sic

laborantes oportet suscipere infirmos ac meminisse verbi Domini Iesu quoniam ipse dixit beatius
 36
 est magis dare quam accipere et cum haec dixisset positus genibus suis cum omnibus illis oravit
 37
 magnus autem fletus factus est omnium et procumbentes super collum Pauli osculabantur eum
 38
 dolentes maxime in verbo quo dixerat quoniam amplius faciem eius non essent visuri et deducebant
 eum ad navem

Chapter 21

1
 cum autem factum esset ut navigaremus abstracti ab eis recto cursu venimus Cho et sequenti
 die Rhodum et inde Patara 2 et cum invenissemus navem transfretantem in Foenicen ascendentes
 navigavimus 3 cum paruissemus autem Cypro et relinquentes eam ad sinistram navigabamus in
 Syriam et venimus Tyrum ibi enim navis erat expositura onus 4 inventis autem discipulis mansimus
 ibi diebus septem qui Paulo dicebant per Spiritum ne ascenderet Hierosolymam 5 et explicitis
 diebus profecti ibamus deducentibus nos omnibus cum uxoribus et filiis usque foras civitatem et
 positus genibus in litore oravimus 6 et cum valefecissemus invicem ascendimus in navem illi autem
 redierunt in sua 7 nos vero navigatione explicita a Tyro descendimus Ptolomaida et salutatis fratribus
 mansimus die una apud illos 8 alia autem die profecti venimus Caesaream et intrantes in domum
 Philippi evangelistae qui erat de septem mansimus apud eum 9 huic autem erant filiae quattuor
 virgines prophetantes 10 et cum moraremur per dies aliquot supervenit quidam a Iudaea propheta
 nomine Agabus 11 is cum venisset ad nos tulit zonam Pauli et alligans sibi pedes et manus dixit
 haec dicit Spiritus Sanctus virum cuius est zona haec sic alligabunt in Hierusalem Iudaei et tradent
 in manus gentium 12 quod cum audissemus rogabamus nos et qui loci illius erant ne ascenderet
 Hierosolymam 13 tunc respondit Paulus et dixit quid facitis flentes et adfligentes cor meum ego
 enim non solum alligari sed et mori in Hierusalem paratus sum propter nomen Domini Iesu 14 et
 cum ei suadere non possemus quievimus dicentes Domini voluntas fiat 15 post dies autem istos
 praeparati ascendebamus Hierusalem 16 venerunt autem et ex discipulis a Caesarea nobiscum
 adducentes apud quem hospitaremur Mnasonem quendam Cyprium antiquum discipulum 17 et

cum venissemus Hierosolymam libenter exceperunt nos fratres¹⁸ sequenti autem die introibat
 Paulus nobiscum ad Iacobum omnesque collecti sunt seniores¹⁹ quos cum salutasset narrabat per
 singula quae fecisset Deus in gentibus per ministerium ipsius²⁰ at illi cum audissent magnificabant
 Deum dixeruntque ei vides frater quot milia sint in Iudaeis qui crediderunt et omnes aemulatores
 sunt legis²¹ audierunt autem de te quia discessionem doceas a Mose eorum qui per gentes sunt
 Iudaeorum dicens non debere circumcidere eos filios suos neque secundum consuetudinem ingredi
 22 quid ergo est utique oportet convenire multitudinem audient enim te supervenisse²³ hoc ergo
 fac quod tibi dicimus sunt nobis viri quattuor votum habentes super se²⁴ his adsumptis sanctifica
 te cum illis et inpende in illis ut radant capita et scient omnes quia quae de te audierunt falsa sunt
 sed ambulas et ipse custodiens legem²⁵ de his autem qui crediderunt ex gentibus nos scripsimus
 iudicantes ut abstineant se ab idolis immolato et sanguine et suffocato et fornicatione²⁶ tunc Paulus
 adsumptis viris postera die purificatus cum illis intravit in templum adnuntians expletionem dierum
 purificationis donec offerretur pro unoquoque eorum oblatio²⁷ dum autem septem dies
 consummarentur hii qui de Asia erant Iudaei cum vidissent eum in templo concitaverunt omnem
 populum et iniecerunt ei manus clamantes²⁸ viri israhelitae adiuvate hic est homo qui adversus
 populum et legem et locum hunc omnes ubique docens insuper et gentiles induxit in templum et
 violavit sanctum locum istum²⁹ viderant enim Trophimum Ephesium in civitate cum ipso quem
 aestimaverunt quoniam in templum induxisset Paulus³⁰ commotaque est civitas tota et facta est
 concursio populi et adprehendentes Paulum trahebant eum extra templum et statim clausae sunt
 ianuae³¹ quaerentibus autem eum occidere nuntiatum est tribuno cohortis quia tota confunditur
 Hierusalem³² qui statim adsumptis militibus et centurionibus decucurrit ad illos qui cum vidissent
 tribunum et milites cessaverunt percutere Paulum³³ tunc accedens tribunus adprehendit eum et
 iussit alligari catenis duabus et interrogabat quis esset et quid fecisset³⁴ alii autem aliud clamabant
 in turba et cum non posset certum cognoscere prae tumultu iussit duci eum in castra³⁵ et cum
 venisset ad gradus contigit ut portaretur a militibus propter vim populi³⁶ sequebatur enim multitudo
 populi clamans tolle eum³⁷ et cum coepisset induci in castra Paulus dicit tribuno si licet mihi loqui
 aliquid ad te qui dixit graece nosti³⁸ nonne tu es Aegyptius qui ante hos dies tumultum concitasti
 et eduxisti in desertum quattuor milia virorum sicariorum³⁹ et dixit ad eum Paulus ego homo sum

quidem iudaeus a Tarso Ciliciae non ignotae civitatis municeps rogo autem te permitte mihi loqui
⁴⁰
 ad populum et cum ille permisisset Paulus stans in gradibus annuit manu ad plebem et magno
 silentio facto adlocutus est hebraea lingua dicens

Chapter 22

¹ viri fratres et patres audite quam ad vos nunc reddo rationem ² cum audissent autem quia
³
 hebraea lingua loquitur ad illos magis praestiterunt silentium et dixit ego sum vir iudaeus natus
 Tarso Ciliciae nutritus autem in ista civitate secus pedes Gamalihel eruditus iuxta veritatem paternae
⁴
 legis aemulator legis sicut et vos omnes estis hodie qui hanc viam persecutus sum usque ad
⁵
 mortem alligans et tradens in custodias viros ac mulieres sicut princeps sacerdotum testimonium
 mihi reddit et omnes maiores natu a quibus et epistulas accipiens ad fratres Damascum pergebam
⁶
 ut adducerem inde vinctos in Hierusalem uti punirentur factum est autem eunte me et
⁷
 adpropinquante Damasco media die subito de caelo circumfulsit me lux copiosa et decidens in
⁸
 terram audiui vocem dicentem mihi Saule Saule quid me persequeris ego autem respondi quis es
⁹
 Domine dixitque ad me ego sum Iesus Nazarenus quem tu persequeris et qui mecum erant lumen
¹⁰
 quidem viderunt vocem autem non audierunt eius qui loquebatur mecum et dixi quid faciam
 Domine Dominus autem dixit ad me surgens vade Damascum et ibi tibi dicetur de omnibus quae
¹¹
 te oporteat facere et cum non viderem prae claritate luminis illius ad manum deductus a comitibus
¹²
 veni Damascum Ananias autem quidam vir secundum legem testimonium habens ab omnibus
¹³
 habitantibus Iudaeis veniens ad me et adstans dixit mihi Saule frater respice et ego eadem hora
¹⁴
 respexi in eum at ille dixit Deus patrum nostrorum praeordinavit te ut cognosceres voluntatem
¹⁵
 eius et videres Iustum et audires vocem ex ore eius quia eris testis illius ad omnes homines
¹⁶
 eorum quae vidisti et audisti et nunc quid moraris exsurge baptizare et ablue peccata tua invocato
¹⁷
 nomine ipsius factum est autem revertenti mihi in Hierusalem et oranti in templo fieri me in
¹⁸
 stupore mentis et videre illum dicentem mihi festina et exi velociter ex Hierusalem quoniam
¹⁹
 non recipient testimonium tuum de me et ego dixi Domine ipsi sciunt quia ego eram concludens

in carcerem et caedens per synagogas eos qui credebant in te²⁰ et cum funderetur sanguis Stephani
 testis tui ego adstabam et consentiebam et custodiebam vestimenta interficientium illum²¹ et dixit
 ad me vade quoniam ego in nationes longe mittam te²² audiebant autem eum usque ad hoc verbum
 et levaverunt vocem suam dicentes tolle de terra eiusmodi non enim fas est eum vivere
²³ vociferantibus autem eis et proicientibus vestimenta sua et pulverem iactantibus in aerem²⁴ iussit
 tribunus induci eum in castra et flagellis caedi et torqueri eum ut sciret propter quam causam sic
 adclamarent ei²⁵ et cum adstrinxissent eum loris dixit adstanti sibi centurioni Paulus si hominem
 romanum et indemnatum licet vobis flagellare²⁶ quo audito centurio accessit ad tribunum et
 nuntiavit dicens quid acturus es hic enim homo civis romanus est²⁷ accedens autem tribunus dixit
 illi dic mihi tu Romanus es at ille dixit etiam²⁸ et respondit tribunus ego multa summa civitatem
 hanc consecutus sum et Paulus ait ego autem et natus sum²⁹ protinus ergo discesserunt ab illo qui
 eum torturi erant tribunus quoque timuit postquam rescivit quia civis romanus esset et quia alligasset
³⁰ eum postera autem die volens scire diligentius qua ex causa accusaretur a Iudaeis solvit eum et
 iussit sacerdotes convenire et omne concilium et producens Paulum statuit inter illos

Chapter 23

¹ intendens autem concilium Paulus ait viri fratres ego omni conscientia bona conversatus sum
 ante Deum usque in hodiernum diem² princeps autem sacerdotum Ananias praecepit adstantibus
 sibi percutere os eius³ tunc Paulus ad eum dixit percutiet te Deus paries dealbate et tu sedens
 iudicas me secundum legem et contra legem iubes me percuti⁴ et qui adstabant dixerunt summum
 sacerdotem Dei maledicis⁵ dixit autem Paulus nesciebam fratres quia princeps est sacerdotum
 scriptum est enim principem populi tui non maledices⁶ sciens autem Paulus quia una pars esset
 Sadducaeorum et altera Pharisaeorum exclamavit in concilio viri fratres ego Pharisaeus sum filius
 Pharisaeorum de spe et resurrectione mortuorum ego iudicor⁷ et cum haec dixisset facta est dissensio
 inter Pharisaeos et Sadducaeos et soluta est multitudo⁸ Sadducaei enim dicunt non esse
 resurrectionem neque angelum neque spiritum Pharisei autem utrumque confitentur⁹ factus est
 autem clamor magnus et surgentes quidam Pharisaeorum pugnant dicentes nihil mali invenimus

in homine isto quod si spiritus locutus est ei aut angelus¹⁰ et cum magna dissensio facta esset
timens tribunus ne discerperetur Paulus ab ipsis iussit milites descendere et rapere eum de medio
eorum ac deducere eum in castra¹¹ sequenti autem nocte adsistens ei Dominus ait constans esto¹²
sicut enim testificatus es de me Hierusalem sic te oportet et Romae testificari¹² facta autem die
collegerunt se quidam ex Iudaeis et devoverunt se dicentes neque manducatuos neque bibituos
donec occiderent Paulum¹³ erant autem plus quam quadraginta qui hanc coniurationem fecerant
qui accesserunt ad principes sacerdotum et seniores et dixerunt devotione devovimus nos nihil¹⁴
gustatuos donec occidamus Paulum¹⁵ nunc ergo vos notum facite tribuno cum concilio ut producat
illum ad vos tamquam aliquid certius cognituri de eo nos vero priusquam adpropiet parati sumus
interficere illum¹⁶ quod cum audisset filius sororis Pauli insidias venit et intravit in castra
nuntiavitque Paulo¹⁷ vocans autem Paulus ad se unum ex centurionibus ait adolescentem hunc¹⁸
perduc ad tribunum habet enim aliquid indicare illi¹⁸ et ille quidem adsumens eum duxit ad
tribunum et ait vinctus Paulus vocans rogavit me hunc adolescentem perducere ad te habentem
aliquid loqui tibi¹⁹ adprehendens autem tribunus manum illius secessit cum eo seorsum et
interrogavit illum quid est quod habes indicare mihi²⁰ ille autem dixit Iudaeis convenit rogare te²¹
ut crastina die Paulum producas in concilium quasi aliquid certius inquisituri sint de illo²¹ tu vero
ne credideris illis insidiantur enim ei ex eis viri amplius quadraginta qui se devoverunt non
manducare neque bibere donec interficiant eum et nunc parati sunt expectantes promissum tuum²²
tribunus igitur dimisit adolescentem praeciens ne cui loqueretur quoniam haec nota sibi fecisset
et vocatis duobus centurionibus dixit illis parate milites ducentos ut eant usque Caesaream et²³
equites septuaginta et lancearios ducentos a tertia hora noctis²⁴ et iumenta praeparate ut inponentes
Paulum salvum perducerent ad Felicem praesidem²⁵ ²⁶ scribens epistulam continentem haec
Claudius Lysias optimo praesidi Felici salutem²⁷ virum hunc comprehensum a Iudaeis et incipientem
interfici ab eis superveniens cum exercitu eripui cognito quia Romanus est²⁸ volensque scire
causam quam obiciebant illi deduxi eum in concilium eorum²⁹ quem inveni accusari de
quaestionibus legis ipsorum nihil vero dignum morte aut vinculis habentem crimen³⁰ et cum mihi
perlatum esset de insidiis quas paraverunt ei misi ad te denuntians et accusatoribus ut dicant apud
te³¹ milites ergo secundum praeceptum sibi adsumentes Paulum duxerunt per noctem in

Antipatridem³² et postera die dimissis equitibus ut irent cum eo reversi sunt ad castra³³ qui cum
venissent Caesaream et tradidissent epistulam praesidi statuerunt ante illum et Paulum³⁴ cum
legisset autem et interrogasset de qua provincia esset et cognoscens quia de Cilicia³⁵ audiam te
inquit cum et accusatores tui venerint iussitque in praetorio Herodis custodiri eum

Chapter 24

¹ post quinque autem dies descendit princeps sacerdotum Ananias cum senioribus quibusdam
et Tertullo quodam oratore qui adierunt praesidem adversus Paulum² et citato Paulo coepit accusare
Tertullus dicens cum in multa pace agamus per te et multa corrigantur per tuam providentiam
³ semper et ubique suscipimus optime Felix cum omni gratiarum actione⁴ ne diutius autem te
protraham oro breviter audias nos pro tua clementia⁵ invenimus hunc hominem pestiferum et
concitantem seditiones omnibus Iudaeis in universo orbe et auctorem seditionis sectae Nazarenorum
⁶ qui etiam templum violare conatus est quem et adprehendimus⁷ [] a quo poteris ipse iudicans⁸
de omnibus istis cognoscere de quibus nos accusamus eum⁹ adiecerunt autem et Iudaei dicentes
haec ita se habere¹⁰ respondit autem Paulus annuente sibi praeside dicere ex multis annis esse te
iudicem genti huic sciens bono animo pro me satisfaciam¹¹ potes enim cognoscere quia non plus
sunt dies mihi quam duodecim ex quo ascendi adorare in Hierusalem¹² et neque in templo
invenerunt me cum aliquo disputantem aut concursum facientem turbae neque in synagogis neque
in civitate¹³ neque probare possunt tibi de quibus nunc accusant me¹⁴ confiteor autem hoc tibi
quod secundum sectam quam dicunt heresim sic deservio patrio Deo meo credens omnibus quae
in lege et prophetis scripta sunt¹⁵ spem habens in Deum quam et hii ipsi expectant resurrectionem
futuram iustorum et iniquorum¹⁶ in hoc et ipse studeo sine offendiculo conscientiam habere ad
Deum et ad homines semper¹⁷ post annos autem plures elemosynas facturus in gentem meam veni
et oblationes et vota¹⁸ in quibus invenerunt me purificatum in templo non cum turba neque cum
tumultu¹⁹ quidam autem ex Asia Iudaei quos oportebat apud te praesto esse et accusare si quid
haberent adversum me²⁰ aut hii ipsi dicant si quid invenerunt in me iniquitatis cum stem in concilio

²¹ nisi de una hac solummodo voce qua clamavi inter eos stans quoniam de resurrectione mortuorum
²² ego iudicor hodie a vobis ²² distulit autem illos Felix certissime sciens de via dicens cum tribunus
²³ Lysias descenderit audiam vos ²³ iussitque centurioni custodiri eum et habere requiem nec
²⁴ quemquam prohibere de suis ministrare ei ²⁴ post aliquot autem dies veniens Felix cum Drusilla
 uxore sua quae erat Iudaea vocavit Paulum et audivit ab eo fidem quae est in Iesum Christum
²⁵ disputante autem illo de iustitia et castitate et de iudicio futuro timefactus Felix respondit quod
²⁶ nunc adtinet vade tempore autem opportuno accersiam te ²⁶ simul et sperans quia pecunia daretur
²⁷ a Paulo propter quod et frequenter accersiens eum loquebatur cum eo ²⁷ biennio autem expleto
 accepit successorem Felix Porcium Festum volens autem gratiam praestare Iudaeis Felix reliquit
 Paulum vinctum

Chapter 25

¹ Festus ergo cum venisset in provinciam post triduum ascendit Hierosolymam a Caesarea
² adieruntque eum principes sacerdotum et primi Iudaeorum adversus Paulum et rogabant eum
³ postulantes gratiam adversum eum ut iuberet perducere eum Hierusalem insidias tendentes ut eum
⁴ interficerent in via ⁴ Festus autem respondit servari Paulum in Caesarea se autem maturius
⁵ profecturum ⁵ qui ergo in vobis ait potentes sunt descendentes simul si quod est in viro crimen
⁶ accusent eum ⁶ demoratus autem inter eos dies non amplius quam octo aut decem descendit
⁷ Caesaream et altera die sedit pro tribunali et iussit Paulum adduci ⁷ qui cum perductus esset
 circumsteterunt eum qui ab Hierosolyma descenderant Iudaei multas et graves causas obicientes
⁸ quas non poterant probare ⁸ Paulo autem rationem reddente quoniam neque in legem Iudaeorum
⁹ neque in templum neque in Caesarem quicquam peccavi ⁹ Festus autem volens Iudaeis gratiam
¹⁰ praestare respondens Paulo dixit vis Hierosolymam ascendere et ibi de his iudicari apud me ¹⁰ dixit
 autem Paulus ad tribunal Caesaris sto ubi me oportet iudicari Iudaeis non nocui sicut tu melius
¹¹ nosti ¹¹ si enim nocui aut dignum morte aliquid feci non recuso mori si vero nihil est eorum quae
¹² hii accusant me nemo potest me illis donare Caesarem appello ¹² tunc Festus cum consilio locutus

respondit Caesarem appellasti ad Caesarem ibis ¹³ et cum dies aliquot transacti essent Agrippa rex
 et Bernice descenderunt Caesaream ad salutandum Festum ¹⁴ et cum dies plures ibi demorarentur
 Festus regi indicavit de Paulo dicens vir quidam est derelictus a Felice vinctus ¹⁵ de quo cum essem
 Hierosolymis adierunt me principes sacerdotum et seniores Iudaeorum postulantes adversus illum
 damnationem ¹⁶ ad quos respondi quia non est consuetudo Romanis donare aliquem hominem
 priusquam is qui accusatur praesentes habeat accusatores locumque defendendi accipiat ad abluenda
 crimina ¹⁷ cum ergo huc convenissent sine ulla dilatione sequenti die sedens pro tribunali iussi
 adduci virum ¹⁸ de quo cum stetissent accusatores nullam causam deferebant de quibus ego
 suspicabar malum ¹⁹ quaestiones vero quasdam de sua superstitione habebant adversus eum et de
 quodam Iesu defuncto quem adfirmabat Paulus vivere ²⁰ haesitans autem ego de huiusmodi
 quaestione dicebam si vellet ire Hierosolymam et ibi iudicari de istis ²¹ Paulo autem appellante ut
 servaretur ad Augusti cognitionem iussi servari eum donec mittam eum ad Caesarem ²² Agrippa
 autem ad Festum volebam et ipse hominem audire cras inquit audies eum ²³ altera autem die cum
 venisset Agrippa et Bernice cum multa ambitione et introissent in auditorium cum tribunis et viris
 principalibus civitatis et iubente Festo adductus est Paulus ²⁴ et dixit Festus Agrippa rex et omnes
 qui simul adestis nobiscum viri videtis hunc de quo omnis multitudo Iudaeorum interpellavit me
 Hierosolymis petens et hic clamantes non oportere eum vivere amplius ²⁵ ego vero conperi nihil
 dignum eum morte admisisse ipso autem hoc appellante Augustum iudicavi mittere ²⁶ de quo quid
 certum scribam domino non habeo propter quod produxi eum ad vos et maxime ad te rex Agrippa
 ut interrogatione facta habeam quid scribam ²⁷ sine ratione enim mihi videtur mittere vinctum et
 causas eius non significare

Chapter 26

¹ Agrippa vero ad Paulum ait permittitur tibi loqui pro temet ipso tunc Paulus extenta manu
 coepit rationem reddere ² de omnibus quibus accusor a Iudaeis rex Agrippa aestimo me beatum
 apud te cum sim defensurus me hodie ³ maxime te sciente omnia quae apud Iudaeos sunt
 consuetudines et quaestiones propter quod obsecro patienter me audias ⁴ et quidem vitam meam a

iuventute quae ab initio fuit in gente mea in Hierosolymis noverunt omnes Iudaei⁵ praescientes
 me ab initio si velint testimonium perhibere quoniam secundum certissimam sectam nostrae religionis
 vixi⁶ Pharisaeus et nunc in spe quae ad patres nostros repromissionis facta est a Deo sto iudicio
 subiectus⁷ in quam duodecim tribus nostrae nocte ac die deservientes sperant devenire de qua spe
 accusor a Iudaeis rex⁸ quid incredibile iudicatur apud vos si Deus mortuos suscitatur⁹ et ego quidem
 existimaveram me adversus nomen Iesu Nazareni debere multa contraria agere¹⁰ quod et feci
 Hierosolymis et multos sanctorum ego in carceribus inclusi a principibus sacerdotum potestate
 accepta et cum occiderentur detuli sententiam¹¹ et per omnes synagogas frequenter puniens eos
 compellebam blasphemare et amplius insaniens in eos persequabar usque in exterarum civitatum¹² in
 quibus dum irem Damascum cum potestate et permissu principum sacerdotum¹³ die media in via
 vidi rex de caelo supra splendorem solis circumfulsisse me lumen et eos qui mecum simul erant
¹⁴ omnesque nos cum decidissemus in terram audivi vocem loquentem mihi hebraica lingua Saule
 Saule quid me persequeris durum est tibi contra stimulum calcitrare¹⁵ ego autem dixi quis es
 Domine Dominus autem dixit ego sum Iesus quem tu persequeris¹⁶ sed exsurge et sta super pedes
 tuos ad hoc enim apparui tibi ut constituam te ministrum et testem eorum quae vidisti et eorum
 quibus apparebo tibi¹⁷ eripiens te de populo et gentibus in quas nunc ego mitto te¹⁸ aperire oculos
 eorum ut convertantur a tenebris ad lucem et de potestate Satanae ad Deum ut accipiant remissionem
 peccatorum et sortem inter sanctos per fidem quae est in me¹⁹ unde rex Agrippa non fui incredulus
 caelestis visionis²⁰ sed his qui sunt Damasci primum et Hierosolymis et in omnem regionem
 Iudaeae et gentibus adnuntiabam ut paenitentiam agerent et converterentur ad Deum digna
 paenitentiae opera facientes²¹ hac ex causa me Iudaei cum essem in templo comprehensum
 temptabant interficere²² auxilio autem adiutus Dei usque in hodiernum diem sto testificans minori
 atque maiori nihil extra dicens quam ea quae prophetae sunt locuti futura esse et Moses²³ si
 passibilis Christus si primus ex resurrectione mortuorum lumen adnuntiaturus est populo et gentibus
²⁴ haec loquente eo et rationem reddente Festus magna voce dixit insanis Paule multae te litterae
 ad insaniam convertunt²⁵ at Paulus non insanio inquit optime Feste sed veritatis et sobrietatis
 verba eloquor²⁶ scit enim de his rex ad quem et constanter loquor latere enim eum nihil horum
 arbitror neque enim in angulo quicquam horum gestum est²⁷ credis rex Agrippa prophetis scio

²⁸ quia credis ²⁹ Agrippa autem ad Paulum in modico suades me Christianum fieri et Paulus opto
 apud Deum et in modico et in magno non tantum te sed et omnes hos qui audiunt hodie fieri tales
³⁰ qualis et ego sum exceptis vinculis his et exsurrexit rex et praeses et Bernice et qui adsidebant
³¹ eis et cum secessissent loquebantur ad invicem dicentes quia nihil morte aut vinculorum dignum
³² quid facit homo iste Agrippa autem Festo dixit dimitti poterat homo hic si non appellasset
 Caesarem

Chapter 27

¹ ut autem iudicatum est eum navigare in Italiam et tradi Paulum cum reliquis custodiis centurioni
 nomine Iulio cohortis Augustae ² ascendentes autem navem hadrumetinam incipientem navigare
 circa Asiae loca sustulimus perseverante nobiscum Aristarcho Macedone Thessalonicense ³ sequenti
 autem die devenimus Sidonem humane autem tractans Iulius Paulum permisit ad amicos ire et
⁴ curam sui agere et inde cum sustulissemus subnavigavimus Cypro propterea quod essent venti
⁵ contrarii et pelagus Ciliciae et Pamphiliae navigantes venimus Lystram quae est Lyciae ⁶ et ibi
⁷ inveniens centurio navem alexandrinam navigantem in Italiam transposuit nos in eam et cum
 multis diebus tarde navigaremus et vix devenissemus contra Cnidum prohibente nos vento
⁸ adnavigavimus Cretae secundum Salmonem et vix iuxta navigantes venimus in locum quendam
⁹ qui vocatur Boni portus cui iuxta erat civitas Thalassa multo autem tempore peracto et cum iam
¹⁰ non esset tuta navigatio eo quod et ieiunium iam praeterisset consolabatur Paulus dicens eis viri
 video quoniam cum iniuria et multo damno non solum oneris et navis sed etiam animarum nostrarum
¹¹ incipit esse navigatio centurio autem gubernatori et nauclerio magis credebat quam his quae a
¹² Paulo dicebantur et cum aptus portus non esset ad hiemandum plurimi statuerunt consilium
 navigare inde si quo modo possent devenientes Phoenice hiemare portum Cretae respicientem ad
¹³ africanum et ad chorum adspirante autem austro aestimantes propositum se tenere cum sustulissent
¹⁴ de Asson legebant Cretam non post multum autem misit se contra ipsam ventus typhonicus qui
¹⁵ vocatur euroaquo cumque arrepta esset navis et non posset conari in ventum data nave flatibus
¹⁶ ferebamur insulam autem quandam decurrentes quae vocatur Caudam potuimus vix obtinere

¹⁷
 scapham qua sublata adiutoriis utebantur accingentes navem timentes ne in Syrtim inciderent
¹⁸
 submisso vase sic ferebantur valide autem nobis tempestate iactatis sequenti die iactum fecerunt
¹⁹
 et tertia die suis manibus armamenta navis proiecerunt ²⁰ neque sole autem neque sideribus
 apparentibus per plures dies et tempestate non exigua imminente iam ablata erat spes omnis salutis
²¹
 nostrae et cum multa ieiunatio fuisset tunc stans Paulus in medio eorum dixit oportebat quidem
²²
 o viri audito me non tollere a Creta lucrique facere iniuriam hanc et iacturam et nunc suadeo
²³
 vobis bono animo esse amissio enim nullius animae erit ex vobis praeterquam navis adstitit
²⁴
 enim mihi hac nocte angelus Dei cuius sum ego et cui deservio dicens ne timeas Paule Caesari
²⁵
 te oportet adsistere et ecce donavit tibi Deus omnes qui navigant tecum propter quod bono animo
²⁶
 estote viri credo enim Deo quia sic erit quemadmodum dictum est mihi in insulam autem quandam
²⁷
 oportet nos devenire sed posteaquam quartadecima nox supervenit navigantibus nobis in Hadria
²⁸
 circa mediam noctem suspicabantur nautae apparere sibi aliquam regionem qui submittentes
²⁹
 invenerunt passus viginti et pusillum inde separati invenerunt passus quindecim timentes autem
³⁰
 ne in aspera loca incideremus de puppi mittentes anchoras quattuor optabant diem fieri nautis
 vero quaerentibus fugere de navi cum misissent scapham in mare sub obtentu quasi a prora inciperent
³¹
 anchoras extendere dixit Paulus centurioni et militibus nisi hii in navi manserint vos salvi fieri
³²
 non potest tunc abscederunt milites funes scaphae et passi sunt eam excidere et cum lux
³³
 inciperet fieri rogabat Paulus omnes sumere cibum dicens quartadecima hodie die expectantes
³⁴
 ieiuni permanetis nihil accipientes propter quod rogo vos accipere cibum pro salute vestra quia
³⁵
 nullius vestrum capillus de capite peribit et cum haec dixisset sumens panem gratias egit Deo
³⁶
 in conspectu omnium et cum fregisset coepit manducare animaequiores autem facti omnes et
³⁷
 ipsi adsumpserunt cibum eramus vero universae animae in navi ducentae septuaginta sex et
³⁸
³⁹
 satiati cibo adleviabant navem iactantes triticum in mare cum autem dies factus esset terram
 non agnoscebant sinum vero quendam considerabant habentem litus in quem cogitabant si possent
⁴⁰
 eicere navem et cum anchoras abstulissent committebant se mari simul laxantes iuncturas
⁴¹
 gubernaculorum et levato artemone secundum flatum aurae tendebant ad litus et cum incidissemus
 in locum bithalassum ineperunt navem et prora quidem fixa manebat immobilis puppis vero

⁴²
 solvebatur a vi maris ⁴² militum autem consilium fuit ut custodias occiderent ne quis cum enatasset
⁴³
 effugeret ⁴³ centurio autem volens servare Paulum prohibuit fieri iussitque eos qui possent natare
⁴⁴
 mittere se primos et evadere et ad terram exire ⁴⁴ et ceteros alios in tabulis ferebant quosdam super
 ea quae de navi essent et sic factum est ut omnes animae evaderent ad terram

Chapter 28

¹
 et cum evasissemus tunc cognovimus quia Militene insula vocatur barbari vero praestabant
²
 non modicam humanitatem nobis ² accensa enim pyra reficiebant nos omnes propter imbrem qui
³
 imminebat et frigus ³ cum congregasset autem Paulus sarmentorum aliquantam multitudinem et
⁴
 inposuisset super ignem vipera a calore cum processisset invasit manum eius ⁴ ut vero viderunt
 barbari pendentem bestiam de manu eius ad invicem dicebant utique homicida est homo hic qui
⁵
 cum evaserit de mari Ultio non sinit vivere ⁵ et ille quidem excutiens bestiam in ignem nihil mali
⁶
 passus est ⁶ at illi existimabant eum in tumorem convertendum et subito casurum et mori diu autem
⁷
 illis sperantibus et videntibus nihil mali in eo fieri convertentes se dicebant eum esse deum ⁷ in
 locis autem illis erant praedia principis insulae nomine Publii qui nos suscipiens triduo benigne
⁸
 exhibuit ⁸ contigit autem patrem Publii febribus et dysenteria vexatum iacere ad quem Paulus
⁹
 intravit et cum orasset et inposuisset ei manus salvavit eum ⁹ quo facto et omnes qui in insula
¹⁰
 habebant infirmitates accedebant et curabantur ¹⁰ qui etiam multis honoribus nos honoraverunt et
¹¹
 navigantibus inposuerunt quae necessaria erant ¹¹ post menses autem tres navigavimus in nave
¹²
 alexandrina quae in insula hiemaverat cui erat insigne Castorum ¹² et cum venissemus Syracusam
¹³
 mansimus ibi triduo ¹³ inde circumlegentes devenimus Regium et post unum diem flante austro
¹⁴
 secunda die venimus Puteolos ¹⁴ ubi inventis fratribus rogati sumus manere apud eos dies septem
¹⁵
 et sic venimus Romam ¹⁵ et inde cum audissent fratres occurrerunt nobis usque ad Appii Forum
¹⁶
 et Tribus Tabernis quos cum vidisset Paulus gratias agens Deo accepit fiduciam ¹⁶ cum venissemus
¹⁷
 autem Romam permissum est Paulo manere sibimet cum custodiente se milite ¹⁷ post tertium autem
 diem convocavit primos Iudaeorum cumque convenissent dicebat eis ego viri fratres nihil adversus

plebem faciens aut morem patrum vinctus ab Hierosolymis traditus sum in manus Romanorum
 18
 qui cum interrogationem de me habuissent voluerunt me dimittere eo quod nulla causa esset
 19
 mortis in me contradicentibus autem Iudaeis coactus sum appellare Caesarem non quasi gentem
 20
 meam habens aliquid accusare propter hanc igitur causam rogavi vos videre et adloqui propter
 21
 spem enim Israel catena hac circumdatus sum at illi dixerunt ad eum nos neque litteras accepimus
 22
 de te a Iudaea neque adveniens aliquis fratrum nuntiavit aut locutus est quid de te malum rogamus
 23
 autem a te audire quae sentis nam de secta hac notum est nobis quia ubique ei contradicitur cum
 constituissent autem illi diem venerunt ad eum in hospitium plures quibus exponebat testificans
 24
 regnum Dei suadensque eos de Iesu ex lege Mosi et prophetis a mane usque ad vesperam et
 25
 quidam credebant his quae dicebantur quidam vero non credebant cumque invicem non essent
 consentientes discedebant dicente Paulo unum verbum quia bene Spiritus Sanctus locutus est per
 26
 Esaiam prophetam ad patres nostros dicens vade ad populum istum et dic aure audietis et non
 27
 intellegitis et videntes videbitis et non perspicietis incrassatum est enim cor populi huius et
 auribus graviter audierunt et oculos suos compresserunt ne forte videant oculis et auribus audiant
 28
 et corde intellegant et convertantur et sanem illos notum ergo sit vobis quoniam gentibus missum
 29 30
 est hoc salutare Dei ipsi et audient [] mansit autem biennio toto in suo conducto et suscipiebat
 omnes qui ingrediebantur ad eum

Romans

Chapter 1

1 Paulus servus Christi Iesu vocatus apostolus segregatus in evangelium Dei 2 quod ante
 promiserat per prophetas suos in scripturis sanctis 3 de Filio suo qui factus est ex semine David
 4 secundum carnem qui praedestinatus est Filius Dei in virtute secundum Spiritum sanctificationis
 5 ex resurrectione mortuorum Iesu Christi Domini nostri per quem accepimus gratiam et apostolatum
 6 ad oboediendum fidei in omnibus gentibus pro nomine eius in quibus estis et vos vocati Iesu

Christi⁷ omnibus qui sunt Romae dilectis Dei vocatis sanctis gratia vobis et pax a Deo Patre nostro
et Domino Iesu Christo⁸ primum quidem gratias ago Deo meo per Iesum Christum pro omnibus
vobis quia fides vestra adnuntiatur in universo mundo⁹ testis enim mihi est Deus cui servio in
spiritu meo in evangelio Filii eius quod sine intermissione memoriam vestri facio¹⁰ semper in
orationibus meis obsecrans si quo modo tandem aliquando prosperum iter habeam in voluntate Dei
veniendi ad vos¹¹ desidero enim videre vos ut aliquid inpertiar gratiae vobis spiritualis ad
confirmandos vos¹² id est simul consolari in vobis per eam quae invicem est fidem vestram atque
meam¹³ nolo autem vos ignorare fratres quia saepe proposui venire ad vos et prohibitus sum usque
adhuc ut aliquem fructum habeam et in vobis sicut et in ceteris gentibus¹⁴ Graecis ac barbaris
sapientibus et insipientibus debitor sum¹⁵ ita quod in me promptum est et vobis qui Romae estis
evangelizare¹⁶ non enim erubesco evangelium virtus enim Dei est in salutem omni credenti Iudaeo
primum et Graeco¹⁷ iustitia enim Dei in eo revelatur ex fide in fidem sicut scriptum est iustus
autem ex fide vivit¹⁸ revelatur enim ira Dei de caelo super omnem impietatem et iniustitiam
hominum eorum qui veritatem in iniustitiam detinent¹⁹ quia quod notum est Dei manifestum est
in illis Deus enim illis manifestavit²⁰ invisibilia enim ipsius a creatura mundi per ea quae facta
sunt intellecta conspiciuntur sempiterna quoque eius virtus et divinitas ut sint inexcusabiles²¹ quia
cum cognovissent Deum non sicut Deum glorificaverunt aut gratias egerunt sed evanuerunt in
cogitationibus suis et obscuratum est insipiens cor eorum²² dicentes enim se esse sapientes stulti
facti sunt²³ et mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis
hominis et volucrum et quadrupedum et serpentium²⁴ propter quod tradidit illos Deus in desideria
cordis eorum in inmunditiam ut contumeliis adficiant corpora sua in semet ipsis²⁵ qui
commutaverunt veritatem Dei in mendacio et coluerunt et servierunt creaturae potius quam creatori
qui est benedictus in saecula amen²⁶ propterea tradidit illos Deus in passiones ignominiae nam
feminae eorum inmutaverunt naturalem usum in eum usum qui est contra naturam²⁷ similiter
autem et masculi relicto naturali usu feminae exarserunt in desideriis suis in invicem masculi in
masculos turpitudinem operantes et mercedem quam oportuit erroris sui in semet ipsis recipientes
²⁸ et sicut non probaverunt Deum habere in notitia tradidit eos Deus in reprobum sensum ut faciant

²⁹
 quae non conveniunt repletos omni iniquitate malitia fornicatione avaritia nequitia plenos invidia
³⁰
 homicidio contentione dolo malignitate susurrones detractores Deo odibiles contumeliosos
³¹
 superbos elatos inventores malorum parentibus non oboedientes insipientes inconpositos sine
³²
 affectione absque foedere sine misericordia qui cum iustitiam Dei cognovissent non intellexerunt
 quoniam qui talia agunt digni sunt morte non solum ea faciunt sed et consentiunt facientibus

Chapter 2

¹
 propter quod inexcusabilis es o homo omnis qui iudicas in quo enim iudicas alterum te ipsum
²
 condemnas eadem enim agis qui iudicas scimus enim quoniam iudicium Dei est secundum
³
 veritatem in eos qui talia agunt existimas autem hoc o homo qui iudicas eos qui talia agunt et
⁴
 facis ea quia tu effugies iudicium Dei an divitias bonitatis eius et patientiae et longanimitatis
⁵
 contemnis ignorans quoniam benignitas Dei ad paenitentiam te adducit secundum duritiam autem
⁶
 tuam et inpaenitens cor thesaurizas tibi iram in die irae et revelationis iusti iudicii Dei qui reddet
⁷
 unicuique secundum opera eius his quidem qui secundum patientiam boni operis gloriam et
⁸
 honorem et incorruptionem quaerentibus vitam aeternam his autem qui ex contentione et qui non
⁹
 adquiescunt veritati credunt autem iniquitati ira et indignatio tribulatio et angustia in omnem
¹⁰
 animam hominis operantis malum Iudaei primum et Graeci gloria autem et honor et pax omni
¹¹
 operanti bonum Iudaeo primum et Graeco non est enim personarum acceptio apud Deum
¹²
 quicumque enim sine lege peccaverunt sine lege et peribunt et quicumque in lege peccaverunt
¹³
 per legem iudicabuntur non enim auditores legis iusti sunt apud Deum sed factores legis
¹⁴
 iustificabuntur cum enim gentes quae legem non habent naturaliter quae legis sunt faciunt
¹⁵
 eiusmodi legem non habentes ipsi sibi sunt lex qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus
 suis testimonium reddente illis conscientia ipsorum et inter se invicem cogitationum accusantium
¹⁶
 aut etiam defendentium in die cum iudicabit Deus occulta hominum secundum evangelium
¹⁷
 meum per Iesum Christum si autem tu Iudaeus cognominaris et requiescis in lege et gloriaris in

¹⁸Deo et nosti voluntatem et probas utiliora instructus per legem ¹⁹confidis te ipsum ducem esse
²⁰caecorum lumen eorum qui in tenebris sunt eruditorem insipientium magistrum infantium
²¹habentem formam scientiae et veritatis in lege qui ergo alium doces te ipsum non doces qui
²²praedicas non furandum furaris qui dicis non moechandum moecharis qui abominaris idola
²³sacrilegium facis qui in lege gloriaris per praevaricationem legis Deum inhonoras ²⁴nomen
²⁵enim Dei per vos blasphematur inter gentes sicut scriptum est circumcisio quidem prodest si
²⁶legem observes si autem praevaricator legis sis circumcisio tua praeputium facta est si igitur
²⁷praeputium iustitias legis custodiat nonne praeputium illius in circumcisionem reputabitur et
²⁸iudicabit quod ex natura est praeputium legem consummans te qui per litteram et circumcisionem
²⁹praevaricator legis es non enim qui in manifesto Iudaeus est neque quae in manifesto in carne
²⁹circumcisio sed qui in abscondito Iudaeus et circumcisio cordis in spiritu non littera cuius laus
 non ex hominibus sed ex Deo est

Chapter 3

¹quid ergo amplius est Iudaeo aut quae utilitas circumcisionis ²multum per omnem modum
³primum quidem quia credita sunt illis eloquia Dei quid enim si quidam illorum non crediderunt
⁴numquid incredulitas illorum fidem Dei evacuabit absit est autem Deus verax omnis autem homo
⁵mendax sicut scriptum est ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris si autem
 iniquitas nostra iustitiam Dei commendat quid dicemus numquid iniquus Deus qui infert iram
⁶secundum hominem dico absit alioquin quomodo iudicabit Deus mundum ⁷si enim veritas Dei
⁸in meo mendacio abundavit in gloriam ipsius quid adhuc et ego tamquam peccator iudicor et non
 sicut blasphemamur et sicut aiunt nos quidam dicere faciamus mala ut veniant bona quorum damnatio
⁹iusta est quid igitur praecellimus eos nequaquam causati enim sumus Iudaeos et Graecos omnes
¹⁰sub peccato esse sicut scriptum est quia non est iustus quisquam ¹¹non est intellegens non est
¹²requirens Deum omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt non est qui faciat bonum non est
¹³usque ad unum sepulchrum patens est guttur eorum linguis suis dolose agebant venenum aspidum

¹⁴ sub labiis eorum ¹⁵ quorum os maledictione et amaritudine plenum est ¹⁶ veloces pedes eorum ad
¹⁷ effundendum sanguinem ¹⁸ contritio et infelicitas in viis eorum ¹⁹ et viam pacis non cognoverunt
²⁰ non est timor Dei ante oculos eorum ²¹ scimus autem quoniam quaecumque lex loquitur his qui
²² in lege sunt loquitur ut omne os obstruatur et subditus fiat omnis mundus Deo ²³ quia ex operibus
²⁴ legis non iustificabitur omnis caro coram illo per legem enim ²⁵ cognitio peccati ²⁶ nunc autem sine
²⁷ lege iustitia Dei manifestata est testificata a lege et prophetis ²⁸ iustitia autem Dei per fidem Iesu
²⁹ Christi super omnes qui credunt non enim est distinctio ³⁰ omnes enim peccaverunt et egent gloriam
³¹ Dei ³² iustificati gratis per gratiam ipsius per redemptionem quae est in Christo Iesu ³³ quem
³⁴ proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius ad ostensionem iustitiae suae propter
³⁵ remissionem praecedentium delictorum ³⁶ in sustentatione Dei ad ostensionem iustitiae eius in hoc
³⁷ tempore ut sit ipse iustus et iustificans eum qui ex fide est Iesu ³⁸ ubi est ergo gloriatio exclusa est
³⁹ per quam legem factorum non sed per legem fidei ⁴⁰ arbitramur enim iustificari hominem per fidem
⁴¹ sine operibus legis ⁴² an Iudaeorum Deus tantum nonne et gentium immo et gentium ⁴³ quoniam
⁴⁴ quidem unus Deus qui iustificabit circumcisionem ex fide et praepitium per fidem ⁴⁵ legem ergo
⁴⁶ destruimus per fidem absit sed legem statuimus

Chapter 4

¹ quid ergo dicemus invenisse Abraham patrem nostrum secundum carnem ² si enim Abraham
³ ex operibus iustificatus est habet gloriam sed non apud Deum ⁴ quid enim scriptura dicit credidit
⁵ Abraham Deo et reputatum est illi ad iustitiam ⁶ ei autem qui operatur merces non inputatur
⁷ secundum gratiam sed secundum debitum ⁸ ei vero qui non operatur credenti autem in eum qui
⁹ iustificat impium reputatur fides eius ad iustitiam ¹⁰ sicut et David dicit beatitudinem hominis cui
¹¹ Deus accepto fert iustitiam sine operibus ¹² beati quorum remissae sunt iniquitates et quorum tecta
¹³ sunt peccata ¹⁴ beatus vir cui non inputabit Dominus peccatum ¹⁵ beatitudo ergo haec in circumcissione
¹⁶ an etiam in praepitio dicimus enim quia reputata est Abrahae fides ad iustitiam ¹⁷ quomodo ergo

reputata est in circumcissione an in praeputio non in circumcissione sed in praeputio¹¹ et signum
 accepit circumcissionis signaculum iustitiae fidei quae est in praeputio ut sit pater omnium credentium
 per praeputium ut reputetur et illis ad iustitiam¹² et sit pater circumcissionis non his tantum qui
 sunt ex circumcissione sed et his qui sectantur vestigia quae est in praeputio fidei patris nostri
 Abrahae¹³ non enim per legem promissio Abrahae aut semini eius ut heres esset mundi sed per
 iustitiam fidei¹⁴ si enim qui ex lege heredes sunt exinanita est fides abolita est promissio¹⁵ lex
 enim iram operatur ubi enim non est lex nec praevaricatio¹⁶ ideo ex fide ut secundum gratiam ut
 firma sit promissio omni semini non ei qui ex lege est solum sed et ei qui ex fide est Abrahae qui
 est pater omnium nostrum¹⁷ sicut scriptum est quia patrem multarum gentium posui te ante Deum
 cui credidit qui vivificat mortuos et vocat quae non sunt tamquam ea quae sunt¹⁸ qui contra spem
 in spem credidit ut fieret pater multarum gentium secundum quod dictum est sic erit semen tuum
¹⁹ et non infirmatus fide consideravit corpus suum emortuum cum fere centum annorum esset et
 emortuam vulvam Sarrae²⁰ in repromissione etiam Dei non haesitavit diffidentia sed confortatus
 est fide dans gloriam Deo²¹ plenissime sciens quia quaecumque promisit potens est et facere
²² ideo et reputatum est illi ad iustitiam²³ non est autem scriptum tantum propter ipsum quia
 reputatum est illi²⁴ sed et propter nos quibus reputabitur credentibus in eum qui suscitavit Iesum
 Dominum nostrum a mortuis²⁵ qui traditus est propter delicta nostra et resurrexit propter
 iustificationem nostram

Chapter 5

¹ iustificati igitur ex fide pacem habeamus ad Deum per Dominum nostrum Iesum Christum
² per quem et accessum habemus fide in gratiam istam in qua stamus et gloriamur in spe gloriae
³ filiorum Dei non solum autem sed et gloriamur in tribulationibus scientes quod tribulatio patientiam
⁴ operatur⁵ patientia autem probationem probatio vero spem⁶ spes autem non confundit quia caritas
 Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis⁷ ut quid enim Christus
 cum adhuc infirmi essemus secundum tempus pro impiis mortuus est⁷ vix enim pro iusto quis

8
 moritur nam pro bono forsitan quis et audeat mori commendat autem suam caritatem Deus in nos
 9
 quoniam cum adhuc peccatores essemus Christus pro nobis mortuus est multo igitur magis
 10
 iustificati nunc in sanguine ipsius salvi erimus ab ira per ipsum si enim cum inimici essemus
 reconciliati sumus Deo per mortem Filii eius multo magis reconciliati salvi erimus in vita ipsius
 11
 non solum autem sed et gloriamur in Deo per Dominum nostrum Iesum Christum per quem nunc
 12
 reconciliationem accepimus propterea sicut per unum hominem in hunc mundum peccatum
 intravit et per peccatum mors et ita in omnes homines mors pertransiit in quo omnes peccaverunt
 13
 usque ad legem enim peccatum erat in mundo peccatum autem non imputatur cum lex non est
 14
 sed regnavit mors ab Adam usque ad Mosen etiam in eos qui non peccaverunt in similitudinem
 15
 praevaricationis Adae qui est forma futuri sed non sicut delictum ita et donum si enim unius
 delicto multi mortui sunt multo magis gratia Dei et donum in gratiam unius hominis Iesu Christi
 16
 in plures abundavit et non sicut per unum peccantem ita et donum nam iudicium ex uno in
 17
 condemnationem gratia autem ex multis delictis in iustificationem si enim in unius delicto mors
 regnavit per unum multo magis abundantiam gratiae et donationis et iustitiae accipientes in vita
 18
 regnabunt per unum Iesum Christum igitur sicut per unius delictum in omnes homines in
 19
 condemnationem sic et per unius iustitiam in omnes homines in iustificationem vitae sicut enim
 per inoboedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi ita et per unius oboedientiam
 20
 iusti constituentur multi lex autem subintravit ut abundaret delictum ubi autem abundavit delictum
 21
 superabundavit gratia ut sicut regnavit peccatum in morte ita et gratia regnet per iustitiam in
 vitam aeternam per Iesum Christum Dominum nostrum

Chapter 6

1
 quid ergo dicemus permanebimus in peccato ut gratia abundet 2
 absit qui enim mortui sumus
 3
 peccato quomodo adhuc vivemus in illo an ignoratis quia quicumque baptizati sumus in Christo
 4
 Iesu in morte ipsius baptizati sumus consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem
 ut quomodo surrexit Christus a mortuis per gloriam Patris ita et nos in novitate vitae ambulemus
 5
 si enim conplantati facti sumus similitudini mortis eius simul et resurrectionis erimus 6
 hoc scientes

quia vetus homo noster simul crucifixus est ut destruat⁷ corpus peccati ut ultra non serviamus
 peccato⁷ qui enim mortuus est iustificatus est a peccato⁸ si autem mortui sumus cum Christo
 credimus quia simul etiam vivemus cum Christo⁹ scientes quod Christus surgens ex mortuis iam
 non moritur mors illi ultra non dominabitur¹⁰ quod enim mortuus est peccato mortuus est semel
 quod autem vivit vivit Deo¹¹ ita et vos existimate vos mortuos quidem esse peccato viventes autem
 Deo in Christo Iesu¹² non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore ut oboediatis
 concupiscentiis eius¹³ sed neque exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato sed exhibete
 vos Deo tamquam ex mortuis viventes et membra vestra arma iustitiae Deo¹⁴ peccatum enim vobis
 non dominabitur non enim sub lege estis sed sub gratia¹⁵ quid ergo peccavimus quoniam non
 sumus sub lege sed sub gratia absit¹⁶ nescitis quoniam cui exhibetis vos servos ad oboediendum
 servi estis eius cui oboeditis sive peccati sive oboeditionis ad iustitiam¹⁷ gratias autem Deo quod
 fuistis servi peccati oboedistis autem ex corde in eam formam doctrinae in qua traditi estis¹⁸ liberati
 autem a peccato servi facti estis iustitiae¹⁹ humanum dico propter infirmitatem carnis vestrae sicut
 enim exhibuistis membra vestra servire inmunditiae et iniquitati ad iniquitatem ita nunc exhibete
 membra vestra servire iustitiae in sanctificationem²⁰ cum enim servi essetis peccati liberi fuistis
 iustitiae²¹ quem ergo fructum habuistis tunc in quibus nunc erubescitis nam finis illorum mors
 est²² nunc vero liberati a peccato servi autem facti Deo habetis fructum vestrum in sanctificationem
 finem vero vitam aeternam²³ stipendia enim peccati mors gratia autem Dei vita aeterna in Christo
 Iesu Domino nostro

Chapter 7

¹ an ignoratis fratres scientibus enim legem loquor quia lex in homine dominatur quanto tempore
 vivit² nam quae sub viro est mulier vivente viro alligata est legi si autem mortuus fuerit vir soluta
 est a lege viri³ igitur vivente viro vocabitur adultera si fuerit cum alio viro si autem mortuus fuerit
 vir eius liberata est a lege ut non sit adultera si fuerit cum alio viro⁴ itaque fratres mei et vos
 mortificati estis legi per corpus Christi ut sitis alterius qui ex mortuis resurrexit ut fructificaremus

⁵ Deo cum enim essemus in carne passiones peccatorum quae per legem erant operabantur in
 membris nostris ut fructificarent morti ⁶ nunc autem soluti sumus a lege morientes in quo
 detinebamur ita ut serviamus in novitate spiritus et non in vetustate litterae ⁷ quid ergo dicemus
 lex peccatum est absit sed peccatum non cognovi nisi per legem nam concupiscentiam nesciebam
 nisi lex diceret non concupisces ⁸ occasione autem accepta peccatum per mandatum operatum est
 in me omnem concupiscentiam sine lege enim peccatum mortuum erat ⁹ ego autem vivebam sine
 lege aliquando sed cum venisset mandatum peccatum revixit ¹⁰ ego autem mortuus sum et inventum
 est mihi mandatum quod erat ad vitam hoc esse ad mortem ¹¹ nam peccatum occasione accepta
 per mandatum seduxit me et per illud occidit ¹² itaque lex quidem sancta et mandatum sanctum et
 iustum et bonum ¹³ quod ergo bonum est mihi factum est mors absit sed peccatum ut appareat
 peccatum per bonum mihi operatum est mortem ut fiat supra modum peccans peccatum per
 mandatum ¹⁴ scimus enim quod lex spiritalis est ego autem carnalis sum venundatus sub peccato
¹⁵ quod enim operor non intellego non enim quod volo hoc ago sed quod odi illud facio ¹⁶ si autem
 quod nolo illud facio consentio legi quoniam bona ¹⁷ nunc autem iam non ego operor illud sed
 quod habitat in me peccatum ¹⁸ scio enim quia non habitat in me hoc est in carne mea bonum nam
 velle adiacet mihi perficere autem bonum non invenio ¹⁹ non enim quod volo bonum hoc facio
 sed quod nolo malum hoc ago ²⁰ si autem quod nolo illud facio non ego operor illud sed quod
 habitat in me peccatum ²¹ invenio igitur legem volenti mihi facere bonum quoniam mihi malum
 adiacet ²² condelector enim legi Dei secundum interiorem hominem ²³ video autem aliam legem
 in membris meis repugnantem legi mentis meae et captivantem me in lege peccati quae est in
 membris meis ²⁴ infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius ²⁵ gratia Dei per
 Iesum Christum Dominum nostrum igitur ego ipse mente servio legi Dei carne autem legi peccati

Chapter 8

¹ nihil ergo nunc damnationis est his qui sunt in Christo Iesu qui non secundum carnem ambulant
² lex enim Spiritus vitae in Christo Iesu liberavit me a lege peccati et mortis ³ nam quod impossibile

erat legis in quo infirmabatur per carnem Deus Filium suum mittens in similitudinem carnis peccati
 et de peccato damnavit peccatum in carne ⁴ ut iustificatio legis impleretur in nobis qui non secundum
 carnem ambulamur sed secundum Spiritum ⁵ qui enim secundum carnem sunt quae carnis sunt
 sapiunt qui vero secundum Spiritum quae sunt Spiritus sentiunt ⁶ nam prudentia carnis mors
 prudentia autem Spiritus vita et pax ⁷ quoniam sapientia carnis inimicitia est in Deum legi enim
 Dei non subicitur nec enim potest ⁸ qui autem in carne sunt Deo placere non possunt ⁹ vos autem
 in carne non estis sed in Spiritu si tamen Spiritus Dei habitat in vobis si quis autem Spiritum Christi
 non habet hic non est eius ¹⁰ si autem Christus in vobis est corpus quidem mortuum est propter
 peccatum spiritus vero vita propter iustificationem ¹¹ quod si Spiritus eius qui suscitavit Iesum a
 mortuis habitat in vobis qui suscitavit Iesum Christum a mortuis vivificabit et mortalia corpora
 vestra propter inhabitantem Spiritum eius in vobis ¹² ergo fratres debitores sumus non carni ut
 secundum carnem vivamus ¹³ si enim secundum carnem vixeritis moriemini si autem Spiritu facta
 carnis mortificatis vivetis ¹⁴ quicumque enim Spiritu Dei aguntur hii filii sunt Dei ¹⁵ non enim
 accepistis spiritum servitutis iterum in timore sed accepistis Spiritum adoptionis filiorum in quo
 clamamus Abba Pater ¹⁶ ipse Spiritus testimonium reddit spiritui nostro quod sumus filii Dei ¹⁷ si
 autem filii et heredes heredes quidem Dei coheredes autem Christi si tamen conpatimur ut et
 conglorificemur ¹⁸ existimo enim quod non sunt condignae passionis huius temporis ad futuram
 gloriam quae revelabitur in nobis ¹⁹ nam expectatio creaturae revelationem filiorum Dei expectat
²⁰ vanitati enim creatura subiecta est non volens sed propter eum qui subiecit in spem ²¹ quia et
 ipsa creatura liberabitur a servitute corruptionis in libertatem gloriae filiorum Dei ²² scimus enim
 quod omnis creatura ingemescit et parturit usque adhuc ²³ non solum autem illa sed et nos ipsi
 primitias Spiritus habentes et ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorum expectantes redemptionem
 corporis nostri ²⁴ spe enim salvi facti sumus spes autem quae videtur non est spes nam quod videt
 quis quid sperat ²⁵ si autem quod non videmus speramus per patientiam expectamus ²⁶ similiter
 autem et Spiritus adiuvat infirmitatem nostram nam quid oremus sicut oportet nescimus sed ipse
 Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus ²⁷ qui autem scrutatur corda scit quid desideret
 Spiritus quia secundum Deum postulat pro sanctis ²⁸ scimus autem quoniam diligentibus Deum
 omnia cooperantur in bonum his qui secundum propositum vocati sunt sancti ²⁹ nam quos praescivit

et praedestinavit conformes fieri imaginis Filii eius ut sit ipse primogenitus in multis fratribus
 30
 quos autem praedestinavit hos et vocavit et quos vocavit hos et iustificavit quos autem iustificavit
 31
 illos et glorificavit quid ergo dicemus ad haec si Deus pro nobis quis contra nos 32
 Filio suo non pepercit sed pro nobis omnibus tradidit illum quomodo non etiam cum illo omnia
 33
 nobis donabit quis accusabit adversus electos Dei Deus qui iustificat 34
 Christus Iesus qui mortuus est immo qui resurrexit qui et est ad dexteram Dei qui etiam interpellat
 35
 pro nobis quis nos separabit a caritate Christi tribulatio an angustia an persecutio an fames an
 36
 nuditas an periculum an gladius sicut scriptum est quia propter te mortificamur tota die aestimati
 37
 sumus ut oves occisionis sed in his omnibus superamus propter eum qui dilexit nos 38
 sum enim quia neque mors neque vita neque angeli neque principatus neque instantia neque futura
 39
 neque fortitudines neque altitudo neque profundum neque creatura alia poterit nos separare a
 caritate Dei quae est in Christo Iesu Domino nostro

Chapter 9

1
 veritatem dico in Christo non mentior testimonium mihi perhibente conscientia mea in Spiritu
 2
 Sancto quoniam tristitia est mihi magna et continuus dolor cordi meo 3
 optabam enim ipse ego
 4
 anathema esse a Christo pro fratribus meis qui sunt cognati mei secundum carnem qui sunt
 Israhelitae quorum adoptio est filiorum et gloria et testamenta et legislatio et obsequium et promissa
 5
 quorum patres et ex quibus Christus secundum carnem qui est super omnia Deus benedictus in
 6
 saecula amen non autem quod exciderit verbum Dei non enim omnes qui ex Israhel hii sunt Israhel
 7
 neque quia semen sunt Abrahae omnes filii sed in Isaac vocabitur tibi semen 8
 id est non qui filii
 9
 carnis hii filii Dei sed qui filii sunt promissionis aestimantur in semine promissionis enim verbum
 10
 hoc est secundum hoc tempus veniam et erit Sarrae filius non solum autem sed et Rebecca ex
 11
 uno concubitu habens Isaac patre nostro cum enim nondum nati fuissent aut aliquid egissent
 12
 bonum aut malum ut secundum electionem propositum Dei maneret non ex operibus sed ex
 13
 vocante dictum est ei quia maior serviet minori sicut scriptum est Iacob dilexi Esau autem odio
 14
 habui quid ergo dicemus numquid iniquitas apud Deum absit 15
 Mosi enim dicit miserebor

cuius misereor et misericordiam praestabo cuius miserebor¹⁶ igitur non volentis neque currentis
 sed miserentis Dei¹⁷ dicit enim scriptura Pharaoni quia in hoc ipsum excitavi te ut ostendam in te
 virtutem meam et ut adnuntietur nomen meum in universa terra¹⁸ ergo cuius vult miseretur et
 quem vult indurat¹⁹ dicis itaque mihi quid adhuc queritur voluntati enim eius quis resistit²⁰ o
 homo tu quis es qui respondeas Deo numquid dicit figmentum ei qui se finxit quid me fecisti sic
²¹ an non habet potestatem figulus luti ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem aliud
 vero in contumeliam²² quod si volens Deus ostendere iram et notam facere potentiam suam sustinuit
 in multa patientia vasa irae aptata in interitum²³ ut ostenderet divitias gloriae suae in vasa
 misericordiae quae praeparavit in gloriam²⁴ quos et vocavit nos non solum ex Iudaeis sed etiam
 ex gentibus²⁵ sicut in Osee dicit vocabo non plebem meam plebem meam et non misericordiam
 consecutam misericordiam consecutam²⁶ et erit in loco ubi dictum est eis non plebs mea vos ibi
 vocabuntur filii Dei vivi²⁷ Esaias autem clamat pro Israhel si fuerit numerus filiorum Israhel
 tamquam harena maris reliquiae salvae fient²⁸ verbum enim consummans et brevians in aequitate
 quia verbum breviatum faciet Dominus super terram²⁹ et sicut praedixit Esaias nisi Dominus
 Sabaoth reliquisset nobis semen sicut Sodoma facti essemus et sicut Gomorra similes fuisset
³⁰ quid ergo dicemus quod gentes quae non sectabantur iustitiam adprehenderunt iustitiam iustitiam
 autem quae ex fide est³¹ Israhel vero sectans legem iustitiae in legem iustitiae non pervenit³² quare
 quia non ex fide sed quasi ex operibus offenderunt in lapidem offensionis³³ sicut scriptum est
 ecce pono in Sion lapidem offensionis et petram scandali et omnis qui credit in eum non confundetur

Chapter 10

¹ fratres voluntas quidem cordis mei et obsecratio ad Deum fit pro illis in salutem² testimonium
 enim perhibeo illis quod aemulationem Dei habent sed non secundum scientiam³ ignorantes enim
 Dei iustitiam et suam quaerentes statuere iustitiae Dei non sunt subiecti⁴ finis enim legis Christus
 ad iustitiam omni credenti⁵ Moses enim scripsit quoniam iustitiam quae ex lege est qui fecerit

⁶
 homo vivet in ea quae autem ex fide est iustitia sic dicit ne dixeris in corde tuo quis ascendit in
⁷
 caelum id est Christum deducere aut quis descendit in abyssum hoc est Christum ex mortuis
⁸
 revocare sed quid dicit prope est verbum in ore tuo et in corde tuo hoc est verbum fidei quod
⁹
 praedicamus quia si confitearis in ore tuo Dominum Iesum et in corde tuo credideris quod Deus
¹⁰
 illum excitavit ex mortuis salvus eris corde enim creditur ad iustitiam ore autem confessio fit
¹¹
 in salutem dicit enim scriptura omnis qui credit in illum non confundetur ¹² non enim est
¹³
 distinctio Iudaei et Graeci nam idem Dominus omnium dives in omnes qui invocant illum omnis
¹⁴
 enim quicumque invocaverit nomen Domini salvus erit quomodo ergo invocabunt in quem non
 crediderunt aut quomodo credent ei quem non audierunt quomodo autem audient sine praedicante
¹⁵
 quomodo vero praedicabunt nisi mittantur sicut scriptum est quam speciosi pedes evangelizantium
¹⁶
 pacem evangelizantium bona sed non omnes oboedierunt evangelio Esaias enim dicit Domine
¹⁷
 quis credidit auditui nostro ergo fides ex auditu auditus autem per verbum Christi ¹⁸ sed dico
 numquid non audierunt et quidem in omnem terram exiit sonus eorum et in fines orbis terrae verba
¹⁹
 eorum sed dico numquid Israhel non cognovit primus Moses dicit ego ad aemulationem vos
²⁰
 adducam in non gentem in gentem insipientem in iram vos mittam Esaias autem audet et dicit
²¹
 inventus sum non quaerentibus me palam apparui his qui me non interrogabant ad Israhel autem
 dicit tota die expandi manus meas ad populum non credentem et contradicentem

Chapter 11

¹
 dico ergo numquid reppulit Deus populum suum absit nam et ego Israhelita sum ex semine
²
 Abraham tribu Benjamin non reppulit Deus plebem suam quam praesciit an nescitis in Helia quid
³
 dicit scriptura quemadmodum interpellat Deum adversus Israhel Domine prophetas tuos occiderunt
⁴
 altaria tua suffoderunt et ego relictus sum solus et quaerunt animam meam sed quid dicit illi
⁵
 responsum divinum reliqui mihi septem milia virorum qui non curvaverunt genu Baal sic ergo
⁶
 et in hoc tempore reliquiae secundum electionem gratiae factae sunt si autem gratia non ex operibus

alioquin gratia iam non est gratia ⁷ quid ergo quod quaerebat Israhel hoc non est consecutus electio
 autem consecuta est ceteri vero excaecati sunt ⁸ sicut scriptum est dedit illis Deus spiritum
 compunctionis oculos ut non videant et aures ut non audiant usque in hodiernum diem ⁹ et David
 dicit fiat mensa eorum in laqueum et in captionem et in scandalum et in retributionem illis
¹⁰ obscurentur oculi eorum ne videant et dorsum illorum semper incurva ¹¹ dico ergo numquid sic
 offenderunt ut caderent absit sed illorum delicto salus gentibus ut illos aemulentur ¹² quod si
 delictum illorum divitiae sunt mundi et deminutio eorum divitiae gentium quanto magis plenitudo
¹³ eorum ¹⁴ vobis enim dico gentibus quamdiu quidem ego sum gentium apostolus ministerium meum
 honorificabo ¹⁵ si quo modo ad aemulandum provocem carnem meam et salvos faciam aliquos ex
 illis ¹⁶ si enim amissio eorum reconciliatio est mundi quae adsumptio nisi vita ex mortuis ¹⁷ quod
 si delibatio sancta est et massa et si radix sancta et rami ¹⁸ quod si aliqui ex ramis fracti sunt tu
 autem cum oleaster esses insertus es in illis et socius radicis et pinguidinis olivae factus es ¹⁹ noli
 gloriari adversus ramos quod si gloriaris non tu radicem portas sed radix te ²⁰ dices ergo fracti sunt
 rami ut ego inserar ²¹ bene propter incredulitatem fracti sunt tu autem fide stas noli altum sapere
 sed time ²² si enim Deus naturalibus ramis non pepercit ne forte nec tibi parcat ²³ vide ergo
 bonitatem et severitatem Dei in eos quidem qui ceciderunt severitatem in te autem bonitatem Dei
 si permanseris in bonitate alioquin et tu excideris ²⁴ sed et illi si non permanserint in incredulitate
 inserentur potens est enim Deus iterum inserere illos ²⁵ nam si tu ex naturali excisus es oleastro et
 contra naturam insertus es in bonam olivam quanto magis hii secundum naturam inserentur suae
 olivae ²⁶ nolo enim vos ignorare fratres mysterium hoc ut non sitis vobis ipsis sapientes quia
 caecitas ex parte contigit in Israhel donec plenitudo gentium intraret ²⁷ et sic omnis Israhel salvus
 fieret sicut scriptum est veniet ex Sion qui eripiat avertet impietates ab Iacob ²⁸ et hoc illis a me
 testamentum cum abstulero peccata eorum ²⁹ secundum evangelium quidem inimici propter vos
 secundum electionem autem carissimi propter patres ³⁰ sine paenitentia enim sunt dona et vocatio
 Dei ³¹ sicut enim aliquando et vos non credidistis Deo nunc autem misericordiam consecuti estis
 propter illorum incredulitatem ³² ita et isti nunc non crediderunt in vestram misericordiam ut et
 ipsi misericordiam consequantur ³³ conclusit enim Deus omnia in incredulitatem ut omnium

³³
 misereatur ³³ o altitudo divitiarum sapientiae et scientiae Dei quam inconprehensibilia sunt iudicia
 eius et investigabiles viae eius ³⁴ quis enim cognovit sensum Domini aut quis consiliarius eius fuit
³⁵ aut quis prior dedit illi et retribuetur ei ³⁶ quoniam ex ipso et per ipsum et in ipso omnia ipsi
 gloria in saecula amen

Chapter 12

¹
 obsecro itaque vos fratres per misericordiam Dei ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem
 sanctam Deo placentem rationabile obsequium vestrum ² et nolite conformari huic saeculo sed
 reformamini in novitate sensus vestri ut probetis quae sit voluntas Dei bona et placens et perfecta
³
 dico enim per gratiam quae data est mihi omnibus qui sunt inter vos non plus sapere quam oportet
 sapere sed sapere ad sobrietatem unicuique sicut Deus divisit mensuram fidei ⁴ sicut enim in uno
 corpore multa membra habemus omnia autem membra non eundem actum habent ⁵ ita multi unum
 corpus sumus in Christo singuli autem alter alterius membra ⁶ habentes autem donationes secundum
 gratiam quae data est nobis differentes sive prophetiam secundum rationem fidei ⁷ sive ministerium
 in ministrando sive qui docet in doctrina ⁸ qui exhortatur in exhortando qui tribuit in simplicitate
 qui praeest in sollicitudine qui miseretur in hilaritate ⁹ dilectio sine simulatione odientes malum
 adherentes bono ¹⁰ caritatem fraternitatis invicem diligentes honore invicem praevenientes
¹¹
 sollicitudine non pigri spiritu ferventes Domino servientes ¹² spe gaudentes in tribulatione
 patientes orationi instantes ¹³ necessitatibus sanctorum communicantes hospitalitatem sectantes
¹⁴
 benedicite persequentibus benedicite et nolite maledicere ¹⁵ gaudere cum gaudentibus flere cum
 flentibus ¹⁶ id ipsum invicem sentientes non alta sapientes sed humilibus consentientes nolite esse
 prudentes apud vosmet ipsos ¹⁷ nulli malum pro malo reddentes providentes bona non tantum
 coram Deo sed etiam coram omnibus hominibus ¹⁸ si fieri potest quod ex vobis est cum omnibus
 hominibus pacem habentes ¹⁹ non vosmet ipsos defendentes carissimi sed date locum irae scriptum
 est enim mihi vindictam ego retribuam dicit Dominus ²⁰ sed si esurierit inimicus tuus ciba illum

si sitit potum da illi hoc enim faciens carbones ignis congeres super caput eius²¹ noli vinci a malo
sed vince in bono malum

Chapter 13

¹ omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit non est enim potestas nisi a Deo quae
autem sunt a Deo ordinatae sunt² itaque qui resistit potestati Dei ordinationi resistit qui autem
resistunt ipsi sibi damnationem adquirunt³ nam principes non sunt timori boni operis sed mali vis
autem non timere potestatem bonum fac et habebis laudem ex illa⁴ Dei enim minister est tibi in
bonum si autem male feceris time non enim sine causa gladium portat Dei enim minister est vindex
in iram ei qui malum agit⁵ ideo necessitate subditi estote non solum propter iram sed et propter
conscientiam⁶ ideo enim et tributa praestatis ministri enim Dei sunt in hoc ipsum servientes
⁷ reddite omnibus debita cui tributum tributum cui vectigal vectigal cui timorem timorem cui
honorem honorem⁸ nemini quicquam debeatis nisi ut invicem diligatis qui enim diligit proximum
legem implevit⁹ nam non adulterabis non occides non furaberis non concupisces et si quod est
aliud mandatum in hoc verbo instauratur diliges proximum tuum tamquam te ipsum¹⁰ dilectio
proximo malum non operatur plenitudo ergo legis est dilectio¹¹ et hoc scientes tempus quia hora
est iam nos de somno surgere nunc enim propior est nostra salus quam cum credidimus¹² nox
praecessit dies autem adpropiauit abiciamus ergo opera tenebrarum et induamur arma lucis¹³ sicut
in die honeste ambulemus non in comesationibus et ebrietatibus non in cubilibus et in pudiciis non
in contentione et aemulatione¹⁴ sed induite Dominum Iesum Christum et carnis curam ne feceritis
in desideriis

Chapter 14

¹ infirmum autem in fide adsumite non in disceptationibus cogitationum² alius enim credit
manducare omnia qui autem infirmus est holus manducat³ is qui manducat non manducantem non

spernat et qui non manducat manducantem non iudicet Deus enim illum adsumpsit⁴ tu quis es qui
 iudices alienum servum suo domino stat aut cadit stabit autem potens est enim Deus statuere illum
⁵ nam alius iudicat diem plus inter diem alius iudicat omnem diem unusquisque in suo sensu abundet
⁶ qui sapit diem Domino sapit et qui manducat Domino manducat gratias enim agit Deo et qui non
 manducat Domino non manducat et gratias agit Deo⁷ nemo enim nostrum sibi vivit et nemo sibi
 moritur⁸ sive enim vivimus Domino vivimus sive morimur Domino morimur sive ergo vivimus
 sive morimur Domini sumus⁹ in hoc enim Christus et mortuus est et revixit ut et mortuorum et
 vivorum dominetur¹⁰ tu autem quid iudicas fratrem tuum aut tu quare spernis fratrem tuum omnes
 enim stabimus ante tribunal Dei¹¹ scriptum est enim vivo ego dicit Dominus quoniam mihi flectet
 omne genu et omnis lingua confitebitur Deo¹² itaque unusquisque nostrum pro se rationem reddet
 Deo¹³ non ergo amplius invicem iudicemus sed hoc iudicate magis ne ponatis offendiculum fratri
 vel scandalum¹⁴ scio et confido in Domino Iesu quia nihil commune per ipsum nisi ei qui existimat
 quid commune esse illi commune est¹⁵ si enim propter cibum frater tuus contristatur iam non
 secundum caritatem ambulas noli cibo tuo illum perdere pro quo Christus mortuus est¹⁶ non ergo
 blasphemetur bonum nostrum¹⁷ non est regnum Dei esca et potus sed iustitia et pax et gaudium
 in Spiritu Sancto¹⁸ qui enim in hoc servit Christo placet Deo et probatus est hominibus¹⁹ itaque
 quae pacis sunt sectemur et quae aedificationis sunt in invicem²⁰ noli propter escam destruere
 opus Dei omnia quidem munda sunt sed malum est homini qui per offendiculum manducat²¹ bonum
 est non manducare carnem et non bibere vinum neque in quo frater tuus offendit aut scandalizatur
 aut infirmatur²² tu fidem habes penes te ipsum habere coram Deo beatus qui non iudicat semet
 ipsum in eo quo probat²³ qui autem discernit si manducaverit damnatus est quia non ex fide omne
 autem quod non ex fide peccatum est

Chapter 15

¹
 debemus autem nos firmiores inbecillitates infirmorum sustinere et non nobis placere
² unusquisque vestrum proximo suo placeat in bonum ad aedificationem ³ etenim Christus non sibi
⁴
 placuit sed sicut scriptum est inproperia inproperantium tibi ceciderunt super me quaecumque
 enim scripta sunt ad nostram doctrinam scripta sunt ut per patientiam et consolationem scripturarum
⁵
 spem habeamus Deus autem patientiae et solacii det vobis id ipsum sapere in alterutrum secundum
⁶
 Iesum Christum ut unianimes uno ore honorificetis Deum et Patrem Domini nostri Iesu Christi
⁷ propter quod suscipite invicem sicut et Christus suscepit vos in honorem Dei ⁸ dico enim Christum
 Iesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei ad confirmandas promissiones patrum
⁹
 gentes autem super misericordiam honorare Deum sicut scriptum est propter hoc confitebor tibi
¹⁰ in gentibus et nomini tuo cantabo et iterum dicit laetamini gentes cum plebe eius ¹¹ et iterum
¹²
 laudate omnes gentes Dominum et magnificate eum omnes populi et rursus Esaias ait erit radix
¹³
 Iesse et qui exsurget regere gentes in eo gentes sperabunt Deus autem spei repleat vos omni
¹⁴
 gaudio et pace in credendo ut abundetis in spe in virtute Spiritus Sancti certus sum autem fratres
 mei et ego ipse de vobis quoniam et ipsi pleni estis dilectione repleti omni scientia ita ut possitis
¹⁵
 alterutrum monere audacius autem scripsi vobis fratres ex parte tamquam in memoriam vos
¹⁶
 reducens propter gratiam quae data est mihi a Deo ut sim minister Christi Iesu in gentibus
¹⁷
 sanctificans evangelium Dei ut fiat oblatio gentium accepta sanctificata in Spiritu Sancto habeo
¹⁸
 igitur gloriam in Christo Iesu ad Deum non enim audeo aliquid loqui eorum quae per me non
¹⁹
 effecit Christus in oboedientiam gentium verbo et factis in virtute signorum et prodigiorum in
 virtute Spiritus Sancti ita ut ab Hierusalem per circuitum usque in Illyricum repleverim evangelium
²⁰
 Christi sic autem hoc praedicavi evangelium non ubi nominatus est Christus ne super alienum
²¹
 fundamentum aedificarem sed sicut scriptum est quibus non est adnuntiatum de eo videbunt et
²² qui non audierunt intellegent propter quod et inpediebar plurimum venire ad vos ²³ nunc vero
 ulterius locum non habens in his regionibus cupiditatem autem habens veniendi ad vos ex multis
²⁴
 iam annis cum in Hispaniam proficisci coepero spero quod praeteriens videam vos et a vobis
²⁵
 deducar illuc si vobis primum ex parte fruius fuero nunc igitur proficiscar in Hierusalem
²⁶
 ministrare sanctis probaverunt enim Macedonia et Achaia conlationem aliquam facere in pauperes

²⁷
 sanctorum qui sunt in Hierusalem placuit enim eis et debitores sunt eorum nam si spiritualium
²⁸
 eorum participes facti sunt gentiles debent et in carnalibus ministrare eis hoc igitur cum
²⁹
 consummavero et adsignavero eis fructum hunc proficiscar per vos in Hispaniam scio autem
³⁰
 quoniam veniens ad vos in abundantia benedictionis Christi veniam obsecro igitur vos fratres
 per Dominum nostrum Iesum Christum et per caritatem Spiritus ut adiuvetis me in orationibus pro
³¹
 me ad Deum ut liberer ab infidelibus qui sunt in Iudaea et obsequii mei oblatio accepta fiat in
³²
 Hierosolyma sanctis ut veniam ad vos in gaudio per voluntatem Dei et refrigerer vobiscum
³³
 Deus autem pacis sit cum omnibus vobis amen

Chapter 16

¹
 commendo autem vobis Phobem sororem nostram quae est in ministerio ecclesiae quae est
²
 Cenchrus ut eam suscipiatis in Domino digne sanctis et adsistatis ei in quocumque negotio vestri
³
 indiguerit etenim ipsa quoque adstitit multis et mihi ipsi salutate Priscam et Aquilam adiutores
⁴
 meos in Christo Iesu qui pro anima mea suas cervices subposuerunt quibus non solus ego gratias
⁵
 ago sed et cunctae ecclesiae gentium et domesticam eorum ecclesiam salutate Ephraenorum
⁶
 dilectum mihi qui est primitivus Asiae in Christo salutate Mariam quae multum laboravit in vobis
⁷
 salutate Andronicum et Iuniam cognatos et concaptivos meos qui sunt nobiles in apostolis qui et
⁸
 ante me fuerunt in Christo salutate Ampliatum dilectissimum mihi in Domino salutate Urbanum
⁹
 adiutorem nostrum in Christo et Stachyn dilectum meum salutate Apellen probum in Christo
¹⁰
¹¹
 salutate eos qui sunt ex Aristoboli salutate Herodionem cognatum meum salutate eos qui sunt
¹²
 ex Narcissi qui sunt in Domino salutate Tryfenam et Tryfosam quae laborant in Domino salutate
¹³
 Persidam carissimam quae multum laboravit in Domino salutate Rufum electum in Domino et
¹⁴
 matrem eius et meam salutate Asyncritum Flegonta Hermen Patrobam Hermam et qui cum eis
¹⁵
 sunt fratres salutate Filologum et Iuliam Nereum et sororem eius et Olympiadem et omnes qui

cum eis sunt sanctos¹⁶ salutate invicem in osculo sancto salutant vos omnes ecclesiae Christi
¹⁷ rogo autem vos fratres ut observetis eos qui dissensiones et offendicula praeter doctrinam quam
 vos didicistis faciunt et declinate ab illis¹⁸ huiusmodi enim Christo Domino nostro non serviunt
¹⁹ sed suo ventri et per dulces sermones et benedictiones seducunt corda innocentium vestra enim
 oboedientia in omnem locum divulgata est gaudeo igitur in vobis sed volo vos sapientes esse in
²⁰ bono et simplices in malo Deus autem pacis conteret Satanam sub pedibus vestris velociter gratia
²¹ Domini nostri Iesu Christi vobiscum salutatur vos Timotheus adiutor meus et Lucius et Iason et
²² Sosipater cognati mei saluto vos ego Tertius qui scripsi epistulam in Domino²³ salutatur vos
 Gaius hospes meus et universae ecclesiae salutatur vos Erastus arcarius civitatis et Quartus frater
²⁴ ²⁵ [] ei autem qui potens est vos confirmare iuxta evangelium meum et praedicationem Iesu
²⁶ Christi secundum revelationem mysterii temporibus aeternis taciti quod nunc patefactum est
 per scripturas prophetarum secundum praeceptum aeterni Dei ad oboedientiam fidei in cunctis
 gentibus cognito

1 Corinthians

Chapter 1

¹ Paulus vocatus apostolus Christi Iesu per voluntatem Dei et Sosthenes frater² ecclesiae Dei
 quae est Corinthi sanctificatis in Christo Iesu vocatis sanctis cum omnibus qui invocant nomen
³ Domini nostri Iesu Christi in omni loco ipsorum et nostro gratia vobis et pax a Deo Patre nostro
⁴ et Domino Iesu Christo gratias ago Deo meo semper pro vobis in gratia Dei quae data est vobis
⁵ in Christo Iesu quia in omnibus divites facti estis in illo in omni verbo et in omni scientia⁶ sicut
⁷ testimonium Christi confirmatum est in vobis ita ut nihil vobis desit in ulla gratia expectantibus
⁸ revelationem Domini nostri Iesu Christi qui et confirmabit vos usque ad finem sine crimine in
⁹ die adventus Domini nostri Iesu Christi fidelis Deus per quem vocati estis in societatem Filii eius
¹⁰ Iesu Christi Domini nostri obsecro autem vos fratres per nomen Domini nostri Iesu Christi ut
 id ipsum dicatis omnes et non sint in vobis scismata sitis autem perfecti in eodem sensu et in eadem

¹¹sententia ¹²significatum est enim mihi de vobis fratres mei ab his qui sunt Chloes quia contentiones
inter vos sunt ¹³hoc autem dico quod unusquisque vestrum dicit ego quidem sum Pauli ego autem
Apollo ego vero Cephae ego autem Christi ¹⁴divisus est Christus numquid Paulus crucifixus est
pro vobis aut in nomine Pauli baptizati estis ¹⁵gratias ago Deo quod neminem vestrum baptizavi
nisi Crispum et Gaium ¹⁶ne quis dicat quod in nomine meo baptizati sitis ¹⁷baptizavi autem et
Stephanae domum ceterum nescio si quem alium baptizaverim ¹⁸non enim misit me Christus
baptizare sed evangelizare non in sapientia verbi ut non evacuatur crux Christi ¹⁹verbum enim
crucis pereuntibus quidem stultitia est his autem qui salvi fiunt id est nobis virtus Dei est ²⁰scriptum
est enim perdam sapientiam sapientium et prudentiam prudentium reprobabo ²¹ubi sapiens ubi
scriba ubi conquisitor huius saeculi nonne stultam fecit Deus sapientiam huius mundi ²²nam quia
in Dei sapientia non cognovit mundus per sapientiam Deum placuit Deo per stultitiam praedicationis
²³salvos facere credentes ²⁴quoniam et Iudaei signa petunt et Graeci sapientiam quaerunt ²⁵nos
autem praedicamus Christum crucifixum Iudaeis quidem scandalum gentibus autem stultitiam
²⁶ipsis autem vocatis Iudaeis atque Graecis Christum Dei virtutem et Dei sapientiam ²⁷quia quod
stultum est Dei sapientius est hominibus et quod infirmum est Dei fortius est hominibus ²⁸videte
enim vocationem vestram fratres quia non multi sapientes secundum carnem non multi potentes
²⁹non multi nobiles ³⁰sed quae stulta sunt mundi elegit Deus ut confundat sapientes et infirma mundi
³¹elegit Deus ut confundat fortia ³²et ignobilia mundi et contemptibilia elegit Deus et quae non sunt
³³ut ea quae sunt destrueret ³⁴ut non gloriatur omnis caro in conspectu eius ³⁵ex ipso autem vos
³⁶estis in Christo Iesu qui factus est sapientia nobis a Deo et iustitia et sanctificatio et redemptio ³⁷ut
quemadmodum scriptum est qui gloriatur in Domino gloriatur

Chapter 2

¹et ego cum venissem ad vos fratres veni non per sublimitatem sermonis aut sapientiae
adnuntians vobis testimonium Christi ²non enim iudicavi scire me aliquid inter vos nisi Iesum
Christum et hunc crucifixum ³et ego in infirmitate et timore et tremore multo fui apud vos ⁴et

sermo meus et praedicatio mea non in persuasibilibus sapientiae verbis sed in ostensione Spiritus
et virtutis⁵ ut fides vestra non sit in sapientia hominum sed in virtute Dei⁶ sapientiam autem
loquimur inter perfectos sapientiam vero non huius saeculi neque principum huius saeculi qui
destruuntur⁷ sed loquimur Dei sapientiam in mysterio quae abscondita est quam praedestinavit
Deus ante saecula in gloriam nostram⁸ quam nemo principum huius saeculi cognovit si enim
cognovissent numquam Dominum gloriae crucifixissent⁹ sed sicut scriptum est quod oculus non
vidit nec auris audivit nec in cor hominis ascendit quae praeparavit Deus his qui diligunt illum
10 nobis autem revelavit Deus per Spiritum suum Spiritus enim omnia scrutatur etiam profunda
Dei¹¹ quis enim scit hominum quae sint hominis nisi spiritus hominis qui in ipso est ita et quae
Dei sunt nemo cognovit nisi Spiritus Dei¹² nos autem non spiritum mundi accepimus sed Spiritum
qui ex Deo est ut sciamus quae a Deo donata sunt nobis¹³ quae et loquimur non in doctis humanae
sapientiae verbis sed in doctrina Spiritus spiritalibus spiritalia conparantes¹⁴ animalis autem homo
non percipit ea quae sunt Spiritus Dei stultitia est enim illi et non potest intellegere quia spiritaliter
15 examinatur¹⁵ spiritalis autem iudicat omnia et ipse a nemine iudicatur¹⁶ quis enim cognovit
sensum Domini qui instruat eum nos autem sensum Christi habemus

Chapter 3

1 et ego fratres non potui vobis loqui quasi spiritalibus sed quasi carnalibus tamquam parvulis
in Christo² lac vobis potum dedi non escam nondum enim poteratis sed ne nunc quidem potestis
adhuc enim estis carnales³ cum enim sit inter vos zelus et contentio nonne carnales estis et secundum
hominem ambulatis⁴ cum enim quis dicit ego quidem sum Pauli alius autem ego Apollo nonne
homines estis quid igitur est Apollo quid vero Paulus⁵ ministri eius cui credidistis et unicuique
sicut Dominus dedit⁶ ego plantavi Apollo rigavit sed Deus incrementum dedit⁷ itaque neque qui
plantat est aliquid neque qui rigat sed qui incrementum dat Deus⁸ qui plantat autem et qui rigat
unum sunt unusquisque autem propriam mercedem accipiet secundum suum laborem⁹ Dei enim
sumus adiutores Dei agricultura estis Dei aedificatio estis¹⁰ secundum gratiam Dei quae data est
mihi ut sapiens architectus fundamentum posui alius autem supraedificat unusquisque autem videat

¹¹ quomodo supraedificet ¹² fundamentum enim aliud nemo potest ponere praeter id quod positum
 est qui est Christus Iesus ¹³ si quis autem supraedificat supra fundamentum hoc aurum argentum
 lapides pretiosos ligna faenum stipulam ¹⁴ uniuscuiusque opus manifestum erit dies enim declarabit
 quia in igne revelabitur et uniuscuiusque opus quale sit ignis probabit ¹⁵ si cuius opus manserit
 quod supraedificavit mercedem accipiet ¹⁶ si cuius opus arserit detrimentum patietur ipse autem
 salvus erit sic tamen quasi per ignem ¹⁷ nescitis quia templum Dei estis et Spiritus Dei habitat in
 vobis ¹⁸ si quis autem templum Dei violaverit disperdet illum Deus templum enim Dei sanctum
 est quod estis vos ¹⁹ nemo se seducat si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc saeculo stultus
 fiat ut sit sapiens ²⁰ sapientia enim huius mundi stultitia est apud Deum scriptum est enim
 comprehendam sapientes in astutia eorum ²¹ et iterum Dominus novit cogitationes sapientium
 quoniam vanae sunt ²² itaque nemo gloriatur in hominibus omnia enim vestra sunt ²³ sive Paulus
 sive Apollo sive Cephas sive mundus sive vita sive mors sive praesentia sive futura omnia enim
 vestra sunt ²⁴ vos autem Christi Christus autem Dei

Chapter 4

¹ sic nos existimet homo ut ministros Christi et dispensatores mysteriorum Dei ² hic iam quaeritur
 inter dispensatores ut fidelis quis inveniat ³ mihi autem pro minimo est ut a vobis iudicer aut ab
 humano die sed neque me ipsum iudico ⁴ nihil enim mihi conscius sum sed non in hoc iustificatus
 sum qui autem iudicat me Dominus est ⁵ itaque nolite ante tempus iudicare quoadusque veniat
 Dominus qui et inluminabit abscondita tenebrarum et manifestabit consilia cordium et tunc laus
 erit unicuique a Deo ⁶ haec autem fratres transfiguravi in me et Apollo propter vos ut in vobis
 discatis ne supra quam scriptum est unus adversus alterum infletur pro alio ⁷ quis enim te discernit
 quid autem habes quod non accepisti si autem accepisti quid gloriaris quasi non acceperis ⁸ iam
 saturati estis iam divites facti estis sine nobis regnastis et utinam regnaretis ut et nos vobiscum
 regnaremus ⁹ puto enim Deus nos apostolos novissimos ostendit tamquam morti destinatos quia

¹⁰
 spectaculum facti sumus mundo et angelis et hominibus nos stulti propter Christum vos autem
¹¹
 prudentes in Christo nos infirmi vos autem fortes vos nobiles nos autem ignobiles usque in hanc
¹²
 horam et esurimus et sitimus et nudi sumus et colaphis caedimur et instabiles sumus et laboramus
 operantes manibus nostris maledicimur et benedicimus persecutionem patimur et sustinemus
¹³
 blasphemamur et obsecramus tamquam purgamenta huius mundi facti sumus omnium peripsima
¹⁴ ¹⁵
 usque adhuc non ut confundam vos haec scribo sed ut filios meos carissimos moneo nam si
 decem milia pedagogorum habeatis in Christo sed non multos patres nam in Christo Iesu per
¹⁶ ¹⁷
 evangelium ego vos genui rogo ergo vos imitatores mei estote ideo misi ad vos Timotheum
 qui est filius meus carissimus et fidelis in Domino qui vos commonefaciat vias meas quae sunt in
¹⁸
 Christo sicut ubique in omni ecclesia doceo tamquam non venturus sim ad vos sic inflati sunt
¹⁹
 quidam veniam autem cito ad vos si Dominus voluerit et cognoscam non sermonem eorum qui
²⁰ ²¹
 inflati sunt sed virtutem non enim in sermone est regnum Dei sed in virtute quid vultis in
 virga veniam ad vos an in caritate et spiritu mansuetudinis

Chapter 5

¹
 omnino auditur inter vos fornicatio et talis fornicatio qualis nec inter gentes ita ut uxorem
²
 patris aliquis habeat et vos inflati estis et non magis luctum habuistis ut tollatur de medio vestrum
³
 qui hoc opus fecit ego quidem absens corpore praesens autem spiritu iam iudicavi ut praesens
⁴
 eum qui sic operatus est in nomine Domini nostri Iesu Christi congregatis vobis et meo spiritu
⁵
 cum virtute Domini Iesu tradere huiusmodi Satanae in interitum carnis ut spiritus salvus sit in
⁶
 die Domini Iesu non bona gloriatio vestra nescitis quia modicum fermentum totam massam
⁷
 corrumpit expurgate vetus fermentum ut sitis nova conspersio sicut estis azymi etenim pascha
⁸
 nostrum immolatus est Christus itaque epulemur non in fermento veteri neque in fermento malitiae
⁹
 et nequitiae sed in azymis sinceritatis et veritatis scripsi vobis in epistula ne commisceamini
¹⁰
 fornicariis non utique fornicariis huius mundi aut avaris aut rapacibus aut idolis servientibus
¹¹
 alioquin debueratis de hoc mundo exisse nunc autem scripsi vobis non commisceri si is qui

frater nominatur est fornicator aut avarus aut idolis serviens aut maledicus aut ebriosus aut rapax
 cum eiusmodi nec cibum sumere ¹² quid enim mihi de his qui foris sunt iudicare nonne de his qui
 intus sunt vos iudicatis ¹³ nam eos qui foris sunt Deus iudicabit auferte malum ex vobis ipsis

Chapter 6

¹ audet aliquis vestrum habens negotium adversus alterum iudicari apud iniquos et non apud
 sanctos ² an nescitis quoniam sancti de mundo iudicabunt et si in vobis iudicabitur mundus indigni
 estis qui de minimis iudicetis ³ nescitis quoniam angelos iudicabimus quanto magis saecularia
⁴ saecularia igitur iudicia si habueritis contemptibiles qui sunt in ecclesia illos constituite ad
 iudicandum ⁵ ad verecundiam vestram dico sic non est inter vos sapiens quisquam qui possit iudicare
 inter fratrem suum ⁶ sed frater cum fratre iudicio contendit et hoc apud infideles ⁷ iam quidem
 omnino delictum est in vobis quod iudicia habetis inter vos quare non magis iniuriam accipitis
 quare non magis fraudem patimini ⁸ sed vos iniuriam facitis et fraudatis et hoc fratribus ⁹ an nescitis
 quia iniqui regnum Dei non possidebunt nolite errare neque fornicarii neque idolis servientes neque
 adulteri ¹⁰ neque molles neque masculorum concubitores neque fures neque avari neque ebriosi
 neque maledici neque rapaces regnum Dei possidebunt ¹¹ et haec quidam fuistis sed abluti estis
 sed sanctificati estis sed iustificati estis in nomine Domini nostri Iesu Christi et in Spiritu Dei nostri
¹² omnia mihi licent sed non omnia expediunt omnia mihi licent sed ego sub nullius redigar potestate
¹³ esca ventri et venter escis Deus autem et hunc et haec destruet corpus autem non fornicationi
 sed Domino et Dominus corpori ¹⁴ Deus vero et Dominum suscitavit et nos suscitabit per virtutem
 suam ¹⁵ nescitis quoniam corpora vestra membra Christi sunt tollens ergo membra Christi faciam
 membra meretricis absit ¹⁶ an nescitis quoniam qui adheret meretrici unum corpus efficitur erunt
 enim inquit duo in carne una ¹⁷ qui autem adheret Domino unus spiritus est ¹⁸ fugite fornicationem
 omne peccatum quodcumque fecerit homo extra corpus est qui autem fornicatur in corpus suum
¹⁹ peccat an nescitis quoniam membra vestra templum est Spiritus Sancti qui in vobis est quem
 habetis a Deo et non estis vestri ²⁰ empti enim estis pretio magno glorificate et portate Deum in
 corpore vestro

Chapter 7

¹ de quibus autem scripsistis bonum est homini mulierem non tangere ² propter fornicationes
autem unusquisque suam uxorem habeat et unaquaeque suum virum habeat ³ uxori vir debitum
reddat similiter autem et uxor viro ⁴ mulier sui corporis potestatem non habet sed vir similiter autem
et vir sui corporis potestatem non habet sed mulier ⁵ nolite fraudare invicem nisi forte ex consensu
ad tempus ut vacetis orationi et iterum revertimini in id ipsum ne temptet vos Satanas propter
incontinentiam vestram ⁶ hoc autem dico secundum indulgentiam non secundum imperium ⁷ volo
autem omnes homines esse sicut me ipsum sed unusquisque proprium habet donum ex Deo alius
quidem sic alius vero sic ⁸ dico autem non nuptis et viduis bonum est illis si sic maneant sicut et
ego ⁹ quod si non se continent nubant melius est enim nubere quam uri ¹⁰ his autem qui matrimonio
iuncti sunt praecipio non ego sed Dominus uxorem a viro non discedere ¹¹ quod si discesserit
manere innuptam aut viro suo reconciliari et vir uxorem ne dimittat ¹² nam ceteris ego dico non
Dominus si quis frater uxorem habet infidelem et haec consentit habitare cum illo non dimittat
illam ¹³ et si qua mulier habet virum infidelem et hic consentit habitare cum illa non dimittat virum
¹⁴ sanctificatus est enim vir infidelis in muliere fidei et sanctificata est mulier infidelis per virum
fidelem alioquin filii vestri imundi essent nunc autem sancti sunt ¹⁵ quod si infidelis discedit
discedat non est enim servituti subiectus frater aut soror in eiusmodi in pace autem vocavit nos
¹⁶ Deus unde enim scis mulier si virum salvum facies aut unde scis vir si mulierem salvam facies
¹⁷ nisi unicuique sicut divisit Dominus unumquemque sicut vocavit Deus ita ambulet et sic in
omnibus ecclesiis doceo ¹⁸ circumcisis aliquis vocatus est non adducat praeputium in praeputio
aliquis vocatus est non circumcidatur ¹⁹ circumcisio nihil est et praeputium nihil est sed observatio
mandatorum Dei ²⁰ unusquisque in qua vocatione vocatus est in ea permaneat ²¹ servus vocatus
es non sit tibi curae sed et si potes liber fieri magis utere ²² qui enim in Domino vocatus est servus
libertus est Domini similiter qui liber vocatus est servus est Christi ²³ pretio empti estis nolite fieri
servi hominum ²⁴ unusquisque in quo vocatus est fratres in hoc maneat apud Deum ²⁵ de virginibus
autem praeceptum Domini non habeo consilium autem do tamquam misericordiam consecutus a
Domino ut sim fidelis ²⁶ existimo ergo hoc bonum esse propter instantem necessitatem quoniam

bonum est homini sic esse ²⁷ alligatus es uxori noli quaerere solutionem solutus es ab uxore noli
 quaerere uxorem ²⁸ si autem acceperis uxorem non peccasti et si nupserit virgo non peccavit
 tribulationem tamen carnis habebunt huiusmodi ego autem vobis parco ²⁹ hoc itaque dico fratres
 tempus breve est reliquum est ut qui habent uxores tamquam non habentes sint ³⁰ et qui flent
 tamquam non flentes et qui gaudent tamquam non gaudentes et qui emunt tamquam non possidentes
³¹ et qui utuntur hoc mundo tamquam non utantur praeterit enim figura huius mundi ³² volo autem
 vos sine sollicitudine esse qui sine uxore est sollicitus est quae Domini sunt quomodo placeat Deo
³³ qui autem cum uxore est sollicitus est quae sunt mundi quomodo placeat uxori et divisus est
³⁴ et mulier innupta et virgo cogitat quae Domini sunt ut sit sancta et corpore et spiritu quae autem
 nupta est cogitat quae sunt mundi quomodo placeat viro ³⁵ porro hoc ad utilitatem vestram dico
 non ut laqueum vobis iniciam sed ad id quod honestum est et quod facultatem praebeat sine
 impedimento Dominum observandi ³⁶ si quis autem turpem se videri existimat super virgine sua
 quod sit superadulta et ita oportet fieri quod vult faciat non peccat nubat ³⁷ nam qui statuit in corde
 suo firmus non habens necessitatem potestatem autem habet suae voluntatis et hoc iudicavit in
 corde suo servare virginem suam bene facit ³⁸ igitur et qui matrimonio iungit virginem suam bene
 facit et qui non iungit melius facit ³⁹ mulier alligata est quanto tempore vir eius vivit quod si
 dormierit vir eius liberata est cui vult nubat tantum in Domino ⁴⁰ beatior autem erit si sic permanserit
 secundum meum consilium puto autem quod et ego Spiritum Dei habeo

Chapter 8

¹ de his autem quae idolis sacrificantur scimus quia omnes scientiam habemus scientia inflat
 caritas vero aedificat ² si quis se existimat scire aliquid nondum cognovit quemadmodum oporteat
 eum scire ³ si quis autem diligit Deum hic cognitus est ab eo ⁴ de escis autem quae idolis immolantur
 scimus quia nihil est idolum in mundo et quod nullus Deus nisi unus ⁵ nam et si sunt qui dicantur
 dii sive in caelo sive in terra siquidem sunt dii multi et domini multi ⁶ nobis tamen unus Deus Pater
 ex quo omnia et nos in illum et unus Dominus Iesus Christus per quem omnia et nos per ipsum
⁷ sed non in omnibus est scientia quidam autem conscientia usque nunc idoli quasi idolythum

manducant et conscientia ipsorum cum sit infirma polluitur⁸ esca autem nos non commendat Deo
 neque si non manducaverimus deficiemus neque si manducaverimus abundabimus⁹ videte autem
 ne forte haec licentia vestra offendiculum fiat infirmibus¹⁰ si enim quis viderit eum qui habet
 scientiam in idolio recubentem nonne conscientia eius cum sit infirma aedificabitur ad
 manducandum idolothyta¹¹ et peribit infirmus in tua scientia frater propter quem Christus mortuus
 est¹² sic autem peccantes in fratres et percutientes conscientiam eorum infirmam in Christo peccatis
 13
 quapropter si esca scandalizat fratrem meum non manducabo carnem in aeternum ne fratrem
 meum scandalizem

Chapter 9

1
 non sum liber non sum apostolus nonne Iesum Dominum nostrum vidi non opus meum vos
 estis in Domino² si aliis non sum apostolus sed tamen vobis sum nam signaculum apostolatus mei
 vos estis in Domino³ mea defensio apud eos qui me interrogant haec est⁴ numquid non habemus
 potestatem manducandi et bibendi⁵ numquid non habemus potestatem sororem mulierem
 circumducendi sicut et ceteri apostoli et fratres Domini et Cephas⁶ aut solus ego et Barnabas non
 habemus potestatem hoc operandi⁷ quis militat suis stipendiis umquam quis plantat vineam et
 fructum eius non edit quis pascit gregem et de lacte gregis non manducat⁸ numquid secundum
 hominem haec dico an et lex haec non dicit⁹ scriptum est enim in lege Mosi non alligabis os bovi
 trituranti numquid de bubus cura est Deo¹⁰ an propter nos utique dicit nam propter nos scripta
 sunt quoniam debet in spe qui arat arare et qui triturat in spe fructus percipiendi¹¹ si nos vobis
 spiritalia seminavimus magnum est si nos carnalia vestra metamus¹² si alii potestatis vestrae
 participes sunt non potius nos sed non usi sumus hac potestate sed omnia sustinemus ne quod
 offendiculum demus evangelio Christi¹³ nescitis quoniam qui in sacrario operantur quae de sacrario
 sunt edunt qui altario deserviunt cum altario participantur¹⁴ ita et Dominus ordinavit his qui
 evangelium adnuntiant de evangelio vivere¹⁵ ego autem nullo horum usus sum non scripsi autem

haec ut ita fiant in me bonum est enim mihi magis mori quam ut gloriam meam quis evacuet¹⁶ nam
 si evangelizavero non est mihi gloria necessitas enim mihi incumbit vae enim mihi est si non
 evangelizavero¹⁷ si enim volens hoc ago mercedem habeo si autem invitatus dispensatio mihi credita
 est¹⁸ quae est ergo merces mea ut evangelium praedicans sine sumptu ponam evangelium ut non
 abutar potestate mea in evangelio¹⁹ nam cum liber essem ex omnibus omnium me servum feci ut
 plures lucri facerem²⁰ et factus sum Iudaeis tamquam Iudaeus ut Iudaeos lucrarer²¹ his qui sub
 lege sunt quasi sub lege essem cum ipse non essem sub lege ut eos qui sub lege erant lucri facerem
 his qui sine lege erant tamquam sine lege essem cum sine lege Dei non essem sed in lege essem
 Christi ut lucri facerem eos qui sine lege erant²² factus sum infirmis infirmus ut infirmos lucri
 facerem omnibus omnia factus sum ut omnes facerem salvos²³ omnia autem facio propter
 evangelium ut particeps eius efficiar²⁴ nescitis quod hii qui in stadio currunt omnes quidem currunt
 sed unus accipit bravium sic currite ut comprehendatis²⁵ omnis autem qui in agone contendit ab
 omnibus se abstinere et illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant nos autem incorruptam²⁶ ego
 igitur sic curro non quasi in incertum sic pugno non quasi aerem verberans²⁷ sed castigo corpus
 meum et in servitutem redigo ne forte cum aliis praedicaverim ipse reprobos efficiar

Chapter 10

1 nolo enim vos ignorare fratres quoniam patres nostri omnes sub nube fuerunt et omnes mare
 transierunt² et omnes in Mose baptizati sunt in nube et in mari³ et omnes eandem escam spiritalem
 manducaverunt⁴ et omnes eundem potum spiritalem biberunt bibebant autem de spiritali consequenti
 eos petra petra autem erat Christus⁵ sed non in pluribus eorum beneplacitum est Deo nam prostrati
 sunt in deserto⁶ haec autem in figura facta sunt nostri ut non simus concupiscentes malorum sicut
 et illi concupierunt⁷ neque idolorum cultores efficiamini sicut quidam ex ipsis quemadmodum
 scriptum est sedit populus manducare et bibere et surrexerunt ludere⁸ neque fornicemur sicut
 quidam ex ipsis fornicati sunt et ceciderunt una die viginti tria milia⁹ neque temptemus Christum
 sicut quidam eorum temptaverunt et a serpentibus perierunt¹⁰ neque murmuraveritis sicut quidam

eorum murmuraverunt et perierunt ab exterminatore¹¹ haec autem omnia in figura contingebant
 illis scripta sunt autem ad correptionem nostram in quos fines saeculorum devenerunt¹² itaque
 qui se existimat stare videat ne cadat¹³ temptatio vos non adprehendat nisi humana fidelis autem
 Deus qui non patietur vos temptari super id quod potestis sed faciet cum temptatione etiam proventum
 ut possitis sustinere¹⁴ propter quod carissimi mihi fugite ab idolorum cultura¹⁵ ut prudentibus
 loquor vos iudicate quod dico¹⁶ calicem benedictionis cui benedicimus nonne communicatio
 sanguinis Christi est et panis quem frangimus nonne participatio corporis Domini est¹⁷ quoniam
 unus panis unum corpus multi sumus omnes quidem de uno pane participamus¹⁸ videte Israhel
 secundum carnem nonne qui edunt hostias participes sunt altaris¹⁹ quid ergo dico quod idolis
 immolatum sit aliquid aut quod idolum sit aliquid²⁰ sed quae immolant gentes daemoniis immolant
 et non Deo nolo autem vos socios fieri daemoniorum non potestis calicem Domini bibere et calicem
 daemoniorum²¹ non potestis mensae Domini participes esse et mensae daemoniorum²² an
 aemulamur Dominum numquid fortiores illo sumus omnia licent sed non omnia expediunt²³ omnia
 licent sed non omnia aedificant²⁴ nemo quod suum est quaerat sed quod alterius²⁵ omne quod
 in macello venit manducate nihil interrogantes propter conscientiam²⁶ Domini est terra et plenitudo
 eius²⁷ si quis vocat vos infidelium et vultis ire omne quod vobis adponitur manducate nihil
 interrogantes propter conscientiam²⁸ si quis autem dixerit hoc immolaticium est idolis nolite
 manducare propter illum qui indicavit et propter conscientiam²⁹ conscientiam autem dico non
 tuam sed alterius ut quid enim libertas mea iudicatur ab alia conscientia³⁰ si ego cum gratia
 participo quid blasphemor pro eo quod gratias ago³¹ sive ergo manducatis sive bibitis vel aliud
 quid facitis omnia in gloriam Dei facite³² sine offensione estote Iudaeis et gentilibus et ecclesiae
 Dei³³ sicut et ego per omnia omnibus placeo non quaerens quod mihi utile est sed quod multis ut
 salvi fiant

Chapter 11

¹ imitatores mei estote sicut et ego Christi ² laudo autem vos fratres quod omnia mei memores
estis et sicut tradidi vobis praecepta mea tenetis ³ volo autem vos scire quod omnis viri caput
Christus est caput autem mulieris vir caput vero Christi Deus ⁴ omnis vir orans aut prophetans
velato capite deturpat caput suum ⁵ omnis autem mulier orans aut prophetans non velato capite
deturpat caput suum unum est enim atque si decalvetur ⁶ nam si non velatur mulier et tondeatur si
vero turpe est mulieri tonderi aut decalvari velet caput suum ⁷ vir quidem non debet velare caput
quoniam imago et gloria est Dei mulier autem gloria viri est ⁸ non enim vir ex muliere est sed
mulier ex viro ⁹ etenim non est creatus vir propter mulierem sed mulier propter virum ¹⁰ ideo debet
mulier potestatem habere supra caput propter angelos ¹¹ verumtamen neque vir sine muliere neque
mulier sine viro in Domino ¹² nam sicut mulier de viro ita et vir per mulierem omnia autem ex
Deo ¹³ vos ipsi iudicate decet mulierem non velatam orare Deum ¹⁴ nec ipsa natura docet vos
quod vir quidem si comam nutriat ignominia est illi ¹⁵ mulier vero si comam nutriat gloria est illi
quoniam capilli pro velamine ei dati sunt ¹⁶ si quis autem videtur contentiosus esse nos talem
consuetudinem non habemus neque ecclesiae Dei ¹⁷ hoc autem praecipio non laudans quod non
in melius sed in deterius convenitis ¹⁸ primum quidem convenientibus vobis in ecclesia audio
scissuras esse et ex parte credo ¹⁹ nam oportet et hereses esse ut et qui probati sunt manifesti fiant
in vobis ²⁰ convenientibus ergo vobis in unum iam non est dominicam cenam manducare
²¹ unusquisque enim suam cenam praesumit ad manducandum et alius quidem esurit alius autem
ebrius est ²² numquid domos non habetis ad manducandum et bibendum aut ecclesiam Dei
contemnitis et confunditis eos qui non habent quid dicam vobis laudo vos in hoc non laudo ²³ ego
enim accepi a Domino quod et tradidi vobis quoniam Dominus Iesus in qua nocte tradebatur accepit
panem ²⁴ et gratias agens fregit et dixit hoc est corpus meum pro vobis hoc facite in meam
commemorationem ²⁵ similiter et calicem postquam cenavit dicens hic calix novum testamentum
est in meo sanguine hoc facite quotienscumque bibetis in meam commemorationem
²⁶ quotienscumque enim manducabitis panem hunc et calicem bibetis mortem Domini adnuntiatis
donec veniat ²⁷ itaque quicumque manducaverit panem vel biberit calicem Domini indigne reus

erit corporis et sanguinis Domini²⁸ probet autem se ipsum homo et sic de pane illo edat et de calice²⁹
 bibat²⁹ qui enim manducat et bibit indigne iudicium sibi manducat et bibit non diiudicans corpus³⁰
 ideo inter vos multi infirmes et inbecilles et dormiunt multi³¹ quod si nosmet ipsos diiudicarem³²
 non utique iudicarem³² dum iudicamur autem a Domino corripimur ut non cum hoc mundo³³
 damnemur³³ itaque fratres mei cum convenitis ad manducandum invicem expectate³⁴ si quis³⁴
 esurit domi manducet ut non in iudicium conveniatis cetera autem cum venero disponam

Chapter 12

¹ de spiritualibus autem nolo vos ignorare fratres² scitis quoniam cum gentes essetis ad simulacra
 muta prout ducebamini euntes³ ideo notum vobis facio quod nemo in Spiritu Dei loquens dicit
 anathema Iesu et nemo potest dicere Dominus Iesus nisi in Spiritu Sancto⁴ divisiones vero gratiarum
 sunt idem autem Spiritus⁵ et divisiones ministrationum sunt idem autem Dominus⁶ et divisiones
 operationum sunt idem vero Deus qui operatur omnia in omnibus⁷ unicuique autem datur
 manifestatio Spiritus ad utilitatem⁸ alii quidem per Spiritum datur sermo sapientiae alii autem
 sermo scientiae secundum eundem Spiritum⁹ alteri fides in eodem Spiritu alii gratia sanitatum in
 uno Spiritu¹⁰ alii operatio virtutum alii prophetatio alii discretio spirituum alii genera linguarum
 alii interpretatio sermonum¹¹ haec autem omnia operatur unus atque idem Spiritus dividens singulis
 prout vult¹² sicut enim corpus unum est et membra habet multa omnia autem membra corporis
 cum sint multa unum corpus sunt ita et Christus¹³ etenim in uno Spiritu omnes nos in unum corpus
 baptizati sumus sive Iudaei sive gentiles sive servi sive liberi et omnes unum Spiritum potati sumus
¹⁴ nam et corpus non est unum membrum sed multa¹⁵ si dixerit pes quoniam non sum manus non
 sum de corpore non ideo non est de corpore¹⁶ et si dixerit auris quia non sum oculus non sum de
 corpore non ideo non est de corpore¹⁷ si totum corpus oculus ubi auditus si totum auditus ubi
 odoratus¹⁸ nunc autem posuit Deus membra unumquodque eorum in corpore sicut voluit¹⁹ quod¹⁹
 si essent omnia unum membrum ubi corpus²⁰ nunc autem multa quidem membra unum autem

²¹
 corpus non potest dicere oculus manui opera tua non indigeo aut iterum caput pedibus non estis
²²
 mihi necessarii sed multo magis quae videntur membra corporis infirmiora esse necessaria
²³
 sunt et quae putamus ignobiliora membra esse corporis his honorem abundantiorum circumdamus
²⁴
 et quae inhonesta sunt nostra abundantiorum honestatem habent honesta autem nostra nullius
²⁵
 egent sed Deus temperavit corpus ei cui deerat abundantiorum tribuendo honorem ut non sit
²⁶
 scisma in corpore sed id ipsum pro invicem sollicita sint membra et si quid patitur unum
 membrum conpatiuntur omnia membra sive gloriatur unum membrum congaudent omnia membra
²⁷
 vos autem estis corpus Christi et membra de membro ²⁸ et quosdam quidem posuit Deus in
 ecclesia primum apostolos secundo prophetas tertio doctores deinde virtutes exin gratias curationum
²⁹
 opitulationes gubernationes genera linguarum numquid omnes apostoli numquid omnes prophetae
³⁰
 numquid omnes doctores numquid omnes virtutes numquid omnes gratiam habent curationum
³¹
 numquid omnes linguis loquuntur numquid omnes interpretantur aemulamini autem charismata
 maiora et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro

Chapter 13

¹
 si linguis hominum loquar et angelorum caritatem autem non habeam factus sum velut aes
²
 sonans aut cymbalum tinniens et si habuero prophetiam et noverim mysteria omnia et omnem
 scientiam et habuero omnem fidem ita ut montes transferam caritatem autem non habuero nihil
³
 sum et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas et si tradidero corpus meum ut
⁴
 ardeam caritatem autem non habuero nihil mihi prodest caritas patiens est benigna est caritas non
⁵
 aemulatur non agit perperam non inflatur non est ambitiosa non quaerit quae sua sunt non irritatur
⁶
 non cogitat malum non gaudet super iniquitatem congaudet autem veritati ⁷ omnia suffert omnia
⁸
 credit omnia sperat omnia sustinet caritas numquam excidit sive prophetiae evacuabuntur sive
⁹
 linguae cessabunt sive scientia destruetur ex parte enim cognoscimus et ex parte prophetamus
¹⁰
 cum autem venerit quod perfectum est evacuabitur quod ex parte est ¹¹ cum essem parvulus
 loquebar ut parvulus sapiebam ut parvulus cogitabam ut parvulus quando factus sum vir evacuavi

quae erant parvuli¹² videmus nunc per speculum in enigmate tunc autem facie ad faciem nunc
 cognosco ex parte tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum¹³ nunc autem manet fides spes
 caritas tria haec maior autem his est caritas

Chapter 14

¹ sectamini caritatem aemulamini spiritalia magis autem ut prophetetis² qui enim loquitur
 lingua non hominibus loquitur sed Deo nemo enim audit Spiritu autem loquitur mysteria³ nam
 qui prophetat hominibus loquitur aedificationem et exhortationem et consolationes⁴ qui loquitur
 lingua semet ipsum aedificat qui autem prophetat ecclesiam aedificat⁵ volo autem omnes vos loqui
 linguis magis autem prophetare nam maior est qui prophetat quam qui loquitur linguis nisi si forte
 ut interpretetur ut ecclesia aedificationem accipiat⁶ nunc autem fratres si venero ad vos linguis
 loquens quid vobis prodero nisi si vobis loquar aut in revelatione aut scientia aut prophetia aut in
 doctrina⁷ tamen quae sine anima sunt vocem dantia sive tibia sive cithara nisi distinctionem
 sonituum dederint quomodo scietur quod canitur aut quod citharizatur⁸ etenim si incertam vocem
 det tuba quis parabit se ad bellum⁹ ita et vos per linguam nisi manifestum sermonem dederitis
 quomodo scietur id quod dicitur eritis enim in aera loquentes¹⁰ tam multa ut puta genera linguarum
 sunt in mundo et nihil sine voce est¹¹ si ergo nesciero virtutem vocis ero ei cui loquor barbarus
 et qui loquitur mihi barbarus¹² sic et vos quoniam aemulatores estis spirituum ad aedificationem
 ecclesiae quaerite ut abundetis¹³ et ideo qui loquitur lingua oret ut interpretetur¹⁴ nam si orem
 lingua spiritus meus orat mens autem mea sine fructu est¹⁵ quid ergo est orabo spiritu orabo et
 mente psallam spiritu psallam et mente¹⁶ ceterum si benedixeris spiritu qui supplet locum idiotae
 quomodo dicet amen super tuam benedictionem quoniam quid dicas nescit¹⁷ nam tu quidem bene
 gratias agis sed alter non aedificatur¹⁸ gratias ago Deo quod omnium vestrum lingua loquor¹⁹ sed
 in ecclesia volo quinque verba sensu meo loqui ut et alios instruam quam decem milia verborum
 in lingua²⁰ fratres nolite pueri effici sensibus sed malitia parvuli estote sensibus autem perfecti
 estote²¹ in lege scriptum est quoniam in aliis linguis et labiis aliis loquar populo huic et nec sic

²²
 exaudient me dicit Dominus itaque linguae in signum sunt non fidelibus sed infidelibus prophetia
²³
 autem non infidelibus sed fidelibus si ergo conveniat universa ecclesia in unum et omnes linguis
²⁴
 loquantur intrent autem idiotae aut infideles nonne dicent quod insanitis si autem omnes
 prophetent intret autem quis infidelis vel idiota convincitur ab omnibus diiudicatur ab omnibus
²⁵
 occulta cordis eius manifesta fiunt et ita cadens in faciem adorabit Deum pronuntians quod vere
²⁶
 Deus in vobis est quid ergo est fratres cum convenitis unusquisque vestrum psalmum habet
 doctrinam habet apocalypsin habet linguam habet interpretationem habet omnia ad aedificationem
²⁷
 fiant sive lingua quis loquitur secundum duos aut ut multum tres et per partes et unus interpretetur
²⁸
 si autem non fuerit interpres taceat in ecclesia sibi autem loquatur et Deo ²⁹ prophetae duo aut
³⁰
 tres dicant et ceteri diiudicent quod si alii revelatum fuerit sedenti prior taceat ³¹ potestis enim
³²
 omnes per singulos prophetare ut omnes discant et omnes exhortentur et spiritus prophetarum
³³
 prophetis subiecti sunt non enim est dissensionis Deus sed pacis sicut in omnibus ecclesiis
³⁴
 sanctorum mulieres in ecclesiis taceant non enim permittitur eis loqui sed subditas esse sicut et
³⁵
 lex dicit si quid autem volunt discere domi viros suos interrogent turpe est enim mulieri loqui
³⁶
 in ecclesia an a vobis verbum Dei processit aut in vos solos pervenit ³⁷ si quis videtur propheta
³⁸
 esse aut spiritalis cognoscat quae scribo vobis quia Domini sunt mandata si quis autem ignorat
³⁹
 ignorabitur itaque fratres aemulamini prophetare et loqui linguis nolite prohibere ⁴⁰ omnia
 autem honeste et secundum ordinem fiant

Chapter 15

¹
 notum autem vobis facio fratres evangelium quod praedicavi vobis quod et accepistis in quo
²
 et statis per quod et salvamini qua ratione praedicaverim vobis si tenetis nisi si frustra credidistis
³
 tradidi enim vobis in primis quod et accepi quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris
⁴
 secundum scripturas et quia sepultus est et quia resurrexit tertia die secundum scripturas ⁵ et quia
⁶
 visus est Cephae et post haec undecim deinde visus est plus quam quingentis fratribus simul ex

quibus multi manent usque adhuc quidam autem dormierunt ⁷ deinde visus est Iacobo deinde
⁸ apostolis omnibus novissime autem omnium tamquam abortivo visus est et mihi ⁹ ego enim sum
 minimus apostolorum qui non sum dignus vocari apostolus quoniam persecutus sum ecclesiam Dei
¹⁰ gratia autem Dei sum id quod sum et gratia eius in me vacua non fuit sed abundantius illis omnibus
 laboravi non ego autem sed gratia Dei mecum ¹¹ sive enim ego sive illi sic praedicamus et sic
¹² credidistis si autem Christus praedicatur quod resurrexit a mortuis quomodo quidam dicunt in
¹³ vobis quoniam resurrectio mortuorum non est si autem resurrectio mortuorum non est neque
¹⁴ Christus resurrexit si autem Christus non resurrexit inanis est ergo praedicatio nostra inanis est
¹⁵ et fides vestra invenimur autem et falsi testes Dei quoniam testimonium diximus adversus Deum
¹⁶ quod suscitaverit Christum quem non suscitavit si mortui non resurgunt nam si mortui non
¹⁷ resurgunt neque Christus resurrexit quod si Christus non resurrexit vana est fides vestra adhuc
¹⁸ enim estis in peccatis vestris ergo et qui dormierunt in Christo perierunt ¹⁹ si in hac vita tantum
²⁰ in Christo sperantes sumus miserabiliores sumus omnibus hominibus nunc autem Christus
²¹ resurrexit a mortuis primitiae dormientium quoniam enim per hominem mors et per hominem
²² resurrectio mortuorum et sicut in Adam omnes moriuntur ita et in Christo omnes vivificabuntur
²³ unusquisque autem in suo ordine primitiae Christus deinde hii qui sunt Christi in adventu eius
²⁴ deinde finis cum tradiderit regnum Deo et Patri cum evacuaverit omnem principatum et potestatem
²⁵ et virtutem oportet autem illum regnare donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius
²⁶ novissima autem inimica destruetur mors omnia enim subiecit sub pedibus eius cum autem dicat
²⁷ omnia subiecta sunt sine dubio praeter eum qui subiecit ei omnia ²⁸ cum autem subiecta fuerint
 illi omnia tunc ipse Filius subiectus erit illi qui sibi subiecit omnia ut sit Deus omnia in omnibus
²⁹ alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis si omnino mortui non resurgunt ut quid et
³⁰ baptizantur pro illis ut quid et nos periclitamur omni hora ³¹ cotidie morior per vestram gloriam
³² fratres quam habeo in Christo Iesu Domino nostro si secundum hominem ad bestias pugnavi
 Ephesi quid mihi prodest si mortui non resurgunt manducemus et bibamus cras enim moriemur
³³ nolite seduci corrumpunt mores bonos conloquia mala ³⁴ evigilate iuste et nolite peccare

ignorantiam enim Dei quidam habent ad reverentiam vobis loquor³⁵ sed dicet aliquis quomodo
 resurgunt mortui quali autem corpore veniunt³⁶ insipiens tu quod seminas non vivificatur nisi
 prius moriatur³⁷ et quod seminas non corpus quod futurum est seminas sed nudum granum ut puta
 tritici aut alicuius ceterorum³⁸ Deus autem dat illi corpus sicut voluit et unicuique seminum
 proprium corpus³⁹ non omnis caro eadem caro sed alia hominum alia pecorum alia caro volucrum
 alia autem piscium⁴⁰ et corpora caelestia et corpora terrestria sed alia quidem caelestium gloria
 alia autem terrestrium⁴¹ alia claritas solis alia claritas lunae et alia claritas stellarum stella enim
 ab stella differt in claritate⁴² sic et resurrectio mortuorum seminatur in corruptione surgit in
 incorruptione⁴³ seminatur in ignobilitate surgit in gloria seminatur in infirmitate surgit in virtute
 44 seminatur corpus animale surgit corpus spiritale si est corpus animale est et spiritale sic et scriptum
 45 est factus est primus homo Adam in animam viventem novissimus Adam in spiritum vivificantem
 46 sed non prius quod spiritale est sed quod animale est deinde quod spiritale⁴⁷ primus homo de
 terra terrenus secundus homo de caelo caelestis⁴⁸ qualis terrenus tales et terreni et qualis caelestis
 tales et caelestes⁴⁹ igitur sicut portavimus imaginem terreni portemus et imaginem caelestis⁵⁰ hoc
 autem dico fratres quoniam caro et sanguis regnum Dei possidere non possunt neque corruptio
 incorruptelam possidebit⁵¹ ecce mysterium vobis dico omnes quidem resurgemus sed non omnes
 inmutabimur⁵² in momento in ictu oculi in novissima tuba canet enim et mortui resurgent incorrupti
 et nos inmutabimur⁵³ oportet enim corruptibile hoc induere incorruptelam et mortale hoc induere
 immortalitatem⁵⁴ cum autem mortale hoc induerit immortalitatem tunc fiet sermo qui scriptus est
 absorpta est mors in victoria⁵⁵ ubi est mors victoria tua ubi est mors stimulus tuus⁵⁶ stimulus
 autem mortis peccatum est virtus vero peccati lex⁵⁷ Deo autem gratias qui dedit nobis victoriam
 58 per Dominum nostrum Iesum Christum itaque fratres mei dilecti stabiles estote et immobiles
 abundantes in opere Domini semper scientes quod labor vester non est inanis in Domino

Chapter 16

¹ de collectis autem quae fiunt in sanctos sicut ordinavi ecclesiis Galatiae ita et vos facite ² per
 unam sabbati unusquisque vestrum apud se ponat recondens quod ei beneplacuerit ut non cum
 venero tunc collectae fiant ³ cum autem praesens fuero quos probaveritis per epistulas hos mittam
 perferre gratiam vestram in Hierusalem ⁴ quod si dignum fuerit ut et ego eam mecum ibunt ⁵ veniam
 autem ad vos cum Macedoniam pertransiero nam Macedoniam pertransibo ⁶ apud vos autem forsitan
 manebo vel etiam hiemabo ut vos me deducatis quocumque iero ⁷ nolo enim vos modo in transitu
 videre spero enim me aliquantum temporis manere apud vos si Dominus permiserit ⁸ permanebo
 autem Ephesi usque ad pentecosten ⁹ ostium enim mihi apertum est magnum et evidens et adversarii
 multi ¹⁰ si autem venerit Timotheus videte ut sine timore sit apud vos opus enim Domini operatur
 sicut et ego ¹¹ ne quis ergo illum spernat deducite autem illum in pace ut veniat ad me expecto
 enim illum cum fratribus ¹² de Apollo autem fratre multum rogavi eum ut veniret ad vos cum
 fratribus et utique non fuit voluntas ut nunc veniret veniet autem cum ei vacuum fuerit ¹³ vigilate
 state in fide viriliter agite et confortamini ¹⁴ omnia vestra in caritate fiant ¹⁵ obsecro autem vos
 fratres nostis domum Stephanæ et Fortunati quoniam sunt primitiae Achaiae et in ministerium
 sanctorum ordinauerunt se ipsos ¹⁶ ut et vos subditi sitis eiusmodi et omni cooperanti et laboranti
¹⁷ gaudeo autem in praesentia Stephanæ et Fortunati et Achaici quoniam id quod vobis deerat ipsi
 suppleverunt ¹⁸ refecerunt enim et meum spiritum et vestrum cognoscite ergo qui eiusmodi sunt
¹⁹ salutant vos ecclesiae Asiae salutant vos in Domino multum Aquila et Prisca cum domestica sua
 ecclesia ²⁰ salutant vos fratres omnes salutate invicem in osculo sancto ²¹ salutatio mea manu
 Pauli ²² si quis non amat Dominum Iesum Christum sit anathema maranatha ²³ gratia Domini Iesu
 vobiscum

2 Corinthians

Chapter 1

¹ Paulus apostolus Iesu Christi per voluntatem Dei et Timotheus frater ecclesiae Dei quae est
 Corinthi cum sanctis omnibus qui sunt in universa Achaia ² gratia vobis et pax a Deo Patre nostro
 et Domino Iesu Christo ³ benedictus Deus et Pater Domini nostri Iesu Christi Pater misericordiarum
 et Deus totius consolationis ⁴ qui consolatur nos in omni tribulatione nostra ut possimus et ipsi
 consolari eos qui in omni pressura sunt per exhortationem qua exhortamur et ipsi a Deo ⁵ quoniam
 sicut abundant passionibus Christi in nobis ita et per Christum abundat consolatio nostra ⁶ sive autem
 tribulamur pro vestra exhortatione et salute sive exhortamur pro vestra exhortatione quae operatur
 in tolerantia earundem passionum quas et nos patimur ⁷ et spes nostra firma pro vobis scientes
 quoniam sicut socii passionum estis sic eritis et consolationis ⁸ non enim volumus ignorare vos
 fratres de tribulatione nostra quae facta est in Asia quoniam supra modum gravati sumus supra
 virtutem ita ut taederet nos etiam vivere ⁹ sed ipsi in nobis ipsis responsum mortis habuimus ut
 non simus fidentes in nobis sed in Deo qui suscitavit mortuos ¹⁰ qui de tantis periculis eripuit nos et
 eruet in quem speramus quoniam et adhuc eripiet ¹¹ adiuvantibus et vobis in oratione pro nobis ut
 ex multis personis eius quae in nobis est donationis per multos gratiae agantur pro nobis ¹² nam
 gloria nostra haec est testimonium conscientiae nostrae quod in simplicitate et sinceritate Dei et
 non in sapientia carnali sed in gratia Dei conversati sumus in mundo abundantius autem ad vos
¹³ non enim alia scribimus vobis quam quae legistis et cognoscitis spero autem quod usque in finem
 cognoscetis ¹⁴ sicut et cognovistis nos ex parte quia gloria vestra sumus sicut et vos nostra in die
 Domini nostri Iesu Christi ¹⁵ et hac confidentia volui prius venire ad vos ut secundam gratiam
 haberetis ¹⁶ et per vos transire in Macedoniam et iterum a Macedonia venire ad vos et a vobis
 deduci in Iudaeam ¹⁷ cum hoc ergo voluissem numquid levitate usus sum aut quae cogito secundum
 carnem cogito ut sit apud me est et non ¹⁸ fidelis autem Deus quia sermo noster qui fit apud vos
 non est in illo est et non ¹⁹ Dei enim Filius Iesus Christus qui in vobis per nos praedicatus est per
 me et Silvanum et Timotheum non fuit est et non sed est in illo fuit ²⁰ quotquot enim promissiones
 Dei sunt in illo est ideo et per ipsum amen Deo ad gloriam nostram ²¹ qui autem confirmat nos
 vobiscum in Christum et qui unxit nos Deus ²² et qui signavit nos et dedit pignus Spiritus in cordibus

nostris²³ ego autem testem Deum invoco in animam meam quod parcens vobis non veni ultra
 Corinthum²⁴ non quia dominamur fidei vestrae sed adiutores sumus gaudii vestri nam fide stetistis

Chapter 2

¹ statui autem hoc ipse apud me ne iterum in tristitia venirem ad vos ² si enim ego contristo vos
 et quis est qui me laetificet nisi qui contristatur ex me ³ et hoc ipsum scripsi ut non cum venero
 tristitiam super tristitiam habeam de quibus oportuerat me gaudere confidens in omnibus vobis quia
 meum gaudium omnium vestrum est ⁴ nam ex multa tribulatione et angustia cordis scripsi vobis
 per multas lacrimas non ut contristemini sed ut sciatis quam caritatem habeo abundantius in vobis
⁵ si quis autem contristavit non me contristavit sed ex parte ut non onerem omnes vos ⁶ sufficit illi
 qui eiusmodi est obiurgatio haec quae fit a pluribus ⁷ ita ut e contra magis donetis et consolemini
 ne forte abundantiori tristitia absorbeatur qui eiusmodi est ⁸ propter quod obsecro vos ut confirmetis
 in illum caritatem ⁹ ideo enim et scripsi ut cognoscam experimentum vestrum an in omnibus
 oboedientes sitis ¹⁰ cui autem aliquid donatis et ego nam et ego quod donavi si quid donavi propter
 vos in persona Christi ¹¹ ut non circumveniamur a Satana non enim ignoramus cogitationes eius
¹² cum venissem autem Troadem propter evangelium Christi et ostium mihi apertum esset in Domino
¹³ non habui requiem spiritui meo eo quod non invenerim Titum fratrem meum sed valefaciens eis
 profectus sum in Macedoniam ¹⁴ Deo autem gratias qui semper triumphat nos in Christo Iesu et
 odorem notitiae suae manifestat per nos in omni loco ¹⁵ quia Christi bonus odor sumus Deo in his
 qui salvi fiunt et in his qui pereunt ¹⁶ aliis quidem odor mortis in mortem aliis autem odor vitae in
 vitam et ad haec quis tam idoneus ¹⁷ non enim sumus sicut plurimi adulterantes verbum Dei sed
 ex sinceritate sed sicut ex Deo coram Deo in Christo loquimur

Chapter 3

¹ incipimus iterum nosmet ipsos commendare aut numquid egemus sicut quidam commendaticiis
² epistulis ad vos aut ex vobis ² epistula nostra vos estis scripta in cordibus nostris quae scitur et
³ legitur ab omnibus hominibus ³ manifestati quoniam epistula estis Christi ministrata a nobis et
scripta non atramento sed Spiritu Dei vivi non in tabulis lapideis sed in tabulis cordis carnalibus
⁴ fiduciam autem talem habemus per Christum ad Deum ⁵ non quod sufficientes simus cogitare
⁶ aliquid a nobis quasi ex nobis sed sufficientia nostra ex Deo est ⁶ qui et idoneos nos fecit ministros
⁷ novi testamenti non litterae sed Spiritus littera enim occidit Spiritus autem vivificat ⁷ quod si
ministratio mortis litteris deformata in lapidibus fuit in gloria ita ut non possent intendere filii Israhel
⁸ in faciem Mosi propter gloriam vultus eius quae evacuatur ⁸ quomodo non magis ministratio Spiritus
⁹ erit in gloria ⁹ nam si ministratio damnationis gloria est multo magis abundat ministerium iustitiae
¹⁰ in gloria ¹⁰ nam nec glorificatum est quod claruit in hac parte propter excellentem gloriam ¹¹ si
¹² enim quod evacuatur per gloriam est multo magis quod manet in gloria est ¹² habentes igitur talem
¹³ spem multa fiducia utimur ¹³ et non sicut Moses ponebat velamen super faciem suam ut non
¹⁴ intenderent filii Israhel in faciem eius quod evacuatur ¹⁴ sed obtusi sunt sensus eorum usque in
hodiernum enim diem id ipsum velamen in lectione veteris testamenti manet non revelatum quoniam
¹⁵ in Christo evacuatur ¹⁵ sed usque in hodiernum diem cum legitur Moses velamen est positum super
¹⁶ cor eorum ¹⁶ cum autem conversus fuerit ad Deum aufertur velamen ¹⁷ Dominus autem Spiritus
¹⁸ est ubi autem Spiritus Domini ibi libertas ¹⁸ nos vero omnes revelata facie gloriam Domini
speculantes in eandem imaginem transformamur a claritate in claritatem tamquam a Domini Spiritu

Chapter 4

¹ ideo habentes hanc ministrationem iuxta quod misericordiam consecuti sumus non deficimus
² sed abdicamus occulta dedecoris non ambulantes in astutia neque adulterantes verbum Dei sed in
manifestatione veritatis commendantes nosmet ipsos ad omnem conscientiam hominum coram Deo
³ quod si etiam opertum est evangelium nostrum in his qui pereunt est opertum ⁴ in quibus deus
huius saeculi excaecavit mentes infidelium ut non fulgeat inluminatio evangelii gloriae Christi qui
⁵ est imago Dei ⁵ non enim nosmet ipsos praedicamus sed Iesum Christum Dominum nos autem

servos vestros per Iesum⁶ quoniam Deus qui dixit de tenebris lucem splendescere qui inluxit in
 cordibus nostris ad inlumptionem scientiae claritatis Dei in facie Christi Iesu⁷ habemus autem
 thesaurum istum in vasis fictilibus ut sublimitas sit virtutis Dei et non ex nobis⁸ in omnibus
 tribulationem patimur sed non angustiamur aporiamur sed non destituimur⁹ persecutionem patimur
 sed non derelinquimur deicimur sed non perimus¹⁰ semper mortificationem Iesu in corpore nostro
 circumferentes ut et vita Iesu in corporibus nostris manifestetur¹¹ semper enim nos qui vivimus
 in mortem tradimur propter Iesum ut et vita Iesu manifestetur in carne nostra mortali¹² ergo mors
 in nobis operatur vita autem in vobis¹³ habentes autem eundem spiritum fidei sicut scriptum est
 credidi propter quod locutus sum et nos credimus propter quod et loquimur¹⁴ scientes quoniam
 qui suscitavit Iesum et nos cum Iesu suscitabit et constituet vobiscum¹⁵ omnia enim propter vos
 ut gratia abundans per multos gratiarum actione abundet in gloriam Dei¹⁶ propter quod non
 deficimus sed licet is qui foris est noster homo corrumpitur tamen is qui intus est renovatur de die
 in diem¹⁷ id enim quod in praesenti est momentaneum et leve tribulationis nostrae supra modum
 in sublimitatem aeternum gloriae pondus operatur nobis¹⁸ non contemplantibus nobis quae videntur
 sed quae non videntur quae enim videntur temporalia sunt quae autem non videntur aeterna sunt

Chapter 5

1
 scimus enim quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis dissolvatur quod
 aedificationem ex Deo habeamus domum non manufactam aeternam in caelis² nam et in hoc
 ingemescimus habitationem nostram quae de caelo est superindui cupientes³ si tamen vestiti non
 nudi inveniamur⁴ nam et qui sumus in tabernaculo ingemescimus gravati eo quod nolumus expoliari
 sed supervestiri ut absorbeatur quod mortale est a vita⁵ qui autem efficit nos in hoc ipsum Deus
 qui dedit nobis pignus Spiritus⁶ audentes igitur semper et scientes quoniam dum sumus in corpore
 peregrinamur a Domino⁷ per fidem enim ambulamus et non per speciem⁸ audemus autem et
 bonam voluntatem habemus magis peregrinari a corpore et praesentes esse ad Deum⁹ et ideo

¹⁰
 contendimus sive absentes sive praesentes placere illi omnes enim nos manifestari oportet ante
 tribunal Christi ut referat unusquisque propria corporis prout gessit sive bonum sive malum
¹¹
 scientes ergo timorem Domini hominibus suademus Deo autem manifesti sumus spero autem et
¹²
 in conscientiis vestris manifestos nos esse non iterum nos commendamus vobis sed occasionem
¹³
 damus vobis gloriandi pro nobis ut habeatis ad eos qui in facie gloriantur et non in corde sive
¹⁴
 enim mente excedimus Deo sive sobrii sumus vobis caritas enim Christi urget nos aestimantes
¹⁵
 hoc quoniam si unus pro omnibus mortuus est ergo omnes mortui sunt et pro omnibus mortuus
¹⁶
 est ut et qui vivunt iam non sibi vivant sed ei qui pro ipsis mortuus est et resurrexit itaque nos
 ex hoc neminem novimus secundum carnem et si cognovimus secundum carnem Christum sed
¹⁷
 nunc iam non novimus si qua ergo in Christo nova creatura vetera transierunt ecce facta sunt
¹⁸
 nova omnia autem ex Deo qui reconciliavit nos sibi per Christum et dedit nobis ministerium
¹⁹
 reconciliationis quoniam quidem Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi non reputans
²⁰
 illis delicta ipsorum et posuit in nobis verbum reconciliationis pro Christo ergo legationem
²¹
 fungimur tamquam Deo exhortante per nos obsecramus pro Christo reconciliamini Deo eum
 qui non noverat peccatum pro nobis peccatum fecit ut nos efficeremur iustitia Dei in ipso

Chapter 6

¹
 adiuvantes autem et exhortamur ne in vacuum gratiam Dei recipiatis ait enim tempore accepto
²
 exaudivi te et in die salutis adiuviavi te ecce nunc tempus acceptabile ecce nunc dies salutis nemini
³
 dantes ullam offensionem ut non vituperetur ministerium sed in omnibus exhibeamus nosmet
⁴
 ipsos sicut Dei ministros in multa patientia in tribulationibus in necessitatibus in angustiis in
⁵
 plagis in carceribus in seditionibus in laboribus in vigiliis in ieiuniis in castitate in scientia in
⁶
 longanimitate in suavitate in Spiritu Sancto in caritate non ficta in verbo veritatis in virtute Dei
⁷
 per arma iustitiae a dextris et sinistris per gloriam et ignobilitatem per infamiam et bonam famam
⁸
 ut seductores et veraces sicut qui ignoti et cogniti quasi morientes et ecce vivimus ut castigati et
⁹

¹⁰
 non mortificati ¹⁰ quasi tristes semper autem gaudentes sicut egentes multos autem locupletantes
 tamquam nihil habentes et omnia possidentes ¹¹ os nostrum patet ad vos o Corinthii cor nostrum
 dilatatum est ¹² non angustiamini in nobis angustiamini autem in visceribus vestris ¹³ eandem
 autem habentes remunerationem tamquam filiis dico dilatamini et vos ¹⁴ nolite iugum ducere cum
 infidelibus quae enim participatio iustitiae cum iniquitate aut quae societas luci ad tenebras ¹⁵ quae
 autem conventio Christi ad Belial aut quae pars fidei cum infidele ¹⁶ qui autem consensus templo
 Dei cum idolis vos enim estis templum Dei vivi sicut dicit Deus quoniam inhabitabo in illis et
 inambulabo et ero illorum Deus et ipsi erunt mihi populus ¹⁷ propter quod exite de medio eorum
 et separamini dicit Dominus et immundum ne tetigeritis ¹⁸ et ego recipiam vos et ero vobis in patrem
 et vos eritis mihi in filios et filias dicit Dominus omnipotens

Chapter 7

¹
 has igitur habentes promissiones carissimi mundemus nos ab omni inquinamento carnis et
 spiritus perficientes sanctificationem in timore Dei ² capite nos neminem laesimus neminem
 corrupimus neminem circumvenimus ³ non ad condemnationem dico praedixi enim quod in cordibus
 nostris estis ad commoriendum et ad convivendum ⁴ multa mihi fiducia est apud vos multa mihi
 gloriatio pro vobis repletus sum consolatione superabundo gaudio in omni tribulatione nostra ⁵ nam
 et cum venissemus Macedoniam nullam requiem habuit caro nostra sed omnem tribulationem passi
 foris pugnae intus timores ⁶ sed qui consolatur humiles consolatus est nos Deus in adventu Titi
⁷
 non solum autem in adventu eius sed etiam in solacio quo consolatus est in vobis referens nobis
 vestrum desiderium vestrum fletum vestram aemulationem pro me ita ut magis gauderem ⁸ quoniam
 et si contristavi vos in epistula non me paenitet et si paeniteret videns quod epistula illa et si ad
 horam vos contristavit ⁹ nunc gaudeo non quia contristati estis sed quia contristati estis ad
 paenitentiam contristati enim estis secundum Deum ut in nullo detrimentum patiamini ex nobis
¹⁰
 quae enim secundum Deum tristitia est paenitentiam in salutem stabilem operatur saeculi autem
 tristitia mortem operatur ¹¹ ecce enim hoc ipsum secundum Deum contristari vos quantam in vobis
 operatur sollicitudinem sed defensionem sed indignationem sed timorem sed desiderium sed

aemulationem sed vindictam in omnibus exhibuistis vos incontaminatos esse negotio ¹² igitur et si scripsi vobis non propter eum qui fecit iniuriam nec propter eum qui passus est sed ad manifestandam sollicitudinem nostram quam pro vobis habemus ad vos coram Deo ¹³ ideo consolati sumus in consolatione autem nostra abundantius magis gavisi sumus super gaudium Titi quia refectus est spiritus eius ab omnibus vobis ¹⁴ et si quid apud illum de vobis gloriatus sum non sum confusus sed sicut omnia vobis in veritate locuti sumus ita et gloriatio nostra quae fuit ad Titum veritas facta est ¹⁵ et viscera eius abundantius in vos sunt reminiscentis omnium vestrum oboedientiam quomodo cum timore et tremore excepistis eum ¹⁶ gaudeo quod in omnibus confido in vobis

Chapter 8

¹ notam autem facimus vobis fratres gratiam Dei quae data est in ecclesiis Macedoniae ² quod in multo experimento tribulationis abundantia gaudii ipsorum et altissima paupertas eorum abundavit in divitias simplicitatis eorum ³ quia secundum virtutem testimonium illis reddo et supra virtutem voluntarii fuerunt ⁴ cum multa exhortatione obsecrantes nos gratiam et communicationem ministerii quod fit in sanctos ⁵ et non sicut speravimus sed semet ipsos dederunt primum Domino deinde nobis per voluntatem Dei ⁶ ita ut rogaemus Titum ut quemadmodum coepit ita et perficiat in vos etiam gratiam istam ⁷ sed sicut in omnibus abundatis fide et sermone et scientia et omni sollicitudine et caritate vestra in nos ut et in hac gratia abundetis ⁸ non quasi imperans dico sed per aliorum sollicitudinem etiam vestrae caritatis ingenitum bonum conprobans ⁹ scitis enim gratiam Domini nostri Iesu Christi quoniam propter vos egenus factus est cum esset dives ut illius inopia vos divites essetis ¹⁰ et consilium in hoc do hoc enim vobis utile est qui non solum facere sed et velle coepistis ab anno priore ¹¹ nunc vero et facto perficite ut quemadmodum promptus est animus voluntatis ita sit et perficiendi ex eo quod habetis ¹² si enim voluntas prompta est secundum id quod habet accepta est non secundum quod non habet ¹³ non enim ut aliis sit remissio vobis autem tribulatio sed ex aequalitate ¹⁴ in praesenti tempore vestra abundantia illorum inopiam suppleat ut et illorum abundantia vestrae inopiae sit supplementum ut fiat aequalitas sicut scriptum est ¹⁵ qui multum

non abundavit et qui modicum non minoravit¹⁶ gratias autem Deo qui dedit eandem sollicitudinem
 pro vobis in corde Titi¹⁷ quoniam exhortationem quidem suscepit sed cum sollicitior esset sua
 voluntate profectus est ad vos¹⁸ misimus etiam cum illo fratrem cuius laus est in evangelio per
 omnes ecclesias¹⁹ non solum autem sed et ordinatus ab ecclesiis comes peregrinationis nostrae in
 hac gratia quae ministratur a nobis ad Domini gloriam et destinatam voluntatem nostram
 devitantes hoc ne quis nos vituperet in hac plenitudine quae ministratur a nobis²¹ providemus
 enim bona non solum coram Deo sed etiam coram hominibus²² misimus autem cum illis et fratrem
 nostrum quem probavimus in multis saepe sollicitum esse nunc autem multo sollicitiorem confidentia
 multa in vos²³ sive pro Tito qui est socius meus et in vos adiutor sive fratres nostri apostoli
 ecclesiarum gloriae Christi²⁴ ostensionem ergo quae est caritatis vestrae et nostrae gloriae pro
 vobis in illos ostendite in faciem ecclesiarum

Chapter 9

¹ nam de ministerio quod fit in sanctos ex abundanti est mihi scribere vobis² scio enim promptum
 animum vestrum pro quo de vobis glorior apud Macedonas quoniam Achaia parata est ab anno
 praeterito et vestra aemulatio provocavit plurimos³ misi autem fratres ut ne quod gloriamur de
 vobis evacuetur in hac parte ut quemadmodum dixi parati sitis⁴ ne cum venerint mecum Macedones
 et invenerint vos inparatos erubescamus nos ut non dicamus vos in hac substantia⁵ necessarium
 ergo existimavi rogare fratres ut praeveniant ad vos et praeparent repromissam benedictionem hanc
 paratam esse sic quasi benedictionem non quasi avaritiam⁶ hoc autem qui parce seminat parce et
 metet et qui seminat in benedictionibus de benedictionibus et metet⁷ unusquisque prout destinavit
 corde suo non ex tristitia aut ex necessitate hilarem enim datorem diligit Deus⁸ potens est autem
 Deus omnem gratiam abundare facere in vobis ut in omnibus semper omnem sufficientiam habentes
 abundetis in omne opus bonum⁹ sicut scriptum est dispersit dedit pauperibus iustitia eius manet
 in aeternum¹⁰ qui autem administrat semen seminanti et panem ad manducandum praestabit et
 multiplicabit semen vestrum et augebit incrementa frugum iustitiae vestrae¹¹ ut in omnibus
 locupletati abundetis in omnem simplicitatem quae operatur per nos gratiarum actionem Deo

¹² quoniam ministerium huius officii non solum supplet ea quae desunt sanctis sed etiam abundat
¹³ per multas gratiarum actiones in Domino per probationem ministerii huius glorificantes Deum
 in oboedientia confessionis vestrae in evangelium Christi et simplicitate communicationis in illos
¹⁴ et in omnes et ipsorum obsecratione pro vobis desiderantium vos propter eminentem gratiam
¹⁵ Dei in vobis gratias Deo super inenarrabili dono eius

Chapter 10

¹ ipse autem ego Paulus obsecro vos per mansuetudinem et modestiam Christi qui in facie
² quidem humilis inter vos absens autem confido in vobis rogo autem ne praesens audeam per eam
 confidentiam qua existimo audere in quosdam qui arbitrantur nos tamquam secundum carnem
³ ambulemus in carne enim ambulantes non secundum carnem militamus ⁴ nam arma militiae
⁵ nostrae non carnalia sed potentia Deo ad destructionem munitionum consilia destruentes et omnem
 altitudinem extollentem se adversus scientiam Dei et in captivitatem redigentes omnem intellectum
⁶ in obsequium Christi et in promptu habentes ulcisci omnem inoboedientiam cum impleta fuerit
⁷ vestra oboedientia quae secundum faciem sunt videte si quis confidit sibi Christi se esse hoc
⁸ cogitet iterum apud se quia sicut ipse Christi est ita et nos nam et si amplius aliquid gloriatus
 fuero de potestate nostra quam dedit Dominus in aedificationem et non in destructionem vestram
⁹ non erubescam ut autem non existimer tamquam terrere vos per epistulas ¹⁰ quoniam quidem
 epistulae inquit graves sunt et fortes praesentia autem corporis infirma et sermo contemptibilis
¹¹ hoc cogitet qui eiusmodi est quia quales sumus verbo per epistulas absentes tales et praesentes
¹² in facto non enim audemus inserere aut comparare nos quibusdam qui se ipsos commendant sed
¹³ ipsi in nobis nosmet ipsos metientes et comparantes nosmet ipsos nobis nos autem non in
 inmensum gloriabimur sed secundum mensuram regulae quam mensus est nobis Deus mensuram
¹⁴ pertingendi usque ad vos non enim quasi non pertingentes ad vos superextendimus nos usque
¹⁵ ad vos enim pervenimus in evangelio Christi non in inmensum gloriantes in alienis laboribus
 spem autem habentes crescentis fidei vestrae in vobis magnificari secundum regulam nostram in
¹⁶ abundantiam etiam in illa quae ultra vos sunt evangelizare non in aliena regula in his quae

17
 praeparata sunt gloriari qui autem gloriatur in Domino gloriatur 18
 commendat ille probatus est sed quem Dominus commendat

Chapter 11

1
 utinam sustineretis modicum quid insipientiae meae sed et subportate me 2
 Dei aemulatione despondi enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo 3
 sicut serpens Evam seduxit astutia sua ita corrumpantur sensus vestri et excidant a simplicitate quae
 4
 est in Christo nam si is qui venit alium Christum praedicat quem non praedicavimus aut alium
 spiritum accipitis quem non accepistis aut aliud evangelium quod non recepistis recte pateremini
 5
 existimo enim nihil me minus fecisse magnis apostolis 6
 et si inperitus sermone sed non scientia
 7
 in omnibus autem manifestatus sum vobis aut numquid peccatum feci me ipsum humilians ut vos
 8
 exaltemini quoniam gratis evangelium Dei evangelizavi vobis alias ecclesias expoliavi accipiens
 9
 stipendium ad ministerium vestrum et cum essem apud vos et egerem nulli onerosus fui nam
 quod mihi deerat suppleverunt fratres qui venerunt a Macedonia et in omnibus sine onere me vobis
 10
 servavi et servabo est veritas Christi in me quoniam haec gloria non infringetur in me in regionibus
 11
 Achaiae quare quia non diligo vos Deus scit 12
 quod autem facio et faciam ut amputem
 13
 occasionem eorum qui volunt occasionem ut in quo gloriantur inveniantur sicut et nos nam
 eiusmodi pseudoapostoli operarii subdoli transfigurantes se in apostolos Christi 14
 et non mirum
 15
 ipse enim Satan as transfigurat se in angelum lucis non est ergo magnum si ministri eius
 16
 transfigurentur velut ministri iustitiae quorum finis erit secundum opera ipsorum iterum dico
 ne quis me putet insipientem alioquin velut insipientem accipite me ut et ego modicum quid glorier
 17
 quod loquor non loquor secundum Dominum sed quasi in insipientia in hac substantia gloriae
 18
 quoniam multi gloriantur secundum carnem et ego gloriabor 19
 libenter enim suffertis insipientes
 20
 cum sitis ipsi sapientes sustinetis enim si quis vos in servitutem redigit si quis devorat si quis
 21
 accipit si quis extollitur si quis in faciem vos caedit secundum ignobilitatem dico quasi nos
 22
 infirmi fuerimus in quo quis audet in insipientia dico audeo et ego Hebraei sunt et ego Israhelitae

²³
 sunt et ego semen Abrahae sunt et ego ²³ ministri Christi sunt minus sapiens dico plus ego in
²⁴
 laboribus plurimis in carceribus abundantius in plagis supra modum in mortibus frequenter ²⁴ a
²⁵
 Iudaeis quinquies quadragenas una minus accepi ²⁵ ter virgis caesus sum semel lapidatus sum ter
²⁶
 naufragium feci nocte et die in profundo maris fui ²⁶ in itineribus saepe periculis fluminum periculis
 latronum periculis ex genere periculis ex gentibus periculis in civitate periculis in solitudine periculis
²⁷
 in mari periculis in falsis fratribus ²⁷ in labore et aerumna in vigiliis multis in fame et siti in ieiuniis
²⁸
 multis in frigore et nuditate ²⁸ praeter illa quae extrinsecus sunt instantia mea cotidiana sollicitudo
²⁹
 omnium ecclesiarum ²⁹ quis infirmatur et non infirmor quis scandalizatur et ego non uror ³⁰ si
³¹
 gloriari oportet quae infirmitatis meae sunt gloriabor ³¹ Deus et Pater Domini Iesu scit qui est
³²
 benedictus in saecula quod non mentior ³² Damasci praepositus gentis Aetae regis custodiebat
³³
 civitatem Damascenorum ut me comprehenderet ³³ et per fenestram in sporta dimissus sum per
 murum et effugi manus eius

Chapter 12

¹
 si gloriari oportet non expedit quidem veniam autem ad visiones et revelationes Domini ² scio
 hominem in Christo ante annos quattuordecim sive in corpore nescio sive extra corpus nescio Deus
³
 scit raptum eiusmodi usque ad tertium caelum ³ et scio huiusmodi hominem sive in corpore sive
⁴
 extra corpus nescio Deus scit ⁴ quoniam raptus est in paradysum et audivit arcana verba quae non
⁵
 licet homini loqui ⁵ pro eiusmodi gloriabor pro me autem nihil gloriabor nisi in infirmitatibus meis
⁶
 nam et si voluero gloriari non ero insipiens veritatem enim dicam parco autem ne quis in me
⁷
 existimet supra id quod videt me aut audit ex me ⁷ et ne magnitudo revelationum extollat me datus
⁸
 est mihi stimulus carnis meae angelus Satanae ut me colaphizet ⁸ propter quod ter Dominum rogavi
⁹
 ut discederet a me ⁹ et dixit mihi sufficit tibi gratia mea nam virtus in infirmitate perficitur libenter
¹⁰
 igitur gloriabor in infirmitatibus meis ut inhabitet in me virtus Christi ¹⁰ propter quod placeo mihi
 in infirmitatibus in contumeliis in necessitatibus in persecutionibus in angustiis pro Christo cum
¹¹
 enim infirmor tunc potens sum ¹¹ factus sum insipiens vos me coegistis ego enim debui a vobis

commendari nihil enim minus fui ab his qui sunt supra modum apostoli tametsi nihil sum¹² signa
 tamen apostoli facta sunt super vos in omni patientia signis et prodigiis et virtutibus¹³ quid est
 enim quod minus habuistis prae ceteris ecclesiis nisi quod ego ipse non gravavi vos donate mihi
 hanc iniuriam¹⁴ ecce tertio hoc paratus sum venire ad vos et non ero gravis vobis non enim quaero¹⁵
 quae vestra sunt sed vos nec enim debent filii parentibus thesaurizare sed parentes filiis ego
 autem libentissime inpendam et superinpendam ipse pro animabus vestris licet plus vos diligens
 minus diligar¹⁶ sed esto ego vos non gravavi sed cum essem astutus dolo vos cepi¹⁷ numquid
 per aliquem eorum quos misi ad vos circumveni vos¹⁸ rogavi Titum et misi cum illo fratrem
 numquid Titus vos circumvenit nonne eodem spiritu ambulavimus nonne hisdem vestigiis¹⁹ olim
 putatis quod excusemus nos apud vos coram Deo in Christo loquimur omnia autem carissimi propter
 vestram aedificationem²⁰ timeo enim ne forte cum venero non quales volo inveniam vos et ego
 inveniar a vobis qualem non vultis ne forte contentiones aemulationes animositates dissensiones
 detractiones susurrationses inflationes seditiones sint inter vos²¹ ne iterum cum venero humiliet
 me Deus apud vos et lugeam multos ex his qui ante peccaverunt et non egerunt paenitentiam super
 immunditia et fornicatione et inpudicitia quam gesserunt

Chapter 13

¹ ecce tertio hoc venio ad vos in ore duorum vel trium testium stabit omne verbum² praedixi
 et praedico ut praesens bis et nunc absens his qui ante peccaverunt et ceteris omnibus quoniam si
 venero iterum non parcam³ an experimentum quaeritis eius qui in me loquitur Christi qui in vos
 non infirmatur sed potens est in vobis⁴ nam et si crucifixus est ex infirmitate sed vivit ex virtute
 Dei nam et nos infirmi sumus in illo sed vivemus cum eo ex virtute Dei in vobis⁵ vosmet ipsos
 temptate si estis in fide ipsi vos probate an non cognoscitis vos ipsos quia Christus Iesus in vobis
 est nisi forte reprobi estis⁶ spero autem quod cognoscetis quia nos non sumus reprobi⁷ oramus
 autem Deum ut nihil mali faciatis non ut nos probati pareamus sed ut vos quod bonum est faciatis
 nos autem ut reprobi simus⁸ non enim possumus aliquid adversus veritatem sed pro veritate
⁹ gaudemus enim quando nos infirmi sumus vos autem potentes estis hoc et oramus vestram
 consummationem¹⁰ ideo haec absens scribo ut non praesens durius agam secundum potestatem

quam Dominus dedit mihi in aedificationem et non in destructionem¹¹ de cetero fratres gaudete
 perfecti estote exhortamini idem sapite pacem habete et Deus dilectionis et pacis erit vobiscum
¹²salutate invicem in osculo sancto salutant vos sancti omnes

Galatians

Chapter 1

¹Paulus apostolus non ab hominibus neque per hominem sed per Iesum Christum et Deum
 Patrem qui suscitavit eum a mortuis² et qui mecum sunt omnes fratres ecclesiis Galatiae³ gratia
 vobis et pax a Deo Patre et Domino nostro Iesu Christo⁴ qui dedit semet ipsum pro peccatis nostris
 ut eriperet nos de praesenti saeculo nequam secundum voluntatem Dei et Patris nostri⁵ cui est
 gloria in saecula saeculorum amen⁶ miror quod sic tam cito transferimini ab eo qui vos vocavit in
 gratiam Christi in aliud evangelium⁷ quod non est aliud nisi sunt aliqui qui vos conturbant et volunt
 convertere evangelium Christi⁸ sed licet nos aut angelus de caelo evangelizet vobis praeterquam
 quod evangelizavimus vobis anathema sit⁹ sicut praediximus et nunc iterum dico si quis vobis
 evangelizaverit praeter id quod accepistis anathema sit¹⁰ modo enim hominibus suadeo aut Deo
 aut quaero hominibus placere si adhuc hominibus placerem Christi servus non essem¹¹ notum
 enim vobis facio fratres evangelium quod evangelizatum est a me quia non est secundum hominem
¹²neque enim ego ab homine accepi illud neque didici sed per revelationem Iesu Christi¹³ audistis
 enim conversationem meam aliquando in iudaismo quoniam supra modum persequabar ecclesiam
 Dei et expugnabam illam¹⁴ et proficiebam in iudaismo supra multos coetaneos in genere meo
 abundantius aemulator existens paternarum mearum traditionum¹⁵ cum autem placuit ei qui me
 segregavit de utero matris meae et vocavit per gratiam suam¹⁶ ut revelaret Filium suum in me ut
 evangelizarem illum in gentibus continuo non adquievi carni et sanguini¹⁷ neque veni Hierosolyma
 ad antecessores meos apostolos sed abii in Arabiam et iterum reversus sum Damascum¹⁸ deinde
 post annos tres veni Hierosolyma videre Petrum et mansi apud eum diebus quindecim¹⁹ alium

autem apostolorum vidi neminem nisi Iacobum fratrem Domini²⁰ quae autem scribo vobis ecce
 coram Deo quia non mentior²¹ deinde veni in partes Syriae et Ciliciae²² eram autem ignotus
 facie ecclesiis Iudaeae quae erant in Christo²³ tantum autem auditum habebant quoniam qui
 persequabatur nos aliquando nunc evangelizat fidem quam aliquando expugnabat²⁴ et in me
 clarificabant Deum

Chapter 2

¹ deinde post annos quattuordecim iterum ascendi Hierosolyma cum Barnaba adsumpto et Tito
² ascendi autem secundum revelationem et contuli cum illis evangelium quod praedico in gentibus
 seorsum autem his qui videbantur ne forte in vacuum currerem aut cucurrissem³ sed neque Titus
 qui mecum erat cum esset gentilis compulsus est circumcidi⁴ sed propter subintroductos falsos
 fratres qui subintroierunt explorare libertatem nostram quam habemus in Christo Iesu ut nos in
 servitutem redigerent⁵ quibus neque ad horam cessimus subiectioni ut veritas evangelii permaneat
 apud vos⁶ ab his autem qui videbantur esse aliquid quales aliquando fuerint nihil mea interest
 Deus personam hominis non accipit mihi enim qui videbantur nihil contulerunt⁷ sed e contra cum
 vidissent quod creditum est mihi evangelium praeputii sicut Petro circumcisionis⁸ qui enim operatus
 est Petro in apostolatum circumcisionis operatus est et mihi inter gentes⁹ et cum cognovissent
 gratiam quae data est mihi Iacobus et Cephas et Iohannes qui videbantur columnae esse dextras
 dederunt mihi et Barnabae societatis ut nos in gentes ipsi autem in circumcisionem¹⁰ tantum ut
 pauperum memores essemus quod etiam sollicitus fui hoc ipsum facere¹¹ cum autem venisset
 Cephas Antiochiam in faciem ei restiti quia reprehensibilis erat¹² prius enim quam venirent quidam
 ab Iacobo cum gentibus edebat cum autem venissent subtrahebat et segregabat se timens eos qui
 ex circumcisione erant¹³ et simulationi eius consenserunt ceteri Iudaei ita ut et Barnabas duceretur
 ab eis in illa simulatione¹⁴ sed cum vidissem quod non recte ambularent ad veritatem evangelii
 dixi Cephae coram omnibus si tu cum Iudaeus sis gentiliter et non iudaice vivis quomodo gentes
 cogis iudaizare¹⁵ nos natura Iudaei et non ex gentibus peccatores¹⁶ scientes autem quod non
 iustificatur homo ex operibus legis nisi per fidem Iesu Christi et nos in Christo Iesu credidimus ut

iustificemur ex fide Christi et non ex operibus legis propter quod ex operibus legis non iustificabitur
 omnis caro ¹⁷ quod si quaerentes iustificari in Christo inventi sumus et ipsi peccatores numquid
 Christus peccati minister est absit ¹⁸ si enim quae destruxi haec iterum aedifico praevaricatorem
 me constituo ¹⁹ ego enim per legem legi mortuus sum ut Deo vivam Christo confixus sum cruci
²⁰ vivo autem iam non ego vivit vero in me Christus quod autem nunc vivo in carne in fide vivo
 Filii Dei qui dilexit me et tradidit se ipsum pro me ²¹ non abicio gratiam Dei si enim per legem
 iustitia ergo Christus gratis mortuus est

Chapter 3

¹ o insensati Galatae quis vos fascinavit ante quorum oculos Iesus Christus proscriptus est
 crucifixus ² hoc solum volo a vobis discere ex operibus legis Spiritum accepistis an ex auditu fidei
³ sic stulti estis cum Spiritu coeperitis nunc carne consummamini ⁴ tanta passi estis sine causa si
 tamen sine causa ⁵ qui ergo tribuit vobis Spiritum et operatur virtutes in vobis ex operibus legis an
 ex auditu fidei ⁶ sicut Abraham credidit Deo et reputatum est ei ad iustitiam ⁷ cognoscitis ergo
 quia qui ex fide sunt hii sunt filii Abrahae ⁸ providens autem scriptura quia ex fide iustificat gentes
 Deus praenuntiavit Abrahae quia benedicentur in te omnes gentes ⁹ igitur qui ex fide sunt
 benedicentur cum fidei Abraham ¹⁰ quicumque enim ex operibus legis sunt sub maledicto sunt
 scriptum est enim maledictus omnis qui non permanserit in omnibus quae scripta sunt in libro legis
 ut faciat ea ¹¹ quoniam autem in lege nemo iustificatur apud Deum manifestum est quia iustus ex
 fide vivit ¹² lex autem non est ex fide sed qui fecerit ea vivet in illis ¹³ Christus nos redemit de
 maledicto legis factus pro nobis maledictum quia scriptum est maledictus omnis qui pendet in ligno
¹⁴ ut in gentibus benedictio Abrahae fieret in Christo Iesu ut pollicitationem Spiritus accipiamus
 per fidem ¹⁵ fratres secundum hominem dico tamen hominis confirmatum testamentum nemo
 spernit aut superordinat ¹⁶ Abrahae dictae sunt promissiones et semini eius non dicit et seminibus
 quasi in multis sed quasi in uno et semini tuo qui est Christus ¹⁷ hoc autem dico testamentum
 confirmatum a Deo quae post quadringentos et triginta annos facta est lex non irritam facit ad

¹⁸
 evacuandam promissionem nam si ex lege hereditas iam non ex repromissione Abrahae autem
¹⁹
 per promissionem donavit Deus quid igitur lex propter transgressionem posita est donec veniret
²⁰
 semen cui promiserat ordinata per angelos in manu mediatoris mediator autem unius non est
²¹
 Deus autem unus est lex ergo adversus promissa Dei absit si enim data esset lex quae posset
²²
 vivificare vere ex lege esset iustitia sed conclusit scriptura omnia sub peccato ut promissio ex
²³
 fide Iesu Christi daretur credentibus prius autem quam veniret fides sub lege custodiebamur
²⁴
 conclusi in eam fidem quae revelanda erat itaque lex pedagogus noster fuit in Christo ut ex fide
²⁵
 iustificemur at ubi venit fides iam non sumus sub pedagogo omnes enim filii Dei estis per
²⁶
 fidem in Christo Iesu quicumque enim in Christo baptizati estis Christum induistis non est
²⁷
 Iudaeus neque Graecus non est servus neque liber non est masculus neque femina omnes enim vos
²⁸
 unum estis in Christo Iesu si autem vos Christi ergo Abrahae semen estis secundum promissionem
²⁹
 heredes

Chapter 4

¹
 dico autem quanto tempore heres parvulus est nihil differt servo cum sit dominus omnium
²
 sed sub tutoribus est et actoribus usque ad praefinitum tempus a patre ita et nos cum essemus
³
 parvuli sub elementis mundi eramus servientes at ubi venit plenitudo temporis misit Deus Filium
⁴
 suum factum ex muliere factum sub lege ut eos qui sub lege erant redimeret ut adoptionem filiorum
⁵
 reciperemus quoniam autem estis filii misit Deus Spiritum Filii sui in corda nostra clamantem
⁶
 Abba Pater itaque iam non es servus sed filius quod si filius et heres per Deum sed tunc quidem
⁷
 ignorantes Deum his qui natura non sunt dii serviebatis nunc autem cum cognoveritis Deum immo
⁸
 cogniti sitis a Deo quomodo convertimini iterum ad infirma et egena elementa quibus denuo servire
⁹
 vultis dies observatis et menses et tempora et annos timeo vos ne forte sine causa laboraverim
¹⁰
 in vobis estote sicut et ego quia et ego sicut vos fratres obsecro vos nihil me laesistis scitis
¹¹
 autem quia per infirmitatem carnis evangelizavi vobis iam pridem et temptationem vestram in
¹²
¹³
¹⁴

carne mea non sprevisistis neque respuistis sed sicut angelum Dei excepistis me sicut Christum Iesum
¹⁵ ubi est ergo beatitudo vestra testimonium enim perhibeo vobis quia si fieri posset oculos vestros
¹⁶ eruissetis et dedissetis mihi ¹⁷ ergo inimicus vobis factus sum verum dicens vobis ¹⁸ aemulantur
¹⁹ vos non bene sed excludere vos volunt ut illos aemulemini ²⁰ bonum autem aemulamini in bono
²¹ semper et non tantum cum praesens sum apud vos ²² filioli mei quos iterum parturio donec formetur
²³ Christus in vobis ²⁴ vellem autem esse apud vos modo et mutare vocem meam quoniam confundor
²⁵ in vobis ²⁶ dicite mihi qui sub lege vultis esse legem non legistis ²⁷ scriptum est enim quoniam
²⁸ Abraham duos filios habuit unum de ancilla et unum de libera ²⁹ sed qui de ancilla secundum
³⁰ carnem natus est qui autem de libera per repromissionem ³¹ quae sunt per allegoriam dicta haec
³² enim sunt duo testamenta unum quidem a monte Sina in servitutem generans quae est Agar ³³ Sina
³⁴ enim mons est in Arabia qui coniunctus est ei quae nunc est Hierusalem et servit cum filiis eius
³⁵ illa autem quae sursum est Hierusalem libera est quae est mater nostra ³⁶ scriptum est enim
³⁷ laetare sterilis quae non paris erumpe et exclama quae non parturis quia multi filii desertae magis
³⁸ quam eius quae habet virum ³⁹ nos autem fratres secundum Isaac promissionis filii sumus ⁴⁰ sed
⁴¹ quomodo tunc qui secundum carnem natus fuerat persequabatur eum qui secundum spiritum ita et
⁴² nunc ⁴³ sed quid dicit scriptura eice ancillam et filium eius non enim heres erit filius ancillae cum
⁴⁴ filio liberae ⁴⁵ itaque fratres non sumus ancillae filii sed liberae qua libertate nos Christus liberavit

Chapter 5

¹ state et nolite iterum iugo servitutis contineri ² ecce ego Paulus dico vobis quoniam si
³ circumcidamini Christus vobis nihil proderit ⁴ testificor autem rursum omni homini circumcidenti
⁵ se quoniam debitor est universae legis faciendae ⁶ evacuati estis a Christo qui in lege iustificamini
⁷ a gratia excidistis ⁸ nos enim spiritu ex fide spem iustitiae expectamus ⁹ nam in Christo Iesu neque
¹⁰ circumcisio aliquid valet neque praeputium sed fides quae per caritatem operatur ¹¹ currebatis bene
¹² quis vos inpedivit veritati non oboedire ¹³ persuasio non est ex eo qui vocat vos ¹⁴ modicum
¹⁵ fermentum totam massam corrumpit ¹⁶ ego confido in vobis in Domino quod nihil aliud sapietis

qui autem conturbat vos portabit iudicium quicumque est ille ¹¹ ego autem fratres si circumcisionem
 adhuc praedico quid adhuc persecutionem patior ergo evacuatum est scandalum crucis ¹² utinam
 et abscondantur qui vos conturbant ¹³ vos enim in libertatem vocati estis fratres tantum ne libertatem
 in occasionem detis carnis sed per caritatem servite invicem ¹⁴ omnis enim lex in uno sermone
 impletur diliges proximum tuum sicut te ipsum ¹⁵ quod si invicem mordetis et comeditis videte
 ne ab invicem consumamini ¹⁶ dico autem spiritu ambulate et desiderium carnis non perficietis
¹⁷ caro enim concupiscit adversus spiritum spiritus autem adversus carnem haec enim invicem
 adversantur ut non quaecumque vultis illa faciatis ¹⁸ quod si spiritu ducimini non estis sub lege
¹⁹ manifesta autem sunt opera carnis quae sunt fornicatio immunditia luxuria ²⁰ idolorum servitus
 veneficia inimicitiae contentiones aemulationes irae rixae dissensiones sectae ²¹ invidiae homicidia
 ebrietates comesationes et his similia quae praedico vobis sicut praedixi quoniam qui talia agunt
 regnum Dei non consequentur ²² fructus autem Spiritus est caritas gaudium pax longanimitas
 bonitas benignitas ²³ fides modestia continentia adversus huiusmodi non est lex ²⁴ qui autem sunt
 Christi carnem crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis ²⁵ si vivimus spiritu spiritu et ambulemus
²⁶ non efficiamur inanis gloriae cupidi invicem provocantes invicem invidentes

Chapter 6

¹ fratres et si praeoccupatus fuerit homo in aliquo delicto vos qui spirituales estis huiusmodi
 instruite in spiritu lenitatis considerans te ipsum ne et tu tempteris ² alter alterius onera portate et
 sic adimplebitis legem Christi ³ nam si quis existimat se aliquid esse cum sit nihil ipse se seducit
⁴ opus autem suum probet unusquisque et sic in semet ipso tantum gloriam habebit et non in altero
⁵ unusquisque enim onus suum portabit ⁶ communicet autem is qui catechizatur verbum ei qui se
 catechizat in omnibus bonis ⁷ nolite errare Deus non inridetur ⁸ quae enim seminaverit homo haec
 et metet quoniam qui seminat in carne sua de carne et metet corruptionem qui autem seminat in
 spiritu de spiritu metet vitam aeternam ⁹ bonum autem facientes non deficiamus tempore enim suo

¹⁰
 metemus non deficientes ¹⁰ ergo dum tempus habemus operemur bonum ad omnes maxime autem
 ad domesticos fidei ¹¹ videte qualibus litteris scripsi vobis mea manu ¹² quicumque volunt placere
 in carne hii cogunt vos circumcidi tantum ut crucis Christi persecutionem non patiantur ¹³ neque
 enim qui circumciduntur legem custodiunt sed volunt vos circumcidi ut in carne vestra glorientur
¹⁴
 mihi autem absit gloriari nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi per quem mihi mundus crucifixus
 est et ego mundo ¹⁵ in Christo enim Iesu neque circumcisio aliquid valet neque praeputium sed
 nova creatura ¹⁶ et quicumque hanc regulam secuti fuerint pax super illos et misericordia et super
 Israhel Dei ¹⁷ de cetero nemo mihi molestus sit ego enim stigmata Iesu in corpore meo porto

Ephesians

Chapter 1

¹
 Paulus apostolus Christi Iesu per voluntatem Dei sanctis omnibus qui sunt Ephesi et fidelibus
 in Christo Iesu ² gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo ³ benedictus Deus
 et Pater Domini nostri Iesu Christi qui benedixit nos in omni benedictione spiritali in caelestibus
 in Christo ⁴ sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem ut essemus sancti et immaculati in
 conspectu eius in caritate ⁵ qui praedestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum in
 ipsum secundum propositum voluntatis suae ⁶ in laudem gloriae gratiae suae in qua gratificavit
 nos in dilecto ⁷ in quo habemus redemptionem per sanguinem eius remissionem peccatorum
 secundum divitias gratiae eius ⁸ quae superabundavit in nobis in omni sapientia et prudentia ⁹ ut
 notum faceret nobis sacramentum voluntatis suae secundum bonum placitum eius quod proposuit
 in eo ¹⁰ in dispensationem plenitudinis temporum instaurare omnia in Christo quae in caelis et
 quae in terra sunt in ipso ¹¹ in quo etiam sorte vocati sumus praedestinati secundum propositum
 eius qui omnia operatur secundum consilium voluntatis suae ¹² ut simus in laudem gloriae eius
 qui ante speravimus in Christo ¹³ in quo et vos cum audissetis verbum veritatis evangelium salutis
 vestrae in quo et credentes signati estis Spiritu promissionis Sancto ¹⁴ qui est pignus hereditatis

nostrae in redemptionem acquisitionis in laudem gloriae ipsius¹⁵ propterea et ego audiens fidem
 vestram quae est in Domino Iesu et dilectionem in omnes sanctos¹⁶ non cesso gratias agens pro
 vobis memoriam vestri faciens in orationibus meis¹⁷ ut Deus Domini nostri Iesu Christi Pater
 gloriae det vobis spiritum sapientiae et revelationis in agnitione eius¹⁸ inluminatos oculos cordis
 vestri ut sciatis quae sit spes vocationis eius quae divitiae gloriae hereditatis eius in sanctis¹⁹ et
 quae sit supereminens magnitudo virtutis eius in nos qui credidimus secundum operationem potentiae
 virtutis eius²⁰ quam operatus est in Christo suscitans illum a mortuis et constituens ad dexteram
 suam in caelestibus²¹ supra omnem principatum et potestatem et virtutem et dominationem et
 omne nomen quod nominatur non solum in hoc saeculo sed et in futuro²² et omnia subiecit sub
 pedibus eius et ipsum dedit caput supra omnia ecclesiae²³ quae est corpus ipsius plenitudo eius
 qui omnia in omnibus adimpletur

Chapter 2

¹ et vos cum essetis mortui delictis et peccatis vestris² in quibus aliquando ambulastis secundum
 saeculum mundi huius secundum principem potestatis aeris huius spiritus qui nunc operatur in filios
 diffidentiae³ in quibus et nos omnes aliquando conversati sumus in desideriis carnis nostrae
 facientes voluntates carnis et cogitationum et eramus natura filii irae sicut et ceteri⁴ Deus autem
 qui dives est in misericordia propter nimiam caritatem suam qua dilexit nos⁵ et cum essemus
 mortui peccatis convivificavit nos Christo gratia estis salvati⁶ et conresuscitavit et consedere fecit
 in caelestibus in Christo Iesu⁷ ut ostenderet in saeculis supervenientibus abundantes divitias gratiae
 suae in bonitate super nos in Christo Iesu⁸ gratia enim estis salvati per fidem et hoc non ex vobis
 Dei enim donum est⁹ non ex operibus ut ne quis gloriatur¹⁰ ipsius enim sumus factura creati in
 Christo Iesu in operibus bonis quae praeparavit Deus ut in illis ambulemus¹¹ propter quod memores
 estote quod aliquando vos gentes in carne qui dicimini praeputium ab ea quae dicitur circumcisio
 in carne manufacta¹² quia eratis illo in tempore sine Christo alienati a conversatione Israhel et
 hospites testamentorum promissionis spem non habentes et sine Deo in mundo¹³ nunc autem in

Christo Iesu vos qui aliquando eratis longe facti estis prope in sanguine Christi ¹⁴ ipse est enim
 pax nostra qui fecit utraque unum et medium parietem maceriae solvens inimicitiam in carne sua
¹⁵ legem mandatorum decretis evacuans ut duos condat in semet ipsum in unum novum hominem
 faciens pacem ¹⁶ et reconciliet ambos in uno corpore Deo per crucem interficiens inimicitiam in
 semet ipso ¹⁷ et veniens evangelizavit pacem vobis qui longe fuistis et pacem his qui prope
¹⁸ quoniam per ipsum habemus accessum ambo in uno Spiritu ad Patrem ¹⁹ ergo iam non estis
 hospites et advenae sed estis cives sanctorum et domestici Dei ²⁰ superaedificati super fundamentum
 apostolorum et prophetarum ipso summo angulari lapide Christo Iesu ²¹ in quo omnis aedificatio
 constructa crescit in templum sanctum in Domino ²² in quo et vos coaedificamini in habitaculum
 Dei in Spiritu

Chapter 3

¹ huius rei gratia ego Paulus vinctus Christi Iesu pro vobis gentibus ² si tamen audistis
 dispensationem gratiae Dei quae data est mihi in vobis ³ quoniam secundum revelationem notum
 mihi factum est sacramentum sicut supra scripsi in brevi ⁴ prout potestis legentes intellegere
 prudentiam meam in mysterio Christi ⁵ quod aliis generationibus non est agnitum filiis hominum
 sicuti nunc revelatum est sanctis apostolis eius et prophetis in Spiritu ⁶ esse gentes coheredes et
 concorporales et conparticipes promissionis in Christo Iesu per evangelium ⁷ cuius factus sum
 minister secundum donum gratiae Dei quae data est mihi secundum operationem virtutis eius ⁸ mihi
 omnium sanctorum minimo data est gratia haec in gentibus evangelizare ininvestigabiles divitias
 Christi ⁹ et inluminare omnes quae sit dispensatio sacramenti absconditi a saeculis in Deo qui omnia
 creavit ¹⁰ ut innotescat principibus et potestatibus in caelestibus per ecclesiam multiformis sapientia
 Dei ¹¹ secundum praefinitionem saeculorum quam fecit in Christo Iesu Domino nostro ¹² in quo
 habemus fiduciam et accessum in confidentia per fidem eius ¹³ propter quod peto ne deficiatis in
 tribulationibus meis pro vobis quae est gloria vestra ¹⁴ huius rei gratia flecto genua mea ad Patrem

¹⁵
 Domini nostri Iesu Christi ex quo omnis paternitas in caelis et in terra nominatur ¹⁶ ut det vobis
 secundum divitias gloriae suae virtute corroborari per Spiritum eius in interiore homine ¹⁷ habitare
 Christum per fidem in cordibus vestris in caritate radicati et fundati ¹⁸ ut possitis comprehendere
 cum omnibus sanctis quae sit latitudo et longitudo et sublimitas et profundum ¹⁹ scire etiam
 supereminentem scientiae caritatem Christi ut impleamini in omnem plenitudinem Dei ²⁰ ei autem
 qui potens est omnia facere superabundanter quam petimus aut intellegimus secundum virtutem
 quae operatur in nobis ²¹ ipsi gloria in ecclesia et in Christo Iesu in omnes generationes saeculi
 saeculorum amen

Chapter 4

¹
 obsecro itaque vos ego vinctus in Domino ut digne ambuletis vocatione qua vocati estis ² cum
 omni humilitate et mansuetudine cum patientia subportantes invicem in caritate ³ solliciti servare
 unitatem spiritus in vinculo pacis ⁴ unum corpus et unus spiritus sicut vocati estis in una spe
 vocationis vestrae ⁵ unus Dominus una fides unum baptisma ⁶ unus Deus et Pater omnium qui
 super omnes et per omnia et in omnibus nobis ⁷ unicuique autem nostrum data est gratia secundum
 mensuram donationis Christi ⁸ propter quod dicit ascendens in altum captivam duxit captivitatem
 dedit dona hominibus ⁹ quod autem ascendit quid est nisi quia et descendit primum in inferiores
 partes terrae ¹⁰ qui descendit ipse est et qui ascendit super omnes caelos ut impleret omnia ¹¹ et
 ipse dedit quosdam quidem apostolos quosdam autem prophetas alios vero evangelistas alios autem
 pastores et doctores ¹² ad consummationem sanctorum in opus ministerii in aedificationem corporis
 Christi ¹³ donec occurramus omnes in unitatem fidei et agnitionis Filii Dei in virum perfectum in
 mensuram aetatis plenitudinis Christi ¹⁴ ut iam non simus parvuli fluctuantes et circumferamur
 omni vento doctrinae in nequitia hominum in astutia ad circumventionem erroris ¹⁵ veritatem
 autem facientes in caritate crescamus in illo per omnia qui est caput Christus ¹⁶ ex quo totum
 corpus concompactum et conexum per omnem iuncturam subministrationis secundum operationem in
 mensuram uniuscuiusque membri augmentum corporis facit in aedificationem sui in caritate ¹⁷ hoc

igitur dico et testificor in Domino ut iam non ambuletis sicut gentes ambulant in vanitate sensus
 sui¹⁸ tenebris obscuratum habentes intellectum alienati a vita Dei per ignorantiam quae est in illis
 propter caecitatem cordis ipsorum¹⁹ qui desperantes semet ipsos tradiderunt inpudicitiae in
 operationem immunditiae omnis in avaritia²⁰ vos autem non ita didicistis Christum²¹ si tamen
 illum audistis et in ipso edocti estis sicut est veritas in Iesu²² deponere vos secundum pristinam
 conversationem veterem hominem qui corrumpitur secundum desideria erroris²³ renovamini autem
 spiritu mentis vestrae²⁴ et induite novum hominem qui secundum Deum creatus est in iustitia et
 sanctitate veritatis²⁵ propter quod deponentes mendacium loquimini veritatem unusquisque cum
 proximo suo quoniam sumus invicem membra²⁶ irascimini et nolite peccare sol non occidat super
 iracundiam vestram²⁷ nolite locum dare diabolo²⁸ qui furabatur iam non furetur magis autem
 laboret operando manibus quod bonum est ut habeat unde tribuat necessitatem patienti²⁹ omnis
 sermo malus ex ore vestro non procedat sed si quis bonus ad aedificationem oportunitatis ut det
 gratiam audientibus³⁰ et nolite contristare Spiritum Sanctum Dei in quo signati estis in die
 redemptionis³¹ omnis amaritudo et ira et indignatio et clamor et blasphemia tollatur a vobis cum
 omni malitia³² estote autem invicem benigni misericordes donantes invicem sicut et Deus in
 Christo donavit nobis

Chapter 5

¹ estote ergo imitatores Dei sicut filii carissimi² et ambulate in dilectione sicut et Christus
 dilexit nos et tradidit se ipsum pro nobis oblationem et hostiam Deo in odorem suavitatis³ fornicatio
 autem et omnis immunditia aut avaritia nec nominetur in vobis sicut decet sanctos⁴ aut turpitudine
 aut stultiloquium aut scurrilitas quae ad rem non pertinent sed magis gratiarum actio⁵ hoc enim
 scitote intellegentes quod omnis fornicator aut immundus aut avarus quod est idolorum servitus non
 habet hereditatem in regno Christi et Dei⁶ nemo vos seducat inanibus verbis propter haec enim
 venit ira Dei in filios diffidentiae⁷ nolite ergo effici participes eorum⁸ eratis enim aliquando
 tenebrae nunc autem lux in Domino ut filii lucis ambulate⁹ fructus enim lucis est in omni bonitate

et iustitia et veritate¹⁰ probantes quid sit beneplacitum Deo¹¹ et nolite communicare operibus
 infructuosis tenebrarum magis autem et redarguite¹² quae enim in occulto fiunt ab ipsis turpe est
 et dicere¹³ omnia autem quae arguuntur a lumine manifestantur omne enim quod manifestatur
 lumen est¹⁴ propter quod dicit surge qui dormis et exsurge a mortuis et inluminabit tibi Christus
 videte itaque fratres quomodo caute ambuletis non quasi insipientes sed ut sapientes¹⁶ redimentes
 tempus quoniam dies mali sunt¹⁷ propterea nolite fieri imprudentes sed intellegentes quae sit
 voluntas Domini¹⁸ et nolite inebriari vino in quo est luxuria sed implemini Spiritu¹⁹ loquentes
 vobismet ipsis in psalmis et hymnis et canticis spiritalibus cantantes et psallentes in cordibus vestris
 Domino²⁰ gratias agentes semper pro omnibus in nomine Domini nostri Iesu Christi Deo et Patri
 subiecti invicem in timore Christi²² mulieres viris suis subditae sint sicut Domino²³ quoniam
 vir caput est mulieris sicut Christus caput est ecclesiae ipse salvator corporis²⁴ sed ut ecclesia
 subiecta est Christo ita et mulieres viris suis in omnibus²⁵ viri diligite uxores sicut et Christus
 dilexit ecclesiam et se ipsum tradidit pro ea²⁶ ut illam sanctificaret mundans lavacro aquae in
 verbo²⁷ ut exhiberet ipse sibi gloriosam ecclesiam non habentem maculam aut rugam aut aliquid
 eiusmodi sed ut sit sancta et immaculata²⁸ ita et viri debent diligere uxores suas ut corpora sua qui
 suam uxorem diligit se ipsum diligit²⁹ nemo enim umquam carnem suam odio habuit sed nutrit
 et fovet eam sicut et Christus ecclesiam³⁰ quia membra sumus corporis eius de carne eius et de
 ossibus eius³¹ propter hoc relinquet homo patrem et matrem suam et adherebit uxori suae et erunt
 duo in carne una³² sacramentum hoc magnum est ego autem dico in Christo et in ecclesia
 verumtamen et vos singuli unusquisque suam uxorem sicut se ipsum diligit uxor autem ut timeat
 virum³³

Chapter 6

filii oboedite parentibus vestris in Domino hoc enim est iustum² honora patrem tuum et
 matrem quod est mandatum primum in promissione³ ut bene sit tibi et sis longevus super terram

⁴ et patres nolite ad iracundiam provocare filios vestros sed educate illos in disciplina et correptione
⁵ Domini servi oboedite dominis carnalibus cum timore et tremore in simplicitate cordis vestri sicut
⁶ Christo non ad oculum servientes quasi hominibus placentes sed ut servi Christi facientes
⁷ voluntatem Dei ex animo cum bona voluntate servientes sicut Domino et non hominibus ⁸ scientes
 quoniam unusquisque quodcumque fecerit bonum hoc percipiet a Domino sive servus sive liber
⁹ et domini eadem facite illis remittentes minas scientes quia et illorum et vester Dominus est in
¹⁰ caelis et personarum acceptio non est apud eum de cetero fratres confortamini in Domino et in
¹¹ potentia virtutis eius induite vos arma Dei ut possitis stare adversus insidias diaboli ¹² quia non
 est nobis conluctatio adversus carnem et sanguinem sed adversus principes et potestates adversus
¹³ mundi rectores tenebrarum harum contra spiritalia nequitiae in caelestibus propterea accipite
¹⁴ armaturam Dei ut possitis resistere in die malo et omnibus perfectis stare state ergo succincti
¹⁵ lumbos vestros in veritate et induti lorica iustitiae et calciati pedes in praeparatione evangelii
¹⁶ pacis in omnibus sumentes scutum fidei in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere
¹⁷ et galeam salutis adsumite et gladium Spiritus quod est verbum Dei ¹⁸ per omnem orationem et
 obsecrationem orantes omni tempore in Spiritu et in ipso vigilantes in omni instantia et obsecratione
¹⁹ pro omnibus sanctis et pro me ut detur mihi sermo in apertione oris mei cum fiducia notum
²⁰ facere mysterium evangelii pro quo legatione fungor in catena ita ut in ipso audeam prout oportet
²¹ me loqui ut autem et vos sciatis quae circa me sunt quid agam omnia nota vobis faciet Tychicus
²² carissimus frater et fidelis minister in Domino quem misi ad vos in hoc ipsum ut cognoscatis
²³ quae circa nos sunt et consoletur corda vestra pax fratribus et caritas cum fide a Deo Patre et
 Domino Iesu Christo

Philippians

Chapter 1

¹ Paulus et Timotheus servi Iesu Christi omnibus sanctis in Christo Iesu qui sunt Philippi cum
episcopis et diaconis ² gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo ³ gratias ago
Deo meo in omni memoria vestri ⁴ semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis cum
gaudio deprecationem faciens ⁵ super communicatione vestra in evangelio a prima die usque nunc
⁶ confidens hoc ipsum quia qui coepit in vobis opus bonum perficiet usque in diem Christi Iesu
⁷ sicut est mihi iustum hoc sentire pro omnibus vobis eo quod habeam in corde vos et in vinculis
meis et in defensione et confirmatione evangelii socios gaudii mei omnes vos esse ⁸ testis enim
mihi est Deus quomodo cupiam omnes vos in visceribus Christi Iesu ⁹ et hoc oro ut caritas vestra
magis ac magis abundet in scientia et omni sensu ¹⁰ ut probetis potiora ut sitis sinceres et sine
offensa in diem Christi ¹¹ repleti fructu iustitiae per Christum Iesum in gloriam et laudem Dei
¹² scire autem vos volo fratres quia quae circa me sunt magis ad profectum venerunt evangelii
¹³ ita ut vincula mea manifesta fierent in Christo in omni praetorio et in ceteris omnibus ¹⁴ et plures
e fratribus in Domino confidentes vinculis meis abundantius audere sine timore verbum Dei loqui
¹⁵ quidam quidem et propter invidiam et contentionem quidam autem et propter bonam voluntatem
Christum praedicant ¹⁶ quidam ex caritate scientes quoniam in defensionem evangelii positus sum
¹⁷ quidam autem ex contentione Christum adnuntiant non sincere existimantes pressuram se suscitare
vinculis meis ¹⁸ quid enim dum omni modo sive per occasionem sive per veritatem Christus
adnuntiatur et in hoc gaudeo sed et gaudebo ¹⁹ scio enim quia hoc mihi proveniet in salutem per
vestram orationem et subministrationem Spiritus Iesu Christi ²⁰ secundum expectationem et spem
meam quia in nullo confundar sed in omni fiducia sicut semper et nunc magnificabitur Christus in
corpore meo sive per vitam sive per mortem ²¹ mihi enim vivere Christus est et mori lucrum
²² quod si vivere in carne hic mihi fructus operis est et quid eligam ignoro ²³ coartor autem e duobus
desiderium habens dissolvi et cum Christo esse multo magis melius ²⁴ permanere autem in carne
magis necessarium est propter vos ²⁵ et hoc confidens scio quia manebo et permanebo omnibus
vobis ad profectum vestrum et gaudium fidei ²⁶ ut gratulatio vestra abundet in Christo Iesu in me
per meum adventum iterum ad vos ²⁷ tantum digne evangelio Christi conversamini ut sive cum

venero et videro vos sive absens audiam de vobis quia stetistis uno spiritu unianimes conlaborantes
 fide evangelii²⁸ et in nullo terreamini ab adversariis quae est illis causa perditionis vobis autem
 salutis et hoc a Deo²⁹ quia vobis donatum est pro Christo non solum ut in eum credatis sed ut
 etiam pro illo patiamini³⁰ eundem certamen habentes qualem et vidistis in me et nunc audistis de
 me

Chapter 2

¹ si qua ergo consolatio in Christo si quod solacium caritatis si qua societas spiritus si quid
 viscera et miserationes² implete gaudium meum ut idem sapiatis eandem caritatem habentes
 unianimes id ipsum sentientes³ nihil per contentionem neque per inanem gloriam sed in humilitate
 superiores sibi invicem arbitantes⁴ non quae sua sunt singuli considerantes sed et ea quae aliorum
⁵ hoc enim sentite in vobis quod et in Christo Iesu⁶ qui cum in forma Dei esset non rapinam
 arbitratus est esse se aequalem Deo⁷ sed semet ipsum exinanivit formam servi accipiens in
 similitudinem hominum factus et habitu inventus ut homo⁸ humiliavit semet ipsum factus oboediens
 usque ad mortem mortem autem crucis⁹ propter quod et Deus illum exaltavit et donavit illi nomen
 super omne nomen¹⁰ ut in nomine Iesu omne genu flectat caelestium et terrestrium et infernorum
¹¹ et omnis lingua confiteatur quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris¹² itaque carissimi
 mei sicut semper oboedistis non ut in praesentia mei tantum sed multo magis nunc in absentia mea
 cum metu et tremore vestram salutem operamini¹³ Deus est enim qui operatur in vobis et velle et
 perficere pro bona voluntate¹⁴ omnia autem facite sine murmurationibus et haesitationibus¹⁵ ut
 sitis sine querella et simplices filii Dei sine reprehensione in medio nationis pravae et perversae
 inter quos lucetis sicut luminaria in mundo¹⁶ verbum vitae continentes ad gloriam meam in die
 Christi quia non in vacuum cucurri neque in vacuum laboravi¹⁷ sed et si immolor supra sacrificium
 et obsequium fidei vestrae gaudeo et congratulor omnibus vobis¹⁸ id ipsum autem et vos gaudete
 et congratulamini mihi¹⁹ spero autem in Domino Iesu Timotheum cito me mittere ad vos ut et ego
 bono animo sim cognitis quae circa vos sunt²⁰ neminem enim habeo tam unanimum qui sincera

²¹
 affectione pro vobis sollicitus sit omnes enim sua quaerunt non quae sunt Christi Iesu
²²
 experimentum autem eius cognoscite quoniam sicut patri filius mecum servivit in evangelium
²³
 hunc igitur spero me mittere mox ut videro quae circa me sunt ²⁴ confido autem in Domino
²⁵
 quoniam et ipse veniam ad vos cito necessarium autem existimavi Epafroditum fratrem et
 cooperatorem et commilitonem meum vestrum autem apostolum et ministrum necessitatis meae
²⁶
 mittere ad vos quoniam quidem omnes vos desiderabat et maestus erat propterea quod audieratis
²⁷
 illum infirmatum nam et infirmatus est usque ad mortem sed Deus misertus est eius non solum
²⁸
 autem eius verum etiam et mei ne tristitiam super tristitiam haberem festinantius ergo misi illum
²⁹
 ut viso eo iterum gaudeatis et ego sine tristitia sim excipite itaque illum cum omni gaudio in
³⁰
 Domino et eiusmodi cum honore habetote quoniam propter opus Christi usque ad mortem accessit
 tradens animam suam ut impleret id quod ex vobis deerat erga meum obsequium

Chapter 3

¹
 de cetero fratres mei gaudete in Domino eadem vobis scribere mihi quidem non pigrum vobis
²
 autem necessarium videte canes videte malos operarios videte concisionem ³ nos enim sumus
 circumcisio qui spiritu Deo servimus et gloriamur in Christo Iesu et non in carne fiduciam habentes
⁴
 quamquam ego habeam confidentiam et in carne si quis alius videtur confidere in carne ego magis
⁵
 circumcisis octava die ex genere Israhel de tribu Benjamin Hebraeus ex Hebraeis secundum legem
⁶
 Pharisaeus secundum aemulationem persequens ecclesiam Dei secundum iustitiam quae in lege
⁷
 est conversatus sine querella sed quae mihi fuerunt lucra haec arbitratus sum propter Christum
⁸
 detrimenta verumtamen existimo omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam Iesu
 Christi Domini mei propter quem omnia detrimentum feci et arbitror ut stercora ut Christum lucrari
⁹
 faciam et inveniar in illo non habens meam iustitiam quae ex lege est sed illam quae ex fide est
¹⁰
 Christi quae ex Deo est iustitia in fide ad agnoscendum illum et virtutem resurrectionis eius et
¹¹
 societatem passionum illius configuratus morti eius si quo modo occurram ad resurrectionem
¹²
 quae est ex mortuis non quod iam acceperim aut iam perfectus sim sequor autem si comprehendam

in quo et comprehensus sum a Christo Iesu¹³ fratres ego me non arbitror comprehendisse unum
 autem quae quidem retro sunt obliviscens ad ea vero quae sunt in priora extendens me¹⁴ ad
 destinatum persequor ad bravium supernae vocationis Dei in Christo Iesu¹⁵ quicumque ergo
 perfecti hoc sentiamus et si quid aliter sapitis et hoc vobis Deus revelabit¹⁶ verumtamen ad quod
 pervenimus ut idem sapiamus et in eadem permaneamus regula¹⁷ imitatores mei estote fratres et
 observate eos qui ita ambulant sicut habetis formam nos¹⁸ multi enim ambulant quos saepe dicebam
 vobis nunc autem et flens dico inimicos crucis Christi¹⁹ quorum finis interitus quorum deus venter
 et gloria in confusione ipsorum qui terrena sapiunt²⁰ nostra autem conversatio in caelis est unde
 etiam salvatorem expectamus Dominum Iesum Christum²¹ qui reformabit corpus humilitatis
 nostrae configuratum corpori claritatis suae secundum operationem qua possit etiam subicere sibi
 omnia

Chapter 4

¹ itaque fratres mei carissimi et desiderantissimi gaudium meum et corona mea sic state in
 Domino carissimi² Euhodiam rogo et Syntychen deprecor id ipsum sapere in Domino³ etiam rogo
 et te germane conpar adiuva illas quae mecum laboraverunt in evangelio cum Clemente et ceteris
 adiutoribus meis quorum nomina sunt in libro vitae⁴ gaudete in Domino semper iterum dico gaudete
⁵ modestia vestra nota sit omnibus hominibus Dominus prope⁶ nihil solliciti sitis sed in omni
 oratione et obsecratione cum gratiarum actione petitiones vestrae innotescant apud Deum⁷ et pax
 Dei quae exsuperat omnem sensum custodiat corda vestra et intellegentias vestras in Christo Iesu
⁸ de cetero fratres quaecumque sunt vera quaecumque pudica quaecumque iusta quaecumque sancta
 quaecumque amabilia quaecumque bonae famae si qua virtus si qua laus haec cogitate⁹ quae et
 didicistis et accepistis et audistis et vidistis in me haec agite et Deus pacis erit vobiscum¹⁰ gavisus
 sum autem in Domino vehementer quoniam tandem aliquando refluistis pro me sentire sicut et
 sentiebatis occupati autem eratis¹¹ non quasi propter penuriam dico ego enim didici in quibus sum
 sufficiens esse¹² scio et humiliari scio et abundare ubique et in omnibus institutus sum et satiari

et esurire et abundare et penuriam pati¹³ omnia possum in eo qui me confortat¹⁴ verumtamen
bene fecistis communicantes tribulationi meae¹⁵ scitis autem et vos Philippenses quod in principio
evangelii quando profectus sum a Macedonia nulla mihi ecclesia communicavit in ratione dati et
accepti nisi vos soli¹⁶ quia et Thessalonicam et semel et bis in usum mihi misistis¹⁷ non quia
quaero datum sed requiro fructum abundantem in rationem vestram¹⁸ habeo autem omnia et
abundo repletus sum acceptis ab Epafrodito quae misistis odorem suavitatis hostiam acceptam
placentem Deo¹⁹ Deus autem meus impleat omne desiderium vestrum secundum divitias suas in
gloria in Christo Iesu²⁰ Deo autem et Patri nostro gloria in saecula saeculorum amen²¹ salutate
omnem sanctum in Christo Iesu salutant vos qui mecum sunt fratres²² salutant vos omnes sancti
maxime autem qui de Caesaris domo sunt

Colossians

Chapter 1

¹ Paulus apostolus Christi Iesu per voluntatem Dei et Timotheus frater² his qui sunt Colossis
sanctis et fidelibus fratribus in Christo Iesu gratia vobis et pax a Deo Patre nostro³ gratias agimus
Deo et Patri Domini nostri Iesu Christi semper pro vobis orantes⁴ audientes fidem vestram in
Christo Iesu et dilectionem quam habetis in sanctos omnes⁵ propter spem quae reposita est vobis
in caelis quam audistis in verbo veritatis evangelii⁶ quod pervenit ad vos sicut et in universo mundo
est et fructificat et crescit sicut in vobis ex ea die qua audistis et cognovistis gratiam Dei in veritate
sicut didicistis ab Epaphra carissimo conservo nostro qui est fidelis pro vobis minister Christi Iesu
qui etiam manifestavit nobis dilectionem vestram in Spiritu⁹ ideo et nos ex qua die audivimus
non cessamus pro vobis orantes et postulantes ut impleamini agnitione voluntatis eius in omni
sapientia et intellectu spiritali¹⁰ ut ambuletis digne Deo per omnia placentes in omni opere bono
fructificantes et crescentes in scientia Dei¹¹ in omni virtute confortati secundum potentiam claritatis
eius in omni patientia et longanimitate cum gaudio¹² gratias agentes Patri qui dignos nos fecit in

partem sortis sanctorum in lumine ¹³ qui eripuit nos de potestate tenebrarum et transtulit in regnum
 Filii dilectionis suae ¹⁴ in quo habemus redemptionem remissionem peccatorum ¹⁵ qui est imago
 Dei invisibilis primogenitus omnis creaturae ¹⁶ quia in ipso condita sunt universa in caelis et in
 terra visibilia et invisibilia sive throni sive dominationes sive principatus sive potestates omnia per
 ipsum et in ipso creata sunt ¹⁷ et ipse est ante omnes et omnia in ipso constant ¹⁸ et ipse est caput
 corporis ecclesiae qui est principium primogenitus ex mortuis ut sit in omnibus ipse primum
 tenens ¹⁹ quia in ipso conplacuit omnem plenitudinem habitare ²⁰ et per eum reconciliare omnia
 in ipsum pacificans per sanguinem crucis eius sive quae in terris sive quae in caelis sunt ²¹ et vos
 cum essetis aliquando alienati et inimici sensu in operibus malis ²² nunc autem reconciliavit in
 corpore carnis eius per mortem exhibere vos sanctos et immaculatos et inreprehensibiles coram ipso
²³ si tamen permanetis in fide fundati et stabiles et immobiles ab spe evangelii quod audistis quod
 praedicatum est in universa creatura quae sub caelo est cuius factus sum ego Paulus minister ²⁴ qui
 nunc gaudeo in passionibus pro vobis et adimpleo ea quae desunt passionum Christi in carne mea
 pro corpore eius quod est ecclesia ²⁵ cuius factus sum ego minister secundum dispensationem Dei
 quae data est mihi in vos ut impleam verbum Dei ²⁶ mysterium quod absconditum fuit a saeculis
 et generationibus nunc autem manifestatum est sanctis eius ²⁷ quibus voluit Deus notas facere
 divitias gloriae sacramenti huius in gentibus quod est Christus in vobis spes gloriae ²⁸ quem nos
 adnuntiamus corripientes omnem hominem et docentes omnem hominem in omni sapientia ut
 exhibeamus omnem hominem perfectum in Christo Iesu ²⁹ in quo et laboro certando secundum
 operationem eius quam operatur in me in virtute

Chapter 2

¹ volo enim vos scire qualem sollicitudinem habeam pro vobis et pro his qui sunt Laodiciae et
 quicumque non viderunt faciem meam in carne ² ut consolentur corda ipsorum instructi in caritate
 et in omnes divitias plenitudinis intellectus in agnitionem mysterii Dei Patris Christi Iesu ³ in quo
 sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae absconditi ⁴ hoc autem dico ut nemo vos decipiat in
 subtilitate sermonum ⁵ nam et si corpore absens sum sed spiritu vobiscum sum gaudens et videns

ordinem vestrum et firmamentum eius quae in Christo est fidei vestrae⁶ sicut ergo accepistis
 Christum Iesum Dominum in ipso ambulate⁷ radicati et superaedificati in ipso et confirmati fide
 sicut et didicistis abundantes in gratiarum actione⁸ videte ne quis vos decipiat per philosophiam
 et inanem fallaciam secundum traditionem hominum secundum elementa mundi et non secundum
 Christum⁹ quia in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter¹⁰ et estis in illo repleti
 qui est caput omnis principatus et potestatis¹¹ in quo et circumcisi estis circumcisione non manufacta
 in expoliatione corporis carnis in circumcisione Christi¹² consepulti ei in baptismo in quo et
 resurrexistis per fidem operationis Dei qui suscitavit illum a mortuis¹³ et vos cum mortui essetis
 in delictis et praepetio carnis vestrae convivificavit cum illo donans vobis omnia delicta¹⁴ delens
 quod adversum nos erat chirografum decretis quod erat contrarium nobis et ipsum tulit de medio
 adfigens illud cruci¹⁵ expolians principatus et potestates traduxit palam triumphans illos in semet
 ipso¹⁶ nemo ergo vos iudicet in cibo aut in potu aut in parte diei festi aut neomeniae aut sabbatorum
 quae sunt umbra futurorum corpus autem Christi¹⁷ nemo vos seducat volens in humilitate et
 religione angelorum quae non vidit ambulans frustra inflatus sensu carnis suae¹⁸ et non tenens
 caput ex quo totum corpus per nexus et coniunctiones subministratum et constructum crescit in
 augmentum Dei¹⁹ si mortui estis cum Christo ab elementis mundi quid adhuc tamquam viventes
 in mundo decernitis²⁰ ne tetigeris neque gustaveris neque contrectaveris²¹ quae sunt omnia in
 interitu ipso usu secundum praecepta et doctrinas hominum²² quae sunt rationem quidem habentia
 sapientiae in superstitione et humilitate et ad non parcendum corpori non in honore aliquo ad
 saturitatem carnis²³

Chapter 3

igitur si conresurrexistis Christo quae sursum sunt quaerite ubi Christus est in dextera Dei¹
 sedens² quae sursum sunt sapite non quae supra terram³ mortui enim estis et vita vestra abscondita
 est cum Christo in Deo⁴ cum Christus apparuerit vita vestra tunc et vos apparebitis cum ipso in
 gloria⁵ mortificate ergo membra vestra quae sunt super terram fornicationem immunditiam libidinem

concupiscentiam malam et avaritiam quae est simulacrorum servitus ⁶ propter quae venit ira Dei
 super filios incredulitatis ⁷ in quibus et vos ambulastis aliquando cum viveretis in illis ⁸ nunc autem
 deponite et vos omnia iram indignationem malitiam blasphemiam turpem sermonem de ore vestro
⁹ nolite mentiri invicem expoliantes vos veterem hominem cum actibus eius ¹⁰ et induentes novum
 eum qui renovatur in agnitionem secundum imaginem eius qui creavit eum ¹¹ ubi non est gentilis
 et Iudaeus circumcisio et praepitium barbarus et Scythia servus et liber sed omnia et in omnibus
 Christus ¹² induite vos ergo sicut electi Dei sancti et dilecti viscera misericordiae benignitatem
 humilitatem modestiam patientiam ¹³ subportantes invicem et donantes vobis ipsis si quis adversus
 aliquem habet querellam sicut et Dominus donavit vobis ita et vos ¹⁴ super omnia autem haec
 caritatem quod est vinculum perfectionis ¹⁵ et pax Christi exultet in cordibus vestris in qua et vocati
 estis in uno corpore et grati estote ¹⁶ verbum Christi habitet in vobis abundanter in omni sapientia
 docentes et commonentes vosmet ipsos psalmis hymnis canticis spiritalibus in gratia cantantes in
 cordibus vestris Deo ¹⁷ omne quodcumque facitis in verbo aut in opere omnia in nomine Domini
 Iesu gratias agentes Deo et Patri per ipsum ¹⁸ mulieres subditae estote viris sicut oportet in Domino
¹⁹ viri diligite uxores et nolite amari esse ad illas ²⁰ filii oboedite parentibus per omnia hoc enim
 placitum est in Domino ²¹ patres nolite ad indignationem provocare filios vestros ut non pusillo
 animo fiant ²² servi oboedite per omnia dominis carnalibus non ad oculum servientes quasi
 hominibus placentes sed in simplicitate cordis timentes Dominum ²³ quodcumque facitis ex animo
 operamini sicut Domino et non hominibus ²⁴ scientes quod a Domino accipietis retributionem
 hereditatis Domino Christo servite ²⁵ qui enim iniuriam facit recipiet id quod inique gessit et non
 est personarum acceptio

Chapter 4

¹ domini quod iustum est et aequum servis praestate scientes quoniam et vos Dominum habetis
² in caelo ³ orationi instate vigilantes in ea in gratiarum actione ³ orantes simul et pro nobis ut Deus
 aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum mysterium Christi propter quod etiam vinctus sum

⁴ ut manifestem illud ita ut oportet me loqui ⁵ in sapientia ambulate ad eos qui foris sunt tempus
 redimentes ⁶ sermo vester semper in gratia sale sit conditus ut sciatis quomodo oporteat vos
 unicuique respondere ⁷ quae circa me sunt omnia vobis nota faciet Tychicus carissimus frater et
 fidelis minister et conservus in Domino ⁸ quem misi ad vos ad hoc ipsum ut cognoscat quae circa
 vos sunt et consoletur corda vestra ⁹ cum Onesimo carissimo et fideli fratre qui est ex vobis omnia
 quae hic aguntur nota facient vobis ¹⁰ salutat vos Aristarchus concaptivus meus et Marcus
 consobrinus Barnabae de quo accepistis mandata si venerit ad vos excipite illum ¹¹ et Iesus qui
 dicitur Iustus qui sunt ex circumcissione hii soli sunt adiutores in regno Dei qui mihi fuerunt solacio
¹² salutat vos Epaphras qui ex vobis est servus Christi Iesu semper sollicitus pro vobis in orationibus
 ut stetis perfecti et pleni in omni voluntate Dei ¹³ testimonium enim illi perhibeo quod habet multum
 laborem pro vobis et pro his qui sunt Laodiciae et qui Hierapoli ¹⁴ salutat vos Lucas medicus
 carissimus et Demas ¹⁵ salutate fratres qui sunt Laodiciae et Nympham et quae in domo eius est
 ecclesiam ¹⁶ et cum lecta fuerit apud vos epistula facite ut et in Laodicensium ecclesia legatur et
 eam quae Laodicensium est vos legatis ¹⁷ et dicite Archippo vide ministerium quod accepisti in
 Domino ut illud impleas

1 Thessalonians

Chapter 1

¹ Paulus et Silvanus et Timotheus ecclesiae Thessalonicensium in Deo Patre et Domino Iesu
 Christo gratia vobis et pax ² gratias agimus Deo semper pro omnibus vobis memoriam facientes
 in orationibus nostris sine intermissione ³ memores operis fidei vestrae et laboris et caritatis et
 sustinentiae spei Domini nostri Iesu Christi ante Deum et Patrem nostrum ⁴ scientes fratres dilecti
 a Deo electionem vestram ⁵ quia evangelium nostrum non fuit ad vos in sermone tantum sed et in
 virtute et in Spiritu Sancto et in plenitudine multa sicut scitis quales fuerimus vobis propter vos
⁶ et vos imitatores nostri facti estis et Domini excipientes verbum in tribulatione multa cum gaudio

⁷ Spiritus Sancti ita ut facti sitis forma omnibus credentibus in Macedonia et in Achaia ⁸ a vobis
 enim diffamatus est sermo Domini non solum in Macedonia et in Achaia sed in omni loco fides
 vestra quae est ad Deum profecta est ita ut non sit nobis necesse quicquam loqui ⁹ ipsi enim de
 nobis adnuntiant qualem introitum habuerimus ad vos et quomodo conversi estis ad Deum a
 simulacris servire Deo vivo et vero ¹⁰ et expectare Filium eius de caelis quem suscitavit ex mortuis
 Iesum qui eripuit nos ab ira ventura

Chapter 2

¹ nam ipsi scitis fratres introitum nostrum ad vos quia non inanis fuit ² sed ante passi et
 contumeliis affecti sicut scitis in Philippis fiduciam habuimus in Deo nostro loqui ad vos evangelium
 Dei in multa sollicitudine ³ exhortatio enim nostra non de errore neque de inmunditia neque in dolo
⁴ sed sicut probati sumus a Deo ut crederetur nobis evangelium ita loquimur non quasi hominibus
 placentes sed Deo qui probat corda nostra ⁵ neque enim aliquando fuimus in sermone adulationis
 sicut scitis neque in occasione avaritiae Deus testis est ⁶ nec quaerentes ab hominibus gloriam
 neque a vobis neque ab aliis ⁷ cum possimus oneri esse ut Christi apostoli sed facti sumus lenes in
 medio vestrum tamquam si nutrix foveat filios suos ⁸ ita desiderantes vos cupide volebamus tradere
 vobis non solum evangelium Dei sed etiam animas nostras quoniam carissimi nobis facti estis
⁹ memores enim estis fratres laborem nostrum et fatigationem nocte et die operantes ne quem
 vestrum gravaremus praedicavimus in vobis evangelium Dei ¹⁰ vos testes estis et Deus quam sancte
 et iuste et sine querella vobis qui credidistis fuimus ¹¹ sicut scitis qualiter unumquemque vestrum
 tamquam pater filios suos ¹² deprecantes vos et consolantes testificati sumus ut ambularetis digne
 Deo qui vocavit vos in suum regnum et gloriam ¹³ ideo et nos gratias agimus Deo sine intermissione
 quoniam cum accepissetis a nobis verbum auditus Dei accepistis non ut verbum hominum sed sicut
 est vere verbum Dei qui operatur in vobis qui credidistis ¹⁴ vos enim imitatores facti estis fratres
 ecclesiarum Dei quae sunt in Iudaea in Christo Iesu quia eadem passi estis et vos a contribulibus
 vestris sicut et ipsi a Iudaeis ¹⁵ qui et Dominum occiderunt Iesum et prophetas et nos persecuti
 sunt et Deo non placent et omnibus hominibus adversantur ¹⁶ prohibentes nos gentibus loqui ut

salvae fiant ut impleant peccata sua semper praevenit autem ira Dei super illos usque in finem
¹⁷ nos autem fratres desolati a vobis ad tempus horae aspectu non corde abundantius festinavimus
¹⁸ faciem vestram videre cum multo desiderio quoniam voluimus venire ad vos ego quidem Paulus
¹⁹ et semel et iterum et inpedivit nos Satanas quae est enim nostra spes aut gaudium aut corona
²⁰ gloriae nonne vos ante Dominum nostrum Iesum estis in adventu eius vos enim estis gloria
 nostra et gaudium

Chapter 3

¹ propter quod non sustinentes amplius placuit nobis remanere Athenis solis ² et misimus
 Timotheum fratrem nostrum et ministrum Dei in evangelio Christi ad confirmandos vos et
³ exhortandos pro fide vestra ut nemo moveatur in tribulationibus istis ipsi enim scitis quod in hoc
⁴ positi sumus nam et cum apud vos essemus praedicebamus vobis passuros nos tribulationes sicut
⁵ et factum est et scitis propterea et ego amplius non sustinens misi ad cognoscendam fidem vestram
⁶ ne forte temptaverit vos is qui temptat et inanis fiat labor noster nunc autem veniente Timotheo
 ad nos a vobis et adnuntiante nobis fidem et caritatem vestram et quia memoriam nostri habetis
⁷ bonam semper desiderantes nos videre sicut nos quoque vos ideo consolati sumus fratres in vobis
⁸ in omni necessitate et tribulatione nostra per vestram fidem quoniam nunc vivimus si vos statis
⁹ in Domino quam enim gratiarum actionem possumus Deo retribuere pro vobis in omni gaudio
¹⁰ quo gaudemus propter vos ante Deum nostrum nocte et die abundantius orantes ut videamus
¹¹ faciem vestram et compleamus ea quae desunt fidei vestrae ipse autem Deus et Pater noster et
¹² Dominus Iesus dirigat viam nostram ad vos vos autem Dominus multiplicet et abundare faciat
¹³ caritatem in invicem et in omnes quemadmodum et nos in vobis ad confirmanda corda vestra
 sine querella in sanctitate ante Deum et Patrem nostrum in adventu Domini nostri Iesu cum omnibus
 sanctis eius amen

Chapter 4

¹ de cetero ergo fratres rogamus vos et obsecramus in Domino Iesu ut quemadmodum accepistis
a nobis quomodo vos oporteat ambulare et placere Deo sicut et ambulatis ut abundetis magis ² scitis
enim quae praecepta dederimus vobis per Dominum Iesum ³ haec est enim voluntas Dei sanctificatio
vestra ⁴ ut abstineatis vos a fornicatione ut sciat unusquisque vestrum suum vas possidere in
sanctificatione et honore ⁵ non in passione desiderii sicut et gentes quae ignorant Deum ⁶ ut ne
quis supergrediatur neque circumveniat in negotio fratrem suum quoniam vindex est Dominus de
his omnibus sicut et praediximus vobis et testificati sumus ⁷ non enim vocavit nos Deus in inmunditia
sed in sanctificatione ⁸ itaque qui spernit non hominem spernit sed Deum qui etiam dedit Spiritum
suum Sanctum in vobis ⁹ de caritate autem fraternitatis non necesse habemus scribere vobis ipsi
enim vos a Deo didicistis ut diligatis invicem ¹⁰ etenim facitis illud in omnes fratres in universa
Macedonia rogamus autem vos fratres ut abundetis magis ¹¹ et operam detis ut quieti sitis et ut
vestrum negotium agatis et operemini manibus vestris sicut praecepimus vobis ¹² et ut honeste
ambuletis ad eos qui foris sunt et nullius aliquid desideretis ¹³ nolumus autem vos ignorare fratres
de dormientibus ut non contristemini sicut et ceteri qui spem non habent ¹⁴ si enim credimus quod
Iesus mortuus est et resurrexit ita et Deus eos qui dormierunt per Iesum adducet cum eo ¹⁵ hoc
enim vobis dicimus in verbo Domini quia nos qui vivimus qui residui sumus in adventum Domini
non praeveniemus eos qui dormierunt ¹⁶ quoniam ipse Dominus in iussu et in voce archangeli et
in tuba Dei descendet de caelo et mortui qui in Christo sunt resurgent primi ¹⁷ deinde nos qui
vivimus qui relinquimur simul rapiemur cum illis in nubibus obviam Domino in aera et sic semper
cum Domino erimus ¹⁸ itaque consolamini invicem in verbis istis

Chapter 5

¹ de temporibus autem et momentis fratres non indigetis ut scribamus vobis ² ipsi enim diligenter
scitis quia dies Domini sicut fur in nocte ita veniet ³ cum enim dixerint pax et securitas tunc
repentinus eis superveniet interitus sicut dolor in utero habenti et non effugient ⁴ vos autem fratres

non estis in tenebris ut vos dies ille tamquam fur comprehendat ⁵ omnes enim vos filii lucis estis
 et filii diei non sumus noctis neque tenebrarum ⁶ igitur non dormiamus sicut ceteri sed vigilemus
 et sobrii simus ⁷ qui enim dormiunt nocte dormiunt et qui ebrii sunt nocte ebrii sunt ⁸ nos autem
 qui diei sumus sobrii simus induti loricam fidei et caritatis et galeam spem salutis ⁹ quoniam non
 posuit nos Deus in iram sed in adquisitionem salutis per Dominum nostrum Iesum Christum ¹⁰ qui
 mortuus est pro nobis ut sive vigilemus sive dormiamus simul cum illo vivamus ¹¹ propter quod
 consolamini invicem et aedificate alterutrum sicut et facitis ¹² rogamus autem vos fratres ut noveritis
 eos qui laborant inter vos et praesunt vobis in Domino et monent vos ¹³ ut habeatis illos abundantius
 in caritate propter opus illorum pacem habete cum eis ¹⁴ rogamus autem vos fratres corripite
 inquietos consolamini pusillianimes suscipite infirmos patientes estote ad omnes ¹⁵ videte ne quis
 malum pro malo alicui reddat sed semper quod bonum est sectamini et in invicem et in omnes
¹⁶ semper gaudete ¹⁷ sine intermissione orate ¹⁸ in omnibus gratias agite haec enim voluntas Dei
 est in Christo Iesu in omnibus vobis ¹⁹ Spiritum nolite extinguere ²⁰ prophetias nolite spernere
²¹ omnia autem probate quod bonum est tenete ²² ab omni specie mala abstinete vos ²³ ipse autem
 Deus pacis sanctificet vos per omnia et integer spiritus vester et anima et corpus sine querella in
 adventu Domini nostri Iesu Christi servetur ²⁴ fidelis est qui vocavit vos qui etiam faciet ²⁵ fratres
 orate pro nobis ²⁶ salutate fratres omnes in osculo sancto ²⁷ adiuro vos per Dominum ut legatur
 epistula omnibus sanctis fratribus

2 Thessalonians

Chapter 1

¹ Paulus et Silvanus et Timotheus ecclesiae Thessalonicensium in Deo Patre nostro et Domino
² Iesu Christo ³ gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo ³ gratias agere debemus
 Deo semper pro vobis fratres ita ut dignum est quoniam supercrescit fides vestra et abundat caritas
⁴ uniuscuiusque omnium vestrum in invicem ⁴ ita ut et nos ipsi in vobis gloriemur in ecclesiis Dei

pro patientia vestra et fide in omnibus persecutionibus vestris et tribulationibus quas sustinetis⁵ in
 exemplum iusti iudicii Dei ut digni habeamini regno Dei pro quo et patimini⁶ si tamen iustum est
 apud Deum retribuere tribulationem his qui vos tribulant⁷ et vobis qui tribulamini requiem nobiscum
 in revelatione Domini Iesu de caelo cum angelis virtutis eius⁸ in flamma ignis dantis vindictam
 his qui non noverunt Deum et qui non oboediunt evangelio Domini nostri Iesu⁹ qui poenas dabunt
 in interitu aeternas a facie Domini et a gloria virtutis eius¹⁰ cum venerit glorificari in sanctis suis
 et admirabilis fieri in omnibus qui crediderunt quia creditum est testimonium nostrum super vos
 in die illo¹¹ in quo etiam oramus semper pro vobis ut dignetur vos vocatione sua Deus et impleat
 omnem voluntatem bonitatis et opus fidei in virtute¹² ut clarificetur nomen Domini nostri Iesu
 Christi in vobis et vos in illo secundum gratiam Dei nostri et Domini Iesu Christi

Chapter 2

¹rogamus autem vos fratres per adventum Domini nostri Iesu Christi et nostrae congregationis
 in ipsum² ut non cito moveamini a sensu neque terreamini neque per spiritum neque per sermonem
 neque per epistulam tamquam per nos quasi instet dies Domini³ ne quis vos seducat ullo modo
 quoniam nisi venerit discessio primum et revelatus fuerit homo peccati filius perditionis⁴ qui
 adversatur et extollitur supra omne quod dicitur Deus aut quod colitur ita ut in templo Dei sedeat
 ostendens se quia sit Deus⁵ non retinetis quod cum adhuc essem apud vos haec dicebam vobis
⁶et nunc quid detineat scitis ut reveletur in suo tempore⁷ nam mysterium iam operatur iniquitatis
 tantum ut qui tenet nunc donec de medio fiat⁸ et tunc revelabitur ille iniquus quem Dominus Iesus
 interficiet spiritu oris sui et destruet inlustratione adventus sui⁹ eum cuius est adventus secundum
 operationem Satanae in omni virtute et signis et prodigiis mendacibus¹⁰ et in omni seductione
 iniquitatis his qui pereunt eo quod caritatem veritatis non receperunt ut salvi fierent¹¹ ideo mittit
 illis Deus operationem erroris ut credant mendacio¹² ut iudicentur omnes qui non crediderunt
 veritati sed consenserunt iniquitati¹³ nos autem debemus gratias agere Deo semper pro vobis
 fratres dilecti a Deo quod elegerit nos Deus primitias in salutem in sanctificatione Spiritus et fide

¹⁴
 veritatis ad quod et vocavit vos per evangelium nostrum in acquisitionem gloriae Domini nostri
¹⁵
 Iesu Christi itaque fratres state et tenete traditiones quas didicistis sive per sermonem sive per
¹⁶
 epistulam nostram ipse autem Dominus noster Iesus Christus et Deus et Pater noster qui dilexit
¹⁷
 nos et dedit consolationem aeternam et spem bonam in gratia exhortetur corda vestra et confirmet
 in omni opere et sermone bono

Chapter 3

¹
 de cetero fratres orate pro nobis ut sermo Domini currat et clarificetur sicut et apud vos ² et
 ut liberemur ab inportunis et malis hominibus non enim omnium est fides ³ fidelis autem Dominus
 est qui confirmabit vos et custodiet a malo ⁴ confidimus autem de vobis in Domino quoniam quae
 praecipimus et facitis et facietis ⁵ Dominus autem dirigat corda vestra in caritate Dei et patientia
 Christi ⁶ denuntiamus autem vobis fratres in nomine Domini nostri Iesu Christi ut subtrahatis vos
 ab omni fratre ambulante inordinate et non secundum traditionem quam acceperunt a nobis ⁷ ipsi
 enim scitis quemadmodum oporteat imitari nos quoniam non inquieti fuimus inter vos ⁸ neque
 gratis panem manducavimus ab aliquo sed in labore et fatigatione nocte et die operantes ne quem
⁹
 vestrum gravaremus non quasi non habuerimus potestatem sed ut nosmet ipsos formam daremus
¹⁰
 vobis ad imitandum nos nam et cum essemus apud vos hoc denuntiabamus vobis quoniam si
¹¹
 quis non vult operari nec manducet audimus enim inter vos quosdam ambulare inquiete nihil
¹²
 operantes sed curiose agentes his autem qui eiusmodi sunt denuntiamus et obsecramus in Domino
¹³
 Iesu Christo ut cum silentio operantes suum panem manducent vos autem fratres nolite deficere
 benefacientes ¹⁴ quod si quis non oboedit verbo nostro per epistulam hunc notate et non
¹⁵
 commisceamini cum illo ut confundatur et nolite quasi inimicum existimare sed corripite ut
¹⁶
 fratrem ipse autem Dominus pacis det vobis pacem sempiternam in omni loco Dominus cum
¹⁷
 omnibus vobis salutatio mea manu Pauli quod est signum in omni epistula ita scribo

1 Timothy

Chapter 1

¹ Paulus apostolus Christi Iesu secundum imperium Dei salvatoris nostri et Christi Iesu spei
² nostrae Timotheo dilecto filio in fide gratia misericordia pax a Deo Patre et Christo Iesu Domino
³ nostro sicut rogavi te ut remaneres Ephesi cum irem in Macedoniam ut denuntiares quibusdam
⁴ ne aliter docerent neque intenderent fabulis et genealogiis interminatis quae quaestiones praestant
⁵ magis quam aedificationem Dei quae est in fide finis autem praecepti est caritas de corde puro
⁶ et conscientia bona et fide non ficta a quibus quidam aberrantes conversi sunt in vaniloquium
⁷ volentes esse legis doctores non intellegentes neque quae loquuntur neque de quibus adfirmant
⁸ scimus autem quia bona est lex si quis ea legitime utatur sciens hoc quia iusto lex non est posita
⁹ sed iniustis et non subditis impiis et peccatoribus sceleratis et contaminatis patricidis et matricidis
¹⁰ homicidis fornicariis masculorum concubitoribus plagariis mendacibus periuris et si quid aliud
¹¹ sanae doctrinae adversatur quae est secundum evangelium gloriae beati Dei quod creditum est
¹² mihi gratias ago ei qui me confortavit Christo Iesu Domino nostro quia fidelem me existimavit
¹³ ponens in ministerio qui prius fui blasphemus et persecutor et contumeliosus sed misericordiam
¹⁴ consecutus sum quia ignorans feci in incredulitate superabundavit autem gratia Domini nostri
¹⁵ cum fide et dilectione quae est in Christo Iesu fidelis sermo et omni acceptione dignus quia
¹⁶ Christus Iesus venit in mundum peccatores salvos facere quorum primus ego sum sed ideo
¹⁷ misericordiam consecutus sum ut in me primo ostenderet Christus Iesus omnem patientiam ad
¹⁸ deformationem eorum qui credituri sunt illi in vitam aeternam regi autem saeculorum immortalis
¹⁹ invisibili soli Deo honor et gloria in saecula saeculorum amen hoc praeceptum commendo tibi
²⁰ fili Timothee secundum praecedentes in te prophetias ut milites in illis bonam militiam habens
 fidem et bonam conscientiam quam quidam repellentes circa fidem naufragaverunt ex quibus
 est Hymeneus et Alexander quos tradidi Satanae ut discant non blasphemare

Chapter 2

¹ obsecro igitur primo omnium fieri obsecrationes orationes postulationes gratiarum actiones
 pro omnibus hominibus ² pro regibus et omnibus qui in sublimitate sunt ut quietam et tranquillam
 vitam agamus in omni pietate et castitate ³ hoc enim bonum est et acceptum coram salutari nostro
 Deo ⁴ qui omnes homines vult salvos fieri et ad agnitionem veritatis venire ⁵ unus enim Deus unus
 et mediator Dei et hominum homo Christus Iesus ⁶ qui dedit redemptionem semet ipsum pro
 omnibus testimonium temporibus suis ⁷ in quo positus sum ego praedicator et apostolus veritatem
 dico non mentior doctor gentium in fide et veritate ⁸ volo ergo viros orare in omni loco levantes
 puras manus sine ira et disceptatione ⁹ similiter et mulieres in habitu ornato cum verecundia et
 sobrietate ornantes se non in tortis crinibus aut auro aut margaritis vel veste pretiosa ¹⁰ sed quod
 decet mulieres promittentes pietatem per opera bona ¹¹ mulier in silentio discat cum omni subiectione
¹² docere autem mulieri non permitto neque dominari in virum sed esse in silentio ¹³ Adam enim
¹⁴ primus formatus est deinde Eva et Adam non est seductus mulier autem seducta in praevaricatione
¹⁵ fuit salvabitur autem per filiorum generationem si permanserint in fide et dilectione et
 sanctificatione cum sobrietate

Chapter 3

¹ fidelis sermo si quis episcopatum desiderat bonum opus desiderat ² oportet ergo episcopum
 inreprehensibilem esse unius uxoris virum sobrium prudentem ornatum hospitem doctorem ³ non
 vinolentum non percussorem sed modestum non litigiosum non cupidum ⁴ suae domui bene
 praepositum filios habentem subditos cum omni castitate ⁵ si quis autem domui suae praeesse nescit
 quomodo ecclesiae Dei diligentiam habebit ⁶ non neophytum ne in superbia elatus in iudicium
 incidat diaboli ⁷ oportet autem illum et testimonium habere bonum ab his qui foris sunt ut non in
 obprobrium incidat et laqueum diaboli ⁸ diaconos similiter pudicos non bilingues non multo vino

⁹
 deditos non turpe lucrum sectantes ¹⁰ habentes mysterium fidei in conscientia pura et hii autem
¹¹
 probentur primum et sic ministrent nullum crimen habentes mulieres similiter pudicas non
¹²
 detrahentes sobrias fideles in omnibus diacones sint unius uxoris viri qui filiis suis bene praesunt
¹³
 et suis domibus qui enim bene ministraverint gradum sibi bonum adquirent et multam fiduciam
¹⁴
 in fide quae est in Christo Iesu haec tibi scribo sperans venire ad te cito ¹⁵ si autem tardavero
 ut scias quomodo oporteat te in domo Dei conversari quae est ecclesia Dei vivi columna et
¹⁶
 firmamentum veritatis et manifeste magnum est pietatis sacramentum quod manifestatum est
 in carne iustificatum est in spiritu apparuit angelis praedicatum est gentibus creditum est in mundo
 adsumptum est in gloria

Chapter 4

¹
 Spiritus autem manifeste dicit quia in novissimis temporibus discedent quidam a fide
 adtendentes spiritibus erroris et doctrinis daemoniorum ² in hypocrisi loquentium mendacium et
³
 cauteriatam habentium suam conscientiam prohibentium nubere abstinere a cibis quos Deus
⁴
 creavit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus et his qui cognoverunt veritatem quia
⁵
 omnis creatura Dei bona et nihil reiciendum quod cum gratiarum actione percipitur sanctificatur
⁶
 enim per verbum Dei et orationem haec proponens fratribus bonus eris minister Christi Iesu
⁷
 enutritus verbis fidei et bonae doctrinae quam adsecutus es ineptas autem et aniles fabulas devita
⁸
 exerce te ipsum ad pietatem nam corporalis exercitatio ad modicum utilis est pietas autem ad
⁹
 omnia utilis est promissionem habens vitae quae nunc est et futurae fidelis sermo et omni
¹⁰
 acceptione dignus in hoc enim laboramus et maledicimur quia speravimus in Deum vivum qui
¹¹
 est salvator omnium hominum maxime fidelium praecipe haec et doce ¹² nemo adolescentiam
 tuam contemnat sed exemplum esto fidelium in verbo in conversatione in caritate in fide in castitate
¹³
 dum venio adtende lectioni exhortationi doctrinae ¹⁴ noli negligere gratiam quae in te est quae
¹⁵
 data est tibi per prophetiam cum inpositione manuum presbyterii haec meditare in his esto ut

16
 profectus tuus manifestus sit omnibus adtende tibi et doctrinae insta in illis hoc enim faciens et
 te ipsum salvum facies et qui te audiunt

Chapter 5

1
 seniore[m] ne increpaveris sed obsecra ut patrem iuvenes ut fratres 2
 anus ut matres iuven[ti]culas
 ut sorores in omni castitate 3
 viduas honora quae vere viduae sunt 4
 si qua autem vidua filios aut
 nepotes habet discant primum domum suam regere et mutuam vicem reddere parentibus hoc enim
 acceptum est coram Deo 5
 quae autem vere vidua est et desolata speravit in Deum et instat
 obsecrationibus et orationibus nocte ac die 6
 nam quae in deliciis est vivens mortua est 7
 et hoc
 praecipe ut inreprehensibiles sint 8
 si quis autem suorum et maxime domesticorum curam non habet
 fidem negavit et est infideli deterior 9
 vidua eligatur non minus sexaginta annorum quae fuerit
 unius viri uxor 10
 in operibus bonis testimonium habens si filios educavit si hospitio recepit si
 sanctorum pedes lavit si tribulationem patientibus subministravit si omne opus bonum subsecuta
 est 11
 adolescentiores autem viduas devita cum enim luxuriatae fuerint in Christo nubere volunt
 habentes damnationem quia primam fidem irritam fecerunt 12
 simul autem et otiosae discunt 13
 circumire domos non solum otiosae sed et verbosae et curiosae loquentes quae non oportet 14
 volo
 ergo iuveniores nubere filios procreare matres familias esse nullam occasionem dare adversario
 maledicti gratia 15
 iam enim quaedam conversae sunt retro Satanam 16
 si qua fidelis habet viduas
 subministret illis et non gravetur ecclesia ut his quae vere viduae sunt sufficiat 17
 qui bene praesunt
 presbyteri duplici honore digni habeantur maxime qui laborant in verbo et doctrina 18
 dicit enim
 scriptura non infrenabis os bovi trituranti et dignus operarius mercede sua 19
 adversus presbyterum
 accusationem noli recipere nisi sub duobus et tribus testibus 20
 peccantes coram omnibus argue ut
 et ceteri timorem habeant 21
 testor coram Deo et Christo Iesu et electis angelis ut haec custodias
 sine praeiudicio nihil faciens in aliam partem declinando 22
 manus cito nemini inposueris neque
 communicaveris peccatis alienis te ipsum castum custodi 23
 noli adhuc aquam bibere sed vino
 modico utere propter stomachum tuum et frequentes tuas infirmitates 24
 quorundam hominum

peccata manifesta sunt praecedentia ad iudicium quosdam autem et subsequuntur²⁵ similiter et
facta bona manifesta sunt et quae aliter se habent abscondi non possunt

Chapter 6

¹ quicumque sunt sub iugo servi dominos suos omni honore dignos arbitrentur ne nomen Domini
et doctrina blasphemetur² qui autem fideles habent dominos non contemnant quia fratres sunt sed
magis serviant quia fideles sunt et dilecti qui beneficii participes sunt haec doce et exhortare³ si
quis aliter docet et non adquiescit sanis sermonibus Domini nostri Iesu Christi et ei quae secundum
pietatem est doctrinae⁴ superbus nihil sciens sed languens circa quaestiones et pugnas verborum
ex quibus oriuntur invidiae contentiones blasphemiae suspiciones malae⁵ conflictationes hominum
mente corruptorum et qui veritate privati sunt existimantium quaestum esse pietatem⁶ est autem
quaestus magnus pietas cum sufficientia⁷ nihil enim intulimus in mundum haut dubium quia nec
auferre quid possumus⁸ habentes autem alimenta et quibus tegamur his contenti sumus⁹ nam qui
volunt divites fieri incidunt in temptationem et laqueum et desideria multa inutilia et nociva quae
mergunt homines in interitum et perditionem¹⁰ radix enim omnium malorum est cupiditas quam
quidam appetentes erraverunt a fide et inseruerunt se doloribus multis¹¹ tu autem o homo Dei
haec fuge sectare vero iustitiam pietatem fidem caritatem patientiam mansuetudinem¹² certa
bonum certamen fidei adprehende vitam aeternam in qua vocatus es et confessus bonam
confessionem coram multis testibus¹³ praecipio tibi coram Deo qui vivificat omnia et Christo Iesu
qui testimonium reddidit sub Pontio Pilato bonam confessionem¹⁴ ut serves mandatum sine macula
inreprehensibile usque in adventum Domini nostri Iesu Christi¹⁵ quem suis temporibus ostendet
beatus et solus potens rex regum et Dominus dominantium¹⁶ qui solus habet immortalitatem lucem
habitans inaccessibilem quem vidit nullus hominum sed nec videre potest cui honor et imperium
sempiternum amen¹⁷ divitibus huius saeculi praecipe non sublime sapere neque sperare in incerto
divitiarum sed in Deo qui praestat nobis omnia abunde ad fruendum¹⁸ bene agere divites fieri in
operibus bonis facile tribuere communicare¹⁹ thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum

ut adprehendant veram vitam²⁰ o Timothee depositum custodi devitans profanas vocum novitates
et oppositiones falsi nominis scientiae

2 Timothy

Chapter 1

¹ Paulus apostolus Christi Iesu per voluntatem Dei secundum promissionem vitae quae est in
Christo Iesu² Timotheo carissimo filio gratia misericordia pax a Deo Patre et Christo Iesu Domino
nostro³ gratias ago Deo cui servio a progenitoribus in conscientia pura quam sine intermissione
habeam tui memoriam in orationibus meis nocte ac die⁴ desiderans te videre memor lacrimarum
tuarum ut gaudio implear⁵ recordationem accipiens eius fidei quae est in te non ficta quae et
habitavit primum in avia tua Loide et matre tua Eunice certus sum autem quod et in te⁶ propter
quam causam admoneo te ut resuscites gratiam Dei quae est in te per inpositionem manuum mearum
⁷ non enim dedit nobis Deus spiritum timoris sed virtutis et dilectionis et sobrietatis⁸ noli itaque
erubescere testimonium Domini nostri neque me vinctum eius sed conlabora evangelio secundum
⁹ virtutem Dei qui nos liberavit et vocavit vocatione sancta non secundum opera nostra sed secundum
propositum suum et gratiam quae data est nobis in Christo Iesu ante tempora saecularia
¹⁰ manifestata est autem nunc per inluminationem salvatoris nostri Iesu Christi qui destruxit quidem
mortem inluminavit autem vitam et incorruptionem per evangelium¹¹ in quo positus sum ego
praedicator et apostolus et magister gentium¹² ob quam causam etiam haec patior sed non confundor
scio enim cui credidi et certus sum quia potens est depositum meum servare in illum diem¹³ formam
habe sanorum verborum quae a me audisti in fide et dilectione in Christo Iesu¹⁴ bonum depositum
custodi per Spiritum Sanctum qui habitat in nobis¹⁵ scis hoc quod aversi sunt a me omnes qui in
Asia sunt ex quibus est Phygelus et Hermogenes¹⁶ det misericordiam Dominus Onesifori domui
quia saepe me refrigeravit et catenam meam non erubuit¹⁷ sed cum Romam venisset sollicitate me

18
 quaesivit et invenit ¹⁸ det illi Dominus invenire misericordiam a Domino in illa die et quanta Ephesi
 ministravit melius tu nosti

Chapter 2

¹ tu ergo fili mi confortare in gratia quae est in Christo Iesu ² et quae audisti a me per multos
 testes haec commenda fidelibus hominibus qui idonei erunt et alios docere ³ labora sicut bonus
 miles Christi Iesu ⁴ nemo militans implicat se negotiis saecularibus ut ei placeat cui se probavit
⁵ nam et qui certat in agone non coronatur nisi legitime certaverit ⁶ laborantem agricolam oportet
 primum de fructibus accipere ⁷ intellege quae dico dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum
⁸ memor esto Iesum Christum resurrexisse a mortuis ex semine David secundum evangelium meum
⁹ in quo laboro usque ad vincula quasi male operans sed verbum Dei non est alligatum ¹⁰ ideo
 omnia sustineo propter electos ut et ipsi salutem consequantur quae est in Christo Iesu cum gloria
 caelesti ¹¹ fidelis sermo nam si conmortui sumus et convivemus ¹² si sustinemus et conregnabimus
 si negabimus et ille negabit nos ¹³ si non credimus ille fidelis manet negare se ipsum non potest
¹⁴ haec commune testificans coram Domino noli verbis contendere in nihil utile ad subversionem
 audientium ¹⁵ sollicite cura te ipsum probabilem exhibere Deo operarium inconfusibilem recte
 tractantem verbum veritatis ¹⁶ profana autem inaniloquia devita multum enim proficient ad
 impietatem ¹⁷ et sermo eorum ut cancer serpit ex quibus est Hymeneus et Philetus ¹⁸ qui a veritate
 exciderunt dicentes resurrectionem iam factam et subvertunt quorundam fidem ¹⁹ sed firmum
 fundamentum Dei stetit habens signaculum hoc cognovit Dominus qui sunt eius et discedat ab
 iniquitate omnis qui nominat nomen Domini ²⁰ in magna autem domo non solum sunt vasa aurea
 et argentea sed et lignea et fictilia et quaedam quidem in honorem quaedam autem in contumeliam
²¹ si quis ergo emundaverit se ab istis erit vas in honorem sanctificatum et utile Domino ad omne
 opus bonum paratum ²² iuvenilia autem desideria fuge sectare vero iustitiam fidem caritatem pacem
 cum his qui invocant Dominum de corde puro ²³ stultas autem et sine disciplina quaestiones devita
 sciens quia generant lites ²⁴ servum autem Domini non oportet litigare sed mansuetum esse ad

omnes docibilem patientem²⁵ cum modestia corripientem eos qui resistunt nequando det illis Deus
 paenitentiam ad cognoscendam veritatem²⁶ et resipiscant a diaboli laqueis a quo capti tenentur
 ad ipsius voluntatem

Chapter 3

¹ hoc autem scito quod in novissimis diebus instabunt tempora periculosa ² et erunt homines
 se ipsos amantes cupidi elati superbi blasphemi parentibus inoboedientes ingrati scelesti ³ sine
 affectione sine pace criminatores incontinentes inmites sine benignitate ⁴ proditores protervi tumidi
 voluptatium amatores magis quam Dei ⁵ habentes speciem quidem pietatis virtutem autem eius
 abnegantes et hos devita ⁶ ex his enim sunt qui penetrant domos et captivas ducunt mulierculas
 oneratas peccatis quae ducuntur variis desideriis ⁷ semper discentes et numquam ad scientiam
 veritatis pervenientes ⁸ quemadmodum autem Iannes et Mambres restiterunt Mosi ita et hii resistunt
 veritati homines corrupti mente reprobi circa fidem ⁹ sed ultra non proficient insipientia enim eorum
 manifesta erit omnibus sicut et illorum fuit ¹⁰ tu autem adsecutus es meam doctrinam institutionem
 propositum fidem longanimitatem dilectionem patientiam ¹¹ persecutiones passiones qualia mihi
 facta sunt Antiochiae Iconii Lystris quales persecutiones sustinui et ex omnibus me eripuit Dominus
¹² et omnes qui volunt pie vivere in Christo Iesu persecutionem patientur ¹³ mali autem homines
 et seductores proficient in peius errantes et in errorem mittentes ¹⁴ tu vero permane in his quae
 didicisti et credita sunt tibi sciens a quo didiceris ¹⁵ et quia ab infantia sacras litteras nosti quae te
 possint instruere ad salutem per fidem quae est in Christo Iesu ¹⁶ omnis scriptura divinitus inspirata
 et utilis ad docendum ad arguendum ad corrigendum ad erudiendum in iustitia ¹⁷ ut perfectus sit
 homo Dei ad omne opus bonum instructus

Chapter 4

¹ testificor coram Deo et Christo Iesu qui iudicaturus est vivos ac mortuos et adventum ipsius
 et regnum eius ² praedica verbum insta oportune inopportune argue obsecra increpa in omni patientia
 et doctrina ³ erit enim tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt sed ad sua desideria
 coacervabunt sibi magistros prurientes auribus ⁴ et a veritate quidem auditum avertent ad fabulas
 autem convertentur ⁵ tu vero vigila in omnibus labora opus fac evangelistae ministerium tuum
 imple ⁶ ego enim iam delibor et tempus meae resolutionis instat ⁷ bonum certamen certavi cursum
 consummavi fidem servavi ⁸ in reliquo reposita est mihi iustitiae corona quam reddet mihi Dominus
 in illa die iustus iudex non solum autem mihi sed et his qui diligunt adventum eius ⁹ festina venire
 ad me cito ¹⁰ Demas enim me dereliquit diligens hoc saeculum et abiit Thessalonicam Crescens
 in Galliam Titus in Dalmatiam ¹¹ Lucas est mecum solus Marcum adsume et adduc tecum est enim
 mihi utilis in ministerium ¹² Tychicum autem misi Ephesum ¹³ paenulam quam reliqui Troade
 apud Carpum veniens adfers et libros maxime autem membranas ¹⁴ Alexander aerarius multa mala
 mihi ostendit reddat ei Dominus secundum opera eius ¹⁵ quem et tu devita valde enim restitit verbis
 nostris ¹⁶ in prima mea defensione nemo mihi adfuit sed omnes me dereliquerunt non illis reputetur
¹⁷ Dominus autem mihi adstitit et confortavit me ut per me praedicatio impleatur et audiant omnes
 gentes et liberatus sum de ore leonis ¹⁸ liberabit me Dominus ab omni opere malo et salvum faciet
 in regnum suum caeleste cui gloria in saecula saeculorum amen ¹⁹ saluta Priscam et Aquilam et
 Onesifori domum ²⁰ Erastus remansit Corinthi Trophimum autem reliqui infirmum Mileti ²¹ festina
 ante hiemem venire salutat te Eubulus et Pudens et Linus et Claudia et fratres omnes

Titus

Chapter 1

¹ Paulus servus Dei apostolus autem Iesu Christi secundum fidem electorum Dei et agnitionem
 veritatis quae secundum pietatem est ² in spem vitae aeternae quam promisit qui non mentitur Deus

³
ante tempora saecularia manifestavit autem temporibus suis verbum suum in praedicatione quae
⁴
credita est mihi secundum praeceptum salvatoris nostri Dei Tito dilecto filio secundum communem
⁵
fidem gratia et pax a Deo Patre et Christo Iesu salvatore nostro huius rei gratia reliqui te Cretae
⁶
ut ea quae desunt corrigas et constituas per civitates presbyteros sicut ego tibi disposui si quis
sine crimine est unius uxoris vir filios habens fideles non in accusatione luxuria aut non subditos
⁷
oportet enim episcopum sine crimine esse sicut Dei dispensatorem non superbum non iracundum
⁸
non vinolentum non percussorem non turpilucris cupidum sed hospitem benignum sobrium
⁹
iustum sanctum continentem amplectentem eum qui secundum doctrinam est fidelem sermonem
¹⁰
ut potens sit et exhortari in doctrina sana et eos qui contradicunt arguere sunt enim multi et
¹¹
inoboedientes vaniloqui et seductores maxime qui de circumcisione sunt quos oportet redargui
¹²
qui universas domos subvertunt docentes quae non oportet turpis lucris gratia dixit quidam ex
illis proprius ipsorum propheta Cretenses semper mendaces malae bestiae ventres pigri
¹³
¹⁴
testimonium hoc verum est quam ob causam increpa illos dure ut sani sint in fide non
¹⁵
intendentes iudaicis fabulis et mandatis hominum aversantium se a veritate omnia munda mundis
coinquinatis autem et infidelibus nihil mundum sed inquinatae sunt eorum et mens et conscientia
¹⁶
confitentur se nosse Deum factis autem negant cum sunt abominati et incredibiles et ad omne
opus bonum reprobi

Chapter 2

¹
tu autem loquere quae decet sanam doctrinam
²
senes ut sobrii sint pudici prudentes sani fide
³
dilectione patientia anus similiter in habitu sancto non criminatrices non vino multo servientes
⁴
bene docentes ut prudentiam doceant adolescentulas ut viros suos ament filios diligant
⁵
prudentes
⁶
castas domus curam habentes benignas subditas suis viris ut non blasphemetur verbum Dei iuvenes
⁷
similiter hortare ut sobrii sint in omnibus te ipsum praebe exemplum bonorum operum in doctrina
⁸
integritatem gravitatem verbum sanum inreprehensibilem ut is qui ex adverso est vereatur nihil
⁹
habens malum dicere de nobis servos dominis suis subditos esse in omnibus placentes non

¹⁰
 contradicentes non fraudantes, sed in omnibus fidem bonam ostendentes ut doctrinam salutaris
¹¹
 nostri Dei ornet in omnibus apparuit enim gratia Dei salutaris omnibus hominibus ¹² erudiens
 nos ut abnegantes impietatem et saecularia desideria sobrie et iuste et pie vivamus in hoc saeculo
¹³
 expectantes beatam spem et adventum gloriae magni Dei et salvatoris nostri Iesu Christi ¹⁴ qui
 dedit semet ipsum pro nobis ut nos redimeret ab omni iniquitate et mundaret sibi populum
¹⁵
 acceptabilem sectatorem bonorum operum haec loquere et exhortare et argue cum omni imperio
 nemo te contemnat

Chapter 3

¹
 admone illos principibus et potestatibus subditos esse dicto oboedire ad omne opus bonum
²
 paratos esse neminem blasphemare non litigiosos esse modestos omnem ostendentes
³
 mansuetudinem ad omnes homines eramus enim et nos aliquando insipientes increduli errantes
 servientes desideriis et voluptatibus variis in malitia et invidia agentes odibiles odientes invicem
⁴
 cum autem benignitas et humanitas apparuit salvatoris nostri Dei ⁵ non ex operibus iustitiae quae
 fecimus nos sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit per lavacrum regenerationis et
⁶
 renovationis Spiritus Sancti quem effudit in nos abunde per Iesum Christum salvatorem nostrum
⁷
 ut iustificati gratia ipsius heredes simus secundum spem vitae aeternae ⁸ fidelis sermo est et de
 his volo te confirmare ut curent bonis operibus praeesse qui credunt Deo haec sunt bona et utilia
⁹
 hominibus stultas autem quaestiones et genealogias et contentiones et pugnas legis devita sunt
¹⁰
 enim inutiles et vanae hereticum hominem post unam et secundam correptionem devita ¹¹ sciens
¹²
 quia subversus est qui eiusmodi est et delinquit proprio iudicio condemnatus cum misero ad te
¹³
 Arteman aut Tychicum festina ad me venire Nicopolim ibi enim statui hiemare Zenan legis
¹⁴
 peritum et Apollo sollicite praemitte ut nihil illis desit discant autem et nostri bonis operibus
 praeesse ad usus necessarios ut non sint infructuosi

Philemon

Chapter 1

¹ Paulus vinctus Iesu Christi et Timotheus frater Philemoni dilecto et adiutori nostro ² et Appiae
 sorori et Archippo commilitoni nostro et ecclesiae quae in domo tua est ³ gratia vobis et pax a Deo
 Patre nostro et Domino Iesu Christo ⁴ gratias ago Deo meo semper memoriam tui faciens in
 orationibus meis ⁵ audiens caritatem tuam et fidem quam habes in Domino Iesu et in omnes sanctos
⁶ ut communicatio fidei tuae evidens fiat in agnitione omnis boni in nobis in Christo Iesu ⁷ gaudium
 enim magnum habui et consolationem in caritate tua quia viscera sanctorum requieverunt per te
⁸ frater ⁹ propter quod multam fiduciam habentes in Christo Iesu imperandi tibi quod ad rem pertinet
¹⁰ propter caritatem magis obsecro cum sis talis ut Paulus senex nunc autem et vinctus Iesu Christi
¹¹ obsecro te de meo filio quem genui in vinculis Onesimo ¹² qui tibi aliquando inutilis fuit nunc
 autem et tibi et mihi utilis ¹³ quem remisi tu autem illum id est mea viscera suscipe ¹⁴ quem ego
 volueram mecum detinere ut pro te mihi ministraret in vinculis evangelii ¹⁵ sine consilio autem
 tuo nihil volui facere uti ne velut ex necessitate bonum tuum esset sed voluntarium ¹⁶ forsitan enim
 ideo discessit ad horam a te ut aeternum illum recipere ¹⁷ iam non ut servum sed plus servo
 carissimum fratrem maxime mihi quanto autem magis tibi et in carne et in Domino ¹⁸ si ergo habes
 me socium suscipe illum sicut me ¹⁹ si autem aliquid nocuit tibi aut debet hoc mihi inputa ²⁰ ego
 Paulus scripsi mea manu ego reddam ut non dicam tibi quod et te ipsum mihi debes ²¹ ita frater
 ego te fruar in Domino refice viscera mea in Domino ²² confidens oboedientia tua scripsi tibi sciens
 quoniam et super id quod dico facies ²³ simul autem et para mihi hospitium nam spero per orationes
 vestras donari me vobis ²⁴ salutem te Epaphras concaptivus meus in Christo Iesu ²⁵ Marcus
 Aristarchus Demas Lucas adiutores mei

Hebrews

Chapter 1

¹ multifariam et multis modis olim Deus loquens patribus in prophetis ² novissime diebus istis
³ locutus est nobis in Filio quem constituit heredem universorum per quem fecit et saecula ³ qui cum
 sit splendor gloriae et figura substantiae eius portansque omnia verbo virtutis suae purgationem
 peccatorum faciens sedit ad dexteram Maiestatis in excelsis ⁴ tanto melior angelis effectus quanto
 differentius prae illis nomen hereditavit ⁵ cui enim dixit aliquando angelorum Filius meus es tu
 ego hodie genui te et rursum ego ero illi in Patrem et ipse erit mihi in Filium ⁶ et cum iterum
 introducit primogenitum in orbem terrae dicit et adorent eum omnes angeli Dei ⁷ et ad angelos
 quidem dicit qui facit angelos suos spiritus et ministros suos flammam ignis ⁸ ad Filium autem
 thronus tuus Deus in saeculum saeculi et virga aequitatis virga regni tui ⁹ dilexisti iustitiam et odisti
 iniquitatem propterea unxit te Deus Deus tuus oleo exultationis prae participibus tuis ¹⁰ et tu in
 principio Domine terram fundasti et opera manuum tuarum sunt caeli ¹¹ ipsi peribunt tu autem
 permanebis et omnes ut vestimentum veterescent ¹² et velut amictum involves eos et mutabuntur
 tu autem idem es et anni tui non deficient ¹³ ad quem autem angelorum dixit aliquando sede a
 dextris meis quoadusque ponam inimicos tuos scabillum pedum tuorum ¹⁴ nonne omnes sunt
 administratorii spiritus in ministerium missi propter eos qui hereditatem capient salutis

Chapter 2

¹ propterea abundantius oportet observare nos ea quae audivimus ne forte pereffluamus ² si
 enim qui per angelos dictus est sermo factus est firmus et omnis praevaricatio et inoboedientia
 accepit iustam mercedis retributionem ³ quomodo nos effugiemus si tantam neglexerimus salutem
 quae cum initium accepisset enarrari per Dominum ab eis qui audierunt in nos confirmata est
⁴ contestante Deo signis et portentis et variis virtutibus et Spiritus Sancti distributionibus secundum
 suam voluntatem ⁵ non enim angelis subiecit orbem terrae futurum de quo loquimur ⁶ testatus est
 autem in quodam loco quis dicens quid est homo quod memor es eius aut filius hominis quoniam
⁷ visitas eum ⁷ minuisti eum paulo minus ab angelis gloria et honore coronasti eum et constituisti
 eum super opera manuum tuarum ⁸ omnia subiecisti sub pedibus eius in eo enim quod ei omnia

subiecit nihil dimisit non subiectum ei nunc autem necdum videmus omnia subiecta ei ⁹ eum autem
 qui modico quam angeli minoratus est videmus Iesum propter passionem mortis gloria et honore
 coronatum ut gratia Dei pro omnibus gustaret mortem ¹⁰ decebat enim eum propter quem omnia
 et per quem omnia qui multos filios in gloriam adduxerat auctorem salutis eorum per passiones
 consummare ¹¹ qui enim sanctificat et qui sanctificantur ex uno omnes propter quam causam non
 confunditur fratres eos vocare dicens ¹² nuntiabo nomen tuum fratribus meis in medio ecclesiae
 laudabo te ¹³ et iterum ego ero fidens in eum et iterum ecce ego et pueri mei quos mihi dedit Deus
¹⁴ quia ergo pueri communicaverunt sanguini et carni et ipse similiter participavit hisdem ut per
 mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium id est diabolum ¹⁵ et liberaret eos qui timore
 mortis per totam vitam obnoxii erant servituti ¹⁶ nusquam enim angelos adprehendit sed semen
 Abrahae adprehendit ¹⁷ unde debuit per omnia fratribus simile ut misericors fieret et fidelis
 pontifex ad Deum ut repropitiaret delicta populi ¹⁸ in eo enim in quo passus est ipse temptatus
 potens est eis qui temptantur auxiliari

Chapter 3

¹ unde fratres sancti vocationis caelestis participes considerate apostolum et pontificem
 confessionis nostrae Iesum ² qui fidelis est ei qui fecit illum sicut et Moses in omni domo illius
³ amplioris enim gloriae iste prae Mose dignus habitus est quanto ampliorem honorem habet domus
 qui fabricavit illam ⁴ omnis namque domus fabricatur ab aliquo qui autem omnia creavit Deus ⁵ et
 Moses quidem fidelis erat in tota domo eius tamquam famulus in testimonium eorum quae dicenda
 erant ⁶ Christus vero tamquam filius in domo sua quae domus sumus nos si fiduciam et gloriam
 spei usque ad finem firmam retineamus ⁷ quapropter sicut dicit Spiritus Sanctus hodie si vocem
 eius audieritis ⁸ nolite obdurare corda vestra sicut in exacerbatione secundum diem temptationis
⁹ in deserto ¹⁰ ubi temptaverunt me patres vestri probaverunt et viderunt opera mea ¹¹ quadraginta
 annos propter quod infensus fui generationi huic et dixi semper errant corde ipsi autem non
 cognoverunt vias meas ¹² sicut iuravi in ira mea si introibunt in requiem meam ¹³ videte fratres

ne forte sit in aliquo vestrum cor malum incredulitatis discedendi a Deo vivo¹³ sed adhortamini vosmet ipsos per singulos dies donec hodie cognominatur ut non obduretur quis ex vobis fallacia peccati¹⁴ participes enim Christi effecti sumus si tamen initium substantiae usque ad finem firmum retineamus¹⁵ dum dicitur hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare corda vestra quemadmodum in illa exacerbatione¹⁶ quidam enim audientes exacerbaverunt sed non universi qui profecti sunt ab Aegypto per Mosen¹⁷ quibus autem infensus est quadraginta annos nonne illis qui peccaverunt quorum cadavera prostrata sunt in deserto¹⁸ quibus autem iuravit non introire in requiem ipsius nisi illis qui increduli fuerunt¹⁹ et videmus quia non potuerunt introire propter incredulitatem

Chapter 4

¹ timeamus ergo ne forte relictā pollicitatione introeundi in requiem eius existimetur aliqui ex vobis deesse² etenim et nobis nuntiatum est quemadmodum et illis sed non profuit illis sermo auditus non admixtis fidei ex his quae audierunt³ ingrediemur enim in requiem qui credidimus quemadmodum dixit sicut iuravi in ira mea si introibunt in requiem meam et quidem operibus ab institutione mundi factis⁴ dixit enim quodam loco de die septima sic et requievit Deus die septima ab omnibus operibus suis⁵ et in isto rursum si introibunt in requiem meam⁶ quoniam ergo superest quosdam introire in illam et hii quibus prioribus adnuntiatum est non introierunt propter incredulitatem⁷ iterum terminat diem quendam hodie in David dicendo post tantum temporis sicut supra dictum est hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare corda vestra⁸ nam si eis Iesus requiem praestitisset numquam de alio loqueretur posthac die⁹ itaque relinquitur sabbatismus populo Dei¹⁰ qui enim ingressus est in requiem eius etiam ipse requievit ab operibus suis sicut a suis Deus¹¹ festinemus ergo ingredi in illam requiem ut ne in id ipsum quis incidat incredulitatis exemplum¹² vivus est enim Dei sermo et efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti et pertingens usque ad divisionem animae ac spiritus conpagum quoque et medullarum et discretor cogitationum et intentionum cordis¹³ et non est ulla creatura invisibilis in conspectu eius omnia autem nuda et aperta sunt oculis eius ad quem nobis sermo¹⁴ habentes ergo pontificem magnum qui penetraverit

caelos Iesum Filium Dei teneamus confessionem¹⁵ non enim habemus pontificem qui non possit
 conpati infirmitatibus nostris temptatum autem per omnia pro similitudine absque peccato
¹⁶adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiae ut misericordiam consequamur et gratiam
 inveniamus in auxilio oportuno

Chapter 5

¹omnis namque pontifex ex hominibus adsumptus pro hominibus constituitur in his quae sunt
 ad Deum ut offerat dona et sacrificia pro peccatis² qui condolare possit his qui ignorant et errant
 quoniam et ipse circumdatus est infirmitate³ et propter eam debet quemadmodum et pro populo
 ita etiam pro semet ipso offerre pro peccatis⁴ nec quisquam sumit sibi honorem sed qui vocatur a
 Deo tamquam Aaron⁵ sic et Christus non semet ipsum clarificavit ut pontifex fieret sed qui locutus
 est ad eum Filius meus es tu ego hodie genui te⁶ quemadmodum et in alio dicit tu es sacerdos in
 aeternum secundum ordinem Melchisedech⁷ qui in diebus carnis suae preces supplicationesque
 ad eum qui possit salvum illum a morte facere cum clamore valido et lacrimis offerens et exauditus
 pro sua reverentia⁸ et quidem cum esset Filius didicit ex his quae passus est oboedientiam⁹ et
 consummatus factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis aeternae¹⁰ appellatus a Deo
 pontifex iuxta ordinem Melchisedech¹¹ de quo grandis nobis sermo et ininterpretabilis ad dicendum
 quoniam inbecilles facti estis ad audiendum¹² etenim cum deberetis magistri esse propter tempus
 rursum indigetis ut vos doceamini quae sint elementa exordii sermonum Dei et facti estis quibus
 lacte opus sit non solido cibo¹³ omnis enim qui lactis est particeps expers est sermonis iustitiae
 parvulus enim est¹⁴ perfectorum autem est solidus cibus eorum qui pro consuetudine exercitatos
 habent sensus ad discretionem boni ac mali

Chapter 6

¹ quapropter intermittentes inchoationis Christi sermonem ad perfectionem feramur non rursum
 iacentes fundamentum paenitentiae ab operibus mortuis et fidei ad Deum ² baptismatum doctrinae
 inpositionis quoque manuum ac resurrectionis mortuorum et iudicii aeterni ³ et hoc faciemus
 siquidem permiserit Deus ⁴ impossibile est enim eos qui semel sunt inluminati gustaverunt etiam
 donum caeleste et participes sunt facti Spiritus Sancti ⁵ gustaverunt nihilominus bonum Dei verbum
 virtutesque saeculi venturi ⁶ et prolapsi sunt renovari rursus ad paenitentiam rursum crucifigentes
 sibimet ipsis Filium Dei et ostentui habentes ⁷ terra enim saepe venientem super se bibens imbrem
 et generans herbam opportunam illis a quibus colitur accipit benedictionem a Deo ⁸ proferens autem
 spinas ac tribulos reproba est et maledicto proxima cuius consummatio in combustionem ⁹ confidimus
 autem de vobis dilectissimi meliora et viciniora saluti tametsi ita loquimur ¹⁰ non enim iniustus
 Deus ut obliviscatur operis vestri et dilectionis quam ostendistis in nomine ipsius qui ministrastis
 sanctis et ministratis ¹¹ cupimus autem unumquemque vestrum eandem ostentare sollicitudinem
 ad expletionem spei usque in finem ¹² ut non segnes efficiamini verum imitatores eorum qui fide
 et patientia hereditabunt promissiones ¹³ Abrahae namque promittens Deus quoniam neminem
 habuit per quem iuraret maiorem iuravit per semet ipsum ¹⁴ dicens nisi benedicens benedicam te
 et multiplicans multiplicabo te ¹⁵ et sic longanimiter ferens adeptus est repromissionem ¹⁶ homines
 enim per maiorem sui iurant et omnis controversiae eorum finis ad confirmationem est iuramentum
¹⁷ in quo abundantius volens Deus ostendere pollicitationis heredibus immobilitatem consilii sui
 interposuit iusiurandum ¹⁸ ut per duas res immobiles quibus impossibile est mentiri Deum fortissimum
 solacium habeamus qui confugimus ad tenendam propositam spem ¹⁹ quam sicut anchoram habemus
 animae tutam ac firmam et incedentem usque in interiora velaminis ²⁰ ubi praecursor pro nobis
 introiit Iesus secundum ordinem Melchisedech pontifex factus in aeternum

Chapter 7

¹ hic enim Melchisedech rex Salem sacerdos Dei summi qui obviavit Abrahae regresso a caede
² regum et benedixit ei cui decimas omnium divisit Abraham primum quidem qui interpretatur rex
³ iustitiae deinde autem et rex Salem quod est rex pacis sine patre sine matre sine genealogia neque
⁴ initium dierum neque finem vitae habens adsimilatus autem Filio Dei manet sacerdos in perpetuum
⁵ intuemini autem quantus sit hic cui et decimam dedit de praecipuis Abraham patriarcha et quidem
⁶ de filiis Levi sacerdotium accipientes mandatum habent decimas sumere a populo secundum legem
⁷ id est a fratribus suis quamquam et ipsi exierunt de lumbis Abrahae cuius autem generatio non
⁸ adnumeratur in eis decimas sumpsit Abraham et hunc qui habebat repromissiones benedixit sine
⁹ ulla autem contradictione quod minus est a meliore benedicatur et hic quidem decimas morientes
¹⁰ homines accipiunt ibi autem contestatus quia vivit et ut ita dictum sit per Abraham et Levi qui
¹¹ decimas accipit decimatus est adhuc enim in lumbis patris erat quando obviavit ei Melchisedech
¹² si ergo consummatio per sacerdotium leviticum erat populus enim sub ipso legem accepit quid
¹³ adhuc necessarium secundum ordinem Melchisedech alium surgere sacerdotem et non secundum
¹⁴ ordinem Aaron dici translato enim sacerdotio necesse est ut et legis translatio fiat in quo
¹⁵ enim haec dicuntur de alia tribu est de qua nullus altario praesto fuit manifestum enim quod ex
¹⁶ Iuda ortus sit Dominus noster in qua tribu nihil de sacerdotibus Moses locutus est et amplius
¹⁷ adhuc manifestum est si secundum similitudinem Melchisedech exsurgit alius sacerdos qui non
¹⁸ secundum legem mandati carnalis factus est sed secundum virtutem vitae insolubilis contestatur
¹⁹ enim quoniam tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech reprobatio quidem
²⁰ fit praecedentis mandati propter infirmitatem eius et inutilitatem nihil enim ad perfectum adduxit
²¹ lex introductio vero melioris spei per quam proximamus ad Deum et quantum est non sine
²² iureiurando alii quidem sine iureiurando sacerdotes facti sunt hic autem cum iureiurando per
²³ eum qui dixit ad illum iuravit Dominus et non paenitebit tu es sacerdos in aeternum in tantum
²⁴ melioris testamenti sponsor factus est Iesus et alii quidem plures facti sunt sacerdotes idcirco
²⁵ quod morte prohiberentur permanere hic autem eo quod maneat in aeternum sempiternum habet
sacerdotium unde et salvare in perpetuo potest accedentes per semet ipsum ad Deum semper

²⁶
 vivens ad interpellandum pro eis talis enim decebat ut nobis esset pontifex sanctus innocens
²⁷
 inpollutus segregatus a peccatoribus et excelsior caelis factus qui non habet cotidie necessitatem
 quemadmodum sacerdotes prius pro suis delictis hostias offerre deinde pro populi hoc enim fecit
²⁸
 semel se offerendo lex enim homines constituit sacerdotes infirmitatem habentes sermo autem
 iurisiurandi qui post legem est Filium in aeternum perfectum

Chapter 8

¹
 capitulum autem super ea quae dicuntur talem habemus pontificem qui consedit in dextera
²
 sedis Magnitudinis in caelis sanctorum minister et tabernaculi veri quod fixit Dominus et non
³
 homo omnis enim pontifex ad offerenda munera et hostias constituitur unde necesse est et hunc
⁴
 habere aliquid quod offerat si ergo esset super terram nec esset sacerdos cum essent qui offerrent
⁵
 secundum legem munera qui exemplari et umbrae deserviunt caelestium sicut responsum est
 Mosi cum consummaret tabernaculum vide inquit omnia facito secundum exemplar quod tibi
⁶
 ostensum est in monte nunc autem melius sortitus est ministerium quanto et melioris testamenti
⁷
 mediator est quod in melioribus repromissionibus sanctum est nam si illud prius culpa vacasset
⁸
 non utique secundi locus inquireretur vituperans enim eos dicit ecce dies veniunt dicit Dominus
⁹
 et consummabo super domum Israhel et super domum Iuda testamentum novum non secundum
 testamentum quod feci patribus eorum in die qua adprehendi manum illorum ut educerem illos de
 terra Aegypti quoniam ipsi non permanserunt in testamento meo et ego neglexi eos dicit Dominus
¹⁰
 quia hoc testamentum quod disponam domui Israhel post dies illos dicit Dominus dando leges
 meas in mentem eorum et in corde eorum superscribam eas et ero eis in Deum et ipsi erunt mihi
¹¹
 in populum et non docebit unusquisque proximum suum et unusquisque fratrem suum dicens
¹²
 cognosce Dominum quoniam omnes scient me a minore usque ad maiorem eorum quia propitius
¹³
 ero iniquitatibus eorum et peccatorum illorum iam non memorabor dicendo autem novum
 veteravit prius quod autem antiquatur et senescit prope interitum est

Chapter 9

¹ habuit quidem et prius iustificationes culturae et sanctum saeculare ² tabernaculum enim
factum est primum in quo inerant candelabra et mensa et propositio panum quae dicitur sancta
³ post velamentum autem secundum tabernaculum quod dicitur sancta sanctorum ⁴ aureum habens
turibulum et arcam testamenti circumtectam ex omni parte auro in qua urna aurea habens manna
⁵ et virga Aaron quae fronduerat et tabulae testamenti ⁶ superque eam cherubin gloriae obumbrantia
propitiatorium de quibus non est modo dicendum per singula ⁷ his vero ita compositis in priori
quidem tabernaculo semper introibant sacerdotes sacrificiorum officia consummantes ⁸ in secundo
autem semel in anno solus pontifex non sine sanguine quem offert pro sua et populi ignorantia
⁹ hoc significante Spiritu Sancto nondum propalatum esse sanctorum viam adhuc priore tabernaculo
habente statum ¹⁰ quae parabola est temporis instantis iuxta quam munera et hostiae offeruntur quae
non possunt iuxta conscientiam perfectum facere servientem ¹¹ solummodo in cibis et in potibus
et variis baptismis et iustitiis carnis usque ad tempus correctionis inpositis ¹² Christus autem
adsistens pontifex futurorum bonorum per amplius et perfectius tabernaculum non manufactum id
¹³ est non huius creationis ¹⁴ neque per sanguinem hircorum et vitulorum sed per proprium sanguinem
introivit semel in sancta aeterna redemptione inventa ¹⁵ si enim sanguis hircorum et taurorum et
cinis vitulae aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis ¹⁶ quanto magis sanguis
Christi qui per Spiritum Sanctum semet ipsum obtulit immaculatum Deo emundabit conscientiam
¹⁷ vestram ab operibus mortuis ad serviendum Deo viventi ¹⁸ et ideo novi testamenti mediator est ut
morte intercedente in redemptionem earum praevericationum quae erant sub priore testamento
repromissionem accipiant qui vocati sunt aeternae hereditatis ¹⁹ ubi enim testamentum mors necesse
est intercedat testatoris ²⁰ testamentum enim in mortuis confirmatum est alioquin nondum valet
dum vivit qui testatus est ²¹ unde ne primum quidem sine sanguine dedicatum est ²² lecto enim
omni mandato legis a Mose universo populo accipiens sanguinem vitulorum et hircorum cum aqua
²³ et lana coccinea et hysopo ipsum quoque librum et omnem populum aspersit ²⁴ dicens hic sanguis
testamenti quod mandavit ad vos Deus ²⁵ etiam tabernaculum et omnia vasa ministerii sanguine
similiter aspersit ²⁶ et omnia paene in sanguine mundantur secundum legem et sine sanguinis
fusionem non fit remissio ²⁷ necesse est ergo exemplaria quidem caelestium his mundari ipsa autem
²⁸ caelestia melioribus hostiis quam istis ²⁹ non enim in manufactis sanctis Iesus introiit exemplaria

verorum sed in ipsum caelum ut appareat nunc vultui Dei pro nobis²⁵ neque ut saepe offerat semet
 ipsum quemadmodum pontifex intrat in sancta per singulos annos in sanguine alieno²⁶ alioquin
 oportebat eum frequenter pati ab origine mundi nunc autem semel in consummatione saeculorum
 ad destitutionem peccati per hostiam suam apparuit²⁷ et quemadmodum statutum est hominibus
 semel mori post hoc autem iudicium²⁸ sic et Christus semel oblatus ad multorum exhaurienda
 peccata secundo sine peccato apparebit expectantibus se in salutem

Chapter 10

¹ umbram enim habens lex bonorum futurorum non ipsam imaginem rerum per singulos annos
 hisdem ipsis hostiis quas offerunt indesinenter numquam potest accedentes perfectos facere² alioquin
 non cessassent offerri ideo quod nullam haberent ultra conscientiam peccati cultores semel mundati
³ sed in ipsis commemoratio peccatorum per singulos annos fit⁴ impossibile enim est sanguine
 taurorum et hircorum auferri peccata⁵ ideo ingrediens mundum dicit hostiam et oblationem noluisse
 corpus autem aptasti mihi⁶ holocaustomata et pro peccato non tibi placuit⁷ tunc dixi ecce venio
 in capitulo libri scriptum est de me ut faciam Deus voluntatem tuam⁸ superius dicens quia hostias
 et oblationes et holocaustomata et pro peccato noluisse nec placita sunt tibi quae secundum legem
⁹ offeruntur tunc dixit ecce venio ut faciam Deus voluntatem tuam aufert primum ut sequens statuatur
¹⁰ in qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Christi Iesu in semel¹¹ et omnis
 quidem sacerdos praesto est cotidie ministrans et easdem saepe offerens hostias quae numquam
 possunt auferre peccata¹² hic autem unam pro peccatis offerens hostiam in sempiternum sedit in
 dextera Dei¹³ de cetero expectans donec ponantur inimici eius scabillum pedum eius¹⁴ una enim
 oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos¹⁵ contestatur autem nos et Spiritus Sanctus
 postquam enim dixit¹⁶ hoc autem testamentum quod testabor ad illos post dies illos dicit Dominus
 dando leges meas in cordibus eorum et in mente eorum superscribam eas¹⁷ et peccatorum et
 iniquitatum eorum iam non recordabor amplius¹⁸ ubi autem horum remissio iam non oblatio pro
 peccato¹⁹ habentes itaque fratres fiduciam in introitu sanctorum in sanguine Christi²⁰ quam

initiavit nobis viam novam et viventem per velamen id est carnem suam²¹ et sacerdotem magnum
 super domum Dei²² accedamus cum vero corde in plenitudine fidei aspersi corda a conscientia
 mala et abluti corpus aqua munda²³ teneamus spei nostrae confessionem indeclinabilem fidelis
 enim est qui repromisit²⁴ et consideremus invicem in provocationem caritatis et bonorum operum
 non deserentes collectionem nostram sicut est consuetudinis quibusdam sed consolantes et tanto
 magis quanto videritis adpropinquantem diem²⁶ voluntarie enim peccantibus nobis post acceptam
 notitiam veritatis iam non relinquitur pro peccatis hostia²⁷ terribilis autem quaedam expectatio
 iudicii et ignis aemulatio quae consumptura est adversarios²⁸ irritam quis faciens legem Mosi sine
 ulla miseratione duobus vel tribus testibus moritur²⁹ quanto magis putatis deteriora mereri supplicia
 qui Filium Dei conculcaverit et sanguinem testamenti pollutum duxerit in quo sanctificatus est et
 Spiritui gratiae contumeliam fecerit³⁰ scimus enim qui dixit mihi vindictam ego reddam et iterum
 quia iudicabit Dominus populum suum³¹ horrendum est incidere in manus Dei viventis
 rememoramini autem pristinos dies in quibus inluminati magnum certamen sustinuistis passionum
 et in altero quidem obprobriis et tribulationibus spectaculum facti in altero autem socii taliter
 conversantium effecti³⁴ nam et vinctis compassi estis et rapinam bonorum vestrorum cum gaudio
 suscepistis cognoscentes vos habere meliorem et manentem substantiam³⁵ nolite itaque amittere
 confidentiam vestram quae magnam habet remunerationem³⁶ patientia enim vobis necessaria est
 ut voluntatem Dei facientes reportetis promissionem³⁷ adhuc enim modicum quantulum qui
 venturus est veniet et non tardabit³⁸ iustus autem meus ex fide vivit quod si subtraxerit se non
 placebit animae meae³⁹ nos autem non sumus subtractionis in perdicionem sed fidei in adquisitionem
 animae

Chapter 11

est autem fides sperandorum substantia rerum argumentum non parentum² in hac enim
 testimonium consecuti sunt senes³ fide intellegimus aptata esse saecula verbo Dei ut ex invisibilibus

⁴
 visibilia fierent fide plurimam hostiam Abel quam Cain obtulit Deo per quam testimonium
 consecutus est esse iustus testimonium perhibente muneribus eius Deo et per illam defunctus adhuc
⁵
 loquitur fide Enoch translatus est ne videret mortem et non inveniebatur quia transtulit illum Deus
⁶
 ante translationem enim testimonium habebat placuisse Deo sine fide autem impossibile placere
⁷
 credere enim oportet accedentem ad Deum quia est et inquirentibus se remunerator fit fide Noe
 responso accepto de his quae adhuc non videbantur metuens aptavit arcam in salutem domus suae
⁸
 per quam damnavit mundum et iustitiae quae per fidem est heres est institutus fide qui vocatur
 Abraham oboedivit in locum exire quem accepturus erat in hereditatem et exiit nesciens quo iret
⁹
 fide moratus est in terra repromissionis tamquam in aliena in casulis habitando cum Isaac et Iacob
¹⁰
 coheredibus repromissionis eiusdem expectabat enim fundamenta habentem civitatem cuius
¹¹
 artifex et conditor Deus fide et ipsa Sarra sterilis virtutem in conceptionem seminis accepit etiam
¹²
 praeter tempus aetatis quoniam fidelem credidit esse qui promiserat propter quod et ab uno orti
 sunt et haec emortuo tamquam sidera caeli in multitudinem et sicut harena quae est ad oram maris
¹³
 innumerabilis iuxta fidem defuncti sunt omnes isti non acceptis repromissionibus sed a longe
¹⁴
 eas aspicientes et salutantes et confitentes quia peregrini et hospites sunt supra terram qui enim
¹⁵
 haec dicunt significant se patriam inquirere et si quidem illius meminissent de qua exierunt
¹⁶
 habebant utique tempus revertendi nunc autem meliorem appetunt id est caelestem ideo non
¹⁷
 confunditur Deus vocari Deus eorum paravit enim illis civitatem fide obtulit Abraham Isaac
¹⁸
 cum temptaretur et unigenitum offerebat qui suscepit repromissiones ad quem dictum est quia
¹⁹
 in Isaac vocabitur tibi semen arbitrans quia et a mortuis suscitare potens est Deus unde eum et
²⁰
 in parabola accepit fide et de futuris benedixit Isaac Iacob et Esau fide Iacob moriens singulis
²¹
 filiorum Ioseph benedixit et adoravit fastigium virgae eius fide Ioseph moriens de profectione
²²
 filiorum Israhel memoratus est et de ossibus suis mandavit fide Moses natus occultatus est
²³
 mensibus tribus a parentibus suis eo quod vidissent elegantem infantem et non timuerunt regis
²⁴
 edictum fide Moses grandis factus negavit se esse filium filiae Pharaonis magis eligens adfligi
²⁵
 cum populo Dei quam temporalis peccati habere iucunditatem maiores divitias aestimans thesauro
²⁶
 Aegyptiorum inproperium Christi aspiciebat enim in remunerationem fide reliquit Aegyptum
²⁷

non veritus animositatem regis invisibilem enim tamquam videns sustinuit²⁸ fide celebravit pascha
 et sanguinis effusionem ne qui vastabat primitiva tangeret eos²⁹ fide transierunt mare Rubrum
 tamquam per aridam terram quod experti Aegyptii devorati sunt³⁰ fide muri Hiericho ruerunt
 circuiti dierum septem³¹ fide Raab meretrix non periit cum incredulis excipiens exploratores cum
 pace³² et quid adhuc dicam deficiet enim me tempus enarrantem de Gedeon Barac Samson Iepthae
 David et Samuhel et prophetis³³ qui per fidem devicerunt regna operati sunt iustitiam adepti sunt
 repromissiones obturaverunt ora leonum³⁴ extinxerunt impetum ignis effugerunt aciem gladii
 convaluerunt de infirmitate fortes facti sunt in bello castra verterunt exterorum³⁵ acceperunt
 mulieres de resurrectione mortuos suos alii autem distenti sunt non suscipientes redemptionem ut
 meliorem invenirent resurrectionem³⁶ alii vero ludibria et verbera experti insuper et vincula et
 carceres³⁷ lapidati sunt secti sunt temptati sunt in occisione gladii mortui sunt circumierunt in
 melotis in pellibus caprinis egentes angustiati adflicti³⁸ quibus dignus non erat mundus in
 solitudinibus errantes et montibus et speluncis et in cavernis terrae³⁹ et hii omnes testimonio fidei
 probati non acceperunt repromissionem⁴⁰ Deo pro nobis melius aliquid providente ut ne sine nobis
 consummarentur

Chapter 12

¹ ideoque et nos tantam habentes inpositam nubem testium deponentes omne pondus et
 circumstans nos peccatum per patientiam curramus propositum nobis certamen² aspicientes in
 auctorem fidei et consummatorem Iesum qui pro proposito sibi gaudio sustinuit crucem confusione
 contempta atque in dextera sedis Dei sedit³ recogitate enim eum qui talem sustinuit a peccatoribus
 adversum semet ipsos contradictionem ut ne fatigemini animis vestris deficientes⁴ nondum usque
 ad sanguinem restitistis adversus peccatum repugnantes⁵ et obliti estis consolationis quae vobis
 tamquam filiis loquitur dicens fili mi noli neglegere disciplinam Domini neque fatigeris dum ab
 eo argueris⁶ quem enim diligit Dominus castigat flagellat autem omnem filium quem recipit⁷ in
 disciplina perseverate tamquam filiis vobis offert Deus quis enim filius quem non corripit pater

8 quod si extra disciplinam estis cuius participes facti sunt omnes ergo adulteri et non filii estis
 9 deinde patres quidem carnis nostrae habuimus eruditores et reverebamur non multo magis
 10 obtemperabimus Patri spirituum et vivemus et illi quidem in tempore paucorum dierum secundum
 voluntatem suam erudiebant nos hic autem ad id quod utile est in recipiendo sanctificationem eius
 11 omnis autem disciplina in praesenti quidem videtur non esse gaudii sed maioris postea autem
 12 fructum pacatissimum exercitatis per eam reddit iustitiae propter quod remissas manus et soluta
 13 genua erigite et gressus rectos facite pedibus vestris ut non claudicans erret magis autem sanetur
 14 pacem sequimini cum omnibus et sanctimoniam sine qua nemo videbit Dominum 15 contemplantes
 ne quis desit gratiae Dei ne qua radix amaritudinis sursum germinans inpediat et per illam inquinentur
 16 multi ne quis fornicator aut profanus ut Esau qui propter unam escam vendidit primitiva sua
 17 scitote enim quoniam et postea cupiens hereditare benedictionem reprobatus est non enim invenit
 18 paenitentiae locum quamquam cum lacrimis inquisisset eam non enim accessistis ad tractabilem
 19 et accensibilem ignem et turbinem et caliginem et procellam et tubae sonum et vocem verborum
 20 quam qui audierunt excusaverunt se ne eis fieret verbum non enim portabant quod dicebatur et
 21 si bestia tetigerit montem lapidabitur et ita terribile erat quod videbatur Moses dixit exterritus
 22 sum et tremebundus sed accessistis ad Sion montem et civitatem Dei viventis Hierusalem
 23 caelestem et multorum milium angelorum frequentiae et ecclesiam primitivorum qui conscripti
 24 sunt in caelis et iudicem omnium Deum et spiritus iustorum perfectorum et testamenti novi
 25 mediatorem Iesum et sanguinis sparsionem melius loquentem quam Abel videte ne recusetis
 loquentem si enim illi non effugerunt recusantes eum qui super terram loquebatur multo magis nos
 26 qui de caelis loquentem nobis avertimur cuius vox movit terram tunc modo autem repromittit
 27 dicens adhuc semel ego movebo non solum terram sed et caelum quod autem adhuc semel dicit
 28 declarat mobilium translationem tamquam factorum ut maneant ea quae sunt immobilia itaque
 29 regnum immobile suscipientes habemus gratiam per quam serviamus placentes Deo cum metu et
 reverentia etenim Deus noster ignis consumens est

Chapter 13

¹ caritas fraternitatis maneat ² hospitalitatem nolite oblivisci per hanc enim latuerunt quidam
³ angelis hospitio receptis ⁴ mementote vinctorum tamquam simul vincti et laborantium tamquam
⁵ et ipsi in corpore morantes ⁶ honorabile conubium in omnibus et torus immaculatus fornicatores
⁷ enim et adulteros iudicabit Deus ⁸ sint mores sine avaritia contenti praesentibus ipse enim dixit
⁹ non te deseram neque derelinquam ¹⁰ ita ut confidenter dicamus Dominus mihi adiutor non timebo
¹¹ quid faciat mihi homo ¹² mementote praepositorum vestrorum qui vobis locuti sunt verbum Dei
¹³ quorum intuentes exitum conversationis imitamini fidem ¹⁴ Iesus Christus heri et hodie ipse et in
¹⁵ saecula ¹⁶ doctrinis variis et peregrinis nolite abduci optimum enim est gratia stabiliri cor non escis
¹⁷ quae non profuerunt ambulanti in eis ¹⁸ habemus altare de quo edere non habent potestatem
¹⁹ qui tabernaculo deserviunt ²⁰ quorum enim animalium infertur sanguis pro peccato in sancta per
²¹ pontificem horum corpora cremantur extra castra ²² propter quod et Iesus ut sanctificaret per suum
²³ sanguinem populum extra portam passus est ²⁴ exeamus igitur ad eum extra castra inproperium
²⁵ eius portantes ²⁶ non enim habemus hic manentem civitatem sed futuram inquirimus ²⁷ per ipsum
²⁸ ergo offeramus hostiam laudis semper Deo id est fructum labiorum confitentium nomini eius
²⁹ beneficentiae autem et communionis nolite oblivisci talibus enim hostiis promeretur Deus
³⁰ oboedite praepositis vestris et subiacete eis ipsi enim pervigilant quasi rationem pro animabus
³¹ vestris reddituri ut cum gaudio hoc faciant et non gementes hoc enim non expedit vobis ³² orate
³³ pro nobis confidimus enim quia bonam conscientiam habemus in omnibus bene volentes conversari
³⁴ amplius autem deprecor vos hoc facere ut quo celerius restituar vobis ³⁵ Deus autem pacis qui
³⁶ eduxit de mortuis pastorem magnum ovium in sanguine testamenti aeterni Dominum nostrum Iesum
³⁷ aptet vos in omni bono ut faciatis voluntatem eius faciens in vobis quod placeat coram se per
³⁸ Iesum Christum cui gloria in saecula saeculorum amen ³⁹ rogo autem vos fratres sufferatis verbum
⁴⁰ solacii etenim perpaucis scripsi vobis ⁴¹ cognoscite fratrem nostrum Timotheum dimissum cum
⁴² quo si celerius venerit videbo vos ⁴³ salutate omnes praepositos vestros et omnes sanctos salutant
⁴⁴ vos de Italia

James

Chapter 1

¹ Iacobus Dei et Domini nostri Iesu Christi servus duodecim tribubus quae sunt in dispersione
² salutem ³ omne gaudium existimate fratres mei cum in temptationibus variis incideritis ⁴ scientes
 quod probatio fidei vestrae patientiam operatur ⁵ patientia autem opus perfectum habeat ut sitis
 perfecti et integri in nullo deficientes ⁶ si quis autem vestrum indiget sapientiam postulet a Deo
 qui dat omnibus affluenter et non inproperat et dabitur ei ⁷ postulet autem in fide nihil haesitans
 qui enim haesitat similis est fluctui maris qui a vento movetur et circumfertur ⁸ non ergo aestimet
 homo ille quod accipiat aliquid a Domino ⁹ vir duplex animo inconstans in omnibus viis suis
¹⁰ glorietur autem frater humilis in exaltatione sua ¹¹ dives autem in humilitate sua quoniam sicut
 flos faeni transibit ¹² exortus est enim sol cum ardore et arefecit faenum et flos eius decedit et decor
 vultus eius deperiit ita et dives in itineribus suis marcescet ¹³ beatus vir qui suffert temptationem
 quia cum probatus fuerit accipiet coronam vitae quam repromisit Deus diligentibus se ¹⁴ nemo
 cum temptatur dicat quoniam a Deo temptor Deus enim intemptator malorum est ipse autem
 neminem temptat ¹⁵ unusquisque vero temptatur a concupiscentia sua abstractus et inlectus ¹⁶ dein
 concupiscentia cum conceperit parit peccatum peccatum vero cum consummatum fuerit generat
 mortem ¹⁷ nolite itaque errare fratres mei dilectissimi ¹⁸ omne datum optimum et omne donum
 perfectum desursum est descendens a Patre luminum apud quem non est transmutatio nec
 vicissitudinis obumbratio ¹⁹ voluntarie genuit nos verbo veritatis ut simus initium aliquod creaturae
 eius ²⁰ scitis fratres mei dilecti sit autem omnis homo velox ad audiendum tardus autem ad
 loquendum et tardus ad iram ²¹ ira enim viri iustitiam Dei non operatur ²² propter quod abicientes
 omnem inmunditiam et abundantiam malitiae in mansuetudine suscipite insitum verbum quod
 potest salvare animas vestras ²³ estote autem factores verbi et non auditores tantum fallentes vosmet
 ipsos ²⁴ quia si quis auditor est verbi et non factor hic comparabitur viro consideranti vultum
 nativitatis suae in speculo ²⁵ consideravit enim se et abiit et statim oblitus est qualis fuerit ²⁶ qui
 autem perspexerit in lege perfecta libertatis et permanserit non auditor obliviosus factus sed factor

operis hic beatus in facto suo erit ²⁶ si quis autem putat se religiosum esse non refrenans linguam
 suam sed seducens cor suum huius vana est religio ²⁷ religio munda et immaculata apud Deum et
 Patrem haec est visitare pupillos et viduas in tribulatione eorum immaculatum se custodire ab hoc
 saeculo

Chapter 2

¹ fratres mei nolite in personarum acceptione habere fidem Domini nostri Iesu Christi gloriae
² etenim si introierit in conventu vestro vir aureum anulum habens in veste candida introierit autem
 et pauper in sordido habitu ³ et intendatis in eum qui indutus est veste praeclara et dixeritis tu sede
 hic bene pauperi autem dicatis tu sta illic aut sede sub scabillo pedum meorum ⁴ nonne iudicatis
 apud vosmet ipsos et facti estis iudices cogitationum iniquarum ⁵ audite fratres mei dilectissimi
 nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo divites in fide et heredes regni quod repromisit Deus
 diligentibus se ⁶ vos autem exhonorastis pauperem nonne divites per potentiam opprimunt vos et
 ipsi trahunt vos ad iudicia ⁷ nonne ipsi blasphemant bonum nomen quod invocatum est super vos
⁸ si tamen legem perficitis regalem secundum scripturas diliges proximum tuum sicut te ipsum bene
⁹ facitis si autem personas accipitis peccatum operamini redarguti a lege quasi transgressores
¹⁰ quicumque autem totam legem servaverit offendat autem in uno factus est omnium reus ¹¹ qui
 enim dixit non moechaberis dixit et non occides quod si non moechaberis occides autem factus es
 transgressor legis ¹² sic loquimini et sic facite sicut per legem libertatis incipientes iudicari
¹³ iudicium enim sine misericordia illi qui non fecit misericordiam superexultat autem misericordia
 iudicio ¹⁴ quid proderit fratres mei si fidem quis dicat se habere opera autem non habeat numquid
 poterit fides salvare eum ¹⁵ si autem frater aut soror nudi sunt et indigent victu cotidiano ¹⁶ dicat
 autem aliquis de vobis illis ite in pace calefacimini et saturamini non dederitis autem eis quae
 necessaria sunt corporis quid proderit ¹⁷ sic et fides si non habeat opera mortua est in semet ipsam
¹⁸ sed dicet quis tu fidem habes et ego opera habeo ostende mihi fidem tuam sine operibus et ego
 ostendam tibi ex operibus fidem meam ¹⁹ tu credis quoniam unus est Deus bene facis et daemones

²⁰
 credunt et contremescunt vis autem scire o homo inanis quoniam fides sine operibus otiosa est
²¹
 Abraham pater noster nonne ex operibus iustificatus est offerens Isaac filium suum super altare
²² ²³
 vides quoniam fides cooperabatur operibus illius et ex operibus fides consummata est et
 suppleta est scriptura dicens credidit Abraham Deo et reputatum est illi ad iustitiam et amicus Dei
²⁴ ²⁵
 appellatus est videtis quoniam ex operibus iustificatur homo et non ex fide tantum similiter
 autem et Raab meretrix nonne ex operibus iustificata est suscipiens nuntios et alia via eiciens
²⁶
 sicut enim corpus sine spiritu emortuum est ita et fides sine operibus mortua est

Chapter 3

¹ ²
 nolite plures magistri fieri fratres mei scientes quoniam maius iudicium sumitis in multis
 enim offendimus omnes si quis in verbo non offendit hic perfectus est vir potens etiam freno
³
 circumducere totum corpus si autem equorum frenos in ora mittimus ad consentiendum nobis et
⁴
 omne corpus illorum circumferimus ecce et naves cum magnae sint et a ventis validis minentur
⁵
 circumferuntur a modico gubernaculo ubi impetus dirigentis voluerit ita et lingua modicum quidem
⁶
 membrum est et magna exultat ecce quantus ignis quam magnam silvam incendit et lingua ignis
 est universitas iniquitatis lingua constituitur in membris nostris quae maculat totum corpus et
⁷
 inflamat rotam nativitatis nostrae inflammata a gehenna omnis enim natura bestiarum et volucrum
⁸
 et serpentium etiam ceterorum domantur et domita sunt a natura humana linguam autem nullus
⁹
 hominum domare potest inquietum malum plena veneno mortifero in ipsa benedicimus Dominum
¹⁰
 et Patrem et in ipsa maledicimus homines qui ad similitudinem Dei facti sunt ex ipso ore procedit
¹¹
 benedictio et maledictio non oportet fratres mei haec ita fieri numquid fons de eodem foramine
¹²
 emanat dulcem et amaram aquam numquid potest fratres mei ficus olivas facere aut vitis ficus
¹³
 sic neque salsa dulcem potest facere aquam quis sapiens et disciplinatus inter vos ostendat ex
¹⁴
 bona conversatione operationem suam in mansuetudine sapientiae quod si zelum amarum habetis
¹⁵
 et contentiones in cordibus vestris nolite gloriari et mendaces esse adversus veritatem non est
¹⁶
 ista sapientia desursum descendens sed terrena animalis diabolica ubi enim zelus et contentio

17
 ibi inconstantia et omne opus pravum quae autem desursum est sapientia primum quidem pudica
 est deinde pacifica modesta suadibilis plena misericordia et fructibus bonis non iudicans sine
 18
 simulatione fructus autem iustitiae in pace seminatur facientibus pacem

Chapter 4

1
 unde bella et lites in vobis nonne hinc ex concupiscentiis vestris quae militant in membris
 2
 vestris concupiscitis et non habetis occiditis et zelatis et non potestis adipisci litigatis et belligeratis
 3
 non habetis propter quod non postulatis petitis et non accipitis eo quod male petatis ut in
 4
 concupiscentiis vestris insumatis adulteri nescitis quia amicitia huius mundi inimica est Dei
 5
 quicumque ergo voluerit amicus esse saeculi huius inimicus Dei constituitur aut putatis quia
 6
 inaniter scriptura dicat ad invidiam concupiscit Spiritus qui inhabitat in nobis maiorem autem dat
 7
 gratiam propter quod dicit Deus superbis resistit humilibus autem dat gratiam subditi igitur estote
 8
 Deo resistite autem diabolo et fugiet a vobis adpropiate Domino et adpropinquabit vobis emundate
 9
 manus peccatores et purificate corda duplices animo miseri estote et lugete et plorate risus vester
 10
 in luctum convertatur et gaudium in maerorem humiliamini in conspectu Domini et exaltabit
 11
 vos nolite detrahare de alterutrum fratres qui detrahit fratri aut qui iudicat fratrem suum detrahit
 12
 legi et iudicat legem si autem iudicas legem non es factor legis sed iudex unus est legislator et
 13
 iudex qui potest perdere et liberare tu autem quis es qui iudicas proximum ecce nunc qui dicitis
 hodie aut crastino ibimus in illam civitatem et faciemus quidem ibi annum et mercabimur et lucrum
 14
 faciemus qui ignoratis quid erit in crastinum quae enim est vita vestra vapor est ad modicum
 15
 parens deinceps exterminatur pro eo ut dicatis si Dominus voluerit et vixerimus faciemus hoc
 16
 aut illud nunc autem exultatis in superbiis vestris omnis exultatio talis maligna est 17
 scienti
 igitur bonum facere et non facienti peccatum est illi

Chapter 5

¹ age nunc divites plorate ululantes in miseriis quae advenient vobis ² divitiae vestrae putrefactae
³ sunt et vestimenta vestra a tineis comesta sunt aurum et argentum vestrum eruginavit et erugo
eorum in testimonium vobis erit et manducabit carnes vestras sicut ignis thesaurizastis in novissimis
⁴ diebus ecce merces operariorum qui messuerunt regiones vestras qui fraudatus est a vobis clamat
et clamor ipsorum in aures Domini Sabaoth introiit ⁵ epulati estis super terram et in luxuriis enutristis
⁶ corda vestra in die occisionis addixistis occidistis iustum non resistit vobis ⁷ patientes igitur estote
fratres usque ad adventum Domini ecce agricola expectat pretiosum fructum terrae patienter ferens
⁸ donec accipiat temporivum et serotinum patientes estote et vos confirmate corda vestra quoniam
⁹ adventus Domini adpropinquavit nolite ingemescere fratres in alterutrum ut non iudicemini ecce
¹⁰ iudex ante ianuam adsistit exemplum accipite fratres laboris et patientiae prophetas qui locuti
¹¹ sunt in nomine Domini ecce beatificamus qui sustinuerunt sufferentiam Iob audistis et finem
¹² Domini vidistis quoniam misericors est Dominus et miserator ante omnia autem fratres mei
nolite iurare neque per caelum neque per terram neque aliud quodcumque iuramentum sit autem
¹³ vestrum est est non non uti non sub iudicio decidatis tristatur aliquis vestrum oret aequo animo
¹⁴ est psallat infirmatur quis in vobis inducat presbyteros ecclesiae et orent super eum unguentes
¹⁵ eum oleo in nomine Domini et oratio fidei salvabit infirmum et adlevabit eum Dominus et si in
¹⁶ peccatis sit dimittentur ei confitemini ergo alterutrum peccata vestra et orate pro invicem ut
¹⁷ salvemini multum enim valet deprecatio iusti adsidua Helias homo erat similis nobis passibilis
¹⁸ et oratione oravit ut non plueret super terram et non pluit annos tres et menses sex et rursum
¹⁹ oravit et caelum dedit pluviam et terra dedit fructum suum fratres mei si quis ex vobis erraverit
a veritate et converterit quis eum

1 Peter

Chapter 1

¹ Petrus apostolus Iesu Christi electis advenis dispersionis Ponti Galatae Cappadociae Asiae
et Bithyniae ² secundum praescientiam Dei Patris in sanctificatione Spiritus in oboedientiam et
aspersione sanguinis Iesu Christi gratia vobis et pax multiplicetur ³ benedictus Deus et Pater
Domini nostri Iesu Christi qui secundum magnam misericordiam suam regeneravit nos in spem
vivam per resurrectionem Iesu Christi ex mortuis ⁴ in hereditatem incorruptibilem et incontaminatam
et inmarcescibilem conservatam in caelis in vobis ⁵ qui in virtute Dei custodimini per fidem in
salutem paratam revelari in tempore novissimo ⁶ in quo exultatis modicum nunc si oportet contristati
in variis temptationibus ⁷ ut probatum vestrae fidei multo pretiosius sit auro quod perit per ignem
probato inveniatur in laudem et gloriam et honorem in revelatione Iesu Christi ⁸ quem cum non
videritis diligitis in quem nunc quoque non videntes credentes autem exultatis laetitia inenarrabili
et glorificata ⁹ reportantes finem fidei vestrae salutem animarum ¹⁰ de qua salute exquisierunt
atque scrutati sunt prophetae qui de futura in vobis gratia prophetaverunt ¹¹ scrutantes in quod vel
quale tempus significaret in eis Spiritus Christi praenuntians eas quae in Christo sunt passionis et
posteriores glorias ¹² quibus revelatum est quia non sibi ipsis vobis autem ministrabant ea quae
nunc nuntiata sunt vobis per eos qui evangelizaverunt vos Spiritu Sancto misso de caelo in quae
desiderant angeli prospicere ¹³ propter quod succincti lumbos mentis vestrae sobrii perfecte sperate
in eam quae offertur vobis gratiam in revelatione Iesu Christi ¹⁴ quasi filii oboedientiae non
configurati prioribus ignorantiae vestrae desideriis ¹⁵ sed secundum eum qui vocavit vos sanctum
et ipsi sancti in omni conversatione sitis ¹⁶ quoniam scriptum est sancti eritis quia ego sanctus sum
¹⁷ et si Patrem invocatis eum qui sine acceptione personarum iudicat secundum uniuscuiusque opus
in timore incolatus vestri tempore conversamini ¹⁸ scientes quod non corruptibilibus argento vel
auro redempti estis de vana vestra conversatione paternae traditionis ¹⁹ sed pretioso sanguine quasi
agni incontaminati et immaculati Christi ²⁰ praecogniti quidem ante constitutionem mundi manifestati
autem novissimis temporibus propter vos ²¹ qui per ipsum fideles estis in Deo qui suscitavit eum
a mortuis et dedit ei gloriam ut fides vestra et spes esset in Deo ²² animas vestras castificantes in
oboedientia caritatis in fraternitatis amore simplici ex corde invicem diligite adtentius ²³ renati
non ex semine corruptibili sed incorruptibili per verbum Dei vivi et permanentis ²⁴ quia omnis

caro ut faenum et omnis gloria eius tamquam flos faeni exaruit faenum et flos decidit ²⁵ verbum
autem Domini manet in aeternum hoc est autem verbum quod evangelizatum est in vos

Chapter 2

¹deponentes igitur omnem malitiam et omnem dolum et simulationes et invidias et omnes
detractiones ²sicut modo geniti infantes rationale sine dolo lac concupiscite ut in eo crescatis in
salutem ³si gustastis quoniam dulcis Dominus ⁴ad quem accedentes lapidem vivum ab hominibus
quidem reprobatum a Deo autem electum honorificatum ⁵et ipsi tamquam lapides vivi
superaedificamini domus spiritalis sacerdotium sanctum offerre spiritalis hostias acceptabiles Deo
per Iesum Christum ⁶propter quod continet in scriptura ecce pono in Sion lapidem summum
angularem electum pretiosum et qui crediderit in eo non confundetur ⁷vobis igitur honor credentibus
non credentibus autem lapis quem reprobaverunt aedificantes hic factus est in caput anguli ⁸et
lapis offensionis et petra scandali qui offendunt verbo nec credunt in quod et positi sunt ⁹vos autem
genus electum regale sacerdotium gens sancta populus acquisitionis ut virtutes adnuntietis eius qui
de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum ¹⁰qui aliquando non populus nunc autem populus
Dei qui non consecuti misericordiam nunc autem misericordiam consecuti ¹¹carissimi obsecro
tamquam advenas et peregrinos abstinere vos a carnalibus desideriis quae militant adversus animam
¹²conversationem vestram inter gentes habentes bonam ut in eo quod detractant de vobis tamquam
de malefactoribus ex bonis operibus considerantes glorificent Deum in die visitationis ¹³subiecti
estote omni humanae creaturae propter Dominum sive regi quasi praecellenti ¹⁴sive ducibus
tamquam ab eo missis ad vindictam malefactorum laudem vero bonorum ¹⁵quia sic est voluntas
Dei ut beneficientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam ¹⁶quasi liberi et
non quasi velamen habentes malitiae libertatem sed sicut servi Dei ¹⁷omnes honorate fraternitatem
diligite Deum timete regem honorificate ¹⁸servi subditi in omni timore dominis non tantum bonis
et modestis sed etiam discolis ¹⁹haec est enim gratia si propter conscientiam Dei sustinet quis
tristitias patiens iniuste ²⁰quae enim gloria est si peccantes et colaphizati suffertis sed si

benefacientes et patientes sustinetis haec est gratia apud Deum²¹ in hoc enim vocati estis quia et
 Christus passus est pro vobis vobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia eius²² qui peccatum
 non fecit nec inventus est dolus in ore ipsius²³ qui cum malediceretur non maledicebat cum
 pateretur non comminabatur tradebat autem iudicanti se iniuste²⁴ qui peccata nostra ipse pertulit²⁵
 in corpore suo super lignum ut peccatis mortui iustitiae viveremus cuius livore sanati estis²⁵ eratis
 enim sicut oves errantes sed conversi estis nunc ad pastorem et episcopum animarumstrarum

Chapter 3

¹ similiter mulieres subditae suis viris ut et si qui non credunt verbo per mulierum conversationem
 sine verbo lucri fiant² considerantes in timore castam conversationem vestram³ quarum sit non
 extrinsecus capillaturae aut circumdatio auri aut indumenti vestimentorum cultus⁴ sed qui
 absconditus cordis est homo in incorruptibilitate quieti et modesti spiritus quod est in conspectu
 Dei locuples⁵ sic enim aliquando et sanctae mulieres sperantes in Deo ornabant se subiectae propriis
 viris⁶ sicut Sarra oboediebat Abrahae dominum eum vocans cuius estis filiae benefacientes et non
 timentes ullam perturbationem⁷ viri similiter cohabitantes secundum scientiam quasi infirmiori
 vaso muliebri inpertientes honorem tamquam et coheredibus gratiae vitae uti ne inpediantur orationes
 vestrae⁸ in fine autem omnes unianimes conpatientes fraternitatis amatores misericordes humiles
⁹ non reddentes malum pro malo vel maledictum pro maledicto sed e contrario benedicentes quia
 in hoc vocati estis ut benedictionem hereditate possideatis¹⁰ qui enim vult vitam diligere et videre
 dies bonos coerceat linguam suam a malo et labia eius ne loquantur dolum¹¹ declinet autem a
 malo et faciat bonum inquirat pacem et persequatur eam¹² quia oculi Domini super iustos et aures
 eius in preces eorum vultus autem Domini super facientes mala¹³ et quis est qui vobis noceat si
 boni aemulatores fueritis¹⁴ sed et si quid patimini propter iustitiam beati timorem autem eorum
 ne timueritis et non conturbemini¹⁵ Dominum autem Christum sanctificate in cordibus vestris
 parati semper ad satisfactionem omni poscenti vos rationem de ea quae in vobis est spe¹⁶ sed cum
 modestia et timore conscientiam habentes bonam ut in eo quod detrahunt vobis confundantur qui

¹⁷
 calumniatur vestram bonam in Christo conversationem melius est enim beneficientes si velit
¹⁸
 voluntas Dei pati quam malefacientes quia et Christus semel pro peccatis mortuus est iustus pro
¹⁹
 iniustis ut nos offerret Deo mortificatus carne vivificatus autem spiritu in quo et his qui in carcere
²⁰
 erant spiritibus veniens praedicavit qui increduli fuerant aliquando quando expectabat Dei
 patientia in diebus Noe cum fabricaretur arca in qua pauci id est octo animae salvae factae sunt per
²¹
 aquam quod et vos nunc similis formae salvos facit baptisma non carnis depositio sordium sed
²²
 conscientiae bonae interrogatio in Deum per resurrectionem Iesu Christi qui est in dextera Dei
 profectus in caelum subiectis sibi angelis et potestatibus et virtutibus

Chapter 4

¹
 Christo igitur passo in carne et vos eadem cogitatione armamini quia qui passus est carne desiit
²
 a peccatis ut iam non hominum desideriis sed voluntate Dei quod reliquum est in carne vivat
³
 temporis sufficit enim praeteritum tempus ad voluntatem gentium consummandam qui
 ambulaverunt in luxuriis desideriis vinolentiis comesationibus potationibus et illicitis idolorum
⁴
 cultibus in quo peregrinantur non concurrentibus vobis in eandem luxuriae confusionem
⁵
 blasphemantes qui reddent rationem ei qui paratus est iudicare vivos et mortuos propter hoc
⁶
 enim et mortuis evangelizatum est ut iudicentur quidem secundum homines in carne vivant autem
⁷
 secundum Deum spiritu omnium autem finis adpropinquavit estote itaque prudentes et vigilate
⁸
 in orationibus ante omnia mutuam in vosmet ipsos caritatem continuam habentes quia caritas
⁹
 operit multitudinem peccatorum hospitales invicem sine murmuratione unusquisque sicut
¹⁰
 accepit gratiam in alterutrum illam administrantes sicut boni dispensatores multiformis gratiae Dei
¹¹
 si quis loquitur quasi sermones Dei si quis ministrat tamquam ex virtute quam administrat Deus
 ut in omnibus honorificetur Deus per Iesum Christum cui est gloria et imperium in saecula
¹²
 saeculorum amen carissimi nolite peregrinari in fervore qui ad temptationem vobis fit quasi novi
¹³
 aliquid vobis contingat sed communicantes Christi passionibus gaudete ut et in revelatione
¹⁴
 gloriae eius gaudeatis exultantes si exprobramini in nomine Christi beati quoniam gloriae Dei
¹⁵
 Spiritus in vobis requiescit nemo enim vestrum patiaturs quasi homicida aut fur aut maledicus

aut alienorum appetitor¹⁶ si autem ut Christianus non erubescat glorificet autem Deum in isto
 nomine¹⁷ quoniam tempus ut incipiat iudicium de domo Dei si autem primum a nobis qui finis
 eorum qui non credunt Dei evangelio¹⁸ et si iustus vix salvatur impius et peccator ubi parebit
 19 itaque et hii qui patiuntur secundum voluntatem Dei fideli creatori commendant animas suas in
 benefactis

Chapter 5

1 seniores ergo qui in vobis sunt obsecro consenior et testis Christi passionum qui et eius quae
 in futuro revelanda est gloriae communicator² pascite qui est in vobis gregem Dei providentes non
 coacto sed spontanee secundum Deum neque turpis lucri gratia sed voluntarie³ neque ut dominantes
 in cleris sed formae facti gregi et ex animo⁴ et cum apparuerit princeps pastorum percipietis
 inmarcescibilem gloriae coronam⁵ similiter adulescentes subditi estote senioribus omnes autem
 invicem humilitatem insinuate quia Deus superbis resistit humilibus autem dat gratiam⁶ humiliamini
 igitur sub potenti manu Dei ut vos exaltet in tempore visitationis⁷ omnem sollicitudinem vestram
 proicientes in eum quoniam ipsi cura est de vobis⁸ sobrii estote vigilate quia adversarius vester
 diabolus tamquam leo rugiens circuit quaerens quem devoret⁹ cui resistite fortes fide scientes
 eadem passionum ei quae in mundo est vestrae fraternitati fieri¹⁰ Deus autem omnis gratiae qui
 vocavit nos in aeternam suam gloriam in Christo Iesu modicum passos ipse perficiet confirmabit
 solidabit¹¹ ipsi imperium in saecula saeculorum amen¹² per Silvanum vobis fidelem fratrem ut
 arbitror breviter scripsi obsecrans et contestans hanc esse veram gratiam Dei in qua state¹³ salutet
 vos quae est in Babylone cumelecta et Marcus filius meus

2 Peter

Chapter 1

¹ Simon Petrus servus et apostolus Iesu Christi his qui coaequalem nobis sortiti sunt fidem in
iustitia Dei nostri et salvatoris Iesu Christi ² gratia vobis et pax adimpleatur in cognitione Domini
nostri ³ quomodo omnia nobis divinae virtutis suae quae ad vitam et pietatem donata est per
cognitionem eius qui vocavit nos propria gloria et virtute ⁴ per quae maxima et pretiosa nobis
promissa donavit ut per haec efficiamini divinae consortes naturae fugientes eius quae in mundo
est concupiscentiae corruptionem ⁵ vos autem curam omnem subinferentes ministrare in fide vestra
virtutem in virtute autem scientiam ⁶ in scientia autem abstinentiam in abstinentia autem patientiam
in patientia autem pietatem ⁷ in pietate autem amorem fraternitatis in amore autem fraternitatis
caritatem ⁸ haec enim vobis cum adsint et superent non vacuos nec sine fructu vos constituent in
Domini nostri Iesu Christi cognitione ⁹ cui enim non praesto sunt haec caecus est et manu temptans
oblivionem accipiens purgationis veterum suorum delictorum ¹⁰ quapropter fratres magis satagite
ut per bona opera certam vestram vocationem et electionem faciatis haec enim facientes non
peccabitis aliquando ¹¹ sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in aeternum regnum
Domini nostri et salvatoris Iesu Christi ¹² propter quod incipiam vos semper commonere de his et
quidem scientes et confirmatos in praesenti veritate ¹³ iustum autem arbitror quamdiu sum in hoc
tabernaculo suscitare vos in commonitione ¹⁴ certus quod velox est depositio tabernaculi mei
secundum quod et Dominus noster Iesus Christus significavit mihi ¹⁵ dabo autem operam et
frequenter habere vos post obitum meum ut horum memoriam faciatis ¹⁶ non enim doctas fabulas
secuti notam fecimus vobis Domini nostri Iesu Christi virtutem et praesentiam sed speculatores
facti illius magnitudinis ¹⁷ accipiens enim a Deo Patre honorem et gloriam voce delapsa ad eum
huiuscemodi a magnifica gloria hic est Filius meus dilectus in quo mihi conplacui ¹⁸ et hanc vocem
nos audivimus de caelo adlatam cum essemus cum ipso in monte sancto ¹⁹ et habemus firmiorem
propheticum sermonem cui bene facitis adtendentes quasi lucernae lucenti in caliginoso loco donec
dies inlucescat et lucifer oriatur in cordibus vestris ²⁰ hoc primum intellegentes quod omnis prophetia
scripturae propria interpretatione non fit ²¹ non enim voluntate humana adlata est aliquando
prophetia sed Spiritu Sancto inspirati locuti sunt sancti Dei homines

Chapter 2

¹ fuerunt vero et pseudoprophetae in populo sicut et in vobis erunt magistri mendaces qui
 introducent sectas perditionis et eum qui emit eos Dominum negant superducentes sibi celerem
² perditionem et multi sequuntur eorum luxurias per quos via veritatis blasphemabitur ³ et in avaritia
 fictis verbis de vobis negotiabuntur quibus iudicium iam olim non cessat et perditio eorum non
⁴ dormitat si enim Deus angelis peccantibus non pepercit sed rudentibus inferni detractos in tartarum
⁵ tradidit in iudicium cruciatos reservari et originali mundo non pepercit sed octavum Noe iustitiae
⁶ praeconem custodivit diluvium mundo impiorum inducens et civitates Sodomorum et
 Gomorraeorum in cinerem redigens eversione damnavit exemplum eorum qui impie acturi sunt
⁷ ponens et iustum Loth oppressum a nefandorum iniuria conversatione eruit ⁸ aspectu enim et
 auditu iustus erat habitans apud eos qui diem de die animam iustam iniquis operibus cruciabant
⁹ novit Dominus pios de temptatione eripere iniquos vero in diem iudicii cruciandos reservare
¹⁰ magis autem eos qui post carnem in concupiscentia inmunditiae ambulant dominationemque
¹¹ contemnunt audaces sibi placentes sectas non metuunt blasphemantes ubi angeli fortitudine et
¹² virtute cum sint maiores non portant adversum se execrabile iudicium hii vero velut inrationabilia
 pecora naturaliter in captionem et in perniciem in his quae ignorant blasphemantes in corruptione
¹³ sua et peribunt percipientes mercedem iniustitiae voluptatem existimantes diei delicias
¹⁴ coinquinationes et maculae deliciis affluentes in conviviis suis luxuriantes vobiscum oculos
 habentes plenos adulterio et incessabiles delicti pellicentes animas instabiles cor exercitatum
¹⁵ avaritiae habentes maledictionis filii derelinquentes rectam viam erraverunt secuti viam Balaam
¹⁶ ex Bosor qui mercedem iniquitatis amavit correptionem vero habuit suae vesaniae subiugale
¹⁷ mutum in hominis voce loquens prohibuit prophetae insipientiam hii sunt fontes sine aqua et
¹⁸ nebulae turbinibus exagitatae quibus caligo tenebrarum reservatur superba enim vanitatis
 loquentes pellicent in desideriis carnis luxuriae eos qui paululum effugiunt qui in errore conversantur
¹⁹ libertatem illis promittentes cum ipsi servi sint corruptionis a quo enim quis superatus est huius
²⁰ et servus est si enim refugientes coinquinationes mundi in cognitione Domini nostri et salvatoris
²¹ Iesu Christi his rursus impliciti superantur facta sunt eis posteriora deteriora prioribus melius
 enim erat illis non cognoscere viam iustitiae quam post agnitionem retrorsum converti ab eo quod

ill²²is traditum est sancto mandato contigit enim eis illud veri proverbii canis reversus ad suum vomitum et sus lota in volutabro luti

Chapter 3

¹ hanc ecce vobis carissimi secundam scribo epistulam in quibus excito vestram in commonitione
sinceram mentem ² ut memores sitis eorum quae praedixi verborum a sanctis prophetis et
apostolorum vestrorum praeceptorum Domini et salvatoris ³ hoc primum scientes quod venient in
novissimis diebus in deceptione inlusores iuxta proprias concupiscentias ambulantes ⁴ dicentes ubi
est promissio aut adventus eius ex quo enim patres dormierunt omnia sic perseverant ab initio
creaturae ⁵ latet enim eos hoc volentes quod caeli erant prius et terra de aqua et per aquam consistens
Dei verbo ⁶ per quae ille tunc mundus aqua inundatus periit ⁷ caeli autem qui nunc sunt et terra
eodem verbo repositi sunt igni servati in diem iudicii et perditionis impiorum hominum ⁸ unum
vero hoc non lateat vos carissimi quia unus dies apud Dominum sicut mille anni et mille anni sicut
dies unus ⁹ non tardat Dominus promissi sed patienter agit propter vos nolens aliquos perire sed
omnes ad paenitentiam reverti ¹⁰ adveniet autem dies Domini ut fur in qua caeli magno impetu
transient elementa vero calore solventur ¹¹ cum haec igitur omnia dissolvenda sint quales oportet
esse vos in sanctis conversationibus et pietatibus ¹² expectantes et properantes in adventum Dei
diei per quam caeli ardentes solventur et elementa ignis ardore tabescent ¹³ novos vero caelos et
novam terram et promissa ipsius expectamus in quibus iustitia habitat ¹⁴ propter quod carissimi
haec expectantes satis agite immaculati et inviolati ei inveniri in pace ¹⁵ et Domini nostri
longanimitatem salutem arbitramini sicut et carissimus frater noster Paulus secundum datam sibi
sapientiam scripsit vobis ¹⁶ sicut et in omnibus epistulis loquens in eis de his in quibus sunt quaedam
difficilia intellectu quae indocti et instabiles depravant sicut et ceteras scripturas ad suam ipsorum
perditionem ¹⁷ vos igitur fratres praescientes custodite ne insipientium errore transducti excidatis
a propria firmitate

1 John

Chapter 1

¹ quod fuit ab initio quod audivimus quod vidimus oculis nostris quod perspeximus et manus
 nostrae temptaverunt de verbo vitae ² et vita manifestata est et vidimus et testamur et adnuntiamus
 vobis vitam aeternam quae erat apud Patrem et apparuit nobis ³ quod vidimus et audivimus
 adnuntiamus et vobis ut et vos societatem habeatis nobiscum et societas nostra sit cum Patre et cum
 Filio eius Iesu Christo ⁴ et haec scribimus vobis ut gaudium nostrum sit plenum ⁵ et haec est
 adnuntiatio quam audivimus ab eo et adnuntiamus vobis quoniam Deus lux est et tenebrae in eo
 non sunt ullae ⁶ si dixerimus quoniam societatem habemus cum eo et in tenebris ambulamus
 mentimur et non facimus veritatem ⁷ si autem in luce ambulemus sicut et ipse est in luce societatem
 habemus ad invicem et sanguis Iesu Filii eius mundat nos ab omni peccato ⁸ si dixerimus quoniam
 peccatum non habemus ipsi nos seducimus et veritas in nobis non est ⁹ si confiteamur peccata
 nostra fidelis est et iustus ut remittat nobis peccata et emundet nos ab omni iniquitate ¹⁰ si dixerimus
 quoniam non peccavimus mendacem facimus eum et verbum eius non est in nobis

Chapter 2

¹ filioli mei haec scribo vobis ut non peccetis sed et si quis peccaverit advocatum habemus apud
 Patrem Iesum Christum iustum ² et ipse est propitiatio pro peccatis nostris non pro nostris autem
 tantum sed etiam pro totius mundi ³ et in hoc scimus quoniam cognovimus eum si mandata eius
 observemus ⁴ qui dicit se nosse eum et mandata eius non custodit mendax est in hoc veritas non
 est ⁵ qui autem servat verbum eius vere in hoc caritas Dei perfecta est in hoc scimus quoniam in
 ipso sumus ⁶ qui dicit se in ipso manere debet sicut ille ambulavit et ipse ambulare ⁷ carissimi non
 mandatum novum scribo vobis sed mandatum vetus quod habuistis ab initio mandatum vetus est
 verbum quod audistis ⁸ iterum mandatum novum scribo vobis quod est verum et in ipso et in vobis
 quoniam tenebrae transeunt et lumen verum iam lucet ⁹ qui dicit se in luce esse et fratrem suum

10
 odit in tenebris est usque adhuc qui diligit fratrem suum in lumine manet et scandalum in eo
 11
 non est qui autem odit fratrem suum in tenebris est et in tenebris ambulat et nescit quo eat
 12
 quoniam tenebrae obcaecaverunt oculos eius scribo vobis filioli quoniam remittuntur vobis
 13
 peccata propter nomen eius scribo vobis patres quoniam cognovistis eum qui ab initio est scribo
 14
 vobis adulescentes quoniam vicistis malignum scripsi vobis infantes quoniam cognovistis Patrem
 scripsi vobis patres quia cognovistis eum qui ab initio scripsi vobis adulescentes quia fortes estis
 15
 et verbum Dei in vobis manet et vicistis malignum nolite diligere mundum neque ea quae in
 16
 mundo sunt si quis diligit mundum non est caritas Patris in eo quoniam omne quod est in mundo
 concupiscentia carnis et concupiscentia oculorum est et superbia vitae quae non est ex Patre sed
 17
 ex mundo est et mundus transit et concupiscentia eius qui autem facit voluntatem Dei manet in
 18
 aeternum filioli novissima hora est et sicut audistis quia antichristus venit nunc antichristi multi
 19
 facti sunt unde scimus quoniam novissima hora est ex nobis prodierunt sed non erant ex nobis
 nam si fuissent ex nobis permansissent utique nobiscum sed ut manifesti sint quoniam non sunt
 20
 omnes ex nobis sed vos unctionem habetis a Sancto et nostis omnia 21 non scripsi vobis quasi
 ignorantibus veritatem sed quasi scientibus eam et quoniam omne mendacium ex veritate non est
 22
 quis est mendax nisi is qui negat quoniam Iesus non est Christus hic est antichristus qui negat
 23
 Patrem et Filium omnis qui negat Filium nec Patrem habet qui confitetur Filium et Patrem habet
 24
 vos quod audistis ab initio in vobis permaneat si in vobis permanserit quod ab initio audistis et
 25
 vos in Filio et Patre manebitis et haec est repromissio quam ipse pollicitus est nobis vitam
 26
 aeternam haec scripsi vobis de eis qui seducunt vos 27 et vos unctionem quam accepistis ab eo
 manet in vobis et non necesse habetis ut aliquis doceat vos sed sicut unctio eius docet vos de omnibus
 28
 et verum est et non est mendacium et sicut docuit vos manete in eo et nunc filioli manete in eo
 29
 ut cum apparuerit habeamus fiduciam et non confundamur ab eo in adventu eius si scitis quoniam
 iustus est scitote quoniam et omnis qui facit iustitiam ex ipso natus est

Chapter 3

¹ videte qualem caritatem dedit nobis Pater ut filii Dei nominemur et sumus propter hoc mundus
non novit nos quia non novit eum ² carissimi nunc filii Dei sumus et nondum apparuit quid erimus
scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus quoniam videbimus eum sicuti est ³ et omnis
qui habet spem hanc in eo sanctificat se sicut et ille sanctus est ⁴ omnis qui facit peccatum et
iniquitatem facit et peccatum est iniquitas ⁵ et scitis quoniam ille apparuit ut peccata tolleretur et
peccatum in eo non est ⁶ omnis qui in eo manet non peccat omnis qui peccat non vidit eum nec
cognovit eum ⁷ filioli nemo vos seducat qui facit iustitiam iustus est sicut et ille iustus est ⁸ qui
facit peccatum ex diabolo est quoniam ab initio diabolus peccat in hoc apparuit Filius Dei ut dissolvat
opera diaboli ⁹ omnis qui natus est ex Deo peccatum non facit quoniam semen ipsius in eo manet
et non potest peccare quoniam ex Deo natus est ¹⁰ in hoc manifesti sunt filii Dei et filii diaboli
omnis qui non est iustus non est de Deo et qui non diligit fratrem suum ¹¹ quoniam haec est
adnuntiatio quam audistis ab initio ut diligamus alterutrum ¹² non sicut Cain ex maligno erat et
occidit fratrem suum et propter quid occidit eum quoniam opera eius maligna erant fratris autem
eius iusta ¹³ nolite mirari fratres si odit vos mundus ¹⁴ nos scimus quoniam translati sumus de
morte in vitam quoniam diligimus fratres qui non diligit manet in morte ¹⁵ omnis qui odit fratrem
suum homicida est et scitis quoniam omnis homicida non habet vitam aeternam in se manentem
¹⁶ in hoc cognovimus caritatem quoniam ille pro nobis animam suam posuit et nos debemus pro
fratribus animas ponere ¹⁷ qui habuerit substantiam mundi et viderit fratrem suum necesse habere
et clauserit viscera sua ab eo quomodo caritas Dei manet in eo ¹⁸ filioli non diligamus verbo nec
lingua sed opere et veritate ¹⁹ in hoc cognoscimus quoniam ex veritate sumus et in conspectu eius
suadeamus corda nostra ²⁰ quoniam si reprehenderit nos cor maior est Deus corde nostro et novit
omnia ²¹ carissimi si cor non reprehenderit nos fiduciam habemus ad Deum ²² et quodcumque
petierimus accipiemus ab eo quoniam mandata eius custodimus et ea quae sunt placita coram eo
facimus ²³ et hoc est mandatum eius ut credamus in nomine Filii eius Iesu Christi et diligamus
alterutrum sicut dedit mandatum nobis ²⁴ et qui servat mandata eius in illo manet et ipse in eo et
in hoc scimus quoniam manet in nobis de Spiritu quem nobis dedit

Chapter 4

¹ carissimi nolite omni spiritui credere sed probate spiritus si ex Deo sint quoniam multi
pseudoprophetae exierunt in mundum ² in hoc cognoscitur Spiritus Dei omnis spiritus qui confitetur
Iesum Christum in carne venisse ex Deo est ³ et omnis spiritus qui solvit Iesum ex Deo non est et
hoc est antichristi quod audistis quoniam venit et nunc iam in mundo est ⁴ vos ex Deo estis filioli
et vicistis eos quoniam maior est qui in vobis est quam qui in mundo ⁵ ipsi de mundo sunt ideo de
mundo loquuntur et mundus eos audit ⁶ nos ex Deo sumus qui novit Deum audit nos qui non est
ex Deo non audit nos in hoc cognoscimus Spiritum veritatis et spiritum erroris ⁷ carissimi diligamus
invicem quoniam caritas ex Deo est et omnis qui diligit ex Deo natus est et cognoscit Deum ⁸ qui
non diligit non novit Deum quoniam Deus caritas est ⁹ in hoc apparuit caritas Dei in nobis quoniam
Filium suum unigenitum misit Deus in mundum ut vivamus per eum ¹⁰ in hoc est caritas non quasi
nos dilexerimus Deum sed quoniam ipse dilexit nos et misit Filium suum propitiationem pro peccatis
nostris ¹¹ carissimi si sic Deus dilexit nos et nos debemus alterutrum diligere ¹² Deum nemo vidit
umquam si diligamus invicem Deus in nobis manet et caritas eius in nobis perfecta est ¹³ in hoc
intellegimus quoniam in eo manemus et ipse in nobis quoniam de Spiritu suo dedit nobis ¹⁴ et nos
vidimus et testificamur quoniam Pater misit Filium salvatorem mundi ¹⁵ quisque confessus fuerit
quoniam Iesus est Filius Dei Deus in eo manet et ipse in Deo ¹⁶ et nos cognovimus et credidimus
caritati quam habet Deus in nobis Deus caritas est et qui manet in caritate in Deo manet et Deus in
eo ¹⁷ in hoc perfecta est caritas nobiscum ut fiduciam habeamus in die iudicii quia sicut ille est et
nos sumus in hoc mundo ¹⁸ timor non est in caritate sed perfecta caritas foras mittit timorem
quoniam timor poenam habet qui autem timet non est perfectus in caritate ¹⁹ nos ergo diligamus
quoniam Deus prior dilexit nos ²⁰ si quis dixerit quoniam diligo Deum et fratrem suum oderit
mendax est qui enim non diligit fratrem suum quem vidit Deum quem non vidit quomodo potest
diligere ²¹ et hoc mandatum habemus ab eo ut qui diligit Deum diligat et fratrem suum

Chapter 5

¹ omnis qui credit quoniam Iesus est Christus ex Deo natus est et omnis qui diligit eum qui
² genuit diligit eum qui natus est ex eo in hoc cognoscimus quoniam diligimus natos Dei cum Deum
³ diligamus et mandata eius faciamus haec est enim caritas Dei ut mandata eius custodiamus et
⁴ mandata eius gravia non sunt quoniam omne quod natum est ex Deo vincit mundum et haec est
⁵ victoria quae vincit mundum fides nostra quis est qui vincit mundum nisi qui credit quoniam
⁶ Iesus est Filius Dei hic est qui venit per aquam et sanguinem Iesus Christus non in aqua solum
⁷ sed in aqua et sanguine et Spiritus est qui testificatur quoniam Christus est veritas quia tres sunt
⁸ qui testimonium dant Spiritus et aqua et sanguis et tres unum sunt si testimonium hominum
⁹ accipimus testimonium Dei maius est quoniam hoc est testimonium Dei quod maius est quia
¹⁰ testificatus est de Filio suo qui credit in Filio Dei habet testimonium Dei in se qui non credit
¹¹ Filio mendacem facit eum quoniam non credidit in testimonio quod testificatus est Deus de Filio
¹² suo et hoc est testimonium quoniam vitam aeternam dedit nobis Deus et haec vita in Filio eius
¹³ est qui habet Filium habet vitam qui non habet Filium Dei vitam non habet haec scripsi vobis
¹⁴ ut sciatis quoniam vitam habetis aeternam qui creditis in nomine Filii Dei et haec est fiducia
¹⁵ quam habemus ad eum quia quodcumque petierimus secundum voluntatem eius audit nos et
¹⁶ scimus quoniam audit nos quicquid petierimus scimus quoniam habemus petitiones quas
¹⁷ postulavimus ab eo qui scit fratrem suum peccare peccatum non ad mortem petet et dabit ei
¹⁸ vitam peccantibus non ad mortem est peccatum ad mortem non pro illo dico ut roget omnis
¹⁹ iniquitas peccatum est et est peccatum non ad mortem scimus quoniam omnis qui natus est ex
²⁰ Deo non peccat sed generatio Dei conservat eum et malignus non tangit eum scimus quoniam
 ex Deo sumus et mundus totus in maligno positus est et scimus quoniam Filius Dei venit et dedit
 nobis sensum ut cognoscamus verum Deum et simus in vero Filio eius hic est verus Deus et vita
 aeterna

2 John

Chapter 1

¹ senior electae dominae et natis eius quos ego diligo in veritate et non ego solus sed et omnes
² qui cognoverunt veritatem propter veritatem quae permanet in nobis et nobiscum erit in aeternum
³ sit nobiscum gratia misericordia pax a Deo Patre et a Christo Iesu Filio Patris in veritate et caritate
⁴ gavisus sum valde quoniam inveni de filiis tuis ambulantes in veritate sicut mandatum accepimus
⁵ a Patre et nunc rogo te domina non tamquam mandatum novum scribens tibi sed quod habuimus
⁶ ab initio ut diligamus alterutrum et haec est caritas ut ambulemus secundum mandata eius hoc
⁷ mandatum est ut quemadmodum audistis ab initio in eo ambuletis quoniam multi seductores
exierunt in mundum qui non confitentur Iesum Christum venientem in carne hic est seductor et
⁸ antichristus videte vosmet ipsos ne perdati quae operati estis sed ut mercedem plenam accipiat
⁹ omnis qui praecedit et non manet in doctrina Christi Deum non habet qui permanet in doctrina
¹⁰ hic et Filium et Patrem habet si quis venit ad vos et hanc doctrinam non adfert nolite recipere
¹¹ eum in domum nec have ei dixeritis qui enim dicit illi have communicat operibus illius malignis
¹² plura habens vobis scribere nolui per cartam et atramentum spero enim me futurum apud vos et
os ad os loqui ut gaudium vestrum plenum sit

3 John

Chapter 1

¹ senior Gaio carissimo quem ego diligo in veritate ² carissime de omnibus orationem facio
prospere te ingredi et valere sicut prospere agit anima tua ³ gavisus sum valde venientibus fratribus
et testimonium perhibentibus veritati tuae sicut tu in veritate ambulas ⁴ maiorem horum non habeo
gratiam quam ut audiam filios meos in veritate ambulantes ⁵ carissime fideliter facis quicquid
operaris in fratres et hoc in peregrinos ⁶ qui testimonium reddiderunt caritati tuae in conspectu
ecclesiae quos bene facies deducens digne Deo ⁷ pro nomine enim profecti sunt nihil accipientes

⁸
 a gentibus nos ergo debemus suscipere huiusmodi ut cooperatores simus veritatis ⁹ scripsissem
¹⁰
 forsitan ecclesiae sed is qui amat primatum gerere in eis Diotrepes non recipit nos propter hoc
 si venero commoneam eius opera quae facit verbis malignis garriens in nos et quasi non ei ista
¹¹
 sufficiant nec ipse suscipit fratres et eos qui cupiunt prohibet et de ecclesia eicit carissime noli
 imitari malum sed quod bonum est qui benefacit ex Deo est qui malefacit non vidit Deum
¹²
 Demetrio testimonium redditur ab omnibus et ab ipsa veritate et nos autem testimonium
¹³
 perhibemus et nosti quoniam testimonium nostrum verum est multa habui scribere tibi sed nolui
¹⁴
 per atramentum et calamum scribere tibi spero autem protinus te videre et os ad os loquemur

Jude

Chapter 1

¹
 Iudas Iesu Christi servus frater autem Iacobi his qui in Deo Patre dilectis et Iesu Christo
²
 conservatis vocatis misericordia vobis et pax et caritas adimpleatur ³ carissimi omnem
 sollicitudinem faciens scribendi vobis de communi vestra salute necesse habui scribere vobis
⁴
 deprecans supercertari semel traditae sanctis fidei subintroierunt enim quidam homines qui olim
 praescripti sunt in hoc iudicium impii Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam et solum
⁵
 Dominatorem et Dominum nostrum Iesum Christum negantes commonere autem vos volo scientes
 semel omnia quoniam Iesus populum de terra Aegypti salvans secundo eos qui non crediderunt
⁶
 perdidit angelos vero qui non servaverunt suum principatum sed dereliquerunt suum domicilium
⁷
 in iudicium magni diei vinculis aeternis sub caligine reservavit sicut Sodoma et Gomorra et
 finitimae civitates simili modo exfornicatae et abeuntes post carnem alteram factae sunt exemplum
⁸
 ignis aeterni poenam sustinentes similiter et hii carnem quidem maculant dominationem autem
⁹
 spernunt maiestates autem blasphemant cum Michahel archangelus cum diabolo disputans
 altercaretur de Mosi corpore non est ausus iudicium inferre blasphemiae sed dixit imperet tibi
¹⁰
 Dominus hii autem quaecumque quidem ignorant blasphemant quaecumque autem naturaliter
¹¹
 tamquam muta animalia norunt in his corrumpuntur vae illis quia via Cain abierunt et errore

Balaam mercede effusi sunt et contradictione Core perierunt ¹² hii sunt in epulis suis maculae
 convivantes sine timore semet ipsos pascentes nubes sine aqua quae a ventis circumferuntur arbores
 autumnales infructuosae bis mortuae eradicatae ¹³ fluctus feri maris despumantes suas confusiones
 sidera errantia quibus procella tenebrarum in aeternum servata est ¹⁴ prophetavit autem et his
 septimus ab Adam Enoc dicens ecce venit Dominus in sanctis milibus suis ¹⁵ facere iudicium
 contra omnes et arguere omnes impios de omnibus operibus impietatis eorum quibus impie egerunt
 et de omnibus duris quae locuti sunt contra eum peccatores impii ¹⁶ hii sunt murmuratores querellosi
 secundum desideria sua ambulantes et os illorum loquitur superba mirantes personas quaestus causa
¹⁷ vos autem carissimi memores estote verborum quae praedicta sunt ab apostolis Domini nostri
 Iesu Christi ¹⁸ quia dicebant vobis quoniam in novissimo tempore venient inlusores secundum sua
 desideria ambulantes impietatum ¹⁹ hii sunt qui segregant animales Spiritum non habentes ²⁰ vos
 autem carissimi superaedificantes vosmet ipsos sanctissimae vestrae fidei in Spiritu Sancto orantes
²¹ ipsos vos in dilectione Dei servate ²² et hos quidem arguite iudicatos ²³ illos vero salvate de
 igne rapientes aliis autem miseremini in timore odientes et eam quae carnalis est maculatam tunicam
²⁴ ei autem qui potest vos conservare sine peccato et constituere ante conspectum gloriae suae
 immaculatos in exultatione

Revelation

Chapter 1

¹ apocalypsis Iesu Christi quam dedit illi Deus palam facere servis suis quae oportet fieri cito
 et significavit mittens per angelum suum servo suo Iohanni ² qui testimonium perhibuit verbo Dei
 et testimonium Iesu Christi quaecumque vidit ³ beatus qui legit et qui audiunt verba prophetiae et
 servant ea quae in ea scripta sunt tempus enim prope est ⁴ Iohannes septem ecclesiis quae sunt in
 Asia gratia vobis et pax ab eo qui est et qui erat et qui venturus est et a septem spiritibus qui in
 conspectu throni eius sunt ⁵ et ab Iesu Christo qui est testis fidelis primogenitus mortuorum et
 princeps regum terrae qui dilexit nos et lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo ⁶ et fecit nostrum

regnum sacerdotes Deo et Patri suo ipsi gloria et imperium in saecula saeculorum amen⁷ ecce
 venit cum nubibus et videbit eum omnis oculus et qui eum pupugerunt et plangent se super eum
 omnes tribus terrae etiam amen⁸ ego sum Alpha et Omega principium et finis dicit Dominus Deus
 qui est et qui erat et qui venturus est Omnipotens⁹ ego Iohannes frater vester et particeps in
 tribulatione et regno et patientia in Iesu fui in insula quae appellatur Patmos propter verbum Dei
 et testimonium Iesu¹⁰ fui in spiritu in dominica die et audivi post me vocem magnam tamquam
 tubae¹¹ dicentis quod vides scribe in libro et mitte septem ecclesiis Ephesum et Zmyrnam et
 Pergamum et Thyatiram et Sardis et Philadelphiam et Laodiciam¹² et conversus sum ut viderem
 vocem quae loquebatur mecum et conversus vidi septem candelabra aurea¹³ et in medio septem
 candelabrorum similem Filio hominis vestitum podere et praecinctum ad mamillas zonam auream
 caput autem eius et capilli erant candidi tamquam lana alba tamquam nix et oculi eius velut
 flamma ignis¹⁵ et pedes eius similes orichalco sicut in camino ardenti et vox illius tamquam vox
 aquarum multarum¹⁶ et habebat in dextera sua stellas septem et de ore eius gladius utraque parte
 acutus exiebat et facies eius sicut sol lucet in virtute sua¹⁷ et cum vidissem eum cecidi ad pedes
 eius tamquam mortuus et posuit dexteram suam super me dicens noli timere ego sum primus et
 novissimus¹⁸ et vivus et fui mortuus et ecce sum vivens in saecula saeculorum et habeo claves
 mortis et inferni¹⁹ scribe ergo quae vidisti et quae sunt et quae oportet fieri post haec
 sacramentum septem stellarum quas vidisti in dextera mea et septem candelabra aurea septem
 stellae angeli sunt septem ecclesiarum et candelabra septem septem ecclesiae sunt²⁰

Chapter 2

¹ angelo Ephesi ecclesiae scribe haec dicit qui tenet septem stellas in dextera sua qui ambulat
 in medio septem candelabrorum aureorum² scio opera tua et laborem et patientiam tuam et quia
 non potes sustinere malos et temptasti eos qui se dicunt apostolos et non sunt et invenisti eos
 mendaces³ et patientiam habes et sustinuisti propter nomen meum et non defecisti⁴ sed habeo
 adversus te quod caritatem tuam primam reliquisti⁵ memor esto itaque unde excideris et age
 paenitentiam et prima opera fac sin autem venio tibi et movebo candelabrum tuum de loco suo nisi

6
 paenitentiam egeris sed hoc habes quia odisti facta Nicolaitarum quae et ego odi 7 qui habet
 aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis vincenti dabo ei edere de ligno vitae quod est in paradiso
 8
 Dei mei et angelo Zmyrnae ecclesiae scribe haec dicit primus et novissimus qui fuit mortuus et
 9
 vivit scio tribulationem tuam et paupertatem tuam sed dives es et blasphemaris ab his qui se dicunt
 10
 Iudaeos esse et non sunt sed sunt synagoga Satanae nihil horum timeas quae passurus es ecce
 missurus est diabolus ex vobis in carcerem ut temptemini et habebitis tribulationem diebus decem
 11
 esto fidelis usque ad mortem et dabo tibi coronam vitae qui habet aurem audiat quid Spiritus
 12
 dicat ecclesiis qui vicerit non laedetur a morte secunda et angelo Pergami ecclesiae scribe haec
 13
 dicit qui habet rompheam utraque parte acutam scio ubi habitas ubi sedes est Satanae et tenes
 nomen meum et non negasti fidem meam et in diebus Antipas testis meus fidelis qui occisus est
 14
 apud vos ubi Satanas habitat sed habeo adversus te pauca quia habes illic tenentes doctrinam
 15
 Balaam qui docebat Balac mittere scandalum coram filiis Israhel edere et fornicari ita habes et
 16
 tu tenentes doctrinam Nicolaitarum similiter paenitentiam age si quo minus venio tibi cito et
 17
 pugnabo cum illis in gladio oris mei qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis vincenti
 dabo ei manna absconditum et dabo illi calculum candidum et in calculo nomen novum scriptum
 18
 quod nemo scit nisi qui accipit et angelo Thyatirae ecclesiae scribe haec dicit Filius Dei qui
 19
 habet oculos ut flammam ignis et pedes eius similes orichalco novi opera tua et caritatem et
 20
 fidem et ministerium et patientiam tuam et opera tua novissima plura prioribus sed habeo adversus
 te quia permittis mulierem Hiezabel quae se dicit propheten docere et seducere servos meos fornicari
 21
 et manducare de idolothytis et dedi illi tempus ut paenitentiam ageret et non vult paeniteri a
 22
 fornicatione sua ecce mitto eam in lectum et qui moechantur cum ea in tribulationem maximam
 23
 nisi paenitentiam egerint ab operibus eius et filios eius interficiam in morte et scient omnes
 ecclesiae quia ego sum scrutans renes et corda et dabo unicuique vestrum secundum opera vestra
 24
 vobis autem dico ceteris qui Thyatirae estis quicumque non habent doctrinam hanc qui non
 25
 cognoverunt altitudines Satanae quemadmodum dicunt non mittam super vos aliud pondus tamen
 26
 id quod habetis tenete donec veniam et qui vicerit et qui custodierit usque in finem opera mea
 27
 dabo illi potestatem super gentes et reget illas in virga ferrea tamquam vas figuli confringentur

28 sicut et ego accepi a Patre meo et dabo illi stellam matutinam Spiritus dicat ecclesiis 29 qui habet aurem audiat quid

Chapter 3

1 et angelo ecclesiae Sardis scribe haec dicit qui habet septem spiritus Dei et septem stellas scio
 2 opera tua quia nomen habes quod vivas et mortuus es esto vigilans et confirma cetera quae moritura
 3 erant non enim invenio opera tua plena coram Deo meo in mente ergo habe qualiter acceperis et
 audieris et serva et paenitentiam age si ergo non vigilaveris veniam tamquam fur et nescies qua
 4 hora veniam ad te sed habes pauca nomina in Sardis qui non inquinaverunt vestimenta sua et
 5 ambulabunt mecum in albis quia digni sunt qui vicerit sic vestietur vestimentis albis et non delebo
 6 nomen eius de libro vitae et confitebor nomen eius coram Patre meo et coram angelis eius qui
 7 habet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis et angelo Philadelpiae ecclesiae scribe haec dicit
 8 sanctus et verus qui habet clavem David qui aperit et nemo cludit et cludit et nemo aperit scio
 9 opera tua ecce dedi coram te ostium apertum quod nemo potest cludere quia modicam habes virtutem
 et servasti verbum meum et non negasti nomen meum ecce dabo de synagoga Satanae qui dicunt
 se Iudaeos esse et non sunt sed mentiuntur ecce faciam illos ut veniant et adorent ante pedes tuos
 10 et scient quia ego dilexi te quoniam servasti verbum patientiae meae et ego te servabo ab hora
 11 temptationis quae ventura est in orbem universum temptare habitantes in terra venio cito tene
 12 quod habes ut nemo accipiat coronam tuam qui vicerit faciam illum columnam in templo Dei
 mei et foras non egredietur amplius et scribam super eum nomen Dei mei et nomen civitatis Dei
 13 mei novae Hierusalem quae descendit de caelo a Deo meo et nomen meum novum qui habet
 14 aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis et angelo Laodiciae ecclesiae scribe haec dicit Amen
 15 testis fidelis et verus qui est principium creaturae Dei scio opera tua quia neque frigidus es neque
 16 calidus utinam frigidus esses aut calidus sed quia tepidus es et nec frigidus nec calidus incipiam
 17 te evomere ex ore meo quia dicis quod dives sum et locupletatus et nullius egeo et nescis quia
 18 tu es miser et miserabilis et pauper et caecus et nudus suadeo tibi emere a me aurum ignitum
 probatum ut locuples fias et vestimentis albis induaris et non appareat confusio nuditatis tuae et

collyrio inungue oculos tuos ut videas ¹⁹ ego quos amo arguo et castigo aemulare ergo et
 paenitentiam age ²⁰ ecce sto ad ostium et pulso si quis audierit vocem meam et aperuerit ianuam
 introibo ad illum et cenabo cum illo et ipse mecum ²¹ qui vicerit dabo ei sedere mecum in throno
 meo sicut et ego vici et sedi cum Patre meo in throno eius ²² qui habet aurem audiat quid Spiritus
 dicat ecclesiis

Chapter 4

¹ post haec vidi et ecce ostium apertum in caelo et vox prima quam audiui tamquam tubae
 loquentis mecum dicens ascende huc et ostendam tibi quae oportet fieri post haec ² statim fui in
 spiritu et ecce sedis posita erat in caelo et supra sedem sedens ³ et qui sedebat similis erat aspectui
 lapidis iaspidis et sardini et iris erat in circuitu sedis similis visioni zmaragdinae ⁴ et in circuitu
 sedis sedilia viginti quattuor et super thronos viginti quattuor seniores sedentes circumamictos
 vestimentis albis et in capitibus eorum coronas aureas ⁵ et de throno procedunt fulgura et voces et
 tonitrua et septem lampades ardentes ante thronum quae sunt septem spiritus Dei ⁶ et in conspectu
 sedis tamquam mare vitreum simile cristallo et in medio sedis et in circuitu sedis quattuor animalia
 plena oculis ante et retro ⁷ et animal primum simile leoni et secundum animal simile vitulo et
 tertium animal habens faciem quasi hominis et quartum animal simile aquilae volanti ⁸ et quattuor
 animalia singula eorum habebant alas senas et in circuitu et intus plena sunt oculis et requiem non
 habent die et nocte dicentia sanctus sanctus sanctus Dominus Deus omnipotens qui erat et qui est
 et qui venturus est ⁹ et cum darent illa animalia gloriam et honorem et benedictionem sedenti super
 thronum viventi in saecula saeculorum ¹⁰ procident viginti quattuor seniores ante sedentem in
 throno et adorabunt viventem in saecula saeculorum et mittent coronas suas ante thronum dicentes
¹¹ dignus es Domine et Deus noster accipere gloriam et honorem et virtutem quia tu creasti omnia
 et propter voluntatem tuam erant et creata sunt

Chapter 5

¹
 et vidi in dextera sedentis super thronum librum scriptum intus et foris signatum sigillis septem
²
 et vidi angelum fortem praedicantem voce magna quis est dignus aperire librum et solvere signacula
³
 eius et nemo poterat in caelo neque in terra neque subtus terram aperire librum neque respicere
⁴
 illum et ego flebam multum quoniam nemo dignus inventus est aperire librum nec videre eum
⁵
 et unus de senioribus dicit mihi ne fleveris ecce vicit leo de tribu Iuda radix David aperire librum
⁶
 et septem signacula eius et vidi et ecce in medio throni et quattuor animalium et in medio seniorum
 agnum stantem tamquam occisum habentem cornua septem et oculos septem qui sunt spiritus Dei
⁷ ⁸
 missi in omnem terram et venit et accepit de dextera sedentis de throno et cum aperuisset librum
 quattuor animalia et viginti quattuor seniores ceciderunt coram agno habentes singuli citharas et
⁹
 fialas aureas plenas odoramentorum quae sunt orationes sanctorum et cantant novum canticum
 dicentes dignus es accipere librum et aperire signacula eius quoniam occisus es et redemisti nos
¹⁰
 Deo in sanguine tuo ex omni tribu et lingua et populo et natione et fecisti eos Deo nostro regnum
¹¹
 et sacerdotes et regnabunt super terram et vidi et audiui vocem angelorum multorum in circuitu
¹²
 throni et animalium et seniorum et erat numerus eorum milia milium dicentium voce magna
 dignus est agnus qui occisus est accipere virtutem et divinitatem et sapientiam et fortitudinem et
¹³
 honorem et gloriam et benedictionem et omnem creaturam quae in caelo est et super terram et
 sub terram et quae sunt in mari et quae in ea omnes audiui dicentes sedenti in throno et agno
¹⁴
 benedictio et honor et gloria et potestas in saecula saeculorum et quattuor animalia dicebant
 amen et seniores ceciderunt et adoraverunt

Chapter 6

¹
 et vidi quod aperuisset agnus unum de septem signaculis et audiui unum de quattuor animalibus
²
 dicentem tamquam vocem tonitruui veni et vidi et ecce equus albus et qui sedebat super illum
³
 habebat arcum et data est ei corona et exivit vincens ut vinceret et cum aperuisset sigillum
⁴
 secundum audiui secundum animal dicens veni et exivit alius equus rufus et qui sedebat super
 illum datum est ei ut sumeret pacem de terra et ut invicem se interficiant et datus est illi gladius
⁵
 magnus et cum aperuisset sigillum tertium audiui tertium animal dicens veni et vidi et ecce equus

niger et qui sedebat super eum habebat stateram in manu sua⁶ et audiui tamquam vocem in medio
 quattuor animalium dicentem bilibris tritici denario et tres bilibres hordei denario et vinum et oleum
 ne laeseris⁷ et cum aperuisset sigillum quartum audiui vocem quarti animalis dicentis veni et vidi⁸
 et ecce equus pallidus et qui sedebat desuper nomen illi Mors et inferus sequebatur eum et data⁹
 est illi potestas super quattuor partes terrae interficere gladio fame et morte et bestiis terrae et
 cum aperuisset quintum sigillum vidi subtus altare animas interfectorum propter verbum Dei et
 propter testimonium quod habebant¹⁰ et clamabant voce magna dicentes usquequo Domine sanctus
 et verus non iudicas et vindicas sanguinem nostrum de his qui habitant in terra¹¹ et datae sunt illis
 singulae stolae albae et dictum est illis ut requiescerent tempus adhuc modicum donec impleantur¹²
 conservi eorum et fratres eorum qui interficiendi sunt sicut et illi et vidi cum aperuisset sigillum
 sextum et terraemotus factus est magnus et sol factus est niger tamquam saccus cilicinus et luna
 tota facta est sicut sanguis¹³ et stellae caeli ceciderunt super terram sicut ficus mittit grossos suos
 cum vento magno movetur¹⁴ et caelum recessit sicut liber involutus et omnis mons et insulae de
 locis suis motae sunt¹⁵ et reges terrae et principes et tribuni et divites et fortes et omnis servus et
 liber absconderunt se in speluncis et petris montium¹⁶ et dicunt montibus et petris cadite super
 nos et abscondite nos a facie sedentis super thronum et ab ira agni¹⁷ quoniam venit dies magnus
 irae ipsorum et quis poterit stare

Chapter 7

1 post haec vidi quattuor angelos stantes super quattuor angulos terrae tenentes quattuor ventos
 terrae ne flaret ventus super terram neque super mare neque in ullam arborem² et vidi alterum
 angelum ascendentem ab ortu solis habentem signum Dei vivi et clamavit voce magna quattuor
 angelis quibus datum est nocere terrae et mari³ dicens nolite nocere terrae neque mari neque
 arboribus quoadusque signemus servos Dei nostri in frontibus eorum⁴ et audiui numerum signatorum
 centum quadraginta quattuor milia signati ex omni tribu filiorum Israhel⁵ ex tribu Iuda duodecim
 milia signati ex tribu Ruben duodecim milia ex tribu Gad duodecim milia⁶ ex tribu Aser duodecim
 milia ex tribu Nepthalim duodecim milia ex tribu Manasse duodecim milia⁷ ex tribu Symeon

duodecim milia ex tribu Levi duodecim milia ex tribu Issachar duodecim milia⁸ ex tribu Zabulon
 duodecim milia ex tribu Ioseph duodecim milia ex tribu Benjamin duodecim milia signati⁹ post
 haec vidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat ex omnibus gentibus et tribubus et populis
 et linguis stantes ante thronum et in conspectu agni amicti stolas albas et palmae in manibus eorum
 10 et clamabant voce magna dicentes salus Deo nostro qui sedet super thronum et agno¹¹ et omnes
 angeli stabant in circuitu throni et seniorum et quattuor animalium et ceciderunt in conspectu throni
 in facies suas et adoraverunt Deum¹² dicentes amen benedictio et claritas et sapientia et gratiarum
 actio et honor et virtus et fortitudo Deo nostro in saecula saeculorum amen¹³ et respondit unus de
 senioribus dicens mihi hii qui amicti sunt stolis albis qui sunt et unde venerunt¹⁴ et dixi illi domine
 mi tu scis et dixit mihi hii sunt qui veniunt de tribulatione magna et laverunt stolas suas et
 dealbaverunt eas in sanguine agni¹⁵ ideo sunt ante thronum Dei et serviunt ei die ac nocte in templo
 eius et qui sedet in throno habitabit super illos¹⁶ non esurient neque sitient amplius neque cadet
 super illos sol neque ullus aestus¹⁷ quoniam agnus qui in medio throni est reget illos et deducet
 eos ad vitae fontes aquarum et absterget Deus omnem lacrimam ex oculis eorum

Chapter 8

1 et cum aperuisset sigillum septimum factum est silentium in caelo quasi media hora² et vidi
 septem angelos stantes in conspectu Dei et datae sunt illis septem tubae³ et alius angelus venit et
 stetit ante altare habens turibulum aureum et data sunt illi incensa multa ut daret orationibus
 sanctorum omnium super altare aureum quod est ante thronum⁴ et ascendit fumus incensorum de
 orationibus sanctorum de manu angeli coram Deo⁵ et accepit angelus turibulum et implevit illud
 de igne altaris et misit in terram et facta sunt tonitrua et voces et fulgora et terraemotus⁶ et septem
 angeli qui habebant septem tubas paraverunt se ut tuba canerent⁷ et primus tuba cecinit et facta
 est grando et ignis mixta in sanguine et missum est in terram et tertia pars terrae combusta est et
 tertia pars arborum combusta est et omne faenum viride combustum est⁸ et secundus angelus tuba
 cecinit et tamquam mons magnus igne ardens missus est in mare et facta est tertia pars maris sanguis
 9 et mortua est tertia pars creaturae quae habent animas et tertia pars navium interiit¹⁰ et tertius
 angelus tuba cecinit et cecidit de caelo stella magna ardens tamquam facula et cecidit in tertiam

partem fluminum et in fontes aquarum¹¹ et nomen stellae dicitur Absinthius et facta est tertia pars
 aquarum in absinthium et multi hominum mortui sunt de aquis quia amarae factae sunt¹² et quartus
 angelus tuba cecinit et percussa est tertia pars solis et tertia pars lunae et tertia pars stellarum ut
 obscuraretur tertia pars eorum et diei non luceret pars tertia et nox similiter¹³ et vidi et audiui
 vocem unius aquilae volantis per medium caelum dicentis voce magna vae vae vae habitantibus in
 terra de ceteris vocibus tubae trium angelorum qui erant tuba canituri

Chapter 9

¹ et quintus angelus tuba cecinit et vidi stellam de caelo cecidisse in terram et data est illi clavis
 putei abyssi² et aperuit puteum abyssi et ascendit fumus putei sicut fumus fornacis magnae et
 obscuratus est sol et aer de fumo putei³ et de fumo exierunt lucustae in terram et data est illis
 potestas sicut habent potestatem scorpiones terrae⁴ et praeceptum est illis ne laederent faenum
 terrae neque omne viride neque omnem arborem nisi tantum homines qui non habent signum Dei
 in frontibus⁵ et datum est illis ne occiderent eos sed ut cruciarentur mensibus quinque et cruciatus
 eorum ut cruciatus scorpii cum percutit hominem⁶ et in diebus illis quaerent homines mortem et
 non invenient eam et desiderabunt mori et fugiet mors ab ipsis⁷ et similitudines lucustarum similes
 equis paratis in proelium et super capita earum tamquam coronae similes auro et facies earum sicut
 facies hominum⁸ et habebant capillos sicut capillos mulierum et dentes earum sicut leonum erant
 et habebant loricas sicut loricas ferreas et vox alarum earum sicut vox curruum equorum multorum
 currentium in bellum¹⁰ et habebant caudas similes scorpionum et aculei in caudis earum potestas
 earum nocere hominibus mensibus quinque¹¹ et habebant super se regem angelum abyssi cui
 nomen hebraice Abaddon graece autem Apollyon et latine habet nomen Exterminans¹² vae unum
 abiit ecce veniunt adhuc duo vae post haec¹³ et sextus angelus tuba cecinit et audiui vocem unum
 ex cornibus altaris aurei quod est ante oculos Dei¹⁴ dicentem sexto angelo qui habebat tubam
 solve quattuor angelos qui alligati sunt in flumine magno Eufrate¹⁵ et soluti sunt quattuor angeli
 qui parati erant in horam et diem et mensem et annum ut occiderent tertiam partem hominum¹⁶ et

numerus equestris exercitus vicies milies dena milia audiui numerum eorum¹⁷ et ita vidi equos in
 visione et qui sedebant super eos habentes loricas igneas et hyacinthinas et sulphureas et capita¹⁸
 equorum erant tamquam capita leonum et de ore ipsorum procedit ignis et fumus et sulphur¹⁸ ab
 his tribus plagis occisa est tertia pars hominum de igne et fumo et sulphure qui procedebat ex ore
 ipsorum¹⁹ potestas enim equorum in ore eorum est et in caudis eorum nam caudae illorum similes
 serpentibus habentes capita et in his nocent²⁰ et ceteri homines qui non sunt occisi in his plagis
 neque paenitentiam egerunt de operibus manuum suarum ut non adorarent daemonia et simulacra
 aurea et argentea et aerea et lapidea et lignea quae neque videre possunt neque audire neque ambulare
 21
 et non egerunt paenitentiam ab homicidiis suis neque a veneficiis suis neque a fornicatione sua
 neque a furtis suis

Chapter 10

1
 et vidi alium angelum fortem descendentem de caelo amictum nube et iris in capite eius et
 facies eius erat ut sol et pedes eius tamquam columna ignis² et habebat in manu sua libellum³
 apertum et posuit pedem suum dextrum supra mare sinistrum autem super terram³ et clamavit
 voce magna quemadmodum cum leo rugit et cum clamasset locuta sunt septem tonitrua voces suas
 4
 et cum locuta fuissent septem tonitrua scripturus eram et audiui vocem de caelo dicentem signa⁵
 quae locuta sunt septem tonitrua et noli ea scribere⁵ et angelum quem vidi stantem supra mare et
 supra terram levavit manum suam ad caelum⁶ et iuravit per viventem in saecula saeculorum qui
 creavit caelum et ea quae in illo sunt et terram et ea quae in ea sunt et mare et quae in eo sunt quia
 tempus amplius non erit⁷ sed in diebus vocis septimi angeli cum coeperit tuba canere et
 consummabitur mysterium Dei sicut evangelizavit per servos suos prophetas⁸ et vox quam audiui
 de caelo iterum loquentem mecum et dicentem vade accipe librum apertum de manu angeli stantis
 supra mare et supra terram⁹ et abii ad angelum dicens ei ut daret mihi librum et dicit mihi accipe¹⁰
 et devora illum et faciet amaricare ventrem tuum sed in ore tuo erit dulce tamquam mel¹⁰ et accepi
 librum de manu angeli et devoravi eum et erat in ore meo tamquam mel dulce et cum devorassem
 eum amaricatus est venter meus¹¹ et dicunt mihi oportet te iterum prophetare populis et gentibus
 et linguis et regibus multis

Chapter 11

¹
et datus est mihi calamus similis virgae dicens surge et metire templum Dei et altare et adorantes
²
in eo atrium autem quod est foris templum eice foras et ne metieris eum quoniam datum est
gentibus et civitatem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus ³ et dabo duobus testibus
meis et prophetabunt diebus mille ducentis sexaginta amicti saccos ⁴ hii sunt duo olivae et duo
candelabra in conspectu Domini terrae stantes ⁵ et si quis eos voluerit nocere ignis exiet de ore
illorum et devorabit inimicos eorum et si quis voluerit eos laedere sic oportet eum occidi ⁶ hii
habent potestatem cludendi caelum ne pluat diebus prophetiae ipsorum et potestatem habent super
aquas convertendi eas in sanguinem et percutere terram omni plaga quotienscumque voluerint ⁷ et
cum finierint testimonium suum bestia quae ascendit de abyso faciet adversus illos bellum et vincet
eos et occidet illos ⁸ et corpora eorum in plateis civitatis magnae quae vocatur spiritaliter Sodoma
et Aegyptus ubi et Dominus eorum crucifixus est ⁹ et videbunt de populis et tribubus et linguis et
gentibus corpora eorum per tres dies et dimidium et corpora eorum non sinunt poni in monumentis
¹⁰
et inhabitantes terram gaudebunt super illis et iucundabuntur et munera mittent invicem quoniam
¹¹
hii duo prophetae cruciaverunt eos qui inhabitant super terram et post dies tres et dimidium
spiritus vitae a Deo intravit in eos et steterunt super pedes suos et timor magnus cecidit super eos
¹²
qui viderunt eos et audierunt vocem magnam de caelo dicentem illis ascendite huc et ascenderunt
in caelum in nube et viderunt illos inimici eorum ¹³ et in illa hora factus est terraemotus magnus
et decima pars civitatis cecidit et occisi sunt in terraemotu nomina hominum septem milia et reliqui
in timore sunt missi et dederunt gloriam Deo caeli ¹⁴ vae secundum abiit ecce vae tertium veniet
¹⁵
cito et septimus angelus tuba cecinit et factae sunt voces magnae in caelo dicentes factum est
regnum huius mundi Domini nostri et Christi eius et regnabit in saecula saeculorum ¹⁶ et viginti
quattuor seniores qui in conspectu Dei sedent in sedibus suis ceciderunt in facies suas et adoraverunt
Deum ¹⁷ dicentes gratias agimus tibi Domine Deus omnipotens qui es et qui eras quia accepisti
virtutem tuam magnam et regnasti ¹⁸ et iratae sunt gentes et advenit ira tua et tempus mortuorum
iudicari et reddere mercedem servis tuis prophetis et sanctis et timentibus nomen tuum pusillis et
magnis et exterminandi eos qui corruerunt terram ¹⁹ et apertum est templum Dei in caelo et visa
est arca testamenti eius in templo eius et facta sunt fulgora et voces et terraemotus et grando magna

Chapter 12

¹ et signum magnum paruit in caelo mulier amicta sole et luna sub pedibus eius et in capite eius
corona stellarum duodecim ² et in utero habens et clamat parturiens et cruciatur ut pariat ³ et visum
est aliud signum in caelo et ecce draco magnus rufus habens capita septem et cornua decem et in
capitibus suis septem diademata ⁴ et cauda eius trahebat tertiam partem stellarum caeli et misit eas
in terram et draco stetit ante mulierem quae erat paritura ut cum peperisset filium eius devoraret
⁵ et peperit filium masculum qui rectorus erit omnes gentes in virga ferrea et raptus est filius eius
ad Deum et ad thronum eius ⁶ et mulier fugit in solitudinem ubi habet locum paratum a Deo ut ibi
pascant illam diebus mille ducentis sexaginta ⁷ et factum est proelium in caelo Michahel et angeli
eius proeliabantur cum dracone et draco pugnabat et angeli eius ⁸ et non valuerunt neque locus
inventus est eorum amplius in caelo ⁹ et proiectus est draco ille magnus serpens antiquus qui vocatur
Diabolus et Satanus qui seducit universum orbem proiectus est in terram et angeli eius cum illo
missi sunt ¹⁰ et audiui vocem magnam in caelo dicentem nunc facta est salus et virtus et regnum
Dei nostri et potestas Christi eius quia proiectus est accusator fratrum nostrorum qui accusabat illos
ante conspectum Dei nostri die ac nocte ¹¹ et ipsi vicerunt illum propter sanguinem agni et propter
verbum testimonii sui et non dilexerunt animam suam usque ad mortem ¹² propterea laetamini
caeli et qui habitatis in eis vae terrae et mari quia descendit diabolus ad vos habens iram magnam
sciens quod modicum tempus habet ¹³ et postquam vidit draco quod proiectus est in terram
persecutus est mulierem quae peperit masculum ¹⁴ et datae sunt mulieri duae alae aquilae magnae
ut volaret in desertum in locum suum ubi alitur per tempus et tempora et dimidium temporis a facie
serpentis ¹⁵ et misit serpens ex ore suo post mulierem aquam tamquam flumen ut eam faceret trahi
a flumine ¹⁶ et adiuvit terra mulierem et aperuit terra os suum et absorbuit flumen quod misit draco
de ore suo ¹⁷ et iratus est draco in mulierem et abiit facere proelium cum reliquis de semine eius
qui custodiunt mandata Dei et habent testimonium Iesu ¹⁸ et stetit super harenam maris

Chapter 13

¹
 et vidi de mare bestiam ascendentem habentem capita septem et cornua decem et super cornua
 eius decem diademata et super capita eius nomina blasphemiae ² et bestiam quam vidi similis erat
 pardo et pedes eius sicut ursi et os eius sicut os leonis et dedit illi draco virtutem suam et potestatem
 magnam ³ et unum de capitibus suis quasi occisum in mortem et plaga mortis eius curata est et
 admirata est universa terra post bestiam ⁴ et adoraverunt draconem quia dedit potestatem bestiae
 et adoraverunt bestiam dicentes quis similis bestiae et quis poterit pugnare cum ea ⁵ et datum est
 ei os loquens magna et blasphemiae et data est illi potestas facere menses quadraginta duo ⁶ et
 aperuit os suum in blasphemias ad Deum blasphemare nomen eius et tabernaculum eius et eos qui
 in caelo habitant ⁷ et datum est illi bellum facere cum sanctis et vincere illos et data est ei potestas
 in omnem tribum et populum et linguam et gentem ⁸ et adorabunt eum omnes qui inhabitant terram
 quorum non sunt scripta nomina in libro vitae agni qui occisus est ab origine mundi ⁹ si quis habet
 aurem audiat ¹⁰ qui in captivitatem in captivitatem vadit qui in gladio occiderit oportet eum gladio
 occidi hic est patientia et fides sanctorum ¹¹ et vidi aliam bestiam ascendentem de terra et habebat
 cornua duo similia agni et loquebatur sicut draco ¹² et potestatem prioris bestiae omnem faciebat
 in conspectu eius et facit terram et inhabitantes in eam adorare bestiam primam cuius curata est
 plaga mortis ¹³ et fecit signa magna ut etiam ignem faceret de caelo descendere in terram in
 conspectu hominum ¹⁴ et seducit habitantes terram propter signa quae data sunt illi facere in
 conspectu bestiae dicens habitantibus in terra ut faciant imaginem bestiae quae habet plagam gladii
 et vixit ¹⁵ et datum est illi ut daret spiritum imagini bestiae ut et loquatur imago bestiae et faciat
 quicumque non adoraverint imaginem bestiae occidantur ¹⁶ et faciet omnes pusillos et magnos et
 divites et pauperes et liberos et servos habere character in dextera manu aut in frontibus suis ¹⁷ et
 ne quis possit emere aut vendere nisi qui habet character nomen bestiae aut numerum nominis eius
¹⁸
 hic sapientia est qui habet intellectum computet numerum bestiae numerus enim hominis est et
 numerus eius est sescenti sexaginta sex

Chapter 14

¹
 et vidi et ecce agnus stabat supra montem Sion et cum illo centum quadraginta quattuor milia
 habentes nomen eius et nomen Patris eius scriptum in frontibus suis ² et audiui vocem de caelo
 tamquam vocem aquarum multarum et tamquam vocem tonitruui magni et vocem quam audiui sicut
³
 citharoedorum citharizantium in citharis suis et cantabant quasi canticum novum ante sedem et
 ante quattuor animalia et seniores et nemo poterat discere canticum nisi illa centum quadraginta
⁴
 quattuor milia qui empti sunt de terra hii sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati virgines
 enim sunt hii qui sequuntur agnum quocumque abierit hii empti sunt ex hominibus primitiae Deo
⁵ et agno et in ore ipsorum non est inventum mendacium sine macula sunt ⁶ et vidi alterum angelum
 volantem per medium caelum habentem evangelium aeternum ut evangelizaret sedentibus super
⁷
 terram et super omnem gentem et tribum et linguam et populum dicens magna voce timete Deum
 et date illi honorem quia venit hora iudicii eius et adorete eum qui fecit caelum et terram et mare
⁸
 et fontes aquarum et alius angelus secutus est dicens cecidit cecidit Babylon illa magna quae a
⁹
 vino irae fornicationis suae potionavit omnes gentes et alius angelus tertius secutus est illos dicens
 voce magna si quis adoraverit bestiam et imaginem eius et acceperit characterem in fronte sua aut
¹⁰
 in manu sua et hic bibet de vino irae Dei qui mixtus est mero in calice irae ipsius et cruciabitur
¹¹
 igne et sulphure in conspectu angelorum sanctorum et ante conspectum agni et fumus tormentorum
 eorum in saecula saeculorum ascendit nec habent requiem die ac nocte qui adoraverunt bestiam et
¹²
 imaginem eius et si quis acceperit characterem nominis eius hic patientia sanctorum est qui
¹³
 custodiunt mandata Dei et fidem Iesu et audiui vocem de caelo dicentem scribe beati mortui qui
 in Domino moriuntur amodo iam dicit Spiritus ut requiescant a laboribus suis opera enim illorum
¹⁴
 sequuntur illos et vidi et ecce nubem candidam et supra nubem sedentem similem Filio hominis
¹⁵
 habentem in capite suo coronam auream et in manu sua falcem acutam et alter angelus exivit
 de templo clamans voce magna ad sedentem super nubem mitte falcem tuam et mete quia venit
¹⁶
 hora ut metatur quoniam aruit messis terrae et misit qui sedebat supra nubem falcem suam in
¹⁷
 terram et messa est terra et alius angelus exivit de templo quod est in caelo habens et ipse falcem
¹⁸
 acutam et alius angelus de altari qui habet potestatem supra ignem et clamavit voce magna qui
 habebat falcem acutam dicens mitte falcem tuam acutam et vindemia botros vineae terrae quoniam
¹⁹
 maturae sunt uvae eius et misit angelus falcem suam in terram et vindemiavit vineam terrae et
²⁰
 misit in lacum irae Dei magnum et calcatus est lacus extra civitatem et exivit sanguis de lacu
 usque ad frenos equorum per stadia mille sescenta

Chapter 15

¹ et vidi aliud signum in caelo magnum et mirabile angelos septem habentes plagas septem
² novissimas quoniam in illis consummata est ira Dei et vidi tamquam mare vitreum mixtum igne
et eos qui vicerunt bestiam et imaginem illius et numerum nominis eius stantes supra mare vitreum
³ habentes citharas Dei et cantant canticum Mosi servi Dei et canticum agni dicentes magna et
⁴ mirabilia opera tua Domine Deus omnipotens iustae et verae viae tuae rex saeculorum quis non
timebit Domine et magnificabit nomen tuum quia solus pius quoniam omnes gentes venient et
⁵ adorabunt in conspectu tuo quoniam iudicia tua manifestata sunt et post haec vidi et ecce apertum
⁶ est templum tabernaculi testimonii in caelo et exierunt septem angeli habentes septem plagas de
⁷ templo vestiti lapide mundo candido et praecincti circa pectora zonis aureis et unus ex quattuor
animalibus dedit septem angelis septem fialas aureas plenas iracundiae Dei viventis in saecula
⁸ saeculorum et impletum est templum fumo a maiestate Dei et de virtute eius et nemo poterat
introire in templum donec consummarentur septem plagae septem angelorum

Chapter 16

¹ et audivi vocem magnam de templo dicentem septem angelis ite et effundite septem fialas irae
² Dei in terram et abiit primus et effudit fialam suam in terram et factum est vulnus saevum ac
³ pessimum in homines qui habent characterem bestiae et eos qui adoraverunt imaginem eius et
secundus effudit fialam suam in mare et factus est sanguis tamquam mortui et omnis anima vivens
⁴ mortua est in mari et tertius effudit fialam suam super flumina et super fontes aquarum et factus
⁵ est sanguis et audivi angelum aquarum dicentem iustus es qui es et qui eras sanctus quia haec
⁶ iudicasti quia sanguinem sanctorum et prophetarum fuderunt et sanguinem eis dedisti bibere digni
⁷ sunt et audivi altare dicens etiam Domine Deus omnipotens vera et iusta iudicia tua ⁸ et quartus
⁹ effudit fialam suam in solem et datum est illi aestu adficere homines et igni et aestuaverunt
homines aestu magno et blasphemaverunt nomen Dei habentis potestatem super has plagas neque
¹⁰ egerunt paenitentiam ut darent illi gloriam et quintus effudit fialam suam super sedem bestiae

et factum est regnum eius tenebrosus et conmanducaverunt linguas suas prae dolore ¹¹ et
 blasphemaverunt Deum caeli prae doloribus et vulneribus suis et non egerunt paenitentiam ex
 operibus suis ¹² et sextus effudit fialam suam in flumen illud magnum Eufraten et siccavit aquam
 eius ut praepararetur via regibus ab ortu solis ¹³ et vidi de ore draconis et de ore bestiae et de ore
 pseudoprophetae spiritus tres inmundos in modum ranarum ¹⁴ sunt enim spiritus daemoniorum
 facientes signa et procedunt ad reges totius terrae congregare illos in proelium ad diem magnum
 Dei omnipotentis ¹⁵ ecce venio sicut fur beatus qui vigilat et custodit vestimenta sua ne nudus
 ambulet et videant turpitudinem eius ¹⁶ et congregavit illos in locum qui vocatur hebraice
 Hermagedon ¹⁷ et septimus effudit fialam suam in aerem et exivit vox magna de templo a throno
 dicens factum est ¹⁸ et facta sunt fulgora et voces et tonitrua et terraemotus factus est magnus qualis
 numquam fuit ex quo homines fuerunt super terram talis terraemotus sic magnus ¹⁹ et facta est
 civitas magna in tres partes et civitates gentium ceciderunt et Babylon magna venit in memoriam
 ante Deum dare ei calicem vini indignationis irae eius ²⁰ et omnis insula fugit et montes non sunt
 inventi ²¹ et grando magna sicut talentum descendit de caelo in homines et blasphemaverunt
 homines Deum propter plagam grandinis quoniam magna facta est vehementer

Chapter 17

¹ et venit unus de septem angelis qui habebant septem fialas et locutus est mecum dicens veni
 ostendam tibi damnationem meretricis magnae quae sedet super aquas multas ² cum qua fornicati
 sunt reges terrae et inebriati sunt qui inhabitant terram de vino prostitutionis eius ³ et abstulit me
 in desertum in spiritu et vidi mulierem sedentem super bestiam coccineam plenam nominibus
 blasphemiae habentem capita septem et cornua decem ⁴ et mulier erat circumdata purpura et coccino
 et inaurata auro et lapide pretioso et margaritis habens poculum aureum in manu sua plenum
 abominationum et inmunditia fornicationis eius ⁵ et in fronte eius nomen scriptum mysterium
 Babylon magna mater fornicationum et abominationum terrae ⁶ et vidi mulierem ebriam de sanguine
 sanctorum et de sanguine martyrum Iesu et miratus sum cum vidissem illam admiratione magna
⁷ et dixit mihi angelus quare miraris ego tibi dicam sacramentum mulieris et bestiae quae portat

⁸
 eam quae habet capita septem et decem cornua ⁸ bestiam quam vidisti fuit et non est et ascensura
 est de abyssu et in interitum ibit et mirabuntur inhabitantes terram quorum non sunt scripta nomina
⁹
 in libro vitae a constitutione mundi videntes bestiam quia erat et non est ⁹ et hic est sensus qui
 habet sapientiam septem capita septem montes sunt super quos mulier sedet et reges septem sunt
¹⁰
 quinque ceciderunt unus est alius nondum venit et cum venerit oportet illum breve tempus manere
¹¹
 et bestia quae erat et non est et ipsa octava est et de septem est et in interitum vadit ¹² et decem
 cornua quae vidisti decem reges sunt qui regnum nondum acceperunt sed potestatem tamquam
¹³
 reges una hora accipiunt post bestiam ¹³ hii unum consilium habent et virtutem et potestatem suam
¹⁴
 bestiae tradunt ¹⁴ hii cum agno pugnabunt et agnus vincet illos quoniam Dominus dominorum est
¹⁵
 et rex regum et qui cum illo sunt vocati et electi et fideles ¹⁵ et dixit mihi aquas quas vidisti ubi
¹⁶
 meretrix sedet populi sunt et gentes et linguae ¹⁶ et decem cornua quae vidisti et bestiam hii odient
 fornicariam et desolatam facient illam et nudam et carnes eius manducabunt et ipsam igni
¹⁷
 concremabunt ¹⁷ Deus enim dedit in corda eorum ut faciant quod illi placitum est ut dent regnum
¹⁸
 suum bestiae donec consummentur verba Dei ¹⁸ et mulier quam vidisti est civitas magna quae
 habet regnum super reges terrae

Chapter 18

¹
 et post haec vidi alium angelum descendentem de caelo habentem potestatem magnam et terra
²
 inluminata est a gloria eius ² et exclamavit in forti voce dicens cecidit cecidit Babylon magna et
 facta est habitatio daemoniorum et custodia omnis spiritus immundi et custodia omnis volucris
³
 immundae ³ quia de ira fornicationis eius biberunt omnes gentes et reges terrae cum illa fornicati
⁴
 sunt et mercatores terrae de virtute deliciarum eius divites facti sunt ⁴ et audivi aliam vocem de
 caelo dicentem exite de illa populus meus ut ne participes sitis delictorum eius et de plagis eius
⁵
 non accipiatis ⁵ quoniam pervenerunt peccata eius usque ad caelum et recordatus est Deus
⁶
 iniquitatum eius ⁶ reddite illi sicut ipsa reddidit et duplicate duplicia secundum opera eius in poculo
⁷
 quo miscuit miscite illi duplum ⁷ quantum glorificavit se et in deliciis fuit tantum date illi tormentum
⁸
 et luctum quia in corde suo dicit sedeo regina et vidua non sum et luctum non videbo ⁸ ideo in una

die venient plagae eius mors et luctus et fames et igni conburetur quia fortis est Deus qui iudicavit
 9
 illam et flebunt et plangent se super illam reges terrae qui cum illa fornicati sunt et in deliciis
 10
 vixerunt cum viderint fumum incendii eius longe stantes propter timorem tormentorum eius
 dicentes vae vae civitas illa magna Babylon civitas illa fortis quoniam una hora venit iudicium
 11
 tuum et negotiatores terrae flebunt et lugebunt super illam quoniam merces eorum nemo emet
 12
 amplius mercem auri et argenti et lapidis pretiosi et margaritis et byssi et purpurae et serici et
 cocci et omne lignum thyinum et omnia vasa eboris et omnia vasa de lapide pretioso et aeramento
 13
 et ferro et marmore et cinnamomum et amomum et odoramentorum et unguenti et turis et vini
 et olei et similia et tritici et iumentorum et ovium et equorum et raedarum et mancipiorum et
 14
 animarum hominum et poma tua desiderii animae discessit a te et omnia pingua et clara perierunt
 15
 a te et amplius illa iam non invenient mercatores horum qui divites facti sunt ab ea longe stabunt
 16
 propter timorem tormentorum eius flentes ac lugentes et dicentes vae vae civitas illa magna
 quae amicta erat byssino et purpura et cocco et deaurata est auro et lapide pretioso et margaritis
 17
 quoniam una hora destitutae sunt tantae divitiae et omnis gubernator et omnis qui in locum
 18
 navigat et nautae et qui maria operantur longe steterunt et clamaverunt videntes locum incendii
 19
 eius dicentes quae similis civitati huic magnae et miserunt pulverem super capita sua et
 clamaverunt flentes et lugentes dicentes vae vae civitas magna in qua divites facti sunt omnes qui
 20
 habent naves in mari de pretiis eius quoniam una hora desolata est exulta super eam caelum et
 21
 sancti et apostoli et prophetae quoniam iudicavit Deus iudicium vestrum de illa et sustulit unus
 angelus fortis lapidem quasi molarem magnum et misit in mare dicens hoc impetu mittetur Babylon
 22
 magna illa civitas et ultra iam non invenietur et vox citharoedorum et musicorum et tibia
 canentium et tuba non audietur in te amplius et omnis artifex omnis artis non invenietur in te amplius
 23
 et vox molae non audietur in te amplius et lux lucernae non lucebit tibi amplius et vox sponsi
 et sponsae non audietur adhuc in te quia mercatores tui erant principes terrae quia in veneficiis tuis
 24
 erraverunt omnes gentes et in ea sanguis prophetarum et sanctorum inventus est et omnium qui
 interfecti sunt in terra

Chapter 19

1
post haec audiui quasi vocem magnam turbarum multarum in caelo dicentium alleluia salus
et gloria et virtus Deo nostro est 2 quia vera et iusta iudicia sunt eius quia iudicavit de meretrice
magna quae corripit terram in prostitutione sua et vindicavit sanguinem servorum suorum de
manibus eius 3 et iterum dixerunt alleluia et fumus eius ascendit in saecula saeculorum 4 et ceciderunt
seniores viginti quattuor et quattuor animalia et adoraverunt Deum sedentem super thronum dicentes
amen alleluia 5 et vox de throno exivit dicens laudem dicite Deo nostro omnes servi eius et qui
timetis eum pusilli et magni 6 et audiui quasi vocem turbae magnae et sicut vocem aquarum multarum
et sicut vocem tonitruum magnorum dicentium alleluia quoniam regnavit Dominus Deus noster
omnipotens 7 gaudeamus et exulemus et demus gloriam ei quia venerunt nuptiae agni et uxor eius
praeparavit se 8 et datum est illi ut cooperiat se byssinum splendens candidum byssinum enim
iustificationes sunt sanctorum 9 et dicit mihi scribe beati qui ad cenam nuptiarum agni vocati sunt
et dicit mihi haec verba vera Dei sunt 10 et cecidi ante pedes eius ut adorarem eum et dicit mihi
vide ne feceris conservus tuus sum et fratrum tuorum habentium testimonium Iesu Deum adora
testimonium enim Iesu est spiritus prophetiae 11 et vidi caelum apertum et ecce equus albus et qui
sedebat super eum vocabatur Fidelis et Verax vocatur et iustitia iudicat et pugnat 12 oculi autem
eius sicut flamma ignis et in capite eius diademata multa habens nomen scriptum quod nemo novit
nisi ipse 13 et vestitus erat vestem aspersam sanguine et vocatur nomen eius Verbum Dei 14 et
exercitus qui sunt in caelo sequebantur eum in equis albis vestiti byssinum album mundum 15 et
de ore ipsius procedit gladius acutus ut in ipso percutiat gentes et ipse reget eos in virga ferrea et
ipse calcet torcular vini furoris irae Dei omnipotentis 16 et habet in vestimento et in femore suo
scriptum rex regum et Dominus dominantium 17 et vidi unum angelum stantem in sole et clamavit
voce magna dicens omnibus avibus quae volabant per medium caeli venite congregamini ad cenam
magnam Dei 18 ut manducetis carnes regum et carnes tribunorum et carnes fortium et carnes
equorum et sedentium in ipsis et carnes omnium liberorum ac servorum et pusillorum ac magnorum
19 et vidi bestiam et reges terrae et exercitus eorum congregatos ad faciendum proelium cum illo
qui sedebat in equo et cum exercitu eius 20 et adprehensa est bestia et cum illo pseudopropheta qui
fecit signa coram ipso quibus seduxit eos qui acceperunt characterem bestiae qui et adorant imaginem
eius vivi missi sunt hii duo in stagnum ignis ardentis sulphure 21 et ceteri occisi sunt in gladio
sedentis super equum qui procedit de ore ipsius et omnes aves saturatae sunt carnibus eorum

Chapter 20

¹ et vidi angelum descendentem de caelo habentem clavem abyssi et catenam magnam in manu
² sua et adprehendit draconem serpentem antiquum qui est diabolus et Satanas et ligavit eum per
³ annos mille et misit eum in abyssum et clusit et signavit super illum ut non seducat amplius gentes
⁴ donec consummentur mille anni post haec oportet illum solvi modico tempore et vidi sedes et
⁵ sederunt super eas et iudicium datum est illis et animas decollatorum propter testimonium Iesu et
⁶ propter verbum Dei et qui non adoraverunt bestiam neque imaginem eius nec acceperunt characterem
⁷ in frontibus aut in manibus suis et vixerunt et regnaverunt cum Christo mille annis ceteri mortuorum
⁸ non vixerunt donec consummentur mille anni haec est resurrectio prima beatus et sanctus qui
⁹ habet partem in resurrectione prima in his secunda mors non habet potestatem sed erunt sacerdotes
¹⁰ Dei et Christi et regnabunt cum illo mille annis et cum consummati fuerint mille anni solvetur
¹¹ Satanas de carcere suo et exhibit et seducet gentes quae sunt super quattuor angulos terrae Gog et
¹² Magog et congregabit eos in proelium quorum numerus est sicut harena maris et ascenderunt
¹³ super latitudinem terrae et circumierunt castra sanctorum et civitatem dilectam et descendit ignis
¹⁴ a Deo de caelo et devoravit eos et diabolus qui seducebat eos missus est in stagnum ignis et sulphuris
¹⁵ ubi et bestia et pseudoprophetes et cruciabuntur die ac nocte in saecula saeculorum et vidi
¹⁶ thronum magnum candidum et sedentem super eum a cuius aspectu fugit terra et caelum et locus
¹⁷ non est inventus ab eis et vidi mortuos magnos et pusillos stantes in conspectu throni et libri
¹⁸ aperti sunt et alius liber apertus est qui est vitae et iudicati sunt mortui ex his quae scripta erant in
¹⁹ libris secundum opera ipsorum et dedit mare mortuos qui in eo erant et mors et inferus dederunt
²⁰ mortuos qui in ipsis erant et iudicatum est de singulis secundum opera ipsorum et inferus et
²¹ mors missi sunt in stagnum ignis haec mors secunda est stagnum ignis et qui non est inventus
²² in libro vitae scriptus missus est in stagnum ignis

Chapter 21

¹ et vidi caelum novum et terram novam primum enim caelum et prima terra abiit et mare iam
² non est et civitatem sanctam Hierusalem novam vidi descendentem de caelo a Deo paratam sicut

³
 sponsam ornatam viro suo et audiui vocem magnam de throno dicentem ecce tabernaculum Dei
 cum hominibus et habitabit cum eis et ipsi populus eius erunt et ipse Deus cum eis erit eorum Deus
⁴
 et absterget Deus omnem lacrimam ab oculis eorum et mors ultra non erit neque luctus neque
⁵
 clamor neque dolor erit ultra quae prima abierunt et dixit qui sedebat in throno ecce nova facio
⁶
 omnia et dicit scribe quia haec verba fidelissima sunt et vera et dixit mihi factum est ego sum
⁷
 Alpha et Omega initium et finis ego sitienti dabo de fonte aquae vivae gratis qui vicerit possidebit
⁸
 haec et ero illi Deus et ille erit mihi filius timidis autem et incredulis et execratis et homicidis et
 fornicatoribus et veneficis et idolatris et omnibus mendacibus pars illorum erit in stagno ardenti
⁹
 igne et sulphure quod est mors secunda et venit unus de septem angelis habentibus fialas plenas
 septem plagis novissimis et locutus est mecum dicens veni ostendam tibi sponsam uxorem agni
¹⁰
 et sustulit me in spiritu in montem magnum et altum et ostendit mihi civitatem sanctam Hierusalem
¹¹
 descendentem de caelo a Deo habentem claritatem Dei lumen eius simile lapidi pretioso tamquam
¹²
 lapidi iaspidis sicut cristallum et habebat murum magnum et altum habens portas duodecim et
 in portis angelos duodecim et nomina inscripta quae sunt nomina duodecim tribuum filiorum Israhel
¹³
 ab oriente portae tres et ab aquilone portae tres et ab austro portae tres et ab occasu portae tres
¹⁴
 et murus civitatis habens fundamenta duodecim et in ipsis duodecim nomina duodecim
¹⁵
 apostolorum agni et qui loquebatur mecum habebat mensuram harundinem auream ut metiretur
¹⁶
 civitatem et portas eius et murum et civitas in quadro posita est et longitudo eius tanta est quanta
 et latitudo et mensus est civitatem de harundine per stadia duodecim milia longitudo et latitudo et
¹⁷
 altitudo eius aequalia sunt et mensus est murus eius centum quadraginta quattuor cubitorum
¹⁸
 mensura hominis quae est angeli et erat structura muri eius ex lapide iaspide ipsa vero civitas
¹⁹
 auro mundo simile vitro mundo fundamenta muri civitatis omni lapide pretioso ornata
²⁰
 fundamentum primum iaspis secundus sapphyrus tertius carcedonius quartus zmaragdus quintus
 sardonix sextus sardinus septimus chrysolitus octavus berillus nonus topazius decimus chrysoprassus
²¹
 undecimus hyacinthus duodecimus amethystus et duodecim portae duodecim margaritae sunt
 per singulas et singulae portae erant ex singulis margaritis et platea civitatis aurum mundum tamquam
²²
 vitrum perlucidum et templum non vidi in ea Dominus enim Deus omnipotens templum illius
²³
 est et agnus et civitas non eget sole neque luna ut luceant in ea nam claritas Dei inluminavit eam

et lucerna eius est agnus²⁴ et ambulabunt gentes per lumen eius et reges terrae adferent gloriam
 suam et honorem in illam²⁵ et portae eius non cludentur per diem nox enim non erit illic²⁶ et
 adferent gloriam et honorem gentium in illam²⁷ nec intrabit in ea aliquid coinquinatum et faciens
 abominationem et mendacium nisi qui scripti sunt in libro vitae agni

Chapter 22

¹ et ostendit mihi fluvium aquae vitae splendidum tamquam cristallum procedentem de sede
 Dei et agni² in medio plateae eius et ex utraque parte fluminis lignum vitae adferens fructus
 duodecim per menses singula reddentia fructum suum et folia ligni ad sanitatem gentium³ et omne
 maledictum non erit amplius et sedes Dei et agni in illa erunt et servi eius servient illi⁴ et videbunt
 faciem eius et nomen eius in frontibus eorum⁵ et nox ultra non erit et non egebunt lumine lucernae
 neque lumine solis quoniam Dominus Deus inluminat illos et regnabunt in saecula saeculorum⁶ et
 dixit mihi haec verba fidelissima et vera sunt et Dominus Deus spirituum prophetarum misit angelum
 suum ostendere servis suis quae oportet fieri cito⁷ et ecce venio velociter beatus qui custodit verba
 prophetiae libri huius⁸ et ego Iohannes qui audiui et vidi haec et postquam audissem et vidissem
 cecidi ut adorarem ante pedes angeli qui mihi haec ostendebat⁹ et dicit mihi vide ne feceris
 conservus tuus sum et fratrum tuorum prophetarum et eorum qui servant verba libri huius Deum¹⁰
 adora¹¹ et dicit mihi ne signaveris verba prophetiae libri huius tempus enim prope est¹² qui nocet
 noceat adhuc et qui in sordibus est sordescat adhuc et iustus iustitiam faciat adhuc et sanctus
 sanctificetur adhuc¹³ ecce venio cito et merces mea mecum est reddere unicuique secundum opera
 sua¹⁴ ego Alpha et Omega primus et novissimus principium et finis¹⁵ beati qui lavant stolas suas
 ut sit potestas eorum in ligno vitae et portis intrent in civitatem¹⁶ foris canes et venefici et inpudici
 et homicidae et idolis servientes et omnis qui amat et facit mendacium¹⁷ ego Iesus misi angelum
 meum testificari vobis haec in ecclesiis ego sum radix et genus David stella splendida et matutina
¹⁸ et Spiritus et sponsa dicunt veni et qui audit dicat veni et qui sitit veniat qui vult accipiat aquam
 vitae gratis¹⁸ contestor ego omni audienti verba prophetiae libri huius si quis adposuerit ad haec

adponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto ¹⁹ et si quis deminuerit de verbis libri prophetiae huius auferet Deus partem eius de ligno vitae et de civitate sancta et de his quae scripta sunt in libro isto ²⁰ dicit qui testimonium perhibet istorum etiam venio cito amen veni Domine Iesu